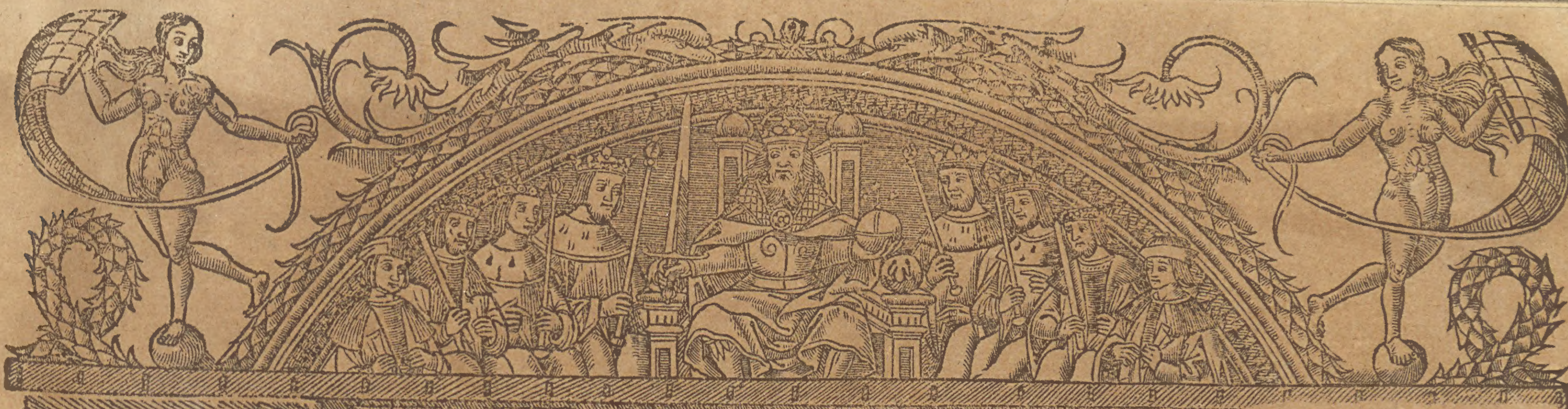
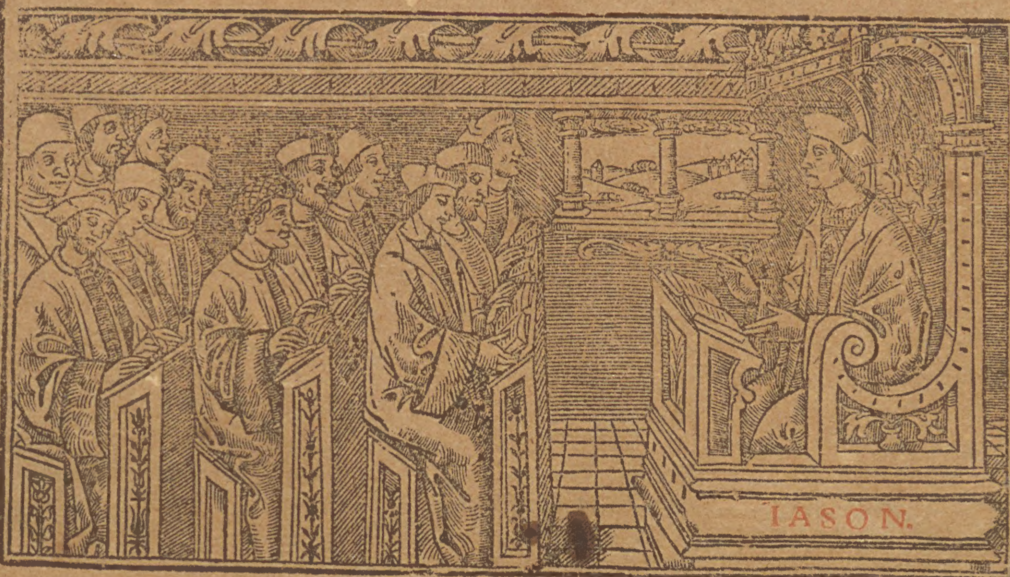
Est. 141
n.º – 73

3.º

IASONIS MAYNI
PRIMA SVPER IN FORTIATO.

IASONIS DE MAYNO MEDIOLANENSIS, Iureconsulti clarissimi, in Primam Infortiati partem Commentaria, Omnibus Iuris Ciuilis Candidatis oppido quàm necessaria utiliaq́; : non parũ illustrata pariter & aucta, tum ipsius autoris Additionibus, tum complurium aliorum uirorum, minime pœnitendæ eruditionis. Ad hæc accesserunt Summaria (ut uocant) cũ numeris, quæ quid utilitatis Iuris studiosis adferant, notius est, quàm ut ulla explicatione indigeat. Præterea adiũctus est Index ordine elementario, qui notatu quæq; dignissima locupletissime ceu digito indicat.

LVGDVNI, ANN. M. D. XLI.

Jasonis de Mayno Mediolanensis Illustris patricij. J. V. Monarche et Ducalis senatoris: in primã Infortiati partem cõmentaria: cum additionibus per eum nuper adiunctis: ac apostillis: et summarijs singulis legibus prefixis: feliciter exordiuntur.

¶Soluto matrimonio quemadmodũ dos petatur. Rubrica.

1 ¶Ablatiui absoluti nõ faciunt proprie conditionẽ de futuro.
2 Ablatiui absoluti nõ faciunt propriã conditionẽ sed expressam.
3 Ablatiui absoluti aliquando inducunt modum.
4 Etiam post solutũ matrimoniũ dicitur dos et eius nomẽ durat.
5 Nulla est dos sine matrimonio.
6 Uerbum intelligitur importat fictionem.
7 In his que sunt iuris: verbum intelligitur importat veritatem.
8 Constante matrimonio proprie est dos.
9 Soluto matrimonio ante restitutionem dotis dicitur esse dos: et tunc proprie competunt priuilegia dotis.
10 Soluto matrimonio et dote restituta an dicatur amplius dos.
11 Quando dos est recuperata a muliere sed non iuste dicitur adhuc dos.
12 Quando dos soluto matrimonio est recuperata per patrem vel alium qui tenetur eam conseruare mulieri dicitur dos.
13 Quando in statuto esset ita expressa ratio que cõprehenderet dotem recuperatam dicetur dos.
14 Ubi non est matrimonium nec potest esse de presenti propter defectum etatis: tamen si pater vel alius destinauerit puelle dotem: dicetur dos.
15 Mulier dicitur dotata etiam si sit sibi assignata dos in testamento q̃uis nondum nupta.
16 Nondum est curandum q de proprijs noĩbus resultet effectus.
17 Argu. ab etymologia vocabuli non valet in noĩbus proprijs.
18 Uerbum petere seu petitio potest capi in quantum genus.
19 Uerbum simplex potest recipere compositum.
20 Statutum q mortua vxore sine liberis maritus teneatur restituere tertiam partem dotis et reliquum lucretur quando habeat locum. et nu. 21.
22 Omnis diffinitio debet conuerti cum suo diffinito.
23 Dos promissa an sit proprie dos.
24 Statutum loquens de dote habet locũ in dote solum promissa.
25 An dos exigua dicatur dos.
26 Statutum loquens de dote habet locum in dote congrua.
27 Dans modicam dotem ecclesie non per hoc efficitur patronus.
28 Dos est quoddam ius vniuersale.
29 Que sit differentia inter iudicium vniuersale et generale.
30 Dos et quasi dos sunt ius vniuersale.
31 Uerbum relinquo relatuz ad vniuersale importat heredis institutionem: ad particulare legatum.
32 Titulus institutionis est nõ solum honorabilis sed etiam vtilis propter ius accrescendi.
33 Successio in dotem est successio in vniuersum.
34 An dos sit quoddam ius vniuersale.
35 Peculium est ius vniuersale.
36 Libellus generalis vel vniuersalis procedit in dote.
37 Fructus vsure et interesse in dotẽ veniunt et retinentur iure actionis de dote.
38 Libellus in sentẽtia vniuersali quãdo procedat super dote data.
39 Si dos est ius vniuersale augmentum dotis virtualiter est ipsa dos.
40 Quod iuris est in dote: idem in eius augmento.

Ex ista rubrica possunt colligi tres cõclusiões. ¶1 Prima conclusio est q per istã rubricam confunditur regula qd ablatiui absoluti[a] non faciunt proprie cõditionem de futuro. nã isti ablatiui soluto matrimonio resoluuntur. i. si solutũ sit vel fuerit matrimoniũ: non autem si soluetur in futurũ: ergo nõ important proprie conditionẽ: quia ppria conditio est illa que est de futuro. l. cum ad presens. et. l. itaq;. ff. si cer. peta. hoc etiam probatur in. l. querebatur. ff. de verbo. signi. et in. l. ij. §. j. co. de hac regula habetur in. l. ab emptione. ff. de pact. vbi Bart. et alij. et ter. in. l. a testatore. ff. de condi. et demon. et in. l. euictis. ff. de euict. et in. l. acceptis. ff. ad leg. fal. in. l. fideicõ. §. cum esset. de leg. iij. et in. l. ij. §. videndum. ff. ad tertul. et in. l. j. §. quidam filium. in. ij. colũ. ff. de contratabu. et in. l. j. C. qñ non pet. par. Ita etiam dicit in. l. j. ff. quãdo licet ab empt. discedere. et in. l. illam. C.
2 de colla. in. j. col. in fi. † imo fortius ablatiui absoluti non faciunt conditionem propriam sed expressam. ita Bar. in. l. j. ff. de condi. et demon. ¶Pondera etiã q contra illã regulam est tex. in. l. qui fidem. ff. de transactio. in verbo rato manente pacto. et reperio q Ful. ibi ponderat. et in. l. ab emptione. de pac. et nihil refert. Item facit alius tex. in. l. cum stipula. in prin. ff. de verborum oblig. vbi Bar. vnde Bal. in repeti. l. j. in. xj. opposi. ff. de leg. ij. dicit q qñ ablatiui absoluti cadunt super eo qd sui natura vel intellectu iuris est certum vel debet esse certum non faciunt conditionem. ita ponderat tex. ibi: aut cadunt super incerto: et tunc faciunt conditionem: alibi. Bal. in. l. j. C. de libe. prete. et in. l. j. in prima opposi. C. qñ non pet. par. dicit q ablatiui absoluti possunt stare tribus modis. aliqñ conditionaliter. aliqñ in vim cause finalis. aliquãdo in vim suppositorum terminorum: vt ibi per eum.
3 Adde † q ablatiui absoluti aliqñ inducunt modum. tex. est in. l. sacra. §. rescripto. ff. ad treb. ibi accepta a titio pecunia iuncto fi. allius. §. et ibi Alberi. not. et adde tex. in. l. de submersis. C. de naufra. lib. xj. in verbo nauiculario absoluto. et ibi glos. et in. l. creditor. ij. §. fi. ff. qui pot. in pig. hab. in verbo pecunia autem soluta. et ibi glos. et Andr. barba. in. c. examinata. de iudi. col. xiij. ver. mihi videtur. vbi facit pulchram ponderationem. ¶Secundo pondera q ex ista rubrica confunditur doctri. Bart. in. l. j. in. vj. q. ff. de condi. et demon. vbi tenet: q participia absoluta in ablatiuo absoluto faciunt conditionẽ q̃uis illa par-
4 ticipia videantur esse preteriti temporis. ¶† Tertio not. ex ista rubri. q etiã post solutũ matrimonium dicit dos et eius nomen durat: et ad hoc no. istã rubri. Pau. et alij Moder. Et si opponit
5 q † non est dos[b] sine matrimonio. l. iij. ff. de iure dot. l. fi. §. fuit. C.
b de dona. ante nup. fm Pau. de ca. fuit tamẽ ante Bar in. l. maritus. §. j. co. que oppositio procedit qñ nec est nec fuit matrimonium: sed qñ fuit etiam solutum matrimoniuz propter reliquias dicitur dos. l. fi. C. cõia vtri. iudi. Et ex hoc infert ipse Pau. ad. q. quam dicit habuisse de facto. Stat statutũ in ciuitate Senarum q mulier habẽs liberos nõ põt disponere de dote vltra quartam partẽ: reliquas vero teneat relinquere filijs suis. Pone q sit vidua an poterit testari de illa q̃ semel fuit dos. et dicit q sic: quia eadem est ratio in vidua que est in muliere nupta: et cum militet eadem ratio statuti &c. l. illud. cum simi. ff. ad legẽ aquil. Scdo quia cõis sermo est q vidua dicitur habere dotẽ etiã post solu. matri. et decisione Pau. sequitur do. Alex. hic Fran. de are. insistit et in puncto iuris videt tenere cõtrariũ vez contra Bal. et Pau. mouetur: qz licet dictio dotata verificet in muliere que semel habuit dotem: tñ qualitas adiecta vbo dz verificari et intelligi scdm tps verbi. l. in delictis. §. si damnũ extraneus. de nora. et Bart. in. l. ex facto. ff. de vulg. et pup. Scdo mouetur. nam sol mat. non dicitur amplius dos sed ipsum patrimoniũ &c. vt est fundamentũ Bal. in. l. j. C. vnde vir et vxor. Tertio cõfir. ex decisione Bal. in. l. j. C. si ne censu vel reliquis: postmodum cõcludit q in. q. Pau. bene cõcludit ratione: vt. s. dic vt hic per eũ: sed in statuto in quo loquit Bal. in. l. j. C. vnde vir et vxor. tenet cõtrarium. Ultra scribentes cõsidera an solu. matri. dicatur ppriẽ dos. nã Bar. in consilio qd incipit in qõne Joãnis paroti rei conuenti. declarat etiã: q solu. matrimonio dicatur dos. et allegat tex. in. l. etiã. ȷ. sol. matri. quam etiã alij hic allegant. Sed cõsidera si ille tex. allegatus per Bart.
6 possit retorqueri cõtra eum † nã pondera illud verbũ intelligitur qd verbũ intelligi importat fictionẽ. l. si tibi homo. §. cũ seruus. ff. de lega. j. et in. l. nec emptio. §. fi. vbi glo. ff. de contrahen. empt. et in. c. ex studijs. et ibi gl. de psump. et Bar. in. l. si is qui pro empto. re. in. ij. c. harta. ff. de vsucap. Bal. in. l. furti. et in. l. quoniam. C. de furt. cũ ergo vtatur verbo importãte fictionẽ statutum nõ habet locum: qz debet intelligi in casu vero. l. ij. §. hec verba. ff. de neg. gestis. tñ defendendo Bar. considera q ibi non est verbũ intelligitur de per se: sed est ibi implicatiua etiã ppter quaz fit q quẽadmodum constante matrimo. est vera dos: ita etiã sol. matri. qz quoties vnum verbum refertur ad duo expresse vel implicatiue debet fieri pariformis relatio. l. fi. C. de senten. et interlo. om. iudi. vbi Bar. dicit eum singularem: sed potest respõderi qd nõ est inconueniens q respectu vnius stet proprie respectu alterius improprie. glos. in. l. ij. ff. de offi. procon. et lega.
7 Adde tex. † no. in. c. cũ dilectus. de cõsue. in verbo electio. et tex. in. c. quoniã abbas. de offi. deleg. in verbo ad agendum. ibi Andr. barba. multa allegat ad hoc in. ij. col. Bald. etiam in. c. bone memorie. in penul. col. de appel. dicit q in his q̃ sunt iuris: verbũ intelligitur importat veritatẽ: in his vero que sunt facti distingue vt ibi per eũ. ¶Scdo cõsidera Bal. et Pau. quando determinant q̃ q̃uis solu. matrimo. mulier recuperauerit dotem: qd tamen dicitur dos. allegat duos tex. in. l. fin. C. cõia vtri. iudi. et. l. si socius pro filia. ff. pro so. sed mihi videtur q nihil pbat. nã ibi tex. dicunt pater dedit pro filia mortuo genero recu-

a ¶Ablatiui absoluti. ad de Bart. in l. ab emptione. ff. de pac. Bal. in. l. j. C. de rescin.
b ¶Nõ nõ est dos. Adde l. fi. de do. p mis. tert. in c. nostrates. xxx. qõ. v. c. consanguineorũ. iij. q. iiij. glo. in. c. et si necessarie. de dona. inter virũ et vxo. Jo. an. i regula accessorium. de reg. iur. lib. vi. i mercu.

a ¶Nõ mor a tuus. Adde c. in quadã. de cele. miss. ꝛ in c. chari tas. de peni. distin. ij.

b ¶Est licita extẽsio. adde Jo. de imol. in l. dotalẽ. i ri. col. j. co.

c ¶Si noia deberẽt emi. Adde doc. i c. p ingsitio nẽ. de elec.

d ¶Argumẽ tum ab ety mologia. Adde tex. ꝛ glos. l. tugu rij. ff. de vb. sig. doct. i. c. clero. in. xxi. dist. gl. i c. si cupis. xvi. q. i. glo. in c. 11 clericus. xij. q. j.

perauit substantiã. Pondera ꝙ ibi non appellauit dotẽ simpliciter sed cum adiuncto vꝫ substantiã: quia homo mortuus[a] non est homo proprie ꝛ simpliciter. ista est regula Bar. in. l. lucius. §. quesitum. ff. de leg. ij. Ultra ergo alios potes allegare ter. in. l. si cum dotem. §. si post. j. eo. vbi facta recuperatione appellat dotẽ. Sed ad illũ ter. r̃nde ꝙ ibi dos nõ est ꝓprie recuperata: quia ibi dos erat cõis patris ꝛ filie ꝛ sola filia egit et recuperauit. concordat alius ter. in. l. cũ in fundo. ff. de iure do. quã no. Bal. in. l. ij. in ij. col. j. eo. potes etiã allegare ter. in aut. sed ꝗuis. C. de rei vro. act. tñ ad illum tert. considera ꝙ sicut in hereditate si heres adijt hereditatem que non est alij restituẽda desinit esse hereditas. sed si sit restituenda non desinit esse hereditas. ita in proposito ꝗuis recuperet dotem quam dꝫ restituere nõ desinit esse dos. ¶Pro habenda veritate omnium supraſcriptoꝝ facias quatuor cõclu-
8 siones in ista materia. ¶†Prima cõclusio est clara: ꝙ constante matri. ꝓprie est dos. l. fin. C. de dona. ante nup. qꝛ dos sine matrimonio ꝓprie esse nõ potest. l. ij. ff. de iure do. patet etiã rõne: dos ordinat ꝓpter onera matrimonij. vñ vbi est matrimonium ibi est
9 dos. l. si seruus. in si. ff. de iure do. ¶†Scõa conclusio est: ꝙ solu. matri. ante restõnem dotis dr̃ esse dos: imo tunc cõpetunt ꝓprie priuilegia dotis. nã vt mulier possit repetere dotem hꝫ priuilegium plationis ꝛ similia: ꝛ tunc ꝓprie loquit̃ istetit. isto etiã casu habet locũ. l. ler iulia. s. de fun. do. qꝛ subest ratio ꝓhibitionis et sexus fragilitatis. l. j. §. taceat. C. de rei vro. act. facit ter. in. §. j. in-
10 stitu. qui. alie. licet vel nõ. ¶†Tertia conclusio est: qñ solutum est matri. ꝛ dos fuit soluta mulieri an dicat̃ amplius dos. Teneo ꝓ cõclusione ꝙ non dicat̃ amplius dos: sed ꝓpriũ patrimoniũ mulieris: sicut in simili postq̃ heres apprehendit res hereditarias non dicit̃ amplius hereditas. l. sed et si plures. §. filio impuberi. ff. de vulg. ꝛ pupil. gl. in. l. ij. ff. de bo. pos. here. pe. vbi etiã Bart. cum si. Confirmatur etiã ꝙ sol. ma. ꝛ restituta dote mulieri cessat tunc. l. ler iulia. de fundo dotali. quia non dicitur amplius dos. de hoc est tert. in. l. ij. in verb. toties. ff. de fundo dot. vbi dicit ad literam ꝙ quoties. l. iulia. prohibet tunc competit actio mulieri. ꝛ ita tenet Bal. in. l. j. C. fine censi. ꝛ reliqui. quam refert Arc. hic.

Adde ꝙ idẽ tenet Bal. in. l. dotalem. ff. de ſſta. milit. in. l. predium. in si. C. de iur. do. in. l. cũ pater. §. cũ dotale. vbi Jmol. ff. de leg. ij. ꝛ Jmo. in. l. cũ vir. circa. xij. col. ff. de vsucapt. ꝛ in. l. ij. §. ꝙ si in patris. j. e. ꝛ in. l. titio centũ. §. titio genero. ff. de condi. ꝛ demon. ꝛ Pau. de cast. in consi. xxxiij. quod incipit aduertendum est.

Adde ꝙ Pet. de anch. in cle. j. de ꝓba. pe. col. tꝫ ꝙ vbi sit mẽtio de dote presupponat̃ matrimoniũ per tert. quem dicit singu. in. §. j. in auẽ. vt fratrũ filij. col. ix. ꝙ tñ intelligit verũ qñ nõ agitur de preiudicio alterius. secus qñ ageret̃ de alterius ꝓiudicio. ꝛ ita saluat ꝯrietatẽ inter Jnno. ꝛ Bald. ꝛ illud dictum Pet. de anch. refert ꝛ sequit̃ And. barba. ꝯsi. vi. incip. scriptum est preclare. col. xij. in. j. vol. ¶†Primo tñ limita conclu. s. qñ dos esset recuperata a muliere sed non iuste: quia tunc dr̃ dos. ita loquit̃ ter. in. l. si cũ dotem. §. si post. j. eo. ꝛ in. l. cũ in fundo. §. acciderit. ff. de iure do. quam ad hoc allegat Bal. in. l. ij. in. ij. col.
12 post glo. j. eo. ¶†Scõo limita qñ solu. matri. dos esset recuperata per alium qui habet eam cõseruare mulieri puta per patrẽ. ita loquitur ter. in auẽ. sed ꝗuis. C. de rei vro. act. ita etiam loquitur ter. in. l. si socius pro filia. in prin. ff. pro socio. ꝛ in. l. si. C. cõia vtri. iudi. probatur per bonũ simile: qñ heres adiuit hereditatem nõ dicitur amplius hereditas nisi illam teneat̃ restituere toto ti. ff. ꝛ
13 C. ad treb. ¶†Tertio fallit qñ in. l. vel statuto esset expressa talis ratio que cõprehenderet etiã dotem restitutã: vel qñ essemus in tali statuto in quo nõ posset assignari nisi vna ratio q̃ cõprehẽderet etiã dotem restitutã: quia paria sunt: vel quia ratio exp̃ssa sit: vel ꝙ vna sola assignari posset. glos. est in. l. ꝗuis. ꝛ ibi Bal. ꝛ Pau. C. de fideicõ. Bal. in. l. maximũ vitium. C. de lib. ꝛ posthu. Jmo. in. l. si vero. §. de viro. j. eo. ꝛ in istis terminis teneo ꝓcedere decisionẽ Pau. hic post Bal. in. l. j. C. vnde vir ꝛ vxor. ¶De statuto Senẽsi cõsidera ꝙ ratio istius statuti sola est ꝓpter liberos que militat siue cõstet matrimoniũ siue solutũ sit et adsint liberi:
b ergo est licita extensio[b] stricta ad latã: glo. est in cle. j. in verbo eligatur. de elec. ꝛ glo. in auẽ. vt hi qui obli. se perhi. ha. res minor. in verbo ad curatio. ꝛ ibi Ang. ꝛ ita sustinetur decisio Pau. hic. Et vltra tradita per Moder. ꝙ idem hic tenuit Pau. de cast. in l. si. C. quãdo actio de pecu. est anna. vbi melius loquitur. ꝛ latius finaliter idẽ ꝯcludit q̃ hic: vt ibi per eũ. Adde etiam ꝙ istã decisionem sequitur do. Aler. in consi. cp. in. ij. vol. incip. super eo qõ queritur. in. j. ꝛ. ij. col. ꝛ do. Aler. in consil. lvi. incip. ꝛ cõsideratis verbis dicti statuti in penul. ꝛ vlti. col. in. j. vol. ꝓdicta oia corro-
14 borantur ex his que dicit in seq. q. ¶†Quarta cõclusio est ꝙ vbi nõ est matrimoniũ nec potest esse de presenti propter defectũ etatis: tñ si pater vel alius destinauerit dotẽ tali puelle dr̃ esse dos ꝛ habet locũ statutũ de ffilia dotata. Stante ergo statuto ꝙ extantibus masculis filia dotata non succedat: ergo si pater ei reliquit puta mille in testõ cõprehenderet̃ etiã in statuto ꝗuis nõ sit nupta. ista est glo. ꝛ ibi Bar. in. l. cũ plures. §. cũ tutor. ff. de admini. tuto. Bar. in. l. qui puellam. in prin. Bar. in. l. nõ est mirum. ff. de nup. ꝛ plene Bar. in. l. titio centũ. §. titio genero. in vlti. col. ff. de cõdi. ꝛ demon. Bar. in cõsilio qõ incipit in. l. quidã decessit intestatus. Bal. in. l. nõ fine. C. de bo. q̃ libe. in. l. deo nobis. C. de epis. ꝛ cler. in. c. si. in. j. col. de cõsue. in. l. si pater. C. de sponsa. ꝛ in. d. c. si plures. de veritate tñ istius articuli: qꝛ aliqui tenent cõtra Bar. vide Alerã. in consi. xij. in. ij. volu. qõ incipit circa primum dubium quo queritur vtrum ingressus religionis. ꝛ in cõsi. cli. in. ij. volu. incipiente viso themate supraſcripto. ꝛ allegatis eleganter concor. ibi assignatis.

15 Adde †ꝙ Raph. ful. ꝯsi. xl. inci. Dñicus testor in. ij. col. tenet ꝙ mulieri dotata etiã si solũ sit sibi assignata dos in testõ ꝗꝙ nondũ nupta. Et an legata filie pro dote dicatur cõditionale vel sub modo. vide subtiliter p Bal. ꝯsi. cc. xlix. incip. In christi ꝛc. An legatũ dotis in. iij. parte s̃m impressio. Mediolañ. ¶Glo. rubri. diuidit̃ in sex partes. In prima ponit duas continuationes. In scõa per viam not. r̃ndet qõ. In tertia querit quare iste liber appelletur Infortiatũ ꝛ allegat quinꝙ rationes. In quarta ponit in quot tractatus diuidatur. In quinta querit de duobus. s. an Yrnerius viderit istũ librũ ꝛc. In sexta ponit qñ cõpetat actio. scõa ibi: scõo nota. tertia ibi: tertio quero quare iste liber. quarta ibi: item tractat hoc volumen. quinta ibi: quarto ꝛ vltimo. sexta ibi: itẽ nota ꝙ dicit vel breuius põt diuidi in tres partes. In prima cõtinuat. In scõa ponit q̃tuor que sunt cõmunia ad totũ librũ. In tertia declarat verba rubrice. ¶In
16 ea. glo. habes duas conclusiones. ¶†Prima ꝙ nõ est curãdum ꝙ de ꝓprijs nominibus resultent effectus. nam in primis habes ter. ꝙ si mortuo patre nascat̃ posthumus qui vocet̃ noie patris. nam illud nomen probat illum esse filium eius qui mortuus est. ter. est sing. in. l. vxorem. ff. de manu. testa. quẽ ter. dicit singularẽ Bal. in. c. tuam. in penult. col. de ordi. cog. sed ille ter. nunꝗ mihi ꝓbauit illud: quia alia concurrunt vltra nomen ꝓprium patris. ¶Scõo adde illud qõ dicit Joã. and. ꝛ ibi Cano. in. c. grauis. de deposi. vbi Joã. and. refert dominam Milantiam vxorem suam
c solere dicere ꝙ etiã si noia deberent emi[c] magno ptio ꝙ deberet eim pulchꝛũ nomen filio. Cardi. flore. in. c. ij. de pben. inuehit cõtra illos qui turpia noia progenitoꝝ suoꝝ filijs suis imponunt. hinc est ꝙ Accur. glossator in. l. facta. §. si in danda. ff. ad trebel. multum gloriatur de noie suo: imo plus dicit Jo. an. in. d. c. grauis. ꝛ ibi Cardi. ꝛ Jmo. in. j. col. per illũ ter. in vbo beliam. ꝙ pcauere debet quis ne in aliquo cõfidat q̃ habeat turpe nomẽ: ꝛ sic si cognito noie deposuerit res suas ꝛ eas pdiderit sibi imputet: qꝛ
17 fuit in negligentia. ¶Secunda conclusio Barto. est. ꝙ argu-
d mentũ ab etymologia[d] in nominibus nõ valet in nominibus ꝓprijs ꝛ cũ isto notabili trãseũt oẽs hic. adde ꝙ idẽ tenet Bart. in. l. j. in vlti. col. ff. ad muni. Alberi. in. l. ij. §. appellata. ff. si cer. peta. et ibi Aler. sequitur Anto. de bu. in proe. decre. ꝛ est ter. ꝛ ibi gl. in. l. si. ff. ad municip. in penul. §. Licet omnes teneant ita mihi videtur incongrua: quia Bart. vult ꝙ argu. ab etymologia vocabuli fiat affirmatiue qõ est falsum etiã in appellatiuis: quia testñ est testatio mentis: ergo legatum esset testñ ꝛc. ter. est in. l. ij. §. appellata. ff. si cer. peta. ꝛ. c. forus. in verbo iuder. de verbo. signi. dixi j. d. §. appellata. ergo negatiue nõ autẽ affirmatiue. et de hoc vide in d. l. ij. §. appellata. ff. si cer. peta. ¶Tu autem cõsidera ꝙ inquan-
18 tum Bar. tenet †ꝙ verbũ petere vel petitio possit capi inquantũ genus. Bart. pro certo istud non bene probat: quia ter. alleg. per Bar. nõ videntur bene ꝓbare hoc. nam ista iura faciunt mentionem de petitione iudiciali ꝛ extraiudiciali: sed ꝙ petere stet pro repetere nõ probant. Sed considera ꝙ dum Bar. dicit ꝙ verbuꝫ petere accipit̃ vt genus seipm̃ declarat ꝛ dicit hoc verbũ accipit̃ ꝓ genere. s. qualibet petitione. d. l. amplius non peti. ꝛ si repetitur eius est species. ꝛ si diceretur ꝓbatur in. l. petenti. allegata in glo. quia nec ille ter. probat. nã licet exponatur petere. i. repetere: non tamẽ sequitur ꝙ verbũ petere sit genus. Scõo ꝙ gl. nõ debet exponere petere. i. repetere: qꝛ pecunia ibi fuerat mutuata in genere. put dicit Bart. in rubri. ff. si cer. peta. et quia si sub verbo peti er ꝓpria significatione cõplecteretur repeti vt species sub genere frustra illa facta esset expositio peteti. i. repeteti. ¶Scõo ꝯsidera ꝙ iura allegata in gl. ꝛ per Bar. bene ꝓbant oppositũ põt esse vt genus ꝛ cõprehendere speciẽ sub se. i. cõprehendere verbũ simpler. verbũ reddi. ff. de vbo. signi. Cõfirmatur quia ꝙ verbũ compositũ vt est repeto possit comprehendere verbũ simpler sub se:
19 vt †rõnabilius ꝗꝙ verbũ simpler possit cõprehendere cõpositum. nã in cõpositis dꝫ fieri auctio. i. cõposita debent augere. gl. in. l. j. ff. depositi. quia cõposita recipiunt augmẽtum: bene fateor ꝙ sepe verbũ simpler cõprehẽdi cõpositũ ꝛ ponitur pro cõposito ꝛ ecõtra iuribꝰ allegatis in gl. ꝛ facit. l. cũ etiã. ff. si cer. pe. et ibi Bar. ꝛ

Bar.⁊ Bal.no.in.l.j.ff.quo⁊ bono⁊. ¶ Circa hoc addo primo illud qd singulariter decidit Sali.siue Pau.de ca.in.l.si constan
20 te.C.de do.ante nup.†vbi querit statuto ciuitatis Brixie cauetur ꝙ mortua in matrimonio vxore sine liberis maritus teneatur solum restituere tertiā partem dotis et reliquum lucretur:an illud statutū habebit locū in dote promissa/dicit Salic.ꝙ gl.ibi videt probare ꝙ nō:propter verbū restitui qd presupponit datū. In contrariū tamē Sali.decidit:quia mulier dicitur dotata etiam si solū dos sit ꝓmissa.tex.est in.l.cū post.§.j.ver.ex his.in gl.in vbo habeat dotē.ff.de admi.tu.⁊ arg.in.l.si extraneus.iuncta glo.ff. de iure dotium.ad idem facit.l.fi.C.solu.matri.in verbo data vel ꝓmissa.⁊ ita residet ⁊ dicit esse tutius.Reperio tñ ꝙ in isto statuto contrariū tenet Ang.in cōsi.lviij.incip.quidam noīe.Pmotus:quia verbum restituere nō potest conuenire nisi actuali doti non aūt ꝓmisse.tñ opi.Sal.videt affirmari per tex.⁊ Bar.in.l.j. ff.quo⁊ bo.in fi.prin.Confirmatur etiā per eundem Bar.in ɔsil. cxxiij.incip.factum sic se habet titius ⁊ seius fratres deuenerunt ad diuisionē.vbi decidit ꝙ mortuo patre fratres deuenerunt ad diuisionem:et in instrumēto dicitur ꝙ cōfitetur recepisse centum pro restitutione dotis:et dicit ꝙ verificatur in dote ꝓmissa:quia verbū restituere importat idem qd dare.allegat.l.reddendum.ff. de verb.sig.Sed aduerte vltra scribentes ꝙ exponere petere pro repetere est facere iniuriā iurisconsulto.Videamus an possit saluari per.l.res licet in dotem datam.ff.de iure do.iuncta doctrina Barto.approbata in rubrica.ff.si cer.peta.

Adde ꝙ Bal.ɔsi.c.incip.In Christi ⁊c.mulier ē maritus in.iiij.parte scdm impressum Mediolani decidit
21 aliū pulchrū casum†circa statutū ꝙ maritus lucret tertiā partē dotis ⁊c.s.quando mulier non dedit dotē nec promisit.sed solum permisit ꝙ maritus possideret omnia bona sua:an lucrabit tertiam partem omnium bonorum mortua vxore ⁊ dicit ꝙ non.sed qd dos debet declarari officio iudicis et ꝙ declaratio debet fieri magis in dote vidue ꝙ̄ in dote virginis. ¶ Inquantū Bar.diffinit dotē.istam diffinitionē videntur sequuti oēs excepto Ang. hic.⁊ in.l.si prediū.C.ad leg.fal.⁊ in consi.lxxix.incip.ad euiden-
22 tiam.Saluatio Alex.non est bona:†quia omnis diffinitio debet cōuerti cum suo diffinito.ita arguit iurisconsul.in.l.j.ff.de dolo. et ibi Bar.in.§.dolū.glo.in.l.nihil aliud.⁊ in.l.si.ff.de verb.sig.⁊ glos.in rubr.extra de sum.tri.Scdo quia si sufficeret sumi diffinitionem a regula vel a cōiter accidentibus.certe diffinitio in iure nostro nō esset periculosa contra.l.omnis diffinitio.ff.de reg.iur. ¶ Scda solutio non placet ꝓpter.l.iiij.de pac.dota.vbi mulier debet sustinere virum.Unde defende Bar.nam iura allegata.s. procedunt qñ maritus ecōtra promittit cōuertere fructus dotis in dotem ⁊ augere dotē.ita dicunt tex.allegati maxime.l.iiij.ff.de pact.do.ita Bal.in.l.pactum dotali.in fi.C.de colla.Imol.in.l.si socer.§.lucius.j.eo.Ludo.ro.hic.⁊ Alexan.inferius in vlt.col.et hoc modo habes ꝙ maritus effectualiter sumeret onera matrimonij ex quo non colligit fructus qui ad eum spectare deberent.
23 et istud etiā hic Are.considerauit alio fundamēto. ¶ †Inquantum do.Alexā.dicit dos promissa non est ꝓprie dos.Ego teneo contrarium ꝙ in statuto loquente de dote comprehendatur dos promissa.Et primo per glo.in.l.cū post.§.j.versi.sed is.in verbo dotem.ff.de admi.tut.vbi mulier videt habere dotē qñ solum est promissa.facit.l.fi.C.sol.mat. ¶ Scdo comprobatur:quia statutum loquēs de dote:verificatur in dote solum ꝓmissa ꝓut supra dixi in prima lectu.et tñ in statutis verba debent ꝓprie intelligi. gl.in.l.cū plures.§.cū inter.⁊ ibi Bar.ff.de admi.tu.⁊ latius per Bar.in.l.titio centū.§.titio genero.in vlt.col.ff.de cōdi.⁊ demō. cum cōcor.s.allegatis.⁊ facit pro ista opi.tex.in.l.de diuisione.in verbo cōstitute.⁊ ibi glos.j.eo.⁊ ꝙ dos constituta sine traditione dicatur dos:est gl.in.l.vnica.§.accedit.in verbo fecerit.⁊ ibi Sali.C.de rei vxo.act.vide in.d.l.de diuisione.⁊ qd ibi not.j.eodem. ¶ Tertio cōfirmatur ꝙ statutū loquēs simpliciter haberet locū in dote solum ꝓmissa.nam stante statuto ꝙ mortua muliere constante matri.vir lucretur dotē:habet locū in dote solum ꝓmissa. tex.est in.l.mulier.in prin.cum gl.j.ff.de cōdi.insti.in.l.si donatu-rus.§.fi.⁊ ibi glo.ff.de condi.ob causam.⁊ ibi Pau.de cast.⁊ do. Alex.vbi dicunt:ꝙ ista est cōis sentētia.⁊ ita cōsuluit do.Alex. in cōsilio suo.lxiij.in.iij.vol.incip.stantibus his que supra narrata sunt in fine.Pau.de ca.in cōsil.cxxi.incip.super primo quesito.no.Bal.in.l.fi.in.j.col.C.de do.promis.ꝙuis contrariū teneat Bar.in.d.l.iubemus.§.siue.C.de sac.san.eccle.§.pe.in aut.de nō eligen.scdo nub.col.j. ¶ Quarto facit illud qd vult Sali.in.l.si constante.C.de do.ante nup.quam supra retuli. ¶ Quinto facit ꝙ stipulatio de dote lucranda habet locum nō tantū in dote data sed ⁊ in dote promissa.l.ex morte.in fi.C.de pact.conuen.quam pro singulari allegat Arct.hic:⁊ tamen stipu.debet stricte intelligi.l.quicquid astringende.ff.de ver.obli.⁊ ideo puto tutius adderead diffinitionem Bar.illud verbum promissum.

24 Adde ꝙ istā opi.†ꝙ statutū loquens simpliciter de dote habet locum in dote solū promissa tenet Ang.ɔsi. clxxx.incipiē.In dei noīe ⁊c.Premitto ad euidentiam dicens ꝙ secus esset si statutum loqueret de dote data vel numerata:quia
25 tunc nō haberet locū in dote promissa. ¶ †Ultra scribētes circa istam diffinitionem moueo.q.pro intelligentia:an dos exigua dicatur dos:reperio ꝙ Bald.in.c.si proponente.de rescrip.no.ibi esse tex.cum gl.ꝙ mulier dicitur esse dotata:etiam si sit dotata in vno nummo tantum:adeo ꝙ statutum excludens mulierem dotatam habet locum etiam in muliere dotata in vno nummo.

Et dicit ibi Bal.hoc presertim verū si statutum faueat testamento paterno.arg.gl.sing.in.l.si quis priore.ff.ad treb. ¶ Ego teneo cōtrariū primo ex diffinitione Bart.hic.nā scdm eum illa dicit dos que traditur ꝓpter onera matrimonij.nam in vno nummo nō possunt supportari onera matrimonij. ¶ Scdo a quia dos dʒ esse conformis ⁊ cōgrua respectu dignitatis ⁊ facultatum tam patris dotātis ꝙ̄ mariti.l.si filie.ff.de leg.iij.l.quero. ff.de iur.do.⁊ vtrobiqʒ Bar.imo fortius dos non dʒ esse minus legitima.in aut.de triē.⁊ se.in pn.Sali.⁊ Ful.in aut.res que.C.co.
a per illū tex.q: dos succedit[a] loco legitime.Bart.in.l.titio centū. §.titio genero.ff.de cōdi.⁊ demō. ¶ Tertio moueor per illū tex. volunt Bal.Sali.⁊ alij in aut.ꝓterea.C.vñ vir ⁊ vxor.vbi concludunt ꝙ illa aut.loquēs qñ matrimoniū esset sine dote ꝓcedit etiā
26 si mulier sit dotata in solo nūmo:q: non dr dos. ¶ †Quarto mouet me:q: statutū loquens de dote intelligit qñ dos est congrua: secus si diceret ꝙ mulier sit contenta dote data.ita Bal.in.l.fi.in
27 ij.col.C.de do.ꝓmis.et Bal.in aut.res que.in.ij.col. ¶ †Quinto facit illud qd vult gl.in.c.quicūqʒ.el.ij.xvj.q.vij.vbi glos.tenet ꝙ dans modicā dotē ecclesie nō per hoc efficit patronus:q: modica dos nō dicit dos.⁊ illā gl.pro sing.exclamāt Cano.⁊ maxime Abb.in consi.cvj.incip.casus super quo cōsulitur de iure postul.
28 in.ij.col.† Ex istis concludo ꝙ dos est quoddam ius vniuersale.

Adde ꝙ idē tenet bart.in.l.si marito.§.fi.per illū tex.j.eo. ⁊ in.l.diuortio.§.ob donationes.j.eo.tenet Bal.in l.fi.§.preterea.in.ij.col.C.de iure dot.⁊ in.l.j.in prin.in.ij.colū.ff. de eden.⁊ in.l.emptorem.C.loca.⁊ in.l.frater a fratre.ff.de condi. indebi.Imol.Ludo.ro.⁊ do.Alexā.⁊ magis cōiter alij Moder. ¶ Adde pro ampliatione ꝙ quēadmodum dos est ius vniuersale similiter quasi dos.ita tenet Bar.in.l.si cum dotem.§.fi.j.eo. de qua quasi dote est tex.in.l.si serua.in prin.ff.de iur.do.⁊ est gl. ordi.in.l.ij.ad fi.ff.de priuile.credi.

29 b Et †que sit differētia[b] inter iudiciū vniuersale:⁊ iudiciū gñale.ponit Spec.in ti.de act.⁊ pe.§.sequit.ver.differunt.et etiā gl.in.c.ij.de libet.obla.in gl.magna vltra mediū.⁊ hec est ꝓprie differentia:q: in vniuersali considerat solū ius vniuersum: singule vero res vniuersi nō sunt in consideratione:et ideo multa trāseunt cū vniuersitate q̄ ꝑ se nō venirēt.c.ex literis.de iurepa.l. in modicis.ff.de ɔhē.emp.sʒ in generali singule res que sunt sub gñalitate sunt cōsiderabiles:vñ multa possunt fieri in spē que tñ nō venirēt in genere.c.qui ad agēdū.c.fi.de ꝓcura.in.vj.l.obliga-
30 tione generali.ff.de pigno. ¶ Pro ista opi.Bar.†ꝙ dos ⁊ quasi dos sint ius vniuersale vltra tria fundamenta Bar.est tex.optimus quē allegāt Moder.maxime Alex.in.l.j.§.j.in v.impēse.ff. de do.ꝑlega.vbi tex.i ver.vniuersitatis appellat dotē vniuersitatē.sed illū tex.ante Moder.originaliter allegauit glos.in.l.quod dicit.ff.de impensis.Pro ea.opi.facit tex.in.c.raynutius.de testa.⁊ ibi do.Ant.de bu.no.illū tex.ad hoc ꝓ opi.Bart.ꝙ dos sit
31 qd vniuersale:†ibi eñ pater relinqt dotē filie per verbū relinquo relatū ad vniuersale importās instōnē:q: particulare importat legatū.gl.est ordi.i.l.his vbis.ff.de here.insti gl.mag.in.§.quia. in aut.de here.⁊ fal.col.j.Sali.ibi.igit relatū ad dotē importat titulum instōnis q: est adiectū vbo vniuersali:⁊ tñ hoc nō reperitur. dicūt ꝙ tex.in.d.c.raynutius.nō ob.q: de iure cano.nō est necesse ꝙ relinquat ti.instōnis.merito ibi vʒ testm̄:⁊ ꝙ de iure cano.non reqrit.etiā referūt Bal.i.l.fi.C.fami.her.ꝙ ius cano.nō ɔsiderat hos rigores ⁊ solēnitates.Adde ꝙ idē firmat.d.Alexā.i.l.inter cetera.ff.de lib.⁊ posthu.vbi dicit qd est cōis opi.Adde tu ꝙ etiā tenet Bal.in aut.ex cā.in pe.colū.C.de libe.⁊ posthu.Ego autem dico oppositū ⁊ teneo ꝙ ista solu.est falsa:q: imo sicut d iure ciuili ad validitatē testamenti requirit insti.ita etiā requirit de iure
c cano.quia qñ aliqd est clare decisum[c] de iure ciuili ⁊ non reperit exp̄ssum de iure cano.stamus iuri ciuili etiā in foro cano.nisi esset materia spūalis aut peccati.Ad idē est glo.ordi.in.c.ꝑ venerabilem.q filij sint legi.gl.in.c.licet ex suscepto.de fo.cōpe.no.in.l.j.⁊ ij.ff.de no.ope.nū.Bar.i.l.ex priuile.C.de sac.san.eccle. ¶ Scdo quia nō debet induci discordia inter ius ciuile ⁊ ius cano.qñ non inuenit expressum.c.cū expediat.de elec.in.vj.gl.in.c.cupiētes.§.
32 ꝙ si per viginti.d ele.lib.vj. ¶ †Tertio titu.instōnis est titulus nō solū honorabilis sed etiā vtilis ꝓpter ius accrescēdi:vt dicūt doc.in aut.nouissima.C.de inoffic.testa.vnde non est credendum

a ¶ Dos succedit. Adde l.quoniā.C.de inof.test.Pau.de ca.ɔsil.cviij.incipiē.sup eo de quo qrit in.j.col.idē ɔs.cccxlviij.inci.in puncto querit.

b ¶ Que sit differentia. Adde Bal.in.c.ecclesia sutrina.de cau.pos.⁊ ꝓprie.

c ¶ Qñ aliqd est clare decisum.adde tex.in.c.clerici.de indi.c.vlti.de secun.nup.gl.summe.x.distin.

ꝙ papa voluerit auferre filijs fauorem.⁊ istã partem tenẽt Pet.
de ancha.Anto.de bu.Jmo.⁊ cõiter doct.in.d.c.raynutius.⁊ ita
tenet ipse do.Alexã.sibi cõtrarius vbi dicit hãc esse cõem sniam
in cõsi.lxx.in.ij.volu.incip.viso cõsilio alias per me reddito in.iij.
colũ.satis patet in.c.si pater.in verbo instituit.de testa.in.vj.⁊ sic
solu.Alex.⁊ Jmo.est falsa.⁊ sic opi.Bar.ad illum tex.valet.Non
omitto ꝙ gl.in.d.c.raynutius.in vbo relinquẽs.⁊ gl.in.d.c.si pr.
dicũt ꝙ est necesse subaudire ꝙ pater relinquit ti.instõnis:et ille
gl.sunt cõiter approbate ſm Alex.in cõsilio pdicto.Jstud potest
persuaderi:quia in illo tex.non dubitatur de validitate testamen
ti:ergo presupponit ꝙ interuenit ti.institutionis.

33 Adde ꝙ pro opi.Bar.† ꝙ dos sit qd vniuersale:est cõsi.
Ange.lxxxj.inci.Jn dei nomine ⁊c. do.Maria.in
ij.col.vbi infert ꝙ successio in dotẽ est successio in vniuersum ius.
34 et idem Raph.cu.in consi.cix.inci.dña Joãna.in fi. ¶ †Contra
Bar.ꝙ dos non sit quoddã ius vniuersale.tenet in primis Bal.
in.l.j.in.iij.col.j.co.vbi truffat de ista opi.Nam ſm eũ est fatuũz
dicere:ꝙ si petãtur.x.noĩe dotis ꝙ ista sit vniuersalis petitio:ex
quo hz certos fines improprie:vnde tenet ꝯtrariũ nisi vniuersale
esset in dote vt hereditas ⁊ esset data in dotẽ.Jdẽ tz Bal.in.l.fi.
C.de sen.q̃ sine cer.quãti.vbi dicit veritatẽ ꝙ cõis opi.omniũ est
ꝯ Bar.dicit etiã ꝙ gl.i.l.qõ dicit.ff.de impẽsis.allegata p Bar.
loquit qñ hereditas vel alia vniuersitas esset data in dotez:alʼs si
fundus esset datus in dotẽ nõ est vniuersale nisi quãtũ ad impen
sam.Jdẽ tenet Bal.in.l.sed ⁊ si possessori.§.fi.ff.de iureiurã.vbi
dicit ꝙ dos nõ est pprie ius vniuersale sed instar iuris vniuersa-
lis.Cõtra Bar.etiã tz Ang.Raph.cu.⁊ Pau.de ca.hic.⁊ ꝯclu
dit Rapha.cu.ꝙ dos est ius vniuersale aptitudine sed nõ actu si
vna res eẽt in peculio.sz errat grauiter:qꝛ qñ i peculio nõ eẽt nisi
vna res adhuc actu est ius vniuersale:qꝛ pot crescere.sunt verba
tex.in.l.q̃sitũ.in pn.cũ gl.ff.de pecu.facit.l.sicut.§.fi.ff.qõ cuiusqz
vni.Cõtra Bar.etiã tz Pau.de cast.hic:qꝛ nõ est bona cõpara-
tio.Cõtra etiã opi.Bar.nõ dꝛ dos ⁊c.arguit sic.habeo ꝙ p iura
noua.C.hodie dos vẽdicat.l.in reb9.C.de iur.do.sed si dos esset
ius vniuersale nõ põt vẽdicari.tex.est in.l.vẽdicatio.ff.de rei ven.
vbi dicit ꝙ peculiũ(qꝛ est ius vniuersale) nõ põt vẽdicari.d.l.vẽ
dicatio.posses rñdere ex medulla verboꝝ Bar.j.ꝙ res dotalis.i.
corpora dotalia bñ pñt vẽdicari.d.l.i reb9.sed ipsa vniuersalitas
nõ põt vẽdicari.d.l.vẽdicatio.Scdo ꝯ Bart.facit nã illud dꝛ ius
vniuersale vbi lz oĩa corpora sint extincta:tñ adhuc durat ipsum
ius vniuersale.ita dicit ipse iuriscõ.in.l.peculiũ.§.j.ff.de pec.sed
istud nõ est in dote.nã si dom9 detur in dotẽ ⁊ totalr euincat aut
cõsumat desinit esse dos:⁊ mulier desinit esse dotata.tex.est in.l.j.
ff.de iur.do.⁊ in.l.plerũqz.in pn.ff.eo.qꝛ ridiculũ esset ꝙ dos re-
maneat tanꝙ ius incorporale.Jtẽ ꝯ Bar.est tex.in.l.fi.C.de sen.q̃
sine cer.quãti.nã si dos esset ius vniuersale valeret snĩa incerta:et
tñ ibi dꝛ ꝙ nõ valet so.vt.j.p Bar.Et tenẽdo istã partẽ posset rñ
deri ad allegata in oppositũ.maxime ad tex.in.l.j.in vbo impen-
se.de do.pleg.⁊ in.l.qõ dicit.ff.de impẽ.quia rñdet qñ vniuersali-
tas esset data in dotẽ pcederẽt ille.ll.⁊ similia allegata in ꝯtrium.
Difficultas est rñdere ad.l.si marito.§.fi.j.eod.quia loquitur qñ
fundus erat dotalis:et sic pticularis.⁊ sic.d.l.marito.§.fi.loquit
in re particulari.Ad illũ tex.rñdet Ang.ꝙ fructus augent dotẽ
i.conuertunt in dotẽ:sed hoc est ridiculũ.põt rñderi ad illũ tex.ꝙ
ibi loquit in re particulari ⁊ ꝙ fructus augẽt dotẽ fateor.sed tex.
loquit de fructibus q fuerũt percepti ante matrimoniũ.ita clare
dicit tex.p portione anni quo nupta nõ fuisset isto casu est indu-
bitatũ ꝙ fructus pcepti añ matr.augẽt dotẽ.tex.est in.l.videam9.
§.ante matrimoniũ.ff.de vsufru.l.dotis fructus.§.j.ff.de iur.do.
et tex.formalis in.l.si ante nupt.j.eo.⁊ ratio est:quia ex voluntate
mulieris:tales fructus vident datĩ cã additamẽti dotis.ita dicit
tex.in.l.etiã.C.de iu.do.quã allegat Bar.hic.⁊ in.l.inter socerũ.
§.cũ inter.ff.de pac.do.Et sic pondera rationẽ harũ.ll.nã ꝙ fru-
ctus augeant nõ est ex natura vniuersali:vt dicit Bar.sed ex na-
tura additamẽti:qꝛ intelligunt addi.Jsta so.est verissima ꝗtũ ad
primã partẽ illius tex.sed caue qꝛ text.ibi in scda parte loquit de
fructibus pceptis post matri.ibi:post matrimoniũ:⁊ in talibus
fructibus cessat sol.⁊ tex.allegati:qꝛ augẽt dotẽ nõ alia rõne:nisi
qꝛ est qd vniuersale:tñ cõsidera ꝙ gl.ibi.⁊ gl.in.l.diuortio.§.ob
donationẽ.j.e.cũ mysterio teneat ꝙ fructus pcepti ante mr̃imo-
nium augẽt dotẽ:secus in fructibus pceptis post:qꝛ nõ augent
dotẽ:nec q̃si dotẽ.Conclusiue nõ recedat ab opi.Bar.vcz ꝙ dos
35 sit quoddã ius vniuersale. ¶ †Vltimo aduerte inquãtum Bar.
reprehẽdit diffinitionẽ Azo.nõ bene reprehẽdit:qꝛ indubitatuz
est ꝙ peculiũ est ius vniuersale ⁊ oẽs fatent:⁊ tñ iuriscõ.qñ diffi-
nit qd sit peculiũ nõ diffinit sicut Bar.facit:nã dicit Bar.ꝙ pe-
culium est qõ datur per patrẽfamilias filio vel seruo.l.in peculiũ.
§.in his.ff.de pec. ¶ Ex tota practica Bar.habes colligere tres
36 no.cõclusiones.Prima †ꝯclusio est ꝙ pcedit libellus generalis
vel vniuersalis in dote:⁊ ꝯñter in libello sufficit dicere peto dotẽ
absqz exprimere res particulares dotis vel quãtitates:qꝛ regula
est ꝙ in vniuersalibus vel gñalibus sufficit petitio generalis vel
vniuersalis:etiam si opponit a parte:vt hr̃ in.l.edita.C.de eden.
Jmo etiã si ad vnã speciẽ actũ esset tantũmodo:nihilominus ve-
nit in ꝯdẽnatione omne id qõ reus reperit possidere de vniuersi-
tate tpe sniẽ.Spec.de act.⁊ peti.§.sequit.ver.sed q̃ est differẽtia.p
l.iiij.⁊.l.si quo tpe.⁊.l.itẽ veniũt.§.si qs.ff.de peti.here.Jnno.in
c.cõquerẽte.de offi.ordi.Panor.in.c.ij.de lib.ob.col.xiij.Nõ sic
37 est in actione gñali ſm doc.vbi prime. ¶ †Scda conclusio est ꝙ
fructus vsure ⁊ interesse in dotẽ veniunt ⁊ retinẽtur iure actionis
de dote:vt est tex.in.l.si marito.§.fi.vbi Bar.j.e.⁊ sic nõ offi.iudi.
merce.qꝛ est de natura cuiuslibet iudicij vniuersalis.Jn alijs iu-
dicijs particularibus fructus:⁊ alia nõ veniunt iur.actionis:sed
officio iudicis mercenario.Et ex hoc sequit in practica not.effe-
ctus:qꝛ licet in libello vel in petitione porrecta per mulierẽ nihil
sit dictũ de fructibus ⁊ interesse ⁊ accessorijs:tñ lata snĩa sup dote
possunt peti de per se nouo iudicio:qꝛ iure actionis debent:sed si
deberentur offic.iudi.mercenario data snĩa expiraret.l.iiij.C.de
pos.⁊ ad hoc bene facit qõ volunt gl.ordi.ꝙ expẽse nõ solum de-
bentur ⁊c.vt est gl.no.in.l.iiij.§.si rem.ff.de leg.ij.⁊ gl in.l.nõ so-
38 lum.ff.de rei vẽ. ¶ †Tertia cõclusio ⁊ vtilis est ⁊ colligit ex pra-
ctica Bar.subtiliter inferẽtis qõ pcedit libellus ⁊ snĩa vniuersa-
lis sup dote data:ꝙ nec in libello nec in pcessu nõ sit facta liqui-
datio quãtitatis dotis:qꝛ sufficit ꝙ post sniam in executione fiat
liquidatio:in alijs iudicijs nõ est sic.dato ꝙ libellus gñalis pro-
cederet si opponeret:tñ est necesse in pcessu postea probare glos.
est repu.sing.in.l.j.§.si quis argentũ.ff.deposi.l.si cum rem.⁊ ibi
Bar.post glo.ff.de rei ven.Bar.in.l.in actione.ff.de fur.⁊ tamen
in dote procedit etiam si nõ fiat liquidatio in processu:et qõ velit
hoc Bar.patet ex tex.quem allegat in.l.fin.C.de sen.que sine cer.
Contra Bar.tenet Raph.cu.Pau.hic.⁊ Pau.⁊ Sali.in.d.l.fi.
C.de sen.que si.cer.quãti.⁊ Bal.in.l.j.in prin.in.iij.col.ff.de eden.
et semper in addi.Spec.in ti.de sen.in.j.col.ꝙ imo in hoc nõ pce
dit libellus generalis.mouetur per tex.in.l.fi.C.de sentẽ.que sine
cer.nec est bona so.Bar.ꝙ ibi esset oĩmoda incertitudo propter
tex.ibi in verbo in dotem data:⁊ in verbo repeteretur ⁊ dicere ꝙ
sunt verba iudicis nec imperatoris non sunt reales solutiones.
Ego teneo opi.quã tenet Bar.⁊ Ange.in.d.l.fi.⁊ Bar.in.l.fi.in
prin.post gl.ibi.ff.de eden.per do.Matthe.in no.cxxj. ¶ Et vl
tra scripta omniũ cõfirmo opi.Barto.cum medijs.Primo mo-
ueor per optimũ simile.nã pcedit libellus generalis seu vniuer-
salis super legitima filij i libello si filius dicat peto legitimã etiã
si nõ exprimat quãtitatẽ legitime.ita cõcludit singulariter bal.
in.c.conquerente.in vlti.colũ.post Jnnocen.ibi de offic.ordi.sed
bonũ est ar.de dote filie ad legitimã filij:cũ dos succedat loco le-
gitime ſm bar.in.l.titio centũ.§.titio genero cũ cõcor.ff.de cõd.
⁊ demon. ¶ Scdo ⁊ fortius pro opi.Bar.ꝙ pcedat libellus ge
neralis ⁊c clarũ est ꝙ pmissio incerta in dote valet.text.in.l.iij.C.
de do.promis.et in.l.j.vbi glo.eo.ti.sicut valet pmissio generalis
⁊ incerta in dote:ita etiam valet libellus ⁊ incerta snĩa.ista est bo
na cõclusio si valet promissio incerta valet etiam libellus:igitur
valet snĩa incerta:ita dicit tex.in.§.curare.insti.de actio.Confir-
matur etiã fortius:quia ex quo promissio incerta valet sub dote
etiã si dos nõ esset quid vniuersale dz admittit petitio ⁊ sentẽtia
incerta:quia ex quo promissio incerta permittit a iure est in ptãte
libellan.dare libellum ergo libellus incertus dz admitti.l.j.§.qꝛ
autẽ.⁊ ibi Bar.ff.quo.lega.⁊ Bar.in.l.vbi autem nõ apparet.§.
illud.ff.de verbo.obli.tamen ad ista duo vltima licet correlaria
potest respõderi:et primo ad.§.curare.quia quãdo promissio in
certa valet de iure cõi:vt est de promissiõe interesse:tunc valet li
bellus incertus:sed in dote valet pmissio incerta iure singulari
fauore do.gl.est ⁊ ibi bar.in.l.j.C.de do.promis.in.l.cũ post.§.ge
ner.ff.de iure do.⁊ tangit Bar.in.l.j.j.eo.⁊ tunc habet locum.§.
39 curare ¶ †Vltimo vltra scribentes ꝙ si dos si ius vniuersale:
sequitur alius effectus in practica ꝙ augmentum dotis virtuali
ter est ipsa dos.Ex hoc sequitur ꝙ sicut valet donatio inter pa-
trem ⁊ filium de dote.l.põponius philadelphus.ff.fami.herci.
gl.in.l.ij.C.de inf.dona.Barto.in.l.frater a fratre.in.vlti.q.vbi
dixi.ff.de condi.inde.ita valebit pro augmẽto dotis.ita reperi in
40 specie Frã.de are.in.l.placet.ff.de acqui.here.†Et vltra eũ con-
firmat qõ iuris est in dote:idẽ in eius augmẽto.text.est in.l.etiã
⁊ ibi no.Bar.C.de iure do.vide tamen.l.si constante.C.de dona.
ante nup.⁊ ita cõsului his diebus in ciuitate Placentina ⁊ obti
nui.sequitur.l.j.que incipit.Dotis causa.

1 ☞ Si apparent duo instrumenta eadem die confecta ⁊ non ap
pareat de prioritate presumitur ꝙ dotis instrumentum sit pri-
num.⁊ nu.4.
Jn dubijs pro dote pronuntiandum est.
2 Instrm dotis qõ presumit prius factũ cõpetit nõ solum mulieri
sed etiam ad quẽcũqz extraneum ad quem transit ipsa dos.

3 Causa studij ⁊ dos equiparantur.
5 Dictio plus an releuat in teste.
6 Si non apparet de prioritate collationis facte a papa vni et ab ordinario alteri: prefertur qui habet a papa.
7 Instrumentum dotis presumitur prius factum ⁊c. hoc est veruз nisi alius priuatus esset in pos. quia prefertur.
8 Causa dotis semp vbiq; ⁊ oī tẽpore ⁊ in oī loco est priuilegiata.
9 Iura noua quantũcunq; generaliter loquentia nõ intelliguntur loqui in casibus habentibus specialem fauorem.
10 In generali renuntiatione omnium bonorũ patris non venit legitima nisi expresse fiat renuntiatio eius.
11 Priuilegia concessa doti videntur concessa non solum fauore publico: sed priuato ipsius mulieris.
2 Fauor versatur in procreandis filijs.
13 In honoribus adipiscendis prefertur qui hз filios nõ habenti.
14 Mulier sterilis dicit̃ infamis ⁊ maledicta scd̃m legẽ antiquam.
15 Mulier sterilis non habet priuilegiuз dotis: quia cessante causa priuilegij debet cessare priuilegium.
16 An omnia priuilegia transeant ad quoscunq; heredes.
17 Priuilegiũ datũ doti. i. rei in dotẽ transit ad quẽcũq; heredem.
18 Priuilegium instrumenti dotis: scз qd̃ presumatur prius factũ transit ad quẽcunq; heredem.
19 Priuilegiũ mulieris ꝙ p̃ferat̃ ĩ ꝑsonalib⁹ nõ trãsit ad heredes.
20 Instantia dotis quo tempore pereat.
21 Licet instantia dotis non pereat biẽnio: tamen quia causa est fauorabilis abbreuiantur dilationes.
22 Licet in causa dotis debeãt abbreuiari dilationes non tamẽ per hoc debent remitti substantialia iudicij.
23 Pater dotando filiam quamuis filia habeat de bonis proprijs: tamen presumit̃ dotare de paternis quando est diues: quia officium paternum est dotare filias.
24 Pater an teneatur dotare filiam saltem de iure canonico.
25 Quando pater gereret negotia filie: tunc eam dotando censetur dotare de bonis filie ⁊ non de suis.
26 Auus paternus an teneatur dotare neptem.
27 Quando filius est diues potius tenetur dotare filiam q̃ auus sicut in alimentis.
28 Quando pater est inops ⁊ mater diues: tunc tenetur dotare filiã sicut in alimentis.
29 Frater an teneatur dotare sororem.
30 Clericus cũ bona cõscientia põt dotare sororẽ vel consanguineã.
31 Frater tenetur alere sororem vtrinq; coniunctam.
32 Contractus vel promissio in aliquibus casibus nõ vitiatur propter incertitudinem.
33 Res mobilis dotis non põt alienari constante matrimonio nisi seruata certa forma.
34 Dictio quam: est repetitiua.
35 Dictio semper verificatur in his q̃ habent tẽporis interuallum.
36 Quoties vna vtilitas publi. preferatur alteri.
37 Quoties fiscus venit ex causa lucratiua est iudicandũ contra eũ.
38 Utilitas publi. prefertur priuate quarto modo sumpte.
39 Magna vtilitas priuata prefertur modice vtilitati publi.
40 Lex introducta fauore publi. est amplianda ⁊ extendenda.
41 Instantia triennalis an sit inducta ob vtilitatem publicam principaliter vel secundario.
42 An priuilegia que cõpetunt doti competant mulieri sterili.
43 In matrimonio sunt tria bona: scз fides: proles: ⁊ sacramentum.
44 Uerbum necessitatis quid importat.
45 Faber qui reperit̃ apud scholas malleans an possit repelli ꝑ doctores ⁊ scholares ne amplius malleet. ⁊ nu. 46.
47 Si scholaris vicinus camere alterius scholaris alta voce legendo impediat scholarem potest expelli de illa camera vel cogi vt taceat.
48 Scholares non reperientes domum possunt compellere quem ad locandum sibi domum.
49 Doctor appel. nõ veniũt scholares etiã in materia fauorabili.
50 Scholaris licet sit scriptus in matricula si non studet nec intrat non gaudet priuilegijs scholarium.
51 Causa studij ⁊ dotis concurrunt ⁊ equiparantur.
52 Sicut valet donatio facta filie causa dotis: ita donatio causa studij facta filio in potestate.

Dotis causa. Ista lex bene cõtinuatur per Bar. h. d. propter fauorem reipublice qui versatur circa sobolem procreandam dos est priuilegiata. h. d. secundum cõiter scribentes.
1 ¶ † No. i. ex isto tex. scd̃m figurationem casus Barto. Dy. Bal. et aliorum ꝙ si reperiantur duo instrumẽta eadem die confecta: et nullo modo appareat de prioritate et posterioritate presumitur ꝙ instrumentum dotis sit prius factum: et in ambiguis pro dote pronuntiandũ est. l. in ambiguis. ff. de reg. iur. ista est cõclusio Bar. cum quo oẽs tenẽt. ¶ Amplia istã regulam Bar. qua-
2 tuor modis. † Primo vt istud priuilegiũ ꝙ instrumẽtum dotis presumat̃ prius factũ cõpetit non solum mulieri sed etiam trãsit ad quẽcũq; etiam extraneũ ad quẽ transit ipsa dos: et non solum ꝓcedit ex parte mulieris: sed etiam viri qui ageret pro dote soluenda. Et est ratio: q2 cũ istud priuilegium detur ipsi doti nõ autem ipsi mulieri. d. l. in ambiguis. ideo trãsit ad quẽcunq; ad quẽ transit ipsa dos. ita firmat Bar. in. ij. col. in prin. super scd̃a glos. ibi reseruo dicendũ. Hinc cõsidera vtrũ istud priuilegium trãsiret in cessionarium. Prima ↄsideratione videt̃ qd̃ sic: quia quicquid est transmissibile est cessionabile: quicquid transit ad heredem extraneum trãsit etiam ad cessionarium. l. ex pluribus. ff. de admi. tuto. ⁊ istud transit ad heredes: tamen istud non affirmo: q2 ista regula est bona negatiue non autem affirmatiue. probatur in actionibus actiuis que transeunt ad heredes: ⁊ tñ non ceduntur. ¶ Scd̃o amplia vt procedatur etiam si mulier contenderet cum fisco adhuc presumitur prius instrumẽtum dotis. ita dicit Bal. in. l. dotis. C. de iure do. in. l. ad exactionẽ. C. de do. promis. ⁊ circa
3 istud vltimũ valde insistit do. Alex. dic vt per eũ hic. ¶ † Tertio amplia ad instrumentũ continens salariũ doctoris legẽtis: quia causa studij ⁊ dotis equiparantur: vt per Bar. hic. in fi. post glo. vbi dicetur. ⁊ ita in specie firmat Bal. ⁊ Alexan. hic. ¶ Quarto amplia tu vltra scribentes: istud ꝙ instrumentum dotis etiã habet locum in pia causa. ita tenet in specie Ro. in repe. aut̃. similiter. C. ad. l. falci. in. xiij. speciali pie cause inter contractus. ⁊ ibi refert aliquando fuisse consultum per do. Fran. de are. monebatur quia istud habet locũ in fisco. l. i. ⁊ ibi Bar. C. de iure fisc. lib. x. ⁊ l. ex his. ⁊ ibi Bal. ff. de iure fisc. ergo idẽ dicemus in pia causa que equiparatur fisco. l. fi. C. de sac. san. eccle. ¶ Confirmo per optimum simile: q2 si reperiãtur duo instrumenta eiusdẽq; testatoris facta eodẽ die: in vno sit relictũ aliquid pie cause: in alio nõ: prefertur illud in quo nõ esset solum instituta pia causa: sed in quo esset sibi aliquid relictum. ita in specie decidit Ludo. ro. in. d. repe. aut̃. similiter. in. xij. speciali. quod habet inter vltimas voluntates. ⁊ ita consului de facto Brixie pro hospitali magno: ⁊ sic fuit iudicatũ facit regula. l. sunt persone. ff. de relig. ⁊ sump. fu. bene facit tex. in c. fi. de re iudi. ⁊ in. c. his. in prin. de priuile. ¶ Limita predictam
4 regulam Bar. ⁊ doc. aliquibus modis. † Primo limita ꝓcedere qñ talia instrumẽta sunt cõfecta a duobus diuersis notarijs eodẽ die. si autẽ essent cõfecta ab eodem notario eo. die: tunc ex ordine protocolli illud qd̃ esset prius scriptũ diceret̃ prius cõfectum: q2 cõtractus qui est prior in scriptura censet̃ prior in tẽpore. l. quoties. ff. de vsufru. ⁊ l. si cõmunis seruus. ff. de stipu. ser. ⁊ nõ eundo per mendicata suffragia: habeo tex. ⁊ ibi Bar. no. ad hoc. ⁊ in prima constit. C. circa finem. Barto. in. l. ij. §. prius. in fi. ff. de vulg. ⁊ pupil. Bal. in. §. quibus. in prima cõsti. C. ⁊ no. idem not. Bal. in l. de rebus. C. de dona. ante nupt. ¶ Scd̃o singulariter limita qñ talia instrumenta essent confecta eodem die: sed in vno eorum esset dies ⁊ hora diei: in alio nõ esset hora: sed solum dies: certe instrumentum habens tempus magis determinatum debet preferri in materia prelationis: eo quia certa probatio. Ita dicunt Marti. Sylma. Cy. Sali. Bar. Bal. ⁊ alij. in. l. de rebus. C. de donatio. ante nup. Sali. in. l. si debitor. C. de priuile. fisci. Jo. de pla. in. l. j. C. de iure fisci. lib. x.

Adde qd̃ pro ista regula facit dictũ elegans Bal. in. l. ab hostibus. §. sed quod simpl̃r. ff. ex quib. cau. maio.
5 vbi dicit † ꝙ lз alias dictio plus nihil releuet in teste. vt ꝑ Bart. in. l. celsus. ff. de vsucap. per docto. in ca. fi. de dila. tamen si in interdicto vti possidetis testes sunt hincinde pares: ⁊ testes vnius partis dicunt de eodẽ tẽpore cũ dictione ⁊ plus melius ꝓbãt. ⁊ istud dictum Bal. sequit̃ Are. i. c. cũ causa. de testi. j. col. ⁊ ꝑ illud dictum Bal. ⁊ alia que supradicta sunt: fuit alias consultum ꝙ qñ sunt duo instrumenta confecta eodem die: ⁊ in vno constat de hora in alio non prefertur illud in quo cõstat de hora. vt referunt Moder. in. c. pastoralis. in prin. de rescript. Licet in contrarium fortiter stringat: quia probatio que fit solũ ď die satis dicit̃ certa ⁊ liquida: ex quo lex de illa contentatur ⁊ nõ requirit horã: ergo probatio que constat de hora non debet offuscare hanc ꝓbationem: quia illa hora potuit esse ⁊ ante ⁊ post aliud instrumentum.
6 ¶ † Ista regula alias multũ notabatur in curia romana in pulchra qõne duo cõtendebãt super collatione vnius beneficij: clarũ est ꝙ si vnus habet collationem beneficij a papa alius ab ordinario si non apparet de prioritate temporis debet preferri qui habet collationem a papa. tex. est in ca. si a sede. de preben. in. vi. not. Bal. in. l. si duas. per illum tex. de excusa. tuto. Similiter si vnus habuit collationem ab episcopo ⁊ alius ab eius vicario eodẽ die presumitur collatio episcopi precessisse. ita dicit sing. Cald. in cõsilio secundo posito in titu. de offi. vica. accidit modo casus ꝙ in collatione facta per ordinarium erat dies ⁊ hora determinata in collatione vero pape non erat hora quis debeat preferri. fuit

valde disputatum Rome: et certe ꝓpter predictã regulam videt̃
ꝙ collatio ordinarij debeat p̄ferri collationi pape: eo qꝛ habebat
tẽpus magis determinatũ. ⁊ isto modo magis eleganter limita-
tur tex. in. d. c. si a sede apostolica. ⁊ ista regula fortiter stringit ꝓ
parte ordinarij. In cõtrariũ per aduocatos Rome multa addu-
cebantur: maxime ponderabatur glo. Joan. and. in. c. duobus. in
verbo si non appareat. de rescrip. in. vj. vbi dicit ꝙ collatio ordi
narij prefertur quando expresse apparet de prioritate hore: quia
dicebatur ꝙ ordinarius contulit tali die ante tertias: instrumen-
tum pape dicebat ꝙ contulit post vesperas. isto casu dicit Joan.
and quia certitudine apparet de prioritate hore collatio ordina-
rij p̄fertur: ergo vult ꝙ si in collatione ordinarij esset hora: in col
latione vero pape non esset hora: tunc prefertur collatio pape: qꝛ
certitudine non apparet de prioritate. ❡Scd̃o ponderatur gl.
in. d. c. duobus. qd̃ appositio hore non est de consuetudine: ergo
non est imputandũ impetranti a papa si nõ fecit apponi horam.
❡Tertio arguebatur viua ratione. nam licet in collatione bene-
ficij facta per papam non sit apposita hora: tamen potuit esse ꝙ
fuit prior ⁊ potuit esse ꝙ fuit posterior: ergo sumus in dubio: sed
tex. est clarus. in. c. si a sede. de prebẽ. in. vj. vbi in dubio presumi-
tur collatio pape precessisse. Prima tñ opi. est verior. ⁊ ita credo
ꝙ fuit obtentum Rome. ❡Tertio limita: regulam traditã per
7 Bart. † ꝙ instrumentũ dotis p̄sumat̃ ⁊c. nisi alius priuatus esset
in possessione. ille enĩ p̄fertur etiã vbi datur ꝑsona priuilegiata.
tex. est in. d. c. si a sede loquẽs in persona magis priuilegiata. data
enim paritate qui est in possessione prefertur. ⁊ istud commodum
est possessionis. tex. est in. c. ex literis. de proba. vbi gl. dicit quod
istud ꝓcedit in causa dotis et matrimonij. facit. §. cõmodũ. instit.
de interdic. Confirmat̃ per tria similia: qꝛ idẽ dicimus in duobus
testamẽtis qñ sunt duo testamẽta ⁊ sunt duo instituti in illo testa-
mento: tamen si vnus esset in possessione ille obtineret. Ita tenet
Bar. in. l. j. §. non autem. ff. de bono. pos. s̃m tabu. vbi glo. exami-
nat. q. sabbatinam. s̃m Ang. ⁊ Imo. ⁊ Moder. in. d. l. cum qui. in
prin. ff. de acqui. here. Ang. de are. insti. de adi. leg. ⁊ Gemi. in. c.
penul. in. vij. col. de rescrip. in. vj. ad idem etiam facit qd̃ tenet no.
Bald. in. c. ex literis. in. ij. col. de consue. ꝙ sint duo eiusdẽ noĩs ⁊
cognominis ⁊ vnus possideat instrumentũ ille p̄sumit̃ creditor:
qꝛ presumit̃ pro possessore iuribus predictis. Tertio facit qd̃ de-
cidit Bal. in. c. capitulum sancte crucis. in. j. col. ad fin. de rescrip.
vbi decidit ꝙ si duo eadẽ die impetrauerunt potestariã Bono-
nie neuter dꝫ admitti ad ingressum officij: sed si vnus sit in posses
sione alter non: presumit̃ pro possessore ideo qꝛ possidẽs plus iu-
8 ris habet q̃ alius ratione possessionis. ❡† Scd̃o no. ex eo tex. ꝙ
causa dotis semper. i. omni tp̄e: ⁊ vbiq̃. i. omni loco: p̄cipua. i. pri
uilegiata: non tñ intelligas ꝙ causa dotis sit priuilegiata super
oẽs causas: quia causa funeraria p̄fertur cause dotis. l. impẽsa. cũ
l. seq. ⁊ seq. ff. de relig. ⁊ sump. similiter causa primipilaris. tex. est
9 in. l. satis notũ est. C. in qui. cau. pig. ta. cõtraha. ❡† Tertio not. ⁊
nouiter colligo ex isto tex. ꝙ ex quo dos est specialr̃ priuilegiata
infertur ex hoc qd̃. ll. vel statuta gñaliter loquẽtia nõ intelligunt̃
loqui in causa dotis. ⁊ est ratio: qꝛ iura etiam noua quantũcunq̃
gñaliter loquẽtia nõ intelligunt̃ loqui in casibus specialibus vel
habẽtibus specialem fauorẽ. gl. est ord. ⁊ approbata in. l. sciendũ.
in prin. vbi Bar. ⁊ alij no. ff. qui satisd. cog. cum concor. ibi tradi-
tis. ⁊ in aut. de heredi. que ab intesta. in prin. in glos. in verbo va-
cantibus. col. ix. Adde Bart. in extrauag. ad repri. in verbo non
obstantibus. ⁊ soleo pro hoc allegare tex. in. l. ex testamentis. ⁊ ibi
Fulg. de testa. iuncta. l. hac consultissima. vbi glos. C. qui testa. fa.
pos. ⁊ bene facit in simili tex. no. in. c. quia periculosum. de senten.
excõ. in. vj. vbi per constit. generaliter loquentem episcopi nõ in-
currunt sententiam interdicti vel suspensionis nisi de ipsis sit fa-
cta mentio specialis. Pro ista regula allego Salic. qui istam tra-
dit. in l. fi. in prin. per illum tex. C. de iure do. vbi Sali. no. bonum
argumentum quod statutum generaliter loquens seu disponens
ꝙ instrumẽta notarioꝝ non probent nisi reperiantur in archiuis
publicis ⁊ registrata tale statutũ (q̃uis generaliter loquat̃) non
habet locum in instrumẽto dotis. ⁊ sic ponderat Sali. ꝙ statutũ
generaliter loquẽs ⁊ aliquid requirẽs pro solẽnitate actus nõ ha
bet locum in instrumẽto dotis. Cõfirmatur per illud qd̃ singula-
riter tenet Bal. nec alibi legi in cõsi. cccxxij. incip. quẽadmoduꝫ
imper. vbi cõsuluit ꝙ. l. bene a zenone. ⁊. l. oẽs. C. de quadri. p̄scri.
quãuis gñaliter loquatur nõ habet locum in preiudicium iuriũ
dotalium: qd̃ in generali renuntiatione nõ intelligit̃ renuntiasse
iuri petende dotis nisi expresse ⁊ nominatim exprimatur: ⁊ in ge
nerali renuntiatione legatoꝝ non intelligitur renuntiasse legato
dotis. ita Pau. de ca. in consi. cxxix. incip. licet ista domina Bi-
10 xa. qd̃ cõsilium est duplicatũ in cõsi. cccxxxij. † Et confirmat̃ opti-
me: quia idem est in legitima filij: quia in generali renuntiatione
de omnibus bonis paternis: non intelligitur renuntiasse legiti-
me nisi expresse fiat renuntiatio. tex. est in. §. ceterũ. in aut. vt cum

a ❡In generali renuntiatione. ad de Pau. de cast. in. l. iij. C. de impu. et alijs substitu. Pau. de ca. consi. cxxix. ⁊ in consi. cccxxxij.

de app. cog. col. viij. ⁊ tex. in. l. si quãdo. §. ⁊ generaliter in ver. nisi
hoc specialiter. ⁊ ibi Bal. Sali. Pau. ⁊ alij cum multis concor. ⁊
limitationibus quas dedi. C. de inoffi. testa. Albe. Bal. ⁊ Ange.
11 in. l. de his. ff. de transac. ❡† Quarto no. ex tex. nam ⁊ reipub. in
illa implicatiua ⁊: ꝙ priuilegia cõcessa doti videntur cõ cessa non
solum fauore publico sed priuato ipsius mulieris: imo teneas ꝙ
principaliter concedunt̃ in fauorẽ priuatũ ipsius mulieris: licet
in cõsequentiam in fauorẽ publicũ concedant̃: hinc est ꝙ aliena-
tio fundi dotalis cũ iuramẽto valet. c. cũ cõtingat. de iureiur. ⁊. c.
licet mulieres. eo. tit. in. vj. declarat Bart. in. l. si quis pro eo. ff. de
12 fideiuss. ❡† Quinto no. ex tex. ibi ad sobolem ꝓcreandã: fauorem
versari in ꝓcreandis liberis: ⁊ sic in replenda ciuitate liberis ho-
minibus. ⁊. l. hoc modo. §. fi. ff. de condi. ⁊ demon. Alibi dicit tex.
in aut. de nup. in prin. qd̃ matrimoniũ humano generi ex filioꝝ
procreatione immortalitatẽ inducit artificiose: alibi dicit text. in
13 l. in albo. C. de decur. lib. x. ⁊ ibi Bar. dicit est nouus casus ꝙ † in
honoribus adipiscendis prefert̃ is qui habet filios non haben-
ti. ⁊ dicit qd̃ eadem prelatio fiet in ordine sedendi scribendi ⁊ ag-
gregandi. tex. in. l. j. §. ⁊ generaliter. in fi. ff. de ven. in pos. mit. non
solum nobis nati sumus: sed partem patrie partem amicis ven-
dicat. ⁊ est tex. Ciceronis in. j. lib. Officiorum. Bal. reputat singu
lariter in. l. matri. in. ij. col. C. ad orficianum. Hinc dicit glos. sing.
14 in. c. recurrat. circa fin. in verbo maledicta. xxxij. q. iiij. † qd̃ mulier
sterilis dicitur infamis. ⁊ ibi tex. dicit ꝙ in. l. antiqua. mulier ste-
rilis dicebatur maledicta que nõ relinquit semen suũ super terrã.
❡Sexto not. ex hoc text. ꝙ dos est priuilegiata ratione sobolis
15 procreande. vnde potest ex hoc tex. elici a cõtrario † quod mulier
sterilis non habet priuilegium dotis: quia cessante causa priuile
gij: ideo debet cessare priuilegium. l. adigere. §. quãuis. ff. de iu-
re patro. c. cum cessante. de appel. tamen Bart. hic in penul. colũ.
tenet contrarium: quod mulier sterilis habeat priuilegium quod
reseruo suo loco tamen r̃ndent qd̃ priuilegia dantur doti nõ solũ
propter sobolẽ ꝓcreandã: sed ꝓpter fragilitatẽ sexus. ⁊ propter
onera matrimonij ⁊ obsequia que prestat vxor marito. l. assiduis.
C. qui po. in pig. ha. ergo succedit ratio: qꝛ qñ cõcurrũt plures ra
tiones cessat tñ vna ⁊c. §. affinitatis. instit. de nup. gl. in. l. si vẽtri.
C. de priuil. credi. ❡Glo. in verbo causa diuidit̃ in. vj. que patẽt.
In ea. glo. ad fi. habes ex gl. sex expositiones ad illum terminum
causa: qꝛ aduerte ꝙ prime quinq̃ expositiones reprehẽdunt̃ in-
euitabili ratione: qꝛ sequeret̃ ꝙ priuilegia essent data ipsis actis
⁊ sic transirent etiam ad heredes extraneos. l. j. §. permittit̃. ff. de
aqua quoti. vel esti. lꝫ Bar. saluet oẽs diuersis respectibus consi
derando ꝙ dos hꝫ plura priuilegia. dic vt hic per eum. ❡Circa
istam theoricam Barto. quam habuit ex Ray. alij nihil addunt.
Tu aduerte in primis: nã si tu recte consideras doc. Bar. cõclu-
16 dit Bar. † qd̃ omnia priuilegia transeant ad quoscunq̃ heredes
preter duo: vnũ est priuilegium prelationis tacite hypothece. §.
fuerat. versi. preferri aũt. insti. de act. Secundum est priuilegium
prelationis qd̃ habet in actionibus ꝑsonalibus. l. assiduis. §. ac-
ceptum. ⁊ breuius omne priuilegiũ trãsit ad heredes extraneos
nisi priuilegiũ prelationis qd̃ est duplex. ⁊ sic considera vlterius
quod Bar. intelligit. l. vnicã. C. de priuil do. qd̃ loquatur in pri-
uilegio p̄lationis tacite hypothece ⁊ actionis personalis. Scd̃o
considera vltra iura allegata qd̃ Bar. in aut. vt exactione instãte
dotis. colũ. vij. vbi dicit tex. non enim alijs ⁊c. et reperio ꝙ illum
tex. allegauit Bar. in. l. post dotem. in vlti. col. vbi dicit quod ille
tex. turbauit sibi spiritum. Alius est in aut. vt immobilia. §. fina.
col. v. vbi dicit. omnibus priuilegijs dotis datis in sua firmitate
17 manentibus ⁊c. ❡† Tertio adde inquantũ Bar. cõcludit quod
priuilegium datũ doti. i. rei in dotẽ date transit ad quẽcunq̃ he-
redem pondera subtiliter. nam ex hoc dicto Bar. sequit̃ ꝙ priui-
legium. l. in rebus. C. de iure do. scꝫ qd̃ dñium rei dotalis sol. ma.
ipso iure retroferat̃ in mulierẽ ⁊c. cuꝫ istud priuilegiũ detur doti
sequitur qd̃ debeat transire ad quẽcunq̃ heredẽ: sed istud est fal-
sum ⁊ contrariũ tenuit singlr̃ Bar. in. l. nesennius. §. fundum. ff.
de re iudi. in fi. vbi dicit qd̃ priuilegium. d. l. in rebus non transit
ad heredes mulieris: vnde si ipsa mulier vendicaret dicit̃ vendi-
care vt vxor vt hic per eum. et eam decisionem exclamant singul.
Imo. ⁊ Alex. ibi. ⁊ idẽ Alex. in. l. si mora. in. iij. col. j. co. ⁊ vtrobiq̃
limitat ꝓcedere in heredibus extraneis. secus si essent filij: quia
nõ ꝓcederet. sed saluãdo Bar. est necesse dicere ꝙ priuilegiũ. d. l.
in rebus non concedatur doti principaliter: sed mulieri propter
18 dotem. ❡Tertio adde inquantũ Bart. et omnes volunt. † si sint
duo instrumẽta eadẽ die confecta instrumentũ dotis presumatur
prius factũ hoc p̄uilegiũ trãseat ad heredes extraneos. lꝫ Bart.
et oẽs ita teneant. tñ potest disputãdo teneri contrariũ. ⁊ videtur
cõtra Bar. qd̃ Bart. ipse se cõfundat: qꝛ istud est priuilegiũ p̄la-
tionis: qd̃ instrm̃ dotis p̄ferat̃. sed Bar. vult in tota sua doctrina:
qd̃ priuilegiã prelationis nõ trãseat ad heredes. quare igit̃ istud
transit cũ sit priuilegiũ p̄lationis. Confirmat̃ in specie vbicunq̃

mulier

mulier de iure cõi preferꝛ ceteris.si spãli priuilegio pferat: illud
non trãsit ad heredes extraneos tex.est in.§.fuerat.in fi.instit.de
19 actio. ¶ Tertio confirmatꝛ† vbicũq; ſm regulas iuris cõis pari-
ter mulier admitteretur cũ aliȷs creditoribus si habeat priuilegiũ
qđ preferatur in personalibus: tale priuilegium nõ transit ad he
redes tex.est in.l.assiduis.§.exceptis.C.qui.po.in pig.confirmat
Bar.⁊ omnes hic: igitur similiter stantibus duobus instrumen-
tis eadẽ die cõfectis: cũ mulier nõ preferatur de iure cõi.l.si debi-
tor.C.de priui.fis.igitur cũ habeat hoc priuilegiũ de iure specia-
li.ergo illud nõ debet trãsire ad heredes mulieris. ¶ Quarto et
adhuc forti⁹ arguitꝛ sic.maius est illud priuilegium prelatiõis de
quo agimus.s.si duo instrumẽta ⁊c.q̄ qđ habet mulier in perso-
nalibus probatur assumptũ.qꝛ in personalibus a nõ possidente
iure cõi mulier admittitꝛ pro rata cum ceteris creditoribus.text.
est in.l.cũ diuus.C.de bo.aut.iud.sed in casu nostro in duobus in
strumẽtis alio possidẽte mulier in nihilo admitteretꝛ prout dixi in
tertia limitatione.ergo apparet ꝙ maius est priuilegium in duo
bus instrumẽtis q̄ sit priuilegium prelationis in personalibus
ergo difficilius dꝫ transire ad heredes.⁊ tenendo istã partem re
sponde ad fundamentũ Bar.⁊ aliorũ doc.qđ lꝫ tex.in.l.in ambi-
guis.ff.de iure do.cõcedat priuilegiũ doti.tñ illud cõcedit ꝓpter
priuilegiũ ꝑsone prout in aliȷs prelatis priuilegiȷs ergo ꝓut nõ
trãseũt priuilegia ⁊c. ¶ Quarto adde circa doc.Bar.qñ conclu
dit qđ priuilegiũ tacite stipulationis sit bone fidei et trãsit ad he
redes. Adde qđ de hoc est tex.formalis in.l.vnica.§.illo procul-
dubio.C.de rei vxo.actio.vbi dicis actionẽ ex stipulatu in quam
20 translata est rei vxorie actio trãsit ſm sui naturam. ¶ † Quinto
inquantũ Bar.tangit de instantia dotis dicit ꝙ non periȷt bien-
nio tamen dantur minores dilationes an transeat ad heredes vel
non apparet ex qualitate persone. Tu igitur considera inquantũ
Bar.⁊ aliȷ dicũt qđ cã dotis idest instantia nõ perit biennio sicut
cause criminales.l.j.⁊.ij.C.vt intra cer.tempus.an Bart.velit qđ
instantia dotis pereat triẽnio prout extinguuntur ciuiles.l.pro-
perandum.C.de iud.Bar.tñ videtur aperte loqui: tñ rñdeo ad il
lã.l.j.⁊.ij.si fuisset interrogatus Bar.an instantia dotis expiret
triennio.Bal.in indiuiduo.in.l.j.in pe.col.C.de priui.do.in spe
cie tangit an instãtia dotis pereat triẽnio qđ videtur qꝛ fauore do
tis.tñ dicit qđ nõ audet recedere a regula.l.properandũ.⁊ Imol.
hic in.j.col.dicit: ꝙ instantia q̄uis nõ expiret biennio expirat tñ
triennio.d.l.ꝑperandũ.in pñ.nõ recolo me vidisse cõtradictionẽ.
Ego teneo cõtrariũ ꝙ instantia dotis nõ expiret nec biennio.nec
triennio.moueor pulchro fundamento: nã.l.properandũ.genera
liter loquens: nõ intelligitur loqui in dote.qꝛ.l.vel statutũ gene-
raliter loquens nõ intelligitꝛ loqui in dote.nisi expresse fiat mẽtio
de dote: vt dixi.s̄.in tertio speciali. Scđo ⁊ alio modo pondero
tex.in.d.l.properandũ.in prin.vbi eximuntur cause fiscales ⁊ tri-
butorũ: vt nõ finiantꝛ triẽnio. Tunc arguo sic.l.properandũ exci-
pit causas fiscales.ego habeo ꝙ.l.ponens exceptionẽ extẽditꝛ ad
aliũ casum similẽ habentẽ eandẽ rõnẽ.glos.⁊ ibi Bal.in.l.j.C.de
cõdi.inde.⁊ cano.in.c.cũ dilecta.§.nos igitꝛ.de cõfir.vti.vel inuti.
⁊ ibi do.Abb.⁊ not.Abb.in.c.ad audientiã.in.j.not.de cler.non
resi. Accedat tex.in.c.post translationẽ.C.q̄q̄.⁊ ibi Bald.ad hoc
not.de renũ.igitur.l.properandũ.non extendit ad cãm dotis.qꝛ
causa fisci et dotis pari passu ambulant sicut dicetur in hac.l.j.
¶ Tertio pro eadẽ parte arguitꝛ sic.causa dotis est dependens a
causa matrimoniȷ.l.iij.ff.de iure do.⁊ probabo statim ꝑ duas pul
chras decisiones.sed ego habeo ꝙ in causa spirituali vel depen-
denti ab ea.vt est cã matrimoniȷ instãtia est perpetua.c.pen.vbi
can.de iud.iuncto eo qđ habetꝛ in cle.dispendiosaꝫ.de iud.vbi est
tex.ꝙ in causis spiritualibus vel dependentibus ab eis filiussa.
habet legitimam personã standi in iudicio sine consensu patris.
¶ Quarto confirmatꝛ qꝛ etiã causa ecclesie nõ expirat per lapsuꝫ
trienniȷ etiã si tractatꝛ in foro seculari qꝛ etiam nõ expirat cã fisca-
lis.d.l.properãdũ.in prin.sed fiscus ⁊ ecclesia equiparantꝛ.l.si.C.
de sacrosan.eccle.ita tenet Abb.in.c.pe.de iud.ſm quintã lectu.
glo.⁊ sic vides ꝙ exceptio de cã fiscali extenditꝛ ad cãm ecclesie ex
tenderetꝛ igitꝛ ad cãm dotalẽ que est similis. Et ex hoc facio nouaꝫ
cõclusionẽ qꝛ causa ⁊ instãtia dotalis nedũ non expirat ꝑ lapsum
bienniȷ: vt dicit Bar.sed nec per lapsuꝫ trienniȷ.qꝛ.l.ꝓperandũ.
generaliter loquẽs ⁊c. Ista tñ dicta sunt cã acuendorũ ingeniorũ:
21 licet magis mihi placeat. ¶ Sexto adde† inquantũ Bar.cõclu-
dit ꝙ licet instantia dotis nõ pereat biennio: tñ qꝛ cã est fauorabi
lis abbreuiantur dilationes. Adde ꝙ idem tenet ipse Bart.⁊ se
remittit.l.si constãti.in prin.in.vj.q.iiij.ptis.j.cod. Pau.⁊ Sal.
in.l.si.C.de sen.que sine cer.quanti.Bal.in.l.generali.ad fin.C.de
decu.lib.x.⁊ in.l.j.in pen.col.C.de priui.do.⁊ istud teneo pro ve-
ro: quia ita aliȷ tenent. ¶ Septimo pondera dnm Bart.dicit ꝙ
istud priuilegium circa dilationes breuiores transit ad heredes
vniuersales vel nõ ſm qualitatẽ ipsius heredis.l.ij.ff.de re iudic.
nam vult dicere Barto.ꝙ si persona heredis mulieris esset pau-
per ⁊ inhabilis: ita ꝙ deficeret sibi victus si cã nõ abbreuiaretur
dꝫ abbreuiatio fieri: ⁊ idẽ in similib⁹ exẽplis alias secus: ⁊ sic põ-
dera Barto.singulariter velle si bene inspiciatur ꝙ qñ ipsa mu-
lier ageret ad dotẽ indistincte debẽt abbreuiari dilatiões: siue sit
persona inhabilis: siue non: sed in ipso herede dꝫ cõsiderari qua-
litas persone quasi in muliere semper propter fragilitatem sex⁹
ex se debeat illa abbreuiatio fieri: qđ no.⁊ signa ex verbis Bart.
22 qꝛ reputo bonũ dictũ. ¶ † Octauo adde ꝙ lꝫ in cã dotis debeant
abbreuiari dilationes per hoc nõ intelligas ꝙ remitti debeãt sub
stantiali iudiciȷ: imo etiã in cã dotis debent interuenire substan-
lia iudiciorum connumerata per glo.in.l.prolatam.C.de sen.et
sic requiritur libellus: litis contestatio ⁊ similia text.est formalis.
in.l.iij.in verbo more iudiciorum.⁊ ibi Bald.C.de do.promis.et
est tex.in.l.si cum dotem.§.eo autem tempore in verbo lis conte-
statur.j.eo.firmat Bar.in.l.si constanti.in.vj.q.iij.partis.vbi di-
cetur.j.eo.⁊ ibi dicam quid iuris sit attento iure cano.s.per cle.di
spendiosam.de iudi.et de isto vltimo late Moder.maxime Ale.
⁊ Are.quos vide per te. ¶ Gl.in verbo semper diuiditꝛ in qua-
tuor partes. Scđa ib: ⁊ pone. Tertia ibi: sed argumentum cõtra.
Quarta ibi: ⁊ hec exempla tertiȷ. In ea.glo.ibi: nam ante matri-
monium: habes ex gl.ꝙ dos est multum priuilegiata ante matri
monium: sed oppo.Bart.vt per eum hic. In ea.glo.ibi nudo pa
cto dos constituitur: habes ex glo.primum priuilegium qđ com
petit doti ante matrimonium oppo.Bar.vt hic per eum. In ea.
23 glo.ibi de bonis patris intelligitꝛ in dubio cõstituta:† habes ex
glo.magnũ priuilegiũ ꝙ pater dotãdo filiã q̄uis filia habeat bo
na propria: tñ in dubio ꝑsumitꝛ de bonis patris dotata quando
est diues: qꝛ officiũ paternũ est dotare filias: imo plus ꝙ si pater
diceret qđ dotat filiã ex bonis vtriusq;: tñ adhuc ꝑsumitꝛ dotata
de bonis patris solum: tex.est singularis in.l.si.C.de do.promis.
24 ¶ † Circa hoc an pater teneatꝛ[a] naturaliter dotare filiã saltez de
a iure cano. Alexã.⁊ Franc.de aret.plene insistunt.de hoc tetigi in
aut.res que.C.cõia de lega.circa hoc nõ insisto vnde Moder.hic
circa.d.l.si.C.de do.promis.vbi est decisio vnica ⁊ singu.qđ si pa-
ter promittat dotẽ pro filia de bonis suis et matris: intelligitur
dotẽ promittere de suo.bonũ est videre que sit ratio fundamen-
talis: breuiter dictũ qđ ratio est: qꝛ lꝫ copula soleat attribuere actũ
vbi vnicuiq; equaliter.l.reos.§.cũ in tabulis.ff.de duo.reis.l.vni
ca.C.si plures vna sñia.tñ qñ ponitꝛ inter aliqua vbi põt cadere af
fectio ⁊ charitas illa copula nõ diuidit: sꝫ signat ordinẽ charita-
tis gl.est in.l.gall⁹.§.j.vbi Bar.ff.de lib.⁊ post.ibi ergo cadit pre
sumpta charitas propter officium paternum ergo copula nõ di-
uidit.ista est ratio ad illum tex. Adde ꝙ ꝑ illũ tex.alias fuit egre
gie cõsultũ in ciuitate tuderti ꝑ doc.perusinos quos referã nũc: po
ne pater habet filiam cuius mater est mortua: ⁊ sic hereditas spe
ctat filie: ⁊ pater ꝓmittit filie mille ducatos cõputato eo quod fi-
lia possit habere de bonis patris vel matris vel aliter: cõsulue-
rũt doc.perusini ꝙ nõ obstantibus his verbis filia habebit mille
ducatos: ⁊ põt petere ⁊ etiã cõsequi hereditatẽ matris: de hoc di
cũt esse tex.qđ licet pater dicat dare se dotẽ de bonis paternis et
maternis: tñ si pater est diues intelligitꝛ pater dare de bonis suis
⁊ poterit filia petere bona materna: ⁊ si hoc est verũ ⁊ reputo sin-
gu.qꝛ patres illaqueantur: ita per illũ tex.consuluit petrutius in
fauorẽ dñi comitis tudertini: ita refert ⁊ sequitꝛ Bal.nouellus pe
rusinus in tractatu suo de do.in.vj.parte.in.vj.priuilegio: vbi re
fert qđ ita etiã consuluit ⁊ qđ est signandum in practica. Ego val
de dubito de ista decisione: qꝛ tex.in.d.l.si. procedit in dubio qñ
nõ apparet de quibus bonis ⁊ de quãtitate ⁊ sic loquitur gl.no-
stra: ⁊ ita apparet in multis locis illius.l.maxime in fin.dum di-
cit nedum effuso sermone se iactet ⁊c.⁊ Bal.ad hoc no.qđ loquitꝛ
qñ verba sunt dubia: ⁊ idẽ Bald.in vlt.col.ibi reuoca in dubium
casum illius.l.sed in casu nostro qñ in instrumento dicitꝛ compu-
tato eo qđ põt petere in bonis matris: ista verba nõ patiuntꝛ ꝙ in
telligitur tota dos de bonis propriȷs: in claris igitur nõ est op-
cto contrarium cõsuluit do.maria.sozi.in.c.tue.de sponsa.vbi ẽt
quedã alia addit. Considera circa istum articu.qꝛ quotidianus.
Adde in simili elegans consilium Rapha.cu.cxxxiij.inci.de Mi-
co.vbi consuluit ꝙ si pater fuisset grauatus dare filiabus suis cer
tam quantitatem nomine dotis: quod postea eam dotando vel re
linquendo illis nomine dotis: non videtur hoc fecisse animo com
pensandi cum eo qđ tenebatur eis dare ex testamento alteri⁹.sed
potius videtur dotasse de suo.et ideo filie debẽt vtrumq; habere.
argu.d.l.fin.C.de do.promis.⁊ quia pater creditur potius ex de
bito naturali instituisse vel dotasse filias q̄ ex debito aliunde pro
25 ueniente. ¶ † Limita.d.l.fin.quando pater gereret negotia filie
tunc eam dotando censetur eam dotare de bonis filie et non de
suis: sicut mater. Ita Barto.et Ange.in.l.nesennius.ff.de nego.
gest. Ista limitatio est falsa et reprehenditur per Imo.et Ludo.
⁊ Alex.sed quia nõ addunt nisi leuia contra istam limitationem

a ¶ An pater teneatꝛ.adđ l.vxorẽ.i.§.pater naturalis.ff.de lega.ij.

ſm Are.ſtringit tex.in.d.l.fi.C.de do.promiſ.qui tex. loquiť quã
do filia habebat bona materna : ſʒ clarum eſt qḋ in bonis mater-
nis eſt legalis adminiſtratio.l.j.C.de bo.ma. ꝛ tamẽ cenſeť de bo-
nis ꝓpꝛijs ꝗuis ſit neg.geſt. ¶ Scḋo ſtringit ratio aſſignata in
d.l.fi.qꝛ paternũ eſt officiũ dotare filias : iſta ratio militat quãdo
eſt neg.geſt.igiť militat deciſio. ¶ Juxta pꝛedicta querit bar.de
26 tribus.q.ꝛ circa illas inſiſtã. Querit pꝛimo † de auo paterno an
teneať dotare neptẽ reſpõdet Bar.qḋ ſic per text.in.l.dotẽ dedit
ff.de colla.bo.vt hic per eũ Cum iſta deciſione tenẽt oẽs ita etiaʒ
tenet Bal. ꝛ Sali.in.d.l.fi.in pe.col.C.de do.pꝛomiſ.ꝛ ibi dicit ꝙ
officiũ aui eſt dotare neptẽ : ꝛ eſt tanꝗ̃ es alienũ apud ipſum.tex.
eſt ſing.in.l.pater filie.per illũ text.ꝛ iſta eſt cõis ſniã ꝙ auus pa-
ter.teneať dotare neptẽ: lʒ oẽs teneãt : tamẽ reperio qḋ contrariũ
in terminis cõſuluit Ant.de bu.in cõſi.lvj.qḋ inci.ſi filius.vbi in
cõtingentia facti cõſuluit qḋ onus dotãdi filiã ſpectat ad patrẽ ꝛ
nõ ad auũ:eo qꝛ pater eſt pꝛoximioꝛ ſanguine ꝛ neceſſitas dotãdi
nõ pꝛocedit ex poteſtate paterna:ſʒ ex pꝛoximitate ſãguinis: pa
tet qꝛ dos diciť pꝛofectitia que eſt etiã data a patre filie emãcipa-
te.l.pfectitia.§.fi.ff.de iur.do.lʒ em̃ pater nõ habeat filiam in po
teſtate ſʒ auus:tamẽ teneť ipſam dotare: ꝛ ſi diceret qui reſpõ.ad
l.dotẽ dedit quã allegat Bal.qḋ illa.l.ꝛ alie loquũť ſm iura ffoꝝ.
ſm que quicquid acquirebat filius acquirebat patri.l.pla.ff.de
acq.here.ꝛ ſic auo.ꝛ cũ nihil haberet filius nõ poterat dotare.Et
concludit qḋ filius habẽs bona caſtrenſia teneť dotare filiã ꝛ non
auus ſicut nõ teneť alimẽtare.l.j.ꝛ.ij.C.de alimẽ.pꝛeſt.ꝛ.l.nõ quẽ-
admodũ.de libe.agno.ꝛ idẽ ſi haberet bona pꝛofectitia : ꝛ ita re-
fert Pe.de anc.pꝛeceptoꝛẽ ſuũ ita tenere.ſuſtinẽdo iſtã opi.Ant.
que eſt noua (potes tu aliter reſpondere ad.d.l.dotẽ dedit ꝛ dico
qḋ.d.l.dotẽ dedit.cũ reuerentia Bar.ꝛ alioꝛũ hoc nõ dicit:qꝛ nõ
decidit vtrũ auus nõ teneatur dotare neptẽ:ſʒ ponit caſuʒ auus
dedit dotẽ ꝓ nepte:moꝛtua nepte an illa dos erat pꝛecipua filie
aut erat cõis cũ heredib⁹:ergo non venit ad decidendũ hoc:ꝛ qḋ
non ꝓbet vide qḋ ſi extraneus dedit dotẽ pꝛo muliere teneať do-
tare cum mille:ꝛ hoc dicũt.ſʒ poſſes rñdere ꝙ ille text.pꝛobatur
per deciſionẽ Bar. in ratione decidẽdi que eſt qḋ tale dʒ eſſe offi
cium aui circa neptẽ qḋ eſt patris erga filiã:iſta verba volũt dice
re ꝙ in caſibus in quibus pater neceſſitatur dotare filias in his
caſibus teneť ꝛ neceſſitať auus) teneo ergo opi.Bar.ꝛ cõem cũ li-
mitatione tñ quã tradã ſm quã poteſt ſaluari deciſio Ant. Pro
cõi opi habes tex.melioꝛẽ de iure in.l.cognouimus.in ver. ſed et
potes pꝛo filiabus ꝛ nepotibus dare teneanť.C.de here. Ad idẽ
adde bonũ tex.in.l.ꝛ ideo cũ.l.ſeq.ꝛ ſe.ff.de in rẽ verſo.ꝛ ibi gl.fir
mat.ad idẽ pondera text.in.l.qui liberos.ff.de ritu nupt.vbi qui
liberos in poteſtate habent ꝛc. ſed cũ auus habeat in poteſtate
neptes ergo ꝛc.ꝛ idem tenet gl.in.l.iulianus.§.ſʒ ſi filius in ver.
pꝛo filia.ff.ad mace.ꝛ gl.in.l.ſi filiuſfa.eo.tit.tenet Spec.in tit.de
iudi.§.ſequiť.in verſi.ꝛ quid ſi vnus ex fratribus.tenet Sali in.l.
27 filiuſfa.ff.ad maced. ¶ † Limita tamen cõem ſniam niſi filius
ſit diues iſto caſu potius ipſe teneť dotare ꝙ̃ auus ſicut dicimus
in alimẽtis ſm Bar.in.l.nõ queadmodum.ff.de libe.agno.ita in
ſpecie tenet Bal.in auť.res que.C.cõia de le. ꝛ ibidẽ Albe.Sali.
ꝛ Fulg.ſequunť Ludo.ꝛ Alex.hic adde tu ꝙ idẽ ꝛ melius tenuit
Fran.de are.in cõſi.xvij.inci.cõſideratis diligẽtiſſime.in.xi.colũ.
vbi pꝛo opi.vltra Ant.Bal.allegat tex.quẽ dicit ſingularẽ in.l.
pꝛofectitia.§.ſi filius.el.ij.ff.de iur.do.vbi dicit ꝙ ſi filius pꝛomi
ſit dotẽ ꝓ filia viuente auo ꝛ moꝛtuo auo ſoluit nõ põt heredib⁹
alijs ĩputare cũ es alienũ ſoluiſſet:vř ergo velle tex.ꝙ hereditas
ſuperueniẽs filio exonerat hereditatem auitã: ergo pari ratione
debet auum viuẽtem exonerare facultas ſuperueniẽs: lʒ gl.in.d.
§.ſi filius.teneat contrariũ ꝛ ſm iſtã diſtinctionẽ intellige cõſiliũ
Ant.de bu.ꝛ qḋ in iſtis loquiť adde qḋ idẽ tenet gl.in.l.fi.in ver.
paternũ.C.de do.pꝛomiſ.ꝛ gl.in.l.a filia in pñc.ad trebel.ꝛ iſta eſt
28 clara ꝛ idubitata ꝯcluſio. ¶ † Limita niſi pater eſſet inops ꝛ ma
ter diues:tunc teneť dotare filiam ſicut dicimus in alimentis.l.ſi
quis a liberis.§.j.ver.igitur matrẽ.ff.de libe.agno.ita tenet Cy.
ꝛ Dy.Bar.Bal.Alb.ꝛ Ful.in auť.res que.C.cõia de le.Bal.in
d.l.mater.C.de iur.do.Rapha.cu.in.d.l.filia.in pñc.vbi dicit qḋ
iſta eſt cõis opi.ꝗuis contrariũ teneãt Ang.ꝛ Sali.ĩ.d.auť.res
q.ꝛ Ang.in.d.l.a filia.in pñ.ꝛ in.d.l.fi.C.de do.pꝛomiſ.Ludo.et
Alex.hic.ꝛ videť facere tex.in.d.l.mater.in ver.extraua.ꝛ ſpecia-
29 liter expꝛeſſa legibus. ¶ † Ultimo querit Bart.quid de fratre[a]
an teneať dotare ſoroꝛẽ:ꝛ veritas eſt ꝙ teneať dũmodo ſit ex eo-
dem patre nata alias ſi eſſet vterina nõ.l.cũ plures.§.pe.ff.de ad
minn.tu.ꝛ in.l.qui filiũ.ff.vbi pupil.educa.ꝛ gl.ĩ.l.non oĩm.ꝛ ibi
Cy.ꝛ Bar.C.de admini.tuto.glo in.l.ꝛ nihil intereſt.ff.de in rem
verſo.Cy.in.l.j.C.de alen.libe. Bar. Bald.d.auť.res q̃. Idem
rita nepta. Ange. Jmo.in.l.a filia.in pꝛin.ff.ad trebel. Abb.in
conſi.l.xij.incip.ꝛ vt clare materiam videas in.vij.colum.ꝛ ab iſta
ſñia nemo diſcrepat Adde qḋ frater etiam clericus tenet dotare

a ¶ Quid ꝺ fratre.adde Cy.in.l.fi.ĩ iij.q.C.de do. pꝛele. Cy.ĩ l.j.in.§.acce dit.C.de rei vxo.actio.

b ¶ Cõſcientia.adꝺ tex. iuncta gl.in ṽbo vt mer cede.in.c.oĩ no.ꝛ ibi do-mi.xxxi.di. text.in.c.nõ ſatis.lxxxvj diſti.gl.fi.c. ſtudeat.l.di. gl.j.ĩ verbo poſtulat.ĩ.c. quieſcam⁹. xlij.di.glo.j ĩn.c.mode-ramine.xvj. q.j gl.ĩ ṽbo graui⁹. ĩ.c. ꝓuenit.j.q. iij.gl.in ver. ſubmini-ſtrẽt. in.c.j. ꝺ coha. cle. ꝛ mu.Ab.ĩ c.relatuʒ.el ij.in.ij.col.ꝺ teſt. Ab.in c.ad hec.in ij.no.eo.tit. Ab.in.c.ac quirendũ.ĩ vlt.no.ꝺ pe cul.cle.Ab. in.c.cõiuga tus.in vlti. col.ꝺ ꝯuer. coniu.Ab.ĩ c.ꝯſtitutus. de relig.do. Ab.in.c.in eos.ꝺ here. ab.ĩ diſpu-tatione inci piẽ.titi⁹ cle ric⁹.in.xvij. col.Pau.ꝺ ca.ꝯſ.ccxcv. incipiẽ.viſo puncto ſu-pꝛaſcripto. Tho.ij.ij.q. xxxj.articu. iij.ꝛ.q.clxxx v.artic.vij.ĩ ij.rñſione.

ſoroꝛẽ ex eodẽ patre natã ſi nõ hʒ aliũde.ita no.Ang.ꝛ Ab.in.c
30 ꝓuenit.de arbi.† Jmo plus tʒ Abb.qḋ cleric⁹ cũ bona ꝯſcia[b] põt
b dotare ſoroꝛẽ vel conſanguineã inopẽ de redditibus eccleſie vel
beneficioꝛũ.adde etiã qḋ Ang.in.d.l.a filia.in pꝛin.põderat bar.
in.d.auť.res que.velle qḋ etiam ſi ſit vterina ſoroꝛ tñ qḋ frater te
netur eam dotare ꝛ repꝛehendit Ang.ꝑ.d.l.cũ plures.§.pen.in
ver.ex eodẽ patre.ſed Alex.hic.ꝛ in.d.l.a filia.in pꝛin.dicit quod
Bar.nõ mereť repꝛehendi.qꝛ nõ vult Bar.id qḋ vult Ang.ꝛ ꝓ
certo pꝛima inſpectione non videť aliter Bart.velle.tñ pondera
ſubtiliter qḋ imo Bar.in.d.auť.res que.loquiť in ſoroꝛe vterina
nata ex eadẽ matre:iſtud pꝛobo qḋ ſi.Bar.loquereť de ſoroꝛe ex
eodẽ patre nata male loquereť qꝛ nõ caperet ꝓ ea dotẽ de fideicõ.
ſed ipſa caperet de bonis fratris.in caſu Bar.aut filia fuit inſtitu
ta aut pꝛeterita aut exheredata:his oĩbus modis cõſequereť do
tẽ ſuã de bonis pr̃is ꝛ ꝓpꝛia manu caperet:niſi intelligas Bar.
quando filius eſſet inſtitutus heres vniuerſalis ꝛ ipſa in aliqua
re particulari:tũc caperet de bonis ipſius fratris ꝛ ipſius ma-
nu.ꝛ qḋ ſoroꝛ vterina ſit dotanda adde Bald.in.c.ſuper literis.
in.iij.col.de reſcrip.

31 Adde † Conſiliũ Raph. Ful.ccxxviij.inci. Antonius de
morando.in.ij.co.vbi cõſuluit qḋ frater teneť alere
ſoroꝛẽ vtrinꝗ̃ cõiunctã ꝑ.l.qui filiũ.ff.vbi pupil.edu.de.ꝛ alia iu
ra.ſ.allega.Et dicit maxime hoc pꝛocedere qñ eſſet ſoroꝛ inops.
¶ In ea.gl.ibi.l.cũ poſt.§.gener.cõſidera ꝙ fundamentũ Bar.
nõ videť cõcludere:nã in emptione ꝛ locatione requiritur pꝛimo
caſu in quantitate certitudo:alias niſi expꝛimať pꝛetiũ certũ:cõ-
tractus peccat ĩ foꝛma ꝛ eſſet innominatus.tex.eſt ad literã in.§.
qua de cã.inſt.loca.ꝑ quẽ tex.ita declarat Bal.in.l.cõtract⁹.C.de
32 fide inſtr.vide tñ tex.ꝛ ibi Bar.in.l.ſi merces.in pñ.ff.loc.† Tenẽ
do tñ cõem ſniam habes tres caſus ſpãles:vbi ꝯctus vel pꝛomiſ
ſio nõ vitiať rõne incertitudinis.ſ.in dotibus alimẽtis ꝛ refectio
ne viarũ (Adde quartũ in diſpoſitione facta ad vtilitateʒ pie cau
ſe vel eccleſie:ibi em̃ incertitudo nũꝗ̃ vitiat gl.oꝛd.in.c.nos qdẽ
in gl.pe.ꝛ ibi doc.de teſt.gl.ꝛ Bar.in.d.l.ſi cui annũ.gl.in.l.ꝓuile
gia.C.de ſac.ſan.ecc.Bal.in.l.j.in.v.col.C.de ſacroſan.eccl.facit
in ſimili.l.ſi qḋ pauperib⁹.C.de epi.ꝛ cle.ꝛ iſta eſt vera ſnia:lʒ cõ
trariũ teneãt Cy.ꝛ Bal.in.d.l.ꝓuilegia (Adde quintũ caſuʒ ſpã-
lẽ in relicto cã ſtudij vel alterius artificij addiſcẽdi nõ expꝛſſo quo
artificio:tñ nõ vitiať incertitudine.tex.eſt no.in.l.ſtichus.ff.de le-
ga.iij.no.gl.in.d.l.poſt.§.gener.in gl.magiſtra.ad fi. Cõfirmatur
qꝛ cã dotis ꝛ cã ſtudij equiparanť:vt ꝑ Bar.ꝛ alios hic in fi.vbi
diceť.adde etiã ꝙ lʒ oẽs teneant ꝙ ſit ſpãle in dote ꝙ ꝓpter incer
titudinẽ nõ vitiať.adde ꝙ fallit in caſu notabili.l.ſi nõ deſignata
ꝛ.l.fi.C.de falſa cã adiec.leg.niſi dixeris qḋ ibi loquiť de dote de
pꝛeto. ¶ In ea.gl.ibi.l.qḋ auť.in ca.ibi.inſtit.quibus alie.li.vel
non ponderat ſubtiliter Bar.ex iſta gl.vt hic per eũ gl.in.l. liber
33 tas in oĩbus.ff.de reg.iur.† Concludit Bar.ꝙ etiã res mobilis
dotis cõſtãte matri.nõ põt alienari niſi ſerueť diſpoſitio auť.res
que.C.ad velleia.ꝛ iſta eſt cõis ſnia quicqd teneat Bald.in.l.j.ad
fi.C.de ſer.pig.da. ¶ Limita cõcluſionẽ Bar.duobus modis.ni
ſi illa res mobilis conſiſtat pondere numero vel menſura text.eſt
in.d.l.nec in doteʒ.nec Bar.neg.aliter. ¶ Scḋo limita in ſeruo do
tali qui põt manumitti cõſtante matri.l.dotalẽ.in pñ.ſ.e.ꝛ in.d.
l.j.in fi. ¶ Sed attẽde licet oẽs ita teneant Bar.tñ qḋ indiſtincte
res mobilis dotalis alienari nõ poſſit ſicut nec immobilis.arg.
foꝛte in.l.in rebus.§.oĩs.C.de iure do.vbi dicit tex.ꝙ omnes res
dotales pꝛohibenť vſucapi ꝛ pꝛeſcribi nec hʒ locum etiã pſcript.
xxx.an. Pondera qꝛ res dotalis nõ põt vſucapi nec pſcribi.vſuca
pio in mobilibus:pꝛeſcriptio in immobilibus:ergo ſicut immo-
bilia nõ poſſunt pſcribi ita nec res dotalis mobilis:tũc arguitur
illud qḋ nõ põt vſucapi nõ põt alienari ꝛ cõtra.l.cũ vir.ff.de vſu
cap.l.fi.C.de re.alie.non alie.ꝛ ꝑ hoc cõſidera qꝛ Bar.male repꝛe
hẽdit Pet.de bellaper.ad fundamẽtũ.§.j.inſt.qui.alie.li.vel nõ
ibi.l.iulia ꝓhibet alienationẽ de fundo dotali ꝛc.ꝯſidera qꝛ poſſet
ꝓ melioꝛi ſolutiõe dici ꝙ illõ de fundo dotali ſit dictũ grã frequẽ
tioꝛis vſus:ꝛ nõ intelligiť excludi ſimilis caſus gl.eſt ꝛ ibi cano.
in cle.j.in verbo pſidẽtes.de reſcr.quã Ant.no.ad limitationẽ ꝙ
incluſio vnius ex ratione frequẽtioꝛis vſus:ꝛ ſoleo addere opti-
mã glo.in.l.j.in gl.j.C.de his q ad eccle.cõfu.gl.in auť.caſſa ꝛ ir-
rita.in verbo per italiã.C.de ſac.ſan.eccle.glo.in.l.vnica.in verſi.
ſponſa.de rap.vir.ꝛ ꝑ iſtã regulã decidit Jo.an.in addi.Spec.in
ti.de loca.ver.quid ſi colonus ꝓmiſit in fundo cõducto plantare
vineas ꝛ dare quartã partẽ de vineis:ꝛ ſi plãtauerit alias arbo
res teneť etiã dare aliam quartã partẽ:lʒ rõne frequẽtioꝛis vſus
fuerat expꝛeſſum de vineis:ꝛ facit pꝛo limitatione.l.cũ quid.ff.ſi
34 cer.peta. ¶ In ea.gl.ibi ſubauditur fere.† Nota iſtã deciſionẽ in
pꝛactica ad ſaluandũ teſtes q depoſuerint ꝙ titius poſſedit ſemꝑ
xx.annis.cũ iſta deciſione quã ẽt repetit in.d.l.ſi qs ita legauerit
ꝑ illũ tex.de ꝯdi.ꝛ demõ.ita trãſeũt oẽs doc. Adde ꝙ idem quod
Bar.tenent cano.Anto.Jmo.Ab.in pꝛoe.decr. per illum text.
in ver.

in ver.quotidie.Idẽ tenet Ang.in aut.de here.⁊ fal.in princ.per
illũ tex.⁊ Lud.ro.late in cõsi.cclxiij.qd incipit viso puncto.adde
a gl.i.c.si qs volũtate.l.di.in ver.semp.[a] ⁊ exponit ibi gl.i.horis cõ
suetis.⁊ tex.in.c.si clericus laicũ.de foro cõpe.vbi dicit ꝙ semper
actor sequit᷑ forũ rei cõuenti:semp dicit:sed nõ semper vt ibi glo.
adde qd Spe.in tit.de test.§.postꝗ.ver.qd si plures vbi decidit
ꝙ si testes deponũt ꝙ viderũt talem ecclesiã semper ꝑcipere deci
mas in tali loco intelligit᷑ semp.i.horis consuetis: allegat text.in
c.nunꝗ.in prin.de cõsecr.dis.v.⁊ ibi gl ⁊ tex.in.c. significatũ. de
preben.adde etiã tex.in.l.fi.in prin.in ver.semp.C.de test. iuncta.
l.fi.C.de iu.⁊ fac.ign.⁊ illum tex.Albe.in pri.not.precise ponde-
rat ad istã decisionẽ Dy.⁊ Bar.adde Ange.in.l.j.§.j.de flumi.
vbi per illũ tex.no.ꝙ ille dicit᷑ semp habitasse in ciuitate qui cõi-
ter stetit:lz nũꝗ habitasset in villa etiã si ibi steterit per annum.
Et subdit ꝙ si testes deponãt ꝙ viderunt titiũ semper possidere
intelligit᷑ de tẽpore possibili:nõ qñ comedebat vel dormiebat vel
absens erat.Adde Bald.in.c.ex tenore.per illum tex.in ver.sem
per vbi no.testes posse probare quẽ semper habitasse licet de no-
cte non viderint eũ habitare.Adde etiã Bal.in.l.aduersus.C.de
35 vsur.vbi optime allegat tex.† ꝙ dictio semper verificatur in his
que hñt tpis interuallũ qd dicit facere ad no.ꝑ Bar.Subdit ibi
dem Bal.ꝙ dictio semp verificat᷑ in biennio:aliqñ in decẽnio ẽm
materiam subiectã.Limita istam cõem sñiam Bar.ꝙ saluant᷑ te
stes a falsitate qui deponunt titiũ semper.xx.annis possedisse:da
to ꝙ probet᷑ ꝙ medio tempore fuit aliqñ per magnum tpis inter
uallũ absens.q² nõ saluarent᷑ ipsi testes.ita limitat Pet.de anch.
in consi.cexcj.incipiẽ.visis articulis.vbi dicit ꝙ testes debent pu
niri:q deposuerunt se vidisse semp.xx.annis possedisse annis.xx.
possidet:lz ipse non dicat:idem tenet Bal.in.j.consi.C.in princ.
d fi.Adde ꝙ qui ꝑmisit semper soluere intelligit᷑ nisi ꝑscri
bat ẽm Bal.hic.Adde secus esse in eo qui promisit soluere qñ
cunꝗ petitum fuerit:quia non potest prescribere ẽm Bal.in.l.j.
ff.qb.mo.vsusfr.amit.Adde ꝙ dictio semper videt᷑ importa-
re genenceralitatẽ quo ad tempus:sed nõ quo ad casus:istaz regu
lam probo ex duabus.ll.ex.l.fi.in prin.C.de testa.iuncta.l.fi. C.de
iur.fac.igno.hoc modo inducens dictũ tex.in.d.l. fi.⁊ ab antiqs
ll.⁊ a magistratibus rusticitati semper fuit cõsultũ.l.omni tempo
re.⁊ in.l.fi.C.de iur.⁊ fac.ignor.dic.t quod subuenitur rusticitati
nisi in aliquibus casibus a lege expressis.In gl.fi.ad fi.oppo.
36 Bar.circa istũ tex.⁊ soluit vt hic per eũ:† Circa istã doctr.Bar.
quoties sit vtilitas publica:⁊ qñ vna prefert᷑ alteri licet doc.nihil
addant tamen vt ex radice excutiat᷑ veritas:considera inquantũ
Bar.concludit in.ij.⁊.iij.vtilitate publica:ꝙ causa fisci ⁊ dotalis
a pari passu procedunt.l.ij.C.de priui.fis.Licet omnes ita teneãt
ego autẽ teneo in contrarium arguen.ꝙ imo magis faueatur do
ti ꝗ̃ fisco:in dubijs semper iudicandũ est in fauorẽ dotis.l.in am-
biguis.ff.de iur.do.l.in ambiguis.ff.de regu.iur.⁊ istud procedit
etiã si in causa dotis esset actor quis vel mulier in dubio iudican-
dum est pro dote.tex.est no.in.c.ex literis.iuncta gl.iij.de pigno-
ribus.per quã dicit Abb.in consi.lxxij.in.ij.vol.incip.in cã que
in presens vertitur inter dñm Floridum in.iij.col.facit tex.in.c.fi.
de re iud.

Adde Et ibi allegat.c.ex literis.de prob.iuncta gl.pen.q̃
est in verbo in liberali dũ dicit:⁊ in dote.In du
bijs in causa fisci semper iudicandũ est cõtra fiscum tex.est in.l.nõ
puto.ff.de iure fisci.⁊ ista regula in tñ est vera ꝙ dñs Matthesi.
in no.lxxij.extẽdit regulã generaliter procedere qd in dubijs ⁊c.
siue sit dubiũ in iure siue sit dubiũ in sententijs est iudicandũ con
tra fiscum.q² duo iudices protulerũt diuersas sñias: siue sit du-
biũ in probationib⁹:q² ꝓbationes hincinde sunt pares:⁊ illud
no.Matthe.notabili inci.no.vnã regulam mirabilem.⁊ adde Fe
li.in.c.pastoralis.in prin.de rescrip.in.vj.ver.ad indẽnitatem da-
te in.iiij.doctri.Sed in dote in ambiguis ⁊c.ergo ⁊c.Confirmat᷑:
q² si reperiant᷑ instrumẽta duo eadẽ die cõfecta vnũ pro dote aliud
pro fisco prefertur instrumentũ dotis instrumẽto fisci.ita tz bal.
in.l.dotis.C.de iure do.in.l.ad executionẽ.C.de do. ꝓmis. firmat
expresse Sal.hic ita etiã tenet Aflic.de neap.ꝗuis de hoc vltimo
videatur dubitare.Sal.in.l.ꝗuis.de priui.fisci.et Alexan.hic in
prin.in.ij.col.propter.l.j.C.de iu.fisci.lib.x.⁊ ibi Bar.⁊ lz Alex.
37 non declaret † veritas est in primo dubio ⁊ in legẽdo ⁊ cõsulendo
dixi:ꝙ quotiescunꝗ fiscus venit ex cã lucratiua:vt puta rõne:q²
est indignus vel rõne alicuius delicti:isto casu teneo ꝙ in simili-
bus causis in dubijs iudicandum sit ꝯ fiscũ:quia in his terminis
loquit᷑.l.nõ puto.ff.de iure fis.aut fiscus contendit rõne iuris pro
prij vel ratione cõtractus:⁊ isto casu dico qñ venit de iure ꝓprio
⁊ hoc casu multũ fauet᷑ fisco ꝗ̃ priuato:vt est tex.in.l.vnica.§.fi.et
ibi Iac.de bel.C.de cadu.tol.⁊ isto casu habet multa priuilegia q̃
enumerant᷑ per bal.in.l.j.C.de here.vel act.ven.⁊ isto casu fiscus ⁊
dos sunt equa lance.⁊ in his terminis loquitur Barto.hic.⁊ sic.
d.l.non puto.procedit solum qñ venit ex causa lucratiua:⁊ si dice

retur prout dicit Alex.quod ista sol.diuinat:rñ.ꝙ istud nõ est di a
uinare sed propria est natura illius.l.si consideratur.titulus sub
quo situata ẽ:lz quoties.l.gñalr loquit᷑:dz intelligi ẽm titulũ sub
quo titulo sita est.l.imperator.ff.de in diẽ adiec.⁊ reperio quod
istũ intellectũ ad.d.l.non puto.dedit ibi Raph.cu.⁊ hic.Istũ re
fert ⁊ sequitur Ang.in.l.sciendum.in prin.ff.de appel.reci.Idem
in.§.sed ⁊ si quis:instit.quib.mo.test.infir.Pro confirmatione fa
cit q² quãdo fiscus venit iure proprio isto casu prefertur priuato:
q² equa lance ambulat cũ dote tex.est in.l.j.⁊ ibi Bar.C.de iure fi b
sci.lib.x. Bal.⁊ Sali.in.l.si debitor.de iure fisci.facit tex.in.l.ñ is
qui.et ibi Bar.⁊ in.l.aufertur.§.fiscus.ff de iure fis.⁊ ista est veri-
tas quam habes ita a nemine declaratam.Scdo adde ad hoc
38 † Bar.inquantũ dicit ꝙ vtilitas publica[b] preferatur ꝑuate quar
b to modo sumpte.adde vltra allegata ꝑ Bar.⁊ doc.tex.in.c.scias.
vij.q.j.⁊ tex.⁊ ibi no.bar.in.d.l.vnica.§.fi.C.de cad.tol. habes bo
nã gl.in.l.actione.§.labeo.in.ij.⁊.iij.gl.ff.pro socio.⁊ gl.in.c. licet
appo.⁊ ibi Can.in verbo vtilitas.extra.de reg.iur.Limita tñ
39 ꝙ vtilitas publica ꝑfert᷑ ꝑuate:† q² magna vtilitas ꝑuate ꝑferri
debet modice vtilitati publice.tex.est in.l.ij.§. parui putãt.ff. ne
qd in loco publi.firmãt doc.in.c.bone memorie.in verbo vtilitas
de postu.prela.Tertio adde ꝙ effectus sequit᷑ qñ vtilitas vtit᷑
publica principaliter:vt est in.j.⁊.ij.vtilitatẽ Bar.⁊ non possunt c
partes renũtiare etiã cũ iuramẽto.l.si vnus.§. paciscor.et.§.seq.
de pac.no.in.c.si diligẽti.de foro cõpe.late Bar.in.l.si qs pro co.
ff.de fideius.⁊ tñ qñ vertit᷑ vtilitas priuata principaliter licet secũ
dario publ.vt in.iij.⁊.iiij.vtilitate Bar.tunc enim põt renũtiare
cũ iuramẽto:⁊ iõ mulier põt cõsentire alienatiõi fundi dotalis cũ
iuramento tex.est in.c.cũ cõtingat.de iureiu.in.c.lz mulieres eod.
ti.in.vj.declarat Bal.in.d.l.si qs pro co.Circa tñ hãc differen
40 tiã † addatis ꝙ.l.introducta fauore publico dz ampliari ⁊ exten-
di.l.illud.⁊ ibi gl.C.de sac.san.eccl.declarat Bar.in.l. fi. cõstante.
in priu.in.ix.q.j.partis.ꝯ.co.et in.l.ij.⁊ in.l.quemadmodum.C.de
agri.⁊ cen.li.xj.ista regula ꝓcedit etiã si respiciat fauorem publi
cũ secundario tex.est no.licet vulgatus.in.l.hoc mõ.in fi.ff.de cõ-
di.⁊ demõ.cõfirmet᷑ per illud qd dicit Pau.de ca.in cõsi.xxiij.in
ci.viso pũcto.in.iij.col.vbi dicit:ꝙ statutũ ciuitatis Brixie ꝑ qd
potestas põt cõmittere appellationẽ a diffinitiua extẽditur etiã
ad appellationẽ ab interlocutoria.ratio q² in hoc versatur vtili-
tas publica:ne brixiani cogantur ire.Venetias per interpellatio
nem cõmissionis ⁊ tñ si consideras ibi nõ est vtilitas publica ꝑnci
paliter sed secundario qd valde no.Vltio circa istã doct.bart.
41 posset queri † an instantia triennalis sit inducta ob vtilitatez pu-
blicã principaliter an vero secũdario:quẽ passum bene examinat
Alex.hic.⁊ in.l.scius ⁊ augerius.ff.ad le.falc.ibi potes videre vl-
42 tra allegata ꝑ eũ tradit᷑ in.l.properandũ.in prin.de iud † Con
cludit Bar.ꝙ priuilegia que cõpetunt doti cõpetunt mulieri ste
rili per quatuor fundamẽta maxime dũ ponderat tex.nostrum in
verbo maxĩe tenẽt tñ cũ decisione Bar.oẽs doc.tũ.aũt ꝯsidera ꝙ
ad ita tenẽdũ Bar.assignat quatuor fundamẽta ⁊ nullus repre-
hendit.mihi vr̃ ꝙ tertiũ fundamẽtũ Bar.dũ ponderat tex.in ver
bo maxime nõ sit bonum:q² tex.nõ dicit ꝙ intersit respub.dota-
c tas esse feminas maxime ad sobolẽ ꝓcreãdã:si dictio maxime[c] re
spiceret dictionẽ ad sobolem procreandã esset bonũ fundamen-
tũ sed dictio maxime nõ refert᷑ ad sobolẽ ꝓcreandã:sed ad verbũ
in fi.s.maxime sit necessariũ ⁊ exponit᷑ per glo.maxime.i.valde:tñ d
cũ decisione Bar.vltra doc.adde ꝙ idẽ dicit Bald.in.c.ex trans
missa.in vlt.col.de rest.spo.in.l.ij.C.de iur.do.⁊ in.l.j.in.j.col. C.de
priui.do.vbi dicit de hoc esse meliorẽ tex.de inre.in.d.l.assiduis.
qui po.in pig.ha.Confirmo ꝑ illud qd dicit Bal.in aut.res que.
in.ij.col.C cõmu.de le.vbi tz qd priuilegiũ illius aut.fauore do-
tis hz locum etiã in muliere sterili:eo q² substantia dotis non pẽ-
det ex procreatione liberorũ:q² est accidentale dũ sit conclusio ꝙ
mulier sterilis gaudeat priuilegio dotis.Adde quod in simili no
tabiliter dicit Ioan.and.in regula sine culpa.de regur.iur.in.vj.
43 in mercu.† ꝙ licet in matrimonio tria sint bona[d].s.fides proles ⁊
d sacramentum.c.omne itaꝗ.xxvij.questio.ij.et iste sunt tres prin-
cipales cause quare contrahitur matrimonium:ꝙ tamen vbi nõ
esset spes sobolis potest esse matrimoniũ:puta in valde sene vel in e
cõstituto in articulo mortis qui potest contrahere matrimoniuz:
q² etiã vltra bona de quibus supra est humanitatis solatiuz vt in
valde senibus vt dixi.pro quo est tex.no.in.c.nuptiarum.in prin.
xxvij.q.j.glos.in.c.qd sedẽ.de frigi.⁊ male.ita dicamus in muliere
sterili.ꝙ licet nõ possit procreare sobolem:tamen habet priuile-
gium in dote:ꝓpter alias rationes.Glos.in verbo necessariũ.
diuiditur in duas partes.vt patet.In eadem gl.ibi.s.de offi.
44 prefec.preto.† habes ex ista gl.ꝙ verbum necessitas resoluitur ⁊
nõ importat necessitatem sed potius vtilitatem sic etiam exponit
glo.in.l.j.ff.de iureiuran.Adde fortius ꝙ si cum necessitatiuo ad
datur dictio precisa omnino: vt quia dicatur omnino necessa-
e rium:[e] et tamen ratione subiecte materie solum honestatem non

Semper. adde arch.i.c.sacerdoti-
b⁹.xxxi.dis. Fel.in.c.rex pacificus.i
ij.col.in ꝑe-
decre.

Vtilitas publica.ad-
de an cõis vtilitas sit ꝑferẽda ⁊ in
q̊ casu ꝑua-
ta ꝑfert᷑ pu
blice. vide gl.⁊ doc.i.c.
bõe.d post.
prela.arch.
in.c.qcunꝗ
xij.q.iij.

Dictio maxĩe.adde ꝙ si ista di-
ctio maxĩe qñ adiũgit᷑ cũ vbis im-
portantib⁹
cãm finalez:
tũc abũdat.
nec stat ipli
catiue.vt est
tex.iũcta gl.
i vbo maxĩe
i.c.si qs epũs
dãnat᷑.xi.q.
iij.⁊ in.c. cũ
olim.in vbo
maxĩe senex
iũcta gl.fi.d
testi.⁊.c.cũ
ꝯtingat.iũ-
cta glo.fi.d
fo.ꝯpe. Io.
de imol.i.c.
ad aholẽdã.
de fil. ꝑsby.
ale.de imo.
ꝯs.lxxviij.i-
ci.visis dubi
tatiõib⁹ ele
gãter forma
tis.i vlt.col.
in.iij.volu.

In mr̃i-
monio tria
sint bõa.ad-
de gl.sũme
xxvij.q.j.gl.
j.in.c.pube-
res.d dspõ.
ĩpu.gl.i v.d
trib⁹ bonis
i.c.prenera
bilẽ.q si.sint
legi.doct.in
rub.de spõ.

Omino ne-
cessariũ.ad-
de ꝙ istõ v-
bũ oĩo.ĩpor
tat ipo iure
vt ẽ gl.⁊ ibi
bal.i.l.si pe
cũiã.ff.d cõ
di.Id. arch.
i.c.huius sup
vbo oĩno.x.
di. Maria.
de senis.i.c.

iudei.el.ij.ð iude. Lud. ro. singu.l. et an sit late snie. vide p Maria. de se.in.c.q̃re q̃n.ð iudi.i iij.col.Ja.i repet.l.ij.in vj.co.C.õiu reẽp hy.τ sic iũcto verbo futuri tpis ðnotat latã eẽ sniaz.vt ẽ gl.i v̄bo ca/ rere.in.c.lʒ canõ.ð cle. lib.j.tex.i.c. si religios⁹. in v̄ vacueẽ eio.ð cle.li. vj. gl.i v̄bo vacam⁹ oio i.c.j.q̃ met. cau.lib.vj. Ant.ð bu.i c.fi.diligẽti. de fo.cõpe. Ant.i.§.fi.i aut.ð liti.τ q̃t significa tiones hʒ h̄ verbũ oino vide diffuse p fel.in.c.ex pte.el.i.i.j. col.ðoffi.de le.vbi põit xij.significa tiones.

a ¶ An fab. Add Ja.ð are.in.l.ar/ ri⁹.C.de ser. et aq̄ ¶Pe.ð anc.τ Jo.de imo.i.c.ve/ stra.de loc.

b ¶ Si scholaris vicinus. Adde Fel.i c.fin.in vlti. col.de iudi.

c ¶ Si nõ studet nec intrat. Adde Ab.i.c.j.isi. ð iudi.facit ad h̄ tex.ẽ.c. cauere.xxij. q.v.vbi tex. ðt q se chri/ stianũ dicit et non facit opera Lhi sti mẽtitur.

d ¶ Nõ ðr ad pias cãs.ad de q̃n dicat relictum ad pias cãs.vi de spec.ti.ð istr.edi.i.§. nũc vo aliq. ð.l.xiij.bar. i repe.l.j.in ij.q.C.de sa. san.eccle.

necessitatem importat.tex.est solẽnis.in.c.j.in verbo oio.τ ibi gl. fi.de despon.impu.τ ibi Ab.no.ad hoc τ etiã cũ no.glo.in cle.at/ tendentes.in gl.in v̄bo deberet.de statu mona.¶ In glo.ad fi.p clara intelligẽtia.q.de qua gl.se remittit Reassumo ergo in du/
45 biumͭ an faber^a qui inuenit apud scholas malleans possit repel
a li per doc.aut scholares ne amplius malleet: illa gl.decidit q̃ sic per istũ tex.quia est fauor publicus habere doctos viros τ scho/ lares: i cõtrariũ faciũt tex.relati p Bar.hic.Et circa istã doctri. Bar.multa sunt addenda.Primo q̃ in causis studiorũ versetur publica vtilitas.Ultra tex.in.§.fi.in proemio insti.habes text.in aut.habita.C.ne fi.pro pa.vbi dicit quod per scientiã vniuersus mund⁹ regit τ illuminat: cum doc.Bar. q̃ q̃n stidium eist cõsue/ tum exerceri in aliquo loco posset inde expelli faber: tenet Bar. hic.τ cano.in.c.fi.de iudi.Jtẽ adde ad materiã q̃ sicut doctores τ scholares possunt expellere fabrũ malleantẽ q̃ eodẽ mõ si faber sit apud monasteriũ τ malleando diuina officia impediret potest etiã faber inde expelli.tex.est in.c.pridẽ.xviij.q.ij.Lõfirmo quia isto casu versat vtilitas publica sm primũ modũ Bar. de publi cis vtilitatibus que preferunt oibus.Nota etiã qd in cã expulsio nis fabri propter scholas vel similes causas põt agitari die feria ta etiã in honorẽ Dei: ita tenet Host.in summa sua.in titu.de fe/ rijs.§.fi.ver.quid si magister conducit.Spec.ti.de ferijs.§.sequit ver.sed qd si magister conducit scholas.Ludo ro.in.l.j.§.fi.ff.de ferijs.ita etiã reperio tenere Bal.hic.in.vj.col. ¶ Quarto adde q̃ a snia lata super tali expulsione nõ potest appellari eo quia stu dium dilationẽ non patitur: ita tenet Bal.in.l.j.in pe.col.C.si de momẽ.possef.fu.appel.¶ Quinto no.dũ Bar.cõcludit q̃ sicut faber q̃n malleat penes scholas potest expelli: ita etiã q̃n malleat penes domũ doctoris.Adde facere q̃ ex quo pp̃ter scholas põt faber repelli: ideʒ priuilegiũ debet habere doctor legens: q̃ nisi posset cõmode studere domi: nõ posset publice legere argu.regu
46 le.l.illud.ff.de acq.here.cũ simi.¶ ͭ Sexto adde inquantũ Bar. not.cõcludit q̃ priuilegiũ expellendi fabrũ competit etiã schola ri: quia scholaris habet etiã priuilegiũ expellendi fabrũ qui pe/ nes domũ suam cõmoratur: quia priuilegia concessa doctorib⁹ intelligunt concessa scholaribus. per.d.l.legati.§.ornatricibus. vbi Bar.Adde qd idẽ tenẽt bal.Ang.τ magis cõiter Moder. idẽ tenet Ludo.ro.in.l.ij.in prin.j.eo.Contrarium tenet Joã.de imo.hic q̃a scholares addiscẽtes nõ sunt eque priuilegiati sicut doctores, ita dicit tert.in.l.vnica.in fi.C.de excu.artifi.lib.x.τ illũ tex.no.Bar.i.l.j.§.ne castrẽse.ff.de colla.bo.Scdo mouet Jmol. quia per exercitiũ scholaris nõ resultat publica vtilitas sicut do ctoris legẽtis exercitiũ.Tertio qd scholares nõ sunt eque priui/ legiati τc.quia scholares nõ habent peculiũ quasi castrense sicut doctores: firmat Bar.in.d.l.j.§.nec castrense.in vlti.col.et etiam adde tex.in.d.l.legatis.§.ornatricibus.respõdet illi tex.Jmo.q̃ loquit in vltimis voluntatibus in quibus fit larga extẽsio.Ego/ teneo opi.Bar.τ cõem q̃ priuilegium expellendi fabrum penes domũ suam cõpetit scholari sicut doctori.Moueor primo quia tex.in.l.j.C.de stud.lib.vrb.Rome.li.xj.assignat rationẽ ne scho/ lares strepitu impediantur: pondera tex.qui considerat impedi mentum scholaris et non doctoris.Scdo in materia fauorabili: vt est ista: quia igitur debet fieri larga interpretatio dato etiam qd principaliter non versetur publicus fauor: sed secundario ita dixi esse tert.in.l.hoc modo.in fine.ff.de condi.et demon.Tertio facit q̃ vbi sumus in materia fauorabili disposita in doc.habent etiam locũ in scholaribus: secus si esset odiosa.ita firmant canoni ste in proemio decretalium super tex.in verbo doctoribus τ scho laribus Bononie commorantibus.Quarto q̃ idem iudicamus de eo qui est in via ad actũ q̃ de eo qui iam est in actu.l.abesse. et
47 l.qui mittuntur.ff.ex quibus cau.maio.Quinto ͭ quia si schola/
b ris vicinus^b camere alterius scholaris alta voce legendo impe/ diat scholarem potest expelli de illa camera vel cogi vt taceat: ita tenet Spec.in ti.de iudi.§.generalia.ver.hic etiã not.per tex.d.l. prime.C.de stud.lib.vrb.Rome.li.xj.sequitur do.Ant.in.c.inter dilectos.de fide instru.et in proemio decre.sequitur Bald.in.l.j. in penul.colum.C.si ð momẽ.pos.fu.appel.sequitur Ludo hic.τ
48 Moder.Sexto facit in simili ͭ quia etiam scholares non repe/ rientes domum possunt cõpellere quẽ ad locãdum sibi domum. Jta tenet originaliter Guil.de cug.in.l.decernimus.C.de episco. τ cle.Referunt Bal.Jmo.et Cuma.hic.Per ista fundamẽta te/ neo q̃ priuilegium expellendi fabrum penes domum malleãtem cõpetit ita scholari sicut doctori τ ad ɔtraria respõdeo.Primo ad tert.in.l.vnica.in fi.C.de excu.arti.lib.x.respõ.no.q̃ aliquãdo priuilegiũ datur ratione scientie τ sic propter peritiã: τ tũc quia peritia non est in scholare: vt est in doctore tunc priuilegium da/ tum doctori non competit scholari.ita loquitur.d.l.vnica.in fin. Aliquando conceditur propter vtilitatẽ studij nõ pp̃ter peritiã et tunc priuilegium qd dat doctori datur etiam scholari propter studium.Ad aliud fundamentum Jmo.respon.Bar.hic si bene

inspicias: q̃ aptitudine versat vtilitas publica τ sic teneas cõem conclusionem.

Adde Quod Jo.de lig.d.Cardi.flo.τ Abb.in suprascri ptione proe.Grego.dum dicit doctoribus τ scho
49 laribus colligunt ͭ q̃ appellatione doctorum non veniunt scho/ lares: τ hoc ampliant etiã in materia fauorabili: per illũ tex.licet aliter ibi dicat Joã.an.de quo per Feli.ibidẽ.Quã limitat Ra/ pha.cu.hic solus q̃ scholaris habet istud priuilegium expellen/ di τc.procedit in scholare qui bene studeat per tex.in.l.si duas in §.pe.ff.de excu.tuto.in simili glo.in.c.porrectum.de regula.in si/ mili glo.in.c.ij.de statu mona.Sic etiã descripti in matricula mi litum nõ gaudẽt priuilegijs militũ: nisi exerceant artem militarẽ sed milites nostri tẽporis aureati: quia non exercent artem milita rem non gaudent priuilegijs militum.l.scrinarios.C.de test.mi
50 lit.¶ Confirmo istam limitationem: ͭ quia scholaris quãuis sit
c scriptus in matricula si non studet nec intrat^c nõ gaudet priuile/ gijs scholariũ.ita no.bar.in.l.qui sub pṫextu per illũ tex.C.de col legi.lib.xj.idẽ Bar.in.l.qui sub pretextu.per illum tex.C.de sac. san.eccle.in.l.semper.§.fi.ff.de iure immuni.Bal.in pemio ffor. in pen.col.τ in aut.habita.in.vj.col.C.ne filius pro patre.An.et Jmo.in proe.decre.et Ab.in rub.extra de iudi.¶ Contra istaʒ limitationem arguo de eo qd tenet Bar.in.l.j.C.de tyroni.li.xij. vbi cõcludit q̃ scholaris quãuis vagus gaudet priuilegio scho laris: q̃ purus scholaris est.ad idem est gl.relata ad text.in proe mio sexti.in verbo cõmorantibus.vbi glo.vult qd scholaris exi/ stens in studio quamuis paruʒ studeat nihil oino gaudeat in pri uilegijs scholariũ.Jstud idem late tenet Gemi.ibi in vlt.coluũ.de cidit q̃ sic post multa τ dicit q̃ ita al's fuit iudicatũ de facto Bo/ nonie.Jta etiã tenet Pau.de eleaza.τ cõiter alij Cano.maxime Card.in proemio cle.vbi dicit q̃ scholaris vagus gaudet priui/ legio scholariũ dummodo aliãs honeste viuat.¶ Ultimo circa doctri.Bar.diligenter attende inquantum Bar.in fi.no.τ doct.
51 sequunt ͭ q̃ causa studij τ causa dotis cõcurrunt τ equiparantur pondera q̃ Bar.etiam loquit in scholare τ pondera q̃ Bar.ad hoc allegat.l.assiduis.C.qui po.in pign.ha.clare vult quod sicut mulier in dote habet priuilegia multa maxime prelatiõis: vt ibi qd doctores τ scholares in debitis causa studij preferuntur qui/ buscũq̃ creditoribus: τ istud in specie firmat Ang.hic.¶ Ter/
52 tio ex hoc no.Bar.infert singulariter Ange.hic: ͭ qd sicut valet donatio patris facta filie in potestate causa dotis.l.pomponius philadelphus.ff.fam.hercis.glo.in.l.ij.C.de inoffi.do.Bar.in.l. frater a fratre.in vlt.q.vbi dixi.ff.de cond.inde.ita valet donatio facta per patrẽ filio in potestate causa studij.Contrariũ tenet Jo. de imo.per ea que tenuit cõtra Bar.s.in.q.preceden.Jdeʒ tenet Alexan.per tex.clarũ in.l.que pater filio.ff.fami.herciscun.pon/ dera illum tex.in verbo emãcipato filio quia cõtrario sensu vult q̃ si in potestate esset nõ valeret donatio.istud idẽ cõtra Ang.tʒ Alex.in.l.si donatione.in antepen.col.ad fi.C.de colla.Pro ista parte vltra eos bene facit: q̃ quãdo filius est in studio bene valet donatio facta per patrẽ filio in potestate q̃n est pro filio doctorã/ do.Jta tenet Bart.in.l.iubemus.C.de silentia.li.xij.ratio q̃ cen sent esse peculium quasi castrẽse sicut q̃n pater donat filio eũti in castra.tex.est no.in.l.si filiussa.C.fam.her.τ tex.in.l.ij.§.scdm hec. ff.de dona.inter virũ τ vxo.ergo dat itelligi q̃ donatio facta per patrẽ filio simpliciter nõ vʒ.Tertio facit qd no.vult Ang.i aut. res que.C.cõmu.de le.vbi tenet singulariter q̃ lʒ res subiecte re/ stitutioni possint alienari p dote: vt est ibi tex.nõ tñ possent alie/ nari pro cã studij.¶ Ultimo q̃ licet donationes facte ex cã pie/ tatis sine insinuatione valeãt.l.pen.C.de do.l.vt inter diuinum. vbi gl.τ doc.C.de sac.san.ecc.tñ donatio facta per patrẽ filio studẽ ti nõ censet pia cã.adeo q̃ sine insinuatiõe valeat: ita tenet Raph. cuma.in cõsi.exlij.incipiẽte.de fundo dato in premiũ emãcipa.
d Confirmatur q̃ relictum cã studij non dicit ad pias causas^d nisi sit p studio sacre theologie: ita decidit Bal.in repe.l.j.in.xij.col. ff.de lega.ij.tñ ad hoc potest dici q̃ etiam causa dotis nõ dicitur pia causa sm Bar.in.l.cũ is.§.si in ca opinione.ff.de cond.inde. cum suis concordã.Teneo contrariũ q̃ donatio facta filio studẽ ti in potestate causa studiorũ valet irreuocabiliter sicut in donatio ne dotis: τ vltra Ang.idẽ tenet Bal.hic.Jdẽ tenet expresse Ra/ pha.cu.hic in fin.Addo q̃ idẽ tʒ expresse Lud.ro.in.l.donatio.§. pater.ff.de don.τ ista est magis cõis opi.doc.a qua nõ est recedẽ dũ in iudicando.Jstam partẽ defendit no.Bal.hic in fi.qd cã do tis ex cã studij equiparant: τ etiã facit no.Bar.q̃ causa dotis τc. Et sic habemus autoritatẽ Bar.Ad dicta seu argu.Jmol.rñdi in alia.qd.solum restat respondere ad.l.pater filio.allegatam per Alex.q̃ illa.l.non facit nisi a cõtrario sensu que est fragilis indu/ ctio τ qd dicitur quod illa.l.si pater.non importet etiã artificium patet etiam ex illis q̃n peregre studet τc.ergo aliud videtur quã/ do propere studet scdm eum τc.Sequitur.l.soluto matrimonio. que est.l.ij.

1 ☞ Licet dos vt detur vt perpetuo sit apd maritũ: tñ soluto matrimonio debet reddi mulieri.
Dictio perpetuo qualiter accipiatur.

2 Soluto matrimonio dos debet reddi mulieri.
Constante matrimonio non est orta actio de dote nisi in certis casibus.

3 Maritus cogitur promittere alteri dotem ꝙ mulieri: qñ non est sibi damnum.

4 Pro cõstructione vel ampliatione alicui⁹ monasterij necessaria: vicini cogunť vendere loca vicina.

5 Hec verba annua bima trima die quid important.

6 Si mulier cõmittat adulteriũ perdit dotẽ et donationem ꝑpter nuptias.

7 Quãdo est appositum pactũ de lucranda dote an habeat locum qñ mulier discederet extantibus ⁊ relictis filijs.

8 An si pater vel extraneus faciat pactũ de lucranda dote heredes mariti superuiuente muliere lucrentur dotem.

9 An valeat pactũ a marito factum ꝙ solu. matri. ⁊ viuente marito heredes mulieris lucrenť dona. propter nup.

10 Dos põt peti durante matrimo. in aliquibus casibus.

11 Si maritus durante matri. inter virũ ⁊ vxorem redderet dotem mulieri nõ liberaretur etiã si mulier dissiparet.

12 Si dos fuit data nõ marito sed eius patri: ⁊ pater etiã emãcipat ⁊ pater restituat dotẽ filio cõsentiẽte muliere liberať ita ꝙ nõ põt amplius conueniri etiã si maritus dissiparet.

13 Dos põt restitui durante matri. vt se suosq; alat mulier.

14 Ratio quare dos non potest restitui durãte matrimo. a marito vxori est q: habet vim donationis: que dona. est probibita.

15 An restitutio dotis dicať vera donatio.

16 Exactio que datur extraneo pro dote est stricti iuris.

17 Nunquid extraneus dando dotẽ possit stipula. ipsam dotẽ reddi heredibus mariti mortuo ipso marito.

18 Est incõmodum ꝯhentiũ ꝯhere cum rixoso ⁊ sibi se obligare.

19 Qui est rixosus seu cauillosus non est idoneus fideiussor licet sit soluendo.

20 Quãdo principalis debitor est rixosus nõ est necessaria excussio. sed põt conueniri primo fideiussor.

21 Pupillus qui habet rem cõem cum alio lz non possit prouocare ad diuisionẽ: potest tñ si sit rixosus.

22 Si testator disponat ꝙ fratres non debeant venire ad diuisionẽ vsq; ad certum tempus alias priuentur hereditate: si tñ sit aliqs eorũ rixosus licitum est prouocare ad diuisionem.

23 Si rusticus promisit colere possessionem vsq; ad tñ tempus et non recedere sub pena. tñ si dñs sit rixosus potest dimittere incultam ⁊ recedere sine pena.

24 Qui dat fideiussorẽ potentiorem non diciť idonee fideiubere.

25 De iure ꝯtorũ an maritus in actione ex stipula. habeat beneficiũ ne exigatur vltra quam facere potest.

26 Quando maritus promittit restituere dotẽ extraneo non habet beneficium. l. maritũ. isto titulo.

27 Mulier põt promittere dotẽ alteri animo donandi soluto matr. et talis dona. valet.

28 Qui hz bona lz immobilia in loco periculoso dicitur suspectus.

29 Quãdo creditor vult facere capere debitorem tanq; suspectum iudex non dz concedere capturam nisi constet de manifestis coniecturis suspicionis.

30 Statutum loquẽs de captura suspecti debet intelligi ꝙ suspicio debeat probari iuramento.

31 Quando mora est periculũ allatura recedimus a regulis iuris.

32 Quod mihi nõ nocet ⁊ alteri prodest debet concedi.

33 Si impensis meis duxi aquã ad molendinũ: postq; recedit a molendino alius inferior vult eã capere ⁊ ducere ad suum molendinum inferius an possit me inuito ducere si mihi nil ledat.

34 Quo iure petitur cautio a marito.

35 In instrumẽto celebrando sup promissione dotis ꝙ maritus teneatur de dolo lata ⁊ leui culpa ꝙ nõ valet pactũ expressũ ꝙ maritus non teneatur nisi de dolo propter vtilitatem nubentium.
Qñ in aliqua ciuitate reperiuntur cõsuetudines cõtrarie: an sit recurrendum ad ius commune: vel que illarum erit seruanda.

Soluto matrimonio.

Diuidiť in duas partes. In prima loquiť de muliere sui iuris. In scđa in muliere existente in potestate patris. Scđa ibi: ꝙ si in patris. Rursus prima subdiuiditur in duas vt per Bar. hic. ¶ Not. ex isto tex. fm Pau. de ca. ⁊ Alex. † qđ licet dos detur: vt
1 perpetuo sit apud maritum tex. est in. l. j. ff. de iur. do. glos. in. l. j. §. eodem tñ solut. matri. debet reddi mulieri: ⁊ sic dictio perpetuo[a] accipitur scđm subiectam materiam: quia accipitur dũ ma-
a trimonium durabit. Aliqñ capitur vsq; ad centũ annos. l. si vsusfructus municipibus. j. de vsu et vsufru. lega. ⁊ ibi glos. et glos. in l. annua. §. a titia. ff. de annuis leg. ⁊ per illam gl. iuncto text. dicit Alexã. se alias cõsuluisse in cõtingentia facti pro hospitali. testator grauauit heredem ꝙ daret certum qd monasterio perpetuo: dicit se cõsuluisse ꝙ tale legatum durabit vsq; ad cẽtum annos: vide per eũ. Et de multiplici significato dictionis perpetuo vid glo. in. l. j. ff. pro socio. Adde ꝙ ita precise cõsuluit Alex. in cõsi. lx. inci. omisso multiloquio. in. j. volu. vbi ad hoc plura alia magis diuisa allegat maxime glo. ⁊ Bar. in. l. si vsusfructus municipibus. ff. de vsu ⁊ vsufr. leg. Ego semper tenui cõtra istã decisionẽ ꝙ imo intelligiť perpetuũ vsq; in infinitũ: ⁊ non restringiť ad centum annos: quia in ista materia. Alexã. equiuocauit: nã illud qđ dicit ꝓcedit in vsufru. si relinquať vsusfructus ecclesie: vel municipibus intelligitur vsq; ad centũ annos ⁊ nõ plus: sed in legato annuo non bene dicit: quia nõ restringiť ad centũ annos: imo intelligitur in perpetuũ. i. in infinitum annuũ: ⁊ sic differẽtia est inter relictũ vsumfructũ ⁊ legatũ. Istam differentiã probãt duo tex. cõiunctim tex. in. l. in annalibus. C. de leg. iuncta. l. antiqtas. C. de vsufruc. ratio diuersitatis assignať per Bal. Cal. Fulgo. ⁊ Pau. in. d. l. in annalibus. C. de lega. q: si in vsufruc. relicto titio ⁊ heredib⁹ intelligiť in infinitũ ꝓprietas esset inutilis: ergo ⁊c. sz nõ est sic in legato annuo facto in perpetuũ ecclesie. ¶ Secundo
2 no. ex hoc text. † ꝙ solu. matri. dos dz restitui mulieri: ista regula fallit multis modis: vt hic in glo. ⁊ ibi dicam. ¶ Tertio no. a cõtrario sensu qđ dos constan. matri. non debet reddi: quia constante matrimonio nõ est orta actio de dote: nisi in casibus not. hic p
3 gl. ¶ † Quarto no. in ver. nec cogitur: ꝙ maritus cogiť promittere alteri dotẽ ꝙ mulieri quãdo nõ est sibi dãnum: quia qđ mihi non nocet ⁊ alteri ꝓdest ⁊c. sed cõtra. creditor nõ cogiť mutare debitorẽ: licet debitor velit aliũ idoneum dare: tex. est no. in. l. si mãdato. in fine principij. ff. mãda. ⁊ sic correlatiuorum nõ est eadem disciplina ⁊c. Et rationẽ diuersitatis assignat Bald. in. l. si pater C. de colla. ¶ Quinto no. hic esse casum in quo cogiť quis ꝓmittere ⁊ sic contrahere ⁊ regulariter fit secus. l. nec emere. C. de iure deli. l. dudũ. §. de cõtrahen. emp. Et ratio specialitatis est scđm glo. ⁊ Bar. q: a prin. recipit dotem volũtarie arg. l. si quis seruũ.
4 ff. de act. emp. Et in istis fauorabilius † nota alium casum in quo quis cogitur vẽdere in. l. si quis sepulchrum. in prin. ff. de relig. ⁊ sum. fune. per quẽ tex. dicunt Guil. ⁊ Flo. ibi: ꝙ pro cõstructiõe alicuius monasterij necessaria: vicini cogũtur vendere loca vicina: ita no. Gui. ⁊ Flo. per illũ tex. Idẽ tenet Flo. in. l. ij. in prin. ff. de reli. ⁊ sum. func. ⁊ Ange. in. l. j. §. e. Imo. in. c. ad apostolicã. de dona. circa prin. ⁊ Bar. veronensis in tractatu seruitutum vrba. in vlti. col. vbi dicit hoc esse perpetuo notandũ: ⁊ qđ ita obtinuit de facto. Adde ꝙ Brixiensis in reperto. in verbo ecclesia. in pe.[a] col. dicit qđ alias interrogauit doc. qui nesciuerunt allegare illã decisionem Guil. et qđ ipse solus allegat. Confirmatur per simile. nã si testator mandat cõstrui ecclesiam in vno loco et ille locus sit communis cũ fratribus vel socijs: coguntur vẽdere fauore religionis: tex. est in simili in. l. libertatis. la prima. §. si itaq;. ⁊. §. fi. C. de cõi seruo manu. ⁊ ibi Bal. not. ex illo text. arguẽdo. de libertate ad ecclesiã facit tex. in. §. fi. inst. de do. est bonus tex. qui tamẽ fuit omissus per hec cõstat nõ esse lecturã Iasonis in. l. si fundus.[b]
5 ff. mã. ¶ Gl. in verbo dos ibi. §. exactio. circa hoc † ꝙ debebat restitui dos annua bima trima die: qd velint dicere hec ṽba: habes tex. meli⁹ declarãtẽ in. l. iij. in prin. ff. de annu. leg. vbi gl. ⁊ Bar. ⁊ alij dicũt illum tex. meliorem de corpore iuris ad declarãdũ predicta verba. ¶ In ea. glo. ibi. i. co. l. cũ mulier pria. habes ex glo. primã fallentiã vbi dos nõ debet solui qñ matrimonium esset solutũ culpa mulieris: nisi maritus esset in eadẽ culpa. † Adde ad
b illud de culpa: quod si mulier ꝯmitteret adulteriũ[b] propter adulterium perdit dotem et donationem propter nuptias: tex. est in l. consensu. C. de repud. Imo fortius mulier perdit propter adulterium etiam bona paraphernalia. glos. est reputata singul. in. c. plerũq;. de don. inter virũ ⁊ vxo. Amplia ⁊ teneas ꝑpetuo cordi ꝙ queadmodum viuo marito si mulier cõmittat stuprum perdit dotem seu actionem ad repetẽdum dotem. vt singu. ⁊ pulchre cõsuluit Pau. de ca. consi. cxxj. incipien. reuocatur in dubium. vbi multum plene arguit ad partes: inter cetera allegat bonum tex. cum glo. in. l. penul. ⁊ ibi no. Bar. ff. de adul. vbi not. Bartol. ꝙ qui offenditur ex adulterio constante matrimo. ille offenditur ex stupro viduitate durante. Nota perpetuo istam decisionẽ. q: plerunq; cõtingit viduas stuprari: q: nõ posset petere dotem ab heredibus. Istud idẽ tenet Pau. in. l. sororem. C. de his quib. vt indig. vbi ponderat gl. ad hoc. istud idem tenet Pau. in. l. fideicom. post gl. ibi. C. de fideicom. Istam decisionem reprehendit Alex. in dicta. l. sororem. Mouetur quia iura loquentia de priuatione dotis loquuntur in adulterio: et sic viuente marito: ergo penalia non debent extendi. Sed adde ꝙ Alexan. non viderat predictum consilium Paul. nec fecit mentionem de ipso in. d. l. fideicommissa. vbi Paul. format istud argu. ¶ In eadem glo. ibi. l. si ab bo-

a ¶ Dictio ꝑpetuo. adde Raph. Ful. consi. clxvij. inci. i causa Bñdicti polastri.

b ¶ Si mulier ꝯmitteret adulteriuz. Adde qđ mulier q̃ ficte conuincitur cõmisisse adulteriuz puta ꝑ presumptiones nõ perdit dotem. ⁊ ita cõsuluit Pe. d anc. cõsil. ccccix. incip. plata tãti viri sententia. Itez mulier hñs filios nõ ꝑdit dotẽ ꝑpter adulterium vt est tex. i. l. cõsensu. in. §. si vero filio. C. d repu. gl. i. c. j. vt lit. non contesta.

stibus. §. fin. habes scdam fallentiam qñ fecisset pactuz rc. Adde
7 circa istã fallentiã ꝙ qñ est appositũ pactũ de lucrãda dote etiã
haberet locũ qñ mulier decederet extantibus et relictis liberis:
ꝛ sic statutũ loquens ꝙ mortua vxore maritus lucref dotẽ: intel-
ligit etiã extantibus liberis: ita probat tex. iuncta glo. in. l. j. C. si
costan. ma. ꝛ in. l. ij. ff. de pac. do. Et in specie firmat Pau. Alex.
ꝛ Moder. istam fallentiam glo. limitat Bar. ꝙ nõ haberet locuz
tale pactum qñ soluto esset matrimoniũ superuiuente muliere: et
si fieret pactum expressum quod superuiuente muliere heredes
mariti lucrentur dotem tex. est formalis in. l. ij. et ibi gl. ff. de pac.
do. ꝛ in. l. j. ff. de do. preleg. vbi Bar. ista limitatio Bar. ꝛ doc. cla
8 re procedit qñ pactum esset factum a muliere: †Bonum est vide-
re an si pater vel extraneus facerent tale pactũ ꝙ heredes mariti
superuiuente muliere lucrent dotem. habes tex. formalem in. l. q̃
uis. C. de pac. couen. vbi dicit tex. ꝙ etiã non valet tale pactũ fa-
ctũ a patre ꝛ decidit ꝙ pater qui dedit dotem nõ potuit pacisci
qđ heredes mariti superstite muliere lucrent dotem: tamẽ gl. ibi
dicit qđ nõ valet pactũ in patre: qꝛ in patre circa dotem pactum
nudũ nõ sufficit: sed requiritur stipulatio. l. auia. C. de iu. do. ratio
ponit in. l. si cũ dotẽ. in pn. j. eo. subdit glo. ꝙ pactũ illud nõ valet
etiã si fieret per extraneũ: quia fit per interuallũ ꝛ sic illa glo. po
nit duos intellectus ad illum text. ꝛ cũ illo intellectu transit ibi
Bar. Sz adde ꝙ Bar. meli⁹ inuestigãdo. in con. cxxv. incipiẽte.
Titius maritauit: tz ꝙ dispositio. d. l. quãuis. pcedit gñaliter in
extraneo ꝛ in patre ꝛ etiã interuenisset stipulatio vel incontinẽti
vel per interuallũ: ergo Bar. tenet ꝙ quemadmodũ ipsa filia nõ
potest pacisci: vt. s. ita etiã pater ꝛ extraneus nõ possunt facere ta
le pactũ: mouef Bar. p. d. l. quãuis. generaliter intellectã et etiaz
per gñalitatem. l. ij. de pac. dota. pro opi. Bar. facit tex. in. l. vni-
ca. §. accedit. in verbo in personã suam. C. de rei vxo. ac. et. l. quo-
ties. in verbo in personam suam. j. eod. et regula. l. stipulatio ista.
§. alteri. ff. de verb. oblig. ꝛ si dicas ꝙ procedit quãdo stipu. de re
aliena. secus si de sua. l. legem. ꝛ in. l. traditionibus. C. de pact. re-
spondetur ꝙ verum est dummodo duret sua: secus si non duret.
l. pe. ꝛ. l. publia. ꝛ ibi Bar. ff. depo. ita declarat Bar. in. l. certi cõ
dictio. §. nũmos. ff. si cer. peta. et in. d. §. si stipuler. Et p hac opi.
est tex. clarus in. l. caius. et ibi Bar. ꝛ alij. j. eo. Ad idem est tex. in
l. pactum. ꝛ in. l. si pater pro filia. C. de pactis conuen. ¶ Cõtra-
rium in vtroq; et sic tam in patre q̃ extraneo ꝙ valeat tale pactũ
tenet expresse Ludo. roma. in. §. qđ si in patris. j. eadem. l. ad hoc
mouetur per glo. in. d. l. quãuis. quã glo. dicit approbari p Cy.
Barto. ꝛ Ange. ibi: nec tamen facit mentionem de dicto consilio
Barto. et illud cõsilium refert et sequif Frã. de arc. hic. Quid te-
nendũ in ista difficultate: teneo in parte opinionem Bar. ꝙ pa-
ter nõ possit facere illud pactũ vt ad heredes mariti ꝛc. per text.
in. d. l. q̃uis non cauillando literam. istud cõfitetur viua voce. nã
ex quo mortuo marito de iure cõmuni dos debet reuerti ad pa-
trem cum onere iterũ redotandi eam. aut. sed q̃uis. C. de rei vxo.
act. si ergo p pactũ pater posset facere ꝙ heredes mariti lucrent
dotem: fieret preiudicium filie: cum pater teneatur iterum redota
re filiam: quia tunc considerantur facultates patris. l. quero. ff. de
iure do. et ita in terminis in parte tenet Salice. in. d. l. q̃uis. C. de
pac. dota. pro hoc etiam allegat glo. in terminis in. l. cuz dos. cir
ca prin. ff. de pac. do. ¶ In extraneo autem nunquid valeat: iste est
passus dubi⁹ ꝛ valde dubito: ꝛ credo ꝙ veritas sit cõtra Barto.
quia sicut extraneus potest a pncipio pacisci qđ dos sibi reddat
exclusa ipsa muliere. l. vnica. §. accedit. C. de rei vxo. ergo similiter
debet posse stipulari quod reddat heredibus mariti exclusa mu-
liere: sicut a princip. est liberum nõ dotare ita etiam potest paci-
sci: per regulam. l. in traditionibus. ff. de pactis. l. legem. C. eo. sz
in patre non est sic: quia ipse tenetur saltem officio iudicis dota-
re filiam. Adde nunc quod istam vltimam rationem de extraneo
contra Bar. assignat formaliter iurisconsultus in. l. ob res. §. j. ff.
de pactis do. vbi proprie litera dicit: quod extraneus potest vel
stipulari vel pacisci in preiudicium mulieris qđ ipsa non posset:
ꝛ assignat rationem: quia potest in re sua quãlibet legem impone
9 nere. ¶ Ultimo circa istam fallẽtiã Bar. †cadit alia subtilis du
bitatio: dictum est quod non valet pactum factum a muliere qđ
ea superuiuente heredes mariti lucrentur dotem: quia esset con
tra publicam vtilitatem. tex. est formalis in. d. l. ij. C. de pact. do.
Quero ergo an valeat pactum factum a marito quod soluto ma
trimo. ꝛ viuente marito heredes mulieris lucrentur donationez
propter nuptias. Primo videtur quod non: quia que dicuntur
in dote intelliguntur dicta in donatione propter nuptias: sicut
econtra nõ valet in vxore faciente istud pactum: ergo ꝛc. In con
trarium est glo. valde singu. in. l. qđ scitis. in verbo ex matre. iun
cto tex. C. de bo. que libe. ꝛ illam glo. no. ibi Bal. in. ij. col. et repu-
tat mirabilem illam gl. ꝛ illam decisionem Bal. simpliciter refe-
runt Cuma. hic. ꝛ Fran. de are. nihil tamẽ addunt: cõtra istam li-
mitationẽ fortiter facit: qꝛ donatio propter nuptias ꝛ dos a pari
procedũt: ꝛ dicit esse inter eas equalitas: text. est formalis in auk.
equalitas. C. de pac. conuen. ꝛ text. in auk. dos data. ꝛ in auk. in eo
decursum. C. de do. ante nup. sed in dote non valet istud pactũ ex
parte mulieris: ergo nec in donatione ppter nuptias ex pte ma-
riti: ꝛ ita per istam rationẽ Bar. in. d. l. qđ scitis. reprehẽdit illam
glo. et intellectum quem dat ad illum text. sustinendo predictam
gl. que singularis est: potes dicere ꝙ equalitas dotis ꝛ donatio
nis propter nuptias in hoc consistat ꝙ tanta debet esse donatio
propter nuptias quãta est dos ipsa. glo. est in. §. est ꝛ aliud. instit.
de do. ꝛ in auk. sine autẽ. C. ad velleia. sed quãtum ad propositum
nostrum non videtur bona equiparatio. qꝛ hic prohibetur in mu
liere propter publicam vtilitatem. l. ij. de pact. do. tunc si vir me-
lius reperiret vxorem sine donatione propter nuptias q̃ mulier
virum sine dote. potest etiam maritus ex alio cõstante matrimo.
percipere fructus ex dote. et tam en mulier non percipit fructus
donationis propter nup. glo. in auk. dos data. C. d donatio. ante
nuptias. ꝛ ratio quia maritus recipit fructus propter onera ma
trimonij. sed si mulier reciperet fructus donationis propter nu-
ptias: tunc vir nihil lucraretur. qꝛ tantũ solueret quãtum perci-
peret. illa tamen glo. potest saluari. quia habet rationem ꝛ eam
tenet Ludo. ꝛ Fran. de arc. hic: ꝛ est suffulta ratione. Et per ista vt
puto remanet perfecte expedita ista fallentia glo. qñ pactum de
10 dote lucranda ꝛc. ¶ In eadem glo. in. l. si marito. †habes ex glo.
quatuor fallentias ꝙ dos constante matrimonio possit peti licet
regula sit in contrarium. Circa dicta Bar. vt melius consideres
quid velit Bar. nõ videtur ꝙ bñ dicat ꝙ tertius ꝛ quartus casus
contineant sub primo probaf. nam in primo casu non est proprie
dotis restitutio. sed designatio dotis. qꝛ interim deseruit adhuc
oneribus matrimonij. d. l. si constante. ꝛ Bart. dicit ꝙ in tertio ꝛ
quarto casu non est illa designatio vt deseruiat oneribus matri-
monij. ergo non bene considerauit. nisi salues Bar. ꝙ quantum
ad casum inopie in abstracto tertius ꝛ quartus casus cõtineãtur
sub primo. sed non cadit quo ad qualitatem. ¶ Aduerte etiam
inquãtum Bar. dicit quod in tertio et quarto est idẽ qđ in pmo.
considera: quia in quarto casu glo. allegat. l. si marito. j. eo. tex. ille
proprie loquif quando pars aliqua bonorum mariti publicatur
et non loquif qñ omnia publicanf vel simpliciter. ꝛ sic ille casus
non est qñ maritus taliter vergat ad inopiam: vt non supersit ad
dotis restitutionẽ ꝛ tñ dicit ꝙ fiscus tenef ad dotez mulieri: ergo
apparet ꝙ iste casus non cadit sub primo. ¶ In ea. glo. ad fi. ha-
11 bes ex gl. regulã ꝛ rationẽ regule. sc3 †ꝙ si maritus cõstante ma-
trimo. redderet dotem mulieri: non liberaretur etiam si mulier
dissiparet: ratio est quia ista restitutio habet instar dona tionis.
l. j. C. si constan. matri. sed constante matrimonio donatio inter
virum ꝛ vxo. est prohibita toto titu. C. ꝛ ff. de dona. inter virum
et vxo. ergo ꝛ restitutio: istam glo. not. Cy. in. d. l. si constante. C. si
constã. matrimo. ꝛ Bar. hic quia confundit quãdam opi. Jac. de
are. ꝙ imo si maritus soluat dotẽ constante matrimonio libera-
tur ꝛc. ¶ Tu autẽ pro intelligentia predictorũ: quare restitutio do-
tis facta per virũ vxori constante matrimonio non liberat: qꝛ hz
instar donationis: ita dicit text. in. d. l. j. C. si dos cõstan. matri. ibi.
quia donationis instar perspicif obtinere. ¶ Limitatur nisi mu
lier reperiaf locupletior: ꝙ ista ratio non sit bona: arguo sic. si re-
stitutio non vz. qꝛ habet instar donationis. sequitur ergo ꝙ solu.
matri. conualidef ꝛ liberet maritũ. ideo non possit a mulier econ
ueniri. quia donatio q̃ est prohibita inter virũ ꝛ vxo. cõfirmatur
morte. ita ꝛ restitutio cum ad instar donationis dicatur fieri. l. pa
pinian⁹. ꝛ ibi gl. ꝛ bar. ff. de dona. inter virũ ꝛ vxo. l. donationes
quas parentes. C. e. ergo ista restitutio que est quedã donatio de-
beret confirmari morte mariti: ergo mortuo marito non debent
posse conueniri heredes eius. ¶ Secundo augef ista difficultas
quia si restitutio dotis facta constante matrimonio nõ liberet: eo
qꝛ habet instar donationis: et talis donatio si pbibita. ergo etiã
qñ mulier est locupletior minus debet lucrari maritus. qꝛ dona-
tio constante matrimonio tantomagis reprobaf quãtomagis fit
locupletior. l. cũ sponsus. §. si maritus. ff. de dona. inter v. l. et vxo.
cum si. Primam difficultatẽ sentit Rapha. cu. hic. et lz conef re-
spondere tñ satis obscure loquitur. sz rñdet ꝙ qñ maritus aliqd
vere donat et tradit talis donatio bene confirmatur morte iuri-
bus predictis. sed quãdo maritus constan. matrimo. restituit do
tem: nõ vult donare dotem nec agit donare. ergo nihil est qđ con
firmef morte. ideo dicũt text. ꝙ nõ est proprie donatio. sed habet
instar donationis. Et si dicatur in quo habet instar donationis.
rñdet ꝙ restituendo dotẽ videf donare illã cõmoditatẽ fructuũ
et interusuriũ medij tpis. ꝛ quia in istis non cadit traditio. p con
sequens nõ cadit confirmatio. ꝛ istud est qđ volunt ꝛ dicũt tex. qđ
fit ad instar donationis. Ad scdm rñdet Bar. qñ mulier non est
locupletior non liberaf maritus vi alicuius solutionis. sed ope
compensationis vel exceptionis doli. ad istam conclusionem glo.
Pau. de ca. Lud. ꝛ Alex. ponũt aliquas fallentias vide per eos.
quia non

quia nō valēt. ¶ Unū non omitto: quia nō bene examinatur ab
12 ipsis. † Pone q dos fuit data nō marito sȝ patri mariti: ⁊ pater
emācipat illū ⁊ pater restituat dotē filio cōsentiente muliere: libe
ratur ita q nō potest amplius cōueniri etiā si maritus dissiparet
ita decidit Bar. post Richar. malū. in. l. sane. ff. de iur. do. p illuȝ
tex. vbi dicit esse casus de hoc: seqtur ⁊ reputat no. Pau. ⁊ Mo
der. Pau. ⁊ Lud. ro. in. l. si cum dotem. §. transgrediamur. ſ. eod.
addit Alex. qd reperit idem tenere Jo. an. in addi. Spe. in titu.
13 de don. inter vi. ⁊ vxo. in fi. ¶ † Cōfirmatur sm Mod. quia dos
potest restitui constan. matri. vt se suosq alat mulier vt dicit tex.
in. l. mutus. §. manēte. ff. de iu. do. ita potest restitui marito vt se ⁊
14 vxorē ⁊ suos alat. ¶ Tu autem † cōsidera subtilius: nam cōside
ra q dos ideo nō potest constante matrimonio restitui a marito
vxori: qȝ habet instar donationis: ⁊ donatio est probibita ⁊c. Cō
sidera ergo sicut donatio est probibita inter vi. ⁊ vxo. ita inter so
cerum ⁊ nurū. tex. est in. l. iij. §. probibetur. ff. de dona. inter vir. et
vxo. ⁊ tex. in. l. si vt proponas. C. eo. ⁊ sicut maritus probibeť re
stituere sic ⁊ pater mariti cū probibeatur donare Bar. in. d. l. sa
ne. Mod. ponūt casum qñ pater ⁊ sic socer emancipauit filiū: ⁊ sic
est de indubitabili: qȝ filius emācipatus est extraneus: ⁊ sic valet
tunc donatio. l. siue emancipati. C. de dona. l. vnica. §. extraneum.
C. de rei vxo. act. ergo videť cū cesset ratio probibitiōis inter pa
trē ⁊ filiū videť q decisio Bar. in illis terminis nō procedat. Se
cūdo ex alio fundamēto ostēdo q decisio Bar. est indubitata: qȝ
qñ pater recipit doteȝ pro filio: ego babeo pro indubitato qd te
netur restituere dotē filio qñ emancipauit illum: qȝ dos debet esse
apud eū apud quē sunt onera matrimonij. l. si filia. §. hoc ampli⁹.
ff. sa. her. in. l. si is qui. §. j. de iu. do. ⁊ qd pater teneať dotē restitue
re hoc firmat Bar. ⁊ oēs in. l. si cum dotē. §. trangrediamur. ſ. e.
⁊ late Bal. in. l. ij. ⁊ ibi Sal. C. fam. her. si igitur tenetur restituere
certe quis non debet decipi sub autoritate ⁊ clypeo legis. l. grac
chus. C. de adul. l. j. in fi. C. de his qui veni. eta. imp. Et ex isto fun
damento videtur posse inferri: q qñ socer restituit iussu mulieris
liberetur sed qd fortius est etiā si ignorante muliere restitueretur
videtur qd debeat liberari ex rationibus predictis ⁊ valde not.
ad ampliationem Barto. in. d. l. sane. potest igitur cōfirmari opi
nio illa qȝ qñ excipiūtur certi casus a regula: vt dos se suosq alat
positi in. d. §. manente. extenditur tunc lex que ponit fallentias ex
idētitate. gl. in. l. j. ⁊. ij. de cōdi. inde. istis fundamētis videtur me
15 lius fundari opi. Bar. supradicta. ¶ † Ultimo inquātū dixi an
ista restitutio dotis dicať vera donatio. adde Bal. in. l. post mor
tem. C. de fideicom. ¶ Gl. in verbo non cogitur ibi. §. accedit ha
bes scōm intellectū quem gl. reprehendit licet posset fundari sm
Barto. hic. vide per eum ⁊ in. l. quoties. ſ. eo. Confirmatur etiam
quia ex quo extraneus promiserat dotem simpliciter mulieri ex
quo videtur sibi donare et sic iam erat astrict⁹: ergo traditio quā
postea facit est necessaria propter obligationem precedenteȝ pro
missionis: sed traditioni que fit ex necessitate non potest apponi
pactum. l. traditionibus. ⁊ ibi glo. ⁊. l. si intra. de pac. ¶ In ead.
glos. ibi. l. in omnibus. habes ex glos. tres notabiles cōclusiones
16 quas etiam no. Bar. † Prima est qd exactio que datur extraneo
pro dote est stricti iuris: de quo. l. de diuisione. ſ. eo. per Bar. ⁊ p
eum in. l. si constante. in. vj. q. j. partis. ſ. eadem. glo. Bar. in. l. cre
ditoribus. vbi gl. ff. de colla. bo. cum concordā. per do. Alex. hic.
¶ Secunda cōclusio glo. est: q maritus non tenetur dare fidē
si sit sibi incommodum: sed cōmunis opin. est qd. l. in omnib⁹. ff.
de iudi. habeat locū tam in bonefidei iudi. q̃ stricti iuris: ita pro
batur in. l. creditoribus. ff. de separ. bo. ¶ Adde. l. q si in diē. in
verbo ⁊ in stipulationibus condi. ff. de pet. here. ⁊ ibi Bar. ⁊ An
17 ge. ad hoc allegant illum ⁊ hunc allegat Fran. hic. † Circa illū ar
ticulum quem tetigi. s. nunquid extraneus dando dotem possit
stipul. ipsam dotem reddi heredibus mariti: mortuo ipso mari
to ad saluādū Bar. videtur facere tex. in. l. vnica. §. accedit. in ver
si. in personā. C. de rei vxo. act. ⁊ sic videtur debere intelligi tex. in
l. vnica. § accedit. in ver. in personā suam. est etiā tex. in. l. quoties.
ſ. eo. in personā suā ⁊c. ⁊ qd extraneus non possit stipulari doteȝ
heredibus mariti: videtur etiā facere regula. l. stipulatio ista. §.
alteri. ⁊. §. si stipuler. de verb. oblig. ⁊ si diceres verum est q alte
ri nō potest quis stipulari nisi stipuletur super re sua: quia rei sue
potest legem apponere quādo eā libere tradit. l. legem. C. de pac.
cum si. ergo extraneus potuit in re sua alteri stipulari. Respōsio
non est bona: quia hoc est verum quando illa res durat sua: sed in
re sua que non durat sua non est verum: de primo est tex. in. l. j. ff.
ad exhiben. ⁊ in. l. publia. in prin. ⁊ ibi Bart. ff. depositi declarat
Bar. in. l. certi condi. §. si nummos. ff. si cer. peta. ⁊ in. d. §. si stipu
ler. et non cūdo per mendicata suffragia qd extraneus non possit
stipulari illam dotē heredibus mariti: probat. l. caius. vbi Bar.
et omnes. ſ. eo. ad idem tex. in. l. pactum. et in. l. pater pro filia. C.
de pac. conuen. vbi extraneo nō est licitum stipulari alteri quam
dotate ⁊c. tūc sic si nō est licitum stipulari etiā mulieri quātomi
nus est licitum stipulari heredib⁹ mariti: et sic ex omnibus istis
videbatur posse defendi decisio Bart. etiam in extraneo nō per
rationē suam sed per istam. Sed istis nō extantibus teneo adhuc
contrariū ⁊ sic q extraneus qui dat dotē p muliere potest stipu
lari illam no solum in personā suam. i. sibi prout dicit. §. accedit.
sed etiam heredibus mariti ⁊ alteri tertio hoc credo per vnū tex.
l. quoties. C. de dona. que sub modo. prout declarat eam Bar. i. l.
stipulatio ista. §. si stipuler. in vlti. col. de ver. obli. vbi traditur re
gula qd licet in re sua quis nō possit alteri stipulari: tñ hic secus
est qñ extrane⁹ exercet liberalitatem: tūc pōt alteri stipulari ⁊ illi
acquiritur vtilis. Considera ergo qñ extraneus dat dotē pro mu
liere qd dictat liberalitatē: patet quia videtur qd pater dotat ti
tulus dotis respectu mulieris est lucratiuus vt per Bar. i. l. si. §.
cum a primo. ff. de his que in frau. credi. cum ergo extraneus do
tando mulierem in eā exerceat liberalitatē: certe videtur q possit
alteri stipulari vt illi queratur vtilis. d. l. quoties. ⁊ declarat Bar
to. i. d. §. si stipuler. ⁊ ex hoc dabitur notabilis ampliatio ad. d. §.
accedit. in versi. in personā. ¶ Glo. in verbo suspectum. diuidiť
in quinq partes. Secunda ibi: sed quō creditur. Tertia ibi: item
nota. Quarta ibi: item quō cogiť. Quinta ibi: sed ad quid caueť.
18 Sexta ibi: item facit. ¶ In ea. glo. ibi: si est rixosus. † no. hanc gl.
q est incommodū contrahentiū contrahere cum homine rixoso:
et sibi se obligare licet ista gl. frequenter allegetur: tamen doct. ad
eam nihil addunt nisi Areti. qui alleg. text. in. l. ij. §. j. ff. si ex noxa.
19 causa aga. ¶ Adde quatuor optima. † Primo adde qd qui est ri
xosus seu cauillosus non est idoneus fideiussor licet sit soluendo:
ita tenet Bar. et no. in. l. ij. in prin. ff. q satisda. cogan. ⁊ alleg. tex.
in. l. j. ff. de alie. iu. mu. cau. fac. Item Bar. in. l. si quis stipulatus
sit stichum. §. fina. vbi Moder. maxime Pau. ff. d verbo. obliga.
¶ Secundo adde qd licet fideiussor nō possit molestari ante prin
cipalem excussum. auť. presente et in corpore vnde sumitur. C. de
20 fideius. tamen † quādo principalis debitor est rixosus non est ne
cessaria excussio: sed potest conuenire primo fideiussorem: et ita
firmāt Lud. post Ange. in. l. si. ff. si cer. pe. per tex. in. d. l. j. in fi. ff. d
alie. iud. mu. cau. fac. Ita etiā dicit Ange. i. l. j. et. ij. ff. qui satisda.
cog. et in. l. decem. ff. de verb. obli. Tertio adde tex. no. licet vulga
tum in. l. si conuenerit. ff. pro socio. et per illum tex. dicit Bar. ibi:
21 q † licet pupillus qui habet rem communem cum alio nō possit
dum est pupillus prouocare ad diuisionem potest tamen si sit ri
22 xosus. † Dicit etiam qd si testator disposuerit qd fratres non de
beant venire ad diuisionem vsq ad tantum tēpus alˀs priuantur
hereditate: tamen si sit rixosus alicuius frater: tunc licitū est pro
uocare ad diuisionem. glo. est. ⁊ Bal. in. l. iubemus. C. d sacrosan.
eccle. et Bal. in. l. j. C. que res pig. dari possunt. Adde quarto qd
vult Bart. in. l. cum scientes. circa mediū. C. de agr. et censi. lib. xj.
23 si † rusticus promisit colere possessionem vsq ad tantū tempus et
nō recedere sub pena: tamē si dominus sit rixosus pōt dimittere
incultam et recedere sine pena. ¶ In eadem gl. ibi. vel potentior
habes aliaȝ iustā causam: quia maritus non cogitur promittere
alteri potentiori ad istū casum: lȝ scribētes nihil addant. adde tu
in pmis id q signāter vult Bar. i. l. ij. in fi. prin. q satisd. cogā. vbi
24 dicit. † q hi qui sunt potentiores non sunt idonei fideiussores: et
qui dat potentiorem fideiussorem non dicitur idonee fideiubere.
Adde qd vult Bal. post Guil. de cu. in. l. fin. ad fi. ff. de nego. gest.
qd quando res mea est alienata in potentiorē quo ad me est tanq̃
perempta vel pscripta: ideo potest agi in subsidium cōtra tertiū
iuxta. l. mater tua. C. de rei ven. ⁊ in. l. si cum seruū vbi dixi. ff. si cer
pe. ¶ In ea. glo. ibi. l. nesennius. ex ista particula habes elicere
25 tres cōclusiones. Primo sentit glo. sm Bart. † quod etiam de
iure fforū in actione ex stipulatu de dote procederet beneficiū ne
maritus exigeretur vltra quam facere potest: istud est falsum p er
l. vnicam. §. cum autem. ⁊. §. accedit. C. d rei vxo. actio. Secūdo ha
26 bes ex gl. † qd vbi maritus promittit restituere dotem extraneo:
tunc non gaudet beneficio. l. maritum. ſ. eo. Limita sm Bar. quā
do promitteret restituere dotem certa quātitate expressa: secus si
promitteret simpliciter per tex. in. l. si prior. ſ. eod. Tertio babes
ex glos. † qd mulier potest promittere dotem alteri animo donan
di solu. ma. ⁊ talis donatio valet. l. que dotis. ſ. eo. Sed istud limi
tat quādo matrimoniū solueretur morte mulieris: sed soluto ma
trimonio ⁊ ipsa viuente non valet hoc pactum quia non potest fa
cere deteriorem conditionem dotis. l. ij. ⁊. l. de die. et. Lattilianus.
ff. de pac. do. ⁊ dixi. s. in gl. j. ¶ In ea. gl. ibi. l. cū maritus. §. si. cir
ca istū casum reprehendūt. gl. Bar. ⁊ doc. vt hic p eos. ¶ In ea.
glos. ibi. ⁊ res sue subiacent vsuris. ex ista gl. habes multa notare.
28 † Primo q q habet bona lȝ immobilia in loco periculoso dicit
suspectus: ⁊ p h dicit Bar. dari pulchrā limitationē ad. d. l. sciē
dū. ff. qui satis. cog. l. verū. §. si locuplete. ff. de mino. vbi tradiť qui
possidet immobilia nō cogitur satisdare. ⁊ Bar. i locis allegatis
per Alex. Scōo no. ex gl. qd inspicitur futura fortuna ⁊ exitus. fu
turus qñ presens status indicat in futurū: ⁊ ita dicit Bart. in. l. si

idem cũ eodem.§.fi.ff.de iur.om.iu.ꝛ.l.inter stipulanté.§.sacraz.
29 de verb.obli.† Ultimo ex ista glo.no.Bal.Jmo.ꝛ Moder.ꝙ qñ creditoꝛ vult facere capere debitoré tanꝗ̃ suspectũ iudex;nõ debet concedere capturã nisi constet de manifestis cõiecturis suspitionis subdit Jmo.sufficere a princi.creditorem iurare debitoré suspectum:sed postea facta captura debet iustificare suspitionez probando per cõiecturas legitimas.allegat.l.cũ proponas.ꝛ ibi gl.C.de bo.auto.iud pos.vbi ad cõsequendũ missioné in possessioné ex primo decreto sufficit:deinde dicit ita tenere Ange.in.l.nemo carceré.C.de exac.trib.lib.xi.Idé qȯ Ang.tenet Philip.in c.cũ inter.in.viij.col.extra.de excep.Alle.tenet cõtrariũ vide vt ꝑ eũ plene.Tu auté adde ꝙ licet Alex.dicat ꝙ istud nõ possit iure sustineri ꝙ suspitio nõ possit probari per iuramentũ:ꝙ idé Ale.

a tenuit cõtrariũ cõsulẽdo in cõsi.nõ reperiť.[a] qȯ inci.viso processu
30 capture:ꝛ ibi subdit plus ꝛ no.† ꝙ ita dz intelligi statutũ simpľr loquens de captura suspecti ꝛ fugitiui dz intelligi ꝙ suspitio debeat probari iuramẽto:ꝛ ita tenuit Pau.in cõsi.cx.l.incip.pro leuiore examine.ꝛ ita dicit sufficere probare suspitioné ꝑ iuramentũ:ꝛ dicit ꝙ totus mũdus istud seruat:hoc tenet Lud.ro.in.l.fideiussoꝛ.§.fi.ff.qui sat.cog.ꝛ lz hoc indigeret altioꝛi indagine:† ꝑ
31 nunc confirmať ꝙ qñ periculũ est ne debitoꝛ interim fugiat qñ volo probare:regula est ꝙ qñ moꝛa est periculũ allatura recedimus a reg.iu.l.de pupillo.§.si quis riuos.ꝛ ibi Bar.ꝛ alij.no.ff.de noui ope.nun.ꝛ.l.j.§.fi.ff.de fer.ꝛ.c.fi.vbi gl.de peni.ꝛ remis.cũ ergo sit periculum fuge debet posse probari suspicio per iuramentum ꝗ alias nõ sufficeret per no.ꝑ Jnno.in.c.qm̃ frequẽter.in prin.in verbo summatim.de lit.cõtest.sed capto debitore dz probare debitis cõiecturis suspicioné alś relaxabitur. ¶ In ea.gl.ibi rõne dotis preambule:doc.cõiter tenẽt istã so.ꝛ pro ea Bar.addit tex.in.l.si quis seruũ.ff.de act.emp.limitat Bar.qñ ꝑcessisset cõuẽtio de dãda dote ꝛc. ¶ In ead.glo.ibi.Jtẽ cõtra.C.de noua.l.j.sol.vt
32 ibi.Ex hac gl.habes notare † ꝙ mihi nõ nocet ꝛ alteri ꝓdest dz concedi:distingue prout distinguit Bar.qꝛ quando aliquis petit qȯ sibi prodest ꝛ mihi non nocet aut precedit cõtractus de cuius natura est vt faciã ꝛ cogoꝛ tũc.l.in creditore.ff.de euic.aut nõ precedit:ꝛ tũc aut petit qȯ faciã qꝛ ex hoc aliquid lucratur aut dãnum euitat.Primo casu nõ possum.l.nec creditores.C.de noua l.fi.ff.de vsu.ꝛ ha.inst.de act.§.fuerat.Fallit fauore vltime volũtatis.l.qꝛ poterat.ff.ad treb.Fallit scȯo fauore religionis.l.si quis sepulchrũ.ff de relig.ꝛ sumpti.fu.Jtẽ fallit fauore dotis:vt hic. Scȯo casu aut ille cũ petit a me vt possit reformari:qȯ añ erat et cogoꝛ.l.chirographis cũ gl.ff.de adm.tu.ꝛ i.l.ij.§.idẽ varrꝰ.ff.de aqua plu.ar.aut vult qȯ aliquid de nouo faciã ꝛ nõ cogoꝛ:puta vult ꝙ vendã sibi viã ad fundũ cũ aliũde ire nõ possit:vt pz in l.bina.ff.de ser.vrb.pred.Fallit fauore relig.d.l.si qs sepulchrũ.ꝛ no.hic quia remittitur ad Bar.hic in hac materia ꝛ circa hanc doctrinã non inuenio qȯ in specie aliquid additũ sit.Adde tamẽ illud qȯ dicit Bar.in.l.mihi ꝛ tibi.in prin.ff.de leg.j.ꝛ in.l.neminé.ff.de leg.iij.vbi decidit Bar.qȯ heres nõ potest repudiare legatum fundi ad cõmodum alienum qñ ipse non habet cõmoduz
33 habes etiã tex.in.l.rescripta.C.de preci.impe.offe.† Pro intelligentia huiꝰ materie pono.q.de qua sepe cõtingit dubitari.Ego impensis meis duxi aquã ad molendinum:postꝗ̃ cecidit a molẽdino alius inferioꝛ vult eã capere ꝛ ducere ad suum molendinũ inferius:intelligendo qȯ primũ molendinũ nõ leditur in aliquo: q̃riť an possit me prĩo inuito.Bar.in.l.quo minꝰ.in.xij.q.in rep.ff.de flumi.dicit ꝙ vidit sepe dubitari in facto ꝛ decidit quod secũdus nõ potest capere inuito primo illã aquã:dato qȯ sibi non noceat.allegat tex.in.l.concedendo.ff.de aqua plu.ar.subdit secꝰ esse si illa aqua rediret ad flumẽ publicũ ꝭm illam decisioné Bar.idem cõsuluit Alex.qui nihil addit in cõsi.xxv.inci.in causa ꝛ lite que vertitur inter dominos.lib.j.Adde Bal.in.l.iij.C.de seruí.ꝛ aqua.vbi dicit:ꝙ si ex flumine publico duco aquã ad molendinum non teneoꝛ facere gratiã vicino:nisi debeã sibi seruitutem habenti molendinũ inferius vel prata.Adde quod contrariũ tenet Bal.in.l.item lapilli.in.ij.col.ff.de rerũ diuisi.mouetur qꝛ beneficium qȯ tibi nõ nocet ꝛ mihi prodest:nõ potes mihi auferre: limita nisi aqua nasceretur in fonte tuo:ista scȯa opin.videť fundari in equitate:sed pondera qȯ Bar.fundat se in tex.l.in cõcedẽdo.ff.de aqua plu.ar.videtur ꝙ probet contrariũ in ratione decidẽdi:dicit tex.cũ enim minuať ius dominoꝛũ:ipsoꝛum autoꝛitas requiritur:pondera rationé decidẽdi que est finalis que vult qȯ si nõ minuať ius dominoꝛũ ipsoꝛũ qȯ possit.Quid tenendũ.Cõsidera tu ꝙ pro pria opi.facit ineuitabiliter doctrina Bart.que sola sufficeret ad decisioné si aliud nõ haberemus:qꝛ est communiter approbata:dicit enim ꝙ vbi nõ ꝑcedit cõtractus vel occasio ꝛ aliqs petit tñ illud qȯ mihi nõ nocet ꝛ sibi prodest ad consequendũ cõmodum vel lucrũ:ego non teneoꝛ cõcedere me inuito: iste est casus meꝰ.Fallit tñ fauore dotis vel religiõis:iõ inferas qȯ si molendinũ inferius esset ecclesie posset me cogere.Secũdo et foꝛtius stringit doc.Bar.qꝛ qñ non solum ad cõsequendũ lucrum sed etiam quãdo petit vt euitet damnũ:ego non cogoꝛ cõcedere nisi quãdo velim reducere in antiquum statum:ita loquitur in.l.ij.§.idem varrus.j.de aqua plu.ar.subdit Bar.predicta facere an vasallus teneatur alteri facere fidelitaté:dic vt ibi per eũ.ꝛ dixi in.l.si non soꝛtem.§.libertus.ff.de condi.indebi.Adde no.per glo.ꝛ docto.in.l.inuitus.in ꝑn.ff.de iud.ꝛ tex.in.c.j.§.ex ead.ff.de lege cõꝛa.ꝛ in.c.j.§.preterea ducatus.de probi.alie.feu.per
34 Fed.ꝛ ibi feudiste. ¶ In ea.gl.ibi.l.si mulier.† habes ex glo.quo iure petatur cautio a marito. ¶ In eadé ibi vt habeat instrumẽtum ꝛ probationes:habes ex gl.ꝙ ideo maritus cogitur prestare cautioné mulieri:vt fiat instrumentũ ꝛ mulier habeat prõptiorem probationé.ꝛ Bal.dicit hanc singularem ad hoc in.c.significasti.de test.in fi.pro hoc etiam habes glo.ꝛ Bar.in.l.ne casu.C.de discu.lib.x.ponit Bar.in.l.ij.ad fi.prin.ff.de condi.ob cau.et in.l.ex ea parte.ꝛ per illum tex.de verb.ob.Limita istam cõclusionem qñ esset statutum publicũ qȯ instrumentum habeat executionem paratam:isto casu debitoꝛ nõ cogitur facere instrumentum de debito:quia lederetur eius cõditio:ita limitat Ang.in.l.omnibus.in fi.ff.de iud.facit qȯ vult Bar.in pe.q.quam statiz attingo ꝛc.Ex gl.licet doct.ad istas questiones nihil addãt:ego tamẽ
35 addo † inquantũ Bar.cõcludit ꝙ in instrumẽto celebrãdo super promissione dotis ꝙ maritus teneatur de dolo lata et leui culpa qȯ non valet pactũ expressum qȯ maritus nõ teneatur nisi de dolo propter vtilitatem nubentium:iste est tex.in.l.pomponius.de
36 pac.do.† adde inquantũ Bar.concludit qȯ quãdo in ciuitate reperiuntur cõsuetudines cõtrarie recurritur ad ius cõmune quod canoniste habent tex.aliter decidentem:qȯ quando sumus in cõsuetudinibus contrarijs debet attendi rationabilioꝛ ꝛ alteri minus nociua.tex.est in.c.cũ olim.de consue.in consuetudinibus cõtrarijs alibi aliter deciditur in.c.ex parte.de censi.ꝭm illam materiam:quãdo quis tenebatur dare censum ad mensurã ꝛ reperiuntur varie mensure:que mensura debeat attendi ꝛc.reliqua circa istum.§.videatis per scribentes ꝛc.

a ¶ Adde qȯ istud consi. Alex.reperitur in.ij.vol.nu.xix.incipi.viso processu.

1 ☞ Actio de dote profectitia est communis patris ꝛ filie.
2 Dos aduentitia ꝛ eius actio est propria filie ꝛ non communis.
3 Hec verba:per se:significant personaliter.
4 Si statutum dicat ꝙ occidens bannitũ proprijs manibus ꝛc.tale statutum non habet locum in mandante.
5 Quãdo quis nõ potest de per se petere nõ pȏt de per se delegare
6 Factum patris non nocet filie postꝗ̃ fuerit sui iuris.
7 Factum filie non preiudicat patri in dote.
8 Licet factum filie non noceat patri:tamen nocebit ipsi filie postꝗ̃ erit sui iuris.
9 Filius in vita patris nullum ius habet:ideo si liberat debitores nil agit.
10 Si filiusfa.in vita patris promittat doté soꝛoꝛi:an effectus sui iuris teneatur eam soluere.
11 Licet delegatio facta per filiam noceat soli filie:patri auté competat integra actio:tamé pater ideo amittit illam primam actionez quam habebat adiecta persona filie.
12 Mulier potest sibi preiudicare in doté delegãdo cã alteri tertio.
13 Pater potest agere suo nomine solus et nomine filie adiecte.
14 Modus agendi ꝛ excipiendi est semper attendendus.
15 Si quis se recognoscat in vasallum alicuius istud nõ preiudicat filijs nisi filij similem recognitionem faciant.
16 Actio ad repetendum donationem propter nuptias aduẽtitiaz non est communis patris ꝛ filie.
17 In dote aduentitia filiafa.sola potest agere in iudicio sine patris consensu.
18 In his in quibus patri nõ acquiritur vsusfructus:filiusfa.sine patre habet legitimam personam standi in iudicio.
19 Dotis aduentitie pater non habet vsumfructum.
20 Licet pater habeat vsumfru.in aduentitijs tamen in dote aduentitia non habet.
21 In dote profectitia data filie emancipate pater non habet communionem.
22 Actio est ius vniuersale,et illud ius est patris et filie ꝛ in illo iure habent communionem pater ꝛ filia si res in vniuerso sint.
23 In spiritualibus non curatur patria potestas.
24 Ex acto nullo nullus debet sequi effectus.
25 Ex nihilo ꝭm philosophum nihil fit.
26 Si statutũ dicat:ꝙ si aliquis cesserit actione nobili qȯ puniatur in centũ debet intelligi de valida ꝛ vtiliter facta non de inualida.
27 Filia que nubit digno sine consensu patris debet dotari.
28 Filia que nubit indigno sine patris consensu est etiam dotanda.
29 Non valet statutum imponens penam filiofa.cõtrahenti sine patris consensu.
30 Si pater liberauit maritum vel si delegauerit donec daret in potestate patris nec ipsa nec pater potest molestare illum.

In bonis

31 In bonis aduẽtitijs pater est legitimus administrator ratione vsusfructus.

32 Filia donec durat in potestate patris pōt exercere actionẽ de do te interim tñ si pater esset pauper ita pōt intentare actionem de dote propter inopiam patris sicut si ipsa esset emãcipata vel pa ter sit inops ⁊ in potestate.

33 Pater ⁊ filia in dote nō sunt socij sed quasi socij.

34 In hac.l.pater agit ō dote adiecta psona filie hoc est de volũta te filie lʒ non noĩe nec ad vtilitatem filie.

Quod si in patris.

Actio ō dote ꝑ fectitia est cōis patris et filie: nec al

1 ter in alterius preiudiciũ pōt petere vel delegare.¶ † No.pmo ꝙ actio de dote ꝓfectitia est cōis patris ⁊ filie op.ꝯtra hoc Bar. de iure ffoꝝ quicqd acquirit fili⁹ acqrit patri.l.placet.ff.ō acqr. here.⁊.l.cũ oportet.C.de bo.que lib.gl.⁊ bar.dicũt ꝙ est speciale in dote.Cogita si posset dici ꝙ regula.d.l.placet.habeat locũ qñ acquirit ab alio:sed qñ acquirit directo a patre illud nō acquirit patri.tex.est in.l.si quis pro eo.§.j.⁊ ibi gl.⁊ Bar.ff.de fideiusso. glo.in.l.frater a fratre.in glo.magna.ad fi.⁊ ibi Bar.ff.de cōdi

2 indebi.¶ †Secundo pondera text.ibi:et dos ab eo profecta sit a contrario sensu.ꝙ dos aduentitia ⁊ eius actio dicit esse propria filie ⁊ non communis:ex quo tex.dicit copulatiue:et dos ab eo ꝓfecta sit probatur etiã in.l.caius.j.eo.⁊ i auꝭ.ꝙ locũ.C.de colla. et est text.no.in.l.fi.§.item extraneus.ff.de his que in frau. credi. in.l.si extraneus.in fine.ff.de conditio.ob causam.et dicetur.j.

¶ Tertio no.ex tex.ibi nec per se nec per procuratorem: ponde

3 ra†ꝙ ista verba per se:ª significant personaliter:et ideo quando

a mãdatur vt aliquid per se faciat intelligit vt nō faciat per alium de hoc est tex.in.c.iij.⁊ ibi gl.i verbo per se.de preben.in.vj. Ad idem no.Bal.in.c.si quis decesserit.si de feu .fue cōtro. inter do. et agna.vbi tradit doctrinã ꝙ quãdo dictũ est qō per se:tunc nō venit factum alterius persone nec proprie nec impro prie alleg. tex.in.l.si ita fuerint.ff.de manu.testa.adde ꝙ idem esset quando diceretur suis manibus:tunc non posset fieri per alium.text.ha bes quẽ Bar.no.in.l.ꝑ hanc.in verbo per suã manũ.C.de eroga. mili.anno.li.x.illud not.Bart.refert ⁊ sequitur pro valde nota. Ludo.roma.i.l.j.§.si quis ita.ff.de verbo.obli.et in consil.cccl ij. incipiẽ.queritur primo nunquid domini annonen.in primo du bio.Quarto adde qō decidit Bal.in.c.j.§.iniuria.circa fi.de pa.

4 iura.fir.vbi dicit†ꝙ si statutũ dicat occidens bãnitum proprijs manibus tale statutum nō habet locum in mandante:qꝛ punire tur pena cōmuni:ita etiaʒ tenet Bal.in.c.j.in fi.princi.quib.mo. feu.amit.Quinto adde glo.ordi.in cle.j.in verbo publice ⁊ perso naliter.de vita et hone.cle.facit.l.vnica.in.§.ne aũt.in verbo suis manib⁹.C.de cadu.tol.solco ponderare nouum tert.in.l.si quis id qō.in pnc.in ver.suis manib⁹.ꝟ.de iuris.oĩm iudi.¶ Quarto

5 not.ibi:sic igitur et promittendũ.hic videri tex.†ꝙ quãdo quis non potest de per se petere non potest de per se delegare. ⁊ sic ex isto text.videt probari qō procedit argumentatio a petitione ad delegationẽ.Adde qō ecōtra argumẽtũ nō tenet:qꝛ aliquis po test petere de per se:sed nō potest delegare.text.est in.l.si vnus.in pn.ff.de pac.de quo dicet plenius in gl.¶ Quinto not.in ṽ. ce

6 terum ꝓm Bart.†qō factum patris non nocet filie postꝙ fuerit sui iuris et sic emancipata:ergo interim factũ patris nocet filie. Ex isto not.Barto ponderat Rapha.cu.hic:qō potentius est fa ctum patris ꝙ factũ filie:et probat sic:nam delegatio patris pre iudicat filie dum est in potestate patris:sed ecōtra delegatio filie nunꝙ preiudicat patri etiam durãte patri a potestate.ergo bene probatur in hoc text.Et si dicatur que potest esse ratio diuersita tis.Raph.cu.dicit ꝙ ratio est qꝛ licet in dote actio sit cōmunis patris ⁊ filie exercitium actionis autem est patris non filie. vt di cit glo.j.in ver.sui iuris.⁊ glo.in.§.seq.sed aduerte lʒ Raph.cu. ita subtiliter ponderet istum tex.tamen non videtur ꝙ bene pro betur qꝛ a pa ri procedũt qō factum patris preiudicat filie.⁊ ecō tra.⁊ nō obest ꝙ durãte patria potestate filia nō pōt experiri.qꝛ istud nō est propter factũ patris:sed propter patriã potestatẽ qꝛ dato qō pater nō delegasset non posset tamen filia experiri.quia quando pater delegauit:⁊ filia est in potestate:lʒ filia nō possit agere:tamen pater potest agere administrando nomine filie ⁊ ad cōmodũ filie:ergo est impedimẽtũ patrie potestatis.¶ Sexto

7 not.†ꝙ factũ filie nō ꝑiudicat patri in dote.hinc infert ꝙ si filia renũtiauerit hypothece in bonis mariti:iuxta.l.etiam.et.l.iube mus.C.ad velleia.istud nō nocet patri:ita tenet Bar.in.§.se.vbi dicetur.Scđo infert qō lʒ propter adulteriũ vxor priuet dote ⁊

b bonis parapheꝛnalib⁹ vt dixi:tñ hoc nō ꝑiudicat patri.ᵇtex.est in.§.ac quoꝙ autẽ.de nup.firmat Bart.in.§.fi. vbi dicã.j.ea.l.

8 ¶ Septimo†no ex isto tex.qō lʒ factũ filie nō noceat ipsi patri:ta men bene nocet ipsi filie postꝙ erit sui iuris facta.Alb idem bene facit tert.ꝓm Barto.in.l.et heredi.§.filiafa.ff.de pac.hinc dicunt Nico.de neapo.⁊ Paul.de ca.hic.ꝙ si fili⁹ viuo patre liberauit debitores paternos qō sibi ꝑiudicat ꝑ ostea effecto herede ꝑris sed iste tex.parum facit qꝛ filia viuẽte patre habet aliquod ius in dote:ideo sibi ꝑiudicat:secus est in filio.qꝛ nullũ ius habet viuen te patre in debitoribus.tex.est in.l.j.§.si impuberi.in ver.prema tura eñ est hec species.ff.de colla.bono.ita respōdet bar.i.l.fili⁹

9 pma.ff.de solu.⁊ ibi concludit†ꝙ si filius liberauit debitores pa ternos nihil accipiendo tunc hoc non obstãte:dato etiã ꝙ sit he res patris pōt petere debitũ qꝛ in vita patris nullũ ius habet: secus si aliquid accepisset:qꝛ tũc obstaret exceptio:vt ibi per bar. ita etiã cōcludit Bar.in.l.cũ dñs.§.fi.de pecu.lega.cōcor.alle. per Alex.i fi.sed sciendũ.ꝯtra Bar.videt tex.in terminis singu lariter in.l.et suum.ver.idẽ probat.ff.de pac.vbi est tex.qō fauore libertatis valet pactum factum a filio viuẽte patre:not.Pau.de cast.⁊ Moder.in.l.iurisgentiũ.§.si ante.ff.de pac.⁊ in.l.filius pa ciscendo.eo.titu.Sed reperio qō ipsemet Bar.alleg.istum tex.in l.cuʒ dñs.§.fi.ff.de pecu. lega.idẽ Bar.in.l.ij.C.de pac.⁊ ꝑ certo dicant Moder.quicquid velint ille tex.nihil facit cōtra Bart.qꝛ loquitur in casu cōtrario qñ filius fecit se liberari a creditoribus paternis viuẽte patre:ita dicit expresse tex.ibi.profuturã sibi ex ceptionẽ ⁊c.⁊ ratio diuersitatis est:vt ibi dicit Bal. qꝛ tũc istud pactũ nō fit super bonis patris:sed sup bonis creditoris:qꝛ cre

10 ditum a quo inducitur liberatio est creditoris quibus † adde qō decidit Abb.in cōsi.xij.incip.casus est talis.magnificus do. Jo. in vltimo dubio.vbi cōsuluit qō si filiusfa.i vita patris ꝓmittat dotẽ pro sorore an effectus sui iuris teneatur eam soluere decidit qō sic ⁊ credo qō sit sine dubio.qꝛ filiusfa.obligatur ex omnibus cōtractib⁹ vel quasi nisi ex mutuo ⁊ vo.l.filiusfa.ff.de act.⁊ obli. et.l.tam ex contractibus.ff.de iudi.presertim in casu isto qñ effe ctus istius promissionis erat collatus in tẽpus sui iuris.l.in tẽs ff.de heredi.instit.⁊ ibi considerat do.Alb.¶ Octauo no.ex tex. ibi integra actio dotis remanebit patri iũcto ver.ibi.neqꝫ eã actio

11 nẽ amissam quan adiũcta persona filie:hic esse tex.notabile† ꝙ lʒ delegatio facta per solã filiam noceat soli filie patri autẽ cōp etat integra actio.tamẽ pater ideo admittit illam primã actionẽ quã habebat adiecta persona filie.Et ex hoc infert ꝙ pater habebit priuilegia dotis cōpetẽtia filie.que alias nō haberet si solus suo nomine ageret qō est valde notãdum ad infra dicẽda.In contra rium videt vrgere tex.in.l.cum.dos.§.fi.allegato i gl.pro cōtra

12 rio de quo dicet in gl.¶ Nono†no.ex ver.si.ibi ꝙ si sui iur.l. cla re probare.⁊ etiã in prin.istius legis ꝙ mulier potest sibi preiu dicare in dote delegando eam alteri tertio:idem ⁊ clarius dicit text.in.l.⁊ heredi.§.filiafa.ff.de pac.In cōtrarium videt facere.l. ij.l.de dic.⁊.l.attilicin⁹.ff.de pac.do.quibus expresse cauetur ꝙ mulier in dote non pōt facere suã conditionẽ deteriorẽ/breuiter omissis verbis veritas est qō constante matrimonio vel ante ma trimoniũ mulier nō pōt sibi ꝑiudicare in dote.ita loquũtur iura preallegata.sed solu.matr.prout dʒ intelligi iste tex.pōt sibi preiu dicare ꝓm tex.in.l.licet.ff.de pac.do.ita declarat glo.in.l.cũ dos. de iure do.ita respondet Jmo.et Ludo.ro.hic.Jmo.⁊ Moder. in.l.si socer.§.lucius.j.eo.et licet ipsi non dicant ista fuit propria solu.Bart.in.l.heredi.§.filiafami.ff.de pac.do.vbi ita intelligit

13 istũ tex.¶ Decimo † no.ex tex.duplicẽ modũ agẽdi:petẽdi:po test eñ pater agere suo nomine solus.item pōt agere adiecta pso

14 na filie.Et †ex hoc no.Jo.de imo.ponderandum esse ⁊ attenden dum modũ agẽdi.allegat etiã.l.j.ff.si messor fal.mo.dixe.c.exami nata.de iudi.⁊.c.sup literis.de rescrip.Addetu ꝙ de hoc est glo. ordi.in.c.hoc quippe.ij.q.vj.que dicit ꝙ semper modus agen di ⁊ excipiendi debet diligẽter attẽdi.illã gl.sepe allegãt aduoca ti:⁊ illã gl.sepe Bal.facit sing.in.l.papi.in pe.col.C.de sen.et in terlo.oĩm iudi.in.l.cũ seruũ.C.de ser.fugi.⁊ in.l.etiam.C.de furt. et in.l.ne qcquã.§.vbi decretũ.in antepe.col.ff.de offic.procon.⁊ lega.et in auꝭ.sed ⁊ si quis.in.v.col.C.de testi.⁊ in.l.j.§.cũ patro nus.ff.de offi.pfec.vr.⁊ i.l.presbyteri.in.iij.col.C.de epis.⁊ cleri. et in.l.edita.in.xvij.col.C.de eden.⁊ in.c.j.§.si duo.de pa.te.⁊ i.c. j.per illum tex.de excep.Illam etiam gl.idem Bal.dicit aureaʒ in.l.j.in pe.co.C.qui accusa.nō pos.¶ Vltimo ad istũ tex.q vult ꝙ factum patris nō nocet filie.Adde ꝙ no.Bal.in.l.transactio

15 ne matris.C.de transact.†vbi not.ꝙ si aliquis recognoscat se in vasallum alicuius vel in alicuius subditum:istud tamẽ non pre iudicat filijs:nisi filij similem recognitionem faciant.et ideo non sequitur pater recognouit se in vasallum ergo filij dicuntur va salli.¶ Gl.i verbo profecta.Diuiditur in quatuor.In pma col ligit not.In secunda respondet tacite questioni.In tertia remo uet vnum contrariũ.In quarta format.q.⁊ in ea refert opi. Se cunda ibi in aduentitia. Tertia ibi.et est. precipuum. Quarta ibi.item quid si ꝑ emãcipata.¶ In ea glo.ibi in aduẽtitia sola filia agit.habes ex istis verbis gl.elicere duas cōclusiões. Pri ma conclusio est qō dos aduentitia non est communis patris ⁊ filie:prout est dos profectitia:sed est solius filie et in hoc oẽs cō cordant.

a ¶ Ista ṽba ꝑ se.adde.l. j.ff.de aqua plu.ar.⁊ i.l. ij.ff.de peti. heredi.

b ¶ Nō ꝑiudi cat pri.adde bar.in.l.si fi nita.i.§.si ō vectigalib⁹ de dã.infec. bal.i.l.si cũ dos.ꝟ.ō pa ctis dota.in c.ex literis. ō pig.ant.ō but.in.c.qꝛ pleriqꝫ.ō do na.iter virũ ⁊ vxorem.

16 Adde. †Quod idē est in donatiōe propter nuptias ad
uētitia ⁊ sic facta per extraneū filiefa. qꝛ actio ad
repetendum talem donationem propter nuptias non est cōmu
nis patris ⁊ filie in potestate prout est in profectitia: sed est solius
filie: ⁊ in hoc omnes concordant: eo quia talis communio non ca
dit nisi in profectitijs: ita dicit Bald. in. l. fi. ad fi. prin. C. de iure
17 do. ¶ Secunda notabilior conclusio est ex glo. † ꝙ in dote aduē
titia filiafa. sola potest agere in iudicio sine consensu patris: ⁊ ita
limitatur regula. l. fi. §. necessitatem. ⁊. §. vbi autem. C. de bo. que
libe. vbi filiusfa. non potest esse in iudicio sine consensu patris.
cum ista glo. transeunt Bar. ⁊ communiter docto. tam antiqui ꝙ̄
moder. Ista conclusio gloss. procederet indubitanter in terminis
legis: quam allg. vez ſm auꝫ. quod locum. nam illa auꝫ. loquitur
quando maritus vergit ad inopiam quo casu mulier potest repe
tere dotem: tamen debet seruire illa dos oneribus matrimo. l. ij.
et. l. a duobus. C. de iure do. dicitur in. l. si constante. ĵ. eo. cum er
go illo casu talis dos debeat seruire oneribus matrimonij ⁊ pa
ter non debeat habere aliquem vsumfructum est indubitatum ꝙ
sine suo consensu filia potest agere. Sed auertendum ꝙ Barto. ⁊
doc. intelligunt conclusionem glo. generaliter ꝙ generaliter filia
possit agere in iudicio ad repetēdam dotem sine consensu patris
etiam si ageret soluto matrimonio ⁊ sic ꝙ actio semper sit solius
filie et exercitium in dote aduentitia. ¶ Pro clara intelligentia
istius articuli nunquid generaliter in dote aduentitia filiafa. pos
sit esse in iudicio sine consensu patris etiam soluto matrimonio
doc. tenent ꝙ sic. vez Bart. ⁊ alij. Idem tenet glo. in. d. auꝫ. qd lo
cum. in glo. super verbo mater. ⁊ ibi Bart. Bal. Sali. ⁊ Moder.
idem tenēt. idem etiam tenent glo. in. §. illud. in glo. in verbo put
⁊ ibi Jac. de bel. in auꝫ. de equa. do. idem tenet glo. in. l. fi. §. neces
sitatem. C. de bo. que liber. idem tenent Imo. ⁊ Ludo. ro. in. l. caiꝰ
ĵ. eodem. vbi dicunt qd ista opinio aperte probatur ibi. ita etiam
tenet Lud. roma. in. d. auꝫ. qd locū. cū ista cōmuni opi. tenuit etiā
Bald. in consi. quod incipit punctus talis est domina in patris
potestate constituta. Mouetur alia ratione qꝛ in dote aduentitia
pater non habet vsumfructum per consequens non est legitimus
18 administrator † sed in his in quibus patri non acquiriꝫ vsusfru
ctus filiusfa. sine patre habet legitimā personam standi in iudi
cio: [a] hinc est qd filiusfa. in ecclesiasticis habet esse in iudicio sine
consensu patiris. c. fin. in fi. de iudi. in. vj. qꝛ non queritur eo casu
vsusfructus. Sed est aduertendum qd Bal. nō probat assumptū.
Lud. tamen roma. in. d. auꝫ. qd locum. dicit istud probari in. l. fi.
in ver. si tamen. C. cōia vtri. iudi. vbi dicit tex. ꝙ patri nō debetur
vsufructus dotis ad eam reuerse ⁊ qd heredes fructus tenentur
restituere: vel dic vt dicunt do. Franc. de are. Alexā. in. d. auꝫ. qd
cum. ꝙ ille tex. nihil facit. ⁊ do. Alexan. hic. quia loquitur nedum
in dote aduentitia sed etiam in profectitia. Contra istam opinio
nem tenent Ludo. roma. hic: ⁊ idem sequitur Alexand. qui dicit
ꝙ in puncto iuris ista est vera sententia cōtra communem. Pro
ista opinione mouetur Ludo. roma. quia soluto matrimonio vsus
fructus dotis aduentitie spectat ad patrem. allegat text. in. l. que
cunqꝫ. C. de bonis que lib. Si ergo habet pater vsumfructum. er
go est legitimus administrator dotis aduentitie. l. j. C. de bo. ma.
l. fin. §. vbi aūt. C. de bonis que libe. ergo patri competit actio. er
go sola filia non potest agere sine patre. Secundo mouētur ⁊ Lu
do. ⁊ Alex. per generalitatem regule. l. fi. §. necessitatem. et. §. vbi
autem. C. de bonis que lib. vbi traditur regula ꝙ etiam in aduen
titijs filiusfa. non potest esse in iudicio sine cōsensu patris ⁊ ab ista
regula non excipitur filia in dote aduentitia. Pro eadem parte
dicit. d. Alex. se allegare gloss. in. l. caius. ĵ. e. Nec obst. si pondere
tur text. in. d. l. caius. vt ponderant Ludo. ⁊ Imol. ibi. quia dicit
ꝙ non sequitur. ergo sola filia non potest esse in iudicio sine parēe
Ad illud qd dicebat Bald. ꝙ pater debet habere vsumfructum
in dote aduentitia dic ꝙ est falsum per dictam. l. j. C. de bo. que li
be. Item est rgula ꝙ in omnibus aduentitijs pater habet vsum
fructum. l. cum oportet. C. de bonis que lib. ⁊ multa alia que dicit
Alex. hic. Ista omnia reassumit dom. Alexan. in. d. auꝫ. qd locum
Teneo communem opin. etiam in puncto iuris ⁊ in stricta dispu
tatione in dote aduentitia dico generaliter ꝙ filiafa. potest esse in
iudicio sine cōsensu patris. Et pro veritate facio duas formales
conclusiones. Prima est ꝙ in dote aduentitia filia potest esse ⁊c.
19 etiam de iure ciuili vt dixi. † Secūda formalis conclusio est ꝙ do
tis aduentitie pater non habet vsumfructum. ⁊ sic non est legiti
mus administrator. Istas duas conclusiones probo. naz clarum
est ꝙ in dote aduentitia per ista iura ffor̄um actio non est commu
nis patris ⁊ filie. sed solius filie. tex. est hic ⁊ omnes tenent indubi
tanter. ⁊ idem melius probatur in. l. caius. ĵ. eo. inducendo dupli
citer. Primo ibi deciditur qd in dote aduentitia actio queritur
filie: ergo pater non hꝫ cōionem. Ad hoc rn̄det Alex. ergo nō se
quiꝫ qd potest agere sine patre. Scdo ⁊ fortius dicit ibi text. qd
pōt solui filie dos: ergo apparet qd actio est solius filie ⁊ non pa

[a] ¶ Stādi in iudicio. adō nōqd filiusfa. possiꝫ eē in iudicicio sine cōsensu pr̄is in causis summarijs ⁊ executiuis. vide p bal. i. l. ne q̄ quā. i. §. plane. ff. d of. p cō. Alex. de imo. cōsi. lix. incip. viso pcessu cāe taz pncipalis. in. ij. vol.

tris simul: qꝛ non posset soluere filie tantū. l. nō solū. ⁊. l. si cum do
tem. §. si pater. ĵ. eo. patet ergo qd de iure ffor̄ in actione aduenti
tia pater nō habet cōmunionē. ⁊ sic nihil iuris habet nec in pro
prietate nec in vsufruc. sed ipsa dos ⁊ actio est solius filie: tūc ar
guo sic. leges noue aliquid disponētes generaliter non intelligū
tur in causa dotis: ita Salic. in. l. fi. in princi. per illum text. C. de
iure do. dixi in. l. j. in prin. s̄. eo. Et ista regula indubitāter proce
dit quādo in dote est specialiter statutū in cōtrariū. glo. in. l. sciē
20 dū. ⁊ ibi Bar. ff. qui satis. cog. ¶ Hinc † infero qd licet generali
ter sit statutū qd in aduentitijs pater habeat vsumfructū. l. cum
oportet. i princ. C. de bo. que libe. insti. per quas perso. nob. acq.
in prin. tamē istud nō intelligiꝫ in dote aduentitia cū specialiter
statuaꝫ p iura antiqua ffor̄ c̄riū. Hinc etiā infero qd regula gn̄a
lis. l. fi. §. necessitate. C. de bo. q̄ lib. nō hꝫ locū in dote aduentitia:
pbo cōsequentiā qꝛ in oībus casibꝰ in quibus non acquiriꝫ vsus
fructus patri in illis pōt filiusfa. esse in iudicio sine cōsensu pr̄is
⁊ patet in. c. fi. in fi. de iudi. lib. vj. istā regulā tradit glo. in. l. iij. §.
si filio. ff. cōmo. expresse Bart. in. l. fi. §. pupillus. ff. de verb. obli.
cum ergo in dote aduētitia nō acquiraꝫ vsusfructus patri nō ha
bet locū. d. §. necessitate. Nec huic conclusioni habet obstare tex.
in. l. quecūqꝫ. C. de bo. que lib. allegatus per Ludo. ⁊ Alex. qꝛ ille
tex. nō loquiꝫ de dote aduētitia: sed bene dicit de lucro quod ma
ritus lucratur per mortē vxoris vel qd acquirit vxor per dona
tionem propter nuptias in illis lucris bene dicit quod acquiri
tur vsusfructus patri. vnde talia lucra non habent eandem cau
sam fauoris: prout habent cause aduētitie. ita dicit text. in. l. assi
duis. in. fi. ff. qui po. in pigno. hab. ¶ Pro eadē parte stringit se
cundo aperta ratio: qꝛ iura noua imperatoris que statuūt qd in
aduentitijs acquiriꝫ vsusfructus patri: et sunt iura vulgaria: vt
d. l. cum oportet ⁊c. ille. ll. loquunꝫ quādo pleno iure acquireban
tur in totū patri. ⁊ sic illa iura fuerunt fcata fauore filiorū. qꝛ cuz
oliz de iure ffor̄ aduētitia acquirerenꝫ patri quo ad vsum fructū
et pprietatē statutū est fauore filiorū qd non acquiriꝫ nisi quo ad
vsumfru. ita dicit text. in. §. j. institu. per quas perso. no. acqui. et
ideo ille leges loquunꝫ quādo pleno iure in totū acquirebātur.
Sed cum in dote aduentitia de iure ffor̄ nihil acquireretꝫ patri:
sed totū filie. l. caius. ĵ. eo. isto casu nō loquiꝫ. l. cū oportet. al's se
quereꝫ ꝙ iura que sunt iducta fauore filiorū retorquerenꝫ in eo
rum odiū. Et istā rationē ponit. d. Fran. de are. hic. ⁊ dicit ꝙ ista
ratio fuit de mente Bart. in. l. cū cōtra. §. j. ff. rerū amotarū istam
rationem vult originaliter Raph. fulg. in. l. fi. §. necessitate. C. de
bo. que lib. Et per ista remouenꝫ motiua Ro. ⁊ Alex. imo retor
quenꝫ cōtra eos vt hic per Alex. cōcludiꝫ ergo ꝙ in dote aduen
titia pōt filiafa. esse in iudicio sine ꝯsensu patris de qua. s̄. ¶ In
21 ea. gl. ad finē habes istā cōclusionē † ꝙ in dote pfectitia data per
patrē filie emācipate pater nō habet cōionē. ⁊ ista est opi. Joan.
in fin. que est approbata. Et pro ista cōi opi. stringitur vna ratio
Dy. ⁊ dicit Sali. hic ꝙ totus mūdꝰ non posset respōdere. nā si
actio sit cōis patris et filie ⁊ emācipet per emacipationē actio q̄
erat cōis patri ⁊ filie cōsolidaꝫ i solā filiā: quāto magis a princi
pio per regulā. l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui. vbi facilius
tolliꝫ a principio aliquid quā ex postfacto tollaꝫ: de quibus dic
vt per Bar. hic. ⁊ pro ista cōi cōclusione ꝙ in dote pfectitia data
filie emācipate pater nō habeat cōionē induco tibi hunc tex. vbi
loquiꝫ cōditionaliter. tūc sic. vbicūqꝫ loquiꝫ cōditionaliter cōdi
tio prolata a. l. denotat causam finalē. Bar. i. l. ij. §. fi. ff. de dona.
sed tex. hic loquiꝫ cōditionaliter ad hoc vt illa cōditio importet
causam finalē necessario importat ꝙ si esset filia emācipata actio
de dote non esset cōis. Comprobaꝫ qꝛ conditio posita i. l. ostēdit
esse de forma substātiali ⁊ nō de leui solēnitate. l. ptor. in princi. ff.
de colla. bono. per quē text. ita dicit bal. in auꝫ. matris ⁊ auie. in. j.
col. in fi. C. quādo mul. tu. offi. fungi pōt. sequiꝫ Fran. de are. i. c.
in causis. in. iij. colū. in fi. de testi. Et ideo pondera tex. esse hic de
hoc. Ad idem adde bonū tex. in. l. si cum dotē. §. eo aūt tempore.
in fi. ĵ. eo. vbi quādo pater vult agere debet cōsentire tempore li
tis cōtestate: ergo in filia emācipata pater nullā habet cōionem
⁊ per cōsequēs nullū habet ius ¶ Gl. i verbo dos. diuiditur in
duas. In prima timore vnius contrarij exponit text. In secun
da assigāt rationē. Secūda ibi: ⁊ dic ꝙ hāc societatē. ¶ In eadē
glo. ibi dos idest actio de dote: licet cum ista expositione gl. trās
eant omnes scribentes: tamen qꝛ videtur destruere text. ideo di
cit Rapha. cuma. qd tex. bene stat sine ista expositione: dos idest
22 actio de dote † ⁊ dicit qd actio est ius vniuersale: ⁊ illud ius vni
uersale est patris ⁊ filie ⁊ in illo iure vniuersali habent cōmunio
nem pater ⁊ filia ⁊ si ille res in vniuerso sint. vt est text. in. l. ij. §. fi.
ff. de rei vendi. qꝛ tunc dos tanqꝫ ius vniuersale sit patris ⁊ filie
⁊ ipse res sint ipsius mariti. tamen ista solutio nō est tuta. quia
stat qd vniuersitas iuris sit vnius ⁊ altera pars sit alterius dum
modo maior pars singularium rerum sit illius qui habet ius in
vniuerso. argu. l. recte dicimus. ff. de verbo. signifi. sed in dote et
sic in iure

fic iure vniuersali dotis nedum dominium maioris partis rerū cōprehensarū sub iure vt dicit esse penes maritum dotis seruorū rerū ꝛ iuriū.l.doce ancillā.cū ibi not.C.de rei vendic.ergo est impossibile qd ipsum ius vniuersale dotis sit penes patrē et filiam. ¶ Gl.in vbo filie.diuiditur in duas.In prima per viam fallentie remouent duo cōtraria ad text.In scda allegat cōcor.ad tex. Scda ibi:ꝛ facit.C.eo.l.ij.¶ In ea.glos.ad fi.habes ex gl.duas fallentias ad tex.in quibus actio de dote non est cōmunis patris ꝛ filie:imo est solius patris.ꝛ ratio istius fallentie est vt per bar.
23 hic.ꝛ per hoc infert Bar.vt hic per eum.†ꝛ ratio rationis Bar. est q2 in spiritualibus nō curat patria potestas.c.si.de iudi.li.vj. ¶ Circa ista dicta bar.ꝛ sic circa.d.l.vt pponis.ij.C.de nup.habes aduertere ad duo.Primo text.in.d.l.si vt pponis.videt po
24 nere decisionem mirabilem:†nam determinat qd si filia in potestate que primo diuertat a marito de voluntate patris si secūdo contrahat sine voluntate patris matrimonium est nullum:et tamen propter matrimonium licet inualidum filia perdit communionē.Ista decisio videt cōtra oēs regulas ex actu nullo nullus effectus sequi debet.l.nō dubiū.C.de legi.Ideo alibi Bal.in
25 l.ea quidē.per illū tex.C.si mācipiū ita fue.alie.dicit†qd qui frustratur factū penā efficaciter nō cōmittit.q2 ex nihillo nihil fit ꝫ philosophū.ad hoc allego bonum tex.in.l.sicut.§.j.ff.de oper.liber.vbi ex contractu nullo quis non priuat iure suo.facit regula c.nō prestat impedimentū.de reg.iur.in.vj.Similiter iudex qui tulit sniam iniquā si sententia sit nulla non facit litē suā.glo.est ordina.in.l.fi.in glo.j.ff.de var.ꝛ extraordi.cogni.ꝛ pro illa gl.bene facit tex.in.l.j.§.fi.ꝛ ibi Ange.ꝛ Moder.ad hoc.ff.qd quisqꝫ iur. Alibi Bar.in.l.filiuz.§.si quis bonorū.per illū tex.ff.de leg.prestant.ꝛ in.l.nō putauit.§.nō queuis.per illū text.ff.de cōtratabu.
26 dicit q si sit statutū †q si aliquis cesserit actionē nobili puniat in centū:debet statutū intelligi de cessione valida ꝛ vtiliter facta non de inualida.Bal.i.l.j.§.qd aūt.ff.de offi.pfec.vrbis.Ad idē ꝛ vltimo si emphyteota alienat rem emphyteoticam irrequisito dn̄o cadit a iure emphyteotico.l.fi.C.de iure emphy.c.potuit.de loca.ꝛ tamen quādo alienatio est inualida:puta si sit statutum q mulier non possit alienare sine cōsensu ppinquorū ꝛ alienauerit: nam tunc alienatio est inualida ꝛ nō cadit a iure suo.ita Bald.in l.ij.in fi.prime colū.de episco.audien.quo ergo in.d.l.si vt proponis.mulier contrahens scdm matrimoniū inualiduz priuat iure cōmunis actiōis.Potes dicere q illud pcedit:eo q ibi nō agit de totali priuatione dotis cū pater teneatur conseruare dotē filie vt si postea contrahat matrimoniū validū teneat dotare filiā.l.si cū dotē.§.eo aūt tpe.j.eo.auf.sed ꝙuis.C.d rei vxo.actio.¶ Secundo pondera in quātū Bar.ꝛ doc.hic cōcludūt q per iura canonica quib9 est standū in materia matrimoniali filia possit nubere sine voluntate patris:tunc non priuatur iure dotium nec fit preiudicium in dote:ratio est quaz supra dixi.scilicet q2 matrimonium est quid spirituale ꝛ in spiritualibus non curat patria potestas.d.c.fina.de iudi.in.vj.

27 Adde.†Fortius q si filia que cōtraxit matrimoniuz sine patre nō solū nō priuat iure cōis dotis:imo nō p
a uat quin pater nō teneat dotare filiā.Et qd filia que nubit[a] sine cōsēsu patris debeat tamē dotari a patre:dūmodo nubat digno: imo videt inuito patre ex quo de iure canonico nō requirit consensus patris:tenet glo.in.c.hoc sanctū.xxxij.q.ij.ꝛ gl.in.c.de ra
28 ptoribus.xxvj.q.ij.†Canoniste in.c.cum causam.de rapto.imo fortius:si filia sine consensu patris nubat indigno adhuc pater tenetur eam dotare:q2 licet de iure forū posset ex iusta causa pater filiā exheredare:vt est tex.in.l.iij.§.si emancipatus.ff.de cōtratabu.hec tamen hodie est correcta:per.§.causas.in auf.vt cū de appella.cogno.ꝛ q tenet dotare filiā quādo nubit indigno videt tenere Jo.an.ꝛ Imol.in.c.accedens.de procu.expresse firmat ꝛ sequitur Alex.in.l.j.in vj.col.ō.cod.Sed in hoc vltimo tenui ꝛ teneo contrariū cōtra Alex.q2 in cōtrariū tenet gl.ꝛ ibi Archi.in d.c.cum causa.de rapto.Joā.an.ꝛ do.Anto.in.d.c.accedens.de procura.ꝛ vltra eos adde q idem tenet do.Abb.in.c.cū causa. de rapto.ꝛ Bal.expresse.in.l.si pater.C.de sponsa.ꝛ in.l.nec filiū. C.de nup.ꝛ in.l.j.in.iij.colū.ō.eo.ꝛ ita tenet do.Alexā.cōsulēdo sibi contrarius in cōsi.xcvij.qd incip.principalis dubitatio.i.vj. colū.in.j.volu.ponit etiā Sali.i.l.si vt.pponis.prima.C.de nup. Ista opi.videt esse cōis qd ꝫm iura canonica si filia nubit sine voluntate patris tamē ipse tenet eam dotare.¶ Contra istam opi. quādo filia nubit sine cōsensu patris nō tenetur pater eam dotare:videt tex.fortis in auf.sed si post.C.de inoffi.testa.ꝛ in.§.aliud quoqꝫ capitulū.in auf.vt cum de appel.cogno.vbi est text.moralis multū.ꝛ Pau.de ca.in.d.auf.sed si post illam.not.ad hoc tūc si pater pōt exheredare filiam quādo nubit sine consensu patris ante.xxv.an.ergo multo magis non cogit eam dotare.Istam regulam tradit Bal.in auf.res que.C.cōia de lega.ꝛ l.fin.C.de do. promis.Et si diceres de iure ciuili:sed de iure canonico illa auf. non procederet:dicit Pau.de ca.i illa auf.sed si post.q Raph. fulg.ibi dubitauit an illa auf.esset de iure canonico.nam postea subijcit Pau.de cast.nō dubito quin etiam illa auf.procedat de iure canonico:q2 putet quisqꝫ iniuriam quā facit filia contra patrem ꝛ sic est ingrata:tamen per hoc licet ius canonicum validet matrimoniū:tamē nō remouet iniuriā ꝛ ingratitudinē illatā in patrē.patet ex glo.in.c.cum secundū.de secun.nup.¶ Quid tenēdum:teneo contra Pau.de ca.q.d.auf.sed si post.sit in totū cor
b recta de iure canonico ꝛ consequenter q filia nubens[b] sine voluntate patris digno licet minor.xxv.annis nō possit exheredari et nō possit ei denegari dos a patre.Ita i terminis tenet do.Abb. in.c.j.de despon.impube.vbi refert communiter tenere doct.Et mouet q2 ex quo filia vtitur permissione canonica qd nubit sine consensu patris:iuxta.d.c.pe.§.fi.de secun.nup.ergo nō debet incurrere vitiū ingratitudinis ne decipiatur sub autoritate canonis.Istud idem tenet do.Abb.vbi vtitur melioribus rationib9 in cōsi.xij.qd incip.vt clare materia thematis liqueat vbi ex similibus.in.j.volu.Idem firmat ꝛ precipue q2 de iure canonico attendi debet q matrimonia debent esse libera ab omni metu pene ꝛ omni coercione.c.cū locum.c.requisisti.ꝛ.c.gemma.de sponsali.ergo non debet posse exheredari si nubat sine consensu pa
29 tris.allegat do.Jo.an.in.c.statutū.de here.in.vj.†vbi determinat non valere statutum imponens penam filiofami.contrahenti matrimoniū sine consensu patris.Ad fundamentū Pau.de ca. scꝫ ad gl.in.c.cuz scdm.de secun.nup.vbi gl.dicit q ius canonicū non remouet iniuriā factā ꝛc.respondet do.Abb.q illa gl.nō est vera.Secundo respondet:posito q illa glo.diceret veritatem dicit ipse illa glo.loquitur quo ad priuationē lucri:sed nos loquimur quo ad dānum:sed non est par ratio lucri ꝛ dāni.tamen ista responsio non valet.probo per glo.in.l.iij.ꝛ ibi Bart.C.de iur.ꝛ fac.igno.ꝛ multas gl.similes allegat do.Alex.in.l.iuris ignorātiā.C.q admit.¶ Gl.in verbo sui iuris.Diuidit in tres partes. In prima declarat tex.In scda infert ex tex.In tertia format questionem.Scda ibi:interim ergo dum durat.Tertia ibi.sed pone
30 qd.¶ In ea.gl.ibi:repellit si veniat contra factū suū:habes† qd si pater liberauit maritū vel si delegauerit donec duret in potestate patris:nec ipsa:nec pater potest molestare illum.istam conclusionem glo.limitat Bart.pcedere vt hic per eum:licet docto.ita transeāt cum Bar.tamen limitatio Bar.vt credo esset falsa:naz Raph.cu.ita reprehēdit Bar.licet de eo nō faciat aliā mētionē. nam vult Bar.q si veniret tanqꝫ legitimus administrator quod possit:q2 nos loquimur in dote profectitia ꝛ in ea pater non potest dici legitimus administrator:probat q2 in profectitijs nihil est immutatū de iure.C.l.j.ꝛ ibi glos.C.qui admit.ꝛ Bar.in.l.si
31 quis.in.§.iussum.ff.de acqui.heredi.†bene est verum q in bonis aduētitijs pater est legitimus administrator ratione vsusfruct9: secus in profectitijs in quibus filius non habet vsumfructū quē pater habet in aduentitijs.l.j.C.de bo.mater.Cōfirmatur q2 pater nūquā dicit legitimus administrator nisi quādo pater habet vsumfructū.glo.in.l.iij.§.titio.ff.cōmo.Bar.in.l.fi.§.pupillus. ff.de verbo.oblig.sed qd in profectitijs sit legitimus administrator est ꝫm Cuma.error.reperio etiā q Areti.dicit qd hoc est nouum dictum nec reperit ab alio declaratū.Ego credo q si capiatur stricte legitimus administrator dicit quādo pater hꝫ vsumfructū.ꝛ sic nō bene loquit Bar.sed non capiendo administrator ita stricte sed dicitur legitimus propter cōiunctionez sanguinis isto modo loquit Bart.ꝛ eius limitatio bene ꝛ optime procedit.
32 ¶ In eadem glos.ad fi.habes ex glos.†q licet filia donec durat in potestate patris nō possit exercere actionē de dote interim tamen si pater esset pauper:ita pōt intētare actionē de dote ppter inopiā patris:sicut si ipsa esset emācipata vel pater esset mortu9 ꝛ sic ista duo equiparant qd filia sit emācipata vel pater sit inops ꝛ in potestate.istā glo.no.Barto.in.l.si constante.in.j.q.scde partis.j.eo.in.l.imperator.ff.ad trebel.ꝛ Bald.in.l.vbi adhuc.l.vj. col.C.de iu.do.¶ Gl.in ver.amissam.diuidit in qnqꝫ partes:pa
33 tēt.¶ In ea.gl.ibi:hic suo ꝛ filie†habes qd pr̄ ꝛ filia in dote non sunt socij ꝫ q̄si socij.q nō sint socij pbat gl.j.ꝛ rōne de qua p caz. Confirmatur vltra glo.tertio vt per Dy.ꝛ Bart.hic.¶ In ea. glos.ibi:hic delegando.Pro clara intelligentia istius contrarij glos.soluit dupliciter.In prima solu.euidenter reprehendit per omnes.Primo per regulā.l.interest.ff.de regu.iur.de quo dicvt
34 per Barto.ꝛ docto.hic.Concludit ergo Bar.†q in ista.l.pater agit actione de dote adiecta persona filie:hoc est de voluntate filie sed non nomine nec ad vtilitatem filie:q2 si ageret excluderet in cōtrarium.istam solu.reprehendit Sali.hic.Paul.de cast.reprehendit ex alio.nam non potest dici qd pater agat ad dotez gn non agat ad vtilitatem filie:q2 tenetur conseruare vt per domi. Alex.hic:qui vult defendere Bart.singulariter ad argu.Paul. de cast.puto q contra solutio.Bart.magis stringat.Nam si pater repeteret dotem de voluntate filie sed non nomine ꝛ vtilitate

a ¶ Filia q̄ nubit.ad do bal. i.l.fi.C.d sē. q̄ fi.cer.quāti.Ni.dnca. in rub.ff.so. ma.Abb.i c.j.de adul. alex.d imo. cōsil.cxxix. ici.viso thema te.in.ij.

b ¶ Filia nubens.Au Pe.q ā dō in.c.quich. uallis.dnta reiur. e iu

filie certe voluntas filie esset superflua puto ꝙ vera. solu.sit: nam
considera ꝙ.l.cum dos.in versi.si vero.differt ab ista in duobus.
Primo ista loquitur in delegato,l.contraria loquit̃ in pacto.et
sic in ista.l.filia delegauit doté. Secundo in.l.contraria filia facit
pactũ de non petendo. ¶ Secunda differentia est:q͛ ibi filia fa-
cit pactum de non petendo ipsi marito immediate:sed hic dele-
gatio fuit facta per filium tertio qui alias erat creditor suus:di-
co ergo ꝙ in.l.contraria.pactum non potest tollere ipso iure ius
cōpetens ipsi mulieri.Sed in tex.nostro delegatio tollit ius mu-
lieri ꝛ transfert vni tertio:ergo tota actio cōsolidatur in patrem.
Et si diceres in casu contrario non est sublatum totum ius mulie
ris sequeretur ꝙ pater non posset agere suo nomine:responde-
tur ꝙ exercitium agendi est solius patris:ita dicit text.in.d.l.cũ
dos.ꝛ text.in.l.iij.§.fin.ff.rerum amota. ¶ In ea.glo.ibi:vt.j.de
iniur.l.pater.dic ꝙ ratio diuersitatis est vt per Barto.hic Et in
fin.glo.dic vt per Barto.hic. ¶ Extra glos.Bart.format duas
questiones. Jason doc.

1 ☞ Pater dicitur agere de voluntate filie quando agit ea pre-
sente ꝛ non contradicente.
2 Si clericus prorogat iurisditionem alicuius iudicis presente et
non contradicente suo episcopo dicitur episcopus consentire.
3 Ubicunq; statutũ mandat aliquid fieri citatis aliquibus vel de
consensu ꝛ voluntate aliquorum intelligitur ꝙ eorum presentia
operetur consensum si non contradicerent.
4 Si pater impetrat legitimationem filij naturalis ipso sciente et
non contradicente non per hoc dicitur consentire.
5 Quando.l.requirit voluntatem alicuius in aliquo actu sufficit
si interueniat etiam voluntas ficta ꝛ presumpta.
6 Licet verbum voluntas importet fictã ꝛ presumptã voluntatem
tamen consensus importat verum ꝛ expressum.
7 Quando filia est presens ꝛ non contradicit euidenter dicitur con
sentire patri agenti de dote.
8 Ad hoc vt filia possit agere de dote non sufficit ꝙ pater sit pre-
sens ꝛ non contradicat imo requiritur expresse ꝙ consentiat.
9 Quando aliquid committitur voluntati alicuius non debet pre
ferre iniquum equo.
10 Furiosus habet̃ pro consentiente eo casu quo si fuisset sane men-
tis non habuisset causam contradicendi alias secus.
11 Furor ꝛ dementia capiũtur per iuriscōsultum pro eodem.
12 Quando filia est absens ꝛ pater potest agere de dote debet caue-
re de rato.
13 Quando filia est furiosa pater potest agere de dote sine cautione
de rato sed non econtra.
14 Quando pater agit de dote:licet dicatur agere nomine proprio
tamen si filia est absens requiritur ꝙ caueat de rato.
15 Differentia inter filiam furiosam et absentem.nam primo casu nō
cauet pater secundo sic.
16 Coniuncta persona sicut admittitur ad agendum pro coniuncta
ita ad exigendum ꝛ ad recipiendum.
17 Absens a loco in dubio non presumitur scire que fiunt in loco eti
am a persona coniunctissima sibi vt est pater.
18 Quando filia absens non habet iustam causam contradicendi et
hoc constat an tunc pater possit agere sine cautione rati.
19 Quod possumus facere aliquo inuito possumus eo absente et
ignorante.
20 Quis potest esse presens corpore ꝛ animo absens.
21 Quando testis deponit de sua propria presentia illa includit in-
telligentiam.
22 Dicta testium ꝛ eorum rationes non recipiunt interpretationẽ
extraneam neq; transgredientem terminos suos.
23 Si testis interrogatus de ratione scientie deponit scire: q͛ co-
ram me fuit gestum an concludat ꝛ probet.
24 A communi opi.docto.nec in iudicando nec concludẽdo est rece
dendum.
25 Notarius est falsarius qui scripsit in instrumento factum presen-
tibus talibus et illi examinati dicant se nil scire et debet puniri
de falso.q͛ presentia importat intelligentiam.
26 Licet venditor sciat litẽ motã debet tamen denũtiare emptori.
27 Venditor per litem motam non tenetur de euictione nisi emptor
denuntiauerit sibi.
28 Pater si agat actione iniuriarũ nomine proprio pro filio absen
te non cauet ꝛ tamen si agat actiōe iniuriarũ nomine ꝑprio tene
tur cauere.

Voluntatem autem. Diuidit̃ i tres ꝑut
hꝫ tria pricipalia di
cta.Scḋa:ibi ꝛ Juli.Tertia ibi:sꝫ si absens ꝛc. ¶ † No.j.ex isto
1 tex.ꝙ pr̃ dicit̃ agere de volũtate filie qñ agit ea ꝑsente ꝛ nō ꝯtra
dicẽte:sil'is est text.j.l.doté.j.eo.Et in sil'i habẽt tex.canoniste in
c.ij.de his q̃ fiũt a ꝑlato sine cōsensu capi.in ver.cōuẽtus .sciente
ꝛ non contradicente.Ad istum text.addunt Jmo.Paul.de cast.

ꝛ moder.famosum dictũ Jnn.in.c.ex parte decani.de rescrip.vbi
si aliquis agit nomine meo sine mãdato me presente:ꝛ non cōtra-
dicente dicitur agere de voluntate mea ꝛ dicor sibi mandare : an
illud sit vere dictum:q͛ idem Jnno.tenet contrariũ in.c.q̃uis.de
re iudi.ꝛ Jo.de imo.ꝛ Arc. multum insistit.videas Alex.in.l.se-
pe.in rep.ff.de re iudi. vbi colligit ꝛ legistas ꝛ canoni.† Adde tu
vltra alios qḋ decidit.d.Abb.in.c.significasti. de foro comp. vbi
cōcludit ꝙ si clericus prorogat iurisditionẽ iudicis alieni presen
te suo episcopo nec cōtradicẽte eps dicit̃ cōsentire.Secũdo adde
qḋ tenet Jo.an.Anto.de but.ꝛ alij in.c.pe.de offi.deleg .vbi con
cludũt ꝙ si duo ꝓrogant iurisditionẽ de vno loco ad alium locũ
ꝛ faciat presente illo vicario ꝛ non cōtradicẽte inducitur ꝯsensus
illius. Tertio adde illud qḋ tenet And.de iser.summus feudista.
in.c.imperialem,C.preterea. ducatus, de prohi.feu.ali.per Fede
ꝙ si aliquis cognoscit de causa feudali presente dño ꝛ non cōtradi
cente vr̃ dñs cosentire: ꝛ ita limita.c.ceterum.de iudi.ꝛ.c.primũ
3 apud quos terminari debeat.q.feudi.† Quarto adḋ illud quod
dicit Ang.in.l.j.§.marcellus.ff.si cui plusq̃.per.l.falci.vbi dicit
per vnam glo.ibi:se scepissime habuisse honorẽ in palatijs ꝙ vbi-
cũq; statutum mandat aliquid fieri citatis aliquibus vel cum cō-
sensu vel voluntate aliquorum certe tale statutum intelligitur ꝙ
eorum presentia operetur consensum si non cōtradixerint:quod
est notandum ad multa ꝑm eum.
4 Adde. Licet ipse non dicat † ꝙ istã regulã tradit pulchre
Abb.in.c.vestrã.ad fi.extra de loc.ꝛ idẽ.do.Abb.
in.c.fi.in.iij.col.de fer.Sed aduerte q͛ alibi videtur vna gl. singu
laris:qḋ si pater impetrat legitimationem filij naturalis filio sciẽ
te ꝛ non contradicente : non per hoc dicitur consentire : allegatur
glo.pro singulari.in.d.l.in adoptionibus.in ver.non contradicẽ
do.ff.de adop.quam glo.reputat singularẽ ad hoc Ro.in singu-
la.ccccxcvij.tamen videt̃ mihi ꝙ illa gloss.dicat contrariũ.Adde
etiã regulã quã alibi ponit Jo.an.in.c.nuper.de testi.vbi conclu
dit ꝙ si testis non iuratus deponat cōtra me presentẽ ꝛ non ꝯdi-
centẽ:non per hoc videor consentire qḋ deponat non iuratus . qḋ
valde not.ex quo iuramentum potest remitti.c.tuis.de testib.glo.
in.l.j.ꝛ ibi Bar.ff.de testi.vbi aliquãdo dixi. Ultimo adde ꝙ no.
Bal.ꝛ Pau.de ca.in.l.inuitus.per gloss.j.ibi.C.de ꝓcura.ꝙ si in
instrumento dicatur talis constituit titium ꝓcuratorem suum ibi
presentem ꝛ intelligentẽ non per hoc intelligit̃ acceptasse procu-
5 ratorem nisi dicat ꝛ acceptantẽ. ¶ †Scḋo no.ex hoc text.regulã
ꝙ quando lex requirit voluntatem alicuius in aliquo actu nedũ
requirit̃ ꝙ interueniat voluntas expressa ꝛ vera : sꝫ si interueniat
ficta ꝛ presumpta satis est:ptꝫ ex hoc tex.iũcto.§.precedenti. ideo
no.Bal.ꝛ moder.hic:ꝙ si esset statutũ ꝙ cōtractus mulieris non
valeret sine voluntate propinquorum ꝛ affinium suorũ valeret si
essent presentes ꝛ non contradicerẽt.ita etiam no. Bald.in.l.fi.§.
necessitatis.C.de bo.que libe.ꝛ.l.si sine.C.ad velleia.ꝛ oẽs seq.hic.
¶ Tertio ꝛ subtiliter no.ex isto tex.solus Franc.de are.in ver.vt
6 consentiat.hic clare probari † ꝙ lꝫ verbum voluntas : aliquando
importat fictam ꝛ tacitam voluntatẽ vt hic:tamen verbum cōsen
sus nunq̃ potest importare nisi cōsensum verum ꝛ expressum ta-
men ipse nihil addit ad hoc.Ego addo qḋ est doct.Jo.an.in c.fi.
ad fi.de iudi.in.vj.vbi ponderat tex.in fi.in verb.assensu.ꝛ dicit ꝙ
ille tex.importat ꝙ quando filius agit in iudicio requiritur ꝙ pa
ter vere consentiat ꝛ non sufficit qḋ esset presens ꝛ non contradi-
ceret.Ad idem ponderat tex.in aut.quod locum.in verb.consen-
sit.vbi doc.maxime moder.not.C.de colla.ꝛ clariorem tex.in cor-
pore vnde sumitur illa aut. Tertio adde Bal.in.l.fi.§.necessitate.
C.de bo.que libe.in penul.colũ.in ver.quero an sufficiat presentia
patris.tamen ista differentia vocabulorum est periculosa.ponde
ro tibi tex.in contrarium vbi consensus ꝛ voluntas idem sunt . in
d.l.fi.§.necessitate . tamen respōdemus quod imperator loquitur
7 sine tanto respectu. ¶ † Quarto pōdera tex.dum dicit videri cō
sentire patri hic esse tex.quod quando filia est presens ꝛ non con-
tradicit euidenter dicitur consentire patri : ꝛ sic videtur probare
iste tex. quod etiam si filia presens haberet iustam causam contra
dicendi : tamen nisi euidente contradicat dicitur consentire. Cō-
trarium tamen tenet Bart. in.l.si cum dotem.§.eo tempore.j.eo.
vbi concludit quod si filia est presens ꝛ nihil contradicat si habet
causam cōtradicendi habetur pro contradicente per illum text.
ꝛ ita etiam concludit Franc.de are tamen non allegat Bart. Re-
sponde ad hunc tex.qḋ dicitur euidenter fieri qḋ fit per coniectu
ras verisimiles:quia presumptiones verisimiles dicuntur fieri.l.
lꝫ imperator.ꝛ ibi Bart.ꝛ docto.not.ff.de lega.j.ꝛ in.l.locuplex.
ff.de manumis.testamen.d.Abb.in.c.cum dilecti.in.j.no.de doñ.
¶ Quinto principaliter no.ex tex.regulam ꝙ quãdo pater agit
de dote sufficit quod filia non contradicat dato quod expresse nō
8 consentiat.l.dotem.j.eo.Adde † pro limitatiōe tex. secus esse ecō
tra:quia ad hoc vt filia possit agere de dote non sufficit quod pa-
ter sit presens ꝛ non ꝯtradicat ; imo requirit̃ quod pater expresse
consentiat

cõsentiat.glo.est singu.in.l.si cum dotem.§.j.in glo.ꝛ ibi Bart.
ꝛ cõiter doc.sequunt.j.eo.ꝛ Barto.in.l.seq.ꝛ.in.l.non solũ.vbi di
cam.j.co.Et ex hoc põdera prouecte ꝙ in istis correlatiuis illud
qḋ statuit in vno nõ statuit in alio regulariter tamẽ est cõtrariũ
ẽt in materia penali.l.fi.in prin.vbi Bart.not.C.de indi.vid.tol.
cum mille concordã.Sed respõde ꝙ hic est ratio diuersitatis.qꝛ
licet actio de dote sit cõmunis patris ꝛ filie:tamẽ exercitiũ pro-
prie spectat ad patrẽ ꝛ non a filiã ꝛ tenet gl.in.§. precedenti.ideo
9 l.facilius concedit patri q̃ filie.¶ Sexto†not.ſm Bald.ꝛ Mo-
der.ꝙ quãdo aliquid cõmittit in volũtate alicuius nõ debet pre
ferre iniquum equo:patet hic in filia in cuius volũtate est an pa-
ter agat de dote:ꝛ tamẽ non põt cõtradicere ꝛc.si nõ habeat iustã
causam ꝛc.vt hic.ꝛ in.l.dotem.j.eod.facit ꝙ vult glos.not.in.l.pe
nul.ff.de arbi.que dicit ꝙ si offendens cõmittat se in volũtate of
fensi tamẽ offensus nõ põt libere facere qḋ vult:sed solũ in arbi-
trio boni viri vt per eam:tamẽ qꝛ tex.iste inducit multũ a remo-
tis:ideo nõ insisto quãuis do.Alex.ꝛ do.Frã.de are.multũ insi
stant etiam circa istã materiã in.l.si sic.ff.de leg.j.vbi locꝰ est ma-
gis ordinarius.¶ Septimo not.ex scḋa parte principali tex.et
10 sic ex versi.et iulianꝰ.†ꝙ furiosus habet pro consentiente eo casu
ꝙ si fuisset sane mentis non habuisset causam contradicendi:al's
secus ꝛ põdera tex.qui ponit duas improprietates vꝫ dictionẽ
quasi.ꝛ dictionẽ videri.vt.s̃.dixi:ꝛ sic videt ꝙ ista.l.fingat cõsen
sum in furioso:sed hoc videt cõtra.l.qui ad certã.ff.loca.alleg.in
glo.Item videt cõtra regulã que habet ꝙ fictio nõ magis debet
habere locum in casu ficto q̃ veritas in vero:nec in genere nec in
specie.l.si pater.ff.de adop.declarat Bar.ĩ.l.si is qui pro empto-
re.in.j.q.prin.ff.de vsucap.ꝛ Bal.in.d.l.qui ad certã.vbi allegat
Cy.in.l.si non singuli.C.si cer.pe.sed impossibile est reperire hoc
in furioso ĩ gñe ꝛ in spẽ ergo ꝛc.Sed rñde aliter q̃ glo.ꝛ aliter q̃
doc.ꝙ in hoc tex.in furioso non fingit consensus aut volũtas:qꝛ
istud est impossibile:sed bene fingit nõ cõtradictio que nihil po-
nit in esse.l.ex facto etiã.ff.de here.insti.¶ Octauo põdera istuꝫ
tex.ibi furiosum.iuncto tex.ibi.nã si per dementiã contradicere
11 non põt.nam videt†ꝙ iuriscõsultus capit furorẽ ꝛ demẽtiã pro-
a eodẽ:[a] sed tu aduerte qꝛ differunt inter se.nam ꝓprie dr furiosus
qui est cum rabie furoris euidẽtis:sed mente captꝰ dicit cui mẽs
ꝛ cõsiliũ deficit tamen nullũ furorẽ ostẽdit:ita Bal.in.l.si furiosi.
C.de nup.Idẽ Bal.in.l.humanitatis.C.de impub.ꝛ aliis substi.
in.iij.col.in ver.venio ad quartũ nota.ꝛ in.l.sed ꝛ milites.§.iã au
tem.ff.de excu.tuto.Alex.in cõsil.liiij.incip.ad quesitũ.breuiter
12 concludit.in.j.vol.¶ Nono†not.ex tex.in vltima parte.in v̇.sed
si absens ꝙ quando filia est absens ꝛ pater vult agere de dote de
bet cauere de rato:ꝛ sic pondera ꝙ in primo ꝛ secũdo casu huius
legis pater non cauet de rato:sed bene in tertio:ratio diuersita-
tis qꝛ in primis duobus casibus filia habetur pro consentiente
seu non contradicente:ideo cautio non requiritur.ne satisdatio.
ff.rem ra.habe.secus est in tertio casu.

13 **Adde.** Tamẽ†ꝙ licet quãdo filia est furiosa pater possit
agere de dote absq̃ ꝙ caueat de rato:secus est con
tra:qꝛ si pater esset furiosus filia nõ posset agere de dote:nisi ca-
ueat de rato.tex.est formalis in.l.si cum dotẽ.§.si soluto.ꝛ ibi gl.
vtrũq̃ declarat.j.eo.ratio diuersitatis est qꝛ cum exercitiũ actio-
nis de dote spectat ad patrẽ nõ ad filiã.l.facilius ꝯcedit patri q̃
14 filie de quo.s̃.dixi.¶ Decimo†no.ꝙ quãdo pater agit de dote:
licet dicat agere nomine proprio tamen si filia est absens requi-
ritur quod caueat de rato.ratio quia filia absente põt dubitari
an habeat iustam causam contradicẽdi:ideo ꝓpter casum dubiũ
pater cauet de rato vt per Bar.in.l.si fine.§.cũ aũt.ff.rẽ ra.habe.
ꝛ sic pondera hic esse casum in quo agens nomine proprio tamen
cauet de rato istud videt cõtra regulã.§.si vero.ꝛ.§.sed hodie. in
stitu.de satisda.sed respõde ꝙ illa regula ꝓcedit quãdo qs agit
nomine suo simpliciter ita ꝙ non requirit volũtas alterius tunc
non cauet de rato sed in casu nostro q̃uis pr̃ agat suo noĩe tñ re-
quirit voluntas filie ideo cauet de rato.ita respondit Bar.in.§.
15 precedenti.in fi.¶ Undecimo†no.differẽtiã inter filiã furiosam
ꝛ absentẽ:qꝛ primo casu pater agit sine cautione rati sed quando
filia est absens non põt agere nisi caueat de rato.Et sic correlarie
non equiparari aliquam esse absentẽ ꝛ furiosam de quo tangit in
glo.ꝛ Bar.super ea distinguit ibi dicet.¶ Duodecimo no.Ra
pha.cu.ex isto ver.fin.casum quẽ dicit singularẽ ꝛ a nemine aĩad-
16 uersum qui est contra cõem sententiã.nam hic est casus†qḋ con-
iuncta persona sicut admittit ad agendũ pro coniuncta.l.exigen
di.C.de procu.ita admittit ad exigẽdũ ꝛ ad recipiẽdũ quamuis
gl.ꝛ doc.teneant contrariũ in.l.hoc iure.ff.de solu.ꝛ gl.ꝛ doc.j.in
l.prox.Sed iste tex.nihil ob.contra cõem prout etiã perpẽdit di
ctus Raph.qḋ opi.gl.ꝛ doc.ꝓcederet quãdo coniuncta persona
agit noĩe alieno ꝛ ad vtilitatẽ alienã:sed hic pater agit suo noĩe
ꝛ pro iure qḋ hꝫ in dote ꝛ sic nihil ad ꝓpositũ.¶ Tertiodecimo
no.ex ver.fi.dũ dicit.vbi eñ sapit ꝛc.hic esse text.not.ſm Frã.de
17 are.†ꝙ absens a loco in dubio nõ presumit scire que fiunt in loco
etiaꝫ a ꝑsona cõiũctissima sibi vt est hic pater.Et etiã in his que
spectãt ad vtrũq̃ vt ad filiã ꝛ ad patrẽ:facit ꝙ vult Bart.in.l.is
põt.in.viij.col.ff.de acqui.here.vbi cõcludit qḋ si est absens ꝛ cõ
iũctus nõ ꝑsumit scire etiã illud de quo est publica fama in loco
alleg.tex.in.c.cũ in tua.q ma.accus.pos.¶ Adde qḋ not.Bald.
in.l.plane.per illũ tex.ff.de excu.tu.qḋ qui est in exilio vel volun
tarie abest non ꝑsumit scire etiam bãna facta in ciuitate publica.
no.etiã Bal.ꝛ Ang.in.l.tres fratres.ꝑ illũ tex.ff.de pac.Quar-
todecimo ꝛ vltimo no.inquãtum iste tex.vult in vltima parte qḋ
qñ filia est absens pr̃ non possit agere de dote:nisi caueat de rato
ita etiã intelligit.l.nõ solum.§.sed si de dote.ꝛ ibi gl.declarat.ff.
18 de ꝓcu.†iste text.clare ꝓcedit qñ filia absens haberet iustã cau-
sam cõtradicẽdi vel de hoc esset dubiũ.nã ꝓpter dubiũ cogit pa
ter cauere de rato.Necessario.igit est videre ad intellectum litere
qd si filia absens nõ hꝫ iustã causam contradicẽdi:ꝛ hoc cõstet an
tũc pater posset agere sine vlla cautione rati videret ꝙ sic:qꝛ qua
ratione põt pater filia ꝑsente ꝛ inuita agere qñ filia ꝑsens non hꝫ
iustã causam cõtradicẽdi vt hic.ꝛ.l.dotis.j.eodẽ:eadẽ rõne põt
19 agere filia absente ꝛ ignorãte sine cautione rati†cũ regulã habeã
quicquid possum facere te inuito possum facere te absente ꝛ igno
rante.l.qui põt inuitis.de re.iu.ꝛ est tex.ĩ.l.iiij.§.illud.ff.de fidei
com.liber.Do.Frã.de are.in pe.colũ.tenet ꝙ adhuc requirat cau
tio rati:ꝛ sic ꝙ etiã tũc pater nõ põt agere sine cautione rati quã
uis filia nõ habeat iustã causaꝫ cõtradicẽdi ꝛ erit magna amplia
tio ad istũ tex.nã ꝯsiderat ꝙ regula ꝑdicta illud qḋ põt facere eo
inuito põt facere eo ignorãte ꝓcedit quando aliqd põt fieri libe
re et absolute eo ĩuito:tũc põt fieri eo ignorãte:sꝫ vbi aliqd non
põt fieri eo inuito sed iudice ꝑmittente:ꝛ cã cognita vt est hic in
filia.ꝛ ĩ.l.si cũ dotẽ.§.eo aũt tpe.ver.ideo ꝑ officiũ.j.co.tũc illa re
gula non ꝓcedit qꝛ qḋ põt fieri causa cognita me inuito non po-
test fieri me ignorante causa non cognita.Teneo contrarium et
reperio contrariũ tenere Dyn.hic.vbi formaliter dicit ꝙ in isto
ver.fi.si filia absens nõ haberet causas cõtradicẽdi:tũc pr̃ admit
teret nec dꝫ cauere de rato sicut si ageret ea ꝑsente ꝛ cõtradicente
per regulã.d.l.qui põt inuitis Ita etiã tenet Raph.cu.hic:vbi
dicit qḋ iste ver.fi.ꝓcedit in casu dubio,sed qñ in casu claro esset se
cus.Confirmat vltra eos:qꝛ cautio de rato ꝑstat ꝓpter dubiũ.l.
j.vbi glo.Bar.ꝛ doc.declarãt.C.de ꝓcu.al's si ꝑstaret in casu cer
to esset frustratio ꝛ frustratoriis cautiõibꝰ nõ est vtendũ.l.hec sti
pulatio.§.diuꝰ.ff.vt leg.no.ca.l.nõ cogẽdũ.§.ꝓcurator.ff.de ꝓ-
cur.Nõ ob.tex.q̊ se fundat do.Frã.de are.ĩ.d.l.si cũ dotẽ.qꝛ ille
tex.loquit in casu dubio:ita clare pꝫ in tex.ibi:vt querẽdum sit
¶ Gl.in v̇bo contradicat.diuidit in quatuor.In prima timore
ꝯtrariis supplet ad tex.In scḋa opp.ꝛ soluit.In tertia colligit no.
In quarta opp.ꝛ pro solutio.se remittit.Scḋa ibi:sed ꝯtra.j.eo.
Tertia ibi.itẽ no.Quarta ibi argumẽtũ cõtra.¶ Gl.ĩ v̇bo cre
det diuidit in quatuor.In prima allegat concor.In scḋa oppo.
cõtra tex.In tertia infert ex tex.In quarta ponit limitationem.
Scḋa ibi sꝫ cõtra.Tertia ibi:sic ergo q̃ si cõsentit.Quarta ibi:itẽ
hoc põt ¶ Gl.ĩ v̇bo absens diuidit ĩ tres partes ꝑncipales.In
prima glo.infert ex tex.In scḋa oppo.ꝛ soluit.in tertia declarat
quis dicat absens.Scḋa ibi:sed cõtra.j.de reg.iur.Tertia ibi:et
dicitur absens.¶ In ea.glos.ibi:quo ad animũ est absens vt ibi
20 quo ad corpus est ꝑsens vt hic.¶ †No.ex glo.quẽ posse esse pre
sentẽ corpore ꝛ absentẽ animo.ꝛ sic correlarie not.ꝙ ꝑsentia cor-
poris necessario nõ infert ꝑsentiã animi ꝛ intellectꝰ.Unde ex ista
glo.infert Bal.nõ valere dictũ testis interrogati ꝛ respõdit scio
qꝛ fui presens:iste testis nõ probat nisi dicat fui ꝑsens ꝛ intellexi
qꝛ poterat esse ꝑsens corpore sed nõ animo.Istud idẽ tenet Bal.
in.c.j.de conten.inter do.ꝛ vas.de inuestitura.Idem cõsulẽdo vi
detur tenere do.Alex.ĩ cõsi.cxxxiiij.in.ij.vol.qḋ incip.in causa ꝛ
lit.vertẽte ꝛ in cõsi.cxij.in.iij.vol.ꝙ incip.viso superiori themate
in.iiij col.facit bene tex.in.c.peruenit.scḋo in verbo astãtibus et
videntibus.de testi.cog.Ad idem accedat ꝙ vult Bald.in.c.ab
excõmunicato.de rescrip.vbi si testis examinatus dicat se recor-
dari ꝛ nõ scire et accusatꝰ de falso qꝛ fuit presens:certe ex hoc nõ
debet cõdẽnari de falso qꝛ vtrũq̃ põt esse verum ꝙ fuerit presens
ꝛ nõ recordet:nisi appareat ꝙ ita dicat falso animo scilicet sub-
trahendi veritatem.Tene in contrarium ꝛ est veritas ꝛ commu-
21 nis opi.†quãdo testis deponit de sua propria ꝑsentia illa inclu-
dit intelligentiã.l.diem proferre.§.si coram.ff.de arb.ꝛ in.l.corã
ff.de verbo.signifi.secus est quando testis deponeret de presentia
alterius scilicet qḋ alius erat presens qꝛ tunc nõ intelligit depo-
nere de presentia eius vꝫ de eius intelligentia sed de nuda pre-
sentia:ita Barto.in.l.j.§.fin.ff.de auto.tuto.Idem ꝛ latius tenet
Barto.in tracta.suo de testibus.in.xxvj.col.ꝛ est glo.in.l.j.in ver
bo presentibus.ꝛ ibi scribentes.C.de errore aduoca.Specu.in
titu.de teste.§.j.ver.item quod visum.Idem concludunt Imo.ꝛ
reliqui omnes Moder.ꝛ Bal.Ange.ꝛ Imo.in.l.heredes palã

a ¶ Furorẽ ꝛ demẽtiã ꝓ eodẽ.Adde tex.in.§.cõsideremus.in aut.vt hi q ob.sep hi.bal.ĩ.l.ij.C.de cu.furio.

in prin. per illum tex. ff. de testa. Bal. ⁊ Sali. in. l. testium. per illū
tex. in verbo prestat. C. de testi. Bal. i. l. j. ad fi. C. de bono. posses.
ſm tab. ⁊ in. l. si nō speciali. C. de testa. Imol. ⁊ d. Abb. in. d. c. pue
nit scđo. de testi. cog. d. Flo. in. l. ob carmē. §. fi. ff. de testi. Ludo. in
l. j. ī prin. circa. vj. volū. ff. de verb. obli. Idem tenet do. Alex. hic
⁊ dicit qđ ista est cōis opi. Idē tenet. d. Alex. in. l. j. ff. si cer. pe. ⁊ in
consi. clxxx. in. ij. vol. qđ incipit in causa angellorum. ⁊ in cōsi. xx.
in. iiij. vol. qđ incipit in causa appellationis. in. j. ⁊. ij. colum. Pro
ista cōmuni sentētia vltra autoritates doctorū adde quāplures
bonos tex. vz tert. in. §. si quis igitur in verbo si quis in p̄senti-
bus in autenti. de instru. cau. ⁊ fi. ⁊ ibi ad hoc no. Angel. ⁊ tex. in
§. oportet. in verbo presentibus. eo. tit. ⁊ text. in. c. j. in verbo pre
sentibus multis. de postu. prel. ⁊ text. in. c. super eo. in verbo qui
interfuerunt. de testi. cog. ⁊ ibi dominus Anto. Imol. ⁊ do. Car
dina. ad hoc no. illum text. Pro communi sententia facit aperte
qꝛ ex quo primo testis debet dicere se scire ⁊ postea reddit ratio-
nem qꝛ fuit presens impossibile est qđ intelligat̃ de p̄sentia absq̄
intelligentia ex quo dicit se primo scire alias sequeret̃ contrarie-
tas. sed regulā habemus qđ ratio testis est adiuuanda quantum
possibile est: ⁊ non calumniianda neq̄ cauillanda sed adaptanda
ad id qđ testis dicit se scire: ita dicit Bal. ī. l. ij. C. de tempo. app.
⁊ in repe. l. de quibus. in vlt. colā. ff. de legibus ⁊ ī. c. causam que.
in vlt. col. de rescrip. ⁊ in. c. cum dilecti in pe. colū. in. fi. de consue.
⁊ in. c. preterea. ī vlti. col. de testi. ⁊ signa istam regulam ad practi
22 cam qꝛ obseruatur in palatijs. ¶ † Item alia regula est ꝙ dicta
testium ⁊ eorum rationes nō recipiūt interpretationē extraneaz
neq̄ cerotinaz nec transgredientē terminos suos. ita dicit Bal.
in. c. j. in. vij. col. de consti. ¶ Item aliam regulā habemus ꝙ ra-
tio testis siue directe siue indirecte siue tacite siue expresse conclu
dat bona est: ita egregie dicit Bal. in. l. data opera. in. xj. colū. in
prin. C. qui accu. non pos. Sed non eundo per mendicata suffra-
gia cōclusionem nostrā opportune confirmat Abbas in p̄emio
decreta. vbi quaten⁹ est ad propositū nostruz dicit quod si testis
deponat scio ⁊ assignat rationē qꝛ presens fuit certū estq̄ ex dicto
primo declarat̃ ratio sequens. nā cum primo dicat se scire dein-
de reddit rationez scio qꝛ fui presens. certe ex dicto ostendit ꝙ in
presentia audiuit sciuit ⁊ intellexit. Item adde ad predicta illud
quod vult Geminianus in. c. vt circa. §. j. in pe. col. de elec. in. vj.
23 per gl. in verbo corā. † vbi querit pone testis examinatus depo
nit se scire interrogatus de ratione scientie: respondit qꝛ coram
me fuit gestum nunquid probet finaliter concludit ⁊ determinat
qđ valet qꝛ intelligitur coram me. scilꝫ intelligente ⁊ sic apparet
quomodo cōmunis sententia ⁊ autoritatibus doctorum ⁊ ratio
24 nibus ostēditur verissima. † Aduerte qꝛ licet ita sit tenendū ⁊ te
merariū esset aut consulendo aut iudicando recedere ab ista sen-
tentia tamen inquantū Bar. ⁊ docto. faciunt differentiā qđ si te-
stis deponit de presentia sua intelligitur deponere etiam de in-
telligentia. Sed quando deponit de presentia aliena non intel-
ligit̃ tunc deponere de sciētia ⁊ intelligentia. sed de nuda presen
tia. ita concludit Bartol. ⁊ alij in locis prealleg. In contrarium
facit qđ not. idem Bart. in. l. diem proferre. §. si coram. per illum
text. ff. de arbi. ⁊ idem Bart. in. l. coram per illū tex. ff. de ver. sig.
in quibus locis not. Bartol. ⁊ refert se dixisse de facto consulen-
25 do: † qđ si notarius scribat in instrumēto factum presentibus ta-
libus ⁊ illi examinati dicant se nihil scire: concludit Bart. qđ ta-
lis notarius est falsarius ⁊ debet puniri de falso: nec obst. si nota
rius vult se excusare ⁊ dicere veritas est qđ illi fuerunt presentes
⁊ forte non intellexerunt: dicit Bart. ꝙ ista excusatio nihil valet:
qꝛ ex quo notarius scripsit presentibus talibus presentia impor
tat intelligentiam: allegat glo. in. l. j. C. de errore aduo. ecce quali-
ter Bart. ibi loquitur quando notarius deponit de presentia al
terius ⁊ non de sua: tamē vult qđ intelligatur de presentia ⁊ in-
telligentia licet deponat de presentia alterius. ergo Bar. est sibi
contrarius. Et si diceres qđ Bart. loquitur in notorio nō vero in
teste respondetur qđ facere differentiam inter notarium et testem
non videtur bene dictum qꝛ istam differentiam reprehendunt
docto. post glossa. in. l. j. C. de vsu. plene traditur in. l. sciendum.
vbi debuistis plene audiuisse. ff. de verborum. obliga. Confirma-
tur per illud qđ vult Pau. de ca. in consi. ccxiij. qđ incipit ad p̄i-
mum quesitū breuiter dicēdum videtur qđ hic tractetur: vbi cō-
cludit qđ si notarius in instrumento dicat actum presentibus ta
libus qđ ex vi sermonis illud importat de vi verboruz eos fuisse
intelligentes non tamen facit de Bar. mētionē in locis prealleg.
¶ In ea. gl. ad fi. pro clara intelligentia glo. nunquid furiosus ⁊
absens procedant a pari qꝛ glo. vt dicit Bar. se inuoluit: tu dic
melius ſm Bar. post Dy. hic. ¶ Glo. in verbo p̄scire nō diuidit̃
qꝛ breuis. In ea. gloss. ad finē ex ista glos. ⁊ legibus in ea allega-
26 tis infert Bar. vt hic per eum: cum opin. Bar. † ꝙ licet venditor
sciat litez esse motā debet tamē denūtiari ab emptore licet Bar.
hic ⁊ in multis alijs locis alleg. per do. Alex. hic ⁊ in. d. l. non so-
lū. ⁊ in consil. ccccccix. qđ incipit inspecto processu. in. ij. colū. Pro
cōmuni sententia facit tex. in. l. absentem. ff. de procu. ⁊ ibi Bart. ⁊
Ang. illū no. ¶ Et si diceres ista differētia Bar. ⁊ doc. videt̃ ver
balis ⁊ non realis: nam quid interest ꝙ venditor certificet̃ de lite
ab vno tertio vel ab ipso emptore respondet̃ ⁊ in hoc consistit fun
damentū quando vēditor certiorat̃ ab extraneo de lite mota non
est ꝙ imputet̃ vēditori si nō venit ad defendendū litem motā: po
test p̄sumere ꝙ ipse emptor possit se defendere sine auxilio ipsius
venditoris: sed qn̄ emptor denūtiat ipsi vēditori videt̃ ꝙ nō pos-
sit se defendere: ideo est necesse ꝙ veniat ad defendendū: ita Bar.
in. l. emptor. ff. de euic. Licet a sententia Bar. que est cōis non esset
recedendū. tn̄ Rapha. cu. dicit ꝙ Bar. inepte allegauit istā glo.
⁊ leges allegatas in ea. Nam dicit ꝙ tex. in. l. herennius. ff. de eui.
non loquit̃ de denūtiatione litis mote: sed de sentētia lata: nunqd
emptor debuerit appellare a sententia cū debuerit denūtiare vē-
ditori ꝙ appellet qđ patet inducēdo: ⁊ sic videt̃ ꝙ Bar. nō bene
pōderauit illū tex. Tamē tu dic ꝙ Barto. cōsiderauit qđ qua ra
tione nō requirit̃ ibi enuntiatio siue quādo vēditor scit eadem ra
tione non dꝫ requiri denūtiatio euictionis quando venditor scit.
Videt̃ mihi qđ Bar. hic ⁊ vbiq̄ fundat intentionē suā in. l. denū
ciasse. ff. de adul. ⁊ stupro. nam vult Bart. hic. ꝙ illa. l. nihil p̄bat
maritus facit diuortiū cū muliere: ⁊ iste marit⁹ vult accusare mu-
lierē ad hoc vt nō scđo nubat. cōsidera qđ in illo text. denuntiatio
mariti nō sufficit rōne de qua in. d. l. denūciasse. sꝫ impedit eam qꝛ
qn̄ est dat⁹ libell⁹ ⁊ lis est ꝯtestata mulier nō pōt nubere facta de
nūtiatione de adulterio. cur ergo diuersum Bar. in. d. l. denūtias
se trahit illā. l. per capillos. vt per eum ibi. ⁊ si diceres tu subtilis
qđ Bar. considerauit tex. in. d. l. denuntiasse. qđ ibi denūtiatio fie
ret mulieri non solum ad finē certiorationis ⁊ sic sciētie sed etiam
ad finem inhibitionis vz qđ inhibeat mulierē nubere: ideo non
sufficit sola scientia videt̃ mihi qđ assumptum Barto. est falsum ⁊
probo: nā quādo denūtiatio fit non soluz ad finem scientie sed ad
finem ⁊ scientie ⁊ inhibitiōis ille cui debet denūtiare ad duplicem
effectū non dꝫ certiorari: p̄bo per duos tex. simul iunctos: primo
per tex. in. l. iij. C. de noua. iūcta. l. fi. C. de trāsactio. inducendo sic:
pone aliqs cedit mihi debitorē dicit ibi tex. qđ nō obstāte cessiōe
debitor pōt adhuc saluere sibi saluo nisi lis cōtestata vel denūtia-
tum sit debitori: pondera ergo qđ denuntiatio que fit in. d. l. iij. fit
ad duplicē effectū. Primo qđ sciat me cessisse. Scđo vt inhibeam
soluere debitori ⁊ tamen si debitor sciret non est opus certioratio
ne. l. fi. ff. transac. firmat Bart. in. l. cū emptor. ff. de pac. Ecce ergo
qualiter est hic tex. ꝙ si sciat aliūde nō est amplius certiorandus:
27 ergo cōtra Bar. Tenendo tamen cōclusionē Barto. † ⁊ sic cōem
ꝙ venditor quāuis sciat tamen nō tenet̃ de euictione nisi emptor
denūtiauerit sibi. limita istā cōclusionē nisi venditor in instrumē
to iurasset defendere emptorē in causa euictiōis: quia tūc si sit lis
mota nō requirit̃ alia denūtiatio ⁊ hoc est p̄pter stimulū iuramē-
ti. Ita limita limitat d. Alex. solus hic ⁊ gloliat̃ de ista limitatiōe
ꝙ est singularis ⁊ firmat se per illud qđ tenēt Cano. in. c. breui. de
iureiur. post Spe. in tit. de aduo. §. j. dic tn̄ ꝙ And. barb. in. c. fin.
in. v. limitatione de emp. ⁊ ven. ponit istā limitationē ⁊ dicit ꝙ est
sua noua limitatio ⁊ formaliter tꝫ id qđ. d. Alexā. hic. Sed aduer
te lꝫ ambo sibi ascribāt do. Alex. in. l. qđ te. in. x. col. ff. si cer. pe. te-
net cōtrariū vbi multū insistit ⁊ dicit ꝙ nō est verū nisi in vassallo
Ego tamen in. l. qđ te. per q̄ plures rationes probaui ꝙ iuramē-
tum constituit ipso iure in mora ⁊ nō est opus alia denuntiatiōe
vbi est iuramentū. ideo nō repeto hic. ¶ Gl. fi. in verbo cōtradi-
cere. diuidit̃ in tres. In prima respōdet tacite. q. In scđa allegat
ꝯcordātes. In tertia opp. ⁊ dupliciter soluit. Scđa ibi item facit.
Tertia ibi sed sequēs. §. ¶ In ea gl. ad fi. tene primā solu. ex qua
28 habes † ꝙ si pater agit actiōe iniuriarū nomine proprio pro filio
absente non cauet ⁊ tamen si agit actione noīe proprio tenet̃ ca-
uere vt hic. Si diceres que est ratio diuersitatis: dic ꝙ vera ratio
est qꝛ pater pōt remittere actionē iniuriarū sine cōsensu filij. l. sed
si vnus. §. interdū. ff. de iniurijs si pōt remittere ergo forti⁹ potest
agere sine consensu: ita arguit iurisconsultus in. l. ait pretor. ff. de
pac. sed non sic est in actione de dote: ⁊ ratio rōnis est qꝛ actiones
ex delictis facilius remittuntur q̄ ille que sunt ex contractibus. l.
si tibi. §. quedam. ff. de pactis. l. vnus. § pactus ne peteret. versic.
sed pactum. ff. de pactis. Secunda solu. glo. est falsa ⁊ reprehendi
tur per Ange. Imol. ⁊ Moder. hic: quia priuilegia concessa a do
mino competunt semper eius procuratori. l. alia. ī. eod. l. bonor.
ff. dū obsequi. pa. prest. ⁊. l. sed si actis. ff. de in ius voc. ¶ Extra
gloss. format Bar. vnam oppositionem. per eum. Sed considera
duo. Primo q̄ istud assumptum Barto. est falsum qꝛ p̄cedit. l.
quam allegat scilicet quod pater sit legitimus administrator ⁊c.
in aduentitijs sed nos loquimur in profectitijs. Secundo in quā
tum Bartolus. dicit quod agit nomine proprio sed cum. volun-
tate filie credo qđ Bar. habuerit bonum sensum cum distinctio-
ne de qua in tex.

1 Licet coniuncta persona admittatur ad agendum sine mā-
dato: tamen coniuncte persone pro coniūcta persona non pōt
solui.
2 Sicut nō potest solui coniuncte psone sine mādato ita nec affini.
Etiam si coniuncta offerat cautionē non potest ei solui.
3 4 Quando filia est absens ⁊ non habet iustam causam contradicen
di pater potest agere absq; alia voluntate eodem modo possit re
cipere solutionem.
5 Si coniuncta persona sit legitimus administrator pōt ei solui.
6 Persone coniuncte potest solui quando soluitur ex cōtractu cuz
ea celebrato.
7 Coniuncte persone minoris ⁊ prodigi potest fieri solutio.
8 Aliud est exigere aliud solutionem recipere.
9 Cuius consensus requiritur in agendo eius requiritur in recipi-
endo solutionem.
10 Si pecunia sit soluta patri ⁊ peruenit ad filiam ex hoc cōtingit li
beratio filie.
11 Quod non valet ab initio confirmatur ex post facto propter su-
perueniētiam equitatis.
12 Exigere est ab inuito extorquere.
13 Mulier que cessit actionem de dote an dicatur exegisse.
14 Agere ⁊ recipere procedunt paribus regulis.
15 An filiusfamilias possit esse in iudicio pro aduentitijs.
16 Fines mandati sunt diligenter custodiendi.
17 Procurator qui habet mandatum indifferenter possit recipere
solutionem sine mandato.
18 Appella. exigere intelligitur de delegatione.
19 Qui habet mandatum ad agendum potest postulare.
20 Pater habet exercitium actionis de dote.
21 Communis actio quā habent pater ⁊ filia in actione de dote: an
equiparetur duobus correis.
22 In duobus reis credendi potest vnus agere sine altero: adeo ꝙ
non tenetur cauere de rato.

NOn solum. Diuidit in. ij. prout tria sunt
principalia dicta. ¶ Not. ex h
1 tex. sm Bar. ⁊ oēs regulā † ꝙ lz cōiūcta psona[a] admit
a tat ad agēdū sine mādato pro cōiūcta psona. l. exigen
di. C. de procu. l. sz ⁊ he. in prin. ff. eo. tamē cōiuncte psone p cōiū
cta psona nunq; solui pōt: istud ptz in hoc tex. qꝛ nulla psona est
magis coniūcta q̄ pater ⁊ filius. Tu pōdera fortius qd iste text.
no. pbat solui cōiūcte psone sine mandato: qd etiā pcedit qñ illa
cōiūcta psona hz cōionē ⁊ sit solutio fiat ad vtilitatē ppriā. Istā
regulā no. glo. in verbo pcuratore. ff. de solu. quā allegat bar. hic
pro ista regula. Adde bonū tex. in. l. q̄si aliena. §. quāq;. ff. de neg.
2 gest. ⁊ in. l. filius paciscēdo. C. de pac. Adde primo † qd queadmo
dum pōt solui cōiūcte psone sine mādato eo. modo affini nō pōt
solui. l. cū maritū. ⁊ ibi Bald. C. de sol. quāuis marit9 possit agere
3 p vxore. l. marit9. C. de pcu. c. fi. C. de pac. cōuē. ¶ † Scdo amplia
vt pcedat etiā si cōiūcta offerat cautionē rati. glo. est no. in. l. ij. ff.
vt leg. no. ca. Sed aduerte pro intelligētia istius notabilis bart.
⁊ cōsidera: qd queadmoduz pater pōt agere pro filia absente dū
modo caueat de rato vt est tex. in. l. ij. §. fi. in fi. s. co. videref a ratio
ne text. ꝙ similiter tunc posset solui patri pro filia absente qñ pa
4 ter cauet de rato ⁊ erit prima limitatio ad hūc tex. ¶ † Scdo cō
sidera qd queadmodū qñ est filia absens ⁊ nō hz iustā cām cōtra
dicēdi pōt solus pater petere absq; aliqua volūtate filie. l. si cum
dotē. §. eo aūt tpe. vbi plenius dicef. j. e. dictum fuit. in. l. ij. §. fi. s.
co. qd etiā tunc pater posset solu. recipere. ¶ Tertio cōsidera qd
queadmodū. l. ij. §. fi. s. co. q̄ reqrit volūtatē filie qñ pater agit de
dote pcedit qñ sumus in dubio ⁊ nō cōstat qñ filia hz causam con
tradicēdi vel nō: qd similiter vr ꝙ regula hui9 tex. videf intelli-
gēda i casu dubio ⁊ sic hoc mō daref triplex limitatio ad istū tex.
veritas tñ pēdet an agere ⁊ solutionē recipere a pari pcedāt. quā
5 materiā examinat Bar. in glo. j. vbi reseruo dicēdū. ¶ † Limita
qd cōiūcte psone solui nō pōt nisi quādo cōiūcta psona est legiti-
mus administrator tūc ei pōt solui: ita limitat An. in. l. qui alie-
na. §. quāq;. ff. de neg. ge. Scdo limita ꝙ lz cōiūcta psona non pos
sit recipere solutionē: tñ pōt cogere debitorē ad deponēdū pecu
niā debitā penes idoneā psonā: ratio qꝛ tūc poti9 dr agere q̄ so-
lutionē recipe. ita limitat Bal. in. l. sin aūt. ff. de neg. gest. ⁊ repu.
singulare quāuis domi. Alexā. hic eū aliter scdm diuersas elect.
6 referat. ¶ † Tertio limita qñ soluif psone cōiūcte ex cōtractu cū
ea celebrato: puta si mater administratrix bonorū filij p eo cōtra
xerit. nā similit p eo poterit solutionē recipere. l. si cū filiofa. post
pncipiū. ⁊ ibi bar. not. ff. d cōpēsa. Lu. ro. ⁊ alex. h. Cō firmo vltra
eos dupliciter. Primo ēt filiofa. ⁊ seruo ⁊ monacho pōt solui ex
cōtractu p eos celebrādo tex. est in. l. qd seru9 ⁊ ibi bar. ff. de posi.
⁊ in. l. qd seru9. ⁊ ibi Bar. no. ff. de solu. ⁊ tex. in. l. si vnus in pn. v. ⁊
solui pōt. ⁊ Bar. ad hoc no. ff. de pac. Bar. ⁊ doc. in. l. fili9 paciscē
do. C. de pactis. Secundo confirmatur qꝛ etiam procurator qu

cōtraxit pcuratorio noīe taliter ꝙ directa actio sibi acquiratur
pōt solui: dato ꝙ dñs prohibeat. ita pbat text. i. l. fi. ff. de solu. de
clarando ⁊ inducendo vt ibi per Imol. ⁊ aliquid per do. Frā. de
7 are. hic. ¶ † Quarto ⁊ vltimo limita predictaz regulā Ludo. ro.
hic: ꝙ coniuncte persone solui non potest: verum est nisi in prodi
go aut minore. arg. l. patri. post princi. ff. de mino. lz restitutio in
integrum requirat speciale mandatū: tñ sm. d. Alex. illa. l. loqui
tur in restitutione q̄ non potest esse nisi fauorabilis minori: secus
est in assertione minoris vnde illa. l. patri. ponit casum exorbitan
8 tem nō debet extēdi sm Alexan. hic. ¶ † Secūdo principaliter
not. ꝙ aliud est exigere aliud solutionē recipere: eo ꝙ exigere est
pprie ab inuito extorquere. l. fideicōmissum. §. si rem. de lega. iij.
glo. in. l. si pacto. in glo. magna in fi. C. de pac. ⁊ qꝛ gl. j. ponit istud
9 notabile reseruo ibi dicendū. ¶ † Tertio no. regulā ꝙ cuius cō
sensus requiritur in agendo eiusdē requiritur in recipiendo solu
tionē: sicut ergo pater non pōt agere sine voluntate filie: ita nec
potest recipere sine ea: ⁊ sic videf ꝙ agere ⁊ solutionē recipere iu-
dicentur a pari presertim arguendo negatiue. ⁊ hoc ideo est pro
pter vniformem rationem vt dicit Bart. de qua regula quomo
do procedat dicam statim in glo. vbi Bart. ponit distinctionez.
10 ¶ † Quarto not. ꝙ si pecunia sit soluta soli patri ⁊ peruenerit ad
11 filiā tñ ex hoc contigit liberatio filie. ¶ † Quinto no. ꝙ illud qd
non valet ab initio cōfirmatur tñ ex postfacto ppter superueniē
tiam equitatis: de quo puncto traditur. in. l. pluribus. §. ⁊ si pla-
ceat. ff. de verbo. obliga. per glos. ⁊ Dy. in regula non firmaf. ⁊ in
regula qd ab initio. de regu. iur. li. vi. ¶ Sexto nota ex. l. seq. si cū
pater ibi doli mali exceptiōe repellif qd qñ directa solutio libe-
rat ipso iure indirecta ope exceptionis. de quo dicetur in vltima
glo. post Bar. ¶ Glo. in ver. exigenda. diuidif in tres. In pma
declarat tex. In secunda respondet tacite obiectioni. In tertia cō
trariū eē i pcuratore litis. scda ibi: videbaf. tertia ibi: ⁊ ecōtra exi
git procu. ¶ In eadem gl. ad fi. sicut glo. habet tres partes: ita
collige tres cōclusiones. Prima conclusio glo. est ꝙ est differētia
inter verbum exigere ⁊ exoluere. vt per glo. hic. Secunda conclu
sio est ꝙ petere ⁊ solutionē recipere non ijsdez regulis procedūt.
Tertia conclusio est ex ista glo. iuncto tex. ꝙ procurator cōstitu-
12 tus ad exigendum non pōt spōtaneā solutionē recipere. † Circa
pmā cōclusionē ꝙ exigere est ab inuito extorquere. l. fideicōmissa a
allegata in gl. Adde glo. in. l. sed ⁊ si lege. §. j. ff. de peti. here. ⁊ gl.
in. l. debitor. ff. de verb. signi. Adde aliam in. l. si pacto quo. in gl.
fi. C. de pac. Adde etiā differentiā inter verbū exigere ⁊ verbū ex
torquere: qꝛ extorqueri dicitur illud quod per importunitatē pe
tentis obtinetur. ita declarat glo. in. c. vnico. in ver. extorsit. de re
ligio. domi. in. vj. Sed ad ppositū nostrū adde ꝙ exigere est etiā
a volente. tex. est in. l. si cū dotē. §. j. in ver. exactam. ⁊ ibi glo. j. eo. ⁊
ibidē. d. Alex. in. j. not. ad hoc not. ⁊ glo. in. l. j. in glo. fi. ad fi. C. de
carbo. edic. ⁊ glo. expressa in. l. falsus. vbi Cy. ⁊ Bal. C. de furtis.
¶ Pro ista cōclusione ꝙ exigere sit etiā a volente pōderat Alex.
hic. tex. in. l. si pupilli. §. fi. ff. de nego. gest. vbi dicit imputaf nego
tiorum gestori si non exegerit a seipso qd debet esse qd intelligif
de voluntaria solutione nō de coacta que fit in iudicio sed nō cū-
do per mendicata suffragia ꝙ exigere intelligitur de voluntaria
solutione pōdera esse tex. meliorē de iure. in. l. verbū exacte. ff. de
verb. signi. vbi iurisconsultus declarando verbū exigere. dicit ꝙ
comprehendit delegationem ⁊ tamen debitor inuitus sed volēs
13 delegari nō potest. l. j. ⁊. l. nec creditoris. C. de noua. † Item circa
istud verbū exigere vide notabilē questionē quā ponit Bar. in re
pe. aut. hoc locum. in vlti. q. C. si secun nup. mul. et dicit Barto.
ibi quod vidit valde peritos in ea dubitari vbi testator reliquit
vxorem suam vsufructuariam omniū bonorum suorū si caste vi-
xerit donec dotē suā exegerit. pone ꝙ mulier cesserit alteri actio-
nem suam de dote an hoc solo dicatur exegisse ⁊ sic an ppter hoc
cadat ab vsufructu. ⁊ Bar. ibi declarat ⁊ disputat tandē cōcludit
ꝙ nō cadit p tex. i. l. debitor de. v. sig. vt ibi p eū. Quid erit i casu
superiori qñ affines soluerēt vxori spōte dotē suā an cadat ab vsu
fructu: breuiter bar. dicit ꝙ nō. i. l. ampli9 ñ petitū i vlti. col. ff. rē
ra. hab. Bal. i. l. j. C. de legi. ⁊ in. l. ij. C. de his que pene noīe. facit
vna glo. no. in. l. inuitus. §. j. ff. de reg. iur. quā Bar. ibi exclamat.
14 ¶ Circa secundā conclusionem glos. † quod agere ⁊ recipere pa-
ribus regulis procedant: verum qꝛ glo. non bene declarat q̄uis
alleget leges pro ⁊ contra. ideo Dy. ⁊ antiqui in ista materia di-
stinguūt q̄uis bar. ipsā sibi totā ascribat: ideo facias tibi duos
casus principales: vt per Bart. hic. Tu autem adde primo circa
doctrinā Bar. quā pōderat Bar. vno verbo expedire ꝙ vbi est
ratio vniformis qui non potest agere in iudicio non potest extra
iudicium solutionē recipere. ita loquitur tex. hic: vbi in patre ⁊ fi
lia ppter cōmunionē ⁊ sic ppter pIudiciū interesse: sed qñ esset
diuersa ratio esset secus. tunc successiue aduerte inq̄tum Barto.
querit vtrum in casibus in quibus non acquiritur vsusfructus
patri in illis non potest esse in iudicio filius sine consensu patris

a ¶ Coniun-
cta persona
adde Abb.
in. c. cū. M.
ferrarieñ. in
ij. col. de cō
sti. Abb. i. c.
ex p te deca-
ni. de rescri.
abb. in. c. co
rā. i. iij. col.
de offi. dle.
abb. i. c. q̄re
lā in. iiij. co-
lū. dec elc.

an in illis posset solui filio sine consensu patris pondera ꝙ etiam in aduentitijs requiratur cōsensus patris. Istud ita simpliciter videtur falsum qꝛ imo est totū contrariū: qꝛ filiusfa. pōt in aduentitijs esse in iudicio sine patris cōsensu: qꝛ nō est legitimus administrator. c. fi. in fi. de iud. in vi. glo. in. l. ij. §. si filio. ff. cōmo. ⁊ dixi in l. ij. in prin. s. eo. sed voluit dicere Bar. nam Bar. met. in. d. l. fi. §.

15 necessitate declarādo istū passum sic distinguit. † Aut loquimur in casibus in quibus non queritur vsusfructus patri: eo qꝛ non pōt ⁊ sunt decē casus quos ponit glos. mag. in auth. idem. C. de bo. que libe. in illis non requiritur consensus patris: aut loquimur in casibus in quibus patri nō queritur vsusfructus in aduētitijs: qꝛ pater non vult: tunc filius non potest esse in iudicio sine cōsensu patris nec est necesse qd pater aperte dicat in signum repudiationis. ita loquitur. §. necessitatem. qd patet continuando illū. §. ad precedentem. ⁊ isto modo oportet ꝙ intelligatur Bar. hic: vꝫ qn pater non vult vsumfructū: sed considera intelligendo Bar. isto modo vt doc. intelligunt. ⁊ idē refert Bar. in. d. §. necessitate. videtur ꝙ Bar. male dicat dū dicit ꝙ pater potest solutionē recipere: arguo sic ꝙ non sit diuersa ratio. nam eadē ratio militabit in aduētitijs in quibus pater non cōsentit nec habet vsumfructū. Considera etiam ꝙ ille intellectus Bart. in. d. §. necessitate. non tenetur cōiter qꝛ Pau. de ca. ⁊ Rapha. ibi dicūt ꝙ est falsus. ponit Aret. in §. actiones autē de pecu. in. j. ⁊ vlti. char. insti. de acti. vbi dixi successiue adducitur ingētum Barto. fundat opi. suam in. l. fi. §. filijs autem. C. de bo. que libe. a contrario sensu: vel in taxatiua dumtaxat ⁊ videtur cū inductio illius tex. sit periculosa duplici fundamento. Primo per rationē illius tex. dum dicit qꝛ pater tenetur alere filiū hoc est dicere alij non possunt alienare aduentitia: ista ratio procedit siue acquiratur vsusfructus siue non patri. Secundo ⁊ fortius ꝙ illa inductio sit periculosa ꝓbo. nam sequeretur quod vbi vsusfructus acquireretur patri posset filius alienare: ⁊ alienando posset testari qd est contra. l. fin. C. qui testa. fa. pos. sed nota esse tex cōtrariū. d. l. fi. vꝫ tex. in. l. imperator. ff. ad treb. vbi dicit tex. formaliter quod filiusfa. in aduentitijs equiparatur militi: sed miles potest alienare ⁊ facere testm̄ ⁊ similia. l. ij. C. ad macedo. Sed pondera alium text. in. l. fi. §. fi. C. de bo. que lib. vbi filiusfa. potest manumittere seruū si sit relictus seruus vt statim manumittatur. ad id bene facit text. in auth. vt lic. mat. ⁊ auie. in prin. in verbo. quo quo modo voluit disponere. vbi qn in aduentitijs non queritur vsusfructus patri pōt filius disponere vt voluerit: tamen posses dicere quando pater non potest habere vsumfructū: tamē Bart. loquitur aliter. ¶ Circa tertiā cōclusionē gl. adde ꝙ idē tenet Specu. in tit. de pcu. §. vt aūt. versi. verū vt ad euitādas. ⁊ Lud. rom. hic qꝛ vbi debet fieri stricta interpretatio non recedimus a ꝓprietate vocabuli. l. quicquid astringende. in prin. ff. de verb. obli. sed significatione vocabuli exigere est extorqueri ab inuito. l. ij. C. soluto matri. vbi ponitur copula inter exigere ⁊ recipere: ergo ⁊c.

16 † qꝛ fines mādati sunt diligenter custodiēdi. l. diligēter. in prin. ff. manda. Adde pro cōfirmatione ꝙ adeo forma mādati est diligēter obseruāda ꝙ non solū illud qd fit cōtra mādatū sed etiā illud qd fit preter formā cōmissionis est ipso iure nullum. l. illud. §. sed si ⁊ ibi. Bar. not. qd cuiusqꝫ vniuersi. ⁊ nō solū ad. seruandū mādatū sed quelibet pars ⁊ qualitas mādati. tex. est in. c. cū venissent. ⁊ ibi Bal. de eo qui mittitur in possessionē. c. item cum quis. ⁊ ibi Abb.

17 in. iij. notabili no. de resti. spo. † Contrariū tenēt Bart. ⁊ oēs indifferenter quod procurator qui habet mandatum indifferenter possit recipere solutionem sine mandato probat Bart. vt hic per

a cum. Pro confirmatione facit: nam verba debēt intelligi[a] scdm intentiōem ꝓferētis ⁊ scdꝫ qualitatē ꝑsone ad quā referuntur: vt est tex. in. l. plenū. §. equitij. ff. de vsu ⁊ habi. etiā intelligendo de casu improprijssimo: ita do. Alex. in. l. j. in prin. in. iij. col. ff. ad. l. falci. pōderat Bar. ibi istud velle ⁊ reputat sing. notandū. Istā opi. tenent alij oēs hic ⁊ latius in. l. hoc iure. ff. de solu. cum concor. traditis per Alex. ibi ⁊ vltra cū Bal. Ang. in. l. nā ⁊ nocere. ff. de pactis. ⁊ pro ista opi. dicit Ang. ꝙ esset diabolicū qd si aliquis vult spōte soluere ꝓcuratori dato ad exigendū ⁊ nō possit contra. §. fi. instit. de pen. teme. litigā. Sed ad istud fundamentum respondeo ꝙ istud nihil facit. ꝓbo dupliciter. primo habemus tex. in. l. hoc iure. ff. de solu. vbi si debitor velit soluere spōte non pōt procuratori constituto ad litigandū: ratio est qꝛ potest soluere dn̄o si vult euitare iudiciū. Pro ista ista parte facit text. in. l. verbū exacte. ff.

18 de verbo. signifi. vbi vult † qd appellatis exigere intelligitur etiā de delegatione ⁊ licet mandatū sit stricti iuris tamen sufficit implere ꝑ equipollens: vt dicūt Moder. cōtra. l. fi. §. fi. ff. mā. ⁊ in. l. si quis

19 mihi bona. vbi Bar. ⁊ alij. ff. māda. † hinc est ꝙ si habeat mādatū ad exigendū pōt etiā postulare. tex. est in. c. in causis. de ele. no. gl. in. c. si cōpromissarius. in glo. parua. in verbo. eligendū. de elec. in vi. ⁊ tn̄ ista differunt qꝛ postulatio indignū electio dignū respicit ¶ Glo. in verbo que diuiditur in quinqꝫ partes. In prima declarat tex. In scda timore contrarij tripliciter respondet. In tertia

[a] ¶ Verba debēt itelligi. adde. c. humane. xxxij. q. v. ⁊ in. c. in telligentia de verb. sig.

format. q. In quarta infert. In quinta format aliā. q. Scda ibi et dic que actio idest. Tertia ibi: sed qualiter est actio communis. Quarta ibi ⁊ fm̄ hoc nō oportet. Quinta ibi sed scdm hoc qꝛ cauet de. ¶ In ea. glo. ibi responde sicut duobus heredibus. Ista prima similitudo reprehēditur ⁊ bene qꝛ vnus ex coheredibus nūqꝫ pōt agere pro alio coherede nisi ꝑ se. l. sepe. ff. de re iudi. ptꝫ etiā qꝛ mortuo vno coherede transmittit ad alios heredes: secus est in dote ⁊ per istud reprehendo ꝙ dicit Cy. ⁊ Bar. hic quādo duo successerūt in vna re indiuisa. ¶ In eadē glos. ibi sed plusculū ha-

20 bet pater. Nota ex ista gl. duas cōclusiōes. † Prima qd pater ha

21 bet exercitiū actionis de dote. † Scda ꝙ cōmunitas quā habet pater ⁊ filia in actione de dote equiparatur duobus correis. ¶ Circa primā cōclusionē cōtrafacit qꝛ etiā filia habet exercitiū actionis de dote volente patre. auth. ꝙ locū. C. de colla. responde vt ꝑ Bar. hic istud ꝙ dicit Bar. est verū ⁊ est glo. ordi. in. l. si cum dotem. in prin. j. eo. sed vide tex. in quo se fundat Bar. videtur facere cōtra eum vꝫ text. in. l. filiusfa. §. filia. ff. de procu. Alexā. ibi ⁊ in. d. auth. quod locū respōdet ꝙ ille tex. loquitur quādo pater non potest: puta qꝛ est turpis ꝑsona vt per Alexā. ibi sed ista ꝯsideratio nō placet qꝛ ille tex. non solum loquitur quādo pater est turpis persona: sed etiam quando pater est absens ideo ⁊c. ⁊ tamē filia agit absqꝫ eo qd pater cōsentiat expresse dicā in. d. l. si cum dotē. §. j. ¶ Circa secūdam conclusionē glo. istam similitudinē reprehendit glos. hic in fin. reprehēdunt doc. ex alio qꝛ in duobus reis plures sunt obligati ⁊ tamē in actione de dote nō est nisi vna actio vt ꝑ Bar. Tu reprehende ex alio. nam in duobus correis vno mortuo trāsmittitur actio in heredes suos. tex. est in. l. in. lege falci. §. obseruādum. ff. ad. l. falci. l. in duobus reis. ff. de duo. reis. tn̄ si moritur pater consolidatur tota in personam filie. l. vnica. §. videamus. C. de rei vxo. actio. ⁊ non transit ad heredes. ¶ In ea. glos. in fin. not.

22 diligenter istam gl. que allegatur sepe pro nota. † ꝙ i duobus reis credendi potest vnus agere sine altero adeo ꝙ non tenetur etiam cauere de rato: ⁊ dicit Paul. de ca. ꝙ non inuenies similem glo. de iure: subdit tamen Barto. hic ꝙ tenetur cauere de defendēdo reū ⁊c. ¶ Sl. i ver. tollet. diuiditur i duas. In prima assignat rōnē ad tex. in scda no. ex tex. scda ibi: itē no. ꝙ liberor. ¶ In ea. gl. ibi item no. ꝙ liberor soluendo alij: contra istud no. ⁊ contra textum. Bar. format tres oppo. vt per eum hic. ¶ Circa fm̄ contrariuꝫ Bar. solu. Bart. non est bona qꝛ faceret illa solu. violare literam: melior est ergo quia in. l. ista loquitur mediate. lex vero precedēs loquitur immediate. Tu considera ⁊ est ex iuncto Raph. cu. potest defendi alijs duabus rationibus nam ideo in casu. l. non solum solutio facta soli filie non liberet ne factum preiudicet patri postqꝫ ergo filia decessit cessat ista suspicio.

1 Donec durat matrimoniū fructus sunt mariti.

2 Tria requiruntur ad hoc vt maritus lucretur fructus dotis.

3 Si maritus non sustineat onera matrimonij non lucratur fructus dotis.

4 Licet maritus sustineat onera matrimonij: tamen ante traditionem fundi mulier non constituitur in aliqua mora etiam irregulari.

5 Predium non dicitur dotale nisi tradita possessione.

6 Ubi disputamus de tempore: nisi sciamus oportet nos ignorare progressum.

7 Annus emergens potest incipere quandocunqꝫ. annus communis in aliquibus partibus ab incarnatione in aliquibus a natiuitate.

8 Dos dicitur constituta ex sola promissione sine traditione.

9 An actio ex stipulatu que competit marito vt dos sibi tradatur sit bonefidei: sicut illa que competit mulieri pro restituenda.

10 Non potest fieri ꝙ vnus contractus producat vnam actionē que sit ex vna parte bonefidei ex altera stricti iuris.

11 Si maritus substineat onera matrimonij an mulier constituatur in mora re ipsa.

12 Maritus non dicitur adimplere perfecte contractuꝫ pro parte sua ex quo tenetur alere vxorem toto tempore matrimonij: ⁊ sic obligatio sua habet causam successiuam.

13 Maritus constante matrimonio potest remittere ⁊ donare vxori vsuras que debentur ex dote.

14 Mora non committitur nisi per lapsum biennij aut per interpellationem.

15 Quando mulier promittit dotē marito vult maritū lucrari dotem sub duplici conditiōe: scilicet si matrimonium sequatur ⁊ si substinuerit onera matrimonij.

16 An ambasiator qui venit hora tertia ⁊c. debeat habere salarium totius diei.

De diuisione. Ista. l. continuatur vt per Bart. ⁊ docto. hic. Ad cuius

1 dentiam † debetis scire ꝙ donec durat matrimonium fructus sunt mariti: sed qꝛ euenit ꝙ aliquando fit diuortium aut

tium aut morte disoluebatur matrimoniū:ideo pro rata temporis illius anni quo moritur vxor pro ea rata debet maritus habere partē illorū fructuū perceptorum illo anno.l.diuortio.§.eo.
2 cum alijs cōcor.ibi positis.¶ †Nota ex ista.l.ꝙ licet marit⁹ sustineat onera matrimonij et propterea debet fructus lucrari.l.pro oneribus.C.de iure do.l.dotis fruct⁹.et.l.si qui stichū.§.ibi dos ff.de iure do.tñ si dos nōdum est sibi tradita non ante incipit lucrari fructus dotis:qꝛ ꝓpter hoc mulier non est in mora:⁊ ratio est qꝛ ante traditionē nō dicit̄ res dotalis:⁊ sic pondera ꝙ est necesse qꝺ tria copulatiue concurrant ad hoc vt maritus lucretur fructus.¶Primo ꝙ matrimonium sit contractū actualiter.nam fructus qui ante recipiunt̄ augēt dotē.l.j.⁊.l.si marito.§.fin.ꝭ.eo.
a ¶Scđo requiritur ꝙ maritus sustineat[a] onera matrimonij alias tenet̄ restituere fruct⁹ perceptos.l.cū post.§.in domū.ff.de iur.do.¶Itē requirit̄ qꝺ dos sit tradita qꝛ si nulla dos tradere|t̄ nihil lucraretur:intellige tñ vbi mulier nō esset in mora:quia ex mora sua nō debet quis esse melioris conditionis.¶Sed rō istorū trium supradictorū est:et credo qꝺ quilibet diceret qꝛ sequuta traditione est maritus dn̄s ergo ⁊c.¶Sed ista ratio nō videt̄ mihi bona:probo primo ꝑ rōnē.scđo ꝑ text.nā si maritus lucraret̄ fruct⁹ rei dotalis rōne dominij:sequeret̄ qꝺ etiā sol.mat.lucraretur integros fructus.nam solu.matri.ante actualē restitutionē semper remanet dn̄s.probatur qꝛ si dominium trāsiret in mulierem nō posset agere actiōe de dote:ergo nō est bona rō ꝙ lucret̄ rōne dominij.
¶Scđo ad hoc do tibi casum ineuitabilem in.c.salubriter.de vsu.vbi socer pignorauit fundū pro dote marito maritus lucrat̄ fructus perceptos ex fundo constante matrimonio:ecce ergo qualiter non est vera illa rō supradicta.nā est ibi tex.qꝺ maritus etiam cōstante matrimonio lucrat̄ fructus lꝫ nō sit dn̄s.¶Solus Raph.cu.ꝓpendit de illo tex.et dicit ꝙ ille tex.dꝫ intelligi qñ socer fecisset pactū de pignorando ⁊ ꝙ maritus lucraret̄ tales fructus ⁊ nō est pactū vsurariū.¶Ista solutio nō est bona.¶Primo qꝛ ille tex.de pacto verbū nullum.Sed cū pactum sit facti.l.si vnus.§.pactus ne peteret.ff.de pac.sed cū facta non presumunt̄ nisi probent̄.l.in bello.§.facte.ff.de cap.et postlimi.re.ergo non debemus presumere qꝺ in illo tex.fuerit factū ⁊c.¶Scđo considera rōnem decidendi nam dicit tex.quod rō est propter onera matrimonij que sustinet maritus.Ista rō decidendi est generalis:ergo etiā si non esset pactū dꝫ lucrari fructus ergo ꝑceptio fructuū nō est rōne dominij.
¶Breuiter igitur dic ꝙ ratio est cuiusdā equitatis.nam ex quo contracto matrimonio sustineat maritus onera.l.statuit qꝺ maritus lucretur fructus rei tradite vel in dotē vel in pignus dūmō traditio sit.et qꝺ sit ista ratio habes tex.in.d.c.salubriter.h est ꝙ si ista
3 rō cesset †ꝙ si maritus non sustineat onera matrimonij non lucratur maritus tales fructus.l.aliūnc.§.seia.ff.de annuis leg.text.est in.l.ex facto.in princi.ff.de vulga.⁊ pupil.et ideo leges nostre statuerunt qꝺ pro rata temporis pro qua maritus sustinet onera matrimonij ꝓ illa rata lucrat̄ fruct⁹:sol.ma.ꝗuis duret dominiū:qꝛ cessat ratio matrimonij cessat maritus percipere fructus propter
4 equitatem.¶ †Scđo diligenter no.ex isto tex.qꝺ lꝫ marit⁹ sustineat onera matrimonij:tñ ante traditionē fundi mulier non constituitur in aliqua mora:etiā irregulari.patet qꝛ si esset in mora perderet fructus:⁊ sic pondera qꝺ est gl.et tex.cōtra glo.et Bar.qui dicit ꝙ ꝗprimum maritus sustinet onera matrimonij statim
5 mulier cōstituit̄ in mora et sic est contra text.¶ †Tertio no.text.qꝺ prediū nō dicit̄ dotale nisi tradita possessione:ita dicit text.in fin.et text.in.l.dotale.§.j.ff.de fund.dota.et sic correlarie nota.ex hoc text.ꝭm Bal.Imo.⁊ omnes moder.indifferēter ꝙ dominiū rei dotalis non trāsfertur in maritum sine traditione:⁊ sic pondera qꝺ cōtractus dotis in hoc non est magis priuilegiatus quā sint alij cōtractus:nā sicut in alijs cōtractib⁹ nō transfert̄ dominiū sine traditione:vt est tex.in.l.traditionibus.C.de pac.l.pe.C.de rei vēdi.ita ex cōtractu dotis nō transfertur dominiū sine traditione.¶Imo alibi dicit Angel.qꝺ si dn̄s alicuius rei habeat rem pro indiuiso et emat aliam partem a socio:non tñ acquirit dominiū sine traditione:ita Ange.in.l.ij.ff.de stipula.seruo.¶Adde qꝺ idem procedit etiam in dote vniuersali:vꝫ qñ mulier vniuersaliter tradidisset oīa bona in dotem gloss.est singularis in.l.j.in ver.vniuerse.ff.pro dot.per quam ad hoc not.Bald.Imo.et omnes Moder.cum concor.hic traditis per Alexan.¶Confirmatur quia in alijs contractibus regulariter nō trāsfert̄ dominiū sine traditione.l.qui tibi.⁊ ibi bal.ad hoc not.C.de his q a nō domi.ma.l.q tibi hereditatē vēdidit.C.de heredi.vel actio.vendi.¶Fallit in cōtractu societatis vniuersalis.Bar.in.l.j.ff.pro socio.bal.in.l.j.ff.de vsucapio.per bald.in.l.j.C.de cōdictione furtiua.⁊ in.l.traditionibus.C.de pactis.¶Licet omnes ita teneāt:ego puto ꝙ notabile sit bonum quod iste textus nihil faciat.nam textus bene dicit quod predium efficitur dotale quando tradita possessio est:et consequenter sine traditione non potest predium esse dotale:et tamen text.de dominio verbum nullum:tamen dico qꝺ predium potest esse dotale sine translatione dominij.glo.in.l.dotale.§.j.ff.de fun.dota.Bar.in rubri.supra eodem in penul.col.nam igitur iste tex.nihil ꝓbat ꝙ nō transferatur dominiū sine traditione neç est consideratio fructuū istud concludit qꝛ si prediū alienū efficiatur dotale sicut paratur causa vsucapiendi:ita acquisitio fructuū per regulā.l.clauibus.ff.de contrahēda emptione.¶Adde ꝙ licet dominium rei dotalis non transeat in maritū sine traditione.tñ ecōtra soluto matrimonio dominiū rei dotalis transit in mulierem sine traditione per dispositionē.l.in reb⁹.C.de iure dotium.de cuius intellectu al's dicetur.et rō diuersitatis potest esse:quia mulier constante matrimonio semper habuit qualequale dominiū in re dotali:ideo soluto matrimonio est potius confirmatio quam noua translatio:ita bald.in.l.traditionibus.ī vlti.col.C.de
6 pactis.¶ †Quarto no.ex isto tex.ꝭm bald.et Imo.qꝺ vbi disputamus de tempore nisi sciamus oportet nos ignorare ꝓgressum qꝺ est notandū ꝭm eos ad testes qui deponunt de tempore tamen potes dicere qꝺ in hoc tex.cōputatio fit habito respectu ad principium temporis:ideo necesse est habere principium vt sciamus
7 computare ¶ †Quinto nota qꝺ annus emergens potest incipere quādocūqꝫ:annus vero communis ī aliquibus partibus incipit ab incarnatione[b] in aliquibus a natiuitate.¶Sexto pōdera
8 ra diligenter tex.in verbo constitute dotis iuncta gl.†quod dos dicitur cōstituta ex sola ꝓmissione sine traditione.Idē tenet glos.in.l.vnica.§.accedit.in v̊bo fecit.⁊ ibi Sali.eam no.C.de rei vxo.actio.tñ licet dicat̄ dos cōstituta nō dicit̄ res dotalis nisi sequuta traditione.tex.est hic no.vnde pondera hic esse tex.egregium qꝺ maritus qui debet lucrari fructus dotis ex re dotali:tñ non lucratur fructus ex dote constituta.¶Ergo similiter dicetur qꝺ maritus qui ex forma statuti dꝫ lucrari dotē ꝙ nō lucretur in dote cōstituta:de quo habetur ꝑ Barto.l.⁊ alios in.l.iubem⁹.§.sane.C.de sacrosan.eccle.⁊ dixi in rub.ꝭ.remissiue.¶Gloss in verbo de diuisione nō diuiditur qꝛ declarat text.¶Glo.in verbo tradita possessio.diuiditur ī quatuor partes pricipales.In prima remouet vnum cōtrarium.In scđa remouet aliud In tertia aliud.In quarta allegat cōcordantem legem.scđa ibi imputari.tertia ibi.sed videt̄.quarta ibi ⁊ facit.¶In ea glo.ibi cum actio sit bonefidei.s.ex stipulatione.¶Pro clara intelligentia istius partis gloss.
9 reassumo in dubium quod dicit glo.† an actio ex stipulatu que competit mulieri pro dote restituenda:sit stricti iuris prout est natura sui:vtilitas est euidens ꝑ gl.istam hic firmat ꝙ talis actio ex stipulatu sit bonefidei:et istā opi.sequunt̄ Bart.et Bal.⁊ cōiter alij.et Cy.Dy.⁊ alij in.l.j.§.sed et si non ignoramus.C.de rei vxo.actio.et ista est cōis.¶Pro ista parte ponderatur text.ī.l.j.§.et vt plenius circa finē.iūcto.§.sed ⁊ si nō ignoramus.C.d̄ rei vxo.actio.hoc mō inducendo.nā in.§.et vt plenius.imperator prouidet ex vtraqꝫ parte tam mariti ꝗ̄ vxoris et prouidet circa stipulationem fictam et circa hypothecam:postea continuatiue venit ver.sed ⁊ si non ignoramus.et disponit ꝙ ista actio ex stipulatu est bonefidei ergo disponit ex parte vtriusqꝫ:et ita declarat gloss.in rub.C.de rei vxo.actio.¶Scđo pro ista parte mouetur Bart.et fuit sua nam dicit Barto.ꝙ non putat posse reperiri qꝺ actio ex vno contractu sit ex vna parte bonefidei ⁊ ex altera stricti iuris.
¶Sunt aliqui qui rn̄dent ⁊ colorate qꝺ arg.Bar.cōcluderet quando idē ꝯtractus eodē tꝑe producit petitionē ab vtraqꝫ parte eodē tꝑe:tunc est absurdū qꝺ dicit bar.sicut in ꝯtractibus emptionis qui producunt duas actiones vnā ex vendito aliā ex empto sed cōtract⁹ dotis nō producit duas actiones eodē tꝑe ab vtraqꝫ parte:quia a principio qñ est contractum matrimonium producit actionē de dote soli marito sed non mulieri:sed soluto matrimonio actio cōpetit soli vxori et nō marito:quia ergo eodē tēpore iste cōtractus nō producit duas actiones:ideo non est absurdum qꝺ a princ.acquiratur actio de dote que sit bonefidei marito:postea soluto matrimonio cōpetat vxori que est stricti iuris:tñ posses replicare per.l.obligationū fere.§.placet.ff.de actio.et obli.qꝛ idē cōtractus ex solo cursu tꝑis nō dꝫ inducere variationē.¶Tu autē cōsidera in argu.aliud.nā in cōtractu dotis marit⁹ agit:vt dos sibi tradat̄:mulier vero soluto matrimonio agit:vt dos sibi restituat̄:sed habeo qꝺ fauorabilior est causa qñ agit̄ ad restituendū ꝗ̄ qñ agitur ad dandū.l.videamus.ij.§.si actionē.ff.de vsu.ergo videt̄ ꝙ actio de dote respectu mulieris debeat videri fauorabilior ꝗ̄ respectu mariti.¶Posses tu retorquere argu.in contrariū isto modo dos respectu mariti est titulus onerosus:ex parte vxoris est titulus lucratiuus.l.oēs.et.l.ex promissione.ff.de actio.et obli.l.si.§.si a socero.et ibi Bar.ff.que in fraudē credi.magis ergo deberet fauere marito ꝗ̄ vxori.ergo videt̄ dicendū
10 qꝺ ex parte mariti sit etiā bonefidei.† Cōsidera etiā vltra omnes licet Bar.dicat ꝙ nō pōt reperiri ꝙ vnus contractus producat vnam actionē que bonefidei sit ex vna parte ex altera vero stricti iuris.Ego credo ꝙ hoc nō sit monstrū.nā reperio cōtrariū:ostēdo sic.actio ex ꝯtractu de peculio ꝯtra patrē ⁊ filiū est vna ⁊ eadē

a ¶Marit⁹ sustineat ad de docto.in rub.d̄ spōsa.
b ¶Incipit ab incarnatione.adde gl.in ver.ex tꝑe.in cle.j.de sum.tri.gl.in ru.C.de indi.lib.x.Spe.ti.d̄ instru.edi.ī princ.Rota deci.xliij.in antiqs.bar.ī.l.liberorū in.§.si.accusator.ff.de accu.

l.iij.§.sed si filius.⁊.§.nec interest.ff.de peculio.⁊ tamen quatenus
datur contra patrem semper est stricti iuris ⁊ contra filium est bo-
nefidei etiam actio de peculio.tex.est in.l.mora.§.pe.ff.de vsu. Ita
expresse firmat Bart.met.in.l.j.in prin.in.v.colũ.ff.de peculio.et
refert Bar.ita tenere Gui.in.l.iij.§.iulia.eo.titu. Ita etiam tenet
Nico.de neapo.in.§.in personarum.in apostolis.instit.de actio.
ergo pondera fortius qͦ vna ⁊ eadem actio numero ex vna parte
est bone fidei ex alia est stricti iuris respectu diuersarum persona-
rũ quãto magis vbi sunt diuerse. Et sic ego prosterno fundamẽ-
tum Bar.esse verum:qꝛ Bart.in.d.l.j.non probat istud.l.vel ra-
tione forti seu argu. Et reperio qͦ contrarium tenent Joã.fab.⁊
Ange.in.§.actiones autem de peculio.institu.de actio.tamẽ si est
verum qͦ dicit Barto.ibi est falsum argumentum suum. Ex istis
ergo doctores cõiter tenent cũ glo.ꝙ actio ex stipulatu que cõpe-
tit marito ⁊ vxori sit boefidei ⁊ stricti iuris. Contrariũ tenet Jac.
de are.⁊ Alberti.de ro.hic refert istã opinionem ⁊ eam sequitur
mouebatur quia non reperitur ꝙ actio ex stipulatu sit bonefidei
nisi qñ competit mulieri ad repetendum dotem.§.fuerat.insti.de
acti.ergo aliter ꝙ̃ mulieri debet cẽseri stricti iuris per regulam.l.
quicquid astringende.ff.de verb.obli.sed rñde qͦ in illo.§.fuerat.
non est plene de hoc prouisum.sed bene per dictum.§.sed ⁊ si non
ignoramus. Scdo põderat ipse glo.in.l.ij.in prin.in verbo nec co-
gitur.s.eo.vbi actio ex stipulatu pro dote qñ cõpetit mulieri est
bonefidei:ideo debet tunc caueri al's est stricti iuris. Sz ad illam
glo.respondent.Bart.⁊ doc.ꝙ illa glo.itelligitur de actione que
competit extaneo:sed actio que cõpetit mulieri siue marito est bo-
nefidei. Et ratio diuersitatis est ſm Bart.licet nõ dicat qꝛ extra-
neus censetur donare mulieri dotẽ:ideo est necessarium qͦ stipu-
leẽ:sed actio ex stipulatu que cõpetit vxori vel marito cõnumera-
tur in.§.actionũ.insti.de actio. Sed que est rõ rõnis:dic qꝛ extra-
neo non ꝓuidetur de stipulatione nisi ipse expresse stipuleẽ.secus
est in muliere vel marito:qꝛ lex tacite stipulaẽ. Sed aduerte lꝫ alij
scribẽtes non sint recordati ego reperio qͦ alibi Bar.sibi contra-
rius pleni⁹ cõsiderauit quã hic in repetitiõe.l.si ꝯstante.in prin.
vj.questionis scdc partis principalis.ĩ eo.vbi Bar.querit nũqd
actio ex stipulatu competens extraneo sit bonefidei:⁊ tenet qͦ sic:
⁊ mouetur ibi Bar.pluribus fundamentis vt ibi per eum. Cõsi-
dera ꝙ inductio Barto.quã ibi facit non est bona.bene dicit tex.
qͦ siue extraneus siue ipsa mulier dederit dotem:admitto tamen
si mulier siue extraneus dederit dotem:non per hoc cõpetit actio
extraneo sed mulieri:⁊ si diceres ex quo tex.loquiẽ simpliciter in-
telligitur etiaꝫ de actione que datur extraneo. Tertio ꝓ opi.Ja.
de are.videtur stringere tex.in.l.si.§.pe.ff.de iu.do.vbi dicit text.
qͦ fructus dentur marito post biennium vel post lit.contesta.ex
quo dicit post lit.contesta.text.ostendit qͦ actio de dote est stricti
iuris.responde qͦ text.ibi considerat lit.contesta.quia alia inter-
pretatio non precessisset:ideo attenditur tempus lit.cõtesta. dñs
Alex.dicit ꝙ ille tex.formaliter ponit solutio.quia subdit nõ per
hoc aufertur quin maritus possit interpellari citra lit.contesta.⁊
constituere in mora:et Bald.ibi precise not.illum text.ad hoc.
Et per illum tex.teneo magis communem sententiã ꝙ̃ per Alex.
supra allegatam. ¶In eadem glo.ad finem pro clara intelligen-
11 tia huius gloss.reassumo articulum in dubium.† si maritus susti-
neat onera matrimonij:an mulier constituatur in mora re ipsa
absq; alia interpretatione glo.concludit ꝙ sic:nisi in duobus casi-
bus vt hic per glo. Pro prima cõclusione mouetur glo.forti fun-
damento qͦ Bar.clarius explicat hic. Contra conclusionẽ gloss.
Jac.de are.Andr.de pisis.Pet.de bellaper Rayn.⁊ Albe.hic.
mouenẽ per tex.in.l.si.§.preterea.C.de iure do.⁊ ibi per Bal.ideꝫ
tenent Bal.Ang.Lud.Paulus ⁊.d.Franc.hic. Ego anteꝙ̃ de-
ueniam ad articulum principalem prius intendo examinare oĩa
12 dicta Bart.postea descendemus ad articulum.† Considera ergo
primo fundamentum Andree de pisis relatum per Bar.qͦ ma-
ritus nõ diciẽ perfecte adimplere cõtractũ pro parte sua:ex quo
teneẽ alere vxorẽ toto tpe matrimonij:⁊ sic obligatio sua hꝫ cau-
sam successiuã que nõ põt perfecte impleri donec matrimonium
durat.glo.in.l.corruptionem.C.de vsufru.vt per Bar.hic Bar.
reprehẽdit:vt hic per eũ. Ista reprobatio Bar.non est bona:qꝛ
quãdo quis locauit domũ pluribus annis locatio hꝫ tractus plu-
res vt in.l.si seruus cõis menij ⁊ castrensis peculij.§.cũ seruus fru-
ctuarius.⁊ ibi no.Barto.ff.de stipula.seruo.ergo cũ sint tot loca-
tiones quot anni merito põt quolibet anno petere pensioneꝫ do-
mus.sed nõ est sic in casu nostro.ideo.d.Alex.rñdet aliter.⁊ lꝫ ipe
non dicat est tñ fundamentũ Bald.⁊ dicit sic.vt hic per eum. Tu
aũt subtili⁹ stringe illud fundamentũ.nã si vera esset rõ Andree.
de pisis sequereẽ ꝙ si marit⁹ sustineret onera mrĩmonij.⁊ expres-
se interpellaret vxorẽ vt sibi traderet dotem:vxor non ꝯstitueretẽ
in mora.probaẽ.nã ex quo maritus ꝑfecte non implet mulier ha-
beret iustã cãm nõ soluendi.⁊ ꝑ ꝯsequẽs excusareẽ a mora.l.si qs
solutioni.vbi tex.no.ff.de solu.⁊.l.qͦ te.ff.si cer.pe.⁊ tñ habemus
qͦ per interpellationẽ aliquis constituitur in mora.l.si.§.si.C.de
iure do.ergo fundamentũ Andree non est bonũ. Sed tu aduerte
qͦ ista fundamenta licet videantur colorata nihil valent.⁊ dñs
Alex.equiuocauit circa fundamentum Andree de pisis. Nã ista
fundamenta procedũt respectu dotis et in dote.fateor quod dos
habet tacitã conditionẽ si matrimoniũ sequatur.l.dotis fructus
et.l.stipulatio.ff.de iure do.ergo ꝙ̃ primum matrimonium est se-
quutuꝫ statim impleta est conditio et statim debetur ipsa dos:et
quantum respectu dotis statim perfecta est sed And.loquitur res-
pectu fructuum dotis et dicit ꝙ fructus dotis debentur marito
propter onera matrimonij qꝛ debet alere vxorem vt supra dixi in
tex.dato ergo qͦ durat aliquo tempore perfecte nõ impleuit cuꝫ
teneatur alere toto tpe matrimonij. Successiue inquantũ Andr.
de pisis rñdebat aliter ꝙ maritus põt repudiare mulierẽ.dicit
Bar.ꝙ illa nõ est bona rõ. Aduerte qͦ Bar.nõ bene reprehẽdit
And.probo.nã ĩ alijs ꝯtractib⁹ partes bñ possunt recedere a cõ-
tractu qñ interuenit ꝯsensus vtriusq; partis:vt ꝑ dñz Alex.hic.
l.j.⁊.ij.C.qñ licet ab emptio.di.l.ab emptione.ff.de pac.vbi etiaꝫ
vnus solus etiã re integra non potest discedere a cõtractu.et ma-
ritus solus poterat facere diuortium de iure isto.l.j.ff.de diuor.
et pro pterea dicebat And.qꝛ marit⁹ solus poterat mittere re-
pudiũ:ideo male reprehẽdiẽ a Bar. Successiue aliud fundamen-
tum Pet.de bellaper.dũ dicebat ꝙ mulier non est in mora:quia
maritus videẽ donare fructus reprehẽdit hoc Bar.hic fortificã-
do:vt per eum.Bar.non bene refert fundamentũ Pet.de bella-
perti.nam Pet.respondet et bene ꝙ aliud est in marito aliud in
emptore.nam in marito non est verum ꝙ mulier reipsa sit in mo-
ra.nam maritus censeẽ remittere fructus vxoris ꝓpter affectio-
nem que est inter eos:sed ista ratio cessat in emptore et vendito-
re:qꝛ illi sunt penitus extranei.l.qͦ in vxorẽ.C.de nego.gest. Et
dum subdit Bart.ꝙ in emptore potius presumeremus istud ꝙ̃
13 in marito. Tu aduerte ꝙ ĩ hoc etiã defecit Bar.† qꝛ imo maritus
ꝯstante matrimonio põt remittere ⁊ donare vxori vsuras q̃ debe-
rentur ex dote:tex.est nota.in.l.vir vsuras.ff.de dona.inter vi.et
vxo.vbi est fortior casus quã in quo loquaẽ Bart. Et si tu dice-
res quare potius valet donatio inter maritum et vxorem constã-
te matrimonio quando remittit fructus dotis quam alie donatio-
nes que sunt probibite:respondetur ꝙ donatio inter maritum ⁊
vxorem est probibita:quando maritus diminuit patrimonium
suum:sed qñ maritus non vult acquirere sed vult ꝙ vxor habeat:
tunc talis donatio valet.l.si sponsus.§.si maritus.scdo.⁊ in.§.se-
quen.ff.de do.inter vi.⁊ vxo.et ibi iurisconsultus assignat predi-
ctam rationem:sicut in simili in.l.qui autem.ff.que in fraudeꝫ cre-
di. Sed rñdendo melius ꝙ̃ rñdeat Bart.dic in forma ad funda-
mentum Pet.qͦ in marito presumatur fructus remittere vxori
causa affectionis quã habet in vxorem:dic ꝙ est falsum:qꝛ mari-
tus debet habere fructus titulo oneroso propter onera matri-
monij:ergo excluditur ratio affectionis:eo quia ĩ titulo oneroso
maritus et emptor equiparanẽ.text.est in.l.ex promissione.ff.de
actio.et obli.quã allegat Bart.hic:et ad tex.in.d.l.vir vsuras.li-
cet multa dici possunt ⁊ al's tetigi in.§.fuerat.insti.de act.tñ pro
nũc ille tex.loquitur qñ maritus expresse vel tacite donauit vsu-
ras mulieri:et talis donatio postea fuit confirmata morte:ergo
nisi fuisset confirmata morte talis donatio ita fuisset probibita si-
cut alia ergo Bar.bñ loquitur:⁊ de intellectu illius text.dispu-
tat Alex.cõsi.lxiij.in.iiij.vo.incip.stantib⁹ his que narrata sunt.
in.vj.col.et seq. Et non obstat aliud inquãtum dicit ꝙ maritus
nõ acquirẽdo põt donare mulieri. Rñde et not.ꝙ ille text.expsse
dicit.qñ maritus ex hoc nõ efficereẽ pauperior qꝛ nihil ex hoc de
suo diminuit:tñ ex quo sustinuit onera matrimonij illa non esset
remissio lucri:sed efficeretur pauperrimus si non acquiret.ratio
nõ valet. Successiue inquãtum Bart.rñdet ad.l.si.§.preterea.C.
14 de iure do.† ꝙ imo non committitur mora nisi ꝑ lapsum biennij
aut per interpellationẽ. Respondet Bar.qͦ extraneus dedit do-
tem vxori admitto:⁊ qñ extraneus dedit dotem mulieri nõ cõsti-
tuitur in mora:sed nos loquimur qñ ipsa mulier se dotauit.ideo
videẽ cõstitui in mora:ista rñsio Bar.reprehendiẽ ꝑ Jo.⁊ Jmo.
et Raph.cu.hic probant sic ꝙ dicatur implere respectu extranei.
quia paria sunt vel implere illi qui dat vel implere alteri de eius
voluntate.l.solutã.ff.de solutio.lege.si rem.§.satisfactum.ff.de
pigno.actio.sed stringe fortius istud fundamentuꝫ ⁊ in primis cõ-
sidera ꝙ text.in.d.l.si.arguendo ex cõstitutione:vt facit Bar.lo-
quitur qñ extraneus dedit dotem pro muliere:vt dicit Bar. Cõ-
sidera etiã ꝙ loquiẽ qñ extraneus stipulatus est expresse eam sibi
reddi solu.matri.ita expresse loquiẽ ibi text.in versi.prime pre-
cedẽti q incipit nisi ⁊ hic danator.tũc si sic stãte isto casu qñ extra-
ne⁹ dedit dotẽ mulieri stipulãdo vt.s.impossibile est dicere ꝙ ex-
traneus non dederit ad alium finem:nisi maritus constante ma-
trimonio percipiat fructus illius dotis pro oneribus matrimo-
nij:ergo quamprimũ maritus sustinet onera matrimonij statimu

extranec

extraneus debet esse in mora.⁊ tñ non dicit̃ in mora nisi maritus impleuerit onera matrimonij.Tertio si rñsio Bar.esset bona sequeret̃ ꝙ in.d.l.iulianus.§.ex vẽdito.si ipse vẽditor nõ soluisset pretium de suo:sed esset alius nõ cõstitueret̃ in mora. Quarto reperio ꝙ Sali.reprehendit rõnẽ Bar.hic.⁊ dicit ꝙ qñ extraneus dedit dotẽ marito tunc.l.fingit ꝙ breui manu dederit mulieri et postea mulier dederit marito.l.licet.cuꝫ si.§.j.ff.de dona.inter virum et vxo.⁊ sic videt̃ ꝙ ista rñsio Bartol.nõ sit tuta. Successiue inquãtũ Bar.tenet ꝙ re ipsa vxor cõstituat̃ in mora rõne de qua per Bar.⁊ glo.ante eũ hic. Ultra rñsiones hic datas põt multipliciter rñderi ad istud fundamentũ.primo rñdit Bald.in.l.fi.§.preterea.in vlt.col.C.de iure do.⁊ Raph.cu.hic ꝙ illa iura nihil faciunt in proposito.primo qr illa loquunt̃ in correlatiuis.sed in proposito nostro dos ⁊ matrimoniũ non sunt correlatiua. Item maritus potest sustinere onera matrimonij sine dote.ergo dicunt qđ in emptione et vẽditione pretiũ et res vendita habẽt cõmensurationẽ:⁊ ideo non est equũ ꝙ venditor habeat pretiũ et rem.l.bona fides.ff.de act.emp.sed non sic est in dote:⁊ istud est qđ dicit tex.in.c.salubriter.de vsu.sed ista rñsio nõ placet mihi qr fructus non debẽt cõmensurari inter dotẽ:sed cũ oneribus:tñ alias censent̃ donati.tex.habes in.l.ex annuo.ff.de dona.inter virum et vxo.quẽ originaliter allegat Lud.hic. Reperio ꝙ alio mõ rñdẽt Ray.⁊ Alb.hic.et dicunt ꝙ aliud est in emptione et venditione: et aliud in marito ⁊ vxore qr maritus põt expellere vxorẽ si non tradat dotẽ.tex.est in.l.fi.C.ad velleia.non sic in emptore quia licet nõ soluat emptor:nõ tñ potest venditor a contractu recedere. Considera ꝙ si possit disputando aliter rñderi ꝙ text.in.l.iulianus.§.ex vendito.et in.l.curabit.loquit̃ qñ ille qui non implet recipit fructus ex re vel ꝓpter rẽ adimplẽtis:vnde equitati cõuenit ne habeat rem ⁊ pretiũ qđ dicat̃ statim in mora:ita dicit text.in.l.bona fides.ff.de act.emp.sed istud cessat hic:nã lꝫ maritus sustineat onera matrimonij et mulier non dederit dotem mulier non percipit illã cõmoditatẽ ex re mariti.imo ex sua propria: qr ante traditionẽ res nõ efficitur dotalis.Successiue inquãtum Bart.tenendo cũ glo.qđ mulier re ipsa constituat̃ in mora.Bart.rñdet ꝙ illa lex.dꝫ intelligi qñ mulier nullos ꝑcipit fructus vel quando obtulit ipso marito.istud videt̃ mihi somnũ. Quid tenendum in isto articulo principali Adde qđ opinio relatorũ per Bart.hic: profecto videt̃ in pũcto iuris verior ꝯtra glos.⁊ Bar.quã tenent Imo.Rap.cu.⁊ Alex.hic ⁊ subdit.d.Alex.ꝙ opi.Barto.nunꝗ̃ potuit sibi placere:ita tenet Bald.sibi contrarius in.l.fi.C.đ iure do.glo.in.l.dotis fructus.ff.de iure do Pro ista sententia contra glo.et Bart.duo videntur stringere. Primo stringit vnũ funda-
15 mentum.d.Alex.hic:nam †quando mulier promittit dotem marito vult maritum lucrari dotem sub duplici conditione.s.si matrimoniuꝫ sequatur et si sustinuerit onera matrimonij.l.dotis fructus.ff.de iure do ⁊ dixi in tex.si ergo maritus sustinet onera matrimonij:⁊ consequenter purificat cõditionem non constituitur in mora.l.ratũ.⁊.l.ꝙ dicimus.ff.de sol.⁊.l.conditio in preteritũ vbi Bar.ff.de verb.obl.licet.d.Alexã.sibi ascribat.est tñ fundamentum Raph.cu.hic in vlt.colũ.dicit Raph.cu.qđ est consideratio Bal.in.l.fi.post tres.ff.si quis cau.vbi allegat istum text.pro not.qđ euentus conditionis nõ constituit in mora .Sed facile potest huic fundamento responderi qđ euentus et purificatio conditionis nõ cõstituũt in mora verũ est in mora quẽ cõtrahitur per interpellationẽ diei:sed bñ cõstituũt in mora que cõtrahitur re ipsa ita Barto.in.l.quoties.j.de verb.obli.ꝑ text.in.l.euictis agris.ff.de vsur. Scđo pro eadẽ parte facit quia maritus sustinebat onera matrimonij:ergo mulier non fuit in mora re ipsa et solutiones gloss.et Bart.sunt somnia ꝑ tex.hic. Reperio ꝙ Raph.cu rñdet ad istum tex.⁊ dicit ꝙ maritus non lucratur fructꝰ nisi a tempore traditionis:quia ista lex loquitur de iure ffor̃ũ.⁊ illo tp̃e actio que cõpetebat marito ad dotem erat stricti iuris:tunc habeo qđ etiã si mulier fuisset in mora vere nunꝗ̃ veniunt fructus ⁊ vsure: sed ex tp̃e lit cõte.Et per hoc non obstant iura que allegant̃ in cõtrariũ quia illi tex.loquuntur in cõtractibꝰ bonefidei. Cõtra istaꝫ decisionẽ obstat qr de iure ffor̃ actiones que cõpetabant marito erãt rei vxo.actio.⁊ illa erat bonefidei ita dicit gl.approbata ĩ rub.C.de rei vxo.actio.Sed si ista solutio non placet potest dari alia: quam ponit Bald hic:que est pulchra si bene intelligatur in duobus verbis:nã ista lex loqt̃ qñ maritꝰ volebat ꝯsequi fructꝰ ex illo capite quia sustinebat onera matrimonij:fundꝰ ergo non erat dotalis:⁊ ex isto capite nõ potest qr lꝫ sustinebat onera matrimonij fundus nõ dicit̃ dotalis nisi sequuta tradirione:⁊ ita loquit̃ text.hic.sed si voluisset precipere fructus matrimonij ex alio capite ex quo ipse sustinet onera mulier constituitur in mora ⁊ actio est bonefidei.tunc ex isto capite potuisset:⁊ ista loquitur glo.et bar.hic. Cõfirmat̃ ⁊ subtilius quia si maritus vult petere fructus sub cõsideratione fructuum ⁊ nõ põt quia nõ possunt peti tanꝗ̃ fructꝰ dotales qr ante traditionẽ nõ est res dotalis:in istis terminis lo-

quitur tex.hic.qui se fundat in oneribus matrimonij:sed si vellet petere ex quo onera supportauerit tũc potest:⁊ ita procedunt gl.et Bar.hic.⁊ istud est qđ proprie dicit tex.in.d.l.curabit.⁊ istam differentiaꝫ an fructus petantur vt fructus an vt interesse:ponit Barto.in.l.si filius.§.j.ff.de verb.obli.Idẽ.Bar.in.l.videamꝰ.§.actionẽ.ff.đ vsur.si ista so.Bald.nõ est bona quia sequeret̃ qđ ista doctri.esset defectiua et imposita verbis.teneas igit̃ opinionem
16 Barto.†Extra glo.inducitur ista .l.per Barto.post antiquos ambasiatores reuerso in tertijs:vt per Bar.
17 Adde Qđ istã questionẽ nõ ponit Dy.h̃ sꝫ in.l.sequẽ.vt per Alex.hic.†Tu autẽ reliquis pretermissis cõsidera vtrum tex.allegatus per Bar.probet vel nõ.naꝫ si decidit sequit̃ ꝙ si non solum venisset hora tertiarũ:imo si venisset vna hora tamen debet habere salarium totius diei.Considera secundo qđ ille tex.non videtur multum stringere:tamen quia diuersus est casus:imo et fortius quia illud qđ ibi deciditur non respicit dãnum et preiudicium alicuius:nõ sic est in questioue de ambasiatore quia si debet habere salariũ totius diei si venit vna hora istud respicit dãnum illius qui dꝫ soluere salariũ ambasiatori ideo beneficiũ p̃cipis nõ est trahẽdũ ad ꝯsequẽtias.l.ij.§.merito.ff.ne quid in loco pub.tamen teneo cũ bar.

1 ☞ Dictio que si aliqñ improtat veritatem.
3 Sponsa maior que tradit dotem presumitur fructus in recõpensationem onerum donasse.
4 Si facta est promissio de vendendo fundũ finitis proclamatis: tñ interea ego emptor soluo sibi pretiũ ⁊ tradidit mihi fundum nõ transferendo dominium an fructꝰ interea percepti erũt mei.
5 Si quis vendat possessionem et tradat hoc pacto qđ ipse habeat fructus non potest hoc facere.
6 Titulus putatiuus et bona fides concurrunt.
7 Error iuris impedit vsucapionem sed non acquisitionẽ fructuũ

I ante nuptias.

Summa vt ꝑ bart. Diuiditur in tres partes prout tria habet dicta.scđa ibi.idẽ in ceteris.tertia ibi.nam si ante nuptias. Glos.in verbo quasi diuiditur in duas.In prima declarat tex.In scđa querit.scđa ibi
1 sed quid In eadem gloss.ibi.l.diuortio.§.item si messes.† habes
a ex gloss.ꝙ dictio quasi[a] hic importat veritatẽ ad istud bart.allegat plures concordantes:vt per eum.Aliqñ dictio quasi importat improprietatem l.posthumor̃.ff.de iniu.rup.⁊ alios text.per
b Barto.de ista dictione quasi[b] in.l.si in rixa. in vlti. colum .ff. de sica.et in.l.hoc colore. per illum text. ff. de inoffici. testa. Circa istam dictionem quasi not.ꝙ qñ cum dictione quasi iungitur dictio quodãmodo:et sic est duplex improprietas tunc denotat casum improprijssimum:ita bald.in.l.si adiecte.in vlt.col.C.de fur.allegat tex.in.l.id tp̃s.§.j.ff.de vsucap.ꝙ no.ad intellectũ.l.scđe.
2 §.voluntateꝫ.s̃.eo. †In ea.gl.ad fi.ꝑ clara intelligentia huiꝰ glo.reassumo in dubium questionem gl.si aliquis de facto duxit puellam.x.anno.⁊ sustinuit onera matrimonij in alẽdo eã an iste lucretur fructus rerum immobilium:clarum est qđ nõ cõstat matrimonium vtrũ percipiet maritus:ista glos.tenet ꝙ sic:idem gl.in.l.dotis fructus.in prin.ff.de iure do.glo.in.l.pe.ff.ꝙ fal.tuto.auto.Et circa dicta per Barto.non inuenio in substãtia qđ scri-
3 bentes aliquid addant nisi aliquas limitationes.†Tu autẽ diligenter aduerte inquantum Bar.concludit qđ sponsa maior que tradit dotem presumitur fructus in recõpensationem onerũ donasse et illos sic lucratur et in hoc nemo discrepat a Barto.Sed cõsidera subtiliter si vera est decisio Bar.et cõis omniũ dat̃ magna et mirabilis limitatio ad istũ tex.et ad oẽs leges que volunt ꝙ fructus percepti ante nuptias augent dotem et non sunt viri istud dicit tex.hic.et.l.dotis fructus.§.j.ff.de iure do.oportet ꝙ ista iura restringantur vbi maritus non sustinuerit onera matrimonij quia si sustinuisset et nuptie non essent sequute non augerent dotem:⁊ ita expresse dicit glo.hic.Sed parcant mihi doc.ista restrictio nullo mõ põt dari ad istas leges.sed fortius si iste leges intelligerentur qñ maritus non sustinebat onera ante nuptias dico ꝙ ista lex et similes essent sine dubitatione:quia neduꝫ ante nuptias:sꝫ etiã post nuptias si nõ sustinet onera nõ lucrat̃ fructꝰ l.cum post.§.in domũ.ff.de iure do.et.l.in insulam.§.vsuras.j.e.et glo.in.l.precedenti.in hoc aut ego decipior aut quanto magis considero videt̃ mihi qđ glos.⁊ Barto.male dicant ideo considerate bene super hoc:et si diceres intelligo Bar.quando maritus erat in bona fide:qñ credebat esse matrimoniũ:quia Barto.dicit ꝙ cõtraxit cũ maiore ideo Bar.sciebat ꝙ erat maior:tenendo tñ conclusionẽ Bar.⁊ cõmmunẽ post glo.qđ in spõsa maiore maritus lucratur interim fructus propter onera matrimonij ꝗuis de presenti non sit matrimonium.Ista doctri. Bar.põderatur per ꝗ̃ plures bonos doc.ad casus frequẽtissime accidentes.† Pone facta est promissio de vendẽdo fundũ finitis proclamatis tamen interea ego emptor soluo sibi integrũ pretiũ ⁊ tradit mihi vendi

a Dictio quasi adde.l.ij.in.§.sigs.ff.de condi.ob cau.et i.l.fi.ff.de acq.here.glos.in.c.prout đ do.et contu.

b Et đ ista dictione quasi adde Fel.in c.gratũ.i.v.col.de offic.deleg.

tor fundum non transferendo dominium nunquid fructus interea percepti ex fundo tradito pro quo solui integrum pretium erunt mei. ista doctri. Bar. et glo. fuit ponderata quod sicut ma bonum est argu. a marito ad emptorem. l. qui ex promissione. ff. de act. et obli. glos. et Barto. et oes. s. in. l. precedenti. quia vterque tractat de titu. oneroso: tunc inducitur ista glo. in sponsa de futuro. ista sponsalia nihil aliud sunt nisi quedam promissio matrimonij contrahendi. l. j. §. de spo. in ducunt ergo Bar. et oes sic: in sponsa de futuro maritus lucratur fructus in recompensatione onerum: ergo eodem modo in emptore qui equiparatur marito quamuis non sit venditio de presenti: sed est promissio de vendendo propter pretium quod soluit debet lucrari fructus ex fundo vendito: et ita in recompensationem. l. curabit. C. de actio. emp. et ita plures per istam doctrinam consuluerunt ¶ Ego autem sepe in facto consului contrarium maxime in ciuitate Regij et in ciuitate Cremone feci istud consilium. Probo duabus rationibus. clarum est quod ex promissione de vendendo non transfertur nec ius nec dominium reale: sed solum actio personalis contra promissorem. l. si steri lis. §. si tibi fundum. ff. de act. emp. et. l. qui fundum. ij. ff. de contrahe. emp. ratio est: quia aliud est vendere et aliud promittere de vendendo. text. est in. l. in bonefidei. vbi Pau. de cast. no. ff. de eo quod certo loco. not. Bart. in. l. si pupillus. ff. ad. l. falci. gloss. ordi. in. l. titius. in glo. fi. ff. de pig. actio. cum concordantibus: ergo si ex promissione de vendendo non transfertur dominium: ergo emptor non pot facere fructus suos: sicut nec creditor qui non habet dominium. l. j. et. ij. C. de pig. act. ro. ro est: quia solum est tradita naturalis possessio dominium non: sed naturalis possessio acquisita ex traditione et vbi tractatur de preiudicio tertij. l. nec auus. C. de emancipa. libe. et non sufficit ad acquisitionem fructuum vbi non est dominium. l. qui scit. §. in alieno. ff. de vsur. l. in bonefidei. in prin. ff. de acqui. re. do. declarat Bar. in. l. si fur. ff. de vsufr. et in. l. iij. §. ex contrario. ff. de acquire. pos. vnde si perciperet solum vigore pacti esset vsura. c. plerique. xiiij. q. iij. no. Cano. in. c. conquestus. de vsur. Secundo fortius probatur ista pars ineuitabili fundamento: nam ex quo dominium nondum est translatum in emptorem clarum est quod ad eum non spectat periculum interitus rei ex quo non est dominus: quia res perit periculo eius cuius est tex. in. l. necessario. ff. de peri. et com. rei vend. no. Cy. et doc. in. l. j. C. et facit. l. pignus. C. de pig. ac. glo. in. l. non omnis. vbi di xi. ff. si cer. peta. sed nos habemus regulam quod ad quem non spectat periculum rei interite non spectant aliqui fructus: quia si ista conuertuntur non habet periculum: ergo non debet habere fructus tex. est in. l. ij. et seq. ff. de in diem adie. et ibi. glo. not. que declarat: ergo cum non sit translatum dominium et si faceret pactum esset vsura. Et vltra rationes supradictas: ita in terminis consuluit Alexan. consi. lxxij. in. iij. vo. quod incipit viso themate suprascripto. et respo det ad omnia que possent adduci in contrarium: et illud consilium est duplicatum in consi. cxxi. in. iij. vo. cum duobus consilijs sequentibus. Ad confirmationem vide omnino quod decidit in simili. q. d Barthol. vero. in cautela. clxxiij. que incip. qui vult vendere fundum rusticum: vbi in similibus terminis consuluit plus. † aliquis vendit possessionem et tradit hoc pacto quod ipse venditor habeat fructus: dic quod non potest. Videas tamen pro limitatione Barto. in terminis in. l. fistulas. §. si fundus. ff. de contrahen. empt. et in. l. iulianus. §. offerri. ff. de act. emp. dum allegat vtrobique tex. not. valde in. l. si. ff. de fun. do. et Bal. in. l. si traditio. in. xj. co. C. de actio. emp. et aduerte inquantum ipse Bar. tenet cum opin. Dy. et Cyn. quando sponsa esset maior considera quomodo intellexit an de sponsa maiore. xiiij. annis: an de minore. xxv. nam si de sponsa maiore: tunc succedit regula quod ea que dicuntur in vxore vendicant sibi locum in tali sponsa. l. non sane. C. de bo. que lib. Item considera dum Bart. alleg. tex. in. l. pe. ff. quod cum falso tu. Pondera quia ille tex. non loquitur de lucro fructuum sed de lucro ipsius dotis ideo considera dum Bart. alleg. d. l. pe. ad. q. nostram. que est de lucro fructuum. d. Barto. vult quod valeat argumentum negatiue de dote ad fructus: sed ista argumentatio non videtur bene posita vez quod possit argui negatiue de maiore ad minus. Successiue pondera quod pro opin. antiquorum vez Dy. et Cy. posset argui fortiter isto modo. nam Dy. et antiqui qui dicebant quod si habuit iustam credulitatem: vt per Bartol. hic debeat lucrari fructus dotis: † quia concurrunt titulus putatiuus et bona fides. ergo fructus debet lucrari: quia sufficiunt titulus putatiuus et bona fides ad lucrandum fructus. l. qui scit. §. j. ff. de vsu. l. in bonefidei. in princip. ff. de acqui. re. do. Fortifico et subtilius. nam si quis putat matrimonium valere isto errore iste vsucapit. gloss. est ordi. in. l. j. in fi. et ibi Bart. no. ff. de vsuca. pro dote et tex. in. l. proculus. et ibi gloss. no. ff. de iure do. si igitur potest vsucapere: ergo fortius potest lucrari fructus. probo ratione qua facilius quis lucratur fructus quam quod lucretur rem: probatur. † na error iuris impedit vsucapionem sed non acquisitionem fructuum. gloss. est ibi Bartol. in. l. sed et si leg. §. fine. ff. de peti. here. d. Abb. in. c. dilecto. de preben. per istud fundamentum videtur posse defendi ista opi. Dy. et Cy. Tamen vlterius considera dum Bar. loquitur in maiore. xxv. an. sponsa. si enim contraxit solum sponsalia non pot dici in bona fide ex quo scit non esse matrimonium et consequenter scit res non esse dotales: imputet ergo sibi si aluit illam quam sciebat se non posse alere.

5 (at "aliquis vendit possessionem")

6 (at "† quia concurrunt")

7 (at "† na error iuris")

a ¶ Mor. ad de gl. in aut. de ince. nup. in prin. bal. in. l. meuius i. §. duob. i vlt. col. ff. de leg. ij. Bal. i l. iubemus. la. ij. §. sane. C. de sa. san. eccle.

b ¶ In dictione postea. adde. l. quoties. ff. de here. insti. et in l. illud. ff. de acqui. here.

- vendere rem non nisi rei

1 ¶ Fructus intelliguntur deductis expensis in re factis.
2 Que sunt statuta in muliere non habent locum in marito nec econtra.
3 Impensa facta a muliere circa fructus antequam predium sit datum in dotem non est statim deducenda de fructibus sed vltimo anno. so. matri. et non prius.
4 Mox dicitur fieri quod fit post mensme.
5 Mox et postea an ponantur pro eodem.
6 Si testes deponant instituit seium postea sempronium est intelligendum quod ambo sunt heredes.
7 Si testes dicant testatorem instituisse tres heredes sed non recordantur si inequalibus partibus vel quo: est dicendum eos esse heredes pro equalibus portionibus.
8 Si testes deponant quod seius insultauit caium postea vulnerauit eum intelligitur incontinenti.
9 Si quis confiteatur plura furta se fecisse eodem loco diuersis temporibus: hec verba diuersis temporibus debent intelligi. s. continuatis. quo casu non reputabuntur plura furta.
10 Mox de sua propria significatione quid importet.
11 In omni vniuersali legato inspicitur illud quod reperitur tempore mortis testatoris: non quod haberet tempore testamenti.
12 Si nobilis locauit fundum colono ad dimidiam fructuum an teneatur tollere an partem fructuum sumptus quos fecit circa fundum colendum.
13 Quando quis dat terram colono ad tertiam vel quartam: colonus non pot tollere sumptus quos fecit in colendo nec semen quod posuit.
14 Colonus tenetur suis expensis conducere partem quam debet dare dno. sed non tenetur soluere gabellam sed dns.
15 Non solum quando dictio fructus profertur simpliciter intelligitur deductis expensis sed etiam cum adiectiuo integros.
16 Fructus siue proferantur a. l. mortua siue a viua semper intelliguntur deductis expensis.
17 In soluendis decimis deo non deducuntur de fructibus expense licet secus sit in soluendis gabellis siue ex forma statuti siue aliis.
18 Quando legatum fructuum esset sine vtilitate deductis expensis: tunc fructus non intelliguntur deductis expensis.
19 Si statutum disponat quod de corbe frumenti soluatur tantum nomine gabelle non deducitur impensa.
20 Donatio vltra quingentos aureos non tenet sine insinuatione. tamen si deductis expensis restant quingenti bene valebit.
21 Quando statutum loquitur precise de certa et determinata quantitate fructuum tunc non deducitur expensa secus quando absolute loquitur.

Summa et diuide vt per Bartol.

1 FRuctus. ¶ † No. ex hac lege regulam quod fructus intelligitur deductis expensis factis in re. concordantie sunt in glo. Quomodo autem procedat hic labor est: quod tamen reseruo dicendum post gl. quia Bart. h. d. ¶ Pode
2 ra hic probari † quod ea que sunt statuta in muliere non habent locum in marito nec econtra probatur quia si in istis correlatiuis fit dispositum in marito haberet locum in vxore et econtra fuisset superflua extensio iurisconsulti hic quod facit extensionem de vno ad aliud. tamen et ec hoc non facio magnam vim: quia senatusconsul. orficianum disponebat quod filius succederet matri: et tamen mater per hoc non succedat filio nisi postea fuisset dispositum per senatuscon. tert. dixi de hoc vobis in. l. vnica. C. de indi. vidui. tollen. ¶ Ultimo pondera ex hoc
3 tex. † quod impensa facta a muliere circa fructus antequam predium sit datum in dotem non statim est deducenda de fructibus: sed est deducenda vltimo anno soluto matrimonio et non prius: quod no. ad inferius discutienda. ¶ Glos. in verbo diuertit. diuiditur in duas partes. In prima declarat tex. In secunda remouet contrarium.
4 secunda ibi: et secundum hoc. ¶ Not. ex glo. † quod mox[a] dicitur fieri illud quod
a fit post mensem vt per Bart. Subdit quod idem est in dictione post
b ea[b]. et sic sentit Bartol. quod sicut dictio mox intelligitur incontinenti et sine interuallo: ita vult quod significat cum interuallo sicut dictio postea. et Bar. deducit ad pulchram q. vt per eum vez testator instituit rc. Pro clara intelligentia Bar. tria sunt videnda per ordinem. primo de ista dictione mox. secundo de dictione postea. tertio videbimus sup decisione Dy. et Bar. de illa questione. ¶ Circa primum habes hic tex. cum glo. quod dictio mox dicitur fieri quod fit post mensem. Adde quod aliquando mox fit infra biduum vel triduum. gl. est i. l. et post re. §. j. in verbo mox. ff. de transac. Aliquando mox importat spatium. x. dierum. l. ad peremptorium edictum. i fi. cum. l. seq. ff. de iudi. cum. l. seq. et ibi not. Ang. Specu. in ti. de appel. §. j. post principium. Aliquando mox importat spatium duorum mensium. l. a diuo pio. §. j. ff. de re iudic. Aliquando mox importat post annum. text. est in. c. si in qualibet. et ibi glo. no. ij. q. ij. et in. c. longinquitate. xij. distin. Aliquando mox intelligitur. s. anno sequenti. l. si et si quis. §. operas. cum. §. seq. et ibi gl. i verba mox. ff. de vsufruc. Aliquando mox capitur pro triennio. text. est in. l. sed si

sed ⁊ sicõditioni.§.si seruus alienus.ff.de here.insti.¶Aliqñ mox
importat tẽpus incertũ arbitrio iudicis statuendũ3.l.si is a quo.
in prin.ff.vt in pos.leg.¶Aliqñ mox intelligit̃.i.ꝙ primum.glo.in
l.tutores.prima.et ibi doc.no.ff.de admi.tu.not.Bal.in.l.tutor
qui repertorium.in.j.col.ff.eo.et de ista dictione mox habes glo.
8 et doc.in.l.j.in verbo mox.ff.si cer.pe.et glo.in.l.si pupilli.§. qui-
dam ait.ff.de neg.gest.Bal.ponit in.l.iij.C.de bo.vac.lib.x.Mo
der.in.l.j.s.j.de verbo.obli.Albe.in dictionario.in verbo mox.
Archi.in.c.venerabilis.§.si vero.de sen.excõ.in.vj.¶Aduerte tñ
diligenter qõ dictio mox:licet varijs modis capiatur vt dixi:tñ
proprie sumpta:est pro cõfestim.et sic sine vllo iteruallo:ita Bar
to.in.l.j.in vj.col.et ibi Sali.⁊ Moder.ff.si cer.pe.et est bona gl.
in aut.de ince.nup.in glo.j.in prin.quã allegat Bar.hic.⁊ gl.i.c.
quia propter.in verbo mox.de elec.firmat Bal.in.l.gallus.§.ille
casus.in.v.col.de lib.et post.Jmol.in.l.diuortio.j.e.¶Item de ista
9 dictione mox not.illud qõ vult Bal.in.l.qm̃ nõnulli.C.de appel.
vbi Bal.per illum text.in verb.ibi dixit esse text.expressum non
deserta appellatione statim fit executio:nam tunc non datur tẽ-
pus quadrimestre cõdẽnatis ad soluendũ:⁊ de illo dicto Bald.
facit festum in.l.j.§.qui presens.ff.de ver.obli.nec credas qõ ibi
solum procedat fauore fisci.nã idẽ in omni alio gloss.est in.l.ij.in
verbo executioni.⁊ Bal.ibi no.C.de tempo.appel.q2 ergo lex di-
cit mox tẽpus quatuor mẽsium nõ datur iudicatis ad soluendũ.
¶Tu autẽ aduerte qõ illud dictũ Bal.nõ videtur verũ l3 text.di-
10 cat mox:in cõtrariũ eñ stringit qõ no.bar.i.l.j.C.de sup exactio.
a lib.x.vbi no.q õ dictio statim[a] posita in illo tex.nõ tollit tempus
quadrimestre datũ iudicatis.Ad idem bene facit qõ volũt bald.
et Sali.in.l.pe.in.prin.j.no.C.deposi.vbi dicunt qõ l3 tex.ibi di-
cat mox.et celerrime:tñ cõdẽnatus in actione depositi h3 quadri
mestre.licet ibi Bar.velit contrariũ per illñ tex.ita geminate lo-
quentẽ.Ad idẽ facit gl.no.in.§.illas vero.in aut.vt nulli iudicũ.
ꝙuis in tex.dicat ibi sine dilatione cogi:tñ per hoc nõ tollitur di
latio alias per.ll.alias assignata.Et ita illã decisionem Bal.late
reprehendit Are.et bene in.l.continuus.§.illud.ff.de verb.oblig.
⁊ in.l.j.e.ti.¶†Circa dictionẽ postea no.diligẽter.§.nã si bar.ca
pit mox ⁊ postea pro codẽ.deinde cõsidera ꝙ bar.probãs ꝙ di-
ctio postea accipitur pro cõfestim.allegat.ll.que loquunt̃ i dictio
ne mox.ego non credo ꝙ ista equiparatio Bart.sit vera:q2 l3 di-
ctio mox varie capiat̃ vt retuli:tñ qõ de ꝓpria significatione im-
portat sine interuallo vt superius firmaui.sed in dictione postea
est totum ecõtra:quia dictio postea de sua propria significatiõe
importat interuallum.tex.est in.l.pacta conuenta.in princi.ff.de
cõtrahen.emp.et ibi gl.text.est clarus.in.l.iurisgẽtiũ.§.quinimo
ff.de pac.text.clarus.in.l non erit.in.§.si.vbi dixi.ff.de iureiur.l.
illud.§.si.ff.ad.l.aqui.¶Et si aliqñ capitur pro confestim est ĩpro-
prie:bene verum est qõ aliqñ dictio postea significat modicũ tem
pus.glo.est ⁊ ibi Bar.in.l.ab hostibus.§.si.ff.ex quib.cau.maio.
licet alibi Bar.in.l.quoties.§.si quis ita scripserit.ff.de here.isti
tu.ponderat ex illo text.ꝙ dictio postea de necessitate non ĩpor-
tat interuallum.ponderat postea Bar.ex.ll.quas hic promiscue
allegat ⁊ vult ꝙ non sit differentia inter dictionẽ postea ⁊ dictio-
nem.post sed vtraq3 aliqñ denotat interuallu3 aliqñ capitur pro
incontinẽti.¶Tu autẽ dic qõ differentia est in istis terminis et de
circa hoc materiã cogitãdi.nã dictio postea simpliciter ꝓlata de
notat interuallum iuribus preallegatis:sed dictio post prolata
simpliciter non denotat interuallum.vtrũq3 probat mihi tex.no
ta.in.d.§.quinimo.vbi postea de per se importat interuallu3:sed
in versi.idem rñsum dicitur si post emancipationẽ ex interuallo.
patet ergo ꝙ dictio post de per se non importabat interuallum
nisi fuisset additum ex interuallo.Ad idẽ est text.in.l.duobus.in
prin.ff.de duob.reis.et si diceres mihi ꝙ in contrarium stringat
tex.in.d.§.quinimo.in versi.vt puta.vbi tex.dicit post diuortiũ ⁊
non addit ex interuallo.Rñdeo et nota.qõ ad hoc vt pactum nu
dum dicatur incontinenti appositum est necesse qõ fiat constante
matrimonio:vnde si fiat post diuortium nihil refert an inconti-
nenti an ex interuallo vt ibi est tex.iuriscon.optime dixit post di-
uortium simpliciter.¶Circa questionem Bart.in quãtum con-
6 cludit † qõ si testes deponant qõ testator instituit seiũ postea sem
pronium cũ possit intelligi incontinenti vel ex interuallo dicit ꝙ
intelligendum est qõ ambo sint heredes.Adde qõ cum decisione
Bar.tenent Ray.Albe.Pau.de ca.et Raph.cu.hic.Jta etiã te
nent Bal.Jmo.et reliqui in.l.quoties.§.si quis ita scripserit.per
illum tex.ff.de here.insti.vbi etiam Bar.tangit vnum verbum.
Jdem tenent Cy.⁊ Albe.in.l.j.ff.si cer.pet.Alex.in.l.seq.in prin
circa.v.et.vj.col.¶Ex ista decisione bar.et docto.habes collige-
re notabilem limitationem ad regulam que habet qñ probatio
est ambigua nihil releuat.l.non hoc.C.vnde legit.c.in presentia.
de probatio.nam vides ꝙ hic probatio que est ambigua tñ ope-
ratur vt ex ea ambo admittantur ad institutionẽ:vbi alias nemo
7 veniret aut solum vltimus.¶†Scdõ adde qõ no.bald.Angel.⁊
Jmo.in.l.si quis ita scripserit heredem.in fin.per illum text.ff.de
heredi.insti.qõ si testes deponunt tres fuisse institutos heredes
a testatore:sed non recordantur quõ et pro quibus partibus:iu-
dicãdum est eos esse heredes equis portionibus quod est notan-
dum perpetuo s̃m Bal.ibi.facit bene text.in.l.ij.eo.ti ff.de here.
8 insti.¶Tertio adde ad idem bene facere qõ volunt Bald.⁊ mo-
der.in.l.quoties.§.si quis ita scripserit.ff.de here.isti.ꝙ si testes
deponant ꝙ seius insultauit caium postea vulnerauit eũ:intelli-
gitur postea nõ ex interuallo sed postea.i.incontinenti:et sic insul
tus confunditur cum vulnere.et de solo vulnere punitur:iuxta
glo.sing.in.l.qui de crimine.C.de accusa.et est tex.in.l.illud.§.fin.
ff.ad.l.aqui.eo quia tale dictum testis cũ sit ambiguum interpre-
tatur in mitiorem partem.d.c.in presentia.vbi glos.Jdem tenẽt
Bal.et Moder.in.l.diuortio.in princ.j.eo.et Alexã.in cõsi.cxvj.
in.iij.volu.qõ incip.in causa inquisitionis formate contra domi-
9 nam Helenam:⁊ Raph.cu.hic.¶†Quarto adde illud qõ in for
tioribus terminis decidit Bal.in aut.sed nouo iure.in pe.col.C.
de ser.fugi.ꝙ si aliquis confiteatur se fecisse plura furta eodem lo
co diuersis tẽporibus:cũ ista verba:diuersis tẽporib⁹ sint obscu-
ra:quia possunt intelligi diuersis temporibus sed continuatis:
quo casu nõ reputarentur plura furta.l.nunq3 plura.ff.de priua.
delic.certe fiat interpretatio in mitiorem partem pro ꝯfitẽte:nisi
in confessione dicatur cum temporis interuallo:⁊ hec ṽba faciũt
iudices apponi s̃m Bal.ibi.ex istis remanet firmata decisio bar.
10 cõiter approbata ab oĩbus.†Quid tenendũ in principali q̃stione
Bar.tu aduerte ꝓ veritate qõ si testes deponerent per dictione3
mox:quia dicerẽt ꝙ testator instituit titiũ mox semproniũ:isto
casu teneo cu3 barto.et doc.qõ ambo essent heredes:quia dictio
mox.de sui propria significatione significat incontinenti sine in-
teruallo vt supra declaraui.et in istis terminis teneo quod decisio
Bar.⁊ doct.clare procederet:nõ ex illo fundamẽto Bar.q2 pro
batio sit ambigua.imo quia probatio est clara.¶Si aute3 testes de
ponerent per dictionem postea vt loquitur barto.isto casu:licet
bart.et cõiter doc.teneant qõ ambo sint heredes:tñ Ludo.rom.⁊
do.Fran.de are.hic tenent contrarium:eo quia ipse qui vult con
uenire ex quo non habet aliam probationem q3 istã que est ambi
gua:certe ex probatione ambigua non debet obtinere.l.si quis
intẽtione ambigua.ff.de iudi.⁊ in.c.in presentia.de probatio.do.
Alex.in.l.diuortio.in prin.in.v.col.j.eo.Defendẽdo Bar.rñdet
ad arg.Lud.qõ dicta regula.l.si quis intentione ambigua.d3 in-
telligi dũmodo a propria significatione vocabuli nõ recedamus
sed de ꝓpria significatione dictionis mox et statim est qõ impor-
tant tp̃s sine interuallo.glo.in aut.de incest.nup.¶Tu conside-
ra ꝙ fundamentũ.d.Alex.est verũ:qñ testes deponunt per dictio
nẽ mox vel per dictionẽ statim:q2 de sui ꝓpria natura seu signifi-
catione importãt sine interuallo:sed Bar.hic loquitur qñ testes
deponũt ꝑ dictionẽ postea que ĩportat tp̃s cũ interuallo vt.s.di
xi.ergo videt̃ ꝙ prim⁹ debeat admitti s3 secũdus nõ:recedendo a
proprietate vocabuli quo testes vtunt̃:nã l3 aliqñ verba testiũ m
propriãtur hoc fit vt excusent̃ a ꝑiurio:⁊ sic a falso vt est tex.in.c.
cũ tu.de testi.no.Moder.maxime.d.Alex.in.l.iter stipulãtẽ.§.j.
de ṽb.obli.⁊ sic videt̃ ꝙ ista pars in pũcto iuris sit verior contra
Bar.⁊ cõmunẽ opi.tñ durũ esset recedere ab opi.Bar.¶Gl.fi.
ad fi.bñ loquit̃ glos.ꝙ fructus vltimi anni cõpensant̃ cũ fructib⁹
primi anni:vt dicit.l.hic:eo q2 ĩ vniuersalibus vnũ succedit loco
alteri⁹ ⁊ ĩducit bar.ad qõnẽ de qua hic ꝑ eũ.Adde tu ꝓ illa deci-
11 sione bene facere regula3 que est valde gñalis†ꝙ in oĩ vniuersali
legato inspicit̃ illud qõ reperit̃ tp̃e mortis testatoris:nec attẽdi-
mus quid haberet tp̃e testamẽti:gl.est sing.i.l.pe.ff.de fun.ĩstru.
sed ĩ legatis particularib⁹ attẽdit̃ tp̃s ꝯditi testamẽti.l.vxorẽ.§.
testamẽto.ff.de leg.iij.l.si ita.ff.de au.⁊ arg.leg.⁊ est tex.no.i.l.pe.
ff.de testa.tute.¶Extra glo.querit Bar.de tribus qõ.ꝓmo qd
12 si ĩ vltimo anno nulli fruct⁹ sunt ꝑcepti decidit vt ꝑ eũ.¶Scdõ† q̃
rit bar.aliqs nobilis locauit fundũ colono ad dimidiã fructuu3
nũqd ante partẽ fructuũ d3 tollere sumpt⁹ quos fecit circa fun-
dũ colẽdum et deinde diuidere fructus.bart.determinat ꝙ non.
Adde Adõ cũ ista decisione trãseũt oẽs indifferenter hic:
ita etiã tenẽt barto.bal.et aliij in.l.j.ꝑ illũ text.C.de
fruc.et lit.expẽ.Spec.⁊ Jo.an.in ti.de locato.§.postq3.ver.quid
si tibi locaui.bald.in.l.j.in.vij.q.post Cyñ.ibi.C.pro soc.Bal.in
l.si a patre vel a dño.§.fin.ff.de peti.here.¶Sed licet omnes ita te
neant et sit vera decisio apud doc.tamen nõ videtur probari for-
ti.l.nam in primis tex.in.l.cũ duobus.§.si in coeunda.non ꝓbat
qõ dicit barto.ꝙ colonus debeat prestare operam et impensam
bene tex.dicit qõ in precoribus et in agro dominus prestat re3:⁊
colonus operã:et opera est velamentum pretij:et propterea q2
cõtractus celebrat̃ ad vtilitatẽ vtriusq3:colonus tenetur de lata
culpa et leui sed nõ dicit ꝙ vult Bar.nisi arguat̃ ex generalitate
l.⁊ dicere ꝙ hoc etiã fit ex ꝯsuetudine.ꝯsuetudo est facti:d3 ergo
qui asserit cõsuetudinem esse probare s̃m bart.in.l.cum quidã.§.

a ¶Statim. Adde.gl.in ver.excepta. i.l.diuortio j.co.gl.in.c. cũ sit.de ap. bart.i.l.j.§. qui pñs.ff. de ṽb.obli. Arch.iij.q. j.in gl.summe.

qd dicit. ff. de acqui. here. nisi dixeris q doctori illustri allegant cõsuetudinẽ sit standũ. vt dicit Bar. in repe. l. de quib. ff. de ll. in
13 xiij. col. vbi aliquãdo plene posui an dictũ Bar. sit verum. † Sed adde qd Inno. in. c. tua nobis. de decimis. dicit ad literã per illũ tex. qd qñ aliquis dat colono terrã colendã ad tertiũ vel ad quartũ qd nunq colonus dz deducere semẽ vel alias expẽsas nisi speciale pactum fuerit p illũ tex. ⁊ dicit ibi. do. Abb. in. iij. no. ⁊ istud est perpetuo menti tenendũ. Et ex hoc dicit aperte pbari rusticũ qui accipit fundũ colẽdũ pro certa quota fructuũ teneri ad semẽ et ad similes expẽsas de pprio nisi pactũ speciale inter eos cõuenerit: ⁊ dicit probari clare in illo text. ⁊ clarius ibi tenere Inno. cõstat ergo qd colonus partialis non deducit expensas seminuz nec similes expẽsas ante partez. ¶ Ista cõclusio qũuis non pbet forti. l. tñ probatur quadruplici rõne. Prima est ex cõi ↄsuetudine vt dicit Bar. cõtractus in dubio cẽsetur ẽm cõsuetudinẽ celebrari: vt habet in. l. certi cõditio. §. si nũmus. ff. si cer. pe. Secũdo istud pbat ẽm Alb. ⁊ ãtiquos hic ẽm cõem vsum loquẽdi. Tertio q opperas suas ⁊ impẽsas videt ponere p illa medietate fructuum quos hz. ita dicit Bart. hic. Quarto q intelligitur tacite actum ex volũtate partiũ. ita dicit Bar. s. in distinctiõe. tñ ex istis non bene pbat hec cõsequẽtia. Adde ergo tu quintã rõnem quia qui prestat operã nõ gratuitã tenet eã prestare sua impensa imo etiã qui prestat operã gratuitã sed remuneratoriam tenetur eam pstare sua impensa. vt egregie declarat Bar. in. l. si non sortem. §. libert. in pe. col. ff. de cõdi. inde. dũ attingit intellectũ. l. suo victu ⁊. l. pe. ff. de ope. lib. dixi in. d. §. libertus. ideo non repeto.

14 Adde. Quod etiã † colonus partiarius tenet suis vecturis cõducere partẽ quã dz dño tñ nõ tenet soluere gabellã: sz ipe dñs. ita Bal. in. l. acceptã. in. xv. q. C. de vsu. Juxta istã partẽ qrit bar. an ⁊ qñ deducant fruct ⁊ qñ nõ. dic. vt p eum. ¶ Circa istã doctrinã sequẽdo eius ordinẽ incoptum Bar. primo facit regulã q qñ dictio fruct profert a lege intelligit deductis expensis vt hac lege. ⁊. l. j. C. de fruct. ⁊ lit. expen. ⁊ concor. in glos.
15 Amplia istã cõclusionẽ Bar. duobus modis. † Primo amplia vt ista cõclusio pcedat non solũ qñ dictio fructus pfertur simpliciter a lege sed etiã qñ addit integros vnde si lex vel statutũ dicat qd dãnatus debeat restituere fructus integros adhuc intelligit deductis expẽsis. ita firmãt Bal. ⁊ Sali. in. l. j. in. ij. colũ. C. de fru. ⁊ lit. expẽ. Ad hoc allegãt bonũ text. in. l. j. in verbo fructus integros. C. de his quib. vt indig. inducẽdo sic. Na dicit lex qd heres qui nõ vindicauit necẽ defuncti tenet restituere integros fructus sicut malefidei possessor: sz malefidei possessor tenet deducere expẽsas. l. domũ. C. de rei vẽd. l. si a patre. §. si. ff. de here. insti. ⁊. l. diuortio. in prin. in verbo integros. s. eo. vbi lz tex. dicat restituere integros fructus tñ deducit expensas: ⁊ itẽ. d. Alex. hic reprehendẽs Lud. hic qui tenebat contrariũ per glo. in. l. decem. de fid. lib. Cogita tñ si in cõtrariũ facit qd dicit Bar. s. dũ dicit q fructus intelligitur deductis expensis: illud intelligit quãdo profertur simpliciter: secus qñ profertur cum adiuncto. †
16 Secundo amplia q conclusio Bart. non solũ pcedit qñ fructus profertur a. l. mortua sed etiam a. l. viua. puta si proferatur a papa vel ab imperatore. Nam papa ⁊ imperator est lex viua ⁊ animata in terris. §. penul. in aut. de consulibus. in gloss. in. l. more. ⁊ in. l. ij. ff. de iurisdi. om. iudi. hinc est q si papa concessit alicui beneficium primum vacaturum ex quibus fructibus percipiantur centum ⁊ non plus. Pone qd vacet vnum beneficium ex quo percipiuntur tot corbes frumenti que sunt vltra centum: tñ deductis expensis non remanẽt nisi cẽtum liquide poterit iste habere istud beneficium q iste terminus fructus prolatus a papa intelligitur deductis expẽsis: ita est tex. notabilis in. l. illud. in verf. s. ⁊ ibi gl. ij. C. de colla. per quem tex. ita ad literam decidit Bal. in. l. j. in. iij. col. C. de fru. ⁊ lit. expen. Ita etiam dicit solus Raph. cu. hic: non faciens mentionem de autoritate Bal. hic. facit bonus text. in. l. nõ amplius. in prin. ff. de leg. j. ⁊ ibi Pau. de cast. ⁊ Moder. no. illum tert. pro ista decisione qũuis Pau. de ca. dicat q romana curia forte illud non admitteret: quia tales gratie sunt odiose et consequenter restringende. c. qũuis primo. de prebẽ. in sexto. de quo etiã vide Jo. an. in addi. Specu. in titu. de concessio. preben. super rub. in vlti.
17 questione. ¶ Scdo principaliter † adde ad Bar. inquãtum dicit q illa regula fallit in decimis: ⁊ dum allegat not. per glo. in. l. si a patre ⁊ a dño. dicit illa glo. cõtrarium. adde qd lz in decimis soluendis deo vel ecclesiis non detrahentur expense. secus est in gabellis vel tributis soluendis ex forma statuti principi vel fisco: q ratio assignata in. d. c. tua nobis. s. ratione animarum non militat erga principem vel fiscum: ita firmant Ange. Jmol. Rapha. cu. Alexã. ⁊ Arct. hic. Bald. in. l. j. in vlti. colũ. C. de fruc. ⁊ lit. expen. ⁊ in. l. si a patre vel a dño. §. si. ff. de pet. heredi. qũuis contrarium ⁊ male tenẽant Bal. ⁊ Pau. hic. qd etiam comprobatur quia decime prestantur deo tanq tributum animarum: ⁊ consequẽter sunt fauorabiles. l. sancimus. C. de sacrosanc. eccle. sed gabelle. que soluntur fisco sunt odiose: vt per Bart. in. l. si pupillus. §. si. ff. ad. l.
18 falc. ¶ Tertio principaliter † adde ad doctri. Bar. inquãtũ concludit qd si terminus fructus proferatur ab homine respiciendo fructus futuros intelligitur deductis expen. l. fundi trebatiani. ff. de vsufru. lega. ⁊. ll. allegatis per eum Limita istam cõclusionez Bartol. nisi essemus in casu in quo si deducerentur expense legatum fructuum esset sine vtilitate quia expẽse essent facte quãtum ad legatum fructuum: isto casu legatum fructuũ intelligitur absque deductione expensarum. tex. est in. l. qui cõcubinã. §. qui hortos iuncta gl no. que ita declarat. ff. de leg. iij. declarat. Bartol. in
19 l. his verbis. §. fi. eo. ti. ¶ Quarto principaliter † adde inquantum. Bar. concludit q si statutum disponat q de corbe frumenti soluatur tantum nomine gabelle non deducatur impensa: ista doctrina. Bartol. videtur esse valde dubia ex quo sumus in materia quando verbum fructus profertur a. l. et sumus i casu odioso per ea que. s. proxime deduxi. Scdo contra Bart. videtur facere tex. valde no. in. l. quantitas patrimonij. et ibi no. bal. s. ad. l. falci. si de quãtitate patrimonij debet solui tantũ pro libra intelligitur deducta expensa vt ibi per eum. Idẽ bart. in. l. vbi pure. §. fi. ff. ad trebel. et in. l. falcidie vbi habetur per illuz tex. ff. ad legem falcid. Tertio facit qd vult Bar. in. l. si vir vxori. §. cuidam. per illũ tex. ff. de condi. ⁊ demon vbi determinat qd stante statuto qd de pretio rei vendite soluatur gabella trium denariorum pro libra qd si aliquis vendiderit rem pro centum: sed in proxenetis et proclamantibus exposuit. xx. non debet soluere gabellam de omnibus centum sed de octuaginta: quia statutum de soluẽda gabella debet intelligi deductis expensis: quia dicit Barto. ibi pretiuz rei intelligitur deductis expensis. Pro ista decisione Bar. allego tibi glo. in terminis in. l. per diuersas in glo. fin. magna: circa medium. C. manda. et ibi Bart. Bal. Ang. ⁊ alij not. illã glo. que dicit q pretium rei dicitur deductis expensis et labore vt. s. dixi.
20 Quarto † ad idẽ facit qd vult Bar. in. l. quoties. per illum tex. ff. ad. l. falci. vbi dicit Bar. q ille tex. est valde no. ad hoc vbi donatio vltra quingentos aureos sine insinuatione non valet. l. sancimus. C. de do. tñ dicit Bar. si ex donatione detractis expensis factis in gabella vel similibus si restant quingenti valet donatio sine insinuatione. ecce ergo qd ibi. l. loquit indeterminate. Quinto ad idem facit qd volunt Bart. Ange. ⁊ Moder. in. l. non amplius. in princi. per illum text. ff. de lega. j. qd stante statuto qd de quolibet legato debeat solui tantum pro libra: certe intelligitur qd debeat solui de eo qd superest deducta impensa et omni one
21 re. † tamen saluando Barto. inquãtum est possibile: pondera qd Bart. hic cum ministerio loquitur quando statutum determinate et precise loquitur de certa et determinata quantitate fructuũ: tunc non deducitur aliqua impensa: secus quando simpliciter loquitur et absolute: ita loquitur Bartol. hic. et considera qd istud precise considerat Barto. in. d. l. si vir vxorem. §. cuidam. vbi indistincte per eum posita cõsiderat an statutum disponat simpliciter an vero disponat precise et indeterminate: et ratio Bart. est quia quando statutum determinate loquitur. tunc impense non possunt diminuere qd certum et determinatum est. l. meuio. §. a me. ff. de lega. ij. facit. l. quod dicitur. ff. de impensis. Sexto et vltimo querit Bartolus nunquid ista. l. procederet quando fundus estimatus esset datus in dotem. dic vt per eum: anno. M. cccc xc. die. xx. Decembris.

1 Fructus proprie dicuntur respectu illius anni quo fundus detur in dotem.
2 Annus potest dupliciter considerari. et. 3.
4 In fructibus et pensionibus rei dotalis diuidendis inter maritum ⁊ vxorem attenditur tempus contracti matrimonij ⁊ non tẽpus facte locationis.
5 Licet marit pcepit oẽs fruct fundi dotalis tñ nõ lucrat fruct integros sz tñ pro rata pro qua sustinuit onera matrimonij.
6 Cui competãt fructus fundi an vasallo morienti in medio anni: an domino fundi.
7 Si testator legat vxori sue oĩ anno. x. saccos frumenti donec caste et sine marito vixerit: si mulier infra duos menses capiat virum vel moriat an habebit portionẽ tpis quo vixit caste vel sui heredes debeant habere. x. saccos frumenti integros.
8 Maritus lucratur non solũ de fructibus qui proueniunt immediate ex re dotali: sed etiam de prouenientibus propter rem.
9 Proprie et stricte pensiones non sunt fructus.
10 Factum paulo ante tps vindemie: cẽsetur factum tpe vindemie.
11 Sicut valet donatio facta filio emancipato: ita facta paulo ante emancipationem.
12 Valet argumentum ab euitando absurdo.
13 Dictio statim aliqñ importat tpis interuallũ puta vnius mẽsis.
14 Dictio statim importat ipso iure.
15 Etiam si verba sint ambigua in criminalibus intelligunt semp in mitiorem partem.

6 Fructus percepti per mulierē ante cōtractū matrimonium nō ve niunt in contributionem cū marito.
17 Infra annum dilationis indulgetur heredibus mariti ad resti tuēdam dotē ꝛ interim est alenda mulier ab heredibus mariti.
18 In primo anno dilationis mulier dꝫ ali ab heredibus mariti.
19 Quando mulier habet vnde se allat tunc non venit alēda ab here dibus mariti.
20 Mulier nupta sine dote non potest petere sibi constitui a patre.
21 Si mulier infra annū nō petat se alimentari ab heredibus mariti elapso anno nō pōt petere alimēta preteriti tpis.
22 Finito primo anno dilationis heredes mariti non tenentur ale re vxorem.
23 Licet mulier sit alenda ab heredib⁹ mariti tū mulieris heredes non sunt alendi.
24 Facilius ꝛ cū minori expēsa pstat heres alimēta domi q̄ extra.
25 Mulier potest petere alimēta seorsum siue debeantur ex dispositione.l.vel testatoris.
26 Maritus tenetur alere vxorē qū nullam dotem habet.
27 Nō est absurdum qd quis loquaꝛ de seipso in tertia persona.
28 Notarius nō dicitur variare nec in facto nec in iure lꝫ hodie ꝯficiat instrm in prima persona ꝛ cras idē instrm in tertia persona.
29 In snia iudicis nō refert vtrū feraꝛ in prima an in tertia persona
30 Valet rescriptū pape lꝫ sit rescriptū in prima vel tertia persona.
31 In libello accusatorio non refert an accusator formet libellum in prima vel tertia persona.
32 Ubi fundus transfertur ad aliquē ex necessitate tenetur stare locationi facte per actorem.
33 Qū qs cogiꝛ neces. trāsferre in aliquē ille diciꝛ necessari⁹ successor.
34 Quando quis nō succedit in plenū ius sed in tenutā ille nōn pōt expellere colonum.
35 Creditor si iudicis autoritate habuit insolutū possessionē debitoris sui an possit expellere colonum.
36 Fiscus nō tenetur stare locationi facte a confiscato.
37 Verbum deberi qualiter consideraꝛ circa pensionem locationis.
38 Pensio an dicatur deberi in principio locationis vel in medio vl in fine.
39 Pensio debeꝛ iuris intellectu vt in persone fundi datalis.
40 Licet mulier dicaꝛ successor necessarius tū actio ex locato mariti nō trāsit in mulierem sine cessione mariti.
41 Ubi maritus est absens vel non reperiretur trāsit actio ex locatione in vxorem.
42 Qū fructus adiudicantur per sniam .l.vel.qꝛ.l.iudicat non est necessaria cessio hominis.
43 Spes conditionis obligationis potest deduci in contractū ꝛ sic contributionem.
44 Spes conditionis obligatiōis potest deduci in cōtractū: vbi nō requiritur q illud sit debitū de pnti vere aut saltē iuris intellectu
45 Si fundus datus in dotem sit productiuus duplicis fruct⁹: tamē iudicantur pro fructibus vnius anni
46 Ad maritum spectāt fructus alterius anni quādo mulier prius percepisset.
47 Ubi annus so.ma esset sterilis facto mulieris nō nocet marito
48 Quare in hoc tex. veniat in contributione pensio pro tribus mēsibus solum non pro toto anno.
50 Quādo fundus alienatur plenus fructibus tunc illi fruct⁹ censentur pars rei ꝛ nō fructus.

Divortio. Premitto q ista.l.cōtinuat materiam precedentium.ll. q fruct⁹ vltimi anni quo diuortium factū est nō debēt diuidi inter maritū ꝛ vxorē. ex quo pmitto
1 † q fructus ppie dicūtur respectu illius anni quo fundus daꝛ in dote tū fructus precedētis anni q̄nq reputanꝛ fruct⁹ anni sequentis. lꝫ illo anno fundus non fuerit dotat⁹ nec priuilegiatus: istud est qd proprie deci
2 ditur in hac.l.in princ. Secūdo premitte † q in ista materia annus pōt dupl'r cōsiderari. vno mō vt sciamus qd ꝛ q̄tū pcipiamus: ꝛ isto respectu annus incipit a tpe locationis: ante enim q̄ locetur
3 ignoram⁹ qd ꝛ q̄tū pcipi debeat: ita loquiꝛ scda ps isti⁹.l. † Secūdo modo consideramus vt sciamus pro qua parte anni maritus lucreꝛ fructus: ꝛ tūc incipit a tpe cōtracti matrimonij: ita proprie loquiꝛ iste tex. ꝛ tex. in.l.de diuisione.§.e. Tertio premitto q glo. prima figurat casū vsq ad.§.ob donationes. excepto q̄ in versi. itē si messes postea glo.in.d.vsi. itē si messes. figurat casuꝫ ibi vno modo: ꝛ secunda glo. figurat alio mō: ꝛ gl. in ver. vindemie. figurat tertio mō. ꝛ q̄uis Bar. reprehendat tertiū intellectū gl. tū quilibet intellect⁹ est bonus ꝛ pōt sustineri. Quarto premitto qd pncipalis difficultas cōsistit ad videndum qū fund⁹ fuit tradit⁹ plenus in dotē ꝛ maritus percipit de pensione fundi locati pro anno futuro qd videtur iniquū ꝛ circa hoc laborat multū glos. i ver. quarta. ꝛ ibi reseruo dicēdum. ¶ Diuidiꝛ ista lex in tres partes principales vsq ad.§.ob donationes. vt p Bar. hic summa vltra

Bar. In diuisione fructuum et pensionum fit cōputatio a tēpore quo fundus cepit esse dotalis: non autē a tēpore quo maritus eū locauit. vñ si maritus recepit fundum plenū fructib⁹ ꝛ illis recollectis. postea locauit fundum p anno sequenti. in diuisione tam fructus percepti p maritū q̄ pensio portionis dꝫ diuidi: ꝛ maritus hꝫ p rata tpis quo durauit matrimoniū: residuum habebit vxor: si vero maritus habuit fundū vacuum et postea eū locauit debent diuidi fructus futuri pro rata totius tēporis quo matrimonium durauit. Itē fructus percepti per vxorē antequā nuberet
4 sunt vxoris nec debēt diuidi. hoc dicit. ¶ No. primo † q in fructibus et pensionibus rei dotalis diuidēdis inter maritū ꝛ vxorē attēditur tps ꝯtracti matrimonij ꝛ nō tps facte locationis: ratio est: qꝛ quilibet effectus regulaꝛ a sua cā.l.iij.ff.de pec. sed causa pter quā maritus lucratur de fructibus rei dotalis est: quia sustinet onera matrimonij. ita dicit tex.in.l.pro oneribus.C.de iure do. cum similibus. ergo effectus incipit currere a tpe cause non
5 autē a tempore locationis. ¶ † Scdo not. ex hoc tex. q lꝫ marit⁹ percepit oēs fructus ex fundo dotali: non tū lucraꝛ fructus integros: sed tm pro rata pro qua durauit matrimoniū. ꝛ sic pro rata qua sustinuit onera matrimonij. Adde secus esse in vsufructuario qui indistincte lucratur oēs fructus p eū pceptos: lꝫ modico tpe durauerit vsusfructus. in.l.si vsufructuarius messem. ff. qui. mo. vsufru. amit. ꝛ.l. defuncta. ff. de vsufru. ꝛ istud etiam faciebat dubitationē in hac.l. nā rō in fructib⁹ dotalib⁹ est quā.s. assignaui: sed in vsufructu durat dominiū vtile quod cessat i fructib⁹ dotis qū maritus nō sustinet onera matrimonij. Ex ista rōne inferꝛ qd idem est in emphyteota: qui hꝫ ius ꝛ dominium vtile propter qd lucratur.§.adeo. insti. loca. ita Specu. in ti. de loca.§.nunc aliqua
6 versi. v. † Quid autē in vasallo vel feudatario qui moritur in medio anno cui spectāt fructus an vasallo vel dño fundi. habes tex. in.c.j.§.his cōsequenter. in ti. hic finitur lex. deinde ꝯstitutiones regni incipiūt: ꝛ ita per illū tex. dicit gl. in.d.l. defuncta. ff. de vsufru. et ibi Ange. cum alijs concordantijs traditis hic per domi. Alex. ꝛ circa istud dictum de vasallo. ꝛ.§. is cōsequēter. vide no. per Raph. cu. in cōsi. cxxix. qd incipit quedam possessio solita dari in feudum. in vltimo dubio. vbi Rapha. multum insistit circa intellectum illius tex. maxime circa illam dictionē vsq verum an
7 stet exclusiue vel inclusiue. † Sed quid diceres de hoc casu: testator legat in testō vxori sue omni anno. x. saccos frumēti donec caste et sine marito vixerit. pone q talis mulier infra duos menses capiat virum vel moriatur: nunquid debeat vxor habere vel portionē temporis quo vixit honeste: vel debeant heredes sui si mortua est habere. x. saccos frumenti integros. de hoc est tex. in.l. a vobis. ff. de annuis legatis. qui decidit habere integros fructus reperio qd per illum text. ita consuluit. d. Signor. de homodeis in cōsi. liij. quod incipit quidā noīe iacobus notarius in fi. vbi etiā si infra duos menses nubat vel moriatur habet mulier integrum legatum ꝛ nota eius consilium pro extensione tex. in.d.l. a vobis.
8 ¶ † Tertio no. principaliter ex hoc text. quod maritus lucratur non solum de fructibus qui proueniunt immediate ex re dotali: ꝛ sic de fructibus naturalibus: sed etiam lucratur de his q proueniunt ex re dotali sed propter rem qui dicuntur fructus ciuiles. Ex quo infertur qd in ista materia a pari procedunt fructus naturales ꝛ accessiones ciuiles: vt est pensio rei locate: ꝛ istud expresse no. glo. iij. hic. in ver. fructus. ita etiam dicit gl. hic in ver. quarta. vbi formaliter idem dicit. Confirmatur quia appellatione fru
a ctuum[a] veniūt accessiones.l. si nauis. ff. de rei vend. et tex. in.l. videamus. la. j. in ver. preterea. ff. de vsu. no. bar. in.l. ꝛ ex diuerso. in j. col. ff. de rei ven. Bald. in.l. vbi adhuc. in pe. col. C. de iure do. d. Anto. in.c. grauis. de resti. spo. facit q vult Bald. in.c.j. in.§. his consequenter. in fi. in tit. hic finitur lex. deinde consuetu. reg. incip. vbi querit post Iaco. de bel. an ille text. qui loquitur in fructibus
9 habet locum etiam in pensionibus: ꝛ dicit q sic. Caue tū † q proprie ꝛ stricte pensiones non sunt fructus: ideo in statuto loquente in pensionibus non veniunt fructus. text. est in.l. mercedes. ff. de peti. heredi. in ver. loco sunt fructuum. text. in.l. prediorum. ff. de vsu. tex. in.l. cum autem.§. cū redhibeꝛ. ff. de edi. edi. gl. in.l. vsure. ff de vsuris. gl. in.l.j. in ver. fructus. C. de anno. ꝛ tribu. lib. x. bal. in.l. si traditio ad fi. C. de act. emp. firmat. d. Alexand. hic in. xvij. colum. ꝛ in consi. cix. in. iiij. vo. qd incipit viso pcessu cause ver
10 tentis corā arbitris. circa fin. ¶ † Quarto not. ex versic. neq. fm Bal. qd factum paulo ante tempus vindemie censetur factū tempore vindemie. Ex quo infert qd illud censetur factum tpe guerre qd est factū paulo ante: qd reputat no. ad saluandū testes. allegat ad hoc bar. in.l. si quis.§. iacētis. ff. de incēd. rui. nauf. est ꝛ bonus tex. quem ibi allegat Bar. in.l. pedius. in prin. co. ti. Tu attēde q iste tex non bene probat notabile Bald. prout dicit Imol. quia in ista.l. et precedentibus tempus vindemie capitur i genere prout denotare vult p mensem octobris: qd patet in.l. fructus cū glos.§. co. tū dictum Bal. est verū. ꝛ pro cōfirmatione possunt

a ¶ Appellatiōe fructuum. Adde l. qui se. cum gl. ꝛ.l. cū qs ff. de condi. ob causam.

duo addi. Primo illud qd no. ibidez Bal. in. c. j. in prin. de pace
tenẽda. vbi no. qd illud dicitur factũ tempore guerre qd est factũ
paulo ante vel paulo post. allegat glo. not. in. l. pen. in. glos. j. ff. de
oper. liber. ¶Scđo bene facit illud qd vult bar. in. l. vt iurisiurandi.
11 in prin. per glo. ibi. ff. de ope. liber. vbi tenet Bart. † qd sicut va-
let donatio irreuocabiliter facta per patrem filio qui est emanci-
patus: ita etiam valet si fuerit facta paulo ante emancipationem
vel ante interpositionem decreti in emancipatione. et habes simi
lem gl. in. l. j. vbi etiã Bert. ꝛ Bal. C. de ope. liber. sequitur Bal.
in. c. ij. de feu. sine culpa nõ amit. sequit. d. Alex. hic. ¶Tu aũt sub-
tilius considera qd illa decisio Bar. videt esse modici effectus. nã
qñ pater donat ante emãcipationem ꝛ postea emancipat etiaz ex
interuallo qd est plus: donatio ꝯfirmat emãcipatione sicut not.
in. l. siue emãcipatis. C. de donatio. Tunc si pater donauit paulo
ante emãcipationẽ: dicit Bar. ꝙ donatio valet. Ego dico ꝙ hoc
est sine effectu illud paulo ante qꝛ etiã multo ante confirmat. Sed
considera si vis reddere dictum Bar. singulare qd donatio facta
per patrem filio in potestate: ita demũ cõfirmatur morte vel emã
cipatione si interuenit traditio ꝙ sicut valet irreuocabiliter dõa-
tio facta filio emãcipato sine traditione: ita si fiat paulo ante emã
cipationem dato qd nulla traditio interuenisset. Jta loquitur di
ctus tex. in. l. siue emancipatis. dictum ergo Bart. in. d. l. iurisiu-
rãdi. esset singulare si intelligeretur qñ nulla interuenit traditio.
12 ¶† Quinto not. ex eodem versiculo iuncto versi. alioquin. qd vz
argumentũ ab absurdo euitando. allegatur vulgo. l. nã absurdũ
ff. de bo. liber. ꝛ tex. in. l. ij. ꝛ ibi gloss. C. de ꝯdi. inser. habes tex. no.
in. l. scire oportet. §. aliud. ff. de excusa. tut. no. Bal. in. l. cõuenticu
lam. C. de epi. ꝛ cle. facit qd not. Bart. in. l. furti. §. pactus. per illũ
tex. ff. de infami. vbi no. Bart. qd. l. simpliciter loquẽs restringit
ne sequat absurdũ. Jdem Bar. in. l. oẽs populi. ff. de iusti. ꝛ iur. in
13 vj. q. principalr dũ ponit de interpretatiõe restrictiua. ¶† Ulti
mo no. in versi. ex cõtrario. in ver. statim. iuncta glo. qd dictio sta
a tim[a] aliquando importat tẽporis interuallum puta interuallum
vnius mensis.

a ¶Dictio statim. add l. cuz quidã ff. de leg. ij. l. petens. C. de pact.

Adde. Tu ꝙ aliqñ importat valde longius spatiũ vez in
xx. annos. tex. est in. l. j. §. fi. ꝛ ibi gloss. in ver. statim
ff. de iure fisci. nota tu etiam aliꝭs varꝭs modis quandoqꝫ maius
qñqꝫ minus ẜm subiectam materiam: vt habes gl. in. c. quicunqꝫ
in ver. statim. lxxvij. dist. ꝛ gl. in. c. j. de mutuis peti. ponũt Bar.
ꝛ aliꝭ. in. l. j. §. qui presens. in fi. ff. de verb. obli. Tamen aduerte qd
proprie ꝛ de sui natura statim intelligitur sine aliquo interuallo.
l. ediles. §. idem sciendum. ff. de edil. edi. firmat expresse Joan. de
Jmo. hic. in penulti. col. Bal. ꝛ do. Alexã. in. d. l. j. §. qui preses.
14 ¶† Hinc est ꝙ dictio statiz importat ipso iure. ita Bar. in. l. im
peratores. ff. de iure fisci. in. l. iubemus. §. sane. C. de sac. san. eccle.
facit qd vult idez Bar. in. l. j. in pe. col. ff. iudi. sol. ¶Ex istis ego
infero ꝙ est sine dubio quod volunt Bal. ꝛ Moder. ꝙ si aliquis
accusauit titium ꝙ fecit insultum contra eũ ꝛ statim intulerit sibi
vulnus: ꝙ non intelligitur per interuallũ qꝛ sic teneret de vtroqꝫ
ꝛ de insultu ꝛ de vulnere: sed intelligitur statim. i. incontinenti: qꝛ
ista est propria significatio dictionis statim: ꝛ sic de vna tantum
imputat: ꝛ sic insultus cum vulnere confundit vt est glo. singula
ris in. l. qui de crimine. C. de accusa. Jdem volũt Bal. ꝛ Moder.
in. l. quoties. §. si quis ita scripserit. ff. de here. insti. Raph. cu. in. l.
fructus. vbi dixi. s. eo. Alex. in consi. cxvj. in. iij. vol. qd incipit in
causa inquisitionis formate cõtra dominã Helenã. ꝛ vltra predi
15 cta ꝙ ista decisio sit clara ꝛ indubitata † apparet ꝙ etiaz si verba
essent ambigua in criminalibus intelliguntur semper in mitiorẽ
partem. l. preses. ꝛ in. l. interpretatiõe. ff. de penis. per que iura di-
cit Bald. in proposito. in. l. j. ad fi. C. de verb. signi. qd in crimina
libus verba libelli debẽt stricte interpretari ꝛ non sicut in ciuili-
bus. l. si quis intentione ambigua. ff. de iudi. ¶Hinc etiam vide
b mus si. l. vel statutũ[b] pro aliquo delicto imponat penã capitalem
vel capitis certe vt si in criminalibus verba intelligant in mitio
rẽ partẽ: illud verbũ pena capitis intelliget de deportatiõe que
etiã dicit pena capitis nõ de amputatione ipsius capitis. Jta di
cunt Jo. an. ꝛ oẽs Cano. in. c. quãto. sup glo. j. de iureiur. vbi refe-
runt Jo. gloss. defendisse al's in ciuitate Bononie a pena mortis
qui falsificauerat monetã: ꝛ statutum Bononie est qd falsificans
monetã puniat pena capitis: dicit qd obtinuit ꝙ pena capitis ex
ponatur. i. deportatio. idẽ tenet. d. Ab. in. c. at si clerici. in prin. in
xj. col. de iudi. Pe. de anch. in cle. pasto. in prin. in. x. notabili. de
re iudi. Joã. de ana. in. c. j. in. ij. col. de homici. ꝛ in. c. qualiter ꝛ qñ
§. ad corrigendos. in. iiij. col. de accu. Jtem sequit ꝛ exlamat Jo.
de imo. in. l. ij. in. v. col. ff de publi. iudi. vbi dicit hoc esse menti te-
nendum: qꝛ posses de hoc lucrari vnã bonã vestem: qꝛ vbi est pe
riculũ vite vel pecunie currũt aduocati. Jstud etiã sequit Ange.
de are. in tractatu maleficiorũ. in glo. sua. in ver. caput. in. v. colũ.
Jdez tz Alex. in preallegato cõsil. cix. in. iiij. vol. Pro ista decisio
ne habes tex. meliorẽ de iure j. l. qui cũ natu maior. §. is demũ, cũ

b ¶Si. l. vel statutũ. add alex. de imo. consi. clxvj. incip. in cã inquisitiõis in. iij. vol.

§. seq. ff. de. bo. lib. et text. in. l. hos accusare. §. omnibus. in ver. ca-
pitis. et ibi glos. ff. de accu. et glos. in lege. cum patroni. ff. de iure
patro. vbi etiam text. ꝛ glos. in. l. penul. ꝛ ibi Bal. no. C. que res vẽ
di non possunt. Et propterea hic accessores in sentẽtꭵs criminali
bus quando imponant penã capitis addunt illa verba: ꝙ abscin
dat caput a spatulis taliter ꝙ aĩa recedat a corpore: de qua pra-
ctica facit mentionem Raph. Fulg. in. l. presenta. C. de his qui ad
ecclesiam confu. ¶Septimo ex ver. item si messes possunt aliqua
notari sed propter varietatem lecturarũ reseruo ibi dicendum in
19 glos. suis. ¶Octauo no. in versi. fin. † ꝙ fructus precepti per mu-
lierem ante cõtractum matrimoniũ: non veniũt in contributio-
nem cum marito ratio qꝛ statim efficiunt ipsiꝰ mulieris: ideo nõ
sequũtur fundũ postea traditũ in dote. l. iulianus. §. si fructibus.
cum ibi no. ff. de act. empti. l. si filius. §. fi. de veb. obli. et per ista
sunt expedita textualia. ¶Glo. figurat casum in hoc principio
preterqꝫ. in ver. item si messes. ideo aliter nõ declaro licet aliquid
posset dici. ¶Glossa. in ver. facto diuiditur in duas. Jn prima
respondet ad vnã questionem tacite Jn secunda ad aliã. scđa ibi
in casu videt cõtra. ¶Jn eadem glo. ad fi. ex. ista secũda parte gl.
quã Pau. ꝛ Alex dciunt esse singularem habes elicere sex prin-
17 cipales conclusiones † Quarum prima est quod infra annũ dila-
tionis indulget heredibus mariti ad restituẽdam dotẽ ꝛ mulier
debet interea ali ad heredibꝰ mariti si non hꝫ aliũde vnde se alat.
Scđa conclusio est inquantum glo dicit si nõ habet aliunde puta
alia bona vnde alere se posset vltra dotem: tũc non est alẽda infra
annũ dilationis ab heredibus mariti. Ex hoc sequitur correlarie
Tertia conclusio qd ex quo talis mulier nõ est alenda cum cessat
onus alimentorum dz etiã cessare lucrũ fructuum: ꝛ hoc tenet gl.
in. d. §. exactio. Quarta conclusio gl. est qd illo anno quo heredes
tenentur alere vxorem fructus dotis sunt heredũ mariti: quia qui
sustinet onera ꝛc. per regulam. l. scđm naturã. ff. de reg. iur. ꝛ per
regulaz qui sentit. de reg. iur. lib. vj. Quinta cõclusio est qd finito
primo anno dilationis heredes mariti nõ tenent amplius alere
vxorẽ dato etiã qd mulier non habeat aliũde vnde se allat. Sexta
conclusio est inquãtũ gl. cũ mysterio dicit vxor superstes: habes
ꝙ heres vxoris non haberet istud priuilegium nisi vxor esset su-
17 perstes: videamus an sint vere iste sex cõclusiones. ¶† Circa pri
mam et quartam cõclusionẽ que effectualiter tendunt ad idem qd
in primo anno dilationis mulier dz ali ab heredibus mariti si nõ
hꝫ aliunde vñ se alat. ꝛ per ꝯñs heredes mariti debent lucrari fru-
ctus dotis illius anni. adde qd idem ꝛ latius firmat glos. in. d. l.
vnica. §. exactio. ꝛ glo. in. l. pe. j. vt in pos. leg. cũ concor. alleg. per
Spe. in ti. q filij sint legi. §. j. ver. aut videamꝰ. Pro ista gl. faciũt
due optime rõnes. Primo facit viua rõ heredes mariti nõ debẽt
esse melioris conditionis qꝫ maritus imo deterioris. l. ma riti. ꝛ. l.
seq. j. eo. sed maritus qui percipit fructus cogit alere vxorẽ ergo
heredes mariti cum teneantur ad restituendũ dotẽ: ꝛ interim fa-
ciunt suos fructus per ꝯñs debent cogi alere vxorem. Scđa fuit
ratio Ang. ꝛ ante eũ Bar. j. in. iij. q. mulier infra annũ soluto. ma.
censet adhuc esse in primo matri. l. fi. C. de bo mater. vñ sicut mari
tus pro oneribus matrimonij lucratur fructus rei dotalis. l. do-
tis fructus. ff. de iure do. l. pro oneribus. C. eo idez est in heredibꝰ
qui eius loco succedunt cum illo anno mulier censeat adhuc esse
in matrimonio. Sed aduerte ꝙ ista conclusio glo. nõ dz referri ad
tex. nostrũ: qꝛ iste tex. loquitur qñ dos consistebat in re ĩmobili vt ĩ
fundo quo casu talis dilatio nõ hꝫ locũ. d. l. j. §. exactio. et sic mu-
lier statim est habitura ꝛ fundum ꝛ fructus: ꝛ sic nõ dz ali ad he-
redibus: ꝛ ita firmat Bal. ꝛ Moder. hic. dz ergo intelligi ista gl.
qñ dos consistit in rebus mobilibus: ꝛ sic qñ datur dilatio anni.
cum ista glo. transeunt bar. ꝛ aliꝭ cõiter hic ꝛ in. d. §. exactio. Et di-
cunt Moder. Pau. de ca. ꝛ aliꝭ qd ista glo. est cõiter approbata:
dicit etiam Alb. de ro. magnus practicus ꝙ semper vidit in pra
ctica obseruare istã opi. gl. Tu aũt aduerte ꝙ lz ista gl. sit cõiter
approbata tñ in puncto iuris semper putaui ꝛ teneo contrarium
esse veriꝰ. prout tenẽt Pet ꝛ Cy. in. d. l. j. §. exactio. Põdera eñ
ĩprimis qd dictũ gl. non probat aliqua. l. nã lz verũ sit ꝙ heredes
mariti habeant dilationem anni ad restituendũ dotẽ: ꝙ interim
teneantur alere vxorem: istud nulla. l. cauetur: sed. l. dat istam di
lationẽ sine aliquo onere: vnde succedit ꝙ dicit Bal. et solet sepe
allegari in. l. respublica. C. qui ex cau. ma. ꝙ gl. nõ est credendũ qñ
nullã. l. allegat. Scđo ꝛ fortius cõtra opi. gl. cõmunẽ fortiter strin
git nã fundamentũ glo. et doc. est falsum inquantum ꝑsupponit
ꝙ heredes mariti qui habent a. l. dilationem anni ad soluẽdũ vel
restituendũ dotem lucrentur fructus illius anni: ꝛ per ꝯñs in re-
compensationẽ fructũ tenentur alere vxorẽ. Jstud assumptuz est
falsum: qꝛ elapso anno tenent restituere dotẽ et fructus anni pre-
cedentis. ita est text. ineuitabilis in. l. vnica. §. exactio. in ver. fru-
ctibus: iũcto vir. similiqꝫ modo qer puẽ tex. ita firmat Bar. in. l. si
cõstãte §. quoties in vlti. col. j. e. vbi dicit ꝙ est difficile cõtrariũ
declaro illũ tex. induco: nã dicit ꝙ sol. ma. maritus debebat olim

restituere

restituere dotē annua bima trima die: hodie nō ꝛc. Ad idē est fortis tex. in. §. non solū. ·j· e. l. vbi ad lrām dicit hoc ꝙ fructus ꝓ futuro statim sunt mulieris: ꝛ Bar. ibi dicit qḋ est difficile ꝯrium: sed cū fundamentū gl. ꝛ doc. sit falsum per ꝯñs falsa est cōis opi. qꝛ vt heri dixi deficiēte cā deficit effectus. l. adigere. §. quis de iure patro. ergo ꝛc. Per ista iura semp tenui ꝙ ista opi. sit vera et per ꝯñs qḋ opi. gl. ꝛ doc. sit falsa: ꝛ ad ista iura nō pōt rñderi nisi cū violētia: ꝛ ad ista rñdet Pau. de ca. ꝛ eius solu. sequitur post Alex. vt per eū hic: vcȝ ꝙ ille. ll. loquūtur qñ heredes mariti nō habuerunt onus alimentandi vxorē: qꝛ vxor nō petijt alimēnta nec habuit: tunc verū est ꝙ tenent̄ fructus restituere. ista solu. euidenter diuinat: qꝛ esset nimis restringere ista iura que principaliter veniūt ad decidendū hoc. Alio mō rñdet Cy. in d. §. exactio. ꝛ refert. d. Alex. hic ꝙ illi tex. loquantur qñ mulier nō habebat aliunde vnde se aleret: ideo cogunt̄ heredes restituere fructus: qꝛ necessitas nō est subiecta. ll. ista solu. est de directo ꝯ glo. ꝛ docto. hic: qꝛ proprie loquunt̄ qñ vxor nō hȝ aliunde: quo casu volunt quod heredes lucrent̄ fructus illius anni ꝛ interim alant vxorē. Alia est sol. Bar. in. l. si cōstāte. §. quotiens. ·j· eo. quā sequit̄ Alex. hic nihil facit. Aliam quartā solu. ꝛ subtiliorē ponit Alex. hic: qḋ ille. ll. que dicūt fructus debere restitui: in illo verbo fructus intelligantur deductis expēsis alimentorū: sicut fructus intelligūtur deductis expēsis factis in colēdo. l. fructus. s. eo. ar. l. in insulā. §. ·j· ·j· eo. Ista rñsio nō tollit etiā difficultatē: qꝛ si illi tex. intelligerent̄ ꝙ fructus dn̄t restitui deductis expēsis alimētorū: sequeretur ꝙ heredes nō lucrarent̄ oēs fructus illius anni: sȝ deduceretur de fructibus ꝙtum sunt alimēta qḋ est ꝯ Bar. ꝛ communiter doct. ·j· in. iij. q. q volunt qḋ heredes mariti lucrent̄ oēs fruct⁹ illius anni. Quis sunt maiores nec rñdetur congrue. vnde cū habeam decisiones. ll. claras malo sequi. ll. ꝙ opi. glo. ꝛ doc. Et tenendo istam partē ꝯ glo. ꝛ doc. nō obstat. d. Ang. quā ante eum voluit Bar. in. iij. q. ꝛ Moder. sequunt̄. nam dicit Ange. ꝙ mulier in illo anno censet̄ durare in primo matrimonio: sunt verba text. in. l. fi. C. de bo. ma. sicut ergo si maritus viueret lucrat̄ fructus qꝛ tenetur alere vxorē: ergo ꝛ eius heredes: dico qḋ ista rō non est bona: qꝛ mulier non solū primo anno censet̄ durare in primo matrimonio sed etiam semper donec stat in viduitate. ita dicit tex. in d. l. fi. C. de bo. ma. hinc est qḋ donec stat in viduitate semp gaudet priuilegijs mariti. l. fi. §. vidua. ff. ad munici. l. ·j· C. de incolis lib. x. Ang. ꝛ Moder. in. l. cū quidā. ff. de iurisdi. om. iudi. Et istud fundamentū facit Cy. in. d. l. ·j· §. exactio. tñ ad hoc fundamentum posses respondere: quia licet mulier dicat̄ durare in primo mr̄imonio donec est vidua: tñ est dr̄ia in primo anno ꝛ sequenti qꝛ in primo anno soluti matrimonij mulier non pōt exigere dotem. qꝛ heredes hn̄t a lege dilationē anni. est ergo necesse ꝙ alat̄ ab heredibus qñ nō hȝ aliūde vnde se alat: sed in annis sequētibus mulier pōt exigere dotē suā vñ se alat: ergo nō est eadē rō in primo anno q̄ est in scḋo: ꝛ sic pōdera ꝙ rō Ang. simpliciter nō est bona: per ista oia vr̄ mihi qḋ in pūcto iuris tenendū sit ꝯ gl. ꝛ doc. Et vide Feli. in. c. ex lr̄is. in. x. col. extra de cōstit. vbi examinat ꝙ dr̄ in gl. §. in summa. insti. de iniurijs. Tenendo tñ cōem opi. a q̄ iudicando ꝛ cōsulendo nō est recedendū: credo qḋ tñ possit rñderi ad. d. §. exactio. nā tex. in ver. fructibus. loquit̄ qñ dos consistit in re immobili quo casu statim dȝ restitui sine dilatione: ꝛ sic ver. fructibus nihil facit. v. similiꝙ mō. ille bñ loquit̄ qñ dos cōsistit in re mobili: sed cōsidera dū tex. dicit similiꝙ mō pēsiones seruorum debere restitui: nō intelligo similiꝙ mō a die facti diuortij. intelligo ergo illā similitudinē similiꝙ mō: ꝓm precedētia in illo tex. nā dicit supra ꝙ si dos cōsistat in rebus immobilib⁹ debent restitui sine dilatione: sed si dos cōsistat in reb⁹ mobilib⁹ debent fructus restitui elapso anno: ideo qua ratione debēt restitui res mobiles elapso anno ꝛ elapso illo qꝛ dicetur etiā in mora venient ille pensiones ꝛc. Et ꝙ hoc sit verum: ita decidit tex. ibi in vsuris arguēdo ergo ab vsuris ad fructus: dico qḋ iste tex. debet intelligi qḋ elapso tēpore debet venire restitutio in rebus mobilibus ꝛ immobilibus: ꝛ si isto modo intelligat̄ iste tex. facit pro glo. Cōfirmatur qꝛ similitudines ꝛ relationes que fiunt a. l. nō intelligūtur fieri simpliciter ꝛ per oia: sed scḋm qḋ adaptant̄ materie. l. iulianus. cū glo. ff. de heredi. institu. Ad tex. aūt in. §. non solum. ·j· ea. l. non rñdeo nunc ex quo Bar. Imo. ꝛ Moder. latius ibi ponunt: ꝛ ibi videamus ꝛ per ista sit expedita prima ꝛ quarta cōclu

19 sio. ¶ †Circa scḋam cōclusionem glo. ꝙ qñ mulier hȝ aliūde vñ se alat: tunc nō venit alenda. ·j· annū ab heredibus mariti que est vera. habes pro ea bonum tex. in. l. pe. ff. vt in pos. leg. in ver. nec quicꝙ sui habeat. quē tex. allegat glo. in. d. §. exactio. facit etiam regula. Reglr̄ est qḋ qñ alimēta debent̄ dispositione. l. vel statuti vel iudicis non pōt petere alimēta: qñ hȝ aliunde vñ se alat. text. est in. l. si qs a libe. §. idē rescripsit. ver. sed si filius. ff. de lib. agno. Bart. not. in. l. libertus qui. ff. de adimen. leg. ꝛ in. l. ·j· C. de mendi. validis. lib. xj. secus est quādo alimenta debentur ex dispositione hominis puta testatoris: vel ex ꝯctu qꝛ sic debent̄ iure actiōis: nā tunc potest quis petere illa alimenta dato ꝙ sit diues ꝛ possit se alere de suo: ita Bal. ꝛ Mo der. in. l. de alimentis. per illum tex. C. de transac. Ioā. de ana. in cōsi. lxij. qḋ incipit visis his que in facto proponūtur. Et si diceres cur diuersum: potes dicere ꝙ duplex est ratio: qꝛ efficacius est illud qḋ debet̄ iure actiōis ꝙ illud qḋ debet̄ officio iudicis: pȝ qꝛ officium iudicis nullaȝ presupponit obligationē. l. qui ꝓ collusionē. ff. de actio. emp. bona gl. in. l. iij. §. si rem. ff. de leg. iij. glo. in. l. nō solu. ff. de rei ven. ꝛ gl. ista dū facit differentiā an expense debent̄ officio iudicis an vero ꝓ viā actionis. Scḋa rō est: qꝛ officiū iudicis fundat̄ in mera ꝛ nuda equitate. l. fi. ꝛ. l. plane. ff. de peti. here. ergo qñ qs pōt se alere videtur

20 cessare eqtas. que rō cessat qñ alimenta debentur iure obligationis ꝛ actionis. Cōfirmo dicere etiā supradictā optimo similitu mulier nupta sine dote nō pōt petere dotē sibi cōstitui a patre vel ab alio: qui alias teneret̄ ꝓm Bart. in. l. obligatum. §. ·j· ff. de actio. et ob. cum concor. licet alibi ꝯrium tenuerit. Illud est verum qñ ad dotē consequendam nō cōpetit actio: sed solum officium iudicis: vt est regulariter qꝛ pater tenet̄ dotare filiā: vt est tex. in. l. qui liberos. ff. de ritu nup. sed qñ ad dotē cōpeteret actio vt si ex forma statuti deberetur dos: tūc mulier ꝙuis maritata posset agere ad dotē cōsequēdā. Ita in specie in dote tȝ. d. Alex. in cōsi. vij. in. ij. volu. qḋ incip. visis ꝛ diligenter animaduersis. in. iiij. col. ad finē ꝛ seq. Ad idem pro ista differētia facit qḋ vult Barto. ·j· in. qōne

21 circa istam glo. ꝛ Item per istā gl. vt nihil omittatur dicit Pau. de ca. ꝙ si mulier. ·j· annum nō petijt se alimentari ab heredibus mariti: ꝙ elapso anno non potest petere alimenta preteriti temporis postꝙ aliunde fuit alimentata: nisi petijsset: et heredes fuissent in mora qꝛ ꝓpter hoc pro alimentis habuissent vsuras: ꝛ dicit esse notādum. quia hoc est quotidianū ꝛ per hoc mulieres sepe decipiūtur. sequit̄. d. Alex. hic et latius: in. d. l. de alimētis. C. de trāsac. ¶ Pōdera tu ꝓuecte qꝛ isti moder. volūt qḋ mulier possit sibi tacite preiudicare in alimentis. Alibi tamen Bal. in. c. iuramit. in. ij. col. de proba. dicit ꝙ alimētis dotis nō pōt mulier renuntiare. qꝛ sunt appēdices matrimonij. de hoc dicit esse glo. in c. literas. d rest. spo. quā reputat singularē: ꝛ an alimētis possit renūtiari habet̄ i. l. cū hi. ff. de trāsac. ꝛ ibi ponit multas rñsiōes do.

22 Alex. in apostil. ¶ †Circa quintam conclusionem: ꝙ finito primo anno dilationis: heredes mariti non tenentur vlterius alere

a vxorē. adde ꝙ rō est: qꝛ elapso anno mulier pōt exigere[a] dotē suā ex q̄ se alat: ergo si nō facit sibi iputet. ergo nihil pōt petere ab heredib⁹ mariti. ita Ang. ꝛ oēs Mo der. ꝛ est cōmunis opi. ꝓm Rap. sequitur. d. Alex. plenius ꝙ hic in consi. xxvij. in. iij. volu. qḋ icip. viso themate suprascripto ꝛ omissis nō necessarijs. vbi plenī⁹ reassumpsit oia que posuit hic. ¶ Circa sextā et vlti

23 mā conclusionē: ꝛ dū vult: ꝙ licet ipsa mulier vt superstes sit alēda ab ipsis heredibus mariti: tamen heredes mulieris nō sunt alendi. ·j· illū annū ab heredibus mariti: ideo gl. potuit moueri. quia istud concernit solū personā mulieris. ergo istud nō potest competere eius heredibus per. l. vnicam. C. de priui. do. Signa istam conclusionem glo. ad doc. quā tradit Bar. in. l. ·j· in. ·j· ꝛ. ij. col. s. eo. vbi effectualiter vult Bar. ꝙ oia priuilegia cōpetentia mulieri ꝓpter dotē: trāseant ad quoscūꝙ heredes mulieris excepto priuilegio prelationis in tacita hypotheca. Ista gl. faceret ad oppositū: qꝛ priuilegiū alimētoruȝ nō extēdit̄ ad heredē mulieris: dato etiā ꝙ subsit eadem causa: de hoc me refero ad ibi dicta. Iuxta hāc gl. format Bar. tres. q. vt per eū. ¶ Circa primā adde ꝙ idē decidit bar. i. l. caio. §. imperator. in fi. ff. de ali. ꝛ ciba. lega. bal. Ang. Sal. ꝛ alij. i. l. ·j· C. de lega. vbi Bal. notabiliter limitat cum alijs multis concor. hic traditis per Alex. ꝛ in. d. l. ·j·

24 ¶ †Circa secūdā. q. Bar. hic ꝛ opi. Spe. adde ꝙ idē sequūtur Bal. ꝛ Pau. de ca. hic. Bal. i aut. hoc locū. in pe. col. C. si mulier scḋo nup. Pro ista opi. facit rō quā alegat Bar. in cōsi. ccxj. qḋ incip. quidā sibi filios heredes instituit. vbi dicit ꝙ facilius ꝛ cū minori expensa prestat heres alimēta in domo ꝙ extra domum vt docet euidentia facti. ꝛ allegat. l. iiij. §. inter. ff. de in diē adiec. sed Bal. Alb. ꝛ alij. cōiter tenent indistincte ꝯriū: ꝙ q debet habere alimēta non cogitur stare in domo per tex. in. l. libertis libertabusꝙ. §. fi. ff. de ali. ꝛ ciba. leg. ꝛ ibi bar. ad hoc etiā: no. illum tex. Et circa hoc dubitat Bar. qd erit de eius operis nō cogit̄ stare in domo distinguit vt hic per eū. cōcludit ergo Bar. ꝛ ceteri indistincte ꝙ alimētanda pōt habitare seorsuȝ ꝛ extra domū petere alimenta sibi prestari.

Adde. Pro hac cōclusiōe bonū tex. in. l. cū hi. §. vltimo ꝛ ibi Ang. ꝛ Rap. ad hoc no. illū tex. ff. de trāsac. et per illū tex. idem tenet. Bal. sibi contrarius in. l. in annalib⁹. C. de leg. Ita cōsuluit Ioā. de ana. in cōsil. lxij. incip. visis his que in facto ꝓponunt̄ Ang. ꝛ Pau. de ca. i. l. ·j· C. de leg. ꝛ subdit Rapha. cu. ꝙ semper vidit ita in practica cōiter obseruari: ꝙ lȝ mulier possit honeste viuere cū heredib⁹ mariti: possit tñ separatim

¶ Mulier pōt exigere Adde Cy. ꝛ doc. i. l. vni. ca in. §. exactio. ff. d rei vxo. acti. Richar. mal. in l. fi. C. de bo. ma. Spe. ti. q filij sint legi. ver. sȝ nū quid si vxor Innoc. Io. an. Car. in to. de but. et ab. in. c. salubrit. de vsu. pe. de anch. cōsil. cxxxix. inci. in. q. q̄ vertitur.

alimēta an debeam vnde se alam

25 petere alimenta quãuis rõ sit in ꝯtrium ſm cum.†Sed aduerte
q: Bar.format.q.qñ alimenta debentur ex diſpoſitione.l.⁊ tñ ò
cidit ꝑ dictã.l.libertis libertabuſq;.§.fin.q tert.loquiturqñ ali-
mẽta debẽtur ex diſpoſitione teſtatoris:quo caſu nõ debenť ope
re⁊ tñ Bar.hic querit de operis.Pondera.ergo ⁊ cõiter doc.vo
lũt q̃ mulier poſſit petere ſeorſum alimẽta ſiue debeanť ex diſpõ
ne.l.vel diſpoſitione teſtatoris:q̃ alimẽtãda põt petere alimen-
ta ſeorſum.⁊ nõ cogiť ſtare in domo.⁊ ꝓpterea allegauit illum
tex.quinimo ſi teſtator expreſſe legaret alimenta in domo:vꝫ q̃
heredes preſtent alimẽta in domo.nõ obſtãte hoc:ſi nõ põt mu
lier honeſte in domo viuere dꝫ ſeorſum habere alimẽta.l.caio.§.
imperator i fin.⁊ ibi Bart.ad hoc not.illũ tex.ff.de alimẽ.lega.
⁊ Barto.in.d.cõſi.ccci.qõ incip.quidã inſtituit ſibi filios here-
des.Bal.in l.i.in.ij.co.⁊ ſeq.C.de le.⁊ i.l.in annalibus.i fin.C.e.
⁊ in.l.ſi ea.C.de cõdi.inſer.⁊ in aut.hoc locum.in vltima colum.
C.ſi mulier ſecũdo nup.⁊ in rubri.extra de cohabi.cleri.⁊ mulie.
ang.in.l.titia.ff.de ſolu.Pau.de ca.in cõſi.ccclxxxvij.inci.vxor
quedã circa ſi.Quis aũt teneať probare iuſtã cãꝫ an mulier q̃ iu
ſta cauſa nõ põt venire in domo cũ heredibus.an heredes q̃ ſta
re poſſit.dic q̃ ipſa legataria:ita cõcludit Pe.de ãc.iꝯſ.ccxlvi.
incip.ſuper primo queſito nõ multũ inſiſtẽdo.Et propterea ſub
dit.q̃ mulier dꝫ bene eſſe preparata anteq̃ litiget cũ heredibus
ne deficiat ſibi aliquid in probationibus:q: dificile eſt probare
iſtam culpã heredũ.¶Circa tertiã qõnẽ Bar.cũ eo tenẽt Bal.
Ang.Imo.Lu.⁊ Rap.cu.hic:tu autem aduerte q̃ lꝫ opi.Bart.
ſit magis cõmuniter approbata:tñ fundamenta Bar.nõ videť
bona.iſtã primũ q̃ lꝫ:fundamẽtũ in quãtũ Bar.arguit de mari
to ad eius heredes Pau.de ca.hic tenet cõtrarium:q: maritus
lucratur fructus ſiue ſuſtineat onera matrimonij ſiue non quan-
do non ſtat per eũ.non ſic eſt in heredibus mariti.Fortius facit
cõtra Bar.nã maritus tenetur alere vxorẽ etiã q̃ hꝫ aliunde bo-
na ꝓpria ſm Bar.⁊ doc.in.l.qõ in vxorẽ.C.de neg.ge.ſecus eſt
26 heredibus mariti.vt dicit gl.hic ⁊ ſuperius firmaui.Itẽ †ma-
a ritus tenetur[a] alere vxorẽ qñ nullam dotẽ hꝫ.l.qõ ſi nulla.ff.de re
ligio.⁊ ſump.fu.firmãt doct.i.d.l.qõ in vxorẽ.ſecꝰ eſt in heredibꝰ
mariti.Similiter alia ratio Bar.nõ videť bona dũ dicit:q̃ ſi fru
ctus dotis nõ ſufficiũt heredes non teneť ſupplere de ſuo.iſtõ
nõ eſt verũ:imo heredes teneť alere ſꝫ facultatẽ dotis.vt eſt tex.
in.l.cũ vnus.§.ſi.ff.de ali.⁊ cib.leg.vbi eſt caſus de hoc.facit tex.
in.l.in inſulã.§.fructus.j.e.ita tenet Pau.de ca.⁊ Alex.hic poſt
Jaco.bu.i.vnica.§.libertatibꝰ ꝓcul dubio.C.de cadu.tot.Gl.in
27 v̓bo ait in ſi.breuitatis cã nõ diuidiť.ſm gloſ.a.†habes
hic glo.⁊ tex.q̃ non eſt abſurdum qõ quis loquatur de ſeipſo in
tertia pſona.Unde ex iſta gl.no.Bal.Imol.⁊ Are.hic:nõ vitia
ri laudũ arbitrorum prolatum in tertia perſona a ſeipſis.Idꝫ
eſt in notario:q: non refert an idem inſtrumẽtũ ſemel ſcribat in
prima perſona:deinde in tertia.tex.habes expreſſum in.c.pe.de
cõuer.cõiug.⁊ ibi Cano.ad hoc notãt illũ tex.⁊ Cano.⁊ ibi do.ab
bas.in.c.qõ aũt.de iurepa.d.Ant.de bu.in.c.qm̃ ꝯ fallaꝫ.i.xxv.
col.de proba.⁊ illum tex.reputat optimum ⁊ ad hoc meliorẽ de
iure Imo.in.l.caius.j.eodẽ.vbi eſt etiaꝫ.tert.de hoc.⁊ idẽ Imo.
in.l.ſi ſic.§.i.ff.de lega.i.illum etiã tex.ad hoc reputat ſingularẽ
Bal.in.c.i.de noua forma fidelita.vbi dicit per illũ text.quẽ re-
28 putat ſingu.†q̃ non dꝫ notarius variare nec in facto nec in iure
licet hodie conficiat inſtrumẽtũ in prima pſona ⁊ cras conficiat
idẽ inſtrumẽtũ in tertia.Ita etiã Bal.i.c.i.§.ſi.q feu.dare põt.
facit tex.in.l.lecta.in verbo ego lucius titius.⁊ ibi Pau.de caſt.
29 ⁊ Lud.ad hoc no.ff.ſi cer.pe.†Adde q̃ ſimiliter in ſnĩa iudicis
non refert vtrum ſnĩa feratur in prima an in tertia perſona.Ita
dicit Spe.in ti.de ſen.§.iuſta.in ver.taliter do.Abb.in.c.exami-
nata.de iudi.ibi tñ ſubdit notabile verbũ:quod qñ reperiť ſnĩa
in tertia pſona nõ preſumiť lata de reſcripti recitatiõe:⁊ ideo in
dubio preſumeť nulla qõ valde ſigna.¶Similiter nõ refert an
teſtator in teſtõ ponat verba in prima vel in tertia pſona.Ita dicit
Bar.in.l.ij.C.de fal.cauſa adiec.lega.facit.l.qm̃ indignum.C.de
20 teſta.⁊ i.l.oẽ verbũ.C.cõia de leg.cũ ſi.ſimiliter †vꝫ reſcriptũ pa
pe:lꝫ reſcriptũ ſit in prima vel tertia pſona.Ita Archi.in.c.qui-
3 cunq; circa principiũ per illũ tert.xvij.q.iij.†Similiter in libel-
lo accuſatorio non refert an accuſator formet libellũ in pma pſo
na an in tertia.gl.eſt no.in.l.pe.C.de accu.quam ad hoc multũ
no.Bar.in.l.libellorũ circa fineꝫ principij.ff.de accu.¶Gl.ma
gna in verbo tertia portio.ſm Bar.eſt ita difficilis ſicut aliqua
que ſit in infortiato.Pau.de ca.diuidit in quinq; ptes ꝑut ſunt
v.qõnes.Sed iſta glo.facit ſimpĩr quatuor in ſubſtantia.Prio
inquantum tex.dicit q̃ in contributione venit quarta pars glo.
dicit q̃ dꝫ venire tertia.Secũdo dicit q̃ tota penſio.dꝫ cõtribui.
Tertio q̃ nihil debet cõtribui.Quarto querit de vna.q.¶Diui
de in nouẽ partes principales iſtam gl.In prima declarat tex.
In ſcõa opp.cõtra tex.dum vult q̃ quarta portio penſionis ve
niat in cõtributione.q̃ imo veniat tertia.⁊ ſic quatuor auri.In

tertia format aliã oppo.q: tempus locationis inſpiciť qõ eſt cõ-
tra tex.In quarta format.q.In quinta format aliã difficilẽ opp.
qõ ſicut totus fructus vindemie venit in contributionem:ita ẽt
tota penſio ⁊ rñdet vt in ea.In ſexta contra illam reſponſionem
oppo.⁊ tripliciter ſoluit.In ſeptima ꝓpter idẽ ꝯtrariũ ponit opiñ.
Jo.⁊ in hoc gl.eſt valde difficilis ⁊ intricata.In octaua format
q.In nona ⁊ vltima format aliã oppo.contra tex.q: videť valde
abſurdũ q̃ maritus pro vltimo anno habeat partes fructuum
duorũ annorum.Secũda ibi:ſed cur nõ.Tertia ibi:ſed opponiť
ergo inſpicitur.Quarta ibi:ſed quare pro primo menſe.Quin-
ta ibi:itẽ cur tota merces.Sexta ibi:ſꝫ op.q: pẽſio vť ꝓcepta ſi-
ctione iur.Septima ibi:alij vt Jo.Octaua ibi:itẽ an ſine ceſſio-
ne.Nona ibi:itẽ ſine dicas tria.¶In ea.glo.ibi.mercedes.iſta
ſol.ſm Bar.nõ eſt bona q: eſt ꝯ textum vt ibi per Bar.itẽ ſi vera
eſſet ſequereť qõ nec etiã pro tertia parte fieret cõtributio contra
iſtum textum.item eſt contra verſiculũ ex cõtrario.j.ea.l.¶In
32 ea.gl.ibi tranſlatio ex neceſſitate†no.ex tex.iſto ſm gloſ.Bart.⁊
oẽs:qõ vbi fundus transfertur ad aliquem ex neceſſitate ille te-
netur ſtare locationi facte per autorem.Si autẽ tranſlatio fiat ex
voluntate:ſingularis ſucceſſor non tenetur ſtare locationi facte
per autorem.l.emptorem.C.de loca.de iſta nõ pono hic quia eſt
materia.l.ſi filiofamilias.§.ſi vir in quinquẽniũ.j.co.l.emptorẽ.
C.loca.Tu aũt conſidera diligẽtius iſtã gl.quia Bart.⁊ docto.
in.d.l.ſi filio familias remittũt ſe ad iſtã glo.ad cognoſcendũ qui
33 dicanť neceſſarij vel voluntarij ſucceſſores†nã dicit ibi Barto.⁊
doc.qõ qñ quis cogiť de neceſſitate trãſferre in aliquẽ:ille dꝛ ne-
ceſſarius ſucceſſor vt eſt hic:ſol.mat.maritus cogitur transferre
fundum in vxorẽ.Cũ aũt aliqs nõ cogať ex neceſſitate transferre
ſed ex voluntate:vt eſt in emptione ⁊ venditione:ille dꝛ volunta-
rius ſucceſſor.Et ſic põdera quod ſucceſſor neceſſarius diciť ha
bito reſpectu eius a quo transfertur.nõ aũt eius in quẽ transfer-
tur.Sed caue q: glo.dat iſtam doctrinã ꝑ tex.in.l.in venditione
§.i.ff.de bo.au.iudi.poſ.qui text.non vť probare iſtam doctrinã
gl.nã iõ ibi cenſeť ſtare colono non q: ſit ibi trãſlatio neceſſaria
vt preſupponit:ſed quia ibi non ſuccedit in plenũ ius.ibi enĩ ille
creditor ſolũ miſſus eſt in poſſeſſionem cauſa cuſtodie:⁊ ſic tñ ex
34 primo decreto.†Sed habemus qõ qñ quis nõ ſuccedit in plenũ
ius:ſed in tenutam tñ:ille nõ poteſt expellere colonũ:⁊ ſic teneť
ſtare colono cum non habeat plenũ ius.ita Bart.⁊ communiter
ſcribẽtes per tex.in.d.l.filio familias.§.ſi vir quinquenniũ.tamẽ
Jmol.⁊ Ange.in.d.l.in venditione.§.i.dicunt poſſe tenere q̃ in
illo tex.ſit quedam tranſlatio neceſſaria per.l.ſi.ff.de ſepa.bono.
Primũ tñ cõmuniter teneť ⁊ ſꝫ mõ gl.nõ bñ ſe fundaret.⁊ reten
ta illa rõne Bar.qõ in.d.l.in vẽditione.§.i.ideo cogatur ſtare co
lono.quia non ſuccedit in plenũ ius:ſequitur q̃ creditor miſſus
in poſſeſſionem ex ſecũdo decreto q: ille ſuccedit in plenum ius
nõ tenetur ſtare colono.Contrarium in terminis no.idẽ Bar.in.d.l.in
venditiõe.§.i.vbi nota qõ creditor miſſus in poſſeſſionem ex ſe-
cundo decreto teneť ſtare locationi:⁊ ſequitur do.Alex.in.d.§.
ſi vir i qnquẽniũ vbi dicit qõ nũq̃ repetit in terminis tactũ niſi a
Bar.ibi.Tu tñ cõſidera qõ Bar.nõ bñ no.quia tex.in.d.l.in vẽ
ditione.§.i.non loquitur in miſſo in poſſeſſionem ex ſcõo decre-
to ſꝫ ex primo.Ego anno preterito vidi in iſta ciuitate papie cõ-
trouerſiã inter aliquos celebres aduocatos.Creditor autoritate
iudicis habuit inſolutum poſſeſſionem debitoris ſui.iſte credi-
tor volebat expellere colonum fuit dubitatum nunquid tenere-
tur ſtare colono.i.locationi.Allegabatur Barto.in contrarium
35 Difficultas erat:†nunquid diceretur ſucceſſor voluntarius vel
neceſſarius:ſi erat voluntarius non cogitur ſtare:ſi neceſſarius
tenebatur ſtare:aliqui dicebant quod erat voluntarius:quia to-
tum iſtud fuit factum ſua voluntate.Aliqui dicebãt q̃ erat ſuc-
ceſſor neceſſarius:quia non attendimus perſonam creditoris ſꝫ
debitoris a quo inuito transfertur per iudicem glo.eſt hic.pere-
grina ſed breuiter ergo allegaui Bal.in terminis ab alio nõ alle
gatum in.c.qm̃ frequenter.§.fin.in ſi.vt lit.non conteſt.vbi Bal.
tradit iſtam regulam quam reputat menti tenendam:q̃ omnis
ille qui ſuccedit per ſententiã iudicis:tenetur ſtare colono vel in-
quilino:niſi locatio eſſet facta in fraudẽ:eo q: tranſlatio facta ꝑ
iudicẽ cenſetur neceſſaria ⁊ ſic cõcordat cũ illa deciſione Bart.in
d.l.in vendi.§.i.de quo ipſe mentionẽ fecit.Not.ergo ad predi-
36 cta iſtam gl.quã bal.⁊ Jmo.reputat ſingularẽ.¶†Limita iſtã
doctrinã glo.qñ publicanť bona alicuius in fiſcũ:lꝫ enĩ iſta con-
fiſcatio ſit alienatio neceſſaria:pꝫ q: ſit inuito:tñ in fiſco nõ teneť
ſtare locationi facte a confiſcato.text.eſt valde not.in.l.ſi fundus.
in principio.cum glo.prima.ff.loca.quẽ tex.valde not.Bal.hic
pro limitatione huius glo.niſi fiſcus vniuerſaliter ſuccederet:vt
hic per eum.Et ſic pondera q̃ fiſcus nõ ſeruat in hoc regulã iu-
ris:hinc eſt qõ ecõtra ſingularis ſucceſſor fiſci bñ teneť ſtare colo
no:tex.eſt in.l.ſi.§.ſi.ff.de iure fiſci.per quẽ tex.ita no.Bald.⁊ alij
in.d.§.ſi vir in quinquẽnium.⁊ Bart.in.l.cognouimus per illũ
tex.C.de

[a] ¶Tenetur. Adde Inn. i.c.pvestras de do.inter virũ et vxo. Abb.in ca. ex literis de diuor.

tex.C.de manci.⁊ colo.patri.lib.xi.¶Ista tñ solu.glo.non est bona
ad ɔ̃rium. qꝛ ea attenta sequeretur ꝙ marito nihil deberet con-
tribui ex pensione:⁊ tñ est cõtra istũ tex.¶Similiter tertia sol. glo.
non est vera:quia cum pensio non debebat solui nisi in fine anni:
ergo ante nihil esset debitum de pẽsione:ergo nihil deberet ɔtri
bui:tñ tex.vult qḋ cõtribuaṫ quarta portio:apparet ergo ꝙ oẽs
iste tres sol.gl.nõ sunt vere.et sic pꝫ cõtrariũ q actionẽ hꝫ ipsam
rem habere vr̃.¶Pro solutiõe ergo Joã.qui fuit glo.cremonen-
sis ponit aliam solutionem.Uenio ad septimã partẽ istius gl.ibi
alij vt Jo.⁊ pro introductione iuuenũ debẽt aduertere iuuenes
ꝙ tres prime solu.date ad ɔ̃rium non sunt bone:ideo ipse Joã.
dat aliam sol.⁊ fatetur ɔ̃rium vt per glo.ꝙ imo tota.xij.debent
contribui computando vt ipse computat.ista opi. Joã.omissis
argumentis confunditur ineuitabiliter per istum tex.vbi tex.re-
putat ⁊ iniquum ⁊ absurdum ꝙ contribuatur tota vindemia ⁊ to
ta merces marito.⁊ tñ ſm opi. Joan. fieret contributio de tota
vindemia ⁊ de tota pensione:⁊ sic ista opi.esset de directo cõtra
istum tex.R̃ñde ergo ad ɔ̃rium glo prout facit Bar.qui dicit ꝙ
in ista materia solum tractatur de fructib⁹ diuidendis perceptis
a viro.item colonus a principio teneṫ ad totã pensionem.l.si a
colono.ff.de fideiuſ.⁊ distingue vt hic per eũ.¶Pro clara intel
37 ligẽtia declarãdo clarius ex doc.Barto.⁊ medulla † debes scire
pensionẽ locationis deberi:illud debere considerari tripliciter
vno modo quo ad natiuitatẽ obligationis ⁊ actiõis:⁊ tũc facto
ɔ̃ctu locatiõis a principio in ipso instãti statim est orta tota ob-
ligatio ⁊ actio ad totam pẽsionẽ totius tp̃is.ad hoc allegat bar.
tex.in.l.si a colono.ff.de fideiuſ.ꝑ consequẽs tota pensio debetur
a principio facte locationis.l.sed addes.§.si qs cum in annum.⁊
ibi no.Bar.ff.loca.⁊ tex.in.l.si seruus cõis meuij.§.fi.⁊ ibi Bar.
no.ff.de stip.seruo.⁊ ratio est cũ locatio fiat solo consensu statim
ꝓducit actionẽ.l.iurisgen.in p̃n.ff.de pac.ideo a principio stati
est orta actio ad totam mercedẽ:tñ si statim ageret obstaret exce
ptio per regulã.l.j.in fin.qñ di.vsu.lega.ced.⁊.l.cedere diẽ.ff.de
38 verbo.signifi.¶†Secũdo modo potest cõsiderari pẽsionẽ debe
ri quo ad exactionem:vt possit effectualiter exigi ⁊ hoc respectu
pẽsio non dꝛ effectualiter deberi nisi in fine locationis:ita no.gl.
⁊ doc.i.l.a cede.C.loca.Bal.⁊ Jmo.hic.¶Istã ɔclusionẽ ꝓbo
dupliciter.primo viua rõne:nam locatoꝛ teneṫ prestare patiẽtiã
tex.est in.l.ex conducto.in prin.⁊ in.l.si fundus.ff.loca.ergo si nõ
prestitit integrã patientiam pro toto tp̃e locationis cũ patientia
que est facti sit qd indiuiduũ.ergo non dꝛ implesse per partẽ:suã
per ɔ̃ñs nõ dꝛ posse effectualiter agere.Et si diceres pone ꝙ lo-
catoꝛ prestitit patiẽtiã pro tribus mensibus dꝫ posse agere pro
tribus mensibus:habes in contrariũ tex.in.l.iulianus.§.offerri.
ff.de acti.emp.inducendo vt nunc induxi:vbi non sufficit imple
mẽtũ partis rei:ad hoc ꝙ possit agere ad ptẽ:qua rõne ergo nõ
sufficit implementum pro parte rei:eadẽ rõne nõ sufficit imple-
mentũ ꝓ parte tẽporis arguẽdo de re ad tp̃s.l.miles ita heredẽ
in prin.ff.de testa.mili.¶Stat ergo per viuas rões secũda cõclu.
ꝙ pẽsio nõ debeṫ in effectu quo ad exactionẽ nisi elapso toto tem
pore locationis.Cõfirmaṫ per illud qḋ vult Bar.in.l.habitatio
nis.ff.de vsuf.leg.vbi vult Bar.ꝙ si testatoꝛ legat alicui pensio
nẽ pro vna domo istud legatũ nõ debeṫ nisi in fine anni:qꝛ pẽsio
39 dꝫ in fine anni solui effectualiter.¶†Tertio modo debes cõsi-
derare pẽsionẽ deberi iuris intellectu:⁊ tũc ad terminos nostros
dicit Bar.ꝙ ex quo maritus q locauit fundũ dotalẽ:passus est
colonũ frui pro illa parte anni qua durauit matrimoniũ:⁊ fun-
dus ad virũ pertinuit.certe iuris intellectu pro illa parte tẽpo-
ris pensio spectat ad maritum:ideo venit in cõtributionẽ tex.est
hic.pro alia vero parte anni quo fundus pertinuit ad mulierem
ipsi mulieri actualiter iuris intellectu debetur pẽsio ipsa enĩ mu
lier est q̃ implet pro residuo tp̃is hoc est patiẽtiã prestat:hoc est
patitur frui colonũ quare ꝓ residuo illius tp̃is pẽsio debeṫ mu-
lieri ⁊ nõ marito ideo nõ venit in ɔtributionẽ.⁊ ex hoc dicit bar.
bñ no.ꝙ ex q̊ hoc qḋ debeṫ marito venit in cõtributionẽ nõ autẽ
illud qḋ debeṫ mulieri.¶R̃ñdeo nũc in forma ad contrariũ dif
ficultatũ in glo.qui hꝫ actionẽ cẽsetur habere rẽ.l.qui actionem
ff.de reg.iu.R̃ñdeo verũ esse qñ hꝫ actionem cũ exactionis effe-
ctu ita proprie loquitur ille tex.sed in ista.l.marit⁹ nõ hꝫ exactio
nem effectualem ad totã pensionem cum iuris intellectu non de-
beatur sibi nisi pro tp̃e quo ipse impleuit ⁊ cõsequẽter patientiã
prestitit cõsequẽter pro alijs mensibus.nec vere percepit nec iu-
ris intellectu.ideo tota pensio non venit in contributione ſꝫ bñ
vere percepit totã vindemiã.Jtẽ ⁊ iuris intellectu percepit mer
cedẽ pro tribus mensibus.qꝛ pro tp̃e quod ad eum spectauit im-
pleuit.ideo tota vindemia ⁊ pensio pro tribus mẽsibus venit in
contributionẽ.ita proprie loquiṫ ista.l.⁊ hoc est qḋ voluit dicere
Bar.licet breuius ⁊ obscure.¶Jn eadem gl.ibi item an sine ces
40 sione.†no.diligenter ex ista parte gl.ꝙ lꝫ mulier dicaṫ successoꝛ
necessarius:tamen actio ex locatione mariti non trãsit in mulie-
rẽ sine cessione mariti per generalitatẽ.l.j.C.ꝑ quas pso.nobis
acq.vbi est regula qḋ per liberã personam non acquiritur alteri
sine cessione.ergo nec mulieri sine cessione.⁊ hoc no.quia est ma
41 gna ampliatio ad illam regulã.¶†Limitat Bar.vbi maritus
est absens vel non reperiretur:tũc transit in mulierẽ sine cessio-
ne per tex.singularẽ.l.j.C.de act.⁊ ob.Adde optimuꝫ simile.i.l.
sancimus.§.fi.ff.ad treb.Sed aduerte licet doc.trãseant cũ cõ-
clusione gl.tñ Bal.in.c.j.in vlti.col.an agnatus vel filius faciẽs
42 mẽtionem de ista glo.tꝫ contrariũ:⁊ mouetur ista ratione:† naꝫ
qñ fructus adiudicatur per sñiam.l.vel qꝛ.l.iudicat non est ces-
sio hominis necessaria:eo qꝛ sñia.l.habet vim secundi decreti qḋ
hꝫ vim cessionis.l.j.⁊.ij.C.de preto.pig.itẽ vt euitetur circuit⁹.
l.dñs testamẽto.ff.de cõdi.inde.⁊ ista opi. Bar.posset disputati
ue defendi tñ Bal.nõ bene probat assumptum suum.¶Jn ea.
glo.in fi.cum glo.transeunt doc.tñ ɔ̃ istam gl.obstat difficultas
quã reseruo dicẽdam extra gl.⁊ doc.Extra istã gl.format Bar.
vnam oppo.nã si fundus non esset locatus nõ posset petere con
tributionẽ fructuũ rñdet Bar.vt per eũ hic ⁊ infert bar.vt ꝑ eũ.
¶No.qꝛ magna limitatio ad istũ tex.⁊ si diceres ꝙ proprie tex.
loquitur quando locatio fuit facta pro quantitate pecunie cum
tex.dicat ita vt ex ea pecunia contributio fiat.Debes aduertere
ꝙ terminus pecunia non stat pro quãtitate ⁊ sic stricte:patet qꝛ
sub illo termino pecunia venit ⁊ vendemia ⁊ merces:ergo nõ ca-
pitur pecunia pro quantitate.Cum ista limitatione Bar.tran-
seunt simpl'r.Ang.Pau.de cast.⁊ Rap.cu.hic.Sed Joan.de
imo.Lu.⁊ do.Alex.audacter reprehendunt istam limitationem
Bar.⁊ dicunt qḋ est ɔ̃ generalitateꝫ istius tex.qꝛ loquiṫ siue fue
43 rit facta pro fructib⁹ vel quãtitate pecunie.¶†Secũdo moueṫ:
qꝛ spes ɔditionis obligationis põt deduci in ɔ̃ctũ:ergo ⁊ in cõ-
tributionẽ.l.spem.C.de do.l.si iactũ rhetis.ff.de ac.em.¶Ter-
tio ⁊ subtilius ɔ̃ Bar.arguit Alex.nã iste tex.nõ cõsiderat acqui
sitã pensionem quo ad natiuitatẽ actionis ⁊ obligationis:nã ista
tm̃ a principio obligatio ⁊ actio est nata ad totam pensioneꝫ.l.
si a colono.ff.de fideiuſſ.ergo tota cõtribuereṫ cõtra tex.Nõ etiã
cõsiderat tex.pensionẽ quo ad exactionem:qꝛ isto casu nihil debe
ret cõtribui qꝛ nihil effectualiter põt exigi nisi in fine anni vt.s.
dixi:⁊ Barto.sentiens obiectum rñdet ꝙ tex.in ista.l.considerat
pensionem deberi iuris mysterio ⁊ istud est necessariuꝫ:vnde ſm
do.Alex.non reperiṫ in iure ꝙ pensio consistẽs in fructib⁹ nasci
turis:non ita censeatur iuris intellectu acquisita pro tẽpore pre
terito:sicut qñ pensio consistit in quãtitate pecunie ꝑ generalita
tẽ istius.l.¶Teneo limitationẽ Bar.⁊ si cõsideras fundamẽtũ
Bar.ista argumenta nihil penitus obstãt:nam dicit Bar.ꝙ re
spetu isto pensionem deberi iuris intellectu non autem quo ad
exactioneꝫ fateoꝛ hoc.Et dum dicit domi.Alex.quare pẽsio ɔsi
stit in fructib⁹ nascituris pro tẽpore preterito nõ dicaṫ deberi iu
ris intellectu si pensio constaret in quãtitate:nam dico ꝙ Bart.
nõ potuisset melius rñdere.qꝛ dicit Barto.qñ pensio cõsistit in
fructibus nascituris ex fundo locatio inest ɔ̃ditio si fruct⁹ nascã
tur:ista ergo cõditio tacita impedit ne iuris mysterio dicatur ce
dere dies.l.cedere diẽ.j.de ver.sig.sed si consistit in quãtitate pẽ
sio:hic non est aliqua ɔditio nec tacita nec expressa sed solũ dies
⁊ dies bene impedit actualem exactionẽ ⁊ tñ nõ ĩpedit qꝛ interiꝫ
44 cedat ⁊ in effectu debeatur.†Nec obstat aliud ꝙ spes ɔditiona
lis potest deduci in ɔ̃ctum rñdetur ꝙ istud est verum vbi nõ re-
quiritur quod illud sit debitũ de presenti vere aut saltẽ iuris in
tellectu.Sꝫ tacita conditio ĩpedit ne vere aut iuris intellectu de
beaṫ ⁊ ita per fundamẽtum Bar.rñdẽdo ad illud obiectũ teneo
eius limitationẽ.¶Gl.in v̾bo ex ɔ̃rio diuidiṫ in duas ptes p̃n
cipales.Jn prima taciti ɔ̃rij timore declarat tex.Jn scd̃a oppo.
ɔ̃ tex.⁊ pro eius sol.refert quatuoꝛ opi.Secunda ibi:sed malũ vr̃
que potest subdiuidi in quatuoꝛ prout glo.ponit quatuoꝛ opin.
¶Circa istam glo.dicit Barto.se ponere vnam limitationẽ ad
hunc tex.quã tamẽ credo esse de dubitabili:vt per eũ.¶Gl.in
verbo debebaṫ.diuidiṫ in tres.Jn prima declarat tex.Jn scd̃a
remouet vnũ ɔ̃rium Jn tertia remouet aliud.Secũda ibi.Jtem
aliter distinguitur.Tertia ibi et in vsufru.¶Jn ea.gl.ibi vt.j.
de iure fi.l.fi.habes ex glo.ꝙ distinctio.l.nostre non habet locũ ĩ
fundo prius locato ⁊ postea alteri vendito:qꝛ emptoꝛ indistincte
debet habere totã mercedis pensionẽ nõ attẽto quot menses de
locatione precesserunt:rõ est ſm Bar.⁊ doc.qꝛ vẽditio fit ex volũ
tate:sed restitutio fundi dotalis fit in mulierꝫ ex necessitate:vñ
.l.magis subuenit facienti actum ex necessitate q̃ ex volũtate.l.
si fideiussoꝛ.ij.§.si necessaria.ff.qui satisda.cogã.¶Tu dic melius
ꝙ in vẽditore presumiṫ ꝙ charioꝛi pretio vẽdiderit ꝓpter fruct⁹.
l.si qḋ ex pãphila.ff.de lega.ij.l.iul.§.fructib⁹.ff.de act.empti.
nimirũ si ẽptoꝛ hꝫ fructus indistincte.Sed tu aduerte ꝙ glo.et
doc.hic fundãtur in tex.l.fi.§.fi.ff.de iure fisci.illa.l.inepte allega
tur ad propositum:nam loquitur in casu in quo emptoꝛ ⁊ sic sin-
gularis successoꝛ cogaṫ stare locationi:qꝛ emit a fisco:vt dixi in

precedēti lectione: cū ergo grauet̃ i hoc emptor pōt dici ꝙ alleuietur vt indistincte fruct⁹ ad eū spectēt: ſʒ qñ emptor emisset ab alio ꝗ̄ a fisco nō tenet̃ stare locationi. l. emptorē. C. loca. ⁊ si nō es semus in casu. d. l. fi. imo arguendo a speciali possemus retorque re illum tex. cōtra doc. ⁊ gl. In fi. gl. rō diuersitatis inter mulierē ⁊ vsufructuariuʒ est de qua. s. dixi: ⁊ dic vt per Bar. qui inducit ad. q. de canonico decedente[a] ꝙ sit idem qd in viro: de qua qōne videte gl. in. c. presenti. de offi. ordi. in. vj. gl. ⁊ Cano. in. c. fi. de pecu. cle. glo. in. l. ij. C. de anno. ciuili. lib. xj. ¶ Gl. in verbo item si messes. pro intelligētia istius versiculi habetis premittere ꝙ iste versi. legitur in ista gl. ⁊ seq. altero de tribus modis: vno modo in ista glo. Alio modo in secunda glos. tertio in tertia gl. Ex pri

45 mo intellectu † no. qd. si fundus dat⁹ in dotē sit ꝓductiuus duplicis fructus: tamen iudicatur pro fructibus vnius anni. Contra istum primum intellectum vidētur vrgere verba text. ibi pecuniam in computatione messium venit cū spe future vindemie. et sic vult tex. ꝙ bene messis fructus que erat locata pro pecunia sed non fructus vindemie: propter istud ɔ̄rium facta est glos. j. in verbo vindemie que dat aliū intellectū. ⁊ intelligit istū tex. ꝙ fundus respectu messis erat locatus pro pecunia: sed quātū ad vindemiā erat facta locatio ad parteʒ vindemie. ⁊ sic vindemia erat quota pecunie. tñ ita intelligēdo videt̃ aliqualiter violari litera. ideo Bar. non tenet istū intellectum. ¶ Tertio modo legit glo. ij. mulier ante matrimoniū ɔ̄ctum locauit fundum ⁊ prius percepit totā pensionem illius anni. decidit tex. ꝙ maritus isto casu debet habere de fructibus sequētis anni: sed si mulier nō ꝑcepisset de pēsione: tunc pensio deberet cōtribui cū marito. pōdera ꝙ ſm istū intellectum sequit̃ optime versi. apparet igit. Et pondera ꝙ ille versi. apparet nō pōt legi cōtinuatiue cum versi. item si mēsses. nisi ſm istum intellectū. Et dicunt Ioā. de imol. ⁊

46 Are. hic ꝙ iste tex. ſʒ istū intellectū nō est alibi in iure. Ex † isto intellectu no. ſm Bar. ⁊ deligenter vt ipse dicit ꝙ ad maritū spectāt fructus vlterioris anni qñ mulier prius ꝑcepisset. An istud sit verum remitto te ad do. Alex. qui refert oēs circa hoc. postea Bar. format vnā oppo. de ver. sic itaqꝫ. s. eo. rñde vt hic per eū.

47 ¶ Tu autē no. ex isto intellectu aliud † qd est notabilius: ꝙ vbi

b annus sol. matri. est sterilis[b] ⁊ talis sterilitas processit facto mulieris ꝙ nō nocet marito: sed maritus dʒ habere de fructib⁹ vlterioris anni: secus qñ sterilitas processit a casu: tunc noceret sterilitas marito: sicut e contra ei prodest si annus est fertilior vt dixit gl. mag. in fi. Licet doc. teneant istū intellectum gl. ⁊ alios intellectus qui possint procedere: tñ male adaptāt̃ ad tex. vt nūc ostēdā: vnde reperio qd Raph. cu. in vtraqꝫ lec. ponit quartū intellectū qui conuenit ⁊ applaudet magis litere: qd maritus locauit fundum pro tribus annis ꝙ pacto apposito in locatione pro primo anno messis esset coloni ⁊ vindemia esset cōmunis: i alijs vero duobus annis sequētibus: qd omnes fructus essent mariti ꝑque decidit tex. ꝙ si primo anno dissoluat̃ matrimoniū: ɔ̄sideratur messis respectu futuri anni ⁊ illo modo venit in ɔ̄tributionē. ad hoc dicit bene facere qd no. Bar. in. §. quod in anno. j. ca. l. vbi dicit Barto. ꝙ si in duobus annis percipiuntur fructus reputantur annivnius: sed attende ꝙ nec iste intellectus caret diuinatione veʒ ꝙ locatio esset facta pro tribus annis. et ꝙ pro secundo et tertio anno omnes fructus essent mariti hoc nō dicit tex. ¶ Ideo ego quinto loco clarius intelligo istum versic. sine diuinatione: ꝙ maritus locauit fundum dotalem ex quo percipitur messis. et vendemia: pacto apposito in locatione ꝙ vno anno messis spectet ad colonū vindemia vero sit cōis. alio vo anno messis spectet marito: pone ꝙ dissoluat̃ matrimoniū eo anno quo messis spectat ad colonū ex pacto anteꝗ̄ veniret tp̄s vindemie: certe pecunia in cōputatione messium venit cum spe future vindemie: hoc est dicere pecunia pro illo anno venit in contributionē ſm estimationē messis spectātis colono ⁊ silr̃ contribuetur spes future vindemie: ⁊ iste vr̃ mihi clarior intellectus istius lr̃e.

48 ¶ † Extra gl. pro cōplemēto istius principij sit prima difficultas quare in hoc tex. veniat in contributione pensio pro tribus mēsibus solū: nō pro toto anno ⁊ tñ sit statim orta actio Bart. ⁊ doct. dicunt ꝙ heri declaraui: qd ideo est qꝛ iuris intellectu ꝑ tribus mensibus censet̃ debita marito qui ꝑstitit patiētiam ꝑ illis tribus mensibus quo durauit matrimoniū pro alijs vo mensib⁹ spectat ad mulierē qꝛ mulier prestat patiētiā: istā doc. impugnat

49 subtiliter Raph. cu. † istaʒ ſm cū ista doctrina ꝓcederet in predio vrbano dato in dotem: ⁊ sic indo. no qꝛ in domo locata tātuʒ cōmodi affert patiētia prestita ꝑ parte tp̄is respectu illius tp̄is quantū patiētia prestita toto anno respectu illius anni: ſʒ in fundo rustico de quo loquit̃ iste tex. parū ꝓdest cōductori patiētia mariti in tribus primis mēsibus hyemalibus prestita: si postea tp̄e messiū ⁊ vindemiarū ꝑcipiēdarū mulier nō prestaret patientiā: ⁊ sic patiētia prestita a marito pro tribus preteritis mēsib⁹ nō affert tātam vtilitatem. vnde nō pōt dici iuris itellectu maritum iplesse: ex quo illa sua patiētia in illo tp̄e est sine vtilitate. in predijs em̄ rusticis īspicimus tp̄s colligendorū fructuū. quoruʒ respectu debet̃ pēsio. l. defuncta. ff. de vsufru. ⁊ l. si vsufructuari⁹ messem. ff. qui. mo. vsusfr. amit. istā etiā drīam inter prediū vrba

c num[c] ⁊ rusticū facit Imo. hic. ad aliud ꝓpositū: facit tex. in. l. iteʒ queritur. §. qui impleto. ff. loca. Et per istud subtile fundamentū dicit Raph. cu. ꝙ cōfundit̃ doc. Bar. ⁊ difficultas gl. remanet insoluta ⁊ relinquit cogitandū. ¶ Ego huic difficultati rñ. in forma: ꝙ etiā in fundo rustico patiētia ꝑstita a marito in primis tribus mēsibus hyemalibus facit vt maritus dicat̃ iplesse: qꝛ pro alijs seq. mēsibus vsqꝫ ad tp̄s fructuū colligēdorū mulier tenetur stare locationi: alias effectualiter tenet̃ marito ad interesse. l. si filio familias. §. si vir in qnquēniū. j. e. ⁊ sic pma patientia trahit secundā. ⁊ si scda nō succedit tenet̃ ad iteresse: ⁊ nihil aliud debetur cōductori nisi iteresse qñ patiētia nō prestat̃. l. ex cōducto. i pnc. ⁊ l. si fundus. ff. loca. prima ergo patiētia causat scdam ⁊ hoc respectu dr̃ vtiliter iplesse ꝑ rata sui tp̄is. vt declarat Bart. ⁊ credo ꝙ ista sit vitas. ¶ Vltia difficultas: nā est absurdū qd ꝑ vno anno marit⁹ habeat integros fructus duorū annorū ⁊ id gl. magna in fi. dicit qd pōt esse vn⁹ annus fertilior. ego do tibi casum in quo semꝑ dubitaui ⁊ militat istud absurdū. ⁊ Pau. hic in vlt. col. sensit. ⁊ Raph. cu. idē: pone mulier dedit in dotē fundū plenū vindemia vt est casus hic: maritus percepit totā vindemiam: postea locauit fundū ꝑ. xij. mēsibus. pone qd mrimoniū durauit. xij. mēsibus vltra primū mēsem ⁊ sic. xiij. clarū est qd hʒ integrā vindemiam inchoādo annū a tp̄e mrimonij: vt est tex. hic: ⁊ qñ mrimonium durat itegro anno hʒ itegros fruct⁹ silr̃ dʒ integrā pensionem aut saltē ꝑ. x. mēsibus. ergo hʒ integros fructus duorū annorum: nec potes dicere qd est annus fertilior ex quo est. xiij. mēsium. Adde qd semꝑ dubitaui circa hūc tex. nā hic ꝙ mulier dederit fundū plenū fructib⁹: illi fructus cēsebunt̃ vt fruct⁹: nō aūt vt pars fundi vel dotis: sed ɔ̄ hoc facit tex. in. l. fi. q̄ in frau. cre. in

50 §. fructus. † vbi dr̃ qd qñ fundus alienat̃ plenus fructib⁹: tūc illi fructus cēsent̃ pars rei ⁊ nō vt fructus. Ad idē etiā tex. in. l. iulianus. §. si fructib⁹. ff. de act. emp. ⁊ sunt verba Paul. de ca. in. d. l. iulia. §. ex vēdito. ⁊ in. d. §. si fructibus. ⁊ tex. in. l. fructus pēdētes ff. de rei vendi. cogita.

1 ¶ Mulieri agenti ad fructus dotis restituēdos pōt per maritū opponi cōpēsatio de rebus amotis aut per maritū donatis.

2 Speciei ad ꝗ̄titatem vel ꝗ̄titatis ad ꝗ̄titatem diuerse materie fit compensatio.

3 Fructus dotis non sunt proprie dos.

4 Quod iuris est statutū in principali intelligit̃ statutū in fructibus ⁊ accessorijs.

5 Si fructus extarent nō admittit̃ cōpēsatio de quātitate pecunie ad quantitatem fructuum.

6 Consumptis fructibus debetur eorum estimatio.

Ob donationes.

† No. qd mulieri agēti ad fructus dotis restituēdos pōt ꝑ maritum opponi compensatio de rebus amotis aut ꝑ eū mulieri ꝑ maritū donatis. Limita ſm Mod. ⁊ bal. hic nisi maritus legasset dotē aut fruct⁹ vxori restituēdos: qꝛ titulus legati excludit cōpensationē ⁊ hoc vt legatū operet̃ vltra ius cōe. gl. est in. l. si non designata. in verbo numerare. C. de fal. cau. adiec. leg. quā ad hoc

2 reputat esse mirabilem Bal. ibi. ¶ † Scdo not. hic: videri casum ꝙ speciei ad ꝗ̄titatem vel quātitatis ad quātitatem diuerse materie fit cōpensatio. Primū probat̃ intelligēdo ꝙ res amote vel donate essent in specie: si vero cōsistebāt in ꝗ̄titate pecunie tunc probat̃ scdm: de ꝗ̄titate fructuū ad ꝗ̄titatem pecunie fiebat compensatio. ¶ Glo. in verbo cōpensationes. diuiditur in tres. In prima format vnā oppo. In scda aliā. i tertia alleg. cōcor. Scda ibi: sed adhuc. Tertia ibi: sic. C. de cōpensa. ¶ In ea. glos. ibi est dos cui fauor exhibetur: pro clara itelligētia istius difficilis ɔ̄rij tex. dic opponi cōpensationē de rebus amotis vel donatis: text. in. §. nec ob res. dicit ɔ̄riū: gl. rñdet vt in ea. istā cōclusionē gl. cō

3 firmat Bar. † qd fructus dotis nō sunt proprie dos: nec vere vt per eū hic. Sed considera ꝙ tex. alle. in gl. loquit̃ de ipsis rebus dotalib⁹ q̄ nō possunt retineri ꝓpter res amotas: ⁊ sic nō loquit̃ de ipsa vniuersitate iuris: sed loquūtur de rebus dotis in dotē. solutio ergo prime gl. quā tenēt Imo. Ludo. Ro. Paul. Cu. et Alex. hic ꝙ. l. bñ fauet rei date in dotē: vt ꝑ Alex. hic: ⁊ rñde qd ꝓpter res donatas vl' amotas nō pñt retineri res date i dotē: ita loquitur cōtrarium: bene possunt retineri fructus dotis ⁊ contra tales bñ pōt opponi cōpensatio: ita loquit̃ tex. hic. Sed aduerte lʒ ista videatur verissima solu. tñ nō potest sustineri: qꝛ fruct⁹ sunt augmentum dotis. l. si marito. §. fi. j. co. ergo illud qd statuitur in dote intelligitur statutū ⁊ in eius augmento. l. etiā. ⁊ ibi not. bal. C. de iure dot. l. inter socerum. §. cum inter. ff. de pact. do. in fine. ¶ Confirmat̃ per tex. in. l. iij. §. sed ⁊ sic qd. ⁊ ibi Bal. valde nor.

4 ff. de nego. gest. vbi est text. formalis. † quod iuris statutum est in principali

a ¶ De canonico decedēte. adde gl. fi. i. c. cū olim. d rerū pmu. gl. j. ⁊ ibi ab ba. i. c. ex literis. de ꝓba. gl. fi. i. c. ꝗ̄ sit d elec. li. vj. gl. i verbo ꝓprietate. in. c. duo sūt gña. xij. q. j. abb. i repe. §. quo. i c. extirpāde de pbē. abb. in. c. causam q̄. de vb. sig. Abb. in ca. possessiōes de rebus eccle. nō alie. Abb. i. c. cū testes de testi. abb. in. c. nouū gen⁹ de deci.

b ¶ Est sterilis. adde an hñs soluere pēsionem si patit̃ sterilitatē i vno anno ⁊ i seq. anno abundaret an pt peti ꝙ soluat pēsionē ꝑ anno precedēti vide ꝑ pau. d ca. ɔ̄s. lij. inci. qꝛ exceptio.

c ¶ Prediū vrba. Adde Bart. cep. i trac. de seruitu.

principali intelligit statutum in fructibus ꝛ in accessorijs. ¶Pre
terea ex quo fruct⁹ augēt dotē nō dicunt accessorij ad dotē: imo
dicunt formaliter ipsa dos ex quo dos est qd vniuersale recipiēs
augmentū ꝛ diminutionē. Bal. volēs euitare istā difficultatē rn̄
det ꝙ fructus percepti ante matrimonium bene dicūtur esse do
tis ꝛ augent dotē. l. si añ. §. c. l. dotis fructus in prin. ff. de iur. do.
sec⁹ est in fructibus pceptis post solutū matrimoniū: tex. est hic.
rō diuersitatis est: q2 postq̄ fructus pcepti sunt añ matrimoniū:
sequit postea matrimoniū confirmans illos merito censet dos:
sed si post solutū matrimoniū sunt pcepti cum cessat causa cōfir-
mās p ꝯñs nō pōt dici dos. Istā differentiā sequunt Ang. ꝛ ra-
pha. cu. hic sed est tex. ꝯ istā differentiā in. l. si marito. §. fi. de fun.
do. q text. loquit i fructib⁹ pceptis post matrimoniū: ꝛ ita illum
text. no. Pa. de ca. ꝛ Mod. Aliā sol. ponūt Ja. de are. Alb. bal.
hic: ꝛ sequūtur Pau. de ca. ꝛ Raph. cu. hic: ꝙ iste tex. loquit qñ
marit⁹ agebat ad res donatas vel amotas: ꝛ mulier opponebat
sibi de fructib⁹ pceptis post solutū matrimoniū. Ita loquit tex.
hic. Si aūt mulier ageret ad dotē vel fructus non posset opponi
cōpensatio. ita loquit ꝯriū. Ista sol. nō est bona q2 est tex. in con-
trariū. in. l. si filiofa. j. in prin. vbi Bar. no. j. co. nā ꝙ in dote non
habeat locū cōpensatio obtinet fauor mulieris: ꝛ ideo si ipsa ve
lit bene potest. ista solu. est bona in se. sed esset nimis restringere
tex. vt. s. loquat qñ mulier cōueniebat. ¶ Ideo vltimo dant aliā
solu. Bar. ꝛ doc. in. l. rei iudicate. j. co. in fi. ꝛ sequuntur Moder.
hic: ꝙ in cōtrario bene prohibet retētio: sed nō phibet cōpensa
tio vt hic: ratio diuersitatis: nā cōpēsatio extinguit debitū: q2 cē
setur solutio. l. si debitor in fi. q. mo. pig. cōtrahi. l. amplius nō pe
ti. in fi. ff. rē ra. ha. Ista sol Bar. nūq̄ mihi placuit: q2 iura essent
imposita verbis non rebus dicere ꝙ potest fieri compēsatio non
retentio: q2 qui cōpensat vtit retentio. l. iiij. ff. de cōpen. ¶ In
ea. gl. ad fi. habes ex hac gl. elicere quatuor cōclusiōes. Primo
habes solutionem ad contrarium signatā in gl. ponderat Bart.
5 ex ista gl. subtiliter † ꝙ si fructus extarent: ꝙ de quantitate pecu
nie ad quātitatē fructuū nō admittit cōpensatio. Idē sequuntur
Jac. de Are. ꝛ Bar. ꝛ Inno. hic ꝛ Imo. in. c. ad nostrā. de iure
iuran. pbat vt p Bar. ¶ No. diligēter do. Bart. p quā declarā
tur iura que volūt ꝙ fructus percepti a creditore ex re pignora
ta extenuāt sortē pcedit quādo tales fructus sunt consumpti. si
autē extaret non extenuarent sortem cum censeant tacite hypo-
thecari cū ista doc. Bar. trāseunt oēs do. hic. ꝛ cū allegationib⁹
traditis hic p Alex. Et vltra eū habes Bal. in. c. cū super. in vlt.
col. de re iudi. Sꝫ pōdera ꝙ ꝯriū in terminis tenet Angel. in
§. hoc etiā in. ij. col. per illū tex. in aut. de alia. ꝛ emphy. vbi not.
Ang. ex illo tex. in sui generalitate ꝙ si creditor pcipit fruct⁹ ex
re pignorata: ꝛ tales fruct⁹ extāt ꝛ creditor vult restituere illos
fructus extantes ꝛ habere pecuniā suā: tenet Ang. ꝙ adhuc cō-
putantur in sortem. melius facit tex. in. c. j. de vsu. in verbo abso-
lute. vbi dicit tex. ꝙ fruct⁹ pcepti a creditore absolute extenuāt
sortē: si absolute ergo siue extāt siue nō: tñ vt iura iuribus cōcor.
nō iconuenit ꝙ illa iura generalia distinguantur maxime cum
dicat tex. in. l. iij. ff. qui. mo. pig. ꝯha. ꝙ si extant. censentur hypo
thecati: alias non. ¶ Circa istam materiam ꝙ fructus extenuāt
sortem adde no. casum si mandaui tibi ꝙ emeres meo nomine ta
lem fundum: ꝛ tu de pecunia tua emisti illū fundū nomine meo
deinde ego steti lōgo tpe ꝙ nihil dixi: certe fructus pceptos de
bes cōputare in sortē. ꝛ isto modo acquiram fundū sine aliqua so
lutione pecunie. ita Bal. dicit no. in rubri. C. de cōtrahē. emp. in
6 xv. q. ¶ † Secūdo no. ex ista gl. ꝙ consumptis fructibus debet
eorū estimatio nō autē fructus. Et ex hoc elicias tertiā cōclusio-
nē ꝙ si maritus consumpsit fructus dotis mulier vel eius here-
des debēt in libello petere estimationem non autem fructus: de
quo videas Bar. no. in. l. stipulationes nō diuidūtur. in. vj. q. ff.
de verbo. obli. in. l. eū qui. §. fi. ff. de his quib⁹ vt indig. l. ex diuer
so. §. j. ff. de rei vendi. dicūt tñ Bal. Imo. ꝛ Moder. ꝙ admittere
tur libellus alternatiuus peto fructus si extāt alias estimationē
l. j. §. qui a ūt. ff. quoꝝ lega. ¶ Quarto ꝛ vltimo ex ista gl. no. bar.
ꝛ dicit notandum diligēter vt qñ aliquis licite percepit fruct⁹ ex
re tua: vt per Bar. hic. quem sequitur dom. Alex. cum cōcord.
allega. hic per eum.

1 ☞ Qō statutū est in anno hꝫ locum in semestri qñ bis in anno
idem fructus colligitur.
2 Lex loquens de certo tempore attēta eius ratione potest restrin
gi ꝛ ampliari.
3 Qō est determinatū in anno habet locū in media anni parte qñ
idem effectus resultat.
4 Qō iudicamus de simplicibus habet locum in mixtis.
5 Bonum est argu. de parte tpis ad totum qñ est eadem ratio.
6 Qñ fructus prestant per singula quinquēnia qō statuit in anno
habet locum in quinquēnio.
7 Dictio super qualiter exponatur.
8 Quod prestatur vltra ordinariā pensionē singulo quinquēnio
dicitur esse in fructu.
9 Dictio super exponitur. idest vltra annum.
10 Qō nascitur ex arboribus non nascit ex terra.
12 Si qs habet viridariū qui producit bis in anno vuas ꝛ locauit
vuas, viridarij: an intelligat de primis vel de secūdis vel de am-
babus simul.
13 Si sunt plures fratres ꝛ est pactum expressum inter eos ꝙ dos
filiarū soluatur de communi: intelligit semel tantū: nisi expresse
aliter fuerit actum.
14 Si vicarius epi vel eps cōcedat intrare aliquē cū plaustro i mo-
nasterio monialium intelligit in prima vice.
15 Qui promisit presentare aliquē male factorē si semel presentauit
liberatur ꝛ nō tenet amplius.
16 Si princeps faciat securitatē vni bānito veniendi ꝛ recedēdi in-
telligitur pro vna vice tantum ꝛ non plus.
17 Si fiat proclama ꝙ qui acceperit vexillū florētinoꝝ habeat cen
tū intelligitur de prima captura ꝛ de primo capiente.
18 Si testator mādauit bona sua distribui in maritandis mulierib⁹
pauperibus ꝛ ordinauit executores lꝫ indistinte sic disposuerit:
si essent alique mulieres vidue pauperes ꝛ egene non possent eis
aliquid dare: quia dispositio intelligitur de primis nuptijs.
19 Si sit statutum ꝙ si malefactor cōfiteat delictum remittat me-
dia pars pene si primo negauit ꝛ postea cōfitetur an habebit lo-
cum statutum.
20 Si testator sub noīe appella. reliquerit vxorē dñam massa. ꝛ vsu
fructu. cōdito testamēto anteq̄ moriat morit vxor ꝛ si testator ca
pit aliā nunquid intelligetur de secunda.
21 Si arbitro sit data potestas prorogandi terminum compromis-
si intelligitur de prima ꝛ vna prorogatione nisi dictum sit toties
quoties.
22 Si aliquis cōducit molendinū destructū cū pacto reaptandi in-
telligitur de prima reparatione.
23 Statutū disponēs ꝙ in pdijs rusticis finita locatione intelligat
facta recōductio eiusdem pensionib⁹: istud statutū intelligit de
prima reconductione: ꝛ non de alijs.
24 Sermo negatiuus non finitur primo actu.
25 Lex nō dꝫ intelligi de primo actu sꝫ toties quoties opus fuerit.
26 Quando primus actus non tenet ex benignitate intelligitur de
secundo.
27 Procurator constitutus ad appellandum intelligit non solū de
prima appellatione: sed etiam de secunda.

1 **Quod in anno.** ¶ † Summa: ꝙ statutū est in
anno habet locum in semestri
qñ bis in anno idem fructus colligit sicut ecōtra qñ non colligit
fructus nisi per quinquennium illi quinq̄ anni pro vno anno cō
putant. h. d. ¶ Premitto ꝙ in fructibus inspicit quo tempore
percipiantur a singulo anno an per semestre tempus an per lu-
strum: q2 cōputant illi quinq̄ anni pro vno anno. ita originali-
2 ter dicit Bal. in. l. obsistere. C. de an. ꝛ tribu. li. x. ¶ † No. ꝯm bal.
Imo. ꝛ Raph. cu. ꝙ. l. loquens de certo tempore attēta eius ra-
tione potest restringi ꝛ ampliari. l. qō dictum. ff. de pact. nam que
dicuntur venire ex rōne. l. dicunt venire ex eius mente. l. nois et
3 rei. ff. de verbo. signi. in. §. verbū ex. l. ¶ † Scōo nota. ꝙ illud qō
est determinatum in anno hꝫ locum in media parte anni: ꝛ sic in
sex mensibus quando idem effectus resultat ex sex mensib⁹ put
4 ex anno. ¶ † Et ex hoc correlarie eliciunt duo. Primo ꝯm Sa-
lic. ꝙ illud qō iudicamus de simplicibus habet locū in mixtis.
de qua materia habet in. l. ij. in prin. ff. de verbo. obliga. in. l. si ita
5 scriptū. ff. de libe. ꝛ posthu. ¶ † Scōo elicitur ꝙ bonū est argu.
a de parte[a] tpis ad totū qñ est eadem ratio: vulgari. l. que de tota a ¶ Argumētū de parte Adde bar. in. l. per fundū. ff. de ser. vrb. pdio.
cū simi. ff. de rei ven. bona glo. in cle. si vna. in verbo defensor. de
rebus eccle. non alie. ꝛ per istum tex. Tertio infert not. Bal. in. l.
quicunq̄. in. iiij. q. C. de apo. pub. lib. x. ꝙ quemadmodum q tri-
bus annis soluit presumit semper retro soluisse: idem est qñ cen-
sus solueretur vel pensio per singulos sex menses probat vsq̄ re
6 tro solui arguēdo a parte tpis ad totū. ¶ † Tertio pncipalr no.
ex hoc text. ꝙ qñ fructus prestant per singula quinquennia vt est
in sylua ꝙ alias statuitur in anno hꝫ locū in tali quinquennio: q2
tale quinquennium iudicatur pro vno anno. vnde per istum tex.
Bal. singulr. in. l. a cede. in. ij. colum. C. loca. quē exclamat valde
Alexā. hic declarat iura que dicūt: ꝙ si emphyteota cessat trien
nio cadit a iure emphyteotico. l. ij. C. de iure emphy. c. potuit. de
loca. Illa iura nō habent locum qñ in triennio solū percipit vn⁹
fructus tūc requiret ꝙ cessaret tribus triēnijs pro illo triēnio et
sic annis. ix. Adde bñ facit text. not. in. l. si sic cōstituta sit aqua. in
verbo duplicato cōstituto tempore. ff. quēadmo. serui. amit. quē
tex. originalr allegat Bald. qui nihil ignorauit in. l. quicunq̄. C.
7 de apo. pu. lib. x. ¶ † Item no. tex. ibi: super annua pensione. nā
illa dictio superest que exponit inest ꝛc. ¶ Vltimo pondera tex.

8 in ver. ité si locatio. q2 nihil dixi pro intellectu litere† q illud qd prestat̃ vltra ordinariam pensionem singulo quinquennio: puta plaustrum lignorum: illud etiam dicitur esse in fructu. Unde iste tex. vt facere ad qōnem q si archidia. vendidit vel locauit reddi tus sui beneficij ꝛ in aduētu archidiconi ad locū sui beneficij so lebat sibi dare certum quid nunquid talia donaria veniūt in fru ctibus; ꝛ sic colonus teneatur ea dare illi cui locauit talē fundū inducit Bal. q sic. ꝛ refert Pau. de ca. q fuit commissum rome Oldra. qui dicit contrarium per. l. scio. §. medico. ff. de annuis le ga. allegat etiā ad hoc tex. in. l. bis. ꝟbis. §. alumno. ff. de leg. iij. vbi testator ordinauit q quidam heredes emerent certam here ditatē ꝛc. mouebatur: q2 ista non respiciunt beneficium sed pso nā ꝛ dignitatē ipsius archidiaconi. ꝛ alle. Old. ad relata p Alex. hic duos tex. de quib9 hic p Alex. ꝛ cū ista decisiōe trāseunt oēs hic ꝛ ita cōsuluit Old. in cōsi. crrir. inci. in. q. qua querit. ꝛ rñdet Old. ad istū tex. q illud qd hic vltra prestabat̃ erat certum in illo

9 casu incertū. ¶ †Sexto pōdera eundē tex. ibi sup annua presta tione q illa dictio super. a exponit̃. i. vltra annuā: ita apostillādo exponunt Dy. ꝛ Alb. hic. alibi bar. in. l. qui ita. ff. de do. p2ele. de cidit per istum tex. q si testator in testō dicat lego tali mulieri cē tū supra. vel sup doté intelligit̃ legare. c. ꝛ doté sicut etiā dictio insuper est dictio repetitiua. glos. est ordi. in. l. scie. in prin. in ver. insuper. ff. de fun. instru. in. c. significauit. de appe. ponūt Ang. ꝛ Jmo. ꝛ Moder. in. l. si seruus legatus. in. §. si ita scriptū. ff. de le ga. j. ¶ Ultimo circa istum tex. qui loquit̃ de fundo bis in anno fructifero. doc. hic ponunt vnam questionem quā reseruo vltra gl. ¶ Glo. in verbo q in anno. Diuiditur in tres partes prin. In prima declarat tex. In secunda oppo. cōtra tex. ꝛ ponit qua tuor solutiōes quarū due prime tendūt ad idē: ꝛ ille due sunt ve re si simul iungant̃. In tertia gl. firmat questionē. secūda ibi: sed videtur non nisi annum inspici. tertia ibi. sed quid si in primis sex. Nec est difficilis glo. in qua declaranda multū insistit domi. Are. hic. in primis dū gl. soluit cōtrariū. §. quod in semēte. dicit ꝑm tertiā solutionē hic de directo ibi p obliquū ꝛc. sed ego aliter declaro hic de directo hoc est ex terra ibi: per obliquū hoc est ex

10 arboribus. † Et ad hoc pondero quod illud q nascit̃ ex arbo ribus nō nascit̃ ex terra gl. insti. de iu. na. in prin. in ver. que in ce lo que in terra. ꝛ ibi per Ang. qui postea illā gl. penderet per go nella. glo. dat etiam aliam solu. tū prima ꝛ secunda solu. est vera.

11 ¶ †In ea gl. ad fi. habes ex ista vltima parte gl. notare magnā extēsionem ad tex. nam loquit̃ iste tex. qn̄ in sex mēsibus ex eodē fundo percipit̃ bis frumentū: procedit etiā qn̄ in sex mēsibus p cipiat̃ pmo frumētū secūdo miliū: q2 vtrūq est aridū ꝛ cōputat̃ pro duobus fructibus. Bartolus reprehendit istam glo. vt hic per eum.

Adde Ad istā doctrinā licet scribētes nihil dicāt tert. in l. ꝛ hec distinctio. §. cū fundū. ff. loca. quem Bald. ibi in fi. no. valde ꝛ Pau. de ca. nam si locaui fundum ad. ix. an nos in vltimo anno fundus debebat remanere vacuus tenetur colonus satisfacere totalē fructū. ¶ Extra glo. pro complemēto istius. §. inquātum iste tex. loquitur de fundo bis in anno fructifi

12 cante Bal. ꝛ Moder. inducūt ad qōnem† aliquis habet virida rium qui producit bis in anno vuas vēdidit vel locauit vuas vi ridarij nūquid intelligat̃ de vuis pmis vel secūdis vel de amba bus simul. dicit Bal. q Ja. de are. Cy. ꝛ alij vltramon. determi nauerunt q non debeat habere nisi fructus primos per istū tex. ꝛ istam deci. sequunt̃ Jmol. ꝛ omnes Mo. hic. Ego tamē credo q iste tex. nihil facit: q2 non loquitur nec de primis: nec de scōis: nisi dicas q. l. disponens q sol. matri. maritus lucretur fructus intelligitur de primis non de vltimis: vt est tex. in. l. boues. in. §. hoc sermone. ff. de ver. signi. ꝛ. l. dotis promissio. ver. fin. ff. de iur. dot. vbi Bar. dicit q per illū tex. colligitur q sermo simpliciter prolatus intelligitur de primo. Istam regulam tradunt Bal. ꝛ Jmo. in. l. cū pater. §. qui ad certā. ff. de leg. ij. gl. i. in. l. cū qui Ka lendis. ff. de verb. obli. ꝛ multos tex. cumulauit ad hoc Joā. an. in regula sine culpa. in. v. col. in mercu. sit ergo talis regula quā intendo examinare. sermo simpliciter prolatus in omni materia intelligitur de primo actu. lʒ do. Felin. plene examinat in. c. ij. de

13 treu. ꝛ pa. ¶ †Pro cōfirmatione istius regule adde secūdo tex. no. ꝛ paucis notū. in. l. si socius pro filia in princ. ff. p so. quē text. solus Raph. Ful. ibi. in. v. no. ponderat ꝛ reputat sin. ibi est text. q si sunt plures fratres ꝛ sit pactum expressum inter eos q dos filiarum soluatur de cōmuni intelligitur semel tantū nisi expres se aliter fuerit actum: ꝛ licet Raph. non fuerit recordatus. repe rio q per illum tex. Bald. in. l. si. in. ij. col. C. de do. promis. deter minat q stante statuto quo frater teneatur dotare sororem si se mel dotauit ꝛ casu fortuito perdidit dotem frater nō tenet̃ am plius dotare eam: quia statutum nō intelligitur de duabus do tibus sed de vna tantum. alleg. tex. in. d. l. si socius p filia tamen istud vltimum intellige sane: vt declarat domi. Alex. in. l. si cum

Contra n̄ 4 per. ad. gl. in vbo bis. ꝛ ibi bal. in l. i. C. cōia de le. Cal. cōsi. iij. sub rubr. de resti. spo.

14 doté. §. j. ij. col. j. eo. ¶ †Tertio adde tert. formalem ad istā re gulam. in. c. nō potest. §. i. de preben. in. vj. ꝛ per illum tex. forma liter determinat Alb. de ro. in scda pte statu. in. q. clxxxij. inci. q per dnm fratré Ubertū circa si. q si vicarius epi vel eps cōcedat alicui licētiā intrādi cū plaustro in monasterio monialiū intelli gitur in prima vice tm̄. Cōfirmo per illud qd in ꝓposito determi nat Alex. in ɔ̄si. lxxxj. in. iij. vol. incip. lecto ꝛ discusso laborioso ꝓcessu. in xv. col. q si papa delegauit alicui vt possit dare licen tiam de alienando vel dando in emphyteosim aliquā rē ecclesie

15 determinat q intelligit̃ de pma vice tm̄: q2 h̄ hʒ vim dispositio nis. ¶ †Quarto ad istā regulā adde vna glossellā no. in. l. duo bus reis in pn. ff. de iureiur. in gl. in vbo exhibuerit qua gl. origi naliter pōderauit Bene. de plum. ꝛ fuit ex nouis inuētionibus: vt ibi attestant̃ Ludo. ꝛ Pau. q si aliquis pmisit pūtare aliquē malefactorē si semel pūtauit est liberatus ꝛ nō tenetur amplius pūtare: nisi dixisset toties quoties: ꝛ de isto vltimo vcʒ de pūta tiōe: al's dixi. i. illa gl. vbi videtū i terminis anteq nasceret̃: Be ne. de plū. pōderauit Jo. an. in addi. Spe. in. iij. pte i tit. de accu. in addi. q incipi. Odofre. sup. l. in. §. seq̃ cū alijs multis q alle. d.

16 l. duob9. ¶ †Quinto adde q p istā regulā decidit bar. in. l. do tis pmissio. p illū tex. ff. de iure do. ꝛ latius in. l. i. ff. ad legē iulia. maie. Ang. in. l. vtinur. ff. de sepul. vio. Joan. de pla. in. l. i. C. de nauicu. lib. xj. q si princeps fecerit securitatem vni bānito venē di ꝛ recedēdi itelligit̃ pro vna vice tātū ꝛ nō pl9. ꝛ hoc alle. alex.

17 hic. ¶ †Sexto facit qd decidit idē Bar. in. l. hoc articulo. in vlt. col. j. de heredi. insti. q si fiat statutum vel ꝓclama q qui intraue rit muros inimici habeat tale premiū vel si qs accipiat vexillum florētinorū intelligit̃ de pma captura tm̄ ꝛ primo capiēte. de quo etiā per do. Alexā. hic. ¶ Septimo facit qn̄ decidit idem Bar. regulā predictā. i. l. adultera. §. fi. ff. de adul. vbi decidit q quidā scholaris iurauit in manibus creditoris sui sine eius lnia nō di scedere anteq sibi satisfaciat si scholaris habuit licētiā a credito re eū diminutinā ꝛ reuertendi si reuertit̃ non pōt amplius redire. ¶ Octauo facit qd decidit idē Bar. in. l. cū quid. ff. de annu. leg. ꝛ in. l. eū qui Kalendis. ff. de ver. obli. q si testator reliquit in te stamento fratribus minoribus in festo sancti Francisci vnā pitā

18 tiā intelligit̃ semel ꝛ de prima tm̄. ¶ Nono facit qd mirabiliter et singulariter determinat Bal. in proe. decre. in. vij. col. in fi. ꝛ q si testator in testō mādauit bona sua distribui in maritādis mu lierib9 pauperib9: ꝛ sic ordinauit executores: lʒ sic indistincte di sposuerit si essent aliq̄ mulieres vidue pauperes ꝛ egene non pos sent eis aliqd darcat̃ dispositio intelligit̃ de primis nuptijs: nō aūt de viduis. qd est valde notādū ad pratica. ¶ Decimo facit

19 qd decidit idē Bal. in. l. i. C. de fructi. ꝛ lit. ex. in pe. col. ad fin. ꝛ se. †Et si sit statutū q si malefactor cōfiteat̃ delictū remittet̃ sibi me dia pars pene. ponit q malefactor primo negauit postea cōfitet̃ nūquid habebit remissionē statuti rñdet q nō. ¶ Undecimo fa cit illud qd determinat Bal. in. l. fi. in. iij. colum. C. de indi. vidui.

20 tol. † q si testator sub noīe appellatiuo relinquat vxorē dominā massariā ꝛ vsufructuariam: condito testamento anteq moriatur morit̃ vxor: ꝛ sic capit testator aliam nūquid intelligit̃ de secūda vxore determinat Bal. q nō: q2 intelligit̃ de prima ꝛ nō de scda. Propterea soleo admirari q do. Alex. alibi ɔ̄suluit in ɔ̄si. clxxj. in. ij. volu. incip. viso ꝓcessu cause vertētis inter dnam Antoniā. vbi cōsuluit q si testator in testamento reliquit alimenta vxori future q intelligit̃ nō solū de prima sed de scda ꝛ tertia ꝛ alijs. ꝛ dicit istud esse fauore alimētorū: sed puto q nō sit verū: q2 bal. s. determinauit ɔ̄trum fauore alimētorum. Alibi tñ idē Bal. in. l. j. in. ij. col. C. de fideicō. dicit q si testator in testamēto ordinauit vxorē suā debere vestiri nunqd intelligit̃ tātū de pmis annis vel de alijs. decidit Bald. q quolibet anno debet vestiri de nouo si mos regiōis ꝛ testatoris cōsuetudo expostulat: alias cessante cō suetudine primis vestib9 factis ꝛ cōsignantis ab hered9 dʒ de nouo vestiri. ꝛ istud sequit̃ Alex. hic. dicēs valde signa quia sepe accidit in facto. magna est autoritas Bal. Alex. qui cōtradicen tem non habent: q2 ꝑm eos restringit regulam supredictam nō

21 procedere in alimentis. ¶ †Duodecimo facit quod tenet Bal. in. c. olim ex literis. in. ij. col. de rescrip. ꝛ in. c. fi. in. x. col. de cōsue. de arbitris. est data potestas prorogādi terminū cōpromissi in telligit̃ de prima ꝛ vna prorogatiōe tātum nisi sit dictum toties quoties. idem tenet Specu. in titu. de arbi. §. excipitur. ver. ʒ qd si fuerit actum in cōpromisso. Alex. consilio qd incipit viso pro cessu. alias p me reddito. in. ij. col. ¶ Tertiodecimo facit quod decidit Bal. in. l. si vt proponis. i. in vlt. colū. C. quō ꝛ qn̄ iudex. post Jnnoc. in. c. veniēs. de iureiurū. ꝛ idem Bal. in. l. si diuersa C. de transac. q si sit data alicui ptās arbitrandi intelligit̃ semel

22 tantū. ¶ †Quartodecimo facit quod vult idem Bal. i. l. licet. in iij. q. C. loca. q si aliquis conduxit molendinū destructū cū pacto reaptādi vel reficiendi intelligitur de prima reaptatione tātum. ¶ Quintodecimo vltra Bal. facit qd arguēdo late ad partes: consuluit

consuluit do. Signo. de homode. in ɔsil. xxxvij. qd inci. mediolani est cõsuetudo q si princeps facit publicũ ordinamentũ ppter aliquã publicam letitiam: puta propter natiuitatem hodiernã filij illustris. ducis Mediolani que est hodie in die vlti. Januarij. Mccccxcj. omnes incarcerati ab officialibus relaxẽtur: si aliquis captus pro debito relaxet: ⁊ iterum capiat nõ dʒ amplius relaxari: qꝛ ordinamẽtũ principis intelligit de prima relaxatiõe. ¶ Ultimo facit qd per istam regulam tenet do. Alexã. ɔsi. xvj. i
23 iij. volu. qd incipi. ⁊ breuiter in casu premisso. † vbi no. cõsuluit q statutum disponens q ĩ predijs rusticis finita locatione intelligat facta recõductio eisdem pensionibus ⁊ qualitatibus nisi per tres mẽses ante sit renuntiatũ cõsuluit q istud statutũ intelligatur de prima reconductione ⁊ nõ de alijs. ego multũ dubito propter regulam. l. item queritur. §. qui impleta. ff. loca. maxime qꝛ
24 do. Alex. loquitur in rusticis ⁊ vrbanis predijs. ¶ † Limita istã regulam in dispositione permissiua ɔ̃ter affirmatiua: secus est in dispositiõe phibitoria. ⁊ sic negatiua: qꝛ sermo negatiuꝰ nõ finit in primo actu. tex. est no. in. l. si sit stipulatꝰ. ff. de vb. obli. sʒ si nõ vis ĩsistere possit retorqueri ille tex. ecõtra eo qꝛ illud q dicit si per me vel per heredem. istud per heredẽ nihil operaretur ⁊c. nisi dicas q ĩ illo tex. est duplex rõ ista vcʒ qꝛ sermo est negatiuꝰ Istam limitationẽ ponit vna gloss. no quã Bart. sequit in. l. hoc genus. ff. de cõdi. ⁊ demõ. quẽ tex. gl. nostra alleg. sed cogita que sit ratio diuersitatis. ⁊ dicit Bar. signa quia est notanda. Addẽ q per illam gl. consuluit in specie Old. lau. in consi. xvj. qd incipit thema tale est. Titius hñs vnam filiam q si testator ordinauit in testamento suo q filie non nubant nisi filijs mercatorꝝ sub pena priuationis hereditatis si alijs nubant q habeat tãtum legitimam suam. pone q vna filia nupserit primo filio vnius mercatoris: postea mortuo eo nupsit vni nobili: cõsuluit Old. q non priuabitur illa filia hereditate. ⁊ illam decisionem Oldra. refert Pau. de ca. in d. l. hoc genus: ⁊ dicit q ex illo cõsilio Abbas habuit magnũ honorẽ. Adde q idẽ late ponit Alb. de rosa. in. l. si. in. v. col. C. de spon. vbi ponit totum consiliũ Old. licet de eo nõ
25 faciat mẽtionẽ. ¶ † Secũdo limita pdictã regulã pcedere in dispositione hominis secus in dispositiõne legis vel statuti qꝛ. l. nõ debet intelligi de primo actu sed toties quoties opus fuerit als lex esset imperfecta ⁊ qꝛ ppter primũ actũ nõ intelligitur satisfactũ menti statuti: vnde si statutum disponit q causis vertẽtibus inter agnatos debet fieri cõpromissum si semel fuit factũ cõpromissum ⁊ nõ habuit effectũ dʒ scdo ⁊ tertio fieri cõpromissum qꝛ mens statuti est q non fiat lis inter agnatos ⁊ de isto cõpromisso ponit bal. ⁊ Moder. in. l. veluti. in. §. hec vox. ff. de eden. ⁊ ĩ. l. qui per salutem. vbi etiã dixi. ff. de iureiu. cũ ɔcor. quas vtrobiq dedi. Et in terminis nostris reperio q ita limitat regulã supradatã vt procedat in dispositione hominis ⁊ nõ. l. vel statuti Rapha. cu. in cõsi. cxxj. qd incip. statutũ dictat. ⁊ in specie do. Alex. ĩ l. si cum dotem. §. j. in. iij. col. j. e. ⁊ in cõsi. ccxij. qd incip. viso consi
26 lio alias p me reddito. in. ij. col. li. ij. ¶ † Tertio no. limita qñ primus actus nõ tenet ex benignitate intelligit de secũdo. ita dicit tex. in. l. hec conditio. j. ff. de cõd. ⁊ demõ. ⁊ ita per illũ tex. limitat
27 Bal. in. c. olim ex literis. in. ij. col. de rescrip. ¶ † Quarto istã regulã limitat Bal. in. l. inuitus. ad fi. C. de procu. vt procedat qñ primus actus cõsumit effectũ ꝭm intentionem loquentis als intelligit etiã de actu vlteriori. ⁊ p hoc infert q si procurator sit cõstitutus ad appellandũ intelligit nõ solũ de pma ap. sed de scda eo qꝛ p primã app. nõ est causa totaliter finita: ⁊ sequit late Ro. consi. ix. qd inci. in casu preposite ɔsultationis. Alijs quinq modis vltra quatuor procedentes limitat Ant. de bu. in consi. xxx. quod inci. dubium ingerit: sed ille limitationes parum mihi placent ideo non curo referre.

1 ☞ In rebus mobilibus dotis in dotem fit diuisio put in rebꝰ immobilibus.

Non solum.

Diuiditur in tres. In prima loquit de fructibꝰ pecudũ. In scda de fructibus seruorꝝ. In tertia de pẽsionibus pdi. vrb. Scda ibi: in seruo
1 quoq. tertia ibi: de pensionibus quoq. ¶ † No. ex isto tex. q in rebus mobilibus vt sunt pecudes ⁊ serui dati in dotẽ fit diuisio prout in rebus immobilibus: qꝛ vltimo anno quo sustinuit onera matrimonij habet fructus maritus pro alio tpe quo nõ sustinuit hʒ mulier. cõtra hoc opponit Bar. vt hic p eũ. ¶ Sl. i verbo pcipiunt. diuidit in tres que satis sunt clare: prout in prima opponit. In scda inducitur ad quãdam opi. In tertia opponit. Secunda ibi. ⁊ est pro sententia. Tertia ibi: ⁊ caue tibi q nõ sic.

1 ☞ Maritus non potest incidere arbores fructiferas ex fundo dotali.
2 Uasallus nõ põt incidere arbores fructiferas in fundo feudali.
3 Directus dominus potest fundum custodire pro salute inuito vsufructuario.
4 Si emphyteota succidat arbores fructiferas pt repelli ⁊ puari.
5 Si maritus reperiat thesaurũ in fundo dotali medietas est eius medietas vxoris.

Si fundum.

Diuidit in tres put ponit tria dicta. Scda ibi: sʒ si tempestatis. tertia ibi:
1 nõ magis q̃ thesaurus. ¶ † Not. pmo q maritus nõ potest incidere arbores fructiferas ex fundo dotali: ⁊ si incidat dicit fundũ deteriorasse. ⁊ ita tenetur ad totale interesse. Juxta istũ text.
a querit Bar. post Dy. nũquid emphyteota possit[a] incidere arbores ex fundo emphyteotico vt per Bar. hic. ¶ Põdera Bar. velle duas conclusiões que sunt vniformes vna in emphyteota alia in vasallo. Prima est qd emphyteota nõ potest arbores fru
2 ctiferas incidere sic nec maritus. Secũda cõclusio. † q vasallus nõ potest arbores incidere fructiferas in fundo feudali. Circa primam adde quod cum opinione Bart. transeunt indifferenter omnes doc. ⁊ antiqui ⁊ moder. ⁊ Bar. in. l. in fraudem. §. conductor per illũ tex. ff. de iur. fis. Bal. in aut. q rẽ. in. j. col. C. de sac. san. eccle. ⁊ in addi. Specu. in ti. de loca. in. ij. col. in prin. Albe. de ro. in. l. vlti. C. de iur. emphy. Ange. in. l. si colonus. ff. ai bo. fur. ces. ⁊ ab ista conclusione nemo vnq̃ discrepauit. Tu autẽ subtiliter considera q tex. alle. p Bar. ⁊ doc. vident parũ imo nihil probare. In primis iste tex. parũ imo nihil probat. eo quia iste tex. loquit in fundo dotali in quo maritus habet dñium qualificatum: qꝛ solu. ma. debet fundus restitui vxori ⁊ propter hoc nõ põt maritus incidere arbores fructiferas. emphyteota aũt habet dominium perpetuum ⁊ tale dñium quod prefertur directo. ideo nõ est bonũ arguere a marito ad emphyteotã vel ecõtra. ¶ Secundo tex. in. l. in fraudem. §. conductor. ff. de iure fis. nõ videtur tacere in pposito. Primo quia potest dicere q illud sit fauore fisci Istud tamen non est bene dictum: quia in fisco nihil dicitur specialiter statutum potiusq̃ in priuato nisi. l. idem dicat. l. item veniunt. §. in priuatorum. ⁊ ibi glo. ff. de peti. here. ⁊ glo. in. l. j. C. e. Secundo posses dicere qd ille tex. loquit nõ in emphyteota sed in cõductore ad modicũ tempus: qui non habet ius in re sed ad modicum tempus: sed hec nõ est bona solutio. qꝛ vt dicit domi. Alex. qui cõducit aliquid ad modicũ tẽpus dicitur habere etiã ius in re. gl. in. l. j. iuncto tex. ff. de loco publico fru. ⁊ Bart. in. l. j. §. quod ait. ff. de superfi. ¶ Tertio ostenditur qd ille text. nihil probet. quia prohibet qd conductor fisci possit incidere arbores fructiferas. ⁊ si incidit ponit penam quadrupli. ergo nihil ad ppositum: quia in isto casu non imponitur pena quadrupli. Minus etiam videt facere tex. in. l. forma. §. si vites. ff. de censi. qꝛ ille tex. nõ negat qd nõ licet cẽsuario incidere arbores: sʒ dicit qd cẽsuarius qui incidit arbores fructiferas tenet soluere cẽsum sicut prius quando arbores starent. idem in emphyteota si incidat arbores tenet soluere canonem sicut prius. Minus etiam probat
3 tex. in. l. si ita. §. j. ff. de vsu ⁊ habi. duplici rõne. † Nã licet text. dicat qd dñs directus inuito vsufructuario põt custodire fundum p saltuariũ: ratio qꝛ interest sua fines tueri. iste tex. necessario nõ infert qd nõ possit emphyteota ĩcidere arbores fructiferas de fundo emphyteotico: sed ille tex. loquit in vsuario cuius dñium nõ est ppetuũ: sed dñiuʒ in emphyteota est perpetuũ. nõ obstat tex. alleg. per do. Alex. hic in. l. equissimũ. ff. de vsufru. qui prius fuit Albe. de ro. hic. qꝛ loquitur in vsufructuario a quo nõ est transitoriũ dñium ad heredes ⁊ sic disputatiue vr̃ ista cõclusio dubia. Sed tenendo cõem sñiam stringe vrgentius ista fundamenta et tex. ⁊ loquẽtes in vsufructuario. nã emphyteota ⁊ vsufructuariꝰ equiparantur quo ad vsum rei in oĩbus ⁊ per omnia. ita Bal. in l. vnica. C. j. in. iij. col. C. de cadu. tol. Idem Bald. in. l. neq. C. de vsufr. Alb. in. l. codicilli. in. j. colum. ff. de vsufr. leg. sicut ergo vsufructuarius prohibetur incidere arbores ita emphyteota. Secũdo pro cõmuni sñia adde optimũ tex. in. l. elegãter. §. non solum. ff. de do. vbi a pari iudicant diruere domũ: arbores excidere: ⁊ vineas extirpare. clarũ est qd emphyteota nõ potest diruere domũ imo priuatur. ergo nec arbores succidere. ⁊ illum text. ponderat Bal. a quo didici in addi. Spe. in ti. de loca. in. ij. colũ. in princip. facit tex. in. d. l. equissimum. §. fructuarius. ff. de vsufru. ⁊ ita resideo cum communi opi. saluis limitationibus. j. dãdis. ¶ Circa scdam cõclusionem cum Barto. tenent antiqui ⁊ Moder. Adde vltra scribentes de vasallo qd idem tenet Inno. in. c. ad apostoli. de re iudic. in. vj. vbi formaliter dicit qd lʒ vasallus habeat vtile dñium in re feudali tñ non dʒ rẽ feudalẽ deteriorare puta incidẽdo arbores fructiferas ⁊ eum refert ⁊ sequitur Bal. in. c. fi. in pe. col. de re iudi. Gemi. in. d. c. ad apostolicã. in. §. sed licet. in. iij. col. Idem tenet Pau. de ca. in aut. qui rem. C. de sac. san. eccle. Pro ista conclusione facit bene tex. in. c. j. §. quid ergo. de inuesti. de re alie. fac. vbi dicit tex. qd vasallus potest facere meliorem cõditionem rei fundalis: nõ aũt deteriorem: ⁊ assignat rõnem: ⁊ ita etiã
4 transeo cum ista conclusione. ¶ † Circa predicta oĩa Bald. subdit vnum verbum necessarium qd emphyteota adeo prohibet succidere arbores fructiferas: qd si incidat põt expelli ⁊ priuari

a ¶ Emphyteota possit Adde Bal. in. l. in fraudẽ. ff. de iur. fis. Albe. i. l. ij. C. de iure emphy.

per regulam aut. qui rem. C. de sacrosan. ec. Cum Bal. tenet simpliciter Rapha. cu. hic. Adde q idem est in vasallo: ita ad literā no. Bal. in. c. j. §. publici latrones. per illum tex. de pa. tenen. vbi not. Bal. ex illo tex. q vasallus qui male vtitur re feudali illam deteriorando abutitur illa re potest puniri: ita etiam Pau. de ca. in. d. aut. q rem expresse. Lu. hic. quis domi. Alex. de hoc vlti mo dubitet Joan. de imo. tenet cōtrarium q lz emphyteota non possit incidere arbores fructiferas & si incidit per hoc non expellitur: quia istud de expulsione non reperitur nisi in emphyteota ecclesie: ita loquitur aut. qui rem. & tex. in. c. potuit. de loca. ergo secus est in alio emphyteota priuati ex quo non reperitur aliter l. cautum. Ego puto q ista opi. Imo. sit verissima ꝫ cōmunem. & stringo fortiꝰ vltra Imo. triplici fundamēto. Primo moueor vna bona regula. nam nūq̄ habet locum[a] pena priuatiōis iuris nisi lex expresse dicat. tex. est in. §. cum igitur. in aut. de nō eligen. scdo nuben coll. j. per quē tex. ita no. Bal. in aut. ex testamēto. C. de secū. nup. Alex. in. l. etiā. §. j. in. ij. col. j. eo. Soleo allegare bonū tex. in. l. at si quis. §. diuus. ff. de reli. & sum. fune. facit glo. not. i c. si. de iure pa. quam gl. no. ibi canoniste presertim do. Abb. qui repu. illam gl. fin. ad hoc. quod vt habeat locum pena priuationis iuris: puta priuatio presentandi vel eligēdi requiritur q expresse cautum sit. & gloss. not. xv. q. viij. in summa. que vult quod nisi. l. specialiter exprimat penam depositionis non dꝫ quis deponi. Sed nos non habemus. l. quod emphyteota priuati si incidat arbores q propter hoc debet priuari. imo potius arguendo a speciali est cōtrarium: q si istud est speciale in emphyteota ecclesie. ergo nō in emphyteota priuati. Secūdo cōsidera istū tex. & tex. in. l. i fraudem. de iur. fis. & tex. in. l. si. de censi. nam dicit iste tex. qō maritus nō potest incidere arbores fructiferas sed nō dicit qō si incidat priuetur. idem dicunt aliȷ text. Considera ergo qō Bar. & do. mouentur per istas leges que nō dicunt qō incidēdo priuentur iure suo vnde dictū do. debet intelligi ꝯm legē quā alle. sed iste. ll. non probāt ergo &c. Tertio ꝯsidero prout etiā dicit Albe. hic qō emphyteota & vasallus quando incidūt arbores fructiferas bene tenentur ad interesse ꝑpter deteriorationē sicut hic dicit in marito hoc admitto: sed ex hoc non sequit ergo priuat iure suo: q puniret duplici pena. Uisum est semp ergo mihi qō ista opi. Imo. fuit verissima & teneo verū sicut Euāgeliū tñ istud qō dicit Bal. & Rapha. cu. hic tenetur communiter vꝫ qō vasallus incidēdo arbores priuetur iure suo. & ita tenent Pe. Cy. Bal. Sali. & Pau. de cast. in dicta aut. qui rem. ideo ista videtur cōmunis sententia cum solus Imo. discrepet. pro quo & sic cōtra cōem pōt facere illud dictū do. Ant. de bu. in. c. tua nos. in ij. col. de vsu. qō sequit Barba. a quo primum didici in consi. xi. i vlt. col. qō qñ cōis opi. non proba. l. potest iudicari contrarium tñ tenēdo cōem sniam qō emphyteota possit expelli: q punctus stat qō nō probet. l. pro cōi snia videtur tex. in. l. quero. §. inter locatorē. in ver. & vt opꝫ tollit. ff. loca. vbi est tex. qō pōt expelli: si deteriorauit. probat etiā text. in. l. ede. in vltimis verbis. ibi si male versatus sit. C. lo. tñ ad ista iura potes rñdere: q loquuntur in simplici colono. & in simplici inquilino: qui nullum ius nullū dominiū habēt. ideo facile pñt expelli. secus in emphyteota & vasallo qui habēt vtile dñium. probatur. nam nō requirit bienniū ad hoc vt expellat: vt est gl. & doc. in. l. ij. C. de iure emphy. gl. & doc. i d. aut. qui rem. quia nullum dñium hñt colonus & inquilinus sicut emphyteota & vasallus. Sequēdo cōmunia facio vnam ꝯcl. quo i emphyteota & vasallus nō solum prohibentur arbores incidere & hoc nemo negat imo si incidant possunt expelli & priuari a iure emphyteotico & feudali: ita tenēt omnes excepto Imo. Istam cōem opi. limita primo qñ ex tali incisione sequeretur magnū dānū in fundo emphyteotico: q me posset priuare: sec. si modicū resultaret. l. scio. ff. de in inte. restitu. l. quoties. ff. de condi. & demō. ita Bal. & Cu. hic limitant & Bald. not. in. d. aut. q rē in. j. col. alias pe. & propterea ponderandū est qō doc. loquuntur in plurali cum mysterio ad denotandū qō de tali incisiōe intelligitur si plures inciderit. Secundo limita quādo emphyteota inciderit arbores fructiferas & loco earum alias subrogauit isto modo nō pōt expelli. Ita Pau. de ca. Ang. & Raph. & Alex. hic & Ange. in. l. si colonus. ff. arb. fur. cef. & in. l. in fraudem. §. conductor. j. de iur. fis. facit tex. i. l. agri. ff. de vsuf. †Ultimo no. qō qñ maritus reperit thesaurum in fundo dotali dr medietas esse mariti & medietas mulieris & sic idē est acsi reperisset in fundo alieno. Glo. in verbo teneri non diuiditur. In ead. gl. ibi. l. si seruus seruū. §. sicū maritus. habes qō qñ maritus incidit arbores fructiferas mulieri competit duplex actio. vt per glo. sed qō actio. l. aquilie. cōpetat vxori ꝯ maritum: istud reprehēdit Bar. vt per eū hic: ꝫ istā gl. defendūt Bal. Imo. hic. & etiā do. Alex. vt hic per eū licet oēs teneant cōtra bar. credo qō Bal. meliꝰ loquat: non obstan. qō dicunt de vsufructuario: q vsufructuarius dr habere vtile dñium in. l. qui vsumfructū. ff. si vsufru. pe. ta. l. ij. §. dare. ff. de vsufru. no. in. l. j. §. vsufructuarius. ff. de ope. no. nunti. Barto. in. l. qui vsumfructum. ff. de verbo. obliga. ideo sibi competit actio. l. aquilie. sed vxor constāte matrimonio tēpore quo agit nullum habet dominium: si ergo actio. l. aquilie cōpetat domino. l. item melā. §. actio. ff. ad. l. aquil. ergo sibi nō cōpetit actio. l. aquilie. Gloss. in verbo in alieno diuidit in tres. In prima remouet vnam opi. In secunda aliam. In tertia alle. concordantes.

a Locū. ad de Bald. in aut. ex testō C. d col. bal. a in. l. si qs nō dicā rapere i. colū. C. de episc. & cleri. Bar. i. l. gallus. in. §. & si tm. ff. de lib. & postb. bal. i addi. spec. i tit. d dispu. & alle. do. de sctō Ge. i. c. relatū. xxvij. disti. idē Dñi. xliij. dist. gl. summe.

a Copula & ad de Ja. de are. in dispu tatiōe inci. qdā pater fami. rapb. ful. dñl. vir. inc. do. Pe trus lōgue.

1 Non pōt esse marmor cesum mariti nisi renascatur alias nō est in fructu.
2 Si maritus euellendo sua impensa marmor fecit fundū fructuosiorem marmor erit mariti.
3 Metalla & alia que percipiūtur ex fundo dicuntur esse in fundo.
4 Quādo alicui debetur vsufructus quicquid percipitur sibi debetur.
5 Mulier vsufructu. an possit frui pecunia quam habet ex protocollis.
6 Calendarium quid significat.
7 Jus presentandi et fructus iurispatronatus an transeat in maritum cum villa quam dedit mulier in qua habebat ius patronatus.
8 Si mulier dedit viro castrum cum iurisditione in dotem cōdenationis & mulcte dicuntur fructus iurisditionales.

Si vir in fundo.

Pro intellectu tex. gl. & eorque traduntur per docto. habes aduertere quod magna difficultas obstat contra istum tex. nam videtur qō iste tex. a partibus enumeratis nullo casu possit procedere. Aut vis intelligere tex. qñ istud marmor nō renascebatur & isto modo intelligendo non potest procedere tex. qō ostēdam. Aut vis intelligere tex. qñ marmor renascit: similiter ostēdam non posse procedere. Illam primo casu nō procedit duplici rōne. Primo q qñ marmor nō renascit non dr in fructu. tex. est hic si non in fructu: ergo nō est mariti q maritus debet lucrari de fructibus: & istud dicit tex. formalis i. l. si ex lapidicinis. ff. de iure do. & tñ iste tex. dicit q marmor excisum dato etiam q nō sit exportatum tñ est mariti. Secunda ratio est q qñ marmor nō renascit: certe fundus non dr fructuosior reddi. imo deterior. istud dicit tex. in. l. si. in prin. ff. de fun. do. quē gl. alle. & tamē iste text. dicit qō fundū fructuosiorē fecit: ergo impossibile est p istas duas rationes q tex. loquat qñ tale marmor euulsum nōn renascebat. Aut vis intelligere text. qō loquat qñ marmor euulsum renascit quo casu dr marmor esse in fructu. Itē est mariti: & maritus dr facere fundū fructuosiorē. Sed tūc obstat alia difficultas cui quasi impossibiliter rñdet: nā si in istis terminis loqueretur tex. s. qñ maritus recipit fundū in quo marmor incisum renascit certe male diceret tex. qō impensa nō esset restituenda marito: q imo tūc fundus dicit reddi melior & respicit publicā vtilitatē fundi & impensa debet solui marito. l. si. ff. de fun. do. l. ij. §. nos generaliter ff. de impen. ergo non potest loqui qñ marmor renascit: & sic quācunq partem teneas hinc inde sunt difficultates.
1 †Pōdera ergo vno verbo quod non potest esse marmor cesum mariti nisi sit tale quod renascat alias nō est in fructu & si est tale quod renascat ipensa dꝫ solui marito: timore istius difficultatis reperio qō iste tex. in isto intellectu variatur tribus modis: & sic reperio tres varietates ad istum tex. Primus fuit intellectus gl. Bart. Bal. Albe. Ang. & d. Alex. & cōiter doc. hic: qō in ver. & impēsa soluatur impēsa. scdm istū intellectū iste. §. habet tres partes. In prima loquit de impensa vtili. s. facta ad propriā vtilitatem fundi dotalis & cōsequēter qñ marmor renascebat quo casu procedunt duo: que dicit tert. in. j. parte. In secunda que est in ver. & impensa tex. mutat casum & loquit tūc de impensa inutili factā ꝑ excludendis marmoribus non renascentibus: quo casu bene decidit tex. q talē impensam non soluit mulier et consequenter tale marmor non est in fructu vt clare dicit litera. In tertia ibi nisi talis &c. reuertitur ad primum casum quando marmor renascebat et consequenter impensa erat vtilis. Credo q iste intellectus sit necessarius: quia istum intellectum tenet text. in. l. fina. ff. de fun. do. Sed quantum ad istum tex. non videtur bonus: quia dicere qō in versi. & impēsa. iurisconsultus mutet casum non est verum quia
b text. loquitur continuatiue. Secundo & fortius quia copula &[b] cadit inter copulata vniformiter. tex. est i. l. qͥs. ibi Bal. no. C. de impu. & aliȷs substi. no. idem Bal. in. l. in testamento. i. C. de testamen. mili. in. i. colum. Item de natura copule & est repetere qualitatem precedētis casus. tex. est in. l. sele. §. cato. ff. de fun. instruc. gl. in. l. ij. in principio. ff. de dote prelega. glos. in. l. si sic. in gl. prima. ff. quemadmo. seru. amit. not. Barto. in. l. fina. §. cui dulcia. ff. de vino oleo tri. q lega. nisi diceres prout alibi dicit Bald. in c. ij. in penulti. colum. de rescrip. q potius est inspicienda mens quam copula verborum: quia coniunctiones et aduerbia ponuntur improprie et vnum pro alio gloss. in. l. eas causas. ff. de condi. et

condi.⁊ demon.sed istud est impropriare literam ⁊ non defende re. ¶ Secundus principalis intellectus fuit Rapha.cuma. et Pau.de ca.hic quē sequit̄ Fran.de are.hic:⁊ dicit q̄ est verissimus qd̄ i ver.⁊ impēsa:nō mutetur casus:sed cōtinuet̄ idē casus ⁊ in ver.nisi ponit̄ fallentia:sensus ergo istius litere est: maritus impensa sua inuenit lapidicinas marmoreas fecit excidi ⁊ euelli marmor.tex.dicit duo:qd̄ fundum fructuosiorem reddit:⁊ quod marmor est mariti.⁊ loquitur iste text.quando marmor excisum non renascebatur.⁊ si dicis si illud marmor non renascebat̄ non fecit fundum fructuosiorem:vt dicit tex. respondēt ipsi qd̄ tamē ideo fecit fundum fructuosiorem: q̄ fecit maritus effodere totū marmor ⁊ fecit fundum impleri terra per quā fundus potest se-
2 minari ⁊ sic nascerētur messes.†Et sic pōdera qd̄ tex.per ordinē dicit tria. Primo q̄ maritus sua impensa euellendo marmor fecit fundū fructuosiorem ⁊ qd̄ marmor est mariti/Secundo dicit qd̄ talis impensa nō est prestanda marito quia cum tale marmor non renascatur non potest dici in fructu esse/Tertio in versic.nisi ponatur fallentia quando marmor renasceretur: isto casu talis impensa deberet prestari marito:⁊ pro certo iste intellectus minuet lites/istum intellectum reprehendit domi. Alexā.per duo fundamēta ⁊ profecto subtiliter.p̄io facit: q̄ dato qd̄ marmor nō renascatur tamen q̄ fundus redactus est ad talem gradū qd̄ fundus potest seminari ⁊ sic ad perpetuā vtilitatē: mulier tenet̄ soluere istam impēsam:per regulā.l.iij.§.generaliter.ff.de impēsis.⁊ tamen tex.dicit qd̄ non prestantur.ergo iste intellectus non pōt huic.§.cōgruere/respōdet Raph.cu.q̄ lȝ illa impensa fuerit vtilis tamen nō prestatur marito:q̄ maritus retinet marmor:qd̄ compensatur cum impensa:⁊ sic innuit q̄ si fecerit maritus maiorem impensam tenetur vxor restituere de suo/Alexan.dicit qd̄ iste intellectus violat literam/ego dico fortius qd̄ iste intellectus confunditur per istum tex.nam dicunt ipsi docto.qd̄ impensa cōpensatur cum marmore.pondera tex.q̄ fundat se qd̄ impensa nō prestatur q̄ marmor non est in fructu.pondera tamen qd̄ tex.in ista ratione vtitur dictione implicatiua.⁊ dicit q̄ nec in fructu est
a marmor.nam ista dictio nec:ᵃ implicat esse aliam rationem vltra qd̄ marmor nō sit in fructu/secundo domi. Alexan. reprehendit istum intellectum alio fundamento: quia si iste text. loqueretur quando marmor nō est in fructu illud marmor non esset mariti: sed vxoris per tex.in.l.si ex lapidicinis.ff.de iure dotium/potes tamē respōdere q̄ tex.contrarius non loquitur quando maritus fecit impensam in inueniendo marmor:prout loquit̄ tex.hic. ¶ Tertius fuit intellectus Jo.de imo.quod in ver.⁊ impensa.non mutetur casus:sed qd̄ ille ver.loquat̄ de impensa facta pro incisione marmoris.⁊ ita clarū est qd̄ non prestatur marito: q̄ nō fuit ad vtilitatem fundi:sed ad vtilitatē mariti:sed impensa de incidendo alias inueniēdo lapides bene dȝ solui:vt.d.l.si/Sȝ iste intellectus nullo modo potest stare:duplici ratione.naȝ dicit Jmo.qd̄ loquitur de impēsa facta vt excideretur marmor.⁊ ratio est quia respicit vtilitatem mariti:sed tex.non fundat se in ista ratione:sȝ quia nō est in fructu/Secundo obstat ver.nisi:qui loquitur exceptiue.nam loquitur iste ver.de inueniēdo.sȝ si text.s̄.loqueretur de incidendo.ista exceptio esset pessime facta: quia est contra regulā exceptiue.sed iste intellectus Jmo.recedit ab aula/Est igit̄ necesse vt intelligamus aut s̄m primum intellectum Bartol.aut s̄m intellectum Pauli. ¶ Nota ex isto tex.qd̄ metalla ⁊ alia que percipiuntur ex fundo dicuntur esse in fructu.facit.l.si fundi.in
3 prin.ff.de vsufru.⁊.l.iij.§.fi.cum.l.seq.ff.de rebus eo. ¶ †Gloss. in verbo mariti.diuiditur in duas. Jn prima timore cōtrarij qd̄ in euidentialibus formauit glo.ponit vnum intellectum. Jn secunda format.q.scōa ibi:sed si mulier nō permittat. ¶ Jn eadem gla.ibi:vt.s̄.de dolo.l.si cū mihi.⁊ sic ad fi.habes ex gl.q̄ si mulier non permittat marmor excisum a marito exportare: marito competit actio de dolo.istam glo.reprehendunt Bar.Bal.⁊ cōmuniter alij.Nam iura alleg.in gl.procedunt quādo quis debet eximere marmor:aut cretā ex fundo alieno sed lex ista q̄n dȝ eximere vel exportare de fundo p̄prio vt in dotali non loquuntur tex.⁊ gl.vt per Bar. ¶ Glo.in ver.in fructu.diuiditur in duas. Jn prima declarat tex. Jn secunda remouet contrariū.secunda
4 ibi ⁊ est alia ratio. ¶ †Extra gl.Bar.in fi.dicit per istū text.al's consuluisse ⁊ respondisse ad quādam q̄onem:de qua hic per eū. Jstam decisionē Barto.reprehendit Pau.de cast.⁊ Ludo.ro. hic.nā dicit Pau.qd̄ Bar.male cōsuluit per text.in.l.vsufructu legato.§.i.ff.de vsufru.⁊ quēad.qs vta.vbi q̄n alicui debet̄ vsusfructus quicq̄d percipit̄ sibi debet.dicit etiā Lud.qd̄ cōtra bar. est tex.in.l.vxori mee.ff.de vsufru.lega/sed aduerte.nam isti doc. equiuocauerunt ⁊ non intellexerunt Barto.q̄ aliud est querere nunquid illud qd̄ percipitur in exemplatione portocollorum notarij spectet ad mulierem quo ad proprietatem:ita vt mulier fa-
5 ciat suū:⁊ dicendum est qd̄ nō.ita loquitur Bart.hic.†Aut querimus nunquid mulier vsufructuaria poterit vti ⁊ frui pecunia quā habet ex protocollis.⁊ dicēdū est quod sic: sicut potest vti alia pecunia.ita Bald.in.§.si fundum.in primo no.s̄.ea.l.idem Bal.in.l.terminato.in.iij.col.C.d̄ fru.⁊ lit.expē.Ange.⁊ Rap. cu.Sali.in.l.quedam sunt.§ nihil interest.ff.de eden.⁊.d.Alex. hic. ¶ Teneo decisionē Bar.⁊ sicut Bar.dicit se cōsuluisse ita formaliter cōsuluit in cōsil.l.qd̄ incip.filius Petri de Florentia. ad fi.ita etiā tenet ⁊ totius Bar.in.d.l.quedam.§.nihil interest. ⁊ no.Ange.qui non allegatur in rubri.ff.de vsur.⁊ ubi limitat istā dotri.Barto.⁊ non obstat tex.de quo gloriatur Ludo.imo facit p̄ Bar.⁊ magis admiror qd̄ do.Fran.⁊ are.⁊ do.Alex.tenet cū
9 illo tex.nā dicit dictus tex.in.l.vxori mee.⁊ pōderat Lud.†illud
b verbum calendariū in quātum calendariū dicit̄ liber.ᵇex quo exigumur debita:sed debita nō exiguntur nisi simel:ergo ⁊c.sed.d. Alex.equiuocauit in vi vocabuli:nam preponere calendario est preponere rem nominibus faciendis subvsuris.ita dicit glos.in l.lecta.in verbo calendario.ff.si certum petatur.⁊ calendarium dicitur q̄ singulis calend is exiguntur vsure.l.vxorē.ff.de leg. iij.dicit ergo tex.i.d.l.vxori mee.testator reliquit vsumfructū oīs bonorum queritur nunquid debebit vxor habere vsumfructum illarum vsurarum que singulis mensibus exiguntur per Calendariū:⁊ ratio est quia singulis mensibus renascuntur:⁊ ideo nimirum si calendarium veniebat in vsumfructum legatum mulieri.⁊ ideo modo ille tex.facit pro Barto. ¶ †Ultra scribētes pro complemēto istius.§.considerauī:q̄ ex isto tex. potest colligi pulchra limitatio ad iura ciuilia ex eo qd̄ decidūt Canoniste in.c.fi.in vlti.col.de cōcessio.preben.vbi do.Ant.de bu.Jmo.⁊
7 melius.do.Abb.†pone vxor dedit ᶜ vniuersaliter quādam villā b
c marito in dotem:i illa villa erat vna ecclesia:⁊ vxor habebat ius patronatus:clarum est q̄ iuspatronatus transit cum vniuersali
d quāuis sit ius spirituale nec posset vendi.ᵈtex.est in.c.ex literis. vbi glo.⁊ doc.de iurepatrona.queritur modo nūquid ius p̄sentandi spectabit ad ipsum maritum:nam ius presentandi spectabit ad ipsum maritum:quia ius presentandi est fructus iurispatronatus.ita dicit gl.ordinaria in.c. cum bertoldus.in glo.fi.de re iudi. Jnno.⁊ Canoni.in.c.consultationis.de iurepatro.et iste est proprie fructus quia renascitur:nunquid ergo maritus qui debet habere fructus rerum dotalium habebit iuspatronatus: et per consequens ius presentandi:videtur dicendum q̄ sic per istum tex.⁊ dicunt Canoniste qd̄ Rome domi.de Rota ita iudicarunt:⁊ ponitur in decisionibꝰ nouis in decisione.x. Omnes Canoniste in dicto.c.fina.determinant contrarium:⁊ ex eorum decisione datur nota.limitatio ad istum tex.⁊ similes.nam verum est quod fructus qui percipiuntur ex re dotali spectant ad maritum constante matrimonio:quod est verum quādo fructus sunt tales ex quibus reale cōmodum ⁊ emolumentum percipitur:q̄ est in recompensatione bonorum:sed presentare est solum quidam honor.ideo non spectāt ad maritum:sicut si villa detur pignori nō trāsit iuspatronatus.c.cū bertoldus.de re iudi.not.q̄ est noua ⁊ magna limitatio ad ista iura ⁊ similia:⁊ legiste nunq̄ dixerunt de ea. Adde qd̄ idem tenet Paul.de leaza.in.q.per eum dispu tata que incipit patronus ecclesie sancti Martini.in.ix.col.⁊ in
8 repeti.c. nobis.in.xxviij.colū. de iurepatro. ¶ †Confirmat̄ q̄ si mulier dederit castrum in dotum cū iurisditione: certe condēpnationes ⁊ multe dicuntur fructus iurisditionales:et ideo spectant ad maritum:q̄ dicuntur in fructu eo quia quotidie renascuntur saltem in genere.ita determinat Bar.in.l.fi.j.eo.Bart. Ange.⁊ Moder.hic:⁊ plenius Bal.in.l.j.in.iij.colū.C.de fruc.⁊ lit.expen.Ange.in.l.si constante.§.quoties.j̄.codē. Pe.ancha.i c.ij.ne prela.vices suas Similiter collatio b̄nficij ecclesiastici dicitur esse fructus prelature.ita dicit glo.singula quā Canoniste multū cōmendant in.c.cum olim.de maio.⁊ obedien.nihil tamē ad propositum nostrum.

¶ Dictio nec. Adde Barto.in.l. sepe.et i.l.si qs stipulatꝰ ff.de v̄.obli.

¶ Calendariū d̄r liber. Adde.l.iij. C.de Open. ⁊.c.fi.x.co. q̄ sint rega.

¶ Uxor dedit. Adde Ab.in.c.cū bertoldus. d̄ re iu. doc. in.c. quāto. de iudi. do. de Rota decisione.x. in ti.de iurepa. in nouis.

1 ¶ Maritus nō pōt retinere fundum dotalē p̄pter hoc q̄ fructus pēdentes debeantur sibi in totum vel in partē.
2 Propter ius qd̄ quis habet in accessorio non datur sibi retētio i p̄incipali.
3 Diuisio fructuū non est facienda donec fructus pendent.
4 Si quis facit expensas pro recuperādo castro aliquibus nobilibus sua impensa an teneatur restituere castrum ante restitutas expensas.
Statuta in viro habent locum in socero.
9 Dispositio facta de principali p̄sona habet locū in eius herede.
7 Si statutum dicat quod debitor debeat incarcerari pro debito ⁊ mortuo debitore:an debitoris heres possit i carcerari p illo debito.
8 Cautio quā tenetur mulier prestare marito de fructibus intelligitur denuda cautione.
9 An terminus cautio siue proferatur a lege siue statuto intelligat̄ de nuda ⁊ simplici an de cautione cū fideiussore.
10 Quādo lex vel statutum expresse requirit satisdationem vel cautionem cū fideiussore si ille sit euidenter sufficiens vel locuples:

¶ Nec posset vendi. ad de gl. sum. me.xj.q.vij. Ab.in.c. cū bertoldus. de re iu.

an sufficiat nuda cautio cū obligatione bonorum.
11 Quādo ex forma legis vel statuti quis tenet idonee cauere: tenet dare fideiussorem vel pignora.
12 Fructus nō possunt durare ad trienniū quin corrumpantur.
13 Iure ffor. res dotales immobiles an restituantur annua bima trima die.
14 Quādo fructus pēdentes nō sunt maturi: fundus debet restitui vxori cum fructibus ꝛ ipsa cauet.
15 Fructus de primo recolligendi habentur pro recollectis.
16 Sicut fideiussor actualiter condēnatus potest agere cōtra principalem: ita quando euidenter apparet quod de proximo est condemnandus.
17 An si quis vendat fundum in quo sint fructus maturi si spectabant ad emptorem.
18 Bartolus intellexit leges nimium aperte.

1 **Interdum.** Diuiditur in quatuor dicta: partes patent per se. ¶ † No. i. ex isto tex. ꝙ mari
tus nō potest retinere fundū dotalem ꝑpter hoc quod fructus
pendentes debeant sibi in totū vel in partem: qꝛ satis est qd ca
ueatur a muliere ꝙ natis fructibus restituet illam partem quam
dȝ. ita est tex. tradēs practicā totius istius legis. ¶ Ex isto text.
habes inferre subtiliter tria correlaria. Primū qd ꝑpter ius qd
2 quis habet in fructibus nō datur sibi retentio fundi. † Scdȝ cor
relarium est: ꝙ propter ius qd quis habet in accessorio nō datur
3 sibi retentio in principali. ¶ Tertiū correlariū infertur. † ꝙ diuisio
fructuum nō est facienda donec fructus pendent. ratio est: qꝛ do
nec pendent non sunt fructus sed pars fundi. l. fructus penden
tes. ff. de rei vendi. ¶ Circa predicta notabilia ꝙ quis nō potest
tenere fundum propter fructus: ꝛ sic ꝑpter accessoria reperio qd
Io. de ana. in consi. xxxij. qd incip. vltra alia dubia. in vlti. colū.
4 multū laborat in casu quotidiano. † ꝙ si aliquis facit expensam
pro recuperando castrum aliquibus nobilibus sua expēsa: nun
quid teneatur restituere castrū ante restitutas expensas quas fe
cit in recuperādo castrum: an vero prius restituere castrū postea
petere expēsas. iste tex. videt facere ꝙ teneatur restituere: tamen
loquitur proprie qñ fructus nondū erant nati: quo casu non sunt
fructus anteꝙ̄ nascantur: quo casu maritus non potest eos reti
nere: dubitum facit qꝛ dño agenti reivendicatione non potest op
poni exceptio expensarum. l. mater. ꝛ in. l. si mancipium. C. de rei
vendi. no. gl. in. l. inciuile. C. de furtis. finaliter consuluit Ioan. de
ana. ꝙ nō teneatur restituere castrum ante solutas expēsas. At
tento ꝙ ille impense fuerant necessarie quas nobiles tenebantur
facere: igitur ex equitate datur exceptio doli quādo sunt expēse
in recuperādo castro. tex. est i. l. sumptus. ff. de rei ven. l. in fundo.
ꝛ ibi Barto. ff. eo. ꝛ per illum tex. limitantur iura preallе. ¶ Se
5 cundo nota † ꝙ statuta in viro habeant locum in socero. Ex quo
correlarie inferas: ꝙ dispositio legis facta in vna persona habet
locum in alia persona in qua sit eadē ratio ꝛ idem effectus. ¶ Li
mita qñ essemus in materia in qua statuatur ius singulare cōtra
ius cōmune in viro nō habet locum in socero. tex. est in. l. si vero.
6 §. de viro. ꝛ ibi Bar. op. de illo tex. ĩ. eo. ¶ † Tertio no. ꝙ dispo
sitio facta de pricipali persona habet locum in eius herede. ꝛ ra
tio est: qꝛ heres fingitur eadem persona cum defuncto. in aut. de
iureiur. ĩ prin. l. i. vt actio. ab herede ꝛ cōtra here. Adde text. me
liorem de iure ad hoc in. l. postulant. in prin. ff. ad trebel. ꝛ per il
7 lum tex. not. ibi singu. Bart. † ꝙ si statutum dicat ꝙ debitor de
beat incarcerari pro debito: moritur debitor nūquid heres debi
toris possit incarcerari pro illo debito dicit ꝙ sic: per illum tex.
¶ Et si diceres ista questio est de indubitabili: qꝛ heres censetur
eadē persona cū defuncto. dic ꝙ verū est in fictione: sed in statu
tis nō cadit fictio qꝛ ꝑprie sunt intelligenda. l. iij. §. hec verba. ff.
de neg. gest. cū si. ꝛ posses dicere ꝙ etiam in statutis habet locum
fictio: qñ eadē est ratio cū veritate. ita Bald. ad saturitatem in. l.
gallus. §. ꝛ qd si tantū. ff. de libe. ꝛ posthu. Ange. ꝛ Moder. in. l.
alia. §. eleganter. ĩ. eo. ¶ Ego reperio ꝙ in fortioribus terminis
cōsuluit Rapha. fulg. in cōsi. xxxi. qd incip. dubia super quibus
consiliū postulatur. ꝙ statutum imponens certam penā petenti
illud qd sibi iam solutū est: quis sit penale habet locū in eius he
rede petente illud qd erat solutum nō sibi: sed defuncto cuius est
heres qñ scientiā habuit de hoc: secus si ignorauit. Inter cetera
mouetur subtili rōne: qꝛ illud statutum excipit casum iuste igno
rantie: ꝛ iusta ignorantia nō probabiliter cadit nisi in herede. l. q
in alterius. ff. de regu. iur. in principali creditore quia est in facto
proprio nō cadit iusta ignorantia. l. fi. ff. pro suo. cum ergo statu
ta recipiant interpretationē a iure cōi. l. ij. ff. de nora. gl. ꝛ doct. in
l. fi. §. in cōputatione. C. de iure de libe. illa ergo ignorātia iuste ca
dit in herede. ¶ Glo. in verbo cauetur. diuiditur in tres partes
8 que patent. ¶ In ea. gl. ad fi. habes ex glo. † ꝙ cautio quā tenet
mulier prestare marito in hac lege que tenetur dare cautionē de
fructib9 intelligit de cautiōe nuda a fideiussione vel pignoribus

glo. in. l. vnica. §. cum autem. C. de rei vxo. act. Idem Cy. in. d. §.
cum autē. ꝛ probat qꝛ queadmodum inter socios solum prestat
cautio. l. verum. §. videndum. ff. pro socio. lȝ Barto. alleget. l.
videndum inter socios. ergo nuda cautio sufficit: sed maritus et
vxor sunt socij diuine ꝛ humane dom9. vt. l. i. ꝛ ibi gl. ff. de ri. nup.
l. aduersus. C. de cri. expil. heredi. ergo i marito ꝛ vxore nuda cau
tio debet sufficere. Istā opi. reprehendebat Pe. de bellaperti. et
mouebatur: qꝛ verbum cautio a quocūqȝ proferatur siue a lege
pretoria siue ciuili intelligitur cum fideiussore: primū probo ꝑ
l. pretorie. iij. ff. de preto. stip. scdm probat ꝑ. l. in oib9. ff. de. iudi.
iuncta. l. si creditores. ff. de priuile. credi. tamen ad ista iura respō
debat Bar. vt hic per eum. Sed aduerte qꝛ cōtra opi. glo. Bar.
ꝛ Cy. obstat fortiter tex. allegatus in glo. ad quē gl. nō respōdet
in. l. si cōstāte. §. quoties ergo cōclusio Bar. nō est vera: qꝛ lȝ ibi
sit societas tamē debet satisdari. Ad illuȝ tex. respōdet Bal. hic:
ꝛ illā so. reprehendunt oēs doc. ibi: vȝ Imo. ꝛ oēs Moder. ꝛ di
cit Fr. de are. ꝙ ista est optima sol. ꝙ tex. in. l. si cōstāte. §. quoties
loqt qñ solu. ma. maritus statim cogebat restituere dotē: tamē mi
serationis gratia indulget sibi annua, bima trima die: nimirum
ergo alleuiat in hoc debet satisdare: sed in casu. l. nostre mulier nō
habet istam dilationem miserationis gratia: qꝛ cum debet resti
tuere. l. interdū. in princ. ff. de cōdi. ꝛ demō. imo. debet ex natura
rei qꝛ requiritur ꝙ fructus nascantur: ideo sufficit nuda cautio.
Ista cōmunis sol. lȝ videatur colorata tamē est falsa: qꝛ volūt qñ
miserationis gratia alleuiatur grauatur vt cogatur prestare fi
deiussores. Cōtra. s. qd sit falsa arguitur nam in. l. vtrum. §. itē
videndum. ff. pro soc. ꝛ in. l. vnica. §. cuȝ autem. C. de rei vxo. act.
est adhuc fortius. nam socius de rigore iuris debet soluere totū
debitum socio: sed miserationis gratia indulget sibi vt nō teneat
vltra quā facere possit. Pōdera ꝙ ibi fortius indulget, qꝛ indul
getur in quātitate hic in tpe: ꝛ tamē ibi nō cogitur satisdare: imo
nuda cautio sufficit. eodem modo in. l. vnica. §. cum autem. C. de
rei vxo. actio. vbi maritus est debitor de tota dote: ꝛ tamē misera
tiōis grā idulget ibi vt nō teneat vltra quā facere pōt: ꝛ tñ ibi nu
9 da cautio nō sufficit: ergo vr̃ ꝙ ista cōis so. stare nō possit. ¶ † Hic
sumpta occasione examinant Imo. Lud. ꝛ omnes Moder. hic
an termin9 cautio siue proferat a lege siue a statuto intelligat de
nuda ꝛ simplici cautione: an vero de cautione cū fideiussore. hāc
materiā late possui in. l. sancimus. C. de ver. signi. vñ hic ampli9
10 nō pono. † Nō omitto tamē vnū qd posset late disputari: qñ. l. vel
statutū expresse requirit satisdationē vel cautionē cū fideiussore
si ille sit euidenter sufficiēs vel locuples: nunquid sufficiat nuda
cautio cum obligatione bonorū. adeo ꝙ valeat ille actus sine so
lennitate statuti. Barto. in. l. quicūqȝ. ij. C. de fun. patrimo. li. xi.
determinauit per illum tex. qd sic: ibi eñ no. ex illo tex. ꝙ si ex for
ma statuti teneatur quis satisdare anteꝙ̄ intret officiū potesta
rie: tamē si est euidenter idoneus sufficit cautio nuda cum gene
rali hypotecha bonorum. illud dictum Bar. sequitur Pau. de
cast. hic. ꝛ in. l. i. ff. qui satisda. cog: ꝛ vtrobiqȝ Pau. de cast. addit
bonum tex. in. l. de creationibus. C. de episco. audien. ꝛ ibi glo. ex
presse not. ꝙ diuitie excusant quem ab onere satisdandi. Istam
decisionē Bart. ꝛ Paul. de cast. reprehendit domi Alexā. hic.
ꝛ plenius in. d. l. i. ff. qui satisda. cog. reprehendit etiam do. Frā.
de areti. hic. ꝛ reprobant domi. Alexan. in. d. l. i. qd si dictuȝ esset
verum esset pulchre notandum. Item credit qd dictum Barto.
sit euidenter falsum ꝛ contra. Barto. allegantur duo tex. qui val
de stringunt vȝ. l. i. in princi. in ver. semper autem. ff. vt legā. no.
ca. alius tex. est in. l. minor. xxv. annis. in. §. si. cum. l. sequen. ff. de
procu. in verbo etiam si locupletissimus sit. allegat etiam vnam
glo. vt hic per eum. ꝛ ad tex. in. l. quicūqȝ. per Bal. allegatum re
spondet domi. Alexan. ꝙ ideo quia lex. procedit statuēdo ꝙ nō
requiratur fideiussor quādo est euidēter locuples. per istos text.
etiam reprehendit Barto. d. Fransci. de are. ꝛ dicit qd tex. in. d. l.
minor. decidit istum casum per queȝ tex. not. ibi Bal. ꝙ si ex for
ma statuti inquisitus debet satisdare: anteꝙ̄ respondeat inquisi
tioni tenetur satisdare etiam si sit euidentissime soluendo. Mo
uet etiam Arc. quia si eo tempore quo debet satisdare principa
lis sit euidentissime soluendo: tamen in futurum posset fieri non
soluendo: ꝛ si dicatur aduersa fortuna non debet esse in considera
tione. l. inter stipulantem. §. sacram. ff. de verbo oblig. respondet
qd illd est verum in dispositione hominis: sȝ in dispositione le
gis consideratur aduersa fortuna. l. vniuersa. ꝛ ibi Bal. hoc no.
C. de preci. impera. offe. hec sunt que reperio tacta contra Bart.
¶ Vltra istos Moder. cōtra illam decisionem Bar. ꝛ Pau. de
cast. arguo ꝛ fortius: quādo aliquid requiratur a lege vel statuto
pro forma: debet forma specifice impleri etiā in his que sunt no
toria ꝛ euidentia: dato ꝙ illud adimplere sit superfluuȝ. hinc est
ꝙ si statutum requirit qd apponat nomē proprium cognomē ꝛ
agnomen cōtrahentiū in instrumēto: si vnus habeat vnū nomē
singulare nō sufficit apponi illud: sȝ dȝ forma seruari. ita tradūt
in simili

in simili Jmo.⁊ oēs Moder.in.l.j.ff.de liber.⁊ posthu.vbi Bal. Ange.⁊ omnes Moder.sed hoc nunc nō firmo hinc est vltra ibi
a tradita per doct.q scholaris notorie[a] doctissimus si vult doctorari necesse est qd examinet:qꝛ illud examē est pforma.ita Bal. in.c.constitutus.in penul.col.de appel.pro ista regula pondera tex.in.l.ad testium.§.si quis de testibus.ff.de testa.ergo in terminis nostris:cum Bar.expresse loquatur quādo statutū expresse requirat q teneat satisdare dato q sit euidenter locuples tamen vt seruet forma debet satisdare.¶Secūdo cōtra Bar.moueor: lꝫ principalis sit euidēter locuples:tamē interest nostra habere plures obligatos:dato etiā q principalis sit multū idone⁹.ita dicit glo.multū no.in.l.penul.§.j.ff.ne quis eum qui.¶Tertio contra Bar.arguo.nam speciale est in personis illustribus ⁊ superillustribus:vt eis remittatur satisdatio cū fideiussoribus :vt sufficiat nuda cautio cum hypotheca bonorū.Jstam remissionē facit imperator in.l.quoties.ff.de dignita.lib.xij.in.l.j.C.de pri. sacror scrin.lib.xij.glo.⁊ oēs in.l.j.ff.qui satisda.co.certe superflua esset remissio imperatoris si non cogerentur satisdare locupletes:qꝛ remittit eos propter dignitatē.⁊ per ista videtur opi. Bar.minus bona.Sed predictis non obstantibus teneo decisionem Bar.approbatam per Pau.de ca.Jstam opinionē tenuit idem Bar.in.l.priuatis.C.de murileg.lib.xj.Jtē tꝫ Jo.de platea in.d.l.quicūqꝫ.C.de fun.patrimo.li.xj.Jdē tꝫ Lu.ro.in q̄sti. lxvij.qd incip.viso themate pręnarrato ac Lucinā cōstitutione. in.iij.col.Jdem tꝫ do.Alexā.sibi cōtrarius in consi.lxxix.quod incipit:viso ⁊ opportune discusso processu.in.vj.colu.in primo volumine

Adde. Ad idē tenēdū moueor septē fundamētꝭ.¶Primo facit tex.no.in.l.j.in verbo aut pter amplissimas facultates.ff.de cust.reo.¶Secūdo allego tibi tex. valde nota.in aut.cui relictum.C.de indi.vidui.tol.vbi dicit ad propositū nostrū tex.si persona est idonea sufficit nuda cautio alioquin requiritur satisdatio ⁊ fideiussor.Pau.de ca.ibi.in.vlt.col.multum no.illum tex.⁊ dicit qd ille tex.declarat melius.l.sancimus. C.de verbo.signifi.vbi sufficit nuda cautio qꝛ debet intelligi sꝫ illum tex.¶Tertio facit bene tex.allegatus per Pau.de cast.i d.l.de creationibus.in fin.lꝫ do.Alexan.in.d.l.j.conetur respondere.⁊ est similis tex.in.l.fi.C.de cura.furio.¶Quarto facit tex. in.l.legitimos.in pn.ff.de leg.tuto.vbi tex.requirit pro forma qd legitimus tutor satisdet aut si persona honesta sit remittatur ei satisdatio.Et per illum tex.no.ibi Bal.in.ij.not.q q̄uis legitimus tutor teneatur satisdare tamē si eius persona est fida ⁊ honesta remittitur ei satisdatio.⁊ ille tex:sm Bal.loquitur non solum in patrono:sed in quocunqꝫ legitimo tutore:vt in.§.in legitimis ibidem.⁊ notat Bal.in.iij.not.q persona honesta ⁊ multū diues a satisdādo releuatur.¶Quinto allego glo.ordina.in.l.j.§.his autem.ff.de ripa munienda.vbi glo.vult q qui alias tenetur satisdare si est honeste probateqꝫ vite sufficit nuda cautio.⁊ illā gl. dicit ordinariam ⁊ singularem ad hoc Bal.in rubri.extra de eo qui mit.in poss.idem Bal.in.l.abstinendum.C.quorꝫ appella. non recip.Alibi illam glo.repu.singu.Bald.in.c.ij.de iudi.in.v. col.⁊ not.ex illa glo.q virtus hominis sufficit pro satisdatione.
11 ¶Sexto facit qd in terminis volunt Ange.⁊ Jmo.in.l. pretorie.ff.de pręto.stipu.vbi volunt qd quādo quis tenetur ex forma legis vel statuti idonee cauere quo casu tenetur dare fideiussores vel pignora propter verbum idonee.glos.in l.si mādato titij.§. fina.ff.manda.tamen si est diues sufficit nuda cautio cum hypotheca bonorum.allegat tex.in.l.si quis sit stipulatus.§.fina.ff.de verbo.oblig.Est verum q in hoc vltimo reperio Bal.tenere cōtrarium in rubri.extra de eo qui mit.in pos.¶Septimo pro ista parte facit ratio:qꝛ satisdatio prestat ad hoc vt sit cautū aduersario:ita iurisconsultus in.l.j.ff.qui satisd.cog.Sed quādo principalis est persona honesta ⁊ multū diues cessat causa principalis satisda.ergo cessante causa debet cessare satisdatio.l.adigere. §.quāuis.de iure patro.⁊ maxime qꝛ lex dicit q frustratorijs cautionib⁹ non est tendū.l.nō cogendum.§.si procurator.ff.de procura.l.hec stipulatio.§.diuus.ff.vt lega.no.caue.Et si diceres vt dicebat Alex.q principalis poterat fieri non soluēdo:qꝛ dico q scdm hoc non sufficeret dare idoneum fideiussorem:quia etiam posset fieri nō soluendo.ita formaliter tex.in.l.j.§.magistratus. ff.de magi.conuen.Tenendo istā partem non obstant tex.allegati in oppositum.Primo non obstat.l.minor.xxv.annis.§.si cū l.sequen.ff.de pcura.in verbo etiā locupletissimus respondeo in forma ⁊ not.q ideo ibi illud est:qꝛ aduersarius in vno grauatur q cogitur admittere quēcunqꝫ defensorem sine vllo,penitus mādato:ideo in alio alleuiatur talis defensor:quamuis locuples:tamen sine satisdatione non admittitur:vt ibi est tex.pōdero ergo q ille tex.posset retorqueri in oppositū.facit per Bar.cōsiderando q illud ibi sit ratione prędicta:vbi ergo cessaret illa ratio aliud esset.Non obstat etiā tex.in.l.j.in prin.in ver.semper autē.

ff.vt leg.no.caue.qꝛ ad illuꝫ tex.rńdet Cy.in.l.i.C.vt in pos.leg. q illud ibi specialiter statutum est in satisdatione requisita in vltima voluntate:vt vltime voluntates faciliorem exitum sortiantur:arguendo ergo a speciali in contrariū erit regula:⁊ sic.p ista teneo cōem opi.⁊ sic decisionem Bar.licet videatur dura.Et si tu velis respondere ad iura que allegaui quod ibi.l.procederet vltra vt facit Alex.hoc esset incōueniens ⁊ non bonum:quia ita possem respondere legib⁹ suis.¶Glos.in ver.reddet.diuiditur in.vj.partes principales.Jn prima declarat tex.Jn scda oppo. Jn tertia ponit vna qōnem.Jn quarta aliam.Jn quinta aliam Jn sexta limitat istū tex.scda ibi:lꝫ cū etiā immobilia. tertia ibi: item quid si facto.quarta ibi:item quid si mulier.quinta ibi:item de quo cauet.sexta ibi:item hec diuisio.¶Ad euidētiam istius glo.premitte q ista gl.sm Pau.de ca.est male signata quia debuit signari in prima parte text.⁊ est in tertia.⁊ considera qꝛ q̄n Bar.expedit eam expedit ad primam partē text.Jtem cōsidera q tres qōnes posite in glo.sunt circa primā partem tex.tamen,si cōsideras verba gl.videt q substantia gloss.non referat ad primam partem glo.imo ad tertiā in qua est figurata.Jn eadē glo. ibi.§.de inossi.testa.l.si non mortis.habes ex glo.Sciuum ⁊ duas solu.Jstud Sciuum intelligit Bar.q veniat ad primā partē tex. Ego autem dico q imo istud Sciuum venit ad tertiā partem tex. in q̄tum dicit q maritus restituit interdum de fructibus mulieri q̄n percipit plus sua parte:Sed maritus non tenetur restituere etiam res immobiles annua bima trima die:si ergo nō tenet restituere nisi infra tres annos:quō fructus tāto tempore durabūt:
12 †cum regula sit:q fructus nō possunt durare ad triēnium quin corrumpantur.gl.in.l.j.C.si aduer.vsu. Bart.in.l.eū qui.ff.qui. vt indi.quō ergo durabūt fructus:vt infra tres annos restituat. gl.solui tripliciter.prima so.diuinat.secunda etiam violat text.
13 pro veritate ergo istius contrarij est aduertendum:†q glos.presupponit vnum qd est falsum:⁊ eo remoto argu.cessat:nā plus ponit gl.qd isto iure flor res dotales immobiles nō restituātur nisi annua bima trima die:vt etiā dicit gl.h.§.j.ff.so.istud assumptum est falsum:quia imo res mobiles dota.de iure florum.⁊ de iure.C.statim debent restitui.l.j.§.exactio.in ver.q cōmune erat vtriusqꝫ actioni.C.de rei vxo.actio.sed in Sciuum est tex.in.l.cum fundo.§.si fundus.ff.de iure do.vbi est tex.formalis de hoc.istud etiam tenet glo.in.l.fi.C.de do.prelega.⁊ si queratur que est rō diuersitatis q statim debeāt reddi res mobiles:⁊ immobiles ifra tres annos.rńdebat Jaco.de are.in.d.l.fi.qꝛ in re mobili est facilis restitutio:ratio qꝛ cessante causa cessat dilatio.l.a qui.§.fin.ff. ad trebel.⁊ ibi Bar.not.sed lex dat dilationem anni ad restituendas res dotales:sed Bartolus. reprehendit istud hic.⁊ in.d.§. exactio.vt ibi per eū:dic ergo quod ratio diuersitatis nō potuit assignari:vt per eum hic.¶Jn eadem gloss.ibi.l.si is a quo.in
14 prin.†habes ex glo.limitationem ad istum tex.q iste tex.debeat intelligi quando fructus pendentes non erant maturi: isto casu tunc debet restitui fundus cum fructibus vxori ⁊ vxor cauet: si autem fructus tempore diuortij erant maturi:⁊ sic de proximo essent colligendi:tūc maritus tenet fundū donec fructus percipiat:qꝛ tunc non est locus cautioni:quia quando actus pōt breui tēpore expediri cessat satisdatio.l.is a quo.in prin.ff.vt in pos. lega.vnde sm Barto.fructus qui sunt de proximo recolligendi habentur pro recollectis.¶Nota diligēter istam regulam bar.
15 post glo.†q fructus de proximo recolligendi habentur pro recollectis:⁊ sic not.q idem iudicamus de fructibus de proximo percipiendis sicut fuissent percepti.Confirmat ista regula Bar. quia potentia proxima actui habetur pro actu.tex.est in.l.penulti.⁊ ibi Bal.ad hoc notat.ff.de testamen.milita.facit etiam quod not.ibidem Barto.in.d.l.penul per illum text.q illud quod de proximo faciendum est habetur pro facto.not.etiam Bartol.in l.j.§.sed in co.per illuꝫ tex.ff.ad silleia.Hinc est quod basilica de proximo consecranda habetur pro consecrata ⁊ gaudet priuilegijs ecclesie.ita not.domi.Abb.in.c.ecclesia.in.iij.nota.per illuꝫ text.de immuni.eccle.Hinc etiam est q de proximo condemnandus per sententiam habetur pro condemnato.text.est nota.in.l. qui pene.§.diuus quoqꝫ pius.vbi solennis tex.ff.de manumissi.
16 tit.gene.†Hinc etiā est qd sicut fideiussor actualiter condēnatus pōt contra principalē:ita q̄n euidenter apparet quod de proximo est condemnandus.Jta Bald.in.l.si pro ea.in.vj.qō.C.mānda.Alibi decidit not.Ang.in.l.ex eo tempore.ff.de testa.milita. q pena statuti imposita offendēti scholarē matriculatum habet locum in scholare quem rector iussit matriculari: lꝫ nondum sit descriptus.ita refert ⁊ sequit Alex.in.l.si id qd.in prin.in.j.col.in fi.ff.de iurisdi.om.iu.Alibi fortius dicit Sali.in.l.cū te.in fi.C.de dona.ante nup.q mulier habet pro coniuncta ⁊ carnaliter copulata a viro que de primo copulāda est.Alibi forti⁹ habet qd de primo bannīēdus habet p bannito vt possit impune offendi.ita Pau.de cast.in vna lec.in.l.iij.§.si seruus.ff.de acq.pos.quāuis

[a] ¶Notorie. Adde glos. vni.i.c.nullus. xxiij. di.glo.in v. aliqualiter.et ibi Car.za.i cle.romana de iureiurā. Abb.i.c.fraternitatis.i j.col.de cle. non resi.

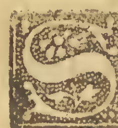
nõ bñ firmet:⁊.d. Alex.ibi:istud reprobat. Ex istis stat bene for
tificata suprascripta regula Bar.ꝙ idẽ iudicamus de fructibus
17 de ꝓximo colligẽdis sicut de collectis.¶ †Sed aduerte ꝙ ista re
gula Bar.sic gñaliter intellecta esset falsa:nam sequeret̃ ꝙ si ali
quis vẽderet fundũ in quo essent fructus maturi:sequeret̃ ꝙ illi
fructus nõ spectarẽt ad emptorẽ:nam per istã rationẽ si fructus
maturi de proximo colligendi habent̃ pro collectis nõ spectarẽt
ad emptorem:tñ est lex in ↄ̃rium:ꝙ si aliquis vendat fundũ cum
fructibus iam maturis:tales fructus spectãt ad emptorem.text.
est in.l.iulianus.§.si fructibus iam maturis.ff.de act.emp.vbi ad
literam hoc dicit tex.istud etiam dicit tex.in.l.fin.§.fructus.ff.de
his que in fraudem credi.vbi siue fructus sint maturi siue imma
turi semper spectant ad emptorem : quia fructus pendentes
semper censentur pars fundi.l.fructus pẽdentes.ff.de rei vendi.
ergo regula Bar.nõ esset vera.¶ Intelligo ergo regulã Bar.
sane ꝓcedere in terminis nostris:qñ clarũ est ꝙ fructus oĩno spe
ctant ad maritum:⁊ solum tractatur de mora tẽporis:tunc ad re
mouendum illud:tũc bene fructus de proximo percipiendi ha
bentur ꝓ pceptis:ratio est q̃ cum solum agatur de mora modici
tp̃is tractatur de modico preiudicio.ita loquit̃ Bart.hic: sed qñ
tractaret̃ ad quẽ spectat fructus:⁊ gñr de preiudicio dñĩ:maxi
me tunc fructus de proximo recolligendi nõ habentur pro recol
lectis:imo spectãt ad istum emptorẽ:ratio est q̃ emptor presumi
tur soluisse pretiũ ⁊ pro fundo ⁊ pro fructibus:cũ fructus pendẽ
tes censeãtur pars fundi.ita salua Bar.q̃ alias gñaliter loquen
do malediceret.¶ In eadẽ glo.ibi:nã fauore mulieris est qd̃ hic
dicit:habes ex glo.aliam limitationẽ ad hũc tex.ꝙ mulier cui dꝫ
restitui fundus plenus fructib⁹ dꝫ cauere sicut:in.l. hac edictali.
§.mobiliũ.C.de secũ.nup.¶ Istã gl.reprehẽdũt Dy.⁊ Alb.hic
q̃ imo nõ est electio mulieris sed est electio mariti.l.si constãte.§.
18 quoties.j.co.†vnde Bar.q ꝓculdubio nimiũ aperte intellexit le
ges dicit glo.bñ dicit ⁊ nõ posset melius loqui ꝙ electio est mu
lieris in casu suo ⁊c.Pro ista opi.bene facit q̃ dimissio possessio
nis succedit in locũ satisdationis.ita dicit iuriscõsultus in.l.de bo
nis.§.qui pupillo.ff.de carbo.edic.vbi dicit hec possessio pro sa
tisdatione habetur.

1 ☞ Impensa facta in arãdo agrũ aut seminãdo dr̃ fieri gratia
fructuũ querendorũ vt maritus fruct⁹ percipiat.
2 Expensa que fit ad tẽporalem custodiã rei dotalis censetur fieri
gratia fructuum querendorum.
3 Ad custodiam fortilitĳ vel serarĳ existentis in ciuitate vel comi
tatu tenetur dñs ad tales expensas tempore pacis ⁊ guerre non
autem homines.
4 Si certi nobiles ⁊ quedam domina habẽt castrũ cõmune ⁊ dicti
nobiles pro custodia fecerunt impensam etiam domina tenebi
tur contribuere.
5 Impense vtiles ⁊ necessarie repetuntur a muliere.

Impendia. Diuiditur in duas prout duo habet principalia dicta:secũda est in versicu.
1 plane si nouã.¶ †No.ex hoc tex.ꝙ impẽsa facta in arando agrũ
aut in seminando dr̃ fieri gratia fructuũ querendorum vt mari
tus fructus percipiat:ergo cũ nõ sit ad perpetuã vtilitatẽ mulier
non tenetur satisdare:sed cõpensatur cum fructibus.facit tex.no.
2 in.l.instrumenta.ff.de fun.instru.¶ †Adde idẽ esse in expensa q̃
fit ad temporalem custodiã rei dotalis ꝙ censetur fieri gratia fru
ctuum querendorũ:ideo maritus facit sua impensa.tex.est in.l.pe
nulti.ff.de impen.vbi dicit iuriscõsultus. nam tueri res dotales
maritus suo sumptu debet.⁊ gl.in verbo tueri.intelligit.s.ad tp̃s
vñ per illũ tex.no.ibi Bar.ꝙ si vxor dederit castrũ in dotẽ mari
to:expẽse facte a marito in custodia castri nõ repetuntur ab vxo
re.Idem tenet Bal.in.l.i.in.ĳ.colũ.⁊ vlti.C.de fruc.⁊ lit.expen.
Ange.⁊ Moder.in.l.domos.⁊ in.l.sumptus.per gloss.ibi.ff.de
leg.i.secus si essent impẽdia pro custodia perpetua:puta si mari
tus emisset seruos vt perpetuo custodirent castrũ:tunc mulier te
netur soluere pro tali impensa.l.si ita.§.pe.ff.de fun.instru.vel si
esset impensa in munitionibus castri.puta in machinis glo.est in
l.i.§.inter necessarias.in verbo proiectas.⁊ ibi Ang.Ad hoc no.
j.de impen.Ita cõcludunt Imo.Rapha.⁊.d.Alex.hic:quicqd
alibi tenuerit Bar.in.l.cum quereretur.§.predĳs.per illũ tex.ff.
de lega.iĳ.de quo puncto ponunt etiã Pau.de ca.do.Are.in.l.
3 fructus.s̃.co.¶ †Item aduerte diligẽter ꝙ ad custodiã fortilitĳ
vel serarĳ existẽtis in ciuitate vel comitatu tenetur dñs ad tales
expẽsas tp̃e pacis ⁊ guerre:nõ autẽ hoĩes.ita singu.not.Ange.
nec alibi legis in.l.tutores.per illum tex.C.de ope.pub.⁊ iam ha
4 bui de facto in q̃õne huc trãsmissa ex pedemontibus.¶ †Adde
etiã ꝙ si certi nobiles ⁊ quedã domina habent castrum cõmune
⁊ dicti nobiles pro custodia castri fecerũt impensam etiã domina
tenetur cõtribuere.ita tenet Ang.in cõsi.ccxlix.qd̃ incipi.quedã
dña.habes etiã gl.sing.in.l.pe.C.de eroga.mili.anno.lib.xi.quã
ponit Bar.practicari in.l.sanctũ est.ff.de rerũ diui.⁊ in.l.illitas.

ff.de offi.presi.in.§.ne potentiores vbi si facio incarcerare aliqu
debitorẽ pauperẽ debet relaxari:vt per Bar.ibi.¶ Cõtra hũc
tex.oppo.Bar.de.l.iĳ.j.titu.j.⁊ solu.vt hic per eum.⁊ aduerte ꝙ
iste tex.intelligitur de modica impensa:secus si magna vt ĩ v̓ si.
plane.¶ Adde ꝙ idem est ĩ emphyteota faciente impensam in
re emphy.q̃ distinguit an sit magna vel parua.ita Bal.ĩ.l.j.in
penul.col.C.de iure emphyteo.¶ Adde idẽ esse in marito exi
gẽte debitores mulieris:q̃ si modica sit ĩpẽsa spectat ad ipsum
maritum:secus si sit magna allegat glo. singu.in.l.j.in ti.de im
pensis.ita illã gl.declarat Bal.in.l.si nõ designata.C.de fal.cau.
5 adiec.lega.¶ †Ultimo no.ꝙ impense necessarie aut vtiles repe
tũtur a muliere:vt hic.⁊ in.d.l.in ĩsulã.§.fructus.j̃.eo.⁊ in.l.iĳ.
§.nos.generalr̃.j.ti.j.¶ Gl.in verbo actionẽ diuidit̃ in tres par
tes que patent.

1 ☞ Concedens rem aliquo titulo vel cõtractu intelligit̃ ↄcede
re ad illum vsum ad quem concedẽns vtebatur in dubio.
2 Qd̃ inducitur presumptione dicitur esse palam.
3 Mulier ex pacto potest cõuenire ꝙ fructus lapidicinarum fun
di dotalis spectent ad ipsam mulierem nõ ad virum.
4 Non valeret pactum ꝙ fructus rei dotalis sint mulieris.
5 Abbas vel alius põt dare prediũ in emphyteosim sibi reseruã
do per pactum fructũ aliquarum vel omnium arborum.
6 Impensa facta circa fructus aridos potest deduci de fructibus
liquidis eiusdem anni ⁊ agri.
7 Bonum est argu.de re ad tempus.
8 Licet maritus cõstante matrimonio lucret̃ fructus dotis:tñ mu
lier nõ lucratur fructus donationis ꝓpter nuptias.

1 I fundus. †No.ex isto tex.ꝑm Moder.ꝙ concedens rem aliquo ti
tulo vel cõtractu intelligitur cõcedere ad illum vsum
ad quem concedens vtebatur in dubio:⁊ istud proce
dit non solum si iam ceperat vti:sed etiã si solum destinauerat ita
vti.tex.not.in.l.equissimum.§.idem queritur.⁊ ibi not.Ange.ff.
2 de vsufru.¶ †Secũdo pondera tex.ibi:q̃ palã sit:ꝙ illud quod
inducitur ex presumptione dicitur esse palam:hinc dicim⁹ quia
presumptiones legũ sunt liquidissime probationes.l.licet impe
ratores.ff.de lega.j.gl.melior de iure in.l.si tutor.C.de peri.tuto.
quã ad hoc multum no.Bal.in rubri.extra de presump.eã repu
tat singu.⁊ meliorẽ de iure Imol.ĩ.l.quesitum.ff.de re iudi.⁊ in
l.in tẽpus.§.j.⁊.l.si qs ita heres institutus fuerit ex certo fundo
ff.de heredi.instit.facit tex.ĩ.l.j.in verbo liquido.⁊ ibi glos.C. de
3 testa.mili.vbi Ange.⁊ Ludo.ad hoc no.¶ †Tertio no.ex tex.in
ver.nisi contrariã.ꝙ mulier ex pacto potest cõuenire ꝙ fructus
lapidicinarum fundi dotalis spectent ad ipsam mulierem nõ ad
virum:⁊ sic licet ex natura cõtractus dotis dato fundo in dotem
omnes fructus spectent marito.l.dotis fructus.in p̃n.ff.de iur.
dotiũ.tamẽ ex pacto vel cõuẽtione pertineãt mulieri.rõ põt esse
quia naturalia cõtractus possunt per pactũ immutari.l.pacisci.
4 ff.de pac.gl.in.l.pacta cõuenta.ff.de cõtrahen.emp.¶ †Aduer
te tamen ꝙ non valeret pactum ꝙ in totum fructus rei dotalis
sit mulieris.l.iiĳ.ff.de pac.do.allegata hic in glo.ꝫ quam legeꝫ
limitatur ista lex.Sed hic cadit pulchra difficultas.nã ex pacto
potest esse matrimonium sine vlla dote.l.iĳ.ff. de iure dotium.l.
fina.C.de donatio.ante nup.quare ergo non valet etiam pactuꝫ
quod fructus sint in totum mulieris:⁊ tamen considera qd̃ text.
in illa.l.iiĳ.in prin.s̃.de pac.do.fundat se in ista ratiõe:quia di
cit tex.prope enim mulierem indotatam hoc pacto fieri.s.si ma
ritus nõ lucret̃ fructus ista non videtur bona ratio:quia imo ex
pacto potest fieri quod matrimonium sit sine dote.veritas est ꝙ
matrimonium potest esse sine dote:istud est indubitatũ:ꝫ postꝙ̃
dos est constituta si fieret pactuꝫ ꝙ maritus nõ habeat aliquos
fructus:nec per directum:nec per indirectum:istud pactum est
contra substantiam dotis:ideo non valet:quia nisi dos seruiat
oneribus matrimonĳ nulla est.ita dicit ad literam tex.in.l.si pa
ter.ĳ.in fi.ff.de iure dotiũ pondera illud nulla est: ergo substan
tia dotis est qd̃ dos deseruiat oneribus:quia si non esset de sub
stantia illius pactum contrarium nõ induceret cantractum ipso
iure esse nullum:quia ea que sunt de natura possunt alterari et
non inducunt nullitatem:si ergo istud est de substãtia:claruꝫ est
qd̃ illud quod est de substantia nõ potest tolli vel immutari.glo.
est in.l.pacta conuenta.in prin.ff.de contrahen.emp.¶ Cogita
5 tu prouecti ingenĳ quomodo sit de substantia.†Per istum tex.
determinat Bal.⁊ Moder.qd̃ Ab.vel alius potest dare prediũ
in emphyteosim reseruãdo sibi per pactum fructum aliquaruꝫ
vel etiam omnium arborum.facit gloss.in.l.obligationum fere.
§.placet.ff.de actio.⁊ obliga.quam allegat hic Paul.de castro.
¶ Adde tu quod similiter valet pactum ecõtra:ꝙ sole arbores
sint emphyteotice non ipse fundus.ita determinat Bal.in.l.j.in
6 fi.C.de iure emphy.¶ Quarto not. in versi.ꝙ in sementem ꝙ
impensa facta circa fructus aridos potest deduci de fructibus li
quidis

quidis eiusdẽ anni ⁊ agri.⁊ ad hoc iste tex.nõ est alibi in iure ꝺm dñm Paliarensem de senis magistrum Bald.qui fuit magnus textualis vt referunt Bal.Jmo.Pau.de ca.⁊ alij.⁊ sic pondera ex hoc tex.quod impensa facta in vno anno nõ potest deduci de fructibus alterius anni quo diuortium est factũ prout tenet gl. ⁊ doct.in.§.precedenti per illum tex.¶ Adde fortius colligi ex isto tex. ꝺm Barto.⁊ docto.ꝙ sicut non potest fieri deductio de fructibus alterius anni:multominus potest deduci de fructib⁹ diuersi fundi ⁊ sic hic probatur ꝺm Bar.⁊ doct.ꝙ expensa facta circa fructus vnius fundi nõ potest deduci de fructib⁹ alterius fundi ⁊ sic correlarie sequitur qđ iuris est de diuersis annis : idẽ ⁊ multo magis de diuersis rebus ꝺm Bar.⁊ doc.arguẽdo de tẽpore ad res vt.l.miles ita.in prin.de testamen.mili.¶ Tu autẽ subtiliter cõsidera ꝗuis nemo declaret ꝙ argumentatio Bart. ⁊ docto.de diuersis annis ad diuersos fundos nõ videtur bona quia non est eadem paritas terminorum:nam in annis loquuntur glo.⁊ docto.quando impensa facta vno anno per maritum si fructus illius anni non sufficiunt ad impensam possit peti in sequẽti anno quo matrimoniũ est dissolutum:⁊ cõsequẽter ꝙ dos spectet ad mulierem . ⁊ sic quando fructus sunt dotis et sic mulieris.l.si marito.§.fi.ĩ.eo.⁊ dicunt ꝙ non:eo quia impensa facta in fructibus non potest deduci de dote.l.fi.ĩ.de impen.sed in fundis non est sic:nam quando expensa fit in vno fundo gratia fructuum:⁊ queritur an possit peti ex fructibus alterius fundi dotalis habes aduertere ꝙ cum dos sit quid vniuersale : vt declarat Bar.⁊ doc.in rubri.s.eo.⁊ est text.in.l.quod dicitur.ĩ.de impen. ergo oẽs res sunt vna dos : ergo nihil obstat quin possit capere de fructibus alterius fundi:⁊ si dicatur qđ Bart.⁊ doct. intelligant quando ille alius fundus non erat dotalis certe tunc nihil ad propositum.Si vero diceres qđ Bar.⁊ doc.loquunt̃ quãdo per dissolutionẽ matrimonij ille alius fundus redijt ad vxorem: ergo loquuntur doc.quando est diuersitas annorum ⁊ fundorũ: cum semper loquantur quando matrimonium durauit integro
7 anno.† Considera etiã inquãtum Bart.⁊ doc.arguunt de re ad
a tempus [a] semper dicimus bonum esse argumẽtum de re ad tp̃s vulga.l.miles ita.ff.de testa.mili.Cõtra istã regulã ego nouiter pondero duo quod regula nõ sit bona : nam substitutio facta in vnum casum cõprehendit omnes casus qui illi possunt conuenire:q2 in substitutionibus debet fieri larga interpretatio.glos.est in.l.gallus.§.⁊ quid si tantum.⁊ ibi Barto.⁊ alij docto.ff.de lib. ⁊ posthu.⁊ est tex.in.l.fina.C.de insti.⁊ substi.⁊ tamen substitutio facta in vnum tp̃s nunꝗ̃ extẽditur ad aliud tempus.tex.est in.l. si ita quis.ff.de vulga.⁊ pupilla.no.Bar.⁊ alij doc.in.l.si mater. §.i.ĩ.eo.titu.Secũdo contra illam regulam pondero aliud: quia licet de tẽpore presenti ꝑsumatur in preteritum:vnde qui soluit tribus annis vltimis presumitur semper vsq3 retro soluisse.text. est in.l.quicunq3.C.de apoc.pub.lib.x.tamen non idem est circa rẽ:vbi nõ idẽ facit vna pars rei circa aliam partẽ.ita probat tex. in.l.quicunq3.cum.l.sequen.⁊ ita põderat solus Bald.in.d.l.quicunq3.ponderando simul illum tex.¶ Glo.i.diuiditur in duas prout duos ponit intellectus ad tex.secũda ibi:alij dicũt.¶ In eadem glo.in fi.Bar.⁊ cõmuniter doc.tenent primum intellectũ gl.qui fuit Azo.qđ iste tex.indistincte procedat siue lapis cesus renascatur siue non:⁊ hoc quãdo ab initio erat.Ultra scribentes tu cõfirma istum primum intellectum duobus fundamentis.nã si iste text.intelligeretur quando lapis cesus renasceretur : certe iste tex.esset penitus de indubitabili:quia talis lapis tunc procul dubio est fructus et maritus proculdubio debet lucrari fructus dotis.l.dotis.in princi.ff.de iure do.Secundo ⁊ fortius si tex.loqueretur quando lapis renascitur : non esset tunc ratio quã assignat text.ex animo mulieris.quia eo animo censeatur dedisse ex quo ipsa sic vtebatur.prout iurisconsul.proprie fundat:sed esset ratio ex regula generali quod fructus dotis spectent marito.l.ꝓ oneribus.C.de iure do.⁊ si dicatur ꝙ in cõtrarium facit iste text. in verbo fructus.prout ponderat gl.quia lapis nõ alias dicitur fructus nisi renascat̃.§.si vir in fundo.s.l.pri.respondet ꝙ maritus in ista lege nõ lucratur lapides tanꝗ̃ fructus:sed ex tacita volũtate tradẽtis cum in animo tacito text.se fundet:prout etiã dicit Pau.de cast.Nõ obstat etiam si diceretur ꝙ si lapis cesus non renasceretur indistincte esset mulieris non mariti.l.ex lapidicinis.ff.de iure dotium.respondetur ꝺm Pau.de castro.ꝙ ille tex.loquitur quãdo lapides iam erãt excisi ex lapidicina quãdo mulier dedit fundum in dotem:tũc bene sunt mulieris:s3 hic nõ erant excisi sed cedendi . ¶ Extra glo.pro complemento istius
8 solemnis legis† no.ad totam legem ⁊ ad totum titulum qđ licet maritus constante matrimonio lucretur fructus dotis.l.ꝓ oneribus.C.de iure do.⁊.l.dotis fructus.in ꝓn.ff.e.sc3 de iur.do.tñ ecõtra mulier cõstante matrimonio nõ lucrat̃ fructus donationis propter nuptias.ita dicit glo.no.in.§.est ⁊ aliud.in glo.magna.institu.de donatio.quam glo.valde notat ⁊ dicit esse ordinariam Bal.in aut.siue a me.C.ad velleia.habes similẽ gl.in.§.si. in vbo percipiat.in aut.de nõ eligen.secũ.nuben.coll.pri.⁊ ratio nẽ fundamẽtalẽ assignãt predicte gl.si bene intelligant̃.nam donatio ꝑpter nuptias d3 esse tanta quanta est dos aut.equalitas C.de dona.ꝑpter nupt.⁊ aut.eo decursum.C.de pac.cũ ergo si mulier haberet totos fructus donatõis ꝑpter nuptias haberet tãtos fructus quantos h3 maritus ex dote:ergo maritus nihil lucraretur pro oneribus matrimonij:⁊ tamen ipse debet lucrari fruct⁹ : nõ autẽ ipsa mulier cũ ipse sustineat onera matrimonij ⁊ non mulier.⁊ ita limita ⁊ declara dictas autenticas ꝙ omnis equalitas sit in dote ⁊ i donatiõe ꝑpter nuptias:q2 ille autẽtice loquunt̃ quantũ ad quãtitatem ⁊ dñium:secus quo ad fructus.

1 ☞ Maritus ex natura cõtractus dotis tenetur de dolo lata ⁊ leui culpa.
2 Maritus post morã mulieris nõ tenetur:nisi de perceptis fructibus.
3 Terminus dos accipitur pro rebus datis in dotem.
4 Est etiam reperire dolum bonum.
5 Dictio taxatiua loquens de dolo non excludit latam culpam.
6 Quemadmodũ dictiones taxatiue nunꝗ̃ excludunt ea q̃ veniũt per alias leges sic etiam que veniunt ex consuetudine.
7 Licet taxatiua in materia fauorabili non excludat similẽ casum: bene tamen excludit tacitum.
8 Appellatione culpe simpliciter prolate a lege venit leuis nõ lata nec leuissima.
9 Quẽadmodum mora mulieris nõ debet esse dãnosa marito debitori ita ⁊ econtra non d3 esse lucrosa. a ¶ De re ad tp̃s. Adde Raph.ful.i l.i.C.de test. mili.
10 Maritus tenetur ad fructus peceptos ⁊ percipiendos qñ mulier non est in mora.
11 Si mulier fuerit in mora recipiendi fundũ dotalem:maritus tenetur de dolo ⁊ lata culpa.
12 In animalibus non cadit consignatio.
13 In rebus in quibus nõ cadit consignatio sola oblatio tantũ facit quantum in alijs obligatio ⁊ cõsignatio.
14 Si dos consisteret in quãtitate pecunie:oblatio nõ liberaret maritum a culpa leui.
15 Si quis recipiat rem suo periculo ⁊ fortuna intelligitur se obligare ad casus fortuitos.
16 Si debitor quãtitatis fecisset pactum expressum ꝙ nõ teneatur de casu fortuito vel de leui culpa v3 tale pactum.
17 Debitor quãtitatis nõ est debitor absolute:s3 est i genere quod perire non potest.
18 In hac lege ideo requirit̃ oblatio q2 maritus fuerat in mora.
19 Si maritus non fuisset in mora non requireretur oblatio.
20 Dies tacita inducta a.l.ita interpellat sicut dies exp̃ssa ab hoĩe.
21 Fortior est mora que cõtrahitur per tempus ꝯstitutum a lege ꝗ̃ que cõtrahitur per tempus appositum ab homine.
22 Dies tacita que indulgetur a lege gratia miserationis cõstituit in mora.
23 Culpa leuissima in faciẽdo cõmissa equiparatur leui ⁊ late culpe in negligendo.
24 Per non vsum nunꝗ̃ perditur priuilegium.
25 Judex grauius cõmittit omittendo ꝗ̃ in faciendo.
26 In omnibus cõtractibus in quibus quis tenet̃ de leui ⁊ non de leuissima culpa:si tamen leuissima cõmittatur in faciendo tenet̃ de illa sicut de leui.
27 Si maritus ex mora mulieris cõmiserit leuem aut leuissimam culpam in faciendo tenetur actione aquilia.
28 Qui habet custodiã arcis:vsq3 ad annum nõ tenetur post annũ ad custodiam.
29 In officijs necessarijs nunꝗ̃ intelligitur nouatum.

SI mora. Ista lex ꝺm Pa.de ca.est singularis q̃ tractat qñ creditor constituatur in mora.diuide vt hic ꝑ Bar.⁊ vtrũ eius summariũ verũ sit.ĩ.videbim⁹.¶ No.principaliter ex tota lege duplicẽ effectũ more cõmisse per mulierẽ in nõ recipiẽdo do-
1 talem fundum oblatũ a marito solu.matri.† Primus est ꝙ vbi maritus ex natura cõtractus dotis tenentur de dolo lata culpa ⁊ leui.l.in rebus.ff.de iur.do.in.l.põpo.ff.de pa.do.l.etiã.§.l3.ĩ. eo.⁊ ratio rationis est quia quando cõtractus celebratur gratia vtriusq3.venit dolus lata ⁊ leuis culpa.l.si vt certo.§.nũc videndum pri.ff.cõmoda.s3 cõtract⁹ dotis fit gratia mariti ⁊ vxoris:⁊ ideo ⁊c.⁊ istã rõnem assignant iurisconsultus in.d.l.in reb⁹.ideo maritus l3 teneatur de dolo lata ⁊ leui culpa:tñ quando obtulit nõ tenet̃ nisi de dolo ⁊ lata culpa si mulier sit in mora.ista mora
2 operat̃ vt maritus ampli⁹ nõ teneat̃ de leui culpa.† Secũdus effectus est:q2 l3 alias maritus teneat̃ nõ solũ ad fructus ꝑceptos imo etiam ad fructus percipiendos.text. est formalis in dote in l.videamus.ij.ff.de vsur.tamẽ post morã mulieris non tenet̃ nisi de ꝑcept.s ⁊ non de percipiẽdis v3 quos neglexit percipere.

3 ¶ † Secũdo pondera tex. ibi: quominus dotem reciperet q ter
minus dos accipitur pro rebus datis in dotem: prout etiam su
mitur in. l. ii. sponsa. cũ. l. sequẽ. ff. de iur. do. licet proprie aliud sit
dos aliud res date in dotem q dos est quid vniuersale: vt decla
rat Bar. s. in rubri. in vlti. col. ⁊ idem Bartol. in. l. i. in. i. col. s. c.
4 ¶ † Tertio põdera tex. dum dicit dolum malum: nam innuit q
sit reperire dolum bonũ alias superflue diceret malũ ⁊ de dolo
bono est tex. formalis in. l. i. §. non fuit. ff. de dolo. Circa hoc ha-
bes mirabilem decisionem Arch. in. c. vtilem. xxii. q. ii. nam dicit
qd Alex. papa. iii. alias obseruauit vnũ dolum: de quo fuit lau-
datus valde. Quidam episcopus dixit soli pape tota simoniam
quam fecit in acquirendo episcopatum: ⁊ papa dixit ei volo tibi
parcere si hoc dicas coram Cardinalibus: ita fecit episcopus. dicit
ipse Archi. q papa postea eũ priuauit episcopatu. Eodẽ modo
dicit Archi. q si quis diceret saracenis qd vult sequi eorũ sectã
vt eam cognosceret ⁊ postea cognitam confunderet: determinat
Archidia. q non peccat immo meretur. ita etiã Genu. in. c. nos in
5 quẽq. ii. q. i. ¶ † Quarto principaliter no. ex. eo. tex. dum dicit
dolum malum dũtaxat iuncta gl. sm Pau. de ca. ⁊ Are. hic: q
dictio taxatiua loquens de dolo: tamẽ non excludit latã culpã:
⁊ per hoc inferunt q taxatiua nõ excludit casum similẽ: quando
casus similis inducitur per aliã legẽ. istud probatur hic iuncta
l. qd nerua. ff. depo. ad hoc etiã allegat gl. in. l. ob es. C. de predi.
mino. Sed si illa similitudo non esset inducta a lege: sed induce-
retur per hominem ex identitate rationis: tunc debet distingui:
quia aut taxatiua ponitur in materia fauorabili: tũc licita est exten
sio ex idẽtitate rationis. illud. cum. glos. C. de sacrosan. eccle. Si
vero taxatiua ponatur in materia penali vel odiosa non est licita
extẽsio. l. ii. cum glo. C. de patri. qui fili. distra. ⁊ dicunt quod ista
est doctrina Bar. in. l. si cõstante. in. ix. q. prime partis. j. c. Bar.
ibi nihil. dicit. sed debuerũt allegare Bart. qui loquitur in istis
terminis in. l. serui nomine. vbi glos. ff. de vsuca. Solet plene tra-
di in. l. vnica. in prin. ff. si quis ius dicẽ. nõ obtem. vbi aliquãdo
dixi. Sed qd immo in materia penali ⁊ odiosa extendatur taxatiua
ex idẽtitate rationis: do tibi casum. l. fi. in fi. C. de reuo. do. vbi gl.
approbata p Salic. ⁊ Cy. posses dicere q ibi fit extensio non ex
idẽtitate rationis: sed per aliam legem vz per. l. necare. ff. de li-
6 ber. agno. † Adde etiam q quemadmodum dictiones taxatiue
nunq excludunt ea que veniunt per alias leges: vt dicũt Pau.
de cast. ⁊ Aret. sic etiam non excludunt ea que veniunt ex consue
tudine: non reperi tactum in specie: sed probo per illud quod di
cit Ludo. ro. ⁊ refert se consuluisse ⁊ obtinuisse in facto in ciuita-
te Florentie in. l. iii. §. iurari. ff. de iureiur. Quidam nobilis de-
dit mandatum alicui q caperet mutuo mille ducatos tantũ vel
dũtaxat iste procurator iuit Florẽtiam ⁊ accepit sub vsuris nũ-
quid dicatur excessisse formam mãdati: dicit se consuluisse: q nõ
excessit formam mandati: ⁊ ratio est quia Florentie mercatores nõ
mutuant pecuniã nisi sub vsuris: nihil tamen allegat nisi quedã
vulgaria: miror qd Roma. non meminerit q habemus tex. for-
malem q taxatiua nõ excludit ea que veniunt de consuetudine.
tex. est in. l. viros. C. de diuer. offi. lib. xii. ⁊ ibi Barto. not. ad hoc
per illum tex. no. in specie Barto. q si statutum disponat q de-
beat scholaris conueniri sub episcopo tantum q si sit de cõsuetu
dine q cõueniatur sub rectore. decidit Barto. q potest conueni-
ri sub rectore. Dicit tamen ibi Bar. q licet taxatiua nõ excludat
ea que veniunt de consuetudine: tamen excludit ea que veniunt
7 de iure cõmuni. † Adde vltimo qd licet taxatiua in materia fa-
uorabili nõ excludat casum similem: tamen bene excludit casum
tacitum: ⁊ ideo taxatiua excludit ⁊ impedit ius accrescendi. tex.
est vnicus: quem sciuit solus Bal. in. l. lucius. §. que habebat. iũ
cto prin. cum fi. ff. ad trebel. quem tex. sic pro singulari allegat ad
hoc Bal. in repe. l. i. in. xvii. col. C. de sacrosan. eccle. ⁊ in. l. si arro
gator. ff. de adopti. Confirmo per vnum alienum tex. nã pone q
testator reliquit duobus fructus fundi ad alimẽta: vno eorũ repu
diãte vel mortuo nõ hz locũ ius accrescẽdi. tex. est formalis in. l
dñs. §. p fideicõmissum. ff. de vsufr. ⁊ quemad. qs vta. ratio illius.
tex. est sm Bal. quia legatum alimentorum habet taxatiuã. ⁊ ideo
taxatiua impedit ius accrescendi in alimentis quod not. ad bar.
in repeti. l. re coniuncti. ff. de lega. iii. vbi multum dicit de hac ta
xatiua: ergo in vltimis voluntatibus impedit ius accrescẽdi. d.
l. lucius. §. que habebat. Sed quomodo potest istud stare q taxa
tiua impediat ius accrescendi cum ad impediendum ius accre-
scẽdi oporteat q testator manifeste dicat. Aduerte quod illud qd
dictum est procedit in fideicõmissis ⁊ legatis quantũ ad princi-
palem institutionem bene oportet q manifeste dicat. Secundo
cõsidera si ille tex. in. §. qui habebat. probet dictũ Bal. quia tex. ibi
nullam taxatiuam habet: sed credo quod Bal. considerauit ra-
tionem decisionis in fine: quia videtur q testator per se tantum
reliquerit vni. alii decem tantum: et ideo non habet locum ius
accrescendi. tamen tex. nil dicit de taxatiua. Considera secundo

a ¶ Dictio tñ
Add. q ali-
quando ista
dictio ẽ ad-
uersatiua vt
in. l. ii. i fi. ff.
de rep. quãq
ẽ causatiua
⁊ ponit pro
quia vt i. l. ser-
uũ. ff. de ne.
gestis. aliqñ
ponit p etiã
vt i. c. sicut.
in. viii. q. ii.

q ille tex. videtur habere taxatiuam dum dicit: ita tamen q fi-
lius habeat illas octo vncias ⁊ nepos illas duas. Considera q
a dictio tamẽ de se nõ est taxatiua. ita Bart. in. l. vnica. in princi.
ff. si quis ius di. nõ obtempera. hoc est verum quando dictio ta-
men profert simpliciter. Sed quando iungitur cum ita: ⁊ dicit
ita tamen tũc stat taxatiue. ⁊ ita credo Bal. intellexisse illum tex.
8 ¶ † Quinto pondera tex. in verbo non etiam culpam: q appel
latione culpe simpliciter prolate a lege intelligitur de leui: non
autẽ de lata nec leuissima. tex. est hic: ⁊ dicetur. j. in gl. ¶ Sexto
pondera tex. ibi: agrum eius. hic esse tex. sm Baldũ ⁊ Ange. q
etiam de iure ciuilium. sol. ma. dominium rei dotalis ipso iure per
legẽ transfertur in mulierem. patet hoc ponderando genitiuum
eius de cuius genitiui natura est importare dominium. l. ii. §. in
locum. ff. de relig. ⁊ sum. fune. ponit late Bar. in rubri. ff. de ope.
noui nuntia. Sed Bar. j. reprehendendo Jaco. de are. tenet cõ-
trarium: ⁊ quia illa est vera ⁊ communis: respõde ad illum tex. q
ager dicitur mulieris non proprie sed spe ⁊ destinatione. ita de-
clarat gl. in. l. si filios. §. i. in verbo nostras familias. j. e. sic etiã intel
ligit tex. i. l. dmortio. §. si fundus. ⁊. §. si vir. s. c. vbi glo. ¶ Septi
mo no. ex tex. ibi: fructus tamen qui peruenissent sm Paul. de
9 ca. ⁊ Are. † q quemadmodum mora mulieris non debet esse dã
nosa marito debitori. ita econtra non debet sibi esse lucrosa: ideo
quãuis mulier fuerit in mora maritus per hoc non debet lucra-
ri fructus. licet docto. nihil dicant. pondera in cõtrarium casum
legis: vbi mora non solum excusat a pena: sed etiã inducit acqui
sitionem lucri. tex. est in. §. illud quoq. in aut. vt ex actione instan
tis dotis. colum. vii. Reperio q illum tex. ibi: ad hoc valde excla
mat Angel. ⁊ reputat valde tenendum menti. Et respondet q
istud ibi ideo est quia mulier non solum obtulit sed deposuit et
consignauit. Pondera ex hoc sm Ange. quod licet oblatio non
operetur lucrum: tamen oblatio ⁊ depositio simul operantur lu
crum. tamen quero nunquid in casu nostro etiam si interuenisset
depositio lucraretur fructus: credo q non: vt probatur in prima
glos. dum dicit de equo qui fuit datus in dotẽ: ⁊ tamen non lu-
cratur fructus. Breuiter responde qd. §. illud quoq. loquitur in
lucro mere legali inducto vt seruetur equalitas inter maritum ⁊
10 vxorem. aut. equalitas. C. de iure do. ¶ † Octauo ⁊ vltimo not.
ex hoc tex. q ideo maritus solum tenetur ad fructus perceptos
quia mulier fuit in mora percipiendi fundum dotalem: si ergo mu
lier non fuisset in mora teneretur maritus non solum ad fructus
perceptos: sed etiã percipiendos. tex. est in. l. videamus. in prin.
ff. de vsur. Contra vtrũq dictũ Bar. format duas oppositiões.
Primo de. l. venditor ex hereditate. ff. de hered. vel ac. ven. vt p
Bar. hic. Secũdo opponit Barto. q eo ipso q maritus obtulit
rem dotalem mulieri: ⁊ mulier per negligentiã noluit fundũ: q
immo fructus veniant ad maritum. allegat tex. in. l. mulier. §. si he-
res. ff. ad trebell. de quo hic per eum: oẽs transeunt cum Barto.
preter do. Alex. qui exclamat ⁊ insistit in vlti. sol. Bar. ⁊ dicit q
ista solu. est contra casum. l. vẽditor ex hereditate. s. de here. ac. ven. vt
per do. Alex. hic. Ego autẽ aliter respõdeo ⁊ dico: q si Bar. bñ
intelligatur non posset melius loqui: quia. l. mulier. §. si heres. loq
tur in re debita que nunq fuit nostra vt dicit Bar. super quo se
fundat Alexã. qui tex. cõcordat cum doctri. Bar. si intelligatur
nam ille vẽditor percepit fructus ex re debita que est creditoris
immediate vel ex equipollenti: ⁊ sic ex re propter rem creditoris.
nã i illo tex. emptor soluerat integrũ pretiũ: ptz quia si nõ soluisset
integrum pretium nõ diceretur perfecte adimplesse: ⁊ cõsequen-
ter nõ deberẽtur sibi fructus. l. fructus. C. de act. emp. quia ergo ibi
ille emptor fundi soluerat integrum pretium fundi: ille vẽditor
qui habebat rem ⁊ pretium dicitur percipere fructus ex re credi
toris vel ex equipollẽti. l. bonafides. ff. depositi. merito restituit fru
ctus sed in. l. mulier. §. si heres. ff. ad trebel. heres debuit restitue
re hereditatẽ fideicõmissariã: antequam restituat remanet heres: ⁊ ni-
hil hz a fideicõmissario: cũ ergo nihil recipiat a fideicommissario
ex re: ideo non tenetur restituere fructus: cum illud qd percipit
percipiat ex suo quia heres: qd secus est in. d. l. si venditor. ¶ Vlti
11 mo pro cõplemẽto istius tex. dicit tex. q † si mulier fuerit i mora
recipiendi fundum dotalẽ: maritus tenetur de dolo ⁊ lata culpa:
posset aliqs dubitare quomodo maritus potest cõmittere dolũ
aut latam culpã: quãdo per mulierẽ stetit q nõ recipit fundum:
aut volumus dicere q cõmi[...]r in faciendo istud non est verũ:
quia de illa tenet maritus de leui ⁊ leuissima. loquitur ergo tex. de
dolo ⁊ lata culpa que cõmittũtur in negligẽdo ⁊ omittẽdo. Sed
hoc non videt possibile: quia negligẽtia est proprie leuis culpa: ve
ritas est: q dolus potest etiam cõmitti negligendo ⁊ omittendo.
nam pone in domo vel agro dotali maritus, scit q ruit: et tamen
dolose tacet ⁊ non prouidet nec nuntiat mulieri vt prouideatur
isto modo cõmitteret dolũ in tacendo ⁊ omittendo: lata vero cul
pa esset qñ fructus essent iam nati: ⁊ maritus negligeret eos col-
ligere: sz patitur corrumpi: quia ista negligẽtia nõ procul distat a
dolo. ita

dolo.ita dicit glos.in.l.vēditor ex hereditate.ver.quēadmodum
in verbo argueret.ff.de here.vel ac.ven.⁊ sic habes declaratum
tex.quō committitur dolus omittendo ⁊ lata culpa negligendo
Successiue inquātū Bar.rñdet ad vtraq; cōtraria superius for-
mata ⁊ dicit vtrūq; contrariū ꝓcedit in re debita que nō fuit no
stra.ʒ oēs transeant cū eo videt ꝙ ista solu.ad vtrūq; contrariū
nō possit stare:q2 ista nō est bona consequētia.ista lex loquitur in
agro dotali:ergo loquit in re que aliquādo fuit mulieris: q2 ha
beo qꝺ aliquādo constituitur dos ⁊ efficitur res dotalis:dato ꝙ
illa res sit oīno aliena.ita qꝺ non sit:nec mulieris: nec illius qui
dedit.tex.est in.l.dotale.§.ij.cum glo.ff.de fun.do. Bart.met in
rubri.ꝫ.eo.in penul.col. Defendendo Bar.respōde in forma qꝺ
argumētum est verissimū dicitur res dotalis etiā si sit res aliena
hoc est verū:ʒ est aduertendū q2 res quāuis esset penitus aliena
tertij:tamen iudicatur quasi sua mulieris.l.si aliena.j.eo.ꝓcedit
ergo illud qꝺ dicit Bar.in re mulieris vel que habet mulieris.
¶ Gl.in v̄bo si mora.diuidit i quatuor partes pricipales ꝓut
gl.in effectu respondet quatuor.qꝫ secunda ibi:secus in pecunia.
tertia ibi : sed si queras . quarta ⁊ vltima ibi:oblationem autem
exigo.¶ In eadem glo.ibi:vt equus.Ex ista prima parte prin
cipali glo.habes elicere tres principales conclusiones.¶ Prima
cōclusio est ꝙ in ista lege interuenit sola oblatio absq; consigna-
tione in ista lege dos cōsistebat in equo q nō potest consignari.
Istam gl.reprehēdunt Barto.⁊ oēs vt hic ꝑ eū.Sed aduerte q2
credo qꝺ glo.possit optime saluari:prout reperio tenere solum
Sali.nam dicit ipse ista lex in prin.ponit vnum dictū generale:⁊
in quacunq; re dotali ⁊ regulam in omni dicto quodcūq; sit.⁊ in
ista regula nihil loquitur de agro:bene est verū ꝙ in assignatiōe
rationis descendēdo ad absurdum specificat ⁊ verificat in agro.
12 †Secūda cōclusio gl.est qꝺ in animalibus nō cadit consignatio.
si intelligas ꝙ consignare sit rem in sacculo depositā sigillare .l.
fin.ff.de lege commisso.l.i.§.si pecuniam in sacculo.ff.depo . isto
modo procederet qꝺ dicit glo.eodem modo rectius si capias cō
signare ꝙ clausum sit sigillare:videretur etiā ꝙ in equis non ca-
deret illa consignatio ał's cōsignare generalius caderet proprie
in equo:imo etiam in homine .l.stigmata.C.de fabricē.lib.xi.§.
illud quoq;.in aut.vt exactio.instantis dotis.vbi dicit tex.si res
mobiles sint signacula imponat : nam alibi habetur ꝙ signatio
habetur pro traditione rei ad translationē dominij:ideo si aliqs
in nemore vendat lignum ⁊ signat tale signum habetur pro tra-
ditione ligni.l.ꝙ si neq;.§.i.⁊ ibi glo.ff.de peri.⁊ cōmo.rei vēdit.
tractatur in.l.traditionibus.C.de pact.per scribētes eodē modo
signare dolium tale signum habetur pro traditione.tex.est in.l.j.
§.si dolium.ff. de pericu.⁊ cōmo.rei.vē.l.videamus.§.qui lignū
ff.loca.alibi no.Bal.ꝙ ex consignaculo cognoscimus cuius sūt
res:ideo balle mercatorū presumuntur illius mercatoris: cuius
sunt signacula.Bald.in aut.dos data.per illum tex.C.de dona.
13 ante nup.¶ †Tertio habes ex ista glo.ꝙ in animalibus ⁊ alijs
rebus in qb9 nō cadit cōsignatio sola oblatio tantū facit quātū
in alijs oblatio ⁊ consignatio.glo.hic no.quā signant Bar.glo.
est etiam in.l.acceptam.C.de vsu.¶ In eadē glo.ibi secus in pe
cunia.ex ista secunda parte gl.habes ꝙ si dos consisteret etiam
in pecunia:tamen sufficit sola oblatio absq; consignatione : sicut
si debitor obtulit pecuniam ⁊ creditor recusat:sola oblatio excu-
sat eum a mora si res pereat .Quero ergo s̄m Barto.nunquid
in pecuniā sufficiat sola oblatio:an etiam requiratur consigna-
tio dic vt hic per eum.¶ Pro intelligentia gl.iunctis dictis Bar.
habes ex ista secunda parte glo.iunctis dictis Bar.elicere quin
14 q; principales conclusiones.† ¶ Prima conclusio est ꝙ si dos cō
sisteret in quantitate pecunie oblatio non liberaret maritum a
culpa leui.tex.est formalis in.l.qui decem.in princi.ff.de verbo.
obliga.Secūda cōclusio est ꝙ si dos cōsistat in specie:tunc obla
tio mariti liberat a culpa leui.ratio diuersitatis est s̄m Bar. q2
quando debitum est in quātitate debitor tenetur de dolo ⁊ omni
culpa:et etiam de casu fortuito:cū ergo mora liberet eum a casu
fortuito satis operatur:ideo non liberat a leui culpa:sed quādo
est debitor in specie non tenetur nisi de culpa lata ⁊ leui:ʒ vt ob
latio aliquid operetur liberat eum a leui culpa .Ex istis habes
correlarie elicere tertiā cōclusionē:quod iste text.nō procederet
quādo dos cōsisteret in pecunia:⁊ sic in quātitate:q2 tūc oblatio
mariti non liberaret eum a culpa:vt dicit text.sed solum liberat
a casu fortuito:vt dicit tex.in.d.l.qui decem.vnde debet intelligi
ista lex quando dos cōsistit in specie vel re immobili.Quarto.⁊
subtilius habes elicere ex theorica Bar.quartā no.cōclusionē:
15 †ꝙ si debitor speciei ex pacto suscepisset periculū casus fortuiti
qꝺ potest.l.que fortuitus.in fin.C.de pigno.actio.⁊.l.aristoni.ff.
māda.Similiter quādo quis reciperet rē suo periculo ⁊ fortuna
per ista verba intelligitur se obligare ad casus fortuitos. ita di-
cit Barto.in.l.si is qui.in prin.per illum tex.ff.de acquiren.rerū
domi.si iste offerat creditori:tunc oblatio non liberabit a culpa
16 leui:ratio quia liberat a casu fortuito.†Quinta ⁊ subtilis cōclu-
sio elicitur ex.Bart.doctrina quod si debitor quātitatis fecisset
pactum expressum qꝺ non teneatur de casu fortuito : vel de leui
culpa valet pactum.text.est in.l.periculi.ff.de nau . feno.Firmat
Bart.in.l.quod te.in.j.col.ff.si cert.peta.Sequitur ex doctrina
Barto.ꝙ si iste debitor offerat oblatio liberabit eum a leui cul-
7 pa alias nihil operetur. †Sexto ex doctina Barto . correlarie
infertur ꝙ est idem cum precedenti ꝙ in casu singulari .l.titius.
ff.de prescrip.verb.in versi.sed nec ipsius.sequeretur qꝺ ibi ille
debitor offerendo liberetur a culpa leui.Et s̄m istas duas vlti-
mas daretur egregia limitatio ad.d.l.q decē . vbi oblatio quan-
tatis non liberat a culpa:verum q2 ista restringūt rationē text.
⁊ sic tex.in princi.qui generaliter loquitur:vt dicit Bal.hic ideo
videtur ꝙ ista limitatio nō sit admittenda:q2 non transeunt sine
violētia.Cōsidera ergo ꝙ ista difficultas tota nascitur propter
istam.d.l.qui decē.hic oblatio liberat a leui culpa:ibi oblatio nō
liberat a leui culpa.cur diuersum potes dicere ex mente Fulgo.
hic:licet discusse loquatur qꝺ vera ratio.d.l.qui decem est.nā de
bitor quantitatis obtulit pecuniam creditori creditor sine iusta
causa recusauit accipere : si pecunia oblata pereat casu fortuito
nō liberatur ipso iure:q2 debitor quātitatis nō est debitor abso
lute illius quātitatis quā obtulit:ʒ est in genere quod perire nō
potest tamē quāuis pereat pecunia oblata nō liberatur : ex quo
est debitor in genere : tamen ex equitate ne debitor sentiat dam-
num ex negligētia creditoris lex permittit exceptionem damni
ipsi debitori:sed quādo debitor est in culpa cessat equitas.⁊ iste
est casus.d.l.qui decem.Sed quādo quis est debitor speciei ⁊ spe
cies perijt casu fortuito perijt subiectum obligationis debitor li
beratur mero iure ⁊ non ex equitate.ideo non curatur de culpa:
nisi esset culpa ordinata ad casum.ita voluit dicere Rapha. ful-
go.hic.¶ In eadem glos.ad fi.¶ Pro intelligentia istius quarte
partis quero ⁊ sequor ordinē Bart. in debito vel ex causa dotis
vel ex alia causa:nunquid requiratur oblatio.gl.dicit ꝙ sic:quia
mulier erat i mora.Bar.distinguit:vt hic per eum.¶ Pro intelli
gentia istius quarte partis gl.iunctis traditis per Bar. habes
18 elicere quinq; principales cōclusiones.† ¶ Prima cōclusio est qꝺ
ideo i hac lege requiritur oblatio:eo q2 maritus prius fuerat in
mora propter lapsum temporis taxati a lege in restituēda dote.
requiritur ergo oblatio vt purget morā precedentem.ista cōclu
sio est vera in se q2 tex.est in.l.semel.j.eo.Sed nō est vera quo ad
istum tex.vbi non apparet qꝺ maritus prius fuerit in mora:nec
potest dicere ꝙ tempus taxatum a lege ad restituendum dotem
constituit maritū in mora:q2 iste tex.loquitur quādo dos cōsiste
bat in re immobili:puta in agro quo casu sol.ma. statim de iure
isto tenetur restituere iuribus vulgaribus:vt.l.vnica.§.exactio.
C.de rei vxo.ac.Tamen defendendo Bart.posses dicere ꝙ iste
text.in princi.loquitur generaliter in ratione autem specialiter.
19 Secūda cōclusio elicitur ex gl.⁊ Bart.ꝙ si maritus non fuisset
in mora nō requireretur oblatio dic s̄m Bart.⁊ doc.qꝺ istud est
verum quantum ad hoc qꝺ maritus liberetur ab aliquo effectu
more:q2 si non fuit in mora oblatio non potest operari effectum
in alijs tamen oblatio dato etiam ꝙ maritus non fuerit in mora
fuit necessaria vt maritus liberetur ab his ad que tenebatur de
natura cōtractus. nā prius tenebatur de culpa leui : vñ oblatio
mariti liberat eum a tali culpa.Item maritus tenebatur prius
de fructib9 percipiēdis quos neglexit percipere.l.videamus.ij.
ff.de vsur.⁊ oblatio excusat eum vt non teneatur.ita proprie lo-
quitur ista lex.Tertio habes ex glos.ꝙ quando maritus primo
fuit i mora:⁊ postea offerat oblatio operatur duo. ¶ Primo pur
gat morā precedentē ⁊ effectus more precedentis ⁊ sic nō tenet
amplius de interitu.l.si seruum.§.sequitur.ff.de ver.ob.l.parui.
allegata per Bar.Secūdus effectus est ꝙ oblatio liberat a leui a
culpa:quia constituit creditorem in mora recipiendi: vt hic per
29 Bar.Quarta conclusio est ꝙ dies tacita inducta a lege: ita in
terpellat ⁊ constituit in mora sicut dies expressa apposita ab ho
mine.ad hoc quotidie allegat ista glo.⁊ eam no.Imol.⁊ omnes
Mod.hic.Bal.in.l.si pacto quo penam.C.de pactis.¶ Pro ista
conclusione glos.sunt duo tex.ad literam vez.l.ij.in fin.C.de iure
emphy.allega.in glos.ad idem est tex.in.l.vnica.§.exactio.C.de
rei vxo.act.⁊ ibi Bal.in.§.cum autē.Idem tenuit gl.in.c.potuit
de loca.gl.in.l.si duo.§.si.⁊ ibi Bal.not.ff.de constitu.pecu.gl.i
cer.lo.firmat Bar.in.l.ita stipulatus.magna.in.ij.q.princ.ff. de
ver.obli.⁊ Bal.in.l.quoties in diem.per illum tex.iuncta.l. seq.
ff.de ver.obli.⁊ Bal.in rubri.C.de cōsti.pecu.in.ij.q.est q; bonus
tex.in.c.licet canon.in verbo prefixo.canonib9 tempore.de elec.
in.vi.⁊ ista est communis conclusio.
21 a Adde Tu † ꝙ fortior ⁊ potentior est mora q̄ ɔtrahit ꝑ
tēpus constitutū a lege quā illa q̄ cōtrahit ꝑ tp̄s
appositū ab homine:ꝓbo q2 mora que inducit per lapsum tēpo.

a ¶ Mora. Addō qd sit mora et qs eius effect9 ⁊ qualr purget. vide gl. magnā.⁊ ibi doc.in.l.morā.ff.de vsu. Cyn.in.l. in minor.C.in quib.cau.in itegr.resti. do.i.l.ꝙ te. ff.si cer.pe.

ris legalis habet vim more nō ſimpliciter:ſed more cauſate ꝑ lit.
cōteſta.ſ3 mora inducta ex tēpore hoīs habet vim more extraiu
dicialis.tex.eſt valde ſolēnis in.l.fi.§.preterea.in ver.poſt lit.cō
teſta.C.de iur.do.vbi per lapſum biennij ea debēt obſeruari que
leges poſt lit.cōteſt.diffiniūt.⁊ Bal.ibi:in.iij.col.expreſſe not.il
lū tex.ad hoc.⁊ dicit qð eſt valde notandus.⁊ Sali.ibi:etiā circa
fi.valde no.⁊ dicit eſſe ſing.dicit etiā Bal.qð iſtud eſt valde vtile
ad purgationē more.Iſtud videt̃ impoſſibile per caſum.l.j.§.ij.
in fi.C.de iu.emphy.iuncto.d.c.potuit.de loca.cum materia.l.ſi
inſulā.ff.de verb.obli.inducēdo ſic:nam.l.ij.loquitur de tēpore
more legalis:⁊ ſic qñ mora inducitur ꝑ tēpus legale:⁊ ſic ſi illa
mora legalis cēſeretur mora per litē cōteſta.ſequeretur ꝙ elapſo
triennio nō poſſet emphyteota purgare morā qð eſt cōtra.c.po
tuit.de loca.ergo non eſt mora contracta ꝑ litē cōteſt.⁊ ita dicit
22 Bald.†¶Quintā ⁊ vltimā concluſionem habes ex glo.ꝙ etiā di
es tacita qui indulgetur a lege miſerationis gratia:interpellat.
⁊ conſtituit in mora.ita eſt g.oſ.not.hic.⁊ ita iſtā gloſ.ad hoc no.
Rapha.⁊ Moder.ea3 etiam ad hoc valde no.Matheſila.in no.
cxxij.vbi facit magnū feſtum de iſta gloſſ.no.etiam Ludo.in.l.ſi
ex legati cauſa.ff.de ver.obli.Bald.in.l.pacto quo penā.in.v.et
penul.col.C.de pac.⁊ in.l.promiſſor.§.j.ff.de conſti.pec.⁊ eſt bo
nus tex.in.d.l.j.§.exactio.C.de rei vxo.actio. ¶Gl.in v.culpā.
diuiditur in duas ꝑut remouet cōtraria.ſcða ibi:⁊ hoc maxime.
¶Gloſ.in verbo ne facto.diuidit̃ in duas partes principales.
In prima glo.colligit notabile ex tex.In ſecūda format qōnem
ſcða ibi:ſ3 qd ſi maritus.¶In eadē gl.ad fi.Ex iſta ſecūda par
te principali glo.habes colligere tres principales concluſiōes.
Prima cōcluſio eſt in qua multum inſiſtam grauior reputatur
culpa ⁊ grauius delictū qð committitur in faciendo ꝙ̃ illud qð
cōmittitur in omittendo vel negligendo.Et circa iſtam regulam
hodie opportune inſiſtam.⁊ iſtam gl.ita no.ad hoc Bal.Imol.
⁊ Moder.Adde qð illud expreſſius dicit gloſ.in.l.lex cornel.in
prin.ff.ad ſilleia.⁊ glo.in.l.ij.⁊ ibi Bal.no.C.de libe.⁊ eorū libe.
⁊ glo.in.l.ſi ſeruū.in prin.de verb.obliga.facit bene text.in.l.qui
vas.§.j.ff.de fur.¶Adde primo qð per hanc glo.dixit Bal.in.l.j.
in princi.ff.de eo per quem factum erit:qð licet vna culpa cōpen
ſetur cum alia:vt dicit gloſ.hic:tamē leuiſſima culpa in faciēdo
non cōpenſatur cum alia leuiſſima culpa in omittendo:q2 prima
23 grauior eſt:vt dicit gloſ.†¶Secundo adde qð per iſtam gl.dicit
Bart.in repe.d.l.quod nerua.in.vij.q.princi.ff.depoſi.ꝙ culpa
leuiſſima in faciēdo commiſſa equiparatur ⁊ leui ⁊ late culpe in
negligendo:⁊ licet corrupte alleget glo.in.l.ſi conſtante.§.j.de
buit allegare gloſ.hic:in verbo ne facto.⁊ hanc allegat do.Alex.
¶Tertio pro cōfirmatione.Adde glo.ſolennē.⁊ ibi plenius Bar.
in.l.ij.ff.ad ſilleia.vbi dicit egregia glo.ꝙ dñs mortifere vulnera
tus non poteſt expurgare nec abſoluere occiſores q2 illi delique
runt faciendo:ſed bene ſeruos qui deliquerūt negligēdo.⁊ illa
glo.non eſt alibi in iure ſm Bald.in rubri.extra de treu.⁊ pace.
circa princi.tamen illa expurgatio facit vt ille contra quem ſunt
indicia non poſſet opponi ad torturam.Barto.no.in.l.j.in vlti.
col.C.cōia de leg.domi.Alexād.in cōſil.clxvj.in.v.colū.refert ⁊
ſequit̃ iſtud.¶Quarto ad iſtam regulā adde bene facere ꝙ quādo
aliquis accuſatur ratiōe omiſſionis vt eſt in villa que omiſit ca
pere malefactorem vel ſyndico qui omiſit denuntiare malefacto
rem:tunc eſt neceſſe in accuſatione facere expreſſam mentionem
ſcientie ꝙ ſcienter omiſit.ſecus quādo deliquit faciendo.gloſ.eſt
valde nota.in.l.ex maleficijs.§.j.in verbo ignorans.ff.de actio.⁊
obligatio.quam glo.dicit eſſe auream Bal.ad hoc.in.l.j.in.xiij.
col.C.qui accuſa.nō poſſunt.¶Quinto adde ꝙ regula que habet
a ꝙ fines mandati[a] ſunt diligenter cuſtodiendi.l.diligēter.ī prin.
ff.mandati.c.per tuas.de arbitr.procedit in cōmittendo ſecus ī
omittendo quia ratiōe omiſſionis preiudicat ꝙ non preiudica
ret ratione cōmiſſionis.ita ſingulariter dicit Bald.in ca.j.in.iij.
colum.in fi.vt lit.non conteſta.quod eſt maximum verbum ſi eſt
verum.¶Sexto ad iſtam regulam adde probato dolo notarij:no
tarius tenetur ad damna ⁊ intereſſe text.eſt in.l.fina.C.de magi.
conue.de damno ⁊ intereſſe ſtatur iuramento partis.ita Bald.⁊
Alex.in.l.qui accuſare.C.de edendo.¶Iſtud eſt verum ꝙ ſi dolus
aduerſarij ſit in faciendo ſecus in omittendo:quia tunc intereſſe
debet plene probari ⁊ non per iuramentum.tex.eſt ſingularis in
l.argentarius.§.cum autem.⁊ ibi Bal.⁊ Ange.ad hoc no.ff.de
eden.de quo vltimo quia ibi dixi non pono hic.¶Septimo ad cō
firmationem iſtius regule bene facit.nam vbicūq3 quis facit cō
tra priuilegiū perdit priuilegiū per vnicam contrauentionem
in faciēdo.c.cum acceſſiſſent.in fi.⁊ ibi Canoni.no.de conſti.⁊.c.
pro illorum.vbi etiam Cano.de prebē.⁊.l.fin.C.de iure dominij
b impetrā.⁊ tamen omittendo:⁊ ſic per nō vſum[b] nunꝙ̃ perditur
priuilegiū.l.prima.⁊ ibi pulchre Bar.alias Bald.ff.de nundi.
24 †Iſtam differētiam faciunt Cano.in.d.c.cum acceſſiſſent.⁊ do.
Abb.in conſi.lxj.in.ij.volu.quod incipit:factum ſuper quo cōſi

a ¶Mādati Addē.l.nō diſtīguem⁹ in.§.vlt.ff.ð arbi.c.licet viij.q.j.de pſcr.cū dilecta.c.ei cui.de prebē.li.vi.Card.in c.mādatū.i ij.q.ð reſcri.

b ¶Nō vſuz. Adde bar.in.l.bñficiū de cōſti.pn.Cy.in.l.voluntarie.in iiij.qō.C.de exeu.tu frāciſ.de alber.cōſi.incipiē.magiſter cichinus.

uor reputatur in faciēdo omittendo

lium petitur.in vlti.colū.¶Octauo ⁊ vltimo facit quia pro leuiori
culpa in faciendo competit actio.l.aquilie.l.in.l.aquilia.ff.ad le.
aquil.alleg.in gloſ.ſecus ſi ſit in omittēdo.l.ſi cuius.§.deniq3.ff.
de vſufruc.allega.per Bart.⁊ per iſta apparet ꝙ iſta regula ſit
generaliter vera ⁊ non recolo vidiſſe aliquē qui diſcreparet ab
25 ea:tamen de eadem materia cogitaui.¶Cōtra iſtam regulam ar
guo fortiter ⁊ ꝙ iſta regula non ſit vera oſtendo ineuitabiliter ꝑ
duos text.iudex qui in ſententia indebite condemnauit deliquit
faciendo punitur ſolum inquantum iudici equum viſum fuerit.
tex.eſt in.l.fin.ff.de var.⁊ extraordi.cog.l.ex maleficijs.§.ſi iudex
ff.de actio.⁊ obligatio.⁊ inſtitu.de obli.q̃ ex quaſi delic.in princ.
⁊ tamen iudex qui omittit condemnare puniatur inſolidum ad
totale intereſſe.tex.eſt in.l.ſancimus.C.de iudi.⁊ ibi in terminis
no.Ange.⁊ Pau.de caſt.qui dicunt quod grauius iudex cōmit
tit omittendo quam in faciendo:imo ex negligentia quandoq3
iudex criminaliter punitur.l.mancipia.cum glo.⁊ ibi Bal.⁊ an
gel.ad hoc not.C.de ſer.fugi.ergo contra iſtam regulā.Et ſic pō
dera ꝙ iſtud fundamentum eſt totum contrarium regule.¶Secū
do facit regula quam tradit Bar.in.l.demonſtratio falſa.in pn.
in.vij.queſtio.ff.de condi.⁊ demonſtra.vbi dicit quod minus vi
tiat inepta vel extranea expreſſio quam omiſſio licet aliqui libri
non ſint bñ emendati.allegat.l.j.in princip.C.de rei vxo.act.¶Ter
tio contra illam regulam facit quod non ſit grauius delictū fa
ciendo quam omittendo ſed equalr̃. facit gl.in.l.ſi ab hoſtibus.
§.j.ſ.eo.vbi a pari procedunt vel qð maritus occidat vxorem vl'
ꝙ illam infirmam derelinquat.⁊ eſt de hoc text.in.l.ſi ſeruum.in
prin.ff.de verbo.obli.vbi a pari procedunt vel quod promiſſor
interficiat ſeruum promiſſum vel ꝙ eum infirmum derelinquat
ꝙ̃uis gl.⁊ doc.ibi laborent circa hoc.¶Quarto in contrariū facit
tex.formalis in.l.penul.C.de cano.largi.lib.x.vbi eſt tex.ꝙ pari
pena punitur officialis qui nō inhibet extorſiones illicitas:⁊ ſic
qui negligit ſicut punitur officialis qui eas facit:⁊ dicit tex.ꝓce
dendo ꝙ tanta pena vult equaliter vnum ſicut aliud.Bald.ibi:
circa prin.ad hoc punctualiter no.illum tex.¶Quinto cōtra iſtam
regulam arguo.nam ita punitur de falſo teſtis qui omittit dice
re veritatem:ſicut teſtis qui ſcienter dicit falſum text.eſt in.l.pre
ſcriptione.⁊ ibi Bar.in fi.ad hoc no.C.ſi contra ius vel vtili.pu
bli.⁊ eſt text.in.c.j.⁊ ibi do.Ab.de crimine falſi.⁊ tex.in.c.qſquis
26 xj.q.iij.†¶Secūdo habes diligenter notare ex hac glo.ſm Pau.
de ca.⁊ do.Alex.ꝙ in oībus cōtractibus in quibus quis tenetur
de leui culpa ⁊ non de leuiſſima:tamen ſi leuiſſima culpa cōmit
tatur in faciendo:tamē de illa tenetur ſicut de leui.⁊ dicit Pau.
de caſt.in vltimis verbis qð iſta gl.eſt valde ſignanda ad hoc:et
ex hoc datur mirabilis limitatio ad iura que dicunt quod in con
tractibus qui celebrātur gratia vtriuſq3 non venit leuiſſima cul
pa.l.ſi vt certo.§.nunc videndum.ff.cōmda.limitatur niſi illa le
uiſſima culpa ſit in faciendo.Et ad hoc iſtā gl.reputat ſin.Bal.
in.l.acceptā.in.vj.q.C.de vſu.¶Tu autē ſubtiliter aduerte ꝙ licet
Pau.de caſt.⁊ Alex.ita dicant tamē Bal.hic vult expreſſe con
trariū.nā in cōtractu dotis venit ſolū leuis culpa:vt in gl.tamē
ſi committatur leuiſſima culpa in faciendo non venit actione de
dote:nec ipſo cōtractu:ſed bene cōpetit actio legis aquilie:ergo
nō eſt verum ꝙ veniat in contractu:ex quo nō datur actio ex illo
cōtractu:ſed alia actio legis aquilie:niſi velis intelligere ſm de
27 clarationem Bar.¶Tertio habes ex iſta gloſ.ad corticē ꝙ ſi ma
ritus ex mora mulieris cōmiſerit leuem aut leuiſſimam culpam
in faciendo tenetur actione aquilie.⁊ ita limitatur iſta lex ſi com
mittit̃ in negligēdo:iſta gl.ſm Bart.verū diceret cōſiderato iu
28 re nouo:vt ꝑ Bar.hic.¶Extra gl.tāgit bar.poſt Dy.no.†po
ne ꝙ aliquis ꝓmiſit cuſtodire arcem vſq3 ad annū ꝯſtituto certo
ſalario in fine anni obtulit illā arcē dño:dñs renuit accipere poſt
annum ſine dolo caſtellani caſtrū fuit acceptum:q2 non adhibe
bat bonam diligentiam ⁊ ſic fuit in lata culpa.Dyn.determina
uit ꝙ non teneatur:vt per bar.hic.

Adde Quod cum deciſione Dy.tenent Alberi.Salic.⁊ Pau.de ca.hic.Sed Jo.de imo.⁊ do.Alex.tenēt
ꝙ deciſio iſta procederet etiā ſi nō feciſſet oblationem caſtri:q2 fi
nito anno nō tenetur amplius ad cuſtodiam:⁊ dato ꝙ perſeue
raret non intelligitur amplius ſe obligaſſe cum hiſdem qualita
tibus.⁊ dicunt idem tenere Bar.in.d.§.qui impleto.qua ille.§.
29 non habet dubium in caſtellano.¶†Tu autē ſubtiliter conſide
ra qð Bar.in.d.§.qui impleto.decidit aperte contrariū.nā bar.
ibi:in.ij.colū.in ver.ex hoc dico ꝙ in officijs tenet aperte contra
rium:nam dicit ibi in caſtellanis qui inuiti ⁊ neceſſitati a ciuitate
mittuntur ad cuſtodiendum arcem vel caſtrum:q2 in iſtis finito
officio non ſunt amplius caſtellani:vt per Bar.ibi:⁊ probat:q2
in officijs neceſſarijs vt eſt tutela:nunꝙ̃ intelligitur nouatū da
to ꝙ remanet:vt per dictu3 Bart.ibi:ergo vult clare Bart.ꝙ i
caſtellanis qui per viam conctractus accipiunt caſtrum in cuſto
diā voluntate finito anno intelligunt̃ renouaſſe obligationē:vi
detur ergo

detur ergo mihi q. §. qui impleto. habeat locũ in castellianis voluntarijs: tũ tenẽdo opi. Imo. et do. Alex. cõsidera et melius facit qd vult Bar. in. d. §. q impleto. in. j. col. in fin. in ver. Itẽ ex hoc infero aliud. vbi Bar. multũ subtilizãdo dicit q. §. qui impleto. procedit qñ ille qui in futurũ dz obligari ad salariũ vel mercedem. ad aliquid agit tunc hz locũ ille tex. sed qñ ille q dz obligari ad salariũ nihil facit: non hz locũ ille. §. et ponit exẽplũ de quo ibi per eũ Sed respõde qd ista ratio Bar. pcederet respectu salarij. sed nos loquimur respectu obligationis eius q pseuerauit et fecit: et ideo facile esset tenere contrarium. Considera etiã nunqd iste text. fuerit bene ponderatus per Dyn. in hac qõne. nã reperio quod Rapha. cu. substantialiter dicit qd iste tex. nihil facit in pposito et q Dy. male ponderauit eũ. Nã Dy. format. q. qñ talis contractus respicit cõmodũ vtriusq. Primo enim castellanus dz habere salariũ: dñs aũt hz commodũ custodie: hic bene põt cadere dubitatio: nunquid elapso anno renouetur officiũ castellani: vel nõ: sed in ista. l. maritus nullũ cõmodũ põt percipere quia fundus efficitur mulieris: dato ergo qd maritus pseueraret in re dotali: non per hoc vr̃ velle teneri ad leuẽ culpã a qua semel est liberatus: nõ ergo est hoc presumendũ. et verũ qd Dy. vt credo voluit inducere sic. Nã marit⁹ postq̃ semel obtulit rẽ vxori et ipsa renuit oblationẽ liberatur a leui culpa: dato q pcipiat fructus et pseueret in re: nõ vult amplius teneri. Similiter castellanus quãuis perseueret nõ vult teneri. Aduerte etiã inquantũ Dy. et doc. volunt q castellanus elapso anno: lz pseueraret in custodia non tenet: et tamẽ dz habere salarium futuri tẽporis: doctores vident seipsos confundere: nã quomodo habebit salariũ vigore contractus si nõ reconducit. nam ista repugnant. Ego puto quod iste non possit petere salariũ actione ex contractu: sed petet actiõe neg. gest. ita reperio declarare Bar. sub dubio forte in. d. §. q impleto in fi. adẽ in vers. ex hoc infero aliud.

1 ¶ Ficta patria potestas ita facit dotẽ profectitiã cõpetere ac si vera esset existentia patrie potestatis.
2 Casus fortuitus equiparatur casui vero.
3 Que sit ratio quare statuta non habent locum in casu ficto.

1 **Ia ab hostibus.** ¶ †Nota ex isto text. qd ficta pr̃ia ptãs: ita facit dotem profectitiam competere ac si vera esset
2 existentia patrie potestatis. †Et ex hoc infero qd casus fictus equiparatur casui vero: idem dicitur in. l. gallus. §. et quid si tantum. vbi de hoc. j. de liberis et posthumis. licet fictio denotet impropietatem: tex. est in. l. lex cornelia. in versic. min⁹ pro
3 prie. et ibi i specie no. Bal. j. de test. †Et ex hoc potes cõsiderare q sit ratio quare statutum non habet locum in casu ficto. et ratio est quia statuta sunt stricti iuris et verba capiuntur proprie in statuto. l. iij. §. hec verba cũ similibus. ff. de nego. gest. ¶ Glo. j. est clara. Secunda est etiam clara. Adde tamen quantum ad primã solutionem: quod vltra qd diuinet non etiam vz: non debet tñ paciscí sed etiã stipulari: vt est tex. in. l. si auia. C. de iure dot. et in. l. si cũ dotem. in prin. j. eo. vbi ponitur ratio diuersitatis inter patrẽ et extraneum. Tertia vero solu. est bona: sed fictio denotat impropietatem. igitur etc. hec fuit ratio Barto. in. l. j. §. hoc interdictũ. ff. de interdic.

1 ¶ Maritus occidens vxorẽ suam non debet lucrari dotem ex pacto vel ex dispositione statuti.
2 Uerba generalia in dubio sunt referenda ad merentes non autez ad indignos.
3 Maritus occidens vxorem priuatur lucro dotis.
4 Maritus non prouidẽs vxori de alimentis vel alijs necessarijs ita quod vxor moritur: non debet aliquid lucrari ex pacto vel statuto.
5 Dictio recte importat factum: et non ius.
6 A pari procedunt occidere aliquem vel infirmũ sine medico negligere.
7 Paria sunt nullum medicum adhibere vel medicũ imperitum.
8 Si vulneratus non adhibuit medicũ et moriatur presumitur sua culpa decessisse.
9 Quando primũ vulnus est mortale percutiens tenetur de occiso secus si est dubium.
10 Ad hoc vt maritus priuetur lucro dotis nõ oportet simpliciter probare quod non adhibuit medicum sed quod potuerit adhibere.
11 Si marito lz ex lege vel statuto occidere vxorem: an priuatur lucro dotis.

Si vir vxorem. Et. §. iste diuidit in tres. In prima ponitur decisio. In secũda rõ decisiõis. In tertia alia decisio. secũda ibi: nõ enim equũ est. tertia ibi: idẽq ecõtrario: premitte q iste. §. legitur altero de
1 duobus modis: vt p Bar. hic. ¶ †Nota primo ex isto tex. q ma
a ritus occidens [a] vxorem suam non debet lucrari dotem ex pacto vel ex dispositione statuti: et sic pactum vel statutũ de dote lucranda non habet locum quãdo maritus occidit vxorẽ suam: eo quia verba pacti vel statuti quamuis generalia non extenduntur ad homicidas. item quia nemo debet ex suo delicto premium reportare. l. relegatorum. in fine. ff. de religio. l. sine hereditaria. in fine.
2 ff. de nego. gest. allegata in glo. ¶ †Facit alia not. regula. quia in dubio verba generalia debent referri ad merentes non autem ad indignos vel odiosos etiam in materia mere fauorabili: vt est in vltimis voluntatib⁹: text. habes no. de hoc in. l. lucius. ij. §. luci⁹ titius dam. ff. de le. ij. et p illũ tex. dicit Bal. in. c. fi. in. j. col. de presumpt. q papa non presumitur velle prouidere indignis: per illum text. et quia odiosi non comprehenduntur in gratijs. l. testa-
3 mento centurio. ff. de manumis. test. ¶ †Secundo no. ex isto tex. qd maritus occidens vxorem priuatur lucro dotis: vnde Bart. hic in fi. not. q cum cõiter per statuta Italie disponatur q mortua vxore maritus lucretur dotẽ non habet locum si occidit eam
4 vt p Bar. hic. ¶ †Adde qd similiter marit⁹ nõ prouidens vxori de alimentis vel alijs necessarijs: ita qd vxor moriatur non dz aliquid lucrari ex pacto vel statuto: ita dicit Bal. et Rapha. hic. et Bald. in. l. qd in vxorẽ. C. de nego. gest. vbi alleg. istum tex. et dicit Paul. de ca. q ita habuit de facto in ciuitate Florentie: imo fortius maritus expellens vxorẽ de domo sine causa priuatur lucro dotis: sicut si eam occidisset: ita Bal. in. l. vnica. §. sed simus. C. de lat. liber. tol. et per illũ et istum tex. tamen do. Alexan. reprehendit et bene quia cum simus in materia penali non dz fieri talis extensio. Confirmo vltra eum p illud quod tenet Bal. et erit limitatio ad istum text. in. l. hereditas. ante fi. C. de his quib. vt indi. vbi tz quod ista lex et similes que priuant aliquem dote si eam occideret non habet locum si eam vulnerasset: vnde minus p solam expulsionem de domo. Tertio pondera ibi heredibus competere: nã probat iste text. quod quando maritus occidit vxorẽ qd ipso iure statim priuatur lucro dotis: probatur quia text. dicit talem dotẽ cõpetere heredibus mulieris: ergo apparet quod maritus ipso iure priuatur: quia al's heredes nõ admitterẽtur sed veniret ipse fiscus: text. est in. l. ex facto. §. iulia. ff. de vulga. et pupil. in. l. papinia nus. §. meminisse. ff. de inoff. testa. et sic fiscus i ista. l. nõ admittitur ad lucrum dotis sed heredes. sed cõtra istum tex. Bart. oppo. dupliciter. et no. cõtra sol. contrarij precedentis. et dũ se remittit ad. l. ei qui mortem. dic quod vult se remittere ad. l. fi. in vlti. colum. in fi. ver. quantum aũt tẽpus. eo. titu. Prima rñsio Bar. qd speciale sit in lucris nuptialibus: per text. in. l. j. C. de secun. nupt. non videtur bona: quia. d. l. j. loquitur quando illa dispositio est inducta propter bonos mores et illud non sonat in aliquo delicto: sed nos loquimur quando illud qd fecit maritus est proprie delictum vbi dz ptinere ad fiscum. Ita dicunt Imo. et Alex. hic. Sed aduerte: q ista differentia non videtur bona: quia dato qd illud qd quis faciat non sonat in delictum tñ non sequit ergo non dz dos applicari fisco. l. j. §. si quis dño. ff. si quis ali. testa. phib. Scda rñsio Bart. quã ponit in. l. fi. circa fi. ff. de his qui. vt indig. que loquitur quando lucrũ confertur ex pacto: contraria loquuntur in lucro legali: ista solutio est euidẽter falsa contra tex. in. l. cũ ratio. §. fi. ff. de bo. dam. vbi hereditas deferebatur ex testamento et sic ex dispositione hominis tñ si heres occidat testatorẽ admittitur fiscus. Secundo quia iste tex. loquit generaliter siue lucrum deferatur ex pacto siue ex dispositione statuti etc. vt p gl. Pondera q Bar. met hic in fi. intelligit istũ tex. loqui qñ lucrum defert a lege dum loquitur de statuto. licet Alexan. laborauerit in hoc. Omissis alijs solutionibus quas recitat dñs Alex. hic tene solutio. Imo. et Raph. Ful. quã etiam tz do. Alex. et sequitur hic q etiam lucris nuptialibus inest tacita conditio nisi diuortium fiat culpa illius qui vult lucrari. l. lucius. j. eo. l. consensu. j. de repud. Si vero maritus interficiat vxorẽ culpa pdit lucrũ dotis. vt p. d.
5 Alexã. hic. ¶ †Quarto et vltimo pondera tex. ibi recte ait. videt mihi qd hic sit tex. formalis contra theoricã doc. et gl. vbiq. nã di
b cunt gl. q dictio recte [b] importat factum et non ius. et ideo dicunt differentiaz esse inter dictionẽ recte et rite. quia dictio recte refert ad factũ et rite ad ius. vt glo. est in. l. ij. in. §. non quecuis. ff. de contratabu. et in. l. ij. C. de inoffic. testa. cum multis concordantijs de quibus p Bar. in. l. lecta. ff. si cer. pe. ¶ Glo. in verbo lucrifacere diuiditur in quinq. In prima ponit primum intellectuz ad tex. In scda extendit. In tertia ponit scdm intellectũ. In quarta cõtra illuũ oppo. et soluit. In quita colligit ex tex. secũda ibi: idẽ est si negligentia. tertia ibi: vel dic. quarta ibi: nec obstat. quinta ibi: item nota. ¶ In ea. gl. ibi vel malum adhibuit. ex ista scda parte
9 glo. habes elicere tres cõclusiones. †Prima conclusio est. q a pari procedunt vel occidere aliquẽ vel infirmum sine medico negligere. facit. l. si seruum. in princi. vbi text. formalis. ff. de verb. obli.
7 q videt contra regulã gl. in. l. si mora. vbi dixi. s. eo. †Secundo habes ex gl. q paria sunt nullum medicum adhibere: vel medicũ imperitum adhibere: et de hoc est tex. in. l. q̃si nolit. §. mãcipium.

a ¶ Marit⁹ occidẽs. ad de bar. i. l. ei q morẽ. ff. d his quib. vt indig.

b ¶ Dictio recte. adde an h dictio respiciat cãm vel ius. vid gl. in. l. lecta et ibi bar. ff. si cer. pe. gl. i. l hcolore. ff. d inof. te.

in versi. culpa. ⁊ ibi Ang. no. ff. de edil. edic. Sicut in simili paria
sunt aliquid non facere vel vitiose vel minus idonee facere. l. quo
ties. ff. qui satis. cog. Tertio istã gl. dicit Bal. esse aureã ⁊ presta
8 re argumentũ † ꝙ si vulneratus nõ adhibuit medicũ ⁊ moriatur pre
sumit sua culpa decessisse: ideo vulnerans non tenet de homici-
dio: qñ vulneratus iudicio medicorũ poterat se habere ad vitã ⁊
ad mortẽ dicit Imo. qd illud est oĩo dignũ ad practicam p defen
sione vulnerantis. Istã gl. ad hoc repu. etiã singu. Pau. de ca. et
Rapha. cu. hic: dicit Raph. qd ita alias consuluit de facto ⁊ se-
quuntur omnes.

Adde Pro ista gl. bonũ tex. in. l. qui occidit. §. fi. vbi bal.
ad hoc no. ff. ad. l. aqui. Idẽ Bal. in. c. j. in. vj. q. qui-
bus mo. feu. amit. canoniste. in. c. ij. de clerico pcusso. Addit p cõ
firmatione. Alex. facere: ꝙ si aliquis vulneraret mortifere aliquẽ
⁊ alius postea cũ effectualiter occideret qd primus solũ tenet de
vulnere nõ aũt de morte vel de homicidio. ⁊ istud istis dieb⁹ fuit
in ciuitate Brixi. tex. est ad literã in. l. item mella. §. celsus. ff. ad. l.
aquil. in. l. huic scripture. §. si seruus. eo. ti. ⁊ dicit Ro. in singula-
ri. cl. se al's lucratũ vnum mantellũ de serico pp̃ter illũ tex. Bal.
in. d. §. celsus. no. ex illo tex. mirabilẽ modũ defendẽdi vulnerãtẽ
9 mortifere. † Tu vero dic contrariũ: q2 in contrariũ est tex. ad lite
ram ineuitabilis in. l. ita vulneratus. in pn. ff. ad. l. aquil. ⁊ ibi gl.
expresse no. in verbo teneri. vñ Bar. in. d. l. ita vulneratus. expres
se no. illũ tex. cõtra cautelã cuiusdã aduocati iniqui. Quidã mor-
tifere vulnerauerat aliquẽ ⁊ erat captus cõsuluit consanguineis
suis vt illũ vulneratũ totaliter occiderẽt ad hoc vt primus pcus-
sor solũ teneret de vulnere dicit Bal. ꝙ ille aduocat⁹ pro premio
salarij sui dz suspendi furca: q2 pro vulnere primus tenetur de oc
ciso quãdo videtur vulnus esse mortale: secus si esset dubiũ: ⁊ cũ
ista decisio. vltima tz Flo. in. d. §. celsus. ⁊ in. d. l. ita vulneratus et
Ueronensis in caute. xxij. incip. quidã tradunt mirabilẽ cautelã.
ibi tamen cõcludit ꝙ oportet clare constare qd vulnus erat morta
le vt primus teneat de homicidio: ⁊ si diceret ꝙ respõdeat ad di-
ctã. l. celsus dicit qd lz tex. ibi allegati p Alex. loquant in mortife
re vulnerato: per hoc nõ erat certũ ꝙ vulnus esset mortale. l. j. §.
fi. in fi. ff. ad sille. vbi tex. expresse loquitur de mortifere vulnerato
10 ⁊ tñ dicit qd superuixit ⁊ liberatus est. † Subdit Bart. circa istã
gl. ꝙ ad hoc vt maritus priuet lucro dotis nõ oportet simplici-
ter pbare qd non adhibuit medicũ: sed ꝙ potuit adhibere idẽ in
11 l. idẽq3. ff. pro soc. cui nihil addo. ¶ † In ea. gl. ibi dic ꝙ occidit in
adulterio cõprehensam vult ista gl. a cõtrario sensu ꝙ si marito li
cuisset occidere vxo. ex statuto vel cõsuetudine qd non perdidisset
lucrũ dotis. cũ gl. tenent Bar. ⁊ Ang. hic allegãt. l. si seru⁹. in pn.
ff. de verb. ob. ⁊. l. si seruus. § j. ff. de le. j. ¶ Istam opi. gl. ⁊ Bar.
reprehendũt indifferenter oẽs alij vsq3 ad hos dies Bal. Imo. ⁊
Alex. ⁊ Are. hic per tex. in. l. interdum. §. qui furẽ. ff. de fur. vbi si
quis dicit sibi ius in personã tertij pdit ⁊ actionẽ tripli ⁊ quadru
pli. Similiter maritus pdit lucrũ dotis eligẽdo istã viã. Ego au
tẽ teneo ĩdubitãter ꝙ vera ⁊ verissima sit opi. Bar. ꝙ. s. ex forma
statuti licitũ sic occidere vxorẽ ⁊ lucratur dotẽ. fateor bene ꝙ tex.
allegati per Bar. nihil probant. nã illi tex. loquunt quantuz ad
euadendã penam: q2 non tenet soluere estimationẽ si seruus repe
riatur in adulterio. q2 qui facit qd. l. permittit non tenetur ad pe-
nam. l. gracchus. C. de adul. tñ posses dicere qd aliud est. nã ille q
occidit. l. permittẽte non tenet. sed qd lucret non probat. vt. l. fin.
C. de codicil. Sed põdera qd pro opi. Bar. est tex. in ista. l. nostra
in ratione decidendi. nã ista lege ponit ratio finalis ⁊ dicit: nõ enĩ
equum est ob facinus suã dotẽ lucrari. pondera que sit ratio fina
lis huius tex. q2 in hac. l. maritus non lucratur dotem. q2 non est
equũ qd propter delictũ. lucret: ergo si occideret ⁊ nõ esset delictũ
vt est qñ occidit permittente statuto vel cõsuetudine nõ pdit lu-
crũ dotis. nõ obstat tex. in. l. interdũ. §. qui furẽ. per quẽ text. oẽs
reprehendũt Bar. ⁊ dicit Raph. qd est fortis tex. ɔtra Bar. cui
rñderi nõ põt. ¶ Ego rñdeo ⁊ notãter ꝙ ille tex. loquit quo ad
penã dupli vel quadrupli. fateor ꝙ si aliquis ppria autoritate si
bi ius dixit in psonã furis in pena dupli vel quadrupli amittit
talis penã: q2 est extra rẽ ⁊ iudicat mere odiosa: hinc ẽ ꝙ pena du
pli vel quadrupli nõ debet in foro cõsciẽtie: gl. est sing. in. c. frater
nitatis. xij. q. ij. quẽ tenent oẽs ⁊ legiste ⁊ canoniste. Facere ergo
ius propria autoritate inducit hñ priuationẽ dupli vel quadru-
pli que est odiosa: sz sic nõ est in lucro dotis: q2 qnãuis marit⁹ lu
cretur dotẽ soluto matrimonio: nõ est proprie lucrũ: pp̃ter one-
ra matrimonij. vt in. l. pro oneribus. C. de iure dot. imo iudicam⁹
prout de dãno: ⁊ maritus in lucro dotis dicitur habere titulum
onerosum. q2 est propter onera matrimonij. ita dicit gl. sing. in. l.
si donaturus. §. fi. qd Bal. ⁊ Mod. valde no. ff. de cõdi. ob cau. fir
mat Bar. in tractatu de duobus fratribus in. iij. q. in fi. ergo nõ
ita debet perdi lucrũ dotis qd defertur marito pp̃ter onera ma-
trimonij sicut perdit illa pena tripli vel quadrupli que est mere
odiosa: ⁊ ideo defendendo teneo opi. Bar.

¶ Magnifici ⁊ excellentissimi

iuriscõsulti Cesarei Ducalisq3 Senatoris. d. Jasonis de May-
no Mediolanẽsis in primam Infortiati partem secunda cõmẽ-
taria elegantissime edita Anno. M. cccccxj. In felicissimo Pa-
piensi gymnasio. Feliciter incipiunt.

¶ Soluto matrimonio. Rubrica.

1 ☞ Dos non põt esse sine matrimonio.
2 Constante matri. res dotalis non potest prescribi: quia est inalie
nabilis.
3 Quando semel est contractũ matri. dicitur esse dos.
4 Hypotheca non potest stare sine principali.
5 Obligatio naturalis de per se non est apta producere actionem.
6 Facilius conseruatur aliquid quando est in esse productum: quã
de nouo producatur.
7 Ubi nomen matrimonij nõ est: nec dos. est.
8 Restituta actualiter dote solu. matri. non dicitur amplius dos:
sed proprium matrimonium mulieris.
9 Post apprehensionẽ rerũ hereditariarũ per heredẽ factam non
dicitur amplius hereditas sed patrimoniũ heredis.
10 Ablatiui absoluti faciũt conditionem propriam ⁊ sic de futuro.
11 Ablatiui absoluti non faciunt conditionem.
12 Ablatiui arbitratu meo non faciunt conditionem imo nihil im-
portant.
13 Factum contrarium protestationi nihil operatur.
14 In alienatione feudi siue emphyteosis requiritur quod in ipso
facto vel ante interueniat consensus domini et sic si vasallus alie-
nat reseruato consensu domini nil agit qnin possit priuari emphy
teosi.
15 Differentia est inter ablatiuos absolutos ⁊ conditionẽ exp̃ssam.
16 Ablatiui absoluti licet habeant vim conditionis aliqualiter ta-
mẽ accedunt ad materiã dispositionis plusq3 conditio expressa.
17 Particula absolute posita lz sint preteriti temporis tamen indu
cunt conditionem.
18 Ablatiui absoluti non solũ faciunt conditionẽ propriã: sed etiaz
expressam.
19 Etiam in statutis ablatiui absoluti faciunt propriã cõditionem.
20 Ablatiui absoluti etiã iuncta dictione vt faciunt conditionem.
21 Quando materia est dispositiua ablatiui absoluti non faciũt cõ-
ditionem.
22 Ablatiui arbitratu meo importat admonitionem et non condi
tionem.
23 Ablatiui absoluti positi gratia frequẽtioris vsus nihil ĩportãt.
24 Ablatiui absoluti magis tendunt ad naturam dispositionum q3
ad conditionem.
25 In emphyteota vel vasallo alienante saluo ⁊ reseruato consensu
domini: illi ablatiui nil operantur.
26 Ista verba nõ aliter nec alio modo quid operant remissiue.
27 Hec verba non aliter nec alio modo habent vim conditionis re
solutiue.
28 In preiudicialibus protestatio facta per hec verba non aliter nec
alio modo non valet.
29 Uerbum dispositio de propria significatione: importat vltimam
voluntatem.
30 Prouisio in beneficialibus quid importat.
31 Uerbum dispositio non simpliciter positũ: quid importat.

VSONIVS GRAECVS sui temporis Philosophus nõ obscurus: illud sedulo monere solitus traditur: quo etiã Marcus Cato Portius Numantie equites hortabatur: ut est apud Aulum Gellium in noctibus Atti. Cogitate si quid uos per laborem uel studium recte feceritis: labor ille cito à uobis recedet: bene factum autem dum uiuetis nunquam recedet. Sed si qua per uoluptatem nequiter feceritis: uoluptas illa cito abibit: nequiter factum semper durabit. Vita humana (ut inquit idẽ Marcus Cato) prope uti ferrum est: si exerceas conteritur: si non exerceas tamen rubigo inficit: sic homines uidemus exercendo conteri: si non exerceantur tamen inertia & torpedo plus detrimenti affert. Inerti ocio uita marcescit, ingenia torpescunt. Cõsiderate uiri fratres & auditores dilectissimi præsentis uitæ ambiguã & fluctuosam nauigationem: humanarũ rerum imbecillitatem: fortunæ uarietatem: & assiduam rotationẽ: quod etiam tempora nostra nimium attestãtur. Doctrinæ autem & sapiẽtiæ thesaurum inuiolabilem: qui nec fortunæ fluctibus cedit: nec ulli perditionis discrimini succumbit uirtutis & sciẽtiæ splendorem & ornamẽtum: patriæ gloriam: amicorum exultationem: parentum & propinquorum inestimabilem consolationẽ ac felicitatem. Ego uos ad idẽ hortabor ad quod Nicodem Cypri Regem Exocrates quoniã mortale uobis contigit corpus: anima autem immortalis: enitamini ut uirtutum & literarũ beneficio animi memoriam relinquatis immortalem. Hæc breuiter præfatus per consuetudinem potius quã pro uestrũ exigentia. Condescendo ad principale institutum: scilicet ad rubricã. ff. soluto matrimonio quemadmodum dos petatur.

¶ Soluto matrimonio. Rubrica.

Ista rubrica diuidit in duas ptes fm Ro. i
ↄditionẽ que fit p ablatiuos absolutos
vt. j. dicã: τ in dispositionẽ. scda ibi: quẽadmoduz.
¶ Cõtra istã rubricã opp. Pau. de ca. τ Mod. ꝙ
male dicat: qꝛ sol. mat. nõ põt dici dos: qꝛ † dos nõ
1 põt esse sine mr̃imonio. l. iij. ff. de iur. do. τ. l. fi. C. de
don. ꝑpter nup. eo q. dos ordinat vt deseruiat onerib⁹ matrimo
nij. l. pro oneribus. C. de iu. do. ergo vbi mr̃imoniũ ibi dos: alias
sec⁹. l. si serua. i fi. ff. de iu. do. ¶ Cõfirmo istã opinionẽ: qꝛ † ↄstãte
mr̃imonio res dotalis non põt prescribi: qꝛ est inalienabilis. l. si
fundũ quẽ. ff. de fun. do. τ tñ soluto mr̃imonio põt prescribi. l. in
reb⁹. §. oĩs. C. de iu. do. τ. l. cũ notissimi. §. illud. C. de pscrip. xxx.
an. eo qꝛ so. ma. põt alienari: τ tũc cessat. l. iul. ff. de fun. do. vt ẽ tex.
notabi. in. l. fund⁹ dotalis. q̃ est. l. iij. §. toties. ff. de fun. do. Bal. in
l. j. C. si cẽ. vel reliqs. ¶ Huic opiniõi rñdet Pau. de ca. τ simpli
citer sequit Ale. τ Arc. hic ꝙ procedit qñ nũq̃ fuit ↄctũ mr̃imo
3 niũ: tũc nõ põt dici dos: sed † postq̃ semel est contractũ: τ sic ince
pit esse dos: lȝ postea desinat matrimoniũ. tñ nõ desinit esse dos:
vt hac rub. q̃ proprie loquit isto mõ: cũ dicat sol. ma. ergo presup
ponit fuisse ↄctũ matrimoniũ. vt. l. ij. in prin. j. eo. τ. l. cũ quereba
tur. ff. de verb. sig. τ est bonus tex. in. l. etiã dirempto. ff. de fun. do.
sup quo text. al's cogitatã nõ repeto: τ añ eos: ita ẽt rñdet Bar.
in. l. si dotali. j. cod. ¶ Cõfirmo istã cõem solutio. p tria subtilia.
4 † Nam hypotheca nõ põt stare sine principali. l. grege. §. si sub cõ
ditione. ff. de pigno. τ. l. itẽ liberat. in prin. ff. q. mo. pig. vel hypo.
sol. qꝛ est accessoria: ergo non põt stare sine principali. l. cũ princi
palis. ff. ð reg. iur. τ tñ hypotheca que fuit semel cũ prin. τ postea
tollat principalis: puta p pscriptionẽ de p se durat: vt est tex. in. l.
ij. C. de luitio. pig. Bart. in. l. fideiuſ. obligari. in prin. ff. de fideiuſ.
5 ¶ † Scdo obligatio naturalis de p se non est apta ꝑducere actio
nem. l. iurisgentiũ. §. sed cũ nulla. ff. de pac. l. naturales. ff. de act. τ
obliga. τ tñ si semel fuit iuncta cũ ciuili: licet postea ciuilis tollat:
puta p sñiam absolutoriã durat: vt sic possit parere actionẽ vt di
cit Bar. in. l. j. in. iij. col. ff. de cõdi. inde. τ in. l. cũ quis. C. de iuris
6 τ fac. igno. ¶ Tertio facit regula † qꝛ facilius conseruat aliquid
postq̃ semel fuit in esse productũ quã de nouo ꝑducatur. l. patre
furioso. ff. de his q sunt sui vel alie. iu. τ. c. quẽadmodũ. de iureiu.
¶ Contra istã cõem solu. vr̃ facere tex. in. d. l. iij. ff. de iur. do. in ra
7 tione sui. dũ dicit † vbicũq; matrimonij nomẽ nõ est: nec dos est.
Pondera verbũ est. τ intellige nõ est vel nõ fuit est violare: τc. li
cet tex. ille loquat qñ matrimoniũ consistere non poterat. tñ in ra
tione generaliter subdit vbicunq; matrimonium non est: non est
dos: potes dicere ꝙ ille tex. lȝ dicat de presenti vbi matrimoniũ
non est. tñ declaratur per alia iura pallegata presertim per. d. l.
ij. in prin. j. eo. τ. d. l. etiã dirempto. τ. d. l. cũ querebatur. ꝙ licet de
presenti nõ sit matrimonium: tñ si fuit in preteritũ adhuc dicatur
durare dos: secus si nunq̃ fuit vel nõ põt consistere. ¶ Cõclude
ꝙ in ista materia qđ nõ solũ cõstãte matrimonio proprie est dos
d. l. fi. qꝛ tunc deseruit oneribus matrimonij prout ordinat: vt di
xi: sed etiã soluto matrimonio ante restitutionẽ dotis dicit ꝓprie
dos: τ tũc proprie cõpetunt priuilegia circa repetitionez dotis:
vt hoc tex. τ tunc cõpetit actio de dote. τ tunc prescribi non põt
τ tũc locũ habet. l. iu. ff. de fun. do. §. j. instit. qui. alie. lȝ vel non. et
d. l. etiã. τ. d. l. iij. §. toties. ¶ Si autẽ solutum est matrimoniuz et
8 dos est actualiter per mulierẽ recuperata libere τ iuste: † τ sic pos
sessio est restituta mulieri: τ ipsa non habet necesse alij restituere.
tunc non dicit amplius dos: sed propriũ patrimoniũ mulieris: τ
τ tunc cessat. l. iulia. ff. de fun. do. τ. d. §. toties. τ tunc perdit nomẽ
τ ius τ priuilegia dotis: τ est alienabilis prout etiã dicit Bal. in
9 l. j. C. si cẽ. vel reliquis. cũ cõcordantijs al's traditis: † Sicut in si
mili qñ heres apprehẽdit res hereditarias: non dicit ampli⁹ he
reditas: sed propriũ patrimoniũ. l. sed si plures. §. quos possum
ff. de vulg. τ pup. τ institu. de here. qua. τ dif. in princ. τ in. §. j. qui
manu. lȝ vel non. gl. τ Moder. in. l. heres qñq;. ff. de acqui. here. et
in. l. j. §. veteres. vbi dixi. ff. de acqui. pos. τ tũc non cõpetit ampli⁹
petitio hereditatis sed rei vendicatio: τ alia remedia que domino
competunt: vt est gl. notabilis τ magistra. in. l. ij. τ ibi Bart. ff. de
fideicõ. here. peti. si aũt dos esset recuperata per mulierẽ τ non iu
ste adhuc dicitur dos. l. si cũ dotẽ. §. si post. j. e. τ in. l. cũ in fundo.
§. ꝙ si acciderit. ff. de iu. do. quẽ ad hoc allegat Bal. in. l. ij. in. ij. co
lũ. post glo. ibi. j. eo. Eodem modo quando mulier tenetur alij re
stituere dotẽ vel eius partẽ. puta liberis post eius mortem vigo
re pacti vel statuti. tunc etiam post eius recuperationem dicitur
esse dos arg. l. si socius pro filia. ff. pro socio. τ autẽtica sȝ quãuis
C. de rei vxo. acti. et. l. fi. C. cõ. vtri. iud. glo. τ ibi Cy. τ Bal. in. l. rez
quã C. de iure do. sicut in simili qđ heres apprehendit heredita
tẽ vel res hereditarias. τ tenet alij restituere. puta p fideicõmissuz
adhuc dicit esse hereditas lȝ eam apprehenderit: vt toto tit. ff. et
C. ad treb. ¶ Addo vltra scribẽtes: τ soleo nouiter põderare istã
rubricam cõtra vnã regulã generalem oĩm: qđ ablatiui absoluti
faciunt cõditionẽ propriã. ista regula confundit per istã rubricã
10 vbi sunt ablatiui absoluti soluto matrimonio. † τ tñ non faciunt
cõditionem propriã que est de futuro. l. cũ ad presens cũ duab⁹.
ll. sequentibus. ff. si cer. pet. Nam isti ablatiui intelligunt si fuerit
solutũ matrimoniũ de preterito vel de presenti: nõ aũt si in futu
rũ soluet: prout etiã probat in. l. ij. in prin. j. e. τ in. l. cũ querebat.
ff. de verb. sig. In oĩbus istis iuribus intelligit soluto matrimo
nio de psenti vel in preteritũ. τ qꝛ nõ inuenio istã regu. ab aliquo
examinatã: ideo intendo eam bene examinare qꝛ veritas sepius
exagitata magis explẽdescit in lucẽ. ita dicit tex. i. c. graue. xxxv.
q. ix. glo. in. c. inter dilectos. in gl. antepe. de fi. instr. ita tñ vt dixi
est cõis regula: ꝙ ablatiui absoluti faciunt conditionẽ propriã τ
sic de futuro. l. ab emptione. in verbo integris oĩbus manentib⁹.
vbi Bar. τ alij ad hoc notant τ ibi dixi. ff. de pac. τ in. l. vnica. in
verbo cessante legitima successione vbi Barto. declarat in prima
oppo. τ alij. C. qñ nõ pe. paries. τ. l. euictis. ff. de vsur. τ. l. acceptis.
ff. ad. l. fal. cũ alijs cõcordantijs quas al's allegaui. et Calde. in cõ
silio primo in tit. de ver. sig. pro certo contra istã regu. fortiter fa
cit ista rubrica cum alijs allegatis. ¶ Scdo in cõtrariuz fortiter
stringit tex. in. l. qui fidẽ. in verbo rato manente pacto. τ ibi Ful.
notat. ff. de transac. ponderat etiã idẽ Raph. in. l. ab emptione. ff.
11 de pac. ¶ † Tertio illi ablatiui absoluti arbitratu meo non faciũt
conditionem. l. cũ stipulatus sim mihi a proculo. in princip. τ ibi
Bar. ff. de verb. ob. ¶ Quarto ablatiui absoluti nedũ nõ faciũt
conditionẽ: imo nihil importãt. tex. est in. l. ij. in prin. in ver. sȝ τ si
extraneum. ff. de vulga. τ pup. in verbo filio precedente. τ ibi gl.
12 ¶ † Quinto fortiter facit. nã si in emphyteota vel vasallus alie
nat emphyteosim vel feudũ sine cõsensu dñi: τ in instrumento di
cant saluo τ reseruato cõsensu dñi: τ nõ aliter: τ sic per ablatiuos
absolutos: ista reseruatio nihil operat: qn possint puari emphy
13 teosi τ feudo: † qꝛ factũ est contrariũ protestationi. ergo nihil ope
ratur. c. solicitudinẽ. de appel. notat in. c. cum. M. ferrariẽsis. de
consti. τ qꝛ ante factũ vel in ipso facto requirit consensus dñi. ita
notabiliter tenet Bal. in. l. vnica. in pe. col. ad fi. in. xvj. q. C. ð his
que pe. no. τ in. c. j. §. deniq;. in vit. col. que fue. causa benefi. amit.
τ in. c. cumana. in. iiij. col. de ele. do. Abb. in. c. ij. ad fin. de feudis.

14 †et tamen si fiat cõditiõaliter: si consensus dñi accesserit aliter nõ: ista protestatio cõseruat ius: ꝛ facit ne cadat, nec possit priuari. qꝛ est perinde ac si dño esset predictũ: et eius cõsensus interueniss{e}t. l. fi. C. de fun. pa. lib. x. l. qui absenti. §. j. ff. de acqui. vel amitten. pos. ita tenet Alb. de rosa. post Albertum papien. in. l. fi. in vlti. col. C. de iure emphy. Facit tex. notabilis in. l. si qs locuples. ꝛ qd ibi in specie Bar. ꝑ illũ tex. notat de manu test. ꝛ ita ꝑ illũ tex. tꝫ Bal. in. c. j. §. hec quoqꝫ. in pe. ꝛ vl. col. de suc. feu. Jac. aluarotus in. c. imperialẽ. in ꝑn. in pen. col. de probi. feu. alie. per Fede. et sic ablatiui absoluti nõ faciũt cõditionẽ. Rõ diuersitatis est: qꝛ in secũdo casu ipsa alienatio censetur tota cõditionalis: ꝛ sic nihil ponit in esse. l. si quis sub cõditione dando rũ. x. cũ vulgaribus. ff. si quis omis. cau. test. ꝛ sic dño non cõsentiente nõ videte dedisse vendidisse nec alienasse: qꝛ deficit conditio: secus in primo casu. l. necessario. §. qd si pendẽte. ff. de per. ꝛ cõmo. rei vend. ꝛ tex. notabilis in. l. multũ interest. ff. de her. vel act. vẽdi. secus est in primo casu. ista rõ diuersitatis est de mente Andr. de iser. summi feudiste in. c. imperialẽ. in. §. scriba. in. ij. col. de probi. alie. feu. per Feder.

15 ¶ †Sexto in contrariũ facit. nam differentia est inter ablatiuos absolutos ꝛ conditionẽ expressam. nã ablatiui lꝫ habeãt vim conditionis aliqualiter tñ accedunt ad materiam dispositionis plus

16 quã conditio expressa †vel dictio si ita notabiliter tenet Pau. de cast. in. l. in ratione scda. §. tãdiu. ff. ad. l. fal. argumento. l. demonstratio falsa. ante finẽ ibi at si cõditionaliter. ff. de cond. ꝛ demon. vbi dicit qd est notabile ꝛ qd nullus tãgit. Sed certe ante eũ idẽ tenet notabiliter Bal. in rub. C. de inst. ꝛ subst. in pen. q. quẽ etiã allegat do. Alex. qui idẽ sequitur in. d. §. tãdiu. ad finẽ. Et sic per ista redditur cõis regula valde dubia. Similiter videte confundi aliud qd tenet idẽ Bar. in. l. j. ff. de condi. ꝛ demon. in vlt. colum.

17 in. vij. q. vbi tenet ꝛ reputat mirabile †ꝙ participia absolute posita ꝛ sic per ablatiuos absolutos lꝫ sint preteriti temporis tñ inducunt cõditionẽ qꝛ futurum tempus significat cũ preteritione. ¶ Tenendo tamen cõem regulã a qua durũ esset recedere fac regulam: qd ablatiui absoluti regulariter faciunt cõditionem propriam de futuro. etiã vltra iura que al's adduxi. adde tex. in. l. facta. §. rescripto. ff. ad treb. vbi iungẽdo principium illius tex. cũ fi. probat tex. ꝙ paria sunt vel qd dispositio fiat ꝑ ablatiuos ab-

18 solutos vel ꝙ fiat per cõditionẽ si. ¶ Amplia pmo istã reg. †, qd non solũ ablatiui absoluti faciunt cõditionẽ propriã: imo faciũt conditionẽ expressam: ita singulariter tenet Bar. in. d. l. j. in pnc. in vlt. col. in. vij. q. ff. de condi. ꝛ demon. qꝛ actus verbi importati per ablatiuos absolutos importat futurũ euentum: qui futurus euentus est expressus: ergo faciunt cõditionẽ propriã ꝛ expressam lꝫ contra hoc multuꝫ obstent que dixi. s. in quinto fundamẽto de emphyteota et vasallo et in sexto fundamento. ¶ Secũdo

19 amplia ꝙ ista regula procedit etiã in statutis: nam etiam †in statutis ablatiui absoluti faciunt conditionem: ergo propriam: ſm Bal. in. l. non fine. circa prin. C. de bo. que libe. vbi notabiliter decidit: ꝙ stante statuto ꝙ premortua vxore maritus lucretur dotẽ non habebit locũ in sponso. quia illi ablatiui premortua vxore faciunt conditionẽ. l. si vxor sit primo mortua. sed spõsa nõ est vxor. ergo deficit cõditio statuti per ꝯñs statutũ. ¶ Tertio notabiliter amplia ꝙ ista regula procedit etiã si cum ablatiuis abso-

20 lutis apponate cõditio vt que regulariter facit modũ: †adhuc isti ablatiui absoluti etiam iuncta dictione vt faciunt conditionem: ita signanter tꝫ Bar. l. sub cõditione. in. iij. col. ff. de sol. ꝑ tert. in l. si ego. §. j. ff. de iu. do. Facit. d. l. a testatore. ff. de condi. et demonstra. ꝛ. d. l. facta. §. rescripto iungẽdo prin. cum fi. ff. ad tre. ¶ Ista regula fallit primo quando materia subiecta repugnat: vt in hac rubr. sol. ma. qꝛ necessario debet esse solutũ in preteritũ vel de presenti. Bene facit qd in proposito tenet notabiliter Bal. in repetitione. l. j. in. xj. opp. ff. de le. ij. vbi tradit hanc doctrinã ꝙ quando ablatiui absoluti cadunt sup hijs q̃ sui natura vel iuris intellectu sunt certa aut debent esse certa: ꝛ tũc nõ faciunt conditionẽ ꝑ tex. in. d. l. j. aut cadũt sup eo qd est incertũ. ꝛ sic proprie de futuro: ꝛ tũc ꝓprie faciũt cõditionẽ. d. l. euictis. ff. de vsu. ꝛ. l. acceptis. ff. ad. l. fal. ¶ Scdo fallit qñ materia est dispositiua tunc nõ possunt cõditionẽ facere. ita proprie loquitur tex. in. l. qui fidẽ. in ver

21 bo rato manẽte pacto: vbi soluta †pena apposita in transactiõe adhuc remanet pactũ: ꝛ sic adhuc dispositiuum. facit tex. in. l. de submersis. i verbo velo leuato. C. de naufr. li. xj. Facit qd tꝫ idem Bal. in. l. j. ad hoc. de libe. prete. ꝛ in. l. vnica. in. j. opp. C. quando non pe. par. vbi dicit Bal. ꝙ ablatiui absoluti possunt stare tribus modis. scꝫ cõditionalis. item cause finalis. item suppositionis terminorũ. ¶ Tertio limita qñ importãt admonitionẽ quã dã: vt sunt illi ablatiui arbitratu meo que apponuntur opi cer-

22 te forme: †tũc importãt admonitionẽ ꝛ nõ cõditionem ita loquitur tex. in. l. cũ stipulatus sim mihi a ꝑculo. ꝛ ita Bar. circa principi. declarat. ff. de verb. ob. ¶ Quarto limita qñ ablatiui absoluti apponunte gratia frequẽtioris vsus tũc nihil important: ita ꝓprie loquitur tex. in. d. l. ij. in prin. in versi. sed si extraneum in verbo filio precedente. ff. de vulga. ꝛ pup. et ibi glo. quã ad hoc valde

23 noto. †dicitur enim ibi ꝙ quis potest adaptare extraneum loco nepotis filio ꝑcedente. istud ꝙ filius ꝑcedat non est necessarium: quia põt qs adoptare extraneũ loco nepotis dato qd nullũ filiuꝫ habeat. tex. est in. l. adoptare. in prin. ff. de adop. Tamen quia frequẽter ꝛ vtplurimũ cõtingit ꝙ adoptatio fiat in nepotẽ qñ quis hꝫ filiũ: ergo illi ablatiui filio ꝑcedẽte sunt positi gratia frequentioris vsus: ideo tunc nihil importãt: ideo ibi est tert. iuncta illa

24 gl. notabili. ¶ Quinto limita †ꝙ licet ablatiui absoluti faciant aliqualiter conditionẽ: tñ magis accedunt ad naturã dispositionis ꝛ alienationis ꝙ̃ conditio expressa prout tenent Pau. de ca. et. d. Alex. in. d. l. in rõne. ij. §. tã ꝛ fi. ꝛ Bal. in rub. C. de insti. ꝛ substi. in pe. q. ꝓut retuli. s. in. vj. fundamẽto. Et in isto fundamento põt sustineri differentia magistralis quã feci. s. in qnto fundamẽto de emphyteota et vasallo qui alienant saluo ꝛ reseruato consensu dñi: isti ablatiui absoluti nihil operante qn possint priuari emphyteosi vel feudo quia isti ablatiui magis accedũt ad dispositionẽ ꝛ alienationẽ ꝙ̃ ad conditionẽ al's illud primũ membrũ lꝫ cõiter approbatũ vt. s. retuli redderete dubiũ ꝑ ꝓdicta ꝛ ꝑ tert. in rõne decidendi in. d. l. si qs locuples. ¶ Et tenẽdo cõem cõclusio-

25 nem qd in emphyteota †vel vasallo alienãtibus saluo ꝛ reseruato ꝯsensu dñi illi ablatiui nihil operente. Adde idẽ ee qñ emphyteota vel vasallus alienarent saluo honore dñi vel saluo iure dñi adhuc isti ablatiui absoluti nihil operante nec releuãt alienantẽ q alienãdo totũ ius eneruat. ita tenent Cano. Host. Jo. an. d. Ant. de bu. d. Car. ꝛ Jmo. in. c. ea te. de iure iu. codẽ mõ si diceret saluo ꝛ reseruato seruitio dñi adhuc põt priuari ſm And. de iser. in. d. c. imperialẽ. §. scriba. i. ij. col. de ꝓhi. feu. alie. ꝑ Fede. Limita singulariter istã cõem conclusionẽ nisi simul cũ ablatiuis absolutis apponerente illa verba geminata ꝛ non aliter nec alio modo. Tũc

26 non perdit feudũ vel emphyteosim: †quia tũc non intendit alienare ꝑ aliquẽ modũ si nõ possit iuxta gl. magistralẽ ponentẽ effectũ istorũ verborũ geminatorũ ꝛ nõ aliter, nec alio mõ in. l. si quidem. C. de excep. ꝛ ibi Bar. illã gl. multũ notat. et ita in terminis nostris in spẽ limitat Bal. sub dubio tñ forte in. d. c. j. §. deniqꝫ. in pen. col. q̃ fuc. prima cau. bñfi. amit. ꝛ istã limitationẽ Bald. refert ꝛ sequite apud cano. sine dubio forte do. Alb. in. c. ij. ad fin. de feu. Jac. alua. in. d. c. imperialẽ. in ꝑn. de ꝓhi. feu. alic. ꝑ Fede. qd val-

27 de signa. ¶ †Confirmo vltra eos istã limitationẽ ex eo qd tenet Bal. in aut. ingressi. in. iij. col. in. ij. q. C. de sa. san. ecc. vbi tꝫ ꝙ ista verba geminata et nõ aliter nec alio mõ habent vim conditionis resolutiue ꝛ istud vltimũ dictũ Bal. refert ꝛ sequite simpliciter. d. Abb. in. c. insinuãte. in vlt. col. q cleri. vel vouentes. ¶ Sed caue circa limitationem quã vltimo posui qñ cuꝫ ablatiuis absolutis apponunte dictiones geminate non aliter nec alio mõ ꝙ tunc priuari non pñt. nã idẽ Bal. in. c. fi. in. x. colũ. in ver. aduocati dicunt

28 de cõfes. †expresse dicit qd illa verba geminata non aliter nec alio mõ non ꝓsunt ad cautelã eo qꝛ in preiudicialibus talis protestatio nõ vꝫ ꝑ gl. in. d. l. si quidẽ. alibi idẽ Bal. in. l. vnica. in. x. col. ad fi. C. de confes. dicit ꝙ in re facta nõ valet ars verbo* nec dꝫ iuuare ꝓtestantẽ. ¶ In gl. rubrice. ibi: qꝛ relinquite pertinacibus: habes qd de nominibus magistralibus vel ꝓprijs non est curandũ quia relinquunte ꝑtinacibus. idẽ dicit gl. in. l. ij. ad fi. in verbo vocabula. C. de cõsti. pecu. Adde ꝙ acumina verbo* ꝑtinacibus relinquunte. spũs aũt sapiẽtibus ſm Bal. in. c. ex ꝑte. A. in pe. col. ad fi. de app. ¶ In ea. gl. ibi ꝙ est dispositio quia vltime dispositiões ꝛc. Et ista parte gl. approbata ꝑ Dy. Bar. ꝛ cõiter scriben-

29 tes multũ no. d. Alex. ꝑ post Nic. d̃ neapo. †ꝙ vbũ dispositio de ꝓpria significatione importat vltimã voluntatẽ. Et idẽ refert tenere Albe. de rosa. in dictionario in verbo disponere. vbi Albe. allegat ad hoc duos tex. q non bene faciunt tex. in. §. pe. vle. instit. qui ma. non pos. qui tert. non facit. quia ibi fuit adiectũ verbũ in testõ. Ad idẽ allegat. §. disponat. in aut. de nup. quẽ tex. etiam ad hoc alle. Nico. de neap. sed ille tert. nõ facit ſm. d. Alex. imo ꝓbat ꝯ̃riũ cũ ibi ꝯueniat dispositioni legislatoris vñ dicit. d. Alex. ꝙ ꝑ ista conclusione melius facit ista gl. limitat tñ nisi rõ subiecte materie faciat vt intelligate aliter. quã de vltima voluntate ꝑ tert. in c. ij. ꝛ in. c. cũ in illis. de prebẽ. in. vj. vbi verbũ disponere intelligitur ꝓ cõferre. illi nihil tangunt. Tu adde ꝙ isti duo vltimi tert. allegati ꝑ. d. Alex. loquunte in materia beneficio* ecclesiasticorũ.

30 et vbi verbũ ꝓuisio non ꝓferte simpliciter sed addite †ꝓuisio beneficio*: vnde intelligite ꝓuisio. i. collatio vel ordinatio vt in illis iuribus: ꝛ in. c. pe. de offi. lega. in. vj. Facit tert. in cle. quia regulares in verbo quia ad dispositionẽ. de sup. negli. negli. ꝛ glo. ibi in verbo dispositionẽ exponit collationẽ vel ꝓuisionẽ: quia vt dixi in materia beneficio* ecclesiasticorũ verbũ dispositio ponite ꝑ collatione vel ordinatione. de hoc Gemi. latius post Jo. an. in. c. cũ illis. §. j. de prebẽ. in. vj. alibi tñ habes tex. in quo verbũ dispositio aliter capite a ꝓdictis in. l. j. C. de bo. dãna. in verbo donec rationes per

tiones per eũ administrate reddanẽ ac disponantur:vbi verbum disponantur importat.i.ordinent.Tene tñ conclusionẽ.d.Alex. ꝙ verbũ dispositio de ꝓpria significatione importat vltimã voluntatẽ ꝫ aliqñ aliter sumatur:⁊ bene facit illud Isaie:dispone domui tue quia morieris.¶ Limita istã conclusionẽ notabiliter vt
3 procedat qñ†verbũ dispositio profertur simpliciter secus si dicat ꝙ possit in vita sua disponere:quia tunc intelligitur ꝑ act⁹ inter viuos ⁊ non ꝑ vltimã voluntatẽ ꝫ vltime voluntates in vita disponantur.ita singulariter tenet Bar.in cõsi.lxxvj.qd incipit pater filio emãcipato donauit.in vlti.col.

1 ☞ Priuilegia dotis sunt inuenta principaliter fauore priuato mulierũ:secundario fauore publico reipublice.
2 Alienatio dotis cum iuramento constãte matri.tenet ⁊ valet.
3 Causa dotis est priuilegiata super alias.
4 Expressa hypotheca quã habet mulier prefertur expresse hypothece alterius qñ sumus in casu dubio.
5 Mulier habẽs expressam hypothecam in bonis mariti prefertur creditoribus habẽtibus expressam anteriorẽ tempore.
6 Mulier habens tacitam hypothecam prefertur habenti tacitam anteriorem.
7 In ambiguis opi.doctorũ:iudicandũ est in fauorem dotis.
8 Priuilegia nõ considerantur ex tempore sed ex causa.
9 An mulier hodie pretendẽs expressam hypothecam preferatur habentibus expressam anteriorem.
10 Fiscus ⁊ dos pari passu ambulant.
11 Lex facilius derogat prouisionem suam quã tollat prouisionem hominis.
12 Mulier in actione personali prefertur aliis creditoribus anterioribus.
13 Quãdo lex de facili possit reddi elusoria dato ꝙ sit penalis tñ extendi debet ad aliũ casum ꝫ magis dubitabilem.

DOtis causa. Dos est priuilegiata nõ solũ fauore mulierũ ꝫ ẽt fauore publico qui vertitur in liberis procreãdis.h.d.ẽm Pau.de ca.q melius cõsiderauit istũ tex.in illa ĩplicatiua.nã ⁊ reipublice:quam considerauit Bar.⁊ alij oẽs scribẽtes q summãt ꝓpter fauorem reipublice q vertitur in liberis ꝓcreãdis cã dotis est priuilegiata.h.d.ẽm Bar.⁊ oẽs alios:ꝫ Bar.nõ cõsiderauit illã implicatiuã:⁊ dũ tex.dicit:nã ⁊ reipublice.nã illa implicat qd nõ solũ fauore publico:sed etiã ipsarum mulierum causa dotis est priuile-
1 giata:†imo potius priuilegia dotiũ sunt principaliter inuẽta fauore priuato mulierũ:secundario aũt fauore publico reipublice: ita tꝫ gl.hic in verbo nã ⁊ reipublice:ita declarat Bar.met istuꝫ
2 tex.in.ij.charta.†in tertia vtilitate:ꝓbatur qꝛ alienatio dotis facta constante matrimonio cũ iuramẽto:propter iuramentũ vꝫ et tenet.c.cum contingat.de iureiur.c.ꝫ mulieres.e.ti.in.vj.et tamen non valeret si esset principaliter fauore publico.Casum in ista.l. figurant Dy.Bar.Albe.de ro.Bal.⁊ ceteri oẽs.reperiuntur duo instrumẽta eodẽ die cõfecta.in vtroqꝫ est obligatio personalis ⁊ hypotheca:vnũ est mutui aliud dotis qd instrumentum prefertur:
3 deciditur ꝙ instrumentũ dotis:per regulã generalẽ huius.l.†quia causa dotis est priuilegiata super alias.Itẽ in ambiguis est iudicandum pro dote.l.in ambiguis.ff.de reg.iur.Pondera diligen-
4 ter in ista figuratione casus Bar.⁊ doc.velle†ꝙ expressa hypotheca quã habet mulier prefertur expsse hypothece alterius qñ sumus in casu dubio:⁊ dubitatur que sit citerior et q̃ posterior. ergo ponunt Bar.⁊ doc.secus esse in casu claro:qñ certũ esset hypothecam expressam alterius esse anteriorẽ expresse hypothece dotis al's fatua esset dubitatio:qd in dubio.Alij nõ ponderant Bart. ad hoc ego intẽdo plene examinare istum articulũ:qꝛ est vtilis et quotidian⁹ ⁊ sepe eũ vidi in facto ⁊ male tangitur a scribentibus ⁊ est articul⁹ valde dubius ⁊ esset qd ꝓ amico.Adde ꝙ cõtrariuꝫ
5 ad lrãꝫ tꝫ expsse Ang.in.§.is ꝯsequẽter.in aut.de equa.do.†vbi tenet ꝙ mulier habẽs expressam hypothecã in bonis mariti prefertur creditoribus habẽtibus expressam hypothecã anteriorẽ tpe ⁊ subdit magnũ verbũ ꝙ ita de ꝯsuetudine seruatur:vñ doctori illud attestanti de cõsuetudine standũ est:iuxta gl.in.l.dos a patre ꝓfecta in gl.magna.ad fi.C.e.so.mat.Bar.in repetitiõe.l.de quibus.in.iij.charta.ff.de leg.cũ multis cõcordãtijs quas al's dedi
6 ad hoc in.d.l.de quibus.Mouetur Ang.†qꝛ sicut mulier habẽs tacitã hypothecã ꝑfertur alteri creditori habẽti tacitã hypothecã anteriorẽ.vt est tex.in.l.assiduis.C.q po.in pigno.ha.et in.§.fuerat.inst.de act.ergo eodẽ mõ mulier habẽs expressam hypothecam ꝫ posteriorẽ dꝫ preferri alij habenti expressam anteriorẽ vt idẽ ius sit in expresso qd in tacito.l.cũ quid.ff.si cer.pet.rõne paris fauoris.Istã decisionẽ Ang.refert ⁊ sequitur Are.hic in.x.col. ⁊ dicit qd est vtilissimũ dictũ:qꝛ quotidie credita q̃ fiunt per instrumenta habẽt hypothecã expressam:vnde vtilissimũ verbũ est ꝙ hypotheca vxoris posterior ꝓ dote ꝑferatur illi anteriori.Istaꝫ decisionẽ cõfirmat:qꝛ ceteris paribus mulier semꝑ est priuilegiata quo ad anteriorẽ hypothecam.d.l.assiduis.Eandem opinionem Ang.tenet.d.Bal.nouellus in tractatu de dote in decima parte in.xvj.limitatione vbi dicit istã decisionẽ Ang.esse satis equã.et ꝙ fauore dotis in dubio iudicandũ est pro dote.d.l.in ambiguis. ff.de reg.iur.Tamẽ istud vr̃ parũ facere.qꝛ posset dici ꝙ non sumus in ambiguis:imo sumus in casu certo:qd hypotheca dotis
7 est posterior:ꝫ credo qd voluerit dicere†ꝙ in ambiguis opinionibus doctorũ iudicandũ est in fauorẽ dotis:dato ꝙ in hoc puncto essent varie doctorũ opiniones.Scdo mouetur quia non est incongruum in ambiguis mediã viã amplecti.l.adeo.§.cũ qs.ff.de acqui.re.do.⁊.c.cõquerenti.de off.dele.¶ Ultra eos cõfirmatur ista decisio Ang.qꝛ priuilegia non cõsiderantur ex tpe ꝫ ex cã:ita dicit iuriscõsultus in.l.priuilegia.⁊ in.l.qd quis.ff.de priui.cred. ⁊ Bar.hic in vlt.col.sed aduerte qꝛ ad fundamẽtũ Ang.in.d.§.
8 is ꝯñter.ꝙ vr̃ satis coloratũ:vr̃ posse optime rñderi†ꝙ qñ vtraqꝫ hypotheca est tacita tunc vtraqꝫ prouenit ex sola prouisiõe legis.Ideo voluit tunc lex magis fauere doti per rõnes quas assignat tex.in.d.l.assiduis.sed qñ ambe hypothece sunt expresse vt sunt in qõne nostra ambe proueniũt ex sola ꝓuisione hoĩs.Ideo tũc lex nõ vult se impedire qꝛ lex suũ ⁊ non alienũ denegat auxilium.Istã rationẽ assignat gl.in.d.l.assiduis.in glo.mag.⁊ gl.in d.§.fuerat.⁊ apud can.gl.in.c.ex literis.in gl.ij.de pig.Et sic apparet diuersa rõ diuersitatis qñ ambe hypothece sunt expsse vt ẽ questio nostra ⁊ qñ ambe sunt tacite prout loquitur.d.l.assiduis. ¶ Contrariam opi.tenet ipsemet.d.Bal.nouellus sibi cõtrari⁹ de directo cõtrariũ in eodẽ tractatu de dote in eadẽ decima parte in.ij.col.aliter nõ facta mẽtione Ang.nec etiã de eo qd ipsemet
9 tenuit vbi tꝫ†ꝙ etiã si mulier pretenderet hypothecã expressam prout hodie cõiter solet apponi in instrumentis dotalibus:ꝙ tñ non preferretur prioribus hypothecis expssis:sed tm̃ tacitis:eo qꝛ d.l.assiduis.nõ dat illud priuilegiũ prelationis expsse.sed tm̃ tacite.¶ Scdo ⁊ bene mouetur qꝛ idẽ videmus in fisco in quo hypotheca etiã expressa non ꝑfertur alijs creditoribus anterioribus.vt
10 est tex.in.l.si pignus.ff.q po.in pig.ha.†sed sic est ꝙ fiscus et dos paribus passibus ambulant.vt est gl.in.l.ij.C.de priui.do.⁊ ante eum istud fuit fundamentũ gl.ordinarie in.d.l.assiduis.in glo. magna.circa mediũ.⁊ gl.ĩ.d.§.fuerat.⁊ gl.in.d.c.ex lr̃is.¶ Idẽ tenet Sali.in.d.l.assiduis.in pñ.in.ij.col.vbi simpliciter tꝫ qd qñ vtraqꝫ cã mulieris ⁊ alterius hꝫ expressam hypothecam:⁊ tunc prior tpe est potior in iure.vt.l.potior.et.l.q balneũ.ff.q po.in pigno.hab.¶ Istã vlt.opinionẽ tenent ambo Mod.senẽ.hic ꝓcul dubio etatis nostre excellentissimi:non tñ faciunt aliquam mentionem de Bar.⁊ doc.hic qui bene intuẽdo figurationẽ casus idẽ volunt sed ipsi nõ ponderarunt.¶ Ita tꝫ.d.Bar.Senen.hic ad fi.⁊.d.Bulga.in.xxij.col.Moti sunt ambo vnomet fundamento qꝛ ratio assignata ꝑ gl.cõiter approbatã in.d.l.assiduis.in gl.magna.circa mediũ:ꝙ ideo mulier habẽs tacitã hypothecã quãuis posteriorẽ preferatur habenti tacitã ⁊ non habenti expressam:eo qꝛ lex suũ priuilegiũ vult preferri fauore dotis ꝙ nõ vult qñ ambe
11 sunt expsse†qꝛ lex facilius derogat ꝓuisionẽ suã quã tollat prouisionẽ hominis q̃ cõsistit in expssa:cũ facilius tollantur iura singularia quã iura cõia.§.qꝛ vero verisimile.in aut.de non alie.⁊.l.eius militis.§.militia missus.ff.de test.mili.¶ Ista ratio gl.ẽm eos si bene ponderetur etiã militat in muliere habente expressam.eo qꝛ l.non dꝫ alicui tollere ius sibi cõpetẽs ex sua ꝓuisione.ita transeunt cũ hoc fundamẽto ambo ꝑfati Mod.senẽ.¶ Ista sunt que reperio in isto subtili ⁊ quotidiano passu tradita a maiorib⁹ nostris:⁊ iste sunt autoritates hincinde maiorũ nostrorũ quas reperio.⁊ si cũ istis vltimis doctoribus Sal.Bal.nouel.et ambobus Mod.senen.adiungeres autoritatẽ Dy.Bar.Alb.⁊ aliorum hic: ista videretur magis cõis opinio:qꝛ pluriũ doc.autoritate suffulta vt.l.j.in ver.⁊ sane crebrior.⁊ ibi Bal.ad hoc notat.ff.de offi.questo.cũ vulgaribus:vnde durũ videretur in practica iudicãdo ⁊ consulendo ab ista vltima recedere.¶ Tamen si velles tenere opini. Ang.expressam Are.⁊ eiusdẽ.d.Bal.nouelli posset ista opinio optime cõfirmari.Nam põdero ꝙ tex.in.d.l.assiduis.in quo tex. iacet totũ Carociũ:qꝛ ille tex.nõ solũ priuilegiat mulieres in dote quo ad tacitã hypothecã:sed etiã priuilegiat quo ad actiones
12 personales†⁊ vult expsse ꝙ mulier in actione ꝑsonali ꝑferatur creditoribus anterioribus:⁊ tñ actiones ꝑsonales sunt acquisite ex propria ꝓuisione creditorum:vñ si actiones ꝑsonales mulieris preferuntur alijs actionibus personalibus anterioribus acquisitis ex propria ꝓuisione ipsorũ creditorum ergo idẽ dicemus in expssa hypotheca mulieris vt debeat ꝑferri hypothece expresse anteriori alterius creditoris quãuis sit ei acquisita ex ꝓpria ꝓuisiõe creditorũ cũ nõ possit reddi rõ diuersitatis:⁊ isto mõ tolle oẽ fundamentũ ꝯtre partis.¶ Ad idẽ moueor:qꝛ ꝫ lex nõ priuilegiet tacitã hypothecaꝫ inductã ab ipsa.l.ꝯtra expressam anteriorẽ alterius creditoris inductã ab ipso hoĩe.d.l.assiduis.in glo.magna.

Tñ qñ mulier ipsa hȝ etiam expressam hypothecam illa vr̃ prefe renda cũ nõ sit par fauor nec par rõ. ¶ Jtẽ ꝑ ista pte vt etiã .§. di xi iste arti. vr̃ ex pdictis dubius: ꝛ in dubijs opi. doc. iudicandum est ꝑ dote. d. l. in ambiguis. imo forti⁹ fauore dotis tenẽda est in iudicãdo opi. vni⁹ doc. ꝯ alios sicut etiã fauore matrimonij ꝑut ẽt dixi al's plenè legẽdo istã. l. ¶ Jtẽ ẽt si iperator in. d. l. assiduis q̃ illud statuit ex multis rõnibus ibi traditis fauore dotis fuisset de hoc interrogatus verisimiliter idẽ statuisset ergo hr̃ pro statu to ꝑ rõnẽ gl. approbate in. l. tale pactũ. §. fin. vbi aliqñ plene dixi ff. de pac. Ad idem ꝛ q̃nto moueor q2 si teneremus ꝙ hypotheca alterius q̃ est anterior ꝛ expͤssa excluderet posteriorẽ hypotheca dotis: certe illa lex assiduis q̃ cũ tantis rationibus ꝯtiũ statuit fa uore dotiũ de facili redderet̃ elusoria: sed nos habemus regulam 13 ꝗ qñ lex posset de facili reddi elusoria dato etiã ꝙ sit penalis tñ extẽdi dȝ etiã ad aliũ casum: lȝ magis dubitabilẽ. tex. est in. c. si ci uitas. de sen. ex. in. vi. gl. notabilis. in. c. ꝗꝗ. de vsur. in. vj. Ad idẽ tex. no. in. l. j. §. si pecuniã. ff. de calũ. ꝛ istã reg. tradit Bar. i. l. oẽs populi. in. iiij. q. vi. pun. ff. de iust. ꝛ iu. ne ergo dispositio. d. l. assi duis. de facili reddat̃ elusoria dicemus ꝙ ꝓcedat etiã si anterior hypotheca esset expͤssa: ꝛ si teneremus istã opi. nugatorius eẽt ca sus in terminis quẽ ponũt Dy. Bar. ꝛ ad istã. l. q2 nõ solũ in casu dubio ꝓut ipsi loquunt̃: sed ẽt in casu certo qñ hypotheca alteri⁹ expͤssa eẽt anterior: ꝛ hoc ꝯstaret: adhuc tñ hypotheca mulieris ex pressa posterior ꝓferret̃. Tñ ad vltimũ fundamẽtũ qđ feci potes rñdere ꝙ eo attẽto sequeret̃ ꝙ ẽt mulier habẽs tacitã deberet pre ferri habẽti expͤssam etiã anteriorẽ: ne dispositio. d. l. assiduis. red dat̃ elusoria: quod tamẽ nõ est dicendũ ꝛ est contra. d. l. assiduis.

1 ¶ Constante matri. regulariter non cõpetit repetitio dotis.
2 Dissoluto matri. immediate tũc inci pit nasci actio de dote.
3 Mulier cõstãte matri. propter inopiã mariti põt agere ad do tem ꝛ dona. propter nuptias ꝛ etiam ad paraphernalia.
4 Mulier pro bonis vltra dotem traditis marito habet obligata. bona mariti.
5 Mulier põt agere ad dotẽ marito vergẽte ad inopiã etiã si mari tus det fideiussores idoneos de cõseruanda ꝛ restituenda dote.
7 Quantum ad natiuitatẽ actionis de dote a pari ꝓcedunt inopia mariti cõstãte matri. vel dissolutio matrimonij.
8 Mulier non necessitatur agere ad dotem constante matri. marito vergente ad inopiam.
9 Filiusfa. non potest repudiare expresse heredita. sibi delatam in preiudicium patris.
10 Prelatus non põt expresse renuntiare iuribus ecclesie.
11 Preses ciuitatis non põt expresse preiudicare ciuitati.
12 Requiritur euidentissima inopia mariti ad hoc vt mulier possit agere ad dotem.
13 Qualiter sit ꝓbãda inopia mariti vt mulier possit repetere dotẽ.
14 Dictio euidẽtissime qualiter capiatur.
15 Marit⁹ est debitor dotis sub ꝯditione: si matrimoniũ dissoluat̃.
16 Fideiussio nõ põt dari pro dote conseruanda nec restituenda.
17 Maritus non euitabit exactionẽ dotis per fideiussores de dote conseruanda.
18 A pari procedunt inopia mariti ꝛ dissolutio matri. quo ad dotẽ repetendam.
20 Contra maritum propter inopiam põt agi duplici remedio pro dote recuperanda.
21 Utile est habere hypothecariam actionem.
22 Jure fforum non cõpetebat vxori tacita hypotheca pro dote.
23 Hypotheca que cõpetit mulieri dat̃ iure speciali ꝛ respectu certe cause vt se suosq; alat ex dote: cõpetit solũ ꝑ pignoribus sufficiẽ tibus ad causam dotis ꝛ non vltra.
24 Priuilegium nostre. l. hȝ locũ in socero vergente ad inopiam.
25 Constante matri. non est nata actio.
26 Quemadmodum maritus ꝛ socer equiparant̃ in quantitate ꝛ in diuisione fructuum: debent equiparari in tempore.
27 Mulier non põt se nec sua bona obligare pro socero.
28 Quare maritus non tenet̃ vltra quam facere possit.
29 Legẽ nouã odiosam aliquid disponentẽ in seruo non possumus eam extendere ad filiumfami.
32 Quo ad repetitionem dotis equiparant̃ inopia mariti ꝛ matri monij dissolutio.
33 In materia exorbitanti a regulis iuris ꝛ in materia priuilegiata ꝛ speciali socer ꝛ maritus equiparantur.
34 Actio mãdati competit contra maritum qui manumisit seruum dotalem de voluntate vxoris.
35 Maritus licet possit inuita vxore seruum dotalem manumittere tamen socer hoc non posset.
36 In exorbitantibus a iure cõi non est licita extensio.
37 In duobus reis debendi socijs factũ vnius preiudicat alteri.
38 Interruptio ꝓscriptiõis facta ꝯ vnũ ex reis debẽdi nocet alteri.
39 Prescriptio causatur ex negligentia non petentis.
40 Paupertas vnius ex reis debẽdi facit alium correum perdere beneficium diuisionis.
42 In pluribus heredibus vnius qui promisit factum sub pena: si vnus contraueniat facit oẽs incidere in penam.
43 Unus testis valde dignus supplet defectũ alterius contestis qui est infamis infamia facti.
44 Maritus ꝛ socer qñ sunt duo rei debendi in dote dicunt̃ ad in uicem fideiubere vnus pro altero.
45 Que sit ratio quare. l. marito vergẽte ad inopiã permittit vxorẽ posse agere de dote.
46 Casus ꝛ aduersa fortuna debẽt esse in consideratione qñ confide rantur ad prouidendum.
47 Propter duo fit cõsignatio dotis constãte matri. marito vergẽ te ad inopiam.
49 Duo rei debẽdi videntur adinuicem fideiubere.
50 Quod vna via est ꝓhibitũ per indirectũ alia via nõ dȝ permitti.
51 In dote possunt constitui duo rei debendi insolidum.
52 Qualiter intelligat̃ ꝙ duo rei debẽdi videant̃ inuicẽ fideiubere.
53 Qñ denegat̃ ꝙ est minus est denegandũ ꝙ est maius ꝛ grauius.
54 Pater i casu inopie mariti põt agere sol⁹ ad repetitionẽ dotis.
55 Que sit ratio quare sol⁹ pater possit agere ad dotis repetitionẽ marito vergente ad inopiam.
56 Extraneus q dedit dotẽ mulieri ꝛ pactus est sibi cã reddi nõ po terit in casum inopie mariti agere cõstante matri. ad dotẽ repetẽ dam ꝙ sibi assignet̃ sed ipsa mulier poterit agere.
58 Actio q̃ cõpetit extraneo ꝑ dote an sit bone fidei vel stricti iuris.
59 Extraneus qui dotem dedit pro muliere et stipulatus est cã sibi reddi an possit petere a marito ꝙ sibi det fideiussores de dote re stituenda vel soluenda.
62 Actio ex stipulatu ꝑ dote etiã extraneo cõpetẽs est stricti iuris.
63 Actio subrogata censetur illius nature cuius erat actio in cuius locum fuit subrogata.
64 Actio ex stipulatu que cõpetit mulieri cõpetit ex ꝓuisione le gis ꝛ est bonefidei.
65 Actio que competit extraneo non cõpetit ex prouisione. l.
66 Mulier habẽs tacitã hypothecã posteriorẽ ꝓfert̃ habẽtib⁹ taci tã anteriorẽ sed heredibus mulieris hoc priuilegiũ nõ cõpetit.
67 Quando actio de dote cõpetit mulieri siue ipsa dedit dotẽ siue extraneus est bonefidei.
68 Actio ex stipula. qñ cõpetit extraneo ad dotem est stricti iuris.
69 In exorbitantibus ex idẽtitate rationis licita est extensio de pso na ad personã ꝛ de casu ad casum.
70 In correctorijs nõ est licita extẽsio etiã ex maioritate rationis.
71 In limitatorijs licita est extensio.
72 Regulariter in exorbitantibus non est licita extensio: sed dȝ fieri stricta interpretatio.
73 In iuribus ponẽtibus exceptio. vel fallentias licita est extensio
75 Instrumenta multũ antiqua possunt denuo renouari.
76 An extensio possit fieri ab homine in exorbitantibus.
77 Exceptio in vno casu extenditur ex idẽtitate rationis.
77 Quãdo statutũ ponit aliquas exceptiones nõ est licita extensio.
78 Jura limitatoria dicuntur correctoria.
79 Statutũ ꝙ potestas possit cõmittere causam appel. a diffiniti ua extenditur ad sñiam diffinitiuam.
80 Ubi est principaliter vtilitas publica fit indubitãter extẽsio.
81 Quando. l. exorbitãs fundat̃ aliqua qualitate extenditur ad oẽs existentes sub illa qualitate lȝ habeãt ex accidenti diuersa noĩa.
82 In exorbitãtibus licita est extensio de stricta significatione voca buli ad latam.
83 Quãdo pluries exprimit̃ idẽ verbũ a. l. nõ vr̃ velle ad aliũ quaȝ noĩatum in. l. lȝ materia de sui natura esset ꝓportionabilis alijs.
84 Jura loquentia cũ taxatiua tm̃ pñt extendi in duobus casibus.
85 Statutum permittens opponi aliquas exceptiones tm̃ non im pedit quin etiã similes possint opponi.
86 Si statutum disponat qđ qñ petitur exequutio instrumenti non possit opponi exceptio nisi talis, ꝛ talis: nõ põt fieri extensio ad aliam similem exceptionem.
87 Taxatiua de sui natura excludit oĩa que nõ reperiunt̃ inclusa.
88 Si quis sit electus officialis vt possit syndicari de furtis ꝛ bara tarijs tantũ non ob. dicta taxatiua poterit etiã syndicari de deli ctis culpa leuissima cõmissis.
89 Si vnũ statutũ imponat penaȝ mille librarũ ꝑ maleficio ꝛ aliud statutũ ponat penã librarũ quingẽtarũ tm̃: erit tñ pena librarũ mille q2 per dictionẽ taxatiuã non vr̃ corrigere primũ statutũ.
90 Statutũ debet taliter intelligi ꝙ non deseruiat de vento.
91 Sumitur argumentũ a ꝯtrario qñ statutũ directo nihil operat̃.
92 Dictiones taxatiue nũq̃ excludũt qñ resultat absonus itellect⁹.
92 In odiosis dictiones taxatiue nõ extendũtur ex idẽtitate rõnis.
94 In materia odiosa homo pt facere extẽsionẽ de similib⁹ causis.
95 Sicut directum dominium nõ potest auferri per rescriptũ prin cipis sine

cipis sine causa: ita nec vtile.

96 An ⁊ quando in penalibus licita sit extensio.

97 Dictiones taxatiue nõ excludunt ea que veniũt ex cõsuetudine.

98 Si statutũ dicat ꝙ scholares conueniant̃ sub epo tantum: ⁊ tñ de consuetudine etiã scholares soliti sint conueniri sub dño rectore tale statutũ non excludit rectorem.

99 Persona regulariter extrinsecus nõ subintelligitur.

100 Lex nostra est hodie correcta.

101 Non est recedendum a communi opinione.

104 Mulier etiã in tpe nõ põt facere cõditionẽ dotis sue deteriorẽ.

106 Hodie non põt agi contra extraneos possessores nisi prius excusso principali debitore ⁊ reperto eo non soluendo.

107 Prescriptio ꝯ dotẽ incipit currere ex tpe quo põt agi ad dotẽ.

108 Plus iuris dȝ habere mulier qñ maritus immediate dissipat ipsam dotẽ: quam qñ bona propria ipsius mariti.

109 Seqstratio dotis hȝ locũ ẽt qñ vir bona sua dissipat ⁊ nõ dotẽ.

110 De natura aduersatiue est vt ꝑ eã repetat̃ qualitas precedentiũ.

111 Petitio dotis quã facit vxor ꝯstante matri. ꝓpter inopiã mariti hȝ effectũ solide exactionis: cũ maritus non habeat beneficiũ ne teneatur vltra quam facere possit deducto ne egeat.

112 Paria sunt ꝙ dos exigatur constante matri. propter inopiam mariti vel ꝙ repetatur per dissolutionem matrimonij.

113 Quãdo mulier agit hypothecaria actione cõtra maritũ tunc cõuenitur vt quilibet extraneus possessor.

114 Omnis exceptio que nõ potest opponi sol. matr. potest opponi in casu huius. l.

115 Qñ maritus conuenit̃ actione ꝑsonali nõ hȝ bñficium de quo. s̃.

116 Restitutio dotis facta constante matri. quacunqȝ actione fuerit actum in futurum non preiudicabit marito.

117 [I]n hoc beneficio ne condẽnetur maritus vltra. 20. nõ deducitur es alienum.

118 Restitutio dotis que fit cõstan. mat. non est ꝓpria restitutio sȝ est potius quedã sequest ratio que fit in manibus vxoris.

119 Dominium rerum dotaliũ so. ma. ipso iure transit in mulierem sine aliqua traditione.

120 Qñ maritus dicat̃ ꝯueniri vt marit⁹ ⁊ qñ vt extrane⁹ possessor.

121 Qualiter ꝓbet̃ ista negatiua. s. facultates nõ sufficere ad debita.

122 Si heres ostendit inuẽtariũ factũ de bonis defuncti ⁊ dicit tot bona esse in hereditate quot sunt ibi descripta ⁊ non plura: si creditores ⁊ legatarij volunt dicere plura bona esse in hereditate debent hec probare.

123 Qualiter probetur hec negatiua. s. qnẽ non fecisse testamentum.

124 Qualiter probet̃ principalem non esse soluendo vt possit agi cõtra fideiussorem.

125 Probatio debet de necessitate concludere.

126 Nõ stat̃ dicto creditoris asserentis ꝙ bona principalis nõ sunt plura: nisi mittat̃ ꝑ iudicem nũtius q se informet ⁊ iudici referat.

127 In preiudicium tutoris nõ statur assertioni testatoris de quãtitate patrimonij.

128 Non creditur testatori de assertione rerũ suarum nisi iuret.

130 In confectione inuentarij debẽt esse presentes aut legitime citati legatarij ⁊ creditores ⁊ duo notarij.

131 Si heres solẽniter confecit inuẽtarium est presumptio pro eo ꝙ plura bona nõ sunt in hereditate.

132 Euidentissime dicit̃ constare quando est notorium.

133 Quãdo euidentissime capiatur pro notorio.

134 Euidentissime debet capi scdm̃ subiectam materiam.

135 De proprietate sermonis qd̃ dicatur euidentissime.

136 Non sufficit probare per testes qui dicunt maritum vergere ad inopiam sed requirit̃ ꝙ sit manifestum.

137 Verbũ euidẽtissime vel aptissime ĩ suꝑlatiuo capit̃ ẽt ꝑ ꝓbatiõe cõiecturali qñ sumus in materia in qua nõ cadit directa ꝓbatio.

138 Euidentissime in. l. nostra qualiter accipiatur.

139 Factum negatiuum non põt transire in notorium cum sui natura sit improbabile.

140 Quod vxor non sit pregnans potest probari per visum ⁊ tactũ.

141 Notorium an cadat super facto negatiuo.

142 Non potest esse notorium veritatis de non ente: sed bene notorium presumptum qd̃ reperitur in iure.

143 Paupertas ⁊ inopia an importent idem.

144 Qui pauper est appellatur inops.

145 Pauper dicitur qui non põt superesse oneri iniũcto puta tutele cum necesse habeat laborare.

146 Qui vadunt discalciati dicuntur pauperes.

147 Viuentes ex proprio artificio dicuntur pauperes.

148 Si quis cesserit bonis dicit̃ probata eius paupertas.

149 Que dicat̃ ꝑua vel magna quãtitas relinquit̃ arbitrio iudicis.

150 Qui de presenti ẽ pauper presumit̃ in preteritũ fuisse pauperẽ.

151 Que dicantur puelle pauperes: si testator mandat in testamento puellas pauperes maritari.

152 Quid veniat in relicto paupertatis.

153 Qualiter iudex debeat arbitrari an testis sit pauper vel diues.

154 Tutor nõ dr̃ idoneus si non hȝ tñ in bonis quãtum pupillus.

155 Testis non repellit̃ ex sola paupertate a testimonio qñ alias est idoneus ⁊ honesta persona.

156 Iudex ſm qualitatem ⁊ quantitatem cause arbitrabitur quando fides sit adhibenda pauperi producto in testem.

157 Qualiter probat̃ ꝙ quis incipiat male vti substantia sua.

157 Qui fideiubet pro alijs dicitur male vti substantia sua ⁊ vergere ad inopiam.

159 Quando res mariti sunt sub vsuris dr̃ male vti substantia sua.

160 Vsure exhauriunt facultates hominum.

161 Quãdo maritus diues cepit facere mercantiã ꝑ mare et fecit bonum principium deinde sine sui culpa incepit ꝑdere ⁊ sic venire in paupertatẽ: an mulier possit agere de dote.

162 Infortunium cõtingens vni ex coniugibus sine culpa sua debet esse cõmune alterius.

163 Aliud est virũ male vti substantia sua: aliud est viri substantiam male geri.

164 Infortuniũ dȝ eẽ cõe vtriusqȝ ꝯiugis ẽ vex nisi ĩ ꝑiudiciũ dotis

165 In rebus dotalibus considerat̃ initiũ lȝ malus exit⁹ sequatur.

166 Quando maritus est bannitus si oĩa bona eius sunt publicata habet locũ remedium huius. l.

167 Leges nostri tituli cõiter loquuntur solu. matr.

168 Marito bannito etiã sine aliqua publicatione bonorũ: tñ potest mulier petere dotem.

169 Si maritus est excõicatus non dicitur vti male substantia sua.

170 An mulier possit petere dotem qñ contraxit cũ homine qui incipiebat male vti substantia.

171 Casus inopinatus superuenientis inopie bñ facit locum repetitioni dotis: secus si fuit prouisus ⁊ cognitus.

172 Qui sciẽter ꝯhit cũ inope nõ põt eũ habere aut dicere suspectũ.

173 In correctorijs fit extẽsio qñ ꝑ hoc res reuertitur ad suã naturã.

174 Licet prelatus nõ possit renuntiare iuri iam ecclesie quesito: est verũ nisi per pactum vel tacitam renũtiationem redirẽ ad ius cõe nam tunc põt etiam vbi vertit̃ graue preiudicium.

175 Mulier etiam per pactũ expressum non põt deteriorare conditionem dotis sue.

176 Illa dicunt̃ naturalia ꝯctus que regulariter insunt contractui.

177 Mulier nec per pactũ expressum nec tacituȝ potest deteriorare conditionem dotis sue.

178 Publice vtilitatis est ꝙ dos integra remaneat mulieri.

179 Filiusfa. põt pacisci ne de dote possit agere cũ erit sui iuris.

180 Mulier per pactũ potest renuntiare beneficio huius. l.

181 Filia per pactũ expressum nõ põt deteriorare conditionẽ dotis.

182 Dispositio que prohibet renuntiationẽ expressam valere vel liberationem non extenditur ad renuntiationem vel liberationem tacitam que venit in consequentiam.

183 Mulier patiendo prescribi dotem preiudicat sibi.

185 In dubio presumitur ignorantia.

186 Scientia vel presentia est probanda.

187 Mulier scienter contrahẽs matrimonium cum heretico perdit dotem ⁊ fisco applicatur.

188 Si maritus ⁊ socer offerant mulieri fideiussionẽ de dote conseruanda ⁊ restituẽda per hoc non euitabunt exactionem dotis.

189 Ubi actori concedunt̃ plura remedia alternatiue vel simpliciter electio est ipsius actoris.

190 In tacito pacto non requirit̃ partis presentia.

191 Si pater vel extraneus qñ dotant mulierẽ stipulant̃ dotem sibi reddi in oẽm casum dotis restituẽde ⁊ sic ꝑ verba vniuersalia nõ tñ intelligunt̃ stipulari in casum inopie mariti: sed hoc casu mulier poterit ꝓpter inopiã mariti constã. mat. dotem repetere.

192 Verba constante matrimonio quid important in obligatione restituende dotis.

194 Inducta ad cõmodum ⁊ vtilitatem non debẽt operari onus et grauamen.

195 Inductum ad fauorem operatur onus qñ est de natura rei vel quãdo est ei annexum.

196 Quando dos est in quãtitate ⁊ pater dissipat patrimoniũ suuȝ ꝑ officiũ iudicis consulitur liberis vt suũ saluum habeant.

197 Pater dissipans cogit̃ restituere fideicõmissum filio in ptãte.

198 Si pater habeat multos filios ⁊ dissipat oĩa ⁊ filij propter reuerentiam non audẽt petere ꝙ interdicat̃ bonis sed petunt ꝙ assignetur eis aliqua possessio patris pro eorum alimentis an talis petitio procedat de iure.

199 Filij pñt petere sibi assignari tot bona patris vñ viuere possint.

200 Quãdo mulier vult agere hypothecaria contra extraneos possessores bonorũ que erant mariti tpe dotis date: requirit̃ ꝙ precedat discussio in bonis mariti.

201 Exceptio ꝑposterationis vni⁹ actiõis ad aliã est de apicib⁹ iuris.

202 In iudicio dotis procedi debet ex bono ⁊ equo.
203 Fauore fiſci ⁊ reipubli.agit̃ hypothecaria cõtra tertiũ poſſeſſorem non excuſſo aliter principali debitore fiſci ⁊ etiã contra fideiuſſorẽ non facta excuſſione principalis.
204 Exceptio excuſſionis nõ cõpetit campſoribꝰ:nũmularijs:et ſi.
205 Si ex forma reſcripti vel ſtatuti ꝓcedit̃ in cauſis ſummarie ⁊ de plano ⁊c.tũc nõ vr̃ neceſſaria excuſſio cũ ſit de apicibus iuris.
206 Ubi proceditur de bona equitate nõ habet locum excuſſio.
207 Exceptio excuſſionis non tm̃ concernit ordinem iuris:ſed etiaʒ partis beneficium.
208 Jura noua indiſtincte loquẽtia non intelligũtur loqui nec habere locum in cã dotis niſi de ea faciant ſpecificam mentionem.
208 Mulier poteſt agere cõtra extraneos poſſeſſores ante narituʒ excuſſum.
209 In hypothecaria expſſa ⁊ ꝯuẽt iõali eſt hodie ĩducta diſcuſſio.
210 Bona minoris cõtrahentis matrimonium ⁊ recipiẽtis dotem nõ ſunt tacite hypothecata pro dote.
211 In hypotheca neceſſaria ⁊ legali q̃ venit acceſſorie non requirit̃ iudicis decretũ:ſecus in volũtaria ⁊ principali obligatione.
212 Pupillus non poteſt ſe obligare principaliter ſine tutore in cõſequentiam tamen poterit.
213 Sicut fauore filij bõa mĩorisobligãt̃ ſine tutore:ita ⁊ fauore dotꝭ
214 Differentia eſt inter hypothecam.l.⁊ hominis.
215 Que ſit ratio quare minoribus ſit interdicta alienatio ſine tutore ⁊ iudicis decreto.
216 Priuilegiatus in ſpecie debet preferri priuilegiato in genere.
217 Mulier põt renuntiare iuri hypothece:⁊ tamen non põt renuntiare dona.propter nup.
218 Donatio propter nup.minor non põt facere in rebus immobilibus ſine iudicis decreto.
219 Mulier ſimpliciter nubendo intelligit̃ dare omnia bona ſua in dotem niſi ſit minor.
220 Qui poteſt cõtrahere matri.põt ſe obligare nomine dotis.
221 Minor qui nõ habet curatorem poteſt ſe obligare ⁊ tñ non põt bona ſua immobilia obligare ſine iud.decreto.
222 Lex tacite inducit ꝙ oĩa bona tuto.ſiñt tacite obligata pro adminiſtratione.
223 Si facta reſtitutio.marito ꝓpter eius inopiam ſuperueniãt ei diuitie an retractabitur reſtitutio dotis facte mulieri.
224 Sufficit ꝙ excuſſio ſit legitime facta tẽpore litis conteſt.cõtra conuentum hypothecaria vel contra fideiuſſo.etiam ſi principalis poſt excuſſio.fiat ſoluendo.
225 Si propter prodigalitatẽ vel fauorẽ alicui ſit bonis interdictũ ſi perueniat ad bonos mores ſtatim ⁊ ipſo iure recuperat adminiſtrationem.
227 Jniuſtum eſt ingenuis hominibus auferri liberã adminiſtrationem bonorum ſuorum.
228 Facilius conceditur retentio quam actio.
229 Reſtitutio dotis que ſit conſtante matr.propter inopiã mariti ſit cõtra regulas iuris.
230 In correctorijs licita eſt extẽſio qñ res reducit̃ ad naturã ſuam.
231 Mulier que propter inopiam mariti põt agere ad dotẽ conſtã.matri.poſſit cedere dictam actionem.
232 Mulier cõſtan.matr.põt alteri cedere ſpem actionis de dote.
233 Reſtitutio in integrũ tranſmittitur ad heredes.
233 Quicquid eſt tranſmiſſibile eſt ceſſibile.
234 Jus futurorũ alimẽtoꝝ nõ põt cedi maxĩe in ꝑiudiciũ tertij.
235 Quãdo dos repetit̃ conſtã.mat.propter inopiã mariti dʒ adhuc talis dos ſeruire oneribus matrimonij ſicut antea.
236 Que non ſunt tranſmiſſibilia non ſunt ceſſibilia.
237 Fideicõ.vniuerſale tranſmittitur ad heredes ⁊ tñ non põt cedi.
238 Jura directa tranſmittunt̃:⁊ tamen cedi non poſſunt.
239 Priuilegia dotis non tranſeũt ad heredes ſed ſolum ad filios eiuſdem matrimonij.

SI conſtante. Principium iſtius.l.eſt famoſum ⁊ ſolenne:et refert Pau.de ca.ꝙ Bar.iſtud principiũ reperijt in iuuentute ſua anteꝗ̃ ſcriberet in iure ciuili in ciuitate piſana vbi legebat:et noluit in ſenectute aliqd de ea immutare vt appareret a quãta ꝑfectiõe ĩceperit:vt dicit diuus Greg.ĩ vita ſancti benedicti ſed intelligentibus bñ apparet ꝙ in multis iuueniliter loquutus eſt:⁊ ꝯ̃riũ in ꝗ̃pluribus alijs locis tenuit:tñ etiã multa bona dicit.ita Pau.de ca.addo ꝙ dñ̃ Raph.cu.in.l.naturaľr.§.nihil cõe.ff.de acq.poſ.et ibidẽ refert.d.Alex.in.vij.charta ꝙ Bar.in repetitiõibꝰ.ſuis peiꝰ loquutꝰ fuit quã in alijs locis.⁊ ꝓpterea ſ̃m eũ in repetitiõe pñtis.l.ſi ꝯſtãte.⁊ in repetitiõe l.ſi is q ꝓ ẽptore.ff.de vſu.dãnat̃ in multis deciſiõibꝰ ſuis. ¶ Cõſtãte matrimonio cõpetit mulieri dotis exactio ſi facultates mariti ad dotẽ nõ ſufficiũt.h.d.diuidit̃ intellectualiter in tres ꝑtes. In prima ponit̃ thema. In ſcđa qõ. In tertia deciſio.ſcđa ibi:vñ exactionẽ dotis.tertia ibi:⁊ cõſtat. ¶ No.j.caſum ſpãlem in quo cõſtante matrimonio cõpetit mulieri dotis exactio.ſ.ꝓpter inopiã mariti cõcordat tex.in.l.ſeruũ dotalem.ff.de manu.Bal.notabiliter in aut.qõ locum.in.ij.q.C.de colla. ¶ Ratio ſpecialitatis:qꝛ alias immineret periculũ amiſſionis dotis ſi mulier deberet expectare ſolutionem matrimonij.interim poſſent facultates
1 mariti in totum cõſumi †regulariter aũt cõſtãte matrimonio nõ competit mulieri repetitio dotis.vt.l.ij.in prin.ſ̃.eo.nec ante ſo-
2 lutum matrimoniuʒ nata eſt actio de dote:imo† diſſoluto matrimonio immediate tũc incepit naſci actio de dote:vt eſt tex.in.l.ij.in prin.ff.de do.ꝑlega.⁊ tex.no.in.l.ſʒ ſi alia.in ſi.ff.de bo.dãna.et in.l.iuriſgentium.§.quinimo.in ver.vt puta poſt diuortiũ.ff.de pac.de quo tñ videas plenius Bart.referentem in hoc varias opiniones gloſſarũ ⁊ doct.iſtã firmantẽ in.§.j.ĩ.de ea.l. ¶ Am-
3 plia tex.noſtrũ ⁊ eiꝰ deciſionẽ tribꝰ notabilibꝰ modis.† Primo amplia vt propter inopiã mariti vxor cõſtante matrimonio non ſolũ poſſit agere ad dotẽ et exigere vt hic:ſed etiam ad donationẽ ꝓpter nuptias factã a marito vxori quã vxor ſperabat lucrari vel vigore pacti vel vigore ſtatuti ꝓpter inopiã mariti etiã eã poterit repetere cõſtante matrimonio:eo qꝛ ſicut dos ita talis donatio ꝓpter nuptias dʒ ſeruire oneribꝰ matrimonij.tex.de hoc nota.⁊ forte alibi nõ habes in.l.vbi adhuc.in pñ.C.de iure do.queʒ tex.ad hoc valde no.Abb.in.c.ꝑ veſtras.in pe.col.de dona.inter
4 vi.⁊ vxo.Pau.de ca.hic in.j.co. ¶ †Scđo amplia iſtũ text.ꝙ ꝓpter inopiã mariti nõ ſolũ mulier põt cõſtãte matrimonio agere ad dotẽ ⁊ ad donationẽ ꝓpter nuptias vt dixi:ſʒ etiã ad alia bõa pharaphernalia q̃ vltra dotẽ vxor tradidit marito:qꝛ nõ ſolũ ꝓ dote ⁊ donatione ꝓpter nuptias ſʒ etiã pro alijs bonis traditis vltra dotẽ per vxorẽ marito q̃ appellant̃ paraphernalia: cetera bona mariti ſunt obligata.text.eſt de hoc valde not.⁊ ſignandus in.d.l.vbi adhuc circa pñ.quẽ tex.ad h̃ reputat valde no.⁊ ſingu.
5 Pau.de ca.hic in.j.co. ¶ †Tertio notabiliter amplia iſtã deciſionẽ text.vt ꝓcedat etiã qñ maritus qui vergit ad inopiã vellet dare fideiuſſores idoneos vxori de dote cõſeruanda ⁊ reſtituẽda adhuc ꝓpter inopiã põt vxor dotẽ exigere nec oblatio fideiuſſoꝝ quã facit maritus impedit exactionẽ ⁊ remediũ iſtius.l.ita tenet Bar.ĩ.in.x.ſic in vlti.q.prime partis.vbi ad hoc allegat.d.l.vbi adhuc.⁊ Cy.ibi.in.ij.q.qꝛ vxor nõ debet cõmittere dotem ſuaʒ fragilitati cautionis ⁊ ſic fideiuſſorum arg.l.qui ita.§.j.ff.ad trebel. Eſt verũ ꝙ cõtra iſtã ampliationẽ videt̃ eſſe tex.in.c.per veſtras.de do.inter virum ⁊ vxorem.vbi quãdo maritus vergit ad inopiam ⁊ vxor cõſtante matrimonio vult dotẽ repetere: decidit ꝙ non poſſit:ſi maritus preſtet idoneam cautionem quã poſſit aut dos ponat̃ in ſequeſtro apud idoneũ mercatorem vt inde ex
6 fructibus aut penſione alatur:† ergo videt̃ ille tex.velle ꝙ ſi maritus vergat ad inopiam ⁊ velit preſtare fideiuſſores de dote conſeruãda ⁊ reſtituẽda ꝙ nõ habeat locũ prouiſio huius.l.⁊ ſic dos non poſſit ab eo exigi niſi dixeris ꝙ ibi illa duo remedia ſunt alternatiua ergo mulieri actrici agenti ad repetitionẽ dotis debet cõpetere electio illorum remediorum.l.qõ in heredẽ.§.eligere.ff.de tribu.l.cũ ꝓponas.⁊ ibi notabiliter Bar.⁊ alij.C.de trãſac.de veritate ñ illius deciſionis Bar.vide in illa.x.qõ prime partis. ¶ Secundo nota diligenter ex hoc tex.ꝙ quantum ad natiuitatem actionis de dote a pari procedunt vel inopia mariti cõſtãte
7 matrimonio vel diſſolutio matrimonij.†vt hic ⁊.d.l.vbi adhuc.⁊ l.in rebus.§.omnis.C.de iure do.⁊.§.illud in aut.de equa.do.col.ſept.qõ cõfert ad ea que inferius dicẽtur:preſertim in oppoſitio-
8 ne quã ſtatim formabo. ¶ †Tertio pondera text.ibi mulier agere volet:ꝙ tunc demũ cõſtante matrimonio ꝓpter inopiã mariti cõpetit mulieri actio de dote ad repetitionẽ dotis ſi ipſa mulier velit agere ad ipſam dotem et non aliter:et ſic videtur quod mulier non cogatur propter inopiam mariti repetere dotem: ſed ſi velit poſſit hoc facere.⁊ ſic videtur iſte text.facere ꝙ mulier poſſit renuntiare beneficio iſtius legis. ¶ In cõtrarium facit illud quod tenet Bar.ĩ.in.vj.q.j.partis vbi tenet quod mulier nõ ſolum tacite ſed nec etiã expreſſe poteſt facere deteriorem cõditionem dotis ſue reſpectu mariti etiam in prorogando ſolum tempus ad ſoluendũ per tex.no.in.l.de die ⁊ in.l.attilicinꝰ.ff.de pac.dota.⁊ ſic Bartol.videtur velle quod mulier etiam expreſſe non poſſet renuntiare prouiſioni iſtius.l.quia ex tali renuntiatione poſſet ſequi amiſſio totalis dotis ſi poſtea maritus efficeretur omnino non ſoluendo.ibi dicteur. ¶ Sed ad iſtum textum dic quod mulier ſi vult poteſt cõſtante matrimonio propter inopiã mariti agere ad repetitionem dotis: nec ad hoc poteſt inuita cogi.quia nemo inuitus cogitur agere regulariter vt.l.j.C.vt nemo inui.per hoc nõ ſequit̃:ergo põt expreſſe renuntiare prouiſioni huius.l.qꝛ videmus ꝙ multa negligẽdo ⁊ non agendo poſſunt perdi.⁊ tñ non põt eis expreſſe renũtiari.l.cũ filiuſfamilias.§.in
9 hac.ff.de v̂b.ob.†Hinc videmꝰ ꝙ filiuſfa.nõ põt expſſe repudiare hereditatẽ ſibi delatã ĩ ꝑiudiciũ patris.l.ſi.ĩ pñ.de bo.q̃ libe.

⁊ tamen

et tñ negligẽdo eã adire vel agnoscere bonoꝝ possessionẽ preiudicat ꝛ sibi ꝛ patri.l.fi.ff.qs ordo i bo.pos.ser.ꝛ.l.j.in fi.vbi Bar.

10 et alij.C.qa admitti. ¶ †Similiter platus non põt expresse renunciare iuribus ecclesie: qꝛ esset donatio: que est sibi regulariter interdicta.c.ij.de dona.ꝛ tñ negligẽdo ꝛ nõ petẽdo ecclesie preiudi

11 cat.c.de quarta.de prescrip. ¶ †Similr̃ preses ciuitatis non põt expresse preiudicare ciuitati.l.preses.C.de trãsac.ꝛ tñ põt negligendo ꝛ nõ agẽdo.l.aduersus.cum gl.C.de vsuris.de hoc tñ plenius dicet̃.j.in.vj.q.j.partis Bar. ¶ Quarto põdera tex.ibi vnde exactionem dotis.ꝛ tex.ibi exinde dotis exactionẽ.ꝙ iste dictiones vnde:exinde:ꝛ similes nõ solũ important locũ sed etiã respiciunt

12 tps vt hic:qñꝙ importãt cãm:vt.l.vñ qrit̃.ff.cõmo. ¶ †Quinto pondera tex.ibi euidentissime: hic videri tex.no.ꝙ non sufficit simplex inopia mariti ad hoc vt possit dos repeti cõstãte matrimonio: sed requirit̃ ꝙ sit euidẽtissima ꝛ cõsequenter ꝙ sit notoria qꝛ euidẽtissimũ ꝰ illud qd̃ est notoriũ.l.si vero.§.qui pro rei qua

13 litate cũ glo.ff.qui satisd.cog. †Et aduerte diligẽter ad intellectũ istius materie in practica ꝙ non sufficit ꝓbare per testes inopiã mariti vel maritũ vergere ad inopiã: sed reqrit̃ ꝙ testes expsse dicant ꝙ est manifestũ maritum vergere ad inopiam.ꝛ sic ad hoc vt testes deponẽtes in hac materia cõcludẽter ꝓbent inopiã mariti est necesse ꝙ expresse dicant de manifesta.s.esse manifestam talem inopiã mariti.tex.est no.in.l.in rebus.§.oĩs.in fi.C.de iur.dot.et ibi Barto.in fi.ad hoc multum no.istum tex.ꝛ simplr̃ sequitur:ꝛ multũ cõmẽdat do.Alex.hic.in.iiij.char. ¶ Sed caue qꝛ in isto tex.rõne subiecte materie.ꝛ qꝛ dictio euidẽtissime ponit̃ sup asser

14 tione negatiua nõ cohartata loco nec tpe: † ideo talis dictio euidẽtissime nõ capit̃ pro notorio sed solũ pro semiplena probatione:ꝛ vulgi opinione.ita tʒ Bar.met.j.in.j.q.j.ptis prin.ibi reseruo plene de hoc dicẽdũ.ꝛ sic vides qñ Bart.ibi ꝯriatur his que alibi dixit prout dixi.s.in prin. ¶ Anteꝙ veniam ad gl.pro intellectu litere opponit̃ ꝯ tex.ſm Bar.hic.in.v.opp.ꝙ remediũ istius legis sit superfluũ:cũ habeas remediũ.l.i oĩbus.ff.de iud. ſʒ nihil debet esse superfluũ in iure.§.qbꝰ.in.j.cõstitutiõe.C. Itẽ ars ꝛ natura nihil operant̃ frustra.l.nõ cogẽdũ.§.sabinus.ff.de

15 procu.l.hec stipulatio.§.diuus.ff.vt leg.not.caue. ¶ †Tu vltra Bar.forma istã oppositionẽ.nã maritꝰ est debitor dotis sub cõditiõe si matrimoniũ dissoluet̃.l.ij.in prin.s.eo.ꝛ.l.j.ff.de iu.do. vñ maritus est debitor cõditionalis lʒ incipiat vergere ad inopiam p hoc nõ põt cõueniri añ purificatã cõditionẽ ꝯ regulas iuris: ſʒ dʒ pstare idoneã cautionẽ ꝙ eueniẽte cõditione dissolutionis matrimonij dotẽ restituet.d.l.in oĩbus.ff.de iud. Cy.in.l.vbi adhuc.in.ij.opp.C.de iu.do.tʒ ꝙ remediũ istius legis est magis vtile mulieri quã sit remediũ.d.l.in oĩbus.qꝛ nõ dʒ mulier se cõmittere fragilitati cautionis.l.cogi.§.si pater.ver.itẽ querit̃.ꝛ.l. ita.§.j.ff.ad trebel.qꝛ melius est dotem repetere ꝙ̃ fideiussorẽ accipere.§.furti.insti.de obli.que ex delic.ꝛ.l.plus cautionis.ff.de reg.iur.tñ si mulier vult põt etiam vti remedio.d.l.in oĩbus ſm

16 cũ Bar.in.v opp.tʒ ꝯriũ† ꝙ imo remediũ istius.l.est necessariũ quia mulier etiã si vellet non posset vtiꝰ remedio.d.l.in omnibus. qꝛ cautio illius legis intelligitur cũ fideiussore p.l.si creditores. ff.de priuile.credi.ꝛ qꝛ alias esset superflua: sed fideiussio non potest dari nec pro dote cõseruanda nec etiã pro ea restituẽda qꝛ induceret̃ perfidia inter eos ſcõꝫ gl.ꝛ doc.cõiter.in.l.j.vbi tex.C.ne fideius.do.dẽ.late Bar.ꝛ alij.i.§.quoties.j.ea.l.ꝛ idẽ qd̃ Bar.tʒ in effectu Bal.vno verbo i.l.ij.C.ne fid.do.dẽ.Ang.in.§.illud in

17 ante pe.q.i auť.de equa.do.coll.vij. ¶ †Addo pro ista opi.bar. facere illud qd̃ tenet ipsemet Bar.j.in.x.q.j.ptis:vbi tʒ ꝙ si maritus qui vergit ad inopiã ꝛ ꝓpter hoc cõuenit̃ ad dotẽ constãte matrimonio velit dare fideiussores de dote cõseruãda ꝛ restituẽda: nõ per hoc euitabit exactionẽ ꝛ sic remediũ istius.l.alle.gl.in d.l.vbi adhuc.ꝛ Cy.ibi.in.iij.q.ꝛ retuli.s.in.j.not. ¶ Sʒ ꝓ certo mirãdũ est de Bar.qui dixit cõtra tex.in.c.per vestras.de dona. inter vi.ꝛ vxo.vbi est tex.ꝙ qñ maritus vergit ad inopiam ꝛ mulier cõstãte matrimonio vult dotẽ repetere põt maritus aut dare cautionem quã põt de dote restituẽda aut ponere dotem in sequestro penes idoneũ mercatorẽ ꝛ illũ tex.d.Abb.ibi in pe.col.

18 ad hoc reputat valde sing. ¶ †Itẽ mirãdũ est Bar.hic se remittit ad ea que dixit in.§.quoties.j.e.l.ꝛ ibi Bar.expresse tʒ cõtrarium eius qd̃ hic.s.ꝙ lʒ regulariter non habeat locũ cautio fideiussoria de dote cõseruanda vel restituenda: fallit in casu inopie mariti: prout est casus noster.ꝛ ibi Bar.allegat tex.in.d.c.per vestras.ꝛ ita etiã reprehendunt Bar.Jo.de imo.ꝛ latius Rapha. cu.hic ꝛ d.benedictus de plumbi.in.l.seruũ dotalẽ.ff.de manu. Alex.hic.in.iij.char.ꝛ in.d.§.quoties.vbi dicit Bar.male dicere ꝛ de iure sustineri nõ posse.ꝛ sic verificat illud qd̃ de Barto.dicit Pau.de ca.quẽ.s.in prin.retuli ꝙ Bar.i rep.huius.l.in multis pueriliter est loquutus:ꝛ cõtra illud qd̃ alibi in alijs locis tenuit.

19 ¶ †Cõfirmo predicta cõtra Bar.nam quantũ ad exactionẽ dotis faciendã a pari procedunt inopia mariti constante matrimonio ꝛ dissolutio matrimonij: vt hoc tex.quẽ.ij.notaui.ꝛ.l.vbi adhuc.ꝛ.l.in rebus.§.oĩs.C.de iu.do.ꝛ.§.illud.in fi.in auť.de equa. do.sed sol.ma.indubitãter pñt dari fideiussores de dote restituẽda ſcõm oẽs.in.d.§.quoties.ergo eodẽ mõ in casu inopie mariti. ¶ Expeditis textualibus venio ad glossas.ꝛ Barto.peruertit ordinem glossarũ ꝛ incipit a glo.fi.formando quatuor oppositiones illius gl.fi.postea venit ad qõnes. Ego sequar ordinẽ glossarum: eis applicãdo dicta Bar. ¶ Gl.parua in verbo dotis.pro declaratione huius glosselle opponit̃ contra tex.ꝙ imo propter inopiã mariti non possit agi de dote: sed debeat agi hypotheca

20 ria per.d.l.vbi adhuc.gl.vult † qd̃ vtrũꝙ remedium cõpetat.ꝛ actio personalis de dote ꝛ etiam hypothecaria:ꝛ mulier põt eligere remediũ qd̃ vult:idẽ expressius tʒ gl.in.d.l.vbi adhuc.ꝛ oẽs hic ꝛ Bar.in.j.q.iij.partis principa. ¶ Pro ista cõclusiõe facit rõ:qꝛ in illud tps defert̃ hypothecaria quo psonalis.l.cũ soluendo.ff.de distrac.pign.ꝛ.l.solutur hypotheca.§.si paciscat̃.ff.qui. mo.pig.vel hypo.sol.ꝛ vtile est habere actionem hypothecariã qꝛ illa datur cõtra quoscũꝙ extraneos possessores ad quos per

21 uenerint bona que erant mariti tpe date dotis: sed † actio personalis pro dote nõ sequit̃ rẽ.ꝛ sic fundũ.l.j.§.si hr̃s percepto fundo.ff.ad treb.ꝛ.l.fi.§.fi.ff.de ꝯhen.emp. ¶ Sed aduerte ista glos. verũ dicit in se: sed male loquit̃ si referat̃ ad istum tex.qꝛ isto iure ffoꝝ nõ cõpetebat tacita hypotheca pro dote: ſʒ istud fuit postea inductum per Justinianũ per iura codicis in.l.vnica.§.vt ple

22 nius.C.de rei vxo.ac.l.assiduis.C.qui po.in pig.ha. † hypotheca autẽ expressa sine dubio poterat pro dote induci.l.res hypothece.ff.de pignori.ꝛ ista tacitaꝰ hypotheca inducta per iura codicis competit contra quoscunꝙ possessores non solum pro dote ꝛ donatiõe propter nuptias facta a marito vxori: sed etiam pro alijs bonis paraphernalibus traditis vltra dotem a muliere marito: vt est tex.de hoc valde no.in.d.l.vbi adhuc.et dixi in tex.in.j.no.

23 ¶ †Itẽ aduerte qd̃ lʒ alius creditor p hypothecariã possit auocare omnia bona sibi obligata pro tuitione sui crediti vt pignori incumbat.auť.ei qui.ꝛ ibi glo.C.de bo.auto.iud.pos.tamen ista hypotheca que mulieri datur speciali iure ꝛ respectu certe cause vt se suosꝙ alat ex dote: competit solum pro pignoribus sufficiẽtibus ad causam dotis ꝛ nõ vltra ſcõm Bar.j.in.iij.q.iiij.partis principalis post Cyn.in.d.l.vbi adhuc.in.xiij.q. ¶ Glo.magna in verbo mariti: diuiditur in quinꝙ partes prout quinꝙ format questiones: quarum tres: scilicet prima secunda ꝛ vltima cõcernunt personas eorum a quibus fit dotis repetitio.ꝛ sic passiue.alie due questiones respiciunt personas repetẽtium.ꝛ sic actiue partes patent in glo. Bart.autem per quatuor partes principales format.x.l.q.ponendo.x.sub qualibet parte.x.prime respiciunt personas illorũ a quibus repetitur.ꝛ sic passiue.alie.x.personas eorum qui repetunt ꝛ sic actiue: alie.x.formã et modum repetẽdi: alie.x.repetitionis effectum. Ego primo expediã quinꝙ questiones istius glo.deinde quatuor oppositiones glo.fi.quas Barto.primo loco expediuit deinde attingam reliquum apparatum Bart. ¶ In prima qõne gl.habes extensionem ad istã.l. ꝙ priuilegiũ istius.l.qd̃ est vt ꝓpter inopiã mariti sit nata actio de dote cõstante matrimonio habeat locũ etiam in socero qui recepit dotẽ ꝛ vergit ad inopiam: propter eandem rõnem equita

24 tis. † Idem tenet glo.in.§.illud.ꝛ ibi Jac.de bel.ꝛ Ang.in auť. de equa.do.coll.vij.ꝛ gl.in.l.vbi adhuc.ꝛ ibi Cy.ꝛ alij.C.de iure do. Idẽ late tenet Bar.hic.in.vij.qõne prime ptis.ꝛ ita trãseunt omnes scribentes indifferenter. ¶ Pro ista cõi opinione Barto.in effectu per multa verba adducit tria fundamenta quibus puto disputatiue posse bene rñderi ꝛ teneri contra cõem sententiã cũ regulam habeamus vt etiam fatentur glo.ꝛ oẽs qd̃ cõstante matrimonio non est nata actio de dote vnde debemus stare firmi regule sicut bononienses inherent carocio ſcõm gl.no.in.l.oĩs

25 diffinitio.ff.de reg.iur. † Item regule iuris tenaciter est inherendum nisi contrarium expresse disponatur secundum Bal.in.l.si

26 tutor.in fi.C.de ser.pigno.da.manumis. ¶ †Primum ergo fundamẽtum Dy.Bar.ꝛ scribentium est: qꝛ quemadmodum maritus ꝛ socer equiparantur quãtitate.l.rei iudicate.§.fi.s.eo. Item equiparant̃ in diuisione fructuũ.l.diuortio.§.interdũ.in fi.s.eo. ita debent equiparari hic in tpe: arguendo de quãtitate ad tps.l. miles ita.§.ꝛ qꝛ diximus.ff.de testa.mili.ꝛ.l.si ita relictum.§.fi.de leg.ij. ¶ Confirmo vltra scribentes per illud quod signanter tenent Bald.ꝛ Sali.post Nico.de mata.in auť.si qua mulier. C.ad velle.vbi tenent: ꝙ dispositio illius auť.que est correctoria (secũdum eos) iuris cõmunis:ꝛ disponit quod vxor non possit obligare se aut bona sua pro marito: et si se obligat ipso iure est tuta. vbi alias si intercederet pro alio mero iure obligaretur sed habe

27 ret exceptionem velleiani.extenditur quod etiam habeat locum in socero quod mulier ipso iure non possit se nec bona sua obligare pro socero: quia est identitas rationis: quia lex presumit quod vxor de facili induceretur ad se obligandũ pro marito eius

timore aut reuerētia: ista ratio militat etiā qñ se obligaret pro so-
cero qd bene no. ¶ Ad istud primū fundamētum doctoꝝ rñdeo
quatuor vel quinqꝫ modis. Primo qꝛ in dictis iuribꝰ allegatis
ꝑ Bart. s. in. d. l. rei iudicate. §. fi. ⁊ in. d. l. diuortio. §. interdū. in fi.
fit talis extēsio autoritate illaꝝ. ll. que sic expresse extēdunt ad so-
cerum. hic aūt volumus extendere autoritate magistrali: ⁊ nō au-
toritate alicuius legis ita extendentis: sed istud nos facere non
possumus: lꝫ ipsa lex posset: vt inferius Bart. met dicit circa. l. si
vero. §. de viro. j. eo. ¶ Scdo formaliter rñdet qd eqparatio ma-
riti ⁊ soceri que fit in dictis duobus iuribus alleg. per Bar. ꝓce-
dit in his q̄ cōpetūt de iure cōi. s. sol. ma. ⁊ sic in casu repetitionis
dotis de iure cōi. hic autē fieret equiparatio in casu exorbitanti a
iure cōmuni. ⁊ sic in casu quo fit repetitio dotis cōstāte matrimo-
nio: qd est cōtra regulas iuris cōis: vnde ex separatis nō fit bona
illatio. l. papinianus exuli. ff. de mino. ⁊. l. fi. ff. de calū. ⁊. l. inter sti-
pulantem. §. sacram. in ver. sed hec dissimilia sunt. ff. de ver. obli. ⁊
l. naturaliter. §. nihil cōe. ⁊ ibi glo. ff. de acquir. pos. facit tex. in. l. si
maritus prima. in verbo separata sunt. C. de do. inter vir. ⁊ vxo. ꝑ
quē tex no. ibi Bald. qd separatorū separata dꝫ esse rō. alibi not.
idē Bal. in. l. ij. §. si inter. ff. de iudi. qd separatoꝝ potestatū sepa-
rata est rō. Facit illud qd in practica no. Gemi. in. c. cupientes. §.
qd si per. xx. de elec. in. vj. qd si statutū excludit quē a potestate ꝓse
quendi causam si non seruauit certas solēnitates. j. certū terminū
qd elapso termino nihilominus audit ille q vult ꝓbare qꝛ sua cā
nō includatur sub tali statuto: sed sit separata. qd est not. ꝭm eum
⁊ quotidie practicat in statutis: vt ipse dicit. ¶ Tertio rñdet qd
in. d. l. rei iudicate. §. fi. ⁊ in. d. l. diuortio. §. interdum fit equipara
tio in eo qd pertinet ad fauorē ⁊ vtilitatē soceri: nos aūt non agi-
mus hic de fauore soceri: sed de fauore mulieris cōtra socerū: vn-
de nō est simile. nec in hoc reperitur facta equiparatio. ¶ Quar-
to rñdetur qd tex. in. d. l. rei iudicate. §. fi. nō se fundat ex eo: qꝛ ma
ritus ⁊ socer equiparentur. sed in. l. sequēti assignatur expresse ra-
tio quia socer locū parentis mulieris obtinet. Ideo ille honor so
28 cero debetur: vt nō teneat vltra quam facere possit. ¶ † Quinto
ratio quare maritus nō tenetur de dote vltra quam facere possit
est propter reuerentiam receptam a muliere. ita expresse dicit tex.
in. l. alia. §. fi. s. eo. sed ista reuerētia magis debetur socero qui est
pater mariti. ⁊ sic quinqꝫ modis euacuatur primū fundamentum
29 Bar. ⁊ scribentium. ¶ † Scdm fundamentū Bar. ⁊ scribentium
est quod legem nouam ⁊ odiosam aliquid disponētem contra re-
gulas iuris cōis in seruo. l. si quis seruo alieno suaserit. C. de furt.
nos nō possumus extendere ad filiumfa. autoritate nostra magi-
strali: sed lex antiqua eos equiparans in. l. vt tm̄. in prin. ff. de ser.
corrup. facit istā extēsionē ꝭm gl. in. l. qd vero cōtra. ff. de legi. ⁊ in
d. l. si qs seruo alieno suaserit. in fi. ergo idē in ꝓposito vigore eq-
parationis facte de marito ⁊ socero. ¶ Sꝫ ad hoc notabiliter di
citur qd doctrina illarum glossaruꝫ procedit qñ lex antiqua pun-
ctualiter facit equiparationem in terminis legis noue. s. in mate-
ria corruptionis serui: tunc ille glo. procedunt: sed in casu nr̄o lex
antiqua equiparat maritū ⁊ socerū in. d. l. rei iudicate. §. fi. et in. l.
diuortio. §. interdū: in terminis diuersis a nostris qꝛ loquunt qñ
30 sol. ma. † fit repetitio dotis vel diuisio fructuū. ⁊ sic de iure cōi sed
lex nostra loquit qñ repetitio dotis fit ꝯstante ipso mr̄imonio cō-
tra regulas iuris cōis. Illa ergo regula procedit qñ equiparatio
fit punctualiter in eadē materia secus si in alia. ⁊ sic ꝓcedit in casi
bus equiparatis ⁊ nō in alijs: vt est glo. no. in. c. j. in verbo decla-
ramus. ⁊ ibi Gemi. ne clerici vel mona. ⁊ in. c. lꝫ canon. in v̄bo pa
rochialis. ⁊ in. c. si postqꝫ. §. fi. in glo. pe. ⁊ ibi Gemi. de elect. in. vj.
¶ Tertium fundamentū Bart. ⁊ doct. est de hypothecaria que
datur pro dote cōtra extraneos possessores in casum inopie ma-
riti. d. l. vbi adhuc: ergo fortius dꝫ cōpetere cōtra socerū: ⁊ istud
fundamentū bene facit ꝭm Bar. sed ad istud fundamētum rñdet
altero de tribus modis. Primo dicit qd procederet data parita
te terminoꝝ in socero ⁊ extraneis possessoribus: sed hic in termi-
nis nostris hypothecaria nō dat ꝯ maritū: ergo nec in qōne no-
stra cōtra socerū. Unde cū qd nostra sit: an illud qd hic deciditur
cōtra maritū habeat locū ꝯ socerū: ⁊ ꝯ maritum nō cadat hypo-
31 theca: ergo nec cōtra socerū: qꝛ nō est qd nostra. ¶ † Scdo funda
mētaliter rñdet qd hypotheca dat ꝯ extraneos possessores in cō-
sequentiā personalis obligationis causate cōtra maritum penes
quē erāt dicta bona tpe dotis date: vñ in effectu est ꝑinde ac si ꝯ
ipsum maritū daret: vñ ꝑ hoc nō bñ infert ad socerū q cōuenitur
principalr: ⁊ nō ex aliqua obligatione causata in personā mariti:
vñ multa cōcedunt in ꝯñtiam q̄ principalr nō concederent. l. j. in
prin. cū vulgaribus. ff. de auto. tu. ¶ Tertio dr qd in. d. l. vbi ad-
huc. hypotheca datur cōstāte matrimonio ꝯ extraneos possesso-
res ex inopia ipsius mariti: pōdera hoc ex inopia ipsius mariti:
sed in ista qōne ageret ꝯtra socerū ex inopia ipsius soceri: ⁊ nō ex
32 inopia mariti. ⁊ sic nō sunt casus oīno similes. ¶ † Defendendo
tñ fundamenta Bar. ⁊ cōem opi. potes dicere qd quo ad repeti-
tionem dotis equiparantur inopia mariti cōstante matrimonio
⁊ dissolutio matrimonij vt hoc tex. vbi notaui: vnde sicut equipa
rantur maritus ⁊ socer qñ repetitio fit sol. mat. vt in iuribus alle-
gatis per bart. ita etiam debent equiparari qñ repetitio fit con-
stante matrimonio ꝓpter inopiā mariti: ⁊ qd ista extensio debeat
fieri propter dictā equiparationē probatur notabiliter: qꝛ ista re
petitio que cōcedit ꝓpter inopiā mariti est fauorabilis ⁊ pia ne
ipsa mulier remaneat indotata. ergo cū sit fauorabilis est exten-
denda de casu ad casum: et de persona ad personā. l. hoc modo. ī
fi. ff. de cōdi. ⁊ demō. gl. in. l. illud. ī fi. C. de sac. san. eccle. Itē dispo
sitio huius. l. est inducta ꝓpter fauorē publicū scdario: ergo etiaꝫ
in exorbitantibus a reg. iur. cōis licita est extensio: vt in iuribus
preallega. ⁊ ita expresse tꝫ Bar. j. in. ix. q. j. partis principalis cir
33 ca fi. † Itē in. d. l. rei iudicate. §. fi. equiparātur maritus ⁊ socer in
materia exorbitāti a reg. iu. cōis. ⁊ ī materia priuilegiata ⁊ spāli
sicut ⁊ hic. nā ibi expresse dr qd maritus hꝫ priuilegiū vt non exi
gatur pro dote nisi inquantū facere pōt: deinde subdit tex. qd so-
cer gaudet eodem priuilegio. ⁊ sic iure exorbitanti a reg. iur. cōis
ergo ita dꝫ procedere equiparatio hic sicut ⁊ ibi. Itē. in. d. l. si qs
seruo alieno suaserit. allegata ꝑ Bar. ponit casus valde spālis et
exorbitās a reg. iu. ⁊ ī materia penali. ⁊ sic odiosa: vt quis teneat
actione furti: ⁊ de seruo corrupto quāuis nō fuerit cōmissum fur
tum nec seruus corruptus. et tñ per gl. ⁊ doc. ibi extendit ad aliū
casum. scꝫ ad filiūfa: ꝓpter equiparationē. d. l. vt tm̄. ⁊ sic pōdera
qd ibi fit extēsio in materia penali ⁊ exorbitanti a regulis cōmu-
nibꝰ ergo idē in casu nostro. ⁊ forte ista fuit mens ⁊ intētio bart.
⁊ scribentiū. ¶ Itē inquantū bart. circa. l. si vero. §. de viro. j. eo.
reprobat glo. ibi in prin. tenentē qd cōpetit actio mandati cōtra
34 maritū qui manumisit seruū dotalē de volūtate vxoris: † qꝛ etiā
cōpeteret ꝯ socerū qui similiter de volūtate mulieris manumisit
⁊ teneret restituere quicqd ad eū ex mandato mulieris ꝑuenisset
per. l. ex mādato. in prin. ff. mā. Istud reprehendit Pau. de cast.
in. d. §. de viro. ⁊ sibi ascribit. d. Alex. hic nullaꝫ de eo faciēs men
tionem: qꝛ. d. l. ex mādato. procedit qñ illud sine mādato explica
ri non potuisset: sed ibi maritus sine mādato vxoris seruos dota
35 les manumittere potuisset. l. dotalem seruum. j. eo. ¶ † Defendē
do bar. dic qd licet maritus potuisset seruuꝫ dotalem manumit-
tere inuita vxore. d. l. dotalē seruū: tñ istud nō potuisset facere so-
cer: qꝛ multū exorbitat a reg. iur. cōis. l. id qd nostrū est. ff. de reg.
eur. ratio diuersitatis inter maritū ⁊ socerū est: qꝛ maritus cōstan
te mr̄imonio est dñs serui dotalis. l. seruus dotalis. j. e. gl. in. d. l.
dotalē seruū. ⁊ in. l. si dotis. C. de iu. do. ⁊ ī. l. j. C. de ser. pig. da. ma.
ideo pōt ipse inuita vxore fauore libertatis manumittere: secus
est in socero q nō est dñs serui dotalis. ¶ Inquātū tñ Barto. re-
prehēdit gl. in. d. l. si vero. in ꝑn. qꝛ ibi ꝯ maritū nō cōpetet actio
mādati vel neg. gest. dic qꝛ imo ibi pro illa glo. vr̄ esse tex. in prin.
illius. l. dū dicit negotiorū gerens mulieris nō inuite. ¶ Tenen
do cōem opi. glo. ⁊ doct. hic qd prouisio istius. l. habeat locū ēt ī
socero punctus est rñdere ad. d. l. si vero. §. de viro. que fortiter vr
get in oppositū ꝯ intellectū ⁊ sol. bar. hic. ⁊ in. d. §. de viro. sequit
do. Alex. hic. ⁊ ibi Bal. in. l. ⁊ si dotis. in. ij. col. C. de iure do. Sed
Io. de imo. ibi dicit qd iste intellectus Bar. est valde periculosus
⁊ Raph. cu. ibi dicit qd suꝑ hoc nunqꝫ vidit bonū fundamentū.
Tu potes clarius respondere qd ista. l. lꝫ sit exorbitans a regu-
lis iuris cōis tñ est fauorabilis fauore dotis et fauore publico se
36 cundario: † ideo extenditur ad socerum vbi est eadē ratio equita
tis prout etiā tenet Bar. j. in. ix. q. prime partis circa fi. sꝫ in. d. §.
de viro lꝫ prima fronte videretur eadē ratio in socero manumit-
tente seruum dotalem que in marito: tñ cū illa dispositio nō esset
fauorabilis propter fauorem publicū nec principaliter nec secū-
dario: ⁊ esset dispositio exorbitans ⁊ extraordinaria ⁊ quodāmō
odiosa: ideo tūc stamus in regula qd in exorbitantibus a iure cōi
nō sit licita extensio. l. ius singulare. ⁊. l. qd vero cōtra. ff. de legi. ⁊
dicet. j. in. iij. q. gl. quā bar. examinat. in. viij. q. j. partis. ¶ In. ij.
q. gl. ibi sed hodie agetur: adde per. §. illud. in auten. de equa. do.
cum ista gl. transeūt Dy. Alber. de ros. ⁊ Ioan. de imo. hic. ⁊ pro
ea allegat Albe. hic duos bonos tex. in argu. tex. in. l. cum hereditas. in principio. ff. qui ⁊ a quibus. ⁊ tex. in. l. eum qui. §. papinia-
nus. ff. de fur. Idem tenet glo. in dicto. §. illud. ⁊ ibi simpliciter se
quuntur Ia. de belui. ⁊ Ang. idem glo. in. d. l. vbi adhuc. Io. an.
in additio. Spe. in titu. de dona. inter vir. ⁊ vxo. in versi. in forma
tis in addi. incip. vt no. in. d. l. vbi adhuc. Barto. hic in distinctio
ne sua considerat quatuor casus: et in tribus primis vult proce-
dere istam conclusionem glos. ¶ Primus casus est quando mu
lier vellet agere contra illum qui vergit ad inopiam vel incipit
depauperari. ⁊ hoc non habet dubium quod possit ꝭm eum. ego
tamen. j. aliter tenebo. ¶ Secundus casus est quando socer ⁊ ma
ritus essent obligati vt duo rei debēdi expresse vel tacite: ⁊ essent
37 socij tūc etiā ꝭm Bar. iste casus nō habet dubium † qꝛ in duobus
reis debendi socijs factum vnius preiudicat alteri. et sic propter
paupertatē

paupertatē vnius pōt agi cōtra aliū qui est soluēdo.l.pe.cum gl.
ff.de duo.re.⁊.l.si duo.ff.si qs cau.sed in hoc.ī.etiā tenebo ꝯ̃riū.
¶Tertius casus est magis dubitabilis qñ socer et maritus erant
duo rei debēdi sed nō erāt socij.⁊ adhuc isto casu tꝫ Bar.ꝓcede/
re conclusionē:qđ paupertas vnius noceat alteri ⁊ faciat eū posse
38 cōueniri:ꝑ quatuor fundamēta.de qbus hic ꝑ eū.†que pro certo
mihi nō videnꝶ cōcludere.¶Primū fundamētū Bar.est qꝛ inter/
ruptio ꝑ̄scriptionis:⁊ sic ꝑpetuatio facta ꝯ̃ vnū ex reis debendi
nocet alteri.l.fi.et aut.hoc ita.C.de duob.re.ergo silr paupertas
vnius dꝫ alteri nocere. sed certe ex separatis nō fit bona illatio.l.
papinianus exuli lib.ij.rñsoꝝ ait.ff.de mino.cū cōcordantijs alle
gatis.s̄.in p̄cedenti.q.Nā p̄scriptio causaꝶ ex negligētia credito/
ris nō petētis ⁊ qñ sunt duo rei debēdi:creditor hꝫ electionē.⁊ po
test cōuenire quē ex eis vult.l.ij.ff.de duo.re.si ergo cōueniat vnū
39 ex reis debēdi.†⁊ litē cōtestaꝶ ꝯ̃ eū perpetuat actionē.ergo cessat
negligētia ⁊ cursus p̄scriptionis ergo p̄iudicat alij sicut si contra
aliū interrupisset ſm Bar.in.l.ex duobus.ij.in.xj.q.ff.de duo.re.
sed in casu nr̃o nō est sic.istud nō causaꝶ ex aliqua negligētia:sed
qꝛ vnus eoꝝ vergit ad inopiā ⁊ regula est qđ in duobus reis de/
bendi factum vnius:⁊ sic inopia non dꝫ nocere alteri:vt.l.mora.
§.fi.ff.de vsur.⁊ in reg.factū vnius.de reg.iur.in.vj.Bart.latius
in.d.l.ex duobus.ij.in.xj.q.⁊ sequētibus.¶Scđm fundamentū.
40 Bar.est†ꝙ paupertas vnius facit alium correū perdere bñficiū
diuisionis.d.l.fi.⁊ aut.hoc ita.C.de duo.re.sed istud parum facit
ſm Paul.de ca.do.Alex.⁊ Are.qꝛ paupertas bene tollit benefi
cium diuisionis qđ est de iure singulari:per hoc non sequitur qđ
impediat illud qđ est de iure cōi:vt est hic cū ius singulare ⁊ spe/
ciale facilius tollaꝶ quam ius cōe.l.eius militis.§.militia missus.
ff.de testa.mili.⁊.§.qꝛ vero verisimile.in aut.de non alie.reb.eccl.
co la.ij.Tertiū fundamentū est qꝛ si maritus esset mortuus posset
mulier agere cōtra socerum ad dotē:ergo eodē modo debet posse
propter eius paupertatē.Confirmo fortius istud fundamentum
Bar.nā quantū ad repetitionē dotis a pari ꝓcedunt:inopia ma
riti:vel qđ fit sol.mat.per mortē mariti l.vbi adhuc.⁊.l.in rebus.
41 §.omnis.C.de iur.do.⁊ hoc tex.†vbi notaui:ergo sicut qñ solutū
est matrimoniū per mortē mariti pōt agi cōtra socerū ad dotem
ita dꝫ posse agere ꝓpter paupertatē mariti:cū isti casus equipa/
rentur quo ad repetitionem dotis.lꝫ istud fundamentū videatur
coloratum rñdeo plane:ꝙ qñ dissolutū est matrimoniū per mor/
tem mariti purificata est conditio sub qua duo rei debendi erant
obligati ad dotē:qꝛ erant obligati sub cōditione si matrimoniū
dissolueꝶ.l.sed si alia.in fi.ff.de bo.dam.⁊.l.ij.in prin.s̄.eo.vñ tunc
ex natura obligationis ⁊ actionis pōt agi cōtra socerū:sed qñ ma
trimoniū durat:⁊ vnus reoꝝ debēdi vergit ad inopiā : ꝑ hoc nō
est purificata ꝯditio sub qua ꝓmiserunt:ideo mulier tunc nō pōt
agere ex natura obligationis ⁊ actionis:sed ageret propter ino/
piam vnius:sed inopia vnius rei debendi nō debet nocere alteri.
42 ¶†Quartū ⁊ vltimū fundamentū Bar.est:ꝙ in pluribus here
dibus vnius qui promisit factū sub pena:si vnus cōtraueniat:fa
cit oēs incidere in penā.l.ij.§.itē si in facto.ff.de ver.obli.ergo si/
militer paupertas vnius nocet alteri:sed ista dissimilia sunt vt est
tex.in.l.inter stipulantē.§.sacrā.in versi.sed hec dissimilia sunt.ff.
de ver.ob.ibi enim loquiꝶ in his que sunt indiuidua:⁊ in indiui/
duis est verū qđ per cōtrafactionem vnius heredis oēs teneꝶ:⁊
oēs cēsentur cōtrafecisse:sed in casu nostro lꝫ duo rei debendi sint
obligati insolidū:tñ qđ ꝓmiserūt erat diuiduū.¶In isto tertio
mēbro doc.cōiter tenēt cōtra Bar.scꝫ Bal.Ang.Raph.cu.⁊ in
effectu.d.Alex.⁊ dicit Raph.istā scđam opi.esse equiorē.qꝛ ino/
pia vnius nō dꝫ alteri nocere.d.l.mora.§.fi.ff.de vsur.Itē qꝛ non
est incōueniens qđ ex postfacto in duobus reis surgat inequali/
tas.l.eandē.§.sed si qs.ff.de duo.re.⁊ sic tenēt ꝙ cōtra diuitē non
possit agi:lꝫ contra inopem sic.¶Tertia fuit opinio subtiliū vl/
tramontanoꝝ Pe.de bellaper.⁊ Ja.de arena qui fortius tenue/
runt qđ isto casu qñ sunt duo rei debēdi:⁊ vnus eorum vergit ad
inopiam alter non:cōtra neutrū agi possit:⁊ sic nec cōtra vergen/
tem ad inopiā:⁊ sic tenent de directo ꝯ̃riū eius qđ tenet Bar.⁊
magis cōiter alij:⁊ dicūt esse indubitatū.Et istā opinionē sequiꝶ
Lud.ro.hic.⁊ dicit Are.sub dubio forte:qđ ista opinio posset in
puncto iuris defendi.Moti sunt prefati vltramōtani.qꝛ diuitie
vnius ex correis debent supplere pro inopia alterius.l.si plures.
§.preterea.ij.cum gl.in verbo aggregāde.ff.de fideius.que est ad
hoc valde not.⁊ nō reperiꝶ alibi in iure ſm Bal.in.l.mulier.C.de
iure do.⁊ ibi etiā facit tex.cū gl.nā in dictis iuribus habetur ꝙ si
persona confideiussoris est diues.principalis etiā dicitur diues.
quāuis alias non sit. Ego vltra scribētes addo simile de testibus
quoꝝ si vnus sit valde dignus ⁊ magne fidei supplet defectū alte
43 rius contestis qui est infamis infamia facti ⁊ plene ꝓbant.†quia
abundantia bonefidei in vno supplet defectū alterius:ita signan
ter no.Bal.⁊ alij in.l.si quis ex argētarijs.§.cogentur.in ver.de/
bent enim.per illū tex.qui bene facit.ff.de edē.cum cōcor.⁊ addi/
tionibus quas ibi dedi.Scđo stringo fortius istud fundamētum
44 vltramontanoꝝ.† Nam maritus ⁊ socer qñ sunt duo rei debēdi
in dote.dicūtur adinuicem fideiubere vnus pro altero scđm opi/
nionem Azo.cōem ⁊ approbatam quam ponit gl.in.l.vir vxori.
§.fi.ff.ad velleia.Bar.ad fi.huius.viij.q.sue.ergo cū ille qui est di
ues et soluendo dicatur pro alio qui est inops fideiussisse.ergo ex
persona eius alter dicetur idoneus et soluendo per iura proxime
preallegata.ergo cōtra eum tanꝙ̄ inopem agi nō poterit.Et per
hoc tollitur fundamentum gl.Bar.⁊ cōmune.Nec etiam ob.tex.
in.§.illud.in versi.nos autē.in aut.de equa.do.in quo doc.se fun
dant:quia loquiꝶ qñ solus maritus erat obligatus pro dote quo
casu res eius stricte pro dote ceperint obligari:poterit constante
matrimonio agi contra eum : quia lex suspicatur qđ ex quo cepit
45 vergere ad inopiam † ꝙ perseuerabit de malo in deterius : ideo
fauore dotis ne mulier remaneat indotata lex permittit constāte
matrimonio posse agi:non sic est in casu nostro vbi pro dote sunt
duo correi.scilicet socer ⁊ maritus:⁊ quilibet est obligatus insoli
dum:vnde licet vnus eoꝝ vergat ad inopiam:⁊ lex presumat cō/
tra eum qđ perseuerabit in pauperatione:tamē cum alius sit sol/
uendo debet contra vtrūqꝫ cessare repetitio dotis. nam qđ possit
agi constante matrimonio in casu istarum.ll.fuit inductum pro
conseruatione dotis ne pereat:sed si alter eoꝝ est soluendo etiam
si non agatur ꝯstante matrimonio dos pōt cōseruari:ergo vide/
tur cessare ratio istaꝝ.ll.per consequens cessabit dispō.l.adigere.
§.quāuis.ff.de iur.pa.⁊.c.cū cessante.de app.nec dꝫ ꝯsiderari qđ
etiā ille q est soluēdo posset ad paupertatē deuenire:qꝛ istud non
presumitur:⁊ casum aduersamqꝫ fortunam cōsiderare non debe/
mus.l.inter stipulantē.§.sacram.ff.de ver.ob.alꝭ hoc cōsideran/
do posset dos semper repeti constante matrimonio:qđ est contra
46 regulas iuris cōis:⁊ si tu subtilis diceres†qđ imo casus ⁊ aduer
sa fortuna debēt esse in cōsideratione qñ considerantur ad proui/
dendum:vt est tex.bene no.in.l.gñaliter.§.si homini libero.ff.de
fideicōmis.libe.vbi potest relinqui libertas homini libero : quia
posset fieri seruus : vt si fiat seruus prouideatur sibi de libertate:
ergo casus aduersus debet considerari ad prouidendum.⁊ sic hic
ad prouidendum doti mulieri : respondeo verum quo ad proui/
dendum illi cuius casus aduersus consideratur.ita loquiꝶ ille.§.
si homini libero non autē ad prouidendū alij propter casum ad/
uersum alterius prout esset casus hic.ego sequor istam opinionē
vltramontanoꝝ.⁊ ita cōsulerem ⁊ iudicarē:⁊ eam cōprobo opti/
mo fundamēto a partibus sufficienter enumeratis.aut enim lo/
quimur qñ maritus est soluēdo ⁊ socer vergit ad inopiam:et sunt
duo rei debēdi.⁊ tunc cōtra neutrum dꝫ posse agi:qꝛ tunc cessant
verba legū ⁊ earum mens.nam iste.ll.proprie loquuntur quando
maritus vergit ad inopiam quod nou est hic.Item cessat ratio ⁊
mens istarum.ll.ex quo mulier habet maritum diuitem ⁊ soluen/
do.nam ideo.ll.statuerunt quod ideo debeat fieri consignato do/
tis constante matrimonio ꝓpter duo.s.vt mulier sit secura de sua
47 dote.†item vt ipsa mulier cū sua familia ex ea alatur:sed ista duo
cessant qñ maritus est soluendo licet socer vergat ad inopiam.et
istud etiā firmat Pau.de ca.licet do.Alex.reprobet ⁊ dicat hoc
esse cōtra.d.§.illud.in rōne sui ⁊ esse cōtra cōem opinionē:sed pu
to verū per p̄dicta:lꝫ Bar.⁊ scribētes oppositū velint.⁊ ad.d.§.
illud.respondi.s̄.aut loquimur econtra quando maritus vergit
ad inopiam:⁊ socer est soluēdo ⁊ sunt duo rei debendi in dote.Et
adhuc teneo qđ contra neutrū possit agi.et sic nec etiā cōtra ma/
ritum vergentem ad inopiam:quāuis contrarium in hoc teneat
Pau.de cast.cū quo trāsit do.Alex.Moueor qꝛ eo quo socer est
diues ⁊ obligauit se insolidū ad dotem:certe succursum est mulie
ri in vtroqꝫ.⁊ in dote et in alimentis.⁊ sic cessant verba ⁊ mens.l.
nostre ⁊ similium.quod sit succursum in dote est planum cum so/
cer sit obligatus ad dotem insolidum ⁊ est soluēdo.Itē est etiam
48 prouisum in alimentis:†qꝛ tunc mulier ⁊ maritus debent habe/
re alimēta ⁊ alia necessaria pro ipsis ⁊ eorum familia a socero qui
est diues ⁊ soluendo:vt est tex.in.l.si quis a liberis.§.non tm̄.ff.de
liber.agno.⁊ ibi est gl.ordi.que expresse istud tenet:quā Bar.ibi
no.⁊ sequiꝶ.⁊ sic cum etiā isto casu sit ꝓuisum mulieri de vtroqꝫ.
scꝫ de dote ⁊ de alimētis pro se ⁊ familia sua:ergo etiā tunc nō po
terit repetere a marito vergēte ad inopiā:⁊ ista vr̄ mihi esse me/
ra veritas.stringendo tñ fundamentū vltramontanorum eo mo/
do quo.s̄.induxi : ꝙ diuitie vnius suppleant inopiam alterius.
Ultimo inquantū Bart.hic.in fi.huius questionis tāgit an duo
extranei possint constitui correi pro dote relinquit sub dubio ni/
hil decidendo.Iste est pulcher et subtilis passus.addo qđ idem
Bar.in.§.quoties.ī.ea.l.refert Dyn.tenere partē affirmatiuam
qđ sic per tex.in.l.fi.C.de do.cau.non nu.sed ipse determinat con
trarium:quia prout etiā hic dicti duo rei debēdi videnꝶ ad inui/
cem fideiubere ſm opi.Azo.⁊ cōem q poniꝶ in.l.vir vxori.§.fi.ff.
49 ad velleia.†p̄sertim vbi color est q̄situs id est vbi fideiussio est ꝓ/
hibita:vt ibi.⁊.l.sed et iul.§.j.ff.ad macedo.ita in dote prohibi/

parantē istos duos casus vel qd̄ vir vel extraneus dotem recepe
rit qd̄ pariter ⁊ eodē modo actio ex stipulatu cōpetat ad repeten
dā dotē.l.vnica.§.⁊ vt plenius.C.de rei vxo.act.⁊.l.vbi adhuc.C.
72 de iure do.¶ †In ista materia paucis ꝯcludēdo fac regulam ꝙ
regulariter in exorbitantibus a regulis iuris cōis nō est licita ex
tensio: sed dȝ fieri stricta interpretatio vt regula ea que a iure.de
reg.iur.li.vi.⁊.l.ius singulare.et.l.qd̄ vero ꝯ.ff.de legi.⁊.l.si vero.
§.de viro.ī.eo/nisi sit alia lex que extendat.vt.c.cōstitutionē.⁊ ibi
glo.no.de regula.in.vj.vnde do.Antoni.de but.in consil.xxvj.
qd̄ inci.viso predicto legato/per istam regulā ꝙ iura exorbitātia
non extenduntur ex identitate rōnis consuluit qd̄ dispositio cle.
dudum.in ver.hmōi.de sepultu.q̄ vult qd̄ fratres minores ⁊ pdi/
catores teneanť de legatis eis factis soluere quartā parochialeȝ:
cum sit exorbitans non extenditur ad fratres seruorū.quāuis in
eis sit eadem ratio. Contrariū tamē in hoc vltimo per multa iu/
ra tenet Ludo.ro in repe. auť.similiter.C.ad.l.falc.in.xix.speciali
inter vltimas volūtates.⁊ multo minus in correctorijs ⁊ in odio/
73 sis.vt statim dixi.¶ †Limita istam reg. quā posui ī exorbitanti
bus ex doctrina Bar.hic in.d.q.ix.prime partis duob⁹ modis
primo in limitatorijs seu iuribus ponētibus exceptiones vel fal
lentias.in eis licita est extensio ex identitate rationis.vt hac glo.
iuncto tex.⁊ ad hoc frequenter allegatur Bar.hic. Nam in ista le
ge ponitur limitatio seu fallentia a regula/que habet qd̄ cōstan/
te matrimonio non potest agi de dote.nec est nata actio vt proxi/
me dixi. Fallit quando maritus vergit ad inopiam. istud ius li/
mitatorium extēditur per hanc glo.ex identitate rōnis.¶ Pro
ista limitatione solet allegari tex.in ca. cum dilecta.§.nos igitur.
de confir.vti.vel inuti.quem tex.ad hoc ibi notat do.Abb.⁊ ideȝ
do.Abb.in.c.ad audientiam.in primo notabili.de cle.non resi.tñ
do.Alex.hic.ī.vij.col.dicit qd̄ ille tex.nihil.probat:qꝛ lȝ tex.refe/
rat fallētias a regula ꝙ lite cōtestata regulariter testes recipi nō
74 possunt. Fallit qñ sunt valitudinarij vel multū antiqui.¶ †Et
istud extēdit ex identitate rōnis qd̄ qñ instrumenta sunt multum
antiqua possunt peti denuo renouari dicit do. Alexā.ꝙ istud nō
est contra regulas: imo de iure cōmuni.l.cōparationes cū glo.fi.
C.de fi.instru.⁊.c.fi.eo.tit.tñ pro certo ibi nō est extensio ex fallentijs
ibi relatis Unde tu dic qd̄ ille tex. ex alio non probat: eo quia est
text'.ibi qui expresse facit illam extensionem de quo non dubita/
75 mus: †sed nos querimus an possit fieri ab hoīe: vt hic per Bart.
Tamen illum tex.allegat vbiqȝ.s.Alex.in.l.j.in princ. in.vj.char.
ff.de offi.eius cui mā.est iurisdi.⁊ in.l.certi condictio.§.si nūmos.
in.ij.col.⁊ in.l.singularia.in.iiij.col.⁊ in.l.si pecuniam.ff.si cer.pet.
76 ad idē est bonus tex. † ꝙ exceptio in vno casu extendiť ex identi/
tate rōnis in.c.post translationem in.§.quāꝗ. in verbo ex consi/
milibus causis.de renuntia.⁊ ibi Bal.notat ⁊ dicit esse illum tex.
valde notabilem ad hoc ⁊ glos. in.l.j.que frequenter ad hoc alle/
gatur.C.de ꝯdi.inde. Idē notabiliter tȝ.d.Abb.ꝯ Io.an.in.c.sa
cris.ī.iij.col.qd̄ me.cau.vbi etiā q̄dā alia ad hoc allegat.⁊ idē.d.
Abb.in.c.iurauit.in.ij.col.de proba.⁊ in.c.ex parte ade.in.vj.col.
ad fi.de testi.⁊ in.c.fi.de re iud.in pe.col.⁊ in.c.inter alia.in.vj.col.
de immu.eccle/per istam limitationē videtur cōfundi illud qd̄ te
net Bal.in.l.j.§.sed excipiuntur.in fi.ff.de ferijs.Ang.ī.l.nō tan
77 tum.§.i.ff.ð peti.here.vbi notabiliter tenent † ꝙ quādo statutum
ponit aliquas exceptiones non est licita extensio ex identitate ra/
tionis cum exceptio in certis casibus firmet regulam in alijs.l.
tribunus.§.fi.ff.de testa.mili.⁊ idē videť tenere Bald.in.l.ita no/
bis pudor.C.de adulte.licet ibi loquatur in alijs terminis: vt.ī.in
78 iij.additione.¶ Caue tñ qꝛ alibi habes fortem text. † qd̄ iura li/
mitatoria dicuntur correctoria in.l.fi.in verbo corrigentes.C.de
repu.ergo nō deberet esse licita extensio sicut nec in correctorijs
nisi dicas qd̄ largo modo dicať corrigere tñ est violentia ad illuȝ
tex.¶ Secundo limita supradictam reg.fm Bar. qñ essemus in
materia exorbitanti: sed pia aut fauorabili: tunc licita est exten/
sio ex identitate rationis vt hac glo.nostra iuncto tex.et glo.in.l.
illud.in fi.C.de sacrosan.eccle.cum cōcordantijs hic traditis per
do.Alex.qui etiam ponit ad hoc duas limitationes. Adde vltra
eum illud qd̄ notabiliter consuluit Pau.de ca.in cōsi.xxiij.qd̄ in
79 cipit viso puncto in.ij.col. † ꝙ statutum ciuitatis Brixie dispo/
nens qd̄ potestas possit cōmittere causam appellationis a senten
tia diffinitiua fuit inductū ob vtilitatē publicam ne Brixienses
haberent necesse ire Venetias pro impetrando iudice appella/
tionis.extenditur etiā ad appellationem interpositam a sentētia
interlocutoria. ⁊ statutū ideo expressit de appellatione a sentētia
diffinitiua.qꝛ super ea poterat plus dubitari tamē idem etiā est
in appellatione ab interlocutoria cum illud statutū vt dixi sit in
ductum ad publicā vtilitatē per ea que vult Bar.hic. Et ponde
ra quod ibi est vtilitas publica secundario prout etiam est hic in
dote.vt superius dixi.facit bene vltra Bar.l.hoc modo.in fi.ff.de
80 condi.⁊ demō. † Nā si esset.vtilitas publica principaliter indubi/
tanter fieret extensio fm Bar.in.l.ij.§.exercitum.ff.de infa.⁊ no/
tabiliter Bart.in.l.quemadmodū.circa mediū.C.de agri.⁊ censi.
81 lib.xj.¶ †Tertio vltra Barto.limita qñ constitutio exorbitans
fundatur super aliqua qualitate.tunc extenditur ad oēs existen/
tes sub illa qualitate.licet habeant ex aliquo accidenti diuersa no
mina.ita notat domi.Abb.in.c.ij.in.ij.notabili per illum text.de
postul.nam monachi ⁊ canonici habent diuersa noīa: ⁊ tñ canon
loquens de monachis ⁊ fundans se super religione: et sic sub ista
qualitate extenditur etiam ad canonicos regulares.qꝛ etiam ipsi
82 sunt religiose persone.¶ †Quarto limita qd̄ in exorbitantibus
licita est extensio de stricta significatione vocabuli ad latam.l.fi/
lium habeo.ff.ad macedo.⁊ cle.j.in verbo eligatur cum glo.⁊ ibi
Io.an.⁊ alij.de elect.⁊ glo.in auť.vt hi q obli.se perhi.ha.res mi.
in prin.ī vbo ad curationē.⁊ ibidē Ang.ad hō notat.coll.vj/Aduer
te tamen pro limitatione predictorum ad duo.primo qd̄ ex iden/
titate rōnis non debet extendi casus qui valde innititur equitati
contra regulas iuris fm Io.an.in.c.ij.vt lit.pen.in.vj.quem re/
fert ⁊ simpliciter sequitur do.Abb.in.c.proposuisti.in pe.colū.de
proba.Sed caue: qꝛ iste tex. noster valde innititur equitati con/
tra regulas iuris. ⁊ tñ extenditur ex identitate eiusdem equitatis.
83 scdm̄ istam glo.in.j.⁊ in vlti.q. † Scdo adde qd̄ qñ pluries expri/
mitur idem verbū a lege: nō videť velle qd̄ fiat extensio ad alium
quā nominatum in.l.licet materia de sui natura esset proportio/
nabilis alijs.gl.est notabilis.in cle.j.in verbo diocesanis. de iure
patro.quā ita notat Gemini.in.c.duobus.in.x.col.de rescrip.in
vj.vbi per istud tenet ꝙ cū ille tex. pluries faciat mentionē de or/
dinario collatore non debet extendi ad collatorem delegatum.
84 ¶ †Ultimo inquantum Bar.hic tenet quod iura loquētia cum
taxatiua tñ in duobus casib⁹ possunt extēdi.primo per alias.ll.
vt in tribus iuribus allegatis per eum.scdo qñ sumus in materia
pia aut fauorabili: tunc potest fieri extēsio per hominem ex iden/
titate rōnis per gl.notabilem in.l.illud. in fi.C.de sacrosan.eccle.
adde qd̄ idē tenet Bar.in.l.serui noīe.ff.de v suca. Pau.de cast et
Alex.in.l.si mora.s.eo.d.Abb.in.c.cū dilecto.in.ij. col.de confir.
vti.vel inuti.⁊ in.c.inter alia.in.vj.colum.de immunita.eccle. vbi
addit tex.in.c.qm̄ frequenter.in prin.iuncta glo vt lit.nō cōtesta.
et ibi etiam do.Abb.in.iij.colū.ad hec notat illum tex.ego soleo
ad hoc allegare text.pro valde notabili.in.l.j.§.j.ff.si mēi.fal.mo.
dixe.⁊ dicit Bal.in.l.nullus.C.ad.l.iul.maie.quod dictio taxati/
85 ua excludit solummodo dissimilia.¶ †Secundo adde quod sta/
tutum permittens opponi aliquas exceptiones tantū: et sic cum
taxatiua: non impedit quin etiā similes possint opponi fm An/
gel.in.l.sciendum.ff.de euict.⁊ in.l.si hominem.§.in edilitijs.per
illum tex.alias est sub.l.si tamen.ff.de edil.edic.Ange.in.l.ita no
bis pudor.C.de adult.⁊ in l.paulus.§.j.ff.de vsuris.⁊ in.l.si debi/
tor.ff.qui potio.in pig.ha.quod adde his que dixi.s.in.j.limita/
86 tione Bar.¶ †Contrarium tamen tenet Bal.in decisione ⁊ ra/
tione decidēdi in.d.l.ita nobis pudor.vbi tenet quod si statutum
disponat quod qñ petitur exequutio instrumenti non possit op/
poni exceptio nisi talis ⁊ talis quod non poterit fieri extensio ad
aliam exceptionem similem.⁊ subdit bonum verbum in practica
quod ita obseruat consuetudo. Notus quia qñ statutum admit/
tit aliquas exceptiones taxatiue: non potest fieri extēsio ad alias
quamuis similes: per.l.ij.cum glos.C.de patri.qui fi.distrax. Dy.
87 in regula.in argumentū.de reg.iur.in.vj.¶ †Secundo quia ta/
xatiua de sui natura excludit omnia que non reperiuntur inclusa
per tex.notabilem in.l.qui aliena.§.liberos.ff. de neg.gest. Sed
caue dum Bal.se fundat in illa.l.ij.cum glos.C.de patri.qui fi di/
strax.illa loquitur in odiosis: ideo ibi non fit extēsio: vt hic per
88 Bart.¶ †Tertio adde quod si aliquis sit electus rector vel offi/
cialis alicuius ciuitatis cum hoc qd̄ possit syndicari de furtis ⁊
baratarijs tantum: non obstante illa taxatiua poterit etiā syndi/
cari de delictis culpa leuissima cōmissis: alias daretur materia
delinquendi contra.l.cōuenire.ff.de pac.do.fm Ang.in.l.si mo/
ra per illum tex.in verbo duntaxat.s.eo.tamē Imo.⁊ latius.d.
89 Alex.ibi illud reprobāt. ¶ †Quarto adde illud quod fortius ⁊
singulariter tenet Barto.in.l.iij.§.cum titio.ff.de adi.lega.qd̄ si
vnum statutum pro maleficio: puta pro vulnere imponit penam
mille librarum.⁊ aliud statutū pro eodē maleficio ponit penam
librarum quingentarum tantum.tamē erit pena mille librarum:
quia per dictionē tantum nō videtur corrigere primū statutum:
qd̄ valde no.si est verum: ⁊ sequitur simpliciter Io.de imol.in.l.si
vero.§.de viro.ī.eo. Pe.de ancha.in cōmento.c.canonū statuta.
de consti.in.viij.col.in.xiiij.q.⁊ videtur sequi.d.Alex.hic.licet di
cat videnda esse que habentur in.c.que inter alia.de immu.eccle.
sequitur etiam do.Alex.in.l.j.C.de bo.pos.cōtra tab./Sed aduerte
licet in practica difficile esset obtinere contrariū ex quo nō habe/
mus cōtradicentē. Ego semper dubitaui de ista deci.Bar.⁊ pu/
to qd̄ nō sit vera qꝛ isto modo intelligendo scdm̄ statutū esset fru/
stratoriū: ⁊ nihil operareť: qd̄ est absurdū: qꝛ statuta semp debent
sic intelligi vt aliquid operentur fm Bar.in.l.iiij.§.pretor ait.ff.
de dam.

dedam.infec.ꝛ in.l.ij.cū similibus.ff.de vsuca.statutū enim debet
90 taliter intelligi ꝙ nō seruiat de vēto ſm Ang.in cōsi.lxij.qđ in-
cipit.titius de florentia habens vxorē florentinā:imo qñ statutū
91 in sensu directo†nihil operaē:tūc vt nō sit frustratoriū sumiē ar-
gumentū a cōtrario sensu etiā ad correctionē iuris cōis:vñ statu-
tum florentie disponens qđ non existentibus masculis filie femi-
ne succedant patri qꝛ in sensu directo nihil operareē:sumiē argu-
mentū a cōtrario sensu qđ existentibus filijs masculis filie femine
nō succedant patri.ꝛ sic corrigiē.l.maximū vitiū.C.de libe.prete.
ſm Cy.ꝛ Bal.in.l.cōuenticulam.C.de epis.ꝛ cle. Imo.ꝛ Moder.
maxime do.Alex.in.l.si cū doté.in prin.§.eo.ꝛ dixi de hoc.in.l.j.
92 in prin.ff.de offi.eius cui man.est iurisd.†Preterea dictiones ta-
xatiue nunꝙ̄ excludunt qñ resultat absurdus intellectus: ita no-
tant Bal.ꝛ Ang.in.l.cū notissimi.in prin.in.ij.col.per illum tex.
93 cū glo.in verbo solis.C.de prescri.xxx.an. ¶ †Ultimo inquantū
Bar.tꝫ qđ in odiosis dictiones taxatiue nō extēdunē ex identita-
te rōnis per.l.ij.cum gl.C.de pa.qui fi.distrax.ꝛ reg.odia.de reg.
iur.in.vj.Idē tenet Bar.in.d.l.serui noīe.ff.de vsucapio.Bal.in
d.l.ij.C.de pa.qui fi.dist.lꝫ oēs ita transeant.In contrarium pon
dero gl.singularē iuncto tex.in.l fi.C.de reuo.dona.vbi tex.mul-
tum taxatiue loquiē.Et dicit ex his etenim tantūmodo causis.et
tamen glo.ibi in verbo voluerit extendit ad aliū casum licet ma-
teria videatur odiosa.ꝛ illam glo.sequitur ibi Cyn.ꝛ Sali.ibi ad
hoc eam notat et reputat singularem. Nisi dicas qđ ibi sit maior
94 ratio. ¶ †Scđo in cōtrariū videē facere fortis text.in.c.j.§.por-
ro.in versi.sed qꝛ natura:que fue.prima cā bñfi.amit.vbi in priua
tione feudi.et sic in materia odiosa dicit ibi tex.qđ iudex.ꝛ sic ho-
mo pōt facere extensionē de similibus causis.et ibidē Bal.notat
ibi esse tex.meliorē de iure:qđ in penalibus statutis ꝛ consuetudi
ibus ꝓcediē de similibus ad similia.ꝛ licet do.Alex.in.l.cū mu
lier.in.j.col.ſ.eo.dicat qđ ideo ibi in penalibus.ꝛ sic in odiosis fit
extensio ex identitate rōnis:qꝛ ibi solū tractaē de priuatione vti-
lis dñij qđ habet feudatarius.sed tru pba est:per tex.no.in.l.ij.C.
95 de fun.patri.lib.xj.per quē tex.†Bar.ibi in fi.singulariter notat
qđ sicut directū dñium nō pōt auferri per rescriptū principis si-
ne causa:ita nec vtile qđ habet vasallus vel emphyteota qđ ppe-
tuo nota.et est ratio qꝛ vtile dñium est effectus directi dñij indu-
cti de iuregentiū ſm Bal.in extrauagāti qui sint rebel.in verbo
rebel.in.v.col.Aret.in.l.j.in prin.in.xiij.col.ff.de acq.pos Et il-
lud dictum Bar.sequitur do.Alex.in cōsi.ij.v.vol.qđ incipit ex
his que in themate narrantur.ꝛ notabi.Pau.de ca.in ꝯsi.clviij.
96 qđ incipit viso ꝛ examinato puncto supradicto ad finē.† Tamen
ad illum tert.in.d.§.porro.in versi.sed quia natura potes dicere
qđ ibi tex.non loquitur cum dictione taxatiua tantum.et sic non
est cōtra Bar.hic. ¶ An autem ꝛ qñ in penalibus licita sit exten
sio dixi plene accumulando in.l.cum quidam.ff.de lib.ꝛ postbu.
¶ Ultra Bar.ꝛ scribentes adde qđ dictio tm̄ et similes taxatiue
non excludunt ea que veniunt de cōsuetudine:vñ dicit Ludo.ro.
in.l.ij.§.iurari.ff.de iureiurā.se de facto consuluisse et obtinuisse
97 qđ†si fuit mandatum alicui qđ caperet mutuo centum tantum.et
ille accepit centū mutuo sed sub vsuris:non dicitur excessisse man
datum : cum videatur fecisse id qđ est de natura talis contractus
cū ista sit quedā cōsuetudo qđ mercatores isto modo mutuēt sub
vsuris:nihil tm̄ in specie ad hoc allegat:tu allega pro eo illud qđ
signāter notat Bar.in.l.viros.per illū tex.C.de diuersis offi.lib.
98 xij.vbi per illū tex.no.Bar.†ꝙ si statutū dicit qđ scholares con-
ueniantur sub epo tm̄.ꝛ tamē de cōsuetudine etiā scholares soliti
sint conueniri sub dño rectore:qđ per illud statutū cū illa taxati-
ua tm̄ nō intelligiē tolli iurisditio que ex cōsuetudine cōpetit re-
ctori:secus si competeret de iure cōi per no.in.c.j.de consti.in.vj.
¶ Glos.fi.in verbo nō sufficere diuidiē in quatuor partes.nā re-
mouet tria contraria.et postea rñdet tacite qōni. Scđa ibi hodie
vero.Tertia ibi.Itē dic facultates. Quarta ꝛ vltima est ibi.et tm̄
cū temperamēto. Et.ij.oppositio gl.vadit cōtra sol.quā glo.de-
dit ad primā oppositionē vt declarat Bart.in scđa oppositione.
Item illā quartam partē vbi glo.ponit tacitā.q.expedit Bar.in
viij.q.vltime partis. ¶ In prima parte:glo.intelligit istum tex.
in verbo non sufficere.s.si prius satisfiat alijs creditoribus mariti
tunc bona mariti nō sufficiūt creditoribus mariti ꝛ mulieri:suffi-
ciunt tamen mulieri soli:alias vanum ꝛ elusorium esset consilium
istius legis:cum sit inanis actio quā excludit inopia debitoris vt
iuribus hic per Bar.allegatis. Et istū intellectū sequunē Bart.
et alij oēs indifferenter:nec aliud videē posse dici:sed iste cōis in-
tellectus cum dicta subauditione ad tert.pro certo videē violare
ipsum tex.presertim cū in eo nō fiat mentio aliqua de alijs credi-
toribus:sed solum de muliere.ꝛ tex.fuisset diminutus omittendo
99 illud in quo cōsistit substantia istius decisionis.† preterea perso-
na regulariter extrinsecus non subintelligiē:vt.l.ita quis.§.chry
sogonus.ff.de verbo.obli.vnde videtur qđ in isto tex.debeat fieri
vis in verbo non sufficere:qꝛ si bona mariti indistincte.et sic vni-
graliter non sufficiunt:qꝛ in aliquo sint diminuta pōt mulier cō-
stante matrimonio agere ad repetitionem dotis:ꝛ tunc cōsilium
istius legis nō erit elusorium : qñ ergo pōt stare integre satisfieri
mulieri de mente istius text.est qđ mulier constante matrimonio
non potest agere ad repetitionē dotis:eo qꝛ ista lex est prima que
venit ad derogationem regule que hꝫ qđ constante matrimonio
non est nata actio de dote.d.l.sed si alia.in fi.ergo vt minus dero-
get predicte regule dꝫ intelligi:vt dixi.tñ in hoc nō videē multū
insistendum cum huic.l.in hoc sit derogatum hodie per.§.illud.
in aut.de equa.do.de quo statim dicā.in seq.parte gl. ¶ In scđa
100 parte glo.ibi hodie vero.tenet gl.†ꝙ hec lex.et.l.vbi adhuc ho-
die sint correcte per.§.illud.in aut.de equa.do.idē tenet gl.i.d.l.
vbi adhuc.ꝛ sequiē Iaco.de are.idē tꝫ Bar.in effectu hic.Et ista
est magis cōis opinio.ꝛ dicit do.Alexan.qđ in practica non esset
101 recedendum ab ista cōi opinione.†qꝛ in dubijs fauendū est doti-
bus.idem ante eū dicit Io.de imo.hic qđ ista est cōis opinio.ꝛ in
practica esset difficile obtinere cōtrariū.cū in dubio fauēdum sit
dotibus.l.j.§.eo.ꝛ.l.in ambiguis.ff.de iur.do.Alibi tñ gl.in.d.§.
illud.in.ij.sol.tenet quod ille tex.intelligatur ſm istum.et.d.l.vbi
adhuc.ꝛ hoc modo nō corrigant.Istam tenēt Dy.Io.de imol.et
Ludo.ro.hic.ꝛ dicit do.Alex.qđ ista opinio videē sibi in puncto
iuris sustētabilis.ꝛ erit sensus illius.§.illud.quod viro inchoāte
male vti substātia sua:ita qđ eius facultates non sufficiant ad ex-
actionem dotis.ꝛ ad solutionē eris alieni.ꝛ sic creditor:tunc dos
possit repeti cōstante matrimonio ꝛ nō aliter.ꝛ ita etiā intelliga-
tur.d.l.vbi adhuc.ꝛ sic vnū ius intelligaē ſm aliud et ita videreē
tenendū vt iura iuribus cōcordentur.l.vnica.in fi.C.de inoffi.do.
Item vt euitetur legū correctio.l.precipimus.in fi.cum vulgari-
bus.C.de appel. Bar.vero.in.iij.oppositione cōsiderat tria iu-
ra que loquunē ſm eū in diuersis casibus.ꝛ per vnū non derogaē
alteri sed addiē plenius ꝓuidendo.nā mulieri cōstante matrimo
nio plene prouideē per ius ffor.ꝛ sic per istā.l.plenius per ius.C.
ꝛ sic per.l.vbi adhuc.plenissime per ius autenticor.ꝛ sic per.d.§.
illud.declarando vt hic per eū. Istam opinionē Bar.sequuntur
Ang.ꝛ Paul.de ca.hic eā etiā referunt ꝛ sequuntur simpliciter
cano.ꝑsertim do.Abb.in.c.per vestras.in.iij.col.de do.inter vir.
ꝛ vxo.ꝛ Ang.in.d.§.illud. ¶ Tu aduerte qđ Bar.videē seipsuꝫ
confundere ꝛ implicare quādam contrarietatem inquātum vult
102 qđ ista tria iura†scꝫ ista.l.ꝛ.d.l.vbi adhuc.et.d.§.illud ita se ha-
bent adinuicē qđ vnū non derogat alteri.sed loquunē in diuersis
terminis:ꝛtñ concludit qđ per.d.§.illud.hodie quamprimū ma-
ritus incipit male vti substātia sua.Quis adhuc sit diues.ꝛ pos-
sit satisfacere creditoribus ꝛ mulieri etiā seruata ꝯditione status
nobilitatis sue possit mulier cōstante matrimonio repetere dotē
suāꝫ:ergo vult in effectu qđ per.d.§.illud.corrigaē hodie ista lex.
et.l.vbi adhuc.ꝓut etiā tenuit gl.hic ꝛ ibi. Nisi diceres qđ Bart.
intellexerit qđ mulier habeat electionē istor trium iuriū.ꝛ sic istorū
triū remedior:vel intentandi remediū istius.l.ꝛ sic expectare qđ
maritus sit in tanta paupertate ꝙ eius facultates non sufficiant
103 ad dotis exactionem.†Uel non differre tantū sed agere quāuis
bona mariti sufficiant et doti et creditoribus per.d.l.vbi adhuc.
Uel intentare remedium.d.§.illud.dato qđ maritus sit bene sol-
uendo:sed incipit male vti substantia sua.Et isto modo vnuꝫ ius
non corrigit aliud:sed loquunē in diuersis:ista debuit esse mens
ꝛ intētio Bar. Sed caue qꝛ tex.in.d.§.illud.dicit imputari mulie-
ri ꝛ eā esse in culpa cur non egit mox viro male incipiente vti sub-
stantia sua.ergo non est verū qđ sit in eius electione intentare re-
medium istius.l.vel.d.l.vbi adhuc:qꝛ tūc nō possit sibi imputari
nec dicereē in culpa si faceret illud qđ lege permittente cōceditur
104 l.grachus.cū vulgaribus.C.de adult.†Preterea mulier etiā in
tpe nō pōt facere cōditionē dotis sue deteriorē.l.de die.ꝛ.l.attili
cinus.ff.de pac.dota.Bar.hic.in.vj.q.prime partis:nisi diceres
qđ illa iura loquunē in casu certo:hic sumus in dubio. Item non
videē verū illud qđ dicit Bart.qđ iste tres.ll.loquanē in diuersis
terminis imo in eisdem quātū ad principale propositū.scꝫ quo
tpe possit dos exigi ꝓpter inopiā mariti lꝫ diuersimode decidāt.
105 ¶ †Scđo principaliter inquantū Bar.intelligit.d.l.vbi adhuc
qđ ibi bona mariti sufficiebant ꝛ doti ꝛ creditoribus sed qꝛ mari
tus erat ꝑsona nobilis attenta qualitate persone oportebat eum
oīa expēdere.ꝛ sic mulier patereē multas necessitates lꝫ iste intel-
lectus possit in se videri verus tñ expresse diuinat ad il.ū tex.imo
fortius confundiē dupl'r per illū text.primo.in ver.creditoribus
qui formaliter dicit creditoribus mariti ꝯ cuꝫ ꝛ eius res:si quas
forte postea acquisierit integra iura sua habētibus. pondera illa
verba si quas postea acqsierit.ergo tpe actionis dotis bona mari
ti nō sufficiebāt creditoribus vt dicit Bar.nisi de nouo acqrereē.
¶ Scđo ille text.inquantū vult qđ mulier etiā tunc possit agere
hypothecaria cōtra extraneos possessores scđm intellectū Bart.
106 hodie nō ꝓcederet qꝛ corrigeretur per iura autenticor.†qꝛ ho-
die nō pōt agi cōtra extraneos possessores nisi prius excusso ꝑn-

cipali debitore et reperto eo non esse soluendo.§.sed neqꝫ.in auth. de fideiuss.ꝛ auth.hoc ita.C.de pigno.sed scḋm intellectū Bar.maritus:ꝛ sic principalis debitor reperiretur soluēdo ꝛ doti ꝛ creditoribus ergo extranei possessores non possent conueniri dito qḋ scḋm notabilitatē mariti omnia postea essent expendenda est bene verū qḋ iure.C.illud adhuc nō erat inuentū ergo debemus intelligere illam.l.vbi adhuc:in quibus hodie nō corrigat̃ per iura autenticorū vnde tene opinionē huius gl.et.d.l.vbi adhuc cōiter approbate qḋ per.d.§.illud.sit derogatum huic.l.ꝛ.l.vbi adhuc. Nec ob.si diceretur qḋ ita tenēdo istud esset ad damnū mulieris: qꝛ isto modo citius inciperet currere tēpus prescriptionis contra

107 dotē quā si expectaretur tps huius.l.† cū prescriptio ꝯtra dotē incipiat ex tpe quo pōt ad dotem agi.l.cū notissimi.§.illud.C.de prescrip.xxx.ann.ꝛ.l.in rebus.§.illud.C.ḋ iure do.rn̄de qḋ istud interesse anterioris prescriptionis vel longioris vite non est habendū in consideratione.vt est glo.ordi.quā Bart.ibi reputat tenendā menti.i.l.qui bis idē.ff.de ver.obli.ꝛ pro ea Bart.allegat tex.in.l.pater qui castrēse.§.fi.ff.ḋ castrē.pecu.vbi Bart.dicit qḋ illum.§.didicit a Pe.de bella.in quadam disputatione.qḋ tamē an sit verū ꝛ quomodo ꝓcedat plene disputaui i.d.l.qui bis idē. ibi videas.¶ Ultra glossas Bar.quarto opponit cōtra istū tex. de.l.si cū dotē.§.si vero dotē.s.eo.ꝛ dupliciter rn̄det vt hic p eū. Adde qḋ primā sol.sequitur Bald.in auth.qḋ locum.in.v.q.C.de col.ꝛ simpliciter do.Alex.hic(sed ista.i.sol.nō est bona.ꝛ eā reprobat Raph.cu.per fundamentū proprium Bar.qḋ militat cōtra

108 eū.†qꝛ plus iuris dꝫ habere mulier qn̄ maritus īmediate dissipat ipsam dotē seu res dotales quā qn̄ dissipat bona ꝓpria ipsi⁹ mariti.l.etiā.§.lꝫ.s.eod.ergo multofortius mulier deberet posse repetere dotē qn̄ maritus eā dissipat prout loquit̃.d.§.si vero dotem quā qn̄ dissipat sua propria bona prout loquit̃ tex.hic.Confirmo vltra eū qꝛ magis fauetur ei qui tractat de repetitione rei sue ꝓprie ꝗ̄ qn̄ tractat de repetitione rei aliene sibi debite:v.l.videam⁹.ij.in prin.iuncto.§.si actionē.ff.ḋ vsu.facit qḋ dicit Bar. i.l.si mora.in.iij.oppositione.s.eo.allegādo.l.vēditor.ij.in versi. quēadmodū.ff.de here.vel act.ven.Preterea ꝟm Bal.sequestratio dotis hꝫ locū etiā qn̄vir bona sua dissipat ꝛ nō dotē:vt est tex.

109 in.c.per vestras.†de dona.inter vi.ꝛ vxo.Pro secūda solutione Bart.qḋ ibi loquatur qn̄ mulier erat furiosa:ideo nō fit ibi restitutio dotis:sed sequestratur penes tertiū.Adde facere tex.ibi et alterius expectantibus sanitatē.Secūdo videt̃ facere:qꝛ ille.§.si vero dotē videt̃ cōtinuare candē materiā cum.§.precedēti qui loquitur de vxore furiosa.ꝛ Bart.ibi illū legit pro versiculo simul cū.§.precedēti.Tertio bene facit:qꝛ de natura aduersatiue si ve-

110 ro:sibi posite:est:vt per eā videatur repetita qualitas precedentium:vt notabiliter tenet Bal.in.l.oēs populi.ff.de iusti.ꝛ iur.in xv.col.in versi.modo quero vtrū statutū trahatur ad aliud p gl. in.§.item lapilli.insti.de re.diui.sequitur ꝛ cōmendat do.Alexā. dicens alibi nō reperiri in.l.filius a patre.in prin.in xij.col.ff.de libe.ꝛ posthu.Quarto ꝓbatur per versiculum.Itē pater furiosi qui immediate sequit̃:cū dictio itē sit repetitiua qualitatis precedentis ꝟm Bart.in.l.in repetēdis.ff.de lega.iij.Ista scḋa solutio Bar.sic quadrupliciter corroborata nō videtur tenēda:qꝛ cōtra eā fortiter facit:quod qn̄ mulier est furiosa pater eius vel curator possunt petere qḋ eis restituat̃ dos:vt est tex.clarus.in.d.ver.itē pater furiose.si ergo dos dꝫ restitui patri aut curatori mulieris furiose:vt ibi est tex ergo sequestratio non fieret penes tertiū.nisi diceres qḋ vtrūqꝫ remediū concurrat:vt Bar.refert quosdā dicere:quos tn̄ non videt̃ sequi.Omissis solutionibus Bart.vltra scribentes potes tertio rn̄dere ꝛ plane qḋ ille tex.in.§.si vero dotem.loquitur qn̄ maritus incepit dissipare dotem:vnde fit sequestratio dotis vt ibi:tn̄ ibi p hoc nō cōstabat euidētissime facultates mariti non sufficere ad dotis exactionem.ideo non fit exactio dotis vt hic.¶ In quinta oppositione Bart.male dicit nec pōt

111 saluari vt dixi in textualibus.¶†In vltima parte glo.ibi vt tamen cum temperamento:habes ꝙ petitio dotis quam facit vxor constante matrimonio ꝓpter inopiam mariti in casu istius.l.ꝛ similiū nō hꝫ effectū solide exactionis:cum maritus habeat beneficium ne teneatur vltra quā facere possit deducto ne egeat:idē videtur sentire gl.in.l.vbi adhuc.in glo.i.C.de iur.do.lꝫ doc.eā non ponderent ꝟm do.Alex.hic(sed cōtrariū tenet gl.cōiter approbata in.d.l.vbi adhuc in gl.antepe.in ver.ad sustentationē q̄ tꝫ p exigatur insolidū:cū vir nō possit egere cū sit alēdus ab vxore.et sequuntur Cy.ꝛ Bal.ibi Ray.Imo.Pau.de ca.ꝛ Ludo.ro.hic.ꝛ Bald.in.l.si quis crediderit.ff.de pac.¶ Pro ista cōi opinione bene facit qꝛ istud beneficiū cōpetit marito soluto matrimonio ne cōtra receptā reuerentiā maritus cogat̃ mēdicare:vt est ter.in.l. alia.§.fi.s.eo.secus cōstante matrimonio:qꝛ tūc ipsa dos restituta cōstante matrimonio dꝫ adhuc deseruire oneribus matrimonij sicut anteꝗ̄ esset restituta:vt est text.in.d.l.vbi adhuc.Itē sol. ma.maritus nō est alendus ab vxore.ideo habet dictū beneficiū.

secus qn̄ repetitur cōstante matrimonio vt ꝓdixi.ꝛ sic nō ob.si di-

112 ceretur qḋ paria sunt vel † qḋ dos exigatur cōstante matrimonio propter inopiam mariti vel qḋ repetatur per dissolutionē matrimonij:vt dixi in tex.ꝛ.d.l.adhuc.ꝛ.l.in reb⁹.§.oīs.C.de iur.do.qꝛ ratio diuersitatis est in promptu.in ꝓposito nr̄o:vt ꝓdixi.Bar. hic.in.viij.q.vltime partis vbi examinat istā gl.cōcordat predictas gl.distinguēdo inter actionē realem ꝛ personalē.ꝛ si bn̄ consideras assignat duas rationes diuersitatis.Una militat in ipso iudicio principali pendente.Alia militat considerato in futurū preiudicio:qḋ posset postea generari qn̄ solutū erit ipsum matri-

113 moniū.¶†Unde distinguit Bar.qꝛ aut mulier agit hypothecaria.ꝛ sic actione reali cōtra maritū:ꝛ tūc qꝛ cōuenitur tanꝗ̄ quilibet extraneus possessor:iuxta.l.si fundus.§.in vēditione non hꝫ istud beneficiū p tex.in.l.nesennius.§.fundū.ff.de re iudi.Ista est prima ratio diuersitatis.ꝛ ita procedit gl.antepe.in.d.l.vbi adhuc que dicit hoc casu.s.ibi posito qḋ qn̄ agitur hypothecaria. ¶ Secus qn̄ mulier agit actione personali de dote cōtra maritū ꝛ petit tot de bonis mariti sibi dari insolutū:ꝛ tunc qꝛ cōuenitur vt maritus bn̄ hꝫ istud beneficiū:vt hac glos.ꝛ.l.si filio scḋa.j.eo. ¶ Scḋa rō diuersitatis est ꝟm eū.ꝛ ista videtur obscurior.qꝛ isto scḋo casu qn̄ maritus cōuenit̃ actione personali:quāuis non possit agere cū sit alendus ab vxore:tn̄ ista exactio que nūc fit:potest postea in futurū sibi nocere sol.mat.qꝛ interim dabitur ei insolutum de bonis mariti ꝛ mulier efficietur dn̄a:vnde si postea possessio ipsoꝝ bonoꝝ perueniret ad maritū certe vxor solu.ma.habebit actionē in rem contra maritum tanꝗ̄ contra extraneū possessorem.ꝛ sic insolidū:ergo in isto primo iudicio actionis personalis poterit maritus opponere istam exceptionem ne exigatur vltra quam facere possit.qua omissa sol.ma.nō esset postea sibi con-

114 sultum:ꝛ sic in futurū fieret sibi preiudicium.¶†Et sic vult notabiliter Bart.si bene aduertis qḋ omnis exceptio que nō posset opponi solu.matr.poterit opponi in casu istius.l.qꝛ alias postea nō esset cōsultū marito.ista est intentio Bart.secus est in cōuento hypothecaria vel actione in rem qui totū soluit qꝛ ei est bene consultum solu.ma.nam offerendo vxor id qḋ ei debet cū effectu habita rōne ne egeat recuperabit hypothecā suā:ideo ante nō excipit.¶ Idem qḋ qn̄ maritus sol.mat.conuenitur actione reali qḋ nō habeat istud beneficiū tenet etiam Bar.in.l.maritū.s.eo.vbi etiam refert ꝛ sequit̃ Guil.de cu.in.l.qḋ nomine.ff.de cōdi.inde. quam Bar̃.etiā hic allegat.Idē tenet Jo.de imo.in.d.l.si filio.ij.

115 j.co.¶†Istam distinctionē Bar.reprobant Jo.de imo.sibi contrarius Rapha.cu.Ludo.ro.ꝛ do.Alexā.hic qꝛ etiā qn̄ maritus conuenitur actione personali videt̃ qḋ nō habeat dictū beneficiū ex quo de dote restituta debet ali.ꝛ sic nō potest egere:vt dicit gl.

116 antepen.in.d.l.vbi adhuc.¶†Scḋo ꝛ melius qꝛ restitutio dotis facta cōstante matrimonio quacunqꝫ actione fuerit actū siue reali siue personali:nō pōt postea in futurū in aliquo ꝓiudicare marito quin sol.mat.saluū sibi remaneat dictum beneficiū ne exigatur vltra quā possit.ꝛ oīa priuilegia ac si dos nō fuisset constante matrimonio restituta.ita est text.planus in.d.l.vbi adhuc.ad fin.et istud tollit ea que in oppositū dicit Bar.¶ Tertio ꝛ adhuc fortius facit ꝟm Raph.cu.qꝛ illud qḋ retineret̃ a marito de dote ꝓpter alimenta sua auocaretur postea ei ab alijs creditoribus.ꝛ sic

117 nō esset cōsultum nec doti mulieris nec marito.¶†Cōfirmo qꝛ in isto beneficio ne cōdemnetur maritus vltra quam facere possit nō deducitur es alienū:vt est tex.planus in.l.maritus facere posse.j.co.facit.l.si maritus in id qḋ facere pōt.j.cod.Et ista lex scḋm intellectum istius glo.fi.ꝛ cōem intelligitur qn̄ euidentissime constabat ex facultatibus mariti nō posse satisfieri:ꝛ creditoribus et doti ad istū tex.format̃ ista.q.p glo.Bar.ꝛ doc.ꝛ sic quo ad alios creditores nihil faceret quin ipsi possint auocare illud quod maritus retineret ne egeat.¶ Nec ob.tex.allegatus per Bar.in.d.l. nesennius.§.fundum.nam aperta est rn̄sio:qꝛ ibi donator tradendo rem donatario sine vlla deductione semel fuit liberatus ab illa obligatione priuilegiata qua tenebat̃ ex donatione.iuxta notata per glo.in auth.sacramenta puberū.C.si aduer.vendi.ꝛ per glo. in.l.ab emptione.ff.de pac.ꝛ.l.si fundū.in fi.ff.de rei vend.quia solutione eius qḋ debetur omnis tollit̃ obligatio:vt instit.qui.mo. tol.oblig.in prin.vn̄ si postea illa res ad donatorē peruenit:tunc teneri dicitur ex alia causa non priuilegiata tanꝗ̄ quilibet extraneus possessor:merito tunc nō gaudet beneficio donatoris:vt ibi est tex.sed in casu nostro siue maritus cōueniatur reali siue personali semp conuenitur ex eā veteri.s.ex eā dotis que nunꝗ̄ fuit ex-

118 tincta†qꝛ restitutio dotis que fit cōstante matrimonio nō est propria restitutio:sed est potius quedam sequestratio que fit in manibus vxoris:cū adhuc debeat deseruire oneribus matrimonij:vt dicit tex.in.d.l.vbi adhuc.ideo semp maritus hꝫ beneficiū ne exigatur vltra quā possit.ꝛ sic directo ꝯ Bar.ꝛ ista est vēitas.¶ Sed aduerte vlterius qḋ Jo.de imo.Lud.ro.ꝛ do.Alex.dicunt qꝛ inquantū Bar.hic tenet qḋ muliere agente rei vendi.sol.ma.maritus non

tus non hz dictum beneficium. ¶ Contrariū ſm eos tenet Bar. ſibi contrarius in.l.ſi filio.ij.per illū tex.j.eo.ꝛ ibi Ang. Pau.de ca.ꝛ Lud.ro.ꝛ idē Bart.etiam ſibi cōtrarius.in.d.l.neſennius.§. fundum.ꝛ ibi Ange.Jmo.ꝛ alij Bal.in.l.qd nomine.ff.de condi. indebi.ꝛ in.l.ſi quis crediderit.ff.de pac.Cy.ꝛ cōmuniter alij doc. in.d.l.vbi adhuc. ¶ Sed tu ingenue dic ꝙ Bar.nō eſt ſibi ꝯtrarius:ꝛ ſic qd Bar.in.d.l.ſi filio.ij.ꝛ in.d.l.neſennius.§.fundū non eſt in aliquo cōtrarius his q̄ tenuit hic in iſta.viij.qd vltime partis.ꝛ in.d.l.maritū.ſ.eo.put prefati doct.ꝛ.d.Alex.hic firmant. ſed in vtroqz loco Bart.recte loquitur ſi bene intelligatur prout certe loquit̄:eo qꝛ Bart.in.d.l.ſi filio.ij.ꝛ in.d.§.fundum.aperte loquitur qn̄ mulier ſolu.ma.agebat rei vendicatione contra maritum ex cauſa dotis nondum ſibi reſtitute quo caſu de iure cōmuni mulier non poterat agere rei vēdicatione:ſz ſolū de iure ſingu
119 lari ꝛ ſpeciali† quo dominiū rerū dotaliū ſoluto matri.ipſo iure per legē trāſit in mulierē ſine aliqua traditione.vt eſt tex.ad hoc bene notabi.in.l.in rebus.C.de iure do.ꝛ fuit noua cōſtitutio Juſtiniani:ideo tunc habet neceſſe facere cōmemorationem pcedētis matrimonij qd fuit vxor talis.qꝛ non facta tali cōmemoratione ſuccumberet:qꝛ de iure cōi dn̄ium non trāſit ſine traditione.l. traditionibus.C.de pac.ꝛ.l.ſi ager.C.de rei vend.vnde mulier de neceſſitate dicet qd fuit in matrimonio cū tali:qd eſt ſolutū ꝛ qd eo ſoluto dn̄ium rerū ſuarū dotaliū ipſo iure per legem tranſiuit in ipſam mulierē:quare cuz ipſa ſit domina ꝛ marit⁹ ea poſſideat ideo peto declarari ſe eſſe dominā:ꝛ maritū cōdemnari ad reſtitutionem:ꝛ ſic tunc maritus conuenitur vt maritus ꝛ non vt quilibet extraneus poſſeſſor:ꝛ ideo tunc habet beneficiū vt non teneat̄ vltra q̄ facere poſſit.ꝛ in iſtis terminis pprie loquit̄ Bar.in.d.l. ſi filio.ij.ꝛ in.d.§.fundū.ſed Bar.hic loquit̄ qn̄ dos erat reſtituta mulieri conſtante matrimonio:qꝛ facta fuit in ſolutū datio mulieri de bonis mariti:ꝛ ſic trāſlatū eſt dn̄ium in eam de iure cōmuni ſi poſtea poſſeſſio ipſarum rerum peruenit ad manus mariti mulier tunc ſoluto matrimonio aget de iure cōi rei vendicatione cōtra maritū tanq̄ contra quemlibet extraneuz poſſeſſorem rerum ſuarum:ꝛ ſic non conuenietur vt maritus nec ex cā dotis:ideo nō habebit tunc dictū beneficiū.ita proprie loquit̄ Bart.hic:ꝛ ita loquit.d.§.fundum.Et ſic ex iſtis habes cognoſcere quando maritus ſoluto matrimonio conuenitur a muliere rei vendicatione qn̄
120 dicatur cōueniri vt maritus.† ꝛ qn̄ vt quilibet extraneus poſſeſſor:qꝛ ſi conuenitur rei vendicatione de iure cōi dicitur conueniri vt extraneus poſſeſſor:prout loquitur Bar.hic.ꝛ tex.in.§.fundum.ſi vero conueniatur de iure ſingulari:tunc dicit̄ cōueniri vt maritus.ita loquitur Bart.in.d.l.ſi filio.ij.ꝛ in.d.§.ſi fundū.et iſta eſt veritas.ꝛ predicta bene nota:qꝛ nō ſic declarāt̄ a ſcribētibus.
121 ¶ †Extra gloſſ.Bar.in.j.q.j.partis notabiliter tractat qualiter probetur iſta negatiua:facultates non ſufficere ad dotis exactionem:ꝛ ſic qualiter probetur facultates alicuius ad debita nō ſufficere ꝛ dicit.d.Alex.qd iſtam deciſionē Bar.hic quotidie allegamus in practica.Bart.ergo cōcludit ꝙ debeat plene probari tot eſſe debita ꝛ credita p teſtes vel inſtr̄a.deinde aſſerere tot eſſe bona illi⁹ debitoris que non ſufficiūt ad debita qui vult dicere plura eſſe bona illud pbet per glo.nota.in.l.cū de lege.ff.de pba.vbi glo.ponit mirabilē modū pbandi iſtam negatiuam.Hoc modo dico tot bona eſſe in hereditate ꝛ non plura qui vult dicere cōtrarium pbet.ꝛ cū Bart.trāſit ſimpliciter Rapha.cu.hic.Pro illa glo.facit tex.in.l.ſi.§.licētia.ꝛ ibi Bar.ad hoc not.C.de iure deliber.vbi heres oſtendit inuentariū factū de bonis defuncti ꝛ dicit
122 tot bona eſſe in hereditate quot†ſunt ibi deſcripta ꝛ non plura:ſi creditores ꝛ legatarij volūt dicere plura bona eſſe in hereditate illud pbent.ꝛ ita etiā trāſeunt Bal.Ang.Sali.ꝛ pleriqz moder. in.d.§.licentia.ꝛ ibi dicit.d.Phi.corn.doctor peruſin⁹ ꝙ pter autoritatem Bar.ꝛ ſequaciū ſeruaret̄ in practica.qd no.qꝛ eſt bonū verbū ad praticam. Jllam gl.etiā ſequit̄ ſimpliciter Bart. in l.j.§.ſi vſuſfructus.circa fi.ff.ad leg.falci.Bal.ꝛ Sali.in.d.l.cū de lege.Ang.ꝛ Jmo.in.l.cū ex cā.ff.de re iud.Pau.de ca.in.l.maritus.j.eo.Lud.ro.in cōſi.lxxvj.inci.viſis dubijs prepoſiti thematis.in fi.do.Alex.in conſi.xlj.iij.volu.qd incip.viſo puncto ꝛ his que narrant̄ in eo.ad fi.ꝛ in cōſi.lxxj.iiij.vol.qd incip.cōſideratis his que narrantur in themate.in vlti.colum.Areti.in conſil.cxx.
123 inci.procedendo breuiter.†Adde in ſimili Barto.in.l.is poteſt. in pe.col.in ver.v.dicit glo.ff.de acqui.here.dū tradit modū probādi hanc negatiuā.ſ.quem non feciſſe teſtm̄.ſufficit ꝙ dicat ꝙ talis nullum fecit teſtm̄ qui vult dicere cōtrariū pbet:tn̄ Bart.ibi corrupte allegat glo.in.l.cū probatio.ff.de proba.debet allegare glo.in.d.l.cum de lege. ¶ Similem modū tradit Bar.in.l.conſiciunt̄.§.codicilli.in fi.ff.de iure codi.ad probandū tēpore conditi teſtamēti plures teſtes q̄ quinqz non fuiſſe repertos vel qꝛ fiebat in rure vel tpe peſtis. ¶ Aliū ſimilē modū ponit Bar.in rub.ff. de ope.no.nun.in vlti.col.in verſ.ſed quero an illa particula dum tradit modū pbande negatiue ꝙ ſtatutū non eſt plus q̄ illud qd

fuit productum cū concordantijs quas ibi dedi facit tex.in.l.ſi is
124 qui.ff.de teſta.†Et in ſimili Barto.in.l.decē.in prin.ff.d.v.obli. ſi volo pbare negatiuā.ſ.principalē debitorē nō eſſe ſoluendo vt poſſim agere cōtra fideiuſſorē.p auf.preſente.C.de fideiuſ.oſtendam eſtimū cōis ꝛ ſi fideiuſſor conuentus vult dicere illū plura bona habere probet.ī ſimili Ang.ꝛ Jmo.in.l.mutuū.§.j.ff.d acqrē. here.dum tradunt iſtū modū ad pbādū illā negatiuā nullos creditores eſſe in hereditate. ¶ Contrariū tenēt Jo.d Jmo.ꝛ Lud. ro.hic:poſt Jaco.butri.in.d.l.cū de lege.ꝛ in.d l.actor idez tenet Are.ſibi contrarius hic in .j.col.ad fi.ꝛ ſeq.ꝛ etiā in.x.col.idē etiā tenet.d.Alex.hic:ſibi contrarius q dicit ꝙ lz in practica non eſſet leuis autoritatis opinio bar.tn̄ in pūcto iuris putat eū non bene dixiſſe.idem dicit Pau.de ca.ſibi cōtrarius in.l.meuia.§.ſi.j.co.
125 Jmo.Rapha.cu.ꝛ.d.Alexā.in.d.l.decē.†Aret.in.l.in illa.in pe. col.ff.de verb.obli.ꝛ ibi dicit ꝙ vbi ageret̄ de non leui preiudicio non admitteret in practica dictum glo.in.d.l.cū de lege. ¶ Moti ſunt prefati doct.qꝛ pbatio debet de neceſſitate cōcludere.l.nō hoc.C.vnde legi.ꝛ.c.in preſentia de pba.ſed iſta aſſertio partis ꝙ
126 plura non ſint bona nō cōcludit de neceſſitate. ¶ †Ad idē dicit do.Alex.optime facere tex.in.d.l.decē.vbi non ſtatur dicto creditoris aſſerentis ꝙ bona principalis debitoris nō ſunt plura.niſi mittant̄ p iudicē nuntij q ſe informent ꝛ ei referāt.Ad idē Aret. hic:in.ij.col.ſubtiliter retorquet tex.in.d.l.cū de lege contra gloſ. ibi.nā ibi dicit tex.ꝙ pbatio quātitatis reruz incūbit heredi:ſed appellatione probationis nō venit aſſertio partis etiā iurata.l.eū qui in prin.ff.de iurein.Bal.in.c.j.§.cōuēticulas.d pace iura.fir.
127 ¶ †Ad idē Are.hic.in.x.col.allegat tex.quē reputat eſſe nouuz in materia.in.l.j.C.de Prio iudi.tu.eſt corruptum debet allegare tex.no.in.l.j.C.arbi.tu.vbi ad preiudiciū tutoris nō ſtat̄ aſſertio
128 ni teſtatoris de quātitate patrimonij. ¶ †Ad idez tex.in auſ.de iureiur.a mori.pſti.§.j.vbi eſt tex.ꝗclarus ꝙ etiā nō credit̄ teſtatori de aſſertione rerū ſuarū niſi iuret:cū tn̄ non agat̄ de fauore ſuo ſed heredū:ergo multomin⁹ hic credet̄ aſſertioni heredis vel creditoris q agit de cōmodo pprio ꝛ iſtū ſcdm tex.ad hoc etiam allegat idē.Are.hic:in.ij.col. ¶ Sed p certo iſti duo tex.allegati p Aret.parū faciunt ī propoſito:qꝛ aliud eſt dicere ꝙ preciſe ſtet̄ aſſertioni alicuius in preiudicium alterius ꝛ dic ꝙ non vt in illis iuribus Aliud eſt dicere an talis aſſertio negatiua que non videtur aliter poſſe bene pbari trāſferat onus pbandi in aduerſarium put eſt materia noſtra.ꝛ dicēdum eſt ꝙ ſic ꝛ ita loquitur gl.in.d. l.cū de lege.preterea illi duo tex.Are.loquunt̄ in aſſertione affir
129 matiua ꝛ nos in negatiua:ergo nō ſunt ad ppoſitū. ¶ †Ad tex. in.d.l.ſi.§.licentia.C.de iure delibe.reſpondent doc.ī locis preal. trib⁹ modis quos refert do.Alex.hic poſt Jmol.duos reprobat ꝛ tenet tertiā ſolu.quā dicit ſibi optime placere:ꝛ ergo pleni⁹ ponam qd ideo ibi ſtatur aſſertioni heredis ꝙ plura bona non ſunt in hereditate pter inuētarium quez ſolēniter cōfecerat heres de bonis defuncti ne al's preſumatur heres occultaſſe bona hereditaria:ꝛ ſic deliquiſſe pter qd pateretur penā qꝛ priuaretur falcidia.l.reſcriptum.ff.de his quib.vt indig.cū delictū in dubio non debeat preſumi.l.merito.ff.pro ſocio.ꝛ.l.moneor.C.de ſer.expor. et.l.ij.C.de peti.here.vnde talis preſumptio transfert onus pbā
130 di in aduerſariū.l.fine poſſidetis.C.de proba.† Et tantomagis cū in cōfectione inuentarij debent eſſe preſentes:aut legitime citati legatarij ꝛ creditores ꝛ duo.notarij:ꝛ ibi traditur.ꝛ.§.ſancimus.in auſ de here.ꝛ fal.col.j.ꝛ ita etiā reſpondet Ale.i.d.l.decē in.v.col.Aret.in.d.l.in illa.in pe.col. ¶ Ex predictis conclude ꝙ doctrina gloſ.in.d.l.cum de lege.eſt vera.ꝛ procedit quando preſumptio concurrit cum iſto ſic aſſerente prout proprie contingit in.d.l.ſi.§.licentia.in herede qui ſolenniter fecit inuentarium eſt preſumptio pro eo quod plura bona non ſunt in hereditate:tunc ſtatur eius aſſertioni quod plura bona non ſunt ꝛ creditores vel
131 legatarij †ſi volunt dicere plura eſſe bona illud probent.facit.l.ſi is qui.ff.de teſta.Et in iſtis terminis debet intelligi illa gloſ.patet qꝛ ad hoc allegat.d.l.ſi.§.licentia.ꝛ dictum glo.debet intelligi ſm legem quam allegat.ſm Bart.in.l.nō ſolum.§.ſi liberationis verba.ff.de lib.leg.ꝛ in.l.cū quidam.ff.de his qui.vt indig.Sali. in.l.ſi ex cautione.in.viij.col.de non nume.pecu.Jo.and.i.c.cū nūtius.de teſti.ꝛ pro hoc ſolo allegare glo.in.c.daibertū.in gloſ. ij.q.vij.ꝛ ita apparet aliquas ex deciſionibus.ſ.relatis nō eſſe paſſim veras. ¶ Succeſſiue opponitur cōtra iſtum text.qui vult ꝙ ad hoc vt mulier propter iopiam mariti poſſit conſtante matrimonio repetere dotē requiritur quod euidentiſſime conſtet fa
132 cultates mariti ad dotis exactionem non ſufficere:†ergo requiritur quod tranſeat in notorium:qꝛ euidentiſſime dicitur conſtare qn̄ eſt notoriū.vt eſt gloſ.in.l.ſi vero.§.qui pro rei qualitate.ff. qui ſatiſ.cog.ſed factum negatiuū.ſ.non ſufficere videt̄ non poſſe trāſire in notoriū:cū etiā nō poſſit plene pbari.l.actor.C.de pba. ꝛ.c.j.d confeſ.in.vj.ergo.videt̄ ꝙ p iſtā.l.non ſit plene:imo nec bene prouiſum mulieri:ſed in caſu quaſi impoſſibili. ¶ †Jtem ſi

mulier debet expectare qd' si notoriu poterit decipi: qr maritus interim possit effici ita pauper q mulier nō possit habere dotem suam: et super hac oppositione pēdet intellectus huius tex. in vsi.
133 euidentissime. ¶ † Respondet Bar. q qn verbu euidentissime refertur ad illud qd affirmatiue asserit: et pōt directo pbari vt quē esse diuitē: et tunc qr pōt trāsire in notoriu. l. ea quidē cū materia. C. de accu. et. l. emptorē. in prin. ff. de actio. emp. et examinat. d. Ale. hic: et tūc euidentissime capit pro notorio. ita procedit glo. l. d. §. qui pro rei qualitate. Sed qn verbum euidentissime refert ad aliquid negatiuu nō coartatu loco nec tpe vt in casu nostro. cū istud non cadat in plenā pbationē. d. l. actor. in fi. et d. ca. j. multominus
134 cadet in notoriu. vn in isto tex. † verbu euidētissime: intelligetur sm subiectam materiam pro euidentissima vulgi opinione. nam cuz hic tractetur de modico preiudicio mariti per hoc q dos ab eo constante matrimonio exigat cū omne ius ei conseruet: et dos debeat deseruire oneribus matrimonij sicut prius. d. l. vbi adhuc. sufficit semiplena seu summaria pbatio: puta p formā. l. ij. §. due cause. ff. de carbo. et. l. iij. §. sciendum. ff. ad exhiben. duz sufficit tūc probare per vulgi opinionem sz glo. in. d. l. vbi adhuc. et. i. §. illud in auf. de equa. do. Cū ista solu. Bar. ad istū tex. trāseunt simpliciter Rapha. cu. d. Alex. hic. et idem. d. Alexā. l. d. l. si vero. §. qui pro rei qualitate. in. j. nota. post do. Ant. de but. in cōme. c. vestra
135 in. xj. char. de coha. cler. et mulie. ¶ † Sed certe ista solutio violat et impropriat istum tex. cum de pprietate sermonis illud dicatur euidentissime cōstare qd est notorium vt dixi. et non solum i super latiuo: sed etiā in positiuo euidens dicitur illud quod est notoriu vt. c. euidentia. de accusa. ¶ Itē assumptu qd facit bar. in ista sua solutione. s. qd factu negatiuu non possit transire i notoriu nō est verum vt statim. j. dicam. ¶ Itē in contrariu facit illud qd no. d. Ab. in. c. licet causam in. xj. no. de pba. qd pbatio euidentissima
136 dicitur illa q fit per instrumenta indubitata aut preuilegia † qd dicit facere ad statuta requirentia certo casu probationē euidentissimā. ¶ Itē in cōtrariu facit q multu not. idē Bar. in. l. in rebus. §. omnis per illū tex. in fi. C. de iure do. q nō sufficit probare per testes qui dicūt maritu vergere ad inopiā: sed etiā requiritur q sit manifestu maritu vergere ad inopiā: et sequit simpliciter. d. Alex. hic: in. iij. char. reputans bene notandū in practica. ¶ Itē sm solu. Bar. fit vna impropriatio ad istū tex. in vb. euidētissime. ¶ Alias duas impropr ietates ad istū tex. videmus. s. per glo. fi. approbatam per Bart. et cōmuniter. Prima quod ad verbū nō sufficere subaudiat. et creditoribus et doti. cū tā i tex. de creditoribus nullum fit verbum. Ego ibi aliter intellexi istū tex. nihil sub audiendo. Secunda q verbū facultates intelligat. s. bona. per. l. generalis. in pn. ff. de iure do. in pn. que pbat totum contrarium.
137 ¶ † Tamen pro sol. Bar. hic: qd verbū euidentissime vl' apertissime in superlatiuo capiatur etiā pro probatione coniecturali qn sumus in materia in qua de facili nō cadit probatio dicta vt in casu nostro. Facit text. in. l. tempus. §. quoties qui est. §. primus et ibi Bald. ad hoc expresse not. ff. de heredi. insti. iuncta. l. si fuerit. in pri. ff. de reb. dub. et iuncta. l. licet imperator. ff. de leg. j. ¶ Ad idem in specie quod verbū euidētissime: in superlatiuo aliquādo intelligitur illud q ex coniecturis apparet. allego tibi tert. in. l. si pluribus. in verbo euidentissime apparuerit. et ibi Rapha. cu. ad hoc expresse not. ff. de lega. j. ¶ Ego autem nō restringo textum nostrū qd dicat euidētissime constare in superlatino qn constat p
138 solas coniecturas. † sed intelligo euidentissime constare quando transit in notoriu: et sic quando istud patet oibus qr sicut negatiua pōt per indirectum probari sm Bar. in. l. in illa. in vlti. colū. vbi dixi. ff. de verb. oblig. ita per indirectu potest induci notorium vnde dicit Bar. in. l. is potest. in pe. col. ff. de acqui. here. q per discussionē deducit in verū et notitiā negatiua. s. quē nō esse soluendo et negatiua q qui non est presens. ita etiam per discussionem, poterit euidentissime constare facultates mariti non sufficere ad dotis exactionem. et hoc etiā poterit esse notoriu omnibus eum cognoscentibus: q eius bona nō sufficiunt: ita intelligo istū text. aliter non violando nec improbando tex. in verb. euidentissime.
139 ¶ † Tertio inquātum Bar. in sua solutione facit vnū presuppositum qd factum negatiuum nō potest transire in notorium cuz sui natura sit improbabile. et sequitur simpliciter Jo. de imo. i. l. decē. ff. de verb. oblig. Adde. secus esse in fama que bene potest esse super facto negatiuo puta: vxorem alicuius non esse pregnantem vt est text. in. l. cū quidam. §. quod dicitur. in versi. quid si ipse putet in verb. sm multorum opinionem. ff. de acqui. here. et ibi Bal.
140 Ang. et. d. Alex. ad hoc no. Ad idem text. in. l. si arbiter. ff. de pbatio. in verbo cuz omniū sit opinio non audiuisse neque vidisse quem tex. ad hoc ponderat Bart. qui idē tenet in. l. de minore. §. plurimū quoq. in antepe. col. ff. de questio. ¶ Sed tu caue in exēplo predicto. s. vxorem non esse pregnantē: illa est negatiua corporea que bene potest probari per visum et tactum: vt in specie dicit Bal. in. c. causam. in. ij. col. de proba. ideo sup ea potest esse fama,

¶ Item per fundamentum Bart. ibi cū in dicto exemplo cadat plena probatio ex quo est coartata loco et tempore ideo super in
141 cadit etiā notoriu nedū fama que in minus se habet. ¶ † Item illud quod tenet Bar. hic: q notoriu non cadit super facto negatiuo reprobat per multa iura. d. Anto. de but. in repetitione. c. vestra. in xj. char. de cohabi. cleri. et mulie. do. Alexā. hic presertim per tex. in. c. dudum primo de elec. et in. c. cum olim. de verb. signi. ¶ Et vltra eos addo tex. in. c. si forte. et ibi Gemi. in scdo nota. de elec. in. vj. vbi est tex. q quis non habeat sciētiā idoneā ad digni
142 tatē ecclesiasticā ad quā est electus potest esse notoriu. ¶ † Item sm Are. hic: in. ij. col. Bar. ptrariu dicit in multis locis in quibus tenet q quis potest esse notorie non soluendo etiā tunc nō requiritur eius excussio si esset principalis. ita tenet Bart. in. l. decē. ff. de verb. obli. et in. l. fi. in prin. ff. si cer peta. et in auf. hoc si debitor. C. de pigno. et est glo. in. l. hoc nisi actuz. ff. de pact. saluat Are. q non potest esse notorium veritatis de non ente: et sic de negatiuo: sed notoriu presumptu bene potest esse q reperitur i iure. vt traditur in. d. c. vestra. sicut est notoriu sententie et similiu. et istud no. ad ea que. s. proxime dixi. ¶ In. ij. q. j. partis pricipalis querit bar. qualiter probetur paupertas seu inopia alicuius: allegat glossa. varias et distiguit vt hic per eum. nam etiam paupertas est mere negatiua: quia nihil aliud est dicere nisi nihil habere sm Barto.
143 to. in. l. si vero. §. q pro rei qualitate. ff. qui satisd. cog. ¶ † Aduerte primo q Bar. in formatione. q. capit paupertatem et inopiam pro eodem quod sint synonima et idē importātia. sed Archidia. vij. dist. in. c. quo iure. tenet quod differāt: qr pauper dicitur qui parum habet: inops qui nihil. ab in quod est non et ops opis. refert et sequit Pau. de ca. in. l. id quod pauperibus. C. de episc. et cle. ¶ Istā differētiā reprobat vbiq. d. Alex. hic. et in. l. si ab arbitro §. si. per illū tex. ff. qui satisda. cog. et in auf. preterea. C. vnde vir et vxor per tex. in. l. si creditores. in fi. ff. de priuileg. credi. vbi etiam
144 qui pauper est appellatur inops. et per tex. qui fortius facit in d. l. si ab arbitro. §. fi. in verbo magna inopia. nā si inops. di cer e tur qui nihil habet non posset recipere istā qualitatem paruaz vl magnam: cum non entis nulle sint qualitates. l. si eius qui in prouincia. ff. si cer. peta. et frustra dixisset magna inopia si nihil penitus haberet. ¶ Secundo inquātum Bar. tangit quis dicat pauper. allegando primo q ille qui non habet in bonis quinquaginta aureos. per. l. nonnulli. ff. de accusa. no Bart. in. l. qui accusare. in. j. not. eo. tit. vel qui non habet in bonis centū aureos. §. sed nostra. cum glo. institu. de succes. liber. et in hoc residet glos. in. §. fi. in
145 verb. pauper. in auf. de exhib. re. col. v. ¶ † Alibi dicitur pauper qui nō pōt supeesse oneri sibi iniuncto: puta tutele cū necesse habeat laborare. vt. §. sed et propter paupertatem. cum glo. in verb. imparem. insti. de excu. tut. et in. l. paupertas. cum glo. in vere. imparem. ff. eo. ¶ Sicut etiam dicitur pauper cuius facultates non sufficiunt ad soluendum certū debitū cuius respectu cōtenditur §. sz neq. in auf. de fideius. col. j. bal. in. d. auf. preterea. ¶ Alibi dicitur pauper qui malis moribus laborat sz Bald. in. l. humilem.
146 in fin. C. de incest. nup. ¶ † Itez qui vadunt discalciati dicuntur pauperes sm Bal. et Ange. in. d. l. si vero. §. qui pro rei qualitate ¶ Vel qui vadunt ostiatim victū querendo q est prohibitū his qui de suo viuere possunt: al's expellendi sunt de ciuitate. l. j. C. de mendican. vali. lib. xj. ita. tenent Cano. in. c. odordus. de solutio. ¶ Item qui stant in hospitalibus dicunt in extrema paupertate. l. si quis ad declinandam in prin. et ibi gl. C. de epis. et cleri. et ibi dem etiam dicit Bal. in. iij. col. q ille dicit pauper qui sz suam dignitatem viuere non potest. fecit tex. in. l. j. §. mulier. ff. de ven. in
147 pos. mit. † Item viuentes ex proprio artificio possunt dici inopes. c. quod super his. et ibi Cano. de voto. et ibi do. Ab. in. iij. no. reputat tenendū mēti facit. d. l. paupertas. cū gl. ¶ Alibi habes text. no. in. l. in fundo. ff. de rei vendi. quez Ange. ibi: in. j. colū. notat et reputat meliorē de corpore iuris qd ad pbādū paupertatē alicuius sufficit articulare et probare cessationē et fugā quas exercent mercatores: presertim Florentini quādo fallūt vel decocūt
148 ¶ † Sicut etiā si quis cesserit bonis dicitur probata eius paupertas sm Cano. in. d. ca. odoardus. Alibi qn quis dicatur pauper statur opinioni vulgi. sz glo. in. d. l. vbi adhuc. i gl. prima magna quā. sequitur Bar. hic qn tractatur de modico preiudicio vt in casu huius. l. ¶ Cōmunis cōclusio est q in casibus non limitatis a iure et ibi paratur magnū preiudiciu relinquit arbitrio iudicis: quis dicatur pauper sm glo. in. d. auf. preter. in verb. locuples. qui iudex arbitrabitur diuersimode sm qualitatē personarum et factorum: vt hic per Bar. sicut que dicatur parua vel magna quantitas relinquitur arbitrio iudicis sm glo. in auf. nisi bre
149 uiores in glo. pe. C. de sen. ex pericu. recitā. et in. c. cupientes. §. j. in ver. cōmode de elec. in. vj. ¶ Item in his que non reperiuntur specialiter limitata a iure stat arbitrio iudicis. l. j. in fi. ff. de iure delibe. c. de causis. de offic. dele. et. c. si de transact. ¶ Item probatur paupertas ab effectu. ¶ Item ex loci qualitate qr morantur in hospitali

qn dicant pauperes

in hospitali. ¶ Itez ex corporis cõditione: q̃ est infirmus ⁊ non
pót sibi querere victũ. d. l. si quis ad declinandã. versi. quis eñ. ⁊
ibi Bal. in. iij. colũ. ad hoc not. ¶ Et aduerte diligenter q̃ debet
inspici quantum ex eius patrimoniũ fructibus põt redigi. nõ aũt
150 q̃tum ex venditione rerũ redigeret. text. est quẽ bar. ibi † dicit esse
mirabilẽ ⁊ singlare. in. l. qui bonis. ff. de cess. bon. facit tex. in. l. fi. §.
ipsum aũt. ⁊ ibi Bal. ad hoc no. C. de bo. que libe. ¶ Item qui de
presenti est pauper presumit̃ in preteritũ fuisse paup et sic ex pre
senti presumitur in preteritũ. l. j. §. si magistratus. ff. de magistra
ti. conuenien. ⁊ ibi Bal. ad hoc notat illum tex. ⁊ distinguit vt ibi
151 per eum. ¶ † Que aũt dicant̃ puelle pauperes si testator in testa
mẽto mandat pauperes puellas maritari. dic q̃ intelligit̃ etiam
de illis que possunt ex suo labore se nutrire si non habẽt vnde pos
sint viuere ſm Bal. in. d. l. paupertas. p illũ tex. cũ glos. ¶ Itẽ si
aliquis nobilis bene h3 vnde viuat sed suã dignitatez conseruare
non potest: ⁊ habet puellas quas maritare nõ pót: certe in subsi
diũ dotiũ pót sibi dari tanq̃ pauperi per epm vel per exequuto
rem: cũ scd̃m statũ nataliũ suorũ indigeat vñ inter pauperes con
numeratur ſm Bal. in. d. l. si qs ad declinandã. in. iij. col. in versi.
circa tertiũ mẽbrum per illũ text. quẽ ad hoc reputat notabilem:
Alibi tenet Bal. in. d. aut. preterea. circa medi. qd̃ in testamentis.
in quibus mandat̃ maritari pauperes virgines: q̃ sint pauperes
bonus vir ⁊ exequutor arbitrabit̃: ⁊ si male arbitrabitur recurre
tur ad iudicẽ. vt. l. j. ff. de leg. ij. ⁊. l. hereditas. in fi. ff. de peti. hered.
152 ¶ † Quid aũt veniat in relicto paupertatis si testator est diues.
⁊ in testamento dicat relinquo titio paupertatẽ meã. dic q̃ intel
ligitur. i. facultates ⁊ lucra inde obuenientia. l. lucius. §. heredũ.
ff. ad treb. quẽ tex. ad hoc ponderauit Bal. qui nihil ignorauit in
rub. C. de ver. signi. ad fi. ¶ Tertio principaliter incõtum Bart.
dicit q̃ ista scire. pdest ad multa in quibus expedit scire de paup
tate: vt in testibus aliis: ⁊ nõ declarat aliter Bart. istud de testib⁹
vnde pro declaratione addo glo. solennem. in. §. si vero absunt. in
verbo substantiam. in aut. de heredi. ⁊ fal. co. j. que singl'ariter te
net q̃ ad hoc vt testis pductus dicatur idoneus d3 habere tantũ
in bonis quantũ valet cã super qua deponit: al's non est idoneus
testis. illã glo. sequit̃ ⁊ reputat singu. Ludo. ro. in. l. ij. in prin. ff. q
satisd. cog. eam expresse sequitur do. Alex. in consi. xv. iij. volu. qd̃
153 incip. viso processu cause vertentis. † eam etiam sequitur ⁊ excla
mat Ange. in. §. hinc nobis. in auf. de hered. ⁊ fal. vbi dicit q̃ illa
glo. apertius declarat q̃3 alia que sit in corpore iuris: qualiter iu
dex debeat arbitrari an testis sit pauper vel diues: q2 si non h3 tã
tum in bonis quantum valet causa super qua deponit reputatur
pauper: ⁊ sic non idoneus quã ppetuo teneas cordi. ¶ Pro illa
154 gl. † facit bonũ simile qd̃ ibidẽ adducit glo. de tutore qui non di
citur idoneus si non habet tãtum in bonis quãtum pupillus cui
designatus est tutor. §. sed ⁊ propter paupertatem. ⁊ ibi gl. instit.
de excusa. tut. ⁊. l. paupertas. ⁊ ibi glos. ff. eo. ¶ Ultra istam gl. ad
idẽ facit aliud simile quod ad hoc vt fideiussor de iudicio sisti: vel
alius similis sit idoneus requiritur quod habeat tot immobilia
in bonis que ascendant ad valorem cause pro qua intercedit glos.
in. d. l. ij. in princ. ⁊ ibi expressius Ludo. roma. ff. qui satisda. cogã.
155 ¶ † Sed aduerte licet illa glo. videatur esse cõmuniter approba
ta: ⁊ neminem inuenerim qui sit alicuius autoritatis qui eam re
probet. Ego tamen al's semper putaui ⁊ puto quod non sit vera.
nam licet verũ sit quod testis qui non h3 tãtum in bonis quãtum
valet cã super qua deponit debeat censeri paup habito respectu
ad ipsam causam: tamen propter solam paupertatem testis non
157 repellitur a testimonio quãdo al's est psona honesta: † vt est tex.
in. c. si qui testiũ. de testi. ⁊ ibi glo. si. ordinaria ⁊ cõmuniter appro
bata. ⁊ ibi subtiliter et plene tãgit Arc. post alios ibi. et idẽ Arc.
in consi. xiij. quod incip. viso diligenter themate. in. x. col. Specu.
in titu. de teste. §. j. in versi. item quod est pauper. ¶ Dicit tamen
do. Abb. in. d. c. si qui testium. circa fi. quod iudex ſm qualitatem
persone ⁊ quantitatem cause arbitrabitur quãta fides sit adhibẽ
da pauperi producto in testem. per tex. in. l. iij. in prin. in verb. an
locuples vel egenus. ff. de testi. ⁊. iiij. q. iij. c. si testes. in versic. item
testium. vbi etiam glos. et hoc etiam satis fuit de mente Bart. hic.
157 quem nũc intelligis. ¶ † In. iij. q. j. partis. qualiter probetur q̃
quis incipiat male vti substantia sua. concludit Bartol. quod ibi
agitur de modico preiudicio puta quando mulier agit cõtra ma
ritum constante matrimonio: tunc sufficit vulgi opinio. per glos.
in. d. §. illud. in auf. de equa. do. sed quando agitur de magno pre
iudicio vt q2 mulier agit contra extraneos possessores vel in casi
bus similib⁹ tunc debet probari per signa extrinseca. s. qd̃ vendit
vel dilapidat: vt. l. bis qui. §. fi. cũ gl. ff. de tuto. et cura. da. ab his
⁊. l. j. in prin. ff. de cura. furiosi. ¶ Adde quod qui fideiubent pro
aliis dicuntur male vti substantia sua ⁊ vergere ad inopiã: vnde
quando maritus tanq̃ fideiussor reperitur variis debitis inuolu
158 tus † diceretur male vti substantia sua: ideo ista mulier constante
matrimonio põt repetere dotem a marito vel agere vt ponatur

fideiubendo dicitur quis vti male substantia sua

in tutela ita singu. tenet Ange. in. l. in personam. §. j. per illũ tex.
ff. de pac. ⁊ simpliciter refert ⁊ cõmẽdat. d. Alexã. hic: dicens qd̃
159 est singularis modus et perpetuo notandus. ¶ † Item quando
res mariti sunt sub vsuris vel quando maritus retinet pecunias
160 acceptas sub vsuris dicit̃ male vti substantia sua † q2 vsure sunt
que exhauriũt facultates hominũ. dicit tex. i. c. pasto. d vsur. et ita
tenet gloss. in. l. ij. in princ. in verb. suspectum. s. eo. forti⁹ quando
161 maritus facit stocbos cũ vsurariis non manifestis. ¶ † In. iiij. q.
j. partis quando maritus diues cepit facere mercantiam per ma
re: ⁊ sic fecit bonum principium deinde sine sui culpa incipit pde
re ⁊ sic depauperari: ita q̃ vulgi opinio est qd̃ incipiat vergere ad
inopiam tamen vltra dotem debitam adhuc multa habet in bo
nis: an erit locus repetitioni dotis constante matrimonio. Bar.
cõcludit q̃ sic siue male incipiat respectu principij. §. illud. in auf.
de equa. do. in verb. viro male inchoante substãtia sua. et. l. sed an
vltro. §. j. ⁊. l. successori. in fi. ff. de neg. gest. siue malũ exitũ habeat
l. et in totũ. ff. de impẽ. i reb. dota. fac. vtroq3 casu fauore dotis cõ
sulit̃ mulieri in repetitiõe dotis. vt hic p eũ. ⁊ cũ bar. tenet. d. Ale.
in. l. si cu3 dotẽ. §. si marit⁹. in. j. not. s. eo. ¶ Aduerte primo dum
Bar. pro sua decisione ponderat glo. sentire. in. §. illud. in vlt. qd̃.
quando maritus ⁊ socer tenentur vbi initiũ non fuit malum: sed
postea successus vnius: ⁊ tñ gl. ibi dicit q̃ etiã tunc verũ est male
inchoare vti. tu vltra Bar. pondera etiã illam glo. in. j. parte dũ
dicit q̃ ſm consuetudinem loquẽdi hoĩes dicunt iste cepit nauiga
re: ⁊ sic gloss. vult q̃ ſm cõmunẽ vsum loquendi hominu3 solum
incipere nauigare importat malũ initiũ. ⁊ vltra illã glo. facit tex.
in. c. nos nouimus. xvij. qd̃. ij. qui dicit nauigasti. i. vxorẽ duxisti
162 ⁊ ibi glo. notabi. declarat. ¶ † Secũdo adde qd̃ contra decisionẽ
Bartol. facit text. in. d. l. si cum dotem. §. si maritus. vbi infortu
nium contingẽs vni ex coniugibus sine sua culpa debet esse com
mune alterius. ⁊ ita p il lũ tex. cõtrariũ tenuit Iaco. de are. in. d. l.
vbi ad huc. ⁊ Benedic. de plũbi. in. l. seruũ dotalẽ. ff. de manumis.
vbi Benedictus etiã ponderat qd̃ in. d. §. illud. verba diriguntur
in personam viri ⁊ non in res tm̃: q2 aliud est virũ male vti substã
tia sua: ⁊ tunc loquitur ille text. ⁊ aliud est substantia viri male ge
163 ri † vt contingit in presenti. q. l. si seruum. §. pretor. ait. ff. de acq.
here. ⁊. l. hec verba. cũ ibi nota. ff. de adul. ⁊ facit. l. si creditores. ff.
de priuil. credi. ¶ Tu stringe fortius tex. in. d. l. sicũ dotẽ. §. si ma
ritus nam ibi infortuniu3 contingens in persona vnius ex coniu
gibus quod est grauius debet esse cõmune vtriq3 vt ibi: ergo for
tius si infortunium contigat in rebus vnius ex coniugibus sine
eius culpa qd̃ est leuius cum persone sint nobiliores. et plus pon
derent q̃3 res. l. iustissime. in prin. ff. de edil edi. iuncta aut. multo
164 † magis. C. de epi. ⁊ cle. ¶ † Tamen ad illũ tex. in. d. §. si maritus.
dupliciter respondetur. Primo q̃ infortuniũ debet esse cõmune
vtriusq3 coniugum: est verũ preterq̃ vbi agitur de preiudicio do
tis: vt hic patet q2 si vir sine culpa sua ad paupertatem deuenerit
ex aliquo infortunio tñ mulier cõstãte matrimonio potest dotem.
repetere. p tex. in dicta. l. vbi adhuc in ratione sui. ⁊ ibi tenet Cyn.
in. x. q. ⁊ Bal. in. iiij. oppositione. idem tenent Bald. Ang. Imol.
Pau. de cast. ⁊. d. Alex. in. d. §. si maritus. ⁊ vltra eos pro hoc alle
go tibi meliorem tex. in. l. in rebus. §. omnis. in verb. infortunium
C. de iure. do. ¶ Secundo respõdet̃ q̃ in. d. §. si marit⁹. illu ibi fu
it statutum fauore eius q patitur infortuniũ vt sit cõmune vtrius
que s3 hic posset esse dãnũ si infortuniũ istud esset cõe ⁊ sic mulier
nõ posset cõstãte matrimonio dotẽ suã repetere: q2 creditores exi
gerent maritũ etiã in dote. ⁊ sic ipsi coniuges ⁊ liberi dãnu3 pate
rentur. ¶ Tertio incõtum Bar. alleg. l. si in totũ. ff. de impensis.
videt̃ q̃ ille tex. possit fortiter retorqueri cõtra Bart. hoc modo
nam plus debet̃ vxori a marito in reb⁹ dotalibus q̃3 in suis pro
priis mariti. l. etiã. §. l3. s. eo. sed sic est q̃ in rebus dotalibus cõsi
deratur initiũ l3 malus exitus sequat̃ vt est text. formalis in. d. l. ⁊
165 in totum. ergo a fortiori in † rebus propriis mariti si fecit bonu3
initiũ l3 a casu depauperetur ſm vulgi opinionẽ: certe considera
to initio mulier nõ poterit agere sed respõde q̃ ibi non vertit̃ tm̃
preiudiciũ quãuis ambo tractẽt de dãno ⁊ mulieri illas impẽsas
soluat sicut hic vbi vertit̃ periculũ amissionis totius dotis. et sic
ibi nõ vertitur fauor dotis sicut hic: qd̃ est precipuũ fundamentũ
bar. ¶ Quarto ⁊ vltimo cõtra Bar. facit q2 presupponim⁹ ma
ritũ diuitem. ita format bar. q. ⁊ sic in pteritum bene vsum substã
tia sua ⁊ adhuc multa bona superesse vñ l3 a casu maleuertatur: tñ
presumptio est q̃ ex facultatibus q̃ supersunt efficietur locuple
tior. argu. l. si defunctus. C. arbi. tu. ⁊. l. cura. §. deficientiũ. ff. de mu.
⁊ hono. q2 lex psumit q̃ in futurũ debeat lucrari: vt ibi. ⁊. l. si credi
tores. in fi. ff. de separa. bo. ⁊ q2 in preteritũ bene vsus est substan
tia sua presumitur etiã in futurũ bene vti. vt est tex. in. c. mãdata
in fi. de presump. ergo interim non debet posse ab eo dos repeti.
nisi dicas fauore dotis ne ponat̃ in periculo amissiõis ista cessare
166 ¶ † In. v. q. j. pars principa. Bar. q̃n maritus est bãnitus pro
pter maleficiũ ⁊ sic culpa sua tenet Bart. q̃ si oĩa eius bona sunt

publicata sine dubio habet locū remediū istius.l.q2 tūc marit⁹
est in perfecta iopia ⁊ sic sentit Bar.ꝙ isto casu mulier agat con⸗
tra maritū.put disponit ista lex:sed hoc nō est verū:sed agat con⸗
tra fiscū.vt.l.j.C.de.repu.⁊.l.si marito in pn.j.eo.nec Barto.hoc
negasset si aduertisset.¶ Secūdo inquātū Bar.vult ꝙ publica⸗
ta parte bonoꝝ mariti bāniti ſm ista tpa esset locus repetitioni
dotis.p.l.si marito.in prin.j.eo.Contrariū tenet ibi Jo.de imo.
167 cū ex residuo bonoꝝ mariti q̄ nō sunt publicata† possit satisfieri
doti.⁊ dicit qd.d.l.si marito.in pnc.loquit in casu sol.ma.⁊ istud
probat:q2 leges istius tituli cōiter loquunt solu.mat.ſm Bar.in
rub.s.eo.Sed ista videt diuinatio ⁊ restrictio ad illum text.ideo
istud ego pbo inconuincibiliter p pontā rationis:qd tex.in.d.l.si
marito in princ.necessario loquit soluto matri.q2 si in casu.d.l.si
marito.in princ.matrimoniū cōstaret.certe obligatio qua tenet
maritus est conditionalis.s.si matrimoniū dissoluat.l.ij.in pn.ff.
de do.preleg.⁊.l.3 si alia.in fi.ff.de bo.dāna.sed obligatio condi⸗
tionalis nō trāsit in fiscū:vt est tex.reputatus singu.in.l.quoties.
in fi.ff.de noua.⁊ ibi Bar.Ang.Jmo.⁊ Pau.de ca.⁊ late exami⸗
nat.d.Alex.in.d.l.si marito.in pn.cū ergo ibi obligatio dotis trā
fuerit in fiscū p publicationē partis bonoꝝ mariti:ergo ibi erat
168 purificata obligatio dotis:⁊ sic matrimoniū erat solutū.¶ †Ter
tio inquantū cōcludit bart.ꝙ si maritus sit simpliciter bānit⁹ sine
aliqua publicatione bonoꝝ:tū adhuc hodie pōt dos cōstāte ma
trimonio repeti p dispositionē.d.§.illud.q2 exiliū seu peregrina⸗
tio paupertatē inducit:vt in aut.de exhi.re.in princip.⁊ ibi gloss.
Jdem tenet glo.in.l.j.C.de repu.⁊ in.l.ij.in princ.s.eo.cū aliis cō⸗
cord.traditis p.d.Alex.¶ Amplia istud procedere non solū i ex
bannito pter maleficiū:⁊ sic pter culpā suā put loquitur bar.
sed etiā si esset exbānitus pter solas partialitates seu factiones
adhuc poterit mulier cōstā.matri.dotē repetere secūdū Jo.d imo.
⁊.d.Alexā.in.l.si cū dotē.§.si maritus.s.eo.in.j.not.cū cōcor.ibi
169 traditis per.d.Alexā.†Sec⁹ est si maritus esset excōicatus:quia
tunc nō dicitur male vti substantia sua sed sua aīa:⁊ mulier tenetur
cum eo habitare.c.cū inter alia.de immu.eccle.ita tenet Jo.and.in
addi.Spe.in ti.d do.inter virū ⁊ vxo.§.fin.in.fi.i v.qd si vir est in
banno.⁊ cum eo.tenet.d.Anto.de but.in.d.c.per vestras.Jmo.⁊
d.Alex.hic.q̄uis tex.in.c.j.in prin.in ti.hic finit lex cor.videatur
170 equiparare exbānitū ⁊ excōicatū.¶ Jnt.vj.q.j.partis pncipa.
Bar.qn̄ mulier ab initio sciēter cōtraxit matrimoniū cū marito
inope aut incipiente male vti substantia sua:⁊ sic vergente ad ino
piam:⁊ sic scienter accepit virū qui nō erat soluēdo ⁊ ei sic inhabi
li scienter dotē dedit an cōstā.mat.erit locus repetitioni huius do
tis:est articulus disputabilis ad vtrāq partem Dy.hic:⁊ Cy.in
d.l.vbi adhuc.in.iij.q.tenēt ꝙ nō q2 casus inopinatus supueniē⸗
171 tis inopie bene facit locū repetitioni†secus si fuit puisus ⁊ cogni
tus vt.l.si is a quo.§.fi.ff.vt i posses.lega.⁊.l.fina.§.is quoq.C.d
sponsa.Jtē mulier contrahendo matrimoniū cū viro quē scit esse
inopē videtur approbare ei⁹ personā quo ad mores ⁊ quo ad fa
cultatem:ergo amplius improbare nō pōt.xxxij.q.v.in.c.horren
172 dus.d.l.fi.C.de sponsa.† Jtē q scienter cōtrahit cū inope nō pōt
eū habere aut dicere suspectū.l.si creditores.ff.de preui.credi.istā
opi.tenēt Albe.de rosa.Bal.Ang.Jmo.Lu.ro.⁊ Aret.hic.bal.
in aut ꝙ locū.in.vij.q.post.Old.ibi.C.de col.Bald.in.d.l.vbi ad
huc.Jo.an.in addi.Spe.in tit.de do.inter vi.⁊.vxo.§.fi.i v.quid
si mulier.vbi etiā refert idē tenere Mar.de fa.idē tenet.d.Anto.
de but.in.d.c.p vestras vbi subdit.qd lz isto casu deneget mulieri
repetitio dotis.tamen maritus tenebit mulieri satisdare de dote
conseruanda ⁊ restituēda p tex.in.d.c.p vestras q dicit loqui isto
casu.⁊ ita etiā tenet Benedic.de plūb in.l.si seruū dotalē.ff.de ma
numiss.q2 nō videt remisisse dictā cautionē.argu.l.sabinus.§.sed
⁊ fi.ff.cōi di.⁊.l.labeo.ff.de aqua plu.arcē.⁊ per tex.in.d.c.p ve⸗
stras ⁊ ista videt esse magis cōis opinio ⁊ istam intendo tenere.p
ista parte mouentur Bald.⁊ Ang.q2 per istud tacitum pactum
dos redit ad propriā naturā suā ꝙ non possit constan.matri.re
peti.vt.l.ij.in prin.s.eo.ergo tali casu debet valere etiam in preiu
dicium dotis qn̄ reuertitur ad naturā suā.l.si vnus.§.pactus ne
peteret.versi.ꝙ ⁊ i specie dotis.ff.de pact.¶ Confirmo vltra eos
173 dupliciter† Primo q2 etiam in correctoriis fit extensio quādo p
hoc res reuertitur ad naturā suā ⁊ sic ad ius cōe.vt est glo.singu.
et melior de iure in.c.statutū.in vb.numerandū de preben.in.vj.
do.Ant.de but.in.c olim tibi.de ver.signi.do.Alex.hic:ad aliud
174 ppositū in.iiij.col.¶ †Scdo cōfirmo p illud qd signanter tenet
do.Abb.in.c.veniens.in.vij.col.de prescrip.q2 lz prelatus nō pos
sit renūtiare iuri iam ecclesie quesito.c.fraternitatē.de dona.pre
sertim quando vertitur magnū preiudiciū.vt nota.in.c.ceterum.
⁊ in.c.apostolice.eo.titu.de dona.hoc est verum ſm eum nisi per
pactū vel tacitam renuntiationē rediretur ad ius commune:tunc
potest preiudicare ecclesie etiam vbi vertitur graue preiudicium
per tex.beneno.in.c.j.⁊.i.c.fi.de pact.in.vj.⁊ ita intelligitur text.in
[illegible]ict.c.veniens.quod perpetuo teneas cordi.et per ista tolluntu[r]

leges ⁊ fundamenta Barto.dum dicit ꝙ mulier etiam per pactū
175 expressum nō potest deteriorare cōditionem dotis sue.†Nam re⸗
spondet hoc esse verum nisi per hoc dos reduceretur ad naturam
suam ⁊ sic ad ius commune.sed ad istud fundamentum respondet
Jo.de imol.defendendo Bar.quod de natura dotis ⁊ de iure cō⸗
muni est quod marito vergente ad inopiā dos repetat cōstante
matrimonio vt hoc tex.⁊.d.l.vbi adhuc.sed tu caue ꝙ imo istud
non est de natura dotis cum nō sit regulare nec de iure cōi:sed de
176 iure singulari cum regulariter actio de dote† non nascatur con
stante matrimonio sed demū eo soluto.l.sed si alia.in fi.ff.de bo.
dānato.⁊.l.ij.in prin.ff.de do.preleg.⁊ illa dicuntur naturalia cō⸗
tractusque regulariter insunt cōtractui.iuxta.gloss.nota.⁊ magi
stram.in.l.pacta conuenta.in prin.ff.de cōtrahen.empt.⁊.l.cū qd
ff.si cer.peta vnde est ꝙ facilius tollitur ius singulare q̄ ius com
mune.l.eius militis.§.militia missus cū vulga.ff.de testa.mili.et
§.q2 vero verisimile.in aut.de nō alie.Jtē facilius presumitur re
uocari ius singulare q̄ ius cōe.l.si maritus.ij.cū glo.fi.C.de doñ.
inter vi.⁊ vxo.¶ Contrariā opinionē tenet Bar.hic:per tria de
177 quibus hic p eū.presertim†quia mulier per pactū expressum nō
potest facere deteriorem conditionem dotis.l.de die.cū.l.seq.et.l.
artilicinus.ff.de pact.do.ergo multominus p tacitū pactū resul⸗
tans ex eo ꝙ scienter dedit dotē marito inopi.Jtem per text.vbi
dicit videri casum.in.d.c.per vestras idem tenet Bart.in.d.l.si is
a quo.§.fi.d Alex.hic:qui dicit opinionē Bar.sibi magis place⸗
re:q2 rationibus bar.non est a scribentib⁹ sufficienter responsū
idem tenet Bal.sibi cōtrarius in aut.qd locū.in.vij.q.C.de colla.
Jstā opi.Bar.etiā refert ⁊ sequitur.d.Abb.in.d.c.per vestras
ad fi.per illum tex.⁊ q2 publice vtilitatis est ꝙ dos integra rema⸗
178 neat mulieri:vt.l.3.j.eo.†idē tenent Pet.de ancha.⁊ Jmo.in ca.
pter sterilitatē.de locato.adde circa primū fundamentū bartol.
de.d.l.de die.cū seq.⁊.l.attilicinus.ꝙ illa iura possunt fortius du
pliciter induci.Primo q2 mulier nō potest facere preiudiciū do⸗
ti solū in tēpore:⁊ sic in hoc modico fauore publico vt facilius in
ueniat maritū:ergo multomin⁹ poterit sibi preiudicare i totali
dote.Secūdo in.d.l.attilicinus erat pactū promissum hincinde
⁊ incertū:⁊ poterat prodesse mulieri sicut nocere:⁊ tamen ibi de⸗
ciditur ꝙ non valet:⁊ propterea.Bar.ibi dicit ꝙ si nō esset illa.l.
nesciret quid diceret ⁊ relinquit in hoc cogitandū:ergo multomi
nus in casu nostro debet valere:tamen ad idud fundamentum et
istas leges respōdi.s.⁊ vltra ibi dicta in contrarium.adde tex.in
l.ob res.§.j.ff.de pac do.vbi est tex.not.ꝙ si extrane⁹ dedit dotem
pro muliere:⁊ sic acquisitum fuit ius mulieri:tamen postea extra
neus cum consensu mulieris potest preiudicare ipsi doti sicut eti⸗
am potest pater.l.quoties.§.ceterū.j.eo.nisi dicas illud ibi pmit⸗
ti ob remunerationē.l.qd aūt.§.si vir.ff.de dona.inter vir.⁊ vxo.
itē i cōtrariū allego aliū tex.in.l.papinianus.§.fi.ff.de pact.dota.
vbi ē tex.ꝙ mulier p pactū pōt in se recipere periculū dotis:ergo
179 pōt facere cōditionē dotis deteriorē.¶ † Secūdo ⁊ forti⁹ cōtra
istud fundamentum Bar.stringi tex.in.l.⁊ heredi.§.filiafa.ff.de
pact.vbi filiafa.potest pacisci ne de dote possit agere cum erit sui
iuris:ergo pōt per pactū facere cōditionē dotis deteriorē.⁊ p illū
tex.no.ibi expresse Ange.ꝙ mulier ab initio ante contractū ma⸗
trimonium potest pacisci ne possit agere cōstante matri.ad repe⸗
180 titionē dotis†si marit⁹ vergeat ad inopiā:⁊ sic 3 Ang.mulier
per pactū pōt renuntiare priuilegio huius.l.⁊.d.l.vbi adhuc.ꝙ
reputat perpetuo tenendū menti ⁊ refert ita tenere Ricar.malū.
doctorē Cremoneñ.⁊ sic de directo contradicit fundamento bar.
hic sed aduerte inq̄tum Ang.tenet ꝙ ab initio ante contractas
nuptias potest mulier per pactū sibi preiudicare in dote:ꝙ etiā
tenuit glo.ibi.⁊ tenent etiā Jmo.⁊ Are.hic.sed istud est falsum:⁊
in contrarium est tex.expressus.in.d.l.attilicinus.in vb.ante nu⸗
ptias vnde Bar.ibi dicit tutius esse tenere ꝙ ibi fuit factū illud
pactum post solutum matrimoniū anteq̄ dos exigeretur.iuxta
l.3.ff.de pac.do.sed constante matrimonio vel ante fi eri non pōt
⁊ ante Bar.idem tenuit glo.in.d.l.cum dos.§.j.in glos.pe.ff.de
pac.dota.⁊ sequuntur etiā Jmo.Lud.ro.i.l.ij.§.quod si patris.
s eo licet do.Alexand.ibi reprobet.et ita etiam tenet Aret.hic.
181 ¶ †Tertio inquātū Bart.in isto primo fundamēto sic arguit p
pactum expressum filia non potest deteriorare cōditionem dotis
ergo minus per tacitum resultans ex eo ꝙ mulier scienter dede⸗
rit dotē marito inopi.ista argumentatio Bartol.non dicitur bo
na.q2 expressa repudiatio filij de hereditate sibi delata non preiu
dicat patri.l.fi.in prin.C.de bo.que libe.⁊ tamen repudiatio taci
ta que inducitur per lapsum temporis statuti a lege communi vel
municipali vel a iudice bene preiudicat patri.l.fi.ff.quis ordo in
bo.pos.ser.⁊.l.j.⁊ ibi Bar.ad fi.⁊ moder.C.qui admitti.Bar.in.l.
is qui heres.§.neq filius.ff.de acquir.here.ergo tacita renuntia
182 tio magis preiudicat q̄ expressa:ergo contra Bar.†Jtē disposi
tio que prohibet renuntiationem expressam valere vel liberatio⸗
nem non extenditur ad renuntiationem vel liberationem tacitā
que venit

que venit in consequentiam ad alium actum vt est in casu nostro
vbi istud tacitū pactū venit in cōsequentiā ad matrimoniū cōtra
ctum cū viro inope.ita nota. declarat Bal.in.l.ij in.iiij.oppo.C.
de pac.tñ potes respondere ꝙ tacita renūtiatio q̄ inducit̄ per ne
gligētā ⁊ sic ꝑ lapsum tp̄is illa bene fortius preiudicat q̄z expres
sa:vt in iurib⁹ preal.Hinc est in terminis nostris ꝙ lz mulier non
possit expresse sibi preiudicare in dote tñ negligēdo posset si nolit
vti priuilegio huius legis.vt hoc tex.in verb. agere volet:vbi no
taui in tex.⁊ aut.qd̄ locū.C.de colla.Itē patiēdo prescribi dotem
mulier sibi preiudicat:vt.l.in rebus.§.oīs.C.de iure do.⁊.l.cū no
183 tissimi.§.illud.C.de prescrip.xxx.anno.† sic etiā prelatus ecclesie
pōt ei preiudicare negligēdo.vt ꝑ Bar.in.l.iubemus nullā.C.de
sac.san.eccle.vel patiendo prescribi.c.de quarta. de prescri.secus
qñ esset solū tacitum pactū absq̄ alio lapsu tp̄is.ita loquit̄ Bar.
hic Secundo principaliter inq̄tum Bar. allegat tex.in.c.per ve
stras.vbi dicit videri casum.Io.de imo. hic subtiliter impugnat
dicens ꝙ ille tex.potius ꝓbat contrariū. q̄r si marito a principio
existente paupere esset opus remedio istarū legū.⁊ sic repetitioni
dotis constante matri.certe maritus non potuisset ibi petere do
tem:q̄r sibi obstaret exceptio dolo petis illud qd̄ restituturus es.
vt.l.dolo.ff.de excep.do.sed non obstat ista exceptio vt ibi patet
ergo dat̄ intelligi ꝙ nō habet locū repetitio dotis.⁊ sic istarum le
gum.sed ista inductio Imo.modicū facit ꝓut etiā aduertit Are.
hic:q̄r ibi dos non petebatur per maritum ab vxore sed a quodā
tertio q ꝓmiserat illā dotē.vñ supradicta regula.d.l.dolo.nō ha
184 bet locum.† qñ ille qui petit non est restituturus reo conuēto sz
aleri.d.l.si socer.§.lucius.j.eo.sed ibi dos erat restituenda vxori ⁊
non illi tertio promissori a quo petebat̄ vñ nihil ad propositum:
⁊ in hoc fuit deceptus Imo.Ego ex quatuor puto ꝙ ille text.in
d.c.vestras.nō faciat ꝓ Bar. ¶ Primo q̄r in illo tex.non appa
ret ꝙ a principio tēpore cōtracti m̄rimonij ille marit⁹ esset inops
ꝓut est questio Bar.nisi dicas saluādo Bar. ꝙ ex quo ibi marit⁹
de presenti erat in paupertate ex presenti paupertate presumitur
in p̄teritū fuisse pauꝑ vsq̄ ab initio.l.j.§.si magistratus.ff.de ma
185 gistrata.conue.distinguēdo tñ vt ibi per Bal. ¶ †Scd̄o vt etiaz
dicit Lud.ro.in illo tex.non apparet vtrū vxor a principio sciret
virū non esse soluendo vel non.⁊ in dubio presumitur ignorātia:
vt.l.verius.ff.de ꝓba.⁊ in regula ignorātia.de reg.iur.in.vj.vñ in
terminis nostris dicit Bal.in.l.fi.in.ij.col.C.de sponsa.ꝙ qui alle
gat aliquē presciuisse dz hoc ꝓbare:⁊ sic ꝙ vxor a principio pre
186 sciuerit cōditionē mariti ⁊ sic inopiā:†debet maritus hoc proba
re:q̄r scientia vel presentia debet ꝓbari s̄m eum. ¶ Tertio cōtra
Bar.stringunt due rōnes decidēdi in illo text.assignate.Prima
dū dicit tex.satis ei pōt credi modicū dotis cui creditū est corp⁹.
⁊ sic mulier que cōfidit de marito dādo sibi corp⁹ suum a fortiori
debet confidere de dote quam dedit. Scd̄a ratio ponit̄ in fi.illius
tex.s.ne occasione dotis retente vtriq̄ ꝯiugū detur materia adul
terandi.vtraq̄ ratio decidendi ꝓhibet ne dos auferatur a marito
propter eius inopiam:ergo decidit cōtra illud qd̄ decidit Bart.
Quarto in.d.c.ꝑ vestras. ideo non hz remediū istarū legū prout
allegat Bar.⁊ nō bene:q̄r ibi nō agit̄ de dote restituēda vxori cō
stante matri.ꝓpter inopiam mariti:sed agitur de quantitate pro
missa per extraneū pro dote quā recusabat soluere marito:quem
dicebat esse suspectū ꝓpter eius inopiā:⁊ ꝓpter hoc decidit̄:vt
187 ibi in tex. ¶ †Vltimo.d.Alex.hic:contra opi.Bar.allegat.tex.
quē dicit a nemine pōderatū.in.c.decreuit.de hereti.l.vj.vbi mu
lier sciēter cōtrahens m̄rimoniū cū viro heretico perdit dotem ⁊
fisco applicat̄ ⁊ respondet qd̄ illud ibi est fauore fidei catholice:tu
dic melius ꝙ ideo nemo pōderauit illū tex.q̄r nō facit ad proposi
tū.Nam ibi loquit̄ in muliere que deliquit scienter nubēdo hereti
co.nimirū si propter delictū priuat̄ dote et applicatur fisco vt ibi
qd̄ nō est hic in muliere cōtrahēte m̄rimoniū cū inope vbi ꝓpter
hoc nullū pōt cadere delictū. ¶ Septimā octauā ⁊ nonā.q.j.par
tis ponit.s̄.glo.magna.in v̄b.mariti:ibi eas expediui. ¶ In.x.⁊
sic in vltima.q.j.partis tenet Bart.ꝙ si maritus vel socer offerāt
188 mulieri fideiussionē de dote ꝯseruāda ⁊ restituēda † per hoc non
euitabunt exactionē dotis:⁊ sic remediū istius.l.sequutus glo. in
d.l.vbi adhuc.⁊ ibi Cy.in.iij.oppo.idē tenet Ange.in.§.illud.in
antepe.q.in aut.de equa.do.Io.an.in addi.Spec.in tit.de dona.
inter vir.⁊ vxo.§.fin.in additione que incip.vt notatur in.d.l.vbi
adhuc istam partem sequitur do. Alexā.⁊ dicit eam esse cōmunē
⁊ quod eam etiam sequūtur Cano.in.d.c.per vestras eo q̄r mulier
non debet se committere fragilitati cautionis:vt.l.cogi.§.si pa
ter.versi.item queritur.⁊.l.qui ita.§.j.ff.ad trebel.contrariū ⁊ me
lius tenent Ange.sibi contrarius ⁊ Ludo.roma.hic.⁊ ista in pun
cto iuris plus mihi placet.per tex.in.d.c.vestras.Nec obstat solu
tio do.Alex.quod remediū dicte decretalis non tollit remedium
istius.l.sed mulier potest eligere quod remediū velit per.d.l.vbi
adhuc.in.ij.opposi.⁊ istud probat.d.Alexā.d.q̄r vbi actori conce
189 dūtur plura remedia alternatiue vel simpliciter † electio est ipsi⁹
actoris.l.quod in heredem.§.eligere.ff.de tributo.no.Bart.in.l.
cuz proponas.C.de transac.sed errat.d.Alexā.quod ibi mulier
esset actrix:q̄r ibi vxor nihil petebat:⁊ ad nihil agebat:sed marit⁹
actor qui agebat contra tertium promissorem dotis:nec est veruz
quod in illo text.loquente alternatiue electio sit actoris:prout te
net.d.Alex.imo relinquitur arbitrio iudicis:vt si iudex videat
cautionem sufficere sit content⁹ prima parte alternatiue alias faciat
fieri sequestrum penes idoneum mercatorem:vt ibi.ita tenet do.
Anto.de but.ibi ⁊.d.Abb.in vltima colū.eo.q̄r verba non diri
guntur ad partem sed ad iudicem:ergo tūc in alternatiuis debet
esse electio iudicis:vt gloss.ordinaria ⁊ approbata.in.c.a crapula.
de vita ⁊ hone.cleri.⁊ in.c.sicut de iude.⁊ xxiiij distin.⁊.c.frater
nitatis.⁊.xxj.qd̄.ij.in summa.barto.in.l.j.§.expilatores.ff.d̄ effra.
⁊ expila ¶ Circa secūdā partē principalem in.j.q.⁊ duabus seq.
dic vt per Bar.clare super.iiij.q.ponitur per glo.s̄.in v̄bo.mari
ti in.iij.parte.vbi bene examinaui. ¶ In quinta.q.ij.partis bart.
bene decidit.⁊ idem tenet Albe.de rosa.hic:⁊ alij hic ita trāseunt
sed aduerte circa intellectū.l.si cū dotem in prin.s̄.eo.inquantum
Bar.de necessitate requirit presentiā filie tempore quo pater fuit
stipulatus ad hoc vt pater in casu omisso intelligatur tacite in to
tum actionem filie concessisse.⁊ ita etiam tenet Bartol.j.in. vij.q.
huius secūde partis:sed ista est diuinatio ⁊ restricto ad illum tex.
190 ꝙ ibi filia esset presens tp̄e quo pater fecit stipulationē.†Secun
do ⁊ fortius in tacito pacto non requiritur partis presentia.l.ij.
et ibi Bar.⁊ alij ad hoc notant.⁊.l.si creditores.⁊ ibi bart.in fi.ad
hoc not.C.de pact.sicut etiam in donatione tacite inducta per.l.
prout est in.l.vnica.§.accedit.C.d̄ rei vxo.act.nō requiritur presen
tia partis.l.iij.§.fin.⁊ ibi Bald.in.ij.no.ad hoc not.ff.de nego.
gest.Bal.in aut.si quas ruinas in penul.col.C.de sac.san.eccle.et
ita istud dictum Bar.hic reprobant Sali.in repeti.d.l.si cuz do
tem.in prin.⁊ ibidem Ioan.de imo.⁊ alij ⁊.d.Alex.in.ij. charta.
Tertio q̄r pater potest pacisci ⁊ stipulari filie q̄ntūcūq̄ absenti.l.
⁊ heredi.§.iulianus.ff.de pact.⁊.l.quodcunq̄.§.ij.de verb.obli
ga.Barto.⁊ alij in.l.quod dicitur eo.titu. ¶ Sextā.q.ij.partis
expediui subtiliter.s̄.in glo magna.in.iij.parte.retorquendo cō
tra Bar.eius fundamenta. ¶ In.septima.q.ij.partis p̄ncipalis
inquātū Bar.circa.l.si cum dotem.in prin.cuz glo.s̄.eo requirit
presentiam filie tempore stipulationis paterne:prout etiā latius
tenuit.s̄.in.v.q.huius secunde partis.Barto.male dicit:⁊ in hoc
ibi eum reprobaui.ad ibi dicta me remitto.Item inquantū bart.
ampliando tenet quod si pater vel extraneus quando dotant mu
lierem stipulantur dotē sibi reddi in omnē casum dotis restituen
191 de.⁊ sic per verba vniuersalia:†nō tamen intelliguntur stipula
ri in casum inopie mariti:q̄r iste nō ē ꝓprie casus dotis restituēde
cum adhuc debeat deseruire oneribus matrimonij sicut prius.l.
vbi adhuc.C.de iure do.sed isto casu ꝓpter inopiam mariti mu
lier ipsa poterit cōstan. matri.dotē repetere.⁊ dicit bart.hoc esse
notādum.⁊ dicit ꝙ quotidie accidit de facto.Adde qd̄ idem ⁊ cla
rius tenet idem Bar.in.l.si quis ita stipuletur.per illum tex.j.eo
⁊ ꝑ verba Barto.ibi dicit ibidē.Pau.de cast.se cōsuluisse in for
tioribus terminis:⁊ se semel defendisse quandam viduam in ciui
tate Florentie:vbi recipiunt̄ fideiussores vel promissores de do
te restituenda ī omnem casum.nā talis vidua se obligauerat ꝓ re
stitutione dotis filij sui in omnem casum dotis restituende cōstan
te matrimonio vel soluto.⁊ ille filius erat effectus pauꝑ cessans ⁊
fugitiuus agebat nurus contra socrum que ex hoc reputabat se
destructā.dicit Pau.d̄ ca.se dixisse ꝙ cū ipsa se obligasset in om
nem casum dotis restituende:⁊ tunc nō agebatur ad restitutionē
dotis sed ad consignationem constan.matrimo.quod non pote
rat compelli:q̄r in illum casum se non obligauerat nec obst. qd̄ se
obligauerit in omnē casum restituende dotis constan.matrimo.
192 vel soluto:†q̄r illa verba constante matri. possunt referri ad ca
sum in quo erit vera restitutio dotis.s.qñ fieret separatio tori pro
pter culpam mariti:⁊ dicit ꝙ illa vidua obtinuit sententiam pro
pter consilium suuz.vnde s̄m eum facias apponi in instrumento
consignande dotis vt effugias opinionē Barto.Adde quod ita
etiam late consuluit idem Pau.de ca.in consi.cxxvj.quod incip.
queritur viso dicto instrumento. ¶ Contrariā opinionē contra
Bart.tenent Spe.⁊ Io and.in titu.de dona.inter virū et vxo.§.
nunc dicamus.circa prin.⁊ ibi Io.and.refert idem tenere Odo.
in.d.l.vbi adhuc.idem tenent Ioan.de imo.⁊.Ludo.roma.hic:⁊
Imo.i.d.l.si quis ita stipuletur.⁊ dicit Lud.roma.hic se ita alias
consuluisse Florentie cōtra Bar.⁊ obtinuisse.⁊ ita consuluit Lu
do.roma.in consi.cccxcij.quod incip.circa primū proposite cōsul
tationis articulum quo dubitatur an dotale instrumentū.in pri
mo dubio:vbi punctualiter consuluit ī eodem met casu Florentie
ī quo contrarium consuluit Pau.de cast.quem statim.s̄.retuli.et
ita etiam ī eodem casu Floren.late consuluit Ioan.d̄ imol.in con
sil.c.quod ici.ī questione ⁊ lite que vertitur.⁊ ibi post multa dicit
quod ista est proprie veritas:lz aliqui aliter ꝯsuluerint.Pro ista

secunda parte contra Bar.facit qr qñ pater vel extraneus stipu-
lant doté sibi reddi in omnē casuz dotis restituende:⁊ sic vniuer
193 saliter:ista verba sunt adeo generalia † qđ possunt cōprehendere
casum dotis restituende constante mat.ppter inopiā mariti sicut
solu.mat.qr iste est etiā casus dotis restituēde:⁊ ista est generalior
⁊ latior forma quam si diceret in omnē casum solu.mat.prout lo-
quitur tex.in.d.l.si quis ita stipuletur.i quo se fundat Bart.tamē
adhuc dos debet seruire oneribus matrimonij:qr pater vel extra
neus qui reperierunt talē dotē debet facere q deseruiat oneribus
matrimonij sicut qñ si ipsa mulier repetijsset cōstante matri.per
d.l.vbi adhuc.⁊ talis dicit vera restitutio ⁊ vera solutio dotis.vt
C.si cōstan.ma.dos sol.in rubro ⁊ nigro.⁊.l.quis.⁊.l.quoties.ad
fi.j.eo.sed tu caue qr isto mō stipulatio interposita ad vnū effectū
scz ad acquirendū dotē ipsi stipulanti operaretur onus ⁊ graua
194 men administrandi † ⁊ dandi fructus pro oneribus matrimonij
qđ est contra regu.l.legata inutiliter.cū simi.ff.de lega.j.qr indu-
cta ad cōmodū ⁊ vtilitatē non debent operari onus ⁊ grauamen
tñ ad hoc potest responderi q verba debēt intelligi ſm subiectaz
materiā ⁊ naturā actus super quo interponunt.l.si vno.in princ.
ff.loc.⁊.l.si stipulatus.ff.de vsu.sed natura dotis est quod qñ resti
tuitur cōstante mat.ppter inopiā mariti qđ adhuc debeat deser-
uire oneribus matrimonij sicut prius.d.l.vbi adhuc.bene facit
illud qđ tenet bal.in.l.qđ fauore.in.vij.oppo.C.de legi.vbi tenet
q inductum ad fauorem operatur onus qđ est de natura rei:vel
195 qđ est ei annexum.† Idē tenet Bal.in.l.cum ex oratione.in fin.ff.
de excu.tu.Pau.de ca.in.l.si duo.per illum tex.ff.de acqui.here.
Nota predicta qr est questio pro amico:⁊ de facili posset vtraq̄
pars defendi.¶ In.viij.q.ij.partis quando vxor decessit extan-
tibus liberis ⁊ dos remansit apud patrem qui nunc soluto matri
monio vergit ad inopiam:filij non poterunt agere contra patrez
per remedia istarum legū:qr ista iura prouident mulieri constan
te matrimonio:sed ea mortua solutum est matrimonium.conclu-
196 dit Bar.† quod si dos est in quantitate ⁊ pater dissipat patrimo
nium suum per officium iudicis cōsulitur liberis vt suum saluz
habeant per tria iura hic per eum allegata.adde Barto.i.l.ij.§.
qđ si patris.in.ij.col.s.eo.⁊ in.l.cum oportet.§.non autem.et ibi
Bal.C.de bo.que lib.⁊ Bar.in.l.fi.in.iij.col.⁊ ibidē Bal.in vlt.
col.C.de sen.pas.Sed aduerte quod Bart.allegando.l.imperator.
ff.ad treb.sensit de restitutione bonorū maternorū statim facien-
da filijs per officium iudicis:sed dum allegat.l.fi.in prin.cum gl.
in verb.compellendum.ff.vt lega.no.ca.videtur intellexisse pro-
uideri filijs mediante sequestratione.Joan.de imo.hic dicit q le
ges allegate per Bart.nihil probant:qr.d.l.imperator.loquitur
quando pater dolose ⁊ in fraudem filij bona dissipat:sed hic non
constat de dolo nec de fraude patris.Sed tu dic q imo.d.l.impera
tor pōt intelligi de fraude re ipsa iuxta.l.si quis cum aliter.ff.de
verbo.oblig.qr dissipando ⁊ dilapidando dicitur re ipsa doluz ⁊
fraudem cōmittere.vt ibi ⁊ ita etiā tenent Pau.de cas.⁊.d.Alex.
in.d.l.imperator.per tex.in.l iurisgentium.§.sed si fraudandi.cū
glo.ff.de pact.Tu aūt aduerte vltra Imo.⁊ scribentes fortius qđ
tex.i.d.l.imperator.qui decidit qđ pater dissipans cogitur resti
197 tuere fideicommissum filio in potestate.assignat rationē:† qr cau-
tio aliqua non poterat interponi ppter impedimentum patrie po
testatis:sed in dote materna.⁊ sic in bonis aduentitijs potest ca-
dere obligatio etiam ciuilis inter patrem ⁊ filium in potestate.l.
iubemus.vbi Bar.et alij.notant.C.ad treb.glos.i.l.frater a fratre
in prin.in glo.magna circa pñ.ff.de condi.indebi.et sic potest ha-
bere locum remedium cautionis inter patrem ⁊ filium in potesta
te:ergo cum cesset ratio illius.l.imperator in casu nostro:ergo de
bet cessare eius dispositio vulg.l.adigere.§.quamuis.ff.de iur.pa.
ergo bar.male allegat illū tex.ad quest.nostrā:quicquid ad hoc
dixerit bar.in.d.l.imperator.quē ibi alij oēs cōmuniter repro-
bāt.Imo.hic tenet q pater teneatur satisdare filijs qr vt dixi ex
causa aduententia inter patrem ⁊ filium in potestate cautio consi
stere potest.⁊ sic nō auferetur administratio patri:⁊ si non potest
pater satisdare:tunc per officiuz iudicis consuletur filijs quod pe
cunia sequestretur penes idoneum mercatorē.iuxta.c.per vestras
de dona.inter vir.vxo.aut res alique loco pecunie assignētur:et
vsusfructus interim donec viuet sit patris:⁊ ita teneas ſꝫuis Jo.
and.in addi.Specu.in ti.de dona.inter vi.⁊ vxo.§.fi.ad fi.teneat
quod poterit agi vt fiat restitutio filijs assecurato patre de vsufru
198 ctu.† ⁊ dicit Joā.an istud sibi plus placere:sed melior est prece-
dēs opinio Imo.Ad predicta adde qđ notabiliter decidit bald.
in.l.ij.C.si quid in fraud.patro.ponit pater habens multos filios
omnia dissipat filij ob reuerentiam patris non audent petere qđ
ei interdicatur bonis:sed petunt q assignetur eis aliqua posses-
sio patris pro eorum alimentis:an talis petitio procedat de iure.
Fui sepius in facto super hoc interrogatus.tenet magistraliter
Bal.quod si pater dissipat bona filiorum tūc aufertur sibi admi
nistratio per.l.fina.C.de sen.pas.Si aūt pater dissipat bona pro-
pria subiacentia restitutioni fideicōmissi facienda filijs post mor
tem patris:⁊ tunc aufertur possessio patri:⁊ datur filijs:vt tamē
pater inde alatur.per.d.l.imperator.ff.ad treb.Si autem sunt bo-
199 na propria ⁊ libera patris:† ⁊ tunc tenet signanter Bal.quod fi-
lij possint petere sibi assignari tot bona patris vñ viuere possint
argu.d.l.vbi adhuc.⁊.d.ca.per vestras qr istud prodest taz patri
q̄ filijs vbi notabi.per eum Illam decisionem Bal.sequitur ibi
Paul.de cast.⁊ reputat singularem Lud.roma.in.l.ij.§.quod si
in patris.s.eo.Paul.de ca.Iudo.roma.in.d.l.imperator.et ibi
do.Alex.in.v.col.ad fi.⁊ seq.dicit illam decisionem Bal.esse men
ti tenendam.quā dicit in facto als Padue vidisse ſꝫuisidē bald.
in.l.non potest.ff.de adopt.tenuerit q si pater dissipat bona non
tenetur per hoc assignare filijs vnam possessionem pro alimētis
sed tm̄ de mense in mensem assignare alimenta in principio cuius-
libet mensis pro toto illo mense.per.l.fi.ff.de libe.agno.sed prece-
dens opinio est equior ⁊ tenenda.¶ Circa tertiam partem prin-
200 cipalem.in.ij.q.tenet Bar.† qđ quando mulier vult agere hy-
pothecaria contra extraneos possessores bonorū que erant mari
ti tempore dotis date:requiritur quod precedat discussio in bo-
nis mariti:⁊ sic extranei possessores conuenti ab vxore habēt be-
neficium excussionis prius faciende de bonis mariti.iuxta.§.sed
neq̄.in aut.de fideius.vnde sumitur aut.hoc si debitor.C.de pig.
et ita tenet glo.ordi.in.d.l.vbi adhuc.in verb.iura.⁊ ibi Cy.in.xj.
q.⁊ ibidem Bal.qui dicit quod licet mulier in dote plurimos ha
beat fauores ⁊ plurima priuilegia:tamē nō reperitur in hoc quo
ad moduz discussionis q aliquod habeat priuilegium.idē tenet
Spe.relatus per Bar.in titu.de dona.inter vi.⁊ vxo.§.fi.ver.sed
quo iure.idem tenet plene do.Alex.hic:⁊ ista videtur esse magis
cōmunis opinio.Pro ista parte facit tex.in.d.l.vbi adhuc.in vsi.
ſm legum distinctionē moueor.Contrariū dicit Ludo.ro.hic se
consuluisse per gl.reputatā singu.in.l.si post mancipiū.§.j.ff.de
201 euic.† que tenet q exceptio preposterationis vnius actionis ad
aliam est de apicibus iuris:ergo idem in ista exceptione excussio
nis q̄ similiter debet dici de apicibus iuris:cū nō concernat facti
veritatem.prout tenet Bar.in.l.j.ad fi.ff.de condi.inde.in.l.cum
quis.ad fi.C.de iur.⁊ fac.igno.ergo nō debet attēd vbi agitur de
bono ⁊ equo put in cā dotis i qua agitur de bono publico.l.j.s.
eo.⁊.l.assiduis.C.qui po.i pig.hab.sicut ea que sunt de apicibus
iuris non possunt opponi in causa in qua agitur de bono publi-
co.l.ita vulneratus.ad fi.ff.ad le.aquil.ſm eum.d.Alex.tenēs cō
munem opi.respondet ad.d.l.ita vulneratus dupliciter.Primo
q text.ibi solū dicit multa esse recepta cōtra iuris subtilitatē pro
pter vtilitatē publicā ⁊ cōmunē.illa dictio multa nō est vniuersa
lis ⁊ verificat in duobus ⁊ in tribus.l.j.§.hoc interdictū.ff.ad fil.
§.fi.insti.de iure pso.⁊ est gl.ordi.in.c.latores.de cleri.excō.mini
stran.Sed tu caue q tex.ibi postea subdit in numeralibus rebus
probari potest.Secundo respondet q.d.l.ita vulneratus loquit
in publica vtilitate que versatur in puniendis delictis qđ non est
hic.sed tu caue qr lz ille tex.loquatur de delictis puniendis.tamē
ratio publice vtilitatis ibi assignata est generalis ⁊ militat gene-
raliter vbi tractat de alia publica vtilitate:ergo generaliter pce-
dit.vt.l.regula.§.sed ⁊ si quis ibi.nam initium cōstitutionis gene
rale est.⁊ ibi Bart.ad hoc no.ff.de iur.⁊ fac.igno.Adde q istam
opinionē Ludo.cōtra cōmunē etiā tenet.d.Bal.nouellus in tra
202 ctatu de dote.in.viij.parte.in.xxxvij.priuile.motus † qr in iudi-
cio dotis procedi debet ex bono ⁊ equo.l.iure succursum.ff.de iu
re do.sed vbi proceditur de bono ⁊ equo:rigor ⁊ apices iuris nō
curantur.l.si fideiussor.§.quedā.ff.mand.Secūdo qr sicut fauore
fisci ⁊ reipublice agitur hypothecaria cōtra tertium possessorem
203 non excusso aliter principali debitore fisci † .l.moschis.ff.de iure
fisci.sicut etiā dicto fauore fisci ⁊ reipublice pōt agi cōtra fideius-
sorem nō facta excussione principalis.vt not.in.l.j.C.de decu.lib.
x.⁊.l.libertus.§.j.ff.ad municipa.lz tex.ibi videat obstare.⁊ notat
etiā in.l.cū filius.in pñ.ff.de vb.obli.declarando vt p Bal.in.l.cū
eorum.C.de sen.sed mulier ⁊ fiscus in priuilegijs paribus ambu
204 lant passibus.ſm glo.⁊ doc.in.l.ij.C.de priuil.† ⁊ in.l.dotis.C.
de iure do.maxime circa hypothecā.vt ibi not.¶ Cōfirmo vltra
eum:qr exceptio excussionis non cōpetit campsoribus nūmula-
rijs ⁊ similibus ppter vtilitatem publicam.vt est glos.sing.in.§.
argentariorum.qui est.§.peñ.in aut.de fideiuss.quam sequuntur
Bal.⁊ Sali.in.l.frustra.C.de non nume.pecu.Bal.in.l.fi.ad fi.C.
ad leg.fal.Ange.de are.in.§.si quis in fraudē.in.x.colū.instit.de
act.⁊ qr etiā in curia mercatorum proceditur de bono ⁊ equo nō
attentis iuris apicibus.l.si fideiussor.§.quedam.⁊.l.quintus.et
vtrobiq̄ no.Bar.ff.manda.Item per glo.in.d.l.si mancipium.
205 §.j.quā Bal.ibi in apostil.suis not.† tenet.d.Maria.sozi.Señ.
in consi.xxiij.quod incip.visis ac diligenter ⁊ mature inspectis.
in vlti.col.quod si ex forma statuti vel rescripti in causis procedi
tur summarie:de plano:sine strepitu ⁊ figura iudicij:tunc non vi
206 detur necessaria excussio cum sit de apicibus iuris.† Idem qđ
vbi pceditur

vbi proceditur de bona equitate non babeat locū exceptio excussionis que est de apicibus iuris. tenet etiam Aret. in cōsil. cxxvij. qd incip. in causa dñe Antonie. tñ ad glo. in. d. l. si post mancipiū. §. j. an probet id ad qd allegaf φ exceptio excussionis sit de apicibus iuris dubitat Ange. de arc. in. §. itē si qs in fraudē. in pe. col. insti. de actio. tamen tenet quod sit verū per alia ibi p eū allegata.
207 ¶ †Sed aduerte diligenter φ exceptio excussionis non. tm concernit ordinē iuris: sed etiam partis beneficium: ideo pōt opponi etiam corā arbitro τ arbitratore a quo si non fuerit admissa pōt peti reductio ad arbitrium boni viri. ita singul. tenet Bal. in. l. fi. §. sed τ si qs. in. j. col. C. cōia de leg. τ simpliciter sequif. d. Alexā. bic: dicēs φ non meminit alibi se legisse. refert etiam τ simpliciter sequitur Fel. in. c. canonum statuta. de cōstit. in pe. char. in. xxxij. colū. sed illud reprobat. d. Maria. soci. in preallega. consil. xxiij. τ vltra eum in contrarium facit: qr corā arbitratore exceptio ppo stterationis locū non habet qr non seruat ordinem iudicioꝶ. τ ista est exceptio ordinis. vt no. glo. in. d. l. si mancipium. §. j. ita signāter tenet Bal. in addi. Specu. in titu. de arbi. ad fi. in ver. pe. quez refert τ simpliciter sequitur Aret. in prealle. consi. cxxvij. quodincip. in causa domine Antonie. in. ij. col. ¶ Quid tenendū in principali questione. ego etiā teneo cōtra Bar. τ cōmunem opinionē: sed alio fundamento: qr beneficiū excussionis fuit postea introductum de iure nouissimo autenticoꝶ. in §. sed neqꝫ. in auf. de fideiuss. vñ sumif auf. boc si debitor. C. de pign. τ sic istud beneficiuz
208 excussionis non erat de iure fforum: nec de iure codi. †Modo succedit regula φ iura noua indistincte loquentia non intelligun tur loqui nec babere locum in causa dotis nisi de ea faciant specificam mentionem. ita signāter no. Sali. in. l. fi. in princ. in. iiij. not. per illum text. cum gl. C. de iure do. dixi. in. l. j. in. iij. no. s. eo. binc est φ lex. bene a zenone. τ. l. oēs. C. de quadri. prescri. q̄uis generaliter loquanf: tñ non babēt locum in dote nec in preiudicium iurium dotalium. ita singu. tenet Bald. in cōsil. ccclix. ij. partis. qd incip. queadmodū imperator. facit. l. promittendo. in princi. ff. de iure do. ergo dispositio iuriū nouissimoꝶ: τ sic autenticoꝶ indu
208 centiū beneficium excussionis non babebit locum in cā dotis†ex quo de dote in specie illa iura non loquunf: ergo stabimus dispositioni iuris antiqui: τ sic dispositioni. d. l. vbi adbuc. cum simi. φ ante excussum maritū mulier possit agere contra extraneos possessores. ¶ Tenendo istā partē contra cōem non obst. tex. quē. s. allegaui in. d. l. vbi adbuc. in verb. fm distinctionē legū. qr nibil facit: qr non pōt intelligi de discussione: qr ordo discussionis erat incognitus tēpore illius legis: sed fuit inuentus per iura nouissima autenticoꝶ. vt dixi per auf. boc si debitor. C. de pig. τ in corpore vnde sumitur. τ auf. presente. C. de fideiuss. vnde intelligitur de illa distinctione τ modificatione que requiritur in bypotbecaria: puta de pbando anterioritatē tēporis: τ φ res erat tunc in bonis mariti: τ sic de similibus. ita posset in pūcto iuris τ disputatiue attentari: tamen iudicando τ consulendo non esset discedēdum a cōmuni opinione: prout etiā dicit pfatus Bal. nouellus in dicto. xxxvij. priuilegio. viij. partis. τ iura per eū allegata in secundo fundamento videntur potius facere ad oppositum prout
209 etiam tenet Bal. quē. s. allegaui. in. d. l. cum coꝝ. C. de sen. †Item lꝫ in bypotbecaria expressa τ conuentionali bodie sit inducta discussio per auf. boc si debitor. τ in corpore vnde sumitur. tamen in bypotbeca tacita legali de qua loquimur erat inducta discussio que debebāt precedere etiam de iure ffoꝶ τ codi. p. d. l. moscbis. τ ibi glo. τ Bar. τ glo. in. d. auf. boc si debitor. τ in corpore vnde sumitur. τ in. l. iij. §. fi. ff. de admi. re. ad ciui. perti. τ boc modo poterit procedere tex. in. d. l. vbi adbuc. dum dicit fm dispositionez legum: τ boc modo tollitur fundamētum quod. s. feci contra cōem opinionē. τ ista est veritas. ¶ In. iij. qd. ij. partis cōcludit Bar. φ bona minoris contrabentis matrimonium τ recipientis dotē non sunt tacite bypotbecata pro dote sicut in simili tenet glo. in. l.
210 item quia. ff. de pact. † qr bona minoris inuecta τ illata non sunt tacite bypotbecata p domo conducta τ reprebendit Bar. distin. Guil. per tria fundamēta per que tenet φ etiam tacita obligatio legalis: que ipso iure per legē inducitur etiā sine alio facto minoris postea subsequuto: non tamen cadit in rebus minoris nisi cū autoritate tutoris et decreto iudicis per illa tria fundamenta de quibus bic per eum: vnde tenet φ requiritur expressa obligatio bonorum cum iuramēto minoris: qr iuramentū representat eum maiorē per auf. sacramēta puber. C. si aduer. vē. τ idē qd bic tenet etiam Bar. in. d. l. item qr. τ ibi Sali. τ Rapha. Fulg. τ Sali. in. l. certi iuris. C. loca. τ sequitur Joā. de imo. bic: qui dicit φ opinio Bar. bic secure est tenenda. ¶ Cōmunis opinio est cōtra Bar. τ sequaces τ contrariā opinionē tenent Bald. Ange. Ludo. τ do. Alex. bic. Bal. Ang. Pau. de ca. τ. d. Alex. i. d. l. itē qr. Ly. Bal. τ Ang. in. l. fi. C. de legi. tu. τ ibi dicit Bal. istam esse cōmunē opi. idē tenet Bal. in. d. l. vnica. §. τ vt plenius. C. de rei vxo. acti. Bal. in. l. j. in. ij. col. in. fi. C. de priuil. dotis. τ in. l. certi iuris. in. viij. q. C.

211 locati eo †qr in bypotheca necessaria τ legali que venit accessorie non requiritur decretum iudicis quia sufficit decretum legis sed in voluntaria et principali obligatione de qua loquitur tex. in. l. lex que tutores. C. de admini. tu bene requiritur. Secundo pro ista parte multum facit φ lꝫ pupillus nō possit principaliter obliga
212 ri fine tutore. †tamen in consequentiā potest: per text. no. in. l. con ditionibus pupillus. in prin. ff. de condi. τ demon. τ ibi Bar. met ad boc no. illum tex. qr tunc non obligat minor: sed lex fm eum et ille tex. multum facit pro communi opinione cōtra bar. fm Are. in. l. si ita quis. §. ea. lege. in. ij. col. in prin. ff. de verb. obli. τ per illū text. respondent scribentes ad omnia allegata in oppositū: sed tu caue quod etiā in fundamentis Bar. obligatio venit in cōsequentiā. τ tamē nō permittitur in rebus minoribꝰ sine tutore et decreto iudicis. Tertio pro ista parte videtur multum stringere tex. in l. j. §. fi. τ. l. l. ij. in versi. φ si a fisco. ff. de rebus eorum nec est bona responsio Bar. bic τ in. d. l. item qr φ ibi obligatio transit cum sua causa ad minorē: reprobat. d. Alex. bic. qr anteqꝫ esset acqsita minori erat in dñio fisci. τ p cōsequēs nō poterat dici obligata fisco cuius erat: per reg. l. neqꝫ pignus. ff. de reg. iur. τ. l. ex sertante. §. latinus. ff. de excep. rei iudi. sꝫ tu aduerte φ Bar. voluit aliter respondere φ nos loquimur in re que perfecte et libere erat minoris sine vlla causa τ qualitate: τ in isto non pōt obligari sine autoritate tutoris τ decreto iudicis: sed iura contraria loquuntur in re que nunqꝫ libere fuit minoris: sed ab eo fuit acquisita cum ista qualitate τ causa quod esset obligata donec pretium solueref: et istud a principio potuit fieri sine tutore. vt ibi. ¶ Secūdo diligēter considera quod ille text. in. d. l. ij. ponit duos casus. vnus est i fisco τ in illo decidit tenere obligationem sine tutore. secūdus casus est in priuato τ in isto decidit tex. non tenere obligatiōnē bypotbecce nisi confirmetur per rescriptū principis: ergo cū in isto secundo casu nō valeat. facit pro Bar. sed tu stringe illum tex. dū decidit in fisco arguēdo a fisco ad dotē que in priuilegijs paribus ambulāt passibus fm glo. τ doc. in. l. ij. C. de priuilegi. fisci quod
213 sicut ibi fauore fisci †bona minoris obligātur sine tutore: ita bic fauore dotis: τ isto modo inducēdo videf fortiter stringere p cōmuni opi. contra Bar. sed tu caue φ in illo tex. si minor emit a fisco: illa res ab eo empta est bñ bypotbecata fisco: vt ibi dicit text et tamen si maior emit rem a fisco non tm̄ illa res empta: sed oīa alia bona sua essent tacite bypotbecata fisco. vt est tex. in. l. ij. C. in quib. cau. pig. taci. contraba. ergo minor cōtrabendo cū fisco non obligatur in alijs bonis suis: sꝫ tm̄ in illa re empta: ergo isto mō nibil facit pro cōi. Itē τ clarius ille tex. in. d. l. ij. loquitur in bypotbeca conuentionali τ expressa: ergo nibil ad ppositū: qr questio
214 nostra est in bypotbeca legali tacita. †τ differentia est inter bypotbecā legis τ bois. secundum communē intellectū. ff. in q. cau. pig. taci. cōtraba. gl. τ doc. in. l. assiduis. C q po. in pig. ba. τ in. §. fuerat. instit. de actio. nisi inducas illū tex. a fortiori. qr ibi bypotbeca expressa τ conuentionalis fauore fisci cōtrabif per minorē sine tutore. ergo multo fortius tacita legalis: ergo idē fauore dotis vnde pcedēs solutio esset tutior ad euadēdū illū tex. ¶ Quarto pro ista parte facit bonū τ reale fundamentū. nā ideo in minoribus est interdicta alienatio voluntaria et obligatio bonorum si
215 ne tutore et decreto iudicis: †eo quia fragilitate etatis possunt minores de facili decipi fm Bal. in. l. ij. in. ix. q. C. de rescin. vē. sed ista ratio cessat qñ minor contrabit matrimoniū τ recipit dotem quo casu inducitur p legez tacita bypotbeca absqꝫ alio facto minoris. tūc nō pōt cadere aliqua deceptio fragilitate etatis: qr minor cōtrabendo matrimoniū τ recipiēdo dotē facit illud qd quilibet diligēs paterfamilias faceret: ergo nō cadit deceptio. l. fi. C. de in integ. restit. mino. τ. l. veruz. §. item nō restituif. ff. de mino. ¶ Quinto τ vltimo considera φ in ista. q. mulier est in specie priuilegiata: qd bona mariti sui sint tacite bypotbecata pro dote. d. l. vbi adbuc. τ. l. assiduis. C. qui po. in pig. bab. minor autē est priuilegiatus in genere φ eius bona nō possunt obligari sine autoritate tutoris τ decreto iudicis sed nō est priuilegiatus in specie in cā dotis de qua agitur: ergo priuilegiatus in specie debet prefer
216 ri puilegiato i genere fm barto. †in auf. quas actiones. in. ij. col. C. de sac. san. eccle. facit bene tex. in auf. rogati. τ i corpore vnde sumif. C. ad trc. idē no. d. Abb. in. c. ad aures. in. ij. nota. p illū tex. de prescrip. τ in. c. cū pro cā. etiā in. ij. not. p illū tex. de sen. excō. τ dato φ ambo essent puilegiati in spē: tñ ille pferri dꝫ in quo est maior fauor fm Bar. in extraua. ad reprimēdū. in vb. aduersus. τ in auf. quas actiones. ponūt doc. in. l. gallus. §. ille casus. ff. de libe. τ posth. sed maior est fauor dotis q̄ minoris: ptꝫ qr mulier nō pōt etiā expresse facere deteriorē cōditionē dotis sue. l. de die. τ. l. atti licinus. ff. de pac. do. Bar. s. i. vi. qd. j. partis. vbi dixi. τ tñ minor pōt deteriorare τ dānificare res suas. lꝫ restituaf in integrum ex enormi lesione. l. si ex cā iudicati. in fi. pn. ff. de mino. τ. c. cū ex litteris. de in integ. resti. tenēdo istā cōem opi. punctus est rīdere ad pia fundamenta Bar. rūdent Bal. τ Ang. φ pcedunt in aliena

tione ⁊ trāslatione dñij nos aūt loquimur solum in hypoteca et
pignore qd non est tanti preiudicij.l.si.cū glo.C.que res pig.obli.
pos.Item in illis minor principaliter disponit hic in consequen-
217 tiam.†Adde pro ista solutione bene facere ꝙ mulier pōt renun-
tiare iuri hypothece.l.etiā ⁊.l.iubemus.C.ad treb.⁊ tñ nō pōt re
nuntiare donationi ꝑpter nuptias.aut.sine a me.C.ad velleia.sed
caue qr ista solutio videref ꝓcedere quo ad primū ⁊ tertiū funda-
mētū bar.ſʒ scōm fundamentum Bar.loquif solū in tacita hypo
theca que inducif p legē:vñ tu responde planius ad tria fundamē
ta Bar.ꝙ iura p eū allegata non faciunt in ꝓposito.s.text.ī.l.lex
que tutores.C.de admi.tuto.⁊ in.l.predia.C.de predi.mi.⁊ in.l.ti
tia.cū glos.ff.de iur.do.qr nos loquimur de donatione ꝑpter nu
218 ptias tacita q̄ ipso iure fit a lege ſm quātitatē dotis.†sed loquū
tur in expressa donatione ꝑpter nuptias nā minor non potest fa-
cere in reb⁹ immobilib⁹ sine decreto iudicis:vt ibi:⁊.l.si.C.si ma-
ior factus.similiter.d.l.lex q̄ tutores loquif in obligatione pigno
ratione ⁊ donatione ꝑpter nuptias:quā tutor vult expresse face-
re in bonis pupilli nā non pōt sine decreto iudicis.vt ibi.sed nos
loquimur in tacita legali inter q̄ est magna differentia:vt.s̄.dixi
219 in tertio fundamento.¶†Itē aduerte ad tertiū fundamētū bar.
inq̄tum dicit ꝙ mulier simpliciter nubēdo intelligif dare oīa bo
na sua in dotē ſm glos.in.l.mulier bona.ff.de iure do.⁊ tamen ista
tacita datio omniū bonorū non habet locum in muliere minore.
Nam assumptū Barto.non est verū:prout etiā hic tenet Imol.⁊
bar.met.in disputatione sua que incipit mulier habēs amplū pa-
trimoniū plene reassumit istū articulū.⁊ tenet ꝙ etiā mulier ma-
ior non intelligatur oīa bona dare in dotem.⁊ ita etiā tenet bal.in
l.si.C.de sen.que sine cer.quāti.⁊ in.l.si ante.s̄.eo⁊ ita Bart.hic in
specie.in hoc reprehendit.d.Alex.in cōsi.cxliij.v.vol.quod inci.
circa primū dubiū quo queritur an tertia.in.ij.co.¶ Successiue
inquantū Bar.ad.l.mutus.in prin.ff.de iure do.vbi tex.facit istā
220 cōsequentiā pōt cōtrahere matrimoniū:†ergo obligaf nomine
dotis respondet dūmodo minor recipiat dotēʒ modo legitimo:⁊
si cum tutore:sed ita esset magna suppletio ad illū text.responde
planius ⁊ in forma ꝙ minor pōt cōtrahere matrimoniuʒ:vt insti.
de nup.in prin.⁊ sic potest se obligare pro dote.vt ibi dicit text.in
d.l.mutus.sed per hoc nō sequif:ergo etiā potest tacite obligare
bona sua pro dote sine tutore:qr minori facili⁹ est obligare ꝑsonaʒ
q̄ȝ alienare vel res obligare ſm Bal.in.l.certi iuris.in.viij.qō.C.
221 loca.⁊ vltra Bal.istud ptʒ†nāʒ minor qui nō hʒ curatorē potest
se obligare.l.si curatorē habēs.C.de in inte.resti.mi.gloss.in.l.j.§.
fuit quesitū.ff.ad treb.notaf in.l.j.ff.de noua.⁊ tñ non pōt obliga-
re bona sua immobilia sine decreto iudicis.l.j.ff.de rebus eo.et.l.
si.C.de rebus alie.nō alie.⁊ miror ꝙ hic non aduertit Bar.Idem
inq̄tum Bar.reprehendit dist.Guil.de cu.quā ponit in.d.l.iteʒ
qr.vbi similiter Bar.eā reprehendit.adde ad eā bal.in.l.certi iu
ris.in.viij.q.C.loca.⁊ pro illa distinctione adde bene facere illud
qd tenet glo.approbata in.l.cū filius.§.in hac.in vb.stetisse.⁊ ibi
Bar.⁊ alij.ff.de vb.obli.vbi not.tenet ꝙ minor non obligatur ex
cōtractu defuncti cuius est heres qñ requiritur aliquod factuʒ mi
222 noris.sec⁹ si nullū aliud factū requireref.†Et p ista habes bene
defensatam cōem sniam cōtra Bar.tñ considera ꝙ pro Bart.vi-
detur bene facere:qr lex tacite inducit ꝙ oīa bona tutoris sint ta-
cite obligata pro administratione.l.pro officio.C.de admini.tu.⁊
tñ bona minoris nō essent obligata pro tutella.vt est tex.in.l.si.C.
de legi tuto.⁊ pondera ꝙ text.ibi decidit minorē.xxv.annis non
posse esse tutorē alicuius:qr posito pro possibili qd posset esse ei⁹
bona non essent tacite hypotecata pro administratione:vnde ar-
guendo ab hypoteca bonorum tutoris ad hypotecam bonorum
mariti:prout arguit tex.in.l.vnica.§.⁊ vt plenī⁹.C.de rei vxo.act.
sicut bona minoris posito p possibili ꝙ etiā esset tutor non essent
tacite hypotecata pro tutella sic etiā non debent esse tacite hypo
thecata pro dote.⁊ per illā.l.si.dicit glo.not.in.c.similiter.xvj.q.
j.ꝙ minor.xxv.annis nō potest esse prelatus ecclesie:qr eius bona
non essent hypotecata ecclesie pro administratione prout esse de-
bent.c.ex literis.de pigno.sed defendendo cōem ad illā.l.si.dupli
citer respōde.Primo qd loquitur in actu prohibito minori.nam
tutella est prohibita minori:vt ibi dicit tex.ideo in minore facien
te actum regulariter prohibitum a lege nō cadit tacita hypothe
ca legalis:nos autē loquimur qñ minor facit actum permissuʒ.s.
matrimonium contrahere ⁊ recipere dotem.Secundo ibi minor
acceptando onus tutele dato quod posset nō facit illud quod di-
ligens paterfa faceret:sed bene contrahendo matrimonium ⁊ do
tem recipiendo vt dixi.s̄.in quarto fundamēto.¶ Septimā que
stionem huius tertie partis nunq̄ā mulieri repetenti dotē possit
opponi exceptio minoris etatis:examinaui ordinarie in aut.qd
locum.vbi est tex.principalis de hoc.C.de colla.ad ibi dicta te re
mitto.Alias questiones Bar.ꝑsequere:vt p Imo.⁊.d Alex.hic
223 ¶†Unam non omitto in quarta parte principali que est penur
tima si facta ē solutio dotis mulieri cōstante matrimonio:qr ma
ritus vergebat ad inopiā:an si postea superueniant diuitie mari
to puta aliqua bona heredi.an retractetur illa restitutio dotis et
dos restituetur marito.Bar.subtiliter concludit ꝙ nō sequutus
glo.in.d.l.vbi adhuc in glo.pe.⁊ ibi Cy.eo.qr diuitie superueniē
tes tēdunt ad eūdē effectū ad quē solutio dotis vt consulaf mulie
ri:ergo nō dʒ retractari actus gestus:⁊ sic ipsa solutio dotis per-
tria iura hic allegata per Bar.⁊ ista verba Bart.sunt diligenter
notanda ſm.d.Alex.qr ad plura tibi seruire poterunt idē tenent
Imo.⁊.d.Alex.hic Bar.Pau.de ca.in.l.plurib⁹.§.⁊ si placeat.
ff.de vb.obli.Ray.⁊ Albe.de ro.in.d.l.vbi adhuc.⁊ ibi Baldus
in.xj.col.Ang.in.§.illud in aut.de equali.do.Pau.de ca.in.d.l.
sciendum.§.si.ff.qui satisd.cog.p illum tex.que dicit melius face
re q̄ȝ alium de iure.idem tenet late Io.and.in addi.Spe.in tit.de
do.inter vi.⁊ vxo.§.fina.in versi.quid si vir.d.Anto.de but.ī.c.p
vestras.de do.inter vi.⁊ vxo.Pro ista parte bene facit qr cum re
stitutio dotis semel sit sortita effectū.s.dominij retranslationē in
ipsam mulierem ꝓut declarat bar.s̄.in.v.q.huius quarte partis:
ergo nō retractatur ampli⁹ p cessationē cause.l.qui res.§.aream.
ff.de solu.⁊.l.sancim⁹.C.de admi.tu ⁊ lʒ do.Alex.nō fuerit recor
datus ita nota.tenet Bar.in.l.titia seio.§.imperator.in vlt.colū.
in pe.q.ff.de leg.ij.vbi pro hoc allegat tex.in.l.si.ff.vnde liberi.et
in terminis nostris bal.in.d.l.vbi adhuc.in pe.col.⁊ ibidē bald.in
l.j.§.j.ff.d offi.eius cui mā.est iurisdi.⁊ isto modo cessat si dicere-
tur ꝙ cessante cā restitutionis dotis dʒ cessare restitutio dotis:et
sic dʒ retractari:vt.l.adigere.§.q̄uis.ff.de iure pa.⁊.c.cū cessante
de apel.⁊ tex.no.in.l.si pecunie.§.j.ff.vt in possess.leg.⁊ isto modo
etiaʒ cessat si diceref ꝙ cā repetitionis.dotis fuit deducta ad non
causam:ergo marito debet cōpetere ꝯdictio sine cā ad repetendū
ipsam dotē.p.l.si fullo.ff.de condi.sine cā ad queʒ tex.posset etiam
responderi ꝙ si ibi nō cōpeteret ꝯdictio sine cā ille ibi locupleta-
ref cū aliena iactura ꝯtra.l.nā hoc natura.ff.de ꝯdi.inde.ꝙ nō est
in casu nostro.¶ Ultra scribentes pro ista parte facit qr si facta so
lēniter discussione cōtra principalē debitorē nō reptū soluēdo fit
224 intentatū iudiciū cōtra †fideiussores.vel sit intētata hypotheca
ria cōtra extraneos possessores:⁊ pendente iudicio ꝑncipalis de-
bitor acquisierit bona:⁊ sic effectus sit soluendo tñ illi rei cōuenti
nō poterūt opponere istā exceptionē cōtra actorē ad eū excluden
dum:qr sufficit ꝙ execussio sit legitime facta tpe litis cōtestate cō-
tra cōuentū hypothecaria vel cōtra fideiussorem.ita tenet Cy.in
aut.presente.in.viij.q.C.de fideius.Bal.in.l.pemptorias.in vlti.
col.C.sen.rescin nō poss.vbi aleg.tex.quē ad hoc reputat singul.in
l.fina.§.sed si cū seio.ff.si cer.peta.qui parū vel nihil facit ⁊ ibidē
Bal.pau.de ca.⁊ Ludo.ro.idē tenent ⁊ Sali.in aut.hoc si debi-
tor.C.de pigno.q̄uis cōtrariū late teneat do.Alex.in.l.si mulier
in.j.nota.p illū tex.s̄.eod.post multos antiquos ibi p eū relatos.
¶ In qōne nostra cōtrariū tenent Dy.Bal.⁊ Ang.sibi cōtrarij
Rapha.cu.⁊ Lud.ro.hic.Spe.in.d.titu.de dona.inter vir.⁊ vxo.
§.si.in ver.quid si vir.ad si.Bal.in.l.ad cōparandas.ī si.C.mand.
Ange.sibi contrarius in.l.si cū dotē.§.si vero.s̄.eo.per illū tex.in
verb.alterius sanitatē expectantibus.moti sunt prefati doct.per
225 tex.in.l.j.§.tādiu.ff.de cura.furio.†vbi si ꝑpter prodigalitatem
vel furorem aut malos mores alicui sit interdictū bonis ⁊ sic ad
ministratione bonorū suorū:si superueniat ad bonos mores sta-
tim ⁊ ipso iure recupat administrationē bonor suorū.no.Bart.⁊
alij in.l.is cui bonis.ff.de vb.oblig.ad idē est bonus text.ī.l.si.C.
de sen.pas.vbi si pater dissipat bona ⁊ efficif prodigus interdicif
sibi administratio bonorū filij sui in potestate:⁊ datur tutor illi fi
lio sed si postea pater reuertitur ad sanos mores recuperat admi
nistrationē bonorū filij remoto tutore ei dato:ergo cū ꝑpter ino-
226 piā mariti fuerit ei interdicta administratio bonorū dotis:†et
sit postea in effectu in sequestro mulieris:ergo superuenientibus
diuitijs debet maritus recuperare administrationeʒ dotis.huic
fundamento respōdet do.Alexā.ꝙ ibi curator datus ꝑpter ꝓdi
galitateʒ non habebat ius ī rebus ꝓut mulier habet in dote.Tu
responde ⁊ planius ꝙ tex.in.d.l.j.§.tandiu.loquitur in interdi-
ctione administrationis bonorū ꝓpriorum:ideo si peruenerit ad
sanos mores statim recuperat administrationē ne al'as careat ad
ministratione bonorū suorū ꝓpriorū ꝯ regu.in.l.re manda.C.mā.
qr in reb⁹ proprijs quilibet debet esse moderator ⁊ arbiter.item
qr iniustū est ingenuis hominibus auferri liberā administratio-
227 nem bonorū suorū:†dicit iurisconsultus in.l.non vsq̄ȝ adeo.ff.si
quis a par.fuerit manumis.secus est in dote que non est omnino
ꝓpria mariti cū subiaceat restitutioni.Secūdo pro ista opi.cōtra
Bar.aliqui sic arguūt.nā si fundamentū bar.esset verū sequeretur
ꝙ in casu quo maritus vergit ad inopiam quo casu lex transfert
dominiū in vxorē ⁊ sic actionē in rem.l.in rebus.in prin.C.de iu-
re do.lʒ maritus efficeref locupletior ꝙ vxor posset agere rei ven
228 dicatione ⁊ hypothecaria contra maritū qd esset absurdum†sʒ
ad hoc plane respōdet ꝙ facilius conceditur retentio quā conce-
daf actio.l.lʒ.l prin.C.de acqui.pos.⁊.l.j.§.quod ait.ff.de superfi
⁊ sic facilius

⁊ sic facilius conceditur mulieri retentio dotis restitute quã cõce
datur rei vendicatio vel hypothecaria. ¶ Quid tenẽdum in isto
subtili ⁊ disputabili articulo: ego semper putaui istã opinionem
contra Bartol. esse veriorem ⁊ equiorem. ⁊ pro ista parte contra
229 Bar. ⁊ sequaces moueor stricto fundamento. † Nã restitutio do
tis que fit constante matrimonio propter inopiã mariti fit cõtra
regulas iuris. l. ij. in prin. s. eo. quia constante matrimonio regu-
lariter non est nata actio de dote. l. ij. in prin. ff. de do. prelega. ⁊ l.
cum ratio. in fi. ff. de bo. dãna. ergo superuenientibus diuitijs de-
bet retractari restitutio dotis vt dos reducatur ad naturã suam
⁊ sic ad pristinũ statũ suum. l. si vnus. §. pactus ne peteret. in ver.
quod in specie dotis. ff. de pactis. ⁊ c. ab exordio. cum gloss. xxxv.
230 dist. † vnde eiam in correctorijs licita est extensio quando exten-
dendo res reducit̃ ad statum ⁊ ad naturã suã. vt est glos. reputata
singu. ⁊ melior de iure in. c. statutũ. in verbo. numerandũ. ad fi. de
prebẽ. in. vj. no. d. Anto. de but. in. c. olim tibi. de vẽb. sig. d. Alex.
s. in. ij. char. istud cessat in fundamento Bar. hic: ⁊ in tribus legi-
bus per eũ allegatis. s. in. l. verbis. ff. ad leg. fal. ⁊ in. §. ex cõtrario
instit. de lega. ⁊ in. l. sciendum. §. si. qui satisda. cog. ¶ Preterea ⁊
secundo in illis legibus casus superueniens tendit ad eũdem effe
ctum cum actu gesto accumulatiue: qꝛ accumulantur remedia le-
gatario ⁊ etiam creditori: sed in casu nostro diuitie superuenien-
tes marito non accumulant mulieri remedia circa restitutionem
dotis factam mulieri: imo illius causam remouent. ¶ Preterea
⁊ tertio ẽm Are. in. d. l. pluribus. §. ⁊ si placeat. idõ in iuribus alle-
gatis p Bar. nõ fit retractatio actus lʒ deueniat ad casum a quo
incipere non poterat: eo qꝛ nõ interest legatarij vel creditoris qõ
retractat̃: sed in casu nostro bene interest mariti qõ superuenien-
tibus sibi diuitijs dos retractetur et remaneat penes ipsum ma-
ritũ ex quo superuenit casus a quo incipere non potest. s. diuitie.
¶ Ultra quatuor questiones Bar. restat alia bona qõ quã nemo
231 hic ponit nec in. d. l. vbi adhuc. de iur. do. † Nunquid mulier que
constante matrimonio põt agere ad dotem si maritus vergat ad
inopiã possit illam actionẽ de dote cedere alteri vel cedere hypo
thecariam contra extraneos possessores. Bal. in aut. quod locũ.
in. ix. qõ. C. de colla. tenuit ꝙ sic per illum tex. ibi solam actionem
lʒ inanem conferens: que verba non possunt intelligi nisi cedẽdo
ergo ibi videtur esse tex. planus ꝙ actio competens mulieri con-
stante matrimonio propter inopiã mariti possit alteri cedi. Idẽ
expresse sequunt̃ Lud. ro. ibi: ad fi. ⁊ d. Phili. Corne. perusinus.
Idem videtur velle Spe. in tit. de emp. ⁊ ven. §. tertio loco. in pri
ma forma instrumẽti. in. j. col. ⁊ etiã in penultima forma dum po-
nit formã instrumenti qñ mulier constante matrimonio cedit do-
ti seu iuri dotiũ vel renũtiat hypotece: ergo presupponit actionẽ
de dote competentem constante matrimonio propter inopiã ma
riti posse alteri cedi. Adde pro ista parte bene facere illud quod
232 tenet glo. solẽnis. in. l. constante. C. de dona. † q̃ vult ꝙ mulier con
stante mr̃imonio potest alteri cedere spem actionis de dote. ⁊ illã
glo. Bal. ⁊ Sal. ibi reputat ad hoc singularem. Secundo pro ea-
dem parte facit qꝛ restitutio in integrũ que competit de iure spe
ciali potest cedi. l. quod si minor. in prin. ff. de minoribus. ⁊ l. si mi
norem. ff. de admi. tut. ergo ⁊ priuilegiũ dotis. Cõfirmatur tertio
qꝛ restitutio in integrũ transmittitur ad heredes. l. non solum. ff.
233 de in integrum resti. ergo potest cedi. † qꝛ quicquid est transmissi
bile ad heredes: est etiã cessibile. l. ex pluribus. ⁊ ibi Bar. no. ff. de
admi. tut. l. si stipulatus fuerim. in princip. ⁊ ibi Bartol. not. ff. de
verb. obli. Quarto facit qꝛ priuilegiũ fisci põt alteri cedi. l. ij. ⁊ fi.
C. de priui. fi. ergo etiam priuilegium dotis cum priuilegijs dos
⁊ fiscus paribus ambulent passibus ẽm glo. ⁊ doct. in. d. l. ij. C. de
priuil. fisci. ¶ Contrariũ ⁊ melius tenuit idẽ Bal. sibi cõtrarius
in. l. j. in pe. col. C. de priuil. do. eo qꝛ istud est merũ priuilegiũ mu-
lieris: ideo alteri cedere non potest: ⁊ qꝛ dos est deputata oneribꝰ
234 matrimonij: ⁊ ideo coheret persone. † Item ius futurorum ali-
mẽtorum non potest cedi: ⁊ maxime in preiudicium tertij. argu. l.
dominus. §. fi. ff. de vsufru. lʒ soluto matrimonio spes repetende
dotis bene possit cedi. l. ij. in ver. nec cogitur. s. eod. ita ibi residet
Bal. ⁊ cũ eo transit ibidẽ Sali. idẽ tenet. d. Bal. nouel. in tract. de
dote. in vltima parte in. xxvj. colum. ⁊ sequẽti cum limitatione de
qua ibi per eum. id tenet. d. Fran. de cur. in consi. lxij. quod incip.
summa totius questionis reducitur ad pulchrum articulum vbi
dicit ꝙ istam partẽ tanq̃ veram semper tenuit legendo in. d. aut.
quod locum. ⁊ istam decisionem notabiliter ampliat etiã interue-
niente iuramẽto adhuc cessio talis dotis facta cũ iuramento nihil
135 valet. † Pro ista parte bene facit: qꝛ qñ dos repetitur constante
matrimonio ꝓpter inopiã mariti talis dos adhuc debet seruire
oneribus matrimonij sicut antea: ⁊ sic alimentis tam mariti quã
vxoris ꝗ̃ filiorum suorum: vt est tex. in. d. l. vbi adhuc. in versi. ita
tamẽ. vbi etiã statuit imperator ꝙ talis dos non possit alienari:
ergo etiã non poterit cedi: tenẽdo istã partẽ nõ obstat dũ dicebat̃
ꝙ quicquid est transmissibile ad heredes est etiam cessibile: dic ꝙ
236 istud assumptũ est falsum prout etiã sepius dixi. † nã ista regula
bene procedit negatiue: qꝛ q̃ non sunt transmissibilia ad heredes
etiam non sunt cessibilia. ita proprie loquitur tex. in. d. l. ex pluri-
bus. ⁊ ita negatiue not. ibi Bar. ex illo tex. sed affirmatiue predi-
cta regula non procedit. ⁊ ita etiã declarat. d. Alex. in. d. l. si stipu
latus fuerim. in prin. ⁊ qõ sit verũ patet aperte qꝛ multa transmit
237 tunt̃ ad heredes: q̃ tñ nõ possunt cedi. † nã fideicõmissũ vniuer-
sale transmittit̃ ad heredes fideicõmissarij. vt est tex. in. l. cogi. §.
idẽ metianus. ff. ad treb ⁊ tñ nõ põt cedi: vt est tex. reputatus sin
gularis. in. l. si mulier. §. ex asse. ff. de iure do. itẽ iura directa: quia
sunt affixa ossibus nostris. vt declarat gl. magistra. in. l. iij. in pn.
238 ff. pro socio. † ideo non possunt cedi. l. quis ergo casus. ff. de pe-
culio. ⁊ tñ transmittuntur ad heredes qui reputantur eadem per
sona cum defuncto. vt in aut. de iureiur. a mori. presti. ĩ pn. col. j.
239 Modo † ad propositũ. q. nostre priuilegia dotis non transeunt
ad heredes: sed solum ad filios eiusdẽ matrimonij. l. assiduis. §.
exceptio. ff. qui po. in pig. hab. ⁊ l. etiam. in prin. s. eo. ergo etiam
nõ possunt cedi. ⁊ ad hoc vltimũ adde illud qõ tenent Bar. ⁊ alij
in. l. j. C. de priuil. do. ⁊ in. l. post dotem. in. vj. q. j. eo. ⁊ sic istud fun
damentum quod adducebatur. s. pro alia parte retorquetur ad
oppositum. ⁊ per ista sit impositus finis cũ dei laude huic solẽni
repetitioni.

1 ☞ Mulier constante matrimonio potest facere alteri dotẽ pro
mitti etiã ex causa donationis.
2 Mulier circa dotis restitutionẽ nõ potest sibi preiudicare etiam
conferendo in tẽpus solu. matri.
3 Quid importent hec verba distracto matrimonio.
4 Maritus ex promissione dotis alteri facta non tenet̃ nisi dotem
a muliere receperit vere aut interpretatiue seu ficte p successionẽ
5 Si maritus tpe ꝓmissionis sciebat mulierẽ nõ esse soluendo: tunc
tenetur stipulatoribus ꝗ̃ꝗ̃ dotem non receperit.
6 Licet regulariter maritus dotẽ promissam ⁊ nõ receptã sol. mat.
restituere nõ teneat̃: sed cedẽdo actiones liberat̃ tñ qñ fuit heres
institutus ab vxore vel ab alio qui dotẽ promiserat tũc adeundo
heredi. põt precise compelli ad soluendũ dotem.
7 Maritus adeũdo heredi. vxoris facit vt stipulatores nõ habeãt
actionẽ ad dotẽ sibi ꝓmissam ex quo fuit confusa per aditionem.
8 Heres adeundo here. dãnosam tenet̃ creditor. here. insolidũ ⁊ sic
vltra vires heredi. legatarijs tamen non.
9 Dictio ceteris nõ est repetitiua similium
10 Adbibitus ad stipulandũ totã seu partẽ dotis nõ censet̃ adbibi
tus aĩo donandi nisi hoc expresse constet.
11 Paria sunt vel qõ quis sit adhibitus ad stipulãdũ totã dotẽ vel
etiam partẽ ⁊ de alia parte mulier nihil sit stipulata.
12 Adbibitus ad stipulandũ tm̃ partẽ dotis presumit̃ aĩo donãdi
quãdo mulier fuit stipulata partẽ dotis al's secus.
13 Siue mulier sit stipulata partẽ dotis siue nõ adbibitus ad stipu-
landũ partem censet̃ adbibitus animo donandi.
14 Quando quis fuit adbibitus ad stipulandũ totã dotẽ: vel ĩ oẽm
casum sol. mat. nõ videt̃ adbibitus animo donandi.
15 Honestissimũ est mulieribus ascribi eorũ noĩa ĩn instrumẽtis do
talibus cũ dos sit eorum propriũ matrimonium.
16 Dictio ceteris an sit repetitiua similium.
17 Qui stat per. x. vel. xiij. annos qõ taceat ⁊ debitũ non petat non
propterea videtur donasse.
18 Quando concurrunt diuturnitas tp̃is ⁊ coniunctio personarũ ⁊
ratio scpe ad inuicẽ reuisa non facta mentione certi debiti videt̃
quis donasse illud debitum.
19 Maritus qui cessauit per decẽnium petere alimẽta dotis non so
lute per patrẽ vel alium qui eã promiserat ⁊ fuit in mora non sol
uendi videt̃ titulo donationis remisisse.
20 Post biennium a tẽpore ductionis puelle debentur vsure dotis
qꝛ per lapsum biennij contrahit̃ mora lʒ irregularis.
21 Usure dotis omisse peti per decenniũ presumunt̃ tacite remisse.
22 Donatio nõ potest esse sine consensu.
23 Coniunctio sanguinis nõ facit presumi ꝙ adhibitus ad stipulã
dum dotẽ presumatur adhibitus animo donandi.
24 Fauore dotis non presumit̃ donatio ratione vicissitudinis.
25 Quando filia per viã mandati adhibuit matrem ad stipulandũ
et mater vigore dicti mandati stipulata est: tũc bene dicitur noĩe
filie stipulasse.
26 Donatio in dubio nõ presumit̃ causa mortis sed inter viuos.
27 De donatione causa mortis trahitur falcidia.
28 Donatio facta ab infirmo si nõ est facta mẽtio mortis dicit̃ inter
viuos ⁊ non causa mortis donatio.
29 Quando constat donantẽ habere animũ donãdi inter viuos ⁊ si
sit facta mẽtio mortis erit donatio inter viuos.
30 Quãdo in dona. est dictũ ꝙ sit inter viuos vel qõ non liceat reuo
care erit inter viuos lʒ sit facta mentio mortis.
1 Que vẽba inducãt dona. iter viuos lʒ ĩ ea sit facta mẽtio mortis.

32 Uerba debēt intelligi ꝓm naturā actus super quo interponunꝛ.
33 Si dictū sit in donatione ꝓmitto nō reuocare nō obstātibus his verbis possum reuocare donationem.
34 Ubi iuramentū est appositū in donatione est irreuocabilis.
36 Qñ sunt duo q̄ de ꝑ se non operaꝛ etiā simul iuncta nō operanꝛ.
57 Ad faciendum aliquid presumi: fortius operatur actus geminatus q̄ʒ simplex.
39 Soror nō potest pacisci vel stipulari fratri.
40 Quando in donatione est facta mētio mortis ꝑ viam dilationis est donatio inter viuos ⁊ irreuocabilis.
41 Si dono tibi proprietatē talis fundi reseruato vsufructu vsq; in tempus mortis mee diceꝛ donatio inter viuos.
42 Quando fit donatio cā mortis tūc diciꝛ cā mortis quādo mors est occasio donationis.
43 Si dono fundū cum ego moriar an sit causa mortis.
44 Que dicaꝛ donatio causa mortis.
45 Quando interuenit iudiciū vnius tm̄ donantis de rebus suis si fit mētio mortis presumitur dona.cau.mortis.
46 Quādo in donatiōe nō interueniunt qnq; testes qui requirunꝛ in donatione cā mortis: tunc videꝛ donatio inter viuos.
47 Si dictū sit ī instrumēto donatiōeʒ quā voluit donator valerer vires habere post ipsius mortē ⁊ statim eius morte sequuta ⁊ nō primo seu alio modo est dona.cā mortis q̄uis nō valeat q: nō interuenerunt nisi duo testes.
48 Quando in donatione fieret mentio heredū donatarij intelligiꝛ donatio inter viuos.
49 Successio habet vim solutionis.
50 Heres hodie cōfecto inuentario non teneꝛ credito.here.vltra vires hereditarias.
51 Hereditarij creditores a creditoribus defuncti sunt separandi.
52 Quando inuentarium prodest heredi quoad obligationes.
53 Beneficium inuētarij operatur vt actiones per heredi. aditionē non confundantur.
54 Qñ maritus conueniꝛ vt heres dʒ gaudere beneficio inuētarij.
55 Quando ascendens stipulaꝛ descendenti rem suā vel sibi debitā intelligitur stipulari aīo donandi illi.
56 Marito stipulante rem suam vel sibi debitā vxori dari intelligiꝛ animo donandi.
57 Si stipulor emo vel contraho noīe alicuius an videar ei donare.
58 Traditio est facti ⁊ non iuris.
59 Peculium nō potest cadere sine patria potestate.
60 Si ꝯsentio alienationi alicui⁹ rei an videar ꝯsentire aīo donādi.
63 Si consentio alicui qḋ alienet rem meā tanq̄ʒ propriam suā an videar cōsentire animo donandi.
64 Si primogenitus ad feudū consentiat scḋogenitum inuestiri sibi preiudicat in totum.
65 Si consentio tibi donāti rem meā alicui videor donare ⁊ in totū mihi preiudico.
66 Quādo quis consentit donanti reʒ suā a quo illā rē prius dono habuerat videꝛ consentire animo donandi.
67 Si ꝯsentio testatori legāti rē meā an videar ꝯsentire aīo donādi.
68 An ⁊ qñ presens sciens ⁊ tacens videatur cōsentire ⁊ qñ non.
69 Qui tacet per cōtumaciam videtur consentire.
70 In respiciētibus fauorē ⁊ cōmodū semp tacens videꝛ cōsentire.
71 In actu concupiscibili ⁊ fauorabili ⁊ meritorio semp tacens presumitur consentire.
72 Coniunctus presens ⁊ tacens quando constituiꝛ procuratorē cōiuncto presumitur consentire.
73 Si prelatus contulit alicui ꝑsente capitulo beneficiū ⁊ nō ꝯtradicente: capitulum tacens habetur pro consentiente.
74 Ualde amicus presumiꝛ consentire sicut coniunctus.
75 Aliquando amicitia preponderat cōiunctioni sanguinis.
76 Quando presens cōtradicendo potuit actū impedire: tūc tacēs presumitur consentire.
77 Si quis agat in iudicio noīe meo sine vllo mādato me presente et nō contradicente videtur agere de cōsensu ⁊ voluntate mea.
79 Facilius ꝓrogaꝛ mādatū qḋ est datū vltra terminos suos limitatos q̄ʒ vbi nullū est mādatū īducere q: facili⁹ est ꝓrogare q̄ʒ īducere.
80 Qui tacet fraude vel dolo videtur cōsentire.
81 Fauore pupillorū tacens videtur consentire.
82 Fauore reipub.tacens videtur consentire.
83 Quando tractaꝛ de modico preiudicio tacens videtur cōsentire.
84 Fauore libertatis tacens videtur consentire.
85 Diuturna sciētia ⁊ patientia cū taciturnitate inducit cōsensum.
86 Episcopus videtur cōsentire clerico prorogādo iuri non sui iudicis presente episcopo ⁊ nō contradicente.
87 Ubi statuta mandant aliquid fieri citatis aliquibus itelligitur vt eorū ꝑsentia seu ꝯtumacia operētur cōsensum si nō ꝯdixerint.
88 Si vasallus alienat fundum dn̄o directo sciente ⁊ nō contradicēte: videtur dominus consentire.
89 In male gestis tacēs in vniuersitate vel caplo hꝛ pro ꝯsentiente.
90 Quādo vltra taciturnitatē interuenit aliquis actus positiuus: tunc tacens habeꝛ pro consentiente.
91 Ubi tractaꝛ de preiudicio alicuius si vltra taciturnitatē facit aliquē actum qui videtur venire ad confirmationē eius qḋ agiꝛ tūc videꝛ semper in sui preiudicium consentire.
92 Si quis recipiat literas alicuius in quibus dicebaꝛ q̄ erat debitor suus in tanta quātitate nisi illico reclamet videtur consentire.
93 Subscribens se videtur consentire.
94 Sigillans videtur consentire.
95 Quando cōtradicēdo quis nō pōt impedire actū fieri de re sua: presens ⁊ tacens nō videtur consentire.
96 Coniunctio habens in se reuerentiā facit presumi dissensum.
97 Ubi agiꝛ de preiudicio iuris personalis tunc presens ⁊ tacēs nō videtur consentire.
98 Si partes faciūt cōpromissum in arbitrū presentē ⁊ tacentē per hoc non videꝛ acceptare onus cōpromissi.
99 Quādo vltra taciturnitatē interuenit aliqs actus positiuus tūc etiā si agatur de obligatiōe persone tacēs habeꝛ pro cōsentiēte.
100 Si quis sciēter recepit instrumentū in quo constituiꝛ ꝓcurator videꝛ se obligare ad illud officium.
101 In respicientibus preiudicium tertij cuius bona adire spectāt cura ⁊ solicitudine tunc tacendo nō presumeris consentire.
102 Uerbum videri denotat fictionem.
103 Qñ tractaꝛ de magno ꝑiudicio tūc p̄ns ⁊ tacēs videꝛ dissentire.
104 Ubi requiriꝛ alicuius cōsensus aliquā potestatē habentis non sufficit sola presentia ⁊ taciturnitas illius altero gerēte actū: sed requiriꝛ q̄ qui est presens illud mandet.
105 Quando statutū exigit consensum alicuius in facto alterius videtur illū requirere pro solennitate.
106 Actus consistentes in agere nō arguunt consensum.
107 Si testis deponit nō iuratus me presente tacente ⁊ non cōtradicente nō videor consentire qḋ deponat non iuratus.
108 In iudicialibus in quibus si quis tacite consentit tacendo ⁊ nō contradicēdo in vno actu vel quo ad aliquos actus nō tm̄ ꝯsensit in alijs quin eis possit contradicere.

Que dotis. Ista lex est africani: ideo est difficilis ⁊ subtilis. Istā consequentiā facit Bar.in.l.cū quis.in prin.ff.de solu.⁊ ꝓm bar. hic.ista est pulchra lex habēs materiā quotidianam ⁊ subtilē: sed pessime examinatā ꝓm eū.h.d. Adhibitus ad stipulādum partē dotis pōt eā repetere a marito qui successit in hereditate vxoris dānosa q̄uis dotē nūq̄ʒ receperit.h.d.vel sic ꝓm bal. vir succedens vxori teneꝛ stipulanti restituere dotē quā non accepit.h.d.diuidiꝛ in quatuor partes. In ꝑma poniꝛ thema ex quo tacite elicitur questio. In secūda ponitur responsio. In tertia assignaꝛ rō rñsionis. In quarta tolliꝛ q̄dā obiectio.scḋa ibi: nihilominus.tertia ibi: qm̄ adeūdo.quarta ⁊ vltima est ibi: nec ad rem
1 ꝑtinere. ¶ †No.j.ex isto tex.q̄ mulier cōstan.mr̄imo.pōt facere alteri tertio dotē ꝓmitti etiā ex cā donationis ꝓm gl.⁊ cōiter oēs et sic constante matri.pōt alienare q̄ videꝛ q: cōfert effectū in casum ⁊ tꝑs soluti mr̄imonij: tm̄ q: istud facit cōstāte matrimonio: et lex resistit initio nō videreꝛ valere q̄uis conferat in tꝑs licitū l.si minor.in fi.ff.de ser.expor.⁊ ita limitat ⁊ declarat Bart.in.l.si constante.§.quoties.cū si.s̄.eo.idē tm̄ qḋ hic probaꝛ etiā in.l.ij.in
2 ver.nec cogiꝛ.s̄.eo.⁊ in.l.si cōstante.cū gl.C.de dona.†sed obstare fortiter videꝛ: q: mulier circa dotis restitutionē nō pōt sibi preiudicare etiā cōferēdo in tꝑs soluti matrimonij nō solū ī tota dote nec ī parte dotis: vt hic: sed nec etiā ī tpe: vt est tex.in.l.de die.⁊ in l.attilicinus.ff.de pac.dota.Bar.in.l.si cōstante.in prin.in.vj.q. j.partis: vbi dixi.s̄.eo.sed illa iura loquuntur q̄ʒtum ad maritū: secus videꝛ quo ad alios vt hic: ⁊ in.d.l.ij.in ꝑn.s̄.eo. ⁊.l.ob res. §.j.ff.de pac.dota.tamen Pau.de ca.apostillādo tex.eū restringit ī verbo distracto matrimonio: qḋ intelligaꝛ si ꝑ mortē mulieris: secus si morte mariti: q: nō valeret pactū q̄ vir in hūc casum lucrareꝛ dotem: ⁊ mulier remaneat indotata.vt.l.ij.ff.de pac.do. que vt dixi loquitur qñ maritus ita stipulaꝛ in quo bene est prohibitum vt iurib⁹ preallegatis.secus in alio prout videtur tex. hic.allegat etiā tex.in.l.cū pater.§.pater certā.cū gl.ff.de leg.ij. qui non loquitur in terminis nostris.⁊ sic ꝓm Paul.de ca.in ista lege: ideo valet stipulatio illorum: q: mulier hic mortua est in matrimonio: sed tu caue q: in isto tex.isti fuerunt stipulati dotem distracto matrimonio.illa verba distracto matrimonio intelliguntur generaliter quomodocūq; distrahaꝛ siue ꝑ diuortiū siue per
3 mortem.† Item intelliguꝛ siue per mortem naturalem seu ciuilem.s.deportationem.l.si quis sic stipuleꝛ.j.eo.⁊ in ista.l.presuponiꝛ stipulationē a principio valuisse quo tpe erat incertū quo matrimoniū dissolvereꝛ.et propterea tex.in.l.seia.ff.de do.prele. loquiꝛ qñ aliquis fuit adhibitus ad stipulandū si matrimonium dissolvereꝛ per morten mulieris ⁊ sic in pacto specialiter exꝑsso: ergo videtur

ergo videtur secus qñ generaliter.vt hoc tex.veritas apparebit
4 ex dicendis.j.in gl.¶ †Secundo nota ex mẽte ⁊ ex ratiõe istius tex.q maritus ex ꝓmissione dotis alteri facta non tenet͂ nisi dotẽ a muliere receperit vere aut iterp͛tatiue seu ficte p successionem:⁊ sic verba ꝓmissionis mariti non includũt plus q̃ habuit ab vxore.facit.l.meuio.§.amẽ.ff.de leg.ij.⁊ ideo iste tex.assignando rationẽ decidendi dicit qm̃ adeũdo hereditatẽ mulieris intelligitur compensasse:q2 si nõ fuisset heres mulieris nõ teneretur stipulatorib9 si nõ recepit dotẽ promissam nec ipsi stipulatores possunt dicere marito quare non recepisti dotẽ a muliere:q2 ipsa si viueret non posset hoc allegare.l.nupta.§.quoties.s.eo.vñ ex qua persona quiscõmodũ sentit vel lucrũ nõ potest eius factum impugnare.l.ex qua persona.ff.de reg.iur.⁊.l.mater.C.de rei vẽ. Intellige nisi maritus cõfessus fuisset se accepisse aut acceptum tulisse.l.pe.§.si vir.j.eo.imo fortius limitat secũdo Raph.cu.qñ maritus tempore promissionis sciebat mulierẽ non esse soluẽdo
5 tunc†teneretur stipulatoribus q̃uis dotem non receperit.per.l. ꝓmittendo.§.si a debitore.ff.de iure do.vbi si debitor mulieris q non erat soluendo promittat marito scienti illum non esse soluendo tenetur mulieri cui non promisit:ergo fortius tenebitur istis adhibitis ad stipulandum quibus promisit:tamen ille tex.nõ videtur hoc bene probare.¶ Tertio nota diligenter ex isto text.q licet regulariter maritus dotẽ promissam ⁊ nõ receptam soluto matrimonio restituere non teneatur:sed cedendo actiones liberetur:vt.l.si socer.§.lucius.j.eo.⁊.l.si extraneus.⁊.l.promitten
6 do.in.princ.ff.de iure do.†tamẽ quando fuit heres institutus ab vxore vel ab alio qui dotem promiserat:tunc adeũdo eius hereditatem potest precise cõpelli ad soluendũ dotẽ.ratio assignatur in ver.qm̃.q2 creditor adeundo hereditatẽ mulieris sue l3 inopis videtur compẽsare cũ eo qõ sibi debetur:⁊ sic aditio hereditatis habet vim cuiusdam ficte receptionis ⁊ sic compensatiõis:dato quod hereditas non sit soluendo.facit.l.debitori.cũ si.C.de pac.
7 ¶ †Ultra tex.potest assignari alia ratio:q2 maritus adeũdo hereditatem vxoris sue facit vt stipulatores non habeãt actionem ad dotem sibi promissam ex quo fuit confusa per aditionem.d.l.
8 debitori.ergo maritus debet tunc teneri stipulatorib9 ac si ipsã dotem recepisset.¶ †Quarto no.ex fi.tex.q heres adeũdo hereditatem dãnosam tenetur creditoribus hereditarijs insolidum ⁊ sic vltra vires hereditarias:secus est in legatarijs qui tractant de lucro:q2 isto iure heredes nõ tenẽtur legatarijs nisi vsq3 ad vires hereditatis.l.j.§.si is qui quadringenta.in fi.ff.ad treb.⁊.l.in ratione.§.quod vulgo.ff.ad leg.fal.⁊ sic pondera hic esse tex.singularẽ quod sicut heres tenetur insolidum creditoribus hereditarijs sed non legatarijs.ita etiam tenetur insolidum illis creditoribus qui habent mixturã cõtractus ⁊ vltime volũtatis.Nam isti nõ sunt creditores hereditarij mulieris sed mariti:q2 nõ fuerunt stipulati a muliere s3 a marito ⁊ cõueniũt maritũ ex sua promissione:⁊ nisi maritus fuisset heres mulieris ⁊ eius hereditatẽ adiuisset non potuisset cõueniri a stipulatoribus vt dixi in precedenti notabili.Hodie aũt facta est exequatio creditorũ ⁊ legatariorum:q2 hodie nõ cõfecto inuentario heres tenet͂ creditoribus ⁊ legatarijs insolidũ s3 cõfecto inuẽtario tenet͂ solũ vsq3 ad vires hereditatis ⁊ nõ vltra.l.fi.§.⁊ si prefatum.C.de iure delibe.⁊.§.si
9 vero absunt.i aut.ð here.⁊ fal.col.I.¶ †Quinto ⁊ vltimo nota diligenter ex isto tex.in fi.ibi ceteris etiã creditorib9 hic videri tex. fortem q dictio ceteris:non est repetitiua similiũ:q2 isti adhibiti ad stipulãdum nõ sunt creditores mulieris sed mariti:vt dixi in precedenti notabili.⁊ hoc sequẽdo cõmunia.⁊ sic isti stipulatores non videntur similes creditoribus hereditarijs.Ad idem põde ro tibi tex.in.l.nõ impossibile.⁊in.l.ab emptione.ff.de pac.in vb. ⁊ ceteris similibus.nam frustra diceret͂ similibus:si dictio ceteris:de per se esset repetitiua similiũ.ad idẽ text.in.c.oẽs pncipes ceterosq3 hoĩes.de maio.⁊ obe.sed ibi non dicit ceteros simpliciter:sed addit hoĩes:tñ q dictio ceteri:sit repetitiua similiũ:ẽ gl. in.l.non solũ.§.queritur in verb.ceteros.⁊ ibi Bar.ff.de pcur.et glo.not.in.c.deniq3.in gl.j.xxvj.dist.⁊ gl.in.c.apostolica.lvj.dist. ⁊ in isto tex.iste casus habet mixturã ⁊ similitudinẽ cum alijs creditoribus hereditarijs:q2 si nõ esset adita hereditas maritus nõ teneretur:vt dixi in precedenti no.vide tñ qõ dicam.j.in glo.i.in j.parte.dando alium intellectũ ad istũ tex.ꝫm quẽ istud notabile non pcederet:sed pcedit tenẽdo illud qõ glo.⁊ Bar.⁊ cõiter scribentes tenent.¶ Gloss.j.in verb.teneri.diuiditur magistraliter in tres partes.In prima opponit contra tex.⁊ soluit intelligendo tex.qñ constat q isti fuerint adhibiti ad stipulandum aĩo eis donandi.In secunda per viã fallẽtie enumerat tres casus speciales in quibus in dubio presumit͂ donatio.In tertia contra intellectũ.s.datũ opp.⁊ tacite sol.secũda ibi:nisi rõ sãguinis vel tpis. tertia ibi:si vero pbat͂.Et illa vba:⁊ ita locũ habet actio mãdati:que sunt in secunda parte gl.debent poni in prima ꝫm Barto.
¶ In ea.gl.ibi:animo donandi habes intellectũ ad tex.q intelligatur qñ expresse ꝯstat qõ ibi fuerunt adhibiti p mulierẽ ad stipulandum animo donãdi eis:al's in dubio censerent͂ adhibiti vt procuratores vel ministri mulieris.l.mulier bona.§.fi.ff.de iure do.allegata in glos.⁊ tenerent͂ cedere aciones mulieri vel eius heredi.l.idẽq3.§ si cui.ff.man.ideo si agerent contra maritũ heredẽ mulieris fieret cõpensatio actionũ inter eos.vt dicit gl.in.ij.par-
10 te.⁊ sic vult glo.†q adhibitus ad stipulandũ totã dotẽ vel partẽ non censeatur adhibitus aĩo donandi nisi hoc expresse constet:et isto modo intelligit glo.istũ tex.hic:⁊ glo.in.l.seia.ff.de do.prele. ita etiam intelligitur tex.in.l.cũ maritus.§.fi.ff.de pac.do.ꝫm gl. ibi.Istum intellectũ sequuti fuerũt oẽs doc.vsq3 ad Bar.qui eũ reprobat q2 est diuinatiuus ⁊ nõ verus.vnde intelligit Bar.istũ tex.qñ isti fuerũt adhibiti ad stipulãdum partem dotis vt cantat expresse litera:⁊ mulier fuit stipulata alterã partem dotis:tũc in dubio presumitur adhibitus aĩo donandi:sed hoc vltimũ q mulier fuerit stipulata aliã partem non dicit͂ in litera:⁊ sic est diuinatio.Item ꝫm Barto.qñ quis fuisset adhibitus ad stipulandũ totam dotẽ:sed in vnũ casum tm̃:tũc etiã videt͂ adhibitus aĩo donãdi.sic intelligit tex.in.d.l.cũ maritus.§.fi.secus qñ fuit adhibitus ad stipulandũ totam dotem:tũc non presumit͂ adhibitus animo donandi:sed vt procurator mulieris.ita pcedit.d.l.mulier bona. §.fi.Idẽ ꝫm Bar.qñ fuit adhibitus ad stipulandũ partẽ dotis ⁊ de alia parte nihil est mulier stipulata:q2 tunc similiter non videtur adhibitus ad stipulandum aĩo donandi:⁊ sic diligẽter põ
11 dera q ꝫm Bar.paria sunt:vel†q quis sit adhibitus ad stipulãdum totã dotẽ:vel etiã partẽ.⁊ de alia parte mulier nihil fuerit stipulata.⁊ ita multũ limitat ⁊ restringit illũ tex.rationẽ diuersitatis assignat vt hic per eum.⁊ sequitur Ang.q dicit q ista lectura Bar.est multũ plana ad istũ tex.⁊ cum isto intellectu Bar.etiã transit Sali.hic.Istũ intellectũ Bart.reprobant indifferẽter oẽs alij ⁊ sequunt͂ intellectũ glos.nostre qui videt͂ esse cõis.⁊ etiam sequuntur Cy.⁊ Sali.in.l.ij.C.de iure do.Bald.in.l.si filie.in.vij.q. C.fa.her.moti,precipue cõtra Bar.p tex.quẽ Bar.allegat pro se. sed videt͂ in oppositũ facere.in.l.ij.in versi.donandi aĩo.C.de iure do.vbi quis fuit adhibitus ad stipulandũ partẽ dotis tm̃:⁊ non presumit͂ adhibitus animo donãdi nisi cõstet q sit adhibit9 aĩo donandi:sed certe tex.ibi non dicit q cõstaret expresse de aĩo donandi.⁊ põdera q in prin.vbi tex.ponit decisionem nihil dicit de animo donãdi:sed postea in versi.ꝫm qõ in illatione qua facit ad casum occurrentem ponit de aĩo donãdi:sed nos debemus attendere principalem decisionẽ positã in prin.illius tert.⁊ non illam narrationẽ facti per illud qõ vult glos.in.l.vnica.in.ij.lectu.⁊ ibi dixi.C.quando non pe.que tenet q ex narratione facti non fit arguendum:nisi tu põderes in prin.illius tex.illa ver.vtiliter concepta,similiter reprobant intellectum Bar.ad.l.cum maritus.§.fi. ff.de pact.do.q ibi fuit adhibitus ad stipulandũ in vnum casum tm̃.nam in cõtrariũ est tex.in.l.post dotẽ.j.eo.vbi qs fuit adhibitus ad stipulandũ in vnũ casum.scꝫ diuortij:⁊ tamẽ per hoc non videtur adhibitus animo donandi,sed defendendo Bart.dic q ille tex.loquitur quãdo adhibet͂ ad stipulandũ ille cui ante stipulationem competebat ius in dote vt in patre:tunc non presumit͂ adhiberi aĩo donandi sed qõ pater voluerit cõseruare actionem de dote filie:sed iste tex.loquit͂ qñ extranei fuerunt adhibiti.Item cõtra Bar.adducũt tex.in.l.seia.⁊ ibi gl.ff.de do.prele.⁊ ibi Bar. met tenet contrarium:sed certe ibi etiam text.non bene aperit qd in dubio:vnde tenent cõiter doc.solutionẽ glos.ibi:in.d.l.cũ maritus.§.fi.qõ ibi constabat de aĩo donandi;sed q2 ista est diuinatio Tu melius ⁊ notabilius intellige illum text.q ibi in adhibito ad stipulandum non presumit͂ animus donandi ex illo capite q2 frater,fuerit adhibitus ad stipulandũ dotem sororis in vnũ casum sed ex eo q2 ipsa mulier tẽpore quo dedit dotem expresse pacta est q si in matrimonio decessisset fratri eius redderetur ⁊ in eum ca-
12 sum frater etiã est stipulatus.vt vbi expresse dicit tex.†Item aduerte circa intellectũ Bar.ad istũ tex.dum intelligit q hic fuerũt adhibiti ad stipulandũ tm̃ partem dotis:tũc presumit animo donandi quando mulier fuit stipulata aliã partem dotis:al's secus. ita dicit formaliter Bar.sed qñ partem stipulatur ⁊ ad aliã partem adhibet alios cessat illa presumptio honestatis cuꝫ voluerit stipulari partem.⁊ ita expresse intelligunt Bart.velle Imo.do. Alex.⁊ etiam Raph.cu.⁊ Pau.de ca.hic.sed certe q mulier fuerit,stipulata aliam partẽ dotis istud non dicit͂ in tex.⁊ sic est diuinatio ⁊ magna restrictio ad tex.nec potes dicere prout saluando in hoc Barto.dicunt Imo.Rapha.cu.⁊.d.Alex.qõ licet mulier non fuerit stipulata aliam partem qõ tamen fingatur stipulata q2 dico q illud de ficta stipulatione fuit inductum per iura codicis. per.l.vnicam.in prin.C.de rei vxo.act.et si subtiliter dicas caue q imo Bar.vult cõtrarium†quod siue mulier fuerit stipulata aliã partem siue non generaliter procedat iste tert.q adhibitus ad stipulandum partem semper censeatur adhibitus animo donandi.Illam dicit Bart.idem dico si partem non stipulatur sed aliũ

adhibet ad stipulandū partē. Preterea prout potuit stare sine stipulatione in parte ita ꝛ in toto. nā isto modo intelligēdo bar. esset sibijpsi de directo cōtrarius ad alia verba precedentia q. s. retuli. Itē ratio diuersitatis quā assignat Bar. inter istos casus non esset bona si Bar. intelligeretur isto scdo modo. vñ Bar. voluit dicere idē dico qñ ipsa nō stipulaƚ sed aliū adhibet ad stipulandum partē. nam loquiƚ ad stipulandū illam aliam partem. et tunc est idem ac si vnus solus fuisset adhibitus ad stipulandum totū qñ mulier adhibuit vnū ad stipulandū vnā partē ꝛ vnū aliū ad stipulandum aliā. ꝛ isto modo Bar. cōplectiƚ oēs casus. ꝛ sub dit ꝙ sicut potuit in parte stare sine stipulatione ita in toto: quia sicut in illa parte stetit sine stipulatione: ita in alia potuisset stare sine stipulatione: ꝛ sic in toto. tamen verba Bar. sunt ambigua: et

14 potuisset Bart. clarius loqui. ¶ † Itē circa rationē diuersitatis Bar. ꝙ quādo quis fuit adhibitus ad stipulandū totā dotē vel in omnem casum soluti matrimonij ꝙ nō videaƚ adhibitus aīo donandi: eo ꝙ pōt capi alia cōiectura ꝙ donationis. nam presumiƚ ꝙ mulier ꝑpter honestatē noluit in instrumēto noīari: ideo aliū adhibuit: secus qñ est adhibitus ad stipulandū partē dotis vel in vnū casum tm̄ soluti matrimonij: qꝛ ex quo mulier pro alia parte vel in alio casu voluit noīari cessat ratio predicta. Ista ratio est fragilis: prout etiā dicūt Raph. cu. ꝛ Pau. de ca. ꝛ nō. ꝙ sit ihonestū mulierib⁹ ascribi eorū noīa in instrumētis dotalib⁹

15 imo † est honestissimū cū dos sit earū ꝓpositū patrimoniū. l. ij. §. sed vtrū. in fi. ff. de mino. ꝛ. l. pōponius ph맞iladelphus. ff. famil. hercis. lꝫ secus esset in alijs mercātijs. Item aduerte circa intellectum istius tex. ꝭm. d. Christo. de castel. ꝛ Raph. cu. hic: ꝙ dubiū istius. l. nō erat an isti adhibiti per mulierē ad stipulandū dotem essent adhibiti aīo donandi vel non sed dubium erat qꝛ maritus dotē nō acceperat ꝛ hereditas vxoris nō erat soluēdo ideo videbatur maritū ex stipulatiōe nō teneri. ꝛ ꝭm Raph. cu. isti fuerūt adhibiti qꝛ forte erant creditores mulieris: vel ex alia iusta causa ꝛ plus non dicit: ꝛ istum intellectum ꝙ isti adhibiti ad stipulandum erant creditores mulieris. etiā tenet. d. Jac. de put. hic: ꝛ eū reputat ceteris meliorē: et si isto mō intelligeremus hunc text. ꝙ isti adhibiti ad stipulandū erāt creditores mulieris vel ex alia iusta cā fuerūt adhibiti cessarent amaritudines tex. ꝛ si dicas ꝙ diuinat: dic ꝙ imo apparet in tex. in fi. ibi: ceterisqꝫ creditoribus: ꝛ sic vult tex. ꝙ etiā isti adhibiti erāt creditores mulieris intelligē

16 do tex. ꝑprie prout debet † ꝙ dictio ceteris sit repetitiua similiū: vt dixi in tex. in vlt. no. ꝛ si subtiliter replicares ꝙ nullū simile est idem. l. qō nerua. ff. depositi. nā oīs similitudo est quoddā figmētum rei ꝛ nō ꝑprie ipsa res ꝭm Bal. in. l. j. in fi. C. de patri. q fil. distra. sed hic esset idē. respōde ꝙ isti stipulatores siue creditores erāt mixti: tā mulieris ꝙ mariti. Itē ex cōtractu ꝛ ex vltima voluntate: qꝛ nisi maritus adiuisset hereditatē non fuisset obligatus ex sua ꝓmissione: ꝛ sic non sunt idem: qꝛ non sunt creditores simpliciter sꝫ similes: ideo isto modo intelligēdo dictio ceteris: stat ꝓprie: ꝛ est repetitiua similium. Itē isto modo subaudiƚ ad tex. ꝙ loquaƚ qñ cōstat ꝙ animo donādi sunt adhibiti. itē cessat difficultas quā posui in pmo notabi. qꝛ hoc modo dos cōstāte matrimonio nō alienareƚ ex cā donationis: tñ ꝭm istum intellectū iste tex. haberet minus dubitationis ꝙ ꝭm cōmunē intellectū gl. vel ꝭm

17 intellectū bar. ¶ † In ea. gl. ibi: nisi ratio sanguinis vel tpis: hoc nō est simpliciƚ verū ꝙ ratio solius tpis faciat ꝑsumi animū donādi: vnde si p. x. vel. xiij. annos tacui qō debitū a te non repetij: nō ꝑpterea videor tibi donare. l. libertis quos. §. j. ff. de ali. ꝛ cib. leg. nisi sit transcursum tantū tempus qō sufficiat ad prescriptio

18 nem actionis quā habeo cōtra te. † Itē fallit qñ tria cōcurrerent scꝫ diuturnitas tpis: coniunctio personarū ꝛ ratio sepe ad inuicē reuisa nō facta mētione istius debiti. ꝛ de hoc est proprie casus in l. procula. ff. de proba. quē glo. allegat: ꝛ si aliquod istorū triū deficeret nō haberet locū. d. l. ꝑcula. ita tenet gloss. reputata sing. in d. l. libertis quos. §. j. quē sequunƚ Bar. Bal. ꝛ Sali. i. d. l. procula. Bal. in. l. ij. in. j. q. C. de iure dot. ꝛ in. l. cū proponas ꝑma. ꝛ in l. si ceteris annis. i. v. col. C. de pact. ꝛ cōiter moder. hic: idē tenet d. Alex. in cōsi. xlvj. j. volu. qō incip. visis et accurate cōsideratis. ad fi. lꝫ solus Imol. hic sub dubio forte teneat sufficere rationem sepius calculatā etiā si fuissent extranei qꝛ sup ea principaliter se fundat text. in. d. l. procula. sed cōmunis opinio vt dixi est contra Imo. quē etiā in specie reprobat. d. Alex. hic: qꝛ tex. in. l. ꝑcula. se fundat in oībus illis trib⁹: ꝛ ita teneas. per ista. d. Alex. ꝛ ante eum Lud. ro. reprobāt Bal. in consi. ccclxxiij. ij. partis. qō inci.

19 post bienniū a die duct⁹ puelle: vbi ꝭm eū ꝯsuluit Bal. † ꝙ maritus qui cessauit p decēniū petere alimēta dotis nō solute p patrem vel aliū qui eā ꝓmiserat ꝛ fuit in mora non petendi videƚ titulo donationis remisisse: ꝛ sic amplius petere non posse. p. l. cū quidā. §. diuus pius. ff. de vsur. facit text. in. l. vir vsuras. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. ipsi reprobant: qꝛ tex. in. d. §. diuus pi⁹ loquitur in lucro vsurarū odioso in quo ex tpis diuturnitate bene ꝑsumiƚ remissio: vt ibi. ꝛ. l. aduersus. C. de vsur. ꝛ. l. cū post. in ꝑnc. ff. de iur. do. Bar. hic: sed questio bal. est in alimētis q̄ sunt fauorabilia: sed nō eūdo p mēdicata suffragia. Tu dic ꝙ ꝯtra bal. in alimentis est tex. in. d. l. libertis quos. §. j. sed caue qꝛ ipsemet do. Alex. sibi cōtrarius in cōsi. lxxiij. v. vol. qō incip. viso titulo qōnis. in. ij. col. ad fi. refert predictā decisionē bal. in cōsi. preallega. quā reputat valde singularē. ꝛ lꝫ non videaƚ firmare: tñ postea in

20 iij. col. ꝛ etiā in vltima eā sequiƚ expresse in vsuris. † ꝛ dicit ꝙ post bienniū a tpe ductionis puelle in matrimoniū debenƚ vsure dotis qꝛ per lapsum bienij ꝯtrahiƚ mora lꝫ irregularis. l. si. §. preterea. C. de iure do. glo. ꝛ doct. in. l. de diuisione. s. eo. et tales vsure sunt

21 licite in dote. ¶ salubriter. de vsur. † Et magis alimētorū ꝙ vsurarum noīe cōtinenƚ. l. in insulā. §. vsuras. j. eo. ꝛ si fuerint p decenniū omisse peti ꝑsumunƚ tacite remisse: ideo pro tpe ꝑterito peti non pñt. p. d. l. cū qdā. §. diuus pius. ita ibi formaliter tenet bal. est verū ꝙ ibi non est questio vsurarū q̄ sunt odiose prout loquiƚ bar. hic. ꝛ iura ꝑallegata. sꝫ ibi in effectu sunt alimenta ꝛ accessiones: ideo ꝑpter hoc teneo cōtra bal. per ꝑdicta. ¶ In ea. gl. ibi: nisi cōsanguinis. idē tenet gl. in. l. vtrū. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. bar. reprobat istā fallentiā glos. quo ad regulā ꝯnalem et fortius quo ad istā. l. nā. l. si seru⁹ cōis. §. j. allegata p gl. nō dicit ꝙ ratio sanguinis immediate faciat presumi donationē sed dicit ꝙ facit presumi cōsensus qui cōsensus inducit donationē ꝭm gl. in. l. qui patiƚ. ff. mā. etiā in extraneo. l. in edib⁹. §. fi. ff. de dona. ꝛ cū barto. tenēt Jo. de imo. d. Christo. de castel. ꝛ Rap. cu. sed ꝭm Pau. de

22 ca. istud est nugatoriū. † qꝛ paria sunt dicere ꝙ ꝯiūctio sanguinis inducat cōsensum ex quo sequiƚ donatio vel dicere ꝙ cōiunctio sanguinis immediate inducat presumptionē donatiōis: cū donatio nō possit esse sine cōsensu: quātū aūt ad istā. l. glo. male loquiƚ

23 qꝛ † cōiunctio sanguinis nō facit ꝑsumi ꝙ adhibitus ad stipulandum dotē presumaƚ adhibitus aīo donādi: vt iuribus p Bar. allegatis. nisi in vno casu ꝭm Bar. qñ ascendēs adhibuisset descendentē ad stipulandū: tūc presumiƚ adhibuisse aīo donādi. p. l. donationes. §. spēs. ꝛ. l. fi. §. fi. ff. d dona. ꝛ. l. publia. ī ꝑn. ff. depositi. et cum Bar. tenet Imol. hic. ꝛ Cy. in. l. ij. C. de iure dotalij reprobant Raph. cu. Pau. de ca. Lud. ro. ꝛ latius. d. Alex. p tex. in. l. cū quis decedēs. §. nuptura. ff. de leg. iij. vbi mater ꝛ sic ascendēs adhibuit filios ꝛ sic descendētes ad stipulandū dotē matris: ꝛ tñ nō censenƚ adhibiti aīo donandi nisi rñdeas pōderando ibi verbū mādauit: ꝛ sic ibi fuerūt adhibiti vt simplices mandatarij ꝭm Cy. in. d. l. ij. C. de iu. do. Imo. ꝛ. d. Alex. hic. nec obstāt leges allegate p bar. qꝛ nō sunt ad ꝓpositū nostrū: qꝛ loquunƚ qñ ipsemet ascendēs stipulaƚ descēdēti rē ipsius ascendētis. nō aūt adhibuit aliū ad stipulandū: ꝛ sic ibi nō pōt cadere ꝙ descendēs dicaƚ mādatarius sicut hic: cū limitatione tñ quā ponit Bar. in. l. si pater. in ꝑn. ꝛ ibi Imo. ff. de dona. ꝛ Bar. in tracta. de duo. fratri. ad fi. ꝛ

24 latius ꝓsequitur. d. Alex. hic: quē p te videas. ¶ † In ea. gl. ibi vel vicissim facte donationis. istud fallit fauore dotis vbi nō presumiƚ donatio rōne vicissitudinis. vt est tex. no. i. l. idēqꝫ. §. si cui. ff. māda. vbi lꝫ mater donauerit dotē filie: si postea filia adhibuit matrē ad stipulandū illā dotē nō p hoc presumiƚ adhibuisse animo donādi ꝭm Bar. ꝛ cōiter alios hic. ꝛ dicit Bar. quod ad illū tex. nō potest dari respōsum. Tu dic ꝙ imo pōt bene respondere ꝭm Raph. cu. hic: ꝛ latius Bal. nouellum in trac. de dote. i. vlti. parte. in. lxix. ꝑuilegio: eo qꝛ tex. ibi formaliter dicit mādāte filia

25 mater stipulata est † ꝛ sic loquiƚ qñ filia per viā mādati adhibuit matrē ad stipulādū: ꝛ ipsa mater vigore mādati suscepti stipulata est tūc bene videƚ noīe filie stipulata ꝑpter eius precedēs mādatū ꝛ nō suo noīe: nec noīe remunerationis. ꝛ pro ista solutione vltra eos addo bene facere text. in. l. seia. ff. de dote prele. in verb. mandato seio nō donationis cā stipulatus est. ꝛ. l. cū quis decedens. §. nuptura. in verb. mādauit. ff. de leg. iij. ¶ In vltima pte glo. si vero ꝓbaƚ opponiƚ tenendo intellectū glo. ꝙ ista lex loquatur qñ cōstabat istos fuisse adhibitos ad stipulandū aīo donādi adhuc videƚ eos nō posse agere ꝯtra maritū: qꝛ ista ꝑsumiƚ fuisse donatio cā mortis: ergo potuit p mulierē reuocari: vt in iuribus allegatis in glo. ꝛ gl. videƚ fateri cōtrariū sentiēs ꝙ p hoc nō solū fuit reuocata ꝙ maritū instituerit heredē: secus qñ marito legasset liberationē ab illo debito: tūc cēseƚ illā reuocasse: sꝫ assum

26 ptum glo. non est verum vt nūc subijcio. ¶ † In ea. glo. ibi: i dubio presumiƚ causa mortis istud nō est verū nisi in donatione fiat mentio mortis: vt qꝛ conferatur post mortem: alꝭ in dubio censetur donatio inter viuos: ꝛ sic est irreuocabilis: vt. l. seia. §. fina. et ibi glo. ꝛ Bart. ff. de dona. cā mor. ꝛ glo. in. l. seia. ff. de dote pleg. ꝛ glo. in. l. apud celsum. §. iulianus. C. de excep. do. ꝛ in. l. fi. ī gl. j. C. de dona. cau. mor. gl. ꝛ doc. i. l. fi. ff. de pac. Bar. ꝛ doc. hic. bar. in. l. stipulatio hoc mō concepta. in. ij. col. ff. de vb. ob. Cy. ꝛ alij in l. ij. C. de iure do. Bal. in. l. cum quis. ff. de condi. ob. cau. ꝛ in. l. ꝛ si mortis. C. ad le. fal. pro ista communi conclusione facit bene text. in. l. j. §. j. ff. si quid in frau. patro. vbi est text. quod qui dicit fuisse

donationem

vide … donatio cā mortis

donationem cã mortis: τ nõ inter viuos debet illud ꝓbare: τ dũ ista glos. subdit: τ hoc etiã põt sic intelligi male dicit, qꝛ nullo mõ põt sic intelligi ista lex. ex quo hic nõ fuit facta mẽtio mortis: vt dixi. Item qꝛ tũc maritus nõ teneref insolidũ vltra vires heredi
27 tarias: vt dicit tex. †cum de donatione causa mortis detrahatur falcidia. l. in donatiõibus. C. ad leg. fal. et. l. j. §. si qs ex mortis. ff. quorũ leg. No. bene predictã cõez ↄclusionẽ qꝛ est materia quotidiana, in quã sepe cõsului: qꝺ in dubio presumif donatio inter viuos: τ sic est irreuocabilis τ non donatio cã mor. nisi sit facta mẽtio mortis. amplia istã ↄclusionẽ etiã si donatio fieret ab infirmo
28 etiã in extremis vite cõstituto. † qꝛ nõ facta mentione mortis adhuc censef inter viuos. tex. est solẽnis et ad hoc reputatus singularis. ĩ. d. l. seia. §. si. ff. de dona. cã mor. quẽ ad hoc reputãt singu. Lu. ro. τ. d. Alex. hic. Adde ꝙ illũ tex. reputat alibi singularẽ Bal. in. c. qm̃ frequenter. in pn. in pe. col. vt lit. nõ ↄtest. ꝙ ↄtus possunt fieri vsqꝫ ad vltimũ vite spiritũ si memoria nõ sit lesa per illũ tex. apparet male dicere. d. Ant. de but. in. c. ij. de cõsue. vbi ꝑ illud. c. scd̃m tenet ꝙ infirmus in dubio non videtur facere actũ inter viuos sed actũ vltime voluntatis τ male. τ ita cũ ibi reprobat Jmo. τ. d. Alex. hic. ¶ Limita istã regulã q̃ habet ꝙ qñ in donatiõe est facta mẽtio mortis: ꝙ tũc intelligaf donatio cã mortis
29 τ sic potest reuocari vt ꝓcedat in casu dubio: secus qñ constat † ꝙ donans habuit animũ donãdi inter viuos tũc erit donatio inter viuos τ sic irregularis nõ obstãte mentione mortis, qꝛ qñ apparet ꝙ est facta donatio inter viuos non curamus an sit facta mẽtio mortis vel nõ sit facta. ita ꝓcedit tex. in. l. cum maritus. §. fi. ff. de pac. dota. τ ibi glo. sic intelligit illũ tex. ꝙ loquaf in casu certo ita etiã tenent Bar. Jmol τ alij oẽs hic. Cy. τ alij in. l. ij. C. de iure do. d. Alex. in cõsil. xiiij. primi volu. qꝺ incip. circa primũ dubiũ quo queritur nunqd dicta donatio in primo dubio. Adde ꝓ ista limitatione facere illud qꝺ tenet Bar. in. l. fi. in pe. col. in princ. C.
30 de pac. vbi tenet † ꝙ lꝫ qñ in donatione facta est mẽtio mortis cẽseatur donatio facta cã mortis. est verũ ꝭm eũ nisi sit dictũ quod sit inter viuos vel ꝙ non liceat reuocare. idẽ etiam fuit de mente Bar. in. l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de verb. ob. in. ij. colũ. in versi. quero aliquis vult facere. imo fortius si fieret mẽtio mortis vel donaref cã mortis: τ diceref ꝙ nõ liceat cã reuocare vel cõtra eam venire: vel in instrõ diceretur ꝙ dictus donator ꝓmisit dictam donationem ratam τ firmã habere τ nullo vnqꝫ tempore contrauenire put solẽt notarij in instrõ dicere: lꝫ sit facta mẽtio
31 mortis: tñ ꝓpter illa verba cẽsetur donatio inter viuos: † τ sic nõ poterit reuocari. vt est tex. clarus τ apertus in. l. vbi ita donatur ff. de dona. cã mor. Bal. in. l. ij. C. de iure dot. τ ita in terminis consuluit Ange. in consi. cccxj. qꝺ incip. visis instrumentis. Pau. de ca. in consi. xcviij. qꝺ incip. notãdum est primo. d. Alex. in. d. ↄsi. xiiij. primi vol. qꝺ icip. circa primum dubiũ quo querif nũquid dicta donatio. in. iij. col. τ ita al's in contingentia facti consuluit τ est casus frequens τ quotidianꝰ. lꝫ Bal. tenuerit contrarium in l. cum quis. ff. de cõdi. ob cau. vbi arguit ad partes: τ postea tenet ꝙ imo censeaf donatio cã mortis: τ illa verba quibus ꝓmittit nõ
32 reuocare † intelligunf ꝭm naturam actus super quo interponuntur. l. si vno. ĩ princi. ff. loca. τ. l. si stipulatus. ff. de vsur. τ sic itelliguntur ꝭm naturã donationis cã mortis τ sic nisi ex pnia ꝑ tert. ad hoc valde notabilẽ τ multũ ad ꝓpositũ in. l. quero. §. inter locatorem. ff. locati. vbi locator promisit sub pena nõ expellere conductorẽ: τ tñ si cõductor cessauerit in solutione pensionis põt nõ obstãte pacto illũ expellere: qꝛ illud pactũ de nõ expellẽdo intelligitur ꝭm naturã cõtractus nisi conductor cessauerit in solutione. ita in proposito nostro illa verba posita in donatione cã mor. ꝙ non possit eã reuocare intelligitur ꝭm naturam ipsius donationis cã mor. τ sic nisi ex penitẽtia. τ hoc mõ ille tex. bñ quadrat
33 pro Bal. τ videtur sequi. d. Alex. hic. in. ij. char. ¶ † Pro ista secunda parte vltra eos facit glo. ordi. in. l. si alienã. §. marcellus. in verb. acceperit. ff. de dona. causa mor. q̃ vult ꝙ nõ obstãtibꝰ talibus verbis poterit ꝑ penitentiã reuocare. τ illã glo. tenet Ange. in consi. ccliij. quod inci. hec questio multũ est mihi dubia. in pe. col. sed illã gl. ibi reprobãt. Jaco. de arena Bar. τ Alb. de rosa. τ bene per. d. l. vbi ita donaf. τ vide etiam Bal. in cõsi. cvij. ij. partis. qꝺ incip. dñã Joanna. in quarto dubio. Et sic tene aliam precedentem opinionẽ q̃ planius procederet quãdo vltra dicta verba
34 fuisset † appositũ iuramentũ tũc ꝓculdubio donatio esset irreuocabilis. et ita in specie tenet Areti. in consi. lxxiij. qꝺ incipit diligenter τ mature consideratis his que in puncto. in. iij. col. τ ante eum Pau. de ca. in ↄsil. xcviij. qꝺ incip. notandũ est primo. circa princi. τ in consi. cl. incip. notandum est ꝙ dictũ statutũ. Ista prima limitatio est in se vera τ bona: sed ꝙtum ad. d. l. cum maritus. §. fi. videtur diuinare τ restringere illum tex. ꝙ ibi cõstaret quod donauerit aĩo donandi inter viuos nõ obstãte mẽtione mortis. ¶ Unde secundo modo respondet Bar. dubitando tñ: τ vt ipse dicit nesciẽdo quid dicat ad illũ tex. τ reputat difficile contrariũ

τ erit secunda limitatio τ notabilis ꝙ licet ibi fuerit facta mentio
35 mortis † tñ ꝓpter duos actus qui ibi interuenerũt cẽsef esse donatio inter viuos et sic est irreuocabilis qꝛ mulier fuit pacta dotẽ fratri suo ea predecedente in mr̃imonio τ deinde frater fuit stipulatꝰ: secus qñ vnus actꝰ interuenisset. d. l. seia. Istã sol. reprobant Joã. de imo. Rapha. cu. τ. d. Alex. hic: qꝛ ꝭm Jmol. primus actus nõ operaf donationẽ inter viuos: ergo nec scd̃s qui venit ad eius executionẽ. ꝑ cle. j. in fi. de prebẽ. τ per regu. accessorium.
36 de reg. iur. in. vj. Itẽ † qñ sunt duo que de ꝑ se nõ operanf etiã simul iuncta non operanf. l. spadonẽ. §. qui iura multa. ff. de excu. tut. τ. l. j. C. qui nume. tutel. Adde ꝙ istũ intellectũ Bart. sequitur cõsulẽdo Aret. in prealleg. cõsi. lxxiij. incip. diligenter τ mature cõsideratis his que in pũcto. in. iij. co. vbi dicit ꝙ ad. d. l. cum maritus. §. fi. nõ videf posse dari alia solutio que nõ diuinet nisi ista
37 Bar. Itẽ † qꝛ ad faciẽdũ presumi aliquid fortiꝰ operaf actus geminatꝰ ꝙ̃ simplex etiã quo ad actũ magis validandũ: vt. l. si mulier. C. ad velleia. Et qꝺ no. Bar. in. l. cũ simus. in fi. C. de agri. τ cẽsi. lib. xj. τ qꝺ not. glo. τ doct. in. l. fi. C. de dote cau. non nume. τ in l. in contractibus. §. j. C. de non nu. pecu. τ ad rationẽ Jmol. dicit de facili responderi ꝙ stipulatio que fit ab illo cui querif ius nõ est executio prioris pacti: sed cõfirmatio quedã: qꝛ vbi ex pacto donatoris de iure ffoꝝ nõ erat quesita actio tertio ꝑ stipulationẽ
38 ipsius tertij bene sibi acquirif. † Tu potes dicere vltra Bart. ꝙ in. d. l. cum maritus. §. fi. tria cõcurrunt ꝓpter que lꝫ sit facta mẽtio mortis tñ presumif ꝙ sit donatio inter viuos τ irreuocabilis nã primo mulier ibi ↄuenerat ꝙ dos post mortem suã daref fratri suo. scd̃o frater stipulatus est in illũ casum dotẽ a marito q̃ stipulatio venit ad augendũ τ confirmandũ primã conuentionem. tertio cõcurrit ↄiunctio personarũ: qꝛ ibi erãt frater τ soror istis tribus concurrẽtibus ꝓcedit singularis decisio illius tex. ꝙ donatio facta sub cõmemoratione mortis intelligif tñ esse inter viuos τ irreuocabilis: τ si subtilius diceres ꝙ primꝰ actus fuit nul
39 lus: † qꝛ soror non potuit pacisci vel stipulari fratri. l. stipulatio ista. §. alteri cũ vulgaribus. ff. de verb. ob. dico notabiliter ꝙ etiã actus nullus sufficit ad demõstrandũ volũtatẽ τ sic aĩm donãdi inter viuos: prout tenet glos. notabl. in. c. cũ plures. in glo. fin. de
40 offi. dele. in. vj. ¶ † Tertio signãter limita predictã regulã: τ est fundamẽtalis limitatio vt non ꝓcedat qñ in donatione esset facta mẽtio mortis ꝑ viã dilationis: tũc non intelligif donatio cã mortis sed inter viuos τ irreuocabilis ꝭm Bald. in. l. ij. C. de iure do: qui dicit ita velle Dy. in. l. seia. τ. l. fi. ff. de dona. cã mor. τ intelligitur esse facta mẽtio mortis cã dilationis qñ est facta mentio mortis in verbis importãtibꝰ executionẽ: τ nõ in v̄bis importãtibus substãtiã donationis. ita singu. vult Bal. in addi. Spec. in tit. de instru. edi. in vlt. col. in ver. si quis donat. vbi dicit ita esse de mẽte Spec. in tit. de instr. edi. §. porro. in v̄si. firma aũt. τ ꝓpterea deci
41 dit ibi in specie Bal. † ꝙ si dono tibi ꝓprietatẽ talis fundi reseruato mihi vsufructu vsqꝫ in tpˢ mortis mee: nihilominꝰ dicetur donatio inter viuos: qꝛ illud tpˢ mortis fuit adiectũ v̄bis executiuis: nõ aũt v̄bis dispositiuis: ideo nõ tãqꝫ cã finalis sꝫ cã demõstrãdi tpˢ executiõis adijcif. facit bñ tex. in. l. quidã testõ. in prin. ff. de leg. j. vbi tex. vtif fiñ distinctiõe. istã limitationẽ Bal. sequif τ cõmẽdat. d. alex. hic. τ putat eã alibi nõ ita clare reperiri. cum semel hẽret ↄsulere vidit multa consilia modernoꝝ istã partẽ tenẽtiũ ꝑ aliqua alia mẽdicata suffragia. qui tñ Bal. nõ viderũt in loco palleg. Adde ꝙ ita cõsuluit. d. Alex. ꝑ. d. decisio. Bal. in pall'. ↄsi. xiij. j. volu. inci. circa primũ dubiũ quo querif nũqd dicta donatio in primo dubio. Itẽ ꝑ cõfirmatione huiꝰ tertie limitationis: adde illud qꝺ tenẽt Pe. Cy. Bal. Ange. τ. d. Jac. puteꝰ hic.
42 τ erit quarta limitatio vbi tenet † ꝙ qñ fit mẽtio de morte ita τ taliter ꝙ mors sit occasio dõationis vt si qs iturꝰ vltra mare timẽs de morte donat alicui post mortẽ: τ tunc bene est donatio cã mor. l. j. τ. ij. ff. de dona. cã mor. secus si fiat mentio de morte solũ ad taxationẽ tpis: τ sic solũ ad finẽ vt designef tpˢ in quo donator velit incipere tpˢ donationis cũ effectu: vt qñ aliqs nõ ꝑfecturꝰ dicit dono tibi bona mea post mortẽ. ista est donatio inter viuos: vt. l. hereditariũ. ff. de bo. auto. iudi. pos. τ. l. j. C. vt actio. ab here. τ cõtra heredes. de qua donatiõe sic cõcepta habes glo. in. l. fi. C. de pact. τ in. l. j. ff. de testa. sed tu caue qꝛ Albe. de rosa. in. l. nã et si cũ moriar. ff. de cõdi. inde. tenet contrariũ post antiquos ibi ꝑ eũ
43 relatos. nã querit de pulchra. q. vt ipse dicit: † pone donaui tibi domũ vel fundũ cũ ego moriar: an ista sit donatio cã mortis vel inter viuos: τ videtur ꝙ sit donatio inter viuos per illã. l. nã et si cũ moriar. τ. §. post mortẽ. institu. de verb. oblig. τ. l. scrupulosã. C. de contrahen. τ committen. stipu. τ. l. licet inter priuatos. et. l. fina. C. de pactis. et. l. j. C. vt actio. ab heredi. et contra heredes. et videtur expressum ꝭm eum in dicta. l. seia. §. fina. ff. de donation. causa mortis. sed tu responde quod licet ibi esset moriens ille qui donauit: tamen nullam fecit mentionem de morte sicut hic. Contrarium ibi tenet Albe. de rosa. qꝺ imo sit donatio causa mor

44 tis.ꝛ ita refert tenere Gui.ꝺ cunio ꝛ Andr.ꝺe pisis.ibi:† eo qꝛ donatio causa mortis est qñ volo magis habere ꝙ donatarium est magis donatariũ ꝙ heredẽ meũ.ꝛ ita est hic.vt.l.senatus.et.l. mortis causa.§.sed et dos.ff.de dona.cã mor.et videt casus in.l. mortis cã.ff.de manumis.tñ.generali.ꝛ in.l.scia.ꝛ ibi gl.ff.de do. preleg.ꝛ i.d.l.cũ quis decedẽs.§.nuptura.ꝛ ibi gl.ff.de lega.iij. ꝛ ista vltima vr̃ opinio verior.ꝛ ad.d.l.si cũ moriar respõdet vltra Albe.de rosa.altero de duob⁹ modis.Primo respõdet ꝑm bar. et Pau.de ca.ibi:ꝙ loquit̃ qñ pcessit aliqua cã ꝓmissionis inter viuos obligatoria ꝛ irreuocabilis facta cũ cõmemoratione mortis ex q̃ causa colligit̃ ꝙ nõ est donatio cã mortis ꝛ isto mõ etiam intelligit Barto.d.l.j.C.vt actio.ad here.ꝛ cõtra here.ꝛ.d.l.hereditarium.ꝛ.d.l.scrupulosam.ꝛ ita etiã dicit tenere Guil.de cu.ꝛ alios ibi:ꝛ erit qnta limitatio quã etiam simplr̃ sequit̃.d.Alex. hic nullã de predictis faciẽs mẽtionẽ.¶ Scdo rñdeo ꝛ erit sexta limitatio ꝑut etiã ibi dixi ꝙ ille tex.nõ loquit̃ de donatiõe ꝫ de ꝓmissione facta cũ moriar.vñ succedit doctrina notabilis Bald.

45 in.l.pro hereditarijs.in fi.ꝑ illũ tex.C.de here.acti.†vbi tenet ꝙ qñ interuenit iudiciũ vnius tm̃ donãtis de reb⁹ suis:ꝛ tũc si fiat mentio mortis presumat̃ donatio cã mortis:qꝛ illa pendet ex volũtate vnius tm̃:secus qñ interuenit iudiciũ duorũ: vt ibi in ꝓmissione:ꝙuis.d.Alex.videat̃ ipugnare.ꝑ tex.in.d.l.scia.§.fin. ff.de dona.cã mor.qui tex.nõ facit cõtra istã sol.adde etiã ꝓdictis illud qd̃ tangit Bal.in.l.in donationibus.C.ad le.fal.vbi querit qñ inter presentes dictũ fuit vtere bonis meis post mortẽ meã: An dicat̃ donatio cã mortis.remittit ad.l.ꝫ inter priuatos.C.de pact.et plus nõ dicit.Dic ꝙ ibi decidit̃ ꝙ sit donatio causa mor. vt ibi tenet gl.ꝫ sit inefficax:vt ibi dicit tex.qꝛ hereditas nõ põt dari ꝑ dona.cã mortis ꝑm Bar.ibi.vbi plene istud vltimũ exami

46 naui.¶ Septimo limitat.d.Alex.†qñ in donatione non interuenissent quinq; testes ꝑut requirunt̃ in dona.cã mor.l.fi.i fi.C.de codicil.ꝛ l.fi.C.de dona.cã mor.sed pauciores testes:tunc videt̃ esse donatio inter viuos ꝛ nõ dona.cã mort.inualida ad hoc vt actus potius valeat ꝙ pereat:ꝑut dicit colligi ex notatis ꝑ Cy.in.d.l. ꝫ.ꝛ in.l.hac cõsultissima.§.per nũcupationẽ.in.j.q.C.de testa.et plus non dicit.Nec ob.ꝙ sit facta mẽtio de morte:qꝛ istud nõ repugnat quĩn possit esse donatio inter viuos.l.vbi ita donat̃.ff.de dona.cã mor.ꝛ.l.cũ maritus.§.fi.ff.ꝺ pac.dota.ita etiã tenet do. Alex.in.l.stipulatio hoc mõ cõcepta.in.viij.col.ff.de verb.obli. idem ante eum tenet Pau.de ca.ꝛ miror ꝙ.d.Alex.nõ alleget in consil.ci.incip.notandũ est ꝙ prefatũ statutũ in primo dubio.sed aduerte ꝙ cõtrariũ videt̃ tenere Ang.in consi.ccliiij.qd̃ inci.hec

47 questio multũ est mihi dubia vbi signanter decidit† ꝙ si dictum est in instrumento donationis quã donationẽ dictus donator voluit valere ꝛ vires habere post mortẽ ipsius donatoris:ꝛ statim eius morte sequuta ꝛ nõ ꝑma vel aliter seu alio modo.ꝛ ista est dona.cã mor.ꝙuis nõ valeat:qꝛ nõ interuenerũt nisi duo testes.ita ibi tenet Ang.considera tñ in quibus terminis loquat̃ Ang.itẽ in contrariũ põdero doctrinã Bar.in.l.j.§.si quis ita.ff.de ver. oblig.q tenet ꝙ in his q̃ dependent ex voluntate vnius si nõ valet actus ꝑut agit̃ nõ valet etiã vt valere põt.ꝑ.l.nõ codicillũ.C. de testa.qd̃ vltimũ an sit verũ ꝛ quomodo ꝓcedat ibi dixi ꝛ sic nõ recedas ab ista limitatione.¶ Octauo ꝛ vltimo notabiliter limita qñ in donatione fieret mentio heredũ donatarij ꝑut cõiter fieri cõsueuit tunc intelligit̃ donatio inter viuos:ꝫ sit facta mentio

48 de morte.†qꝛ mẽtio hr̃dũ adaptat̃ ad donationẽ inter viuos magis ꝙ ad donationẽ cã mortis:cũ donatio inter viuos trãsmittatur ad heredes:sed nõ dona.cã mor.si prius decedat donatarius ꝙ donator vel prius ꝙ existat conditio donationis:cuꝫ habeat naturã legati:ꝛ legatũ cõditionale nõ trãsmittat̃ ad heredes legatarij.l.vnica.§.sin autẽ aliqd sub conditione.C.de cad.tol.ꝛ.§.ex cõditionali.vbi gl.assignat rationẽ diuersitatis.insti.de ver.obli. ita notab.limitat bal.i.l.ij.C.de iure do.ꝛ sequit̃ do.Alex.i palle. cõsi.xiiij.i.partis in ꝑmo dubio.ꝛ Are.preallega.ꝯ.lxxiiij.i.iij.

49 col.¶ †In gl.in vb.se compensasse videtur glo.velle per leges quas allegat ꝙ hic successio habeat vim solutionis quasi adeundo hereditatẽ mulieris videat̃ mulier sibi soluisse dotẽ ꝓmissaꝫ. Bar.aũt tenet ꝙ isto casu nõ habeat vim solutionis sed confusionis ne sit dãnum heredis per.l.vranius.ff.de fideius.et sequit̃.d. Christo.de castel.sed tu dic ꝙ i isto text.nõ est vis an soluat̃ iure solutiõis vel cõfusiõis:vt.l.si debitori creditor.alleg.i gl.ꝑut est i.d.l.vrani⁹.ꝓpter duos reos debẽdi:qꝛ hic nõ potest esse dãnũ mariti ꝙ successio habeat vim solutionis:qꝛ etiã si dos fuisset vere soluta marito non teneretur vltra ꝙ facere possit.vt in gloss.fi.

50 ergo†multominus quando non vera solutio sed ficta interuenit et ita etiã tenet Bal.Jmo.Raph.cu.d.d.Alex.hic.¶ Gl.i vb. ceteris.in glo.ibi nisi fiet et inuentariũ:ista glo.restricta ad verbum tex.sup quo posita est de plano ꝓcedit ꝙ heres confecto inuentario nõ teneat̃ hodie creditoribus hereditarijs vltra vires hereditatis.ꝛ dicit Albe.de rosa.ita glos.istam intellexisse:qꝛ est signata super verb.ceteris.ꝛ mihi placet;sed si ista gl.intelligat̃ etiã in casu huius.l.ꝙ stipulatoribus non teneat̃ hodie maritus heres vxoris facto inuentario vltra vires hereditatis non videtur bene dicere ꝑm Dy.ꝛ Alberi.qꝛ stipulatores sunt creditores ꝓprij ipsius mariti ꝛ nõ hereditarij:ꝛ beneficiũ inuentarij iuuat

51 quo ad obligationes hereditarias.†sed Ja.de arena.Bal.Sali. Jmno.et alij tenẽt istã glo.sic generaliter intellectã:qꝛ si maritus nõ adiuisset hereditatẽ vxoris nõ fuisset obligatus effectualiter: qꝛ cedendo actionem fuisset liberatus:vt dixi in text.in.ij.no.vñ considera tres casus ꝑm Bal.Jmol.ꝛ Rapha.cu.hic:ꝛ Lud.ro. in rub.ff.de acqui.here.interdum est debitum proprium heredis extra causam hereditariam:ꝛ tunc non patrocinatur sibi inuentarium:qꝛ separandi sunt creditores hereditarij a creditoribus heredis.l.j.§.sciendũ.ꝛ.l.creditoribus.ff.de separa.bono.aut est obligatio mere hereditaria ꝛ sine dubio inẽtariũ ꝓdest here

52 di.ꝛ isti duo casus sunt clari ꝛ expediti.†Jnterdum est obligatio mixta resultans ex promissione ꝓpria heredis iuncta aditiõe hereditatis sine qua non fuisset obligatus cum effectu.ꝛ tunc etiam sibi prodest inuentariũ:ita est glo.singu.hic iuncto tex.quã bene signa pro extẽsiõe.l.fi.C.de iure deli.Et in hoc tertio casu mixto consistit singularitas huius gl.ꝫ ego vltra scribẽtes cõfirmo istam

53 glo.alio fundamẽto.† nã beneficiũ inuẽtarij operat̃ vt actiones per hereditatis aditionem nõ cõfundant̃.tex.est in.d.l.fi.§.in cõputatione.in ver.sin vero et ipse aliquas.in verb.nõ confundẽtur C.de iure delib.ergo cum actio quã habebat maritus contra mulierem non sit cõfusa per hoc ꝙ maritus adiuerit hereditatẽ mulieris:ꝛ hoc ꝓpter beneficiũ inuẽtarij:ergo cedendo illã actionẽ stipulatoribus debet liberari.l.si extraneus.ff.de pecul.ergo beneficiũ inuentarij operat̃ vt maritus heres mulieris nõ teneatur stipulatorib⁹ vltra vires hereditarias.ꝛ si dicatur maritus ipse est solus heres mulieris ꝛ nõ alius:ergo non potest stipulatori

54 bus cedere actionẽ cõtra seipsum dico†ꝙ ex hoc apparet ꝙ maritus cõuenit̃ vt heres:ergo debet gaudere beneficio inuentarij. nisi subtiliter replicares ꝙ maritus conuenitur:qꝛ heres sed nõ vt heres sicut in simili dicit glos.in.l.si vxor.§.iudex in glos.ij.ad ff.de adul.de viro accusante vxorẽ non vt vir sed iure extranei. facit tex.in.c.vnico.ad fi.de iurepatro.in.vj.in verb.nõ vt patronus laicus:sed vt patronus ecclesiasticus.¶ Jn glo.fi.dic ꝙ ꝓcedit qñ maritus ꝓmisit nõ expressa certa quãtitate:secus quãdo promisit certã quãtitatẽ limitatã ꝑm gl.in.l.precedenti.ꝛ ita intelligitur glo.que videtur cõtraria in.l.ij.in versi.nec cogit̃.in gl. magna.in verb.suspectum.s.eo.Nec ob.iste tex.qui dicit ꝙ stipulati fuerũt partẽ dotis:ꝛ sic videt̃ certa quãtitas:qꝛ dico ꝙ bene potuerũt stipulari partẽ dotis:ꝛ tñ erit quãtitas incerta.¶ Extra gl.qrit Bar.qd si nõ adhibeo aliũ ad stipulandũ:sed ego stipulor alteri in dubio an videar stipulari animo donandi distin

55 guit vt hic per eũ.†ꝛ sic ꝯcludit ꝙ qñ accendens stipulatur descẽdenti in rem suã vel sibi debitã intelligit̃ stipulari animo donandi illi.ꝑ.l.donationes in concubinã.§.j.ꝛ ibi gl.ff.de dona.ꝛ.l.publia.in ꝑn.ff.depositi.ꝛ sequunt̃ alij hic.ꝛ Bal.in.l.filic.C.famil. her.ꝛ sic pondera ꝙ Bar.hic melius allegat predicta iura qd̃ loquant̃ nõ qñ ascendens adhibet descendentem ad stipulãdũ:sed qñ ipse ascẽdẽs stipulat̃ descendenti:ꝙuis ipse Bar.in precedẽti col.in.ij.fallentia gl.alleget dicta iura qñ ascẽdẽs adhibet de

56 scendentẽ ad stipulandũ ꝛ male:ꝑut etiã ibi dixi.†Adde idẽ esse in marito stipulante rem suã vel sibi debitã vxori dari qꝛ intelligitur aĩo donandi:vt.l.etiã.ꝛ ibi glo.ꝛ Bar.ff.de dona.inter vi.ꝛ vxo.qꝛ in viro et vxore lex facilius presumit donationem qꝛ mutuo amore se spoliarent.l.j.ff.de dona.inter vir.ꝛ vxo.ꝛ ita etiam tenet.d.Alex.hic:in duobus locis qui limitat ꝯclusionẽ bar.qñ pater stipulat̃ filio in potestate in casu quo põt filio queri ꝙ non presumatur animo donandi sed cõcedendi in peculiũ:ꝑ.l.fi.ff.de pecu.le.sed equiuocauit.d.Alex.qꝛ ista limitatio vadit ad sequẽtem.q.Bar.vbi Bar.eam ponit.ꝛ miror ꝙ non viderit Bar.ibi prout etiã loquitur Bar.quẽ allegat in.l.si pater.i prin.ff.de dona.Alia etiam limitatio.d.Alexã.quando ascendens stipulatur alternatiue non facit ad questionem nostram.¶ Secũdo querit

57 Bar.†an si stipulor emo vel contraho noĩe alicu⁹ videar ei donare est pulcher passus ꝑm eum:ꝛ distiugũit vt hic per eum.ad deinq̃tum concludit Barto.in patre habente filium in potestate ex solo contractu non presumitur animus donandi:sed concedendi in peculium per iura per eum allegata.quibus adde alium bonum tex.in.l.si donatione.in versiculo primo.C.de collatio.sed si emeret noĩe filij:ꝛ sic actualiter traderet vel faceret tradi aut pateret̃ tradi:tunc presumitur animo donandi.l.ij.ꝛ.iij.C.si quis alteri vel sibi.ꝛ ita intelligit̃ tertius qui fortissime obstat.in.l.filic. C.famil.hercisćun.dum tex.ibi dicit comparauit intelligitur et tradidit vel tradi fecit.et sequuntur Pau.de cast.et do.Christo pho.de castel.hic.Jstum intellectum vbiq; semper tenuit Barto.scilicet in.d.l.filic.et in.l.si filij.per illum tert.C.de do.inter vi.

et vxo.⁊ in.d.l.si donatione.in.i.col.ad fi.⁊ in.l.si pater.in prin.ff.
de donatio.⁊ in.l.i.§.nec castrense.ff.de collatio.bo.Bal. in aut.
ex testamento.in.v.col.in ver.circa quartum capitulũ cũ sequen.
C.de collatio.Ludo.ro.in cõsilio.ccxci.quod incipit cum isti fra
tres.in vlt.col.Istum intellectum reprobãt Bald.⁊ Sali.in.d.l.
filie.Imo i.l.ũ.cõtinuus.§.fi.in.iij.col.ff.de verb.obli.⁊ do.Alex.
hic q͛ diuinat ad.d.l.filie.ꝙ ibi fuerit traditus filie cũ ibi in tex.
de traditione verbũ nullum.¶ Ultra eos cõtra istum intellectũ
Bart.facit q͛ traditio est facti.l.cõsilio in fi.ff.de curato.furioso.
⁊ facta nõ presumũtur nisi ꝓbẽtur.l.in bello.§.facte.ff.de capti.
Item text.in.d.l.filie dicit ꝙ ista filia debet agere cõtra sororem
ad ipsum fundũ a patre suo noĩe emptũ:ergo apparet qꝺ ipsum
fundũ nõ possidebat.lꝫ posses dicere ꝙ a principio fuit traditus
lꝫ postea desierit possidere,vñ Ioã.de Imo.hic vt fugiat dictã
subauditionẽ de traditiõe intelligit.d.l.filie.ꝙ pater emit fundũ
noĩe filie:vt ibi dicit tex.⁊ q̃uis actualiter eũ non tradiderit filie
nec tradi fecit:q͛ tex.non dicit:tñ ꝑ vẽditorẽ fuit traditus ipsi pa
tri ꝑ̃sente filia:ideo videt̃ donatus filie:q͛ presentia filie operatur
ac si sibi fuisset traditus.l.falsus.§.i.et quod ibi not.ff.de fur.⁊.l.
qꝺ de suo.C.de dote cau.non nume.⁊ refert Imol.ita intellexisse
Pe.ꝺ bellaperti.in.d.l.filie.Istũ intellectũ sequit̃.d.Alex.l.d.l.
si donatione.⁊ videt̃ etiã sequi hic:sed caue:q͛ nec iste intellectus
caret diuinatione ꝙ ibi filia esset ꝑ̃sens qñ fundus fuit traditus
patri.nã de presentia filie in tex.illo.verbum nullũ.Ego soleo de
fendere intellectũ Bar.q in se est verus.ꝑ.d.l.ij.⁊.iij.C.si qs alte.
vel sibi.nec est diuinare ꝙ ibi pater qui emit fundũ noĩe filie etiã
eũ sibi tradidit aut tradi ꝑmisit:q͛ al's illa donatio nõ potuisset
confirmari morte patris:si traditio non interuenisset ẜm gl.in.l.
papinianus.in princi.ff.de dona.inter vi.⁊ vxo.prout videt̃ velle
tex.in.d.l.si filie.ibi:si non post contrariũ eius iudiciũ intercessit.
Itẽ inq̃tum Bar.tenet ꝙ in matre:q͛ nõ habet filiũ in potestate
presumat̃ donatio:si cõtractus est talis ex quo statim possit que
ri actio ꝑ.l.si.§.si.ff.de dona.⁊.l.publia.in ꝑ̃n.ff.depo.dic ꝙ Bar.
voluit assignare rationẽ:q͛ mater nõ põt videri ꝯcessisse in pecu
59 liũ filio q quo ad matrẽ est sui iuris † ⁊ nõ põt cadere peculiũ sine
60 patria ꝑtãte.l.si.ad fi.C.de inoffi.test.¶ † Tertio querit Bart.si
consentio venditioni seu alienationi alicuius rei an videar con
sentire aĩo donãdi disting uit vt hic ꝑ eũ.eãdẽ distinctionẽ ponit
⁊ apertius idem Bar.in.l.si fundũ ꝑ fideicõ.in ꝑ̃nci.ff.de leg.i.fa
ciendo tres casus principales:aut res mea:aut mihi debita:aut
mihi obligata quos casus ꝓsequere:vt ꝑ Bar.hic ⁊ ibi:sed circa
intellectũ.l.codicillis.§.i.ff.de leg.ij.inq̃tũ Bar.intelligit ꝙ ibi
legatarij qui consenserũt alienationi erant liberti testatoris.ideo
presumunt̃ consensisse aĩo donãdi.aduerte diligenter Bar.velle
61 † ꝙ qñ quis consentit alienationi illius qui immediate sibi dona
uit illã rem tũc ex hoc solo presumit̃ cõsentire aĩo donandi.ꝑ.l.si
vero nõ remunerãdi.§.idẽ papi.ff.mã.sꝫ qñ nõ ꝯsentit immedia
te donatori suo sed eius heredi.tunc bar.reqrit ꝙ legatarius sit
libert⁹ patroni cuius iste est heres:⁊ sic sit cõsequutus duplex do
num a testatore.s.libertatis ⁊ rei sibi legate:tunc bene censet̃ con
sentire eius heredi aĩo donãdi.ita vt nec ꝑ̃tiũ rei alienate petere
possit.⁊ ita est casus in.d.l.codicillis.§.i.istũ intellectũ leuiter im
pugnãt Io.de imo.Lud.⁊.d.Alex.hic.Imo.⁊ Raph.cu.i.d.l.
si fundũ per fideicõmissum.q͛ tex.ibi:nõ se fundat ex eo ꝙ illi le
gatarij essent liberti testatoris:sed hoc potius denotat facti con
tingẽtiã qꝺ est fragile obiectũ.alio tñ mõ intelligit Bald.in.d.l.
codicillis.§.i.qꝺ ibi testator expresse ꝓhibuit alienari ĩsulã lega
62 tã:vt dicit tex.ibi eãqꝫ alienari vetuit † vñ liberti cõsentiẽtes alie
nationi heredis faciũt cõtra ꝓhibitionẽ exꝑ̃ssam testatoris:ideo
nõ ꝑñt aliqd de pretio cõsequi vt dicit ibi tex.ob ꝑ̃tiũ nullã peti
tionẽ fideicõmissi esse:⁊ ẜm istũ intellectũ videret̃ ꝙ ille tex.ꝓce
deret etiã si illi legatarij nõ fuissent liberti testatoris.dixi pleni⁹
in.d.l.si fundũ ꝑ fideicõ.i ꝑ̃n.ad ibi dicta me remitto.Quid aũt
63 si cõsentio alicui † ꝙ alienet rẽ meã tanq̃ suã ꝓpriã:an videar tũc
cõsentire aĩo donãdi ponũt Imo.⁊ latius.d.Alex.hic:sed Bar.
istũ casum nõ tangit quicqd ibi ponderẽt.Aduerte tñ circa istam
materiã ꝙ si vasallus vel emphyteota alienãt feudũ vel fundum
emphyteoticum ⁊ dñs cõsentit sibi preiudicat in totũ quo ad rẽ ⁊
pretiũ ẜm Iac.de are.Bal.⁊ Imo.in.l.dotalẽ.in.ij.no.ꝑ illũ tex.
i.co.Cy.in.l.si.C.de iure emphy.⁊ sequitur simpliciter.d.Alexã.
hic ⁊ in cõsi.cviij.ij.volu.qꝺ incip.viso ⁊ mature discusso.i.v.col.
siti si ad primogenitũ regis vel baronis ꝑtineat regnũ vel baro
64 nia † ⁊ consentiat inuestiri secundogenitum sibi in totum preiu
dicat.c.i.§.preterea.⁊ ibi Bald.ad hoc not.quib.mo.feu.amit.et
est expressum in.c.quã periculosuꝫ.vij.q.i.facit tex.no.in.c.titius
primo.in si.si de feu.fue.cõtro.inter do.⁊ agna.Bald.in.c.i.ante
pe.col.an agna.vel filius.Itẽ adde inq̃tũ bar.hic:⁊ in.d.l.si fun
65 dum per fideicõmissum.in ꝑ̃n.tenet † ꝙ si cõsentio tibi donãti rẽ
meã alicui ꝙ videor donare:⁊ sic in totũ mihi preiudico per tria
iura hic allegata ꝑ eũ:lꝫ oẽs indifferẽter hic:⁊ ibi trãseãt cũ bar.

Tu aduerte ꝙ duo prima iura nihil faciunt nam tex.in.l.seruus
cõis.ff.de dona.inter vi.⁊ vxo.loquitur propter cõiunctionẽ per
sonarum que facit presumi cõsensum donationis ẜm Bar.hic in
duobus locis scꝫ.s.in.ij.co.⁊.i.in pe.col.quod nõ est in ista qõne.
similiter text.in.l.ij.C.si aduersus dona.non ꝓbat q͛ loquit̃ qñ qs
consentit illi donãti rem suã a quo illã rem prius dono habuerat
quo casu planum est ꝙ videtur cõsentire animo donãdi per.d.l.si
vero non remunerãdi.§.idẽ papi.ff.man.firmat Bar.hic in ꝑ̃mo
membro sue distinc.s.qꝺ non est hic.melius ergo facit text.quem
66 tertio allegat Bar.in.l.edibus.§.pen.ff.de dona.vbi † si quis do
nat rem meã alteri mea volũtate ⁊ meo consensu:ego dicor dona
re:⁊ sic mihi preiudico.Item inq̃tum Bar.remissiue tangit an si
consentio testatori leganti rem meam videar consentire animo do
67 nandi:† caue q͛ licet consentiendo possim videri donare ꝑ alium
d.l.in edibus.§.pe.tñ nõ testari vel legare q̃uis legatum sit que
dam donatio a defuncto facta.l.legatum.ff.de leg.ij.Ista est solẽ
nis questio quam plene examinaui in.d.l.si fundum per fideicom.
68 ibi me remitto.¶ † Quarto ⁊ vlt.tractat Bar.⁊ plenius q̃ alibi
an ⁊ qñ presens ⁊ sciens ⁊ tacens videar cõsentire ⁊ qñ non:⁊ tra
dit doctrinã satis prolixã:de qua hic per eũ.Aliã doctrinaꝫ ad
huc latiorẽ ponit.d.Ab.in.c.nõne.de ꝑ̃sumpt.⁊ glo.in hoc diuer
simode loquunt̃.nã aliter dicit glos.in.l.filiussa.in.§.inuitus.ff.de
ꝓcur.al's in.l.qui vas.§.dotare.ff.de fur.aliter in.l.quidam.ff.de
euic.aliter in.l.caius.ff.de pigno.actio.⁊ in l.titia cum testõ.§.lu
cia.ff.de leg.ij.aliter gl.magistra.l.c.ij.⁊ ibi bal.si de inuesti.inter
do.⁊ vassal.lis oriatur.⁊ glo.in.c.ij.xxij.dist.⁊ glo.⁊ doc.in.c.ij.de
his que si.a prela.sine cõsen.capi.⁊ gl.⁊ oẽs in.d.c.nõne.⁊ gl.in re
gula is qui tacet.⁊ ibi Dy.⁊ Io.an.de reg.iur.in.vi.Ista materia
vbi cõfuse ⁊ inordinate tradit̃:ego vt eã ad ordinẽ reducã separa
bo casus qui sunt permixti.⁊ ex traditis per Bart.in sua doctria
colligo nouẽ casus affirmatiuos in quibus presens sciens ⁊ tacẽs
intelligit̃ consentire.Deinde qnq̃ casus negatiuos.¶ † Primus
casus est in eo q tacet ꝑ cõtumaciã.nã vr̃ cõsentire si consensus est
sibi ꝑiudicialis.nã in odiũ cõtumacis sit interpretatio in deterio
rẽ partẽ.l.de etate.§.qui tacuit.ff.de interro.actio.glo.in.l.q̃diu
vltima.ff.de acqui.here.facit qꝺ tenet Inno.in.c.i.de his que siũt
a maio.par.cap.vbi tenet ꝙ vocatus ad actũ vt approbet vel im
probet:⁊ sic vt consentiat vel cõtradicat si est presens ⁊ tacens vi
detur cõsentire qñ actus est sibi preiudicialis.sequit̃ ⁊ comendat
do.Abb.in.c.ij.in.ij.col.de his que si.a prela.sine cõsen.capi.⁊ in
c.vestra.ad si.de loca.d.Alex.hic:⁊ vltra eũ adde.do.Abb.in.c.si.
in.iij.col.de ferijs d.Ant.de but.in.c.cũ oẽs.in.viij.col.⁊ in.c.que
in ecclesiarũ.vlt.col.de cõsti.Amplia notabiliter istum primũ ca
sum vt ꝓcedat etiã in ꝓcuratore ꝑ cõtumaciã tecente.nã habet̃ ꝓ
ꝯsentiẽte in preiudiciũ dñi.c.ij.de confes.in.vi.not.Abb.in.c.i.in
70 iiij.not.de postu.prela.¶ † Secũdus casus Bar.est in respicien
tibus fauorẽ ⁊ cõmodũ tacens semper videt̃ cõsentire.l.si remune
randi.§.si passus.⁊.l.qui patit̃.ff.manda.hinc est ꝙ si pater impe
trat legitimationẽ filij sui naturalis filio suo sciente ⁊ tacente fili⁹
censetur consentire:q̃uis inuitus legitimari non possit.§.gene
raliter.in aut.quib.mo.na.effi.sui.vt est glo.in.l.in adoptiõibus.
in verbo.nõ ꝯdicẽdo.ff.de adop.quã ad hoc reputat singularẽ ⁊
dicit a nemine ponderari Ludo.roma.in singu.suo.cccccxcvij.qꝺ
incip.tu scis qꝺ ego dixi.Adde ad istum scꝺm casum bene face
71 ret † ꝙ in actu concupiscibili ⁊ fauorabili ⁊ meritorio semꝑ tacens
presumit̃ consentire.per.d.l.qui patit̃.sed in actu damnoso ⁊ vitu
perabili presumit̃ dissentire.ita elegãter dicit Inno.in.c.in gene
si.de ele.d.Abb.in.c.in causis.in.ij.col.⁊ in.c.q͛ ꝓpter.in princi.
in.vi.col.eo.tit.⁊ in.c.nõ iniuste.in.ij.col.de procu.⁊ in.d.c.nõne.
in duobus locis.in.i.col.ad fi.⁊ in vlt.col.de presump.⁊ in.c.ij.in
vlt.col.vbi limitat de his que siũt a prela.sine ꝯsen.capi.And.de
iser.in.c.i.in ti.hic põt esse titul⁹ qui mo.feu.amit.⁊ est glo.not.in
d.regula is qui tacet ⁊ glo.in.d.c.sicut cũ.in glo.iij.⁊ ibi Gemi.de
elec.in.vi.vbi gl.dicit ꝙ in re appetibili ⁊ meritoria taciturnitas
72 habet̃ ꝓ cõsensu.¶ † Tertius casus est rõne ꝯiunctionis ꝑsona
rum.l.si seruus cõis.in versi.i.ff.de dona.inter vi.⁊ vxo.facit.l.in
adoptionis.in fin.⁊ ibi Bar.ff.de adop.Adde illud quod tenent
Cyn.Bal.Sal.⁊ Pau.de ca.in.l.inuitus.C.de ꝓcu.vbi tenent ꝙ
coniũctus presens ⁊ tacẽs bene cõstituitur ꝓcurator a coniuncto
q͛ presumit̃ cõsentire.Idem simpliciter tenet do.Anto.de bu.in
c.q̃uis.de re iudi.Io.de imo.in.c.cũ olim.de offi.dele.⁊ in.l.ij.§.
volũtate.s.eo.q̃uis idẽ Imol.in.d.c.q̃uis.⁊ in l.sepe.ff.de re iu.
73 dicat ꝙ non videtur bene iure probari.† Secũdo adde quod no
tabiliter tenet.d.Abb.in.c.ij.in vlt.colũ.per illũ tex.de his que si.
a prela.sine consen.capit.vbi signanter tenet ꝙ si prelatus cõtulit
beneficium alicui presente capitulo ⁊ non contradicente:ꝙ capi
tulum tacens habetur pro consentiente propter coniunctionem
que est inter prelatũ ⁊ capitulũ:qꝺ bene no.adde etiã ad hoc vlti
mum qꝺ in ꝑtinẽtibus ad prelatũ ⁊ collegiũ simul seu capitulum
sufficit tacit⁹ cõsensus capituli:⁊ nõ cõtradicẽdo videt̃ cõsentire

quādo nō agit̄ de alienatiōe perpetua.gl.est not.in.c.ea noscitur
in glo.ij.⁊ ibi.d.Abb.eo.tit.de his q̄ fi.a prela.sine cōsen.capi.Ad
72 uertetū pro limitatione† ꝙ si canonici tacuerunt qū eps in eorū
dānuȝ cōtulit canonicatū alicui possunt mortuo epo agere cōtra
illum vt remoueatur:etiam si diu tacuerunt quando viuente epo
non fuissent ausi contradicere.ita notabi.tenent Archi.⁊ Gemi.
in.c.de co.l.dist.facit bene tex.in.c.j.qd met.cau.Extende istū ter
tium casum de coniuncta persona vt ꝓpter cōiunctionē presuma
tur consentire vt habeat locū in valde amico quasi magna amici
tia censeatur quedam cōiunctio.l.late culpe.§.amicos. cum glo.
ff.de verb.sig.item cēsetur quedam fraternitas.l.verū.in prin.ff.
75 pro socio.imo talis amicitia† preponderat coniunctioni sangui
nis.l.cū allegas.C.de castrē.pecu.lib.xij.⁊.l.ij.in vb.amici.ff.qui
petāt tuto.Itē illud qd disponit̄ inter cōsanguineos habet locū
iter amicos magna amicitia cōiūctos vt no.gl.i.c.remisisti.i vbo
presumit.⁊ ibi expressius.d.Abb.de testa.et ita i specie in termi
nis nostris tenent Cy.Bal.Sali.⁊ Paul.de ca.in.d.l.inuit⁹.C.
de procur.⁊ ibi Bar.in.ij.lectu.Pet.de ancha.in cle.j.de ꝓcur.
Quis cōtrarium in hoc vltimo tenet.d.Ant.de but.in.c.ex parte
decani.de rescrip.Gemi.in.c.qui ad agendū.de ꝓcu.in.vj.q2 nō
probatur iure.⁊ q2 in exorbitantibus non debet fieri extensio.l.si
vero.§.de viro.ī eo.sed verior est precedēs opinio ꝓ supradicta.
76 ¶ Quart⁹ casus Bar.† qū presens cōtradicēdo potuit actū im
pedire:tunc tacēs presumit̄ cōsentire.vt est tex.magist.in.l.sepe.
versi.sed scientibus.⁊ in ver.cur autem.ff.de re iudi.glo.in.l.fide
iussor.§.pater.in verb.manifestum.ad fin.ff.de pigno.gl.in.c.ij.
in ver.tacuerit.ad fi.xxvij.dist.⁊ glos.in.c.ij.de his que fi.a prela.
sine cōsensu.capi.facit famosum dictū Inn.in.c.ex parte decani.
de rescrip.vbi tenet quod si aliquis agit in iudicio noīe meo sine
77 vllo mandato me presente† ⁊ non contradicēte videtur agere de
voluntate ⁊ cōsensu meo.⁊ ibi vide do.Abb.in.ij.col.vbi allegat
Inno.in plerisq; alijs locis idē tenere.Idē Abb.in.c.cū in iure
perit⁹.in vlti.col.⁊ in.c.cū olim.Abb.in.pe.col.in fi.de offi.dele.
⁊ latius in consil.cxiiij.quod incip.tria circa primū dubiū.in.ij.
col.⁊ seq.Gemi.in.c.qui ad agēdum.in princi.de procura.in.vj.
Bal.in.l.iulianus.ff.qui satisda.cog.⁊.in.l.ij.C.si ex falsis instru.
Ang.Inno.⁊ Pau.de ca.in.d.l.sepe.Pau.de ca.in.l.cai⁹.ff.de
pigno.act.Ludo.roma.⁊.d.Allexā.hic:q̄uis contrarium tenue
rint do.Ant.⁊ Imo.in.d.c.ex parte decani.⁊ in.c.cum olim ab
bas.Imo.in.l.ij.§.voluntatem.s.eod.vbi etiam multum insistit
Are.⁊ ibi vide.d.Allex.⁊ latius q̄ȝ alibi.d.Allex.i repe.d.l.sepe.
in.l.col.⁊ septem sequentibus.vbi tenet illud dictuȝ Inn.proce
78 dere in decem casibus:ibi per eum positis.† illud dictum Inno.nō
procedit quādo ille quē patior agere nomine meo nullum habe
bat mandatum:si autem a me habuit mandatum sed limitatum
et restrictum ⁊ postea me sciente ⁊ patiente transgredit̄ fines man
dati ⁊ porrigit manus vltra mandatū:ego tunc videor ꝓrogare
mandatum ⁊ potestatē sibi dataȝ.vt not.in.d.c.cum olim abbas.
in verb.protinus contradixit cum glos.de off.dele.facit tex.in.c.
fi.ad fi.de iureiur.in.vj.Joā.mona.⁊ Jo.an.in.c.cū quis.de sent.
excō.i.vj.in nouella.vbi etiā pro hoc allegāt tex.in.c.j.in fi. vt li.
pen.⁊ in.l.ij.C.de exac.muli.annone.lib.xij.⁊ in.l.fi.ff.quod cū eo.
d.Ant.de but.in.c.ceterum.ad fi.de iudi.And.de iser.in.c.impe
rialem.§.preterea.de probi.feu.alie.per Fed.Gemi.in.d.c.qui
ad agendum.Imol.in.l.ij.§.volūtatem.s.eo.⁊ plenius.d.Allex.
in consi.lxxiiij.v.vol.quod incip.super consultatione premissa.
vbi etiā ad hoc quedam alia adducit que per te videas.et subdit
quod licet sup eo qd tenet Inno.in.c.ex parte decani.posset etiā
esse aliqua hesitatio:tamē in hoc nemo cōtradicit:⁊ vltra eā facit
79 ratio† q2 facilius ꝓrogatur mādatū qd est datū vltra terminos
suos limitatos q̄ȝ vbi nullum est mādatum inducere:q2 facilius
est ꝓrogare ⁊ extendere q̄ȝ inducere.l.sed ⁊ si manēte.ff.de preca.
Item pro confirmatione huius quarti casus faciunt quedā alia
que.j.subijciā.presertim.in.xij.casu ⁊ specialius i.xiij.¶ Quin
80 tus casus est† qū quis dolo vel fraude tacet:⁊ sic animo decipien
di:tunc semper censetur cōsentire.l.ij.C.si alie.res pigno.da.fue.
⁊.l.si sine.C.ad velleia.vel qū fingit se longius ire vel simulate nō
audire ſm Bald.in.l.suus heres.per illum tex.C.de repu.here.
81 ¶ † Sextus casus fauore pupillorum.l.si filius.⁊ ibi glo.ff.de tu
tel.sed caue q2 text.in.d.l.si filius.in fi.probat cōtrariū ꝙ simplex
taciturnitas non obligat ibi partem.⁊ Bar.met ibi tenet contra
rium eius quod hic reprobat glo.ibi idē.d.Allex.hic.⁊.d.Allex.
82 in.l.ij.§.volūtatē.in fi.s.eo.¶ † Septimus casus fauore reipu.
l.ij.ff.ad municip.Bar.in.l.si filius.ff.de tutel.Bald.in.l.j.C.de
83 decur.lib.x.⁊ in.l.si sine.C.ad velleia.¶ † Octauus casus qū tene
tur consentire vigore obligationis aut contractus precedentis.
l.ij.⁊ ibi glo.C.de acquir.pos.⁊.l.si ate.ff.si serui.vendi.¶ Non⁹
et vltimus casus Bar.qū tractatur de modico preiudicio.l.quā
tuberonis.§.sunt quidam.ff.de pecul.⁊.l.sabinus.ff.cōmu.diui.
et.l.labeo.cū glos.ff.de aqua plu.arcē.⁊.l.qui bona.§.si qs iussus.
84 ff.de dā.infe.¶ † Vltra Bar.decim⁹ casus fauore libertatis:q2
sciens seruum sibi obligatū manumitti.⁊ tacens censentur cōsen
tire ⁊ ius obligationis ⁊ pignoris qd in seruo habet remittere.l.
j.C.de remis.pig.Bar.in.l.sicut.§.non videtur.quib.mo.pig.vel
hypo.sol.⁊ arguendo de libertate ad piam cām:qd argumētum
valeat:vt no.Bar.in.l.proxime.§.j.ff.de his que intesta.delen.et
in.l.si vnus.vbi dixi.C.de testa.⁊ est tex.melior de iure.i.l.prima
circa fi.in verb.ad hanc pietatis rationē.⁊ ibi Bal.ad hoc no.C.
de cōi ser.manumis.dicunt Lud.ro.⁊.d.Allex.hic:idem esse fauo
re religionis:vnde si seruus mihi pignoratus me sciente ⁊ tacen
te fuerit donatus ecclesie videor consentire ⁊ ius pignoris remit
tere.aut.si seruus sciēte dño.C.de epis.⁊cle.⁊.liij.dist.c.si seruus.
Bal.in.d.l.j.C.de remis.pigno.idem fauore priuilegij fiscalis si
fiscus alienat rem alteri obligatā illo sciente ⁊ tacente sensent̄ ius
85 pignoris remittere.l.si hypothecas.C.d remis.pig.¶ † Vndeci
mus casus in nimiū diu tacēte:q2 diuturna scia ⁊ patientia cum
taciturnitate inducit consensum:imo fortius idē operatur qd ex
pressus consensus.itē notabiliter tenet Bal.in.l.si filius.per illū
tex.C.de peti.here.Ange.in.l.qui in aliena.in prin.per illū tex.⁊
ibidem Moder.ff.de acquir.here.d.Allex.in.l.ij.§.volūtatē.in.j.
86 col.ad fi.s.eo.¶ † Duodecimus casus si clericus prorogat iuris
ditionem iudicis non sui presente episcopo ⁊ non contradicente
videt̄ eps consentire ſm.d.Abb.in.c.significasti.de fo.cōpe.simi
liter si duo prorogant iurisditionem de loco ad locum:puta duo
papienses prorogant iurisditionē loci Mediolanen.presente iu
dice mediolanensi ⁊ non cōtradicente inducitur consensus illius
iudicis ſm Joā.an.Ant.d but.⁊ alios i.c.P.⁊.G.de offi.dele.
similiter si qs cognoscit de causa feudali presente dño feudi ⁊ nō
cōtradicente videt̄ ipse dñs cōsentire ſm And.de iser.in.l.impe
rialem.§.preterea ducatus.de probi.feu.ali.per Fed.⁊ ita limita
tur tex.in.c.ceterū.de iudi.⁊.c.j.apud quem vel quos questio feu
di terminari debeat.Ad ista facit q2 dicitur factum de cōscientia
iudicis illud quod est factū iudice presente lȝ tacēte.ita not.Bal.
in.l.oīm.circa fi.C.de test.per illū tex.in verb.conscientiā.iuncto
87 versi.nec sane.¶ † Decimustertius casus est quem ponit Ang.
in.l.j.§.marcellus.ff.si cui plusq̄ȝ.per.l.falci.per glos.ibi:per quā
dicit se sepissime habuisse honoreȝ:ꝙ vbicunq; statuta mandant
aliquid fieri citatis aliquibus intelligitur vt eorum presentia seu
contumacia operentur consensum si nō contradixerint:quod est
notabile ad multa ſm eum facit quod dixi.s.in primo casu Bar.
88 ¶ † Decimusquartus notabilis casus est si vasallus alienat feu
dum dño directo sciente ⁊ patiente vel non contradicente:certe
dñs videtur consentire:vt est glos.valde not.quam bene signa in
c.j.in verbo permissa.de probi.feu.alie.per lota.quā gl.cōfirmat
ibi Bal.q2 ex quo erat in potestate dñi directi factum impedire:
ergo sciendo ⁊ tacendo vr̄ consentire:vt dixi.s.in.iiij.casu Bar.
89 ¶ † Decimusquintus casus est etiā in male gestis:tacens in vni
uersitate vel in capitulo habetur pro cōsentiente:vñ q non expse
cōtradicūt qū in vniuersitate vel capitulo tractat̄ aliquid illicitū
⁊ dānosum ita inuoluunt̄ pena peccati sicut expresse cōsentiētes.
ita not.tenet do.Abb.post Inn.in.c.j.de his que fi.a maio.par.
capi.⁊ in.c.ij.i vlt.col.de his que fi.a prela.sine cōsen.ca.¶ Deci
musſextus casus signandus ꝙ etiā vbi ex dispositione.l.requirit̄
specialis renūtiatio taciturnitas ex qua elicit̄ tacitus consensus
inducit virtutē huius specialis renūtiationis:q2 tacēs videt̄ con
sentire eo mō quo debuit.ita singu.tenet Ange.in.l.fideiussor.in
prin.ꝑ illū tex.ff.qui satisd.cog.⁊ latius Are.in.c.tuis.in.j.col.ad
90 fi.de testi.qd multū signa.¶ † Decimusseptimus ⁊ vltim⁹ casus
est qū vltra taciturnitatē interuenit aliquis actus positiuus tunc
tacēs habet̄ semper ꝓ cōsentiente ſm.d.Abb.in.c.cū virum.in
iij.not.de regu.⁊ ꝓbat text.bene notabi.in cle.j.de procur.vbi est
tex.ꝙ si quis scienter receperit instrumentum in quo constituitur
procurator videt̄ tacite se obligare ad illud officium:nec pōt am
plius illud recusare:eo q2 vt dixi vltra taciturnitatem interuenit
actus receptionis instrumenti.facit ad hoc.d.Ab.in.c.nō iniuste.in pe.col.
in prin.de ꝓcur.dicit se sumere vnā bonā theoricam:quod si tra
ctatur de preiudicio alicuius si vltra taciturnitatē facit aliquem
91 actum† qui videtur venire ad confirmationem eius quod agitur
tunc videtur semper in sui preiudiciū cōsentire.⁊ ita ſm eum no.
Bar.in.l.quo enim.§.j.ff.rem ra.hab.vbi tenet ꝙ si aliquis scien
ter recepit literas alicuius in qbus dicebat̄ ꝙ erat debitor suus
92 de tāta quātitate† nisi illico reclamauerit vr̄ cōsentire:⁊ ad hoc
est bonus tex.in.l.filiusfa.⁊ ibi ꝑ Bart.ff.ad mace.qd bene no.idē
etiā tenet.d.Abb.in.d.cle.j.ꝑ illū tex.d ꝓcur.Adde ꝙ hinc sumi
tur mirabilis modus ⁊ mirabilis cautela extorquendi cōsensum
vel confessionē alicuius mediāte ꝓñtatione literarū q̄ fiat alicui
in presentia testiū qui sciāt quid in literis ɔtineat̄ ſm.d.Mathe
silanū in nota.xxiij.⁊ do.Bartho.cepo.veroñ.vbi limitat in cau
tela sua.xxiiij.Per ista sequitur quod subscribens se censetur cō
93 sentire† q2 vltra scientiā ⁊ taciturnitatem interuenit alius actus
subscriptionis

subscriptionis.vt est tex.in.l.fideiussor.§.j.in fin.ff.de pigno.ꝛ in l.sicut.§.nō videt.ff.qui.mo.pig.vel hypo.sol.ꝛ in.l.sticho.§.seruus.ff.de statulib.Bar.hic circa fi.facit tex.in.c.si quis presbyterorum.in verbo subscripserit.ꝛ ibi gl.de rebus eccle.nō alie.ꝛ gl.in.c.ex literis:ꝛ ibi latius per.d.Abb.de trāsactio.cum alijs concordātijs hic traditis p.d.Alex.similiter sigillans censetur con-
94 sentire†cum vltra taciturnitatē interueniat alius actus sigillandi.l.ij.cum gl.ꝛ ibi Bal.C.de rebus alie.non alie.Bart.hic in fi.Cano.in.c.post decisionē.de probatio.ꝛ in.c.ij.de fide instru.cū alijs concordantijs hic traditis per do.Alex.nisi vltra sigillum requireretur de sollennitate etiā subscriptio vt in testamentis in scriptis.l.testiū.§.si qs.ꝛ quod ibi Bar.ff.de testamētis. ¶Nunc
95 venio ad casus negatiuos ex doctrina bar.q sunt nouē. ¶†Primus est qñ contradicendo non potest impedire actum fieri de re sua:puta legare:vendere:diuidere:ꝛ similia:tunc q est presens et tacens non videt consentire.d.l.sepe.in versi.vir aūt.ff.de re iudi.ꝛ.d.l.caius.ꝛ ibi gl.ff.de pi.acti.ꝛ.d.l.fideiussor.§.pater.ꝛ ibi gl.ff.de pigno.ꝛ gl.in.d.c.scdo.in verbo tacuerit.ad fi.xxvij.distin.ꝛ gl.ꝛ doc.in.d.c.scdo.de his que fiunt a prela.sine cōsen.ca
96 pi. ¶†Secūdus casus est qñ est ꝯiunctio habēs i se reuerētiam tūc facit presumi dissensum:ꝛ sic metꝰ reuerētialis impedit ꝯsensum resultātē ex presentia ꝛ taciturnitate.l.j.§.que onerande.ff.qua.re.actio nō datur.ꝛ.l.pe.ff.de furtis.Adde Bal.in.l.j.ad fi.C.de bo.ma.vbi ad hoc reputat singularem glo.in.d.§.q onerāde.Idem tz Bal.in.l.filiusfa.§.inuitus.ff.de pcurat.vbi ad hoc ponderat gl.ibi in verbo non probatur.dum ponit de eo q erubescat loqui.Idem Bal.in.l.si fine.C.ad velleia.do.Ant.de but.in.d.c.nōne.de presump. ¶Contrariū ꝛ melius tz do.Abb.ibi ꝛ do.Alex.hic:ꝛ in.l.interpositas.in vlti.colū.C.de transactio.p tex.in.c.j.post medium.de despon.impu.in.vj.vbi filius tacēs videtur consentire patri nō obstante metu reuerētiali.Addo text.in.l.sed ea q patris volūtati nō repugnat ꝯsentire intelligitur.ff.de sponsa.ad idē.l.in adoptionibus.ff.de adopti.ꝛ.l.fi.ꝛ ibi Bal.C.eo.de adopti.facit.l.fideiussor.§.pater.ff.de pig.nec obstat.d.§.q onerande.qꝛ loquitur quando vltra metum reuerentialē mine aut verbera interuenerunt fm glo.ꝛ Bart.ibi ꝛ Bar.in.l.ad inuidiam.C.ꝙ me.causa.do.Abb.in.c.cū cōtingat.in primo notabili.de iureiurā.ꝛ in.c.cum virum.de regula.ꝛ in.c.causam matrimonij.de offi.deleg.d.Alexā.hic:ꝛ in.d.l.interpositas.ꝛ.l.si
97 cū dotem.§.eo autē tpe.in.ij.ꝛ.iij.col.s.eo. ¶†Tertius casus est vbi agitur de preiudicio iuris personalis:ꝛ sic vbi exercitium persone requirit:tunc presens ꝛ tacens nō videtur consentire.l.filiusfa.§.inuitus.ff.de procura.bene facit qd not.Bal.ꝛ Pau.de ca.in.l.inuitus.per gl.primam ibi.C.de procu.vbi tenēt ꝙ si in instrumento dicatur talis constituit titium procuratorē suum ibi presentem ꝛ intelligentem:nō p hoc censet acceptasse procurationē:nisi dicat ꝛ acceptantem.Itē facit ꝙ si partes faciūt cō-
98 promissum in arbitrū vel arbitratorem presentē ꝛ tacentē:†non per hoc videtur consentire ꝛ acceptare onus cōpromissi fm Jo.an.in addi Spe.in tit.de arbitro.in.§.sequit.in versi.sed nunqd arbitrator.per tex.in.d.l.filiusfa.§.inuitus.licet Spe.ibi teneat ꝯtrarium ꝛ male.Et idē qd Jo.an.tenet:etiam Inno.in.c.quintauallis.in.xix.differentia arbitri ꝛ arbitratoris de iureiur.et do.Alex.hic. ¶Similiter si testator in testamēto constituit aliquē executorem vltime sue volunta tis:ꝛ ille sit presens ꝛ tacens nō per hoc intelligitur consentire ꝛ acceptare onus executoris fm
99 Jo.an.in.c.ioānes.in.ij.col.de test.†p.l.si de meis.§.recepisse.ff.
100 de arbi. ¶†Limita istum casum ꝙ etiam vbi agitur de obligatiōe psone tacēs habet p consentiente qñ vltra taciturnitatē interuenit aliqs aliꝰs actꝰ positiuus fm.d.Abb.in.c.cū virum.in.ij.no.de regula.p illū tex.in vbo nisi cōstet euidēter ꝯtradixisse.facit tex.nota.in cle.j.de pcur.vbi est tex.ꝙ si quis scienter recipit instrumentum in quo ꝯstituit pcurator vr se obligare ad illud officium:ꝛ idem tenet not.d.Abb.in.c.non iniuste.in pe.col.in prin.de procu.prout retuli plenius.s.in vltimo casu affirmati
101 uo. ¶†Quartus casus est in respiciētibus preiudiciū tertij cuius bona ad me spectāt cura ꝛ solicitudine:tunc tacendo nō presumeris consentire.l.ij.ꝛ ibi gl.ff.de auto.tu.sed requiritur ꝙ auctoritatem expsse interponas pupilli.facit.c.nihil.de prescri.adde ꝙ p istud mēbrum Bar.infert nota.do.Abb.in con.cxlvij.inci.factū in effectu sic pponit:vbi tz ꝙ stante statuto senensi ꝙ nulla mulier possit aliquem ꝯtum vel obligationem facere in preiudicium dotiū suar sine ꝯsensu mariti sui:ꝙ nō sufficiat presentia viri cum taciturnitate.vt ibi nota.per cū.adde qd tenēt Bal.ꝛ moder.presertim do.Alex.in.l.ij.§.volūtatē.s.eo.vbi tenēt ꝙ si statuto caueat ꝙ mulier nō possit alienare sine ꝯsensu duor propinquor nō sufficit illos esse pñtes ꝛ tacentes p illum text.in j verbo
102 videri ꝯsentire.†cū verbū videri denotet fictionē.l.j.§.deieciss se.ff.de vi et vi ar.cū concor.qs late dixi.in.l.si is qui.p emptore ff.de vsuca.ergo nō hz locum in statutis in qbus non cadit casꝰ fictus.l.iij.§.hec verba.ff.de neg.gest.Itē tacere nō est ppie cōsentire vt in.d.regula q tacet.ergo non hz locū in statutis in quibus verba debent ppie capi.l.fi.ff.de his q veni.eta.impe.idē tz Bal.in.l.si fine.C.ad velleia.ꝛ in.l.fi.§.necessitate.versi.quero an sufficiat presentia.C.de bo.q lib.do.Alex.in consi.cxiij.v.vol.qd incipit visa scripturarum ꝛ processuum multiplicitate.in.iij.col.
103 †Item adde ꝙ vbicunqꝫ statutum exigit consensum alicuius in facto alterius vr illum regrere p solennitate qꝛ aliter nō posset regri ex quo negotiū ad illū non ptinet.nec est superior ꝯhentis fm do.Ant.de but.in.c.cū consuetudinis.de consuetu.vñ qñ regritur cōsensus p solennitate regritur ꝙ interueniat clare ꝛ expresse.nec sufficit tūc presentia cum taciturnitate fm do.Abb.in d.consi.cxlvij.inci.factū in effectu sic pponit:qd bñ nota ad pra-
104 cticam.Itē facit quod dicā.j.in.vj.casu negatiuo. ¶†Quintꝰ ꝛ vltimus casus Bart.qñ tractat de magno preiudicio tūc pñs ꝛ tacens vr dissentire.l.pe.ff.de fur.Mo.gl.in.l.ij.C.de acq.pos.Adde facere ꝙ in arduis explicādis ꝛ ire graui ꝛ onerosa requiritur expressus consensus.ꝛ non sufficit taciturnitas absqꝫ cōtradictione.ita nota.tenet do.Abb.in.c.in causis.in.ij.co.de elec.ꝙ
105 etiam bñ nota ad multa. ¶†Ultra Bar.sextꝰ casus est vbi reqritur ꝯsensus alicuius aliquā ptātem habētis nō sufficit sola presentia ꝛ taciturnitas illius altero gerēte actū:sed opꝫ ꝙ ille q est presens illud mādet.c.cū ab vno.quod est caplm pe.ꝛ ibi Gemi.in.ij.nota.ad hoc notat.de re iud.in.vj.Adde ꝙ areti.in.l.pe.circa fi.in.ij.nota.ff.de testa.aliter ponderat tex.in.d.c.cū ab vno.ꝛ dicit ꝙ ibi est tex.singu.iuncta gl.in verbo mādantibꝰ ꝙ qñ commissio dz fieri ad solēnizandū actū:tunc presentia ꝛ taciturnitas non habent p ꝯsensu.vt ibi est tex.nota.vbi deciditur ꝙ qñ vnꝰ iudex fert sñiam de mandato collegar:nō dz ferre sñiam in numero singulari tanqꝫ vnus ferat sñiam noīe oīm presentiū sed in plurali:ergo presentia aliorū cum taciturnitate non sufficit.Facit qd tz Bar.in.l.j.§.j.in fi.ꝛ latiꝰ in.l.iij.post gl.ibi.ff.de auto.tuto.vbi tz ꝙ nō sufficit tutorē esse presentē ꝛ tacentē.vt dicat interponere autoritatē pupillo:facit qd dixi.s.ꝛ prime in.iij.casu
106 negatiuo. ¶†Septimus casus notabilis est ꝙ p actū cōsistētē in pati non renūtiat appellationi:qꝛ actus tales nō arguūt ꝯsensum sicut actus ꝯsistētes in agere:iuxta gl.in.c.cū accessissent.in verbo ꝯuenerunt.de ꝯsti.ita tz Inn.in.c.olim.tertio.de resti.spo.quem sequunt.d.Ant.de bu.ꝛ Gemi.in.c.veniens.in.ij.colum.de filijs presbyteror.vbi tenent ꝙ actus superioris cōsistens i pati nunqꝫ inducit dispensationē.alleg.Inno.in.d.c.olim.ij.idem
107 tenet Lud.ro.in singulari.dcclxxvij. ¶†Octauꝰ casus,est si testis non iuratus deponit me presente tacente ꝛ non ꝯdicente nō videor ppterea cōsentire ꝙ deponat non iurans fm Joā.an.in c.nuper.de testi.quis iuramētū possit remitti testi per partem.
108 c.tuis.de testi.gl.in.l.j.in prin.ꝛ ibi Bar.ff.de fer. ¶†Nonus ꝛ vltimus casus est in iudicialibus in quibus si quis tacite cōsentit tacendo ꝛ non ꝯdicendo in vno actu vel quoad aliquos actꝰ non tñ cōsentit in alijs qn eis possit ꝯdicere.gl.est sollennis ꝛ aurea in cle.sepe.ad fi.in verbo partibus de verbo.signi.ꝛ facit ille tex.in fi.ibi in toto vel in parte.ꝛ ibi.d.Abb.in vlti.col.multū notat illam gl.ꝛ dicit facere ad multa presertim ꝙ si qs in vno actu comparuit ad locum nō tutū non per hoc sibi preiudicat quin in alijs possit illū locum declinare.Illam gl.etiā notat ꝛ cōmēdat do.Abb.in.c.qñ contra falsam.in vlti.col.de pba.ꝛ in.c.presentium.in.iij.col.de testi.ꝛ in.c.si qs contra clericū.in.xvj.col.de foro cōpe.facit qd tenet Inno.in.c.cū venissent.circa fi.de testi.do.Ant.de bu.in.c.cum olim.in.xj.col.de censibus.vbi tenent ꝙ tacita renūtiatio in vna instantia nō nocet in alia.vide tñ tex.q videtur aliqualiter obstare in.l.si qs testibus.C.de testi.et est in decretis.iij.q.ij.c.item si quis testibus.

1 Persona extrinsecus non subintelligitur.
2 Pater potest incontinenti data dote inuita filia ꝛ in preiudiciū dotis stipulari.
3 Dictio post.an importet tpis interuallum.
4 Emancipatio est facti ꝛ ideo non presumitur nisi probetur.
8 Post ꝯtum matrimonium ꝛ dotem p filia datā non pōt pater ex interuallo stipulando etiā de voluntate filie sibi appropriare actionem de dote donec viuet ipsa filia vel filij supersunt.
9 Ex testō filiafa.an habeat heredem ꝛ an de dote testari possit.
10 Filia viuente si pater agat summouetur exceptione.
11 Ex stipulatione interposita de volūtate filie agit pater oī eius cōditione impleta vna aūt pendente.s.filia viua si pater agat prime ua actione repellitur exceptione.
12 Actio q sperat tolli p nouationē eueniēte ꝯditiōe pōt iterū deduci in iudiciū de volūtate illiꝰ ad cuius cōmodū speratur nouari.
13 Pendentia conditionis secūde stipulationis causat debitori dilationem ad soluendum.
14 Pendente conditione non inducitur nouatio.

15 De natura aduersatiue est aduersari his que sunt eiusdem gñis.
16 De natura aduersatiue est repetere qualitatem precedentium.
17 Impleta cõditione stipulationis p diuortium τ mortua filia sine liberis pater indistincte agit:ñ filia viua pôt remoueri exceptione:sed illa tollitur replicatione.
18 Tertia lectura data per glo. ad tex. cõiter approbatur.
19 Pater stipulãdo simpliciter dotem dari censet stipulatus cõiter sibi τ filie:τ actio ex ista stipulatiõe expressa est cõis patris τ filie sicut actio primeua legalis de dote.
20 In stipulatione persona extrinsecus non subintelligitur.
21 Persona extrinsecus cui pater potest stipulari bene subĩtelligitur in stipulatione.
22 Repetitio que hʒ vitiare nunq̃ intelligitur.
23 Uerba debent intelligi vt aliquid operentur.
24 Expressum facit cessare tacitum.
25 Qñ pater stipulatur super dote ex interuallo sine voluntate filie sicut non pôt ei preiudicare: sic nec etiam prodesse.
26 Pater deteriorem ɔditionem in dote facere non potest.
27 Nostra interest habere plures actiones.
29 Stipulatio simpliciter interposita intelligitur ẽm naturã contractus precedentis vel actionis precedentis.
30 Quarta lec. est vera in se sed cõiter damnatur quo ad nostram. l.
31 Stipulatio que a principio non tʒ nõ confirmaƚ tractu tẽporis.
32 Si pater dat dotem ꝓ filia marito τ ab eo stipulatur sibi soli reddi in oẽm casum soluti matrimonij an possit maritus nõ obstã. ꝓmissione dimidiã dotis retinere ex forma statuti dicentis maritum lucrari mediã dotem muliere sine liberis decedente si mulier decedat sine liberis.
33 Ultime volũtates τ ɔctus intelliguntur non solum ẽm dispositionem iuris cõis sed etiam statutarij.
34 Si maritus q lucraƚ partẽ dotis ex forma statuti muliere predecedente in matrimo. sine liberis promiserit heredibus mulieris dotem:intelligitur promisisse ẽm formam statuti.
35 Si ex forma ɔsuetudinis maritus lucratur certã partem dotis an si ꝓmisit integraliter restituere vel integram restitutionẽ per dat beneficium consuetudinis.
36 Promissio indefinita moderatur. l. moderamine.
37 Si pater stipulatus est dotẽ facto diuortio sibi dari filie volũtate ea mortua sine liberis pôt agere cum non sit qui cõsentiat: sed ea viuente repellitur exceptione.
38 Quando stipulor aliquid mihi dari vel fieri ad voluntatem tertij eo mortuo possum agere.
39 Ualet stipulatio cuius executio collata est in volũtatẽ alterius conditionaliter si voluerit.
40 Stipulatio collata in voluntatẽ alicuius illo moriẽtẽ anteq̃ declaret voluntatem suam non euanescit.
41 Regulariter qs moriendo vƚ nolle: qꝛ voluntas finitur morte.
42 Incertitudo quantitatis non vitiat dotem.
43 In vltimis voluntatibus moriens non dicitur velle.
44 Quando volũtas tertij adijcitur executioni vel dispositioni an extinguatur morte tertij.
48 Dos aduentitia mortua filiafa. in matri. non acqritur patri in cuius potestate erat sed liberis eius.
49 Facultas declarandi voluntatem transit ad heredes.
50 Uoluntas etiam posita in conditione transit ad heredes.
51 Qñ substantia dispositionis cõfertur in voluntatẽ alicuius: tũc qꝛ finita illius voluntate per mortẽ etiam finitur dispositio:tñ facultas declarandi non transit ad heredes.
52 Lʒ pater stipuleƚ dotem sibi reddi de voluntate filie:tñ filia pôt solu. matri. se ei obijcere iustam causam allegando.
58 Filiafa. iure ffor non poterat habere heredem sed pater preoccupabat iure peculij.
59 Qñ pater ꝓcurato. nomine filie acquisiuisset integram actionem de dote ipsi filie nõ ad ipsum patrem sed ad liberos filie tanquã eius heredes transit.
60 Paria sunt aliqd facere volũtate alicuius τ facere ei⁹ mãdato
61 Procurator simpliciter stipulãdo vƚ stipulari procurato. nomine domini licet non exprimat.
62 Qui est stipulatus vt procurator nõ potest agere ɔtradicẽte vel inuito domino.
63 Adhibitus post mulierem ad stipulandũ dotem:non in oẽm casum solu. matri. sed tantum in casum diuortij:non videtur adhibitus animo donandi ipsi stipulanti.
64 Actio de dote ꝓfectitia potest per stipulationem paternam appropriari soli filie τ in hoc valet donatio.
65 Qñ aliquod negotium cõmvtilitatẽ cõcernẽs demãdaƚ alicui semper mandatum presumitur explicitũ a mãdatario cõi nomine τ cõi vtilitate mandãtis τ mandatarij.
66 Qñ pater stipulatur de voluntate filie dotẽ non videtur sibi soli appropriare sed stipulari communem vtilitatem.

68 An voluntas sit idem q͂ mandatum.
69 Natura mandati est q͂ precedat non q͂ sequatur.
70 Si accuso aliquem de aliquo pub. crimine τ dico me accusare de voluntate sempronij presentis τ volentis an videar accusare procuratorio nomine sempronij.
71 Statutũ disponit q͂ de iniuria facta alicui nõ possit alius accusare nisi volũtate offensi:si sempronius fuit offensus τ ego accuso offendẽtẽ τ dico accusare de volũtate sẽpronij an valeat accusatio
72 Quando procurator facit simpliciter intelligitur facere procuratorio nomine.
73 Persona extrinsecus non subintelligitur.
74 Qñ precessit mandatum etiã si actu ꝓcurator non fecerit mẽtionem mandati:tñ videtur facere vt procurator.
75 Si mandaui alicui q͂ emeret talẽ rem si eam simpliciter emit videtur procura. nomine emisse.
76 Qñ precessit speciale mandatum de faciendo aliqd quãuis simpliciter faciat non expresso nomine procuratoris:tamen intelligitur facere procura. nomine.
77 Procurator qui recepit speciale mandatum ad faciendum aliquem actũ puta ad emendum rem nisi presumeretur facere procuratorio nomine nõ attenderet fidem domino τ incideret in crimen stellionatus.
78 Si mandaui alicui q͂ occidat seiũ lʒ postea ex interuallo:tñ presumitur fecisse vigore mandati τ noĩe mandantis.
79 Qñ post dotem datam τ nuptias cõtractas pater stipulaƚ dotẽ de voluntate filie valet stipulatio.
80 Pater stipulatus dotẽ dari filie ĩ casu volũtarij diuortij postea ɔtingentis viuẽte filia nõ repetit secus ea sine liberis decedente.
81 Que lectura sit tenenda ad tex. nostrum ẽm do. Jasonem.
82 Actio descendens ex ista stipulatione non habet dilationẽ anni ad soluendum sicut actio de dote.
83 Si marit⁹ in instrumẽto dotali ɔfessus est se habuisset τ recepisse mille noĩe dotis q̃ ꝓmisit patri restituere an illa vba. habuisse τ recepisse intelligant tunc tpe facte cõfessionis an in preteritum.
86 Qui fundat se in tempore tenetur illud probare.
87 Fundãs se sup exceptione contra regulam debet illam ꝓbare.
88 Stipulatio paterna facta incontinenti an impediat ius consolidationis in filiam.
89 Stante statuto q͂ filia dotata nõ succedat masculis existentibus tunc pater stipulando dotem sibi τ heredibus suis nõ tollit effectum consolidationis in filiam. nam tunc heredes teneƚ remittere stipulationem mulieri.
90 Ubi quis priuatur successione cõtemplatione dotis semp debet dotem ipsam percipere.
91 Iure ffor filiusfa. in bonis castren. vel quasi nõ hʒ here. ab intestato sed pater preoccupat iure peculij.
92 Filiusfa. miles potest esse in iudicio sine consensu patris pro suo castrensi peculio.
93 Incõueniẽs est vt qs hʒ heredẽ in re certa τ non in alijs bonis.
94 Heres in dote tenebitur credito. dotalibus mulieris.
95 Filiusfa. nõ pôt habere descendentes legitimos q non sint in potestate patris sui aut ab eo emancipati.
96 Hodie est sublata differentia agnationis τ cognationis p iura autenticorum.
97 Filiusfa. q vult decedere sine test. vƚ tacite voluisse q͂ oĩa sua bona deberent remanere penes patrem iure peculij.
98 Filiafa. isto iure pôt habere heredẽ. etiã ĩ dote ꝓfectitia qñ erat ĩ totum consolidata in personam ipsius filie.
99 Dos ꝓfectitia quam pater dedit filie nulla interposita stipulatione τ filia in potestate mortua est cõstante matrimo. superstitibus liberis debet esse liberorum.
100 Consuetudo interpretaƚ dubium magnũ qd̃ est de iure cõi propter opiniones doctorum.
101 Cõsuetudo in loco in quo viget potest appellari ius cõe.
102 Ubi cõsuetudo est generalis p totũ orbẽ dꝛ ius cõe nõ scriptũ.
105 Statutũ disponẽs q͂ mulier nõ habẽs liberos nec ascendentes teneaƚ relinquere fratribus tertiã partem dotis τ alioꝝ bonorũ q͂ tale statutum est contra dispositionem iuris cõis.
106 In bonis quesitis a matre preferũtur fratres vterini fratrib⁹ consanguineis.
107 Auus paternus τ matern⁹ pariter admittũtur ad bona nepotis a matre prouenientia vel a patre.
108 Lex noua generaliter corrigẽs nõ intelligitur corrigere. ll. simpliciter disponentes.
109 Lex noua etiam si dicat non obstãtib⁹. ll. adhuc determinareƚ per. ll. veteres aliquid simpliciter disponentes.
110 In quesitis ex linea materna prefertur vterinus tñ. in quesitis ex paterna prefertur consanguineus tantum.
111 Legũ correctio est euitanda. nam per subauditos intellectus nõ debet induci. ll. correctio.

Post dotem

Post dotem. Ista est lex Papiniani quē iuris asylū ⁊ doctrine Rega
lis thesaurū predicat Elius Spartianus in vita Se-
ueri romanorū imperatoris. Et imperator vbiq3 in
legibus de Papiniano semper honorificam mentionē facit. Nā
in. l. cū acutissimi. C. de fideicō. dicit acutissimi ingenij vir: ⁊ ante
alios merito excellens Papinianus. ⁊ in. l. cum virum. C. eo. de
fideicō. appellat Papinianū virū prudentissimū. ⁊ in. l. cum pa-
pinianus. C. de sen. ⁊ interlo. om. iud. dicit cum papinianus sum-
mi ingenij vir. Maximam difficultatem istius. l. arguunt tot va
rietates decem diuersarum lecturarū que circa eius intellectum
tradūtur. Nam qnq3 modis legitur in glos. ⁊ alijs quinq3 modis
per doc. extra glo. itē magnā obscuritatē istius tex. faciunt quasi
singula eius verba que sunt ambigua incerta ⁊ indefinita. Pri-
mo tex. dicit post dotem datā: ⁊ nō dicit a quo fuerit data: vnde
1 pōt intelligi a patre. ⁊ tūc erit dos profectitia. † Tū cū in isto tex.
non fiat mentio nisi de patre ⁊ filia: ⁊ non de alia persona: ⁊ pso-
na extrinsecus nō subintelligatur. l. si ita stipulatus. §. chrysogo-
nus. ff. de verb. obli. ideo iste tex. videretur intelligendus de dote
profectitia data a patre. l. ij. §. qd si in patris. s. eodem dicetur. j.
¶ Scdo tex. dicit post dotem datā stipulatus est pater ⁊ nō ape
rit an incontinenti: ⁊ sic an importet continuationē eiusdē tpis.
an vero ex interuallo. ⁊ gl. ⁊ doc. subaudiunt ad tex. ex interuallo
qꝛ incōtinenti posset pater inuita filia ⁊ in preiudiciū dotis stipu
2 lari. l. quoties. in prin. s. co. † Sed ista subauditio non videt fuisse
necessaria ad tex. cū dictio post de per se importet tpis interual-
lum. c. non solum. in prin. ⁊ ibi Gemi. in primo not. ad hoc notat
de appel. in. vj. ⁊. l. post diem. in prin. ff. de leg. cōmis. ⁊ Bart. in. l.
fructus. circa fi. s. eo. alleg. istū tex. ꝙ dictio post: ⁊ dictio postea
3 denotāt interuallum. † Sed in contrarium soleo ponderare text.
in. l. iurisgentium. §. qnino. in versi. idē responsum. ff. de pact. ibi
si post emptionē ex interuallo: vbi illud: ex interuallo: esset sup-
fluum si dictio post de per se importaret interuallum: ⁊ est simi-
lis tex. in. l. duobus. in prin. ff. de duobus reis. Item in contra-
rium facit tex. in. c. j. in prin. de restit. spol. in. vj. per quem not. ibi
Gemi. ꝙ dictio post importat actum immediate sequentem sine
interuallo. vnde si testis dicat: Titius possedit post Semproniū
intelligit de possessione immediata sm eū. facit. c. ij. ⁊ ibi Gemi.
ad hoc no. de confes. in. vj. dixi in. d. l. fructus. s. eo. sed quicqd sit
in alijs locis: in isto tex. ppter subiectam materiam importat in-
teruallum. ¶ Tertio iste tex. dicit filie voluntate ⁊ non addit fi-
liefa. ⁊ sic nō aperit an ista filia esset in potestate patris an emāci
pata: de quo inferius dicetur: tn̄ in dubio vr intelligendus text.
ꝙ ista filia fuerit in ptāte patris: nisi pbet ꝙ fuerit emācipata. vt
l. si emancipati. C. de colla. in verbo teq3 emancipatum probatuz
fuerit. ⁊ ibi Ludo. ro. d. Alex. ad hoc no. illū tex. ⁊. l. si filius. ff. de
4 pba. † cū emācipatio sit facti: ergo non presumit si non pbetur
l. in bello. §. facte. ff. de capti. Sed in ꝯtrium allego tibi tex. in ter-
minis nostris. in. l. titia. s. eo. ibi patri. nisi pbet filiam nō soluz in
sua ptāte per quē tex. ita tz Bar. in cōsi. xlij. inci. visa inqsitione
facta ꝯ Franc. ad idē text. in. l. si vxorē in verbo monstretur ⁊ ibi
Rapha. fulgo. ad hoc not. C. de condi. inser. dixi in. d. l. si emanci
pati. ¶ Quarto illa verba filie voluntate sm tres primos intel-
lectus gl. referunt ad verbum stipulatus: ⁊ bene. ⁊ isto modo di-
ctio filie est casus genitiui sm quartū intellectum determinat ver
bum facto diuortio: ⁊ sm quintū determinat verbum dari ⁊ tunc
dictio filie est casus datiui. ¶ Quinto text. impersonaliter dicit
dotem dari: ⁊ sic nō exprimēdo cui: ⁊ sic an sibi vel filie vel vtriq3
sed fuit pater simpliciter stupulatus: ꝗuis Barto. reprobando
tertiam lec. gl. inaduertēter dixerit ꝙ iste tex. expsse dixit ꝙ pater
fuit stipulatus dari sibi ⁊ nō simpliciter: sed in litera non habe-
5 tur cōiter sibi. ¶ † Sexto tex. dicit si cōditio stipulationis im-
pleatur: ⁊ nō aperit q̄ conditio fuerit: tn̄ cōiter intelligitur illa si
diuortiū factū fuerit: ⁊ sic ꝙ fuerit vna tm̄ cōditio: cū text. loquat
de conditione in singulari. ⁊ ista est vera. sed glo. in primo intelle
ctu tenet ꝙ fuerunt due cōditiones: prima si diuortiū fieret: secū
da si filia sine liberis decederet: cum text. loquatur indefinite.
¶ Alij intelligunt ꝙ tres fuerint cōditiones. prima: si matrimo
niū dissoluatur. secūda: si postea filia predecederet viuo patre. ter
tia: si sine liberis decederet: sed melior est primus sensus: vt dixi:
cum text. loquat de conditione singulari: ⁊ illa verba tex. ⁊ post-
ea filia sine liberis decesserit que sequūtur in tex. nō fuerunt ver-
6 ba apposita in cōditione: sed fuit cōtingētia facti. ¶ † Septimo
tex. dicit: ⁊ postea filia sine liberis decesserit: illa vba sine liberis
importāt a ꝯrio sensu: secus esse si cū liberis decessisset sm primū
intellectum glo. ⁊ etiam sm intellectum Dy. sed secundum alios
intellectus gl. presertim secundū ⁊ vltimū idē est si cū liberis de-
cessisset. ⁊ sm hoc subaudiendū est ad tex. maxime prout subau-
dit gloss. ¶ Et dum tex. subdit viua autem filia si agere vult in-
telligit. filia. s. non cōsentiēte sm omnes lecturas. nec istud habet
7 discrepantiam. ¶ † Ultimo est cōsiderandum in isto text. ꝙ ista
stipulatio patris interposita de volūtate filie qua stipulatus est
simpliciter dotem dari: quo casu pater solus non potest agere vi-
uente filia: ⁊ ea inuita: sed demum ea mortua sine filijs videretur
esse supflua: ⁊ nihil operari: qꝛ pater hic nō magis pōt agere q̄
si non fuisset stipulatus: cū etiam sine ista stipulatiōe actio de do
te esset cōis patris ⁊ filie. l. ij. s. eo. ⁊ mortua filia sine liberis cōso
lidatur in solum patrem vt ibi: ergo ista stipulatio quo ad patrē
fuit inanis ⁊ sine effectu: quod videtur esse absurdum: ⁊ cōtra re
gulam. l. non cogendum sabinus. ff. de procur. ⁊. l. hec stipulatio
§. diuus. ff. vt lega. no. caue. qꝛ ars ⁊ natura nihil frustra operā-
tur. l. qui bis idem: vbi dixi. ff. de verbo. ob. sed istud infra decla
rabitur loco suo. ¶ Item est aduertēdum ꝙ inter qnq3 lecturas
gl. tertia communiter ab omnib9 approbatur preterq̄ a Bart.
qui eam inaduertenter impugnat: vt. s. dixi: ⁊ sm istam tertiam
lecturam ista lex redditur singularis sm Bal. Ang. ⁊ alios hic
Inter quinq3 lecturas doctorū illa Dy. cōiter approbatur: ⁊ sic
due diuerse lecture sunt ad istā legē approbate. ⁊ tn̄ autor istius
legis non habuit nisi vnū sensum. ¶ Ista lex nō summat cōiter
ppter diuersitatē lecturarū: ideo sz Bar. nō recipit ꝯgruū sum
mariū. sed ego infra in qualibet lectura ponam summarū suum.
Ex predictis satis apparet sub quib9 terminis debeat casus in
ista. l. figurari. ¶ Diuidit ista lex in duas partes. In prima po
nitur tenor stipulationis interposite ex quo resultat tacita qō.
In scda ponit bimēbris rn̄sio. secūda ibi si ꝯditio. ¶ Nota pmo
8 ex isto text. sm cōem intellectū: ꝙ post ꝯctuz matrimoniū † ⁊ dotē
pro filia datā: ⁊ sic postq̄ actio de dote est effecta cōis patris ⁊ fi
lie: non pōt postea pater ex interuallo stipulando etiam de volū
tate filie sibi appropriare donec viuet ipsa filia vel filij supsint: d
quo infra dicetur. a principio aūt: tpe quo dat dotē pōt qn̄q3 si-
bi actionē appropriare. vt. l. quoties. s. eo. ¶ Secūdo pondera
ꝙ in isto tex. videtur pbari: ꝙ filia de iure isto ffor habebat here
dem etiam in dote pfectitia nec pater occupabat iure peculij iu-
xta. l. ij. ff. de ca. pecu. cū tex. iste dicat: ⁊ postea filia sine liberis de
cesserit: ergo vult a ꝯrio sensu: ꝙ si mulier haberet liberos ꝙ ipsi
liberi preferrent patri ꝙ nulla alia rōne posset esse: nisi qꝛ filia ab
intestato hz heredē: de quo per gl. in verb. decesserit in. l. nup. §. j.
9 s. eo. ⁊ in. l. filie mee. j. eo. ponit Bart. j. in. iij. q. vbi dicetur. † Ex
testamēto aūt filiafa. nō haberet heredē. qꝛ etiam de dote testari
non poterat sm Bald. in. l. senium. C. qui testa. fa pos. Alia no-
tabilia tex. ponentur. j. super tertia lectura glo. ⁊ etiā super lectu
ra Dy. ¶ Gl. j. p eius introitu opponit cōtra tex. q dicit ꝙ pa-
ter fuit stapulatus dotem datam de voluntate filie: ergo licet fue
rit stipulatus ex interuallo: tamen piudicauit filie: ⁊ sibi soli ap-
propriauit actionē de dote: sicut si ab initio fuisset stipulatus. vt
est tex. in. l. quoties. in versi. ceteruz. s. eo. ⁊ actio prima que erat
cōis patris ⁊ filie: vr tolli iure nouationis. vt. l. auia. ⁊. l. cuz a so
cero. C. de iure do. ⁊. l. cum dos. ff. de pac. dota. ergo soli patri cō
petit actio ex stipulatione: ergo in casum diuortij debet patri cō
petere actio ex stipulatu siue filia viuat siue non: ⁊ siue cōsentiat
siue nō: ⁊ siue decesserit cum liberis siue sine liberis: ⁊ sic etiā cō-
tradicente filia debet pater posse agere cū effectu: qꝛ nō requiri-
10 tur voluntas filie: nisi qn̄ actio est cōis. l. ij. p totā. l. s. cod. † et tn̄
tex. iste vult ꝙ filia viuente: si pater agat summoueatur exceptio
ne: ⁊ etiam si habeat liberos. istud cōtrariū reddit hanc. l. diffici
lem quod voluit formare gloss. j. vt ex eius fine apparet. licet nō
alleget. d. l. quoties. ⁊ ppter istud ꝯriū legitur ista lex p istam gl.
primā qnq3 modis ad ostendendū diuersitatē casus inter ist. in
legem. ⁊. d. l. quoties. ¶ In eadē gl. ibi. §. sed si latitet. ista est pri
ma lectura gl. ꝙ hic in stipulatione adiecta fuit duplex cōditio: si
diuortium fiet: ⁊ si filia decesserit sine liberis: vnde respōdēdo ad
ꝯrium dicitur ꝙ ibi non fuit adiecta cōditio stipulationi: tūc bn̄
stipulatio patris interposita de voluntate filie preiudicat filie: sz
hic isti stipulationi fuit adiecta duplex conditio: et viuente filia
actio ex stipulatu nō competit. vt. l. si qs ita stipulatus fuerit. ff.
de ver. obli. ⁊ sic de ea nō potest intelligi iste text. vnde intelligit
ꝙ pater egit prima actione cōi sibi ⁊ filie cōpetēte ex legali pro
uisione. l. ij. §. ꝙ si in patris. s. co. Et ꝙ ita intellexerit glos. patet
subtiliter sz Bar. dū gl. dicit: nisi cauerit filiam ratā habiturā
11 nam † cautio non sufficeret vt ex secunda posset agi: cum stipula-
tio nō sit cōmissa nec vtraq3 cōditio purificata. l. cedere diē. ff. de
verb. sig. Et sz istā primā lec. hoc intendit: ex stipulatione inter
posita de voluntate filie agit pater omni eius conditione imple
ta: vna aūt pēdente: ⁊ sic viua filia: si pater agat primeua actione
repellitur exceptiōe. h. d. ¶ Nec obstat ꝙ primeua actiōe de do
te non videtur posse agi: ex quo pēdet vna conditio secunde sti-
pulationis nouātis ⁊ perimentis primam. vt. l. pecuniā. ff. si cer.
pet. qꝛ hic consentiebat pater cui debet queri actio secūda in euē
tum conditionis: ⁊ sic reo est plene cōsultum. l. pure. in princi. ff.
de excep. do. glo. in. d. l. pecuniam. in glo. pe. quod est notanduz

ſm Bar. qꝛ eſt notabilis limitatio ad. d. l. pecuniã. ⁊ ſic no. bonũ
12 verbũ ꝙ actio q̃ ſperatur tolli ꝑ nouationẽ † eueniẽte cõditione
põt interim deduci in iudicium de voluntate illius ad cuius com
moduꝫ ſperatur nouari. nã hoc ſperatur nouari ad cõmodũ pa
tris. ergo interim pr̃ põt ex ea agere. qḋ no. ¶ Cõfirmatur qꝛ cũ
ſecũda ſtipulatio fuerit ĩterpoſita fauore patris ſtipulãtis ⁊ nõ
aliquo fauore debitoris nec alterius pꝛĩcipaliter: qꝛ vbi primo
actio de dote erat cõis patrꝫ ⁊ filie: nunc efficeret̃ in totũ patris
in euentum cõditionis: ergo pẽdẽtia ſecũde ſtipulationis non
dꝫ interim impedire patrẽ agere ex pꝛimo: ne inducta in fauorẽ
ſtipulantis in eius odiũ redundẽt cõtra. l. qḋ fauore. C. de legi.
⁊. l. ſi mãcipia. in ſi. ff. de fun. inſtru. ⁊. c qḋ ob gratiã. de reg. iur.
13 in. vj. Licet in cõſequẽtiam cauſet̃ dilatio debitori. ¶ † Et per
hoc nõ obſtat illud qḋ in contrariũ adducit Lud. ro. ꝙ penden
tia cõditionis ſecunde ſtipulationis cauſat debitori dilationem
ad ſoluendũ: ergo non dꝫ ei auferri ſine facto ipſius debitoris. l.
cum quis. alꝰs incipit. l. iabolenus. ff. de annuis lega. ⁊. l. ſi vnꝰ. §.
ante omnia. ff. de pac. nam procederet quãdo talis dilatio com-
peteret debitori pꝛincipaliter eius fauore vel ex eius ꝓuiſione. ſꝫ
hic pꝛincipaliter fuit inductũ fauore patris ſtipulãtis: ⁊ atten-
di dꝫ illud qḋ pꝛĩcipaliter agitur. l. ſi qs nec cãm. in pꝛin. ⁊. l. ro-
gaſti. in pꝛin. ff. ſi cer. pe. ¶ Pꝛetera in. d. l. pecuniã. debitor illud
qḋ debebat mihi pure ꝓmiſit ſub cõditione: nõ mihi ſꝫ aliȷ̃ ter-
tio penitꝰ extraneo. qḋ nõ eſt hic in patre. Iſtã limitationẽ bart.
ad. d. l. pecuniã ſequũt̃ Jmo. d. Chꝛiſto. de caſtel. ⁊ Rap. cu. hic
q̃uis eã impugnet. d. Benedictꝰ de plumbi. in repe. iſtiꝰ. l. per
fundamentũ cui reſpõdẽt Jmo. Alex. ⁊ Pau. de ca. hic. in vlti.
col. dicit ꝙ dictũ Bar. eſt bonũ ⁊ bñ notãdũ ad limitationẽ. d. l.
pecuniã. ſꝫ neſcit qd Bar. velit dicere ⁊ eum repꝛobat: qꝛ ſi fuit
ſtipulatus ſub ꝯditione illud qḋ mihi debebat̃ pure: nõ debeo ĩ
terim poſſe agere ex pura. qꝛ vr̃ actũ ꝙ nõ agã quouſqꝫ extat cõ
ditio ad hoc vt exiſtẽte ꝯditione habeat qd nouet Sed reſpon-
ſio pꝫ ex pꝛedictis ex q̇bus etiã pꝫ reſpõſum ad aliud fundamẽ
tum. d. Alex. q in puncto iuris dicit firmiter ſe tenere ꝯtra Bar.
q̃uis poſtea dubitet ⁊ ſe nõ firmet. ⁊ dicat ſe nõ trãſire ſine ſcru
pulo. qꝛ hic nõ eſt ꝓpꝛie delegatio ꝓut ipſe p̄ſupponit. qꝛ nec pr̃
ſolus eſt creditor nec etiã filia. ⁊ multo minꝰ eſt debitrix. ergo nõ
eſt delegatio. l. delegare. ⁊. l. ſi nõ debitorẽ. ⁊. l. ſi titius. ⁊ ibi gl. ff.
de nouatio. declaraui in. l. ſingularia. ff. ſi cer. pe. Jtẽ nõ eſt etiaꝫ
14 nouatio: cũ ſecũda ſtipulatio ſit conditionalis: † ⁊ pẽdente ꝯdi-
tione nõ induca t̃ nouatio. ⁊ ſic non tollat̃ obligatio pꝛĩa. vt ipſe
pꝛeſupponit. l. quoties. ff. de nouatio. lꝫ ſperet̃ nouari vt ſuperiꝰ
dictum. Iſta pꝛima lec. gl. eſt vera in ſe. vt ex pꝛedictis ptꝫ. ſed re
pꝛehẽditur per doc. qꝛ nõ applaudet verbis tex. q dicit in ſingu-
lari numero: ſi ꝯditio extiterit. ergo nõ erant due. vt. l. ſi. ff. ad tre
bel. ⁊ de liberis ſit mentio in reſponſione ⁊ nõ in temate. Vltra
ſcribẽtes ego ĩpugno iſtã lec. ꝑ duo alia fundamẽta Pꝛimo qꝛ ſi
iſta lec. dicit ꝙ pater fuit ſtipulatꝰ ſibi ſoli: ſed illud ſibi: nõ eſt ĩ
tex. ⁊ tex. liq̇tur qñ pater fuit ſtipulatꝰ ſimpliciter non expꝛimẽdo
ſibi nec aliȷ̃ vt dicetur. ȷ̃. i. iiȷ̃. lec. gl. ¶ Secundo ⁊ fortius qꝛ ſm
iſtã lec. in pꝛimo caſu tex. pater egit actione ex ſtipulatu. vt dicit̃
in litera. ſed in verſi. ſi. ſ. in verſi. viua aũt filia pater egit pꝛimeua
actione de dote. ⁊ nõ actione ex ſtipulatione ⁊ ſic in verſi. ſi. mutat̃
15 actio qḋ non caret violentia litere ⁊ diuinatione † ⁊ eſt ꝯ naturaꝫ
aduerſatiue aũt. poſite in tex. cuiꝰ natura eſt aduerſari his q̃ ſunt
eiuſdem generis: ⁊ nõ diuerſi: ſm Bar. in. l. ſi mariti. §. ſi. ꝑ glo.
ibi. ff. de adul. ergo nõ ſunt diuerſe actiones: qꝛ aduerſatiua ma-
16 le ſtaret. ¶ † Jtẽ de natura aduerſatiue eſt repetere qualitatẽ ꝓ-
cedẽtiũ ⁊ non ponere diuerſitatem. vt nota. declarat bal. in. l. oẽs
populi. in. iiȷ̃. charta. ff. de iuſti. ⁊ iur. allegando ad hoc bonã gl.
in. §. itẽ lapilli. inſti. de re. diui. refert ⁊ multũ cõmẽdat. d. Alex.
in. l. filius a patre. in pꝛin. in. xiȷ̃. col. in ſi. ff. de li. ⁊ poſth. Et ſi tu
ſubtiliter diceres ꝙ ver. ſi. de neceſſitate intelligit̃ de actione pꝛi
meua de dote. qꝛ actio ex ſtipulatione nõ potuit cõpetere ex quo
vtraqꝫ conditio ſtipulationis non euenerat: ergo cũ vtraqꝫ non
eſſet purificata impoſſibile fuit ꝙ in v̇ſi. ſi. pater ageret ex ſtipu-
latione ſecũda nondũ cõmiſſa: ergo de neceſſitate intelligitur ꝙ
egerit actione pꝛimeua de dote. Dico qḋ iſtud aſſumptũ non eſt
verũ: cum tex. de duplici cõditione nõ faciat mentionẽ. Et iſta
pꝛima lectura ad iſtũ tex. nõ eſt tenẽda. ¶ Jn eadẽ gl. ibi vel dic
ſecũdo ſm iſtã ſecũdam lecturã Azo. h. d. impleta ꝯditiõe ſtipu
latiõis per diuortiũ: ⁊ mortua filia ſine liberis: pater indiſtincte
17 agit. ſi vero filia viuat videt̃ pater remoueri exceptione: † ſꝫ illa
tollitur replicatione. hoc intendit ⁊ ſꝫ iſtũ intellectũ ceſſat cõtra
rium. d. l. quoties. in verſi. ceterum. quia iſta lex intelligitur ſm
illam: ꝙ etiam viuente filia nedũ ea mortua cõpetit actio patri
mediante replicatione. ⁊ ideo gl. ſubaudit ad tex. maxime iſtum
ſecũdũ intellectũ repꝛobãt omnes: qꝛ ſubaudire ad tex. maxime.
eſt violare literam. Jtem tex. in ſi. dicit patreꝫ exceptione ſubmo
ueri: qḋ non eſſet ſi replicatione iuuaretur. qꝛ intelligitur de exce
ptione cũ effectu. l. pe. §. docere. ff. ne quis eum qui. Jtẽ iſto mo-
do lex eſſet impoſita verbis ⁊ non rebus contra. l. iȷ̃. in ſi. cũ vul-
garibus. C. cõia de leg. Jtem ſtipulatio patris facta de filie volũ
tate ipſo iure deberet tollere omne obſtaculũ lꝫ pactũ tollat ope
exceptionis. l. ſi vnus. §. pactus ne peteret. ff. de pact. ⁊. l. ſi ſin.
ff. rem ra. habe. ⁊. l. j. §. iudiciales. ff. de pꝛeto. ſtip. Jtem dũ gl. di-
cit ꝙ inſpecto tenore actionis ex ſtipulatu patri cũ filia cõpetit:
innuit gl. ꝙ iure veteri ⁊ ſic ffor. dabat̃ actio tacita ex ſtipulatio-
ne que eſt legalis. qḋ nõ eſt verum: qꝛ iſtud fuit introductum per
Juſtinianum in. l. vnica. in pꝛin. ⁊ in. §. ⁊ vt plenius. C. de rei vxo.
actio. ſed competebat actio de dote communis patris ⁊ filie ꝓut
etiam dicit Pau. de caſt. hic in ſi. ¶ Jn eadem glo. ibi vel tertio
dic: ſm iſtam tertiam lecturam. h. d. ſi pater voluntate filie ſtipu
latur facto diuortio dotem ſimpliciter dari: intelligitur ſtipula-
ri cõmuniter ſibi ⁊ filie: ⁊ ſic ei cui debet de iure reſtitui: ideo mor
tua filia ſine liberis pater ex ſtipulatu effectualiter agit. qꝛ in eũ
conſolidatur actio. ſed viuente filia (cũ actio ſit cõmunis) ſi pa-
ter agat ſine filie voluntate repellitur exceptione. hoc intendit.
18 † Iſta lectura cõmuniter appꝛobat̃. ⁊ eſt notabilis ⁊ mẽti tenẽda
ſm Sali. ſm quam iſta lex redditur ſingularis ſm Bal. Ange.
Pau. de ca. ⁊. d. Alex. licet Bar. repꝛobet ex hoc ſolo: qꝛ tex. ſm
eum expꝛeſſe dicit ſibi ꝙ non eſt verum: quia in litera non habet̃
ſibi: ⁊ ſic põdera ꝙ non exiſtente dictione ſibi in tex. pꝛout nõ eſt.
Bar. etiam tenet iſtam lecturam: ⁊ dicit eſſe in ſe veram ⁊ nota-
bilem ⁊ menti tenẽdam. ⁊ hoc modo nemo ſcribentium ab eo diſ-
crepat ſm iſtam lec. nec obſtat cõtrarium. quia loquitur quando
pater nominatim ſtipulatur ſibi. Dic autẽ fuit ſtipulatus ſimpli
citer. quo caſu cenſetur cõiter ſtipulatus ſibi ⁊ filie: ſicut ſimplici-
ter dando dotem actio eſt cõmunis vtriqꝫ. l. iȷ̃. §. qḋ ſi in patris.
ſ̃. eo. vnde ſtipulatio ſimpliciter interpoſita ſuper dote debet in-
telligi ſꝫ naturã dotis ⁊ actionis de dote. l. ſi ſtipulatus ſis. ff. de
vſur. l. ſi legati ſerui noĩe ⁊ ibi glo. ff. de leg. j. ⁊. l. inter ſtipulantẽ
in pꝛin. cũ glo. ff. de verb. obli. ⁊ eſt bo. tex. in. l. j. §. ſi ſub cõditio-
ne. ff. vt lega. no. caue. Et plene diſputaui in rub. ff. de verb. obli.
Secũdum iſtam tertiam lecturam cõiter appꝛobatam no. ex iſto
tex. multa bona. ¶ Pꝛimo vnũ qḋ hactenus nõ habuimus in
iſto titu. pꝛout etiam dicit Pau. de ca. qḋ pater ſtipulando ſim-
19 pliciter dotem dari: † cenſetur ſtipulatus cõiter ſibi ⁊ filie. ⁊ actio
ex iſta ſtipulatione expꝛeſſe eſt cõmunis patris ⁊ filie: ſicut actio
pꝛimeua legalis de dote. d. l. iȷ̃. §. qḋ ſi in patris. ſ̃. eo. ¶ Secun-
do ex iſta lectura habes perpetuo notare ſm Bal. Ange. domi.
Benedictum de plumbi. ⁊ do. Alex. hic: qḋ licet alꝰs ille qui im-
perſonaliter ſtipulatur videatur ſibi ipſi ſtipulari: vt. l. ſtipulatio
iſta. §. ſicut. ⁊. §. ſi quis ita. ff. de verb. ob. fallit ꝓpter naturã pꝛe-
cedentis actus: de cuius natura eſſet qḋ nõ ſolum ſibi ſed etiam
alteri acquirat̃: vt hic in dote: ⁊ fuit etiam de mente Bartol. in. l.
caius. ȷ̃. e. ¶ Tertio no. ꝙ lꝫ alias in ſtipulatione perſona extrin
ſecus non ſubintelligat̃. vt. l. ſi ita ſtipulatus. §. chꝛyſogonus. ff.
20 de verb. obli. de qua. l. glo. op. ⁊ non ſol. † tamen hic in ſtipulatio-
ne ſimplici ſubintelligitur etiam perſona filie ꝓpter naturam do
tis. ⁊ ſic cõtractus pꝛecedentis: cuius natura eſt vt actio ſit cõis
patris ⁊ filie: vnde ſtipulatio ſimpliciter ĩterpoſita ſuꝑ aliquo cõ
tractu vel actione pꝛecedente intelligitur ſm illius naturã. vt in
iuribus. ſ̃. pꝛoxime allegatis ſm Bar. ⁊ alios. hic: vel hic nõ in-
telligitur ꝑſona extrinſecus in quã verba ſtipulationis cõferant̃
ſed bene ꝑſona. cuius noĩe etiam facta eſſe intelligatur ſm Dyn.
Bar. Alb. de ro. Salic. ⁊ cõiter alios. hic. ⁊ vltra ſcribentes facit
bene tex. in. l. pe. ff. ſi quis cautio. Et ſic in iſto text. non filie ſꝫ ſibi
patri: noĩe etiam filie videtur eſſe ſtipulatus ſicut ⁊ ibi: vbi tenet̃
cedere vel tertio ſm Old. Laur. nõ ſubintelligit̃ alia perſona cui
21 ſtipulator non poſſet ſtipulari: † qꝛ vitiaretur ſtipulatio vt ibi ſed
bene ſubintelligitur perſona cui põt ſtipulari: vt hic: vbi pater
poteſt ſtipulari dotem filie. l. pompo. philadelphus. ff. fami. her
ciſcũ. ⁊. l. caius. ȷ̃. eo. ⁊ ſtipulatur ſuꝑ dote que eſt cõis patris et fi-
lie. ſequuntur Bal. Ang. Jmo. ⁊ cõiter aliȷ̃ hic. ⁊ Bal. in. l. ſi pa-
truus. in. iiȷ̃. col. C. cõia vtriuſqꝫ iudi. Quãuis in ꝯtrium ponde-
ret. d. Alex. gl. d. §. chꝛyſogonus. dum dicit maxime ſi ſtipulatio
redderetur inutilis: ſed tu põdera tex. ibi qui ponit dictã rationẽ
ſcꝫ qꝛ perſona nunq̃ extrinſecus ſubintelligatur: etiam ſi ſtipula
tio alꝰs eſſet futura vtilis. Sed ꝓ iſta ſolutione pondera eundem
tex. in ver. neqꝫ enĩ. vbi dicit ꝙ nunq̃ intelligit̃ repetitio que ha-
22 bet vitiare. ¶ † Quarto no. diligenter ſm iſtam tertiam lecturã:
ꝙ ſtipulatio interpoſita per patrem de filie voluntate non plus
operatur quo ad effectum quã actio pꝛimeua de dote vel tacita
ſtipulatio legalis: dato ꝙ iſto modo intelligendo nullum effectũ
operetur quo ad patrem. ⁊ ſic quo ad ſtipulantem. ita eſt tex. hic
quem ad hoc reputo bñ no. q̃uis alꝰs habeamus regulã ꝙ verba
actus debeant ſic intelligi vt aliquid operentur. ⁊ nõ ſint fruſtra
l. ſi qñ. in pꝛin. ff. de lega. j. ⁊. l. j. in ſi. ff. ad municip. ⁊. c. ſi papa. de
pꝛiuileg. in. vj. ¶ Sed aduerte. licet oẽs indifferenter tranſeant
cum iſta

cū ista lectura gl. nec ab ea videat recedendū: q2 realiter z bñ tol/lit 9riū. d. l. quoties. in ver. ceterū. nec melius posset rñderi: q ibi pr̄ de volūtate filie noīatim fuit stipulatus sibi z sic in psonā suā vt ibi clare cātat lr̄a. ideo pīudicat filie vt ibi. hic aūt pater volū/tate filie fuit stipulatus simplr̄ vt pz in vbo dari impersonaliter plato. Jdeo in dubio censet stipulatus cōi suo noīe z filie. put ēt actio primeua de dote q̄ est cōis pr̄is z filie, 9vt dem materiā po steris ad melius cogitādū. iste intellectus cōis dato q in se sit ve rus p pdicta. tñ non vr̄ posse pcedere quo ad istū tex. q2 fm istum intellectū stipulatio pr̄is simplr̄ interposita nihil opare: z nul/lius eēt effectus qd̄ vr̄ absurdū vt dixi. s. in euidētialib9 circa fi. Scdō q2 iste tex. frustra: z sic inepte regreret filie voluntatē. q pr̄ fuerit stipulatus filie volūtate. q2 qñ pr̄ stipulādo facit pīudiciū filie: tūc bñ regrit volūtas ipsius filie: vt est qñ pater p stipulatio nē sibi soli appropriat actionē. ita dicit formaliter tex. i. d. l. quo/ties. in v. ceterū. sed hic p istā stipulationē simplr̄ interpositam a pr̄e nullū fit filie pīudiciū: cū intelligat facta cōi noīe: z sic actio ex stipulatu ad dotē ita remaneat cōis sicut prima: ergo etiā sine filie volūtate potuit interponi: cuius 9riū vr̄ velle iste text. Ter/tio fm istā cōem lecturā nō esset vis an essent liberi vel non: z sic oporteret subaudire ad tex. maxime: qñ facit mentionē de libe/ris qd̄ vr̄ absurdum. Ad scdm fundamentum qd̄ vr̄ stringere posset aliqs subtiliter dicere: q id in ista lege in ista stipulatione patris lex regrit volūtatē filie: eo q2 in tali stipulatione tractat de preiudicio filie. nā maritus incipit esse obligatus vigore istius stipulationis a tpe interposite stipulationis. z extunc incipit ta/cita hypotheca accessoria istius obligatiōis. nā ante nō pōt inci pere hypotheca q̄ obligatio psonalis cui accedit. l. j. z. l. grece. ff. de fideius. z id vbi filia habebat hypothecā anteriorē saltē ho die vigore tacite stipulationis z ficte inducte a lege. l. vnica. j pnc. z. §. vt plenius. C. de rei vxo. actio. iuncta. l. assiduis. C. qui pot. in
24 pigno. hab. nūc habebit posteriorē cū ex psium faciat cessare ta/citū. l. cū ex filio. §. j. ff. de vul. z pu. z sic erit preiudiciū filie. d. l. as/siduis. Et reperi qd̄ istā sol. ponit. d. Lud. de interamne doctor Senēsis in hac lege. Jsta sol. nō est bona q2 illud de ficta stipula/tione z tacita hypotheca cū platione nō erat isto iure ffor; fz fuit postea inuētū p iura. C. p iura pallega. z posito ēt qd̄ fuisset de iu re ffor; qd̄ tñ non est: dico q tacita hypotheca mariti erat prius causata tpe traditionis dotis qñ fuit causata primo actio de do te. d. l. assiduis. Nec p istā stipulationē pr̄is fuit nouata pma actio de dote: ex quo stipulatio secūda cōtinet in effectu idē qd̄ prima z sic erat coequeua. Jdeo nō inducitur nouatio. l. duo societatem ff. p socio. z. l. scire debemus. in prin. z ibi Bart. ff. de verbo. obli. Bar. in. l. pe. ff. de preto. stipu. z in. l. ita stipulatus. in. j. opp. vlti/me partis. ff. de verb. obli. Jtē ista stipulatio fiebat ad fauorē fi/lie ergo nō dz in eius damnū vel lesionem redūdare: prout dixi s. in. j. lectu. glo. Alio z scdō modo respōdet Paul. de ca. hic
25 in. ij. col. † q qñ pater stipulatur super dote ex interuallo sine vo/luntate filie: sicut nō pōt ei preiudicare: ita nec etiā prodesse: per tex. in. l. cum dos in. ij. responso. in versi. quo casu. ff. de pac. dota. ideo in isto tex. cū mysterio dicit q pater fuit, stipulatus volūta/te filie: dicit tamen Pau. de ca. q istud p nullū doctorū tāgitur: z q est satis dubium. z sic nō firmat. Et bene facit non firmare p tex. in. d. l. quoties. in versi. ceterū qui obstat presertim in ratione
26 quam assignat: † q2 pater deteriorem cōditionē in dote filie face/re non pōt nisi consentiēte filia. z text. in. d. l. cum dos non loqtur in terminis nostris qñ pr̄ ex interuallo fuit stipulat9 simpliciter quo casu intelligitur stipulatus cōi noīe. put erat primeua actio de dote. z sic stipulatio simpliciter interposita super dote intelli gitur fm naturam primeue actionis. vnde cū actio ex ista stipu/latione acqratur cōiter vtriqz non erat necessaria voluntas filie. Sed ille tex. loqtur qñ pater fuit stipulatus in personam suam. z sic sibi z sic actio ex illa stipulatione nō erat communis nec acqre/batur vtriqz: sed solum patri quo casu filia postea etiā habilis nō poterit se iuuare ex illo pacto nec ei pderit. vt ibi dicit tex. Quā tum ad primam oppositionem dū dicebatur q ista stipulatio pa tris erat inefficax z nullum effectum efferebat patri stipulanti vi deretur posse dici q vtilitas sit q2 isto casu plures essent actiōes
27 † z interest nostra habere plures actiones. ad idē. l. cū filius. §. va/rijs. cum simi. ff. de lega. ij. Jtem qñ prima actio de dote fuisset i totū filie z in eā consolidata: vel ex pacto vel per emancipationē iuxta. l. vnicā. §. videamus. z ibi Bar. post gl. C. de rei vxo. ac. tūc p stipulationē patris efficeretur cōmunis. z sic haberet effectū: z vtilitatē quo ad patrem. Et pōdera qd̄ isto modo etiā cessaret scdm obiectū superius factū. q2 tunc stipulatio patris bene esset preiudicialis filie. ideo tunc bene regreretur eius voluntas: z sic isto modo cessaret vtraqz oppositio. Et si tu subtilis diceres qd̄ isto modo intelligendo stipulatio ista simpliciter interposita nō intelligeretur fm cōtractum precedentem. z sic fm actionem de dote precedentem prout Bar. z omnes volunt: quia actio prece

dens erat tunc solius filie. Respondetur nota. q regula Bar. z
28 doct. q̄ habet † q stipulatio simpliciter interposita intelligit fm naturam cōtractus precedentis: vel actionis precedentis: intel ligitur de natura primordiali z regulari. non autem de ista acces soria: iuxta gl. magistram: z approbatam in. l. certi condictio. in prin. in. gl. mag. in verbo ex cā. ad fi. ff. si cer. pe. per tex. in. l. si te ve niunt. §. cū predicimus. ff. de peti. here. sed aduerte q2 isto mo/do intelligendo esset restringere istam legem que ponit decisio/nem generalem. nec restringit se ad tales casus particulares. effe ctus aūt accidentales ab extra possent plures considerari. puta pbationis iuxta glo. in. l. ij. in ver. nec cogitur. in. gl. in verbo su spectum. ad fin. s. eo. z ibi etiam per glo. traduntur alij effectus.
29 † Circa tñ lucrum dotis ex pacto vel ex statuto cōpetēs ma/rito an pater ab eo stipulādo preiudicaret marito dicam nota. in seq. lectura gl. Jn ea. glo. ibi vel quarto fm istam lecturam. h. d. si pater stipulatur ex post facto dotē sibi reddi si diuortio cō sentiet filia non tollitur actio cōis. q2 filia stipulationi non 9sen/sit. ideo lz pater possit agere ea mortua sine liberis: non tamē ea viuente nisi filia consentiat. hoc intēdit. z sic tollitur contrarium d. l. quoties. in versi. ceterū. q2 hic filia nō consensit patri stipulā/ti sicut ibi. nā hic pater stipulatus est sine filie volūtate dotē sibi dari facto diuortio voluntate filie. z sic illa verba filie voluntate determinant participium facto. Cōtra istā lecturaz opponi/tur. nā si maritus z sic gener sciēs filiā non 9sentire pmisit soce/ro stipulanti: ergo vr̄ donare. l. j. ff. de condi. inde. z. l. cuius per er/rorem. ff. de reg. iur. z. l. cāpanus. ff. de ope. li. ergo indistincte cō peteret actio ex stipulatu patri 9 maritū siue filia viuat siue nō. cuius cōtrariū dicit in tex. ergo ista lectura nō est bona: respōdet Bar. q istud pcederet qñ maritus sciēter pmisisset: tūc bñ sibi preiudicaret z nō haberet exceptionē vt in iuribus preallega. z. l. se z. l. si qs. §. fi. ff. si qs cau. tamē hoc non preiudicaret filie vt hic z. l. quoties. z. l. ij. §. q si in patris. s. eo. ideo filia tūc haberet ex/
30 ceptionem: si aūt marit9 p errorē pmisisset credēs se teneri: † tūc marito cōuēto ex tali stipulatione cōpeteret ista exceptio q per errorē pmisit: z dicit Bar. in hoc esse aduertēdū: q2 vidit quosdā q nesciuerūt opponere talē exceptionē. ideo pdiderūt cām. z cū Bar. tenent Jmo. z Rap. cu. hic. Alio modo respōdent Dyn. Sali. z do. Christo. de castel. hic: q maritus pmisit per errorez iu ris credens patrē posse stipulari dotē sine filie consensu. z sic filie voluntatem non esse necessariā. vnde iste error iuris sibi non no cet cū tractet de dāno euitādo. l. iuris ignorātia. ff. de iur. et fac. igno. z. l. error. C. eo. Jsta quarta lectura est vera in se z eaz appro bat gl. in. l. ij. §. fz vtrū. in. gl. pe. ff. de mino. Sz cōiter dānat ad istam. l. q2 hoc modo intelligendo esset de indubitabili contra. l. qd̄ labeo. ff. de carbori. edic. z. l. ancille. C. de furt. Jtē q2 facit vio lentiā litere. Cu ex alio impugna: q2 stipulatio que ab initio nō valuit: q2 interposita ex interuallo absqz filie voluntate: vt. l. quo
31 ties. s. eo. non vr̄ † q p mortē filie debeat vires reassumere: vt in regula qd̄ ab initio. de reg. iur. in. vj. quicqd dicat Ludo. ro. hic quē reprobat. d. Alex. z postea dicit idē do. Alex. q hic mortua filia nō agit pater ex stipulatiōe: qd̄ est de directo cōtra istuz tex. ibi ex stipulatu agat. put etiaz in alio pposito ponderat Bar. j. in. v. lectura gl. et hoc modo ista quarta lectura non esset etiā ve/ra in se contra Bar. z cōiter doc. Juxta istaz lecturā gl. Ray. de for. hic format no. qōnem ad materiam huius. l. z refert etiam do. Alex. hic in fi. Stante statuto q muliere decedente in matri/monio sine liberis maritus lucretur dimidiā partē dotis prout
32 cōiter per Jtaliam est statutum † Pone pater dat dotem pro fi lia marito z ab eo eā stipulatur sibi soli patri reddi in omnez ca sum soluti matrimonij: an possit maritus nō obstāte pmissione sua dictam dimidiā dotis ex forma statuti retinere: si mulier sine liberis decedat. z cōcludit q sic: q2 cōtractus partium debēt in terpretari fm dispositionē iuris cōmunis: z pari ratiōe fz dispo sitionez statuti. alleg. ad hoc tex. no. in. l. quero. §. inter locatorē. ff. locati. z. l. quidam cum filiuz. ff. de verb. ob. bene facit qd̄ notat Bal. in. l. illa institutio. ff. de here. insti. z qd̄ tenēt Bar. z alij in. l. heredes mei. §. cum ita. ff. ad trebel. vbi tenēt q vltime volunta/tes z contractus intelligantur nō solum fm dispositionem iu/
33 ris cōis: sed etiam fm dispositionem iuris statutarij † Jstud ta/men intelligit esse verū Ray. nisi pater stipulatus esset integrā vel totā dotē sibi soli restitui tūc preiudicaret sibi marit9 in lucro statuti per. l. fi. C. ad. l. fal. cū ibi no. p Cy. vbi tenet q si heres pro misit soluere integra legata sibi pīudicat in detractiōe falcidie z cum ista decisione Ray. simpliciter transit do. Alex. hic in fin. z plus non dicit: alij nihil tangunt. Adde q istam decisionem Ray. etiam refert z sequitur idem do. Alex. in consi. cxxxij. v. vo lu. qd̄ incip. super quesitis de quibus in themate. in. ij. col. Se cūdo adde q in terminis z in specie no. Ang. in. l. dāni infecti q/dam vicino in. §. cum parietem. per illum text. ff. de dam. infect.
34 z vbi no. † q si maritus qui lucratur. partez dotis ex forma statuti

muliere predecedēte in matrimonio sine liberis ꝓmiserit heredi
bus mulieris dotem intelligitur ꝓmisisse ſm formā statuti. s. de
tracta dicta parte. secus si ꝓmisisset totam reddere: ⁊ ex certa sciē
tia ꝓmisisset. qḋ etiam no. Jo. de imo. ibi ⁊ in. l. si patronus. ff. de
dona. do. Alex. in ɔsi. v. tertij volu. incip. circa primum dubiū. in
vlti. col. in. ij. dubio ⁊ in. d. ɔsi. cxxxiij. v. volu. i. ij. ⁊. iij. co. ¶ Ter
tio adde qḋ nota. tenet Bal. in. l. qḋ noīe. in pe. q. ff. de cond. inde
bi. vbi q̄rit si ex forma consuetudinis marit⁹ debet lucrari certā
25 partem dotis† an si promisit integraliter restituere vel integrā
restitutionē perdat beneficium ɔsuetudinis: dicit primo esse ar.
ꝙ sic in. l. nemo. §. i. ff. de lega. ij. postea distinguit ꝙ aut ꝓmissio
est relata ad ɔsuetudinē. vt q̄r dixit ꝓmitto ſm formā ɔsuetudi-
nis. ⁊ tūc nō vr̄ renuntiasse. ar. c. abbate. de ver. sig. ⁊. l. antepe. C.
de insti. ⁊ sub. aut simpliciter ⁊ ꝑcise facta est ꝓmissio ⁊ tūc aut
ex certa sciētia ⁊ vz: aut ꝑ errorē ⁊ nō valet etiā si sit appositū ꝑce
ptū iudicis. l. sꝫ ⁊ si qs §. fi. ff. si qs cau. ¶ Quarto adde Bal. i. d.
l. fi. ꝑ illū tex. C. ad. l. fal. vbi tenet: ꝙ si vir qui pōt retinere tertiā
partem dotis quā lucratur ex forma statuti promittat dotē sim
pliciter: ꝙ adhuc pōt retinere illā tertiā partē ex forma statuti
36 †q̄r ꝓmissio indefinita moderat̄ legis moderamine ſꝫ eū. ¶ Ul
timo adde tex. no. i. ꝓ. l. meuio. §. a me. ff. de leg. ij. cū sua gl. cōiter
approbata: vbi si qs legat vxori ꝑ hec verba: q̄cq̄d ad eū noīe do
tis vxoris peruenit videtur remisisse vxori deductionē expensaꝝ
in rebus dotalibus factarū. deductionē alias facere potuisset: se
cus si non dixit q̄cq̄d dotis noīe ꝑuenit: sed dixit simpliciter lego
vxori dotē. q̄r tūc non videtur remisisse deductionē expensarū. fa
cit. l. ij. in prin. cū gl. ꝑ alle. ⁊ ibi no. Bar. ff. de do. ꝓlega. vide etiā
tex. in. l. neratius cū gl. in verbo cōferre. ff. de relig. ⁊ sump. fun.
¶ In ea. gl. ibi vel. q̄nto verbū dari: ſm istā lecturam hoc intē
37 dit.† si pater stipulatus est dotē facto diuortio sibi dari filie volū
tate: ea mortua sine liberis pōt agere cū nō sit q ɔsentiat: sed ea
viuēte repellitur exceptione. h. d. ſꝫ istā lecturā: quā etiā tenet
gl. in. l. iij. §. si verū. ff. de minoribus. ⁊ Pet. de bellap. Iste casus
est no. ⁊ singu. ſm Bar. ⁊ sic tollitur cōtrariū. d. l. quoties. in ver.
ceterū: ꝙ hic filia non cōsensit q̄r pater stipularet̄ sibi sicut ibi: q̄a
hic stipulatio fuit concepta sine volūtate filie sed executio stipu-
lationis deberet postea fieri ad voluntatē filie si filia voluerit.
38 ¶ †Nota ex ista lectura primo ſꝫ Jac. de are. ⁊ Alb. de ro. ꝙ q̄n
stipulor aliq̄d mihi dari vel fieri ad volūtatē alicuius tertij eo
mortuo possum agere. istam eo demū viuente durat voluntas. l.
iiij. ff. locati. c. si gratiose. de rescr. in. vi. gl. in. c. si delegatus. in. gl.
penul. de offi. deleg. in. vi. qḋ qualiter procedat dicā statim. j. in vl
ti. no. ¶ Secūdo no. ꝙ illa verba filie voluntate vel ad volunta
tem filie relata ad executionē futurā importāt ɔditionem: ⁊ ex
ponuntur ſm gl. i. si filia voluerit. de quo vide per Bar. in. l. j. ff.
de condi. ⁊ demō. in. iij. charta. in. iiij. q. prin. vbi tractat an ꝑ oīa
39 inducat̄ ɔditio. ¶ †Tertio no. ꝙ valet stipulatio cuius execu-
tio collata est in voluntatē alterius cōditionaliter si voluerit qḋ
vr̄ cōtra. l. primā cū gl. ff. de leg. ij. ⁊ gl. in. l. invēdentis. C. de ɔtra
hen. emp. eo q̄r hic stipulatio sup dote ɔfertur in voluntatē filie
cuius voluntas alias requirebatur: ex quo possit ex tali stipula-
tione aliquo modo ledi. d. l. quoties. s. eodem. ideo non vitiatur.
40 ¶ †Quarto diligenter no. ꝙ stipulatio collata in voluntatē ali
cuius illo moriente anteq̄̄ declaret voluntatem suā nō euanescit
imo tunc ex eo pōt agi. qḋ vr̄ contra. l. cētesimis. §. fi. ff. de verb.
oblig. cum a persona non recedat̄. l. si qs arbitratu. ff. co. ⁊. l. fi. C.
de cōtrahē. emp. Bar. hic respōdet: qḋ speciale sit in dote: ꝙ mo
riendo videretur velle sicut in vltimis voluntatibus. l. fideicom
missa. §. sic fideicōmissum. vbi etiam Bar. ⁊. l. vxorem. §. pe. ꝑ ibi
Bar. ff. de leg. iij. Alias autem moriendo regulariter qs vr̄ nolle
41 †q̄r voluntas finitur morte. d. l. iiij. ff. locati. ⁊. d. c. si gratiose. ⁊. d. c.
42 si delegatus. ⁊ cū Bar. tꝫ do. Benedict⁹ de plum. ¶ †Sed ad
uerte inquātum Bar. istam specialitatem dotis probat: quia si-
cut incertitudo quātitatis nō vitiat dotem promissam. vt. l. cum
post. §. gener. ff. de iure do. gl. in. l. j. C. de do. ꝓmis. ita incertitudo
conditionis importate per illa verba filie voluntate. istud funda
mētum est fragile: q̄r tex. in. d. §. gener. assignat rationem quare
incertitudo rei vel quantitatis non vitiat dotē promissam sicut
vitiat alias stipulationes: q̄r quātitas dotis pro modo facultatū
⁊ dignitate personarū constituitur. sed ista ratio non est ad pro-
43 positum nostrum. Item nō est verum assumptum Bar. †ꝙ in vl
timis voluntatibus moriēs dicatur velle. l. si ita legatū. §. illi si
volet. ff. de lega. i. Et cōtrarium ⁊ melius tenuit ipsemet Bart.
sibi contrarius in. d. l. cētesimis. §. fi. in. ij. col. ff. de verbo. obli. et
ibidē Ang. ⁊ Mod. Bal. ⁊ Mod. hic. ⁊ ibi bar. met respōdet ad
ll. hic per eum allegatas qḋ solum dicunt ꝙ testator videtur con
ferre legatum vel fideicōmissum post mortē heredis: q̄n dicit ꝙ
heres det cum volet vel voluerit. ⁊ dicit Rap. cu. hic se admira-
ri de Bar. ꝙ ita errauerit: vnde respōdē melius q̄ Bar. ⁊ ma Bal
gistraliter hic ꝙ contrarium procedit quando substantia dispo-

sitionis confertur in voluntatem alterius tunc siue respiciat in-
choationem dispositionis siue durationem: mortua illa persona
extinguitur voluntas. ⁊ sic dispositio. d. l. cētesimis. §. fi. ⁊. d. l. iiij.
44 in fi. ff. locati. ⁊. d. c. si gratiose. †Hic aūt volūtas alterius adijci-
tur solū executioni ⁊ exercitio dispositionis: ⁊ ideo nō extinguit̄
dispositio per mortē illius: sed habet effectum ⁊ exercitiū magis
liberum sine alia declaratione. vt est text. optimus in. l. fi. ff. qui si.
man. ad liber. perue. ⁊ in. l. ita stipulatus. in versicu. ꝙ si ab initio
declarādo. vt ibi ꝑ Bar. in. x. col. ff. de verb. obli. cū ista doctrina
Bal. tenet Ang. hic. ⁊ do. Alex. qui respondet iuribus allega. in
oppositum per do. Benedictū de plumb. ⁊ Jmo hic: eam etiam
tenet idē do. Alex. in cōsi. cvij. iij. volu. incipiente stantibus ver-
bis his que in themate proponuntur in. ij. col. vbi etiam respon-
det iuribus in contrarium adductis per. d. Benedictū de plum.
⁊ Jmo. hic. ¶ Adde ꝙ illā differentiam an conditio adijciatur
executioni an substātie tenet etiam Bar. in. l. ex his verbis. C. q̄n
45 dies lega. ce. ⁊ in. l. si cū legetur. vbi videas. ff. de lega. j. ¶ †Sꝫ
per istam solutionem multum limitatur. d. l. centesimis. §. fi. ⁊ ſm
eam sequeretur ꝙ. d. l. centesimis. §. fi. nō haberet locum quando
stipulatus essem a te centum mihi dari cum volueris: q̄r tunc vo
luntas respiceret exercitium ⁊ executionem: quod pro certo re-
stringeret multum illū tex. Unde adde ꝙ hic ideo stipulatio susti
netur etiam filia moriente anteq̄̄ declaret: q̄r pater habebat pri⁹
actionem anteq̄̄ stipularetur cōiter cum filia. qḋ nō est in cōtra-
rijs. Item ꝙ patri daretur si filia vellet inerat satis a lege vere
vel interpretatiue. l. ij. §. voluntatem. s. eo. ideo pater in stipula-
tione intelligitur expressisse illud qḋ quodāmodo tacite inerat et
ideo sibi debetur q̄uis filia moriatur ante declarationem volun
tatis. Istam lecturā q̄tum ad istum tex. improbant Bar. ⁊ alij:
q̄r litera trāsportatur. Item q̄r laborat eodē morbo quo prima
lectura gl. ꝙ hic esset duplex conditio. s. si diuortium fiet: ⁊ si filia
volet. cum tex. dicat de vna cōditione in singulari. Tertio ⁊ for-
46 tius q̄r non pōt cōgruere ad ver. fi. †q̄r filia viuēte ante declara-
tam voluntatem: ⁊ sic ante impletam conditionē non esset nata
actio. l. cedere. ff. de verbo. obli. ergo cū ipso iure non competeret
actio tex. nō bene nec proprie staret qui dicit eū exceptione sum-
mouendū: cum exceptio sit actionis exclusio. l. ij. ff. de exce. Bar.
tamen ab hoc vltimo saluat istā quintā lecturam gloss. qḋ mute-
tur actio: q̄r in primo casu cōpetit actio ex stipulatu prout dicit
litera. sed in versi. fi. cōpetit actio primeua de dote ⁊ non actio ex
stipulatu. ita etiam saluauit Bar. s. primam lecturā glo. sed ego
ibi istam saluationem reprobaui. ita etiam reprobo hic per eadē
media. ¶ In ea. gl. ibi alioquin requirit̄ volūtas liberorū. Pō
dera subtiliter ꝙ gl. in istis verbis sensit aliā bonam lecturā ſm
do. Benedictum de plum. ⁊ Jo. de imo. hic: ꝙ ista lex loquat̄ in
dote aduentitia data per extraneum. Istam si ex post facto filie vo
luntate pater eam stipulatur vr̄ stipulari ipsi filie vel saltem sibi
procuratorio noīe filie. Et ideo si pater viua filia agat repellitur
exceptione: sed ea mortua sine liberis habet actionē vel tanq̄̄ he
47 res filie: † tenendo ꝙ ſm ista tēpora filiafa. haberet heredē in do
te aduentitia vt statim dicam: vel saltem q̄r occupat iure peculij
iuxta. l. j. ⁊. ij. ff. de castren. pecu. Et ſm istam lecturam cessat con-
trarium. d. l. quoties. in ver. ceterum. s. eo. q̄r ille text. loquitur in
dote profectitia: iste in dote aduentitia ſm istam lecturam. Item
differt ista lectura a lectura Dy. quam statim. j. referam in duo-
bus. primo quia Dy. intelligit istam legem loqui in dote profe-
ctitia. ⁊ ſm istam lecturam loquitur in dote aduentitia. Secundo
intellectus Dy. est quādo filia adhibuit patrem ad stipulandū:
sed hic pater a seipso stipulatus est de voluntate tn̄ filie. adde qḋ
istum intellectum (ꝙ ista lex possit intelligi in dote aduentitia)
refert Bar. tenere Dy. in vna solutione quam dat Dy. in vltima
oppositione formata per Bar. circa intellectum Dy. Ista lectu
48 ra ſm Jmo. posset in se sustineri sed vr̄ diuinare. ¶ †Tu collige
ex verbis glo. duo. primō: ꝙ dos aduentitia mortua filiafami. in
matrimonio non acquirit̄ patri in cuius potestate erat: sed libe-
ris eius. Et sic correlarie collige ex ista glo. ꝙ in dote aduentitia
filiafa. iure digestorum habebat heredē ab intestato: ⁊ sic pater
non occupabat iure peculij iuxta. l. j. ⁊. ij. ff. de castren. pecu. ⁊ ita
ponderat istam gl. Bar. j. in. iij. q. Cōfirmatur quia cum dos ad-
uentitia non acquiratur patri. l. caius. j. eo. ⁊ aut. quod locum. C.
de collatio. ergo videtur sequi ꝙ in ea habet heredem ab intesta-
to: ⁊ sic liberi preferantur patri. tamen istud fundamentum non
videtur tutum. quia licet filia in dote aduentitia habeat ꝓprieta
tem ⁊ vsumfructū: nō per hoc sequitur: ergo isto iure habet here
dem: patet q̄r idem ⁊ plus habet filiusfa. in castrēsibus: ⁊ tamen
in eis non habet heredē isto iure: imo pater occupat iure peculij
etiam castrensis vel quasi. d. l. j. ⁊. ij. dicam. j. in. iij. q. Barto. vbi
49 Bar. ponit. ¶ †Secundo vltra scribentes nota diligēter ex ista
glo. ꝙ facultas declarandi voluntatem transit ad heredes: ⁊ sic
ad filios qui sunt heredes matris ab intestato: licet non essent in
eius

eius ptāte.§.femine.insti.de adop.⁊ doc.ad hoc non aduertūt:
lʒ cū gl.simpliciter trāsiuerint:imo singularius nota ex ista glo.
ꝭm illā quītā lecturā:ꝙ etiā qñ volūtas alterius est posita in con
ditione vt hic si filia voluerit:lʒ cōditio:cū sit precisa debeat im⸗
pleri in forma specifica:adeo ꝙ tūc nō veniat heres.vt.l.q here⸗
di.in prin prin.⁊.l.meuius.ff.de cōdi.⁊ demon.tñ hic est gl.pere
50 grina ⁊ singularis quā nemo ad hoc pōderat† ꝙ volūtas ēt po⸗
sita in cōditiōe trāseat ad heredes seu facultas declarādi illā vo
lūtatē positā in ꝯditione ⁊ nō solū trāsit:imo reqrit.⁊ sic est neces⸗
saria:vt dicit ista gl.¶In ꝯtrium facit cōis ⁊ trita regula:qḋ fa⸗
cultas declarādi voluntatem nō transit ad heredes:quia est per
sonalissima.gl.est in.l.inter stipulantem.§.j.vbi Bart.⁊ alij ⁊ ibi
aliqñ dixi.ff.de verb.ob.glo.in.l.pōponius scribit si frumentum
§.fi.ff.de rei ven.⁊ ibi Bar.no.Idē Bar.Bal.Ang.in.l.si qs in
tentione ambigua.ff.de iudi.⁊ in.l.si quis a filio.§.si plures.ff.de
leg.j.⁊ est tex.in.l.centesimis.§.fi.ff.de ver.obl.Itē facit qꝛ sue ꝓ⸗
prie voluntatis quis dʒ esse declarator ⁊ non alius:per illud qḋ
vult gl.in.§.sed itē.insti.de actio.⁊ in.c.statutū.§.assessorē.de re⸗
scrip.in.vj.¶Sed defende istā gl.ex doctrina Bal.Ang.⁊ do.
Alex.superius ad aliud ꝓpositum relata:ꝙ qñ substātia dispoſi
tionis cōfertur in voluntatē alicuius:tunc ꝙ finita illius volun⸗
51 tate per mortē:etiaʒ finitur dispositio.†⁊ tñ facultas declarandi
nō transit ad heredē:ita loquit ꝓprie tex.in.d.l.centesimis.§.fi.⁊
ita ꝓcedunt glo.cōtrarie. Hic aūt sola executio seu exercitiū di⸗
spositionis confertur in voluntatem alterius:tunc cū p mortem
illius sortiatur liberū effectū sine alia declaratione:vt est text.op⸗
timus in.d.l.fi.ff.qui sine man.ad libe.perue. Ideo facultas de⸗
clarandi voluntatē bñ transit ad heredes vt hac glos.que ꝓprie
loquit in his terminis:⁊ ita nouiter limita gl.p̄calle.¶In ead.
gl.ad fi.ibi:quare impediret agere etiam inuita filia. Ista gl.ꝭm
Bart.remansit confusa volens ꝙ ista lex sine istis violentijs nō
videatur posse ꝓcedere:⁊ sic gl.musauit ⁊ obmutuit ꝭm eum.¶Tu
dic melius ꝙ gl.in istis verbis interrogatiuis ⁊ suspensiuis sen⸗
sit aliam septimam lecturam:quā Bart.ponit.j.pro vltima.Nā
dicit glo.quare pater impeditur facto diuortio etiam inuita filia
52 agere†qñ filia simpliciter cōsensit stipulationi paterne cum non
subsit ratio ⁊ cā impediendi.ergo vult glos.ꝙ qñ subesset causa ⁊
filia haberet iustam cām contradicendi:tunc filia viuens submo
ueret patrē ab agendo vt hic:puta qꝛ pater esset turpis ⁊ vilis ꝑ⸗
sona vel dilapidator:vt.l.dotē.⁊.l.si cum dote.§.eo aūt tempore
s̄.eo.Et ꝭm istam lecturā hoc intendit.lʒ pater stipuletur dotem
sibi reddi de filie voluntate:tñ filia pōt soluto matri.se ei obijcere
iustam cām allegando.h.d.⁊ sic respōdet ad contrariū.d.l.quo⸗
ties.in ver.ceterū.vbi dicit ꝙ etiam viua filia ⁊ inuita pōt pater
agere.istud est verū nisi filia contradicens habeat iustam cām cō
53 tradicendi.ita intelligatur ista lex.†Istā lecturā sequitur Bar.⁊
dicit ꝙ est bona ⁊ noua.Eam etiam sequuntur Albe.de ro.Bal.
Ang.Sali.Imo.Rapha.cu.do.Christo.de castel.Pau.de cas.
⁊ do.Alex.hic ⁊ ꝭm Pau.de ca.est notanda ⁊ singularis.Eam
etiam sequebant antiqui Iaco.de are.Dy.⁊ Cyn.Et ista etiam
cōiter approbat:⁊ est satis tolerabilis ⁊ equa:tamen ista lectura
non vr̄ clare colligi ex isto tex.⁊ sic nō caret diuinatione ꝭm bal.
Imo.⁊ alios predictos doctores:cum nihil dicatur in litera qḋ
filia habuerit causam cōtradicendi:vel ꝙ expresse contradixerit:
tñ ꝭm Imo.⁊.d.Alex.nō est absonum ꝙ ita intelligatur ratione
ꝓprietatis euitāde.¶Tu dic melius ꝙ imo text.sine diuinatione sic
loquitur ex eo ꝙ viuente filia in vita filie non aliter pōt tribuere
exceptionē marito ad submouendū patrē vt hic in.v.fi.ꝙ qꝛ filia
54 habeat iustam cām contradicendi:† ideo istud censet expressum
hic arg.l.ij.ff.de libe.⁊ posthu.¶Ex ista septima lectura que est bo
na ⁊ notabilis:nota primo qḋ qñ pater stipulatur dotem sibi so⸗
li de volūtate filie:licet actio efficiatur solius patris.d.l.quoties.
in versi.ceterū.s̄.eo.⁊ filia perdat ius cōmunionis:⁊ etiam ius cō
solidationis.vt.l.pe.§.filia.s̄.eo.⁊ solus pater potest agere absen⸗
te ⁊ ignorante filia nec habet necesse cauere de rato iuxta.l.ij.in fi.
55 s̄.eo.⁊ tñ si filia cōtradiceret expresse ⁊ haberet iustā cām contra⸗
dicendi:quia si solueretur dos patri eam dissiparet:nec posset cā
dotare in sequenti matrimonio tunc filia admitteretur ad cōtra⸗
dicendum ⁊ summouendū patrem ab agēdo:vt hoc tex.ꝭm hāc
nota.lec.¶Secūdo nota ex ista lectura qḋ expressam stipulatio⸗
nem patris:⁊ sic expressam prouisionem hōis lex tollit ⁊ submo
uet ex causa ad prouisionē filij aut filie vt hic.facit.l.imperator.ff.
ad treb.⁊.l.fi.C.de senten.pas.¶Ultra glo.octauā lecturam po
nit Dy.ꝭm quā hoc intendit:si filia adhibeat patrem ad stipulā
dum dotem reddi facto diuortio vr̄ pater stipulari vt procura⸗
tor filie.ideo viuente filia nō hʒ ius agendi cum effectu:sed bñ ea
mortua sine liberis.h.d.Et sic tex.in verbo filie voluntate intelli
56 gitur.i.mandato:† et sic de voluntate actiua ⁊ inductiua ⁊ nō de
voluntate passiua vel permissiua:⁊ ꝭm istam lecturam clare ap⸗
paret qḋ nihil obstat cōtrariū.l.quoties in versi.ceterum.s̄.eod.

Quia illa lex differt ab ista in tribus.⁊ sic non est cōtraria sed di
uersa. Primo qꝛ ibi pater fuit stipulatus dotē suo ꝓprio nomi
ne ⁊ sic ad suum commoduʒ:hic procuratorio nomine filie.Se⸗
cundo ibi fuit stipulatus pater sibi seu in personam suam:hic au
tem fuit stipulatus simpliciter seu impsonaliter dari:⁊ sic nō ex
primendo sibi vel alij.Tertio ibi filia cōsensit patri aīo ei donā⸗
di vt actio consolidaretur in solū patrem:hic aūt econtra animo
sibi filie in totum appropriandi ⁊ consolidandi dotem in suā per
sonā.⁊ sic gratia ipsius filie tantum.Ista lectura Dyn.concor⸗
dat cum tertia lectura glo.in vno:qꝛ ꝭm vtrāq lecturam stipula
tio hic fuit simpliciter ⁊ impsonaliter ꝯcepta.sed discrepāt in tri
57 bus† Primo qꝛ hic actio ex stipulatu est tota ipsius filie.qꝛ volū
tas filie ꝓcedens facit vt pater videat ꝓcuratorio noīe filie stipu
latus.ibi vero actio ex stipulatu est cōis patris ⁊ filie:qꝛ ibi non
precessit voluntas filie q̄ fecerit patrem stipulari:nec ibi filia ad
hibuit patrem ad stipulandū sed ipse pater motu ꝓprio stipula
tus est de voluntate filie ꝑmissiua.Secūdo ꝭm lecturā Dy.tex.
in verbo volūtate:intelligitur.i.mādato.⁊ sic de voluntate:vt di
xi actiua ⁊ inductiua mādati.sed ꝭm tertiaʒ lecturā gl.intelligi⸗
tur de volūtate simpliciter permissiua:ratio diuersitatis est quia
ꝭm lecturam Dy.voluntas filie precessit negotium:ideo inducit
mandatum.l.j.ff.manda.sed ꝭm tertiam lecturā gl.negotiū fuit
causa voluntatis ꝙ patre stipulante dotem suo nutu filia voluit
⁊ consensit:⁊ talis voluntas non inducit mandatū.l.aliud est vē
dere.ff.de reg.iur.⁊ declarat bar.j.in sua doctrina.Tertio ista le
ctura Dy.procedit qñ constat ꝙ filia adhibuit patrem ad stipu
landum:⁊ sic qñ cōstat ꝙ filia fecerit patrem stipulari:tunc cen⸗
setur pater stipulatus procuratorio noīe filie:vt dixi.si autē esse
mus in dubio ⁊ non appareret ꝙ volūtas ⁊ mādatū filie ꝓcessis⸗
set:tunc procederet tertia lectura gl.ꝙ ex quo sumus in dubio ⁊
pater fuit stipulatus simpliciter sup re ad ambos cōiter pertinē
te:videt cōi noīe stipulatus ⁊ sic actio ex stipulatu erit cōis ꝑut
etiam:in hoc vltimo tenent Pau.de ca.⁊ do.Alex.hic.Pro ista
lectura dicit Bar.se allegare casuʒ notabilē.l.idēq̄.§.si cui mā⸗
dauero.ver.⁊ ideo papinian⁹.ff.mādati.Sed aduerte qꝛ ille tex.
loquitur qñ filia expresse mādauit matri qḋ stipulet:hic aūt qñ
solum volūtate filie pater fuit stipulatus:⁊ sic ibi fuit expressum
mādatuʒ hic sola volūtas.¶Itē ibi dos erat ꝓpria ⁊ precipua
ipsius mulieris ex donatione matris ⁊ nō erat cōis patris ⁊ filie
prout est in ista lege.Tenēdo istā lecturā Dy.nō obstat qḋ filia⸗
58 fa.isto iure non poterat habere heredem.† sed pater occupabat
iure peculij.l.j.⁊.ij.ff.de castren.pecu.cuius contrariū innuit iste
tex.in verbo sine liberis a ꝯtrio sensu ꝓpter qḋ qdā intellexerunt
istā legē loqui i filia emācipata:que isto iure poterat habere he⸗
redē:⁊ in hoc procedit lectura Dy.sed ista esset nimia diuinatio
ad istam.l.⁊ restrictio ad lecturā Dy.ꝭm bart.ad fi.huius lectu
re.Et vltra eū facit quia ista lex loquitur in dubio:sed in dubio
filia presumitur in potestate patris nisi probetur emācipata.vt
dixi.s̄.in euidentialibus.vnde responde quod illud fallit in do⸗
te etiam profectitia quando pater procuratorio.nomine filie sti⸗
pulatus est eā reddi.⁊ sic in totum acquisiuit filie:tunc filiafa.po
test in ea habere heredem iure isto.tex.est hic no.ꝭm istam lectu
ram Dyn.⁊ ita tenet Barto.j.in.iij.q.Similiter responde ad.l.
dos a patre profecta.C.e.quia non loquit qñ pater ꝓcuratorio
noīe filie acquisiuisset integrā actionem de dote ipsi filie:vt hic.
59 †qꝛ tunc non ad patrem sed ad liberos filie tanq̄ eius heredes
transit.vt hic.Istam lecturaʒ Dy.tenet etiā Cy.in.l.vnica.§.vi
deamus.C.de rei vxo.acti.eā late tenet bar.hic.⁊.j.in.iij.q.⁊ in
l.quod dicitur.⁊ ibi Moder.ff.de ver.obli.eā tenēt Albe.de ro.
Ang.Sali.Pau.de ca.⁊ do.Alex.hic.Et dicit Albe.quod ista
lectura Dy.ꝓcedit sine omni scrupulo ⁊ preualet alijs positio⸗
nibus glo.⁊ dicunt Pau.de castr.⁊ domi.Alexā.ꝙ ista lectura
60 Dy.cōmuniter tenetur.¶Ex ista lectura no.bar.duo.† Pri⸗
mo ꝙ paria sunt aliquid facere volūtate alicui⁹ ⁊ facere ei⁹ mā⸗
dato.et sic voluntas importat mandatum.qḋ quomodo proce⸗
61 dat.j.proxime barto.examinat:ibi dicetur.¶†Secūdo notat
barto.ꝙ ꝓcurator simpliciter stipulando videtur stipulari pro⸗
curatorio nomine domini licet nō exprimat.facit.l.que dotis.cū
gl.j.s̄.eo.Et istud etiā bar.j.examinat.vbi dicetur.Et ita habe⸗
bim⁹.j.duas materias sicut sunt duo notabilia.¶Tertio vltra
bart.singularius nota.tex.ista lectura Dy.ꝙ ille qui mādato al⸗
terius facit actum cōem ita spectantem ad se sicut ad mandātem
⁊ sic contrahit super iure cōmuni noīe vnius.vt hic patet super
actione cōi dotis:nō intelligit facere cōi noīe:⁊ sic tam contēpla
tione sui quā mandantis sed solius mandantis tātum.⁊ sic vide
tur ei soli velle appropriare vt ꝓcurator.⁊ sic in effectu donare.
ita est tex.valde not.hic ꝭm istam lecturam Dy.qḋ an sit verū ⁊
62 qualiter procedat statim dicetur.¶† Quarto nota.ꝙ qui est sti
pulatus vt ꝓcurator non potest postea agere contradicente vel
inuito dn̄o.facit.l.apud celsum.§.mandaui.de excepti.do.et.l.

63 si ꝓcurator.ff.de pcu.⁊.l.si cũ emptore.ff.de pac.¶ †Quĩto sub
tiliter pōdera qđ hic videt̃ ꝓbari ẜm istam lecturã Dy.qđ adhi
bitus ꝑ mulierẽ ad stipulandũ dotẽ nõ ĩ oẽm casuȝ soluti matri
monij.sed in vnum casum tantũ.s.diuortij.non tñ videtur adhi/
bitus aĩo donandi ipsi stipulanti prout dicebat bar.in.l.que do
tis.§.eo.ꝑ.l.cũ maritus.§.fi.ff.de pac.dota.sed saluãdo bar.dic
ꝙ Bar.ibi loquitur qñ mulier adhibuit aliquẽ ad stipulandum
dotẽ ipsi stipulanti.hic autem adhibuit ad stipulãdũ ipsi mulie
64 ri.¶ †Sexto no.ꝙ actio dotis ꝓfectitie pōt ꝑ stipulationẽ pa/
ternã appropriari soli filie:⁊ in hoc vȝ donatio.qr ẽt de isto iure
inter patrẽ ⁊ filiã in potestate tȝ donatio quo ad dotẽ.qr filia est
capax talis acqsitiõis dotis.l.pōponius philadephus.ff.fam.
her.⁊ iste est vnus casus in quo vȝ donatio inter patrẽ ⁊ filiam ĩ
ptãte ꝑut tȝ glos.ordinaria.in.l.ij.C.de inoffi.dona.no.bal.post
Jac.de are.in.l.ij.§.fi.§.eo.Et ita etiã tenẽt.d.Bñdictus de plũ
bi.⁊ do.Alex.hic.bñ facit tex.in.l.si cũ dotem.in prin.§.eo.¶ Istã
lecturã Dyn.impugnãt Bal.d.Benedictus de plũ.Raph.cu.
65 ⁊ Lud.ro.hic:† qr qñ aliqđ negotiũ cōem vtilitatẽ concernẽs de
mandatur alicui semꝑ mandatũ presumit̃ explicitũ a mandata/
rio cōi noĩe et cōi vtilitate mandãtis et mandatarij.vt.l.plane.
ff.fa.her.⁊.l.ij.in versicu.tua ⁊ mea.ff.mand.⁊.l.lȝ.§.ea obligatio
ff.de procura.sed stipulatio dotis ꝓfectitie est negotium concer/
nens cōem vtilitatem patris ⁊ filie.⁊ sic mandantis ⁊ mandata/
rij:vt.l.ij.§.ꝙ si in patris.§.eo.ergo presumitur explicitũ mãda
tum cōi vtilitate.ad idẽ allegat do.Benedictus de plum.casum
quẽ dicit ad hoc no.in.l.stipulatio.§.fi.⁊ in.l.edib⁹.ff.de ope.no.
vbi si vnus ex habẽtibus cōionẽ circa rẽ cōem stipuletur de vo/
luntate alterius censetur stipulatus cōi noĩe.⁊ nõ vt ꝓcurator.et
66 sic acquirit vtriq; † Ad idẽ etiam allegat do.Benedictus tex.in
l.fi.ff.qñ ex fac.tu.Preterea ẜm Raph.cu.quẽadmodũ qñ pater
simpliciter stipulatur dotem de voluntate filie nõ videt̃ sibi soli
appropriare sed stipulari ad cōem vtilitatem:vt in tertia lectura
glo.eo mõ qñ filia voluit ꝙ pater stipularetur filie:⁊ pr̃ fuit sim/
pliciter stipulatus:debet videri fecisse ad cōem vtilitatem ⁊ non
animo appropriandi soli filie.Itẽ ẜm Rapha.cu.necesse est ex/
ponere tex.voluntate.i.mandato defendendo lecturam Dy.que
etiam magis cōiter tenet̃:dic ꝙ predicta non sunt ad propositũ
nostrũ:qr ꝓcedunt qñ mandatũ fuit ꝙ aliqd cōi noĩe geratur vel
cōi noĩe stipuletur:vel etiã qñ fuit simpliciter mandatum nõ ex/
primendo sibi vel cōiter:⁊ tũc mãdatarius simpliciter faciendo
⁊ stipulando simpliciter vr̃ cōi noĩe facere:⁊ ad cōem vtilitatem
vtriq; acqrere:qr tunc pōt capi alia cōiectura q̃ȝ donatiõis:⁊ illa
in dubio est capienda.l.si cũ aurũ.ff.de solu.⁊.l.eleganter.§.q re/
67 probos.ff.de pig.act.† Sed nos loqmur qñ filia mandauit pr̃i
ꝙ stipuletur dotẽ reddi sibi filie:⁊ pater vigore mandati fuit si/
bi simpliciter stipulatus:tũc ꝓcedit lectura Dy.ꝙ pater appro/
priauit in totũ actionẽ filie:⁊ sic videt̃ portionẽ iuris sui filie do/
nasse:qđ facere potuit in dote ꝓfectitia: vt dixi.§.prime in vlti.
no.⁊ ita etiã in effectu respondet.d.Alex.hic.¶ Iuxta istã lectu
ram Dy.examinat Bar.duas materias sicut duo no.colligit ex
68 lectura Dy.Primo q̃rit an volũtas sit idẽ qđ mãdatũ.† ⁊ sic an
actus factus de mea volũtate dicat̃ factus de mãdato meo:an vo
simplr̃ de mea volũtate abstracta a mãdato:⁊ distinguit traden/
do notabilẽ theoricã:ꝙ aut ille actus pertinet ad me dũtaxat:et
vr̃ factus de meo mãdato:aut ad aliũ:⁊ tũc secus:qr ĩportat po/
tius consiliũ.vt.l.ij.§.fi.ff.man.non eñ qui exhortatur mandato
ris opera fungitur dicit tex.in.l.ob hec ṽba.in fi.ff.de infa.aut ꝑ/
tinebat ad vtrũq;.⁊ tũc inspicit̃ an volũtas ꝓcesserit an fuerit se/
quuta.vt hic plenius ꝑ eñ.adde ꝙ ĩ hoc vltimo mẽbro dicit bar.
⁊ tenet ꝙ precedẽs negotiũ fuit cã volũtatis.tũc nõ inducit̃ mã/
69 datũ ꝑ iura hic† per eũ alleg.melius facit qr natura mandati est
ꝙ precedat nõ aũt ꝙ sequatur.l.si vero nõ remunerãdi.§.si post
creditũ.ff.mãdati.declarat glo.in aut.de fideius.in princi.in glo.
magna.adde etiã facere tex.ĩ.l.si pr̃ filio.§.fi.in fi.ff.de manumis.
vin.cum doctrina Bart.transeunt Bal.Pau.de ca.⁊ latius do.
Alex.hic ⁊ Bal.in.l.si pecuniam.circa prin.C.de neg.gest.¶ Per
istam doctrinã infert Bart.ad notabilẽ.q.quã dicit se vidisse de
70 facto examinari.⁊ nullus sciebat aliqd boni allegare.† si accuso
aliquẽ de publico crimine:⁊ dico me accusare d volũtate Sẽpro/
nij presentis ⁊ volẽtis:qs dicatur accusator:an ego vel Sempro
nius.⁊ sic an ego videar accusare procuratorio noĩe ei⁹:et refert
fuisse determinatũ ꝙ nõ dicar accusasse procuratorio noĩe.quia
accusatio nõ teneret: qr nõ pōt qs accusare ꝑ ꝓcuratorẽ.l.pe.§.
ad crimẽ.ff.de pub.iu.⁊.l.ij.C.qui accu.nõ pos.cōfirmat Bar.qr
ex quo tale negotiũ poterat ad vtrũq; equaliter pertinere:⁊ volũ
tas Sempronij nõ precessit accusationẽ:ego dicor accusator ⁊ cũ
Bar.tenẽt omnes:sed nõ meminit Bar.prout etiã dicit Paul.
de cast.ꝙ fuit q̃stio Ja.bu.quã refert.Jo.and.in addi.Specu.in
titu.de accusa.in.j.parte Spe.super rubrica vbi latius etiam lo/
71 quitur quã Bar.ibi eñ format questionem.† Statutum Bono/
nie disponit ꝙ de iniuria facta alicui seu de maleficicio.nõ potest
aliqs accusare nisi d volũtate offensi.Pone semproni⁹ fuit offen
sus.et ego accuso offendentẽ:⁊ dicor accusare de voluntate sem/
pronij offensi:an valeat accusatio:videret̃ quod sic:qr ex quo ne
gotium principaliter ꝑtinet ad sempronium ofensum:⁊ ego ac/
cuso de ei⁹ voluntate dicor accusare procuratorio nomine eius:
qr tunc voluntas idẽ est qđ mandatum ꝑ doctrinam Bar.hic in
primo membro.¶ Contrarium tñ etiã ipsi determinant qr vitiare/
tur accusatio cum quis non possit per procuratorem accusare:vt
predixi:vnde ego sum accusator ⁊ si non ꝓbo debeo puniri ⁊ nõ
sempronius.iuxta.l.si cui.in prin.ff.de accu.⁊ in hoc cōsistit vtili
tas huius inuestigationis:⁊ doctrina Bar.procedit in actu qui
27 pōt geri per procuratorẽ.¶ †Circa secũduȝ notabile ꝙ quando
ꝓcurator facit actũ simpliciter intelligit̃ facere ꝓcuratorio noĩe
Limitat Bar.hic ꝓcedere qñ fecit mentionem mandati ꝓcura/
tionis.⁊ sic officij.vt.l.fi.ff.de insti.⁊.l.cum post.§.j.ff.de admi.tu
to.⁊ ibi est bonus tex.ĩ verbo qm̃ in instrumẽto scriptũ sit ille pa
truus ⁊ ꝓcurator:alias si nihil fuisset dictũ esset secus ꝑ.l.iij.§.sȝ
qđ de tutore in ver.sed si qdẽ tutor.ff.iud.sol.qr presumeretur po
tius suo noĩe fecisse per.l.papi.ff.manda.⁊.l.⁊ magis.ff.de solu.
qđ persona extrinsecus nõ subintelligitur.l.si ista stip.§.chryso
37 gonus.ff.de ṽb.obli.† adde ꝙ ita etiam distinguit Barto.in.l.j.
§.nuntiatio.in.ij.col.in ver.quero qd si procurator nuntiat.ff.de
ope.no.nun.⁊.l.qui mihi donatum in vlti.colũ.in ver.sed quero
qd in dubio.ff.de donatio.et in consilio suo qđ incipit super hoc
puncto an sufficiat si dicam ego talis procurator licet nõ habea
tur in volumine consiliorum Bar.impressorum.idem tȝ Jo.an.
in additio.Spe.in titu.de procura.super rubri.¶ Ex ista doctrina
Bar.infertur ad practicaȝ ꝙ si procurator suscepit mandatũ de
emendo mihi talem domũ:⁊ postea emat simpliciter:ꝙ videtur
eã emisse suo ꝓprio noĩe ⁊ non procuratorio noĩe mandãtis:et
ita in specie tenet Bal.in rubri.de contrahen.emp.in.xv.q.ad fi.
Sed Raph.cu.hic dicit Bar.errare:⁊ ꝙ sepius errat Bar.in re
petitionibus suis q̃ȝ in alijs locis.Et qđ melius voluit idẽ Bar.
in.l.post mortẽ.§.j.ff.qñ ex fac.tu.vbi tenuit ꝙ qñ precedit man/
datum etiam si in actu non fecerit mentioneȝ mandati:tamen vi
74 detur facere vt ꝓcurator.† Tu dic ꝙ verba Bar.ibi nõ sunt ad
propositum qr Bar.ibi loquitur quãtum ad mandantẽ ⁊ mãda
tariũ.nam obligat dñm sibi:vel se ei.qr mandãs hȝ actionẽ mã/
dati contra facientem.⁊ faciens cōtra eũ.sed Bar.hic loquitur
quo ad aliũ tertiũ cōtrahentẽ cum procuratore:an eũ obliget si/
bi suo noĩe an vero procuratorio noĩe dñi:contra quem tertium
dñs nõ hȝ actionem mãdati.⁊ ita in specie declarat ipsemet Bar
to.in.l.qui in aliena.§.si is qui putabat.ff.de acqui.hered.Et ita
etiã in effectu tenent Raph.cu.et do.Alex.hic.¶ Sed aduerte cir
ca principalem decisionem Bar.lȝ autoritas Bart.sit suprema.
teneas cōtrariũ prout etiam tenẽt Jmo.⁊ latius.d.Alex hic.et
idem do.Alex.in.d.l.j.§.nuntiatio.in.v.col.⁊ in.d.l.q aliena.§.si
is q putabat.in pe.⁊ vlti.col.Ang.in.l.si pupilli.§.j.ff.de nego.
gest.⁊ ita etiam tenet ipsemet Bar.in.l.titium et meuium.§.al/
75 tero.i.ij.col.ff.de admi.tu.† Et sic si mãdaui alicui ꝙ emeret mi
hi talem domum si eã simpliciter emit videtur procuratorio no
mine emisse:⁊ sic tenet̃ ad tradendum mihi aut cedendũ actionẽ
contra venditorem:prout etiam tenet Bar.in.l.iij.§.vnde queri
poterit per illum tex.ff.man.do.Alex.in.consil.cxcvj.ij.vol.qđ
incipit circa primũ quesitũ videt̃ prima cōsideratione.in.j.colũ.
Pro ista parte facit qr qñ precessit speciale mandatum de facien
do aliqd q̃uis simpliciter faciat non expresso noĩe procuratoris
⁊ sic nõ expresso noĩe officij tamẽ intelligitur facere procuratorio
noĩe.tex.est cũ gloss.in.d.l.qui in aliena.§.si is qui putabat.et ibi
Bar.ad hoc no.⁊ dicit esse diligenter notandũ.⁊ ibi etiam Bar.
allegat alium tex.in.l.qui seruũ.in versi.idem est in eod.ff.de in
terro.actio.⁊ glo.in.l.si pupilli.§.j.in glo.mag.vbi etiam Bart.
et alij.ff.de nego.gest.Secũdo ad idẽ facit optimus tex.in.l.ser/
uus cōis sic oĩm.in ver.fi.ff.de stipul.ser.⁊ in.l.fi.in ver.quod eñ.
76 C.per quas perso.no.acqui.In qbus iurib⁹ dicitur† ꝙ si seruus
cōis pluriũ dñorum aliqd simpliciter stipulet̃ acquirit dñis pro
portionib⁹ dñicis.sed si precessit mandatum vnius ex dñis:quã
uis postea seruus simpliciter stipuletur non facta mentione de
mãdato illi⁹ dñi:tñ cẽset̃ fuisse stipulat⁹ noĩe soli⁹ mãdãtis.¶ Ter
tio ad idẽ aret.in.d.l.qui in aliena.in prin.adducit bonã rationẽ
qr procurator q recepit speciale mandatuȝ ad faciendum aliquẽ
77 actum:† puta ad emendum rem:nisi presumeretur facere procu
ratorio noĩe non attenderet fidẽ dño ⁊ incideret in crimen stellio
natus.l.titio.in princi.ff.ad municip.⁊ sic efficeretur infamis ẜȝ
Bal.in.l.felicissima.C.de his qui a non dño manumis.sed in du/
bio non debȝ capi sinistra presumptio delicti.l.merito.ff.ꝓ socio.
Quarto facit qđ tenet Jnno.in.c.ad audientiam.de homici.quẽ
refert ⁊ sequitur Barto.in.l.non solum.§.si mandato.ff.de iniu/
78 rijs.vbi tenẽt† ꝙ si mandaui alicui ꝙ occidat seiũ:licet postea ex
magno

magno interuallo occiderit tñ presumit fecisse vigore mandati ⁊
noie mandantis. Tenēdo istā partē cōtra Bar. nō obst. tex. ꝑ
eū alleg. tex. in. d. l. ij. §. sed ꝙ de tutore. in vs. sed ⁊ si qdē tutor. ff.
iudi. sol. Rñdet dupliciter. Primo ꝙ ibi non interuenit manda
tum speciale ad illū actum sicut hic. Secūdo ⁊ plenius respōdet
ꝙ ille tex. loquit in casu claro qñ apparebat ꝙ nō volebat gerere
actū tāꝗ tutor ꝗuis tutor esset. Nō obstat. l. papinianus. ff. mā.
⁊. d. l. ⁊ magis. q2 loquuntur qñ sunt diuerse obligatiōes diuersi
actus: hic vn⁹ ⁊ idē actus. Limita qñ est res ꝗ pōt ꝑtinere ad ꝓ
curatorē ⁊ ad dñz tūc ꝓcedūt iura ꝑdicta: sec⁹ si pōt tm̄ ad alterū
eoꝝ ꝑtinere: vt. l. ꝓinde. §. si. ff. de sti. ser. q2 tūc nō attēdit an sit fa
cta mētio mādati aut ꝓcuratiōis aut nō: ita ꝓprie loqtur. l. post
mortē. §. i. cū gl. notabili. ff. qñ ex fa. tu. ¶ Nona fuit lectura alio
rū quā etiā refert bar. ꝙ qñ post dotē datā ⁊ nuptias ꝯtas pa
ter stipulat dotē de volūtate filie vz stipulatio: ita loquitur text.
in. d. l. quoties. i ver. ceterū. s. e. tñ facto diuortio non pōt pater
79 agere nisi mortua filia sine liberis: vt hic. † et sic ista lex venit ad
determinationē. d. v. ceter. vñ talis volūtas preiudicat filie post
eius mortē ⁊ nō in vita. arg. l. ij. ff. de pac. dota. Istā lecturam re
probāt Bar. ⁊ do. Christo. de castel. q2 ſm istā lecturā stipulatio
nullius esset vtilitatis: q2 post mortē filie pr̄ sine stipulatiōe pos
set agere actione de dote ꝯsolidata in ꝑsonā suā: ⁊ sic stipulatio i
nihil operatur. Itē cōtra istā lecturā facit. l. ij. §. ꝙ si i pr̄is. in v.
quare si volūtate. s. e. vbi qñ filia ꝯsentit stipulationi aliene sibi
preiudicat etiā invita. ¶ Decima ⁊ vltima fuit lectura. d. Bñdi
cti de plum. in repetitiōe huius. l. ꝙ post dictionē filie fiat virgu
la: ⁊ sit casus datiui: ⁊ nō genitiui: ⁊ ꝯstruat cū verbo dari: ⁊ nō cū
dictione volūtate: sic ꝙ pater dotē ab eo datā stipulatus est da
ri filie: ⁊ dictio volūtate legit cū sequētib⁹ voluntate diuortio fa
cto: ⁊ sic erat cōditio si fieret diuortiū volūtarie: volūtate vtrius
80 ꝗ cōiugum. † ⁊ ſm istū intellectū hoc intēdit. Pater stipulatus
dotē dari filie in casum volūtarij diuortij postea cōtingentis vi
uēte filia nō repetit secus ea sine liberis decedente. h. d. Et si di
ceres ꝙ isto modo viuēte filia pater nō ageret ipso iure vt vult
tex. in si. rñdet. d. Bñdictus in vi. oppo. ꝙ qñ pater stipulat do
tem dari filie tunc filie querit vtilis actio ſm gl. in. l. cum dos. in
prin. ff. de pac. dota. facit. l. ⁊ heredi. §. nō autem. ff. de pac. sentit
Bar. in. l. qd̄ dicitur. ff. de verb. obli. ergo patri queritur directa
lz inefficax. ideo tex. iste in si. dicit ꝙ pater exceptione submouet.
facit. l. si procurator. ff. de procu. no. Bart. i. l. qdcūꝗ. §. si qs ita.
ff. de ver. obli. ⁊ dicit Lud. ro. ꝙ ista lectura satis sibi placet. Istā
lecturā latius refert do. Bal. nouellus in tractatu de dote in vl
tima parte. in. vi. col. ⁊ seq. vbi dicit quod lz a multis modernio
ribus mordeat tñ videtur satis equa: ⁊ ꝓcedere sine aliquo scru
pulo ꝯtrarioꝝ: lz non multū applaudat litere ſm eum: sed eam
reprobāt Imol. ⁊ do. Alex. hic. q2 violat literam verbū trāspor
tādo ⁊ nō haberet magnū dubiū: tu ex alio impugna q2 verbum
81 voluntate nō fuisset cōgrue positū in stipulatiōe: † q2 maior fuis
set causa stipulandi dotem filie qñ contra volūtatē filie fieret di
uortiū ꝗ qñ voluntarie. Unde teneas aut tertiā lecturā glo. aut
septimā aut lecturam Dy. quia min⁹ periculose sunt. Et circa dif
ficultatem quā moui contra tex. s. in euidentialibus: etiam in di
cta tertia lectura gl. ꝙ ista stipulatio videtur fuisse inefficax ⁊ fru
stratoria vltra effectus extrinsecos ⁊ intrinsecos quos ibi retuli.
82 Adde aliū bonū effectū intrinsecū: † q2 actio descendēs ex ista sti
pulatione nō hz dilationē anni ad soluendū sicut hz actio de do
te. l. vnica. §. exactio. C. de rei vxo. act. quemadmodū dicimus qñ
dos legatur: ꝙ tūc nō hz dilationem anni. l. i. §. verum. ff. de do.
prelega. ⁊. §. sed si vxori. insti. de lega. idem tenet in specie Bart.
in. l. si diuortio ante fi. vbi dixi. ff. de verb. ob. ⁊ sequitur do. Alex.
in. l. ij. in prin. in. ij. charta. s. e. ꝗuis ꝯtrariū ibi teneāt Pau. de
ca. ⁊ Are. Et plus etiā dicit tempore. §. plus. insti. de actio. q2 di
es ⁊ tempus est pars summe. l. i. §. diem. ff. de edē. ¶ Extra glo.
Bar. format. vi. pricipales qōnes: attingā aliquas breuiter ⁊ cō
clusiue. Pria qd̄ est si maritus in instrumēto dotali ꝯfessus est se
habuisse ⁊ recepisse mille noie dotis ꝗ ꝓmisit patri restituere: an
illa verba habuisse ⁊ recepisse intelligantur tūc tpe facte cōfessio
83 nis an in preteritū. † Nā si in preteritū promissio de reddēdo do
tem esset nulla si volūtas filie nō interuenisset. l. quoties in prin.
⁊ ver. ceterū. s. eo. Si aūt restringamus ista v̄ba habuisse et rece
pisse ad tp̄s presens ꝯfessionis: ⁊ tūc ꝓmissio vz ⁊ tz bar. pleni⁹
quā alibi ꝯcludit ꝙ numeratio presumat interuenisse tpe cōfecti
instrumēti ꝑ. vi. fundamēta de qbus hic ꝑ eū. Presertim ex quo
numeratio tūc potuit interuenire ꝑ gl. reputatā sing. in. l. i. C. de
si. instru. ⁊ iure haste. fis. lib. x. quā gl. dicit esse vnicā in iure. Bal.
in c. sicut. circa fi. de re iudi. ⁊ eā dicit esse aureā Ang. in. l. sicut. §.
nō videt. in fi. ff. qb. mo. pig. vel hypo. sol. Pro hoc etiā Bar. ad
ducit tex. in. l. si ita stipulatus. §. chrysogonus. ff. de verb. obli. in
verbo accepisse. ⁊ ibi gl. exponit incōtinēti vbi dicit Barto. ex
pressius ꝓbari si bñ aduertat. ⁊ dicit. d. Alex. ꝙ istud subtili⁹ in
tuenti melius ꝓbat in illo tex. ꝗ alibi in iure. ⁊ eū dupliciter in
84 ducit vi hic ꝑ eū. † Tu inducas plenius. nā ibi q ꝯsitet se habuis
se ⁊ recepisse mille ꝗ ꝑ stipulationē ꝓmittit reddere itelligit ꝙ re
ceperit tūc tēpore facte ꝯfessiōis ⁊ ꝓmissiōis. et non dudū ante.
Nā si ibi illa ꝯfessio intelligeret de numeratione facta de preteri
to ex interuallo non ꝓcederet ille tex. in versi. supest: q2 tūc esset
nata obligatio ex numeratione dudum precedenti. et stipulatio
ex interuallo sequens tunc non nouaret. vt. l. si ita fuero stipula
tus. §. si. in verbo ex incontinenti. ⁊ in verbo mox. ff. de nouatiōi.
85 † Cum Bar. tenēt Bal. Ang. ⁊ alij hic. Bar. ⁊ alij in. d. §. chryso
gonus. ⁊ ibi. d. Alex. dicit ꝙ ista est cōis opinio. Idē Bart. in. l.
predia. ff. de acq. pos. ⁊ in. l. certi ꝯdictio. §. si nūmos. in prima cō
binatiōe. ff. si cer. pet. cum alijs cōcordātijs traditis ꝑ do. Alex.
hic ⁊ in alijs tribus locis prealleg. Istā opinionē cōfirmat bal.
alia ratione: q2 pater vr̄ habere fundatā intētionē suā propter sti
pulationē. ⁊ ideo filia ꝗ dicit stipulationē factā fuisse ex interual
86 lo † cū fundet se ex tpe tenetur illud tp̄s ꝓbare per gl. reputatam
sing. in cle. si. in gl. pe. de rescrip. quā gl. d. Car. ibi reputat etiam
singularē. ⁊ Bal. in. l. si. §. si. C. de ap. et in. l. si minorē. C. de in in
teg. resti. mino. facit qd̄ no. Bar. in. l. nō solū. §. sz vt ꝓbari. vbi di
xi. ff. de ope. no. nun. Sed ſm Imo. ⁊. d. Alex. illa gl. in. d. cle. si. ꝓ
bat ꝯtrarium si bñ ponderetur. nā vult ꝙ fundans intentionē suam
87 sup exceptione contra regulā dz illā exceptionē probare † sz filia
hz regulā pro se ꝙ actio de dote regulariter est cōis nisi in casib⁹
de qbus in. l. ij. in prin. s. e. ergo vr̄ est ille q fundat se in exceptio
ne ergo dz illā probare. Cōfirmat q2 sufficit habere regulā ꝓ se
donec probet de exceptiōe. l. ab ea parte. ff. de ꝓba. ⁊. l. suus quo
ꝗ in ver. puta. ff. de here. insti. ⁊. c. ad decimas. de resti. spo. ⁊. c. ve
nerabilib⁹. in ver. pōt quoꝗ. de sen. excō. i. vi. Nā ꝓ regula semꝑ
est ꝓnūtiandū nisi ꝓbetur exceptio ſm Bal. in. c. i. in ij. colū. de
alie. iud. mu. cā fac. ⁊ in. l. si tutor. in fi. C. de ser. pi. da. ma. Itē po
tior est cā illius pro quo facit regula cū aduersari⁹ habeat neces
se ostendere fallētiā. ita dicit gl. no. in rubri. de reg. iur. in vi. cir
ca fi. do. Ab. in rubri. vt lit. non cōte. vnde tene cū Bar. per alias
88 rationes Bart. ¶ † Scda. q. Bart. An stipulatio paterna facta
incōtinēti impediat ius ꝯsolidationis in filiā: vide per te cū ad
ditionib⁹ Imo. ⁊ latius. d. Alex. ¶ Limita tñ ea ꝗ hic dicūtur ꝑ
Bar. nō ꝓcedere qñ extaret statutum ꝙ existētib⁹ filijs masculis
89 filia dotata non succedat ꝓut est vbiꝗ ꝑ Italiā. † tunc pater sti
pulando dotē sibi ⁊ heredibus suis nō tollit effectū ꝯsolidatiōis
in filiā. nā tunc heredes patris tenent illā stipulationē remittere
mulieri. ita signanter tz Bal. in. l. si. C. de do. promis. in. ij. colū. in
versi. sed pone ꝙ statutū dictat. allegat solum Iac. de arena in. l.
vxorem. §. pater naturalis. ff. de lega. iij. quod est vtile et ponde
randū ad practicā. sequuntur Lud. ro. ⁊. d. Alex. hic. ⁊ pro illo di
90 cto facit: † q2 vbi qs priuat successione ꝯtēplatione dotis semꝑ
dotē ipsam dz ꝑcipere vt. l. pater nubēti. ff. de colla. do. ⁊ probat
in. l. emptor. §. si. ff. de rei vendi. ⁊ in. l. ex parte. §. intestato. ff. fa.
hercis. ¶ Insistam circa duas sequentes qōnes Bar. s. tertiā et
quartam: q2 tendunt ad declarationē ⁊ intellectū tex. Nā iste tex.
in verbo ⁊ filia sine liberis decesserit innuit ꝙ si filia decessisset ab
intestato relictis liberis dos fuisset filioꝝ: ⁊ pater non potuis
set agere: ⁊ sic liberi successissent ab itestato mr̄i excluso auo: al's
ista verba sine liberis fuissent supflua in tex. ⁊ nihil operarentur
qd̄ non est dicendū: sed istud vr̄ nō posse procedere arguēdo for
91 titer a maiori. † Nā filiusfa. in bonis castrensibus vel quasi isto iu
re non habet heredem ab intestato sed pater occupat iure pecu
lij. l. i. ⁊. ij. ff. de castren. pecu. ergo multomin⁹ filiafa. isto iure ꝑo
terit habere heredē in dote etiā aduentitia nedū profectitia. q2 fi
liusfa. in castrensibus vel quasi hz plus iuris ꝗ filiafa. in dote ad
uentitia. Istud assumptū pz q2 in castrēsib⁹ vel quasi filiusfa. ha
bet pro patrefa. l. ij. ff. ad mace. Bar. in. l. si is q pro emptore. i. ij.
q. princi. ff. de vsuca. Item pōt de eis facere testamētū. d. l. i. ⁊. ij.
ff. de castren. pecu. et. l. si. C. qui testa. fa pos. ⁊. l. si. C. de inoffi. testa.
secus est in filiafa. que de dote non potest testari. l. qui in potesta
te. ff. de test. et in specie ꝙ filiafa. nō possit testari de dote etiā con
sentiēte patre firmat Bal. in. l. senū in antepenul. questio. C. qui
testa. fa. pos. allegando glo. in. l. filie mee. j. eo. ⁊ idem Bal. in. l. ꝓ
hereditarijs. in vlt. co. C. de here. act. ⁊ in. l. penul. circa. fi. C. de fal
92 sa cā adie. leg. † Item filiusfa. miles pōt pro suo castrensi peculio
esse in iudicio sine consensu patris. c. si. de iudi. in. vi. nota. in. l. lis
nulla. ff. de iudic. secus in filiafa. quo ad dotem vt est gloss. in. d. l.
filie mee. j. eo. Dixi in. l. ij. in versi. ꝙ si in patris. s. eo. Bart. in. ij.
⁊. iij. questio. cōcludit ꝙ filiafa. de iure isto in dote aduentitia ha
beat heredem ab intestato per. l. auus. in princi. cum glo. ff. de iu
re do. ⁊ idem in dote profectitia quando actio de dote esset insoli
dum solius filie vt quia filia est stipulata patre volente vel pater
est stipulatus procuratorio nomine filie vel pater donauit filie in
tegram actionem de dote per text. in. l. inter socerum. §. cum in
ter. ff. de pac. dota. et cum Bar. tenet domi. Alexā. hic Paul. de

ca. et d. Alex. in. l. si. cum dotem. in prin. s. e. cum concordātijs al-
legatis per. d. Alex. hic et ibi. Eā etiā tz. d. Bal. Nouellus et dicit
esse cōem opinionē in tractatu de dote. in. viij. parte. in. x. priuile
gio. ¶ Contrariū tenuerūt Ray. de forli. bal. Ang. d. benedict9 de
plum. Joā. de imo. d. Christo. de caste. Raph. cu. et Lud. ro. hic. et
sic videtur q imo cōis opinio sit contra Bar. Cōtra quē etiā tz Bal.
in. l. pro hereditarijs in vlti. co. C. de here. acti. lz. d. Alex. corru-
93 pte alleget q teneat cū Bar. mouent Bal. et Ang. † Quia seqret
incōueniēs q filiafa. haberet heredē in re certa. s. in dote et nō in
reliqs bonis. cōtra. l. primā. §. si ex fundo. et. l. quoties. §. si duo. ff.
de heredi. inst. et sic decederet pro parte cū herede et p parte sine
herede. q vr impossibile. vt no. in. l. j. C. de secū. nup. et sic decede
ret pro parte testat9 et p parte intestatus. s. quodammodo in effe-
ctu contra. l. ius nostrū. ff. de reg. iur. et dicit do. Christo. de castel. q re
putat opi. Bar. nō solū esse falsam sz ēt esse impossibilē. nā si filij
essent heredes filie in dote: ergo essent heredes in vniuersū. cui9
cōtrariū volūt Bar. et sequaces qui tenent qd filij nō succedēt nisi in
dote et pater habeat alia bona. Itē fm Bal. hic sequeref aliud in
cōueniens q filia haberet heredē et nō haberet. qr quo ad credi-
tores filie: eius filij nō tenerent cū nō succedāt nisi in dote et sic in
re certa. l. quoties. C. de here. inst. et sic quo ad creditores et debito
res non habebit heredē. sed in dote sic. ita fm Bal. in. d. l. p he-
reditarijs. in vlti. col. dos nō est hereditas: sed est certa quātitas
vel certa res. ergo nō pōt facere successorē vniuersalem. et sic here
dē. ¶ Sed ad ista facile est respōdere fm Imol. nā prima rō, tol
litur p illud qd habeaf i simili de filiofa. habēte castrēse vel quasi
nā de illis pōt facere testamētū iuribus prealle. qr quo ad illa bo
na habef pro patrefa. vt dixi. sz nō in alijs bonis. et istud facit di-
uersitas patrimoniorū vel bonorū. vt habef in. l. j. C. de testa. mi.
sicut etiā no. in simill. in. l. si arrogator. ff. de adop. vbi pr arroga
tor filio impuberi arrogato pōt substituere pupillariter solū in
94 illis bonis q hz a patre arrogatore et nō i alijs. † Itē tollitur se-
cūda ratio. qr ille q est heres in dote tenebif creditorib9 dotalib9
mulieris: sicut etiam tenef q est heres in castrēsi peculio credito-
rib9 filij in illo peculio. vt. l. ij. et. l. pater q castrense. in pri. ff. de ca
stren. pecu. si aūt mulier hz alios creditores vel obligatos ex alia
cā q dotis: tūc pater teneref sicut alia bona ei qrerēf. vt. l. plz. ff.
de acq. here. ¶ Secūdo principaliter inquantū Bar. pro se alleg. tex.
in. l. auus. in prin. cum gl. ff. de iure do. vbi dicit esse expressum si
bene inspiciatur ille tex. nihil facit fm Imo. Raph. cu. et do Ale
xan. hic: qr ibi neptis p qua auus dederat dotē nō erat mortua
tpe fiēde restitutiōis dotis: sz matrimonium erat dissolutū diuor
tio vel morte mariti: nimirū ergo si nō cōpetit actio patri neptis
sed ipsi nepti. vt ibi dicit tex. eo qr auus dederat dotē nō cōtēpla
tione patris sed ipsius neptis. vt ibi dicif. et. sic censef dos aduen-
titia. et ideo actio de dote est ipsius filie. l. caius. j. eo. ¶ Tu autē ad-
uerte q tex. in. d. l. auus. loqtur idistincte nec aperit an filia esset
mortua et an matrimoniū fuerit solutū diuortio vel morte viri. sz
p Bar. Raph. cu. allegat text. melius facientē in. l. dotē dedit. ff.
de coll. bo. quē sibi ascribit. d. Alex. q tex. aperte dicit de morte fi
lie ex qua solutū est matrimonium. et decidit q dos reddaf patri
quasi ab eo profecta ergo secus si nō esset ab eo pfecta: qr aduēti
tia. ¶ Tertio inquātū Bar. rndet ad. d. l. j. et. ij. ff. de cast. pecu. in
qua iacet tota difficultas q loquif in filiofa. q nō pōt habere de-
scēdētes legitimos q nō sint i potestate patris sui: aut ab eo emā
95 cipati. † Ideo pater eis preferf p. l. j. §. nepos. ff. de coniun. cum
eman. lib. secus in filiafa. que pōt habere posteritatē nō existentē
in ptāte patris sui. vt insti. de patria potest. in fi. Ista solu. fm. d.
Benedictū de plumb. est erronea et truphatoria. et eū sequuntur
Imol. et do. Alex. hic. qr filiusfa. poterit habere descendentes ex
filia q non erūt in potestate sui pris nec ab eo emancipati. quos
tn nō pōt habere heredes p. d. l. ij. ff. de castr. pecu. qr esset absur
dum q pater excluderet filios filij militis defuncti. et excluderef
a nepte contra. l. si viua matre. i ver. nā lz. C. de bo. ma. ¶ Nec obstat fm
eos tex. i. d. l. j. §. nepos. qr ibi ponif ratio i text. ne fiat fraus auo
emancipanti q dz succedere nepoti quē emancipauerat qr alias
nepos emācipatus semp se daret alteri in arrogationē vt exclu-
deret auū. que ratio cessat in casu nostro in quo nulla emancipa-
tio interuenit. ¶ Sed mirādū est de istis patribus: presertim de
do. Bndicto de plū. qui ita cōtumeliose et leuiter reprobat Bart.
qr qn filiusfa. miles haberet nepotē ex filia nupta certe talis ne-
pos esset cognatus ex quo venit per lineā femininā: ergo nihil fa
ceret quo ad proauū maternū qui est agnatus suo filio: qr a pre
trahit iura sanguinis: que iura solū cadebant in agnatis: vt ha-
bef insti. de legi. agna. suc. in princi. qmuis hodie per iura nouissi
ma autenticorū sit sublata differētia agnationis et cognationis.
96 aut. defuncto. et in corpore vnde sumif. C. de suis et legi. † Itē ibi
in nepote ex filia quo ad proauū maternū nō cadit patria ptās:
nec emancipatio nec nomē peculij qd nō pōt esse sine patria ptā-
te: vt. l. si. in fi. C. de inoffi. testa. et sic iste casus nō est ad propositū
nostrū: nec Bar. fuit ita supinus quin bene perpenderit si aduer
tis ad eius verba. Et vide etiam do. Bal. nouellū in dicto. x. pri-
uilegio. viij. partis. ¶ Ultra bar. et scribētes potes huic difficultati
aliter rndere q ex quo filiusfa. miles poterat testari et testādo pre
iudicare patri relinquēdo bona cui vellet. d. l. si. C. q test. fa. pos. et
97 d. l. si. C. de inoffi. test. † ideo si non vult vti priuilegio: sed decede
re sine testamēto videf tacite voluisse q oia bona sua deberēt re
manere penes patrē iure peculij et ratiōe patrie ptātis. ar. l. j. §.
sciendū. ff. de leg. iij. que rō cessat in filiafa. que non pōt in dote te
stari vt dictū est. s. Itē ex q filiusfa. miles potuit sibi puidere de
herede testārio testādo et hoc nō fecit lex etiā nō curauit q habe
ret heredē ab intestato q ratio cessat in filiafa. in dote. et vide etiā
aliqd per Bal. nouel. in dicto tractatu de dote in vltima parte. i
vj. col. ¶ Quarto et vltimo. inquantū Bar. in. iiij. q. cōcludit q fi
liafa. isto iure pōt habere heredē etiā in dote pfectitia qn erat in
totū cōsolidata in personā illius filie per text. in. l. inter socerum
§. cū inter. ff. de pact. dota. vbi bar. dicit esse casuz et dicit. d. Ale.
98 q ad illū tex. non pōt sufficiēter responderi. † Tu aduerte q ille
text. parū facit qr impersonaliter dicit id actū intelligi: q super-
stitib9 filijs defuncta filia dos retineaf pōdera illud impersonale
retineaf qr nō dicit per quē nec aperit an per filios tāq heredes
filij. et ad illū tex. varij danf intellectus in. l. si cū dotē. in pri. s. e. et
ibi. d. Alex. plures intellectus recitat ad illū tex. Minus etiam
facit alius tex. alle. per Bar. in. d. l. si cū dotē. in prin. vbi in casu
omisso pr vr donare dotē filie: qr procedit viuēte ipsa filia de qua
nō dubitatur et nos qrimus ea mortua: ergo nō est ad propositū
¶ Potes etiā vltra Bar. attētare vnam nouā opinionē q ex quo
pater dedit dotē filie et in ipsam filiā fuit in totū cōsolidata et effe-
cta sua propria de volūtate et cōsensu ipsius patris certe etiā ex ta
cita volūtate patris erit liberorum filie: et sic filiafa. habebit eos he-
redes ab intestato: vt hoc text. fm lecturam Dy. et. d. l. dotē dedit
ff. de colla. bo. et. d. l. inter socerū. §. cū inter fm cōiorem intellectū
et pater intelligif remisisse ius occupandi iure peculij: vt dos ce-
dat ad vtilitatē liberorum filie. l. dotē fm vltimam lecturā glo. ff. de
99 castr. pecu. ¶ † Circa quintā qōnem de dote pfectitia quā pr de
dit pro filia nulla interposita stipulatione et filia in ptāte mortua
est cōstāte matrimonio superstitib9 liberis cōcludit Bar. q dos
dz esse liberorū et sic dz retineri p maritū pro ipsis filijs virtute
cōsuetudinis generalis approbātis opi. Mar. tāq equam: lz se
cus sit de iure cōi: qr deberet reuerti ad patrem dotantē. et ponit
tres effectus qui resultāt: an dos retineaf de iure cōi an solum de
cōsuetuine cōtra ius: qr si cōsuetudo est contra ius: qr contraria opi-
nio sit verior de iure dz restringi ad terminos suos non poterit
vltra extēdi. vt hic nota. et vtiliter per eū. ¶ Amplia tn q predicta
consuetudo et retentio hz locū etiam si pater fuerit stipulatus do
tem sibi reddi in omnem casum et euentum dotis restituende fm
ius cōe. qr ista indefinita loquutio nō derogat cōsuetudini intro
ducte obtentu liberorū. l. q si nolit. §. quia assidua. ff. de edil. edi.
100 † Item dicta cōsuetudo interpretaf dubium maximū qd est de
iure cōi ppter opiniones tantorū virorū. vnde illud qd interpre-
tatur aliud est vnū et idē cū illo interpretato. vt in auf. de filijs an
te dota. instr. na. in pri. col. iij. ita singulariter tenet bal. in. l. ij. ad
fi. C. de bo. que lib. et reputat nouum dictū et sequitur simpliciter
Ludo. ro. hic. ¶ Sed Paul. de ca. in. d. l. ij. dicit illud dictum Bal.
esse mirabile si est verum. sed contrarium putat esse verius. quia
fere omnes doctores tenēt opinionē Jo. et Bulg. esse de iure ve
riorem ergo dos debet restitui patri. quia cōsuetudo est illa que
prohibet eam restitui patri. nō autem ius commune de quo fuit
dictum in stipulatione. do. Alexā. etiā hic dicit quod illa decisio
Bal. vere est mirabilis et menti tenenda quia et honorem et vtili
tatem afferre posset propter autoritatem Bal. tamen eam repro
101 bat quia licet consuetudo in loco in quo viget † possit appellari
ius commune. l. de quibus. ff. de le. Bal. in. l. illa institutio. ff. de
hered. insti. cum concordantijs per eum allegatis. tamen quia in
stipulatione dicitur de iure sed non simpliciter: sed additur com
muni: illud communi esset superfluū. et nihil operaretur si de cō-
suetudine posset intelligi. sed equiuocat. do. Alex. quia bal. nō di
cit qd in stipulatione consuetudo sit ius commune sed bene dicit
q cum consuetudo veniat ad interpretationem iuris cōmunis:
vt hic: de ea iudicatur vt de iure cōmuni interpretato. p. d. autē-
ticum de filijs ante dota. instru. na. in princip. ¶ Unde clausula ad
iecta in. l. interpretata habet locū in. l. interpretante. l. nihil. et ibi
Bar. ad hoc notat. ff. de coniun. cum emanci. libe. gl. in. c. cupien
tes. §. ceterū. in verbo electiones. et ibi Gemi. ad hoc no. de elec.
102 in. vj. † Item dicta consuetudo est generalis per vniuersum or-
bem et non specialis alicuius loci ergo dicitur ius cōe nō scriptū
§. ex non scripto. insti. de iure natu. gen. et ciui. ergo cōprehendif
sub illis verbis stipulationis fm ius cōmune: vnde teneas dictū
Bal. quod est summe notandum. ¶ Istam consuetudinē generalē
limitat singulariter Barto. pcedere in terminis suis quādo mu
lier decedit

lier decedit in matrimonio supstitibus liberis & patre: secus eēt qñ matrimoniū fuisset dissolutū per mortem mariti: & postea decedit mulier vidua supstitibus ex ea liberis & patre ipsius mulieris. ad istum casum non porrigitur dicta cōsuetudo. q2 cū sit exorbitans ab opinione Joā. Bulgari que est de iure cōi vera iō est restringenda ad casum suum & non extendenda ad mulierem viduam. l. si vero. §. de viro. ī. co. Et refert Bar. ita fuisse Bononie per octo doctores iudicatū. Istā decisionē simpliciter sequitur & cōmendat. d. Alex. hic. & dicit esse vtilissimā in practica: & q vidit Doctores iuuenes in ea errare q simpliciter dicebāt opinionem Bar. de generali consuetudine seruari: & non aduertebant ad istam limitationem Bar. Adde gl. & Bart. in. l. filiothariꝫ. ī. c. Bar. in. l. j. in prin. ff. de do. plega. Bal. in. l. fi. in. iiij. col. in fi. & sequēti. C. cōia vtriusqꝫ iudi. & latius Bal. ī. cōsi. vij. prime partis. quod incipit Petrus maritauit filiā suā vbi etiā alias rationes adducit. Idē tꝫ Pet. de anch. in cōsi. cccxlviij. inci. in proposito themate aduertēdū est. Raph. ful. in ɔsi. lxvj. quod incipit. Ser Garnerius de gasioss. Ꝫ oēs hic indifferenter teneant et durum & difficile esset in practica tenere contrarium: puto tñ contrarium esse de iure verius: eo q2 ista ɔsuetudo generalis fuit inducta fauore liberorꝫ superexistētium vt eis potius debeatur q̄ reuertatur ad

103 patrem dotantē: † q2 prima cā dꝫ esse liberorū & sic descendentiū ista ratio fauoris videtur eque militare siue mulier moriatur ī matrimonio ante maritum: siue moriatur post vidua superexistentibꝰ liberis. vnde ista nō dicitur extēsio. sed potius ɔsuetudo sic gñaliter procedere intuitu filiorꝫ. vt. l. his solis. in verbo. satis tacite cautā putamꝰ. & ibi Bal. no. C. de reuo. dona. & . l. cū mulier. & ibi Raph. cu. & mod. ad hoc no. ī. co. Et istud fundamētū etiā facit ɔ primū

104 effectū Bar. ¶ † Scdō moueor ratione vt mihi vr̄ satis euidēti & cōcludenti. nā fortius liberi debēt habere dotē in isto casu qñ mulier moritur vidua q̄ qñ moritur in matrimonio superstitibꝰ liberis. q2 qñ moritur in matrimonio superest maritꝰ. & sic pater istorum liberorū q eos tenetur alere & nutrire. & tñ tunc maritus retinet dotē propter ipsos liberos. ergo multo fortiꝰ qñ mater moritur vidua. q2 tūc filij remanēt orbati vtroqꝫ parēte lꝫ supersit

105 auus maternꝰ: ergo tūc fortiꝰ debēt filij dotē habere. ¶ † Tertio ad idē adduco illud qō tꝫ ipsemet. d. Alex. in ɔsil. lv. j. vol. qō incipit cōsideratis verbis dicti statuti. in pe. & vlti. col. & latius in cōsil. cj. tertij volu. qō incipit super eo quod queritur vcꝫ an statutū vbi ɔsuluit q statutum Bononie disponens q mulier nō habēs liberos nec ascendētes teneatur relinquere fratribꝰ tertiā partem dotis & aliorum bonorum: qō statutum est contra dispositionē iuris cōis. s. l. fratris. C. de inoffic. testa & tñ habet locū etiā in muliere vidua. de quo vltimo late dixi in rubrica. s. co. ¶ Circa illud quod Bar. dicit in fi. cōmenti q si filia cui pater dotem profectitiā reddi stipulatꝰ est: decedat sine liberis relicto dicto patre: matre: fratribus: & sororibus: q tūc pater solus succedit per tex. quē dicit esse ad hoc singularē & non reperiri alibi in. l. qō scitis. §. sinautē. C. de bo. q̄ libe. & refert Bar. q nuper fuit interrogatus de hoc & plus nō dicit. ratio est. q2 in bonis prouētis a patre vel linea paterna pater prefertur omnibus in successione ab intestato. vt est tex. ibi singularis ꝫm vnā lecturā. & sic isto casu nō hꝫ locum aut. defuncto. C. ad tertul. que disponit q parētes ambo: & sic pater & mater. itē fratres & sorores filij vel filie predefuncte simul & pariter admittātur. & cū Bart. simpliciter trāsit Jo. de imo. in vltimis ṽbis & latius Lu. Ro. in. x. charta vbi quedā alia pro hoc adducit. lꝫ. d. Alexā. aliter non firmet nec examinet Iste passus est valde ambiguus. & eēt questio in practica pro amico Adde q idē tꝫ Bar. in aut. Itaqꝫ. C. cōia de succes. & in ɔsi. xviij. qō inci. viso testamēto condito per benedictū: qō est errore duplicatum in consi. cxv. quod inci. An testamentū sit nullū bal. & Ang. in. d. l. qō scitis. d. Mathesilanus in tractatu suo successionum ab intest. & notat. Lud. ro. in consil. xl. inci. visis ac discussis puncto & constitutionibus. idem late tenet do. Bal. nouellus in tractatu de dote. in vltima parte. in colū. lxiiij. & lx. sequentibus vbi dicit q licet via disputationis & in pūcto iuris posset teneri cōtrariū nō auderet recedere consulēdo & iudicando ab opinio.

106 Bar. & eiꝰ intellectu circa. d. l. qō scitis. §. sinautē. ¶ † Adde pro ista opinione bene facere qō idē dicimus in bonis quesitis a matre: in qbus fratres vterini preferuntur fratribus cōsanguineis vt est casus sing. in. l. de emancipatis. §. exceptis. & ibi Barto. ad hoc no. & reputat sing. C. de legi. here. gl. in aut. Itaqꝫ. C. cōia de succe. Istā decisionē Bar. reprobant Ray. Bal. Sali. & Raph. Fulgo. in. d. aut. defuncto. C. ad tertul. eo quia per illum tex. et in corpore vnde sumitur: ibi paternis quidem dimidia: maternis quoqꝫ alia dimidia delata solum cōsideratur differētia graduū & non fit aliqua distinctio rerum. s. an ex linea paterna vel materna dos vel alia bona processerint: sed seruatur per omnia equalitas & sic nō obstat. d. l. quod scitis. §. sinautem. in qua sola se fundat Bar. quia corrigitur in hoc per ius autēticorum quod solū cōsiderat distantiam graduū vt dixi: vel potest dici q ille intellectus Barto. ad. d. l. quod scitis. §. sinautem nō est verus: ꝫ alij ibi positi per glos. & docto. idem tenet Raph. cu. in consil. cxxij. qō inci. qualiter admittatur auus paternus & maternus &c. vbi late examinat. et dicit q ista opinio contra Bar. semper fuit sibi

107 visa verissima & indubitata † q vno auus paternus & maternus pariter admittātur ad bona nepotis a matre prouenientia vel a patre. quia etiam si verus esset intellectus Bar. ad. d. l. qō scitis. §. sinautem. vnde traxit opinionem suam tamen illud est correctū per. §. consequens. in aut. de heredi. que ab inte. vnde sumitur d. aut. defuncto. nam ibi legislator correctis prioribꝰ legibus ea sola ibi disposita vult seruari: vt pꝫ in princi. illius autētice iūcta glos. in verbo vocantibus. et ibi statuit hereditatem inter eos equaliter diuidi nō habita differentia vnde bona sint quesita. ergo corrigit distinctionem. d. l. quod scitis. vt ibi plenius per eum Et recolo tempore iuuentutis mee ita alias vidisse consultū contra Bart. per plerosqꝫ solennes doctores huius studij ticinēsis. q̄uis predicta omnia non allegarent. ¶ Quid tenendum. Ego teneo opinionem Bar. ꝫm quam consulerem & iudicarē. Et moueor quia licet tex. in. d. aut. de heredi. ab intesta. in. §. consequēs

109 vnde sumitur autentica defuncto indistincte disponat † q hereditas nepotis diuidatur equaliter inter auum paternum et maternum nō habita differētia agnationis & cognationis per hoc nō corrigit. d. l. quod scitis. §. sinautem. eo quia lex noua generaliter corrigens non intelligitur corrigere leges que simpliciter disponunt vt est glo. in. l. sciendum. in prin. ff. qui satisd. cog. & ibi Bar. in secunda opposi. vbi dixi. & probatur in. l. in testamētis. & ibi Sali. ad hoc notat. C. de testa. iuncta. l. hac consultissima. in princi. vbi glo. & docto. s. qui testa. fa. pos. & istud procedit etiā si in. l. generaliter corrigente diceretur nō obstātibus legibus ad

109 huc illa lex noua determinaretur per leges antiquas † aliqd simpliciter disponentes. vt est glos. singu. in. d. aut. de hered. que ab intest. in prin. in verbo vacātibus. que ita declarat illū tex. Bar. in. d. l. sciendum. in prin. in. j. oppo. et latius idem Bar. in extrauag. ad reprimendum. in verbo non obstantibus. facit. l. non est nouum. & . l. sed & posteriores. ff. de legi. vnde licet per. d. §. consequens. vnde sumitur. d. aut. defuncto generaliter corrigatur differentia inter agnationem & cognationē: tamen nō tollitur differentia que specialiter fiebat vnde illa bona processerunt a patre vel matre per. d. l. quod scitis. §. sinautem ergo nullatenus de

110 bet intelligi esse correcta. ¶ † Confirmatur optime per illud qō tenet glo. quam sequuntur cōiter doc. in aut. itaqꝫ. C. cōia de suc. & in aut post fratres. C. de leg. here. vbi volunt q licet de iure autenticorum prouideatur q fratres vterini tantum succedāt fratri vna cum consanguineis tñ non habita differentia agnationis & cognationis. vt in aut. cessante. C. de leg. hered. tamen illud ius autenticorum limitatur & declaratur per. d. l. de emācipatis. §. exceptis. vt intelligatur in bonis aliunde quesitis per fratrem defunctū: de cuius hereditate agitur nō de quesitis ex paterna vel materna linea: q2 in quesitis ex linea materna prefertur vterinꝰ tantū. Et in quesitis ex paterna linea prefertur consanguineus tñ: ideo Barto. in. d. l. de emancipatis dicit q. §. exceptis ibi positus est singularis. & q hodie remanet incorrectꝰ & ibi istud ter

111 repetit. ¶ † Preterea euitanda est legū correctio. l. precipimꝰ. in fi. C. de ap. cū vulgaribus: vnde per subauditos intellectus non debet induci legū correctio ꝫm gl. in. c. cupientes. §. q si. de elec. in. vj. de intellectu tñ. d. l. qō scitis. §. sinautē. vide pleniꝰ per Rapha. Fulg. Pau. de ca. & alios Mod. ibi per Raph. cu. in. d. consil. cxxij. & Bal. nouellum in loco proxime preallega. & ita ad laudem dei remanet expedita hec lex.

¶ Rubrica. ff. de acq. here. Jasone Mayno paruo dictante scripsi. xvij. Martij. 1511.

¶ De acquirenda hereditate. Rubrica.

1 ☞ Deliberatio est mediū per qō deuenitur ad finem huius titu.
2 Differentia inter adire & immiscere.
3 Diffinitio hereditatis a iuriscon. tradita qualiter intelligatur.
4 Hereditas qualiter diffiniatur.
5 Hereditas postq̄ est adita non est amplius hereditas sed patrimonium heredis.
6 Diffinitio dꝫ conuerti cum omni suo diffinito.
7 Ubi est suus heres hereditas non iacet.
8 In suis heredibus non hꝫ locum vsucapio pro herede.
9 Ante apprehensionē lꝫ aditio sit facta adhuc dicitur hereditas
10 Post immixtionē nō proprie dicitur hereditas cū commisceatur cum patrimonio adeuntis.
11 In peculio castrensi successio que defertur instituto siue patri siue extraneo dicitur improprie hereditas.

14 Quo iure fuit inuenta hereditas.
15 Deportatus est incapax eorum que sunt iuris ciuilis.
16 In testa. militum attenditur merum ius gentium.
17 Hereditas in foro conscientie non assumitur illo modo quo de iure ciuili.
19 In foro cõsciẽtie non tenetur heres vltra vires hereditarias.
19 Quid sit conscientia ẽm Bart.
20 Cõsciẽtia est forus boni et equi et tribunal veritatis et nõ fictiõis.
21 Quo ad forũ cõsciẽtie sufficit q̃ qs sit tutus de iuregentium.
22 In omni actu in quo nõ est seruata forma iuris positiui nõ tenetur sibi facere conscientiam in foro anime.
23 Heres hodie an teneatur si non fecit inuentarium vltra vires hereditarias.
24 Lex cõsciẽtie obligat ad oẽ illud ad quod lex positiua qñ est facta ab habẽte potestatem legis condende.
25 Ubicũq̃ lex positiua aliquid disponit super certo illud obtinet in foro conscientie.
26 In foro conscientie debemus attendere veritatem et nõ fictionem seu presumptionem.

¶ Glo. rubrice facit duo. Primo cõtinuat istam rub. ad precedentes. Scdo ponit differentiã quatuor terminorũ. secũda ibi et dic adire. ¶ In p̃ma parte lz Bar. simpliciter trãseat cũ ista cõtinuatione gl. tñ non vr̃ bona: qr nõ fit ad proxima: sed ad remota contra. l. ij. ff. de sta. ho. et §. quibus. in. j. cõstitutiõe. C. et cõ etymologiã vocabuli cõtinuaret: a con qd est simul et tenere: sed põt saluari gl. plenius cõtinuãdo. dictum est. s. de testa. paga. et etiã de testamẽ. mili. et insertus fuit in medio eorũ titulus de iure deliberãdi. quasi vtriq̃ cõis. ar. l. iij. §. filius inter medias. ff. de lib. et
1 postu. † et qr deliberatio est medium p quod deuenitur ad extremum huius tituli. qr vbi deliberatio accepit finem acquisitio vel amissio hereditatis accipit initiũ: ideo ponitur prius rubrica. de acq. vel amit. here. ¶ In fi. gl. habes differentiam quatuor terminorũ. ratio differẽtie põt sumi ex vi et etymologia vocabuli ẽz Raph. cu. hic. Nam adire est ad hereditatẽ ire: ẽz suus ipso iure
2 est heres de iure ciuili. † Ideo non dicitur ad hereditatẽ ire: qr in ea est: sed in ea dicitur se immiscere. l. cũ bonis in. primo. §. e. d. Christofo. por. in. §. extraneis. insti. de here. qua. et diffe. aliter assignat hanc rationem: qr adire est ad aliud ire. l. delata. ff. de ver. sig. sed sui non vadunt ad aliud sed ad p̃prium: ideo non dicuntur adire: sed se immiscere. leges tñ q̃nq̃ preserti in. C. abutuntur ista diffe
3 rentia. vt. l. defunctis. C. de legi. here. ¶ † Extra glo. qr Bar. inchoauit hic lecturam suã: vt etiã dicit Raph. cu. et pz ex prefatione quã p̃mittit: ideo vt statim rubricã solennizaret formauit. iij. q̃stiões. Prima qd est quomodo itelligatur diffinito hereditatis. tradita p iurisconsultũ in. l. nihil aliud est hereditas. ff. de ver. signi. et intelligit q̃ diffiniatur hereditas prout est iacens: et est quoddam intellectuale representans personam defuncti in oib⁹ iuri
4 bus actiue et passiue † l. hereditas in multis. ff. de acqui. re. do. et l. mortuo. ff. de fideiuss. et illud est ius qd appellatur hereditas. l. fi. vbi glos. ff. de re. diui. et illud ius postea per aditionem acquirimus: et sic loquitur de successiõe iuris et nõ bois: nec intelligitur de iure succedẽdi: nec ipsa successione: nec de actu succedẽdi: nec de hereditate postq̃ ẽt adita: cum tunc desinat esse hereditas:
5 et coniungatur proprio patrimonio heredis: † vt hic plenius p eum: cum ista declaratione transeunt Bal. Areti. et alij oẽs. Idẽ tenet Bar. in. l. iij. in prin. in vlti. colũ. ff. de bo. poss. Sed aduerte q̃ ista declaratio Bar. licet cõiter approbata videatur esse periculosa: qr si solum diffiniretur hereditas iacens nõ est bona et perfe
6 cta diffinitio: † qr bona diffinitio debet conuerti cum omni suo diffinito. l. j. §. dolũ. et ibi Bar. no. ff. de dolo. gl. in. d. l. nihil aliud est hereditas. et in. l. fi. ff. de ver. sig. et gl. in rubri. extra de sum. trinitatẽ diffinitio a nullo diffinito separari põt vt dicit Bald. in. c. ex parte M. in vlti. col. de appellatio. Sed etiã vt dicit Areti. est quedã hereditas que nũq̃ dicitur iacens: vt est hereditas q̃ defertur
7 suo: quia vbi est suus heres nunq̃ iacet hereditas. † glos. et nota. in. l. cum hereditas: et ibi sequitur Cyn. C. depos. et per eam infert ibi Bal. q̃ isto casu nõ potest curator dari hereditati et nõ valet processus factus tanq̃ contra hereditatem iacentẽ: qr existentia sui heredis inducit cõtinuationẽ dñij sine aliquo medio. l. in suis ff. de libe. et posthu. Ideo talis diffinitio non esset perfecta: qr talis hereditas sub ea non comprehenderetur. ¶ Ultra Areti. de hoc an in suo herede sit dare mediũ et sic hereditatem iacẽtẽ: dic melius vt late et magistraliter per Bar. in. l. fi. in pe. et vlti. col. ff. de cõdi. insti. et ibi Bar. allegat plerasq̃ alias glossas defendẽdo
8 Bar. hic. dic q̃ illa nõ est proprie hereditas: † patet quia in suis heredibus non habet locum vsucapio pro herede: quia nõ sunt p̃prie heredes. l. nihil. C. de vsuca. p here. Bald. notabiliter vbi singulariter hoc limitat in rub. extra de prescri. in pe. col. ¶ Itẽ inquantũ Bar. hic tz q̃ ibi diffiniatur hereditas iacens et nõ hereditas adita: quia quãdo est adita desinit esse hereditas et incorporatur alij patrimonio heredis vt in iurib⁹ hic allega. p Bar. istud impugnat Areti. qr quando hereditas est adita et deprehẽsa poss. bonorum hereditarioꝝ: tũc hñ desinit habere nomen he
9 reditatis et efficitur proprium patrimoniũ heredis: † sed quando hereditas est solum adita: sed res nondũ sunt deprehense adhuc dicitur p̃prie hereditas: ita dicit singula. declarare ipsemmet Bar. in. l. ij. post glo. ibi. ff. de fideic. here. peti. et ita limitatur ẽm eum. d. l. j. §. veteres. cum gl. ff. de acq. poss. ¶ Tu dic q̃ imo hereditas postq̃ est adita nõ dicitur amplius hereditas p̃prie prout p multa iura late firmaui in. d. l. j. §. veteres. qr dominium rerũ hereditatis ipso iure est vnitum cũ patrimonio heredis. l. sed et si plures. §. filio. ff. de vulg. et pu. licet adhuc non fuerit apprehẽsa possess. bono. l. cum heredes. in princi. ff. de acqui. poss. et cum terminus hereditas denotet ius vniuersale de futuro acquirendum mediante aditione. d. l. j. in. fi. cum glo. ff. de re. diui. non videtur q̃ diffiniatur hereditas adita prout tenet bar. ¶ Ego cõtra Bar. nouiter vltra alios allego fortẽ text. qui vr̃ confundere hec dicta
10 Bar. et eius conclusionẽ in. l. filiusfa. ff. ad. l. falc. † In duobus locis primo circa mediũ ibi: fieri hereditatem aditiõe eius: et in fin. ibi fiatq̃ hereditas post restitutionem. d. Alexã. ibi nesciens aliter respõdere dicit q̃ iurisconsult⁹ improprie loquitur: quia post immixtionẽ nõ p̃prie dicitur hereditas cum cõmisceatur cũ patrimonio adeũtis: sed tru pha est: qr istud non est dicendũ in tex. iurisconsulti: qr iurisconsulti p̃prijssime et latissime semper loquũtur. Dic q̃ ibi ponitur casus specialis et singularis: per quem limitatur doctrina Bar. qñ filiusfa. habẽs peculium castrense nõ fecit testamẽtum nec omnino decessit intestatus: qr fecit codicillos qui reputantur quasi testamentũ: vt in terminis istis dicit gl. in l. filiusfa. in prin. ff. de lega. j. in quib⁹ grauauit patrẽ q̃ post mortem ipsius patris restitueret peculium suum castrense alteri. dicit tex. q̃uis in intestatorũ successionibus falcidia locũ habeat tamen in p̃posito nec hereditatem esse. Unde per restitutionem vniuersalẽ peculij castrensis factam extraneo fideicõmissario: ille extraneus adeundo facit illã esse hereditatẽ que prius nõ erat
11 sicut etiam ex testamento filijfa. † in peculio castrensi successiuo que defertur istituto siue patri siue extraneo dicitur improprie hereditas vt est tex. in. l. ij. ad fi. in verbo pro hereditate habetur. et sic improprie. ff. de castren. pecu. et in. l. p̃ponebatur. in pri. in verbo quasi hereditatẽ deferri. ff. eo. Et ideo etiã tũc p aditionẽ efficitur hereditas q̃ prius nõ erat. l. si seruus cõmunis meuũ. j. pri. ff. de stipu. ser. in verbo hereditas eius que nõdum est. et ibi glos. declarat. quẽ tex. allegat. gl. in. d. filiusfa. in verbo placeret mihi vnde res non debet eodẽ modo finiri quo incipit. l. titio cum moritur. ff. de vsufru. cum ergo aditione extranei ibi efficiatur proprie hereditas: ergo per aditionem nõ debet desinere esse p̃prie
12 hereditas. † et sicut qñ heres vniuersalis est grauatus post mortẽ suã restituere hereditatẽ suã alteri per hoc q̃ adit hereditatẽ nõ desinit esse hereditas. et hoc p̃pter grauamen fideicõmissi vniuersalis sibi iniuncti. vt toto titu. ff. et C. ad trebellia. ita ibi ille extraneus heres post aditionẽ hereditatis non desinit esse heres proprie duplici rõne. Prima vt dixi. et dicit ibi tex. qr p aditionẽ efficitur hereditas que prius non erat. Secunda qr adeũdo obligatur ad onus et grauamẽ quarte prestandum heredibus patris.
13 † ideo p̃pter illud grauamen etiã durat postea. qr si nõ adiuisset obligatio illius quarte non habuisset locum. ita declaro illũ tex. quatenus spectat ad p̃positũ nostrũ q̃uis scribentes ibi Pau.
14 de ca. et do. Alex. nihil circa hoc boni dicãt. ¶ † Secundo querit Bar. quo iure fuit inuenta hereditas: et tz q̃ ea considerata put cõsiderant iura nostra pro quodã vniuersali representante in omnibus defunctum. et tunc est de iure ciuili. qr de iuregentiũ est sola nuda et simplex successio i bonis et ista fit oĩ tpe. vt ptz i testamento veteri ẽm Bart. Adde gl. in. l. quoties. in prin. ff. de heredi. instit. q̃ ponit q̃ in testamento veteri Jacob fuit heres Isaac et non Esau. qr fuit erratũ in ei⁹ corpore. Itẽ adde q̃ vtrũq̃ mẽbrum Bar. probatur per fundamentũ deportati. nã cũ deporta
15 tus sit incapax eorum que sunt iuris ciuilis † etiam non erit capax hereditatis delate p modos iuris ciuilis. l. j. C. de here. insti. sed hereditatis delate ex testameto militis bene deportatus est capax. l. neq̃. §. deportati. ff. de testa. mili. et l. milites. e. tit. qr in testamentis militum attenditur merum ius gentiũ. l. j. ff. de testa.
16 mili. † ideo hereditatis delate per modos iuris gentium deportatus erit capax. sed dñm Bar. pro sua cõclusione allegat tex. in c. ius quiritũ. j. distin. caue quia tex. ibi loquitur etiam de contractibus quos constat esse iurisgẽtiũ. l. ex hoc iure. ff. de iusti. et iure exceptis quatuor ibi enumeratis per gl. ad quas restringere illũ tex. decreti non esset sine violentia. Per ista infert Bar. q̃ heres in foro conscientie non tenetur ad debita vltra vires hereditatis: qr hereditas in foro conscientie non assumitur illo mõ quo de iure ciuili: et ideo nõ tenetur nisi q̃tenus patiuntur facultates
17 hereditatis: † qr in foro cõscientie non cõsideratur subtilitas iuris

ciuilis

ciuilis subrogantis heredē in oībus ꝛ ꝑ oīa loco defuncti: ſʒ ſolum consideratur equitas iuris naturalis vel diuini. ꝛ refert bar to. ita tenere Hosti. ꝛ Jo. an. in locis per eū alleg. ꝛ Theologos in summis suis. Et pondera ꝙ Bar. nihil dicit de inuentario qñ non est factū inuentariū: qꝛ illa erit qō alia quā statim subījciam ꝛ cū Bar. trāseunt Ang. ꝛ d. Christ. de castel. ꝛ in effectu Bal. ſʒ istud reprobat Raph. cu. ꝛ dicit videri sibi valde extraneū illud
18 qō presupponit Bar. dū dicit † ꝙ in foro cōscientie nō tenet̄ heres vltra vires hereditarias. qꝛ nō tenet̄ iure gentiū. nā absurdū vr̄ ꝙ non teneat̄ in foro ꝯscientie nisi q tenet̄ iure gentium qō videtur esse ꝯ illud qō tenet ipsemet Bar. in. l. si qs pro eo. in prin. in tertio mēbro. ff. de fideiuſ. sed equiuocat Raph. cu. qꝛ nō debet qs sibi facere ꝯscientiam de eo qō ad eū non puenit qꝛ consciētia
19 est sensus aīe cognoscētis bonū ꝛ malū † ſm Bal. in aut. ad hec. in. iij. col. C. de vsur. ꝛ cū hereditas nō representat personā defuncti ſm ius gētiū qō attendit̄ in foro ꝯscientie: istud est qō vult dicere Bar. Itē tenet Bar. sed alia ratione in. l. gerit. in. ij. col. j. eo. vbi dicit ꝙ in foro consciē ideo qs nō obligatur adeūdo vltra vires hereditarias. qꝛ cum aditio fiat nuda volūtate nō posset me obligare alteri nisi quatenus ad me peruenit: qꝛ sola voluntate
20 qs non obligatur nisi voto ꝛ deo. l. ij. §. voto. ff. de pollicita. † Ad do facere: qꝛ conscientia que est sciētia cordis. ſm Bal. in. c. vigilanti. in. ij. col. de prescrip. est forus boni ꝛ equi ꝛ tribunal veritatis ꝛ non fictionis in quo foro conscientie apices iuris nō curā-
21 tur ſm Bal. in. l. vnica. in. iij. colū. C. de cōfessis. ¶ † Cōfirmatur qꝛ quantū ad forum ꝯscientie sufficit ꝙ quis sit tutus de iuregētium: vnde alibi tenet pulchre Inno. in. c. qꝛ propter. de elec. ꝛ in. c. si celebre. de cle. excom. minist. quod electus ad aliquā dignitatē est tutus in foro anime ꝛ cōsciētie: si electio sua tenuit de iuregentium licet non fuerit seruata forma tradita a iure positiuo: ꝛ sic a iure canonico: refert ꝛ ſeqtur do. Abbas in. c. j. ad fin. de in inte.
22 resti. vbi ꝑ hoc generaliter notat † ꝙ in omni actu in quo nō est seruata forma iuris positiui non tenetur sibi facere conscientiā in foro aīe: qꝛ in foro conscientie equitas iuris naturalis preferēt rigori iuris positiui: qō teneas bene ordi. Idē tʒ Gemi. in. c. j. ꝑ illū tex. de sponsa. in. vj. Pe. de anc. in regula beneficiū. in. vij. q.
23 de re. iur. in. vj. ¶ † Nunqd aūt hodie heres q nō fecit inuentarium teneat̄ in foro conscientie vltra vires hereditatis cū presumatur non faciendo inuentariū surripuisse res hereditarias aut eas occupasse. §. sancimus. in aut. de heredi. ꝛ falci. coll. j. est alta qō in qua Bar. ī repetitiōe. l. j. in. iij. q. iij. q. pricipalis. C. de sac. san. ec. tenuit ꝙ non: referēs ita tenere Cano. ꝛ Theologos. Idē tenet Bald. in. l. fi. in princ. C. de iure delibe. ꝛ ibidē Ange. motus qꝛ in foro consciētie non attendit̄ fictio Justiniani: qui fingit heredē q inuētariū non fecit bona hereditaria subtraxisse. d. §. sancimus. Idē tenet Bal. in. l. filiū quē habentē. in. iij. charta. ff. fami. hered. d. Abb. in. c. j. de solutio. ꝛ in. c. tua nos. in vlti. colū. de vsuris. cū aliīs cōcordātīs hic traditis ꝑ. d. Allexan. ꝛ ista est magis cōis opi. ¶ Cōtrariū tenuit Federi. de senis vbi disputat istū articulū. in ꝯsi. xxj. qō incipit nunqd heres extraneus. Ang. in. l. j. in. iij. col. in prin. ff. si cui plusꝙ ꝑ. l. fal. Paul. de ca. ꝛ Alre. hic. Et dicit Pau. de cast. se semp dubitasse de hoc: mot⁹ † qꝛ lex
24 cōscientie obligat ad oē illud ad quod obligat lex positiua qñ est facta ab habēte autoritatem legis cōdende: ita dicit tenere theologos: ꝛ Bar. in. l. si quis ꝑ eo. in. iij. membro. ff. de fideiuſ. ꝛ facere gl. notabilē. i. c. in literis. in gl. pe. de rapto. Addo facere qō leges iuste ligant etiā in foro cōscientie vt not. tenet And. de iser. in. c. j. §. j. circa fi. de pac. iur. fir. imo potius etiam statuta sunt seruanda in foro ꝯsciētie: vt vult gl. in. c. que in ecclesiarū. in gl. j. de ꝯstit. ꝛ ibi Bal. in. j. col. not. illam gl. ad hoc ꝛ dicit ꝙ nō reperit̄ alibi in iure. tene cōem opi. per fundamentū qō retorquet̄ cōtra
25 Pau. de ca. † nā vbicūꝙ lex positiua vel canon aliqd dispónit super certo: illud etiam obtinet ī foro aīe ꝛ cōsciētie. ita procedūt preallegata: secus qñ lex positiua vel canon fundat se sup aliqua iuris ꝑsumptiōe. tūc talis lex positiua fundata sup presumptione non seruatur in foro ꝯsciētie: qꝛ lex diuina innititur veritati q̄ neꝙ fallit neꝙ fallit̄. c. a nobis scōo. ꝛ. c. inqsitioni. de sen. excō. ꝛ. c. literas. de resti. spo. ita tʒ Bal. allegādo beatum Thomā de aquino. in aut. ingressi. in. viij. col. C. de sac. san. eccle. ꝛ i. l. pe. §. illo. C. de nec. ser. her. insti. ꝛ in. l. cū quis. in. viij. col. C. de iur. ꝛ fac. ignorā. vbi refert ita publice fuisse disputatum Bonon. Et idē Cal. in. l. filium quem habentē. in pe. colū. C. fa. herci. Floria. in. l. ex parte. §. seruo. ff. eo. fami. herci. do. Abb. in. c. j. in. ij. colū. de cōsti. ꝛ notabiliter in. c. raynaldus. in. iij. colū. ad fin. ꝛ sequenti. de
26 testa. sed lex Justiniani inducens † ꝙ heres non faciens inuentariū teneatur vltra vires hereditatis fundata est super presumptiōe: qꝛ presumit ꝙ talis heres subtraxerit: quicqd hic teneat Areti. ergo non est seruanda in foro conscientie. Item in foro cōscientie debemus attendere veritatem ꝛ non fictionē vel ꝑsumptionem: qꝛ de oibus creditur confitenti: cum solū agatur de pre iudicio anime sue. vt. c. significasti. de homici. glo. de peniten. di stin. vj. in. c. placuit. ꝛ gl. in cle. j. in verbo. parochiano. de priuile. ex quo ergo heres in confessione ꝛ in conscientia dicit quod nō vsurpauit aliqua bona hereditaria: ergo cessare debet presumptio iuris ciuilis: ꝛ ita etiā dicit do. Abb. in. d. c. Raynaldus. in iij. colum. in prin. de testa.

2 ¶ Una res non pōt naturaliter ꝑ parte teneri in manibus et pro parte non remanente vnitate.
3 Una res non debet diuerso iure censeri.
4 Jus adeundi non dicitur esse in bonis nostris antequā hereditas adeatur.
5 Per aditionē hereditatis representatur ꝑsona defuncti.
6 Qualiter diffiniatur successio.
7 Testator non pōt decedere ꝑ parte testatus ꝛ ꝑ parte nō. iō heres non pōt vnam partem acceptare ꝛ aliā repudiare.
8 Rigor iuris ciuilis non seruatur in testa. militum.
9 Per dationē substituti testator vr̄ dare licentiam repudianti.
10 Per dationē vulgaris substituti vr̄ data licentia abstinendi.
11 Filius institutus heres non pōt acceptare legitimam tantum et residuum here. repudiare.
12 Acceptando qs legitimā intelligit̄ totā here. acceptare.
13 Qñ filio est datus substit. vulgaris: ꝛ filius est grauatus legatis rerū suaꝝ propriarum tunc pōt legitimam suam accipere ꝛ residuum hereditatis substituto dimittere.
14 Legitima debetur filio titulo institutionis.
15 Legatarius non potest partem vnius legati acceptare ꝛ partem repudiare.
17 Heres adeundo partē hereditatis totam acqrit etiā si dicat partem adeo. ꝛ partem repudio.
18 Aditio partis trahitur ad totum.
19 Jus accrescendi competit inuito.
20 Qñ due portiones deferunt̄ eodem iure opʒ heredem vtrāꝙ habere eodem modo quo testator disposuit.
21 Repugnātia vitiat actum qñ precise excludit cōsensum in totuʒ.
22 Si heres repudiat vnā partē an videatur alias repudiare.
23 Qui repudiat iuri institutionis vr̄ repudiare iuri accrescendi.
24 Aditio est fauorabilis repudiatio vero odiosa.
25 Qui habet dominium ꝑ pro derelicto videtur etiā habere derelictam possessionem sine qua dominium non posset haberi pro derelicto.
26 Portio accrescit portioni.
27 Repudiatio non pōt fieri pro parte sicut nec aditio. nu. 28.
29 Legatum habet suam perfectionem antequam acceptetur. nam mortuo testatore est quesitum dominiū legatario aut saltē obligatio.
30 Qui voluit donare qō est plus fortius id qō est minus.
31 Ea que deferuntur alicui ex. l. dispositione ꝛ nō iure hereditario nō possunt pro parte agnosci ꝛ pro parte non.
33 Institutus a debitore fisci si repudiat priuat̄ nō solū hereditate repudiata ſʒ oib⁹ bonis acquisitis ei a patre quocūꝙ iure ꝛ titulo etiam inter viuos. vel ex. l. dispositione.
34 Lucra que deferuntur alicui per. l. competunt ei dato quod nō sit heres.
35 Qñ heres cōstituit̄ executor testamenti si repudiat here. nō pōt retinere officium executoris.

Qui totam. Per aditionem partis totū quod pōt argritur siue simul siue ꝑ partes discretas hereditas deferat̄. h. d. cū. l. seq. Et primo loquitur qñ hereditas tota fuit vni delata sine distincttone partiū. In secūda ꝛ sic in. l. seq. quando ꝑ distinctionē partium ꝛ sic lex prima loqt̄ qñ quis est institutus vna v̄borum oratione. In secūda quando est institutus pluribus verborū orationibus ꝛ in secunda erat maior ratio dubitandi qꝛ ex quo diuisio partiū hereditatis erat facta per testatorē videbatur ꝙ etiā heres posset illam diuidere: ꝛ sic vnam partem acceptare ꝛ aliam repudiare: quia ipse heres non scindebat sed testator sciderat. Contrarium tamen hic deciditur: quia etiam testator si vellet nō posset disponere ꝙ hereditas sua possit adiri pro parte ꝛ ꝑ parte non. l. ius nostrum non patitur. ff. de re. iu. iuncta. l. nemo potest. ff. de lega. j. quia testator non pōt disponere quin leges locum habeāt in suo testamento. vt ibi. ꝛ. l. testandi. C. de testa. ꝛ sic illa diuisio testatoris nō intelligitur facta ad inducendam veram diuisionem hereditatis: sed gratia cuiusdam diuersificationis bonorum suorum. ar. l. caius. §. j. ff. de lega. ij. ¶ Nota primo ꝙ heres non pōt hereditatem sibi delatam scindere adeundo pro parte ꝛ pro parte repudiando: etiam si partes hereditatis fuerint a testatore facte. ¶ † Ante omnia videndum est que sit ratio istarum legum.
2 Bar. assignat rationem vtriusꝙ legis. In prima. l. ratio est duplex ſm Barto. Prima quia naturaliter vna res non potest ꝑ

parte teneri in manibus ꝛ pro parte non remanente vnitate. l. an pars. ff. pro derelicto. ꝛ. l. vulgaris. in prin. ff. de furtis. Cū ergo vnita sit hereditas ꝛ vnus sit institutus insolidū heres remanē-
3 te vnitate non pōt pro parte adire ꝛ pro parte repudiare. † Adde facere q2 vna res non d3 diuerso iure censeri. l. eū qui edes. ff. de vsuca. ꝛ. l. j. in verb. nec ratio patit. ff. de re. permu. ꝛ. c. q2 circa de priuil. Scdā ratio q2 heres nō pōt hereditatē diuidere anteꝙ eam adeat: q2 antea nō est heredis q2 ius adeundi nō dicit esse in
4 bonis nr̄is † anteꝙ hereditas adeat. vt est tex. in. l. pretia rerum. in prin. in ver. etem absurdū. ff. ad. l. falci. quē ad hoc reputat singularem Bal. in. l. ij. ad fi. C. de iur. ꝛ fac. igno. Postꝙ aūt est heres ꝛ adiuit hereditatē bene admittitur postea diuisio sed caue q2 ista secūda ratio Bar. non est generalis vt etiā dicit Aret. q2 non pcederet in suo ꝛ necessario: ꝛ multo fortius in necessario tantum qui non h3 beneficiū abstinendi. nam bm istam rationē posset pro parte adire ꝛ pro parte nō. Ratio. l. ij. est bm eundē Bar.
5 † Quia per aditionem hereditatis representatur psona defuncti vt in aut. de iureiur. a mori. presti. in prin. gl. in. l. cum a matre. C. de rei vendi. sed lex habuit pro absurdo ꝛ inconuenienti q2 presentatio defuncti fieret per heredē p parte ꝛ p parte nō: ideo introduxit q2 per aditionem partis videat tota hereditas adita si potest: vt hic ꝛ. l. si ex asse. ꝛ. l. si solus. in prin. j. e. Adde p ista ratiōe facere text. in. l. vnica. §. is ita. ad fi. C. de cadu. tol. ibi cum sit absurdum eiusdem hereditatis partem agnoscere ꝛ partē respue-
6 re. † Item bm Bal. hic successio est representatio vnius substantie persone defuncti que nō potest scindi existente vnito tā representatē ꝙ representato: vnde impossibile est quod pro parte fiat representatio ꝛ pro parte non bm subtilitatem iuris bm eū. Alibi dicit notabiliter Bal. in. l. j. C. de indi. vidui. tol. q2 ideo in institutione heredis causa testati nō pōt diuidi: q2 esset intellectualē hominem. i. ipsum testatorē qui representatur in herede diuidere seu secare in duas partes contrarias. s. in causam testati et intestati. q2 est impossibile. d. l. ius nostrū non patitur. ff. de reg. iur. Aliam rationem magis fundamentalem assignat Bal. hic ꝛ sequitur Imo. ꝛ Are. q2 si heres posset vnā tm̄ partē hereditatis acceptare posset contingere q2 testator posset decedere pro parte te-
7 status et pro parte intestatus: † ꝛ sic pro parte sine herede contra d. l. ius nostrū. Et istā rōne etiā tenēt Bal. ꝛ Pau. de ca. in. l. quidā eulogio cōdito in. j. col. C. de iur. delib. Et ante eos Bar. in. l. mulieri ꝛ titio circa mediū. ff. de condi. ꝛ demon. Adde p ista ratione esse tex. in. l. si duobus. ff. de testa. mili. vbi testator miles instituit duos heredes: ꝛ vnus eorū repudiauit partem suam dicit tex. q2 quo ad illā partem decedit intestatus ꝛ assignat rōnem q2 miles pōt decedere p parte testatus ꝛ p parte itestatus: ratio rōnis vt declarat Bar. in rub. s. eo. q2 q2 hereditas sit corpꝰ imaginatum a lege representans psonā defuncti est inductum a iure
8 ciuili. † sed rigor iuris ciuilis non seruatur in testamentis militū sed mera equitas iurisgentiū. l. j. ff. de testa. mili. Istā rationē impugnat Raph. cu. ꝛ Pau. de cas. q2 ista ratio nō est generalis: q2 nō pcederet qñ haberet coheredē vel substitutū i vna parte quā vellet repudiare: tūc cessaret ratio pdicta: ꝛ tūc non posset repudiare partē ꝛ aliā partē acceptare vt est tex. solennis. in. l. si solus in prin. j. eo. vbi est tex. mirabilis ꝛ ibi gl. prima expressit q2 si aliquis est institutus in pluribus partibꝰ hereditatis ꝛ in vna parte h3 substitutum q2 acceptando alias partes nō pōt repudiare illam in qua h3 sustitutum. Et tñ cessat. ratio predicta. q2 in illa parte repudiata testator non decederet intestatus. ex quo h3 sub
9 stitutum. † Item per dationem substituti vr̄ testator sibi dedisse licentiam repudiandi illā partē sed ad hoc respōde tenēdo predictā rationē que est bona q2 quāuis habeat coheredē vel substitutū posset tñ militare ratio pdicta si etiā ipse substitutus repudiaret vel coheres qd videt satis verisimile: ex quo primus heres repudiauit. ꝛ sic p illū tex. optime declarat regula que h3 q2 per dationem vulgaris substitu. videtur data licentia abstinendi. l. iā du-
10 bitari. ff. de here. insti. † vt pcedat qñ i tota hereditate h3 substitutū. q2 tunc non pōt dari casus in quo qs non decedat aut in totum testatus aut in totū intestatus secus si haberet substitutū in
11 parte tātum. † Amplia istas. ll. vt pcedāt etiā i legitima q2 filius institutus heres a patre nō pōt acceptare legitimā suā qua nō pōt sine cā priuari ꝛ residuū hereditatis repudiare. Rō q2 legitima debet iure hereditario ꝛ titulo institutiōis. §. aliud quoꝙ capitulū. in aut. vt cū de ap. cog. col. viij. ꝛ. l. iter cetera. ff. de liber. ꝛ post. vnde de hereditate nō pōt qs habere partem qn ha-
12 beat totū. qd sibi deferꝛ vt hac. l. j. ꝛ. ij. † vnde acceptādo legitimā intelligitur totā hereditatē acceptare. ita t3 Bart. i. l. gerit. in. vi. colū. in. ij. q. j. eo. ꝛ in. l. q2 poterat. ff. ad trebel. Cy. Bal. ꝛ alij. i. l. heres instituta. C. de imp. ꝛ alijs sub. Ange. de aret. in. §. si. instit. de here. qua. ꝛ dif. Areti. in qsi. clr. qd incipit longa est ista cōsultatio. in. xvi. col. Pau. de ca. ꝛ do. Alex. hic. imo si filius institutꝰ dicat repudio hereditatē salua legitima repudiatio nihil valet ꝛ totam habebit. ita tenent Cy. Bal. ꝛ alij. in. d. l. heres instituta. ꝛ ibi Cy. ponderat gl. hic. in. l. ij. que vult q2 si partē adeat ꝛ partem repudiat videtur totā hereditatē adire ꝛ sequitur simpliciter. d. Alex. in. d. l. q2 poterat in fi. ff. ad treb. ꝛ in cōsi. vlti. v. vol. i
13 cipiente plectis verbis legitimationis. † Limita qñ filio esset datus substitutus vulgaris. ꝛ filius est grauatus legatis rex suarū ppriarū: tūc pōt legitimā suā accipere ꝛ residuū hereditatis substituto dimittere. tex. est reputatus singularis in. l. [illegible] patronum in verb. [illegible]. ff. de bo. liber. q2 onus qd reijcitur de legitima: facit qd non parendo oneri in reliqs partibꝰ fit locus substituto: ita limitat Bar. in. d. l. gerit. in. vi. col. j. eo. Bal. in. d. l. heres instituta. ꝛ latius do. Alex. in. d. l. q2 poterat. i pe. col. Cōfirmatur q2 si illud disponitur a patrono fortius d3 pcedere in filio cum filio magis debeat legitima ꝙ patrono. vt. l. si qs legatū
14 §. si. cū glos. in verbo non posse. ff. ad corneli. de falsis. † Hinc est q2 legitima debet filio titulo institutionis. l. inter cetera. ff. de libe. ꝛ posthu. d. §. aliud quoꝙ capitulū. secus in patrono. l. fine. §. excludit. ff. de iure patro. In gl. prima opponit de superfluitate contra. §. quibus. in prima cōsti. s. quia. l. ij. idem dicit quod prima. Itē aduersatiua sed ꝛ si quis: cum sit cum copula debet
15 denotare diuersitatē in facto qd nō vr̄ esse hic: † sed idētitatem in iure. l. patris ꝛ filij. ff. de vulga. ꝛ pup. l. sed ꝛ si lege. in princi. vbi gl. ff. de peti. heredi. ꝛ ppter hoc ponit duos intellectus ad text. teneas scdm̄ sm̄ dum glo. dicit ꝛ successiue. s. al's partes adire ita q2 aditio facta solū habeat effectum in parte acceptata: ꝛ hoc nō pōt: imo trahitur ad omnes partes sibi delatas. l. si ex asse. j. eo. gl. in. l. ij. in glo. fi. in prin. j. eo. In glo. in verbo non potest
16 ibi l3 in herede legatarij fit secus male dicit: † q2 sicut legatarius non pōt partem vnius legati agnoscere ꝛ partem repudiare: ita nec heres eius si vnus solus esset heres. intellige ergo glo. i herede legatarij. i. in vno de heredibus legatarij. prout loquunt iura allegata p glo. ratio secūda: ius legati est diuisum inter heredes p. l. xij. tabular. p portionibus hereditarijs vt est tex. in. l. i. C. si certū peta. In fi. glo. ratio diuersitatis est quā assignaui in text. q2 l3 legatarius acceptet vnū ex pluribus legatis ꝛ alios repudiet p hoc testator nō decedit p parte testatus ꝛ pro parte intestatus put in hereditatibus qñ acceptaret vnam partē hereditatis ꝛ aliam repudiaret. l3 Bar. aliā rationē assignet. Gl. in verbo agnoscere. in. l. ij. diuiditur in quatuor partes. In prima declarat tex. In secūda p viā limitationis remouet vnū contrarium. In tertia ad intellectū tex. format vnā. q. In quarta format aliā. scdā ibi: ꝛ hoc intelligas. tertia ibi: sed cū partem repu
17 diat. quarta ꝛ vltima est ibi. Item qd si partē repudiat. † In prima parte habes q2 heres adeundo partem hereditatis totā acquirit: etiam si dicat partem adeo: ꝛ partem repudio. iungendo illud qd t3 glo. j. in pe. parte. ꝛ ita etiam pōderat Bar. ꝛ sic diligenter not. q2 si qs eodē cōtextu adit partem hereditatis ꝛ aliā repudiat valet aditio: ꝛ trahitur ad totā hereditatē repudiatio
18 vero est nulla: ꝛ ratio esse potest: † q2 aditio partis h3 hanc naturam a iure appropriatā q2 trahat ad totū. l. si ex asse. j. eo. ideo sequens adiectio incōptum adijcit ꝛ aliā repudio: videt esse contra naturā actus preambuli ideo vitiat. l. per seruū. §. j. ff. de vsu ꝛ habi. ꝛ. l. j. §. j. ff. si vsusfruc. pe. ꝛ sic vitiat illud qd videbatur inducere repugnantiam a primo actu: ꝛ primus actus remanet validꝰ. Nec obstat q2 ista verba videantur contingere repugnātiā ꝛ sic actus debeat vitiari p. l. vbi repugnantiam. ff. de reg. iur. vt dicebat Iac. de arena. respondet Bar. q2 partē repudiatā volo ha-
19 bere p ius accrescendi. l. si tu ex parte. in fi. j. eo. † Et sic nō est repugnātia q2 ius accrescendi competit inuito. l. vnica. §. is ita. C. de cadu tol. quia competit portioni ꝛ nō persone. l. si titio. §. j. ff. de vsufru. ꝛ. l. si totam. j. e. ideo persona ei renuntiare non potest extendendo ꝛ ampliādo. vt hic per Bar. qui limitat qñ repudiatio fieret conditionaliter ꝛ p ista limitatiōe adde bene facere tex. iū. l. demonstratio falsa. §. q2 autem. in versi. at si cōditionaliter. ff. de condi. ꝛ demon. cum Bart. tenent Bal. Ang. Imo. do. Christo. de castel. ꝛ Pau. de ca. hic. Contrariū tenet ipsemet bar. sibi
20 cōtrarius in. l. fi. in. ij. col. j. e. vbi tenet † q2 qñ due portiones deferuntur eodem iure. tunc op3 heredem vtraꝙ habere eo modo quo testator disposuit: nec possit tunc vnam habere titulo istitutionis ꝛ aliā iure accrescendi per tex. in. l. si quis heres. in pri. cū gl. j. eo. quē tex. fortius sic inducas. Nā ibi due portiōes hereditatis deferebant diuersis titulis. vna titulo institutiōis: alia titulo substitutionis. et tñ tex. ꝛ glo. ibi volunt q2 debeant haberi eo modo quo testator disposuit: ꝛ nō p ius accrescendi. ergo multo fortius in casu nostro vbi ambe portiones deferunt vno ꝛ eodem titulo. Itē ratio Bar. nō est generalis. q2 nō pcederet quādo haberet coheredem vel substitutum. tūc nō posset partem repudiatam habere p ius accrescēdi. l. ij. §. si duo. ff. de bo. pos. sm tab. vñ dic vt. s. prime diri. vel dic bm Bal. ꝛ do. Christo. de ca-
21 stel. † q2 repugnantia vitiat actum qñ precise excludit consensum in totum

in totũ qđ non est hic: vbi cõsensus non circũscribitur saltem in
parte adita. ⁊ istã limitationẽ refert ⁊ simpliciter seqtur. d. Alex.
in consi. j. v. vol. qđ incipit põderatis his que in themate premis
22 so narrant. in. xvj. col. ¶ † Sucessiue querit Bar. si heres repu-
diat vnã partẽ hereditatis: an videaẽ alias partes repudiare. ⁊
differt ista qđ ab vltima. q. gl. qꝛ hic de aliꝫs partibus tacuit. sed
in gl. aliaꝝ partiũ aditionẽ distulit. qꝛ volebat sup aliꝫs partibꝰ
deliberare. Jõ tũc repudiatio partis nõ põt dici ꝙ inducat repu
diationẽ aliarũ partiũ. Secus est in illa. q. Bar. qñ quis repudiat
vnã partẽ. ⁊ sic de aliꝫs nihil dicit: tũc videretur etiaꝫ alias repu
diasse. Bar. tñ hic tenet ꝯ̃trium ꝙ repudiatio illius partis nihil
23 valeat per. l. si solus. in prin. j. eo. Nec obstat † ꝙ qui vult vnũ. intel
ligitur velle oĩa alia sine quibus illud esse nõ põt. l. nec is. §. j. et
l. illud. j. eo. ⁊. l. ij. ff. de iuris. om. iudi. Respõdet dupliciter Bar.
vt hic ꝑ eum. idẽ tenet Bar. in. l. fi. in sua distin. j. eo. sequunẽ Ra
pha. cu. Pau. de ca. ⁊ Lud. ro. hic. ⁊ Lud. in. l. vnica. in. iij. char
ta. ad fi. C. qñ nõ pe. par. Sed prima respõsio Bar. nõ est bona ꝫm
Sali. ⁊ do. Alex. ꝙ qñ partẽ repudio illam possim habere ꝑ ius
accrescendi. Ideo repudiatio nullius sit momenti: istud non est
24 verũ. qꝛ † quãdo repudio iuris institutioni videor etiam repu
diare iuri accrescendi. l. si quis heres. j. eo. Bar. met. in. l. fin. i. ij.
col. j. eo. Secũda respõsio Bar. est ꝙ predicta regula ꝓcedit qñ
quis vult aliqd acqrẽdo. secus si repudiando. ⁊ sic illa regula ꝓ-
cedit in actibus acqsitiuis nõ in priuatiuis. rationem diuersita-
tis assignat Bar. j. in. j. q. gl. vbi dicetur. Ista secũda solutio bar
to. nõ est bona. qꝛ est de directo cõtra. d. l. nec is. §. j. ⁊. d. l. illud. q̃
proprie loquuntur in repudiatione vbi repudiatio vnius iuris
presupponit in necessarium antecedẽs repudiationem alterius
quando aliter valere non potest. Item in cõtrariũ facit illud qđ
tenent glo. Dy. ⁊ cõiter doc. in. l. si qs vi. §. differentia. ff. de agr.
poss. vbi tenent ꝙ habendo dominium pro derelicto: videẽ etiã
habere derelictam possessionẽ sine qua dñium non posset habe-
ri ꝓ derelicto. ⁊ tñ ibi loqtur in perditione ⁊ sic priuatione vnde
ꝑ ista redditur periculosa opi. Bar. ⁊ tãto magis. qꝛ tex. in quo
se fundat Bar. s. i. l. si tu ex parte. j. eo. parũ facit. qꝛ loqẽ quãdo
vna pars deferẽ ex institutione alia ex substitutiõe ⁊ vna fuit adi
ta: ideo tunc bene hꝫ locũ ius accrescendi in ea: vt ibi: sed hec he
reditas deferebaẽ ex eodẽ titulo ⁊ gradu. ⁊ vna pars hereditatis
fuit repudiata vnde hic nõ cadit ius aliqđ accrescendi: ⁊ ita cõ-
tra Bar. etiã tenẽt Ange. Imo. ⁊ do. Alex. hic. ¶ In tertia par
te glo. habes quare per locum ab oppositis sicut aditio, partis
trahit ad se totũ: nõ ita sit econtra in repudiatione partis vt tra
25 hatur ad totũ. gl. satis bñ respondet qꝛ † aditio est fauorabilis ⁊
repudiatio odiosa. habes vt in ea. Aliã rationẽ diuersitatis assi
gnat Bar. qꝛ adire hereditatẽ pro parte est aliquid acqrere. ideo
acquisitioni põt aliud accedere: qꝛ illud qđ est aliquid põt aug-
mẽtũ recipere: sed repudiatio est priuatio que nihil ponit in esse
ideo priuatio non accrescit priuationi: qꝛ non possumus dicere
ꝙ repudiatio sit aliquid ad cuius positionẽ aliqd sequatur. vt. l.
adeo. §. ꝙ si toto. ff. de acq. re. do. Et istã rationẽ dicit Bald. hic
etiã valde subtilẽ: ⁊ ꝙ Bar. in hoc vere ⁊ subtiliter loqẽ. Adde
Bal. in. l. quidã eulogio. in. j. col. ad fi. C. de iure dilib. vbi dicit ꝙ
nobilius est ens quã nõ ens: ideo pars adita trahit ad se totum
non obstante repudiatione alterius partis repudiatio autẽ par
26 tis est quedam priuatio. † ⁊ sic non ens ideo non hꝫ ius accrescen
di: cuius fundamẽtũ est portio. cũ portio accrescat portioni. l. si
titio. §. j. ff. de vsufr. ⁊. l. si totum. j. eo. Sed caue ista ratio Bar. lꝫ sit
colorata tñ videtur cõfundi per. d. l. nec is. §. j. ⁊. d. l. illud. j. eo. q̃
iura loquuntur in repudiatione: ⁊ sic in priuatione: ⁊ tamen reci
pit incrementum alterius repudiationis ⁊ ex vi necessariꝫ ante-
cedentis trahit repudiationẽ alteriꝰ iuris. vnde tutior vr̃ ratio
gl. ¶ In quarta parte gl. ibi respondeo non vꝫ. ista glo. põt du
pliciter intelligi. Primo ꝙ nõ vꝫ. s. repudiatio partis qñ alia-
rũ partiũ aditionẽ distulit. ⁊ sic qñ alie partes stant in suspenso
27 co qꝛ † repudiatio nõ põt fieri ꝓ parte sicut nec aditio. l. si solꝰ.
in prin. j. eo. vnde cẽsetur totũ repudiare. Et illa reseruatio adi-
tionis aliarum partium cũ sit contra naturã repudiationis par
tis nihil vꝫ vitiatur ⁊ non vitiat. l. per seruũ. §. j. ff. de vsu ⁊ habi
ta. ⁊. l. si quis ita heres instituaẽ: excepto fundo. ff. de here. insti.
⁊. xxviij. dist. i. c. diaconi. ⁊. c. cũ. M. ferrariẽsis. de consti. Scđo
modo põt intelligi glo. ꝙ nõ valet. s. dilatio in aliꝫs partibus. et
sic non impedit repudiationẽ partis que trahaẽ ad totum: vter
ꝙ tamen sensus in effectu tendit ad idẽ. ¶ Extra gl. querit bar.
de notabili. q. Quidã habẽs magnũ cumulũ pecuniarũ ante se
28 dixit dono tibi totam istam pecuniã. † Tu accepisti partẽ. post-
ea te penitet ⁊ dicis ꝙ acceptãdo partem videris totũ accepta-
re. ⁊ sic vis petere totuꝫ. Ille aũt ex aduerso dicit ꝙ nõ potuisti
pro parte acceptare. ⁊ ideo vult a te repetere qđ accepisti: queriẽ
qd iuris. videreẽ ꝙ agnoscẽdo partem dicatur agnouisse totũ:
quia legatum est donatio quedam. l. legatum. ff. de lega. ij. sꝫ acce
ptando partem legati dicitur totum acceptasse. vt. s. in glo. iij. l.
prime. ¶ Cõtrarium determinat Bart. ꝙ valeat in parte acce-
ptata. ꝑ. l. j. §. si stipulanti. ff. de ver. ob. ⁊. l. sancimus. C. de dona-
29 tio. † Non obstat qđ dictum est de legato: qꝛ legatum hꝫ suã per-
fectionẽ: etiã anteꝙ̃ acceptetur cum sit dispositio ꝑfecta ab ipso
testatore: ⁊ eo mortuo quesitũ est legatario dñium aut saltẽ obli-
gatio. ideo non põt pro parte diuidi: ⁊ sic pro parte acceptari ⁊ ꝑ
parte repudiari. l. an pars. ff. pro dereli. sed donatio nõ habebat
perfectionẽ suã ante consensum duorũ. ⁊ ideo dũ erat in fieri po-
tuit diuidi: ⁊ pro parte ꝑfici: ⁊ est rñsio subtilis ⁊ notãda ꝫm bal.
30 hic: ⁊ cum Bar. transeunt aliꝫ hic. ¶ † Confirmatur ꝫm Are. qꝛ
ille qui donauit totã summam fuit presens in acceptatione par-
tis: ⁊ non ꝯ̃dixit: ideo videtur tacite renouata donatio in parte
accepta ex voluntate donatariꝫ: ⁊ ex presentia ⁊ patientia dona-
toris: q si voluit donare illud qđ est plus fortiꝰ id qđ est minus.
l. cum furti. ff. de in lit. iur. ⁊ argumen. l. nec in ea. §. j. ff. de adulte.
31 ¶ † Secundo ad ampliationem istarũ. ll. dicit Bar. ad fi. cõmen
ti ꝙ etiã ea que deferunẽ alicui ex legis dispositione: ⁊ non iure
hereditario non possunt pro parte agnosci: ⁊ pro parte non. per
tex. notabi. in. l. iiij. C. de omni agro deserto lib. xj. quẽ text. glo. j.
hic alleg. Et potest poni exemplum ꝫm Rapha. cu. in aut. bona
damnatorum. C. de bo. dãna. Item illa. l. iiij. est peregrina ⁊ sin-
gula. ꝫm Ange. ⁊ Imol. hic: ⁊ loquiẽ qñ ex dispõne legis aliquid
defertur: quo casu licet illud sit diuiduum tñ non põt pro parte
acceptari ⁊ pro parte respui: ⁊ iõ si ex forma statuti ciuitatis Flo
rentie bona immobilia patris condẽnati filiꝫ reseruanẽ ne mendi
care cogantur: non poterunt partem eorum acceptare ⁊ partem
repudiare: quinimo si ciuitas statuens habeat priuilegia fiscalia
32 † ꝓut hꝫ ciuitas Florẽtia tales filiꝫ coguntur talia bona agnosce
re si sunt obnoxia debitis fiscalibus: alias priuabuntur aliꝫs bo-
nis eis iam acquisitis a patre ex alio capite: qđ reputant perpe-
tuo tenendũ menti. Alex. hic dicit se admirari de Bar. ⁊ doc.
qđ allega. d. l. iiij. ad hoc qñ bona obuenerũt alio iure ꝙ̃ heredi-
tario: imo expresse loquitur quãdo bona obuenerũt iure heredi-
tario: vnde in bonis obuentis alio iure putat dicẽdũ ꝓut in lega-
to. in. l. neminẽ. ⁊ in. l. seq. ff. de leg. ij. sꝫ errat qꝛ illa. l. iiij. loquitur
vtroqꝫ modo. scilicet de bonis obuentis iure hereditario ⁊ etiam
de obuẽtis alio iure inter viuos. vt dicit ibi tex. in fi. ibi. quocũqꝫ
33 titulo ⁊ iure ꝑceperint. † Est bene verũ ꝙ ibi est casus specialis
fauore fisci ⁊ reipublice: ꝙ istitutus a debitore tributario vl' a de-
bitore fisci si repudiat hereditatẽ priuatur non solum hereditate
repudiata: sed etiam omnibus bonis ei q̃sitis a patre quocunqꝫ
iure ⁊ titulo etiam inter viuos vel ex legis dispositione. secus si
fuisset institutus heres a debitore priuati qꝛ lꝫ repudiet heredi-
tatem non tñ priuatur aliꝫs legatis sibi relictis in illo testamen-
to qđ alias haberet effectum: vt est tex. in. l. qui filiabus. §. fi. ff. de
34 lega. j. † Item lucra que deferuntur alicui ꝑ legem competunt ei
dato ꝙ non sit heres. aut. hec res. C. de secun. nup. Bal. in. l. ge-
neraliter. §. in his. C. eo. de secun. nup. ⁊ do. Alex. hic: tñ diligenter
aduerte. d. l. iiij. loquentẽ in repudiãte hereditatẽ debitoris fisci
occasione tributorũ ꝙ priueẽ etiã oĩ cõmodo ⁊ oĩbus bonis que
accepit inter viuos ab ipso debitore: extẽdit mirabiliter Ludo.
ro. in repe. aut. similiter. C. ad. l. falc. in. iiij. charta. in. xiiij. speciali
pie cause inter cõtractus: vt procedat etiam in repudiante here-
ditatem debitoris pie cause occasione decimarum que dicunẽ tri
buta animarum ⁊ gentiũ: vt. c. tua nobis. de decimis. ⁊. xvj. q. j. c.
decime. Nam priuabiẽ oĩbus his q̃ idem heres repudians ꝑce-
pit ab illo testatore aliq̊ titulo inter viuos: qđ reputat pulchrũ.
Nec illud destrueret tex. xij. qđ. ij. in. c. fraternitatis. alias incipit
35 fraternitas. ¶ † Ultimo ad istas. ll. adde quod qñ heres consti-
tuitur etiã executor testamenti: si repudiat hereditatẽ: nõ potest
retinere officiũ executoris: vt est casus notabilis in. l. lucius titiꝰ
testamento. ff. de fideicõ. lib. ⁊ in. l. codicillis. §. j. ⁊ ibi Bar. ad hoc
not. ff. de annuis lega. Bald. in. l. cum proponas. C. de fideicom.
liber. Pau. de ca. in. l. qui plures. ff. de vulga. ⁊ pupil. tamen ecõ
tra repudiatio officio commissariꝫ non videtur repudiata here-
ditas: quia qui partem indiuidui renuntiat nihil renuntiat. vt
hac. l. j. ⁊. ij. ita tenet Bal. in. d. l. cum proponas. ad fi. quod nota.
quia nemo hic tangit.

☞ Donec est locus instituto excluditur substitutus.
5 Si institutus repudiat reseruata bono. possessio. substitutus non
admittitur.
3 Si filius institutus decedat here. nõ adita sed eã transmittit non
admittitur substitutus.
4 Quod venire potest de iure speciali non inspicitur.
5 Datio vulgaris substituti non tollit suitatem.
6 Filius qui repudiauit non potest admitti de iure cõi sed de iure
speciali est locus substituto.
7 Iuri adeundi prescribitur. xxx. annis.
8 Substitutus non impedit transmissionem ex iure deliberandi.

9 Juri adeundi prescribitur.xxx.annis.
10 Adire hereditatem est ius.non autem facultas mera.
11 Juri offerendi prescribitur.xxx.annis.
12 Jus adeundi non est ius radicatuz nec dicitur in bonis matris.
13 Jus adeundi cadit in seruum.
14 Usucapio non procedit sine possessione.
15 Jus adeundi non est facultas imo ius.
16 Facultati publice non potest prescribi.
17 Jus adeundi est incorporale.
18 Filius vel filia qui nõ adiuerunt infra.xxx.annos ex testamento
poterunt infra alios.xxx.annos adire.
19 Sicut se hȝ annus de iure ptorio ita se habẽt anni de iure ciuili.
20 Jus immiscendi an tollatur.xxx.annis.
21 Filius est suus ⁊ necessarius heres:tñ hȝ beneficiũ abstinendi.
22 In suo non est dare hereditatem iacentem.
23 Existentie suitatis ⁊ sic iuri immiscendi non prescribitur.
25 Filius attento iure ciuili nõ est necessarius heres velit nolit.
26 Beneficium abstinendi nõ habet locum nisi vbi est commodum
⁊ vtile filio.
27 Concordia iuriũ non debet esse verbalis sed cum effectu.
28 Si nõ põt prescribi suitati nec immixtioni:qꝛ si non põt prescri-
bi cause nec causato.

QUãdiu. Donec est locus instituto excluditur
substitut⁹.h.d. Ratio est clara : quia
substitutio est ꝯditionalis institutio.l.in ratione.§.qȏ
vulgo.⁊.§.si filio.ff.ad.l.falc.† Nam substitutio fit sub
1 cõditione si institutus heres nõ erit. Ista cõditio purificaᷓ qñ in
stitutus nõ põt esse heres.l.ita stipulatus.ff.de ver.oblig. Jdeo
cũ non desinit posse non admittiᷓ substitutus. Et dum text.dicit
ꝙdiu hereditatẽ adire põt:dic idẽ si solum posset petere bonorũ
2 posses.de iure pretorio.† vnde si institutus repudiauit heredita
tẽ reseruata sibi facultate petẽdi bonorũ possessionẽ hoc casu nõ
admitteretur substitutus ita notabiliter ampliat istã.l. Bart. in
l.nec is.§.j.j.eo.cũ tex.hic dicat ꝙdiu admitti põt institutus.nec
distinguit quo iure.sufficit ergo ꝙ aliquo iure admitti possit ex
3 testamento. ¶ † Scdo amplia magistraliter istũ tex.ꝙ si filius in
stitutus decedat hereditate nõ adita:sed eã trãsmittit:vel benefi
cio iuris deliberãdi:vl' beneficio.l.vnice.C.de his q ante ap.tab.
vel ex potẽtia suitatis:semp excludiᷓ substitutus:qꝛ lȝ institutus
nõ fuerit heres fecit tñ aliũ heredẽ q ex psona sua adijt:⁊ sic ces-
sat substitutio:vt.l.si paterfa.titiũ.ff.de her.insti. Ita late p octo
qõnes firmat Bar.in.l.j.in prin.ff.de vulg.⁊ pup.in.iiij.q.pnci-
pali in primo effectu:vbi plene dixi.⁊ est de mente gl.prime hic
vt statim sup ea dicã.⁊ sic qñ institutio oĩno deficit. tũc est locus
substituto. ¶ Nũc limita ⁊ itellige istũ tex.ſm Bar.⁊ alios quã-
4 diu† institutus põt adire de iure cõi:secus si potest adire de iure
speciali p restitutionem ꝯcedẽdã a pretore viuente:illa nõ impe-
dit substitutũ:qꝛ nõ inspiciᷓ illud.qȏ euenire põt de iure spãli.l.
iij.§.j.ff.de fideicom.libertat.siue cõcedatur ipso iure:vt est suus
q põt abstensionẽ suam reuocare infra trienniũ.l.fi.C.de repudi.
⁊ absti.heredi.⁊.l.si qs suus.ff.de iure delib.hoc etiã non impe-
dit substitutũ.facit.l.ꝙ si minor.§.sceuola.ff.de minorib⁹ Et ꝙ
istud nõ impediat substitutum admitti:tȝ etiam glo.expressa in
d.l.si qs suus:⁊ ibi Bar.⁊ gloss.in.d.l.fi.in gl.ij.⁊ ibi Bal.⁊ An
5 ge.C.de repudi.heredi.⁊ glo.in.l.ij.C.de iuris ⁊ fac.igno.† Jdeȝ
tenent Bal. Ang. Sali. Jmo. Rap.cu.⁊.d.Alex.hic ⁊ sic videᷓ
presupponere Bar.ꝙ datio vulgaris substituti non tollat suita
tem:de quo dixi in.l.si filius heres.ff.de libe.⁊ posthu. ¶ Cõtra
rium tȝ solus Pau.de ca.hic.qꝛ cum suus nõ sit pfecte exclusus
ex quo beneficio.d.l.fi.põt adhuc adire non obstante repudiatio
ne.ergo dȝ excludi substitutus. Jdẽ tenet Pau.de cast.in.d.l.si
quis suus.⁊ in.d.l.fi.vbi etiam Raph.fulg.idẽ tȝ.C.de repudia.
6 here.sed hoc tollitur p fundamẽtũ Bar.† qꝛ filius q repudiauit
non põt admitti de iure cõi.sȝ iure speciali.ergo locus est substitu
to. ¶ Gloss.j.in verbo põt ponit vnã regulã ⁊ tres fallentias et
sic diuidiᷓ in quatuor partes.scdã ibi lȝ placen. dixerit. tertia ibi
nisi statutũ sibi tempus.quarta ⁊ vltima est ibi:vel nisi repudiet.
¶ In eadẽ gl.ibi qȏ est vsq ad.xxx.annos. Nota istã gl.que ſm
Jmo.pre ceteris est melior ꝙ iuri adeundi prescribiᷓ.xxx.annis
7 ⁊ dicit Sali.hic ꝙ non inuenies alibi gloss.ita expsse dicentẽ † ꝙ
possit adiri hereditas vsq ad.xxx.annos.⁊ non vltra licet allege
tur p concordanti glo.in.l.licet.C.de iure deli.sed illa glo.relata
ad tex.non dicit illud qȏ hic.fallit in herede heredis ad quẽ trãs
mittitur ius deliberandi.j.annũ ⁊ sic ius adeundi competens ex
illa transmissione non durat nisi anno.⁊ sic pondera ꝙ ista gl.re
lata ad tex.aperte dicit ſm Bald. Christo.de castel. Raph.cu.⁊
do. Alex.hic ꝙ habens substitutũ vulgarem transmittit ius de-
8 liberandi† ⁊ sic substitutus non impedit transmissionem ex iure
deliberãdi:⁊ ad hoc ista glo.est tenenda menti.qꝛ tenet illud qȏ
vult Bar.in.l.j.in prin.ff.de vulg.⁊ pup.in.iiij.qȏ.principali in

primo effectu. Et dixi.s.in tex. Item istã glos.ponderat bart.in
Rubrica.s.eo.in.ij.q.ꝙ hereditas est de iure ciuili.⁊ non bñ põ
derat.qꝛ ista glo.non loquiᷓ de hereditate.sed de aditione here-
ditatis.quã dicit esse de iure ciuili.sed aliud est hereditas aliud
9 aditio hereditatis.† vt declarat bar.in Rubri.in.j.q.s.eo. Quan
tum ad principalem conclusionẽ gl.ꝙ iuri adeundi prescribiᷓ
xxx.annis. Jdem tenet cõmuniter doct.antiqui ⁊ Mod. hic gl.
⁊ doc.in.l.vnica.C.quando non peten.par.⁊ gl.in.l.cũ antiquio
ribus.C.de iure delib. Bart.in.l.vnica.in.iiij.col.ff.de cõditi.ex
lege.⁊ in.l.filio pterito.in antepe.col.⁊ ibi Pau.de ca.⁊ mod.ff.
de iniusto rup. Pau.de ca.in.l.si qs suus.ff.de iure delib. ⁊ ista
est cõis opinio vt etiam dicunt Raph.cu.⁊ do. Alex.hic bal.in
l.licet.in.iij.q.C.de iure delib.d. Alex.in.d.l.vnica in.iiij.col.C.
10 quando nõ pe.par. ¶ † Pro ista cõi sententia facit:qꝛ adire he
reditatem est ius non aũt facultas mera vt probat clare text.i.l.
si mater.in fi.in verbo ius adeũde hereditatis ⁊ ibi Pau.d ca.
⁊ Mod.ad hoc notant.C.de insti.⁊ substi.⁊ declarat bar.in.l.is
potest.j.eo. Et per hoc videntur tolli fundamenta tenentiũ con
11 trarium.† Secundo sicut iuri offerendi prescribitur.xxx.annis.
l.in bello.§.si quis seruum.ff.de capti.⁊.l.cum notissimi.§.eodẽ
iure.C.de prescri.xxx.an.ita iuri adeundi. Tertio ⁊ fortius facit
qꝛ si ius iam radicatũ reale ⁊ personale prescribaᷓ.xxx. annis.l.
12 sicut.⁊.l.oẽs.C.de pscrip.xxx.an.ergo fortius† ius adeũdi ꝙ nõ
est radicatũ nec diciᷓ esse in bonis nostris anteꝙ adeaᷓ.l. pretia
rerum.in versi.est eñ absurduȝ.ff.ad.l.falci.quã ad hoc reputat
singularem bal.in.l.ij.in fi.C.de iuris ⁊ fac.igno. ¶ Contrariaȝ
opinionẽ tenet Sali.hic post patruum suum Ricardũ de salice
to ⁊ idẽ Sali.in.d.l.lȝ.C.de iure delibe.q tenent ꝙ si posset dari
ꝙ heres viueret mille annis posset in millesimo anno adire he-
reditatẽ.mouẽtur:qꝛ ius adeundi videtur esse quedam facultas
consistens in solo animo.l.si auia.C.de iure delib.⁊ .l. p herede.
in prin.j.eo.ergo videtur ꝙ non possit prescribi cũ soli faculta-
ti nõ prescribatur vt facultati itinerãdi.l.viã publicã.ff. de via
13 publica. ¶ † Cõfirmatur vltra eos.nam ius adeũdi cadit in ser
uum.l.cum proponas.C.de heredi.insti.⁊.l.acquiriᷓ.in pn.ff.de
acq.re.domi.sed si esset ius inductum a iure ciuili:vt dicit gl.nõ
caderet in seruo.l.qȏ attinet.ff.de regu.iur. Sed ad hoc vltimuȝ
responde ꝙ aditio hereditatis non cadit simpliciter in seruo sȝ
ita demũ si precedat iussus dñi ⁊ nõ aliter. l.qui in aliena.in pn.
14 ⁊ in.l.si quis mihi bona.§.iussus.j.eo. Secundo mouenᷓ.nã† si
ne possessiõe non põt pcedere vsucapio.l.sine possessione. ff. de
vsuc.⁊.l.sine possessione.ff.de reg. iur. ⁊ sic possidẽti nõ pscribiᷓ
l.ij.C.cõmunia de vsuca.sed aditio hereditatis cõsistit in animo
⁊ motũ animi mei nemo alius possidet:cuȝ ergo ego heres pos
sideam animi mei motum:⁊ sic alius cum possidere nõ põt er-
go sine possessiõe nõ põt prescribi. Sed ad ista respõdẽt Jmo.
15 Ludo.do. Alex.⁊ alij:et ego plenius respõdebo. ¶ † Nõ obstat
ergo primo ꝙ ius adeundi dicatur esse quedã facultas:qꝛ dico
ꝙ imo est ius per.d.l.si mater.in fi.C.de insti.⁊ substi.secũdo da
to ꝙ esset facultas:est talis facultas ꝙ per eius exercitiũ acqui-
ritur ius deducibile in iudicio.ideo videtur posse pscribi sicut
prescribitur iuri offerendi.sed in.d.l.viam publicam deducẽdo
illam facultatem itinerandi ad exercitiuȝ nõ oritur aliquod ius
⁊ sic illa est mera facultas:ideo ei nõ põt prescribi.vt ibi. Et ad
istud probãdum ꝙ mera facultas deducibilis in iudicio possit
prescribi.areti.hic quedam alia iura adducit vt hic per eũ. Ter
tio ⁊ planius respõde ſm bal.in.d.l.licet.in.iij.q.quem sequun-
16 tur Raph.cu.⁊ areti.hic † ꝙ facultati publice non potest pscri-
bi:vt.ibi:sed facultati priuate:⁊ que competit iure priuato ⁊ p-
prio bene potest pscribi.l.fi.ff.de vsuca.⁊.l si quisꝙ.ff.de diuer.
⁊ tempo.prescrip. ¶ Nõ ob.scdõm ꝙ quis non potest possidere
animum heredis:quia licet istud sit verũ : potest tamen posside
re res hereditarias ppter quas si institutus non adit. j. trigita
annos videtur prescribi iuri adeundi sicut etiam creditor possi
dendo rem obligatam prescribit iuri offerẽdi:quãuis illud ius
offerendi non possideat.d.l.cum notissimi.§.eodem iure.⁊.d.l.i
17 bello.§.si quis seruũ. ¶ † Preterea ius adeundi est qd incorpo
rale,insti.de re.corpo.et incorpo.in prin.⁊ incorporalia qsi pos-
sidenᷓ.l.iij.in prin.ff.de acqui.pos.sed in istis iurib⁹ incorpora-
libus sufficit negligentia exercitij.l.sequitur.§.si viam.ff.de vsu-
ca.l.j.⁊.ij.C.de seruitu.⁊ aqua.⁊.l.corruptionẽ.C.de vsufru. stat
ergo conclusio gl.⁊ cõis ꝙ iuri adeũdi prescribitur. xxx. annis.
¶ Limita istam conclusionem in vno casu notabili in quo iuri
adeundi non poterit prescribi minori tempore.lx.annoruȝ quẽ
18 ponit notabiliter Bal.in.l.licet.in.iiij.q.C.de iure delibe.† veȝ
in filio vel filia cui delata est hereditas matris ex testamento cui
etiam ab intestato debuisset succedere. Nã si non adiuit ex testa-
mẽto.j.xxx.annos poterit.j.alios.xxx.annos ab intestato adire
qꝛ deficiẽte causa testati incipit de nouo nasci causa intestati:cui
non est prescriptũ:⁊ cum bal.trãseunt Sali.⁊ alij ibi.sequiᷓ etiã
Pau.de ca.

Pau.de ca.hoc reputãs mirabile.⁊ dicit ꝙ semel habuit istum casum de facto:imo fortius refert Bal.in.d.l.licet.in.iiij.q.consulisse Bar.ꝙ etiam si ab intestato steterit p.xxx.annos.⁊ sic fit exclusus a primo capite liberorum habebit alios.xxx.annos ex
19 scdo capite generali legitimorũ:† quia sicut se habet annus de iure pretorio per capita.l.j.§.sed videndũ.ff.de succes.edic. ita se habent.xxx.anni de iure ciuili. Adde ꝙ ita consuluit Bart. licet scribentes nec hic: nec ibi in specie referãt in consilio suo qđ incipit quidam habuit vxorem pro qua cõfessus est se habuisse dotẽ in scdo dubio ⁊ ibi Bar.defendit quandam mulierẽ que steterat xxx. annis ꝙ non petierat hereditatem matris nec dotem suam. ⁊ dicit Bal.in.d.l.licet.ꝙ ista dicta sunt multum memorie cõmẽdãda:⁊ sunt vtilia filijs in successione parentũ. Et sequunt Ang. Pau.de ca.⁊ do. Alexã.ibi quãuis cõtrariũ ibi teneat Sali. per aliqua debilia quibus respõdet do. Alexã.hic.⁊ ibi.⁊ in consilijs statim allegãdis. Idem cum Bart.⁊ Bal.tenent Rapha.cu.do. Alexã.⁊ latius Aret.hic.⁊ dicit do. Alexã.ꝙ illa decisio Bal.est peregrina ⁊ singularis : ⁊ pro ea bis consuluit. Adde ꝙ ita consuluit do. Alexan.in consi.lxxxix.scdi voluminis: qđ incipit viso puncto ⁊ instrumẽtis in.ij.⁊.iij.col.⁊ in consi. sequenti qđ incipit in causa ⁊ lite vertẽte corã arbitris i.ij.col. ¶ No. diligẽter istas
20 decisiones : qꝛ recolo sepe eas vidisse in facto. ¶ † Maius ⁊ difficilius dubiũ est : quid in iure immiscẽdi qđ cõpetit suis heredibus : an tollat.xxx.annis.⁊ sic an existẽtie sui heredis prescribat longissimo tempore.xxx.annorũ .est questio valde dubia. et esset pro amico:glo.in.d.l.licet tenet ꝙ sic:dum dicit secus si longissimo tẽpore.⁊ sequunt Bal.⁊ Ang.ibi:idẽ simpliciter tenet Bal. in.l.filio preterito. in antepe.col.ff.de iniusto rup. vbi dicit qđ ius adeũdi vel immiscendi de iure ciuili pscribit.xxx.annis.idẽ ibi tenet Pau.de ca.⁊ in.l.si quis suus.ff.de iure delibe.Bal.in ꝯsi. xij.prime partis qđ incipit quidã do. Mattheus decessit qđ est
21 duplicatũ in cõsi.cccxcvj. quinti voluminis. ¶ † Pro ista parte facit. quia licet filius sit suus ⁊ necessarius heres. ⁊ incontinenti mortuo patre censeat esse heres.l.j.§.qui sunt in potestate cum similibus.ff.si quis omis. causa testa. tñ quia habet beneficiũ abstinẽdi inductum a pretore.§.sed is permittit pretor. insti. de here. quali.⁊ diffe.⁊.l.necessarijs.j.co. Ideo est dare mediũ inter mortem patris ⁊ immixtionẽ in suo herede vt late probat Bar.in.l fi. ff.de cõdi.insti.ergo potest prescribi.⁊ per hoc tollit illud in quo dubitauit Lud.ro.hic: ꝙ cũ filius sit suus ⁊ necessari⁹: in suo nõ
22 est dare hereditatẽ iacentẽ† prout est glo.reputata singularis in l.cum hereditas.⁊ ibi Cy.⁊ Bal.C. depositi.ergo nõ videt posse prescribi:nec etiaz tolli illud qđ non est. nam respondet ꝙ licet in suo non possit prescribi ius adeundi qđ non est: tñ potest pscribi ius immiscẽdi ex quo filius participat cõmoda ⁊ incõmoda hereditatis vt habet in.l.necessarijs.j.co.⁊ ꝓpterea dicit magistraliter Bar.in rub.s.eo.in vlti.q.ꝙ cum suus habeat bñficiũ abstinẽdi ad hoc vt in effectu dicatur heres : est necesse ꝙ actualiter se immisceat hereditati paterne.⁊ istud potest pscribi. ¶ Pro ista parte Bal. in pallegato cõsi.xij.prime partis in.ij.col. dicit ꝙ lz iste passus vtrũ iuri immiscẽdi prescribat sit dubius: tñ cõsuluit ꝙ sic.motus subtilit quia licet in filio suo ⁊ necessario immixtio prima legalis fiat in instãti ⁊ hoc inceptiue:tñ complexiue requirit voluntas ⁊ actus.⁊ ista scda immixtio que est perfectior bene potest absorberi p pscriptionem lõgissimi tpis scdm opinio.glos. ⁊ notata in.l.licet.C.de iure delibe. Cõtrariã opi.ꝙ existẽtie suita
23 tis :† ⁊ sic iuri immiscẽdi non prescribat videt tenere gl.ordinaria in.l.vnica.C.quãdo non petẽ.par.in glo.magna in scdo intellectu:⁊ eam reputat singularem do. Alexã.hic.⁊ dicit nõ habere consociã:sed caue quia idẽ do. Alex.in.d.l.vnica.in.iij.col.dicit illam gl.nõ velle:quia licet glo.ibi dicat ꝙ sui et necessarij admittunt perpetuo.s.vsqꝫ ad.xxx.annos ꝓut loquit tex. insti.de ppe. ⁊ tempo.acti.ibi allegatus per glo.⁊ isto modo declarãdo illã gl. videret ꝙ etiam in suo herede ius se immiscẽdi tollat spatio.xxx. anno.tñ cum illa glo.in.d.l.vnica intellecta primo modo vt p do. Alexã.hic : ꝙ cõtra existentiã sui heredis nunqꝫ possit prescribi tenuit etiam ibi Bal.sibi cõtrarius in.v.col.in versi.scdo qñi sic respõdeo. Et ibidem Ang.⁊ latius do. Alexã.in.iiij.col.⁊ sequẽti. Pau.de ca.in.l.fi.C.de repu.here. Adde ꝙ idẽ tenet Bar.sibi cõtrarius quem nemo allegat in cõsi.xij.qđ incipit. Ex facto ꝓ
24 posito plura dubia oriunt circa fi.† Ego semp tenui istã partem: ⁊ etiã nunc teneo: ꝙ iuri immiscendi nullo vnqꝫ tẽpore pscribat: etiaz.xxx.annis p vnum fundamentum cui non cadit rñsum quo fundamẽto etiã in simili vtit Bar.in.l.si infanti.C.de iure delib. ⁊ dicit ei nõ posse responderi:⁊ tangit etiã dñs Alex. hic et in.d.
25 l.vnica.in.v. colũ.⁊ in.d.l.licet. † Nã filius attento iure ciuili est suus ⁊ necessarius heres velit nolit.§.sui.institu. de here. quali.⁊ diffe.⁊ statim ipso iure dicit esse immixtus.l.j.§.qui sunt in potestate.ff.si quis om. cã testa. ergo attento iure ciuili non potest qri de pscriptione:cũ statim ipso iure sit heres ⁊ immixtus:sz attẽto iure pretorio videret secus posse dici:cum de iure ptorio habeat
26 beneficiũ abstinendi:vt superius dixi: sed aduerte ꝙ † beneficium abstinendi inductũ a pretore non habet locum nisi vbi est cõmodum et vtile filio:si ergo potest esse dãnosum filio ꝙ possit abstinere:tunc cessat beneficium ptoris:ita dicit text.melior de iure in l.si filius q patri.ff.de vulg.⁊ pup.sed si posset pscribi esset dãnosum filio:ergo quo ad hoc cessat beneficiũ abstinẽdi datum a pretore:ergo quo ad hoc est suus et necessarius:ergo impossibile est qđ vllo vnqꝫ tpe prescribat:ita per hoc teneo ⁊ concludo:tamẽ.d. Alexã.hic cõcordat istas opiniones ꝙ aut qrimus vtrũ existẽtie suitatis pscribat.⁊ dicendũ est ꝙ nõ : p gl.in.d.l.vnica.q scdm eũ non habet cõsociã: ⁊ voluit etiã ibi Bal.in.v.col.in prin. Aut querim⁹ vtrũ possit prescribi iuri immiscẽdi:⁊ dicẽdũ est ꝙ sic p
27 d.l.licet:non violando eã.† Ista cõcordia mihi nõ placet: qꝛ esset verbalis ⁊ sine effectu s.l.ij.in prin.C.cõia de le.⁊.c.commissa.§.j. de electio.in.vj.quia si posset pscribi iuri immiscendi:ita ꝙ filius nõ posset amplius se immiscere : inanis ⁊ vana esset illa existẽtia suitatis:que nõ potest ad effectũ deduci p immixtionẽ:vt statim s.proxime dixi:allegando etiã Bar.in rubri.s.eo.in vlt.q. Scdo quia si non potest pscribi suitati:ergo nec imixtioni q est effectus
28 suitatis:† quia si nõ potest prescribi cause:ergo nec causato:quia quicquid est causa cause est causa causati.l.manumissiones : et ibi notat Bal.ff.de iusti.⁊ iur. Tertio ⁊ fortius:quia nõ est verum ꝙ iuri vel facultati immiscendi possit vllo tpe prescribi per fundamentum ineuitabile qđ statim adduxi cui do. Alexã.non rñdet. Quarto quia glos.in.d.l.vnica.quam hic ponderat do. Alex.nõ vult istud ꝓut ipsemet do. Alexã.tenet in.iij.col.⁊.s.etiã ꝓxime retuli. ¶ Glos.fi.in verbo non põt:ponit tres fallẽtias ad istum tex.in quibus institutus ⁊ substitutus simul admittunt : et ponit etiam Bar.non recordatus de ista glo.in.l.j.in prin.ff.de vulg.et pup.in.iij.q.principali.in primo effectu in fi. Prima fallẽtia est in.l.fi.§.titius.in fi.ff.de vulg.⁊ pupil.sed illa lex non est ad ꝓpositum ⁊ inaduertẽter fuit allegata pro fallentia ſm Alber.de ros. ⁊ do. Alex.hic.vnde debuit gl allegare illã.l.fi.in prin.vbi ponitur fallentia.⁊ Rapha.cu.ibi ad hoc notat:vbi seruus duoꝝ dominorum fuit institutus heres : et ei datus substitutus vulgaris iussu vnius dñi adiuit:⁊ iussu alterius repudiauit:tunc admittit substitutus in parte repudiata simul cum seruo instituto in alia parte. Scda fallentia est in.l.si paterfa.titiũ.ff.de here.instit.⁊ ibi est propter errorẽ testatoris ⁊ cõflictum rationum et regularum: vt ibi.⁊.§.fi.instit. de vulga.substi. Tertia fallentia fauore legitime patroni grauati onere in bonis suis proprijs:vt possit acceptare legitimã suam ⁊ reliquum dimittere substituto:et sic simul cõcurrunt institutus ⁊ substitutus in.l.si libertus patrono.versi. quid ergo.ff.de bo.libe. Idem in legitima filij:vt notabiliter dixi in.l.j.s.eo.vltra gl. Est ⁊ alia quarta fallentia qñ testator instituit aliquem heredem in aliqua parte pure ⁊ in alia parte sub conditione:deficiente cõditione admittitur substitutus simul cum instituto:vt est tex.in.l.si te solum.ff.de heredi.insti ⁊ in.l.cum heres. §.fi.j.co.⁊ sic est bene expedita ista lex.

1 ¶ Qui pendente conditione hereditatis repudiauit : poterit ea existente adire.

2 Clericus non dicitur declinare iurisditionem laici ex quo illam non potest prorogare.

3 Nolle adire est repudiare.

Nolle. Nota ꝙ qui non põt adire hereditatẽ non potest eaz repudiare:quia priuatio psupponit habitũ.l.decẽ.ff.de verb.obli.⁊.l.remittit.in fin. ff.de iureiurã.⁊ sic etiã fictione iuris non videt habere
1 animũ repudiãdi:† vt vult iste tex.in verbo nõ videt:⁊ sic si aliqs sit institutus sub cõditione ⁊ ea pendẽte repudiauit hereditatem potest eã postea existẽte cõditione adire:qꝛ repudiatio nõ valuit: cũ pendẽte cõditione eã adire nõ posset:vt hoc tex. Non enĩ nocet nolle ei q velle non potest.l.ab administratione.⁊ ibi Bal.ad hoc
2 no.C.de leg. Et facit iste tex.ſm Ang. Jmol. Lud.⁊ alios† ꝙ clericus nõ dicitur declinare iurisditionem iudicis laici:ex quo eam nõ posset prorogare si velit.c.si diligenti.de foro cõpet.⁊ aut. statuimus.C.de episc.⁊ cler. Et sic nõ videtur incidere in penam statuti impositã declinanti iurisditionẽ potestatis vt sit extra protectionem cõis:ita tenent Bal.⁊ alij in.d.l.ab administratione.per illũ tex.tñ statutũ disponens ꝙ quicũqꝫ declinauerit iurisditionẽ potestatis possit impune offendi:non intelligit de clerico declinãte: ita no. Bar.in.l.si quis sub cõditione.per illũ tex.ff.de cõdi.insti. Bal.in.l.fi.§.in cõputatione.in vltimis verbis. C.de iur.delibe. do. Anto.de bu.in.c.qđ clericis.de foro cõpe. ¶ † Scdo ponde
3 ra illũ tex.ibi nolle adire:ꝙ nolle adire est repudiare:⁊ sic videtur hic esse tex.cõtra illud qđ tenet Bar.in.l.si quis suus.in.ij.col.ad fi.ff.de iure delib.vbi tenet Bar.ꝙ ille qui dicit se nolle adire hereditatem nõ videtur repudiare:nisi cum lapsu anni per tex.in.l. filij mater.§.j.ff.ad tertul.vbi filius qui dixit se nolle esse heredẽ

matris reintegra admittit vsq ad annum: ergo non dicit repudiare: sed Bar. met. sibi cōtrarius ibi tenuit contrariū & melius per illū tex. qui ineuitabiliter stringit: quia si dicendo nolo adire nō induceret repadiatio: sequēs in gradu nō posset adire: cuius cōtrarium vult ibi tex. dū dicit anteq agnatus sequens adierit. ergo est ibi tex. ꝙ illa verba nolo adire inducunt repudiationem Ad idem tex. in. l. si seruum. §. si qs suus. in verbo retinere hereditatem nolle. j. e. de quo puncto vide late per omnes in. l. qui se patris. C. vnde libe. in glo. prima in prin. vbi late disputant doc. post gl. An per illa verba nego me esse heredē: vel non esse heres: vel nolo adire inducatur repudiatio ibi plene dixi & ibi tenui ꝙ sic: licet articulus sit disputabilis.

1 ☞ Muti & surdi differunt a pdigo quia primi pñt here. adire de p se si intellectum habent: pdigus vero non potest.
2 Prodigus non potest se obligare sine curatore.
3 Mutus & surdus si sunt capaces intellectus: possunt ingredi religionem.
4 Mutus & surdus simul a natura: nullū matrimo. pñt cōtrahere.
5 Notarius qualiter debet scribere instrumentum de aditione facta per mutum.
6 Notarius quādo conficit instrumentum de cōsensu muti per nutum: debet signum nutus exprimere.
7 An sit credendum dicto notarij sine alijs testibus de cōsensu muti habito per nutum.
8 Quando notarius nō intelligit nutum muti debet adhibere vicinum & cōsanguineum & scribere in instrumento ꝙ fuit certificatus per talem consanguineum tanq interpretem.
9 In aditione heredita. non sufficit sola voluntas: nisi per factum aut verba declaretur.

MUtum. Mutus & surdus etiā a natura & pdigus cui bonis est iterdictū possunt hereditatē adire. h. d. tota ista. l. & intelligit Bal. istū text. ibi natos. i. a natiuitate etiā vtroq vitio cōiunctos. et sic intelligit istū tex. pcedere etiam in muto & surdo simul a natura. alij nihil tangūt. sed tu pondera ꝙ tex. dicit in plurali ita natos: & sic quando ista vitia erant discreta in diuersis psonis: non autē qñ vnus & idem esset mutus & surdus simul a natura. qr tex. dixisset in singulari natum si intelligeret de vno. nec tunc procederet iste tex. cōtra Bal. qr mutus & surdus simul a natura nihil intelligit: & equiparatur furioso & mente capto ſm Are. in. l. mutus. ff. de testa. per tex. in. l. seruo inuito. §. si pupillo. in fi. ff. ad trebel.
1 † Faciūt que. j. statim subijciam: differunt tamē muti & surdi a prodigo: quia primi possunt hereditatem adire per se si habēt intellectum sicut possunt & alia facere. l. discretis. C. qui testamen. face. pos. & l. ij. ff. de bono. posses. fur. ifan. delata. & est tex. in. l. surdi. ff. de manumis. vin. ¶ Si autem non sunt capaces intellectus: et tunc nō possunt facere sine curatore. l. seruo inuito. §. si pupillo. ff. ad trebel. vbi est tex. ad hoc singularis ſm Ange. & Imo. hic. & ita etiam declarat Bar. hic. & istud etiam vult gl. prima hic dum dicit: ergo opus est ꝙ intelligat qd agat. & ad pbandum ꝙ muti & surdi quādo non sunt capaces intellectus debeāt regi consilio curatorum. Bar. allegat tria iura: presertim. l. primam. in fi. cum l. seq. ff. de postu. & melius allegasset aliam. l. sequentem. s. l. si cui eorum. §. fi. cum duabus sequentibus. ff. de postulan. ¶ Sed tu allega tex. planū & expressum in. §. furiosi. institu. de curato. ¶ Sed pdigus indistincte non potest adire sine curatore: quia fingit non habere intellectū. l. his qui. §. fi. ff. de tuto. & cura. da. ab his iuncta. l. is cui bonis. ff. de verbo. oblig.
2 † cum non possit se obligare sine curatore: vt ibi. & adeundo hereditatem se obligat creditoribus & legatarijs: cum quibus videt quasi contrahere. l. apud iulianum. §. fi. ff. ex quib. cau. in pos. eatur. sicut nec potest alienare. l. si predia. ff. de rebus eorum. ¶ Sed qualiter cognoscimus ꝙ mutus & surdus sint incapaces intellectus vel non. tex. in. d. l. discretis videtur dicere: ꝙ ille dicat capax intellectus qui demonstrat voluntatem ab extra. nam vult ille tex. ꝙ reputetur falsum testamentum eius cuius voluntas exterius nō potest apparere. Facit tex. in dicta. l. seruo inuito. §. si pupillo. in verbo si nutu ostendat.
3 † Item adde ꝙ mutus et surdus si sunt capaces intellectus pñt ingredi religionem. l. vbi non voce. et ibi Dy. notat ad hoc. ff. de reg. iur. Ange. & Imol. hic. ¶ Sic etiam possunt contrahere matrimonium: vt est text. in. c. cum apud. de sponsa. & in. l. mutum. ff. de iure do. Nisi esset mutus & surdus simul a natura: quia tunc non potest intrare religionē cum ipso ingressu se & sua dedicet monasterio ſm Ange. in. d. l. discretis. in lectura florentina: qui dicit ꝙ
4 istā qōnem habuit de facto Perusij: & ꝙ remansit indecisa: † sed ꝙ mutus & surdus simul a natura nullum matrimonium contrahere possunt: nec carnale: nec spirituale: tenent Bal. Ful. & Ludo. in. d. l. discretis. Bal. Ange. & Moder. in. l. ex facto. in prin. ff. de vulg. & pup. Cano. in. d. c. cum apud. ¶ Nunquid autem mutus possit esse compater in baptismo. ponunt Io. an. et Gemi. in. c. j. in prin. de cogna. spi. in. vj. Archidia. de consecra. distin. iiij. in. c.
5 paruuli. ¶ † Sed qualiter notarius debet scribere instrumētum de aditione hereditatis facta per mutum: & qualiter habeant deponere testes quādo non esset factū instrumētum: distinguit notabiliter Bar. vt hic p eū: cū quo transeunt Ang. Imo. Rapha. cu. & Pau. de ca. hic. Adde Bar. in. l. j. §. fi. ff. de verb. obli. & in. l. nutu. ff. de leg. iij. Bald. in. d. l. discretis. ad fi. & in. l. si pater naturalis. ff. de arbi. Angel. in. l. item quia. ff. de pactis. & in. l. ex facto.
6 in prin. ff. de vul. & pup. ¶ † Scdo adde inq̄tum Bart. in primo membro cōcludit ꝙ si notarius per se intelligit nutū muti: puta quia sit eius consanguineus: vel diu secum cōuersatus potest secure scribere qualiter talis mutus nutu adiuit hereditatem per d. l. nutu. et sufficit ꝙ scribat effectum. non autem debet scribere omnia verba & omnes actus. l. sciendum. ff. de verb. obli. & sic non est necesse ꝙ notarius dicat per talem nutum in specie: licet Bal. hic velit ꝙ notarius debeat exprimere qualitatem nutus: et hoc videtur tutius ſm Rapha. cu. hic. Adde. Bal. in. l. mutū. in pn.
7 ff. de procura. vbi tenet ꝙ † quando notarius conficit instrum ntum de cōsensu muti per nutū: debet signū nutus exprimere: sicut debet ꝙ scribat voces ita oportet ꝙ scribat signa al's non crederet instrumento scdm eū & bene. quō autē credi debeat dicto solius notarij sine alijs testibus instant multum Alex. & Are. hic: & tenēt contra Bar. est materia que tangit per Bar. & oēs. in. l. j. §. fi. p illū tex. ff. de verbo. obli. vbi dixi: quia notarius nō adhibetur tunc vt testis nec vt simplex notarius: sed tanq interpres: & tanq quidam arbitrator. ¶ Tutius tamen esset ꝙ vltra notarium et testes adhibiti in instrumento habeant notum nutum muti et eius signa. vt etiam tenent Ang. & Are. hic ad quos me remitto.
8 ¶ † In scdo mēbro quādo notarius non intelligit nutum muti debet adhibere vicinū & consanguineum & scribere in instrumento ꝙ certificatus per talē suum consanguineum tanq interpretem vidit talem mutū facientē signa & actus per que hereditatem adire volebat. d. l. j. in fi. ff. de verbo. obli. ſm Bart. hic scdm quē sufficit ꝙ vnus vicinus vel cōsanguineus adhibeatur: cū simus in aditione hereditatis. & sic in actu pendente a voluntate vnius l. pro herede. in prin. & l. gerit. j. eo. & l. si auia. ff. de iure deliberā. Ideo sufficit consensus illius vnum adhiberi. l. theopompus. ff. de dote prelega. notat Ang. in. §. ꝙ autem. in aut. de non alienā.
9 Alexā. & latius Areti. hic. ¶ † In glo. prima. nota ꝙ in aditione hereditatis non sufficit sola voluntas nisi declaretur per factum aut verba. l. potuit. C. de iure delibe. hic ex hac glo. videtur inferri ꝙ sola voluntas adeundi non obligat in foro ɔscientie ex quo non est aliter declarata ſm Bal. Imo. & Pau. de cast. in. l. gerit. j. eo vbi dicetur.

1 ☞ Existēs in aliena potestate non potest heredi. sibi delatam ex testa. vel ab intesta. adire: sine iussu precedente illius in cuius potestate est.
2 Filiusfamilias adeundo heredi. non precedente iussu patris: nō obligat patrem inuitum.
3 Filiusfamilias an obliget seipsū adeūdo here. sine iussu patris.
4 Sola voluntate perficitur votum.
5 Qui non potest cōmodum sentire non debet dānum pati.
6 Seruus nil proprium habere potest.
7 Hereditas est quid indiuiduum.
8 Iussus requiritur in aditione ꝙ precedat.
9 Diuturnitas temporis facit presumi solēnitatem intercessisse.
10 Tempus non est modus inducendi nec tollendi obligationem.
11 Hodie filiusfa. potest adire sine iussu patris & obligat seipsum.
12 In correctorijs etiā ex maioritate rōnis nō est licita extensio.
13 Iudicium & sententia possunt ferri contra inuitum.
14 Lex fi. §. sin autem. C. de bonis q̄ libe. qualiter intelligatur.
15 Legum correctio est euitanda quātum sit possibile.
16 Hodie licet filius sit capax acquisitionis: nō tamen est capax administrationis.
17 Filiofami. milite recusante adire castrensem successionē admittitur patre tamen non ignorante.
18 Licet filiusfami. possit hodie patre recusante adire here. sibi delatam tamen patre ignorante non potest.
19 Quod non potest a principio p pcuratorem explicari nō potest postea etiā ratificari: quia ista sunt paria. & nu. 20.
21 Aditio nō potest fieri per procuratorem.
22 Ista sunt proportionabilia posse aliquid ratificari & posse a principio mandari.
23 Aditio hereditatis est de iure ciuili.
24 Aditio hereditatis est actus magis solēnis q̄ restitutio fideicōmissi & nume. 25.
26 Aditio hereditatis non consistit in mera voluntate: quia requiritur animi declaratio.
27 Restitutio hereditatis potest fieri solo verbo.
28 Aditio hereditatis est actus legitimus.

In agnoscenda

29 In agnoscenda bono. pos. requiruntur duo. s. iudicis presentia et agnoscens bono. posses.
30 Ratihabitio consistit in simplici voluntate.
31 Patientia longi temporis an facit presumi bono. posses. agnitam congruo tempore et legitime. et nu. 33.
32 Ex posses. longi tpis non presumitur insinuatio donationis.
34 Ex diuturnitate temporis non presumitur quod interuenerit autoritas superioris.
35 Non presumitur ex diuturnitate temporis interuenisse presentia consanguineorum que requiritur in contractibus mulierum ex forma statuti.
36 Ex diuturnitate temporis non presumitur presentia iudicis vel autoritas superioris.
37 Capella diu edificata patiente diocesano presumitur edificata episcopi autoritate.
38 Clericus qui diu fuit in posses. beneficii presumitur ab episcopo legitime institutus licet non possit probare de titulo.
39 Si clericus possedit duas ecclesias longo tempore patiente superiore presumitur quod sit facta vnio illarum licet aliter de vnione probari non possit.
40 Qui per decennium se gessit pro notario presumitur creatus solenniter notarius.
41 Si pater fecit vnum actum qui non potest fieri citra ius et nomen heredis filio consentiente presumuntur omnia solenniter acta illa die ex vno tantum actu.
42 Promissio vsurarum per vnam horam factam idem operatur quod patientia et prestatio vsurarum per longum tempus.
43 Si filiofa. fit delata hereditas et pater se gessit pro herede voluntate filii videtur satisfactum solennitati iuris.
44 Per patientiam longi tpis presumitur constituta seruitus etiam discontinua: et quo tpe possit dicta seruitus prescribi. nu. 45.
46 Ex diutina posses. bene presumitur actus consecutiuus ad causam precedentem.
47 Etiam contra patientem et negligentem ex longo tempore inducitur presumptio tituli allegati.
48 Si quis detinet rem tanquam emphyteota et pro ea soluit debitum canonem presumitur emphyteota.
49 Ex patientia et scientia longi temporis presumitur directum dominium consensisse vbi emphyteota alienanit ius suum.
50 Filius qui per decem annos habitauit seorsum a patre: presumitur ab eo emancipatus.
51 Si filius emancipatus tenuit longo tempore aliquas res paternas nec apparet quo iure presumitur pater ei donasse.
52 Nemo presumitur iactare suum.
53 Ex coniunctione personarum, presertim patris et filii: presumitur donatio vbi alias non presumeretur.

Qui in aliena. In aditione filiifa. iussus patris precedens exigetur: in bonorum possessione sufficit ratihabitio sequens: et ex diuturnitate tpis presumitur solennitas obseruata. h. d. vsque ad. §. si is qui putabat. et habet quatuor dicta. Primo loquitur in hereditate ex testo delata existenti in aliena ptate. Scdo loquitur de bonorum possessione. Tertio de legitima hereditate delata filiofa. ab intestato in qua erat maior dubitatio. quia videbatur quod filius in hereditate legitima matris acquirenda tanquam sibi debita plus posset quam in hereditate extranei. Contrarium deciditur in hoc tex. quod idem erit. s. quod aditio hereditatis materne facta non precedente iussu patris non valeat. Facit tex. notabilis in fortioribus terminis in. l. filiusfa. circa finem tituli. j. eo. quia de iure isto ffor. etiam hereditas matris ipso iure acquiritur patri vt nec momento remaneat penes filium per reg. l. placet. j. eo. Quarto ponitur dictum generale limitans pdicta in quo dum tex. dicit sed et si non adierit. intellige. i. adiuisse non aliter constat. nam si constaret filium non adiisse hereditatem: non recurremus ad presumptionem ex diuturnitate tpis. l. continuus. §. cum ita. in fi. ff. de verbo. ob. ¶ †Nota primo quod existens in aliena ptate non potest hereditatem sibi delatam ex testamento vel ab intestato adire sine iussu pcedente illius in cuius est potestate. et rationem assignat text. ibi ne eri alieno pater obligetur. Ex qua ratione infertur quod si hereditas nullum haberet es alienum. vt puta esset hereditas matris quam constat ex sola dote posset filius adire sine iussu patris. eo quia filius potest acqrere patri inuito. l. etiam inuitis. ff. de acqui. re. do. et l. seruus vetante. ff. de vbo. obli. et §. ite. acqrimus. insti. p quas perso. no. acqui. et tenet etiam Rapha. cu. hic.
2 ¶ Scdo nota † quod filiusfami. adeundo hereditatem non precedente iussu patris: non obligat patrem inuitum. quia non potest vt dicitur in
3 tex. † Nunquid autem obliget seipsum tex. non aperit: videretur quod sic: quia filiusfami. etiam isto iure obligatur ex omni causa et ex omni contractu. l. filiusfami. secunda. ff. de actio. et obli. et l. tam ex contractibus. ff. de iudi. excepto mutuo et voto. l. si quis rem. §. voto. ff. de pollici. Et fit executio contra ipsum filiufa. mediante eius captura l. iii. §. sed vtrum. et ibi Bar. no. ff. de mino. Bar. in. l. si filio. ff. sol. matri. et in tractatu de carcere. in. iiii. q. Ang. in. l. j. ff. de except. rei iudica. ergo cum adeundo hereditatem dicatur quasi contrahere l. apud iulia. §. fi. ff. ex qui. cau. in pos. ea. et l. ex maleficiis. §. heres. ff. de actio. et oblig. ergo adeundo debet sine patre obligari: sicut obligatur in aliis contractibus. Bar. hic tenet contrarium. quia aditio hereditatis assimilatur voto. cum consistat in simplici voluntate declarata per aliquem actum. vnde sicut vouendo non potest filiusfa. se obligare. d. l. si quis rem. §. voto. ita nec adeundo hereditatem. istam rationem Bar. impugnant omnes. Imo. do. Christo. Raph. cu. Pau. de cast. et do. Alexan. hic. Imo. in. l. seruo inuito. in prin. ff. ad trebel. Pau. de cast. in. l. mutuum. s. eo. do. Alex. in. l. j. C. qui admit. quia non est bona equiparatio quam facit Bar. de he-
4 reditate ad votum. † quia votum sola voluntate perficitur cum fiat deo. xvi. q. prima capit. quid ergo. et c. rursus. qui cleri. vel vouen. doct. in. c. iii. de voto. sed in aditione hereditatis requiritur actus extrinsecus facti: vt not. glos. prima in. l. mutuum. s. eo. Scdo in aditione hereditatis requiritur iussum patris pcedere: vt hic. et. d. l. si quis mihi bona. §. iussum. Sed in voto emisso per filiumfa. sufficit quod autoritas patris ex postfacto interueniat. d. l. si quis rem. §. voto. ergo non procedit equiparatio voti ad aditionem hereditatis. Aliam rationem assignant Jo. de imo. d. Christo. de castel. Pau. de cast. et do. Alexan. hic. et Raph. fulg. et do. Alexan. in. l. j. C. qui admitti. quia filiusfa. adeundo hereditatem sibi delatam non potest sibi acquirere commodum successionis. sed acquiritur patri ipso iure. l. j. in
5 prin. ff. si quis a pare. fue. ma. et. l. placet. j. eo. † ergo succedit regula nature: quod qui non potest commodum sentire non debet etiam obligationem vel incommodum pati. l. scdm naturam. ff. de reg. iur. et in regula qui sentit onus. de reg. iur. in sexto. Presertim propter magnitudinem preiudicii que potest in hereditate cadere: vnde conueniens fuit consensum paternum debere precedere: ex quo emolumentum ipsi patri acquirebatur. Adde facere tex. in. l. acquiritur. §. j. ff.
6 de acquir. re. domi. vbi dicit tex. † quod seruus nihil proprium habere potest: ideo si fit heres institutus nisi nostro iussu hereditatem adire non potest. Ista ratio communiter tenetur. Mihi autem nullatenus placet. quia etiam in aliis contractibus totum commodum acquirebatur patri p reg. Quicquid acquirit filius in potestate acquirit patri. insti. per quas pso. no. acq. in prin. et tamen filiusfa. isto iure obligatur ex omni contractu pterquam mutuo et voto: et contra eum agebatur et fiebat executio. d. l. filiusfa. scda. et. d. l. tam ex contractibus. et posset esse contractus magni piudicii. ergo regula nature in hoc
7 nihil facit. vnde ego puto quod vera et noua ratio sit † quia hereditas est quid indiuiduum. l. j. et. ii. vbi dixi. s. eo. ergo apud vnum non pnt esse obligationes passiue: et apud alium actiue. quod esset si filiusfa. adeundo ipse obligaretur cum sibi commodum hereditatis non queratur sed patri: vt pdixi. que ratio indiuiduitatis cessat in contractibus. Quid autem sit hodie per iura. C. an filiusfa. adeundo hereditatem sibi delatam non precedente iussu patris ipse obligetur. gl. j. in fi. tenet quod sic: quam oes sequuntur. An sit verum ibi subtiliter disputabitur. ¶ Tertio no. in versi. sed in bonorum possessione differentiam inter aditionem hereditatis que est de iure ciuili: et agnitionem bon.
8 posses. que est de iure pretorio: † quia in aditione hereditatis non sufficit ratihabitio sequens: sed requiritur iussum patris precedere et. d. l. si quis mihi bona. §. iussum. sed in bo. pos. sufficit ratihabitio sequens rationem diuersitatis videbimus in glos. iiii. in verbo
9 ratam haberi. ¶ † Quarto et vltimo nota in vsi. sed et si non adierit: quod diuturnitas temporis facit presumi solennitatem intercessisse: et ad hoc quotidie allegatur iste text. et sic diuturna possessio patris facit presumi aditionem a filio fuisse solenniter factam precedente iussu patris: et sic ex diuturnitate temporis presumitur substantia aditionis: et etiam solennitas: sic etiam econtra si filiusfa. sciente et patiente patre per longum tempus possedisset: licet de aditione facta iussu patris precedente alias non constaret: precessisse tamen presumitur ex illa diuturnitate temporis. text. est in. l. si filius. C. de peti. here. Et pondera quod ex cursu longi temporis non inducitur aditio
10 hereditatis. † quia tempus non est modus inducendi nec tollendi obligationem. l. obligationum fere. §. placet. ff. de actio. et oblig. sed bene facit presumi quod precesserit: vt dicit tex. ibi credendum est scilicet presumendum filium adiuisse solenniter. ideo in practica debet allegari quod precessit iussus patris et sequuta est aditio filii et istud probatur pbando quod filius tenuit dicta bona per. x. annos patre presente sciente et patiente vt hic etiam per Bar. Iste versi. est vtilis ad multa quotidiana quam reseruo. j. extra gl. ¶ Glo. in verbo inuitum diuiditur in duas partes. In prima declaratur in quo differat scdm rnsum tex. a primo. In scda remouet vnum contrarium. scda
11 ibi: sed bene se obligat. ¶ † In fi. glo. habes quod hodie filiusfa. hereditatem sibi delatam potest adire non precedente iussu patris et valet talis aditio et obligat ipsum filium licet non patrem: quia cum filiusfa. possit hodie adire hereditatem sibi delatam inuito et recusante patre. vt. l. fi. §. j. et. §. sin autem recusante. C. de bo. que liber.

ergo fortius patre ignorãte per reg. l. qui pōt inuitis. ff. de regu.
iur. ⁊ l. iij. §. illud. ff. de fideicom. liber. cū ista glo. transeunt sim-
pliciter Bart. ⁊ alij: ⁊ sic ista lex que reqrit ꝙ in hereditate delata
filio debeat precedere iussus seu voluntas patris: vt eam possit
adire est hodie correcta ſm Dy. Albe. de rosa. Pau. de cast. hic.
Idem qd glo. hic tenent etiā glo. ⁊ doc. in. l. j. C. qui admitti. glos.
in. l. fina. ff. quis ordo in bono. posses. ser. Bartol. ⁊ alij in. l. si quis
mihi bona. §. iussum. ſ. eo. Barto. ⁊ alij in. d. l. fi. in prin. C. de bon.
que libe. ⁊ Dy. ⁊ Ange. sibi cōtrarius in. l. filio herede. ff. de leg. j.
Et ista est cōis opi. glossarum ⁊ doctorum antiquorū ⁊ Moder.
¶ Contrariū tenet solus Ang. in. d. l. j. in vna lectura. C. qui ad-
mitti. Motus inter cetera quia. d. l. fi. §. finautem recusante: regu-
lam iuris antiqui que habet ꝙ filius non potest adire heredita-
tem sibi delatā nisi precedente iussu patris solum corrigit in vno
casu: qñ pater recusat consentire: ergo nō debet extendi ad alium
12 casum qñ pater ignorat: † cum in correctorijs etiam ex maioritate
rōnis non fit licita extēsio ſm gl. ⁊ cōiter doc. in auf. quas actio-
nes. C. de sa. san. ecc. Item assumptū glo. ⁊ doctor non est semper
verum ꝙ illud quod potest fieri nobis inuitis possit fieri etiā no-
bis ignorantibus. nam habes instantiam in. l. duo ex tribus. ff. de
re iudi. ⁊ in. l. itē si vnus. §. itē si plures. ff. de arbitris. ⁊ c. j. eo. tit.
in sexto. ¶ Scdo patet in electionibus prelatorum vbi vocantur igno-
rantes: ⁊ sic eis ignorātibus nō potest fieri electio: ⁊ tñ potest fieri
13 eis pñtibus ⁊ inuitis. c. quia ꝓpter. ⁊ c. qd sicut. de elec. † Itē iudi-
cium ⁊ snīa possunt ferri contra inuitū. l. inter stipulantem. §. j. ff.
de ver. obli. ⁊ tñ non pñt ferri contra ignorantem vel absentem. l.
ea que. C. qñ ⁊ qñ iudex. Ista fuit opinio peregrina Ang. cōtra
omnes: ⁊ eius fundamēta etiā refert Raph. cu. hic: licet de Ang.
non faciat mētionem. Pau. de ca. in. d. l. fi. in prin. C. de bo. q libe.
trupbatur de ista opinione Ange. ⁊ dicit ꝙ Angel. somniauit in
hoc. Et ad primū fundamentū Ange. rñdent Jmo. ⁊ do. Alexā.
in. d. l. si quis mihi bona. §. iussum. ⁊ idē do. Alexā. in. d. l. j. C. qui
admitti. ꝙ virtute regule antique parificantis inuitos ⁊ ignoran-
tes. d. l. qui potest inuitis. etiā in correctorijs licita est extensio de
vno casu ad alium parificatum: quia ista est extensio passiua ſm
Bar. in. l. ij. ff. de lega. j. ⁊ in. l. marcellus. in princi. ff. ad trebel. qd
vltimum an sit verū in correctorijs dixi in pdictis locis: ⁊ etiā in
14 d. auf. quas actiones. † Tu potes planius respondere ꝙ. d. l. fi. §.
finautē recusante non est correctoria: sed solum limitatoria regu-
le antique in vno casu: ⁊ in limitatorijs bene licita est extensio ex
identitate rōnis ſm Bar. in. l. si constante. in prin. ff. sol. matri. in
ix. q. prime partis principalis vbi dixi. et istud fortius videretur
facere cōtra Ange. Item cōtra Ang. facit ſm Raph. ful. in. d. l. j.
C. qui admitti. ꝙ etiā in correctorijs cessante ratione legis corri-
gentis cessat eius dispositio: vt est gl. no. in. l. j. in prin. ⁊ ibi Bar.
not. ff. de legi. tu. Sed ratio quare olim filiusfa. non poterat solus
efficaciter adire hereditatem nec agnoscere bonorū possessionem
erat: quia filiusfa. erat incapax acquisitionis bonorum: quia totum
acquirebat patri: ideo requirebatur iussus patris ad talē aditionem
vel agnitionē bon. pos. Sed cū hodie per. ll. nouas Justiniani sit
statutū ꝙ in aduentitijs filiusfa. acquirat sibi ꝓprietatē. l. j. et per
totum. C. de bo. ma. ⁊ §. j. instit. per quas pso. no. acq. certe hodie
filiusfa. debet posse adire ⁊ agnoscere sine iussu patris. cum hodie
sit capax acqsitionis: ⁊ sic cessat ratio legis antique. ¶ Quid te-
nendū: semp tenui opi. Ang. cōtra oēs: ⁊ puto ꝙ sit ipsa veritas.
et ita tenendo vitatur correctio istius tex. ⁊. d. l. si quis mihi bona. §.
15 iussum. † et legū correctio euitari dz quātum est possibile. l. preci-
pimus. in fi. C. de appel. c. cū expediat. de elect. in. vj. ⁊ per subau-
ditos intellectus nō debet induci legū correctio ſm glos. in. c. cu-
pientes. §. ꝙ si per. xx. de elect. in. vj. ad ita tenendū duo precipue
multum me mouent. Primo vnū cui nunꝙ vidi reale responsum
in quo equocauit Raph. ful. quē prime retuli. nā licet in aduen-
titijs filiusfa. sit hodie capax acquisitionis quo ad ꝓprietatē put
arguebat Ful. patri tñ acquirebatur vsusfructus: ⁊ pater erat legi-
16 timus administrator talium bonorum. l. j. C. de bo. ma. † et. l. fi. §.
vbi autē. ⁊ §. filijs autē. C. de bo. que libe. ⁊ sic licet hodie filius sit
capax acquisitionis: non tñ est capax administrationis vt possit
solus adire nisi patre prius requisito. ¶ Scdo multū me mouet
aliud in quo gl. ⁊ doc. equiuocāt: quia qñ filiusfa. volēs adire he-
reditatē sibi delatā prius interpellauit patrē ꝙ sibi pstaret con-
sensum ⁊ pater recusauit: filius fecit id qd debebat: ⁊ tunc pōt so-
lus filius adire: ita ꝓprie loquitur tex. in. d. §. finautem recusante. in
quo glo. ⁊ doc. se fundant: qz tunc stat per ipsum patrē ꝙ nō con-
sentiat. ar. l. iure ciuili. ff. de cōdi. ⁊ demon. que rō cessat pre igno-
rante ⁊ non interpellato. nā si filius posset patre ignorante adire
frustratoria esset legitima administratio quā lex in hoc concedit
patri in bonis aduētitijs filij: vt pdixi. ¶ Cōfirmatur per tex. in. d.
l. fi. §. similiqz modo qui sequitur. §. finautē recusante. vbi dicitur ꝙ fi-
liosfa. recusante adire successionē castrensem pater admittitur: et ita
17 ibi not. Cy. ⁊ Bart. † et tñ pater nō posset adire filio milite igno-
rante. ergo cōsequentia glossarum ⁊ doc. nō est bona. Et sic apparet
nō obstare regulā pallegatā ꝙ illud qd potest fieri nobis inuitis
fortius pōt fieri nobis ignorātibus. Illa regula pcedit vbi est ea-
dem ratio. sed in ꝓposito nostro est rō longe diuersa: qz qñ filius
reqsiuit patrē: vt sibi cōsentiret ⁊ pater recusat lex ɔcedit filio ꝙ
solus possit adire quasi supplendo patris consensum cū per eum
18 steterit: que ratio cessat patre ignorāte. † Per ista cōcludo ɔ glo.
vbiqz ⁊ doctores ꝙ lz hodie filiusfa. possit adire hereditatem sibi
delatā patre requisito ⁊ recusante cōsentire put punctualiter lo-
quitur tex. in. d. l. fi. §. finautē recusante. secus tñ est patre ignorāte:
⁊ sic teneo ꝙ ista lex in prima parte ⁊ similes nō sunt correcte per
d. l. fi. §. j. ⁊ credo ꝙ ista sit mera veritas. ¶ Glo. in verbo ratā ha-
beri. Diuiditur in tres partes. In prima allegat duas concordan-
tes ad tex. In scda extēdit tex. In tertia assignat rōnē diuersita-
tis. scda ibi: sic ⁊ trebellianica. tertia ⁊ vltima: sic ⁊ peti pōt. ¶ In
fi. gl. si bene aduertis glo. ponit rōnem diuersitatis quare in adi-
tione hereditatis debeat pcedere iussus patris: ⁊ sic non pōt fieri
patre ignorāte: lz postea pr ratificaret. sed in bo. pos. ⁊ restitutōne he-
reditatis sufficit ratihabitio sequēs. rō est scdz gl. vt queadmodū
hereditas nō pōt adiri per pcuratorē: vt. l. paulus als incipit: p
19 pcuratorē. j. eo. ita nec pōt ratificari † qz illud qd non pōt a prin-
cipio p pcuratorē explicari nō pōt postea etiā ratificari vt statum
pbatur. sed bono. pos. pōt peti per pcuratorē. l. iij. §. acqrere. ff. de
bo. pos. Silr restitō hereditatis pōt peti p pcuratorē: vt. l. qui ita.
§. j. ff. ad treb. ergo ambe pñt ratificari. Idē tenēt Bal. in scdo no.
⁊ do. Alex. hic. ⁊ Jo. de imol. in. d. l. seruo inuito. in prin. lz de ista
gl. nō aduertant nec eā allegēt. Noti qz paria sunt aliqd a princi-
pio per pcuratorē posse explicari: ⁊ per ratihabitionē posse gnr-
20 mari. † et similiter negatiue: illud qd nō pōt per pcuratorē expli-
cari non pōt etiā ratificari: qz sunt inter se conuertibilia. l. fi. C. ad
21 mace. ⁊ c. ratihabitionē. de reg. iur. in. vj. † Sed aditio non potest
fieri per pcuratorē sicut pōt peti bonorum possessio ⁊ restitutio he-
reditatis: ergo non pōt postea ratificari sicut pñt iste due vltime.
Adde Bal. in. l. j. in. xxix. oppo. C. q admitti. vbi dicit ꝙ ista sunt
ꝓportionabilia posse aliqd ratificari et posse mādari a pncipio.
22 † Quia ratificatio quo ad effectū actus assumit sibi naturā man-
dati. l. fi. C. manda. ⁊ l. fi. ad fi. C. ad mace. sed hereditas non potest
queri per procuratorē ergo nec ratificari. secus in restōne fideicō-
missi ⁊ in bonorum possessione. Aliam rationē diuersitatis assignat
23 glos. in. l. j. in gl. fi. C. qui admitti. † qz aditio hereditatis est de iure
ciuili: ⁊ similiter patria potestas. vnde cum filius non sit integra
persona de iure ciuili: ideo iussus patris dz precedere ad cū inte-
grandum. sed bono. possessio est de iure ptorio naturali equitate
introducto scdm qd non curatur patria potestas: vt. §. emancipati.
insti. de here. que ab inte. ⁊ sic filiusfa. reputatur integer. et istam ra-
tionem simplr sequitur Sali. hic. Nec obstat ꝙ restitutio fideicom-
missi vniuersalis per senatusconsul. trebel. est de iure ciuili. ⁊ tñ po-
test fieri filio vel seruo: ⁊ sufficit ꝙ postea ratificetur per patrem vel
dñm. l. seruo inuito. in prin. ff. ad trebel. ⁊ hic in glo. rñdet Barto.
in. d. l. j. defendendo predictā rationē illius gl. quā dicit esse mul-
24 tum solenne ⁊ multū notabi. † ꝙ aditio hereditatis est actus ma-
gis solēnis cū per eā acquirant iura directa: ꝙ restitutio fideicō-
missi: per quam solū acquiruntur iura vtilia. ideo nō requiritur tanta
solennitas. ita etiam dicit Bar. in. l. iij. §. acquirere. ff. de bo. pos.
Albe. de rosa. in. d. l. j. Nico. de neap. in. §. alienus. insti. de hered.
quali. ⁊ differ. Sed caue qz etiā per bonorum possessionē queruntur iura
directa qñ nō est alius futurus heres directo de iure ciuili neqz
re neqz spe. vt magistraliter declarat Bar. post Dy. in. l. ij. ff. de
25 bo. pos. † Potes iungere simul vtraqz rōnem ꝙ aditio heredita-
tis est de iure ciuili: trāsfert iura directa ⁊ sic est actus solēnior ⁊
potentior. ideo requirit iussum patris pcedere q duo simul iun-
cta cessant in bonorū possessione ⁊ restōne fideicōmissi. Tertiam
rōnem diuersitatis assignat Bart. hic q est potius declaratio ra-
tionis gl. in. d. l. j. C. qui admitti. vt hic per eum. Et cū Bar. trāsit
simpliciter Ang. dicens Bar. in hoc eleganter loqui ⁊ plus non
dicit. Raph. cu. etiā simpliciter dicit ꝙ subtilitas Bar. nō satis-
facit: ⁊ plus nō dicit. Do. Alex. ex alio satis leuiter reprobat Bar.
26 † quia aditio hereditatis non consistit in mera voluntate: imo re-
quiritur declaratio facti aut verbi: scdm glo. in. l. mutū. in prin. ſ.
cod. Ideo Bar. facit equiparationē voti ⁊ aditionis hereditatis:
cum tñ differant: vt dixi. ſ. in tex. in scdo nota. Ego autem ex alio
impugno Bar. quia Bar. vult: ꝙ aditio hereditatis facta p filiū
ideo nō potest postea ratificari per patrē: quia ibi non reperitur
aliquod factū sed sola voluntas: sed in restōne fideicōmissi repe-
ritur aliqd factum qd potest ratificari: quia aliqd negotiū geritur
cum herede restituēte: quia cum eo saltem tacite agitur ꝙ satisfiat
creditoribus ⁊ legatarijs licet absentibus. ⁊ sequitur etiam Bal. in
27 rubri. C. qui admitti. in. viij. q. ad fi. sed mihi non placet † quia re-
stitutio hereditatis pōt fieri solo verbo. l. restituta. in princ. ff. ad
trebel. ⁊ sic tunc non est aliqd factum qd possit ratificari: ⁊ si dicis
ꝙ verbalis

q verbalis restitutio est factū qd ratificari pōt: certe idem erit in
aditione hereditatis que requirit declarationem facti aut verbi
l.p herede.in prin.⁊ ibi Bar.j.co.glo.in.§.fi.insti.de here.quali.
⁊ dif.⁊ glo.in.l.mutū.§.co.ergo illud factū declarationis debet
posse ratificari. ¶ Quartā ratione diuersitatis assignat Bald.q est
28 satis bona: quia† aditio hereditatis est actus legitimus qui non
recipit suspensionē nec potest stare in pendenti.l.actus legitimi.
ff.de reg.iur.⁊.l.fi.ad fi.ff.cōia pdio. sed si posset ratificari per pa
trem staret in suspenso: bonorū autē possessio ⁊ restitutio heredi
tatis non sunt actus legitimi: ideo pōt stare in suspenso: ⁊ expe
ctare ratificationē patris: vnde trebel. restitutio pōt fieri sub cō
ditione.l.sed si ita.ff.ad trebelli. Et istam sequūtur Rapha. cu.
Pau.de cast.do.Alexā.⁊ Areti.hic. Imo.in.d.l.seruo inuito.in
prin.Rapha.ful.in.l.j.C.q admitti.⁊ ista est tolerabilis. ¶ Quintā
rationem diuersitatis persuasiuā assignat Cy. in.d.l.j.in.j.opp.
C.qui admitti.⁊ sequuntur Rapha.ful.⁊ Pau.de ca.ibi:⁊ Nico.
29 de neapo.in.§.alienus.insti.de here.qua.⁊ diffe.† Nam in bono
rum possessione necessario interueniūt duo.s.agnoscens bonorū
possessionē. Item presentia iudicis.l.fi.C.qui admitti. Similiter
in restitutione hereditatis inter factum ⁊ cōsensum restituentis:
⁊ eius cui fit restitutio: sȝ in aditione hereditatis sufficit sola vo
luntas ⁊ animus eius qui adit: vnde sunt validiora que a duob
vel pluribus fiunt q̄ que ab vno.l.q potest.§.q quis.ff.de re.iu.
Successiue opponit Bar.nā filiusfa.pōt habere ratū absq₃ eo q
precedat iussus patris.l.ij.in fi.ff.solu.ma.⁊.l.si fine.§.fi.ff.rez ra.
30 ha.† et tamen ratihabitio consistit in simplici voluntate.l.pom
ponius scribit.ff.de neg.ge. ⁊ rñdet q obligatio non oritur ex ra
tihabitione: sed ex negotio prius gesto: qd ad nos trahit p rati
habitionē: vt.l.si pupilli.§.item queritur.ff.de nego.ge. Ideo in
ratihabitione non requirit cōsensus patris sicut pupillus q nō
potest obligari sine autoritate tutoris: tamen pōt solus implere
conditionem per quā purificatur actus vnde obligatur: vt.l.cō
ditionibus pupillus.in prin.vbi tex.nota.ff.de condi.⁊ demon.
vel aliter potes respōdere fm do.Alexā.q in.d.l.ij.in fi.ff.solu.
ma.⁊ in.d.l.si fine.§.fi.pcesserat voluntas patris.ideo filius pōt
31 habere ratū: licet tūc nō precesserit iussus patris. ¶ †Extra gl.
redeo ad versiculum sed ⁊ si non adierit. circa quē Bar.tria prin
cipaliter facit. nā ponit duas extentiones notabiles ad istū versi
culum. Deinde infert ad qōnem. Primo istum versiculum loquē
tem in aditione hereditatis ampliat Bar. ⁊ ceteri sequuntur vt
pcedat in agnitione bonorum possessionis fm glo.in.l.j.in verbo
ratam.vbi etiā Bar.⁊ alij cōiter tenēt.C.qui admitti.quia patiē
tia tāti temporis facit pſumi q oia retro fuerint solenniter acta.⁊
sic q bonorū possessio sit agnita infra tēpus cōgruū anni vel cē
tum dierum iuxta.l.bonorū.ff.rem ra.ha.⁊ cum. decreto iudicis
hodie saltem cū pſentia iudicis iuxta.l.fi.C.qui admitti. ¶ Con
trarium notabiliter tenet Bal. in.l.ij.C.de leg.here.vbi tenet: q
per patientiā longi temporis non probat bonorum possessionez
legitime agnitā coram pretore.quia patientia non pōt adaptari
32 pretori. †Et p hoc infert q ex possessione longi tpis non pſumat
insinuatio donationis facta corā iudice.quia nihil cōe hȝ autori
tas pretoris que requirit in insinuatione cum possessione et pa
tiētia. Item si statutū requirit pſentiam duorū consanguineorū
in ɔtu mulieris nō presumet eorum interessentia ex diuturnita
te tpis. ¶ Fatetur tñ Bal. q si filiusfa.agnouit bonorū possessio
nē coram iudice ⁊ pater passus est filium p decēniū possidere: tūc
bene presumitur patrem.d.bo.posses.ratificasse infra tps vtile: et
ita subtiliter intelligit pcedere gl.i.d.l.j.C.q admitti. Nec obstat
ista.l.⁊.d.l.si filius.C.de peti.here.quia pcedunt in acqren. here.
vbi pmiscua est possessio patris a filij ⁊ quasi vnuȝ corpus: vnde
vno eorū possidente intelligit alter possidere: vt.l.fi.ff.de vsufru.
33 †Et sic concludit Bal.q ex diuturnitate tpis in bonorum posses
sione bene pſumit legitimitas tpis q sit facta cōgruo tpe. Et in
hoc stat cū glo.⁊ doc.in.d.l.j.⁊ cū Bart.⁊ alijs hic: sed nō pſumit
facta in pſentia iudicis in hoc ɔdicit scribentibus ⁊ sic tȝ Bal.
34 † q ex diuturnitate tpis non pſumitur q interuenerit autoritas
superioris. Et in hoc cū Bal.tenet etiā Ludo.ro.in.l.sciendū.ff.
de verbo.obli.d.Alexā.in ɔsi.xvij.quarti voluminis qd incipit
viso instrumēto locationis in.iij.col.⁊ ibi do.Alexā.dicit nō ob
stare istū tex.⁊.d.l.si filius.quia intelligunt qñ interuenit sciētia
⁊ patientia illius cuius autoritas vel consensus pſumit: vt hic p
doc.Sed in pposito Bal.nō apparet de scientia ⁊ patiētia supe
35 rioris. ¶ †Adde inquātum Bald.tenet: q ex diuturnitate tpis
non pſumat interuenisse pſentia consanguineorum que requirit
in ɔtibus mulierū ex forma statuti. Idem etiā tenet Rapha.cu.
hic in pe.col.⁊latius.d.Alexā.hic.⁊ sentiunt Bal.⁊ Sali.in.d.l.
si filius. Sed ɔtrium in dicto statuto tenent Bal. Ang. Imo.⁊
latius Arc. hic. ⁊ dicit Ang.q per istū tex. semel defendit Florē
tie aditionē hereditatis factā p mulierē quā non constabat factā
cū autoritate requisita a statuto Nam ex cōsilio Ange.fuit capi
tulatū ⁊ probatū q dicta mulier dictā hereditatem diu possede
rat ex qua diuturnitate presumit q interuenerit solēnitas statu
ti Idē etiā tenent Bal.Ang.⁊ Imo.in.d.l.sciendū.⁊ do.Alexā.
sibi ɔtrius in cōsil.lxxix.j.voluminis incipiente circa primum in
quo querit.s.corā quo dño.in.v.col. Esset questio p amico si con
36 tingeret in facto. ¶ †Scdo pncipaliter circa illud qd dicit Bal.
in.d.l.ij.q ex diuturnitate tpis nō presumat pſentia iudicis vel
autoritas superioris: licet cū Bal.teneant Ludo.ro.⁊.d.Alexā.
in locis pallegatis: tñ illud reprehēdit do.And.barba.in repe.
rubrice.C.qui admitti.in.iij.colū.eo quia in bonorū possessione
olim requirebat decretū iudicis ⁊ sic superioris: ⁊ tñ ex diuturni
tate tpis presumunt oia solēniter pcessisse fm Bart.⁊ hic. ¶ Scdo
cōtra Bal.dicit facere† q capella diu edificata patiente diocesa
nō pſumit edificata ipso epo autorātē: ita tȝ Archi.de ɔse.dist.j.
in.c.nemo.Cardi.Flo.in.c.requisisti.de testa.Cano.in.c.illud per
illum tex.de pſum.ergo voluit q ex diuturnitate tpis presumat
interuenisse autoritas superioris reqsita. ¶ Ego etiam teneo ɔ
Bal.ex multis: ⁊ in ɔtriū tertio allego illud qd egregie consuluit
Arc.in cōsi.xxxvi.incipiente casus talis presupponit in facto q
quidā Cardinalis ⁊c.in.ij.col.vbi tenet: q in testō cardinalis cō
dito de antiquo: presumit licentiā pape precessisse. ¶ Quarto i
38 cōtrariū facit† q clericus vel prelatus q diu fuit in possessione
beneficij vel plature pſumit ab epo legitime institutus.licet non
possit probare de titulo.ita p istuȝ tex.tenent Bal.Ange.Imo.
Rapha.cu.d.Alex.⁊ Arc.hic: idē tȝ Bal.in.d.l.si filius.per illū
tex.C.de peti.here.⁊ in.l.ij.de seruit.⁊ aqua in.xvj.col.in.v.q.ad
fi. Ponunt Jo.an ⁊ alij cano.in.d.c.illud.de pſum.ita etiā tenet
Bal.in.l.siue possidetis.in.j.col.ad fi.C de pba. ¶ Quinto in cō
trariū facit q qñ clericus possedit duas ecclesias longo tpe pa
39 tiente supiore pſumit† q sit facta vnio illarū ecclesiarū: ȝ aliter:
de vnione ipsa pbari nō possit fm Pe.de ancha.in cōsil.cxvj.qd
40 incipit. In qōne ecclesie ad fi. ¶ Sexto in ɔtriū facit† q ille q per
decēniū se gessit pro notario pſumit creatus solēniter notarius.
ita singulariter Bal.sub dubio tamē forte in.l.j.in.iiij.col.C.de
fideicō.⁊ sic presumitur creatus tabellio ab imperatore vel eius
comite Palatino.no.diligenter pdicta quia quotidiana sunt ad
practicā. ¶ Scdo principaliter istū versiculū ampliat Bar.q si
pater fecit vnū actum qui nō potest fieri citra ius ⁊ nomen here
41 dis filio cōsentiēte: † puta distraxit aliquā rem hereditariam: vel
ecōtra filius fecit talē actum cōsentiēte patre: certe ex vno actu il
lo dic pſumunt oia solēniter acta: ⁊ sic pſumit iussus pris pcessis
se aditionem sicut hic ex cursu lōgi tpis cū patientia. Mouetur
Barto.per illud qd in simili voluit glo.nota.in.l.ij.in fi.C.de do.
42 pmis.que tenet† q pmissio vsurarū p vnā horā facta: idem ope
rat q patientia ⁊ pstatio vsurarū per longum tēpus: sequuntur
Rapha.cu.d.Alexā.⁊ Arc.hic.⁊ pro hoc allegant bonū tex.i.l.
43 filio.C.d iure delibe.vbi est tex.† q si filio fa.sit delata hereditas:
⁊ pater se gessit pro herede voluntate filij: solēnitati iuris satisfa
ctum videt.⁊ idē per illū tex.tenent ibi Pau.de ca.⁊ do.Alexā.
Sed caue quia ille tex.posset euitari: q₃ loquit qñ pater se gessit
pro herede: sed nos loquimur solū in vna re hereditaria. Item
adde q idem Pau.de ca.hic tenet ɔtrium p istū tex.in verbo diu
possedit: vbi pater possedit bona hereditaria tāq̄ sua.⁊ istud nō
poterat fieri citra ius ⁊ nomen heredis: ⁊ tñ hoc non sufficit nisi
interuenerit diuturnitas tpis: ⁊ sic cursus decēnij: sed defenden
do Bart.dic q iste tex.nihil facit: q₃ loqtur qñ pr nihil faciebat
sed solū possidebat: sed in casu Bart.deuenit ad actum facti qui
nō poterat fieri citra ius ⁊ nomen heredis: ⁊ interuenit expssus
ɔsensus filij in illo actu: qd nō est in isto tex.ergo nō facit ɔ Bar.
¶ Tertio Bar.inducit istum tex.p glossis cōtra subtiles vltra
montanos: q per patientiā longi tpis: ⁊ sic.x.annorum eius qui
allegat seruitutē constituisse presumat, constituta seruitus quan
44 uis discōtinua vt itineris vel vie: †et si aliqs patiat p.x.annos
aliquē transire per fundū suū ad fundū vicinuȝ illius trāseuntis
post.x.annos presumit seruitus constituta in illo fundo: ⁊ titu
lus puta vēditionis vel similis: ita tenet glo.in.l.seruitutes ma
gna.in gl.magna circa fi.⁊ ibi Bar.ff.de serui.gl.in.l.cū de in rē
verso.⁊ ibi Bar.Rapha.ful.⁊ Flo.ff.de vsur.⁊ gl.in.l.j.§.fi.⁊ ibi
latius Bar.ff.de aq.plu.arcen.⁊ gl.in.l.si quis diuturno.ff.si ser.
45 ven.† Quāuis talis seruitus habēs cām discōtinuam nō possit
pſcribi etiā lōgissimo tpe.vt est tex.i.d.l.seruitutes magna.mote
sunt ille glo.p tex.in.d.l.cū de in rē verso. Sed vltramon.⁊ Cyn.in
l.si certis annis.C.de pac.tenentes cōtrariū dicūt q.d.l.cum de
in rē verso nihil facit: q₃ loquit in faciēte.s.in soluēte vsuras p lō
gum tps: sed glosse pdicte loquunt in patiēte ⁊ negligēte in quo
est minor pſumptio q̄ ɔ cū qui facit: vnde p dictis glossis Bart.
ponderat tex.hic.⁊ in.d.l.si filius.qui loquunt in patiente.⁊ glos.
in.l.pe.C.cōi diui. Sed ad istū tex.⁊.d.l.si filius.respōdent ⁊ bene
Bal.Ang.Imo.Rapha.cu.⁊ Arc.hic qui tenent cū vltramon
tanis q in isto tex.cōstabat pcedere cām que ordinabat ad acq

46 sitionē:† q2 erat delata hereditas filio. ideo ex diutina possessione τ patientia bene p̄sumit̄ actus cōsecutiuus ad cām p̄dictā: secus vbi nō ɔstat aliquā cām p̄cedere vt in dictis gl. Non obstat gl. in d. l. pe. quia loquit̄ in diuisione que non est magni p̄iudicij τ que inducit̄ ex sola patientia: vt. l. itaq3. ff. pro socio. secus in actu p̄iudiciali τ qui nō inducit̄ ex sola patientia. vt in terminis dictarū glossarū. Tamē idem Bar. in. d. l. i. §. deniq3. in. ij. col. ff. de aqua plu. arcen. τ latius in q̄ōne per eū disputata incipiēte quedā mulier habens ampliū patrimoniū. in vlti. col. per plura iura p̄bat q2 etiā ɔ patientem τ negligentē ex longo tpe inducat̄ p̄sumptio

47 tituli allegati. † Et p̄ ista opinione est tex. melior de iure cui non potest bene r̄nderi sine violentia aut subauditione in. d. l. i. §. fi. ff. de aqua plu. ar. in verbo seruitutem qua diu vsus est veluti iure impositā videri. Et istam opinionē teneas. Et dicit Jmo. hic in fi. q2 licet in puncto iuris verior sit opinio Bal. τ vltramon. Tñ in practica seruaret̄ opinio glossarū τ Bar. p̄pter eorū autoritatem: τ quia ea3 doc. cōiter sequūtur. Pau. de ca. hic licet arguat cōtra Bar. tñ in fi. dicit q2 opinio Bar. sibi placet p̄pter autoritatē illarū glossarū. Et sequit̄ etiā do. Christo. de castel. hic. idem tenet gl. τ doc. in. c. puenit. de cēsi. τ ibi late fortificat. d. Anto. de but. in repe. in. xi. charta. Idē Bal. in. l. i. in. vij. q. C. qui admitti. Et dicit Jo. de imo. in. d. l. i. §. fi. ff. de aqua plu. arc. q2 ab ista opinione quā sequunt̄ gl. nō esset in iudicādo recedēdū. Et istā dicit esse cōem opinionē apud legistas τ cano. Pau. de ca. in. d. l. seruitutes. Jlo. in. d. l. cū de in rem verso. eā etiā cū sit cōis t3. d. Alex. in ɔsi. lxix. q̄nti voluminis q̄ō incipit circa primū dubiū videret̄ prima cōsideratiōe dicēdū in. ij. col. τ in cōsi. cxi. q̄rti voluminis q̄ō incipit viso τ diligenter considerato Themate in pe. col. eam etiā tenet. d. Alexā. hic cū limitatione Rapha. cu. τ Lud. ro. quādo apparet q2 ille vsus fuisset tanquā ex causa seruitutis sibi debite aduersario hoc sciente τ patiēte alias nō p̄cederet: si simpliciter de vsu p̄baret̄. τ ita ɔcordant̄ predicte opiniones. τ ita etiā tenet Sali. in. d. l. si certis annis. τ ibidē do. Alexan. in pe. τ vlti.

48 col. ¶ † Ultra Bar. per istū solēnem versiculū dicūt Bal. Ang. Jmo. d. Ale. τ Are. q2 si aliqs diu tenuit rē tanq̄ emphyteota: τ pro ea soluit debitū canonē: presumit̄ emphyteota τ solēniter inuestitus: licet non possit ostendere inuestiturā vel instrumentum emphyteoticū. τ idē in eo qui decē annis tanq̄ vasallus possedit castrū presumit̄ vasallus τ inuestitus de feudo. τ ita tenet glo. in l. ij. in glo. magna: vbi plene dixi. C. de iure emphy. Bar. in. l. ij. §. ex ɔtrario. ff. de acqui pos. τ in. l. litibus. C. de agri. τ cēsi. lib. xi. Bal. in. d. l. si certis annis. in. iij. col. C. de pac. τ in. l. i. in. ij. col. ff. de re. diui. τ in. l. i. in. iij. col. C. de fideicō. τ in. c. eccl'ia sutrina. ad fi. de cau. pos. τ p̄prie Sal. in. d. l. cū de in rē verso. in. vi. q. Ang. τ Moder. in. l. pretor. in prin. ff. de edē. τ est bonus tex. in. c. i. q̄li.

49 olim feu. pote. a. ic. † Adde similiter q2 vbi emphyteota alienauit ius suum: tūc ex scientia vel patientia longi tp̄is presumit̄ directum dn̄m cōsensisse: ita per predicta notabiliter consuluit do. Alexā. in cōsi. cxi. quarti voluminis incipiēte viso τ diligēter ɔsiderato themate. in pe. col. Jtē quia scd̄m eū nō est multum p̄iudiciale directo dn̄o p̄sumere talē consensum cū saluū sibi remaneat ius directi dn̄ij: forte alibi in specie nō inuenies istud vltimum.

50 † Scd̄o adde q2 filius qui p. x. annos habitauit seorsum a patre presumit̄ ab eo emancipatus si hoc alleget vt. l. i. C. de pa. pote. et l. post mortem. τ ibi Bal. ad fi. ff. de adop. τ not. idē Bal. in. l. ij. C. si aduer. rē iud. quāuis ex longa possessione rerū nō presumatur emancipatio filij. l. ij. τ ibi Bald. ad hoc no. C. de pa. pote. Tertio adde q2 si filius mortuo parte dicat certū fundum sibi fuisse a patre donatū: eo quia per decēniū viuo parte τ patiente eū possedit de fructibus pro libito voluntatis disponendo: certe hoc mō p̄ba-

51 bat̄ donatio. † Jta singulariter t3 Sali. in. l. filie cuius. in. ij. q. C. fami. her. Adde facere q2 si filius emancipatus longo tpe tenuit aliquas res paternas: nec apparet quo iure. pater p̄sumit̄ ei donasse. Jta t3 Alb. de ros. hic per multa iura. s. per. l. cū oportet. §. finautē res. C. de bo. q̄ libe. τ. l. procula. ff. de proba. τ. l. si filius. C. de peti. here. τ. d. l. cū de in rē verso. τ. l. cum q̄dam. §. diuus. ff. de vsu. τ. l. cū post diuortiū. in princi. ff. de iur. do. Sed tu caue q2 q̄n quis p̄tendit titulo donationis certe eū non p̄bat etiā ex presta-

52 tione decēnali. † ergo minus ex sola patiētia longi tp̄is: cum habeat presumptionē iuris in ɔtrariū: cū nemo presumat̄ donare et sic iactare suū. l. cū de indebito. §. fi. ff. de p̄ba. ita not. limitat Bal. in. l. fi. C. ne de sta. defun. p̄ gl. in. l. solent. §. fi. ff. de offi. p̄con. τ leg. Aliquid Sali. in. d. l. si certis annis. Facit q̄ō vult Bar. in. d. l. cū

53 de in rem verso. ante fi. † Nisi dicas q2 hic ex cōiunctione personarū p̄sertim patris τ filij p̄sumat̄ donatio. l. si seruus cōi. ff. de do. inter vi. τ vxo. Bar. in. l. que dotis. vbi dixi. ff. solu. ma. cōcurrente lapsu decēnij cum scientia τ patientia patris.

1 ¶ Patria potestas causatur solum ex iustis nuptijs.

2 Quando voluntas τ potestas sibi inuicem contrariantur: actus viciatur.

3 Quando voluntas τ potestas sibi inuicē aduersantur: nihil pōt validum explicari.

4 Filius putatiuus etiā institutus contemplatione patris putatiui non tenetur adire eo iubēte quia non est medium habile ad acquirendum.

5 Mandatum regulariter finitur morte mandantis ita etiam et iussus morte iubentis.

6 Jussus patris, vel domini de contrahendo cū filio vel seruo expirat morte iubentis re integra.

7 Licet heres institutus dubitet an possit acquirere hereditatem sibi. videt̄ tamē velle sibi acquirere si faciat acquisitionem sponte τ nō ad iussionem alterius.

8 Sicut error impedit consensum ita τ dubietas: quia in aditione requiritur animus τ consensus.

9 Errans figit intellectum suum in falso. sed dubitans est equalis inter contrarias passiones.

10 Dubitans tenetur inquirere veritatem eius super quo dubitat q2 tamen nō cadit in errante vel nesciente.

11 Si p̄cedat mandatum alicuius de aliquo faciendo τ facias: licet non exprimas te facere nomine illius tamen presumitur q2 pro illo τ nomine illius feceris.

12 Si procurator qui accepit speciale mandatū de emēdo predium vel aliā rē emi non facta mentione de domino: potest conueniri actione mandati ad tradendum rem ipsam.

13 In hereditate profectitia nihil est immutatum per iura noua.

14 Institut⁹ ex maiori parte si credat se istitutū in minori τ adeat ex minori non tenet aditio.

15 Filius adeundo videtur velle id quod iura volunt.

16 Qui credit se esse in potestate alterius si adit ex iussu illius: nec sibi nec illi querit: si sine iussu tunc sibi.

17 Pater non obligatur ratione iussus nisi secuta aditione.

Si is qui putabat.

Qui iussu alterius adit p̄sumitur solum iubenti velle querere si iussum credit valere: secus si sciat inualidum vel si sine iussu adit. h. d. f̄m Bart. τ alios. τ est cōe summarium, vel sic. Nō valet aditio si is qui putabat se adire ex necessitate iussus in hoc erret: secus si non erret: sed sciat aut scire debeat iussum esse reuocatum. Jtē secus si aditio fiat a dubitāte an sit filiusfa. vel sui iuris: τ nullus iussus p̄cessit. h. d. sequendo cōia τ sunt tres partes seu tres casus. scd̄a ibi q̄ q̄. tertia ibi. nā eu3 qui. Et in oibus istis tribus casibus iste institutus tpe aditionis hereditatis erat sui iuris: τ sic poterat sibi acq̄rere hereditate3. sed in primo casu credebat se esse in p̄tāte patris qui iussit eum adire τ errabat: q2 ille non erat p̄r verus sed putatiuus: vel si erat verus pater: erat naturalis tantū: quia iste putabat se natū ex legitimo matrimonio: cum esset natus ex ɔcubina. τ sic non erat in potestate patris:

1 † cū patria potestas solū ex iustis nuptijs causet̄: vt insti. de patria pote. in prin. τ. l. nā τ ciuium. ff. de his qui sunt sui. Et in hoc differt a casu sequēti in quo erat natus ex legitimo m̄rimonio: et sic erat̄ in potestate veri patris: vnde in primo casu: iste institut⁹ credens se esse in aliena potestate cū nō esset si iussu illius adiuit hereditatē: nec illi acq̄rit quia non pōt cū sit oino extraneus: nec sibi q2 p̄sumitur hoc noluisse. Jn scd̄o casu erat verus pater τ iussit filio q2 adiret: s3 pater mortuus est ante aditionē τ sic decidit post iussum: sed ante aditionem. postea filius sciens patrem decessisse adiuit hereditatē: τ eā acq̄siuit sibi: q2 scit aut scire debuit p̄ mortem patris iussu illius esse reuocatū: τ sic licet olim fuerit in potestate patris: τ iussus eius interuenerit. tñ q2 tpe aditionis pater erat mortuus τ filius hoc sciebat τ sic se esse sui iuris: τ iussu3 patris esse finitū: ideo adeūdo presumit̄ velle sibi querere τ ita acq̄rit. secus si ignoraret patrē esse mortuū. quia tūc esset idem q̄ō in primo casu. ¶ Jn tertio casu q̄n dubitat an sit in aliena p̄tāte vl̄ nō: tñ adit sine iussu illius tūc quia presumit̄ q2 noluerit illi acquirere sed sibi: ideo sibi querit: q2 licet videat̄ dubitasse de potentia adeundi: ex quo dubitabat an sit in alterius p̄tāte: tñ ex quo non interuenit iussus illius de cui⁹ p̄tāte dubitabat: ideo adeundo p̄sumit̄ voluisse querere sibi: vnde sibi acq̄rit τ facit se heredem ex quo cōcurrit p̄tās τ voluntas: licet ignoret se posse. cōcordantes

2 sunt in gl. τ ista dicta sunt sequēdo cōia. ¶ † No. primo ex prima parte tex. f̄m Bal. Jmo. τ Are. q2 q̄n volūtas τ potestas sibi inuicem ɔtriantur: vt quia qs velit q̄ō nō possit: τ nolit q̄ō possit: act⁹ vitiat̄. facit. l. multum interest. C. si qs alteri vel sibi. τ. c. cum super

3 abbatia. de offi. delega. Per quem text. notat ibi. d. Abb. † q2 q̄n voluntas τ potestas aduersantur nihil potest validū explicari: τ quia iste tex. in prima parte potest itelligi in patre putatiuo vt

4 dixi. S. adde † q2 filius putatiuus etiā institutus contemplatione patris putatiui nō tenetur adire hereditatem eo iubēte: quia nō est medium habile ad acquirendū alteri vt. l. iusto. ia princi. ff. de vsuca. f̄m Bal. in. l. i. in. ix. q. C. qui admitti. vt ibi latius per eu3.

5 ¶ † Scd̄o nota ex scd̄a p̄te tex. q2 sicut mādatū finit̄ regulariter morte

morte mandantis.l.inter causas.§.morte.ff.manda.⁊.l.mandatū.
C.eo.Late Bar.in.l.ij.§.penul.⁊ ibi Imo.⁊ alij.ff.de dona.Ita ⁊
iussus qui debet precedere aditionē hereditatis extinguit᷑ mor-
6 te iubentis: quod no.pro declaratione tituli q̄ † iussus patris
vel dñi de cōtrahendo cum filio vel seruo extinguit᷑ morte iubē-
7 tis re integra. ¶ † Tertio nota ex tertia parte, scōm cōem intel-
lectū q̄ licet heres institutus dubitet an possit acquirere heredi-
tatem sibi: videt᷑ tamen velle acquirere sibi si facit, acquisitionem
sponte ⁊ non ad iussionē alterius. ¶ Gl. prima magna in verbo
putabat diuidit᷑ in qnq; partes principales. In prima diuidit ⁊
declarat tex. In scda quia tertiū rñsum tex. videt᷑ contrariari pri
mo.quia ibi dicit᷑ valere aditionē. In primo dicit̄ ɔtriū. Itē in
primo casu nō acquirit sibi: ⁊ tñ poterat acquirere: quia non erat
in alterius potestate: sed in tertio casu bene acqrit sibi postq̄ po-
terat. Ideo gl. ponit tres intellectus: ⁊ sic tres solutiones: cōiter
tenet᷑ tertia. In tertia parte gl. opponit ɔtra distinctionem tex.
⁊ soluit. In quarta p viā limitationis remouet aliam oppositio-
nem. In quinta repilogat tres intellctus.s.positos in scda pte.
⁊ eos etiā replicat.j.in glo.pe.scda ibi dic ergo ẜm Joānem. ter-
tia ibi: ⁊ forte ideo hic sic distinguit᷑.quarta ibi: ⁊ hec oīa.quinta
⁊ vltima est ibi dic ergo si is q putat. ¶ In prima parte ibi in ter
tio viuo vel mortuo.glo. nō bñ dicit inquātū dicit viuo ẜm Bal.
Pau.de ca. ⁊ alios: quia si pater viuebat ⁊ filius adiuit de iussu
patris debebit queri ipsi patri: cuius cōtrariū dicit᷑ in text. vnde
intelligit᷑ iste tex. in tertia parte q̄ pater erat mortuus vel saluā-
do glo. qñ pater viuus fuisset naturalis tantū. ¶ In scda parte
ibi: dic ergo ẜm Jo.istam differentiā Jo. vt principium loquat᷑
in errante: finis in dubitante gl. reprobat per duo iura: ⁊ Bar. et
cōiter alij sequunt᷑ reprobationē gl̄ tñ Bal. ⁊ latius Rapha.cu.
sequunt᷑ istum primū intellectum Joannis q̄ in hoc tex. fiat diffe
rētia inter errantē ⁊ dubitantē: ⁊ dicit Rapha.cu. q̄ iste intelle-
ctus semp sibi placuit: quia est de mente text. ⁊ multū amicat᷑ lr̃e
⁊ rñdet ad.l.multū interest. allegatā in glo. in oppositū q̄ loquit᷑
in eo qui adiuit sine iussu quo casu acqrit sibi si veritate inspecta
poterat sibi acqrere ⁊ non sit differētia tunc inter errantē ⁊ dubi-
tantē vt ibi: sed hic p̄cesserat iussus merito distinguit᷑ inter errā-
tem ⁊ dubitantē. Ratio diuersitatis est ẜm Rapha. quia qñ adi-
uit sine iussu: apparet q̄ adiuit sponte ⁊ sic q̄ voluit sibi acqrere
vt ibi: sed qñ p̄cessit iussus: tūc est differētia. nā ille qui errat ⁊ pu-
tat se esse in ptāte ⁊ adit iussu p̄cedēte videt᷑ facere: vt in simili di-
citur in.l.liber homo.ff.de here.instit. ⁊ in.l.homo liber.ff.de acq.
re.do. ⁊ tunc nihil valet: vt in primo casu hui⁹.§.sed qñ filius du-
bitat an pater esset viuus vel mortuus: licet pater prius iussisset
tñ si adit non est dicendū q̄ faciat ex necessitate iussus p̄cedentis:
quia expectaret q̄ certior efficeret᷑.ideo p̄sumitur habere animū
acqrendi sibi: vt hic in tertio casu. licet.d.Alexā.dicat non posse
dari bonā rōnē diuersitatis: ⁊ nō facit mentionē de ista quā assi-
gnat Rapha.cu.ad.l.fi.C.de cōdi. inde. allegatā etiā in glo. in op
positū rñdet Rapha.cu. q̄ loquit᷑ in casu diuerso. Itē ẜm Bald.
hic ibi nō suberat vera cā sicut hic. Istū intellectū vltra gl. ⁊ scribē
tes reprobat.d. Alexā. Quia sicut error impedit consensum ita
8 dubietas.l.si.§.finautem nesciens ⁊ dubitans.C.de fur. et in adi-
tione † requirit᷑ animi consensus.l.pro herede. in princip. ⁊.l.ge-
rit.j.eo. ⁊.l.si auia.C.de iure delibe. ⁊ ita etiā ante eum reprobat
Pau.de ca.hic.facit vltra eos: q̄ ita parcit᷑ dubitāti sicut erran
ti ⁊ ignoranti ẜm Bal.in.l.leges sacratissime.C.de legi. qd̄ repu-
tat no.dignū. licet pro certo iste primus intellectus Jo. multum
applaudet lr̃e: ⁊ mihi placet. Et p eo est bonus tex. faciens istam
differentiā in.l.qui putat.§.pe. ⁊ fi.allegatus in glo.pro Joā.cui
scribentes nō rñdent. ⁊ tex. in tertia parte non dicit q̄ iussus non
p̄cesserit put glo.Bar. ⁊ scribentes dicunt. imo ex continuatione
lr̃e vr̄ dicendum q̄ etiā in tertio casu interuenirit iussus sicut in
duobus p̄cedētibus. Item vr̄ esse differentia iter errantē ⁊ dubi-
9 tantē: vt est etiā tex.in.l.iij.§.is qui nescit.ff.de lib. ho. exhi. † Nā
errans figit intellectū suū in falso: sed dubitans est equalis inter
ɔtrias passiones ẜm Bal.in.l.j.in.iij.col.C.de falsa causa adiecta
leg. vnde errans applicat mentē suam ad partem falsam: sed du-
bietas nō applicat plus ad vnā partem q̄ ad alteram. Item cū
hic in ver.si.filius dubitaret an pater q iussit esset viuus vel mor-
tuus potuit diligenter inquirendo de facili certus reddi.l.regu
la.§.sed ⁊ facti.in verbo diligenter inqrendo.ff.de iur. ⁊ fac.igno.
vñ habet᷑ perinde ac si certus esset: vt ibi ẜm Bal.in.d.l.fi.§.j.in
iij.col.in ver. vlterius no.C.de furtis. per gl. notabilē in.l.locus.
10 in verbo mei iuris.ff.de acq.pos. † Itē dubitans tenet᷑ inquirere
veritatem eius super quo dubitat qd̄ non cadit in errante vel ne-
sciente ẜm Bal.in.c.j.§.psonam vero. per quos fiat inuestitura.
¶ In eadē glo. ibi vel melius. istum tertium intellectum glo. se-
quunt᷑ cōiter Bart. ⁊ alij q̄ principiū loquat᷑ qñ precessit iussus
de adeūdo quo casu presumit᷑ voluisse acqrere illi qui iussit ⁊ non
sibi: ideo nō valet aditio: sʒ finis loquit᷑ qñ nullus iussus p̄cessit:
licet in tex. istud nō dicat᷑: tunc presumit᷑ animus acquirendi sibi:
⁊ ita potuit acquirere: ideo valet aditio p istum text. ẜm hunc in-
11 tellectum.no.diligenter bar. vnū qd̄ est quotidianū † qd̄ si p̄cce-
dat mandatū alicuius de aliquo negotio faciendo: ⁊ tu postea fa-
cis licet non exprimas te facere nomine illius: tñ presumitur qd̄
pro illo ⁊ noīe illius feceris: vt hic: cum limitatione de qua hic p
12 Bar. ⁊ istud multū no. Ang. ⁊ Imo. † ɔtra infideles pcuratores
qui assumpto speciali mandato de emendo predium vel aliā rē:
postea sub pprio nomine emunt non facta mētione de dño. nam
possunt cōueniri actione mandati ad tradendū ipsam rem: qd̄ est
notandū ẜm Imo. ¶ Adde q̄ aliter videt᷑ tenere Bar.in.l.post
dotem.in sexta lectura Dy.ff.solu.mat. vbi plene dixi.non repe-
tam hic: licet Ludo.do. Alex. ⁊ Aret. hic ponant. Sed aduerte pro
intellectu tex. quia videret᷑ q̄ iste.§.in prima parte hodie nō p̄ce-
dat in hereditate delata filio: ⁊ sic in hereditate aduētitia quādo
filius putatiuus fuit institutus non contemplatione patris: quia
licet pater putatiuus iusserit sibi q̄ adiret. tamē habuit animum
acquirendi proprietatē sibi ⁊ vsumfructū patri: ideo videt᷑ q̄ sibi
acquirat proprietatem. nam si non haberet animū acquirēdi sibi
repudiaret: ⁊ pater adiret: vt.l.fi.in prin. ⁊.§.j.C.de bo.que libe. ⁊
istud tangit solus Rapha.cu.hic in fi. qui tenet q̄ iste.§.hodie sit
13 correctus: alij nihil tangūt. ¶ † Tu aduerte q̄ in hereditate pfe-
ctitia adhuc hodie p̄cederet iste text. quia in profectitijs nihil est
immutatū per iura noua.C.vt.§.j.insti.per quas perso.no.acqui.
solū ergo limitaret᷑ hodie iste.§.in hereditate aduentitia: si vera
esset opinio Rapha.cu.non autem corrigeret᷑. ¶ Scdo aduerte
q̄ licet in aduentitijs filiusfami. habuerit animū acquirendi sibi
14 proprietatem: tñ etiam voluit acquirere vsumfructum patri † q̄
non potuit: ergo videtur aditionem nō valere. argumento.l.ex se
misse.j.eo.vbi est tex. q̄ si quis credat se institutū ex minori parte:
cū sit institutus ex maiori: adeundo ex minori parte: non valet in
aliquo aditio: sed dic debere attendi id qd̄ est principale.l.si quis
nec cām. ⁊.l.rogasti.in prin.ff.si cer.pe. sed principale est proprie-
tas: vsusfructus est sequela et seruitus. vñ si vsusfructus nō possit
acquiri patri: filius habebit proprietatem plenā cum vsufructu
15 causali. Cōfirmatur † quia filius adeundo intelligit᷑ velle illud qd̄
iura volunt.l.si duo.j.eod. sed iura volunt q̄ si pater nolit vsum-
fructum q̄ cōsolidetur cū proprietate filij.l.cū oportet.§.finautē
res.C.de bo.que libe. ergo cū illa intentione intelligit᷑ adijsse: sed
paria sunt vel q̄ pater nolit habere vsumfructū aduentitiorum
vel q̄ nō possit: vt hic. arg.l.cū pponas.C.de here.insti. ⁊ in alijs
casibus enumeratis per glo. in aut. idē est.C.de bo.que libe. ⁊ per
gl.in.§.j.insti.per quas perso.no.acqui. Nec obstat.d.l.ex semisse.
quia loquit᷑ qñ quis expresse adiuit ex minore parte cū esset insti-
tutus in maiori. sed hic adiuit simpliciter: ⁊ ignorabat sibi totū
deberi vnde presumit᷑ voluisse habere totum si posset: q: esset sibi
vtile: vt.l.si quis extraneus.§.interdū.j.eo. ⁊ ita expresse declarat
Bar.in.d.l.ex semisse. ¶ In tertia parte glo. dum opponit de.l.
homo liber.in prin.ff.de acq.re.do. Pau.de ca.dicit q̄ ista oppo
sitio vadit ad scdm casum tex. vbi dicit᷑ q̄ acquirit᷑ sibi si scit se esse
sui iuris. Ibi autem dicit᷑ q̄ acquirit᷑ ei cui bona fide seruit si hoc
vult ⁊ scit se esse sui iuris: ⁊ adit sine iussu illius. Et rñdet Paul.de
ca. q̄ hic acqrit sibi ⁊ nō alteri: quia nō erat cui posset acquirere:
ibi aūt poterat acquiri bonefidei possessori propter possessionem
illius: ⁊ quia habebatur quantum ad hoc pro seruo. Sed certe ista
inductio non est de mente huius glo. nec ad hoc vadit solum glo.
Nec illa oppositio bene adaptat᷑ ad scdm casum istius tex. vbi ille
qui sciebat conditionem suam: ⁊ sic se esse sui iuris adiuit here-
ditatē quādo iussus patris iam erat extinctus per eius mortem
Areti. vero reiecta declaratione Pau.de cast.dicit q̄ ista oppo.
vadit ad primum responsum text. vt hic per eum. ¶ Tu dic qd̄ ista
opposi.vadit contra distinctionem huius tex. vt dicit glo. ⁊ sic ɔ
primam ⁊ cōtra vltimam partem tex. Nam dicitur hic in prima
16 ⁊ in vltima parte † quod ille qui credit se esse in potestate alterius
si adit ex iussu illius nec sibi nec illi q̄rit: si autē adiuit sine iussu:
⁊ tunc acquirit᷑ sibi: sed cōtrarium decidit in illa.l.homo liber.
vbi sic bona fide possessus acquisiuit hereditatē suam spōte: ⁊ sic
sine iussu acquirit eam bonefidei possessori si conditionem suam
sciuit: cōcurrentibus etiā alijs quinq; de quibus ibi in gl. Si autē
adiuit: ex iussu bonefidei possessoris: tunc nō obstante iussu acq-
rit sibi hereditatem si habuit animū sibi acquirēdi. Sed responde
q̄ ibi sciebat conditionem suā ⁊ habebat animum sibi acquirēdi
in scdo casu: hic autē ignorabat cōditionē suam: ⁊ habebat ani-
mum querendi illi qui iussit: vnde in tali ignorante bene distin-
guitur an iussus precesserit vel nō. ¶ In gl.in verbo q̄q̄ oppo-
nitur de isto ver.ad pn.tex.gl. dupliciter soluit ⁊ male. prima so-
lutio nihil valet: ⁊ potius militat in contrarium: quia potius dʒ
vitiare aditionem iussus qui a principio fuit validus licet postea
sit reuocatus q̄ iussus ab initio inutilis: qui tñ vitiat aditionē:
17 vt in pn.huius.§. † Scda solutio etiā nō est bona q: rōne iussus

tantum pater nõ obligat nisi sequuta aditione. l. si solus. §. idem puto. ff. eo. Quia sicut in materia tituli qđ iussu: actio qđ iussu nascitur demum sequuto cõtractu. ita hic ex iussu de adeundo pater non obligat: nisi sequuto quasi cõtractu aditionis vincēte ipso patre: vnde cū pater decesserit re integra iussus fuit reuocatus: vñ rñde φ in prin filius putabat illū qui iussit esse patrē: ⁊ sic videt adijsse contemplatione iussus: sed hic in ver. φ filius sciebat patrem esse mortuum: et sic iussum patris esse reuocatum: ideo non creditur voluisse iubenti acquirere sed sibi.

1 Casus in quo qui non tenet primum locum tempore mortis testatoris tamen est suus ⁊ necessarius.

2 Jura dicētia φ ad hoc vt quis dicatur suus ⁊ necessarius requiritur vt nemo illum precedat qualiter intelligantur.

3 Jura in filijs capiunt terminum necessarius pro suo.

4 Filius exheredatus habetur pro mortuo.

5 Filius exheredatus habetur perinde ac si nõ esset in rerū natura.

6 Filius exheredatus nõ desinit esse in ptāte patris exheredātis.

7 Exheredatio tollit illam continuationem dominij bonorum que fit ipso iure a patre in filium ratione suitatis.

8 Si filius exhere. rescindit testa. per querelam erit suus heres.

9 Apud nepotē filio pcedēte: iura suitatis sunt i habitu nō in actu.

10 Non solum quando filius est exheredatus ⁊ nepos est institutus: sed etiam quādo filius est institutus ⁊ nepos substitutus ⁊ est locus substitutioni: nepos est suus.

11 Casus in quo filiusfami. institutus sub conditione potest implere conditionem sine iussu patris.

12 Filius in ptāte acqrit hereditatē patri absq3 eo φ pcedat iussus patris vel alia aditio quia. l. ipso iure facit eum heredem.

13 Quando pater est furiosus: filius potest adire here. sine iussu patris aut alterius pro eo: ⁊ adeundo acquirit sibi ⁊ non patri.

14 Filiusfami. miles institutus contemplatione militie potest adire heredi. sine iussu patris quia habetur pro patrefami. ⁊ nō acquirit patri nec obligat patrem.

15 Suitas ɔfirmat exheredationē absq3 alia aditione seu imixtione.

16 Quando quis facit alium heredem intelligitur facere illū qualis ipse est.

17 Jlle non potest esse suus nec necessarius qui non est in potestate tempore mortis testatoris.

18 Qui non est necessarius heres: non potest alium heredem necessarium facere.

19 Qui non est miles non potest alium militem facere: ⁊ idem in doctore ⁊ curiali.

20 Magni barones licet non sint milites nihilominus possunt facere milites.

21 Papa ⁊ imperator faciūt doctores licet ipsi doctores nō sint.

22 Cardinales non habent dignitatem papalem: et tñ conferunt in papam quem eligunt idem in electoribus episcopi.

23 Quod quis habet in potentia licet non in actu: potest in alium transferre.

24 Filio exheredato ⁊ nepos institutus est ab auo non facit patrem heredem iure nouo. sed solum acquirit vsumfructum patri ⁊ sibi proprietatem.

25 In profectitijs nihil est hodie immutatum.

26 Quod habet nepos ab auo dicitur aduentitium ⁊ non profectitium respectu patris.

27 In dubio etiam si filius nō sit exheredatus. tñ illud qđ nepos habet ab auo dicitur aduentitium quo ad ipsum patrem.

28 Quod habet nepos ab auo dicitur profectitium.

29 Auus tenetur dotare neptem.

Interdum. Nepos ex filio exheredato institutus facit patrem necessarium: secus si extraneus institutus postea ab exheredato adopter. h. d. iste solēnis. §. Diuiditur in tres partes. In prima ponitur vna decisio. In scđa eius limitatio. In tertia ratio limitationis. secūda ibi: sed si quis heres institutus. tertia ibi: nam per eum. et est mirabilis casus in

1 primo dicto fm Bal. ⁊ Pau. de ca. hic. ¶ †Nota primo casum singularem in quo ille qui non tenet primū locū tempore mortis testatoris: tamē est suus ⁊ necessarius. s. qñ filius est exheredatus et nepos ex eo institutus. ⁊ sic no. istū tex. pro limitatione omniū iuriū que dicunt φ ad hoc vt quis dicatur suus ⁊ necessarius: requiritur φ nemo illum pcedat in gradu: quia suitas nō capit nisi vnum gradum: vt. §. sui. insti. de here. qual. ⁊ diffe. ⁊. l. j. §. sciendū. ff. de suis ⁊ legi. ⁊. l. si qs posthumos. §. j. cū si. ff. de libe. ⁊ posthu.

2 †Nam illa iura limitantur esse vera quo ad hoc vt quis efficiatur suus heres ab intestato. vel quantū ad hoc vt preteritus rumpat testamentū: sed quo ad hoc vt ex testamento heres institutus efficiatur suus ⁊ necessarius illud non requirit: ita est tex. hic. Et ita cum no. Jo. fab. pro limitatione alioꝝ iurium in. d. §. sui. Joā. de imo. in. l. si sub conditione. ff. de libe. ⁊ posthu. do. Alerā. in. d. l. si quis posthumos. §. j. eo. ti. Et ad hoc reputant istum tex. esse singularem ⁊ nō reperiri alibi Raph. cu. ⁊ Pau. de ca. hic. cū etiam reputat vnicum ⁊ valde singularem Jo. de imo. in. c. raynutius. de testa. Adde alium tex. consocium ⁊ fortassis meliorē in. l. filius patroni. ff. de bo. liber. quem allegat pro cõcordanti Bart. a quo didici in. l. fi. in. ij. col. in prin. ff. de codi. insti. Et si diceres φ iste tex. cum cõcordanti non dicunt: φ isto casu nepos institutus efficiatur suus heres auo. sed bene dicunt φ est necessarius: ⁊ de sui-

3 tate in toto isto text. verbū nullū † dic φ iura in filijs capiunt terminum necessarius pro suo. l. recusare. §. j. ⁊ ibi Jmo. Rapha. cu. Ludo. ro. ⁊ do. Alerā. no. ff. ad treb. ⁊. l. sub conditione. ff. de libe. et posthu. ¶ Nunc videndū est que sit ratio fundamētalis huius

4 notabilis ⁊ huius tex. gl. ij. hic dicit† quia filius exheredatus habetur pro mortuo allegat. §. exheredatos. in aut. de heredi. ⁊ fal. Tu allega tex. expressum in. l. j. §. si pater. ff. de cõiung. cum eman. lib. si ergo filius exheredatus habet pro mortuo: ergo nepos potest dici suus cū alius non precedat in gradu quantū ad suitatē.

5 ¶ †Confirmatur quia filius exheredatus habetur perinde ac si non esset in rerum natura. l. si ponas. §. fi. ff. de inoffi. testamen. no. doc. in. l. plane. §. si duobus. ff. de lega. j. do. Alexan. in. d. l. si quis posthumos. §. j. ¶ Sed aduerte φ filius exheredatus habeatur pro mortuo: procedit quo ad quid. s. quātū ad hoc vt nepos institutus efficiatur suus heres auo. in cuius erat potestate scđm voluntatē ipsius aui: vt est tex. solēnis hic: qui in istis terminis pcedit. Sed quantum ad succedendum cõtra vel preter voluntatem aui: tunc nepos ex filio exheredato non dicitur esse suus nec auus tenetur eum instituere vel exheredare: ⁊ si eum preteread nō dicit testamentū nullū: vt. l. si quis posthumos. §. j. ff. de libe. ⁊ posthu. et. l. si quis filio exheredato. in princ. ff. de iniusto rup. ⁊. l. scripto. in prin. ff. vnde libe. Cum nepos non dicat tunc suus: nec potest dici quodammodo dominus bonoꝝ aui: cum pater eū precedat in gradu: ⁊ exheredatio nō sumat effectum nisi post mortē exheredantis. l. filium. §. sed cū exheredatio. ff. de cõtratabu. ita declarat Bar. hic in. ij. oppo. ⁊ ceteri cõiter sequuntur. ⁊ vide Bal. in repe. l. pater filium. in. vij. col. ff. de inoffi. testa. Ego soleo allega-

6 re aliam rationē. † nam filius exheredatus non desinit esse in potestate patris exheredātis fm Raph. cu. in. l. si quis posthumos. §. j. ff. de lib. ⁊ posthu. ⁊ per tex. in. §. sui. in ver. sed vt nepos. insti. de hered. quali. ⁊ diffe. qui nihil facit: sed ego istud aperte probo. nam pater potest substituere pupillariter filio pupillo exheredato. §. non solum. insti. de pup. substi. ⁊. l. cum quidam. C. de leg. sed ad hoc vt pupillaris substitutio possit fieri requiritur φ pupillus sit in potestate. insti. de pup. substi. in prin. cum glo. ⁊ in. l. ij. in prin. ⁊ ibi Bart. in. ij. q. prin. in prin. ff. de vul. ⁊ pu. ergo apparet φ filius exheredatus est in potestate patris exheredantis: facit. l. queadmodum. ff. de inoffi. testa. licet ergo filius exheredatus nō desinat esse in potestate patris: tamen desinit esse suus: vt est tex.

7 in. l. j. §. sciendū. ⁊ ibi pulchre Bar. ff. de suis ⁊ legi. † quia exheredatio tollit illam continuationem dñij bonorum patris que fieret ipso iure a patre in filium ratione suitatis. l. in suis. ff. de liber. et posthum. cum ergo per exheredationem filij desinat esse suitas in primo gradu: nō quidem facto legis: sed quidem facto hominis: et sic patris exheredantis. ideo transit suitas ad scđm gradum. et sic ad nepotem quādo pater istud vult: ⁊ sic quando nepotē instituit heredem ⁊ filiū exheredat: vt hic. secus quando in testamento preterit nepotem vel decedit ab intestato: vt in iuribus palle-

8 gatis. † Aduerte tamen quod si filius exheredatus per querelam rescindit testamētum qđ erit suus heres. tex. est formalis in. l. papinianus. §. si ex causa. ff. de inoffi. testa. Et sic pondera φ suitas que in potētia potest cõtingere exheredato si obtineat querelam non impedit nepotem institutum fieri suū ⁊ necessariū: ita est tex. solennis hic. stat ergo hic esse tex. solēnem φ quando pater filium exheredat ⁊ nepotē ex eo instituit heredē: φ nepos est suus ⁊ necessarius auo. istum tex. ampliant Raph. cu. ⁊ Pau. de ca. hic vt procedat nō solum quando filius fuit exheredatus: sed etiam qñ filius fuit institutus in parte et nepos in alia parte: et sic quando filius vna cum nepote fuit institutus: tūc ad huc nepos erit suus et necessarius: quia est eadem ratio. pro hoc etiam adducit Pau.

9 de ca. † quia apud nepotem filio pcedēte iura suitatis sunt in habitu non in actu: vt patet in. l. gallus. §. nunc de lege. ibi si quis ex suis heredibus. ff. de libe. ⁊ posthu. sed si instituat habitus deducitur ad actum quando autem pater decedit intestatus: tunc quia tota hereditas deuoluitur ad filium iure suitatis nepos non est suus heres. d. §. sui. insti. de here. quali. ⁊ diffe. Jstam ampliationem reprehendit ⁊ bene do. Alex. licet de Pau. de ca. hic non faciat mētionem: quia tunc non haberet locum ratio assignata hic per gl. d. Bar. ⁊ alios. ⁊. s. retuli. Nam nepos nō posset tunc dici suus ⁊ necessarius ex eo φ filius exheredatus habeatur pro mortuo et perinde ac si fuisset de medio sublatus. ista ratio cessat qñ

10 filius vna cū nepote est institutus. † Ultra eos scđo amplia istum tex. ⁊ bene vt procedat non solum quādo filius est exheredatus ⁊ nepos

nepos institutus.vt hic:sed etiam quando filius est institutus et nepos ei substitutus ⁊ locus est substõni.tūc nepos est suus tert. est planus in.l.si filius heres.in primo rñso.ff. de libe.⁊ posthu.
11 ¶ Item adde ꝙ iste tex.est notabilis ad alia tria.† Primo ꝙ filius in potestate acquirit hereditatē patri absq̃ eo ꝙ precedat iussus patris vel alia aditio:quia lex ipso iure facitē heredem. ⁊ ita limitat regula huius.l.in prin.⁊ regula.l.si quis mihi bona §.iussum.j.eo.Et ita etiam istum text.⁊ concordantem.s.allegatum no.Bar.in.l.fi.in.iij.colū.ff.de cōdi.insti.† Adde aliū casum
12 quādo filiussa.est institutus sub conditione:potest implere conditionē sine iussu patris.qua impleta efficit̄ suus ⁊ necessari⁹ vt est tex.in.l.conditionibus pupillus.in versi.si.ff.de cōdi.⁊ demon.
13 † Alius tertius casus est quādo pater est furiosus.tunc filius in potestate potest adire hereditatē sine iussu patris aut alterius ꝑ patre.⁊ qđ est singularius adeūdo hereditatē eam acquirit sibi.⁊ nō patri.tex.est solēnis in.l.cū heres.in prin.j.e.⁊ ibi Bar. dicit
14 illum esse singularem casum † Quartus casus est in filiofa.milite instituto contēplatione militie.quia potest adire hereditatē sine iussu patris.tex.est in.l.miles filiussa.ff.de castr.pecu.ſm Ludo.ro.⁊ Areti hic.Tu dic rōnem esse quia habet̄ pro patrefa.l.ij.in prin.ff.ad macedo.⁊ nō acq̄rit patri nec obligat patrē.⁊ sic cessat ratio quā assignat iste tex.in prin.¶ Scđo hic est casus notabilis in quo fili⁹ exheredatus efficit̄ suus ⁊ necessarius patri exhe-
15 redanti.⁊ hoc ꝑpter personā nepotis instituti.¶ † Tertio hic est casus notabilis in quo suitas confirmat exheredationem absq̃ alia aditione seu immixtione.⁊ sic essentia suitatis vnius heredis cōfirmat exheredationem alterius etiā non adita hereditate.Et ita etiā notant istū tex.Pau.de ca.⁊ do.Alex.hic in fi.Adde fortius ꝙ etiā suitas filij se abstinentis cōfirmat exheredationē alterius filij ſm Ang.Imo.⁊ alios Mod.in.l.si filius qui patri.vbi dixi.ff.de vul.⁊ pupil.per tex.in.l.filius qui se paterna.§.eodem. Quis cōtrarium teneat Bal.in.d.l.si filius qui patri.⁊ in.l.qdaz eulogio.in.vj.col.C.de iure delí.regulariter autem exheredatio non sequuta aditione nihil valet.d.l.filiū.§.sed cū exheredatio.⁊ ibi Bar.in.j.no.ad hoc no.ff.de 9ta.⁊.l.papinianus.§.si cōditioni.ff.de inoff.testa.⁊.l.fi.§.illud.C.eo.⁊.l.si patronatus.§.ex testō. ff.de bo.liber.vide aliā notabilē ⁊ egregiā limitationem Bar.in l.pr̄fami.testō.in.j.q.ff.de her.inst.vbi limitat verū in filio.secus in extraneo cuius exheredatio ab instōne de eo facta valet ꝗuis hereditas adiri nō possit.quā limitationē sequit̄ ⁊ reputat tenendam menti.d.Alexā.in.l.si ita scriptum.§.fi.ff.de libe.⁊ posthu. sed eā reprobat ⁊ melius.d.Alexā.ibi cōtrarius in.l.hereditas. C.de his q.vt indi.Et idē do.Alexā.post Pau.de ca.in.l.seius ⁊ augerius circa fi.ff.ad le.fal.vbi dicit q̄ magis cōis opinio est 9 Bar.in hoc.¶ Quarto no.ex tex.ibi p̄ꝫ cū suū sine aditiōe
16 facietb.heredē.⁊ quidē necessariū.† ꝙ q̄n q̄s facit aliū heredē intelligitur eum facere illum heredem talem qualis ipse est.⁊ sic facit ſm Bar.⁊ alios ad qōnem glo.in.l.ij.ff.de pe.her.ꝙ si sum heres titij ab intestato qui fuit heres seij ex testō ꝙ ego etiam dicor esse heres seij ex testamento per mediā personā titij cui successi.facit l.nec interest.ff.de fideicom.liber.Et intellige illud quod dicit iste tex.ꝙ facit patrē heredē.s.quo ad effectū.quia ei acquirit per reg.l.placet.j.eo.⁊.l.primā in prin.ff.si quis a pa.fue.man. nomē
17 aūt heredis manet in ipso nepote.l.cum filio.ff.de le.j. ¶ † Quinto no.ex scđa pte tex.ibi q̄n mortis tēpore in potestate non fuerit ꝙ ille non potest esse suus nec necessarius qui nō est in potestate testatoris tpe eius mortis.vt hic ⁊.l.lege cornelia.in fi.ff.de testa. Fallit in posthumo q nascit̄ post mortē patris qui nunquam potest dici fuisse in ptāte p̄ris.l.fi.ff.de colla.bo.⁊.l.fi.ff. de assignā. liber.Et tñ est suus q̄n si natus fuisset viuo testatore in eius potestate fuisset.vt est tex.in.§.posthumi.inst.de her.que ab intesta.et
18 in.l.j.§.toties.⁊ in.§.sequenti.ff.de ventre in posses.mit.¶ † Vltimo no.ex ver.fi.ꝙ qui nō est necessarius heres nō potest alium heredem necessarium facere.intellige q̄n nō est necessarius actu nec habitu vt hic.secus sit sit necessarius potentia:licet non actu:tūc potest facere alium necessariū.tex.habes ⁊ exemplum in.l.ex castrensi.in prin.⁊ gl.ibi not.⁊ declarat.ff.de cast.pe.hic allegata in glo.¶ Unde facit iste tex.ſm Dy.Bal.Albe.Imol.⁊ do.Alex.
19 † hic ꝙ qui non est miles nō potest alium militem facere.Et qui nō est doctor non facit alium doctorē vt hic.⁊.l.ij.ibi nec fidē insinuare quam non habent nec ministros creare qui non sunt et ibi Cy.ad hoc no.C.de here.Adde Bal.in proc.decreta.in.x.col.d. Alexan.in.l.cū quo de peculio.§.sichum.in fi.ff.ad le.falc.Alibi no.glo.in.l.nullus solius.C.de decu.lib.x.qđ non facit curialem qui nō est curialis.nec doctū facit qui est indoctus.⁊ per illā glo. no.ibi Bal.ꝙ malus doctor nō potest facere bonum scholarem. ¶ Sed cōtra illud notabile Bal.⁊ aliorum tenet Bart.in repetitione.l.prime.C.de digni.lib.xij.presertim.in ver.ex predictis
20 multa inferūtur.vbi dicit Bar.† ꝙ magni barones licet non sint milites nihilominus possunt facere milites:quoniaꝫ habēt potestatem condendi legem.⁊ multo fortius marchiones duces ⁊ cōmunitates. vt ibi plenius per eum.Alibi habes ꝙ qui nō est benedictus potest tamen aliū benedicere.c.j.⁊ ibi no.Bald.de sup.
21 negli.prela.Item predicta non habent locum in papa † ⁊ imperatore qui faciunt doctores licet ipsi doctores non sint. imo solo verbo creant doctorem sine alia solēnitate:solum dicēdo esto doctor.l.apud eū.⁊ ibi Ang. in aliquibus lecturis ad hoc not.ff.de manumis.ti.generali.expresse Ange.in.l.j.C.de sen. pas.sed caue quia electores nō habent dignitatem episcopalem. ⁊ tamē illam
22 transferunt in electum.similiter † cardinalis non habent dignitatem papalem ⁊ tamen cōferunt in papā quē eligunt. ad hoc respōdet do.Abb.in.c.cura.in fi.de iurepatro.qđ illud ꝙ quis nō habet in actu nec in potētia non potest in alium transferre.quia nemo dat qđ non habet.l.traditio.ff.de acq.re.do.⁊.l.si vniuerse. C.de lega.⁊.c.quod autez.de iurepa.⁊.c.dayhertum.j.q.vij.Sed
23 illud † qđ q̄s habet in potentia licet nō habeat in actu bene pōt in aliū trāsferre. vt in electoribus ⁊ cardinalibus dixi. vltra do. Abb.adde ad hoc tex.in.l.qđ nostrum non est.ff.de vsuf. ¶ Glo. in verbo faciet heredem ibi:hodie secus.istam glos.nō bene enucleant doct. ideo pro eius fundamentali intelligentia aduerte ꝙ ista glos.potest dupliciter intelligi.Primo ꝙ referatur ad illud generale qđ.s.proxime dixit.s.ꝙ illud qđ filius querit patri querit.⁊ tunc bene subdit: ꝙ hodie est secus.⁊ isto modo intelligēdo procedit sine scrupulo.Scđo modo intelligunt doc. ꝙ ista gl.re-
24 feratur ad istum tex. † ꝙ quando filio exheredato institutus est nepos ab auo.tex.dicit ꝙ faciet patrem heredem. nam hodie est secus. quia solum acquiret vsumfructum patri ⁊ sibi proprietatem per.d.l.fi.in prin.C.de bo. que libe. per quā hodie limitatur iste tex.⁊ isto modo referendo glo.ad tex.glos.vult:qđ illud quod habet nepos ab auo sit aduentitium respectu patris. nam si esset
25 profectitium nō esset hodie secus per.d.l.fi.quia † in profectitijs nihil est hodie immutatum per iura noua.C.§.j.instit. per quas perso.no.acqui.⁊.l.cum oportet.in prin.C.de bo. que libe.⁊.l.certum.C.fami.herci.⁊ referendo glos.ad text.etiam plane procedit scđm terminos istius tex.Nam ex quo auus exheredauit filium ⁊ instituit nepotem videtur voluisse acq̄ri nepoti non autem filio quem exheredauit. ⁊ sic censetur odio habuisse.l.cum quidam. C.de lega.⁊ sic erit aduentitium non autem profectitium contemplatione patris nisi in casu.l.dotem dedit in versi. ꝙ si filius. vbi text.assignat rationem specialitatis.ff.de colla. bono. Doctores autem generalius colligunt ex ista gl. ⁊ dicit Ang. expresse ex ea
26 decidi † ꝙ illud qđ habet nepos ab auo dicatur aduentitium et non profectitium respectu patris. ⁊ est magni effectus. quia si est profectitium acquirit totum patri etiam hodie. quia in profectitijs nihil est hodie per iura noua immutatū vt statim dixi. si autem est aduentitiuz queritur hodie solum patri quo ad vsumfructū.d.l.fi.C.de bo.que libe.in hoc Bar. se remittit ad ea que dixi in.l.dotem dedit.ff.de collatio.bono.⁊ in.l.quesitū. in princ.ff.de lega.j.Bal.hic transit cum ista glo.sic generaliter intellecta quā reputat nota.dignam.ita etiam transeunt Ange. Sali. Rapha. cu.Ludo.do.Alexā.⁊ Are.hic.⁊ dicit.Alexā.ꝙ in hoc bis aut ter consuluit.Et istam glos. etiam reputat singularem ⁊ ꝙ alibi de facili non inuenies Joā.de imo.⁊ ꝙ eam putat esse rationabilez in casu huius.§.quia pater erat exheredatus ⁊ sic nepos verisimiliter contemplatione patris non erat institutus. alias secus. ar.l.sed si plures.§.in arrogato.ff.de vulga. ⁊ pupil. ⁊.l.j.dotem dedit.ff.de colla.bono.sed cum reprobant Ludo.ro.⁊ do.Alexā.
27 hic. † quia in dubio etiam si filius non sit exheredatus tamē illud qđ habet nepos ab auo dicitur aduentitiū quo ad ipsum patrem prout cōiter tenēt glo.⁊ cōiter doc. Idem tenet gl.in.l.quesitum in prin.in glo.parua.iuncto tex.ff.de lega.j.⁊ ibi eam approbant Bar.Ang.Imo.met ⁊ cōiter alij. Idem tenet glo. in.l.gallus.§. quidam recte.ff.de libe.⁊ posthu. in gl.magna in versi. sed qdam putant iuncto tex.⁊ ibi Bar.⁊ Pau.de ca.idē tenent:⁊ ita etiam Rapha.cu.ad hoc ponderat illā glo. Idē tenet glo.in.l.auus. in prin.ff.de iure do.⁊ ibi est bonus tex.dum dicit quia nō potest videri pfecta ab eo.qa nihil ex bonis suis habuisset; qcquid ad.d. gl.in §.quidā recte dicat Are.hic: idē tenet Bal.in.l.certū. ad fi. C.fami.herci.d.Alexan.in.l.in quartā.in.xxi.col.ff.ad le.fal.et in l.sed si plures.§.in arrogato.ff.de vulg.⁊ pupil.⁊ in 9sil.cxxxviij. quinti volu. incipiente ponderatis his que in dicto instrumento donationis.⁊ ista est vera ⁊ cōis opinio. ¶ Contrarium tamē tenuit idem Bar. sibi contrarius in aut. ex testamento.C.de secun.
28 nup. † ꝙ imo illud quod habet nepos ab auo dicatur esse profectitium: per tex.in.d.l.dotem dedit ⁊ quia auus videtur velle ꝙ pertineat ad nepotem eo quia volebat ad filium pertinere. secus quādo pater dedit contemplatione nepotis magis q̄ cōtemplatione filij.⁊ tunc illud bene diceretur aduentitium quo ad patrē per d.l.quesitum.in princ.cum gl.⁊ dicit do. Alexā. ꝙ scribētes de Bart.qui est sibi 9trius nō faciunt mentionem.Tu dic q̄ imo

papa & imperator p

ante eũ facit mentionẽ Rapha.cu.allegat etiã Are. sed tenendo cõem opinionẽ ad.d.l.dotẽ dedit dupliciter rñdet̃ ſm Lud.ꝛ.d. Alexã.hic.ꝛ Ang.Imo.ꝛ.d.Alexã.in.d.l.in quartã.ꝛ Imo.in d.l.quesitũ.in princ.ꝛ.d.Alexã.in cõſi.viij.tertij volu.incip.viſis ſubtiliſſimis dubitationib⁹ in.ij.colũ.q̃.l.dotẽ dedit loquitur qñ dos fuit data nepti ꝓpter eius patrẽ vt patet ibi in tex.in verbo ꝓpter me:nimirũ ſi dr̃ profectitiũ:ꝛ ita ante eos etiã rñdet gl. in.d.l.auus.in prin.ff.de iure do.istã sol.reprehendit Bar.in.d.l. dotẽ dedit ꝛ notabilius idẽ Bar.in cõſi.xiij.qd incipit primo arguit̃:q2 ille tex.loquitur in casu dubij ꝛ procedit coniecturando. ¶ Unde scđo modo rñde ex mente Raph.cu.d.Alexan.ꝛ Are. hic ꝛ.d.Alexan.in.d.cõſi.viij.tertij voluminis.sed ego notabili⁹ ponam q̃ illa.l.dotẽ dedit ꝓcedit qñ auus dat aliquid nepti ad
29 qd tenetur propter filiũ seu ꝑ filio:Auus enim tenet̃ ad dotãdũ neptẽ.l.ꝛ ideo.§.fi.ff.de in rẽ verso.Bar.ꝛ alij in.l.j.ff.solu.ma.et tunc dr̃ esse ꝓfectitiũ ex equitate:vt ibi dicit tex.non vt acquirat̃ filio:ꝛ sic patri istius neptis:sed vt reuertat̃ dos ad patrẽ neptis in casum soluti matrimonij tanq̃ ab ipso patre ꝓfecta ita ꝓprie loquit̃ ille tex.secus si auus relinquat aliqd ad qd non tenebat̃ ꝑ filio nec ꝓpter filiũ tunc censetur aduentitium.vt hac glo.cũ concordantijs:ꝛ istam ult.solu.etiam tenet Ang.in cõſi.lxxvj.incip. Joannes Philippi.ꝛ conſi.seq.

1 ¶ In dependentibus a mera potestate protestantis:ꝓtestatio precedens reddit actum sequentem protestationi contrariũ ipso iure nullum.
2 Minor si effectus maior declaret coram vicinis q̃ non vult habere ratum cõtractum per quem res sua fuit alienata sufficit talis protestatio.
3 Filio preterito sufficit dicere testiũ nullum corã vicinis in absentia heredis instituti ad hoc vt testamentũ infirmetur.
4 An requiratur causa in protestatione.
5 Quando quis non audet protestari palam propter metum potẽtis:valet clandestina.
6 Per actum sequentem contrarium protesta.non videtur recessũ a protesta.quando ille actus pendebat a mera voluntate protestantis.
7 In actu dependente a voluntate duorum requiritur q̃ protesta. innotescat parti alias nihil valet.
8 Faciens actum contrarium protesta.incontinenti:non videtur se velle corrigere secus si ex interuallo.
9 Qñ probatur metus semel fuisse illatũ alicui presumitur durare.
10 In actu dependenti a volũtate vnius:clausula derogatoria precedens tollit ꝛ impedit dispositionem ex interuallo.
11 Protestatio large facta cõprehendit omne tempus futurum.
12 De natura protesta.est respicere tempus futurum.
13 In actu dependente a voluntate vnius non videt̃ recessum a protestatio.etiam per actum ex interuallo factum.
14 Dispositio facta super vna re non trahitur ad dispositionẽ sup alia re factam ex interuallo ꝛ nu.15.
16 Licet sola protestatio sufficeret ad impediendum aditionẽ hereditatis postea factam.tamẽ si in protestatione dixit q̃ metu eam faciebat debet probari metus.
17 Licet metus non sit de substãtia protesta.tamẽ ex quo adijcitur in protesta.debet qualitas metus probari.
18 In cancellatione non requiritur causa:tamẽ si apponatur debet attendi ꝛ limitat ꝛ restringit ipsam cancellationem:idem in legato et numero.19.
20 Qui allegat certum tempus quãuis nõ esset de necessitate tenet̃ illud probare alias succumbet.
21 Qñ quis proponit factum cũ aliqua qualitate nõ sufficit probare factum sed debet probari qualitas.
22 Quando aliquid de necessitate non requiritur si exprimatur de eo non est curandum etiam si sit ineptum.
23 Fallens ꝛ sic non intendens adire hereditatẽ propter preambulam protestationem:si adeat aditio non valet.
24 Non presumitur quis aliter velle quam facit.
25 Addens coacte sine protesta.videtur sponte adire ꝛ nõ coacte:ex quo protestatus non est.
26 Qui nõ ꝓtestant̃ se per metũ aliquid facere presumuntur necessario volentes fecisse:ex quo protestari cõtrarium erat eis facile.
27 Cõtra allegantẽ se impeditũ fuisse:si cõtra impedimẽtũ potuit reclamare ꝛ ꝓtestari ꝛ non fecit:sibi preiudicauit.
28 Licet metus vel coactio a parte illata inducat nullitatem actus ipso iure vel in effectu.secus qñ infertur a iudice.
29 Spoliatus a parte ante oĩa est restituendus:secus tñ si a iudice.
30 Si aliqs ꝯfessus est maleficiũ in tormentis iuste illatis ꝛ postea ratificat ad banchũ iuris extra locũ tormentorum interueniente cõgruo interuallo cõfessionis ꝛ ratificationis:talis confessio põt dici spontanea:ꝛ notarius bãchi potest scribere in actis q̃ talis sponte confessus est delictum.
31 Uis illata per iudicem in tormentis dicitur iuste adhibita ꝛ confessio non poterit dici metu adhibita.
32 Ille dicit̃ sponte confessus qui est confessus in tormentis sed ꝑseuerauit in confessione extra tormenta.
33 Male faciunt assessores qui in camera torquent aliquẽ ꝛ in bancho faciunt scribere q̃ est sponte confessus.
34 Si quis sit tortus bene decẽ vicibus ꝛ postea ductus ad banchũ confessus est notario qui nõ interfuit torture:ꝛ notarius scribit q̃ sponte fuit confessus:non incidit in falsum:quia non vidit nec audiuit tormenta.
35 Uoluntas coacta voluntas est.
36 Quando quis est cõfessus in tormentis maleficium:scriptura est falsa in qua assessores faciunt scribi in actis quomodo reus sponte fuit confessus.
37 Confessio que emanauit in tortura nõ precedentibus legitimis indicijs etiam si reus in dicta cõfessione perseueret semper tñ est nulla:quo casu si iudex faceret scribi q̃ sponte fuit cõfessus facit confici instrumentum falsum.nu.38.
39 Confessio facta in tormentis nõ precedẽtibus legitimis indicijs valet ꝛ ei est standum si perseueretur in confessione.
40 Uenditio facta per metum non tenet:qñ vẽdens protestatus est coram testibus q̃ pro nihilo vult haberi talem venditionem.
41 In actu dependente a volũtate duorum protestatio tollitur per actum contrarium postea factum.
42 In cõtractibus protesta.facta clã coram honestis personis:an valeat si parti non innotescat.
43 Qñ qs nõ audet ꝓtestari pretori q2 eum timet sufficit clam ꝓtestari coram vicinis dato q̃ ad notitiã pretoris non veniat.
44 Qñ mulier in absentia mariti clandestine ꝓtestat̃ coram vicinis q̃ nõ vult cõsentire alienationi fundi dotalis quã marit⁹ vult facere ꝛ q̃ vult hr̃i ꝑ nullo si cõsentiat q2 metu hoc facit:talis ꝓtestatio clandestina releuat mulierem si probetur de iusto metu.
45 Si quis non intendit cõtrahere matrimonium cum tali muliere vel econtra:sed non audet contradicere propter metũ alicuius:si protestatur in absentia partis talis ꝓtestatio iuuat:nisi postea sequatur copula.
46 Si quis propter iustum metum nõ solum nõ audet cõtradicere sed nec audet protestari coram alijs:quia timet ne protestatio reueletur parti:sufficit postea ꝓbare de tali metu:ꝛ poterit venire contra talem actum.
47 Notabilis questio in materia protestationis.
48 Fideiussio requirit stipulationem.
49 Si fui ꝓtestatus q̃ si fideiuberẽ apud te ꝓ titio q̃ non faciã aio me obligandi:si tu consentis ꝛ postea ego intercedo non obligor secus si nõ cõsentis ꝛ ego simpliciter postea intercedo.

Celsus. Protestatio precedẽs actui sequenti ꝯria facit vt actus sequẽs nihil operet̃.h.d.s3 Dy.Bar. Bal.Alb.Ang.Imo.ꝛ do.Christo.de castel.hic ¶ Istud cõmune summariũ non videt̃ bene congruere huic.§.vbi non apparet qd actus sequens fuerit cõtrarius protestationi.nam si fuisset protestatus q̃ nolebat vel q̃ nõ intendebat adire hereditatẽ:si postea adiret protestatio diceretur cõtraria actui protestationis sequentis:sed hic tex.solum dicit q̃ fallens adierit.ꝛ glo.in verbo fallẽs declarat q̃ clandestine fuit protestatus:q̃ licet adiret q̃ pro nihilo nolebat esse heres.et sic si contingeret eum adire declarabat in illo actu voluntatem deesse:tunc adeuntis non dicitur actum factũ contrarium protestationi:sicut in simili si quis faciens testm̃ ꝓtestatur q̃ non vult facere aliud testm̃.si postea faciat:est actus cõtrarius ꝓtestationi ꝛ derogat priori.§.posteriore.inst.qui.mo. testa.infir.l.si qs.j.ad treb.sed si quis protestatur q̃ si faciat aliud testamentũ vult illud nullum esse:nisi in eo talia verba apposuerit tunc est actus cõtrarius ꝓtestationi ꝛ nõ valet:si postea aliud faciat.vt habet̃ in.l.si quis in prin.testa.j.de lega.ij.ita etiam t3 Rapha.cu.hic.eo modo si quis protestatur q̃ si contingat eũ ꝓferre sapientia aditionẽ q̃ non intendit adire:tunc adeundo non directe cõtradicit ꝓtestationi ſm Jo.de imo.qui dicit q̃ isto mõ debet ista litera intelligi:ꝛ vltra ista qñ dicatur protestatio contraria actui ꝛ quãdo non:ꝛ sic quãdo sit cõpatibilis:quia possit separari ab actu declarat Bar.in.l.j.in prin.C.de lit.conte.ꝛ aliquid Ang.hic ¶ Item iste tex.[illegible] loquitur eo casu quo quis ꝓtestatus est se non habere animum adeundi propter timorem sibi illatum:tunc nisi probet̃ timor protestatio nihil valet ſm Ang. hic.circa fi.q dicit q̃ ita debet intelligi ista litera:de quo vltimo.j. statim dicet̃ ¶ Unde Sali.aliter hic summat.protestatio precedẽs ꝯria actui aditionis reddit aditionem inutilem.h.d.scđm cum. Tu autem summa sic breuiter:ficta seu simulata aditio non valet.h.d.In tex.ibi metu verborum.intellige sufficiens ad terrendum virũ etiã constantem.vt dicetur infra in gl.pe. ¶ In tex.ibi fallens dici potest fingebat extrinsecus se adire hereditatẽ:ꝛ non adibat eam:ꝓpter ꝓtestationem ꝓcedentem.ꝛ ita fallebat creditores ꝛ

tores & legatarios. ¶ No. primo ex isto tex. fm intellectum Bar. cõem q in dependentibus a mera voluntate protestantis: vt est aditio hereditatis protestatio pcedens reddit actũ sequentẽ pro-
1 testationi cõtrarium ipso iure nullum: & in tali protestatione interposita sup actu dependẽti a mera volũtate ptestantis non requirunt ea que sunt necessaria in aliis ptestationibus fm Bart. & alios hic: primo nõ reqrit pñtia partis de cuius pjudicio agit: nec q ei innotescat: patet: quare põt fieri clam & occulte: & sic non peruenit ad notitiam partis. Et dic clarius q ille actus non erat celebrandus cũ alio vt est aditio hereditatis que cõsistit in mera voluntate. l. pro herede. in princi. & in. l. si autẽ. C. de iur. deli. nimirum si in ptestatione non requirit presentia alicuius: sed sufficiat adesse testes per quos possit probari: secus qñ actus est celebrandus cũ alio: tũc protestatio nõ valet: nisi fiat illo pñte aut ei innotescat: vt in iuribus allegatis p Bart. facit. l. at si qs. §. pleriq. ff. de reli. & sump. fune. & in. l. nesennius. cum gl. & ibi Bart. in primo
2 no. & in. l. pompo. scribit iuncta glo. ij. ff. de nego. gest. † Ad idem q si minor effect⁹ maior declaret corã vicinis q non vult habere ratum 3ctum per quẽ res sua fuit alienata sufficit ẽquis non est facta in psentia partis. l. fi. in verbo conquestus est. & ibi glo. not
3 C. si minor maior factus. per quem tex. ibi signanter no. Bal. † q filio preterito sufficit dicere testm̃ nullum corã vicinis in absentia heredis istituti: ad hoc vt testm̃ infirmet per. l. filio pterito. ff. de iniusto rup. irritoq testa. quare est actus qui dependet a sola voluntate pteriti: vt no. etiã Ang. in. §. si vero expressum. in. iij. nota. per illum text. in auten. de here. & fal. Secus in actu dependente a voluntate duorum: tunc d3 protestatio innotescere parti: alias nihil valet. l. fi. §. itẽ si pdixerit. in prin. ff. nau. caupo. stab. cũ aliis hic allegatis per Bar. idem latius t3 Bart. in. l. non solũ. §. morte: in prima specie ptesta. in duobus locis. ff. de no. ope. nun.
4 † Scdo in ista protesta. vt. s. non requiritur cã: quare eius actus dependet a mera voluntate ptestantis: iõ sufficit volũtas. l. quia poterat. ff. ad treb. secus in actu dependente a voluntate duorum. tunc requirit cã q̃ sit rationabilis & iusta: alias nihil valet. l. si bo- minem. ff. man. l. ij. C. debito. ven. pigno. impedire nõ poſ. de quo per doc. & plenius per Bar. in. d. §. morte. in ver. protesta. in hibi torie. l. de pupillo. §. si quis ipsi pretori. in. xi. q. ff. de no. oper. nun. Sed aduerte licet oẽs ita trãseant: iste tex. non vr̃ aliqd facere quia hic suberat causa iusta. & rationabilis cã ptestandi. s. iustus met⁹ vt dicit tex. in verbo coactus: & ideo ptestatio fiebat clã & occulte in absentia partis que metũ incutiebat. & sic pter iustum timorem nõ potuit palam ptestari. faciat qd per istum tex. tenet Bal. i. l. clari & aperti. et circa fi. C. de fideicõ. qd qñ qs nõ audet ptestari
5 palã pter metũ potẽtis: tunc v3 clãdestina ptestatio: † & ei stat: cum limitatione. de qua ibi p eum: quẽ sequit Aleran. cõsi. xvi. in iij. volu. inci. ponderatis narratis in themate in vlti. col. & refert
6 & sequit Pau. de ca. hic. ¶ † Tertio per actum sequentem 3triu3 ptesta. nõ vr̃ recessum a ptestatio. qñ ille actus pendebat a mera voluntate ptestantis: quia psumitur voluntãs abesse pter ptestationem precedẽtem: & sic protestatio derogat actui sequenti. & facit illũ actum non valere: secus in actu dependente a voluntate duoru3 quare derogatur protestationi pcedenti. l. cum plures. §. locator horrei. ff. locati. c. sollicitudinem. de appel. & hoc cõfirmat Bar. in rõne: quia sicut propositũ in mente retentum non nocet 3henti. l. si repetenti. C. de condi. ob cãm. ita nec talis protestatio que ei non innotescat: & cũ ista ratione transeunt ceteri: & in specie Sali. & Rapha. cu. Tu aduerte quia vr̃ aliqualiter 3triari his q̃ t3
7 Bar. s. in primo notabili vbi Bar. tenet † q in actu depedente a voluntate duoru3 reqritur qd protestatio innotescat parti: alias nihil valet: vnde si ptestatio est nulla inepte vr̃ dicere q pactum 3trium intelligit ab ea recessum: quia presupponeret ptestationẽ valere. Item ptestatio que de iure nõ valet nõ põt dici ptestatio. arg. l. ij. §. cõdẽnatũ. ff. de re iudi. c. le. pastoralis. i vlt. co. co. ti. sicut nõ põt dici instrm̃ guarẽtigie illud q de iure nõ t3. vt tenet & not. Bal. i. c. cõstitutus. p illũ tex. d trãsac. ergo frustra d3 q nõ nocet: vt est tex. notabilis i. l. sicut. §. i. ff. de ope. liber. limitat Bart. pmũ mẽbrum q ptestatio precedens in dependentibus a mera volun-
8 tate protestantis: facit presumi voluntatẽ abesse in actu sequenti vt procedat † qñdo actus sequens fit incontinenti post protestationẽ: quia nõ est verisimile q voluerit incontinenti se corrigere vt. l. nõ ad ca. ff. de condi. & demon. secus si fieret ex magno interuallo post: tunc vr̃ a ptestatiõe recedere. l. p retentionẽ. & ibi. gl. C. de vsu. ideo protestatio debet tũc latius cõcipi: vt per verba comprehendat omne tempus futurũ. vt hic p eũ. cũ quo ceteri cõiter transeunt. & in specie Sali. & Alerã. hic. idẽ tenet Bar. in. d. l. non solũ. §. morte. in prima specie ptestatiõis. & ibi Imo. Ro. & Alex. idẽ tenet Bart. in. l. item quia. §. fi. ff. de pac. & in. l. titia. §. pe. ff. de vbo. ob. per Cy. Imo. Jac. but. & Joan. de imo. in. l. pacta nouissima. C. de pac. d. Anto. de bu. & Jo. de imo. in. c. cum. M. ferrariẽsis. extra de cõstitu. & ista vr̃ esse magis cõis opi. ¶ Sed aduerte

ista limitatio Bar. ad istũ tex. nõ est bona: cũ de ea semp subesset eadẽ causa protestationis & metus: & sic ptestatio semp durabat: vnde extendit etiam ad actum qui fit ex longo interuallo post. l. fi. in fi. C. qd metus cã. Bar. in. l. penul. ff. de condi. ob tur. causam s3 in. l. per retentionem. allegata per Barto. nõ suberat illa causa
9 facit qd no. Bar. & Ange. in. l. ad vindictã. C. qd metus causa. † q si fuit probatum metum semel fuisse illatũ semp presumit durare. & dicet infra extra glo. in qd. Bar. Itẽ contra istã limitationẽ Bar. simpliciter intellectã fortiter facit tex. in. l. si quis in princi-
10 pio testamẽti: ibi postea eodẽ testõ vel codicillis. de lega. ij. † vbi sunt in actu dependenti a mera voluntate vnius. & tñ ibi clausula derogatoria vel ptestatoria precedẽs tollit & impedit dispositionem factã ex interuallo post testm̃ vt in codicillis. & si dicitur q ibi codicilli essent incõtinenti facti iuxta testm̃ esset diuinare & restringere illũ tex. qui indistincte ponit de codicillis. ad illũ tex. rñdet
11 do. Alexã. † q ibi ptestatio nõ fuit facta simpliciter sed large. iõ cõprehẽdit omne tps futurũ. Ista rñsio nihil valet. nam ibi solũ fuit simpliciter dictu3 si cui bis legauero semel deberi volo. nec fuerũt ibi alia verba gñalia. Idẽ. d. Aler. in. l. pacta nouissima. C. de pac. dicit q tex. in. d. l. si qs in prin. testamẽti de necessitate d3 intelligi qñ verba respiciebant omne futurũ tempus: alias non traherent ad actũ postea ex interuallo factũ. & plus non dicit. Sed nec ista solutio quicq valet: q2 nõ sufficit ad ptestationem adesse
12 verba respicientia solũ futurũ tẽpus: prout est † de natura protestationis que est respicere futurũ tempus: sed etiã debẽt esse verba magis gñalia & lata: ad hoc vt cõprehendat actũ q postea fit ex interuallo: vt in. d. l. pacta nouissima. & in aliis locis preallegatis. facit tex. in. l. si ita stipulatus. ff. de fideius. ibi quantã pecuniã qñcũq titio credidero. & tex. in. l. quero. in fi. prin. ff. loca. ibi in oẽ3 causam & ibi inqtũ illum condẽnari oportebit. facit etiã glo. sole. in. c. tua nos. & ibi latius. d. An. de but. & d. Abb. de sponsa. q si aliqs protestatur parte presente q per ea que vnq dicet aut faciet in futurũ nõ intendit cõtrahere matrimoniũ cũ tali muliere si postea cum ea cõtrahat matrimoniũ non tenet: sed in. d. l. si qs. in principio. testamẽti fuit solum simpliciter dictũ per verbũ futuri temporis si cui bis legauero semel deberi volo: & tamẽ trahitur ad actũ postea ex interuallo in codicillis factũ: licet pendeat a sola volũtate ptestantis. & sic ille tex. videt cõfundere limitationẽ Bar. & rationem. ¶ Unde Bar. in. d. l. pacta nouissima. in di-
13 stinctione sua tenet † q in actu dependente a voluntate vnius: nõ videat recessum a ptestatiõe etiã per actũ ex interuallo factum: & tũc ad hoc bene facit tex. in. d. l. si quis in principio testamẽti: sed in actu depẽdẽte a volũtate duorũ qñ protestatio fuit simpliciter facta bene distinguit: an actus sequens fiat incontinenti aut ex interuallo. Idẽ sequuntur Ang. & Sal. in. iij. col. & Are. hic quicqd dicat do. Alerã. hic tenẽdo istam partem: & tenendo contra communẽ. ¶ Nõ. ob. tex. in quo se fundat Bar. in. d. l. per retentionẽ. q2 dupliciter rñdet. primo q ideo ibi in scda conuentione nõ inducit repetitio pignoris: eo q2 ampliaret odiũ. s. vsura: qd nõ est dicendũ: vt in regula: odia. de reg. iu. in. vi. & in. l. cum quidam. ff. de lib. & posth. & ita dicit tenere Bar. in. d. l. per retentionẽ. in bona lectura que non est impressa. & isto modo ille tex. potest retorqueri 3 Bar. arguendo de spãli: propter odiũ vsure. ¶ Scdo et notabiliter rñdet ex mente Are. q ille text. loquitur in terminis valde diuersis: ibi enim tpe traditi pignoris connentũ fuit pacto nudo. de minoribus vsuris: si postea ex interuallo debitor promittat maiores vsuras prestare ad eas non extendat illud pign⁹.
14 ratio ibi ponit in tex. † quia dispositio facta sup vna re nõ trahit ad aliam dispositionem factã sup alia re ex interuallo: facit. l. at si quis. §. pleriq. in fin. ff. de reli. & sump. fu. Sed materia nostra est quando protestatio facta super vno actu habeat locũ in eodem actu: si postea ille idem actus fiat ex interuallo: & sic tex. sunt multum diuersi. Ang. autẽ hic intelligit istũ tex. q ideo hic actus sequẽs cõtrari⁹ protestationi nõ tollit p protestationẽ: q2 hic probatur metus illatus qui fuit cã faciendi ptestationẽ. vbi autẽ nõ probatur met⁹: & tũc aut 3summatio talis actus non pendet a sola mea voluntate: sed et alterius: & valet actus sequẽs cõtrarius protestationi per. d. l. qui cũ plures. §. locator horrei. q2 quia per talem actũ cõtrariũ ptestationi intelligit recessum a protestatione.
15 d. c. solicitudinẽ. de app. d. c. cũ. M. ferrariẽ. † Si aũt consummatio talis actus depẽdet a sola mea voluntate: vt aditio hereditatis: & factio testamẽti: tunc protestando q si contingeret me adire vel testari. tunc non faciam animo adeũdi vel testãdi. ista protestatio est derogatoria actui sequentis: & ideo non t3 aditio neq testamentũ. d. l. si qs. in prin. testa. & in. l. pro herede. in ver. & ideo solet. s. eo. & in. l. at si quis. §. pleriq. ff. de reli. & sum. fu. Nec obstat iste tex. quia loquit in casu quo quis ptestat nõ habere animum adeundi propter timorẽ sibi illatum. nam tunc nisi pbetur timor
16 ptestatio non valet: & ita d3 intelligi hec litera scdm eum. † Et sic pondera q licet ptestatio sola sufficeret ad impediẽdũ aditionẽ

hereditatis postea factã:tamen ꝙ in ꝓtestatiõe dixit ꝙ metu cã
faciebat dꝫ probari metus:⁊ ita videtur debere intelligi ⁊ limita
ri illud qđ tenet glo.penul.in scđa parte que vult ꝙ iste tex.proce
dat ꝙ aditio sit nulla etiam si nullus precessisset metus:⁊ proce
dat qñ metus fuisset allegatus in protestatione. Istã opinionem
Ang.reprobat Imo.⁊ Alexã.hic in glo.in verbo heredem non
fieri:quia ex quo protestatio interponit̃ sup actu aditionis pen
dente a mera voluntate ꝓtestantis:licet in protestatione alleget̃
metus:non est de substantia ipsius protestationis:ergo protesta
tio operat̃.etiam si talis metus nõ probaretur:qꝛ sufficit proba
re ꝙ interuenerit protestatio derogatoria voluntatis sequentis
vt non teneat aditio. Sed ꝑm Aret.potest defendi Ang.qꝛ ratio
17 Imo.non habet saporem iuris scđm eum†ꝙ lꝫ metus non sit de
substãtia protestationis tñ ex quo metus adijcit̃ in protestatione
dꝫ qualitas metus probari:lꝫ nõ sit de essentia protestationis:eo
18 quia limitat intentionẽ protestantis. ¶†Sicut in cancellatione
non reqrit̃ causa:tñ si apponat̃ debet attendi:⁊ limitat et restrin
git ipsam cancellationẽ.l.cancellauerat.⁊ ibi Bart.not.ff.de his
19 que in testamẽto delent̃. ¶†Similiter in legato facto nõ requiri
tur cã:tamẽ si apponat̃ attendi debet:qꝛ limitat ⁊ restringit ipm
20 legatũ.l.cũ pater.§.dulcissimis.de lega.ij. ¶†Ego vltra Areti.
cõfirmo per simile:qꝛ allegans certum tp̃s ꝗuis illud nõ esset de
necessitate tamẽ tenet̃ illud ꝓbare:alias succumberet.c.lꝫ causaꝫ.
de proba.l.j.§.rectissime.ff.de vi ⁊ vi arma.no.Barto.per illum
tex.in.l.habebat.ff.de instito.⁊ in.l.pantonius.§.rei perduellio
ni.per glo.ĩ.eo.⁊ in cõsi.lxxxviij.incip.in qõne inter Franciscum
boneli.⁊ in.l.is qui reus.in ante pe.col.ff.de publi.iud.Conside
21 ra tamẽ rationẽ ibi adductam per Bar. ¶†Ad idem facit quia
quãdo quis ꝓponit factũ cum aliqua qualitate:non sufficit pro
bare factum:sed debet probari qualitas:alias succumbit.tex.est
in.l.fulcinius.⁊ ibi Bar.not.ad hoc.ff.ex qbus cau.in posses.eat̃.
⁊ in.l.j.§.ꝙ autẽ ait pretor.⁊ ibi Bar.ad hoc no.ff.ne quid in flu
mi.publi.⁊ in.c.licet cãm.⁊ ibi Abb.in.vij.no.extra de probatio.
vbi istud tenet:qñ illa qualitas nõ requirebat̃:sed alterum eorũ
sufficiebat.⁊ ibi Bal.in.xij.col.dicit ꝙ ibi est tex.singularis q vix
alibi reperit̃ de proponẽte qualitatem etiam excipiendo ꝙ eam
22 probare teneat̃.†Sed caue quia qñ aliquid de necessitate non re
quirit̃ si exprimit̃ de eo nõ est curandum etiã si sit ineptum:vt est
tex.in.l.vnica.in prin.C.de rei vxo.actio.Bar.in.l.j.in pe.q.ff.de
eden.⁊ idẽ Bar.in.l.demõstratio falsa.in prin.in.vij.q.ff.de ꝯdi.
23 ⁊ demõ. ¶†Scđo principaliter no.ex hoc tex.ꝙ fallens ⁊ sic non
intendens adire hereditatẽ ꝓpter preambulam protestationẽ si
adeat aditio non valeat ⁊ non facit eũ heredem. Limita istũ text.
vt procedat quando post ꝓtestationem actus aditionis fuit per
protestantẽ factus verbo: aut etiã facto non celebrato cũ alio. Si
autẽ aditio fieret per actũ celebratum cum alio:puta venditioneꝫ
hereditatis vel per alium contractum cum alio celebratum de re
aliqua hereditaria:tunc per ꝓtestationem precedeñ.nõ impedi
ret ne ex hoc efficeret̃ heres:ne secum cõtrahens remaneret dece
ptus:⁊ sic erit obligatus nõ solum illi sed omnibus alijs.l.j.et.ij.
s̃.eo.⁊ glo.no.in.l.fi.in gl.fi.s̃.de interroga.actio. Ita no.limitat
istũ tex.Bar.in.l.non solum.§.morte.ff.de no.ope.nun.in prima
specie protestationis.⁊ in.l.pro herede.§.papi.circa fi.per illum
tex.ĩ.eo.sequit̃ Imo Pau.de cast.⁊ alij.Ludo.ro.⁊ alij Moder.
Adde pro hoc bonã glo.in.c.olim.in glo.j.⁊ ibi Anto.de but.ad
hoc no.extra de censibus.quã glo.etiam ad hoc not.Bald.in.l.si
tam angusti.in fi.ff.de serui.ti.generali. ¶Glo.ij.in verbo fallẽs.
quero.pro intellectu tex.quomodo sciet fallens:⁊ sic ficte adierit
24 †cum nõ presumat̃ quis aliter velle ꝗ faceret.l.labeo.§.id tube
ro.ff.de supel.leg.glo.respondet ꝙ fuit protestatus coram aliqui
bus ꝙ licet adiret: volebat pro nihilo haberi facit.l.in concubi
natu.in verbo sine testatione hoc manifestũ faciente.s̃.de cõcubi
25 nis.†Ex ista gl.videt̃ tacite colligi ꝙ adiens coacte sine ꝓtestatiõe
videtur sponte adire ⁊ nõ coacte:ex quo non est protestatus.d.l.
labeo.§.id tubero.facit ꝙ aditio facta metu sine protestatione be
ne valet ⁊ tenet mero iure:lꝫ detur beneficium abstinẽdi:vt in gl.
sequenti in iuribus in ea allegatis. ¶Adde ad istã conclusioneꝫ
no.Bal.in suo cõsi.schismatis ꝙ posuit post rub.C.si qs aliqueꝫ
testa.prohibue.in.x.colũ.ad fi.vbi tenet ꝙ in electione pape Ur
bani cardinales nõ presumunt̃ fecisse electioneꝫ de eo propter me
tum ex quo nõ fuerunt protestati de metu.⁊ ibi tradit regu.not.
26 †ꝙ qui nõ fuerunt ꝓtestati se per metũ facere: presumunt̃ neces
sario volẽtes fecisse:ex quo erat eis facile cõtrarium ꝓtestari.ar.
l.vnice.§.sinautẽ ad deficientis.C.de cadu.tollẽ.refert ⁊ sequitur
Alex.cõsil.cxlvj.volu.v.inci.In causa ⁊ lite vertente inter nobi
lem Rapha.in vlti.col. Addo facere illud qđ no.Bal.in.l.qbus
27 diebus in vlti.no.per illũ tex.ff.de condi.⁊ demõstra.vbi no.†ꝙ
ille qui allegat se impeditũ fuisse si cõtra impedimentum potuit
reclamare ⁊ protestare ⁊ nõ fecit sibi preiudicat.facit.l.ij.C.de his
qui ꝑ metũ iudi.nõ appel.c.fi.de appel.⁊ ad istud vlti.an ad hoc
vt impeditus facere actum in termino excusetur:an de necessita
te requirat̃ ꝙ ꝓtestet̃ ꝙ per ipsum nõ stetit.plura dixi in.l.prope
rãdum.§.sinautem vtraqꝫ.C.de iudi.⁊.l.ij.§.qđ diximus.ff.si qs
cau. No.bene istam regulam ꝙ qñ quis nõ protestat̃ de metu pre
sumit̃ actum volũtarie facere. Nam prima fronte videret̃ esse du
rior in practica cum possit esse iustus metus multis modis etiã
sine protestatione qđ no.ad titu.ꝙ metus cã. ¶Gl.in verbo nõ
fieri diuidit̃ in tres partes. In prima opp.cõtra tex.⁊ quadrupli
citer soluit approbãdo primã solutionẽ que cõiter tenet̃. In scđa
oppo.⁊ soluit. In tertia facit idem.scđa ibi itẽ oppo.metus ver
borum.tertia ibi.item oppo.C.eo.l.cũ aliquis. ¶In vltima ꝑte
gl.no.diligenter ex ista parte tria principalia. Primo ꝙ vbiqꝫ
cogit̃ per iudicem:protestatio procedens nihil operat̃ nec dero
gat actui sequẽti.⁊ sic protestatio nõ tollit actũ sequẽtẽ si ille act⁹
28 postea fiat iuridice ⁊ legitime. ¶†Secũdo no.ꝙ licet metus vel
coactio illata a parte inducat nullitatẽ actus ipso iure vel in effe
cta:vt in ti.qđ metus cã.secus qñ infert̃ a iudice:quia cum fiat in
casu ꝑmisso a iure nõ põt dici actus factus per metũ nec vitiatur
29 †Item ꝓ iudice lex p̃sumit ꝙ nihil iniuste vel illicite faciat.l.ij.in
ver.qđ non arbitramur.C.de offi.ciui.iud.⁊.c.in p̃sentia.de renun
tia.sicut in simili:licet spoliatus a parte ante oĩa sit restituendus.
l.si quis ad se fundũ.C.ad le.iul.de vi.tñ spoliatus a iudice non est
ante oĩa restituẽdus.vt est glo.nota.in.c.presentium.vij.q.j.⁊ gl.
ij.q.j.in summa.⁊ glos.in.c.in noĩe dñi.in verbo in audiẽtia.xxij.
dist.Bal.in.l.obseruare.§.proficisci.in.xxiij.q.ff.de offic.procõ.
⁊ leg.Ange.in.d.l.si qs ad se fundũ.d.Abb.in.c.dilectus filius.
Abb.de rescrip.⁊ in.c.conquerente.in vlt.nota.de resti.spolia.et
30 in.c.si cõstiterit.de accusa. ¶†Tertio per istam gl.infert Ange.
ꝙ si aliqs confessus est maleficium in tormẽtis iuste illatis.s.p̃ce
dentibus legitimis indicijs:⁊ postea ratificat ad bãchum iuris
extra locũ tormentorũ ⁊ sic perseuerat in confessione:interuenien
te tamẽ aliquo cõgruo interuallo inter tormenta ⁊ ratificationẽ:
qđ interuallum equo iudicãtis arbitrio relinquitur vt notatur
in.l.j.§.diuus seuerus.ff.de questio. Certe talis cõfessio potest di
ci spontanea:⁊ notarius bãchi potest licite scribere in actis ꝙ ta
lis sponte ꝯfessus est tale delictũ.l.j.§.si quis vltro.ff.de questio.
31 †quia vis illata in tormẽtis fuit iuste adhibita per iudicem:ergo
non potest dici actus factus per metum.vt hac gloss.ad hoc val
de notabili. Cum ista cõclusione Ang.simpliciter transeũt Imo.
Pau.de ca.Lud.ro.⁊ do.Alexã.hic.⁊ ita teneas quicqd teneat
Are.hic.adde ꝙ cũ Ang.etiã formaliter tenet do.Alex.in consi
lio primo.tertij voluminis qđ incipit processu inquisitionis for
mate ꝯ Antoniũ in.iij.col.⁊ in cõsi.lij.eiusdẽ tertij voluminis qđ
incipit viso themate illustrissimi.adde Bar.in.l.j.§.si qs vltro.in
32 vlti.q.ff.de q̃stio.†vbi tenet ꝙ ille dr̃ sponte cõfessus qui est con
fessus in tormẽtis:sed ꝑseuerauit in cõfessione extra tormenta per
d.l.j.§.diuus seuerus.⁊.l.ij.C.de custo reo.idẽ tenẽt Bal.⁊ Ang.
in.l.ij.in pe.col.C.qđ metus cã.alibi Bal.ĩ.l.j.in.vj.col.C.ex dlic.
33 defun.†Dicit ꝙ assessores cõiter videnť homicide qui in came
ra torquent aliquẽ ⁊ ad banchũ faciunt scribi ꝙ sponte confessus
est:nisi scđm eũ salues eos quia nõ torquent vt sic rñdeat: sed re
spõdeat vt sibi videt̃:⁊ sic vtrũqꝫ potest saluari.s.ꝙ fuit tortus vt
respondeat:⁊ ꝙ spõte sic rñdit:vt.l.mutus.§.is qui.ff.de ꝓc.ideꝫ
34 ⁊ plenius tenet idem Bal.in.l.vnica.in.vij.col.C.de cõfes.†Ubi
tenet ꝙ si aliqs fuit tortus bene decẽ vicibus ⁊ postea ductus ad
banchũ iuris cõfessus est notario qui nõ interfuit torture:⁊ nota
rius scripsit ꝙ sponte fuit cõfessus nõ incidit in falsum:quia non
vidit nec audiuit tormenta ⁊ naturali rõne potest credere ꝙ ille cõ
fiteatur ꝓpter cõscientiã perpetrati sceleris:imo fortius et singu
larius scđm eũ iudex qui interfuit tormẽtis ⁊ fecit hoc scribi per
notarium:ꝙ sponte fuit cõfessus excusatur a falso:quia non fuit
tortus ad hoc vt p̃cise confiteret̃ delictũ:sed vt verũ diceret:ideo
tenor cõfessionis sue nõ est omnino tormẽtarius.⁊ intentio iudi
cis fuit vt cõfiteret̃:quia verũ:nõ quia tortus:⁊ etiã ꝯsuetudo ge
neralis ipm iudicẽ excusat:vt ibi per eũ:qđ not. Predicta limita
qñ cõfessio fieret in tormentis:⁊ notarius scriberet sponte factaꝫ:
tũc instrumentũ est falsum per p̃dicta.si aũt scripsit ꝙ voluntarie
35 cõfessus est:tũc instrumentum est verum†quia voluntas licet sit
coacta:tñ voluntas est.l.si mulier.§.pe.⁊ ibi glo.nota.ff.ꝙ metus
cã.⁊.l.si patre cogẽte.ff.de ritu nup.⁊.l.velle nõ creditur.ff.de re.
iur.ita singulariter limitat Bal.⁊ reputat nouũ dictũ in.c.j.in.§.
iniuria.in vlt.col.de pace iur.fir. Et nota bñ istã differentiã inter
ṽbũ sponte ⁊ verbũ voluntarie:qꝛ forte alibi nõ inuenies. Alibi
36 tñ tꝫ Bal.in.l.ij.circa fi.C.de custo.reo.†ꝙ qñ quis in tormentis
cõfessus est maleficiũ:assessores semper faciunt scribi in actis quo
reus spõte fuit ꝯfessus:⁊ quasi vt plurimũ ista scriptura est falsa
37 ꝑm eũ.†Si autẽ ꝯfessio emanauit in tortura nõ p̃cedẽtibus legiti
mis indicijs:⁊ tũc etiã si reus in illa ꝯfessione perseueraret:tamẽ
illa cõfessio est nulla:quia nõ est legitime extorta.⁊ ex ea non põt
sequi cõdẽnatio:nec pena iponi:vt est text.in.l.ꝓc.ꝑm vnã lectu.

glo.⁊ ibi

gl.⁊ ibi Bar.notat ⁊ sequit.ff.de q̃stio.⁊ istud vltimũ etiã sequũt
Imo.Pau.de cast.do.Alexã.⁊ Are.hic.⁊ dicit Imo.ꝙ istó est
tenẽdũ menti:q꞉ ex eo poteris multa lucrari.⁊ refert idem tenere
Albe.de gandi.in tractatu maleficiorũ.dum tractat de tormẽtis
in rubrica querit nũquid cõfessus in tormẽtis non precedẽtibus
indicijs.Sal.in.l.ij.C.de custo.reo.cũ alijs cõcor.hic traditis per
do.Alex.idẽ tenet do.Alex.in cõsi.v.primi volu.qd incipit in cã
inquisitionis formate contra Uale.in.j.colũ.qd cõsilium est erro
re duplicatũ in cõsi.xciij.eiusdẽ primi vol.idẽ tenet etiã do.Ale.
in cõsi.cxxxix.scdi volu.qd incipit in cã angelorũ ebreorũ in pe.
col.⁊ in cõsi.j.tertij volu.qd incipit viso ꝓcessu inquisitionis for-
mate ꝯ Antoniũ in.ij.⁊.iij.col.in cõsil.lij.eiusdem tertij volu.qd
38 incipit viso themate illustrissimi.†Et isto casu qñ ꝓcessit dicta in
iustitia tormentorum sine legitimis indicijs: certe si iudex facit
scribi in actis banchi ꝙ iste fuit sponte confessus facit confici fal-
sum instrumẽtũ:eodẽ modo notarius qui scribit confessionẽ fuis
se spontaneã incidit in falsum:si notitiã habuit tormentorũ:⁊ iõ
officiales faciunt stare notarios extra palatiũ vt nõ habeãt no-
titiã tormentorum vt sic possint scribere cõfessiones esse sponta-
neas.ita notabiliter tꝫ Ang.hic ⁊ sequuntur Imo.d.Alexan.et
Are.hic.⁊ dicit do.Alexã.ꝙ istud est valde notabile in practica:
⁊ ꝙ est magis cõis opinio.⁊ ideo sm Ange.debet esse cautus in
practica aduocatus accusati vel inquisiti q fuit cõfessus ad ban-
chũ se maleficiũ cõmisisse vt faciat ꝓbari si põt ꝙ ille fuit primo
tortus indebite:q꞉ nullis ꝓcedẽtibus indicijs sufficientibus neq̃
fama:vnde quousq̃ detentus fuit.semꝑ idẽ metus tormentorũ
durare presumit:ideo cõfessio ⁊ ratificatio nihil valent:⁊ falsitas
cõmittit si scribatur de spõtanea cõfessione scdm qd ꝓdixi.Idem
cũ Ang.tenet etiã do.Alexã.in.d.consi.primo tertij volu.⁊ in.d.
39 cõsi.lij.etiã tertij volu.†Cõtrariũ tñ in terminis ꝙ imo confessio
facta in tormentis nõ precedentibus legitimis indicijs valeat et
teneat ⁊ ei stari debeat si ꝑseueret in ꝯfessione:tꝫ expresse Bal.in
l.vnica.C.de confes.in.v.col.ad fi.in.iij.oppo.per glo.ibi.⁊.l.j.§.
diuus seuerus.ff.de.q.Et male tenet per predicta per que patet
cõem opinionẽ esse in ꝯrium.Et eum reprobat do.Alexã.hic ad
fi.⁊ dicit ꝙ ita vidit de facto pluries seruari.⁊ ꝯrium tꝫ simplici
ter Ludo.ro.in consi.clxvij.qd incipit:Antonius accusatus de
adulterio.in.j.col.in fi.¶ Glo.fi.in vbo nõ facere diuidit i tres
In prima oppo.cõtra tex.⁊ soluit.In scda allegat q̃nq̃ concor-
dantes ad tex.In tertia etiã oppo.⁊ non soluit:solue vt ꝑ Bart.
scda ibi:⁊ facit ad.l.tertia ibi:argumentũ ꝯ.s.de ritu nup.¶ In
prima parte gl.ibi ab alio cõpellitur nõ a dño.cum ista solutiõe
trãsit Bar.per rõnem de qua hic ꝑ eũ.idem tenent Sali.⁊ cõiter
alij scribentes excepto Imo.⁊ Rapha.cu.quorum obiectis bene
40 respõdet do.Alex.vide per te.refero in voce.¶†Extra gl.Dy.
per istam.l.cũ glos.scda dedit cõsilium cuidam habenti castrum
vel possessiones suas iuxta quẽdam vicinũ potentem qui time-
bat sibi inferri violentiam vel metum ab illo potẽte vt ei vendat
possessiones suas.s.ꝙ clam corã aliquibus ꝓtestet ꝙ nõ intendit
vẽdere:⁊ ꝙ licet vẽdat ꝙ talem vẽditionem faciet coactione ⁊ ti-
more illius potẽtie:⁊ ꝓ nihilo vult haberi talem vẽditionẽ:et ꝙ
venditio postea facta nihil valebit:⁊ qñ quis timet compelli ab
aliquo ad faciendũ aliquẽ ꝯctum vel ꝓmissionem: remedium est
ꝙ clam corã testib⁹ ⁊ notario protestet ꝙ si contingat eum facere
vult haberi ꝓ non facto:quia faciet ex timore:⁊ tũc ꝓmissio ⁊ ꝯ-
ctus postea factus nõ valebit.istud consiliũ Dy.reprobat Bar.
hic in fi.ꝑ duo.Primo quia ista lex per quã mouetur Dy.loqui
tur in aditione hereditatis:⁊ sic in actu dependente a sola volun
41 tate ꝓtestãtis.†sed hic sumus in venditione:⁊ sic in actu depẽ-
dente a voluntate duorũ quo casu ꝓtestatio tollit per factum cõ
trariũ postea factũ.d.l.cũ in plures.§.locator horrei.ff.locati.et
c.sollicitudinẽ.de appel.Scdo quia per istã protestationẽ non ꝓ
baret metus.l.metũ.C.ꝙ metus cã.⁊ cum Bar.tenet simpliciter
Sali.hic.Idẽ late tenet do.Alexã.hic.⁊ latius in.l.pacta nouis-
sima.C.de pac.Et vltra eos esset aperta via fraudib⁹ ꝯ.l.in fun-
do.ff.de rei vẽdi.q꞉ multi ꝯctus alias bona fide celebrati rescin-
derentur vigore clandestine ꝓtestationis.qd vr absurdum.Sed
aduerte ad primũ fundamentũ Bar.põt respõderi dum dicit ꝙ
actus sequẽs ꝯrius ꝓtestationi tollit illam ꝓtestationẽ.nã istud
ꝓcedit qñ ille actus fuit omnino liber:⁊ sic qñ postea sponte sine
metu cõtraxit.ita loquuntur iura ꝓallegata.Sed si metu poten-
tis ꝯxit vt in casu ꝓsenti tũc protestatio precedẽs declarat ꝯctui
sequẽti nõ adesse cõsensum:⁊ sic actum nõ valere.¶ Circa scdm
fundamentũ Bar.ꝙ per istã protestationẽ non probaret metus
insistit do.Alexã.hic.⁊ in.d.l.pacta nouissima.quia aut in verita
te probatur de iusto metu:⁊ tunc iustus metus sufficit absq̃ ꝓte-
statione:aut metus nõ est sufficiens vel nõ sufficiẽter probat:sed
solum adest ꝓtestatio ⁊ illa nihil operat:cum in actu dependẽte
a voluntate duorum ꝓtestatio debet innotescere parti:als nihil
valet sm Bar.⁊ alios hic.⁊ dixi.s.in tex.in primo nota.Et ante

eum fuit fundamẽtũ Rapha.cu.⁊ Pau.de ca.hic.⁊ Pau.de ca.
respõdet vt hic ꝑ eũ.q̃uis eius respõsionem do.Alexã.conetur
impugnare.Sed vltra eum ad hoc facile põt rñderi.ꝙ protesta-
tio dꝫ innotescere parti in actu dependente a voluntate duorum.
istud procedit qñ talis protestatio põt libere.fieri.secus qñ quis
timet ita facere ꝓtestationem sicut ⁊ facere ꝯctũ.vt in casu presen-
ti:tũc valet protestatio q̃uis nõ innotescat parti vt statim infra
latius dicetur.Are.nihil tangit de ista qõne de quo satis miror.
Bal.⁊ Ang.tenent cõsilium Dy.⁊ bene:qñ ꝓtestatio hꝫ funda-
mentũ iusti timoris:quia precedebãt indicia timoris ⁊ durabat
eadẽ causa timoris tꝑe ꝯctus que erat tꝑe protestationis:⁊ intel-
ligit durare vbicũq̃ durat eadem potestas terrendi sm Innoc.
in.c.j.ꝑ illum tex.ꝙ metus causa.⁊ in.c.cãm matrimonij.de offic.
delega.⁊ notabiliter Bart.in.l.pe.vbi dixi.ff.de cõdi.ob turpem
cãm.⁊ in.l.ij.C.qd metus cã.alias vbi non esset iustus metus vel
nõ duraret ꝓcederet opinio Bar.istã opi.Bal.⁊ Ange.cũ Dy.
etiam sequunt Imo.Rapha.cu.Pau.de ca.⁊ do.Christo.de ca-
stel.hic.⁊ Bald.in.l.si repetendi.in pe.q.C.de cõdi.ob cãm.⁊ do.
Alexã.sibi cõtrarius in cõsi.xvj.tertij volu.qd incipit pondera-
42 tis narratis in themate in pe.col.†Pro ista parte facit quia in
cõtractibus:⁊ sic in his que pendent ex volũtate duorũ valet ꝓ-
testatio facta clam corã honestis personis vel corã testibus ⁊ no-
tario in absentia partis etiã dato ꝙ ei non innotescat:qñ non au-
det protestari parte ꝓsente ꝓpter iustum metum.c.si iustus me-
tus.de appel.⁊.c.j.qd metus causa.Et ita tenet Bald.in.d.l.si re
petendi.in pe.q.⁊ in.l.clari.ad fi.C.de fideicõ.⁊ in consi.clxv.scde
partis qd incipit casus est talis ꝓcedentibus pactis pluribus in
43 fine.¶†Scdo ad idem facit quia quando quis non audet prote
stari potestati seu ꝓtori:quia eum iuste timet:sufficit clam prote-
stari coram vicinis:dato ꝙ ad notitiam ipsius pretoris non ve-
niat sm Bar.in.l.de pupillo.§.si quis ipsi pretori.in.j.col.⁊ etiã
44 in.xv.q.ff.de oper.no.nũtia.¶†Tertio facit ꝙ quando mulier
in absentia mariti clandestine protestatur coram vicinis ꝙ non
vult cõsentire alienationi talis fundi dotalis quã maritus vult
facere.⁊ si consentiat vult haberi pro nulla.talis clandestina pro-
testatio quã vxor nõ audet facere marito ꝓpter verbera ⁊ iustũ
metum mariti releuat mulierem dummodo postea appareat:et
ꝓbet de iusto metu mariti sm do.Abba.in.c.causam matrimo-
45 nij.in.ij.col.de offi.delega.¶†Quarto ad idem bene facit qd te
nent do.Ant.de but.domi.Abb.⁊ alij in.c.tua nos.de sponsa.ꝙ
si aliquis non intendit contrahere matrimoniũ cum tali muliere
vel ecõtra mulier nõ intẽdit cõtrahere matrimoniũ cum tali viro
sed non audet contradicere propter metũ principis:aut propter
metum patris:si protestat in absentia patris corã testibus talis
protestatio iuuat:nisi postea sequat copula:qd bene no.idem no-
tabiliter ⁊ melius q̃ alibi tenet Bal.in preallega.consi.clxv.scde
partis.in vlti.col.vbi omnino videas.idẽ tenet do.Anto.de bu.
in.c.veniens scdo.de sponsa.do.Abb.in.c.per tuas.ad finem.de
cõdi.appo.¶ Quinto facit decisio quotidiana quã domi.Chri
stopho.de castel.hic in fine ponit.pater cuiusdam iuuencule erat
in fortia inimicorum ⁊ non poterat euadere propter mortem nisi
cõsentiret ipsa iuuencula matrimonio qd pater facere volebat de
ea cum vno ex inimicis:ista puella in camera clam protestata fuit
coram aliquibus ꝙ nolebat contrahere matrimonium cum illo
inimico.⁊ ꝙ nolebat valere matrimonium si cõtingeret eam cõ-
trahere:postea corã mille personis dixit ꝙ erat contenta de ma-
trimonio:deinde reuerso patre filia dicit qd non vult matrimo-
nium ꝓcedere bene dicit scdm eum:nihil tamen in specie allegat
nisi tradita per doc.hic ⁊ non fecit mentionem de dicta decisio-
46 ne canonistarũ.¶†Sexto ⁊ vltimo adde ꝙ imo plus tenet glos.
notabilis quã multũ signat in.c.j.in gl.j.⁊ ibi not.domi.Abb.qd
metus causa.ꝙ si aliquis ꝓpter iustum metum nõ solum non au-
det contradicere sed nec audet protestari coram alijs:eo quia ti-
met ne illa protestatio clandestina reueletur parti:certe sufficit
postea probare de tali metu:⁊ poterit venire contra talem actũ:
vt in.c.ij.⁊ in.c.ad aures.qd metus causa.⁊ qd habetur in.c.fin.de
appella.qd bene no.quia per hoc ego nouiter limito illud qd te-
nui.s.in gloss.ij.vbi dixi ꝙ qui non fuerunt protestati se per me-
tum facere presumuntur volentes fecisse:vt non procedat quan-
do etiam non audebat clandestine protestari ne parti reuelaret:
qd reputo bene signãdum:⁊ ista quotidiana sunt in practica ⁊ fre
47 quẽter interrogaberis.¶†Ultra scribẽtes nõ omitto ꝙ Ang.
in.l.mora.in princi.in.ij.colum.ff.de vsuris.refert per istum text.
quem dicit esse valde elegantem ⁊ singularem.fuisse determina-
tam quandam notabilem qõnẽ.per quendam egregium doctorẽ.
Aliquis erat accusatus de quodam delicto pro quo veniebat im
ponenda magna pena pecuniaria:ita ꝙ oportebat eum dare fi-
deiussores:alias fuisset incarceratus:rogauit quendam qui erat
amicus verbis et non factis ꝙ pro eo fideiuberet qui promisit se
paratum fideiubere:sed incontinenti iuit ad iudicem apud quẽ

debebat fideiubere et dixit ei. dñe iudex talis rogauit me vt pro fideiuberem corã vobis ego non fui ausus denegare sed promisi. Pro tanto ego protestor salua reuerentia q si me receperitis in fideiussorẽ: nolo teneri de illa fideiussione: postea fideiussit pro eo apud dictũ iudicẽ: fuit dubitatũ an ex tali fideiussione posset conuinci et dicit fuisse determinatum ipsum non teneri: ex quo pter protestationẽ precedentẽ in actu sequẽti nõ affuit consensus per istũ tex. et qd hic no. Bar. et per verba singularia Jaco. but. in. d. l. pacta nouissima. C. de pac. et. l. si fideiussor. in prin. ff. qui satis. co gũ. qd est frequens et quotidianũ. Non credo istam decisionẽ esse veram: licet neminẽ cõtradicentẽ legerim. nam tex. iste in quo se fundat Ang. nihil facit: quia vt pluries fuit dictũ. s. loquitur in aditione hereditatis: et sic in actu dependente a voluntate solius protestantis: vbi ptestatio facit deesse volũtatem in actu 2rio qui
48 postea fit: et sic nõ valeret. †Sed ista questio est in fideiussione in qua requirit stipulatio. l. blanditus. C. de fideius. et in. l. stipulationũ alie. §. satisacceptio. ff. de vb. ob. et sic requiritur cõsensus duorum. Nec obstat si tu diceres q ista ptestatio fuit facta iudici expresse nõ cõtradicenti: ergo dz releuare protestantem: quia dico q istud nõ sufficit q protestatio debet releuare protestantem: quia dico q requiritur q fiat iudici vel parti expresse cõsentienti. ita in terminis nostris tenet expresse Bar. et alij sequũtur in. d. l. non solũ
49 §. morte. in prima specie ptestationis. †Ubi tenet q si fui protestatus q si fideiuberem apud te pro titio: q non faciam animo me obligandi si tu cõsentis: et postea ego intercedo: certe tunc nõ obligor per gl. notabilem et magistram in. d. l. pacta nouissima. sz si tu non consentis: et postea ego simpliciter intercedo facio actũ cõtrariũ protestationi: ideo videor a protestatione recedere: et fideiussio valet: et me obligo per. d. l. cũ in plures. §. locator horrei et. d. c. sollicitudinẽ. ita ibi tenet Bar. et ante Bar. idẽ tenet Spec. in tit. de fideiussio. §. j. in versi. quid si fideiussor prius. Cy. et Ange. in. d. l. pacta nouissima. et ibidẽ latius. d. Ale. tamen autoritas Ange. in practica est magna qñ non hz contradicentem: tamen ego non credo esse veram.

1 ☞ L. si paterfami. titium. ff. de here. inst. que loquit in seruo habet locum in filiofami.
2 Jure ffotũ quicqd acquirebat filius acquirebat patri.
3 Uerba conditionum sunt proprie intelligenda.
4 Proprie: nomẽ hrdis cõpetit vniuersali et nõ particulari hrdi.
5 Hodie iure nouo filiusfami. institutus: est heres quo ad proprietatem: et pater habet solum vsumfructum qui non est heres sz simplex et singularis successor vsusfructus: cum filius sit heres re et nomine.
6 Usufructus est pars dominij.
7 Heres idem est q dominus.

Si quis filiũfa. Uulgaris substitutio expirat etiã si per institutum adeũtem alteri hereditas querat. h. d. Uel sic. aditio hereditatis facta p filiumfa. institutũ iussu patris: substitutũ excludit. h. d. ¶ In gl. j. in fi. Not. bene istã gl. quã reputant singularẽ Ang. Jmo. Raph. cu. Ludo. ro. et Alexã. hic Ang. et Jmo. in. l. cum filio. ff. de leg. j. que ampliat et extendit. l. si
1 paterfami. titiũ. ff. de hered. inst. †loquentem in seruo vt habeat locum in filiofa. q si testator ignorabat titium institutum esse filiũfa. tunc substitutus non excludet ex toto sed admittetur ad quartã partẽ sicut ibi dicitur in seruo instituto quem testator credebat esse liberũ. vnde ista lex loquit qñ testator sciebat titium institutũ esse filiumfa. et q sciret patet ex duobus. Primo quia testator in substitutione dixit si titius iste filiusfa. mihi heres non erit: vt dicitur in lra. Scdo quia tex. decidit substitutum indefinite. et sic ex toto excludit qd nõ esset si ignorasset per. d. l. si paterfa. et ista glo. cõiter tenet: cũ sit eadem ratio in filiofa. que in seruo. eam etiam tenet Bar. in. l. cũ filiofamilias. in. vj. col. ff. de leg. j. et in. l. cũ proponas. in fi. C. de hered. inst. et in. d. l. si paterfa. ista glo. plane pcedit
2 considerato isto iure ffor. †scdm qd quicquid acquirebat filiusfami. acquirebat patri. l. placet. j. co. et. l. j. in prin. ff. si quis a paren. fue. manumis. sed cũ hodie per iura noua. C. per. l. cum oportet. et l. fi. in prin. C. de bonis q lib. istud sit immutatum. Quia filiusfa. institutus adeundo hereditatẽ acquirit sibi proprietatem in totum. certe qñtum ad pprietatem substitutus exclu dit: cum ipse sit heres: siue testator sciebat eum esse filiumfa. siue ignorabat: sed qñtum ad vsumfructũ qui acquiritur patri: põt etiã adhiberi distinctio scientie et ignorantie: et sic potest pcedere ista glo. q talis vsusfructus diuidatur inter patrẽ et substitutum scdm formã. d. l. si pater fami. ita tenet Bal. Jmol. Paul. de cast. et alij omnes Mod. hic indifferenter. ita etiam tz do. Alexã. in. d. l. cũ filiofamilias in. xij. col. et ista est cõis opinio. Solus Rapha. fulg. in. d. l. cum proponas. C. de hered. inst. sentiens istam opinionem tenet cõtrarium: quia substitutio non fuit facta in vsufructu: ergo in nihilo debet substitutus admitti: nihil tamẽ allegat. Sed ad hoc potest faciliter respõderi: q substitutio fuit facta simpliciter: et sic in toto: sed vsusfructus est pars substãtie. l. qui vsumfructũ. ff. de verbo. ob. et. l. recte dicimus. cum gloss. ff. de verbo. signi. ergo dicit substitutio etiã facta in vsufructu causali q postea erit formalis. ¶ Moder. senẽses in. d. l. cum filio. in. xj. colũ. subtilius inuestigantes tenent in vsufructu, cõtra istam cõem opinionem: moti subtiliter: q illa verba cõditionalia si heres non erit apposita in substitutiõe
3 vulgari debent proprie intelligi. †Cum verba conditionum sint proprie intelligenda. l. qui heredi. et. l. meuius. in prin. ff. de cond. et demon. ergo licet filiusfa. institutus adeundo hereditatẽ acqui
4 rat patri vsumfructum: nõ tñ dicitur facere patrẽ heredẽ: †quia proprie nomẽ heredis cõpetit heredi vniuersali et non particulari. l. quedam. §. is autem. ff. de edẽ. et sic filius cui competit ius vniuersale dicit heres pprie: et sic in patre deficit illa cõditio si heres non erit in totum. et consequenter in vsufructu non debet habere locum diuisio. d. l. si paterfa. Adde vltra eos bene facere illud qd singulariter tenet Bal. in. l. si putas. in. ij. opp. C. de peti. heredi. vbi in terminis nostris tenet: q cũ hodie de iure nouo. C. sit indu
5 ctum† q filiusfa. institutus sit heres quo ad proprietatem et pater habeat solũ vsumfructum iuribus preallegatis filius est heres et nomine et re. pater autem non est heres sed simplex et singularis successor vsusfructus et sic nõ habet petitionem hereditatis. ita ibi formaliter tenet Bald. qd reputat bene notandũ et singulare do. Alexã. in. d. l. cũ filio. in. xj. col. in fi. ¶ Sed ad aliud propositum potest dici tenendo cõem opinionẽ q dispositio. d. l. si paterfa. loquẽs in testatore errante circa qualitatẽ persone institute fuit facta pter repugnantiã iurium et rationum magis ex voluntate principis ita diuidentis illã hereditatẽ. s. Tyberij imperatoris qñ ex dispositione. ll. scdm Bar. et alios ibi. vnde cum pater habere debeat totum vsumfructum hereditatis in qua institut⁹ est filiusfa. certe etiã in. d. vsufructu debet fieri talis diuisio inter patrem et substitutum per. d. l. si paterfa. qñuis nõ sit proprie heres vniuersalis: et sic aliqua regula iuris videt deficere: attento q illa lex
6 non procedit omnino scdm dispositionem. ll. vt dixi. †Item attento q vsusfructus est pars dominij. l. iij. ff. de vsufru. et. l. in venditione. in prin. ff. de bo. auto. iudi. pos. et. l. ossa. §. penul. ff. de relig. et sumpti. fune. declarat Bar. in. l. qui vsumfructum. ff. de verbo.
7 bo. obl. vbi dixi. et multa posui que possunt referri. †Item attento q heres idem dicitur q dominus. §. penul. et ibi gloss. insti. de here. quali. et differen. et. l. item mela. §. legis. ff. ad legem aquil. Et ad illud quod dicebatur q conditio si heres non erit apposita in substitutione vulgari debet proprie impleri: respondet q Ang. in terminis notat in. d. l. si paterfami. per illum tex. q licet conditio non impleatur formaliter tamen per hoc non irritatur dispositio vt ibi est tex.

1 ☞ Filius ita trãsmittit ius abstinendi sicut ius immiscendi.
2 Uide vnam declarationem ad oĩa iura dicentia q hereditas non adita transmittatur.
3 Heres censetur eadem persona cum defuncto.
4 Hereditas que transmittit ex potentia suitatis transmittitur vt agnoscenda non tamen vt agnita.
5 Per dationem vulgaris substituti non tollitur suitas.
6 Suus transmittit hereditatem non aditam ad quoscunq etiam extraneos heredes.
7 Sicut pater qui est primior si viueret excluderet nepotem etiam de iure pretorio: ita heres patris ad quẽ ex potẽtia suitatis transmittitur hereditas auita que videtur illi connexa.
8 De iure pretorio defert hereditas aui nepoti ex successorio edicto ex quo pater eam non petijt.
9 In dubio nõ presumit q quis repudiauerit patris hereditatem.
10 Nepos non potest venire ad hereditatem aui de iure ciuili sed de iure pretorio.
11 L. qui se patris. C. vnde liberi. an sit correcta per. l. defunctis. C. de leg. here.
12 Nota vnam limitationem ad. ll. dicentes: q hereditas non adita transmittatur ex potentia suitatis.
13 Pretor semper dicitur habere equitatem pre oculis.
14 Nepos habet vnum speciale priuilegium q impedit hereditatem aui ex potentia suitatis ad alios transmitti.
15 Hereditas aui est etiam debita nepoti.
16 Tacita vel presumpta immixtio que resultat rõne suitatis nõ debet nepotem excludere de iure pretorio. sicut nec tacita substitutio excludit matrem.

Si filius. Fili⁹ hereditatẽ patris nõ agnitã trãsmittit ad suos cũ beneficio abstinendi qd, etiam
1 ipse habebat. h. d. ¶ †No. primo ex isto tex. q suus ita transmittit ius abstinendi sicut ius immiscẽdi: et sic beneficia siue in acquirendo siue in omittendo ad heredes trãsmittunt. et ita amplianti
2 ea que habent in. l. ventre. j. co. ¶ †Scdo nota ex isto tex. declarationem ad oẽs. ll. dicẽtes q hereditas non adita transmittitur vt habetur

habetur in d.l. ventre.ff.eo. Nam intelligitur q ille in quem transmittitur habeat etiam beneficium abstinendi sicut habebat ille qui transmittit. ita etiam voluit glo. in l.i.C.de his qui ante aper. tab. rationem assignat tex. in l.si is qui immiscuit.ff.eo. quia facultas que competebat defuncto competit etiam eius heredi. et hoc etiam vult iste
3 tex. ibi. quia et patri eius idem tribueretur. †Item heres censetur eadem persona cum defuncto. in auth. de iureiur. a morien. presti. in prin. coll. v. et gl. nota. in l.ii.§.fi. in gl. magna circa medium.ff. de pto. stipu. ergo ius abstinendi quod competebat defuncto debet similiter
4 competere eius heredi. ¶ †Tertio nota ex hoc tex. q hereditas que transmittitur ex potentia suitatis transmittitur vt agnoscenda et non vt agnita: prout etiam dicunt doc. in l. vnica. C. de his qui an aper. tab. alias non esset tractandum de beneficio abstinendi si transmitteretur vt iam agnita. l. sicut maior. C. de repu. here. ¶ Quarto istum tex. iungendo eum cum prin. istius. l. inducit Bal. in l. si filius he-
5 res.ff.de lib. et posthu. contra opinionem Bar. et communem ibi† q imo per dationem vulgaris substituti non tollatur essentia suitatis: patet hic: vbi non tollitur facultas transmittendi hereditatem non aditam ex potentia suitatis: et tamen hic erat datus substitutus vulgaris sicut et in prin. huius. l. continuando istum tex. cum prin. istius l. put etiam continuat istum tex. Bar. in l.i. in prin.ff. de vulga. et pupil. in iiii.q. prin. in primo effectu substitutionis vulgaris circa prin. sed ista inductio de isto tex. non est bona. prout etiam dicunt Imo. Rapha. cu. Ludo. et do. Alexan. hic: quia tex. in prin. loquitur quando filiusfa. erat institutus heres ab extraneo et sic non poterat ibi esse suus et necessarius prout est hic: et sic cum sint casus omnino diuersi non cadit continuatio. ¶ In glos. prima. ibi idem si non ignorauit. Quidam libri habent affirmatiuam idem si ignorauit et male: quia tunc non adderet nouum casum ad text. qui loquitur quando ignorauit et sic esset inculcatio eiusdem casus qui iest in litera. Item non bene sequeretur sequens fallentia glos. dum dicit nisi se immiscuerit: quia ignorans non potest se imiscere. l. heres institutus. et l. qui putat. cum l. sequenti.ff.eo. ¶ Glo. in verbo abstinere. in ista glo. ibi: et habere auitam posset. Istam conclusionem glo. re
6 probant Bar. et coiter alii scribentes† quia suus transmittit hereditatem non aditam ad quoscumque etiam extraneos heredes secundum communiorem sniam: vt habetur in l. si infanti. C. de iure delib. qui extranei excluderent nepotem repudiantem hereditatem patris sui vt nec etiam veniat ad auitam que ad alios deuoluit simul cum
7 hereditate transmittentis. ¶ †Confirmatur et fortius: quia sicut pater ipse qui est proximior si viueret excluderet nepotem etiam de iure pretorio: ita heres patris ad quem ex potentia suitatis transmittitur hereditas auita que videtur illi connexa: vt est text. in l. hereditate.§.i.ff. de castren. pec. et in l.ii.§. si quis ex liberis.ff. ad tertu. et in l.i.§. ibidem.ff. de colla. bo. Bar. in l. si filius heres.ff. de lib. et posthu. Et ad tex. in l. qui se patris. C. vnde libe. in quo se fundat gl. respondet Bar. et coiter alii q debet intelligi quando filius ab hereditate patris erat penitus exclusus: puta quia repudiauit hereditatem aui: tunc eam non potuit transmittere. l. vnica ver. ita tamen hereditatem non recusant. C. de his qui ante aper. tab. sol. Rapha. cu. tenet istam glo. per tex. in d.l. qui se patris. vbi dicit esse casum. et q solutio Bar. et docto. ad illum tex. est diuinatio. Mo-
8 uetur etiam† quia de iure pretorio defertur hereditas aui nepoti ex successorio edicto: ex quo pater eam non petiit et datur nepoti bonorum possessio vnde liberi: vnde licet alius vocetur de iure ciuili vigore transmissionis: prout arguunt Bar. et doct. tamen equitas pretoria dictat q ipse nepos preferatur per d.l. qui se patris. ¶ Ego vltra eum et scribentes puto q solutio Bar. et magis cois data ad d.l. qui se patris. nullatenus possit procedere: eo q est nimia diuinatio et restrictio ad illum tex. ¶ Scdo q ibi filius repudiauerit hereditatem paternam. istud est facti. l. consilio. in fi.ff. de cura. furio. facta autem non presumuntur nisi probentur. l.
9 in bello.§. facte.ff. de capti. ¶ †Tertio illa lex loquitur in dubio et in dubio non debet presumi q repudiauerit hereditatem patris: quia istud esset iactare quod in dubio non presumitur. l. cum de indebito. io prin.ff. de pba. ¶ Quarto et fortius et huic nunquam vidi congruum responsum. nam si ibi pater repudiasset hereditatem aui vel fuisset penitus exclusus: vt dicit Bar. cum etiam sit mortuus: certe vanum nomen sui heredis se abstinentis vel exclusi non noceret nepoti: quominus etiam de iure ciuili admitteretur. vt est tex. ad literam in l.ii.§. sed si sint sui. ibi. ne nudum nomen sui heredis noceat.ff. ad tertul. et in l. et si ex modica.§. si filius.ff. de bo. liber. et in l. fine. §. fi.ff. de iurepatro. Bal. in l. vnica. in i. colu. C. de his q ante ap.
10 tabu. et tamen tex. in d.l. qui se patris. †dicit q nepos non potest venire ad hereditatem aui de iure ciuili sed solum de iure pretorio: ergo impossibile est q loquatur quando pater repudiauit vel erat penitus exclusus ab hereditate auita. ¶ Quinto et vltimo facit quia si illa. l. qui se patris loqueretur prout Bar. et coiter scribentes eam intelligunt quando pater repudiauit hereditatem auitam vel erat omnino exclusus: certe illa. l. esset correcta: per. l. defunctis. C. de legi. here. vbi tex. dicit: q si sui heredes repudiarunt vel aliter sunt exclusi q nepotes et alii consanguinei de iure ciuili succedunt: sed absurdum esset dicere illam legem tam famosam et so-
11 lennem esse correctam. l. precipimus. in fi. C. de appel. †Unde text. in d.l. q se patris. necessario loquitur quando pater non adiuit hereditatem aui nec etiam eam repudiauit sed ita mortuus est non adita nec repudiata hereditate aui: prout neutrum dicit ibi text. et per illam. l. q se patris. teneo opinionem glo. nostre contra Bar. et coem opinionem cum ad illam legem vt puto non possit dari bonum aut congruum responsum. Et ad fundamentum Bar. et scribentium q pro certo videtur multum stringere dum dicunt q hereditas non adita transmittitur ad quoscumque: ergo nepos repudians hereditatem patris excluderetur ab herede patris in quem transmittitur iure suitatis heredi-
12 tas auita. †Rndetur in forma q predicta communior conclusio q hereditas non adita ex potentia suitatis transmittitur ad quoscumque limitatur singulariter per d.l. qui se patris. nisi supersit nepos qui impedit talem transmissionem vigore iuris pretorii: et sic nepos
13 admittetur de iure pretorio: vt ibi est tex. inceuitabilis. †Nam pretor qui semper habet equitatem ante oculos. l. equissimum. in prin.ff. de bo. pos. sm tabu. et l. q si ephesi. in fi.ff. de eo quod cer. loc. considerauit q filius quamuis esset in ptate et suus: tamen habebat a iure pretorio beneficium abstinendi: vt.§. sed his permittit pretor. insti. de here. quali. et dif. et l. necessariis.ff.eo. Item etiam pater erat premortuus: ideo voluit nepotem de iure pretorio admitti non attento rigore iuris ciuilis: nec attenta illa transmissione ex potentia suitatis: que transmissio limitatur in casu isto singulari quando superest nepos ex tali filio: quia dato q nolit esse heres patris: tamen impediet ne hereditas aui transmittatur ex potentia suitatis ad alios heredes: imo tunc ipse nepos de equitate pretoria succedet: vt est ibi text. ad hoc bene singularis q alias in mille annis non posset procedere. et ita etiam tenet Albe. de ro. ibi in pe. col. in vsi. vltimo ex hac. l. colliguntur plura argumen-
14 ta. vbi tex formaliter q † sit ibi spale priuilegium nepotis vt impediat hereditatem aui ex potentia suitatis ad alios transmitti. ratio
15 priuilegii est secundum eum: † quia hereditas aui est etiam debita nepoti allegat ad hoc l.ii.ff. de interdic. et re leg. et l. si ex patronis.§. fin. ff. de bo. liber. et l. fi. C. de codic. sed in hoc errat cum tpe mortis aui adhuc pater superuiueret et sic precederet nepotem: ergo hereditas aui non erat debita nepoti.§. ita tamen insti. de heredi. que ab intest. et l. si qs filio exheredato. in princ.ff. de iniusto rup. et l. si qs posthu-
16 mos.§.i.ff. de libe. et posthu. †vnde scdo et melius mouetur: q tacita. vel presumpta immixtio que resultat rone suitatis non debet nepotem excludere de iure pretorio sicut in simili nec tacita substitutio matrem excludit. l. precibus. C. de impube. Tamen secundum istud etiam de iure ciuili non excluderet. et ita etiam latius tenui in d.l. qui se patris. vbi etiam retuli aliqua que videntur obstare. et ita habes defensatam opi. huius glo. contra Bar. et communiter scribentes.

2 Heres heredis est necessarius heres primi testatoris et vide plures extensiones et limitationes a nu. 14. vsque ad. 19.
3 Si quis in libello dixit se heredem titii et non fuit immediate eius heres sed mediante persona alterius sustinetur libellus.
4 Uerba libelli debent impropriari vt sustineatur intentio libellantis.
5 Quis potest se appellare successorem alicuius: licet per infinitos medios sit successor.
6 Heres heredis est proprie et vere heres primi testatoris: licet per mediam personam alterius.
7 Ea que iuris sunt transmittuntur vere et proprie.
8 Heres heredis non dicitur ex proprietate verborum et sic proprie heres testatoris sed per extensionem et nu. 10.
9 Conditiones debent impleri vere et proprie et in forma specifica.
11 Uerbum videtur importat aliquando fictionem: et aliquando veritatem et nu. 12. et 13.
19 In penalibus debet liquidissime constare ad hoc vt quis incidat in penam appositam a testatore: quia tunc procedimus per coniecturas.
20 Hereditas postquam est adita an dicatur amplius hereditas vel proprium patrimonium.

In omni. Hereditatem agnitam a defuncto non potest eius heres repudiare. h.d. Ratio est: quia per aditionem factam a defuncto fuit iuncta simul et vnita cum eius hereditate et effectum vnum patrimonium: ideo non potest postea per eius heredem separari. l. sed si plures.§. filio.ff. de vulga. et
1 pup. † Et ex hoc sequitur q heres heredis est necessarius heres primi testatoris propter bona simul vnita: et ideo si defunctus illam hereditatem non adiuisset: tunc heres posset eam repudiare: vt est tex. in.§. precedenti. ¶ Nota primo ex isto tex. regulam ad quam
2 quotidie allegatur † q heres heredis primi testatoris est heres. et istam regulam etiam ponit tex. in l. fi. C. de heredi. institu. cum multis aliis. ll. de iure ciuili allegatis in glo. vnde facit sm Dyn.
3 Barto. et alios: q† si aliquis in libello dixerit se heredem titii: et non fuit immediate eius heres sed mediante persona alterius

no intellectus ad ... liberi

sustinet libellus.idẽ tenent Cy.⁊ Bar.⁊ alij in.l.fi.per illum tex.
C.de here.insti.Bar.in.l.paterfa.primis tabulis per illũ text.ff.
de vulg.⁊ pup.et est glos.in.l.iij.in gl.magna circa mediũ. et ibi
Bar.ff.de pet.her.no.Imo.in.l.iij.§.ex pluribus.per illum tex.
ff.de acq.pos.Cano.in.c.ij.de libel.obla.bene facit qꝛ heres here
dis dicit ꝓprie ⁊ vere heres primi testatoris vt statim dicã:sꝫ qñ
4 etiam non esset ꝓprie sed large ⁊ improprie:†tñ verba libelli de-
bent ĩpropriari vt sustineat intẽtio libellantis.vt notant Bar.⁊
alij in.l.sed ⁊ si possessori.§.item si iurauero.per illũ tex.ff.de iure
iuran.cũ multis concordantijs ⁊ additionibus quas ibi ad hoc
vltimũ plene dedi.Sed in cõtrariũ videt facere tex.in.l.amite.C.
cõia de suc.quẽ allegat Rapha.cu.in.d.l.paterfa.⁊ Rapha.ful.
in.d.l.fin.vbi nepos qui videt esse heres filiorũ ⁊ heredũ amite si
dicat se heredẽ amite succũbit.Sed ad illum tex.rñdet do.Alex.
vtrobiqꝫ tam.in.d.l.fi.ꝙ̃ in.d.l.paterfami.ꝙ ibi in illo tex.nõ ap-
paret ꝙ ille agens esset heres heredum:vel ibi loquit qñ filij fue-
runt heredes amite:vt ibi dicit tex.⁊ iste nepos qui petebat dice
bat se immediate heredẽ amite:⁊ sic petebat suo proprio noĩe:vt
dicit ibi litera in verbo suo ꝓprio noĩe:ideo succũbit.non autem
agebat simpliciter vel tanqꝫ heres heredis.¶ Limita istam deci
sionẽ Bar.⁊ doc.nõ procedere qñ impediret ⁊ auferretur delibe
ratio aut defensio reo conuento nisi agens exprimeret vtrũ esset
heres ĩmediate talis vel mediãte ꝑsona alterius:tunc bene cogit
istud exprimere in libello sicut cogit exprimere vtrũ sit heres ex
testamẽto vel ab intestato qñ per hoc deliberatio aduersarij im-
pediret.ita signãter limitat Bar.in.l.si defensor.§.illud.per illũ
tex.ff.de interrog.ac.qđ bene no.ad istã materiã.⁊ ad istam regu
lam quotidianã.Ad istã regulã vltra tex.iuris ciuilis allegatos
hic in gl.adde de iure canonico text.in.c.j.de homicidi.in.vj.per
5 quem notat ibi Gemi.in.iij.notabili.†ꝙ qs potest appellare se
successorem alicuius lꝫ per infinitos medios sit successor:sicut ibi
Innoc.papa appellat se successorẽ Petri primi pastoris ecclesie
⁊ tamen fuerũt infiniti medij.ad idem text.in proe.vj. lib.§.j.⁊ ibi
Gemi.in primo nota.idẽ etiã not.Gem.in.c.licet canõ.in primo
notabili per illũ tex.⁊ in.c.cũ expediat.in.ij.nota.per illũ text.de
elec.in.vj.⁊ in.c.j.per illũ tex.de cleri.coniuga.in.vj.⁊ in.c.ꝑsenti.
in prin.per illum tex.⁊ in.c.penul.ꝑ illum tex.de prebẽ.in.vj.⁊ in
c.j.per illũ tex.ne cle.vel mona.in.vj.In oĩbus istis locis Gemi.
6 idẽ notat.¶ †Scđo ad istã regulam pro eius ampliatione adde
ꝙ heres heredis est ꝓprie ⁊ vere heres primi testatoris:lꝫ ꝑ me
diam personam alterius.ita est glo.no.in.l. heredis appellatio-
ne.ff.de verbo.signi.Iste est nouus articulus nondum ab aliquo
examinatus in quo arguam ad vtrãqꝫ partẽ.deinde breuiter con-
cludã qđ mihi in iure verius videbit.Adde ꝙ idẽ tenet Bal. li
cet nõ recordatus de illa gl.in.l.fi.in.xxj.q.C.de heredi. institu.et
7 ibi assignat rationẽ†qꝛ ea que iuris sunt trãsmittũtur vere ⁊ pro
prie.facta vero improprie ⁊ ficte transeunt.ad hoc allegat.d.l.pa
8 terfa.ff.de vul.⁊ pup.¶ †In cõtrariũ ꝙ imo heres heredis non
dicat ex ꝓprietate verborũ ⁊ sic ꝓprie heres testatoris:sed per ex
tensionẽ:est fortis tex.in.l.j.§.hoc interdictum.in verbo propter
vtilitatem huius edicti.ff.quorũ lega.et illum tex.ad hoc allegat
Are.in.l.fi.§.fi.in vlti.nota.ff.de vulga.⁊ pupil.⁊ plus non dicit.
Sed ad illum tex.potest rñderi ex verbis Bal.s.proxime relatis
in.d.l.fi.in.xxj.q.ꝙ ea q̃ sunt iuris prout est ibi:transeunt vere et
ꝓprie:ea aũt que sunt facti improprie ⁊ ficte.¶ Pro prima opi
9 nione addo bene facere†ꝙ cõditiones debent impleri proprie et
vere ⁊ in forma specifica.l.q heredi.⁊.l.meuius.in prin.ff.de cõdi.
⁊ demõ.⁊ tñ dando heredi heredis dicit implere cõditionẽ:ergo
ꝓprie.tex.est in.l.si statulibera.§.nõ solum.in fi.⁊ in.§.si filiusfa.
⁊ in.l.si peculiũ.§.heredi.⁊ in.l.seruꝰ si heredi.in prin.ff.de statu
lib.⁊ in.l.sub diuersis.§.fin.ff.de cond.⁊ demon.¶ Imo fortius
etiã si conditioni adijciatur ꝓpriũ nomen heredis:puta quia in
cõditione dicat si heredi titio.x.dederit adhuc dando heredi he-
redis implet cõditionẽ.tex.est de hoc solẽnis in.l.cũ ita datur.§.
fi.ff.de condi.⁊ demõ.quẽ tex.tñ notabiliter limita qñ nomen ap
pellatiuum precedit nomen ꝓprium ꝓut exemplificaui:⁊ prout
ꝓprie loquitur ille tex.secus qñ nomẽ ꝓprium precederet nomẽ
appellatiuũ heredis:puta quia testator in cõditione dixerit si.x.
dederit titio heredi:tũc dando heredi heredis nõ impleret cõdi-
tionẽ ꝑ tex.in.l.si cõis seruus.ff.de stipu.ser.vbi fit ista differentia
an ꝑcedat nomen appellatiuũ an nomen ꝓprium:per quem tex.
ita limitant glo.⁊ Bar.in.d.l.cũ ita datur.§.fi.⁊ latius idẽ Bar.
10 in.l.sub diuersis.§.fi.ff.de condi.⁊ demõ.vbi videas.¶ †Ad idẽ
pondera tex.in.d.l.fi.C.de here.insti.vbi text.dicit ꝙ antiqua est
regula que vult heredẽ heredis testatoris esse heredem:pondera
ꝙ dicit esse:⁊ sic per veritatem nõ autem dicit haberi:⁊ sic per fi-
ctionem.nam verbũ esse denotat essentiam ⁊ substãtiam ⁊ sic ve-
ritatem ⁊ ꝓprietatem.glo.in.l.mercis appellatione.ꝑ illum tex.
ff.de verbo.signi.Bar.in.l.si maritus.ij.§.legis iulie.ff.de adul.
Bal.vbi hoc limitat in.l.que fortuitis.in.iij.col.C.de pign.act.

¶ In contrarium pondera fortẽ tex.iuriscõsulti hic dum dicit.ti
tio quoqꝫ heres videtur esse.pondera ꝙ iurisconsultus non dicit
simpliciter esse.ꝓut facit imperator in.d.l.fi.sed addit verbum vi
11 detur esse.†⁊ verbũ videt importat fictionẽ ⁊ sic improprietatem
l.j.§.deiecisse.⁊ ibi glos.ff.de vi ⁊ vi arma.glos.in.l.naturaliter.in
prin.ff.de acqui.pos.glo.nota.in.l.si duo.in glo.fi.j.eo.titu.Bar.
in.l.si is qui pro emptore.in.ij.charta.ff.de vsuca.cum alijs con-
cordantibus quas ibi dedi.Bal.hic apostillando istũ tex.in vbo
videt.dicit ꝙ verbũ videtur nõ notat hic improprietatem sed iu
ris intellectũ sicut ⁊ alibi visus ponitur ꝓ intellectu ⁊ plus non
12 dicit.Idẽ Bal.in.l.etiam.C.de iure do.notat ꝑ illũ tex.†ꝙ verbũ
videt nõ denotat fictionem sed verborũ debitam ⁊ sanaꝫ interpre
tationem:⁊ ꝙ verbum videt importet veritatem sunt ꝙ̃ plures
textus.tex.in.l.seruũ filij.§.j.⁊ ibi glo.⁊ doc.ff.de lega.j.⁊ tex.in.l.
iij.§.ex cõtrario.in fi.ff.de acq.pos.⁊ in.l.qui liberis.§.hec verba.
13 ff.de vulg.⁊ pup.vnde Bal.in rub.extra de presc.in.ij.col.† circa
verbũ videt dicit ꝙ debemus inspicere materiam subiacentem ꝙ
significet veritatem ⁊ ꝓprietatem qñ potest veritateꝫ significare:
al's significat fictionẽ vbi veritas adaptari nõ potest:⁊ sic ꝑ predi
cta fundamẽta tutius videt tenere opinionem glo.preallegate.et
Bar.ꝙ heres heredis vere ⁊ ꝓprie dicat heres testatoris licet ꝑ
14 mediã ꝑsonã.¶ †Tertio ꝑncipaliter amplia istã regulã vt ꝓce-
dat nõ solum in eũ qui est heres heredis titulo hereditario:sed et
in eo qui venit alio titulo vniuersali sed non hereditario:vt in pa
tre occupante peculiũ castrẽse filij mortui:quia adhuc dicitur he
res primi defuncti:ꝙ̃uis nõ sit heres heredis.tex.est de hoc nota
bilis in.l.j.ff.de castrẽ.pe.quẽ allegat glo.nostra hic in fin.⁊ illum
tex.ad hoc ꝓ singulari exclamat Ludo.ro.in sing.dcij.qđ incipit
heres heredis.Tu pondera etiã ad hoc istũ tex.qui cuꝫ mysterio
vsus est vniuersali:⁊ dixit in oĩ successione:⁊ sic nõ solũ heredita-
15 ria sed alia vniuersali.¶ †Quarto amplia istã regulã vt ꝓcedat
etiã si sit dictũ scriptis heredibꝰ:tũc etiã venit heres heredis:ꝙ̃
uis nõ videat scriptꝰ.tex.est in.l.j.in verbo scriptis heredibus.⁊
ibi Bal.ad hoc no.C.quorũ lega.facit tex.in.l.cum filio.in verbo
scriptos tantũmodo.ff.de vulga.⁊ pup.ꝙ̃uis glo.ibi destruendo
tex.exponat scriptos.i.institutos.⁊ tex.in.l.si quis cũ testm̃ nullũ.
post prin.in ver.intelligit enim is quoqꝫ heres scriptus.vbi text.
notabilis.ff.de iure codi.⁊ in.§.substituit.in verbo qui ⁊ scripti
sunt heredes inst.de pup.subst.lꝫ secus videret qñ diceret supra-
scriptos vel infrascriptos heredes:tũc nõ veniret heres heredis.
ita limitat solus Io.de imo.hic dicẽs se ita pridie cõsuluisse apđ
Fauentiam.motus ꝑ illud qđ tenet Barto.in.l.qui liberis.§.hec
verba.ff.de vulg.⁊ pu.⁊ in cõsi.vij.qđ incipit Andreas Martini
cõdidit testamentũ qđ est in formis cõsiliũ.ccxiij.sed ista limita-
tio reddit multum dubia ꝑ iura.s.proxime allegata.dixi pleniꝰ in
16 d.§.hec verba.vbi videas.¶ †Scđo limita qñ esset appositũ pro
nomen meos:quia testator dixisset heredes meos:tunc illud pro
nomen meos facit vt nõ veniat heres heredis.ita notabiliter limi
tat Oldra.Lau.in cõsi.xxj.qđ incipit thema tale est:testator habe
17 bat fratrem.¶ †Tertio limita qñ apponeret dictio ipse vel ipsi
qꝛ testator diceret ipos heredes substituo vel simile:tũc nõ venit
heres heredis:quia dictio ipse est ꝑsonalissima ⁊ nõ solum est re-
latiua:sed etiã ad oculum demonstratiua ꝺm Bal.in cõsi.cccij.
quinti voluminis incipi.Nobilis vir dñs Guilielmus de sancto
18 Nazario.¶ †Quarto limita in penalibus.Nam si testator man-
dauit heredi ꝙ aliqd faceret sub pena:puta ꝙ faceret ꝯstrui ca-
pellam in tali ecclesia infra certum tp̃s sub pena priuationis he-
reditatis:si primus heres moriatur pẽdẽte termino heres here-
dis nõ tenebitur eadem pena priuationis:ꝙ̃uis nõ fecerit edifi-
cari capellam in tpe statuto.ita tenet Bald.in.l.fi.in.xxij.qõ.C.de
her.inst.ꝑ tex.in.l.multa testõ nõ cõmittitur.in prin.ff.de condi.
⁊ demon.vbi in penis ⁊ in multis q̃ relinquunt etiã in testamẽto
non receditur a persona quantum ad ꝯmissionẽ pene:qđ reputat
19 Bal.esse bene notabile.†Adde bene facere ꝙ in penalibus dꝫ li
quidissime constare ad hoc vt quis incidat in penã appositam a
testatore:⁊ sic tunc nõ ꝓcedimus per coniecturas.text.est in.l.in
testamẽto prima.ff.de cõdi.⁊ demõ.quẽ tex.ad hoc reputat singu
larẽ Bal.in.c.j.qualiter dñs ꝑ ꝓprietate priuetur in vsibus feudo
rum.Intellige tñ sane qñ illud onus penale faciendi aliquid fuit
iniunctũ noĩatim heredi:puta sub nomine proprio precedente:
tũc nõ incidit in penã heres heredis.ita ꝓcedit decisio Bal.ꝑal
legata:secus si nominatim:sed sub nomine appellatiuo simplici
ter:tunc etiã in penalibus venit heres heredis per.l.j.§.fi.cũ ibi
nota.ff.de leg.iij.⁊.l.celsus.§.ꝙ alicuius.⁊ ibidem notatur.ff.de
leg.ij.ita notabiliter ⁊ egregie limitat ⁊ distinguit Bar.in ꝑalle
gato cõsi.vij.incipiẽ.Andreas Martini condidit testamentũ ꝙ
formaliter refert ⁊ sequit do.Alexã.in.d.l.fi.in.ij.colũ.et sequẽ.
C.de her.instit.⁊ sequit etiam late ⁊ subtiliter Aret.in.d.l.pater
fami.ff.de vulg.⁊ pup.ꝙ̃uis idem Aret.hic aliter tenere videat.
⁊ etiam Ludo.ro.hic.⁊ vide etiam ad hoc tex.in.l.ad diem.⁊ que
ibi dixi

ibi dixi. ff. de verb. obli. ¶ Scd̄o principal'r pondera ex isto tex. in fi. ibi nec pōt titij omittere hereditatē: hic videri forte tex. con 20 tra cōem regulā que habet q̄ hereditas postq̄ est adita non dr amplius hereditas: sed efficit proprium patrimoniū adeuntis: vt est gl. in. l. j. §. veteres. ⁊ ibi scribētes. vbi plene dixi. ff. de acq. pos. et glo. in. l. heres per seruum. vbi ponunt Moder. j. eo. et est tex. melior de iure in. §. j. insti. de here. quali. ⁊ differē. ⁊ isti. quib. manumit. licet vel non. in prin. hic videtur tex. in ɔ̄rium vbi hereditas titij fuit actualiter adita per primū heredem: ⁊ tñ adhuc in isto tex. appellaṫ hereditas titij. Ad idē q̄ dicatur hereditas etiam que fuit adita est tex. in. l. fi. §. fin autē es alienū. ⁊ ibi Bal. ad hoc no. C. de bonis q̄ libe. ⁊ tex. in. l. ij. ff. de crimi. expil. heredi. Et ita contra communem tenet Bal. lʒ predicta iura nō alleget in. c. cōsultationibus. in penul. col. de officio delega. Nec dicatur q̄ vbi post aditā hereditatē appellaṫ hereditas q̄ est ipropria locutio. prout dicit Bar. in rubri. s̄. e. in. j. q. vbi dixi. ⁊ in. l. ij. in prin. in vlt. col. ff. de bo. pos. ⁊ in. l. ex qui in prouincia. in vltima parte. ff. si cer. peta. q̄ʒ hoc non videtur dicendum in tex. iurisconsulti qui proprie loquitur. Sed responde q̄ hic loquitur habito respectu ad id qd̄ fuit in preteritum: quia olim fuit hereditas titij quā heres heredis volebat separare ab hereditate primi heredis. et istud non potest facere vt hic. ⁊. l. sed si plures. §. filio. ff. de vulga. ⁊ pupilla. ⁊. l. j. §. preterea. ff. de separa. bono. Et sic cōsiderato presenti nō dicitur amplius hereditas titij: sed vnicum patrimonium vltimi defuncti. ⁊ sic considerato presenti facit p. cōmuni conclusione. ¶ In glo. in verbo videtur. dic vt per Bar. et latius per Bar. ⁊ alios in. l. gallus. §. etiam si parente. vbi dixi. ff. de libe. ⁊ posthu. licet Bart. corrupte dicat se posuisse in. §. nunc de lege.

1 ☞ Pupillus sine tuto. auto. nō potest obligari.
2 Pupillus nō distat multum a furioso.
3 Sicut iure positiuo fuit inducta pupillaris substitutio: ita cōtrario iure potest tolli.
4 Captatoria institutio ideo est reprobata: quia deceptoria ⁊ repugnat bonis moribus.
5 Quādo aliquis reprobatur q̄ʒ contra bonos mores cōsuetudo nō potest illud inducere.
6 Masculinū an cōprehendat femininū ⁊ quid in materia penali ⁊ in rescriptis ⁊ statutis ⁊ generaliter in oī materia. nu. 7.
8 Pupillus sine tutoris autoritate obligari non potest nisi in delictis.
9 Prodigus delinquendo obligaṫ q̄ʒ equiparaṫ pupillo proximo pubertati qui delinquendo obligatur.
10 Pupillus bene obligatur sine tutoris autoritate quādo re ipsa obligatur.
11 Pupillus obligatur qñ obligatur ad finem vt liberetur.
12 Adiens hereditatem obligatur eri alieno ⁊ sic creditoribus nō tamen legatarijs. ⁊ nu. 13.
14 Heres nō cōficiens inuentarium teneṫ hodie tam legatarijs q̄ creditoribus vltra vires here. si tamē fecerit neutris.
15 Que sit ratio quare pupillus sine tuto. auto. adire non potest. et numero. 17.
16 Inducta in fauorē alicuius nō debent in eius odium retorqueri
18 Quādo assignantur due rationes: et lʒ vna cesset si alia militat adhuc procedit dispositio.
19 Qui nō pōt se obligare sine certa solēnitate non pōt etiam hereditatem adire sine eadem.
20 Pupillus nō pōt obligari iussu patris ⁊ tamen pōt adire hereditatē cum iussu patris.
21 Quando vnū est permissum aliud prohibitum inspiciṫ illud qd̄ est principalius.
22 Pupillus pōt obligari in consequentiā sine tuto. auto.
23 In statutis procedimus a simili.
24 In hereditatis aditiōe principaliter venit acquisitio: obligatio autē in consequentiam. ⁊ nu. 21.
25 Statutum q̄ mulier nō possit aliquā obligationē inire sine presentia ⁊ cōsensu duorū consanguineorū intelligitur qñ se obligat principaliter nō tamen qñ in consequentiam.
26 Verba statutorū semper intelligēda sunt per prius ⁊ nō p illud qd̄ postea venit in consequentiam.
27 Statutū vt mulier nō obligeṫ ⁊c. dicit emanare fauore mulierū ei si non debet in earū odium retorqueri.
28 Obligatio ad antidora non est habenda in consideratione q̄ʒ est inefficax.
29 Quos effectus habeat obligatio ad antidora remissiue.
30 Quando statutū loquitur per verbū cōtrahere: an mulier poterit adire hereditatē sine solennitate statuti.
31 Adire non est contrahere sed quasi contrahere.
3 Appellatione contractus venit omnis obligatio.
33 Quo ad sortiendū foꝛ ɔ̄ctus capiṫ nō solū large imo largissime vt veniat etiā quasi contractus ⁊ quasi delictum.
34 Statutum loquēs in contractu nō habet locū in quasi cōtractu.
35 Statutum loquens ne quis turbetur in pos. non habet locum in quasi possessione.
36 Quando in statuto vna sola ratio potest reddi illa habetur pro expressa.
37 Statutum loquens in contractu habet locum in liberatione ⁊ renuntiatione.
38 Illud censetur statutum q̄ statuentes verisimiliter statuissent si fuissent interrogati.
39 Contractus dependēt ex volūtate duorū quasi contractus vt aditionis hereditatis a voluntate vnius.
40 Legatus seu ambasiator hʒ priuilegiū a iure q̄ si contrahat in loco legationis nō poterit ibi cōueniri durāte dicto tēpore.
41 Jus strictum ⁊ priuilegiatū loquens in cōtractibus habet locū in quasi contractibus.
42 Mulier pōt adire hereditatē lucrosam ⁊ opulentam sine solēnitate statuti prohibentis mulieres contrahere.
43 Minor pōt facere contractū societatis sibi vtilē non seruata solennitate statuti prohibentis minorē ɔ̄here sine certa solēnitate.
44 Casus in quibus pupillus potest adire here. sine auto. tut. vide remissiue.
45 Filio existenti in potestate patris nō pōt dari tutor nec curator et. nu. 46. 47.
48 In obligatione que contrahitur per. l. sine facto obligati nō requiriṫ autoritas administratoris.
49 An bona minoris inuecta ⁊ illata in domū conductā sint tacite obligata pro pensione domus q̄uis non interueniat autoritas tutoris nec iudicis.
50 Quando pupillus contrahit ad vtilitatē alterius eius mādato non requiriṫ autoritas tutoris.
51 Stante statuto q̄ mulier nō possit ɔ̄trahere sine certa solēnitate poterit tamen noīe alieno cōtractus facere: q̄ʒ statutū nō habet locum qñ contrahit nomine alieno.
52 Pupillus adeūdo iussu patris non obligaṫ in aliquo sed obligatur pater cuius iussu adit.
53 In his que continent merā obligationē sine acquisitione pupillus non pōt obligari iussu patris.
54 Jussus patris quādo est legitimus administrator tantū operaṫ quātum auto. tutoris.

More. Pupill⁹ sine tutoris autoritate nō potest hereditatē adire sicut nec se obligare nisi acquisitio hereditatis fiat per legem sine facto suo vel nisi acquirat ei in cuius est potestate illius iussu adeū do. h. d. tota lex diuiditur s̄m Bar. Jmo. ⁊ do. Christo. de caste. Quia primo ponit regulā generalem / Scd̄o infert ad speciē ad casum propositū / Tu aduerte q̄ iurisc̄ōsultus hic procedit per entimema: ⁊ sic per sillogismū imperfectū. qd̄ est quando omittiṫ maior propositio vel minor vel cōclusio: vt declarat Cy. in aut. ingressi. circa prin. per illum text. C. de sacrosan. eccle. post Jac. ⁊ subtilem Petrū de bellaper. ibi ⁊ Raph. Fulg. in. l. nō vtiq̄. in prin. per illū tex. ff. de eo qd̄ cer. lo. Nam hic ponit maiorē⁊ minorem propositionē: deinde omittit cōclusionem tanq̄ de se notā sicut etiā facit in. l. pe. in fi. ff. de ɔ̄di. insti. Nā iurisc̄ōsultus volēs probare q̄ pupillus solus sine tutoris autoritate nō potest adire hereditatē sibi delatā. Primo ponit maiorē propositionē q̄ pupill⁹ sine tutoris autoritate obligari nō potest: deinde ponit minorem. scʒ q̄ adeundo hereditatem quis obligetur. Ex ɪtis sequiṫ conclusio quā omittit q̄ pupillus sine tutoris autoritate nō potest adire / Diuide ergo istam legē in quatuor partes. In prima ponit propositionē maiorē negatiuā / In secunda ponit propositionē maiorē affirmatiuam quā dicunt esse de se notā: prout dicunt logici: ⁊ etiā plus q̄ manifestā ⁊ omittit cōclusionē q̄ ex premissis sequitur q̄ pupillus sine tutoris autoritate nō pōt adire hereditatē / In tertia ponit primā limitationē quando aditio hereditatis fit per. l. sine facto minoris ibi non requiritur autoritas tutoris: quia supplet / In quarta ponit aliam limitationem quādo pupillus adeūdo hereditatem ipse nō obligatur: sed ille in cuius est potestate cui acquirit et cuius iussu adit. scd̄a ibi hereditas autē. tertia ibi: de ea autē hereditate loquimur. quarta ⁊ vltima est ibi: impubes. ¶ Pōdera in primis primū dictū negatiuū tex. q̄ pupillus sine tutoris autoritate nō pōt obligari ex quo habes tria colligere. Primo q̄ʒ tex. dicit more nostre ciuitatis. dicunt Ang. Raph. cu. ⁊ do. Alex. hic. q̄ cum istud fuerit inductum cōsuetudine romanorū posset contraria consuetudine ciuitatis vel cōtrario statuto induci q̄ pupillus sine tutoris autoritate possit adire hereditatē. ea enim que cōsuetudine vel iure positiuo inducta sunt possunt ɔ̄ria cōsuetudine vel cōtrario iure tolli. c. j. de consti. in. vj. ⁊. §. sed naturalia. insti. de iure natu. gen. ⁊ ciuili super hoc postea late insistit do. Alex. inferius in. pe. ⁊ vlti.

col post Lud.ro.hic:⁊ late ⁊ subtiliter etiã insistit Are.in.ij.co.ad
fi.⁊ duab⁹ sequẽtib⁹ quas p te videas. ¶ Adde etiã ad istã illa-
tionẽ Ang.⁊ Raph.aliã tritã reg.q: nihil est tã naturale ꝙ vnũ
quodq; tolli eo modo quo ĩductũ est: vt.l.nihil tã naturale.ff.de
re.iur.⁊.l.put.ff.de solu. Itẽ oĩs res p quascunq; causas nascitur
per easdem dissoluit.c.j.de regu.iur.in antiquis.⁊.xxij.q.ij.in.c.
omnis res. Istud qd̃ dicũt Ange.⁊ Rapha.põt admitti quãdo
pupillus esset proximus pubertati:secus si esset proximus infantie:
2 quia cum nullum intellectũ habeat † ⁊ nõ multũ distet a furioso:
vt dicit tex.in.§.pupillus.insti.de inutil.stipu.⁊ tex.in.l.sequenti
non posset statutũ vel cõsuetudo inducere ꝙ talis pupillus qui
caret totali intellectu posset solus obligari.facit.l.fin.C.de testa.
mili.⁊ qd̃ in simili dicunt Bart.⁊ ceteri scribentes in.l.si quera-
mus.ff.de test.ꝙ statutũ nõ posset statuere ꝙ talis pupillus pos
sit testari:q: est defect⁹ sensus seu intellectus:⁊ sic defectus natu
ralis:circa quẽ statutũ vel ius aut cõsuetudo dispẽsare nõ pñt vt
in cle.pastoralis.§.ceterũ.de re iudi.sicut etiã non posset statutũ
disponere ꝙ talis pupillus proximus infantie posset ɔ̃here: sicut
maior ſm Barto.in.l.non ambigitur.ff.de legi.⁊ in.l.deniq;.in
prin.ff.de mino.⁊ in.l.oẽs populi.in.iij.q.princi.ff.de iusti.⁊ iur.
Ad primam inductionẽ huius tex.adde ꝙ similẽ inductionẽ fa-
ciunt Bal.⁊ do.Alexã.in.l.moribus.in prin.ff.de vulg.⁊ pupil.
3 † ꝙ sicut iure consuetudinario ⁊ sic iure positiuo fuit inducta pu
pillaris substitutio vt ibi ita ɔ̃ria cõsuetudine vel statuto posset
induci nõ licere patri substituere filio pupillo:cũ vna cõsuetudo
alteri deroget.l.nemo alieno.§.tẽporaria.cũ gl.ff.de reg.iur. Imo
fortius per similem inductionẽ tenent pulchre Ang.in.l.capta-
torias.ff.de here.insti.per illum tex.in verbo sanatus improba-
uit.ꝙ sicut senatuscõsultum libonianũ captatorias institutiões
improbauit vt ibi:ita ɔ̃rio iure vel statuto posset induci ꝙ dispo
sitio captatoria valeat sicut in simili fuit dispositum ꝙ institutio
captatoria ad pias causas valeat ⁊ teneat.c.cũ tibi.de test.Bar.
in repe.l.j.in.iij.q.v.q.pri.C.de sacrosan.eccle.⁊ simpliciter seqt̃
do.Alex.hic.⁊ in.l.captatorias.C.de testa.mili.⁊ in.d.l.morib⁹
in.j.notabili.ff.de vulga.⁊ pupilla. Sed ego istud semper repro
4 baui † q: captatoria institutio ideo est reprobata.q: est decepto-
ria ⁊ sic repugnat bonis morib⁹.d.l.captatorias.iuncta.l.ille au
tem.ff.de hered.insti.⁊ declarat in specie do.Abb.in.d.c.cũ tibi.
Pau.de ca.in.d.l.captatorias.C.de test.mili. Hinc est ꝙ capta-
toria dispositio nõ valet etiam in testamento militis.d.l.captato
rias.C.de testa.mili.ergo sequitur ꝙ nõ v3 consuetudo vel statu
tum in contrarium q: esset cõtra bonos mores.c.erit autem lex.
5 iiij.distin. † ⁊ qñ aliquid reprobatur q: sit cõtra bonos mores nõ
potest cõsuetudo illud inducere ſm Barto.in.d.l.oẽs populi.in
iij.q.pñ. Nec est expeditũ ꝙ dispositio captatoria valeat ad pias
causas:q: multi tenent contrariũ quos ego sum sequutus in.d.l.
captatorias.⁊ text.in.d.c.cum tibi.non probat q: habet varios
intellectus vt ibi dixi. ¶ Scd̃o collige ex eodẽ primo dicto text.
6 dum dicit neq; pupillus neq; pupilla.ꝙ hic vr̃ probari † ꝙ ma-
sculinum non concipiat femininum alias superfluum esset illud:
neq; pupilla:qd̃ est cõtra cõmunem regulã: vt.l.j.et ibi Bart.ff.
de verbo.signi.⁊.l.si ita scriptum cum vulgaribus.ff.de leg.ij.gl.
7 in.c.generali.de elect.in.vj.in glo.ij. † Et ego feci alias regulam
multũ generalẽ ꝙ etiã in rescriptis ⁊ in statutis ⁊ etiã ĩ materia
odiosa ⁊ generaliter in omni materia masculinũ genus concipit
femininum.ita tenui in.l.si quis id qd̃.in princ.ff.de iurisdi.oĩm
iudi.vbi est tex.ꝙ in materia penali masculinũ cõcipit femininũ
remitto me ad ea que ibi dixi. Item minor dubitatio erat in pu-
pilla in qua presumitur maior imbecillitas intellectus ꝙ̃ in pu-
8 pillo masculo ſm Bar.i.l.fi.C.de iur.⁊ fac.igno. ¶ † Tertio no.
ex eodẽ primo dicto tex.regulam negatiuã ꝙ pupillus sine tuto
ris autoritate obligari nõ potest. ¶ Limita primo istam regulã
non procedere in delictis in quibus pupillus obligat̃ sine tuto
ris autoritate qñ est tale delictũ qd̃ in eo põt cadere.l.impunitas.
C.de penis.in.§.fi.insti.de obliga.que ex quasi delic.⁊.l.pupillũ
in prin.ff.de reg.iur.⁊.l.si minor.ff.de adul.⁊.l.impuberem.ff.de
fur.⁊ glos.notabilis in.l.si quis in tantam.C.vnde vi.sicut etiam
9 † prodigus delinquendo obligatur ſm Bar.in.l.is cui bonis.in
penul.q.ff.de verb.obli.quia equiparat̃ pupillo proximo puber
tati qui delinquẽdo obligatur scd̃m eum:imo fortius in delictis
non succurritur minori per beneficium restitutionis in integrũ.
tex.est nota.in.l.si ex causa.§.nunc videndũ.ff.de mino.intelligẽ-
do ⁊ declarando vt per gl.⁊ Bar.ibi.tñ propter etatem pupilla
rem venit mitius puniendus.l.auxiliũ.§.j.ff.de mino. Et sic põ-
dera ꝙ nõ videt̃ esse bonũ argu.de cõtractib⁹ ad delicta vel ecõ-
tra. Nam pupillus sine autoritate tutoris cõtrahẽdo nõ obliga
tur:⁊ tñ delinquẽdo bene obligat̃. Item in cõtractibus habet re
stitutionẽ in integrũ:vt in tit.de mino.⁊ tñ secus est in delictis.d.
l.ex cã.§.nũc videndũ.⁊ tñ in ɔ̃rium allegat̃ vulgo regula.ꝙ bo-
num est argumentũ de cõtractibus ad delicta.l.oẽm.cum glo.ff.

10 de iudicijs. ¶ † Scd̃o fallit qñ obligat̃ re ipsa sine alio facto suo
tunc pupillus bene obligatur sine autoriate tutoris.text.est ma-
gistralis in.l.furiosus.ff.de actio.⁊ obliga.⁊ in.l.iij.§.⁊ si furiosi.
ff.de nego.gest.⁊ in.l.j.in prin.ff.de ɔ̃ria actio.tut.vbi tex.etiã po
11 nit istam regulã.facit bene iste tex.in prima fallẽ. ¶ † Tertio fal
lit qñ obligat̃ ad finẽ vt liberet̃.nam pupillus potest se obligare
naturaliter ⁊ ciuiliter sine tutore vt liberet̃:puta p acceptilatio-
nem.glo.est reputata singularis in.l.ij.⁊ vbi Bar.⁊ doct.notant
ff.de acceptila.⁊ ratio est in promptu:q: cũ tunc nõ faciat ɔditio
nem suam deteriorẽ.sed meliorẽ nõ est necessaria autoritas tuto-
12 ris.insti.de auto.tuto.in prin. ¶ † Quarto.not.ex scd̃a parte tex.
ꝙ adiens hereditatẽ obligat̃ eri alieno et sic creditoribus ⁊ lega
tarijs:cũ quibus adeũdo videt̃ cõtrahere.l.apud iulianũ.§.fi.ff.
ex qui.cau.in pos.eatur.⁊.l.ex maleficijs.§.heres.ff.de act.⁊ obli
ga.⁊.§.heres.insti.de oblig.que ex quasi cõtractu.et obligatur l3
hereditas nõ sit soluẽdo:vt dicit tex.⁊ sic obligat̃ vltra vires he-
reditarias vt hic.⁊.l.que dotis.ff.solu.matri.⁊ istud procedit nõ
solũ in extraneo herede sed etiã in filio ⁊ sic in suo.l.si te.C.de iu-
13 re delibe. † Quod intellige verum in creditoribus non autem in
legatarijs qui tractant de lucro iure isto:vt.l.j.§.qui quadringẽ-
14 ta.ff.ad trebel. † Hodie autem si nõ fecerit inuentarium tenetur
vtrisq; insolidũ tam creditoribus ꝙ̃ legatarijs:si autem inuenta-
rium fecerit neutri tenet̃ vltra vires hereditarias.aut.sed cũ te-
stator.et vnde sumitur.C.ad.l.falci.gl.⁊ doc.in.d.l.que dotis. Et
vtrum hoc sit inductũ de iure ciuili an etiã sit de iure gentiu3 ꝙ
heres adeũdo obliget̃ vltra vires hereditatis ⁊ quid in foro con
15 scientie:ponit Barto.in rubri.s̃.e.vbi dixi. ¶ † Quinto nota ex
isto text.rationẽ quare pupillus sine tutoris autoritate nõ possit
adire hereditatem:q: adeũdo obligaret̃:sed obligari non potest
sine tutore:ex qua ratione videretur inferri ꝙ vbi esset hereditas
lucrosa vel opulenta nulla esset obligatio:vt declarat glos.repu-
tata singularis in.l.si quis mihi bona.s̃.si seruus fisci.j.co.q: tũc
tractatur mere de acquirẽdo posset pupillus talem hereditatem
adire sine autoritate tutoris:q: tunc cessaret ratio que hic ponit̃:
16 ⁊ in.l.obligari.§.pupillus hereditatẽ.ff.de autori.tuto. † Itẽ q: il
lud qd̃ est inductũ in fauorẽ pupilli nõ d3 in ei⁹ odiũ retorqueri
l.qd̃ fauore.C.de legi.⁊ in reg.qd̃ ob gratiã.de reg.iur.in.vj.facit
bonus tex.in simili in.l.j.§.fi.ff.de offi.pcu.cesa. Et ita tenet Dy.
in.d.reg.qd̃ ob gratiã. Pau.de ca.hic.⁊ in.l.potuit.C.de iure de
libe. Breuiter tene ɔ̃rium per aliã rationẽ quã assignat text.in.l.
17 sequẽti.s.in.l.pupillus si fari.vbi dicit̃ † ꝙ ideo pupillus sine tu-
toris autoritate non põt adire hereditatem:q: nõ bn̄ e intelligit
cãm sue aditionis vtrũ hereditas sit sibi delata ex testamẽto vel
ab intestato:vel ex quo capite vel vt voluntario hered i vel tanꝙ̃
necessario.ista enim d3 scire heres ad hoc vt possit adire.l.is põt
⁊.l.is qui putat.j.e.vnde si dubitat non põt adire hereditatẽ nec
agnoscere bonoꝝ possessionẽ.l.sed ⁊ si de sua.⁊.l.ꝙ si dubitet.et.l.
heres institutus.j.e.l.ꝙ̃diu.C.qui admitti. Sed pupillus non po
test ista bñ ⁊ pfecte cognoscere.l.j.C.de falsa mone. Ista ratio mi-
litat etiã in hereditate opulẽta.⁊ ita tenent Cy.in.d.l.qd̃ fauore.
in scd̃a oppo.Bal.Ang.⁊ Sali.in.l.mutũ.s̃.eo.⁊ Bal.in.d.l.po
tuit Rapha.cu.hic.⁊ in.d.l.pupillus si fari.in prin.doc.cõiter in
18 §.neq;.per illũ text.insti.de auto.tuto. † Et ista est veritas:q: qñ
assignãtur due rationes:licet vna cesset si alia militat adhuc pro
cedit dispositio.§.affinitatis.cũ gl.insti.de nup.⁊.l.si veneri.§.in
bonis.vbi glo.⁊ Bar.ff.de priui.credi.⁊ melior tex.de iure in.l.si
nõ lex cliescentia.in prin.quã Bal.ibi ad hoc no.ff.de here.insti.
Hinc ex ista ratiõe vltimo assignata infertur ꝙ si esset pupillus
proximus pubertati ⁊ sic doli capax ⁊ malitia suppleret etatem
l.ij.in prin.C.si mi.se ma.dixe.tũc posset cognoscere cãm sue adi
tionis.l.j.§.an in pupillũ.ff.de posi.⁊ in.l.j.in fi.ff.de noua.tunc
solus pupillus posset hereditatẽ sine tutore adire ſm Bar.in.d.
l.pupillus si fari.j.e.⁊ Raph.cu.hic.dicam ibi:q: regula huius
text.videretur obstare. Et per hoc non obstat.d.l.j.§.fi.ff.de offi.
procu.cesa.q: ibi non est defectus intellectus vt in pupillo:ideo
19 potest opulentam hereditatẽ adire. ¶ † Sexto nota ex isto text.
aliam notabilẽ regulã ꝙ qui nõ potest se obligare sine certa solẽ
nitate nõ põt etiam hereditatẽ adire sine eadẽ solennitate: qd̃ est
notabile pro statutis:vnde dicit Bar.hic esse casum ꝙ si statutũ
prohibeat mulierẽ posse obligari sine cõsensu duorũ consangui
neorum ꝙ etiam nõ possit hereditatem adire sine eorum cõsensu
q: adeundo hereditatem obligaret̃:vt hic dicitur in tex. Idẽ te-
nent Sali.Imo.⁊ latius Rapha.cu.⁊ cõiter alij.Bar.in.l.mutũ.
§.j.s̃.e.⁊ ibi Bal.Ang.⁊ alij indifferenter.idem tenet ⁊ simpli-
citer Ang.de are.in.§.heres quoq;.insti.de obli.que ex quasi cõ-
tractu. Solus Raph.cuma.refert ꝙ Mediolani seruatur contra-
rium ꝙ mulier possit adire hereditatẽ non obstãte dicto statuto
⁊ ꝙ ita cõsuluit do.Signo.de homodeis ⁊ venerãdum collegiũ
20 Mediolanense. † Mouebantur subtiliter q: pupillus non põ
obligari iussu patris:vt.l.fi.§.pupillus.ff.de verbo.bli.et tamen
potest

potest adire cū iussu patris: vt. l. si infanti. C. de iure deli. eo q̄ ꝫ
gl. ibi aditio est potius acquisitio q̄ obligatio: ergo qui non pōt
obligari pōt tñ adire hereditatē: ergo ɔ̄ña Bar. ꝛ doc. nō est ve-
21 ra: imo fundamentū doctoꝝ pōt contra eos retorqueri. † Scdo
mouetur quia qñ vnum est permissum aliud prohibitum inspi-
citur illud qd̄ est principalius. l. j. in p̄n. ꝛ ibi per Dy. ff. de auto.
tuto. ꝛ l. si quis nec cām. ff. si cer. peta. sed in aditione hereditatis
principaliter venit acquisitio. obligatio aūt in cōsequentiā: ideo
22 attendi dꝫ acq̄sitio. † Et per hoc rñdetur ad regulā q̄ pupillus
sine autoritate tutoris nō pōt obligari: illa regula p̄cedit qñ p̄n-
cipaliter obligaret̄: secus qñ obligatio venit in ɔ̄ñtiam. Ad istū
tex. rñdent ꝛ tenent secundū intellectū gloss. ꝛ tex. probet dictū a
23 simili. † Et in statutis nō procedimus a simili. Tene cōclusionē
Bar. ꝛ cōeꝫ quā etiam defendit Rapha. cu. hic. Et latius ꝛ sub-
tilius idem Raph. cu. in cōsi. clxxvj. qd̄ incipit statuto Papiēsi
cauetur. vbi oīno videas. Non obstat primū fundamentum dum
dicitur q̄ autoritas patris non est sufficiens ad obligandum fi-
lium. d. l. fi. §. pupillus. q2 rñdetur ḃm Bar. hic in §. impubes. ṡ.
ea. l. q̄ procedit in his in quibus filius tantū obligat̄: ꝛ sic proce
dit in mera obligatione: secus in actu in quo tractat̄ etiā de acq-
sitione vt in aditione hereditatis: vt statim plene dicam in vlti-
24 mo notabili. † Non obstat scdm̄ qd̄ in aditione hereditatis prin-
cipaliter venit acquisitio: ꝛ in ɔ̄ñtiam obligatio: ergo principalis
debet attēdi q2 respondetur q̄ istud procederet in maiore ꝛ etiā
in pupillo qñ esset acquisitio sine vexatione: alias sequeretur qd̄
cum hodie facto inuētario obligetur heres de suo. vt hic in glos.
qd̄ pupillus facto inuentario posset adire hereditatem sine tuto-
ris autoritate qd̄ non est verum per. l. sequentem. ꝛ ea que dixi. ṡ.
in precedenti notabili. Ultra scribentes adde q̄ contrarium etiā
consuluit Ang. in cōsi. cccxvij incipiē. statutum q̄ mulier vbi in
statuto ciuitatis Anchone disponēte q̄ mulier nullā obligatio
nem facere possit sine p̄ñtia ꝛ cōsensu duoꝝ consanguineoꝝ: cō
suluit q̄ tñ possit hereditatem adire non seruata solēnitate dicti
statuti: motus vt statim dicebam: q2 actus aditionis principali-
ter ordinat̄ ad acquirendum ꝛ principaliter quis adit eo aīo lꝫ ex
eo resultet etiam obligatio secūdario existentibus creditoribus ꝛ
legatarijs. Item quia in illa hereditate super qua cōsuluit nulli
erant creditores nec legatarij: quod ostendebat: q2 hoc non fuit
capitulatū nec p̄batū per partē aduersam prout debebat: ergo
25 nō sequitur adiuit hereditatē: ergo se obligauit. † Item quia sta-
tutum disponens q̄ mulier nō possit aliquem obligationē inire
intelligitur qñ se obligat principaliter: nō autem qñ principali-
26 ter sibi querit: lꝫ in quandā ɔ̄ñam obligetur: † quia verba statuto
rum semper intelligenda sunt per prius ꝛ non per illud qd̄ post-
ea venit in ɔ̄ñam. l. hoc legatū. ff. de lega. iij. ꝛ l. qui liberis. §. hec
verba. ff. de vulga. ꝛ pupil. alias sequeretur absurdum q̄ mulier
sine consensu consanguineorum non posset recipere donationē:
q2 recipiendo donationē obligaret̄ ad antidora. l. sed ꝛ si lege. §.
consuluit. ff. de peti. heredi. ꝛ l. ex hoc iure. cum glos. ff. de iusti. et
27 iure. † sed hoc est falsum: q2 statutū emanauit fauore mulierū vo-
lens earum fragilitati prouidere: ergo nō debet in earum odiū ꝛ
damnum retorqueri. l. qd̄ fauore. C. de legi. ꝛ l. nō eo minus. C. de
procu. Item nō posset procuratorē cōstituere ad negotia vel iu-
dicia: cū futura sit obligari ɔ̄trio iudicio mandati: qd̄ est falsum.
cum principaliter ad suā vtilitatem ꝛ suum cōmodum procura-
torem constituat. ꝛ refert Ange. in. l. mutū. §. j. ṡ. eo. se ita in dicta
cā obtinuisse sñiam in qua consuluit. Sed ad ista patet responsio
28 ex predictis. † ꝛ illud de obligatione ad antidora nō est habendū
29 in cōsideratione: cū sit obligatio inefficax ꝛ solum naturalis: † lꝫ
aliquos effectus habeat quos enumeraui in. d. l. ex hoc iure. vn-
de nō recedas ab opinione Bar. ꝛ cōmuni. Bene verū est q̄ vbi
in hereditate nō esset obligacio: ꝛ vbi nulli essent creditores nec
legatarij: tunc mulier sola posset adire hereditatē sine cōsensu cō
sanguineoꝝ. prout se fundauit Ang. in consilio p̄allegato ꝛ in
d. l. mutum. §. j. vbi etiā in hoc ita ibi tenent Imo. ꝛ ceteri Mod.
presertim do. Alex. quia tunc non obstaret statutum ex quo mu-
lier non obligatur. facit quod fortius tenebo. ṡ. in sequenti articu
30 lo in fine. † Predicta procedunt quando statutum loquitur per
vbum obligare: si autem loqueretur per verbum contrahere: vt
quia statutum diceret: quod mulier non possit contrahere sine cō
sensu consanguineorum: an posset hereditatem adire sine dicta
31 solennitate statuti. videretur q̄ sic: † q2 adire non est contrahere
sed quasi contrahere. l. apud iulianum. §. fi. ff. ex quib. cau. in pos.
eatur. ꝛ l. ex maleficijs. §. heres. ff. de actio. ꝛ obliga. Confirmatur
quia illa dictio quasi contrahere ostēdit qd̄ est improprie cōtra-
ctus: vt habetur in. l. ante nuptias. per glo. ꝛ alios vbi dixi. ṡ. so-
luto matrimonio. Et in statutis verba debent stricte ꝛ proprie ca
pi. l. j. §. si is qui nauem. versi. in re dubia. ff. de exercito. ꝛ l. quic-
quid astringende. in princi. ff. de verbo. obliga. Sed contrarium
32 videtur determinare Bar. † quia pro cōtractu accipitur omnis
obligatio. l. omnem. ff. de iudi. sed caue q2 tex. in. d. l. oēm. loquit̄
quo ad sortiēdū forum: vbi omnis ogligatio habet̄ pro contra
33 ctu. † nam quo ad sortiendum forū ɔ̄ctus capitur non solum lar-
ge: imo largissime vt veniat etiā quasi cōtractus ꝛ quasi delictuꝫ
ḃm. gl. in. c. fi. in verbo cōtratus. de foro cōpe. Alias in alia mate
ria secus esset: ḃm do Abb. ibi. Iste articulus est disputabilis ad
vtrāq̄ partē. Istam opinionē etiam tenent Pau. de ca. ꝛ Lud.
roma. in. l. mutū. ṡ. eo. ꝛ dicit Paul. de ca. q̄ vidit istā opinionē
Bar. de facto seruari in practica. ita etiā ɔ̄suluit Lud. ro. in ɔ̄sil.
cccxciij. incip. presupposito q̄ viua voce dictū. Ideꝫ tenet Ang.
de are. in. §. heres quoq̄. instit. de obliga. que ex quasi contractu.
¶ In contrarium se habet cōis opinio. nā contrariū tenēt Sal.
Imo. Rap. cu. ꝛ do. Christo. de castel. hic. Bal. Ang. Imo. Ra
pha. cu. do. Alexā. ꝛ Are. i. l. mutū. ṡ. eo. Bar. met in. l. labeo. §.
cōtractuꝫ per illū tex. ff. de verb. signi. do. Mateſi. in no. clxviij.
do. Abb. in. c. qua fronte in primo notabili. de appel. ꝛ dicit do.
Alex. in. d. l. mutū. q̄ ista est magis cōis opinio. Ideꝫ etiā tenet
Bar. sibimet cōtrarius in. d. l. apud iulianū. §. fi. per illū tex. vbi
tenet q̄ stāte statuto ciuitatis Tuderti q̄ mulier nō possit ɔ̄tra-
here sine consensu proximoꝝ consanguineorum tamen poterit
adire hereditatē: q2 adire nō est proprie cōtrahere: sed quasi con
trahere ꝛ statuta debēt accipi in propria significatione: ꝛ sic pō
34 dera Bar. velle † q̄ statutū loquens in cōtractu non habet locū
in quasi cōtractu. ꝛ ita nota. Bar. ꝛ sequit̄ do. Abb. cōsi. lxxij. qd̄
incipit quinq̄ dubia in. iij. col. ad fi. post glo. notabilē in. c. decet.
§. fi. in verbo processus. de immuni. eccle. in. vj. Idē tenet do. Ab.
in. d. c. qua fronte. in primo notabili. ꝛ in. c. cū ecclesia. de immu.
35 eccle. † Confirmo q2 statutū disponēs si quis turbet̄ in possessio-
ne nō trahitur ad quasi possessionē: ꝛ sic quādo turbaret̄ in iuri-
bus incorporalibus que quasi possident̄. l. iij. in p̄n. ff. de acquir.
pos. ita tenet Bal. in. c. lꝫ causam. in fi. de proba. Sed aduerte lꝫ
ista sit cōmunis opinio ꝛ durum esset ab ea in iudicando ꝛ consu
lendo recedere: tamē prima opinio semper visa est mihi in pun-
cto iuris verior pro qua bonū facit fūdamentū Lud. ꝛ Ange. de
36 aretio in locis p̄allegatis: † q2 quando in statuto vna sola ratio
potest reddi illa habetur pro expressa: ꝛ ex illa arguimus exten
siue ac si in statuto esset expressa. l. milites agrum. in prin. ff. de re
mili. gl. in. l. ɔ̄uis. ꝛ ibi expressius Bal. ꝛ alij. C. de fideicom. cuꝫ
meltis concordātijs et additionibus quas ibi dedi. Sed ratio
istius statuti requirentis consensum consanguineorū in cōtracti
bus mulierū fuit illa sola ne mulieres imbecillitate intellectus
illaqueentur. l. j. ꝛ. ij. ff. ad vellei. ꝛ. l. transactione. ꝛ ibi Bar. ꝛ alij
C. de transac. Ista met ratio militat in quasi contractu aditionis
hereditatis. ¶ Cōfirmatur per illud qd̄ tenent Bar. Bal. ꝛ alij
cōmuniter in. l. si vnus. §. pactus ne peteret in. iiij. col. ff. de pact. ꝛ
Bald. in rubri. ꝛ in. l. j. C. de pac. ꝛ Bald. in. l. pactum dotali. in
37 xxxi. q. ꝛ ibi Ludo. ro. C. de collatio. vbi tenent † q̄ predictū statu
tum loquēs in contractu habet etiam locū in liberatione ꝛ renun
tiatione: ꝛ tamen hec duo non sunt p̄prie cōtractus. d. l. labeo. §.
contractū. eo q2 militat identitas eiusdem rationis. ɔ̄uis cōtra
riū in hoc vltimo. teneat idē Bar. i. l. siue apud acta in. j. col. C. de
38 transac. vbi istud vltimū plene examinaui. † Accedat q̄ illud cē
setur esse statutum q̄ statuētes verisimiliter statuissent: si fuissent
interrogati: vt est glo. nota. in. l. tale pactum. §. fi. cum concordā
tijs quas ibi dedi. ff. de pactis. sed cui dubium q̄ si statuētes fuis
sent etiam interrogati de aditione hereditatis q̄ prohibuissent
mulierem etiā posse adire hereditatē sine dicto consensu consan
guineoꝝ propter fragilitatē ꝛ imbecillitatē sensus: sicut prohi
buerunt cōtrahere: ergo habetur pro expresse statuto: tamen ad
ista fundamēta respōdet do. Alexā. in. d. l. mutuꝫ. q̄ diuersa est
ratio inter cōtractus ꝛ quasi contractum aditionis hereditatis:
39 † q2 cōtractus dependet a voluntate duoꝝ et sic contrahentiū.
ideo in eis pōt mulier facilius fraudari: cum licitū sit cōtracti-
bus inuicē se decipere. l. in cause. ij. §. penul. ff. de minori. ꝛ l. itē si in
pretio. §. quēadmodum. ff. loca. secus in quasi contractu aditio-
nis hereditatis que pendet a voluntate vnius tātum. l. si auia. C.
de iure delibe. ꝛ l. pro herede in prin. ṡ. eo. ꝛ sic ibi non cadit peri
culum q̄ mulier a cōtrahēte decipiat̄. Sed ista solutio ɔ̄uis vi-
deatur colorata tamē nō est vera nec generalis: q2 etiā in aditio-
ne hereditatis potest mulier fraudari ꝛ decipi et induci vt adeat
per legatarios fideicōmissarios ꝛ creditores hereditarios. vt. l. si
legatarius. in verbo vel quadaꝫ alia fallacia heredi. persuasit. ff.
de dolo. ꝛ sic videtur etiam ibi mulierē ratio fragilitatis intelle-
ctus. cum ibi per supradictos possit mulier decipi sicut per con
40 trahētes. † Pro ista parte etiā facit q2 legatus seu ambasiator
habet preuilegiū a iure q̄ si contrahat in loco legationis ibi non
potest cōueniri durāte tēpore sue legationis. l. ij. §. oēs. ff. de iudi.
istud idem priuilegium extendit̄ ad aditioneꝫ hereditatis ibi fa
ctam ꝛ sic ad quasi ɔ̄ctum: vt est tex. in. l. de eo. ꝛ l. sequēti. ꝛ prin.
41 sequētis. ff. de iudi. † sic ius strictum ꝛ priuilegiatiuum loquens

in cõtractib⁹ habet etiã locũ in quaſi ↄctu.ꝗuis Are.in.d.l.mu
tum.in.v.col.In fi.dicat cõtrariũ:ꝙ priuilegiũ legati qñ cõtrahit
non extendit̃ ad quaſi contractũ aditionis per.d.l.de eo.in fi.ſed
24 vt dixi illi tex.mihi probant oppoſitũ.† Tenendo iſtam partẽ
eam limita vt procedat quãdo tractaret̃ de hereditate damnoſa:
ſecus quando hereditas eſſet lucroſa:⁊ fortius ſi eſſet opulenta:
tunc mulier poſſet eam adire non ſeruata ſolẽnitate ſtatuti:et ſic
non interueniente cõſenſu conſaguineorũ:per illud quod ſignã-
ter no.Bal.in.l.neqꝫ tutores.C.de contrahen.⁊ cõmit.ſtipu.vbi
dicit Bal. illum tex.eſſe tenendum menti ad ſtatuta de contracti
bus mulierum ꝙ non valeãt ſine preſentia propinquorũ.naꝫ in
telliguntur de cõtractibus dãnoſis nõ de vtilibus vt ibi.⁊.l.cum
hi.§.eam trãſactionẽ.cum gl.notabili.ff.de tranſactio.facit.l.nõ
ideo minus.C.de procura.Itẽ facit ꝙ egregie cõſuluit Lud.ro.
in conſi.cccliij.incip.viſa principali conſtitutione qua cautũ eſt:
43 vbi conſuluit † ꝙ ſtãte ſtatuto Bononiẽſi ꝙ minor nõ poſſit cõ-
trahere ſine preſentia officialium mercãtie ⁊ autoritate triũ eius
conſanguineorum.Tamen minor potuit facere cõtractum ſocie
tatis ſibi vtilẽ abſqꝫ dicta ſolennitate:quod bene ſigna.¶ Septi
mo nota ex tertia parte tex.in verſic.de ea autem.iuncto verſicu-
44 lo ſequẽti † duos caſus fallentiales in quibus pupillus poteſt
adire hereditatem ſine autoritate tutoris.tertium caſum poſui
ſ.in quinto notabili quando eſſet pupillus proximus pubertati
⁊ ſic doli capax:⁊ malitia suppleret etatẽ.de quo dicetur in.l.ſe
quenti.Quarto limita in pupillo filiofami.⁊ ſic exiſtẽte in pote
ſtate patris qui infantiã exceſſerit.naꝫ ſolus poteſt adire heredi
tatem ⁊ agnoſcere bonorũ poſſeſſionem:vel etiã repudiare patre
cõtradicente vel recuſante ei cõſentire.prout videt̃ eſſe tex.in.l.fi.
§.ſinautẽ in ſcđa.C.de bonis que libe.qđ eſt mirabile ſm Bal.ibi
⁊ ſm Raph.Fulg.ibi.eſt ſingulariſſimus caſus.Idẽ tenẽt Lu.
areti.⁊ latius do.Alex.in.l.ſequẽti.Ludo.et do.Alexan.in.l.bo
norum.C.qui admitti.⁊ ratio eſt ſm glo.in.d.§.ſinautem in ſecũ
45 da.in verbo facere.† quia filio exiſtente in poteſtate patris non
poteſt dari tutor nec curator.l.fi.in prin.C.de cura.furioſi.nec in
pupillo ſufficeret autoritas curatoris ad adeũdum hereditateꝫ
l.cum in vna.§.tutor.ff.de appella.⁊.l.cum quidaꝫ.C.de admini.
tuto.⁊ glo.in.l.ſequenti.Ego puto ꝙ iſta limitatio non ſit vera
quam etiam reprobat Raph.fulgo.in.d.§.ſinautem in ſecundo
eo quia non intelligit cauſam ſue aditionis.ergo ſolus adire non
poteſt quia militat ratio prohibitiua.tex.in.l.ſequen.prout de-
claraui.ſ.in quinto notabili.¶ Nec obſtat fundamentum tenen
46 tium contrarium † ꝙ filiusfami.exiſtẽs in poteſtate patris non
poteſt habere tutorem vel curatorem.in hoc errant.nam illud eſt
verum ſi pater vult adminiſtrare:alias ad illuꝫ actum quem pa-
ter non vult adminiſtrare poterit dari tutor:⁊ ſic ad adeundum
hereditatem:vt eſt tex.in.l.impuberi.⁊ ibi ad hoc no. Barto.ff.
de tuto.⁊ cura.da.ab his.Barto.i.d.l.cum in vna.§.tutor.facit
bene.l.fi.C.de ſenten.paſ.¶ Quinto limita quando pupillus ſo
lus ſine tutoris autoritate impleret conditionem ſub qua fuit in
47 ſtitutus a patre in cuius erat poteſtate.† nam incontinenti effi-
citur heres:vt eſt tex.notabilis in.l.cõditionibus pupillus.ff.de
conditio.⁊ demon.Ratio quia impleta cõditione efficitur ſuus
⁊ neceſſarius:⁊ ſic acquirit hereditatẽ ipſo iure ideo nõ eſt opus
autoritate tutoris:vt eſt tex.hic.Et iſtam rationẽ proprie voluit
tex.ibi dum dicit fieri neceſſarium heredem procedit iure patrie
48 poteſtatis ⁊ nõ conditionis explete.¶ † Octauo nota ex eodeꝫ
verſiculo ꝙ in obligatione que contrahitur per.l.ſine facto obli
gati:nõ requiritur autoritas adminiſtratoris:⁊ ſic in obligatio
ne legali nõ requirit̃ autoritas tutoris.facit.l.cõditionibus pu-
pillus.ſ.allegata in vltima limitatione.Item quando obligatio
contrahitur re ipſa ſine facto ſuo:tunc minor et etiam furioſus
obligatur.l.furioſus.ff.de actio.⁊ obli.cum concordãtijs allega
tis.ſ.in.iij.nota.vñ hic quãdo pupillus eſt ſuus neceſſarius he-
res:tunc diſpoſitio legalis facit filium ſuum heredem ipſo iure:
⁊ ideo nõ eſt opus miniſterio autoritatis tutorũ.Et ſic correlarie
no.ꝙ prohibitio obligationis non extenditur ad obligationem
49 a lege prouenientе.¶ † Unde facit ad.q.an bona minoris inue
cta ⁊ illata in domũ conductaꝫ ſint tacite obligata pro penſione
domus ꝗuis nõ interuenerit autoritas tutoris nec iudicis vide
retur ꝙ ſic:q2 illa eſt tacita obligatio legalis:vt hic.In contra-
riuꝫ facit:q2 deſcendit ex facto ſuo ſeu propter factũ eius q2 inue
xit ⁊ intulit res in domũ cõductam.ſed iſte text.loquitur qñ nul-
luꝫ factũ minoris interuenit.de qua.q.vide Bar.⁊ doc.in.l.certi
iuris.C.locati.⁊ in.l.itẽ quia.ff.de pac.Similiter facit ꝙ ſi minor
cõtraxit matrimoniũ ⁊ recepit dotẽ an bona eius immobilia ſint
tacite obligata ꝓ reſtitutione dotis ſine decreto iudicis ⁊ autori
tate tutoris:videret̃ ꝙ ſic cum ſit tacita obligatio legalis:vt hic.
Tamen in cõtrarium facit q2 interuenit factum minoris qui re-
cepit dotem.de qua.q.habes glo.in.l.fi.C.de legi.tuto.examinat
Bart.in.l.ſi conſtante.in prin.in.iiij.q.iij.q.princi.ff.ſolu.matri.

vbi plene dixi.iſtud notabile ⁊ iſtum tex.ꝙ qñ pupillus eſt ſuus
⁊ neceſſarius heres:lex facit eum ipſo iure heredẽ abſqꝫ aliqua
autoritate tutoris:intellige ſane ꝙ eſt ipſo iure heres: ſed cũ be-
neficio abſtinendi:vt tenet glo.hic in verbo neceſſarie.ꝙ benefi-
cium operatur ne interim poſſit cõueniri anteꝗ̃ ſe actualiter im
miſceat hereditati.Et tale beneficium preſumeretur durare niſi
per immixtionem probetur fuiſſe ſublatum.de quo dic vt per gl.
⁊ ſcribentes in.l.ſi cum dotẽ.§.ſed ſi filius.in verbo extiterit.ff.ſo
lu.mat.⁊ in.l.neceſſarijs.j.eo.⁊ ponit Bal.hic.¶ Nono ⁊ vltimo
50 nota in verſi.impubes.† ꝙ qñ pupillus ↄhit:vel quaſi ad vtilita
tem alterius illius iuſſu vel mãdato ibi non requirit̃ tutoris au-
toritas:q2 tunc non timet dãnum nec põt tractari de eius incom
modo ſed illius mandãtis.facit.l.ſed ⁊ ſi quis.§.fin.ff.de inſtito.
51 vnde facit iſte tex.notabil'r † ꝙ ſtãte ſtatuto ꝙ mulier non poſſit
ↄhere nec ſe obligare ſine cõſenſu duoꝝ propinquoꝝ qđ poterit
conſtitui procurator ad negotia:⁊ facere ↄctus noĩe alieno tanꝗ̃
ꝓcurator:q2 tale ſtatutũ intelligitur qñ ↄhit noĩe proprio:ſecus
qñ noĩe alieno ⁊ ad vtilitatẽ ⁊ dãnum alterius.argu.l.queſitũ.ff.
de in ius vocan.⁊.l.lis nulla.cum glo.ff.de iudi.⁊ quia tunc ĩpu-
tandum eſt ei qui conſtituit eam in procuratorẽ.l.cũ mãdato.in
prin.ff.de mino.⁊ ita in ſpecie tenẽt Ang.⁊ do.Alex.in.l.ꝗuis.
in prin.per illum tex.cum gl.ff.de acqui.poſ.⁊ ita ibi dicit Ang.
ſe obtinuiſſe de facto in ciuitate Florẽtie.⁊ ſequit̃ etiã Areti.hic.
Item ꝙ tale ſtatutũ diſponẽs ꝙ in ↄctibus minorũ vel mulierũ
debeat interuenire cõſenſus propinquorũ non habeat locum qñ
cõtrahunt noĩe alieno:tenẽt etiã Lud.⁊ do.Alex.in.l.queſitũ.ff.
de in ius vocan.Pau.de ca.in.§.cuicũqꝫ.§.ſi ab alieno.ff.de in-
ſtito.cum declaratione de qua ibi per eum.ſed Rapha.cu.in.l.
apud iulianũ.§.fi.in vna lectura.ff.ex qui.cau.in poſ.eatur.Dicit
ſe vidiſſe iſtam ſolẽnem qõnem de facto in muliere que ex forma
ſtatuti nõ poterat cõtrahere ſine cõſenſu propinquoꝝ:⁊ ipſa con
traxit tutorio noĩe ſine dicto cõſenſu ꝓpinquorũ an poterit ⁊ di
cit ſibi videri ꝙ nõ:per tex.in.l.fi.C.de legi.tuto.q2 ſi non eſt pro
ſe ſufficiens nec pro alio:vt ibi.Sed cum per predicta reprobat
do.Alex.in.d.l.queſitũ.⁊ q2 ceſſat rõ predicti ſtatuti quãtum ad
preiudicium ipſius mulieris cum ipſa non obligetur.Nec obſt.
d.l.fi.quia ratio huius.l.bene facit ꝙ non debuit dari tutrix.ſed
poſtꝗ̃ fuit data ⁊ datio valuit:tunc etiã cõtractus per eã celebra
tus dꝫ teneri.Contra iſtũ tex.oppo.Bart.de.l.fi.§.pupillus.ff.
de verb.oblig.⁊ rñdet vt hic per eum.⁊ cũ eo in ſpecie tranſeunt
Pau.de ca.⁊ do.Chriſto.de caſtel.hic.Sed iſta oppoſitio vt et
52 dicit Raph.cu.nõ meruit ad hunc tex.ſignari:† q2 hic pupillus
adeundo hereditatẽ iuſſu patris non obligat̃ in aliquo ſed obli-
gat patrẽ cuius iuſſu adit.Et poſito ꝙ filius obligaretur:tñ iſta
obligatio nõ remanet penes filium momento: ſed trãſit in patrẽ
ſicut ipſa acquiſitio.l.placet.j.eo.vnde iſta oppoſitio procedit re-
ſpecto iure nouo codicis ſm qđ in hereditate aduẽtitia filio acq-
ritur proprietas ⁊ ſic filius obligatur:⁊ tũc pater põt autorari a
filio in aditione hereditatis.l.ſi infanti.C.de iure delibe.q2 habet
vſumfructũ ⁊ ſic eſt legitimus adminiſtrator.l.j.C.de bo.mater.
53 † Et ad iſtã oppoſitionẽ vadit ſolutio Bar.ꝙ in his q̃ cõtinent
meram obligationẽ ſine acquiſitione non põt pupillus obligari
iuſſu patris.ita loquitur tex.in.d.l.fi.§.pupillus.⁊ text.in.§.pu-
pillus.in ver.fi.inſti.de inuti.ſtip.⁊ vtrobiqꝫ gl.aſſignat rationẽ
diuerſitatis quare pupillus obligetur cum autoritate tutoris ſꝫ
non cũ autoritate patris in cuius eſt ptãte:ſecus in his que con-
tinent etiam acquiſitionẽ:⁊ ſic vbi cũ obligatione eſt etiam iuncta
acquiſitio:vt eſt in additione hereditatis:⁊ tũc pupillus põt adi
re cũ iuſſu pr̃is.d.l.ſi infanti.cũ ſit legitimus adminiſtrator vt di
54 xi ſicut poſſet cũ autoritate tutoris vt hic.⁊.l.ſeq.† Et ſic iuſſus
partis qñ eſt legitimus adminiſtrator in impubere tm̃ operatur
ꝗ̃tum autoritas tutoris.¶ Gloſ.in verbo obligari poſſunt.Di
uiditur in quinqꝫ partes.In primo ponit primũ intellectum ad
tex.ꝙ hic ponat̃ dictũ:deinde eius declaratio.In ſcđa aſſignat
duplicẽ rationẽ ad tex.In tertia extẽdit tex.loquentẽ de pupillo
vt procedat in adulto habẽte curatorẽ.In quarta ponit quid de
infante.In qnta ⁊ vltima ponit ſcđm intellectũ ad tex.ꝙ ponat
dictũ ⁊ illud probet ꝑ ſimile.ſcđa ibi.⁊ eſt ratio.tertia ibi.idẽ de
adulto.quarta ibi.ſi aũt eſt infans.quinta ⁊ vltima eſt ibi.vel dic
ſcđo.Tu dic vt dixi.ſ.in prin.ꝙ iuriſconſultus hic ꝓcedit ſyllo-
giſtice:q2 preponit maiorẽ ꝓpoſitionẽ:deinde minorẽ: cõcluſio
nem aũt omittit tanꝗ̃ de ſe notam.

1 ☞ Que ſit ratio quare pupillus ſolus ſine auto.tuto. obligari
non poteſt.
2 Pupillus doli capax an poſſit adire ſine tuto.auto.
3 Pupillus proximus infantie põt adire here.cũ tuto.auto.lꝫ nõ
intelligat cauſam aditionis.
4 Pupillus non põt magis ſcire ꝗ̃ furioſus.
5 Que iure ordinario cõpetunt ſunt potentiora ꝗ̃ que extraordi-
nario.

Tutor non

6 Tutor non potest hereditatem de iure ciuili adire qñ pupillus est maior infante: secus tamē bo. pos. de iure pretorio.
7 Quando in aliquo actu de necessitate nō requirit̃ presentia iudicis: tunc si interueniat nullū fomentū prestat.
8 Aditio hereditatis pendet ab aio & voluntate adeuntis: ideo nō pōt fieri per procuratorem.
9 Aditio here. est magis potēs & magis solēnis q̄ agnitio bo. pos. q: transfert iura directa bo. pos. tantum vtilia.
10 Testamētū est actus potentior q̄ codicilli: & ideo in eo requirit̃ maior solennitas.
11 Bonorum pos. transffert etiā iura directa qñ nullus alius est futurus heres de iure ciuili.
12 Bonorū pos. est de iure pretorio & pretor innititur equitati: ideo nō requirit tantā rigorositatē in agnitione per tuto. fienda sicut in aditio. here.

Pupillus si fari. Pupill⁹ quāuis nō habeat rei scientiā nec iudiciū discretiuum: tū pōt cum auto. tuto. hereditatē
1 adire. h. d. tota lex. ¶ † Not. primo ex isto tex. rationē quare pupillus solus sine tutore non pōt adire hereditatem sibi delatam: q: non pōt scire nec discernere causam sue aditiōis: cū scire sit rem per causam cognoscere. vt inquit Philosophus primo ethicorū cū non possit fieri sine aliqua examinatione & discussione intellectus que hic vocat̃ discretio & non cadit in pupillo: lȝ aliqua vniuersalia posset scire que sine discursu sunt oībus nota. Ex ista ratione infertur q etiā si esset hereditas opulenta non posset adhuc solus pupillus adire cū non intelligat cām sue adi-
2 tionis. prout tenui in. l. precedenti. in. v. nota. ¶ † Scđo pōdera tex. dum dicit: lȝ huius etatis sit. nam satis innuit q si esset proximus pubertati: & sic doli capax: vt. l. j. §. an i pupillū. ff. deposi. & c. j. de deli. pue. & sic malitia suppleret etatē. l. ij. in pnc. C. si minor se maior. dixe. tunc posset scire & cognoscere cām aditionis. & sic posset adire sine tutore. prout videt̃ esse de mente Bar. & Raph. cu. hic. q procedit de plano in hereditate opulenta que nullū penitus incōmodum habet: vt declarat gl. in. l. si quis mihi bona. §. si seruus fisci. j. eo. & etiā in hereditate lucrosa per ea que dixi. s. in. l. precedenti. in. vj. not. in fin. Et ita limitabitur notabiliter. §. neq̄ tamen. in verbo q̄uis lucrosa sit. insti. de auto. tuto. sed in hereditate damnosa videretur dubiū per rationē quā assignat tex. in. l. precedenti. vbi dixi. ¶ Tamen doct. non bene enucleant istos casus cū nō videantur trāsire sine difficultate nisi limitentur dicta iura in pupillo doli capace in quo malitia suppleat etatem.
3 ¶ † Tertio not. q pupillus etiā proximus infantie possit adire hereditatem cū auto. tuto. q̄uis nō intelligat cām delationis hereditatis nec cām aditionis prout deberet: vt declarat gl. in. l. is potest. j. eo. & sic cū careat intellectu per rationē non videt̃ admittendus: tū dicit iste tex. in fi. q istud est fauorabiliter & benigne intelligēdum: vt intellectus pupilli suppleat̃ per tutorē. l. q̄uis. §. infans. ff. de acqui. pos. & illa cognitio que nō cadit in pupillo exi-
4 gitur in eius tutore fm Bar. in. l. is potest. j. eo. ¶ † Quarto no. q pupillus non pōt magis scire q̄ furiosus: intellige de scientia per cām de qua loquitur iste tex. al's nō procedit equiparatio: q: in furioso nullus penitus est intellectus cum equiparetur dormienti & quiescenti. l. ij. §. furiosus. ff. de iure codicil. & Bart. cum equiparat vni lapidi in. l. j. §. item acquirimus. in versi. ceterum. ff. de acquir. pos. Sed pupillus etiā proximus infantie habet aliqualē intellectū. l. j. §. penul. ff. de actio. & obli. & l. donatarum. C. de acqr. pos. & ideo obligat̃ naturaliter. l. j. in fi. & ibi gl. magistra. ff. de noua. q̄ obligatio nō cadit i furioso. ¶ Glo. fi. in ista. gl. ibi. at curatoris authoritas non sufficit pupillo. habes differentiā inter pupillum & adultum respectu curatoris: q: adultus respectu curatoris pōt adire hereditatem: secus in pupillo vt iuribus allegatis in glos. rationem diuersitatis assignat glo. in. l. cum in vna. §. tutor. & ibi sequitur Bar. ff. de appella. Aliā assignat do. Christo. de castel. hic. Aliam Raph. fulgo. in. l. potuit. C. de iure delib. sed illis pretermissis dic q melior ratio diuersitatis est: q: curator datur adulto iure ordinario: pupillo autē datur tutor. & si aliquādo pupillo datur curator datur extraordinarie & in sub
5 sidium. † sed potentiora sunt que iure ordinario cōpetunt q̄ que extraordinario. l. in cause. ij. in prin. ff. de minori. fm Bal. in. d. l. potuit. in. ij. q. & ibi Sali. in quinta opposiōne docto. in. §. neq̄.
6 insti. de auto. tuto. ¶ † In fi. glo. habes aliam differentiam inter hereditatē de iure ciuili quā tutor sol⁹ sine pupillo nō pōt adire quādo pupill⁹ est maior infante. d. l. potuit. & agnitionē bonorū pos. de iure pretorio que bene pōt fieri per solū tutorem, absq̄ cōsensu pupilli dato q sit maior infante. & posset ɔsentire. l. bonorū C. qui admit. & l. seruus. §. impubes. & l. tutor. & l. si pupillo. ff. de bonorū possef. idem tenent glo. in. d. l. potuit. et in. l. impuberi. ff. de tutori. & curato. datis ab his. q̄uis contrarium et male teneat glos. in. d. l. bonorum. et glos. in. l. sed nec ipsi. ff. ad trebellianum.

¶ Quarto rationes diuersitatis assignantur persuasiue sed nō concludentes. primam assignant Bald. & Sali. in. d. l. bonorum. & Jo. fab. in. §. neq̄. insti. de auto. tuto. q: agnitio bonorū. possessionis debet fieri in p̄sentia iudicis: & sic nō pōt vbiq̄ fieri. l. fi. C. qui admitti. ideo cū habeat fomentū iudicis nō requirit̃ consensus pupilli: secus in aditione hereditatis que pendet a solo aio & vera volūtate adeuntis & pōt vbiq̄ fieri. istam rationē sequit̃ do. Christo. de castel. hic. Eam etiā simpliciter sequit̃ do. Alex. hic. quā dicit videri ceteris minus periculosam. Sed eam reprobant Raph. ful. Lud. ro. & d. Alex. sibi cōtrarius in. d. l. bonorū. q: attenta ista ratione sequeret̃ q si aditio hereditatis fieret per tutorem in prin. in presentia iudicis q tunc nō requireret̃ ɔsensus pupilli: qđ est ɔtra generalitatē. d. l. potuit. Sed ad hoc potes facil-
7 ter respondere † q quādo in aliquo actu de necessitate non requiritur presentia iudicis: vt est in aditione hereditatis: tunc nullū fomētum prestat: vt. l. siue apud acta. in prin. & ibi Bal. i vltimo notabili ad hoc notat vbi dixi. C. de transac. secus qñ de necessitate requiritur vt in agnitione bonorū possessionis. l. fin. C. qui admitti. vnde in. l. si infanti. i fi. C. de iure delib. iudex supplet in aditione hereditatis in casu quando eius presentia est necessaria: vt in pupillo proximo infantie qui caret tutore. vide tamē text. in. l. profectitia. §. j. ff. de iure do. & in. l. ait pretor. §. permittit̃. ff. de mi-
8 no. Scđā rōnē assignat Ang. in. d. l. bonorū. † q: aditio hereditatis pēdet ab animo & volūtate adeūtis: vñ nō pōt p pcuratorē fieri. l. paulus. al's incipit p pcuratorem. j. e. ideo dȝ interuenire cōsensus pupilli cui acqrit̃: lȝ agnitio bonorū possessiōis ɔsistit i facto & pōt p pcuratorē fieri. l. iij. §. acqrere. ff. de bo. pos. ideo potest per aliū & sic per tutorē fieri sine pupillo istā sequunt̃ Paul. de cast. & d. Alex. in. d. l. bonorū q̄uis idē do. Alex. sibi cōtrari⁹ eam hic reprobat. Tu iunge ambas simul. Tertiā rationem assi-
9 gnat Lud. ro. in. d. l. bonorū. † q: aditio hereditatis est magis potens & magis solēnis: q: transffert iura directa q̄ bonorū possessio que transfert solū vtilia. §. quos autē. insti. de bo. pos. Mirū si requirit̃ maior solēnitas: & sic cōsensus pupilli simul cum tuto-
10 re: sicut in simili: † q: testamentum est actus potētior q̄ codicilli: ideo in eo requirit̃ maior solēnitas. l. fi. C. de codicil. Istam reprobat do. Alexan. in. d. l. bonorū. q: restitutio hereditatis ex causa fideicommissi transfert solū iura vtilia. l. pe. ad fi. C. ad trebel. & tamen non potest fieri soli tutori absq̄ pupillo. l. sed nec ipsi. ff. ad
11 trebel. † Ego reprobo etiā ex alio q: etiā bonorū possessio transfert iura directa quando nullus alius est futurus heres de iure ciuili: vt declarat Bar. post Dy. in. l. ij. ff. de bo. pos. ergo tunc solus tutor sine pupillo nō posset bonorū possessionē agnoscere cōtra iura preallegata nisi intelligas doctrinā Bar. in. d. l. ij. prout declarat do. Alex. in. d. l. ex asse in prin. in pe. & vlti. col. ff. ad trebel. Quartam & vltimā rationē assignat Bal. in. l. restituta. §. fi. ff. ad
12 trebel. que fuit ante eum Frācisci Tigrini in. d. l. potuit. † q: bonorum possessio est de iure pretorio qui pretor innititur equitati l. quod si ephesi. ff. de eo q certo loco. Ideo nō requirit tantam rigorositatem q etiā interueniat consensus pupilli sicut in hereditate que est de iure ciuili. Istam reprobat do. Alex. hic: q: nō est generalis. cum etiam sit bonorū possessio que introducitur de iure ciuili: vt. l. j. §. ff. vt ex legi. & senatuscon. bo. pos. de. ergo sequeret̃ q illam solus tutor nō posset agnoscere cōtra generalitatem iurium preallegatorū. Sed ad hoc responde. q illa bonorū possessio: vt ex. ll. est extraordinaria. vt dicit text. in. §. septima. institu. de bo. posse. glo. & doct. in. l. certum. C. vnde cogna. ideo de ea nō videtur arguendum.

1 ¶ Qui partē indiuidui fecit: totum fecisse videt̃ quod etiā negatiue procedit.
2 Testamentum debet fieri vnico contextu & vitiat̃ per interpositionem actus extranei non necessarij.

Si ex asse. Aditio partis trahitur in totum h. d. vidum⁹ in. l. j. & ij. s. e. ¶ † Nota ex isto tex. fm Bald. q qui partem indiuidui fecit totum fecisse videt̃. Adde q cōtrariū de directo notāt glo. Bar. & doc. in. l. furiosum. per illum tex. C. qui testa. fa. pos. q imo qui partem indiuidui fecit nihil fecisse videtur: q: nihil dicitur actum cū quid superest ad agēdum. l. cū fillamanū. C. de his quibus vt indig. et sic hic ponitur istud notabile affirmatiue: ibi vero ponitur negatiue. de ista ɔtrarietate nemo nec ibi nec alibi tangit. Credo vtrumq̄ verum in terminis suis propter diuersitatem rationis: q: hic pars hereditatis adita trahit ad se aliā: et sic totam hereditatem: quia nō potest scindi cum persona defuncti non possit pro parte representari. l. j. & ij. vbi dixi. s. codē. Et in istis terminis bene procedit notabile Bal. affirmatiuum hic q qui partem indiuidui fecit totū fecisse videtur: q: qui agnouit partem hereditatis totam dicitur agnouisse vt hoc text. sed. d. l. furiosum. loquit̃ quādo quis fecit partem testamēti: ista pars testamenti nō potest facere qđ totum sit factū: & sic nō potest aliam

partem trahere.ideo in totū vitiat᷑ vt ibi:⁊ tūc procedit aliud notabile negatiuū ꝙ qui partē indiuidui fecit nihil fecisse vr̄.nam testamentū est actus indiuiduus:vt ibi per gl.⁊ doc.ideo nō pōt valere pro parte ⁊ sic imperfectū:vt est tex.in.l.si is qui.⁊ in.l.ex ea scriptura.ff.de testa.⁊.l.fideicommissa.§.quoties.ff.de lega.ij.

2 †Hinc est ꝙ testamentū debet fieri totū vno cōtextu ⁊ vitiat᷑ per interpositionē actus extranei nō necessariū.l.heredes palam.§.fi.ff.de testa.⁊.l.cū antiquitas.C.eo.

1 ☞ Pupillus adeūdo here.cum auto.tuto.obligatur.

2 Impubes masculus dicitur vsq̄ ad.xiiij.annum ⁊ nō plus:femina vsq̄ ad.xij.

3 Pupillus soluens debitū naturaliter factū an possit illud repetere,vsq̄ ad restitutionē in integrum.⁊ nu.9.

4 Licet pupillus sit suus ⁊ necessarius heres de iure ciuili ⁊ sic videatur ipso iure teneri:tñ propter beneficiū abstinēdi qḋ habet a pretore:⁊ etiā q꞉ est pupillus nō videtur ꝙ ante immixtionē sit etiā naturaliter obligatus.

5 Filius etiam ignorans est suus ⁊ necessarius heres de iure ciuili quo ad ipsam simplicem suitatem sed non quo ad onera hereditaria.

6 Si pupillus adiuit vel se immiscuit sine auto.tuto.an obligetur naturaliter.

7 Si pupillus habet tutorē contrahēdo sine eius auto.an obligat᷑ naturaliter.

8 Facilius conceditur exceptio ꝙ̄ actio.

9 Pupillus absq̄ restitutione in integrū pōt repetere debitū naturale solutum.

Impuberibus. Ista lex seipsā summat:nō nō eget summario ſm Bart.⁊ Imo.Tamen pōt sic summari.impubes adiens sine tutore pōt abstinere sine restitutione in integrū pubes nō.h.d.¶ Gl.vnica reprobat duas opiniones Placē.quas sumebat ex ista.l. Et sic diuiditur in duas partes prin.Scḋa ibi.⁊ ſm hoc nō facit.Prima opinio Placē.qḋ pupillus q adiuit vel se immiscuit cū autoritate tutoris pōt abstinere vel repudiare mero iure absq̄ restitutione in integrum.

1 vltra gl.apte reprobat᷑ † q꞉ pupillus cū autoritate tutoris adeūdo hereditatē obligatur:vt.l.pupillus si fari.⁊.l.more.ſ.e.si ita est ergo nō potest repudiare:q꞉ si posset mero iure repudiare nō esset effectualiter obligatus.Item si non pōt repudiare hereditatem extranei quā adiuit solēniter cū autoritate tutoris:minus poterit abstinere ab hereditate patris cui se solēniter immiscuit

2 d.l.more.ver.de ea autē.ſ.eo.¶ †In ea gl.ibi impuberes vocat xxv.annis minores.gl.male dicit:q꞉ impubes masculus dicitur vsq̄ ad.xiiij.annū ⁊ nō plus.⁊ femina vsq̄ ad.xij.instit.qui.mo.tute.fi.in prin.⁊.l.qui duos.⁊.l.ex duobus.ff.de vulga.⁊ pupill'r dum glo.subdit ꝙ puberes vocat maiores.xxv.annis.⁊ sic etiā quinquagenarius appellatur pubes.adde tex.in.l.si furioso puberi ꝙ̄ꝙ maiori annis.xxv.ff.de cu.fu.sicut Bononiēses vocant omnes seruos etiā sexagenarios pueros ſm gl.in.l.pueri appellatio.in gloss.i.ff.de verbo.signi.facit tex.ij.q.vij.in.c.paulus.et

3 Isaie.c.ij.vbi dicitur maledictus puer centū annorū ¶ †In secunda parte vult glo.ꝙ iste tex.nō faciat pro scḋa opinione Placen.qui tenebat per istum tex.ꝙ pupillus soluens debitū naturaliter factū possit illud repetere absq̄ restitutione in integrū.nam ꝙ iste tex.nō faciat:patet ſm gl.q꞉ hic pupillus nō obligat᷑ naturaliter.⁊ hoc ꝓbat gl.a partib' sufficienter enumeratis.nā ante aditionē nō est obligat' naturaliter nec creditorib' nec legatariis

4 similiter nec post aditionē ex quo adiuit sine tutore.¶ †No.singulariter istam glo.in primo membro prout etiam eam no.Are.ꝙ lꝫ pupillus sit suus ⁊ necessarius heres de iure ciuili ⁊ sic videt᷑ ipso iure teneri:tñ ꝓpter beneficiū abstinēdi quod hꝫ a pretore:⁊ etiā q꞉ est pupillus nō videt᷑ ꝙ ante immixtionē sit etiā naturaliter obligatus:q꞉ etiā dato ꝙ esset maior:tamē q꞉ ista obligatio solum induceret᷑ a lege propter suitatem ⁊ preter consensum obligati qui scit se posse abstinere non videt᷑ ꝙ ibi oriat᷑ obligatio naturalis proprie sed ciuilis dūtaxat.vt declarat Bar.in.l.frater a fratre.in.ij.charta.in.iij.q.ff.de cōdi.indebi.⁊ sequitur Are.hic.

5 ¶ †Addo ꝙ filius etiā ignorās est suus ⁊ necessarius heres de iure ciuili vt dixi.istud procedit quo ad ipsam simplicem suitatē sed nō quo ad onera hereditaria.l.nam nec emancipatus.ff.de lega.i.ſm Bal.in.c.i.in fi.prin.de capi.corra.quē sequit᷑ do.Alex.in cōsi.lxxx.primi volu.incip.circa primū de quo querit᷑.s.coram quo domino in pe.col.in fi.Et ita tene ꝙ̄uis Barto.in.l.necessariis.ſ.e.dicat ꝙ illa naturalis posito ꝙ sit:tamen cū possit nouari per euentū cōditionis.s.si pupillus voluerit se abstinere p remediū pretoris:ergo illa est penitus inefficax.l.pecuniā.ff.si certum peta.⁊ sic nō est potens etiā ad retinendū ⁊ sic ad impeditionem soluti:qḋ vltimum reprobat Areti.hic:⁊ latius in.l.si filius qui patri.ff.de vulga.⁊ pupil.sed non est proprie materia nostra

6 ¶ †In scḋo membro glos.dum vult ꝙ qñ pupillus adiuit vel se immiscuit sine autoritate tutoris nō obliget᷑ naturaliter male dicit:q꞉ ex contractu vel quasi ꝯtractu inito sine autoritate tutoris regulariter obligat᷑ naturaliter si pupillus est doli capax.l.marcellus.ff.de fideius.⁊ in.l.ij.in fi.⁊ ibi gl.magistra.⁊ Bar.ff.de noua.et.l.si pupillus.in princi.ff.ad.l.falci.Tamen Iaco.de rauen.Cy.⁊ Ange.in.d.l.si pupillus.in princ.⁊ plenius Cy.in.l.i.C.de

7 inuti.stipu.tenent †ꝙ qñ pupillus habet tutorē ꝯtrahendo sine autoritate tutoris nō obligat᷑ naturaliter:moti:q꞉ tunc videtur equiparari prodigo.l.si curatorē hñs.C.de in integ.resti.mino.⁊ prodigus nō obligat᷑ naturaliter.l.is cui bonis.ff.de verb.ob.⁊ si ita teneremus tunc ista gl.procederet:sed do.Alex.in.d.l.si pupillus.in pñ.in.ij.no.dicit ꝙ magis cōis opinio doctorū i.d.l.i.ff.de noua.est ꝙ pupillus obliget᷑ naturaliter absq̄ eo ꝙ distinguatur an habeat tutorē vel nō:vt.l.fi.in prin.iuncto versi.sin vero creditor.ff.de iureiur.⁊ ad.d.l.si curatorē.respōdet ꝙ equiparantur quo ad ciuilē obligationem non autē quo ad naturalem:q꞉ datio tutoris vel curatoris nō interdicit alicui administrationem quā quis habebat iure naturali:vt p Bar.in.d.l.i.in fi.ff.de noua.¶ Vltra glo.que nō euadit istū tex.in secūdo membro.dic ꝙ ex alio iste tex.nō facit pro Placētino:q꞉ hic pupillus petēs ꝙ possit abstinere vel repudiare petit exceptionē sibi concedi ne a creditoribus vel legatariis conueniatur:⁊ ideo facilius cōcedēda:et sic sine restitutione:ibi vero petens naturaliter debitū tam solutum petit actionē sibi dari ad repetendū:⁊ ideo nō ita facile

8 conceditur:q꞉ nō sine restitutione co†q꞉ facilius cōceditur exceptio ꝙ̄ actio:vt.l.i.§.qḋ autē.ff.de superfi.Tamē licet iste tex.nō probet istā opinionem Placentini p predicta tamē est vera per tex.in.d.l.interdum.ff.de condi.indebi.vbi est tex.ꝙ qñ soluitur debitū naturaliter tantū interdū persona facit locū repetitioni:⁊ exēplificat tex.de pupillo ⁊ prodigo ⁊ nihil dicit de restitutio-

9 ne in integrū:ergo vult†ꝙ pupillus absq̄ bñficio restitutionis in integrū possit repetere debitū naturale solutum:⁊ ibi cū Placenti.tenent Bar.⁊ omnes citramontani.⁊ ibidē ego etiam bene tenui in penulti.⁊ vlti.col.

1 ☞ Filius cui delata est hereditas patris vel alterius ascendentis non pōt cōueniri a creditorib' here.nisi probetur prius ipm se immiscuisse hereditati.

2 Si filius cōueniatur tanq̄ heres ⁊ nō opponat aliquā exceptionem:tñ cum sit exceptio iuris ⁊ sic notoria iudex poterit eum ex officio absoluere sicut qñ quis ipso iure non tenetur.

3 Quod a.l.ciuili vel pretoria conceditur nō indiget impetratiōe:q꞉ frustra precibus implorat᷑ qḋ a iure cōmuni conceditur.

4 Vbi quis est tutus ipso iure nō est necessariū beneficiū restitutionis in integrū qḋ est subsidiarium ⁊ extraordinarium.

5 Ex contractu aui nō potest nepos ꝯueniri nisi sit eius heres mediate vel immediate.

6 Si quis protestet᷑ in presentia testium ꝙ nō agnoscit hereditatē per hoc non videtur eam repudiare.

Si quis se. Suo se nō immiscenti cōpetit ipso iure beneficiū abstinendi absq̄ aditione iudicis ⁊ nepos pōt se immiscere hereditati paterne ⁊ abstinere ab hereditate auita.h.d.⁊ hꝫ duas

1 partes.scḋa ibi.⁊ est in semestribus.¶ †Nota primo ꝙ filius cui delata est hereditas patris vel alterius ascendentis non pōt cōueniri a creditoribus hereditariis nisi probet᷑ prius ipsum se immiscuisse hereditati.⁊ istud onus probandi incūbit ipsis creditoribus agētibus:al's succūberet.ita ꝓbat ipe tex.⁊ sic suus heres propter beneficiū abstinendi habet fundatam intentionē suam si non probetur immixtio:lꝫ alias dicatur:si filius ergo heres:sed illud nō sufficit ad preiudiciū filij:⁊ ita etiā tꝫ glo.in.l.si cū dotē.§.transgrediamur.⁊ ibi doc.ff.solu.matri.⁊ gloss.in.l.necessariis.et ibi Bar.⁊ alij.ſ.e.⁊ glos.in.l.ita tamen.§.si pater.ff.ad trebel.Bene facit.l.i.⁊ ibi Bar.⁊ alij.C.si vt se ab heredi.absti.Idē tenent Bal.⁊ Imo.plene in.l.si fili' qui patri.ff.de vulga.⁊ pupi.⁊ ibi latius Are.in.i.col.ad fi.⁊ tribus sequentibus.Bald.in.c.i.in prin.in vlti.q.de capi.cōnradi.⁊ in.l.ij.C.ne filius pro patre.⁊ in.l.filio quem pater.ff.de lega.i.do.Abb.in.c.qḋ nobis.qui filii sint legi.do.Alexā.in consi.lxxij.v.vol.qḋ incipit viso ꝓcessu et omnibus actis.in.ij.col.Alibi tamen glo.in.§.i.in verbo parentes.in aut.vt hi q obligatas col.vi.tenet ꝙ filij ꝓsumūtur ipso iure sui heredes:⁊ sic obligantur creditoribus hereditariis:quia sunt filij:ergo heredes.⁊ illam glo.reputat singularē ⁊ a nemine allegatam Ludo.ro.in.l.necessariis.⁊ ibi do.Alex.in.iiij.col.i.codē.sed ante eum eam allegat ⁊ dicit esse singularē Bald.in.l.apud hostes.in vlti.col.C.de suis ⁊ legi.eam etiam allegat ⁊ dicit glos.ordinariam Bald.in.c.i.in.i.colū.an agna.vel filius et ibi etiam tenet ꝙ si aliud non appareat in dubio filius presumatur esse heres patris.Sed prima opinio est magis cōmunis ſm do.Alex.hic.⁊ in.d.§.trāsgrediamur.Pro qua vltra scribētes adde text.in.c.ij.

mio videt nō videtur immiscuisse post
protestatione christiani tex possemus intelligere
...

in.c.iij.in verbo si verum est quod asseritur. de pignori. vnde sm Ang. cautus dz esse agēs in practica ꝯ filium vt heredē: q; pbet illum immiscuisse hereditati paterne: al's succūberet: imo forti⁹
2 sm Pau. de ca. ꝛ latius Are. † si filius couenia͛r tāq; heres ꝛ nō opponat aliquā exceptionē: tñ cū sit exceptio iuris ꝛ sic notoria: l. ornamentorū. ff. de au. ꝛ arg. leg. cū puenit ab edicto pretoris: iudex poterit eū ex officio absoluere sicut quando qs ipso iure nō tenetur. vt no. gl. in. l. vbi pactū. C. de trāsac. facit qd tz Bal. i. l. j. in vlt. q. C. cōia de leg. ꝛ exceptio filij q nō possit conueniri nisi se immiscuerit est exceptio intētionis ꝛ facti: q presupponit filiū nō teneri ipso iure. iuxta glo. in. l. q se debere. ff. de cōdi. ob cau. ꝛ in. l. ij. ff. de excep. Idem sed alia ratione tz Bar. in. d. l. necessarijs vt retuli in. l. pcedēti. ℂ Scdō no. ibi nō est necesse ptorem adire.
3 ℂ † Adde pro beneficio abstinendi impetrando: q2 illud qd a. l. pretoria vel ciuili cōcedit͛ non indiget impetratione. l. que sub cō ditione. §. fi. ff. de condi. instit. q2 frustra precibus implora͛r a prin cipe vel a iudice illud qd a iure cōi concedit͛: vt. l. j. in fi. C. de the
4 sau. li. x. ꝛ. l. j. in fi. ff. ad muni. ℂ † Tertio not. ex scda parte ibi nō esse necesse pupillo in integrū restitui: qd vbi quis est tutus ipso iure nō est necessarium beneficium restitutionis in integrū qd est subsidiarium ꝛ extraordinarium ꝛ cōcedi͛r a pretore viro: vt. l. in
5 cause. ij. in prin. ff. de mino. ℂ † Quarto no. q ex ɔ̄ctu aui nō po test nepos cōueniri: nisi sit eius heres mediate vel immediate: q2 filius hereditatē non agnitā transfert ad heredem suum cū bñfi
6 cio abstinēdi. l. si quis filiufa. §. si filius. vbi dixi. s. e. ℂ † Quinto ꝛ vltimo no. diligēter tex. ibi cōstituerat nō agnoscere hereditatē: q si qs dicat vel protestet͛ in pñtia testiū q nō agnoscit hr̄ditatē: per hoc nō videt͛ eam repudiare: ꝛ sic per ista verba nō agnosco hereditatē paternā: non videt eam repudiare. Et illud strictius ostenditur per istū tex. q2 lz dixerit illa verba: tñ si aliquid amouit de hereditate obligaret͛ hereditati ꝛ amitteret beneficiū abstinē di vt hic: dum tex. subdit nec quicq; amouerat: ꝛ ibi glos. sup illo verbo amouerat/ sed si per pdicta verba repudiasset: nō ppterea qd amouisset aliquid hereditarium obligaretur hereditati. l. si seruum. §. fi. j. eo. ergo isto modo inducēdo probat iste textus in euitabiliter qd per illa verba non videatur repudiare: quam in ductionem not.

1 ℂ Substitutio est conditionalis institutio.
2 Qui potest adire potest repudiare.
3 Natura contrariorum est qd vbi non cadit vnum nō potest reli quum cadere.
4 Institutus sub conditione pendente conditione non potest re pudiare.
5 Repudians heredi. pendente conditione nihil agit.
6 Repudiatio que nō valet non debet prestare impedimentum.
7 Actus qui nullus est nō impedit reiteratione eiusdem actus.
8 Si papa concedat alicui primū beneficiū vacaturum in tali pro uincia ꝛ anteq; vacet acceptat nō tenet acceptatio: ꝛ ideo poterit quando vacabit acceptare.
9 Heres institutus sub conditione potestatiua non pōt repudiare licet quo ad quid habea͛r pro pure instituto.
10 Ei qui est creditor sub cōditione potestatiua que pēdet ex sua li bera volūtate: ita currit prescriptio ac si debitum esset purum.
11 Propositū hominis est mutabile.
12 Non est licitum penitere in preiudiciū iuris alteri quesiti: etiam mediante facto suo.
13 Quando principale nō valet nec illud qd tacite continetur tanq; accessorium.
14 Dubitans de morte testatoris non pōt hereditatē repudiare q2 nec adire.
15 Quando dubitatur vtrū testator viuat nō pōt renuntiari heredi tati etiam per pactum.
16 Dubietas superueniens de morte testa. nō vitiat aditionē prius factam.
17 Multa facta tenent que fieri prohibentur.
18 Valet repudiatio pendente cōditione: si fiat presente iudice.
19 Repudiatio iuris de futuro facta in iudicio valet ꝛ tenet.
20 Promissus de beneficio sub cōditione: si renuntiat corā episcopo valet talis renuntiatio.
21 Repudiatio facta in iudicio pēdente conditione valet ad hoc vt creditores mittantur in possessionem.
22 Quis non pōt a se abdicare magistratum quem gerit.
23 In his que nō pertinēt ad officiū iudicis si fiant presente iudice debet iudex acceptare p absente: secus in his que spectāt ad offi cium iudicis.
24 Quando aliquid dz fieri expressim: eo q2 fiat cōtra dispositionē iuris cōis: tunc bene requirit͛ q expressim fiat: alias sufficit fieri per coniecturas vel presumptiones.
25 Iuri de futuro pōt preiudicari per pactum.
26 Si repudiatio fiat presente aduersario: quia cū de eius cōmodo agatur: cēsetur consentire.
27 Bonorum pos. sm tabulas que tribuit͛ conditione pēdente nō tribuit ius sed nudā ꝛ simplicem administrationem factam sicut illa que competit curatori bonorum.
28 Bono. pos. que tribuit ius nō potest pēdente condi. agnosci nec repudiari.
29 Bono. pos. que tribuit ius potest pendente condi. repudiari in presentia iudicis.
30 In aditione vel repudiatione hereditatis de iure ciuili ad eius validitatē nō requirit͛ de necessitate presentia iudicis: ꝛ ideo si in terueniat nihil debet operari.
31 Renūtiatio iuris de futuro si fiat cū iuramento vz ꝛ tenet: sicut et pactū de non succedendo si est cum iuramento tollit ipso iure facultatem adeundi.
32 Iuramentum habet vim clausule vt actus valeat omni meliori modo quo potest.
33 Iuramentum semper debet seruari si nō vergit in detrimentum salutis eterne.
34 Si in transactione apponeret͛ iuramentū ꝛ nō valeret vt trāsactio valebit vt pactum propter iuramentum.
35 Iuramentum debet intelligi sm naturā actus super quo inter ponitur.
36 Iuramentum semper addit aliquid actui super quo interponi͛r.
37 Licet dictio qualisqualis sit geminata: ꝛ geminatio multū ope retur: tamen recipit restrictionē congruam.
38 Conditio potestatiua consistens in mera volūtate heredis extra nei non impedit hereditatē adiri vel repudiari.

Is qui. Hereditas potest repudiari que pōt adiri: ideo pendente cōditione vel pro pter dubitationē an testator viuat, nō pōt hereditas re pudiari. h. d. vsq; ad. §. fi. ꝛ sic vsq; ad. §. neq; filiusfami lias. Et pmo ponit regulā affirmatiuā: q hereditas ex testamen to vel ab itestato que pōt adiri pōt repudiari. Scdō ponū͛r tres casus in quib⁹ nō pōt adiri ꝛ sic nec repudiari: lz primus ꝛ ter tius casus tendunt ad idē: tamē sunt diuersi quādo hereditas nō est adhuc delata sed spera͛r deferri in aduentum cōditionis: ꝛ pri mus casus est in instituto sub conditione: secundus in substituto
1 vulgari. † Nā substitutio est conditionalis institutio. l. in ratione prima. §. si filio. ꝛ. §. qd vulgo. ff. ad. l. falci. gl. in rubri. ff. de vulga. ꝛ pupil. vbi declaraui. ꝛ isti duo casus solū procedūt ex testamē to. legitima autem hereditas ab intestato defert͛ ꝛ pure. Scdō ca sus est quādo heres dubitabat an testator viueret. ꝛ dicit Pau. de ca. q iste secūdus casus pōt habere locū tam ex testamēto q ab intestato: sed errat: nam istud bene posset in se pcedere sed nō ad istum tex. qui expresse loquit͛ quādo heres dubitabat an testa tor esset mortuus: si ergo loquit de testatore: ergo loquit͛ ex testa mento: ꝛ nō ab intestato: q uis etiā illud ab intestato posset in se esse verum: sed nō conuenit verbis istius tex. ℂ Nota primo ex
2 isto tex. duas regulas: vnam affirmatiuā ꝛ aliam negatiuā. † Re gula affirmatiua est: q qui pōt adire: pōt repudiare: et sicut sola voluntate hereditas adit͛: ita etiā sola voluntate perdit͛. l. si ania. C. de iure delibe. Regula negatiua est: q vbi non cadit aditio ibi etiā nō cadit repudiatio. cōcordat. l. is pōt. j. eo. ꝛ sic cōtrariorū ea dem est disciplina. l. prima cū vulgaribus. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. per Bar. in. l. inter stipulantē. §. sacrā. ff. de verb. ob.
3 † Item natura contrariorū est: q vbi nō cadit vnum: nō pōt reli quū cadere. vt. l. cuius est velle. ff. de regu. iur. ꝛ. l. pater seuerinā in prin. cum gl. in verbo decesserit. ff. de cōdi. ꝛ demon. Ista regula negatiua semper procedit: q qui non pōt adire non potest repu diare. sed affirmatiua nō semper procedit: q2 pluribus modis di citur quis posse adire: ꝛ tamē nō omnis potētia facit: vt quis pos sit repudiare vt pulchre ꝛ subtiliter prosequitur Bar. in. l. is pōt
4 j. eo. ℂ † Scdō nota q institutus sub ɔditione pendēte cōditio ne non pōt repudiare: q2 hereditas nondū delata sicut nō potest adiri sic nec repudiari. Itē q2 iuri de futuro nō pōt renūtiari. l. si ita scriptū. §. si sub conditione. ff. de le. ij. ꝛ sic facit iste tex. lz Dy. Bal. Ang. ꝛ alios: q promissus de prebēda sub conditiōe nō po test ea pendēte illi renūtiare: q2 est ius de futuro. vt dixi. istud no tabile limitabit͛ aliquibus modis. j. in gl. in verbo nihil egit. vbi reseruo dicendū. ℂ Tertio bene pondera tex. qui bis dicit: nihil
5 agit † q repudians hereditatē pendente cōditione nihil agit: et sic repudiatio est ex toto nulla propter illā vniuersalē negatiuā nihil. l. si is qui ducenta. §. vtrū. ff. de reb. dub. ꝛ sic corollarie in fertur q eueniente postea cōditione non impedie͛t ipsam heredi tatem adire. l. nec is. §. fi. ꝛ ibi gl. fi. j. e o. Bar. hic in fi. ꝛ ceteri oēs cum eo. Adde bonum text. in. l. homine. ff. de opti. lega. quam etiam allegat Are. hic in fi. vbi est tex. solennis q qui renuntiat iuri nondum delato: ꝛ sic iuri de futuro: q2 renuntiatio nō valet:
6 potest adhuc illum actū exercere: ac si nō renuntiasset. Item re pudiatio que nō vz nō debet prestare impedimentum: vt in regu

la:nõ prestat impedimẽtum.de regu.iur.in.vj.Itẽ facit ƀʒ Ang.
7 et Imo.ꝙ † actus qui est null⁹ nõ impedit reiterationem eiusdẽ actus vt.l.quid tñ.§ prin.ff.de arbi.ꝛ.l.si vt proponis.ꝛ.l.preses. vbi plene notat̃.C.quõ ꝛ qñ iudex.ꝛ.l.iudex.posteaꝗ.vbi etiam plene notat̃.ff.de re iudi.ꝛ.c.in literis.de offi.delega.vñ facit iste
8 tex.ƀʒ Albe.de rosa.ꝙ † si papa ꝓuidit alicui de beneficio qđ duxerit acceptandum in tali prouincia vel diocesi ꝛ acceptet vnum anteꝗ vacet:ꝙ nõ teneat acceptatio:ideo qñ vacabit poterit de nouo acceptare.ꝛ pro hoc etiã allegat.c.ne captãde.de cõsti.ꝑbẽd.in.vj.ꝛ.l.optione.ff.de optio.leg.sed meli⁹ facit.l. homine
9 co.titu.de op.leg.quã superi⁹ adduxi.¶ † Quarto no.ex tex.ibi si in arbitriũ collata est ꝙ heres istitut⁹ sub cõditiõe potestatiua nõ põt repudiare:lʒ quo ad qd habeat̃ pro pure instituto.l.j.§. qui sub ꝯditione.in fi.ff.si qs omis.cau.testa.per quẽ tex.Bal.ibi
10 refert ꝙ alibi tenebat Guil.de cu.† ꝙ ei qui est creditor sub cõditione potestatiua que ꝑpẽdet ex sua libera volũtate:ita currit prescriptio ac si debitũ esset purũ.sed certe gl.ibi dicit ꝙ ille tex.habet locũ quo ad illud dictũ:sed nõ habet locũ alibi.¶ Per istũ tex. infert notabiliter Pau.de ca.ꝙ licet institutus sub ꝯditione potestatiua dicat se nolle eam implere:nõ per hoc dicit̃ defecta cõditio quominus mutando volũtatem possit adhuc eam implere et sic adire hereditatẽ.Istud probat subtiliter per istũ tex.vbi quis fuit institutus sub cõditione potestatiua:ꝛ ea pendente repudiauit hereditatẽ,qđ idẽ importat qđ nolle implere ipsam ꝯditionẽ potestatiuã:ꝛ tñ hic deciditur:ꝙ repudiatio est nulla:ꝛ sic nõ obstante repudiatione poterit postea adire si conditio existat:ergo similiter nõ obstante ꝙ dixerit se nolle implere ꝯditionẽ potestatiuam poterit postea eam implere ꝛ habere hereditatẽ.Idem tenet Pau.de ca.sub dubio tñ forte in.l.suus quoqꝫ.§.sed ꝛ filio.ff. de here.insti.vbi nõ fuit recordatus de isto tex.sed allegat.l.debe
11 ri.C.de fideicõ.liber.† vbi dr̃ ꝙ propositum hominis est mutabile.ꝛ ita ibi notat Bal.ad idem tex.notabilis in.c.licet.de procu. in.vj.Et cũ ista decisione Pau.de ca.simpliciter trãsit do.Alex. hic.Sed Are.eam subtiliter reprobat ꝛ bene:qꝛ hoc ipso ꝙ institutus dicit se nolle implere cõditionẽ potestatiuam videt̃ delata
12 hereditas sequẽti in gradu:† ergo non lʒ penitere in preiudiciũ iuris alteri quesiti etiã mediante facto suo.l.si post mortẽ.§.fin.ꝛ ibi bar.ff.de cõtratabu.facit quod tenet Bar.in.l.cui fundus.in vlti.col.ff.de cõdi.ꝛ demõ.In simili ꝙ si ille in cuius personã deʒ impleri cõditio dixit se nolle acceptare implementũ nõ admitit̃ vt possit postea dicere volo ꝙ impleas:qꝛ per primã declarationem est acquisitũ ius volenti implere qđ non põt ei ex penitẽtia auferri.Nec obstat iste tex.qꝛ ex quo repudiatio fuit nulla ꝗ erat actus principalis nõ valet etiã tacita protestatio que inde sequit̃
13 ꝙ nõ velit etiã cõditionẽ postmodũ implere:† qꝛ si nõ valet principale nõ valet etiã aliud qđ tacite cõtinetur tanꝗ accessoriũ:vt l.si in diem.ff.de condi.ꝛ demon.ꝛ.l.sicut.ꝛ ibi Bald.C.de repu. heredi.secus qñ principaliter dixit se nolle implere conditionẽ. Ego etiam teneo cõtra Pau.de cast.ꝛ do.Alexan.ꝛ cõsidero ꝙ quando quis est institutus sub conditiõe potestatiua si dederit decẽ titio:ꝙ tunc non põt repudiare hereditatẽ vt hic:qꝛ pendet:que non põt eius sola voluntate impleri:sed requirit̃ factũ dationis cum alio explicãdũ.l.si.ff.de cõdi.insti.ꝛ.l.suus quoqꝫ. in prin.ff.de heredi.insti.ꝛ ita loquitur tex.hic:sed tunc bene põt renuntiare implemento cõditionis:ꝛ dicere:nolo conditionẽ implere:quia istud pendet a sola eius voluntate:nec est cum alio explicãdum:ꝛ sic casus istius tex.est valde diuersus a casu Pauli
14 de cast.¶ † Quinto ꝛ vltimo not.in versi.si quis dubitet.ꝙ dubitans de morte testatoris non potest hereditatẽ repudiare.Ratio qꝛ eodem modo nõ põt adire:nisi sit certus defunctũ esse testatorẽ:vt.l.qui hereditatẽ.§.co.ꝛ.l.nec nos.C.de capti.ꝛ ratio ponit̃ in.l.totum oĩa.ff.de regu.iur.vbi dicit tex.in totũ omnia que animi destinatione agenda sunt non nisi vera ꝛ certa scientia perfici
15 possunt.† Amplia istũ tex.qui vult ꝙ quãdo dubitatur vtrũ testator viuat nõ põt renũtiari hereditati vt procedat etiã per pactum:ꝛ sic per cõsensum duorũ per.d.l.nec nos.C.de cap.ƀʒ Bal.
16 in.l.j.C.de pactis.ꝛ Are.hic.¶ † Limita istum text.quando talis dubietas erat anteꝗ adiretur hereditas.nam dubietas postea superueniens non vitiat aditionẽ prius factam ƀm Bar.in.l. cum falsum.§.co.facit regula.l.patre furioso.ff.de his qui sunt sui
17 vel alie.iur.† qꝛ multa facta tenent que tñ fieri prohibẽtur vt ibi ꝛ.l.fi.ff.vnde legi.ꝛ.c.ad apostolicã.de regu.¶ Gl.prima in verbo hoc ita.ista glo.opponit in fi.ꝙ iste versiculus est superfluus et sic male dixit:qꝛ ex quo tex.prius dixit ꝙ hereditas erat delata.ergo includit ꝙ poterat adiri.l.delata.ff.de verbo.signi.Bar. notabiliter in.l.is qui putat.§.co.propter hoc gl.intelligit istum versiculum duobus modis.Primo ꝙ referat ad primum casuʒ de instituto.ꝛ iste est verus intellectus propter versiculum ceterã qui sequitur.Scđo ꝙ referatur ad verbum delata.ꝛ iste secũdus sensus non bene tollit cõtrarium sed potius multiplicat.¶ Gl.

in verbo nihil egit.Diuiditur in quinqꝫ partes.Nã format quatuor oppositiões cõtra tex.ꝛ soluit:deinde allegat quinqꝫ cõcordantes.Scđa ibi item cõtra.§.co.l.nec is.Tertia ibi item contra C.de pac.Quarta ibi.Item aliud est in bonorũ possess.Quinta ꝛ
18 vltima est ibi.cõcordantes sunt.¶ † In prima parte habes pulchram limitationem ad regulam huius tex.ꝙ nõ valet repudiatio hereditatis facta pendente conditione:est verum nisi fiat presente iudice.ꝛ ita etiã tenet glo.in.d.l.j.ꝛ ibi Bart.ff.de cura.bonis dan.ꝛ glo.in.d.l.in plurium.§.co.Bar.ꝛ doct.in.l.j.C.de pactis.Bart.in.l.homine.ff.de op.leg.do.Abb.in.c.ex multiplici.
19 de deci.ꝛ istud cõiter tenetur:† ꝛ sic repudiatio iuris de futuro facta in iudicio valet ꝛ tenet.ꝛ hoc propter autoritatẽ iudiciorum: ꝛ quia iudex representat partem ꝛ supplet defectum partis.l.cũ pro quo.ff.de in ius vocan.ꝛ.l.j.§.ius publicũ.ff.de insti.ꝛ iure.ꝛ
20 sic facit ƀm Bal.Ang.ꝛ alios † ꝙ prouisus de prebenda seu beneficio sub conditione si renuntiat coram episcopo valet talis renuntiatio per istã glo.Item si quis fuerit electus ꝛ renuntiauerit coram electoribus non tamen in manibus superioris valet tñ renuntiatio ƀm Ludo.ꝛ do.Alex.hic per glos.notabilem in.c.ij. de in integ.restitu.quam Ludo.ro.reputat ad hoc singularem: intellige nisi sit sequuta confirmatio superioris:vt est glo.valde notabilis.in.c.si electio.in verbo renuntiat.de elect.in.vj.Jo.an. in.c.j.vt lit.penden.in.vj.ꝛ Are.hic.Sed aduerte licet conclusio glo.nostre hic ꝛ vbiqꝫ communiter teneatur vt dixi qđ repudiatio hereditatis cõditionalis facta in iudicio valet ꝛ tenet:tamen due leges allegate per glo.parum facere videntur.prout etiã di
21 cit Rapha.cu.hic:quia bene volũt † ꝙ valeat repudiatio ad hoc vt creditores mittantur in possessionem:vt dicit text.in.d.l.in plurium.in fi.§.co.ibi bona defuncti a creditoribus possidenda: vel vt detur curator bonis prout dicit text.in.d.l.j.ff.de cura.bo. dan.ꝛ ostendit rubrica illius tituli.facit.l.iij.cum gl.in verbo nõ esset.ꝛ in verbo neqꝫ heredem.ff.de bo.auto.iudi.possi.non autẽ volunt ille leges ꝙ valeat talis repudiatio.ꝛ sic ꝙ ille repudiãs excludatur quominus eueniente postea conditione admitti possit.prout etiam dicit glo.in.d.l.j.in princ.in.§.solu.ff.de curato. bo.dan.Item in dictis iuribus presertim in.d.l.in plurium.in fi. nihil dicit de presentia iudicis.Similiter alie due leges quas gl. allegat in argumentum:parum vel nihil facere videntur.nam di
22 citur in.l.legatus.ff.de offi.presi.† quod quis non potest se abdicare magistratum quem gerit vt ibi.nisi in manibus populi et sic superioris:vt in.d.l.ij.§.cum placuisset.cum glo.ff.de origine iur.Sed ibi non est ius solum de futuro sed etiam de presenti:et non potest renuntiari:non ex eo quia sit de futuro:sed ex eo quia est ius publicum:ꝛ sic nihil ad propositum.Tenendo tamen cõmunem conclusionem a qua nemo discrepat:eam singulariter limita procedere quãdo iudex tanꝗ publica persona reciperet expresse talem repudiationem nomine absentis.al's secus.per reg. l.certum.§.si quis absente.ff.de confes.ita singulariter tʒ Bart. in.l.postꝗ liti.in vlti.col.in penul.q.C.de pactis.ꝛ ibidem Sali. ꝛ do.Alexan.idem tenet Cy.in aut.sacramenta puberum.in.xj. q.C.de libe.causa.Innocen.in.c.cum pridem.de pact.facit quod signanter tenet Bal.in aut.generaliter.in penulti.colum.in fin.
23 C.de episco.ꝛ cleri.† vbi tenet quod in his que non pertinent ad officium iudicis si fiant presente iudice debet iudex acceptare pro absente:secus in his que spectant ad officium iudicis:et sic que sunt contra dict.Pe.iudicij ƀm Pe.de Bellaperti.qđ reputat no.dignum ꝛ a multis ignorantibus non intellectum:tamen contra istam limitationẽ tenet Bal.in.d.l.postꝗ liti.ꝛ in.c.debitores.de iureiuran.do.Anto.de butr.in.d.c.cum pridem.ad fin. de pact.facit doctrina Ang.in.§.si vero expressim.in aut.de her.
24 ꝛ falci.col.j.† vbi notabiliter tenet ꝙ quando aliquid debet fieri expressim:eo qꝛ fiat contra dispositionem iuris communis:tunc bene requiritur ꝙ expresse illud fiat:alias sufficit fieri per coniecturas vel presumptiones.idem not.Angel.in.§.illud.in aut.de trien.ꝛ semis.col.iij.sequit̃ Ludo.ro.in repe.aut.similiter.in vlti. col.C.ad.l.falci.Item ƀm istam limitationem fieret alia restrictio ꝛ subauditio ad.d.l.in pluriũ.in fi.ꝛ.d.l.j.in princ.ff.de cura.bo. dan.in quibus iuribus nihil videtur clare dici de pñtia iudicis: nunc etiam adderet̃ aliud ꝙ in illis iuribus etiam iudex expresse acceptauerit nomine partis:tamen ibi presertim in.d.l.in plurium creditores erant presentes ꝛ instabant.¶ In eadem gloss. ibi sol.vt ibi dicitur per glos.ꝙ ibi loquitur in pacto hic in simplici repudiatione:ꝛ sic habes secũdam limitationem ad istũ tex.
25 † ꝙ iuri de futuro potest preiudicari per pactum ꝛ sic per consensum duorum vt ibi:sed non per simplicem renuntiationem vel repudiationem vbi interuenit solus consensus repudiantis vt hic. non tamen intelligas qđ per pactum possit ipso iure tolli facultas adeundi hereditatem eueniente conditione:nec hoc dicitur in.d.l.j.C.de pactis.sed bene per pactum obligatur ad non petendum:ꝛ sic parit exceptionem.l.si vnus.§.pactus ne peteret.ff. de pactis.

26 de pac. et ita etiam tenentem Raph. cu. et Pau. de cast. hic. ¶ †Ex ista limitatione infertur quod si repudiatio fieret presente adversario: quia cum de eius commodo agatur censetur cōsentire. l. qui patitur. ff. mandati. nam haberet vim taciti pacti. l. tale pactum. in prin. ff. de pac. et ita valeret. ita tenent Bar. et alii in. d. l. j. C. de pac. Imo Raph. cu. et Pau. de cast. hic. et do. Abb. in. c. ex multi plici. de decimis. ¶ In ea. gl. ibi itē aliud est in bonorum possessio-
27 ne. petenda. †Dic rationem: quia bonorum possessio secundum tabu. que tribuitur conditione pendente non tribuit ius: sed nudā et simplicem administrationem facti sicut etiam illa que competit curatori bonorū. vt. l. si quis instituatur heres. et ibi Bar. ff. de here. insti. et ita sicut potest peti conditione pendente vt iuribus in gl. allegatis: ita repudiari: sed aditio hereditatis nō ordinatur ad administrationē facti principaliter. sed ad tribuēdum ius: quod tribui non potest conditione pendente: ideo tunc cōditione pen-
28 dente non potest adiri neque repudiari. †Et idē esset in bonorū possessione que tribueret ius que similiter nō posset pendente cōditione agnosci nec repudiari. et sic est idē in hac bonorū possessione quod in hereditate secundum Bar. Sali. et alios presertim Imo. Rapha. cu. Pau. de cast. do. Christo. de castel. hic. Sed aduerte licet omnes ita transeant cum bonorū possessio debeat de necessitate peti in iudicio in pñtia iudicis. l. fin. C. qui admitti. et iure ffor. in agnitione bonorum possessionis de necessitate requirebatur decretū iudicis. et sic quod iudex eam decerneret. l. iij. §. si causa cogni-
29 ta. ff. de bono. posse. †ergo per hoc videtur quod bonorum possessio que tribuit ius etiam pendente conditione possit repudiari propter presentiā iudicis: sicut potest ius de futuro repudiari corā iudice tenēdo cōmunē opinionē per. d. l. in pluribus. in fi. j. eo. et. l. j. ff. de cura. bo. dan. et tenet glo. s. in prima patre. vbi dixi. Ex quo etiā correlarie potest attentari quod pendente conditione possit coram iudice agnosci per regu. l. is potest. j. eo. et. §. fi. insti. de here.
30 quali. et diffe. notatur in. l. in repudianda. j. e. †Secus in aditione vel repudiatione hereditatis de iure ciuili in qua ad eius validitatem non requiritur de necessitate presentia iudicis. et ideo si interueniret nihil videretur debere operari. l. siue apud acta. in pn. et ibi Bald. in vlti. nota. C. de transac. Et istud in bonorum possessione tribuente ius esset contra Bar. et oēs indifferēter. et licet decretalis bonorum possessio nō posset isto iure repudiari. l. j. §. decretalis. ff. de suc. edic. per rationem quā ibi assignat tex. tū secus est in bonorū possessione edictali. l. j. §. qui semel eo. titu. ff. de
31 suc. edi. ¶ Ultra gl. adde aliā limitationē † quādo renūtiatio iuris de futuro fit cum iuramēto valet et tenet sicut pactū de nō succedendo si est cum iuramēto tollit ipso iure facultatem adeundi. c. quāuis. de pac. in. vj. ita singulariter limitat Rapha. cu. hic. et dicit hoc velle Bar. si non fallitur in. l. is potest. j. eo. sed Bart. ibi hoc non dicit. Istam limitationē sequitur et cōmendat do. Alex. hic. et reputat bene notandū. et dicit quod meminit se specifice vidisse
32 ab alio tactam. †Et pro confirmatione mouet: quia iuramentū habet vim clausule vt actus valeat omni meliori modo. l. cum pater §. filius matrē. ff. de lega. ij. Et sic renuntians videt velle renuntiationē valere in vim pacti: cum iuramentum operetur quod absenti prosit ac si esset presens. vt est glos. ij. q. vij. in. c. quoties cordis oculus. quam tenet Bald. in. l. pactum. in. ix. q. C. de colla. Mo-
33 der. in. l. stipulatio ista. §. si stipuler. ff. de verbo oblig. †Item mouetur quia iuramentū semper dz seruari si nō vergit in detrimentū salutis eterne. c. cū cōtingat. de iureiuran. et. d. c. quāuis. de pac. i vj. Alii nihil tangūt. Adde quod istā limitationē Raph. etiā sequitur et reputat singularē: idem do. Allexā. in. l. sed et si quis. §. quesitū. in. j. col. in fi. ff. si quis cautio. Item adde illud quod tenent bar. et
34 scribentes in. l. si quis maior. C. de trāsac. †vbi tenēt quod si in trāsactione apponeretur iuramētū et si nō valeret vti trāsactio: puta quia nō esset de re dubia valet vt pactū propter iuramētum quod operatur vt valeat omni modo quo potest. Itē adde illud quod fortius tenet Bal. in rubri. C. res inter alios acta. in vlti. colū. in ver. sed quid si visus. vbi tenet plus qd liberatio facta in absentia debitoris cū verbo in veritate quod est iuramētum. d. c. quoties.
35 cordis oculus prodest absenti. ¶ †Nec obstat quod iuramentū debet intelligi secūdū naturā actus super quo interponitur. l. fi. C. de nō nume. pec. et. l. fi. ff. qui satisd. cog. Ego per multa fundamenta vltra decem reprobaui istam regulam in. l. si conuenerit. ff. de
36 iurisd. om. iu. †quia imo iuramētū semper addit aliqd actui super quo interponitur vltra eius naturam. et facit valere actum omni modo quo potest etiā qui alias non valeret si nō esset iuramentū d. l. cum pater. §. filius matrē. Sed ad. d. l. fi. C. de non nume. pec. Respōde quod loquitur proprie quando in principali dispositiōe deficit consensus: vel est certo modo limitatus: tūc bene iuramētum intelligitur secundum naturā actus: alias secus. ita declarat Bar. in l. si quis pro co. in octauo mēbro. ff. de fideius. vnde dicit Bal. in l. j. in. ij. q. C. cōmoda. quod vbi actus non valet ex presumptione defectus consensus ibi iuramentum nihil operatur per. d. l. finalē.

37 ¶ †Glo. in verbo qualis qualis. Not. ex ista glo. iuncto tex. quod licet dictio qualis qualis sit geminata: et geminatio multum operetur. l. balista. ff. ad trebel. tamen recipit restrictionem congruā vt non intelligatur de cōditione que habetur pro impleta vel que habetur pro nō adiecta. sed de tali que suspēdat dispositionem. facit quod ponunt Bar. et alii in. l. j. §. nūtiatio vbi plene dixi. ff. de ope. no. nūtia. Et de ista dictione geminata qualis qualis habes etiā tex. in. l. gerit. in vbo qualis qualis possessio. j. cod. et tex. in. l. rescriptum. §. j. ff. de his quibus vt indignis. ¶ Glo. in vbo arbitrium. Diuiditur fundamētaliter in tres partes. In prima ponit duplicem intellectum ad tex. quod possit intelligi de arbitrio heredis: scilicet tacita: et eodem modo de arbitrio tertii: sed tacita. In secūda limitat secundum intellectū. In tertia circa primū intellectū ponit opinionē quorūdā quā reprobat. scda ibi. hec aūt cōditio. tertia ibi itē quidā dicūt. Itē aduerte quod text. indiffinitie et indeterminate dixit in arbitrium et non exprimit cuius: ideo oppomit cōtra tex. quod nō posit procedere a partibus sufficienter enumeratis: aut intelligis in arbitriū. i. in voluntatē heredis. et ista nihil operatur: quia nō suspendit aditionē. l. verba. ff. de cōdi. insti. ergo nec repudiationem: aut intelligis in arbitrium. i. in voluntatem tertii. et ista ipso iure nō valet: quia est captatoria. l. illa insti. tu tio. et. l. si quis sempronium. ff. de heredi. insti. aut intelligis de arbitrio proprie tertii: puta [illegible] tratur. et ista videtur esse pura et non suspendit. l. j. ff. de [illegible] nō impedit repudiationem. Cimo re huius cōtra [illegible] tex. in [illegible] scilicet heredis: vt si dederit [illegible] vel [illegible] extranei vt si extraneus in capitolium ascenderit [illegible] factum: et tacite inest volūtas. et ista bene suspendit aditionem antequam impleatur: ergo et repudiationem vt hic: non autem in voluntatem heredis expressam vt si volet: quia cum ista conditio aditionem non suspendat nec impediat: quia tacite inerat etiam si non fuit expressa et sola volūtate impleatur. d. l. verba. ff. de condi. institu. et. l. iam dubitari. ff.
38 de heredi. insti. ergo non impedit repudiationem. †Istud vltimum quod conditio potestatiua cōsistens in mera voluntate heredis extranei non impedit hereditatem adiri vel repudiari. Limita singulariter nisi ad talem conditionem mere voluntariam requireretur aliquod preambulum factum: tunc impediret repudiationem: vt singulariter probat tex. in. l. homine. et ibi in specie declarat Bar. ff. de op. leg. et simpliciter sequitur Are. hic. vbi homine in genere legato si legatarius stichum repudiat nihil agit quin eundem possit eligere: vt ibi est tex. licet talis repudiatio videatur ab eius voluntate pendere. l. si vnus. §. sed si generaliter. ff. de pac. et sic hec cōditio mere potestatiua: scilicet si legatarius voluerit: sed illud est: eo quia ibi prius requirebatur quod omnes serui testatoris exhiberentur. l. scyphi. ff. de opti. lega. et sic nō cōsistebat in mera voluntate cum primo requireretur exhibitio seruorū. vt ibi declarat Bar. ¶ In ea. glos. ibi nō sit pro pura. gloss. in hoc communiter reprobatur: quia imo est dispositio conditionalis: ex quo in arbitrium alterius conditionaliter ponatur: tamen non est nulla: ex quo fit per verba importantia arbitriū boni viri. l. si fic. in prin. ff. de le. j. et. l. j. in pn. et ibi no. ff. de leg. ij. Secus si fieret mentio arbitrii modificatiue vel declaratiue non cōditionaliter: puta lego Titio quantum Seius fuerit arbitratus vel arbitrio Seii: tūc dispositio bene videtur esse pura. d. l. j. in fi. et ibi plene notatur. ff. de leg. ij.

1 ¶ Filiusfamilias nō potest hereditatē sibi delatam solus sine patre repudiare.
2 Prelatus potest preiudicare ecclesie in querendis: sed non in quesitis.
3 Filiusfa. solus nō dicitur habere legitimā personā in adeūdo hereditatem sed requiritur quod precedat iussus patris.
4 Repudiatio solius filiifami. iure ffor. nō preiudicat etiā ipsi filio repudiāti: ideo quia facta a persona minus legitima.
5 Licet ius adeūdi et repudiādi residet in persona ipsius filii qui est institutus: hoc procedit in habitu sed nō in totum in actu: nec quo ad exercitium.
6 In heredi. profectitia et etiam aduentitia repudiatio tacita filii que causatur ex negligentia et sic ex cursu temporis bene preiudicat patri.
7 Pater sine filio non potest repudiare hereditatē delatam filio.
8 Etiam si filius sit infans cui delata est hereditas adhuc pater solus non posset eam repudiare.
9 Solus tutor pōt agnoscere bono. pos. delatam pupillo: et tamen solus non potest eam repudiare.
10 Qui pñt ex sua psona et p se adire illi etiā pñt repudiare. secus tū in his q possunt pro alio adire. quia tales non possunt repudiare.
11 Pater pōt accipere bonorū pos. pro filio infante: et tū per cessationem patris infans non excluditur.
12 Licet iussus patris debeat pcedere qñ filiusfa. adit vel repudiat hereditatem: tamen quando simul in vno eodemque contextu pater

ꝛ filius repudiant vel adeunt satis dicit iussus patris precedere.

13 Aditio ꝛ repudiatio eisdem regulis procedunt.

14 Si statuto cavetur ꝙ filius nõ possit se obligare sine licentia patris ꝙ si in eodẽ instrumẽto vterqꝫ se obligat idẽ operatur simul tanca obligatio ꝙ expressa licentia.

15 Licet filiusfa. non possit agere sine consensu patris: si pater et filius simul agant videtur alter alteri consentire.

16 Quando ex forma statuti requirit cõsensus patris vt filius obligetur sufficit patrem fideiubere pro filio in eodẽ ꝯtractu ad hoc vt dicatur patris consensus intervenisse.

17 Si pater satisdat de iudicio sisti pro filio dicitur per hoc prestare consensum filio.

18 Si maritus ꝛ vxor in eodem instrumẽto simul donaverint titio fundum qui erat in totum mariti dominiũ in totũ dicit translatum in donatarium: qꝛ maritus videtur cõsensisse ꝙ etiã ꝑ parte mulieris trãsferatur dominiũ: ex quo in eodẽ actu ꝛ in eodẽ instrumento fuit celebrata simul donatio.

19 Si ex forma statuti mulier nõ possit cõtrahere sine consensu duorũ propinquorũ ꝛ mulier vendat aliqua bona vni ex propinquis cũ cõsensu alterius propinqui videtur satisfactũ statuto.

20 Si statuto episcopi cavetur quod nulla locatio valeat facta de re ecclesie sine cõsensu episcopi ꝙ si locatio fiat ipsi episcopo valet ꝛ tenet.

21 Filius presumitur institutus cõtemplatione patris quando fuit facta mentio de patre.

22 Tacita repudiatio que inducitur per lapsum temporis plus nocet ꝙ̃ expressa repudiatio hominis.

23 Renuntiatio excludit personam a iure sine preiudicio tertij: prescriptio vero ꝛ negligentia excludit ius ab omnibus personis ꝛ sic in rem.

24 Pater nõ põt solus repudiare heredi. profectitiã sine filio: licet non fiat preiudicium filio.

25 Sufficit in. l. quod vna ratio prohibitiva militet licet alia cesset.

26 Pater an possit cogere filiũ vt hereditatẽ profectitiã repudiet

27 Pater nullum ius habet in here. anteqꝫ adeatur per filium.

28 Ex ordine nature patres debẽt premori.

29 Filius in hereditate profectitia nullum ius habet etiam in spe.

30 Repudiatio patris sine filio nihil valet: sed si preiudicaret sibi patri bene valeret.

31 In hereditate advẽtitia filiusfa. lꝫ hodie plus iuris habeat quã in profectitia: tamen repudiatio non nocet patri: ꝛ multominus ecõtra si pater repudiaret noceret filio sicut ꝛ olim.

32 Multa possunt fieri tacite que tñ expresse fieri non possunt.

33 Si filius solus repudiat hereditatem adventitiam sibi delatam pater solus potest adire.

34 An iura. C. habeant locũ in repudiatione tacita filij inducta per lapsum temporis vt pater in hereditate advẽtitia in totum admittatur sicut si filius expresse repudiasset.

35 Repudiatio que fit per lapsum tẽporis est repudiatio ficta.

36 In correctorijs non est licita extensio etiã ex maioritate rõnis.

37 In limitatorijs licita est extensio ex idẽtitate rationis.

38 Sicut ꝑ mortẽ filij pr̃ excludit ab hereditate delata filio: ita etiã si filius excludat per lapsum tẽporis debet etiam pater excludi.

39 Quãdo filius malitiose negligit adire vt preiudicet patri an censeatur repudiatio.

40 Solus dominus potest hereditatem servo delatam repudiare.

41 Ille solus potest repudiare here. qui põt solum eam adire.

42 Heredi. servo delatam non potest solus dominus adire.

43 Solus tutor potest agnoscere bonorum posses. delatam pupillo licet non possit repudiare.

44 An nomine alieno facilius admittatur aditio ꝙ̃ repudiatio.

45 Servus dotalis heres institut⁹ iussu mariti ꝛ sic domini potest adire vel repudiare hereditatem.

46 Que sit rõ quare solus pater nõ põt here. filio delatã repudiare

47 Bonorũ possessio facilius permittit ꝙ̃ hereditas. ꝛ ideo facilius remittitur seu repudiatur.

48 Bonorum possessio que tribuit ius pendente conditione nõ potest agnosci nec repudiari sicut nec hereditas.

49 Solus dominus sine servo non potest agnoscere bonorũ possessio. delatam servo ꝛ sic nec repudiare.

50 Facilius conceditur agnitio bono. pos. ꝙ̃ eius repudiatio.

51 Relatio debet fieri ad proxima immediata ꝛ non ad remota.

52 Vnusquisqꝫ suã bono. pos. repudiare potest non alienam.

53 Servus potest esse procurator domini.

54 Procurator non potest repudiare bono. pos. delatam domino.

55 Si pater coegit filium ad repudiandum heredi. vna cũ patre an subveniatur filio.

56 An pater possit cogere filium ad repudiandum hereditatẽ profectitiam sibi delatam.

57 In profectitijs hodie nihil est immutatum.

Neqꝫ filiusfa.

Neqꝫ filiusfa. Hereditatẽ testamẽtariã vel legitimã delatã filiofa. nõ põt fili⁹ repu-
diare sine patre nec ecõtra: sed ambo simul. h. d. cũm .l. sequenti.
1 ¶ † No. j. ex isto tex. ꝙ filiusfa. hereditatẽ sibi delatã nõ potest so-
lus sine patre repudiare: qꝛ filius sol⁹ non põt preiudicare patri
cui acquireret hereditas si iussu ei⁹ adiret Et si diceret contra qd
filius lꝫ non possit preiudicare patri in iam quesitis: tñ bene põt
preiudicare in querẽdis. l. fi. C. de acqui. pos. ꝛ. l. cũ ꝓponas. C. de
2 heredi. insti. † sed hic sumus in querendis sicut etiam prelatus ec-
clesie solus põt preiudicare ecclesie in querendis sed nõ iã quesi-
tis. vt est glo. xvj. q. vj. c. fi. in glo. fi. ꝛ gl. in. l. iubemus nullã. et ibi
Bar. ꝛ alij. C. de sac. san. eccle. ponũt Cano. in. c. j. de dolo ꝛ cõtu.
respondet Bal. ꝙ ideo hic etiã in acquirẽdis factum filij. ꝛ sic re-
3 pudiatio nõ preiudicat patri: † eo qꝛ filiusfami. in adeundo here-
ditatem non habet solus legitimã personã: sed requiritur quod
precedat iussus patris vel voluntas. vt. l. qui in aliena. in prin. s.
eo. ꝛ. l. si quis mihi bona. §. iussum. j. eo. ꝛ idem est in repudiatiõe
hereditatis. ꝛ sic filius non potest preiudicare patri in querẽdis
quando dependent etiã ex aliena dispositione. ꝛ cum ista solutio-
ne Bal. trãseunt do. Christo. de castel. ꝛ Raph. cu. hic. lꝫ de Bal.
4 nõ faciãt mẽtionẽ: ꝛ plus non dicũt. ¶ † Ex ista solutione infert
corollarie Bal. duo. primo ꝙ talis repudiatio isto iure non pre-
iudicat etiã ipsi filio repudianti: eo qꝛ est facta a persona minus
legitima. ꝛ ideo ei nõ officit si postea efficiat habilis. vnde iste fi-
lius postea emãcipatus vel morte patris sui iuris effectus vel ꝑ
5 sacerdotiũ vel per dignitatẽ: poterit adire suo arbitrio. ¶ † Se-
cũda cõclusio ꝙ licet ius adeũdi ꝛ repudiãdi resideat ĩ persona
ipsius filijfami. qui est institutus: istud procedit habitu: sꝫ nõ in
totum actu: nec quo ad exercitiũ ẜm ista iura ẜm eũ. Alio modo
respõdent Imo. ꝛ. d. Alex. hic. quod filius põt preiudicare patri
in acquirendis. verũ est vbi sufficit sola volũtas filij: sꝫ in acqui-
rẽdis vbi vtriusqꝫ volũtas requirit ꝛ patris ꝛ filij. vt hic. in adi-
tione hereditatis est secus ista solutio reincidit in effectu cũ pre-
cedẽti solutione Bal. Tu aũt vltra Bal. ꝛ predictos doctores re-
sponde planius ꝙ filius põt preiudicare patri in querendis. ve-
rũ est negligẽdo ꝛ omittẽdo acqrere. ita loquũtur iura cõtraria.
ꝛ glos. in. l. servus. C. de pac. secus est faciendo: ꝛ sic expresse repu
diãdo. vt hic. facit quod tenet Bar. hic. in prima ꝛ etiã in. ij. col.
6 † Vbi tenet ꝙ in hereditate ꝓfectitia ꝛ etiam in adventitia repu-
diatio tacita filij que causat ex negligẽtia ꝛ sic ex cursu tpis bene
preiudicat patri. l. fi. ff. qs or. in bo. pos. ser. secus in repudiatiõe
7 expressa. ¶ † Scdo no. ꝙ pater sine filio nõ põt repudiare here-
ditatẽ delatã filio. Ratio est triplex. Prima qꝛ nõ dꝫ filio ꝑ pa-
trẽ iniqua cõditio afferre. l. quãtomagis. ff. de iureiurã. ꝛ sic pater
repudiando nõ potest preiudicare filio. ꝛ sic auferre sibi spem ꝙ
si efficeretur sui iuris anteqꝫ iussu patris adeat: qui tũc posset eã
ad suũ cõmodũ adire ꝛ sibi acquirere. ita formaliter dicit tex. in. l.
renitente. C. de iur. delibe. Scda ratio: qꝛ ius ꝛ actus adeũdi nec
habitu nec actu residet in patre sed in filio cũ hereditas sit dela-
ta filio ꝛ nõ patri. ꝛ acquirit per factũ filij sicut per factũ servi. l.
cum proponas. C. de hedi. insti. ergo nõ potest per solũ patrem
repudiari. Tertia ratio: qꝛ expressa repudiatio est similis dona-
tioni. l. si sponsus. §. si maritus. ff. de dona. inter virũ ꝛ vxo. ergo
censet ꝓhibita patri sicut cuilibet administratori. l. qui fundũ. §.
si tutor. ff. de vsucap. pro empto. ꝛ. l. j. §. j. ff. de tutel. ꝛ ratio. distra.
8 amplia istum tex. vt procedat † etiam si filius esset infans cui esset
delata hereditas adhuc pater solus nõ posset eam repudiare ꝑ
istũ tex. indistincte loqnẽtẽ. ꝛ per. d. l. renitẽte. C. de iur. delibe. q
etiã indistincte loquit ẜm Ang hic qui dicit ꝙ ita vidit de facto
practicari Florentie. qd ita Bald. obtinuit lꝫ prius per oẽs ad-
vocatos diceret contrariũ: qꝛ sicut pater solus põt adire pro in-
fante. l. si infanti. C. de iur. delibe. ita debet posse solus repudiare
per regulã. l. is potest. j. eo. sed ad hoc responde ẜm Imo. Pau.
9 de ca. in fi. ꝛ do. Alex. † ꝙ solus tutor põt agnoscere bonorũ pos-
sessionẽ delatã pupillo. ꝛ tamẽ sol⁹ tutor nõ potest eã repudiare
10 l. tutor. ff. de bono. pos. per quã legẽ apparet † ꝙ regula. d. l. is po
test. procedit in his qui possunt ex sua persona et pro se adire illi
etiam possunt repudiare. secus in his qui possunt pro alio adire:
quia tales non possunt repudiare. d. l. tutor. facit ẜm Are. text. in
l. j. in versi. nam ꝛ pater. ff. de bono. pos. fur. infan. compe. vbi est
11 text. † ꝙ pater potest accipere bonor possessionẽ pro filio infan-
te. ꝛ tñ per cessationẽ patris infans non excluditur. vnde si negli
gentia ꝛ sic tacita repudiatio patris nõ nocet infanti vt ibi: ergo
multominus expressa repudiatio. per ea que dixi. s. in primo no
tabili. Item facit in specie ꝙ cum pater possit adire pro infante
hereditatẽ delatã ipsi infanti. d. l. si infanti. tamẽ non potest eam
repudiare. vt est tex. in. l. fi. §. pen. C. de bonis que lib. qꝛ ꝑmittit
patri facere cõditionẽ infantis meliorẽ adeũdo. sed nõ deteriorẽ
12 repudiando: vt in iuribus prealleg. ¶ † Tertio nota ex text. ibi
vtriqꝫ aũt possunt. ꝙ lꝫ iussus patris debeat ꝑcedere qñ filiusfa.
adit vel

adit vel repudiat hereditatē. vt. l. si quis mihi bona. §. iussum. j. e. tū qñ simul in vno eodē q̄ cōtextu pater ꝛ filius adeūt vel repudiāt: sati sōz iussus patris p̄cedere: qd̄ est bn̄ notabile. tn̄ Bart. hic circa fi. in pe. q. intelligit istū tex. qui dicit q̄ simul pn̄t repudiare: q̄ in tali repudiatiōe debeat precedere iussus patris sicut
13 in aditione. l. qui in aliena. in prin. s. eo. † cum aditio ꝛ repudiatio hisdem regulis procedant. vt in princi. huius. l. ꝛ in. l. is potest. j. eo. ad hoc etiam adducit. l. iulianus. ff. de lega. j. Tamē fm̄ Bal. Ang. Imo. ꝛ alios oēs repudiatio patris ꝛ filij simul facta facit qd̄ cēseꝛ facta iubente patre: ꝛ sic actus simultaneus operaꝛ idē qd̄ iussus ꝛ autoritas: qd̄ est mēti tenēdū fz Bal. Facit quod qñ duo simul fiūt in quibus est ordo intelligitur fm̄ ordinem iuris l. ij. §. prius. ff. de vulga. ꝛ pupil. ꝛ. l. talem. in prin. ff. de here. insti. ita hic cū vterq̄ repudiat intelligiꝛ pater prius iubere ꝛ sic iuris intellectu cēseꝛ iussus p̄cedere. ꝛ de h̄ habes tex. i. l. filio famil.
14 C. de iure delibe. † Inducitur iste tex. p Bal. Ang. Imo. ꝛ alios qd̄ si statuto caueaꝛ q̄ filius no possit se obligare sine licentia patris q̄ si in eodem instrumēto vterq̄ se obligat: idem operaꝛ simultanea obligatio q̄ expressa licētia: qd̄ est menti tenendum fz Bal. Valet etia3 ad alia similia statuta fm̄ Imo. et ista est vtilis decisio in pratica: ideo intendo eā vtiliter amplificare. Adde q̄ idem tenet Bal. i. l. fi. in. ij. col. in prin. C. ad macedo. Ang. de are. in. §. pupillus. insti. de inuti. stipu. ꝛ institu. qui da. tuto. pos. in princi.
¶ Secūdo adde tex. in. l. cū pater. §. libertis in ver. alioquin. ff. d
15 lega. ij. per quē decidit ibi Bar. † qd̄ cū lex dicat q̄ filiusfami. nō potest agere sine cōsensu patris. vt. l. fi. §. necessitate. C. de bo. que libe. si pater ꝛ filius simul agant videnꝛ alter alteri cōsentire per illum tex. ꝛ. l. titius. in fi. ꝛ. l. lucius. ff. quib. mo. pign. vel hypo. sol. Idez tenet Bald. in. l. filiusfa. in fi. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. ꝛ Ang. et Moder. in. l. sicū dotem. §. transgrediamur. ff. solu. matrimo. do. Abb. in. c. cū dilectus. in. j. nota. in fi. de consue. ꝛ in. c. cum in veteri. in. iiij. colū. de electio. ¶ Tertio adde illud quod notabiliter tenet Bald. in additionibus Specu. in titu. de reo. in vlti. col. quem do. Alexan. hic corrupte allegat ꝛ in. l. exce
16 ptionem. C. de excep. vbi late disputat. ꝛ tenet Bald. † q̄ quādo ex forma statuti requiritur cōsensus patris ꝛ vt filius obligetur sufficit patrem fideiubere pro filio in eodem contractu ad hoc vt
17 dicatur patris consensus interuenisse per. d. l. titius. Et similiter si pater satisdet pro filio de iudicio sisti: dicitur per hoc prestite consensum filio. vt ibi latius per eum. ¶ Quarto adde illud quod determinant Bal. ꝛ do. Alex. in. l. si constante. §. si vxor. ff. solu. matri. Bald. in. l. si liqueat. per illum tex. vbi est bonus text.
18 de hoc. C. de inoffi. dona. † q̄ si maritus ꝛ vxor in eodē instrumento simul donauerint titio fundū qui erat in totū mariti quod dominiū in totū dicatur trāslatū in donatariū: q2 marit⁹ videtur cōsensisse qd̄ etiā pro parte mulieris trāsferatur dominiū: ex quo in eodē actu ꝛ in eodē instrumento fuit simul celebrata donatio. ¶ Quinto adde illud quod mirabiliter decidit do. Abb. i. c. cū in veteri. in. iiij. col. de elec. per gl. ibi in verbo sociorū. ꝛ per text.
19 in. l. pupillus. in prin. ff. de auto. tuto. † q̄ si ex forma statuti mulier nō potest cōtrahere vel se obligare sine cōsensu duorū ppinquorū: ꝛ mulier vēdat aliqua bona vni ex propinquis cū cōnsensu alterius propinqui diciꝛ satisfactū statuto: eo quia propinquus contrahendo cum muliere videtur consentire illi contractui. ad hoc etiam adducit quedam alia: presertim illud quod de
20 cidit Io. an. in regula qui tacet. in mercuria. † vbi tenet qd̄ si statuto episcopi cauetur qd̄ nulla locatio valeat facta de re. ecclesie sine cōsensu episcopi: q̄ si locatio fiat ipsi episcopo valet et tenet: eo quia cōducendo videtur cōsentire. Istā decisionē do. Abb. refert. do. Alexā. in. l. j. §. fuit quesitum. in penulti. col. ff. ad trebel. ¶ Ultra cum tu caue q̄ tex. in. d. l. pupillus. in princ. ff. de auto. tuto. in quo se fundat do. Abb. videtur facere ad oppositum loquitur enim quādo sunt plures tutores ꝛ vnus eorum autoritas sufficit pupillo: tunc bene vnus tutor autore altero cōtutore potest pupillum sibi obligare: ita est proprie ibi tex. sed cū hoc statutum requirat cōsensum duorū propinquorum: ꝛ sic consensus vnius propinqui non sufficiat: non videtur posse procedere illō quod tenet do. Abb. Itē talis cōsensus non potest prestari ad cōmodum ipsorum ppinquorū seu consanguineorum fm̄ Bart. in. l. j. p illū tex. cū glo. ff. de autor. tuto. Ang. i. §. economus. per illū tex. in auf. de aliena. ꝛ emphy. col. ix. ¶ Glo. prima magna in verbo neq̄ filiusfamil. ista gl. est satis inculcata. Unde secūdū Pau. de ca. debet recitari per quatuor questiones vsq̄ ibi: alij dicunt: postea per quatuor oppositiōes vsq̄ in fi. que oppositiones fm̄ eū tendunt ad probādū q̄ solus pater sine filio possit repudiare ordinē oppositionē ꝛ questionē: collige per teipsum secūdū eū qui postea in specie psequitur vnamquāq̄ ex illis oppositionibus particulariter in ducendo. ¶ Tu autez diuide magistraliter istā gl. in nouē partes. In prima declarat text. q̄ possit loqui in hereditate profectitia. ꝛ etiam in aduentitia assignando ratiōnē quare repudiatio filij nō noceat patri ꝛ duas rōnes ecōtra quare repudiatio patris nō noceat filio. In scd̄a format vnā questionem. In tertia declarat. l. sequentē. In quarta rn̄det tacite questioni. An ista lex procedat hodie in hereditate aduētitia fm̄ iura noua. In quinta ponit alium intellectum ad istam. l. ꝛ seq. quod ambo loquantur in hereditate materna testamentaria vel legitima fm̄ ista iura quē intellectū gl. reprobat. In sexta opponit ꝯ tex. ꝛ soluit. In septima remouet aliā oppositionē que non vadit ꝯ istum tex. sed cōtra solutionē precedētis contrarij. In octaua remouet aliā op. que est cōtra tex. In nona ꝛ vltima allegat quatuor concordantes ad tex. secunda ibi. sed an ipsi patri. tertia ibi at sequens lex. quarta ibi. sed nouo iure. quinta ibi alij dicunt sexta ibi item opponitur. insti. per quas personas. Septima ibi tēpus enim aditiōis. octaua ibi. item secus est in dn̄o ꝛ seruo. nona ꝛ vltima ibi. ꝛ facit. C. de repu. bono. pos. ¶ In prima parte gl. ibi. q2 post mortē patris adire poterit: habes q̄ iste tex. pōt intel
21 ligi † in hereditate pfectitia in qua filius fuit institutus contemplatione patris qd̄ presumiꝛ si fuit facta mentio patris: puta si dicat instituo talē filiū talis. vt. l. [illegible] filio. ff. de cōdi. ꝛ demon. ꝛ illā non pōt solus filius repudiare. ꝛ ecōtra solus pater sine filio. ꝛ sic in glo. sunt due cōclusiones. primā limita procedere in repudiatione expressa in qua filius solus nō pōt preiudicare. secus in repudiatione tacita que fit per cursum tpis statuti a. l. cōi vel municipali vel a iudice. vt. l. fi. ff. qs or. in bo. pos. ser. glo. in. l. ij. C. de
22 repu. bo. pos. fm̄ Bart. ꝛ alios hic. ¶ † Cōfirmatur q2 tacita repudiatio q̄ induciꝛ per lapsum tpis plus nocet quā expressa repudiatio hominis. ita no. Bal. in. l. iij. in primo nota. vbi limitat C. de iur. ꝛ fac. igno. itē plus operaꝛ cursus tpis q̄ expressa renūtiatio: q2 tēpus excludit exclusione legali. l. facta. §. si quis bonorum. ff. ad treb. ꝛ quedā perduntur negligētia que nō perduntur
23 expresso consensu. l. cum filius. §. in hac. ff. de verb. obli. † item renuntiatio excludit personam a iure sine preiudicio tertij: sed prescriptio ꝛ negligentia excluditur ab omnibus personis. ꝛ sic in rem. ita pulchre dicit Bal. in. l. j. in. xxvij. op. C. qui admitti. Ad idem facit. l. aduersus. cū gl. C. de vsur. iuncta. l. preses. C. de trās. vbi preses vel administrator reipublice pōt ei preiudicare negligendo ꝛ patiendo prescribi: sed non faciendo puta transigendo. Idē in prelato ecclesie. c. de quarta. de prescri. iuncto. c. ij. de do. Subdit Barto. qd̄ hodie non posset per iudicē statui tps filiofa. ad adeundum nisi cum cōsensu patris per. l. fi. §. necessitate. C. de bo. que libe. ¶ Adde q̄ multominus poterat olim cū filiusfami. olim esset minus capax. l. placet. j. eo. iuncta. l. cū oportet. ꝛ. l. fi. in prin. C. de bo. que libe. Et illud reperitur solum per lapsum temporis legalis q̄ filius posset preiudicare patri. d. l. fi. ff. quis ord. in bo. pos. ser. ergo non videtur extendendū ad terminū prefixū a iudice in quo istud non reperitur dispositum: ꝛ regulariter factum filij non preiudicat patri. vt hic. ꝛ. l. filius paciscendo. C. de pac. fm̄ Imo. ꝛ domi. Alex. hic. ¶ Confirmat Are. q2 istud ius adeundi residens in persona: filius nō pōt deducere ad actū sine volūtate patris ꝛ sic sine eius iussu. l. si quis mihi bona. §. iussu3. j. eo. ideo vt extinguaꝛ tale ius per assignationē termini factam
24 a iudice requiriꝛ patris cōsensus. ¶ Secunda cōclusio glos. est qd̄ hereditatē profectitiā non pōt solus pater repudiare sine filio lz non fiat preiudiciū filio: q2 ad eū non ptinet. vt hic dicit glo. ꝛ sic filius nō h3 in ea ius etiā in spe: pt3 q2 etiam si effectus sui iuris eam adiret restituere patri. l. aditio. in fi. j. eo. cū alijs allegatis per Bar. quod an sit verū statim dicā. ꝛ sic cessat ratio huius tex. Cū q2 militat alia ratio: q2 pater nō potest eā adire sine filio. l. si quis mihi bona. §. iussum. j. eo. ergo nō potest eam repu-
25 diare. l. is potest. j. eo. † vnde sufficit vnam rationem prohibitiuā militare licet alia cesset. §. affinitatis. cū glo. insti. de nup. ꝛ. l. libertorum. §. notanter. cum glo. ff. de vulg. ꝛ pupil. et cum gl. Bar. ꝛ
26 omnes tenent. Subdit tn̄ Bar. † q̄ pater pōt cogere filium vt talem hereditatem profectitiam repudiet per tex. in. l. idēq̄. §. si cui mandauero. vbi dicit optime probari. ff. mandati. vbi qui actionem habet ad meū cōmodū quā mihi cedere tenetur cogi potest ad eam remittendā alteri. ꝛ sic ad eum liberandum: cum Barto. transeunt cōmuniter alij. ꝛ in specie sequiꝛ Pau. de ca. Istud dictum reprobat Salic. hic. q2 dn̄s non potest cōpellere seruū. vt. l. cū pponas. C. de here. insti. ergo multominus pater filium: fz caue quod assumptū Sali. nō est verū. q2 imo dn̄s pōt cogere seruū coacte adire ꝛ repudiare iure potestatis dn̄ice. vt est tex. clarus in l. j. §. j. ꝛ ibi Bar. declarat. ff. si quis omis. cau. testa. ꝛ text. in. l. seruus dotalis. ff. sol. mat. Ad. d. §. si cui mādauero. allegatum per Bar. respondet Sali. q̄ nihil facit pro Barto. q2 ibi loquitur de cōpulsione per viam actionis mandati quia ibi erat obligatus actione mādati: fz hic nulla erat actio qua posset per filium compellere. fz ista est fragilis reprehēsio. q2 pater pōt in hoc implorare officiū iudicis nobile qd̄ succedit loco actionis. l. quod minor. §. restitutio. ff. de mino. ꝛ ita saluo Barto. ab obiectis Salic.

27 Rapha.cu.etiā reprobat in hoc Bar.† q: pater nullū ius habet in hereditate anteq̄ adeatur per filiū.l.pretia rerum.in pnc.in versi.est em̄ absurdū.ff.ad.l.falc.in.d.§.si cui mandauero.est ius quesitū dño.ideo potest dominus compellere procuratorem liberare debitorē. ¶ Ultra scribentes ego ex alio impugno bar. q pater nō possit cogere filium repudiare hereditatē pfectitiam eo quia filius in hac hereditate habet ius spe ꝛ sperat commodū si pater premoriatur: nec est inhonestum hoc expectare.cum hoc
28 sit ex voto parentū† ꝛ ex ordine nature vt premoriant.l.scripto. in fi.ff.vnde liberi.ꝛ.l.nam ꝛ si parētibus.ff.de inoffi.testa. Et sic non obstat.d.§.si cui mandauero.allegatus per Barto.q: ibi procurator ex illa actione nullum sperabat commodum: ideo potest cogi a domino vt ab ea liberet debitorem: sed hic filius sperabat commodum vt dixi.s. per hoc reprobo aliud fundamentum gl.
29 Bar.ꝛ omniū hic.dum dicunt † qd in hereditate profectitia filius nullum ius habet etiam spe.ꝛ dicit Paul.de cast.qd filius vniuersaliter caret omni spe acquirende hereditatis profectitie: quia etiā si efficiatur sui iuris ꝛ eam adeat cogitur restituere patri per tria iura hic allegata per Bar. Istud vltimū fundamentū reprobant Rapha.cu.Lud.ro.ꝛ latius Areti.hic.ꝛ respondent ad illa tria iura Bar.quos per te videas. Sed ego dico plus qd etiā posito q illud fundamentum Bar.esset verum adhuc filius habet spem probabilem ꝛ naturalem si contingat patrē premori: prout dictat ordo nature: quo casu non est tractādum si filius effectus sui iuris per mortē patris adeat illam hereditatem profectitiam quod eam habet restituere patri cum iam sit mortuus. Et illud quod habeat restituere in quo fundatur Bar.pcedit qn̄ pater viuit.ꝛ sic filius est effectus sui iuris aliter quam per mortem: prout ego arguo. Bar.tamē hic.in fi.forte istud sentiens tȝ qd si pater coegit filiū ad repudiandū vna secū q subueniemur filio post mortē patris: per tex.notabilem in.l.apud celsum.§.fi.in fi.ff.de excep.do.ergo vult q filius habeat ius spe.qd vltimum an sit verū ibi dicetur post Barto. ¶ In scda parte glo.ibi forte nō. Ista litera negatiua nō videt bona. q:.§.deniq;.allegatus in glo.facit ad oppositū ppter quē tex.Bar.refert glo.tenere affirmatiue q sic: ꝛ nō bene.q: verba glos.sunt negatiua.tñ pars negatiua est vera ꝛ cōiter tenet per doc.hic.ꝛ p Sali.in.l.fi.in prin.
30 C.de bo.que lib.p istū tex.q vult q repudiatio patris facta sine filio nihil valet: sed si pjudicaret sibi patri bñ valeret.facit regula non prestat impedimentū.de regu.iur.in sexto. ¶ Nec obst.d. §.deniq;.q: ibi loquitur in pacto hic in simplici renūtiatione inter que est differentia vt dixi in prin.huius.l.in tertia oppositione glo. Tu responde planius q hic ius adeundi vel repudiandi hereditatē non cōpetit patri nec habitu nec actu.q: filius est institutus vt dixi in tex.sed in.d.§.deniq;.cōpetebat ꝛ residebat ius in patre in actione de dote in habitu: ꝛ etiā q̄tum ad exercitium vt ibi. ¶ In quarta parte glo.ibi indubitāter obtinet quod hic
31 dicit: scilȝ † q in hereditate aduētitia filiusfa.lȝ hodie plus iuris habeat q̄ in hereditate profectitia.tñ repudiādo non nocet patri: ꝛ multo minus econtra si pater repudiaret noceret filio sicut nec olim. ¶ Limita istā gl.dupliciter. Primo vt procedat in repudiatione expressa filij q̄ patri nō nocet: secus est in repudiatione tacita filij q̄ inducitur per lapsum tēporis: q: illa etiā in hereditate aduētitia preiudicat ꝛ nocet patri per.l.fi.ff.quis or.i bo. pos.ser.vt est de mente Bart.hic.Et expresse firmant Lud.ꝛ do.
32 Alex.hic.idē tenet Bar.in.l.j.ad fi.C.qui admitti.† vbi mouetur Bar.q: multa possunt fieri tacite: que tamē expresse fieri nō possunt per glo.in.l.longe.ff.de diuer.ꝛ tempo.prescript.ꝛ glo.in.l. sed si inter.ff.de seru.rusti.predi. Idē etiā tenet Bart.in.l.seru⁹. §.fi.ff.de bo.pos. Adde bñ facere.q: tacita repudiatio per cursū temporis plus nocet q̄ expressa.vt dixi.s.in prima parte gloss. ¶ Secundo limita istam conclusionē glo.vt procedat q̄tum ad nocendum alij.nam idem est hodie qd olim.sed q̄tum ad hoc vt prosit alij bene est hodie immutatū per iura noua.C.q: repudiatio vnius facit vt alteri plenum sit ius adeundi.ꝛ sic alij prodest.
33 † vnde si filius repudiat hereditatem aduentitiam sibi delatam: pater solus admittit: ꝛ econtra.ꝛ adiens totum habebit.vt.l.cū nō
34 solum.§.vbi autē.C.de bo.que libe. ¶ † Pulchrum dubium est nunquid dicta iura.C.habeant locū in repudiatione tacita filij inducta per lapsum temporis vt pater in hereditate aduentitia in totum admittatur sicut si filius expresse repudiasset. Bar.signāter concludit q non: per duo fundamenta: deinde pulchre limitat vt hic per eum.ꝛ sic in tacita repudiatione per lapsum temporis nihil est hodie immutatū: per illa iura. Cū Bar.trāseūt oēs
35 indifferēter.addit Are.fundamētū: † q: repudiatio que fit per lapsum tpis est repudiatio ficta sm Bart.in.l.clodius.§.j.co.sed dispositio maxime correctoria nō trahit de casu vero ad casum fictū.l.ij.§.hec verba cū vulgaribus.ff.de neg.gest. Sed aduerte lȝ oēs vt dixi trāseant cū Bar.puto q vtrūq; fundamentū bar. possit bene tolli tñ credo q pmū fundamētū sit falsum. Nā dicit Bar.qd.d.l.fi.C.de bo.q̄ lib.cū sit corrigēs: ꝛ loquat in repudia
36 tione expressa nō dȝ extēdi ex idētitate rōnis.† q: in correctorijs nō est licita extēsio ex idētitate rōnis vulgata.l.precipimus.in fi. C.de apella. Dico q illa.l.fi.nō est correctoria cū loquat in terminis diuersis a nostris.nā ista iura loquunt quo ad nocendū ꝛ preiudicandū q repudiatio filij nō noceat patri nec econtra. Et istud est hodie sicut olim vt statim.s.dixi in scda limitatione gl. sed illa.l.fi.loquit quo ad hoc vt prosit alij.ꝛ sic est potius limita
37 toria.† sed in limitatorijs licita est extensio ex idētitate rōnis sm Bar.in.l.si cōstāte.in prin.ff.sol.ma.in noua oppositione prime partis vbi dixi. Et isto modo inducēdo primū fundamētū retorquet ꝯtra Bar.ꝛ doctores. Et si diceret q corrigat in hoc: q: vbi olim repudiatio filij vel patris nō valebat hodie valet: ergo corrigit. Respōdeo q nō valebat vt preiudicaret alteri nec istud hodie immutat: hodie aūt valet vt alteri psit. ¶ Secūdū fundamē
38 tū Bar.est † q sicut p mortē filij pater excludit ab hereditate delata filio vt pbat p locū a speciali in.l.si infanti.in.ij.respon.C.de iure delibe.qn̄ filius esset infans.ita etiā si filius excludat per lapsum tēporis dȝ etiā pater excludi.prout etiā tenet Bar.i.d.l.fi. in prin.in.ij.q.ibidē alij.C.de bo.q̄ libe. Sed ad hoc potes rñdere q termini sunt diuersi.nā qn̄ filius est pmortu⁹ nō subest amplius psona quā pater possit representare: vñ extincto filio est sublata psona pncipalis: ergo tūc psona patris q̄ est accessoria nihil operat: prout in terminis nostris formaliter dicit Bald.i.l.j.in
39 xviij.opp.C.q admitti.q rō cessat qn̄ filius adhuc viuit.† signa tñ limitationem quā sub dubio forte tradit Bar.qn̄ filius malitiose negligeret adire vt preiudicaret patri: tūc censeret repudiatio.l. recusari.j.eo.ꝛ haberet locū.d.l.cū nō solū.ꝛ.d.l.fi.sequūtur Rapha.cu.Lud.ro.ꝛ do.Alex.q reputāt hoc esse singulariter notādū.idē tenet do.Alex.in.l.j.in.ij.col.C.qui admitti.vbi dicit hoc esse diligēter notādū. Jmo.in.l.si paterfa.ff.de here.insti. ¶ In
40 pe.parte gl.ibi.secus in dño ꝛ seruo: habes † q hereditatē seruo delatā solus dñs pōt repudiare.idē tenet gl.i.d.l.legatū seruo.ꝛ ibi Bar.ꝛ cōmuniter scribētes.ff.de leg.j.gl.in.l.ij.C.de repu.bo. pos.ꝛ in.l.j.§.j.ff.de suc.edic.gl.ꝛ Bar.i.l.tutor.ff.de bo.pos.gl. in.l.fi.in prin.ꝛ ibi Jmo.ꝛ Are.ff.de vulg.ꝛ pup.idē tenent Dy. Bal.Jmo.Ludo.ꝛ do.Alex.hic.Cy.in.l.remitēte.C.de iure delibe.ꝛ i.l.deo nobis.C.de episc.ꝛ cleri.do.Ant.de but.ꝛ do.Ab. in.c.in presentia.de pba.Et ista est cōmunis opinio tam legistarūquā cano.pro qua Rap.Ful.i.l.j.C.de repu.bo.pos.alle.bonū tex.in.l.qui autē.§.si seruū.ff.de his que in frau.credi.in verbo: q: licuit ei etiā repudiare hereditatē. Tenendo istā cōmunē opin.ratio diuersitatis inter patrē ꝛ dñm est: q: filius hȝ fortiorē ꝛ efficaciorē spem consequendi hereditatē in qua est institut⁹ q̄
41 habeat seruus: † q: filius potest effici sui iuris ꝛ sic capax hereditatis si nō sit adita pluribus modis: per emancipationē per adeptionem dignitatis per mortem patris ꝛ alijs modis enumeratis.insti.qui.mo.ius patr.po.sol.sed seruus per solā mortē dñi nō efficitur sui iuris.ꝛ solum est vna via per manumissionē. Jtē filius viuo patre dicit quodāmodo dñs etiā bonorum patris.l.in suis.in prin.ff.de libe.ꝛ posthu.ꝛ.l.fi.in prin.ff.d bo.dā.quod nō est applicabile seruo. ¶ Contrariā opi.tenet Bart.sibimet contrarius hic.ꝛ sequitur Sali.i.l.ij.C.de repu.bo.pos.Et istā opi. cōtra cōmunē semper sū sequutus: ꝛ adhuc teneo lȝ preallegati doc.simpliciter trāseant cū Bar.ꝛ nihil vltra cū addāt. Pro ista
42 sentētia facit optime fundamētū Bar.† Jlle pōt repudiare hereditatē q pōt sol⁹ eā adire.l.is potest.j.e.sȝ hereditatē delatā seruo solus dñs nō pōt adire vt.l.cū ppones.C.de here.insti.ꝛ.l.seruo inuito: in pn.ff.ad treb.ergo solus non pōt eā repudiare.istō est reale ꝛ verū fūdamētū. Nec est bona sol. Jmo.d.Alex.ꝛ Are. in.d.l.legatū seruo.ꝛ.d.Alex.hic.dū dicūt q ista equiparatio.l. is pōt.pcedit in his q̄ sunt noīe propo heredes ꝛ p se volūt adire vel repudire.sec⁹ si ex persona alteri⁹: tūc ista equiparatio nō
43 procedit: hoc pbāt.† Nā solus tutor pōt agnoscere bonorū possessionem delatā pupillo.l.bonor.C.qui admitti.ꝛ tñ solus tutor nō pōt repudiare.l.tutor.cum gl.ff.de bo.pos. ¶ Confirmo vltra cos.nā procurator etiā generalis potest agnoscere bonorū possessionem.l.ij.§.acquirere.cum glo.ff.de bo.pos.ꝛ tñ nō pōt repudiare.l.j.§.j.ff.de suc.edic. Ista solutio est multum inepta.et concludit totum contrarium eius quod volunt. Nam ista solutio
44 concludit † q nomine alieno facilius admittitur aditio quam repudiatio: sed hic esset totum contra: quia hic dominus sm eos posset repudiare hereditatem delatam seruo.ꝛ tamen non posset adire: vt expresse dicunt textus preallegati. Item secūdum istam solutionē solus dominus deberet facilius posse adire hereditatem delatam seruo quam repudiare: quia secundum eos facilius admittitur aditio quam repudiatio.ꝛ tamen primū est clare falsū per.l.cum proponas.ꝛ.d.l.seruo inuito.in prin.ergo. ꝛ secundum. ¶ Secundo pro ista parte facit tex.in.l.seru⁹ dota
45 lis.ff.solu.matri.† vbi dicit tex.q seruus dotalis heres institutus iussu

tus iussu mariti. ⁊ sic domini potest adire vel repudiare heredi-
46 tatem: ergo non solus maritus. ¶ †Tertio facit ratio quā assi-
gnant Bart. ⁊ scribentes hic ad aliud propositum: quare pater
solus non potest repudiare hereditatem delatam filio: quia ante
aditam hereditatem nullum est ius causatum: sed ius querendū
quod non potest repudiari. Ista ratio militat etiā in hereditate
delata seruo: qꝛ cum ante aditionem nullum ius sit causatū sed
querendū. ergo dn̄s solus repudiare non potest. ¶ Tenēdo istā
partem cōtra cōmunē nō obstāt duo text. allegati in gl. Primo
tex. in. l. legatum seruo. ff. de lega. j. qꝛ loquitur in legato quod si
erat purum statim eius dies cedit et queritur domino vel patri
vt. l. que legata. ff. de regu. iur. ideo dominus vel pater possunt il-
lud repudiare. vt ibi. Secundo nō obstat text. in quo glo. ⁊ doct.
se fundant in. l. j. §. per seruum. ff. de suc. edic. Bar. hic respondet
quod aliud sit in bonoꝝ possessione: aliud in hereditate ꝑ duas
rationes diuersitatis hic per eum assignatas circa quas scriben
tes nihil dicunt. Tu aduerte circa primam rationem diuersita-
tis Bar. que est ad propositum dum dicit quod ideo bonorum
47 possessio delata seruo pōt ꝑ dn̄m repudiari lʒ nō hereditas: †eo
qꝛ bonorū possessio facilius permittitur q̄ꝫ hereditas: ideo etiā fa-
cilius remittitur seu repudiatur assumptū probat Bar. nā etiā pen-
dēte conditione permittitur bonorū possessio. l. j. §. si sub conditio
ne, ff. de bo. pos. sm̄ tabu. ⁊ tamen secus in hereditate cōditiona-
li. vt hac. l. in princi. ¶ Tu aduerte qd̄ ista ratio diuersitatis po-
tius facit contra Bar. nam bonorū possessio que nō tribuit ius:
sed solā administrationē bonorū. ⁊ sic que est facti ⁊ non iuris illa
bene cōceditur pēdēte cōditione. ⁊ de illa ꝓprie loquitur tex. in. d. §. si
48 sub cōditione. †sed bonorū possessio que tribuit ius pēdēte cōdi
tiōe nō potest agnosci nec repudiari sicut nec hereditas. ⁊ sic eq
parantur in hoc. ita declarat ipsemet Bart. ⁊ melius in hac. l. in
prin. vbi dixi. ⁊ questio nostra est de bo. possessione tribuente ius
¶ Secūdo ista solutio Bart. confunditur per proprium funda
49 mentum eiusdēmet Bar. qd̄ retorquetur cōtra eū. †nā solus do
minus sine seruo nō potest agnoscere bonorū possessionē delatā
seruo. vt est tex. planus in. d. l. seruo inuito. in prin. in secundo re-
sponso. ergo solus dominus non debet posse repudiare bonorū
possessionem delatam seruo per. l. is potest. j. e. ¶ Confirmatur
50 per illud quod statim dixi †qꝛ facilius conceditur agnitio bono-
rum possessionis q̄ꝫ eius repudiatio per iura superius allegata.
Si ergo dn̄o denegatur illud qd̄ est facilius: scʒ posse eum agno
scere bonorū possessionē delatam seruo. d. l. seruo inuito. in prin.
ergo fortius dʒ censeri denegatum illud quod est difficilius: scʒ
posse repudiare. l. cui pacto. ff. d ser. expor. ⁊ aut. multomagis. C.
de sac. san. eccle. Tamen istud vltimum licet videatur coloratum
posset euadi. qꝛ illud quod dictum est. s. quod facilius cōceditur
agnitio bonorum possessionis: quam repudiatio procedit in his
qui nomine alterius ⁊ ad alterius vtilitatē veniunt. vt in tutore
⁊ procuratore statim dixi. sed secus est in dn̄o quo ad bonorū pos
sessionē delatam seruo: qꝛ dominus venit suo nomine ⁊ ad suam
vtilitatem ⁊ damnum ⁊ non alterius. Unde ad. d. §. per seruum
in quo consistit difficultas cōsidera qd̄ ille tex. pōt dupliciter in-
telligi. primo qd̄ illa dictio per seruum determinet verbū repu-
diare: ⁊ erit sensus qꝛ dn̄s bonorum possessionem sibi delatā po
test repudiare per seruum. ⁊ iste est intellectus Salice. et Ludo.
quē statim referam. Secundo pōt intelligi qd̄ dictio per seruum
51 determinat participium delatam immediate sequens. †et sic re-
latio fiat ad ꝓxima ⁊ immediata ⁊ nō ad remota: prout fieri de-
bet. l. si idem cum eodē. §. fi. cum glos. ff. de iurisdi. om. iudi. ⁊ tunc
erit sensus quod bonorū possessionem delatam per ipsum seruū
dn̄s potest repudiare. ⁊ ita intellexerunt glo. et communiter scri
bentes. Sed videtur quod tex. ille debeat intelligi primo modo: sci-
licet qꝛ dominus possit per seruum repudiare bonorum posses-
sionem ipsi domino delatam: non solum per seipsum: ⁊ ita singu
lariter intellexit Salice. in. l. ij. C. de repu. bon. poss. ⁊ sibi ascribit
Ludo. roma. in. l. j. C. qui admitti. Et hoc modo nihil obstat. ⁊ lʒ
do. Alexan. hic reprobet; quia mirabiliter violat illum text. sm̄
eum. ⁊ idē do. Alexan. in. d. l. legatū seruo. ⁊ in. d. l. ij. C. de repu.
bo. pos. vbi male eum recitat: tn̄ optime ibi comprobatur iunctis
precedētibus ⁊ sequentibus que attendi debent. l. qui filiabus. in
prin. ⁊. l. si seruus plurium. §. fi. ff. de leg. j. Modo in. §. precedēti
dubitatur an bonorum possessionē delatam domino possit pro
curator repudiare. deinde in. §. per seruum. deciditur qꝛ per ser-
uum potest dominus repudiare bonorū possessionē postea in. §.
sequenti dubitatur an bonorum possessio delata pupillo possit
per tutorem repudiari. ⁊ sic ex precedētibus ⁊ sequētibus iste in
tellectus videtur ostendi esse verus. Item facit regula generalis
52 precedēs posita in versiculo vnusquisq̨. vbi dicit †qꝛ vnusquisq̨ suā
bonorum possessionē repudiare potest alienam non potest: post
quē versiculum generalē successiue dubitatur de procuratore de
seruo ⁊ de tutore. vnde illud de seruo non videretur esse ad proposi
tum si intelligeretur de bonorū possessione delata ibi seruo ꝓut
communiter intelligitur. ⁊ si diceretur qꝛ isto modo intelligēdo
53 ille text. videtur de indubitabili cū sit planū in iure †qꝛ seruus pōt
esse procurator domini. l. seruum quoq̨. in princi. ff. de procura.
Sed ad hoc dic qꝛ in agnitione ⁊ repudiatione bonorum posses
siōis vertitur aliquid iudiciale. l. iij. §. causa cognita. ff. de bon. pos.
⁊. l. fi. C. qui admitti. ergo videbatur seruum non habere integrā
personā quo ad hoc. l. seruus. C. de iudi. tamē quia cōceditur nō
in figura iudicij: ideo seruus admittitur. l. seruus. ff. de bo. posses.
declarat glo. notabilis in. l. j. quā Bar. ibi multū commendat. C.
qui admitti. Et istum intellectum alias sum sequutus. Sed caue
lʒ ista videatur colorata pro intellectu Sali. ⁊ Ludo. tamē possunt
ad oppositum retorqueri. nam in precedētibus ⁊ sic in versiculo
vnusquisq̨ nō dubitatur an quis possit bo. possessionē sibi delatā
per aliū repudiare. sed bene dubitatur an quis possit repudiare
bonorum possessionem delatā alicui alteri. ⁊ traditur ibi regula
generalis qꝛ vnusquisq̨ suam bonorū possessionē repudiare po-
54 test. non autem alienam. †Hinc infertur qꝛ bonorū ꝑossessionem
delatam domino procurator repudiare nō potest nec delatā pu
pillo tutor pōt repudiare. ab ista regula ponitur exceptio in. d. §.
per seruum qꝛ dominus potest repudiare bonorum possessionē
ipsi seruo delatā. Cū si vis tenere istā secundā partē cōtra cōmu
nem habes replicare qꝛ de necessitate intellectus Sali. ⁊ Ludo.
ad. d. §. per seruū est tenendus. ⁊ non alius cōmunis ꝑ fundamē
tum Bar. hic. quod est ineuitabile: quia cum dn̄s solus non pos
sit agnoscere bonorum possessionem delatā seruo: qd̄ est expedi-
tum. d. l. seruo inuito. in prin. ergo etiā non potest repudiare. l. is
55 pōt. j. eo. ¶ †Ultimo q̄rit Bar. quid si pater coegit filium ad re-
pudiandum hereditatem vna secum an subueniatur filio. ⁊ rn̄det
quod sic post mortē patris per. l. apud celsum. §. fi. in fine. ff. de ex
cep. do. ⁊ cum Bar. tenet do. Alex. alij in specie nō tangūt solus
Rapha. cu. tenet cōtrariū. ⁊ intelligit. Bar. loqui in hereditate
aduētitia. ⁊ tenet qꝛ filio statim succurratur etiā ante mortem pa-
tris: qꝛ al's posset filius premori. Itē quia statim interest filij: qꝛ
quando pr̄ coegit filiū repudiare videtur etiam ipse pater vo-
luisse repudiare. ⁊ sic videtur insolidū ius filio acquisitū. l. fi. in pn̄.
C. de bo. que libe. ergo incōtinenti sibi est succurrendū cū incon-
tinenti consolidetur hereditas in filiū. ⁊ per hoc patet sm̄ eū nō
obstare. d. l. apud celsum. §. fina. in fin. allegatam per Bar. quia
loqtur quando filius habens peculium fuit coactus per metum
patris alij promittere: quo casu quia peculium erat patris et nō
poterat filius conueniri nisi in eo quod erat in peculio: ideo non
patiebatur damnum: vnde viuente patre sibi non succurritur:
quia non interest sua: sed demum mortuo patre. vt ibi. Do. Alex.
putat opinionem Barto. esse veriorem: ⁊ illud quod presuppo-
nit Rapha. cu. non est verum: qꝛ non sequitur pater cogit filiū ꝑ
metum repudiare: ergo etiā ipse pater videtur repudiare: quia
stat simul qd̄ pater velit filium repudiare: ⁊ ipse velit sibi quere-
re cum repudiatio filij tendat ad commodum patris: ex quo fa-
cit qꝛ pater solus admittatur. d. l. fi. in prin. Sʒ credo qd̄ do. Alex.
erret. qꝛ. d. l. fi. in prin. loquitur qn̄ filius spōte repudiauit heredi
tatem sibi delatā: tūc pater insolidum ad eam admittitur nō aūt
loquitur qn̄ filius per metū patris fuit coactus repudiare ne pa
ter ex suo metu illato: ⁊ sic ex suo malefacto cōmodū hereditatis
reportaret contra. l. relegatū. in fi. ff. de interdic. ⁊ relega. ⁊. l. si si-
ne. in fi. C. ad vellcia. ⁊. c. eum qui. de preben. in. vi. Item tunc in ta
li metu paterno per quē cogit filium repudiare hereditatem sibi
delatam cessat ratio quā assignat iuriscon. in. d. l. apud celsum. §.
fi. i fi. dum dicit quod filius nō pōt opponere exceptionē metus
sibi illati a patre in cuius est potestate: qꝛ pater pōt afficere dāno
filium in peculio: eo qꝛ peculiū est ipsius patris. sʒ in hereditate
delata filio pater nō pōt afficere dāno filiū in ptāte. tex. est hic. et
in. d. l. fi. in prin. ¶ Scd̄o Bar. videtur ponere casum bene certū
quando pater coegit filium ad repudiandum hereditatem vna
secum. pondera illa verba vna secum. ⁊ sic loquitur qn̄ ambo re-
pudiarūt hereditatē ⁊ pater ⁊ filius. ⁊ sic etiā tollitur respōsio. d.
Alex. Tertio caue in quātū Raph. cu. restringit Bar. vt loquatur
in hereditate aduētitia quo casu videtur militare eius fundamen-
tum. nā imo videtur qd̄ Bar. loquatur in hereditate profectitia per
56 illud qd̄ tenuit Bar. met. s. in. j. col. vbi tenuit †qꝛ pater pōt co-
gere filium ad repudiandum hereditatem profectitiam sibi dela
tā per. l. idēq̨. §. si cui mādauero. ff. mandati. nam ad hoc videtur
tendere ista questio Bar. qn̄ pater coegit filiū ad repudiādū vna
secum talem hereditatē an subueniatur filio. ⁊ tunc cessaret fun-
57 damentū Rapha. †cum in profectitijs nihil sit hodie immuta-
tum. §. j. insti. per quas perso. nobis acqui. glos. in. l. fin. in prin. ff.
quis or. in bono. po. ser. Bar. hic. in. j. co. ⁊ istud cōmuniter tenetur
quāuis idem Bar. in. d. l. fi. §. similiq̨ modo. C. de bo. que libe. ꝑ
illum tex. teneat qꝛ in hereditate profectitia delata filio contem-
platione patris sit hodie immutatū quod si pater eam repudiat

filius admittitur in totum sicut ibi dicitur econtra. Et istud faceret pro eo quod tenui supra in prima parte glo. q filius in hereditate profectitia in qua est institutus contemplatione patris dicitur habere ius spe. ideo non potest cogi per patrem ad repudiandum eã: sed illud qd tenet Bar. in. d. §. similiq modo reprobant late Jo. de Imo. do. Alex. & alij. in. l. si quis mihi bona. §. iussum. vbi dicetur. j. eo.

1 ¶ Facilius cõceditur aditio tanq fauorabilior q repudiatio: qr aliquando prohibetur repudiatio & tamẽ permittitur aditio.
2 In dependentibus a voluntate nostra: opinio preualet veritati.
3 Quo ad deum qui respicit animum hominis & nõ factum iurans licitum qd credit illicitum peccat & iurans verũ qd credit falsum est periurus.
4 Quod fit ad confirmandum ius qd quis se habere putat: si illud non habet non inducit eiusdem iuris de nouo acquisitionem.
5 Actus factus ad aliquid conseruandum inducit acquisitionem de nouo.
6 Ratificatio facta per patrem de bono. pos. tanq petita per filiũ cum nõ esset inducit nouum mandatum ad adeundum.
7 In acquisitione possessionis que nõ pendeta sola voluntate sed etiam requiritur corporalis apprehensio error non impedit.
8 Ut aditio heredi. acquirat ius requiritur q adiens sciat causam sue aditionis.
9 Verba. l. & cõtrahentium intelliguntur rebus stantibus in codẽ statu.
10 Tempus longissimum cuius memoria initij non est habet vim taciti priuilegij.
11 Per prescriptionem tanti temporis cuius initij memoria nõ est in contrarium possunt prescribi ea que alias sui natura sunt imprescriptibilia.
12 Effectus prescriptionis consumitur in fine quando est perfecta prescriptio.
13 Obedientia nõ prescribitur a subdito nisi quando se gerit pro non subdito & esset in quasi posses. libertatis.
16 Quando quis putat se voluntariũ heredem et erat necessarius talis error annullat aditionem & repudiationem.
15 Si in instrumẽto dicatur talis sciens patrem defunctum & here. sibi delatam eam acceptauit talis aditio non valet.
16 Delata hereditas dicit que potest adiri & est verbũ cõe generale.
17 Suus in vita patris dicitur quodãmodo dominus quantũ ad fictionẽ sm quam nõ defertur de nouo sed continuatur sed quantum ad veritatem non est continuatio sed delatio.
18 Si proximior agnatus qui est ipso iure tutor legitimus petit sibi decerni tutelam pupilli: cum deberet petere se declarari legitimũ & iudex decernit eam tutela substinetur qr intelligitur decerni administratio tutele.
19 Pater & filius sunt correlatiui.
20 Filius in dubio presumitur legitimus & naturalis.
21 Ut actus valeat potius q pereat impropriantur verba.
22 Nõ est absonũ q vna dictio exponatur pro alia quãdo expedit.

IS qui putat. Qui putat se necessariũ: cũ sit volũtari⁹ nõ põt repudiare nec adire. h. d. cum. l. seq. diuidit in tres partes. In prima ponit vnum dictũ. In scda assignat ratio. In tertia aliud dictũ econtrariũ de aditione. secũda ibi nam plus est in opinione. tertia in. l. & ecõtrario sequẽti. Et illa tertia pars de aditione videbat aliqualiter superflua: qr cognito vno de cõtrarijs cognoscit & reliquum. l. j. & ibi Bart. notat. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. Itẽ ex quo erat decisum q iste non poterat repudiare: ergo etiã patebat q non poterat adire: per regulã

1 l. is pot. j. eo. † Tamẽ qr facilius concedit aditio tanq fauorabilior q repudiatio: qr aliquãdo prohibet repudiatio. & tamẽ permittit aditio vt dixi in. l. precedẽti. in. §. neq filiusfamilias in pe. parte gl. magne ideo lz in. l. precedẽti fuisset decisum q putãs se necessariũ cũ sit volũtarius nõ possit repudiare. tamen poterat dubitari: an saltẽ posset adire qd est fauorabilius: & deciditur in hac. l. & ecõtrario q nõ ¶ Nota primo ex tex. ibi nam plus est in opinione q in repudiatione vel aditione hereditatis que consistit in animo solo vt. l. pro herede. in pn. j. eo. & §. fi. insti. de hered. quali. & diffe. magis inspicit opinio que est in animo q veritas:

2 & sic in dependentibus a mera volũtate nostra opinio preualet
3 veritati. facit. l. heres institutus. j. eo. ¶ † Adde q similiter quo ad deũ qui respicit animũ hominis & nõ factũ iurãs licitũ qd credit illicitũ peccat: & iurans verũ qd credit falsuz est periurus fm do. Abb. in. c. quãto. in. ij. col. in. vi. nota. post Ja cal. de iureiurã. quid autẽ sit in alijs an preferat veritas an opinio. habet in. l. cũ quidã. §. quod dicit & §. suũ heredẽ. j. eo. Et videbimus in gloss. ¶ Scdo no. ex. l. & ecõtrario q q putat se esse necessariũ si sic ipso iure heredẽ immiscẽdo hereditati vt necessariũ nõ acqrit he-
4 reditatem de nouo tanq voluntarius vel tanq extraneus. † Ex quo correlarie not. diligẽter q illud qd fit ad continuandum vel ad cõfirmãdũ ius qd qs putat se habere: si illud nõ hz nõ iducit eiusdẽ iuris de nouo acqsitionẽ: ita est tex. not. hic: & sic pondera hic videri tex. ¶ illud qd tz Bar. in. l. iij. in prin. reprobata gl. ibi ff. de acq. po. vbi tz q qui nõ hz possessionẽ sed putat se habere a facit actũ ad cõtinuandum vel cõseruandũ possessionẽ ille actus
5 operatur acquisitiõez possessionis de nouo: † qr actus factus ad aliqd conseruandũ inducit acquisitionẽ de nouo. ad hoc allegat l etiã. C. cõia vtriusq iudi. approbatio sñie nulle que fit ad conseruandũ eam lz nõ cõseruet nec faciat eã valere tanq sñiam: facit tñ vt valeat vt pactũ. nam ¶ Bar. & sic pro glo. vr casus hic: & supra isto tex. Pau. de cas. hic relinquit cogitandũ. Adde q opi. bar. in. d. l. iij. in pn. est cõiter approbata vt ibi plenius dixi. & p ea ibi allegaui multos bonos tex. pcipue tex. in. l. si quis mihi bona. §. sed qd si mãdauit. i vẽ si. aut. quid si petitiã. j. eo. quẽ ad hoc ibi notant Imo. Pau. de ca. & Are. & do Alex. ibi dicit esse optimũ tex. eũ etiã ad hoc reputat mirabilem & singularem Are. i. l.
6 legata inutilr in pn. ff. de leg. j. vbi est text. nota. † q ratificatio facta per patrẽ de bonor pos. tanq petita per filiũ cũ nõ esset: inducit nouum mandatũ ad adeundũ: & sic ad acquirãdũ de nouo & sic animus ratificãdi actũ iam gestũ in pteritũ inducit mandatum ad acquirẽdum de nouo: & sic ad adeundũ. Tenẽdo illã opi. Bar. que est cõis punctus est rñdere ad istũ text. quẽ Ludo. ro. & Areti. in. d. l. iij. in pri. dicũt fortiter vrgere in oppositũ. Are. hic refert q ad istum tex. rñdet Bart. met & elegãter in. l. gerit. i pe. col. j. e. vbi dicit q ista. l. loquit quãdo ius acquisitũ nõ habebat originẽ a volũtate ei⁹ cui acquirit: qr necessarius est heres ipso iure ex dispõne iuris: sed qñ ius qd ego credebam esse quesitũ habuit originẽ a volũtate mea vel alterius quẽ ego repsento: & tunc est sec⁹ vt ibi. ¶ Tu planius rñde ad istũ tex. dupli. Primo ex mẽte Bar. hic in prima oppositione prout etiã dicũt Lu. et doc. Alex. q iste tex. loquit in acquisitiõe hereditatis & sic in his que pendẽt a mera volũtate & aio acquirẽtis & ibi error ipedit: cũ po
7 tius inspiciat opinio q veritas vt hic. † sec⁹ est in in acqsitiõe possessionis que nõ pẽdet a sola voluntate. sed etiã requirit corporalis apprehẽsio. d. l. iij. in pn. & §. quẽadmodũ. ff. de acq. pos. vñ in ea potius attendit veritas. l. fi. ff. de cri. expil. here. & hic in gl. vbi dicetur. Tamen huic solutioni videt obstare tex. in. d. §. sed quid
8 si mandauit inducẽdo vt. s. ¶ † Scdo modo respõde q iste tex. loquitur in aditione hereditatis in qua vt fieri possit et acquiratur ius: requirit q adiens intelligat causam sue aditionis. l. pupillus si fari. in prin. s. eo. & l. q si dubitet. & l. fz & si de sua. j. codẽ. ideo aditio hereditatis facta per aliquẽ que nõ valet in vim aditionis nõ valet etiã in vim immixtiõis: eo qr ignorat causam sue aditionis: sed in aditione possessionis nõ requirit tanta sciẽtia & intelligentia. l. j. §. adipiscimur & l. quis. ff. de acqr. pos. ¶ Glo. ij. in vbo nõ poterit diuidit in duas partes. In prima remouet tacitam oppositionẽ quam statum formabo. In scda assignat duplicem rationẽ ad tex. Scda ibi & est ratio. ¶ In prima opponitur cõtra tex. qui dicit nõ poterit repudiare illud verbum nõ poterit habet tractum successiuũ in futurũ abnegatiuũ potẽtie: sed stat q de presenti putet se necessariũ. tamẽ postea cognito q est volũtarius poterit repudiare: gl. respõdet q tex. intelligit do nec consistit in codẽ errore: & sic verba lz abnegatiua futuri tem-
9 poris tamen referunt ad idẽ tẽpus. ita dicit glo. † Tu potes planius respõdere q verba legis & cõtrahentiũ intelligũtur rebus stantibus in codẽ statu prout nunc sunt. vt. l. q seruus vbi plene cumulaui hanc regulã. ff. de cõdi. ob causam. & l. cũ quis. in prin. vbi tex. notabilis. ff. de sol. glo. in. c. quemadmodũ. in gl. ij. de iureiurã. ista gl. fz Pau. de ca. & do. Alex. facit ad illud qd cõsuluit Oldra. lau. in consi. clxxij. incipiẽte qr omnes facere obiect⁹ &c. an capitulum vel alij subditi episcopo aut prelato possint prescribere totalem exemptionẽ seu liberationẽ a subiectione episcopi vel prelati per tantũ tẽpus cuius initij memoria nõ sit in contrariũ. videbatur q nõ: per tex. in. c. cũ nõ liceat. de prescrip. vbi subditus cõtra superiorẽ nõ potest pscribere obediẽtiam quã ei pstare
10 tenetur. † Contrarium determinat qr illud tẽpus tam longissimũ q eius initij non habet memoriam hz vim taciti priuilegij. c. super quibusdã. §. pterea. de ver. sig. iij. dist. c. ¶ morẽ. & l. hoc iure. §. ductus aque. ff. de aqua quoti. & esti. & l. ij. §. idẽ labeo ait si in agro vbi est tex. not. ff. de aqua plu. arcẽ. sed per priuilegium põt
11 hoc induci. c. si papa. de priui. ¶ † Cõfirmo qr p prescriptiones tanti tpis cuius initij memoria nõ est in contrariũ possunt pscribi ea que alias sui natura nõ sunt prescriptibilia. vt est tex. in ca. j. in fi. de pscrip. in. vi. vnde iura reseruata imperatori vel pape in signũ specialis priuilegij vt sunt vectigalia: legitimare spurios: restituere fame & similia pñt prescribi tãto tpe de cuius initio nõ est memoria in ¶ rium tex. est in. d. c. sup quibusdã. §. pterea. & ibi do. Abb. ad hoc notat illũ tex. & reputat tenendũ menti nec alibi ita clare legisse. Idem tenet. d. Abb. in. c. cũ nobis. in. j. col. ad fi. de prescri.

fi.de prescri.post Bar.i.l.si publicanꝰ.§.fin.ff.de publi. ¶ Nec obst.tex.i.d.c.cū nō liceat.q2 ꝫm prefatos doc.intelligitur quousq3 durat subditus ꝙ nō possit prescribere exceptionē a subiectione prelati:secus si desinat esse subditus:ꝙ est per prescriptionē per quā tollitur illa qualitas subditi.⁊ ad hoc bene facit ista gl.ꝫm Pau.de ca.cum aliis adductis hic per eum post Oldr.in cōsil.preallegato.Sed aduerte ista solutio nō videtur posse stare prout etiā in effectu dicit Are.q2 ante cōpletam prescriptionem
12 nō desinit esse subditus† q2 effectus prescriptionis cōsumit in fine:qñ est perfecta ꝓscriptio:vt per Bar.in.l.ab hostibus.§.sed ⁊ simpliciter.ff.ex quib.cau.ma.ergo ante prescribere non pōt ꝑ
13 d.c.cū nō liceat.vñ aliter rñdet Are.† ꝙ obedientia nō prescribitur a subdito nisi qñ se gereret pro nō subdito:⁊ esset in quasi possessione libertatis:sicut dicimus in seruo qui prescribit libertatē l.i.⁊ per totum.C.de prescrip.longi temporis que pro liber.tunc qñ est in quasi possessione libertatis non prescribit vt subditus. ¶ Ego alio ⁊ tertio modo rñdeo ꝙ qñ ꝓscriptio erit perfecta et cōpleta:ꝓsertim tāto tēpore cuius mitꝫ memoria nō sit in cōtrarium tunc presumitur vsq3 retro fuisse nō subditus sed exemptꝰ sicut ex ꝓscriptione etiā.xxx.annorū cōpleta presumit quis vsq3 retro semper fuisse bonefidei:⁊ sic per lapsum.xxx.annorū tollit allegatio ⁊ exceptio malefidei.vt.l.cū querebat in fi.⁊ ibi Bart. in fi.ad hoc multū nō.illu3 tex.C.vnde vi.cum multis concordā. quas alias dedi.⁊ isto modo saluo primā solu.Pau.de cast.⁊ do. Alex.hic post Oldr.in cōsi.preallc.quos credo habuisse eādē mētem licet nō declarent nec probent. ¶ In secunda parte gl. ibi credit se nō posse repudiare.Ista prima ratio glos.militat in necessario qui habet beneficiū abstinendi.l.necessariis.§.eodē.§. sed his permittit pretor.insti.de here.quali.⁊ diffe.nō videt militare hec ratio:⁊ isto modo si bene aduertis gl.restringit istum tex.vt ꝓcedat in necessario tm̄:⁊ nō in suo necessario:de quo videbimus.§.in gl.l.seq. ¶ Glo.in verbo nam plus diuidit in tres partes.In prima declarat rationē tex.In scda no.ex tex.generale dictū ⁊ ad illud allegat tres cōcordātes.In tertia3 istud generale dictū allegat quatuor iura qb9 nō rñdet.Scda ibi ⁊ no.gñale.Tertia ⁊ vlti.est ibi sed argumentū cōtra Barto.hic et cōiter doc.sequentes gl.in.l.heres institutus.in glos.fi.§.co.rñdent distinguendo ꝙ hic loquit in aditione hereditatis que consistit in solo animo:ideo potius attenditur opinio ꝙ veritas:sed 3ria loquuntur in his que in solo aīo nō consistunt:⁊ ita etiā t3 Bar.in l.ii.§.si sub cōditiōe.ff.pro empto.Adde tex.in.c.nuper.de bigamis.qui dicit ꝙ opinioni veritas est preferēda. ¶ In.l.⁊ ecōtrario capio gl.primā quā diuide in duas partes.In prima declarat tex.In scda format.q.cōtrariā ad tex.scda ibi sed nūquid ecōtra. ¶ In fi.gl.habes ampliationē ad istas.ll.ꝙ ꝓcedūt etiā in
14 casu contrario.† qñ quis putabat se voluntariū ⁊ erat necessarius:talis error annullat aditionē ⁊ repudiationē.mouet gl.per tex.hic qui dicit econtrario ⁊ male:q2 ista.l.⁊ ecōtrario nō ponit istū casum:sed aliū prout ista gl.met in ꝓnc.declarat:tm̄ ampliatio gl.meliꝰ ꝓbat a sufficiēti partiū enumeratiōe:q2 si erat necessarius tantū:nō pōt adire volūtarie:q2 velit nolit cogitur adire:vt insti.de here.insti.in princ.nec etiā pōt repudiare cu3 nō habeat beneficiu3 abstinēdi:⁊ sic nō inspicitur eius opi.sed.l.dispositio que est certa:si autē est suus et necessarius q2 erat filius in ꝑtāte et putabat se esse sui iuris:⁊ l3 tunc habet apꝫtore beneficiū abstinendi:tm̄ etiā talis error annullat aditionē et repudiationem. nam cū habeat voluntatē acquirendi de nouo ⁊ nō se immiscendi ⁊ sic approbandi acquisitionē iam factā a iure:ideo cu3 errat in causa:talis error vitiat aditionem:⁊ circa hoc vide que dixi in tex.allegando Bar.in.l.iii.in ꝓnc.ff.de acqui.poss. ¶ Similiter talis error vitiat repudiationē cū habeat voluntatē repudiandi hereditatē querendā ⁊ nō abiiciendi acquisitionē factā a iure.et cū ista gl.transeunt Bar.Ang.Lod.ro.⁊ do.Alexā.⁊ Are.hic: quicquid teneāt Imo.Rap.cu.⁊ subtilius Pau.de cast.cuius fundamēto rñdet in specie Are.hic. ¶ Per istas gl.⁊ predicta
15 infert mirabiliter Bar.† ꝙ si in instrumento diceret talis sciens patrē defunctū ⁊ hereditatē patris sibi delatā ⁊ eam acceptauit talis aditio nō valet:q2 ex hoc ꝙ dixit delatā:apparebat nō credere se esse suum ⁊ necessariū sed volūtariū:q2 suo non defertur hereditas:sed in eum cōtinuatur.l.in suis.ff.de libe.⁊ posthu.et
16 ideo cū erret in causa:talis aditio non valet vt in istis.ll.† Item delata dicit que potest adiri.l.delata.ff.de verbo.signi.gl.in.l.is qui heres.in ꝑn.§.co.sed hereditatē patris filius in potestate nō potest adire:q2 ipso iure est suꝰ heres:sed bene pōt se immiscere vel acquisitionē factam immiscendo approbare.⁊ sic continuare dñiu3:nō autē de nouo acquirere.l.nihil.C.de vsuca.pro herede. limitat tm̄ Bar.nisi sequeretur aliquod verbū per qd appareret eum sciuisse se suū heredē:vt q2 copulatiue diceret adiuit et immiscuit vt hic signāter per eum Bal.in.l.potuit.in.vii.q.C.de iure deli.⁊ turbatur de ista decisione Bar.⁊ dicit qd est quoddā ridiculū:q2 l3 de iure ciuili ⁊ de subtilitate verborū suo heredi hereditas potius infert ꝙ̄ defert:tm̄ non semper ꝓpriis vocabulis vtimur.vt.l.si tibi.ff.si cer.pe.⁊.l.si cū ante.C.de dona.ante nup. vnde non est dubitandū ꝙ per dicta verba inducta est immixtio q2 verbū delata est cōmune ⁊ gñale.vt.l.si infanti.⁊.l.cum anti
17 quioribꝰ.§.⁊ si quidē:⁊.l.fi.§.cū igitur.C.de iure delibe.† l3 suus in vita patris dicatur quodāmodo dñs.d.l.in suis:illud ꝓcedit ꝙ̄tum ad fictionē ꝫm quā nō defert de nouo seu cōtinuatur:sed ꝙ̄tum ad veritatem non est cōtinuatio sed delatio:ita ibi residet Bal.⁊ cum Bal.tenent Pau.de cast.⁊ Areti.hic:pro quo allegat Are.in simili tex.in.l.legitimos.§.in legitimis cum glo.ff.de
18 legi.tuto.per quē tex.no.notat ibi Bart.† ꝙ si proximior agnatus qui est ipso iure tutor legitimus:petit sibi decerni tutelā pupilli:cū deberet petere se declarari esse legitimū:⁊ iudex decernit eam:tutela sustinetur:q2 intelligit decerni tutela scilicet administratio tutele:per gl.ibi que exponit decernit tutelam id est administrationē tutele.Similiter notat Barto.in.l.i.per illum text.cū glo.C.de nego.gest.ꝙ cū aliquis esset legitimus tutor ⁊ iudex dixisset ꝙ talē agnatū proximiorē dedit tutorē:per hoc nō vitiatur tutela:q2 intelligit dedit.i.datam declarauit:⁊ sic verbum decerno ⁊ verbū do non important creationē noui iuris qd etiam non pōt.sed facultatē administrādi.ita in ꝓposito verbum adiuit importauit immixtionē per quā acquiritur facultas administrādi hereditatē.sed certe istud fundamentū Areti.cadit super verbo adiuit ⁊ nō sup verbo delatā:in quo Bar.facit difficultatē.Ego etiā teneo opinionē Bal.cōtra Bar.⁊ moueor alio fundamēto. q2 in instrumēto dr̄ talis sciens patrē esse defunctū.ergo sciebat
19 se esse filiū.† q2 pater ⁊ filius sunt correlatiui.l.fi.C.de indic.vid.
20 tol.ergo sciebat se esse filium legitimū ⁊ naturalē† prout in dubio presumit.l.filiū cū definimus.ff.de his q sunt sui vel alie.iur. habetur in.l.ex facto.§.si quis rogatus.ff.ad treb.ergo sciebat se esse in ꝑtāte.l.si emancipati.C.de colla.ergo sciebat id quod est de iure.s.se esse suum ⁊ necessariū:cum quilibet presumat scire iura.l.leges sacratissime.C.de legi.Bar.hic in fi.⁊ sic nō presumit error:ergo valet immixtio q2 Bar.met fatetur ꝙ si sciebat se eē suum ⁊ necessariū valet immixtio:non obstante verbo delatam: nec curādū est de verbis:cū improprient ꝫm subiectam materiā l.sed ⁊ si possessori.§.si iurauero.in ver.sed si verū.ff.de iureiurā. ⁊.l.si vno.in prin.ff.locati.⁊.l.insulam.ff.de prescrip.verbis.item
21 †vt actus valeat potius ꝙ̄ pereat impropriantur verba.l.si olei C.locati.l.i.C.de vsufruc.c.constitutus.de religio.domi.⁊.c.ab
22 bate.de verbo.significa.† Nec absonum est qd vna dictio exponatur pro alia vbi expedit:vt not.glo.in.l.cas causas.de condi. ⁊ demonstra.

¶ Negatiua absoluta nō coarctata loco ⁊ tpe pōt directo cade
1 re in sensum alicuius qñ pendet ab eius facto vel non facto.
2 Mera negatiua que dependet ex facto alterius:non pōt per rerum naturam probari.
3 Negatiua non pōt directo cadere in sensum testium:quia nō eius non est obiectum sensus.
4 Negatiua coarctata loco ⁊ tempore est probabilis.
5 An testis probet qui deponit super negatiua facti proprii.
6 Dictum vnius testis plene probat quando deponit super facto proprio.
7 Statur dicto solius notarii ratione publici officii quod gerit.
8 An dictū vnius testis plene probet qñ deponit in facto ꝓprio.
9 Qui alias est inhabilis ad testificādum si deponit de facto proprio ⁊ sic de eo qd ipse fecit est idoneus testis.
10 An sit credendū nuntio publico referenti se citasse aliquem.
11 Probatio vera vel confessio spōtanea filii de facto suo proprio equiparantur ⁊ vtraq3 preiudicat patri ⁊ sic plene probat.
12 Non credit iudici quantecū q3 sit autoritatis de eo qd ipse fecit.
13 Nulla est causa que vnius tantum testimonio quamuis legitimo remoueutur.
14 Soli pape creditur qñ deponit de suo facto ꝓprio seu de eo qd ipse fecit etiam dum erat cardinalis.
15 Cardinali legato nō creditur de his que ipse gessit nisi aliis indiciis comprobetur.
16 An seruo an credatur in tormentis contra dominum.

Necis. Dubitans de viribus testamēti:nō potest adire nec repudiare.secus si sit certus:licet ab alio testamentū de falso accusetur.h.d.et sunt due partes.Scda ibi sed si certus sit. ¶ Nota ex tex.ibi sed si certus est falsum nō esse ꝫ Bal.Ang.Imo.⁊ alios
1 ꝙ† negatiua absoluta non coarctata loco ⁊ tempore pōt directo cadere in sensum aliciꝰ qñ pēdet ab eius facto:vnde testis pōt ꝓbare talē negatiuā non coarctatā qñ stat in facto ꝓprio ipsius testis:secus si eēt affirmatiua.vñ si dicat Titiū fuisse ꝑntē mutuo qñ Seiꝰ mutuauit Caio mille:⁊ nō dr̄ de die nec de loco:poterit Titius secure deponere se nūꝙ̄ fuisse ꝑntem ⁊ ꝓbat negatiuam:

q: est negatiua de facto ꝓprio: ⁊ sic iuncta cū cōsensu facti ꝓprij. facit.l.cū falsum.j.eo.al's testis caueat tanꝙ ab igne ne deponat super mera negatiua: q: deponeret falsum ⁊ incideret in periuriū ſm Ang.j.l.pe.§.docere.ff.ne qs cū q.Bal.in.c.si qs p.xxx. si de feu.fue.cōtro.inter do.⁊ agna.⁊ in.l.de die.§.pe.ff.q satisd.

2 cogā.nā† mera negatiua q̄ dependet ex facto alterius nō pōt p rerum naturā ꝓbari.vt dicit tex.in.l.actoꝛ qđ asseuerat.C.de pba. ⁊ in ca.bone primo.de elec.⁊ in.c.cū ecclesia sutrina.in versi.nos

3 igitur.de cā possess.⁊ ꝓprie.⁊.c.primo.de confes.in.vj.† q: negatiua non pōt directo cadere in sensum testiū: q: nō ens: nō est obiectum sensus ſm Bald.in.l.ij.in fi.C.de erroꝛe aduoc.Et latius idē Bal.in.l.actoꝛ qđ asseuerat.in.j.col.C.de proba.si autem ne-

4 gatiua† esset coarctata loco ⁊ tēpoꝛe: tūc est ꝓbabilis.l.optimā. C.de ꝯben.⁊ cōmit.stipu.⁊.§.item verboꝝ.instit.de inutili.stip. ⁊.c.ex tenoꝛe.de testi.gl.notabilis in.l.pātonius.in.§.rei ꝑduellionis.ibi Bar.⁊ alij.j.e.⁊ gl.notabilis in.l.j.§.si quis hoc interdicto.⁊ ibi bar.in.ij.col.ff.de iti.actuq; priuato.⁊ gl.in.l.ij.C.de erro.aduoca.Aduerto diligēter q: Bal.cū quo alij transeūt sen-

5 tit† ꝙ testis deponēs super negatiua facti proprij solus ꝓbet.et ſm Are.qñ testis deponit negatiuā facti proprij ipse nō pōt habere cōtestē probantē eo modo: q: si testis deponit se nūꝙ fuisse ꝑsentem: alius q̄ filr diceret ꝙ primus testis nunꝙ fuit presens nō deponeret negatiuā facti ꝓprij sed alterius.Ego dico plus ꝙ incideret in falsum: q: deponeret sup negatiua facti aliem non coarctata loco ⁊ tpe vt.s.prime dixi.d.Alex.hic refert Pau.de cast.in.l.seruos.C.de test.tenere licet dicat se pluries de hoc du-

6 bitasse.ꝙ† dictū vnius solius testis plene probat qñ deponit de facto suo ꝓprio: qđ si est verū est valde singulare.Motus q: statur dicto serui in his que explicanť per ipsum seruū ꝙuis pertineat ad dñm.d.l.seruos.⁊.l.interrogari.C.de questio.⁊.l.puero. §.fi.ff.de edil.edi.ergo multo magis libero.Itē tꝫ Sali.in.l.si qs decurio in.iij.oppositione per illū tex.C.de falsis.vbi dicitur ꝙ statur dicto notarij: q: illud pendet a facto suo.d.Alex.vtrūq; reprobat ⁊ retoꝛquet tex.quos ipsi allegant contra eos.Primo retoꝛquet contra Pau.de ca.tex.in.d.l.quero.§.fi.vbi non stať dicto solius serui deponentis in facto dependēte ab eo vbi alia indicia defuerint: vbi dicetur.Similiter retoꝛquet contra Salice. tex.in.d.l.si quis decurio.cū gl.ſm verū ⁊ cōem intellectum vbi

7 †statur dicto solius notarij ratione publici officij qđ gerit.c.ad audientiā.de ꝑscrip.ergo secus erit in priuata persona: ⁊ ita etiā dicit velle Bar.recte intuenti in cōsi.incip.in questione proposita solum ad hoc allegate ⁊ cōsulere intendo.Alij nihil tangunt. Iste passus est valde vtilis ⁊ frequēter contingit in practica: et est male examinatus: intēdo eū plenius examinare quā vnꝙ fece-

8 rim.† Nunqđ dictū vnius solius testis plene ꝓbet qñ deponit in facto proprio qđ ipse fecit.nam per hoc datur magna limitatio ad regulam vbi.l.nō solum ciuilis ⁊ cano.sed etiā iuris diuini ⁊ iuris gentiū qđ in omni negotio ad minus requiruntť duo testes vt plene probēt.l.vbi numerus.ff.de testi.⁊ ca.in omni negotio eo.ti.nec sufficit vnus quātumcunq; magna prefulgeat dignitate dicit tex.i.l.iusiurādi.C.de testi.⁊ in.c.lꝫ ex quadā post mediū in verbo etiā si ꝑsidiali prefulgeat dignitate: ⁊ in.c.cū a nobis in verbo quātecunq; fuerit autoꝛitatis.de testi.⁊ in.c.vnius.iij.qđ. iij.Nam ista iura procedunt qñ testes deponūt de facto alieno sed qñ testis deponit de facto ꝓprio ipsius testis: tunc vnus solus facit plenā probationē ſm Pau.de ca.in loco preallegato.Adde ꝙ predictā decisionē Pau.de cast.in.d.l.seruos: etiā refert ⁊ reprobat idē.d.Alex.in.d.l.ij.§.fi.absens.ff.si ex noxa.cā agatur ponderando In.velle ꝯtrarium in.c.cū dilectus.de accu.⁊ Bar.in consi.proxime allegato incipiē.in qōne ꝓposita solū allegare ⁊c. qui tñ non clare loquuntur nec satis aperte ꝯdicunt: sed caue q: Pau.de ca.in.d.l.seruos.in lec.impressa que cōiter habeť nihil tāgit de hoc.Ego allego Paul.de ca.in terminis i.l.quicūq;. ad fi.C.de ser.fug.vbi dicit ꝙ semper ita sibi fuit visum ⁊ ita credit.motus.nā si creditur vni seruo quādo deponit de facto proprio.d.l.quero.§.fi.ff.de edil.edi.⁊.l.cū probatio.ff.de probatio. ergo foꝛtius debet credi libero homini deponenti de facto proprio: ⁊ si dicať ꝙ seruo bene crediť cū toꝛtura.d.l.quero.§.fi.cum gl.sed liber homo nō dꝫ toꝛqueri.rñdet Pau.de ca.ꝙ illud contingit ꝓpter vtilitatē sue ꝑsone seruilis cui nō dꝫ credi sine toꝛtura: sed tñ valet libera depositio hominis liberi ꝙtum extoꝛta p toꝛturam a seruo: ita ibi residet Pau.de cast.idē tenet Paul.de ca.in.l.si debitoꝛē circa fi.ff.de noua.⁊ in consi.ccccxxxj.qđ inci.visa petitione predicta in.j.col.ad fi.⁊ in cōsi.ccclxviij.incipiē.visis actis ⁊ actitatis ad fi.⁊ ita etiā ante eum tenuit Sal.in.d.l.si quis decurio.in.iij.oppositione vt.s.retuli.Pro ista opin.bene facit quod no.idē Pau.de ca.in.l.ij.§.j.ff.si ex noxa.causa agatur per

9 glos.ibi in verbo eum: vbi tenet† ꝙ ille qui alias est inhabilis ad testificandum: puta quia sit vilis persona vel infamis si deponit de facto proprio: et sic de eo quod ipse fecit est idoneus testis.et saltem facit semiplenam probationē: quod esset val de singulare si esset verū.Scđo facit qđ tenet Bar.in extrauagāti ad repri-

10 mendum in verbo per nuntiū adsi.vbi querit † an nuntio publico referenti aliquez citasse vel aliud simile debeat iudex credere cum sit vnus solus: cōtra.d.l.iusiurandi.⁊ determinat qđ sic: per illum tex.qui dicit in singulari per nuntiū: ⁊ per.l.omnes.§.si vero appéritoꝛ.C.de episco.⁊ cleri.Item quia etiā seruus de facto proprio interrogať.l.interrogari.C.de questionibus.ergo multo magis nuntius: ꝙuis sit infamis: ⁊ sic pondera ꝙ Bar.nō fundat se ex eo q: nuntius sit offici al: s publicus: sed fundat se q: deponit de facto proprio: quod fecit sicut ⁊ seruus.Tertio facit quod tenet Bar.in.l.cum filius.in prin.in vlt.col.ff.de ver.obli-

11 gatio.† vbi notabiliter equiparat probationē verā vel confessionem spontaneam filij de facto suo proprio quod ipse fecit vtraꝗ enim preiudicat patri: ⁊ sic plene probat per.d.l.quero.§.fi.⁊ dū legerem Padue vidi sepe ita consultū per doctores Padue.licet predicta omnia adducerent.Sed aduerte licet non reperiam cōtradicentē Pau.de cast.insido.Alex.hic: ⁊ in.d.l.ij.§.si absen.tamē ego etiā contrariū teneo: ⁊ moueoꝛ per tex.in.c.cum

12 a nobis: ⁊ ibi glo.in verbo vnius declarat de testi.vbi est tex.† ꝙ nō creditur iudici de eo qđ ipse fecit quantecūꝗ sit autoꝛitatis: vt ibi dicitur in litera: ⁊ rationē assignat ibi tex.quia vtrūꝗ ius disponit ꝙ dicto vnius non credatur: ergo illa regula procedit etiā quādo testis deponit de eo quod ipse fecit: ⁊ sic de facto proprio.⁊ sic ex illo tex.et eius ratione apparet ꝙ decisio Pau.de ca.nō est vera.Et.Pau.de cast.met.in.l.ne in arbitris.C.de arbitris querit an stetur dicto vnius arbitri deponenti de facto proprio seu de eo qđ ipse fecit: ⁊ tenet ꝙ nō.Ad idē facit vniuersalis negatiua posita in.c.licet vniuersis in fi.de testi.vbi dicit tex.

13 ꝙ licet quedā sint cause que plures ꝙ duos exigāt testes.† nulla tamen est que vnius tantum testimonio quāuis legitimo terminetur.Tamen ad istum vltimū tex.posses dicere ꝙ loquatur respectu causarū super quibus deponiť: ꝙ nulla sit causa in mūdo in qua vnus testis tantū sufficiat ad plene probandū: nō antem loquitur respectu testium deponentiū: puta quando vnus testis

14 solus deponeret de facto suo proprio.† Secūdo facit q: speciale est in Papa vt ei soli credatur quando de facto proprio deponit seu de eo quod ipse fecit: vt est tex.in clemen.prima de probatio.⁊ in.d.c.cū a nobis.in fi.ergo in alijs omnibus in contrariuꝫ est ius cōe.Iteꝫ creditur dicto solius Pape etiā de eo qđ ipse gessit duꝫ esset in minoribus hoc est dum esset Cardinalis: ita videtur probare tex.in.c.querelaꝫ.in princ.de elect.⁊ tex.in cle.j.in antepe.col.in versiculo intelleximus.auť.olim.de reliquijs ⁊ ve-

15 nera.sanctoꝝ.† Tertio facit q: etiā Cardinali legato non creditur de his que ipse gessit nisi alijs indicijs comprobetur ſm Spe.in titu.de teste.§.j.in versi.quid si aduocatus.d.Anto.de but.in.c.ꝙ super his.de fide instru.Ioā.and.⁊ alij in.c.constitutus.de appella.Pet.de ancha.in clementi.literis.de probatio. Areti.in.d.c.cum a nobis de testi.licet curia Romana aliter seruet de consuetudine ſm doct.preallegatos.⁊ ita procedit text.

16 in.c.cū parati.⁊ in.c.cōstitutus.de appellatio.† Tenendo istā partem non obstat fundamentum Pau.de cast.ꝙ credatur vni seruo cum toꝛmentis.d.l.seruo.§.fi.q: respondet do.Alexan.hic quem.s.retuli.ꝙ ille tex.probat oppositum: q: imo nō creditur vni seruo nisi alia indicia cōcurrant.est verum ꝙ quecunꝗ indicia sufficiunt.vt ibi in tex.cum glo.Non obstat doctrina Bart.in d.l.cū filius.in princ.q: ad eam notabiliter respōdeo: ꝙ ibi duo concurrebant.scilicet ꝙ filius confitebatur de facto suo proprio. Item etiam cōfitebatur contra se scilicet se deliquisse: ꝙ non presumitur dicere si non est verum ideo tunc statur tali confessioni filij contra patreꝫ ⁊ ita etiam formaliter contingit.in.d.l.quero. §.fina.⁊ erit secunda notabilis responsio ad illum tex.⁊ ita expssius declarat ipsemet Bar.in disputatione sua tertia incipiēte Pisane ciuitatis statuto cauetur in vlti.col.secus ergo est quando testis simpliciter deponit de facto suo.

1 Non valet repudiatio legitime successionis ꝙ diu testamētarie locus esse potest.

2 Qui renuntiat testamentarie successioni: renuntiat institutioni accidētali que accidētaliter prouenit.

3 Qui habet plura iura ⁊ vni renuntiat: non videtur alteri renuntiare.

4 Ad destructionē antecedentis sequitur destrutio cōsequētis.

5 Repudians bonoꝝ posses.vnde cognati.videtur etiam repudiasse bono.posses.vnde legiti.que prius defertur.

6 Qui vult vnum interdum intelligiť velle duo scilicet illud qđ expresse vult: ⁊ aliud sine quo suum velle nō potest habere effectū.

7 Faciens actum in dubio videtur facere eo modo quo valet.

8 Ignoꝛans non videtur renuntiare iuri qđ ignoꝛat.

9 Ratificatio non extenditur ad ignoꝛata.

10 Errans ⁊ dubitans equiparātur.

Hereditas

11 Hereditas non deuoluitur ad cauſam inteſtati niſi prius exclu-ſa ⁊ perempta cauſa teſtati.
12 Qui repudiat iure pretorio non videtur renuntiaſſe iuri ciuili.
13 Qui põt eſſe heres de iure pretorio ⁊ ciuili ſi agnoſcat vno iure videtur etiam ab alio inre agnoſcere.
14 Qui repudiat iure pretorio põt venire ciuili.
15 Qui repudiat ſimpliciter hereditatẽ videt᷑ repudiare omne ius querendi illam.
16 Qui dicit ſe velle acquirere videtur velle acqrere omni iure.
17 Repudians ſimpliciter videtur in totum repudiare.⁊ ſic renun-tiare omni iuri.
18 Qui repudiat hereditatẽ ſimpliciter intelligitur repudiare om-ne ius acquirendi illam de iure ciuili ⁊ pretorio.
19 Hereditas eſt de iure ciuili.
20 Renuntians vni iuri non intelligitur aliĳ renuntiare.
21 Bono.poſſeſ.eſt diuerſa ab hereditate.
22 Qui repudiat ſubſtitutionẽ nõ intelligit᷑ repudiare ius accreſcẽ-di licet ſit tacita ſubſtitutio.
23 Qui repudiat here.ſimpliciter.⁊ ſic de iure ciuili videt᷑ repudia-re omne ius.ſ.de iure ciuili querendi illam ex teſta.vel ab inteſta-to ⁊ ex omni capite veniendi de iure ciuili.
24 Si quis dicat volo acquirere here.intelligitur de iure p̃torio.
25 Qui agnoſcit bono.poſſeſ.⁊ ſic de iure preto.quantũ ad effectum conſequitur illud qđ conſequeretur ſuccedens de iure ciuili.non tamen efficitur heres nec habet iura directa.
86 Qui repudiat ſimpliciter videtur omni iuri renuntiare.
27 Appella.heredis venit bono.poſſeſ.etiam in ſtatutis.
28 Patrono preterito nõ competit aliud remediũ niſi cõtratabu. de iure pretorio.
29 Quãdo quis eſt heres ⁊ ſubſtitut⁹:⁊ ſic poteſt venire per ſubſti-tutionem ⁊ per ius accreſcendi poteſt vno iure repudiare et alio iure amplecti.
30 Jus accreſcendi eſt tacita ſubſtitutio.tñ qui renuntiat ſubſtitu-tioni non videtur renuntiart iuri accreſcendi.

Heres inſtitutus. Repudians vno iure non intelligitur alio repudia-re niſi aliter nõ poſſit valere repudiatio expreſſe ⁊ repudians fue-rit ſciens vel ſic.repudiatio cauſe precedẽtis nõ extenditur ad ſe-quentẽ ſecus ecõtra niſi ſubſit ignorantia.h.d.diuiditur in qua-tuor partes. In prima loquit᷑ qñ idem eſt inſtitutus ⁊ legitimus ⁊ repudiat cauſam teſtati ab illa tñ excludit᷑ ⁊ non a cã inteſtati. In ſcđa qñ repudiat cãm inteſtati ⁊ ſciebat cãm teſtati:tunc ab vtraq; excluditur. In tertia:qñ eſt ignorãs:tunc a neutra exclu-ditur. In quarta aſſignat rõnẽ iſtius vltimi caſus:q2 ab vna non preſumitur velle poſtq̃ ignorauerat ſab alia nõ põt:lʒ velit cum nondũ ſit delata.ſcđa ibi:ſed ſi quaſi legitimus.tertia ibi ſi igno-rat.quarta ⁊ vlti.eſt ibi qm̃ hanc nõ repudiauit. Et collige dupli-cem rõnem diuerſitatis ad duos caſus prin.tex.quare repudian-do teſtamentariam nõ videat᷑ etiam legitimam repudiaſſe:vt in primo caſu huius tex.⁊ tñ ſecus in caſu ecõtrario.⁊ ſic nõ in ſcđo caſu tex. Prima rõ eſt q2 repudiãdo expreſſe legitimã ſucceſſio-nem videtur expreſſe renuntiaſſe teſtamentariam in neceſſarium
1 antecedens† q2 alias nõ valeret repudiatio legitime quandiu te-ſtamẽtarie locus eſſe põt.l.quãdiu prima.j̃.eo.⁊.l.anteq̃. C. cõia de ſucceſ.⁊ iſtam rõnem ponit tex.in.l.illud.j̃.eo.que rõ ceſſat in primo caſu huius.l.vbi vʒ repudiatio teſtamẽtarie de ꝑ ſe abſq;
2 eo qđ renuntietur legitime.†Scđa rõ eſt q2 qui renuntiat teſta-mentarie ſucceſſioni renuntiat inſtõni accidentali que acciden-taliter prouenit:vñ nõ videt᷑ renuntiare iuri legitimo ab inteſta-to:qđ eſt naturale proueniens ex iure ſanguinis.l.ius agnatio-nis.ff.de pact.cũ ius naturale ſit potentius quã accidẽtale.l.qui habet.in prin.ff.de tute.⁊.c.requiſiti.de teſta.ſed ecõtra actus le-gitimus ⁊ naturalis cũ ſit potẽtior põt ad ſe trahere accidentalẽ argu.l.queritur.ff.de ſtatu hoĩm.tñ prima rõ eſt fundamẽtalior.
3 ¶ †Nota primo ex iſto text.regulam qđ qui hʒ plura iura ⁊ vni renuntiat nõ videt᷑ alteri renuntiare.⁊ ſic intereſt noſtra habere plura iura ⁊ plura remedia.l.cum filĳs.§.varĳs.ff.de leg.ĳ.⁊ hic in gl.ĳ.⁊ ſic excluſus ab vno iure vel vno remedio aut bñficio vel priuilegio non intelligit᷑ ab alio excludi quin poſſit admitti alio iure a quo nõ eſt excluſus. Ad idem tex.in.l.ſi domus.ff.de ſerui. vrb.predi.⁊ in.l.ſi mihi.in prin.ff.de ſerui.ru.pre.⁊ in.l.ſi fili⁹ pa-troni.in prin.ff.de bo.liber.⁊ in.l.j.§.ſed videndũ.ff.de ſuc.edic.
4 ¶ †Scđo no.ex ſcđa parte tex.ibi ſed ſi quaſi legitimus illud ad qđ frequenter allegatur iſte tex.qđ ad deſtructionem anteceden-tis ſequitur deſtructio ſequẽtis ſine quo cõſequens ꝓcedere non põt.⁊ ita etiã notãt Bal.Ang.Jmo.Pau.de ca.⁊ do.Alex.hic ⁊ ſic correlarie no.qđ q vult vnũ etiã priuatiue ⁊ repudiatiue vi-detur velle illud ſine quo talis priuatio eſſe non poteſt.vt hic.⁊.l. illud.j̃.eo.⁊ ſic hic eſt tex.formalis ꝯtra illud qđ inaduertenter tʒ Bar.in.l.j.in.ĳ.col.in fi.ſ̃.eo.vbi vult qđ regula que habet ꝙ qui vult vnũ vult aliud ſine quo illud eſſe nõ põt:vt hic.⁊.d.l.illud dicit ibi Bar.qđ iſtud ꝓcedit acquirẽdo.ſecus ſi repudiãdo.naʒ hic eſt tex.in oppoſitũ qđ q vult cõſequẽs etiã ſi ſit priuatiuũ ⁊ repudiatiuum:tñ videtur velle antecedens ſine quo illud eſſe non poteſt:⁊ mirandũ eſt de Bar.vt dicit Are.hic qđ ita inaduerten-ter dixerit cõtra iſtũ tex.⁊ cõtra.d.l.illud.vbi etiã volebat conſe-quens priuatiuum ⁊ repudiatiuũ ſicut ⁊ hic:⁊ tñ per hoc videtur velle antecedẽs:⁊ ꝑ hoc reprobaui Bar.in.d.l.j. ¶ Jtẽ ad iſtum tex.⁊ ad iſtud notabile adde vnũ qđ ſignanter tʒ Sali.in .l.vnica
5 C.qñ nõ petẽ.par.circa primã lec.glo.ibi† qđ repudians bonorũ poſ.vñ cognati.videt᷑ etiã repudiaſſe bonorũ poſ.vnde legitimi que prius defert᷑.l.j.in princ.ff.ſi tab.teſta.nul.exta.q2 renuntian-do conſequenti videt᷑ etiã neceſſario antecedenti renũtiatum.d.l. illud cũ vulgaribus.ſed melius allegaſſet Sali.tex.hic.qđ bñ no.
6 ⁊ ſimpliciter ibi ſequitur do.Alex.ibi in.iĳ.col.ad fi. ¶ †Tertio no.ex eodẽ verſi.ſm Bal.Ang.⁊ Jmo.qđ qui vult vnũ interdũ intelligitur velle duo ſcʒ illud qđ expreſſe vult et aliud ſine quo ſuum velle non põt habere effectũ.⁊ ſic correlarie no.duo primo qđ vnus actus qñq; hʒ virtutem plurium.⁊ ſic ex vno actu qñq; ſequũtur plures effectus.ſcđo qđ vnus actus expreſſus interdũ in occulto producit aliũ ſcđm ordinẽ intellectus:q2 qñcũq; occul-tatur vnus actus:vt dicit tex.in.l.iĳ.§.ſciendum.ff.de dona.iter
7 vir.⁊ vxo.⁊ i.l.ſingularia.ff.ſi cer.peta. ¶ †Quarto no.ex tex.ibi credendum eſt qđ faciens actũ in dubio videt᷑ facere eo mõ quo valet vt hic.⁊.l.iĳ.ff.de teſta.mil. Nam hic nõ valeret repudiatio facta ab inteſtato ſi non videretur prius repudiatum ius proue-
8 niens ex teſtõ ita creditur illud prius facere. ¶ †Quinto not.ex tex.ibi qm̃ hanc nõ repudiauit.ideſt repudiaſſe nõ videt᷑ q2 igno-rabat ſe inſtitutũ:q2 ignorans nõ videt᷑ renuntiare iuri qđ igno-rat vt hic.⁊.l.mater decedens.in prin.ff.de inoffi.teſt.⁊.l.clodi⁹. vbi plene notat᷑.j̃.eo.⁊ gl.no.in.§.igit᷑ ordinãdus.ĩ verbo interro-
9 gent:in aut.qũo opor.epiſco.ſimiliter† ratificatio nõ extenditur ad ignorata ſm Bal.in.l.obſeruare.§.ꝓficiſci.ĩ.iĳ.q.ff.de offic. procon.⁊ leg.⁊ in.l.mater.C.de rei vend.⁊ in.l.j in.iĳ.oppo.ĩ fin.
10 C.qui admitti. ¶ †Amplia idem eſſe ſi dubitet:q2 errans ⁊ dubi-tans equiparãtur.l.ſi.§.ſi autem neſcius.⁊ ibi Bar.multum no-tat ⁊ dicit nõ reperiri melius in iure.C.de fur.facit.l.ſi.C.de cõdi. indeb. ¶ Limita quando quis renuntiat iuri ignorato vel inco-gnito tunc ſibi preiudicat.l.ſub pretextu ſcđa.⁊ ibi Bar.⁊ aliĳ.C. de trãſac.⁊.l.q iure militari.⁊ ibi ponderat Ange.ff.d teſta.mil. Ang.ĩ.l.tres fratres.ff.de pac.⁊ in repetitiõe.l.qui rome.§.duo fratres.in.ĳ.q.ff.de ver.ob.⁊ ſimpliciter do.Alexan.hic adde qđ no.do.Abb.in.c.ad apoſtolicã.in vl.no.per illũ tex.de regu.vbi no.qđ quis põt renuntiare ei qđ ignoret ex quo hʒ animũ ſe obli-
11 gandi in omnẽ euentũ. ¶ †Vltimo no.ex ſi.tex.ibi qm̃ ei nõdum fuerat delata:duo. Primo qđ hereditas nõ deuoluitur ad cauſã inteſtati niſi prius excluſa ⁊ perempta cauſa teſtati.facit.l.quan-diu prima.j̃.eo.⁊.l.anteq̃.C.cõia de ſuc.cũ aliĳs cõcor.alleg.in gl. ſi.ſecundo qđ hereditati nondum delate renuntiari nõ poteſt vt hic.⁊.l.ſi ita ſcriptũ.§.ſi ſub conditione.ff.de leg.ĳ.⁊.l.is qui he-res.ſ̃.eo.⁊ ibi gloſ.⁊ ſcribentes limitant aliquibus modis.ſcʒ qñ renuntiatio fieret in iudicio aut per pactum aut per iuramentum vt ibi dixi. ¶ Glo.in verbo nõ amittit diuiditur in tres partes. In prima infert ex tex.notabile ⁊ illud cõprobat. In ſcđa ꝑ viaʒ fallentie remouet vnum cõtrarium. In tertia rñdet tacite.q.ſcđa ibi et hoc verum.tertia ibi. Jtẽ põt hic rõ colligi. ¶ In eadem glo.ibi ſicut ⁊ ille qui de iure ciuili ⁊ pretorio ſuccedere poteſt.ex iſta gl.no.Bar.⁊ aliĳ qđ quis poteſt amplecti ſucceſſionẽ de iure ciuili ⁊ repudiare de iure pretorio per.l.puberem.C.eo.que nihil facit.melius facit.l.ſeq.q̃ incip.ſuũ. Sed caue q2 iſtud ſimile glo. nõ videtur ad propoſitũ tex.noſtri:q2 hec duo iura non ꝯpetunt ſimul ⁊ ſemel ſed vnũ ꝑ prius ⁊ aliud per poſterius:ſed in.d.l.pu-berem.⁊ in.d.l.ſuum.ambo iura pariter cõpetunt.tñ iſtud ſimile
12 eſt verum ⁊ planũ qđ† qui repudiat iure pretorio nõ intelligitur renuntiaſſe iuri ciui ſed caue lʒ Bar.hic.⁊ oẽs ita teneant:tñ con-trarium tʒ ipſemet Bart.ſibi cõtrarius:ſub dubio tñ forte ⁊ per verba aliqualiter obſcura in.l.vnica.C.qñ non pe.par.in prima lec.glo.ad fi.vbi vult Bar.qđ ille qui renũtiat vni iuri puta pre-torio:videt᷑ etiã iuri ciuili renuntiaſſe ꝑ.d.l.puberẽ quã bart.cre-
13 do voluit ſic inducere.†Nã qui põt eſſe heres de iure pretorio et de iure ciuili ſi agnoſcat vno iure videt᷑ etiã alio agnoſcere:ergo idẽ in repudiatione arguendo ab aditione ad repudiationẽ.l.is põt.j̃.eo.allegat etiã ad hoc bart.ibi.⁊.l.ſuũ:ſʒ ibi eſt text.planus ad oppoſitũ:⁊ gl.⁊ Bar.met ſibi cõtrarius hic ⁊ oẽs ꝯtrariũ tenẽt.
14 ſtat ergo cõis cõcluſio glo.⁊ doc.† ꝙ qui repudiat vno iure pu-ta pretorio põt alio iure venire.⁊ ſic de iure ciuili per.d.l.ſuũ.tñ ad illum tex.ſtatim.j̃.rñdebo.⁊ ſic cõcluſio glo.Bar.⁊ doc.nõ ꝓ-babit᷑ iure:q2 nõ ꝑ.d.l.puberẽ.nec ꝑ.d.l.ſuũ.vt ſtatim dicã.tñ iſta eſt cõis cõcluſio ⁊ per hoc reprobat᷑ glo.in.d.l.ſuũ.que tʒ qđ ſi in-ſtitutus habeat ſubſtitutũ ⁊ repudiat vno iure ⁊ vult venire alio

qđ substitutatus ei preferat̃ ⁊ male: q2 quãdiu pōt admitti institu/
tus aliquo iure ex testō nunq̃ admittit̃ substitutus p.l.quãdiu.
š.eo.ita tenet Bar.⁊ scribētes hic.⁊ in.d.l.suũ.Bar.in.l.j.in pe.
col.ff.de inīusto rup.istã cōem cōclusionem limitat bar.vt proce
15 dat qñ repudiatio fit vno iure ⁊ aliud reseruatur secus†qñ repu
diat simplr̃ hereditatē.tūc vr̃ repudiare oē ius illã querēdi.arg.
l.si duo patroni.§.idē iulia.⁊.l.duobus.§.si quis iurauerit.ff.de
iureiur.vel qñ institutus diceret se nolle hereditatē simplr̃:tunc
16 etiã videret̃ in totũ repudiare:sicut ecōtra†qñ dicit se velle acq
rere vr̃ velle acquirere oī iure.l.puberē.C.de iure delib.cũ Bart.
tenent oēs alij hic indifferenter.⁊ Bald.in rub.C.qui admitti.in
vj.q.Adde pro ista limitatione glo.solennē in.l.j.§.sed videnduz
17 in verbo succedat de suc.edic.que notabiliter tz qđ † repudians
simplr̃ videt̃ in totũ repudiare.⁊ sic renuntiare oī iuri:quã glos.
ad hoc allegant Sali.Pau.de ca.⁊ do.Alex.hic ⁊ eam reputat
notabilē Bal.in.l.vnica.in.vj.col.C.qñ non pe.par.⁊ in.l.accusa/
tionem.in.ij.col.C.q accu.non pos.illam glo.reputat sing.Pau.
de ca.in.l.j.i.vj.col.C.q admit.⁊ in.l.iij.in fi.C.de iur.⁊ fac.igno.
Facit qđ vul alia glo.not.in.l.at si qs.§.pleriq3.in verbo op3.ff.
de relig.⁊ sump.func.que signanter tz qđ cōfessio indefinite pro
lata preiudicat in oībus.¶ Licet oēs indifferenter teneant istam
limitationē bar.tñ nō videt̃ esse vera prout etiã late eã reprobat
solus do.And.barba.in repetitione.d.rub.C.qui admitti super
vj.q.Bal.ibi.in.lxj.col.⁊ duabus seq.vbi diffuse prosequitur:sed
ego alijs medijs ⁊ strictius impugnabo.Nã dum Bar.⁊ omnes
18 volunt†qđ si quis repudiat hereditatē simplr̃ vel dicat se nolle
acquirere hereditatē simplr̃ intelligit̃ repudiare omne ius acqui
rēdi illã hereditatē de iure ciuili ⁊ de iure pretorio sicut si qs di
cat se velle acquirere hereditatē intelligit̃ de iure ciuili ⁊ pretorio
d.l.puberē.ergo idē si negatiue simplr̃ dicat nolle hereditatē ac
quirere intelligitur nec de iure ciuili nec de iure pretorio.pro cer
19 to nō videt̃ verũ.†nã hereditas est de iure ciuili ꝑm Bar.in rub.
š.eo.in.ij.q.bono.pos.est de iure pretorio.Itē hereditas trãsfert
iura directa sed bono.pos.regulariter iura vtilia.§.quos autem
insti.de bono.pos.⁊ sic sunt diuersa iura hereditas de iure ciuili
⁊ bono.pos.de iure pretorio:ergo nō est verũ qñ repudiãs here
ditatem que est de iure ciuili videat̃ etiam repudiare bono.pos.
20 que est de iure ꝑtorio†q2 renuntians vni iuri non intelligitur alij
renuntiare:vt hoc tex.cũ cōcordantijs.š.allegatis in primo no/
tabili ⁊ ad hoc bñ facit tex.in.d.l.suum.vbi q repudiat bonorum
possessionem simpliciter nō intelligitur repudiare hereditatem
de iure ciuili sed de iure pretorio tantũ.prout Bar.⁊ alij cōmuni
ter sũmant illũ tex.nisi ponderes text.in verbo omissa:qđ non lo
quatur de repudiatione expressa sed de tacita ꝑ lapsum anni ꝓut
etiã loquitur.l.j.C.de suis ⁊ legi.quo casu sine dubio ꝑ lapsuz an
ni non extinguitur ius adeundi de iure ciuili qđ durat.xxx.an/
nis.l.licet.C.de iure delibe.tñ glossella ibi in verbo omissa expo/
nit.i.repudiata ⁊ cōiter scribentes ibi intelligunt illuz text.de ex
pressa repudiatione.Secundo facit q2 verba repudiationis sunt
concepta in hereditate simpliciter ergo non procedunt in bono/
21 rum possef.†que est diuersa:vt patet ex diuersitate nominũ ⁊ ti/
tulorum.l.qui hereditatem.cũ mille similibus.š.eo.⁊.l.non pu/
tauit.§.a primo in verbo neq3 adiri hereditas neq3 bono.pos.pe
ti pōt.ff.de contratab.cum verba repudiationis debeãt stricte et
proprie intelligi.l.quicquid astringende.in prin.ff.de verb.obli.
⁊.l.j.§.si is qui nauem.in versi.in re dubia.ff.de exercitoria.⁊ sic
debent intelligi de hereditate stricte sumpta que est de iure ciui/
li ⁊ nō de bono.pos.¶ Tertio ad hoc pondera istã glo.hic in vl/
22 tima parte que est approbata:†qđ qui repudiat substōnem non
intelligit̃ repudiare ius accrescendi:vt in iuribus que statim ibi
allegabo.et tñ ius accrescendi est tacita substō.l.si titio ⁊ meuio.
§.iul.in verbo quasi substitutus.ff.de lega.ij.si renuntians substi
tutioni non intelligitur renuntiare substitutioni tacite prout est
ius accrescendi.ergo multominus renuntians hereditati que est
de iure ciuili non intelligitur renuntiasse bono.possef. que est de
23 iure pretorio bene verũ est†ꝙ qui repudiat hereditatē simplici/
ter.⁊ sic de iure ciuili videtur repudiare omne ius scilicet de iu/
re ciuili querendi illam hereditatem.et sic ex testamento vel ab in
testato.Item ex omni capite veniendi ad hereditatem de iure ci/
uili tanq̃ ex liberis.itē vt agnatus ⁊ vt cognatus.sed nō bonorũ
possef.de iure pretorio.Nec obstat fundamētũ Bar.dum arguit
24 affirmatiue qđ si quis diceret†volo acquirere hereditatem:intel
ligitur de iure ciuili ⁊ de iure pretorio.d.l.puberem:ergo idē ecō
tra negatiue:q2 respondeo qđ.d.l.puberem nō probat nisi tenen
do intellectum Bar.ibi qđ qui agnoscit bono.possef.simpliciter
intelligitur etiam adire de iure ciuili.isto modo videret̃ aliquali
ter facere pro Bar.sed scđm intellectum glo.ibi quez sequuntur
Oldr.Lau.Ang.Bal.Sali.⁊ do.Alex.ibi ille tex.probat cōtra
rium ⁊ retorqueretur contra Bart.⁊ scribentes hic.Nam ille tex.
25 vult qđ†qui agnoscit bonoruz possef.⁊ sic de iure pretorio quan
tum ad effectũ consequitur illud qđ consequeret̃ succedens de iu
re ciuili non tamē efficitur heres de iure ciuili:nec habet iura di/
recta:sed tantum vtilia.Idem tenet glos.in.l.sed.cũ patrono.§.j.
⁊ ibi Bart.met videtur cum ea transire.ff.de bono.pos.idē Bal.
Imo.⁊.do.Alexã.in.l.si quis mihi bona.§.sed quid si mandauit
per illũ tex.š.eo.⁊ plenius Bald.in rub.C.qui admitti.in.vij.q.⁊
ibi Ludo.ro.ad fi.⁊ Bal.in.l.fi.in.x.oppositione.C.eo.qui admit
ti.⁊ Jo.fab.in.§.quos autem.instit.de bono.pos.Et iste videt̃ cō/
munior intellectus glossaruz ⁊ doc.scđm quem ille text.vt dixi fa/
cit in oppositum.Preterea etiam tenendo intellectum Bart.ad
d.l.puberem posset disputatiue responderi qđ ille text.procedit
acquisitiue qui actus est fauorabilis:vnde qui acquirit vno iure
puta iure pretorio:presumitur etiam velle iure ciuili adire:q2 est
sibi fauorabile.ad hoc facit tex.bene notabilis.in.d.l.si quis mihi
bona.§.sz si mãdauit.vbi qui dedit mandatũ alicui puta filio qđ
agnosceret bono.pos.intelligitur etiam mandasse ꝙ adeat here/
ditatem:⁊ dicitur seruari forma mãdati:q2 isto modo plenius et
pinguius adimpletur mandatum:secus est in terminis nostris
priuatiue:q2 licet quis renuntiet hereditati que ꝓprie est de iure
ciuili non per hoc presumitur renũtiare bono.pos.que est de iure
pretorio:cum in dubio non presumatur velle iactare ius suum.l.
cum de indebito.in prin.ff.de ꝓbatio:⁊ sic licet voluerit renuntia
re vni iuri non per hoc etiam presumitur aliud voluisse repudia/
re ⁊ sic aliud est in aquirendo aliud in repudiãdo.Nō obstat etiaz
glo.illa solennis.in.d.l.j.§.sed videndum in verbo succedat.quã
vt dixi pro Bart.allegant Sali.Pau.⁊ do.Alex.hic.q2 dico ꝙ
26 illa glos.nihil facit in terminis nostris:†q2 loquitur quãdo quis
repudiat simpliciter qđ videatur omni iuri renuntiare:non autē
loquitur quando.quis repudiat hereditatem per istaz dictionem
hereditatem prout est questio nostra.vnde illa glos. optime pro/
cedit quando quis repudiat simpliciter successionem.Sed aduer
te licet ista limitatio Bar.⁊ scribentium non possit defendi ex al/
legatis per eos:tamen videtur qđ possit defendi alio fundamen/
27 to.†q2 appellatione heredis venit bono.possef.etiam in statutis
in quibus verba stricte ⁊ proprie capiuntur.l.j.§.bonorum.⁊ ita
ibi Bar.⁊ docto.ad hoc notant.ff.ad trebel.Et etiam in cōditio/
nibus que debent stricte ⁊ in forma specifica impleri:conditio si
heres non erit verificatur si nō erit bono.possef.text.est in.l.in cō/
ditionibus.§.si patronus.ff.de condi.⁊ demon.ergo eodem mo/
do appellatione hereditatis debet etiam venire bono.pos.de iu/
re pretorio.etiam in materia stricta:⁊ sic isto modo qui repudia/
uit hereditatem simpliciter:intelligetur etiam repudiasse bono/
possef.ego in.d.§.bonorum late examinaui istum articulum ⁊ al/
legaui multos text.apertos qui volunt qđ appellatione heredis
non veniat bonorum possessor.⁊ sic successor de iure pretorio nisi
largo modo sumendo prout etiam tenet Bar.met.in.l.j.in princ.
in prima oppo.ff.de vulg.⁊ pup.Et respondit ad tex.in.d.§.bo/
norum.qđ parum vel nihil facit propter extensionem quã expres
se facit tex.in.l.quamuis.in prin.in eo.tit.ff.ad trebel.Ad.§ si pa
tronus qui forti⁹ vrget respōdi notabiliter ꝙ ibi illa cōditio si pa
tronus heres non erit necessario intelligitur de iure pretorio.⁊ sic
28 necessario capitur pro bono.possef.q2 patrono preterito non cō
petit aliud remediũ nisi contratabulandi de iure pretorio.⁊ ideo
in patrono necessaria est etiam hodie bono.pos.contratabu.scđm
glo.in.l.fi.C.vnde cognati.⁊ ibi clare Bal.in vltima colum.⁊ ibi/
dem do.Alexã.in.x.colum.in fi.per ista concludo contra Barto.
⁊ omnes hic qđ non est vera eorum decisio qđ repudians heredi/
tatez simpliciter dicens se nolle acquirere hereditatē simpliciter
intelligatur etiam renũtiare bonorũ possef.⁊ sic successioni de iu/
29 re pretorio.¶ †In vltima parte gloss. habes ꝙ quando quis est
substitutus ⁊ heres ⁊ sic potest venire per substitutionē ⁊ per ius
accrescendi potest vno iure repudiare ⁊ alio iure amplecti.⁊ isto
casu ius accrescendi non est necessarium nec acerescit ipso iure in/
uito prout alias solet.l.testamento.C.de impub.⁊ alijs substit.⁊.l.
vnica.§.his ita.in fi.C.de cadu.tol.⁊.l.cum hereditate.š.eo.Sed
est voluntarium q2 datur electio an velit iure accrescendi an iure
substitutionis expresse facit.l.si tu ex parte.⁊ ibi Bart.š.eo.⁊.l.li
ber homo.§.pe.⁊ fi.ff.de here.institu.⁊.l.recusare.§.si titius.ff.ad
trebel.⁊ ibi text.ponit aliam vtilitatem:q2 substitutio posset esse
grauata legatis ⁊ libertatibus prestandis qđ non esset in iure ac/
crescendi.⁊ pondera notabiliter ex ista gloss.prout etiam.š.dixi.
30 qđ † licet ius accrescēdi sit tacita substitutio.d.l.si titio.⁊ meuio.
§.iul.ff.de leg.ij.tamen qui renuntiat substitutioni non intelligit̃
renuntiare substitutioni tacite.⁊ sic iuri accrescendi:qđ bene not.
intellige istam gloss.procedere quando nondum adiuit nec repu/
diauit si autem inchoauit a repudiatione partis sue:⁊ postea co/
heres etiam repudiet:tũc bene potest ex substitutione habere par
tem coheredis ⁊ ex iure accrescēdi suam partem.d.l.si tu ex parte
cum cōcordantijs proxime allegatis.Si autem inchoaret ab adi
tione sue partis; et postea coheres repudiaret:tunc videtur qđ
necesse

necesse habeat habere ptem coheredis eo iure quo testator voluit & sic ex substitutione.l.si quis heres.vbi Bar.sic distinguit.j.eo.&.l.quidā eulogio.C.de iure delibe.

1 ☞ Ille potest repudiare qui potest adire.
2 Qui non potest adire non potest repudiare.
3 Que requiruntur ad hoc vt quis possit adire.
4 Heres dz scire ex quota parte sit sibi delata hereditas.
5 Potestas adeundi potest tripliciter considerari.
6 Fratres minores sunt omnino incapaces hereditatis
7 Qui est liber homo & capax dicitur habere potentiā adeundi de futuro:si qua ei hereditas obuenerit.
8 Capax heredi.potest adire quamcūq; heredi.que sibi in futuruz deferretur.
9 Iuri de futuro potest renuntiari in iudicio vel per pactum.
10 Consanguinitas non potest a se abdicari.
11 A iure est reprobatum in morte alterius sperare.
2 Spes succedendi agnato viuenti non est probabilis nec aliquo modo consideranda.
13 In iure ciuili non dicitur esse spes probabilis nisi ius eā foueat.
14 Filij habēt spem succedēdi parentibs viuis a iure approbatā.
15 Legitima dicitur esse debita filio etiam viuente patre.
16 Filius viuente patre nō habet in here.patris aliqd ius.
17 Etiam in legitima filij non est spes viuo patre.
18 In casibus in quibus pater inuitus cogitur emancipare filium non cogitur filio dare aliquam legitimam.
19 Legitima est debita filio viuente patre.
20 Filius nō habet spem probabilem in here.patris viuentis.
21 Filio decedēte in vita patris nepotes ex eo succedūt in illud ius patris sui.
22 Nepos succedit in loco & suitate filij.
23 Etiam in successione ex capite agnatorum filius succedit in loco & gradu patris sui.
24 Propter suitatem inducitur cōtinuatio bonorū patris in filiū & censetur quasi dñs viuo patre.
25 Dominium est causa acquisitionis fructuum.
26 In linea trāsuersali agnatorum vel cognatoruz nunq̄ filij succedunt in locū patris predefuncti nisi solum quando tractatur de successione patrui.
27 Stante cōsuetudine vel statuto qd primogenitus succedat in regno si cōtingat mori relicto filio an ille filius preferaṫ patruo secundo genito in successione regni.
28 Ius filiationis non transit in nepotes.
29 Primogenitura nō transit qr est quid personale sicut filiatio.
30 Filius primogeniti representat ipm primogenitum.
31 Ius primogeniture pōtest alienari & cedi.
32 Quod est cessibile est transmissibile ad heredes.
33 Ius primogeniture pōt vendi & cedi in preiudicium ipsius cedentis non in preiudicium alterius.
34 Primogenitus nō pferṫ patruo in successione primo geniture.
35 Nepos succedit i locū patris sui solūmodo qñ tractatur de successione patrui vel aui non tñ qñ de successione aliorum.
36 In feudis & cōtractibus filius nō succedit in locum patris.
37 Nepos succedit in locū & ius patris predefuncti.
38 Primogenitura in filio regis est prima dignitas post regem.
39 Eadem est rō de toto quo ad totū q̄ est de parte quo ad partē.
40 In primogenitura totum defertur de iure speciali & cōtra regulas iuris communis.
41 De nepote nunq̄ iudicatur prout de filio qñ filius vocabaṫ cuz aliqua qualitate que non erat in nepote.
42 Qualitas q̄ coheret persone patris non transit ad nepotem.
43 Nepos succedit in locū patris priuatiue & non transmissiue.
44 Nepos censetur esse primogenitus ex persona patris predefuncti per fictionem.
45 Nepos an preferatur in successione primogeniture patruo.
46 Appella.filij proprie non venit nepos.
47 Substituto pupil.non currit tēpus statuti ad faciēdū insinuari testamentum viuo pupillo.
48 Quando testm̄ ruit in principali:ruit & in pupillari.
49 Instrumentum testamenti dz esse penes heredē institutum.
50 Appella.dotis non cōprehenditur spes repetendi dotem.
51 Ignoranti etiam dicitur delata hereditas.
52 Iste terminus delata hereditas pōt sumi duobus modis.
53 Proximior agnatus decedēs pēdente dubio an posthum⁹ nascatur lz sciat testatorē esse defunctū:tñ ius deliberandi ad heredem non transmittit beneficio.l.cuz antiquioribus.
54 Hereditas delata infanti plene ei defertur a iure & ideo nō agnita tribuit ius.ideo etiā transmittitur.
55 Infantia non est vitium sicut furor.
56 Si seruus decedat ante aditam here.dñs nō potest eam adire.
57 Qñ qs est in quasi possessiōe libertatis vel existētie sui iuris ista quasi posses.trāsfert onus probādi in eū qui asserit contrarium.
58 Quādo quasi posses.alicui⁹ stat⁹ vel qualitatis nō cōcordat cū origine rei imo ei ɔtradicit tūc nō releuat nec trāsfert on⁹ pbādi in aduersarium.
59 Quelibet res in sui origine presumitur esse libera.
60 Seruit⁹ nō habet causā naturalē:sed aut iposititiā aut pscriptā.
61 Si heres negat se sciuisse defunctū testōrē pōt pbari ex tribus.
62 Factum in villa vel in rure presumiṫ ignorari per cōiunctum existentem in ciuitate.
63 Vicinus presumitur scire facta vicini in his que a cōiter accidentibus solent esse nota vicinis.
64 Quis presumitur scire illud de quo est pub.fama.
65 Ciuis qui est absens a ciuitate presumitur ignorare ea de qbus tunc erat fama publica in ciuitate.
66 Ciuis existens in exilio nō presumiṫ scire ea que publice fiunt in ciuitate etiam si voluntarie esset absens.
67 Ciuis qui est in comitatu vel in villa presumiṫ ignorare ea q̄ publice fiunt in ciuitate.
68 In dubio quis presumiṫ esse presens in loco in quo est ciuis nisi probetur absentia.
69 Absentia est facti & facta non psumuntur nisi probentur.
70 Argu.a cōiter accidentibus est bonum in iure.
71 Ciuis nouus psumitur ignorare ea que fiunt in ciuitate.
72 Quilibet presumiṫ scire illud qd publice scitur & publice est notū & est pub.fame in.loco vbi commoratur.
73 Receptans bannitū qñ erat notorium in loco qd erat bannitus non excusatur propter ignorantiam.
Generales rebānitiones & pub.factiōes & treugas & paces quilibet debet scire.
74 Quilibet de puincia psumiṫ scire illud qd publice factū est ī pte prouincie qñ sumus in factis cōcernentibus totam prouinciam.
75 Fama cōtraria superueniens nō derogat actui antea gesto & consummato:sed bene postea faciendo.
76 Si pter famā formata est p iudicē inqsitio cōtra aliquem de delicto & pēdente inqsitione supueniat fama ɔria p hoc nō tolliṫ inquisitio iaz formata sed bene impediṫ poni ad torturā qr ille effectus est de futuro:nisi alia indicia adsint.
77 Ea quo qs fuit semel habitus & reputatus p filio legitimo titij & ita fuit pmotus ad ordines sacros:fama sequēs ɔria nō nocet
78 Fama posterior regulariter preualet & tollit effectum prime.
79 Stante statuto qd cōtra magnates sufficiat sola fama est cautela qd pbetur fama in contrarium ad hoc vt prima elidatur.
80 Due fame contrarie possunt esse eodem tpe de eodem.
81 Fama est qñ aliquid a maiori parte populi dicitur.
82 Presumptiones opposite inuicem se cōfundunt & nō preponderat altera alteri qr nulla victoria fit a pari.
83 Si ago ɔ aliquē debitorē vel possessorē here.asserēs me esse consanguineū vel agnatū talis defuncti:non tñ asserui nec pbaui qd nullus alius esset proximior agnatus an debeam obtinere.
84 Sufficit dicere talem decessisse sine testō qui voluerit dicere contrarium qd testm̄ fecerit probet.
85 Negatiua qd bona mariti nō sufficiūt ad dotē qualiter pbabiṫ.
86 Ei qui dixit filios supuixisse:& sic cōditionem fideicō.defecisse incumbit onus probandi.
87 Presumiṫ pro eo q dicit testm̄ non esse factum & si aduersarius dicat contrarium tenetur hoc probare.
88 Alleganti quem decessisse intestatum incūbit onus probandi.
89 Negatiua simplex non coartata loco & tpe p rerum naturam non potest probari.
90 Testm̄ nō probaṫ p famam:qr nullus titulus probaṫ p famam.
91 Procurator generalis potest agnoscere bono.pos.
82 An si sum heres titij qui fuit institutus a seio possim adire heredi.seij ex iure deliberandi ad me transmisso p titium in quantum titius non adiuerit.

IS potest. Istā.l.bar.alto & subtili stilo commentauit.& ₽m Paul.de cast.hic in fi.Bar.subtilissime & vtiliter pcessit.lz ipse paulus nihil attingat.ista lex ponit vnā regulam affirmatiuā que non pōt breuius summari.tñ cum suppletione glos.h.d.q hz ius adeundi principaliter & per se nō impeditū ad sui vtilitatem

1 is pōt repudiare & nō aliter.h.d.cū gl. ¶ † Nota regulā affirmatiuam qd ille pōt repudiare qui pōt adire.& sic arguēdo a destructione cōsequentis ad destructionē antecedētis:sequiṫ qd qñ non pōt repudiare nō pōt adire.& sic tunc cognoscimus qui pōt repudiare qñ cognoscimus qui pōt adire.qr ɔriorū eadē est natura et disciplina.l.j.cū vulgaribus.& ibi Bart.no.ff.de his q sunt sui vel alie.iur.item natura cōtrariorū est qd vbi nō cadit vnum non cadit reliquum.l.eius est velle.ff.de reg.iur.&.l.pater seuerinam in princ.ff.de cōdi.& demon.vñ ita regulatur aditio sicut repu-

2 diatio & ecōtra:qd qualiter procedat diceṫ inferius in glos.& Ali

bi ponitur regula negatiua qd qui nõ potest adire nõ potest repudiare in.l.nolle ⁊ .l.is q heres.in pn.s.eo. Et ista regula negatiua semp procedit: sed affirmatiua nõ semp qz nõ omnis potentia adeundi facit vt repudiari possit vt hic pulchre et subtiliter psequit bar. ⁊ ifra dicet. ¶ Gl. vnica diuidit magistralit i qtuor partes principales.nã gl.volẽs declarare huc tex.ponit duo ad
3 intellectũ huius tex.scz quis põt adire ⁊ qñ põt adire.† In pma ponit quatuor q requirunt in psona volentis adire: quoruz si qd deest nõ põt adire.ex qbus cognoscim⁹ primũ scz qs põt adire. ¶ In scda ponit quinq̃ q scire dz heres ad hoc vt possit adire quorum si qd deest adire nõ põt ex qbus cognoscimus scdm.s.qñ adire põt. ¶ In tertia ponit tres fallentias ad tex.⁊ sic per viam fallentiarum remouet tres oppositiones que sunt ꝯ text. ¶ In quarta ⁊ vlti.glo.allegat concordãtes ad text. ¶ scda ibi.item scire debet.tertia ibi.sed regula huius.l.fallit.quarta ⁊ vltima est ibi: ⁊ cõcordãtes sunt. ¶ Et dicit Bal.ad cõmendationẽ huius glo.qd ista gl.est magistra qñ vis doceri de hereditatis aditione ⁊ formare articulos super ea.nã nõ poteris errare sequẽdo istã glo.fm eũ. ⁊ sic secundum hanc glos.sunt nouẽ que requirunt ad hoc vt heres possit hereditatẽ adire: quatuor circa personã heredis ⁊ quinq̃ circa scientiã.tñ licet glo.ponat quinq̃ circa scientiam comprehenduntur in duos tantũ prout etiaz dicit Raph.cu.nam sub eo qd dicit qd sciat hereditatẽ sibi delatam cõprehendit qd sciat testatorẽ esse mortuum ⁊ sciat se proximiorem ab intestato: ⁊ qd sciat testatorẽ potuisse testari.ideo sufficiebat dicere duo.s.qd sciat hereditatem sibi delatam ⁊ causam delationis: tñ gratia clarioris doctrine quinq̃ sunt specificata que.j.specialiter psequentur fm Bar.alia duo circa scientiam vltra gl.sunt addenda: vez an sciat an sit suus ⁊ necessarius an vero volũtarius: qz si super hoc dubi
4 taret nõ posset adire.vt.l.is qui putat.vbi vidimus.s.eo.† Aliud qd sciat ex quota parte sit sibi delata hereditas.vt.l.ex semisse.j.eo.⁊ sic.xj.per ordinẽ erunt in gl.declaranda. ¶ qd dicit q heres scire debeat non intelligitur per verã scientiam: sed sufficit q ipse opinetur.⁊ sic scientia hic capitur pro vehementi opinione.vt.l.ij.§.labeo.⁊ ibi glo.ff.de aqua plu.ar.⁊ dicetur inferius in suo loco. ¶ Pro introitu glo.opponitur ex mente Bar.nã gl.vult q ad hoc vt quis possit adire requiritur qd sit liber homo paterfa.cõpos mentis: ⁊ maior.xxv.an.cõtra qd etiã nõ concurrẽtibus his dicat quis posse adire hereditatẽ: pz.nã ex quo est sui iuris ⁊ capax dicitur posse acquirere hereditatẽ cuiuslibet: vt.l.si ita quis in princi.ff.de leg.ij.⁊ .l.in tps.ff.de here.insti.⁊ specialius statim cũ est factũ testm verum est dicere qd heres institutus põt adire hereditatẽ.l.j.cũ gloss.ff.de iniusto rup.que testa.capiendo posse
5 pro naturali potentia. rñdet Barto.† q potentia adeundi seu ius adeundi põt tripl'r cõsiderari.primo generaliter ⁊ absolute non habito respectu ad aliquã hereditatẽ certã.⁊ istã hz quilibet qui est sui iuris ⁊ capax hereditatis.nã qlibet talis hz potentiã adeũdi si sibi in futurũ deferat.⁊ ista potẽtia generalis ⁊ absoluta nõ est quid separatũ a libertate hoĩs vñ sicut nõ põt quis libertatez a se abdicare ita nec istã potẽtiã adeundi.et in ista potentia adeũdi simplici ⁊ absoluta procedit regula negatiua nõ aũt affirmatiua.qz ille qui hz illã potentiã in genere rõne habilitatis nõ põt illã potentiã nec illud ius adeundi repudiare.sicut nec põt a se libertatem abdicare: nisi pateret se vendi ad pretiũ participandũ ⁊ sic mutaret statũ per capitis diminutionẽ vel nisi ingrederetur
6 ordine fratrũ minorũ† qui sunt oĩno incapaces hereditatum.vt in cle.exiui de paradiso.de ver.sig.⁊ et idẽ etiã tz Bar.j.ĩ.ij.specie potentie que est respectu certe hereditatis.nõ tñ adhuc existẽtis nec delate sz future: qd etiã tũc pcedit regula negatiua sz nõ affirmatiua.solus Raph.cu.dicit qd aut nõ intelligit Bar.aut nõ bene loquit: vñ putat istã reg.indistincte procedere: ⁊ affirmatiue ⁊ negatiue.Nã prout sumitur vnũ põt ⁊ aliud.⁊ ideo is põt adire q põt repudiare de presenti ⁊ hoc verũ etiã intelligẽdo de illa habilitate ⁊ potẽtia in genere: qz is q põt adire põt repudiare.ita qd positis terminis parib⁹: semp q põt adire põt repudiare.put in simili vidistis in glo.l.is qui putat.s.eo.do.Alex.dicit quod Raph.cu.p ista sua reprobatiõe nihil allegat.⁊ qd opinio Bar.
7 est verior: †qz qui est liber hõ ⁊ capax dicit habere potentiã adeũdi de futuro: si qua ei hereditas obuenerit: ⁊ tñ illã capacitatez ⁊ potentiã nõ posset repudiare per rõnẽ Bar.ad quã nõ videtur posse rñderi: nec Raph.cu.rñdet fm eũ. mihi pl⁹ plz opinio Raph.cõtra Bar.qd data paritate terminorũ in his duabus potẽ
8 tijs vtraq̃ regula pcedat tã negatiua quã affirmatiua.† Nam capax hereditatis absolute loquendo põt adire quãcunq̃ hereditatem q sibi in futurũ deferret.ita etiã absolute ⁊ in abstracto loquẽdo hz potẽtiã.⁊ sic possibilitatẽ repudiandi oẽm hereditatẽ que sibi in futurũ deferret: intelligẽdo de potentia in habitu et in abstracto nõ aũt in actu: ⁊ nõ solum videt habere istã potentiã absolutam repudiandi sed etiam videretur qd posset actualiter repudiare: qz posset quis repudiare omnem hereditatẽ que sibi vnq̃

9 in futurum deferretur dũmodo repudiatio talis fiat† eo modo quo potest iuri de futuro renuntiari puta in iudicio vel per factũ aut cum iuramento iuxta ea que vidimus in.l.is qui heres.s.eo. hoc tñ videt esse magis philosophicũ quã legistale. ¶ Secunda potentia seu scdz posse est respectu hereditatis future nondũ tamen existentis: vt qz non est mortuus ille de cuius hereditate agitur ⁊ istud posse põt esse ab intestato dupliciter: vel ex iure cõsanguinitatis vel ex iure filiationis. ¶ Item põt esse ex testõ ⁊ in istis prosequitur Bar.quale ius dicatur habere vt hic latius per eũ. Et in vnaquaq̃ ex istis speciebus tenet procedere regulam negatiuam sed non affirmatiuam.qd vltimum reprobaui.s.in primo mẽbro pricipali. ¶ In prima potẽtia possendi succedere in hrditate agnati sui adhuc viuentis non est aliqd distinctum a consanguinitate
10 vel ab agnatione ideo talis potẽtia non põt repudiari† sicut nec ipsa consanguinitas põt a se abdicari.l.iura sanguinis.ff.de reg.iur.⁊ talis spes non est a iure approbata.⁊ sic non est ius aliquod
11 imo est a iure totaliter reprobatũ† in morte alterius sperare.vt habet in.l.fi.C.de pac. pz qz non potest in pactũ deduci vt ibi est text.qd posset si esset spes probabilis.vt.l.spem.C.de dona. ¶ Item non debet haberi ꝯsideratio nec estimatio illius spei qd quis possit alteri viuenti succedere.vt est tex.in.l.post emancipationem.⁊ ibi glo.⁊ Bart.no.ff.de lib.leg.⁊ lz appellet spes.in.d.l.fi.in princi.C.de pac.in verbo spes aliene hereditatis ex cognatiõe deuoluende: tñ non est spes iuridica ⁊ probabilis sed vana ⁊ non attendenda: lz si actus voluntatis.l.iij.§.si quis quasi.ff.de condi.ob cãm.ita concludit Bar.hic.⁊ ceteri sequunt. Idez tz Bar.in.d.l.
12 fi.C.de pac.in vlti.q.vbi per duas rões probat† q spes succedẽdi agnato viuenti non est pbabilis nec aliquo mõ cõsiderãda.idẽ tz Bar.in.l.qui rome.§.duo fratres.ff.de ver.obli.in duobus locis.in.j.oppo.⁊ in.vj.q.⁊ ibidẽ Jmo.⁊ alij Mod.Ang.in.l.q cuz
13 tutoribus.in prin.ff.de transac.† Item in iure nostro nõ dicit esse spes probabilis nisi ius eam foueat.l.inter stipulantẽ.§.sacram.ff.de verb.ob.⁊ .l.cũ tale.in fi.prin.ff.de cõdi.⁊ demon.fm Bal.in c.si quis miles.in.iij.col.in ti.impator lothari⁹ Eugenio pape.alias est sub titulo cõstitutiones feudales dñi Lotharij.in.c.j.§.si quis miles. ¶ Scda potentia succedendi liberorũ: ⁊ istud est ius
14 aliquod separatũ ⁊ distinctũ a iure filiationis: † ⁊ filij habẽt spes succedendi parentibus viuis a iure approbatã.vt.l.nec ei.§.preterea.ff.de adop.ppter votum naturale ipsorũ parentũ.l.scripto in fi.ff.vnde libe.no.bene istam conclusionẽ Bart.qd filij viuo patre habent spem succedendi parentibus.ista spes est approbata a iure.⁊ cũ Bar.alij oẽs transeunt nec aliqd dicũt: miror qd sic inaduertenter transiuerint cũ sit passus inuestigatiõe dignus. Adde pro Bar.facere illud qd glo.tz no.⁊ solennis in.§.si quis autẽ nõ imples.in verbo auferri.in auk.de here.⁊ fal.cũ.j.q tz plus qd
15 fili⁹ viuẽte pr̃e dicat habere ius in debito bonis subsidio.† ⁊ sic q legima dicit esse debita filio etiã viuẽte patre ⁊ illã glos.ad hoc reputat sing.Jo.de imo.in.l.cũ filius.in prin.ff.de verb.ob. lz dicat qd cõiter reprehendatur p docto.ibi.⁊ bene dicit.teneo cõtra istã cõclusionẽ Bart.lz sit ab oĩbus hic indifferenter approbata. Et in cõtrariũ facit tex.bene clarus in.l.j.§.si impuberi.ff.de collatio.bo.qui dicit pmatura eni est spẽs collatiõis cũ adhuc viuat is de cuius bonis quarta debet. Et ille tex.ad hoc vulgariter allegatur: tamen defendendo Bar.posset ille text.euadi.qz loquitur in filio impubere arrogato.⁊ non filio legitimo ⁊ naturali prout nos loquimur.⁊ filius arrogatus qui est legitimus non hz tantũ iuris quo ad bona patris arrogatoris quantum filius naturalis ⁊ legitimus. Item contrarium expresse tenet Bar.sibimet contrarius in.d.l.post emancipationem.§.j.ff.de libe.leg.vbi expresse di
16 cit qd † filius viuente patre non habet in hereditate patris aliqd ius.ad hoc allegat.l.pretia rerum.in secundo responso.ff.ad.l.falcidiam.contrarium etiam tenet idemmet Bar.in.l.sciendum circa fi.prin.in pe.q.ff.qui satisda.cog.vbi expresse tenet qd illa spes successionis quam habet filius in hereditate patris non debet attendi per.d.l.post emancipationem. Item quia multa possunt accidere ne hereditas patris pertineat ad filium argumento.l.naturalem.ff.de acqui.re.domi. Idem tenet Bal.in.d.c.si quis miles. in penu.colum.in titu.Imperator Lotharius: alias est in.c.j.§.si quis miles in titulo constitutiones feudales Lotharij vbi tenet qd ista propositio est vera.filius potest succedere patri tamen ista potentia nihil est: quia ista potentia tunc est non ens scz posse suc
17 cedere alicui anteq̃ moriatur † non habet radicem seu causam generantem.quinimo fortius etiam in legitima filij non est spes viuo patre nec filius habet ius aliquod in bonis patris viuo patre. ita tenet Bar.met.in.d.l.j.§.si impuberi.per illum tex.ff.de collatio bono. Et idem Bart.in.l.fi.per illum text.ff.de libe.agno.⁊ in auẽ.si qua mulier.circa fi.C.de sacrosan.eccle.Bar.Bald.Ange. Jmo.⁊ moder.in.l.lex cornelia.ff.de vulg.⁊ pup.Bald.in.l.illud
18 in.v.q.C.de sacrosan.eccle.⁊ in.l.quãq̃.C.ad.l.falci.† imo adhuc fortius in casibus in quibus pater inuitus cogitur emancipare filium in

filiū qenumerant p gl.in.§.fin.insti.qb⁹ mod.ius patr.pote.sol.
nō cogitur pater filio dare aliquam legitimā.ita tз singulariter
Bal.in.l.nō pōt.C.de adoptio.quāuis aliter in hoc vltimo tenet
idē bal.in.l.ij.C.si qd in frau.patro/Itē non est verū qd dicit gl.
19 preallegata.in.d.§.si qs aūt nō implens.†q̄ legitima sit debita fi
lio viuēte patre vt tenēt omnes ī locis pallegatis:sed bene quasi
debita.l.cum furiosus.§.fin vero ppetuo.in vbo quasi debita.C.
de cur.furiosi.ita dicit gl.ordinaria ꝛ approbata ī.l.ij.ꝛ ibi bar.
ꝛ aliȷ̄ vbi dixi.C.de iu.ꝛ fac.igno.ꝛ gl.ī.l.si duo.ꝛ ibi Jmo.ꝛ Mo
der.j.eo.Bar.ī.d.l.fi.de libe.agno.Pau.de ca.ꝛ Moder.in.l.iu
ris ignorantiā.vbi etiam dixi.C.qui admitti.ꝛ tenendo istā par
tem nō obstat tex.allegatus per Bar.in.l.nec ei.§.preterea.ff.de
adoptio qꝛ rn̄deo prout ipsemet Bar.rn̄det ad.d.l.fi.in prin.C.
de pac.qd est actus voluntatis sperantis non aūt qd sit spes iuri
dica ꝛ probabilis:vt patet ex predictis.Et si teneamus istud qd
20 assumptū Bar.non sit verū †q̄ filius nō habeat spem probabi
lem in hereditate patris viuentis corruet eius principalis con
clusio(nota tū diligenter illud qd tenet Bar.qd illa potētia succe
dēdi quā hз filius iin hereditate patris viuente patre est quid di
21 stinctum ꝛ separatū a filiatione:qd pbat ipse subtiliter.† qꝛ filio
decedente in vita patris nepotes ex eo succedunt in illud ius pa
tris sui:vt.l.j.§.si filius.ff.de suis ꝛ legi.ꝛ.§.reliquum.in aut.de
heredi.que ab intesta.sed nō succedunt in filiatione.cū sit perso
nalis ꝛ cū persona extinguit.vnde si non esset ius separatū a filia
22 tione extingueretur mortuo filio:ꝛ tū co mortuo nepos succedit
in loco ꝛ suitate filij.l.posthumorū.ff.de iniusto rupt.ꝛ.l.gallus.
§.nūc de.lege.ff.de lib.ꝛ posth(istā rōnem impugnat subtiliter.so
lus Are.qꝛ ɓm eā sequeret qd ius succedendi ex capite agnatio
nis nō esset separatū ab ipsa agnatione qd ipsemet Barto.negat
23 in mēbro precedenti.†qꝛ etiā in successione ex capite agnatorum
fili⁹ patris succedit in loco ꝛ gradu patris sui.aut.post fratres.
C.de legi.here.ꝛ in autē.de heredi.que ab inte.§.reliquū:vnde su
mit.d.aut.Et rn̄det qd istud facit suitas in filijs que est qualitas
24 filiationis viuēte patre†per quā inducitur cōtinuatio bonorum
patris in filium ꝛ censet quasi dn̄s viuēte patre.l.in suis.ff.de lib.
ꝛ posth.ꝛ pater nō posset priuare filios totaliter hereditate quin
saltem relinquat eis legitimam:vn̄ saltem respectu illius legiti
me filius hз plus iuris quā agnatus iuxta glo.in.l.ij.ꝛ ibi bar.
ff.de iu.ꝛ fac.igno.Tu aūt aduerte qd rō aretini nihil facit ↄtra
Bar.inherendo fundamento Bar.qꝛ sicut vsusfructus causalis
25 nō est aliquod ius separatum a dn̄io:†qꝛ dn̄ium est causa acquisi
tionis fructuum ita ius agnationis nō est separatū a iure succe
dendi.licet ergo moriatur frater ꝛ sic agnatus nepos qui succe
dit in locū patris in successione patrui est etiā agnatus sicut erat
eius pater:ꝛ sic ius agnationis ꝛ sanguinis non extinguit in fra
tre sed cōseruatur in filio fratris premortui:secus est in filia qꝛ fi
liatio extinguit per mortē filij:lз ius sanguinis non extinguatur
relicto nepote.ꝛ lз in filiatione sit quedā prerogatiua que extin
guitur extincto filio nō tū extinguitur ius succedendi causatum
a tali prerogatiua:sз ad illud subrogat nepos.ꝛ ita loquit Bar.
26 Item†in linea transuersali agnatorū vel cognatorum nunq̄ filij
succedunt in locū patris predefuncti nisi solum qn̄ tractatur de
successione patrui.d.autentica post fratres.ꝛ ibi Bar.ꝛ.§.igitur
defunctus.in versiculo huiusmodi aūt priuilegium.ꝛ ibi notabi
liter Ang.in autentico de heredi.que ab intest.ꝛ sic areti.non ar
guit generaliter sed a casu speciali(istam doctrinam Bar.cōiter
approbatam dicit ꝛ no.Pau de ca.facere pro illa ardua questio
27 ne†si extat consuetudo vel statutū q̄ primogenitus succedat in re
gno:ꝛ contingat qd primogenitus decedat relicto nepote ex eo.
deinde decedit rex relicto illo nepote ꝛ etiam filio secundo geni
to quis eorum succedat in regno.Et videtur qd nepos qꝛ succe
dit in ius primogeniture quā pater eius habuerat etiam viuēte
rege scdm istam doctrinam Bar.licet nō succedat in filiatione:qꝛ
nō dicitur filius primogenitus de quo loquit cōsuetudo sed ne
pos ex eo.ꝛ pro ista parte ɓm eum cōsuluit vel solenniter allega
uit Oldr.Lau.tpe regis Roberti coram eo in ciuitate Auinio
nensi.ꝛ licet Paul.de ca.non referat in specie ponit Oldr.Lau.
in consi.ccxxiij.qd incip.iste sunt allegationes facte in cā comi
tatus sancti Seuerini:vbi per.xviij.co.istā partē probat iure na
turali diuino ꝛ scripto Jo.an.in addi.Spe.in ti.de feudis.super
rub.vbi multas rōnes adducit que fuerunt Oldr.in predicto cō
silio.licet eū taceat.tū Jo.an.nō clare firmat:licet inclinet in istam
partem.ꝛ dicit Pau.de ca.hic qd ita etiā ipse consuluit in hispa
nia de curia romana licet doc.nostri legisse videantur determina
re contrarium de secundo genito:vt no.Cy.in.l.si viua matre.C.
de bo.ma.Barto.in aut.post fratres.C.de legi.here.ꝛ ita resident
Pau.de ca.Are.hic refert qd etiam ipse per alias rationes con
suluit pro nepote contra secūdogenitum pro illustris.Principe
Salernitano ꝛ plus nō dicit ꝛ statim referam illud cōsilium Are.
Adde qd do.Alex.in consi.iiij.quarti volu.incipiente pondera
tis verbis testamenti prefati nobilis.in vi.col.dicit cōtra Pau.
de ca.hic qd ista doctrina Bart.hic nō facit ad istā.q.per tria de
28 quibus ibi per eū:precipue†qꝛ si ius filiationis nō transit in ne
potes:vt Bar.met ꝛ Pau.de ca.fatentur eo qꝛ personalis est ea
29 dem rōne oportet fateri†q̄ primogenitura non trāsit qꝛ est quid
personale sicut filiatio per.l.ea que.C.de tempo.in integ.resti.pe
ten.cōfirmatur qꝛ ius primogeniture:ꝛ sic prioris etatis est pso
nale.l.emilius.ff.de mino.ergo transmitti nō potuit ad nepotē.
l.si quis domū.§.j.ff.locati.ꝛ.l.peto.§.pdiū.ff.d lega.ij.ꝛ.§.finit.
insti.de vsufru.Adde qd pro nepote etiā tenet Bal.in.l.liberti.in
vij.col.C.de op.liber.ꝛ in.l.ex hoc iure.ī.vi.q.de iusti.ꝛ iure.quē
j.statim referā.Jdem tenent do.Abb.ꝛ do.Pet.de ancha.in.c.li
cet vniuersis.per illum tex.de voto.ꝛ idem Pe.de ancha.in ↄsi.
lxxviij.qd incipit dicta facti narratio.Pau.de ca.in.l.maximum
vitium.C.de lib.prete.ꝛ in.d.autē.post fratres.ꝛ late in cōsi.clxi.
incipiente in presenti cā.idem late tenet do.Abb.in cōsil.lxxxvi.
incip.in presenti qōne.ꝛ in cōsi.c.qd incip.nitar in presenti causa
ꝛ late do.Marti.Lau.ī tractatu suo de primogenitura.in.x.col.
ꝛ duabus sequentibus.Jdem tenet do.And.barba.vbi dicit qd
cōis opinio est pro nepote.in cōsi.xj.secūde partis incipiente sa
pienter scribitur primo regū.idē late tenet Are.in cōsi.clxiij.in
cipiēte diligēter ꝛ mature discussis.ꝛ diffuse Cardi.Alex.in.c.j.
de feudo marchie.retuli oēs qui tenēt pro hac parte pro nepote
Adde qd Bertachinus ī repertorio suo in verbo nepos ex filio
in.iij.col.refert audiuisse a dn̄o Jo.Frā.patauino auditore Ro
te qui erat doctor Patauinus se legisse in annalibus qd Ottho
imperator cū iste casus sibi occurrisset de facto supra rhenum iuxta
treuerim iudicauit vna cū baronib⁹ suis istā litē esse iudicio gla
diatorio dirimendā:ꝛ qd nepos in gemina pugna vicit ꝛ fuit exi
stimatum ex voluntate dei euenisse.ꝛ qd ita etiā doct.decidunt.et
qd ita seruatur.Adde pro ista parte videri tex.in.d.c.lз vniuer
sis.de voto.vbi nepos prefert patruo in regno.ꝛ ibi no.Abb.in
vltimo notabili ꝛ Pe.de anch.ad hoc notāt illum text.Sed pro
certo ille tex.nihil facit qꝛ loquitur qn̄ regnū fuit radicatū in per
sonam primogeniti qui superuixit post patrem:licet do.Abb.in
30 preallegato cōsi.lxxxvi.dicat qd illud ibi potius disponit† qꝛ fi
lius primogeniti repsentat ipsum primogenitū.ꝛ dicit qd est bo
na ꝛ noua ↄsideratio sua:tamen in illo tex.de hoc verbo nullum.
Item pro ista parte multū facere videt inter cetera fundamenta
31 qꝛ ius†primogeniture potest alienari ꝛ cedi vt est tex.in.c.quam
periculosum.vij.q.j.de quo tex.non fuit recordatus Bar.hic dū
dicit esse tex.in decretis:sed nō recordatur ibi.ꝛ est tex.xxij.q.ij.
c.fin.in.§.idem opponitur ꝛ genesis.c.xxv.ꝛ.xxvij.in quib⁹ iuri
bus dicitur qd Esau vendidit ꝛ cessit fratri suo Jacob ius suum
primogeniture.ꝛ talis alienatio tenuit nec illud repetere potuit.
si ergo pōt cedi ergo transmittitur ad heredē suum.ꝛ sic ad nepo
32 tem per reg.que hз qd†illud qd est cessibile est transmissibile ad
heredes.l.ex pluribus.ff.de admi.tu.ꝛ.l.quedam.ff.d acquir.re.
do.ꝛ.l.j.ff.de fun.do.ꝛ est potissimum fundamentum.Oldr.Lau.
Jo.an.ꝛ aliorū in.locis preallegatis.ꝛ dicit tex.in.d.§.itē oppo
nitur q̄ Jacob secundogenitus recte pōt dici primogenitus nō
qꝛ primo natus:sed qꝛ ad eū spectat ius primogeniture qd a fra
tre primogenito cōparauit ergo idem pōt dici in nepote ex pri
mogenito/Sed ad istud fundamentum potes tripliciter rn̄dere.
Primo qd licet illud fuerit iure illo primeuo veteris testamen
ti qn̄ nundum erat modificatum de iure ciuili:tamen aliud vide
tur dicendum hodie attenta cēsura vtriusq̄ iuris.vt est clare de
mente Bar.hic.Et clare ita respondet Are.in.d.cōsi.clxiij.ī.vi.
col.vbi etiā ponit aliam sol.que parū habet saporis ideo nō refe
ro/Tamen qꝛ huic solu.refragari videntur duo iura decreti al
33 legata.†Ideo rn̄de scdo modo in forma quod ius primogenitu
re pōt vendi ꝛ cedi.vt in iuribus preallegatis:verū est in preiu
dicium ipsius cedentis non aūt in preiudicium alterius.puta se
cundo geniti ad quem post mortem alienantis spectare deberet
imo tunc ille poterit reuocare.c.j.de feu.cogni.ꝛ.c.titius filios.si
de feu.fue.cōtro.inter do.ꝛ agna.Tertio rn̄detur qd ius pri
mogeniture qd cōpetebat filio adhuc viuo patre.s.quo ad seden
dum a dextris patris ꝛ quo ad precedēdū alios fratres in obla
tiōe sacrificiorum.ꝛ qd dapes duplicatas recipiebat ꝛ quo ad alia
enumerata per gl.in.d.c.quā periculosum.quo ad ista primoge
nitura posset vendi vt ibi.ꝛ.§.itē opponitur.sed nō quo ad suc
cedendum de quo agimus.l.quidā in iure.§.donatiōem.ff.de do
34 natio.ꝛ iste due vl.sol.tēdunt quasi in effectu ad idē.†Contra
riam partē pro patruo.ꝛ sic pro secundogenito cōtra nepotē de
terminauit ecclesia romana pro rege Roberto.in cle.pastoralis.
de re iud.idem tз Bar.in aut.post fratres.C.de legi.here.vbi de
terminauit pro rege Roberto super regno.Nepolitano contra
regem Vngarie qui erat nepos caroli primogeniti predefuncti
35 motus ista qōne:†qꝛ nepos succedit in locum patris sui solūmo
do qn̄ tractatur de successione patrui vel aui.secus qn̄ tractatur

de successione aliorum per illā auť, sed regnū apulie vel neapoli/
tanum est feudum ecclesie Romane.c.ad apostolice.de re iudi.in
vj.ꝛ sic nō habetur iure successionis sed ex cōcessione dn̄ica.et sic
iure feudi.c.j.de iure feudi.ꝛ ideo cū hic nō tractet̄ de successione
aui vel patrui.ideoq; nepos nō assumit locum patris .vt in.d.auť.
post fratres.Merito illud regnū fuit debitum regi Roberto .et
dicit qd̄ est sua rō quā alij doc.non faciunt nec tangunt.ꝛ in istis
terminis ecclesia romana iudicauit.Fidē simpliciter p istā ratio/
nem Bar.tȝ etiam Raph.cu.in.l.cū ita.§.fi.ad fi.ff.de leg.ij.ꝛ ibi
36 ponderat multum vtiliter Raph.cu.Bar.velle† ꝙ in feudis et
in cōtractibus filius nō succedat in locū patris.Et ita etiā pōde/
rat ꝛ sequit̄ do.Alex.in cōsi.cciij.ij.vol.incip cōsideratis verbis
dicte inuestiture.in.iij.col.ꝛ in cōsi.cxxix.v.colu.qd̄ incip. perspe
ctis his que in suprascripto themate narrant̄.eo.lib.ꝛ pōdera ꝙ
per dictā rōnē bar.ibi rn̄detur ad illud qd̄ vult hic Bar.in quo
37 Pau.de cast.d.Alex.ꝛ Arc.faciunt magnū fundamentū† ꝙ ne/
pos succedit in locū ꝛ ius patris pdefuncti nā istud procedit qn̄
tractat̄ de iure successionis hereditarie:secus qn̄ sumus in con/
cessione feudali vel in cōtractibus.idem tȝ Bal.in effectu in.l.ex
hoc iure.in.vj.q.ff.de iusti.ꝛ iu.vbi dicit qd̄ p regē Anglie de cō/
silio suorum procerum fuit dispositū qd̄ regnū suū pertineret ad
nepotē filij primogeniti premortui excluso filio secundo genito:
ꝛ qd̄ ita etiā sepe fuit iudicatū in similibus p inclytū regē franco
rum.tn̄ ecclesia romana iudicauit ɔ̄triū in rege roberto.ipse cō/
cludit qd̄ in regno libero nō feudali qd̄ natura disposuit semper
38 est pro nepote iudicādū.† qꝛ primogenitura in filio regis est pri/
ma dignitas post regē.d.c.ꝗ periculosum.cū glo.no.vij.q.j.ꝛ in
re inseparabili ipsius sanguinis prouenit.ideo eo mortuo ille q
succedit in sanguine naturaliter succedit etiā in regno cum natu
rā imitet̄.ꝛ ab ea separari non possit.l.in qbus ꝛ.l.si quis prioris
C.de secū.nup.sed regnū Apulie non disponitur natura sed pa/
cto ꝛ conuentione.qꝛ est feudū romane ecclesie.ideo in eo scdoge
nitus admittit̄ excluso nepote.ita residet ibi Bal.qui in hoc con
cordat cū bar.tn̄ predictā rōnē Bar.in.d.auť.post fratres repre/
hēdit.d.Abb.in cōsil.lxxxvj.qd̄ incip.in presenti.q.in pe.col.qꝛ
dicit qd̄ videt̄ esse cōtra tex.i.c.j.de succes.feu.ꝛ ien.c.j.de natura
suc.feu.ꝛ in.c.j.ꝛ.ij.de feudo marchie.in qbus iurib⁹ dicit̄ ꝙ ne/
pos succedit cū patruo in feudo tenēdo locū patris ergo de dire
cto ɔ̄ rōnē Bar.Nec obstat si diceret̄ qd̄ ibi nō excludit̄ patruus
sed pariter succedit cū nepote:qꝛ rn̄det do.Abb.qd̄ eadē rō mili
tat de parte ad partem que de toto ad totū.l.que de tota.ff.de rei
vendi.ꝛ.c.pastoralis.§.idem cum totum.de offi.dele.Sed aduer/
te qd̄ illa iura loquunt̄ qn̄ nepos succedit in locū patris ad exclu
dendum patruum solū in pte ꝛ non a toto prout est qd̄ nr̄a.Nec
39 obstat illud qd̄ subdit do.Abb.† ꝙ eadem rō debeat esse de toto
quo ad totū q̄ de parte quo ad partem. vnde sicut nepos concur
reret cum patruo ita deberet eū excludere.qꝛ ad istud argumen/
tum rn̄det Joā.and.in regula sine culpa.in merc.qd̄ ista regula
procedit quando eodem iure defert̄ ꝛ totū ꝛ pars:qd̄ nō est in ca
su nostro.qꝛ in feudis portio defert̄ ex iure cōi ꝛ ex natura feudo
40 rum:† sed in primogenitura totū defert̄ de iure spāli.ꝛ cōtra re/
gulas iuris cōis vt.l.maximū vitium.C.de lib.prete.Et istā sol.
refert ad aliud propositum ꝛ sequitur Arc.in.d.consi.clxiij.in.v.
col.Ultra scribentes diligenter aduerte qd̄ contra illam deter/
minationem ꝛ rationem Bart.in.d.auť.post fratres multū facit
illud qd̄ singulariter no Bal.in.c.j.in fi.per illū text.de filijs na/
tis ex matrimonio ad morganicam contracto.vbi not.qd̄ in re/
gno Cicilie qd̄ ex pacto inuestiture defertur primogenito qd̄ se/
cundogenitus non succederet etiā primo mortuo etiam sine he/
rede.qꝛ de primogenito loquit̄ pactum ꝛ non de secūdogenito.ꝛ
sic ad papam libere redit dispositio regni qd̄ esset valde singula/
re in hac materia si esset verum ꝛ nemo in proposito eum allegat.
Eandē partem pro patruo cōtra nepotem tenet Oldr.Lau.Ibi
contrarius in cōsi.xciiij.incipiente eleganter circa negotiuȝ.vbi
dicit hanc opinionem esse de iure veriorem ꝛ qd̄ de iure preferen
da est opinio q̄ facit pro rege Roberto.ꝛ sic pro patruo.eandem
tenent Ricardus malumbre.Cy.Bald.ꝛ Sali.in.l.si viua matre
per illum text.C.de bo.ma.Bal.in.l.ij.§.si duo fratres. ff.d legi.
tu.idem videt̄ tenere Bal.arguendo notabiliter ad ptes.in cōsi.
cclxxv.secunde partis incipiente qd̄ pro regula in feudis tradit̄.
idem pro patruo contra nepotem tenet vbiq; And.de iser.sum
mus feudista in.c.j.in.vij.col.ad fi.ꝛ sequenti.de natura suc.feu.ꝛ
in.c.j.§.preterea.in.ij.colū.de probi.feu.alie.per Fede.ꝛ in.c.j.de
suc.feu.ꝛ in.c.j.de eo qui sibi ꝛ here.suis.Arcbi.xxiij.q.j.l.c.fin.
Jo.de imo.ꝛ Gemi.in.c.grandi.in vlt.col.de supplē.negli.prela.
in.vj.eam tenet do.Alex.in consi.iiij.quarti volu.incipiente pō/
deratis verbis testamenti prelati nobilis.in.iij.col.ꝛ duabus se
quētibus vsq; ad fi.vbi dicit qd̄ istam opinionem fuit semper se/
quutus tanq̄ melioribus rōnibus probatam ꝛ magis cōmunē.
41 ¶ † Pro ista parte facit qꝛ de nepote nunq̄ iudicatur prout de
filio quando filius vocabatur cum aliqua qualitate que non erat
in nepote.l.fi.C.de naturali.libe.ꝛ.l.non solum.§.si puelle.ff.de ri
tu.nup.ita Bar.in.l.liberorum.ff.de ver.sig.ꝛ in.l.j.C.de priuile.
do.sed pater nepotis vocabatur cum illa qualitate.s.primogeni/
ture que non est in nepote.igitur ꝛc. Sed istud fundamentum nō
militaret quando nepos esset natus ante patruū suum vt statim
j.dicam.Secundo facit ꝛ istud multum stringit.quia licet nepos
succedat in locum patris vt hic vult Bar. tamen succedit ex per/
sona ipsius nepotis ꝛ non ex persona patris predefuncti. † et sic
42 qualitas que coherebat persone patris non transit ad nepotem.
ita tenet Bar.in.l.j.§.si sit nepos per illum tex.ff. de collatio.do.
ꝛ in.l.j.§.si filius.ff.de coniūgen.cum emancip.lib.ꝛ in.l.si auus.
C.de lib.prete.ꝛ in.d.l.liberorū.in vlt.char.ff.de ver.sig.Arc. hic
ꝛ latius in.d.consil.clxiij.do.Alex.in.l.in quartam.in.xx.colū.ff.
43 ad.l.fal.ꝛ dicit notabiliter Bal.in.d.l.si auus.† ꝙ nepos succedit
44 in locū patris priuatiue ꝛ non trāsmissiue vt hic per eū.¶ † Ter/
tio qd̄ nepos censeatur esse primogenitus ex persona patris pre/
defuncti est per fictionem prout dicit Bal.in auť.cessante.in vlti.
col.C.de suis ꝛ legi.cum sit contra naturales terminos veritatis:
sed consuetudo vel statutum non debet habere locum in casu ficto
l.iij.§.hec verba.ff.de neg.gest.ꝛ in specie Bal.in.l.quoties.C.de
rei vendi.Iste est passus valde dubius in quo Bal.in.l.eum anti
quioribus.C.de iure delibe.late arguit ad partes ꝛ fecit.x.funda
menta pro nepote postea fecit .x. alia fundamenta contraria pro
patruo : deinde nihil determinauit:sed dicit soluat apollo.idem
Bald.in consil.cclxv. secunde partis incipiente qd̄ pro regula in
feudis traditur dicit quod ista questio consistit potius in ingenij
qualitate ꝗ possit pro vel contra pro veritate determinari itaqd̄
asserere certitudinaliter est superstitiosum potius quam discretū.
idem Bal.in.l.liberti.in.vij.colum.C.de ope.liber.qd̄ papa bo/
nifacius qui in.d.cle.pastoralis pronūtiauit pro rege Roberto:
ꝛ sic pro patruo qui erat rex vngarie. in hoc fuit partialis poti⁹
quam apostolicus.ꝛ qd̄ ita iudicauit propter summā sapientiam
regis Roberti . ꝛ qd̄ ipse rex Robertus videns pro se indebite
pronuntiatā studuit transferre regnum Apuleie in regnum Un
garie.ꝛ qd̄ ipse rex Robertus dum similis causa fuisset sibi ɔ̄mis
sa in ciuitate Auinionensi iudicauit pro nepote contra patruum
prout etiam ista refert Pau.de cast.in.l. maximum vitium.idem
Bal.in.l.iij.in fin.C.de suis ꝛ legi.dicit qd̄ papa ita obseruauit in
rege Roberto propter prefatam vtilitatem regni ꝛ immensam sa
pientiam . d. regis Roberti qui fuit secundus salomon ƒm eum
45 † Ultimo in isto diffuso articulo domi.Alexā.hic remissiue pro/
cedens tenet distin. traditam per Bal.in.d.l.iij.C.de suis ꝛ legi.
quam putat esse veram qd̄ aut nepos:ꝛ sic filius primogeniti na/
tus est post patruum et tunc nepos postea genitus debet excludi
a successione regni:qꝛ non potest nepos tunc dici primogenitus
nec in eum translatum ius primogeniture.cum natus sit post pa/
truum. Confirmo vltra eos qꝛ primogenitus intelligitur primo
natus de genere vel de agnatis.c.iosepb.de verb.sig.ꝛ.l.qd̄ certa
rū.C.de posthu.here.instit.facit.c.j.de gra.suc.in feu.ꝛ.c.j.§.cum
vero conradus.qui feu.da.pos.Aut nepos est primogenitus an/
te patruū.qꝛ rex ex prima vxore habuit filiū qui postea nepotem
suscepit.ꝛ postea habuit aliam vxorē ex qua genuit aliū filium.ꝛ
tunc aut verba consuetudinis vel statuti dicunt ꝙ filius primo/
genitus succedat in regno.ꝛ tunc etiam excluditur nepos a succes
46 sione regni ꝛ admittitur patruus. † qꝛ appellatione filij proprie
non venit nepos.l.filij appellatione.ꝛ.l.iuxta.ff.de verb.sig.ꝛ.l.si
quis filiabus.ꝛ.l.qd̄ si nepotes.ff.de testa.tute. Aut statutum vel
cōsuetudo dicit simpliciter qd̄ primogenitus succedat in regno.
ꝛ tunc nepos natus ante patruum suum admittetur ad successio/
neȝ regni excluso patruo iure primogeniture ꝛ non iure alicuius
trāsmissionis : vt ibi per Bal.¶ Tertia potentia succedendi est
ex testamento alicuius viuentis.ꝛ ista non est ius nec spes proba/
bilis etiam in substituto pupillari : quia tractatur de hereditate
pupilli viuentis qd̄ est improbatum a iure vt hic plenius p Bar
to.ꝛ per eundem in.l.qui rome.§.duo fratres. in.iij.qd̄.ff.de ver.
47 ob.¶ † Et per hoc infert Bart.ad statutum perusinū disponēs
ꝙ quicunq; habet instrumentum testamenti vel codicillorū ali/
cuius rei valoris.x.librarum vel supra tenet̄ illud facere insinua/
ri.infra sex mēses alias non valeat qd̄ substitutus pupillariter vi/
uo pupillo non tenet̄ facere insinuari:qꝛ non habet ius nec spem
que a iure censeatur alicuius estimationis vt hic per eum . ꝛ cum
Bar.in hoc transeunt alij omnes indifferenter. adde qd̄ Pau. de
ca.de quo scribentes non faciunt mentionem:tenet contrarium in
l.ita tamen.§.a patre.ff.ad trebel.in lectura Patauina per illum
tex.in verbo de hereditate viuentis nullam faciens mentionem
de Bar.hic.nam dicit Pau.de cast.qd̄ licet quidā teneant ꝙ sub
stituto pupillari non currat tp̄s statuti ad faciendum insinuari te
stamentum viuo pupillo tn̄ ƒm eum istud parum proderit substi
to:qꝛ siue ipse siue alius institutus non faciat insinuari quantum
ad paternā

ad paternã hereditatẽ peribit in totũ testm̃ etiã quo ad pupilla/
48 rem substitutionẽ.†q2 si testm̃ ruit in principali:ergo ⁊ in pupil
lari.l.ij.§.quisqȝ.versi.adeo aũt.ff.de vulga.⁊ pup.¶Tu auten de
fendẽdo Bar.dic qd̃ si institutus in paterno non fecit insinuari
testm̃ paternũ.j.tp̃s statuti:istud nõ debet nocere substituto pu/
pillari sicut nec nocet fideicõmissario:vt est tex.valde no.in.l.fa
cta.§.si quis bonorũ.ff.ad trebel.quẽ Bart.ibi no.⁊ dicit esse ca/
sum quotidianũ in ciuitate Perusij vbi est statutũ qd̃ si qs non
insinuauerit testm̃.j.sex mẽses nõ valeat:qd̃ istud fideicõmissario
non nocet sed ad eius petitionẽ tp̃s restituatur ⁊ cogetur heres
adire ⁊ restituere.⁊ idẽ tȝ ibi Ang.idem Bal.in.l.cõsulta diualia
in vlti.q.C.de testa.⁊ in.l.ij.circa princ.C.quib.res iudi.nõ nocet.
vbi tenet qd̃ si cassata sit institutio heredis qui nõ fecit insinuari
testamentũ.j.tp̃s statutũ qd̃ tunc heres qui nõ põt pro se capere
vt heres poterit capere vt restituat alteri:vel vt faciat alium ad/
mitti.l.iij.§.hi qui solidum.ff.ad trebel.qd̃ est bñ notandum ꝺm
Bal.⁊ sequitur do.Alex.in repeti.l.sepe.in.xiiij.col.ff.de re iudi.
idem videt̃ dicẽdũ in proposito in substitutione pupillari qd̃ he
res istitut⁹ q nõ fecit insinuare testm̃.j.tp̃s statutũ resti.vt possit
adire solũ ad istum effectũ:vt substi.pupil.valeat ⁊ habeat effe/
ctum mortuo pupillo:quamuis hic non restituat hereditatẽ pa
ternam substituto pupillari prout facit fideicõmissarius vniuer
salis:⁊ facit bene tex.in.l.ij.§.plane.⁊.§.iterdũ.ff.de vulg.⁊ pup.
lȝ videat̃ refricare tex.in.l.ij.§.quisqȝ.de vul.⁊ pup.in ver.ad eo.
Item addo qd̃ notabiliter dicit Bar.i.l.si res per illũ tex.ff.qui.
mo.pi.vel hypo.soluit̃.vbi tȝ qd̃ si res sibi donata agnoscit̃ a te p
textu isinuatiõis nõ facte.j.sex mẽses p statutũ qd̃ tm̃ nõ resoluit̃
pign⁹ in illa in preiudiciũ creditorũ.de quo vltimo no.p Bald.
in.l.ij.in.xiij.q.C.de rescin.ven.subdit Bar.secus esse in fideicõ/
missario vniuersali qui hȝ ius qd̃ põt esse estimationis.x.librarũ
⁊ vltra.Itẽ habet spẽ ꝓbabilẽ iuris cui⁹ occasiõe iterim possit pe
tere cautionẽ ⁊ nõ certat ꝯ heredi viuẽtis sed iaȝ mortui.ideo te
net̃ facere isinuare testm̃.j.tp̃s statutũ alias excludit̃.⁊ cũ bar.te
net do.Alex.⁊ latius Areti.hic.Idẽ qd̃ insinuatio testamẽti spe
ctet ad fideicõmissarium vniuersalem:tȝ etiã Bal.in.d.l.consul
ta.in vl.q.⁊ Jo.de imo.in.l.facta.§.si quis bonorũ.j.ad trebel.so
lus Lud.ro.hic tenet cõtrariũ.motus q2 verba statuti que dicũt
49 prout refert Bart.ꝯ qñcũqȝ ⁊c.Nam instrm̃ testamenti debet
esse penes heredẽ institutũ.l.si que sunt cautiones.ff.fa.her.cum
heres dicat̃ dñs ⁊ ei cõpetat rei vendi.l.ij.ff.quẽadmo.testa.ape.
ergo illud producere non poterit ad insinuandũ fideicommissa/
rius vniuersalis:sed fragile est fundamentũ:vt etiam dicunt do.
Alex.⁊ Are.hic licet tabule testamenti debeãt esse apud heredeȝ
tñ vnicuiqȝ cuius interest faciẽda est copia testi p notarium.l.j.ff.
quẽadmo.testa.ape.⁊.l.j.per totum.ff.de tabu.exhi.⁊ illa copia
tradita per notarium dicitur instrumentũ q2 causam instruit.l.j.
ff.de fide instru.ꝺm bar.in.l.j.C.de iura.calũ.Adde pro ista solu
tione notabiliter Ange.in.l.item veniunt.§.petitaȝ.j.ff.de peti.
heredi.vbi dicit qd̃ Bar.eo audiente alleg.gl.vlt.ibi ad statutuȝ
Perusinum disponens qd̃ habens instr̃a testamenti vel dona/
tionis a.xxv.libris.s.debeat illud facere insinuari alias non va/
leat:qd̃ ille terminus incipiat currere scienti tm̃ lȝ penes se nõ ha
beat testm̃:sufficit tñ qd̃ possit habere a tabellione.⁊ ita fuit plu/
ries iudicatum de ipsius Bar.ꝯsilio ꝺm eum.¶Scd̃o mouetur
Lud.ro.q2 fideicõmissarius vniuersalis nõ dicit̃ habere aliquaȝ
rem valoris.x.librarum pendente cõditione fideicõ.l.facta.⁊.l.re
stituta.ff.ad trebel.licet habeat spẽ:sed non reperitur in iure qd̃
appellatione rei veniat spes.l.constante iuncta.l.spẽ.C.de dona.
50 vbi†appellatione dotis non comprehenditur spes repetẽdi do
tem.ad hoc respondet do.Alex.qd̃ fideicommissarius vniuersa
lis ante restõnem fideicommissi dicitur habere spem probabilẽ.
vt hic per Bar.⁊ ideo licitũ est eã donare.d.l.spem:⁊ appellatio
rei est generalis cõprehẽdens corporalia ⁊ incorporalia.l.j.in fi.
ff.si cer.peta.⁊.l.rei appellatione.ff.de verb.sig.Tu responde for
malius qd̃ imo spes est aliqua res:⁊ qui hȝ spem dicit̃ habere rẽ.
tex.est de hoc no.in.l.nomina.in verbo ea enim res est.ff.de here.
vel act.vẽ.quẽ tex.ad hoc allegat Barto.j.in sequenti tertio men
bro principali vbi hoc firmat.Nec obstat text.in.d.l.constãte:q2
tñ de vt ibi notabiliter rñdet glo.qd̃ vxor nõ põt cõstante matri/
monio aliũ donare dotẽ penes maritum suum constitutaȝ.verum
est:vt interim ipsi marito preiudicet:vt ibi:sed ipsam spem bene
potest cedere vel alteri pmittere p.d.l.spem.⁊.l.dotis.C.de col
la.⁊ illam glo.in.d.l.cõstante reputat ad hoc singularem Cy.in
l.si prediũ.C.de iure do.et bal.in.d.l.constante.¶Ultimo circa
solutionẽ quam dedi in mẽbro principali Bar.de substituto pu/
pillari.Adde vltra ibi dicta bene facere:q2 in dic.l.facta.§.si quis
bonorum.ff.ad treb.subuenitur fideicommissario vniuersali:vt
ad eius petitionẽ tempus adeundi elapsum restituatur et heres
cogatur adire et tamen ipse fideicommissarius vniuersalis pote/
rat in tempore statuto facere insinuari testamentum.vt hic tenet

Bar.quantomagis debet subueniri substituto pupillari qui nõ
potuit viuo pupillo facere insinuari testamentum:vt tȝ Barto.
⁊ ceteri sequuntur.¶Tertium principale posse adire hereditatem
est respectu hereditatis certe iam existentis in esse:q2 iam mor/
tuus est ille de cuius hereditate tractat̃ qd̃ prosequere p tria mẽ/
bra:vt hic per Bar.nota diligẽter illud qd̃ tenet Bar.qd̃ heredi
tas dicitur alicui delata licet subsit aliquod impedimentum cir
ca personam heredis instituti vel circa casus hic positos in glo.
51 Idem etiam ignoranti dicitur delata hereditas†qd̃ est bene no/
tabile ad intellectum termini delata ⁊ ad ampliationem.l.dela/
ta.ff.de ver.sig.Et sic facit ista doctri.Bar.ꝺm Imo.⁊ do.Alex.
ad statutum disponens de hereditate delata.puta si statutum di
cat qd̃ omnis hereditas delata transmittatur ad quoscunqȝ he/
redes:tale statutum habebit locum etiam in eo qui ignorabat si
bi delatam:qd̃ tamen transmittat.aliȷ nihil tangunt.¶Tu adde qȝ
cõtra predicta tenet magistraliter ⁊ vere do.Mathesilanus doc.
bononiensis de quo scribentes Moder.non faciunt mentionem
qui plenius attinget veritatem istius termini delata:in notabili
52 cxciiij.vbi dicit qd̃†iste terminus hereditas delata:potest sumi
duobus modis:vno modo stricte ⁊ proprie quãdo heres potest
eam adire ⁊ repudiare.ita qd̃ nullum sit impedimentuȝ ex parte
ipsius hereditatis.nec etiam ex parte persone heredis.⁊ isto mõ
debet intelligi text.in.d.l.delata ⁊ p hoc dicit bñ facere text.l.l.
j.§.furiosi.ff.de succes.edic.vnde licet hereditas vel bonorũ pos/
sessio iure offeratur heredi furioso non tamen videtur ei delata
proprie:q2 est impedimentuȝ in persona heredis qui non potest
eam agnoscere:⁊ pro hoc est glo.in.l.is qui heres.in princi.s.eo.
¶Secundo dicitur delata large qñ hereditas pure se offert ex
testamento vel ab intesta.tñ est impedimẽtũ in p̃sona heredis vt
q2 ignorat vel est infans vel furiosus.⁊ hoc mõ large sumit̃ in.l.si
infanti.⁊.l.cũ antiquioribus.C.de iure delibe.⁊ hoc mõ tangitur
per Bart.hic lȝ clare nõ determinet.⁊ p hoc sequit̃ ꝺm eum qd̃ si
statutum dicat qd̃ omnis hereditas delata si heres moriat̃ qñcũ
qȝ ante eã aditã trãsmittit̃ ad quoscunqȝ eius heredes.tale statu
tum habebit locũ solum in hereditate stricte delata:cũ illud sta/
tutum sit exhorbitãs ⁊ ꝯtra ius cõc.s.ꝯtra reg.l.vnice.§.in nouis
simo.C.de cadu.tol.ergo deȝ intelligi in stricto ⁊ proprio significa
tu ⁊ nõ in largo.c.rodulpus.de rescrip.⁊ refert ita fuisse consul/
tum per omnes docto.Italie in cã quasi sua propria.⁊ sic vides
quomodo do.Mathesilanus teneat in isto termino delata:non
solum cõtra Bar.hic:sed etiã cõtra Imo.⁊ do.Alexã.in statuto.
Addo vltra eum pro ista doctri.do.Mathesi.facere illud qd̃ si/
53 gnanter no.Bar.in.l.ventre.in.ij.col.j.eo.vbi no.qd̃† proximior
agnatus decedens pẽdente dubio an posthumus nascatur licet
sciat testatorem esse defunctum:tamen ius deliberandi ad here/
dem non transmittit beneficio.l.cũ antiquioribus.C.de iure de/
libe.q2 sibi interim hereditas nõ est delata.ita dicit ibi esse tex.ro
tundum de hoc.Et idẽ sequit̃ ibi Raph.cu.in.j.col.ad fi.idẽ sim
pliciter sequitur do.Alex.in.d.l.cũ antiquioribus.ad fi.Pet.de
anch.in cõsi.ccclv.incip.visis diligenter puncto ⁊ cõtentis in eo.
in pe.col.cõtra tñ istã doctrinã do.Mathesiliani facit qd̃ tȝ bal.
54 in.l.infantis.in.j.oppo.C.qui admitti.vbi tȝ†qȝ hereditas dela/
ta infanti plene ei defertur a iure.⁊ ideo nõ agnita tribuit ius.et
ideo etiam transmittitur vt ibi.secus qñ defert̃ furioso:q2 nõ de/
fertur ei plene.d.l.j.§.furiosi.ff.de suc.edicto.⁊ sic facit differẽtiã
55 inter infantẽ ⁊ furiosum:†q2 infantia non est vitium sicut est fu/
ror vt ibi plenius per eum.nisi etiã dicas qd̃ illa decisio Bal.nõ
56 sit vera p predicta.¶Itẽ inquantũ Bar.tȝ qd̃ †si seruus decedat
ante aditam hereditatẽ dñs non põt eam adire.l.inde neratius.
§.j.ff.ad.l.aquil.Idẽ fit i monacho decedente ante aditam here
ditatem qd̃ abbas non põt eam adire.⁊ sic monachus non trans
mittit hereditatem non aditam ad abbatẽ vel monasteriuȝ.adde
qd̃ idẽ tenet Bar.in.l.iij.ff.de cõdi.fur.⁊ in.l.j.in prin.ff.de vulg.
⁊ pup.in.v.q.iiij.q.prin.vbi dixi de hoc firmat late Bal p.x.fun
damenta.in.l.j.C.qui admitti in vlti.char.i.x.col.⁊ diffuse Ange.
de are.in.§.alienus seruus.insti.de here.insti.¶His sic expeditis
que ad theoricam pertinent redeo ad gloss.que in.j.parte ponit
quatuor qualitates que requiruntur in persona heredis ad hoc
vt possit adire.Bar.reducendo ad practicã declarat qualiter p̃/
bentur iste qualitates ⁊ cui incumbat onus probandi.⁊ conclu/
57 dit†qñ qs est in quasi possessione libertatis vel in quasi posses/
sione existentie sui iuris:tunc ista quasi possessio transfert onus
probandi in eũ qui asserit contrarium per glo.que hoc tȝ in filio
in.l.titia.in glo.j.⁊ fi.ff.sol.ma.sed antiqui ⁊ Bal.⁊ do.Alex.ibi.
⁊ do.Alex.hic reprobãt ⁊ bene.q2 qñ originalis stat⁹ repugnat
tali quasi possessioni nunqȝ transfert onus probandi in aduersa
rium:vt est tex.optimus in.c.ad decimas.de resti.spo.in.vj.decla
rat Bar.in.l.si prius.in.iiij.opp.vltime partis.ff.de ope.no.nũ.
sed qñ filius nascitur ex legitimo matrimonio de quo cõstat:dici
tur incontinenti nasci in patria potestate.l.in ptãte.⁊.l.nam ⁊ ci/

nium.ff.de his qui sunt sui.z insti.de pa.po.in prin.z sic origina-
lis status pupilli repugnat illi quasi existentie sui iuris.ergo im
pedit trásferri onus probádi in aduersariū:secus qñ originalis
status nō 3dicit illi quasi possessioni.tunc illa quasi possessio bñ
trásfert onus pbádi in aduersariū.ita loquit.d.l.circa.ff.de pro
58 ba.¶ †Confirmo istud fundamētū qd qñ quasi possessio alicui⁹
status vel qualitatis nō cócordat cū origine rei:imo ei contradi
cit.tūc nō releuat nec transfert onus pbandi in aduersarium.vt
est quasi possessio seruitutis realis que non concordat cū origine
59 rei.imo ei 3tradicit:† qz quelibet res in sui origine presumit esse
60 libera.l.altius.z.l.si in edibus.C.de serui.z aqua.†qz seruitus nō
hz cām naturalē sed aut impositiuā aut prescriptā.§.fi.insti.de
serui.fm Bal.in.c.cū omnes.in.xj.col.ad fi.de 3sti.z qd ista qsi
possessio cōtradicens origini rei non releuet nec transferat onus
probádi in aduersariū tz glo.in.d.l.si prius.in verbo egisse.z ibi
late Bar.in vl.pte.in.ij.oppo.z tribus sequētibus.z gl.in.d.l.cir
ca.ff.de proba.z in.d.l.sicuti.§.si querat.ff.si serui.vēdi.¶ In ea.
61 glo.ibi item scire dz testatorē mortuū.†Adde ex dictis Bar.qd
heres qui negat se sciuisse testatorem defunctū vt euitet onera he-
reditaria:ex tribus probat sciuisse.primo si pbet consanguine⁹
illius qui dicit mortuus.vt.l.octaui.ff.vñ cog.z.l.de tutela.C.de
in integ.resti.mi.nisi ex aduerso probet absentiā suā ad excluden
dum talem presumptionē.c.cuz in tua qui matri.accusa.nō pos.
Adde bonū tex.in.l.titius.§.j.ff.de li.z posth.per quē tex.notát
62 ibi Ang.Imo.z Moder.vnū qd est fortius† qd factū i villa vel
in rure presumitur ignorari per cōiunctū existētē in ciuitate.se
cundo si pbaret qd esset vicinus tūc fm bar.dz probari qd fama
esset in vicinia de morte illius presumeret tunc eā scire.vt.l.si tu-
tor.cuz gl.no.ff.de pericu.tu.z simpliciter sequitur Joā.de imo.
hic.Sed ista restrictio bar.z Imo.nō est vera quā etiā reprobat
63 do.Alex.qz cōis conclusio scribentiū est† qd vicinus presumat sci
re facta vicini in his que a cōiter accidentibus solent esse nota vi
cinis:puta in proposito nostro qd aliquis vicinus sit mortuus a
cōiter accidentibus presumuntur scire alij vicini absqz eo qd pro
bet qd de hoc esset fama i vicinia.hinc est qd bona est rō testis scio
qz vicinus sum vt concludit Bar.in.l.j.ff.si cer.pe.vbi plene era
minaui ideo Bar.met.in.l.si cui.§.ijsdem.ff.de accusa.tz qd pro
bando qd erat vicinus z proximus in loco.ex vicinitate loci p-
sumitur scientia.allegat.c.j.z.ij.de presumpt.tñ intentio Barto.
fuit ad cōuincendū magis scientiā heredis.¶ Tertio si erat ci-
uis z in ciuitate erat fama de morte illius tunc presumit scientia
nisi ex aduerso probet se tunc tpis fuisse absentem a ciuitate vel
se fuisse infirmū.per ter.no.in.c.cū in tua.z ibidē do.Abb.in.ij.
no.qui matrimo.accusa.pos.qd Bar.reputat diligenter notan-
64 dum pro limitatione eius qd dicitur† qd quis presumitur scire il
lud de quo est pubica fama.d.l.cū tutor cū glos.intelligit de sano
z nō de infirmo.z de presente z nō de absente.z cū bar.tenet Jo.
de imo.z in effectu do.Alex.¶ Tu aduerte ad illud qd tz Bart.
de infirmo lz ceteri transeát in hoc cū Bar.puto qd sit diligentis
sime signādū si est verū.sed caue qz tex.in.d.c.cū in tua.in quo se
fundat Bar.loquitur expresse qñ ex infirmitate patiebat mentis
exilium prout etiā ibi no.do.Abb.in.ij.no.nā dicit ibi tex.si ni-
mie infirmitatis feruore laborans sane mētis patiebat exilium.
ergo in infirmo simpliciter nō procedit dictū Bar.nisi dicas qd
dictū Bar.debeat intelligi scdm tex.quē allegat vt inqt ipsemet
Bar.in.l.cū solum.§.si liberationis.ff.de libe.leg.Circa illud de
absente Bar.vult duo.vnum expresse.aliud tacite expresse vult
65 qd†ciuis qui est absens a ciuitate presumat ignorare ea de qbus
tunc erat fama publica in ciuitate.Adde tex.in.l.plane.in verbo
66 facilius.ff.de excusa.tut.per quē not.ibi Bal.†qd ciuis existēs in
exilio non presumit scire ea que publice fiunt in ciuitate.idem si
voluntarie sit absens.l.fi.ff.de decre.ab ordi.fa.et sic tunc banna
etiaz generalia ciuitatis presumitur ignorare ciuis q est absens
a ciuitate fm eū.Idem tenent Bal.z Ange.in.l.tres fratres.ff.
67 de pact.d.Abb.l.c.j.in.ij.col.de postu.prela.imo plus†ciuis q
est in comitatu vel in villa presumit ignorare ea que publice fiunt
in ciuitate.vt no.Bal.Ang.Imo.z alij in.d.l.titius.§.j.per illuz
68 ter.¶ †Scdo Bar.tacite vult z hoc diligenter pondera qd in du-
bio quis presumit fuisse presens in loco in quo est ciuis nisi pro
betur absentia.d.c.cū in tua.Adde qd contrariū tz Spe.lz videa
tur dubitare.qz non habem⁹ ter.de hoc clare loquentē.ita Spe.
in ti.de actore.§.j.in versi.quid si postqz.z in versi.sequenti.quem
sequit d.Alex.in cōsi.rch.quinti voluminis qd inci.viso.z oppor
tune discusso processu.in fi.vbi tenet cum Specu.quod in dubio
quis presumatur fuisse absens a loco ciuitatis sue:ex quo non cō
stat de presentia.sed Bal.in.l.fi.§.necessitate.in fi.vl.q.C.de bo.q
69 lib.refert illud dictū Spec.z videt tenere 3rium:eo qz absentia
est facti:z facta non presumūtur nisi probent.l.in bello.§.facte.ff.
de capti.Idem cōtra Spe.tenet do.Alex.hic sibi cōtrarius alle-
gat bonum tex.in.l.cū quidam ita.in fi.iuncta.l.sequēti.ff.de leg.

ij.Bar.in.l.iij.§.j.circa fi.in pe.q.ff.de do.re.Idē tenet Aret.hic
70 dicens qd doctrina Bar.est magis iuridica † ex argumento a cō
muniter accidētibus.qd est validū in iur.l.certi condictio.§.qm.
ff.si cer.peta.Sed cōiter cōtingit qd qui est ciuis vnius loci:z ibi
habet domicilium et frequentius ibi habitat presumitur ibi esse
presens potius quam alibi.¶ Ultra Bart.illud qd dictū est qd
ciuis presumit scire ea que sunt facta in ciuitate limitat.d.Alex.
71 hic non habere locum † in ciue nouo q pbabiliter presumit igno
rare ea que sunt facta in ciuitate.qz censetur tyro.l.qui cum vno
§.fi.z.l.qui cōmeatus.§.fi.ff.de re mili.allegat Badi.in.data ope
ra.in.viij.col.C.qui accusa.nō pos.vbi signanter tz Bal.z sepe al-
legatur in practica qd nouus ciuis excusat si contrafaciat statuto
ciuitatis:qz ex quo est nouus ciuis hz iustam ignorantiā statuto
rum.Adde qd idē qd Bal.tenet Ludo.ro.consi.ccviij.incip.pro
plena discussione.in.iij.col.z in cōsi.ccccxcj.incipi.in casu pposite
cōsultationis videt dicendum qd dicta A.Sed tu caue qz Bart.
hic nō loquitur simpliciter de ciue sed loquit copulatiue:qñ erat
ciuis z erat fama publica in ciuitate.¶ Extra istas fallentias re
gulariter †quilibet presumitur scire illud qd publice scitur z pu-
blice est notū z est publica fama in loco vbi conseruatur:vt est ter.
in.c.cum in tua.circa medium.z ter.in.c.j.circa mediū.de posthu.
prela.z ter.no.in cle.j.§.fi.de cōces.prebē.z glo.no.in.l.si tutor.C.
de periculo tu.z glo.in.l.quinquaginta.ff.de excu.tu.z.§.qui aūt
in verbo cognouerit.insti.eo.z in.c.qd dictis.xvj.dist.z in.c.exce
ptionem.§.fi.de excep.Bart.in.l.si cui.§.ijsdem.ff.de accu.z in.l.
73 absenti.in.ij.col.ff.de donatio.†vñ nō excusatur propter ignorā-
tiam receptans bannitū qñ erat notoriū in loco qd erat bannitus
vt est glo.in.l.j.in prin.z ibi Bar.in.§.j.ff.de recepta.Barto.in.l.
omnes.ij.C.de agrico.z cēsi.lib.xj.Itez publicas factiones z treu
gas z paces z generales rebānitiones quilibet debet scire:vt no.
Bal.in.l.doli mali.in vsi.diuersum per illum ter.a cōtrario sensu
ff.de noua.qd est valde no.dignū fm eū.imo fortius not.d.Abb.
74 in.d.c.j.de postu.prela.per glo.ij.ibi iuncto ter.† qd quilibet de
prouincia presumitur scire illud qd publice factū est in parte pro
uincie qñ sumus in factis cōcernentibus totā prouinciā:vt ibi p
eum.¶ In ea.gl.ibi.z sibi delatam scire debet.z qd pure sit insti
tutus vel purificata sit cōditio:quomodo aūt istorū scientia pbe
tur in herede dic vt hic p Bart.z nota bene illud qd tenet Bart.
75 qd †fama contraria postea superueniens non derogat actui an-
tea gesto z consummato:nec extingit.l.cum quidam.§.suum.j.eo.
sed bene preiudicat z derogat actui postea faciendo.l.ij.§.j.ff.qs
or.in bo.pos.ser.z.l.si mater.in fi.C.ne de sta.defun.facit trita re-
gula.qz multa facta tenent que tamen fieri pbibentur.l.patre fu-
rioso.ff.de his qui sunt sui.z.c.quemadmodum.de iureiur.¶ Ex
isto dicto Bar.infert ad practicam notabiliter Bal.† qd si pper
famam formata est per iudicem inquisitio cōtra aliquē de delicto
z pendente inquisitione superueniat fama contraria per hoc non
tollitur inquisitio iam formata:sed bene impeditur poni ad tortu
ram:qz ille effectus est de futuro nisi alia indicia adsint.z sequit
simpliciter Jo.de imo.reputans tenendū menti.idē d.Alex.z in
effectu Are.hic.Tu adde vltra eos illud qd no.d.Abb.in.c.acce
77 dens per illū tex.cū glo.de purga.cano.† qd ex quo qs semel fuit
habitus z reputatus pro filio legitimo sempronij:z ita fuit pro-
motus ad ordines sacros fama sequēs 3ria non nocet.Itē ex pre-
78 dicta conclusione Bar.collige limitationē ad regulā que hz † qd
fama posterior preualet z sequēs fama tollit effectū prime.vt.l.ij.
§.j.ff.qs or.in bo.pos.ser.z.l.si mater.in.fi.C.ne de sta.defun.Bar
to.in.l.de minore.§.plurimum.in pe.col.ff.de questi.z in.l.ij.in fi.
C.si ser.aut liber.ad decurio.aspi.li.z Bart.notabiliter.in.l.sed si
lege.§.de eo autē.ad fi.ff.de peti.heredi.Bal.in.c.j.§.fi.in vlti.q.
79 qui feu.da.pos.vnde stante statuto † qd contra magnates sufficiat
sola fama certe cautela est qd probetur fama in contrarium.z sic
prima elidetur fm Bal.in.l.qui accusare.C.de edē.cū cōcor.hic
traditis per do.Alex.ista regula limitatur nisi prior fama sit for
tita effectum tunc non tollitur per famā sequentez 3riam.¶ In
ea gloss.ibi item debet esse certus qd testator poterat testari.quer-
rit Bar.quid si circa hoc probarentur due fame cōtrarie.z tenet
qd standū est illi fame que pcedit ab hominibus fide dignioribus
per.l.cū quidam.§.qd dicitur.in versi.sicut ergo si ipsa.j.eo.lz da
ta equalitate vtriusqz fame diceretur pbata dubitatio.z sic heres
non posset adire.qz esset dubius.z sic pondera Barto.velle qd
80 due † fame cōtrarie possint esse eodem tempore de eodē:sed hoc
reprobant Bal.Imo.z Ludo.ro.qz impossibile est qd eodez tpe
81 concurrat duplex fama cōtraria † qz fama est qñ aliquid a maio-
ri parte populi dicitur.l.iij.§.eiusdem.in verbo fama.ff.de testi.
declarat Bar.in.d.l.de minore.§.plurimum.sed ista nō sunt com
patibilia qd maior pars eiusdem loci eodem tempore dicat cōtra
ria licet possent esse opiniones aliquorū contrarie in aliquo loco
sed non fame contrarie.sed salua Bar.fm do.Aler.qñ essent due
fame cōtrarie diuersorum locorū non eiusdē prout ipsemet Bar.
declarat

declarat in.d.§.plurimũ.in pe.col.in ver.vj.quero quid si est pro bata fama ꝯtraria diuersoꝝ locoꝝ.Areti.autẽ dicit ꝙ due fame cõtrarie possunt esse in eodẽ loco ⁊ tẽpore:non quidẽ essentialiter sed bene apparẽter:ex dictis testiũ sup hoc cõtrarijs:sed ꝓcedens saluatio est verior.Itẽ inquantũ Bar.tenet ꝙ quãdo sunt due fa me ꝯtrarie eodẽ tẽpore:tũc standũ est illi fame que ꝓcedit ab ho minibus fide dignioribus.facit text.in.l.ob carmen.ff.de testi.et c.in nostra.co.ti.Idẽ tenet Bar.in.d.§.plurimũ.i antepe.col.d. Ab.⁊ alij in.c.cũ oportcat.in pe.⁊ vl.col.de accusa.Adde ꝙ quã do ꝓbate sunt due fame cõtrarie:si secũda ꝓbatio est clarior offu scat effectus prioris ꝓbationis:ita no.do.Abb.in.c.cũ in tua.in ij.no.per illũ tex.cũ gl.de spõsa.Itẽ dum Bar.tenet quãdo sunt due fame ꝯtrarie hincinde equales:tunc heres remanet dubius: qꝛ nõ potest animũ magis ad vnã ꝙ̃ ad aliã applicare.Tu dic ꝙ imo isto casu iste fame cõtrarie data equalitate sibi adinuicẽ de rogant:⁊ neutri est stãdũ.d.l.ob carmẽ.§.fi.⁊.l.scripture.C.de fi. instru.⁊.c.licet causam.de proba.ꝭm Bar.in.d.§.plurimũ.in pe. col.in prin.d.Abb.in.d.c.cũ oporteat.in pe.col.⁊ ibidẽ.d.Anto. ⁊ alij.de accu.Pet.de anch.in ꝯsil.clxxxv.qd̃ incip.trib⁹ de cau

82 sis in vlti.col.adde facere qd̃ †presumptiones opposite inuicem se cõfundunt ⁊ nõ prepõderat altera alteri:qꝛ nulla victoria fit a pari.l.nõ solũ.§.de vno.ff.de ritu nup.ꝭm Bal.in.l.non ignorat in.j.colũ.in fi.C.qui accu.non pos.¶In ea.glo.ibi.itẽ ꝙ nullus cum precedat scire debet.iuxta istud requisitũ querit Raph.cu.

83 de notabili ⁊ vtili questione.†Pone ago cõtra aliquẽ debitorez vel possessorem hereditariũ asserens me esse consanguineum vel agnatum talis defuncti:nõ tamen asserui nec probaui:ꝙ nullus alius esset proximior agnatus an debeaz obtinere:videretur di cendũ ꝙ nõ:qꝛ cũ ista negatiua sit fũdamentum intentionis mee ꝙ nemo me precedat:⁊ ꝙ ego sum proximior teneor illam nega tiuã probare:vt no.Inno.in.c.super his.de accusa.Cyn.⁊ alij i l.ij.C.de iure emphy.Bart.⁊ docto.in.l.hoc iure.ff.de verbo.ob. ⁊ ita videtur in specie tenere Specu.in titu.de teste.§.pe.vbi te net ꝙ actor dꝫ articulare ⁊ probare ꝙ sit ꝯsanguineus:⁊ ꝙ sit pro ximior.Contrariũ determinate Rapha.cu.ꝙ sufficiat ꝓbare pro ximitatem suã per.l.amite.C.cõmunia de succes.l.si scriptum.C. de ꝓba.Idẽ per eadẽ iura tenet Raph.cuma.in.l.sed ⁊ si de sua j.eo.vbi subdit ꝙ nec gl.nec Bart.nec Spec.docuerũt qualiter in hac materia debeat articulari.Idem tenet ibi Lud.rom.per.l. si aute.C.de suc.edic.Itẽ tenet.d.Alexan.hic.Motus per doctri nam gl.in.l.cũ de lege.ff.de ꝓba.ꝭm quã sufficit dicere me esse cõ sanguineũ talis defuncti qui vult dicere aliũ proximiorem fuisse agnatum illud probet:sicut per illã gl.tenet etiã Bar.hic.in pe.

84 col.†ꝙ sufficiat dicere talẽ decessisse sine testõ q vult dicere cõtra rium ꝙ testamentũ fecerit:illud ꝓbet.Est verũ ꝙ Bar.ibi in pe. col.corrupte allegat gl.in.l.cuz ꝓbatio.ff.de ꝓba.sed voluit alle gare gl.in.d.l.cũ de.l.illã glo.etiã allegat Bar.in.l.si cõstante.in prin.ff.so.mat.in.j.q.partis princi.vbi etiã dicit per hunc modũ

85 probari illam negatiuã† facultates mariti ad dotis exactionem non sufficere:qꝛ mulier dicet ꝙ maritus habet tot bona que non ascendunt ad summã dotis:qui vult dicere ꝙ plura habet:illud probet:⁊ de veritate illius gl.ibi dixi hoc anno:posui etiã.in.l.fi. §.licẽtia.C.de iure deli.vbi etiã ẽ text.q allegatur ꝓ illa glo.⁊ ibi bar.⁊ alij ad hoc notant:ibi dixi.¶Pro ista parte Raph.etiã facit tex.reputatus singularis.in.l.ex facto.§.pe.ff.ad trebel.vbi

86 tex qui dicit filios superuixisse:⁊ sic cõditionẽ fideicommissi defe cisse incũbit onus ꝓbãdi:⁊ ita per illũ tex.notãt Bar.⁊ Ang.ibi Barto.in.l.qui duos.§.cum in bello.ff.de rebus du.domi.Alex. in consilio.xxxix.ꝑmi volu.qd̃ icipit viso themate de quo supra omisso lõgo verborum apparatu:⁊ i cõsilio.xxix.secũdi volu.qd̃ incipit viso themate ⁊ ea dubitatione quicquid ad illũ tex.dicat domi.Alex.hic ⁊ ibi:⁊ ita tene cũ opinione Rapha.Ludo.et do. Alex.Quis Areti.in.d.l.sꝫ et si de sua.teneat contrariũ dicens,se credere indubitanter opinionẽ contrariã esse veriorem ꝑ aliqua que in proposito nostro parum videntur facere.¶In eadem gl. ibi.item scire debet qua ex causa ad eam pertineat ex testamento

86 vel ab intestato.Concludit Barto.ꝭm domi.Alex.ꝙ†presumi tur pro eo qui dicit testamentũ non esse factum:⁊ sic defunctũ de cessisse ab intestato:qꝛ aduersarius qui vult dicere contrariũ de bet ꝓbare:ꝑ doctrinã gl.in.l.cũ de lege.ff.de ꝓbatio.licet Bart. corrupte allegct.l.cum probatio.Contrarium tenet Ludo.ro. in.l.si emancipati.C.de colla.per illum textum.in verbo nec vllũ

88 testamentum relictum:vbi ꝭm eum probatur†ꝙ allegãt:quem decessisse intestatũ incumbit onus probandi:⁊ licet quandoqꝫ di catur aliquid probari eo ipso ꝙ non probatur contrarium:vt est glo.in.l.super seruis.C.qui mili.non pos.lib.xij.⁊ in.l.j.C.qui te stamentum fa.pos.⁊ tamen illud procedit quando presumptio est pro allegante:sed hic est secus:quia oportebit actualiter proba ri ꝙ nullũ testamentum sit factum:alias illa.l.si emancipati esset imposita verbis ⁊ nõ rebus contra.l.ij.in fi.C.cõmunia de le.⁊.c. cõmissa.de electio.in.vj.Sed domi.Alexan.hic.⁊ in.d.l.si eman cipati.in tertio notabili tenet simpliciter cum Barto.cõtra Lu do.roma.⁊ dicit ꝙ.d.l.si emancipati allegata per Lud.nõ facit: ⁊ plus nõ dicit.nec aliud respondet.Tu aduerte ꝙ imo ille text. bene facit pro Ludo.cum inferius dicat probatum fuerit iungen do cum eo quod.s.dixi nullũ testamentũ relictum probatum fue rit:⁊ illud verbum probatum fuerit cum sit infrapositũ videtur ꝙ ad vtrũqꝫ referri debeat:alias non haberet orationem perfe ctã illud qd̃.s.dixi:nec illud testamentũ relictũ:nisi in tex.habere tur verbum est qd̃ cõmuniter nõ habeť:⁊ tenẽdo cũ opi.Lud.po tesbũ respõdere ad autoritatẽ bar.hoc mõ:ꝙ nõ simpliciter loq tur prout eũ refert.d.Alex.sed Bar.loquiť expresse quãdo est cõ munis opi.qd̃ testamẽtũ nõ fecerit:tũc bene est fundata intentio allegãtis eum intestatũ:tũ ꝓ prima opiniõe facit:nã ꝙ aliqs fece rit testamentũ illud est facti:ꝫ facta non presumunť nisi ꝓbenť.l. in libello.§.facte.ff.de capti.Itẽ ꝙ aliqs nõ fecerit testamẽtũ est

89 †negatiua simplex nõ coartata loco ⁊ tpe:ergo ꝑ rerum naturã ꝓbari nõ põt.l.actor.C.de ꝓbatio.dixi in.l.nec is.in ꝑnci.j.e.nisi dicas ꝙ imo ꝓbari possit ꝫ practicã quã.j.prime ponit Bar.et j.statim referã.Subdit Bar.ꝙ quãdo cõis opinio:ꝙ quis fecerit testamentũ:sed illud non reperiť:tũc debet fieri diligẽs inquisitio autoritate iudicis interrogãdo oẽs notarios:⁊ etiã habẽtes pro tocolla notarioꝝ mortuoꝝ interrogenť etiã consanguinei ⁊ vici ni:⁊ ꝑsbytera a quo cõfitebať:⁊ similes ꝑsone:⁊ si nõ reperiať apõ istos tũc dicať ꝓ vero testamẽtũ nõ esse factũ ꝙ Bar.ꝓ tria simi lia cõprobat de qbus ibi ꝑ eũ.Adde Bar.in simili.in.l.in illa in

90 pe.q.ff.de ver.ob.cuz ꝯcor.qs ibi dedi.¶†Aduerte tũ qd̃ testa mẽtũ nõ ꝓbať ꝑ famã:qꝛ null⁹ titul⁹ ꝓbať ꝑ famã:ita signãter tꝫ Bal.post Inno.in.c.illud.circa fi.de ꝑsumptio.¶In.ij.ꝑte gl. dum vult ꝙ regula hui⁹.l.fallit in tutore q qñqꝫ solus põt adire hereditatẽ vel agnoscere bo.pos.⁊ tũ nunqꝫ solus põt repudiare.

91 †Adde ꝙ filiꝰ ꝓcurator etiã ꝯnalis põt agnoscere bo.pos.l.iij.§. acquirere.⁊ ibi gl.no.ff.de bo.pos.⁊ tũ non põt repudiare.l.j.§.j. ff.de suc.edic.sed ad ista rñde melius ꝭm glos.in.l.eius est velle. ff.de reg.iur.ꝙ regula huius.l.ꝓcedit in his q pñt acquirere suo noĩe ⁊ ad suã vtilitatẽ:secus si alieno.¶Ultimo querit Bart.de

92 subtili questiõe†an si sum heres.titij q fuit institutus a seio pos sum adire hereditatem seij ex iure deliberandi ad me transmisso per titium inquantum titius adiuerit:⁊ quantum de titio in hoc sum dubius:⁊ non soluit:sed reliquit sub dubio:qꝛ questio tunc pendebat de facto:sed tamen inclinat pro parte affirmatiua:⁊ ita late affirmat Bar.in.l.gerit.in antepe.⁊ pe.col.⁊ ibi Raph.cu.j. eo.Quis cõtrariũ teneat Bal.in.l.potuit.in.vij.q.C.de iure deli be.licet hic i lecturis impressis Bar.sit facta vna aditio falsa.que dicit puto aditionẽ nullam per.l.qui ex duobus.in fi.j.eo.

1 Volẽs adire here.vel bono.pos.agnoscere:debet esse certus de morte testatoris.

2 Scire dicimur illud qd̃ vehementer opinamur.

3 Dictio quasi est nota improprietatis.

4 Si testis interrogatus quomodo sciat:respõdeat scio qꝛ sum cer tus non probat.

5 Quãdo testis cũ assignatione ratiõis dicit scio:qꝛ scio:vel qꝛ ita est:nihil valet:qꝛ nihil habemus vltra dictum.

6 Quando testis deponit sup re que ꝑ sensum immediate non põt cõprehendi:vt qꝛ dicat scio ꝙ titius est filius martini:talis testis bene probat:qꝛ intelligiť de certitudine que cõiter põt haberi in tali re per presumptiones hominum.vel.ll.

7 Testis deponens de credulitate non probat etiam si dicat credo pro certo.

8 Quid diciť ꝓ certo scire qñ est certificatus ab homine fidedigno.

9 Quod qs scit ex cõfessione alteri⁹ etiã in foro penitentiali facta nõ dicitur scire pro certo:qꝛ potuit ille non verũ dicere.

10 Si heres ꝯfiteatur ꝙ fecit aliqd vt heres:videť confessus sciuisse testa.mortuum:qꝛ viuentis nulla est hereditas.

11 Dubitans an testator sit mortuus vel viuat.non potest adire.

Qui hereditatem. Non summatur ꝑ eius breuita tem.¶Nota ex isto text.vnum requisitũ ad hoc vt qs possit adire hereditatem de iure ciuili:vel agnoscere bo

1 no.pos.de iure pretorio.† nam debet esse certus testatorem esse mortuum.rõnem assignat tex.in.l.in totũ oia.ff.de reg.in.Istud singulariter examinat:vbi videas ꝓ intellectu huius tex.q vult ꝙ heres debeat esse certus testatorẽ esse mortuũ:videndũ est quãdo dicetur de hoc esse certus.Solutio.Salice.intelligit istuz text.in verbo certus esse saltẽ vehementi animi abdicatiõe.arg.l.cũ qui dã.§.qd̃ dicit.j.e.⁊ iustis presumptionibus inducta:vt no.in.l.sꝫ et si.de sua.⁊ in.l.si quis extraneus.§.fina.j.eo.Sed Aret.tenet ꝙ certus hic capitur pro vehementi opinione.allegat Bar.s.l.pro xima in primo requisito gl.ibi.s.ꝙ sciat testatorem mortuũ:vbi tenet Bart.ꝙ non intelligat de vera scientia que percipiť per sen

sum corporeum sicut in teste: sed intelligitur de scientia: hoc est de vehementi opinione: dicit.l.cum quidam.§.qd dicit.r.l.si quis extraneus.§.fi.in glo.fi.Sed tu caue qr Bart.ibi bene capit scientiam
2 pro vehementi opinione † qr scire dicimur illud qd vehementer opinamur.l.ij.§.idē labeo.r ibi est glos.no.ff.de aqua plu.arcen. sed non loquitur Bar.de termino certo.vnde vltra eum qp etiam quis dicatur esse certus ex vehemēti opiniōe facit tex.in.l.si quis ita.§.si quis cum ignoraret in ver.proinde r ibi Bar.ad hoc expresse no.ff.de testa.tutela.Sed caue quia ille tex.videtur facere ad
3 oppositum cum dicat r si quasi certus fuerit † nam dictio quasi est nota impropriitatis: r sic significat qd ex vehementi opinione quis non dicatur pprie certus sm Areti.in.l.si posthumus.§.fi. in.ij.no.ff.de libe.r posthu.r ante eum ita etiam dicit Rapha.cu. in.d.l.si quis ita.Sed pro hoc qp etiam quis dicat certus ex vehementi opinione allego glo.in.l.repudianda.j.eo.r dicit Bald.in l.cum antiquioribus.in.ij.q.C.de iure delibe. qp vehemens opinio equiparatur certitudini: vt dicit notari in.l.si is ad quem.r.l. cum quidam.§.qd dicitur.j.eod.r est vehemens opinio sm eum quando ex probabilibus coniecturis credit id quod verum est:
4 licet certitudinarie non nouerit: † tamen si testis interrogatus quomodo sciat respōdeat scio quia sum certus non probat: quia non deponit de his que percipit per sensum corporeum prout tz l.testium.C.de testi.r.l. qui testamento.§.fi.ff.de testa.r.iij.q.ix.in c.testes.quare potest esse certus ex vehemēti opinione que potest esse falsa.l.cum quidam.§.qd dicitur.j.eo.Ita notabiliter determinat Bart.in.d.l.si quis ita.ff.de testa.tutela.r sequuntur Lud. roma.r Alex.hic.Idem tenet in effectu Areti.hic alia subtili ratione qr sicut illa ratio testis sum certus cōplectitur vehemētem opinionem:ita etiam complectitur veram scientiam.l.cū falsum. j.codem.r.l.nec is.in principio.s.eodem.vnde etiam referendo ad veram scientiam: ista verba scio qr sum certus resoluuntur in effectu hoc modo:scio quia scio quo casu talis ratio nihil valet; quia nihil addit dicto: r sic est eadem cum dicto.vt not. Bart.in l.qui interrogatus.per illum tert.ff.de pe.here.r in.l.fi.per illum tex.ff.de officio procur.cesa.Bal.in.l.sola.in.ij.colum.C.de testi.
5 vbi dicit qp † quando testis cum assignatione rationis dicit scio vel qr scio vel quia ita est nihil valet: quia nihil habemus vltra dictum.r hoc est deponere sine ratione. ¶ Adde qp idem Areti. sibi cōtrarius in.d.l.si posthumus.§.fi.in.ij.not.ff.de libe.r posthu.tenet contrarium qp imo possit saluari dictum istius testis sicut saluatur in simili quando testis interrogatus de ratione dixit scio quia tetigi manibus:nam recte probat licet non sit res tangibilis manu:vt signanter not.Bart.in l.fi.in fi.per illum tex.C.de pericu.nominato.lib.xi.r plus non dicit.Sed ad hoc respondet ipsemet Aret.hic.r ideo ibi probat quia facit mentionem de vno ex sensibus corporeis scilicet de tactu: vt sub illo sensu videatur implicite deponere de sensu cōuenienti vt ibidem etiā dicit Bar.
6 Istam cōmunem conclusionem limita non procedere † quando testis deponit super re que per sensum immediate non potest cōprehēdi.vnde si testis dicat scio pro cero qp titius est filius Martini talis testis probat: qua intelligitur de ea certitudine que cōmuniter potest haberi in tali re per presumptiones hominum.r ll.sm Bal.in.l.filium.cum definimus post Jaco.de are.r Cy.ibi ff.de his qui sunt sui vel alie.iur.r sequitur simpliciter Areti.hic. Adde do.Ant.de but.in.c.per inquisitionem.in.v.no.de elec.per
7 illum tex.in verbo se sciuisse pro certo. subdit domi. Alexan.† qp testis deponenens de credulitate non probat etiam si dixerit credo pro certo. per tex.in.c.his.de presump.miror qp non allegauerit Bald.hoc tenentem in.l.siue possideris.in secunda solu.C.de probationi.vbi ad hoc allegat tex.in.d.c.literis.r in.c.tertio loco de presumptio.in verbo testes dicentur.imo plus tenet ibi Bal. qp testis qui dicit se pro certo credere non probat etiam presumptiue nisi rationem per sensum corporeum assignet.vide tamen text.in.d.c.per inquisitionem.in verbo pro certo credens dixi in
8 rubri.ff.de iureiur. ¶ Item adde qp † quis dicitur pro certo scire quādo est certificatus ab vno homine fide digno.ita notat Gemi. in.c.de capitulis.per illū tex.x.dist.allegat etiā capitu.sicut p certo.in.c.de simo.r Archidiacon in.c.in domo.de penitē.dist.iij.
9 † Caue tamen quare non dicitur p certo scire illud qd quis scit ex confessione alicuius etiā in foro penitentiali facta quia potuit ille non verum dicere:ita mirabiliter no.do.Abb.in.c.si sacerdos.in j.not.per illum tex.de offic.ordinarij.cum ter.ibi ponat vt diuersa pro certo scire aliquem esse reū criminis vel qd cōfessus fuerit: que tunc pro certo non sciat. ¶ Ultimo aduerte qp in lecturis impressis Barto.facta est vna additio huius tenoris.Nam dicit qp ei fuit apportatus vnus processus in quo dicebat quod talis mulier erat mater talis filie: r quod illa filia gessit se pro herede:r qualiter non dicebatur qd illa filia sciuerit mortem matris decidit per istum text.qp talis additio nihil valet:qd reputat bene notandum. ¶ Adde qp ista non est decisio Bar.quare in alijs lecturis Bartol.que sunt scipte non legit istaz.l.Item Joan.de imo domi.Alexan.de are non faciunt aliquam mentionem de ista decisione:r tamen si Barto.dixisset non omisissent:solus Rapha. cuma.refert istam decisionem bartol.r eam simpliciter sequitur r dicit quod debemus esse cauti in articulando Item dicit facere quod ipsemet Bartol.notat.in.l.cum antiquioribus.C.de iure delibe.r plus non dicit.Sed contra istam pretensam decisionem Bartol.videtur facere illud quod tenet ipsemet Bart.in.l.prece
10 denti in vj.colum.in primo requisito glo.vbi tenet qd † si heres confiteatur qd fecit aliquid vt heres videatur confessus sciuisse illum esse mortuum:quia viuentis nulla est hereditas: vt.l.j.ff.de actio ven.r.l.j.ff.pro here.etiam in talis confessio fiat tacite:vt ibi per eum.per hoc tollitur fundamentum de isto text.Itē iste text.
11 hoc dicit propter † dubitantem an testator viuat vel sit mortuus qui non potest adire.vt.l.heres institutus.in principio.j.eo.et.l. is qui heres.in versicu.si quis dubitet.s.eo.tamē caue qre Bart. in.d.l.precedenti loquitur quantum ad damnum r preiudiciū heredis confitentis: hic autem loquimur quo ad fauorem r cōmodum:r sic quo ad validitatē aditionis esset questio pro amico si casus in facto contingeret.

1 Aliud est gerere se pro herede et aliud adire hereditatem
2 Aliud est esse talem r aliud haberi pro tali.
3 Adire here.est expresse r principaliter declarare se velle esse heredem.
4 Qui facit aliquem actū vt heres videtur gerere pro herede et sic oneribus hereditarijs obligari etiā si nihil hereditarium attingat
5 In dependentibus a voluntate protestantis protestatio operat ad declarandum eius animū r dicitur protestatio declaratoria.
6 Faciens sepelire defunctū presumitur in dubio facere causa pietatis r ideo non presumitur gerere pro herede r nu.7.
8 Tutor solus sine pupillo non potest vere adire here.sz requiritur voluntas r consensus vtriusqz.
9 Datio vulga.substituti non tollit suitatam nec necessitatem.
10 Persona extrinsecus subaudiri non debet.
11 Per dationē substitu.vulgaris tollitur suitas
12 Solus animus sufficit ad aditionem here.absqz alio facto dum talis animus declaretur verbis aut facto.
13 Cōdito testamento emancipatus est cognitus de iure ciuili sicut quilibet extraneus institutus.
14 Hodie emancipatus succedit ab intestato de iure ciuili ad similitudinem suorum.
15 In dubio si non apparet quo animo sit gestus actus per heredē est standum suo iuramento r sic nota qp in dependētibus ab animo alicuius statur suo iuramento.hoc intellige cum triplici limitatione de quibus infra.
16 An actus qui in suo inducit immixtionem in emācipato vel extraneo inducat aditionē vel econtra.

Pro herede.

Qui facit aliquid vt heres p herede se gerit nisi alia ratione faciat quod ex protestatiōe vel coniecturis declaratur.h.d.vsque ad.§.si quid tamen.Continuatur sm Bartoluz Bald.Imo.r Pau.de ca.nam in.ll.precedentibus:presertim in duabus proxime precedētibus.s.in.l.is potest.r in.l.seq.dictū est de iure et potestate adeūdi hereditatem nunc tractat de ipsa aditione per qd actus inducūtur.r sic Bartol.et communiter docto. intelligunt qp iurisconsul.in ista.l.tractat de aditione hereditatis qp pro certo non videtur esse verum prout etiam tenet solus Raph. cuma.quare ista.l.non tractat de aditione hereditatis sed de gestione pro herede:r isti ponuntur tanqā modi differentes:vt est tex.planus.in.l.si quis mihi bona.§.sed quid si mandaui.in ver. vel quid si pro herede.j.eo.vbi lex querit qd si pater mandauit filio qp gereret p herede:r filius adiuit hereditatē an valeat aditio.r
1 ibi Raph.cu.no.ex illo tex.simpliciter qp † aliud sit gerere pro herede et aliud adire hereditatem.ibidem etiam gloss.in verbo gerere cū gl.seqūē.ponit differentiā inter adire hereditatē r gerere p herede.qr aditio fit per verba sed gerere pro herede fit per actus facti ex quo presumptiue inducitur aditio:et ita illā gl.notāt.r sequuntur.Joā.de imo.r.d.Alex.hic ibidem etiaz Areti.in.v.no. notat ex illo tex.quod proprie gerere p herede est hereditatē adire facto:adire autem est apprehendere hereditatē animo expsso p verba:et licet text.dicat aditionem valere:tñ non sequit p hoc qn sint diuersa.sicut ibidem decidit ille textus qp si pater mandauit filio qp cognosceret bono.posse.r ipse adiuit:decidit tex.qp valeat aditio:nec tamen vitiat:r tamen cōstat qd sunt diuersa adire hereditatem r gerere pro herede.Ad idem est tex.in.l.quādiu institutus.j.eo.ibi neqz adire hereditatem potest neqz pro herede gerere et text.in.l.at si quis.§.pleriqz ibi neqz pro herede gestio neque aditio presumatur.ff.de relig.r sump.fune.r ter.in.§.item extraneus.instit.de here.qualita.et diffe.vbi text.ponit alternatiuam inter aditionem hereditatis r gestionem pro herede ergo denotat esse diuersa

esse diversa. istud etiam patet ex vi vocabuli. pro herede gerere: ubi semper tex. loquitur cum dictione diminutiva quam heres: ut pa
tet per totam istam. l. & sic videtur quod aliud sit esse heredem seu adi-
2 re hereditatem: & aliud est gerere pro herede: † sicut in simili dici-
mus quod aliud est esse talem & aliud haberi pro tali. l. mercis ap
pellatione ubi glo. nota. ff. de verbo. sig. Barto. in. l. legis iulie. in
prin. ff. de adul. unde dic ex mente Raph. hic & glossarum pre alle
gatarum in. d. l. si quis mihi bona. §. sed quod si mandavit in verbo
3 gerere et in glo. seq. & ibidem Imo. & do. Alex. & Areti. † quod adire
hereditatem est expresse & principaliter declarare se velle esse he-
redem ut est quando quis dicit adeo vel agnosco hereditatem vel
apprehendo vel assumo & similia. gerere autem pro herede est face
re aliquem actum facti qui aliquando facit presumi iam antea he
redem aliquando ex necessario consequenti facit presumi de pre-
senti aditionem hereditatis. l. gerit. j. eo. quando est tale factum
quod potest fieri circa ius & nomen heredis ut. §. papi. j. ea. l. & istud
est quod non videntur cognovisse gloss. & docto. hic secundum Raph.
cuma. nec obs. tex. in. d. §. item extraneus. insti. de heredum quali. &
dif. ubi tex. dicit quod gestio pro herede fit verbis aut factis. ergo non
per solum factum. responde quod illud primum verbis declaratur
ut quia imponere alicui quod haberet custodiam de istis rebus tanquam
de meis: ista verba tendunt ad actum facti & inducunt gestionem
pro herede ut habes tex. planum in. l. pantbonius. §. fi. in fin. j. eo.
Unde melius potest continuari ista lex ad precedentes: visum est
supra in plerisque. li. de adicione hereditatis quando hereditas prin
cipaliter: & expresse aditur nunc incipit tractare de gestione pro he
rede declarando quando & per quos actus facti inducatur. Secun
do adverte pro intellectu litere quod tex. in prin. in primo & secundo
dicto videtur idem bis repetere: sic videtur esse superfluus. con-
tra. §. quibus in prima consti. C. Dic ex mente Pau. de ca. & Are.
quod in secundo dicto tex. non loquitur simpliciter: sed cum dictione
demum que includit dictum negativum. ¶ Divide istud principi
um usque ad. §. si quid tamen in. vij. partes. In prima ponit unum
dictum simpliciter affirmativum quando quid gessit ut heres.
In secunda videtur repeti idem dictum sed text. addit dictionem
demum implicantem aliud dictum negativum. In tertia declarat
primum dictum. In quarta limitat. In quinta ponit consilium
protestationis quod prestetur se illum actum facere non animo ge-
rendi pro herede. In sexta ponit multa exempla quorum quedam
respiciunt causam pietatis quedam custodiam vel conservationem
rerum hereditariarum. In septima ponit causam quando quis ges
sit res hereditarias contemplatione alterius hereditatis future
secunda ibi & generaliter. tertia ibi pro herede autem gerere. quarta
ibi ceterum si quid pietatis. quinta ibi & ideo solent. sexta ibi ut pu
ta patrem sepelivit. septima & ultima est ibi proinde et si fundos.
4 ¶ Nota primo ex isto text. quod † qui facit aliquem actum ut heres
videtur gerere pro herede et sic oneribus hereditariis obligari
etiam si nihil hereditarium attingat: ut dicit tex. in. l. gerit. & in. l.
si quis extraneus. §. j. j. eo. intellige verum in eo qui potest adire here-
ditatem de iure civili: si autem non posset venire nisi de iure pre
torio ut emancipatus: & in aliis casibus enumeratis per glo. in. l.
certum. C. unde legitimi. tunc licet faciat actum qui non potest fie
ri citra ius & nomen heredis per hoc non dicetur gerere pro herede:
nec etiam efficitur bono. posses. ut est tex. no. in. l. j. C. de iu. delibe.
quare in bono. posses. requiritur quod adeatur iudex & coram eo
agnoscatur. l. fi. C. qui admit. & tunc bene efficitur bon. possessor.
5 ¶ † Secundo nota quod in dependentibus a voluntate protestantis:
protestatio operatur ad declarandum eius animum: & dicitur pro-
testatio declaratoria. facit. l. qui in aliena. §. fi. cum gl. ubi dixi de
6 hoc. s. eo. ¶ Tertio not. quod † faciens sepeliri defunctum presumi-
tur in dubio facere causa pietatis: & ideo non presumitur gerere
pro herede. & istud procedit non solum in filio ut hic: sed etiam in
extraneo: nisi aliud appareret. ut est tex. in. l. at si quis. §. plerique
ff. de relig. & sum. fune. & in. l. qui heres erat. §. fi. ff. fami. her. Bar. in
l. gerit. in. vij. col. in ver. ad tertium quando ille actus. j. eo. Amplia
quod istud procedit etiam in tutore & pone casum notabilem occurrentem
7 in facto. †. Tutor cuiusdam pupilli mortua sorore fecit eam sepeliri &
scripsit expensas funeris in libro rationum: aliud actum aditionis
non fecit: moritur postea pupillus dicitur quod non fuit heres soro
ris: & sic non transmisit hereditatem non aditam. ut sic excludatur
substitutus pupilli queritur quid iuris videbatur contrarium:
quia ex quo tutor scripsit in libro pupilli talem expensam funeris ve
detur etiam fecisse nomine pupilli. l. nesennius. ff. de nego. gest. & l.
sed iulianus. §. proinde. ff. ad macedonia. nec potest dici quod fecerit
animo donandi propter pupillum: & sic ex causa pietatis quia
non potest tutor donare nomine pupilli. l. contra iuris civilis in
prin. ff. de pac. ideo videbatur adiisse hereditatem: & ita quidam
consuluerunt: tamen Rapha. cuma. hic determinat quod per illum
actum sepeliendi non inducatur aditio nec gestio pro herede da-
to quod tutor in libro scripserit talem impensam per istum text. & d. l.

at si quis. §. plerique. qui tex. tamen loquitur in casu isto quando tutor scri
psit in libro impensam funerationis. item secundum eum talis donatio
que fit causa pietatis in sepeliendo sororem non videtur interdicta
tutori ut est tex. notabilis in. l. in plures. in princi. ff. de admi. tu.
8 ego teneo opi. Rap. sed in alio diverso fundamento † quare tutor
solus sine pupillo non potest vere adire hereditatem sed requiritur
voluntas & consensus utriusque. l. potuit. C. de iur. delibe. & l. pupil
lus si fari. s. eo. ergo etiam non potest fingi adivisse per funerationem
sororis & scripturam factam a tutore. quare non plus debet opera-
ri fictio in casu ficto quam veritas in casu vero. l. filio quem pater. ff. de
libe. & post. No. quia est decisio pulchra & quotidiana nec fortas
sis alibi in specie. ¶ Quarto & ultimo ex ultima parte in ver. proin-
de ibi substitutus est adiuncto versi. & ideo. s. e. l. secundum Areti. subtiliter
9 † quod datio vulgaris substituti non tollit suitatem neque necessitatem si
intelligamus totum istum tex. loqui de filio in potestate nam in ver.
& ideo dicitur quod liberi qui sunt necessarii solent protestari & in isto
ver. proinde. dicitur quod habebat substitutum vulgarem ergo vult iste
tex. quod datio vulgaris substituti non tollat necessitatem: & per conse
quens nec suitatem que causatur ex necessitate vera vel ficta et licet gl.
hic in verbo testari in fin. videatur intelligere quod in ver. servos. mu-
tetur casus de filio in herede extraneo: tamen ista positio non potest pro-
cedere secundum eum nisi subaudiendo ad tex. de herede extraneo. que sub
auditio fieri non debet. cum tex. non possit procedere sine subaudi-
10 tione intelligendo totum loqui in filio. Confirmatur ultra eum † quia
persona extranei non debet extrinsecus subaudiri per regulam. l.
si ita stipulatus. §. chrysogonus. ff. de ver. obli. Adde quod istum text.
etiam ad hoc allegat idem Areti. in. l. si filius heres in. x. col. ad fin. ff.
de lib. & postbu. ubi dicit hoc probari hic non cavillando literam.
Tu dic quod iste tex. parum vel nihil facit. quia tex. in versi. & ideo inciden
ter interserit de filiis qui sunt necessarii ergo totus text. videtur loq
11 principaliter in extraneo herede. † & sic stabit magis communis con
clusio quod per dationem vulgaris substituti tollatur suitas ut tenet bar. in
d. l. si filius heres & plenius in. l. si filius qui patri in. iiij. co. ubi dixi. ff.
12 de vulg. & pup. ¶ In gl. in verbo quam animi. habes quod † solus ani-
mus sufficit ad aditionem hereditatis absque alio facto. idem tenet gl. in
l. potuit. C. de iur. delib. & in. l. paulus. j. e. intellige tamen dum talis ani-
mus declaretur verbis aut facto. ut est text. in. §. pen. instit. de here.
quali. & dif. in verbo. voluntatem suam declararet re vel verbis de adeun-
da hereditate. ubi gl. & in. l. gerit. & ibi latius Bar. in. j. col. j. eo. quia
voluntas sola in mente retenta nihil operatur & non obligat. l. si repeten-
di. C. de condi. ob cau. ¶ Capio glo. fi. in verbo quod fecit in versi. ser-
vos. Dividitur in duas partes principales. In prima declarat tex.
& allegat duas concordantias. In secunda format questionem: secunda ibi sed quis
hoc probabit. Illa secunda subdividitur in. v. particulas. In prima ut dixi for
mat questionem. In secunda refert distinctionem quorundam. In tertia pro
illa distinctione assignat rationem diversitatis quam in minore probat.
In quarta ponit aliam opinio. Azo. In quinta respondet fundamento prime
distinctionis. secunda ibi distinguitur suus ab extraneo. tertia ibi sed
forte in emancipato. quarta ibi melius ergo videtur. quinta & ultima est ibi
aliquis tamen actus. ¶ In ea gl. ibi quia de iure civili est incognitus intelli
13 ge istam gl. procedere ab intestato. † non condito testamento prout est casus no-
ster: emancipatus est cognitus de iure civili. sicut quilibet extraneus in-
stitutus. l. si ex duobus in prin. ff. de vulg. & §. ceteri. insti de here. quali.
& diff. Bal. in. l. illud. §. fi. ff. de constab. Secundo intellige istam gl. procede-
14 re isto iure † hodie autem emancipatus succedit ab intestato de iure civili
ad similitudinem suorum. ut est tex. in. l. meminimus. C. de leg. here. quare
hodie sublata est differentia emancipationis & patrie potestatis. §. nullam. in
aut. de heredi ab intest. co. ix. quantum ad succedendum ab intest. ut declarat gl. in
l. si emancipati. C. de colla. & glo. in aut. ex causa. C. de lib. prete. & utrobique
dixi. ¶ In ea. gl. ibi. melius ergo videtur perpendendum Ista opi. Azo.
communiter approbatur per gl. & doc. quod attendi debeat qualitas heredum personarum
eorum actuum & rerum. que omnia late prosequitur Bart. in repe. l. gerit. j. e. decla-
rando quomodo per facta vel non facta. item per dicta vel per scripta presumatur vel
15 non presumatur aditio hereditatis ibi videas. † in dubio autem si non potest
constare quo animo sit gestus actus: videtur quod stari debeat iuramento. & l. in am
biguis secunda. ff. de reg. iur. ad hoc allegatur gl. vulgaris. in. §. alie. de
actio. quam ad hoc allegat Bar. in. l. gerit in. ij. col. j. eo. in. l. celsus in
ij. colum. ff. de usucap. & in. l. j. §. hoc interdicto. in. ij. col. ff. de iti. ac. que
priva. & in aliis locis statim allegandis. & illam glo. dicit ad hoc esse
singularem Bal. in. c. bone secundo. in. vij. col. de postula. prelato. tamen quia illa
gl. non bene. h. d. habes de iure canonico gl. expressam in. c. significasti
j. in ver. si est ita. de homi. & gl. notabilem in cle. j. ad fi. in verbo commode.
de penis. & in. c. ut circa. & ibi gemi. de elec. in. vj. & in. c. accedens. in
glo. prima. & ibi ad hoc notat. de. Abb. de crimine falsi. Intellige
cum triplici limitatione. Prima nisi presumptio iuris esset contra asseren
tem tunc non staretur eius iuramento. ita nota. limitat Bar. in. l. inter omnes.
§. recte. ff. de fur. istam limita. sequitur simpliciter. d. Ale. hic: eam etiam per fin. tenet
idem. d. Ale. in. l. de tutela. in fi. C. de in inte. re. mi. Adde bar. idem tenentem
in. l. quemadmodum in. j. col. ad fi. C. de agri. & censi. li. xj. & gl. expressam in. c. pro
posuisti. lxxxij. dist facit quod no. d. Ab. in. c. vidua. per illum tex. de regula

vbi notat ꝙ quãdo certa presumptio extrinseca cõiecturat animũ alicuius:tũc non statur assertioni iurate in cõtrariũ in preiudiciũ alterius:ꝛ ita dicit limitari iura que dicunt ꝙ in dependentibus ab animo alicuius statur illius iuramento. ¶ Secũdo limita vltra scribentes quando talis persona est alias fidedigna tunc bene statur eius iuramento:alias secus:ita signanter limitat Bal.in.l. falsus.in tertia colum.ꝛ tertia oppositione.C.de fur. Idem tenet glo.in.c.significasti primo:que dicit ꝙ dꝫ stari iuramento asserentis esse verum si est bone fame alias secus. ¶ Tertio limita nisi pars aduersa vellet ꝓbare contrarium ẜm Bart.in.l.is potest in.viij.colum.in primo requisito gloss.ibi.s.cod. ꝛ idem Bartol. in.l.ij.§.si a pupillo. circa.fi.ff.de vsucap.pro empt.bene facit qd tenet Barto.in.l.si cui.§.ijsdem.ff.de accusa.cum suis concordã. vbi tenet ꝙ licet ignorãtia probetur per iuramentũ tamen pars
16 aduersa poterit probare contrarium. ¶ †In vltima parte glos. male dicit quare ille actus qui in suo inducit immixtionẽ in emãcipato vel extraneo inducit aditionem ꝛ econtra.l.cum bonis.j.e. ꝛ iura que alle.glo loquũtur in emancipato qui potuerat adire de iure ciuili ideo manumittendo seruum heredita.non poterat dici adiuisse de iure ciui.cum esset incognitus:non quoqꝫ poterat dici agnouisse de iure pre.cum agnitio bo.posses.non possit fieri sine presentia iudicis.l.fina.C.qui admit.

1 ¶ Si filius mortuo patre petat operas a liberto ꝛ in libello dicat ꝙ petit tanꝗ heres non per hoc censetur se immiscuisse here. paterne ꝛ non tenetur creditoribus heredita.
2 Faciens actum vt heres videtur se gerere pro herede.
3 Filius inferens mortuum in sepulchrum hereditariuꝫ: licet hoc faciat quasi heres non censetur gerere pro herede nec obligatur creditoribus hereditarijs.
4 Que opere sunt ille que debentur heredibus a liberto.
5 Qui facit aliquid vt heres licet illud quod facit non sit hereditarium.tamen oneribus here.obligatur.
6 Ubi ponitur aduersatiua cum copula denotat idẽ ius esse in casu precedenti.
7 Uerba debent intelligi ẜm subiectam materiam dato ita ꝙ intelligendo impropꝛientur.
8 Quando est actus qui non potest geri citra ius ꝛ nomen heredis tunc per talem actum inducitur aditio here.
9 Uerbum sine herede in feudis interpretatur sine filio masculo.
10 Quando quis acquisiuit feu.pro se ꝛ heredibus masculis intelligitur pro descendentibus.
11 Idem ius habent creditores in bonis heredis qd habent in bonis defuncti.
12 Quando bona patris non sunt soluendo legitima aufertur filio propter credita paterna.
13 Quãdo filius abstinet ab hereditate patris: creditores paterni in subsidium non possunt petere operas libertorum seu ius patronatus.
14 Opere future non possunt peti.
15 In iudicio non potest peti nec venire illud qd est de futuro.
16 Creditores in subsidium possunt mitti in posses.iuris qd habet debitor in liberas personas.
17 Si vassallus vel emphytheota sit soluendo potest in subsidium cõmoditas illius iuris assignari creditoribus ꝗuis ipsuꝫ ius sit inseparabile ꝛ inalienabile sine consensu domini.
18 Facultas eligendi competens in debito alternatiuo transit ad creditores missos in possessionem.
19 Sicut creditores in subsidium ponunt manus ad iura personalia debitoris ita in subsidiũ si ciuitas deneget forensi facere iustitiam de subdito suo.
20 Paria sunt ꝙ quis non sit soluendo vel ꝙ ab eo de facili exigi non possit.

Si quid tamen. Iste.§.ẜm Ang.est pulcher ꝛ tenendus mẽti perpetuo:qꝛ declarat totã istam materiã.ꝛ ẜm Pau.de cast.est singularissimus §.ꝛ ẜm domi.Alex.reputatur singularis casus.h.d.filius petens quasi heres illud qd ad extraneos heredes non transit: sed ad filios non intelligitur gerere pro herede: idem si in sepulchrũ hereditarium mortuum infert.h.d.totus tex.vsqꝫ ad.§.papinia.diuiditur in tres partes. In prima ponitur vna decisio. In scda ponitur eius ratio. In tertia ponitur alia decisio secunda ibi cum petitio earum. tertia ꝛ vltima est ibi sed ꝛ qui in sepulchrũ. ¶ In illa secunda iuriscõsul. vult probare principalem decisionem qd iste opere non transeant ad filios:sed tanꝗ ad filium etiam si non sit heres: ꝛ sic non possint dici res hereditarie: cum etiam creditores hereditarij possint petere in subsidium se mitti in quasi possessionem istarum operarum. ꝛ tamen ipsi non efficiuntur heredes. ꝛ sic ius petendi istas operas magis competit filio iure quodam creditoris ꝗ iure heredis. ꝛ sic filius videtur quodãmodo creditor:ex quo potest petere illas operas etiã si se non immisceat. ꝛ ista est similitudo litere assimilans filium creditori paterno qui mittitur in subsidium in quasi possessionem istarum operarum citra aliquod ius ꝛ nomen heredis. ꝛ ideo apparet ꝙ nõ est actus pertinens aditioni. ꝛ dum litera subdit maxime futurarũ dictio maxima stringit ꝙ idẽ etiã sit in operis preteritis:sed maius dubiũ fit in futuris:nam de natura dictionis maxime est implicare casũ magis dubitabilem.gloss.in.l.illud.ff.ad.l.aquil.ꝛ.l.qd si minor. §.restitutio.ff.de mino.ꝛ in.l.sequitur.§.j.ff.de vsucap.ꝛ in.l.qui status.ff.de re milita.facit text.in.l.q se patris.C.vñ libe.in verb. maxime emancipatꝰ.in quo erat minꝰ dubiũ.ꝛ ibi Raph.Fulg. ꝛ Lud.ro.ad hoc no.in.l.si quis pro vxore.in principio.ff.de dona.inter vi.ꝛ vxo.et in.l.nõnunꝗ.ff.de colla.bono. ¶ Nota pri-
1 mo ex isto tex.ꝙ † si filius mortuo patre petat operas a liberto et in libello dicat ꝙ petat tanꝗ heres non per hoc censetur se immiscuisse hereditati paterne ꝛ sic non tenetur creditoribus hereditarijs quia in his que ex persona defuncti transeunt ad filium vt filium etiam si non sit heres nomen heredis intelligitur pro filio: eo qꝛ in filio est existentia heredis sui propter filiationem:licet nõ sit heres re ꝛ effectu qꝛ se nõ immiscuit ꝛ sic filius agens vt heres intelligitur se heredẽ asserere qualem requirit natura petitionis. eo qꝛ verbum in libello absolute positum:intelligitur scdm naturam conditionis libelli.l.si vno.in principio.ff.loca.ꝛ.l.si stipulatus in principio.ff.de vsur.nec intelligitur per hoc se immiscere qꝛ immixtio hic non est actus pertinẽs ad fundãdam talẽ petitionem. Ita est tex.valde notabilis hic:ex quo correlarie nota egre-
2 giam limitationẽ ad regulam † que habet.vt l.si quis facit aliquẽ actũ vt heres:videtur se gerere ꝓ herede.vt.l.si quis extraneus. §.j.ꝛ.l.gerit.j.co.ꝛ hac.l.in prin.istud est verũ nisi sumus in actu qui transit ad filium licet non sit heres:quia tunc videtur facere vt filius ꝛ non vt heres:ꝛ nomen heres capitur pro filio:vt statim dicam,in glo.magna in prin. ¶ Secundo nota ex secunda decisio-
3 ne text.† quod filius inferens mortuum in sepulchrum hereditarium licet quasi heres hoc facit non censetur gerere pro herede nec obligatur creditoribus hereditarijs intelligitur enim quasi heres.id est filius:vt dictũ est. Itẽ facit ratio qꝛ etiã si non esset heres patris sed ab eo exheredatus:tñ haberet ius sepeliendi vt.l. vel que.ff.de relig.ꝛ sum.allegata hic in glosa.penul. ¶ Expedi-
4 tis textualibus ad euidentiã glossarũ:† premitte distictionẽ operarũ traditã per glo.ꝛ doc.in.l.si nõ sorte.§.libertus.ff.d cõdi.indebi.ꝛ licet varij varie dicãt:vt ibi latius dixi:tñ quãtum ad propositum nostrum attinet principalis diuisio operarum est:qꝛ quedam sunt que cõcernunt patrimoniũ ꝛ sic sunt in rẽ:vt artificiales citra fragiles ꝗ non exhibenꝫ in personã patroni sꝫ versanꝫ circa eius res vel patrimoniũ.ꝛ iste trãseũt ad quoslibet heredes etiaꝫ extraneos:sicut ꝛ transit patrimoniũ:ꝛ iste nõ trãsirẽt ad filios nisi essent heredes sicut nec p̃rimonium.ꝛ iste pñt alijs delegari vel cedi:vt dicit tex.in.l.opere in rerũ.ff.de ope.liber.et in istis possunt creditores hereditarij mitti in possessionẽ etiã in subsidium sicut ꝛ in alijs rebus hereditarijs:ꝛ de istis nõ loqꝫ iste tex. ¶ Quedam sunt opere officiales que cõcernũt personã patroni vt seruire sibi in mẽsa vel eũ associare per ciuitatẽ:ꝛ dicte sunt officiales. qꝛ officiũ proprie est ꝙ debet hõ homini:vt est glo.in.l.officio.C. de nego.gest.ꝛ iste sunt personales:qꝛ psone exhibenꝫ ꝛ non possunt alij delegari vel cedi per regulam.l.iij.in fi.ff.de noua.et ita dicit tex.in.d.§.libertus Et iste sunt quas glosse hic ꝛ vbiqꝫ appellãt operas incertas:vbicũqꝫ ergo gloss.facit mẽtionẽ d operis incertis:intelligit de istis officialibus:ꝛ iste nõ transeunt ad heredes extraneos sed tñ ad filios etiã si non sint heredes:qꝛ opere q conueniunt persone patris scdm eius gradũ cẽsenꝫ etiam cõuenire psone filij:sed nõ sic extrãei heredis ꝛ de istis loquitur.l.si operaruꝫ iudicio cum glo.ff.de oper. liber.de istis etiã loquitur iste tex. ¶ Obsequiales aũt non sunt proprie opere sed obsequia.ꝛ dicuntur potius honor seu reuerentia:vt prestare reuerentiã patrono:ei assurgere:eũ salutare:ꝛ non vocare in ius sine venia vt in titulo de obseqũjs a libe.ꝛ liber.ff.ꝛ.C.ꝛ ista non transeũt ad heredem extraneũ vt etiã h dicit gl.scda.ꝛ ꝙ nõ dicanꝫ ꝓprie opere patet euidẽter:nã opere non possũt iponi filijs etiã per expssã stipulationẽ.vt est.tex.no.i.l.pen.ff.si quis a pa.fue.manu.Bal.in auc.ex testã.in x.col.C.de collatio.ꝛ tñ obseqa sunt cõia ad filios ꝛ liberos:ideo simul ponit in rub.d obseq a lib.libertisqꝫ paren.patronoqꝫ pstandis. ¶ Capio glo.in verbo non potuit ibi quia creditoribus non danꝫ eaꝝ petitio in qua no.ẜm Ang.ꝛ aliosqꝫ creditores nõ debet mitti in possessionẽ iuriũ psonaliũ que prestanꝫ ꝓpter honorem ꝛ reuerentiã qñ nõ ꝯtineãt pecuniariũ cõmodũ.ꝛ ideo nõ trãseũt ad creditores:quia p hoc non possunt extenuare eorum creditũ. ¶ Capio gl.magnã in verbo maxime Ista glossa.ẜm Paul.de ca.valde obscure loquiꝫ:ꝛ est valde difficilis ꝛ male declarata per docto.ꝛ verũ dicit diuidit in duas partes pncipa In prima timore cõtrarij in ea format ẜm cõia declarat tex. In scda etiã opponit cõtra tex.ꝛ nõ soluit scda ibi sed si hic d incertis En dic quod

gl.in prima parte est facta ꝓpter tria ɔtraria.vnū expressū ⁊ duo tacita ⁊ ita declarat tria que sunt in tex. Primo verbum nō gessisse. Scdo verbū maxime futurarū. Tertiū verbū creditorib⁹.vt.j.in spē inducā ⁊ declarabo. ¶ In prima opponit̄ ɔ tex.vt facit Bar
5 to.q̄ †qui facit aliquid vt heres licet illud qd facit nō sit hereditarium:tamen oneribus hereditarijs obligat̄:vt.j.l.prima.§.j. ⁊.l.gerit.j.co.sed.hic dicit̄ cōtrarium.ergo male.hui⁹ timore quidā habēt in tex.literā affirmatiuā ꝓ herede eū gessisse:tunc cessat oppositio ⁊ intelligitur tunc text.de creditoribus paternis ⁊ sic hereditarijs sed ista litera affirmatiua nullatenus pōt stare pro
6 pter versi.sed et qui.†vbi ponit̄ aduersatiua cū copula.ergo denotat idē ius esse in casu pcedenti:licet sit diuersū factū.vt est gl. in.l.sed ⁊ si lege in prin.cū vulg.ff de pet.heredi.Bar.i.l.hoc amplius.§.ð bis aūt.ff.de dā infec.ergo cū ibi decidat̄ negatiue qd filius nō obliget̄ oneribus hereditarijs:ergo idē ius debet etiā esse in primo casu vñ litera negatiua est vera ⁊ cōmunis ꝑm quam tex intelligit̄ de creditorib⁹ ipsius filij ⁊ nō de hereditarijs.⁊ ita intellige tex. Sed tūc obstat oppositio superius formata.⁊ glo.respōdet q̄ tex.intelligit̄ dū dicit quasi heres id est quasi non exheredatus: q̄ tunc nō posset operas petere ⁊ sic litera affirmatiua quasi heres resoluit̄ in negatiuā nō tanq̄ exheredatus. Ista expositio ꝑm Bar.destruit tex.vnde ipse intelligit tex.proprie ꝓut dixit iuriscōsul.intellexisse q̄ intelligatur quasi heres id est quasi filius cū ꝓferat̄ in materia que non transit ad extraneos heredes s̄ad filios:licet nō sint heredes quo casū appellatio heredis sumitur ꝓ filio:vt est tex.solēnis in.c.j.in ver.⁊ si clientulus.de alie
7 na.feu.gl.⁊ do.in.l.ex facto.§.fi.ff.ad treb. Scdo.†quia verba debēt intelligi ꝑm subiectā materiā dato q̄ ita intelligendo etiā improprient̄.l.si vno.in ꝑn.ff loca.l insulā.ff.de pscrip.verb.⁊.l.si stipulatus.ff.de vsur.sed hec dictio heres ꝓfertur in materia opera rū ergo intelligit̄ ꝓ filio. ¶ Tertio mouet̄ per tex.l.§. papinian⁹
8 qui sequitur in fin.vbi tradit̄ regula †q̄ quando est actus qui nō pōt geri citra ius ⁊ nomen heredis:tūc per talē actū inducit̄ aditio hereditatis: pondera q̄ debet esse ius ⁊ nomē heredis q̄ non est quādo petunt̄ opere libertorū Sz istud vltimū nihil facit ꝓut etiā dicūt Raph.cu.⁊.d.Alex.q̄re tex.in.§.seq.loqtur in casu dubio.hic aūt sum⁹ in expresso.qñ expresse petit:quasi heres:cū bar. tenent Bal.Ang.Sali.⁊ alij cōiter solus Raph.cu.cū impugnat quare expositio bar.nimiū aduersatur mēti.l.nec.nā si fili⁹ petat quasi heres ḃba debēt intelligi ꝓprie ex quo possunt.l.j.§.si is.g naué.ff.de exercito. Sed ad hec facilis est rñsio ꝑm.d.Alex.ex mē te Bar.qd illud ē verū nisi ratio subiecte materie aliud suadeat.d l.si vno in ꝑn.cum alijs pallegatis. Scdo adducit text.q videtur fortiter facere in.l.si quis nō quasi.j.e.quē tex.gl.scda hic in fi.allegat ꝓ cōcordāti:vbi filius petijt a liberto paterno alimēta non q̄si heres:sed quasi filius patroni.⁊ tūc nō dicit̄ se imiscere:ergo vult secus esset si petijsset vt heres. Ad illū text.rñdet.d.Alexan. q̄ ibi iuriscōsul.faciēs mētionē de vtroq̄ dat intelligere q̄ tunc quādo dixit de herede nō intellexit de filio quare supfluo iuriscōsul.fecisset de vtroq̄ mentionem.ista solutio nihil valet:quare ibi in petitione filij de qua agimus nō est facta mentio de vtroq̄ quare ibi non petijt quasi heres sed quasi filius: quis iurisconsul.de vtroq̄ facit mentionē. Ideo.melius rñde:q̄ inductio quam facit Rapha.de illo tex.quod ibi filius nō petijt quasi heres sed quasi filius:ideo non dicitur se immiscere quod secus esset si petijsset quasi heres. Ista inductio nō pōt pcedere ꝓpter istum text.⁊ ita etiā ibi formaliter tz Barto.miror q̄ Raph.cu.nō rñdet ad tex. in.d.ver.⁊ si cliētulus.de aliena.feu.q tex.est principale fundamētū.Bar.⁊ dicit ibi Bal.in viij.notabili qd nō est alibi text. clarior
9 in iure:†qd verbū sine herede interpretetur in feudo i filio masculo.notat etiā illū tex.idē Bal.in.j.col.C.de suis ⁊ legi.Sz ad illū tex.respondet Areti.qd nō loquit̄ quādo fit mētio de herede simpliciter.vt est materia nostra:sed cū adiuncto herede masculo tūc ꝓpter adiunctū masculo bene intelligit̄ de herede sanguinis:⁊ sic de filio ꝑm Bal.in.l.liberti liberteq̄.in vlti.col.C.de ope.lib.vbi ad hoc alle.tex.in.c.j.de co.qui sibi ⁊ heredibus suis masculis:sz ista solutio Aret.cōfundit̄ p tex.no.in.c.j.fi de feu.fue.cōtrouer. inter do ⁊ agna.fit mētio ð heredib⁹ simpliciter.⁊ tñ itelligitur.i. filijs ⁊ ibi Bald.multū notat illū text.⁊ licet Bal.in.d.l.liberti.i
10 vltima col.teneat.q̄ qñ quis acqsiuit fundū ꝓ se heredib⁹ masculis illa adiectio masculis.intelligit̄ ꝓ descēdētib⁹ vt non cōprehēdat heredes extraneos. Idē etiam tenet Bald.in.l.caius.ff.solu. mat.⁊ in.l.gallus.§.etiā si paret.ff.de lib⁊posthu.tñ Jo.de imo. ⁊ plures alij ibi tenēt oppositū.vbi dixi.⁊ late.d.Alex.i.l.q̄ dicit̄ in.xxij.col.⁊ seq.ff.de verb.ob.⁊ ita habes defensatū intellectum Bar.⁊ cōem ad istū tex. ¶ Expedita oppositiōe expressa gl. ꝓut expedit Bart.vltra cū istam primā partem principalē gl.que est multū intricata:⁊ Bar.vltra non tangit vt eā explicē:subdiuido in.vij.particulas.in prima tenendo literā affirmatiuam declarat tex.q̄ post aditionē filij ope possunt peti a creditoribus hereditarijs sed ante poterat esse dubiū.dicit gl.f.si hereditas non adiret̄ vel anteq̄ adiret̄ cum pēdeat ex futuro euētu ⁊ ante aditionē non habeant filiū obligatū. In scda colligit ex tex.notabile q̄ plus dat̄ creditorib⁹ hereditarijs q̄ extraneis heredib⁹:⁊ assignat rationē diuersitatis. In tertia ꝑm literā negatiuā opponit contra tex.⁊ soluit. Dic vt.s.prime dixi. In quarta declarat tex.in verbo creditorib⁹:⁊ ratione tex.qd intelligat̄ de creditorib⁹ ipsius filij. In quinta declarat tex.in verbo maxime futurarum. In sexta ponit qñ dies operarū cedat. In septima ⁊ vltima attētat q̄ tex.etiā ꝑm literā negatiuā loquat̄ de creditorib⁹ hereditarijs ⁊ sic paternis. Scda ibi:⁊ no.pl⁹ dari creditorib⁹. Tertia ibi:alij habent non gessisse. Quarta ibi.itē ꝑm hāc dic. Quinta ibi:⁊ qd dicit maxime futura
11 rū. Sexta ibi cedit aūt. Septima ⁊ vltima ē ibi vl' dic de creditorib⁹. ¶ In scda particula glo.habes tenēdo literā affirmatiuā qd petitio istarū operarū datur creditoribus hereditarijs.†quia idem ius habēt creditores in bonis heredis qd habebant in bonis defuncti:cum heres cēseatur eadē persona cū defuncto.vt in aut.de iūreiur.a mor.presti.in prin.sed petitio istarū operarū nō dat̄ extraneis heredib⁹:q̄ cū fili⁹ sit heres:extranei non possunt admitti ad succe. ⁊ sic filius qui est heres aduersatur extraneis heredibus eos excludēdo a successiōe:sz nō pōt resistere creditorib⁹ hereditarijs quare cū sit heres tenet̄ satisfacere etiā de bonis proprijs nedū de hereditarijs:vnde licet opere pertineāt ad filiū vt sue:tenetur tñ de eis satisfatere creditorib⁹:qd limita singulariter nisi fili⁹ hodie fecisset inuētarium:tūc de operis cū sint sue posset resistere creditoribus.l.fi.§.⁊ si pfatā.C.de iure delib.ꝑm Jac.de arena.Alberi.de rosate.Raph.cu.Pau.de ca.hic. Istam rōnem differentie assignatam per glo.reprobant Rapha.cuma.Pau. de cast. Alexan.⁊ Areti.quasi ea attenta sequeretur quod vbi nō superesset filius qui adijsset nec etiā aliquis de liberis:quod tūc opere incerte ⁊ sic officiales transirent ad extraneos heredes:qd est falsum.quia opere officiales nunq̄ transeūt ad extraneos heredes.siue supersint filij siue non.l.operarum.ff.de ope.liberto.cū alijs iuribus allegatis in gloss.vnde meliorem diuersitatis rationem assignat Pau.de cast.et sequuntur domi.Alexand.⁊ Areti.quia creditores paterni tractant de dāno euitando : sed heredes extranei tractant de lucro acquirendo.vnde non est par ratio lucri ⁊ damni.l.damni.§.fi.circa fin.C.de codicil. ¶ In quarta particula glo.retenta litera negatiue que est vera opponitur secundo contra tex.si filius non efficitur heres ⁊ ipse habet istas operas tanq̄ filius ⁊ non tanq̄ heres ergo creditores hereditarij non debent posse petere istas operas:huius timore glo.intelligit ⁊ bene istum tex.loqui non de creditoribus hereditarijs seu paternis:sed de creditoribus ipsius filij:⁊ sic creditores hereditarij non possunt agere contra filium se abstinentem ad tales operas:licet creditores filij bene possunt.⁊ cum ista glo.transeūt communiter docto. glo.tamen inferius in.vij.⁊ vlti.particula tentauit intelligere istum tex.etiam de creditoribus hereditarijs. Sed q̄ tex.mutet casum ⁊ in principio loquatur de operis officialib⁹ ⁊ sic incertis:postea cū loquitur de creditoribus loquitur de operis certis:⁊ sic artificialibus que trāseūt ad heredes extraneos: vel de incertis iam deductis in condemnationem viuo patre.sz istud stare non potest:q̄ tex.mutet casum assignādo rōnē quā dicat:cum petitio earum:pondera illud relatiuum earū.⁊ sic loquitur de eisdemmet operis que non transeunt ad extraneos.vnde teneas precedentem intellectū glo.⁊ cōmunem q̄ text. loquatur de creditoribus filij:⁊ nō de creditoribus patris. Contra istā cōmunem conclusionem gl.stante litera negatiua.⁊ sic quod filius non est heres patris:certe q̄tum ad operas petendas non debet esse differētia iter creditores paternos ⁊ creditores filij data paritate terminorū.vnde arguitur fortiter:nam creditores filij non possunt agere ad istas operas nisi in subsidium:vt tenet ista glo. in vltima parte ab omnibus approbata.certe in subsidium quando bona patris non sufficiunt debent creditores hereditarij posse agere ad istas operas vt etiam ipsi mittantur in posses.perce
12 ptione harum operarum quare† quando bona patris non sunt soluendo legitima aufertur filio propter credita paterna quasi legitima non debetur filio nisi prius satisfacto creditoribus:et sic nisi prius soluto ere alieno.l.papinianus.ff.de inoffi.testamento. ergo similiter videtur qd istud ius patronatus qd habet originē a facto patris debeat posse auferri a filio in subsidium per creditores paternos:quare si creditores patris possent auferre filio legitimam quantomagis istas operas.⁊ hoc tenent Joan.de imo. ⁊ Paulus de castro hic dicit Paul.de castro istud sentire istas gloss.in vltima parte.et Raph.cuma.ibi notat ex illa vltima parte glosse.quod creditores hereditarū i subsidium possunt capere istas operas que alias ad heredem extraneum non transeunt:sz certe glo.hic in vltima parte nō clare loquitur de creditoribus hereditarijs sz ipsi⁹ filij si bene eā inspicias. Huic difficultati potes rñdere ex mēte Lu.⁊ Are.ad aliā ꝓpositū q̄ nō ē bōa filij

de legitima filiȷ̃ ad operas seu ad ius patronatus quare legitima
extrahitur de substantia bonoꝝ defuncti.l.scimus in prin.in ṽbo
repletionē.C.de inoffi.test.⁊ nō debet̃ nisi de bonis que hꝫ defun
ctus tpe mortis sue.l.cū querit̃ ⁊.l.parentibꝰ.C.de inoff.test. sꝫ bo
na nō dicunt̃ bona nisi deducto ere alieno.l.subsignatū.§.bona.⁊
l.pinceps bona.ff.de ver.sig.ideo nō debet̃ legitima si es alienum
bona occupat.¶ Cōfirmo qꝛ legitima dr̃ esse quota bonoꝝ ⁊ etiā
quota hr̃ditatis.d.§.quarta aūt.Bart.in.l.ex facto magna.ff.de
here.insti.Imol.in l.ita tñ patronus.⁊ ibi latiꝰ.d.Alex.in.i.⁊.ij.
col.ff.ad treb. sed ius patronatus qđ residet in filio seu ius petēdi
operas a liberto non cōputat̃ in bonis patris.l.naturalis.§.fi.de
prescrip.verb.⁊.l.plane.scđa.in.§.fi.ff.de leg.i. ideo non pōt ꝑ cre
ditores paternos in subdsidiū peti sicut videt̃ qñ pr̃ in vita trā
stulit aliqua bona in filios mortuo patre non possunt creditores
etia in subsidiū illa bona reuocare a filiȷ̃s nisi pater eā frauduleter
alienasset.vt est tex.notabilis in.l.ij.⁊.iij.C.de reuo.his.q̃ in frau.
13 cre.⁊ sic cōclude ꝙ † qñ filius abstinet ab hereditate patris ꝙ cre
ditores paterni in subsidiuꝫ non possunt petere illas operas seu
ius patronatus. ⁊ ita etiam tenent Lud ro.Aret.⁊.d.Alex.hic.⁊
eīt necessarium illud scire ad intellectū istius tex.⁊ gl.¶ In.v.par
14 ticula glo.opponit̃ tertio cōtra tex.q dicit maxime futuraꝝ † naꝫ
15 ope future nō videnṫ posse peti vt.l.si quādo.ff.de op.liber.† Itē
in iudicio non pōt peti nec venire illud qđ est de futuro.l.nō pōt.
⁊.l.non quēadmodū.ff.de iudi.huiꝰ timore gl.i.intelligit istū tex.
dū dicit futurarū non tempore petitionis sed tēpore missionis in
possessionē bonoꝝ ipsius filiȷ̃.l.qui aūt.§.sciendū.ff. de his que in
frau.credi.quare post illā missionē cessit dies ipatum operarum.
¶ In sexta particula dic clarius in operibꝰ incertis. ⁊ sic officia
libus aīs obligatiōes cedūt a tēpore quo inducte sunt hoc est pe
titi:etiā declarate vt.l.interdū cū glo.⁊ ibi Bar.ff.de ver.obl.sed
in operibus certis ⁊ sic artificialibus vel fabrilibus cedit dies a
tempore stipulatiōis trāsitu tāti tēporis quo prestari potuerūt:
tūc dicit̃ esse in mora ꝓm gl.in.d.l.si non sortē.§.libertis.¶ In se
cunda parte principali.gl. ibi respōdeo hoc fit ꝓpter inopiā vel
necessitatē.no.diligenter ex hac gl.ꝙ in subsidiū: ⁊ sic ꝓpter ino
piā debitoris fit missio in iuribus personalibus etiā non separa
16 bilibus ab eiꝰ persona † ⁊ sic no.ꝙ creditores in subsidium pos
sunt mitti in pos.iuris qđ hꝫ debitor in liberas personas.⁊ sic in
iure superioritatis vel iurisdi. sicut hic in iure patronatus qđ hꝫ
filius supra libertū.tñ nō trāsit ipm ius in missum ex quo est inse
parabile sed trāsibit cōmoditas illius iuris duratura penes mis
sum quatenus durabit ius apud debitorē:vt.l.lex vectigali.ff.de
pig.⁊.c.i.§.rursus quemadmodū feudū.amittat̃.⁊ hoc est vtile ꝓm
17 Bal. Ang. Imo.⁊ alios ꝙ † si vassallus vel emphyteota non est
soluēdo pōt in subsidiū cōmoditas illius iuris assignari credito
ribus q̄uis ipm ius sit inseparabile ⁊ inalienabile sine consensu
directi dñi.de quo per Bar.⁊ alios.in.l.si finita.§.si de vectigali
18 bus glo.ibi.ff.de dam.infec.† sic etiam facultas eligendi compe
tens in debito alternatiuo transit ad creditores missos in pos.ita
per istū tex.tenet Bart.in.l.si stipulatus fuerim illud aut illud in
prin.ff.de ver.ob.⁊ sequunt̃ Ange. Imo. Rapha.cu.⁊ Areti.hic
19 ¶ † Vltimo per istā glo.decidit Bar.in materia repsaliarū ꝙ si
cut hic creditores in subsidium ponūt manus ad iura personalia
debitoris ita in subsidium si ciuitas denegat forēsi facere iustitiā
de subdito suo:iuxta tex.not.in.c.dñs noster.xxiij.q.ij.⁊ superio
ris copia haberi nō pōt:quilibet de illo populo pōt capi.⁊ sic cō
tra quēlibet illiꝰ populi poterūt represalie exerceri:tñ vt etiā di
cit Rapha.cu.istud argumētum est multū a longe. Item ꝓm do.
Alex. inductio est impertinēs quare ciuitas ꝯtra quā inducunt̃
represalie bene est soluendo: hic aūt filius non erat soluēdo. Sed
20 istud vltimū nihil obstat † qꝛ paria sunt vel ꝙ quis non sit soluē
do vel ꝙ ab eo de facili exigi nō possit.l.ij.in prin.⁊ ibi gl.⁊ doc.
ff.qui satisda.co.⁊ ita habes bene explicatā istā scabrosam ⁊ intri
catā glo.a scribentibus non bene declaratam. Finis.
1 ☞ Filius qui se abstinuit ab hereditate patris ⁊ sic tacite fecit
protestationem ꝙ non intendebat gerere pro herede si postea fe
cit actum abstensioni ⁊ sic protestationi cōtrarium videtur ab illa
protestatione recedere.
2 Actus ꝓtestationi ꝯtrius factus cū alio bene derogat ꝓtestatiōi.
3 Sicut non potest filius naturalis capere ex testamento paterno
nisi ad vnam vnciam ita non potest capere ex eo ꝙ sibi relinquit̃
causa conditionis implende.
4 Suus qui habet coheredem non desinit esse suus.
5 Sicut filius suus q se abstinuit ab here.patris pōt abstensionem
suā reuocare:ita emācipatus pōt repudiationem suam reuocare.
6 Non est bona ꝯsequētia suꝰ hꝫ beneficiuꝫ emācipati ergo ecōtra.
7 Omnis actus qui non potest geri citra ius ⁊ nomē heredis indu
cit gestionem pro herede.
8 Filius recipiēdo debitum patris dicitur here.adire.
9 Filius soluēdo creditoribus hr̃ditariȷ̃s dicit̃ hereditatem adire.
10 Soluendo quis pro alio etiā inuito eum liberat.
11 Qui pōt facere actū suo ⁊ alieno nomine vt soluere debitum here.
in dubio presumitur facere nomine proprio.
12 Puri ⁊ purificati idem est iudicium.
13 Tres species heredū reperiunt̃.nam quidam habēt effectuꝫ tm̃
quidam nomen tantum.quidā vtrumqꝫ.
14 Reperiuntur tres species personaruꝫ que habēt nomen heredis
sed non ius nec effectū.
15 Ius patronatus qđ habetur in liberto:nō trāsit in fideicōmissa
riū restituta hereditate sed remanet penes directū heredem.
16 Filius institutꝰ heres acqrit here.patri tñ remanet heres noīe.
17 Qui pōt succedere ex substitutione directa ⁊ sic esse heres nomi
ne ⁊ effectu etiam potest succedere ex fidicom.
18 Per dationē vulgaris substi.non tollitur suitas quādo est facta
substitutio fidicommissaria.

Papinianus.

Summa istū tex.ꝓm Bart.vel sic.
¶ Filius accipiens a statu libero
pecuniā causa cōditionis implēde videt̃ se gerere ꝓ herede si solꝰ
erat institutus etiā si prius se abstinuerat ⁊ secus si habebat cohe
redem adeuntē.⁊ oīs actus q nō pōt fieri cōtra ius ⁊ nomen here
dis īducit gestionē ꝓ herede.h.d.vsqꝫ ad.§.fi.diuidit̃ in.v.partes
in prima ponitur vna decisio ⁊ eius ratio in scđa alia decisio in
tertia limitatio in quarta ratio limitatio in quinta ꝑ ꝯfirmatio
ne subȷ̃cit̃ regula gn̄alis scđa ibi:iulia aūt tertia ibi:ita demum
aūt quarta ibi:nā cū se filius quinta ⁊ vltima ibi:itaqꝫ tunc.In
prima parte tex.ibi quis ex defuncti voluntate accipit̃ ista ratio
ꝓm Pau.de ca.⁊ Aret.nō est sufficiēs ad inducendā aditionē:nā
etiam si habeat coheredē q adiuit locū habet ista ratio ⁊ tñ aditio
nō induci̇t.vt.j.in.ij.parte tex.vñ ratio est ꝓm eos quam assignat
gl.hic in verbo si solus heres quare accipiendo pecuniā videt̃ vo
luisse ꝙ legatarius habeat libertatē sibi relictā:sꝫ illā habere nō
pōt nisi confirmet̃ ꝑ aditionē.ergo q vult vnū vult aliud sine quo
primū velle nō pōt habere effectū vt.l.illud.j.eo.Sꝫ caue qꝛ istud
est rephēdere rōnē iuriscōsul.ꝙ est absurdum.vñ ad obiectum dic
ꝙ tex.met respondet in.iij.parte si bñ īspiciat̃ ꝙ qñ hꝫ coheredē q
adiuit et filius accipit pecuniā cā cōditionis implēde ex volūtate
testōris qñ ei noiatim fuit relicta ⁊ nō alr̃ vt ibi expsse dicit text.⁊
gl.ibi declarat:⁊ tñ nō censet̃ tūc adire ex quo hꝫ coheredē qui adi
uit.¶ In scđa pte ibi ⁊ si nō abstinuit .iste casus multo magis pro
cedit ꝓm gl.⁊ Pau.de ca.ꝙ qñ abstinuit.⁊ Dy.⁊ Alb.de ro. sub
audiūt ad tex.maxime:q̃re multo fortius si non abstinuit.et sic ca
ue quia iste scđs casus vr̃ reddi indubitabilis presupposito primo
⁊ consequenter nō vr̃ fuisse opus autoritate Iulia iurisco.ad extē
dēdū primū dictū.vñ dic ꝓm Are.ꝙ in prīo dicto minor erat du
bitatio quā in scđo.nā in prīo casu qñ filiꝰ abstinuit ⁊ postea acce
pit pecuniā cā ꝯditionis iplēde potiꝰ dꝫ p̄sumi aditio q̄ȝ in scđo
casu:quare abstinēdo prius ⁊ postea capiēdo cōmodū ex volunta
te defuncti videat̃ abstinuisse in fraudē creditorū vel legatariorū:
ideo propter fraudē p̄sumptā facilius p̄sumit̃ aditio contra eū.l.
j.in pn.⁊ ꝙ ibi no.Bar.ff.si qs omis.cā testamenti.q̃ sinistra p̄sum
ptio cessat in scđo casu qñ nō precesserat abstēsio .¶ No pmo ꝓm
1 Bar.ex isto tex.ꝙ † filiꝰ q se abstinuit ab hereditate patris ⁊ sic ta
cite fecit ꝓtestationeꝫ ꝙ nō intēdebat gerere ꝓ herede si postea fe
cit actum abstensioni:⁊ sic ꝓtestationi.cōtrariū videt̃ ab illa pro
testatione recedere qđ ideo ꝓcedit ꝓm Bar.qꝛ talē actū fecit cum
alio cōtrahendo vel solutionē recipiēdo:vt hic patet:secꝰ si pura
sua volūtate adiret:tūc nō diceret̃ a ꝓtestatione recedere.l.qui in
aliena.§.fi.vbi dixi.s.e.nisi diceret se prioris protestationis peni
tuisse.l.si quis in prin.testamenti.ff.de leg.iij.cū Bar.tenēt cōiter
aliȷ̃.idē tenet Bar.in.l.nō solū.§.morte.i.v.col.in fi.ff.de ope.no.
2 nuntia.⁊ sic ꝓm Bar.† actus ꝓtestationi cōtrarius factꝰ cum alio
bene derogat ꝓtestationi:vt hic.secus si esset de per se celebratus
sentit ergo Bar.ꝙ si iste filiꝰ qui primo abstinuit fecisset postea
aliquē actū de ꝑ se puta habitādo domū hereditariā quod non vi
deretur abstensionē suā reuocasse.Sꝫ istud nō est verū:vt est text.
in.l.i.C.de repu.heredi.ergo notabile Bar.nō est veruꝫ.vñ videt̃
dicēdū ꝙ ꝓtestatio q̃ respicit futurū illa bene derogat actui sequē
ti.vnde si filius fuisset protestatus ꝙ licet accipiat pecuniā a sta
tulibero.nō tñ intendit esse heres:tūc bene derogat actui sequen
ti.ita loquit̃.d.l.q in aliena.§.fi.sed in isto text nulla fuit facta pro
testatio in futurum licet filius se abstinuerit prout etiam dicūt do.
Christo.d castel.⁊ Rapha.cu hic ergo iste tex.nihil facit ꝓ nota
bili Bar.¶ Scđo.no.ex tex.ibi quia ex defuncti voluntate acci
pitur hic esset tex.ꝓm Rapha.cuma.Ludo.ro.⁊ Alex.pro eo q te
net gl.reputata singularis in.l.qđ cōditionis.ff.de dona.cā mor.
3 vbi tenet ꝙ sicut non pōt filius naturalis capere ex testō paterno
nisi ad vnam vnciam.l.ij.C.de bo.q̃ lib.ita nō poterit capere ex eo
ꝙ sibi relinquit̃ cā ꝯditiōis implēde.q̃re ex volūtate defuncti acci
pit vt hic in lr̃a.⁊ illā glo.ꝑ singulari allegat Bar.in.l.pen.C.ad.
l.fal.⁊ in.l.eā quā i vl.co.C.de fideicō.⁊ i.c.naturales.si.de feu.fu
cōtro.int̃ec

cõtro.inter do.⁊ agna. ¶ Tertio no.in versi.ceterũ ꝺm Barto.et
4 cõmuniter alios †qḋ suus q̄ habet coheredẽ nõ desinit esse su⁹:ꝙ
ꝓꝫ:q̄ adhuc põt abstensionem suã reuocare qḋ nõ posset si non
esset suus.⁊ sic datio coheredis extranei nõ tollit beneficiũ.l.si q̄s
suus.ff.de iur.delib.⁊.l.fi.C.de repu.heredi. Itẽ nõ tollit existen-
tiam sui heredis in hisque nõ dependent ĩmediate ex testõ vt.l.si
filius qui patri.ff.de vulg.⁊ pupil.sicut est ꝙ filius qui semel re-
pudiauit possit ex capite suitatis adire.⁊ sic abstẽsionẽ suã reuo-
care secus est in dependentib⁹ a testamẽto vt confirmatio tabula
rũ pupillariũ.l.apud iulia.§.idẽ iulia.ff.ad trebel. Pau.de ca.hic
refert ꝙ docto.papiẽses allegãt istũ tex.ĩ materia suitatis qḋ da-
tio coheredis extranei non facit de necessario voluntarium.quare
tunc abstineret de iure ciuili .sed hic dicit̃ qḋ abstinet de iure ꝑto
rio ⁊ sic volunt ꝙ nullo modo tollat̃ suitas.sed istud est falsum vt
etiam dicit Areti.quare in dependentib⁹ a testamẽto desinit esse
suus.d.l.apud iulia.§.idẽ iulia.⁊.l.si fratris.C.ḋ iure ḋlibe.⁊.d.l.
si filius qui patri.Lud.ro.dicit ꝙ iste tex.nõ ꝓbat notabile bar.q̃
re in tertia parte vbi filius habebat coheredẽ non dicit text.qḋ fi-
lius post abstẽsionẽ suam adierit:aut abstesionẽ suã reuocauerit.
⁊ sic nõ probat ꝙ habebat beneficiũ.d.l.fi. qḋ nõ desinat esse suus
Tu dic ꝙ imo ꝓbat ibi ꝙ nõ est cogendus actiones creditorum
suscipere quare cũ per aditionẽ coheredis possit esse liber qui pe-
cuniã dedit lꝫ filius nõ adeat ergo per hoc filius non presumitur
adire ergo si sponte velit posset adire ⁊ abstensionẽ suam reuocare
nam presumptio iuriscõsulti esset maior si filius non posset suam
abstensionẽ reuocare:ꝙ facere non posset si non esset suus:vt pre
5 dixi. ¶ Quarto per istum tex.quidã notauit †qḋ sicut filius suus
qui se abstinuit ab hereditate patris potest abstenosinẽ suam reuo
care:vt hic.⁊.d.si quis suus.⁊.l.fi.C.de repu.heredi.ita etiam emã
cipatus potest repudiationẽ suã reuocare.⁊ sic ĩ.d.l.fi.habet locũ
etiam in emãcipato.de quo vltimo ibi ordinarie dixi nõ repetam
hic.tamẽ iste tex.hoc nõ probat quare nõ sequitur:filius suus se
abstinens debet consequi iure pretorio ꝙ emancipatus cõsequit̃
qui hereditatẽ repudiauit:vt dicit tex.ergo emancipatus habet
6 beneficiũ sui †nõ est bona cõsequentia :q̄ licet suus habeat bene
ficiũ emancipati.nõ sequitur ergo etiã ecõtra emãcipatus habet
beneficiũ sui.vt.l.iij.§.si emancipatus.ff.de cõtrah.no.Bartol.et
alij in.l.j.ff.de leg.j. ¶ Quinto ⁊ vltimo no.in versi.itaq̧ tunc re-
7 gulam generalẽ ad quã frequenter allegatur iste text.ꝙ † omnis
actus qui nõ põt geri circa ius ⁊ nomen heredis inducit gestionẽ
ꝓ herede.⁊ dicit Paul.de cast.ꝙ ista regula melius ponit̃ hic quã
alibi.⁊ ꝙ nõ est procurator in palatio qui eam ignoret. Item di-
cunt Bald.⁊ Ang.hic ꝙ ista est melior regula que reperiatur in
iure in materia aditionis. Adde ꝙ per istã regulaꝫ dicit signãter
Barto.in.l.frater a fratre in penul.charta.s.gl.ij.ff.de cõdi.ide.
8 ꝙ †filius recipiendo debitũ patris dicitur hereditatẽ adire.q̄ est
9 actus qui nõ põt fieri citra ius ⁊ nomen heredis . †Adde ꝙ simi
liter ecõtra filius soluẽdo creditorib⁹ hereditarijs dicitur heredita
tem adire.tex.est in.l.ij.⁊ ibi Barto.⁊ alij ad hoc notant. C.de iu
re deli.licet istud vltimũ prima fronte videat̃ dubitabile q̄ quili-
bet potest soluere debitũ alienum.l.obligatione.C.de solutio.et.l.
10 qui decẽ.§.j.ff.e.⁊.l.soluendo.ff.de nego.gest.vbi dicit tex.ꝙ †sol-
uendo quis pro alio etiam inuitò eum liberat ergo est actus qui
potest geri citra ius ⁊ nomẽ heredis.ergo videtur qḋ non debeat
11 aditionem inducere.tamen q̄ ibi est tex.planius dic ꝙ † qui po-
test facere actum suo ⁊ alieno nomine ⁊ soluere debitum heredita-
riuꝫ in dubio presumitur facere nomine proprio ⁊ sic adire here-
ditateꝫ.l.duo fratres vbi notat̃.j.eod.facit regula.l.⁊ magis.ff.de
solu. vbi in dubio quis presumitur soluere suo nomine ⁊ non alie
no.⁊ ita respondet Bal.in.l.potuit.in.j.questione.C.de iur.deli-
be.⁊ cõmuniter moder.in.d.l.scḋa. ¶ Capio glo.in verbo vulgo
putare quã diuide ĩ tres partes. In prima declarat tex.dum glos.
dicit imo bene:intellige cum distinctione que fit in ver.ita demuꝫ
⁊ declarat glo.prima precedens. In secunda opponit contra text.
⁊ soluit ibi ꝙ surripiendo.dic qḋ in actis cum nõ procedat ex vo
luntate defuncti post abstensionem interueniens nõ inducit im-
mixtioneꝫ:vt ibi.sed receptio eius qḋ datur causa conditionis im
plende procedit ex voluntate defuncti:vt dicitur in litera. ⁊ tunc
operatur immixtionem. In tertia gloss.etiam opponit cõtra tex.
⁊ nõ soluit quare vere non est contra.vt per gloss.in.§.fin.in glos.
vlti.ad fin j.eod.item ibi erat a principio minor hic maior. ¶ Ca
pio gl.in verb.s.sol⁹ heres quã diuide in duas partes ĩ prima de-
clarat rationem text.in secunda colligit ex text.notabile. Secunda
est ibi sic ergo no.glo.ergo assignat rationem ad text.ꝙ quando si
lius est solus heres institutus nõ valeret libertas si ipse non esset
heres:⁊ se non immisceret.contra istam rationẽ glosse.⁊ sic contra
tex.for.opponitur non solum nomẽ nudum heredis sine effectu.
⁊ sic sola existentia sui heredis sine immixtione cõfirmat liberta-
tes vt.l.sciendum.ff.de manu.testamento ⁊.l.cum quasi.§.sed et si
quis.ff.de fideicom.liberta.ergo licet filius solus sit institutus et se
abstineat:tamen propter solam suitatem remanet libertas valida
ergo accipiendo pecuniam relictam gratia conditionis implen-
de non videtur gerere pro herede.illa oppositio est valde diffici-
lis ꝺm Pau.de cast.⁊ Areti. Huic respondet Bart.ꝙ suus absti
nens attento iure ciuili est heres nomine ⁊ effectu lꝫ secus de iure
ꝑtorio. Ideo nõ potest accipere illã pecuniã citra nomẽ q̄ sit fili⁹ ⁊
ius heredis quin sit heres:ideo accipiendo illã pecuniã videtur se
immiscere:⁊ lꝫ quo ad libertates operetur sola existẽtia sui here-
dis non tamen operatur quo ad alia relicta:vt .l. lege.in fin.ff.vt ĩ
poss.lega.vnde accipiendo illud qḋ est relictum in vim conditio
nis implende.videtur se immiscere.istam solutionem Bartol.se-
quitur.do.Alex.⁊ dicit ita etiam alios transire. Sed Are.dicit ꝙ
solutio Barto.nõ videtur habere saporem iuris ⁊ bene quare si
attendimus solum ius ciuile ⁊ non ius pretorium nullus actus
erat necessarius ad inducendã immixtionẽ.q̄ per.l.ciuilem filius
erat obligatus ipso iure .vnde iste actus fuisset superfluus. Sed ca
ue quare istud obstat solũ ad primũ fundamentum barto.sed non
ad scḋm.tamẽ ꝙ in hoc tex.essent alia relicta vt ꝓsupponit Bart.
non apparet ex hoc tex. Paul.de cast.simpliciter dicit quod bart.
nõ sufficienter respõdet.vnde ipse respõdet ꝙ si filius nullũ actũ
gereret.tunc libertas bene ꝯfirmaretur propter nudũ nomen sui
heredis:sed gerendo hũc actũ receptionis pecunie videtur velle
ꝙ libertas nõ confirmetur propter solũ nomẽ filij.⁊ istam solutio
nem in effectu tenet Areti.hic eam latius confirmando vt hic per
eum ¶ Alio ⁊ tertio modo respondent Sali.⁊ Imo.ꝙ.l.ꝯtraria
loquit̃ quãdo libertas erat relicta pure:tunc confirmatur ex sola
existentia sui heredis: licet se abstinentis:vt in iurib⁹ preallega-
tis:sed hic erat libertas relicta sub conditione dandi pecuniam
que conditio erat implenda in persona filij:ideo si filius acceptet
tale implementum videtur se immiscere vt hic.⁊ ista mihi placet.
Aret.tamen dicit ꝙ ista est singularis limitatio ad illa iura si est
vera:⁊ ꝙ potius est differentia casuum q̃ rationis:quare disposi
12 tio conditionalis si est purificata habetur pro pura † quare puri
⁊ purificati idem est iudicium.l.fi.in principio.vbi Ange.et alij
ad hoc no.ff.de vulga.⁊ pupil.vnde q̄ putat se esse pure institutuꝫ
potest adire hereditatẽ licet institutus fuerit sub conditione que ẽ
purificata.l.heres institutus ⁊.l.sed ⁊ si de sua.j.eo.sed equiuocat
Areti.quare hic non potest dici purificata conditio libertatis nisi
detur pecunia filio quam filius accipiendo videtur se immiscere:
vt hic . ¶ Capio gloss.in verbo citra nomen. Ista est magistralis
13 gloss.⁊ ad declarationem text.ponit tres species heredum.† qui
dam habent effectum tantum:quidam nomen tantum:quidã vtrũ
que scꝫ nomen ⁊ effectum.⁊ ista gloss.est singularis scḋm Bal.hic
qui ex ea colligit ꝙ interdum aliquis dicitur talis ⁊ est talis. Inter
dum dicitur ⁊ non est cum effectu. Interdum est cum effectu sed nõ
dicitur talis habito respectu ad principalem significationem ser
monis. Diuide istam glossam in quinq̧ partes.in prima enume-
rat tres qui habent effectum heredis tantum sed non nomen. In
secunda enumerat alios tres qui habent nomen heredis tantum
sed non effectum. In tertia ponit ꝙ datum gratia cõditionis im
plende aliquando prestatur habenti solum nudum nomen puta
heredis qui restituit hereditatem per senatusconsul.trebel.tñ ibi
semel habuit ius ante restitutionẽ. Aliqñ habenti effectum tantum
In quarta declarat q̄s dicitur habere vtrũq̧ .s.ius ⁊ nomen here
dis. In quinta no.ex tex. Scḋa ibi.itẽ nomẽ solum. Tertia ibi ⁊ tamẽ
cõstat. Quarta ibi ius ⁊ nomen heredis. Quinta ⁊ vltima est ibi.et
no.ꝙ cũ quis facit aliq̄d ⁊c. ¶ In prima parte glo.ibi libertatuꝫ
cõseruandarũ causa Adde tex.ĩ.l.ij.iij.⁊.iiij.per totã.l.de fideicõ.
lib.⁊ appellatur heres anomalus.⁊ est gloss.reputata singularis
in.§.ĩ ꝑmis.in verbo successor insti.ḋ eo cui liber.causa bo.ad.quã
reputant ad hoc singularem Bald.⁊ Imol.hic ⁊ Bald.in.l. hac
edictali in.iij.char.C.de secun.nup.⁊ facit ad aliam speciem here-
dis que habetur in.l.licet iter priuatos.C.ḋ pact. ¶ In scḋa par
14 te gl.ibi item nomẽ solũ:†habes tres species personarũ que ha-
bẽt nomẽ heredis sꝫ nõ ius nec effectum.in ꝑma specie scꝫ in here-
de q̄ restituit hereditatẽ.dic ꝙ imo quo ad quedam etiam retinet
ius patronat⁹ ecclesie ꝙ nõ transit in fideicõmissariũ.idẽ tꝫ bald.
in.l.cum virũ in vltima col.C.de fideicõ.⁊ in.l.fi.in pen.col.C. de
edic.diui.adri.tol. Jo de imol.⁊.d.Alex. in.l.si patroni.in princi
pio.ff.ad trebel.⁊ ibi Imo.reputat hoc esse nota.dignissimum: q̃
re nõ meminit tactũ a canonistis.⁊ ibi.d .Alex.ad finẽ principij
15 dicit ꝙ est cõis opinio † Idẽ in iure patronatus qḋ habet̃ in liber
to qḋ etiã nõ trãsit ĩ fideicõmissariũ restituta hereditate:sꝫ rema
net penes directũ heredẽ.l.sciendũ.§.idem dicitur.ff.ḋ verb.sig.
gl.i.d.l.si patroni.in principio. Pau.de cast.in.l.precib⁹.C.ḋ im
16 pub.⁊ alijs substi. ¶ Ultra gl.hic adde aliũ casum †in filio insti
tuto herede q̄ acq̄rit hereditatem patri tñ remanet heres nomine.
l.cũ filio.ff.de leg.j. Idẽ in eo q̄ priuat̃ hereditate tanq̧ indignus
⁊ fiscus aufert.l.ex facto.§.si.ff.de vulga. pup. ¶ Extra glo.dicit
17 Bartol.ꝙ †ille q̄ põt succedere ex substõe directa ⁊ sic esse heres

nomine ⁊ effectu etiã potest succedere ex fideicõmissaria: vt est ca/
sus in.l.recusare.§.titius.ff.ad trebel. si faceret aliquẽ actũ in rebꝰ
hereditariĳs non intelligeretur succedere vt heres si posset facere
vt fideicõmissarius. solus Rapha.cu.reprobat quare per fideicõ
missariũ non põt quis per se venire nisi hr̃ditas sit adita: ⁊ sic fi/
deicõmissariũ ꝯfirmatũ.l.ille a quo.§.si de testõ.ff.ad treb. quo ca
su si alius adit fideicõmissarius nõ põt se gerere ꝓ herede. ex quo
aliꝰ est heres directꝰ nisi in casu quẽ ponit Alex. qñ filiusfa. eẽt in
stitutꝰ heres ⁊ ei datꝰ substitutꝰ vulgaris ac etiã fideicõmissariꝰ
quo casu sola existẽtia suauitatis ꝯfirmat fideicõmissariã absq̃
18 alia aditiõe.l.ita tñ.§.a patre.ff.ad treb.† nec ꝑ datiõẽ vulgaris
substituti tollitur suitas qñ est facta substitutio fideicommissaria
vt tenet Bal.in.l.non iustam.C.ad treb. ⁊ in rep.l.in suis in.ĳ.co.
ff.de suis ⁊ legi. dixi in.l.si filius qui patri.ff.de vulg. ⁊ pupilla.

1 ☞ Si filius mouet aliquã actionez personalem ex qua nihil de
hereditate consequitur non dicitur se immiscere hereditati.

2 Stãte statuto ꝙ exbãnitꝰ non possit reuerti ad domũ nisi habue
rit pacez ab heredibus occi. ꝙ filius occisi qui se abstinet ab here.
paterna ⁊ sic nudo nomĩe tm̃ remãsit heres poterit facere pacem
illi exbãnito vt sic possit ad ciuitatem reuerti.

3 Quando dicatur actio cõpetere ad vindictã ⁊ quãdo ad penam

Si sepulchri.

Filius agẽs actione sepulchri viola
ti lʒ hereditariĳ tñ nõ censet̃ heredita
ti se immiscere. h.d. diuidit̃ in duas partes. In p̃ma ponit̃ deci/
sio cũ vna rõne decidẽdi. In scõa assignat̃ alia ratio decidẽdi: scõa
ibi hec eñi ẽt actio. tertio põt addi rõ ꝺm Pau.de ca. quare filius
tanq̃ filius lʒ nõ sit heres habeat ius sepeliendi: nõ solũ in sepul/
chro familiari sed hereditario lʒ sit exheredatꝰ. vt.l.vel q.§.i.ff.de
relig. ⁊ sum.fune. ideo ꝓsequẽdo iure sepulchrorꝫ nõ efficit̃ heres
quare ꝓsequit̃ vt filius: ⁊ nõ vt heres.§.si quid tñ scõo responso.
1 ⁊ ibi gl.s.e.l. ¶ No. ex isto tex. ꝙ† qñ filius mouet aliquã actionẽ
personalẽ ex qua nihil de hereditate cõsequit̃ nõ dicit̃ se immisce
re hereditati: ⁊ sic prestat argumentũ ꝺm Dy. Bar. ⁊ alios ꝙ si fi
lius faciat pacẽ de morte pr̃is cũ occisoribꝰ pr̃is ⁊ etiã ab eis ac/
cipiat pecuniã ꝓ ipsa pace faciẽda: ꝙ ꝑ hoc nõ videt̃ se immiscere
hr̃ditati paterne q̃re nihil hereditariũ attingit. idẽ tʒ Bart. in.l.
quesitũ.q̃ est.l.pen.ff.de sepul.viola. facit qõ notabiliter tʒ Bart.
2 in.l.si filius qui pr̃i. in vlt.col. ⁊ in vlti.q.ff.de vulg. ⁊ pup. † ꝙ stã
te statuto Perusino ꝙ exbãnitus nõ possit reuerti ad ciuitatem
nisi habuerit pacẽ ab heredibꝰ occisi ꝙ filiꝰ occisi q se abstinet ab
hereditate paterna: ⁊ sic nudo noĩe tm̃ remãsit heres.l.cũ quasi.§.
ʒ ⁊ si qs.ff.de fideicõ. liberta. ⁊.l.si ex modica.§.si filiꝰ.ff.de bo.li/
berto.gl.fi.magistra.s.in.§.p̃cedẽti poterit facere pacẽ illi exbã/
nito: vt sic possit ad ciuitatẽ reuerti: quare ꝙ possit facere talẽ pa/
cem est fauor ipsiꝰ filĳ: sed in ꝯcernẽtibus fauorẽ filĳ remanet exi
stentia sui heredis: q̃uis se abstineat. vt ibi est tex. notabilis. ⁊ fa/
cere pacẽ de tali offensa non est qd hr̃ditariũ vt hac.l. ⁊.d.l.penu.
ff.de sepul.viola. ibi latiꝰ dixi de hoc vltimo ⁊ sic vult Bar. ⁊ cõi
ter doc. ibi ꝙ facere talẽ pacẽ possit fieri citra ius ⁊ nomen hr̃dis
cũ possit ꝑ filiũ q se abstinuit ergo non inducit gestionẽ ꝓ hr̃de ꝑ
regulã iuriscõsul. traditã in.§.precedẽti in fi. ⁊ sic põdera eos ibi
velle ꝙ ẽt si statutũ faceret mentionẽ de hr̃dibus q̃re disponeret
ꝙ pax debeat haberi ab herede occisi sufficeret haberi a filio q se
abstinuit. ⁊ sic qui est heres tm̃ solo noĩe ⁊ sic etiã tũc faciẽdo pacẽ
nõ dicit̃ filius gerere ꝓ herede. ⁊ ita etiã põderat ⁊ tʒ Alex. hic. ⁊
Sali.in.l.cũ qui bonis.C.de sepul.viola. q̃uis cõtrariũ in hoc te/
neat Albe.de rosate hic. Odofr. ⁊ Cy. in.d.l.cũ qui bonis. Albe.
⁊ Ang.in.d.l.penu.ff.de sepul.viola. qui volũt in ista qõne existi
mandũ esse qualiter loquãtur verba statuti: aut enim faciũt men/
tionem heredis aut filĳ. nã si statutũ loqueret̃ ꝑ verbũ heredibꝰ:
tunc filius faciendo pacẽ diceret̃ effici heres. itẽ aduerte vltra scri
bẽtes quare in ꝯtrariũ fortiter facit vna ratio assignata per Bar.
in.l.iiĳ.§.cato. in vlti.col.ff.de verb.obl. vbi dicit ꝙ si bene ꝯside/
ramus verba ⁊ mẽtem dicti statuti statutũ voluit fieri pacẽ ab eo
qui representat personã defuncti insolidũ: sed filius q se abstinuit
non representat: sed ille q successit in hr̃ditate ⁊ eã possidet: ⁊ sic
vult totũ cõtrariũ eius qõ tenuit in.d.l.si filius qui patri. ꝙ facere
talẽ pacẽ nõ possit fieri citra ius ⁊ nomen heredis ⁊ cõsequẽter ꝙ
filiꝰ faciẽdo pacẽ: ⁊ ꝓ ea capiẽdo pecuniã dicat̃ se gerere ꝓ hr̃de:
⁊ credo ꝙ hoc sit veriꝰ. ¶ Capio gl.fi. in v̀bo cõtinet quã diuide
in tres partes. in p̃ma opponit contra tex. ⁊ notabiliter soluit. In
secũda etiã opponit cõtra tex. ⁊ soluit. In tertia reprobat primã
rationẽ tex. scõa ibi: item signat̃ contra. tertia ⁊ vltima est ibi itez
nec est bona ratio. ¶ In prima parte no. diligẽter istã glos. scõm
3 Ang. ⁊ alios que declarat notabiliter † quãdo actio dicit̃ cõpete
re ad vindictã quãdo competit ꝓpter iniuriã illatã ⁊ nil de patri
monio abest vt in actione iniuriarũ ⁊ in actione sepulchri violati
(sed actio dicit̃ ad penã competere quando aliquid ex patrimonio
nostro nobis abest: vt in actione furti. similem ⁊ pleniorem gloss.
habes in.l.cũ emãcipati.§.emãcipatꝰ.ff.de collatio. bono. quã re

putat singularez bald.i.l.rei iudicate.§.i.ff.sol.matrimonio vide
late Bar.in.l.pretor edixit.§.i.ff.de iniuriĳs. ⁊ in.l.i.C.quãdo ci/
uilis actio crimi. preiudi. vide etiã de h.d. Alex. ad quẽ te remit/
to.in.l.penales.in p̃n.ff.ad.l.falci. ¶ In scõa parte glo. ibi ʒ non
est cõtra. adde glo.in.l.vlti.C.si maior fac. ratum habuit. item ibi
erat minor hic maior: vt etiam dixi i.§.precedẽti. In vltima parte
glo. reprobat primã rationẽ tex. ibi quia nihil ex bonis patris ca
pit quare etiaz capiẽdo rẽ que nõ sit hereditaria dicit̃ gerere pro
herede vt in.l.seq.§.i. ⁊.l.gerit.i.co. ⁊ ita etiam reprobat Pau.de
cast. de quo magis admiror. sed istud est absurdũ qꝛ reprobant ra
tionẽ iuriscõsul. vnde dicit Jo.de imol. ꝙ prima ratio tex. nõ vi/
detur bona si simpliciter ⁊ de per se sumatur. sed est bona cum ad
iuncto. si dicatur quare nihil capit ex bonis patris sed agit: tunc
nõ dicitur gerere pro herede. ⁊ sic vult Jo.de imo. ꝙ ambe ratio/
nes tex. debeant simul iungi ad hoc vt prima ratio tex possit pro
cedere. qõ nõ videt̃ bene dictũ ex quo iuriscõsultus vtrãq̃ rõnem
de per se ponit. tu ergo dic ꝙ prima ratio iuriscõsul. etiam d per
se est bona aliter q̃uis dicat arc. nã dũ tex. dicit quare nihil ex bonis
patris capit vult quod q nihil hereditariũ attingit non presuma
tur se immiscuisse. sed in.ll. contrariĳs accepit rem non heredita/
riam credens eam esse hereditariã ⁊ sic accepit quasi heres ideo vi
detur adire. vt in.l.se.§.primo ⁊ ibi glo.

1 ☞ Crimẽ furti ⁊ crimen expilate here. sunt diuersa. nam rei he/
reditarie nõ fit furtum.

2 Qui intendit delinquere nõ intendit cõtrahere vel quasi qꝛ actus
agẽtium non operantur vltra eorum intentionem.

3 Si quis dicat alicui tu mentiris saluo honore tuo ꝙ verbũ prece
dens declarat ꝙ non vult ei saluare honorem suum.

4 Mentiri est contra mentem ire ⁊ sic contra mentem falsum loqui
cum intentione fallendi.

5 Mendacium est falsa significatio vocis cum intentione fallendi

6 Protestatio contraria actui qui geritur nihil releuat.

7 Si quis dicat alicui tedet me ꝙ sis cõdemnatus de falso tenetur
actione iniuriarum.

8 Qui dicit alicui tu dicis falsum non dicitur per hec verba ei in/
ferre iniuriam.

6 Crudelis est qui negligit famam suam.

10 Si actor petat a reo in libello aliquam rem vel quantitatẽ ⁊ reus
respõdẽdo libello dicat per verba contumeliosa tu mentiris per
gulam: ꝙ per hec verba videtur lis contesta.

11 Extraneꝰ surripiendo rẽ hereditariã nõ videt̃ adire secꝰ est in suo

12 Furtuz non fit solo animo nec consistit in mera volũtate ʒ requi
ritur ꝙ vere res sit aliena ⁊ ꝙ vere interueniat dolus.

Si quis extraneus.

Expilans res
hr̃ditarias nõ
videt̃ gerere ꝓ herede. hoc primo ⁊ si aliquis q̃si heres
res non hereditarias attingat oneribus hereditariĳs
astringit. hoc scõo. Itẽ aditio vel repudiatio nõ valet nisi heredi
tas sit dlata. hoc tertio ⁊ vltimo vsq̃ ad.§.si qs partẽ. ⁊ sic sũt tria
dicta Scõm ibi ĩterdũ aũt. tertiũ ibi ʒ ita demũ. ¶ In tex. ibi q̃si
1 surripiens vl' expilans: iõ ponit̃ q̃si: † qꝛ crimẽ furti ⁊ crimẽ expila
te hereditatis sunt diuersa. nã rei hereditarie nõ fit furtũ: sed ex/
pilatio.l.hereditarie.ff.de fur. ⁊.l.i. ⁊.ĳ.ff.de cri.expi.hr̃dita. Itẽ
res furtiua nunq̃ põt vsucapi.l.sequit̃.§. ꝙ aũt.ff.de vsucap. ⁊.§.
furtiue.insti.co. secus in re hereditaria expilata.l.si hõ in prin. et
ibi Bar.ff.de vsucap. lʒ crimẽ expilate hereditatis sit improbius
furto: vt est gl. nota.in.l.si te.C.de infa. Sal.in.l.de his.C.de fur.
2 ¶ Nota primo ibi nam admissum ꝙ † q intendit delinq̃re nõ itẽ
dit cõtrahere vel quasi quare actus agentiũ nõ operant̃ vltra eorꝫ
intentionẽ.l.nõ oĩs.in p̃n.ff.si cer.peta. ⁊.l.obligationũ substantia
§.fi.ff.de actio. ⁊ ob. facit.l.fuit qõnis.i.co. vñ allegat̃ iste text. per
3 Dyn. Bar. ⁊ alios ꝙ si aliquis dicat alicui tu mentiris saluo ho
nore tuo vel salua reuerẽtia tua ꝙ verbũ iniuriosum p̃cedens de/
clarat ꝙ nõ hʒ volũtatem saluãdi illi honorẽ l.si nõ cõuitĳ.C.de
iniur. iõ põt agi cõtra eũ actione ĩiuriarũ. Adde vltra scribentes
qõ etiã tʒ Alber.de rosa.in scõa parte statutorũ ĩ qõne.xliĳ.inci.
Quid si qs dicat. do. Alex.in.l.fi.in.ĳ.col.ff.qõ q̃sq̃ iuris. ⁊ i.l.iĳ.
in princi.ff.de lib. ⁊ posthu. do. Abb in.c.cum te.de re iudi. ⁊ i.c.
4 cam te.de iureiurã. ¶ Scõo † adde qõ mentiri est contra mentem
ire. ⁊ sic cõtra mentem falsum loqui cum intentione fallendi.l.de
etate.§.si cum esset.ff.de interroga.act. ⁊ ibi glo notabilis ⁊ bal.
5 dicunt ꝺm diuum Augustinum ꝙ † mendacium est falsa significa
tio vocis cum intentione falleñ. vnde tu mentiris est verbũ iniu/
riosum. vt tenet Barto.in.l.item apud labeonem.§.sed ꝙ adĳci/
tur.ff.de iniur. Bald. ⁊ Angelus in.l.turpia.in principio.ff.de
legatis.primo. Angelus in.l.iĳ.in principio.ff.de libe.et posthu.
¶ Tertio facit qꝛ ista reseruatio honoris est cõtraria actui. ideo
6 vitiatur.vt.l.i.§.i.ff.si vsufructpetatur. ¶ † Item protestatio cõ
traria actui qui geritur nihil releuat.c.solicitudinem.in fin.de ap
pella. Barto.in.l.i.in penultima.col.C.de litis contesta. ⁊ in.l.qui
in aliena

7 aliena.§.fi.s.eodē.¶ Quarto facit simile ꝙ† si dico alicui tedet
me ꝙ fueris cōdennatus de falso: teneor iniuriarū: quia presumi
tur ꝙ animo iniuriādi ⁊ ei improperādi ita dixerim. licet prepo-
suerim illud tedet me. ſm Ange.in.l.vestem.ff.de iniur. vbi dicit
ꝙ vidit plures facere tales improperationes. ¶ Limita istā con
munem conclusionem vt procedat in terminis suis quando quis
dicit: tu mentiris saluo honore tuo: nam tenetur iniuriarum: vt
predixi secus si dicerem tu non dicis verum saluo honore tuo:
quia multi nō verum dicunt: ⁊ tamen putant verum dicere: ho-
nestius tamen est dicere tu non es informatus: ita limitat solus
Rapha.cu.alij nihil tangunt. Adde quod fortius tenent Sali.⁊
d.Alex.in.l.de tutela.C.de in integ.resti.mino.per illū tex.in ver
8 bo falso. iuncta glo. ꝙ† qui dicit alicui tu dicis falsum: ꝙ per ista
verba non dicitur ei inferre iniuriam. quia non intelligitur quod
ex ꝓposito ⁊ ex certa scientia: ⁊ sic dolose dicit fasum: cū omne nō
verū sit in se falsum. vt in aut.de si instr.cau.⁊ fi.col.vj.ī prin. sꝫ ſꝫ
Sali.ibi quidam superbi ⁊ elati incontinenti illa verba assumūt
tanq̄ in eorū iniuriam dicta. quod bene nota. quia valde quoti-
dianum est. Secundo notabiliter limita quando quis primo di-
ceret te cōmisisse aliquod crimen: puta quare aliquis impinge-
ret tibi falsitatem vel aliam turpem notam: tunc secure tu potes
9 ei dicere tu mētiris.† quia crudelis est qui negligit famam suam.
xij.q.j.c.nolo: ⁊ quare licitum est in aliuꝫ retorquere quod obijci-
tur.l.qui cum maior.§.si libertus.ff.de bo.liberto.et.l.si quis in
graui.§.vtrum.ff.ad sillania. ita notabiliter limitat Barto.in.l.
que omnia.§.j.per illum text.ff.de procurato. Specu.in titu.de
aduo.§.iam nunc videndum.in ver.hoc tamen caueat.d.Alexā.
hic.et in.l.iij.in princ.in.ij.col.ff.de libe.⁊ posth.do.Abb.in.c.cū
te.in.vij.col.de re iudica. tamen isto casu non liceret primo post-
ca replicare. imo tu mentiris. ita no. Pau.de cast.⁊.d.Alexā.i.l.
10 si.per illū tex.qui bene facit.ff.quod quisq̄ iuris. ¶† Tertio pro
limitatiōe adde quod quādo actor in libello peteret a reo aliquā
rem vel quātitatem quam diceret sibi debere: et reus responden
do libelli diceret per verba contumeliosa: tu mentiris per gulā:
per ista verba videretur lis contestata: quia talia verba ꝯueniūt
actui.s.negatiōi: vt tenet Bal.post antiquos.in.l.turpia.in prin
ci.ff.de leg.j.⁊ sequitur Ange. Imo.⁊.d.Alexā.ibi. Lud.⁊ Aret.
hic.d.Anto.de bu.⁊.d.Abb.in.c.vnico.in.v.q.ibi limitant de lit.
contest. cautius tamē est premittere protestationē quod hoc non
dicit animo iniuriandi: sed causa iuris sui conseruandi ſm Spe
cu.in titu.de aduoca.in.§.nunc videndum.in versi.hic tñ caueat.
¶ Glo.prima ponit duas rationes diuersitatis inter extraneū ⁊
11 suum † quia extraneus de quo cum ministerio loquitur iste tex.
surripiendo rem hereditariam non per hoc censetur adire. secus
in suo vt in contrario. Prima ratio diuersitatis est: quia suus fa
cilius amittit priuilegiū abstinendi. ⁊ ista est melior ratio diuer-
sitatis q̄ꝫ sit sequens quare facilius tollitur priuilegiū q̄ꝫ ius cō-
mune.l.eius militis.§.militia missus.ff.de testa.militis.et.§.quia
vero verisimiliter.in aut.de non alie. Secunda ratio non est ve-
ra: quare cum surriperet ⁊ sic appareret ꝙ vellet delinquere. er-
go non habebat animum se immiscendi vt hoc text. contra istam
differentiam glo.⁊ sic cōtra istū text.opponitur fortiter de regu-
la.l.cum bonis.j.co.vbi ille actus qui inducit imixtionem in suo
inducit aditionem in extraneo. si ergo suus amouendo rem here-
ditariā dicitur se immiscere: ergo extraneus adire: qđ est de dire
cto contra istū tex.responde ſm Raph.cu.alij nō tangunt quod
suus qui est heres de iure ciuili velit nolit habet a pretore benefi-
cium abstinendi cum hac moderatione: si antequā abstineret nihil
amouisset ex hereditate. ita dicit text.in.d.l.si seruum quis.§.ait
pretor.j.co.allegata in glo.⁊ sic efficitur heres hoc casu cōtra vo-
luntatem suam.i.perdit beneficium abstinendi contra suam vo-
luntatē vt dicitur in cōtrario ꝙ non pōt dici in extraneo. ¶ Ca-
pio glos.in verbo non hereditaria: quam diuide in duas partes.
In prima declarat tex.⁊ assignat rationē declarationis. In secū
da opponit ⁊ nō soluit. secūda ibi. sed argumentum cōtra.j.de cri
mi.expil.heredi. ¶ In fine gl.respōde quod hic loquitur in adi-
tione hereditatis que in solo animo adeūtis cōsistit vt hic dicit
12 in tex. ideo in illa inspicitur animus ⁊ opinio adeūtis.† Sed con
trariū loquitur in furto quod non fit solo animo.l.inficiando.in
prin.ff.de fur. nec ꝯsistit in mera volūtate: sed requiritur quod ve
re res sit aliena. ⁊ qđ vere interueniat dolus.l.inter omnes.§.re-
cte.⁊ ibi no.Bart.ff.de fur. ideo ibi nō inspicitur opinio in cōtra
rium facit quod dictū fuit in.l.is qui putat.s.co.
1 ☞ Ad hoc vt institutus possit adire nō est necesse quod inter-
uenerit in testamēto. vel quod viderit vel audiuerit in testamentū
legi. sed sufficit quod habeat scientiā per vehementē opinionē.
2 Adiens vel acceptās hereditatē videtur eā acceptare omni mo-
do quo potest dato quod istud nō exprimat quia tacite itelligit.
3 Vehemens opinio in materia aditionis transit in scientiam.
4 Vehemēs opinio iūcta cū veritate operat idē ꝙ certa certitudo.

5 Delata dicitur hereditas quā qs potest adeūdo cōsequi vel quā
do nullum subest impedimentum.
6 De natura aduersatiue est repetere qualitatem scientie conditio
nis appositam in precedenti oratione.
7 Qui ignorat conditionem sub qua est institutus esse impletam
non potest adire.

Sciendū. al's. Si qs partē. ¶ Ignorātia quote ⁊ cō
ditiōis implete: ⁊ substōnis delate nō ipe-
dit aditionē. h.d. sꝫ Bat. Ang. ⁊ Sal. Imo. summent istum text.
quod error in quota non impedit aditionem. sed iste tex. non lo-
quitur in errante sed in ignorante vt dicetur.j.in glo.prima. ⁊ ha
bet quatuor partes sicut quatuor sunt casus. secunda ibi. quod ⁊
Cassius probat. tertia ibi. si cōditionē. quarta ⁊ vltima est ibi. qd
tñ si ignoret. ¶ Nota primo ex isto tex. ſm Bal. Ange. ⁊ Are. ꝙ
1 † ad hoc vt institutus possit adire nō est necesse qđ interuenerit in
testamēto vel quod viderit aut audiuerit testamētū legi: quia si
hoc esset: non posset ignorare ex qua parte esset heres prout di-
cit lex: vnde sufficit quod habeat scientiā per vehementem opi-
nionem vt tenet Bar.in.l.is potest. vbi dixi.s.eo. ¶ Capio glo.
primam: que timore.l.ex semisse.j.co. format tres solutiones. se-
cūda ibi. dic ergo attendēdū. tertia ⁊ vltiā est ibi. vel pone istitui.
pmā reprobat. scđa cōiter tenetur ꝙ cōsideretur propositū adeū
tis si de eo constat ꝙ videbat ex quacunq̄ parte institutus esset
adire: ⁊ tunc indistincte valet aditio siue esset institutus ex maio-
ri parte siue in minori. in dubio autem si reperiatur institutus in
maiori parte presupponitur ꝙ illam voluerit adire q̄uis ex mi
nori adiuerit: secus est ecōtra: per.l.si quis mihi bona.§.sꝫ si mā
dauit.j.eo. quare ex volūtate defuncti quam heres habuit ad to
tam hereditatem vel ad maiorem partem non infertur ad partē
hereditatis vel ad minorem partem. argumento.l.tutor vrgenti
bus.§.curator.ff.de min. ibi per partē empturus non esset: ⁊.l.si
quis aliā.ff.de sol. vbi nā nō accepisset creditor nisi pro solido ei⁹
fieret. ⁊ aduerte ibi diligēter lꝫ nemo scribentiū hic tangat quod
diceretur cōstare de voluntate adeuntis quando talem aditionē
fecisset omni iure via modo ⁊ forma quibus magis ⁊ melius po
tuerit: prout solet quotidie dici in istrumētis: tūc indistincte va
leret aditio ⁊ diceretur constare de voluntate adeūtis siue in ma-
iori parte esset institut⁹ siue in minori: ita singulariter tenet Pe
trus de ancha.in cōsi.cciij.incip.ex themate predicto qđ reuera
est consilium Ang. vt patet ibi ex subscriptione Ange. ⁊ est inter
consilia Ang.in consi.clxxxiij.incip.ex themate predicto: licet cō
trariū teneat idē Pet. de ancha.in cōsi.ccclviij.incip. quare pre-
2 supponitur pro veritate.† Sed tu caue quia adiēs vel acceptans
hereditatē videt eā acceptare omni modo quo potest dato quod
istud non exprimat. qr tacite intelligitur. ita signāter tenet Bal.
in.l.vnica in.ij.col.in versi.ex predictis apparet.C.qñ nō pe.par
tes. ergo si vera esset decisio Ange. semper valeret aditio etiā qñ
esset ex minori parte institutus quā putabat: qđ est ꝯtra tex.in.d.
l.si quis mihi bona.§.sꝫ si mandauit ⁊ ī.d.l.ex semisse. nisi dicas
defendendo Ang. ꝙ in aditione hereditatis q̄ pendet a sola vo-
luntate adeūtis.l.si auie.C.de iure delib.⁊.§.fi.insti.de here.qua-
li.⁊ dif. plus operet dicta clausula quādo fuit expressa ab adeū-
te: quo casu dicitur constare de enixa voluntate adeūtis. quaꝫ qñ
tacite intelligitur. Ista secūda solutio glo. licet cōmuniter appro
betur a scribentibus ⁊ sit vera in se: tamē diuinat ad vtrūq̄ text.
nam in isto tex.non apparet ꝙ iste heres esset huius voluntatis
vt quecunq̄ pars sibi cōtingeret eā vellet acquirere. text. hoc nō
dicit: similiter nec in.l.ex semisse. apparet quod cōstaret quod ha
buerit animum non acquirendi maiorem partem. ¶ Tertia so-
lutio glo. est etiā vera in se per.d.l.illud.§.fi.⁊.l.antiqui.ff.si pars
here.petatur.⁊.l.sed si restituatur.§.fi.ff.de iud. tamen diuinat et
restringeret istum tex. ¶ Quarto modo respondet Rapha.cu.
qđ iste tex. loquitur in eo qui ignorat ex qua parte sit institutus
vel nescire poterat. vt in casu vltimo huius glos. et iste pōt adire
vt hic: sed contraria loquuntur in errante. ⁊ differentia est inter
errantem ⁊ ignorātē. vt declarat gl.in.l.de statu.s.de test. ¶ Ad
istū tex. tu responde planius: ⁊ ꝙ iste tex. loquit in eo qui simpli
citer adiuit nō expressa aliqua quota cū ignoraret ex qua parte
esset institutus: ⁊ talis aditio vꝫ ⁊ tenet quare intelligitur adire
ꝓ illa quota que ad eū spectat. ⁊ in qua est institutus. ita loquit
iste tex.⁊.d.l.illud.§.fin.ff.si pars heredita.peta. sed contraria lo
quuntur quando adiuit ex certa quota expressa: cum esset in ma-
iori vel in minori institutus: ⁊ sic considera ꝙ cōtrarium.l.ex se-
misse nō obstat in aliquo ad tex. nostrū: sꝫ bene de directo obstat
ad.d.l.si quis mihi bona.§.sed si mandauit. ibi dicetur. ¶ Capio
glo.in verbo: puto posse: quam diuide in duas partes principa
les. In prima multum fortiter opponit contra tex. et tripliciter
soluit. In secunda et opponit et se remittit. secunda est ibi. item
contra.j.l.proxi. ¶ In prima parte dicit Bar. quod quelibet so
lutio pōt esse bona: tamē tertia est notabilior: ⁊ verū dicit Bart.

ꝙ iste solutiones in se possunt esse bone: tñ diuinant ad istuz tex.
Item prima solutio confunditur per istũ text.in fi.qui loquit̃ de
conditione facti scʒ de substituto coheredi: si ille heres non erit.
¶ In ea.glo.ibi que habet secũ vehemētē opinionē: ista solutio
tertia est ceteris notabilior ẜm Bar.ꝛ Ang.ꝛ dicit ang. ꝙ est ꝑ
petuo tenēda mēti.ꝛ ẜm Sali.allegat̃ quotidie in practica ꝑ do.
3 ꝛ per practicantes:ex qua habes† ꝙ vehemēs opinio in materia
nostra dicitur trāsire in sciētiaʒ:quare scire dicimur quod vere sci
mus:vel quod vehe mēter opinamur:si vehemēs opinio cōcurrat
cũ veritate. vt hac glo.no.ꝛ glo.in.l.in repudiāda.j.co.ꝛ in.l.ij.§.
idem labeo.ff.de aqua plu.arcen. dixi in.l.qui hereditatem.s.co.
Istam glos.multum no[illegible] Bald.hic di[illegible]s:ꝙ Bar.exclamabat
super ista glo.ꝙ mul[illegible]unt de quib[illegible]ō potest haberi vera cer
4 titudo†tñ vehemens opin[illegible] iunct[illegible] veritate idē operat̃ quod
certa certitudo.quod val[illegible] ꝛ sequitur Pet. de anch. in
consi.ccclxiij.incip.vis[illegible] puncto ꝛ contētis in eo.in.iij
col.ad fi.vbi dicit ꝙ a[illegible] fuerunt ad literā verba Oldr.
Laudeñ.hic.et per [illegible]pendum consilium de substituto
sub conditione si m[illegible]rat pregnans nullum filiũ mascu
lum pareret. ꝙ ista c[illegible] potest haberi pro impleta etiā ante
partum editum:ex [illegible]opinio matronarum ex varijs signis
que videbant in ipsa muliere pregnante erat firmum ꝙ feminaʒ
pareret:ꝛ ipsa mulier grauida que duas feminas ꝛ vnum mascu
lum prius pepererat affirmabat qualiter etiam ex signis predi
ctorum partuum preteritorum percipiebat se gestare feminaʒ in
vtero.ꝛ sic ex vehementi opinione substituti opinantis feminam
esse in vtero:cum in rerum natura esset certum ex illo partu non
posse nasci nisi feminā.vt.l.cum quidam.§.quod dr.vbi no.j.cod.
et.l.cum ad presens.cum duabus sequentibus.ff.si cert.peta.ꝛ sic
conditio attenta natura iam erat impleta ꝛ postea apparuit hoc
esse verum quare feminam peperit. ergo illa vehemens opinio
substituti iuncta veritate postea detecta habet̃ pro certitudine.
ꝛ facit ꝙ talis substitutus moriens ante partũ editum illā here
ditatē nō aditā trāsmittat ad quoscũq; vigore statuti Perusini
disponētis: ꝙ q̃libet hereditas delata q̃uis nō sit adita trāsmit
tatur ad quoscũq; heredes.ꝛ sic tenet mirabiliter ꝙ talis heredi
tas dicatur delata substituto ante natiuitatem filij vel filie. et sic
excludat feminam postea natam.ꝛ alias filias prius natas vel
alio venientes ab intestato.mouetur principaliter per istam glo.
valde notabilem:ꝛ exclamationem quā de ea facit Bal. hic vt s.
retuli. Idē etiā cōsuluit idē Pe.de anch.cōsi.cccxciij.incip.visis
diligenter puncto ꝛ varijs cōsilijs excellentissimorum doctorum.
sed est quasi repetitiuũ alterius ꝯsilij. pro certo mirabilis est ista
5 decisio si est vera:pro tex.in.l.delata.ff.de verb.signi. †vbi delata
dicitur hereditas quā quis potest adeundo consequi. dixi in.l.is
potest.s.eo.sed iste substitutus si viueret ante partum editũ non
potuisset actualiter adire.ergo nō videt̃ ꝙ sit delata:q̃uis Pet.
de anch.istud assumptũ neget:ꝙ imo adire potuisset ꝓpter vehe
mentē opi.concordantē cum veritate que habetur pro certitudi
ne:qđ nō puto verũ ad illā.l.delata ꝛ ad ea que dixi in.l.is potest.
vbi dixi ꝛ declaraui quod hereditas dicit̃ delata qñ nullũ subest
impedimentũ prout hic. ¶ Quartā solutionē ponit Dy.quā Bar
Albe.de rosa.ꝛ cōmuniter scribētes sequunt̃:ꝙ hic heres puta
bat se pure institutũ. tũc non est necesse ꝙ sciat cōditionē extitisse
dũmodo vere extiterit.vt est tex.in.l.sed ꝛ si de sua.§.fi.j.eo ex quo
tunc eius opinio concordat veritati.secus si sciebat se institutum
sub conditione:tũc debet scire cōditionē extitisse:vt in cōtrarijs
do. Alex.dicit ꝙ licet doc.non reprobent. tamen ista solutio non
potest adaptari ad istum tex.nec ei congruere:per versi. precedē
tem qui loquitur qñ heres sciebat conditionem appositā: nisi di
cas ẜm cũ ꝙ in versi.quid tñ mutet̃ in totũ casus.ita etiam repro
bat Are.per versi.precedentem qui clare loquitur qñ heres scie
bat se sub conditione institutum.et iste versi. venit continuatiue
ad eundeʒ casum. Adde quod ante eos istā solutionē Dy.etiam
reprobat Sali. ꝓpter versi. quid tñ qui aduersatur ad superius
6 dictũ in versi.precedenti. ¶ Tu confirma vltra scribentes† quia
de natura aduersatiue est repetere qualitatem scientie conditio
nis appositā in precedēti oratione:vt notabiliter tenet Bal.in.l.
omnes populi.in.v.col.ff.de iusti. ꝛ iur.per glos.i.§.item lapilli
insti.de re.diuisio.sequit̃ ꝛ cōmendat.d.Alexā.in.l.filius a patre.
in prin.in.xij.col.in fi.ff.de lib.ꝛ posthu.vbi dicit ꝙ istud nō repe
ritur alibi tactum.ꝛ forte Barto.de his perpendens dixit ꝙ ista
solutio Dy.est vera in se:ꝛ sic ꝙ non conueniat ad istũ tex. Bar.
autem iungendo simul oēs solutiones Dyn.ꝛ glos. distinguit vt
hic per eum:ꝛ eius distinctionē sequunt̃ Sali.ꝛ Imo.hic. ¶ Tu
7 vt clarius habeas fac regulā negatiuā:ꝙ† qui ignorat conditio
nē sub qua est institutus esse impletam:nō pōt adire.d.l.multum
interest.ꝛ l.ij.ff.de conditio.ꝛ demō. ¶ Fallit in quatuor casib9.
Primo si conditio est iuris:illius ignorantia nō impedit aditio
nem.d.l.multũ interest.et hic in prima solutione gl. quod intel
ligit Bar.quando non errabat in causa acquisitionis iuxta.l.is
qui pueat.cum.l.sequenti.s.eo.ꝛ tex.j.in.l.sequenti.sed errabat in
persona eius cui debebat acquirere cũ crederet se esse filiũfa. cum
esset effectus sui iuris.vt ibi ꝛ in.l.qui in aliena.§.j.in versic.nam
cum.s.e. ¶ Secũdo fallit qñ idē erat institutus in parte pure:et
in parte sub conditione substitutus: que conditio extiterat licet
ipse ignoraret.talis ignorātia nō impedit aditionē.vt hoc text.i
fi.ꝛ glo.hic in secũda solutione.ꝛ hoc propter coherentiā ꝛ vnio
nem quam habet cum iure accrescendi.l.cum heres.§.fin.ꝛ.l.qui
ex duabus.in princi.et ibi Bart.et.l.qui patri.j.eod. ¶ Tertio
fallit quando vehementer opinabatur conditionem esse imple
tam:vt hic in.iij.solutio.gloss.que est valde notabilis.vt ibi dixi.
¶ Quarto si putabat se institutum pure ꝛ ꝯditio extiterat q̃uis
ignoraret ẜm solutionē Dy.facit.l.heres institutus.j.eo.vbi di
cetur secus esse si dubitasset.

1 ☞ Error in causa delate hereditatis vitiat aditionem.
2 Error in causa non impedit animũ volentis acquirere.
3 Qui credit hereditatē sibi delatā ex vna causa cum sit delata ex alia:si adit non efficitur heres.
4 Actus factus ex falsa causa non valet q̃uis subsit causa vera ex qua posset valere.
5 Si mulier credat ꝙ propter lepram mariti liceat matrimonium dissoluere ꝛ professa est religionē:lʒ ista causa sit falsa nō tñ vitiatur actus.s.ingressus monasterij.
6 In spiritualibus falsa causa nō vitiat sicut nec dolus.
7 In sacramentalibus ꝛ dependentibus ab ordine magis attenditur veritas q̃ opinio.
8 Deus non attendit quod sit:sed quo animo.
9 Si testes deponant qđ titius possedit talē rem pro dño:ꝛ vt dñ fructus percipit:ꝑ hoc nō videt̃ aliquo modo ꝓbatũ esse dominium nec titulus sufficiens.
10 Sententia lata ex falsa causa valet.
11 Aditio hereditatis cōsistit in animo et voluntate adeuntis:sed sententia non consistit in animo ꝛ voluntate iudicis:cum sit contentiose iurisdictionis.
12 Iudex potest cogi per superiorē ad iudicandũ.
13 Sententia lata ex falsa causa valet mero iure.
14 Sentētia lata cōtra minorē ex falsa causa est ipso iure nulla.
15 Decretũ interpositũ ex falsa causa:semper et indistincte est ipso iure nullum.
16 Sentētia lata cōtra absentē ꝛ dolo partis est ipso iure nulla.
17 Decretum etiā si ponatur partim ex vera partim ex falsa causa est ipso iure nullum.
18 Quādo causa expressa in sentētia esset falsa in facto et in iure vel in iure tantũ:tunc est ipso iure nulla.
19 Licet falsa causa nō vitiet sñiam ipso iure:tñ vitiat eā in effectu.
20 Sententia lata contra ius litigatoris tenet.
21 Valet sententia se referēs ad acta nihil probantia si nō fuerit appellatum.
22 Quando est expressus error in sententia:sententia est nulla: puta quando iudex errauit in calculo in sententia.
23 Quando iudex fundaret sententiam in probationibus a iure reprobatis:tunc sententia esset nulla.
24 Iudex potest mouere animum ad iudicandum extra ea que apparent in actis.
25 Materia testium est arbitraria iudici:et in pectore iudicis residet quāta fides sit adhibenda testibus.
26 Valet et tenet sententia lata contra instrumentum productum in iudicio.
27 Sentētia lata ex falsa causa non potest ex vera que suberat sustineri aut iustificari quando vna erat expressa ꝛ alia nō. secus si due cause erant expresse.
28 Quando cōcurrũt due cause quarum vna nocet alia prodest:preualet illa que nocet.
29 Quando sententia est lata ex falsa causa iudex appellationis non potest eā cōfirmare ex causa vera que suberat per quam primus iudex poterat iudicare.
30 Ad iudicem appellationis tm̃ deuoluuntur ea que fuerunt corā primo iudice adducta:non autem penitus diuersa.

Si is ad quē. Error in causa acquisitioni hereditatis impedit gestionem pro herede:quod per quatuor probatur exempla h.d.ꝛ est magistralis.l.ẜm Bar.ista.l. ponit regulam circa medium quod quis debet scire causam ex qua hereditas ad eum pertineat ad hoc vt possit adire vel gerere pro herede.et circa istam regulam ponit quatuor exempla:duo ante regulam et duo post. In primo exemplo putabat bona esse sua iure peculij cum non essent. In secundo putabat sibi debita ex iure patronatus cum non essent. In tertio putabat hereditatem sibi delatam ab intestato cum esset delata ex testamento. In quarto e conuerso

uerso: ⁊ sic diuiditur in quinq; partes. secunda ibi. idē ergo dicemus. tertia ibi. nā vt quis pro herede. quarta ibi veluti agnatus. quinta ⁊ vltima est ibi idem iuris. ¶ In vltima parte ibi si nō iusto testamento. i. solēni ⁊ legitimo: put etiā dicit tex. s. in. iiij. pte. in ver. iusto testō. ⁊ ita etiā capitur in. l. j. in ver. iusta sententia: ⁊ ibi
1 Bar. sic declarat. ff. de testa. ¶ † Nota primo ꝙ error in causa delate hereditatis vitiat aditionē: ratio est fm Bart. ⁊ Salic. quia aditio cōsistit in animo ⁊ voluntate adeuntis. l. si auia. C. de iure deli. ⁊ §. pe. inst. de here. quali ⁊ diff. sed error in causa acqui. impedit voluntatē ergo impedit aditionē. Adde aliā rationē quia in his que cōsistūt in aīo vt est aditio hereditatis magis inspicitur id qd̄ est in opinione ꝙ id qd̄ est in veritate. l. is qui putat. et ibi glo. ⁊ Bar. s. eo. ⁊. l. heres institutus. j. eo. Barto. l. ij. §. si sub
2 cōditione. ff. pro empto. ergo si errat vitiat aditio † nec obstat qd̄ error in causa nō impediat animū volentis acquirere vt toto titulo. de condi. inde. Rn̄dent Barto. ⁊ Sal. ꝙ verum est in causa remota. sed hic est error in causa proxima delate hereditatis que requiritur a iure pro forma ⁊ solennitate aditionis. vt hic. ⁊. l. pater. j. eo. ⁊ declarat glo. magi. in. l. is pōt. s. e ergo qñ ignorat causam aditionis deficit vnum ex substātialibus aditionis. ideo vitiatur aditio. In trāslatione aūt dominij sciētia cause non requiritur: ita loquit titulus. ff. de cōdi. inde. facit bene. l. cū in corp°.
3 de acquir. re. do. ¶ Secundo no. † ꝙ qui credit hereditatem sibi delatam ex vna causa cū sit delata ex alia: si adit non efficitur heres non quidem ex causa putatiua quare non potest: nec ex vera quare nō voluit qz ignoraret: vnde per istā. l. cōsuluit. d. Alex. in cōsi. cxxi. j. volu. incip. viso processu cause vertentis inter moratiū in. v. col. ꝙ si egi ad hereditatem tanꝙ fuerit mihi delata ab intestato: posito ꝙ in veritate esset mihi pro parte ex testamēto delata: debeo succūbere ⁊ nō possum in aliquo obtinere. tex. est clar° hic. Adde in simili tex. in. c. ex parte astensis. de conces. prebend. per quem notat ibi. d. Abb. in. ij. col. in fi. ꝙ si potestas de aliquo disponendi puta creandi canonicos in certis prebendis vacantibus pertinet ad capitulum i'lius ecclesie: ⁊ archiepiscopus credēs ad se ptinere quosdā canonicos instituit de cōsensu ipsius capituli: talis actus nihil valet: non quidem in ratione episcopi: qz potestatē non habebat: nec ratione capituli: quare hoc non inten
4 debat. ideo oportuit ꝙ ibi papa faceret eis gratiam. ¶ † Tertio nota ex isto text. regulam ad quem frequenter allegatur ista. l. ꝙ actus factus ex falsa causa nō valet ꝙuis subsit causa vera ex qua posset valere: nam in omnibus quatuor exemplis positis in tex. suberat vera causa ex qua poterat adire. ⁊ tamen ex illa non sustinetur aditio facta ex falsa causa: ⁊ sic falsa causa in iudicium non sustinetur ex vera licet probata. ad idē tex. in. l. is qui putat. ⁊ in. l. seq. s. eo. ratio est vt dixi in primo notabili: quare in dependentibus a voluntate nostra magis attēditur opinio. ⁊ sic error: ꝙ veritas. In cōtrariū allego fortem tex. quem scribentes hic non allegant in. c. ex parte secundo. de conuersio. coniug. in verbo ꝙuis falsa sit causa. quē tex. d. Abb. ibi ad hoc notat ⁊ reputat mirabi
5 lē: vbi † mulier credēs quod propter lepraʒ mariti liceret sibi dissoluere matrimoniū professa est religionem: lʒ ista causa sit falsa non tamen vitiatur ille actus. ⁊ sic ingressus monasterij: ex quo suberat alia causa vera: quare nō erat sequuta copula carnalis vnde tunc matrimoniū nō impedit quin alter coniugium possit ire ad religionē etiā altero nō cōsentiente quare non est sequuta copula. d. Abb. ibi in solutione laborat et ex glo. ibi elicit duas tacitas
6 solutiones. ¶ † Prima qd̄ in spiritualibus falsa causa nō vitiat sicut nec dolus. Istā reprobat. d. Abb. p' tex. in. d. c. ex parte astensis. de cōces. preb. de quo dixi in precedenti nota. ¶ Secunda solutio ꝙ ibi illa causa nō fuit expressa sed in mēte retēta. ideo non vitiat. l. si repetēdi. C. de condi. ob cau. et ista fm. d. Abb. est satis bona in se lʒ nō probet ex tex. ⁊ sic diuinet. ¶ Tertio modo rn̄det. d. Abb. ꝙ ibi mulier ingrediendo religionē potuit moueri ex duplici causa. prima ⁊ principalis vt seruiret deo. alia propter leprā mariti. quare credebat per hoc matrimoniū esse solutū que erat falsa. ⁊ ista causa erat secūdaria ⁊ poti° impulsiua ꝙ finalis. vnde licet ibi cesset causa impulsiua seu secūdaria nō tñ cessat causa finalis ⁊ primaria. ideo ex falsitate illius cause secūdarie nō vitiatur ingressus religionis: ⁊ ita habes limitatā trib° modis regulā huius tex. ꝙuis primā impugnet. do. Abb. sed nec ista solutio. d. Abb. satisfacit ꝙ ibi causa lepre fuerit causa secundaria impulsiua ⁊ nō finalis. qz imo tex. presupponit ꝙ illa fuerit cā finalis que mouerit mulierē ad ingressum religionis quare reputabat ꝙ lepra dirimeret matrimoniū. al's nō fuisset ingressa. ¶ Tu autē quarto modo respondet ꝙ ille tex. loquit in actu spirituali. s. in ingressu religionis qui principaliter dirigitur in deum vbi
7 veritas intenditur. c. nuper. de bigamis. † quare in sacramentalibus ⁊ in dependentibus ab ordine magis attenditur veritas ꝙ
8 opinio ⁊ sic ꝙ falsa cā fm Abb. in. c. apostolicā. circa fi. de presbytero nō baptizato. † nam deus non attendit quid fecerit sed quo animo: ⁊ magis respicit ad voluntatem ꝙ ad actus qui per simplicitatem fiunt: ita dicit tex. notabilis. xv. q. vj. c. j. in fi. Itē deus respicit ad cor ⁊ nō ad factū. xiij. q. v. c. si quid inuenisti. glo. notabilis in. c. j. de collusio. ⁊ ita ppie videt pcedere tex. in. d. c. ex parte scdo. ⁊ sic patet nō obstare tex. in. d. c. ex parte astēsis. ¶ Quarto no. ex tex. ibi ꝙuis oīa pro dño administrauerit bis repetitum
9 in tex. fm Ang. Imo. Lud. ⁊. d. Alex. † ꝙ si testes deponāt quod titius possedit talem rem pro dño: ⁊ vt dñs fructus percepit: per hoc nō videt aliquo modo probatū esse dominiū nec aliquis titulus sufficiens: sicut qñ testes deponūt ꝙ titius tenuit talem rem pro dño pro sua ⁊ tāꝙ suā: ⁊ fructus ex ea recollegit iuxta. l. titia in prin. ff. de solu. nā non dicit probatus titulus. vt est glo. valde notabilis in. l. j. ⁊ ibi Bar. in fi. notat multū. ⁊ ibidem Ang. ⁊ Rapha. cu. ff. pro suo. cū concor. adductis per. d. Alex. idem tenet. d. Alex. in cōsi. lxxxix. v. volu. incip. excellentissimi iuriscō. in. j. col. in fi. et in cōsi. clxxxiij. v. volu. incip. viso processu vertente inter baldasarē. in pe. col. ¶ Capio glo. fi. in verbo non acquiret: quaʒ diuide in tres partes. In prima ad declarationē text. respondet tacite questiōi. In secūda allegat duas cōcordātes ad tex. In tertia colligit ex tex. notabile per qd̄ infert ad sentētiā iudicis. scda ibi ⁊ facit. j. e. l. pater. tertia ⁊ vltima est ibi ⁊ nota hac. l. ꝙ adeundo. ¶ In fi. gl. no. singulariter ex ista vltima parte glo. quatuor.
10 † Primo ꝙ sentētia lata ex falsa causa valet: pꝫ: qz gl. dicit ꝙ nō valet cū effectu: ⁊ sic si iudex exprimat falsam causam in sententia mero iure valet snīa: sed nō ī effectu: qz pōt retractari ⁊ ex hoc apparet qd̄ glo. seipsam cōfundit. qz non fundat ex bono simili de isto tex. qz falsa cā in aditione vitiat ipso iure aditionē: vt hic: ⁊. l. is q putat. ⁊. l. seq. s. eo. ⁊ tñ in snīa nō vitiat nisi ī effectu ⁊ nō ipso
11 iure. Hec est ratio diuersitatis qz vt dixi in tex. in prin. † aditio hereditatis cōsistit in aīo ⁊ volūtate adeūtis: sed error in causa impedit volūtatē. ideo vitiat aditionē. sed sentētia nō cōsistit in aīo ⁊ volūtate iudicis cū sit cōtētiose iurisditiōis. l. inter stipula. §. j. ff. de verb. obl. quare iudex in iudicādo non debet sequi voluntatē suam sed iustitiā. c. iudicet. et ibi glo. notabilis. iij. q. vij. ⁊ nemo cogitur adire hereditatē inuitus nisi sit seruus aut filiusfa. l. j. §. j. ⁊ ibi Bar. ff. si quis omis. cau. testa. ⁊. l. cū proponas. C. de here.
12 insti. † Et tñ iudex pōt cogi per superiorem ad iudicandum. l. de qua re. cū simi. ff. de re iud. ⁊ sic gl. nō videtur bñ arguere ab aditione hereditatis que est actus legitimus. l. actus legitimi. ff. de reg. iur. ad sentētiā. Secūdo vult gl. ꝙ licet falsa causa non vitiet ipso iure snīam: tñ nō valet in effectu: qz poterit retractari via appellationis vel restitutionis in integrum vel supplicationis vel alia causa. Tertio vult gloss. ꝙ non prodest sententie late ex falsa causa quod potuerit iuste ferri ex causa vera. ⁊ sic nō potest ex cā vera iustificari nec sustineri quin corruat in effectu. ¶ Quarto gl. tacite innuit ꝙ in causa appellationis iudex appellationis nō posset istā sentētiā confirmare ex causa vera que suberat ⁊ ex qua primus iudex potuisset cā ferre: cū glo. dicat ꝙ nō valeat sententia cū effectu. ergo innuit ꝙ nō sit cōfirmabilis ex vera causa cū debeat retractari. Bar. aūt examinādo istā materiā dicit ꝙ falsitas cause pōt implicite interuenire vno mō ꝙ falsa cā nō a iudice sʒ a parte sit allegata. scdo mō ꝙ sit falsa cā expressa in sentētia p iudicē. Tertio ꝙ sit falsa causa nō allegata a iudice sed in mente retēta: ꝙuis tūc proprie sit dolus ⁊ nō falsa causa. et istam prosequitur Bar. vt hic per eum. Tu applicādo dicta Bar. ad supra scriptas conclusiones glos. clarius ⁊ magistralius habebis veri
13 tatē. ¶ Prima conclusio est † ꝙ sententia lata ex falsa causa valet mero iure: limita ex dictis Bar. quinq; modis. ⁊ totū clare habebis. primo qñ talis causa respicit substantialia iudiciorum: vt qz dixi litem contestatam cū nō esset. vel similia: tūc sententia est ipso iure nulla per. l. si quis obrepserit. ff. de falsis. sed illa. l. nihil facit nec meruit allegari ad istud propositum fm Imo. Rapha. cu. et Are. quia ibi non tā est falsa causa allegata per partē ꝙ defectus ordinis substātialis iudicij. ideo corruit sentētia ipso iure: etiam nulla facta allegatione per partē. l. prolatā. C. de sen. quare etiaʒ si pars nihil allegat tñ si lis non est contestata processus et sententia est ipso iure nulla. l. j. C. de litis cōte. ⁊. c. j. e. ti. ⁊. c. cū ad sedem.
14 de resti. spo. ¶ Scdo fallit fm Bar. qñ † sententia est lata ex falsa causa ꝯtra minorē. tūc est ipso iure nulla per. l. j. C. si ex falsis alle. ⁊ sequitur. d. Alex. ⁊ Are. hic. ⁊ dicit Are. in. v. col. ꝙ ista est communis opi. Idē tenet glo. Bar. ⁊ doc. in. l. diuus. ff. de re iud. gl. ⁊ doc. in. c. licet causam. de proba. canoniste in. c. excommunicato. de rescrip. ⁊ istud extenditur vt etiam habeat locum in sententia lata contra ecclesiam ex falsa causa: ꝙ etiaʒ sit nulla ipso iure fm d. Abb. in. d. c. licet causam. Sʒ aduerte ꝙ tex. in. d. l. j. C. si ex falsis alle. allegat° per Bar. nihil probat propter tria. ¶ Primo fm Raph. cu. quia ibi erat lata sententia contra minorē indefensum quo casu etiam si non esset falsa causa non valeret ipso iure sentētia: quia erat defectus persone. l. non idcirco. ff. de iudic. et. l. non ideo minus. C. de procu. Secūdo ⁊ fortius fm Imo. ille tex. non

15 loquitur in sententia † sed in decreto iudicis: et decretum inter-
positum ex falsa causa semper et indistincte est ipso iure nullum
vt. j. dicit Bar. hic. ⁊ dicam. j. in quarta limitatione. ¶ Tertio ſm
Ang. in. l. servo inuito. §. cũ pretor. ff. ad trebel. et in. l. qui rome.
§. duo fratres. ff. de verb oblig. et Sali. in. d. l. j. C. si ex falsis alleg.
tex. in. d. l. j. ꝓcedit specialiter in sentẽtia lata vel in decreto inter-
posito ex falsa causa ad excusationẽ tutoris vel reddat nulla ipso
iure tanq̃ istud sit preiudiciale pupillo: vnde in alia re nõ habe-
mus tex. ſm oẽsq; snĩa lata cõtra minorẽ ex falsa causa sit ipso iu
re nulla: tñ vt etiã dicit. d. Alex. ista tertia solutio nõ esset genera
lis: q2 posset esse alia causa preiudicialis minori: puta que absor-
16 beret totã ei⁹ substãtiã. ¶ † Tertio fallit ſm Bar. qñ snĩa est la-
ta cõtra absentẽ ⁊ dolo partis: istis duob⁹ cõcurrentibus snĩa est
ipso iure nulla per. l. si pretor. §. marcellus. ſm magis cõmunem
intellectum. ff. de iudi. de cuius intellectu ponunt Ange. Jmo. ⁊
aliq in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de verb. obli. vbi dixi. ⁊ ibi vi
de late. d. Alex. post doc. per eũ relatos in. xxxix. col. et. vj. sequen.
¶ Quarta conclusio gl. ꝓcedit in snĩa proprie: secus in decreto
iudicis interposito ex falsa causa: q2 semper et indistincte est ipso
iure nullũ. l. cum vero. §. subuẽtũ. ff. de fideicom. liber. et. l. j. §. hec
verba. ff. ne vis fiat ei. ⁊. l. scie egresse. ⁊ ibi notabiliter Bart. ff. de
tuto. ⁊ cura. da. ab his. ⁊. l. magis puto. §. si es alienum. ff. de re. eo
Jta tenet Bar. hic cũ quo alij transeunt. ⁊ latius idem Bar. in. l.
iuste possidet. vbi dixi. ff. de acquir. pos. d. Abb. in. c. j. in. vj. col. ad
fi. ⁊ seq. de re iudi. ¶ Amplia notabiliter istã cõclusionẽ vt pro-
17 cedat etiã † si decretũ interponeret, partim ex falsa causa ⁊ partim
ex vera adhuc esset in totũ ipso iure nullũ: puta si iudex daret ali
quã domũ insolutũ alicui vel aliquẽ fundũ: ⁊ insolutum datio in
aliqua parte esset plus debito prout tota die contingit. tũc talis
insolutũ datio esset in totũ nulla. ⁊ sic fructus medio tẽpore per-
cepti erunt restituẽdi vel cõputandi in sortẽ. Jta singulariter te-
net Bar. in. l. si nõ sortẽ. §. si centũ vbi plene dixi de hoc. ff. de cõdi.
inde. qð valde no. q2 est quotidianũ ⁊ sequunt simpliciter Ludo.
ro. ⁊. d. Alex. hic Raph. cu. ⁊. d. Alex. j. d. l. iuste possidet. remitto
18 me in hoc ad ea que dixi. in. d. §. si cẽtũ. ¶ Quinto fallit † qñ cau-
sa expressa esset falsa in facto ⁊ in iure vel in iure tm̃: tunc est ipso
iure nulla: q2 cõtinet expressum errorẽ iuris: vt dicã in sequẽti cõ
19 clusione glo. ¶ Scđa cõclusio est ꝙ † licet falsa cã non vitiet ipso
iure snĩam: tñ cã vitiat in effectu: quare põt retractari ꝑ appella-
tionẽ vel restitutionẽ in integrũ. ¶ Ista cõclusio procedit ſm Bar.
qñ talis cã est falsa in facto: sed nõ in iure: puta si iudex dixit quia
reperim⁹ talẽ soluisse: ideo eum absoluemus: tñ de solutione nõ
apparet in actis: tũc valet sentẽtia: sed per appellationẽ rescindi
tur. l. preses. cũ glo. ff. de re iudi. ⁊ vltra Bar. melius facit tex. in. c.
cũ bertoldus. circa fi. eo. ti. de re iudi. secus si causa exp̃ssa esset fal-
sa in facto ⁊ in iure: vel in iure tãtũ: tũc sentẽtia est ipso iure nul-
la: quare cõtinet expressum errorẽ iuris. l. ij. C. qñ prouo. nõ est ne
ces. ⁊. l. si expressim. ff. de appel. ⁊. l. cũ prolatis. ff. de re iudi. ¶ Nota
diligẽter istã decisionẽ Bar. in prima parte: quia facit ad quoti
dianã questionẽ ꝙ si iudex in sentẽtia dicat quia per. A. ⁊. B. te-
stes fuit plene probatũ titiũ doctorẽ mutuasse reo cõuento centũ
ideo ipsum reũ in dictis centũ condẽnamus ipsi actori: ⁊ si in actis
apparet ꝙ dicti testes nihil probant imo cõtrariũ quia interro
gati de tali mutuo respõdẽt se nihil scire: tñ talis sentẽtia valet ⁊
20 tenet: sed debet appellari: q2 talis causa est falsa in facto. † Jtem
quia est lata contra ius litigatoris: ideo videt tenere ꝑ. l. ij. C. qñ
prouo. nõ est neces. ⁊. c. cum inter. de re iudi. ⁊ ita videt tenere Jn-
no. in. c. qm̃ cõtra falsam. ad finẽ. de proba. licet in cõtrariũ opponat
de. c. cum bertoldus. de re iudi. ⁊ non soluit: sed certe ille text. non
obstat: imo videt facere pro hac parte ibi circa finẽ. in verbo sen-
tentiã ipsam diximus irritandam. pondera illud participiũ irri-
tandã in futuro: ergo mero iure valebat. ¶ Iste est pulcher et vti-
21 lis passus qð † valet sentẽtia se referẽs ad acta nihil ꝓbãtia: si nõ
fuerit appellatũ. Jdem tenet notabiliter Bal. in. l. j. C. de indicta
vidui. vbi tenet ꝙ si iudex in sentẽtia dixerit quare per. A. et. B.
ꝓbatũ est: ideo cõdẽno. licet. A. ⁊. B. dixerint se nihil scire ⁊ sic visis
actis sit error manifestus: tñ istud nõ reddit sentẽtiã nullã: q2 non
inducit peccatum forme sed materie. et quia nulla causa expressa
sentẽtia teneret. Jdẽ ⁊ latius tenet Bal. in. l. prolatam. in. j. col. C.
de sen. et in. l. ij. circa princi. C. de re iudi. ⁊ in. l. j. circa medium. C.
de erore calculi. vbi tenet ꝙ si iudex in sententia dicat quia est pro
batũ: ideo te cõdẽnamus: licet nullo modo sit probatum valet tñ
snĩa. quia nõ requirit cõformitas snĩe ad ꝓbationẽ ad ess ipsius
sentẽtie. ¶ Jtẽ apud canonistas tenẽt Host. ⁊ Jo. in. d. c. qm̃ contra
falsam. de proba. d. Abb. in. c. inter cetera. in pe. col. ⁊ in. c. sicut. in
iij. col. de re iudi. ¶ Pe. de anch. in regula ea que. in. iij. oppositio
ne. de reg. iur. in. vj. ¶ Cõtrariã opinionẽ ⁊ melius ꝙ imo talis sen
tẽtia sit ipso iure nulla. ⁊ cõsequẽter non transeat in rẽ iudi. quãuis
nõ sit appellatũ. tenet Jnno. in. d. c. cũ bertoldus. ⁊ ibi. d. Ant. de
bu. i. iij. col. ⁊ idẽ. d. Ant. in repe. c. ab excõmunicato. in. vj. col. de
rescrip. d. Ant. Jmo. ⁊ Are. in. d. c. qm̃ cõtra falsam. Jo. de imo.
in. l. ex diuerso. §. fi. ff. so. ma. ⁊ in. l. q rome. §. duo fratres. in. x. col.
ff. de verb. oblig. Are. hic in antepe. col. ⁊ seq. vbi etiam dicit istã
esse cõmunẽ opinionẽ. Jdẽ tenet. d. Alex. in consi. cxxiij. in. j. vol.
incip. discussis hesitationibus. in. vij. co. ⁊ seq. vbi etiã dicit ꝙ ista
est magis cõis opinio. ⁊ istud est vtile verbũ in practica cũ a cõi
opinione non sit in iudicando recedendum ſm Bar. ⁊ alios in. l.
fina. C. de pena iudicis qui male iud. pro ista parte potissime fa-
22 cit: † quia qñ est exp̃ssus error in snĩa talis snĩa est ipso iure nulla.
puta qñ iudex errauit in calculo in ipsa sentẽtia: vt est tex. in. l. j. §.
j. ff. que sen. sine appellatione rescindant. ⁊ in. l. j. C. de errore calcu
li: sed quando iudex facit expressam relationẽ ad acta nihil probã
tia: talis sententia dicitur continere expressum errorem. quia pa-
ria sunt vel qð error immediate expressus sit in snĩa: vel ꝙ exp̃sse
appareat ex actis q̃ ad snĩam facit expressam relationẽ. l. ait pretor.
§. j. ⁊ in. l. in summa. in princip. ff. de re iudica. ⁊. l. pe. ⁊ ibi gl. C. de
sen. que sine certa quãtitate. ⁊ ita etiã tenet Bar. in. d. l. j. C. de er-
rore calculi. vbi tenet ꝙ qñ snĩa est lata per relationem ad acta in
quibus est error: ⁊ tunc videt esse error in snĩa: vt in iuribus pre-
23 allegatis. † Jdẽ ⁊ fortius qñ iudex fundat sententiã in probatio-
nibus a iure reprobatis. vt quia dicat constat mihi per duellum
titium debere caio mille. ideo condẽno eũ in mille: talis sententia
est ipso iure nulla. vt est tex. in. c. ij. de purg. cano. ſm Bald. in. l. li
berto. C. de test. ⁊ sequitur simpliciter. d. Alex. hic. ⁊ in. l. ex diuer
so. §. fi. in pe. col. ff. so. ma. pro ista parte facit qð notabiliter tenet
Albe. de rosa. in. ij. parte statutorũ. in. q. clij. vbi tenet: qð si iudex
dicat condẽno titium ad talem penam ſm formam statuti et si in
statuto nulla pena imponit sentẽtia est ipso iure nulla. si vero sen
tentia nõ refert se expresse ad acta: ⁊ tũc licet ex inspectione acto-
rũ appareat iudicẽ errasse. tñ sentẽtia nõ est nulla nec potest retra
ctari postq̃ transiuit in rem iudicatam. vt est gloss. in. d. l. j. et ibi
Bar. Bal. ⁊ Mod. C. de errore calculi. Bar. ⁊ Ang. in. l. j. in pnc.
ff. que sententie sine appella. rescin. Bal. Jmo. Lud. ⁊ Alex. in. d.
l. ex diuerso. §. fi. ff. so. matri. d. Anto. ⁊ alij in locis preallegatis.
⁊ do. Ant. de bu. in cõsi. xxvij. incip. visis presentibus q̃sitis. Ale
xã. in cõsi. cxxiij. j. vo. incip. discussis hesitationibus. in. vij. col. et
seq. nã ad hoc vt sentẽtia sit ipso iure nulla requiritur qð error sit
expressus in ea. l. si expressim. ff. de appell. ⁊ pro hoc Are. allegat
tex. quẽ dicit multũ vrgere in. c. per tuas. circa medium. in verbo
errore fuisse patenter expressum de senten. excom. pondera illud
verbum patenter expressum. s. in. c. solet. in prin. ⁊ in. c. venerabili
bus. §. fi. eo. ti. de sen. excõ. in. vj. ¶ Jtem facit q2 iudex potuit mo-
ueri ex alio quod nõ apparet in actis. c. cum ad sedẽ. de resti. spol.
⁊. c. causam. de re iud. ⁊ est notabilis tex. in. l. quoties. in fi. in ver.
24 heredẽ. ff. de prob. † que vult quod iudex põt mouere animum ad
iudicandũ extra ea que apparent in actis: quã pro notabili alle-
gat Bal. in. l. j. C. man. ⁊ aduerte qð licet iudex in prefatione sen-
tẽtie dicat prout cõiter dici cõsueuit visis actis testibus ⁊ instru
mẽtis in cã productis: nõ tñ per hoc dicit in snĩa facere exp̃ssam
relationẽ ad illa acta vt sic dicatur expressum errorẽ cõtinere ſm
Bal. in. l. ij. in princi. C. de re iudi. d. Anto. de bu. in. d. cõsi. xxvij.
incip. visis presentibus quesitis. in. j. col. Are. hic in pe. col. et in
d. c. qm̃ cõtra falsam. ⁊ in consi. clvij. incip. visis diligenter narra-
tis in. ij. colum. ¶ Si vero in sentẽtia nõ apparet manifeste de erro-
re licet se referat ad acta: quia iudex in sentẽtia absolutoria dicat
quare per. A. ⁊. B. testes productos nõ est ꝓbatũ titiũ mutuasse
scio centum ideo scium absoluo ab illis centum prestitis: ⁊ tamẽ
illi testes apperte deposuerũt mutuũ illud de centum esse factum
⁊ tunc sententia valet et tenet et si non appellatur efficitur irreuo
cabilis: quare potest esse ꝙ iudex nõ adhibuit fidem talibus te-
stibus: ex aliqua eorum trepediatione vel mutatione vultus dum
25 deponerent vel ex alia simili causa: † cum materia testium sit ar-
bitraria iudici: et in pectore iudicis resideat quãta fides sit testi-
bus adhibenda. vt. l. iij. in princi. et. §. j. ff. de testi. ita tenent Jmo.
Ludo. et Alexã. hic. et. d. Anto. de bu. in. d. c. qm̃ contra falsam. ⁊
in. d. c. ab excommunicato. d. Anto. ⁊. d. Abb. in. d. c. inter cetera.
⁊. d. Anto. in. c. in presentia. de renũ. ⁊. do. Alex. in. l. ex diuerso. §.
fi. in pe. col. ff. so. ma. ⁊ ita ꝓcedit dictum Bar. hic qui tenet ꝙ qñ
iudex dicit absoluimus reum quia reperimus eum soluisse ⁊ de
solutione in actis nõ apparet: tunc valet sententia ⁊ licet appel-
lare: ita etiã procedit tex. loquẽs in sentẽtia absolutoria in. d. c. cũ
bertoldus. circa fi. de re iud. facit qð notabiliter dicit Jo. de imo.
26 in. d. c. qm̃ cõtra falsam. † qð etiã si sententia feratur cõtra instru-
mentum productum in iudicio valet et tenet: quia iudex potuit
non credere illi instrumento: et pro hoc est bonus tex. in. c. subor
ta. de re iudi. quẽ tex. etiam allegat Are. hic. Ad idẽ facit. l. argen
taris. §. cum autẽ. ad fi. in verbo si probãtem iudex non curauit.
ff. de edendo. dicit tñ Bar. signanter in. l. lucius. in fi. ff. de infa. ꝙ
quãdo testes probãt clare ſm verba licet iudex possit si sibi vide bi
tur eis non adhibere fidem. d. l. iij. §. j. ff. de testi. tñ consulit hoc
esse

27 esse faciendum ex causa: ne postea teneat in syndicatu: sic debet facere illa causam describi in actis s̄m. d. Alexā. hic. ¶ † Tertia cōclusio glo. est q̄d sn̄ia lata ex falsa causa nō potest ex cā vera que suberat sustineri aut iustificari. adde bonū tex. in. l. qui testamento. in princip. ff. de excusa. tut. vbi est casus q̄d insertio false cause reddit sentētiā inutilē: lz subesset vera causa propter quā iudex potuisset idē p̄nūtiare. ¶ Limita qn̄ vna causa tm̄ fuit expressa in sententia. secus quando due cause essent expresse in sententia: quarū vna esset vera ꝛ legitima. ꝛ alia esset falsa: tūc sententia non redderetur nulla ex falsa causa sed sustineretur ex causa vera. cum in dubio presumatur pro sententia. c. in presentia. de renuntia. et l. herēnius. §. caia. ff. de euictio. ꝛ fieri debet interpretatio vt act⁹ potius valeat quā pereat. l. quoties in stipulationibus. ff. de ver. obli. ꝛ. c. abbate. de ver. b. signi. ita notabiliter tenet Inno. qui sepe allegatur in. c. in presentia. ad finē. de renunt. et sequuntur Imol. Pau. de cast. ꝛ. d. Alex. hic. Idē tenet Imol. in. l. si plagij. ꝛ in. l. ꝙ dicitur secūda. in. x. col. ff. de verb. obl. vbi dicit Imo. istud dictū Inno. esse incognitum legistis: ꝛ in. l. demonstratio falsa. in fi. ff. de cond. et demon. idem tenet Bal. licet de Inno. nō faciat mētionem in. l. ij. §. ignominie. ff. de infa: sequitur etiā Lud. ro. in. l. generaliter. in vlt. col. ff. de verb. ob. Ang. de are. in. §. sed ꝛ quare inst. de fideicō. her. ꝛ in. l. j. ꝛ. l. bidnum. ff. qn̄ appel. sit. d. Alex. in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de verb. obliga. in plerisq̄ locis. s. in. xxxvij. col. ꝛ in. xlvj. col. ꝛ seq. ꝛ in cōsi. cxlvj. in. v. vol. incip. in cā ꝛ lite vertēte inter nobilē Raphaelē. in. vj. colū. vbi dicit ꝙ istud dictū Inno. cōmuniter alij sequunt. idē tenet. d. Anto. de bu. in. c. j. de re iud. ꝛ ibi. d. Abb. in. ij. col. ad fi. ꝛ seq. d. Anto. in. c. ex parte. in. ij. col. de conces. preben. d. Anto. de but. ꝛ do. Abb. in. c. per tuas. qui filij sint legi. per illum tex. circa fin. in verbo non tam ex decretali. d. Abb. in. c. dilecto. de testibus. ꝛ in. c. qm̄ cōtra falsam in. xi. col. de proba. facit quod tenet Bal. in. l. falsam. C. de falsis instrumētis. vbi tenet: ꝙ si sentētia sit lata ex attestationibus veris ꝛ falsis: q2 erant duo testes veri ꝛ duo falsi. ꝛ iudex permixtim est eis vsus: v3 sentētia ꝑpter autoritatē veritatis ꝛ sentētie. ¶ Cōtra istā cōmunē ꝯclusionē duo facere. vident. primo videt facere tex. notabilis in. l. qui testō. in prin. ff. de excu. tut. vbi sn̄ia fuit lata ex duplici causa. vna falsa ꝙ haberet patruū legitimū tutorem. ꝛ ꝙ habēti legitimū tutorē nō poterat dari testamentarius. alia vero ꝙ haberet numerū liberorū. ꝛ tn̄ ibi sentētia irritat ex falsa causa ꝛ nō sustinetur ex vera. responde ꝙ ibi nō fuit expressa nisi vna cā illa fuit expressa sub conditione que causa erat falsa de facto: ꝛ illegitima de iure: ideo nō valet q2 lata contra ius. l. ij. C. qn̄ prouo
28 care nō est necesse. ¶ Scd̄o obstare videt regula: quia † qn̄ cōcurrunt due cause quarum vna nocet alia prodest preualet illa q̄ nocet. l. si quis in graui. §. si. et. l. seq. ff. ad sillania. ꝛ. l. fulcinius. §. qd ergo. ff. ex qui. cau. in pos. ea. ꝛ. l. fi. ꝛ ibi glo. ad hoc notat. ff. qui ad liberta. peruenire non potest. Sed responde hoc esse verū nisi cā que prodest sit potentior ꝛ absorbeat illā que nocet. l. aufertur. §. si quis plagam. ff. de iure fisci. declarat Bar. in. d. l. si quis in graui. §. fi. And. de Iser. in. c. j. §. j. in pe. col. de mili. vasal. qui contu. est Alex. cōsilio. c. iij. vo. inci. ex inspectione dictorum statutorū. in vlt. col. Item est verum nisi effectus cause que prodest sit separabilis ab alia que nocet: tunc vincit. l. relegatorum. §. fin. ff. de interdi. ꝛ releg. s̄m Bar. in. l. si vir. ff. de vsucap. pro donato. facit. l.
29 emancipatum. §. fi. in fi. ff. de sena. ¶ † Quarta ꝛ vltima cōclusio tacta per glo. est: ꝙ qn̄ sentētia est lata ex falsa causa iudex appellationis nō posset eā cōfirmare ex causa vera que suberat per quā primus iudex potuisset iudicare. cū glo. dicat ꝙ non valeat sentē tia cū effectu: sed Bar. videt reprobare glo. quia iudex appellationis potest cōfirmare sentētiā ex alia causa: per tex. nota. in. l. fi. in fi. ff. ꝙ cū eo. et sustinet glo. vt hic per eum. sed Bal. in. l. j. C. de condi. indeb. dicit ꝙ illa lex. fi. non probat: quia ibi non erat falsa causa sed incōgrua. tene cū Bar. qn̄ illa causa cōfirmationis erat cōprehēsa in primo processu saltem simpliciter. al's secus. quia in causa appellationis non potest deduci causa que non fuit in pri
30 mo iudicio deducta † quia ad iudicem appellationis deuoluuntur ea que fuerunt coram primo iudice deducta. non autem alia penitus diuersa. vt plene no. maxime per Bal. in. l. per hanc. C. de tempo. appel. ita tenent Bal. Pau. de cast. ꝛ Alexā. hic. et dicit Pau. de ca. ꝙ vidit in hoc aliquos vehementer errare. adde vltra eos nota. d. Abb. in. d. c. significauerunt. in. ij. colū. ad fin. de excep. vbi signanter limitat regulam. d. l. per hāc. vt procedat qn̄ quis vult aliquid de nouo allegare vel probare circa prius petita: non autem vt aliquid de nouo deducat aut petat quod prius non fuisset deductū aut petitum coram primo iudice cause principalis. et ibi dominus Feli. in. iij. colum. ad fin. facit pro hoc magnum festum: ꝛ dicit quod hoc non obliuiscaris quia vidit ita obtineri in facto.

1 ☞ Mulier que renuntiat velleiano: d3 certificari alias non v3 renuntiatio nisi iuramentum interueniat.

In repudianda.

Non potest breuius summari. facit scd̄m Dyn. Bar. ꝛ alios † ꝙ mulier que renuntiat beneficio velleiani debeat certificari alias non valeret renuntiatio quia mulier est persona in hoc priuilegiata propter fragilitatem sexus. l. ij. in princ. ff. ad velleia. et quia iuri q̄d quis ignorat nō intelligitur renuntiare. l. mater decedens. ff. de inoffi. testamē. imo etiā iuri q̄d quis dubitat an sibi competat nō intelligitur renuntiare vt no. Bar. et alij in. l. fi. in prin. C. de fur. et quod requiratur certioratio tenet etiam glo. in. l. fi. §. fi. ff. ad velle. et in. l. fina. C. eo. et in. §. igitur ordinandus. in autētico qn̄o opor. episcopos. colla. j. Io. an. ꝛ. d. Anto. de bu. in. c. pe. de emp. et vend. Limita qn̄ renuntiatio fuerit de conscientia legis: vt in matre suscipiēte tutelam filij que per. l. iubetur renuntiare velleiano et omni beneficio: vt in auf. matri et auie. et in corpore vnde sumitur. C. quando mulier tutele officio fungi potest: ibi non requireretur certioratio. Ita notabiliter Bald. in. l. j. ad fin. ff. si quis in ius vocan. non ierit. per. d. auf. matri et auie. que nihil facit: ꝛ econtra reprobat Alex. hic. et in. l. sciendum. in. xij. col. ff. de verb. obli. ¶ Scd̄o limita nisi mulier renuntiaret cum iuramento: tunc non requireretur alia certioratio propter iuramētum q̄d presumitur magis deliberatū. c. ex rescripto. ꝛ ibi. d. Ant. ꝛ. d. Abb. de iureiurando. d. Anto. de bu. in. c. si diligenti. in. vj. col. de foro compet. Paul. de ca. in. d. l. fi. §. fi. ff. ad velleia. Lud. ro. ꝛ. d. Alex. hic. et in. d. l. sciendū. et Alex. in. l. si duo patroni. §. Idem Julia. in. iij. col. et sequē. ff. de iureiurā. ꝛ est de hoc text. in specie in. d. c. ex rescripto. et ibi glo. pe. et ibidem Bald. in. ij. col. in duobus locis. in princip. et in fi. ad hoc notat illum tex. vbi iuramentum excludit mulierē a beneficio velleiani absq̄ alia certioratione vel renūtiatione: ꝛ ita teneas q̄uis cōtrarium ꝛ male teneat Io. an. in addi. Spe. in titu. de obli. ꝛ sol. §. j. in addi. incip. vbertus. et in ti. de renū. et conclu. §. j. in addi. incip. qn̄o huic dicto. vbi vult mulierē esse certiorandā de beneficio velleiani ad hoc vt renūtiatio teneat etiam quando interueniat iuramentū. allegat. d. §. igitur ordinādus. in autētico qn̄o opor. epos. qui nō loquitur quādo iuramētū interuenit.

1 ☞ In claris non est opus coniecturis.

2 Natura oppositorum est vt se inuicem tollant non autem vt se ad inuicem ponant.

3 Qui capit mortis causa pecuniam: nō videt se gerere ꝑ herede.

4 Quicquid capitur occasione mortis alterius ꝛ sine volūtate morientis dicitur mortis causa capio.

5 Paria sunt promittere ꝛ soluere.

6 Promissio arrharum pro matrimonio contrahendo vel ꝑ sponsalibus futuris nō valet: ꝛ tn̄ actualis traditio arrharum valet.

Fuit questionis.

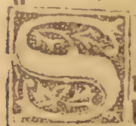
Accipiēs pecuniam vel promissionem vt hereditatē omittat nō videtur gerere vel ꝑ herede. h. d. Diuidit in q̄nq̄ ptes. In prima ponit. q. In scd̄a rn̄sio. In tertia respōdet tacite obiectiōi. In quarta ponitur vna extensio. In quinta ponitur alia. Scd̄a ibi ꝛ obtinuit. Tertia ibi. in edictum tn̄. Quarta ibi. fiue igit a substituto. Quinta et vltia ibi. Idemq̄ iuris erit. Ante oīa pro intellectu tex. videndū est quod dubium habuit ista lex que dicit fuisse questionis: ꝛ sic fuisse dubitatum. nam si quis accipit pecuniam vt hereditatem omittat: fatuum videtur querere an velit adire vel gerere ꝑ herede: cum aditio pendeat ab aīo adeūtis. l. si auia. C. de iure del. ꝛ. §. pe. insti. de heredum quali. ꝛ diffe. ꝛ in aditione hereditatis opinio preualet veritati. l. is qui putat. ꝛ. l. seq. s. eo. ergo expresse repudiando nō potest probabiliter dubitari q̄d adeat: cū in claris non sit opus

1 cōiecturis. l. cōtinuus. §. cū ita. in fi. ff. de ver. obl. † Dic ꝙ poterat esse dubium: q2 cū ipse haberet effectū ꝛ sic cōmodū hereditarium ex mortis causa capione: videbatur obligari creditoribus hereditarijs sicut obligatur legatarijs ex edicto pretoris posito in titu. si quis omissa causa testamēti. ꝛ hoc dicit tex. in tertia parte. ꝛ in. l. ij. ꝛ. iij. j. si quis omis. causa testa. presertim cum creditores hereditarij tractent de damno: et legatarij de lucro: vnde cum iste teneatur legatarijs multo fortius videbatur teneri creditoribus hereditarijs: cū magis sit fauendum ꝛ subueniendum tractantib⁹ de dāno q̄ lucro. l. fi. in fi. C. de codicil. Tamē contrarium deciditur in hoc tex. et ratio decidendi est: q2 actus contrarius aditioni

2 non debet inducere aditionē † quia natura oppositorum est vt se inuicem tollant: nō autē vt se ad inuicem ponant: ita per istū tex. notat Bald. in. l. licet. ff. si quis omissa causa testa. Item facta ad vnum effectum non debent operari contrarium effectum. l. legata inutiliter. in prin. vbi dixi. ff. de lega. j. ꝛ. l. si mancipia. ff. de fun. instructo. ꝛ ad oppositionem superius factā dic quod ratio diuersitatis est inter legatarios ꝛ creditores hereditarios: ideo cm̄ legatarijs tenetur: quia eos fraudauit omittendo venire ex institutione. d. l. ij. ꝛ. iij. ff. si quis omis. cau. testa. non autem fraudauit creditores hereditarios: quia illi poterunt agere cōtra quēlibet

heredem siue institutum siue venientem ab intestato. qđ non est
in legatarijs: qꝛ legata relicta ab instituto nõ semp intelliguntur
repetita a substituto.l.lȝ imperatoꝛ.vbi dixi.ff.de leg.j.⁊ nõ debẽ
tur a venientibus ab intestato.l.si nemo.ff.de testa.tu.⁊.l.eã quã.
3 C.de fideicõ.¶ Nota primo ex isto text.† ꝙ si quis mortis causa
capit pecuniã: non videt̃ se gerere pro herede eo qꝛ eã nõ capit ex
voluntate defuncti: secus in eo qđ capitur ex voluntate defuncti
scȝ cõditionis implende: qꝛ an tunc videatur gerere pro herede
4 distinguc vt dicit̃ in.l.pro herede.§.papi.š.eo.¶ Scđo nota† ꝙ
quicquid capitur occasione mortis alterius ⁊ sine voluntate mo
riẽtis dicit̃ mortis cã capio.de quo in.l.qui pꝛetio.et in.l.mortis
causa capit̃.ff.de dona.cã moꝛ.vbi etiã dicit̃ in quo differat moꝛ
5 tis cã capio a legato.¶ Tertio nota in versi.si.regulã † ꝙ paria
sunt pꝛomittere ⁊ soluere vt hic.et.l fin.C.ad.l.falci.et.l.si patro
nus.ff.de dona.¶ Limita notabiliter istam regulam non ꝓcede
re in marito paupere qui habet beneficium ne teneatur in effectu
vltra quam põt deducto ne egeat.l.maritum.cũ.l.sequẽti.et.l.ex
diuerso.§.si.š.so.ma.⁊.l.non tantũ.ff.de re iudi.⁊.l.in condẽnatio
ne.ff.de reg.iur.nam si totum solueret sibi pꝛeiudicaret in isto be
neficio.l.qđ noĩe.cũ.l.sequẽti.ff.de condi.inde.qꝛ istud beneficium
habet retinẽdo non autẽ pꝛestãdo ſm Bal.in.c.j.de notis feudo
rum.⁊ tamẽ secus est si solum pꝛomittat vel constituat integram
dotẽ soluere sibi nõ pꝛeiudicat.l.qđ si marit⁹.ff.de cõsti. pecu.⁊.l.
qui id qđ.in pꝛin.ff.de dona. gl.in.d.l.qđ noĩe. et sic pꝛomittere ⁊
soluere parificantur quo ad confirmandũ.d.l.fi.C.ad.l.fal.sed nõ
parificantur quo ad impediẽdam repetitionẽ: ita limitant Bar.
Ange.⁊ alij in.d.l.qđ nomine. quantum ergo ad repetendũ ista
6 parificatio non ꝓcedit nec loquit̃ tex.hic.¶ Scđo limita† ꝙ pꝛo
missio arrharũ pꝛo matrimonio cõtrahendo vel ꝑ spõsalib⁹ fu
turis nõ valet.⁊ tñ valet actualis traditio arrharũ.l.fi.ad fi.C.de
spõsa.Bar.⁊ alij ĩ.l.titia.in pꝛin.in pe.⁊ vlti.col.ff.de v̾bo.oblig.
¶ Tertio limita in casu.l.si debitoꝛem.ff.de noua.

1 ☞ Seruus bona fide possessus non potest adire iussu bonefidei
possef.vel fructuarij etiam si eoꝛum contemplatione esset institu
tus.secus est in libero homine bona fide possesso instituto contẽ
platione possessoꝛis.
2 In legatis acquirendis vel repudiandis nõ reqrit̃ factũ serui.
3 Bonefidei possef.⁊ fructuarius possunt iubere seruum adire vbi
esset cõtẽplatione eoꝛũ institutus ratione circuitus euitandi.
4 Homo liber bonafide possessus et etiam seruus alienus bona fi
de possef.equiparantur ad acquirendum ex re eius cui seruit vel
ex operis suis.
5 Seruus dotalis institutus heres cõtẽplatione mulieris non po
test adire iussu mulieris sed mariti qui est dominus.
6 Si bonefidei poss. habeat titulũ potest exẽplo veri domini iube
re seruo vt adeat: etiã si nõ sit institutus cõtẽplatione sui.
7 Possessoꝛi cũ titulo debetur obedientia etiam si nõ sit dñs.

SI quis mihi bona.

Seruus non potest adire iussu bonefidei possessoꝛis sicut nec fructuarij.h.d.et habes duas partes.secunda ibi ne fructuarius.¶ In gl.pꝛima in verbo pꝛomouebit.licet Bar.simpliciter teneat istã so.glo.tñ videtur ꝙ simul iungi debeat alia solutio posita in.l.sequenti.et sic habemus dicere qđ contrarium loquitur in libero homine bonafide possesso qui fuit institutus cõtẽplatione ipsius possessoꝛis: ⁊ iste potest adire iussu possessoꝛis cum sciat esse liberum et vult ei acquirere. et sic habet voluntatem iunctam cũ illa bonefidei possessione: et tunc eius iussu potest adire: vt ibi.sȝ iste tex.loquitur in seruo alieno bonafide possesso qui non fuit institutus contemplatione possessoꝛis vel fructuarij: nec: text.h.d.habet voluntatem ad adeundum que sufficiat sine iussu dñi.l.qui in aliena.in pꝛin.š.eo.⁊.§.iussum.j.ca.l.ideo non sufficit qđ velit ei acquirere ⁊ ꝙ possessoꝛ vel fructuarius ei iubeat: sed requiritur iussus dñi: ita pꝛopꝛie loquitur tex.hic. An ista solutio ita declarata sit vera vel ne dicã statim in sequẽti gl.⁊ sic ſm istã solutionẽ ista lex differt a lege contraria in duobus. pꝛimo ibi loquitur in homine libero bonafide possesso. sed iste text. loquitur in seruo alieno bonafide possesso. Item ibi loquitur quando liber homo bonafide possessus fuit institutus contẽplatione ipsius possessoꝛis qđ nõ est hic.¶ Glo.fi.in verbo ne fructuarius diuiditur in quatuoꝛ partes. In pꝛima declarat tex.allegando concordantes. In scđa oppo.⁊ sol.(in tertia remouet aliud cõtrariũ. In quarta aliud.scđa ibi.sed contra.š.de vsufru.(tertia ibi. sed legatũ.(quarta ⁊ vltima est ibi.item ſm hoc.¶ In fi.glo. aduerte ꝙ conclusio
1 glo.est hic.et in.l.pꝛecedenti qđ† seruus bonafide possessus non potest adire iussu bonefidei possessoꝛis vel fructuarij etiã si eoꝛũ cõtẽplatione esset institutus.secus in libero homine bonafide possesso instituto contemplatione possessoꝛis.l.aditio.§.⁊ qđ quibusdam.j.eo.et in glo.pꝛecedenti: debebit ergo talis seruus alienus adire iussu veri domini: ⁊ tunc verus dñs per condictionem siue causa tenebitur hanc hereditatem restituere bonefidei possessoꝛi ⁊ fructuario qñ eoꝛũ contemplatione esset seruus institutus: et si nollet dñs iubere seruũ adire: põt ad hoc cogi officio iudicis: vt hic in glo.j.in fi.et glo.in.d.l.si serui.ff.de vsufru.et hec in hereditate.(Si autẽ legaret̃ seruo contemplatione possessoꝛis vel vsufru
2 tuarij tunc quereretur ipsis ipso iure: † quia in legato acquirendo vel repudiando non requirit̃ factũ serui.vt.l.legatum seruo.ff. de lega.j. Item in legato acquirendo nulla serui opera interuenit si est in hereditate: dicit tex.in.l.liber homo.pꝛima.ff.de leg.j.hic allegata in glo. Et cum glo.trãseunt Bar.Ange.Sali.Pau.de ca.⁊ Ludo.ro.(Sed Ja.de are.quẽ sequuntur Cyn.Ray.Nico.de neapo.Bal.Jmo.Raph.cu.d.Alex.⁊ Are.tenet ⁊ melius quod
3 iste tex.debeat limitari ꝑ.d.l.aditio.§.fi.† vcȝ ꝙ bonefidei posses soꝛ ⁊ fructuarius possunt iubere seruum adire vbi esset eoꝛũ contemplatione institutus ratione circuitus euitandi.l.dñs testõ.ff. de condi.inde.⁊ si dicas ꝙ tex.in.d.l.aditio.§.fi.loquitur in libero homine bonafide possesso qui habet voluntatẽ.sed iste tex loquitur in seruo qui nõ habet voluntatẽ sine iussu dñi pꝛout vult
4 gl.pꝛecedẽs vbi dixi.(Aduerte† quia equiparatur liber homo bonafide possessus: et etiam seruus alienus bonafide possessus ad acquirendum ex re eius cui seruit vel ex opis suis.vt est text.ĩ.l.q bonafide.in pꝛinci.ff.de acquirẽ.re.do.sed liber homo potest adire iussu bonefidei possessoꝛis.d.l.aditio.§.fi.ergo idem debet esse in seruo alieno bonafide possesso.qꝛ qñ seruus alienus est institutus contemplatione possessoꝛis: tunc non exigitur iussus domini sed possessoꝛis: quia non videtur acquirere ex re ipsius possesso ris: vt ibi dicit tex.et sic habetur perinde ac si esset seruus illius possessoꝛis vt ibi.et.l.si serui.cũ.l.seq.ff.de vsufru.(contra istã opinionem Ja.de are.allegat Bart.tex.in.l.seruus dotalis.ff.so.ma
5 tri.† vbi seruus dotalis institutus heres cõtẽplatiõe mulieris nõ põt adire iussu mulieris sȝ mariti q est dñs: sed ſm Raph.cu.ille tex.nõ meruit allegari ⁊ sequunt̃ etiã.d.Alle.⁊ Aret.qꝛ loquitur in muliere q̃ nõ erat dña neq̃ possessoꝛ serui dotalis.l.põpo.§.in dotem.et ibi glo.ff.de acqui.pos.Bar.in.l.j.C.de vsuca.pꝛo do.nisi quo ad euitandũ onus satisdationis.l.sciendũ.§.si fundum.ff.q satis.cog.nimirũ si non potest iubere seruum dotalem adire: nos loquimur in seruo qui possidetur bona fide qui habetur in casu
6 isto ac si esset ipsius possessoꝛis.¶ † Limita pꝛedicta qñ bonefidei possessoꝛ haberet titulum: tũc potest exemplo veri dñi iubere seruo vt adeat hereditatẽ etiam si non sit institutus contemplatione sui.glo.est singularis in.l.pꝛeterea.in glo.j.in fi.ff.de rei vẽ. quã Ang.ibi sequitur ⁊ reputat mẽti tenẽdã.Eã etiã pꝛo singulari sequit̃ simpl'r Are.hic in fi.et per illã glo.notat ibi Bald.ar
7 gumentũ† qđ possessoꝛi cũ titulo debetur obedientia etiam si nõ sit dominus.facit.l.barbarius.ff.de offi.pꝛeto.

1 ☞ Si seruus vniuersitatis vel collegij institutus heres anteq̃ adeat alienetur: per hoc non perdit ius adeũdi.sed iussu noui dñi poterit adire.
2 Si monachus est heres institut⁹ ⁊ anteq̃ adeat efficiat̃ cardinalis: põt postea adeundo acquirere sibi.
3 Monachus qui efficitur cardinalis retinet habitũ ⁊ vestes sue professionis nec illum habitum mutat nisi sit assumptus ad papatum.
4 Monachus effectus episcopus vel cardinalis non absoluitur a regula monachali.
5 Seruus pene non dicitur seruus fisci vel alterius sed solũ ipsius pene.
6 Institutio facta de seruo pene habetur pꝛo non scripta.
7 Si institutus ingrediatur postea religionem fratrũ minoꝛum talis institutio habetur pꝛo non scripta.
8 Que differentia sit inter hereditatem opulentam ⁊ locupletem.
9 Que differentia sit inter seruum pene ⁊ depoꝛtatum.
10 Judices non possunt imponere extranea genera penarũ de quibus nulla lex meminit.
11 An hodie pene damnati efficiantur serui pene.

Seruus municipum.

Seruus vniuersitatis heres institut⁹ si manumittat̃ põt adire pꝛo se.si v̾o alienet̃: iussu noui dñi. hoc pꝛimo. Et seruus fisci institutus põt adire iussu ꝓcuratoꝛis cesaris.hoc scđo. Et ĩstitutio facta de seruo pene habet̃ ꝓ nõ scripta. h.d.tertio ⁊ vltĩo.⁊ sic sunt tria dicta.Scđm ibi.si seru⁹ fisci.Tertiũ ibi.si qs plane. In pꝛimo dicto: tex.videt̃ innuere a contrario sensu: ꝙ seruus vniuersitatis vel collegij nõ possit adire q̃diu remanet vniuersitatis vel collegij: sed bñ manumissus vel alienat⁹: vt in litera: tñ Bar.Sali.⁊ Jmo.summãt istũ tex. hoc modo: qđ seru⁹ vniuersitatis iussu rectoꝛis põt adire: sȝ certe istud de iussu rectoꝛis nõ dicit̃ in tex.sȝ bñ supplet̃ ꝑ gl.j.⁊ tũc esset cõtrari⁹ sensus quẽ dixi: q nõ dȝ sumi ex litera qꝛ esset absurdus.l.quẽticulã.
1 C.de epis.⁊ cle.et.l.ij.C.de cõdi.inser.¶ † Not.pꝛimo ꝙ si seruus vniuersitatis vel collegij institutus heres anteq̃ adeat alienetur per hoc

per hoc nō perdit ius adeundi: sed iussu noui dñi poterit adire, vnde facit iste tex. ſm Bal. ꝛ Ange. ꝙ si institutus sit monachus vnius monasterij: ꝛ anteꝙ adeat legitime se trāsferat ad aliud monasterium: qḋ transmittet hereditatē scḋo monasterio ꝛ nō primo ꝛ ſm Ang. si monachus efficiatur cardinalis acquirit sibi. c. statutū. xviij. q. j. ſprimū dictū pcederet ſm Jmo. d. Alex. ꝛ Aret. si teneremus opi. Bar. in. l. j. in prin. ff. de vulg. ꝛ pupil. in primo effectu quarte. q. principalis: vbi tenet: ꝙ qñ monachus instituitur heres: abbas solus possit adire sine monacho. ꝛ si moriat̃ monachus ante aditā hereditatē ꝙ nō trāsmittat ad monasteriū. si autē teneremus opi. Jo. an. in. c. in presentia. de pba. quā cōiter ibi sequunt̃ cano. ꝙ solus abbas possit adire: q2 monachus non habet nolle nec velle. c. religiosus. de elec. in. vi. vnde nō dʒ posse monachus trāsferendo se ad aliud monasteriū piudicare primo monasterio cui ius semel fuit quesitū. l. fin. ff. de pact. ꝛ. l. si post mortē. §. si. ff. de cōtrata. que sit verior opinio dixi in. d. l. j. Quo ad se-
2 cundū: † ꝙ si monachus institutus anteꝙ adeat efficiat̃ cardinalis ꝙ possit postea adeūdo acquirere sibi. Jmo. dicit ꝙ hoc videtur dubiū: q2 lʒ efficiat̃ cardinalis non tñ soluit̃ ex toto a regula: iuxta ea q̄ habent̃ i. c. qḋ dei timorē. de sta. mo. ꝛ de cōsecra. dis. v.
3 in. c. nūꝙ. ꝛ. xvi. q. j. c. de monachis. † Hinc est ꝙ retinet habitū et vestes sue professionis fact⁹ cardinalis: nec illū habitū mutat nisi sit assumpt⁹ ad papatū. cle. ne romani. de ele. ideo videt̃ ꝙ non sit capax proprij: nisi consentiente romano pōtifice: ꝛ tunc possit esse capax potius quo ad administrationē ꝙ quo ad dominiū: p notata in. c. cū ad monasteriū. de sta. mona. ꝛ. c. pposuit. de cōces. prebē. ita residet Jmo. ꝙ Are. tʒ ꝙ sicut qñ monachus promouetur ad episcopatū vel ad ecclesiā singularē pōt adire ꝛ acqrere ecclesie cui est prefectus: vt est tex. in. d. c. statutū. xviij. q. j. ꝛ in. d. c. cū olim. scḋo. de priui. ꝛ tradit̃. xvj. q. j. de monachis. ꝛ ibi gl. ꝛ. c. qḋ vere. ꝛ est glo. nota. in cle. ij. in ver. ecclesiarū. de heret. Jdē sit dicendū in monacho effecto cardinali: maxime q2 quilibet cardina-
4 lis promouet̃ ad titulū ecclesie i vrbe vel ad episcopatum. † Adde qḋ monachus effectus eps vel cardinalis non absoluit̃ a regula monachali quo ad habitū vt dixi: nec a ꝯtinētia nec a voto paupertatis vñ nihil acquirere pōt sibi ipsi sicut nec poterat existens monachus: absoluit̃ tñ a regula monachali quo ad officia monachalia: q2 tenet̃ dicere officia romana, item absoluit̃ a ieiunijs et ſm aliquos vt possit carnes comedere. vt est glo. not. i. c. ij. et ibi vide archi. xvi. q. j. ꝛ glo. in. c. pe. in vbo monachi. de vita ꝛ ho. cle. ꝛ ibi. d. Abb. i vl. col. vbi etiā circa fi. dicit ꝙ absoluit̃ quo ad querendū primo monasterio: q2 tūc acqret ecclesie ad quā est translatus. d. c. statutū. xviij. q. j. ꝛ istḋ vltimū etiā notat idē. d. Abb. i. d. c. cum olim. ij. in. vi. nota. per illū text. de priuile. ꝛ ibidem in. vij. notabi. not. qḋ canonicus regularis vel monachus effectus eps nō p hoc habilitat̃ ad habendū ppriū. et ad disponendū ad libitum de proprietate vt ibi per eū. Scḋo not. in ver. si quis pla-
5 ne: ꝙ † seruus pene nō dicit̃ esse seruus fisci vel alterius: sed solum
6 ipsi⁹ pene. † Jdeo institutio de eo facta hr̃ p nō scripta ac si null⁹
7 fuisset institut⁹. vñ facit iste tex. ſm Bal. Jmo. ꝛ. d. Alex. ꝙ † si institutus est aliquis qui postea ingrediat̃ religionem fratrū minorum qui sunt penitus incapaces hereditatū. cle. exiui de paradiso. de vbo. sig. ꝙ illa institutio habet̃ p nō scripta: ꝛ sic talis hereditas vadit ad veniētes ab intestato: vel ad substitutū. Jdeʒ tenet Barto. in. l. si metallum. ff. de his que pro nō scrip. haben. ꝛ in tra-
8 ctatu suo minoricarum. Bald. in aut. ingressi in. vi. col. ꝛ sequenti. C. de sac. sanc. eccle. Glo. i vbo hereditatē † ponit differentiā inter hereditatē opulentā ꝛ locupletem: q2 opulenta dicit̃ que habet vtilitatē sine vexatione q2 ibi nulla sunt debita. d. l. j. §. si. ff. de offi. procu. Cesa. locuples autē vel lucrosa dicit̃ que habet vtilitatem: sed cū vexatione. §. neꝙ tñ insti. de auto. tu. ꝛ ista glo. non est alibi in iure. ſm Bal. Ang. ꝛ Pau. de ca. hic ꝛ est singularis ꝛ melius declarat̃ istam differentiā ꝙ alia ſm Jmo. hic. eā etiā reputat singularē Ang. in cōsi. cccxvij. incip. statutū ꝙ mulier, sed aduerte ſm Jmo. Raph. cu. d. Alexā. ꝛ Are. ꝙ tex. i. d. l. j. §. si. ff. de offi. procu. Cesa. allegatus p glo. nō probat: q2 videt̃ dicere ꝙ hereditas dicatur opulenta que est soluēdo: ꝛ sic ex qua fiscus nō cōsequitur dānum: nō aūt intelligit de ea que nulla hʒ debita ꝛ nullam obligationem. Per istā glo. dicūt Pau. de ca. ꝛ. d. Alex. ꝙ licet pupillus solus sine autoritate tutoris nō possit adire hereditatem locupletem vel lucrosam. vt. l. more. et. l. pupillus. s. eo. ꝛ. l. obligari. §. pupillus. ff. de auto. tut. tamen hereditatē opulentam bene solus pōt adire: q2 nullā vexationē hʒ: sicut videmus in procuratore fisci qui pōt hāc adire ꝛ nō aliam. d. l. j. §. si. sed pro certo istud non est verū: per rationē quā assignat tex. in. d. l. pupillus. s. eo. ꝙ pupillus solus sine tutore nō pōt adire hereditatē: q2 nō intelligit causam sue aditionis. ista ratio militat etiaʒ in hereditate opulenta: vt ibi plene dixi ꝛ sic non obstat tex. in. d. l. j. §. si. q2 vbi procurator Cesaris hñ intelligit causam sue aditionis cū ibi non sit impedimentū intellectus rōne etatis vt hic. Glo. in verbo

dānatus diuiditur in quatuor partes. Jn prima declarat tex. Jn scḋa remouet vnū cōtrariū. Jn tertia aliud. Jn quarta aliud. scḋa ibi. nō sic in deportato. tertia ibi. itē gladiū dic. quarta ibi. itē nemo hodie. Jn ea. gl. ibi non sicin deportato. ista gl. relata ad text.
9 potest dupliciter intelligi. † Primo vt faciat differentiam inter seruum pene ꝛ deportatum quo ad ius seruitutis: ꝛ in hoc bñ dicit: ꝛ iste est proprie intellectus glo. quia deportatus nō efficitur seruus pene: ꝛ sic non perdit libertatem: sed solū ciuitatē. Secundo pōt intelligi ꝙ glo. velit facere differentiā quo ad institutionē: q2 lʒ institutio facta de seruo pene fit pro non scripta ꝛ sic non admittat̃ fiscus sed venientes ab intestato. l. in metallū. ff. de his que pro non scrip. ha. secus est in institutione facta de deportato: quia illa non habetur pro nō scripta: ꝛ sic mero iure valet: ꝛ isto mō admitteret̃ fiscus: prout tenet glo. in. l. j. C. de here. institu. et si isto mō intellexit glo. male dicit: q2 imo institutio facta de deportato est ipso iure nulla. ꝛ sic pro non scripta: ꝛ sic admittūtur venientes ab intestato prout est tex. in. d. l. j. C. de here. insti. ibi hereditas in ea cā est in qua eēt si scripti heredes nō fuissent: ergo est p nō scripta: ꝛ si null⁹ scriptus esset heres venirēt veniētes ab intestato. Jtē deportatus perdit ciuitatē. ꝛ sic ea q̄ sunt iuris ciuilis. l. qdā sunt. ff. de pen. ergo ꝛ hereditatē que est de iure ciuili. l. lege obuenire. ff. de ver. sig. gl. in. l. j. ff. de acqui. re. do. Bal. in rubri. s. eo. cū habeatur pro mortuo. l. j. ff. de contrata. et plene examinaui in. d. l. j. C. de here. insti. Jn ea. glo. ibi nō alio ferro intellige incōsueto: puta si cōdēnat̃ ꝙ occidat̃ malleo sicut bos: vel ꝙ sagittetur: vel ꝙ proijciatur de fenestris: talis impositio pene esset nulla: ꝛ iste sic condemnatus non efficeretur seruus pene et posset testari si aliquo modo euaderet: nec testamentum prius factum rumperetur: cum nō sit legitime dānatus ſm Ang. Jmo. Pau. de cast. d. Alex. ꝛ Are. per tex. in. d. l. aut dānuʒ. §. j. in ver. sed animaduerti. ff. de penis. allegatum in glo. per quē text. dicit
10 Bal. in. l. j. C. qui ad liber. puc. nō pos. † ꝙ iudices nō possunt imponere extranea genera penarum de quibus nulla lex meminit. Jdem Bal. in. l. incredibile. de penis. dicit ꝙ iudex nō potest imponere penas insolitas: puta ꝙ aliquis de turri precipetur: vel ꝙ balistetur: quia certe pene sunt imposite a iure ꝛ consuetudine a quibus iudex non potest diuertere. l. moris. §. j. ff. de penis. Sed aduerte ꝙ Rapha. cu. ꝛ Ludo. ro. intelligunt. d. l. aut dānum. §. j. allegatam per glo. ꝛ docto. preallegatos: qḋ nihil faciat et bñ: q2 loquitur qñ iudex condēnauerat aliquem vt gladio occideretur: tunc nō pōt fieri executio alio instrumēto ferreo: puta securi vel telo vel alio mō prout dicit ibi tex. al's secus esset. l. eius qui. §. si. in verbo ad ferrū. ff. de testa. ꝛ iste intellect⁹ multū amicatur litere d. l. aut damnum. §. j. et mihi placet: quicquid ibi dicant do. Ale-
11 xan. ꝛ Are. † Jn eadē glo. ibi. item hodie nemo bene natus: ſm istam glo. hodie nemo dānatus ad mortē efficeretur seruus pene: ꝛ per consequens esset testabilis: vnde intellige glo. procedere in damnatis superuiuentibus qui habent naturaliter superuiuere: vt sunt damnati in metallum vel in opus metalli: in hiis est hodie immutatum ꝙ nō efficiantur serui. d. §. qḋ autem. in autentico de nup. ꝛ in aut. sed hodie. C. de do. inter vir. ꝛ vxor. sed in damnatis qui statim debent mori: vt in dānatis ad gladium vel ad bestias nihil est hodie immutatū: q2 isti moriuntur serui pene ſm Bart. ꝛ alios hic. ꝛ in. l. eius qui. §. primo. ff. de testamen. ꝛ in. l. qui vltima. ff. de penis. Ang. in. l. si quis filio exheredato. §. irritū reprobata glo. ista. ff. de iniusto rup. Glo. si. in verbo nō scripto diuiditur in quatuor partes. Jn prima rñdet tacite questioni. Jn secūda assignat rōnē ad tex. Jn tertia extēdit tex. vno mō. Jn quarta extēdit alio mō tex. loquentē de institutione ꝙ habeat locū in legato nisi sit alimentorū. scḋa ibi. itē bene dicit. tertia ibi. et hoc intellige. quarta ꝛ vltima est ibi: idem est in legato. Jn tertia parte glos. ibi siue econtra. istud procedit qñ primo institutus postea dānatus fuit viuo adhuc testatore: tunc institutio est pro nō scripta vel caduca: ex quo nullum ius fuit acquisitum instituto: ꝛ sic nullum ius acquiritur fisco: ꝛ sic hereditas vadit ad substitutum vel ad venientes ab intestato si autem fuit damnatus post mortem testatoris: et sic postꝙ fuit quesitum ius adeundi substituto: ꝛ tunc si sumus in casu quo potuisset transmittere hereditatē ad extraneos heredes: puta ius deliberandi: tunc etiam transmittit ad fiscū qui dr̃ vniuersalis successor. l. tutores. C. ad. l. iul. de vi. cuʒ succedat in vniuersum. l. quedā. §. his autē. ff. de edē. ꝛ de successore loquitur. l. cum antiquioribus. C. de iure delibe. ita tenent Cy. Bal. Jmo. ꝛ cōiter alij. quicquid hic teneat Raph. cu. cuius fundamentis respondet. do. Alex. hic, sed in contrarium fortiter vrget tex. in. l. j. §. qui mortis. et. §. capitis. ff. ad tertu. vbi si hereditas fuit delata filio capaci tempore mortis ꝛ postea efficiatur seruus pene ius legitimum extinguitur ipso iure: ergo non potest trāsmitti illud qḋ nō est. et text. in. §. capitis equiparat ꝙ fili⁹ deportetur ante aditam hereditatem vel post. sed primo casu non trāsmittetur ius deliberandi ad fiscum ergo nec scḋo. ꝛ ita p ista

iura tenet Are.hic post Nellum de sancto Geminiano in tracta-
tu suo bannitorum.in.xxx.q.Barto.tamen in.d.l.i.§.filius.ff.ad
tertul.dicit ꝙ illi tex.loquuntur ab intestato secus ex testamento
per rationem de qua ibi per eum.

1 ☞ In aditione here.faciēda per filium vel per seruū requiritur iussum patris vel domini precedere.

2 Que differentia sit inter iussum habentis in potestate ꝛ autoritatem tutoris.

3 Filiusfa.potest sine consensu patris naturaliter obligari.

4 Jus adeūdi an resideat in patre vel in filio.

5 Paria sunt aliquid fieri voluntate alicuius vel eius mandato.

6 Jussus potest interponi per nuntiū ꝛ ꝑ epistolam ꝛ sic inter absentes:autoritas vero tutoris non.

7 Auto.tuto.requiritur ad supplendū personam pupilli.

8 Autoritas tutoris non potest precedere ex interuallo.sed requiritur in ipso actu.

9 Autoritas est prestanda pure etiam in cōtractu conditionali.

10 Jussus potest prestari sub conditione.

11 Autoritas tuto.debet formaliter interponi ꝑ hec verba.s.autoro huic contractui vel autoritatem impono.

12 Verbū condēno vel absoluo est de solēnitate sententie:ꝛ tñ potest proferri per equipollens.

13 Ubi requirit̄ auto.debet iudex formaliter dicere interpono autoritatem meam.

14 Cōmunis opinio dicitur que pluriū doctorū auto.firmatur.

15 Assensus capitur pro autoritate.

16 Leges non debent esse interposite verbis:sed effectui rerum.

17 In iussu sufficiunt quecunqꝫ verba patris precedentia.

18 In profectitia here.hodie nihil est immutatum.

19 Illud dicitur fieri incontinenti ꝙ fit perfecto negotio anteꝗ̄ ad extraneos actus diuertatur.

20 Consensus patris qui debet prestari filio litiganti:quādo est prestandus.

21 Filiusfa.pōt offerre libellū ꝛ facere citari aduersariū ad interrūpendā prescriptionem absqꝫ consensu patris.

22 Que incontinenti fiunt dicuntur inesse actui.

23 Paria sunt aliquid fieri ante litem contestatam vel incontinenti post.

24 Licet filius vel seruus heredes instituti de facto possint resistere voluntati patris vel domini.tamen de iure facere non debēt:imo per viam iudicis possunt compelli vt adeant.

25 Diuersa est ratio inter filiumfa.institutum ꝛ seruum institutum.

26 In here.aduentitia delata filio nō habet locum compulsio.

27 Here.profectitia nullo momento remanet penes filiū:sed incontinenti acquiritur patri.

28 In here.profectitia remanet patri ius cogendi filium adire.

29 In castrensi filiusfa.habetur pro patrefamilias.

30 Filiusfa.potest patre etiam ignorante aut tacente adire here.aduentitiam:quia si eo inuito potest:ergo et ignorante.

31 Ubi a.l.vel statuto requiritur iussus:mandatū:licētia:ꝑmissio:aut preceptū:requiritur ꝙ precedant ex significatione verborum.

32 Ubi requiritur consensus vel voluntas non refert siue precedat siue sequatur siue incontinenti siue ex interuallo.

33 Ratificatio habet effectum iussus.

34 Ad hoc vt pater vel dominus obligentur insolidum ex contractu serui vel filiꝫ propter iussum domini vel patris sufficit ratihabitio sequens que habet effectum mandati.

35 An sit differentia inter iussum ꝛ mandatum.

36 Etiam in requirentibus speciale mandatum adhuc ratihabitio sequens equiparatur mandato.

37 Quod ratihabitio equiparetur mandato est propter fictionem ꝛ nō propter veritatem.

38 Quemadmodum iussus potest precedere ex interuallo per multum tempus ante:ita ꝛ licentia.

39 Quando auto.debet interuenire ad validitatem ꝛ substantiam actus debet in ipso actu interuenire:secus tamen qñ ad actus cōfirmationem.

40 Creatio syndici spectat ad vniuersitatem:confirmatio tamē ad superiorem.

41 Quando requiritur consensus vel voluntas nō refert an precedat vel sequatur siue incontinenti siue ex interuallo.

42 Qualitas adiecta verbo debet intelligi secūdū tēpus verbi cui adiūcitur.

43 Si.l.requirit cōsensum in aliquo actu:debet interuenire in actu prout est in fieri.

44 Quando consensus requireretur per modum solēnitatis et forme si interueniat ex interuallo non potest actum aliquo modo validare.

45 Si statuto cauetur ꝙ mulier non possit contrahere sine consensu duorum propinquorum:talis consensus non validat ꝯtractū si ex interuallo post interuenisset.

46 Si.l.requirit decretum iudicis an sit interponendum ante actū vel post.

47 Consensus qui debet prestari per patrem filio litiganti quando est prestandus.et nu.20.

48 Pater potest nutu filio agenti consensire.

Jussum. Jussus debet precedere:sed autoritas sequi:
et iussus debet precedere vel per nuntium vel
1 per epistolam.h.d.summādo totum tex.¶ † No.ꝑmo ꝙ ī aditio-
ne hereditatis facienda per filiū vel per seruū requiritur iussus
patris vel domini precedere:ꝛ sic in aditione hereditatis eius
qui est in alterius potestate exigitur iussus precedens habentis
eū in potestate:ꝛ sic ratihabitio sequens nō sufficeret nec equipa-
ratur iussui de adeundo.¶ Scdo nota ex isto tex.duas differen-
tias inter iussum habētis in potestate ꝛ autoritatē tutoris.Pri-
ma differentia est qꝛ iussus debet precedere sed autoritas tuto-
2 ris pōt sequi.† Ratio diuersitatis est ꝟm Bar.quia maior est po
testas patris et dñi:ꝛ sic iubētis:ꝗ̄ tutoris autorizātis:patet qꝛ
pater olim habebat potestatē vite ꝛ necis in filium.l.in suis.ff.de
libe.ꝛ posthu.Jdeo ꝙ facit filius sine iussu patris videtur care-
re fundamento:qꝛ filiꝫ nulla est voluntas.nā non potest approba
ri ꝑ cōsensum patris sequentē:sed potestas tutoris in pupillum
est minor:ꝛ pōt pupillus obligari naturalr̄ sine cōsensu tutoris.
l.i.in fi.vbi gl.magistra.ff.de noua.ideo per tutorem pōt appro-
bari factū a pupillo:quia est aliquid:sed factum a filiofa.est nihil
3 Istā rationē diuersitatis impugnat Rapha.cu.ꝛ d.Alex.† qꝛ ēt
filiusfa.potest sine consensu patris naturaliter obligari.l.filiusfa.
ff.de acti.ꝛ obli.ꝛ.l.tam ex contractibus.ff.de iudi.sed istud nihil
videtur obstare:quia Bart.loquitur in his actibus qui pendēt
a mera voluntate:sicut est aditio et sicut est votum:ꝙ sic intel-
lexerit patet dum allegat.l.si quis rē.§.voto.ff.de pollici.ꝛ decla
rat etiā Bar.in.l.qui in aliena.in prin.s̄.eo.sꝫ ego arguo fortius
contra rationem Barto.a partibus sufficienter enumeratis:aut
enim Bar.loquitur simplr̄:ꝛ tūc sicut pupillus obligatur sine tu
tore naturaliter vt predixi.ita etiā filiusfa:qui hꝫ intellectū fortiꝰ
obligatur naturaliter sine iussu patris.ꝛ in istis terminis nō pōt
procedere ratio Bar.aut Bar.loquitur habito respectu ad obli
gationē que causat̄ a mera volūtate.qꝛ mera volūtate nemo obli-
gatur nisi deo.ꝛ sic in voto prout declarat Bar.in.l.qui in aliena.
in prin.s̄.eo.ꝛ tūc sicut in voto filiusfa.sine ꝯsensu patris nō obli
gatur:ita nō obligatur pupillus sine autoritate tutoris.tex.est ī
d.l.si qs rē.§.voto.ꝛ hoc in primis presupponit Bart.anteꝗ̄ ve-
niat ad rationē.ergo videt̄ ꝙ talis obligatio naturalis q̄ causat̄
a sola volūtate:magis cadat in pupillo ꝗ̄ in filiofa.habēte intel-
lectū sine patre.ꝛ sic Bar.videt̄ seipsum cōfundere.¶ Aliā rōnē
diuersitatis assignat.d.Alex.qꝛ cū oīa cōmoda ꝛ incommoda ve
niāt acquirēda patri:ideo magis dꝫ attēdi ꝑsona patris ꝗ̄ ꝑsona
tutoris cui nihil venit acquirendū.Adde ꝙ ante eū istā rationē
melius assignat Jo.fa.in.§.tutor.inst.de auto.tu.quia aditio he
reditatis dꝫ esse certa.l.qui hereditatem.ꝛ.l.in repudiāda.s̄.eo.ꝛ
l.qō si dubitet.et.l.sed ꝛ si de sua.ī.eo.ideo iussus patris dꝫ prece
dere:ne aditio filiꝫ pēdeat postea a voluntate pr̄is:Et si dicis idē
per oīa in pupillo ante autoritatē prestitā adeūte:rñdet ꝙ nō est
idē.qꝛ penes filiū nō remanet hereditas etiā ꝑ momētū.l.placet.
ī.eo.ideo dꝫ ꝑcedere voluntas patris cui acquiritur emolumētū
ꝛ dānū.secus in pupillo ꝛ tutore quia tutori nihil venit acquirē-
dum.Potest confirmare.qꝛ ex quo filiꝰ ꝟm hec tpa est incapax
acquisitionis.l.i.in prin.ff.si quis a pa.fue.ma.ꝛ.d.l.placet.iō cō-
ueniēs est cōsensum seu iussum paternū debere precedere ex quo
emolumentum patri acquirit̄.secus in pupillo ꝛ tutore.Tertiā
rationem diuersitatis assignat Are.quia ius adeūdi qō defertur
a lege residet in ꝑsona patris:lꝫ facultas que est quodammodo
accessoria ad ipsum ius resideat in filio ꝛ seruo.vñ accessoriū non
debet precedere principale:argu.l.ij.§.prius.et.§.sed si eos.ff.de
vulga.ꝛ pup.secus in pupillo in quo actus principaliter substan
tiant̄ cū ratihabitione tutoris accessoria.Jsta rō.Are.nō est bo-
4 na:qꝛ eius fundamētū nō est verū † ꝙ ius adeūdi resideat ī patre
imo residet ī filio:ꝛ nō trāsit in ꝑsonā patris.qꝛ est ius querendū
prout tenet Bar.ꝛ aliꝫ cōiter sequunt̄ ī.l.is q heres.§.neqꝫ filius.ī
ij.co.ꝛ.l.is pōt.in.v.col.s̄.eo.¶ Opponit̄ ꝙ imo iussus non de-
beat precedere.vt.l.filio.C.de iure delibe.vbi delata hereditate
filio:si pater ꝯsensu filiꝫ adijt est satisfactū iuris solēnitati.Bart.
mirabiliter rñdet ꝙ vbi filius cōsensit ꝙ pater ꝓ herede gerat vi-
detur mādare ꝛ pr̄ videt̄ adire tāꝗ̄ ꝓcurator:ꝛ iō tāꝗ̄ ꝓcurator
videt̄ prius iubere ꝛ sic iuris itellectu ibi iussus patris ꝑcedit.
5 ¶ † Cōfirmat̄ vltra Bar.qꝛ paria sunt aliqd fieri volūtate alicu-
ius vel fieri eius mandato.tex.est ī.l.post dotem ꝟm sextā lecturā
Dy.cōiter approbatā.s̄.so.ma.ergo cū ibi pater gesserit ꝓ here
de de voluntate filiꝫ:ergo de eius mādato.ergo tāꝗ̄ eius procu-
rator.Tu respōde planius ꝙ ibi pater in hereditate delata filio
gessit se

gessit se pro herede de expressa volũtate filij.vñ tunc oĩa p̄sumun tur solẽniter acta:q2 vnus actus factus a patre cũ cõsensu filij idẽ operaẽ qd cursus longi tpis ad faciendum presumi oĩa solẽniter acta:⁊ sic iussum patris p̄cessisse.ita notabi.Are.Bar.in.l.qui in aliena.§.sed si nõ adierit.s.eo.per.l.ij.cũ gl.C.de do.promis.⁊ ibi Rapha.cu.Pau.de ca.⁊ alij Moder.allegant ad hoc tex.in.d.l. filio.vbi est casus.⁊ idem Raph.hic. ¶ Scđa differẽtia tex.inter
6 iussum ⁊ autoritatẽ est:†q2 iussus põt interponi per nuntiũ:⁊ per epistolã:vt hic:⁊ sic inter absentes:autoritas aũt tutoris debet interponi ⁊ sic in p̄sentia:⁊ sic non põt interponi p nuntiũ vel per epistolã:vt est tex.in.l.obligari.§.tutor.ff.de auto.tuto.et in.§.tutor.insti.eo.⁊ glo.fi.hic:in ver.ponessimo in autoritate prestanda requiritur q tutor sit presens ⁊ loquaẽ.l.j.§.pe.⁊ fi.in ver.non tm̃ loqui.ff.de tut.⁊ ita tenet gl.in.l.iij.⁊ ibi Bar.ff.de auto.tut.quis contrarium ⁊ male teneat gl.in.l.vbi nõ voce.ff.de reg.iur.Ratio
7 diuersitatis huius differentie est ẽm Rapha.cu.†quia autoritas tutoris requiriẽ ad supplendũ personã pupilli:ideo debet in presentia interponi:iussus autẽ nõ exigitur illa ratione:quia põt esse filius discretissimus:ideo potest interuenire per nũtium aut per
8 epistolam. Tertia differẽtia vltra tex.est:†quia autoritas tutoris nõ posset precedere ex interuallo:sed requiritur in ipso actu.d.§. tutor.iussus autem potest precedere etiã per multos annos.§.fi. in ver.fi.j.ea.l.⁊ sic iussus est latior in duobus:q2 potest interueni re per nuntiũ vel per epistolam:⁊ põt ex interuallo precedere:sed nõ autoritas:sed est strictior in vno:q2 autoritas potest statim se
9 qui:sed nõ iussus vt hic.†Quarta differẽtia est:q2 autoritas debet prestari pure etiam in contractu conditionali.tex.est in.l.et si
10 conditionalis.ff.de auto.tuto.†et tñ iussus potest etiam prestari sub cõditione:vt.§.sed vtrum.in versi.plane ibi:vt si scripsit eum heredẽ adeat.et in.§.quid si mãdauit.ibi si expediat.⁊ i.§.pe.ibi: si qua ex testamẽto lucij titij deferaẽ hereditas.j.ea.l.Quintã no
11 tabilem differẽtiam ponit Ang.hic:†q2 autoritas tutoris debet formaliter interponi p hec verba:autoritatẽ interpono:vel autoro huic contractui:⁊ non sufficeret si vteretur alijs verbis:puta si diceret:consentio tali contractui:vel approbo talem contractum sed debent interuenire verba autoritatis.ita dicit esse de mẽte Innocen.in.c.cum cõsuetudinis.de consuetu.secus est in iussu in quo sufficiunt quecunq3 verba exprimentia consensum patris:dũmodo precedant:vt in.§.pater filio.j.ea.l.⁊ refert Joan.de imo.in.ij. col.in fi.⁊ dicit esse valde notandũ.sed postea idem Jmo.ad fi.cõmenti sui.Pau.de cast.do.Alex.Are.reprobant:per tex.in.l.iij. iuncta gl.ff.de auto.tut.vbi sufficiunt verba consensus:⁊ sic sufficit quod tutor dicat consentio vel approbo:licet nõ dicat autoritatem interpono.Confirmat Are.per simile.q2 verbum condem
12 no†vel absoluo est de solennitate sententie.l.preses.ff.de re iudi.⁊ l.cum iudex.C.de senten.⁊ tñ potest proferri per equipollens.l.in summa.ff.de re iudi.⁊.l.quid tñ.§.si arbiter.ff.de arbi.⁊.l.si p̄tor. in prin.vbi bonus tex.ff.de iudi.iste est pulcher ⁊ elegans passus:
13 sed male†explanatus a scribẽtibus. Adde vltra scribentes quod ad primã partẽ vbi requiriẽ autoritas:non sufficit q iudex dicat interpono consensum meum:sed debet formaliter dicere interpono autoritatem meam.tenet Archi.xvij.q.iij.in.§.etiã:quem ita refert ⁊ sequiẽ Bal.in.c.cũ cõsuetudinis.in.ij.col.in princ.de consue.idẽ expresse tenet Bal.in.l.fi.§.necessitate.in.v.col.in fin.C.de bon.que libe.⁊ ibi etiã allegat Archi.idem tenere.xviij.q.ij.in.c. quidam.⁊ Inno.in.d.c.cum consuetudinis.idẽ etiam tenet Bal. in.l.quecũq3.circa fi.C.de bo.que lib.vbi tenet:q qñ autoritas requiritur:tunc non sufficit consensus eius qui autoritatem prestare debet:sed sicut verba sonant:autoritas debet prestari:vt dicit not.Inno.⁊ Archi.⁊ dicit ad hoc facere.l.si pater.in fi.ff.de manu.vindi.idẽ tenet do.Ant.de bu.in.d.c.cũ cõsuetudinis.⁊ sic videretur istã esse magis cõem opinionẽ quam tenet Inno.Archi.
14 do.Anto.de bu.Bal.⁊ Ang.†Nam illa dicitur cõmunis opinio que pluriũ doctorũ autoritate firmatur.l.j.in ver.⁊ sane crebrior. et ibi Bal.ad hoc no.ff.de offi.questo.cũ concor.quas alias dedi. et in iudicando non videtur a communi snĩa recedendũ ẽm Bar. et alios in.l.fi.C.de pena iudi.qui male iudi.Cano.in.c.ne innitaris.de constitu.sed vltra scribentes adde quod istam decisionem Inno.⁊ Bal.etiam late reprobat.d.Ab.in.c.ij.de pac.per illum
15 tex.vbi†assensus capitur pro autoritate:ex quo sumit do.Abb. hanc regulam:quod vbicunq3 autoritas exigitur:si interueniat assensus sumitur pro autoritate:quia autoritas proprie est assensus autorizabilis competens alicui ratione officij:vt notant glo. et Inno.in.c.j.de reb.eccl.non alie.in.vj.vnde ex illo textu quem reputat bene notandum.colligit argumentum:quod qñ superior interponit autoritatem alicui actui:non est necesse qd dicat autoritatem nostram impartimur:sed satis est quod appareat de consensu suo.nam intelligitur cõsensus prestitus prout subiecta materia requirit.l.si vno.in prin.ff.locati.pro hoc dicit etiam facere tex.in.c.in venditionibus.xvij.q.iij.in ver.consentiente epo.⁊ ibi

glo.fi.dicit.i autorante.⁊ dicit do.Abb.q Inno.in.c.cum cõsuetudinis contrariũ non dicit si bene ponderet:⁊ mihi plus placet ista snĩa reiecta illa formalitate verbo2:arg.tituli.C.de formulis.
16 †Item quia.ll.non debẽt esse imposite verbis:sed effectui rerum.
17 l.ij.in fi.C.cõia de leg.⁊.c.cõmissa.in prin.de elec.in.vi. ¶ †Circa scđm membrũ q in iussu sufficiant quecũq3 verba patris p̄cedẽtia. Adde bene facere:q si in instrumẽto dicatur:q filius adiuit hereditatem de voluntate patris vel de cõsensu patris nec fit mentio q pater iussit:illa verba intelliguntur scđm subiectam materiã: pro iussu patris p̄cedente:ita notabiliter tenet Pau.de ca.in.l.is qui heres.§.neq3 filiusfamilias.in.ij.col.post Ange.vbi.s.eo.refert ⁊ sequiẽ.d.Alex.in.l.post dotẽ.in.x.col.ff.sol.mat.per notata
18 per Bar.ibi in.vj.lec. ¶ †In gl.j.dic q in profectitia hereditate nihil est hodie immutatũ.§.j.insti.per quas perso.no.acqui.glos. in.l.fi.ff.quis ord.in bon.pos.ser.Bar.in.l.is qui heres.§.neq3 filiusfa.in.j.col.s.eo.quicqd teneat Bar.⁊ nõ bene in.l.fi.§.similiq3 modo.C.de bo.q̃ libe.quem in spẽm reprobant Jmo.⁊ do.Alex. hic in hereditate aũt aduẽtitia hodie est immutatũ:vt per gl.j.in ver.p̄cedere debet.vbi diceẽ. ¶ Glo.in ver.p̄fecto negotio.diuiditur in quinq3 partes.In prima declarat tex.In scđa opp.⁊ tripliciter sol.In tertia per viã notabilis rñdet tacite.q.In quarta idem facit.In quinta idẽ scđa ibi:sed hic innuit.tertia ibi:⁊ not. hic arg.quarta ibi:itẽ no.q Pileus dixit.quinta ⁊ vlti.est ibi:et no.q in filio.In ea.gl.ibi:sed dic p̄fecto incõtinẽti nõ ex interual
19 lo.Not.ex ista gl.iuncto tex.put etiã no.Raph.cu.†q illud diciẽ fieri incõtinenti q fit p̄fecto negotio anteq3 ad extraneos actus diuertatur.qd no.ad materiã.l.lecta.ff.si cer.pet.⁊.l.in bonefidei.C. de pac.vbi poniẽ qñ pacta dicanẽ incontinẽti apposita iuxta cõ
20 tractum. ¶ †In tertia parte gl.habes:q cõsensus patris qui d3 p̄stari filio litigãti.iuxta.l.fi.§.necessitate.C.de bo.q̃ libe.si presteẽ post snĩam nihil valet:⁊ nõ trahiẽ retro:sed iste tex.ẽm doc.parũ facit.quia loquiẽ in iussu qui d3 precedere:ibi nõ requiriẽ iussus sed consensus.vnde videẽ q cõsensus possit sequi.vt diceẽ in glo. sequenti.doct.tamẽ tenent conclusionẽ glo.sed alia ratione.q2 ibi iudicium peccat in suis substãtialibus:cum filiusfa.nõ sit integra persona in iudicio sine cõsensu patris.c.si.de iudi.in.vj.vnde non sufficit consensus patris posterior.item cõsensus patris requiriẽ ad solẽnizandũ iudiciũ:ideo debet interuenire tpe contestationis litis quo inchoatur iudiciũ:⁊ ista est cõis opinio per.l.si cum dotem.§.eo.aũt tpe.ff.sol.mat.alias quicquid postea fieret non valeret.⁊ ita etiam tenent glos.Bart.⁊ alij in.d.l.fi.§.necessitate.Bal. in.d.l.si cum dotem.§.patri.⁊ in.c.causam.de iudi.Aret.in cõsil. cxxxix.inci.super primo puncto.vnde in preparatorijs iudiciorum non requiriẽ consensus patris:sed in litis contestatione.⁊ sic
21 filiusfa.põt offerre libellũ ⁊ facere citari aduersariũ ad interrumpendũ p̄scriptionẽ absq3 cõsensu patris:ẽm Bal.in.l.j.in.ij.opp. C.qui admitti:⁊ si pater consensit filio impetranti iudicem:nõ est postea necessarius alius consensus patris in illo iudicio ẽm Bal. in.l.iubemus.per illum tex.circa fi.C.de emancipa.libero. ¶ In quarta parte:ista opinio pilei reprobaẽ per oẽs indifferenter:q2 ẽm eum non esset differentia inter iussum et autoritatẽ qd est contra istum tex.q2 etiam autoritas potest sequi incõtinenti ⁊ non ex interuallo.sed aduerte:licet oẽs reprobent.tamẽ pro ista opinione pilei qd quando iussus patris intercessit incõtinenti post adi
22 tionem debeat valere:multũ facit.†q2 ea que incõtinenti fiunt dicuntur inesse actui.l.lecta.in versi.dicebã.ff.si cer.pe.⁊.c.officij.de elec.per quẽ tex.in ver.incõtinẽti.not.ibi Bal.qd videẽ per prius actũ illud qd incõtinenti subsequutũ est.Item paria sunt:aliquid fieri ante actũ vel incõtinenti post.glos.est notabilis in.l.pompo
23 nius.§.rati.in gl.in ver.cõtestationem.ff.de procu.†que tenet:q paria sunt aliquid fieri ante litem contestatã vel incontinẽti post: quam glo.licet Bal.Ange.ibi videanẽ leuiter reprobare:eam tñ reputat singularẽ.Jo.de imo.in.l.ex consensu.§.fi.in.vj.charta.ff. de appel.⁊ in.l.ij.§.prius.ff.de vulg.⁊ pup.Adde concordantem glo.in.l.ij.in prin.in ver.post narrationem.C.de iura.calũ.Idem tenet Specu.in titu.de satisda.§.viso.in versi.deberet autem prestari.Inno.in.c.pastoralis.de excep.do.Ant.de but.in.c.cum dilectus.in.iij.col.per illũ text.de ordi.cogni.ad idem facit qd vult glo.nota.et approbata in.l.j.in glos.magna.circa princip.et ibi Barto.⁊ alij.C.de oper.libe.⁊ glo.in.l.fina.ff.de libe.causa.⁊ in.l. vt iurisiurandi.in prin.in verbo post manumissionem.ff.de oper. libe.vbi glo.volunt:q paria sunt q libertus iuret de operis ante manumissionem vel incontinenti post.vide tamen Bal.in.c.cum dilectus.in.j.col.de fide instru. ¶ In vltima parte gloss.dicunt
24 Bar.Sali.Jmo.Pau.de cast.⁊ communiter alij†q licet seruus et filius heredes instituti de facto possint resistere voluntati domini vel patris:et potius pati se excoriari q̃ adire hereditatem: tamen de iure facere non debent:imo per viam iudicis possunt compelli vt adeant faciendo eos poni in carceribus:vel per alia remedia que iudici videbuntur.l.j.§.j.ff.si quis omis.causa.testa.

allegata in gl. pro cõtraria. ista cõclusio doctorũ de plano ꝓcedit
in seruo qui per viã iudicis põt cõpelli ad adeundũ ⁊ de eo loquitur
tur text. in. d. l. j. §. ff. si qs omis. cã testa. ⁊ tex. in. l. cũ aliquis. C. de
iure delibe. sʒ in filiofa. ꝙ nõ possit inuitus cõpelli adire tʒ Bal.
in. l. j. in. xviij. oppo. C. qui admit. per tex. in. l. renitente. C. de iure
25 delibe. ⁊ sequitur latius Are. hic. † qꝛ diuersa est ratio inter seruum
institutũ ⁊ filiumfa. qꝛ seruus nõ hʒ spẽ probabilẽ succedẽdi: cum
non possit adire per se nisi fuerit manumissus: ⁊ manumitti non
põt: nisi cum cõsensu dñi: ⁊ ideo põt cogi. Sed filiusfa. institutus
habet spem probabilẽ: qꝛ pater posset antea mori prout est natu-
rale ⁊ cõe votum parentum. item multis modis põt fieri sui iuris
vt vidimus post Bart. in. l. is qui heres. §. neqꝫ filiusfa. s. eo. ⁊ pro-
pterea filiusfa. nõ debet posse cogi inuitus adire: ⁊ cum sit diuer-
sa ratio inter seruũ ⁊ filiũ non põt de vno ad aliũ argui. Subdit
tamẽ Are. ꝙ istũ articulum nunꝙ̃ vidit declaratũ. tu dic ꝙ text.
in. d. l. renitente. nihil facit: qꝛ dicit ꝙ pater nõ põt repudiare he-
reditatem delatã filio renitẽte filio: ⁊ nihil dicit de compulsione.
Item adde licet Are. dicat: ꝙ nunꝙ̃ vidit istum articulum decla-
ratum. Miror ꝙ nõ viderit Cy. Bal. ⁊ alios bene declarãtes in
l. fi. in prin. C. de bo. q̃ lib. nã Cy. ibi in. j. q. magistraliter declarat
26 ⁊ melius q̃ aliquis alius † ꝙ in hereditate aduẽtitia delata filio
nõ hʒ locũ cõpulsio: nec pater põt solus adire: ⁊ sibi totã heredi-
tatẽ acquirere vt ibi est text. sed in hereditate profectitia quando
filius est institutus contẽplatione patris: tunc nõ hʒ locum illud
qδ ibi dꝛ in illa. l. fi. in prin. ꝙ filio ꝯtradicente pater possit adire:
imo seruãtur iura vt filius iussu patris adeat prout dixi. s. in gl.
j. et tũc habet locũ ius cõpulsionis. d. l. j. §. j. ff. si qs omis. causa te-
sta. ratio diuersitatis: qꝛ in hereditate aduentitia filiusfa. si cã adi-
ret obligaretur oneribus hereditarijs. l. more. s. eo. si ergo vult adi-
re pater nõ potest eum cõpellere: sed ipse pater potest solus adire
27 ne perdat. vt ibi est text. † sed in hereditate profectitia nullo mo-
mento remanet penes filium sed incõtinenti acquiritur patri. l. pla-
cet. j. eo. et. l. j. in prin. ff. si quis a pat. fue. ma. vnde tunc pater po-
test eum compellere vt adeat: et sic in hereditate aduentitia tolli-
tur ius compulsionis: ⁊ datur ius aditionis patri. d. l. fin. in prin.
sed in profectitia competit ius cõpulsionis ex quo ius aditionis
patri nõ cõpetit: quãuis hereditas profectitia sit magis debita
patri et sibi plus acquiratur. ita ibi residet Cy. idem in effectu te-
net ibi Bald. in vlt. colũ. in versi. quero filius meus institutus. li-
28 cet de Cy. non faciat mẽtionem. † qꝛ in hereditate profectitia re-
manet patri ius cogendi filium adire. l. filij ⁊ serui. in princi. ff. de
furtis. ⁊. l. si filius tuus. C. de patr. potest. ⁊. l. cũ aliquis. C. de iure
delibe. tamẽ subdit Bal. magnũ verbũ: ꝙ in hereditate profecti-
tia si filius esset absens vel pater de facto nõ posset cõpellere filiũ
adire: putat ꝙ patri succurretur ex equitate illius. l. fin. in prin. ⁊ sic
ꝙ pater solus possit eam adire. lʒ illa. l. fi. loquatur tantũ in here-
ditate aduentitia. sed certe in hoc vltimo Bal. non videtur bene di-
cere: qꝛ vbi filius non põt cõpelli nõ videtur in hereditate profe-
ctitia recedẽdum ab opinionibus doct. qꝛ in profectitijs nihil est
hodie immutatũ. d. l. fi. vt dixi. s. ⁊ ita cõtra Bald. tenent Sali. et
Raph. fulg. ibi. ¶ Gl. i ver. ꝓcedere dʒ. diuiditur in tres partes prin-
cipales. In prima remouet vnũ contrariũ. In scda ponit plures
fallentias ad tex. q̃ nõ sunt bone preter tertiã ⁊ vltimã vt hic per
Bar. In tertia per viã notabilis remouet aliud cõtrariũ. secũda
ibi: sed in casibus. tertia ibi. itẽ no. hec specialia. ¶ In eadem gl.
26 ibi si castrensis hereditas sit ratio est duplex. † prima quia in ca-
strensi filiusfami. habetur pro patrefa. l. ij. ff. ad macedo. et. l. fi. ad fi.
C. eo. scda ratio qꝛ in castrensibus filius nõ acquirit patri: nec pa-
trẽ obligat. vt. l. iij. in fi. C. de castrẽ. pecu. mili. li. xij. ⁊ sic cesset ra-
tio quare requiratur iussus patris: quã assignat tex. in. l. q in aliena.
in p̃n. s. e. In eadẽ gl. ibi. itẽ hodie in aduẽtitia: istud procedit qñ
pater contradicit aut recusat cõsentire: tũc filius solus põt adire
absqꝫ alio iussu patris. d. l. fi. in prin. C. de bo. que libe. patre autẽ
30 ignorãte aut tacente: cõis opinio est ꝙ adhuc † filius solus possit
adire: qꝛ sicut potest patre inuito ita debet posse eo ignorãte: per
regulam. l. qui põt inuitis. ff. de reg. iur. ⁊ ita tenent glo. cõiter et
doct. in. l. j. C. q admitti. ⁊ cõiter doc. hic. solus Ang. in. d. l. j. tenet
contrariũ: cuius opinio est verior. ⁊ eam tenui cõtra cõem in. d. l.
j. C. qui admitti. et latius in. l. qui in aliena. in prin. s. e. ¶ In ea.
glo. in fi. quidã intelligunt istã gl. dicere: qδ speciale sit in heredi-
tate ꝙ iussus debeat precedere ⁊ male ẽm Bald. ⁊ Sali. qꝛ gl. di-
cit ꝙ est speciale in iusso: non aũt dicit ꝙ sit speciale in hereditate
de hoc statim dicam: in ista materia. Bar. distinguit vt hic per eũ
cuius distinctionem in specie refert ⁊ sequitur Sali. hic. ita etiam
distinguit Bar. in. l. si aũt plures. ff. de aqua plu. arcen. ⁊ sequitur
do. Abb. ⁊ ibidem alij in. c. cum nos. de his que fiunt a prela. sine
consensu capitu. Tu autem vt clarius habeas ex theorica Bart.
21 collige tres ꝑncipales cõclusiones. † Prima ꝙ vbi a lege vel sta-
tuto requiritur iussus vel mandatum vel licentia vel permissio aut
preceptum: ꝙ debent precedere ex significatione verborũ. qꝛ non
potest dici fieri meo iussu aut mãdato nisi precedat. Scda cõclu-
sio: ꝙ quãdo requiritur autoritas debet quis fieri autor in ipso ne-
gotio. ⁊ sic autoritas debet interuenire in ipo negotio ante vel in-
32 continenti post: vt per glo. s. in verbo perfecto negotio. † Tertia
conclusio qδ vbi requiritur consensus vel voluntas: tunc non refert
siue precedat siue sequatur: siue incontinenti siue ex interuallo: quia
quandocunqꝫ interueniat consensus ⁊ voluntas recte dicitur con-
sensu meo ⁊ mea volũtate factũ. Sed caue qꝛ Bart. videtur seipsum
confundere si attendamus significationẽ vocabulorum vt ipse dicit
qꝛ consensus dꝛ simul sensus. l. j. ff. de pac. ergo debet esse simulta-
neus ⁊ non ex interuallo post: vt dicit Bar. facit glo. notabilis in
c. j. in verbo tractatus. circa fi. de reb. eccl. non alie. in. vj. que dicit
ꝙ cõsensus est multorum voluntas ad quos res pertinet simul iun-
cta: pondera illud simul iuncta: ergo dʒ esse simultaneus. ¶ Cir-
ca primam conclusionẽ de iussu ꝙ precedere debeat. Adde in cõ-
trarium fortiter facere tex. in. l. j. §. si ratũ habuerit. ff. qδ iussu. vbi
33 † ratificatio habet effectum iussus: ergo significatio verbi iussus
nõ importat ꝙ debeat ꝓcedere. ⁊ põdera Bar. ⁊ Sali. tenere quos
statim retuli qδ gl. hic dicit ꝙ sit speciale in hereditate: sed in ius-
su ꝙ iussus dʒ ꝓcedere: ⁊ nõ sufficiat ratihabitio. potes dicere qδ
34 ibi loquitur in cõtractibus. † ad hoc em̃ vt dñs vel pater obligẽtur
insolidum ex cõtractu serui vel filij propter iussum dñi vel patris
sufficit ratihabitio sequẽs: que habet effectum mãdati: vt ibi. hic
autẽ loquimur in iussu qui requiritur in aditione hereditatis q̃ nõ
potest stare in suspẽso: cum sit actus legitimus nõ recipiẽs diem
35 nec conditionem. l. actus legitimi. ff. de reg. iur. ¶ † Scdo inquan-
tum Bart. equiparat iussum ⁊ mandatum quãtum ad hoc vt de-
beant precedere. Adde ꝙ imo videtur esse differẽtia: quia in iussu
non sufficeret ratihabitio sequens. ⁊ tamen in mandato ratihabi-
tio sequens trahitur retro ⁊ equiparatur mandato. l. fi. C. ad ma-
36 cedo. ⁊. c. penul. de sẽn. excõ. in. vj. ⁊ hic in ista gl. imo fortius † etiã
in requirentibus speciale mandatum adhuc ratihabitio sequens
equiparatur mandato. ⁊ tm̃ operatur quantum mandatum. text. est
in. l. qδ si de speciali. ff. de minori. quem text. ad hoc pro notabili
allegat Bal. qui nihil ignorauit in. l. si maritus. C. mãdati. ⁊ in. l.
multum interest. in. iij. col. C. si quis alteri vel sibi. habent etiã ca-
noni. bonũ tex. in. c. j. de homici. in. vj. vbi homicidium factũ meo
nomine ego habeo ratum. ⁊ tamen non poteram obligari de ho-
micidio sine speciali mandato. ⁊ illum tex. ponderat Ange. a quo
didici in. l. licet. circa princi. ff. de iudi. Tamen aduerte ꝙ isto casu
qñ quis habet ratum: non oritur actio mãdati: sed negotiorum ge-
storum. l. si pupilli. §. item queritur. ff. de neg. gest. gl. in. d. l. j. §. si ra-
37 tum. ff. qδ iussu. ratio † qꝛ ꝙ ratihabitio equiparatur mãdato: istud
est per fictionẽ ⁊ nõ per veritatẽ: qꝛ constat ꝙ ab initio mãdatum
specificũ vere nõ interuenit: vt not. Bar. in. l. si is qui ꝓ emptore.
in. v. col. ff. de vsucap. Tertio inquantũ Bar. dicit de verbo licen-
tia ꝙ debet precedere. adde bonũ tex. in. c. licet. de regul. quem ad
hoc allegat idẽ Bar. in. d. l. si autẽ plures. ff. de aqua plu. arc. idẽ
tenet Bal. in. l. quecunqꝫ. C. de bo. que libe. ⁊ in. l. fi. C. ad macedo.
38 ¶ Amplia istã conclusionẽ duobus modis. † Primo ꝙ quẽad-
modũ iussus põt ꝓcedere ex interuallo per multuʒ tẽpus ante: vt
est tex. in. §. fi. in ver. plane. j. ea. l. ⁊ dixi in tex. ita etiã licentia q̃ re-
quiritur põt interuenire ante ex interuallo ab ipso actu: ita notabi-
liter tenet Io. an. in. c. in veteri. de elec. quem sequitur ⁊ cõmendat
Bald. in rub. de exercitoria. in vlti. col. ¶ Scdo amplia ꝙ etiam
in iuramẽto de non alienãdo sine licẽtia pape vel superioris: iu-
xta. c. j. de reb. eccle. nõ alie. in. vj. debet licentia precedere: nisi im-
mineret tanta necessitas alienandi que superiorẽ cõsuli non pate-
retur: tunc sufficeret licentiam sequi ẽm do. Abb. in. c. fi. in. ij. col.
de eccle. edifi. ⁊ ita habes expeditam primam cõclusionem Bart.
¶ Circa scdam conclusionẽ ꝙ autoritas q̃ requiritur debet inter-
uenire in ipso actu. adde ꝙ triplicẽ rationẽ breuiter assignat bal.
in. c. cũ consuetudinis. in. ij. colũ. de consuetu. prima: qꝛ autoritas
est fundamẽtum actus. scda qꝛ est solẽnitas. tertia qꝛ est actus le-
39 gitimus q non põt pendere. l. actus legitimi. ff. de re iudi. ¶ † Li-
mita istam conclusionẽ vt procedat qñ autoritas requiritur ad vali-
ditatem ⁊ substantiã actus: tunc dʒ in ipso actu interuenire: secus
qñ ad eius confirmationẽ: vnde si statutum disponat ꝙ vniuersi-
tas nõ possit creare syndicũ sine autoritate potestatis: tamen au-
toritas talis poterit interuenire post: etiaʒ ex interuallo: qꝛ venit
prestanda per modũ confirmationis. l. ij. C. de iure fisci. lib. x. ⁊. l. si
40 quos. C. de decurio. lib. x. † Ad vniuersitatẽ enim spectat creare
syndicũ qui venit cõfirmãdus per superiorem. §. interim. in aut.
de defenso. ciui. col. iij. do. Abb. in. c. edoceri. ad fi. de rescript. not.
Bar. in. l. actor. ff. rem rat. ha. vnde mens statuti fuit ꝙ debeat in-
teruenire autoritas potestatis hoc est cõfirmatio: vt. l. j. ⁊. ij. C. de
confir. tut. ⁊ tale statutũ satis operabitur vltra ius cõmune: quia
declarat quis sit ille superior qui debeat confirmare: quia est po-
testas. ⁊ ita ꝙ autoritas que requiritur ad confirmationem actus
possit interuenire post tenent Dy. Bald. Imol. do. Alex. ⁊ Are.
idem tenet

idem tenet Bal.in.l.quecunq̃.C.de bo.q̃ libe.⁊ in.l.j.in antepe.col. C.qui admit.Jo.de imol.in.c.cũ nos.de his q̃ fiunt a pla. Lu.ro. in cõsi.l.incip.idẽ in prefata cõsultatione sentiens: bñ facit qd̃ ma gistraliter tenet Bal.in.l.ij.C.de seruis reipu.manu.vbi dicit qd̃ qñ autoritas reqrit̃ ad esse: et isto casu dʒ interuenire in ipso actu vel precedere.d.l.obligari.§.tutor.qñcq̃ requirit̃ ad executionem esse:⁊ tunc etiam posset ex interuallo post interuenire.l.fi.ad fi.C.
41 arbi.tutel.⁊ ita sit expedita scđa cõclusio Bar.¶†Circa tertiam cõclusionẽ Bart.qñ reqrit̃ cõsensus vel volũtas nõ refert an p̃ceдat vel sequat̃ siue incõtinenti siue ex interuallo: cũ Bar.trãseũt cõiter alij ꝯ solus Raph.cu.tenet cõtrariũ: ꝙ qñ lex exigit aliquid fieri de ꝯsensu alicuius nõ vr̃ seruata forma si sequat̃: qꝛ vt dixi.s̃. cõsensus dr̃.i.simul sensus.l.j.ff.de pac.ergo dʒ esse simultaneus.
42 †Jtẽ qualitas adiecta verbo dʒ intelligi ɓm tp̃s verbi cui adijcitur.l.in delictis.§.si extraneus.ff.de noxa.l.titius.ff.de testa.mili.
43 late Bart.in.l.ex facto magna.ff.de vul.⁊ pup.†si ergo lex exigit consensum in aliquo actu requirit̃ ꝙ interueniat in actu: prout est in fieri.Jtem in ꝯtrium adducit tex.in.c.auditis.de elect.⁊ dicit ꝙ difficile esset tenere istã conclusionẽ Bar.tu tene ꝯclusionẽ Bar. que est cõis.⁊ p̃ea addetex.in.c.cura.ibi aut diocesani epi habuerit postea cõsensum.⁊ ibi do.Abb.in vlti.no.ad boc notat.⁊ in.c. suggestũ.⁊ ibi.d.Ab.in vlt.no.de iure patro.Et ad obiecta Rapha.patet rñsio ex limitationibus quas subijciã.¶Limita p̃mo istam cõclusionẽ vt procedat qñ actus qui p̃cessit fuisset validus. secus qñ actus preambulus fuisset nullus saltẽ respectu substãtialium requisitorũ.tunc nõ posset cõfirmari per cõsensum postea ex interuallo interuenientẽ.ita proprie loquit̃ tex.in.d.c.auditis.de elec.allegatus in oppositũ per Raph.ɓm Jnn.in.c.cũ ꝯsuetudinis.⁊ ibi do.Ant.et Jmo.de cõsuetu.Jmol.⁊ do.Alex.hic.Bal. in.c.ij.de feudo sine cul.non amit.do.Ant.⁊ Jmo.in.c.cũ nos.de his que fiunt a p̃lat.Facit qd̃ dicã in seq.limitatione.nã quasi ad
44 idẽ tẽdit.¶†Scđo limita qñ cõsensus reqrerer̃ per modũ solẽnitatis ⁊ forme: tũc talis cõsensus ex interuallo supueniẽs nõ pos
45 set actũ aliquo modo validare: vt probat̃ in.d.c.auditis.†vnde si statuto cauet̃ ꝙ mulier nõ possit cõtrahere sine consensu duorũ propinquorũ: talis cõsensus nõ validat contractũ si ex interuallo post interuenisset.ita late tenet Bal.in.l.j.in vlt.char.C.q admit. vbi etiã declarat qũo cognoscat̃ qñ cõsensus debeat prestari per modũ solẽnitatis ⁊ forme: ⁊ qñ aliter: qꝛ qñ exigit̃ cõsensus illius de cuius p̃iudicio agit̃: nunq̃ dr̃ reqri pro solẽnitate vel forma.c. quã sit.de elec.⁊.c.cura.de iure patro.⁊ sequunt̃ Jmo.⁊ do.Alex. hic.⁊ idẽ do.Alex.in.l.si cũ dotẽ.§.eo aũt tp̃e.in.j.col.ad fi.ff.sol.
46 mat.Jo.de imo.in.d.c.cũ nos.¶†Ultra Bar.q̃rit̃ qd si lex vel statutũ reqrat decretũ iudicis: an debeat interponi ante actũ vel post.dic ꝙ dʒ precedere.vt.l.magis puto.§.ne passim.⁊ ibi Bal. ad boc no.ff.de reb.eo.⁊.l.iij.in verbo autoritate p̃sidis p̃cedente.C.si p̃pter publicas pensita.q tex.est ad hoc melior de iure ɓm Bal.in.l.fi.§.finautẽ es alienũ.C.de bo.q̃ libe.idẽ tenet gl.ord.in c.j.in verbo tractatus.circa fi.de reb.eccle.nõ alie.in.vj.Bal.in.l. cum ipse.C.de ꝯben.emp.do.Alex.in cõsil.lxxx.v vol.qd̃ incipit visis themate suprascripto ac instrumẽto ⁊ statutis.in.ij.col.in fi. Limita qñ p̃cessit debita cause cognitio: tunc postea põt sequi.et actũ prius factũ roborare ɓm Bal.in.c.ij.de feu.sine cul.nõ amit. ¶Aduerte etiã ꝙ decretũ iudicis dʒ interponi in fine actus: ⁊ si apponeret̃ a principio: illa p̃posteratio vitiaret actũ: qꝛ p̃sumeretur interpositũ non p̃cedẽte cause cognitione.vñ decretũ iudicis debet interuenire oĩbus alijs peractis: et ideo optime apponunt̃ illa verba in fine instrumentoꝝ: quibus vtunt̃ notarij vʒ et singulis sic peractis.d.iudex suam interposuit autoritatem ⁊ decretum: ita singlr̃ tenet Bal.in.l.nec ei.§.j.circa fi.ff.de adop.vbi per hoc infert: ꝙ si iudex primo decerneret administrationẽ tutele matri: ⁊ postea ipsa renũtiaret velleiano nihil operaret̃: quia debuit precedere: qd̃ valde no.si est verum.⁊ sequitur simpliciter Alre.in.l.ij.§.prius.in.iiij.col.in fi.vbi dixi.ff.de vul.⁊ pu.Adde facere ꝙ decretũ iudicis dʒ esse postrema ⁊ cõclusiua pars actus. l.fi.C.arbi.tute.no.glo.in.l.j.in verbo decretum.C.de tuto.⁊ cura. illustri.vel claris.personaꝝ.ɓm Bal.in.l.j.in pe.col.C.qui admit. Contrarium tñ ibi determinat ipsemet bal.sibi contrarius ⁊ melius qui dicit se nõ curare in qua parte eiusdẽ instrumenti interponat̃ decretũ.Facit ꝙ not.idem Bal.in.l.fi.per illũ tex.cũ gl.C. de magist.conue.vbi tenet: ꝙ si decretũ appareat appositũ in principio actus idẽ operat̃ ac si esset in fine positũ ⁊ illa preposteratio nõ vitiat: idẽ tenet Bar.in.l.legitimos.in prin.in.ij.col.in ver.vltimo scias ꝙ licet glo.ff.de legi.tuto.⁊ in.l.tutor qui repertoriũ.
47 circa prin.ff.de admi.tu.¶†Extra glos.querit in fi.Bar.an cõsensus qui dʒ prestari per patrẽ filio litiganti.iuxta.l.fi.§ necessitate.C.de bo.que lib.possit prestari per patrẽ lite iam inchoata: ⁊ tenet ꝙ sic.arg.huius.§.⁊ p tex.in.l.honores.§.fi.ff.de decur.per quem tex.refert Ang.ita etiã determinasse Jac.de bel.⁊ dixisse quẽdam notabilẽ scholarẽ q ab eo petijt de ista.q.tanq̃ petẽtem de casu legis: sed caue: qꝛ ille tex.parũ facit ɓm Pau.de ca.⁊ do. Alex.hic: qꝛ tex.loquit̃ in dissensu ⁊ cõtradictione patris: que nõ fit ad solẽnizandũ actũ prout etiã loquit̃ gl.in.l.si cũ dotẽ.§.si patri.in verbo oportet.quã ad hoc ibi põderat Jac.de bel.⁊ Ang. ff.solu.matr.nos autẽ loquimur in consensu qui debet interuenire ad solẽnitatem actus ⁊ indicij.conclusio tñ Bar.est cõiter approbata: idẽ tenet Spec.in tit.de actore.§.j.in versi.sed nunquid pater per epistolam.⁊ ibi Jo.an.in addi.cum alijs cõcordantiis hic traditis per do.Alexan.⁊ vltra eum adde tex.in clem.j.de heret. in.ij.colũ.in verbo suum significare per literas consensum.Jtem
48 adde fortius†ꝙ pater põt nutu cõsentire filio agenti: quia pater non est auctor iudicij: nec gratia iudicij desiderat̃: sed gratia habilitandi personã filij: ita singulariter post multa tenet Bal.in.l. ij.in vlti.col.C.de iure fisci.lib.x.⁊ forte alibi nõ reperies illã decisionem in specie.

1 ☞Jussus de adeundo debet esse specialis scilicet specificando que hereditas sit adeunda.
2 Ad petendam restitutionẽ in integrum requirit̃ specialis mẽtio respectu cause ⁊ rei licet non persone.
3 Uide duas differẽtias inter iussum de adeundo: ⁊ aditionem hereditatis.

Sed vtrum. Jussus de adeũdo dʒ esse spãlis respectu vnius hereditatis: sed nõ põt fieri de hereditate viuentis nisi iubens probabiliter crediderit eũ esse mortuũ.h.d.vsq̃ ad.§.sed quid si mãdauit.⁊ sunt tria dicta.scđm
1 ibi: an noĩatim.tertium ibi: plane si rumor fuerit.¶†No.primo ex isto tex.ꝙ iussus de adeũdo dʒ esse spãlis specificãdo q̃ hereditas sit adeũda: ⁊ sic nõ sufficeret mãdatum gñale de adeũdo quã
2 cunq̃ hereditatẽ: vnde per istũ tex.dicũt Bar.⁊ alij ꝙ si ꝯstituo p̃curatorẽ ad petendũ resti.in integ.⁊ nõ dico in qua causa vel re: ꝙ non vʒ cõstitutio ɓm Cy.in.l.vnica.C.etiã per p̃cura.in integ. resti.postu.pos.⁊ sic põdera Bar.velle ɓm Cy.ꝙ ad petẽdũ resti. in integ.requirat̃ specialis mẽtio respectu cause ⁊ rei nõ respectu persone cõtra quã dʒ peti.Adde tex.in.l.illud.§.j.in verbo cui id noĩatim mandatũ sit.⁊ ibi Bar.ad hoc no.ff.de minoribus.idem tenet Bar.in.l.filiussa.in vlt.col.ff.de dona.cũ cõcor.hic traditis per do.Alex.subdit tñ hic Bar.ꝙ pater posset gñaliter permittere filio ꝙ possit in quacũq̃ causa esse in iudicio: cũ talis consensus requirat̃ ad perficiẽdũ psonã filij: ⁊ nõ reperiat̃ ꝙ debeat specialiter p̃stari.⁊ ita etiã tenet gl.in.l.lõgius.§.j.⁊ ibi etiã Bar.de iudi.⁊ sequunt̃ Ang.Raph.cu.Lud.ro.⁊ do.Alex.hic cũ cõcor. hic per eũ alleg.quinimo sufficit cõsensus gñalis patris pro oĩbus causis p̃sentibus ⁊ futuris ɓm Cy.in.l.fi.§.necessitate.in.iij.col.et ibi Bal.in pe.⁊ vlti.col.C.de bo.q̃ libe.¶Scđo no.ex isto tex.in
3 versi.plane†duas differẽtias inter iussum de adeundo: ⁊ aditionẽ hereditatis.nam aditio cum sit actus legitimus non põt fieri sub cõditione.l.actus legitimi.ff.de reg.iur.Jtẽ nec qñ quis ignorat se institutũ aut dubitat: vt.l.qui hereditatẽ.⁊.l.si is ad quẽ.⁊ glo. in.l.is põt.s̃.eo.⁊ tñ iussus de adeundo põt fieri sub cõditione: vt hic in verbo si scripserit eũ heredẽ.ɓm Raph.cu.Paũ.de cast.⁊ Are.Jtẽ incertitudo institutionis nõ impedit iussum: vt hic licet impediat aditionẽ vt dixi: caue tñ qꝛ iste tex.in verbo vt si scripserit nõ probat prout etiam dicit do.Alex.ꝙ iussus possit fieri sub cõditione cũ loquat̃ in cõditione de preterito que est certa in rerũ natura ⁊ nõ suspendit actũ.l.cũ ad presens.cũ duabus.ll.seq.ff.si cer.pe.⁊.l.cum quidã.§.qd̃ dicit̃.j̃.eo.nam si in isto tex.referretur ad futurũ: tunc esset iussus de hereditate viuẽtis ꝙ fieri non posset vt hoc tex.in scđa parte: tamẽ qd̃ iussus possit fieri sub cõditione allegaui in.§.p̃cedenti in notabilibus duos alios tex.in.§.pe. et fi.j̃.ea.l.⁊ vtrobiq̃ dicetur.⁊ est tex.in.l.cum qui duobus.§.j.in verbo si idoneam hereditatem cõperisset.j̃.eo.¶Tertia differentia est: quia iussus potest interponi per nuntiũ.⁊ sic per p̃curatorẽ: vt in.§.p̃cedenti.⁊.l.j.§.j.ff.qd̃ iussu.secus in aditione hereditatis l.paulus.al's incipit per procuratorem.j̃.eo.

1 ☞Quantum ad iussum non requiritur certa formalitas verborum: sed sufficiunt quecunq̃ verba voluntatem iubentis declarantia.
2 Uerba materialiter ⁊ grosso modo prolata nõ vitiant actum.
3 Hec verba hereditatem colligat important here.aditionem.
4 Qui mandat bonorum possessionem peti: videtur etiã mandare vt hereditatem adeat de iure ciuili.
5 Uendere hereditariam non perituram tempore est actus aditionis heredita.
6 Ratihabitio actus qui reuera non precessit inducit mandatum ad actum postea gerendum.
7 Aliud est gerere pro herede: ⁊ aliud adire hereditatem.
8 Uerba que videntur enuntiatiua ⁊ sint emissa principaliter propter se: inducunt iussum ⁊ mandatum.
9 Si creditor dicat debitori indigeo illa pecunia quã mihi debes an per hec verba constituatur in mora.

10 Sola ratificatio debiti extraiudicialis interpellat et constituit in mora.

11 Interpellatio debet esse incitatoria ad soluendum vt constituat debitorem in mora.

12 Quecunque verba etiam enuntiatiua sufficiunt ad inducendum iussum hinc est quod si dominus dicat famulo suo cui iniuria est illata: non reuertaris mihi in domum nisi sentiam aliquod nouum de isto negotio: et famulus occidat iniuriantem: dominus tenebitur de homicidio.

13 Ad hoc vt quis dicatur mandasse homicidium fieri non requiruntur verba imperatiua: sed sufficiunt enuntiatiua ex quibus coniecturate appareat quod optet vindictam fieri.

14 Presumptio violenta que in ciuilibus habet vim plene probationis: in criminalibus non sufficit ad condemnandum quem corporaliter.

15 Quando mandatarius erat alias aliquid facturus mandans non tenetur tanquam mandans: sed tanquam persuasor erit puniendus arbitrio iudicis.

16 Mandans indistincte tenetur de homicidio siue mandatarius esset alias facturus siue non.

17 Ex genere instrumenti apparet de animo volentis occidere.

Sed quid si mandauit. Jussus intelligitur quocunque modo et per quecunque verba enuntiatiua appareat voluntatem iubentis precessisse. h. d. vsque ad. §. si coram. et sunt septem partes prout septem sunt

1 dicta. ¶ † No. primo quod quantum ad iussum non requiratur certa formalitas verborum: sed sufficiunt quecunque verba voluntatem iubentis declarantia: quia de equipollentibus verbis idem est iudicium. l. si mater. C. de instit. et substi. et l. si mulier. in prin. ff. ad velleia. et sic correlarie nota quod digressio a superficialitate verborum non vitiat actum dummodo effectus seruetur. facit. l. si. ff. mada. et hoc vbi non fuit cogitatum de forma sed potius de effectu. vbi autem videretur cogitatum considerata forma non liceret ab ea discedere. §. si coram. j. eo. vbi gl. et ibi dicetur. et l. elegater. in prin. ff. man. ¶ † Secundo not. secundum Bal. Ange.

2 Jmo. et alios quod verba materialiter et grosso modo prolata non vitiant actum. facit. l. quoniam indignum. C. de testa. et l. si cum ante. cum gl. C. de dona. ante nup. per quem no. ibi Cy. et Bal. quod verba grosso modo proferuntur inter contrahentes: ista grossitas non nocet contrahentibus: et pro hoc dicit ibi Bal. se consuluisse: quod cum quidam grossus tabellio scripsisset quod pater filie reliquit centum titulo restitutionis: quod ista verba non vitiant testamentum: sed debent sane intelligi iure institutionis: quia simplicitas notarij non debet nocere actui neque contrahentibus. l. fin. C. de fideiusso. et sequitur simpliciter Alex. hic. Adde quod ita consuluit Bal. in consi. xxx. v. vo. inci. viso testamento excelsi cuiusdam citadini. Secundo adde quod si notarius rusticus dixit in testamento quod A. reliquit titio filio suo centum pro sua faldideria et nesciuit dicere falcidia: vel dixerit quod mulier renuntiauit beneficio valleriani et nesciuit dicere velleiani. nam sepe notarij imperiti multas ineptitudines committunt: ille tamen non nocent nec vitiant actum secundum Bal. in. l. imperator. in. j. co. ff. de statu homi. per illum tex. et l. si librarius. ff. de reg. iur. et l. errore. C. de testa. Tertio adde tex. in. c. j. quo tempore miles. in vsibus feu. vbi miles vltra animum et mentem vadat vt inuestituram non petat. vbi verbum vadat ponitur. i. differat. et ibi Bal. no. illum grossum modum loquendi illius tex. Quarto adde quod si testator in testamento dicat, constituo titium dilapidatorem bonorum meorum ad exequendum testamentum meum: quod tamen erit legitimus executor: sicut si testator dicat titium legatarium instituo in bonis meis: vbi institutio: licet dicat legatarium vbi debebat dicere herede. ita nota. tamen Bal. in. l. id quod pauperibus. in j. col. C. de epis. et cle. similiter si dicatur constituo titium asinum meum ad agendum et defendendum quod debet esse legitimus procurator. ita tamen Hosti. in. c. petitio. per illum tex. de procur. licet istud dictum ascribatur Jnno. et male quem refert et sequitur Bal. in. l. testium. C. de testa. Bal. in. l. j. in j. oppo. C. de neg. gest. ponunt Ludo. Alexan. et Are. hic cum alijs concor. adductis per Are. de veritate huius dicti quare multi contradicunt: dixi plene in. l. si quis in fundi vocabulo. vbi etiam Alex. et

3 alij in. ij. no. ff. de lega. j. ¶ † Tertio no. ex tex. ibi vt hereditatem colligat: quod ista verba importat aditionem hereditatis licet videantur significare administrationem facti: et sic collectionem fructuum: vnde facit iste tex. secundum Bal. Raph. cu. et Arct. quod si aliquis creauit aliquem custodem vel collectorem bonorum suorum: quid importet ista verba. de quo per Spec. in ti. de instru. edi. §. compendiose. alias est. §. nunc

4 vero aliqua. ver. quid si creantur collectores et custodes. ¶ † Quarto no. ex tex. ibi quid si vt petat bonorum pos. quod qui mandat bonorum pos. peti: videtur etiam mandare vt hereditatem adeat de iure ciuili. et not. Bal. et Alexan. quod licet mandatum non seruetur in sua forma superficiali: tamen est satis quod seruetur in effectu. l. si. §. si. ff. mada. Tu dic quod imo dicitur seruari mandatum quando illud pinguius adimpletur: vt est tex. not. i. l. pe. ver. rndi pro parte. vbi dicam. j. eo. per quem tex. ita no. Alex. in. l. pauperes. C. de iure delibe. Sed quando quis mandauit quod quis agnoscat bonorum pos. et sic acquirat iura vtilia. §. quos autem. insti. de bo. pos. videtur etiam mandare quod adeat: et sic quod acquirat iura directa: quia hoc est vtilius et pinguius ipsi mandanti: et ita limitatur regula. l. diligenter.

5 in prin. ff. mada. ¶ † Quinto no. ex tex. ibi aut vt rem hereditariam distrahat. quod vendere rem hereditariam non perituram tempore: est actus aditionis hereditatis: et ita ad hoc ponderat istum tex. Bar. in d. l. gerit. in. vij. col. j. eo. secus quando esset res hereditaria tempore peritura: tunc eam alienando non dicitur adire. l. pro herede. §. seruos. s. eo. ¶ Sexto diligenter no. ex tex. ibi: aut quid si petitam bono

6 rum possess. † quod ratihabitio actus qui reuera non precessit inducit mandatum ad actum postea gerendum: et sic ratihabitio actus preteriti inducit mandatum de nouo respectu actus futuri. et sic qui ratificat agnitionem bonorum possess. tanquam iam factam censetur voluisse quod possit adire: ita est tex. solemnis hic: nec alibi habes tex. similem. ¶ Et sic correlarie no. quod actus factus ad conseruandum: vel confirmandum aliquid inducit voluntatem acquirendi de nouo: et sic est tex. optimus secundum Jmo. et omnes Moder. hic: pro eo quod tamen Bar. in. l. iij. in prin. ff. de acqui. pos. reprobata gl. ibi: vbi Bar. no. quod illud quod fit ad conseruandum operatur ad inducendum de nouo: et istum tex. reputat singularem et mirabilem Are. in. l. legata inutiliter. in prin. ff. de leg. j. quod ratificatio facta de bo. pos. petita inducit nouum mandatum ad adeundum de iure ciuili. Sed aduerte quod in contrarium est fortis tex. in. l. is qui putat. cum. l. seq. s. e. vbi qui putat se esse necessarium: et sic ipso iure herede: se immiscendo hereditati vt necessarium heredem cum sit voluntarius: non acquirit hereditatem de nouo tanquam voluntarius. ergo ibi est tex. fortis quod illud quod fit ad ius confirmandum quod quis putat se habere si illud non habet non inducit acquisitionem de nouo: ibi dixi. non repeto. ¶ Septimo no. ex tex. ibi: vel quid si pro herede mandauit

7 gerere: et filius adhesit: hic esse tex. planum secundum Raph. cu. et Are. † quod aliud est gerere pro herede: et aliud adire hereditatem: et glosella hic in ver. gerere. et in gl. seq. ponunt differentiam. et Jo. de imo. et Alex. ad hoc notant istas. gl. dixi in. l. pro herede. in prin. s. eo. licet Bar. et communiter scribentes ibi capiant ista pro synonymis idem importantibus.

8 ¶ † Octauo no. in versi. pater filio: quod verba que viderentur enuntiatiua: et sunt emissa principaliter propter se: inducunt iussum et mandatum: et sic inducunt dispositionem etiam in contractibus. Jstum tex.

9 inducit Bar. ad duas questiones. † Prima quod si creditor dicat debitori: indigeo vel indigerem illa pecunia quam mihi debes: vel similia verba: nunquid ista verba constituant debitorem in mora. Bar. dicit quod sic per istum tex. qui loquitur in contractibus et non in vltima voluntate. Jtem quia ista verba sunt dispositiua licet honesto modo prolata: vt hic per eum reprobantem opinionem Pe. et Cy. tenentium contrarium in. l. in minor. C. in quib. cau. resti. in integ. non est necess. et cum Bar. transeunt alij omnes excepto Raph. et dicunt Ludo. ro. et Alex. quod ista est magis communis opinio idem etiam tamen Bar. in. l. etiam hoc modo per illum tex. ff. de leg. j. et in. l. j. in prin. in versi. tertio quero. dixi parte pete. ff. de ope. no. nun. Bal. in. l. cum qui duobus. §. j. per illum tex. j. co. et in repe. l. quod te. in. vij. col. ff. si cer. peta. Ang. et Flo. in. l. mora. in prin. ff. de vsu. vbi Ange. etiam allegat tex. in. l. paulus. §. j. ff. de bo.

10 liber. qui tex. videtur parum facere. ¶ Adde pro ista parte facere † quod sola ratificatio debeti extraiudicialis interpellat et constituat in mora: ita singulariter tenet Bal. nec alibi legi in. l. vinum. ad fi. ff. si cer. peta. l. j. in prin. ff. de ven. inspi. contrariam opinionem et sic vltramontanorum tenet Bald. sibi contrarius in. c. si. si de feu. vasal. ab aliquo interpel. fue. Alb. de rosa. post antiquos per eum relatos in. d. l. quod te. in vlt. col. vbi subdit magnum verbum in practica quod vidit in iudicijs seruari: quod indistincte talia verba non inducant moram. Jsta opinionem etiam tenet Guil. de cu. in. d. l. quod te. et Raph. cu. hic cum vna limitatione: quod ista verba non constituant in mora: nisi creditor esset talis qui propter reuerentiam debitoris vel alio iusto metu non auderet precise petere: tunc talia verba constituunt in mora. arg. l. j. §. que onerande. ff. qua. re. act. non datur. et l. pe. ff. de fur. Jtem secundum Rapha. cu. ma. licet per talia verba creditor indicauerit animum suum. non videtur tamen omnino petere. quia qui timide rogat docet negare secundum senecam. Adde vltra scribentes pro opinione vltramontanorum

11 pessimorum hominum bene facere † quod interpellatio debet esse incitatoria ad soluendum vt constituat debitorem in mora secundum Bar. in. l. non solum. §. morte. in. v. col. ff. de oper. no. nun. per tex. optimum in. d. l. mora. ad fi. prin. in verbo repetendi debiti instantia. pondera illud verbum instantia. Sed Bar. non rndet ibi quod licet non incitet expresse incitat tacite. Tenendo istam opinionem vltramontanorum obstat dum Bar. dicit quod ista sunt verba dispositiua: quia imo sunt enuntiatiua prout etiam sunt in isto tex. Et inquantum Bar. ad probandum quod sunt verba dispositiua se fundat in. l. iij. in princi. ff. de lega. ij. dic prout etiam dicit Alex. et bene: quod ideo ibi illa verba de futuro non important dispositionem quia fuerunt prolata non principaliter neque propter se: sed propter aliud vt ibi. sed quando fuissent prolata principaliter et propter se et fuissent de futuro: tamen inducerent dispositionem. l. etiam hoc modo. et l. et eo modo. ff. de leg. j. Sed in. q. nostra quando dicit creditor indigeo vel indigerem illa pecunia quam mihi debes: ista verba non referuntur ad aliud sed propter se et principaliter prolata: ergo. d. l. titia. non probat fundamentum Bart. non recedas tamen a sententia

sententia Bar. post q est cõiter approbata. ¶ Scdo inq̃tum iste
12 tex. vult † quecũq verba etiã enũtiatiua sufficere ad inducendũ iussum inducit Bar. ad decisionẽ notabilis q̃onis de milite florẽtino q dixit famulo suo q receperat iniuriã ab aliquo nõ reuertaris mihi in domũ vnq̃ nisi sentiã aliq̃d nouum de isto negotio famulus iuit z occidit iniuriãtem: an dñs teneat de isto homicidio quasi videat mãdasse homicidiũ. z dicit q sic p istũ tex. vbi dicit esse casum. et refert ita fuisse obseruatũ z amputatũ caput illi militi florẽtino. ¶ Aduerte q ista. q. Bar. põt dupliciter intelligi. Primo q ista iniuria fuerit immediate illata ipsimet dño q: ipsemet dñs fuit pcussus vel vulneratus. z ita intelligit Pau. de cas. hic: et tunc q̃d haberet minus dubitationis q̃n iniuria esset illata ipsi dño. Scdo mõ intelligit q̃n iniuria non fuit illata immediate ipsi dño: sz ipsi famulo: quare famul⁹ fuit pcussus vel vulneratus. z isto modo vr q loquat bar. z ita etiã videnť loqui alij scribentes. z cũ bart. tenẽt bald. Ange. Sali. Imo. Pau. de ca. z alij indifferẽter. Adde q̃d idẽ simpliciter tenet bal. in. c. veritatis. in iij. col. ad fi. de do. z cõtu. Pau. de ca. in ɔsil. cclxij. inci. vr q per predicta non sit probatum. Angel. de are. in trac. malefi. in verb. semproniũ. in. xxi. q. d. Abb. in. c. pe. in pe. co. ne cleri. vel mona. z in. c. ex literis. in. iij. no. per illum tex. z ibidẽ Pet. de ancb. de excess. prela. Facit q̃d dicit Bar. in. l. si ventri. §. fi. ff. de priui. credi.
13 Pondera ex ista decisione bar. † q ad hoc vt quis dicat mandasse homicidiũ fieri nõ requirit q interueniãt verba imperatiua vel preceptiua: imo sufficiũt verba enuntiatiua ex quibus coniectu rate appareat q oportet vindictã fieri. ita colligit Bald. in. l. j. in ij. col. in verb. z probat mandatũ. C. de ser. fugi. z sequitur Jo. de ana. cõsi. lix. incip. visa inq̃sitione formata p Magnificũ. d. capitaneũ. in. iij. col. vide tñ q notabil'r dt bal. in. l. ob hec vba. i. ij. co. ff. de infa. Ang. in cõsi. xxij. pro decisione q̃onis. z hoc bene nota. Istam decisionẽ bart. ampliat dñs Mathesil. in no. clxxxviij. vt etiam procedat q̃n dñs proferens talia verba famulo expsse inhibuisset ne occideret adhuc teneret de homicidio. p tex. sing. in. c. fi. de homi. in. vj. ista decisio bar. est ab oĩbus indifferẽter approbata. ¶ Tamen vltra scribẽtes pondera q cõtra cã duo obstãt.
14 Primo q: regulã habemus † q p̃sumptio violẽta q̃ in ciuilibus habet vim plene pbationis: in criminalibus non sufficit ad condẽnandum quẽ corporaliter. ita tenẽt Inno. z Hostien. in. c. quia verisimile. de p̃sump. idẽ not. d. Ant. z d. Abb. in. c. efferte. co. ti. bal. in. l. j. in vlti. co. C. de proba. Roma. in. l. j. §. si q̃s in villa. ff. ad sill. Alex. in cõsi. xv. j. vo. incip. viso pcessu inquisitionis formate per potestatẽ parme. in. v. co. z in cõsi. cxv. iij. volu. incip. in causa inquisitiõis formate ɔtra dñam Helenã circa finem: nõ em̃ ex p̃sumpta probatione infligitur mors sed minorat pena ẽm Bald. in. d. l. fi. ad fi. C. de proba. do. Abb. in. c. auditis. in. v. col. de pscri. z est glos. valde notabilis in. c. inter solicitudines. in gl. fi. de purga. cano. ¶ Secundo contra decisionem bar. facit quia cum ipse famulus sit principaliter passus iniuriam quia ipse fuit percussus vel vulneratus verisimiliter erat facturus vindictam: etiam sine illis verbis domini: vnde cũ ipse famulus esset inimicus capitalis occisi: z sic al's erat facturus homicidium: ergo non videtur mandans teneri de homicidio: prout videtur tenere bald. in l. j. in. ij. col. ad fi. C. de ser. fugi. Ange. in consi. xxij. incip. pro deci-
15 sione questionis. vbi tenet † q quando mandatarius erat al's facturus homicidiũ: tunc mandans non tenet tanq̃ mandans: sed tanq̃ psuasor vel instigator erit puniẽdus arbitrio iudicis. allc. Lepo. in cautel. lxv. incip. vidim⁹ q̃plures casus ad finẽ vbi tz q si aliquis accusatur quod mandauerit homicidium cõmitti si cõmittẽs erat inimicus capitalis occisi: ita quod verisimiliter eum occidisset propter suam inimicitiam cautela est q̃ ipse occidens examinetur: et quod deponat verum esse quod ipsum interfecit non propter mandatũ sed propter inimicitiã propriam z tũc mã-
16 dans liberabitur. quod est bn notabile ẽm eum. ¶ † Sed tu caue quia cõmunis opi. est: q mandans indistincte teneat de homicidio siue mandatarius esset al's facturus siue non. ita tenet Bart. in. l. nõ solũ. §. si mãdato. in vlt. colũ. ff. de iniur. z Bal. in. l. ob hec verba. in. ij. col. ff. de infa. z in. l. data. in. v. char. C. q accusa. nõ pos. Cano. in. c. j. de offi. dele. Ang. de are. in trac. malefi. in verb. semproniũ. Nisi dicas q predicta procedunt quãdo quis expresse mandauit fieri homicidiũ: quod tunc indistincte teneatur de homicidio: q non est in casu presenti in quo dñs expresse non mãdauit fieri homicidiũ famulo. et ille erat omnino facturus sine illis verbis. cum ipse iniuriam recepisset. tenendo decisionem bart. ab omnibus indifferenter approbatã cã limita vt procedat ex qualitate iniurie vel offense illate ex natura si erat ita grauis q̃d ad vindictam requireret gladius z tunc dñs mandando vindictam videt mandasse occisionẽ. secus si offensa fuisset leuis puta alapa cũ percussio cũ pugno: tũc dñs videt mandasse fieri simile vindictã. z velle non teneret de homicidio ẽz Raph. cu. Roma. z Alex. ti: z ista limitatio ẽm Alex. est multum equa z rationabilis: licet de rigore iuris videat esse dubia ẽm eũ. eam etiã tenet Alexã. in l. j. ff. de his qui. vt indig. z in consil. cxxv. iij. vol. incip. q̃m abunde. in. ij. colũ. ad fin. sicut si dñs diceret famulo iniuriato accipias
17 vnũ bastonũ z facias q sentiã nouũ. † nã ex gñe instrumẽti q nõ est verisimiliter aptũ ad mortẽ inferendã dñs nõ tenet sz eũ occideret cũ illo bastono. ita singulariter tenet bal. in. l. si mandante. circa fi. C. mãda. ita singulariter limitãs. d. c. fi. de homi. i. vj. facit q tenet Bal. in. l. nõ minus in vlt. co. C. de accu. z q tz idem Bal. in. §. si corã. j. ea. l. et vide que ibi dicã. quasdã alias limitationes ad decisionem Bar. posui in. l. j. C. de ser. fugi. quas per te videas presertim illã quã ponit Jo. de ana. in consi. lix. incip. visa inquisitione formata per magnificum dñm capitaneum. in. iij. col. vbi multũ restringit decisionem Bart.

1 Mandatum factum ex vna causa põt impleri ex alia dummodo eque bona vel meliori.
2 Forma mãdati est diligenter obseruanda.
3 Qui iubet filio vt adeat ex testamento multomagis videt iubere q adeat abintestato.
4 Si mandaui alicui q occideret titiũ z ipse tantum vulnerat: teneor etiam de vulnere.
5 Si statutũ pmittat bãnitũ occidi poterit ẽt vulnerari z spoliari.
6 Qui põt offendi in persona multo magis in bonis.
7 Si mandaui titium vulnerari expresse prohibendo ne occidatur teneor de morte si occidat q̃d intellige vt in duabus limitatiõib⁹ sequentibus declaratur.
8 Institutio z substitutio nõ differunt effectualiter sed solum quo ad gradum.
9 Verbum substituo potest trahi ad institutionẽ etiam inter filios.
10 Actus factus post reuocationẽ mandati non vz etiam si reuocatio nõ venit in notitiã mandatarij.

Si coram. Iussus põt limitari quo ad modũ adeundi. hoc primo. z error iubẽtis in quota vitiat aditionẽ q̃n ex hoc fit deterior cõditio iubẽtis sec⁹ si melior. hoc scdo. Itẽ q̃n iubẽs erat in cã testati vel intestati in causa substitutionis. hoc tertio. Item iussus respectu paterne hereditatis non porrigit ad pupillarẽ substitutionẽ: secus si simpliciter fiat respectu testamẽti. hoc quarto. Itẽ iussus põt reuocari expsse ex sola p̃sentia iubẽtis: z etiã tacite ex mutatione status ipsius iubẽtis. h. d. q̃nto z vltimo vsq ad fi. l. z sic sunt q̃nq partes. Scda ibi sed si mãdauit. Tertia ibi aliter atq si. Quarta ibi sed si mãdauit
1 Quinta z vltima est ibi: sz si posteaquã iussit. ¶ † No. ex isto tex. i scda z tertia parte q mãdatũ factũ ex vna causa põt impleri ex alia dũmodo sit eque bona vel melior cõditio mandãtis: secus si deterior efficiat z ex hoc differt iussus ab ipsa aditione: vt. l. ex semisse. j. eo. alias differentias posui. s. in. §. precedenti. ¶ Secundo not. in versi. q si ex parte. bonam limitationem ad regulã que
2 habet † q forma mandati est diligenter obseruanda: alias actus est nullus. l. diligenter. in prin. ff. mãdati. z. c. per tuas. de arbi. et in. c. cum dilecta. de rescrip. Intãtum q illud q̃d fit preter formã cõmissionis est ipso iure nullũ. l. illud. §. sed si ita. z ibi Barto. ad hoc notat. ff. q̃d cuiusq vniuersitatis. z. c. pisanis. de resti. spol. nã limitatur q̃n pinguius z vtilius adimpletur: tunc dr seruari mãdatum. ita est tex. notabilis hic: z ad hoc etiã notat istũ tex. Alex. in. l. puberem. C. de iure delib. Tu adde pro ista limitatione tert. notabilẽ i. l. ij. §. si plusq̃ iussus erat. ff. de statulibe. vbi iussus dare decẽ titio pro implenda conditione dat. xx. implet ɔditionẽ. et tamen cõditio debet impleri precise in forma specifica. l. qui heredi. in prin. z. l. meuius. ff. de cõdi. z demõ. Item q: in maiori summa inest minor. l. j. §. si stipulanti. ff. de verbo. obli. ¶ Tertio no.
3 ex isto tert. † q qui iubet filio q adeat ex testamento q est magis periculosũz pter legata z fideicõmissa q̃ possunt in eo relinqui: multomagis videt iubere q adeat ab intestato q est minus pe-
4 riculosum: vnde per istũ tex. infert Bald. † q si mãdaui alicui q̃d occideret titiũ z ipse non occidit sed vulnerauit q ego teneor ad penã vulneris ac si illud spãliter mãdassem: quia si mando illud q̃d est plus z maioris p̃iudicij: videor mãdare illud q̃d est minus vt hic: z. l. cui pacto. ff. de ser. expor. z. l. relegatorũ. circa mediũ. ff.
5 de interdic. z releg. z. l. in suis. vbi dixi. ff. de liber. z posth. † Hinc est q si statutũ pmittat q bãnitus possit impune occidi poterit vulnerari z spoliari. l. nec in ca. versi. sed q occidere. z ibi Bartol. ad hoc no. ff. de adul. Ang. Imo. z Mod. p̃sertim Alex. in. d. l. si
6 q̃s non dicã rapere in. ij. not. C. de epis. z cleri. ¶ † Item qui põt offendi in persona multo fortius põt in bonis spoliari vt est glos. valde nota. in. c. in literis. de resti. spol. quã Bal. ibi ad hoc repu-
7 tat esse singularem. ¶ † Si autẽ mandaui alicui q titium vulneraret vel verberaret etiaz si expresse dixi q eum nullatenus occideret: tamen teneor de occiso: quia hoc posse euenire debui cogitare: ita formaliter est de hoc tert. sing. in. c. fi. de homi. in. vi. illũ tert. limitat signanter bal. hic non procedere quando quis mãdauit alicui q titium manu vacua pcuteret: z sic sine armis: puta

alapa vel pugno: et ipse sit usus armis: mãdans nõ tenet de occiso: et sequuntur Pau. de ca. Ludo. ro. et Are. hic. et Alexã. i. §. sed quid si mãdauit. s. ea. ¶ Adde q pro ista limitatione facit alia notabilis limitatio quã ad dictũ. c. fin. tradit idẽ Bal. in. l. non ideo minus. in penul. col. ad fi. et prin. seq. C. de accu. ut procedat quando non erat in potestate mandatarij seruare fines mandati: ut si mando tibi q titium gladio vulneres et non occidas: hoc non potes facere. q2 modicum vulnus est mortale: unde mortale, et immortale vulnus non est in potestate ferientis: et ideo mandator tenetur de homicidio ac si mandasset homicidium fieri: ita est casus in. d. c. fina. sed quãdo seruant fines mandati et erat in potestate mãdatarij: ut si mando tibi q percutias aliquem extra plateam: et tu percutis in platea: ego non teneor: et tũc non habet locum. d. c. fin. et istam secundam limitationem sequitur et reputat bene notã. Joã. de ana. in. c. sicut dignum. §. fi. i. ij. colũ. de homi. Ange. de are. in trac. suo malefi. in ver. sempronium mãdatorem. in xviij. q. Modo in proposito quando mandaui alicui q percuteret titiũ manu vacua: et sic sine armis: poterit mãdatarius seruare fines mandati et nõ ferre arma: ideo tunc mandans nõ tenetur de homicidio. ¶ Tertio facit alia limitatio ad dictum. c. fi. ut nõ procedat quãdo mãdaui percuti cũ tali instrumẽto qd verisimiliter non erat aptum ad inferendũ mortẽ: puta si mandaui percuti cum fuste: tũc mandans non tenet de homicidio, secuto ut. l. i. §. sed si claua. ff. ad. l. cor. de sica. et. c. significasti. scdo. ad fi. ubi est bonus text. de hoc de homicidio ita singulariter limitat Bal. in. l. si mandati. ad fi. C. mandati refert et sequit Alex. in cõsi. cxl. ij. volu. inci. videt in casu proposito. in. iij. col. et ibidẽ Alexã. ¶ Quarto modo et mirabiliter limitat: ut ille tex. procedat solum quo ad penam irregularitatis que imponitur de iure canonico. sed nõ procedit quo ad penas sanguinis que imponũtur a iure ciuili: inter quas est longa differẽtia. ut patet per gl. et doct. in. d. c. significasti scdo. in ver. qd si discernant. et in. c. presbyterũ. et in. c. suscipimus. de homi. bene facit qd not. gl. xxiij. q. ij. i. c. inter hec. sed tu caue quia doct. nostri in oĩbus locis preallegatis intelligunt dictũ. c. fi. procedere etiã quo ad penas sanguinis de iure ciuili. ita etiam vult Bar. in. l. diuus. ad fi. ff. de sica. ubi ultra. d. c. fi. allegat etiam l. fi. ff. de crimi. expila. heredita. ¶ Quarto no. ex tex. ibi et in-

8 ueniatur substitutus vel cõtra ẽm Bal. et q institutio et substitutio nõ differunt effectualiter: sed quo ad gradũ solũmodo. et ideo verbũ institutionis adaptat substitutus et econtra: dũmodo non fiat cõditio deterior ipsius mandãtis: et istã dicit Bal. esse veram conclusionẽ text. et gl. tamẽ Are. hic in. iiij. notabili nullã de Bal. faciẽs mentionẽ põderat hic videri casum singularẽ: et mẽti tenẽdum: q verbũ instituo nõ importat substitutionẽ: nec ecõtra verbũ substituto importat institutionẽ: et dicit qd iurisconsultus habuit respectũ ad cõem et usitatã formam instituẽdi et substituẽdi. quare vocatiuus scriptus in prĩo gradu per verbũ instituo et in sequentibus per verbũ substituo. Tu dic melius ut pri. dixi ẽm q Bal. iurisconsul. habuit respectũ q si ex substitutiõe fieret deterior conditio iubentis q ex institutiõne. puta quia plura legata essent relicta in uno gradu quã in alio. et tũc iussus de adeũdo ex institutiõe nõ trahit ad substitutionẽ. quare substitutio est pprie institutio. ut est tex. notabilis in. l. mulier. §. fi. et ibi bar. ff. de libe. et posthu. et in. l. gallus. §. quidã recte. in verbo instituat. ff. eodẽ.

9 ¶ Similiter verbũ substituo põt trahi ad institutionẽ etiã inter filios quos certũ est debere habere titulo institutionis. l. si pater impuberes cũ gl. ff. de vulg. et pup. et ibi Jmo. et Alex. multum

10 notant illũ tex. cũ gl. et hoc sequũtur. ¶ Quinto no. in ver. sed si postea. q actus factus post reuocationẽ mãdati nõ valet neq2 tenet: etiã si reuocatio nõ venerit in notitiã mandatarij: eo q2 filius nõ põt hic pati aliqd dãnũ ex tali reuocatione. secus quãdo verteret dãnum mãdatarij ut. l. in diẽ. ff. de aqua plu. arcẽ. de qua gl. opponit et nõ soluit de qua materia tractat Bal. hic: gl. et doc. i. l. j. C. de satisdan. Cy. in. l. mandatũ. C. mãda. et est gl. magna in cle. j. de renun. ponunt cano. in. c. is qui. de procur. in. vi. et in. c. ex parte decani. de rescrip.

Si ego. Volens esse heres ex persona serui vel filij: ex sua persona etiã heres efficitur. Jtem in bonis viuentis non potest fieri gestio pro herede. hoc dicit cũ. l. sequenti. Ratio primi est quia cõsensus mandantis trahitur ad immediatum scdm Bald. Ange. et Rapha. cuma. hic. Jtem qui vult portionem hereditatis sibi delatam per alium non videtur acquirere aliam partem delatam filio vel seruo. quia sola voluntate non potest eam acquirere sicut suam: nisi eius iussu filius aut seruus adeant. ut hic in glo. et l. si solus. j. eodem. Ratio secundi est duplex. prima quia viuentis non est hereditas. l. qui superstitis. j. eodem et. l. j. ff. de heredita. vel actio. vendi. Secunda ratio quia de hereditate viuentis quis non debet esse solicitus. l. ij. §. interdum. ff. de vulgari et pupillari.

1 Heredi deliberanti an adeat vel ne debent edi rationes et instrumẽta defuncti nec per hoc videtur adire.
2 Jlle ad quẽ sola spe pertinet illud qd edi petit potest postea cõditionẽ sibi cum effectu fieri.
3 Editio rationum et instrumentorum de qua hic debet fieri per officium iudicis.

Aristo. Rationes et instrumenta defuncti possunt peti per heredẽ deliberantem a depositario et coherede: nec per hoc videtur hereditatem adire hoc dicit cũ. l. seq. et primo loquit quãdo iste rationes vel instrumẽta petebãtur a tertio depositario. postea in. l.
1 sequen. qñ petebant a coherede. ¶ Nota primo ex isto text. qd heredi deliberãti an adeat vel ne: debent edi rationes et instrumẽta. nec per hoc videt adire ratio q2 est act9 qui verisimiliter põt
2 fieri citra ius et nomẽ heredis: ideo nõ inducit. ¶ Secundo diligenter nota q ille ad quẽ sola spe pertinet illud qd edi petit potest postea conditionẽ sibi cũ effectu fieri: ut hic et. l. aristo. s. de iure delibe. et glos. nostra dicit hoc esse mirum q quis petat sibi edi instrumentum qd ad eum de presenti non pertinet: et ẽm gl. istud fuit inductum propter fauorem ultime voluntatis ut facilius heres inducatur ad adeundum: sed ista ratio glo. non videtur bona nec generalis prout etiam tenet Alex. cum iste text. loquatur de herede simpliciter: et sic potest loqui de herede ab intestato quamuis. l. sequẽs loquatur de herede ex testamẽto ubi dic q iste heres hz de presenti spem probabilẽ a iure. Jtem pretẽdit interesse probabile ut possit deliberare. ideo ratione huius interesse debet
3 sibi edi: ut hic. ¶ Tertio nota ex tex. ibi pretorem aditum q ista editio rationũ et instrumentorum debet fieri per officium iudicis et non per actionẽ. l. qd si minor. in fin. ff. de mino. glos. ordi. in. l. si soror. C. de colla. cum concor. quas ibi dedi. Bar. in. l. unica. ff. de condi. ex lege. nec est vera quedam opinio que etiam reprobatur in glo q ista editio fiat per edictum de tabu. exhibẽ. vel per edic. quẽadmo. testa. aperi. quare ultra glo. illa remedia loquunt in testamẽtis vel in codicillis aut similibus quãdo quis petit sibi edi tabulas testamẽti vel codicillorũ tunc proprie competũt illa edicta. sed hic petit edi rationes et instrumẽta defuncti non aũt testamentũ et ideo tunc competit officiũ iudicis. ut dixi.

1 Quis restituitur in integrũ non solum pro lucro certo verisimili sed etiã quando est querendũ sine iniuria tertij.
2 Filius institutus an et quãdo possit cogi adire.
3 Propter absentiam patris non põt solus filius adire sine iussu patris lz secus esset si pater esset furiosus.
4 Quando dicat quis proprie absens causa reipublice.
5 Fragilitas etatis filij nõ dicit fragilitas patris: ideo propter cã pater non restituitur.
6 Restitutio cõpetens maioribus est magis fauorabilis q illa que competit minoribus.
7 Si statutum excludat minorem a restitutione in integrũ contra prescrip. completam non videtur excludere a restitutione contra prescrip. ex causa absentie.
8 Fauorabilior est persona minoris q causa absentie.
9 Minoribus subuenit ipso iure absentibus per restitutio. in integrum.

Cum quidam. Jmpeditus iubere propter absentiã sui vel filij restituit ad cõmodum hereditatis: ac si eius iussu fuisset adita. hoc dicit. dubium faciebat in hac lege. quia licet pater esset absens in prouincia legationis causa: tamen filius potuit eum per literas certiorare q erat institutus in tali hereditate et pater per literas potuit ei iubere q adiret. l. si quis mihi bona. §. iussum. s. eo. ergo si non est factum: arguitur eorum negligentia. ergo nõ debet habere locum restitutio in integrum que non competit nisi ubi subest equitas. l. denique. et. l. nec utilem.
1 ff. ex quibus cau. maio. ¶ Nota primo diligenter ex isto text. qd quis restituitur in integrum non solum pro lucro certo verisimili sed etiã quãdo illud est querendum sine iniuria tertij. secundum Angel. Jmol. Pau. de cast. Roma. et Are. hic. et Alexan. reputat istum tex. esse ad hoc perpetuo tenendum menti: quamuis videretur lucri quod non est certum non esse habendam rationem: quare multa accidere possunt ut eã non habeas. ut in simili inquit iurisconsul. in. l. naturalem. §. i. ff. de acquiren. rerum domi. nam hic licet pater fuisset presens et iussisset filio adire potuisset tamen filius nolle adire. ut. l. cum proponas. C. de heredi. institu. glos. et doct. in. l. si quis mihi bona. §. iussum. s. eodem. ubi
2 plene declaraui: tan et quando filius institutus possit cogi inuitus adire et quando non: et sic sine aditione filij non fuisset acquisita hereditas patri: in qua filius est institutus. tñ quia non est verisimile q filius cõtradixisset volũtati paterne sed illi potius obtemperasset. argu. l. i. §. que onerande. ff. qua. re. actio non datur. ideo habetur ratio talis lucri licet incerti. ut hic et. l. i. C. de resti. militum

resti. militum. qd no. ad ea que traduntur in .l. vnica. C. de senten. que sine cer. quanti. vbi Bar. et alij ponunt: an et quando haberi debeat ratio lucri presertim incerti: de qua materia alias plene dixi in .l. ij. §. fi. ff. qd certo loco. ¶ Limita nisi illud lucrum veniret querendum cum iniuria alterius: vt est in lucro prescriptionis. nam si propter absentiam causa reipublice fuerit interrupta prescriptio: et sic non potuit illud lucrum consequi: non restituitur in integ. quia prescriptio non habetur pro interrupta. quare esset cum iniuria veri dni contra quem prescribitur: vt est tex. in .l. sciendum. ibi Bart. ad hoc not. ff. ex quib. cau. ma. Idem tenet Ang. Pau. de ca. Ludo. ro. et ceteri Moder. et est glo. no. in .l. ij. §. labeo. et ibi plene dixi. ff. de acquir. pos. et glo. in .l. ait pretor. §. item ei. ff. ex qui. cau. maio. Item facit ratio quare interesse prescriptionis non est in consideratione: quia est cum iniuria alterius. s. veri dni. l. si is cui. §. fi. et .l. si quis vxori. §. pe. et ibi Bart. ff. de fur. qd vltimum de prescriptione limita qn pauci dies deerant ad tale lucrum consequendum: quia tunc conceditur restitutio in integrum. etiam cum alterius iactura. l. rerum mixtura. §. labeo. ff. de vsucap. Bart. in .l. qui fundum. §. qui bona. ff. de vsucap. pro empto. doc. in d. l. ij. §. labeo: vbi dixi et do. Alexan. hic. ¶ Secundo not. qd propter absentiam patris non potest filius solus adire sine iussu patris: licet secus esset si pater esset furiosus. l. cum heres. j. cod. et est casus singularis secundum Bartol. ibi et tamen furiosus habetur loco absentis. l. ij. §. furiosus. ff. de iure codicil. et licet in hereditate aduentitia sit hodie statutum per iura noua. C. qd filius solus sine patre possit adire quando pater contradicit aut recusat consentire. vt. l. fi. in princi. C. de bo. que libe. tamen secus est quando pater est absens causa reipublice adhuc hodie procederet iste tex. in hereditate aduentitia secundum Bal. Ange. et Pau. et latius Alex. et Are. quamuis Raph. cuma. hic dubitet: ad iste tex. sit hodie correctus per d. l. fi. in princ. et inclinat quod sic: et male per predicta. et tanto magis tenendo illud qd tenui in .l. j. C. qui admit. et latius in .l. qui in aliena. in prin. s. e. quod d. l. fi. in princ. non habet locum in parte presente et ignorante qd filius solus non potest tunc adire. ¶ Tertio not. quod quando pater erat absens causa reipublice et filius institutus potuerit certiorare patrem de hereditate sibi delata: et in hoc fuit negligens et interim fuit mortuus licet alias negligentia filij instituti noceat patri. l. fi. ff. quis or. in bono. posses. ser. et in .l. j. C. qui admit. tamen quando pater fuit absens causa reipub. negligentia filij non noceet patri quin sibi succurratur per restitutionem in integrum vt hic quia si pater fuisset presens potuisset instare quod filius adiret. ¶ Capio gl. in verbo subueniri. quam diuide in duas partes. In prima gl. colligit quod per restitutionem ita subuenitur in lucro sicut in damno. dixi: et limitaui in tex. In secunda ad intellectum tex. gl. declarat ad quid restituetur pater qui fuit absens causa reipublice. secunda ibi petet ergo restitutionem pater. ¶ In secunda parte gl. ibi et eo restituto adibit. istam gl. reprobant Bald. Ange. Imol. Pau. de ca. et Alexan. quia restitutio illud concedit quod abstulit lesio. l. quod si minor. §. restitutio. ff. de mino. sed pater non habuit potentiam adeundi hereditatem delatam filio. quia illud erat ius personale coherens persone filij: ergo ad illam non restituetur. vnde restituetur ad comoda hereditaria et erit heres vtiliter ac si hereditas fuisset adita per filium iussu patris. In modo libellandi: quando petit restitutionem in integrum: vt non concludat qd concedatur sibi potentia: quare succumberet: sed quod restituatur ad emolumentum: et secundum Pau. de cast. est vtilitas quia statim restitutione concessa habebit pater ista iura sine noua aditione et transmittet ad suos heredes etiam ad extraneos: sed si esset necessaria aditio: vt dicit gl. non haberet pater ista iura: et sic non transmitteret ad suos heredes: et ita tenet quicquid teneat Are. Raph. etiam dicit qd non videt differentiam an pater restituatur ad adeundum an vero ad ipsam hereditatem: et propterea iustius petet quod restituatur et non bene per predicta: quibus patet longam esse differentiam et vtilitatem. item secundum Rapha. et Ludo. ro. si vera esset suprascripta ratio Bal. et aliorum: sequeretur quod etiam pater non deberet restitui ad commodum hereditatis: quia pater nunquam habuit comodum hereditatis. et sic restitutio non debet posse concedere illud quod lesio non abstulit: sed truffa est: vt etiam dicit Alexan. quia imo restitutio affert lucrum separatum a lesione qd lesio non abstulit: vt dixi in tex. vnde pater sperauit commodum hereditatis mediante aditione filij: et ad illud restituitur sed nunquam sperauit facultatem adeundi: ideo ad illam non restituitur. ¶ Capio gl. ij. in verbo aberat: quam diuide in tres partes. In prima opponit contra text. et tripliciter soluit: tene tertiam solutionem que est vera. In secunda querit quid econtra ad istum text. si filius fuisset absens causa reipublice et non pater. et glos. tenet quod esset idem. In tertia contra illud opponit et dupliciter soluit: vtraque solutio est bona: sed secunda est notabilior. secunda ibi sed econtra. pone filium. tertia et vltima est ibi et secundum hoc pater iuuatur per filium. ¶ In ea. ibi vel republice causa absfuit ad principem. not. bene

4 ex ista gloss. quod non quis dicatur proprie absens causa reipublice. nam est quando quis mittitur a principe vel republi. romanorum vel econtra mittitur ad eos sed quando mittitur de vna ciuitate ad aliam: tunc non dicitur proprie abesse causa reipublice. sed ex clausula generali si qua mihi iusta causa videbitur de qua in .l. j. in fin. ff. ex quib. cau. maio. ¶ In tertia parte glos. ibi ergo presens per absentem. Ista prima solutio est bona: quare si filius sit absens causa reipub. ita pater impeditur adire hereditatem delatam filio sicut si pater fuisset absens: nimirum si propter vtramque absentiam pater restituitur: vt hic: non sic est in minoritate etatis filij: qua-
5 re fragilitas etatis filij non dicitur fragilitas patris: ideo propter eam pater non restituitur. vt ibi. ¶ In ea. glos. ibi. item pa-
6 tet plus maiori succurri. nota diligenter ex ista secunda solutione gl. quod restitutio in integ. competens maioribus ex edicto pretoris: ex quibus causis maiores et sic ex regula generali si qua mihi iusta causa visa fuerit est fauorabilior quam illa que competit minoribus ex edicto de minoribus per duo bona iura. nam in delictis currit tempus ad accusandum minoribus: vt. l. auxilium. ff. de minori. et tamen non currit maioribus vel absentibus causa reipublice. l. si qua militi. in prin. ff. ex quib. cau. maiores. et sic latior est restitutio causa absentie quam ratione minoris etatis: et sic vbi non competit prima que datur absentibus non etiam competit secunda: sed econtra sic. ¶ Ratio diuersitatis est quia restitutio que conceditur ex titulo de minoribus fundatur super iure singulari ratione minoris etatis: sed illa que conceditur ex titulo ex quibus causis maiores fundatur in iure communi: et non in ratione naturali propter iustum impedimentum sed ius commune est magis fauorabile et magis extendendum quam ius singulare qd est restringendum. l. ius singulare. et .l. qd vero contra. ff. de legi. et in regu. ea que contra ius. de reg. iur. in vj. facit. l. eius militis. §. militia missus. ff. de testa. mili. et §. quare vero verisimile. in aut. de non alienan. iste est difficilis passus et male explicatus a scrib. et iura hincinde contrariantur. Adde quod cum ista glos. tenent bal. Pau. de ca. et alex. hic. Idem tenet Sali. in .l. j. C. de resti.
7 militum. et sic statutum excludit minorem a restitutione in inte. contra prescriptionem completam non tamen videtur excludere petentem restitutionem contra prescriptionem ex causa absentie: vel impedimenti quia restitutio est fauorabilior. vt in hac gl. sed glo. in .l. nec non. §. qd eis. in verbo prohibeant. ff. ex qb. cau. maio. quod voluit quod si beneficium restitu. in integ. non conceditur minori in aliquo casu qd etiam non concedatur maioribus: et illam gl. sequitur Raph. cu. hic. idem tenet gl. in .l. papi. §. si. cum. l. seq. ff. de inoffi. testa. idem tenet Are. hic qui dicit se ita de facto, fer-
8 rarie consuluisse. et quia fauorabilior est persona minoris quam sit causa absentis causa reipublice. ad hoc allegat bonum text. in .l. fi. et ibi bal. ad hoc no. ff. de in integ. resti. vbi si sit lata sententia contra minorem defensum tamen minor restituitur ad totam causam: et tamen absens causa reipublice et defensus solum restituitur ad appellandum. ergo ibi est tex. quod fauorabilior est minor etas quam sit absentia. et ad duo iura allegata hic per gl. conatur Are. hic respondere. sed videtur diuersificare casum. Adde quod illam gl. in .l. nec non. §. quod eis reputat singularem Alex. in .l. si finita. §. iulianus. in ij. col. in princi. ff. de dam. infec. vbi dicit qd de illa gl. non fuit recordatus Sali. in d. l. j. C. de restitu. milit. Adde etiam Bal. in .l. in contractibus. in prin. in ij. notabili. C. de non nume. pecu. vbi per illum text. not. quod magis est priuilegiata minor
9 etas quam absentia. et quia ibi minoribus subuenitur ipso iure sed absentibus solum per resti. in integ. istam partem etiam tenet Are. in .l. pantonius. in vlti. col. j. eo. et late idem Are. in consi. cil ij. incipien. breuitas in consulendo bene necessaria est. in ij. col. et seq. vbi dicit Salic. in d. l. j. multum errasse. et non facit mentionem de alijs que. s. allegaui. Idem tenet Are. in consi. clxj. incip. in presenti consultatione videndum est nunquid soror. in ij. col. Idem tenet do. Fran. cur. in consi. lviij. incip. super premissa dubitatione. in ij. col. et seq. vbi dicit quod ista secunda opinio est verior et magis communis: licet nec ipse facit mentionem de alijs quos. s. allegaui. ¶ Adde quod primam opinionem tenet Barto. in .l. si qua mulier. in prin. ff. ex quib. mau. maio. vbi per illum text. quem hic allegat glo. iuncta. l. auxilium. de mino. notat Bart. quod magis subuenitur absentibus causa reipublice quam minori. et per illa iura notat etiam glo. in .l. ij. §. sed vtrum. in verbo et non puto. ff. de minori. quod plus facit absentia quam etas: et tenendo opinionem gloss. nostre quam puto veriorem non obst. text. in d. l. fina. et ibi Bald. ff. de in integ. restitu. in quo se fundat Are. vbi absens causa reipublice defensus solum restituitur ad appellandum et tamen minor defensus restituitur ad totam causam. Respondeo quod quando maior absens fuit defensus: ex quo fuit defensus videbatur cessare iusta causa: ideo solum restituitur ad appellandum sed quando est minor licet fuerit defensus tamen suadet minor etas quod est principalius et lesio ideo in plus restituitur et sic ad totam causam: tamen tex. videtur obstare. alibi secundum Alexan. in .l. cum filius. §. in hac. ad fin. ff. de verbo. obliga. primo dicit quod ista gl. que est hic est verior quam gl. contraria que est in d. l. nec non. §. qd eis. et dicit Alex. hic quod illa gl. contraria non probatur

iure nec aliquid allegat: ideo verior est glo. nostra hic que allegat
duo bona iura: postea idem Alexã. in. d. §. in hac. concordat istas
glo. contrarias: ꝙ si aliquid est gestũ cum minore ita ꝙ restitutio
principaliter fundatur in persona minoris: et tunc procedit glo.
in. §. quod eis/ Si autem negotium non est gestum cum minore
sed cum alio cui postea minor successit: ⁊ sic restitutio non funda-
tur in minore: ⁊ tunc procedit ista gl. tamen ista concordia Alex.
licet possit esse vera in se: non videtur bene congruere ad istas gl.
vnde mihi plus placet: vt dixi sententia glos. nostre ⁊ videtur esse
magis cõmunis si quis predicta consideret: licet passus sit valde
ambiguus.

De vulgari ⁊ pupillari. Rubrica.

2 Quinq; sunt genera substitutionũ licet in hac rubrica ⁊ ali-
bi de duabus tantum fiat mentio.
3 Breuiloqua non est species substitutionis de per se: sed continet
aut vulgarem aut pupillarem aut fideicõmissariam: ⁊ item com-
pendiosa quando fit a pagano cõtinet aut pupillarem aut fidei-
commissariam.
4 Vulgares ⁊ pupillares substitutiones sunt ⁊ dicuntur esse cardi-
nales quia super his fundantur omnes substitutiones directe: et
inde vitam hauriunt.
5 Duo tempora principaliter in substitutionibus attẽdenda sunt:
et que.
6 Substitutio dicitur esse secunda institutio.
7 Non est dare scđam institutionem que non sit substitutio.
8 Substitutio vulgaris fit sub cõditione: si primus heres nõ erit.
9 Legata relicta ab instituto intelliguntur repetita a substituto.
10 Substitutio compendiosa fieri solet a milite tantum.
11 Doctores ⁊ aduocati ⁊ item paganus qñ testatur ad pias causas
quia in eis attendimus merũ ius gentiũ: possunt directo maiori
substituere post aditam hereditatem.
12 Substitutio fideicommissaria est duplex.
1 † Materia ista est subtilis ⁊ valde lucrosa: adeo vt refert Ra-
pha. cu. hic se viua voce audiuisse. ⁊ Bal. lucratũ fuisse de ista ma
teria cõsulendo plusq; quindecim milia ducatorũ. Et dicit Albe.
de ros. magnus practicus in repetitione istius rub. in. j. col. ꝙ ista
materia substitutionũ est valde vtilis ad bursas aduocatorũ: ⁊ di-
cit se fuisse sepe expertũ in magnis hereditatibus. Subdit ꝙ ista
materia hꝫ se in corpore iuris sicut mare anglicũ. Ista eñ est ma-
2 teria subtilis. et in ea sunt subtilitates sine numero. † Anteq;
veniã ad gl. rub. quero cũ sint qnq; genera substitutionũ: vt dicit
gl. in rub. ⁊ gl. in prin. insti. de pupil. substi. ⁊ gl. in. c. ray. de testa.
et gl. in. c. si pater. de test. in. vj. si ergo sunt quinq; genera substitu
tionum: quare est ꝙ in ista rub. nõ fit mẽtio nisi de duabus. scꝫ de
vulg. ⁊ pup. Ita etiã facit imperator insti. ⁊ tñ imperator in. C. di
cit de impub. ⁊ aliĩs substi. loquiť ergo nõ solũ. de vul. ⁊ pup. sed
etiam de aliĩs. rñde ex mente Bal. ⁊ Moder. ꝙ iste sunt due prin-
cipales: ⁊ alie tres reducũtur ad istas duas: aut similitudine: aut
resolutionẽ. nã exẽplaris substitutio fuit inuẽta ad exẽplũ pupil-
laris. §. qua ratione. instit. de pup. substi. nã non poterat isto iure
fieri nisi impetrareť a principe. l. ex facto. j. eo. et ideo de ea non fit
mẽtio in ista rub. quãuis hodie permittať absq; eo ꝙ impetreť a
pncipe. l. humanitatis. C. de nup. ⁊c. ideo de ea nõ fuit necesse po-
3 nere in rub. † Breuiloqua aũt nõ est species de p se. sed ꝯtinet aut
vul. aut pupil. aut fideicõmissariã: vt tenet Bart. in. l. lucius. in. j.
et. ij. col. j. eo. Siľr cõpendiosa substitutio qñ fit a pagano non est
species substitutionis de per se. nã cõtinet aut pupil. aut fideicõ.
sed bene qñ fit a milite: qꝛ miles potest maiori substituere directo
post aditã hereditatẽ. sed illud est ex priuilegio: ⁊ iuriscõ. hic non
intẽdit tractare principaľr de priuilegio militis: lꝫ incidẽter in. l.
centurio. j. aliquid tracteť: sicut in isto titulo nõ tractať principa
liter de fideicõmissaria: quia tractať in titulo ad treb. quãuis fiat
solum mentio in. l. centurio. ita rñdent Bal. ⁊ omnes Moder.
Adde Tu illud qđ magistraliter dixit alibi Bal. in. l. qdã
4 eulogio. in pe. col. C. de iur. delib. † vbi dicit: ꝙ vul-
garis et pupillaris sunt substitutiones cardinales. nã super istis
cardinalibꝫ fundanť oẽs substitutiões directe: ⁊ ĩde vitã hauriũt.
Adde ꝙ etiã quelibet bona diuisio dꝫ esse bimẽbris: aut posse re-
duci ad bimembrẽ: vt dicũt philosophi: ⁊ tex. in. l. in prin. ff. de re
rum diui. Ideo diuisio substitutionũ reduciť ad duas ad vulga-
5 rem ⁊ pupillarẽ. † Itẽ ꝯsidera ꝙ in substitutionibꝫ duo tpa prin
cipaliter attẽdunť: vnũ ante aditã hereditatẽ: ⁊ tũc ꝓprie hꝫ locũ
vulgaris substitutio. Aliud post aditã hereditatem: et tũc hꝫ lo-
cum pupillaris. l. post aditã. C. de impube. ⁊ aliĩs substit. l. sed ⁊ si
plures. §. ex asses. ⁊. §. filio. j. eo. ita alie substitutiones effectualiter
ad hec duo tẽpora reducunť: si bene cõsideres. Capio gl. rub.
que diuidiť in duas partes principales. In prima ponit quid sit
substitutio ⁊ remouet vnum contrariũ. In scđa enumerat genera
substitutionum. Scđa ibi: ⁊ dicas ꝙ quinq; sunt genera. † In
ea. glo. ibi substitutio est secunda institutio. habes ex glo. diffini-
tionem substitutionis: quid sit substitutio: dicit gl. ꝙ substitutio
est scđa institutio. Intellige gl. sane quando substitutio fit in he-
reditate: nam substitutio põt fieri in legatis in fideicommissis in
dona. causa mortis. text. est ad literã in. l. vnica. §. sinaũt aliqs sub
cõditione. §. de cad. tol. in. l. vt heredibus. in fi. j. de leg. ij. ⁊ tamen
ibi nõ est scđa institutio. Contra istam diffinitionem ꝙ substi-
tutio est scđa institutio. do. Frã. de are. pculdubio etatis nostre iu
riscõsultorum princeps allegat tex. in terminis vbi est institutio
scđa: ⁊ tamen nõ est substitutio: nec habet effectũ substitutionis ⁊
est de peculiarioribꝫ suis: ⁊ dicit esse singularẽ: ergo diffinito gl.
est falsa. tex. est in. l. querebať. §. fi. ⁊ ibi gl. fi. ff. de testa. mili. decla-
rat Barto. in. l. licet imperator. in prima oppositione. ff. đ lega. j.
declaro ⁊ induco istũ tex. nam dicit tex. in. l. querebatur. miles in-
stituit vnum ad certũ tps puta ad. x. annos: elapsis. x. annis insti-
tuit alium heredẽ: nonne vides ꝙ hic est alia institutio: quereba-
tur ibi an illa sit substitutio: glo. dicit ꝙ nõ: ergo ibi est text. ꝙ est
dare scđam institutionẽ. ⁊ tamẽ nõ est substitutio: nec habet effe-
ctum substitutionis. respõdet do. Fran. de are. ꝙ licet sit aliqua se
cunda institutio que non sit substitutio: vt ibi per hoc non sequiť
ꝙ substitutio non sit scđa institutio. Dicit esse aduertendũ ꝙ iste
terminus scđa institutio est genus: ⁊ cõprehẽdit substitutionem
comprehendit etiam scđam institutionẽ que non est substitutio.
Ista responsio nõ satisfacit: quia ad hoc vt diffinitio sit bona: dꝫ
cõuerti cum suo diffinito. tex. est in. l. j. §. dolũ. ⁊ ibi Bar. no. ff. de
dolo gl. i. l. nihil aliud est hereditas. ⁊ in. l. fi. ff. de verb. signi. glo.
in rub. extra de sum. tri. sed isto modo diffinitio gl. non converte
retur cum omni suo diffinito si esset dare secundam institutionem
7 que nõ esset substitutio. † Ego aũt dico ꝙ nõ est dare secũdam
institutionem que non sit substitutio: ⁊ sic diffinitio gl. est semper
vera. Substitutio est scđa institutio. non ob. tex. in. d. l. querebať.
§. fi. qꝛ text. ibi non dicit: ꝙ institutus scđo post tempus nõ diciť
substitutus et ꝙ illa institutio nõ sit substitutio: sed dicit qꝛ secũdꝫ
nõ teneť ad legata relicta a pmo: sed ꝙ in milite illa scđa institu-
tio post tps dicať substitutio. facit tex. i. l. miles ita. in prin. in vbo
nemine substituto. ff. de testa. mili. Non ob. illud quod gl. in illa. l.
querebať. §. fi. dicit ꝓpter ꝙ illa scđa institutio nõ est substitutio:
eo qꝛ si esset substitutio legata relicta ab instituto intelligerentur
repetita a substituto. l. imperator. ff. de leg. j. ⁊ tamen tex. ibi dicit
ꝙ ille secundo institutus non tenetur ad legata: ergo non est sub-
stitutus: et istud fatetur Bar. in. l. licet imperator. qꝛ respondeo ⁊
istud est verũ sicut euãgelium: ꝙ regula. l. licet imperator: habet
locum in substituto vulgari: vt legata relicta ab instituto intelli-
gantur repetita a substituto vulgari: ⁊ ita loquiť. l. licet impera-
tor. Ratio est duplex: qꝛ si institutũ quẽ magis dilexit voluit pre
stare legatũ: quãto fortius substitutũ secundo quẽ minus dilexit
8 l. publius. in fin. ff. de condi. ⁊ demon. † Secunda ratio est: qꝛ sub
stitutio vulga. fit sub conditione: si primus heres non erit. tex. est
hic: si ergo primus non sit heres: certe ipso iure primus excludiť
et secundus succedit mero iure et in totum: merito tenetur ad le-
gata. d. l. licet imperator. Sed tex. in. d. l. querebatur. §. fi. nõ loqui-
tur de vulg. substit. sed loquitur de directa militari: patet: qꝛ vul-
garis fit sub conditione si heres non erit: ⁊ ibi fuit heres primus.
Tertio ibi nõ cadit vulgaris ⁊ postq; quis fuit heres nõ põt di-
recto substitui nisi a milite et appelatur directa militaris vt ibi.
et. l. miles ita heredẽ. ⁊. l. in fraudẽ. ff. de testa. mili. §. miles. vide-
bimus in. l. centurio. j. eo. apparet ergo ꝙ ille tex. nõ loquitur de
vulgari ibi: ergo substitutus non succedit in locum primi prout
in substitutione vulgari: qꝛ si primus nõ est heres: scđs venit. imo
translatio fit de primo ad scđm heredem. In forma ego respõdeo
9 ad contrarium: † legata relicta ab instituto intelliguntur repeti-
ta a substituto: istud est verum in substitutiõe vulgari: ita loquiť
l. licet imperator. ratio qꝛ in substitutione vulgari si primꝫ nõ est
heres: vocať scđs in eius defectum: ⁊ venit eius loco. ideo ad oĩa
legata tenetur: sed in. l. querebatur. §. fi. miles instituit heredẽ ad
tps: ⁊ postea ĩstituit aliũ: dico ꝙ ibi vulgaris substitutio: nõ fuit
qꝛ scđs ibi nõ succedit in defectũ primi. qꝛ primus est heres. ⁊ est
directa militaris. qꝛ transferť de primo ad scđm. ⁊ ideo scđs nõ te
netur ad legata. pro hac differentia est bonus text. in. l. paulus. in
prin. ff. quib. mo. pig. vel hypo. sol. nam diciť ibi: ꝙ creditor qui
antiquior tpe sed qui erat scđs: si alienat bona nunqd preiudicet
primo đr ꝙ nõ. Et si diceref nonne qñ fit trãslatio: legata relicta
a primo intelligũtur repetita a scđo. tex. est in. l. caio. in prin. ⁊ ibi
Bar. no. ff. de adimẽ. lega. respõdeť ꝙ illa ꝓcedũt qñ trãslatio fit
simpliciter ⁊ pure. sed non loqmur qñ trãslatio fit post tps. Con-
cludo ergo ꝙ in. d. l. qrebať. §. fi. illa scđa institutio est substitutio:
et sic bona est diffinito gl. ⁊ si diceres vt dixi. s. rñde vt ibi. In ea.
gl. ibi itẽ ꝯpẽdiosa q̃ fit a milite tñ ⁊ hꝫ naturã pupillaris ⁊ fidei
10 cõmissarie. habes ex gl. duas ꝯclusiones. † Prima substitutio
compendiosa

cõpendiosa fit a milite tñ intellige maiori post aditã hereditatẽ ꝛ sic pcedit gl. ꝛ est directa militaris sed nõ a pagano qꝛ aut est vulgaris aut pupillaris. Tu autẽ adde ꝙ lʒ glos. taxatiue dicat ꝙ cõpẽdiosa directo nõ possit fieri nisi milite. Adde etiã qđ põt fieri a cardinalibꝰ qꝛ sicut milites possunt postaditã hereditatẽ ex directo substituere maiori pūilegio militũ: ita cardinales in testãdo gaudẽt pruilegio militũ vt possit maiori substituere post aditã hereditatẽ qꝛ militãt in sacro cõsistorio pape. ita singulariter tenet bal. in cõ. i. suo qđ incipit: in primis videdũ est an onus fideicõmissi. nec alibi istud legi. tñ dubium est: qꝛ militibus illud conceditꝛ propter simplicitatem eorũ. l. ꝙꝙ. in verbo propter simplicitatem. vbi Ludo. ꝛ Moder. no. C. de testa. mili. l. fi. C. de iure delib. in prin. que simplicitas cessat in cardinalibus. dicam in. l. centurio. ſ. eo.

Adde Aliũ casum qꝛ etiã paganus põt maiori post aditã hereditatẽ substituere directo qñ testatꝛ ad pias causas: qꝛ in testamẽto ad pias causas attẽdimus insgẽtiũ merũ sicut in milite. ita cõsuluit Abb. in cõsi. xxxiij. in. ij. volu. incip. qꝛ dubia pscripta. in scõo dubio Sed parcat mihi reuerẽtia. d. Ab. non debuit vidisse Bar. qui aliter tenet ꝛ melius in repe. l. j. C. de sacrosan. eccle. in vlti. char. in. vj. q. v. q. prin. dicam in. l. centurio.

11 †Eo modo doct. ꝛ aduocati possunt substituere directo maiori post aditã hereditatẽ. Ita p multa approbat do. Ale. i. d. l. cẽturio. vbi dicꝛ Et qđ gl. dicit ꝙ miles tãtũ nõ vꝛ bene dicere. Nisi dicas ꝙ taxatiua nõ excludit casus similes vel habẽtes idẽ priuilegiũ: vt dixi in. l. si mora. ſ. sol. ma. ¶ In ea. gl. ad fi. †habes ꝙ

12 substitutio fideicõmissaria est duplex. ꝛ aliter gl. nõ declarat. Sʒ Bar. Imo. ꝛ Alex. declarãdo gl. dicũt ꝙ substitutio fideicõmissaria est duplex: qꝛ qđã fit in tota hereditate quedã fit in parte. ꝛ ita dicit tex. in. ſ. fi. insti. de pupil. allegatus in gl. ſʒ vt dicit Are. ꝛ bene istud non est bñ dictũ ꝛ nõ potest teneri: qꝛ siue ꝓrogetꝛ de tota: siue de parte semper est fideicõmissum vniuersale: ꝛ que dicuntur in toto habẽt locũ in parte. l. cogi. ſ. generaliter. ꝛ. ſ. sed ꝛ si quis. ff. ad trebel. ergo sunt eiusdẽ speciei. Confirmatꝛ qꝛ q differunt per plus ꝛ minus non differũt in specie. l. fi. ff. de fun. instru. declarat bar. in. l. imperium. in. v. col. ff. de iurisdi. om. iudi. Dic ergo melius ꝙ fideicõmissaria substitutio est duplex: quedã enim fit in re singulari. ꝛ de ista loquitꝛ tex. insti. de sing. reb. p fideicõ. Quedã vero fit vniuersaliter siue de tota hereditate fiat siue de parte. ꝛ de ista loquitꝛ ti. insti. de fideicõ. heredi.

1 ¶ Instituti in primo gradu dicuntur heredes.
2 Statutum faciens mentionem de herede: nõ habet locum in bonorum possessore.
3 Statutũ loquens de herede habet locũ in bonorum possessore.
4 Esto ꝙ statutum nõ habeat locũ in casu ficto: tamẽ qñ casus verus ꝛ casus fictus equiparantꝛ in omnibꝰ hʒ locũ in casu ficto sicut in proprio. sineuero.
5 Qñ duo casus equiparãtur in omnibus statutũ habens locum in vno habet locũ in alio qꝛ est extensio passiua.
6 Instituti in secundo gradu dicuntur esse substituti.
7 Substitutio alia simplex alia duplex: vt in exemplis in hoc tex. positis.
8 Dispositio simplex que dicatꝛ: ꝛ que duplex.
9 Dictio simpliciter quid importet ꝛ quid significet.
10 Dictio mihi non impedit pupillarẽ substitutionem.
11 In vulgari etiã substitutiõe puta si testator dicat titiũ extraneũ instituo ꝛ si heres nõ erit caius sit ei heres vʒ talis substitutio.
12 Quãdo filius fuit institutus a patre ꝛ postea pater dicit si heres sit ꝛ moriatꝛ in pupillari etate substituto mihi casum vʒ substitutio non obstante dictione mihi.
13 Vulgaris substitutio est secũda institutio directa que a quolibet cuilibet fieri potest.
14 Vulgaris substitutio ideo vulgaris appellatur qꝛ vulgo ꝛ passim fieri potest a quolibet ꝛ cuilibet.
15 Vulgaris substitutio quotuplex sit.
16 Qñ aliquid fieri debet expresse ꝛ vbis specialibus non sufficit ꝙ fiat verbis generalibus: ꝛ nu. 17.
18 Lex noua iuris antiqui correctoria quãdo aliquid requirit fieri expresse nõ sufficit in genere nec per verba generalia.
19 Licet illud qđ generaliter dicitꝛ dicatur expressum tamẽ illud qđ venit in necessariam consequentiam ad actum expressum dicitur tamen tacitum.
20 Substitutiones cõtente sub breuiloqua dicuntꝛ expresse verbis generalibus ꝛ non specialibus.
21 Quando breuiloqua fit institutio duobus si alter eorum heres nõ erit alterũ substituo adinuicẽ tunc qꝛ ista breuiloqua fit per verba vulgaris substitutionis q̃ cõtrariat pupillari sub ipsa breuiloqua nõ continetꝛ pupillaris sub verbis specialibꝰ nec generalibus ꝛ substitutus matrẽ non excludit.
22 Vulgaris substitutio que cõtinetur sub expressa pupillari dicitꝛ omnino tacita ꝛ non excludit matrem.
23 Substitutio vulgaris facta in vnũ casum expressum: puta si heres non erit cõprehendit omnes alios similes.
24 Substitutio vulgaris facta in vnum casum: puta si heres esse noluerit extenditur ad oẽs alios casus similes.
25 Exemplaria substitutio in vnum casum furioris extẽditꝛ ad aliũ casum furoris alterius.
26 Alios pulchros casus de vulgari ꝛ pupillari substitutiõe: vide nu. 26. 27. 28. 29. quos nimis longũ esset hic recensere.
30 Substitutus substituti censetꝛ etiã substitutus primi instituti.
31 Substitutio facta in vnũ casum non cõprehendit aliũ qñ agitꝛ de excludẽda psona verisimiliter magis dilecta a testatore.
32 Substitutio vulgaris qualiter ꝛ quibꝰ verbis fiet que fieri proprie non põt nisi precedat institutio expressa aut saltem tacita.
33 Substitutio an ꝛ qñ possit fieri sine institutione.
34 Effectus vulgaris substitutionis dicũtur esse quinqꝫ.
35 Quelibet species transmissionis que tres esse dicuntur: excludit substitutum.
36 Hereditas quedã est transmissibilis ex potentia suitatis quedã ex beneficio iuris deliberandi.
37 Alia est trãsmissibilis q̃ fit ex bñficio legis vnice. C. de his q ante aper. tabu. que hʒ locũ tantũ in hereditate ascendentiũ: vt transmittatur ad descendentes.
38 Trãsmissio ex potentia suitatis qũo põt excludere substitutionẽ vulgarẽ cũ substitutio vulgaris tollat suitatem.
39 Questio potest esse nũquid trãsmissio ex potẽtia suitatis habeat excludere substitutum cum substitutio tollat suitatẽ et impediat effectum suitatis.
40 Tacita vulgaris substitutio nõ tollit suitatẽ hoc in casibus alibi positis.
41 Quãdo nõ sunt psone ad quas ex trãsmissione deueniat hereditas deuoluitꝛ ad substitutũ: ꝛ si non sunt substituti deferꝛ ad fiscũ.
42 Seruus non cogitꝛ adire ꝛ facit venire substitutum sed dubitari põt an idem sit in monacho.
43 Monachus magis equiparatur filiofami. quã seruo.
44 In dubijs opinionibus tenendum consulendũ ꝛ iudicandũ est pro ecclesia.
45 Filiusfami. repudiando hereditatẽ vbi adest substitutus vulgaris etiã pater admittitur.
46 Filiusfami. qñ repudiat hereditatẽ ꝛ habet coheredem coheres per ius accrescendi excludit patrem.
47 Si substituta esset psona quã verisilr testator pretulisset pñi: puta mater instituit filiũ impuberẽ ꝛ ei substituit fratrẽ suũ si filius nõ sit heres admittetꝛ frater ipsius testatricis nõ pater impuberis: qꝛ verisimiliter magis dilexit eum quam maritum.
48 Pater est institutus heres ꝛ sibi datus substitutꝰ si pater repudiet hereditatem nunquid admittatꝛ filius excluso substituto.
49 Monachus institutus si nolit adire item seruus vel filiusfami. an monasteriũ dñs ꝛ pater possint adire ꝛ qđ si decesserint ante aditam hereditatem an sit locus substitutioni.
50 Qñ est heres institutus habẽs substitutũ vulgarẽ et substitutũ per fideicõmissum q repudiauit hereditatẽ qs admittatꝛ an substitutus an fideicõmissarius.
51 Heres põt cogi adire hereditatẽ nisi testator dederit ei substitutũ vulgarẽ qꝛ dãdo ei substitutũ vꝛ ei dare potestatẽ abstinendi.
52 Qñ in testamẽto reperitꝛ clausula substituit vulgariter ꝛ pupillariter ꝛ p fideicõmissũ nõ videtꝛ data licẽtia abstinendi: qꝛ suitas operatur oẽs suos effectus.
53 Quãdo adest institutus ꝛ substitutus an ꝛ qñ simul admittãtur
54 Si institutus moriatꝛ viuo testatore quo casu institutio est in casu quasi caduci locus est substituto.
55 Qñ due species tendunt circa diuersa concurrunt ꝛ admittuntꝛ in eadem dispositione.
56 Mutatio status instituti de suo vel necessario in voluntariũ facit locũ substituto qui de necessitate substitutus ꝓpter cõtingentiã future suitatis: mutatio status instituti: vt supra nõ mutat institutionẽ nec facit locũ substituto qñ extraneus est substitutꝰ qui non põt intrare locum suitatis.
57 Emancipatio filij facit esse locum substituto sicut si interueniret mors naturalis qñ facit locum suitati.
58 Testamentũ an possit incipere a tacita vulgari ita ꝙ non requiratur esse confirmatum aditione.
59 Pupillo si sit facta pupillaris substitutio sub qua cõtinetꝛ tacita vulgaris qui moriatꝛ viuo testatore an admittatꝛ substitutus ex tacita vulgari.
60 Substitutio pupillaris si sit facta vẽtri ꝛ posthumi non nascantꝛ an admittatꝛ substitutus ex tacita vulgari cõprehensa sub expssa pupillari.
61 In substitutione expressa vulgari continetur tacita pupillaris.
62 Tacita pupillaris cõtenta sub expressa vulgari nũquid admit-

tatur mater.

63 Jus accrescendi trāsmittitur ad heredes qui impediūt vulgarē substitutionē & qui nō impediūt nā vulgaris substitutio expirat adita hereditate per heredem.

64 Heres qui pōt venire de iure ciuili si veniret p bono.pos. ſm tabulas excludit substitutum.

65 Heres qñ post aditā hereditatē fuit negligēs adimplere volūtatem defuncti p annū priuaꝛ hereditate & admittiꝛ substitutus.

66 Bonoꝝ possessio si cōpetit primo heredi viuo testatore excludit substitutum.

67 Testator si instituat duos vel tres heredes & eis vulgariter substituat titiū: an per aditionem vnius ex coheredibus excludatur substitutus.

68 Quādo sunt substituti pauperes christi vno repudiante semper admittitur substitutus nisi forte cōstaret ex presse de volūtate testatoris in contrarium.

69 Si pater emācipauit filiū cui fecit substitutionē pupillarē an tacita vulgaris in ea cōtenta extinguatur.

Eredes aut. Diuiditur ī tres partes vt hic per Bar. et aduerte qꝛ materia huius legis difficilis & vtilis est.
1 ¶ †Not. ex isto text. qꝫ instituti in primo gradu dicuntur heredes. Cōtra istud opponit Bar
2 to. vt hic p eū. ¶ Pōdera istā so. Bar. † & ex ea collige qꝫ statutū faciēs mētionē de herede nō haberet locū ī bonorū possessore: nā cū Bart. dicat qꝫ bonoꝝ possessor largo vocabulo venit appellatione heredis proprie: ergo appellatiōe heredis[a] nō continetꝛ bonoꝝ possessor: cū ergo in statutis verba debēt capi ꝓprie sequitꝛ qꝫ appellatione heredis nō cōtinetꝛ bonoꝝ possessor. & qꝛ iste passus est male examinatus hic: & in.l.j.ff.ad treb. ergo ī stabo. Cū Bar. & Bal. expresse in.c. si pater. de test. in.vi. ī vij.col. ver. nūquid appellatione heredis. Pro ista parte vltra oēs pondero ꝗplures tex. primo tex. i.l.j. in ṽ. velut heredes. ff. de bo. pos. here. pe. vbi dicit qꝫ bonoꝝ possessores sunt veluti heredes. Ad idem tex. in.l.ij. in ver. vice heredū. ff. de bo. pos. tex. in l. cū emācipatus. ī pn. in ver. heredis loco. ff. de cōtratab. similis tex. in.§. quos autē. insti. de bo. pos. in ṽ. heredum loco. ista oīa iura aperte volunt qꝫ bo. possessor non sit proprie heres ergo habetur vice heredis. & sic cū in statutis ṽba sint ꝓprie intelligēda nō habebit locū in bonoꝝ possessore. Cōfirmo & subtilius qꝛ verbum heres signat ꝓprie heredē directo de iure ciuili nō autē bonoꝝ possessorē neqꝫ fideicōmissariū. tex. est in.l. stipulatio ista habere licere. in pn. in ver. ceteroꝝ successoꝝ. cū gl. & ibi Are. in.iiij.
3 no. ad hoc no. ff. de ṽb. ob. ¶ †Contrariū tenuit ipsemet Bart. quē alij sequuntꝛ in.d.l.j.§. bonoꝝ. ff. ad trebel. vbi tenuit qꝫ statutū loquēs de herede habeat locū in bonoꝝ possessore: mouetꝛ dupliciter: vt ibi p eū: sꝫ ad illum tex. potes clare rñdere qꝫ illud ibi nō est ex vi verboꝝ sꝫ ex interpretatiōe extēsiua. tex. est formalis in.l. ꝗuis. in ṽ. hoc iure vtimur. ff. ad treb. quē alleg. Raph. cu. ī illo.§. bonoꝝ. p ista opi. Ale. in.d.§. bonoꝝ. addit rōnē: qꝛ de stricta significatiōe vocabuli ad largā licita est extēsio ex idētitate vel maioritate rōnis. glo. in aut. vt hi q obl. in pn. & ibi Ang. no. col. vj. gl. ī cle. j. in ṽ. eligatꝛ. de elec. sꝫ appellatiōe heredis largo vocabulo venit bonoꝝ pos. ¶ Pro ista eadē opi. Are. hic alle. tex. in l. itē veniunt.§. fi. ff. de peti. here. sꝫ est corruptus voluit allegare i.§. vt autē. sꝫ rñde, put respōdi ad.d.§. bonoꝝ. Addit etiā rōnē qꝛ bonoꝝ possessor subrogatꝛ loco heredis. tex. est in.l. ij. ff. de bo. posses. ergo virtute subrogationis est in materia exorbitāti qd ōꝫ in vna psona extēdiꝛ ad aliā. l. liberto.§. senatus. l. liberum. ff. de ritu nup. no. Jmo. in.l. si viro. ff. sol. ma. ¶ Tu autē ꝓ ista parte pōdera tex. in.l. is q in potestate.§. fi. ff. de ꝯtabu. vbi ꝯditio dādique dꝫ impleri in forma specifica posita sub noīe heredis si dederit heres verificatꝛ in bo. pos. cōtratab. & de illo tex. facit mētionē Are. hic: circa pe. col. ad aliud propositū. ¶ Secūdo pōt retorqueri cōtra bar. tex. quē ipse allegat in.l. hereditatis appella. ff. de ver. sig. vbi hereditatis appellatione bo. pos. cōtinetur. pōdera verbū continetꝛ qd denotat esse de propria significatione vocabuli. ita Bar. in.l. cui corā. ff. de postul.§. affinitates. & Bar. in.l. hec verba. ff. de adul. ¶ Tertio p hac parte pondera tex. in.l.j. ī ver. heredes extitisse. C. vñ libe. & tex. in.l. fi. in ver. hereditatis. et ibi Cuma. ad hoc no. C. qꝫ admit. ¶ Quarto adde illud qd volūt glo. Bar. & oēs in.l. fi. C. de edic. diui adri. tol. in glo. super verbo legitimo. & ibi Bar. in. vij. col. in ver. puero quid de testamēto qd vꝫ de iure pretorio. ¶ Quinto fortiter stringit tex. in.l.ij. in ver. in oibus. ff. de bo. pos. tripliciter inducēdo dicit ibi text. bonorū possessor in oibus est loco heredis. pōdera dictionē in oibꝫ iuxta l.ij.§. furiosus. ff. de iur. codi. vbi Ang. & Moder. in.l.j. ff. de le.j.
4 ¶ †Sexto & fortius dato qꝫ statutū nō habeat locū in casu ficto tamē qñ casus verus & casus fictus equiparātur in omnibus statutum habet locū in casu ficto sicut in proprio. ita no. in.l. gallus. in.§. & quid si tantū. ff. de lib. et posthu. vbi dicetꝛ habēt Canoni. bonos tex. in.c. cū dilectus. & in.c. ad audictiā. de cleri. non resi. et vtrobiqꝫ no. Jmo. & Abb. cū ergo casus bonoꝝ possessoris & he-
5 redis equiparentꝛ: ergo &c. ¶ †Tertio qñ duo casus equiparantꝛ in omnibus statutū habens locū in vno habet locū in alio: qꝛ est extensio passiua. allegatꝛ glo. fi. in.l. si quis seruo persuaserit. C. de fur. glo. in.l. qd vero cōtra. ff. de legi. Bar. in materia correctoria firmat in.l. marcellus. in prin. ff. ad treb. & idem Bart. in aut. sed cū testator. C. ad le. falc. Et p ista vltima fundamēta possunt tolli allegata in ꝯrium. & sic vides qꝫ articulus est valde disputabilis pro vtraqꝫ patre solum restat respōdere ad tex. Bar. vbi pēdent leges & ꝓp hec difficultas est respondere ad tex. in.l. si ex cōditionibus.§. si patronus. ff. de condi. & demō. Ad illum tex. respōdet subtiliter Are. hic in alio ꝓposito in pe. col. nā dicit qꝫ inductio Bar. de illo tex. nō est bona. nā inquātum dicit qꝫ ꝯditiones debent impleri in forma specifica. dicit ipse qd est regulariter verum: sed nō sumus in materia in qua debeat conditio stricte impleri: qꝛ in substitutionibus in quibus fit latissima interpretatio sufficit adimplere p equipollēs. ita firmāt Bar. & oēs in.l. gallꝰ.§. & qd si tantū. ff. de lib. & posthu. nimirū ergo si in illo.§. si patronus. conditio impletꝛ per equipollens si sit bo. pos. Ista solu. licet subtilis nō valet ad illū tex. qꝛ tex. Bar. in illa.l. in cōditionibus.§. si patronꝰ. nō loquitꝛ in aliqua substitutiōe imo loquitꝛ in legatis factis sub cōditione negatiua si patronus heres non erit: fortius patronus qui venit p bonoꝝ pos. cōtratabu. non habet nisi quartam. Ego autē vltra oēs respōdeo ad illū tex. no. nam. in.d.§. si patronus libertus instituit extraneum a quo reliquit legata & patronum preteriit. deinde reliquit legata ab herede extraneo si heres nō erit. deciditur ibi qꝫ si veniat per bonorū po. ꝯtab. ad portionē suam deficit ꝯditio si heres nō erit. Aduerte qꝛ dico qꝫ patronus preteritus nō habet a liberto aliud remedium: nisi de iure pretorio p contratabu. ergo est necessaria bonoꝝ posses. etiā hodie qꝛ non potest venire alio remedio de iure ciuili. ita Bar. in l. fi. in vlti. col. C. vnde legi. & ibi expresse Alex. in.x. col. cū ergo nō possit venire nisi de iure pretorio: ista cōditio si heres nō erit: in patrono preterito intelligitꝛ de bono. pos. l. qui me. in prin. ff. loc. & sic dū dꝫ conditiones debēt impleri in forma specifica: intelligi debet si possint: sed illa conditio in patrono nō pōt adimpleri: ergo habet bonorum pos. Potes tenere quā patrem vis: tū in materia odiosa nō tenerē qꝫ appellatione heredis veniat bonorum
6 possessor als sic. ¶ †Scdo no. ex hoc tex. qꝫ instituti in scdo gradu dicuntꝛ esse substituti. Et cōtra hoc opponit bar. d.l. seq.§. & si
7 qs ita. etiā sol. vt hic per eum. ¶ †Tertio no. qꝫ traditꝛ substitutio simplex & substitutio duplex. exēpla sunt in tex. Et ꝯtra istud
8 opp. Bar. de.l. iam hoc iure.§. e. sol. vt hic per cū. ¶ †Quarto no. ex isto tex. qꝫ illa dicitꝛ dispositio simplex q̄ vno orationis cōtextu vnā dispositionē continet: Jlla vō dꝫ duplex que continet duo capitula diuersa cōtinentia vel dispositiōes duas. ¶ Hunc dixit Bar. se alias dixisse ad qōnem de facto: vt hic p eū. Jstud idem qd Bar. reassumit idem Bar. in.l.j.§. sed si quis simplr. p illum tex. ff. de ver. obli. cū alijs cōcor. hic & ibi traditis p Alex. pro decisione Bar. habēt Canoniste duos tex. quos alle. Raph. cu. hic: bonū tex. in.c. is qui cōtra formā. de elect. in.vi. aliū tex. in
9 c.j. & ibi no. do. Anto. de scrutinio. †Adde tu gl. in.c. ꝓterea. in gl. ij. in ṽ. simplr. de offi. dele. & ibi Bal. eā ad hꝫ no. precise. p decisione Bar. hic. & de isto ṽbo simplr habes etiā tex. in.c.j. in ṽ. simplr. & ibi gl. & Bal. ad hoc no. de sum. tri. ¶ Jsta decisio Bar. cōfirmatꝛ triplici rōne: nā simplr dꝫ rñderi qñ nihil additꝛ vel detrahitꝛ positiōi: sꝫ solū negatꝛ vel affirmatꝛ. tex. est in.l. fi. in ṽ. simplr. & ibi Bal. ad hꝫ no. C. de do. ꝓmis. ¶ Scdo facit qꝛ dꝫ simplr rñderi qñ rñdetur ad literam: put iacet positio. tex. est in aut. de fideiu. in prin. coll.j. quē tex. ita not. Bal. in.l. in testamēto. in prin. C. de suis & legi. ¶ Tertio facit qꝛ dicitꝛ simplr rñderi qñ respondetꝛ sine distinctiōe. ita no. Bar. in.l. manifestissimi.§.j. per illū tex. C. de fur. no. Bar. in.l. coiri. p illū tex. ff. p so. & ita teneo ꝯclusionem
10 Bar. ¶ †Gl. in ṽ. heres mihi. no. ex ista gl. & vera. & approbata qꝫ dictio mihi nō impedit pupillarē substitutionē. ratio qꝛ lꝫ substitutus pupillaris nō succedat mediāte testatore succedit tamē mediante psona pupulli: qꝛ heres heredis censetur esse heres testoris Adde ad istā regulā q̄ no. ad materiā pupillaris substōnis aliū tex. i.l. pe. ī ṽ. illū sibi. & ibi ad hꝫ no. Sal. & Pau. C. d impuberalis subst. Adde aliū tex. in.l. paterfamilias. in ṽ. mihi. & tibi. &
11 ibi gl. j. e. ¶ †Adde ꝓ ampliatiōe istius reguli qꝫ ista regula nō solum pcedit in pupillari substitutione: sed etiā in vulgari: & ideo si testator dicat titiū extraneum heredem instituo & si heres non erit caius sit sibi heres: nunquid valeat ista substitutio vulgaris vꝫ qꝫ non qꝛ peccat in forma: qꝛ per vulgarē succeditꝛ testatori et in bonis testatoris. l. si ita scriptum.§. qui filio. de ſm tab. Jmo si esset heres non posset substituere: reperio qd Albe. de ro. tenuit cōtrariū: & determinat qꝫ erit vulgaris substitutio valida nō obstante

a ¶ Heredis Adde ang. a ꝗsi. cxxxiij. incipi. in q. vt crente.

stante dictione sibi: ita determinat Alberi. singul'r in repetitione
istius rubrice in.xxxvj.col.in fi. mouet ꝑ istã gl. ⁊ ꝑ tex. in illa .l. si
ita scriptũ. §. qui filio. non recordor alibi legisse: sed credo ꝙ non
sit vera decisio ⁊ cõsulerem 𝔍rium qꝛ regula gl. habet locũ in pu
pillari nõ autẽ in vulgari: ⁊ ꝙ istud sit verum apparet ex limita
2 tione quã nunc pono ad istã regulã. ¶ † Limita ergo regulam
istius gl. ꝓcedere qñ filius fuit institutus a patre ⁊ postea pater
dicit si heres sit ⁊ moriaẽ in pupillari etate substituo caiũ mihi:
isto casu valet substitutio nõ obstãte dictione mihi: ex quo filius
fuit heres patris substitutus pupilli ꝙuis immediate nõ succe-
dat patri succedit tñ per obliquum mediãte persona filij. ⁊ ideo
dictio mihi nihil obstat. ita expresse declarat ista glo. Si vero fi-
lius esset exheredatus ⁊ pater diceret si filius moriatur in pupil-
lari etate substituo caium mihi: tunc nõ importatur pupillaris:
qꝛ nec directe nec idirecte est heres testatoris. Ita ad literã limi-
tat Pau. in.l. precibus. in.vj.colũ. C. de impube. ⁊ alijs substi. ita
etiã limitat Pau. hic. Cõsidera ergo ẽm Pau. hic. ⁊ ibi ꝙ ratio
d. §. qui filio. est ꝙ dictio mihi nõ impedit pupillarẽ substitutio
nem: qꝛ saltẽ per obliquũ est heres testatoris: ideo dꝛ vere substi
tutus mihi: sed qñ filius est exheredatus si apponeret dictionem
mihi nõ valeret substitutio: sed in decisiõe Albe. substituo mihi:
instituẽdo extraneũ ⁊ si heres nõ erit substituo sibi caium: dictio
sibi nõ potest verificari nec directo nec ꝑ obliquũ. Considera ꝙ
tex. in. d.l. si ita scriptũ. nõ vr̃ cõsiderare istã rõnem: sed ideo qꝛ est
ꝙ dictio mihi habeẽ pro nõ adiecta: si istud est verũ decisio Alb.
est vera qua ratione dictio mihi obijciẽ de substitutione pupilla-
ri ea ratione in vulgari dictio sibi ⁊ multofortius: qꝛ in substitu
tionibus debet fieri largissima interpretatio vt valeat. ¶ Extra
glo. Barto. examinat vulgaris substitutionis materiã ꝑ quinq̃
qõnes: vt hic ꝑ cũ. Quid sit substitutio vulgaris lꝫ a doctorib⁹
nõ diffiniatur qõ erat faciendum ẽm Tulliũ in li.j. de offi. cũ hic
13 Bar. tãto ordie ꝓcedat: ⁊ credo ꝙ sic diffiniaẽ: vulgaris substitu
tio est scõa institutio directa q̃ a quolibet cuilibet fieri pt. ꝓbo ꝙ
diffinitio sit bona: nã vt tradunt logici: oĩs bona diffinitio dꝫ con
stare ex genere ⁊ differẽtijs. Bar. in.l.j. ff. de testi. idẽ Bart. in.l.j.
in prin. de acquir. pos. tũc sic substitutio vulgaris est scõa institu-
tio: ideo posui ꝙ est scõa institutio: qꝛ est genus secũda institutio
Dixi directa ad differentiã fideicõmissarie. dixi postea ꝙ a quoli
bet: ⁊ cuilibet fieri potest. ista dixi: quia pupillaris nõ potest fieri
nisi a solo pr̃enito pupillo in ptãte. exeplaris nõ potest fieri nisi
furioso ⁊ mẽtecapto a patre vel matre: ista a quolibet ⁊ cuilibet.
¶ Querit primo bar. quare dicaẽ vulgaris substitutio: r̃ndet ꝙ
ideo dꝛ vulgaris qꝛ cuilibet ⁊ a quolibet fieri pot: vt hic per cũ.
14 ¶ † Secũdo querit Bar. quotuplex[a] sit substitutio vulgaris: ⁊
a omissis verbis: concludit ꝙ sit triplex: vt hic per cũ. ¶ † Adde
15 circa istam doctri. Bart. inquãtum cõcludit ꝙ illud est expssum
ꝙ dꝛ verbis generalibus. Idẽ dicit Bal. in.l. pretor. in prin. per
illum tex. ff. de ope. no. nun. vbi dat regulam ꝙ illud est expssum
qõ venit ex mẽte legis: vel sub generaliter vboꝝ. Cõfirma subti-
lius qꝛ in 𝔠tibus in quibus fit stricta interpretatio illud est ex-
pressum qõ est sub generalitate verboꝝ. d.l. fin. cũ gl. C. qõ cũ eo.
quãtofortius in vltima volũtate in quibus fit lata interpretatio
c. cum dilecti. de donat. ⁊ quantofortius in substitutionibus in
16 quib⁹ fit largissima interpretatio: vt statim dicam. j. ¶ † Limita
istam regulã quatuor modis. Primo ꝑ glo. sing. in. c. inq̃sitores
in ver. expresse. de hereti. in. vj. vbi gl. singul. dicit ꝙ qñ respectu
certe persone debet fieri mentio expressa nõ sufficit ꝙ fiat mentio
verbis generalib⁹: puta in dicẽdo cõtra quascũq̃ ꝑsonas cuius-
cũq̃ qualitatis existant: sed requiriẽ spãlis expressio per demon
stratione persone. Idẽ no. do. Ant. ⁊ Imo. in cle. constitutionẽ.
per illũ tex. de elect. ⁊ do. Ant. de bu. in cõsi. xxj. incip. qꝛ hic agiẽ
17 in. viij. col. ¶ † Scõo limita qñ lex reqrit aliquid expressum vbis
tunc non sufficit loqui generaliter. tex. in.l. fin. §. defensionẽ. C. de
admi. tu. requirit ꝙ tutor expsse ꝓmittat suscipere defensionem
pro pupillo: pone ꝙ ꝓmittat facere vtilia sub istis verbis gene-
ralibus cõprehendiẽ defensio: tamẽ dicas ꝙ nõ sufficit. ita Bar.
in. d.l. pretor. in prin. ⁊ in.l. legitimus. in fine prin. ff. de leg. tu. qõ
18 an sit verũ nõ dico. nũc. ¶ † Limita qñ lex noua correctoria iuris
antiqui requirit aliquid fieri expresse: tunc non sufficit in genere:
nec per verba generalia: sed debet nominatim fieri ⁊ spãliter. ita
Ang. in. §. si vo expressim. per illũ tex. in aut. de here. ⁊ falci. coll.
j. idẽ no. Ang. in. §. illud. ꝑ illũ tex. in aut. de trien. ⁊ semis. sequiẽ
Ludo. in repe. aut. sil'r. in pe. col. C. ad le. falci. sꝫ illa iura nõ ꝓbãt
dictũ Ang. prout vult Alex. ⁊ Arc. hic: qꝛ lꝫ dicant debere fieri
19 expresse non dicũt qõ debeat fieri nominatum. ¶ † Quarto vltra
scribẽtes adde pro limitatione ꝙ licet illud qõ generaliter diciẽ
dicaẽ expressum: tamẽ illud qõ venit in necessariũ ꝯñs ad actum
expressum dicitur tamẽ tacitũ: vnde si miles qui scit se habere fi-
lium instituat extraneũ heredẽ in necessarium ꝯñs priuat filium
hereditate, ⁊ tamẽ diciẽ tacite. tex. est in.l. sicut certi. in ver. tacite.
C. de testamẽ. mili. quem tex. nouiter ad hoc ibi põderat Aret. et
20 reputat tenendũ menti. ¶ † Adde ad doctri. Bar. inquãtum cõ
cludit ꝙ substitutiones contente sub breuiloqua dicunẽ expresse
verbis generalibus licet nõ specialibus ⁊ sic matrem excludunt.
¶ Limitat singulariter solus Areti. hic: qñ breuiloqua nõ cõti-
neret nisi vnã: vt est qñ fit maiorib⁹: vel qñ fit imparibus ꝑsonis
quo casu vulgarem tñ continet. l. iam hoc iure. in ver. in vulgarẽ
tantũ. j. eo. Certe illa vulgaris contineretẽ: tunc non solum gene-
raliter: imo specialiter probat: qꝛ dispositio facta ꝑ verba genera
lia que non possunt verificari nisi in vna specie censeẽ esse spãlis.
tex. est in.l. ij. vbi dicitur. ff. de libe. ⁊ posthu. ita breuiloqua q̃ non
potest verificari nisi in vna substitutione dicetur illam particula
riter ⁊ specialiter cõtinere. Cõfirmo vltra eũ: qꝛ dispositio genera
lis que solum potest verificari in vna specie diciẽ specialis. tex. est
in.l. si dño. ⁊ ibi Bar. no. ff. de lega. j. in.l. si heres. ff. de optio. leg.
tex. in. c. ex parte. j. ⁊ ibi glos. fin. ad hoc no. ⁊ Abb. de offi. dele ga.
21 ¶ † Vltra eum limita scõo modo singu. istam doctrinã Bar. vt
procedat qñ breuiloqua fit verbis generalibus vos inuicẽ substi
tuo ⁊ non plus: tunc substitutiones in ea contente dicunẽ gene-
rales: sed si fieret breuiloqua institutis duob⁹ si alter eorũ heres
nõ erit eos substituo adinuicem: tunc qꝛ ista breuiloqua fit ꝑ ver-
ba vulgaris substitu. q̃ cõtrariaẽ pupillari isto casu sub breuilo-
qua nõ continetur pupillaris nec verbis specialibus nec genera
libus ⁊ sic substitut⁹ matrẽ non excluderet. Ita ad literã decidit
singul'r Bar. quẽ oĩno videas in.l. lucius. in vlti. col. in prin. j. eo.
22 vbi reseruo dicendũ. ¶ † Item inquãtum Bar. ꝯcludit ꝙ vulga
ris que cõtineẽ sub expressa pupillari dꝛ oĩno tacita: ideo mater
nõ excludiẽ. l. precib⁹. ẽm verũ intellectũ. C. de impu. ⁊ alijs sub.
Adde bene facere illud quod decidit Bald. in.l. sed si quis. in. §.
quesitũ. in. vj. col. ff. si qs cau. vbi dꝛ ꝙ illud qõ colligiẽ solum per
rationẽ intellectus: diciẽ oĩno tacitũ. ¶ Successiue querit Bar.
nũquid sit dare substitutionẽ vulgarẽ partim expressam partim
tacitã. Substitutio vulgaris facta in vnũ casum expressum: si ille
casus nõ eueniat nũquid admittaẽ substitutus vt si dicat si heres
nõ erit. pone ꝙ noluerit: vel nõ potuerit: nũquid admittat substi
tutus. primo videẽ dicendũ ꝙ sic per tex. in.l. pater seuerinã. ff. de
cõdi. ⁊ demõstra. vbi est tex. ꝙ substitutio facta in legatis: si no
23 luerit nõ habet locũ si nõ poterit. ¶ † Ex dictis bar. habes regu
lam ⁊ duas fallentias ꝙ substitutio vulgaris facta in vnũ casum
expressum: puta si heres nõ erit cõprehendit oẽs alios sibi siles.
Limitat Bar. in casu. l. iulianus. ff. si quis omis. cã testa. Secũdo
limitat in ꝑe difficultas est respõdere ad tex. in. d.l. pater seueri-
nam. vbi substitutio facta in vnũ casum si heres esse noluerit non
cõprehẽdit casum si nõ poterit. respõdebat Ray. de forli. ꝙ regu
la Bart. ⁊ doct. ꝓcedit qñ substitutio fit in hereditate: secus qñ fit a
in legatis vel fideicõmissis particularib⁹: tũc substitutio vulga-
ris facta in legatis in vnũ casum si noluerit nõ cõprehendit aliũ
casum si nõ potuerit. ita loquiẽ tex. in. d.l. pater seuerinã. ¶ Fa-
cit qꝛ legata nõ sunt ita fauorabilia sicut sunt institutiões vt ꝓba
ui isto anno ⁊ patet qꝛ in institutione testator non presumit incõ-
tinenti se corrigere. l. nõ ad ca. ff. de condi. ⁊ demõ. secus in lega-
tis glo. no. in.l. si te solum. ⁊ in.l. si quis instituaẽ. ff. de here. instit.
Ista dr̃ia dãnatur cõiter qꝛ ista substitutio vulgaris ita fiet in le-
gatis sicut in hereditate. l. vnica. in fi. C. de cad. tol. l. vt heredib⁹
ff. de leg. ij. vera solu. est ꝙ tex. in.l. pater seuerinã. non loquitur in
substitutione: sꝫ est translatio legati facta de vna persona in aliã
in penam eius qui nõ vult parere cõditioni: nam filia ibi noluit
nubere: ideo in eius penã legatũ sibi auferẽ ⁊ trãsfertur in aliũ:
ideo nõ cõprehendit aliũ casum ꝙꝫ expressum. ⁊ ratio est duplex.
Prima qꝛ cum trãslatio fiat in penam certe in penalibus debet
liquidissime cõstare. tex. est in.l. in testamẽto. ij. ff. de cõdi. ⁊ demõ.
quẽ pro singu. alleg. Bal. in. c. j. qualiter dñs de propric. priueẽ.
Secũda ratio est: qꝛ cum ibi trãslatio debebat fieri ob penã: vbi
non est delictum ibi non est pena. l. aliud est fraus. ff. de ver. signi.
⁊ ita ad illũ tex. dicunt Bar. ⁊ oẽs Moder. ibi. ⁊ no. Bal. in.l. cũ
proponas. in vlti. col. C. de here. insti. Imo. in.l. ex facto. mag. ff.
24 eo. ⁊ ex hoc habes tertiã limitationẽ ad regulam Bar. † Reassu
mo istam regulam: quia materia substitutionum est vtilis ⁊ pre-
cipua. Substitutio vulgaris facta in vnum casum: puta si heres
esse noluerit extẽditur ad oẽs alios casus similes qui illi possunt
cõuenire. Istam regulã vt dixi tradunt Barto. ⁊ doc. hic. ⁊ i. d.l.
gallus. §. ⁊ quid si tantũ. cum suis cõcor. ¶ Adde ꝙ istius regu
le duplex est ratio. Prima qꝛ in substitutionibus debet fieri lar-
gissima interpretatio: vt per doc. post glo. ibi in. d. §. ⁊ quid si tñ
Secũda ratio: qꝛ prouisio testatoris facta in vnum casum porri-
gitur ad alium in quem testator verisimiliter prodiuisset idem si
de tali casu cogitasset. tex. est nota. in.l. titius. §. lucius. ⁊ ibi Bar.
⁊ alij. s. de libe. ⁊ posthu. ⁊ ibi dicetur. facit. l. tale pactum. §. fina.
iuncta glo. not. ff. de pact. Pro ista regula adde duos optimos
tex. in.l. fin. C. de institu. ⁊ substitu. vbi substitutio vulgaris facta

a ¶ Quotuplex. Adde Joan. an. et Domi. in. c. si pr̃. ꝺ testi. li. vi. doc. in c. raynuti⁹. ꝺ testa. et ibi ꝑ Barba. in repe.

in vnum casum particularem: si posthumus non nasceretur trahetur ad alium si nascatur et moriatur. et ad hoc illum textũ nota. Barto. Angel. et alij ibi Bal. in. l. cũ proponas. C. de here. insti. Ange. et Alex. hic. Ange. et Imo. in. l. si paterfa. ff. de here. insti. Ad idem est tex. bonus in. l. fi. vbi Bar. et alij notãt. C. de posth.
25 here. insti. ¶ †Secundo pro ista regula adde illud quando dicit Bal. in. l. humanitatis. in pen. col. in. iij. q. C. de impube. et alijs substitu. vbi tenet q̄ exemplaris substitutio facta in vnum casum furoris extẽditur ad alium casum furoris alterius. ¶ Tertio ad istam regulam adde illud qḋ singulariter dicit se cõsuluisse Rapha. fulgo. in. l. fina. in. ij. col. C. de insti. et substi. vbi refert qḋ ha-
26 buit consulere in pulchra qõne. †Testator miles filios habens instituit fratrem heredem vniuersalem: et si cõtingat fratrem premori viuo testatore: substituit vulgariter et per fideicõmissũ hospitale magnum qḋ voluit in casu isto esse heredem vniuersalem: euenit q̄ mortuꝰ est prius testator suprstite adhuc fratre: postea frater existens in longinquis partibus et ignorans testamẽtum fratris mortuus est hereditate non adita: est questio inter hospitale magnũ et filios fratris: filij dicunt qḋ hospitale nõ debet admitti ex substitutione: dicit Rapha. fulgo. se cõsuluisse de facto q̄ imo hospitale admittat ex substitutione: qꝛ ꝫ substitutio vulgaris fuerit expresse cõcepta in casu si moriat frater viuo testatore: tamẽ cõtinet alium casum qñ superuixerit post ipsum testatorẽ: ꝫ mortuus est hereditate nõ adita: qꝛ vterq; casus spectat ad vulgarẽ substitutionẽ. et dicit q̄ ista decisio est bene not. qꝛ quotidianum: et facit regula quam dedi. s. q̄ substitutio debet largissime interpretari &c. ¶ Quarto ad istam regulã adde aliũ not. casum similem precedẽti. pone testator instituit filios heredes et eis substituit titiũ fratrẽ testatoris: et si cõtingat titiũ premori viuo testatore substituit filijs suis caium. pone q̄ titius frater superuiuat post mortẽ testatoris: sed postea morit non adita hereditate vel repudiata: certe caius scḋo loco substitutus admittet ad hereditatem: qꝛ ꝫ sua substitutio sit concepta in casu in quo contingat fratrẽ mori ante testatorẽ: tamen cõprehendit etiã aliũ casum: cũ non adita hereditate moritur. ita no. determinat Joã. de imo. in cõmento. c. raynutiꝰ. de testa. in materia vulgaris substitutionis: vbi reprehẽdit Ang. qui tenebat ꝯtrium in. l. pater filiũ. §. i. j. e. et
27 in hac. l. §. i. idẽ simpliciter ꝫ Alex. hic. in. xvij. col. ¶ †Quinto adde illud qḋ no. cõsuluit Ludo. ro. in cõsi. vj. incip. in casu ꝓposite qõnis. vbi consuluit q̄ substitutio facta sub ꝯditione si filius nõ esset in rerum natura trahit ad alium casum qñ filius esset in rerũ natura et in pupillari etate decesserit motus per regulã supradictam fundatam in. §. et quid si tñ. allegat etiã ad hoc in terminis glo. no. in. l. qui habebat. in glos. in verbo pubes. j. co. quã glo. ibi a cõtrario sensu ad hoc ponderat Jo. de imo. et ibi dicet.
28 ¶ †Sexto adde illud qḋ no. decidit Bal. in. l. fi. in vlti. colũ. C. de insti. et substi. vbi querit testator instituit vẽtrem vxoris sue heredem vniuersalẽ. et si posthumus moriatur in pupillari etate vel qñcunq; substituit titium: pone q̄ posthumus nõ nascatur et sic eueniat casus nõ dispositus a testatore determinat Bald. q̄ substitutus ex substitutione admittatur. alleg. tex. in. l. ab exheredato. §. fi. iuncta gl. vbi etiã Imo. idem tenet. ff. de leg. j. tenet etiam Bar. hic. in. iij. q. princi. in scḋo effectu de vulgari substitutione:
29 circa finẽ: vbi dicetur. ¶ †Septimo et vltimo facit qḋ no. decidit Bar. in. l. quãdiu institutus: per illum text. ff. de acqui. here. vbi ponit casum valde quotidianum. Testator instituit filiũ pupillum: et si filius moriatur in pupillari etate substituit titiũ. et quandocũq; decesserit titius sine liberis substituit semproniũ: pone q̄ moriat titius ante pupillũ: deinde decedit pupillus an ei succedet sempronius vigore pupillaris substitutionis videretur q̄ non: qꝛ sempronius erat substitutus titio: nõ autẽ pupillo et per fideicõmis. ¶ Contrarium determinat Bar. per illum text. in. §. is autẽ. vbi dicit tex. is autem qui tertio gradu scriptus est si primo deliberante secundus decedat ipse potest succedere. idẽ tenet Ang. et Moder. ibi. et Bar. in consi. qḋ incip. quidam noĩe meus habẽs filiã noĩe vanã &c. Pau. de ca. late in cõ. xxix. inci. psens dubiũ formari. d. Alex. in ꝯsi. i. incip. perspectis verbis testamẽti in. vij. col. et. iij. seq. in. i. vol. et ita sepe et sepius cõsului de facto. et ad huc ꝯsulerẽ idẽ. q̄uis ꝯtrium teneat Oldr. in cõsi. clxxvij. inci. testator in vltimo suo testamẽto sic dixit. et Jo. an. in addi. Spe. in ti. de testa. §. i. in addi. mag. versi. occurrit etiã nouissimus casus.
30 ¶ †Pro ista parte facit fortis ratio qꝛ substitutus substituti cẽsetur etiam substitutus primi instituti. tex. not. in. l. si titius. et ibi Bar. et alij no. j. eo. vbi dicet. et est tex. in. l. coheredi. in princi. et ibi Bar. et alij. no. j. e. ¶ Cõtra tamẽ decisiões supradictas ꝓsertum cõtra decisionẽ Rapha. fulg. et sequaciũ duo fortiter vrgẽt. Primum in ꝯtrium est glos. ordi. in. l. si mater. §. i. et ibi Bal. j. e. eã expresse tenet vbi cõcludit glo. et Bal. q̄ substitutio vulgaris limitata sub cõditione si filius viuo patre moriat oĩno cessat si filius moriat post mortẽ patris q̄uis hereditate nõdũ adita. et subdit generalius ibi Bald. q̄ substitutio vulgaris facta sub vna cõditione nõ concipit aliã conditionẽ: ꝫ ista ratio est falsa: qꝛ est ꝯ iuraque superius allegaui pro ista regula. ¶ Confirmat ista pars et illa gl. qꝛ ꝫ substitutio facta vno casu cõprehendit alios: vt dixi tamẽ substitutio facta sub vno tpe nõ extendit ad aliud. tex. est in l. si ita quis. j. eo. Bar. et oẽs hic. tamẽ ad hoc posset subtiliter respõderi q̄ ista regula ꝓcedat qñ substitutio fit sub tpe certo: tunc non cõprehẽdit aliud. ita proprie loquit. d. l. si quis. et ratio est vt dicit ibi Bar. qꝛ testator restringendo se ad certum tps vr omne aliud tps excludere. l. imperator. ff. de postu. ꝫ in casu nr̃o tps est
31 incertũ. ¶ †Scḋo cõtra pdicta fortiter facit: qꝛ substitutio facta in vnũ casum nõ cõprehẽdit aliũ qñ agitur de excludẽda psona verisimiliter magis dilecta testatori. text. est in. l. fi. C. de institu. et substitu. vbi substitutio vulgaris facta in vnum casum si posthumus nascatur nõ extenditur ad alium: qñ posthumus natus decessit impubes qñ est mater qꝛ est psona magis dilecta al's secus sed qñ nõ superest mater: tũc cõprehendit aliũ casum. ita text. ibi et per illum tex. datur quarta limitatio ad regulã. s. traditam. ita tenet Bar. in. l. si mater. §. i. vbi ita intelligit glo. ibi. j. eo. Pe. de ancha. in cõsi. cccxl. incip. ex serie testamẽti. et facit vna viua ratio qꝛ vna fortior presumptio tollit aliam vulgatã. l. diuus. ff. de in integ. restitu. Item verisimilitudo maior tollit minorẽ. Bal. in. l. siue possidetis. in fi. C. de proba. ideo i supradictis habes cõsiderare quõ formentur termini: qꝛ si esset persona magis dilecta nõ admitteretur substitutus ex alio casu. et sic habes regulam cum
32 quatuor fallẽtijs: sed predicte sunt magis substãtiales. ¶ †Tertia principalis. q. Bartol. est qualiter fiat substitutio vulgaris et quibus verbis. et ita est expedita secũda principalis questio bar. teneo q̄ non sit dare substitutionẽ vulgarẽ proprie nisi precedat institutio expressa aut saltẽ tacita. vt declarat Bar. hic. et Bal. in l. anteq̃. C. cõia de succes. Probatur ratione qꝛ cũ substitutio sit scḋa institutio prout diffinit gloss. in rubr. s. eo. approbata. Ad hoc ergo vt sit bona diffinitio debet cõuerti cum suo diffinito: vt
33 dixi. s. eo. in rubr. ¶ †Sed pondera q̄ Bart. distinguit in duo Primo querit an possit esse substitutio sine institutiõe: circa qḋ tex. in. l. gallus. in prin. potest retorqueriineuitabiliter ꝯtra bar. et sic alie leges similiter que ponunt eum casum iungendo. §. in omnibus. in ca. l. gallus. nam tex. in illo. §. in omnibus. dicit q̄ in oĩbus speciebus supra traditis: et sic in dispositione galli est necesse vt instituatur tunc filius in aliqua parte et subdit: qꝛ al's videretur eũ exheredate post mortẽ et nihil valet ibi est tex. formalis q̄ in. l. gallus. non sufficit filium instituere sub conditione &c. si ergo sufficerent illa verba conditionalia: vt dicit Barto. tex. superfluo requireret filium institui debere in aliqua parte Barto. to. ibi. et in illa. l. gallus. in prin. vbicq; dicit q̄ ille. §. in oĩbus. intelligitur de tacita institutione que resultat ex illis verbis cõditionalibus si filius nõ erit heres: qꝛ ista solutio est de directo contra illum tex. et probo dum dicit q̄ necesse est filium institui in aliqua parte. Pondera text. dum dicit in aliqua parte: nam si loqueretur de tacita institutione illa semper est de totali hereditate. cum ergo dicat q̄ debet institui in aliqua parte necessario loquitur de institutione testatoris: ergo tacita non sufficit. Pau. de ca. in illo §. in oĩbus. dicit q̄ dñs Cato sacus qñ iuit Bononiam ad disputandum allegauit ei illum tex. et respõdet ad illũ text. q̄ loquitur quãdo filius erat exheredatus: ꝫ parcat mihi qꝛ tex. ponit duos casus quãdo institutus et exheredatus. dicam plenius in. d. l. gallus. in prin. vbi disputat ille articulus. Nõ omitto etiã qḋ Alex. et Moder. alleg. aliũ tex. in quo est substitutio sine institutione in l. ex facto. etiã et ibi Bal. et Imo. s. de her. insti. Nam dicũt Moder. q̄ sempronius nõ venit ꝓprie ex substitutione: ꝫ ex institu-
34 tione. ¶ †Quarto principaliter querit barto. quot sint effectus vulgaris substitutiõis. et refert q̄ sunt quinq;. Primus effectus est qꝛ facit substitutũ admitti: si institutus nõ sit heres. Et circa istum primum effectum bar. format. vij. qõnes. anteq̃ procedam
35 vltra †pondera tu ꝓuecte. in. ij. q. Bart. velle et tenere: q̄ quelibet species transmissionis excludit substitutũ. Cõsidero ergo qḋ in iure nostro nõ sunt nisi tres species transmissionis et non plures principales: nam ꝫ regula sit q̄ hereditas nõ adita non trãsmittitur. l. vnica. §. in nouissimo. C. de cad. tol. tamẽ sunt tres species trãsmissionis et nõ plures in quibus hereditas nõ adita trãsmit-
36 titur. †Quedã est trãsmissibilis ex potẽtia suitatis. Quedã bñficio iuris deliberandi: de qua in. l. cũ in antiquioribus. C. de iure delibe. Tertia ex beneficio. l. vnice. C. de his qui ante aper. tabu. ꝫ Barto. se inuoluendo videatur facere plures in. l. ventre. ff. de acquir. hered. ¶ Põdera qḋ ista trãsmissio q̃ fit ex potẽtia suitatis hꝫ tãtũ locũ in hereditate patris habẽtes filium in potestate. Quedã est ex beneficio iuris deliberãdi et ista hꝫ locũ i omni he-
37 reditate. †Quedã est et est tertia que fit ex beneficio. l. vnice. C. de his qui ante aper. tabu. et ista habet tñ locum in hereditate ascẽdentium vt transmittatur ad descẽdẽtes tñ. et ista perpetuo ne. et est ratioẽ

⁊ est rõne sanguinis: nõ ad quoscũq; extraneos. Cogita qđ bart.
in ista. j. q. vult: ꝙ in quacũq; specie trãsmissionis substitutus ex-
cludatur: lꝫ enĩ formet principalẽ. q. in trãsmissione: an ille in quẽ
trãsmittit̃ hereditas bñficio iuris deliberãdi excludit substitutũ: b
tamen in decisione alleg. l. vnicã. C. de his q ante aper. tabu. q̃ lo-
quitur in transmissione que fit ratione sanguinis. Alleg. postea
Bar. ad hoc. l. si qs filiũ. in. ij. rñ. ff. de acqui. hered. ⁊ ita loquitur
in transmissione que fit rõne suitatis. ergo loquit̃ in omni specie
trãsmissionis: ⁊ in oĩbus vult ꝙ substitutus excludat̃. ¶ Põdera
tñ qũo Bar. potuerit loqui in. l. si qs filiũ. ꝙ ideo in trãsmissione
ex potentia suitatis excludat substitutũ: ⁊ ꝙ ita intelligat̃ ille tex.
continuãdo eum cũ p̃n. In principio loquit̃ qñ erat substitutus
dicitq; Bar. argu. qđ in. ij. rñ. debet etiã intelligi ꝙ erat substitu
tus. Istud videt̃ nõ posse stare: q2 per dationem vulgaris sub-
stitu. tolleret̃ suitas: ⁊ vbi est vulgaris substitutio. impeditur trãs
missio ex potẽtia suitatis ⁊ ius trãsmittẽdi hereditatẽ. ita firmat
38 Bar. met in. l. si filius heres. in prin. s. de libe. ⁊ posthu. † qũo er-
go põt cadere ista dubitatio: ꝙ trãsmissio ex potẽtia suitatis ex-
cludat substitutionẽ vulgarẽ: cũ substitutio vulgaris tollat suita
tem: ⁊ tanto fortius q2 tex. in illa. l. si qs filiusfa. in. ij. rñ. qñ loquit̃
de trãsmissione suitatis q̃ fit ex potẽtia suitatis: nõ dicit ꝙ habe-
ret substitutũ nec istud põt colligi ex cõtinuatiõe: vt dicit Bart.
ratio q2 tex. in. d. l. si quis filiũ. ponit casum penitus separatum a
ij. respon. nam in prin. loquit̃ qñ vnus extraneus instituit filiũfa.
in. ij. rñ. loquitur qñ pater filijfa. moritur ab intestato: ⁊ sic sunt ca
sus adeo separati ꝙ nõ comprehendunt̃. Ita etiã reprehendunt
39 Imo. ⁊ Alex. in. d. l. si qs filiũ. † Teneo ergo ꝙ ille tex. inepte al-
legetur per Bar. Item teneo ꝙ assumptum videt̃ falsum: ꝙ qđ
possit esse nunquid trãsmissio ex potẽtia suitatis habeat exclude
re substitutũ: ex quo substitutio tollat suitatẽ ⁊ sic impedire effe-
40 ctum suitatis s̃m cõia. † Nisi salues Bart. in casibus ⁊ fallẽtijs:
de quibus in. d. l. si filius heres. qñ datio substituti nõ tollit suita
tem. nam quando esset vulgaris substitutio tacita: q2 illa nõ tol-
lit suitatem vt dicemus in. d. l. si filius heres. ¶ Adde ꝙ idẽ qđ
Barto. hic: tenent etiam Barto. Bal. Pau. ⁊ do. Alexã. in. l. cũ
proponas. C. de here. insti. ⁊ Bar. ⁊ Imo. in. l. si paterfa. s. de he
re. insti. Bar. in. l. sed si pro dote. §. fi. ff. de leg. prestan. vbi dicit ꝙ
ista est sua noua inuestigatio. sequit̃ Bal. in. l. cũ in antiquiorib9.
in. ij. q. C. de iur. delibe. ⁊ in. l. q̃diu. vbi põderat glos. ad hoc. C. q
admit. ⁊ in. l. apud hostes. in. ij. col. C. de suis ⁊ legi. ⁊ ista est cõis
snĩa. ¶ Cõtrarium tenuit vbiq; Ange. hic. ⁊ in. d. l. si paterfa. ⁊
in. l. cũ ꝓponas. ⁊ in cõsi. lxxxviij. incip. quidã Nicolaus. ⁊ Salic.
per aliqua bona in. d. l. cũ in antiquiorib9. mouet̃ q2 tex. in. d. l. si
paterfa. in quo se fundat Bar. requirit ꝙ aliũ faciat heredẽ mu-
tata cõditione sed hic nõ mutat̃ conditio ex quo heres moritur:
q2 illa nõ est mutatio sed extinctio. Sed ad hoc bar. rñdet ĩ. d. l. si
paterfa. ꝙ dum loquit̃ de mutatione conditionis. facit vt expri-
mat casum magis dubitabilẽ. ¶ Contra Bar. videt̃ fortius ob-
stare: q2 leges in qbus se fundat bar. nõ probant. nã text. in. d. l.
si qs filiũ. in. ij. rñ. nihil probat vt. s. ostendi. silr̃ tex. in. l. vnica. C.
de his q ante aper. tabu. q2 ibi nõ apparet ꝙ ibi esset substitutus
nec est bona expositio Bar. exponere tex. ibi alios. s. substitutos
q2 verba sequẽtia repugnãt ineuitabilr̃: dum dr̃ alios aduersus
aui tñ desideriũ ⁊c. nã si fuisset substitutus non esset contra desi-
derium: imo s̃m desideriũ aui q2 ei substituisset. Item repugnat
dum tex. ibi dicit insperato cõmodo: ergo non loquit̃ in substitu
tis: q2 si fuissent substituti sperarent cõmodum. Unde Alex. hic:
⁊ ante eũ Bal. lꝫ ipse nõ dicat in. d. l. cũ in antiquioribus. in. ij. q.
põderauit aliter illum tex. ibi: lꝫ nõ sint inuicẽ substituti: vbi tex.
innuit ꝙ etiã si essent substituti adhuc venirẽt ex iure trãsmissio-
nis: ⁊ sic substitutio nõ impediret trãsmissionẽ: sꝫ ista iductio ni-
hil vꝫ: duplici rõne: q2 illi eẽnt substituti ad quos spectabat trãs
missio: vñ tunc trãsmissio nihil nocet. sed questio nostra loquit̃ qñ
est vnus substitutus ⁊ alius vult venire ex trãsmissione. Prete-
rea vt ibi dicit glo. si essent adinuicẽ substituti: tũc venirẽt ex sub-
stitutione ⁊ non ex transmissione: ⁊ sic facit potius in ꝯtrium. put
inducit Sali. in. d. l. cũ antiquioribus. ⁊ sic in illo tex. nõ potest fie
41 ri fundamentũ imo põt induci pro ⁊ contra. ¶ † Breuiter tene
opi. Bar. ⁊ cõem: q2 pro ea est tex. apertus decidẽs presentẽ qõ-
nem in. l. vnica. §. cũ aũt in superiore. in vlt. col. C. de cadu. tollen.
iuncto. §. in nouissimo. in ca. l. vbi ponit̃ duplex fallentia ad regu
lam: ꝙ hereditas nõ adita nõ trãsmittat̃: postea in. §. cũ aũt in su
periore. decidit̃ ꝙ si nõ sint persone ad quas ex trãsmissione de-
ueniat hereditas: ꝙ deuoluit̃ ad substitutum: ⁊ si non sint substi-
tuti: defertur ad fiscũ: vt est ibi casus. ⁊ lꝫ omnes Mod. sibi ascri-
bant illum tex. fuit originaliter dñi Bñdi. plũbi. in repe. l. si fra-
42 tris. C. de iure delibe. ¶ † Tertio principaliter querit Bar. cla-
rum est: ꝙ seruus nõ cogitur adire: ⁊ facit venire substitutũ nun-
a quid idẽ sit in monacho.[a] Adde ꝙ cũ opin. Bar. tenent Cyn. et
Bal. in. d. l. deo nobis. Bal. in. l. j. in. x. q. ⁊ ibi Roma. C. q admit.

Sali. ⁊ Pau. ĩ. l. cũ ꝓponas. C. de hered. insti. Pau. in. l. legatũ.
ff. de leg. j. Ang. in. l. papinianus. in prin. ff. de inoffi. testa. Imo.
⁊ Alex. hic. ⁊ cõiter Cano. in. d. c. in presentia. Ultra Bar. ꝙ mo
b nachus magis[b] equiparet̃ filiofa. q̃ seruo ꝓbat̃ duplr̃ ⁊ melijs.
nam monachus succedit tanq̃ agnatus ⁊ vt suus. hꝫ enim iura
suitatis. tex. est ĩ. d. l. deo nobis. sicut filiusfa. qđ non est in seruo.
Item monachus potest esse testis. ⁊ magis dꝫ sibi credi q̃ alteri
tex. est in. §. cogitandum. vbi gl. no. in aut. de mona coll. j. bal. in
aut. ingressi. in. ij. colũ. C. de sacrosan. eccle. sec9 in seruo. l. serui. ff.
de testi. Cõtrariã opi. tenuit vbiq; Ang. hic. ⁊ in. d. l. si paterfa. ⁊
in cõsi. xcj. incip. sancta carmelitarũ religio. Ange. ⁊ Fulg. ĩ. d. l.
cũ ꝓponas. bal. ĩ. l. ex repudiatione. C. de fideicõ. Imo. ĩ. d. c. ray
nutius. ⁊ ĩ. d. l. si paterfa. Mouet̃ Ang. q2 cũ. d. l. fi. C. de bo. que
libe. sit correctoria iuris antiqui ⁊ loquat̃ in filiofa. nõ debet extẽ-
di ad monachũ. ⁊ dicit Ang. ꝙ huic rõni nõ vidit respõsum. alia
inania ⁊ debilia ꝑtermitto. Istã opi. cõtra Bar. tenuit subtilr̃. d.
Frã. de are. in. d. c. in p̃ntia. in antepe. ⁊ pe. col. ⁊ mouet̃ vt ipse di
cit noua ratione. Aut enĩ equiparam9 monachũ seruo: ⁊ res est
indubitata ꝯtra Bar. ⁊ verũ dicit. Aut equiparam9 monachũ:
vt dicit Bar. filiofa. ⁊ tunc volumus equiparare tanq̃ in heredi
tate aduẽtitia: aut tanq̃ in heredititate ꝓfectitia filiofami. Pmo
modo equiparare nõ possum9: q2 in hereditate aduentitia filius a
est capax ꝓprietatꝫ ⁊ est dñs: vt ĩ. l. j. ⁊ toto ti. C. de bonis ma. istõ
nõ potest cadere in monacho: q nihil ꝓprium põt habere. c. cũ
ad monasteriũ. de statu mona. debemus ergo necessario equipa-
rare monachũ filiofa. prout in hereditate ꝓfectitia que in totum
queritur patri quo ad proprietatẽ ⁊ vsumfructũ: idẽ est in mona
cho. d. c. cũ ad monasteriũ: ⁊ presertim q2 illud qđ relinquit̃ mo-
nacho ĩ dubio presumit̃ cõtẽplatione monasterij. c. requisisti. de
testa. equiparãdo ergo monachũ filiofa. in hoc casu Bar. ⁊ doc.
bene loquũt̃: q2 in hereditate ꝓfectitia nec olĩ nec hodie filiofa.
recusante pater solus potest adire: eo quia in ꝓfectitijs nihil est
hodie immutatũ firmãt gl. Bar. ⁊ doc. in. l. j. C. q admit. ⁊ in. l. is
qui heres. §. fi. ff. de acqr. here. ⁊ ĩ. l. fi. ff. qs ordo in bo. pos. serue.
⁊ sic. d. l. fi. §. fin. aũt. ij. alleg. ꝑ bart. non loquit̃ in hereditate ꝓfe-
43 ctitia s̃ꝫ eũ ⁊ cũ sit correctoria nõ debet extẽdi. ¶ † Teneas opi.
que est verissima ꝑsertim iudicãdo ⁊ cõsulendo: q2 etiã in dubijs
opinionib9 iudicandũ est pro ecclesia. l. sunt persone. ff. de relig. ⁊
sump. fu. c. fi. de re iudi. ⁊ ista opi. etiã ĩ pũcto iuris est verior. Nõ
obstãt fundamẽta Arc. dũ dicit ꝙ est necesse equiparare mona- b
chũ filiofa. put in hereditate ꝓfectitia fateor dũ dicebat ꝙ in ꝓfe
ctitijs nihil est immutatũ ꝑ iura. C. ⁊ ꝯñr. d. l. fi. §. fin aũt. in scõa
parte. que vult ꝙ filio repudiãte hereditatẽ pater admittat̃: illa
nõ hꝫ locũ in hereditate ꝓfectitia parcat mihi Arc. q2 errat gra
uissime q2 in hereditate aduentitia in qua pater hꝫ minus iuris
cũ solũ debeat̃ sibi vsusfruct9: si filiusfa. repudiat pater admittit̃
⁊ põt eam acceptare: quãto magis in hereditate ꝓfectitia in qua
pater dꝫ habere ꝓprietatem ⁊ vsumfructũ dꝫ pater admitti si fi
liusfamil̃. repudiat. ita in terminis dicit Pau. de cast. in. d. l. fi. in
prin. dicẽs ꝙ ꝯtrũ dicere esset maxima truffa. idẽ tenet expresse
Bal. in. d. l. fi. §. similiq; modo. cũ suis cõcor. ⁊ nõ obstat illud qđ
decepit Arc. ꝙ in profectitijs nihil est hodie immutatũ: rñdetur
ꝙ illud intelligit̃ sic: q2 lꝫ hodie in aduentitijs sit immutatũ ꝙ fi
liusfamil̃. acquirat proprietatẽ. Item ꝙ solus filius possit effica
citer adire in ꝓfectitijs. d. l. fi. §. j. ⁊. ij. ĩ istis nihil est hodie immu
tatuꝫ. ita ꝓprie loquit̃ gl. ⁊ Bar. in. d. l. j. ⁊ in. d. l. is q heres. §. fi.
44 ⁊ ista est veritas sicut euãgeliũ. ¶ † Quarto querit Bar. vt hic
per eũ punctus est videre nũquid. d. l. fi. §. j. q̃ disponit ꝙ filiofa.
recusante hereditatem pater admittat̃: ꝓcedat etiã vbi esset substi
tutus vulgaris filiofami. Bar. hic concludit ꝙ sic: ꝙ pater exclu
dat substitutum: ideꝫ tenet Imo. ⁊ Arc. hic. Iaco. bu. Ray. Cy.
Bar. ⁊ bal. in. d. l. fi. in prin. C. de bonis que libe. bart. ⁊ Imol. in
d. l. si paterfami. bart. bal. ⁊ Rapha. fulg. in. l. cũ proponas. C. de
heredi. insti. ⁊ ita consuluit Ange. in consi. xcj. incip. sancta Car-
melitarum religio. in secũdo dubio. ⁊ Ioã. de imo. in. d. c. raynu
tius. in materia vulgaris substitutionis. Pro ista parte omissis
leuibus stringit ineuitabiliter tex. alle. ꝑ bart. in. d. l. fi. §. similiq;
modo. ibi: quasi ipse pater fuerit ab initio substitutus vel institu
tus. Nam stringendo illum tex. pondera ꝙ filio repudiante non
mutatur primus gradus institutionis: lꝫ mutetur persona: cum
pater admittatur ac si esset institutus in p̃mo gradu. ergo succe-
dit regula: quãdiu habet locũ primus gradus institutiõis: semꝑ
excluditur substitutus. l. quãdiu. ff. de acqui. here. ⁊ ꝑ hoc ostẽdo
non obstare si diceret̃: prout dicũt tenentes contrariũ ꝙ ibi tex.
non dicit ꝙ esset datus substitutus. fateor. Sed tu pondera cum
tex. dicat patrẽ proinde admitti ac si esset a principio institutus:
certe si pater esset ĩstitutus: vt dicit litera excluderet substitutum
d. l. quandiu. ergo ille tex. probat ꝙ siue sit substitutus: siue non
pater admittatur. isto modo inducendo videt̃ ꝙ ille text. ineui-
tabiliter obstat. Contrariam opi. tenuerunt subtiles vltramon.

a ¶ Mona-
cho. Adde
Bart. in. l. si
ita qs. in. §.
si cui. ff. de le
ga. ij.

b ¶ Magis.
Add. Spe.
ti. de sta. mo.
§. xviij. Ar-
chi. in. c. sta
tutũ. xix. q. j.
Ant. de bu.
in. c. cum ad
monasteriũ
de sta. mo.

Guil. de cu. ⁊ vt refert bar. postea Guid. de suza. idē tenet Iaco.
de bel. in. d. l. fi. in prin. in. iiij. q. ⁊ ibidez Albe. de rosa. ⁊ Ange. ⁊
Pau. de cast. Idem tenēt Ange. ⁊ Pau. in. d. l. cum proponas
C. de heredi. institu. Angel. in. d. l. si paterfami. Ang. hic. Istam
opi. in puncto iuris tenet Alex. hic: pro ista parte multa faciūt.
¶ Primo ſm Ang. in libero homine instituto requirit ꝙ ipse
sit heres: vel mutata conditione alium faciat heredez. d. l. si pa-
terfami. ¶ Secūdo ⁊ fortius pro ista parte arguunt vltramon.
substitutus venit ex expressa prouisione testatoris: sed pater ve
nit ex dispositiōe legis: ergo expressa prouisio testatoris facit ces
sare prouisionē. legis vt iuribus hic per bart. aleg. Istud cōfir-
matur ⁊ fortius. nam substitutus excludit ius accrescēdi. l. ij. §. si
duo. ff. de bono. posses. ſʒ tab. eo qꝛ substitutus venit ex expressa
dispositione testatoris: ius accrescēdi ex prouisione legis. cōfir-
matur ⁊ meliꝯ per. l. fi. C. de pac. cōuen. vbi prouisio hominis fa
cit cessare ꝓuisionem legis que est de iure speciali prout est ista.
¶ Tertio pro ista parte facit: qꝛ pater inveritate est heres lega
lis: qꝛ lex facit eum heredem: sed nos habemꝯ multas leges: ꝙ
prius admittūtur substituti ꝙ̄ illi qui sunt heredes legales. ita
ad literā tex. in. l. fi. C. de neces. ser. here. insti. i. §. si vero institutio.
in aut. de here. ⁊ falci. col. i. vñ sumit aut. hoc ampliꝯ. C. de fidei
45 cō. ¶ Quarto ⁊ fortiꝯ pro ista parte facit: qꝛ quādo filiusfamil.
repudiat hereditatem ⁊ habet coheredē: certe coheres per ius
accrescendi excludet patrem. tex. est in. l. ij. et ibi bal. ad hoc no.
C. ad orfi. vbi subdit Bal. per illū tex. ꝙ. l. fi. in prin. C. de bonis
que liber. procedit quando filiussa. esset insolidū heres institu-
tus. nam si haberet coheredem coheres per ius accrescēdi exclu
dit patrē. tūc sic: si ius accrescēdi excludit patrē: ergo multo for
tius substitutus debet excludere patrē: ⁊ substitutꝯ excludit ius
accrescēdi. d. l. ij. ⁊. l. quidā testamēto ꝓculo. ⁊. l. fina. i. co. si ergo
vinco vincētem te multo fortius vincam te. l. de accessionibꝯ. ff.
de diuer. ⁊ tempo. prescrip. ¶ Quinto ꝓ ista parte facit: quia. fi
liofami. repudiāte pater admittitur ex priuilegio contra regu-
las iuris cōis. de. l. fi. §. i. substitutus admittitur iure cōi: ergo q
venit de iure cōi excludit euz qui venit ex priuilegio. l. antique.
circa princi. C. ad velleia. cum glo. qꝛ fragilius est ius singulare
ꝙ̄uis cōmune. l. eius militis. ff. de testa. mili. §. militia missus. §.
qꝛ vero verisimile. in aut. de nō alie col. ij. ¶ Sexto ꝓ ista parte
facit: qꝛ dispositio. d. l. fi. §. i. est correctoria iuris ātiqui ⁊ est ꝯtra
regulā. l. is qui heres. §. fi. ⁊. l. si quis mihi bona. §. iussum. ff. de
acquir. hered. ergo cū sit ius correctoriuz debet restringi quatū
esset possibile. l. precipim us. in fi. C. de appel. ergo debet restrin
gi qñ filius non habet substitutū: qꝛ illo casu satis operatur nō
debet extēdi qñ esset substitutus. ⁊ ꝯñr in preiudiciū substituti. ⁊
qō. d. l. fin. sit correctoria firmat bar. ⁊ aliꝫ post eū i. d. l. is q heres.
Unde infert cū sit correctoria nō extēdit ex idētitate rationis. ⁊
idem ꝙ sit correctoria firmat Ang. i. d. consi. xci. ¶ Septimo et
vlti. pro ista parte facit tex. i. l. quidā ita in testamēto scripserat.
ff. ad trebel. vbi substitutus excludit illam trāmissionē: de qua
in tex. ⁊ illum tex. ad hoc ponderat Rapha. cu. i. l. si paterfamil.
in vlt. col. s. de here. insti. Per ista vr̄ ꝙ illa opi. sit de iure verior.
Quid tenēdum: licet passus sit disputabilis teneo opi. bar. quā
vt dixi tenuit Ang. sibi cōtrarius ꝯsi. xci. qō incip. ⁊c. per tex. in
d. §. similiꝙ modo. inducendo vt. s. induxi. ⁊ ille. tex. multum me
mouet. Secūdo moueor fortissima rōne quam etiam sentit Alex.
hic: sed inducit alia via. Claruz est ꝙ dispositio. d. l. fina. §. i. que
vult: ꝙ filiofami. repudiante hereditatē sibi delatam admittatur
pater: est inducta in fauorē patris volētis adire: qꝛ de iure ffor.
nō poterat. l. is qui heres. §. fi. ⁊. l. si qs mihi bona. §. iussuz. ff. de
acquirē. heredi. Sed si diceremus ꝙ existente substituto ꝙ solꝯ
filius possit repudiare ⁊ admittat substitutus excluso patre se-
queretur absurdum ꝙ illa. l. que est inducta in fauorē patris re
torqueretur in eius odium ⁊ damnū ꝯtra. l. qō fauore. C. de legi.
nā ante illam legē filius repudiādo non preiudicabat patri. d. l.
is qui heres. §. fi. ⁊ sic per solā repudiationē filij nō fiebat locus
substituto: ergo nec p. d. l. fina. §. i. debet hoc esse. ⁊ ista inductio
mihi plus placet ꝙ̄ inductio Alex. quā facit per. l. naz ⁊ si sub cō
ditione. ver. rumpēdo. iuncta. l. iiij. §. fina. ff. de liberis ⁊ posthu.
¶ Tenendo istam partem non obstant oīa argumenta. s. facta
pro alia opi. qꝛ ad ista respōdeo: dum dicebat ꝙ expssa prouisio
testatoris tollit prouisionē legis: ⁊ ꝙ pater venit ex ꝑuilegio sin
gulari ⁊ multa similia: qꝛ ad ista respōdit bar. ꝙ ex quo testator
substituit si heres erit: est perinde acsi dixisset alium heredez nō
fecerit: quo casu si sic dixisset pater admitteret excluso substitu-
to. ¶ Confirmat qꝛ testator censet voluisse illud qō. l. ordinat: vt
inquit bal. in. l. precibus. in vlt. char. C. de impube. ⁊ aliꝫ substi.
argu. l. si duo. ff. de acquiren. here. idem Bar. ⁊ doc. in. l. cuz here
des mei. §. cū ita. ff. ad trebel. cum concor. ⁊ tātofortius cum. l. di
cat ꝙ debeat pater admitti acsi esset heres institutꝯ a principio
Nō ob aliud qō videt fortius: stringere ꝙ ius accrescendi exclu
dit patrem. rñdetur ꝙ. l. ij. C. ad orfi. non loquitur qñ filius repu-
diauit: qꝛ si repudiasset admitteret pater p. d. l. fi. ⁊ excluso cohe-
rede admitteretur: sed loquitur in filio excluso tpe aut morte: que
exclusio preiudicat patri: vt dicam in seq. qō. ⁊ ita rñdet Imo. in
d. l. si paterfa. Non obst. aliud quod. l. fi. §. i. sit ius correctorium ⁊
sic non debeat extendi: respōdetur dupliciter. Primo. ꝙ hic nō
sit extensio; sed est lex ipsa que loquitur patrem admitti: acsi esset
a principio institutus. Preterea. d. l. fi. §. i. nō est ꝓprie correcto
ria sed potius limitatoria: ex quo non corrigit in totū. Nō obstat
vltimo. l. quidā testamēto. ff. ad trebel. quare respōdet ꝙ non lo-
quitur in substitutione ſʒ in trāslatione. ita expresse dicit tex. ibi:
translatū esse. ⁊ in v. ad matrē trāsferri. ⁊ differētia est inter sub-
stitutionē ⁊ trāslationē: vt est tex. in. l. pater seuerinā. in prin. ⁊ ibi
Bar. ff. de cōdi. ⁊ demon. ⁊ dixi. s. Stat ergo cōclusio vera ⁊ cōis.
ꝙ si filiusfamil. sit institutꝯ heres ⁊ ei datus ⁊ substitutus vulga
46 ris si repudiat admittitur pater excluso substituto. ¶ † Limita
istā conclusionē nisi substitutꝯ esset persona quā verisimiliter te-
stator pretulisset patri: exemplū mater instituit filium impuberē
⁊ ei substituit fratrē ipsius matris: certe si filiꝯ nō sit heres admit
tetur frater ⁊ nō pater: qꝛ verisimiliter magis dilexit eum ꝙ̄ ma
ritū. Ita limitat Bal. ⁊ Pau. de ca. in. d. l. fi. in pn. ⁊ Bal. in. d. l.
cū proponas. in. ij. col. ⁊ Imo. in. d. l. si paterfami. in antepe. col. ⁊
Alexā. hic. facit. l. fi. C. de insti. ⁊ subst. cum his que dixi. s. in. ij. q.
lʒ oēs teneant istam limitationē ⁊ sit multū equa mihi nō placet.
Nam cum habeamus tex. ꝙ pater admittatur acsi esset a princi-
pio institutus. ⁊ in hoc fundant se doc. d. §. similiꝙ modo. certe si
esset institutus vere non attenta affectione personarum admitte-
retur: tamē limitatio est cōis. ¶ Circa cōem conclusionē moueo
47 nouā. q. non tactam adhuc a doc. nec a scribentibus. † Nunquid
ista cōmunis cōclusio procederet ecōtra. Pone pater est institu
tus heres ⁊ sibi datus substitutus vulgaris. pone ꝙ pater repu
diet nunquid admittatur filiꝯ excluso substituto per illā. l. fi. Pri
ma fronte videret dicendum ꝙ sic rōne correlatiōis: vt illud qō
habet locum in patre habeat locū in filio: qꝛ in correlatiuis sta-
tutum in vno habet locū i alio. l. fi. C. de indi. vidui. tol. ſʒ dicetis
vos ista est fatua. q. nam in patre illud est statutū. d. l. fi. §. i. eo qꝛ
pater in bonis aduētitijs filij habet vsumfructum. Item est legi
timus administrator ista cessant ecōtra: qꝛ si pater instituat he-
res filius non habet vsumfructū ⁊ non est legitimus administra
tor: ergo est fatua. q. dubitare an illa. l. fi. procedat ecōtra. Itē et
fortius illa. l. fi. §. i. ideo illud disponit in patre: eo qꝛ illa lex gra-
uauerat patrē: qꝛ ante illā legē bona aduentitia in totū acquire-
bant patri. ⁊ p illā legē in bonis aduentitijs ꝓprietas est filij ⁊ so
lū vsusfructus acquirit patri: qꝛ grauat in hoc lex. patrē voluit
alleuiare in alio ꝙ si filius repudiat pater admittatur. ista ratio
cessat quo ad filiū. Sed ꝙ omnia sint falsa pōdero tibi subtiliter
tex. in illa. l. fi. §. similiꝙ modo. vbi tex. loquit cū duplici qualita
te qñ filiussa. erat miles ⁊ erat institutus in castrēsibus: dato sub
stituto ibi decidit ꝙ si filiussa. repudiat admittat pater acsi esset
a principio institutus. pōdera ꝙ ibi loquitur qñ pater nō habet
vsumfructū nec est legitimus administrator nec patri fit iniuria
⁊ tñ filio recusante pater admittit. ergo p̄dicte rōnes sunt false.
Pōdera ergo in illo. §. similiꝙ modo ⁊ est tex. formalis ꝙ lʒ nō
tractatur de vsufructu ⁊ nō sit legitimus administrator ⁊ nō fiat
preiudiciū patri per illam tamen pater admittitur. ⁊ subdit tex.
admittit perinde acsi esset substitutus. Pōdera ꝙ istud nō pōt
esse alia ratione nisi ratiōe vnitatis: qꝛ pater ⁊ filij sunt vna ⁊ ea-
dem persona. l. fi. C. de impu. ⁊ alijs substi. §. ei qui. insti. de inuti.
stipu. sed ista ratio vnitatis militat ecōtra: ergo ille text. sic indu
ctus ꝓbabit ꝙ decisio doc. ꝓcedit ecōtra: ⁊ si est vera dat aurea
ampliatio ⁊ magna ad illum tex. ad decisionē Bart. ⁊ doc. hic. et
ita alias dicebam Pisis in vna publica disputatione ⁊ illis do.
placuit. ¶ Contra istā cōsiderationē videret stringere tex. i. l. vni
ca. in versi. si tamē hereditatem. non recusant. C. de his qui ante
aper. tab. Sed ad illum tex. duplr̄. respōdeo. ¶ Primo dū tex.
ibi dicit si tamē hereditatē non recusent intelligunt illi ad quos
fit transmissio. ⁊ istud patet ex continuatione litere: vt ille versi.
admittatur ad proxima. ⁊ si iste intellectus non placet ⁊ velles ꝙ
intelligantur. i. ipsi parentes quorū eorum filij ⁊ nepotes exclu-
duntur: adhuc respondeo ꝙ non obstat qꝛ aut ibi filij aut nepo-
tes volunt venire ex persona patris ⁊ non possunt qñ pater eorū
repudiauit. ⁊ ita loquit ille tex. Sʒ si volūt venire iure ꝓprio: qꝛ
patre recusante lex. admittat filium. ⁊ tunc possunt. Si velles te-
nere contrariā opi. q. d. l. fi. §. i. ⁊ ꝙ conclusio Bar. ⁊ doc. hic: nō
procedat econtra posses respondere ad. l. fin. §. similiꝙ modo. ꝙ
imo etiam in castrensibus. l. dānificauit patrem: qꝛ per regulam
l. placet. ff. de acquirē. here. qꝛ quicquid acquirebat filius acqui-
rebat patri: ideo in recōpensationem statuit ꝙ etiā si filiusfami.
repudiat hereditatē castrēsem pater admittat. hoc tenet expsse
Alex. in alio proposito in. l. i. in vlt. col. C. qui admit. vbi formalr̄
dicitur ꝙ

dicitur q in. §. similiter modo. l. dānificauerat patrem in castrēsi bus. d. regula. l. placet: ergo ideo fauet sibi in illa dispositione: et q sit verū pondera dum dicit similiter modo. et sic ad similitudinē aduentitiorum qd. s. prime dixerat. Et ponderabis diligenter verba Bar. ibi: sed istud econtra nō potest dici in filio. ¶ Scdo et adhuc subtilius respōdetur q ratio illi⁹ tex. q perinde, sit acsi pater a principio sit institutus illud fit ratione vnitatis: qr pater et filius cēsentur eadē persona cōsiderato q ibi agitur de acqui rēdo: vnde filius bn̄ acquirit patri ppter vnitatē et ppter patriā potestatem: sed contra istud non procedit q pater acquirat filio ratione vnitatis: qr nō est patria potestas. Cogita tamen in pdi

48 ctis est nouus casus et a nemine ante hec tpa tactus. ¶ †Circa quintam conclusionem Bar. adde q cū opi. Bart. tenet Jmo. et Moder. cū concor. hic traditis per Alex. Jn monacho tamē est plus dubiū. et lz Bar. vbiq tenuerit q non: et in locis hic positis per Alex. tamē Cano. aliud tenet i. c. in presentia. de proba. vide late et diffuse p Ange. de arc. in. §. alienus quoq seruus. instit. de here. insti. vbi alias multas autoritates alleg. pro opi. Bar. facit bene tex. in. l. ij. C. ad orfi. vbi admittunt filij non pater curtius. Tu aūt aduerte q lz decisio Barto. de filio indubitanter teneat per oēs. tamē mihi vltra oēs vr̄ q inductio Bart. quā facit de. l. si infanti. non sit bona. Nam arguit hoc modo: speciale est ibi in hereditate delata infanti vt si infans moriat hereditate non adi ta pater admittatur. si ergo ibi speciale est ergo in ɔrium est ius cōmune. nā īductio. bar. nō est bona. nā ibi speciale est in infante q transmittat illā hereditatē tanq quesitā: vt ibi expresse dicit tex. et Bar. illum multū no. sed nos loquimur qn̄ agit de heredi tate nō tanq quesita: sed tanq querenda: prout loquit text. in. d. l. j. §. fina. et declarat tex. in. d. l. si quis filiū. §. 1. ff. de acqui. heredi.

49 ¶ †Circa sextā qōnem Bar. nūquid heres institutus qui repu diauit hereditatē habēs substitutum vulgarē et substitutum per fideicōmissum quis admittatur an substitutus an fideicommissa rius: vt hic per cum. Conclude non insistendo in verbis q fidei commissarius indistincte preferatur substituto vulgari. put tenet Bar. in. d. l. facta. §. iulianus. per illū tex. qui indistincte loquitur Jmo. et Alexā. hic tenet etiā Bal. in. d. l. nō iustā. Pro ista cōclu sione facit viua ratio fm̄ Jmo. Nam testator presumit scire iura legum. C. de leg. et gn̄r presumit scire q fideicommissarius potest cogere heredem vt adeat. l. nā qd. §. qui cōpulsus. ff. ad treb. et. l. coheredi. et per totum illū titulū. Sed tu diceres substitutus vul garis censetur datus in casu quando heres decederet hereditate

50 non adita nec transmissa: et tunc est locus substituto. † Et si dice res q heres potest cogi adire est verum nisi testator dederit sibi substitutū vulgarē: qr dando ei substitutū dat ei potestatē absti nēdi: qr qui abstinet a volūtate testatoris non dz posse cogi. l. qui autē. in prin. ff. si qs omis. cā testa. Et de hoc posuit glo. in. d. l. nō iustā. rn̄det ibi singulariter Bal. q illud pcedit qn̄ testator substi tuit vulgariter tm̄ et neminē per fideicōmissum. et ex hoc dicit sin gulariter limitari oēs leges que dicunt qd per dationē vulgaris substituti tollitur suitas: est verū vbi testator solū substituit vul

51 gariter secus si etiā substituat p fideicōmissū. ¶ †Ex quo infert q si in testamēto adesset clausula quā notarij semp ponūt substi tuit vulgariter et pupillariter et per fideicōmissum: qr tunc nō vr̄ data licentia abstinendi suitas operat oēs suos effectus qd dicit esse perpetuo memorie cōmendandum. sequuntur ibi Moder. et Bal. in repe. l. in suis. in pe. char. in. vi. q. in fi. ff. de libe. et posth. Pau. in. l. si filius heres. et ibi Alex. in. xiij. col. ff. de lib. et posth. quis Bal. relinquat. s. hoc cogitādum in. l. papinianus. §. quar ta. ff. de inoffi. test. lz aliter teneat ibi Ange. et male. et ita als con sului in ciuitate Mātue et fuit obtentū. ¶ Circa septimā qōnem Bar. cōcludit bar. q admittat fiscus excluso substituto: vt hic p

52 eum. ¶ †Octauo querit Bar. nunquid aliquo casu admittuntur simul institutus et substitutus. Pōdera Bar. no. velle duas no. cōclusiones. Prima conclusio est q ad hoc vt filius possit facere separationem legitime sue a reliqua hereditate duo copulatiue requirunt. Primo q habeat substitutum. Scdo q hereditas sit grauata oneribus istis duobus cōcurrentibus potest ex institu tione capere legitimā sine onere et reliquā partē hereditatis reli quere substituto: si ergo permittit patrono cui non tm̄ debet vt filio: vt est glos. in. l. si qs legatū. ff. de fal. i prin. ergo magis pmit titur filio. Secūda cōclusio est q si filius institutus non haberet substitutū vulgarē vel si habet nō est grauatus oneribus nō po test acceptare legitimā et reliquū repudiare. et istud vltimū dicit expresse tex. in. d. l. si libert⁹ patrono. in fi. in v. cessante vero. Jdē firmat Bar. in. l. gerit. in. vij. col. ff. de acq. hered. Bal. in. l. vnica. in. j. q. C. qn̄ nō peten. par. et late psequunt Ludo. et Arc. hic: cum alijs concor. quas tradit Alex. in. l. heres institutus. C. de impu. et no. qr valde quotidianum est. Ultra istos adde Alex. cōsi. lxxv. incip. visis et diligēter cōsideratis. in. iij. col. in. j. vol. Frā. de arc. ɔsi. clx. incip. longa est disputatio. in. vi. col. et Panor. extēdit vt

istud procedat etiam ab intestato. c. ray. ad fi. extra de testamen. sequitur Alexā. in consi. s. alleg. Curtius minor. ¶ Adde aliū casum vltra Bar. in quo admittit simul institutus et substitutus qn̄ testator instituit aliquē heredē pure in aliqua parte: et in alia parte sub cōditione admittit vulgariter substitutus deficiēte cō ditione et institutus. tex. est in. l. si te solū. ff. de hered. insti. et in. l. cū heres. §. fi. ff. de acqui. heredi. qd amplia vt per Alex. hic latius.

53 ¶ †Circa primā qōnem Bar. secūdi effectus vulgaris. Pōde ra in ista qōne Bar. inquantū cōcludit q si institutus moriatur viuo testatore quo casu institutio est i casu quasi caduci locus est substituto: vt est tex. formalis i. d. l. vnica. §. pro scdo. vbi do. no. C. de cadu. tol. et ideo si tpe testamēti testator institueret heredem aliquē q esset mortuus tpe testamēti institutio censet pro nō scri pta et substitutus admittit: vt in. d. l. vnica. §. j. et. ij. no. bar. in. l. si pater filiū. j. eo. Pōdera qr ex hoc videt inferri q qn̄ substitutio fit illi qui nullo modo est institutus tn̄ valet substitutio et succedi tur ex substitutiōne sicut vz illa que est facta illi qui est mortuus et q valeat substitutio est tex. i. l. ex facto etiā. et ibi gl. Bal. et Jmo ff. de heredi. insti. et nō curro vtrū valeat tanq institutio vel tanq substitutio. ¶ Cōtra istā cōclusionē fortiter viget tex. in. l. fi. C. de here. insti. vbi substitutio sempronij non vz qn̄ nō precessit insti tutio Plocij. et sic ibi est tex. qd non vz substitutio que reperitur facta alicui nisi ille sit institutus. Ad istum text. rn̄det subtiliter Are. hic: qui solus mouet difficultatē q ideo in. d. l. fi. nō admit titur substitutus quando nō precessit institutio: eo qr resultarent due specialitates cōtra regulā glo. in. l. j. C. de do. promis. et gl. in l. cū post. §. gener. ff. de iure do. Prima specialitas est qr illa vba Sempronij Plocij heres esto de sui natura ipoztāt pupillarē substitutionē: et tn̄ ibi impropriant vt importēt vulgarē Scda specialitas est: qr preter naturā substitutionis vbi testator nō fe cit primū gradū haberet locū secūdus ɔtra regulā huius tex. ne ergo tollerent duo spālia decidit nō valere illā substitutionē qn̄ nō precessit institutio Plocij que absurditas cessat in. l. ex facto

54 etiā. s. de here. insti. et in iurib⁹ vt hic p Bar. ¶ †Ista solu. Are est piculosa: qr qn̄ due spālitates tēdūt circa diuersa admittunt. iuxta doc. Bar. in. l. si is qui p emptore. ff. de vsuca. Tu potes di cere altero de duob⁹ modis. Primo q. d. l. ex facto etiā. ibi non est pprie substitutio nec ibi venit ex substitutiōe sz institutiōe: p ut firmat Alex. h i alio pposito. in. ix. col. et sic ibi ille nō est substi tutus sz cōditionaliter in stitutus: prout ibi firmat bal. et Jmo. et est bonus tex. in. l. quoties. §. si quis primū. s. de heredi. insti. quē alle. Are. j. in antepe. col. Et patet rōne qr substitutio est secunda institutio: vt gl. in rub. s. co. ergo ibi nō pōt venire ex substitutio ne: qr non est secūda institutio. Jstud est verissimū in se sed non tollit difficultatē qr in illa. l. fi. C. de heredi. institu. Sempronius Plocij heres esto: si Plocius nō reputat heres: qr nō admittit Sempronius rn̄detur et mihi multū placet q in. d. l. ex facto etiā cōstabat q testator illū in bonis suis et filij heredem instituerat: sed in casu. d. l. fi. testator nō instituerat sibi heredē sed tertie pso ne: qr dixerat Sēpronius Plocij heres esto: nisi ergo Plocius fuerit institutus a testatore: Sempronius nō poterit admitti: vt ibi dicit: sed si fuerit institutus sic: qr heres heredis censet esse he res testatoris. et sic pondera q in. d. l. fin. erit duplex defectus: pri mus instituti: secūdus substituti qr non substituit sibi sed tertie psone. istud cessat in. d. l. ex facto etiā. ¶ Circa scdam qōnē bart. in isto secūdo effectu cū decisione Bar. trāseunt cōiter doc. hic. et nihil addunt. ¶ Tu autē collige ex decisione Bar. tres nota. cō

55 clusiōes. ¶ †Prima est q mutatio status instituti de suo vel ne cessario in volūtarium facit locū substituto qui de necessitate est substitutus ppter contingentiā future suitatis. ¶ Scda ɔclusio est q mutatio status instituti de suo vel necessario in voluntariū non mutat institutionē nec facit locum substituto qn̄ extraneus est substitutus qui nō potest subintrare in locum suitatis: prout

56 notant doc. in. d. l. gallus. §. fi. p illū tex. ¶ †Tertia no. conclusio Bart. est q emancipatio filij facit esse locū substituto sicut si in teruenirect mors naturalis quādo facit locū suitati. ¶ Circa pri mam et tertiā cōclusionem obstat difficultas. nā durū vr̄ q emā cipatio faciat locū substituto sicut si esset mortuus: et gn̄r nepos ex successiōe succedat in totū. nā isto mō talis filius emācipatus erit in effectu preteritus: ergo habet cōtratabulas etiā isto iure toto titu. ff. et C. de cōtrabu. Sed habeo q ille cui cōpetit ɔtabu las excludit substitutū. ista declarat Bar. in vlt. char. Et vltra cū facit tex. in. l. seruitutem. §. ei. ff. de bo. liberto. et sic videt qd ista di cta duplici ex capite cōfundantur. Omissis his que circa hoc di cunt Rapha. cu. qui primus mouit difficultatē: Pau. et Alexā. in. d. §. quid si tantū. vbi se inuoluunt et rn̄de paucis prout alibi aliqualiter sentit Ang. q cū ista preteritio precesserit facto volū tario filij instituti. nā filius erat institutus et passus est emācipa ri voluntarie: qr inuitus nō cogitur. l. iubemus. C. de emancipa. lib. §. preterea. cū gl. insti. qui. mo. ius pa. pote. sol. ergo succedat

.regula qñ filius facto suo volũtario reperiẽ preteritus nõ datur
sibi cõtratabu. sed sibi imputet. tex. est in. l. si posthum⁹. §. qð vul
go. s. de liber. ⁊ posth. ⁊ istud sentit inferius in alio ꝓposito Jo.
57 de imo post. Ange. lꝫ ipse ita nõ aperiat. ¶ †Tertio principalr̃
querit bar. nũquid testamẽtum possit incipere a tacita vulgari:
ita ꝙ nõ requiraẽ testm̃ esse cõfirmatũ aditione. ꝯcludit Bar. ad
validitatẽ tacite vulgaris cõtente sub expressa pupillari non re-
quiritur ꝙ hereditas sit adita ex pupillari: qꝛ ꝗuis extinguatur
pupillaris expressa per nõ aditionẽ: tamẽ testamẽtũ inciperet a
tacita vulgari qꝛ lꝫ sit tacita nõ venit tñ accessorie cũ possit stare
sine pupillari expressa. ¶ Adde ꝙ ista oĩa que hic reassumit idẽ
Bar. in. l. lex. cornelia. vbi idẽ firmat. j. e. idẽ tenẽt bar. ⁊ ceteri do.
in. d. §. idẽ iulianus. cũ aliȷ̃s cõcor. hic alleg. per Bar. ⁊ cũ Bar.
cõiter trãseunt oẽs ceteri. Pondera tamẽ ꝙ Barto. fundat deci
sionẽ suã per text. in. l. neqꝫ eñ. §. fi. ff. de testa. mili. ⁊ per illũ solũ
mouetur in illo ergo solũ est fundamẽtũ huius qõnis. videamus
an ille tex. ꝓbet. Videtur ꝙ ille tex. nõ ꝓbet. nam Bar. facit vnũ
assumptũ ꝙ sub expressa fideicõmissaria cõtineatur tacita vulga
ris. Istud assumptũ nõ probaẽ. lege cũ ꝯtrium vr̃ tenere idẽmet
Bar. in. l. centurio. in pe. char. j. e. ¶ Scðo tex. in. l. neqꝫ eñ. §. fi.
non videẽ facere in ꝓposito prout etiã sentit Imo. hic: qꝛ ibi non
loquiẽ de tacita vulgari q̃ a principio esset causata ⁊ cõtineretur
sub expressa ꝑut est qð nostra: sꝫ loqẽ de quadã vulgari causata
ex equitate ꝑpter extinctionẽ fideicõmissarie ⁊ sic ille tex. vr̃ face-
re a remotis: qꝛ tamẽ veritas pẽdet a sequẽti qõne: ideo capio se-
58 quentẽ qõnẽ. ¶ †Quarto querit bar. pone ꝙ pupillo fuit facta
pupillaris substitutio: ⁊ sub illa pupillari contineẽ tacita vulga
ris pone ꝙ moriaẽ pupillus viuo testatore: nũquid substitutus
admittaẽ ex tacita vulgari. In isto pũcto sunt quatuor principa
les opi. Prima fuit Gl. Secũda fuit Dy. vt hic ꝑ Bar. ⁊ lꝫ. d.
Alex. hic referat quosdam paucos tenẽtes hanc opi. tamen glo.
allegabo plures tenentes hãc opi. ita ꝙ videbitur cõis opi. ⁊ in
iudicañ. sequendam. ¶ Istam opi. Dyñ. tenuit Jo. and. in addi.
Spe. in tit. de testa. super rubꝛi. in. v. col. per. d. l. ꝙ si filius. eandẽ
opi. late tenet Ange. in cõsi. xlj. incip. reperiaẽ inter liberos. ⁊ di
cit ꝙ ad hoc moueẽ viua ratione cui nullũ respõsum cõgruit ꝑm
eum: nã pupillaris substitutio est testamentũ pupilli: lꝫ ordineẽ
a patre. tex. est in. l. patris ⁊ filiȷ̃. j. e. l. papinianus. §. sꝫ nec impu
beris. ff. de inoffi. testa. si ergo succedaẽ ex pupillari expressa siue
ex vulgari tacita succeditur ex testamẽto pupilli semꝑ: sed in pri
ma succeditur pupillo in scða testatori. institu. de pupil. substi. in
prin. sed qñ pupillus moriẽ viuo patre testamẽtũ pupilli corruit
duplici defectu. Primo ꝑpter defectũ etatis. Scðo qꝛ moritur
in potestate alterius. ⁊ licet. l. dispẽset circa primũ defectũ etatis
ꝙ pater potest pupillo substituere. tamen non dispensat in secun
do defectu nec potest dispensare et nullatenus potest succedi ex
testamento pupilli. ⁊ subdit Angel. ꝙ licet alĩs in discursu lectio
nis placuerit sibi opi. Bar. tamen nũc nõ placet sibi rõne predi
cte impossibilitatis: sꝫ huic rationi facile est respõdere: qð illa ta
cita vulgaris censebiẽ pars testamẽti paterni cũ per eam succe-
datur testatori ⁊ non pupillo: prout etiã voluit Are. hic. eadem
opi. late tenet Ange. in. l. vnica. §. pro scðo. C. de cadu. tol. ⁊ idem
Ange. in. l. centurio. ⁊ in. l. si pater captus. j. eo. Idẽ tenet Oldra.
in consi. xx. incip. quidã heres. Fede. de senis in cõsil. cclxvj. inci.
rescribatis mihi si regula. idẽ tenet Joã. fab. in. §. qua rõne. in. ȷ̃.
col. instit. de pupi. substi. Pau. de ca. in. l. iam hoc iure. in fi. prin.
j. eo. ⁊ in. d. l. precibus. C. eo. ⁊ istã opi. tenet etiã Are. hic quadã
ratione noua vt ipse dicit. ¶ Tertia fuit opi. Ray. vt refert bar. hic.
Quarta fuit opi. Bart. que cõcordat oẽs opiniones ⁊ dicit oẽs
esse veras in se. sed diuersis casibus. Istam opi. tenet etiã Bar. ⁊
Pau. in. l. lex cornelia. j. eo. ⁊ Bar. in. d. l. tractabatur. ⁊ Do. Car.
in. c. ray. in materia cõpendiose substitutionis. de testa. Quid dicẽ
dum in isto ambiguo passu. Imo. ⁊ Alex. hic tenẽt primam opi.
indistincte ꝙ substitutus indistincte admittaẽ ex tacita vulgari
dato ꝙ pupillus expressa euanuerit. ⁊ referunt idẽ tenere Bal.
in. l. vnica. §. pro secũdo. C. de cadu. tol. per illũ tex. in vbo substi-
tutus. iuncta glo. intelligendo generaliter. Tenet etiã Bal. in. l.
humanitatis. in. viȷ̃. q. ⁊ ibi Pau. q toties variauit. s. eo. Tenet
etiã Imo. in. d. l. lex cornelia ⁊ in. d. c. ray. ⁊ ad ita tenẽdũ moueñẽ
viua ratione per quã ostenditur distinctionẽ Bar. non esse verã.
qꝛ vitiato expresso nõ vitiatur tacitũ qñ non venit accessore: sed
eque principaliter. l. fideiussor. in prin. ⁊ ibi Bar. aliȷ̃. ff. de leg. j.
Bar. s. in precedẽti. q. Põdera qð ista ratio militat indifferẽter
siue pater potuerit ꝓuidere siue nõ: punctus istius articuli ver-
satur circa intellectum. l. qð si filius. ⁊ l. tractabatur. vnde Bart.
sumit distinctionẽ suã. Circa istos duos tex. est diligẽter instan-
dum quãtum ad. l. qð si fili⁹. Bar. hic respõdet qð ideo ibi tacita
vulgaris non habet locũ: qꝛ pater superuixit longo tꝑe post filiũ
⁊ ideo potuit ꝓuidere ⁊ nõ prouidit. sed pro certo Bar. grauissi
me errat ⁊ dicit cõtra illũ tex. ꝑut ẽt põderant Imol. ⁊ Moder.

nam tex. in. l. qð si filius. ponit casum qñ pater decesserit in capti
uitate. si ergo decessit in captiuitate: ergo non potuit prouidere
nec mutare testamẽtũ. nã text. ille ponit duos casus: qñ pater est
reuersus. Itẽ qñ mortuus est in captiuitate: ⁊ tamẽ in vtroqꝫ idẽ
decidit: sed qñ mortuus est in captiuitate vt dixi nõ potuit ꝓui-
dere: ergo ille tex. cõfundit Bar. ⁊ si tu diceres qð forte bar. intel
lexit illum text. aliter. s. qð filius erat mortuus in ciuitate anteq̃
pater caperetur ab hostibus: sed postea pater fuit captus ⁊ mor
tuus in captiuitate. ⁊ sic in isto medio tꝑe: ⁊ sciuit filium mortuũ:
potuit mutare testamẽtũ ⁊ nõ fecit: sibi imputeẽ dato qð captus
postea sit ⁊ mortuus in captiuitate. ita presumendum est bar. ita
intellexisse illũ tex. Iste sensus nullo modo potest stare ad illum
tex. qꝛ tex. ille clare loquiẽ qñ filius mortuus est patre existẽte in
captiuitate: nõ autẽ anteq̃ caperẽ. Ita ibi ostẽdit tex. in duob⁹
locis: precipue dum dicit nõ videtur fuisse sui iuris ex quo pater
mortuus est. ⁊ sic fili⁹ adhuc viuebat tꝑe captiuitatis. nã cũ text.
ibi dubitet an ꝑ fictionẽ fingatur pater mortuus vna hora ante
captiuitatem: ⁊ sic nũquid filius esset sui iuris: ⁊ dic ꝙ nõ. reiecta
solutione Bar. potest ad illum tex. aliter responderi. nã dũ dicit
nihil de secũdis tabulis agi potest: illa dictio nihil q̃uis sit vni-
uersalis negatiua tamẽ aliqñ illa dictio nihil non excludit oĩa. l.
de etate. §. nihil. ff. de interroga. actio. Ita dicit Alexã. hic: sꝫ qꝛ
violat dictionẽ nihil istã non admitto. vera rñsio ad illũ text. est
nã dicit tex. nihil de secundis tabulis agi potest scðe tabule sunt
substitutio pupillaris: vt. s. declaraui in alia electione. est ergo
acsi dicat nihil de substi. pupillari agi potest. ⁊ si dicas quid vult
dicere illa vniuersalis nihil rñdetur nihil agi potest de pupilla-
ri substitutione nec de legatis nec aliȷ̃s relictis a substitutiõe pu-
pillari qꝛ oĩa ista euanescũt. ideo dixit nihil. Sꝫ an extinguaẽ vul
garis tacita q̃ de per se potest stare in illo text. verbũ nullũ. Ista
sol. est vera: sed Are. qui sentit istã sol. defendẽdo opi. Dy. subti-
lius inducit illũ tex. iungendo cũ. l. precedẽti cũ qua cõtinuatiue
venit. nam in. l. precedenti dubitaẽ an hereditas istius pupilli va
dat ad substitutum vel advenientes ab intestato. ⁊ iuriscõsultus
ibi distinguit alios casus. postea in. l. ꝙ si fili⁹. continuatiue dicit
ꝙ de secũdis tabulis nõ est tractandũ ⁊ sic substitutio nõ admit-
tenda: ergo vt respõsio sit cõformis interrogationi: decidã istam
hereditatẽ pertinere ad venientes ab intestato: ergo nulla substi
tutio etiam tacita locũ habet. l. anteq̃. C. cõia de succes. Ista fuit
subtilis inductio defendendo so. s. traditã. dic ꝙ iur. scõ. solũ de-
cidit de secũdis tabulis. ⁊ sic de pupillari substitutiõe. ⁊ ꝯñr de
hereditate pupilli. ⁊ dato ꝙ illa vadat ad venientẽ ab intestato:
ꝑut ꝯcludit arg. Are. tamẽ de tacita vulgari per quã succeditur
testatori ibi nihil decidit. Ita egregie defendit vt ille text. nõ ꝓ-
bet. ¶ Cõsidera ꝙ si filius moriẽ viuo patre quõ legitima here
ditas possit ad aliquẽ spectare cũ ipse occupet: sed in hoc nõ me
extẽdo qꝛ nõ est locus suus. ¶ Circa. l. tractabaẽ. aduertendum
est ꝙ illa nõ videẽ ꝓbare pro Bar. qꝛ vt dicit Ang. in. d. l. vnica.
in. §. pro secundo. ⁊ in aliȷ̃s locis ille text. potest retorqueri cõtra
bar. argumẽto a speciali. nã ibi in pagano ꝯseruanẽ fideicõmissa
fauore libertatis. vno casu qñ moriatur fideicõmissarius viuo te
statore qñ nõ potuit mutare testamentũ: ergo vbi nõ tractarem⁹
de libertate secus esset: ⁊ ita respõdet etiã Are. hic: sed ista rñsio
tolleretur per. l. iȷ̃. C. de inoffi. test. vbi nõ tractaẽ de fauore liber-
tatis: vnde põt subtili⁹ dici ꝙ in. d. l. tractabiẽ testator ibi ꝓcul-
dubio sciebat substitutionẽ fideicõmissariã extinctã esse ex q̃ scit
fideicõmissariũ mortuũ nõ adita hereditate cũ ergo esset in casu
certo si nõ ꝓuidit sibi cũ esset in casu certo est sibi imputandum.
sed in casu nostro est totũ econtra ꝙ extincta pupillari expressa
nõ extingueretẽ vulgaris: ergo si nõ curauit mutare est sibi impu
tandum reiectis oĩbus illa videẽ verior opi. ꝙ ex tacita vulgari
succeditur. ⁊ ista videtur tenenda: quia substitutionibus multũ
59 fauemus: vt dixi in. ȷ̃. q. principali. ¶ †Ultimo querit Bart. vt
hic per eũ. qd si substitutio pupillaris est facta ventri ⁊ vẽter nõ
nascatur seu posthumi: an admittaẽ substitutus ex tacita vulga-
ri. teneas indistincte qð substitutus admittaẽ ex tacita vulgari sꝫ
non euenerit casus testatoris: probat text. in. l. qui ventri. vbi ex
pressius gl. ff. de vẽtre inspi. similis tex. in. l. ab exheredati. §. fina.
cum glo. ff. de lega. j. ⁊ est ad fi. tit. ⁊ tex. in. l. si nemo. §. fin. in verbo
substituto. ff. de testa. tute. bonus text. ponens casum a contrario
in. l. fi. C. de insti. ⁊ substitu. ita per istas leges decidit notabiliter
Alberi. in repeti. istius rubꝛ. in. xxxj. colum. ⁊ sequẽ. vbi dicit qð
habuit istã qõnem de facto qð vidit obseruari istã opi. de facto.
Ita etiã per has. ll. tenuit bal. in. l. fi. in vlt. col. C. de insti. ⁊ subst.
Ang. in. l. lex cornelia. j. eo. Imo. in. d. l. ab exheredati. §. fi. ⁊ sim
pliciter alex. ¶ Tu cõfirma dupliciter. Primo qꝛ ꝓuisio ĩ vnũ
casum extẽditur ad aliũ casum omissum qñ testator verisimiliter
disposuisset: ꝑut plene dixi. s. in. ȷ̃. q. princ. ¶ Scðo qꝛ in substi
tutione fit largissima interpretatio: vt dixi ibi. Ita teneas reie-
cta distinctiõe bar. q̃uis eã teneat simplr̃ Sali. in. l. si testamẽto.
in. vj. q.

in.vj.q.C.e.⁊ Pau.i.l.coheredi.§.cũ filie.j.eo.⁊ ex istis est expedi
tus scđs effectus pĩcipalis.¶ Circa tertiũ effectũ ex oĩbus di-
ctis Bar.faciat regulã cũ duabus ampliationibus ⁊ cũ tribus
60 fal.habebis bono ordine.¶ †Regula est ꝙ in substitutiõe ex-
pressa vulgari ꝯtinet̃ tacita pupillaris.d.l.iã hoc iure.j.eo.Ista
regula ampliat̃ ꝑ Bar.⁊ sic mater sit in medio adhuc sub expͣssa
vulgari continet̃ tacita pupillaris:ꝫ nõ habeat effectũ gl.i.l.pre
cibus.C.e.⁊ est vera ⁊ approbata ꝙuis ꝯ̃triũ tenuerit gl.in.l.cẽtu
rio.j.e.¶ Scđo amplia etiã si vulgaris fieret in vnũ casuꝫ specia
lẽ adhuc ꝯtinet tacitã pupillarẽ.tex.est in.l.fi.C.de insti.⁊ substi.
ꝫ intellectũ gl.de quo statiꝫ.j.dicet̃.¶ Limita ꝫ bar.nisi testa
tor expresse vellet ꝯ̃triũ.tex.est in.l.iã hoc iure.in verbo si volũtas
patris nõ refragatur.j.eo.⁊ in.l.quãuis in verbo si mõ.nõ ꝯ̃triaꝫ
defuncti volũtatem.C.eo.⁊ est rõ qꝛ in claris nõ est opus ꝯiectu
ris.l.cõtinuus.§.cum ita.j.de ṽ.sig.¶ Scđo limita ꝫm Bar.qñ
tacite apparet de volũtate defuncti:⁊ ponit exẽplũ bart.de bre-
uiloqua.nõ erat opus:qꝛ in terminis nostris vulgaris facta ꝑso
nis ĩpuberib⁹ ꝫ nõ ꝯtinet tacitã pupillarẽ.tex.est in.d.l.ꝙuis.
¶ Tertio limitat bar.qñ testator substituisset in vtrũq; casuꝫ.s.
vulgariter ⁊ pupillariter.:tũc nõ ꝯtineret̃ tacita pupil.qꝛ sub ex
preso nõ ꝯtinet̃ tacitũ.l.cũ ex filio.j.j.eo.possent dari alie limita
tiões:sed non curo:qꝛ ponã in.l.iam hoc iure.j.e.¶ Circa quar
61 tũ effectum.in.v.q.†Circa dicta bart.in ista.v.qõ.in primis ad-
uerte dum bart.reprehẽdit intellectũ gl.⁊ cõem ꝙ in illa.l.du-
bitat̃ de tacita pupillari ꝯtenta sub expressa vulgari:nunqd ad
mittat̃ mater:decidit̃ ꝙ nõ:istud est verissimũ in se.¶ Cõfirmo
argu.bart.qꝛ si tacita pupillaris nõ admittit̃ ꝯ̃ matrẽ qñ mater
nõ est coheres:⁊ istud est indubitati iuris.d.l.precibus.ergo lõ
ge minus est dubitãdũ qñ mater est coheres:ꝙ ex tacita pupilla
ri excludat̃:⁊ ideo inepte dubitassent de hoc ibi:⁊ si diceres argu
mẽtũ Bart.videt̃ fragile:dicit bar.ꝙ cũ esset casus .i.d.l.ꝑcib⁹
vane illi iuriscõsulti dubitassent de isto casu:qd sciuerũt iuriscõ-
sulti.de illa.l.precibus ⁊ qũo potuerũt diuinare:qũo ergo bart.
inepte argumẽtat̃.defendendo barto.rñdet̃ dupliciter.¶ Primo
dato ꝙ illi iuriscõsulti ignorarẽt illã.l.tñ iustinian⁹ qui fecit illã
l.precibus.⁊ fuit post illã.l.inepte ibi dubitasset imperator.Se-
cũdo pondera ꝙ bart.allegat illã.l.precib⁹.nõ tanq̃ posteriorẽ
sed quia tex.ibi affirmat ꝙ est certi ⁊ indubitati iuris:ergo esset
ante illã.l.ꝫm intellectũ Bar.oportet necessario presupponere
ꝙ in illa.l.fi.posthumus natus sit mortuus hereditate non adi-
ta:qꝛ si adisset expiraret substitutio:deniq; in oĩ casu expresso et
tacito.Quis reuelauerit bar.ꝙ ibi pupillus non adiuerit here-
ditatem:dicerem ꝙ ita dicũt docto.ꝙ adiuerat.ibi verbũ nullũ
Defendẽdo bar.ꝙ ibi impubes decesserit hereditate nõ adita.
¶ Probo qꝛ cum adire hereditatẽ sit facti:⁊ facta nõ presumũtur
nisi probẽtur.in.l.in bello.§.facte.ff.de capti.⁊ text.in.d.l.fi.nõ
dicat ꝙ pupill⁹ adiuerit prout dicit.in.l.precib⁹.ergo in dubio
nõ debet presumi aditio hereditatis.⁊ ꝙ hereditas in dubio nõ
presumatur adita:firmat Barto.in.l.is põt.ff.de acquir.heredi.
imo etiam in suo non presumitur immixtio:etiã qñ non haberet
coheredem extraneum.Ita Bar.in.l.necessarijs post glo.ibi.j.
de acqui.here.Et si diceret̃ ꝯ̃ intellectũ bar.prout multi dicũt si
in illa.l.fi.solũ tractat̃ de hereditate mariti ⁊ nõ impuberis.et sic
solũ de vulgari substitutione:qꝛ ibi iperator i secũdo loco appel-
lat illã scđam partẽ hereditatis luctuosaꝫ ⁊ nõ primã:cũ tota sit
hr̃ditas mariti:rñdet̃:qꝛ illã scđam partẽ hereditatis mariti hꝫ
mediante morte filij sui:hoc respectu appellat istã scđam partẽ
luctosam:sed primã habet etiã filio viuo.in isto intellectu Bar.
est solus nec vnq̃ alius post eũ tenuit.Imo istũ intellectũ repre
hẽdunt indifferenter oẽs doc.hic.⁊ ibi.¶ Contra istum intelle-
ctum possent referri multa argumẽta:ego refero solũ duo fun-
damenta:alia poteris videre per te hic ⁊ in.d.l.fi.per modernos.
Dixit do.Alex.ꝙ contra bar.stringit vnum fundamẽtum:⁊ li-
cet nõ dicat est Ang.in.d.l.fi.de insti.⁊ substit.Nam si esset verũ
ꝙ tex.i.d.l.fi.solũ loqueret̃ de vulgari:certe siue mater esset viua
siue esset mortua:deberet excludi substitutus.⁊ tñ ꝯ̃trium dicit
62 ibi in fi.nam mater ibi venit per ius accrescẽdi.† sed ego habeo
regulam ꝙ ius accrescẽdi transmittitur ad heredes.l.si ex pluri-
bus.ff.de suis ⁊ legi.sicut ergo ipsa mater si viueret ex iure accre
scendi excluderet substitutum.ergo idem si mortua esset.ex quo
ius accrescendi transmittitur ad heredes ergo ⁊c.Sed ad istud
fundamentum clare rñdetur ꝙ ius accrescendi trãsmittitur ad
heredes.istud est singulariter verum.s.qñ ius accrescẽdi com pe
tit de iure:cum illud transmitteret̃ ad heredes:ita proprie.d.l.
ex pluribus sed in.d.l.fi.illud ius accrescendi competit matri cõ
tra oẽs regulas iuris qꝛ substitutus excludit ius accrescẽdi.l.ij.
§.si duo.ff.de bono.poss.contra tabu.sed ex priuilegio singulari
eo quia mater:⁊ quia coheres admittitur ex iure accrescendi:sed
illud quod ex priuilegio conceditur nunq̃ trãsmittitur ad here-
des.tex.est in.l.ex plurib⁹.ff.de admi.tu.tex.in.l.cũ patronũ.in

fi.ff.de leg.ij.iuncto tex.sing.in.l.mulieri ⁊ titio.ff.de condi.⁊ de-
monstra.¶ Contra intellectũ Bar.insurgit subtilius iudicio meo
Are.hic ⁊ dicit in fi.si quis sciat respõdeat huic argumẽto:volo
eum appellare magistrum meum.dicit Are.si text.in illa.l.fi.lo-
queretur solum de hereditate mariti:⁊ sic loqueretur solũ de vul
gari:certe nõ esset arguere a maiori vt arguit ibi in verbo multo
magis sed esset arguere a pari:qꝛ totum est de substãtia testõris:
imo fortius esset arguere a minori:qꝛ primam partem substantie
mulier hꝫ ex expressa dispositione testatoris:istam aliam habet
ex tacita per ius accrescẽdi:⁊ sic debilius ⁊ si a minori ⁊ nõ a ma
iori:vt ergo argumẽtatio imperatoris sit bona:est necesse intelli
gere ꝙ hereditas luctuosa sit ⁊ ĩtelligatur hereditas pupilli:tũc
eñ procedit argumentũ a maiori hoc mõ.Si testõr vocauit vxo-
rem ad partẽ bonorũ suorũ:simul cũ filio:fortius videret̃ voluis
se vocare ad hereditatẽ luctuosam filij ĩpuberis q̃ est magis de-
bita matri q̃ hereditas mariti.Sunt qui rñdeant ad istud argu-
mentum:⁊ profecto valde colorate.dicũt ipsi ꝙ imo intelligẽdo
totũ tex.vt facit Bar.in hereditate mariti tũc arg.a maiori ꝓce-
dit isto modo.Nam si pater superexistẽte filio voluit vxorẽ succe
dere in dimidia hereditate:⁊ propriũ filiũ priuare:cui iure natu-
re debeatur.l.cũ ratio.in ꝑn.ff.de bo.dã.als est subti.de portio.
que libe.dam.cõcedun.l.scripto.ff.vñ libe.a fortiori voluit eã suc
cedere in alia dimidia nõ existente filio:quo casu nõ succedit pri-
uatio filij ꝓpter vxorẽ ⁊ supererat maior rõ pietatis propter mo
ram luctuosam filij.¶ Ista solu.licet egregia subtilis ⁊ colorata nõ
satisfacit:qꝛ cõdito testamẽto dũmodo filius habeat legitimam
suã:põt pater de residuo disponere prout vult:⁊ relinquere ex-
traneis.l.parẽtibus.⁊ in.l.cũ quereretur.C.de inoffi.testa.ex quo
ergo in.d.l.fi.pater condito testamẽto reliquit dimidiam heredi
tatem filio:certe instituendo vxorẽ in alia dimidia non dicit̃ pri-
uare filiũ aliquo debito.⁊ tanto fortius cũ hereditas nõ sit debi-
ta:imo nec legitima.glos.approbata.in.l.iij.C.de iur.⁊ fac.igno.
¶ Tu aũt rñdens aliter dicas:ꝙ argumentũ a fortiori.in illa.l.
fi.nõ fit respectu magis dbiti:⁊ sic qꝛ hereditas ĩpuberis magis
debeat̃ mr̃i q̃ hereditas mariti:ad hoc nõ habet respectum ille
tex.sed argumẽtum ibi fit a maiori cõiectura ꝑsumpte volũtatis:
istud aperte dicit tex.ibi cum opponebat̃ papinianus ⁊c.⁊ dicit
ꝙ erat questio voluntatis:⁊ ista maior coniectura ꝑsumpte volũ-
tatis resultat ex hoc:ꝙ testõr magis dilexerit vxorem q̃ substitu
tum:istud probat litera quia vxori sue reliquit partem substãtie
sue:faciẽdo eam equalẽ heredẽ cũ filio:⁊ sic eam pretulit substitu
to:ergo multo fortius presumit̃ voluisse ꝙ in altera parte here-
ditatis que venit mediante morte filij.⁊ sic est luctuosa matri ⁊ ra
tione pietatis debere ad matrẽ spectare.ita videtur mihi ꝙ sonẽt
⁊ cantẽt verba illius tex.seu lr̃e.¶ Ultra eos ego ꝯ̃ Bar.vtor alio
fundamẽto qđ mihi multũ stringit:ꝙ non possit stare vltra oẽs.
probo viua rõne.nã si in illa.l.fi.solum tractaret̃ de vulgari sub-
stitutione:mater nõ hꝫ priuilegiũ:qꝛ in vulgari substitutione nõ
tractat̃ de hereditate filij ꝫ mariti.ideo tacita vulgaris excludit
matrẽ.glo.est ordi.approbata per omnes.in.d.l.fi.in fi.⁊ ꝑ Bar.
hic ⁊ ibi.⁊ si diceres istud argumentũ est vnũ somniũ:qꝛ Bar.vi
dit hoc:qꝛ excluditur nisi qñ est coheres:quia tacita vulgaris nõ
excludit matrem coheredem:qꝛ dico ꝙ non solum est verum:sed
necessarium qđ glo.approbat in illa.l.fin.qđ mater non excludat̃
ex vulgari tacita proprie loquit̃ qñ mater est coheres:qꝛ si ma-
ter non esset coheres quid haberet facere cum substituto:qꝛ mu-
lier in successione mariti nunq̃ admittitur nisi qñ deficiunt agna-
ti ⁊ cognati ista est vtilissima.si ergo illa glo.intelligeretur qñ nõ
est coheres nihil iuris haberet.Teneas ergo intellectum glo.et
communem:qđ in.l.fi.dubitetur de tacita pupillari contenta sub
vulgari.an matrem excludat.Non ob.fundamentũ Barto.dum
dicit ꝙ istud erat iuris certi ⁊ indubitati per.l.precibus.ergo ⁊c.
Respondent Imo.⁊ omnes Moder.⁊ Alex.hic.⁊ ibi qđ in.d.l.
precibus erat decisum qđ tacita pupillaris non excludit matrẽ
quando non est coheres:sed quando est coheres videt̃ vt hic per
eos.¶ Respondeo aliter ego in forma:⁊ ista est vera solu.ꝙ tex.
in.d.l.precibus quod est certi iuris ꝙ si filius adiuit hereditateꝫ
qđ adita hereditate expirat vulgaris ꝫ de tacita pupillari in illo
tex.verbum nullum:⁊ quod ille text.nec dicat nec probet arguo.
Nam in illo text.ille filius militis tempore quo pater fecit testa-
mẽtum erat impubes sed mortuus est pater ⁊ postea adiuit here
ditatem:quis reuelauit Bar.quod tempore mortis sit mortuus
impubes.Ideo vt possit tractare de tacita pupillari in illo text.
verbum nullum.⁊ licet arguendo posset inducere text.dum dicit
vulgaris expirat omnino:istud non est quod text.clare dicat.te-
3 neas ergo intellectum glo.⁊ cõmunem.¶ †Pondero ante om-
nia qđ Barto.in formatione.q.querit que impediant vulgarem
substitutionẽ ⁊ que non impediant.Regula est:ꝙ vulgaris sub-
stitutio expirat adita heredttate per heredẽ.l.post aditam.C.eo.
ratio est:quia substitutio vulgaris fit sub conditione:si primus

heres nō erit: ergo si primus heres erit: deficit conditio: per cōsequēs corruit substitutio. ex hoc sequit̄ q̄ donec pēdet cōditio: an prim⁹ heres adeat illa pendentia īpedit ne substitutio admittat̄ naʒ quādiu pōt primus esse heres: nūq̄ est locus substituto. l. q̄diu. ff. de acq. here. illa pēdētia īpedit. ¶ Amplia istā regulā traditam per Bar. etiā si essent tres vel quatuor grad⁹ substōnū: qꝛ si primus adeat extinguūtur oēs gradus substitutiōis. ita dicit Bar. p. l. si testō. s. titu. j. Et rō qꝛ oēs substitutiones sunt sub cō
64 ditiōe: si prim⁹ heres nō erit: ergo si adit ꝛc. ¶ †Amplia scdō ēt si heres q pōt venire etiā de iure ciuili veniat p bo. pos. s̄m tabu. excludit̄ substō. l. puberē. C. de iure deli. firmat Bar. i pe. col. similiter s̄m bar. ibi si heres renūtiet bono. pos. s̄m tab. ꝛ velit venire de iure ciuili excludit̄ substitutio. Ita ꝯcludunt doc. in. l. suū C. de iure delib. Reprobata gl. ibi: firmat Bar. hic in pe. col. ꝛ latius. in. l. nec is. §. i. ff. de acqui. heredi. ꝛ rō est: qꝛ qui hʒ duplex remedium si vni renuntiat retento alio nō intelligit̄ renūtiari. l. si domus. ff. de serui. vrba. predio. ꝛ. l. si filius. ī verbo paulus. ff.
65 de bo. liber. ¶ †Limita istā regulā qn̄ heres post aditā hereditatē fuit negligēs adiplere volūtatē d̄functi p annū: priuat̄ hereditate ꝛ admittit̄ substitutus: aut. h̄ amplius. C. de fideicō. ꝛ in corpore vnde sumitur: ꝛ habēt cano. text. i. c. lʒ de voto. et ibi Abb. no. Rō istius fallētie est: qꝛ ꝑpter delictū heredis lex priuat primū heredē ac si nūquā fuisset heres. gl. in. l. in substitutione. j. eo. ¶ Scdō limitat p̄dictā regulā gl. in. l. post aditā. ꝛ bart. hic q̄ ē verū nisi postq̄ adiuit hereditatē si restituat̄ i integrū aduersus illam aditionem admittit̄ substitutus. l. iij. §. interdū. in fi. j. cod. vt hic per bar. ꝛ iuxta istā fallē. q̄rit Bar. vt hic p eū. Successiue querit Bar. nunquid existentia sui heredis tollat vel impediat vulgarem: ꝛ distinguit Bar. vt hic per euʒ. ¶ Querit successiue Bart. pater instituit filiū heredē: nūquid filius q non potest adire de iure ciuili sed solum de iure pretorio īpediat substitutū
66 de hoc ponit bar. duo exempla vt hic per eum. ¶ †Circa istā. q. doc. nihil addūt: inquantū ꝯcludit Bar. ī primo casu q̄ si bonorū possessio cōpetit p̄mo heredi viuo testatore: q̄ illa bonoꝝ possessio excludit substitutū. bar. ad hoc ponderat tex. in. l. in ꝯditionibus. §. si patronus. ff. de condi. ꝛ demon. pōdera q̄ ille tex. loquit̄ qn̄ illa cōditio si heres nō erit poterit aliter verificari q̄ bonoꝝ pos. nā patrono p̄terito nō ꝯpetit remediū de iure ciuili vt declarat bar. ꝛ dixi i. l. fi. i vlti. col. C. vn̄ legi. ꝛ ibi Alex. i. x. col. Cū ergo nō possit aliter q̄ de iure p̄torio: illa verba si heres nō erit necessario intelligunt̄ ꝛ verificant̄ i bonorū pos. ille text. optime facit ad ꝑpositū Bar. qꝛ tex. bar. loquit̄ qn̄ institutus nō pōt venire nisi de iure p̄torio nō de iure ciuili. ergo illa cōditio si heres nō erit: verificabit̄ in eo sicut i illo. §. si patronus. Pōdera ergo q̄ Bar. i seq. q. nō videt̄ bene dicere dū dicit: pone q̄ filius institutus pōt venire de iure ciuili ꝛ de iure p̄torio: repudiat de iure ciuili ꝛ veniat de iure p̄torio: determinat q̄ excludit substitutū. p l. puberē. C. de iure delibe. ergo vides q̄ illa cōditio si heres non erit: verificat̄ ēt in bonoꝝ possessore. ꝛ tn̄ ibi cōpetebat remedium ciuile: sʒ salua bar. q̄ qn̄ ille qui nō pōt venire de iure ciuili venit de iure p̄torio. s. p bonorū pos. efficit̄ directo heres ac si e ēsset h̄s de iure ciuili: ex quo alius nō pōt succedere de iure ciuili nisi ipe ergo ꝛc. Ita declarat Bar. ibi post gl. in. l. ij. ff. de bo. pos. ꝛ i. l. ex asse. ff. ad trebel. Adde pro ꝯclusione Bar. s̄m Are. facere aliuʒ tex. in. l. is qui in potestate. §. fi. ff. de leg. p̄stan. ꝛ dicit q̄ meli⁹ facit quam tex. Bar. sed ad illum tex. potes r̄ndere: q̄ ibi iō est qꝛ testator ꝯsiderauit effectum hoc est q̄ daret illi q haberet hereditatē: sed substi. nō hʒ hereditatē qꝛ repellit̄. Sed si diceres ꝯ̄ de. l. q heredi. §. cū hereditas. ff. d̄ ꝯdi. ꝛ demō. r̄ndet̄ q̄ restituta hereditate prim⁹ remanet heres: sʒ si fili⁹ ꝯ̄tabularet prim⁹ nō remaneret heres. ꝛ iō sibi pōt solui g̃ra iplēde cōditiōis. ¶ Pro ista opi. facit alia bona rō s̄m Are. ꝛ ista placet multum: nam ꝯditio si heres non erit in substitutione vulgari ad hoc vt admittat̄ substitutus sufficit q̄ adimpleatur per equipollens. l. gallus. §. ꝛ qd si tantum. ff. de libe. ꝛ posthu. ponit Bar. s̄. in. ij. q. princi. ad fi. si ergo in substitutione vulgari ꝛc. ergo econtrario: vt sit eadem disciplina ꝯ̄rioꝝ. l. j. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. ergo sufficit adimpleri per equipollens. Adde tu pro opi. Bar. aliū tex. qui mihi bene facit. in. l. i seruitute. §. ei qui. ff. de bo. li. ¶ Et nō ob. si diceres q̄ cōditiones debent adimpleri in forma specifica. l. q heredi. in princ. ꝛ. l. meuius. ff. de condi. ꝛ demō. qꝛ dico q̄ illa regula fallit in substit. qꝛ cū fiat largissima interpretatio sufficit adimpleri per equipollēs. l. gallus. §. ꝛ quid si tantū. vbi bar. ꝛ aliȷ̄ s̄. de li. ꝛ post. ¶ Circa scdm̄ casum Bar. qn̄ bono. pos. ꝛc. cū bar. tenēt oēs indifferenter. ꝛ rō est qꝛ postq̄ est acquisitū mihi ius ēt ex facto tuo nō potes mihi auferre. l. si post mortē. i. fi. j. de ꝯ̄tab. Ego aūt vt dem materiā cogitādi v̄r q̄ Bar. i isto casu nō b̄n loquutus sit: filius fuit p̄teritus a p̄mo gradu ꝛ scdō i quo est substitut⁹ est exheredatus: approbat testm̄ p̄ris ꝯ bar. q̄ ipse nō admittat̄ sed substitutus: pone q̄ filius preterit⁹ dicat testm̄ nullū clarū est qd̄ substitutus excludit̄: istud firmat bar. s̄. qn̄ dicit si testamētū si ergo fili⁹ preteritus dicēdo testm̄ nullum excludit substitutum quāta iniquitas esset qd̄ si filius p̄teritus qui voluit approbare deberet excludi. ista videret̄ mihi iniquitas: qꝛ dicendo nullū nō facit locum: ergo multominus approbādo al's esset eu
67 dens iniqtas. ¶ †Redeo nūc ad. q. quā superius pretermiserā ꝛ pone: qd̄ testator instituat duos vel tres heredes: ꝛ eis vulgariter substituit titiū: nūquid per aditionē vnius ex coheredibus excludātur substituti: in isto quotidiano passu. Bar. ponit distinctionē valde equā ꝛ doc. eā approbat. bar. hic. ꝛ in. l. quidā testamēto. j. eo. ꝛ in. l. heredes mei. §. cū ita. ff. ad trebel. ꝛ in. l. penul. vbi Bal. ꝛ plenius Moder. C. de insti. ꝛ substi. ꝛ sequunt̄ cōiter doc. in locis p̄allegatis cū cōcor. assignatis per Alexā. Et vltra cū ita cōsuluit Ang. in consi. lxx. incip. Jo. suū cōdidit testm̄. in
• vlti. sua col. ꝛ ista opi. est approbata tanq̄ euāgeliū. Ego autem existimo qd̄ ista opi. Bar. nō sit vera licet sit approbata. Nā considero in primis qd̄ tex. in quibus se fundat Bar. nihil ꝑbāt. Primo nō facit. tex. i. l. qdā testamēto proculo. j. eo. qꝛ si ille tex. subtiliter cōsideret̄ nihil. ꝑbat. Cōsidera que sit rō: similiter. i. l. quāuis. in. fi. C. eo. cū reuerentia nihil ꝑbat: tex. non decidit qd̄ si vnus repudiet alius admittit̄. Joā. de imo. i. l. heredes mei. §. si ita. ꝛ in. d. l. testō. ꝑcu. defendit Barto. alio medio: dico qd̄ ratio Jmol. est falsa: qꝛ si esset vera nunq̄ substitutus preferret̄ heredi īstituto per tex. in. l. ij. de bo. pos. s̄m ta. Et ꝑpterea Bar. met in l. hoc articulo. ff. de heredi. insti. ꝑpendit de errore suo. ꝛ dicit qd̄ nihil ꝑbat. Similiter ista ratio bar. est falsa. qꝛ in' cōtrariū est tex. formalis. in. l. si is qui ducēta. §. cū ita. ff. de re. du. Joā. de Jmo. in locis p̄alle. dicit q̄ opi. Bar. nō b̄n ꝑbat̄ ex fundamētis suis sed ipse ꝑbat alia rōne. nā qn̄ volūtas testatoris est dubia: debemus attendere id qd̄ verisimiliter p̄sumit̄ voluisse testatorē. l. in ambiguis. cū multis simil. ff. de reg. iur. l. volūtate. C. de fideicō. sed verisimilius est testatorem voluisse preferre institutos quos predilexit. l. publius. in fi. ff. de ꝯdi. ꝛ demō. Sed si ista ratio esset vera sequeret̄ q̄ semper institutus per ius accrescēdi excluderet sudstitutū qd̄ tn̄ est falsum. l. ij. §. si duo. ff. de bo. pos. s̄m tab. cum simi. Sed errauit Jmol. qꝛ sola qualitas institutionis. ꝛ substitutionis nō facit q̄ vnus videat̄ plus dilectus nisi cū illa qualitate cōcurreret sanguinis ꝯiunctio. Ita declarāt oēs doc. i. d. l. heredes mei. §. cū ita. ad trebel. Et ad argumētū r̄ndet̄ q̄ testator tn̄ magis' dilexit institutū in parte in qua instituit: sʒ in parte i qua aliū instituit ꝛ ei substituit v̄r p̄dilexisse substitutū: qꝛ si voluisset p̄ferre institutū coheredē debebat eos inuicē substituere. ¶ Teneo in p̄ncto iuris ꝯ̄ opi. Bar. ꝯ̄ quā v̄r facere tex. in. l. fi. in prin. ibi Jmo. no. j. eo. vbi si seruus duorū dn̄orū institutus heres ꝛ ei datur vulgaris substitutus: si iussu vnius domini adeat in parte ꝛc. Bar. ibi ꝑpendit ꝛ r̄ndit qn̄ substitutio fit seruo duoꝝ dn̄oꝝ: ꝛ per ꝯn̄s est perinde ac si cuilibet esset facta. ¶ Scdō ꝯ̄ bart. facit qꝛ illa verba si titius ꝛ seius heredes nō erunt: exponuntur. i. quatenus non erunt heredes. vt no. Bal. ꝛ Ang. in. l. fi. in p̄n. ꝑ illum tex. j. eo. Bal. ꝛ doc. in. l. stichus qui meus erit. ff. de leg. j.
68 †Tenēdo opi. bart. limita no. qn̄ essent substituti pauperes christi vno repudiante semper admittitur substitutus: nisi forte constaret de voluntate testatoris in' contrariū expresse. ita ad literam tenet bal. in repe. c. si pater. i. xviij. col. in ver. quero de vno. Pro
69 declaratione tex. de testa. in. vi. ꝛ forte non habes alibi. ¶ †Circa. q. bar. b̄n testator substituit pup. postea emancipat ꝛc. Adde q̄ cū opi. bart. tenet Cy. in. l. precibus. in. v. q. C. eo. ꝛ Albe. de rosa. in repe. istius rub. i. xxxiij. col. ꝛ Pau. in. l. coheredi. §. filie. j. eo. ꝛ ita teneas q̄uis contrarium tenuerit bal. in. l. fi. C. de insti. ꝛ substi. Jmo. i. c. Ray. in materia vulgaris substitutiōis. ꝛ Alex. hic moti: qꝛ vitiato expresso nō vitiatur tacitū qd̄ de per se stat. l. fideiussor. in prin. ff. de leg. j. ergo viciata pupillari expressa nō dʒ vitiari vulgaris tacita. r̄ndetur s̄m barto. nisi appareret de contraria volūtate defuncti vt est hic. Sed pōdera tu quare p emācipationē filiȷ̄ extinguatur indistincte tacita vulgaris: ꝛ tn̄ p mortē filiȷ̄ impuberis nō extinguit̄ indistincte tacita vulgaris: vt firmat bar. s̄. in. iij. q. scdi effectus. ꝛ tn̄ alibi emācipatio filiȷ̄ ꝛ mors equiparant̄. l. gall⁹. §. ꝛ qd si tn̄. s̄. de lib. ꝛ posthu. r̄nde ex mēte Bar. q̄ emancipatio est actus volūtarius: qꝛ nemo inuit⁹ cogit̄ emancipare: nisi in casibus specialibus positis. in. §. fi. instit. q. mo. ius pa. po. sol. sicut per alienationē voluntariā p̄sumit̄ immutatio volūtatis: sʒ nō p alienationē necessariā. l. fideicōmissa. §. si rē. ff. de leg. iij. Ita p emancipationē cū sit actus voluntarius p̄sumit̄ mutatio volūtatis testatoris. sec⁹ qn̄ filius moritur: qꝛ mors est actus necessarius.

1 ☞ Substitutio pupillaris potest fieri liberis institutis vel exheredatis. et quilibet potest institui dummodo pater sibi fecerit testamentum.

2 Procedit etiā hodie per iura noua autēticoꝝ q̄ exheredato mala mente ꝛ malo animo pater possit substituere pupillariter si pupillus

pupillus sit doli capax: et possit cõmittere causaz ingratitudinis per quam possit exheredari.
3 In pupillari substitutione pater potest substituere filio pupillo quem vult et in hoc differt ab exemplari que fit furioso vel mentecapto.
4 Sine heredis institutiõe nihil in testamento scriptũ vz cum institutio sit caput testamenti.
5 Filio exheredato pater non põt substituere per fideicõmissum.
6 Sustentabilius est testũ in quo est facta institutio lz vitiosa: quã testũ in quo nulla est institutio ex quo institutio lz vitiosa operatur aliquem effectum.
7 Facilius dispẽsatur circa vnum defectum circa duos.

Substituere. Iste. §. fm Bar. diuidit i tres partes: vt h p cũ. h. d. i effectu. † Substitutio pupillaris potest fieri liberis institutis vel exheredatis et quilibet potest substitui dũmodo pater sibi fecerit testũ. h. d. ¶ Mo. pmo ex isto tex. q ẽt filijs exheredatis põt pr substituere. 3coz. sunt in gl. Amplia etiã si filius sit exheredatus mala mẽte et malo aĩo adhuc pater põt sibi pupillariter substituere. Ita ampliat no. Bar. in. l. ij. in prin. in. v. col. j. e. Et mouet qr tantã fidẽ
3 capit. l. de patre. &c. et ibi dicẽmus. † Scdo amplia q istud põt pcedere etiã hodie p iura noua autẽticoz qñ esset pupill doli capax qui põt cõmittere causam ingratitudinis p quã posset exheredari p. §. aliud quoqz capl'm in aut. vt cũ de ap. cog. qr nõ põt exheredari si non est doli capax. ita declarat Bar. in. l. ij. in. v. col.
3 j. e. ¶ † Scdo no. ex h tex. q in pupillari substitutiõe pr põt substituere filio pupillo quẽ vult et in hoc differt ab exemplari substitutiõe q fit furioso vel mẽtecapto vbi nõ põt substituere quẽ vult: sed tenetur substituere fratrem vel sororẽ. l. humanitatis. C. eod.
4 ¶ † No. vlti. q sine heredis institutiõe nihil i testõ scriptũ vz cũ institutio sit caput testamẽti. l. prim. c. s. de his q in test. delẽ. vt i gl. ¶ Gl. in vbo exheredatis diuidit in tres ptes. In pma declarat tex. et allegat 3coz. In scda remouet 3riũ. In tertia qrit et rñdet Scda ibi: nõ p fideicõmissum. Tertia ibi: sz an pterito possit.
5 ¶ † In ea. glo. ibi nõ p fideicõmissum: habes qd filio exheredato pater nõ põt substituere per fideicõmissum. et rõnem assignat bar. hic In fi. gl. habes qd lz pr filijs istitutis et exheredatis substituere possit: tñ nõ pt substituere filio pterito. et Bar. limitat qñ filius cũ autoritate tutoris approbaret testũ paternũ. ¶ Glo. in verbo institutiõe. diuidit in quatuor. In pma declarat tex. In scda extẽdit. In tertia opp. et solu. In quarta silr op. et dupliciter sol. Scda ibi itẽ ex post facto. Tertia ibi. sz 3. s. ti. j. Quarta item 3 aut. vt cũ. ¶ In ea. gl. ibi qr substituit sine institutiõe. istã primã solu. glo. multũ not. Bar. et doc. que valde limitat aut. ex causa. C. de lib. pte. vt pcedat qñ solũ erat defectus pteritiõis filij: tñ alius erat institutus: sz vbi esset defectus institutionis: qr nemo
6 esset institutus: tunc non hz locũ illa aut. † Põdera qd substẽtabilius est testũ in quo est facta institutio licet vitiosa: testũ in quo nulla est institutio. et sic põdera scdo q institutio vitiosa operatur aliquẽ effectũ quẽ nõ operat si esset omissa. et sic plus operatur institutio inualida institutio omnino omissa. bal. simpliciter dicit q istud vr sibi irrationabile. et non dicit plus. Tu aũt 3 istã gl. potes fortiter sic arguere paria sũt nullo modo cõparere in iudicio: aut minus legitime. tex. est i. c. nico. et ibi ad hoc no. Bal. de appella. Itẽ paria sunt non adire hereditatẽ vel nulliter seu via incõpetenti. tex. est in. l. ij. C. de succes. edi. et ibi Sal. Ful. et alij Moder. ad hoc no. et tex. in. l. filius emãcipat. C. de colla. bo no. et tex. in. l. fi. ff. de lib. et posth. imo gña lius nihil et inualidũ eqparant. l. si aũt. et ibi Bar. ad hoc no. ff. de legi. hered. ergo 3 istã glo. Preterea 3 gl. facit qr plus delingt qs faciẽdo omittẽdo glo. in. l. mora. vbi dixi. s. sol. ma. ergo plus delinquit q instituit nulliter q nullo mõ istituit. ergo min ei est subueniẽdũ. Huic difficultati iuenio dupliciter rñderi. Pmo rñdet Imo. et alex. nõ esse absurdũ q aut. ex causa. pcedat qñ aliquis est institutus: sed nulliter nõ aũt pcedit qñ nemo est institutus: eo qr vba aut ex cã adaptant qñ aliqs est nulliter institutus: sz qñ nullus institutus est verba illius aut. nõ declarãt: cũ ergo nõ adaptant vba illius aut. ad scdm casum nõ habebit locũ ei dispositio. l. cõstitutũ. ff. de testa. mili. ista solu. nõ tollit obiectũ. nã cõstõ nulla habet p nõ facta. et sic idẽ iuris debet esse in vtroqz. Aliter et subtilius rñdet Are. hic q qñ precedit instõ: lz nulla rõne pteritionis testũ non caret oino pma facie forma testamẽti. secus qñ nulla pcessit institutio: vt dicit pbari in. l. si qs legatũ. in prin. ff. de fal. Ista sol. nõ tollit etiã mihi difficultatẽ: qr imo qñ fili est pteritus testũ deficit in forma qz de forma et substãtia testamẽti est qd fili in ptãte instituat vel exheredetur. isti. de exheredã. lib. in princ. Nec obst. tex. i. d. l. si qs legatũ: qr tex. ibi bñ facit differẽtiã an testũ a pncipio sit nullũ qr deficiat forma: an ex postfacto irritet: sz dico q i casu nostro deficit forma a pncipio: ergo ẽ pinde vel q nullus sit institutus vel nulliter. Respondeo aliter et tertio qd qñ pr pterijt filiũ et neminẽ instituit hic esse duplex vitiũ. Primũ preteritiõis filij. scdm qr nemo est institutus. et vbi non est institutio deficit caput testamẽti: qñ vero filius est preterit et alius est institutus nõ
7 est nisi vnũ vitiũ preteritionis. † Sed ego habeo q aut. ex causa q dispẽsat sustinẽdo testũ nullũ: qr filius est preteritus et ali institutus non intelligit dispensare qñ cõcurrit duplex vitiũ: probat qr facili dispẽsatur circa vnũ defectũ: qñ sunt duo vel plures defectus. Et propterea no. Bar. in. l. cũ pter. ff. de le. pstã. q dispensatio 3 regulas cões q fit circa vnũ defectũ nõ intelligit fieri circa aliũ nec circa plures sicut in simili dicit no. bal. q clausula non obstantibus quibuscunqz 3rijs vel in cõtrariũ q apponit in rescriptis principum et pontificũ nõ operat qñ sunt plura obstãtia nisi de oĩbus fieret mẽtio: ita Bal. in. l. j. C. de fur. et credo q ista proprie fuerit intẽtio glo. et Bar.

Adde Pro ista respõsione bñ facere tex. i. l. si nõ. lex. eliescẽtia. ff. de her. insti. Cõprobat pdicta rõne: qr qñ filius est preterit et alius heres institutus põt talis filius approbare testũ. l. filio preterio. ff. de iniu. rup. et tñ si filius esset preteritus et nemo institutus filius nõ posset approbare. ¶ In ca. glos.
8 fm vtrãqz sol. † q substitutio pupillaris confirmat p aut. ex causa. C. de lib. pte. cũ ibi dicat cetera nãqz firma pmanẽt. Circa istũ vtilem passum insistã. gl. hic tz q remanet firma substitutio pup. Dy. tenebat 3rium vt hic p Bar. 3cludit Bar. tribus medijs. q hodie p aut. ex causa sustinet pupillaris substitutio alie non. Idẽ tenẽt Bal. Imo. et ceteri Moder. et Bar. et alij in pluribus locis hic alle. p Alex. uis alibi variauerit idẽ Bal. et tenuerit 3rium. in. d. l. aut. ex causa. in rub. C. si quis omis. causa test. per aliqua satis leuia fundamenta qbus respõdet Alex. particulariter. p communi sñia do. Alex. hic vltra scribentes facit nouũ fundamentũ Are. hic facit aliud fundamẽtũ. Primo Alex. hic põderat noui ter tex. in. §. si aũt hec obseruata nõ fuerint aliter iducẽdo bar. et doc. dũ dicit tex. in alijs quoqz capitulis. in verbo in alijs capitulis: sed appellatione capitulozũ venit patris institutio pupillaris. l. patris et filij. j. e. sz illa. l. de capitulis. vbũ nullũ propterea Are. hic subtilius põderat tex. i. l. si igit oẽs memoratas i fi. i aut. vt cũ de ap. cog. col. vij. vbi expresse dicit q cetera confirmant tanqz si nõ esset recisum testũ: et sic pondera q ibi fingit testũ validũ: sed qñ testũ saluat per fictionem saluant etiam tabule pupillares. l. lex corne. j. cod. l. patre instituto. §. fi. ff. de cap. et subdit q istud fundamẽtũ ineuitabiliter stringit. Sed ad istud argumẽtũ clare rñdet. nã verũ est q qñ testũ fingit validũ sustinet tabule pupillares. istud est verũ qñ fingitur validum simpliciter vel in totum: vt est qñ sustinetur fictione. l. cornelie. tunc verum est q sustinẽtur tabule pupillares: sed in. d. §. si igit oẽs: licet testũ fingatur valere quo ad aliquid hoc est quo ad legata tutelas et similia: tamen nõ fingitur valere quo ad ipsum testũ principaliter et de per se. et sic istud argu. mihi nihil 3cludit Disputando posset teneri 3ria pars 3 cõmunem qr argumenta pro communi faciũt parũ. Contra communẽ arguit. forte clarũ est q aut. ex causa. et in corpore vnde sumit: ita loquitur in preteritione materna sicut paterna: imo fortius est arduum dubium: nunquid habeat locũ in pteritione paterna filij iam nati: tũc arguo sic. Ista loquunt ita in preteritiõe materna sicut paterna: dum subijcit in litera cetera firma permanent: est necesse intelligere de illis ceteris que possint vtriqz conuenire: et tenendo q loquat in patre sicut in matre: ex quo vna determinatio respiciens duo debet taliter intelligi q possit vtriqz conuenire per regulam. l. iam hoc iure. in pn. j. eo. l. legatarius. §. fi. ff. de lega. iij. sed substitutio pupillaris non cadit in testamẽto matris. l. ij. in pn. et. l. si mater. j. e. ergo impossibile est q ille tex. loquẽs i testamento et patris et matris in illis vbis cetera possit intelligi de pupillari substõne: et illa cadat in testamẽto matris. nec ob. hic argu. Are. q text. ibi loquitur de tutelis. Tutele confirmant per illã aut. et tñ materia tutele non cõuenit matri sed solum pri: qr mater non põt dare tutorẽ. l. mater C. de testa. tute. l. peto. §. mater. ff. de lega. ij. qua rõne ergo confirmatur ibi tutela: licet conueniant solum patri et non matri. ea. ratione confirmabitur pupillaris substitutio uis nõ cõueniat in testõ matris: sz solũ patris. et sic ar. in forma pt rñderi: qñ vna determinatio respiciens duo dz taliter intelligi q possit vtriqz cõueniri: est verũ nisi in 3rũ appareat de mẽte legis vel testatoris tex. est ibi: qr dico q ista rñsio nõ tollit obiectũ: quia magna differẽtia est inter tutelã et substõnẽ pupillarẽ. nã mater omnino phibet pupillariter substituere. et ille substitutiones nihil valent nec debet cõfirmari a iudice: sed si mater in testamento det tutorem debet a iudice cõfirmari: tex. in. l. si mater. C. de testa. tute. bonus tex. in. l. si patronus. ff. co. ergo nõ ita phibet mater a datione tutele sicut a substituẽdo pupillariter: qr si dat tutores debẽt cõfirmari: sed ad istud etiã rñdet Are. q tex. in. d. §. si igitur oẽs confirmat tutelas ipso iure ergo non loquitur de tutela data a

matre: ſed iſta rñſio cum reuerentia non eſt vera: quia tex. eſt formalis in contrarium. in. §. ſi autem hec obſeruata non fuerint. in verbo capitulis in ſua firmitate manẽtibus. vbi imperator quã do confirmat legata ⁊ tutelas non confirmat ipſo iure ſed dimittit in ſua antiqua firmitate ⁊ ſolum vult ꝙ vitium preteritionis: ⁊ aliter ipſo iure non confirmat. ergo tutele matris ſtãt in ſuo robore vt confirmate habeant ſuum effectum. ⁊ ſic arguere de tutelis ad ſubſtitutionẽ pupillarẽ nõ eſt bona argumẽtatio. ꝓ ea parte põt ſcdo argui ⁊ ſubtiliter ꝯ cõmunẽ ponderãdo text. ibi in. §. ⁊ hec quid de parẽtum. vbi illud ꝙ eſt ſtatutum in teſtamẽto patris: vt non obſtante preteritione alia capitula valeant extendũtur in omnibus. econtra in teſtamento filij: ⁊ tamẽ in teſtamento filij nõ cadit pupillaris ſubſtitutio: ergo cũ eqparatio in omnibus eſt vniformis illa dictio cetera nõ poteſt intelligi in teſtamẽto filij: nec ad hoc mihi ſatiſfacit reſpõſio Are. ꝙ illa equiparatio fiat in caſibus in quib⁹ poteſt. allegat. l. j. §. falcidia. vbi bar. ⁊ alij. ff. ad. l. fal. bald. ⁊ alij. in. l. j. ff. de lega. j. iſtud enim non tollit realiter obiectum: melius reſpondetur ꝙ imo in teſtamento filij etiam cadat pupillaris ſubſtitutio ſi poſt emancipationẽ filij naſceretur nepos nõ eſſet in poteſtate aui: ſed ipſius filij ⁊ poſſet pupillariter ſubſtituere. l. ij. in prin. j. eo. vbi dicetur per iſta apparet articulum eſſe ſubtilẽ: ⁊ diſputabilẽ quia tñ cõſulendo: ⁊ in pratica non eſt recedendum a communi ſentẽtia et ſic a ſentẽtia glo. et Bartol.

Adde Quod iſtam communem opi. tenuit not. Ange. in cõſi. xcix. incip. Petrus de vrbe veteri. in pe. colũ. vbi confirmat hanc rationẽ cõem opti. alia ratione. nam ius nouiſſimum autẽticorum ex preteritione filij nõ irritat teſtamentũ niſi quo ad vnũ effectum vt hereditas deferatur ad ſucceſſionem inteſtati. quicquid ergo nõ contradicit huic effectui q2 nõ impedit filium preteritũ ab inteſtato cõuenire: ſed ſubſtitutio pupillaris nõ contradicit ſed vulgaris cõtradicere. ideo non confirmatur per illam aut. licet Angel. non dicta fuerũt originalia verba bart. in. d. aut. de cauſa. in. xj. col. in ver. quid de ſubſtitutione directa. Extra glo. querit Bar. nũquid filio in legitima poſſit ſubſtitui. alibi habebis deciſum totum ecõtra ꝙ vz fideicõmiſſum iniunctum filio exheredato. ⁊ tñ non valet ab eius ſubſtituto. l. cum quidam. C. de lega. ⁊ durum eſt aſſignare rationem diuerſitatis. vt ibi dicit Bar. nungd autẽ in dubio cenſeatur ſubſtitut. pup. facta impuberi vel fideicõ. Alex. hic ponit ſed dicã. j. vbi erit locus ſuus.

1 ☞ Subſtituẽdi ius pupillis eſt cõſuetudine introductum.
2 Dictio ad iuncta tpi ſignificat perfectionem temporis.
3 Subſtitutio pupillaris nõ põt fieri emancipatis. hinc eſt ꝙ mater nõ põt filijs pupillariter ſubſtituere.
4 Teſtator poteſt pupillariter ſubſtituere filijs poſthumis eſto ꝙ non ſint in poteſtate patris.
5 Auus nõ põt pupillariter ſubſtituere nepotib⁹ recaſuris in poteſtate patris poſt mortem ſuam.
6 Appellatione nepotum proprie non continẽtur pronepotes et deinceps.
7 Ad validitatẽ pupillaris ſubſtitutiõis ſatis eſt ꝙ impubes tempore mortis teſtatoris reperiat̃ in eius poteſtate eſto ꝙ tpe teſtamenti non ſit in poteſtate. ⁊ nu. 14.
8 Nõ videt̃ ꝙ quis poſſit aliquẽ adoptare in nepotẽ niſi precedat filius vt ars imitetur naturam.
9 Pupillaris ſubſtitutio cõſeruatur per edictum. ff. ſi quis omiſſa cauſa teſta.
10 Subſtitutio pupillaris fuit inuẽta moribus ⁊ iure lacedemoniorum ⁊ conſuetudinario.
11 Statutum ſi derogat iuriſditioni aliquorum iudicum ſimpliciter non videtur auferre iuriſditionem acquiſitã conſuetudine ſꝫ ſolum iure communi.
12 Legiſlator qñ aliquid decidit in aliquo caſu ratiõe frequẽtioris cõtingẽtie illud nõ importat myſterium iuris nec per hoc excludit alium caſum.
13 Colonus qui promiſit plantare vineã ⁊ dare quartã patrẽ dño ſi plantauerit alias arbores fructiferas ſiľr de illis tenetur dare quartam patrem.
15 Subſtitutio facta extraneo a principio valet vt vulgaris ꝓpter mutationẽ cõtingẽtẽ tẽpore mortis lꝫ mutet̃ qualitas ⁊ aſſumat naturam vt valeat vt pupillaris nihil nocet ſubſtitutioni.
16 Mutatio de eo qđ nullũ eſt a principio vt poſtea efficiat̃ validũ nunꝙ toleratur.
17 Subſtitutio pupillaris facta extraneo a principio continet vulgarem ⁊ valet.
18 Si per ſtatutũ minor vigintiquinꝙ annis non põt teſtari pater non põt ei pupillariter ſubſtituere ſed exemplariter.
19 Francigene nõ poſſunt facere pupillarẽ ſubſtitutionẽ filijs ſuis cũ eos non habeant in poteſtate.
20 Legitimatus viuo patre dr̃ vere legitimus ⁊ non per fictionem.
21 Pater an poſſit ſubſtituere militi pupillariter recaſuro in poteſtatem alterius.
22 Filius ſi exiuit patriã poteſtatẽ propter dignitatẽ nõ extinguit pupillaris ſubſtitutio.
23 Subſtitutio pupillaris facta in teſtamento minus ſolenni: an valeat.
24 Sicut pater nõ põt ſibi inſtituere heredem extraneũ in teſtamẽto imperfecto ita etiã nec pupillo ſubſtituere: lꝫ fauor teſtatoris ſit habere heredem.
25 Pater p̃t ſubſtituere filio exheredato bona mẽte an ſi faciat mala mente poſſit ei pupillariter ſubſtituere.
26 Quãdo pater eſt turpis perſona ita ꝙ ei nõ committeretur adminiſtratio bonorum in vita an poſſit pupillariter ſubſtituere filio pupillo.
27 Pupillaris ſubſtitutio quibus verbis fiat.
28 Teſtator ſi dicit ſi filius meus heres erit ⁊ intra pupillarẽ etatẽ deceſſerit ſubſtituo caium ſi decedat in pupillari etate nungd admittetur ſubſtitutus.
29 Quis ſit effectus pupillaris ſubſtitutionis.
30 Subſtitutio pupillaris facta ꝑ patrem an excludatur mater et deſcẽdentes.
31 Pater an poſſit ſubſtituere pupillo aliquem tranſuerſalẽ ⁊ preterite matrem.
2 Tacita pupillaris que cõtinetur ſub expreſſa vulgari non excludit matrem.
33 Tacita pupillaris que non excludit matrẽ an excludat auiam.
34 Tacita pupillaris que nõ excludit matrẽ nec auiã pupilli an excludat fratrem pupilli.
35 Licet aliqui dicãt Bar. hic eſſe ſibi cõtrarium tñ aliqua ratione ſaluatur.
36 Quot teſtes requirant̃ ad hoc vt probet̃ cõtra pupillarẽ tacitã vel tacitam voluntatem defuncti.
37 Ex quibus preſumatur tacita voluntas teſtatoris.
38 Teſtator quando reliquit aliquid annuum vxori donec vitam viduale obſeruauerit ꝙ ſicut vxor nubendo excluditur a legato ita etiam excluditur per tacitam pupillarem ab hereditate filij pupilli. ⁊ nu. 39.
40 Qñ mater nõ petijt tutorẽ dari filio ſuo an ſit cauſa ſufficiẽs: vt excludat̃ per tacitam pupillarẽ.
41 Mater ſi poſt mortẽ teſtatoris aliqd turpe vel inhoneſtũ cõmiſit ⁊ fecit priuat̃ ex tacita pupillari.
42 Si frater pupilli ſit ſubſtitut⁹ vulgariter ex tacita pupillari cõtenta in illa vulgari matrem excludit.
43 Licet frater pupilli ex tacita pupillari excludat matrẽ: ſecus tñ eſt qñ eſt ſubſtitutus frater teſtatoris patruus pupilli.
44 Mater teſtatoris ex tacita pupillari excludit matrem pupilli.
45 Teſtamentum conditum ad pias cauſas valet cum duobus teſtibus.
46 An interſit ꝙ ſubſtitutio fiat ſub duplici cõditione an vero ſub vna lꝫ. Bar. dicat ſufficere ſi dicatur ſi filius moriat̃ in pupillari etate talem ſubſtituit.
47 Vulgaris tacita non excludit matrem teſtatoris.

Oribus. Iſta lex ex mente Bart. vſꝙ ad. §. interdum diuiditur ĩ tres partes. In prima promiſcue ponit quo iure ſit inuẽta pupillaris ſubſtitutio ⁊ vſꝙ ad quod tẽpus quo iure ſit inuenta ⁊ qs poſſit eã facere: ⁊ durat vſꝙ ad ver. quiſqs. ibi ponit qualiter poſſit fieri pupillaris ſubſti. poſtea ĩ ver. pe. ⁊ fin. ponit qñ habeat effectũ ⁊ iſtud principiũ vſꝙ ad. §. interdũ. lꝫ nõ ſummet̃ per Bar. ſolũ tñ credo ꝙ poſſit ſic ſummari. Impuberib⁹ ĩ poteſtate cõſtitutis nõ recaſuris poſt mortẽ teſtatoris in poteſtatem alterius põt pupillariter ſubſtitui. Ita ⁊ adoptatis in locũ nepotũ dũmodo ſubſtituentes ſibi pmo loco faciãt teſtm̃: niſi ſit miles ⁊ adeat̃ hereditas ex paterno vel habeat̃ pro adita hoc di
1 cit perfecte totus tex. ¶ † No. primo ex tex. in verbo morib⁹. ꝙ ſubſtituendi ius pupillariter pupillo eſt cõſuetudine ĩtroductũ. Et ex h̊ infero. duo Primo quod cõſuetudine vel ſtatuto põt induci ꝙ qs alteri poſſit facere teſtamẽtũ. Secundo nota et correlarie infertur ꝙ cõſuetudine: ⁊ ſic ſtatuto poteſt induci q̃ valeat diſpoſitio captatoria: vt eſt qñ ſubſtantia totius teſtamẽti cõfertur in voluntatẽ alterius: ⁊ ita firmat Ange. in. l. captatorias. ſ. de here. inſti. ⁊ Alex. hic ⁊ in. l. captatorias. C. de te. mi. ſed ꝯtrũ tenet Are. hic: licet de Ang. nõ faciat mẽtionẽ. mouetur ſubtili rõne: nam de ſubſtantia teſtamẽti eſt ꝙ quilibet de ſua voluntatẽ diſponat de rebus proprijs. l. j. ff. de teſta. ex diffinitiõe. Pondera voluntatis noſtre. mõ habem⁹ ꝙ diffinitio oſtẽdit eſſẽtiã ſeu quidditatẽ rei. l. j. §. dolũ. ff. de dolo. mõ habem⁹ ꝙ ꝯſuetudo ꝯ ſubſtãtiã act⁹ eſt irrationabilis ⁊ inualida. c. ij. de cõſue. ĩ. vj. Ego teneo idẽ alia rõne. nã captatoria diſpoſitio iõ eſt reprobata: quia eſt

deceptoria

deceptoria: & consequenter repugnat moribus bonis. l. captatorias. cum. l. ille aũt. ff. de heredi. insti. declarat in specie Alb. in. c. cum tibi. de test. & Paul. de ca. C. de testamẽ. mili. l. captatorias Hic est q captatoria dispositio non valet etiã in testamẽto militꝫ d. l. captatorias. ergo sequitur q non valet etiam consuetudo: qꝛ esset contra bonos mores: quia quando aliquid reprobatur qd sit contra bonos mores non potest inducere cõsuetudinem. Bart. in. l. oẽs populi. i. iij. q. principali. ff. de iusti. & iure. Ad istũ tex. rñdet: q hic dispensat ꝓpter duo que cõcurrunt. Primo ꝓpter defectum etatis. Scdo propter amorẽ paternum: ergo arguen-
2 do a speciali iste tex. probaret potius cõtrarium. Pondera tex. ibi ad. xiiij. annos peruenit ſm Aret. q dictio ad iũcta tempori significat perfectionẽ tẽporis: nam hic significat. xiiij. annos cõpletos vt dicit gl. Tu aũt dic q istud non est in hoc tex. propter dictionẽ ad: sed propter dictionẽ perueniat: cum dictio perdeno tet pfectionem. l. vrbana. §. pernoctare. ff. de verbo. significatio.
3 †Tertio no. ibi ceterorũ emãcipatis nõ possumus: q substitutio pupillaris nõ põt fieri emãcipatis. Hinc est quod mater nõ põt filijs pupillariter substituere. l. si mater. j. eo. Sed operepretium est videre: quare pater non põt substituere filio emancipato attẽto q pupillaris substitutio est merus fauor & mera prouisio pupilli. & nos habemus qd pater potest substituere filio exheredato quamuis mala mente exheredato: vt videbimus quare ergo emancipato substituere non põt. Jaco. fab. insti. de pupil. substi. in princ. dicit: q rõ est qꝛ substitutiones sunt de iure ciuili: sed de iure ciui. emãcipatus reputat extraneus: sed extraneo nõ potest pupillariter substitui. §. extraneo. insti. eo. ista rõ faciliter potest subuerti. Aliã rõnẽ assignat. Alber. de rosa in repe. istius rub. in. xli. col. in fi. qꝛ testm̃ procedit ab ore patris. & per consequens ab ore filij: qꝛ vox patris est vox filij qñ est in potestate. §. ei qui. in sti. de inutil. stipu. Fallit in milite. l. miles ita. §. penulti. j. de testa.
4 mili. & iste sunt persuasiue rationes. †Quarto iuxta seriem litere no. ex tex. ibi plane posthumis: q testator põt pupillariter substituere filijs posthumis. dato q non sint in potestate patris l. fi. ff. de colla. bo. & l. fi. de assig. lib. ratio: qꝛ substitutio pupillaris est mere fauor & merum commodum filij: sed qñ tractatur de fauore. posthumus habet pro iã nato. l. qui in vtero. ff. de statu ho.
5 †Quinto no. in ver. nepotibus: q auus nõ põt pupillariter substituere nepotibus recasuris in potestatem patris post mortem suam. ratio est: qꝛ tũc est aliud impedimentũ q̃ etatis. §. qꝛ recasuri sunt in potestatẽ alterius. l. qui alterius. ff. de testa. Unde ꝑ istud dicit no. Bal. in. l. precibus. i. iiij. col. C. eo. q stante statuto prout est in multis locis: q mortuo patre filij reincidant in potestatem matris: tũc pater non potest eis pupillariter substituere: nec tũc sub exp̄ssa vulgari ꝯtinet tacita pupillaris. casus est hic.
6 †Sexto põdera tex. ibi nepotibus & deinceps: q appellatio-
a ne nepotum[a] proprie non continentur pronepotes & deinceps: de quo per Bar. & alios. i. l. gallus. §. institues. s. de li. & posthu.
7 de quo dicet ibi. †Septimo no. in ver. sꝫ & si extraneũ ſm bar. & magis communiter alios: q ad validitatem pupillaris substitutionis satis est q impubes tempore mortis testatoris reperiatur in eius potestate: dato q tẽpore testamenti nõ sit in potestate de quo dicetur plenius in gloss. vbi aliter tenebo ad istum text.
8 †Octauo pondera text. ibi precedente filio. nam videtur velle tex. q possit aliquem adoptare in nepotem nisi precedat filius vt ars imitetur naturam. l. adoptio. ff. de adopt. tñ istud est clare falsum. l. adoptare. ff. de adop. & §. licet. insti. eo. alle. in gl. & sic põdera tu q illi ablatiui: filio precedente: nihil importãt & sic pondera quod ablatiui absoluti nõ important cõditionem respicientem vel importãtem causam finalem: quare autem istud sit dicã
6 no. in glo. licet scribentes non aduertant. †Ultimo no. in ver. plane si omissa causa: quod pupillaris substitutio conseruat per edictum. ff. si quis omis. causa test. ex hoc tex. arguit bart. in. l. j. §. fi. s. e. qd qua rõne cõseruatur pupillaris substõ per edictũ. si qs omis. can. tes. vt hic. ea ratione dꝫ ꝯseruari per aut. ex cã. Tu aũt subtilius & correlarie inferas: quod ad hoc vt sustineantur tabule pupillares sufficit testamentũ paternum sustineri de iure pre
10 torio q̃uis tñ poterat de iure ciuili adiri hereditas. †Gl. in ver bo moribus. In ea. gl. ad fi. habes qd substitutio pupillaris fuit inuenta moribus: & sic iure lacedemoniorum: & sic iure consuetudinario subdit bart. vt hic per cum. & cũ opinione bar. quod consuetudo redacta in scriptura & approbata de iure ciuili non desinat esse ius consuetudinarium: sequuntur Bald. Ange. Imo. et Alex. hic. & etiam do. Fran. ita etiam bart. & alij. in. l. de quibus. ff. de leg. in. iiij. col. vbi ad hoc allegat tex. in. l. imo. co. tit. Ego aũt teneo contrarium in puncto iuris: vtilitas istius articuli est duplex. Primo: qꝛ aliqui ius cõsuetudinarium est fortius q̃ ius cõmune scriptũ. Ita sing. Bar. in. l. viros. per illuꝫ tex. C. de diuer.
11 offi. lib. xij. & vbi singu. no. q si per statuta derogatur iurisdictioni aliquorũ iudicum simpliciter: non videtur auferri iurisditio acquisita cõsuetudine: sed solum iure cõmuni: quod no. Secũda vtilitas: qꝛ si est ius cõe scriptũ: nõ est necesse articulari neq; probari. l. ornamentorum. ff. de auro & argen. lega. & ibi Bart. secus in consuetudine que est facti no. bar. in. l. de qbus. ff. de legi. alleg. in. l. ij. §. quod obseruari. C. de iura. calũ. In puncto iuris placet opi. Dy. contra Bar. & reperio qd eam tenent Albe. & meli⁹ Salice. & Rapha. cu. hic. & Salic. in. l. si testamenta. C. eo. & Ange. de are. insti. de pupil. substi. in prin. in. ij. col. nam considerandũ est qd ius ciuile redigendo in scriptis substitutionẽ pupillarem non solum eam approbauit: imo addidit formam & eam compleuit: ergo debet dici de iure ciuili vel ius ciuile: p. l. ius ciuile. ff. de iusti. & iur. & per hoc tollit prima ratio bar. dũ dicit qd scriptura nihil inducit sed solũ probat: verũ si sit nuda & simplex scriptura: sed hic additur forma. Non ob. scda ratio de consuetudinib⁹
b feudorum:[b] quia respondet q consuetudines feudorũ fuerunt redacte in scripturam per priuatos nõ habentes ptãtem. l. condende. scilicet Ober. de orto. & facit etiã ſm Rapha. qꝛ consuetudo lacedemoniorũ apud romanos non est cõsuetudo quãdo fuit redacta in scriptis: sicut si fieret lex de eo qd alibi esset cõsuetudo: il la diceret lex. In gl. in ver. in ptãte i fi. gl. enumerat q̃nq; que requirunt vt substitutio pupil. fieri possit. Addit Bart. tria que colliguntur ex hoc tex. & sic erunt octo vt hic per cum. Gloss. in verbo filio ꝓcedẽte. diuidit in q̃tuor prout i effectu remouet quatuor op. scda ibi sed & tũc idẽ. tertia ibi: sed oppo. not. quarta ibi.
12 Itẽ q de adoptione. †In ea. gl. ibi. sed hoc frequẽtius cõtingit. ista gl. fuit hactenus incognita sed eã valde no. ad duo. Primo vult ista gl. q quando legislator aliquid decidit in aliquo casu ratione frequẽtioris cõtingentie: illud non importat mysterium iuris: nec per hoc excludit alium casum. & ita limitatur regula. c. nonne bene dicimus. de p̄sumpt. & . l. cum pretor. ff. de iudi. vbi vnius exclusio &c. Adde aliam glo. ad hoc quam Cano. multum not. in cle. j. in ver. presidentes. de rescrip. & ibi do. Ang. & Jmol. ad hoc no. & est glo. melior de corpore iuris in. l. j. in gl. j. C. de his qui ad eccle. confu. & glo. in aut. cassa & irrita. in verbo per italiaꝫ. C. de sacrosanc. eccle. & gloss. in. l. vnica. §. sponsus. in verbo sponsam. C. de rap. vir. vide etiam omnia ista. s. solu. matri. in. l. j. circa
13 xxxv. col. vbi de verbo ad &c. †Ad istam regulam adde qd sing. determinat Joã. and. in titu. de loca. §. j. ver. quid si colonus. vbi ponit de rustico qui promisit plantare vineam & dare quartam partem fructuum domino: q si plantauerit alias arbores: similiter de alijs tenetur dare quartam partem: ratio ſm Joan. and. qꝛ de vineis est dictũ: qꝛ frequentius cõsueuerunt plantari. & no. quia est regula in contractibus. Adde gloss. pro hoc in aut. imo in verbo parentibus. C. de act. & obli. & in. l. si is qui. in. §. quod dicitur. ff. de iur. do. & in. l. aduersus. in glo. fin. ff. de acqui. vel omit. pos. & idem vult Bar. si bene põderet. in. l. j. §. i. in. j. op. ff. ad trebel. Secundo collige nouiter ex ista gl. iuncto tex. q quãdo ablatiui absoluti ponuntur gratia frequentioris cõtingentie: tunc nõ important mysterium iuris: & ꝯñr non resoluunt in conditionem
b importantem cãm finalẽ: & ita limita regulã doct. Bar. & omniũ de qua regula dixi opportune in rubri. s. solu. matrimo. In ea. glo. ibi. s. titu. j. l. iij. §. fina. Pro clara intelligentia istius contrarij qd est valde difficile: Aduertendum est q iste text. videtur velle & bart. not. q testator potest substituere pupillariter extraneo &c. & sic ad hoc vt valeat pupillaris substitutio sufficit q pupillus sit in potestate testatoris tempore mortis. contra istũ text. multum fortiter facit: qꝛ heres debet esse habilis tribus temporibus: tempore quo instituitur &c. l. si alienum. §. in extraneis. ff. de heredi. insti. sed iste substitutus nõ erat habilis tempore testamenti. ergo nõ v̄r idoneus. Ex ista glo. iuncta theorica bart. ha-
14 bes elicere quatuor conclusiones. †Prima est valde necessaria q ad hoc vt valeat pupillaris substõ nõ reqrit q impubes sit in potestate testõris tẽpe facti testamẽti: sed sufficit q sit tẽpe mortis testatoris. & istud idẽ tenet Bal. Ang. Jmo. & Alex. hic. & plenius & subtilius Are. hic: & bar. vbi no. limitat. in. l. lucius. in. vi. col. in ver. qd ecõtra. j. eo. cum alijs cõcordãtijs hic traditis per Alex.
15 †Scdo no. ex doctrina bar. post gl. qd substitutio facta extraneo a ꝓncipio valeat vt vulgaris: ꝓpter mutationẽ contingentie tẽpe mortis lꝫ mutet q̃litas & assumat naturã vt valeat vt pupilla
16 ris: istud nihil nocet substõni. †Tertia ꝯclusio Bar. est qd mutatio de eo qd est nullũ a ꝓncipio vt postea efficiat validũ nunq̃ toleratur: vt in regula qd ab initio de reg. iur. in. vi. & . l. j. §. si fili⁹. ff. de lega. ij. sed quando aliquid est validum mutatio de vna qualita-
17 te in aliam toleratur. l. iij. §. finali. s. titulo. j. allega. in gl. †Quarta cõclusio est quod substitutio pupillaris facta extraneo a principio continet vulgarẽ & valet: ita dicit esse text. hic. & ideo mutatur de vulgari in pupillarem superueniente patria potestate: ita limitatur multum. §. extraneo. instit. eodem de quo vltimo dicit Barto. se latius dixisse. in. l. j. in vlti. questio. s. eo. Ista opi. Bar. licet sit cõmunis non videtur posse stare: nam istud assumptum

a Nepotũ. Adde bart. in. l. liberorũ ff. de ver. sig.

b Feudorũ Adde doc. i. c. fi. de feu. doct. in. c. ij. de rescrip.

non videtur bonum:quia imo agitur de diuersa specie substitu/
tionis:qꝛ vulgaris ⁊ pupil.differunt adinuicem forma ⁊ effectu:
alia est forma vulgaris substi.alia pupil.Item diuersus est effe/
ctus qꝛ per pupillarem succeditur pupillo:per vulgarē testato/
ri:insti.e.in prin.ergo ⁊c.Et propterea placet mihi magis alius
intellectus ad istum tex.quem tradunt Salice.Fran.de rampo.
Raph.cu.⁊ Pau.hic.⁊ istum intellectū sequitur etiā Ange.de
Are.insti.de pup.substi.in.iij.col.ꝙ in isto ver.sed ⁊ si extraneū.
testō fecit testamentū in quo sibi instituit extraneum heredem.
demum adoptauit illū in nepotē post testamētū.⁊ post adoptio
nem substituit ei pupillariter valet ista pupillaris substitutio.eo
qꝛ tpe facte substitutionis pupillaris erat in ptāte testōris.⁊ cla/
rum est ꝙ substō pup.potest fieri ex interuallo.tex.in.l.si quis cū
§.fi.j.eo.⁊ pondera tex.qui videt̃ velle ꝙ tempore facte pupilla
ris substi.erat arrogatus vel adoptatus.lz Jo.de imo.hic repre
hendat quia tex.esset de indubitabili.Tu dic ꝙ imo erat dubita
tio in hoc tex.⁊ dubiū erat:qꝛ substitutio pupillaris pendebat a
testamēto patris.casus est hic:ergo videbatur ꝙ debebat attēdi
tp̄s cōditi testamēti paterni:tn̄ in hoc tex.determinat ꝙ sufficiat
impuberē esse in potestate testatoris tēpore quo fecit substitutio/
nem pup.lz nō esset tēpore cōditi testamenti.similē dubitationē
facit tex.in.l.iij.§.j.ff.de iure codi.nam codicilli pēdent a testamē
to.nam pone ꝙ quis sit inhabilis tpe testamēti:tēpore quo facit
codicillos est habilis nūquid valeat videbatur ꝙ non.⁊ tn̄ iuris/
con.determinat contrarium.⁊ ſm istum intellectum cessant om/
nes difficultates:⁊ hūc intellectum teneo. ¶ Glos.in verbo eua
nescat.Diuiditur in tres partes.in prima ⁊c.Extra gloss.querit
Bart.de sex qōnibus hic per eum.de prima non dico hic.quia
dixi.s.Capio secundam.q.quot requirant̃ ad hoc vt valeat vul/
18 garis substitutio:vt hic per eum.†Concludit Bart.ꝙ si per sta/
tutum minor.xxv.annis non possit testari:quod pater non possit
ei pupillariter substituere sed bene exemplariter.cōtra Bart.te/
nent Salic.Rapha.cu.⁊ Bal.in.l.de quibus.in.x.col.ff.de legi.
Alex.hic q̃uis teneat decisionem Bar.tamen reprehendit vnā
decisionem in qua se fundat Barto.dicit Barto.ꝙ iste non po/
test testari:quia non potest suscipere liberos:tamē iste qui habet
xxv.an.pōt suscipere.istud est falsum:quia pupillus doli capax
possit suscipere.c.de illis.c.a nobis.de despō.impu.imo dicit gl.
xx.q.j.in summa ꝙ quidā in etate nouēnij [a] ingrauidauit nouer/
cam suam ⁊ refert Abb.in.c.impuberē.de despon.impu.Areti.
hic.alleg.pro Bar.vnā rōnem ⁊ postea ꝯ Bar.facit duo funda/
menta.Primo dicit ꝙ faceret pro opi.Bar.qꝛ in substitutione
fit extensio de vno casu ad aliū:tn̄ nō fit de vno tempore ad aliud
l.si ita quis.j.eo.firmat Barto.in.l.j.in prin.in.ij.q.in fi.s.eo.hic
fieret extensio de vno tempore ad aliud tempus sed ista rō non
mouet me:quia ex quo statutū disponit:ꝙ minor.xx.an.non pos
sit testari:non esset hic facere extensionē de vno tēpore ad aliud
imo statutū recipit hāc declarationē a iure cōi:qꝛ ex quo nō pōt
testari:pater sibi possit.Postmodū ꝯ opi.arguit fortiter:qꝛ lex
vel statutū loquēs de pupillo habet locū in adulto etiā in mate/
ria exorbitanti qn̄ est eadē rō.tex.est in.l.q neqꝫ.§.j.ff.de re.co.sed
hic videt̃ idētitas rōnis quare pater potest substituere pupilla/
riter filio est:qꝛ pupillus nō potest testari.tex.est insti.de pupilla.
substi.in p̄n.Ista rō militat hic.⁊ ad obiectū Bart.de furioso qō
non poterat testari:rn̄.ꝙ in furioso est impedimentū perpetuum
in adulto autē est tpale:de grauiori iudicio tractatur in primo
q̃ in scdo.ita glo.in.l.ij.C.de cur.fur.⁊ gl.in.l.nisi finita.ff.de tu.⁊
ra.distra.Tenēdo tn̄ opi.Bart.limita nisi statutū diceret qō pu/
pillaris etās durat vsqꝫ ad.x.annos.limitat ita singu.Bal.insti.
de vulga.substi.⁊ simpliciter loquitur Alex.hic.Tertium requi/
situm est quod tales impuberes sint in potestate.tu autē ex isto
reqsito qō semp sine exceptione procedit no.qō ad hoc vt valeat
19 pupillaris substitutio requirit̃ qō sit in potestate:† ex isto requisi
to infertur nouiter ꝙ francigene non possunt facere pupillarem
substitutionem.ratio qꝛ frācigene non habent filios in potestate.
gl.est or.⁊ approbata in.§.j.de pa.po.insti.⁊ illā gl.ad hoc repu
tat sing.Bal.⁊ sequit̃ in.c.j.an maritus succedat vxori in benefi/
cium.⁊ idem Bal.vbi reputat illam glo.sing.in.c.si duo fratres
in fi.de fratr.de no.benefic.inuesti.vbi Bal.ampliat ⁊ dicit quod
quemadmodū Galli seu francigene non habent filios in potesta
te:ita etiā Britones.Illam gl.reputat singu.Lud.ro.in.l.pe.C.
qui testa.fa.pos.Est verū quod Bal.in illo.c.si duo fratres.in fi.
dicit quod oporteret videre nunqd presuppositum glo.sit verū.
⁊ sic nunquid habeant hodie in potestate.Secundo infertur ex
hoc requisito quod pater hereticus non potest pupillariter sub/
stituere:qꝛ perdit patriā ptātem eius delicto.tex.est in.c.iij.in fi.
de hereticis.in.vj.Eodem modo patres schismatici non habent
filios in ptāte:ita extendit Bal.in.l.Nam ⁊ ciuium.ff.de his qui
sunt sui vel alieni iuris.⁊ forte non habes alibi.Similiter filij iu/
deorum baptizati quamuis baptizati succedant patri.c.iudei
de iudeis.tn̄ sacrū baptisma liberat eos a patria potestate.gl.in
c.iudeorum.xxviij.q.j.nec alibi habes illā gl.Juxta istud requi/
situm querit Bar.vt hic per eum.Cum decisione Bar.trāseunt
Jmo.Raph.⁊ latius Alex.hic.⁊ Ang.⁊ Jmo.in.l.lucius.j.eo.
in.l.si alienuz.§.in extarneis.s.ti.j.Tu aūt aduerte ad duo in ista
20 decisione Bar.† Primo aduerte ꝙ Bar.cuz mysterio querit de
legitimato post mortem patris:quia si esset legitimatus viuo pa
tre non videret̃ dubiū:ratio qꝛ legitimati dicuntur vere legitimi
⁊ non per fictionem.Ita cōcludit Bar.ꝙ sepe allegatur in pra
ctica in.l.si is qui pro emptore.in.vj.char.ff.de vsucap.hinc vide
mus ꝙ legitimati habent iura suitatis sicut vere legitimi ⁊ oēs
effectus ita sing.no.Bal.⁊ non tetigi alibi.in.l.eā quaz.in.j.col.
C.de fideicom.in fi.Hinc etiā est quod pater pōt instituere legi/
timatuz cum duobus testibus sicut vere legitimuz:⁊ sic.§.ex im
perfecto.in.l.hac consultissima.C.de te.habet locū si pater testa/
retur inter filios legitimatos.Ita sing.bald.nec alibi legi.in ca.
de causis.i penul.col.de offi.delegati.Secūdo attēde ꝙ in legiti
mato post mortem patris debet decisio bart.restringi:qn̄ legiti/
matio est facta post mortē patris volūtate paterna.ita vult bar.
dum alle.aut.si quis.de na.libe.que proprie loquitur in istis ter
minis.ita intelligunt bart.Jmo.⁊ Are.hic ⁊ vnum verbū Alex.
in fi.alias si legitimatio fieret post mortem sine voluntate patris
non traherẽt retro in preiudiciū eoruz qui veniunt ab intestato.
Ita expresse dicit ipsemet bart.in.d.l.gallus.§.⁊ quid si tantum
post gl.ibi:pro qua declaratione est tex.melior de iure in.c.q̃uis
⁊ ibi gl.magna.de rescri.in.vj.⁊ est tex.no.in.l.si pater filiū.⁊ ibi
gl.⁊ bart.ff.de adop.facit bene qō vult.bar.in.l.j.in prin.in ante/
pe.col.s.eo.vbi tz ꝙ filius preteritus non pōt post mortē patris
approbare testamētum in preiudicium iuris quesiti substituto.
Quartū requisitum est ꝙ impubes fiat sui iuris post mortē pa/
tris ratio ſm bar.vt hic per eum.

Adde Quod ista decisio optime confirmatur:nam ꝙ pa
ter possit substituere pupillariter filio est quedā di
spensatio contra regulas iuris cōmunis:cum ergo.lex dispēsat
ꝑpter defectū etatis dispēsatio que est odiosa facta ꝑpter vnū
defectū non hz locū si adsit alius.ita no.barto.in.l.cū ꝑpter.ff.d
lega.prestan.facit.l.si nō.l.eliescentia.ff.de heredi.institu.in fin.
21 ¶ † Juxta hoc querit bart.nūqd pater possit pupillariter sub/
stituere militi recasuro in ptātem alterius.cū decisione bart.trās
eunt Ang.Jmo.⁊ Moder.⁊ Sali.in.l.si testō.C.eo.Intelligūt
tamē decisionem barto.procedere ꝙ si esset miles posset.verum
est in bonis tantum obuentis a testatore milite.Tu autē aduer/
te quod bart.vr̄ seipsum confundere:prout etiaz sentit Are.hic
dicit bart.quod si testator non sit miles nō potest substituere pu
pillariter filio militi recasuro in ptātez patris qꝛ faceret iniuriā
patri:si aūt sit miles pōt.istud est cōtra.ll.quas allegat bart.qꝛ
proprie loquūt̃ qn̄ testator est miles ita dicūt tex.illa ergo rō de
iniuria q̃ fit patri quam bar.solum attēdit quando est pagan⁹ ⁊
nō in milite:⁊ tn̄ rō iniurie proprie attenditur in testatore milite.
in.d.l.cum fili⁹.⁊ propterea Are.hic tenet qō nō solū testator mi
les:sed etiā pagan⁹ possit substituere pupillariter nepoti in bo
nis que sibi reliquit.in alijs nō:ne faciat iniuriā eius patri:ꝑut
loquitur.l.cū filius.Tamen ista opin.videtur periculosa ex quo
tex.in.d.l.cū filius:istud permittit in testatore milite vt in bonis
ab eo obuentis possit pupillariter substituere nepoti.ergo videt̃
22 secus in pagano:vt dicit bart.hic. ¶ † Quintū requisituz est qō
non desierint esse ante mortē testatoris ipuberes in ptāte.Hinc
assumpta occasione.q̃rit bart.quid si filius exiuit ptātem ꝑpter
dignitatem cōcludit bar.⁊ ceteri transeūt cū eo:qō nō extingui/
tur pupillaris substitutio. ¶ Ego teneo istā ꝯclu.alia rōne quia
habeo regulā:qō qn̄ filius propter dignitatem efficitur sui iuris
intelligitur esse sui iuris qn̄ est sibi cōmodū.Si aūt esset sibi incō
modū:qō nō esset in potestate dicit̃ in potestate.gl.est ordi.⁊ ap
probata.i.l.si ex cā.§.pōponi⁹.ff.de mi.declarat no.bar.i.l.itē in
potestatē i fi.ff.de his q sunt sui vel.alie.ſz habeo qō pupillaris
substitutio est mer⁹ fauor ⁊ merū cōmoduz pupilli.glo s.in.l.ex
tribus.C.de inoffi.te.tex.in.l.iulianus.⁊ ibi bart.j.de acq̃re.he
re.ergo quo ad istum effectum censet̃ in potestate:ergo valet sub
23 stitutio. ¶ † Circa sextū reqsitū q̃rit bar.de not.q.pone testator
facit testm̄ minus solēne:nunqd substō pupillaris valeat.Con
cludit bart.ꝙ in test.imperfecto ꝯdito inter liberos si fiat substō
pu.de extraneo ꝙ nō valet:cum decisione bart.trāseunt Raph.
⁊ Alex.hic.⁊ Jo.de imol.in.c.raynutius.in materia pupillaris
substi.de testa.Are.hic.tz cōtra barto.⁊ subtiliter cōsiderat qō
difficultas huius articuli consistit an priuilegium concessum pa
tri:vt possit testari inter liberos cum duobus testibus habeat
locum in dispositione que fit in personam extranei ad fauorem
tamen filiorum:ipse dicit qō imo valet quamuis Bart.dicat ꝙ
non.Ipse ꝑbat quod valet ꝑ tex.in.l.iij.§.penulti.ff.de lega pstā.
in.j.⁊.ij.responso.nam edictum de lega.prestan.cōfirmat legata
liberis

a ¶ Nouēnij. adde doc.in c.fi.de eo q cogno.ꝯsā.vxo.sue.ab/ba.i.c.j.su/per gl.ij.de delict.pue.Host.i summa ti.d pe.i C.cui cōsitē duz.ver.cui pueri vbi re citāt de Salomone qui in nouo an/no sue eta/tis habuit filium.

liberis ⁊ parētibus ⁊ h3 locū si sit factum legatū penitus extra/neo ⁊ extraneus habebat restituere liberis: q2 attenditur fauor liberorū. Et si diceres ille tex. loquit̄ qñ extrane⁹ habet restitue/re legatum liberis: ita q2 emolumētum erit totum liberoꝝ: sed dic qñ extraneus est substitutus cōmodū substitutiōis remanet penes extraneū. Replicat ipse ⁊ subtiliter q2 tex. in illa. l. iij. §. ij. dicit. qđ nō debemus attendere cui acq̄rat̄ cōmodū legati: s3 quē testator voluerit honorare: sed in ꝓposito substitutio pupillaris fit principaliter fauore pupilli: ⁊ istud est attēdēdū ꝑ regulā. l. q exceptionē. ff. de ꝯdi. inde. Cōfirmat etiā q2 dispositio priuilegia ta facta de vna persona extēdit̄ ad aliā q̄ ibi pbet ministerium. l. nō alias. §. j. ff. de iudi. sicut etiā priuilegiū ꝯcessum scholaribus extēdit̄ ad eoꝝ famulos qui sunt in ministerio. alle. Bar. in trac. represaliarum. ⁊ Bal. in auc. habita. C. ne fi. pro pa. ⁊ sic t3 opi. Bar. Ista sunt oīa q̄ reperio tradita in presenti artic. ¶ In pri mis aduerte an rationes Bar. in quibus fundat se bar. sint vere vel non: mouetur triplici fundamēto. Primo mouet̄ de tutore extraneo: qui nō pōt dari pupillo in testamēto imperfecto. Credo ego q2 bar. voluerit sic arguere: datio tutoris est mer⁹ fauor pu pilli sicut datio pupillaris substitutionis ita arguit. in. l. j. §. fi. ff. e. sicut ergo nō v3 datio tutoris extranei facta pupillo in testō im perfecto: eadē rōne nō d3 valere substitutio pupillaris facta pu pillo de extraneo. Sed ista argumētatio nō videt̄ bona in ꝓposi to: q2 priuilegiū nō d3 interpretari cū iniuria tutoris. tex. est for malis. in. l. impuberi. ff. de admi. tu. qui clare istud dicit ꝓut etiā refert Are. sed ista rō cessat i pupillari substitutiōe: q2 p ea nemi ni fit iniuria: s3 omnib⁹ cōmodū. nō eñ pupillo: q2 est er: puisio, ⁊ commodum: sed nō sic in tutore. l. iulian⁹. ff. de acqui. he. gl. i. l. ex tribus. C. de inoff. test. ¶ Scōm fundamētū Bart. est: sicut ipse pupillus nō posset instituere extraneū: ita etiā nec pater. Istud fundamentū Bar. iudicio meo ineuitabiliter confundit̄ per ca/sum. l. vulgatū. in. l. papinianus. §. sed nec impuberis. ff. de inof. testa. vbi dr̄: q2 pater substituēs pupillo filio pōt exheredare ma trem pupilli: ⁊ tamē ipse pupillus nō posset si esset maior ⁊ face ret testīn: ergo est mala argumētatio Bar. Itē pōt pater substi/tuere filio pupillo illos quos ipse pupillus non posset institue/re. l. sed si plures. §. quos possum. j. co. ¶ Similiter tertiū funda mētum Bar. videt̄ mihi q2 nō sit bonū: dum ponderat. §. ex im/perfecto. qui dicit: q2 si extraneo relinquit̄ nihil valet: dicit etiam tex. in. l. fi. in fi. C. fami. her. ille tex. loquit̄ qñ relinquit̄ extraneo. ⁊ ex tali relicto filij nullū cōmodū hñt habet̄ pro nullo: s3 substi/tutio pupillaris est principalis fauor pupilli. ⁊ sic videt̄ mihi q2
24 fundamētu3 Bar. parū aut nihil faceret. † Quid tenēdū: teneo opi. Bar. ⁊ cōmunē nō ex fundamēto Bar. ⁊ doc. sed p alia fun damēta. Primo cōsidero q2 licet pater substituēdo pupillo pos sit aliquando facere illud qđ pupillus non possit: prout probāt argumenta que feci: tamen ecōtra illud nunq2 procedit: quia si/cut pater non posset sibi instituere heredem extraneum in testa/mento imperfecto: ita etiā nec pupillo: tamē est etia3 fauor testa toris habere heredē. ¶ Scōo moueor que rō. §. ex imperfecto: q2 valeat testamētū imperfectū inter liberos est: q2 causa intesta ti fouet causam testati. d. §. ex imperfecto. s3 ista ratio cessat in ex/traneo pupillariter substituto. quia causa intestati nō potest foue re causam testati. Et propterea considera vlterius tu qđ etiam qñ est substitut⁹ alius filius nūquid cā itestati foueat causam te stati. Et tenēdo istā partē rñdeo ad tex. arc. d. l. iij. §. pe. ff. de leg. prestā. Respōdet̄ qđ ille tex. nō facit: q2 loq̄t qñ extrane⁹ habet restituere totū liberis: ⁊ sic emolumētū est in totū liberorum quo pasu paria sunt relinquere immediate liberis vel extraneo q ha beat restituere liberis: imo si relinquat̄ tertio qui habeat resti/tuere vni ⁊ ille non possit venire de iure communi: sed ex priuile gio est pinde ac si immediate illi relinqueret̄. tex. est no. in. l. auia. §. titio. ff. de ꝯdi. ⁊ demō p illū tex. not. ibi Bal. q2 idē fauor debe tur medie persone qui debetur illi ad quē simile cōmodum deue nit: vnde si fiat legatum mihi ⁊ sui grauatus amore dei relinque re non solum illud fideicommissum ad pias causas sed etiam le/gatum: aliter tñ dicit bart. nō recordatus de illo tex. in. l. fi. p illū tex. de his que pro nō scrip. Nec ostat alius tex. i illa. l. iij. §. ij. de leg. prestan. vbi dicit q2 non est curandum cui cōmodum acqui/rat̄ sed quē testator voluit honorare q2 respōdet̄ clare ibi ⁊ bar. respōdet his concordando istos. tex. ⁊ dicit sic: non debemus at tendere cui acquiratur cōmodū legati ex dispositione legis vt in seruo. sed bene attendimus cui acquiratur commodum ex dispo sitione testatoris: vt in illo. §. pe. vt ibi per eū: ⁊ sic teneas opinio nem barto. pro vera. ¶ Septimū requisitum est q2 pupillus sit exheredatus vel institutus ad hoc vt valeat pupillaris substitu
25 tio al's testamētū patris nō valeret. ¶ † Queritur vltimo loco bar. in isto requisito pater pōt substituere filio exheredato bona mē te. pone qđ faciat mala mente nūquid possit pupillariter substi/tuere. In isto articulo Barto. vult duas conclusiones. Prima est: q2 impuberi exheredato etiā mala mente pater pōt pupilla/riter substituere. ⁊ cū hac cōclusione trāseunt Sali. ⁊ oēs idifferē
26 ter. ¶ † Scōa cōclusio ⁊ quidē disputabilis est qñ pater esset tur/pis psona: ita q2 ei non cōmitteret̄ administratio bonorū in vita. nunquid possit pupillariter substituere filio pupillo. Bar. hic t3 q2 non. ⁊ fuit ex inuentione Bart. ita etiā tenet Bar. i. l. ex facto. in. xij. col. ⁊ seq. in ver. vltimo quero. pone q2 filio furioso. j. eo. et idem Bar. in. l. cū oportet. §. nō aūt. C. de bo. q̄ libe. Ista opi. bar. est cōiter reprobata ab alijs oībus: cā reprehēdit Ang. i varijs locis Imo. ⁊ Pau. prout hic seriatim recitat Alexā. ¶ Contra Bar. mouent̄ Ang. ⁊ doc. q2 iura indistincte dicūt q2 pater pos/set substituere pupillariter filio. ergo generaliter ꝓcedit siue sit turpis persona siue nō: maxime cū intersit pupillo esse sibi sub/stitutum. S3 ista est fragilis argumētatio. iura gñaliter loquen/tia intelliguntur de personis habilibus. l. vt gradatim. §. s3 si le/ge. ff. de muneribus. Barto. in. l. j. §. nūtiatio. ff. de oper. no. nun. ⁊ glo. ⁊ omnes in. l. j. C. de sac. san. eccle. ¶ Secūdo dicūt Ang. ⁊ doc. q2 iura allegata per Barto. retorquētur vt probent contra eum. nam in illis iuribus ideo interdicitur administratio patri in vita: qui si peruenirent ad manus patris illa consumeret: sed istud cessat in pupillari substitutione cū habeat effectum mortuo patre ⁊ pupillo: ⁊ sic nō est hic periculum q2 pater dissipet ⁊ con sumet. Are. hic dicit ⁊ subtiliter qđ Ang. ⁊ scribentes non intel/lexerunt mētem Bart. punctus est videre an maius periculū sit in administratione bonoꝝ in vita: q2 in substōne pupillari: ⁊ bar. dicit q2 sic. Ang. dicit cōtrarium: quia est maius periculum ad/ministrare. dicit Are. q2 imo maius est periculū in pupillari sub/stitutione: quia si valet substitutio pupillaris nullum remedium est ad remouēdum substitutum quin succedat. ⁊ istud potest esse dedecus ⁊ grauamen filij ⁊ totius familie si cogitur habere here dem turpem personam. l. fratres. C. de inoffi. testa. ⁊ istud dānum non est irrecuperabile: istud non est in administratione bonoru3 quia si sint immobilia si alienat possunt recuperari ⁊ non potest dissipare nisi vsumfructum. Bar. considerauit maius esse pericu lum in rōne damni inemēdabilis. ¶ Mihi videtur q2 Areti. lo quatur valde equiuoce quia ipse cōsiderat turpitudinē persone substitute: sed Bar. ⁊ doc. nō loquunt̄ de turpitudine substitu/ti. sed loquuntur qñ pater substituens est persona turpis. pone qđ ipse substitueret vnū dignissimū nunquid valeret. ¶ Contra opi. Bart. cōiter reprobatā facit tert. in. l. papinianus. §. sed nec impuberem. iuncta gl. ff. de inoffi. testa. ⁊ ibi Ang. no. cōtra bar. illū tex. ⁊ Alex. hic. ibi enim est text. q2 pater pōt substituere pu/pillariter filio impuberi ⁊ excludere matrem. ⁊ glos. ibi intelligit q2 valet etiā qñ pater substituit personā turpē. Tunc ex substitu tione turpis persone datur intelligi q2 pater debeat esse turpis persona: siue pares cū paribus ⁊c. l. in arenam. C. de inoffi. testa. sed ista inductio nō est necessaria. q2 non sequitur: pater instituit turpem personā: ergo iste est turpis persona. ¶ Aretinus aliter inducit ⁊ istā teneo strictius. Nam si pater quādo est turpis per/sona prohibetur substituere pupillo: istud nō pōt esse ex alio nisi q2 lex suspicatur q2 male consuleret pupillo de herede: sed qñ iam instituit turpem personam sumus in casu claro quod male cōsu/luit pupillo ⁊ tamen valet vt ibi: multomagis qñ sumus in du/bio: fortior ꝓbatio manifesta: quā presumpta. l. fi. cū gl. ff. qđ me. cau. qđ tenendū opi. Bar. est reprobata ab oībus. solus Aret. t3 opi. Barto. ⁊ dicit q2 de subtilitate iuris est verior: licet alia sit cō munior. ⁊ pro opi. Bart. ponderat tex. quem Barto. ibimet no. ad hoc. in. l. sed si vnus. §. filiofa. in verbo interdum. ff. de iniu. vbi est tex. q2 pater potest remittere iniuriā factam filio. tamen si pa/ter est vilis psona non potest: dicit ibi Barto. no. hic tex. ꝓ eo in. quā tenui i. l. ij. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ illū tex. strictius inducit Are. ibi enim nō agitur de amissione patrimonij: cum actio iniuriarū detur ad mere vindictā. l. cum emancipati. in princ. vbi glo. ff. de colla. bo. non est ibi alia rō nisi q2 male tractaret filiū: q̄ rō militat in substi. pu. ¶ Teneo opi. cōmunem ꝯ Bar. ⁊ Are. etiā si pr̄ sit vi/lis persona: tñ possit substituere pupillariter filio: ⁊ ad hoc cōfir/mādū accedat qđ sin. decidit Bal. in. l. j. in. vij. col. i fi. C. de iur. fis. li. x. ⁊ nō scio alibi illā deci. vbi ꝯcludit: q2 substitutio pupillaris facta p patrē penitus egentē ⁊ mendicū filio valde diuiti valet ⁊ tenet qđ ꝑpetuo teneas cordi: ⁊ ad tex. quē alle. Are. i. d. §. filiofa milias. in vbo interdū. dico q2 text. ibi ponit rñsionē q dicit illud esse in actione iniuriarum: q2 cū pater sit vilis nō estimaret iniu/riā: tñ si intelligas opi. Bar. ita simpliciter ꝓ certo Bar. male di cit ⁊ eius opi. est dānata: sed si intelligeres prout est visus sentire ipsemet. in. l. cū oportet. §. nō aūt. C. de bo. q̄ li. ⁊ clare Jo. de imo. hic. ⁊ in. d. c. Ray. qñ patri esset interdicta administratio bonorū a iudice: tūc optime diceret sed alia ratione: q2 tunc pater cui bo nis est interdictū nō posset testari pro se. l. is cui. ff. de verb. ob. er/go nec pupillo pupillariter substituere. cōsiderabis tñ tex. i. d. §. filiofamilias vbi lr̄a si nō violet̄ vr̄ sentire q2 si nō sit interdictum

bonis.tñ possit interdici q habeat p interdicto.z ille text.multū
27 facit ad materiā.d.§.is cui.¶†Circa quartā.q.pn.Bart.adde
circa istam qōnem dum tāgit quibus verbis fiat pupillaris sub-
stitutio:alibi dicit sing.Bar.in.l.precibus.in vlti.col.C.eo.q ver
bum pupillus insertū demōstratiue nō facit substōnē pup.sʒ qñ
inserit cōditionaliter:vñ si testōr dicat substituo filio meo pupil-
lo:vides q hic est verbū pupillo positū demonstratiue non facit
q sit substō pupillaris:si ponat cōditionalr facit facit q sit pu-
pillaris substō:pone dicit testōr si filius in pupillari etate decel-
serit substituo Caium:tūc bñ est pupillaris substō:istud dictum
approbat Alex.hic.et in.d.l.precibus.vbi dicit q intrepide est
tenendū ꝯ Bal.per tex.in.l.iam hoc iure.in verbo hocius.j.e.te
stator instituit zc.dicit ibi q illa breuiloqua ꝯtinet vulgarē pu-
pillarē ꝯ Bar.vr magis facere tex.in.l.q liberis.j.e.in.§.hec vba
z in.§.substituit.insti.de pup.substi.Tñ defendēdo bal.potes rñ
dere ad ista iura q bal.loquat qñ testator dicit filio meo impube
ri substituo:z testator vtitur verbo substituo qō verbum est aptū
ad vulgarē z pupillarem:sʒ in iurib⁹ preallegatis testator dixit
qsquis mihi heres erit sit filio meo īpuberi heres nō est vsus ver
28 bo substituo sʒ verbo heres esto.¶†Circa.q.Bar.testator dicit
si filius meus heres erit z j.pupillarē etatē decesserit substituo
caium pone q nō sit ~~[illegible]~~ sʒ decedat in pupillari etate:nūqd
admittit substitutus cū decisione Bar.trāseūt indifferenter oēs
hic.z Sali.in.l.si testamēto.C.e.¶Sed tu aduerte quod.ll.alle-
gate per Bar.nō concludēter dicūt:nam in.l.iulianus.z in.l.pa
ter bene verū est:quod filius fuit institutus a patre z solus.Item
est verū q erat ibi substitutio pupil.z quod locus erat substi.pu
pil.sed q in illis.ll.pater fecerat substi.pupil.copulatiue hoc mo
do.Si mihi heres erit z in pupillari etate decesserit ille.ll.nō p-
bāt in mille annis.Scdo vbi pbat Bar.qō substitutio facta fue
rit sub illa copulatiua mihi nō probāt illi tex.necessario.¶Ego
tñ teneo opi.Bar.z cōem nō per.ll.Bar.sed q substitutio facta
in vnū casum extenditur ad alium:q in substitutione fit largissi-
ma interpretatio.l.fi.C.de īsti.z substi.l.gallus.§.zq d si tm̄.ff.de
libe.z posthu.firmat Bar.vbi late dixi.s.i.l.j.in.ij.q.prin.s.eod.
ergo pupillaris substi.facta in casum si pupillus erit z i etate pu-
pillari decesserit extenditur ad aliū casum quo nō erit heres:sed
moritur in pupillari etate:in vtroqʒ casu fit eque fauor pupilli.
De ista tñ q est frequens in practica videas que feci in repe.l.j.
in.iiij.q.scdi effectus.in.iiij.col.z tribus sequētibus.s.co.vbi ni-
29 hil facio nisi ponere de ista.q.¶†Quinto pncipaliter qrit Bar.
quis sit effectus substitutionis pupillaris.Adde ad conclusionē
Bar.dum cōcludit q substitutio pupillaris facta a patre paga-
no succedit pupillo in omnibus bonis pupilli vndecunqʒ prouē
tis.etiā si ex linea materna.no.bal.z Imol.in.d.l.sed z si plures
pillū text.etiā si substitut⁹ pupillariter esset substitut⁹ in certa re
detracta mentione illius rei substitutus admittit in totū.text.est
reputatus singula.per oēs.in.l.coheredi.§.fin.j.eo.vbi dicetur.
30 †Tertius effectus est q excludit matrem et alios ascendentes p
expressam pupillarem cōcludit qō pater substituto pupillo pōt
priuare matrē etiā in legitima z oēs ascendentes etiā si substituit
turpē psonā z ista est vera cōclusio.¶Querit Bar.nūqd pr sub
stituēs pupillo possit substituere pupillo aliquē trāsuersalē z p-
31 terire matrē.†Ante oīa pro indagāda veritate vidēdū est:nunqd
l.humanitatis pbet assumptū hoc est q ī exēplaria substitutio-
ne quā facit pr filio mētecapto possit excludere matrē legitima:
ille tex.nō vr aliqd pbare:sed loquit si hʒ descēdētes vel trāsuer
sales.Si aūt haberet matrē tex.nihil dicit z sic vr q nihil facit.
punctus est videre an probet ille text.vel non.Et certe subtiles
vltramōtani pōderant illū text.in fi.dum vult q si essent fratres
mētecapti pater nō potest substituere extraneū.ergo idē dicēdū
si esset mater.z q mater in successione ab īcestato est equalis fra-
tribus:imo pferē fm illa iura.¶Sed areti.dicit q inductio ista
de illo tex.nō est bona:fratres mētecapti debēt substitui:ergo ēt
mater mētecapti:dicit q nō est bona argumentatio:q per filios
bona cōseruātur in agnatione z sic in familia.l.j.§.fi.ff.de ven.in-
spi.illud ergo q est statutū in.l.humanitatis priuilegio agnatio
nis q fratres debeāt substitui cessat in matre q nō est de agnata
Ista ratio mihi nō placet.nā tex.ibi dicit si extant fratres mente
capti debēt substitui:sed appellatiōe fratrū venit soror.l.tres fra
tres.ff.de pac.si extaret soror debet substitui ad literā ibi firmāt
Pau.z alex.ergo nō est fauor agnationis:ergo illa rō que est in
sorore dʒ esse in matre.Sʒ ad argu.vltramōtanorū dum arguūt
mater z frater in successiōe ab intesta.eqparant.ergo etiā debent
equiparari in.d.l.humanitatis.facto testamēto:q nō valeat ista
argumētatio pbo.nā filius emancipatus equiparat filio in pote
state ab intestato.§.nulla vero.in aut.de heredi.que ab intesta.et
tñ nō equiparant ꝯdito testō:sʒ illud ibi statuit i linea trāsuersa-
li in fratre z sorore fortius istud pcedet in matre:nā in materia
exorbitanti argumentū a maiori optime procedit Barto.hic re

a ¶Dictio oī-
no.Addō gl.
in.l.si pecu-
niam.et ibi
Bald.ff.de
cōdit.inde.
Archi.i ca.
hocius sup
verbo oīno
x.qō.ū.Jas.
in repe.l.ij.
C.de iu.em-
phy.z sic iū
ctū vbo futu
ri tpis deno
tat latā esse
sniaʒ:vt est
gl.i vbo ca-
rere.in.c.lʒ
canō.d elec.
li.vj.z text.i
c.si religio-
sus in v.vo-
caret oīno.
eo.titu.z li.
Ant.de bu.
i.c.si diligē-
ti.in.iij.col.
de fo.cōpe.
z Ang.i.§.
fi.in aut.de
litigi.

spōdebat q.d.l.humanitatꝫ.loquit in exēplaria substitutiōe que
in hoc differt a pupillari z sic pondera q Bar.fatet q in substi.
exēplaria mater nō pōt pteriri sed debet habere legitimā.secus
in pupillari.Et rō diuersitatis:q exēplaria est inducta humani
tate pupilli fm regulas z rigorem iuris.Sed Bar.i hoc male di
cit:z cōis est cōtra Bar.q in exēplaria substi.mater pōt pteriri
z priuari legitima sicut in pupillari.ita firmat Bar.sibi contra-
rius z est cōis in.l.ex facto.j.eo.ad quē locum se remittit.firmant
argumētū Pau.z Alex.in.d.l.humanitatis.z in.d.l.ex facto.cū
concordantijs vtrobiqʒ alega.per Alex.z ratio est:quia qcquid
est statutum in pupillo habet locū in exemplaria:nisi sit statutuʒ
in contrarium expresse.Sed subtilius considerando posset text.
in.d.l.humanitatis retorqueri cōtra vltramōtanos.Primo in
ducēdo vt ibi facit Pau.z Are.hic pōdera ibi:q si pater faciat
exemplariam substitutionem nulla querela locū habet:illa ver-
ba nulla querela nō possunt intelligi nisi qñ mater est exhereda
ta vel preterita.ergo ibi est tex.q qñ in substitutione exemplaria
mater est preterita non est locus querele.Ista inductio mihi nō
placet:q imo illa verba possunt intelligi quando aliquis filiorū
vel fratrum sit preteritus:nūquid detur querela qñ alius frater
qui est turpis persona esset sustitutus:tamen est verū q ex quo
ille text.j.facit mentionem de filijs z transuersalibus:illa verba
nulla qrela nō possunt intelligi nisi in matre.Sed rñdeo vltimo
loco z pondero q tex.ibi dicit occasione in substitutione exēpla-
ria nullam querelaʒ cōpetere ad exemplum pupillaris:q ad ex
emplū pupillaris mater preterita nō hʒ qrelā sed nec in exēpla-
ria:illo modo retorquet illa.l.ꝯ vltramōtanos.¶Aduerte etiā
i nquātū Bar.rñdet supra ad arg.vltramon.vr mihi q Bar.eq
uocet:nā dicit bar.prelatio in successione nō est causa ppter quā
posset fieri pupillaris substō:sʒ est patria potestas:mihi vr Bar.
equiuocare:q ipse hʒ respectū ad illum qui possit pupillariter
substituere sed vltramōtani nō loquūtur de eo sʒ de psona q de
bet substitui:z dicūt pr q olim pferebat matri poterit etiā hodie
vt hic p Bar.¶Teneo tñ cū decisione bar.q tex.est qui nō pōt
cauillari.in.d.c.si pater.in fi.z pondera q papa ibi nouissime nō
solū approbat.§.sed nec impuberis.in.l.papinianus.Imo etiā
approbat rationem z sic pondera q ex quo hodie de iure nouis-
simo q ex quo confirmatur non solū decisio sed etiam ratio ergo
nullo modo potest dici q sint correcta cū sint cōfirmata.¶Sed
si diceres illa ratio iuriscōsulti z etiā pape vr friuola:q ratio ibi
est:q substō pupillaris est testamētū patris z nō filij:lʒ ergo ipse
filius si faceret testamētū nō posset puare matrē.tñ pater ei sub-
stituēdo pōt priuare matrem:z rō est not.q filius priuando ma
trē faceret ꝯ officiū pietatis filialis:merito matri daret querela
sed si pater istud facit nō est ꝯ officiū:q ista mulier respectu pris
est extranea.Unde debes pōderare q qñ pater facit substitutio
nem pupillarem nō credas q faciat noīe filij:sed faciat suo pro-
prio noīe rōne patrie potestatis quā hʒ erga filiū.merito priuā-
do matrē non facit ꝯ officiū pietatis:sic fili⁹ cōsequit illud qō p
se non consequeretur:q quis cōsequitur per alium etiam extra-
neum quod per se non potest.l.aristo.ff.que res pigno.obli.pos.
32 ¶†Concludit ergo Bart.quod tacita pupillaris que ꝯtinetur
sub expressa vulgari matrē non excludit.z istam opi.tenuerunt
glo.z doc.communiter Rapha.ful.tenuit ꝯrium.in.d.l.precib⁹.
z in.d.l.si.qō imo tacita pupillaris excludet matrem sicut expssa
nisi qñ mater esset data coheres filio pupillo.l.fi.C.de insti.z sub.
z rōnē ibi assignat text.Sed qñ mater nō esset instituta coheres
cū pupillo tacita pupillaris eā excludit:z licet Rap.dicat q ista
sit sua opinio:tamē Ang.in.d.l.precib⁹ refert istam opinionē z
dicit quod glo.in.l.lucius.j.eod.voluit istā opin.sed q falsa est.
¶Necessarium est videre:nunquid ista opinio sit vera:nō habe
mus text.probantem nisi solum l.precibus:q tacita pupillaris
nō excludat matrem punctus est videre nunquid.l.precib⁹ pbet
cōem opi.vel nc.nam dicit ibi in ver.nam nō est incerti iuris:q
si pater miles substituat filio vulgariter z filius extitit heres pa-
tri quo casu vulgaris expressa extinguitur per aditionē:dicit ibi
q oīno puenit ad matrē:ergo ibi est q tacita pupillaris non ex
cludit matrem:si enī excluderet matrem malediceret.Raph.ful.
rñdet q.d.l.precib⁹.nō probat cōcludenter opi.cōem:q quāuis
ille filius esset pupillus tpe quo pater miles fecit testamentū:tñ
nō apparet q tpe eius mortis esset minor:z sic q sit mortuus pu
pillus:pʒ q in ver.seq.distinguit dum loquitur de alijs substitu
tionibus:aut filius est mortuus in pupillari etate aut postea:nā
s.in ver.certi iuris.nō dicit.q sit mortu⁹ in pupillari etate:ergo
non concludēter probat cōem opi.Alex.hic.z in.l.precib⁹.dicit
q imo probat dum dicit q oīno successio spectat ad te matrem
a q dictio oīno[a] importat idē q omni casu gl.in.l.si cum excep.§.
quatenus.ff.q me.cā.si ergo omnino ergo siue mortuus pupill⁹
siue maior.alias si mortuus esset maior omnino nō spectaret ad
matrē cū dicat omnino apparet q erat minor.Ista inductio nō
etiā mihi

etiã mihi satisfacit: q2 dicere si non fuisset maior successio non spectaret ad matrẽ q2 illa verba oĩno succe. ꝛc. intelligũtur reb⁹ sic se hñtibus. l. qđ serui⁹. ff. de cõdi. ob cã3. Ego induco ad'r illũ tex. vt necessario ꝓbet ꝙ tacita pupillaris non excludat matrẽ. ꝛ pondero ꝙ tex. in decisione dicit si in patris ptãte fuit heres ꝛc. pondera ꝙ tex. in decisione dicit si in patris ꝛc. illa cõditio denotat cãm finalẽ vt declarat Bar. in. l. ij. §. fi. ff. de do. ꜩ ego habeo ꝙ in nulla substitutione requirit̃ patria ptãs nisi in pupillari: inepte ergo tex. ibi hoc requireret conditionaliter nisi loqueretur de pupill'. expressa. non ergo de tacita loquit̃ ꝛ tanto fortius cũ miles si vult põt substituere pupillariter etiã emãcipato. l. miles ita. §. exheredato. ff. de test. mi. ℭ Recolo disputando istũ arti. al's dari aliam solu. ad illã. l. precibus. que sola obstat ꝙ illa. l. loquit̃ in milite et in milite verũ est ꝙ tacita pupillaris nõ excludit matrẽ3. Mouebatur q2 volũtas militis seruatur ad vnguem: nec in ea haberent locum coniecture. l. j. ĩ. de testa. mili. sed tacita pupillaris venit ex coniectura. l. iam hoc iure. ĩ. eo. ergo nõ h3 locum in testõ militis dicebã ꝙ hoc est falsum. Primo q2 presupponit ꝙ sub expressa vulgari non contineatur tacita pupillaris. Item ꝙ in testamento militis non habeant locum cõiecture. istud est contra. l. in testõ. in fi. C. de test. mi. Teneo cõem sñiam ꝛ dico ꝙ bene ꝓbatur in. l. precibus vltra inductionem quam feci. nã ibi cũ imperator intendat respõdere ad thema mulieris obscure positum ꝛ intẽdit plene distinguere certe fuisset diminutus omittere istũ casum magis necessarium ceteris ꝛ vltra illam. l. precibus. ꝙ tacita pupillaris nõ excludat matre3 faciũt due rõnes quas assignat Bar. in. ĩ. q. ꝛ sequẽti. Successiue querit Bar. nunqd tacita pupillaris que excludit matrem pupilli an excludet patrem. concludit Bar. ꝙ tacita pupillaris cõtenta sub expressa vulgari sicut non excludit mrẽm pupilli multo fortius non excludit patrem: cum decisione Bart. transeũt indifferenter Moder. presertim Alex. ita etiam ꜩ Albe. de ro. in repe. istius rubri. in. lxiij. colum. Sali. ꝛ Pau. in. d. l. fin. C. de insti. ꝛ substi. istam opi. Bar. cõem cõprobat Are. in hoc duplici fundamento. quia in materia exorbitanti qñ est fauorabilis prout est ista fit extensio de persona ad personã qñ cõcurrit eade3 tacita voluntas etiã in stipulatione que est stricti iuris. l. tale pactum. §. fi. ff. de pac. Pro ea parte pondera magis in specie text. inl. generaliter. in princ. C. de secun. nup. vbi dispositio. l. loquens in matre h3 locũ in patre. ℭ Ego vltra scribentes confirmo opi. Barto. ꝛ cõem alia duplici rõne. Primo moueor. q2 in istis correlatiuis pater ꝛ mater etiã in correctorijs qđ statuitur in vno h3 locũ in alio. l. fi. vbi doc. no. C. de indi. vi. tol. vbi aliquid dixi. not. Bar. in. l. fi. ff. de accep. imo fortius etiam in materia penali illud qđ statuitur inv no ex correlatiuis habet locum in alio glo. est ordina. ꝛ signa eam in. l. per interuallu3. ff. de iud. vbi pena. que imponitur actori extenditur etiã ad reum ratione correlationis firmat Abb. in. c. q2 clerici. de iurepa. ꝛ in proemio decretaliũ. ꝛ in. c. fina. de rescrip. in. ij. glo. ꝛ Gemi. in. c. j. in. ij. fal. de tempori. ordi. in. vj. multo ergo fortius in ꝓposito nostro vbi est materia exorbitans ꝛ fauorabilis ꝛ in patre videat̃ maior ratio: ꝙ̃ in matre. facit bene illud qđ dicit Bar. in. l. j. ff. qđ me. causa. ꝛ in. l. libellor. §. sed notanter. ff. de infa. vbi dicit vir ꝛ vxor. ꝛ sic pater ꝛ mater descendunt ex cotractu matrimonij: qđ ergo statuitur in muliere de necessitate intelligitur statutũ in viro. ℭ Confirmat̃ secundo ista pars. nam cõsidera quare. ll. dicunt ꝙ tacita pupillaris non excludit matrem. l. fi. ꝛ. l. precibus. ꝛ non loquunt̃ ita expresse de patre nam. l. qñ loquit̃ de vno ratione frequentioris cõtingentie. tñ ide3 ꝛ multo magis volunt in patre. Tenendo istam partem que est vera punctus est rñdere ad. l. si vero. §. de viro. ff. sol. matri. Bart. rñdit ꝙ illud est q2 ibi disponebatur cõtra ius. ergo non fit extensio sed in casu nostro qđ non excludat matrẽ tacita pupillaris nõ est contra ius: imo non habemus ius cõmune statuens cõtrariũ. Ista sol. Bar. est falsa: imo cõtra ius ꝓbatur. nã donec põt succedere ex testõ cessat cã itestati. l. quã. ff. de acqui. here. substitutio ex tacita pupillari venit ex testõ mater ab intestato. qđ ergo substitutus non excludit matrẽ venientẽ ab intestato: istud est contra ius nisi dicas ꝙ est contra ius priuilegiatũ ꝛ singulare. nõ aũt contra

33 ius cõe aliter respõdet Imol. ꜩ non curo referre. ℭ † Successiue querit Bar. nunqd tacita pupillaris que non excludit matre3 excludat auiam concludit bar. ꝛ oẽs indifferẽter cũ eo tenent ꝙ sicut tacita pupillaris non excludit matrem pupilli: ita etiam non excludit auiã testatoris. cõfirmat̃ euidenti rõne: quia in materia fauorabili. l. vel statutũ loquẽs de patre vel matre cõprehendit auũ ꝛ auiã. ꝛ sic etiã statutũ text. est in. l. iusta in fi. ff. de ver. sig. not. bal. in. l. nesennius. per illũ tex. ff. de nego. gest. vbi dicit esse meliorem tex. de corpore iuris. firmat Bar. in. l. si quis suus. in. j. co. ff. de in. delib. ꝛ idẽ Bar. in. l. libellor. in vlt. q. ff. de ver. sig. ꝛ Bal. in. l. scimus in fi. prin. C. de inof. test. ꝛ in. l. qđ vero ĩ. ff. de legi. ꝛ Ioã. an. no. in addi. spec. in ti. de success. ab inte. super rub. Si autẽ essemus in materia odiosa: tũc statutum in patre non habet locum in auo vel auia. l. patri. ꝛ. l. si eueniat. ff. de adult. ꝛ text. not. in. l. lex iul. §. hoc capite. ff. de ritu nup. declarat Bar. in. d. ll. liberor. in vl. q. ꝛ in auẽ. ex testõ. C. de secun. nup. Licet oẽs ita teneant. ꝛ ego dem teneo. tñ in contrariũ pondero fortem text. in. l. ij. C. de bo. ma. ꝑm qđ etiã no. ꝛ egregie inducit Bal. ꝛ ad istud argu. respondebo et ad allegata in contrariũ. ꝛ est verũ nisi de priuatione iuris querẽdi. Nunc induco fortius illũ tex. corroborando altero de duobus modis. nã considera ꝙ in illa. l. ij. C. de bo. mater. nõ agitur de excludendo in totũ. ibi eñ pater vel auus solum excluditur a proprietate ꝛ habẽt integrum fructum. cum ergo ibi nõ agit̃ de priuatione iuris in totũ sed pro parte appellatione matris nõ venit auia. ergo multominus in casu nostro vbi agitur de priuãdo substitutum in totum. ℭ Secũdo ꝛ no. stringo illũ tex. ibi eñ agitur de lucro legali qđ acquirit̃ ex dispositione. l. sed in. q. nostra loqt̃ de eo qđ acquiritur ex dispositione testatoris cõiecturata tñ a lege sed fortius est istud qđ agitur ex dispositione hominis quã ꝙ agitur ex dispositione. l. tex. in. l. ij. §. j. ꝛ ibi Bart. iuncto. §. pen. ff. de leg. prestan. qđ aũt excludere substitutum sit priuare iure firmat Bar. in. l. j. in prin. ŝ. e. in antepe. colum. in fi. defendendo cõmunem sñiam. rñde ad illũ text. ꝙ in illa. l. ij. si appellatione pr̃is vel matris contineret̃ auus vel auia ageret̃ de excludendo ipsum auum vel auiam. hoc ergo non nisi lex expresse dicat. sed in casu nostro ꝙ appellatione matris veniat auia non est priuare auiam sed tertium substitutum. imo est facere ꝙ auia admittatur: ꝛ sic hoc est fauorabile auie ibi esset damnosu3 auie. Successiue querit

34 Bar. † nunqd tacita pupillaris que nõ excludit matrem ꝛ auiam pupilli an excludat fratrẽ pupilli. cũ opi. Bart. tꜩ Salic. in. l. fi. in fi. C. de insti. ꝛ substi. ℭ Istã opi. reprehendit Io. de imo. hic et ĩ c. Raynu. de testa. sequendo opi. Iac. bu. in. l. precibus. C. eo. ꝛ ꜩ indistincte ꝙ extraneus substitutus ex tacita pupillari excludat fratrem pupilli: Quis nõ excluderet matrem. q2 de fratre non reperitur iure cautum. Item q2 non est eadem rõ in fratre prout in matre. q2 matri debetur legitima in bonis filij: fratri aũt non. ergo cum non sit cadẽ rõ statutum in matre non h3 locũ in fratre. l. fi. C. de interd. matr. ℭ Cõfirmo istã opi. bona rõne vltra Imol. ꝛ Mod. nã ideo substitutus ex tacita pupillari non excludit matrem: eo q2 hereditas filij dicitur luctuosa matri. in ista rõne fundat se tex. in. l. fi. C. de insti. ꝛ substi. ꝛ declarat expresse Barto. ŝ. in ij. q. prece. sed hereditas fratris nõ est luctuosa fratri. l. cum op3. in princ. in verbo ad fratres suos. qđ grauius. C. de bo. q̃ lib. ꝛ ibi gl. allegãt concor. sicut etiã hereditas mariti non est luctuosa ipsi mulieri. l. pater seuerinã. §. socrus. vbi glos. ff. de condi. ꝛ demõst. Hinc est ꝙ tacita vulgaris bene excludit matrem: vt est glos. in. l. fi. in fin. C. de insti. ꝛ substi. approbata. tamen respondet Bart. ad rationẽ Imol. sed nõ ad rationẽ quã ego feci. d. Alex. hic dicit, ꝙ Bar. est sibi contrarius.

35 Adde. Supradictis † ꝙ Alex. hic reprehẽdit in alio bar. nam dicit sibi videri contrarius in. ij. q. indistincte tenuit in duabus qõnibus prece. dũ querit nunqd per tacitã pupillarẽ excludat̃ auia ꝛ pater pupilli. concludit in vtraq; ꝙ non: postea in ista loquit̃ cũ distinctione ꝛ ꝓpterea dicit alex. bart. esse sibi contrarium. Tu aũt salua Bart. optima rõne: nã in qõnibus prece. nõ cadit fundamẽtũ Bar. hic. nã arguit Bar. qua rõne testator excludit filiũ a ꝓpria hereditate multo forti⁹ censet̃ exclusisse ab hereditate fratris: cũ magis sit ei debita paterna hereditas ꝙ̃ fratris. istud fundamẽtũ nõ cadit in duabus questionibus precedentibus. s. in auia ꝛ patre non cadit fundamentum Bart. eo q2 auie hereditas respectu testatoris non ita debet̃ sicut hereditas pupilli. ꝛ sic ille respectus: vt hereditas debeat̃ magis non cadit hic gl. in. l. fi. in fi. C. de insti. ꝛ sub. Tu eas decisionẽ Barto. quã intellige ꝓcedere in fratre pupilli: ꜩ in fratre testatoris res est indubitata: q2 hereditas ita nõ debetur. l. ij. §. j. ff. đ le. prestã.

36 Bar. ĩ. circa fi. ibi reseruato dicẽdu3. ℭ † Querit successiue Bar. quot testes requirant̃ ad hoc vt ꝓbet̃ contra pupillarem tacitam vel tacitã voluntatẽ defuncti cum decisi. Bart. transeunt oẽs hic ꝛ cõcordantibus vt per Alexã. ℭ Adde vltra scribentes tria ad cõfirmationẽ. ℭ Primõ adde illud qđ ꜩ idẽ Bar. ĩ. l. luci⁹ in vi. co. ĩ. eo. in ver. ꜩ cõtra predicta oppono. vbi firmat forti⁹ qđ sub gñalitate breuiloque cõtineatur pupillaris vel nõ cõtineat̃ effectiue: est quedã declaratio volũtatis q̃ declaratio põt fieri sine noua solẽnitate. per. d. l. heredes palã. ℭ Secũdo adde tex. no. ꝛ meliorẽ in. c. litere. de dila. ꝛ ibi cano. valde not. vbi est text. formalis ꝙ declaratio libelli non est mutatio nec nouus libellus ideo nec noua solẽnitas nec noua forma requirit̃. ℭ Tertio adde illud qđ no. Bal. in. l. cũ testõ. circa fi. C. de test. manu. vbi not. ꝙ qui declarat non disponit aliquid sed quid in preteritum actũ sit ostendit.

37 ℭ † Querit successiue Bar. ex quibus presumat̃ ista volũtas testatoris. Adde ꝙ istas conjecturas simpliciter sequit̃ Alexan. in cõsi. c. in. iij. vol. incip. visa parte testamẽti. oẽs trãseunt cũ Bar. ꝛ Bal. in. l. precib⁹. in. ij. col. C. e. vbi ampliat etiã si istud desyjsset

ex interuallo post testm̄. ¶ Scḋo dicit bar. voluntas testatoris percipiṫ ex verbis positis in testō. cū ista decisione bar. tenuit Alb. in repe. isti⁹ rub. in. l. xiij. col. bal. Ang. Sali. in. d. l. precibus. ⁊ oēs indifferenter hic ⁊ vbiqꝫ lꝫ oēs ita teneant ⁊ iudicando ⁊ cōsulendo non esset recedēdū a cōi. ¶ Ego multū dubito ⁊ arguo in cōtrarium fortiter. Primo si testator relinquat decez: ⁊ iubeat esse tacitū ⁊ cōtentū ita q̄ plus petere non possit nec habere de bonis testatoris per talia verba quātūcūqꝫ generalia non excludiṫ legitima petitio etiā si accepteṫ legatū cum illa qualitate. tex. est in. §. ceterū. in auṫ. vt cū de app. cog. col. viij. ⁊ tex. i. l. si qñ. §. gñaliter. vbi bal. ⁊ oēs no. C. de inof. test. cū multis cōcor. quas alias ibi dedi. ergo per ista verba apposita in legato non dꝫ intelligi qḋ mater sit exclusa a legitima filij. ¶ Secundo moneor ⁊ fortius nā q̄ testator possit substituere pupillariter pupillo et exheredare matrē est quedā dispensatio cōtra regulas iuris cōis. vnde pondera illud qḋ dixit Bart. s. in. q. an tacita pupillaris excludat patrem qḋ. l. per suā interpretationem noluit excludere matrem a sua legitima si testator eā nō excludit expresse. que verba ego sic magis
a fortifico. nā cū dispēsationes[a] sint multū odiose ⁊ restringende. c. i. in fi. de fi. presby. in. vi. gl. in. c. ordinarij in verbo dispensationis de of. ordi. in. vi. ergo non videṫ q̄ cōiecture debeant sufficere ad excludendū matrē a legitima sua. ⁊ in istis dispēsationibus etiaꝫ si sit maior ratio nō extenditur vt statim dicam. ¶ Ēñ ad primū defendendo cōez opi. rñdeṫ in forma. nō obstat dū dicebaṫ q̄ per illa verba non plus peti ⁊c. d. §. ceterum. rñdeo q̄ illa iura loquū-
b tur in legitima filij[b] a qua pater nō pōt eū p̄uare sine cā: imo illa verba non priuant: imo reijciuntur. sed nos loquimur in legitima matris in qua pater pōt eam priuare substituendo extraneuꝫ dicit tex. in. l. papinia. §. lꝫ nec impuberis. ff. de inoffi. test. c. si pater de testa. in. vj. cū ergo pater posset priuare apponendo talia ver-
38 ba: ergo ⁊c. ¶ †Querit successiue bart. pone testator religt vxori aliquid annuum. vt hic per eū. Ex ista doctri. Bar. habes elicere tres conclusiones. ¶ Prima conclusio est q̄ si testator religt aliquid annuum vxori donec vitam vidualem seruauerit quod sicut vxor nubendo excluditur a legato ita etiam excludiṫ per tacitam pupillarē ab hereditate filij pupilli. ¶ Secundam cōclusionē innuit clare bart. q̄ si testator nihil dixerit tunc per transitū ad se-
39 cūdas nuptias nō excludiṫ vxor p̄ tacitā pupil. ¶ †Tertia ꝯclusione vult bar. q̄ si relinquaṫ vxori donec vitā vidualē seruauerit aliquod legatū annuum p̄ tp̄e currēte post mortē filij tale legatū intelligiṫ repetitū a substi. filij. ¶ Circa primā cōclusionē omnes indifferenter tenent cū bar. ego aūt dubito vehementer q̄ fundamentum Bar. ⁊ doc. nō videṫ mihi tutū. q̄ nō sequiṫ testator voluit priuare matrē legato ipsius testatoris: ergo etiā voluit p̄uare luctuosa hereditate pupilli: ista nō est bona cōsequētia. q̄ hereditas pupilli est magis debita q̄ꝫ illud qḋ relinquit testator. textus est in. l. fi. in verbo multo magis. C. de insti. ⁊ substi. ḃm cōez intellectū. ⁊ sic esset arguere a minori ad maius. ¶ Sed tu pondera fortius q̄ in istis dispensationibus: que sunt contra ius vt dixi non solum non est licitum arguere a maiori imo non est licita extensio ad casum habentem maiorem ratione. Jta firmant Cañ. in c. postulasti. de rescri. Abb. in. c. ad aures. eo. tit. Pe. de ancha. in consi. xvj. inci. d. noster. in vlt. colū. nisi saluando bart. ⁊ doct. diceris q̄ cum istud tm̄ pendeat a presumpta voluntate testatoris cōsiderato solum testatore possit argumentari vt arguit bartolus. ¶ Circa secundā cōclusionē adde q̄ Ang. in. §. fi. j. ead. l. ⁊ in. d. l. precibus. in lectura perusina tenuit contrarium q̄ imo etiaꝫ si testator nihil dixerit: tm̄ mater pupilli transeundo ad secunda vota excluditur per tacitam pupillarē: eo q̄ per taleꝫ transitum fit iniuria filio. tex. est in. §. gregoria eī. in verbo p̄sperum⁹ in auṫ. de nō elig. scḋo nub. col. i. Jta etiā contristaṫ aīa[c] mariti defuncti dt tex. in. §. soluto. ⁊ in. §. finautē tutelam. in auṫ. de nup. col. iij. Sed Jo. de imo. ⁊ d. alex. ⁊ Are. hic ⁊ idē Are. cōsi. clv. incip. periculosum est in. vj. col. ⁊ ix. vbi reassumpsit oīa que ponit hic tꝫ opini. Bar. contra Ang. q̄ nulla. l. caueṫ q̄ mater transeundo ad secunda vota debeat priuari per tacitā pupillarē. ⁊ de ista materia p̄uationis ad secunda vota est bona ꝯtia non reperiṫ. l. ergo non dꝫ induci ista priuatio tex. est in. §. concipitur. in auṫ. de non elig. scḋo nub. col. i. quē tex. no. Bal. in auṫ. ex testō. §. de secun. nup. pꝫ q̄ lꝫ mater transeat ad secunda vota: tm̄ succedit filio ab intestato. l. ij. ad tertul. l. femine. §. fi. C. de secū. nup. nec ista est cēsenda grauis iniuria. d. l. femine. ⁊. c. j. ⁊ ij. de secun. nup. ⁊ sic quelibet iniuria nisi sit grauis non inducit priuationem. l. iij. ff. de adimē. leg. ¶ Circa tertiā conclusionem veritas eius pendet ex his que ponit Bar. in. l. qui duos. in fi. j. c. vbi late diceṫ. ¶ Circa tertiā coniecturam cū ista prima conclusione trāseunt indifferenter omnes
40 hic ⁊ Bal. Sali. ⁊ alij in. d. l. precib⁹. ¶ †Secūda cā est si mater nō petijt tutorem. fi. io p̄ cōclusione Bar. Albe. de ro. q̄ idē tenuit in repe. istius rub. in. lxvj. col. ad hoc allegat optimū text. in. l. fin.
41 in fi. C. de insti. ⁊ substi. vbi Rap. ful. ⁊ Pau. no. ¶ †Tertia cau-

lum ¶ Dispensatiōes. adde alex. de im. ꝯsi. xxxix. inci. viso statuto. i. iij. col. i iiij. vol. ideꝫ alex. ꝯsi. cxxij. inci. viso pūcto ⁊ accurate ponderato. i vi. co. i eo. vol.

b ¶ Filij adḋ abb. ꝯs. xiij. inci. vr̄ p̄io dictum de legatū i. j. vo.

c ¶ Alia adde bal. i auṫ. cui relictuꝫ. in. iiij. co. v. qḋ alia. C. ḋ edi. diui. ad. tol. Jason. i l. ābiguitates. C. de indic. vidui. tollen.

sa est si mater post mortem testatoris aliquid turpe vel inhonestum fecit: certe priuatur ex tacita pupillari. Jstam conclusionem Bar. reprehendunt Jmo. ⁊ Alex. hic q̄ Bar. loquitur qñ est cōmissum post mortē defuncti post eius mortē non potest induci tacita voluntas: q̄ per mortē finiṫ voluntas. l. iij. ff. lo. l. cētesimis. §. fi. ff. de ver. ob. ⁊ sic nō est verū q̄ īducat ipso iure reuocatio nec q̄ mater excludaṫ p̄ substitutū: sed veruꝫ est q̄ hereditas pupilli auferaṫ a matre tanq̄ꝫ ab indigno ⁊ applicabiṫ fisco. Jta proprie loquiṫ gl. ⁊ Bar. in. d. l. fideicōmissuꝫ. ⁊ Bar. in. l. j. ff. de his quib. vt indig. ⁊ dicit Alex. q̄ credit istam fuisse intentionē Bart. Sed tu teneas cum opi. Bart. q̄ imo substitutus veniat ex tacita pupillari non aūt fiscus. ⁊ ita defendit opi. Bar. prout etiā defendit Are. hic. ⁊ in consi. clv. inci. periculosum est. in. vi. colū. ⁊ omissis leuibus prout etiā ipse dicit cōsidera q̄ iura allegata per Jmo. ⁊ Alex. loquunṫ in vocato qui vocaṫ ex expressa voluntate testatoris iā cōfirmata per mortē eius ⁊ aditione hereditatis. ibi eī̄ indignitas sequens nō repellit ipso iure: ⁊ sic nō facit locū substitutor: sed bene fiscus aufert tanq̄ꝫ ab indigno. ꝫ nos loquimur in dispositione tacita presumpta ⁊ viuente adhuc pupillo. ergo facili⁹ ipso iure tolliṫ illud qḋ venit ex tacita ⁊ coniecturata volūtate: q̄ꝫ illud qḋ venit ex expressa. istā ꝯtiam p̄bat ex eo qḋ volūt do. reprobata gl. ibi in auṫ. ex testō. C. de secū. nup. Bal. in. l. matris. C. ad tertul. vbi ab eo qḋ filius expresse reliquit matri in testō non priuatur mater per transitum ad secundas nuptias sed bene priuatur ab hereditate filij ab intestato si hꝫ fratres. ⁊ sic tacite probat alia rōne. sed nō curo. Sꝫ non eundo p̄ mēdicata suffragia p̄batur p̄ casum. l. q̄ dispō testatoris tacita facilius reuocaṫ q̄ꝫ expressa. tex. est reputatus sing. in. l. fi. in prin. ⁊ ibi clarius Bart. ff. de leg. ij. Bal. in humanum. C. de legi. ⁊ ad argumē. Jmo. ⁊ Alex. inq̄tuꝫ dicunt q̄ facultas volendi extinguiṫ morte. respondeṫ q̄ imo ista voluntas presumiṫ fuisse in vita testatoris tp̄e quo testator fecerat testm̄: q̄ si testator cogitasset in specie de isto stupro cōmittēdo ab vxore q̄ intentio sua erat matreꝫ excludi. Et vltra p̄dicta cōfirmatur optime opi. Bart. alia ratione: si mater mortuo testatore cōmittit stupruꝫ priuaṫ p̄pria dote ⁊ bonis parapher nalib⁹. Paul. in. l. sororem. C. de his qui. vt indi. dixi. s. in. l. ij. ff. solu. matri. ¶ Collige ex dictis Barto. tres conclusiones in isto
42 quarto requisito vt presumatur ista voluntas defuncti. †Prima est q̄ si frater istius pupilli sit substitutus vulgariter q̄ ex tacita pupillari contenta in illa vulgari matrem excludit prout tꝫ glo. or. quā etiā alleg. Bar. ⁊ alij cōiter ita tenent cū cōcor. traditis p̄ Alex. hic ⁊ ibi ⁊ vltra concordantias.

Adde. Qḋ idē tꝫ Hos. in sum. i ti. de test. §. quis sit effect⁹ in fi. §. tenēt. d. Alex. ⁊ Are. hic contrariū tꝫ bal. in d. l. precibus. in. iij. colū. circa fi. ⁊ sequēti: motus p̄cipue q̄ maior rō est in matre cui debeṫ legitima q̄ꝫ in fratre cui non debetur nisi instituta turpi persona. Jdē tꝫ in effectu p̄ eā rōne Jo. de imol. hic ⁊ in. d. c. Raynu. ¶ Tu teneas opi. bar. ⁊ magis cōez. eo q̄ q̄ tacita pupillaris excludat vel non excludat matrē fundatur solum in voluntate presumpta defuncti. tert. in. l. fi. C. de insti. ⁊ substi. ꝫ voluntas defuncti magis presumitur erga filium q̄ꝫ erga vxoreꝫ q̄ in oī materia semp̄ p̄sumiṫ qs velle preferri suos filios. pꝫ in iuribus allegatis p̄ bar. ⁊. l. generaliter. C. de insti. ⁊ substi. pꝫ in cōtractibus in. l. tale pactum. §. fi. ff. de pact. in. l. si vnq̄. C. de reuoc. do. accedat frequens decisio q̄ si facta est vulgaris substitutio ad pias cās: puta: q̄ substituit hospitale vel ecclesiā: certe pia causa ex tacita pupillari excludit matrē: q̄ anim⁹ testatoris dꝫ preferri cuiqꝫ p̄sone. l. sancim⁹. C. de sacrosan. ec. ita tꝫ in sp̄e Ange. in. d. l. precibus. ⁊ Paul. ibi sequiṫ ⁊ reputat no. dignissimū. ⁊ lꝫ Alex. hic ⁊ ibi videatur aliqualiter dubitare: tm̄ consulendo tꝫ intrepide istā decisionē in consi. xxxviij. inci. viso themathe de quo supra omisso longo verbor̄ apparatu. in. iij. colū. in. j. vo. ⁊ in consi. xij. in. ij. vo. incip. attentis verbis testamenti. in. ix. co. ⁊ i cōsi. xcij. in ij. vo. inci. super eo de quo queritur in superiori themate. in. iij. columna. ad fin. Quis de hoc dubitet Are. ⁊ restringat qñ substitutio ad pias causas fieret ⁊c. ⁊ in cōsil. clv. qḋ incip. periculosum
43 est ad fi. ¶ †Secunda conclusio Bar. est q̄ lꝫ frater pupilli ex tacita pupillari excludat matrem: tm̄ secus est in fratre testatoris et
44 ꝯñr in patruo pupilli in hoc Bar. dicit optime. ¶ †Tertia conclusio q̄ mater testatoris ex tacita pupillari excludit matrem pupilli duplici ratione. Adde q̄ cōtrariū tenet Albe. in rep. istius rub. in. lxv. colū. in fi. ⁊ Jo. de imo. hic. ⁊ in. d. c. raynu. eo q̄ fundamentum Bart. stringit contra eum cum ab intestato mater tanq̄ꝫ proximior preferaṫ ⁊ excludat auiam: q̄ est p̄mior vt habeṫ in auṫ. defuncti. C. ad treb. ⁊ qñ est mater ⁊ auia Barto. male diceret. ¶ Teneas opi. Bar. q̄uis passus sit dubius p̄ut etiā fatenṫ Areti. ⁊ Alex. hic. q̄ vt pluries dictum est totū pendet in presumpta voluntate testatoris. sed testator magis presumitur diligere matrē propriam q̄ꝫ vxorē. nec videtur attēdi prelatio in successione pꝫ q̄ lꝫ ab intestato pariter succedant mater pupilli et frater eius: tamen

tamen frater impuberis veniēs per tacitā pupillarem matrē ex-
cludit. & ex istis remanet expedita ista repetitio de pupillari. Sed
vt nihil necessarium omittatur qr in superioribus tetigi sm Barto.
an substitutio pupillaris facta in testamento cū duobus testibus
& sic imperfecto valeat Adde ibi dictis q istuz articu. bene attin-
git Pau. de ca. de quo nemo facit mentionem in cōsil. ccclij. inci.
visis oībus punctis. in. ij. dubio vbi arguit vt ibi per eum Adde
illud quod opportune examinat Bart. in repe. l. j. C. de sacrosan.
45 in. ij. q. quarte qōnis. † Clarum est q testamentū conditū ad pias
cās cum duobus testibus vz. c. cū esses. & relatū. de testa. Querit
Bart. nūqd in testō condito a pias causas possit fieri substitutio
pupillaris & valeat. Primo attingit videri q sic: qr miles q pōt
facere testamantu cum duobus testib⁹ potest etiam facere subitu
tionem pupillarem. text. est no. in. l. in fraudem. ff. de testa. militis
§. pe. Ego confirmo strictius sicut in testamento militis attendi-
mus merum iusgentium in. l. j. ff. de testa. mil. ita in testamēto con-
dito ad pias causas. & ita in testamēto condito a patre inter libe-
ros Bar. ibi determinat cōtraium esto q Bal. ibi tz cōtra Bart.
46 & etiam ibi ego tenui cum Bal. † Ultimo p pfecto cōplemēto
isti⁹ substi. pup. non omitto qōnem valde necessariā. Tz Bar. s.
in. ij. q. q in pupillari substitutione non est necesse dicere si heres
erit & in pupillari etate decesserit talez substituo sed sufficit solum
dicere si moriatur in pupillari eta. talē sustitno. Non est omittenduz
q Bal. in. d. l. precibus. in. xij. co. in ver. vnū etiā aduerte. dicit q
est longa dria an substō pupillaris fiat sub duplici conditione an
fiat sub vna: si em̄ fit sub duplici conditione hoc modo si filius he-
res erit & in pupillari etate decesserit talē substituo tunc illa sub-
stitutio pupillaris est expressa & propria & in forma proprie pu-
pillaris prout est tex. insti de pupil. substi. in prin. & in. §. substō. &
in. l. j. §. fi. s. eo. & tunc ista pupillaris propria cōtinet sub se vulga
rem que est oīno tacita. l. iā hoc iure. in princ. j. eod. sed si detracta
prima conditione: & sic illa si heres erit solū ponatur scda. s. si in pu-
pillari etate decesserit substituo talem. tunc est substitutio cōpen-
diosa limitata ad pupillarem etatem: & tunc continet vulgarem
expressam. rō sm Bald. quia ex quo testator indistincte loquutus
est non distinguendo sit heres vel non ex propria significatione
indefiniti comprehenditur & vulgaris: & pupillaris. Nota perpe
tuo istam decisionē ex qua resultat multiplex vtilitas in practica.
Adde Bar. in. l. centurio. in. vij. colū. in fi. j. eo. vbi dicit qō talis
substō si filius meus in pupillari etate decesserit talē substituo nō
est compendiosa sed pup. vbi dicetur in. q. quare dicatur cōpendiosa.
47 † Prima vtilitas est qr vulgaris tacita non excludat matrem
testatoris vt firmat Bar. in. l. j. in. iiij. effectu. s. eo. Ista excluderet
qr non est tacita sed est expressa. Secunda vtilitas est: qr si pupil-
lus moriatur viuo testatore non potest succedi ex tacita vulgari:
prout firmat Bar. & ibi late dixi in. l. j. in. ij. effectu. s. e. si ergo ista
est vulgaris expressa q̄uis moriatur pupillus viuo testatore suc-
cederet substitutus in omnibus bonis. d. Alexā. hic ponderat q
contrarium tenet Ange. in consil. xlj. incipi. reperitur inter libe-
ros. & in. l. verbis ciuilibus. j. eo. Ponderat etiam q in contrariū
faciat tex. in. d. l. precibus. deinde dicit posse distingui dupliciter
vt hic per eum. Ita etiam tenet Alexan. in. d. l. precibus. & contra
Bal. consuluit idem Alexan. in consil. xlvij. in. ij. volu. incip. abū-
de. in vlti. colum. Contra Bal. tenet etiam Aret. in. d. l. precibus.
in. iij. & iiij. colū. eo qr illa est formalis substitutio pupillaris: nec
est aliud q̄z substō pupilli p. d. l. pcibus. & d. §. substituitur. & postea
disputat nunquid possit dici cōpendiosa. Reperio q ante omnes
istos scribentes q istum articulum bene examinat Albe. de ro. in
repe. huius rubri. lxix. colum. vbi format. q. si pater filio substi-
tuat nunquid erit vulgaris substitutio. an pupillaris. an compē
diosa. & post multa concludit ad propositum nostrum q si testa-
tor fecit mentionem de pupillari etate: dicendo si filius decesse-
rit in pupillari etate titium substituo ista est pupillaris expressa
& non est compendiosa per. l. pater. ff. de priui. credi. & refert idem
tenere Guil. de cu. & Rayn. licet sm eum quidam doctor Bono-
niensis disputauerit in. d. l. precibus. & tenuit talem substitutio-
nem fore compendiosam: & male sm eum. Pro ista parte videtur
stringere text. in. l. qui habebat. j. eod. vbi facta fuit substitutio
filie pupille hoc modo si decesserit anteq̄z peruenerit ad nubilem
etatem: & sic ante pubertatem: ibi tamen comprehenditur vul-
garis tacita: patet quia extincta pupillari per aduentum puber
tatis expirat tacita vulgaris: vt ibi per docto. tamen istud vlti-
mum non probat concludenter ille text. imo & plerique Mod. Ali-
bi dicunt ad illum text. & bene ibi reseruo dicendum. quid tenen-
dum. Teneo opinio. Bald. sm quam pluries consului de facto
quam opi. tz etiā idez Bal. in. l. pe. C. de impu. & aliis substi. Idē
tenet do. Card. in. c. ray. in. xxix. q. de test. vbi dicit istā opi. Bal.
cōiter teneri. idē tz ibi Jo. de imo. in materia pupillaris substōis
Idē tz Pau. de ca. in. d. l. precib⁹. in. v. co. vbi dicit se ita ꝯsuluis-
se Florētie cū qbusdā doc. pusinis magne autoritatis pter dictū
Bald. qō est subtile. Ita etiā firmat intrepide Are. in. l. j. in prin.
s. e. i. xxviij. co. & seq. sibi contrarius. Pro decisione Bal. possent
plura adduci: sed breuiter vnuz est qō semper mouet me ad cōsu-
lendū pro eo. Nā qn̄ in pupillari substitutiōe apponitur duplex cō
ditio & sic dr si filius heres erit & in pupillari etate decesserit talem
substituo tūc qr verba prime cōditionis si heres erit repugnant
de directo vulgari que est si heres non erit. tunc vulgaris nō pōt
dici expressa verbis ex quo repugnant. tūc dr oīno tacita put de-
clarat bar. & oēs tenent in. l. j. in. iiij. q. prin. s. e. Sed qn̄ solum ap-
ponitur secunda conditio qr dr si filius meus moriatur in pup. eta. ta-
lem substituo. Illud qō decedat in pupillari eta. potest continge
re dupliciter: adita hereditate: itē & nō adita hereditate. Illa er-
go verba non repugnant vulgari. imo vulgaris sub illis verbis
in generalitate illorum verborum cōprehenditur. qua rōne ergo dici-
mus q vulgaris comprehensa sub breuiloqua vel cōpendiosa dr
expressa saltem verbis generalib⁹ ideo matrē excludit certe idem
dicim⁹ in proposito nec istud negat Alex. imo fatetur etiā idē: siue
ergo dicamus q ista sit substitutio pupillaris: siue dicamus qō
sit cōpendiosa restricta ad pupillarē etatē: satis est mihi q verba
nō repugnāt vulgari: qr vulgaris sub generalitate verborum com-
a prehendatur. qō aūt dicatur cōpendiosa[a] habes aduertere qr cōpen- a Cōpēdiosa. adō bart. in. l. pcibus. C. de impu. & al. substit.
diosa in pagano nō est species substitutionis: sz est quedam quali
tas aut adiectio vt de peculio vt declarat Barto. in. l. centurio. in
j. & ij. q. j. eo. qō ergo pupillari adiiciatur qualitas illa qualitas non
immutat pupillarem nec desineret esse pupillaris. & dicitur compē-
diosa non solū q sub cōpendio & breuitate verborū cōplectitur
plura tpa: sed etiā qn̄ sub compēdio verborum aptitudine pōt com
prehēdere plures substōnes. doc. no. in. d. l. cēturio. & ita est hic qr
vltra pupillarē pōt continere vulgarē que est expressa verbis ge-
neralibus Cōfirmo ex eo qō decidit sing. bar. in. l. lucius. j. eodē.
in antepe. q. ver. pone quod instituo duos impuberes cum cōcor.
quas ibi ponit.

1 Cogitur adire institutus propter fideicōmissum iniunctum
substituto pupillari. & hoc mortuo pupillo & non viuente: & adi-
tio facta ex vi restitutionis in integrum confirmat tabulas pu-
pillares.
2 Coacta aditio confirmat tabulas pupillares sicut si sponte esset
adita.
3 Quis non debet esse solicitus de hereditate viuentis: imo impro
be aliter facit.
4 Crimen heresis committit qui viuente papa facit conuenticulaz
super papatu.
5 Restitutio in integ. super principali extenditur ad accessoria.
6 Pupillus seu potentia suitatis firmat tabulas pupillares esto
q moriatur non adita hereditate.
7 Minor adita hereditate si in integrum restitutus eaz postea re-
pudiet an substitut⁹ vulgariter possit adire de iure ciuili an solū
de iure pretorio.

1 Interdum. Hoc dicit. † cogitur adire institutus pro-
pter fideicōmissum iniunctū substituto
pupillari. & hoc mortuo pupillo & non eo viuente. & aditio facta
ex vi restōnis in integ. cōfirmat tabulas pupillares. h. d. vsque ad
§. prius. & diuiditur in duas prout ponit duas decisiones. scda ibi:
2 ergo &c. † No. primo ex isto tex. q coacta aditio cōfirmat tabu
las pupillares sicut si sponte esset adita. concordat text. in. l. nam
qō. §. si quis cōpulsus. j. ad treb. Et circa hunc tex. querit Paul.
hic qn̄ heres adiuit hereditatē substituti & fideicōmissarij: penes
quē erit hereditas patris apud fideicōmissariū nō possum⁹ dice
re. Tādē refert Bar. in. l. ita tn̄. §. a patre. ff. ad treb. tenere q etiā
hereditas patris erit penes fideicommissarium sed dicit Paul.
q dictū bar. nō pbatur aliqua. l. sed est not. decisio & tenēda menti.
Tu dic q imo decisio bar. probatur multis. ll. qr fideicōmissari⁹
qui cogitur hereditatē adire etiā si iure fideicōmissi deberet solū
aliquā partē habere: tn̄ ex volūtate testatoris consequitur totā he-
reditatē. tex. est. in. l. nā qō si quis: als est in. l. cogi. §. sed & si quis.
ff. ad treb. in. l. §. j. sed & q̄situ. ff. ad trebel. & ibi gl. & ita p istas. ll.
3 expresse firmat Sali. hic. † Secundo no. ex hoc text. q quis nō
dz esse solicitus de hereditate viuentis & improbe facit concordā
tes sunt in gloss. & presertim text. in. l. fin. C. de pac. facit. l. qui su-
perstitis. ff. acq. her. Adde ad istud no. bene facere illud qō dt
4 bald. in. l. qm̄. C. de testi. † q est crimen heresis viuēte papa facere
conuenticulam. de papatu. Adde etiam text. not. in. c. bone. ij. de
elect. Tertio no. in ver. ergo. q restitutio in integ. ad adeūduz
5 ex testamento paterno confirmat etiam tabulas pupillares. † Et
ex hoc habes correlarie notare q restitutio in integ. super prin-
cipali extenditur ad accessoria. tex. hic est no. sed in contrariuz est
tex. no. in. l. fi. §. fi. ff. de condi. inde. vbi restitutio indebiti concessa
minori super sorte principali non extenditur ad vsuras. & sic ad
accessoria. quem reputat sing. bald. in. l. j. in. j. q. C. quando prouo.
non est ne. Ad illum text. respondet solum Rapha. cu. hic: alij nō

tangunt q ibi sñia lata super sorte principali non extendit vt videatur lata super accessorio.& sic sup vsuras:ita loquit ille tex.sed hic restõ in inte.ad testm̃ patris extendit ad substõnem pupillarẽ:qr reperit cui adhereat ipsuz accessoriũ.s.testm̃ patris. Ista solu.videre meo nihil tollit de difficultate. ¶ Ego rñdeo altero de duobus modis. Primo q.d.l.fi.§.fin.loquit in accessario quod est odiosum.s.in vsuris.sed nos loquimur in accessorio fauorabili.scz substõnis pupillaris.vt superius sepe dictũ est. Uel aliter & secũdo & no.rñdeo q restitutio in integrũ cócessa super principali nõ extendit ad accessoriũ illud est verũ qñ tale accessoriũ est qd diuersum & sepatũ a re principali:vt ibi sed in casu nostro substitutio pupil.est pars testamẽti paterni.ita dicit text.in.c.si pater.in fi.de testa.in.vj.Substitutio ergo pupillaris non est quid diuersum a principali.imo est eius pars merito rest.in integ.super testamẽto patris extendit ad substõnẽ pupillarẽ que est eius pars tex.est hic ɓm quẽ limita tex.in.l.fin.§.fin.ff.de condi.inde. ¶ Gl. prima diuiditur in tres partes prout ponit tres intellectus timo

6 re contrarij.† Nam pupillus seu potentia suitatis firmat tabulas pupillares dato q moriatur non adita hereditate.text.est in.l.si filius qui patri.j.eod.& in.l.ita tñ.§.si pater.j.ad trebel.timore istius contrarij facta est gloss.que ponit tres intellectus.primus intellectus est falsus:alij duo possunt stare. ¶ Gl.in verbo solicitis diuiditur in duas. In prima allegat quatuor concordantes In secunda opponit.secunda ibi:sed alio modo.glo.nõ soluit sed Bart.dicit posse dari sol.vera sol.est q in illis iuribus nõ agitur de hereditate viui.imo de hereditate mortui. ¶ Gl.in verbo minor instit.diuiditur in duas. In prima ponit duos intellectus ad istum tex. In secunda ponit opp.contra tex.secũda ibi sz si hic substitutus eẽt seruus. In ea.gl.ibi alij ponũt i vulgari iste scõs itellectus est verus in se.qr text.est in.d.l.sed si fine.§.sed qõ papinianus.ff.de mino.Sed qñtũ ad text.nostrum iste intellectus non est bonus quatuor fundamentis. Primo nõ cõuenit ad tex.qui dixit proficere secundis tabulis.ergo loquit de substit.pupil.& non de vulgari:qr substi.pupil.sunt proprie secũde tabule. substitutio vulgaris nõ sunt secunde tabule.lz sit secundus gradus institutiõis Secundo qr tex.dicit hereditatis adeunde causa ɓm istum intellectum deberet dicere contrarium q fuit institutus causa repudiande hereditatis.propterea text.nõ diceret adeũde heredi.sed diceret adite. Tertio ɓm istum intellectum illatio non bene congrueret precedentibus si iste ver.loqueret de vulgari substi.cum superius loquatur de pupil.teneas ergo primum intellectum qui verus est.tu aduerte qr sepe audies allegare istum text.ɓm istum

7 intellectum & male. ¶ †Extra gl.pro complemento Barto.inducit istum tex.ad.q.no.pone minor adiuit hereditatẽ & postea mediante restõne in integ.eam repudiat:an substitutus vulgariter possit adire de iure ciuili an solũ de iure pretorio est subtilis passus & vtilitas euidens.qr si posset venire de iure ciuili.admitteret vsq ad.xxx.annos.l.lz.C.de iure delibe.si non põt venire nisi de iure pretorio hz solum annale tempus aut centum dierum.l.emãcipata.C.qui admit.cum si.prima fronte videretur dicendum qõ substitutus non possit venire de iure pretorio.probatur ratione deinde lege probat.Sed contrariũ tenet Bar.cũ opi.Bar.in locis preallegat.tenent omnes:tenent etiam Sali.& Alexã.hic.mihi autem in pũcto iuris plus plz opi.Ultramõtanorũ & dico disputatiue aliter q̃ referat Alex.& Pau.de ca.tz istam opi.& respondet ad.d.§.si quis adita q ibi si primus heres qui adiuit restituatur secundus ibi admittit de iure ciuili illud contingit autoritate senatusconsulti tertul.volentis q etiam tunc habeat locum ius antiquum:& sic.l.xij.tab.sed in casu nostro substitutio post restitutionem primi heredis non fulcitur autoritate senatusconsulti sed dumtaxat autoritate edicti pretoris.ideo est necessaria bonorum posses.ita etiam respondet Rapha.cu.hic.licet postea teneat cum Bar.contra Bar.Are.hic.pondera tex.in.d.l.sed si fine.§.sed qõ papinianus.in fi.vbi si minor restituatur aduersus aditionem suam dicit text.q secundus cui competunt vtiles actiões nõ est heres.ergo nõ succedit de iure ciuili.qr si sic succederet esset heres de iure ciuili:tñ ad illum tex.respondet q ille qui de iure ciuili vtiliter est heres nõ est proprie simpliciter heres:sicut nec dñs vtiliter dicit proprie dñs.l.j.§.qui in perpetuum.ff.si ager vect.vel emphy.peta. ¶ Adde q cõtra Bar.tenuit latius Pau.de cas.in repe.l.si filius heres.in.xv.colũ.& seq.ff.de libe.& posth.vbi fundatur subtiliori fundamento.& melius respondet ad.§.si quis adita.dicit q impossibile est q duo sint heredes ex eadẽ parte iuris ciuilis.l.qõ contra.§.vni duo.ff.de reg iur.& l.hereditatẽ.§.pater.ff.de cas.pecu.Et per hoc ptz non obstare illud quod dicit Bart.de herede & fideicõmissario.qr illi bene sunt heredes de iure ciuili.sed nõ ex eadem parte iuris ciuilis : sed ex diuersis. Primus eñ remanet heres nomine ex.l.xij.tab.sed secundus.s.fideicommissarius efficitur heres per senatusconsultum trebellianum & sic per diuersam partẽ iuris ciuilis sit in.l.j.§.si quis adita.ff.ad tertu.qui est pecularis Bart. Primus.s.mater fuit heres per senatuscõ.orsi.secũdus aũt per.l.xij.tab.dum dicit.ius antiquum & sic nõ ex diuersa parte:sed ex eadem parte iuris ciuilis aut etiã iuris pretorij tolerat concursus.tex.est fortis in.l.fi.iuncta glos.ff.de suc.edi.vbi pz q etiaz ex successione de iure preto.si semel fuit delata vnico effectu lz postea per restitutionem abstineat non defertur sequenti in gradu de iure pretorio : sed bene de iure ciuili.illum tex.no.etiaz multũ Bar.in rub.C.de succ.edic.Ego vt dixi in puncto iuris sequor istam partem.moueor alio fundamento.Nam obstaculũ qõ impediebat substitutũ est qr primus heres adiuerat,istud obstaculum est remotum solum de iure pretorio:quia restitutio in integ.est solũ de iure pretorio.l.j.& per totũ.ff.de mino.Sed ego habeo q quis dz venire illo iure tm̃ quo remouetur obstaculũ.tex.no.in.l.facta.§.si in danda.ff.ad treb.no.gl.in.l.cũ in secundo.ff.de inju.rup.ergo substitutus non potest venire nisi de iure pretorio.Itẽ contra Bar.faciunt multi tex.si nõ calumnient.tex.in.l.pe.& in l.fi.ff.de acq.here.vbi si heres qui adiuit restituat in integ.alius hz vtiles actiones:ergo de iure pretorio nisi respõdeas ɓm Bart.q cũ sit de iure ciuili heres vtiliter hz vtiles actiones.contra Barto.videt facere etiã.l.j.§.qui sunt in potestate.ff.si quis omis.cã te.rñde prout ibi rñdet Barto.q verum est q venit de iure pretorio.tñ põt etiã venire de iure ciuili est facere violẽtiã illi litere:vt dicit etiã Are.hic in puncto iuris. Ista opi.est sustentabilis:teneo tñ sñiam Bart.pro qua est fortis tex.in.d.§.si quis adita. Potes ad istũ tex.aliter respondere q̃ bart.q iste tex.bñ põt facere tenẽdo scõm intellectũ gl.sz qr ille intellectus nõ põt pcedere ad istũ tex.ex quatuor fundamẽtis supra factis.tenendus est primus intellectus & ɓm primũ intellectum nihil faceret ad istum tex.& ex his sit expeditus totus iste.§.dic.xxiij.martij in vigilia annũciationis beate Marie virginis in mane propter examen.

1 ¶ Ordo scripture debet attendi.

2 Peruersio ordinis tunc vitiat actum qñ fit de eadẽ re ad eãdem secus si fieret ex diuersis.

3 Pater potest facere illos esse suos & necessarios substituendo filio sicut sibi.

4 Testator põt substituere suũ posthumũ filio iã nato & ipse filius si faceret testm̃ nõ posset qr diceretur alienus.

5 De forma pupillaris substitutionis non sunt illa verba si filius heres erit:sed sufficit dicere si moriatur intra quartumdecimum annum.

6 Preposteratio non vitiat pupillarem substõnem qõ institutio sequitur eam nec etiam vulgarem.

7 Expressa vulgaris continẽs in se tacitam pupillarẽ per quandã connexitatem trahitur ad pupillarem.

8 Si preposteratio verborum non vitiat expressam pupillarez:ita etiam non vitiat tacitam pupillarem que continetur sub expressa vulgari.

9 Considerandũ est an ordo sit necessitatis an voluntatis an in dubio & inter vtrunq.

10 In dubio censet ordo necessitatis qñ agit de magno preiudicio: voluntatis vero qñ agit de paruo & leui preiudicio.

11 Qñ forma vel solennitas non est magne importantie considerato effectu:tunc eius omissio non vitiat actum.

12 In dubio ois forma tradita a lege censetur esse substantialis & de essentia substantiali actus.

13 Omissio signi crucis in inuẽtario dr esse leuis solẽnitatis.

14 Iudex qñ iterponit decretũ in actu minoris vel mulieris ex forma statuti necesse est q interponat in fine actus nõ aũt in principio qr talis preposteratio vitiaret ipsum actum.

15 In honoribus de nouo acquirẽdis antiquior tẽpore nõ prefert sed dignior meritis.

16 In iaz ordinatis honoribus prefertur antiquior & ordo tẽporis attendi debet.

17 Doctoratus ab imperatore pcedit doctoratũ a collegio vel ab alio inferiore esto q ille prius fuerit doctoratus.

18 In dubijs attendimus ordinem scripture & sermonis. limita vt nume.22.

19 Primo noiatus in contractu presumitur principalis:scdo vero noiatus presumitur fideiussor.

20 Ordo denoiationis designat ordinẽ dilectionis & charitatis.

21 Si in instrumento aliquid reperiatur obligatum titio & seio puta domus vel fundus hypotheca seij erit posterior propter ordinem scripture.

23 Quando filius fuit exheredatus tũc peruersio ordinis vitiat substitutionem.

24 Si quis in libello petat aduersariam cogi & compelli & condemnari ista peruersio nihil nocet.

25 Filius quando est institutus ɓm ordinez intellectus presumit q institutio precesserit.

Prius

Prius autem. Sũma vt hic ꝑ gl. ⁊ per Bart. ẜm
eoꝝ intellectũ ⁊ tñ intellectus glo.
cõiter reprehendiť per oẽs inter cetera qꝛ diuinat: naꝫ de exhere-
datione verbum nullũ exheredare est facti: facta non presumũtur
ergo ⁊c. Dicebam al's non esse istud diuinare eo qꝛ iuriscõsultus
semꝑ loquiť in exheredatione ⁊ ibi poniť aduersatiua sed que de
notat diuersitatem iuris. ¶ Vel aliter ẜm intellectum vltramonta-
noꝝ queꝫ tenẽt oẽs ⁊ est verus. Diuide istũ. §. in duas. In prima
vsqꝫ ad aduersatiuaꝫ sed ⁊ si quis. determinat ꝙ ꝑuersio ordinis
vitiat substitutionem. In secũda que est aduersatiua sed ⁊ si quis:
determinat ꝙ ꝑuersio est ordinis ꝙ substõ prius fiat ꝙ̃ instõ: non
vitiat substõnem. ¶ Rursus prima pars subdiuidiť in quatuor.
in prima poniť decisio. in secunda cõprobať autoritate imperato
ris. in tertia cõprobať bona rõne. in quarta ꝯfirmať illa rõ ꝑ duos
effectus qui resultant ⁊ qui cessarent si non esset vnũ testm̃. secũda
ibi que snĩa rescripto imperatoris. tertia ibi. constat cm̃ vnũ esse te
stamentũ. quarta ibi vsqꝫ adeo. ¶ Rursus secũda pars subdiui-
diť in quatuor. in prima loquiť tex. de pupillari expressa. in secũ-
da de vulgari expressa qñ extitit casus vulgaris substitutiõis. In
tertia qñ euenit casus tacite pupillaris comprehensa sub vulgari
expressa. In quarta infert ex predictis. secũda ibi sꝫ ⁊ si ita. tertia
1 ibi sed ⁊ si filiꝰ extiterit. quarta ibi qȯ igiť dictũ est. ¶ † Nota pri
a mo ordinẽ scripture[a] debere attendi. h. d. litera prima. Cõtrariuꝫ
dicit in ver. sꝫ ⁊ si quis. de concordatione reseruo dicendũ in glos.
¶ Scdȯ ⁊ subtiliꝰ pȯdera tex. ibi testm̃ faciat nõ valere ẜm ꝙ sub
tiliter ponderat Are. hic ꝙ qñ aliqd ex ordine dꝫ precedere: illud
censeť inductũ pro forma intm̃ ꝙ preposteratio reddit actuꝫ ipso
iure nullũ cũ dicat testm̃ non valere. ergo est ipo iure nullum. ¶ Tu
aũt dicas ꝙ ꝓbat oppositũ: nã habemus ꝙ qñ. l. dictat ꝙ actus
non valeant ꝙ illa verba non valeãt nõ intelliguntur ipso iure: sed
in effectu. gl. ordi. in. l. vniuersa. ⁊ ibi Bar. no. ⁊ sequiť. C. de preci.
impe. offe. do tibi aliã concor. gl. in. l. nostram. C. de testa. sequitur
Bald. in. c. cũ ordinẽ. in. viij. col. de rescrip. sequitur. d. Abb. in. c.
nonnulli. §. sunt ⁊ alij. eod. ti. de rescrip. ꝙ̃uis contrariũ ⁊ male te-
neat idem Abbas in. c. qꝛ propter. in. iij. col. de ele. per illũ textũ.
Alibi tñ ideꝫ Bar. melius ꝙ̃ alibi in. l. ij. C. de canone frumẽtario
2 vrb. ro. li. xj. melius atingit istũ passum ꝙ̃ alibi legerim. ¶ † Ter
b tio no. in ver. ceterũ. ꝙ peruersio ordinis[b] tunc vitiat actũ quãdo
fit de eadeꝫ re ad eandẽ. secus si fieret ex diuersis vt declarat Bar
tol. in. l. j. per illũ text. C. de app. cano. in. c. exhibita. de iudi. ⁊ ita
proprie arguit iurisconsul. hic ꝙ testamentũ paternũ ⁊ pupillare
3 est vnũ. ideo ꝑuersio ordinis in ea dispositione vitiat. ¶ † Quar
to not. in versi. vsqꝫ adeo. ꝙ pr̃ põt facere illos esse suos ⁊ necessa-
rios substituẽdo filios sicut sibi. ⁊ hoc resultat ex eo qꝛ vnũ est te-
stamentuꝫ vt no. Bar. in. ista. l. ij. in pñ. s̃. eo. tex. in. l. sꝫ ⁊ si plures.
4 §. quos possumꝰ. vbi Bar. no. ĩ. e. ¶ †. Quinto no. in ver. ⁊ post-
humũ ꝙ testator potest substituere suũ posthumum filio iam na-
to ⁊ ipse filius si faceret testm̃ non posset qꝛ diceretur alienus. §.
5 alieno posthumo. insti. de lega. ¶ † Sexto noto in ver. sꝫ ⁊ si quis
ꝙ de forma pupillaris substitutionis non sunt illa verba si filius
heres erit. sed sufficit dicere si moriatur intra. xiiij. ãnum. ⁊ ita no.
6 istum text. Bart. in prin. huius. l. in. iiij. q. princip. ¶ † Septimo
no. in ver. sed ⁊ si ita. ꝙ sicut preposteratio non vitiat pupillarem
substitutiõem qñ institutio sequiť eam: ita etiam non vitiat vulga
rem substitutionẽ. facit tex. in. l. qui liberis. §. hec verba. ĩ. eo. titu.
7 ¶ † Octauo pondera tex. in verbo ei ẜm Dy. ꝙ expressa vulga-
ris continens in se tacitam pupillarem per quandã connexitateꝫ
8 trahiť ad pupillarẽ. vt hic per Bar. ¶ † Nono not. in v̇si. sed ⁊ si
filius extiterit. hic esse tex. no. ẜm Are. ꝙ sicut preposteratio ver-
boꝝ non vitiat expressam pupillarẽ: ita etiam non vitiat tacitam
pupillarem que continet sub expressa vulgari. Et si non esset iste
tex. posset videri contrariũ: qꝛ facilius impediť substitutio tacita
que inducitur presertim preter naturam verborũ ꝙ̃ expressa. tex.
in. l. si. in prin. ⁊ ibi clarius Bart. ff. de leg. ij. no. Bald. in. l. huma-
num. C. de legi. ¶ Glo. in verbo non conuertere diuidiť in duas
In primaallegat duas concor. In secunda oppo. de quatuor le-
gibus. secunda ibi sed argumentum. In ea. glo. in fin. ista sol. gl. vt
9 dicit Bar. nihil est nisi dicere aliud hic aliud ibi. ¶ † Circa pmũ
membrum prin. dicit Bar. inꝙ̃tum considerat aut est ordo neces
sitatis aut voluntatis: aut sumus in dubio. Adde qȯ de hoc ha-
beo vnam glo. ij. q. j. in summa. ⁊ glos. in. c. pe. in verbo iuris ordi-
10 ne. ⁊ ibi cano. de pur. cano. ¶ † Secundo adde inquantum Bar.
not. declarat quado in dubio ordo censeatur necessitatis ⁊ quãdo
voluntatis: aut dicit ꝙ quãdo est magni preiudicij censetur neces
sitatis: aut leuis preiudicij ⁊ est volũtatis. adde ꝙ idẽ tenet Bal.
⁊ Ange. in. l. si. §. si vero postꝙ̃. C. de iure deli. idem Bart. in. l. cuꝫ
hi. §. si pretor. per illum tex. ff. de transa. Bald. in. l. in testamentis
C. de testa. per illum textũ. alibi. idem Bartol. in. l. j. §. si pluries.
in. iiij. q. de exercito. dicit ⁊ clarius ꝙ illa dicitur leuis solennitas
cuius omissio facti substantiam non habet immutare. Alibi di-
cit no. Bal. in. l. hac consultissima. C. qui testa. fa. pos. ꝙ illa diciť
leuis solennitas qñ non est ratione munita ⁊ multum exclamat
Alex. in consi. xcvj. in. iiij. vol. incip. viso ⁊ considerato suprascri-
pto. in vlt. colum.
11 **Adde.** Etiaꝫ † ad istud qȯ dicit Bar. ꝙ etiã qñ forma vel
solennitas nõ est magne importãtie ꝯsiderato effe
ctu: tunc eius omissio nõ vitiat actũ. Ita habes ex verbis Bart.
si bene inspexeris. in. l. vniuersis. ⁊ ibi clarius Paul. de cast. C. de
preci. impe. offe. bar. in. l. obseruare. C. de decu. li. x. Pau. in. l. j. ff.
de consti. prin. fiat ergo ꝙ qñ ordo est modici preiudicij censeť le-
uis solennitas ⁊ eius omissio non vitiat. ¶ Limita istam regulam
⁊ doctrinã bar. nisi lex ꝯditionaliter requirat qꝛ cõditio que cõ- a
tineť per. l. nunꝙ̃ dicit continere leuem solennitatem. ita silr di-
cit bal. in auť. matri ⁊ auie. in. j. col. in fi. C. qñ mulier tute. of. fun.
vbi allegat bo. tex. in. l. pretor in prin. ff. de col. bo. Istã decisionẽ
sequunť Alex. ⁊ plenius Are. hic. ⁊ idẽ Are. vbi valde exclamat
in. c. in causis. in. iij. col. de testi. confirmat Are. pulchra rõne. qꝛ
conditio ĩportat cãm finalẽ. declarat no. bal. ĩ. l. ij. §. si. ff. de dona.
facit tex. ĩ. l. demõstratio. §. ꝙ aũt. ff. de cõdi. ⁊ demõ. nõ reperi le-
gisse aliquẽ q cõtradicat illi regule bal. nec ego auderẽ cõsulendo
recedere. ¶ Contra illã regulam Bal. pondero tres tex. ponde-
ro in primis text. in. l. a diuo pio. §. in venditione. ff. de re iudica.
vbi text. tradit formam in venditione rei que fit in executiõe sen-
tentie ⁊ loquitur conditionaliter. ⁊ tñ Bart. ibi in vlti. colum. qui
approbatur per alios dicit ꝙ ideo ille ordo nõ poniť vt sit neces
sitatis: sed qꝛ vt minꝰ graueť debitor. ¶ Scdȯ arguo sic iuramẽ
tũ in teste requiriť cõditionalr̃ a lege. text. in. c. hortamur. iij. q. ix.
in illis ablatiuis absolutis tamẽ iuramẽtum in teste nõ est de for-
ma substãtiali qꝛ põt remitti de cõsensu partiũ. c. tuis de testi. de-
clarat in specie bar. in. l. si quis legatũ. circa si. pñ. ff. de fal. nisi di-
ceres ꝙ illi ablatiui absoluti nõ importãt cõditionẽ ⁊ reg. Bal.
loquiť qñ. l. expressa loquiť cõditionalr̃. ¶ Tertio in ꝯtrariũ vr̃
facere text. in. l. si. §. j. in fi. iuncto. §. si prefatã. C. de iu. deli. hoc mo
do inducẽdo dicit lex qȯ quãdo heres facit inuentariũ dꝫ in prin
c pio apponere crucẽ[c]: tñ si omittit signũ crucis eius omissio non
vitiat. qꝛ est leuis solẽnitas. istud perpẽdit Alex. hic ⁊ respondet
regule Bal. ꝙ procedit vt hic per Alex. Ista so. nihil facit. nam
tex. ibi dicit signo crucis primo ab herede posito. ⁊ subdit si pre-
fata nõ obseruant institutio sit nulla.
Adde. ad doc. Bart. pro eius cõfirmatione ⁊ cõplemento
12 † ꝙ in dubio oĩs forma tradita a lege censetur esse b
substantialis ⁊ de essentia substantiali actus. Ita ad literã Bald.
in. l. cõparationes. C. de fide instr. In tertia op. ¶ Vltimo consi-
dera doctr. s̃. traditas que dicanť de leui solennitate. naꝫ optime
13 confirmant decisionẽ Bal. † ꝙ omissio signi crucis in inuentario
dicatur de leui solennitate. ⁊ ista est cõis opi. ⁊ teneť cõiter hic. et c
in. l. si. §. j. C. de iure deli. cum concor. hic traditis per Alexã. ⁊ ibi.
Adde inꝙ̃tũ concludit Bar. ꝙ preposteratio grauis vitiat actũ
14 Adde fortiꝰ † ꝙ iudex qñ interponit decretũ in actu minoris vel
in actu mulieris ex forma statuti est necesse ꝙ interponatur in fi-
actus vnde si reperiatur in instrõ ꝙ primo interpositum sit de-
cretum talis preposteratio vitiat decretũ ⁊ per ꝯñs ipsum actum
eo qꝛ presumiť nõ precedente cause cognitione. ⁊ ideo si iudex pri
mo decernat administrationem tutele matri: ⁊ postea mater re-
nuntiat velleiano nihil operať illud decretum. eo qꝛ dꝫ precedere
⁊ ita dicit sing. bal. in. l. nec ei. circa fin. §. j. ff. de adop. ⁊ reperio qȯ
simpliciter sequiť Are. hic. in. iiij. col. in fi. lꝫ corrupte alleg. bald.
in. l. non aliter. de adop. puto ꝙ ista decisio Bal. ⁊ Aret. sit falsa.
¶ Primo per tex. in. l. si. C. de magi. conue. quẽ text. Bald. ibi in
primo no. valde no. qȯ lꝫ prius decernatur administratio a iudi-
ce ⁊ postea subsequatur inuentarium ⁊ datio fideiussoris: ista pre
posteratio nihil vitiat qꝛ non est vis ẜm Bald. an administratio
decernatur in principio istrumẽti vel in finea iudice lꝫ melior or-
do ⁊ tutior esset ꝙ administratio decernatur in fin. allegatur text.
vt ibi per eum. ¶ Secũdo moueor qꝛ in ea scriptura in eo instru
mento non attendiť quid sit prius scriptum cum attendatur or-
do intellectus. tex. est hic. ⁊ in secunda parte ẜm intellectum vltra
mon. verum ⁊ approbatuꝫ. ¶ Confirmať ⁊ tertio per illud ꝙ de
cidit bar. per istum tex. in. l. quidã consulebãt. in vlt. colũ. ff. de re.
iudi. An ante omnia debet primo opponi exceptio declinatoria
al's videť pars consentire in iudicem. tex. est in. l. si. C. de exceptio.
in. c. inter monasterium. de re iud. tñ si in ea scriptura primo quis
opponat contra actorem: scdȯ contra iudicem: tñ ex ordine intel-
lectus videtur primo opposita exceptio contra iudicẽ. alleg. tex.
hic ⁊ sequiť multũ no. Bal. in. d. c. inter monasterium. in vlt. colũ.
⁊ in. l. exceptionẽ. in. iij. col. C. de exce. ⁊ in. l. si. de iudi. ⁊ in. §. quibꝰ
in prima cõsti. C. sequiť Ang. ĩ. §. j. ĩ auť. de exhi. re. col. v. ⁊ Io. de
imo. in. l. si ita scriptũ. ff. de leg. j. facit bene tex. in. l. quidã. ff. de pe
cu. leg. ¶ Circa secundũ casum Bar. de ordine tpis ex dictis bar
5 to. facias tres conclusiones. † Prima est qȯ in honoribus de no-

a ¶ Scripture. adde are. in ca. statuimus. de offi. deleg. li. vj. doc. ĩ. c. quorũdã. de ele. eo. li. doc. in c. j. de purg. ca. Abb. ĩ. c. sedes aplica de rescr. do. dc. s. gemi. ĩ c. qꝛ põtificali. in fi. de offi. de. li. vj

b ¶ Ordinis. adde Ang. in. l. si queramus. ff. de testa.

c ¶ Crucẽ. ad de bal. ĩ. j. cõstit. C. ang. ĩ §. si vero nõ ampliꝰ. ĩ autẽ. debere. ⁊ fal. Post. in c. ray. de test. Io. an. ĩ addi. spe. ti. de inst. edi. ĩ. §. si. ĩ addi. ici. lꝫ dubiteť. al's inci. cuꝫ quidam.

uo acqrendis antiquior tpe nõ preferf sed dignior meritis. Ad-
de text. in. l. vnicuiq3. ⁊ ibi Bart. no. ad hoc. C. de proximis sacro.
scri. lib. xij. ¶ Limita cõclusionẽ bar. nisi ambo essent eque ideo-
nei. tũc data paritate antiquior tpe bene est preferendus. vt dicit
tex. in auf. de mona. in. §. aditionũ. col. j. Adde tex. no. in. c. epi. xx
iiij. dist. gl. or. in. l. cũ quid. in gloss. ij. in fi. ff. si cer. pe. Alibi tamen
no. Bald. in. c. cum oẽs. in. iij. col. per illũ tex. de consti. qõ nõ de
bet fieri differentia inter iuuenẽ ⁊ senem paria iura habentes ⁊ ꝙ
tm̃ v3 vox iuuenis q̃tum vox senis etiam in cardinalibus. ¶ Se
cũda cõclusio est ꝙ gradatim quis d3 ad honores ascendere. ad-
de tex. co. in. c. si. xlviij. disti. ⁊ illum tex. no. glo. in. l. que vtiliter. in
prin. ff. de nego. gest. alibi text. in. c. officij. §. nos aũt. de elec. dicit
qõ quis nõ d3 esse arrogãs vt velit esse magister[a] anteq̃ sit bonus
16 discipulus. ¶ Tertia cõclusio est qõ iam in ordinatis prefertur
antiquior: ⁊ ordo tpis attẽdi d3. Adde tex. no. ⁊ ibi bart. no. i. l. si.
§. de tyronibus. li. xij. ⁊ text. ⁊ in. c. j. de maio. ⁊ obe. ⁊ gl. no. in. c. si.
xvij. dist. no. Bar. in. l. j. per illũ tex. ff. de obsequijs. ¶ Limita ni
si iunior habuisset dignitatem ab imperatore[b]: vel a papa vel a
principe senior ab inferiore: q2 iunior d3 preferri. tex. est not. in. l.
ij. ff. de albo scribendo. gl. ordi. in. l. restituende. C. de aduo. diuer.
iud. ⁊ glo. no. in. xvij. dist. c. si. ⁊ gl. in. c. dñs noster. in verbo eligit.
xciij. dist. facit tex. in. c. si a sede. ⁊ in. c. hi qui. de prebẽ. in. vj. Hinc
dicit in specie Innocẽ. in. c. statuimus. de maio. ⁊ obe. quod rece-
ptus in canonicum[c] autoritate pape precedit alios canonicos re-
ceptos autoritate inferioris: puta epi: ⁊ ita no. bar. in. l. j. ff. de al-
bo scrib. alibi not. do. Abb. in. c. per tuas. per illum tex. de maio.
⁊ obe. ꝙ creatus miles a maiori precedit militem creatũ a mino-
re: dato ꝙ ille prius sit creatus: ⁊ idem Abb. in. c. postulastis. de
conces. preben. alibi per predicta t3 Ludo. ro. in. l. si vero. §. de vi-
17 ro. xxix. fallen. ff. so. ma. † ꝙ doctoratus ab imperatore p̃cedit do-
ctoratum a collegio vel ab alio inferiore dato ꝙ ille prius sit do-
ctoratus per tex. in. d. l. ij. ff. de albo. scri. ⁊ in. d. c. per tuas. Idẽ se-
quitur do. Mar. lau. in tractatu suo de preci. in rubri. de digni. c.
xv. Limita singu. dũmodo doctoratus ab imperatore vel princi-
pe sit doctoratus cũ rigore examinis: secus si doctoretur per sim
plex verbum esto doctor: q2 imperator potest facere doctorem so
lo verbo. no. Ange. in. l. cum salutatus. C. de sniam passis. q2 talis
sic doctoratus non precedit alios qui veniunt ad dignitatem per
saltus nõ gaudet priuilegijs. tex. est in. l. si nemo. C. de aduoca. di-
uer. iud. ⁊ ita in specie in doctorato ab imperatore limitat. d. An-
dre. sicu. in proc. clementinarũ. in. xiiij. co. ⁊ do. Maria. senẽ. in. c.
qualiter ⁊ qñ. in. ij. not. de accu. ⁊ ita habes expeditũ scdm casum
18 Barto. ¶ † Circa tertiũ casum not. doc. Bar. ꝙ in dubijs attẽdi
mus ordinẽ scripture ⁊ sermonis. Adde text. in c. pe. ⁊ ibi glos. or.
de elec. in. vj. ⁊ tex. in. c. mandato. de p̃bẽ. in. vj. ⁊ gl. in. c. alienus in
glo. fi. xxiij. q. j. no. Abb. in. c. nicolao de appel. ⁊ Bald. vbi mul-
ta bona ponit in. l. si duas. ff. de excu. tu. ⁊ no. Bal. in. l. peñ. in. ij.
oppo. C. de ver. signi. ¶ Scdo adde illud qõ no. bar. in. §. pe. per
illum tex. in prima consti. C. ꝙ si reperiant duo cõtractus in vno
libro vel in vna charta: instrumentũ primo scriptũ presumif pri-
mo factum arguendo ex ordine. Idem no. Bal. in. l. de reb9. C. de
dona. ante nupt. ⁊ in. §. quibus. in prima cõstitutione. C. ¶ Ter-
19 tio adde illud qõ not. vult Bal. in. auf. hoc amplius. in pe. col. C.
de fideicom. ꝙ primo noĩatus in cõtractu presumif principalis.
secundo noĩatus presumitur fideiussor limitando vt ibi per eum.
20 ¶ † Quarto adde illud qõ no. Ang. ⁊ Imo. in. l. qui soluendo. se
cunda. per illũ tex. ff. de here. insti. ꝙ ordo denoĩationis designat
ordinem dilectionis ⁊ charitatis. Idẽ dicit Bar. in. l. pe. in. j. op-
21 po. C. de ver. sig. ⁊ in. l. j. C. de edi. di. adri. tol. ¶ † Quinto adde il
lud qõ np. Ang. i. §. etẽm. i auf. de here. ⁊ fal. col. j. vbi not. ꝙ si in
codẽ instrumẽto obligasti aliqd puta domũ titio ⁊ seio: hypothe
ca seij erit posterior propter ordinem scripture. ¶ Sexto adde il-
lud quod t3 Albe. de rosa. in prima parte statutorum. in. q. clxxij.
incipi. quid si statuto ⁊c. vbi tenet ꝙ si statuto caueatur qõ bona
captiuorum alienata non solenniter reuocentur per priores vel
ancianos: preferunf priores tanq̃ primo nominati ex ordine scri
22 pture. ¶ † Limita conclu. Bar. ⁊ omnia predicta sing. nisi ex con
uentione partium sit actum ꝙ contractus debeat in scriptis ce-
lebrari si in tali instrumento essent descripta multa pacta non põt
argui ex prioritate pactorum. vt plus in eis acquiratur vni q̃ al-
teri. q2 oĩa perficiuntur vltimo verbo qñ partes habent contra-
ctum pro perfecto ⁊ absoluto. ⁊ ita declarat sing. Bar. in. l. contra
ctus per illum tex. C. de fide instru. sequunf Bald. Salic. ⁊ alij ibi.
¶ Glo. in verbo cõprobata est diuiditur in tres: prout tres po-
nit solutiões timore contrarij. ¶ In eadem gl. ad fi. pro clara in-
telligentia istius glo. reassumo in dubium intellectus istius text.
q2 videntur contrariari. gl. ponit tres solutiones. due prime non
valent: q2 non est presumendum ꝙ statim se corrigat. l. non ad ea.
23 ff. de condi. ⁊ demon. † Tertius est intellectus isti9 gl. ꝙ iste text9
in princ. loquitur quando filius fuit exheredatus: tunc peruersio

a ¶ Magirest adde. c. ordinatos. lix. disti. c. miserũ lxi. disti. c. si clericatus. xvj. q. j. c. cũ in magistrũ de elec.

b ¶ Impatore. adde barbat. i. c. qõ si clericis. i penul. col. d foro cõ. abb. i c. postulasti in. ij. col. de conces. pre.

c ¶ Canonicũ. adde do. in. c. cũ. M. de constitu.

d ¶ Accessoriũ. adde reg. u. accessoriu3. de reg. iu. lib. vj.

ordinis vitiat substitu. in ver. sed ⁊ si quis. ⁊ seq. loquif qñ filius
fuit institutus heres. Istum intellectum reperio ꝙ tenent barto.
Ang. Alb. ⁊ Sal. hic. idem t3 gl. j. in. §. liberis. in gl. instit. de pu
pil. substi. verum q2 iste intellectus solet reprehendi: q2 primo di-
uinat ab isto obiecto credo ꝙ possit defendi. Primo gratia con
trarietatis concordande licitum est diuinare. Secundo ꝙ non sit
diuinatio probatur optime ex text. pondera ꝙ in isto casu est ad-
uersatiua ⁊ regulariter debet denotare diuersitatem in iure ⁊ in
facto. gl. est in. l. sed ⁊ si lege. ff. de peti. here. Bar. late in. l. hoc am-
plius. §. de his aũt. ff. de dam. infec. cum ergo in isto ver. s3 ⁊ si qs
ita. text. semp loquatur qñ filius fuit institutus est necesse dicere
ꝙ fuit exheredatus ad hoc vt ponatur diuersum ius ⁊ factum: q2
si nõ esset exheredatus nõ esset diuersum ius. ¶ Tertio istud
videtur probari ex text. dum dicit prius autem quis sibi heredes
scribat deinde filio. ⁊ sic innuit ꝙ alius sit heres patris q̃ sit ipse
filius. istud declarat inferius in ver. adeo. du3 dicit adeo vt quos
sibi necessarios facit eosdem filio. ergo apparet ꝙ alius erat insti
24 tutus ⁊ non filius. ¶ † No. tñ diligenter decisionẽ Bart. in pra-
ctica quam ponit ex hoc intellectu qõ si quis in libello petat ad-
uersarium cogi ⁊ compelli condemnari: ista peruersio nihil no-
cet. Istud idem repetit Barto. in. l. j. in fine. C. de execu. rei iu. ⁊ in
l. si cum nulla. ff. de re iud. ⁊ in. l. quidam. per illum text. ff. de pecu
lio leg. cum alijs concor. per Alexã. hic ⁊ in. d. l. si cum nulla. tu vl
tra scribentes adde duos notabiles text. Primo adde text. in. l. si
inter virũ. C. de iure do. in verbo pretio quo taxata fuerit prefer-
tur. quẽ tex. no. ibi Ange. ⁊ dicit ꝙ sepius allegando allegauit il-
lum tex. ꝙ si quis diceret in libello quare peto mihi reddi frumẽ
tum in estimatione ⁊ bonitate quanti plurimi fuerit ante moram
vel eam taxationem ꝙ talis libellus v3 per illum text. q̃uis non
petierit prius taxationem fieri illa preposteratio non vitiat. Se-
cundo adde tex. no. ad hoc in. c. literas. de rest. spo. per quem tex.
no. ibi do. Abb. in tertio no. non vitiari libellũ: licet cõclusio pre
cedat facti narrationem. Facit ⁊ tertio q2 libelli debent sustineri
omni modo possibili. etiam per omnem improprietatem vt dixi
anno preterito in. l. sed ⁊ si possessori. §. ite3 si iurauero. post Bar.
25 ⁊ alios. ff. de iureiu. † Iste intellectus gloss. ⁊ Bartol. non est te-
nendus: eo quia nõ potest reddi bona ratio diuersitatis quando
filius est exheredatus qõ peruersio ordinis vitiet substitutionem
s3 qñ fili9 est institut9 nõ vitiet. Et dũ dt Bar. rationẽ esse: q2 quã
do filius est institutus s̃m ordinem intellectus presumitur insti-
tutio precessisse substõ non. Sed quando filius est exheredatus:
non potest hic dici qõ presumaf institutionem precessisse: ex quo
est exheredatus q2 dicitur ꝙ veru3 est ꝙ nõ potest dici precessisse
institutionem filij cum sit exheredatus. Sed institutio de extra-
neo facta bene illa potest dici precessisse iuris intellectu: nam qua
ratione presumitur institutio filij precessisse ea ratione ⁊ institu-
tio extranei. Preterea ⁊ fortius institutio que sequitur post exhe
redationem censetur precessisse nec talis peruersio ordinis vitiat
exhereda. text. est in. l. iij. §. ante heredis. ff. de lib. ⁊ posthu. et in. l.
j. in prin. ff. titu. j. Teneas intellectum quem ponunt vltramonta
ni ⁊ sequunf omnes alij presertim Mod. in glos. in. l. si quis eũ. in
§. j. ff. eo. ꝙ principium loquatur qñ pater prius fecit substitutio-
nem pupillarẽ: ⁊ postea ex interuallo factũ est testm̃ p̃ris: vt pro-
bat tex. in verbo deinde. certe substõ pupillaris nihil v3. ⁊ rõ est
q2 substi. pup. est accessoria. l. ex pupillari. ⁊. l. patris ⁊ filij. ff. codẽ3
Sed accessorium[d] non põt de per se stare sine principali. l. qõ per
manus. ff. de iure codi. ⁊ l3 postea pater faciat testamentu3: tñ sub-
stitutio pupillaris que a principio nõ valuit nõ potuit postea cõ-
ualidari. Preterea substitutio quo ad sui validitatẽ nõ põt stare
in pendenti. l. vsusfructus. ⁊ ibi gloss. ff. de stipu. seruo. l. fina. C. de
sen. pas. l. si. ff. cõia pre. ⁊ bar. fatef qõ in ista prima parte iste intel
lectus est verus. si aũt in eadẽ scriptura vel incõtinenti fieret pri-
ma substitutio deinde testamẽtũ patris: ⁊ tũc v3 substitutio: non
obstante p̃uersione ordinis: ⁊ ita proprie loquif iste tex. in ver. sed
si ita. ⁊ in seq. rõ est q2 in his que fiunt in vno contextu non attendif
ordo scripture vel verbor s3 intellectus. Et istã rationẽ proprie
ponit tex. hic. Istũ intellectũ reprehendit bar. in vno inquantu3
presupponit qõ si fieret substitutio ⁊ testm̃ codẽ tpe qõ prepostе-
ratio ordinis nõ vitiaret ⁊ cõr qñ isto casu nõ habeat locu3 prin-
cipiũ istius. §. Istud reprehẽdit Bar. trib9 fundamẽtis vt hic p
eũ. Rñdeo s̃m Mod. ꝙ l3 ista testamẽta essent facta ex interuallo
tñ dicunf vnũ testm̃ ⁊ vna scriptura respectu vni9 p̃sone testãtis.
d. l. p̃ris ⁊ filij. Preterea s̃3 Pau. ⁊ Mod. nõ est absurdũ qõ sin-
gulare ponaf pro plurali. l. in vsu. §. j. ff. de ver. sig. ⁊ tex. in. l. cum
inter veteres. ⁊ ibi no. Bal. C. de fideicõ. liber. in tantũ ꝙ no. con
dit Jo. an. in tit. de procu. §. ratio autẽ forme. versic. quid si sit cõ
stitutus. vbi cõcludit per multa iura qõ procurator cõstitut9 ad
litem in singulari intelligatur cõstitutus ad lites qõ est valde no
ta. Attẽde quod forma mandati est diligenter attendenda. l. dili-
genter. ff. mandati.

Cum filio

Um filio. Diuidit in duas. In prima deci
sio. In secūda illatio. scōa ibi. ita
q̄. ⁊ cōcor. l. que liberis. §. hec verba. j̄. eo. Circa istum
tex. Bar. format vnam. q. pone q̄ seruus mortuo testa
tore iussu dn̄i adiuit hereditatē ⁊ postea efficiat̄ liber postea eue-
niat conditio pupillaris quis admittet̄. opi. Bar. tз Joan. fab. in
§. substituit̄. insti. e. ⁊ est optimus tex. in. l. coheredi. j̄. e. quem tex.
allegat Raph. cu. hic.
1 ☞ Substitutio vulgaris expressa cōtinet tacitam pupillarem
2 Substitutio vulgaris facta expresse filio impuberi comprehēdit
tam tacitam q̄ȝ pupillarem.
3 Istud procedit ex interpretatione ⁊ non ex vera mente.
4 Substitutio vulgaris expressa facta impuberi filio cōtinet sub se
tacitam pupillarem.
5 Pupillaris expressa substitutio continet sub se tacitā vulgarez.
6 Uerbum substituo dicitur verbū cōe ⁊ tam ad directam substitu
tionem q̄ȝ ad fideicōmissariam accōmodatum.
7 Breuiloqua substō non comprehendit nisi directam nūq̄ȝ autem
fideicōmissariā esto q̄ vtriq̄ȝ possit conuenire.
8 Substitutio breuiloqua facta personis imparibus non compre-
hendit in persona impuberis pupillarez sed tantū vulgarem que
vtriq̄ȝ conuenit. ⁊ nu. 9.
10 Qn̄ vna determinatio respicit duo aut plura determinabilia dз
equaliter determinare.
11 Qn̄ maior fauor est in vno ex determinabilib⁹ quā in alio non fit
equalis determinatio.
12 An ⁊ qn̄ determinatio dз equal'r determinare quādo est diuersa
rō etiam ipsorum determinabilium.
13 In dispositione voluntaria vna determinatio non determinat
equaliter secus in necessaria.

Am hoc iure. Ista lex s̄з Bart. est mul-
1 tum pulchra ⁊ not. l. h. d.
in summa. † Substitutio vulgaris expressa cōtinet ta-
citam pupillarem ⁊ idē ecōtra. Itē substitutio recipro
ca facta duobus impuberibus continet vtrāq̄ȝ substōnem. sed fa
cta disparibus continet vulgarem tm̄. ⁊ ideo separatim est cuili-
bet substituenduз ⁊ ne relinquatur questio voluntati tutius est in
personam pupilli vtrāq̄ȝ substitutionez expresse facere. Diuidit̄
in quatuor. In. j. ponit constōnē diui marci ⁊ seuerini. In secūda
eam extendit ex cōstitutione diui pij. In tertia limitat: ⁊ rationem
assignat. In quarta ponit duplex remedium. secunda ibi qō ius
2 tertia ibi sed si alter. Quarta ibi hoc itaq̄ȝ casu. ¶ † Nota primo
ex isto tex. regulā fundamentalē q̄ substō vulgaris facta expresse
filio impuberi cōprehendit etiā tacitā pup. sil'r ecōtra si fiat sub-
stitutio pupillaris expressa comprehendit tacitā vulgarem ⁊ pō-
dera q̄ tex. dicit intelligit̄ in vtroq̄ȝ casu verbum intelligit̄ deno-
tat fictionem. ita Bar. in. l. si quis pro emp. in. ij. char. ff. de vsuca.
Barto. in. l. furti. ⁊ in. l. qm̄. ff. de infa. ⁊ est tex. in. l. si tibi homo. §.
cū seruus. ff. de leg. j. tex. in. c. ex studijs ⁊ ibi gl. j. de presum. hinc
habes inferre q̄ ista regula nō venit ex verbis testatoris. imo ver
ba repugnant imo etiam non vera mente testatoris. sed ex ficta ⁊
sic prouenit ex ficta dispositione legis. ⁊ ex coniecturata mente te-
statoris. lex em̄ presumit q̄ testator qui substituit in vnum casum
substituisset in vtrūq̄ȝ si cogitasset de illo casu. ⁊ ita diuus marc⁹
⁊ Seuerinus interpretati sunt voluntatem testatoris. Istud er-
3 go † procedit ex interpretatiōe ⁊ non ex vera mente ⁊ sic alibi di-
uus marcus in. l. si mulier. ff. ad trebel. in. l. si mater. C. de institu. ⁊
substi. interpretat̄ voluntatem matris q̄ si mater instituat filium
sub cōditione si emancipet̄ a patre q̄uis conditiones debeant in
terpretari in forma specifica si fili⁹ efficiat̄ sui iuris morte pr̄is ha
bet locum conditio ⁊ hoc ex presumpta voluntate defuncti ea ra-
tione dicit Barto. j̄. e. l. ex facto. q̄ sub expressa vulgari contine-
tur exemplaris: imo plus vt hic per Bart. q̄ substitutio facta in
vnum casum extendit̄ ad alios. istud decidi in. l. j. s̄. e. ¶ Contra
istū tex. ⁊ predicta fortiter op. Bar. q̄ prouisio ⁊c. fortificatur ista
oppo. Bar. tripliciter vltra eū. Substō est ꝯditionalis institutio.
l. in rōne. §. qō vulgo. ff. ad. l. falc. sed habeo qō cōditio dз impleri
in forma specifica. l. qui heredi. ⁊ l. meuius. ff. de cōdi. ⁊ demō. for-
tificatur q̄ iste casus qui debet cōprehendi est directe contrarius
expresso ⁊ verba substōnis expresse de directo cōtrariantur: qūo
ergo est possibile q̄ casus expressus cōtineat casum de directo cō
trariū. ¶ Tertio ⁊ adhuc fortius substō vulgaris ⁊ substō pupi.
sunt oīno dissimiles non solum in verbis sed etiā in effectu in ver-
bis pз. Sed ego habeo q̄ qn̄ casus sunt oīno dissimiles tunc pro
uisio facta in vnum casum nunq̄ȝ extendit̄ ad alium ⁊ est doctrina
ipsiusmet Bar. in. l. gallus. §. ⁊ qd si tm̄. ff. de lib. ⁊ posthu. qūo er
go possibile est ⁊c. Ad istam difficultatem Cy. rn̄debāt vltramō.
in. l. precibus. C. eo. qō ꝯtria p̄cedunt s̄з regulas iuris. sed fauore
pupilli est inducta dispositio istius. l. Bar. reprehendit: tn̄ defen
dendo Cy. dici pōt q̄ pupillaris expressa continet tacitaз vulga-
rem fauore testatoris. sз nō est tutū. q̄ in. l. cōmodissime versat̄ fa
uor testatoris. vt testm̄ valeat. ⁊ tn̄ non fit extensio de vno casu ad
aliū. Scōo rn̄det Bar. ⁊ istud est melius qō dici possit. vt in. d. §.
⁊ quid si tm̄ dicit. nam substō est conditio instōnis. vt dixi necessa-
rio ergo quelibet substō hз conditionē. Si ergo testator faciendo
substōnē exprimat illā cōditionē q̄ exprimat ex necessitate: certe
exprimendo illud q̄ de necessitate inerat tūc non intelligit̄ alios
excludere ⁊c. vt per eū. sed si bn̄ ꝯsideras Bar. vult q̄ qn̄ cōditio
exprimit̄ per cōditionē actus tūc sufficiat adimplere per eqpol-
lēs. corroboro q̄ qn̄ testator aliquid facit vl' dicit ex necessitate: il
la necessitas nō inducit volūtatē priuatiuā alterius. l. fideicōmis-
sa. §. si rem. ff. de le. iij. istā rōnē Bar. impugnat Sali. ⁊ Imo. hic.
q̄ aduertendū est q̄ qn̄ testator facit substōnem vel vulgarem vel
pupillarē non est necesse exprimere vnā conditionē puta si heres
nō erit vl' si moriat̄ filius q̄ pōt simpl'r dicere eidē filio substituo
caiū. ergo qn̄ exprimit si heres nō erit exprimit ex volūtate ⁊ q̄ sit
verū pōdera q̄ istud est i. l. cōmodissime. s̄. de libe. ⁊ posth. Scōo
contra Bar. arguit Are. hic q̄ si vera esset rō Bar. sequeret̄ q̄ re
gula istius. l. p̄cederet per veras regul. ⁊ tn̄ dr̄ q̄ istud fuit ex in-
terpretatione diui Marci ⁊ seuerini sed non me multum mouet.
Ego aūt fortius ⁊ subtilius arguo cōtra rōnē Bar. pone q̄ testa
tor exprimat in indiuiduo vnū casum substitutionis vulgaris pu
ta si posthumus nō nascat̄ clarū est q̄ non exprimit conditionem
necessariā tanq̄ȝ necessario insit. imo exprimit volūtariā. ergo at-
tenta rōne Bart. sequeret̄ q̄ ex quo est expressa talis conditio qō
sub illa vulgari nō contineret̄ tacita pupillaris. ⁊ tn̄ istud est fal-
sum ⁊ ꝯ casum. l. si. C. de institu. ⁊ substi. Secunda rō Bart. nō est
vera. istud vltimū facit me multuз dubitare de cuius veritate di-
cetur. in. §. ⁊ qd si testm̄. Istam regulā limitat iste tex. in fin. ⁊ text.
in. l. q̄uis. C. e. q̄ vulgaris cōprehēdit pupillarē ⁊ ecōtra est verū
si voluntas testatoris non refraget̄ intellige expresse aut tacite: q̄
qn̄ expressa coniectura est contraria derogatur tunc generali pre
sumptioni. q̄ spālis cōiectura dз derogare gn̄ali. l. doli cl'a. ff. de
ver. ob. tradit̄ plene in. c. j. de rescri. ⁊ in. l. vxorē. §. felicissimo. ff. de
leg. iij. Itē vna presumptio dз tollere aliā. l. diu⁹. ff. de in integrū
resti. ⁊ in spē declarat Bart. in. l. ij. s̄. eo. ⁊ ibi perfecte Bar. decla-
rat ex quibus presumatur vel coniecturet̄ voluntas defuncti. et
ponit quatuor principales coniecturas: tn̄ q̄ ex predictis non est
4 bn̄ enucleatus iste tex. facias duas princip. regulas. ¶ † Prima
est substitutio vulgaris expressa facta impuberi filio cōtinet sub
se tacitā pupillarē. Ista reg. ampliat̄ vt procedat nō solū qn̄ sub-
stitutio vulgaris est facta simpl'r. prout dicit tex. hic. sed qn̄ est cō
cepta in vnum casum indiuiduum vulgaris substitutionis: puta
si posthumus nō nascat̄ adhuc sub tali vulgari facta in vnum ca-
sum indiuiduum contineт̄ tacita pupillaris. ⁊ lз vulgaris sit limi
tata in vno casu indiuiduo: tn̄ pupillaris general'r procedit. text.
est quē Bar. ibi dicit se nescire alibi in. d. l. si. C. de instit. ⁊ substitu.
¶ Limita qn̄ statutū esset in ciuitate q̄ testamēta seruent̄ ad lite-
ram: prout iacent sine vlla interpretatione tunc si testator fecisset
illam vulgarē substōnez: tunc sub expressa vulgari non continere
tur tacita pupillaris. q̄ est extrane⁹ intellectus a verbis. l. in his.
ff. de condi. ⁊ demon. Ita sin. tз bal. in. l. precibus. C. eo. istam limi
tationem reprehēdit Imol. in. c. raynu. in materia pup. substit. de
testa. eo q̄ statuta recipiunt interpretationem a iure cōi gl. ⁊ doc.
in. l. si. §. in cōputatione. C. de iu. deli. l. si serui vestri. vbi gl. ⁊ doc.
C. de noxa. ⁊ per illa verba statuti qō testamēta intelligant̄ ad lite
ram intelligit̄ solum reiecta interpretatione friuola. non auteз le-
gitimus intellectus. l. ita Bar. in. l. omnes ppl'i. in vlti. char. ff. de
iusti. ⁊ iu. ⁊ pondera qō non est extraneus intellectus Imo. vt ca-
sus est hic. teneas limitationē Bal. quā etiā tз Alexā. hic ⁊ in. l. j.
in. ij. effectu. s̄. e. q̄ cum statutū dicat qō testamenta seruentur ad
literam: litera dicitur que oculo corporeo pōt legi non que perci-
pitur intellectu. l. j. in. prin. ff. de his que testa. delen. Bald. preci-
pue in. l. ij. C. de patri. q fil. distra. ⁊ doc. Bar. ibi dicit qō qn̄ statu-
tum diceret non reciperēt extraneū intellectū. sed nos dicimus ad
literam ⁊ sic teneo opi. Bald. ⁊ limitationem. ¶ Secundo limita
qn̄ testator fecit vtranq̄ȝ substitutionē ⁊ vulgarē ⁊ pupillarē. tūc
em̄ sub expressa vulgari non contineт̄ tacita pupillaris. l. cū ex fi-
lio. §. j. ⁊ ibi gl. ⁊ Bar. j̄. e. ⁊ gl. ⁊ bar. hic. rō huius limitationis est
duplex. Prima q̄ expressum facit cessare tacitum vt ibi. Secun-
da q̄ expressa prouisio testatoris facit cessare prouisionē. l. preser
tim coniecturatā. l. maritus. C. de procu. l. si. C. de pact. conuentis.
¶ Tertio limita qn̄ substitutio vulgaris eēt facta simul psonis di
sparibus puta impuberi ⁊ maiori vel impuberi ⁊ extraneo. et po
stea dicit si heres non erit substituo talem tunc sub vulgari non
continetur tacita pupillaris. tex. est. in. l. q̄uis. C. eo. firmar bart.
hic in ver. sed si aliter. in si. rō est vt vna determinatio pariter de-
terminet in vtroq̄ȝ. vt statim dicetur sicut etiā hic est text. in breui
loqua. ¶ Quarto limita qn̄ testator substituit vulgariter adiecta
taxatiua tm̄ vt est text. hic in verbo: in vulgarem tm̄modo casum:

quẽ ad hoc in spẽ no. Paul. de ca. hic. Ful. & Alexã. in d. l. q̃uis. & Sali. in l. precibus. in j. col. per illum text. C. eo. melius facit ratio q̄ de natura taxatiue est excludere casus dissimiles. textus est melior de iure in cle. exiui. in §. cum autem natura. de ver. sig. not. Bart. in l. nullus. C. ad l. iul. maiest. sed pupillaris substitutio est
5 dissimilis vulgari vt superius ostendi: igit̃ &c. ¶ Secũda regula est in specie q̄ pupillaris expressa continet vulgarem tacitam: Limita vt superius dixi. & est tex. hic in fi. nisi voluntas testatoris refragetur expresse vel tacite: vt hoc tex. & ita in specie Bart. in l. ij. in prin. in v. q. prin. s. e. ¶ Secundo limita qñ adesset statutum q̄ testamenta intelligantur ad literã vt dixi. s. ¶ Tertio limita quando substitutus posset succedere pupillo: sed esset incapax bonorum testatoris. puta filius spurius testatoris isto casu sub pupillari expressa non continet̃ tacita vulgaris. text. habes & exemplũ in l. is qui. & ibi Mod. ad hoc no. j. eo. Bart. in l. j. C. de natu. lib. & in l. j. in xvij. colũ. C. de sacrosan. ec. ¶ Quarto no. limita qñ substitutio pupillaris esset facta ex magno interuallo post testamentũ patris. l. si quis eum. §. j. j. eo. tunc sub pupillari nõ continet̃ tacita vulgaris. rõ q̄ cũ per vulgarem succedat testatori sequeretur q̄ effectu succederet̃ testatori. ita limitat Bal. & Raph. cu. in d. l. si quis eũ. §. j. vbi dicetur. j. eo. ¶ Secundo principal'r no. in ver. qd ius. q̄ substitutio reciproca d̃r esse species substitutionis de p se q̃uis Bar. in l. lucius. in j. q. j. eo. teneat q̄ non sit species substitutionis: sed quedã qualitas vel adiectio. tñ q̃tum ad formam videtur esse species separata ab alijs: prout est text. hic in verbo ad tertium genus substitutionis. & istam substitutionem appellat iurisconsultus hic reciprocam: sed gloss. & doc. appellant eam breuiloquam: forte est text. in l. cũ in testamento. §. hec verba. in
6 verbo breuiter. s. ti. j. ¶ Tertio no. ex text. ibi hoc cõi verbo qd verbum substituo est verbũ cõe. & ad directam substitutionẽ & ad fideicõmissariam istud non habet̃ alibi melius in iure s̃m Bald. Ang. & Jmo. hic. sed vt dicit Bar. & melius iste tex. nõ bene probat. nam in isto text. verbum substituo app. cõe est. eo q̄ refert̃ ad duos vel dicitur cã vt hic per eum. tñ est in se verũ: vt etiam fatet̃ Bart. q̄ verbum substitutio sit cõe & cõprehendat etiam fideicõmissariã tex. est in l. gñaliter. §. cũ autẽ in verbo substituo. C. de insti. & substi. firmat glo. in §. extraneo. insti. eo. p3 etiã q̄ fideicõmissaria appellat̃ substitutio toto ti. ad treb.

Adde. Qd verbum substituo capit̃ pro ĩstituo. tex. no. ĩ l. si quis mihi bona. §. fi. ĩ ver. ideq̃. & ibi Bal. & Moder. ad hoc no. j. de acq. here. Jte3 q̄ in mandatis consideramus effectum. l. fi. in fi. ff. manda. supraſcriptũ notabile q̄ verbum substituo est cõe intellige qñ profert̃ verbũ substituo simpliciter: sed si diceretur substituo heredẽ: tũc nõ põt importare nisi directam substitutionẽ s̃m tñ qd declarat Bart. in l. centurio. in ver. quar-
7 to principal'r querit̃. j. e. vbi dicetur. ¶ Quarto not. ex text. ibi in vulgarẽ dũtaxat q̄ breuiloqua non cõprehendit nisi directas: nunq̃ comprehendit fideicõmissarias: dato q̄ vtriq̃ possint conuenire: qd exclamat Bar. in l. ij. C. eo. firmat Bar. in l. luci⁹. in vl-
8 ti. col. & ibi reseruo dicendum. j. e. ¶ Quinto principaliter nota in ver. sed si alter. regulam q̄ substitutio breuiloqua facta personis imparibus: tunc non comprehendit in persona impuberis pupillarem substõnem sed tñ vulgarẽ que vtriq̃ cõuenit. cõcor. l. lucius. j. eo. rõ q̄ pupillaris non põt vtriq̃ conuenire. ergo illa verba vos inuicẽ substituo debent cõtinere substõnem que vtriq̃ cõueniat. iste text. & illa regula procedit qñ substitutio breuiloqua
9 est facta verbis simplicibus. ¶ Pro clara intelligentia tex. formo vtilem. q. pone testator habet duos vel tres quorum vnus vel duo sunt impuberes: alius est maior. testator instituit istos tres filios equaliter heredes postea facit substitutionẽ hoc modo si aliquis filiorum meorum decesserit in pupillari etate vel in alia quacunq̃ etate superuiuentes inuicem substituo: vides quod hoc est in breuiloqua: nunquid in persona minorũ contineat substõ pupillaris si dixisset vos inuicẽ substituo solum clarũ est q̄ non. ista substõ nunqd in persona minorũ contineatur reperio q̄ Raph. cu. in consi. cxxvi. incip. Joannes quondam vitalis. expresse determinat q̄ tunc cõtineat̃ pupillaris. nã dicit q̄ iste tex. procedit qñ substitutio fit simpl'r nõ expssa etate pupillari: s3 qñ expressit pupil. h3 locũ in persona minorũ nõ maior. mouet̃ q̄ ex quo pupillaris fuit expssa certe in claris nõ est op⁹ cõiecturis. l. cõtinuus §. ita. ff. de ver. ob. ¶ Secundo subtiliori rõne mouet̃ q̄ l3 ista possit appellari reciproca substõ: q̄ reciproce facta est ad inuicem. tñ q̄ facta est sub dinumeratione temporum: q̄ est dictum si decesserit in pupillari etate vel in quacunq̃ alia: certe ista potius compendiosa dicit̃: clarũ est q̄ compendiosa cõtinet pupillarẽ & fideicõmissariã. vt not. in l. centurio. j. e. & in l. precibus. C. eo. non reperi vnq̃ istum passum examinatum in spẽ per scribentes. ¶ Sed reperio qd contrarium in istis terminis consuluit Richar. de salic. in consi. suo qd incipit quidã testator habẽs tres filios. et eius decisionem pro valde no. sequitur simpliciter Alex. in. l. in testamẽto C. de testa. mili. ad fi. l. vbi consuluit. q̄ testator habens tres filios duos pupillares & vnũ marẽ: eos heredes instituat. & postea dicat si quis eorũ decedat superstites instituo consuluit q̄ in nulli⁹ persona contineatur pupillaris substitutio: eo qd non põt oĩbus conuenire q̃uis fecerit mentionem de dinumeratione tp̃is. mouetur ratione equalitatis seruande. ¶ Quid tenendum vt veritas bene excutiatur: intendo arguere pro vtraq̃ parte: & tenendo opiñ. Sali. & Alex. videt̃ in primis q̄ Raph. cu. male fundauerit consiliũ. nam Raph. potissime fundat: q̄ ista est potius cõpendiosa q̃ breuiloqua & cõpendiosa proculdubio cõtinet pupillarẽ. q̄ dico q̄ hic est mixta & breuiloqua & cõpendiosa substõ. ita declarat ad literã Bal. vbi videt̃ mihi q̄ decidat contra Raph. in l. in testõ. in iij. q. C. de testa. mi. vbi dicit ad propositũ nostrũ q̄ testator miscuit simul plures substitutiones vt q̄ minus cõprehendatur in vna suppleatur per aliam dummodo equalitas seruet̃: ita dicit formal'r bal. pondera illud vt equalitas seruet̃ si comprehẽderet pupillarem nõ seruaretur equalitas. ¶ Scdo & formalius respondeo q̄ substõ cõpendiosa facta de per se vni bene comprehẽdit pupillarem. ita declarat magistraliter Bar. in l. centurio. j. e. in xiij. col. in ver. scdo opponit̃ ad predicta. Sed qñ cõpẽdiosa fit simul cum breuiloqua vt in casu nostro & fit personis imparib⁹: tunc rõ equalitatis que requirit̃ in breuiloqua nõ comprehendit tunc pup. Non ob. aliud fundamentum Raph. qd in casu isto est expressa pupillaris & q̄ in claris non est opus coniecturis. rñdetur in forma q̄ illa verba si in pupillari etate decesserit bene sonant in pupil. substõne qñ talis substitutio fit de per se & vni: sed qñ sumus in breuiloqua & persone sunt impares: tunc talia verba in nullius personã importãt pupillarẽ substõnẽ vt expsse firmant Sali. & Alexã. & sic videt̃ ex istis q̄ sit tutior ista opi. contra Raph. ¶ Pro parte cõtraria & sic pro opi. Raph. q̄ hic sit substi. pupil. in persona impuberis pondera facere istum tex. in ver. si. s3 si alter. vbi dicit q̄ si alter pubes alter impubes hoc cõi verbo eos inuicem substituo. Pondera qd iurisconsultus loquitur hic cũ mysterio qñ substitutio breuiloqua est facta personis imparibus per verbum cõmune hoc est per verbum qd põt cõiter ad vtrumq̃ referri: tunc bene intelligit̃ q̄ velit pariformiter substituere. ergo apparet secus esse qñ breuiloqua nõ esset facta communi verbo: qd vtriq̃ conueniret vt est in casu nostro: si qs mortuus fuerit impubes vel qñcunq̃ alius non. & sic non est verbum cõmune: ergo nõ sumus in regula istius tex. ¶ Scdo pondera aliũ tex. in l. in testõ. C. de testa. mi. vbi text. in prin. ponit eandẽ regulã quã hic: vbi dicit q̄ si substõ breuiloqua ijsdẽ verbis facta est & psone sint dispares tunc non continetur pupillaris. pondero q̄ textus ibi dicit ijsdẽ verbis. i. talibus verbis q̃ sint cõia vtriq̃: tunc nõ continetur pupillaris. Tunc vult q̄ si fieret eisdẽ verbis: & nõ alijs vt in casu nostro que non sunt cõia: tũc non essemus in regula: & tunc contineret̃ pupillaris: & sic text. cum mysterio requirit q̄ substõ fiat equalibus verbis. ¶ Tertio confirmat̃ opi. Raph. q̄ ex quo testator dixit si aliquis filiorũ decesserit in pupilla. eta. vel in quacunq̃ alia: certe prima pars si decesserit in pup. etate esset superflua: & nihil importaret superfluo fieret mentio de pup. etate. ¶ Ad predicta pro clariori intelligentia & etiã pro intellectu istius tex. videas aliã. q. quã Pau. dicit se habuisse de facto Bononie & concurrens seu contrarius suus erat Joan. de imol. pone q̄ substõ breuiloqua fit personis imparibus simul cũ compẽdiosa & nihil est dictum de pupillari etate queritur nunqd in persona impuberis habeat locũ substitutio pupillaris si simul iũgantur. Pau. de ca. in l. in testõ. C. de testa. mili. dicit q̄ habeat tũc locum pupillaris propter compendiosam. & dicit qd ita tenuit: vt ibi per eũ sed ista est fortis qd quã t3 Rapha. cu. & dicit Pau. de ca. q̄ Jmo. dicebat 3riũ propter imparitatẽ personarũ. d. Alex.
10 ibi t3 opi. Jmol. propter autoritatẽ Sali. ¶ Sexto not. ex isto tex. in ver. incõgrues esse vr̃ qd qñ vna determinatio respicit duo determinabilia d3 equal'r determinare vt substõ que h3 locum in persona vnius h3 locũ in persona alterius. concor. tex. in l. q̃uis. & in l. hereditatis. C. eo. tex. in l. in testõ. C. de testa. mi. tex. in l. si legatarius. §. fi. & ibi Bar. no. ff. de leg. ij.

Adde. Qd ista reg. h3 etiã locũ in statutis s3 Ang. in cõ. cxliij. incip. tria vident̃ impugnare. ad finẽ cõsilij. ¶ Adde ad istam regulam aliud simile qd qñ duo vocabula veniunt ad determinationem eiusdem verbi debent sic intelligi vt vniformiter operentur. tex. est quẽ Bart. ibi ad hoc not. & dicit se nescire alibi in l. fina. C. de senten. & interlocuto. omnium iudicũ.
11 ¶ Limita istam regulam nisi maior fauor esset in vno ex determinabilibus quã in alio. tunc nõ determinat equaliter: puta si in vno esset fauor libertatis: in alio non. puta testator in testamẽto dicit qd cum filius meus heres institutus peruenerit ad. xiiij. annum relinquo talem fundum & libertatẽ seruo: vides ne quod est duplex legatum sub vna determinatione. pone qd moriatur ante. xiiij. annum extinguitur legatum fundi: & non libertatis. text. habes

habes formalem in.l.si ita scriptū.ff.de manu.testa.quē text.do. Bene.de plū.τ ibi gl.alle.similē tex.in.l.si seruꝰ liber.ff.de sta. liber.istā limitationē sequit̃ Alex.in.l.in testamēto.C.de test.mili. τ in cōsi.xcvij.in.iiij.vol.incip.viso instrumēto trāsactionis. Et istā limitationē teneo τ bene facit ꝙ statim dicā in tertia limitatione. Aduerte tñ ꝙ vulgo dicat̃ ꝙ vna determinatio respiciens plura determi.debeat equaliter determinare: tñ vnum determinabilium nunꝙ̄ determinat alterū ſm Bar.no.in.l.ptor.la.ij.§. si quis aduētu per illū tex.ff.vi bo.rapto.τ ita ponderat Decius in.l.hereditatē.C.de impuberū. ¶Scd̄o istā regulā limitat Jo. de imo.nō hic: sed in.l.caius.in.iij.col.ff.solu.matri.qñ est diuersa ratio in vno determinabiliū q̄ in alio per.l.ij.cū glo.ff.de offi. procō.τ leg.alle.Bal.in.l.si cū dotē.in prin.in.iij.col.ff.solu.ma. Istam limitationē ante eū ponit in specie Ang.in.§.hinc nobis. in vltimis verbis.in auť.de heredi.τ falci.col.j.p quā dicit limitari istū tex.istā limitationē reprehēdit do.Alex.vbicꝙ hic: τ i.l. gallus.§.quidā recte.in.v.col.ff.de liber.τ posthu.τ alibi sepe qꝛ ſm eū est apte contra istū tex.ibi in pubere est diuersa ratio: qꝛ in pupillo est fauor ipsius in maiore non: tñ equaliter determinat: τ ideo cōcludit do.Alex.ꝙ in dispositione hominis etiā vbi est diuersitas determinationis tñ debet equaliter determinare sed
12 in dispōne legis ꝓcedit limitatio Jmo. ¶†Ego aūt ꝓ clara itelligētia intēdo examinare istā limitationē τ reassumo eā i dubium τ arguā ꝓ vtraqꝫ pte nunqd vna determinatio debeat equaliter determinare qñ est diuersa rō. Et vltra istā limitationē Jmo facit etiā tex.i.l.Ꝙuis.C.eod. ¶Scd̄o τ fortius cōtra limitationē Jmo.pōdera tex.τ ꝙ ibi decidit Bar.in.l.si legatarius.§.cū ita. ff.de leg.iij.vbi determinat Bar.pone ꝙ testator relinquat vxori decē corbes frumēti ex tali fundo τ decē libras. Clarū est frumētum nō debet̃ nisi tēpore recollectionis et ratio est diuersa: ibi tñ etiā pecunia nō debet̃ nisi tēpore messiū ex quo legatū est factum ex istis putaui semper ꝙ ratio Jmo.τ Ang.sit falsa: tñ ꝓ limitatione Jmo.pōdera bene facere tex.in.l.coheredi.§.qui discretas j.eo.vbi sub vna determinatione et sub vno verbo est facta vna substō.nam dicit quos coheredes meos inuicē substituo: et tñ dicit tex.ꝙ cōiūcti admittūtur et sic vna determatio τc.et illud est ꝙ maior rō est in cōiūctis q̄ in substi.Jbi vr̃ esse tex.ꝙ qñ est diuersa ratio vna determinatio τc.τ Are.ibi in.ij.nota.no allū tex. Ꝙuis nō faciat mētionē de imo.sed ad illum tex.potes no.rñdere ex eo qd̄ dicit Pau.hic in.iij.no.nā dicit ꝙ regula tex.nostri procedit qñ pōt in aliq̄ casu equaliter determinare: sed in casu illius tex.illa determinatio non pōt equaliter determinare qꝛ cessaret regula ꝙ cōiūctꝰ ꝓfert̃ substituto extraneo.τ ita etiā dicit Aret. in illo.ij.no.τ tñ ista sol.nō tollit obiectū qꝛ ibi poterāt oēs hr̃des admitti.nec ob.ꝙ cōfundat̃ regula cōis: qꝛ etiā confundit̃ hic: qꝛ
13 vulgaris cōtinet tacitā pupillarē. ¶†Tertio limita istā regu.vt procedat in dispōne volūtaria: secus in necessaria: vnde si testator instituat in testō filiū et nepotē ex eo non intelligit̃ pariformiter instituere vt primo filius sit heres.sed si cōtingeret ꝙ filiꝰ moreret nepos esset heres: rō qꝛ nepos est institutus ex cā necessitatis ne testm̄ rūpat̃.vñ intelligit̃ vocare nepotē in casu in quo necessitabat eū instituere.ita ꝓbat̃ in.l.gallus.§.j.τ ibi glo. ff.de li. τ posthu.τ ita ꝓ illū text.cū gl.limitat ibi do.Alex.istū text.in.v. col.potes cōfirmare ex eo qd̄ dixi supra in prima limitatiōe quia maior fauor debeat̃ nepoti. ¶Gl.in verbo qd̄ ius. Jn ea.glo. ad.fi.habes ꝙ substōnes q̄ cōtinent̃ sub breuiloqa dicunt̃ tacite. Jdē tꝫ gl.in.l.in testō.in gl.magna.C.de testa mili. Cōtrarium tꝫ in l.lucius.j.e.vbi late bar.defendit istā opi.in.j.q. ¶Gl.in verbo intelligatur diuiditur in quatuor.

1 ¶Substitutio facta de heredibus intelligitur de partibꝰ hereditarijs.
2 Partes ascripte in institutione intelligunt̃ repetite in substōne simpliciter facta.
3 Jn portione hr̃ditaria cōputat̃ illud qd̄ qs hꝫ ex iure accrescēdi
4 Qui succedit in parte coheredis ꝑ ius accrescendi dr̃ in illa parte q̄ accreuit succedere immediate ipsi defuncto.
5 Jllud quod obuenit per ius accrescendi: licet dicatur immediate obuenire per legem: tamen obuenit ex lege mediante persona testatoris τ habetur ac si proueniret ex mēte τ dispositione ipsiꝰ testatoris.
6 Testator habebat quatuor filios duos ex vna matre τ duos ex altera vide hic per Bar.qui optime dicit.
7 Qñ substitutio est facta expressis noībus proprijs heredum: qꝛ propria noīa non possunt exprimi sine copula que attribuit effectū τ vim verbi cuilibet in viriles nō intelligit̃ quis substitutꝰ ꝓ ea parte pro qua est institutus.

1 Si testamēto. Summa vt hic ꝑ barto. vel sic. † substō facta de heredibus intelligit̃ de partibus hereditarijs.τ etiam pro eo qd̄ ex iure accrescendi deuenerit. Diuiditur in tres partes prin. Jn prima thema. Jn secunda decisio. Jn tertia alia decisio.secunda ibi pro qua parte. Tertia ibi neqꝫ interesse.
2 ¶†No.ex prima parte tex.regulā tritā ꝙ partes ascripte in institutione intelligent̃ repetite in substōne simpliciter facta de qua materia tradit̃ ordinarie in.l.j.vbi text.prin.istius materie.C.eo.
3 ¶†Secundo no.ex tertia parte litere ꝙ in portione hereditaria computat̃ illud ꝙ quis habet ex iure accrescendi qd̄ est valde no. ſm Bar.τ Bal.hic. Et hꝫ Pau.iste tex.est ad hoc singu. Ex isto no. Bart.ego elicio duo corrolaria. Primo ꝙ portio hereditaria dicit̃ non solum illa que obuenit ex expressa institutione testatoris: sed etiā illa que mortuo testatore obuenit ꝑ ius accrescēdi. alibi dicit tex.no.ꝙ illud qd̄ ego cōsequor per ius accrescendi dicor cōsequi ex meo legato.tex.est formalis in.l.si mihi τ tibi.in verbo ex meo legato.in prin.l.ff.de leg.j.τ tibi Bartol. τ alij ad hoc no.illū tex. Per istos text.inferunt Cy.Bal.τ Ange.hic τ ibi ad decisionē q̄ōnis que fuit de facto Florentie.nunqd prohibitus in testō alienare portionē suā extra familiā testatoris censeat̃ ꝓhibitus alienare illā partē coheredis que morte testatoris deuenerit per ius accrescendi.dicūt ꝙ sic per istos tex.τ dicūt ꝙ ita fuit determinatū Florentie per istum tex.nr̃m ex ista decisione habes colligere no.limitationem ad tex.in.l.pater.§.quīndecim.ff. de leg.ij.vbi est tex.in.l.si testator instituat tres aut quatuor τ ꝓhibeat τc.vt ibi.nā ille tex.dꝫ intelligi qñ quis acquisiuit partem coheredis ti.emptionis: qꝛ emēs nō ꝓhibet̃ illā alienare: secus si acquisiuit ꝑ ius accrescendi. ¶†Scd̄o τ notabilius infero aliud correlarium ex isto tex.τ ex no. Bart.ꝙ q succedit in partē coheredis per ius accrescēdi dicit̃ in illa parte que accreuit succedere immediate ipsi defuncto.nā si diceret̃ succedere mediāte persona illius per quē habet ius accrescēdi non haberet̃ rō illius partis in substōnem.l.qui liberis.j.eo.§.hec verba.de quo pūcto statim
5 dicet̃. ¶†Tertio principalr̃ no.τ tene menti ibi in verbo qd̄ per legē τc.ꝙ illud qd̄ obuenit per ius accrescendi lꝫ dicat̃ immediate obuenire per legē.tñ qꝛ ꝓuenit ex.l.mediāte ꝑsona testatoris habetur ac si immediate ꝓueniret ex mēte τ dispositione testatoris. tex.est hic.τ in.d.§.hec verba.nā si ꝓueniret immediate ex dispositione legis non cōputaret̃ in hereditaria.d.§.hec verba.ꝯfirmatur qꝛ q venit ꝑ ius accrescendi dr̃ venire quasi substitutꝰ.text.est vulgaris in.l.si titio τ meuio.§.iulianus.ff.de leg.ij.ergo apparet ꝙ venit ex dispositiōe testatoris.τ ita intellige.l.apud iulianū.§. idem iulianus.in glo.fi.in verbo hereditatis.ff.ad trebe.vbi dicit ꝙ qui venit per ius accrescendi non venit ex dispositione testatoris verū est expressa vel simplici. ¶Cōtra istū text.format Bar. vnā oppositionē: deinde decidit vnā q̄ōnem vt hic per eum Pōdera tu ꝙ iste tex.iuncto tex.in.l.qui liberis.§.hec verba.faciunt differentiā vtrū portio ꝓueniat mihi ꝑ ius accrescendi: an ex persona serui.de illa que peruenit ex persona serui mei non admittor ad substitutionem. ¶Cōtra ista iura alleg.tex.in.l.iij.§.j.in verb. ceterum.τ in ver.ſꝫ τ si coniunctim.ff.de leg.prestan.vbi dicit totum oppositum τ dicit ꝙ non est differētia an legatū acquirat̃ ex persona serui vel dñi. Pro responsione credo qd̄ respōderi debet ad illū ver.ceterū.τ aliū ver.qd̄ ibi tex.loquit̃ quādo ius accrescēdi non hꝫ locū.τ ꝙ sit versi.nā cū filius habeat legatū suū ex iure singulari ex illo ti.cōtra regulā iuris.τ regulā habemus ꝙ quādo quis admittit̃ ad legatū ex iure singulari non hꝫ locū ius accrescendi.tex.est no.in.l.mulieri τ titio.ff.de condi.τ demon. Sed in illa.l.iij.illi veniūt ad legatū iure singulari τ ꝙ sit verū ita precise in discursu declarat Bart.illū tex.qꝛ ergo ibi ius accrescendi non hꝫ locū merito iudicamus idē ꝙ in alio. Sed in casu nostro hꝫ locum ius accrescendi. Et pōdera si per illū text.in vltima pte possit dari noua limitatio ad istas leges lꝫ nō audeam affirmare:
6 sed ponet̃ in.l.de liberis.§.hec verba.j.e. ¶†Vltimo Bart. not. ex ista.l.argu.ad.q.testator habebat quatuor filios duos ex vna matre τ duos ex altera matre: vt hic per eum. Bart.optime dicit τ pro eo est tex.in.l.sed si plures in prin.in verbo neqꝫ quicꝙ.j.e. vbi dicet̃ ſm Bal.Ang.τ Raph.hic. ¶Glo.in verbo legē.diuidit̃ in tres. Jn prima declarat tex. Jn scd̄a oppo. Jn tertia alleg. quinꝙ cōcor.scd̄a ibi itē secꝰ.tertia ibi itē facit. ¶†Jn ea glo.ibi. itē secus si ꝓpria nomina essent expressa.habes ex gl.sol.cōtrarij l.nonnunꝙ̄.ex qua solutione colligitur limitatio ad regulā primā istius tex. Regl'a est ꝙ pro qua parte quis est institutꝰ τc.ista regula procedit quādo est facta simpliciter: secus si esset facta expressis noībus proprijs heredum.clarum est qd̄ propria nomia non possunt exprimi sine copula τ est necessaria.τ regula quod copula attribuit effectū τ vim verbi cuilibet in viriles.l.reos.§.cū in tabulis.ff.de duo.reis.l.vnica.C.si plures vna sententia. Hinc infertur ꝙ si testator in substitutione diceret titiū substituo: tunc non vocarent̃ in viriles: eo qꝛ ibi non est facta enumeratio per copulā imo admitterent̃ ꝓ hereditarijs portionibꝰ.tex.est in.l.si heredes noīatim.in verbo enumerati.ff.de leg.j.ꝑ quē tex.ita in spē firmat Raph.cu.in.l.turpia.§.fi.ff.de leg.j.τ sequunt̃ simpliciter

Moder.in.l.j.C.co. ¶ Ultimo ꝯ cõclu.gl.⁊ predicta opp.Bar. de tex.in.l.fi.C.de insti.⁊ substi.vt hic per eum.

1 ¶ Prohibitus succedere patri nõ prohibeť succedere fratri etiam ex dispositione patris.

2 Naturalis filius an possit succedere patri ab intestato in vna vncia vel in duabus cum aliis fratribus.

3 Filius naturalis vel spurius licet prohibeatur succedere patri non tamen prohibetur succedere fratri etiam ex iudicio ⁊ dispositione patris.

4 Qui non põt succedere ei quẽ occidit nõ potest succedere heredi eius in bonis que heres habuit ab illo occiso: secus si aliũde habuisset.

5 Stante statuto ꝙ maritus non possit relinquere vxori aliquid quo ad ꝓprietatẽ sed solum quo ad vsumfructũ: an maritus possit filio suo heredi instituto vxorẽ suam ⁊ matrẽ eius substituere Simile qd habes nu.6.⁊.7.

8 Prohibitus relinquere aliquid alicui de bonis suis videť etiaꝫ prohibitus ne relinquat per mediam personam ex hoc ad excludendam fraudem.

9 Sub expressa pupillari nõ cõtineť tacita vulgaris qñ substitutꝰ est incapax bonoꝝ testatoris.

10 Licet pater non possit in aliquo instituere spurium nec ei relinquere potest tñ eius heres illum instituere etiã in bonis habitis ab ipso testatore.

11 Spurius an possit emere a patre cũ facilius presumať fraus in vltima voluntate ꝙ in contractibus.

1 Si is qui. † Prohibitus succedere patri nõ ꝓhibeť succedere fratri etiã ex dispositione patris: puta ex pupillari substitutione: nõ tñ habebit bona patris q̃ ad pupillũ ꝑuenerũt ſꝫ alia bona impuberis. Diuidiť in tres. In prima decisio. In secunda limitatio. In tertia declaratio prime limitationis. Scđa ibi: sed hoc ita iterpretari. Tertia ibi. ꝙ si pupillo. Ista lex est sing.⁊ non reperitur alibi in iure ẜm Bar. Bal.⁊ Ange.hic.ꝙ sit sin. adde Bal.in.c.solicitudinẽ.in pe.col.de app. Ang.in.l.ij.in lect.perusina.

2 C.de here.insti. ¶ † Ad euidentiã premitte ẜm Bar.ꝙ filiꝰ

a naturalis[a] non pototest succedere nisi in duabus vnciis cum aliis fratribus sed errat Bar.qꝛ tex.nõ dicit nisi de vna vncia. ſꝫ forte errauit Bar.ꝑ idqđ habeť i aut.lꝫ.de natu.lib.sed illa loquiť ab intestato ⁊ existẽtibꝰ legitimis.et ꝙ nõ admittať nisi ad vnã vnciam tꝫ ipsemet Barto.in.l.lucius.j.cũ glo.ibi. Sꝫ pondera subtilius Bar.⁊ doc.velle ꝙ etiã de iure isto ffoꝝ filiꝰ naturalis nõ possit succedere pr̃i in totũ: ſꝫ tm̃ in vna vncia ꝑ.l.ij.C.de nat. li. Idẽ tꝫ gl.in.l.si testõ.in prin.ff.de proba. Sed pondera ꝙ tex.in d.l.ij.loqtur de iure.C. ſꝫ de iure.C.bñ hoc est limitatũ ꝙ filiꝰ non succedat nisi in vna vncia existentibus legitimis ⁊ naturalibꝰ sed iure ffoꝝ videreť ꝙ possit in totũ succedere per tex.in.l. luciꝰ.j.e. ⁊ ibi gl.in verbo.in primũ casum. ſꝫ qꝛ Bar.⁊ alii in.d.l.luciꝰ.de

3 hoc ordinarie ponũt reseruo ibi examinãdũ. ¶ † No.primo ẜm

b Bar.ex hac.l.mirabili ꝙ lꝫ filius naturalis[b] vel spuriꝰ ꝓhibeať succedere pr̃i: tñ nõ prohibeť succedere fratri etiã ex iudicio ⁊ dispositiõe pr̃is de filio naturali.casus est hic.de filio spurio est gl. valde no.⁊ reputata sin.in.§.pe.in verbo ꝑticipiũ.in auť.qb.mo.na.effi.sui co.vij.i vlt.q.quã alle.⁊ seqť bar.hic.⁊ idẽ bar.i.l.ꝙ conditionis.ff.de do.cã mor.in.l.j.in prin.ff.de iu.fis.⁊ illã gl.ad hoc sequiť ⁊ reputat sing. Bal.in.l.ea quã.in pe.col.C.de fideicõ.⁊ in c.naturales.si de feu.fuerit con.inter do.⁊ agna

a ¶ Naturalis.adõ pet.de vbal. in rep.c.raynu.de testa.

b ¶ Naturalis adõ spe.ti.de suc.ab intest.fran.por.in tracta.d duobꝰ frat.in.iij.parte.q.iv.

Adde. Ultra scribentes ꝙ per istam.l.dicunt gl.⁊ bar.in

4 l.lucius titius.in fi.ff.de iu.fis. † ꝙ q non põt succedere ei quẽ occidit nõ potest succedere heredi eius in bonis que heres habuit ab illo occiso.secus si aliunde habuisset per hanc.l.

5 ⁊ habui al's ex ciuitate Brixie consulere in isto casu. ¶ † Adde etiã vltra scribẽtes ꝙ per istam.l.decidi no.Albe.de ro.in secunda parte statu.q.cxij.incip.statuto caueť ꝙ nullus possit relinquere vxori.nam cõiter per statuta Italie dispositũ est ꝙ maritꝰ in vltima voluntate relinquere non possit aliquid vxori quo ad proprietatẽ: sed solũ quo ad vsumfructum nunqd ex isto statuto mulier ꝓhibeatur relinquere marito.pone ꝙ iste maritus instituat filium heredẽ nunqd possit ei substituere vxorẽ.arguit ad ꝑtes ⁊ finaliter determinat per istã.l.ꝙ sic per limitationẽ istius text.qꝛ poterit vxor succedere in bonis filii non in bonis mariti: quasi non poterit succedere in bonis mariti.⁊ videť cõfirmari ista decisio qꝛ statuta quãtũcunq; generalia indistincte loquẽtia tñ recipiunt interpretationẽ a iure cõi.l.si serui nostri.C.de noxa.glo. ⁊ doc.in.l.fi.§.in cõputatiõe.C.de iure delib.late bar.in.l.omnes populi.ff.de iu.⁊ iure.ergo ⁊c. Sꝫ ipsemet Albe.in ista.l.arguẽs in predicta.q.ad partes nihil clare decidit tñ videť tenere cõtrariũ: eo qꝛ fieret fraus legi cõtra.l.scire opꝫ.ff.de excu.tu.l.fraus. ⁊.l.cõtra.l.ff.de legi. Addunt etiã.l.qui testm̃.ff.de proba.⁊.l.cuꝫ qs.§.titia.ff.de leg.ij.cum multis sitibus. Et pondera vltra cum ꝙ istud videť ꝓcedere qñ ille non esset filius istius vxoris: ⁊ sic ei ab intestato non succederet pater substituẽdo vxorẽ huic filio videreť facere in fraudẽ.l.vel statuti. Considera etiã q̃ potuerit esse rõ finalis istius statuti: si dicať ꝙ sit rõ que poniť in.l.j.ff.de do. inter vi.⁊ vxo.ne mutuo amore inducať ad instituẽdam vxorẽ et pretereũdo alios agnatos. Ista rõ videť militare qñ filio qui non est ex ista vxore substituit vxorẽ ⁊ alios agnatos preteriret: tñ ad fundamenta Alb.põt rñderi ꝙ non vr̃ fieri fraus statuto ex quo oĩno mulier sic substituta nõ poterit succedere in aliquibꝰ bonis q̃ fuerãt mariti.ꝑ istã.l.quid tenẽdũ. Reperio ꝙ Raph.cu. hic: q̃uis nullã de Albe.faciat mentionẽ tenet mirabilẽ opi.qđ stan

6 te predicto statuto † ꝙ maritus nihil possit relinquere vxori in testamẽto ꝙ si maritus in testõ instituat heredẽ filiũ q etiã est filius vxoris et tali filio substi.pupil.vxoreꝫ.deinde mortuo marito filius pupillus adeat hereditatẽ patris: deinde moriať in pupillari eta.qđ vxor ex pup.substi.nõ solũ succedat in bonis pupilli: sed etiã in bonis q̃ fuerũt ipsius mariti nõ obstãte statuto ⁊ dicit se ita limitare singul'r istã.l.qꝛ ista lex ẜm eũ ꝓcedit qñ talis substitutus non succederet ab intestato pupillo: tunc substitutus a patre succedit solum in bonis pupilli.sed in questione nostra attento qđ mater successisset filio ab intestato.§.ij.insti.ad orfi.certe ista mater substituta non solum succederet in bonis pupilli: sed etiam in bonis testatoris non obstante statuto.non mouentur tñ forti ratione sed solum qꝛ magis fauendũ est cause testati q̃ intestati.l.si filius qui patri.j.eo. Et de decisione Rapha.facit mẽtionem do. Alex.in vltimis verbis.sed non refert qũo loquať ⁊ ali

7 ter non reprehendit decisionẽ Rapha. ¶ † Nota istam decisionẽ Raph.quia in practica esset magne importantie et esset mirabilis limitatio ad statutum predictum: quia statutum illud debet intelligi quando relinquereť immediate vxori. Sed si substituit pupillariter filio pupillo ⁊ pupillus adiuisset hereditatem patris: certe vxor ex substitutione haberet vniuersa bona etiam mariti.

Adde. Qđ ista opi. Rap.qꝛ ẽ peregrina posset sic fortificari.qꝛ regu.habemꝰ qđ qñqs consequiť ꝑ aliũ q̃ ꝑ ipm immediate cõsequi nõ põt: ita dicit iuriscon.in. l.aristo.in fi.ff.que res pig.obl.pos.facit.l.ij.⁊ ibi no.per gl.ff.de admi.rerũ ad ciui.perti. Itẽ facit qꝛ aliqua concedunť ꝑ obliquꝫ que directo nõ cõcederenť.l.quoties.cũ vulga.C.de in.⁊ istud dꝫ procedere in casu nostro.qꝛ isto modo mulier restitueť ad casum iuris cõis qđ de facili fit.l.si vnus.§.pactꝰ ne peteret.ver.qđ i spẽ.ff.de pac.l.j.in fi.C.qñ ⁊ qui.quar.pars.li.x.itẽ qđ istud statutũ sit contra regulas iuris cõis dꝫ restringi quãtũ est possibile vt ꝓcedat qñ maritꝰ immediate succedit vxori: secꝰ qñ mediate ꝑsona pupilli ⁊ substituti impuberis: ita vr̃ posse cõfirmari decisionẽ Raph. tñ ista decisio Raph.nõ est apud me sine magno dubio per regulã quã tradã in.ij.no.ex hoc tex.itẽ qꝛ negari nõ põt quin videať fieri fraus statuto de ꝑsona ad personã.itẽ ratio finalis statuti respectu bonorũ mariti vr̃ semꝑ militare: alibi tamẽ decidit mirabiliter Bar.in.l.iij.per illũ tex.in prin.ff.de leg.prestã.qđ si statutũ ꝓhibeat ne quis cõtrahat cũ bãnito sub certa pena si aliquis cõtraheret cũ filio vl' seruo bãniti q̃uis acqrat bãnito nõ incidit in penã per illũ tex.est mirabilis decisio. Itẽ per istũ textũ dicit Pau.de ca.hic: qđ executor vltime voluntatis grauatus distribuere bona in pauperes, poterit distribuere in filiuꝫ suũ pauperẽ quãuis ipse de bonis suis nihil possit relinquere.allegat etiã no.ꝑ gl.in.§.pe.vel si.i aut.qui.mo.na.effi.sui.co.vij.addit Alex. in.l.vnũ ex familia.ff.de leg.ij.in ꝑn. Et ita habes ꝑmũ nota.huiꝰ

8 tex.bonũ ⁊ vtile. ¶ † Scđo no.ex isto tex.regulã qđ ꝓhibitꝰ relinquere aliqd alicui de bonis suis videť etiã ꝓhibitꝰ ne relinquat per mediã personã: ⁊ hoc ad excludẽdam fraudẽ.facit bene text. i.l.j.in versic.siue itaq;.C.de natu.li.al's posset fieri ꝑ.l.de ꝑsona in ꝑsonã cõtra iura q̃ superiꝰ alleg.cõtra.l.nõ dubiũ.C.de legi.⁊ ibi Bal.ample.et põdera tu qđ hic est fortior tex.qđ quãdo qs ꝓhibeť relinquere alicui ex suis bonis qđ põt qñ bona erunt effecta ꝓpria illiꝰ cui substituit adhuc nõ põt venire ad illa bona tex.est hic notãdus: imo debet fieri separatio bonorũ vt hic: ⁊ in

9 ver.sed hoc ita. ¶ † Tertio no.ex tex. casum in quo sub expressa pupillari nõ cõtineť tacita vulgaris qñ substitutꝰ est incapax bonorũ testatoris cũ per vulgarẽ substitutionem succedať testatori insti.de pupil.substi.in prin.ita per istã legẽ dicũt Bal. Ang.et Moder. Bal.in.l.ij.C.de natu.lib.⁊ in.l.j.in.xv.colũ.C.de sacrosan.eccle.ita limitaui in.l.iam hoc iure.s.eo. ¶ Gl.i vbo capiat. Diuiditur in duas. In prima allegat quatuor concor. In scđa opponit ⁊ soluit. Scđa ibi sed argumẽtũ cõtra.de dona. ¶ In ea gl.in fi.qꝛ solu.gl.est truffa: vt dicit Bart.ideo respõde meliꝰ ẜm Bar.licet Bar.nõ dicat ponit ad literã gl.in.l.qđ cõditionis ff.de dona.cã mor. ¶ Circa primã.q. Bart.aduerte ꝙ glo.quas alleg. Bar.sunt de directo cõtrarie.nam glo.in.d.l.j.vult ꝙ quãdo relinquatur alicui vltra modum taxatum a iure in eo pluri

succedunt

succedunt venientes ab intestato: ⁊ ibi habes casum ꝙ quis dece
dit ꝓ pte testatus ⁊ ꝓ parte intestatus/sed alia glos. q̄ est in. l. ius
nostrū circa pn. ff. de reg. iu. vult ꝙ residuum auferat fiscus tanꝙ̄
ab indigno ꝑ reg. l. ex facto. §. iulian⁹. j. eo/sed cōiter tenet̄ in ter
minis. l. nostre ꝙ in illo pluri admittant̄ venientes ab intestato.
⁊ non fiscus ⁊ ꝯñr tꝫ gl. ī. d. l. j. eo qđ qñ aliqs est incapax. sine suo
delicto ꝓprio: tunc nō applicantur fisco: sed vadunt ad veniētes
ab intestato. ita tenēt gl. ⁊ doc. in. l. si pater. per illū tex. C. de here.
insti. gl. ⁊ doc. in. l. hereditas. C. de his quib. vt indig. ⁊ ita cōclu
dūt cōmuniter docto. hic. ⁊ in. d. l. j. de na. lib. C. ⁊ ita teneas/Cir
10 ca secūdam. q. Bar. no. istam decisi. Bart. qꝛ bona ⁊ vtilis est † qꝛ
lꝫ pater in nihilo possit instituere ⁊ relinquere spurio: tñ heres
pōt instituere illum spurium etiam in bonis habitis a testatore
Primo cum Bar. tenent Bal. ⁊ indifferenter aliȷ̄. Addit Pau.
bonū text. in. l. qui titȷ̄ testō. in prin. ff. de his qui. vt indi. Limita
decisionē Bar. nisi appareat institutū grauatū fuisse de restituē
do filio spurio vel tacitam fidem in fraudē accōmodasse. l. nō in
telligit̄. §. j. ff. de iure fisci. §. in testō. in. l. luci⁹. ff. de lega. j. Adde
tu. idē cū Bar. tenent Spe. ⁊ Jo. an. in ti. de suc. ab intest. in. §. j.
in ver. quid si pater instituit. Bald. in. l. ea quā. in pe. col. C. de fi
deicō. ⁊ Alex. in. ꝯsil. lj. in. ȷ̄. vo. incip. viso themate suprascripto.
in vlt. co. Tu aūt aduerte ꝙ lꝫ oēs ita teneant vr̄ mihi ꝙ ista deci
sio confundat̄ ꝑ reg. gl. ⁊ ibi Bar. in. l. lucius titius. in fi. ff. de iu.
fisci. vbi ꝑ istā. l. ponunt regu. ꝙ q nō pōt succedere ei quē occidit
nec heredi eius in bonis que habuit ab occiso. Ita in proposito
spurius q non pōt succedere patri nō poterit succedere heredi:
nisi dixeris ꝙ regula Bar. procedat qñ ex delicto suo qs prohi
betur succedere. Sed ꝯsidera qꝛ Barto. ponit illam reg. ꝑ hunc te
xtū ⁊ tex. iste nō loquit̄ de delicto nisi etiā velles cōstituere d'riā:
11 ꝙ ibi bar. loquit̄ ab itestato hic ex testō. ¶ † Circa tertiā. q. Bar.
dum q̄rit nunqd spurius possit emere ab eo ⁊c. Adde ꝙ lꝫ Bal.
teneat opi. Bar. per gl. in. l. q testō. in prin. ff. de proba. vbi gl. di
cit totū cōtrariū eius qđ dicit Barto. ꝙ facilius p̄sumit̄ fraus in
vlt. voluntate ꝙ̄ in cōtractibus. l. patronus. ff. de ꝓba. tñ Jmol.
reprehendit illā gl. per tex. quē allegat Bar. Breuiter tene opini.
Bar. cū declaratione quā tradunt Pau. de ca. ⁊ Alex. hic ꝙ si fi
lius spurius emerit rem que fuerit patris presumatur fraus dū
modo concurrant alie coniecture: puta emerit oīa bona patris.
iuxta. l. oēs. §. lucius. ff. de his q̄ in frau. credi. Scđo qñ emit per
suppositam personam presumit̄ facere in fraudē. l. pupill⁹. §. pe.
⁊ ibi no. Bal. ff. de auto. tu. Tertio qñ emit incōtinenti qꝛ que in
continenti fiunt presumit̄ presumptio fraudis inter personas su
spectas. l. si ventri. §. fi. ff. de his que in frau. credi. Istas tres pre
sumptiones ponit Bar. in. l. iȷ̄. C. de repu. heredi. Quarto qñ nō
interuenisset numeratio pretȷ̄ sed sola confessio presumit̄ fraus
In istis terminis loquit̄ glo. in. l. qui testm̄. in prin. ff. de probat.
ita cōcluditur cōiter cū opi. Bart. ¶ Ultra scribentes adde pro
opi. Bar. inꝙ̄tū cōcludit qđ facilius presumit̄ fraus in cōtracti
bus ꝙ̄ i vltima volūtate. istā conclu. ego probo ꝑ alios optimos
tex. nam habeo regulā qđ prohibitū est cōtrahere cū officiale ha
bente magistratū vel officiū publicū propter suspitionē fraudis
l. nō lꝫ. ff. de contrahē. emp. l. fi. ff. de rescin. vendi. l. auferf. § . qđ a
preside. ⁊ ibi no. Bar. ff. de iure fisci. ⁊ tñ non est prohibitū ꝑ viaꝫ
testamenti vel vltime voluntatis relinquere officiali vel institue
re quemcūqꝫ officialem. tex. est in. l. non dubium. ⁊ ibi Bart. ⁊ do
cto. C. de testamen.

1 ☞ Substitutio compendiosa dicitur que fit post mortem ali
cuius instituti.
2 Substitutio facta per verba directa post pupillarē etatem nihil
vꝫ ⁊ cōsequenter non obliquat̄: ⁊ per conseques non trahitur ad fi
deicommissum.
3 Dictio frustra significat actum nullum ipso iure.
4 Substitutio qñ fit ꝑ verba directa illa verba non impropriātur
vt valeat iure fideicōmissi: lꝫ ita sint interpretanda vt actus po
tius valeat ꝙ̄ pereat.
5 Jlle q vocat̄ vt substitutus nunꝙ̄ admittitur vt coheres.
6 Uoluntas testatoris semper debet obseruari etiā si eius dispoſi
tio reddatur inutilis.
7 Uerba sic debēt interpretari vt actus potius valeat ꝙ̄ annullet̄
8 Si vnus instituatur pure dato alio coherede sub cōditione pri
mus pēdente cōditione non dꝫ habere totā hereditatem: sed dꝫ
stare in suspenso.
9 Que dicantur verba ciuilia directa ⁊ an compendiosa substitu
tio possit fieri a pagano.
10 Compendiosa nō solū fit per verba qñcūqꝫ decesserit: sed etiam
sine dictione qñcūqꝫ puta per hec verba si decesserit intra vigesi
mumquintum annum.
11 Substitutio que complectitur tēpus pupillaris etatis dicitur
compendiosa.
12 Obliqua substitutio nō trahit̄ ad directam sicut substitutio non
trahitur ad institutionem.
13 Substitutio facta in codicillis per verba directa valet vt fideicō
missaria.
14 Juramentū appositū in testō hꝫ vim clausule codicillaris.
15 Testm̄ conditū a patre inter liberos semꝑ dicitur intra se habere
clausulam codicillarem.
16 Ardor liciti amoris idem operatur ꝙ clausula codicillaris puta
si instituat̄ persona valde delicta testatori.
17 Uerba directa in codicillis trahuntur ad fideicōmissum.
18 Qñ substitutio deficit ex defectu persone testantis vel ex defectu
persone substitute tunc trahitur ad fideicōmissariam.
19 Institutio siue substitutio que non potuit valere a principio nec
valuit nec valere potuit vt directa nunquid valeat vt fideicōmis
saria.
20 Substitutio directa que a pr̄icipio valuit aut valere potuit post
ea infirmatur non vꝫ iure fidei cōmissi.
21 Substitutio directa que a principio nunꝙ̄ valuit nec valere po
tuit directo semper vꝫ iure fideicommissi.
22 Substitutio pupillaris si fiat a patre filio maiori nunquid obli
quetur vt valeat iure fideicommissi.
23 Si filius sit maior. xiiȷ̄. ann. ⁊ ei ita testator substituat si decesserit
in pupillari etate substituo caium intelligitur isto casu testatoreꝫ
voluisse accipere per etatem. xxv. annorum vt eius dispositio sal
uetur.
24 Si verba sint dubia que videntur sonare in pupillarē substitutio
nem si fiet maiori vel extraneo substō tunc resoluit̄ in vulgarem.

Verbis ciuilibus.

Diuidit̄ in tres. In prima ponitur vna decisio. In secūda ponit̄ alia decisio. In tertia ponitur rō scđe decisionis. secūda ibi. sed qui non admittitur vt substitutus. tertia ibi. ne fiat contra. † Premitto ꝙ substō
a 1 cōpendiosa[a] dꝛ que fit post mortē alicuius instituti: qꝛ qñ testator substituit post mortē heredis iste heres pōt mori diuersis temporibus: ⁊ quocūqꝫ tp̄e testator substituit. Scđo habes premittere ꝙ reperiunt̄ verba ciuilia directa. de quibus loquit̄ tex. ⁊ illa dicunt̄ verba ciuilia directa que sunt inuēta a. l. xȷ̄. tab. vel ab alia. l. ciuili ⁊ ideo appellata sunt ciuilia ⁊ dicunt̄ directa qñ ip̄ortant ꝙ substitutus directo ⁊ immediate succedat testatori: adeo ꝙ nō habeat necesse capere de manu alterius. pone exemplū vt in glos. ita voluit declarare Bar. in. l. cēturio. in. iȷ̄. q. ⁊ in pe. col. j. e. ¶ Adde fortē tex. ꝙ si verbū institutū ponat̄ in conditione: conditio dꝫ impleri in forma specifica: tñ verificat̄ in substitutione. tex. habes ad literā in. l. mulier. §. fi. ⁊ ibi Bal. ad hoc no. ff. de condi. insti. di
2 cit ꝙ dubiū faciebat op. quā facit Bar. de. l. hereditas. ¶ † No to ex prima parte regulam ꝙ substō facta per verba directa post pupilla. etat. nihil vꝫ ⁊ ꝯñr. non obliquat̄ ⁊ ꝑ ꝯñs non trahit̄ ad fideicōmissum. Ita probat iste tex. dū dicit fieri frustra nō em̄ fieret frustra si valeret iure fideicō. imo cum maximo effectu. ⁊ sic nota ꝑꝫ Bar. j. in vna qōne ꝙ substō que semel valuit aut valere potuit iure directo nunꝙ̄ postea obliquatur vt valeat iure fideicommissi nisi fauore matris: vt est tex. ꝑm cōem intellectum in. l. precibus. C. eo. est verum ꝙ Joā. and. in. c. si pater. de testa. in. vj. in nouella. ⁊ mouet̄ per. l. precibus. C. eo. quem sequuti sunt plures et legiste canoniste tenuit cotrarium ꝙ imo substitutio facta per verba directa ⁊ post pupillarem etateꝫ non expirat sed vꝫ iure fideicōmissi Et ad tex. r̄ndebat ꝙ verbum frustra intelligatur respectu directe nec per hoc excludit quin valet iure fideicōmissi. sed ista respōsio vt dixi non euacuat inductionem istius tex. ⁊ istam opi. Jo. an. refert ⁊ late disputat Bartol. in. l. centurio. vbi reseruo dicendum.
3 b ¶ † Scđo no. ex hoc tex. tenēdo cōmunē sn̄iam ꝙ dictio frustra[b] designat actū nullū ip̄o iure. ⁊ ꝙ dictio frustra actū ipso iure nullū designat est tex. vbi Bart. in fi. ⁊ ibi. Jmol. in. l. pe. §. ad crimen. ff. de pub. iudi. Ad idem tex. in. c. qꝛ frustra. ⁊ ibi glo. ⁊ doctores de vsu. no. Salice. in. l. ꝙ̄uis. in vlti. colum. C. de adul. Gemin. in. c. j. in vlti. colum. de accusa. in. vj. Sed in cōtrarium ꝙ dictio frustra nō importat nullitatē ipso iure. ſꝫ ope exceptiōis habes duos bonos tex. in. l. si titius. in prin. ff. de fideiussoribus. Ad idem est tex. in. l. j. C. de non numera. pecunia. ⁊ ibi gloss. ⁊ Bald. in prima oppositione. ⁊ per ista iura contrarium tenuit Gemiñ. sibi contrarius in. c. j. in vlti. colum. de iudi. in. vj. Pro veritate teneas ꝙ dictio frustra de propria natura importat nullitatem ipso iure vt in iuribus primo allegatis. licet aliquando ꝑm subiectam materiam aliud importet vt iuribus vltimo loco allegatis. ita concludunt domi. Abbas ⁊ ceteri Moderni. in. c. veniens. in penul. colum. de accusa. Joā. de anan. in. d. c. quia frustra. in prima charta. de vsur.
4 ⁊ ista est vera ⁊ eam teneas. ¶ † Tertio tu prouecte nota ⁊ considera super hoc text. quod quādo substitutio fit per verba directa ꝙ verba nō impropriant̄ vt valeāt iure fideicommis. ⁊ si diceretur ꝙ verba debent semper sic interpretari vt actus potius valeat ꝙ̄ pereat. l. quoties. ff. de reb. du. l. quoties. ff. de verbo. obli. repe

a ¶ Cōpēdiosa. adđ bar. ⁊ Bal. in. l. precib⁹. C. đ ipu. ⁊ aliȷ̄s substi.

b ¶ Frustra adde Dy. ⁊ Jo. in regl'a nullus. đ regu. iu. li. vj. Rapha. ful cōsi. cl. incip egregi⁹ miles.

casus qui importarent clausula codicillari

rio q Are. in l. a titio. in vlt. col. ff. de ver. ob. limitat illã regulaz vt pcedat quando verba ex proprio aut saltem ex improprio significatu pñt importare. tex. est in l. fideicõ. §. si filio. et ibi Bart. ff. de leg. iij. ad hoc no. Sed qñ verba nec ex proprio nec ex largo significatu pñt ita intelligi tũc dispositio reddit inutilis. alle. ad hoc tex. in l. tutores. §. curatores testõ. et q ibi bart. ff. de admi. tu. ¶ Videref mihi q illa limitatio cõfirmaref per istũ text. qr ille tex. nihil probat neq Barto. quicq dicit. Iste text. melius facit vbi substitutio facta est per verba ciuilia et directa ad denotandũ q nec ex pprio nec ex largo significatu pñt obliquari. Tũ cõsidera qñ substitutio fit per verbum heres esto. et iste tex. loquit de lata significatione cõprehendit fideicõmissum: imo appellatione heredis etiam in statutis comprehendit fideicõmissarius. Bart. in l. j. §. bonoꝝ. ff. ad treb. Credo q ad istũ tex. meli⁹ respondeat considerando quedã verba Bar. in discursu huius. l. rñdeo q regula pcedit qñ actus nullo mõ põt valere sed in hoc text. vt dicit Bart. satis est q a principio substõ potuerit valere iure directo infra pupil. etatẽ. tunc ex quo actus nõ est ex toto nullus: tũc nõ hz locũ regula supradicta et hoc no. pro limitatione illius regule: tñ non reperio a nemine in spẽ tactũ. ¶ † Quarto no. ex secun-
5 da parte huius. l. q ille qui vocat substitutus nunq admittitur vt coheres. ¶ Ex quo no. quinto correlarie fm Bald. Raph. et Pau. q inter institutũ et substitutum nulla cadit coniunctio: et sic non faciunt sibi partes per cõcursum. facit bene text. quẽ alle. Pau. in l. lucius prima. s. ti. j. ¶ Contra istã regulã q imo substitutus admittat vt coheres: habes tex. in l. si paterfamilias. et l. seq. s. ti. j. in. §. fi. insti. eo. ti. sed ibi est spãlis casus pter errorẽ testatoris vnde resultat repugnantia regularũ tñ Raph. cu. tẽta uit subtilius rñdere ad illũ tex. q substitutus post aditã hereditatem ab instituto nunq põt venire vt coheres. text. est hic nec ista regula nunq fallit: sed anteq adeat hereditas hñ substitut⁹ põt venire vt coheres. ita loquat. d. l. paterfamilias in terminis
6 tñ suis. ¶ † Sexto principalr no. ex text. in vl. parte. ibi ne fiat contra
a voluntatẽ testatoris: hic esse tex. no. q voluntas testatoris ᵃ semp debeat obseruari etiã si ea seruata eius dispositio reddatur inutilis qr potius dz remanere dispositio testatoris inutilis q qd recedatur ab eius voluntate. facit bene tex. in l. si quis a filio. in pn-
7 ci. ff. de leg. j. et tex. in l. pe. ff. de iniu. rup. ¶ † Ex hoc tex. no. correlarie septimo fm Paul. de ca. hic aliam limitationẽ ad regulaz quã superius dixi q verba debent sic interpretari vt act⁹ valeat et non annulletur: illa regula fallit nisi fieret cõtra voluntatem te-
8 statoris. tex. est hic. et ibi ne fiat contra volũtatem testatoris. ¶ † Octauo no. ex tex. in fi. si filius nõ habeat totũ hic esse tex. fm Rap. cu. et dicit q ante eũ nemo põderauit ad hoc. Et no. etiam Pau. de ca. hic videri casum q si vnus instituat pure alius datur coheres sub conditione q primus pendente conditione nõ debet habere totã hereditatẽ: sz dz stare in suspenso: et sic solũ admitti ad dimidiã. Ptz in hoc tex. qr substitutus dr cõditionalr institutus naz non datus erat coheres: ergo si fuisset datus coheres nõ fuisset: admissus institut⁹ ad totũ. de quo habes gl. ordi. in l. ij. ff. si pars here. pe. tradit per Bart. et doc. in l. plane. §. si coniuncti. ff. de le. j. et fm ibi dicta p bar. intellige istud no. ¶ Gl. prima diuidit in tres. In prima timore cõtrarij ponit tres declarationes ad text. In secũda querit. In tertia per viã no. ponit vnũ dictũ secunda
9 ibi rc. ¶ † In ea. gl. in fi. no. ex gl. tres cõclusiones. ¶ Prima q dicant verba ciuilia directa declaraui. s. et declarat Bar. in l. cẽturio. i. iij. q. j. e. ¶ Secũdo habes ex gl. q cõpẽdiosa substitutio fit etiã a pagano. contrarium dicit glo. in rub. s. eo. concordat trãq gl. q compendiosa prout est proprie spẽs substõnis de per se nõ fit nisi a milite. ita loquat gl. rub. sed sub cõpẽdio põt fieri a quocunq: et tunc non est proprie spẽs substõnis de per se sed est adiectio vt qualitates: vt declarat Bar. in l. centurio. in. ij. q. vbi dice-
10 tur. j. eo. ¶ † Tertio no. ex ista gl. q cõpendiosa non solũ fit per verba qñcuq decesserit: sed etiã sine dictione qñcuq per ista verba si decesserit infra. xxv. annũ. et sic qñ testator vno certo tẽpore plures etates complectit. Probat ista conclusio in l. centurio. et ibi Bar. in. j. q. firmat. j. eo.

Adde. Fortius et quarto pbari ex ista gl. fz Raph. cu. hic q etiã substõ q cõplectit tps pupillaris etatis dici-
11 tur compendiosa. ¶ † Adde lz ipse nõ dicat q istud expresse firmat Bar. in l. precibus. C. e. in. xij. col. vbi vult q si in pupil. substitutione nõ apponat duplex cõditio: sed vna q ista est compendiosa limitata ad pupillarẽ etatẽ: hoc est si moriat infra. xiiij. annum. dixi in l. ij. s. eo. post alios dicetur in l. centurio. s. eodem. tñ aduerte q iste tex. necessario nõ pbat no. Raph. qr nõ apparet in isto tex. de ista substõne compendiosa q fuerit limitata ad tps pupillaris etatis: imo fuit facta vltra illud tps. Et tenẽdo primũ extra glo. Bar. opponit contra intellectũ gl. ¶ Gl. in verbo volũtatẽ diuidit in quatuor. In prima declarat tex. in secunda ponit no. In
12 tertia oppo. et sol. in quarta rñdet tacit. q. ¶ † In ea. ibi. sic er,

go no. q obliqua non trahit ad directã. Ista gl. melius notasset ex tex. q substitutio non trahit ad institutionẽ q̃ notare q obliqua nõ trahat ad directum q ostendo: qr si tex. loqueret de obliqua substõne certe obliqua fideicõmissaria valeret post. xiiij. annum qr et minori et maiori licitũ est substituere per fideicõmissum et tñ tex. dicit q non vz post. xiiij. annum. gl. loquit de directa nisi saluando gl. dixeris q glo. in vbo obliqua nõ intellexerit de fideicõmissaria substõne: sed intellexerit de obliqua pro scda institutiõe. dicit tñ bar. q istud no. põt duplr accipi ex isto tex. vt hic p eũ. Sed iste inductiones Bar. sunt valde a remotis. subdit barto. q est dare casum q substõ obliqua trahat ad directã vt hic p eum concurrente duplici fauore. s. fauore militis et libertatis: vt declarat etiã Bart. in l. j. in. ij. effectu. s. eo. et Barto. arguendo a spãli pbant cõclusi. gl. Itẽ cõclu. gl. pbat p opti. tex. in l. coheredi. §. cum filio v. q si heredem. j. e. quẽ tex. alleg. originaliter. Cuma. hic aliũ casum spãlem ponit Bar. in l. querebat per illũ tex. C. de testa. mili. qñ constaret expresse de voluntate testatoris. et sequunt Pau. de ca. Ang. et bal. ¶ In ca. gl. ibi vt qr in codicillis Istam gl. approbant et cõmẽdant doct. hic et dicũt esse valde not. et signandã. Ex qua glo. in illis verbis vt qr in codicillis habes elicere duas conclusiones. prima in specie. secũda est generalior.
13 ¶ † Prima cõclusio est quod substõ facta in codicillis per verba directa vz vt fideicommissaria. Idẽ tz gl. in l. j. ff. de iure codicil. et no. valde istam cõclusionẽ cũ in testõ quasi semp ponatur clausula codicillaris: illa cla operabitur vt semp illa substõ valeat iure directo per fideicõ. ita in spẽ limitãt istũ tex. Bal. Pau. et ang. hic vt hic per Alex. in. j. no. et plenius in l. centurio. j. codẽ. Pro ampliatione istius regu. no. tres nota. casus: qui important vim
14 clausule codicillaris qñ testator eã non apponeret. † Primo qñ in testõ adesset iuramentũ. nam iuramentũ hz vim clausule codicillaris. ar. l. cum pater. §. filius. matrẽ. ff. de leg. ij. et per illũ text. in spẽ q iuramẽtum in testõ habeat rc. firmat expresse Bar. in l. si quis pro eo. in pe. co. ad fi. ff. de fideiuss. Idẽ Barto. in l. ea quã in. vj. casu. C. de fideicom. et Abb. in c. cum contingat. in pe. colũ.
15 de iureiur. ¶ † Secũd⁹ no. casus est in testõ condito a patre. iter liberos semper tale testm̃ inter se dr habere clausulam codicillarem. gl. est reputata sing. in l. coheredi. §. cum filio. in verbo non valuit. in fi. et ibi ad hoc no. Imo. et Moder. j. eo. Imol. in c. raynutius. in. xxviij. colũ. de testa. et Alex. in l. hac consultissima. §. ex imperfecto. in fi. C. de testa. et in l. si. in. ij. col. C. de codicil. ¶ Ter-
16 tius casus est † qñ in testõ institueretur persona valde dilecta testatori. nam ardor liciti amoris idem operatur qd clausula codicillaris. ita dicit sing. Bald. in l. si iure. C. de testa. manu. per tex. in l. in testamento. ff. de fideicõ. liber. tñ dicit qd istud nõ ponit p constanti: sed habes Lud. ro. qui hoc expresse dicit in csi. clxxix.
17 quod incipit amplissime doctor. in pe. col. ¶ † Secunda conclusio glo. et generalior est qd verba directa in codicillis trahuntur ad fideicommissum. Pro ista conclusione Bar. allegat duos textus vt hic per eum. Jaco. de Are. tenebat contrarium cui⁹ opinio. reprehendit Bar. post Oldr. tribus optimis fundamentis: tamen scdm de. l. qm̃ indignũ non est bonum quia ille textus non probat.

Adde. Qd lz cũ opi. Gl. et Bar. trãseãt scribẽtes indifferenter hic: tamen reperio q opin. Jacob. de arena sequitur Jo. and. in. c. si pater. in glo. magna. de testamẽ. in. vj. in nouella. vbi confirmando opi. Jaco. de are. subdit q i. d. l. sceuola substitutio in codicillis erat facta p verbuz cõmune: patet qr tex. ibi dicit eiq in codicillis substituit. verbum substituit est commune ad directam et fideicõmissariam: vt vidimus no. per Barto. et doc. in. l. iam hoc iure. s. eodem. merito ibi valet iure fideicõmissi. Adde q istud idem dicit glo. licet Joã. an. non dicat glos. insti. de vulg. substi. in prin. in glo. j. et glo. in. §. qua ratione. in glo. magna. ad fi. insti. de pupil. substi. expresse Bar. in l. non codicillum in. j. col. in. fi. C. de testa. tenet audacter contrarium per fundamentum Bartolus et Oldr. cui non cadit responsum: qr si ibi fuisset facta substitutio in codicillis per verbum commune de rigore iuris valuisset. et tex. dicit cõtrarium. ¶ Nec ob. q tex. ibi in principio dicat ei qui substituit: ibi est verbum prolatum a lege nõ autem dicitur quibus verbis vsus sit testator: et sic teneas opi. gl. et
18 Bart. pro clara saluis tamen his que statim dicẽtur. ¶ † In ca. glo. ibi. vel propter suam personam. Nota ex ista parte gl. q quãdo substitutio deficit ex defectu persone testãtis vel psone substituti: tunc trahitur ad fideicõmissariam. et ratio qr quando substitutio non potuit vnq valere iure directo substituitur vt valeat iure fideicõmissi. glo. est hic: et in hoc ista glo. est singu. et melior de iure fm Bald. et Imo. et Moder. hic. Põdera ergo q si directa substitutio aliqñ potuit valere vt directa illa nunq trahitur ad fideicommissum: sed qñ a principio nunq potuit valere vt directa illa valet vt fideicõmissaria: que sit ratio diuersitatis statim declarabo. ¶ Iuxta istam glos. et eius conclusionem Bar. pro eius intellectu

a ¶ Testatoris. adde textũ in c. vltima volũtas xiij. q. ij. et in l. j. de test.

intellectu format duas qones et vnã oppo. cũ opi. Bar. et gl. trãs
19 eunt cõiter oẽs hic cũ cõcor. traditis hic per Alex. ¶ †Pro ex cutiẽda veritate glo. et eoꝝ que tradũt doc. et Bart. hic. Reassumo in dubiũ illud qđ gl. et Bar. ponunt pro constanti nunqđ institutio vel substõ que non potuit valere a principio nec valuit nec valere potuit vt directa nunqđ valeat vt fideicõmissaria. glo. Bart. et cõiter doct. tenent ꝙ sic. ¶ Contrariã opi. tenuit subtilissimus Raph. cu. hic multis fundamentis que formalr refert Alex. hic et sequitur istam opi. et nihil addit de suo. et tenuit etiam do. Mathesil. not. suo. cxlviij. et lꝫ Rapha. multa fundamenta alleget: ista difficultas restringit ad duos tex. ¶ In primis dicit Raph. qđ contra cõem sñiam stringit tex. in ista. l. vbi dicit tex. ꝙ substitutio post. xiiij. annum non vꝫ: ergo nec iure fideicommissi: et si diceres iste tex. loquitur quando substitutio directa fuit facta iã pupillo: quo casu a principio valuit iure directo: merito postea ãnullatur et non vꝫ iure fideicõmissi: quia dicit ipse ꝙ istud est somniare ad tex. quia in isto tex. non apparet ꝙ esset pupillaris. Et si diceres quare faciat mentionem de. xiiij. anno, respondeo ꝙ testator potuit vt in. l. centurio. j. e. ¶ Secundo si iste tex. loqueret de pupillari substitutiõe esset de indubitabili in vltima parte cui em dubiũ ꝙ substitutꝰ non admitteret vt coheres ad hoc vt sit dubitabilis debet intelligi quãdo fuit facta maiori. et vsq; ad certum tempus confirmat Alexã. qꝛ si substitutio que semper fuit nulla sustineret vt fideicõmissaria et obliquatur quanto fortius obliquabitur illa que a principio valuit per regulam. l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui vel alie. c. quemadmodũ. de iureiu. ¶ Secundo mouetur Raph. per tex. fortem de quo semper dubitaui in. l. seruus legatꝰ. §. si seruus alienus. ff. de leg. j. vbi dicit tex. ꝙ si testator relinquit libertatem directam seruo alieno: ista a principio non valuit nec valet etiam iure fideicõmissi. Pondera ergo ꝙ ibi est text. fortis cõtra ꝯclusionẽ gl. et Bar. ꝙ dispositio a principio nulla: etiaꝫ fauore libertatis non trahitur ad fideicõmissariam vt valeat. ergo minus trahetur fauore substitutionis, Pondera etiam ꝙ ibi est tex. ꝙ etiam fauorẽ libertatis verba directa non impropriantur vt actus valeat. Ergo multominus debent impropriari vbi cessat fauor libertatis. et de illo tex. facit magnum festum in. l. centurio. ¶ Et tenendo istam partem non obstant tex. allegati per gl. et Bar. in. l. ex facto. in prin. ff. ad treb. et in. l. filiusfa. de le. j. quia respondet Raph. ꝙ nihil faciunt: quia ibi verba directa erant prolata in dispositionem fideicõmissariam. nam testator ibi fideicõmiserat heredi vel rogauerat vt titium heredem facit: quo casu apparet ꝙ voluit valere iure fideicõmissi. l. querebatur. ff. de test. mili. ad. d. l. sceuola. Rapha. nihil rñdet. Alexã. rñdet sed nescio que responsio sit. ¶ Ego teneo opi. cõem etiam in puncto iuris:
20 et sic facio duas formales conclusiones. ¶ †Prima est ꝙ substõ directa que a principio valuit aut valere potuit: vt directa postea infirmatur et non vꝫ iure fideicõmissi. tex. est in hac. l. ineuitabilis. ¶ Nec ob. illud qnod subtiliter dicit Rapha. ꝙ non apparet in isto tex. ꝙ iste filius esset pupillus: qꝛ dico ꝙ est diuinare imo ꝙ tex. ꝓprie loquit in compendiosa facta pupillo. Probo qꝛ alias superuacuo fieret mentio in tex. ꝙ esset filius vel ꝙ esset pr̃. Probat qꝛ in nulla substõne curat ꝙ sit pr̃ vel filius nisi in pupillari: et in exemplaria ad hoc vt text. non superfluo loquat de patre vel de filio qui substituitur: habemus necessario dicere ꝙ ista cõpendiosa fuerit facta pupillo: nec potes dicere ꝙ hic ponat contingentia facti. qꝛ esset refugium miserorum. qꝛ iurisconsultus ponit
21 regulã non aũt decidit casum. ¶ †Secunda conclusio est ꝙ substitutio directa que a principio nunq̃ valuit nec valere potuit directo semꝑ valet iure fideicõmissi per tex. optimum in. l. sceuola. ff. ad trebel. inducendo vt per Bart. hic per. l. cum quis. §. seio. ff. de leg. ij. et si diceretur que est rõ diuersitatis inter istas conclusiones ꝙ substitutio que semel valuit non sustinet postea a iure fideicõmissi: sed illa que non valuit sustinet non reperio declaratũ in spẽ sed credo ꝙ rõ sit: qꝛ dꝫ fieri interpretatio vt volũtas testatoris q alias nullo modo põt valere vꝫ prout põt iuribus vt. s̃. secus si dispositio nõ sit in toto inualida: qꝛ si a principio valuit satis est ¶ Confirmatur cõis sententia per regulaꝫ vulgarẽ qꝛ in dubijs opi. in iudicando tenenda est opi. que fauet vltime voluntati. l. si pars. in prin. ff. de inoffi. test. Punctus est respondere ad. l. si seruus legatus. §. si seruus alienus. qui confundit omnia predicta. Semꝑ dubitaui de illo tex. reperio ꝙ Alex. in. l. cẽturio. in. xxxv. col. j. co. rñdet dupliciter ad illum tex. Primo respõ. ꝙ ibi testator fuit in culpa in non emendo seruum alienum: vnde rõne culpe testatoris vitiatur ex toto datio libertatis vt etiam nõ valeat iure fideicõmissi. sed qꝛ ista sol. non placet sibi. Rñ. secundo et peius. Nam dicit ꝙ ibi testator fuit in culpa disponendo per verba directa debebat vti verbis cõmunibus. Sed ista est peior prima quia etiam in casu nostro testator fuit in culpa: quid respondendum. Ego valde dubito. tñ respondeo altero de tribus modis et considero contra illum tex. est alius tex. qui decidit in contrariuꝫ in. l. generaliter. §. seruo pignorato. ff. de fideicom. lib. Rñ. ꝙ isti tex. non sunt cõtrarij. sed loquunt in terminis diuersis. Primus loquitur qñ relinquitur seruo alieno: sed in. l. generaliter. §. si qs seruo loquitur qñ seruus erat testatoris hoc est erat pignoratus sibi. ¶ Dices tu ꝙ istud non est tollere obiectum sed concordare illos tex. Rñ. text. in illo. §. si seruus alienus. loquit qñ testator legauit directo seruo alieno libertatem: et illũ seruum legauit alteri. ista non possunt simul stare. et ꝓpterea dicit tex. ꝙ ex quo relictũ libertatis directum nõ vꝫ: nõ valet illud legatũ serui: ibi ergo dispositio directa non valuit ideo non trahit ad fideicõmissum ꝓpter aliã dispositionẽ testatoris sup eodẽq; illi repugnat vel alr rñ. ꝙ tex. ibi loquit qñ dispositio potuit a principio valere in potentia: sed in casu nostro qñ mater substituit pupillariter filio: vel qñ substituit pupillariter extraneo: ista substõ nec actu nec potentia vnq̃ põt valere. sed in casu. d. §. si seruus alienus illa dispositio potuit valere. Pone ꝙ testator vel potius heres emat seruum vel aliter acquirat illa dispositio potuit cõualidari et istud sufficit siue directa actualiter valuerit siue potentia valuerit illa nunq̃ obliquatur. ¶ Considera tñ ꝓpter regulã catonianam: et sic tene opiñ. Barto. et cõem et credo ꝙ in puncto iuris sit verior.
22 ¶ †Secũdo querit Bar. pone ꝙ substitutio pupillaris fiat a patre filio maiori: nunquid obliquabit vt valeat iure fideicõmissi. Clarum est ꝙ pupillus nõ põt substitui. Concludit Bar. ꝙ substitutio pupillaris facta maiori a patre non valeat etiam iure fideicõmissi: qõnẽ Bar. tꝫ Ray. Sali. et Pau. de ca. hic sed Jo. de imo. tenet contrarium subtilius considerans. nã pupillaris substitutio fit sub conditione si filius decesserit in pupillari etate: sed cum iste filius esset maior ista conditio est impossibilis de pñti sꝫ regulam habemus ꝙ dispositio que fit sub conditione de presenti impossibili rejicitur et non vitiat actum. tex. est no. in. l. si meuia mater. ff. de here. insti. ad idẽ tex. in. l. cũ tale. §. pe. ff. de condit. et demon. gl. ordinaria et ibi Barto. in. l. j. in fin. de condi. insti. et est regula in. l. obtinuit. ff. de condi. et demon. et per hoc dicit non obstare. l. titio cum morietur. ff. de vsufru. qꝛ dicit Jmol. et bene: qđ ideo dispositio non confertur in tempus impossibile imo poterat euenire: qꝛ poterat eueniente tpe mortis sed in casu nostro confertur in tempus qđ impossibile est euenire quo casu remanet dispositio pura et valida. Ista opi. Jmol. contra Bart. mihi magis plꝫ. et tenendo eã rñdeo aliter ad. l. titio cũ moriet. qđ vex est ꝙ ille idẽ actus nõ põt incipere vnde dꝫ finiri illo tpe quo incipit. qꝛ vsusfructus finit morte. sed nos loqmur in diuerso actu et in diuersa substitutione pupillari q̃ extinguitur per aduentuꝫ pupillaris etatis illa substitutio non põt incipere a maiori: sꝫ de
23 ista non tractamus sed de fideicõmissaria. ¶ †Aduertenduꝫ est aũt ꝙ si filius esset maior. xiiij. annis: minor. xv. si iste filiꝰ fuerat maior et testator ita substituit si decesserit in pupillari etate substituo caium. isto casu teneo fortius contra. Barto. qꝛ pupillaris etas intelligit isto casu pro etate. xxv. annoꝝ: ad hoc vt saluet dispositio testatoris. tex est in. l. cum filio. in. ver. pe. ff. de leg. ij. vbi legatum factũ impuberi minori tñ. xxv. annis cum ad pubertatem peruenerit: intelligit de etate. xxv. annorum. facit text. in. l. pater seuerinam. §. cõditionũ verba. ff. de condi. et demon. qꝛ vba debent intelligi ꝑm qualitatẽ persone ad quã referunt. l. plenum §. equitij. ff. de vsu et habi. et istud vltimũ etiã tꝫ Are. hic. et credo
24 ꝙ decisio Bar. possit ꝓcedere. ¶ Item et tertio aduerte ꝙ decisio Bart. posset ꝓcedere qñ clare apparet ꝙ est facta pupillaris substitutio: tunc ꝑm eum nõ obliquatur: secus si verba essent dubia que videntur sonare in pupillarem substitutionem: qꝛ si fiat maiori vel extraneo resoluitur in vulgarem substitutionem. tex. est in. l. fina. C. de here. insti. et firmat glo. hic in fi. quam omnes sequuntur. ¶ Ultimo contra predicta omnia Bar. format difficilem oppositionem.

1 ☞ Substõ pupillaris põt fieri pure et sub cõditione extrinseca si fiat pure nõ requirit ꝙ substitutꝰ sit heres patris: secus si fiat sub ista conditione si heres erit ex paterno.

2 Conditio que inest tacite actui si exprimatur. non facit actum cõditionalem.

3 Iste due clausule si titius mihi heres erit vel quisquis mihi heres erit sunt idem quo ad effectum: sed dissimiles quo ad formaꝫ verborum.

4 Distributiuũ qsqs iunctũ verbo futuri tpis facit conditionem qꝛ conditio dr̃ q̃ in futurum põt esse et non esse.

Ui liberis. ¶ †Substitutio pupillaris põt fieri pure et sub cõditione extrinseca: et si fiat pure non requirit ꝙ substitutus sit heres patris: secus si fiat sub ista conditione si heres erit ex paterno. h. d. vsq; ad. §. hec verba. Diuiditur in tres prout tria dicta ponit. secunda ibi sub cõditione. tertia ibi cui similis.

2 ¶ †Noto primo ex isto text. ibi pure fc. ꝙ conditio que inest tacite actui si exprimatur nõ facit actum cõditionalẽ. Ex qua infe

runt Ang.Jmo.τ Mod.qđ ille dicit̃ simplr̃ rñdere positioni q̃ rñdet sub conditione que tacite inest de natura ipsius act⁹ de quo tradit̃ in.l.j.ß.e.in prin.in.l.gallus.§.j.ß.de lib.τ posthu.¶ Se
3 cũdo diligẽter no.ex isto tex.in ver.†cui similis.iunctis glo.quod iste due clausule si titius mihi heres erit.vel quisquis mihi heres erit.sunt idẽ quo ad effectum ſʒ dissimiles quo ad formã verbo rum.ex quo no Bar.τ doc.φ per oĩa est idẽ nõ dici simile q̃ᷓ nul lum simile est idẽ.l.qđ nerua.ff.depositi.τ dicunt philosophi meli⁹ φ similitudo magis dicit̃ significare ꝓpinquitatem q̃ identita tem.ſʒ qñ dico sunt idẽ quo ad effectũ vt hoc tex.sed diuersa quo ad verba illo respectu dicuntur similia isto respectu sunt diuersa τ dicunt bald.τ Ang.hic melius declarare q̃ alibi quid dicat̃ si mile.nam duplex est similitudo:vno mõ penes formam alio mo do penes effectũ:ſʒ vbi in oĩbus est cõformitas ibi est identitas.
4 ¶ †Tertio no.φ ex isto tex.ꝭm Bar.τ doc.φ distributiuũ quis quis iunctũ verbo futuri tp̃is facit conditionẽ.τ est rõ:q̃ᷓ cõditio dr̃ que de futuro habet̃ ad esse τ nõ esse ista oratio ẽ hmõi.facit.l. stichũ q̃ meus erit.ff.de leg.j.l.nuper.ff.de leg.ij.Declarat late bart.in.l.j.in vlt.char.ff.de condi.τ demon.sed vt melius cõside res do tibi tex.in contrariũ:vbi ista ṽba quisq̃s mihi heres erit non faciunt cõditionẽ.l.trebatius.in prin.ff.de here.insti.vbi gl. oppo.de isto tex.τ rñdet vt ibi videbis.Ex cuius responsione da tur limitatio ad istam regulam.

1 ¶ Substitutio pupillaris facta de heredibus testatoris intel ligitur de his qui immediate sunt heredes ex iudicio defuncti:τ non per mediam personam alterius τ vocantur pro hereditarijs portionibus.
2 Illa verba generalia quisquis mihi heres erit intelligi untur de his qui immediate ex testamento sunt heredes non autẽ medio alterius.
3 Uerbum simpliciter prolatum in materia indifferenti intelligi tur per prius τ nõ per posterius.
4 Stante statuto φ liceat offenso facere cõpetentẽ vindictã intelli gitur de immediate offenso nõ p̃ mediã p̃sonã:ex quo si offenda tur filius nunquid intelligat̃ offensus pater.
5 Qui succedit p̃ mediã personã alterius põt dici simplr̃ heres ex quo ꝓcederet libellus in quo q̃s asserit se heredem alicuius esto φ immediate non fuerit heres.
6 Terminus heres quando profertur a testatore intelligitur de pri mo herede tantum.τ non de herede heredis.secus si proferatur tur a lege vel a statuto que intelligitur de omnibus heredibus in infinitum.
7 Substitutus pupillariter qui est heres heredis ex iudicio testa toris cũ habeat eius affectionẽ admitteret̃ p̃ illa verba q̃sq̃s mi hi heres erit.puta si testator habens duos filios impuberes vni substituit pupillariter caium alteri hoc mõ quisquis mihi heres erit sit heres filio meo.
8 Qualiter heredis admittat̃ ex substitutione pupil.
9 Uerbũ videtur importat veritatem τ nõ fictionem.
10 Cõpromissum factum sub noĩe dignitatis an τ quando transeat ad successorem in dignitate:τ quid in executore testamenti dato sub noĩe dignitatis an transeat ad successorem in dignitate.
11 In compromissis nõ recedit̃ a persona etiam si fieret sub noĩe di gnitatis q̃ᷓ non transit ad successorem.
12 Executio testamentaria sub nomine dignitatis transit ad succes sorem in dignitate.
13 Quando quis instituit pauperes eligendos qualiter intelligen da sit hmõi institutio.

1 **Hec verba.** †Substitutio pupillaris facta de here dib⁹ testatoris intelligit̃ de his q̃ imme diate sunt heredes ex iudicio defuncti τ nõ p̃ mediã p̃sonam alte rius τ vocant̃ p̃ hereditarijs portionibus.h.d.vsq̃ ad finẽ.et hʒ tres partes.Secũda ibi.τ ideo.Tertia ibi:partes quoq̃.¶ No
2 ta primo ex isto text.†φ illa verba generalia quisq̃s mihi heres erit intelligunt̃ de his q̃ immediate ex testõ sunt heredes.non au tẽ medio alterius.ideo pr̃ τ dñs quibus querit̃ hereditas per fi liũ τ seruum nõ dicũtur heredes ex testõ immediate:τ ex iudicio defuncti ſʒ medio alteri⁹ sic ex dispõne.l.filr̃ heres.heredis.Ra tio diuersitatis vltra tex.est de mente Bar.ĩ.q̃ᷓ illa verba referũ tur ad primum immediatũ heredeʒ quẽ testator presumitur ha buisse ex affectione nõ aũt ad secundũ qui nõ venit ex iudicio te statoris sed ex dispositione.

3 **Adde.** Qđ per istũ tex.bal.in pluribus locis tradit⁹ regu lã †φ verbũ simplr̃ ꝓlatũ in materia indifferẽti in telligitur per prius τ nõ p̃ posterius.ita p̃ istũ text.tradit regulã bal.in.l.j.C.de suc.edi.τ p̃ hoc infert̃ in spẽ φ statutũ loquẽs de patruo simplr̃ intelligit̃ de patruo magno:q̃ᷓ ṽba sunt intelligẽ
4 da p̃ prius τ nõ p̃ posteri⁹.¶ †Scdõ adde φ p̃ istã.l.τ illã regu. dicit bald.in.l.vt vim.in.ij.col.in fi.ff.de iusti.τ iur.vbi determi nat bal.qđ stante statuto qđ liceat offenso facere cõpetentẽ vindi ctã intelligit̃ de immediate offenso nõ p̃ mediã p̃sonã ei⁹ vt si of fenditur filius non intelligat̃ pater.q̃ᷓ verba debent intelligi per prius τ nõ p̃ posterius.τ no.q̃ᷓ tale statutũ est Bononie.¶ Ter tio adde aliud qđ no.Bald.in.l.cũ ita.§.in fideicõmisso.in fi.re probata gl.ibi.ff.de leg.ij.pone φ testator grauauit heredẽ per fi deicõmissum quod restituat hereditatem fratribus suis vel sub stituat fratres.pone φ erant tres fratres testatoris:morit̃ vnus: sup̃stite filio:nunq̃d filius fratris veniet ad fideicommissum cum alijs fratribus.gl.tʒ ibi φ sic.Bal.ibi determinat.Jrrũ:eo q̃ᷓ ma ior censetur affectio ad fratrem q̃ ad filiuʒ fratris vnde verba sub sti.debent intelligi p̃ prius τ sic ꝭm prioritatẽ gradus.Jdem cũ Bal.tʒ ibi Raph.cu.in cõsi.vij.inci.mulier instituit maritũ.dñs Fran.de are.in ɜsi.clxiij.inci.diligenter τ mature discussis.in pe. co.Jdẽ tʒ.d.Alex.in cõsi.cciij.in.ij.vo.inci.cõsideratis.in.ij.co. τ in consi.iij.in.ij.vo.incip.ponderatis verbis testamẽti.in pe. col.Sed aduerte q̃ᷓ gl.or.ibi tʒ cõtrariũ.τ ibidẽ Joan.de imol.τ Pau.de cast.τ plures alij per eos relati.Cõsuluit do.Alex.sibi cõtrarius in ɜsi.xxvj.in.ij.vo.incip.videret fortasse.¶ Quarto adde tex.τ ibi no.Bar.in.l.hoc legatũ.ff.de leg.ij.vbi no.Bar t. φ verbũ qđ põt intelligi per prius τ posteri⁹ semp̃ dʒ intelligi p̃ pri⁹.Ad idẽ tex.in.l.legatis.ff.de leg.ij.¶ Quinto ad istã regu lã facit regula philosophi φ vbi aliquid dicit̃ de duob⁹:de vno per prius:de alio per posterius intelligit̃ de eo qđ fit per prius. refert τ sequit̃.d.Signo.de homdeis in consi.xxix.inci.in.c.blan dalisie.in.v.col.¶ Sexto adde tex.in.l.q̃ heredi.§.cũ hereditas. ff.de condi.τ demõ.vbi cõditio dandi q̃ dʒ impleri in persona he redis intelligit̃ in eo q̃ p̃ prius est heres:nõ aũt q̃ in scdõ est effe
5 ctualr̃ heres iudicio testatoris.¶ †Secũdo no.ex tex.ibi nõ oĩs qui patri heres est φ q̃ succedit p̃ mediã personã alterius põt di ci simplr̃ heres:ideo ꝓcederet libellus in quo q̃s asserit se here dem alicuius dato φ immediate non fuerit heres:sed p̃ personaʒ filij vel serui hic appellat̃ heres.firmant Bar.τ doc.p̃ illũ tex.in l.fi.C.de here.insti.cũ infinitis cõcor.vt ibi p̃ doc.Bal.τ Ang.in l.ij.ff.de peti.here.Bar.in.l.si quis filiũ.§.j.ff.de acq.here.τ in.l.
6 paterfa.§.j.vbi dicet̃.ĩ.eo.¶ †Tertio no.ex hoc tex.ꝭm bal.An ge.τ Paul.φ qñ terminus heres profert̃ a testatore intelligit̃ de primo herede tm̃.τ nõ de herede heredis:secus si p̃feratur a lege vel a statuto:q̃ᷓ appellatione heredis intelligit̃ nedũ de p̃io sed de oĩbus in infinicũ.l.sciendũ.§.heredis appel.ff.de ver.sig.istã doctr.reprehendunt Jmol.τ Mod.per tex.in.l.in annalibus.C. de lega.in.l.fi.C.de here.insti.vbi verbũ heres ꝓfertur a testato re:τ tñ intelligit̃ de heredibus in infinitũ:τ ꝓpterea aliter rñde bat Jmo.φ hec dictio heres ꝓfertur a testatore sub conditiõe:τ q̃ᷓ conditiones debent impleri in forma specifica:merito intelli gitur de primo herede.vera so.est ista reiecta quã ponit Raph. cu.hic φ in.l.in annalib⁹ loq̃tur qñ testator facit mẽtionẽ de he redibus alterius τ nõ de suis:quo casu verũ est φ nõ solũ intelli gitur de primis ſʒ in infinitũ.q̃ᷓ nõ est ibi rõ quare testator intel lexerit magis de hr̃dibus primis q̃ de alijs:q̃ᷓ fortasse non ma gis cognoscebat primos q̃ alios.Sʒ nos loq̃mur qñ testator fa cit mẽtionẽ de hr̃dibus ꝓprijs:tũc intelligitur de primis ad q̃s presumitur habuisse affectionẽ.ita loq̃tur tex.hic.τ ita etiã dice bat Bal.in.l.fi.in.iij.opp.C.de here.insti.τ de hac materia ẽt ap pellatione heredis intelligitur de primis an successiue ponit late Bart.in.l.gallus.§.etiã parentes.ß.de lib.τ posth.τ ibi dicetur
7 ¶ †Quarto põdera tex.in verbo ex iudicio testatoris.dicit bar. esse similẽ text.in.l.j.§.nõ solũ.el primo.ff.vt leg.no.caue.τ p̃ hoc infert Bar.φ substitutus pupillariter qui est heres heredis ex iudicio testatoris cũ iste habeat affectionẽ testatoris hñ admitte retur p̃ illa ṽba quisq̃s mihi heres erit ne equocares declaro po nẽ testator hʒ duos filios impuberes vni substituit pupillariter caium alij filio fecit substõnẽ hoc modo quisq̃s mihi heres erit: sit heres filio meo.nunq̃d ille primus veniet ad substitutionem. Bart.dicit φ sic.ad hoc alleg.optimum text.in.l.paterfa.primis tabulis.ĩ.eo.in vlt.char.Jstam opi.Bar.tʒ Sali.Raph.cu.pau lus τ Alex.hic.Pro opi.Bart.allegat Raph.cu.bonum tex.in l.si plures.ff.de lega.ij.τ in vlti.char.¶ Jn contrarium contra Barto.allegat fortem tex.in.l.si quis cum nulluʒ.in.§.φ si duo. ff.de iure codi.vbi legatũ relictum per ista verba quisq̃s mihi he res erit non comprehendit substi.Bart.τ docto.ibi respondẽt: quod illud est:quia testator dixit quisquis mihi heres erit ex in stitutione.vel quisquis mihi heres erit institutus.sed ista est ni mia diuinatio τ violatio ad illum textum.sed Raph.dicit.φ est necesse ita dicere postq̃ Barto.τ docto.ita dicunt esse verum qđ Are.tentauit aliam solutio.sed reincidit in idem.Pro eadẽ opi. Bar.Pau.de cast.alleg.tex.in.l.ex duobus.§.j.ĩ.eo.τ illum tex. ascribit sibi do.Aleran.vbi per illa verba quisquis mihi heres erit sit heres filio meo impuberi admittitur ille qui est heres he redis.Sed pro certo lʒ Pau.τ Alex.fundent se in illo tex.τ bar to.ibi idem videatur velle:tamẽ ille tex.nihil facit ibi enim testa tor instituerat

tor instituerat filium impuberē & vnum aliū coheredē tm̄: deinde fecerat substitutionē vulgarē postea. dixit testator quisquis mihi ex suprascriptis heres erit sit heres filio meo. pondera q̄ ibi testator dixit in plurali qsquis. cū ergo in primo nō instituisset nisi vnū illa pluralitas ex suprascriptis de necessitate cōprehendit substitutionē vulgarem. ibi em̄ nō dixerat simpl'r sicut hic. & ita ēt tz Are. hic & pondera q̄ istud voluit attentare Barto. in. d. l. ex duobus. §. j. sz nō vadit per istam viā. sed debuerat pōderare bar to. illā pluralitatē qsquis ex suprascriptis. Pōdera ergo tu hic q̄ licet Pau. & Alex. pōderēt q̄ p̄ decisiōe bar. tex. ī illa. l. ex duobus. §. j. vbi substitutus vulga. q̄uis sit heres heredis: q̄r venit ex iudicio testatoris admittit ad substitutionē potest retorquere illum textum contra eos & contra Barto. ibi admittit substitutio vulgaris: quia testator ibi nō simpliciter dixerat quisquis mihi heres herit. sed dicit quisquis mihi ex suprascriptis & ista plura litas nō aliter intelligi potest nisi cōprehendat substi. vulga. Istā decisionē Bar. reprehēdit. Jo. de imo. hic: q̄r attenta rōne Barto. lz sit hr̄s heredis: tñ venit ex iudicio testatoris. vult ergo barto. q̄ heres heredis dūmodo venit ex iudicio testatoris admittatur ad hanc substi. pupil. Sequeret etiam q̄ fideicōmissari9 deberet venire ad substi. pup. q̄uis sit heres heredis mediante testamento cum sit heres ex iudicio testatoris & tamen istud videtur falsum quia loquens de herede intelligitur de herede primo non de fideicommissario. l. qui heredi. §. j. ff. de condi. & demō. q̄r non est ex alia ratione: nisi q̄r conditio dz impleri in forma specifica. & ad tex. quem allegat Bartolus in. l. paterfa. vbi fideicommissum relictum sub conditione si frater erit heres testatoris respondet Jmo. q̄ ille tex. loquit quo ad aliū effectum hoc est dicere q̄n grauamē adijcit sub cōditiōe si erit hr̄s testatori. isto casu vt onus fideicōmissi impleat qui est heres heredis ex pupil. substi. tenetur ad onus fideicōmissi. sed nos loquimur q̄n cōmodum et emolumētū relinquit sub conditione si erit heres testatori. isto casu heres heredis non tenet & nō venit ad illud cōmodum Sed ista rñsio mihi nō satisfacit. q̄r si in materia q̄n tractat de onere illa conditio si mihi heres erit dr̄ purificata q̄n venit ex pup. substi. adhuc teneatur ad onus fideicōmissi qd̄ est grauamē q̄to magis q̄n tractatur de cōmodo & emolumento: vt est in substitu. pupillari que est cōmodum pupilli & substituti. illa conditio dz intelligi purificata q̄n venit ex pupil. substi. & sic stricta interpretatio dz fieri q̄n tractatur de onere & grauamine. q̄ q̄n tractatur de emolumētis. & sic videt q̄ sensus bar. remaneat incōfusus nō obs. fundamē. Jmo. q̄ cōditio apposita a testatore si dederis heredi dz adimpleri in persona primi heredis directo & nō in persona fideicō. heredis. q̄r illud est q̄n potest adimpleri in persona directi heredis & in persona fideicōmissarij: tunc dz impleri in persona heredis: sed nos loquimur q̄n nullus alius est heres testatori nisi ste qui venit per vulgarē et pupil. nunqd iste debeat admitti: dico q̄ sic. & ita videt defensata opi. Bart. istā opi. Barto. impugnat are. hic alia fortiori vt ipse dicit rōne: dicit ipse si verū esset fundamētū Bar. q̄ substit. pupil. qui est heres heredis ideo admittat q̄r venit ex iudicio testatoris sequeret q̄ etiā pater & dn̄s deberent admitti ad sub. pupil. eo q̄r in multis casibus veniunt iudicio testatoris aut tacito aut expresso. consequētia ptz: probatur minor q̄ pater & dn̄s veniant ex iudicio testatoris. Nā regulam habemus q̄ illud quod in dubio relinquitur filio vel seruo censetur relictum contemplatione patris vel dn̄i. tex. est in. l. filio. & ibi Bar. ad hoc no. ī. de cōd. & demon. & latius Bar. in. l. si filio. ff. de do. cā mor. traditur in. l. fi. C. de vsufru. & plene perscrib. maxime Moder. in. l. cum aliquis. C. de iure delibe. quo casu censetur relictum patri vel dn̄o. l. fideicommissa. §. interdum. ff. de leg. iij. & fortificando argumentū Are. Pōdera q̄ ratio que assignatur ad hunc tex. per Bar. & doc. est eo q̄r testator presumitur habuisse affectionem ad heredes quos scripsit: & non ad eos qui ex aliorum persona veniunt. istud videtur falsum in filio & seruo. q̄r illud qd̄ relinquitur filio & seruo: in dubio censetur relictum patri & dn̄o. & tñ tex. iste vult q̄ non veniant pater & domin9. ergo fundamentum Bar. non est verū. Jtē pone q̄ testator instituat filiū aut seruum: & expresse dicat q̄ istum instituit propter eius patrē aut dn̄z: sequeret q̄ pater & dn̄s admittent ad subst. pupil. & tamē istud est cōtra generalitatē tex. nostri ergo apparet q̄ fundamentum Bart. non est bonum nec verum Defendendo sniam Bart. potest dici pront etiam ipsemet dicit: q̄ dato qd̄ filius aut seruus instituerent contemplatione patris vel dn̄i etiam hoc expresso: tamē ex quo p̄ncipaliter seru9 & filius sunt scripti heredes dato q̄ ad patrē & dn̄m perueniat emolumentū institutionis. tñ dz attendi quis honoret titulo institutionis. nō aūt q̄ hz emolumentū p̄ tex. in. l. iij. §. j. ff. de leg. prestan. quē allegaui hoc anno multoties: & p̄ hoc apparet q̄ est magna differentia inter eum qui venit ex substitutione vulga. aut pupillari & inter patrē & dn̄m qui veniunt ex dispositione. l. q̄r primi honorantur titulo & expressa dispōne testatoris: secus est in alijs. pondera ergo q̄ illa. l. iij. §. j. non curat q̄ illud sit relictū cōtemplatione dn̄i & sic remanet defensata opi.

8 Bar. tñ cōtra Bar. est fortis tex. in. d. versi. q̄ si duo. ¶ † Ultimo vt nihil omittat cōsidera quō defendi possit snīa Bart. q̄ ille qui venit ex substi. pupillari admittat q̄uis sit heres heredis. nam si intelligeres decisionē Bart. q̄n non esset nisi vnus pupillus pūt vidi multos errare. ista decisio Bar. non posset defendi: pbatur viua rōne q̄r licet substi. pup. veniat ex iudicio testatoris vt dicit Bar. tñ non est heres testatoris sed pupilli: q̄r p substitutionē pupillarem succeditur pupillo & non testatori. insti. de pup. subst. in prin. Et ad hoc vt illa verba qsquis mihi heres erit sit filio meo heres censeant purificata est necessariū qd̄ primo fuit heres testatori: vt dicit iste tex. in p̄n. vbicūq̄ ergo non esset nisi vn9 pupillus decisio Bart. esset falsa. dz ergo intelligi q̄n erant duo pupilli testatoris filij & vni eorū substituit pupillariter titium alij pupillo substituit per illa verba quisquis mihi heres erit. opz intellige q̄ primus fuerit heres patri & mortu9 est in paupertate: quo casu titius veniens ex pupillari substi. mediante persona pupilli: etiam heres ipsi testatori tunc admittitur ad substitutionem pupil. per

9 hec v̄ba qsquis mihi heres erit. ¶ † Ultimo no. ex textu ibi sub

a stitutus videat qd̄ verbum videat[a] importat veritatem & non fictionē. facit qd̄ no. Bal. in. l. etiā. per illum tex. C. de iu. do. vbi no. expresse q̄ verbum videtur non denotat fictionē sed verbor̄ debitam & sanam interpretationē. idem Bal. in. l. si quis filium. §. fi. ff. de acquir. here. no. ex illo tex. q̄ verbū videt non denotat improprietatē: sed iuris intellectū. Jdē no. Aret. in. l. sciendū. in. ij. no. p illū tex. ff. de ver. ob. Jdē Bal. in rub. extra de prescrip. in. ij. colū. dicit q̄ verbū vr̄ īportat v̄itatē q̄n pōt s̄m subiectā materiā: tñ q̄r dicit q̄ verbū videt īportat fictionē. l. j. §. deiecisse. ff. de vi & vi arma. l. iij. §. ex cōtrario. in fi. & ibi doc. no. ff. de acqui. pos. l. seruū filij. §. j. & ibi gl. & doc. ff. de leg. j. Bart. in. l. si is qui pro emptore. in ij. char. ff. de vsuc. ideo dic q̄ etiam hic importat fictionem si bene consideratur litera & tex. dicit em̄ text. non omnis qui patri heres extiterit sed is qui ex testō heres extitit substitut9 videat illud verbuz videat p̄prie refert hoc modo ad illud qd̄ dr̄ non omnis qui patri heres extitit substitutus videat. q̄r pater & dn̄s non sunt p̄prie substituti lz veniat ex testamēto. ¶ Gl. in verbo ex testō. diuidit in tres. Jn prima exponit tex. timore taciti cōtrarij. Jn secunda allegat tres cōcor. Jn tertia opponit & non soluit Contrariuz tacitū fuit q̄r text. dicit q̄ dn̄s vel pater non veniūt ex testamento nam ab intestato etiam eos non venire certum est ergo nullo modo veniūt quia omnis hereditas defertur: aut ex testamento aut ab intestato. alio modo non. vt insti. de hered. que ab intest. in p̄n. glo. respondet q̄ venit ex testō dn̄s vel pater. sz per obliquū et nō directo. ¶ Gloss. in verbo neq̄ heredis heres diuiditur in tres. Jn prima oppo. contra tex. Jn secunda alleg. multas concor. Jn tertia facit duas oppo. simul. ¶ Jn ea gl. substituet filio nominatim. habes ex gl. sol. ad. l. qui patri. Jsta prima sol. per oēs reprehendit. q̄r solum diuersificat casus & non ponit rationem. Secundo quia idem operatur spēs in sua spē qd̄ operatur genus in suo genere. l. si duo. ff. de admi. tu. Tertio & fortius quādo substitutio fit noīatim difficilius extendit ad heredes q̄ si fiat per nomen appellatiuū vera solu. est quā sentit glo. hic dum remittit se ad. l. qui patri. vbi est tex. singula. & mirabilis s̄m Bar. in. l. vnica. §. finautem aliquid sub cōditione. C. de cadu. tollen. & Barto. & alij in illa l. qui patri. ¶ Jn eadem glo. ibi. l. si quis cum nullum testamentum responde dupliciter s̄m Bartol. ¶ Jn fina. gloss. responde ad. l. si donate. vt per Bartol. ¶ Extra gloss. pro complemento

10 istius. §. Bar. format quinq̄ questiones. ¶ † Circa tertiam questionem Bar. ista est multum no. q. & multum insistemus. Pro faciliori intelligentia diuide istam questionem in duos articulos. Primus erit nunquid compromissum factū sub dignitate trāseat ad successorem in dignitate Secundus erit de executore testamenti dato sub nomine dignitatis nunquid transeat ad successorem in dignitate. ¶ Circa primum concludit Barto. q̄ compromissum factum in arbitrum vel in arbitratorem sub nomine dignitatis non transit ad successorem in dignitate si subtiliter inspexeris ad ita tenēdum mouetur Barto. tribus fundamētis cū opi. Bar. tz Bald. Ang. Sali. Jmo. Pau. de ca. hic & Bald. in quatuor locis additis hic p̄ Aret. & Alex. hic & i. l. fi. in. xxvj. qō. C. de here. instit. & latius in. l. fi. §. sed & si quis. s. cōmunia de leg. & in. c. j. de inuesti. in matri. fac. & in aut. si tamen. C. de tempo. appel. Tenendo opini. Barto. Punctus est inuestigare rationem diuersitatis quare commissio actus iurisditionalis transeat ad successorem in dignitate. ita loquitur text. in. c. quoniam abbas secus quando cōmittitur exercitium vel aliquis actus Bart. nō declarat. sed Joā. d imol. subtiliter assignat rōnem diuersitatis: q̄r commissio actus iurisditionalis videtur fieri rōne presumpte peritie quā presumit habere habens dignitatē. argu. c. statutum de rescrip. in. vj. in prin. que rō pariformiter militabat in success

¶ [a] Videat: Adde Bar. i. l. si quis p emptore. in vj. col. C. de vsucap.

fore eiusdē dignitatis: sȝ nudum misteriū facti nō cōmittitur ꝓpter peritiā sed rōne affectionis ꝛ confidentie: que habet̄ de certa persona presertim in cōpromisso. ideo non concludit̄. ¶ Confirmo istā rōnem vltra Imol. q: si aliquis est delegatus a principe de aliquo actu iurisditionali pōt alteri delegare. l. a iudice. C. de iudi. sed delegatus a principe ad aliquod offm̄ vel ministeriū non pōt subdelegare. c. fi. §. fi. de offi. deleg. ꝛ ibi tex. ponit rōnē q: non iurisditio sed certum ministerium sibi cōmittit̄. istaȝ rōnē teneo. aliam assignat Paul. hic. aliam Bald. in d. l. fi. non curo referre. ¶ Contra decisionē Bar. tenet Rap. cu. do. Alex. ꝛ subtilis. Are. hic. idem simpliciter tȝ Ange. de are. in. §. substituit̄. in vlti. colū. insti. de pup. substi. Mouetur Rapha. per. l. qd̄ principi. ff. de lega. ij. vbi legatum factum principi transit ad successorem in dignitate ꝛ tn̄ legata fiunt ꝓpter affectionē. glo. ꝛ doct. in. l. cū filiabus. in prin. ff. de leg. j. nec adiecit. ff. pro socio. ¶ Ad istū tex. rn̄det Alex. ꝛ fuit Imo. ꝙ hec dispositio heredis ponit̄ in cōditione q̄ conditio dȝ impleri in forma specifica iuribus vulga. vel rn̄det vt rn̄det Bar. rn̄. tertio sm̄ Rapha. ¶ Are. hic etiam tȝ contra Bart. principaliter propter generalitatē regule que hȝ ꝙ cōmissio facta per nomē appellatiuum transit ad successorem in dignitate. d. c. qm̄ abbas. ꝛ. c. si gratiose. de rescrip. in. vj. ꝛ rō est. q: in vtraꝗ persona censetur esse eadem ꝛ non dignitas variata. l. meminisse. ꝛ ibi no. Bar. ff. de offi. procon. ꝛ leg. ¶ Mouet̄ etiam q: dn̄ Bar. presupponit ꝙ cōmissio exercitij vel nudi actus nō transit ad successorem in dignitate. ita dicit tenere Inno. in. c. fi. de offi. deleg. ꝛ idem tȝ ipsemet Bar. in. l. ꝛ q: circa si. ff. de iur. om. iudi. ¶ sed certe prout dicit Abbas in illo. c. qm̄ abbas. Bar. errat. ꝛ infideliter recitat Inn. qui non ita simpliciter tenet sȝ distinguit. ꝛ illam distinctionem reprehendit. ꝛ sequunt̄ ibi. d. Ant. ꝛ Imo. ꝛ Are. ꝛ ista sunt que reperio tradita a maioribus in isto notab. passu. ¶ Ultra omnes scribentes aduerte tu inceptum Bar. vtit̄ tali fundamento ꝙ compromissum non transit ad heredes. l. diem proferre. §. j. cum glo. ff. de arbi. ergo etiam non debet transire in successorem in dignitate miror ꝙ docto. non perpenderint de errore Bar. nisi ego errē. Ista rō Bar. non videt̄ vera q: ꝯpromissum non transit ad heredem concedo. ergo ꝛc. nam delegatio nūꝗ̄ trāsit[a] ad heredem. tex. est in. c. vno delegatoꝝ. de offi. deleg. et tn̄ transit ad successorem in dignitate. c. qm̄ abbas. eo. ti. ¶ Secundo ꝛ istud sit disputatiue dictum. nam compromissum transit ad heredes qn̄ fit tanꝗ̄ in bonum virum ꝛ egreditur personam. gl. in. l. in compromissis. ff. de arbi. glo. in. d. l. sȝ restituatur. sȝ habeo ꝙ compromissum in dubio semper censetur fieri in bonum virū tex. est formalis in. d. l. iij. §. tam ꝛ si. ff. de arbi. ¶ Quid tenendum: teneo non solum consulendo ꝛ legendo: sed etiam in puncto iuris opi. Bar. ꝙ compromissum factum sub noīe dignitatis nō transeat ad successorem in illa dignitate. nec reperio ꝙ aliquid allegēt isti Moder. contra Bar. ꝙ vrgeat istā opi. Bar. vltra doc. quos s. retuli. reperio ꝙ idem in terminis tȝ Bal. in. l. fi. C. de rela. ꝛ nemo hic eum allegat istud idem cōsuluisse super quadā ardua cā ꝛ non dicit plus. et ita de facto consului cum duo nobiles cōpromisissent de quodam comitatu ꝛ compromiserunt sub rege francoꝝ sub nomine appellatiuo ꝛ dignitatis ex pluribꝰ. Primo q: regi poterit succedere infans vel pupillus et huiusmodi etatis. aut aliquis durę ceruicis. vt refert Pau. de ca. hic: ꝛ dicit ꝙ tpe quo studebat ꝙ Bal. habuit de facto consulere. istud idem ꝛ plenius tenet Bal. in. c. vno delegatoꝝ. in. ij. col. de offi. deleg. ex aliquibus alijs fundamentis. Idē tenet no. Bal. in. c. j. in princi. in vij. col. qui feu. da. pos. vbi cōcludit ꝙ compromissum non trāsit ad successorem in prelatura vel dignitate. allegat Bart. hic cum glo. in cle. fi. de procu. ꝛ per hoc dicit se ita consuluisse in cā Ducis Sabaudie super sententia lata per regem Francorum cū in patrem eius esset cōmissa decisio super. xliiij. castra feuda imperij eo q: compromissum fuit consumptū morte regis. alleg. Jo. and. in. c. vno delegatorum. in nouella. ¶ Idē qd̄ Bald. tȝ Petrus de ancha. in. c. si gratiose. de rescriptis in vj. vbi querit pone factum est compromissum in Martinum papam quintum sub nomine dignitatis. an successor in papatu poterit cognoscere. determinat ꝙ non. allegat bar. hic. facit bene qd̄ decidit idē Bald. in. c. fi. de offi. deleg. vbi tenet ꝙ si in regem francorū prorogata esset iurisditio de comitatu Sabaudie ꝙ non transit talis iurisditio in successorem nec liberalitas prorogantium in regem esset captiosa. arg. l. cum aquiliana. ff. de transac. ꝛ sic vides ꝙ sententia Bar. esset in practica tenenda vt euangelium. Pro ista opin. videtur mihi bene stringere iste tex. nec obstant tres solut. Alexan. post Rap. cu. q: pondera ꝙ iste tex. in ratione fin. decidendi. nam iste tex. non mouet̄ eo q: primus heres proferat̄ in conditione. Itē nec considerat qualitatem. sed rō fi. est: q: nō veniūt ex iudicio testatoris. ꝛ sic q: nō habent affectionem ꝛ voluntatem testatoris. istud est qd̄ proprie voluit dicere Bar. de isto tex. dispositio facta sub nomine appellatiuo qn̄ non concurrit affectio disponentis non comprehendit eum qui venit sub illo noīe appellatiuo: ergo compromissum factum sub noīe dignitatis: lȝ cōprehendat̄ successor in dignitate: tn̄ q: non hȝ voluntatem ꝛ affectionem partiū iste nō venit ꝛ nō obstat. l. ꝙ principi. allegata p Rapha. ꝛ Alex. q: Bal. rn̄. ꝙ loquitur in legato qd̄ de facili acqritur pȝ q: acquirit̄ etiā ignoranti. l. a titio. in fi. ff. de fur. illud ergo legatum censebatur acqsitū illi principi merito transmittit̄ ad successorem ī dignitate ptȝ. q: lȝ hereditas nō adita nō transmittat̄ secus in legato. ¶ Uel et secundo potes rn̄dere ꝙ loquit̄ in legato: qd̄ nō cōcernit industriam persone prout cōpromissum. ¶ Ad fundamenta Are. de regula generali rn̄. vt per bart. hic. ¶ Et tenendo

11 istam opi. Bar. que est verissima. †No. pulchram ampliationem ad. l. in cōpromissis. ff. de arb. vbi dicit tex. ꝙ in cōpromissis non receditur a persona. amplia etiam si fieret compromissum sub nomine dignitatis: adhuc non transit ad successorem. ita habes ex

12 decisione bar. cōiter approbata. ¶ †Circa secūdum articulū de executore dato[b] sub nomine dignitatis clarum est ꝙ transit. conclude cum opi. Bar. cōmuniter approbata ꝛ de hoc est glo. ordi. in. c. fi. in gl. pe. de testa. in. vi. nisi ille executor esset consanguineꝰ testatoris. q: tūc propter affectionem presumptam non transit ad successorem. ¶ sed punctus est videre stante ista conclusione vera prout est. quare cōmissio executoris transit ad successorem in dignitate ꝛ cōpromissum non cum tamen vtrobiꝗ̄ est actus non iurisditionalis. Bart. hic voluit ponere duas rōnes diuersitatis. ¶ Prima est q: executor testamentarius datur in locum legitimi executoris: sed lex dat legitimū executorem non habito respectu ad personam sed ad dignitatē. ¶ Istā rationē reprehendit Joā. de imo. ꝛ bene: q: assumptum Barto. non est verum qn̄ testator dat executorem. ¶ Dat eum in loco legitimi executoris: imo totum ecōtra nam lex tūc dat legitimum executorem in defectum testamentarij. ita dicunt tex. alleg. per Bar. ꝛ aut. sed lȝ. C. de epis. ꝛ cler. ꝛ. c. nos quidem. de testa. ¶ Preterea ꝛ fortius iura allegata p Barto. que loquuntur de legitimo executore loquuntur in legatis relictis ad pias causas. in istis. l. dat epm̄ legitimū executorē: in alijs non. ita dicit Bal. in. l. fi. in. xxvj. q. C. de here. insti. reprehendēdo Bar. hic. ꝛ Alex. hic. ¶ Cogita si posses saluare Bart. ꝛ dicere qd̄ exequi voluntatem testatoris etiam ad causam non piā semper est opus meritorium ꝛ cā pia. textus est in. §. si vero expressum in aut. de here. ꝛ fal. coll. j. p quē tex. ita dicit Bar. in. l. nemo potest. ff. de lega. j. ꝛ in aut. sed cum testator. C. ad. l. fal. Confirmo per id quod in proposito dicit Bald. in. fi. C. de rela. vbi tenet ꝙ quando testator reliquit executorem testamēti priorē fratrū predicatorū ideo trāsit ad successorem in dignitate. q: ei cōmittit̄ tanꝗ̄ persone religiose. ꝛ sic instinctu religionis que presumitur etiā in successore. non sic in compromisso: non autem affectionem persone: ꝛ ita etiam voluit Imo. sed de Bal. non facit mentionem tamen mihi ista saluatio non placet: q: non defendimus. Bart. de legitimo executore: q: legitimus executor nunꝗ̄ hȝ locum nisi in relictis ad pias causas. ¶ Secūda ratio est vt hic per Barto. ¶ Uera rō diuersitatis est quam voluit Bald. hic. ¶ sed ego plenius declaro. nam in executore vltime voluntatis: ideo est q: in vltimis voluntatibus carum fauore ne pereant recedimus a persona. l. j. cum gl. ff. de leg. ij. l. fi. §. sed ꝛ si quis. C. cōia de leg. ¶ sed compromissum censetur esse quedam trāsactio. ꝛ consequēter quidam contractus gl. i. §. j. in aut. vt diffe. iud. col. ix. bar. ꝛ doc. in aut. si vero cōtigerit. C. de iud. sed in cōtractibus nō recedit̄ a persona. l. si quis arbitratu. ff. de ver. ob. ꝛ in. l. fi. C. de contrahen. empt. ꝛ ista est vera et istam tene. ¶ Ultimo ad istum tex. ponderatum per Bar. vt. s. pōderaui in ratione fin. stringe istum text. q: sic in isto tex. dispositio facta sub nomine appellatiuo non comprehendit eos qui continētur sub nomine appellatiuo qn̄ non habet affectionem: ꝛ loquitur iste tex. in pup. substi. que est merus fauor ꝛ merum cōmodū pupilli ꝛ fauor pupilli esset ꝙ contineret̄ ad hoc vt substitu. pup. valeret. Si ergo continentur in ista materia fauorabili: q: cessat voluntate testatoris quātominus compromissi in quibus potest tractari de magno preiudicio vnius partis si non concurrat af-

13 fectio ipsius testatoris. †Circa. q. Barto. de illo qui instituit pauperes eligendos.

Adde, ꝙ istam decisionē sequitur Ale. hic. ꝛ idē Alex. in l. gallus. §. etiā si parēte. s. de lib. ꝛ posth. vbi dicit vbiꝗ̄ ꝙ est no. seqt̄ ꝛ cōmēdat Jo. de imo. in. l. si qs filiū. ff. de acqui. here. ¶ Istā deci. bar. reprehēdit subtiliter Are. tribꝰ fundamētis. Primo p illud qd̄ volunt bar. ꝛ doc. in. l. fi. in. v. col. C. de edi. diui adr. tol. nā beneficiū. d. l. fi. cōpetit scripto heredi. ꝛ tn̄ doct. volū ꝙ etiā eps̄ q est legitimꝰ executor pauperū hȝ bn̄ficiū illius l. q: lȝ nō sit scriptus habet̄ pro scripto. sȝ defendendo Barto. ad hoc clare rn̄deo prout respōdet bal. in. l. si quis ad declinandam in. ij. col. in fi. C. de epi. ꝛ cle. nā qn̄ pauperes sunt in spē noīati et scripti heredes: eps̄ venit tanꝗ̄ procurator eorū noīe. sicut ergo alius ꝓcurator noīe heredis scripti implorat bn̄ficiuȝ illius. l. ita ille eps̄

a ¶ Transit. ad d. c. pastoralis. in. §. j. de of. or. c. si delegatꝰ. de of. dele. li. vj

b ¶ Dato. ad de doc. in. c. regsisti. de testamen.

ille eps petit noie ⁊ vice pauperū q sunt scripti. ¶ Scdo ⁊ fortius
pondera cōtra Bar. duos text. simul iunctos q multū faciunt in
l. cū filio. ff. eo. iuncta l. si in testō. ff. eo. ti. nā in l. cū filio. dr ꝙ p ista
verba qsqs mihi heres erit veniunt scripti heredes tantūmodo
⁊ tñ in l. si in testō. dr ꝙ etiā admittif q venit p ius accrescēdi: tñ
ipse nō est realr scriptus in illa parte q accreuit. ⁊ ita idē Arc. in
d. l. si in testamēto. ff. eo. ponderat etiā illū tex. ɔtra Bar. hic. ¶ Sed
ego rñdeo ad istos tex. defendēdo Bar. Et in primis inquātum
Arc. psupponit ꝙ p illa verba: qsqs mihi heres erit solū vocenf
scripti heredes: ⁊ ɔsequenter sit idē; ac si diceret infrascriptus he
res. pondera tu qd Bar. hic expresse dicit cōtrariū: nā dicit qd si
fiat substitutio hoc modo infrascriptos heredes non veniūt pau
peres noiandi vel eligēdi: ⁊ tñ si dixerit qsqs mihi heres erit: tūc
veniunt. ¶ Scdo psupposito fundamēto suo pro vero: ꝙ p illa ver
ba qsqs mihi heres erit: ⁊ ꝙ nō vocenf nisi q scripti sunt. nō ob.
dū dicit ꝙ vocaf ille qui venit p ius accrescendi. ⁊ tñ in illa parte
nō est scriptus. tex. est in l. si in testamēto. ff. eo. qr allego tibi Bal.
in terminis qui in alia materia ad hoc rndet in l. fin. in. j. q. C. de
edic. diui adria. tol. nā bñficiū illius legis competit heredi ⁊c. vt
ibi per eū. ⁊ querit nūqd cōpetat ei q venit p ius accrescēdi. rñ. ꝙ
sic: eo quia venit ex tacita substitutione. l. si titio. ⁊ meuio. §. iulia
nus. ff. de leg. ij. ⁊ sic est scriptus vel quasi scriptus: ⁊ lz Bald. nō
declaret, aliter declaro ⁊ defendo. iste eñ coheres erat scriptus in
testamēto in pte sua; in alia parte coheredis erat scriptus in ge
nere: ⁊ ideo dicit ꝙ erat quasi scriptus merito admittif. vbi req
rif ꝙ sit scriptus: ita etiā idē Bal. in l. j. in princ. in vlti. colū. ff. de
his q in testa. delenf. ¶ Tertio allegat tex. in l. si qs in testamento.
§. j. in fi. iuncta rōne tex. ⁊ iūcta glo. ff. si qs omissa causa testa. vbi
per illa verba qsqs mihi ex suprascriptis heres erit venit ille qui
habef pro adeunte. Tene decisionē Bart. ⁊ adde Bart. in cōsilio
suo qd incip. Andreas Martini condidit testm̄. vide tñ tex. in l. si
qs cū nullum. in verbo intelligif enim. j. de iure codicil. ¶ Conside
ra tñ tu qd Bar. vult esse differētiā an substituantur heredes in
frascripti: vt per illā dictionē infrascripti: ⁊ tunc nō sufficit veni
re ex testamēto: sed requiritur ꝙ sint scripti: an vero dicatur quisqs
mihi heres erit: ⁊ tūc etiam q nō sunt scripti admittunf, q veniunt
iudicio testatoris lz scribētes nō aduertāt. videf Bar. in hoc vlti
mo male dicere: ⁊ in cōtrariū est tex. in §. substituif. insti. de pup.
substi. in verbo ⁊ scripti sunt: ⁊ istud idē dicit text. in l. cū filio. in
verbo scriptos tantūmodo. ff. eo. ⁊ ppterea ibi glo. exponit scri
ptos. i. institutos est tñ violentia. ¶ Ultimo vt nihil omittaf: Bar.
in finalib⁹ verbis ponit vnū no. Bar. notare non potuit istud. ex
hoc tex. sed credo qd Bar. no. ex l. seq. in verbo institutit. tñ Bar.
in l. cēturio. dicit cōtrariū. ¶ Sed ego istis dieb⁹ allegaui text. me
liorem de iure ad istud no. in l. mulier. §. fi. ff. de condi. insti. et ibi
Bal. no. vbi verbū institutio positū in cōditiōe verificaf in substi
tutione: dicef in l. centurio. vbi Bar. in vlti. col. ponit. j. eo.

1 ¶ Si plures substituanf simul sub vno noie collectiuo: ⁊ alius nominatus de per se: tantam partē habet de per se noiatus, quātam illi omnes collectiue nominati.
2 Si statutum dicat ꝙ rector ⁊ vniuersitas scholariū possint eligere bidellum vel notarium vniuersitatis: dimidium vocum habet rector sicut vniuersitas.
3 Si in aliquo actu darenf voces a capitaneo ⁊ ancianis: tantā vocem hz solus capitaneus quātam omnes anciani.
4 Si aliqd spectat ad capitulum ⁊ prelatū: tantū potest solus prelatus quātum capitulum: quia omnes considerantur vt vnus et sub vno nomine collectiuo.
5 Quando imponif pena capitaneo ⁊ ancianis: vel datur arbitriū capitaneo ⁊ prioribus: vterqꝫ est pro dimidia.
6 Si papa condēnauit abbatem ⁊ conuentum in centum: dimidiā soluet solus abbas ⁊ aliam dimidiam conuectus.
7 In libro mercatorū si vnus nominef ppio noie ⁊ alij oēs simul nomine appellatiuo: omnibus intelligif acquisitū pro partibus societatis ⁊ omnes similiter intelligentur obligati.
8 Uerbum institutio trahitur ad directam substitutionem.
9 Quotiescūqꝫ precedit genus vel precedit nomen appellatiuum ad plures personas ⁊ subijcitur relatiuum quos: illud relatiuum quos ita stat distributiue sicut dictio quisquis.

1 Si pater. Summā vt hic vt p' Bart. ⁊ est cōe summariū. ¶ † No. j. ex isto text. qd
si plures substituanf simul sub vno noie collectiuo: et
alius noiatus de p se: tantā partē hz de p se noiatus.
quātā illi oēs collectiue vocati. facit text. in l. si qs titio. ⁊ videas
oino illū tex. ff. de vsufru. accre. ¶ Ante qꝫ procedā vltra videndum
est q sit ratio isti⁹ decisionis: qr scire: est rē p causam cognoscere:
duplex pōt esse rō: qr illi plures: ex quo sunt simul vocati iudicā
tur pro vno ⁊ tanqꝫ vnū corpus: ita iurisconsultus in l. plane. in
prin. ff. de leg. j. scda pōt esse ratio fm Rapha. ppter copulā ⁊: q
equaliter diuidit inter extrema. l. reos. §. cū in tabulis. ff. de duo
bus reis. l. j. C. si plures vna snia. facit text. in l. si heredes nomi
natim. in vlti. char. ff. de leg. j. vnde facit iste tex. fm Pau. hic ꝙ si
condēnatus est syndicus ⁊ cōe in centū: ꝙ syndicus censef condē
natus in quinquaginta: et cōitas tota in alia quinquaginta. alle.
Glos. ⁊ Cy. in aut. causa q fit cū monacho. C. de epis. ⁊ cleri. ¶ Scdo
2 facit iste tex. fm Alexā. † ꝙ si statutū dicat ꝙ rector ⁊ vniuersitas
scholariū possint eligere bidellū vel notariū vniuersitatis: ꝙ di
midium vocū habet rector sicut vniuersitas. ista est bona materia
in qua insistam. Facit qr vbi actus cōmittif vni noie collectiuo et
alteri psone: illud collectiuū totū est pro vna dimidia: et alia per
sona pro alia dimidia. ita no. Ange. ⁊ Jmo. in l. liber homo. §. ti
tius primo. per illū tex. ff. de heredi. insti. Et per hoc inferunt ad
hoc qd prime dictū est: ꝙ tantā vocē habet rector solus quātam
tota vniuersitas nisi fm Jmo. ibi appareat de mente statuētium
aliud fuisse. arg. l. cū virū. C. de fideicō. † ¶ Scdo adde ad istā regu
3 lam bene facere illud qd volunt Ange. ⁊ Jmol. in l. interdum. in
prin. ff. de heredi. insti. vbi determināt: ꝙ si in aliquo actu darenf
voces a capitaneo et ancianis ꝙ tantā vocē hz solus capitaneus
quantum oēs anciani. idē no. Bal. in d. aut. causa que fit cū mona
cho. Ludo. ro. in cōsi. xcix. incip. viso pposite. q. themate circa id
4 qd querif ꝙ voces. † Tertio adde illud qd no. Bal. in l. si plures.
in scda lect. ⁊ in scdo not. per illū tex. ff. de pac. ꝙ si aliquid spectat
ad capitulū ⁊ prelatū: tātum pōt solus platus quantū capitulū:
quia oēs cōsideranf vt vnus ⁊ sub vno noie collectiuo. Jdem vo
lunt Hosti. Jo. an. ⁊ alij in c. postulasti. de cōces. pben. ⁊ Fede. de
senis. in cōsil. j. incip. ad epm ⁊ capl'in cōiter pertinet. vbi tenet qd
qñ aliqd negotiū spectat ad epm ⁊ capl'm: tātā vocē hz eps solus
quantū hz capitulū: declarando. vt per Abb. ibi. ⁊ in cōsi. xxxvij.
5 in ij. vol. incip. casus talis est. † ¶ Quarto pro ista regula facit illud
qd no. Bal. in l. si quis titio. per illū tex. ff. de vsufr. accre. vbi no.
ꝙ qñ imponif pena capitaneo ⁊ ancianis: vel datur arbitriū ca
6 pitaneo ⁊ prioribus: quilibet est pro dimidia. † ¶ Quinto adde bo
num tex. in l. qm̄ iudicem. ⁊ ibi glos. C. de app. per quē not. Jaco.
but. Bal. ⁊ Ang. ibi: ꝙ si papa condēnauit Abb. ⁊ cōuentum in
centum: dimidiā soluet solus Abb. ⁊ aliā dimidiā cōuentus. ¶ Et
dicit ibi Sali. ꝙ si ptās cū suis officialibus condēnaf in centum:
ꝙ potestas solus condēnaf in dimidia. ¶ Sexto adde id qd voluit
Bal. in c. j. qui feu. da. pos. ꝙ si prelatus cum capitulo incidat in
penam. l. si quis in tantā. C. vnde vi capitulū tenef pro dimidia: ⁊
prelatus pro alia dimidia. Et sic pondera ex predictis qd regula
quā dedi pcedit etiā in materia penali. Predictā regulā limito
ex eo qd singlr tenet Bar. in l. seruus cōis ita. ff. de stipu. seruo. in
7 penul. col. in ver. ⁊ ista faciunt ad. q. ⁊c. † Querif ibi Bar. fm con
suetudinē et formā Jtalie in literis ⁊ libro mercatoꝝ vnus noia
tur ppio noie ⁊ alij oēs simul noie appellatiuo: exēplū vt Lau
rentius ⁊ soci: an vigore istoꝝ verboꝝ: ille Laurētius qui de per
se est noiatus sit pro dimidia ⁊ alij pro alia dimidia: ⁊ an simil'r in
obligationibus: videref ꝙ sic per regulā predictā. Bar. ibi dicit
qd istud est verum de rigore. sed ex equitate ⁊ ex cōi vsu: qr oibus
acquiref pro partibus societatis ⁊ oēs similiter obligabuntur: qr
ille vnus sic de per se noiaf non ideo vt sibi magis acquiratur ꝙ
alteri vel alijs: sed vt ostendatur ꝙ caput societatis obtinet: ⁊ se
quitur ibi Jo. de imol. in ij. col. ¶ Scdo limita istum tex. ⁊ predicta
omnia per tex. mirabilē. de quo semper dubitaui in l. quidā rele
gatus. §. fi. qui incip. si tibi. cum l. seq. ⁊ princi. sequentis. ff. de re.
dub. ibi ergo est tex. ꝙ sub noie appellatiuo posthumus veniunt
omnes simul. respondet ibi Dy. ⁊ vt refert Barto. ꝙ regula pre
dicta procedit in iam natis: sed in posthumis nascituris secus est
quia verisimile est ꝙ si testator estimasset plures posthumos na
sciturus quod omes instituisset per tex. in l. qui filiabus. §. j. ff. de
lega. j. ⁊ dicit Barto. ibi qd istud sibi placet: eo quia non est quid
imputetur testatori: qñ nō potuerint vocari nominatim: sed sub
nomine collectiuo. ista ratio Bartol. nunqꝫ mihi satisfecit: parcat
mihi Bar. Jsta ratio est friuola: qr licet testator non potuit veri
similiter scire quot essent nascituri: tamen poterit vnicuiqꝫ sepa
ratim substituere: nec facit. l. qui filiabus. allegata per Bar. quia
ibi dicitur simpliciter si nascetur filia: sed cum adiuncto: si qua fi
lia qd adiunctum non est in illo. §. fin ibi. semper dubitaui de illo
tex. ad istam materiam reperio quod Raph. cu. aliter respondet
quod ibi testator vsus est numero singulari: quia dixit te et post
humum heredes facio. loquendo in singulari: apparet ergo ꝙ nō
cogitauit nisi de vno nascituro. vnde pluribus natis equaliter ve
niunt cum illo Titio: eo quia dictio posthumus indefinite pro
lata: comprehendit omnes nascituros: non collectiue sed distri
butiue: et est perinde ac si dixisset: si mihi filius nascetur. et alleg.
d. l. qui filiabus. §. j. vnde scdm eum secus esset si dixisset in plura
li posthumos: ex hoc appareret qd sensit de pluribus. Jstud etiā
non tollit difficultatē quia assumptum nō est verū ꝙ dictio post
humus indefinite comprehendat oēs ⁊c. est falsum: ⁊ contrarium
8 ex pluribus tenet Alex. in l. qui filiabus. j. de leg. j. ¶ † Secundo

no. ex tex. in verbo instituit. qd verbum instituo trahitur ad directam substitutionem. ita no. istum tex. Bart. in. l. precedenti. in. §. hec verba. in fi. vbi dixi. lz glos. exponat hic instituit. i. substituit. ¶ Glo. in verbo semis. diuiditur in quinq;. In prima decla. tex. In secunda alleg. concor. In tertia oppo. & se remittit. In quarta oppo. & sol. quinq; modis. In quinta & vlti. format aliam oppo. scda ibi: & facit. §. ti. j. tertia ibi: sed arg. contra. j. de lega. ij. quarta ibi: item cõtra. C. eo. quinta ibi: item cõtra. C. eo. l. j. ¶ In ea. glo. ibi sol. vt ibi. pro clara intelligentia istius difficillimi cõtrarij re assumo illud: qñ plures vocantur simul & vnus simul: tantum habet ille vocatus de per se: quantũ habent alij oẽs. contrarium dicit. d. §. lucius. Huic contrario varie dantur sol. glo. in. l. liber homo. §. titius. s. de heredi. insti. dicit q ibi substitutio fuit facta oibus in vna oratione. nimirum si in viriles admittuntur. secus qñ fieret sub orationibus geminatis: vt in. d. l. liber homo. §. titius. Potest corroborari ista solutio: q est verissima in se: quia qñ plures vocantur in vna oratione: debẽt tunc pariformiter vocari. l. seie. §. caio. & qd ibi Bar. ff. de fun. instru. l. si legatarius. §. fi. et qd ibi Bar. ff. de leg. iij. quia tunc succedit regula: q vna determinatio respiciens plura determinabilia equaliter determinat. l. iam hoc iure. in princi. s. eo. Sed quando sunt due diuerse & separate orationes: secus est. istam solutionem reprehẽdit Bar. per istum tex. vbi erat vna oratio: & tamen omnes non admittuntur in viriles: tamen salua reuerentia Bart. iste tex. parum stringit: quia in hoc tex. non ponit formam substi. sed effectum. tamen ista solutio euidentius confunditur per. l. interdum. in prin. alleg. in glo. & in l. si quis titio. ff. de vsufru. Aliam solutionem ponit Jaco. de are. et sequebatur Cy. in. l. fi. C. eo. istam solutionẽ reprehendit Bart. per istum tex. vt hic per eum. Tertiam solutionem ponit Barto. sequendo glo. ibi in illo. §. lucius titius. & dicit Bar. post glo. qd ideo ibi quilibet libertus admittitur in viriles equaliter cuz seia: eo quia testator prohibuerat alienare extra familiam suam: cum ergo illa seia nõ esset de familia testatoris: certe licet habemus regulam &c. Et istam solutionem sequuntur Salic. Jmol. Paul. et Alexan. hic. sed bm Rapha. cu. ista solutio euidenter diuinat: q illa seia non esset de familia est diuinare: fortius si seia non fuisset de familia pro eius parte predium exiret de familia: cuius cõtrarium dicit tex. non video quid mouerit glo. & Bar. ad dicendum quod illa non esset de familia: quia dicendo q sit de familia: solutio est clarior & planius procedit: cum ergo ibi legatum predij fuerit causa principalis propter illam qualitatem: quia erant de familia testatoris: cum ergo illa qualitas esset equaliter tam in seia specialiter nominata q in alijs: hac ratione videntur omnes inuitati ad legatum. ita etiam tenet Areti. hic. & ita declarando credo quod ista solutio sit bona & habebis tertiam limitationem ad regulam quam posui in tex. ¶ Alium intellectũ posuit Rapha. cu. hic. et in. d. §. lucius titius. de quo multum curo. sed ego non insistam: quia non est tenendus: quia illa seia erat liberta. qd probo: quia erat alumna. et alumna sepe ponitur pro liberta. alleg. l. alumna. C. de nup. non curo. Cum ergo esset etiam ipsa liberta sub illa generalitate libertis libertabusq; admittitur: tamen istud est falsum: quia specialiter fuit nominata: nec est bona consequentia: est alumna ergo liberta. Reperio q alium intellectum ad illũ tex. ponit Ludo. ro. in consi. xcix. incip. viso proposito themate: circa id quod queritur quot voces. vbi dicit quod ille tex. concor. cum isto: nam inquantum text. dicit in fi. quod omnes in viriles succedunt. illa dictio in viriles intelligitur de familia tota vt habeat vnam virilem & seia aliam virilem: & hoc modo concordat cũ hoc tex. non autem quilibet libertus de per se consideratus habet virilem: q tunc contra istum tex. faceret. & dicit qd iste est nouus intellectus: & ita consuluit. & licet ipse nõ dicat: ponit ante eum glos. in. d. §. lucius titius. Sed istam solutionẽ non teneo: q est contra illum tex. q seia habet medietatem: & tex. dicit contrariũ: numquid seia habeat dimidiam predij videretur q sic. iurisconsultus dicit q non: q quilibet in virilem: teneo solutionez quam prime retuli. ¶ In ea. gl. ibi: item contra. C. eo. l. fi. Pro clara solutione istius alterius contrarij qd Bar. dicit esse valde difficile: querẽda est alia solutio: glo. ponit quinq; solutiones: sed nihil valent. vera solu. est quam dedit Martinus de fano postq effectus est frater ordinis predicator: nam interrogatus de hoc cõtrario q dictio quisquis ibi posita tollit contrarium: quam tenet Bar. hic. & ibi: tene sol. Martini de fano approbatam per Bart. & oẽs ibi: & hic. q ibi est distributiuum quisquis hic relatiuum quos. ¶ Contra
9 istam cõem sol. arguitur fortiter sic: † nam quotiescunq; precedit genus: vel precedat nomẽ appellatiuũ ad plures psonas & subijcitur relatiuũ quos: istud relatiuũ quos ita stat distributiue: sicut dictio quisquis. istam doc. tradit no. Bar. in. l. demõstratio falsa in. iij. col. ff. de cõdi. & demon. & est approbata. & oino vide eundẽ Bar. in. l. j. in vlti. char. in. q. prin. co. ti. & vtrobiq; Bar. alleg. tex. de hoc in. l. si fuerat. in prin. ff. de reb. du. in. l. libertis quos. in pn. ff. de ali. leg. sed in isto tex. pcedit nomen appellatiuũ cõe heredes qd est aptũ cõprehendere plures sub se: & postea subijcit relatiuũ quos & stat distributiue: et idẽ importat q distributiuũ quisquis ergo idẽ erit distributiuũ hic sicut in. l. cõtraria. Sustinẽdo cõem sol. rñ. no. q regula quam dedi pcedit qñ relatiuũ ponit ad limitationem generis vel nois appellatiui cõis precedẽtis: tunc bene ponit distributiue. ptz q restringit genus precedẽs et distribuit effectum dispositionis in quosdã de genere. iste est proprie casus in his terminis in. d. l. si fuerit. ff. de reb. dub. Sed qñ relatio fit ad genus precedens vel ad nomen appellatiuum cõmune ad vocandum ipsum genus in alia dispositione & nõ ad limitandum: tunc stat relatiue et non distributiue. In istis terminis loquitur text. noster & doct. & sol. Bart. & doc. ptz q verba de sua natura verificantur in quolibet cõtento in suo genere vel in illo termino communi. & ista est vera solutio. quam etiam tenet Are. hic.

1 ☞ Spes substitutionis pupillaris nõ transmittit ad heredes.
2 Substitutio pupillaris qñ est iuncta cum iure accrescendi: tunc propter ius accrescendi transmittitur ad heredes.
3 Sicut existẽtia sui heredis trãsmittit hereditatẽ patris nõ aditã ad quoscunq;: ita transmittit hereditatẽ fratris non aditam.
4 Ad hoc vt filius sit suus & necessarius fratri ex substitutione pupillari non est necesse quod actualiter sit suus & necessarius patri sed sufficit potentiam.
5 Si pater filio suo substituto dederit substitutũ vulgarem quo casu in hereditate paterna desinit esse suus pupillo fratri erit suus et necessarius & non patri: quia sufficit potentia.

Sed si plures. † Not. j. ex isto tex. regulam ad quam quotidie allegatur q spes substitutionis pupillaris non transmittitur ad heredes. glos. alle. concor. Adde tex. in. l. toties. in fi. ff. de acquir. hered. Adde qd istud pcedit etiã in substitutione reciproca. tex. est in. l. lucius. §. fi. vbi dicetur. j. eo. Barto. & oẽs hic. idem in spe vulgaris substi. l. si ex pluribus. alleg. in glo. ff. de suis & legitimus. ¶ Adde secus esse in iure accrescendi: quia ius accrescendi bene transit ad heredes. tex. est magistralis de vtraq; in. d. l. si ex pluribus. j. de suis & legi. & ratio diuersitatis est: q in iure accrescẽdi vna pars accrescit portioni. dicit tex. in. l. si totam. ff. de acqui. heredi. sed in substi. persona est que admittitur heres.
2 videas tex. not. in simili in. l. a titio. §. j. ff. de vsufruc. ¶ † Limita ergo regulã huius tex. & predicta nisi substi. pupil. sit iuncta cum iure accrescendi: q tunc propter ius accrescendi transmittit. tex.
3 est in. l. qui ex duabus. ff. de acqui. heredi. ¶ † Secundo no. ex. §. quos possum bm Bar. & alios q sicut existẽtia sui heredis transmittit hereditatẽ patris nõ aditam ad quoscunq;. l. ex militari. §. fi. ff. de testa. mili. l. si infanti. C. de iure delibe. videbimus in. l. si filijs qui patri. j. eo. ita transmittit hereditatẽ fratris non aditam qñ est pupil. substi. ex potẽtia suitatis efficit suus & heres necessarius fratri sicut erat patri. & si dicas quare in principio istius legis nõ transmittit. Ratio est: quia ibi non dicit q esset frater. Sed dic q dato q esset frater et coheres: sicut etiã pbat in. l. ij. §. prius. s. eo. & facit tex. in. l. iulianus. in ver. ceterũ. j. de acq. here. idem repetit Bar. in. l. ij. ad fi. prin. s. eo. ¶ Limita istũ tex. & pdicta nisi frater pupil. substi. post mortem patris dederit se in arrogationem alteri: quia si postea tempore quo euenerit casus pupil. substi. reperiat se in potestate patris arrogatoris: nõ erit tunc fratri suo necessarius nec suus heres. l. sub cõditione. s. de lib. & postu. ita dicit glos. not. in. l. iij. §. aperture. s. de heredi. insti. vbi Jmol.
4 post Ange. limitat. ¶ † Tertio pondera istum tex. in verbo possum. bm docto. q ad hoc vt filius sit suus et necessarius fratri ex substi. pupil. non est necesse q actualiter sit suus & necessarius patri: sed sufficit potentia. & ideo dicit tex. cum mysterio quos pos-
5 sum. † Hinc sequit bm Bart. q si pater filio suo instituto dederit substitutum vulgarem quo casu in hereditate paterna desinit esse suus. l. suus heres. s. de lib. & posthu. vel si eum instituerit sub conditione potestatiua si voluerit. l. iam dubitari. s. ti. j. tamẽ si substi. pupillo erit fratri suus & necessarius & non patri: quia sufficit potentia. ita tex. ibi quos possum mihi necessarios facere.

1 ☞ Substitutus pupillaris non potest separare hereditatẽ pupilli ab hereditate patris.
2 Quando due hereditates sunt simul vnite & connexe: non potest vnum ex connexis acceptari & aliud repudiari.
3 Coniunctorum & cõnexorum vniformis debet esse dispositio: nec est licita separatio.
4 Connexor idem debet esse iudicium & vniformis determinatio.
5 Connexorum in vtroq; idem iuris est.
6 Idem ius in connexis seruatur etiam quãdo sumus in cõtractibus stricti iuris.
7 Consules mercatorum intelliguntur habere iurisditionẽ in connexis & dependentibus.
8 Per exheredationem filij tollitur existentia suitatis.

Substitutus

si erat coheres imo nõ erat coheres ... habeeret locum l. qui pri. ff. de acqu. heredit.

9 Substitutus in casu istius legis an possit petere restitutionem in integrum.
10 Ad rupturam testamenti precedentis: sufficit sola potentia.

1 Filio. ¶ Diuiditur in tres. scda ibi. idemq;. tertia ibi. si ex asse. ¶ †Flo. j. ex hoc text. q substitutus pupillaris non pot separare hereditatē pupilli ab hereditate patris. rō est vt hic per Bar. ¶ Limita qn substitutus pupillaris esset inca/par bonorū patris: tunc pot separare heredi. pupil. ab heredita/
2 te patris. tex. est in. l. si is qui. vbi fuit dictū. s. eo. ¶ †Scdo no. ex tex. ibi. iūcta em hereditas. q qn due hereditates sunt simul vni/te & connexe non pot vnū ex connexis acceptari & aliud repudiari dicit litera. Ratio: q2 non dicunt amplius due hereditates neq; duo patrimonia: sed vnū vt hic. & est text. melior de iure. insti. de here. quali. & diffe. in prin. & in. §. j. insti. qui. ex cau. ma. licet vel nō. glo. in. l. heres quoq;. de acq. heredi. glo. in. l. eius qui in prouincia. ff.
3 si cer. petat. vbi. dixi. †Et sic ex hoc tex. no. tertio & correlarie fm Ang. Imo. & Moder. q coniunctorū & cōnexorū vniformis debet esse dispositio nec est licita separatio. Ex quo infert Ang. & Moder. q impetrās vnū beneficiū vel vnā ecclesiā cui altera erat cō/iuncta non pot vnū sine alio obtinere vel vnā &c. facit fm Imo. c. sup eo. de preben. in. vi. & qd no. in. c. j. ne sede vacante. & per Bar. in. l. j. §. si coheredem. ff. ad. l. fal. ista. sunt que traduntur a scribenti/
4 bus in ista regula. ¶ †Ultra scribentes ad istam regulam. Adde
a qd cōnexorū[a] idem debet esse iudicium & vniformis determinatio. text. est quē Bald. semp habebat in ore in. l. quid ergo. §. penul. in verbo cōnexum. ff. de cōtra. iudi. tutel. no. idē Bal. in. l. cū necessi/tatē. C. de fideicō. ¶ Scdo adde qd similiter vnitorū eadem est na/tura. tex. est in. l. etiā si fundū. §. huic vicinus. & ibi Bal. & Ange.
5 notant. ff. de vsufruc. ¶ †Tertio adde qd idem iuris est in vtroq; cōnexorū. glos. est magistra & no. in. c. preterea. in glos. fi. de offi. de leg. que glo. dupliciter limitat istā regulam. & limita regulā pri/mo vt pcedat: vbi est eadem ratio. Scdo limitat vbi alterum sine
6 altero esse nō contingit: al's secus: & hoc volunt Bart. & doct. hic. respondendo ad legem liberum. ff. de adoptio. ¶ †Quarto adde qd ista regula pcedit etiā in cōtractibus stricti iuris. text. est no. & peregrinus in. l. lucius. §. paulus respondet. in verbo nulla ne/cessitate a cōtrario sensu. & ibi Bald. no. valde. ff. de admini. tuto. vbi promissio facta per fideiussorē que est per stipulationē: et sic stricti iuris de gestis in tutela per tutorē: extendit ad gesta: extra tutelam que sunt cōnexa rōne tutele. facit bene alius tex. no. in. l. nō cogendum. §. fi. ff. de procu. vbi tex. solēniter probat q habēs mandatū ad actum extraiudicialē intelligitur habere mandatum etiā occasione illi⁹ actus ad agēdū in iudicio. illud ex connexitate contingit: & ita illum text. no. subtiliter Areti. & fuit ex eius inuen tione in. l. gallus. §. & quid si tantum in. iiij. col. s. de libe. et posthu vbi ad hoc etiam allegat alium tex. qui parum facit in. l. qui pro prio. §. idem queritur. ff. de procu. ¶ Quinto adde alium no. tex. in. l. si ita scriptum. §. regula. ff. de libe. & posthu. per quē not. ibi egregie Bal. qd si alicui est collatus canonicatus, & prebenda: postea aufertur sibi solus canonicatus. certe in virtute remanet prebenda ppter cōnexitatē etiā canonicatus videtur remanere: eo q2 non tenuit ademptio vnius sine altero. ¶ Confirmo per id qd tenet Ioā. de imo. in. c. cum. M. ferra. in. xviij. col. de consti. vbi te/net: q per collationem prebende consuete cōferri confert etiaz ca nonicatus: nō q2 sit accessorium prebende. est enī dignitas sed ra
7 tio est cōnexitatis. argu. c. si qs obiecerit. j. q. iij. ¶ †Sexto adde no. illud qd no. Bal. Ange. & Moder. in. l. si qs ex argentarijs. §. ratio. per illum text. ff. de eden. q consules mercatorū intelligun/tur habere iurisditionē nō solū in iudicio. sed etiam in cōnexis & dependentibus. Cōfirmo per glo. no. in. c. accusatus. de hereti. in vi. in verbo iudicari. vbi gl. no. vult: q trāsactio facta sup vna re extēditur ad aliā rōne cōnexitatis: & illā gl. valde no. Pau. de ca. et Moder. in. l. si certa. C. de trāsac. Ang. Imo. & Moder. in. l. q ro/me. §. duo fratres. ff. de verb. obli rōne enī connexitatis venit in iudicio illud qd alias non veniret. text. est in. l. cū actum. & ibi not. Bar. in. ij. no. ff. de nego. gest. ¶ Ultimo ad predicta oia adde tex fortius q dispensatio quāuis sit odiosa. & ideo restringenda. c. j. in fi. de fi. presby. in. vj. glo. in. c. ordinarij. de offi. or. in. vj. tñ extē/
8 dit ad cōnexa. glo. est no. qualetiā Abb. ibi no. multum in. c. q2 in tantū. de prebē. ¶ †Quarto no. in verb. si ex asse hic esse text. qd per exheredationē filij tollitur existentia suitatis. pt3 in hoc text. q2 si hic filius exheredatus non desineret esse suus: non esset necesse adiri hereditatem ex paterno: qn filij suitas confirmaret tabulas pupillares. vt. l. si filius q patri. j. eo. ergo pt3 qd filius exhereda/tus non est suus. ad hoc tex. in. l. qui in aliena. §. interdum. & ibi glo. & Bar. j. de acqui. heredi. ad idē est tex. in. l. j. §. sciēdū. & ibi Bart. no. ff. de suis & legi. ¶ Limita nisi exheredatio rescindatur per que/relam. tex. est in. l. papinianus. §. si ex causa. vbi Ange. et alij no/tant. ff. de inoffi. testa. vel nisi exheredatio irritetur ex eo q2 non sit adita hereditas ex paterno. l. filium. §. sed cū exheredatio. ff. de

cōtra tabu. ¶ Glo. in verbo possum. diuiditur in tres. In prima oppo. cōtra tex. & tripliciter soluit. In scda allegat cōcor. In ter/tia oppo. & nihil soluit. scda ibi. et facit. tertia ibi. sed arg. contra.
9 ¶ †Circa istā glo. & istū tex. format Bar. q. que est etiā bona & bñ subtilis. nunqd in casu istius legis possit substitutus petere resti/tutionem in integrum. vt hic per Bar. adde qd cum opi. Bar. te/nent simpliciter Imo. & Pau. hic. idē tenent Rapha. cu. & Alex. cum vna limitatione que est de mente Bar. & dicunt quod decisio Bartol. est vera qn substitutio pupilla. remanet valida absq; illo qd alias adeatur hereditas paterna: puta qn filius erat suus [illegible] l. filius qui patri. j. eod. tunc per restitutionē in integrū potest se/parare hereditatē patris & filij: sed qn substitutio pupillaris non posset valere nisi adeatur paterna: quia sit sublata suitas per da/tionem coheredis nō potest per restitutionē in integrum fieri se/paratio: q2 concurreret ratio de qua in. l. ij. §. quisquis. s. eo. & isto sc3 modo intelligunt glo. que videtur tenere contrarium in. l. pater. ff. de priui. credi. vbi Bar. & Ang. tenent in gl. magna. Are. sub/tiliter reprehēdit Bar. & dicit qd l3 opi. Bar. sit cōiter approba ta. & ppter hoc nō auderet firmare cōtrarium: tñ apud eum mo/uetur & forte false mouetur subtili consideratione in qua vltimo per sistit: nam ex quo hereditas patris fuit vnita per aditionez filij: & a cōsequēter ex duabus cōstituta est vna hereditas: vt dicit tex. hic. certe si substitutus posset obtinere restitutionē in integrū seque/retur maximū absurdum: q aduersus vnā hereditatē que defertur ex eo. ti. & vno tit. possit impetrare restitutionē vt pro parte succe/deret & pro parte non: esset contra regulā. l. j. & ij. ff. de acqui. here. et. l. neminē. j. de lega. ij. nam etiam ipse minor si viueret nō posset impetrare restitutionem pro parte & pro parte non: iuribus alle/gatis: ergo multominus substitutus ex eius persona. l. qd si mi/nor. §. sceuola. in fi. ff. de mino. ¶ Teneas opi. Bart. declaratam vt. s. que est cōmunis. & quam etiam tenet idem Bart. in. l. fi. ff. de acquir. heredi. & Io. de imo. in. l. si filius qui patri. in. viij. col. j. eo. Et ad arg. Arēt. rñ. retorquendo in oppositum: clarum est quod postq pupillus adiuit heredi. patris: certe viuo ipso pupillo est vnicum patrimoniū: & nihilominus pupillus pot petere restitu/tionem aduersus partem istius patrimonij iam vniti et separare partem istius patrimonij a suo. tex. est in. l. necessarius. ff. de acqr. heredi. vbi pupillus postq adiuit heredi. patris &c. vt ibi ergo similiter substitutus pupillariter qui est heres eius per regulam. l. non solum. alleg. per Bar. Confirmo per tex. in ratione deciden di in. l. si quis filiumfamilias. §. j. ff. de acqui. here. q2 & patri eius idem tribueret: ergo vnitas nō impedit restitutionem in patre si/cut non impedit in pupillo. Considera qd hereditas est vna & de/fertur vno tit. licet sit vnitas respectu patrimonij: tñ non est vni/tas respectu titu. rñ. quia si quid est qd possit impedire est vnitas patrimonij. ¶ Glos. in verbo ad secundarum. diuiditur in tres.
10 ¶ †In ea. gl. ibi. l. qd vulgo. Bart. & omnes rñdent q quo ad ru/pturam testamenti precedenti: vt hic per eos: sufficit sola poten tia. casus est hic. & in. l. si patronus. §. etiam. al's est. l. etiā. ff. de bo. liber. l. si nemo. s. de testa. tute. l. ta quam. C. de fideicō. Sed consi/dera: q2 in ista solutione debemus dicere totū contrariū: nam fa/uorabilior est cōfirmatio quam annullatio vel rescissio actus: po tentia sufficit ad rescindendum & annullandum actum vt iuribus allegatis in glos. ergo fortius debet sufficere ad confirmationem et tanto fortius in pposito nostro vbi tractatur de fauore substi. pupil. que est merus fauor et merum cōmodum pupilli: deberet sufficere potentia. et tamen tex. requirit actum. et ideo reperio qd Iaco. de belui. dicit quod respondere prout respondent doc. est diuersificare casus non assignare rationem diuersitatis. Sed for/tius ego dico quod tenendum esset contrarium: sed sustinendo communem solutionem potes dicere altero de duobus modis ex mente Iaco. de belui. & Albe. hic licet ita non dicunt: nam ad hoc vt valeat secundum testamentum sufficit voluntas testatoris so/lennis: puta septem testes & institutio heredis: si ergo illa solēni/tas interueniat tollitur primum quod etiam fuit factum solā vo/luntate: sed ad hoc vt disposita in testamento et dependentia sor/tiantur effectum: non sufficit voluntas testatoris: sed opus est fa/cto. & si quod per aliū adeatur hereditas vel habeatur pro adita: ergo nō sufficit potentia. vel secundo responde in specie ad istum tex. quod loquatur in substi. pupil. que de iure speciali permitti/tur patri cōtra regulas iuris: sed ius habemus quod iura specia/lia sicut facilius tolluntur: ita facilius confirmantur q iura com/munia. Primum quod iura communia difficilius tollantur. est tex. in. l. eius militis. §. militia missus. ff. de testam. mili. in. §. quia vero verisimile. in aut. de non alie. colla. ij. Secundum quod iura communia difficilius confirmantur. est tex. in. l. antique. in princi. C. ad velle. sed aduerte: quia habes alibi text. iurisconsulti in quo facilius tollitur: vbi quando agitur de annullando facilius indu citur quam quando agitur de confirmando. text. est de quo sem/per admiratus sum in. l. si fuerit. ff. de rebus dub. vbi est tex. quod

a ¶ Cōnexorum. Adde c. translato cū sua materia. de cōsti.

incertitudo vel personarum vel rerum vitiat legatum: et tamen
non vitiat ademptionē legati. ¶ Ultimo pro cōplemento istius
tex. querit Bart. pone testator instituit extraneum ⁊ exheredauit
filium iste institutus repudiauit: vt hic per eum.

1 ☞ Substitutus pupillaris succedit in bonis vndecūq; obuen-
tis ipsi pupillo: adeo qđ etiam excludit matrem in bonis obuen-
tis ex linea materna.

2 Sicut miles potest decedere pro parte testatus ⁊ pro parte inte-
status: ita potest facere vt eius filius pupillus decedat pro parte
testatus ⁊ pro parte intestatus substituendo.

3 Pater arrogator potest substituere filio in legitima arrogati q̄-
uis ad eam teneatur ex necessitate.

4 Pater arrogator ⁊ sic legitimus potest tantum substituere in bo
nis ab eo prouentis vel eius contemplatione.

5 Potentia cause efficientis limitata: limitatū producit effectū.

6 Pater arrogator potest solum substituere in bonis ab eo ꝓuen-
tis: in alijs vero decedet pupillus intestatus.

7 Quicquid habet filius beneficio vel occasione patris: censet esse
profectitium.

8 Quando aliquis ducit vxorē ⁊ ei fiunt multa exenia ⁊ dona du-
bitatur cui acquirantur marito an vxori.

9 Quando consanguinei ⁊ amici arrogatoris donauerunt filio ar-
rogato in vita ipsius arrogatoris censentur illa donata profecti-
tia. secus si donarent post mortem ipsius arrogatoris.

Ad substitutos.

Summa vt hic per Bart. vsq; ad. §. nemo. ¶ † Nota ex hoc
1 text. qđ substitutus pupil. succedit in bonis vndecunq; obuentis
ipsi pupillo: adeo qđ etiam excludit matrem in bonis obuētis ex
linea materna: ita per generalitatem huius litere concludit Bal.
et Ange. ⁊ Imo. ⁊ communiter Moder. ¶ Secundo amplia vt
procedat etiam in tacita pupillari. ita concludit Bart. ⁊ doct. hic
duplici ratione. primo per generalitatē. scđo per rationem huius
tex. tertio: quia par virtus est taciti ⁊ expressi. l. cum quid. s. si cert.
peta. ¶ Tertio amplia etiam si sit talis pupillaris que non com-
prehendat tacitam vulgarem. ita probatur in. l. paterfami. pri-
mis tabulis fm intellectum Dy. j. eo. ⁊ ibi Barto. ⁊ alij Pau. et
2 Moder. hic. ¶ † Secundo not. ex text. qđ quā ratione potest mi-
les ipse decedere pro parte testatus ⁊ pro parte intestatus: ea ra
tione potest facere qđ pupillus suus decedet ex parte testatus et
ex parte intestatus substituendo: q2 vnum testamētum est: vt. l. ij.
3 s. eo. ¶ † Tertio not. in ver. in arrogato. qđ pater arrogator po-
test substi. filio in legitima arrogati: quamuis ad eam teneatur ex
necessitate: scilicet ex constitutione diui Pij. text. est hic. ⁊ in. l. si
arrogator. ff. de adop. ⁊ ratio est: quia talis substi. pupil. est cōmo
dum pupil. secus si esset onus aut grauamen. Hinc est qđ pater
arrogator non potest substituere filio per fideicommissum in illa
quarta filio arrogato. tex. est in. d. l. si arrogator. in versi. ceterum.
eo quia fideicōmissum est onus ⁊ grauamen. l. coheredi. §. cum fi-
4 lio. vbi dicetur. j. eo. ¶ † Quarto no. ex hoc tex. qđ pater arroga-
tor: et sic pater legitimus potest tantum substituere in bonis ab
eo prouentis vel eius contemplatione. text. est hic. ⁊ in. §. non so-
lum. insti. de pupil. substi. pater autem legitimus ⁊ naturalis po-
test indistincte substitu. in bonis vndecunq; prouentus filio: vt in
versi. preceden. ratio diuersitatis est duplex. Prima generalis:
q2 pater legitimus et naturalis habet plus iuris: quia in eo sunt
duo vincula ⁊ legis ⁊ nature: ideo lex magis confidit de eo. Scđa
ratio est: q2 pater arrogator per istam arrogationem vel per eius
dispositionem non potest preiudicare venientibus ab intestato
nisi in legitimā que ab eo obuenit. tex. est in. l. nec ei. §. j. iuncta. l.
his verbis. ⁊ l. non aliter. ff. de adopt. ⁊ istud voluit Bart. in. d. l.
5 si arrogator in prima opp. ⁊ clarius Alb. ⁊ Bar. ¶ † Ex hoc no.
inferuntur correlarie duo fm Bal. ⁊ Imol. ⁊ Rapha. ⁊ reliquos
Moder. Primum est: q potētia cause efficientis limitata: limi-
tatum producit effectum. facit vulgata. l. in agris. ⁊ ibi Bar. ff. de
acquir. re. domi. l. ager. ⁊ ibi not. Bal. ⁊ Sali. ⁊ alij. C. de transact.
vbi aliquādo plene scripsi. Scđo correlarie infertur vt difficilius
limitetur potentia cause efficientis naturalis: sicut potentia cau-
se efficientis accidentalis. facit regula. l. qui habet. in princi. ff. de
6 tutel. ¶ † Quinto no. ex hoc tex. qđ pater arrogator potest solū
substituere in bonis ab eo prouentis: in alijs vero bonis pupilli
decederet pupillus intestatus: cōtra regulā ius nostrum. de reg.
iur. ff. ratio fm Bar. ⁊ doc. q2 dato vno incōuenienti sequit aliud
incōueniens. tex. est in. l. ratas. ⁊ ibi Bar. C. de rescin. ven. cū ergo
detur istud incōueniēs q iste pupillus habeat duos patres: da-
tur aliud incōueniens q possit decedere pro parte testatus: ⁊ pro
parte intestatus. istud idē repetit Bar. in. d. l. si arrogator. in pe.
col. vbi glos. magna valde dubitat ⁊ vacillat. pro ista solu. habes
tex. bonum in. l. si certarum. §. j. ff. de testa. milit. ¶ Considera tu
Bar. ⁊ doc. velle q qñ pupillus est arrogatus pōt decedere cum
duobus testamentis cum substi. pupil. facta a patre arrogatore: ⁊
cum alia substi. data a patre naturali. ¶ Contra istā cōclusionem
Bar. ⁊ doct. q nō sit vera: arguit sic: q2 substitutus a patre natu-
rali est heres vniuersalis: q2 pater potest vniuersaliter instituere:
sed substitutus a patre arrogatore est institutus in re certa: ergo
debet haberi loco legatarū per regulā que habetur in. l. j. §. si ex
fundo. ⁊ l. ex facto magna. s. de hered. insti. l. quoties. C. eo. ⁊ istud
obiectum format Barto. in. d. l. si arrogator. in penul. col. ⁊ nihil
respon. ¶ Tu autē rñ. dupliciter. Primo dicta regula que ha-
bet q qñ aliquis est institutus in vniuerso alius in certa re: habet
loco legatarij. procedit qñ sunt instituti in vna et eadē vltima vo-
luntate. secus si in diuersis. text. est in. l. si qs priore. ff. ad treb. per
quem tex. ita no. Ang. ⁊ Fulg. in. d. l. quoties. ⁊ reperio qđ ita di-
cit in discursu Bart. licet nihil alleget in repeti. d. l. si arrogator.
in. x. col. ⁊ ibidem Albe. in. viij. col. ¶ Secundo vltra eos ego re-
spondeo q predicta regula procedit qñ aliquis est institutus in
re certa: sed hic est institutus in quota: id est in quarta: sed institu
7 tus in quota non habet loco legatarij. ¶ † Ultimo diligēter no.
ibi arrogatoris amicus vel cognatus: q2 quicquid filius habet
bñficio vel occasione patris censet profectitiū. facit text. in. l. pro-
fectitia. s. de iure do. in princ. ⁊ ita per istum tex. tenet gl. ordi. in. l.
cum oportet. in prin. C. de bo. que libe. vt hic per Bar. ¶ No. di-
ligenter istam doct. quam Alex. multum extollit. ⁊ dicit q non est
melior qđ Bar. ita bene declaret vt hic. quāuis Bart. etiā ponat
in. l. gallus. §. si. quid. s. de libe. ⁊ posthu. Tu adde pro doc. Bar.
tex. no. ⁊ ibi in terminis Bar. tex. in. l. vxori. scđa. ff. de aur. ⁊ arg.
leg. vbi habes tex. ⁊ ibi no. Bar. q causa intelligit de ꝓxima me-
diata ⁊ etiam de immediata. tñ dicit Bar. hic intelligere de causa
immediata non multū remota: nam si est causa est potius occasio
quam causa. ⁊ circa hoc insistit Are. ⁊ habent cano. tex. in. c. solite.
de ma. ⁊ obe. Adde etiā qđ per istam doc. Bar. in. d. l. cū oportet.
in prin. reprehendit Spec. in tit. de iudi. in. iiij. parte Speculi. in
versi. quid si isti. vbi tenet Spec. qđ si filius iuit cōtra scientiā pa-
tris in Franciā: ⁊ rex aliquid donauit ei qđ illud dicit ꝓfectitiū
et acquirit patri. ¶ Tertio aduerte ex doct. Bart. dum facit tria
mēbra dum ponit exēplum scđi membri in causa remota et quasi
immediata. ⁊ ponit exēplum Bart. qñ donas eo q2 est puer: nō tñ
donares nisi ꝓpter me patrē: nam pro certo dicat Bar. quicquid
velit hic vidētur due cause separate. vna est causa etatis: q2 puer:
alia beniuolētia paterna: ⁊ lz vna sit potentior altera: q vna ma-
gis incluserit dantem q̄ altera: tamen nō potes negare quin sint
due cause: quo casu essemus in materia an attendi debeat prima
causa an scđa: quam materiā declarat optime Bal. in. c. j. §. insu-
per. in. iiij. col. de pace iur. fir. in vsi. feu. ⁊ ideo solus Aret. in hoc
reprehēdit Bar. alij nō tangunt: sed certe si bene ɔsideras Bart.
met. rñdet qñ dat exēplum. das: quia puer: tñ nō dares nisi pro-
pter me. loquit Bart. qñ etas puerilis nō fuit illud ꝓpter qđ de-
disti. patet q2 si inuenies alium puerū eiusdē etatis: non dedisses
8 nisi ego fuissem. ¶ † Predicta oīa inducit Bart. ad no. q. vt hic
per eū: aliquis ducit vxorē illo tēpore fiunt multa exenia vxori:
dubitatur cuius debeant esse illa exenia ⁊ illa dona an mariti an
heredū vxoris. Bart. dicit per istū tex. q est aduertendum: q aut
illa dona fuerūt facta per cōsanguineos ipsius vxoris: ⁊ tūc acq-
runtur ei vt per eū: secus si fuerūt donata per cōsanguineos ma-
riti. Adde qđ cū opi. Bar. tenet Ang. hic cū vna limitatione con
siderata qualitate rei donate: si solū cōueniret vxori: sed data pa-
ritate tenet cum opi. Bar. cum Bart. etiam tenet Paul. ⁊ latius
Alexā. ¶ Contra Bar. tenēt Moder. Raph. cu. ⁊ Are. hic pri-
mo mouet Raph. ꝑ tex. quē oēs allegāt cōtra Bar. in. l. si seruus
cōis. ff. de dona. inter vir. ⁊ vxo. Scđo mouetur per illud qđ volunt
Bar. ⁊ doc. de. q. de ambasiatore. potes respondere q loquitur in
casu qñ filius acquirit patri: sed vxor non acquirit marito: et licet
non dicant: istam solutionē ante eum ponit Bal. in. l. si cum ante.
C. de do. ante nup. vbi dicit Bal. q in qōne nostra quo ad effectū
non est equalis subiectio vxoris erga maritū: sicut est in filia erga
patrem. Contra Bart. ⁊ sequaces tenet subtilius Are. hic: dicens
fortiter qđ illud qđ tenet Bar. est magnus error: q2 est ɔtra mul-
tas. ll. que dicunt: q donatio facta per cōsanguineos mariti vxo-
ri valet: ⁊ incontinenti acquirit vxori. ⁊ similiter econtra donatio
facta per consanguineos vxoris marito incontinenti acquiritur
marito. text. est in. l. si constante. ⁊ in. l. si te in vacuam. C. de dona.
inter vi. ⁊ vxo. Et si restringas illa iura qñ consanguineus mariti
donauit vxori: sed clare apparet q donatio est respectu vxoris ⁊
non mariti. ista esset manifestissima diuinatio fm eum. sic qđ non
potes euadere iura illa. sequitur q decisio illa Bartol. et sequa-
cium est falsa. et ad istum tex. rñ. vt. s. per Rapha. q non est bona
equiparatio filij ad vxorem. contra Bart. tenet Ange. ⁊ Ro. in. l.
vt liberis. C. de colla. per vnam gl. ibi in verbo sponsus. ⁊ per tex.
in. d. l. si seruus cōis. de quo dicunt Bart. non fuisse recordatum.
et reperio q per illum tex. ita intrepide consuluit contra Barto.
Ludo. ro. in consi. clxxij. incip. in proposito themate stricte ⁊ bre-
uiter procedens

uiter procedēs: motus per text.in.l.si seruus cōis nouū et singu. ab eo nouiter ponderatū contra Bar.etiā tenet Sali.in.l.nec in- ter.C.de do.inter vi.et vxo.ꝛ in.l.si sponsus.§.si dona.ff.eod. vbi etiā Sali.mouet per.d.l.si seruus cōis.per tex.in illa.l.nec inter. a contrario sensu addit Alexā.alium similē tex.in.l.cū hic status. §.oratio.ꝛ.§.seq.ff.eo. Quid tenendū.Alex.hic tenet opi.Bar.ꝛ pro ea dicit esse casum ineuitabilē in hoc tex.cui sm eum non pōt responderi: ꝛ inducit istum tex.subtiliter vt hic per eum postea ad tex.in.l.si seruus cōis respondet: sed ego clarius rñ.loquitur qñ ipse maritus donat.sed.q.nostra quando vnus alius: ad alia iura que allegantur per Sali.rñ.qd in illis iuribus valet dona- tio: sed an censeatur facta causa vxoris vel mariti: illi tex.non di- cunt. Ad illam qōnem de ambasiatore etiā respōdet hic Alexā. quid tenendū.iste articulus videre meo deducitur ad duos text. ad tex.in.l.si seruus cōis cōtra Bar.mihi videt qd iste tex.nō cō- cludit nter probet opi.Bar.ꝛ qd nō obstet inductio Alexā. qꝛ nō potes negare qd in hoc tex. ꝓpter duo censeatur donatum patri arrogatori.primum quia fuit donatum ex eius contemplatione. secundo qꝛ fuit donatum tali persone que iuris dispositione im- mediate habet acquirere patri arrogatori.nam donatum est filio arrogato dum est in potestate patris: propter ista duo ꝗ concur- runt: dico verum esse qd in hoc text.acquiritur patri arrogatori: sed ista duo cessant: qꝛ cōsanguineus mariti donet vxori: quāuis enim concurrat primum: scꝫ contemplatio maritalis: cuius cau- sa fuit facta donatio: tñ non concurrit scdm: scilꝫ dispositio iuris qd persona sit talis ꝙ vxor acquirit marito.ꝛ sic iste text.nihil ad propositū.ꝛ non est verum presuppositum Alex. inquātum vult ostendere ꝙ in hoc tex.patria potestas nō est illa que causet istum effectum: sed sit contēplatione persone donātis: que donauit con- templatione patris arrogatoris: quia dico ꝙ imo in hoc text.pa- tria potestas est que causat istum effectum simul contemplatione patris. probat: qꝛ si patria potestas non esset in consideratione: sed istud solum qd consanguineus patris donauerit contempla- tione ipsius patris: sequeret ꝙ si mortuo patre arrogatore quo casu patria potestas est extincta: si consanguineus suus donaret illi filio impuberi contemplatione illius ꝙ substitutus pupilla- ris haberet ista bona postea acquisita a consanguineo: tñ istud est falsum: qꝛ est necesse qd illa bona obuenerint viuo patre arro- gatore: vt patet ex isto versiculo. iuncto versic.s.ad substitutos. Ad alium tex.in.l.si seruus cōis qui facit cōtra Bar. mihi vi- detur qd responsio Alexā.non tollat illum text.dum dicit qd ille tex.loquitur quando maritus donat sue vxori.ista responsio non facit in proposito: sed est aduertendum ꝙ in illo text. res que do- nabatur erat cōis mariti ꝛ duorum fratrum: maritus ergo dona uit istam rem vxori sue presentibus illis duobus fratribus scien- tibus ꝛ sic consentientibus: quo casu est perinde ac si illi duo fra- tres donassent partes suas.lꝫ ergo maritus in illa parte que erat sua non posset dici ꝙ donet contemplatione suꝑsius.et procedit responsio Alex.sed in aliis duabus partibus que erāt fratrum: et illi censentur donare: ꝛ tamen text.in.d.l.si seruus cōis. dubi- tat de partibus ipsoꝝ fratrum: ꝛ dicit ꝙ ille acquirunt ipsi mu- lieri que possunt reuocari a muliere. ꝛ tamen ibi illi fratres vo- luerunt donare contemplatione vxoris: ꝛ tñ sm Bar.hic ille res donate nō essent mulieris: qꝛ facte contemplatione mariti ex quo essent fratres eius: fateor tñ ꝙ solu.ad.ll.Areti.est vera: ꝛ probat que est ratio ꝙ maritus non pōt donare vxori: qꝛ mutuo amore spoliarent. Sed ista ratio cessat qñ alius donat ꝛ valet dona- tio. fateor: qꝛ cessat ratio prohibitiua: sed post mortē mariti con- templatione videant facte: ille.ll.non dicunt. Et ideo dicas tu qd ista solutio dñi Alex.ad.ll.Are.militat in.l.si seruus cōis. ꝙ ibi decidit qd donatio valet: qꝛ cessat ratio prohibitiua donatiōis: sed ibi non deciditur post mortem mulieris ad quem spectent illa bona. Nec obstat tex.in fi.in verbo reddet.quia habuit respectum qd maritus iam tradiderat rem donatam: et ideo pro parte per- tinente ad maritum reddit pro aliis duabus partibus fratrum
9 non reddit. Quid tenendum: si volumus tenere opi.Bart.a qua durum esset in practica discedere potes ponderare istū text. et intelligitur iste tex. quando amici vel consanguinei arrogato- ris donauerūt in vita arrogatoris: et qd sit secus si donaret post mortem.certe tex.iste redderet de indubitabili. Cui enim dubiū qd ex quo illud acquisitum est patri arrogatori in vita: qꝛ quicqd acqrit filius arrogatus acquirebat patri arrogatori. de isto iure ssoꝝ: per regulam.l.placet.ꝟ.de acqui. here. si ergo amicus arro- gatoris donasset filio arrogatoris in vita patris: nō esset dubiū ꝙ pater arrogator posset pupil. substituere filio in illis bonis: vt ergo habeat dubitationem debemus intelligere quod ami- cus vel cōsanguineus donauit post mortem patris arrogatoris filio. ꝛ ita tenet Rapha. cu. ꝛ isto modo intelligēdo cessaret re spectus patrie potestatis: et sic militaret solum contemplatio. ꝛ sic stringit ineuitabiliter pro Bar. ꝛ solu Bald. ꝛ aliorū nō tolle-

rent istum tex. Et ita puto tutius tenendum opi.Bart.cui addo qd pro ista opi.consuluit do.Anto.de butr.in consil.suo.xxxviij. incip.quia maior pars quesitorum.in secundo dubio. Glo.in verbo beneficio diuiditur in tres. In prima allegat concor.ad tex. In secunda adducit istum tex.in argu.contra consules medio lanenses. In tertia oppo.et non sol. secunda ibi: que faciunt.ter- tia ibi: sed arg.contra.

1 Institutus non potest sibiꝑsi substitui: nisi mutata causa: id est: nisi cōmodum afferat: vel nisi sibi ꝛ coheredi substituatur.
2 Gradus capit pro persona: alias tamen capitur pro primo gra- du institutionis respectu substitutionis.

1 **Nemo institutus.** Institutus non potest sibiꝑsi substitui nisi muta- ta causa: id est nisi cōmodum afferat vel nisi sibi ꝛ coheredi substi tuatur. Materia ponitur per Bar.ꝛ doc.in.l.fi.§.titius.ꝟ.eo.vbi dicetur.ꝛ dum tex.dicit nisi mutata conditione: id est nisi afferat
2 commodum. Et dum text.dicit sed hoc in vno gradu pondera quod hic gradus capitur pro persona: alias tamē pro primo gra du capitur gradus institutionis respectu substitutionis.l.iij.§.fi- lius inter medias.s.de libe.ꝛ posthu.

1 Quantum ad capacitatem vel incapacitatem substituti pu- pillaris absolute substitutio pupillaris cōsideratur vt testamen- tum filij ꝛ non vt testamentum patris.
2 Conditionali institutione an requirat habilitas tribus tpibus.
3 Institutus potest habere pupillarem sine paterna: ꝛ econtra pa- ternam sine pupillari.
4 Aliquē esse incapacē hereditatis et ꝓhiberi a tali lucro: est pena

Si is qui heres. Summa vt hic per Bar.ꝛ dum tex.dicit: si tunc capere possit tempore mortis impuberis sup- ple.vt hic p Bart.lꝫ non possit capere tēpore mortis testatoris. Et dum tex.dicit in fi.penas in testamento pupilli: vult dicere penā.i.si non pōt capere tēpore mortis pupilli: nō pōt argui cōtra tex.nōne si ille nō adiuit ex testamēto patris: pupilla ris substitutio euanescit.l.ij.§.quisqs.s.eod.nisi dicas ꝙ istud est propter suitatē: ꝙ habeat coheredem: tamē de coherede verbū nullum: nisi respondeas ꝙ hoc non dubitat de hereditate patris vtrū cōfirmat vel non: sed de pupil.substi.vtrum si testamēto pa- tris heres institutus sit incapax admittit ad substitutionem pu- pillarem: sed per hoc non tollitur argu.qd si hereditas non adea-
1 tur ex primo testamēto sit nullū.l.ij.§.adeo.s.co. Not.ex hoc tex.qd quantū ad capacitatem vel incapacitatem substi.pupilla- ris absolute: substitutio pupil.consideratur vt testamentum filij et non vt testamentū patris: qꝛ licet sit capax tempore mortis pa tris non sufficit: nisi sit capax tēpore mortis pupilli: lꝫ alias testa mentum pupilli non dicatur testamentū patris: modo testamen- tum filij: prout est sibi fauorabilius.l.papinianus.§.sed nec im- puberis.ff.de inoffi.testamē.c.si pater.in fi.de testamen.in.vj. Et ratio est: quia respectu acquisitionis hereditatis semper est testa mentum pupilli: et non patris: ꝛ hereditas vniformis.institu.de pupil.substi.§.j.et.l.ij.§.prius.s.eo.vbi cōsideratur prout est te- stamentum patris. Subdit Bar.ꝛ cum eo sequitur Pau.de castr. declarando istum text.qd non sufficeret substitutum esse habilem tempore testamenti: sed requiritur ꝙ duobus tēporibus sit habi lis vt hic per eos: ꝛ ita teneas licet Alex.dicat: qd per istum text. limitantur illa iura. Sed credo quod fuit incidēter dictum. Pon- derat Aret.qui sequit Bar.aliud qd est subtilius Bar.hic velle qd etiam in institutione conditionali attendatur tempus conditi testamenti.hoc est: ꝙ institutus vel substitutus sit habilis tēpore conditi testamēti.ꝛ sic etiā in institutione conditionali requiritur habilitas in tribus tpibus sicut in prima: ptꝫ.nā Bar.hic loquit in substitutione ꝗ est cōditionalis institutio: ergo loquit in insti- tutione cōditionali.l.in ratione.§.qd vulgo.ꝟ.ad.l.fal.ꝛ istud sim- pliciter tenet Jo.de imo.in.l.ij.in princ.in.ij.col.vbi late Aret.s. co.ꝛ tñ Bar.vbiqꝫ tenet cōtrariū vt statim dicā. Addo lꝫ ipse nō dicat qd Raph.cu.ante eū de hoc perpēdit.ꝛ dicit Bar.gra uiter errasse in hoc: qꝛ imo nō exigit habilitas tpe cōditi testamē- ti: qñ est institutio cōditionalis: vel qñ est substitutio ꝗ est condi- tionalis institutio. Et ꝓpterea dicit ꝙ nō est necesse supplere ad tex.vt dicit Bar.Sed tex.simplr ꝓcedit ꝙ cōsiderat tps mortis testatoris ꝛ adite hereditatis: ꝛ sm ista pōt sustineri opi.Alexan. s.relata. Iste est pulcher passus nunqd in conditionali insti- tutione requirat habilitas tribus tēporibus: et sic tpe testamēti. Bar.ꝛ Are.hic tenent ꝙ sic. Contrariū tenet Raph.ꝛ Alex.sed cōtrariū qd hic tenet Bar.in.l si alienū.§.in extraneis.in fi.s.ti.j. et per.l.in id tps.s.ti.j. Adeo qd etiā tenet notabilr Bar.qui non solet allegari in.l.cetera.§.tractari.circa fi.ff.de leg.j.ꝛ formaliter dicit: ꝙ qñ testator apponit conditionem heredi apparet ꝙ non vult inspici tēpus testamenti: sed tps futurū.idē tenet Bart.in.l. ex facto.in prin.ꝟ.co.Bart.in.l.iij.in fi.C.de act.emp.ꝛ sic ista est

cōmunis sententia Bar. ꝙ in institutione cōditionali nō cōsiderē/tur tria tpa: sed tps cōditi testamēti: ad decisionē Bart. hic. vbi vult ɔtrariū lʒ nō reperiā tactū rñdeo qd decisio Bart. nihil ob/stat. ⁊ qd Are. ⁊ Moder. minus bñ ponderāt: qꝛ bar. hic loqtur de cōditione intrinseca que inest tacite in substitutione etiā si nō exprimat a testatore: sed ista cōditio cū sit intrinseca nō facit pro prie cōditionē. tex. est in. l. q liberis. in prin. §. eod. Jmo dicuntur plura ꝑm tex. ibi. sed Bart. in alijs locis loqtur de ɔditione vera ⁊ extrinseca que qñ apponit a testatore nō inspicit tps testamen/ti: ⁊ sic potes cōcordare tex. vt nō cōtradicat locis. §. alleg. Et in cōditiōe extrinseca qñ heres est institutus teneo Bart. Are. hic. Jmo. ⁊ Are. in. d. l. ij. cōtra Raph. ⁊ Alex. hic. ⁊ Bar. i dictis lo cis: qꝛ tex. est in. d. l. si alienū. §. in extraneis. §. ti. j. vbi vult consi/derari tria tpa siue institutio sit pura siue cōditionalis. lʒ Bar. ibi tenuerit contrariū: ⁊ si dicas ille tex. bñ dicit ꝙ in institutione cōditionali attēdit tps adite hereditatis: sed ꝙ attēdant duo tē/pora ꝑcedētia: istud nō dicit: qꝛ dicit ꝙ istud vult dum dicit hoc amplius tps adite hereditatis siue istitutio sit pura siue cōditio nalis: nā dictio amplius repetit totā orationē. l. si cui pure. ⁊ l. in repetēdis. ff. de lega. iij. vult ergo ꝙ vltra illa duo tpa reqrat tps adite hereditatis. istud et ꝓbat tex. in si. dum dicit siue institutiōe pura vel cōditiōali media tēpora nō nocēt: qꝛ vt diximus tria tē

3 pora cōsiderant. ¶ † Noto scdo hic esse tex. clarum ꝙ institutus pōt habere pupillarē hereditatē sine paterna. ⁊ ecōtra paternā si ne pupillari. istud videt cōtra. l. lʒ si plures. §. filio. ⁊ §. si ex asse. §. eo. ⁊ l. quidā eulogio. C. de iure delibe. respōde ꝙ illa iura volūt qñ vellet ex volūtate separare ⁊ non posset: sed si facit propter iu ris impedimentū: tūc admittit separatio. tex. est hic. ⁊ in. l. si is q

4 ex bonis. §. eo. ¶ † Noto tertio tex. in verbo penas qd esse icapa cez hereditatis ⁊ consequenter ꝓhiberi a tali lucro est pena. ideo ꝑm Pau. statutū faciens quē inhabilem dicit penale et sic odio/sum. ¶ Glo. in verbo penas. diuiditur in duas: prout duos po nit intellectus. secunda ibi. sed alij dicunt.

1 ¶ Suitas operatur confirmationem tabularuʒ pupillarium ad cōmodum sui filij abstinentis. ⁊ qño. nu. 2.

3 Per dationem coheredis qui est suus: non tollitur existentia sui heredis.

4 Existentia suitatis cōfirmat testamentū patris ⁊ tabulas pupil/lares absq; alia aditione vel immixtione. ⁊ nu. 6. 11. et. 14.

5 Ad confirmanduʒ tabulas pupillares tantuʒ facit suitas filij ab stinentis: quātum si extraneus institutus adiret.

7 Per solam existentiam suitatis non tollitur obligatio naturalis qua filius tenebatur patri vel econtra ex aliquo contractu sed re quiritur actualis immixtio.

8 In his in quibus est fauor ⁊ cōmodum filij qd sit suus et necessa/rius beneficium abstinendi nihil operatur nec reddit ipsum in/star extraneorum.

9 Juri immiscendi qd cōpetit filijs prescribit triginta annis sicut iuri adeundi qd competit extraneis.

10 A substituto filij exheredati non potest legari.

12 Ad hoc vt exheredatio valeat cum effectu requiritur effectualis aditio ex paterno.

13 Frater institutus ⁊ substitutus lʒ primo adiuerit hereditatē pa/tris: tñ per restitutionem in integrum se postea abstinuit.

15 Pater si dedit filiū emancipatum coheredem vtrum per hoc vi deatur recedere a legis dispositione.

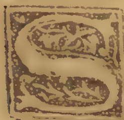
16 Filius emancipatus an hodie trāsmittat hereditatē non aditam sicut suus: attento ꝙ hodie succedat sicut suus.

17 Datio vulgaris substituti indistincte tollit suitatem siue in de/pendentibus ex testamēto siue in his que veniunt extra testamen tum. et quando non. nu. 18.

19 Sicut sola suitas absq; actuali immixtione cōfirmat tabulas pu pillares: ita etiam confirmat tutelas testamentarias.

20 Quando pater ex duobus filijs vno instituto alteri exheredato extraneū substituit abstinente instituto an poterit substitutus ex secundis tabulis succedere.

21 Stante statuto ꝙ bāniti nō possint reuerti ad ciuitatem intra. x. annos nisi habuerint pacē ab heredibus occisi si filius occisi ab/stineat ab hereditate paterna an poterit facere pacē illi bānito.

I filius qui patri ⁊c.

¶ Jsta lex ꝑm Bart. est solēnissima. dicunt Bal. Raph. ⁊ Pau. qd non re/perit melior tex. in iure in materia existentie sui here/

1 dis: ⁊ hʒ materiā subtilē et difficilem ⁊ bene. h. d. † Suitas opera/tur cōfirmationē tabular pupillarium ad cōmodū sui filij absti/nentis. h. d. ꝑm Bart. tñ istud summariū non cōplectit totū: tex. ideo diminutū: ideo summa plenius. Suitas ɔfirmat tabulas pu

2 pillares. † ita qd potest succedi pupillo ex substitutione pupulari repudiata hereditate paterna ⁊ separata: ⁊ substitutus non tene/bitur nisi ad legata relicta in tabulis pupillaribus: habita rōne

falcidie in qua nō imputantur bona paterna: sed solius impube/ris. h. d. tota lex. ¶ Diuidit ꝑm Bar. in tres. vt hic p eū. Ang. ⁊ Jmo. diuidūt in quinq;. melius est diuidere in quatuor. In prima ponit dictū. In scda remouet obiectum. In tertia in ver. ꝑsertim cōfirmat. In quarta infert. ¶ Tu premitte ꝙ pupillaris substi. ha bet duo extrema: scʒ personā q substituit pupillariter: ⁊ personā cui fit illa substitutio pupillaris. ¶ In primo extremo ⁊ sic in p/sona substituta legit iste tex. ⁊ ista. l. trib' modis. Primo qd fra/ter substitutus adiuit hereditatem paternā: sed bñficio restitu. se abstinuit. Scdo legit: ꝙ se abstinuit a principio: sed habebat co/heredē cuius aditione cōfirmatuʒ est testm̄ patris. isti duo intel/lectus diuinant ad tex. qꝛ hic nō fit mētio de resti. in integ. nec de coherede. Ideo tūc tripl'r legit: ꝙ in ista. l. filius substitutus fra/tri se abstinuit. et sic nec ipse nec alius adiuit heredi. patris: tñ qꝛ iste filius erat suus heres ex potētia suitatis filij: quāuis se absti/neret: cōfirmat testm̄ paternū: ⁊ sic tabule pupillares. ⁊ iste intel/lectus cōiter tenet ⁊ nō diuinat circa quē infra insistā. ¶ In alio scdo extremo ⁊ sic in pupillo cui facta est pupillaris substi. legit trib' modis. Primo quod loquat in bonis vnitis mediante im mixtione impuberis: ⁊ quāuis bar. ⁊ alij reprehēdāt: tñ si non ca uillamus tex. iste tex. videt ꝓprie hoc velle: vt dicit Pau. de ca. Scdo mō legit in bonis separatis: qꝛ impubes bñ immiscuerat se: sed per restitutioneʒ in integrum fuit restitutus vt abstineret. Tertio modo legitur qñ impubes fuit exheredatus in testamēto patris: nā de fratre impubere cui facta est substitutio pupillaris vtrū fuerit exheredatus vel ꝓteritus vel institutus verbū nullū: nō pōt intelligi: qñ est alterius: qꝛ testamentū esset nullum. quis istor intellectuū sit melior videbimus infra p ordinē gl. ⁊ Bart. ¶ Sed aduerte dum Barto. in figuratione casus transportat li terā in ver. presertim. vt iungat cū ver. iustius. ⁊ postea seqnatur ver. etenim. ista transportatio mihi nō placet. ⁊ Bal. Sali. Jmo. et Pau. dicunt ꝙ tex. debet intelligi vt stat sine transportatiōe. ⁊ ita pono casum ⁊ maxime iste tex. est vnius iurisconsulti. et isti

3 iurisconsulti fuerunt magistri eloquentie. ¶ † Not. j. ex isto text. scdm vnum intellectum qui habet ꝙ filius impubes fuit institu/tus: qd per dationem coheredis qui est suus non tollitur existen tia sui heredis etiam in his que dependent ex testamento. secus si esset coheres extraneus. l. apud iulianum. ff. §. idem iulianus. ff. ad trebel. l. sed si plures. §. j. §. eo. vbi dixi. ⁊ rationeʒ diuersitatis

4 assignat Barto. j. in. iij. col. vbi reseruo dicendum. ¶ † Not. ij. ex isto tex. scdm intellectū cōmunē glo. ⁊ doct. qd existentia suitatis confirmat testamentum patris et tabulas pupillares absq; alia aditione vel immixtione: ⁊ ad hoc allegat. ptʒ: qꝛ in hoc textu nō dicit ab aliquo fuisse aditam hereditatē: ⁊ tamen si non adiretur ex paterno saltē in virtuite suitatis corrueret substitutio pupil/

5 laris. l. ij. §. quisquis. ⁊ l. sed si plures. §. si ex asse. §. eo. ¶ † Et sic habes ꝙ ad confirmandum tabulas pupillares: tantuʒ facit sui/tas filij etiam abstinentis: quantum si extraneus institutus adi/ret. facit optime: quia inter mortem patris et existētiam suitatis non est dare medium: ⁊ sic non est dare hereditatem vacantem ni/si repudiaret expresse. gl. est reputata singu. in. l. cum hereditas. ⁊ ibi Bald. no. C. de posi. vide plenius Bart. allegantem plures glo. j. de condi. insti.

6 **Adde** pro ampliatione huius regule scdo ꝙ etiā existen tia sui heredis cōfirmat exheredationeʒ absq; alia aditione. ita est tex. peregrinus hic: intelligendo ꝙ filius impu/bes esset exheredatus: quāuis exheredatio non valeat nisi adeat hereditas ex paterno. l. filiū. §. ʒ cū exheredatio. ff. de contra tab. l. papinianus. §. si conditioni. ff. de inoffi. testa. Ad idē qd suitas confirmet exheredationem: est tex. in. l. qui in aliena. §. interdum. et ibi Pau. de ca. ⁊ Moder. no. j. de acq here. ⁊ de veritate tamē

7 huius nota. dicet plenius. j. super glos. ij. ¶ † Tertio adde pro li mitatione: ꝙ per solam existentiam suitatis non tollitur obliga/tio naturalis qua filius tenebat patri vel econtra ex aliquo con/tractu: sed reqrit actualis immixtio: puta si pater mutuet pecu/niā filio filius obligat patri natural'r ⁊c. glo. est in. l. frater a fra/tre. in verbo post mortē. ff. de condi. inde. dū subaudit ⁊ post adi tam. ⁊ ad hoc no. Pau. de castr. ibi. in vna lectura ⁊ aliqui Mo/

8 der. plenius: de veritate illius glo. ibi dixi. ¶ † No. tertio in ver. etenim ius dicētis ꝓpositū est: ꝙ in his in quibus est fauor et cō modum filij ꝙ sit suus ⁊ necessarius: beneficium abstinēdi nihil operat nec reddit ipsum instar extraneor. iuxta. l. nam nec eman cipatus. ff. de leg. j. sed qñ esset nocumentū filio: puta ꝙ inuitus astringat oneribus hereditarijs: tunc habet locū beneficiū absti/nendi inductuʒ a pretore: ⁊ istud non reperit alibi melius in iure ꝑm Bal. ⁊ oēs hic. qd no. beneficium ergo abstinendi est introdu ctū in fauorē filior: ⁊ nō in cor dānū. Ex quo sequūtur multi effe

9 ctus quos ponit Bar. j. in penul. col. ¶ † Ultra scribētes sequit no. effectus cōtra opi. glo. ⁊ doc. in loco. j. allegando. tenent glos. ⁊ doc. ꝙ iuri immiscēdi qd competit filijs prescribat. xxx. annis. sicut iuri

sicut iuri adeundi qđ cōpetit extraneis. gl. ⁊ doc. in. l. ꝫ. C. de iure delibe. tenet ordinarie qđ sic. Pau. de ca. i. l. filio ꝑterito. §. de in iusto rup. ⁊ in. l. si qs suus. ff. de iure delibe. Et facit qꝛ omni iuri ꝑscribit. xxx. annis. l. sicut. ⁊. l. oēs. C. d̄ prescrip. xxx. an. Ego semp tenui ⁊ teneo ꝑ vero: ꝙ ista cōis opi. est falsa. et qđ ineuitabiliter confundat per istū tex. nam posse prescribi contra filiū est dāno sum ipsi filio: ꝫ hic est text. ꝙ qñ est dānosum filio habere beneficium abstinendi dicit suus ⁊ necessarius sicut erat olim: si ergo dicitur suus ⁊ necessarius beneficiū abstinēdi tunc nihil operat: qꝛ suitas operat immixtionē: ergo impossibilis est ꝑscriptio: qꝛ vt dixi: in suo nō est dare hereditatem vacuam. ⁊ reperio ꝙ ita tenet Ang. in. l. vnica. C. qñ nō pe. har. ⁊ ibi Alexan. in. iiij. col. ⁊ Pau. sibi contrarius in. l. si. C. de repudi. heredi. Pro eadem parte soleo cōtra cōem retorquere tex. in. d. l. licet. dicit ibi tex. ꝙ iuri immiscēdi nō prescribit longo tpe. glo. ⁊ doc. ibi dicūt: sed bene longissimo. ⁊ sic. xxx. annis: ego dico ꝙ imo ille tex. vult ꝙ etiaꝫ longissimo tēpore nō prescribat: sic inducēdo: nam qñ lex facit mentionē prescriptionis longi tēporis: ⁊ sumus in ꝑscriptione iuriū certe in iuribus non pōt cadere prescriptio longi temporis. x. vel xx. anno. itelligit ergo de ꝑscriptione. xxx. anno. ista regula satis ptꝫ ex doc. Bal. in. c. i. §. i. de capi. cōradi. in versi qd ergo si talia verba ꝓferant a statu. ⁊ facit: qꝛ verba debēt intelligi scđm subiectā materiā etiam impropriādo. l. si vno. in princ. ff. loca. ⁊. l. insulam. ff. de prescrip. verbis. ergo illa. l. ꝫ. que dicit iuri immiscendi nō prescribi longo tēpore cum loquat in prescriptione iurium intelligit de prescriptione longissimi tēporis. xxx. vel. xl. annoꝝ qꝛ iuribus non cadit prescriptio longi tēporis. Barto. in. l. si. in prin. ff. de eo per quē fac. erit. ⁊ in. l. i. cū gl. ibi. C. de edic. di. adri. ⁊ et ista duo tenui cōtra cōem. ¶ Nec obstat si diceret ꝙ prescriptio. xxx. anno. non erat cognita de iure ciuili: sed fuit inuēta per d. l. oēs. ⁊. l. sicut. ideo tēpore. d. l. licet. nō erat adhuc cognita illa prescriptio. ⁊ ideo non potuit intelligi de illa ꝑscriptione: qꝛ respondet ꝙ prescriptio. xxx. anno. fuit inuenta de iure. C. preterea etiam de iure ffoꝝ nō procedat prescriptio longi temporis in iuribus. et illa lex licet fuisset fatua non intellexisset de longissimo
10 tēpore. ¶ †No. quarto ex tex. in ver. itaqꝫ. intelligēdo tex. in impubere exhereda. ꝭm qđ intelligunt Bar. ⁊ doc. ꝙ a substituto si iij exheredati nō pōt legari. l. pe. C. de legi. ⁊. ff. Bar. tangit in. iiij. col. tamen si ille sit substitutus et secundus institutus a patre ab eo pōt legari. l. in rōne. §. si. ad. l. fal. declarat Barto. ff. in. iiij. col. hic est text. no. ꝙ etiā si abstineat se ab institutione tñ pōt ab eo legari. ⁊ in hoc vltimo iste text. est multū sing. ꝭm Imo. ⁊ Moder. hic. ⁊ Imo. in. d. l. in rōne. §. fi. ¶ Nec ad hoc obstat. l. plane scđa. in pn. i. ver. patri heres fuerit. ff. de lega. pmo qꝛ itelligit nisi patri sit scriptus heres: non aūt requiritur ꝙ actualiter adeat ꝭm Alexan. hic. ⁊ ꝫ ipse non dicat. pondera qđ est text. hic in verbo heres extitit: scꝫ scriptus ex sola iuris autoritate non ꝙ actualiter
11 adiuerit. ¶ †No. quinto in versi. itaqꝫ. ibi. dūtaxat ex secūdis tabulis ꝙ per existentiam suitatis: licet confirmet testamentuꝫ patris non tamē confirmant legata relicta in testamento patris vt ipse teneatur soluere vt hic et in. l. i. §. fi. ff. vt in pos. lega. ⁊ facit viua ratio: qꝛ existentia sui heredis confirmat testamentum patris quo ad ea que tendunt ad vtilitatē filij: nō que tendūt ad dānum filij: vt sunt legata que diminuunt hereditatem. Fallit in legatis libertatis que sunt pia. l. cum quasi. §. sed si quis. ff. de fideicom. liber. l. sciendum. ff. de manu. testa. et Moder ponunt hic quid in legatis ad pias causas. similiter fallit si sit fideic. vniuersale. text. est in. l. ita tñ. §. si pater. ff. ad trebel. vbi Bart. ⁊ alij. ⁊ ratio est: qꝛ filius qui abstinuerat oīno poterit cogi ad adeundū ⁊ restituendum: ergo non est incōmodum suum ꝙ suitas idem operet. Ita declarat Bart. in. l. si paterna. C. de his que in frau. credi. tenent Ang. Imo. ⁊ reliqui hic. ¶ Glo. in verbo patri. diuidit in duas prout timore contrarij. l. iam dubitari. in fin. §. titu. i. ponit duos intellectus ad tex. ⁊ tene primuꝫ qui est cōmunis: alius diuinat. ¶ Glo. in verbo fratri. diuiditur in duas. In prima timore contrarij. glo. ponit tres solutiones ⁊ tres intellectus ad tex. ꝫ pondera ꝙ duo primi intellectus glo. tendunt ad vnum et idem: tertius tendit ad aliud. In secunda oppo. ad text. ⁊ bene soluit. scđa ibi. sed contra. ff. de acqui. heredi. ¶ In ea glo. ibi. vt possit impetrare separationem habes duos intellectus ad tex. timore prime partis arguitur quod argumētū Bar. format pro secūda oppo. ¶ Primus intellectus est ꝙ frater impubes repudiauit paternam: ⁊ sic cessat separatio. ⁊ sic prima pars argu. ⁊ scđm istum intellectū vterqꝫ filioꝝ repudiauit hereditatē patris. Istū primum intellectū ꝫ sit verus in se tamē reprobant docto. qꝛ diuinat. Secūdo ⁊ fortius ꝭm Pau. facit: qꝛ si pupillus repudiasset hereditatē patris esset facta separa tio ab eo. sed text. dicit ꝙ frater substitutus erat ille qui petebat separationē: ergo ꝑsupponit vnionem. Imo. ⁊ Alexan. hic saluant istum intellectum ab isto. argu. Pau. ⁊ dicunt ꝙ in isto text. frater substitutus volebat separare partē suam in qua ipse fuit institutus nō aūt hereditatē pupilli. Sed obstat text. in verbo fraternam aūt. iuncto ver. iustius. vbi apparet ꝙ frater substitutus separat fraternam ⁊ non suam a paterna. ⁊ sic primus intellectus non bonus. ¶ Secundus intellectus glo. est ꝙ hic impubes frater adiuit hereditatem patris: et dum dicit ergo est effectū vnū patrimoniū: ergo non fit separatio. glos. dicit ꝙ speciale est in fratre qđ possit impetrare separationē: ⁊ extraneus non possit. d. l. sed si plures. §. filio. ff. cod. Ista solutio dānat: qꝛ impubes qñ immiscuit se etiam si viueret mero iure non posset separare: multominus frater substitutus. l. heredē. ff. de reg. iur. l. qđ si minor. §. sceuola. in fi. ff. de mino. Idē contra istā solutionē facit iste tex. in ver. presertim. q innuit qđ idem esset in nō fratre. ex istis apparet ꝙ neutra solutio glo. ad primā partē arg. de separatione est bona. ¶ Ad istū ergo primū de separatione Iaco. de are. ⁊ Bart. dant tertiā solutionē. ⁊ sic vnum tertiū intellectū: ꝙ in ista. l. filius impubes erat exheredatus. et sic hereditas istius impuberis nunqꝫ fuit coniuncta cum hereditate patris. merito hic decidit: ꝙ frater substitutus pōt paternā repudiare ⁊ fraternam amplecti: sed ad. l. sed si plures. ille adiuerat. ¶ Istum tertiū intellectū tenent Ange. ⁊ cōmuniter docto. Istum intellectū reprehēdit Bal. ꝙ impubes hic fuerit exheredatus: ⁊ mouetur rōne: qꝛ si nō est expresse adita hereditas ex paterno: exheredatio facta de filio est nulla. l. filium. §. sed cum exheredatio. ff. de cōtratabu. l. papinianus. §. si cōditioni. ff. de inoffi. testa. si ergo exheredatio redditur nulla per consequēs filius reperitur preteritus in testamēto patris. l. nō putauit. §. non quis. ff. de cōtratabu. ergo annullat testm̄ patris. l. ij. §. i. ⁊. l. sed si plures. §. ex asse. ff. co. nec dicat ꝭm eum ꝙ suitas filij abstinētis confirmet exheredationeꝫ: nam hoc est absurdum: cum exheredatio sit res odiosa. l. cum qdam. ff. de libe. et posthu. ergo reqrit ꝙ expresse adeatur hereditas ex paterna. ⁊ istud vltimū tenuit idem Bal. in. l. qdam eulogio. in. vj. colū. C. de iure delibe. Ultra Bal. cōtra istum intellectum approbatū per Bar. ⁊ cōmuniter alios facit: qꝛ diuinare est ad istum text. ꝙ frater impubes fuisset hic exheredatus. ¶ Scđo fortiter facit cōtra istū intellectum. qꝛ si frater impubes fuisset exheredatus: re ipsa sua hereditas esset separata ab hereditate paterna. ⁊ tñ text. dicit ꝙ frater substitut⁹ impetrat a ꝑtore separationē. ergo impubes non fuit exheredatus propter ista fundamenta qbus est difficile rñdere. iste intellectus
12 cōis reddit dubius. ¶ †Sustinendo cōem intellectū prout eum defendūt Ang. Pau. ⁊ Moder. hic. ad alleg. in oppositū rñdet i forma. Et dū dicit Bal. qđ ad hoc vt exheredatio valeat reqrit aditio ⁊c. rñdet qđ iura Bal. loquūtur ad hoc vt exheredatio valeat cum effectu requiritur aditio effectualis ex paterno: ꝫ quemadmodū suitas cōfirmat testm̄ patris: nō tñ taliter ꝙ per hoc habeat effectum. hoc ptꝫ: qꝛ legata nō debētur ex testamēto patris in proposito suitas sufficit ad confirmandū exheredationem non quidē totaliter ⁊ cum effectu. ita dicit Pau. se rñdere post Ang. ⁊ confirmat per. l. filius qui se paterna. ff. de acq. here. vbi videtur text. qđ confirmatur exheredatio filij. ⁊ tñ effectualiter non erat adita hereditas. ⁊ ille tex. stringit nisi cauillet. Punctus ergo stat in hoc: nunqd sola suitas sufficiat ad cōfirmandum exheredationem: sicut sufficit ad cōfirmandū testm̄ patris. In quo puncto est aduertendū: ꝙ qñ filius nō repudiasset: ꝫ expsse nō adeat confirmat testm̄. l. q in aliena. §. interdū. ff. de acq. here. ¶ Adde qđ ad arg. Bal. al' rñdet Rap h. cu. hic. ꝙ in isto tex. post mortē impuberis exheredati: iste frater recusauit hereditateꝫ patris: merito exheredatio valuit. ⁊ est satis colorata rñsio. ꝫ aliqd diuinationis cōtineat. Uel aliter ⁊ tertio respondet ꝭm Ale. dum Bal. dicit: ꝙ suitas nō dꝫ cōfirmare exheredationē: qꝛ est odiosa. respōdet hoc esse verū: quādo talis cōfirmatio respiceret odiū hic respicit eius cōmodū vt substi. pup. valeat ꝑsertim quādo concurrit fauor alterius filij substituti: illa dispositio aliquo respectu censet odiosa. ⁊ aliquo respectu fauorabilis. argu. eoꝝ q̄ not. per doc. in. l. venia. C. de in ius voc. ⁊ in. l. sed si hac. §. fi. ff. eo. illud expeditū est: ꝙ quādo suus expresse se nō abstinuit dato ꝙ etiā non adiuerit cōfirmat substi. tex. est in. l. q in aliena. §. interdum. ⁊ ibi Pau. ⁊ Moder. no. ad hoc. ff. de acqui. heredi. ¶ Isto modo potest defendi ista tertia lec. approbata cōiter. et sic ex ꝑdictis oibus habes tres lectu. in persona impuberis cui facta est pupillaris substi. due ponuntur in hac glo. que reprobātur cōiter. tertia ponit per Iaco. de are. ⁊ doct. qđ loquatur in impubere exheredato. licet iste intellectus sit verus in se: mihi non placet: eo qꝛ diuinat ad tex. ¶ Secundo ⁊ fortius nec video ad hoc bonū responsum: si iste impubes fuisset exheredatus certe separatio bonoꝝ impuberis a bonis paternis esset facta re ipsa. et tñ tex. dicit qđ frater est qui petit separationē bonoꝝ: qd ergo tenēdum. ¶ Teneo ⁊ est tutior intellectus qđ impubes in ista. l. fuerit institutus et ad oppositionem. ff. factam dum arg. aut iste impubes adiuit et esset impossibilis separatio: aut non adiuit. et etiam cum filius

frater recusasset: corrueret substitutio pupillaris. respōdeo quod istud argumentum est diminutum: quia est dare medium ꝛ intelligendo tex. sine vlla diuinatione cessat omnis difficultas. ¶ Primo dum dicebatur quod hereditas erat vnica: ꝛ sic non cadit separatio: quia hic nulla vnitas erat: ex quo iste impubes nec adiuit nec repudiauit. ¶ Istum intellectum teneo: quia clarus: ꝛ ita in effectu tenet Pau. ꝛ sequitur Are. licet clare non apperiant. ꝛ si argueretur contra qd̄ tex. loquens de separatione presupponit ꝙ hereditas pupilli erat vnita cum hereditate patris. respondetur ꝙ text. loquitur in vnitate causata mero iure ex potentia propter potentiam suitatis filij. §. sui. insti. de here. ꝛ quali. ꝛ diffe. ꝛ iste est verus intellectus ad hunc tex. ꝛ cessant difficultates omnes ꝛ non est diuinare. ¶ In ea. gl. ibi: habuisse alium coheredem qui adiuerat ꝭm Azo. habes ex gl. tertiū intellectum: sed iste intellectus tendit ad aliud ꝙ̄ tendant due precedentes solutiones: ex quo enī in hoc tex. non fuit adita hereditas ex paterno: quia frater institutus recusauit dicit tex. ergo corruit testamentū patris ergo subst. pupil. l. sed si plures. §. ex asse. s. eo. l. ij. §. adeo. s. e. ¶ Timore istius difficultatis dantur tres intellectus ad tex. vnus ponit̄ per istam glos. ꝙ hic frater institutus habuit coheredem. vnde licet ipse frater institutus repudiauerit hereditatem patris: tñ alius coheres adiuit: ex cuius aditione confirmate sunt tabule pupil. iste intellectus glo. est in se verus per tex. in. l. apud iulia §. idem iulia. ff. ad treb. per tex. n. l. questitum. ff. de acqui. hered. sed iste intellectus ad istum text. reprehendit̄ per doct. quia diuinat. presertim: qꝛ versiculi sequētes essent superflui.

13 † Unde scd̄a sol. ꝛ consequenter scd̄s intellectus ponit̄ in gl. i. in gl. i. in fi. ꝙ iste frater institutus: ꝑmo adiuit hereditatē patris: sꝫ postea ꝑ restitutionē in integ. mediāte restitutione se abstinuit ab hereditate quā adiuerat: iste intellectus lꝫ diuinet: tñ verus est in se ꝛ eū sequunt̄ Bar. ꝛ doc. facit ꝭm Imo. ꝛ Moder. qꝛ licet testm̄ irritetur de iure ꝑtorio. ꝛ sic ꝫ tabulet: tñ firme remanēt tabule pupillares. tex. est in. l. ex duobus. §. fi. ꝛ in. l. ꝛ si cōtra. in prin. ff. e. l. filiū. §. i. ꝛ ibi bona glo. ff. de le. ꝑstā. sed restō in integ. est de iure ꝑtorio ergo nō dꝫ tollere tabulas pupillares. ptꝫ qꝛ nō obstante restitutione in integ. remanet heres de iure ciuili. l. qd̄ si sine. §. si sine ꝛ. §. fi. ff. de mino. ¶ Istam opi. Bartol. ꝛ communem impugnat Bald. duplici fundamento. vt hic per eum. tamen ad primum argu. bald. est clara responsio. quia hic non est eadem ratio contrariorum: ergo non est licitum arguere vbi non est eadem ratio. text. est in. l. si quis negotia. ff. de neg. gest. glos. in cle. si. de app. sed in primo casu quādo restituitur aduersus repudiationē est suus. Itē est heres cū effectu q̄ rō cessat in casu ꝫrio. ¶ Scd̄o cōtra ꝯclusionē Bar. ꝛ gl. facit: qꝛ restitutio reponit oīa i pristinū statū. prout a pn̄. erāt. l. qd̄ si minor §. sceuola. ff. de mino. ergo si restitutio reponit oīa i ꝑstinū statū: est pinde ac si nō adiuisset. ergo corruit substitutio pupillaris. et isto argumēto ēt arguit Ang. hic. Sed rñdet̄ ꝙ restō reponit oīa ꝛc. est verū quo ad oīa: preterꝙ̄ ad nudum nomē heredis. tex. est in. l. ꝛ si sine. §. qd̄ papinianus. ff. de mino. qꝛ pretor nō pōt facere desinere quem esse heredē: qꝛ remanet nudum nomen. ꝛ istud nudum nomē sufficit ad confirmandum tabulas pupillares: qꝛ per hoc nihil diminuitur de hereditate patris. l. si filius qui se pater na. ff. de acq. here. firmat Bar. ꝛ alij. in. l. fi. eo. ti. qꝛ ꝑ hoc nihil diminuitur. Tolle optimum simile: si heres coacte adiuit hereditatem est heres nudo noīe ꝛ sine effectu. l. nam qd̄. §. si qs compulsus. ff. ad trebel. ꝛ tamē conditio dandi dꝫ impleri in eius ꝑsona propter nudū nomē heredis. tex. est in. l. qui heredi. §. i. ff. de condi. et demon. rō: qꝛ illud non respicit diminutionem hereditatis imo fortius: si aliquis instituitur sub conditione si titius erit heres: talis illa conditio impletur si Titius coacte adiuit hereditatē ꝛ restituit: ꝛ conditio impletur: quamuis sit heres nudo noīe. tex. est ad literā no. ꝛ signandus in. l. si ita scriptū. ff. de cōdi. insti. ¶ Teneo ꝯclusionē Bar. ꝛ eius no. ꝛ quāuis bar. ꝛ doc. nō multum probent. ll. tñ ista doctrina Barto. ostenditur viua ratione quā etiā sentit Areti. sed non inducit illo modo: qd̄ heres adiuit hereditatē deinde restituat̄ aduersus istā aditionē quāuis sit heres nudo noīe: tñ sufficit ad cōfirmandū. tabulas pupillares: confirmatur vt dixi viua rōne. A pari procedunt abstinere per bñficium pretoris mortui: ꝛ restitui in integrū a ꝑtore viuo. tex. est q facit istam equiparationē in. l. et si ex modica. §. si filius. ff. de bo. lib. ꝛ tex. in. l. quasi. §. sed ꝛ si quis. iuncto. §. seq. ff. de fideicō. liber. modo clarum est ꝙ bñficiū abstinendi non impedit confirmari tabulas pupillares. vt hic est. ergo etiā non impediet a ꝑtore viuo: Quod ꝛ fortius corroboratur. qꝛ ad infringendū actum durius agitur cum. l. quam cum homine. tex. est in. l. si libertus. ff. de iur. patro. Flo. bar. i. l. si isulā. ff. de ver. ob. ꝛ sic tenet i se istō no. Bar. qd̄ elicit̄ ex intellectu glo. tñ qꝛ ista scd̄a lec. diuinat ad tex. qꝛ i tex. de restitutiōe in integ. verbū nullum.

14 † Et ꝑpterea tertius est intellectus verus ꝛ cōis ꝙ in ista. l. nullus adiuit hereditatem patris: tñ existētia sui heredis: attēto ꝙ filius institut⁹ ipso iure est suus ꝛ necessarius. l. i. §. qui sunt sui. ff. si quis omis. cau. testa. certe existētia suitatis cōfirmat tab. pup. vt hic ꝑ Bar. Istum intellectum posuit glo. i. ꝛ sic ex predictis oībus habes tres alias lec. ꝛ tertia tenetur cōiter ꝙ non habuit coheredē ꝛc. Istum tertium intellectū tenent indifferenter oēs scribentes. ¶ Contra istū intellectum oīm docto. ꝙ suitas filij abstinentis confirmat tab. pupil. arguo fortiter sic. Suitas nō operat̄ nisi vbi est fauor filij: nō aūt vbi est dānū vel ꝑiudicium. tex. est formalis in ista. l. sed cōfirmare tab. pup. non est fauor substituti imo dānū. ergo suitas non operat̄ confirmationē. ꝓbo minorem ꝙ confirmare tab. pub. non sit fauor filij substituti: imo sit maius eius dānum ꝛ preiudiciū: qꝛ si tab. pup. confirment̄: tenetur soluere oīa legata relicta in isto ver. itaꝙ. sed annullata substi. pup. succedit ab intestato in totū ꝛ habebit totā hereditatē absꝙ ꝙ prestet legata. ergo apparet ꝙ est eius dānū. Istā difficultatē mouet Bar. in. iij. col. in versi. Item quero tu dicis: ꝛ rñdet ꝙ imo est commodum fratri succedere ex pupillari ꝙ̄ ab intestato: qꝛ ab intestato haberet matrem pupilli coheredem vel alios coheredes: sed succedendo ex tabu. pupillaribus habebit totam hereditatem. l. papinianus. §. sed nec impub. s. de inoffi. test. c. si pater. de testa. fauor est pup. qꝛ sic voluit. lꝫ ceteri ita transcāt. tñ mirandū est qd̄ Bart. ita grauiter errauerit: dum dicit ꝙ maius cōmodum est filio succedere ex pupil. ꝙ̄ ab intestato: errauit grauiter Bar. qꝛ de iure ffoꝝ frater excludit matrem: qñ est ex eodem patre: prout hic: ꝛ non cōcurrunt simul. secus in sorore. text. est in. §. frater. cum seq. insti. ad tertul. ergo sic potuit dicere Bar. ¶ Preterea somniauit bar. ꝙ i ista l. subesset mater. ꝛ sic vides ꝙ ista difficultas nō est resoluta. Alexan. hic. in. xxv. col. tenet solu. Bar. postea ipse dat aliā solu. q̄ ei magis placet: ꝛ dicit ꝙ valere substi. pup. est fauor pupilli i pncipaliter: qꝛ ꝑpter cōfirmationē pupillus dicit̄ testatus decedere nō intestat⁹. ꝛ iste est magn⁹ fauor ad quē habuit respectū ista. l. sed errat grauiter: qꝛ illud qd̄ ipse dicit ꝓcedit respectu impuberis illius cui facta est substi. pupil. sed nos loquimur ō fratre pupilli maiore substituto q recusat hereditatē patris. ꝛ dicimus ꝙ ex potentia suitatis cōfirmat tabu. pupillares: qꝛ iste fauor: eius respectu cessat qd̄ dixit Alex. Est verū ꝙ si in ista. l. essent alij fratres esset vtile succedere ex pupillari: qꝛ alias ab itestato alij fratres simul venirēt. sed in ista. l. non apparet qd̄ essent alij fratres. ꝛ super ista difficultate opꝫ bene cōsiderare. ¶ Cōtra istū cōem intellectum Bar. format vnam aliam oppo. ꝛ vnam. q. quā relinquit indecisam: ꝛ vnam altam oppositionē: ꝛ istis expeditis erūt expediti intellectus tex. restabunt solum ea que Bar. dicit extra gl.

15 ¶ † Circa qōnē Bar. nūquid si pater dedit filiū emācipatum coheredem. vtrum per hoc videatur testator recedere a legis dispositione.

Adde Circa istā qōnem in qua Bart. relinquit cogitādū qd̄ Ange. Imo. Rapha. ꝛ Alexan. hic concludunt non tolli suitatem: quando filius emācipatus datur coheres: co quia cessat ratio communis: quia dando coheredem extraneum tollatur suitas: eo quia pater teneretur instituere filiū emancipatum. l. maximum vitium. C. de libe. prete. l. meminimus. C. de legi. here. ergo cum instituendo non videtur recedere a ꝓuisiōe. l. vnde communis conclusio que hꝫ: qd̄ datio coheredis extranei tollit suitatem: ꝓcedit in penitus extraneo: ꝙ nō est in emancipato. ꝛ ita etiā tenet Sali. hic. quicqd̄ tenuerit Sali. in. l. quidā cū

16 logio. C. de iur. deli. Ista sunt q̄ dicunt scribentes. ¶ † Tu adde pro veritate illud etiā qd̄ alibi tāgit Bar. in. l. vētre. in pe. glo. ff. de acqui. here. vbi querit: an hodie filius emācipatus trāsmittat hereditatē non aditam sicut suus: attento ꝙ hodie succedit sicut suus. l. meminimus. C. de legi. heredi. ꝛ hodie nulla est differentia emancipationis ꝛ patrie ptātis. C. nullā vero. in auf. de here. ab itesta. colla. ix. bar. dt cogitabitis: cōiter ibi doc. tenēt ꝙ nō: qꝛ suitas fundat̄ in patria ptāte. §. sui. insti. de heredū quali. ꝛ dif. et ita etiā tenet Ang. ꝛ Pau. ꝛ Alex. in. l. si emācipati. i. vij. col. C. de colla. ꝛ cōiter Moder. in. l. gallus. §. qd̄ si tm̄. s. de li. ꝛ posth. vbi dicet̄. ¶ Tu aūt aduerte ꝛ scd̄o in qd̄. Bar. lꝫ oēs indifferenter teneant: ꝙ qñ filius emcipatus est datus coheres: non tollitur suitas: qꝛ non inducat̄ vt extraneus. Ego adduco in cōtrariū illud qd̄ ad literā dicit idem Bart. in. l. illud. §. fi. ff. de bono. pos. cōtra tabu. vbi dicit Bar. ꝙ filius emācipatus ex testō est cognitus de iure ciuili: lꝫ est cognitus sicut quilibet extraneus: ꝛ sic venit vt extraneus: ꝛ licet Bartol. nihil alleget: de hoc allego text. formalem in. §. ceteri. instit. de heredum quali. ꝛ differentia. Hec ob. quod hodie emancipatus succedat ad similitudinem suorum d. l. meminimus. illa. l. ꝓcedit ab intestato. ꝛ similiter. d. §. nullam vero. ꝓcedit ab intestato. prout dicūt gl. ordinarie et approbate i. d. l. si emācipati in. d. l. gallus. §. et quid tm̄. gl. in auf. ercā. C. de libe. preteri. sed nos loqmur cōdito testamēto: quo casu emācipatus de iure ciuili venit vt extraneus. Sustinēdo cōem sententiam oporteret dicere: ꝙ ex testamēto emācipat⁹ istitut⁹ venit de iure ciuili

ciuili vt extraneus. sed nõ penitus vt extraneus. patet per. l. maximum vitiũ. C. de libe. prete. ¶ Extra glo. Barto. examinat duas materias p duas qõnes. Et primo circa primã qõnem lз scribentes in ista prima qõne Bart. ad eius dicta nihil addant: pondera ex dictis Bar. subtiliter intuendo duas differentias: inter datione coheredis extranei: ꝛ datione vulgaris substituti: nam Bar. si
17 subtiliter inspexeris vult: † ꝙ datio vulgaris substituti indistincte tollat suitatẽ siue in depẽdentib⁹ ex testamẽto: siue in his que veniũt extra testm̃: ꝙ istud sit intẽtio Bar. probaẽ: qꝛ infra dicit per datione coheredis extranei tolli suitatẽ. verũ est in his ꝙ veniunt ex testõ: secus in his que veniunt extra. ergo, de intentione Bar. est per datione vulgaris substituti tolli suitatez. quo ad omnia caripendere istud inuenire in specie tactũ. ¶ Scõam differẽtiam habes colligere ex verbis Bar. cũ Barto. in col. precedenti vult ꝙ datio coheredis ita demũ tollat suitatem: qñ est penit⁹ extraneus. l. apud iulianuз. §. idẽ iulianus preallegata. sed qñ coheres est similiter suus. text. est hic: ꝛ tñ in substi. vulgari dicit: ꝙ indistincte tolliẽ suitas: ergo videẽ velle aut sentire qõ datio vulgaris substi. tollat suitatẽ indistincte: siue sit substitutus extrane⁹ siue etiã suus: ꝛ ꝙ ista sit intẽtio Bar. põdera qꝛ vtrobiqꝫ militat ratio Bar. qꝛ dãdo substitutũ videẽ instituere sub cõditione si voluerit. d. l. i. §. si proponaẽ. ꝗuis tex. in. d. l. j. §. si proponaẽ. ff. si qs omis. causa test. nõ expresse loquaẽ in hoc casu. ¶ Et pondera qõ si ista sunt vera sequiẽ correlarie. tertio no. conclusi o ꝙ datio vulgaris substi. fortius operatur ad tollendã suitatem ꝙ̃ datio coheredis extranei: vt patet ex predictis. ¶ Ultra Bar. adde quartũ modũ vbi per exheredationẽ tolliẽ suitas. tex. est in. l. q in aliena. §. interdum. ꝛ ibi glo. ꝛ Bar. ff. de acqui. here. ꝛ tex. in. l. j. §. sciendũ. ꝛ ibi Bar. ff. de suis ꝛ legi. ꝛ tex. in. l. sed si plures. §. si ex asse. vbi Imo. ꝛ Moder. ad hoc not. з. eo. ꝛ ibi dixi ꝛ limitaui.

Adde. Alium quintũ modũ qñ vn⁹ filius est institutus in re certa: alio vniuersaliter instituto: naз cũ habeaẽ in oĩbus loco legatarÿ: nisi quo ad rumpendum testm̃. l. quoties. vbi glo. ꝛ doc. C. de here. insti. ꝛ. l. j. §. si ex fundo. ꝛ. l. ex facto mag. з. ti. j. ergo apparet qõ nõ est suuẽ interim donec vniuersaliter institutus repudiaret. Ita dicũt Ange. Imo. ꝛ Moder. ꝛ Bald. in d. l. quoties. ꝛ in. l. apud hostes. C. de suis ꝛ legi. quicquid teneat Lud. ꝛ male. in. d. l. apud iulianũ. §. ideз iulianus. ¶ Ultimo pro
18 cõplemento prime. q. Bar. † inquantũ tenet: ꝙ per dationem vulgaris substituti idistincte tollaẽ suitas: eo qꝛ censetur institut⁹ sub cõditione voluntaria. ꝛ sic de suo ꝛ necessario efficitur voluntari⁹. Limita secus esse quando substitutus vulga. datur heredi necessario tantũ: puta seruo, instituto cũ libertate: qꝛ per dationem vulga. substi. nõ tollitur necessitas nec efficiẽ voluntarius. gl. est ordinaria ꝛ sing. ꝛ pulchra. insti. de vulga. substi. in prin. in verbo nouissimo. ꝛ probat ibi bene tex. a cõtrario sensu ¶ Confirmatur qꝛ lз per datione coheredis extranei tollatur suitas ꝛ necessitas in filio vt dictũ est. secus tñ est in herede solũ necessario. qꝛ per dationem coheredis extranei nõ tolliẽ necessitas. text. est not. in. l. ex parte ꝛ ibi Bar. ꝛ alÿ no. ꝭ. de acqr. her. probatur in. l. is qui in prouincia cũ gl. vbi aliqñ tetigi. ff. si cer. pet. ꝛ rõ est qꝛ facilius tollitur in filio necessitas ꝙ̃ in seruo cui lege nõ ita fauetur pз: qꝛ pretor bene dedit beneficium abstinendi filÿs: sed non necessarÿs vt sunt serui
19 §. i. iuncto. §. sз his permittit ptor. inst. de her. quali. ¶ † Circa secũdã. q. Bar. adde inquantum cõcludit: ꝙ sicut sola suitas absqꝫ actuali imixtione cõfirmat tabulas pupillares. tex. est hic ꝛ in. d. l. filius qse paterna. ita etiam confirmat tutelas testamentarias et ꝓbat per istũ text ꝛ istud respicit cõmodum pupilli. ¶ Adde ꝙ ista est cõis sñia doctorũ hic. ꝛ in. d. l. nemo. prima. ff. de testa. tute. ꝛ in. l. i. C. e. tenent Bald. ꝛ Ang. in. l. papinianus. §. quarto. ff. de inoff. test. ꝛ Sali. in. l. quidã eulogio. C. de iure deli. ista est vera et cõis sñia. ¶ Cõtra istam cõem sñiam obstat vnũ fundamentũ antiquorũ quorũdã qõ referũt Bal. Imo. ꝛ Alex. hic: qꝛ dicũt ꝙ priuilegiũ suitatis nõ dз operari in preiudiciũ tertÿ. s. tutoris. qꝛ ista est regula in materia nr̃a. priuilegiũ nõ intelligiẽ cũ ꝑiudicio tertÿ. l. cũ filius. ff. de test. mili. ꝛ vulg. l. nec auus. C. de emã. lib. l. impube. ff. de admi. tu. ¶ Ad istud fundamentũ rñ. Alexand. hic post Bal. ꝛ Imo. ꝙ istud fundamentũ tollit per istũ tex. vbi attenditur principalis fauor filÿ lз consequẽter teneat ꝑiudiciũ tertÿ vt hic p eũ. ita trãseũt cũ dño Alexã. oẽs hic. credo ꝙ in iudicando ꝛ ꝯsulẽdo temerariũ esset recedere ab ista sñia. Sed in pũcto iuris credo cõtrariũ: ꝙ suitas nõ cõfirmat testamẽtariã tutelã: dato ꝙ cõfirmet tab. pupillares ꝛ a summo fundamẽto illorũ antiquorũ ꝑuilegiũ suitatis nõ dз operari in preiudicium tertÿ. s. tutoris. nec ob. rñsio Alle. post alios: ꝙ attẽdiẽ principalis fauor filÿ hic: in cõsequẽtiã respiciat ꝑiudiciũ tertÿ vt hic. qꝛ dico ꝙ ista rñsio nihil vз. qꝛ in ista. l. mater q̃ priuaẽ ꝓpter pup. subst. priuaẽ a lucro seu quasi lucro. vt est gl. or. l. iÿ. C. de iur. ꝛ fac. ign. cũ suis cõcor. ter. est in. l. ꝛ quia. ff. pro socio. tex. in. l. si. C. de cura. fur. sed tutor grauatur onere ꝛ incõmodo personali vel incõmodis: ꝛ sic nõ videtur par ratio amittere lucra ꝛ sentire incõmoda. ita dicit tex. in. l. si. in ver. pe. C. de codi. ꝛ sic illud fundamẽtum remanet in cõcussum. ¶ Scdo pro ista parte cõtra cõem videẽ mihi ꝙ strin gat tex. in. l. si nemo. prima. ff. de testa. tutel. vbi dicit tex. ꝙ nõ valent dationes tutelarũ nisi aliquis adeat hereditatez: et tñ habeo ꝙ tutela nõ potest dari nisi suis heredibus ibi ergo erant sui heredes. ꝛ tñ tex. requirit expressam immixtionem: ergo ibi est text. ꝙ sola suitas non sufficit ad confirmationẽ tutelarũ Et si diceret ꝙ ibi filius erat exheredatus esset somniare ꝛ male: vt statim dicaз Et si diceres ꝙ tex. i. d. l. si nemo: loquiẽ qñ erant plures coheredes. ꝛ sic per datione coheredis extranei tollitur suitas in dependentibus ex testõ. qꝛ replicatur ꝙ est diuinare: qõ in illo text. illi coheredes erant extranei quo casu qñ nõ sunt extranei coheredes nõ tollitur suitas. casus est hic. ergo est ibi text. nõ violãdo qõ sola suitas nõ cõfirmat tutelam. ꝛ si diceres pondera qõ iurisconsul. facit mentionem de aditione. ergo erãt extranei: quia adire est extraneorũ. immiscere est suorũ. §. j. insti. de here. quali. ꝛ differe. respondetur qꝛ in pluribus. ll. ponitur adire qñ sunt sui. patet qꝛ tex. est ibi: qꝛ erat suus filius cui dabatur tutor: ꝛ si se immisceret cõfirmaret ꝛ tñ diciẽ adire et sic in disputando posset defendi
20 ista opi. cõtra cõem. ¶ † Successiue adde inquãtum Bar. infert ad. q. per quã declaratur ista. l. quãdo pater instituisset extraneũ filio exheredato. Adde qõ idem sequunẽ oẽs alÿ excepto Paul. hic in fi. qui tenet cõtrarium duobus medÿs: primo per tex. in. l. ita tamen. §. si pater. ꝭ. ad trebel. mouẽ qꝛ suitas confirmat dationem tutoris factã filio exheredato: sed responde ad vtrũqꝫ qõ in d. §. si pater suitas confirmat fideicõ. vniuersale: qꝛ filius omnino cogetur adire ꝛ restituere: ideo est eius cõmodum ꝙ suitas idem operetur vt dixi in textualibus. Ad scdз ꝙ suitas ꝯfirmat dationem tutelarum nihil allegat. dic qõ cõtrarium tenet Bald. in. l. j. C. de testa. tute. ꝛ Alexã. hic: ꝗuis cõtrarium in discursu tenuerit Bald. in repe. l. in suis. in penul. char. in. iÿ. q. ff. de lib. ꝛ posthu.
21 ¶ † Ultimo querit Bar. stante statuto qõ bannitus nõ possit reuerti ad ciuitatẽ ꝛc. vt hic per eum cũ ista decisione Bar. trãsiũt Bal. Imo. Rapha. ꝛ Alex. hic. Solus Are. hic tenet cõtrarium ꝛ credit qõ opi. cõtra Bar. sit verior. in puncto iuris: monetur in effectu ex eo qõ vult Bar. in. l. iurisiurandi. §. si liberi. circa prin. de ope. liber. ꝛ in. l. ex facto. ff. ad trebel. vbi voluit ꝙ emphyteosis ecclesiastica que nõ transit nisi ad filios: tñ si accipiatur pro se ꝛ heredibus filius: non põt venire si abstinet ab hereditate: vnde cum hic statutuз requirat ꝙ hic si heres nõ sufficiat ꝙ sit heres sanguinis. sз sit effectualiter. ratio qꝛ illud ibi est propter ꝯfessionem copulatam que vtrũqꝫ requirit. ¶ Teneo decisionem Bar. ꝛ cõem que firmatur duplici fundamento. primo quia in his que non transeunt ad extraneos nomen heredis capiatur pro herede sanguinis: ꝛ sic p filio ꝗuis non sit heres effectualiter. ita no. Bar. in. l. pro herede. §. quid tamen. ff. de acqui. here. ꝛ ibi tex. bene ꝓbat. ꝛ lз Are. hic. ꝛ i. l. gallus. §. etiã: conetur ad hoc rñdere: tñ qꝛ parum facit non curo referre. Scdo mouetur. nam in feudo vel in materia feudi vbicũqꝫ sit mentio de herede intelligitur de herede masculo. tex. est ad literaз in. c. j. in versi. ꝛ si clientulus. de alie. feu. ꝛ ibi Bal. in. viÿ. no. ꝛ dicit ꝙ nõ est alibi in iure. illud autem ibi est ꝓpter naturã feudi: qꝛ feudũ nõ trãsit ad alios nisi ad filios ꝛ descendentes. Idem in proposito cũ spectet ad filiuз facere pacem et nõ spectet ad heredes extraneos ꝺm Imol. hic. Imo non transit ad filiũ vt est gl. reputata sing. in. c. j. §. nõ autem. qui feu. dare pos. quã reputant singularem Ang. ꝛ Imo. hic. ꝛ in. l. p herede. §. si. vbi Pau. de acqui. here. ꝛ in. l. iiÿ. §. cato. ff. de verbo. obli. quãuis in hoc vltimo aliqui tenuerint contrarium vt habetur in istis locis.

1 ☞ Substitutio pupillaris finitur per aduentum pubertatis.
2 Testator nõ potest prorogare tempus limitatum a lege in substitutione pupillari.
3 Sicut in summis diuisibilibus vtile per inutile non vitiatur, ita etiam in temporibus diuisibilibus: vtilis dispositio non vitiatur per inutilem.
4 Illud qõ fit vltra licitũ tamen infra licitum valet.
5 Uidetur ꝙ imo si testator substituat pupillariter filio suo vltra pubertatem ꝙ debeat valere.
6 Uariatio admittetur etiam de tempore proprio ad improprium significatum.
7 Tutela est plus ꝙ̃ cura
8 Sex modis finitur substitutio pupillaris.
9 Pupillus qñ ex dispẽsatione pape efficitur religiosus extinguitur vulgaris substitutio irreuocabiliter.
10 Ex dedicatione parentum vsqꝫ ad pubertatem dũ potest penitere: an quis iudicatur monachus vel censeatur vt laicus.
11 Pupillus an possit sibi generare filium.
12 Pupillus qñ procreat filios legitimos ꝛ naturales ꝛ sic ex matrimonio bene excludũt substitutum: secus si naturales tantum.

13 Testator si instituit filium suũ impuberez heredẽ vniuersalem et
postea ei substituat hoc modo: si filius meus decesserit in pupilla
ri etate sine liberis volo ꝙ bona mea ⁊c. quomodo accipiẽda sint
illa verba sine liberis.

In pupillari. ¶ Pubertas est finis pu-
pillaris substitutiõis etiam
1 si longius tẽpꝰ sit collata. ¶ †Nota ex isto tex. ꝙ sub-
stitutio pupillaris finitur per aduẽtũ pubertatis q̃uis
longius tẽpus sit adiectũ: adeo ꝙ etiã post pubertatẽ non valet
iure fideicom. l. verbis ciuilibus. vbi dixi. s. eod. glos. ⁊ docto. hic.
2 ¶ †Scdo notabilius collige ex hoc tex. ꝙ testator nõ potest pro
rogare tempus limitatum a lege in substitutione pupillari. ⁊ vl-
tra scribẽtes adduco pro hoc pulchram rationem. nã tempus ta
xatum ⁊ limitatũ a lege censetur adeo precisum ꝙ indicat esse de
forma vel saltem formale. tex. est in aut. que supplicatio. in verbo
sub hac forma. ⁊ ibi Bal. ⁊ Sali. no. C. de preci. impe. offer. Idem
Bald. in. l. obseruare. §. si. in. iij. q. ff. de offi. procon. ⁊ lega. ideo te
stator non potest aliter disponere: per regulam. l. nemo potest. ff.
3 de leg. j. dicam aliam rationem statim in gloss. ¶ †Tertio not. ex
a hoc tex. ꝙ sicut in summis diuisibilibus vtile[a] per inutile non vi-
tiatur: tex. est in. l. sancimus. C. de dona. declarat Barto. in. l. gre-
ce. §. illud. ff. de fideiusso. ⁊ docto. in. l. j. §. si quis ita. ff. de ver. ob.
Ita enim in temporibus diuisibilibus non vitiatur vtilis dispo-
4 sitio per inutilem. ¶ †Quarto ⁊ notabilius collige ex hoc tex. ꝙ
illud ꝙ fit vltra licitum tamen intra licitum valet: contra Bald.
qui ponit regulam in contrarium in. l. quecunq;. circa princ. C. de
bonis que libe. habent cano. pro hoc text. no. in. c. dilectꝰ. j. de pre
ben. vbi dicit papa punctualiter nos facto eiusdem legati illicito
reprobato quod est licitum approbantes. facit text. in. l. siue gene
ralis. in prin. ff. de iure dotium. ¶ †Glo. in verbo cõprehensum
fuerit. diuiditur in quinq;. primo timore contrarij ponit duos in
tellectus ad text. In secunda colligit nota. In tertia querit. In
quarta allegat duas concor. ⁊ etiam opp. In quinta ⁊ vltima po-
nit quibus modis finiatur substitutio. secunda ibi. et not. non vi
tiari. tertia ibi. item nec transit. quarta ibi. ⁊ facit. quinta ibi. item
not. hic. vj. modis. ¶ Pro introductione: glos. opponit contra tex.
5 †Idem videtur quod imo si testator substituat pupilla. filio vltra
pubertatem quod debeat valere. nam illud quod dicitur qõ pu-
pil. substitutio expirat pubertate est verum quando testator sim-
pliciter pupil. substituit vel in dubio: sed quãdo testator expresse
disponit cõtrariũ: illud debet seruari: q2 volũtas testatoris vt lex
seruaꝛ. §. disponaꝛ. in aut. de nup. col. iiij. l. cũ questio. in fi. C. de le
gi. facit in simili: nã datio coheredis vel substituti vulg. tollit sui
tatẽ vt vidimꝰ. s. in. l. si filius qui patri. in fi. tñ testator põt facere
qõ p illa nõ tollatur. ita dicit Bal. ⁊ reperies in multis in. c. cuma
na ecclesia. in. vj. col. de elec. per. l. cõditionibus primũ locũ. ff. de
cõd. ⁊ demõ. in prin. Item dñium rei legate a morte testatoris trã
sit in legatariũ ipso iure. l. actio. j. de fur. et datur hypothecaria. l.
ij. C. cõia de leg. tamen testator potest facere ne dñiuʒ transeat nec
hypothecaria datur: ita Bal. in. l. ij. per glo. ibi. C. vt in posses. le
ga. institutio conditionalis nõ transmittitur ad heredes ⁊ tamen
testator potest facere vt transmittatur non purificata conditione.
Item potest qõ nõ est trãsmissibile ad heredes transmittaꝛ ⁊ ecõ
tra qõ transmissibile nõ transmittatur. Bal. in. l. si pater. in. iij. q.
C. de inst. ⁊ subst. in. l. j. in. ij. nota. C. vt actio. ab hered. ⁊ contra he
red. in. l. j. C de his qui ante aper. tabu. timore huius glos. dicit ꝙ
hic testator erat ignorans et ꝙ nesciuit. sed diuinat. Ideo potes
soluere istud contrarium. primo ꝙ voluntas testatoris seruatur
pro lege quando est legitime ẽm legem facta: sed quando est con
tra. l. vt est hic. quia. l. non vult testatorem posse pupillariter sub
stituere vltra pubertatem: tunc ratio seruatur pro lege. argu. l. ne
mo potest. ff. de legatis. j. vel dic ꝙ non licet substituere vltra pu-
bertatem nisi furioso. quia propter furorem sibi testari non po-
test: sed ille qui est sane mentis. l. non permittit patri testari quan
do est maior ꝙ potest sibi prouidere de testamento. quia alias in-
stitutio facta a patre esset captatoria. ideo non valeret. l. captato-
rias. s. titu. j. ¶ Vel tertio tempus. xiiij. anno. in substi. pupilla.
est de forma vel quasi. vt. s. dixi in secundo not. sed quando testa-
tor disponit contra formam a. l. traditam nõ seruatur eius dispo
sitio. l. nemo potest. j. de lega. j. ¶ In ead. glo. ibi. § conditionum
verba. istud est valde difficile contra. ẽm Imol. ⁊ Mod. Barto.
refert Dyn. dicere vt hic per eum est corruptus Barto.: q2 solu.
Dyn. est ꝙ solutio ibi est ex noua confirmatione que hic cadere
non potest. postea dicit Bar. ego non intelligo: quia est noua con
sideratio: vult dicere etiã hãc põt esse noua confirmatio. Bar. di
cit ꝙ non intelligit sed dico ꝙ est bona ⁊ eam tenet Alb. Sali. hic aliã
tamen solu. ponit Bart. hic que est ipsa veritas: ⁊ q2 ista placet nõ
6 curo referre alias so. ¶ †Nota istã doctrinam ⁊ so. Bart. ex qua
habes no. limitationem ad. d. §. conditionum verba vbi admitti-
tur variatio de tempore proprio ad improprium significatum

a ¶ Vtile. adde regulam vtile. õ reg. iur. lib. vj.
b ¶ Mors naturalis. adde glo. in. c. placuit. xvj q. i. gl. in. c. susceptũ. de rescri. li. vj. Bart. ĩ. l. ex cã. ĩ. §. in insulam. ff. de verbo. obli. Bal. in aut. si qua mulier. C. de sacrosan. eccl. Bar. ⁊ bal. in. l. gallus. in. §. et quid si tantuʒ. ff. de lib. ⁊ post hu. doct. ĩ. c. cũ sis. de cõuer. cõiu.
c ¶ Talẽ ingressum liberaꝛ. Adde doc. in. c. nullus. ĩ fin. de tẽpo. ordi. li. vj. Jo. de imo. ĩ cle. si religiosꝰ. ĩ. iij. col. ver. an religiosus. de pcu.
d ¶ Pueruʒ ix. annoruʒ. adde Abb. ĩ. c. j. in gl. ij. de deli. puero. Host. in sum. titu. de peni. ĩ. §. cui confitendũ. vꝰ si. cui pueri. vbi refert de Salomone qui in. ix. ãno sue etatis habuit filium.

istud ideo est: q2 vtroq; casu tendit ad eundẽ effectum: sed qñ resul
7 tat cõtrarius effectus nõ admittiꝛ variatio: casus est hic. ¶ †Se
cundo limita no. illum tex. in. §. conditionum. vt procedat qñ te-
stator est vsus termino tutele. nã terminus tutor bene exponitur
ibi curator. nã tutela est qd plus q̃ sit cura: q2 datur psone ⁊ rebꝰ
illud qõ est plus trahiꝛ ad aliud qõ est minus: casus ibi no. secus
eẽ si testator appellasset curã: tunc nõ pcederet ille tex. et tunc cu
rator nõ exponereꝛ. i. tutor. ratio q2 illud qõ est minus cõprehen
deret illud qõ est plus. tex. no. in. l. tutores. §. ij. vbi Barto. in spẽ
ponit istã doc. j. de admi. tu. ⁊ sequiꝛ Pau. in. d. §. conditionum
verba. sed ego pondero tibi in cõtrariũ tex. in. §. j. in aut. vt hi qui
obl. coll. vj. vbi terminꝰ curator ponitur pro tutore ⁊ ibi glos. in
verbo ad curationẽ expsse notat illũ tex. no. gl. ⁊ doc. ĩ aut. minoris
8 debitor. C. q da. tu. pos. ¶ †In ea. gl. ad fi. no. hic glo. ord. que se-
pe allegatur que enumerat sex modos quibꝰ finiꝛ pupillaris sub
stitutio. Dy. addit duos Ray. plus dicit Bar. magister legista-
rum: ita bene dicit ꝙ nihil aut parũ est addẽdũ. Querit Bart. si
pupillus ingrediaꝛ religionẽ an finiaꝛ pup. substi. vt hic per euʒ.
Adde ꝙ cũ opi. Bar. tenet Imo. Raph. hic: ⁊ dum allegat. c. ij.
⁊. c. cum virũ. extra de reg. debuit allegare tex. in. c. cũ simus. ⁊ in
9 c. significatũ. e. tit. de reg. ¶ †Scdo inquantũ Bar. ⁊ oẽs volunt
ꝙ quãdo pupillus ex dispensatione pape efficiꝛ religiosus ꝙ ex-
tinguaꝛ vulgaris substõ irreuocabiliter. istam opi. limitãt Ale. ⁊
Imo. hic: qñ est ingressus religionẽ q̃ posset habere bona in cõi.
tunc oĩa bona applicarenꝛ monasterio secus si in mẽdicãtibus q
nõ possunt habere bona nec in cõi: nec in pticulari. in cle. exiui de
paradiso. de verbo. signi. tunc nõ confirmaꝛ substitutio pupilla-
ris imo extinguitur perinde ac si esset mortuꝰ naturaliter: ⁊ mors
b naturalis[b] ⁊ ciuilis equiparanꝛ. vt declarat Bar. in. l. j. in vlt. co
lum. de testa. ⁊ in. l. cum pater. §. hereditatẽ. ff. de leg. ij. sed aduer-
te quia ista limitatio non videꝛ vera. primo q2 ratio assignata per
Guil. de cu. ⁊ Bar. limitat vtroq; casu. q2 per ingressum religio-
nis redditur intestabilis. ⁊ sic impeditur testari alia ratione q̃ eta
te. ergo nõ valet pupillaris substitutio. Ista ratio militat qñ in-
c grediꝛ ordinem mendicãtium. Preterea per talem ingressum[c] li
beratur a patria ptãte. gl. in. l. si ex causa. §. papinianus. ff. de mi-
no. Bal. in. l. patri. ff. de adul. sed qñ filius viuo pr̃e exiuit patriã
ptãtem extinguiꝛ pupillaris substõ. l. ij. in prin. s. e. l. coheredi. §.
cum filio. j. eod. nec dicatur solui patriã ptãtẽ quo ad fauorẽ ipsiꝰ
sed quo ad damnũ. vt dicit Bar. in. l. etiam in fi. ff. de his qui sunt
sui vel alie iur. q2 illud qõ dicit Bar. procedit in dignitate. vt qñ
quis efficitur episcopus. sed nos loquimur quando ingredimur
religionem transit in potestatem alterius. respõde ad vtrũq; con
trarium sicut qñ pupillus moritur naturaliter clarum est ꝙ sol-
uitur patria ptãs. ⁊ tñ non irritatur pup. substi. sed confirmatur
ita qñ intrat talem religionem mendicãtiũ illa mors ciuilis equi-
paratur in oĩbus naturali. inhabilitas superueniẽs ex morte non
annullat ex quo prior erat habilis vnde dicit gl. in aut. si qua mu
lier. C. de sac. san. ecc. testm̃ cõfirmari per talem mortẽ ciuilẽ sicut
per naturalem. ⁊ ita etiã in effectu vult dicere Are. hic lʒ aliter lo
10 qui videatur. ¶ Tertio adde inquantũ Bar. concludit ꝙ ex dedi-
catione parentũ interim tenet ingressus sed possit penitere vsq;
ad pubertatẽ. dic ꝙ imo interim nõ tenet ingressus: nec interim
iudicatur vt monachus sed censetur vt laicus. vt est glo. appro-
bata. in. c. cũ viruʒ. de regu. facit tex. in. c. beneficiũ. de regu. in. vj.
⁊ ita tenet Alex. ⁊ Are. hic ⁊ Jo. de imo. in. c. raynutius. in mate-
11 ria substõnis õ testa. ¶ †Circa tertiã ⁊ vlt. questionẽ Bar. adde
ad istam decisionẽ Bart. dũ dicit possibile est ꝙ pupillus gene-
ret sibi filium. dic ꝙ est glo. ord. xx. q. j. in summa. que dicit Greg.
d in dialogo dicere: ꝙ vidit puerum. ix. annorũ[d] qui ingrauidauit
alumnam suam. ita etiaʒ referunt Jo. an. ⁊ Abb. in. c. impuberes
de despõ. impube. Hosti. ⁊ Jo. an. in. c. fi. de eo qui cogno. consan.
vxo. sue. Item adde ꝙ cum decisione Barto. tenent Ang. Imo.
Raph. ⁊ Alex. hic. Bal. Imo. ⁊ Pau. ĩ. l. ex facto. per illuʒ tex. j.
eo. cum concor. hic traditis per Alexan. ⁊ vltra eum adde ꝙ ita
tenet Alb. in repetitio. istiꝰ rub. in. lxvij. col. ⁊ Joã. de imo. ĩ. d. c.
12 raynutius. in materia pup. subst. †Limita quando procrearet fi-
lios legitimos ⁊ naturales ⁊ sic ex matrimonio. secus si suscipe-
ret filios naturales tantũ. ita limitat Bal. in. l. nec ei. §. eorũ. ff. de
adop. ⁊ in. l. humanitatis. in q̃rta differẽtia. C. eo. veritas pẽdet a
cõcordia. l. ex facto. §. si quis arrogatus. ff. ad treb. vbi dicit ꝙ fi-
lij naturales nõ extinguũt fideicõ. cõtrarium diciꝛ in. l. generali-
ter. §. cum autem. C. de insti. ⁊ substi. vtrobiq; glos. ⁊ doc. soluunt.
13 †Adde ꝙ per istam decisionẽ Bar. reperio ꝙ in cõtingẽtia facti
occidit no. casum Raph. cu. in cõsil. clxxxj. inci. proponiꝛ ꝙ Bar
tholomeus testator in testõ instituit filium suum impuberẽ here-
dem vniuersalẽ. ⁊ postea dicit: si decesserit in pupillari etate sine
liberis: volo ꝙ distribuantur bona mea certo modo. quomodo in
telliguntꝛ illa verba sine liberis: nõ diciꝛ mori sine liberis qui libe
ros habere nõ põt: sicut pupillus nõ diciꝛ mori intestatus: q2 nõ
põt facere

potest facere test. l. j. ff. de suis ꝛ leg. ꝛ gl. ordi. in. l. precibus. C. eo. dicam statim in. l. centurio. aliqui doc. dicebant: ꝙ illa dictio sine liberis intelligatur sine heredibus: qꝛ illa conditio proprie nō cadit in pupillo dicit Rapha. si isto modo intelligeretur nunq̄ decederet intestatus: qꝛ semper reperitur heres qꝛ ꝙ nō capit xp̄s capit fiscꝰ. pro opi. Raph. videtur tex. in. d. l. centurio. vbi copendiosa facta: si sine liberis decesserit: ꝛ tamen infra pubertatē moriatur succeditur: ꝛ intelligitur pupil. subst. ꝛ tamē a cōmuniter accidentibus quis nō ꝓcreat filios. j. pubertatē. ꝛ tanto plus qꝛ ibi intelligitur pupil. dato ꝙ non sit expressa nisi generaliter: vt dicit Bar. in. ij. col. quantomagis qñ expressa ꝛ specialiter testator substi. ꝛ ita illum tex. no. in. ij. not. j. ea. l. proxi. licet glo. tenuerit contrariū ꝛ male in. l. precibus. C. eo. in. l. fideicom. vbi tenet ꝙ talis compendiosa nō contineat pupil. Alij dicebant ꝙ illa verba intelligerētur de pupillari etate nō stricte sed de maiori. xiij. s large ꝛ improprie que est vsq̄ ad. xxv. annum. tex. est in proposito in. l. cum filio. ff. de lega. iij. Tandem cōsuluit Rapha. nō esse recedendum a verbis testamenti: ꝛ ꝙ verba stāt proprie: qꝛ in pupillari etate potest habere liberos iustos ex matrimonio qñ malitia supplet etatem: vt dicit Bar. hic.

1 Paganus ꝛ sic quilibet qui nō est miles non pōt directo substituere alicui etiā filio maiori quatuordecim ānis nec alicui post aditam hereditatem sed bene potest post aditā hereditatem quēcunq̄ grauare per fideicommissum.
2 Grauatus per fideicommissum detrahit quartā de omnibus bonis: que appellatur quarta trebellianica.
3 Datur substitutio directa ꝛ obliqua seu fideicommissaria.
4 Directa substō que dicatur: ꝛ que obliqua seu fideicōmissaria.
5 Uerba directa que dicantur.
6 Doctor ꝛ aduocatus q sunt milites inermis militie an possint filijs suis directo substituere.
7 Sicut miles potest maiori substituere directo: ita etiam cardinales: qꝛ in testando gaudent priuilegijs militum.
8 Priuilegiū huius legis ꝛ similiū habet locū in principe vel dño alicuius terre: esto ꝙ non sit de ordine militari.
9 Sicut directo potest per militē substitui post aditam hereditatē ita etiā a pagano testante ad pias causas.
10 Substitutio compendiosa qñ fit sub ista conditione si sine liberis decesserit: nunq̄ comprehendit pupillarem.
11 Quando quis potest facere actum validū: in dubio presumit valere de iure communi.
12 Potentius est ius commune quā priuilegiū militis hoc est quā ius speciale.
13 Potest fieri digressio de vna substitutione ad aliam.
14 Cū fructibus inuentis in hereditate an intelligendū sit in hereditate ipsius testatoris an vero in hereditate ipsiꝰ filij instituti.
15 Cōpendiosa facta a milite post pubertatē filij an valeat vt directa militaris an vero obliquetur ꝛ valeat iure fideicōmissi.
16 Fructus percepti tpe mortis testatoris censentur vt reliquū patrimoniū ꝛ sunt pars hereditatis.
17 Pater miles pōt per directam militarē grauare filium in legitima sed in substōne fideicōmissaria nō venit legitima filij.
18 Hodie de iure autentico: ꝛ miles nō potest exheredare filium sine causa nec expressa nec tacita.
19 Cōpendiosa facta a milite post pubertatē filij trahitur ad fideicōmissariā qñ superest mater ipsius pupilli fauore ipsius mr̄is.
20 Matri nunq̄ fauetur cōtra propriā significationē verborum.
21 In priuato vulgaris expressa non cōtinet in se tacitā pupillarē.
22 Sub expressa vulgari non continetur tacita pupillaris quando mater est in medio.
23 Compendiosa substitutio an dicatur ꝙ sub compendio verborū plures substitutiones seu plura tēpora complectantur.
24 Cōpendiosa substitutio an sit species substitutiōis an vero quedam adiectio. Quid quādo fit a pagano. Et qd quando a milite. numero. 25.
26 Stante statuto ꝙ filie femine teneant̄ seruare oīa disposita a patre in testō vigore talis statuti paganꝰ poterit directo substituere filie post pubertatem extantibus masculis.
27 Quis sit effectus substitutionis compendiose.
28 Cōpendiosa facta a pagano per verba directa post pubertatē expirat in totū: adeo ꝙ nō valet etiam iure fideicōmissi.
29 Que sint verba directa ꝛ que cōmunia omnibus.
30 Uerbum heres esto: an sit verbum directū ciuile: vt si cōpēdiosa fiet per tale verbum post pubertatem non obliquetur nec valeat iure fideicomissi.
31 Talis cōpendiosa an expiret post pubertatem.
32 Qñ testator sic subsituit qñcunq̄ talis decesserit sine liberis.
33 Si statutum dicat, si decesserit sine descendentibus: an idem sit ac si dixisset sine liberis: ꝛ an sub tali statuto cōprehendatur pupillus vel infans.
34 Quando testator substituit aliquem sub cōpendio directo in certa portione: an valeat directo.
35 Institutus in re certa: vbi est alius coheres vniuersalis: qñ sit loco legatarij.
36 Si testator substituat per verba quandocunq̄ decesserit sine liberis tibi bona mea lego: que substitutio intelligat̄: ꝛ quomodo ita substitutus admittatur.
37 Qñ testator substituit per huiusmodi verba: qñcunq̄ filiꝰ meus decesserit relinquo bona mea distribuēda pauperibꝰ ꝑ fideicōmissariū: qualiter accipienda sit huiusmodi substō. ꝛ nu. 39. ꝛ 41.
38 Compendiosa facta per verbum directū ꝙuis nō ciuile: ꝛ facta per verba cōmunia an differant.
40 Quando testator ita mandauit volo ꝙ bona mea vendantur: et pecunia detur per fideicōmissarios: qualiter intelligenda sit huiusmodi institutio.
42 Participium eligendos resoluitur in verbum ꝛ relatiuum. hoc est qui eligentur.
43 Cōpendiosa facta a pagano per verbū cōe an sit substitutio omni tpe fideicōmissaria. an solum post pubertatem.
44 Cōpendiosa post pubertatem a pagano facta valet iure fideicōmissi: sed dubitatur an ante pubertatē valeat vt directa pupillaris siue mater sit in medio siue non.
45 Si testator grauauit heredes ne molestēt vxorē in possessiōe domus quā ei legauit: an videatur concessisse vxori vt ingrediatur possessionem ipsius domus propria autoritate.
46 Si testator dicat in testamento libere accipiat: an sit substitutio cōpendiosa facta per verbum commune: an valeat a principio vt directa pupillaris.
Uerbū libere importat: vt sine aliqua diminutione: ꝛ sine aliqua contradictione res omnino habeat effectum.
47 Si testator dicat volo totam hereditatem vel oīa bona mea peruenire ad talē sine diminutione: importat directā substitutionem.
48 Quando mater est in medio fauore cōpendiose facte per verbū cōmune: semper intelligitur vt fideicōmissaria.
49 Si testator ꝑ verbum cōe ita substituat: filio meo impuberi substituo titium qñ decesserit sine liberis: an per illud verbū impuberi videatur se restrinxisse ad pupillarem etatem tantum.
50 Uerba in dubio potius presumūtur adiecta demonstrationis ꝙ dispositionis causa.
51 Substitutio compendiosa continet fideicommissariam. ꝛ tamen breuiloqua non.
52 Compendiosa facta per adiectionē tpis importati per distributiuum qñcunq̄: vel per terminum habentē tractū futurum continet ꝛ vulgarem ꝛ pupillarem et fideicōmissariam.
53 Si testator simpliciter dicat filio meo talem substituo: nullo alio adiecto ꝙ requirat tractū temporis: talis simplex substitutio licet vulgaris: nō tamen continet fideicōmissariam.
54 Substitutio simplex facta a filio impuberi comprehendit etiam pupillarem.
55 Fideicommissum siue grauamen iniunctum filijs filiorum: an et quando valeat.
56 Substitutio fideicōmissaria facta filijs filiorum: licet nō aliter institutis est valida.
57 Duo imperfecta si simul iungantur non faciunt dispositionē qñ ita sunt imperfecta ꝙ vnūquodq̄ eorum per se ꝛ solū nihil operatur. secus si aliquid operaretur.
58 Filij appellatione: nō adiecto masculo: ꝯprehēdunt̄ etiā femine.
59 Quid operetur clausula que solet quotidie poni in testamentis substituit vulgariter pupillariter ꝛ per fideicōmissum.
60 Uerbum relinquo adiectū certe portiōi hereditatis: nō trahitur ad institutionem qñ est alius heres vniuersalis.
61 Uerbum instituo ꝛ verbū heres esto an sint directa: ꝛ verbū substituo ꝛ verbū relinquo sint verba communia.
62 Uerbum perueniet an ꝛ qñ sit directū cōe vel obliquū. ꝛ nu. 63. 64. 65. 66. ꝛ. 67. Et quid de verbo deueniat. nu. 63.
68 Uerbum pertinere latissime patet. ꝛ intelligit̄ quis per illud deduxisse quicquid iuris vndecunq̄ habeat.
69 Uerbum habeat est cōe. licet aliqui velint esse obliquum.
70 Uerbum remaneat ꝛ verbū redeat intelliguntur esse cōia.
71 Uerbum succedat intelligit̄ etiam esse verbū commune.
72 Uerbum reuertatur cōe etiā censet̄: sicut ꝛ verbū pertineat.
73 Uerbum moriatur an intelligatur esse cōe: an vero directum.
74 Uerbum hereditate an sit directum an vero obliquum.

Enturio. Ista lex ꝟ Bar. ē famosa et vtilis ꝛ pulchra ꝓpter materiā ꝯpēdiose substōnis. Diuidit̄ ꝟ Bar. in duas In p̄ma loquit̄ qñ mortuus ē impubes intra pubertatem In scđa qñ mortuꝰ est maior. xiiij. an. Uel meliꝰ diuidit̄ i tres. In p̄ma thema. In scđa decisio. In tertia qñ morit̄ post. quo casu valet ꝙ tū p̄uilegiū militis. scđa ibi intra. xiiij. tertia ibi post eā. Summa vt

1 hic per Bar.† Premitte ad euidentiã quod paganus ⁊ sic quilibet qui nõ sit miles: nõ potest directo substituere alicui etiã filio maiori.xiiij.an.nec alicui post aditã hereditatẽ.de primo est text. in.l.pupillari.in.l.verbis ciuilibus.§.eod.qd post aditam est tex. in.l.post aditam.C.eo.in.§.masculo.insti.de pupilla.substitu.sed bene ante aditam: ⁊ quemcunq; põt grauare per fideicom.l.cohe
2 redi.§.cum filio.ij.eo.cum si.C.⁊.ff.ad treb.† quo casu talis grauatus per fideicõ.detrahit quartam de omnibus bonis: que appellatur quarta trebellianica ⁊ si filius fuerit grauatus per fideicom. post mortem detrahit legitimam ⁊ trebel.⁊ sic duas quartas.et sic medietatem.c.raynutius.⁊.c.raynaldus.de test.gl.in.l.ꝙ.C. ad.l.fal.gl.in.c.si pater.de test.in.vi.glos.in.l.papinianus §.meminisse.ff.de inoff.testa.sed miles habet a iure speciali priuilegiũ vt possit etiã maiori.xiiij.an.et post aditam hereditatẽ substituere directo.tex.est hic.⁊ in.l.testamẽto mag.C.de testamẽto mili.⁊ in.l.precibus.C.eo.⁊ isto respectu appellatur a doctoribus directa militaris.⁊ dicitur militaris directa.q: aliõ potest miles substituere ad certũ tẽpus vnũ: ⁊ ad aliud tẽpus aliũ directo. Itẽ potest decedere pro parte testatus ⁊ pro parte intestatus.l.miles.et l.si certarũ.§.j.ij.de test.mil.q: in milite seruat̃ merũ ius gentiũ.
3 ⁊ sic mera voluntas ⁊ nõ ius ciuile. ¶ Scdo habes premittere ꝙ est dare substitutionẽ directã. ¶ Item substitutionẽ obliquam seu
4 fideicommissariã. ¶ Directa dicitur vbi substitutus capit bona hereditaria ꝓpria autoritate absq; vlla diminutione. ¶ Obliqua seu fideicõmissaria dicitur qñ quis habet capere de manu alterius detracta quarta ⁊ sic trebel.ita declarat glos.in.l.inter omnes.ff.qui satis.cog. ¶ Directe substitutiones sunt quinq; de qbus dicit hic titulus ⁊ dixi in Rubrica. ¶ Obliqua est vna fideicõ.de qua tractat tit. C.⁊.ff.ad treb. ¶ Tertio premitte qd in iure nr̃o reperiuntur v̀ba de triplici specie.quedã sunt directa.quedã obliqua.q̃dã cõia.sup
5 quibus declarãdis multum insistit Bar.in.v.q.prin. ¶ Verba directa dicunt̃ illa quãdo sonant ꝙ quis ipso iure ⁊ directo et propria autoritate ⁊ nõ per manum alterius.vt est verbũ: talis heres sit.ita dicit gl.ij.hic ⁊ est tex.in.l.qm̃ indignũ.C.de testa.declarat glo.in.l.ea quã.C.de fideicõ.⁊ Bar.⁊ alij.in.l.fi.C.de sac.san.eccl. ⁊ q: contrariorum eadẽ est disciplina. ¶ Verbũ obliquum est quod nõ capiat propria autoritate vt est verbũ: sibi restituet. ¶ Sũt post ea quedã verba cõia apta ⁊ ad directum ⁊ ad obliquum significatum: vt est verbum: substituo: vt est tex.in.l.iam hoc iure.in verbo commune.§.eo.vnde tex.hic non fuit contentus dicere substituit sed directo substituit. ¶ Quid aũt sit compẽdiosa substitutio: ⁊ quare dicatur: ⁊ qui sint eius effect⁹ dicã.ij.q: Bar.⁊c. ¶ Põ
6 dera in primis tex.in verbo centurio. ¶ † Circa istum tex.Alex. mouet questionẽ quã dicit esse nouã in ista materia et non tactam hactenus: nũquid ista.l.que loquitur in milite ꝓprie cõprehẽdat militẽ inermẽ.puta doctorem ⁊ aduocatos: ⁊ sic erit passus nunquid vnus doctor vel vnus aduocatus possit filio directo substituere.in qua questiõe ipse arguit ad partes ⁊ diffuse per multas col.tandẽ concludit pro parte affirmatiua ꝙ sic: ꝙ etiã doctor vl' aduocat⁹ habeat priuilegiũ istius legis.⁊ etiã miles celestis militie.mouetur.x.fundamentis.sed in effectu sunt duo que stringũt glo.cõiter approbatam in.l.miles.in prin.ff.de re iud.vbi tz glo. omnes sequunt̃.ꝙ priuilegium qd habet ibi miles ne exigatur nisi inquantũ facere potest comprehendit etiam militem inermen. ¶ Secundo stringit gl.approbata per Bar.ibi.in.l.j.§.est ⁊ ali⁹ ff.si quis a pa.fu.ma.vbi tenet gl.Bar.et sequaces: ꝙ priuilegiũ qd habet miles ne testamentũ rumpatur: habet doctor.refert tñ ꝙ Lud.ro.tenet contrariũ in.l.ꝙ.in verbo propter simplicitatẽ. de testamen.mili.vbi tenet ꝙ quãuis militibus ratione simplicitatis in testando sint remisse dispositiones iuris ciuilis.tamen secus est in docto.⁊ aduocato.q: licet ipsi dicantur militare tamen in eis non toleratur ignorantia iuris.l.ij.§.seruus sulpitius.ff.de orig.iur.ad istud argumentũ Alex.vult respondere ⁊ respondet ꝙ si istud argumẽtum esset verum indistincte: sequeretur ꝙ non competeret etiam militibus celestis militie in quibus non toleratur ignorantia.l.repetita.C.de epi.⁊ cle.quid tenendum. ¶ Credo ꝙ opi.Lud.contra Alexã.sit de iure verior.moueor tali consideratione.nã exercitium militis causat talem simplicitatẽ ⁊ ignorantiam.milites enim arma scire et non leges sacratissimas legislator voluit.l.fi.in prin.C.de iur.delibe.exercitium doctoris ⁊ aduocati causat scientiam et doctrinam: hoc respectu iura volũt in testamentis non attendi dispositiones iuris ciuilis.sed ius gẽtiũ. l.j.ff.de testamen.mili.⁊ vbicunq; cessat exercitium militis quod causat simplicitatem ⁊ ignorantiam iuris cessant ista priuilegia ⁊ cessat ipsa.l.Hinc est ꝙ dimissi a militia vel post annum missionis non habent amplius istud priuilegium.tex.est in.§.sed hactenus.instit.de mil.tes.sed doctor et aduocatus semper exercetur in tali ꝙ causat scientiam et doctrinam iuris non autem ei⁹ ignorantiam vt facit miles. ⁊ sunt aliqua priuilegia concessa militib⁹ non propter simplicitatem.sed ratione dignitatis large: quia militia non est dignitas.l.pe.C.de pac.extendat̃ a militibus ad doctores vt quẽadmodũ milites nõ possunt torqueri: ita nec docto. Cy.⁊ doc.in.l.milites.C.de questio.sed ea que conceduntur ratione militaris exercitij inducentis ignorantiã iuris: non extenduntur ad doc.nec aduocatos: ⁊ ita in terminis dicunt Cyn.⁊ Sal.in l.j.C.de iur.⁊ fac.igno.per hoc respondeo ad glo.do.Alex.in.l. miles.in prin.ff.de re iud.fateor ꝙ verum dicit sed aduerte ꝙ illud priuilegium nõ est propter simplicitatem vel ignorantiam iuris: sed propter conditionem ⁊ dignitatẽ doc.nõ obstat alia glos. que plus stringit in.l.j.ff.si quis a patre fuerit.vbi priuilegiũ qd habet miles ne eius testamentũ cõtratabuletur extendit̃ ad doc. ⁊ aduocatum respondeo ꝙ glo.⁊ Bar.ibi fundant se in falso fundamento.Nam glo.⁊ Bart.ibi mouet: q: illud est beneficium qd late est interpretandum ⁊ ampliandum cum reuerentia gl.⁊ Barto.istud non est beneficium imo priuilegium prout declarat ipse Bar.in.l.j.C.de iuris ⁊ fact.ignoran.⁊ in.d.l.fi.sed in priuilegijs fit stricta interpretatio: ⁊ dico plus posito ꝙ esset beneficium tamen est error: illud dico ⁊ respon.ꝙ adhuc fundamentum est falsum: illud ꝙ dicitur ꝙ bñficiũ est latissime interpretãdũ ⁊ ampliãdũ.l.fi.ff.de const.prin.intelligitur in preiudicium principis: sed quantũ respicit beneficium tertij dz stricte intelligi.tex.est in.c.ex tuarũ.de auto.⁊ vsu pal.Barto.in.l.si quando.j.C.de bonis vac. Inno.⁊ omnes Cano.in.c.cum dilecti.de dolo in.c.olim tibi.vbi est etiam tex.de verbo.signi.⁊ in terminis nostris.l.cum filius.in fi.ij.de testa.mili.l.impuberi.ff.de admi.tuto.tamẽ pro illa gl.melius faceret tex.in.l.fi.C.de inoff.testa.vbi doct.⁊ aduocati respectu castrensis peculij habent in testamẽto priuilegium quod miles: ⁊ eius testamentum non subiaceat querele: tamen nõ ratione dignitatis.mihi plus placet ratio Ludo.maxime quia nõ est lex
7 nec ratio que extendat. ¶ Vltra tradita per Alex.adde aliud pro extensione istius tex.que si esset vera: faceret pro Alex.ꝙ sicut miles potest maiori substituere directo: ita etiam possunt Cardi.q: cardinales in testando gaudent priuilegijs militũ cum militent in sacro consistorio pape: ita tenet no.Bal.in cõsilio suo incip.in primis videndum est an ius fideicommis.⁊ licet Bald.non aliter
8 firmet nisi per rationem supradictam.† Ista sua decisio potest cõfirmari per illud qd egregie tenet Bald.in aliquibus lecturis in l.precibus.in vlti.col.C.eo.⁊ sequitur Alex.vbi tenet: quod priuilegium huius legis ⁊ similium habet locũ in principe vel domino alicuius terre: dato ꝙ non sit de ordine militari: tũc sic: cardinales equiparantur regibus: ita no.Bal.in.l.j.⁊.l.ad similitudinem.C.de episc.⁊ cleri.patet quia equiparãtur prefecto pretorio. quorum loco sunt hodie reges.glo.in.l.j.in prin.ff.de offi.preto. glo.in.l.episcopali.C.de episc.audien.⁊ hoc modo haberes tres magnas extensiones ad priuilegium istius legis. ¶ Cũ istud vltimum de cardinali nõ puto procedere sine dubio: ex his que dixi in precedenti articulo.cum istud priuilegiũ concedatur ob exercitiũ causans simplicitatem ⁊ ignorantiã iuris.l.ꝙ.in verbo simplicitatem.iũcta.l.fi in prin.C.de iure delib.istud nõ cadit in cardinalibus.cogita tamen in predictis quia possẽt ⁊c.

9 **Adde** † Quarto pro extensione huius legis.ꝙ sicut ꝑ militem potest directo substitui post aditam hereditatẽ
a vt hic: ita etiã pagano testante ad pias causas[a]: q: quemadmodũ miles potest: eo quia in eo attenditur ius gentiũ ⁊ non ius ciuile: ita pari ratione in testamento ad pias cãs attendimus ius gentium.c.cũ esses.⁊.c.relatũ.de test.merito testator dz posse post aditã hereditatẽ directo substituere: ita tenet Abb.in cõs.lxxxij. in.ij.volu.incip.circa duo dubia prescripta in scdo dubio.sz in hoc Bar.melius considerauit in repe.l.penul.C.de sacrosan.ecc. in vlti.char.in.vi.q.v.q.principalis.vbi tenet: ꝙ si institutio prima ⁊ etiã substitutio essent ad pias causas posset substitui directo post aditã hereditatẽ per tex.in.c.si pater.de testa.in.vi.⁊ q: tũc in persona primi heredis seruarentur regule iuris ciuilis que habent ꝙ postꝗ quis est directo heres non potest alius directo substitui: q: qui semel est heres nõ potest desinere esse heres.l.si si ne.§.sed ꝙ papinianus.ff.de mino.⁊.l.qui soluendo.in fi.§.tit.j. Tu autem aduerte ꝙ contra vtrãq; decisionem et Bar.⁊ Abb. tenuit Bald.in.d.l.j.in.ix.col.in.viij.q.dicens: ꝙ opi.Barto.nõ est cõme moratione digna sed fantastica dicere ꝙ in testamẽto cõdito ad pias causas possit directo substitui post aditam: hereditatẽ istud est cõtra tex.clarum in.d.c.si pater.de testa.in.vi.allegat etiam quedã alia sed istud magis stringit: ita etiã idẽ Bald. in.l.extraneum.in penul.col.C.de heredi.inst.vbi dicit ꝙ non est bona similitudo Bar.de milite ad pias causas vel piam causam q: in testamento condito ad pias causas substitu.obliquatur: tex.est in.d.c.si pater.sed in testamento militis valet iure directo. tex.est hic.sed tu cõsidera ꝙ tex.in.d.c.si pater.nihil facit contra Barto.sed facit pro eo et ipse allegat.nam dicit Bartol.ꝙ si prima institutio nõ est ad pias causas: substitu.tũc post aditã nõ valet iure directo: ⁊ iste est proprie casus.in.d.c.si pater.sed quãdo tam institutio

a ¶ Testante ad pias cãs adde Bal.in l.j.C.de sac. san.ec.doct. in.c.tibi.de testa.

tam institutio ꝗ substitutio essent ad pias causas: secus est ⁊ tūc
non obstat. d. c. si pater. ⁊ ideo melior videret opi. Barto. ⁊ Abb.
cum limitatione. s. relata. ¶ Tamen considera ꝙ fundamētum
Bart ⁊ Abb. non. videtur tutum: dum dicunt in testamentis ad
pias causas: qñ totū est ad pias causas et institutio ⁊ substitutio
attenditur ius gentiū ⁊ nō ius ciuile: ergo qua ratione miles po-
test substituere directo post aditā hereditate: eo qꝛ in testamento
militis attēdimꝰ ius gentiū: ⁊ nō ciuile: idē ergo erit in testamēto
ad pias causas. Istud fundamentū nō videt generaliter tutū: qꝛ
etiam in testamento condito a patre inter liberos attēdimus ius
gentium ⁊ non ius ciuile. l. hac cōsultissima. §. ex imperfecto. ⁊ ibi
expresse Bar. circa fi. ⁊ alij. C. de testa. tamen nō posset substituere
filio directo post aditaʒ hereditatē p generalitatē. l. i. pupillari. ⁊
l. verbis ciuilibꝰ. s. eo. nisi diceres ꝙ illa iura debent restringi: vt
10 nō habeant locuʒ qñ pater substitueret quē de liberis. ¶ † Scdo
pondera text. ibi sine liberis. pondera hic esse text. cōtra illud qd
vult glo. in verbo fideicō. in. l. precibus. ad fi. C. eo ꝙ qñ substitu-
tio cōpendiosa fit sub ista cōditione si sine liberis decesserit nūꝗ
comprehendit pupillarem. qꝛ per illa verba sine liberis videtur
cogitasse de tempore quo filius possit habere liberos: qꝛ non di-
citur decedere sine liberis qui liberos habere non potest. arg. l. i.
ff. de suis ⁊ legi. hic habes text. in oppositū vbi erat illa cōditio si
decesserit sine liberis intra pupillarem etatem valet vt pupil. ad
idem tex. in. c. si pater. de testa. in. vi. ⁊ ita cōiter tenent doct. hic. ⁊
in. d. l. precibus. ⁊ qꝛ istum articulū examinat Bart. hic in. vi. col.
in ver. quero si testator substituit. quandocūqꝫ ibi reseruo dispu-
11 tandum istum passum. ¶ † Tertio no. in verbo iure cōmuni ṗm
Pau. ⁊ moder. quod qñ quis potest facere actum validum in du
bio presumitur valere de iure cōi: vt hic ⁊ expssius in. l. ꝗꝗ. ⁊ ibi
Pau. ⁊ Moder. ad hoc not. C. de. testa. mili. ⁊ in. l. in testamento.
C. eod. Hinc est ꝙ princeps in dubio presumitur vti iure cōi ⁊ nō
suprema potestate. l. ex facto. ⁊ ibi Moder. no. j. cod. cum multis
concor. traditis per Alex. ⁊ plenius in. d. l. ꝗꝗ. ⁊ vltra eū not. do
12 Abb. in. c. ad hec. ⁊ ibi alij cano. de rescript. ¶ † Quarto not. istū
tex. ṗm Bald. ⁊ omnes Moder. hic: ꝙ potentius est ius cōmune
ꝗ priuilegium militis: ⁊ sic ꝗ ius speciale: patet clare ex hoc tex.
vbi substitutꝰ veniēs ex substitutione valida succedit in omnibꝰ
bonis ⁊ patris et pupilli: sed veniens ex priuilegio militari non
succedit nisi in bonis dūtaxat ipsius militis: ergo aperte probat
iste tex. ꝙ potentius est ius cōmune ꝗ priuilegiū vel ius singula-
re. tu aduerte ꝙ licet Bal. Imo. ⁊ omnes Moder. ita not. tamen
iste tex: aliter inducendo potest retorqueri vt probet cōtrariū: qꝛ
licet de iure communi post pupillarem etatem non possit directo
substitui: tamen de iure speciali ⁊ sic ex priuilegio istud potest fie
ri. tex. est hic: ergo potentius est priuilegiū ꝗ ius cōmune: tamē
regula pdicta est vera p tex. in. l. l. eius militis. §. militia missus. j.
de testa. mili. ad idem tex. in. §. qꝛ vero verissime. in fi. in aut. de nō
alie. col. ij. ⁊ tūc respōde ad istū tex. inductum: prout induxi ꝙ re-
gula. d. §. militia missus. procedit quādo in codeʒ casu habemus
dispositionem iuris cōmunis ⁊ iuris specialis: sed in eo quod di
sponitur tantum per ius speciale in illo potentius est ius singu-
lare ꝗ ius cōmune. contra tamen predictam regulam que opti-
me probatur in. d. §. militia missus. solet allegare fortem text. in
aut. hoc inter liberos. C. de testa. et ibi solus Areti. perpendit de
hoc: ibi enim est tex. ꝙ si testamentū est conditum a patre inter li-
beros de iure singulari: non tam facilius reuocatur: ꝗ si esset cō-
ditū de iure cōmuni: nam ad h vt secundū testamētum reuocetur
oportet ꝙ omnino sit perfectum ⁊ septē testes: tamen in. d. §. mi
13 litia missus dicitur cōtrarium. ¶ † Quinto not. ex isto tex. quod
potest fieri digressio de vna substitutione ad aliam: contra hoc
14 Bar. format vnam oppositionem: vt hic per eum. ¶ † Sexto pō
dera text. in fi. ibi cum fructibus inuentis in hereditate: conside-
ra ꝙ ista verba sunt generalia ⁊ ambigua. possunt enim intelligi
cum fructibus. in hereditate. s. ipsius testatoris. Item potest in-
telligi in hereditate filij instituti. Ang. Pau. ⁊ Alex. hic tenent
primum intellectū: ꝙ intelligatur de fructibus repertis in here-
ditate. s. ipsius testatoris: qꝛ tales fructus sunt pars hereditatis:
non autem pōt intelligi de fructibus repertis in hereditate filij
instituti. qꝛ cum illos perceperit filius ex iudicio ⁊ ex testamento
patris: non debent spectare ad substitutū: sicut non spectant ad fi
deicōmissarium fructus percepti ab herede. l. in fideicōmissariū.
in prin. ff. ad treb. ⁊. l. iubemus. C. eo. Sed aduerte tu ⁊ subtiliter
cogita: qꝛ si iste tex. intelligatur: vt intelligunt Ang. Pau. de ca.
Alex. de fructibus inuentis in hereditate testatoris. quia illi sunt
pars hereditatis: sequeretur subtiliter intuendo: ꝙ iste text. non
procederet: si filius post mortem patris superuixisset triēnio vel
vltra triennium: cū fructus iuris presumptione nō durent vltra
triennū. glos. est reputata singu. ⁊ approbata in. l. vnica. C. si ad-
uer. vsuca. cum cōcor. quas dedi hoc āno: vnde oporteret restrin-
gere istū tex. qñ filius mortuus est ante triennū: quo casu possit
tractari de fructibus repertis in hereditate: si autē superuixisset
triennio nō possit tractari de fructibus. verū qꝛ istud esset restrin
gere istū tex. ⁊ violare. imo esset cōtra tex. dum dicit postea in lon
gam etatē: ⁊ propterea aliter ⁊ generalius intelligitur iste tex. ṗʒ
Bar. hic in vlt. opposi. ꝙ iste tex. intelligatur de fructibus reper
tis in hereditate filij instituti qui veniunt in substitutione milita-
ri ꝗuis percepti iudicio testatoris dummodo existant. ⁊ reperiā-
tur. secus aūt in substitutione fideicōmissaria: iuribus preallega-
tis. ⁊ hoc etiā voluit Bar. in. l. in testamento. circa fi. C. de re mili
ta. Bal. ⁊ Imo. hic. ⁊ Bal. ⁊ Sal. in. l. precibus. C. eo. veritas de-
pendet ab his que dicentur in prima parte glo. ¶ Glo. in verbo
dūtaxat diuiditur cum magno artificio in tres partes principa-
les. In prima parte timore cōirarij. l. precibus ponit opi. Pilei
ad hūc tex. quē reprobat ⁊ respondet ad. l. precibus. ꝙ ibi mater
erat in medio cuius fauore obliquatur: ⁊ licet Bar. bis oppo. de
illa. l. est superfluitas. In scda parte: gl. ponit qñ cōpendiosa fit p
verba directa vt est verbum heres sit quomodo valeat: ⁊ erit pri-
mus articulus disputabilis quē Bar. per duas columnas exami
nat. In tertia ⁊ vltima ponit qñ cōpendiosa fit per verbum com-
mune vt est verbū substituo quomodo valeat illa substituo ⁊ iste
erit alius articulus disputabilis: ⁊ opponit glo. de duabus. ll. cō
tra istum tex. ⁊ nihil respondet. Scda ibi si autem esset paganus.
15 nus. Tertia ibi: si autem dixisset paganus substituo. ¶ † In ea-
dem glos. ibi licet pileus dixit contra: pro clara intelligentia istiꝰ
gl. reassumo in dubio istum articulum: nunquid compendiosa fa-
cta a milite post pubertatem filij valeat vt directa militaris: ⁊ sic
ex priuilegio: an vero obliquetur ⁊ sic valeat iure fideicommissi.
Pileus intelligebat ꝙ hic valeret iure fideicommissi per. l. preci
bus. gl. nostra tenet contrarium ⁊ bene. istud argu. vt etiam dicit
Bar. est optimū. Istam opi. glo. contra pileum extra glo. confir-
mat alia ratione. nam dicit Bar. in fideicōmissaria substitutione
nō veniunt fructus percepti morte testatoris dʒ dicere iudicio: vt
16 hic per eum. † Aduertendum est primum ꝙ lectura Bart. hic est
corrupta: prout etiā dicunt Ange. Imo. ⁊ Moder. dum dicit de
fructibus perceptis tpe mortis testōris: qꝛ tales fructus sicut re
liquum patrimoniū essent pars hereditatis. Tales fructus exi-
stentes tpe mortis instituētis: ita dicit Bar. ⁊ melius in vlt. opp.
vult esse differentiā inter fideicōmissariā substitutionē ⁊ directaʒ
militarem: qꝛ in fideicōmissis nō veniūt fructus pcepti per here-
dem dato ꝙ essent. l. in fideicōmissaria. cum simi. ff. ad trebel. ⁊. l.
iubemus. C. eo. sed in directa militari veniunt fructus pcepti per
heredē: si essent tpe eius mortis: vt hac. l. ita etiā tenēt Bar. ⁊ An
ge. in. l. in testō circa fi. C. de test. mil. Bar. in. l. precibus in. ij. co. ⁊
ibi Bal. ⁊ Sal. C. codē. Bal. ⁊ Sali. cum Io. de imo. hic. Istā dif
ferentiam reprehēdūt Ang. Pau. ⁊ Ale. hic: Raph. ful. Paul.
Lud. ⁊ Alex. in. d. l. in testō. viua ratione: qꝛ qua ratione heres in-
stitutus nō teneret restituere fideicōmissario: eo qꝛ illos fructꝰ p-
cepit ex iudicio testatoris anteꝗ veniret casus restōnis faciende:
ea rōne filius institutus nō dʒ teneri de fructibus pceptis iudicio
testatoris dato ꝙ essent: psertim qꝛ circa fructus non dr in hac. l.
qd sit miles. Ego autē arguo fortiori argumento: qꝛ si tales fru-
ctus nō restituuntur fideicōmissario qui succedit per regulas iu-
ris cōis. d. l. in fideicōmissaria. multominus debēt restitui succe-
dētibus de iure singulari ex priuilegio militis: ⁊ sic ex directa mi
litari: qꝛ succedenti de iure cōi plenius deferuntur bona quā suc-
cedenti de iure speciali. casus est hic. ⁊ sic teneo qd fundamentum
Bar. nō sit tutum contra Pileum. tamen teneo cum glos. ꝙ opi.
Pilei sit falsa per fundamentū glo. Itē per clarā rationē: qꝛ tex.
in ista. l. dicit qd substitutus capiet ex priuilegio militū: ergo ne-
cessario capiet iure directo: ex directa militari qꝛ si caperet iure fi
deicōmissi dicit Pileus nō esset miles: qꝛ quilibet priuatus po-
test facere directā substitutionem. ⁊ ita dicit Pau. hic. tamen ista
ratio Pau. mihi non placet. qꝛ in pagano post pubertatem expi
raret substitutio facta verbis directis. l. verbis ciuilibus. s. eod. ⁊
j. dicetur: teneo cum glo. Secundo aduerte inquantum Bar. po
17 nit tres vtilitates: an substitutio valeat iure directo ⁊c. ¶ † No-
ta secūdam vtilitatem Bart. de legitima ꝙ pater miles per dire-
ctam militarem potest grauare filium in legitima: sed in substitu
tione fideicōmissaria non venit legitima filij. l. coheredi. §. cum fi
lio. j. co. Istam vtilitatem ponit gl. fi. ordi. in. l. precibus. vbi pro
sequitur alias vtilitates. ⁊ ibi Barto. solus Bar. in. d. l. precibus
sibi cōtrarius. in. ij. colū. fuit in mirabili opinione: ꝙ imo miles
per fideicōmis. substitu. etiam pōt grauare filiū in legitima: quā-
uis paganus non possit: eo quia ṗm ista iura filius contra testa-
mentum militis etiam exheredatus non habet querelam. l. fina.
C. de inoffic. testamen. et ideo iura que dicunt ꝙ omne grauamen
reijcitur de legitima filij. l. quoniā in prioribꝰ. C. de inof. test. pro
cedunt in his filijs qui habent querelam. Circa illud dictū Bar.
nō insisto: qꝛ als ibi dixi lʒ Moder. insistant. Tertio aduerte in-
quantum Bar. ⁊ omnes doct. hic volunt: ꝙ per directam milita-

rem potest grauare filiũ etiam in legitima vt legitima que debe/
tur filio ex bonis patris vadat ad substitutũ: sicut posset eum ex/
18 heredare. †Nam Raph.cu. hic: ⁊ bene dicit ꝙ istud non procede
ret hodie de iure autenticorũ: cum miles nõ potest exheredare fi
lium sine causa nec expresse nec tacite. §. ⁊ hec quidem de parentũ
in aut. vt cum de appel. cog. col. viij. Ita nõ poterit hodie per di
rectam militarẽ grauari in legitima: ⁊ sic secundum eum limitabi
tur singulariter iste tex. dum dicit: ꝙ substitutus capit bona mili
tis iure directo est verũ excepta legitima. Istam consideratioñ
sibi ascribit Alex. hic: ⁊ dicit ꝙ nõ reperit ab aliquo scriptum sꝫ
putat equum ⁊ verũ de iure. sed ante eum ⁊ melius tenet Raph.
19 cu. hic. ¶ †In ea. glos. ibi post pubertatẽ trahitur ad fideicõmis/
sariam. habes ex glos. ꝙ compendiosa facta a milite post puber/
tatem filij trahitur ad fideicommissariã quãdo superest mater pu
pilli fauore ipsius matris: ⁊ ita intelligit. d. l. precibus. Sed si ma/
ter pupilli non esset in medio: tunc post eius pubertatẽ: valet iu/
re directo militari: ita loquitur tex. hic. vult ergo glo. ꝙ si in ista
l. mater fuisset in medio ꝙ ista substitutio post pubertatẽ nõ vale
ret iure directo militaris: vt dicit iste tex. sed fauore matris vale/
ret iure fideicõmissa. ⁊ ita etiã tenuit glo. in. d. l. principibus. ⁊ in
c. si pater. de testa. in. vi. Difficultas est concordare in ista lectio/
ne istam legem in fi. cum. d. l. precibus. in fi. Istã opi. glos. repre/
hendunt Bar. ⁊ cõiter omnes scribẽtes hic. ⁊ Bar. in. l. in testa/
mẽto. circa fi. C. de testamẽ. mili. qꝛ dicunt: ꝙ etiã si in ista. l. mater
fuisset in medio: attento ꝙ substitutio per verba directa ibi dire
cto non obliquaretur fauore matris ex quo miles potest directo
substituere post aditã hereditatẽ in. d. l. precibus. fuit facta p ver
ba cõia. s. si. bstituo. ideo merito obliquatur: ⁊ ista est cõis opinio
quam refert ⁊ sequitur do. Car. in. d. c. Raynutius. Istam opi. te
net Alex. ⁊ vtor verbis suis tanꝙ paucioribus spinis referam li
20 cet tutius est silere. †Ultra ea que ipse refert post alios ista com/
munis opinio firmatur duplici fundamẽto. Primo qꝛ matri nũ
quam fauetur cõtra propriam significationẽ verborum: imo for
tius quãdo verba sunt ambigua aut generalia nõ fauetur matri
⁊ ideo licet pupillaris tacita que continetur sub expressa vulga/
ri. qꝛ illa continetur contra verba repugnat verbis vulga. illa non
admittitur contra matrem vt dicit hic gl. tamẽ pupil. que cõpre
hẽditur sub breuiloqua vel cõpendiosa: illa bene excludit matrẽ
nec ibi matri fauetur: qꝛ saltem sub generalitate verborũ compre
henditur si ergo nõ fauetur matri quando verba sunt generalia
quantominus in specie cõtra propriam significationẽ vocabuli:
ergo cum in ista. l. facta sit substitutio per verba directa que repu
gnant fideicom. nõ debet faueri matri contra propriam signifi/
cationem verborũ ⁊ istud argu. mihi cõcludit realiter. Secũdo p
communi facit qꝛ fauetur matri quãdo tractatur de luctuosa he/
reditate filij ⁊ sic vbi tractatur de tacitã pupillari. sed quãdo tracta
tur de hereditate testatoris: ⁊ sic mariti nunꝙ fauetur matri ma/
gis ꝙ extraneo glo. ordi. communiter approbata in. l. fi. in glo. fin.
C. de inst. ⁊ substi. sꝫ per directã militarẽ succeditur militi ⁊ in bo
nis militis: nõ autem ipsi pupillo. ergo nõ debet haberi respectꝰ
matris: ⁊ per ista duo fundamẽta ostendo ꝙ simile glo. infra ad/
ductum nihil valet. tamẽ ad istud vltimũ potes respondere ꝙ in
d. l. mater. habet fauorem non ex persona mariti. sed ex persona fi
lij vt saltem legitimã filij habeat quã habebit si substitutus vene
rit per fideicom. si veniret ex directa militari priuaretur legitima
Ista communis opin. ⁊ cõmunis solutio nõ placet nec placuit ad
d. l. precibus. qꝛ dicere ꝙ ibi substitutio fuit facta per verba com
munia est somniare: ⁊ licet Barto. ponderet ibi tex. in verbo sub
stituit. sed nõ est verbum substituit. sed verbũ cõstituit. Imo for
tius vt etiã ibi dicit Salic. ⁊ bene dico ꝙ ibi substitu. fuit facta a
milite per verba directa sicut hic. Et cõsidero ꝙ in principio il/
lius. l. precibus. quãdo narratur forma substit. dicitur qꝺ fuit fa/
cta hoc mõ: qꝛ ꝫm heredẽ scripsit: sed verbũ heredẽ est verbũ di
rectũ ⁊ ciuile vt dicit Bar. in fi. apparatus etiã ex tex. ibi eos ha
beat heredes ista sunt omnia directa. Teneo ergo qꝺ in. d. l. preci
bus. substitutio cõpendiosa fuerit facta per verba directa sicut
hic. Omissis alijs oĩbus sol. qꝛ truffe sunt: vera solutio ⁊ verus in
tellectus est quẽ habuit subtilitatũ princeps do. Christo. de ca/
stel. quẽ intellectũ sibi ascribit vt reliqua Raph. fulg. suus disci/
pulus in. d. l. precibus. et refert Raph. cu. hic ⁊ secũdũ istum in/
tellectũ in illa. l. p̃cibꝰ substitutio cõpendiosa fuit facta a milite
per verba directa sicut hic. qꝺ pꝫ ex suprascriptis: ⁊ dato ꝙ esset
substi. essent verba legis ⁊ non testatoris ⁊ ꝫm istum intellectum
ista cõcordat cum illa: nã sicut in ista. l. post pubertatẽ. valet iure
directo militaris. ita etiã in. l. precibus. in fi. istud idem deciditur
nã pondera ꝙ tex. ibi in fi. dicit velut ex causa fideicõmissi. Põ/
dera dictionẽ velut que denotat similitudinẽ: ⁊ nullũ simile est idẽ
l. ꝙ nerua. ff. depos. vnde sensus illius tex. est: ꝙ ibi admittitur sub
stitutus ex directa militari que habet similitudinẽ cum fideicom
missaria: ⁊ similitudo est ꝙ sicut per fideicommissariã succeditur te
statori ⁊ nõ veniunt nisi bona testatoris. l. coheredi. §. cum filio. j.
eod. ita per istam militarem. tex. est hic. ⁊ dicit ibi Rapha. ꝙ iste
est nouꝰ ⁊ proprius intellectus illius legis a doctoribus nũquã
cogitatꝰ ⁊ in secreto conscientie quanto plus cogitat tanto plus
placet. Istum intellectũ etiam sequitur Rapha. cu. hic. in. v. col. ⁊
dicit dum esset scholaris Bal. cogitauit istum intellectũ in scho/
lis antequam audiret domi. Christopho. ⁊ Rapha. istum intelle
ctum pulchrum ⁊ peregrinum reprehendit Alex. hic per vnũ fun
damentum qꝺ prima fronte multum stringit: ⁊ licet non dicat an
te eum Pau. in. l. precibus. in fi. vbi dicit ꝙ bona a te peti pos/
sunt. nam si ibi substitutus veniret iure directo certe caperet pro
pria autoritate ⁊ non de manu matris. vnde cũ ibi capiat de ma/
nu matris. ergo apparet ꝙ capit ⁊ venit ex substitutione fideicõ/
mis. per quam non capit propria autoritate. l. facta. ⁊. l. restituta.
j. ad trebel. Ego teneo istum intellectum ꝫm quem isti text. opti/
me concordant ⁊ ibi est substitutio facta per verba directa sicut
hic. nec obstat istud fundamentum Pau. ⁊ Alexand. respondeo
ꝙ in. d. l. precibus. filius adiuit hereditatẽ patris. Istud expres/
se dicit ibi text. ⁊ patri heres existit: ⁊ sic bona patris ⁊ bona filij
sunt vnita ⁊ effectũ vnum patrimonium. l. sed ⁊ si plures. §. filio.
s. e. deinde mortuo filio mater ab intestato apprehẽdit vniuersa
bona. propterea dicit ibi tex. ꝙ substitutꝰ dato ꝙ veniret ex iure
directo habuit necesse petere a matre. istud expresse dicit ibi tex.
ad finem: dũ dicit eius successionem obtinẽte velut ex causa fidei/
cõmis. bonaqꝫ ⁊c. ratio qꝛ si substitutus petat a matre nõ est quia
sit fideicõmis. sed quia erat vnicum patrimonium ⁊ mater ab in/
testato ceperat omnia bona. ⁊ isto modo credo quod intellectus
21 iste sit bonus ⁊ verus et sic concordant. ¶ †In eadem gl. ibi. nã
et alias in priuato vulgaris expressa non continet in se tacitam
pupillarem. ex istis verbis glosse Bartol. elicit duas conclusio/
nes. vnam tacite quam dicit sentire glo. aliam expresse vult glos.
Prima conclusio quam innuit glos. est: ꝙ pupillaris que conti/
netur sub cõpendiosa est tacita sicut ⁊ illa que continetur sub ex/
pressa vulgari. tamen cõtrarium licet Bar. nõ referat tenuit glo.
fi. in. d. l. precibus. Secũda cõclusio ꝫm Bar. qꝺ sub expressa vulga
ri non continetur tacita pupillaris qñ mater est in medio. ⁊ istud
vult glo. expresse. Areti. hic insistit multum. vnde Bar. voluerit
trahere ex glo. conclu. primam: ⁊ postea dicit qꝺ Bart. voluit in/
telligere in illa implicatiua. nam ⁊ alias. nã habet ꝫm Bar. istũ
sensum qꝺ sicut illa que continentur sub cõpendiosa. Ego credo
ꝙ Bar. voluerit intelligere sic. nam cum glo. voluit arguere per
illud: dicitur de pupillari ꝙ cõtinetur sub vulgari. ad hoc vt sit bona
argumentatio dꝫ esse paritas terminorũ: sicut ergo illa que cõti/
netur sub vulgari est tacita. ita illa que continetur sub cõpendio/
sa. Ego sum cum Areti. ꝙ ista glo. nec vult nec iuuat; nã sensus
gl. etiã in illa implicatiua ꝙ queadmodũ fauore matris est indu
ctum vnum speciale vt sub expressa vulgari nõ cõtineatur tacita
pupillaris cõtra cões regulas. ita inducatur ⁊ aliud spãle qꝺ cõpẽ
diosa facta a milite qui põt directo substituere post pubertatem
valet iure directo. casus est h: tñ fauore matris obliquatur. ⁊ sic in/
tẽtio istius gl. est arguere qꝺ sicut fauore matris dispẽsatur in vno
ita et in isto: nõ autẽ intentio gl. fuit arguere ex paritate forme sub
stitutionũ qꝺ sicut vna est tacita ita illa qui ꝯtinetur in cõpẽdio/
sa dicatur tacita. Sed Bar. equiuocauit in glo. qꝛ ipse format oppo/
sitionẽ. supra. pma parte text. ⁊ gl. est posita sup vltima parte tex.
⁊ nõ est verisimile ꝙ gl. voluerit opponere ad primã partẽ tex. sꝫ
22 dato ꝙ voluerit arguere nõ elicitur ꝯclusio Barto. ¶ †Circa se
cundam conclusionem Bar. Adde ꝙ cum eo tenẽt docto. hic. et
in. l. precibꝰ. ⁊ in. d. c. raynutius. cõiter Cano. Potes tamen dicere
ꝙ ista glossa non contrarietur alijs: qꝛ dum dicit ꝙ non cõtinea/
tur: intellexit. s. cum effectu. ⁊ sic intellexit non contineri effectua/
liter. verba enĩ sunt intelligẽda cũ effectu. l. j. §. fi. ff. qꝺ quisqꝫ iur.
in. c. in his. de ver. signi. lꝫ omnes ita teneant cum Bar. ⁊ ego idẽ
sequor. Considera tu ꝙ fundamentum Barto. in quo omnes re/
sident nõ videtur tutum. dicit Bar. si a prin. non ꝯtinetur certe ma
tre premoriente ex postfacto non ꝯtineretur. In ꝯtrariũ videtur tex.
in. l. ij. i ver. sed et si extraneũ. s. e. vbi a principio tpe facti testamẽ
ti nõ cõtinetur pupillaris. imo nõ poterat. ⁊ tñ continetur postea si
arrogauerit illum extraneum Barto. ibidem dicit qꝺ ibi expres/
se facta fuit pupillaris. ⁊ qñ pupillaris fit extraneo continet vul/
garẽ: ⁊ sic a principio non erat in totũ inualida. ideo nimirũ si se/
cuta arrogatione postmodũ cõtinetur pupil. ista solu. Bar. ibidem
tollit obiectum. Tu ergo rñdendo tene intellectum quem ibi te/
nui ⁊ multi tenent quos ibi retuli ꝙ ibi substitutio pupil. fuit fa
cta ex interuallo post testamentũ patris. tamen adoptio vel arro
gatio precessit pupil. substi. ⁊ hoc modo ille tex. nihil obstat. Ter
tio adde in quãtũ ponit not. effectũ: ꝙ si mater repudiaret succes/
sionem filij ꝙ etiam isto casu substitutus admitteretur ex tacita
pupil. exclusis alijs venientibus ab intestato: qꝛ nõ refert an ma/
ter premoriatur an vero abstineat.

Adde ꝙ

Adde ꝙ idem tz Bald. in d. l. precibus. in pe. oppo. ⁊ ibi Pau. in .ij. col. Bal. Ange. Rapha. ⁊ Alex. hic: ſʒ idem Ang. in d. l. precibus. reprobat: qꝛ ex quo ſimul aperta fuit via matri: impoſſibile eſt ꝙ ſit locus amplius ſucceſſioni ex teſtamento. l. deniq̃. in fi. ff. de iniuſt. rup. ⁊ per regulã. l. q res. §. areã. ff de ſolu. Nec ſm eum obſtat tex. in. l. fi. in fi. C. de inſti. ⁊ ſubſti. allegata per Bar. qꝛ rñdet not. Ange. ꝙ mater ibi non ſuccedit ab inteſtato: ⁊ ibi nunq̃ fuit aperta pure via: ſimpliciter: ſed in mẽte eſt aperta via ſi veniet cũ effectu. ergo ſi premoriatur: aut ſi repudiet ſecus eſt. Habes pro iſta ſolu. duos tex. in. l. ſi quis ita heres inſti. §. legi. ꝫ. tit. j. ad idẽ tex. in. l. filio preterito. ff. de iniuſto rup. vbi ex preteritione filij in poteſtate erat aperta via veniendi ab inteſtato: ⁊ tñ ſi ibi filius nolit rũpere teſtamentũ patris ſuccedit ex iure pretorio: niſi tu diceres ꝙ ibi erat aperta via veniendi ab inteſtato: ⁊ ſic contra voluntatem defuncti: hic aũt preter: ⁊ ſic eſt ſublatum fundamentũ Ange. tñ pro opi. Ange. cõtra Bar. vide tur ſtringere tert. in. l. filiuſſami. §. cum quis. j. de lega. j. vbi erat datus ſubſtitutus alicui ſi deceſſerit ſine liberis: certe ſi babuit liberos dato qꝺ liberi nolint eſſe heredes: tñ excluditur ſubſtitutus ex ſola exiſtentia liberorum: dato ꝙ nolint eſſe heredes excludunt ſubſtitutũ: ⁊ tãto fortius qꝛ hic ſubſti. venit ex tacita ſubſtitutione ibi expreſſa. tamen ad illum tert. rñdet Rapha. cu. hic in vj. col. ⁊ in. l. ſi mater. §. j. j. eo. ꝙ tex. in d. §. cum quis. loquitur qñ cõditio liberorũ fuit appoſita a teſtatore. tunc ſufficit babuiſſe liberos dato ꝙ non ſint heredes. Iuxta tamen ea que plene tradũtur. ⁊ aliquando dixi in. l. ſi quis heredem. C. de inſtitu. ⁊ ſubſti. videtur tex. in. l. ex facto. §. penul. vel antepenu. ff. ad trebel. ſed nos loquimur quãdo iure excluditur ſubſti. non qꝛ teſtator hoc diſpoſuerit ſed ex diſpoſitione cõiecturata. l. ideo facilius ab ea receditur. ⁊ ideo ſi mater repudiat ceſſat illa diſpoſitio legis. ¶ Quarto adde inquantũ Bar. reſpõ. ad argumentũ Pet. ꝙ par eſt virtus taciti ⁊ expreſſi. licet iſtam ſolutionem in ſpecie teneant Salice. ⁊ Imo. hic. tamẽ idem Sali. in d. l. precibus. i. ij. col. in fi. truffatur de Bar. ⁊ dicit ꝙ Bart. rñdet prout faciunt miſeri canoniſte qui ſemp reſpõdent ꝑ dationẽ inſtantie qꝺ reſpõdere dicit ſibi nuñq̃ placuiſſe: qꝛ eſt refugiũ miſerorũ qꝺ non debemus diſcedere a regula ꝑpter caſum ſuperuenientẽ aliter ibi reſpõdent: ⁊ Bald. hic in .ij. col. ego ſoleo dicere qꝺ ſubſtitutio pupil. eſt diſpẽſatio ⁊ ſic odioſa: cũ ergo diſpenſationes ſint valde odioſe gl. in. c. j. de fil ꝑſby. Bar. in. l. cũ propter. de adi. lega. ideo in illis odioſis requirit expreſſa diſpoſitio ⁊ nõ tacita. ⁊ credo ꝙ iſta ſolutio fuerit de mente Bart. in. l. ij. in. ix. col. ꝫ. eo. dum aſſignat differentiam rationis: quare tacita pupillaris nõ excludat matrẽ i illa ſumma: ⁊ per iſta remaneat expedita tota prima pars glo. Anteq̃ veniam ad ſcðam partem gloſ. Bar. ingrediendo materiam ſubſti. quam dicit eſſe ſubtilem querit de tribus principalibus queſtionibus vt hic per eum. ¶ Tu autem aduerte qꝺ diffinitio Bar. poſt Azo. non videtur bona cũ non cõſtet ex genere ⁊ differentijs: vt dicũt logici. Confirmat Bar. in. l. j. ff. de teſta. ⁊ in. l. lege. ff. de acquiren. poſſeſ. ſed iſta diffinitio nõ cõſtat ex genere ⁊ differentijs. ſaluando Barto. dicas quod diffinitio debet ſic ſtare qꝺ cõpendioſa eſt ſubſtitutio dum dico eſt ſubſtitutio illud eſt genus. et dum dico ſub conditione ⁊c. iſtud comprehendit ex genere ⁊ differentijs. ¶ Secundo ⁊ ſubtilius conſidera ⁊ dum Bart. dicit ſub conditione mortis vel alia conditione ſm Imo. ⁊ latius Are. ſi Bart. intellerit ꝙ vltra conditionẽ mortis poſſit addi alia cõditio optime dixit quia tex. eſt in. l. qui liberis. in princ. ꝫ. co. Sed ſi Barto. intellexit prout vere intellexit ꝙ abſq; eo ꝙ interueniret conditio mortis poſſit cõpẽdioſa fieri ſub alia extrinſeca de ꝑ ſe ſine cõditione mortis. Exemplum. inſtituo titium heredem ⁊ quãdo titius erit factus conſul ſubſtituo caium dicit Are. ꝙ male dicit ꝙ non contineret tunc pluralitatem temporum ꝙ eſt de eſſentia cõpendioſe vt hic diffuſe per eum. Sed iſtud nihil mihi obſtat. qꝛ ſi filio pupillo ſubſtituatur quandocunq; titius conſul factus fuerit: vel quando nauis ex aſia venerit aptitudine poteſt continere plura tempora ⁊ plures ſubſtitutiones. Eſt bene verum et ſuper hoc cogita ꝙ non continebit pupilla. niſi pupillus moriatur in
32 pupillari etate. ¶ † Tertio ⁊ ſubtilius aduerte ꝙ Bar. in diffinitione vult vnum. Poſtea quãdo ponit quare dicatur cõpendioſa loquendo alternatiue videtur velle contrarium. nam in diffinitione vult: ꝙ de eſſentia ſubſtitutionis compendioſe requiratur ꝙ contineat plura tempora nõ poſtea in ſcða ſequenti ꝙ loquitur alternatiue. qꝛ dicitur cõpendioſa ſubſtitutio: quia ſub cõpendio verborum plures ſubſtitutiones ſeu plura tempora cõplectitur. ⁊ ſic videt velle Bar. ꝙ dicat cõpendioſa qñ ſub cõpẽdio verborum continet plures ſubſtitutiones. tñ nõ requiritur ꝙ cõtineat plura tempora: ⁊ ex hoc ſequitur in ſpẽ ꝙ ſi fiat ſubſtitutio maiori qñcuq; deceſſerit vel qñcuq̃ nauis venerit: ꝙ iſta eſt cõpendioſa: eo qꝛ cõtinet plures ſubſtitutiones ex diuerſitate caſuum. naʒ continet vulgarẽ ſi non adeatur hereditas. ſi adeatur continet fideicõmiſſariã. ⁊ tñ non cõtinet plura tẽpora aliquid in effectu diuerſificãtia. ⁊ circa hoc multũ dubitat Are. per tex. in. l. precibus in ver. ſi vero ſubſti. iuncta gl. magna. C. eo. ¶ Adde ꝙ etiã põt eſſe cõpendioſa que cõtineat plura tẽpora ex aptitudine verborũ. et tñ iuris diſpoſitione non cõtinet niſi vnũ tempus vel vnam ſubſtitutionem qñ ſit a pagano per verba directa. iuxta. l. verbis ciuilibus cũ ſimi. ꝫ. eo. imo fortius tz ſing. Bal. in. l. precibus. in vlti. charta. C. eo. ꝙ ſi teſtator dicat hoc modo: ſi filius meus in pupillari etate deceſſerit ſubſtituo talem ꝙ eſt cõpendioſa limitata ad pupillarem etatem. ⁊ ideo continet vulgarem expreſſam. de veritate iſtius vltimi dixi in. l. ij. in vlt. q. ꝫ. eo. Credo ꝙ dictũ Bal. quantũ eſt de compendioſa ſit falſum per diſtinctionem Bar. qꝛ nec aptitudine nec actu cõtinet plura tpa nec plures ſubſtitutiões. ⁊ nũc vltra ibi dicta allego Barto. in terminis quem non allegaui tũc in iſta. l. in penultima charta. in verſicu. ij. oppo. ad predicta: vbi dicit Barto. ſi teſtator ſubſtituat hoc modo ſi filius meus in pupillari etate deceſſerit talem ſubſtituo: ꝙ iſta non eſt compendioſa ſed eſt pupilla. eo quia non eſt adiunctus aliquis terminus importans tractum in futurum.

Adde optimum tex. in. l. ij. §. ſed ſi quis ita. cum. §. ſequenti. ꝫ. eodem. qui realiter probat ꝙ eſt pupillaris et
24 non cõpendioſa. ¶ Succeſſiue dubitat Barto. nunquid compendioſa ſit ſpecies ſubſti. de per ſe: an vero ſit quedam adiectio. Tu aduerte inquantũ Bar. preſupponit quod ſubſtitutio cõpendioſa facta a pagano aut cõtinet pupillarem aut exempla. aut fideicõmiſſa. mihi videt inquantũ Bar. loquitur de fideicõmiſſaria: licet nemo in ſpecie tangat qꝺ ſit valde dubitabile. Nam habeo quod breuiloqua continet multas ſubſtitutiones ſub ſe: ⁊ nũq̃ cõtinet fideicõmiſſariã probat tex. in. l. iam hoc iure. in verbo in vulgari dũtarat. ibi docto. not. ꝫ. eodem. ⁊ tert. in. l. ij. in verbo in vnum caſum tantũ. ⁊ ibi Bar. mirabiliter not. C. eo. firmat Bar. in. l. lucius. in vlt. col. j. eo. vbi dicetur. ſicut ergo breuiloqua que cõtinet alias ſubſtitutiones non continet fideicommiſſariam ergo cõpendioſa codẽ modo nõ dʒ cõtinere fideicõmiſſariam. nam quando breuiloqua que cõtinet tot alias ſubſtitutiones ſub ſe quare non continet ſub ſe fideicõmiſ. Ratio eſt: qꝛ cum ipſa ſit directa debet ſolum continere directas ſub ſe: ſed cõpendioſa eſt directa: ergo debet ſolũ directas ſub ſe cõtinere. Reperio quod iſtã difficultatem mouet ſolus Bar. in iſta. l. in penul. charta. in ver. ſecundo opponitur ad predi. ¶ Item aduerte inquantum Bar. fa
25 cit duas conclu. reales. † Prima cõcluſio eſt: ꝙ compendioſa facta a pagano nõ eſt ſpecies ſubſtitutionis de per ſe. ſed eſt quedã adiectio. quando autẽ ſit a milite: tunc eſt proprie ſpecies de per ſe. ⁊ hoc eſt qꝺ voluit glo. in Rubri. ꝫ. eo. ¶ Circa primam cõcluſionem reperio qꝺ ſolus Sali. hic reprehendit Bar. ⁊ dicit ſe de eo vehemẽter admirari. qꝛ imo in pagano compendioſa eſt ſpecies ſubſtitutionis de per ſe ſub noua forma diſiũcta: non referendo eam ad aliquẽ actum ſubſtitutionis poſtea accidentalem ſm quem accidentaliter aliquando reperit ꝙ eſt pupillaris aliquando fideicõmiſſaria aliqñ exemplaris: ſed conſiderãdo eam de per ſe: prout nõ adheret alicui actui accidentali. Confirmo qꝛ cõpendioſa ſit de per ſe ſub noua forma verborũ diſtincta ab alijs ſubſtitu. ⁊ qñ eſt facta etiã viuẽte teſtatore eſt nominata ⁊ dicit cõpẽdioſa nõ expectato ꝙ caſus aliqs in ea cõprehẽſus eueniat: et ſic compendioſa abſtracte conſiderata põt dici ſpecies ſubſtitu. de per ſe. Bar. aũt cõſiderat penes exercitiũ qñ in effectu euenit aliquis caſus: ſed tenendõ ꝙ in pagano nõ ſit ſpecies ſubſtitutionis de per ſe: ſed quedã adiectio opere pretiũ eſt videre ꝙ voluit dicere Bar. ꝙ eſt quedam adiectio. tu intelligas ꝙ eſt quedã adiectio hoc eſt quedã qualitas que adijcit ad alias ſubſtitutiones ſicut actio de peculio exercitoria tributoria ⁊ ſimiles nõ ſũt actiones de per ſe ſed eſt quedã adiectio ſeu quedã qualitas que adijcitur actioni cõpetenti ex cõtractu. exemplũ pone ſeruus habens peculium emat aliquã rem: dñs tenet: qua actione tenetur: conuenietur actione exempto. Si iſta fuit intentio Bar. Bar. videtur erraſſe qꝛ illa adiectio de peculio et ſimiles licet non diuerſificet actiones: tamẽ diuerſificat effectum ⁊ modificat actiones. l. in delictis. §. ſi detracta. ff. de noxalibus. et. l. quod in heredem. §. elige re. ff. de tribu. Barto. ⁊ docto. in. l. edita. C. de edendo. ſed in compendio. iſta qualitas ſiue iſta adiectio nõ diuerſificat ſubſtitutiones etiam in effectu: imo vulgaris que continetur ſub cõpendioſa dicitur expreſſa ſicut ſi fieret de ꝑ ſe: ⁊ ita excludit matrẽ teſtatoris ſicut vulgarem expreſſam: debes ergo intelligere Bart. ꝙ voluerit dicere ꝙ compendioſa facta a pagano eſt quedam adiectio ideſt quidã modus inducendi alias ſubſtitutiones ſub noua forma verborum ⁊ reperio ꝙ ita declarat Are. non hic: ſed in ru
26 bri. ꝫ. eod. ¶ † In ſecunda vero concluſione inquantum Barto. vbiq; tenet ⁊ concludit ꝙ compendioſa facta a milite eſt ſpecies ſubſtitutionis de per ſe: eo qꝛ cõtinet nouam. ſubſtitutionẽ. ſ. directam militarẽ. Ego etiã dum eſſem ſcholaris perpẽdi ſemper qꝺ

Bar.errat in hoc:q̄ directa militaris de p se est bene vna species
substõnis spãlis põt miles de per se facere.dato ꝙ nõ substituat
cõpẽdiose q̄ miles põt maiori post aditã hereditatẽ substituere
directo sicuti potest pater pupillo ꝛ appellata est directa milita-
ris:q̄ ita miles facere:vt.s.in euidentiali.Arguaꝛ tũc sic:vbi ha
buit Bar.hic ꝙ cõpendiosa facta a milite cõprehendat nõ solum
pupillarẽ ꝛ vulgarem sed etiã illã aliã spãlẽ:ergo per hoc est spe
cies substitutionis.Bar.enim verum diceret si directa militaris
nõ posset fieri nisi cõpendiose:sed directa militaris põt fieri par-
ticulariter de p se:ꝛ est vera particularis spẽs substõnis:dato er-
go ꝙ cõprehendaꝛ sub generalitate cõpendiose sicut ꝛ alie:istud
nõ facit nec põt facere ꝙ compendiosa sit species substi.de per se.
alias etiã in pagano esset species de per se q̄ cõprehendit alias
speciales.nec istud ꝙ directa militaris sit p̄uilegiata nõ dz posse
facere ꝙ sit species de per se reperio ꝙ ita etiã firmat ꝯtra Bart.
solus Are.in rub.s.co.licet non ita declaret.

27 **Adde** circa doctrinã Barto.†ꝙ stante statuto ꝙ filie fe-
mine teneanꝛ seruare omnia disposita a patre in te-
stamento ꝙ vigore huius statuti poterit paganus directo substi
tuere filie post pubertatem extantibus masculis ꝙ est notanduz.
Adde ꝙ idem tenet do.Anto.in.c.ray.de testamentis.Bal.in re
peti.c.si pater.de testa.ꝛ Alexan.sed Joan.de imo.hic.et in.d.c.
Ray.tenet contra Barto.et melius:quia statutum non videtur
istud dicere ꝛ potest aliter intelligi ꝛ verificari.s.ꝙ filia femina ser
uet in totum voluntatem patris.hoc est ꝙ totam hereditatem re
stituat per fideicõmissum absq̄ detractione trebellianice:sicut qñ
heres coactus adijt hereditatem tenetur restituere totam heredi
tatem sine detractione trebel.l.nam quod.§.fi.cum.l.j.§.si is qui.
iiij.ꝛ.l.nam qd.ff.ad trebellia.vnde ɓm Jmo.tutius est exemplifi-
care quando statutũ diceret ꝙ filia femina teneatur obseruare om
nia disposita in testamento patris ꝛ ꝙ pater; possit directo post
aditam hereditatem substituere:ꝛ certe si statutum ita in specie di
ceret res esset clara:ꝛ statutuz posset istud permittere sicut ista.l.
militis.q̄ ꝙ.l.vel statutũ possit:facit glo.ordinaria in.l.in substi
tutione.j.eo.no.Bal.in.l.extraneum.in vlti.col.C.de heredi.inst.
nec aliquid facit fundamentum Alexan.dum dicit:ꝙ si pater sub
stituat verbis directis ꝙ saluatio Jmo.nihil faceret:mihi placet
opin.Jmo.contra Bar.nam cum regula sit:ꝙ paganus non po
test maiori directo substituere:ꝛ statutũ non disponit expresse cõ
trarium debemus in dubio intelligere:vt minus ledat ius com-
mune q̄ sit possibile.glo.in.l.fi.§.in computatione.ꝛ ibi scriben-
28 tes.C.de iure deliberã.glo.in.l.ij.ff.de noxali. ¶ †Tertio querit
Barto.quis sit effectus substi.compendiose circa.q.Bar.primã
licet scribentes nihil addant:tu aduerte diligenter circa secundũ
membrum Bart.dum dicit ꝙ in.d.l.precibus:compendiosa erat
facta a milite per verbum cõmune.nam superi⁹ in extrema lectio
ne istud reprobaui ꝙ ibi fit per verba directa.Jtem inquantum
concludit ꝙ cõpendiosa facta a milite per verba cõmunia si ma-
ter nõ est in medio obligatur post pubertatem valet iure directo.
Pondera ꝙ Bar.istud non probat bona.l.primo non probatur
per.l.precibus primo.q̄ ibi nõ erant cõmunia sed directa secun-
do ibi nõ valet iure fideicõ.sed iure directo:sed fortius cõtra bar.
facit q̄ quando verba nõ repugnant miles in dubio presumitur
vti iure cõmuni ꝛ non speciali iure.l.q̄q̄.ꝛ.l.in testamento.C.de
testa.mili.ꝛ dictum fuit in tex.ex quo ergo miles vsus fuit verbo
communi ꝛ verba nõ repugnant:ꝛ sic censetur ꝙ velit vti iure cõ
muni:ꝛ sic videtur ꝙ Barto.non possit saluari.Successiue.in.iij.
membro dum concludit ꝙ quando compendiosa fit a milite per
verba obliqua:ꝛ in hoc concludit ꝙ semper in milite valet iure fi
deicom.allegat tex.in.l.coheredi.§.cum filio.j.eo.pondera quod
Barto.istud non probat bona.l.q̄ tex.in.l.coheredi nõ loquitur
in milite.sed in pagano:fateor in pagano:secus in milite nisi di-
xeris saluando subtiliter Barto.ꝙ quando verba quibus vsus
est miles nõ repugnant:iura loquentia in paganis intelliguntur
etiam in milite.Successiue querit Bar.de effectu substi.compen-
diose quando fit a pagano.ꝛ sic erũt tres principales.q.Prima
erit quando compendiosa fit a pagano per verba directa.Secun-
do quando fit per verba cõmunia.ꝛ istud tangitur in glos.et etiaz
in prima.q.Tertio quando fit per verbum obliquum ꝛ istud non
29 tangitur in glo. ¶ †Jn ea.glo.ibi vt modo not.habes ex ista se-
cunda parte glo.hanc cõclusionem:ꝙ compendiosa facta a paga
no per verba directa post pubertatem expirat in totum:adeo ꝙ
non valet de iure fideicom.iste est diffusus ꝛ disputabilis articu-
lus.Jstam opi.quam tenuit glos.hic tenuit vbiq̄ glo.ꝛ glos.iur.
ciui.ꝛ iur.canon.ꝛ ista est vera:idem qd hic tenuit gl.in.l.verbis
ciuilibus.ꝛ in.l.pupillari.s.eod.ꝛ glo.in.l.sceuola.ff.ad trebel.et
glo.in.§.qua rõne.inst.de pupil.ꝛ glo.in.c.ray.de testa.ꝛ ibi Jn-
no.Jo.an.ꝛ cano.cõmuniter glo.in.c.si pater.de testa.in.vj.ꝛ ista
est cõmunis sñia:ꝛ istam semper tenui ꝛ semper tenebo:ꝛ istam te
nent Bal.Alexan.ꝛ Aretí.hic.istam tenuit Oldr.in consi.cxxv.
incip.in pposito.Jstã etiã tenet Lud.ro.lz Alex.nõ referat in.l.
cogi.§.fi.ff.ad trebel.tenet vltra alios Rapha.Fulg.in.d.l.preci
bus.in.x.col.ꝛ ita consuluit Alexã.in cõsi.lxxxij.in.ij.volu.incip.
perspectis his que suprascripto the.narranꝛ:ꝛ ista est vt dixi ma
gis cõis ꝛ vera sentẽtia:pro ista sñia cõi alleganꝛ plures tex.preci
pue tex.in.l.verbis ciuilibus.s.eo.ponderãdo dictionem frustra
que denotat nullitatem actus vt ibi dixi.ꝛ pondera ꝙ illa dictio
frustra ostendit qd testator habebat voluntatẽ:sed nõ potuit.Et
etiã tex.in.l.in pupillari.j.eo.cum.§.extraneũ.insti.eo.pro ista cõ
muni sentẽtia fortiter stringit tex.quẽ allegat Jmo.hic in.l.si ser-
uus legatus §.si seruus alienus.ff.de le.j.vbi est tex.fortis ꝙ etiã
fauore libertatis si testator directo relinquat libertatẽ seruo alie-
no est nulla:ꝛ nõ valet etiã iure fideicõmissi:ꝛ ita etiã no.glo.in.l.
seruo alieno.C.de testa.manu.ille est fortissimus text.Alexan.hic
ponit ad istũ tex.tres solu.Are.ponit duas alias.ꝛ põdera tu qd
ille tex.in.§.si seruus alienus.probat quod etiã in materia fauora
bili libertatis vt actus sustineatur nõ impropriantur verba vt di
30 xi in.l.verbis ciuilibus. ¶ †Secũdo pondera qd iste tex.videtur
cõfundere istam doctri.Bar.nam Bar.dum vult defendere Jo.
and.ꝛ glo.dicit quedã sunt verba directa cõmunia omnibus ꝛ in
istis tenuit opi.Jo.an.ꝙ in.§.si seruus alienus libertas erat reli
cta per verbum lego.qd est verbum est directum:sed non ciuile vt
ipsemet Bar.dicit.j.ꝛ tamẽ ibi nõ sustinetur iure fideicom.vt di-
cit Bar.de illo tex.reseruo dicendum in fi.art.. ¶ Secunda prin
cipalis opinio fuit Joã.an.in.c.si pater.in nouella.in.vj.sed istaz
tenuerũt plures antiqui quos refert Cy.in.d.l.precibus.Jstam
opi.tenet Card.in.d.c.Ray.ꝛ ibi do.Anto.de bu.dicit quod ista
opi.obseruatur de facto Florentie:ꝛ ita dicit tenere omnes cano.
Jstam opi.tenuit Barto.qui pluries in isto articulo variauit in
l.ex tribus.C.de inoff.testa.ꝛ in.l.si fine.C.ad trebel.Bal.ꝛ Ang.
in.l.j.in prin.s.eo.titu.Sali.hic ꝛ in.l.precibus.ꝛ Gemi.in.d.c.si
pater.Et istam opi.tenuit sub dubio forte glo.in.§.fi.inst.de pu-
pil.sub.ꝛ ista opi.sapit magnam equitatem. Pro ista opinione
possent multa adduci.referam tria fundamẽta prout facit Bart.
hic ponderando text.in.c.si pater.de testamentis.in.vj.iuncto.c.
Ray.eodem titulo in antiquis. ¶ Tertia fuit opinio Bart.qui
dicit:nescio quid dicam in isto articulo postea fecere distinctiõis
quod possunt concordari vt hic per eum.

Adde qd istam opi.Bar.sequiꝛ Ange.hic ꝛ do.Anto.de
bu.ꝛ Pe.de anch.in.d.c.Ray.ꝛ reperio quod ɓm
istam opi.Bar.in publica disputatione determinat.d.Christo.
de castel.nisi in vno ꝙ diciꝛ tunc inci.sceuola pater duos habẽs
filios.Reperio ꝙ istã differentiam inter verba ciuilia ꝛ directa:
ꝛ v̄ba directa ꝛ nõ ciuilia:sequiꝛ Are.in cõsi.clv.incip.periculo-
sum est.vt ait Hiero.in.viij.col.Jstã opi.reprehendit Sali.hic ꝛ
in.d.l.precibus.ꝛ dicit ꝙ Bar.laborauit in tradẽdo istã doctri-
nã q̄ nesciebat aliter rñdere ad.l.verbis ciuilib⁹.s.eo.ad quã faci
le est responsum ɓm eũ per gl.ibi:que exponit ciuilibus.idest di-
rectis.subdit ꝙ ista doctrina est perniciosa subtilitas ꝛ captiosa
31 verbis:cõtra.l.quoniam indignum.C.de test.†Ego vltra scribẽ-
tes arguo per theoricã Bar.ꝛ arguo pro opi.Jo.an.cõtra com-
munem Bar.cõcludit ꝙ verbũ heres esto:sit verbũ directũ ciui-
le:ꝛ si cõpendiosa fieret per tale verbũ post pubertatem obliqua-
tur ꝛ valeret iure fideicõmissi.Pondera tu ꝙ verbũ:heres:de iu
re ciuili idẽ importat ꝙ dominus.tex.in.l.in his verbis in prin.
ff.de here.insti.ꝛ tex.in.§.pe.inst.de her.quali.ꝛ differentia.Sed
ego habeo quod terminus dñs intelligiꝛ etiam de iure ciuili pro
vtili dño.l.si mater.§.eãdez cãm.ꝛ ibi no.Bart.in vlti.colũ.ff.de
excep.rei iudi.no.idem Bar.vbi decidit.q.de emphy.qui dicit se
dominum in.l.j.de vsufr.in.l.sz ꝛ si possessori.§.itẽ si iurauero.ff.
de iureiur.vbi aliquãdo dixi:qua ergo rõne appellatione domi
nij intelligiꝛ etiã de vtili:ita etiã appellatione heredis debet in
telligi etiam de fideicommissario qui est vtiliter heres:presertim
ad sustinendũ dispositionẽ testatoris.Cõfirmaꝛ:q̄.l.vel statutuz
in herede intelligiꝛ etiã in fideicõmissario qui effectus est heres.
tex.est in.l.si filius.§.j.ff.qd cũ eo.l.Jtem veniũt.§.lz aũt.s.de pe.
here.ꝛ ita in specie no.Bar.ꝛ scribẽtes in.l.j.§.de illo.ff.ad trebel.
per illũ text.Et sic ex isto ar.infero duo.Primo ꝙ verbũ heres nõ
est ita directũ ꝛ ciuile:vt presupponit Bar.Scdo ꝛ magis ad p-
positum cũ agatur de substituẽda causa testamenti:q̄ si nõ valet
substitutio iure fideicõ.ibi hereditas aduenietis ab intestato:er-
go debemus substinere illud heres etiã per fideicõmissum:q̄ fi-
deicommissarius diciꝛ heres saltẽ large:ꝛ corroboratꝛ:q̄ si dispo
sitio.l.vel statuti loqueretur in herede habet etiã locũ in fideicõ-
missario:ꝛ si in cõtractibus vt verbũ substineaꝛ verbuz dominus
intelligitur etiã pro vtili quãtomagis dicemus hic in substinen
dis testamẽtis:q̄ fauorabilior est causa testamentoꝝ q̄ ꝯtractuum
c.cũ dilecti.de dona.l.testm̃.ff.de reg.iur.ꝛ interest reipub.vt te-
stamentũ suũ sortiaꝛ effectum.vt vel necare.ff.quemad.testa.ape.
ꝛ est glo.or.quam Jmo.ꝛ Modern.no.in.l.gallus.§.quid si is.in
verbo

verbo vtilitatē.§.de libe.⁊ posthu.cōtra etiam doc.Bar.faceret
tex.in.l.si seruus legatus.§.si seruus alienus.ff.de leg.i.vbi erat
verbum lego directū ⁊ nō ciuile:⁊ tñ nō vʒ iure ciuili.Itē in alio
Bar.male dicit dū dicit ꝙ lex.sciebat ꝙ pupillus debebat mori
in pupillari etate:q̄ lex.bñ est certa de omni eo qd̄ de p̄senti est in
rerum natura:ita loquit̄.l.cum quidā.ſʒ de eo qd̄ pendet in futu
rū lex nō est certa.l.neuter.ff.de acqui.here.in.d.§.suū heredē.⁊
ita in hoc reprehēdit Bar.d.Christopho.in dicta sua dispu.de
32 alijs trāsit cū Bar.ita etiā reprehēdit Alex.hic.¶ †Quid tenē
dum:teneo primā opi.ꝙ expirat post pubertatē.verū,q̄ iste paſ
sus pēdet ex.l.si seruus.§.si seruus alienus.ff.de lega.j.vbi etiam
fauore libertatis dispositio directa non vʒ iure fideicō.put poſ
set.reperio ad illū tex.multipliciter respōderi.primo Are.hic ꝙ
verba directa nō obliquant̄ fauore libertatis sustineat̄ sicut ob
liquent̄ fauore fideicō.allegat gl.in.l.cogi.§.si seruo.ff.ad trebel.
respondet ⁊ alio modo sed non curo referre:Alexan.hic triplici
ter respondet.primo quod ibi actus semper fuit nullus: sed hec
substitutio valuit saltem a principio vnde facilius sustinetur il
lud qd̄ a princip.valuit q̄ illud quod semper fuit nullum per re
gulā.l.patre furioso.ff.de his q sunt sui vel alie.c.quēad.de iure
iur.ista solutio non vr̄ tuta p.l. sceuola.j.ad treb.vbi substitutio
erat a princi.nulla:⁊ tñ vʒ iure fideicōmissi.Scdo ⁊ fortius ꝙ ista
solu.sit falsa ostendo q̄ videt̄ errare:nā in materia nostra qñ sub
stitu.valuit iure directo difficiliꝰ obliquat̄:q̄ illa nūq̄ obliquat̄
vt valeat iure fideic.est doc.gl.approbata cōiter i.l.v̄bis ciuilibꝰ
s.c.vnde respōdet ipse aliter ꝙ i illo.§.si seruꝰ alienus.est īputā
dū testatori quare prius nō redemerit illū seruū alienum:⁊ po
stea relinqueret libertatē directā:cū ergo actus sit in totū nullꝰ ⁊
sic nō vʒ iure fideicōmissi:ſʒ p ista solu.nihil allegat ſʒ poterat al
legare bonū tex.in.l.neq̄ eñ.§.cū miles ⁊ i.l.tractabat̄.j.de testa.
mili.vbi si libertas relinquat̄ p fideicōmissū ⁊ heres ⁊ substitutꝰ
omiserit adire si potuit imputari ipsi testatori nō vʒ iure directo
sed si nihil potuit imputari libertas relicta iure fideicō.vʒ iure
directo:tñ ad illū text. posset respōderi ꝙ ibi agit̄ qd̄ libertas p
obliquū relicta valeat iure directo ⁊ istud est facilius q̄ ecōtra q̄
relicta directo valeat iure fideicō.ista est not.theorica Bart.in.l.
tutores.§.j.ff.de admi.tut.per illum tex.Aliā ⁊ tertiā solu.ponit
Alex.q̄ imputandum est testatori quare libertatē reliquerit ver
bis directis:sed truffa est:ego respōdeo ad illū tex.altero de duo
bus modis. Primo ꝙ ideo ibi directa libertas seruo alieno re
licta non vʒ etiam iure fideicō.eo q̄ ibi testator nullū ius habe
bat disponēdi de illo seruo:hinc est ꝙ si solū habuisset ius pigno
ris:q̄ seruus alienus fuisset sibi pignoratus posset relinquere li
bertatē directo ita ꝙ saltē valeret iure fideicō.tex.est ad literā in
l.generaliter.§.si quis seruo.ff.de fideicō.liber.sed in casu nostro
testator habebat ius:q̄ poterat saltē directo ante libertatē sub
stituere.Secūdo respondeo prout dixi in.l.verbis ciuilibus.qd̄
ideo ibi libertas directo relicta seruo alieno nō valet iure fidei
cōmissi:q̄ seruus ille erat alteri legatus:⁊ per hāc vltimā dispo
sitionem apparet nō fuisse de voluntate testatoris ꝙ valeat iure
fideicōmissi:⁊ ita habes expeditū arti.⁊ istā scdam partē gl.Sed
aduerte tu ꝙ ad scdam solu.meā.s.datā pōt retorqueri argumē
33 tum qd̄ ipse feci supra cōtra scdam solutionem Alexā.Circa pri
mam.q.Bart.qñ testator sic substituit quādocūq̄ decesserit sine
liberis talis sit heres.Adde ꝙ cum opi.Bar.contra.d.gl.tenēt
Bal.Ang.Imo.Alex.⁊ Are.hic Cyn.Bal.Sali.⁊ Moder.in
d.l.precibus.⁊ Cano.in.d.c.raynutiꝰ.⁊ Raph.cu.quē allegaui
istis diebꝰ in cōsi.clxxxi.incip.presupponit̄ ꝙ Bar.⁊ ista est ve
ra ⁊ cōis.ita etiā cōsuluit Bar.in consi.suo.xxij.incip.homo ac
cursuli.ita etiā tenet Bal.in repe.d.c.si pater.in materia compē
diose.Tu aduerte ꝙ licet opi.Bar.sit vera ⁊ communis per istū
tex.⁊.c.si pater.tamē solu.Bar.ad fundamentū Jaco.de bel.nō
sunt bone.¶ Prima sol.Bar.diuersificat factū ⁊ nō assignat ra
tionem diuersitatis: q̄ terminus intestatus requirat potentiam
sed terminus sine liberis requirit potentiam:licet Are.conetur
reddere rationem diuersitatis.¶ Secunda sol.Bar.de cōmuni
vsu loquendi nō videtur bona:q̄ lʒ cōmunis vsus loquendi sit in
dictione intestatus:vt dicit tex.in.d.l.j.ver.sed hos quoq̄.non se
quitur ergo idem est in cōditione si decesserit sine liberis:⁊ maxi
me stante solu.Bar.ꝙ aliud sit in vno q̄ in alio ⁊ comprobatur
per regulam Bar.in.l.j.§.si quis hoc interdū per illū text.cum
gl.ff.de itinere actuq̄ priua.Cōfirmatur q̄ cum ista consuetudo
aliquid inducat cōtra ius:nō debet extendi ad alium casum.c.si.
in fi.⁊ ibi cano.no.de offi.Archi.no.Bal.in.c.j.de feu.cog.⁊ in.l.
de quibus.ff.de legi.nisi subtiliter defendas Bart.potes dicere
Bar.noluit tollere arg.Jac.de bel.qui arguebat de tpe intesta
tus ad cōditionem si decesserit sine liberis:dicit bar.ista sunt di
uersa.⁊ hoc dicit prima solu.⁊ si vis dicere ꝙ arguamus de vno
ad aliud.⁊ sic p̄supponis identitatē in effectu dicit Bar.ergo cū
vsus variauerit cū vno intelliget̄ de alio illi parificato per regu

lā gl.que habet quādo duo casus equipararant̄:illud qd̄ statui
tur in vno vel a lege vel a statuto vel a cōsuetudine intelligit̄ sta
tutum in alio.glo.in.l.si quis seruo persuaserit.C.de fur.⁊ exp̄s
sius gl.in.l.qd̄ vero cōtra.ff.de ligibus.⁊ istud procedit etiā in
correctorijs ſm Bar.in.l.marcellus.in prin.ff.ad trebel.⁊ in.l.ij
ff.de leg.j.cum simi.tamē vltra Bar.pōt planius responderi ꝙ
imo pupillus in pupillari etate potest habere filios legitimos
quādo malitia supplet etatē licet raro contingat vt dicit Bart.
in.l.in pupillari.in fi.s.eo.vbi dixi de hoc.Licet ista communis
sentētia nec ab ea consulendo ⁊ iudicādo sit recedēdū tñ ex quo
cōtrarium tenuit gl.i.d.l.precibus.⁊ Jaco.de belui.idem tenuit
Oldra.laudē.in consil.xcix.incip.factū tale ꝙ quidam testator
habēs vxorē.mouet̄ per tex.in.l.credēdum.in ver.si vero maritꝰ.
⁊ ibi glo.expresse in verbo ex alieno.ff.qui petant tutor.et dicit
Paul.in.l.precibus.ꝙ vidit in vna disputatione Bald.allegare
illum tex.ꝯ vnum repetentē ⁊ fecit sibi magnā verecūdiā.Adde
qd̄ istā opi.tenet expresse Bal.in.l.ex tribus in.ij.col.C.de in
offi.test.vbi formaliter dicit Bald.quod testator qui opponit
istam cōditionē:si filius decesserit sine liberis sensit de etate adul
ta:in qua potest habere filios.allegat gl.in.d.l.credēduʒ.§.j.re
perio qd̄ ſm istam patrē consuluit Pau.de cast.in consil.cxiij.
incip.substitutio predicta facta Anto.in.j.colū.in fi.ita etiam te
net Sali.hic.in.v.col.Pro ista opi.facit illud vulgatū quod pri
uatio presuppouit habituʒ.l.manumis.ff.de iusti.⁊ iur.l.decē.ff.
de verbo.obli.¶ Secūdo pro opi.glo.cōtra communem videt̄
bene facere tex.in.l.pater seuerinā.in princi.j.de condi.⁊ demō.
vbi conditio si non nupserit vel si non voluerit:non compreben
dit puellam que non sit viripotēs.sed posses retorquere illum
tex.in contrarium.ibi enim exp̄sse dicit tex.quia in testamentis
potius mens testatoris q̄ verba cōsiderantur.ergo dat intelli
gere quod de proprietate verborū continetur etiam illa que nō
pōt nubere que nō est viri potens quāuis in ea non cadat:et isto
modo inducendo faceret pro communi.Tene cōem sententiam
per istum tex.⁊.c.si pater.de testa.in.vj.⁊ q̄ pupilli in eo pōt v̄ifi
cari cōditio.¶ Quarto.q̄ tex.est ineuitabilis in.d.l.credēduʒ.
in ver.si vero maritus.nā quicquid ibi dicit gl.ille text.stringit
pro cōi opinione vt etiā dicit Are.licet vtatur alia inductiōe.ibi
enim erat conditio si filius decesserit sine liberis.itē erat pupillꝰ.
patet q̄ ibi tractat̄ de eiꝰ tutela:⁊ tamē mater ibi admittit̄:⁊ sic
verificatur illa cōditio si decesserit sine liberis etiam in pupillo.
Sed tu aduerte ꝙ ille tex.pōt fortiter retorqueri ꝯ cōeʒ opinio
nē ⁊ ita debuit inducere Bal.q̄ ibi dicit tex.ꝙ mater admittit̄
iure fideicōmissi.⁊ istud dicit gl.sed negat de pupillari.ſʒ ad hoc
posset respōderi per vnū fundamētū Pau.i.d.l.precibus.si vera
esset ratio gl.sicut nec habet locum pupillaris non haberet etiā
locum fideicommissaria.

Adde etiā ad p̄dicta illud qd̄ in pulchro casu ꝯsuluit do.
Signo.de homodeis.in consi.cxx.incip.infans de
cessit.in.j.col.⁊ melius in fi.ꝯsilij.vbi disputat de intellectu statu
ti Mediolanē.quo cauet̄:ꝙ in successione collateraliū qui dece
dūt sine descēdentibus agnati masculi vsq̄ ad septimum graduʒ
admittātur exclusis cognatis alijs et feminis:licet primoribus
34 in gradu.† Pondera ꝙ statutum dicit si decederet sine descen
dentibus.idem est dicendum ac si sine liberis nunquid sub isto
statuto comprehēdatur pupillus vel infans:in.j.colū.dicit vi
deri ꝙ sic:per text.in ista.l.centurio.⁊ dicit quod ita not.doc.i.d.
l.precibus.§.fi.stat in ista distinctione.et cogita si isto modo poſ
sint concordari opiniones predicte:nam si agatur de fauore am
plectendo:tunc comprehenditur etiam pupillus per istum tex.
qui proprie ita loquitur nam substitutio est fauor pupilli.si au
tem tractaremus de odio et tunc sit secus: per gloss.in.d.l.cre
dendum.§.j.cogita si ita possumus dicere in casu nostro.
35 ¶ †Circa.q.Barto.quando testator substituit aliquem sub
compendio directo in certa portione quod valeat directo.Adde
ꝙ cum ista decisione Barto.tenent communiter doct.hic et in
omnibus alijs locis alle.per Alexān.⁊ plenius per eundē Alex.
vbi magis diffuse examinat q̄ hic in consi.xlv.incip.adita super
his de quibus dubitari contingat.in.j.vol.ita etiam consuluit
Ro.in consi.lviij.incip.visis narratis in puncto.et in alio loco
quem allegabo nunc:no.diligenter istaʒ doctri.bart.⁊ frequen
ter practicatur per bonos aduocatos:ex qua decisiōe habes bo
nā limitationē ad.l.coheredi.§.fi.j.co.vbi est tex.sing.in materia
substi.vbi substitutus in certa re detracta mentione illius rei hʒ
totū.nā istd̄ p̄cedit quādo substitutio in certa re sit per verba di
recta.secus si esset facta per verba directa nō ciuilia:⁊ ista limita
tio multū bene probat̄ in illo tex.in verbo cōstituat̄.⁊ istam limi
tationem ad illū tex.no.⁊ sequit̄ Lud.ro.in prellega.cōsi.lviij.et
in consi.cc.incip.q̄ Ualerianus testator no.Alex.⁊ sequit̄ in.l.ij.
36 in prin.in.v.q.prin.ff.co.¶ †Scdo no.ex ista doc.bart.vnā aliā
limitationē,regula est:ꝙ institutus in re certa.vbi est alius cohe

res vniuersalis semper habet locol egatarij.l.quoties.C.de here.
institu.l.ex facto magna.ff.eodem. hic erat filius heres vniuersa
lis.⁊ tñ institut⁹ in re certa nõ est loco legatarij.nã illa regula ꝓce
dit quãdo coheres vniuersalis est in eodẽ gradu sicut institut⁹ in
certa re:tunc est semper loco legatarij:sed,quãdo heres vniuersa
lis est in primo gradu:⁊ substitutus in re certa in secundo gra
du:⁊ sic nõ sunt in eodem gradu tunc per hoc qd̃ sit coheres vni
uersalis:tamen non est loco legatarij:⁊ ita expresse notat.Bald.
in dicta.l.coheredi.§.finali.per illum textum vbi reputat istud
esse valde subtile:tenent Ang.⁊ Moder.in.d.l.quoties.Tu aũt
dic melius.⁊ subtilius quãuis p̃dicta possint ꝓcedere ꝙ coheres
vniuersalis erat in hereditate patris:⁊ iste erat substitutus pu
pillo.hic tractamus de substitutione pupillari.per quã succedit
pupillo ⁊ nõ testatori:cũ ergo sint sep̃ate substitutiones ⁊ institu
tiones ad diuersos effectus tendẽtes:datio coheredis vniuersa
lis in hereditate patris nihil faciet in hereditate pupilli.ista do
ctri.bar.licet sit vera ⁊ pulchra:⁊ no.tamẽ cõtra decisionẽ Bar.
stringit tex.in.c.si pater.de testamẽ.in.vj.vbi filia erat instituta
in certa re:⁊ facta erat substitutio:si filia decedat vel si moriatur filia:
ecce ꝙ erat substitutio facta in certa re compendiosa ⁊ non erat
verbum directũ ciuile:sed erat verbũ moriatur qd̃ est cõe omni
bus gentibus ⁊ sic directũ ⁊ non ciuile.tamen ibi habet locũ dire
cta pupillaris ⁊ trahitur ad oĩa bona impuberis:est fortissim⁹ tex.
cõtra Bar.⁊ per illũ tex.Jo.de imo.in.c.ray.in materia compen
diose.de testa.valde dubitauit de illo tex.contra Barto.⁊ primo
dixit Bart.male dicere:quia dicit cõtra tex.expressum.Et secũ
do dicit ꝙ ille tex.procedit de iure cano.⁊ aliud sit de iure ciuili:
istud non valet:q̃ nõ debet induci differẽtia inter ius ciuile ⁊ ca
noni.vbi nõ est.c.expediat.de elect.i.vj.Respõ.⁊ tertio:⁊ ista est
vera ⁊ subtilis responsio.nam Bar.loquitur quã do compẽdiosa
substitutio fit expresse in re certa per verba directa sed nõ ciuilia
sed de illo text.aduertendum est ꝙ licet institutio prima de filia
fuerit in re certa:tamẽ substitutio compẽdiosa de qua querimus
fuit simpliciter facta ergo nihil ad propositum nostrum:⁊ ista est
37 vera solu.et melior q̃ possit dari. ¶ † Circa illam.q.si testator
substituat per verba quãdocũq; decesserit sine liberis tibi bona
mea lego.

Adde ꝙ cum ista decisione Bar.transeũt indifferẽter do
cto.hic:⁊ Ang.Jmo.⁊ alij.in.d.l.mulier.§.j.ff.ad
trebel.cum alijs cõcordan.hic traditis per Alex.tñ aduerte ꝙ
tex.in.d.l.mulier.§.fi.in quo se fundat Bar.nõ multũ videtur strin
gere:q̃ ibi lʒ verbũ lego esset adiectũ quote bonorum:tamẽ ibi
erat alius heres vniuersalis institutus a quo fiebat tale legatuʒ:
nimirum si verbũ leg o nõ põt importare substi.sed.q.bar.est in
ilio scd̃o gradu substi.q habet effectum.qñ nullus alius est heres
vniuersalis.Scd̃o aduerte ne tu erres bar.format q̃stionẽ quã
docũq; decesserit filius lego bona mea titio:⁊ q̃rit nũqd erit pu
pil.infra tẽpora pubertatis.nam certe istud videtur impossibile.
nã cum dicat distincte lego bona mea:nõ cadit ibi pupil.substi
tu.ex quo dicit lego bona mea.q̃ per pupillarẽ succedit pupillo
seu i bonis pupilli.insti.de pupil.substi.in prin.ſʒ p fideicommis
sariã succedit in bonis testatoris.l.coheredi.§.cũ filio.j.eo ex quo
ergo in.q.Bartol.testator dicit lego bona mea:istud sonat ꝙ sit
fideicom.⁊ nõ pupil.⁊ ita videtur firmare Sali.in.d.l.precib⁹.C.e.
Tu aduerte ꝙ bart.in ista.q.⁊ in.iiij.q.quas ponit.j.in se.q.p̃n.
semper substituit p ista verba bona mea:⁊ tamen ponit ꝓ constã
ti ꝙ sit pupil.substi.quẽadmodũ si dicat substituo mihi:naʒ illa
dictio mihi nõ impedit quin sit pupillaris:ita si dicat sit i bonis
meis.l.si ita scriptũ.§.j.⁊ ibi in terminis bar.j.de bo.pos.ſm ta
bu.dictũ fuit in.l.j.post gl.s̃.eo.Licet ista sit communis sentẽtia
tamẽ ꝯ Bar.stringit tex.in.c.raynaldus in verbo legauit.de te
sta.vbi in plurib⁹ locis illius tex.declaratur ꝙ verbũ lego adiectũ
vniuersitati bonorũ vel quote importat institutionẽ heredum et
per illũ tex.bal.in.l.fi.in vlti.col.C.fam.hercis.reprehendit istã
dicisionem bart.⁊ idẽ per illũ tex.contra Bar.tenent Cardi.⁊.d.
Abbas in.d.c.raynuti⁹ de testa.p tex.i.c.rainal.⁊ istã opi.ꝯ bar.
tenet de quo valde admiror Alex.sibi ꝯtrarius in.l.j.j.de leg.j.in
j.⁊.ij.col.p tex.in.c.raynal.ad queʒ non bñ respondetur sine violẽ
tia ſm eũ Ad illũ tex.respõdet Arc.hic.ꝙ in illo.c.raynal.istud
verbũ legauit stat improprie prout ad illũ tex.dicit gl.in.c.si pa
ter.in verbo instituit.in fin.de testa.in.vj.quasi papa posuerit po
tius substãtiã testamẽti q̃ formalia ṽba testatoris Aliter respõ
det Jo.de imo.in.d.c.raynal.primo:ꝙ verbũ legauit in illo tex.
nõ fuit positũ a testatore sed a papa ⁊ stat improprie.Sed ſʒ istã
solu.esset corrigere illum tex.scd̃o ⁊ melius r̃ndet:ꝙ ex alijs ver
bis adiectis in illo tex.ver.legauit importat directã institutio
nem heredis:q̃ illum patruũ cui bona legauerat appellat post
ea heredẽ:vnde per sequẽtia declarantur p̃cedentia.l.si seruus plu
rium.§.fi.cũ simi.j.de leg.j.¶ Circa scd̃aʒ principalem.q.barto.
nõ posset melius loqui:⁊ est cõis ⁊ indubitãter tenenda cum eo.

38 ¶ † Circa tertiã.q.prin.format Bar.iiij.qd̃.⁊ circa primã.q.qñ
testator substituit per verba quãdocunq; filius meus decesserit
relinquo bona mea distribuenda pauperibus per fideicommis
sarios:credo ꝙ ista sit vna de frequentioribus.q.que eueniant.et
ita dicunt omnes docto.⁊ non sunt testamenta in quibus non
sint opposita.¶ Sed circa.q.sequentem post istam insistemus:
⁊ est not.q.adde ꝙ cum ista decisiõe Bar.transeunt Ang.Alex.
⁊ Are.hic idem etiã tenet Bar.in.d.l.fundi trebatiani.vbi dicit
se quatuor vicibus ita consuluisse.et reperio tria consi.Barto.
quartum non habeo.ita consuluit in consi.incip.Barto.resoluit.
⁊ in consil.qd̃ incipit.b.fecit testamentum ⁊ instituit filium et in
alio cõsi.qd̃ incipit titius cõdidit testamẽtum in quo filiũ ⁊c.idẽ
late cõsuluit Ang.referẽs late formaliter omnia dicta Bar.i cõ
sil.xcvij.incip.viuianus de monte pol.suũ cõdidit testamentũ in
quo instituit vxorẽ.idem tenet Pet.de ancha.in.d.c.cum tibi.⁊
in.c.raynal.de testi.idem cõsuluit cũ Bar.Abb.in consi.lx.inci.
viso testamẽto:in.j.vol.Pau.in.d.l.p̃cib⁹.⁊ i cõsi.c.inci.in casu
presenti.idem plenius q̃ in lectura tenuit diffuse Alexan.in cõ
sil.cclxxvij.incip.attentis verbis testamenti.est in.iij.volu.ꝯsilio
rum cõsiliũ.xij.Cõtrariã opi.tenuit late Jo.de imo.hic:⁊ in locis
j.allegãdis.⁊ insistit in vno fundamento qd̃ presupponit bar.dũ
allegat.l.deniq;.§.interdũ.ff.de pecu.leg.presupponit ꝙ grauã
do fideicommissarios vt distribuant in necessariũ antecedẽs in
telligitur eos directo instituere:sed q̃ ista regula dicetur plene in qd̃.
quã format Bar.in pe.char.nunquid fideicõmissum iniunctum
filijs filiorũ de iure valeat.Bar.dicit ꝙ sic ibi dicetur.¶ Scd̃o põ
derat Bar.velle cõtrarium ꝙ hic in.q.per eũ disputata que inci
pit filiũ adultũ.sed certe ibi Barto.loquitur in substitutione facta
filio eidẽ iam adulto quo casu nõ põt cadere pupillaris.¶ Con
tra Bar.etiã tenet Bal.in.d.l.precib⁹.in vlti.char.vbi refert se
ita de facto cõtra Barto.cõsuluisse in ciuitate Verone.mouetur in
effectu quantũ ad ꝓpositũ duobus fundamẽtis.nã Bart.hic fa
cit differentiã an sint executores testamẽtarij:⁊ tũc habeat locũ
directa pupillaris an vero sint executores legitimi dati a lege.⁊
tũc sit secus:dicit bal.ꝙ ista differẽtia falsa:q̃ imo paris poten
tie sunt executor legitimus ⁊ executor testamẽtarius:sicut tutor
legitimus ⁊ tutor testamẽtarius.nõ enĩ differunt in officij quali
tate sed in nomine.Sed ista ratio bald.est fragilis:⁊ parũ cõclu
dit contra Bart.q̃ licet sint paris potestatis in exequẽdo:tamẽ
differẽtia est videre an cẽseantur heredes instituti vel nõ:⁊ vt dicit
magistraliter Bar.exequutor legitimus dicitur heres quantũ ad
intẽtãdũ actiões ſʒ nõ ꝓprie q̃ nõ venit ex ordinatiõe testatoris
imo ꝯ expressam volũtatẽ.¶ Mouetur scd̃o Bal.q̃ ista substitu
tio fuit facta p verba obliqua.scʒ dentur ⁊ restitutantur q̃ sunt obli
qua.l.fundi trebatiani.ff.de vsu ⁊ vsufr.lega.ergo impossibile.
est vt valeat vt directa pu.Sed ad istud r̃n.egregie Bar.hoc re
tuli.s̃.¶ Contra istã tʒ Bal.in repe.c.si pater.in materia cõpẽ
diose.de testa.in.vj.Sali.in.d.l.precibus.Et cõtra Bar.cõsuluit
collegiũ paduanũ prout refert ⁊ sequitur do.Cardi.floren.q erat
ex eodẽ collegio in.d.c.cum tibi.idem contra bart.tenet Joã.de
imo.in.c.ray.in.ij.col.⁊ seq.vbi refert se ita de facto cõsuluisse cõ
tra bar.in.q.que fuit in ciuitate Forliuiensi.ita etiã tenet Joã.de
imo.in.d.c.cum tibi.in.ix.col.cũ duabus seq.¶ Reperio ꝙ con
tra decisionẽ bar.cõsuluit etiã Raph.cu.in cõsi.ccv.incip.magi
ster.Joã.mastellarius.vbi dicit ꝙ vult ostendere ꝙ fundamen
tum bart.fefellit eũ:⁊ ista fuit ratio quare consuluit ⁊ dicit põde
ra etiam ꝙ posito pro constãti ꝙ in ista substi.cõpendiosa subin
telligatur a iure verbũ accipiat prout se fundat bar.in hoc dum
postea dicit ꝙ illud verbũ nõ obliquatur ꝓpter matrẽ.sed põdera
dicit ipse ꝙ bar.met.j.in.iij.q.prin.que est in gl.quãdo cõpendio
sa est facta per verbũ cõmune concludit ibi bar.ꝙ fauore matris
obliquatur ⁊ censetur omni tẽpore fideicom.⁊ sequuntur bart.⁊ Ang.
in.d.l.precibus.sed hoc est qd̃ verbũ accipiat cum nõ sit verbum
directum ciuile est magis cõmune ⁊ congruit omnibus gẽtibus
etiam animalibus vt tenet ipsemet barto.s̃.in.j.q.prin.⁊ ibi con
cludit bar.met ꝙ compendiosa facta per ṽbũ accipiat qd̃ nõ est
ciuile bene obliquatur:⁊ sic põdera ꝙ barto.est sibimet contrarius
et seipsum cõfundit.⁊ propter hoc fauet matri ne priuetur legiti
ma ⁊ luctuosa hereditate filij:et q̃ ista sua ponderatio est subtilis
cõsidera tu bar.in alio loco:vbi adhuc magis est sibi contrarius
j.in pe.char.in ver.quero vlterius:quid si substitutio compẽdio
sa fiat in re certa.vbi bar.tenet dat istam regulam ꝙ verbũ dire
ctum non ciuile idem importat qd̃ cõmune.habeo ꝙ cõpẽdiosa
facta per verbũ cõmune est omni tẽpore fideicõmissaria ſm qd̃
ipse concludit.j.in.iij.q.princi.Pondera etiam dum dicit quod
adiectum quote non trahitur ad institutionem:contrarium ex
presse est fundamentũ bar.maxime p.l.his verbis.in princi.cum
39 glo.s̃.titu.j.† Tu aũt considera ꝙ bar.non est sibi contrarius in
aliquo si bene intelligatur:imo vera intentio barto.est constitue
re differentiam an substitutio cõpendiosa fiat per verbum dire
ctum quamuis

ctum quis nō ciuile: ⁊ illa: dato q mater [illegible] sit in medio: nō vȝ a prin. iure fideicō. nec eius fauore obliquat: imo valet iure directe pup. ⁊ pro Bar. pro certo est tex. ineuitabilis in. d. c. si pater vbi cōpendiosa est facta per verbū moriat qd est verbū directum nō ciuile: vt declarat Bar. s. ⁊ erat mater in medio: ⁊ tamē valet iure directe pupil. ⁊ nō obliquat nec trahitur ad fideicō. fauore matris: ibi est tex. ineuitabilis pro opi. Bar. si aūt substitutio cōpendiosa fiat per verbum cōe seu per verba cōia: tunc bene obliquat fauore matris: ⁊ ita proprie loquit Bar. j. in. iij. q. princ. et ita etiā declarat Ang. qui perpēdit de ista op. in preallegato ɔsi. xcvij. ⁊ reperio qd Are. i cōsi. clv. inci. periculosum est. in. viij. co. formaliter dicit q nō intellexerunt Bar. qui dicūt Bar. esse sibi ɔtrium: ⁊ ppter hoc tenet cū Bar. hic. idē etiā tenet idē Are. hic. ¶ Tu pondera q cōtra Bar. videt fortiter facere illud qd tenet idē Bar. in. l. hereditas ad statū. per illū tex. qui bene stringit. s. tit. j. vbi tenet formaliter Bar. q si testator iussit bona sua distribui inter pauperes Christi per titium: q ex illis verbis nō videt titius institutus per illū tex. sȝ bene habet loco heredis respectu actionis actiue ⁊ passiue. Et sic pondera q loquit in executore: ⁊ tamē vult q sit idē prout in legitimo executore: ⁊ in isto nō cadit substitutio pupil. Tamē illud qd dicit bar. hic videt esse melius dictū per vnum fundamentū Bar. nam eo ipso q testator cōmittit alicui distributionē bonorū suorū in pauperes: intelligit euȝ directo instituere. tex. in. d. c. cum tibi. fm intellectū Inno. ⁊ magis communē: tamen ad istū ⁊ ad illum tex. conat respondere in omnibus lec. preallega. q ille tex. procedit qn nunq aliquis fuit heres vniuersalis institutus: tūc fideicōmissarij bene censent heredes directi. sed in casu nostro filius fuit heres institutus. ergo expressum a testatore facit cessare illud tacitū. l. cum ex filio. §. i. j. eo. sed errat Imo. ⁊ nō bene cōsiderauit verba Bartol. q i casu nostro in primo gradu ⁊ sic in institutiōe hō filius erat vniuersaliter institutus: sȝ i scdo. ⁊ sic i substitutiōe nō erat aliqs heres vniuersalis: ergo fideicom. debent haberi loco heredis vniuersalis p. l. coheredi. §. fi. j. e. Et tn ad hoc posset replicari ⁊ subtiliter et bene q regula. l. coheredi. §. fi. pcedit qn substitutio est facta per verbū directum ciuile: prout declarat superius Bar. sed in casu nostro est facta per verbū directū sed nō ciuile. tamē respondeo q illud procedit vbi substitutio est facta in re certa. tūc bene fit illa differētia. sed hec substitutio est facta in oibus bonis: teneas sententiā Bar. fm quā sepe cōsului: eo q dato q articulus esset dubius: in dubijs in iudicando tenenda est opin. q fauet pie cause l. sunt persone. ff. de relig. ⁊ sump. fune. l. si pars. ff. de inoffi. testa. ⁊ c. fi. de re iudi. cū etiā faueat cause testati ⁊ res nō vadit ab inte
40 stato: ⁊ est scds fauor. ¶ † Itē q isti fideicō. ex quo sunt grauati distribuere inter pauperes: certe pauperes dicūtur vocati ⁊ instituti: ⁊ illi fideicōmissarij habēt nudū ministeriū exequēdi. text. est i. l. fideicōmissa. §. interdū. j. de leg. iij. imo si fiat mihi legatū ⁊ cogor restituere pauperibus nō solū fideicō. pauperū sȝ et meū legatū dr ad pias causas: pp affectū prout no. Bal. i. l. auia. §. titio. ff. de ɔdi. ⁊ demō. i vlt. col. p illū tex. Paria eni sunt relinqre pauperibus vel relinquere eorū administratoribus: et sic executoribus cōtēplatiōe pauperū. tex. est i. l. annua. §. attia. ff. de annu. lega. facit. l. peto. §. mater. ff. de le. ij. sed si pauperes essent immediate substituti res esset clara pro Bar. ⁊ ita remaneat discussus
41 iste no. articulus. ¶ † Circa illā. q. volo q bona mea vēdant ⁊ pecunia det pauperib p meos fideicō. nūqd ⁊c. ⁊ est. iij. q. Adde q cū ista decisione Bar. transeūt indifferēter oēs hic. no. tu diligeter regulam Barto. q verba vltimo posita debent determinare ambo capitula precedētia: ⁊ q qualitas posita i fi. dȝ determinare oia pcedētia. ita dicit Bar. per. l. mulieri ⁊ titio. vbi est tex. no. ff. de cōdi. ⁊ demonst. ¶ Ad istā regulā Bar. adde tria. pmo adde tex. i. l. dolo mali. i pn. ff. d ser. cor. iūcta. l. doli vbū. i pn. eo. ti. vbi verbū dolo malo positū post duo verba refert ad vtrūq ⁊ vtrūq qlificat: ⁊ p illū tex. no. Bar. i illa. l. doli verbū. q si statutū dicat quē puniri certa pena si furtū fecerit ⁊ ille qui vulnerauerat de nocte illa qlitas de nocte posita itelligit repetita in furto ⁊ i vulnerāte. Scdo adde ⁊ multū ad ppositū illud qd not. Gemi. in. c. vbi periculū. cn. §. nulli. de elec. in. vj. q vbi statutū imponēs penā enumerat plura phibita ⁊ vltimo phibito enumerat aliquā qualitatē restrictiuā: certe illa qualitas posita in fine que restringit refertur ad oia superius enumerata: mouetur ex doctri. Io. and. ibi dicentis: q ille tex. loquens de mittente nūtiū vel epistolam vel loquente secrete: certe illa omnia debent intelligi cū illā qualitate secrete: quia illa qlitas secrete posita ibi qualificat oia precedentia. Adde tertio text. no. in. l. heres. §. vxori. ff. de leg. iij. vbi est tex. bene not. q relatiuum qualificans refertur ad omnia precedētia etiam que hoc patiuntur per regulam grammatici. vbi est relatiuum qd nō potest referri ad pluralem fm grāmaticos: tamen iurisconsultus determinat contrariū ⁊ per illum tex. decidit no. Bar. in. l. cum filio. i fi. in vlt. q. ff. de leg. j. q si testator legat alicui vineas ⁊ fundum fructibus plenum q illa clausula
42 plenum fructibus refertur etiā ad vineam. ¶ † Quarto querit Barto. de not. questio. testator dixit in testamento volo q bona mea vendantur ⁊ pretium distribuatur inter pauperes quorū electio fiat per meos fideicommissarios: an fideicommissarij censebuntur directo substituti: ita qd in pupil. etate censeat substitutio directa: nam aduertendum est q hic per relatiuū quorū fideicōmissarij videtur solum ad eligēdū nō ad aliud: determinat no. bar. per illud relatiuum quorū: q isti fideicōmissarij solū habēt autoritatē eligēdi ⁊ non vendendi bona. ¶ Circa istā. q. adde q pro ista decisione bar. videt facere alia ratio vltra bar. q ex quo testator de duob disponit. s. de vēditiōe bonorū ⁊ de electione pauperum: certe prouidēdo q istud vltimū fiat per fideicōmissarios certe videt phibere qd aliud non fiat ab eis: p regulā. c. nonne. de presump. ⁊ l. marit. cū si. C. de procu. q vni inclusio est alterius exclusio. ⁊ istā ratiōnē addit Alex. in cōsil. qd. j. allegabo. sed caue: q ista ratio Alex. nō est ad ppositū nostrū vera: imo euidenter falsa: q si ista ratio esset vera sequeretur q etiā in pcedenti. q. bart. fideicommissarij nō possent se impedire nisi de electione: q ibi testator disposuit duo: tn istd est falsū: p regulam. d. l. mulieri ⁊ titio. qd tenēdū. Istā decisionē bar. reprehēdit Ioā. de imo. hic: ⁊ in. c. raynuti. de testa. q ex quo testator creauit eos simpliciter exequutores in testamēto videt eos generaliter proposuisse ad oēm exequtionē cōtentorū in testa. argu. l. de pretio ff. de publi. in rē act. sȝ ista rō nō facit ad propositū bart. procederet qn testator in alia parte testamenti constituisset istos fideicom. simpliciter exequutores. sed bart. loquitur quado isti fideicom. non fuerunt aliter ordinati a testatore nisi cum illo relatiuo quorū elec. fiat per meos fideicō. sed Are. hic subtilius tenet contra bart. eo q inter. q. precedētem ⁊ istā non est vera ⁊ realis differentia q in vtroq casu plura capitula precedentia subijciunt illa verba per meos fideicom. ergo ad omnia debēt referri p. d. l. mulieri ⁊ titio. nec obst. relatiuum quorū electio in quo se fundat bart. q respondet Are. verū esse q relatiuū ⁊ verbū qd ab eo determinatur non qualificat nisi ipsum antecedens: sed dicit quod illa verba p suos fideicō. que sequūt bene possunt respicere oia precedentia: q relatiuū quorum nō pōt ad illa referri ⁊ pptera dicit q differētia inter istū casum ⁊ precedentē nō videt bene pbari: ideo tenet ɔtra bart. sed tu defēde bart. q nec istud ignorauit. q nisi verba meos fideicō. referret ad verbū fiat. cū relatiuo: certe esset sermo imperfectus. ¶ Adde etiā qd cōtra decisionē bart. tenet Alex. in cōsi. xij. in. iij. volu. incip. attētis verbis testamēti. in. ij. co. Tu autē pondera an cōtra bart. possit induci text. in. l. heres. §. vxori. ff. de lega. iij. vbi nō potes dicere q illud vestimenta sit antecedēs ad relatiuū qd: q grāmatica repugnaret: et tamen limitat illū tn tenere decisionē Bar. cuȝ limitatione quā
43 dedi respondendo fundamēto Imo. ¶ † Ultimo inqtum bar. dicit qd participium resoluit in verbū ⁊ relatiuum ⁊ sic eligēdos resoluetur. i. qui eligentur.

Adde qd de hoc est glo. no. in cle. j. in ver. dignitatib de [a] prebē. quam allegāt Imo. ⁊ moder. ⁊ ibi eā. no. de Cardi. in. ix. col. ⁊ Io. de imo. in. l. j. ad fi. l. de cōdi. ⁊ demō. in vltimis verbis. ⁊ Alex. in ɔsi. cix. incip. viso processu super cāvertēte
44 inter spectabilē equitē. j. iij. col. in. j. vol. ¶ † In gl. i fi. habes q cōpēdiosa facta a pagano p verbū cōe vt est substitutio q omni tempore est fideicom. non solum post pubertatē sed ante. Ad primū argu. in quo consistit difficultas q substitutio respiciēs plures personas ⁊c. bart. in fi. huius arti. respon. ⁊ multum obscure quod in substi. compēdiosa tractatur tn de vno effectu: cū semel tn possit mori: sed in breuiloqua relata ad plures personas illa potest diuersis modis cōmitti. nam si vnus repudiat habet locū vulgaris. si moritur in pupillari habet locuȝ pupillaris respicit plures ⁊ diuersos effectus. Merito debet equaliter determinare. ista respōsio nō est bona et reprehenditur per Imo. ⁊ omnes hic: q substitutio compendiosa relata ad personā pupillarē pōt respicere plures ⁊ diuersos effectus. nam continet pupillarē vulgar. et fideicom. vt bar. met fatetur: ⁊ dicetur in sequenti. q. si moriatur in pupillari habet locū pupillaris ⁊c. vnde Ioan. de imo. hic. ⁊ in. d. c. raynutius. multum dubitat de isto argumento et si nō esset. d. c. si pater. teneret istam opinio. ipse aliter respōdet: sȝ omnes reprehendunt istam solutionem. aliter respondet Areti. hic: sed reprehendit quasi ipse aliter respondet duobus modis. Alex. hic: ⁊ Sal. sed nihil valet. Ego respondeo vno verbo quod argumētum de paritate procedit in breuiloqua que fit inter plures person as: ibi enim presumitur equaliter facta taliter quod vnicuiq persone conueniat: ⁊ idem in vulgari facta in duabus personis. ita loquitur. d. l. quis. ⁊ l. hereditatem. sed nos loquimur in compendiosa que fit vni ⁊ eidem persone: ⁊ ista potest variari ex tempore. in. d. c. si pater. iuncta ratione decidēdi: patet in hac. l. ⁊ in. l. precibus. C. eo. et ad istum effectum tendunt omnes

[a] ¶ In verbo dignitatib adō. c. cū in illis. et ibi doc. de pbē.

solutiones scribentium licet per diuersa verba: ideo non curaui referre. ¶ Ad alia argumēta facilis est respōsio: et ipsemet bar. responderset Barto. male dicit. nam. l. non est certa de futuris: sed de eo qd̄ est de p̄senti bene est certa: secus de his que pēdēt de futuro euentu: vera solutio est qd̄ ea res non debet diuerso iure censeri est verum in eodem tempore: sed bene in diuersis temporibus.

Adde q̄ istam opi. tenuit Bar. in cōsil. qd̄ inci. videt̄ filio impuberi. vbi late examinat in consil. incip. homo accursoli habebat quinq̄ filios. et in alio consi. incip. Ange. et in repe. l. si arrogator. in vlti. charta. ff. de adop. fitamē est repetitio bart. idem tenet Oldra. laudē. in cōsi. xcix. incip. factū tale: est qui das testator. istā opi. tenet Bal. hic. et in. l. ex tribus. C. de inoffi. testa. et in. l. iā hoc iure. §. eo. et in. l. sicut in annos. in prin. ff. quib. mod. vsufru. amit. et in. l. pōpo. in neg. ff. de neg. gest. et in repe. c. si pater in materia compendiosa. de testa. in. vi. istā opi. approbat Ang. late disputans ipsum passum et referens Bal. fratrē suum idem consuluisse: ita tenet Ang. in cōsi. cxxv. incip. hoc est testa-

45 mentū petri. ¶ †Scōa principalis est opi. gl. in. §. qua ratione in glo. fin. insti. de pupil. substi. et ista est vera et magis cōis. et hāc proculdubio tene: qd̄ post pubertatē vz iure fideicō. sed ante pubertatē valeat vt directa pupillaris siue mater sit in medio siue nō. Istā opi. tenet Jo. an. i. d. c. si pater in nouella. Cy. post multos antiquos in. d. l. precibus. et ibi Sali. Raph. fulgo. Paul. et Alex. tenet Oldra. lauden. in consi. cxxv. incip. in proposito. do. Car. et Imo. in. d. c. ray. Ang. Sali. Imo. Rap. Paul. Alex. et late Are. hic. dicit Raph. fulg. in. d. l. precib⁹. q̄ in iuducando et consulendo teneret intrepide. istam opi. eam tenet Alex. in cōsulendo in consi. xvj. in. iij. vol. inci. attentis verbis testamēti. in. vij. col. et seq. et in consi. xvij. in. iij. volu. incipiē pōderatis his que in themate narrant̄. in. v. col. et seq. tenet late Are. in cōsil. clv. incip. periculosum est. vbi formaliter reassumit omnia que scribit hic in lec. ita etiam tenet Sal. in. d. l. ex tribus. bal. in. d. l. si quis ita. per illum tex. ff. de vsufru. et dicit Pau. hic in fi. in vltimis verbis se aliās cōsuluisse ita et plures Moder. se subscripserunt: et audiuit ita tenere Sali. et dum esset scholaris fuit semper istius opin. et ita cōsuluit Pau. in cōsi. cx. incip. sub anno millesimo. Istam partē tenuit in publica disputatione Christoph. de castellio. in disputatione que incipit sceuola pater duos habēs filios. in vlti. char. et dicit ibi in fi. q̄ ita alias de facto obtinuit Mediola. quāuis prius semper fuisset de stilo collegij transire cum glo. q̄ esset omni tēpore fideicō. retuli autoritates tenentiū istā opi. seu partem que est magis cōmunis: videamus nunc rationes bar. mouetur primo: vt hic p̄ eū. ¶ Circa ista fundamenta Bar. et doc. omissis primis tanq̄ vulgaribus non insisto. circa. l. precibus. q2 nō teneo q̄ ibi sit facta per verbū cōmune sed per verbū directū vt. s. dixi: sed venio ad radicē: et pūctus istius. q. cōsistit circa tex. i. d. c. si pr̄. vbi vz substitutio cōpēdiosa p̄pter pup. vt pupil. postea vt fideicō. bart. respōdet q̄ nihil facit: q2 ibi fuit facta per verbū moriat̄: et sic per verbū directū. vt ibi declarat glo. in verbo filie. ergo nihil ad p̄positū nostre. q. que est quādo est per verbum cōmune. ¶ Tu aduerte licet bart. et cōiter doc. dicant q̄ in. d. c. si pater. substitutio fuit facta per verbū moriatur. reperio qd̄ Raph. cu. hic dedit nouū intellectū ad illū tex. dicens doc. grauiter errasse ad illū tex. et lz ipse sibi ascribat: tamē ante eū melius eo istū intellectū posuit do. Christopho. de castel. in disputatiōe supra relata in vlti. char. nam dicunt aduertendū q̄ substitutio prima quādo frater substituit̄ sorori: et ecōtra illa bene fit per verbum moriat̄. sed ibi de illa nō querit̄. postmodū vltima substitutio facta ambobus filijs si ambo decesserunt: et postea fuerunt substituti pauperes Christi: et ista substitutio que fuit vltima nō fuit facta p̄ v̄bū moriat̄: sz p̄ v̄bū mere directū ciuile: q2 dicit testator paupes xp̄i hr̄des istituēdo. pōdera illa verba heredes instituēdo vnūq̄q̄z de p̄se: et est verbū directū ciuile: et multo magis cum ibi sit geminatū: et de ista tertia querit̄ in illo tex. q̄n̄o paupere admittant̄: et decidit q̄ habebunt oīa bona etiā pupilli. et nō detrahet̄ trebellianica: grauiter errant maiores nostri q̄ ibi substitutio sit facta per verbū moriat̄ verū est de prima: sed de prima non dubitatur sed de secunda: et posito q̄ due prime substitutiones fuerint facte per verbū moriatur q̄ est ambiguum: tamen ex quo testator fecit illā tertiam per verba mere directa ciuilia: et sic per verba clarissima certe precedētes substituti. declarātur per illam sequētem: q2 sequētia declarant̄ et c. l. si seruus plurium. §. fi. ff. de le. i. Item ex quo testator voluit pauperes esse directo heredes filiorum per consequens in necessarium antecedens voluit q̄ filius sorori esset directo heres et econtra: iste est vt dixi intellectus nouus dn̄i Christopho. ¶ Iste intellectus licet disputādo esset coloratus: tamen ad illum text. mihi non satisfacit: q2 imo in illo tex. queritur nō solum de certa substitutiōe pauperū: imo expresse queritur de prima et secunda: sc3 in ver. predictis. nā que

a ¶ Verbū libere. Adde gl. in ver. libere. i cle. si. de eta. et qli. gl. i ver. libere. in cle. dudū. de sepul. doct. in. c. s̄ multa. de preben.

substitutio est vbi ponitur decisio et c. confunditur etiā iste intellectus ex his que nūc subijciā. Scdo est aduertendū q̄ si i illo tex. substitutio fuisset facta per verba mere directa ciuilia: certe non fuisset dubia nec fuisset opus interpretatione: de qua ibi in text. q2 moriēte filio in pup. etate clarū esset q̄ soror ex directa pupil. venisset et postmodū pauperes Christi. Tertio et fortius stringit ille tex. in ratione decidendi: et hic stat punctus qbuscūq̄ verbis fuerit facta ibi assignat̄ ratio valde generalis: q2 substitutio semper debet interpretari directa q̄n̄ potest conuenire et personis et verbis: et ratio rationis est: q2 verba in dubio debent intelligi in potentiori significatu et efficaciori. l. i. §. qui in perpetuum. ff. si ager vectig. sed in casu nostro quando est facta per verbum commune dicit̄: q2 est aptum directe sicut oblique. verbū cōmune est aptū pupil. substi. etiā cōgruit persone pupilli: quādo mortuus est in pupillari etate: ergo cum verba et persona cōueniant debet iudicari vt pupillaris. ad istā inductionē difficile est respondere lz Bar. qui originaliter perpendit de ista inductione varijs modis: et in varijs licet r̄ndeat in. l. precibus. respōdet q̄ ibi erat facta reciproce qd̄ nihil est aliter in. l. ex tribus. qd̄ nihil est. quidā doc. Perusini quos refert Are. hic. et in consilio superius alleg. aliter respondent ad illū tex. et subtiliter et fuit responsio do. Petri philippi perusini qui adhuc viuit et legit: nam r̄ndent q̄ text. in. d. c. si pater. non assignat illam rationem simpliciter: sed addit quando conuenit verbis sicut in casu proposito: est ergo sensus litere q̄ substitutio tunc erit iudicanda directa quando est facta per verba directa nō ciuilia: vt est in prima et tertia substit. vbi est facta per verbū moriat̄: sed quādo est facta per verba mere directa ciuilia: vt in tertia substitutione: ibi pauperes heredes instituēdo vbi vero esset facta per verbū cōe vt in p̄posito nostro nō loquit̄ ille ver. nec ratio decidēdi: dictio sicut ibi posita aut significat similitudinē: aut limitationē: et quodcūq̄ istorū significet restringit dispositionē vel ad sibi simile vel ad dispositionē de qua fit relatio vt declarat Bar. in extrauagā. ad reprimē. in ver. put Bal. et Mod. in. l. edita. in vlti. char. C. de edē. et est bonus tex. iūcta glo. in. c. q̄uis. de offi. ordi. in. vi. et disputādo ista esset multū colorata responsio: tamen licet ista responsio sit colorata vt predixi: ista tamē nō est mens aut intētio illius tex. nam text. ibi vult ponere rationē generalē q̄ substi. quādo istud cōuenit personis et verbis iudicet̄ semper directa: et talis est substitutio p̄sens: istud voluit dicere litera dum dicit sicut est in casu proposito: ita cōtingit i casu p̄posito et sic dictio sicut. nō stat ibi nec similitudinarie nec limitatiue sed declaratiue aut causatiue ad rationem ibi traditam prout etiam firmat Are. hic. et in. d. cōsi. clv. ¶ Tertia principalis fuit opi. Jac. de are. istā referā simpliciter vt hic p̄ Bart. Ultima fuit opi. bar. hic. et in. d. l. precibus. quid tenendū. Adde Ang. sing. in. l. et si res. per illū tex. ff. de rei vendi. iuncta. d. l. titia

46 cum testamento. §. i. † q̄ si testator grauauit heredes ne molestet vxorē in possessionē domus: quā sibi legauit: p̄ ista verba videat̄ dare licentiā vxori: vt ingrediat̄ possessionem propria autoritate qd̄ est no. et dicit q̄ vidit millies de facto: vide etiam que scripsi in. l. nemo potest. et de leg. i. in. iij. q. prime partis. vbi etiam retuli istam decisionem Angc. ¶ Adde q̄ istud idē qd̄ hic tenet idem Bar. in. d. l. precibus. vbi etiā Bald. idem sequitur. Ita etiam tz Bar. in tribus consilijs in consi. incip. in. q. proposita. et in consilio incip. raynu. et in alio consi. incipiē. b. fecit testamentū. idem tenet Ang. in consi. xiij. incip. Jacobus habens vnicam filiam. idē tenet do. Anto. de but. in. d. c. raynu. et in consi. liij. incip. dubitatio. q. huius. ita etiā tenet Jo. de ana. in cōsi. lxxij. incip. casus sic se habet. vbi dicit q̄ ista est cōis opi. et qd̄ doc. ita semper cōsulerunt videamus nūc particulariter vtrū bart. bene dixerit vel nō.

47 ¶ †Primo adde inquantū cōcludit q̄ si testator diceret libere accipiat substitutio compendiosa facta per verbum commune valeret a principio vt directa pupilla. p̄pter verbū libere accipiat licet doctores nihil addant et tex. allegati per Barto. non stringant. Adde pro ista decisione duos bonos tex. Primo tex. in capi. de multa. in verbo libere conferat. de prebendis. quē tex. valde not. ibi Abb. in. i. col. qd̄ qui pōt actum libere facere potest sua autoritate: et sine requisitione alicuius: qd̄ dicit esse semper notandū. Idem etiam no. Bal. in. c. que in ecclesiarū. in. i. col. super text. in verbo liberum. de consti. vbi dicit q̄ verbum libere. non requirit autoritatem aut consensum alicuius: et ita etiam not. do. Anto. in iiij. not. ¶ Secundo vltra Barto. pondero dictionem libere. nā

a verbum libere.[a] importat vt sine aliqua diminutione et sine aliqua contradictione res omnino habeat effectum: ita probat tex. in. c. i. in prin. in verbo libere. et ibi notat Joā. and. de regu. iur. in vi. et ibi clarius Geminianus vbi pulchram ponit decisionem et per ista sequitur Bar. Raph. cu. in consi. cxxiij. incipi. Antonius benedicto filio. tenet q̄ si testator dixerit q̄ bona libere reuertantur: q̄ verbum libere reuertantur prolatum a testatore importat qd̄ dederit autoritatem quod possit capere propria autoritate.

Secundo

48 ¶†Secundo adde dum Bar. vult vel dicit totã hereditatem si
testator diceret volo totam hereditatẽ vel omnia bona sine dimi
nutione importat directã substi. ponderãt ex istis verbis Ang. ⁊
Moder. ꝙ per talia verba testator intelligit̃ prohibere trebellia
nicam: ⁊ circa hoc multũ insistunt Alex. ⁊ Arc. hic: ⁊ latius quã
in lectu. Alex. in cõsi. xxxvij. incip. Circa primũ dubiũ. in. j. volu.
¶Cu aũt vltra doc. ad doctri. Bart. adde illud qḋ not. Angel.
Jmo. ⁊ Moder. in. l. dãni. §. cũ pariete. per illũ tex. ff. de dã. infe.
stante statuto ꝙ mortua vxore in matrimonio sine liberis: mari-
tus lucretur dimidiã partem dotis aut tertiam partẽ: si tpe quo
maritus recepit dotẽ vel fecit testamentum ꝙ pmittit restituere
totam dotẽ: qḋ est verũ nisi deducto eo qḋ dicit statutũ. Jta etiã
tenet Jmo. in. l. si patronus. ff. de donatio.. Jta etiam tenet Alex.
post Raynerium ibi ⁊ nihil allegat in. l. post dotẽ. in vltimis ver
49 bis. ff. solu. matri. ꝙ non lucrantur quicquam. ¶†Adde tertio
inquantum Barto. in princ. articuli concludit: ꝙ quando mater
est in medio fauore matris compendiosa facta per verbum cõe
semper intelligitur vt fideicõmissaria. Adde ꝙ in hoc reprehen-
ditur cõiter Bar. contrarium tenent Ange. Sali. Jmo. ⁊ indiffe-
renter omnes Moder. ⁊ oẽs qui tenent scḋam opi. quos ibi retu
li: eo quia pupil. substitutio est fauor pupilli: lex magis fauet pu
pillo ꝙ̃ matri. patet qꝛ pupillus excludit matrem dicto. c. si pa-
ter in fi. l. papinianus. §. sed nec impuberis. ff. de inoffic. testa. non
enim fauet̃ matri in dãnum pupilli. l. iulianus. ff. de acqui. here.
Scḋo dicũt scribentes ꝙ opi. Bar. reprehendit̃ per. d. c. ñ pater
vbi mater erat in medio: ⁊ tamẽ valet pupillaris: ⁊ licet Bar. re-
spondeat ꝙ erat facta per verbũ directũ: nos loquimur quando
est facta per verbum cõmune. dicunt ꝙ obstat in ratione decidẽ-
di sed poterat rñdere Bar. ⁊ miror ꝙ ita non dixerit ꝙ in. d. c. pa
ter. erat substitutus alius filius vel filia testatoris: nimirũ si exclu
ditur mater ⁊ in vltima erant instituti pauperes Christi: ⁊ sic in
illa tractabat̃ de anima testatoris: vbi testator magis presumit̃
fauere pauperibus ꝙ̃ mulieri: non ob. gl. in. d. l. qui duos. in qua
se Bar. fundat. qꝛ respondet Jmo. ⁊ Moder. qḋ ibi est casus di-
uersus. nam ibi matre existente in medio cessat presumptio illius
l. qꝛ substitutus nõ reperit bona in hereditate illius vltimi moriẽ
tis primi filij mortui ex quo mater est in medio sꝫ dixi qḋ fortasse
voluit alleg. Bar. tex. in illa. l. qui duos. §. j. ⁊ tunc solu. non ob-
staret. nam tunc Bar. ⁊ alij bene dicunt qḋ tacita pupillaris non
admittit̃ cõtra matrem. ¶Ultimo inquantũ Barto. dicit ꝙ lex
est certa an in futurũ debeat habere locum vel sola pupillaris vel
sola fideicommis. in hoc reprehenditur per oẽs: quia vt dixi in he
sterna lectione lex bene est certa. de eo qḋ est in presenti in rerum
natura. sed de his que ĩ futurũ cõtingent lex nõ est certa: qꝛ istud
patet soli deo. ¶Extra glo. pro omni complemento istius. l. se-
quunt̃ ⁊ restant multe. q. quas expediã quãprimũ erit possibile.
50 Primo querit Bar. vt hic per eum. † Querit pone qḋ testator
faciat substitu. per verbũ cõmune hoc modo: substituo filio meo
impuberi qñ decesserit sine liberis: nunqnid propter illud verbũ
impuberi restringit substi. ad pupil. etatem: in ista. q. Bar. distin
guit ⁊ posset melius loqui. not. ⁊ signa valde istam decisionem
Bar. nemo cõtradicit huic decisioni: verbũ ergo impuberi adie-
ctum substitutioni stat demonstratiue ⁊ non restrictiue nec limita-
tiue. Adde bene facere illud qḋ tenet Bal. in. d. l. precibus. in vlt.
col. in prin. vbi concludit ꝙ verbũ pupillus insertũ substitutioni
stat demonstratiue ⁊ non importat pupillarẽ substitutionem: pu
ta si dicat substituo filio meo pupillo: ꝓ hoc ꝙ dicat pupillo non
est pupillaris substitutio: secus si apponatur cõditionaliter si fi-
lius moriat̃ in pupillari etate talẽ substituo: tunc esset pupil. ⁊ li-
cet Alex. in illa. l. precibus. ⁊ in. l. ij. in prin. s. eo. mihi videt̃ qḋ in
51 illa decisione Bald. sit aperta decisio Bal. hic. ¶†Scḋo adde
ad istam decisionem Bar. ⁊ Jo. and. facere regulã: ꝙ verba ĩ du
bio presumunt̃ potius adiecta demõstratiue ꝙ̃ dispositiue. text.
est in. l. fi. §. titia. ĩ fi. ff. de lib. leg. hinc decidit no. bar. in. l. cũ pr̃. §.
mense. j. de leg. ij. ꝙ si testator dicat in testamẽto lego apothecam
meam pãnorũ vel draperiã: nunqd intelligat̃ legare pãnos con
tentos in apotheca: an vero solũ apothecã. ⁊ dicit Bar. qḋ nõ in-
telligit̃ legare pãnos: qꝛ dictio pãnorũ intelligit̃ adiecta demõ-
stratiue: vt testator demõstrat de qua apotheca intellexit: lꝫ nihil
alleg. Adde ꝙ illã decisionẽ tenet Bal. in. l. in legatis. C. de leg.
⁊ in. l. predia. in. j. col. C. de fideicõ. ⁊ multũ facit regula bar. s. tra
dita. Contra istam decisionẽ Bar. approbatam indifferenter ab
oĩbus arguitur sic. nã vult ꝙ dictio impuberi stet demonstratiue
⁊ non dispositiue. ista decisio Barto. videretur posse procedere
quãdo testator haberet filios plures: dictio impuberi videretur
adiecta gratia demonstrationis. sed ponamus ꝙ nõ habeat nisi
vnicum filiũ ⁊ diceret filio meo impuberi substituo Caium: vr̃ ꝙ
iste sensus doctorum non sit bonus. si enim dicimus ꝙ illa dictio
impuberi sit adiecta gratia demonstrationis ad demonstrandũ
de quo intellexit: certe ista demonstratio erit inepta ex quo non
habet nisi vnũ. imo fortius quãdo testator nõ habet nisi vnicum
filium ⁊ dicit filiũ exheredo. etiã in materia exheredationis odio
sa intelligit̃ nominatim exheredare: ex quo ergo testator hic non
habebat nisi vnũ filium et dicit ⁊c. certe essent superflua ⁊ nihil de-
a bet esse superfluum etiã vna syllaba. ita Bal. in rubr. . n. ix. q. C.
de contrahẽ. emp. ergo dixi semper ꝙ est glo. ĩ. c. solitẽ. de maio.
et obe. qḋ dictũ Bar. habent quotidie aduocati in ore: considera
tu ex legibꝰ quas allegaui: ꝙ verba in dubio intelligunt̃ vt stent
demõstratiue ⁊ distributiue: etiã si demõstratio videret̃ supflua.
ita videt̃ probare tex. in. l. fi. §. titia. in fi. ff. de lib. leg. ⁊ tamẽ illud
cum titio censet̃ adiectũ demõstratiue. considero etiam decisionẽ
Bar. in. l. cum pater. §. mẽse. quãdo mercator legauit apothecã
pannorũ qḋ dictio pãnorũ stat demõstratiue. ⁊ tamẽ nõ dicit̃ ibi
ꝙ testator haberet plures apothecas: illud pãnorũ videt̃ esse su
perfluũ. Adde etiam ad istã decisionẽ bar. Pau. de ca. in. l. cohe
redi. §. cũ filio. j. co. quã Alex. refert ⁊ nihil est addẽdũ. Successi
ue querit Bar. an sub cõpendiosa ꝯtineat̃ vulgaris substi. Bar.
52 hic respõdet vt hic per eũ. ¶†No. ⁊ signa istam decisionẽ Bar.
Adde ꝙ ad istam doctri. Bar. scribẽtes hic nihil addunt saluo
ꝙ Alex. addit Bar. in cõsi. qḋ incipit nardus Philippi. ⁊ in. l.
quãdiu institutus. j. de acqui. here. ⁊ refert ita tenere doc. hic. ⁊ in
d. c. raynu. ⁊ ĩ. d. l. precibꝰ. Uerũ qꝛ ista doctri. bar. semꝑ mihi visa
est necessaria. Pro clariori intelligentia elicio quatuor conclu-
siones. Prima ꝙ substitutio cõpẽdoisa cõtineat fideicõ. ⁊ tñ bre
uiloqua nõ. Adde plus ꝙ nulla substitutio cõtineat fideicõmis-
sa. nisi compẽdiosa: qꝛ nec breuiloqua nec vulgaris nec pupilla-
ris: dicã magis ĩ spẽ. s. quare ergo est ꝙ cõpẽdiosa cõtineat fidei
cõmissa. nulla alia non. bart. voluit respõdere: eo qꝛ compẽdiosa
multa cõplectit̃ tẽpora ⁊ habet tractũ in futurũ ad multa tẽpora
ideo complectit̃ fideicõ. breuiloqua fit simpliciter ⁊ similiter vul
ga. ⁊ pupil. bar. expressius quã hic dicit ꝙ ista est ratio diuersita
tis quare breuiloqua non continet fideicõ. ⁊ compendiosa sic. ita
53 bar. in. l. lucius. in vlt. col. j. co. ¶Scḋa cõclusio Bar. est: ꝙ cõ-
pendiosa facta ꝑ adiectionẽ temporis importati per distributi-
uum quomodocũꝗ vel per terminũ haberet tractũ in futurũ cõ
tinet et vulgarẽ ⁊ pupillarẽ ⁊ fideicõ. allegat. c. ray. ⁊. c. si pater. ⁊
l. precibus. Adde ꝙ idem precise tenet bart. in. d. l. quãdiu insti-
tutus. in fi. ff. de acqr. here. ⁊ in ꝯsi. incip. nardus Philippi. ⁊ ꝓ
illa ꝯclusione barto. ꝙ si testator dicat si filiꝰ decesserit sine liberis:
eo qꝛ hꝫ tractũ successiuũ in futurũ ꝙ cõprehendat̃ ⁊ vulgaris ⁊
fideicõ. habes de hoc optimũ tex. ĩ. l. gñaliter. in pñ. ĩ ṽ. substitiõi
eorũ vel restitutioni. C. de insti. ⁊ substi. imo no. ꝓbat ille tex. ⁊ si-
gnat ad intellectũ cõpẽdiose: ꝙ nõ solũ illa ꝯditio si decesserit sine
liberis dato ꝙ nõ adijciatur qñcunꝗ decesserit: ꝙ est cõpẽdio-
sa est ibi test. no. qḋ etiã conditio si filius intestatus decesserit sub
stituo ei caium est compẽdiosa: quãuis ita simpliciter loquat̃: est
cõpendiosa: que cõprehendit vulgarẽ ⁊ fideicõ. ⁊ ita illũ tex. pro
elegãti et egregio ponderat. ibi Are. in. ij. no. alij non tangunt.
54 ¶†Tertia cõclusio Bar. est: ꝙ si testator simpliciter dicat: filio
meo talẽ substituo: nullo adiecto ꝙ requirat tractũ tẽporis: ista
simplex substitutio est vulgaris. põdera Bar. velle ꝙ tunc nõ cõ
tineat fideicõ. Contrariũ in terminis tenuit Bal. in. l. humanita-
tis. C. eo. in vlti. char. in ver. scḋo querit̃. ⁊ mouet̃: qꝛ ista indefini-
ta locutio talem substituo est apta comprehẽdere ⁊ vulg. ⁊ fidei-
com. per. d. l. generaliter. presertim cũ in substitutionibus debeat
fieri largissima interpretatio prout dixi in. l. j. in prin. s. eo. Tene
opi. Bar. ꝙ illa verba simpliciter prolata talẽ substituo faciunt
ꝙ sit vulgaris tantum: prout etiã tenet Jo. de imo. in. c. raynu. in
materia pupillaris substi. de testa. Pau. ĩ. l. fin. C. de here. insti.
Alex. in. l. gallus. §. j. in. iij. col. s. de lib. ⁊ posthu. ⁊ pro cõclusiõe
Bar. est tex. ineuitabilis in. l. nã hoc iure. in princi. in ṽbo in vna
vulgari dumtaxat. s. eo ⁊ est gl. ordi. quã oẽs sequũt̃ ⁊ illã barto.
allegat hic in. l. gallus. §. j. s. de libe. ⁊ posth. ⁊ sic pondera ꝙ quẽ-
admodũ breuiloqua nunꝗ continat fideicõmissariã: ita etiã vul
garis nõ continet fideicom. ⁊ ad tex. quẽ allegat bar. in. d. l. gene
raliter. in prin. ratio qḋ ibi substitutio nõ est facta simpliciter: sꝫ
cum termino habẽte tractum in futurum: si filius decesserit sine
55 liberis. ¶† Quarta ꝯclusio bar. est quod substitutio simpliciter
facta filio impuberi comprehẽdit etiam pupillarẽ. ⁊ idem sequit̃
Pau. semper allegãs bart. hic in. l. fi. C. de heredi. institu. ⁊ in. d.
l. precibus. ⁊ in. d. l. iam hoc iure. in princi. vbi bonus text. et ple
nius Alexan. in. l. gallus. §. j. in. iij. colum. s. de liber. ⁊ posthu.
56 ¶†Circa illam. q. vtilem notabilem ⁊ praticabilem que quoti-
die euenit in facto. nunquid fideicõmissum iniunctum filijs filio
rum valeat: forma tu. q. melius: si filius meus decesserit sine libe
ris vel filij filiorum decesserint sine liberis volo ꝙ bona mea de-
ueniãt ad talem nũquid istud fideicõmissum valeat. ita ꝙ si ipse
filius moriatur sine liberis: ⁊ filij filiorũ moriantur sine liberis
fideicommissum debeatur. concludit Barto. ꝙ fideicommissum
etiã nominatim iniunctum nepotibus vel pronepotibus solum

a ¶Nihil dꝫ esse supfluũ adḋ. l. fi. C. ꝺ ꝑci. ĩpe. offe. l. ampliorẽ. C. de app. et in ꝑe. decre. §. sane.

positis in conditione valet: qr iniungendo onus in tacitum antecedens videtur eum instituere. ista. q. est valde dubia qd patet: qr bar. alibi relinquit eam indecisam in. d. l. sed & si sic. eam etiam relinquit indecisam Bal. in. l. vnica. §. pro secundo. C. de cadu. tol. nam dicit bal. qd tunc qr pendebat de facto nihil voluit decidere nihil decidit Ange. sed solum refert opi. in consi. vij. incip. ex dicto themate plura dubia possent oriri. ita etiam facit do. Pe. de vbal. de perusio in repe. c. raynu. in. lvj. char. de testa. videamus an opinio bart. in qua decidit sit vera. Istam opi. Bar. sequitur Are. hic. istam opi. barto. refert & simpliciter sequitur Ange. de are. in. §. fi. in pe. col. instit. de pupil. idem tenet Pe. de ancha. in repe. c. si pater. in. xij. not. de testa. in. vj. Pau. in cōsil. xxxviij. in cipien. dubium facit. Istam opin. bart. nouissime consulendo sequuti sunt plures docto. noui Perusini quos refert & sequitur do. Philip. perusinus in. l. ab eo. C. de fideicom. & tenendo opinio. bar. moti sunt: vt dicunt noua & pulchra consideratione. nam ex quo testator posuit filios filiorum in conditione tacite cogitauit hereditatem ad eos debere venire: istud dicit iurisconsultus in d. l. lucius. in fi. in verbo prudens cōsilium patris. & vnde postea inducēdo grauamē fideicō. ex ista noua tacita volūtate simul iūcta cū prima: & sic ex ista duplici rōne debet induci fideicō. quasi ex duplici tacita volūtate: lz ergo primū de per se non sufficeret. item nec scdm: cum ambo simul iuncta debēt potentius operari quā vnū de per se. aut. itaqz. & in corpore vnde sumitur. C. communia de succes. Tu autem aduerte qp licet ipse dicat quod ista cst sua noua consideratio dicas quod imo ista sunt verba Bartol. hic inquātū respondet ad gl. in. d. l. lucius. Pro opi. Bar. vltra allegata facit bene illa regula: quod testator qui vult 2ns videtur velle oē antecedens ad illud: vulga. l. ad rē mobilē. ff. de procu. l. ij. ff. de iurisditio. omniū iudi. l. illud. ff. de acquir. heredi. ex quo ergo testator iniungit onus fideicom. nepotibus: & non instituit eos heredes: videtur velle omne antecedens ad illud qd sint heredes: & ideo quando testator instituit seruum heredem in necessarium antecedens intelligitur relinquere libertatem. institu. de heredi. insti. in princi. & l. pe. C. de neces. seruis here. insti. imo fortius etiā in materia omnino odiosa qui vult cōsequens[a] vult antecedēs ad illud: quanto magis in testamentis quādo in materia mere odiosa: probo: nam dispensatio est materia mere odiosa: et tamē ego habeo: quod si papa dispensat cum illegitimo vt possit habere episcopatum: intelligatur etiam in necessarium antecedens quod possit presbyterari: qr sine sacerdotio nō posset esse episcopus. c. ex literis. de exces. prela. ita no. tenet Pe. de ancha. in cle. vnica. de consef. prebē. in. xv. col. i. v. oppo. idē tenet Abb. in. c. ex parte. el. ij. de deci. ¶Scdo pro opi. bartol. facit fortis tex. in. l. titia seio. §. seia libertis. ff. de leg. ij. quem text. ibi allegat Bal. pro opi. bar. vbi est tex. qp si testator legat predium libertis suis & grauat vnū qui vltimus moritur restituere prediū alteri: ibi est tex. qp per hoc grauamē intelligitur cū tacite substituere in partibus precedentium. ¶Tertio istam opi. bart. multum adiuuaret in pratica illa trita regula: quod quando in iudicando sunt dubie opiniones[b] tenenda est illa opi. que defendit testamentum & voluntatē testatoris. l. si pars. ff. de inoffi. test. ista sunt omnia

57 que credo posse adduci pro opi. Barto. ¶Tene cōtrariā opi. contra bart. que est vera & magis communis: & fm quā sepe cōsului contra bar. & adde qp ita tenet ipsemet Bar. sibi cōtrarius in consi. incip. Andreas cōdidit testamentum. vbi loquitur in istis terminis: & tenet qd quando substitutio fideicōmissaria est facta filijs filiorum: nō aliter institutis quod nō est valida. eandē opi. tenet late Alb. de ro. vbi plenius ponit qp alius quem legerim in repe. istius rubri. in col. cxxij. in materia compēdiose substi. in ver. sed qr testatores sepe vtuntur alijs verbis conformibus. vbi refert ad longū: quod ista questio al's fuit de facto in ciuitate Cesene. & qd Jaco. de bel. cōsuluit tale fideicōmissum valere: sed Ricar. malū. & Ray. consuluerūt contrarium: & ipse refert rationes eorum. ipse tenet opi. Ray. & Ricar. & sic contra Bar. idem tenet bal. in. l. ab eo. C. de fideicom. & in. l. sed & si sic. p illū tex. ff. de lega. ij. tenet Pet. de ancha. in cōsi. cxxxvj. incip. principaliter ponderandum est. ad fin. vbi concludit quod propter nouum dictum Bar. in hac. l. non est recedendum a cōmuni opi. ex quo idē bar. dubitauit & reliquit indecisum in. d. l. sed & si sic. eādem opinionē tenet Jo. de imo. hic. in pe. char. & plenius in. c. raynutius. in materia compendiose. & in. c. cum tibi. in. x. col. & seq. de testa. Raph. cu. in. l. lucius. s. titu. i. idem tenet do. Alex. hic: referens se bis cōsuluisse cōtra Bar. ¶Ego aūt inuenio qp plus qp quinquies: imo fortius septies. ita consuluit in cōsil. cv. incip. pōderatis verbis testamenti. in. i. volu. & 2si. lxvj. in. ij. volu. incip. viso testamēto in penul. et vlti. col. & pleni⁹ in cōsi. clxxxv. in. ij. volu. incip. viso titulo questionis in. xij. col. & seq. & in consi. cxxix. in. ij. volu. incip. viso testamēto. vbi attestatur qp ista opi. bart. est cōmuniter dānata in scholis & in palatijs. Et idem Alexā. in consil. xxi. in. iij. volu. incip. attentis his que in themate narrantur. & latius in consilio lv. in. iij. volu. incip. perspectis his que in themate narrantur. in viij. col. & tribus seq. Pro ista opi. contra Bar. facit vrgens ratio: que est ratio Jmo. in locis preallē. qr si verū esset fundamētū Bar. qp per istud solū qp testator grauauit nepotes fideicō. intelligeretur eis reliquisse hereditatē: eo qr grauādo censetur relinquere & sic qui vult cōsequens videtur velle omne antecedens necessarium ad illud: nunqz haberet locū regula quē nō honoro grauare non possum. l. ab eo. C. de fideicō. l. planc. ij. §. fi. cū. l. seq. & l. ciuitatib⁹. & l. nō amplius. ij. de leg. j. & d. l. sed & si sic. & ad istud fundamētū nō reperio qp aliquis respondeat saluo qp Aret. hic qz tenet opin. Bar. respondet: qp aliquando quis grauatur de reali qntitate que non 2sistit seu que nō est in patrimonio vel in hereditate testatoris: puta grauat me qp debeā dare vnā rem meā titio. & tūc pcedit regula. qp quē nō honoro grauare nō possum/ aliquando grauat aliquē de dando aliqd qd est in hereditate vel patrimonio testatoris: & tūc procedit proprie opi. bar. qr qn grauat de re sua in necessariū antecedēs vr relinquere: in istis terminis procedat. l. deniqz. in qua se fundat Bar. & sic opi. Bar. pcedit in istis terminis: & tūc nō hz locū regula. d. l. ab eo. & sic ista solutio est magna limitatio ad regulam: qp quem non honoro grauare nō possum. ¶Scdo pro ista parte cōtra Bar. allegatur tex. in. l. cum quasi. §. si plures. ff. de fideicō. libe. vbi si vnus heres grauatur in re hereditaria tota: nō p hoc videtur alia res sibi prelegata. sed debet a coheredibus emere illorum partē: ergo non est verum quod grauando intelligitur relinquere: & pondera tu quod ibi de directo est tex. contra solu. Areti. ¶Tertio qp testator adijciendo onus nō per hoc videatur tacite relinquere: allegatur trita ratio: quia inducta ad grauamen & ad diminutionem non debent operari cōtrarium effectum. l. legata inutiliter. ff. de adimen. lega. l. legata inutiliter. ij. de lega. j. tamen vt reddam articulum bene disputatum: ad istud potes facile respōdere: qp inducta ad diminutionē non debent operari contrariū: est verū quando possunt operari illud: sed quando non possunt operari illud nisi augmentum pcedat: certe intelligitur in necessarium antecedēs illud necessario adiectum per tex. in. l. deniqz. §. interdum. alleg. per Bart. & per tex. in. l. proculus. ff. de vsufru. ¶Quarto pro ista parte allegatur tex. qui multū stringit in. l. hereditas ad statiū primū. s. tit. j. quem tex. no. Bal. & Rapha. cu. cōtra istam decisionē Bart. illū etiam allegat Alexā. & Are. hic: vbi est tex. qp testator adijciendo onus nō per hoc videtur tacite relinquere: vbi testator legando aliquid nō per hoc videtur eū heredē instituere. Ego inferius respondebo ad istū tex. Tenendo istam partem que est magis cōmunis cōtra Bar. nō obstant tria allegata per Bar. qr respon. Mod. & Jmo. in locis. s. allegatis. Non obst. tex. in. l. deniqz. de peculio lega. vbi testator grauādo &c. respon. qp ille tex. loquitur quādo aliquis grauauit de eo qd al's in aliquo casu consueuit sequi ipsum legatū: nam si datur libertas seruo in terminis intelligitur ei tacitum peculium donatū. secus in vltima volūtate. l. j. cū gl. C. de peculio eius q liber. mer. cū ergo aliquo casu peculiū intelligatur relictum nimirū si ibi adijciēdo onus in peculio intelligitur tacite relinquere peculiū: ista rnsio mihi nō placet: qr iurisconsultus in. §. interdū solū se fundat in ista ratione decidēdi: qr grauādo qp soluat centū de peculio: cū istud aliter fieri nō pōt nisi intelligatur peculium relictum: certe videtur peculiū relinquere: & qr ille tex. multū stringit per Bar. Adde qp Are. tenet cum Bar. per illum tex. Tu respōdeo, retorquendo illum tex. contra Bar. nam ibi grauando vt aliqd det de peculio intelligitur peculiū reliqisse: qr ibi testator grauauerat illū seruū cui reliquerat libertatē vt daret aliquid de peculio heredibus testatoris: & sic videtur voluisse qd heredes nō habeant aliud de peculio: merito seruus habebit reliquum peculij secus si fuisset grauatus dare aliqd de peculio tertio nō heredi: qr per hoc nō videretur sibi legatū peculiū. l. ij. §. fi. iūcta gl. in verbo dare. ff. de condi. ob cau. isto modo retorqueo illum tex. & fortiter contra Bar. qtuis Are. vt dixi per illum tex. motus est tenere cum Bar. & dicat qp difficile sit respōdere ad illum tex. Non obstat illud qd vult glo. in. l. alteri. in glos. j. in fi. ff. de adimen. lega. qr respondet Jmo. & bene: qp ibi loquitur quādo grauatus est executor testamētarius: ideo tale grauamen vz qr censetur relictum ab herede & sic ab honorato. Executor est nudus minister sicut quādo grauatur tutor de aliquo dando valet: qr censetur relictū a filio. l. pcto. §. mater. j. de leg. ij. facit regula. l. si seruus. §. margarita. j. de lega. j. & ita est clare de mente Bart. in. d. l. alteri. circa principio. post glo. ibi. & eiusdem Barto. in. l. titio. de lega. ij. & in. l. firmo. §. j. quando dies lega. vsufru. Non obst. tex. in. l. si ita stipulatio. qr ille tex. fm Jmo. & Moder. potest retorqueri cōtra Bar. arguendo a speciali. ibi enim ponitur specialis casus in quo contra regulas cōmunes illud qd est positum in vim conditionis inducit dispositionē puram: eo quia illud quod erat in dispositione non poterat peti iure singulari: tanqp esset appositum gratia honorande

a. ¶Qui vult 2ns. adde. l. ij. ff. d. iuris. oim iu. bar. in. l. illud. ff. d. acq. here.

b ¶Sunt dubie opi. adde l. sunt psone ff. de relig. & sum. fune. et in. c. fi. de re iudi.

honorande libertatis: arguendo ergo a speciali extra illũ casum stat regula generalis: quod que sunt in conditione nõ sunt in dispositione. l. si quis sub conditione dandorum. x. ff. si quis omis. causa. & ita ꝙ in illa. l. si ita. sic stipulatio sit casus specialis. dicit etiam bal. in. l. acceptã. in. vi. q. C. de vsur. Salic. & Raph. Fulg. in. l. si pacto quo penam. C. de pactis. Non ob. vltra Bar. argumentum quo vtebantur docto. Perusini: quia lз vnum solum quod nepotes sint in conditione nõ sufficiat nec illud solum quod sint grauati: tñ ista duo simul iuncta operantur validitatẽ fideicommissi. q: duo vincula &c. & fuit dictũ vt retuli Bart. dum respon. ad glo. in. l. lucius. q: dico ꝙ istud fundamentum non habet ob-
58 stare: & moueor optima ratione. † nã duo imperfecta si simul iungantur non inducunt dispositionem quando sunt ita imperfecta quod vnumquodqз de per se nihil operaẽ. secus si aliquid operatur de per se. l. j. cum gloss. C. qui numero tutela. istam doctrinam tradit in specie Bal. in. l. si quis ex argentarijs. §. j. ff. de eden. sed in casu nostro vnũquodqз istorum de per se nihil operatur. Nam solum grauamen nihil operatur de per se: per regulam. l. ab eo. Item ꝙ nepotes sint in cõditione nihil operatur nisi qđ testator cogitauit eos ab intestato successuros dicit text. in. d. l. lucius. in fine in verbo prudens consilium patris. sed istud est nullius effectus: quia oĩno ab intestato successissent: cũ ergo ista de per se nihil operenẽ: ergo nec iuncta. Non ob. aliud fundamentũ qđ videtur bene stringere ꝙ qui vult cõsequens &c. etiam in odiosis: q: respondetur ad istud. reperio Bal. in. l. fina. in fi. in. xvj. oppo. C. de here. insti. vbi formaliter dicit: ꝙ dicta regula. l. illud. de acq. here. ꝙ qui vult consequens &c. non habet locum in. d. l. ab eo. q: ibi sub onere non includitur honor. & sic valeret fideicommissum ꝙ tamen est falsum per illum tex. omitto qđ ad illã regulã dantur alie limitationes quas ponit in illa. l. fi. Bal. Non obst. vltimo tex. in. l. titia seio. §. seia libertis. ff. de lega. ij. q: ad illum text. respon. dupliciter Barto. in dicta. l. ab eo. Alio & tertio modo respon Imo. & Alex. hic: sed q: nihil; boni dicunt ad illum text. respon. qđ in. §. seia libertis. quod ibi contingit propter duo copulatiue: & sic non ex simplici grauamine. est enim q: testator iniunxit onus vltimo morienti & iniunxit quod totum predium relinqueret vt videbimus per Barto. & doct. in. l. vel singulis. j. eod. dixi aliquãdo in. l. pe. C. de insti. & substi. quando alterum ex illis duobus deficeret nõ procederet ille tex. & per ista remaneat defensata sententia communis contra Barto. contra quem recolo plures consuluisse: si tamen velles defensare opinio. Barto. saltem disputando: quia inter cetera que alleg. contra Bart. allegatur tex. fortis in. l. hereditas ad statum. s. tit. j. vbi Bald. & Rapha. ponderant contra Bar. & Imo. & omnes Moder. q: respondeo no. qđ propter particulare legatum verum est ꝙ testator nõ intelligeret relinquere hereditatẽ: iste est proprie casus. d. l. hereditas ad statum. sed nos loquimur quando aliquis grauatur onere fideicommissi vniuersalis: ratio diuersitatis est in promptu q: qui vult consequens intelligitur velle antecedens: est verum nisi illud antecedens esset longe maius. Istam limitationẽ tradit Ludo. roma. in illa. l. illud. j. de acqui. heredi. secus si antecedens nõ esset longe maius. ad hoc ponderat text. not. in. l. pe. §. illo. C. de neces. ser. her. insti. iuncto prin. illius legis. & ille tex. optime facit pro isto. facit optime qđ vult Bar. ad istam solu. in. l. ij. ff. de iur. om. iudi. vbi precise in ista regula limitat nisi illud antecedẽs eet longe maius: sed si diceres nonne ista solu. confunditur per text. in. l. denique. §. interdum. ff. de pecul. lega. quia dico quod non. ¶ Circa quartam. q. Bar. Bar. examinat quatuor. q. in istã circa primam in alijs contentus ero recitatione: q: non sunt aliqua
59 addenda. † Pro ista decisione Bar. facit no. decisio Abbatis in consi. xxxvij. incip. videtur primo ꝙ sic. in. j. vol. vbi decidit do. Abb. quod si testator fecerit in prin. testamenti mentionẽ de filio simpliciter: intelligunẽ tam masculi ꝙ femine: si postea inferius in aliqua parte testamenti fecerit mentionem de filio masculo et adiecerit filio masculo apparet qđ in illo testamẽto semper intellexerit de filio masculo. & mouetur precise Abb. per regulam. l. si seruus pluriũ. ff. de leg. j. Secundo facit pro Barto. l. quam ipse allegat. sed & si adijciatur. ff. pro soc. & istam decisionẽ Abb. credo ꝙ nõ reperies in multis locis. ¶ Circa primã. q. Bar. adde qđ istud qđ hic tenet idem Bar. in. d. l. recusare. §. titius. per illũ tex. ita etiã tз Abb. in consi. qđ non reperitur incipien. circa duo dubia prescripta. verum q: Bar. non respondet ad. ll. in cõtrarium adductas. tu rñde fm Imo. & Moder. hic primo ad regulam. l. si seruus pluriũ. §. fi. qđ procedit quãdo illa vocabula ponuntur circa diuersa. secus si ponanẽ in eadẽ oratione ad. l. sed si adijciatur respõde vt ibi respon. Bar. qđ ideo ibi verbũ speciale in tex. restringit generalitatẽ verbi lucri: eo q: cõmuniter societas fit de lucris questuarijs. l. coire. ff. pro socio. & ideo contrahẽtes sic tacite intellexerunt: sed nos loquimur in vltimis voluntatibus in quibus verba debent intelligi vt augeant. ¶ Limita

decisionem bart. quando verbum directuñ venit ad determinationem precise & immediate verbis cõibus: vt q: testator dicat si filius moriaẽ in pupillari etate substituo heredẽ titiũ. verbũ heredem qđ est mere directũ restringit verbũ substituo vt intelligatur de directa substitutione. ita dicit bal. in. l. precibus. in. xij. co. in fi. C. eo. & probat ibi bene tex. in verbo scripsit heredẽ. idẽ tenet ange. in consi. cxj. incip. considerandum est. Jo. de imo. in. c. raynutius. in materia compendiose. & Alexã. contra. sed tu aduerte qđ bart. in seq. q. ad quam nõ aduertit Alex. ꝙ illud vbũ heredẽ stet demõstratiue. Sз non loquitur ibi bart. q quando verbum
60 heredem poniẽ simpliciter fm qđ dicam nunc in. q. bar. ¶ † No. etiã illã decisionẽ bar. circa clausulã que quotidie apponitur in testamẽtis: substituit vulgariter pupillariter: et per fideicõmis. quid operetur. & adde ide in qđ hic tenet bart. in. l. si titio vsuffr. ff. de vsufruc. lega. bart. Ang. & Pau. in. d. l. recusare. §. si titius. & sequuẽ Alex. & Are. hic latius reprehendẽtes Imo. & Raph. tenentes cõtrarium. Et adde qđ vult Bar. in. l. querebatur. per illum tex. ff. de test. mili. ¶ Circa scdam. q. ꝙ verba in dubio psumuntur potius adiecta demonstratiue ꝙ dispositiue. adde qđ dixi s. in. j. q.

Adde consilium Alex. xx. inci. viso processu. circa mediũ. in. j. volu. qui consuluit in. q. extra glo. vbi sunt ali-
61 qua bona. ¶ † Circa tertiam qõnem: ista questio est terribilis vt dicit barto. põdera Bar. & gl. quã allegat: q: illa glo. loquiẽ de verbo relinquo: verbũ relinquo adiectum certe portioni hereditatis nõ trahitur ad institutionẽ: quando alius est heres vniuersalis: vult ergo bart. ꝙ verbũ relinquo sit cõe. istud presupponit etiam. s. in. iij. q. prin. in fi. & istud solet cõiter teneri per scribẽtes hic: in. d. l. his verbis. tamẽ Ang. in cõsi. cxlix. tenet expresse cõtrarium: ꝙ imo verbũ relinquo sit obliquum. lз aliqñ importet institutionẽ. ita ponderat velle Dy. & bart. in. l. cogi. §. generaliter. in summario illius tex. ff. ad treb. aduertas etiã ꝙ nõ solũ substitutio qñ fit per verbũ cõe: sed etiã qñ fit per verbũ obliquũ & directum & ita dicit bart. in fi. col. in pn. j. eo. ꝙ verbũ cõe adiectũ certe portioni nõ trahiẽ ad institutionẽ sed dicã. j. vbi bart. ¶ Not. diligenter ista verba bart. q: ex his habes duo ad intellectũ. l. coheredi. §. fi. vbi est tex. sing. ꝙ substitutus ĩ certa re detracta mẽtiõe illius rei est substitutus in tota hereditate hз locũ et procedit qñ est substitutus p vbũ directũ & ciuile. secus si esset p vba directa nõ ciuilia. ¶ Scdo no. vult magnaз extensionẽ ad illuз. §. fi. vbi est tex. &c. q: ille tex. ampliaẽ etiã si esset alius substitutus in alia portione sed per verba cõia. & ratio est: q: ille habeẽ loco fideicõmissarij. vt
62 hic per Bar. ¶ † Circa quintam. q. & vltimã principalem cõcludit bar. ꝙ verbũ instituo & verbũ heres esto est verbũ directũ. lз
a substituo verbum & verbũ relinquo[a] est verbũ cõe: imo plus sunt verba ciuilia vt bart. declarat. s. in. iij. q. prin. vbi dixi: reperio ꝙ do. Anto. de bu. in cõsi. lxxvi. incip. viso puncto & quesitis. ad fi. tenet ꝙ verbum instituo de propria significatione nõ comprehẽdit substitutionẽ: & ita consuluit: sed non credo ꝙ verũ dicat. & in contrarium allego tex. in. l. mulier. §. fi. & ibi no. bal. ff. de condit. institu. & hoc anno pluries allegaui. nã in cõditione verba debẽt proprie accipi. l. qui heredi. & l. meuius. ff. de condi. & demon. verbum instituo positum in cõditione verificatur in substitutione: & ꝙ verbũ instituo adapteẽ substitutioni: no. bar. in. l. qui liberis. §. hec verba. in fi. s. eo. vbi corrupte notat ex illo tex. lз debuit notare ex. l. seq. in verbo instituit. Et ibi Imo. hoc no. probat tex. in l. j. in prin. & ibi bal. Ange. & Moder. ad hoc no. s. e. probat tex. in. l. si quis mihi bona. §. fi. in ver. ideqз. vbi bal. not. ff. de acquir. heredi. habes gl. ordi. in. l. gallus. in prin. in verbo posse. s. de lib.

a ¶ Verbũ relinquo. Adde bar. in. l. cẽturio. j. e. Barba. i. c. verũ. i. vij. col. de fo. cõpe. ãg. cõsil. xxix. inci. titius existẽs ĩ nobili. gñe.

63 & posthu. ¶ † Postmodum querit Bart. in specie et primo de verbo perueniat nunquid sit directum: vel obliquum. concludit bart. ꝙ verbũ perueniat: & verbũ deueniat sint verba cõia. & cuз bar. reprobata opi. Inno. tenent cõiter hic legiste & ibi canoniste communiter. & lз bar. nihil sufficiens allegẽt: allego ergo text. in l. hereditatis. C. de here. insti. & ibi bar. met ad hoc no. illum tex. istud idem qđ hic tenet bal. vbi multa pulchra dicit ad propositum in. l. fi. C. de sacrosan. eccle. & Ang. i. l. precibus. in pe. col. C. eo. vbi multe scribit. & de verbo deueniat ꝙ sit cõe habes text. in l. pe. ff. de solu. quẽ allegat bal. in illa. l. fi. C. de sacrosan. eccle. habes etiam tex. in. l. ij. & ibi ad hoc no. Ang. C. de bo. que lib. Idez tenet Ange. in consi. xxij. incip. Jacobus habens vnicam filiam. Et ꝙ verbum perueniat sit cõe tenet etiam bart. in. §. lucius. in ij. q. prin. j. e. bal. in. l. iã hoc iure. ver. ij. s. eo. & in. c. si pater. in. xv. col. de test. in. vj. Istam opi. firmat Alex. in multis cõsilijs. primo firmat in cõsi. lvij. in. ij. vol. inci. prescriptis. in. ij. col. & i cõsil. clxij. i. ij. vol. inci. circa primum dubiũ. in pe. col. & in cõsi. clxxxiij. in. ij. vol inci. viso processu cause vertentis inter dñam Antoniã. et in cõsi. xxxvi. in. iij. volu. incipiẽ. Viso themate sup quo dubi-
64 tari cõtingit. et ista est vera & communis sententia. ¶ † Limita istam communem cõclusionem notabilẽ tribus modis ꝙ verbũ

perueniat vel deueniat sit cõe nisi adÿciatur verbũ eoipso. puta dicat si filius meus decesserit sine liberis eoipso hereditas vadat ad titium vel deueniat: propter verbum eoipso importat directam substitutionẽ ⁊ excluderet me: ratio q2 ex quo diceret eoipso signat quod incontinenti sine alterius ministerio. ita limitat nota. Barto. in. l. fina. in penul. colum. in fine. C. de sacrosanc. eccle. allegat Archid. in. c. cum qui. de preben. in. vj. ⁊ in. c. j. vel fina. de sepul. in. vj.

65 **Adde** Glo. no. de hoc. in. c. quã sit. in verbo euacuetur. de elect. in. vj. glo. expresse dicit† φ ista verba eoipso[a] importãt ipso iure. ⁊ sic importãt canonem late sententie: etiam si adÿciantur verbo futuri temporis. ad idem est gl. in clemen. j. in verbo eoipso. de vita et honesta. clerico. ⁊ dicit φ ad propositũ Joã. an. in. c. q2 sepe. de elect. in. vj. in nouella. φ ista verba eoipso significant sine hominis adminiculo.

66 ¶ †Secundo no. ⁊ limita quãdo adÿcereř clausula pleno iure perueniã: tũc inducitur directa substitutio: ita no. Bal. in auť. hec vsus prestatio per illum textum in verbo pleno iure. C. de sacrosan. eccle. ad hoc allegat etiã tex. bonũ. in. l. iulian⁹. ff. de rei vendi. ⁊ dicit Bal. istud vult Bar. in materia compendiose: sed credo φ voluit ponderare Bartol. s. in. iÿ. q. princ. vbi dicit totam vel integram. Istud vult notabi. Ang. in cõsi. cxxv. incip. Hoc est testamentum Petri. in vlt. col. vbi multa iura alleg. Idem tz Ang. in. d. l. iulianus. §. fi. per illũ text. ff. de rei vendi. pro ista conclu. addit Areti. duos. text. in. l. si post missionem. in verbo plura legata. ff. ad legem falci. ⁊. l. diuortio. in princ. iuncta gl. in verbo plena. ff. de nego. gest. adde textum no. in. §. non aũt dabimus. in verbo ⁊ ad plenũ. in auť. de here. ⁊ fal. facit quod vult bart. s. in. iÿ. q. prin.

67 ¶ †Tertio limita nisi adÿciař verbũ libere pueniat: qδ: facit vt sit directũ ita expresse dicit bart. s. in. iÿ. q. princi. ⁊ ibi aliqua addidi ad illud verbum libere: ⁊ sic habes tu tres bonas limitationes ad verbũ perueniat. iste tres limitationes nõ solũ seruiũt ad istud pmũ verbũ

68 sed ad oĩa sequentia. verba Bar. †Concludit bart. in ista scda. q. φ verbuz pertinet est cõmune: eo q2 habeť latissimã significationem ⁊ cum bart. transeunt omnes. Idem cũ Bar. tenet Bald. et Jo. de ligna. in. c. si pater. de test. in. vj. ¶ Adde pro gfirmatione illud qδ in optimo simili dicimus: φ verbũ pertinere: est verbũ cõmune. ⁊ ad petitoriũ ⁊ possessoriũ. gl. est valde not. in. l. si quis intẽtione ambigua. ⁊ ibi bart. ⁊ alÿ sequunř. ff. de iudi. ¶ Scdo adde illud qδ vult alia gl. in. l. cum mater. in gl. ÿ. iuncto tex. ff. de inoffi. test. vbi est gl. iuncto tex. ⁊ signa eã φ verbũ pertinere significat nõ solũ ius qδ immediate cõpetit: sed etiã mediate: q2 est verbum cõmune. Tertio adde etiam glo. in. c. inter dilectos. in verbo pertinere.[b] de fide instru. vbi dicit formaliter glo. φ cũ verbũ pertinere latissime pateat: per illud intelligiř deduxisse quicqd iuris vndecunφ habeat: ⁊ de illa glo. facit festũ Ange. ⁊ reputat sing. in gsi. cccxv. inci. visis attestationibus. in vlti. col. ⁊ sic ex illa glo. sequitur illud qδ vult gl. in. d. l. si quis intentione ambigua. ¶ Quarto adde illud qδ vult gl. no. in. c. fi. iver. pertinet. de elec. in. vj. vbi dicit glo. φ verbum pertinere: late patet ⁊ latam habet significationẽ siue pertineat de iure cõmuni siue de iure speciali ex priuilegio vel gsuetudine siue etiam ex iure delegato semper

69 diceř pertinere. ¶ †Dum bar. cõcludit φ verbũ habeat. est cõmune: adde φ idem tenet Bar. in. l. fi. C. de sacrosan. ecc. in fi. col. Ang. i. §. extraneo. insti. de pupil. substi. tũ habes tex. φ sit obliquum verbũ habeat. l. qui cõcubinam. §. j. ⁊ ibi ad hoc not. bart.

70 ff. de leg. iÿ. ¶ †Dum bart. cõcludit φ verbũ remanεat[c] est verbum cõmue. subdit Bar. φ idem in verbo redeat. Adde ad primum φ verbũ remaneat sit cõmune: ex quo stat in sensu directo ⁊ obliquo. text. in. l. tale pactum. §. fi. cũ glo. ff. de pac. ⁊ ibi Barto. expresse no. ad hoc qδ dicit hic: idẽ tenet Bal. in. l. j. C. de pact. in ter empto. ⁊ vẽdi. ⁊ in. d. l. fi. C. de sacrosan. ecc.

71 ¶ †Dum bar. cõcludit qδ verbũ succedat: est cõe: ⁊ cum barto. tenent indifferenter alÿ: tamẽ reperio φ do. Signo. de homode. in cõsi. lxi. incip. do. Guido fecit testamentũ. cõsuluit φ imo verbum succedat. sit verbũ mere directũ: allegat tex. in. l. j. ff. quẽadmo. testa. aper. sed nõ reperio: credo φ lec. sua nõ sit cõpleta. ⁊ qδ istud sit verũ probat ipse subtiliter hoc modo: clarũ est qδ vbũ heres est vbũ mere directũ ⁊ ciuile. gl. or. di. i. l. precib⁹. C. eo. bar. hic. ⁊ s. j. iÿ. q. principali: sed hoc est: φ heres: nihil aliud est quã iuris successor: ita iurisconsultus in. l. quoties. §. heredes. ff. de heredi institu. vbi formaliter dicit tex. heredes iuris successores sunt: pondera. Itẽ hereditas nihil aliud est quaz successio iuris ⁊c. l. nihil. aliud est hereditas. ff. de verbo. signifi. ergo necessario infertur φ hoc verbum succedat de per se est directũ sicut verbũ heres. Adde etiã φ Bal. in. l. et sine. in princip. C. ad treb. tenet φ verbum succedat de propria significatione est verbũ directũ: ⁊ dicit φ hoc sentit ibi glo. sunt etiam aliqui qui alleg. bal. in. l. precibus. non reperi in lectu. mea. Tene sentẽtiam Bar. que est cõmunis vt probant aperte tex. alleg. per eum: ⁊ ita tenuit etiam Bart. in consi. suo incipi. in. q. proposita viso puncto. tenet glo. ordi. in. c. si pater in ver. absφ deductione. de testa. in. vi. ⁊ ibi Bal. met. in repe. ⁊ idem Bal. in. l. fi. in vlti. col. C. de sacrosanc. eccle. ita etiam tenet Pau. in cõsi. cxxxiÿ. inci. viso pũcto ⁊ dubÿs suprascriptis. in. ÿ. col. pro ista communi sñia addit Are. optimum text. in. l. non solum. ff. de in integ. resti. vbi probatur φ successoris nomine venit tam succedens per obliquũ ⁊ sic per fideicom. Φ succedentes directo: ergo ibi est tex. formalis pro opinio. Bar. ⁊ cõmuni: tamẽ considerabis subtilius illum tex. an probet vel non: quia videtur mihi qδ aut nihil probet vel contrarium: dicit tex. qδ ad benefi-

72 cium resti. in integ. admittit non solũ here. ⁊c. si vellet. ¶ †Dum Bar. concludit φ verbum reuertatur sit commune sicut verbum pertinere.

Adde pro decisione Bar. tex. quẽ ibi Bar. no. ad hoc. l. l. quisquis. C. de omni agr. deser. lib. xj. Confirmatur ratione. nam verbũ reuertatur reperitur in sensu directo ⁊ in sensu obliquo: ergo est commune. tex. est in. l. si vnqφ. in verbo reuertatur. ⁊ ibi glo. approb. C. de reuo. dona. φ intelligatur ipso iure. ad idem tex. j. auť. de testi. ⁊ ea que parit col. vÿ. in pn. ⁊ ibi Ang. ad hoc. no. Aliqñ verbum reuertatur stat oblique: quia oportet qδ per manũ alterius retradatur. tex. est in illa. l. iÿ. ⁊ ibi bar. not. C. de pac. inter emp. ⁊ vendi. ⁊ Barto. alleg. hic: ergo apparet φ

73 est commune. ¶ †In alÿs omnibus dic vt hic per Bar. sed volo qδ addas vnũ ad illud quod dicit de verbo moriatur φ sit directum. dicit Bal. qδ de isto moriatur ad propositum nostrum non reperitur alius tex. alibi quã in illo. c. si pater. de testa. in. vj. sed Ang. ⁊ bene addit alium tex. in. §. fi. in auť. de incest. nup. col. ÿ. vbi text. dicit φ pater moriař filÿs legitimis id est ad vtilitatẽ filiorum. q2 filÿ admittunř est verũ qδ Ang. hic tenuit φ verbum moriatur sit cõmune. ⁊ fortasse non male. ponit etiam idem Ang. in. d. l. precibus. in vlti. colũ. ⁊ Oldra. lauden. in consil. cxxvi. al's cxxxvi. incipiente in proposito. De multis alÿs verbis vltra Barto. habes per Ange. ⁊ Jmo. hic in vlti. char. per Bal. in. d. l. fi. C. de sacrosan. ecle. ⁊ latius in. d. c. si pater. ⁊ Ang. in. d. l. preci-

74 cibus. †Et vltra ea q̃ tãgunř a scribẽtibus quid sit de verbo hereditare: quid si testator dicat si filius decedat sine liberis volo φ titius hereditet bona mea: an sit obliquũ vel directũ: ponit Rapha. cu. in cõsi. lxxxiÿ. incip. φ ser. blanchus. al's est fm aliquos libros consi. ÿ. incip. proponitur. in vltimo dubio. vbi ponit de verbo hereditare: ⁊ ibi cõcludit qδ sit verbum directum: ⁊ credo φ dicat veritatem duplici ratione: q2 verbũ hereditare est idem φ heredem esse. sed heres est verbũ directũ. glo. in. d. l. precibus. Probatur preterea viua ratiõe φ sit directum: nã sonat φ directo. ⁊ propria autoritate ⁊ non per manũ alterius capiat. ergo apparet φ est verbũ directum: ex doctrina Bart. cõiter approbata per omnes: ⁊ per ista cũ laude dei est impositus finis huic. l. cẽturio. die prima Junÿ in vigilia corporis christi ⁊ eam incepi die xi. Maÿ.

1 ☞Si seruus in testamẽto patris alicui relinquatur: ⁊ in tabulis pupillaribus a substituto pupilli eidẽ libertas relinquař: primum legatum videtur ademptum.

2 In vltimis voluntatibus vltima derogant prioribus.

3 Q̃ñ duo testamenta vere sunt diuersorũ tamen habẽtur pro vno propter vnitatem eiusdem disponentis.

4 Quando codicilli sunt confirmati in testamento: tunc ipso iure tollunt legata facta in testamento.

Si quis eum quem. Si seruus legatus substituatur pupillo euanescit legatũ factum de ipso seruo. h. d. fm Bar. Ang. Jmo. ⁊ Alex. iste intellectus nullatenus mihi placet ad istum tex. quia verba text. non patiuntur istum intellectum: quia tex. non loquitur quando ille seruus erat substitutus pupillo: sed bene loquitur quando alter fuit substitutus pupillo: ⁊ ab altero fuit relicta libertas ipsi seruo. ⁊ iδ summa melius fm Salice. ⁊ Areti.

1 †Si seruus in testamento patris alicui relinquatur: ⁊ in tabulis pupillaribus a substituto pupilli eidem libertas relinquatur: primum legatum videtur ademptum. hoc dicit: fm verum sensum litere. dubium faciebat in ista lege quia nouissima voluntas fuit facta in testamento pupilli. nã sicut pupillus si esset maior non posset adimere ita non deberet posse adimere testator. ratio decidendi contrarium fuit: quia nouissima voluntas testatoris est attendenda. ⁊ si dicas est verum quando in eadem dispositione sit vltima voluntas: alias secus vt in casu nostro: respondet iurisconsul. quod hic non censetur diuersa voluntas: quia vna censetur accessoria ad aliam sicut vi-

2 demus in codicillis testamento confirmatis. ¶ †Not. ex isto tex. quod in vltimis volũtatib⁹: vltima derogant prioribus. facit. l. si mihi ⁊ tibi. §. in legatis. infra de legatis primo. ⁊ text. in capit. cum marthe. de celebratione missarum. ⁊ gloss. nota. in ca. j. de constitutio. in. vj. ⁊ ponit duas limitationes de quibus ibi in gl. hinc est

---

a ¶ Verbo eo ipso. adδ gl. i regula ipe nis. de reg. iu. li. vj. tex. cũ gl. i. c. qui cũφ δ here. li. vj. gl. i v. ipo fcδ. i cle. ne i agro. de sta. mo. Ab. i. c. fi dilig ẽ ti. δ fo. gpe. bart. in auť. habita. C. filius pro patre.

b ¶ Verbo ptinere. adde l. vbũ ptinere. ff. δ v. sig. l. si qs ex argẽtarÿs. ff. δ edẽ. Jnn. in. c. cũ in ecclesia. de cã pos. ⁊ pprie.

c ¶ Verbũ remaneat. ad de gl. in. l. si cũ aũt. C. de do. añ nupt. Raph. ful. cõsi. xl. inci. quidã filio studenti.

Hinc est qd superflua est clausula notarior quã apponũt semp in testõ cessans et irritãs omne testm̃ aliud qz ipso iure inest in secũdo testõ et ipso iure reuocat primũ.l.sancimus.i vbo ipso iure. C.de test.et ita dicit Bal.in.l.fi.in.v.q.C.de edi.diui adri.tol. qd superflua est clausula notariorũ.De ista materia plene dixi i.l.pa
3 cta nouissima.C.de pac.vbi seriatim posui.¶ †Scdo pondera illud qd vult dicere iuriscõsultus in fine. quod qñ duo testamenta vere sunt diuersor tñ habent pro vno.propter vnitatẽ eiusdẽ dispo nẽtis qz illud qñ statuit de contẽtis in vno hz locũ in his duob testamẽtis:quõ tñ et qualiter procedat qd testm̃ patris et filij cen
4 seantur vnũ et diuersa:dicetur in.l.patris et filij.j.co.¶ †Capio glo.in vbo cõfirmatis et diuiditur in tres.In ea.glo.ibi. subaudi maxime.istũ intellectũ glo.sequunt Bar.et doc.istud mihi nõ placet.dic melius qd qñ codicilli sunt cõfirmati in testõ:vt dicit tex.tunc ipso iure tollunt legata facta in testõ.sed qñ nõ sunt con firmati non tollunt ipso iure sed ope exceptionis:ita concludunt scribẽtes presertim Moder.in.l.heredes palã.in prin.ff.de test. et rõ est vt dicit glo.quia qñ codicilli sunt cõfirmati in testõ censentur pars testamẽti merito tollunt ipso iure:cum ergo iuriscõsultus intentat decidere quod legatum serui remouetur ipso iure substitutione pupilli confirmauit ex codicillis confirmatis in testamẽto qz tales tollunt ipso iure.tamẽ tu cogita circa istud vltimum.

1 ¶ Rupto testamento paterno rũpitur pupillare ecõtra remanente paterno remanet pupillare.

2 Pupillaris substitutio potest fieri ex interuallo et alia hora separata post testamentum patris.

3 Testamentum pupillare factum postea nõ rumpit testamẽtum patris precedens licet regula sit quod testamentum secundũ tollit primum ipso iure.

4 Sublato principali tollitur accessorium quia sublato testamento patris tolluntur tabule pupillares que sunt accessorie.

5 Filius videtur esse preteritus quãuis ei fiat substitutio et quãuis alius instituatur sub conditione si filius viuo testatore moriatur.

6 Testamentum in quo filius est preteritus est omni iure nullum tam iure ciuili quã pretorio.

7 Testamentum in quo testator extraneum instituit sub hac conditione si viuo se filius moriatur est nullũ.

8 Posthumus preteritus quando viuo testatore moritur recõualidatur testamentum solum de iure pretorio.

9 Ad hoc vt secundũ testm̃ tollat primum necesse est quod ex eo adiri possit hereditas de iure ciuili: et non sufficeret quod adiri posset de iure pretorio.

1 **Si suo testamento.** †Rupto testõ paterno: rumpitur et pupillare econtra remanente paterno remanet pupil.h.d.scdm Barto.et Sali. vel sic complectendo totum text. Tabule pupillares valent licet fiant ex interuallo post testamentum patris. non tamen tollũt testamentum patris qd est principale.sed si pater postea faciat secundum testamentum tollitur primũ et tollunt tabule pupillares nisi illud secundũ testamentũ sit nullum ex preteritione filij iam nati.h.d.nihil omittẽdo:diuiditur in tres partes. prout tria habet dicta.Secũda ibi.nam si et sibi. Tertia ibi.sed si scdm legit tribus modis(hz penes secundam lecturam.dubitatio nem faciebat quia testamẽtũ patris et filij cẽsetur loco vnius:ergo debet codẽ contextu fieri.l. heredes palã.ff.de testa.et dum di
2 cit tex.pretermittere vult dicere premittere.¶ †Not.quod pupillaris substitutio põt fieri ex interuallo et alia hora separata post testamẽtũ patris.Adde qd etiam potest fieri alia forma:nã si testamentum patris sit factum in scrip.potest pupillare fieri nuncupatiue.tex.est ad literam in.l.si ita scriptum.§.fi.ff.de bono. pos. scdz tabu.vñ ex istis duabus.ll. simul iunctis pondera tu qd vbi cadit diuersitas temporis ibi etiam cadit diuersitas forme:dum modo als necessarie interueniat: ideo dicebam istis diebus qd tempus dicitur de forma:prout nota.Bald.et Sali.in aut. que
3 supplicatio.per illum text.C.de preci.impe.offe.¶ †Scdo not. ex text.ibi.et tamen patris testamẽtum ratum manebit:qd testamentum pupillare factum postea non rumpit testm̃ patris precedẽs licet regula sit qd testm̃ scdm tollit ipso iure primũ.§.posterior.e.insti.quibus mo.test.infirmentur.et.l.sancimus.C.de testa. Ratio istius text.est triplex. Prima quã proprie vult text.quia testamentum pup.est accessorium et sequela paterni.l.ij.§.prius. in fi.ff.co.et.l.ex pupillari.j.cod.sed accessoriũ non potest tollere pncipale.l.qd per manus.C.de iure codi.sicut dicimus qd a principali non vestitur accessorium.l.nuda.C.de contrahen.et committen.stipu.glo.et doct.in.l.petens.C.de pac.Secunda ratio est scdm Bal.Ange.et Moder.hic.quia pupillare iuris interpretatione censetur alterius testatoris:scdm tamen qd dicetur in.l. patris et filij.j.co.ideo non tollit testamentum paternũ precedens. Tertia est ratio qz per pupillare testm̃ succeditur alteri persone: et in diuersis bonis quam per testm̃ patris.vnde ex separatis nõ infertur vt vnum deroget alteri.l. inter stipulantem.§.sacram. in verbo sed hec dissimilia sunt.ff.de verbo.obl.et.l.papinianus exuli.ff.de mino.et si iungas simul istas tres rationes adhuc me
4 lius cõcludũt.¶ †Tertio not.ex tex.ibi et filio:quod sublato prin
a cipali tollitur accessorium.nam sublato testamẽto patris tollũtur tabu.pupillares que sunt accessorie.facit.l.ij.§.j.et.l.sz si plures.§.filio.et.§.si ex asse.ff.co.Aliquãdo tamen ex postfacto licet tollatur principale remanet tamen accessoriũ.l. fideiussorẽ obligari in fi.vbi gl.et docto.ff.de fideius.no.in.l.vsucapio.C.de pig. a
5 ¶ †Quarto not. in ver. sed si scdm hic probari fortiter prima fronte quod filius dicitur preteritus quãuis ei fiat substitutio et quãuis alius instituatur sub cõditione si filius viuo testatore moriatur intelligendo quod hic sint verba testatoris.nam per ista duo non est qui dicatur preteritus.Bart.tamen inferius cõcludit cõtrariũ per multa iura qd filius sic conditionaliter nominatus intelligatur institutus prout latius firmat in.l.gallus.in princ.nihil sub
6 audiendo ad tex.ff.de libe.et posthu.¶ †Quinto no.ex fi.litere ibi quia scdm non valet:hic videri text.qd testamentum in quo filius in potestate est preteritus sit omni iure nullũ tam iure ciuili quã iure pretorio. et potest ad hoc iste tex.dupliciter induci. primo dum dicit quia secundum non valet in quo filius est preteritus:ergo non valet nec iure pretorio nec ciuili:potest et secundo induci quia text.vult qd istud secũdum non tollat primum:ergo ostendit qd est omni iure nullũ et presertim iure ciuili quia si esset aliquod tolleret saltem primum de quo articulo non tangã hic ordinarie quia est articulus qui disputatur ordinarie in.l. posthumo.C.de contratabu.per Barto.et alios in.l. filio preterito. ff.de iniust.rup.¶ Glos.in verbo si viuo.diuiditur in duas quãuis videatur ponere tres intellectus.sed non sunt nisi duo. In
7 ij.rñ.per viam nota.¶ †In ea.glos.ibi sub hac conditione si viuo se.habes ex glo.primum intellectum ad tex.quod ista verba si viuo &c.fuerunt verba testatoris et sic testator in secũdo testamento instituit extraneum sub conditione si viuo se filius moriatur tale testamentum est nullum Istum intellectũ reprehẽdit Bar. hic vt hic per eum. Istam opiñ. quam hic plenius prosequitur idem Barto.in.d.l.gallus.in princi.sed ista opi. Barto.communiter dãnatur in.d.l.gallus.quia qñ filij sunt positi in conditione non est verum quod dicantur instituti:et multa ibi allegantur per Barto.que ibi reseruo.Sed aduerte quod iste quinque leges allegate per Bar.videtur obstare.Et primo tex.in.l.si quis ita heres instituatur si legitimus.ff.titu.j.qz dupl'r respõdetur ad illũ text. Primo quod ille legitimus positus in conditione succedit ab intestato et causa intestati excludit causam testati proper expressam dispositionem testatoris:ita firmant expresse glo. et Bart. in illa.l.si quis.Secũdo dicitur quod ille text. non potest vrgere qz licet loquatur de legitimo nõ sequitur ergo de herede legitimo vel de filio.Ad.l.coheredi.§.fi.rñ.quod tex.ibi nõ dubitat de institutione sed de substitutione et est veritas vtrũ videatur facta conditio decidit ibi quod sic.Ad.l. gallus in prin.et ad.l.in testõ.q idem dicunt.respondet quod iste tex.ineuitabiliter vrget contra Barto. iungẽdo.§. in oĩbus.in ca.l.prout dixi hoc anno. Et dicere.put dicit Bar.quod ibi tacita conditio &c.nõ põt procedere vt dixi hoc anno.ad.l.si ita stipu.ff.de ope.liber.qz dixit bar.quod illa.l.prestat optimum argumentũ:mihi videt quod ex tex.nõ possit sumi argumentum ad propositum:quia si ex illo text.posset argui vt facit Bar.certe etiam extraneus positus in conditione censeretur tacite institutus.Nam si vis arguere vt facit Bar.quod cõditio disponat:certe non solum filius positus imo etiam quilibet extraneus per illum text.tñ est notorie falsum.l.si quis sub conditione dandorum.x.ff.si quis omis.causa testamenti.et glo.in.l.lucius.ff.de heredi.institu.communiter approbata nisi dixeris defendendo Bar.quod ibi tex.se fundaret in fauore patroni.Si ergo fauore patroni conditio disponit de presenti:certe fauore patris et filij fortius disponet.et istud est qd fortius cõsiderauit Bar.in illo tex. dum dicit quod prestat bonũ argumentũ:tñ ex alio non videtur ille tex.probare scdm qd dixi etiam in.l.centurio.ff.co.in illa.q.an valeat fideicommissum iniunctum nepotibus:nam in illa.l.si ita stipu.ibi nõ est illud solum fauore patroni sed ibi aliud speciale cõcurrebat. Nam ibi stipula.de dando.xx.non tolerat ibi eo qz videtur inducta causa libertatis honorande:hoc respectu et etiam respectu patroni conditio operatur etiam de presenti contra regulam.l.ex facto etiã.ff.de here.instit.alle ergo tex.ponẽs casum specialem non est trahendus in argumentum vt facit Bart.per l.qd vero cõtra.ff.de leg.tñ de ista opinio.dicetur plenius in.d.l. gallus.Bar.tñ tenet scdm ĩtellectũ et qd exponat si.i.quãuis. Iste secũdus intellectus non est tenendus eo quia facit violentiã litere exponendo si.i.quãuis.preterea esset de indubitabili.quia text. est in.l.si filius qui in potestate.ff.de libe.et postb.¶ Primũ intellectũ glo.teneas qui est amicus litere et cõiter approbatur:et

¶ Sublato principali. Adde regulam accessorium.et ibi Dy.de reg. iur.lib.vi.

tenetur. ¶ Cõtra istũ tex.et istũ primum intellectũ oppo.subtili
ter Bal. ꝙ imo istud scḋm testm̃ valeat:nã hic precesserat aliud
testm̃ in quo iste filius erat institutus:deinde in scḋa dispositio/
ne fuit dictũ si filius me viuo moriatur:ista dispositio est vulga/
ris substi.l.cũ proponas.C.de here.insti.sed qñ filius est institu/
tus in primo testõ ⁊ sic in primo gradu ꝗuis pretereaꝛ a secũdo
⁊ sic a substituto illa ꝑteritio ⁊ substitutio nihil nocet.l.si posthu/
mus.§.qḋ vulgo.s̃.de libe.et posthu.et per istud fundamentum
Bal.reprehẽdit istũ intellectũ primũ ⁊ tenet scḋm ʒ Imo.ĩ isto
tex.tenet ꝙ testator nõ agebat solũ facere substi.vulga.imo etiã
testm̃ nimirũ si illud scḋm nõ valet dato ꝙ filius fuerit preteritus
in primo institutus. Uel aliter ⁊ scḋo rñ.⁊ singu.ſm Pau.hic qñ
vulgaris substitutio fit in eodẽ testõ qḋ procedit in.§.qḋ vulgo.
sed si substitutio vulgaris fiat diuerso tpe:istud est potius scḋm
testm̃ ꝗ simplex substitutio vulgaris merito vitiaꝛ ex preteritio/
ne filij:nã qñ testator aliquid addit post testm̃ vel detrahit dicit
tex.oĩa ex integro faciẽda sunt.tex.est in.l.heredes palã.§.si qd
post.s̃.de test.facit.l.tribunus.§.fi.ff.de test.mili.q̃ addit Are.hic
⁊ ista est melior rñsio Alex.tertio loco respõdet:ʒ est cũ violẽtia.
¶ In vltima parte glo.cõmuniter reprobaꝛ quatenus loquitur
de posthumo preterito ĩ scḋo testõ qḋ tale testm̃ nõ rũpit primũ.
istud est cõtra tex.formalẽ in.l.ij.§.si rupto.ff.de iniuſ.rup.facit
ratio q: possibile est ex tali testõ adiri hereditatem de iure ciuili
puta si posthumus nõ nasceretur vel abortiuus.l.ij.C.de posth.
heredi.insti.sed qñ possibile est aliquo casu adiri hereditatẽ run/
8 pitur primũ.§.posteriore.inst.qui.mo.test.infir. ¶ †No.tñ ex gl.
ſm bar.duas cõclusiões.Prima est ꝙ qñ posthumus preteritꝰ
viuo testatore moriꝛ reconualidatur testm̃ solum de iure preto/
rio.iste est tex.sing.in.l.posthumus.in princi.ff.de iniuſ.rup.Li/
cet oẽs ita teneant tñ videretur qḋ tex.in.d.l.posthumus.ĩ prin.
probet ꝙ imo testm̃ valeat de iure ciuili ꝙ qñ posthumus prete
ritus viuo testatore moritur reconualidatur solum testm̃ de iure
pretorio:imo posses inducere contra.⁊ qḋ istud sit verum proba
tur dupliciter ĩ illa.l.posthumus.põdera ergo subtiliter qḋ tex.
ibi dicit hereditatemqꝫ obtinebit ergo erit heres etiam de iure
ciuili al's tex.esset superfluus.ita vult text.in verbo hereditatem
quia al's esset superfluus. ¶ Probat etiam tex.dum dicit et ita
imperator Adrianus ⁊ imperator noster rescripserunt:ponde/
ra ergo qḋ illud nõ est dispositio pretoris:sed est imperatoris er
go est merum ius ciuile nõ ergo erit heres solũ de iure pretorio
imo etiam de iure ciuili:⁊ ita reperio qḋ tenet Cy.et Ange.in.l.
fi.C.vnde legi.non recedas a communi sñia qḋ in casu.l.posthu/
mus testamentum non reconualescit nisi de iure pretorio:prout
tenent gl.⁊ doc.in.d.l.fi.C.vnde leg. Et põdera ꝙ ille text.potest
dupliciter induci pro communi.Primo ponderatur dum dicit
conditionaliter si testamentum signatum fuerit:pondera illud si
signatum est.istud enim consideratur mere in successionibꝰ pre/
torijs quia pretor est qui adinuenit illam formam vt insti.de test.
post princi.si ergo posset heres succedere de iure ciuili non attẽ/
deretur qḋ qḋ testm̃ esset signatum vt dicit ibi tex.nam ad istã in
ductionem posses respondere.nam tex.ibi duo dicit qḋ scriptus
heres poterit bono.poſ.petere.⁊ hoc respectu loquiꝛ signatum
est.deinde dicit si hereditatem obtinebit:et tunc non requiritur
scriptura. Secũdo potest ille text.induci in ver.idem ⁊ circa.vbi
tex.ponens eam decisionem dicit si bo.poſ.petita.ergo tex.vide
tur in vtraqꝫ ponere pro constanti qḋ bonorum poſ.necessaria
sit.Et si dicatur quid respondetur ad text.qui dicit hereditatẽqꝫ
obtinebit ergo de iure ciuili respondetur qḋ verbum obtinebit
respicit effectum quia veniens per bono.poſ.effectualiter effici/
tur heres de iure ciuili.loquor prout regulariter loquitur Bar.
in.l.ij.ff.de bono.poſ.qui omnino videatur.ad hoc per illum tex.
cum glo.idem Barto.in.l.ex asse.ff.ad trebel.credo qḋ istud vo/
9 luerit tex. ¶ †Secundo ex ista glo.no.Bartõ.qḋ ad hoc vt secũ
dum testamentum tollat primum est necesse qḋ ex eo possit adiri
de iure ciuili hereditas:et non sufficeret adiri de iure pretorio
de quo est gl.l.cum in testamento.vbi Bart.et alij ponunt.ff.de
iniuſt.rup.ad quẽ omnes se remittunt ⁊ ideo me remitto etiam.

1 ☞ Posthumus etiã nasciturꝰ põt post mortẽ ĩstituti substitui.
2 Persona incerta potest substitui dũmodo veniat certificãda ex
futuro euentu.

1 Substitui. †Etiam posthumus nasciturus
post mortẽ instituti substitui po/
2 test:†et,sic nota ex hoc tex.qḋ persona incerta põt sub/
stitui dũmodo veniat certificãda ex futuro euentu:al's
secus:casus est hic:ita loquuntur leges allegate in glo.in opposi
tione ⁊ nota.soluit glo.

1 ☞ Seruus communis cum libertate substitutus impuberi ef/
ficitur ei necessarius si fuerit redemptus a testatore secus si a pu/
pillo.
2 Si autem a neutro fuerit redemptus poterit ipse seruus par/
tem pretij offerre.
3 Qui potest fieri necessarius testatori potest etiã filio testatoris.
4 Lex que disponit ꝙ seruus institutus sit necessarius heres testa
toris non extenditur ad eũ a quo fingitur institutus.
5 Fauore libertatis et pupillaris substitutionis cogitur dominus
inuitus vendere partem suam:hodie sufficit solus fauor liber/
tatis.
6 Per substitutionem serui prius alteri legatum reuocatur illud
legatum eueniẽte casu vel conditione pupillaris substitutionis.
7 Licet debet expectari conditio pupillaris substitutionis:nõ de/
bẽt tamen expectari mors.

Si seruus. Iste tex.ſm Barto.ponit tres
casus ideo nõ summatur:tu au/
1 tem summa sic.†seruus communis cũ libertate substi
tutus impuberi efficitur ei necessarius si fuerit redẽ/
2 ptus a testatore:secus si a pupillo:†si autem a neutro fuerit re/
demptus poterit ipse seruus partem pretij offerre:et sic liberta/
tem et hereditatem consequi:et seruus alteri legatus substitua/
tur pupillo cum libertate euanescit legatum eueniente conditio
ne etiam si post mortem patris et sic legatarij.h.d.tota.l.vsqꝫ ad
3 l.patris et filij. ¶ †Nota ex prima parte:qḋ qui potest fieri ne/
cessarius testatori potest etiam fieri necessarius filio testatoris.
concordat.l.sed si plures.§.quos possum.s̃.e. ¶ Scḋo not.dili/
4 gẽter ex scḋa parte ibi.si vero ab impubere.†ꝙ.l.que disponit
ꝙ seruus institutus est necessarius heres testatoris non extendi
tur ad eũ a quo fingitur institutus.ita est casus egregius hic.nã
tabule pupillares finguntur testamentum pupilli vbi tractatur
de fauore filij.l.papinianus.§.sed nec impuberis.ff.de inofficio.
testa.et tamen seruus substitutus in tabu.pup.si a pupillo redi/
matur nõ efficitur eius necessarius hoc non est ex alio nisi quia.l.
non extendiꝛ ad casum fictum.allegatur ad hoc vulga.l.iij.§.hec
verba.ff.de nego.gest.traditur late per Bal.Imo.et Moder.in
l.gallus.vbi dicetur.ff.de libe.et posthu.in.§.quid si tantũ.est di
5 ctum Barto.in.l.j.ff.de fonte. ¶ Tertio not.†ꝙ fauore liberta/
tis et pupillaris substitutionis cogitur dominus inuitus vende
re partem suam hodie sufficit solus fauor libertatis per text.in
l.j.C.de communi ser.ma.allegata in glo.olim erat secus.§.j.insti/
tu.de dona.per text.in.l.j.C.de communi seruo.no.ibi Bal.ꝙ si
testator mandat construi ecclesiam cum alio in loco communi co
gitur socius inuitus vendere partem suam fauore religionis.
¶ Adde fortius qḋ pro constructione ecclesie vel necessaria am
pliatione ecclesie vel monasterij coguntur vicini vẽdere ꝑ text.
in.l.si quis sepulchrum.in princi.ff.de relig.⁊ sum fu.de quo vlti
mo dixi.s̃.in.l.j.ff.solu.matri.in quo notabili et ibi multa alia ad
6 presens propositum dixi. ¶ †Ultimo not.qḋ per substitutionẽ
serui prius alteri legati reuocatur illud legatum eueniente ca/
su vel conditione pupilla.substitutio.et in hoc differt iste text.in
l.si quis eum.in princi.s̃.eo.quia ibi seruus legatus non erat sub
stitutus prout hic:quicquid dixerit Barto.ibi.Item hic est tex.
contra gloſ.d.l.si quis eum.in princi.in ṽbo adempto.que dicit
ꝙ legatum censetur pure ademptum.hic est text.in contrarium
demum existente conditione. ¶ Glo.in verbo offerens diuidit
in tres.in prima timore contrarij ponit duas solutio.ad text.in
secunda per viam not.oppo.in tertia allegat concordan.secun/
da ibi.et no.tertia ibi.cõcordat huic. ¶ In ea.gl.ibi.vt.C.de cõ/
muni seruo manu.tene secundam opinionem gloſ.qḋ non suffi/
ciat sola oblatio sed requiritur dispositio et consignatio:prout
dicit text.in.d.l.j.§.j.et dicit Barto.qui tenet istam opinionem:
ꝙ illud quod deficit in ista.l.supletur per illam.tamen leges ve/
teres declarantur per leges nouas.istud non est nouum.l.sed
non est nouum.et.l.posteriores.ff.de.ll.tamen ꝙ ista debeat sup/
pleri per.l.nouam esset quodammodo redarguere iurisconsul/
tum.ideo absqꝫ suppletione illius text.probat istam opinionem
bona ratione.Nam regula est qḋ quando oblatio tẽdit ad acqui/
rendum ius offerenti et obligat aliquem ad aliquid:tunc non
sufficit sola oblatio sed requiritur consignatio ⁊ depositio.istam
regulam tradit Bartolus quem omnino videas in.l.si ita he/
res.ff.de condi.insti.vbi ad istam regulam allegat.d.l.j.§.j.C.de
communi seruo.maio.allegat etiam gloſſ.et docto.hic.sed quan/
do ista cessarent secus ita procedunt iura que allegat Barto.hic
ad oppo.ponit etiam Barto.in.l.cui fundus.ff.de conditio.⁊ de
monstratio. ¶ Glo.in ṽbo idem est diuidiꝛ in tres:in prima de
clarat text.in secunda ponit questionem.in tertia allegat cõcor.
scḋa ibi.sed hoc casu statim euanescit.tertia ibi.et facit.j.In ea.
7 gl.ibi vt sic liberet heres.†habes ex gloſ.ꝙ licet in terminis hu/
ius legis debeat expectari conditio pupilla.substitutionis vt ex
presse dicit tex.tamẽ nõ debet expectari mors legatarij vt dicit
tex.in illa.l.si post mortem.§.fi.j.de lega.j.Sꝫ istam cõclusionẽ gl.
approbatam communiter per omnes et contra rationem reddi/
tam per iurisconsultum in.d.l.si post mortem.text.ibi diceret
glo.hic:

glo.hic non expectatur mors legatarij q̄uis testator dixerit eo.
quia certum est legatarium moriturū:istud videtur male dictum
quia q̄uis sit certū moriturū tñ seruus posset mori ante ipsum
legatarium:cum ergo istud sit incertum an debeat mori ante vel
post facit cōditionem cuius implemētū debet expectari.text. est
in.l.heres meus.in prin.⁊ in.l.quibus.§.quidā titio.ff.de cōdi.⁊
demonstra.ad ista iura rñ.Are. et dicit ꝙ est noua limitatio sua
ad illos tex.ꝙ.d.l.heres meus.⁊.d.§.quidā titio.procedūt qñ le
gatarius posset expectare aliquod emolumentū p extinctionem
legati q̄ fieret per mortē:sed qñ legatarius per mortē serui nul-
lum cōmodum expectaret ⁊ sic emolumētū vt est in terminis no-
stris:isto casu nō attenditur si prius moritur vel nō:⁊ lȝ Are.di-
cat ꝙ sit sua limitatio est proprie respōsio Pau.i.d.l.si post mor
tē.§.fi.Raph.cu.ibi etiā mouet istā difficultatē ⁊ respondet alio
modo sed quia non satisfacit ideo non refero.

1 Testamentū patris et filij habentur pro vno vt vna solēni-
tas etiam iuris pretorij vtriq̄ sufficiat.
2 Testamentū patris ⁊ filij nō est ꝓprie vnū sed per fictionē habe
tur pro vno quia aliud est quē esse talē ⁊ quē haberi pro tali.
3 Ubicūq̄ aliquid est tale sed nō simpl'r ȝ scōm quid ⁊ quo ad ali-
quē respectū semper illud est improprie ⁊ ficte ⁊ non verum.
4 Solēnitas adhibita in testō patris et sic in principali sufficit in
accessorio ⁊ sic in testō filij.
5 Testamentum patris licet fiat in scriptis potest tñ testm̄ filij fieri
nūcupatiue ⁊ viua voce.
6 Quando aduersatiua sed ponitur cū copulatiua ⁊ tūc lȝ denotet
diuersum factum tñ est idē ius.
7 Plura testamēta pluriū personarū validātur propter testes in
primo adhibitos.

Patris ⁊ filij. Summa vt hic per Barto.
vel pleni⁹ cōplectēdo totū
1 text.† testm̄ patris ⁊ filij impuberis habetur ꝓ vno vt
vna solēnitas etiā iuris pretorij vtriq̄ sufficiat: tamē
vnum potest fieri in scriptis aliud nuncupatiue.h.d.totus text.
Habes premittere id qd̄ dicit glo.ꝙ pretor inuenit sigilla et ius
2 ciuile subscriptionē.¶ †No.j.⁊ pondera ibi text.in illo v̄bo ha-
betur.qd̄ testm̄ patris ⁊ filij nō sunt ꝓprie vnū sed p fictionē ha-
bētur ꝓ vno:q꞉ aliud est quē esse talē ⁊ aliud est haberi pro tali.
tex.est i.l.mercis.ff.de ver.sig.Bar.no.i.l.si maritus.§.lex iulia.
3 ff.de adul.†ita ad hoc no.istū tex.Bald.Ange.Jmo.⁊ Moder.
Jmo subtilius no.ex isto tex.Areti.hic ꝙ vbicūq̄ aliqd est tale
sed nō simpl'r sed scōm quid et quo ad aliquē respectum semper
illud est improprie ⁊ ficte nō autē verū.allegat ad hoc.l.cū ex ra-
tione.⁊ ibi Bar.ff.de excusa.tuto.bene faceret illud qd̄ no.Bar.
licet ipse non alleget in.l.lucius.§.quesitū.j.de leg.ij.vbi dat re-
gulam qd̄ qñ aliquid non appellatur simpl'r sed cum adiūcto vi-
detur ꝙ non sit tale:stat ergo ꝑm oēs qd̄ testm̄ patris et filij non
sunt vere vnum sed improprie ⁊ ficte:ex quo tex.dicit ꝓ vno ha-
bentur.¶ Ego in cōtrariū allego tex.in.l.ij.§.j.s.e.vbi tex.dicit
ꝙ est vnū cōsequenter p veritatē.nā dicit constat enim vnum esse
testamentū.sed qñ.l. vtitur illo verbo esse tunc importat verita-
tem.quia vt declarat Bar.aliud est esse talē aliud est haberi pro
tali.ista est doc.Bar.approbata i.d.l.si maritus.§.lex iulia.ff.de
adul.sed tex.in.d.l.ij.§.prius dicit.constat enim vnum esse testa-
mētum loquitur per verbum esse.ergo per veritatē.Jmo fortius
si.l.vel statutum diceret haberi et esse.puta statutum dicit scho-
lares habentur ⁊ sint pro ciuibus.primum verbum haberi pro-
pter sequens verbū esse importat veritatem qd̄ al's importaret
fictionem.quia iungimus iuris intellectum per veritatem.ita di
cit singulariter Bald.in proemio ffo꞉um.circa finem principij.
vbi ad hoc pōdera tex.in.l.j.§.fi.ff.qd̄ quisq̄ iuris.Jmo fortius
tex.in illa.l.ij.§.prius.scd̄o verum intellectum loquitur quando
substitutio pupil.facta est diuerso tempore a testamento patris
ꝑm communiorem ⁊ meliorem intellectum quem ibi tenui et ta-
men illo casu dicit vnum esse testamentum et ibi loquitur p ver-
bum esse ⁊ sic per veritatē.Erit ergo ibi text.peregrinus qd̄ sub-
stitutio pupil.fiat diuerso tp̄e a testō patris tñ vere est vnū testa-
mētū.potes pro sol.dicere nec aliud melius occurrit qd̄ tex.in.d.
l.ij.§.prius.loquaꝛ respectu disponētis eius respectu sit vnū. et
sic respectu testatoris.q꞉ vere est ⁊ idem testator:quo v̄o ad alios
effectus non sit idem per veritatem sed per fictionem.text.est hic
qd̄ probatur quia cum ille tex.loquatur q꞉ ꝑm veriorē intellectū
qñ substitutio pupillaris fieret ex interuallo et separatim certe
ibi requiritur noua solēnitatis vt dicit tex.in.l.si quis eū.§.j.s.e.
ergo respectu solēnitatis vere non est vnum sed vnum respectu
4 disponētis ⁊ nō alio respectu.¶ †Scd̄o no.ex tex.ibi septē signa
patris sufficiant:qd̄ solēnitas adhibita in testamento patris ⁊ sic
in principali sufficit etiam pro testō filij.Adde qd̄ per istū text.
alibi Bar.decidit.q.quā dicit vidisse de facto Bart.i.l.inficiādo
§.infans.in fi.ff.de fur.statutum prohibet inuitari ad cōuiuium
et ad nuptias vltra.xij.dñas pone ꝙ pater ⁊ fili⁹ simul eadē die
vterq̄ ducat vxorē nūquid poterūt inuitari.xxiiij.domine.dicit
bart.ꝙ licet sint duo matrimonia ⁊ hoc respectu possint dici due
nuptie tamē quia festiuitas sit vna simul in vna domo quo ad so
lēnitatē vnice nuptie dicuntur ⁊ sic non poterunt inuitari vltra
xij.dominas.et dicit ꝙ est text.hic et non allegat aliud quia hic
5 sicut sufficiunt septem testes in testamēto patris ⁊ filij.¶ †Ter-
tio nota in versi.ȝ ⁊ si pater.ꝙ q̄uis testm̄ patris fiat in scriptis
tamen testm̄ pupilli pōt fieri nūcupatiue ⁊ sic viua voce.et econ-
tra concordat.l.si ita scriptū.§.fi.ff.de scōm tabu.allegata in glo.
Et ex hoc tex.infert Ang.Jmo.et moder.ꝙ licet sententia diffi-
nitiua sit lata in scriptis et a iudice prout requiritur:tamē iudex
eodem die poterit interlocutoriam proferre sine scriptis.de quo
etiam per Ange.⁊ Jmo.in.l.paulus.ff.de re iudi.per Ang.in.l.
qd̄ iussit eo.ti.⁊ insistūt plenius Alex.⁊ Are.hic.¶ Glo.in v̄bo
resignate dupliciter exponit tex.¶ Jn ea.glo.in fi.habes ex gl.
duos intellectus vel duas expositiōes ad tex.Bar.intelligit pri
mam expositionem veram qñ tabule pupillares sunt signate q꞉
signa impressa in paterno videntur impressa in pupillari vt hic
per Bar.ꝑm expositionem gl.intelligit Bar.qñ ab initio tabu.
pupil.fuerūt signate.quia licet signa remoueātur a tabulis pu-
pillaribus remanēt tamen valide.⁊ est ratio quia sunt superflua
illa signa.vnde quēadmodum solēnitas adhibita vitiose que al's
non erat necessaria non vitiat.l.j.C.de rei vxo.act.in prin.gl.in.l.
vinū.s.si cer.pe.ita etiam solēnitas adhibita ⁊ postea remota nō
vitiat quando al's erat superflua.¶ Glo.in verbo per scripturā
diuiditur in duas partes principales.Jn prima timore contra-
rij respon.declarat text.Jn scd̄a dat not.doctrinam.secunda ibi
6 est ergo vnum.¶ Jn ea.gloss.ibi.per copulam.†no.istā glo.que
quotidie allegatur qd̄ qñ aduersatiua sed ponitur cū copula et:
ibi est bene diuersum factū.tñ est idem ius per copulam.⁊ similē
glo.habes in.l.ij.ff.ne quis eū qui.qñ vero ponitur aduersatiua
sine aliqua copula tunc denotat diuersum factū et diuersum ius
l.hoc amplius.§.de his autem.ff.de dā.infec.et gloss. qui vsum
fru.ff.de verb.obli.ita tenet Bar.⁊ indifferenter omnes.tu autē
aduerte ꝙ licet ista glo.quotidie allegetur mihi videtur ꝙ ista
glo.non sic dicat prout allegatur quia non vult ꝙ aduersatiua ȝ
propter copulam denotet idē ius simpliciter.imo dicit ꝙ deno-
tat idem ius quo ad quid ⁊ quo ad quid diuersum.pondera for-
tius ꝙ ista aduersatiua cum copula denotet et diuersum factum
⁊ diuersum ius in eo qd̄ principaliter deciditur. ita probat iste
tex.primo deciditur ꝙ est vnum testamentum.Pondera secun-
do ꝙ licet ista regula teneatur communiter a maioꝛib⁹ in cōtra-
riū allego tibi tex.in.l.iij.§.sed ⁊ si sic acceperit.ff.de in rem ver-
so.quē text.nemo.vnq̄ ponderauit ad hoc vbi est tex.⁊ ibi est ad
uersatiua cum copula ⁊ tñ denotat diuersum factum ⁊ diuersum
ius.secundo contra istam regulam do tibi aliū tex.in.l.si quis ex
argentarijs.§.rationē.in v̄.sed ⁊ qd̄ solui.ff.de eden.vbi est etiam
aduersatiua cū copula ⁊ tñ denotat diuersum ius.⁊ Raph.ful.so
lus no.illum text.contra istam regulam Alij nihil tangūt: tamē
ad istū tex.ꝑm qd̄ ille ver.est referendus ad principiū.§.⁊ non ad
proxima.vt expresse dicunt Ray.⁊ Albe.ibi ꝙ isto modo impor
tabit idem ius.et isto modo potes respondere.nō recedo tamen
a communi regula cum verecūdia esset declinare disputando te-
neas regulam cōiter approbatā:quā etiā tenet gl.in.d.l.ij.ff. ne
quis eū qui.glo.⁊ Bar.in.l.sed ⁊ si lege.in prin.ff.de peti.here.⁊
glo.in.l.j.§.hic videtur.in glo.magna.circa.mediū.ff.si quis ius
di.non ob.⁊ ibi Bal.⁊ Fulg.ad hoc notant illam gl. tenēdo illā
communem regulam ꝙ aduersatiua cum copula denotet idem
ius.limita ⁊ intellige ꝙ denotet idem ius non oīno ⁊ simpliciter
sed quo ad quid:de hoc soleo ponderare tex.⁊ ibi legendo no.ad
hoc in.l.nam et postea.§.sed ⁊ si quis.iuncto.§.precedēti.ff.de iu
reiuran.ibi dicitur.sed ⁊ si quis.et sic est aduersatiua cum copu-
la.ibi bene est idem ius in hoc vt detur replicatio aduersus exce
ptionem iuramenti prout in casu iuramenti:sed nō est idem ius
simpliciter.patet quia ibi non requiritur restitutio in integrum
prout requiritur in.§.precedēti. ergo ibi est tex.qd̄ aduersatiua
cū copula denotet idē ius quo ad quid.⁊ istud est qd̄ etiā precise
vult ista glo.qd̄ fortius ⁊ vult qd̄ denotat idē ius quo ad qd non
autem ad illud quod principaliter deciditur. ita glo.hic.reliqua
de ista aduersatiua ponit Bar.in.l.hoc amplius.§.his autem.ff.
7 de dā.infec.Circa doctrinā Bart.bene loquitur.¶ †Circa pri-
mam questionem extra glo.concludit Barto.qd̄ plura testamen
ta plurium personarum validātur propter testes ī primo adhi-
bitos.eo q꞉ vno cōtextu potuerūt testes rogari ꝓ oīb⁹ testamen
tis in vna charta descriptis.cum Bar.transeunt oēs Alb.Bal.
Ang.⁊ ceteri.⁊ dicit Pau.se habuisse de facto istum casum: et
dicit ꝙ istud fieri potuerit per istā doctrinā ꝙ maritus ⁊ vxor fe
cerunt testm̄ in eadē charta: ꝓ ista decisiōe facit ratio iuriscōsul-
ti in.d.§.si initium.nam dies ⁊ consul.qui precedit cēseꝛ esse cōis

ad oēs rōnes inferius descriptas que nō habēt diē ⁊ consulē fortius tenuit Bal. hic ꝙ ista decisio habeat locū in testō in scriptis vt subscriptiones ⁊ sigilla apposita in vno testō habeant locum etiā ad sequētia testamēta que sunt in eadē charta descripta ⁊ sic cōtingua per. d. §. si initium. secus si sit in diuersis quinternis qd̄ reputat no. dignū pro extēsione. d. §. si initiū. sed istud reprehenditur per Rapha. cu. ⁊ Ange. et bene per text. in. l. pe. C. de test. vbi dicit̄ qd̄ in testō in scriptis in subscriptione debet subscribere nomē suū ⁊ nomē testatoris ⁊ qd̄ faciat mētionem de quolibet testatore. Preterea ſm Raph. cu. daretur materia ad falsificandū: qꝛ licet testes scriberent se in primo testō posset postea notarius scribere pluria testamenta de quibus testes non habuissent notitiam. Sed cōsidera tu qd̄ ista ratio suspitionis falsitatis procedit etiam in decisione Bart. ⁊ doc. in testō nūcupatiuo. ⁊ illud idem qd̄ Raph. cōtra Bar. tenet etiā Ange. ⁊ Are. cū aliqua distinctione in. §. igitur. in vlti. col. instit. de pupil. substi. ¶ Adde etiā ad decisionē Bar. ⁊ doc. tex. qui nō allegat̄ in. l. licet inter priuatas. C. de pactis. per quem tex. not. ibi Bald. Salice. ⁊ Pau. ꝙ duo possunt se inuicē heredes instituēdo in eadē charta testari. ⁊ ille text. melius faceret ꝓ decisione Pau. de ca. hic. facit etiā ad predicta tex. i. l. cū ꝙ a multis. C. si cer. pe. vbi est tex. qd̄ ī vno instrumento possunt describi plures cōtractus ⁊ plures obligationes diuersarū personarū per illū tex. not. ibi Bald. ⁊ Sali. qd̄ vna subscriptio ⁊ vnū sigillū tabellionis potest autēticare mille ꝯtractus: ⁊ sic illud qd̄ in. d. §. si initiū. in tempore habet locū in subscriptione ⁊ signo tabelliōis qd̄ est no. ſm eos. ¶ Idē tenēt bal. ⁊ Ang. in. d. §. si initiū. bal. in rubri. C. de fid. instru. in. viij. colū. Ang. in. l. lucius. de testa. mili.

1 ☞ Substitutio pupillaris facta certo tempore intra pupillarē etatem non extenditur vltra illud tempus.

2 Licet testator nō possit prorogare tp̄s pupillaris substitutiōis potest tn̄ illud restringere ⁊ coartare.

3 Permissum ad tempus aliquod videtur post illud tempus esse prohibitum. et nu. 4. 5. 6. et. 7.

8 In pupillari substitutione cū ad breuius tēpus fiat non cōprehenditur tacita vulgaris.

1
Si ita quis. †Substitutio pupillaris facta certo tempore intra pupil. etatem vltra illud tempus non extenditur. Diuiditur in tres. In prima thema. In scd̄a decisio. In tertia ratio. ¶ †Not. primo ex isto tex. ꝙ licet testator nō possit prorogare tp̄s pupil. substi. l. in pupillari. ş. eo. pōt tn̄ coartare ⁊ restrin-
3 gere ad breuius tēpus vt hic. ⁊ in cōcor. allegatis in glo. ¶ †Secundo no. ex isto tex. regulam ꝙ permissum ad tempus post tempus videtur prohibitum concor. l. statu liberum. §. stichum. ff. de leg. ij. l. imperator. ff. de postula. in. l. si vnus. §. si cum reo. et in. l. epistola. §. finali. ⁊ ibi Paulus notat. ff. de pac. ⁊. in. l. pater filiū. §. fundū. j. de lega. iij. gl. in regula decet. de regu. iur. in. vi. ⁊ ista regula procedit econtra. quia prohibitum ad tempus censetur permissum post tempus. d. l. imperator. qui proprie ita loquitur et. d. l. si vnus. Item ad istam regulam qd̄ permissum ad tempus ⁊c. vide late Bald. in. l. obseruare. §. proficisci. in tertia questione
4 per totum. ff. de offi. procon. et lega. †vbi inter alia dicit not. qd̄ licet in statutis non habeat locum argumentum [a] a contrario sensu: regulariter argumentum a contrario sensu venit per coniecturam et improprie. text. in. l. pecuniam. vbi doctores not. in dic-
b tione tanq̄ [b]. ff. si cert. peta. gloss. in. l. apud antiquos. ff. de furtis Et qd̄ non habeat locum in statutis firmat Bartol. in. l. omnes populi. in. vi. q. prin. ff. de iusti. de iur. tamē dicit subtiliter Bal. in. d. §. proficisci. in. ij. q. qd̄ vbicūqꝫ in statuto limitatur tempus post tempus limitatum sumitur argumentum a contrario sensu etiam ad tollendum ius commune virtute limitationis temporis que als̄ nihil operaretur: et est pulchra limitatio ad predicta. stat ergo regula qd̄ ad permissum tēpus post tēpus videtur
5 prohibitum. ¶ †Limita in dispositione voluntaria: secus in necessaria saltē necessitatis causatiua vt testamētum valeat: ideo si testator dixerit si filius vel nepos nascatur infra nouem menses eum instituo. certe si nasceretur infra. x. vel. xi. censeretur adhuc institutus nec permissum ad tempus censeretur tunc prohibitū ita colligitur ex glo. in. l. gallus. in princ. ⁊ ibi Bal. ⁊ Imo. sic de-
6 clarant. ş. de liber. et posthu. ¶ †Scd̄o limita istā regulā ꝙ licet permissum ad tempus ⁊c. tn̄ ex equitate re integra post illud tēpus licitum est moram purgare. text. est qui loquitur in his terminis in. l. mancipiorum. ff. de opt. lega. et ita declarat Alex. hic quicquid dicant ad illū tex. Imo. ⁊ Bald. Dic melius ⁊ not. ſm Are. hic qui melius vidit medullā illius text. qd̄ ibi illa assignatio termini fit propter heredē: vn̄ si cesset interesse heredis: qꝛ res adhuc oīno sint integre cessat prohibitio post tēpus: istā rōnem
7 assignat ibi iuriscōsult⁹ ⁊ Bar. ibi formaliter declarat. ¶ †Tertio principaliter no. ex isto tex. ꝙ substitutio facta vno tēpore nō extenditur ad aliud tempus: idem no. glo. Bar. ⁊ doc. in. l. si mater. §. si. j. eodē. Cōtra istud fortiter oppo. Bar. ⁊ docto. substitutio facta ad vnū casum extēdit̄ ad alios casus. l. gallus. in princ. ff. de lib. ⁊ posth. l. si. C. de insti. ⁊ substi. dictū fuit plene post Bar. in. l. j. ī p̄n. ş. eo. ergo sil'r facta vno tēpore dꝫ extēdi ad aliud tp̄s
c qꝛ bonū est argumētū de re ad tp̄s [c] ⁊ ecōtra. l. miles ita. in prin. j. de testa. mili. Confirmat̄ ista oppo. nā ideo substi. facta vno casu extēdit̄ ad alios. l. iā hoc iure. ş. eo. quia in substitutione fit latissima interpretatio vt dicunt glos. ⁊ docto. in. l. gallus. in princi. ⁊ dixi in. l. j. ş. eo. Attēta ista rōne certe substitutio facta vno tempore deberet extēdi ad aliud sicut extēditur ad alios cas⁹. Huic difficultati r̄ndet Bar. ⁊ cōcorditer oēs scribētes ꝙ substitutio facta in vno casu ⁊c. est verum nisi voluntas testatoris repugnet expresse vel tacite. l. iam hoc iure. ş. eo. sed ī casu nostro repugnat voluntas testatoris. ita etiā respondet Bar. in. l. si mater. §. si. j. e. ista solu. Bar. ⁊ doc. mihi nūq̄ satisfecit nec tollit difficultatem. fateor ꝙ qn̄ voluntas testatoris repugnat est bene dictū. sed ego considero ꝙ Bar. ⁊ doc. hic dicunt ꝙ hec volūtas testatoris refragatur eo qꝛ permissum ad tempus censetur prohibitum: certe ego dico ꝙ qn̄ testator substituit in vnū casum habeo regulā: qui vnum casum ponit ⁊ permittit alios prohibet. l. cū pretor. ff. de iudi. c. nōne bene dicimus. de presump. considero ergo qd̄ ſm regulam iuris data paritate terminorum idem est in casu qd̄ in tempore sicut ecōtra sicut permissum in tēpus post tēpus censet̄ prohibitū ita permissum in vno casu censetur in alio prohibitū: nōne ita refragatur tacita volūtas testatoris ponēdo vnū casum sicut in tēpore ⁊ tn̄ substituēdo in vnum casum intelligit̄ in alios substituere ergo idē in tp̄e. Et si diceres permissum ad tp̄s respectu tp̄is est magis precisum: vellē ꝙ dares casum vel. l. de hoc vel rationē. Ego habeo regulā pro qua bonū est argumētum de re ad tempus ⁊ econtra corroboratur difficultas. quia substitutio facta in vno casu extendit̄ ad aliū casum: quāto magis hic ī substitutione pupil. que est merus fauor ⁊ merū commodum ⁊ mera prouisio pupilli. Considerabā posse r̄nderi vt dem materiā acutius cogitandi ꝙ qn̄ substitutio fit ad certū tempus si pupillus decesserit infra. x. an. si extenderetur vltra. x. annos extensio diceretur contra voluntatē testatoris sed quādo fit extēsio de vno casu ad aliū nō est cōtra: sed videtur preter. nō pono tn̄ pro constanti.
8 ¶ †Quarto ⁊ vltimo dicit Gui. Cy. in. l. precib⁹. C. e. p istū text. ꝙ sub ista pupil. substi. de qua in isto tex. non comprehendit̄ tacita vulgaris eo quia pupil. substi. limitata ad breuius tēpus nō comprehendit tacitam vulga. et si hoc est verum est singu. limitatio ad regulam. l. iam hoc iure. ş. eo. sed Raph. cu. hic tenet cōtrariū nihil tn̄ allegat. Nico. de neapo. ⁊ Alex. hic. idem tenent moti ista ratione: quia qn̄ pup. substitutio continet totum suum tēpus certe continet sub se tacitam vulga. d. l. iam hoc iure. ergo similiter quando cōtinet minus tēpus. pōderat etiā Alexā. bar. velle idem in. l. j. in pe. col. ş. eo.

Adde. Qd̄ istā eādē opi. qd̄ etiā si sit coartata ad tp̄s ⁊c. firmat Sali. hic. ⁊ quia isti docto. non vident̄ moueri fortiori ratione nec aliqua. l. confirmo vt credo fortiori ratione nam habeo qd̄ vulga. substitutio ꝯpuis non sit facta simpliciter sed sit facta in vnum casum indiuiduum tamen ista continet sub se tacitam pupil. sicut si esset facta in omnem casum. tex. est reputatus singularis licet vulgatus in. l. si. C. de institu. ⁊ substi. quem Barto. ibi dicit se nescire alibi. ergo eo modo in proposito ꝯpuis substitutio non sit facta ad suum tempus sed restricta tamen debet cōtinere tacitam vulgarē. ¶ Glo. in verbo post decimū. diuiditur in tres. in prima declarat. in scd̄a per viam no. ponit ꝯcor. ad tex. in tertia oppo. de tribus. ll.

1 ☞ Qui impugnat testamentū patris tanq̄ indignus repellitur a substitutione pupillari.

2 Filius preteritus si intentata bonorum possessione contra tabulas succubuit nunquid priuetur tanq̄ indignus a substitutione pupillari.

3 Qui impugnat voluntatē defuncti et succūbit perdit legatum.

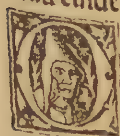
Is qui contra. Quero que potuit esse ratio dubitādi. dic qd̄ ratio est quia nemini iniuriā facit qui iure suo vtitur nec debet sentire penā. l. gracchus. C. de adul. ¶ †Ista qd̄ qui impugnat testamentum patris tanq̄ indignus repel-
1 litur a substi. pupil. qꝛ impugnando principale iudicium videtur etiam accessorium iudicium impugnare. s. post legatum. §. qui principale. ff. his qui. vt indi. vbi dicit text. ꝙ secus est econtra qd̄ qui impugnat testamentum pupilli non repellitur a testamento patris. ¶ In glos. j. ad fin. pro clara intelligentia huius glo. ⁊ huius tex. reassumo in dubium: illud qd̄ pro constanti gl.
2 presupponit † pone filius preteritus intentat bo. pos. contra tab. succumbit. nunquid priuetur tanq̄ indignus a substitu. pupil. et consequenter nunquid iste text. generaliter loquens habeat locū in. q.

a ¶ Argumē tum. Adde Bal. ī aut. ad hec. i. ij. col. C. d̄ vsu.

b ¶ Dictiōe tāq̄. Adde gl. in. l. si pater. in. §. qui duos. ff. de adop. Rapha. cu. ꝯsi. cxlvi. incip. simon elias Alexan. de imo. ꝯsi. xv. incipiē. viso processu inquisitionis.

c ¶ De re ad tp̄s. adde rapha. fulg. in l. i. C. d̄ testa. mili.

in.q.precedenti.gl.⁊ cõiter doc. hic tenẽt ꝙ etiã isto casu ꝓcedat.
pñs.l.tñ text.qbus gl.⁊ doc.mouenť nõ multũ vrgent ⁊ sic potes
arguere ex generalitate illarum.ll.Rapha.cu. tenet contra istã
cõmunem ⁋Primo per text.qui fortiter stringit in .l. filium.§.si
quis.ff.de leg.prest.vbi est casus ꝙ si aliquis ex liberis intẽtauit
bo.pos.contrata.⁊ succumbit non perdit legatum sibi factum.
Secũdo allegat tex.in.l.post legatum.in princ.in.ij.rñ.ff.de his
quib.vt indig.vbi dicit iuriscõ.ꝙ qui dicit testm̃ nõ iure factum
q̃uis non obtineat nõ perdit legatũ:sed filius contratabulando
dicit testm̃ nõ iure factũ.l.si pater.C.de insti.⁊ substi.ergo q̃uis
succũbat non ꝑ hoc perdit legatum.Tertio mouentur per gloss.
in.l.si seruus.ff.de bo.pos.ſm tab.que gl.istud tenet:eãdẽ opiñ.
cõtra gl.⁊ doc.hic tenet Are.q̃uis de Raph.nõ facit mẽtionẽ.
mouentur per.d.l.post legatũ.in.ij.rñso:quã subtiliter inducit di
citur ibi ꝙ qui nõ ĩpugnat voluntatẽ defuncti q̃uis dicat testm̃
nõ iure valere si succũbat per hoc non perdit legatũ aut substi-
tutionẽ sed qui intentat bo.pos.cõtratab.nõ impugnat volũtatẽ
testatoris eo quia in bo . pos. contratabulas agitur de iure pa-
tris ⁊ filij ⁊ nõ de iure testamẽti:verba sunt iuriscõ.in.l.filio.§.cõ
tratabulas.et ibi Barto.declarat.ff.de inoffi.test.⁊ idẽ Bar.no
tabilius in.l.illud.ff.de cõtratab.⁊ ad istud argumentũ nõ vide
3 tur rñsio.¶†Quid tenendũ.teneo opi.gl.⁊ cõmunem ⁊ fundo
me in illa.l.post legatum quã retorqueo cõtra Raph.⁊ Are.nã
tex.in illa.l.post legatũ.in scdo rñso.dicit ꝙ q impugnat volũta
tem defuncti ⁊ succumbit perdit legatũ . qui autem non impu-
gnat voluntatẽ sed dicit testm̃ ipso iure nullum et non iure factũ
iste nõ perdit legatũ ſ3 dico ꝙ qui intentat bo.pos.cõtratab.im-
pugnat voluntatẽ testatoris.tex.est ad literam in.l.sed cũ patro.
§.i.in verbo cõtra voluntatẽ.ff.de bo.pos.ti. generali.ad idẽ est
tex.in.l.i.in princi.in verbo iudiciũ patris.ff.de bo.pos. cõtrata.
Ad idem tex.si male nõ memini in.l.maximum vitiu3.C.de lib.
prete.et istud clare dicit Barto.in.l.re coniuncti.in.iij.q. princi.
ff.de leg.iij.dum querit quando habet locum ius accrescẽdi ⁊ di
cit ꝙ qui intẽtat bo.pos.contratabu . venit contra voluntatem.
ergo qui intẽtat querelã quia venit cõtra volũtatẽ perdit legatũ
⁊ substitutionẽ.l.papinianus.§.meminisse.ff.de inoffi.test.nec.ll.
allegate per Are.dicũt ꝙ qui intẽtat cõtratab.non veniat con-
tra volũtatem q2 vt ibi declarat Bar.qui venit cõtra bono.pos.
⁊ sic ꝑ tex.in illa.l.post legatũ.Tertio contra Rapha.et Are.re
stat solũ respõdere ad.l.filiũ.§.si qs.ff.de leg.prestã.respõde pri-
mo quãdo per errorẽ petijt sicut ille text.loquitur dum dicit et
probat ibi in verbo postea apparuerit.et ibi Dy.et Rapha.ita
expresse declarant illũ tex.hic.nos loqmur qñ sciẽter.Vel secũdo
ibi nõ est prosecutus petitionẽ vsq3 ad finem ⁊ ꝑ id releuatur: ꝑ
regulam.l.seruitute.ff.de bono.pos.lib.⁊.l.q̃uis.ff.de in ius voc.
¶Glo.si.diuiditur in duas.scda ibi.⁊ facit.j.¶In glo.ibi licet
vt indignus repellitur.responde melius ſm Bar.⁊ docto.ꝙ ibi
substi.pup.non erat ille qui contratabulauit hic erat filius.
1 ☞Ius substitionis siue breuiloque siue vulgaris siue pupil-
laris vel cuiusuis non transmittitur ad heredes.
2 Ius substituendi cum sit iunctum iuri accrescendi videť ꝙ hoc
casu ius substitutionis breuiloque debeat trãsmitti ad heredes
3 Sub breuiloqua videtur contineri fideicõmissaria q2 substituẽ-
do breuiloque videtur in omnẽ casum substituere.
4 Qui vocatur ad substitutionẽ sub noĩe heredis pot est succedere
nisi institutus adeat hereditatem.
5 Arbitriũ datũ alicui vt heredi cessat si desinat esse heres.
6 Dictio plerũq3 facit regulã ſ3 aliqñ dicatur illud verbũ denota
re regulam in contrarium.
7 Euidẽs ſ3 etiã dicať illud qñ apparet ex cõiecturis.non tñ diciť
illud euidenter expressum qd elicitur ex coniecturis.

Qui plures heredes.

¶Sũma vt h
1 ꝑ bar.¶Ño.j.ibi ad supstites.†ꝙ ius substitutionis
siue breuiloque siue vulg.siue pu.vel quecũq3 nõ trãs
mittiť ad heredes vt hic ⁊.l.si ex pluribꝰ.ff.de suis ⁊ legi . Et si
diceres:que põt esse ratio istius regule quare ius substitu. non
trãsmittatur ad heredes ius accrescendi sic:dicit qd ratio est: q2
substitutio nihil aliud est q̃3 cõditio institutionis.l.in ratione.§.
qd vulgo.et.§.seq.ff.ad.l.fal.l.qui liberis.in prin.s.e.sed ius cõ
ditionale ex vltima voluntate non transmittitur ad heredes.l.
vnica.§.sin autẽ sub conditione.C.de cad.tol.l.liber homo.§.si ti
tius.⁊.§.seq.s.de here.insti.§.ex conditionali.cũ gl.insti.de ver-
2 bo.ob.¶†Contra istũ tex.opp.fortiter ꝙ imo in terminis huiꝰ
legis ius substitutionis breuiloque debeat transmitti ad here-
des.nam pondera ꝙ in ista.l.ius substi.est iunctum cum iure ac
crescendi.q2 hic erat coheres ⁊ ille adiuerat iam hereditatẽ an-
teq̃3 moreretur pro parte sua:vt dicit tex.sed habeo ꝙ qñ substi-
tutio est iuncta cum iure accrescendi bene transmittitur ad he-
redes.tex.est reputatus singularis ab oibus in.l.qui patri.j.de
acqui.here.quem tex.Bart.⁊ alij ibi dicunt esse singularẽ:eũ re-
putat ad hoc mirabilem ⁊ singularissimum Bar.in.l.vnica.§.si
autem aliquid.C.de cad.tol.Alibi habes tex.singu.ꝙ institutio
conditionalis iuncta cum iure accrescendi transmittitur.text.est
in.l qui ex duabꝰ.in prin.ff.de acquirẽ.here.vera sol.est omissis
verbis obscuris traditis a doctoribus in ista materia ꝙ ad hoc
vt substitutio iuncta cum iure accrescendi transmittatur requi-
ritur ꝙ ibi nõ sit alius coheredes vel alius substitutus de cuius
preiudicio agatur:isto casu bene substitutio propter ius accrescẽ
di transmittitur.in istis terminis loquitur in indiuiduo text . in
d.l.qui patri.et patet ad literam:sed in ista.l.erant alij et cohere
des et substituti ideo cessat.d.l.qui patri.eodẽ modo in.d.l. qui
ex duabus.§.si.illa pars institutionis conditionalis transmitti-
tur propter ius accrescẽdi:quia ibi nõ erat alius coheres nec sub
stitutus ꝓut ibi declarat Bar.post gl.Et ex istis oibus collige
plures limitationes.⁋Primo ad regulã.d.l.vnice.§.sin autẽ sub
conditione. qd institutio conditionalis non transmittitur:est ve
rũ nisi ex iure accrescẽdi.d.l.qui patri.Scdo collige aliã limita-
tionem ꝙ substitutio non transmittitur est verũ nisi habeat ius
accrescendi annexum et non tractetur de preiudicio alterius ter
3 tij.d.l.q patri.¶†Scdo no.ex tex.ibi in omnẽ causam hic vide-
ri tex.non violando literam ꝙ sub breuiloqua cõtineať fideicom
missaria quia dicit tex.ꝙ substituẽdo breuiloque videtur substi.
in omnẽ casum:cõiter teneť cõtrariũ per tex.in.l.iam hoc iure.in
verbo in vulga.dũtaxat ⁊ per tex.in.l.ij.in verbo in vnũ casum.
dũtaxat ibi Bal.multũ notat ⁊ exclamat.C.e.⁊ Bar.in.l.lucius.
vbi solẽnr disputauit in vlti.co.j.co.Et ad istum tex.rñde ex
4 ponẽdo vt facit gl.¶†Tertio no.ex v.vbi eñ qd q vocať ad sub
stitutionẽ sub nomine heredis põt succedere nisi institutus adeat
hereditatẽ ⁊ in dubio ſm Bar.⁊ doc.presumiť substitutꝰ sub no
mine appellatiuo heredis ex quo tex.dicit ⁊ qui heredes extite-
rint.¶Adde ad primũ ꝙ ex hoc tex.infert Pau.de ca.qd si ali
quis creatur in testõ executor tãq̃3 heres : si repudiat hereditatẽ
nõ põt etiam esse executor:ad hoc etiã allegat tex.i.l.luciꝰ titius.
prima et ibi Bar.ff.de fideicõ.lib.Adde tu in terminis nostris
de executore tex.⁊ ibi.bar.in.l.codicillis.§.j.ff.de an.leg.prestã.
quẽ tex.no.ibi Bar.in indiuiduo qd qñ heres ⁊c.vt ibi per eum.
5 †Adde etiam Bartol.in.l.centesimis.§.si.in vlti.col.ff.de verb.
obli.vbi per iura preallegata no.qd arbitriũ datũ alicui vt here
di cessat si desinat esse heres.Ad scdm adde qd non solum voca-
ti per nomẽ hereditarium sed etiã vocati per nomen appellati-
uum qd non est hereditarium intelliguntur vocati pro portioni
bus hereditarijs.text. est quẽ Bar.ibi ad hoc reputat sing.in.l.
lucius.§.meuia.ff.ad treb.¶Limita ergo tex.qñ substitutio fie-
ret sub nomine proprio:q2 licet heres repudiet hereditatẽ tamẽ
6 admittitur.l.si tu ex patre.ff.de acqui.here.¶†Quarto no.ex.l.
seq.in ver.plerunq3 ſm Albe.Rico.de neapo.Sali.Rapha. et
Alex.hic:qd dictio plerũq3 facit regulã.addit Sali.aliũ tex.i.l.
iij.in verbo plerũq3.ff.de offi.prefec.vigi.Ad idem tex.in.l. non
dubitamus.cum glos.⁊ ibi Imo.not.ff.de conditio.⁊ demon.et a
tex.in.l.iubemus.⁊ ibi Sali.ad hoc no.C.de sacrosan.eccle. tamẽ
a regulariter dictio plerumq3 [a] denotat regulam esse in oppositũ
gl.in.l.plerũq3.in ꝑncip.ff.de iure dotiũ.alibi dicit Ioã.andre.
in.c.j.de testamẽ.in.vj.in nouel.qd si testes deponãt aliquẽ clerũ
plerunq3 interfuisse electioni non probant quasi possessionẽ eli-
gendi quia non probant continuatam qd est notandum ad ma-
7 teriam.c.ecclesia sutrina.de causa pos.⁊ proprie.¶†Quinto di
ligenter not.ex fina.text.ibi nisi euidenter fuerit expressum.iun-
b cta gloss.qd licet alias euidens dicatur [b] illud quod apparet ex
coniecturis.l.licet imperator.vbi Barto.et alij not.j.de lega.j.l. b
si quis locuples.ff.de manu.testa.gloss.in.l.si tutor.C.de pericu.
et tut.glo.in.l.j.et ibi Ludo.et Moder.no.C.de testa.mili.⁊ tex.
in.c.cum dilecti.et ibi Abb.in primo no.de dona.illud est verum
si ponatur dictio euidens de per se.illud enim quod apparet ex
coniecturis dicitur euidens.tamen nõ dicitur euidenter expres-
sum illud quod elicitur per coniecturas etiam ex verbis testato-
ris a quibus coniecture causantur.hic est tex.cum glo.et ad hoc
not.istum textum cum glos.solus Aretinus hic:et dicit esse per
petuo tenendum menti nihil aliud allegat.Adde tu tex.in.c.ij.in
verbo patẽter expressum.de senten.excom.per quem text.no.ibi
cano.et presertim Gemi.qd illud nõ dicitur euidẽter expressum
qd ex mente vel coniecturis apparet.⁊ ita no.ad.d.l.licet impe-
rator.cum concor.s.traditis.
1 ☞Substitutus vltimo filiorum morientium vocať post mor
tem omnium.
2 Substitutio trahitur quo ad institutionẽ inter filios quos con-
stat debere habere etiam titulo institutionis.
3 Filius legitimatus fuerat substitutus compendiose quibusdam
agnatis dubitabatur an tale testm̃ valeret propterea qd debe-
bat habere titulo institutionis.

¶Dictio plerũq3. adde. l.j.ff.de tuto.et Rapha.cu.ↄsi.lxxiij.incip.dñs tho.canonicus lucanus.

¶Euidẽs dicať. adde Bar.in.l.ꝑtor.ff.de no.ope.nũ. ab in.c.ſ3 causa3.j.xj.not.de proba.

4 Substitutio quando est facta duobus non solum sub nomine. collectiuo si ambo decessernit vno moriente nõ admittitur substi tutus sed nec etiã quando est facta simpliciter.

1 **SI pater.** ¶Summa, vt h̃ p bar. vel sic†substitutus vltimo filiorũ morientium vocatur post mortẽ oĩm. hoc dicit realiter iste text. tñ isto scdo mõ paruam vel nullã dubitationẽ haberet. ⁊ propter hoc credo qd Bar. posuerit summarium precedens ⁊ erit nota. Et tractat ista. l. de publici substi. prima fuit reciproca
2 scda fuit simplex. ¶†Ex prima parte glo. nota qd verbũ substi tutio trahitur quo ad institutionem inter filios quos constat debere habere titulo institutiõis. §. aliud quoq̃ capitulũ. in aut. vt cũ de appellatione col. viij. ⁊ dicit Joan. de imo. qd istud de faci
3 li non reperitur alibi q̃ in ista glo.†Et per istã gl. dicit Alex. se cõsuluisse al's in ardua questione filius legitimat⁹ fuerat substitutus cõpendiose quibusdã agnatis dicebat testm̃ non valere q2 debebat habere titulo institutionis. d. §. aliud quoq̃ capitulũ. consuluit per istã gl. ⁊ per. l. sequen. ꝙ imo testm̃ valeat attẽto qd sub cõpendiosa cõprehendit vulgaris vt dixi in. l. centurio. s. eo. post Bar. sed vulgaris dicit cõditionalis institutio. l. in rõne. §. qd vulgo. j. ad. l. fal. l. coheredi. §. coheres. j. eo. cõm dictio autem reijcitur vsq̃ ad ꝯcurrentẽ legitimã fm cõmunẽ sniam vt p glo. ⁊ Bar. in. l. si pater. C. de institu. ⁊ substi. cum suis concor. ¶Videamus an ista glo. bene dixerit ⁊ an decisio Alex. sit bona. Are. hic reprehẽdit istam glo. ⁊ istud not. Jmo. ⁊ dicit esse cõtra text. expressum in. l. si quis eũ. §. fi. s. eo. vbi per hoc qd substituat filio si viuo patre decesserit p hoc nõ dicitur filius institutus. Jmo dicit ibi text. ꝙ censet preteritus ⁊ ꝙ tanq̃ preteritus rũpit testm̃. ⁊ sic ibi est tex. formalis ꝙ substitutio nõ inducit institutionẽ. sed cũ reuerentia credo qd equiuocet q2 ille text. loquit qñ fit substitutio ipsi filio. sed nos loquimur qñ ipse filius instituitur: nũqd ⁊ ipse substitutus cõprehendat institutũ. ⁊ ad istũ text. respõdet ⁊ credo qd bene rñdeat ꝙ circa istũ text. nõ dubitatur de institutione filiorũ vtrũ ipsa institutio valeat vel nõ. sed dubitat de substitutione illi⁹ tertij facta filijs qñ habeat locũ vel non. cum ergo tex. solũ dubitet de isto vltimo ponit pro cõstanti ꝙ institutio tali modo facta valeat. et istud patet in multis legibus istius tituli. et credo ꝙ sit vera ista solutio Pau. ⁊ Rapha. cu hic. ¶Adde ꝙ tex. in. l. cum in testõ. §. hec verba. s. ti. j. allegata in glo. non probet opi. glo. q2 ille tex. loquitur qñ filij erant instituti sed prepostero ordine prius posita fuit substitutio q̃ institutio que preposteratio non vitiat. nos aũt loquimur qñ nulla alia institutio precessit. Adde etiã ꝙ verbũ substitutio de sui propria significatione significat scdm gradũ ⁊ non primũ. ita probat tex. in. l. ij. §. prius. in ver. fi. et ibi Are. in. vij. not ad hoc not. s. eõ. p prima opi. Jmo. ⁊ Alex. cũ gl. qd verbũ substitutio trahat ad institutionẽ et ecõtra habes tex. in. l. si quis mihi bona. §. fi. et ibi Bal. ad
4 hoc no. in ver. ideq̃. j. de acqui. here. ¶†Jn ea. glo. ad fi. no. diligẽter istã glo. quã Pau. dicit esse sing. ⁊ Alex. dicit auream pro ampliatione. l. pe. C. eo. nam illa. l. loquit qñ substitutio est facta duobus per nomẽ collectiuũ si ambo decesserint vno moriẽte nõ admittit substitutus: hic habes glo. que ampliat illũ text. etiã si substitutio non sit facta p nomẽ collectiuũ sed simpl'r q2 presumitur facta vltimo morienti lz non dicat si vterq̃ decesserit q2 superest psona media que ex presumpta volũtate defuncti excludat substitutũ. ¶No. diligẽter ꝙ qñ substitutio fit filijs non refert an fiat p nomen collectiuum vel simpl'r: q2 semp intelligitur facta vltimo morienti propter presumptã voluntatẽ testatoris vt hac glo. qd
a nota valde. Et si aliqs diceret ꝙ pluralitas[a] dz resolui in singularitatẽ. l. falsa. §. fi. ff. de condi. ⁊ demõ. respõdetur ꝙ illa regula fallit ex psumpta volũtate testatoris. ¶Non obstat ⁊ si cõtrarium allegaretur tex. no. in. l. lucius. §. caio. j. ad tre. q2 ad illum text. respõdetur dupl'r: primo ꝙ ibi loquitur in substitutione facta duobus extraneis simpl'r ita ꝙ in eis cessat rõ presumpte voluntatis fm Bal. ⁊ Jmo. hic. vel respõ. fm Pau. ꝙ ibi loquit in substi. fideicõmissaria facta duob⁹ sine expressione nois collectiui: de quo vltimo q2 est valde dubitabile videmus post Barto. qui in specie tãgit in. l. quidã testõ. j. eo. ponunt Barto. ⁊ alij in. l. heredes. §. cũ ita. ff. ad tre. vbi est locus ordinarius: stat ergo ex predictis ꝙ substitutio predicta facta duob⁹ filijs testatoris: q̃uis sit facta simpl'r absq̃ noie collectiuo tñ vno moriẽte nõ admittitur substitutus q2 censetur facta vltimo moriẽti: ⁊ hoc propter presumptã voluntatẽ testatoris. ¶No. istam rõnẽ q2 etiã in substitutionibus directis attendimus presumptã affectionẽ testatoris per quã recedimus a generalitate ⁊ a proprietate verborũ. facit qd vult glo. approbata in. l. precibus. C. eo. vbi filius ex tacita pupillari excludit matrem alias non ⁊ hoc est propter affectionẽ presumptã testatoris: sed non eundo per mendicata suffragia sunt plures text. in. l. cum auus. j. de condi. ⁊ demõ. l. generaliter. §. cũ autem. C. de institu. ⁊ substi. l. cum acutissimi. C. de fideicõ. fortius istud procedit in fideicõ. l. in cõditionibus primũ locũ obtinent ff. de condi. ⁊ demon. l. cum virum. cũ simi. C. de fideicõ. facit qd egregie vult Bald. in. l. cũ ita. §. in fideicõ. reprobata gl. ibi. j. de leg. ij. si fideicõ. debet restitui fratribus nũquid filius fratris admittatur: dicit ꝙ non propter presumptã affectionem testatoris quia presumitur prius dilexisse fratrẽ q̃ filios fratris.

a ¶Pluralitas. Adde l. nõ est sine libert. ff. de verbo. sig. l. q̃uis. C. de ipub. ⁊ alijs subst. ⁊ l. l. j. C. de condi. inser.

1 ¶Si posthumus nascatur eo casu quo reperitur preterit⁹ rũpitur testamentum. et nu. 4.
2 Substitutio facta in vno casu non comprehendit aliũ casum qñ tractatur de annullando testamento.
3 Testamentum potest incipere a secũdo gradu ⁊ sic a vulgari substitutione.

SI pater. ¶Summa vt hic p Bar. ⁊ est difficilis ⁊ subtilis fm eũdem. Vel melius ⁊ clarius q2 text. est obscurus.†Si posthum⁹ nascat eo tempore quo reperit preteritus testm̃ rumpit
1 secus si reperit se substitutum q2 ab illo gradu incipiat testamentum dũmodo tempore eius natiuitatis substitutio sit purificata h. d. ⁊ diuidit i duas partes, put duo hz dicta, scda ibi. post mortem autem. Ad euidentiam premitte ꝙ ista lex legitur altero de tribus modis. ¶Primo legit fm gl. ⁊ cõiter doc. ꝙ i ista. l. tractatur de vulgari substitutione per quã succeditur patri ⁊ non ipsi impuberi. ¶Scdo mõ legit fm Jac. de are. ⁊ sequaces ꝙ iste text. tractet de substi. pup. que cõtinet sub se tacitam vulgarem. ¶Alio et tertio modo ⁊ melius legitur fm Rapha. cu. ⁊ Areti. hic qui sibi ascribit ꝙ ista. l. intelligatur de vtraq̃ substitutione. ⁊ istud teneo: nam cum tex. dicat ꝙ testator filio impuberi fecit substitu. hoc modo si quis posthumus sibi post mortem filij nascatur certe propter verbum substituo qd est commune. l. iam hoc iure. in prin. s. eo. ista verba possunt intelligi vt comprehendant pupil. substitu. siue ille filius impubes moriatur in pupillari etate. possit etiam comprehendere vulgarem in casum quo fili⁹ impubes nolit aut non possit esse heres. ¶Jstis sic premissis casus in ista. l. est talis ⁊c. ⁊ pondera ꝙ in isto text. substitutio non extenditur etiam quando tractatur de validitate testamenti contra regula datam hoc anno mihi: qd in substitutionibus fit largissima in
2 terpretatio. ¶†No. ex isto tex. ꝙ substitutio facta in vno casu nõ cõprehẽdat alium casum etiã qñ tractat de annullando testamẽto vt hic: ⁊. l. commodisse. s. de liber. ⁊ posthu. Et sic ex isto text. duo correlarie inferuntur. ¶Primo qd in substitutione nõ fit largissima interpretatio. ¶Scdo qd non fit extensio de casu ad casum istud videtur esse contra regulam quam dedi. in. l. j. in. ij. q. princ. et ibi Bart. ⁊ alij ad fi. s. eo. vbi posui regulam ꝙ substitutio facta in vno casu extenditur ad alios q2 fit largissima interpretatio: respondetur cõiter ꝙ non fit extensio de casu ad casum qñ induceretur diuersitas noue persone substitute: vt declarat Bart. ⁊ docto. sequuntur in. l. gallus. in princ. et in. §. quid si tantũ. vbi dicet. s. de libe. ⁊ posth. ¶Cõtra istam rõnem fortiter ob. text. in. l. fi. C. de posthu. here. insti. de quo glo. oppo. ⁊ nihil soluit vbi ponit quasi idem casus respondet cõiter ibi Bar. ⁊ docto. in. l. cõmodisse. ⁊ tñ non sine diuinatione ꝙ tex. in. d. l. fi. loquitur: quãdo testator cogitabat se moriturũ de pñti q2 erat i discrimine vite cõstitutus ⁊ propter hoc instituit posthumũ post mortẽ suã nasciturum: tñ ista solutio non est sine diminutione. dicam in. l. gallus vbi ponitur. s. de libe. ⁊ posthu. Pau. in. l. titius. §. lucius. ff. de libe. ⁊ posthu. posuit aliũ intellectum ⁊ forte meliorẽ ad illũ text.
3 ¶†Scdo no. ꝙ testm̃ põt incipere a secũdo gradu ⁊ sic a vulga. substi. de quo statim dicet in glo. ¶Glos. in vbo existet. diuidit in tres. Jn prima declarat tex. ¶Jn scda oppo. ⁊ in rñsione ponit intellectũ ad istum tex. ¶Jn tertia ⁊ vltima format aliã oppo. ¶Se cũda ibi. dicet quis. ¶Tertia ibi. itẽ nõne. ¶Jn ea glo. ibi. et ideo substitutus patri est heres. habes ex glo. intellectũ ad tex. ꝙ ista l. loquitur de vul. substi. non autẽ de pup. ⁊ fm hoc tex. in fi. exponitur patri. s. viuenti ⁊ sic exponit gl. j. ⁊ istum intellectũ sequunt Bar. ⁊ magis cõiter doc. Ex isto intellectu glo. habes no. ꝙ si vitiatur primus gradus institutionis q2 nemo ex primo adiuerit: testm̃ potest incipere a vulgari substitutione: et istud est clarum quia tex. est in. l. iij. §. fi. s. de libe. ⁊ posth. ⁊ in. l. vnica. §. ij. C. de cadu. tol. in. l. thais ancilla. §. splẽdo forus. ff. de fideicõ. libe. ⁊ iste intellect⁹ in se est cõis tñ q2 dicit cõtinere violẽtiã exponere patris s. viuẽtis. ¶Jtẽ fm istũ itellectũ frustra diceret impuberi. ⁊ ppter ea subtilis Ja. dedit alium intellectũ ad text. qd ista. l. loquat de substi. pup. nam quia dicit filium impuberẽ. ⁊ si dicatur loquit de pup. continente sub se vulgarem: ex qua succeditur testatori. tamẽ sub illa expressa cõtinet tacita vul. ⁊ de ista tacita loquit tert. ⁊ si dicatur ad hoc vt valeat vul. substi. vt hic per Barto. ⁊ per Bar. in. l. j. in. iij. q. prin. s. e. vbi tenet ꝙ tacita vulgaris cõtenta sub pupillari habeat locum q̃uis non adiretur hereditas ex paterno. ¶Jstum intellectum Ja. sequuntur Ray. Albe. et Ai co. de neapo. fm istũ intellectũ quẽ Bar. sequitur clarius respõdendo

dendo ad obiectū q̄ Ja. habes ex isto tex. notare duo. primo qḋ expressa pupillaris cōtinet sub se vulgarē tacitā que durat etiā si pupillus viuo testatore decedat. tex. est hic videbimus in. l. qui
4 duos. vbi scribētes ponunt. j. co. † Scḋo ꝛ notabilius habes ex isto intellectu q̄ sufficit filium natum vel posthumū esse tacite institutū q̄uis illa tacita perueniat ex. l. ꝛ nō rūpiť testm̄. ꝛ sic pondera diligenter q̄ ex tacita institutione procedente ex. l. satis fit forme requirēti filiū in ptāte debere institui. l. inter cetera. ff. de libe. ꝛ post. ꝛ ad hoc valde no. istū tex. Jo. de imo. dicēs q̄ est sin. ꝛ forte nō reperiť alibi in iure. Jstud etiā no. Raph. cu. hic. Mirādū est de Joā. de imo. q̄ dixerit esse singu. habes de hoc innumeros tex. et meliores isto q̄ institutio tacita que induciť a. l. ex coniectura voluntate testatoris sufficit. tex. est in. l. ij. ꝛ ibi Bar. et doc. C. de inoffi. te. Ad idē. l. titius. §. lucius. ꝛ ibi scribētes notāt s̄. de libe. ꝛ postħ. l. si. C. de posthu. here. insti.

1 ¶ Substitutus vni coheredum censetur substitutus alteri cui ille erat substitutus.
2 Substitutus substituti intelligitur vtriq̄ substitutus.

1 Sititius. † Substitutus vni coheredū censetur substitut⁹ alteri cui ille erat substitut⁹. Quero p intellectu litere qn̄o iste tertius substitut⁹ ꝛ quo iure ad vtramq̄ partem admittatur. rn̄det Bar. vt hic per cū. ꝛ idem qḋ Bar. tenent Sali. ꝛ Nico. de neapo. ꝫ cū reuerētia errauit Bar. q̄ȝ imo vtrāq̄ partē hʒ ex substitutione prout clare dicit tex. ibi ex vtraq̄ parte substitutū. et ita Bar. met seipsum correxit in. l. coheredi. in prin. vbi ceteri mod. et in. l. qui habebat. in prin. j. co. ꝛ istud tenet Bal. et reliqui oēs
2 hic. ꝛ ꝑm istū intellectū verum ꝛ cōmunē: † habes hic text. not. ꝛ nō obliuiscaris: q̄ substitutus substituti intelligiť vtriq̄ substitut⁹. ꝯcordat tex. i. l. coheredi. in pn̄. j. e. ꝛ sic pōdera ħ esse tex. de co. qḋ no. decidit Bal. in. l. q̄diu institut⁹. p illū text. ff. de acqui. here. querit ibi Bar. pone testator instituit filiū heredē huic filio substitu. pup. caium ꝛ q̄nocūq̄ decesserit caius substituit sempronium. Pone qḋ decedat caius postea pupillus substitut⁹ admittitur de qua questiōe fuit dictū in. l. j. in. q. ij. principali. ad finem s̄. co.

1 ¶ Per fictionē legis cornelie recōualescit nō solū testm̄ paternū sed etiā pupillaris substitutio siue solus pater mortuus fuerit apud hostes viuēte filio siue solus filius post verā mortē patris. secus si patre viuente ꝛ in ciuitate manēte filius ab hostib⁹ captus ibi decesserit vel impubes vel etiam pubes. nu. 2. et. 8.
3 Lex licet fingat sepe cōtra ea que sunt facti: nūq̄ tñ fingit contra ea que sunt iuris.
4 Qui nō habet bona nō pōt testari nec habere heredē.
5 Filiusfa. viuēte patre nulla diciť habere bona ideo nō videť dicendū q̄ habeat viuēte patre in legitima ius aliqḋ.
6 Pater q̄uis dilapidet bona non possunt tñ petere filij q̄ iudex cogat eū assignare legitimā vel aliquē fundum.
7 Licet prouidens circa aliquod impedimentū illud videať tollere tñ si cōcurrat aliud impedimentū cesset illa prouisio.
9 Aliud est filium mori post verā mortē patris in ciuitate aliud est filiū fingi mortuū post mortē fictā patris.
10 Licet pupillaris expressa per quā succediť pupillo extingatur per mortē ciuilē pupilli per captiuitatē tñ hʒ effectū tacita vulgaris in ea contēta per quā succeditur testatori.
11 An habendū sit in consideratione an pater testator post mortem pupilli habuerit tēpus mutandi testamentum.
12 Licet testator ita mortuus sit q̄ nō potuit mutare testamentum tñ ex equitate sustinetur.

1 Ex cornelia. Summa vt hic p Bar. vel sic ꝛ plenius complectēdo totū text. † p fictionē. l. cornelie recōualescit nō solum testm̄ paternū: ſʒ etiā pupillaris substitutio. siue sol⁹ pater mortuus fuerit apud hostes viuēte filio siue solus fili⁹ post
2 verā mortē patris. † Secus si patre viuēte ꝛ in ciuitate manente filius ab hostibus captus ibi decesserit vel impubes vel etiā pubes: q̄ȝ tūc hereditas ad p̄ximū agnatū testatoris pertinet: idem si pater ꝛ fili⁹ ambo sint ab hostib⁹ capti. nā q̄uis pater prius i captiuitate moriatur tñ nō recōualescit pupillaris substitutio ſʒ testm̄ paternū recōualescat: sec⁹ si fili⁹ ab hostib⁹ reuertať patre ibi defuncto: q̄ȝ p fictionē postliminij hn̄ recōualescit pup. substi. h. d. cū. l. seq. Diuidiť ꝑm bar. in duas partes principales vt hic per eū. Diuide tu melius in tres partes. Jn prima ponit dictū. Jn scḋa inferť i specie. Jn tertia ponit quasdā questiones. Scḋa ibi. qua pp̄ter. Tertia ibi. ſʒ si p̄silla tertia pricipalis clarius q̄ Bar. subdiuidiť in tres particulas. Prima loquiť q̄n filius fuit captus post mortē patris. Scḋa q̄n i vita patris. Tertia i. l. seq. q̄n pater ꝛ fili⁹ fuerūt simul capti. Ratio dubitādi i. l. faciebat. Primo faciebat rō dubitādi q̄ȝ fictiōes cū inducanť ꝯ regulas iuris sunt multū restringēde ſʒ fingat. l. cornelia q̄ sup testō pa-

tris poterat dubitari de testō filij ꝛ sic de substitutiōe pupillari. sed alia poterat esse rō q̄ȝ ad hoc vt valeat substitutio pupillaris requiritur q̄ pupillus sit in potestate tempore mortis patris. l. ij. in pnc. vbi tex. ponit. s̄. co. sed iste filius p captiuitatē statim est effectus sui iuris: pt̄ʒ q̄ȝ cū pater sit seruus hostiū nō pōt habere filiū in potestate: ergo videbať q̄ ista substō pupillaris non deberet cōualidari. Jstis nō obstantibus decidit ꝯtrariū q̄ȝ cōualidatur substitutio pup. Et si dicať qd respōdet ad argumētū. s̄. tactum respondeo q̄ filius p captiuitatē patris desinit esse in potestate patris sed nō incōmutabiliter q̄ȝ poterit reuerti in patriā ꝛ eo redeūte recuperabat patriā ptāte: ꝛ ideo istud nō sufficit ad anullandū pupillarē ꝛ hoc fictē. si vero ꝯsideres veritatē q̄ vna hora ante mortē p fictionē. l. cornelie p̄sumať in ptāte: tūc nō obstabit ꝛ viuus. Et si vera ratio dubitādi i scḋo casu est q̄ȝ q̄n pater viuit fictio. l. cornelie nō hʒ locū: ꝛ sic nō extēdiť etiā ad pupillarē q̄ȝ fictio. l. cornelie disponit circa illū qui testm̄ fecit: ꝛ pupill⁹
2 non fecit testm̄. ¶ † No. j. ꝑm Bal. ꝛ cōiter moder. hic: q̄ licet lex fingat sepe contra ea q̄ sunt facti: tamē nunq̄ fingit contra ea q̄ sunt iuris ſʒ lex fingat quē mortuū hora ante captiuitatē: tamen non fingit q̄ qui est filiusfa. ꝛ nō habet bona possit testari: sed tu vide bar. in. l. si maritus. §. legis. iulie. de adulte. vbi ostēdit etiā lex fingit sup hijs que sunt iuris. fingit em̄ eum qui vere est i potestate esse sui iuris vt i filiofa. habēte castrēse. ꝛ subdit no. Bart. q̄ ſʒ in his q̄ sunt facti: aliud sit quē esse talem: ꝛ aliud haberi p tali: sed in his q̄ sunt iuris idē est quem esse talē ꝛ haberi pro tali.
4 ¶ † Secundo no. ex tex. ibi vt is qui nulla bona ꝑm Bal. ꝛ moder. qḋ qui non habet bona non potest testari nec habere heredem. facit aut. ingressi. C. de sac. san. eccle. ꝛ tex. in. l. cōficiunť. §. si post. mʋ̄b. ꝛ de alienis quodāmodo reb⁹ testať. ff. de iure codicil. glos. in. l. j. C. qui testa. face. pos. que dicit nō dn̄s non testať. facit forte. l. obsides. cum glo. ff. de testa. Et ex hoc tex. inferunt Bal.
a et moder. quod condēnatus in ere ꝛ in persona non potest facere testamentum nec habere heredem. facit. l. eius qui. s̄. de testa. de qua pena est glo. in aut. de armis. circa princi. quam Bald. ꝛ moder. reputant singu. hic: eam etiam reputat singu. ꝛ non reperi alibi Bal. in. c. ij. de maio. ꝛ obe. Cōtra istud no. ꝛ consequēter cōtra tex. oppo. qḋ qui non habet bona potest facere testamentū pt̄ʒ q̄ȝ heredis institutio etiam sine vllo corpore sine vlla re habet effectū ꝛ iuris intellectū: ꝛ sic diciť hereditas etiam si testator nihil penitus haberet. l. hereditas. ff. de peti. here. in princi. facit tex. in. l. q soluēdo nō erat. s̄. de here. insti. Jtē pōt quis de alienis rebus testari. l. cū alienā. C. de lega. huic difficultati rn̄det p scribētes non hic sed in alijs locis. Bart. in aut. ingressi. C. de sacro san. rn̄det q̄ qui non habet bona q̄ȝ sit in ptāte alterius iste non pōt testari. ita loquiť tex. ibi. ꝛ hic alias q nō hʒ bona pōt testari. Bal. ꝛ Sali. ibi. in. ij. no. melius rn̄dent qui non habet bona nec actu nec potētia ille non pōt testari. ad hoc allegat istum tex. nā attēto presenti statu iste filius nec actu nec habitu non habet bona: secus si non sit per abnegationem potentie sed per contingētiam facti ille potest testari. ita etiam rn̄det Bal. in aut. incestas. C. de incest. nup. late Ang. in consi. clxxix. incip. visis predictis i strumētis. in. v. col. ꝛ seq. aliter respōdet Raph. cu. ꝛ Alex. hic q̄ qui non habet bona ꝛ perdit ea que sunt iuris ciuilis ille testari non pōt alias secus. d. l. ei⁹ qui. iuncta. l. quidam sunt serui. ff. de
5 pe. ista vltima non placet q̄ȝ istud vltimū sufficeret. ¶ † Tertio no. ex eo tex. q̄ filiusfamilias viuente patre nulla dicitur habere bona. ideo datur intelligi qḋ filius viuente patre in legitima nullum ius habet: ꝛ ad hoc no. istū tex. Bal. Jmo. ꝛ reliqui Mo der. veritas est qḋ filius viuēte patre nullū ius hʒ in legitima. l. j. §. si impuberi. vbi Bar. no. ff. de colla. bo. idē Bart. in. l. si. ff. de libe. agno. ꝛ in. l. post emancipationē. in prin. ff. de li. leg. imo forti⁹ viuente patre filius nō hʒ ius in legitima etiā Spe. dicit text. q̄ melior de iure in. d. l. j. §. si impuberi. in v̄bo p̄matura ꝛc. no. bar. in aut. si qua mulier. circa fi. C. de sacrosan. eccle. Bald. in. l. illud in. vij. q. ꝛ in. l. quāquā. C. ad. l. fal. quia filij habent solā spem succedendi post mortem patris que spes non habet ius de presenti. ita dicit Barto. in. l. is pōt. ff. de acqui. here. Jmo forti⁹ in casibus in quibus pater inuitus ex culpa cogitur emācipare filiū qui casus enumerantur per glo. mag. in. §. fiansti. qui mo. ius pa.
6 po. sol. nō tamen cogitur dare legitimā filio. † Jmo fortius si pater vadit dilapidando bona non possunt petere filij qḋ iudex cogat assignare legitimam vel aliquem fundū. ita dicit sin. Bal. in l. non potest. ff. de adop. Spe. in ti. de execu. sen. §. sequitur. versi. quid si filius. Est verū qḋ cōtrarium tenuit alibi Bal. met in. l. ij. C. si quid in frau. pa. Ex predictis sequiť q̄ si filius cōmittat delictū p̄r p condēnatione filij non teneť assignare legitimam ꝑm Bar. in. d. l. j. §. si impuberi. p illū tex. ꝛ in. l. sticho. ff. de pecu. leg. Bal. i. l. omnimodo. §. imputari. C. de inoffi. te. Jdē ex predictis sequitur ꝑm Bal. ꝛ Mode. hic q̄ statutū disponēs qḋ p̄r teneať soluere ꝯdēnationē pro filio q̄uis vʒ tñ est iniquū. imo fortius

a ¶ Condēnatus i ere. Adde abb. in rubri. de testa.

dicit alibi bal.in.d.l.si filius.per illū tex.C.de bo.dā.ꝙ tale statu
tum est iniquissimū.⁊ bene probat ille tex.⁊ idem Bal.in.l.si qua
pena.in.ij.lec.ff.de his qui sunt sui vel alie.dicit ꝙ tale statutum
est cōtra bonū ⁊ equū.ideo sunt restringenda quātū sit possibile.
7 ¶ † Quarto ex co.tex.ꝙ lʒ sit lex ꝓuidēs circa aliqḋ īpedimētū
si cōcurrat aliud impedimētū cessat.ita est tex.hic.nā .l. cornelia
ꝓuidet circa impedimentū captiuitatis.tñ si cōcurrat aliud im-
pedimētū ꝙ nō habeat bona cessat.l.cornelia facit text.in.l.si nō
eliescētia.s.de here.insti. ¶ Gl.in ṽbo ea.l.diuidit in duas ꝑut
duas mouet oppo. dū glo.dicit posthumus filius voluit dicere
substitutus filij est corrupta. ¶ In ea gloss.ibi.l.pater.§.si mor-
8 tuo.† habes ex glo.qḋ qñ solus filius morit apud hostes tabu.
pup.nō recōualidant.l.cor.⁊ sic de iure ciuili sed cōualidant de
iure pretorio.⁊ sic substitutus non succedit de iure ciuili: ʒ tan-
tū de iure pretorio.et sic erit vnus casus in quo bonorū possessio
erit hodie necessaria.cū glo.trāseūt Bar.⁊ cōiter oēs gl.⁊ Bar.
in.d.l.pater.§.fi.ff.de cap.Et bñ facit ibi tex.in ṽbo vtiles actio
nes.cū pretor faciat vtiliter heredē.§.quos autē.insti.de bo.pos.
et ista est cōis sñia. Ang.hic tenet cōtrariū qḋ etiā de iure ciuili
admittat iste substitutus cū illud qḋ dr in.d.l.pater.§.pe.sit ex i-
terpretatione iuriscōsultorū.ita etiā tenet Raph.cu.tñ nihil alle
gat.⁊ sic Ang.⁊ Raph.sine lege.⁊ rōne sunt ꝯ cōmunē.tu autem
potes tenere cōtra cōmunē es forti argumento.nā illud dicit esse
ex.l.ciuili cū habuit originē de iure ciuili.lʒ extēdat ꝑ ius preto
rium ad aliu casum glo.no.⁊ approbata in.l.ij.ff.de bo.posse.he
re.pe.Bart.in.l.j.ad fi.prin.ff.si quis omissa ca testamēt.sed ita
est in casu nostro.facit bene ille tex.in ṽbo ex ea.l.nō violando si
terā ⁊ capiēdo dictionē ex vt stet ꝓprie. preterea illud qḋ cōtinu-
tur non dicitur mutare suum esse .l.sed ⁊ si manente.ff.de preca.
9 ¶ † In ea.glo.ad fi.no.ex glo.aliud esse filium mori post veram
mortem patris vere in ciuitate.aliud est filiū fingi mortuū post
mortem fictā patris.⁊ consequenter si filius moriatur in captiui
tate patre etiam ibidem moriente nō recōualidatur substitutio
pupillaris querēda est ratio:rñdet Bar.ꝙ ratio est qr donec pa
ter est in captiuitate ⁊ sic ⁊c.vt hic ꝑ eū.Itē testamentum patris
nō potuit ꝯfirmari ⁊c. Adde qḋ istā rōnē Bar.impugnat.d.Jo.
de imo.⁊ Are. qui sequit primo per generalitate legis sequen-
tis que dicit indistincte substitutionē euanescere. Scḋo mouent
subtiliori rōne ꝑ quā apparet qḋ etiā si filiꝰ habuisset coheredē
tñ substitutio pupillaris nō recōualesceret:vbi eñ est aliud ipe-
dimētū ꝙ̄ etatis substitutio pupillaris nihil valet. ⁊ lex nō tole-
rat.l.ij.§.j.⁊ ibi Bar.s.e.sed donec pater est in captiuitate filius
etiā si esset maior nō posset testari:ergo est aliud impedimētum
ꝙ̄ etatis:assumptū ꝓbat ꝑ gl.or.in.l.si pater.ff.de iniust.rup.et
glo.in.l.fi.C.de sen.pass.tñ ad hoc potes rñdere:prout etiā rñdet
Alex.ꝙ argumētū procedit qñ est pater adhuc in captiuitate ⁊
viuit:sed nos loquimur qñ est mortuus:vt.l.ij.§.si quis decesse-
rit.ff.vnde legi.⁊ bene probat ⁊ ipse allegat. Tu autē considera
an illud qḋ dicit Bar.de suitate sit bene dictum qñ pater ⁊ filius
ambo moriunt in captiuitate primo pater scḋo filiꝰ.dicit Bart.
ꝙ filius ex suitate nō ꝯfirmat testamētū ꝓcedit id qḋ dicit Bar.
ꝭm veritatē qr cū filius sit seruus nō cadit suitas.sed considerata
fictione.l.lex fingit ꝙ pater sit mortuus vna hora anteꝙ̄ caperet
filius fingit filiū mortuū vna hora anteꝙ̄ caperet: pone ꝙ ambo
essent ita mortui nōne filius esset suus heres patri qr est qui non
ita succedit nō dicit ꝙ lex nō fingit circa ea que sunt iuris.l.si ma
ritꝰ.§.legis iulie.ff.ad.l.iul.de adul.est verū ꝙ si suitas haberet
effectū cōfirmaret testm̄ ⁊ patris.⁊ substi.pup.qḋ est ꝯtra.l.seq.⁊
10 cōtra.l.pater.⁊.l.ʒ filius.de cap. ¶ † Glo.in verbo nō existimo
¶ In ea.gl.ad fi.habes ex gl.ꝙ lʒ pu.expssa ꝑ quā succedit pu
pillo extiguet ꝑ mortē ciuilē pupilli scʒ ꝑ captiuitatē tñ hʒ effec
tū tacita vul.in ea cōtēta ꝑ quā succedit testatori.⁊ sic lʒ nō fuerit
adita hereditas ex institutione testatoris tñ testm̄ inciperet a ta-
cita vulga.istud idē repetit glo.j.in ṽbo ad agnatū.⁊ glo. in.l.se.
in gl.vlti.⁊ gl.in.l.pe.ff.de vē.inspi. ¶ Circa ista dicta qr de ver-
bo ad verbū nō mutata litera posuit oīa.idē Bar.in.l.j.in princ.
11 iiij.q.prin.ḋ.c.in scḋo effectu. ¶ † Circa tñ vlt.deci.Bart.dum
semꝑ cōsiderat an pater testator post mortē pupilli habuerit tp̄s
mutādi testm̄ vel nō ꝑ.l.tractabat.s.de test.mil. Cōtra istud vlti
mū Are.hic allegat fortissimū tex.in aut.vt facte noue constitu-
tiōes.in vlti.col.in ṽ.⁊ nō accusande.presertim in rōne litere ibi.
nō eñ oīa sunt in nobis ⁊c.cū plerūqꝫ incidunt hoībꝰ mortes ⁊c.
col.quin.⁊ dicit Are.si tu diceres ꝙ ille tex.loquat qñ ita mortu
us repēte est ꝙ nō potuit mutari.pōdera rōnem decidēdi qr ibi il
12 li sunt casus causales tñ ꝙ sustinet testm̄ patris.† Tu aūt aduer-
te ꝙ Ang.ibi expresse itelligit illū tex.qñ post factā nouā.l.testa
tor ita mortuus est ꝙ nō potuit mutare testm̄:tñ ex eqtate illius
legis sustinet ⁊ ꝓpterea dicit ibi Ang.ꝙ ille tex.decidat casum.
Quedā mulier fecit testm̄ ꝭm formā iuris cōis post factū testm̄
factum est statutū ꝙ mulier nō possit facere testm̄ sine autorita-
te propinquorum ⁊ determinat ꝙ si mulier ex illa īfirmitate de
cessit taliter ꝙ non potuit mutare formā testamenti ꝙ sustinetur
als secus:ita pōderat tex.ibi in ṽbo repēte.qñ repente mortuus
est.Illud idē reperio tenere Ang.in aut.vt cū de ap.cog.ī prin-
ci.col.viij.etiā ponit istā.q.quā dicit habuisse de facto si tenere-
mus intellectū Ange.ille tex.faceret ꝓ opi.Bar.⁊ nō cōtra bar.
cōfirmo ꝑ illud qḋ vult bar.in.l.oēs populi.ij.q.v.q.pn.s.de iu-
sti.⁊ iur.vbi ponit istā doctrinā ꝙ qñ actus habuit debitā formā
lʒ nōdū sit sequutus effectꝰ:tñ ꝑ legē nouā nō dʒ annullari:alle-
gat tex.vt ibi ꝑ eū:tu autē cōsidera ꝙ lʒ ille tex.in ṽbo repēte vi-
deat ꝓbare illud qḋ dicit Ang. tñ qr aīa legis cōsistit ī eiꝰ rōne.
Cōsidera rōnē in qua se fundat Are. q̄ ineuitabiliter stringit dū
dicit ꝙ nō semꝑ est ī ꝑtāte hoīs ⁊ plerūqꝫ ⁊c.vult ꝙ etiā si ista nō
acciderant tñ testm̄ sustineret ⁊ qñ.lex ponit casum specialē:⁊ ra-
tio est generalis arguemus generaliter ex rōne legis ⁊ nō restrin
gemꝰ ad casum specialē.bal.in.l.regulā.§.⁊ lʒ.ꝑ illū tex.ff de iur.
⁊ fac.igno.Cōsidera etiā ex ꝓdictis aliū tex.in.l. iubemus . circa
fi.ṽ.pe.C.de testa.ibi imperator.adinuenit nouā formam. querit
ibi tex.nūquid illa forma ad testm̄ iā factū reijciat ⁊ dicit ꝙ nō ⁊
assignat rōnē.qd eñ antiqtas peccauit q̄ huius legis inscia ⁊c . si
nō seruauit istā formā:pōdera dū dicit huiꝰ legis īscia:ergo vult
ꝙ si sciet ⁊ fuisset sciēs nō valeret testm̄ nisi adhibita noua forma:
⁊ pondera qḋ ille tex.vult valere testm̄ ⁊ excusat testatorē prius
testatū qñ habuit causam et nō mutauerit:puta ignorantie pos-
ses dicere ꝙ tex.preallegati ⁊ Are.⁊ tex.in.l.iubemus.loqt in ca
su dubio.bar.autē loquit in casu claro qñ cōstat testatorē tm̄ sup
uixisse qḋ potuit mutare testm̄ qñ esset dubiū procederet ille tex.
in aut.⁊c.Cōsidera ⁊ scḋo ꝙ Bar.hic loquitur in his que pēdēt
ex volūtate testatoris vtrū voluerit tacitā vulgarē que cōtinebat
sub pupilla.durare:dicit bar.qñ superuixit tāto tpe.l.ꝓsumit qḋ
noluit durare:secꝰ si repētine mortuus sit : ⁊ sic loquitur primo
quādo venit solum coniecturanda volūtate testatoris:ʒ text.in
d.aut.vt fac.noue consti . non loquitur in istis terminis qñ agit
de coniecturanda ⁊c.⁊ tamen huic refragatur tex.in.l.iij.C.de in
offi.testa.allegata per Bar.

1 ☞ Substitutio facta in defectum primi ⁊ secundi gradus non
vendicat sibi locum aliquo adeunte qui sit in primo vel in secun
do gradu.
2 Licet substitutus q venit ex expressa dispositione testatoris pre-
feratur coniuncto tñ ex presumpta mente defuncti coniunctus
prefertur substituto.
3 Illud dicitur euidenter apparere qḋ apparet ex cōiecturis : li-
cet secus sit ex cōiecturata mente testatoris.
4 Fideicommissaria substitutio facta duobus simpliciter vno dece
dente facit admitti substitutum nec requiritur ꝙ vtriusqꝫ pars
vacet.
5 Quando testator substituit simpliciter duobus in tota heredita
te vel in omnibus bonis:an vno eorum decedēte admittat substi
tutus in eius partē.

1 QUidam. Summa vt hic per Bar.vel sic ꝭm Dy.Bal.⁊ Mod.† substitutio, fa
cta in defectum primi ⁊ secundi gradus nō vendicat
sibi locum aliquo adeunte qui sit in primo vel in scḋo
2 gradu.Diuiditur in quinqꝫ. ¶ † No.primo ex isto tex.quia licet
regulariter substitutus qui venit ex expressa dispositione testato
ris preferatur coniuncto.l.ij.§.si duo.ff.de bo.pos.ꝭm tab.tamē
ex presumpta mente defuncti coniunctus prefertur substituto.
casus est hic no. Similiter licet causa testati preferatur cause in-
testati.l.anteꝙ̄.C.communia de suc.tamen ex voluntate defun-
cti causa intestati prefertur.l.si quis ita heres instituatur si est le-
gitimus.ff.de here.institu. ¶ Scḋo no.ex tex.ꝙ substi.vulga.q
non est sortita effectum non impedit ius accrescendi.idem pro-
batur illa.l.ij.§.si duo.fallit ꝭm Pau.quando substitutio reddi
tur inutilis propter preteritionem posthumi.tex.habes ⁊ exem
3 plum in.l.penul.ff.de iniust.testa. ¶ † Tertio no.ex text.ibi idqꝫ
re apparēt euidenter hic esse bonum tex.qḋ hic dicitur apparere
euidenter qḋ apparet ex coniecturis.secus ex ꝯiecturata mente
testatoris.et ita not.istum text.Bald.Rapha.et Areti.quē ad-
de ad.l.licet imperator.vbi Barto.not.j.de lega.j.non tamen di
citur euidenter expressum qḋ veniret ex coniecturis .l. si plures.
cum glo.s.co.⁊ ibi dixi. ¶ Glo.in verbo distribuisset.⁊ ista glo.
est facta timore duplicis contrarij.Primum est quia text.vide-
tur sibimet cōtrariari.nā in fi.dicit ꝙ ī plures ꝙ̄.xij.vncijs:⁊ ta-
mē est falsum quia nunꝙ̄ vt respondeat gl.facta est in plus. Se-
cundum contrarium est qḋ format Barto.nam regula est quod
substitutus prefertur coniuncto. ¶ In ea.glos.ad fin.habes ex
glo.duas ratiōes ad text.quare tertio loco substituti non admit
tantur ad partem peculij.vna ratio ponitur in tex.alia redditur
per glo.ponderando dictionem neqꝫ que est copulatiua vt per
Bartol.in.l.si quis stipulatus sit. ff.de verborum obligatio.l.si
quis ducenta

4 quis ducenta.§.vbi Bar.sed econtra.j.de reb.dub.† Ex isto tex.
τ gl.infert Bar.ad no.decisionem que multum frequẽter cõtin/
git in practica fideicom.substitutio facta duob⁹ simpliciter vno
decedẽte facit admitti substitutũ nec requirit̃ ꝙ vtriusq̃ pars va
cet.vnde si testator duobus heredibus institutis substituat post
mortẽ vtriusq̃ si vn⁹ moriat̃ alter viuat est loc⁹ fideicõ.l.fi.§.filiũ.
ff.de leg.ij.ponũt late bar.τ scribẽtes.in.l.heredes mei.§.cũ ita.
5 ff.ad trebe.dicit notanter Bar.† ista iura limitant̃ τ signa qꝛ no.
decisio vt hic per eũ.est ergo passus τ vtilis τ quotidianus qñ te
stator substituit simpliciter duob⁹ in tota hereditate vel in oĩbus
bonis:an vno eorũ decedẽte admittat̃ substitutus in eius partẽ
regulariter admitteretur sed per vniuersalẽ ad oĩa bona tñ ꝙ nõ
casus est hic.Idem cũ Bar.tenet simpliciter Bal.hic τ reputat
no.dignũ.idẽ Arc.hic idẽ tñ Bal.i.l.pe.in pe.col.C.de impub.τ
alijs substi.Idem simpliciter tenet Ang.in cõsi.lxxx.incip.Ioã.
suum condidit testm̃.Raph.cu.in ↄñ.cxl.incip.pater vxori que/
dam legauit.¶ Contrariam opi.tenent Ang.Imo.Pau.Raph.
cu.τ Alex.hic:τ dicit Alex.ꝙ cõmunis opi.est cõtra Bar.idẽ te
nẽt Ang.Imo.τ Mod.cõiter.in.l.heredes mei.§.cũ ita.ff.ad tre
bel.τ ibi Alex.qui dicit se sepius consuluisse.ita ↄ Bar.idẽ tenet
Rapha.ful.in.l.pe.C.e.Pau.in.l.lucius.§.de here.insti.τ in.d.l.
lucius.§.caius.j.ad treb.Idem no.tenet.Mathesi.in nota.clxix.
¶ Contra Bar.allegant̃ duo tex.in.d.l.fi.§.filium alle.per bar.
in verbo quicqd.j.de le.ij.vbi est signum vniuersale.τ tñ vno libe
ro mortuo admittuntur ex substitutione filij in partem eius.Ad
idem ↄ Bar.stringit fortis tex.in quo pendet punctus presentis
articuli.in.l.heredes mei.§.cum ita.ff.ad treb.vbi erat facta sub/
stitutio fideicõ.in tota hereditatẽ.τ tamen si portio vnius vacat
locus est substitutiõi.¶ Ad istum text.rñdetur ꝙ ista.l.loquitur
in substitutione vulgari que habet effectum ante aditam heredi/
tatem.τ ideo cum tunc etiam habeat locum ius accrescendi testa/
tor videtur voluisse reseruare ius,non sic est in fideicõmissa.sub/
sti.de qua loquit̃ Barto.que limitat post aditam hereditatem.l.
illa a quo.§.si de testa.j.ad treb.quo tempore clarum est cessare ius
accrescendi.l.j.§.fi.ff.de vsufru.accre.sed Arc.defendẽdo opinio.
Bar.rñdet ad illa duo iura.primo ad tex.in.d.l.fi.§.filium.ꝙ ibi
ideo substi.resoluitur in singularitatem quia per verba testato/
ris grauantur omnes liberi restitutione fideicom.non per hoc te
stator videtur voluisse ꝙ quelibet persona grauata consideretur
de per se.secus si simpliciter peteret totam hereditatẽ restitui non
dicendo per quem.τ reperio ꝙ ita in alia materia.in.l.si impube
rẽ.§.eo.τ i.l.pater filium.in fi.ff.ad.l.fal.Alex.tamen huic solu.vi
det̃ obstare quia difficultas cõsistit.in.d.l.heredes mei.§.contra
hic puto insistendum.Ad illum tex.respondet Alex.hic ꝙ quan
uis in illo tex.sit terminus non solum vniuersalis totam heredi/
tatem sed etiã sit terminus collectiuus si vterq̃ decesserit plusq̃
dicat Bar.τ ↄñr ex ꝓprietate verborũ possibile est substitutionẽ
dimitti.tñ ibi euenit ex presumpta affectiõe testatoris ibi substi/
tuerat neptem suam τ non extraneũ:qꝛ ibi substituta erat neptis
τ sic persona coniuncta testatori ideo admittitur ad substitutio/
nem:τ ista solu.Aret.mihi nullaten⁹ satisfacit:qꝛ licet ibi neptis
esset substitu.tñ in prĩo gradu erant filij instituti ꝓprij testatoris
sed testator presumitur habere maiorem affectionẽ ad filios pro/
prios q̃ ad neptẽ:ita Bal.in.l.cum ita.§.cũ in fideicom.j.de leg.
ij.reprobata glo.ibi.τ qd testator habuerit maiorem affectionem
vltra ordinẽ affectionis τ charitatis patet qꝛ filios istituit ex pri
mo gradu.¶ Tertio τ fortius ꝙ ista nõ sit bona solu.patet qꝛ iu
risconsultus.in.§.econtra.in ratione decidendi non fundat se ꝙ
claudia substituta admittat̃ ad partẽ vacantẽ propter affectionẽ
presumptam testatoris sed fundat se in ista rõne qꝛ erat substitu/
ta in tota hereditate ita si ambo decessissent admitteret̃ ad totam
hereditatem ergo vno defũcto debet admitti ad partẽ.¶ Quar
to pondera ꝙ ille tex.ineuitabiliter destruit solu.Arc.τ decisio/
nem Bar.Nam Bar.hic vult ꝙ vbi aliquis est substitutus in to
ta hereditate:istud substituere in tota hereditate facit vt nunq̃
admittatur nisi tota hereditas vacet τ sic signum vniuersale facit
ad exclusionem substituti.τ tamen tex.in.§.cum ita.dicit totũ cõ
trarium ꝙ signum vniuersale facit admitti substi.in partẽ vacãtẽ
Bar.hic dicit totũ ↄtrariũ.¶ Adde τ isto modo.ille tex.oĩno dedi
recto τ ineuitabiliter stringit cõtra bar.¶ Adde etiam ↄ bart.tñ
Alex.in consi.xci.incip.ponderatis his que in themate narrant̃
in.x.col.in.j.vol.vbi dicit ꝙ cõis opi.est ↄ Bar.ꝙ τ legẽdo τ cõ
sulendo semper consuluit τ est secutus.Idem tenet Alex.in cõsi.
xcij.in.ij.vo.ĩci.Supra eo de quo q̃rit̃ in superiori themate.i vl.
col.vbi dicit ꝙ ita sepenumero cõsuluit τ ꝙ ita dicit obseruari τ
iudicari ↄ Bar.τ dicit qd ad tex.in.d.§.cum ita.non est possibile
respondere nec per aliquem respondetur.¶ Adde etiam ꝙ con
tra Bar.tenet Anto.de bu.in consi.xxx.inci.visis consilijs ↄrijs.
vbi refert istã decisionẽ Barto.τ dicit quod est de directo cõtra
tex.in.d.§.cũ ita.in verbo totã hereditatem.τ in verbo omnem

heredi.τ dicit ꝙ nunq̃ vidit bonũ rñsum ad illum tex.nisi ſm eũ
restringat̃ Bar.quem ipse sic intelligit qñ cõditio extitit in ꝑso/
nam primi morientis τ non est cõiuncta persona q̃ ex voluntate
defuncti τc.τ sic ex istis ↄcludo τ teneo ſm quã ↄsulerem τ iudi/
carẽ.¶ Cõsidera si opi.bar.possit defendi alio forti fundamẽto:
nam quando substitutio fit post mortem plurium in tota heredi
tate certe illi plures cẽsent̃ adinuicẽ substituti.tex.est.i.l.titia seio.
§.seia libertas.j.de leg.ij.Bart.τ alij.in.l.vel singulis.vbi plene
deo dante dicet̃.j.eo.Sed responde ꝙ scdm veram opi.ad hoc vt
procedat tex.in.d.§.seia libertas.duo copulatiue requiruntur.s.
ꝙ substitutio sit facta vltimo moriẽti:τ ꝙ sit facta in tota heredi
tate:istis sic cõcurrentibus teneo τ est vera sentẽtia quod videã/
tur inuicem substituti:non ergo sufficeret substitutio simpliciter
in tota hereditate.

1 ☞ Conditio ista quisqs mihi heres erit adiecta in pupillari
substitutione qñ verificetur.τ nu.2.
3 Conditio indeterminata nõ refertur nec limitatur ad tempus di
spositionis.
4 Quando testamentum expugnatur pro parte tabule pupillares
remanent firme sicut quando expugnatur de iure pretorio ꝑ con
tratabulas.
5 Verbum forte appositum a cõsultore in consilio suo non inducit
dubitationem iuris.
6 Vbicũq̃ legislator in assignatione cause apponit istud verbũ for
te illa causa non est finalis sed impulsiua.
7 Licet ꝑ dispositionẽ hoĩs aut ꝑ dispositionẽ iuris ꝑtorij nõ pos/
sit fieri ꝙ q semel fuit heres desinit ipso iure esse heres istud tñ fie
ri potest per dispositionem iuris ciuilis.
8 Verbum tunc importat extremitatẽ tẽporis.
9 Ista ↄditio negatiua si heres non erit quẽ sensum habeat.
10 Testator instituit filiũ vel aliũ heredẽ τ si moriatur sine filijs sub
stituit ei titiũ si iste institutus habeat filios τ mortui sint an sub/
stitutus perpetuo excludetur.
11 Legato facto mulieri si intrauerit religionem vel monasterium
si ingressa ante annum professionis exiuerit:an debet habere ta/
le legatum.
12 Ille qui vouit ingredi religionem non videtur vouisse ibi velle
facere professionem.

N substitutione. ¶ Sũma vt hic ꝑ
Bar.vl' dic meli⁹
1 ſm Bald.τ arc.† Conditio ista quisquis mihi heres
erit adiecta in pupillari substitutione verificat̃ etiã si
tpe mortis pupilli nõ sit heres dũmodo prius fuerit heres:quia
hec interꝑtatio ↄseruat substi.pupillarẽ.τ sic est fauor pupilli:se/
cus si excludat vel perimat substi.pupilla.h.d.diuidit̃ itellectua
liter in duas.In pria loquit̃ de ↄditione ex cuius existẽtia substi
tutus admittit̃:τ ista sufficit qñocũq̃ fuerit semel purificata.In
scda loquit̃ de cõditione ex cuius existentia substitutus excludit̃
τ ista requirit̃ tpe excussionis.scda ibi nõ simili modo.Vel diui/
de ſm Pau.in duas.In prima fuit apposita ↄditio affirmatiua
ex illis vbis quisqs mihi heres erit.In scda cõditio negatiua si
talis non erit heres.Scda ibi:non simili modo.¶ † Noto primo
ex isto tex.ꝙ ista ↄditio quisqs mihi heres erit vel si heres erit ve
rificat̃ etiã si ille q fuit heres desinat esse heres:ante q̃ dispositio
sup qua ↄditio apponit̃ habeat effectũ.Ex hoc infert tria correla
3 rie.† Primo ꝙ conditio indeterminata non refert̃ nec limitatur
ad tps dispositionis.Scdo habes correlarie inferre ꝙ sufficit cõ a
ditionem semel impletã q̃uis non duret impleta.concordat.l.si
quis heredem.C.de condi.insti.vbi multa aliqñ dixi.l.cum vxore.
C.qñ dies leg.ce.Ad idẽ tex.no.i.l.fi.§.j.τ ibi Bal.no.C.de indi.
vidui.tol.τ ibi Pau.de cast.dicit ꝙ in ciuitate Venetiarum ha
buit semel illum casum de facto τ ꝙ domini Veneti nisi vidissent
illum tex.iudicassent contrarium.¶ Cõtra istud no.τ istum tex.
oppo.Pau.qualitas adiecta verbo debet intelligi ſm tempus
verbi cui additur.l.in delictis.§.extraneus.ff.de noxa.l.titius et
ibi Bar.ff.de testa.mil.τ ista substitutio fuit facta quisquis mihi
heres erit sit heres filio.ergo illa qualitas debet adesse tpe quo
vult succedere filio rñdet Pau.vt hic ꝑ eũ.Dic melius vt ꝑ Bar.
in.l.ex facto in prin.in.ij.col.j.eo.vbi Barto.faciens mentionem
de ista.l.declarat qualiter qualitas adiuncta verbo τc.dicet̃ ibi.
4 ¶ † Tertio nota ꝙ qñ testm̃ expugnatur pro parte tunc tabule
pupillares remanent firme sicut qñ expugnat̃ de iure pretorio ꝑ
ↄtrabu.l.τ si contra.vbi.dicet̃.j.eo.τ in.l.filium.§.j.ff.de leg.ꝑstan.
¶ Gl.i vbo forte diuidit̃ i duas ꝑut remouet duas oppositio/
5 nes.¶ † In ea.gl.ibi non iuris dubitationem inducit.ista glo.fa
a cit ſm Bal.Ang.τ Moder.hic ꝙ verbum forte[a] positum a con
sultore in consilio suo nõ inducit dubitationẽ iuris.sed certe iste
tex.τ ista glo.potius probãt cõtrariũ prout etiã notat Rap.cu.
qꝛ tex.loquit̃ qñ dictio forte refert̃ ad factum:tunc clarum est ꝙ
non inducit dubitationem iuris.secus videretur si referretur ad

¶ Verbum forte.l.ↄmo dato.i.§.cũ aũt.ff.ↄmo. c.dilecti.de elec.c.iuuenis.de spõ. gl.in.c.nisi de renũ.gl. τ Inno.i.c. tua.de spõ.

ius. melius facit tex. in. c. sup literis cum glo. in verbo ius forsan.
de rescriptis. gl. in. l. j. §. j. ff. de ferijs. Alibi dixit glo. in. c. ij. de te
sta. quod dictio forte vel fortassis non est nota dubitationis sed
accessionis. stat ergo quod si consultor vtatur dictione forte in cō
silio per hoc non inducitur dubitatio iuris. ¶ Addit Alexand.
quo idem esset in sn̄ia lata per verbum forte. q2 tn̄ valeret contra
Rapha. hic. quia verba sn̄ie impropriantur gl. in. l. ⁊ puto. ff. fa.
her. item q2 vȝ sn̄ia lata per verbum credo ⁊ tenet. ita probat tex.
in. l. si quis filio exheredato. §. irritū. ⁊ ibi Bal. ⁊ Imo. ad hoc no
tant. ff. de iniusto rupto irritoq; testō. glo. in. l. diem proferre. §. si
plures. ff. de arbi. ¶ Adde quod ita tenet etiam idem Alex. in. l.
cum quo. in. ij. col. ff. ad. l. fal. Quid autem esset in teste qui depo-
neret per verbum credo. forte videretur quod nihil quia dictum
ambiguum testis nihil releuat videas not. do. Anto. de bu. in cō
si. xxxv. incip. quamuis rigor. in. iij. colum. ponit Raph. Fulgo.
6 in. l. j. §. j. ff. de iusti. ⁊ iur. ¶ † Ultimo circa dictionē forte. et simi
les nota bonam regulam ꝙ vbicunq; legislator in assignatione
cause apponit istud verbum forte illa causa non est finalis sed im
pulsiua. glo. est nota. in cle. j. in verbo forte. de appel. quam valde
no. ibi Imo. in. ij. colū. post Anto. de but. no. Abb. in. c. quoniam
frequenter. in princip. ix. colum. vt lit. non contesta. ⁊ subtiliter
Alexan. in. l. in ratione. §. ꝙ vulgo. in. xj. colū. j. ad. l. falci. vbi per
istam regulam subtiliter impugnat decisionem Bald. in. l. filium
7 quem haben. in penult. col. C. famil. hercifcun. ¶ † In ea. gl. in fi.
no. ꝙ licet per dispositionem hominis aut per dispositionem iu-
ris pretorij non potest fieri ꝙ qui semel est heres desinat ipso iu-
re esse heres iuribus allegatis in glo. tamen istud potest fieri per
dispositionem iuris ciuilis. vt patet hic in querela inuenta a iure
ciuili. facit tex. in. l. miles ita heredem. in prin. ⁊. §. j. ff. de testa. mi
li. ⁊ tex. j aut. hoc amplius. C. de fideicō. ⁊. l. ex facto. §. fi. j. e. bald.
in. l. extraneum. in vlti. colū. C. de here. insti. dicit Barto. in. l. fi. §.
j. ff. ad tertul. ꝙ stante statuto: ꝙ filia femina excludat̄ q̄diu ma-
sculus superest mortuo masculo desinit ipse et sui heredes ipso
iure esse heredes ⁊ filia incipit esse heres q2 statutū illud potest:
idē tenet Ang. in. §. si quis autem per glo. ibi in aut. de heredi. et
fal. co. j. ⁊ in. l. antiqui. in fi. iuncta. l. sequēti. vbi bonus tex. ff. si ps
heredi. Ang. ⁊ imo. in. d. l. ei qui. intelligit qn̄ lex ciuilis agit dire
cto priuare quem hereditate. secus qn̄ per obliquum. §. restituta.
insti. de fideicō. here. ⁊ in. l. j. in prin. ⁊ per totum. ff. ad tre. ¶ Gl.
in verbo esto diuidit̄ in duas. In prima dupliciter declarat text.
sed teneas primum intellectum q2 secūdus destruit literā. In scd̄a
per viam nota. remouet ↄtrium. secūda ibi. et nō. ¶ In ea. glo. in
fi. habes ex gl. concordiam de principio huius tex. ad fi. ꝙ in pri
mo casu conditio si heres erit non fuit determinata ad tempus
mortis pupilli. sed in scd̄a sic ꝑpter dictionem tunc que denotat
extremitatem temporis: cum isto intellectu transit Barto. Et ita
8 tenebant antiqui. † Et quod dictio tunc[a] denotet extremitatem
tēporis. glo. allegat tex. in. l. iiij. j. de condi. ⁊ demon. Barto. addit
alium text. bonum. vt hic per eum habes alium casum nota. in. l.
vxori vsufru. ville. ff. de vsu. lega. vbi pulcher casus. Iste intellect⁹
non placet Bal. ⁊ Moder. quia dictio tūc non refertur ad prece-
dentia vt presupponunt glo. ⁊ Bald. sed ad sequentia. Iter tunc
seius heres esto. ⁊ propterea respondet melius qd̄ in primo casu
huius legis agitur de admittendo substitutum ꝙ est fauorabile
pupillo: merito sufficit conditionem fuisse semel impletam. sed in
scd̄o casu agit̄ de excludendo ⁊ repellendo substitutū merito cō-
9 ditio refertur ad tēpus substitutionis. ¶ † No. ex isto tex. ꝫm istū
intellectum Bal. ⁊ cōem ꝙ quāuis ista cōditio negatiua si heres
non erit habeat sensum si nunq̄ erit heres. ⁊ sic videatur verifica
ri si aliquo tempore fuerit heres. l. quicquid astringende in. fi. ⁊. l.
ita stipulatus mag. ff. de verbo. ob. tamen vbi agitur de excludē
do substi. pup. restringitur ad tēpus mortis nec sufficere prius
fuisse heredem. tex. habes hic no. ꝫm intellectum Bal. ⁊ commu-
nem ꝫm quē limita leges preallegatas. Extra gl. pro complemē-
to istius legis q2 hic habes regulam ꝙ sufficit cōditionem affir-
matiuā semel fuisse impletā licet non duret ponunt Ang. Imol.
⁊ Moder. duas q̄ones quarum vna tangitur per Bart. in. l. si qs
heredem. C. de. insti. ⁊ substi. aliā ibi ponunt doc. Prima si fiat le
gatum intranti religionem nunquid habeat legatū si exeat. Alia
est si fiat legatum mulieri si efficiatur vidua licet non duret in vi-
10 duitate. † Ego omissis illis q̄onibus: quero de q̄one in practica
de qua sepenumero sum de facto interrogatus ⁊ non reperiunt̄
decisiones multum clare pone testator instituit filium vel alium
heredem ⁊ si moriatur sine filijs substituit ei titiū pone ꝙ iste ha-
buerit filios ꝫ sunt mortui an substitut⁹ ꝑpetuo excludet̄. Repe
rio ꝙ Oldra. lau. in indiuiduo consuluit q: sic. ꝙ perpetuo exclu
datur substitutus in consil. xxj. incip. thema tale est testator. ⁊ in
cōsi. cxlj. inci. thema tale est. dubiū mouet̄ per regulam hui⁹ tex.
⁊. l. si quis heres. C. de insti. ⁊ substi. in quibus datur regula ꝙ suf
ficit conditionem semel impletam q̄uis nō duret. Idem ꝙ Old.

a ¶ Dictio tūc. adde. l. vxori. ff. de vsufru. le. si eo tēpore. ō rescri. li. vj. Raph. ful. ↄsi. l. inci. q daȝ raymū-dinus.

tenet Ioā. an. referens formalia verba Old. de verbo ad verbum
⁊ recitat eum in additionibus Specu. in titu. de testamentis in
§. primis. ad fi. reperio qd̄ idem etiam tenet Pau. in consi. lxxix.
inci. casus iste frequenter contingit ⁊ notabilius. in consil. clxxij.
ꝙ incipit ne improprijs vtamur vocabulis. ⁊ ipse etiam mouet̄ ꝑ
istam regulam. Idem tenet Alexā. nullam de predictis autorita
tibus mentionem faciens de quo valde admiror. in consil. xxx. in
iij. volu. inci. ponderatis his que in themate narrant̄. in pe. colū.
Tu autem aduerte ꝙ Oldr. ⁊ sequaces qui fundāt se in ista regu-
la huius text. non videntur bene aduertisse. q2 imo iste text. ineui-
tabiliter retorqueatur ad oppositum. nā vbi agitur de excluden-
do substitutum vt est casus noster non sufficit cōditionem semel
impletam vt est in scd̄a parte text. secus qn̄ ageretur de substituto
admittēdo vt in prima parte. sed pro ista parte est tex. satis forma
lis. in. l. heredibus. in princ. ff. ad trebel. vbi si sit iniunctum fidei-
com. si decesserit sine liberis dicit si habuit liberos videtur fidei
com. extinctum ⁊ extinguit̄. ad idē text. in. l. cum vxori. C. qn̄ dies
lega. ced. ad idē bene facit ꝙ egregie dicit Bar. in. l. titia qui test.
§. imperator. in vlti. colum. ff. de lega. ij. Tu scis ꝙ per natiuitatē
filiorum reuocatur ipso iure donatio facta. l. si vnquā. C. de reuo.
dona. querit ibi Bar. pone ꝙ filij nati incontinēti moriuntur nū
qd erit reuocata donatio arguit ad partes finaliter cōcludit ꝙ sic
⁊ sequitur Io. de imo. in. c. fina. de dona. in vlti. colum. Ad idem
⁊ quarto facit ꝙ generaliter dicit Bal. per multa iura in. l. preci-
bus. in. ij. colū. ⁊ tertia oppo. C. de impube. ⁊ alijs substitu. vbi di-
cit ꝙ in conditionibus attendimus principiū prime existentie
⁊ non curamus postea successum eius. Ista sunt que videntur strin
gere pro parte affirmatiua. In contrariū pro parte negatiua ꝙ
substitu. nō excludatur. est tex. multū clarus ⁊ formalis in. l. ex fa-
cto. §. si quis autē susceperit. ff. ad tre. vbi ad literam dicit si qs
aūt susceperit liberos ⁊ postea mortui sunt verum est dicere eum
sine liberis decessisse. Ad idem. l. filiusfa. §. cū qs. ff. de le. j. vbi idē
dicit. Ad idem ⁊ tertio est glo. bene inspiciatur. in. d. l. ex facto.
§. si qs rogatus. in verbo voluntatis. ff. ad tre. vbi gl. dummodo
viuant post mortem testatoris. ad idem stringit ista. l. in secunda
parte. vbi ad excludendum substitutum non sufficit ↄditionē se-
mel impletam. Tū posses respondere ꝙ loquit̄ qn̄ tractat̄ de sub
stitutione pupillari que est mere fauorabilis: ⁊ istud est ꝓprie fun
damētū istius tex. secus in fideicō. que est onus. l. coheredi. §. cum
filie. j. eod. ad idem facit quia qualitas adiuncta verbo intelligit
ꝫm tp̄s verbi cui adijcitur ꝫ quod. s. dixi. Ultimo pro ista parte
vnum mihi ineuitabiliter stringit cui nūq̄ vidi reale responsū
q2 qn̄ testator substituit filio vel heredi si decesserit sine liberis: li
cet ante filios habuerit ⁊ ante mortui sint verum est dicere eū de-
cedere sine liberis: ⁊ ↄsequēter cōditionem substitutionis imple-
tā vt dicit apte tex. in. d. l. ex facto. §. si quis autē susceperit. ergo
proculdubio debet esse locus substituto. Ista sunt q̄ vident̄ strin-
gere pro parte negatiua: nō reperio tn̄ in spē tenentē istā partem
negatiuā: ⁊ tn̄ mihi plus placet ⁊ in pūcto iuris vr̄ melior. Pro
ista parte ↄsulendo ⁊ iudicādo faceret q2 in dubijs opinionibus
tenenda est illa opi. que fauet cause testati ⁊ ↄtra substōni. l. si pars
in prin. ff. de inoffi. testa. q2 interest reipublice ꝙ testamēta confir
mentur. l. negare. ff. quēadmo. te. ape. gl. or. quā Ange. ⁊ Moder.
ibi multū no. in. l. gallus. in. §. quid si. in verbo vtilitatē. s. de lib.
⁊ posth. Quid tenēdū in isto dubio ⁊ disputabili passu: credo ꝑ
concordia ꝙ sit distinguendum ⁊ ita semper tenui ⁊ legendo ⁊ cō
sulendo: nā aduertendū est multum quib⁹ verbis vtatur testator
aut enī testator dixit hoc modo si filius liberos non habuerit vel
non adoptauerit extraneos substitu. caium. teneo tūc primā opi.
ꝙ si sibi sint nati filij q̄uis in vita sua sint mortui excluditur sub-
stitutus perpetuo: verum est dicere ⁊ habuit liberos in istis ter-
minis proprie ⁊ in specie loquitur text. in. l. cum vxore. C. qn̄ dies
le. ce. in istis etiam terminis intelligatur text. qui fortissime strin-
git in. l. heredibus. in prin. ff. ad treb. ⁊ si diceretur ꝙ imo text. in
illa. l. heredibus. loquitur quando erat conditio si decesserit sine
liberis. aduerte ꝙ licet in prin. tex. videat̄ loqui de cōditione sine
liberis: tn̄ qn̄ ponit verba testamenti: super quibus disputat non
loquitur de ista dicit ꝙ ↄditio substitu. erat ista si liberos nō edu
cauerit: querit ibi iuriscōsultus pone ꝙ sint nati ⁊ educati tamen
mortui viuo ipso herede: nunquid erit locus substitutioni. quia
est verum eum educasse liberos licet viuo herede mortui sint pō-
dera ergo in illo text. rationem decidendi quia nec in decisione
nec in puncto insistit quando est conditio si decesserit sine liberis
sed circa illum si liberos non educauerit ⁊ decidit in li. ⁊ in hoc se
fundat. aūt cōditio substituti fuit cōcepta per verba si sine liberis
decesserit: ⁊ iste est casus noster ⁊ valde dubius in quo puncto li-
cet Oldr. Joan. and. ⁊ alij supra relati teneant indistincte substitu
tum excludi. Ego autem dico ꝙ est melius aduertendum: aut tē-
pore mortis heredis supererat liberi: ⁊ tunc licet postea mortui
sint. Credo indubitanter substitutum excludi: quia verū est dice-

re ꝙ decesserit

re q decesserit cū liberis licet postea liberi sint mortui et sequenter verū est dicere decessisse cū liberis et substitutum debere excludi. de hoc est tex. formalis. in. l. filiusfa. §. cū qs. ff. de leg. j. et i istis terminis proprie loquitur text. in. d. l. ex facto. §. si quis rogatus. dum dicit dum viuat post mortem ipsius filij. et sic in istis terminis loquitur Old. lau. et sequaces. credo indubitanter q bene loquat: cōfirmo per illud quod egregie no. Cy. et Bal. in aut. sed si qs. in vl. q. C. de secū. nup. Bal. in. l. fi. in. xx. q. C. de here. insti. vbi querunt: pone q rex concessit castrum cuidam militi et heredibus eius corpore nato: et si contingat militem mori sine heredibus ex suo corpore natis qd castrum reuertatur ad regem: euenit casus q iste mortuus est relicto filio ex se nato: postea euenit casus quod moritur eius filius sine liberis: nunquid castrum reuertat ad regem concludunt Cy. et Bal. q non: ex quo rex est exclusus per cōditionem tñ quāuis filius militis nō habuerit liberos q non debet reuerti: est verū q in hoc vltimo tenuit Sali. in. d. aut. sed si quis. et Aller. vbi consuluit ꝯ Cy. et Bal. in consi. ccccviij. inci. cōsideratis his q in pscripto themate narrant. in. ij. et pe. colū. sed in hoc nō insisto: qz nō est de pposito nostro. adō secūdo ad idē bene facere illud quod tenet no. Bald. in. c. j. in. §. cum etiam. in ti. episco. vel abba. in vsi. feu. vbi tenet si testator fecerit substitu. filio si sine liberis obierit et mortuus sit relicto vno filio qui non vixerit nisi vno momento: tamen substitutio perpetuo extinguitur: ibi dem etiam no. Bal. in. ij. nota. per illum tex. q filia semel exclusa per existentiam masculi semp durat exclusa: dato q filij moriant quia mors masculorum nihil sibi patrocinatur qd est not. dignū fm eum: vnde infert ex illo tex. ad statutum disponens q existentibus masculis filie femine non admittant. tñ licet masculus moriat tñ filie femine nunq admittunt. ita tz Bal. in aut. sed et si qs in. ij. col. et in. l. in qbus. C. de secū. nup. de quo vltimo vide Bart. in. l. ij. §. sed et si sint sui. per illū text. ff. ad tertu. et distingue vt ibi per eum. Aut vero liberi suscepti sunt premortui ante filiū heredē iste casus est dubitabilis et lz doctores primo loco relati aliter tenere videantur. Ego credo substitutū debere admitti. moueor duplici fundamēto. qz ex quo liberi sumpti sunt premortui: verū est dicere filium sine liberis decessisse. et cōsequenter conditionem substitutionis purificatam esse. tex. est in. d. l. ex facto. §. si quis autem susceperit. Secundo et subtilius moueor qz ista cōditio si decesserit sine liberis respicit terminum instantaneum mortis qui terminus non habet tactum vel durationē ante. vt dicit Bar. in l. j. §. creditū. ff. si cer. pe. ergo in ista conditione instantanea mortis hoc est si decesserit sine liberis solum debet inspici tempus instantanee mortis: an tunc decesserit cum liberis vel nō. facit etiā quia qualitas adiecta verbo &c. vt. ꝯ. Istaz distinctionem puto veram et rationabilem. et ista distinctio fuit de mente Ange. in. l. generaliter. §. cum autem. in le. florentina. C. de insti. et substi. est etiaz de mente Pau. de ca. licet succincte loquatur in. d. l. ex facto. §. si quis autem susceperit. in vlti. col. et in simili distinguūt Cy. Alb. et Bal. in. l. si quis heredem. in. iij. q. C. de insti. et substi. ista est veritas. Restat sola difficultas de text. in. l. heredibus. in princi. ff. ad trebel. Rñ. ꝯ. tamen volo adhuc insistere. ibi enim iurisconsultus querit quando erat apposita conditio si decesserit sine liberis: et licet postea ponendo verba testamenti loquatur in conditione si non educauerit liberos et istum casum decidat Tamē posset fortiter argui quando legislator preponit duos casus vel duas questiones et vni respondet ntelligit idem in vtraq respondisse per regulam. l. j. C. de diuer. rescri. no. optime Ange. in. §. hinc no bis in fi. in aut. de here. et fal co. j. vbi no. q si ppositis duabus qstionibus consultor respondeat vni intelligitur idem in alia responde re dummodo responsio sit applicabilis. Ex quo ergo iurisconsultus &c. nisi sustinendo predicta diceris q illa regula procedit nisi ita intelligendo resultaret absonus intellectus. prout est in. d. l. heredibus. iuncta. l. ex facto. §. si quis susceperit. Nota. predicta diligenter quia sepissime contingunt quia nō reperio vt credo
11 alibi tactum. ¶ †Ultimo pro perfecto complemento huius legis. quia Ange. Jmo. et Moder. examināt questionem de legato
a facto mulieri sub conditione si intrauerit religionē vel monasterium. pone q sit ingressa sed exiuerit ante annum professionis an debeat habere legatum. quam qōnem Bar. et Ange. alibi tāgūt et relinquunt indecisam. in. d. l. si quis heredez. ibi plene examinant et plene ponunt Moder. hic.
12
b **Adde.** †qd q vouit ingredi religionē b nō vr vouisse facere ibi pfessionē. et ideo si intrat religionez et exijt dr impleuisse votum et conditioni satisfactum. ita no. Arch. in. c. lancinus. xvj. q. ij. et videtur casus satis clarus. in. c. ex transmissa. de renun. vbi dicit Pe. de rubeis dum esset in infirmitate &c. tangitur per glo. xvij. q. j. in summa. idez. tenet et ꝯcludit sanctus Tho. in secunda secunde in. q. clxxxix. art. quarto. mouetur quia verba non solum in contractibus et vltimis voluntatibus. sed etiam in materia nostra in voto debent intelligi fm propriam significationem. et quando agimus de propria significatione non recedimus a proprietate verborū. l. non aliter. et. l. ille aut ille. §. cū in verbis ff. de lega. iij. modo si aliquis fecit votū intrandi religionē: illa dictio intrandi de propria significatione non importat facere professionem nisi fm euz. et hic est punctus nisi vouisset eo animo vt perpetuo in religione permaneret. Confirmatur predicta cōclusio qz intrare religionem et ibidem pfiteri distinguunt tanq duo diuersa. Istud pbat in. c. beneficiū. et in. c. pe. de regula. in. vj. in vbo religionē ingrediat et pfiteat in ipsa psertim cū de natura copule sit vt cadat inter diuersa. tex. cū gl. in rub. ff. de iur. et fac. ign. et glo. magis expssa in. c. querelā. de simo. istud idē q intrare religionē et in ea facere pfessionē sint tanq diuersa: probat expresse in. c. religioso in scdo rñso. de sententia excō. in. vj. vnde apparet qd dr quis intrare religionem etiam anteq profiteatur. Alibi tamen Gemi. in. c. pe. de regula. in. vj. refert quosdam dicere. et cum eis transit quod qui vouit ingredi religionem hoc ipso quod ingreditur statim censetur profiteri etiā si nō susciperet habitū nouitiorum. et sic pondera duo ex istis. nam si verū est quod q prius vouit religionem ingredi statim q ingreditur statim fecit professionem: ergo non potest exire amplius. ¶ Secūdo volūt quod vouens ingredi religionem in dubio videatur vouere q permanebit in religione: tamen istud vltimum non videtur tutū ex predictis. et p tex. quem oīno vide in. d. c. ex transmissa. ¶ Ista dicta sint vt satisfaciam schedule hic posite ad petitionē amicorū. Tamen quicquid sit sum in ista conclu. quod quicquid agunt homines intentio iudicat omnes.

Qui cum plures. Summa vt hic per Bar. et dum dicit respectu vni defuncti vult dicere respectu vni defuncti et est singularis fm Bartol. hic et fm Jmol. in. l. si pater filio. ꝯ. eo. Diuiditur in quatuor partes principales. in prima thema. in. ij. q. in tertia responsio. in quarta extensio. Secūda ibi quesitum est. Tertia ibi: respon. titium. quarta ibi: quod si non Pondera tu qd in illa quarta parte est aduersatiua qd si sine copula et tamen non denotat diuersum ius imo idez ius. istud est ꝯ cōmunē regulaz. l. sed et si lege. in princi. ff. de peti. heredi. vidim post gl. et Bar. in. l. patris et filij. ꝯ. eo. ¶ Gl. in verbo hereditarias diuidit in quinq. nam format quatuor contraria et postea allegat vnam ꝯcordātem ad istū tex. Scda ibi at oppo. Tertia ibi magis obstat. Quarta ibi itez ꝯ. l. fi. C. cod. hic vt ibi: et facit infra de sta. libe. l. qui pecuniā. ¶ Jn eadem gl. ibi vel hic substituēdo nominatim dixit pro portionibus hereditarijs: istam solutionez glo. tenent Bart. et magis communiter alij ita declarando vt hic per eos. Ista est melior solutio que possit dari. dantur alie: sed nō refero qz nihil valent: in vltimo ꝯrio dic vt ibi per Barto. et in. l. si pater. ꝯ. eo. et in illa. l. fi. C. de impube.

1 Jnstitutio filij a matre facta cum erit quatuordecim annorū nō dr conditionalis imo pura et simplex.
2 Tps certe etatis fauore filij facit diem et nō conditionem.
3 Dies incertus an censeatur conditio.
4 Talis institutio cōditionalis non vitiat testm̄ matris contra qd nunq competit ius dicendi nullum.
5 Filius in dubio presumitur exheredatus bona mente.

a ¶ Mulieri Adde bal. l. l. simili. et l. l. fi. in. ij. no. C. de idi. vi. Ang. consi. xxiij. ici. cōstātius her colant.

Si mater. ¶ Ista. l. est difficilis fm Barto. hic. et ideo verificatur dictū Barto. ista. l. est affricani: ergo difficilis. Ita Bart. in. l. cū qs ff. de solu. ¶ Jn glos. prima ibi. l. hereditas fm Azo.
1 habes ex gloss. reportare hanc conclusionem †q institutio filij a matre cum erit. xiiij. annorum nō dicitur conditionalis imo pura et simplex: sed aduerte q. ll. quibus mouet gl. nihil probāt. mouet per tex. l. ex his verbis. et per tex. in. l. firmio. §. j. sed certe in illis. ll. pcesserat dispositio pura et simplex. postea in alia oratiōe circa eius executionem fuit appositū tps certe etatis: vñ dispositio pura precedens non p hoc redditur conditionalis: ita pprie loquuntur. ll. ille. sed in ista. l. tempus fuit appositum ad substantiam institutionis quia institutio fuit facta cum filius erit. xiiij. ann. et sic tempus est appositum institutioni et substantie. et similiter. l. hereditas. ꝯ. titu. j. qz loquit qñ est dies certa: ideo bene allegatur per gl. sz in casu nostro dies est incerta qz filius posset mori antequam sit. xiiij. annorū: et sic vides q. ll. allegate per glos. nō bene allegant. Ja. de are. et Albe. hic reprehendunt glo. alio fundamento qz institutio collata in tps certe etatis facit dispositionem conditionalem. tex. est in. l. si cui legatū. §. hoc aūt legatū. ff. de leg. j. et tex. in. l. si titio. ff. qñ dies leg. ce. et ppterea dicūt q institutio pōt fieri ad diem vel in tps. ff. de here. insti. et toto tit. C. de insti. et substi. istud pcederet in extraneo. Bar. cōsiderando melius conatur saluare gl. videamus an ista saluatio gl. sit bona. et an. ll. per eam allegate probent vel non.

b ¶ Religionē. Adde q facit ad hoc gl. i. c. ad nostram de regula.

Adde. Quod cum Barto. tenent Ange. Jmol. et Alex. hic et Ang. in. d. l. si cui. §. hoc aūt legatū. bar. met

fin.d.l.seius saturninus per illum tex.§.sed Pau.& Raph.cuma. & Areti.hic impugnant bart.& dicunt q illa.l.seius saturninus. nihil penit⁹ probat:& vtunt varijs medijs. Primo dicit Pau. q.d.l.seius loquit qñ tps certe etatis adijcitur legato vel fideicõ misso.nam tunc q faciat diem & non conditionem est vtile ipsi filio quia legatum vel fideicõmissum in diem bene transmittitur. sed ista.l.loquitur in institutiõne in qua posito q tps certe etatis faceret diem & non conditionẽ nulla esset vtilitas filij q: ante diez nõ potest adire hereditatẽ q̃ sit incerta posset pri⁹ mori & hereditas non adita nõ trãsmittitur.l.vnica.§.in nouissimo.C.de cadu. tol.ergo nõ est vtilitas filij qd sit in cõditione vel in diem. Alex. defendendo inductionem Bartol.de.d.l.seius.dicit q ista.l.bene probat sententiã Bar.in rõne decidendi:nã ratio decidẽdi illius tex.est q: ibi agitur de magno preiudicio: q: agit de hereditate & non de legato q̃ ratio etiã militat in casu nostro.vñ i materia fauorabili vbi est eadem ratio licita est extẽsio vt hic per eũ:sed certe tex.in.d.l.seius nec in rõne decidẽdi nec in aliqua parte se fundat vt dixi que sit ratio.sed ratio decidẽdi est:q: ibi heres erat fideicommissarius.& q: tempus magis est adiectum vt faciat dilationem quã conditionem vnde scdo modo inducit illũ tex. Alex. pro Bar.q: sicut ibi fideicommissaria adita transmittit:ita hereditas materna de qua hic transmittit ad descẽdẽtes nõ adita vt hic p eũ sed truffa est.q:.l.vlti.est remedium nouũ nihil ad ppositũ.l.nostre. Tertio rñdet Alex.q hic dies fuit adiecta executioni nõ aũt substãtie dispositionis.ideo non impedit trãsmissio etiã ad heredẽ extraneũ p.l.his verbis allegatã in glo.sed etiã in isto errat q: in hac.l.tps fuit adiectum institutioni & gñr substantie institutionis vt patet hic si heres nõ fuerit. Quarto mõ respon. Alex.& etiam Are.hic q mens Bar.est ista q dies incerta cum erit.xiiij.annorũ fauore filij habetur p certa & sic poterit pure hereditatẽ adire remoto vitio temporis & sic erit vtile filio ad qd non aduertit Paul.tñ ipsi non aliter probant q ista sit mens

2 Bar.nec approbãt.l.nec ratiõe.† Ego autẽ probo inceuitabiliter q ista sit propria mẽs Bar.dicit Bar.q tps certe etatis fauore filij facit diem & nõ conditionẽ.allegat.d.l.seius saturninus. considera ergo dum Bart.dicit q facit diem & non cõditionẽ.nã licet non declaret q faciet diẽ certam tamen istud necessario vult quia si faceret diem incertam dies incerta dr cõditio.l.dies incerti.ff.de conditio.& demonstra.non esset ergo differẽtia an faceret diem incertam vel conditionem.ergo Bart.necessario intellexit de die certa.q: si loqueretur de die incerta superfluente non esset differentia.Sed si loquitur de die certa dies certa reijcitur.l.hereditas ex die.s.ti.j.alleg.in gloss.& si diceres aduerte ne erres in

3 fundamento.† Tu dicis q dies incertus censetur conditio.l.dies incertus.ff.de condi.& demon.istud est verum quando dies est incertus omni incertitudine an veniet vel nõ veniet. Sed in terminis nostris istud tps cũ filius erit.xiiij.ann.istud tps nõ est incertũ omni incertitudine:ergo non facit conditionem prout declarat magistraliter idẽ Bar.in.l.nã si cũ moriar.post gloss.ibi.ff.de condi.inde.vbi melius q̃ alibi:potes dicere q q̃tum ad propositum institutionis q: est oĩno incertũ an filius moriat ante spatiũ.xiiij.annorũ vel non:isto respectu põt dici facere conditionẽ sed fauore filij facit diẽ vt dicit Bart. Raph.cu.subtili⁹ põderat qd.d.l.seius saturnin⁹ nõ probat cõclusionẽ Bar.q: vt apparet ex prin.& fi.illius.l.testator vbi instituerat illũ heredẽ fideicõmissariũ de quo multũ cõfidebat pr ad vtilitatem filij ideo ex mente testatoris videtur potius apposuisse dilationem q̃ cõditionez: ista ratio cessat in casu.l.nostre vbi isti respectus & iste rõnes cessant. potes & adhuc subtilius ex mente Areti.hic tenere q illa.l. seius nihil faciat ad propositũ nostrum q: nõ est ea.ratio in ista l.que in.d.l.seius saturninus.nã ibi dies incerta cõuertitur in certam quo ad effectum transmissionis qui insurgit ex presumpta voluntate defuncti vt ibi cantat litera sed in casu nostro si verum esset illud qd dicunt gl.& Bart.dies incerta reduceret ad certam quo ad effectum vt filius posset incontinenti habere hereditatez. qui quidem effectus est de directo contra verba & cõtra voluntatẽ testatoris.cum testator voluerit ne filius haberet hereditatẽ pro per lubricam etatẽ pupillaris.vnde si posset incontinenti haberet fieret cõtra mentem testatoris & cõ verba vnde facilius improprianꝑ vba ex intẽtione testatoris q̃ cõ mentez testatoris probat primũ.in.l.in cõditionibus primũ locũ.ff.de cõdi.& demõ.& i.l.pater seuerinam.§.cõditionũ verba.co.ti.& in.l.cũ filio.ff.de lega.iij. scdm probatur p tex.in.l.verbis ciuilibus.vbi Pau.ad hoc no. in fi.s.eo. Adde etiã q alius tex.quem allegat Bart.in.l in fi. deicõmissi.§.cũ pollidius.s.de vsur.nihil facit p Bar.fm Alex. alij non tangunt & quamuis aliter non declaret pro certo nihil facit.ibi bene erat hereditas relicta per fideicommissum filie cum certã etatẽ haberet sed non dr ibi q fauore filij illud tempus certe etatis ĩportet diẽ & conditionem quia verbum nullum est verũ q est ibi text.singu.q qñ aliquis instituitur heres solus heres fideicommissarij tenetur omnes fructus perceptos restituere imo fortius non detrahit tunc trebellianicam.glo.est quã omnes moderni reputant no.in.l.fideicõmissaria.§.fi.ff.ad treb. Sed q: credendum est q Bar.qñ fundat se in aliquo tex.quin ille text.pbat considera si Bar.voluit inducere illũ tex.hoc modo q quẽadmodum ibi tps incertũ habet in effectu pro puro respectu fructuuz vt heres teneatur restituere oẽs fructus sicut si pure fuisset grauatus et hoc est fauore filij.ergo pbat ille tex.q tps incertũ fauore filij effectualiter habetur pro puro.ita credo voluisse inducere Bar.illũ tex.verum q: ex predictis patet q conclusio Barto. quã facit ad sustinendũ gl.non est iuribus bene pbata. Bar.alio modo rñdet q tale tps faciat cõditionem tenẽdo opi.istaz tñ ista institutio cõditionalis nõ reddit testm̃ nullũ.nã dicit Bart.q in ista.l.mater apposuit istã cõditionem fauore filij q: habebat pa-

4 trem &c.vt hic per eum. † Considera tu licet Bart.non declaret q Bart.vult dicere ffectualiter istã institutionem cõditionalẽ nõ vitiare testm̃ q: est testm̃ matris & cõtra testm̃ matris nunq̃ cõpetit ius dicẽdi nullũ:q: p̃teritio matris nunq̃ reddit testamentuz nullum cũ semp habeat p exheredatione.§.fi.institu.de exhere. libe.solum cessat quando fit bona mente & ad prouisionem filij et eius fauore.d.l.multi non note.ff.de libe.& posthu.& licet Barto. videatur dubitare an istud hodie procederet per iura aut. attento q preteritio matris reddit testm̃ nullum sicut testm̃ patris.§. aliud quoq capitulum.fm distinctionem glos.magistre.in.§.exhrdatos.in aut.de hered.& fal.co. Aduerte q:.§.aliud quoq capitulum probat clare q istud procederet etiam de iure autẽticorum dicit tex.solum est enim nostre serenitatis intentio p̃teritionis &c.põdera illã dictionẽ iniuriã:ergo si exheredatio fiat bona mente & ad prouisionẽ filij non est iniuria.ergo ius autenticorum nihil loquit & cũ ista solutione trãseunt bal.& Moder. presertim Pau.& Are.impugnant istam secundam solutionem Bar.q: dicit qd ista est expresse diuinatio ad istũ tex. Primo dicere q ĩ ista l.fili⁹ habebat patrẽ.Secũdo et fortius q iste pater esset turpis persona & malorum morum est turpis diuinatio & cõsequenter qd ista solu.contineat duplicem diuinationem est fatua & nihil valet ego tñ dico q imo erat pater:Ante tñ quam defendam cõmunẽ intellectum videtur q iste intellectus possit fortius impugnari: quia si in ista.l.filius habuisset patrem non possumus dicere q istud tempus.xiiij.annorum esset adiectum fauore filij vt hereditas conseruaret filio:quia etiam post pubertatem ista hereditas erit in totum patris de isto iure digestorum: postq̃ erit impletum tempus ista hereditas acquiretur in totum patri licet hodie sit immutatum.l.j.& per totum.C.de bo.mater.cui ergo prouidet mater quia ista hereditas acquiretur patri:sed si diceres Bart. intelligit q pater interim possit mori:sed stultum est: sed si diceres q esset emancipatus non deferat nec differt considera si pos-

5 set saluari Bart. nam ista.l.loquitur in casu dubio.† Sed ego habeo q in dubio presumitur filius exheredatus bona mente.ita dicit Barto.in.l.vt iurisiurandi.§.si liberi.in vlti.colum.ff.de ope. lib.per.l.si patronus.§.si quis non mala mente.ff.de bonis liber. si ita est ergo in ista.l.mater presumitur exheredasse filium bona mente.& istud patet quia non exheredat mala mente quia nõ differt ad certum tempus.nunquid tamen illud dictũ Barto.fit verum videas Alexã.in.l.ij.in princip.in.xij.col.s.cod.vbi allegat Bar.And.tenere cõtrariũ.videas ergo quomodo reddantur valde dubia oĩa dicta Bar.in ista.l. Aduerte etiã vt nihil omittatur circa doc.Bar.inquantum Bart.formando primam oppo.pro introitu glos.vult q qñ filius est preteritus a matre q saltem fm iura nouissima aut.testm̃ fit ipso iure nulluz per.d.§.illud quoq capitulũ.gl.& doc.in aut.nouissima.C.de inoffi.test.in hoc etiam errat Bar.fm Pau.hic q: illud q dicit pcedit in oĩmoda p̃teritione.sed iste text.non loquit in isto casu:loquitur qñ mater instituit filium sub conditione casuali quo casu etiã testamentũ patris non esset nullum:fortius in matre:eo q: illa conditio reijcitur de legitima & testm̃ valet prout ipsemet firmat.in.l.si pr.C.de insti.& substi.& ita etiam tenent cõiter Mod.post Bald. In eadem gl.in fi.habes rationem dubitandi ad istum tex.que fuerit ratio Bar.& doc.reprehendunt gl.& dicunt q ista ratio dubitandi non est bona q: imo substitutio vulg.põt cõferri in tps ĩ quo institutio sit nulla.l.iij.§.fi.& l.gallus.s.de libe.& posth.l.pater filiũ.s.eo. vnde fm Bar.& doc.fuit melior ratio dubitandi vt hic per euz: licet oẽs ita transeant mihi videt q bar.male dicat:q: si bene cõsideras videt q Bar.reincidat in eundem defectum in quo ipse reprehendit glossam dicit ipse dubitatio istius.l.erat vt hic per euz:q: habebat querelam hodie habet ius dicendi nullum certe ista ratio bene facit quãtum ad gradum institutionis:sed dubitatio est istius tex.substi.vulgaris vtruz valeret:vnde sicut Bart. dicit quãuis institutio prima sit nulla tñ substitutio vulgaris p hoc nõ reddit nulla hñ annullaret substõ pupillaris:q: pendet a testamẽto patris.l.ij.§.adeo.& l.sed & si plures.s.eo.sed quantuz ad substitutionẽ

ad substõnē vulgarē de qua q̄rimus. istud nihil facit nisi dixeris
saluando gl. ⁊ Bar. ꝙ dubitatio istius. l. esset q2 filius erat pteri-
tus. s. a primo gradu ⁊ a scdo gradu substõnis: ⁊ primo non erat
oino pteritus ex quo erat institutus ad diem incertū ⁊ sic sub cō-
ditione sed a secundo erat omnino preteritus.

1 ☞ Substitutus substituti nō concurrit cum primo instituto.
2 Si testator fecit plures gradus substitutionis puta tres vel qua
tuor per aditionem primi omnes alij extinguntur.
3 Existentia sui heredis non impedit substitutionē vulgarem nisi
qñ substitutio est facta in suitate.
4 Cōditio si heres non erit intelligitur cū esse possit.
5 Substitutio vulgaris facta in vnū casum nō cōprehēdit alios ca
sus qñ agitur de excludenda psona q̄ ex presumpta voluntate de
functi est magis dilecta.
6 Quāuis nepos supuiuens si repudiat hereditatē nō tñ admittet
substitutus tñ si nepos esset mortu⁹ anteq̄ fili⁹ repudiaret tunc
admitteretur substitutus.
7 Absurdum esset ꝙ terti⁹ substitutus excluderet nepotē cōtra pre
sumptam voluntatem defuncti.
8 Illa conditio si heres non erit an intelligenda sit cū possit.

1 **Si filius.** ¶ Summa vt hic per Bar. ⁊ est valde diffi
cilis ſm eūdem: vel sic: † substitutus substi
tuti non concurrit cuz primo instituto. h. d. no. ¶ Pro intelligē
tia tex. oppo. ꝯ. tex. hoc ordine. nā in isto tex. sunt duo instituti fi-
lius ⁊ nepos. deinde titius fuit substitut⁹ nepoti si heres nō erit.
ista ꝯditio euenit q2 nepos nō fuit heres. ergo substitutus dz ad
mitti q2 fuit purificata ꝯditio substõnis vel vt substitutus vel vt
coheres. ꝯtrariū decidit iurisconsultus hic ꝙ nec vt substitutus nec
vt coheres admittat. ⁊ propterea dicit tex. omni modo excludi-
tur. ⁊ ad obiectum respondet iurisconsultus. in. l. in testamēto. s.
eo. ti. qd̄ lz nepos ⁊ filius instituti ſm consilium galli: tñ sunt duo
gradus nec nepos admittet si filius sit heres multominus titius
facit. l. quidā testõ. §. eo. ſm Pau. de ca. importat ꝙ nec possit ve
nire nec vt substitutus nec vt coheres titius. Considera nunquid
ista dictio omnino in plus se habeat quam dictio omnimodo vi
detur ꝙ non importet tantā vim dictio oino quantā oimodo: ta
men cōsidera per illud quod singulariter dicit Bal. ⁊ non legi ali
bi in terminis. in. c. quāto. in pe. col. in fi. de iudi. vbi dicit bal. ꝙ
si concedat omnimoda iurisditio per dictionem omnimoda com
a prehendit ois spēs iurisditionis ⁊ sic mixtū ⁊ merum imperium
vt est gl. reputata sing.[a] in cle. j. in verbo omnimoda. de fo. cōpe.
dicit ibi singu. Bal. ꝙ secus esset si princeps ꝯcederet omnem iu
risditionē nō comprehenditur ois species iurisditionis ⁊ sic vult
Bal. ꝙ in plus se habeat dictio omnimodo q̄ dictio omnino. ⁊ li
cet nihil alleget potes confirmare. nam dictio omnimodo est cō-
posita seu geminata ergo debet plus importare q̄ simplex. p re-
gulam. l. balista. ff. ad trebel. ex hoc potes dicere in proposito qd̄
dictio omnimodo plus importet q̄ omnino hoc sit dictū gratia
cogitandi. alibi tamen no. Bald. in. l. fi. C. de ꝯhen. emp. in. j. col.
ꝙ licet dictio omnimodo sit precise significationis ⁊ recipiat in-
terpretationem ꝯgruā p tex. in. l. stipulatus sum damam. ⁊ ꝙ ibi
2 no. ff. de verbo. ob. ¶ † Scdo not. ex text. ꝙ si testator fecit plures
gradus substitutionis puta tres vel quatuor per aditionē primi
oēs extingunt. ⁊ ad hoc. Barto. in. l. j. in princ. in. v. q. s. eo. circa
prin. ¶ Tertio pondera tex. in verbo instituant ſm Imo. Alex.
⁊ Aret. hic qd̄ ſm cōsilium galli etiā filius debet institui cū tex.
hic dicat in plurali heredes instituant. ⁊ sic erit hic tex. ꝯ opinio
nē Bar. positā. in. l. si quis. §. cū. §. j. vbi dixi. s. eo. ⁊ i. l. gallus. in
prin. ff. de libe. ⁊ posth. vbi tenet ꝙ non est necesse filium institui:
satis est eum nominare: tñ sustinendo Bart. potes dicere ad hūc
tex. ꝙ tex. non dicit ꝙ filius ⁊ nepos debeant institui. sed dicit ꝙ
instituant scdm ꝙ gallo placuit. rñdet Bart. qd̄ gallo placuit ꝙ
sufficiat eum nominare. ¶ Gl. fi. in verbo excludi. diuidit in qua
tuor partes. In primo allegat vnam concor. ad text. vbi est idem
casus sicut hic. In secunda assignat rationem ad text. In tertia
querit de difficili. q. in qua arguit ad partes. In quarta allegat
aliam concor. ad tex. secunda ibi in locum enim. tertia ibi sed po-
ne ꝙ filius. quarta ibi: ⁊ facit. j. de acqui. here. ¶ In ea. gl. ibi ad
finem pro clara intelligentia gl. refero omnia dicta Bart. Ex di-
ctis Bart. vt clare ⁊ ordinate procedamus vbi per alios confuse
proceditur habes colligere quatuor principales conclusiones.
3 ¶ † Prima conclusio Bart. est ꝙ existentia sui heredis non im
pedit substitutionem vulgarem nisi quando substitutio facta est
in suitate. Ratio huius conclusionis est q2 vanū nomen sui here-
dis qñ filius se abstinuerit nō debet alteri nocere ⁊ sic ita iurisco-
sultus. in. l. ij. §. sed si sint sui. ff. ad tertu. in. l. j. §. si quis adita. eod.
ti. istud idē ꝙ hic reassumpsit Bar. in. l. j. in prin. in. v. q. princi. s.
4 eo. vbi fuit dictum. ¶ † Secunda conclusio est per quam Bar. de
fendit glo. quod in terminis questionis gloss. terminus conditio
si heres non erit intelligitur cum esse possit nec sequatur absur-
duz extraneus substitutus excludat ex omni capite nepotē ⁊ sub
stitutum ⁊ abintestato ꝯ presumptam voluntatē testatoris. ⁊ q2
in ista conclusione residet tota questio ⁊ difficultas istius materie
5 reseruo in fi. ¶ † Tertia nota. conclusio est ⁊ istam valde signa ꝙ
substitutio vulga. facta in vnum casum non comprehendit alios
qñ agitur de excludenda persona que ex presumpta volūtate de-
functi sit magis dilecta: signa valde eam quia per eam multum li
mitatur regula. l. gallus. in prin. ⁊. §. ⁊ quid si tm̄. per bar. s. de li
beris ⁊ posth. ⁊ per Bar. in. l. j. in. ij. q. prin. s. eo. vbi regula tradi
tur ꝙ substitutio facta in vnum casum extendit ad alium limitat
vt hic. istā cōclusionem tenet Pet. de anch. in ꝯsi. cccxl. inci. ex se
rie testamenti sequitur simpliciter Alex. in. l. j. in princip. in. viij.
col. s. eo. ⁊ in. l. cum proponas. C. de heredi. insti. pro ista cōclusio
ne facit optimus tex. in. l. fi. in fi. C. de institu. ⁊ substi. Ad idem fa
cit quod vult glo. approbata ⁊ ordina. in. l. precibus. C. de impu.
Ad idem q2 vna presumptio fortior tollit aliam. l. diuus. ff. de in
inte. resti. titu. generali sicut maior similitudo tollit minorem: vt
6 notat bal. i. l. siue possidetis. circa finē. C. de pbationi. ¶ † Quar
ta conclusio ex verbis Barto. si bene studuisti quod in terminis
questionis gl. quāuis nepos superuiuens repudiaret non admit
teretur substitutus: tamen si nepos esset mortuus antequā filius
repudiaret tunc bene admitteret substitutus. ⁊ sic pondera Bar
to. velle ꝙ in istis terminis non procedunt a pari repudiatio ne-
potis ⁊ eius mors.

Adde. Quod alibi Bart. aliter tenet in. l. cēturio. in. ij. co.
s. eo. vbi dicit ꝙ non est curandum vtrū mater ex
cludatur morte vel repudiatione: ad hoc vt substitutus ex tacita
pupillari admittatur: allegat tex. i. l. ij. §. sed si sint sui. ⁊. §. seq. ff.
ad tertul. Et pondera subtiliter tu quia in terminis Bar. ibi sub
stitutus venit ex tacita pupillari q̄ tacita est omnino omissa ver-
bis ⁊ venit ex coniectu. l. iam hoc iure. s. eo. ⁊ tamen ille talis sub
stitutus venit siue mater repudiet siue premoriatur. ⁊ inter istos
casus nulla est differentia vt ibi dicit Bart. ergo fortius in casu
nostro in quo iste titius venit ex expssa substi. debet admitti siue
premoriatur siue repudiet q2 non est differentia et tamen Barto.
hic facit differentiam sed dicetis ꝙ Barto. expresse respondet ꝙ
quando nepos premortuus est ante filium cessat absurdū ꝙ mi-
litat quando nepos repudiauit: ꝙ vnus extraneus substitutus
debeat sibi preferri contra presumptam volūtatem testatoris q2
rñdetur ꝙ istud inconueniens Bart. non est considerabile. nā ꝙ
ille extraneus substitutus excludat nepotez qñ repudiauit: istud
prouenit ex facto ipsius nepotis qui repudiauit. Istud ergo non a
est inconueniens nec ꝯ voluntatem testatoris quia damnum qd̄
habet nepos. s. ꝙ excludatur habet ex facto suo ergo debet sibi
imputari vt in regula dānum. de regu. iur. in. vj. ⁊ sic pōdera qd̄
hec differentia quam facit Bartol. ⁊ eius ratio inter repudiatio
nem ⁊ mortē non est bona. Per istas quatuor conclu. habes enu-
7 cleata omnia dicta Bar. bono ordine. ¶ † Redeo nunc ad secun
dam principalem conclusionem in qua consistit pūctus dictoruz
Bar. Bar. saluat conclusionem gl. non per rationes gl. quia eas
impugnat sed noua consideratione: quia tertius substitutus ex-
cluderet nepotem contra presumptam voluntatem defuncti qd̄
est absurdum per. l. cum acutissimi. C. de fideicō. ⁊. l. cū auus. j. de
cond. et demons. ⁊ probat Barto. vt hic per eum. nam pro certo
Bar. non videtur bene loqui etiaz si loqueretur in terminis quā
do nepos non repudiasset. nā Barto. facit vnum presuppositū
ꝙ in veritate est falsum: presupponit Barto. ꝙ iste nepos venire
non posset ex substitutione ⁊ consequenter ex testamento nō etiā
ab intestamento q2 habet substitutuz ⁊ probat sic: nam cum iste
nepos esset impotens ⁊ filius superuixit ita ꝙ nepos nunq̄ intra
uit suitatem impedit suitatem nepotis: istud est verum quando
nepos vellet venire tanq̄ suus quia suitas non capit nisi vnum
gradum. §. sui. insti. de hered. qualit. sed cum iste filius primus re
pudiauerit heredi. ⁊ nepos sit expresse insti. ab auo vt dicit text.
quamuis non possit venire vt suus: tamen potest venire vt quili
bet institutus: ⁊ sic non est verum ꝙ ex substitutione venire non
possit: tanto fortius fundamentum Bar. cessaret loquendo in ter
minis glos. quando ipse nepos etiaz repudiasset tunc cessaret ab
surdum. d. l. cuz auus. l. cum acutissimi. ex quo facto suo idest sua
repudiatione seipsum excludit ergo apparet ꝙ fundamentū bar.
non est verum presertim isto secundo modo cui responderi nō po
test ⁊ sic puto ꝙ Barto. male loquatur. ¶ Considera si posset de
fendi conclusio glo. alio fundamento quo vtuntur Ange. ⁊ Alex.
hic: nā in casu huius. l. ⁊ gl. iste titius fuit substitutus posthumo
nepoti nascituro post mortem avi q2 sic loquitur consiliuz galli.
cum ergo iste nepos sit natus viuo testatore. ergo ex tali persona
per quam ille nepos fuit factus substitut⁹. ⁊ ideo si titius vellet
venire ex substitutione non poterit. nam iste est alius text. in. l. cō-
modissime. ⁊ ibi Bar. ⁊ alij no. s. de lib. ⁊ posth. Bart. ⁊ doc. in. l.
gallus. in prin. ⁊ in. §. quid si tm̄. eod. ti. sed aduerte quia glo. non

a ¶ Gl. reputata sin. Add de abb. in. c. ꝯquestus. i ij. col. de fo. cōpe.

aperit in qō.quam format vtrum iste nepos natus fuerit in vita
aui vel post eius mortē.solū dixit de filio qui superuixit post mor
tem ⁊ quod ipse ⁊ nepos repudiauerūt.ergo non apperit gl.vtrū
nepos fuerit natus viuo testatore vel post eius mortem.et sic vi-
detur ꝙ decisio glo.qam approbat Bart.nō fundeꝛ bona ratiōe
Aduerte etiā ꝙ fundamētū Bar.ex alio ꝯfundiꝛ.dicit bar.ꝙ ne-
pos substi.nō pōt venire nec ex substi.nec ab intestato.primū pro
bat qꝛ substō est facta in suitate ergo impediꝛ propter suitatē filij
istud reprobaui supra.subdit Bar.ꝙ etiaꝫ nepos nō possit veni
re ab intestato per regulā.l.quamdiu.hic adest igitur ⁊c.
ℭ Istud assumptum vꝛ falsum quia cū iste titius sit substitutus
sub conditione si filius viuo testatore moriatur vt fatentur glos.⁊
oēs ⁊ ista conditio deficiat quia filius superuixit.ergo dato ꝙ re
pudiauerit:certe substitutus erit omnino exclusus.tex.est in.l.fi-
liussa.§.cum qs.ī.de lega.j.ergo apparet ꝙ in totum est extincta
causa testati.ergo nepos non impediꝛ abintestato venire ⁊ si hoc
fundamentū est verum:decisio gl.⁊ bar.est falsa.ℭ Reperio ꝙ etiā
ꝯ gl.⁊ Bar.hic ponderat Aret.tex.in.l.cū in testamēto ī prin.s̄.
ti.j.in rōne decidēdi.quē tex.allegat.glo.vbi iuriscōsultus deter-
minat ideo titium substitutū nō admitti eo qꝛ filio adeūte voluit
eū succedere ex secūdo gradu ⁊ non ex primo.vult ergo ibi tex.in
rōne decidēdi ⁊ si primus ibi non adiuisset ꝙ locus fuisset substi
tutioni ⁊ sic est ibi tex.in ratione decidēdi ꝯ opi.gl.⁊ Bar.tñ ista
inductio veniret effectualiter a ꝯrio sensu.Ego puto qō ille text.
nihil faciat quōcūqꝫ inducaꝛ eo qꝛ illi text.sicut nec isti loquūtur
in terminis in quibus glo.⁊ doc.formāt qō.nisi istud capiamus
per quandā cōiecturam a ꝯtrario.nisi diceres ꝙ imo in illo text.
ponūtur termini.q.glo.ibi enim filius superuixit post mortē pa
tris patet qꝛ adiuit solū ergo excludiꝛ substitutus illa ratione qꝛ
non erat substitutus primo sed secundo immediate ꝯuis sit ne-
cesse vtrūqꝫ excludi.ergo in casu qñ filius supuixit nisi adiuisset ⁊
sic nisi primus locus fuisset impletus certe ibi ꝓculdubio admit
teretur substitutus:tñ vt dixi iste inductiones que veniūt a con-
8 trario sensu non videntur multū reales.ℭ †Ultimo pro comple
mēto istius materie vt nihil omittatur:ꝯsidera circa fundamentū
glos.ꝙ illa conditio si heres non erit intelligiꝛ cum possit.Ultra
dicta per Bar.⁊ alios nunquid istud fundamentum glos.sit con
tra istuꝫ tex.dicit enim tex.ꝙ titius erat substitutus nepoti si he-
res non erit iste nepos non est natus ⁊ sic impossibile fuit quod es
set heres:⁊ tamen tex.vult ꝙ ideo substitutus excludatur quia fi-
lius adiuit:ergo si filius non adiuisset substitutus admitteretur:
ergo si illa conditio si heres erit non requirit quod possit qꝛ hoc
non poterat:quia hic non est natus.et si diceres ego fateor siue fi
lius adiuisset vel non ꝙ tamen substitutus non veniret:quia con-
ditio si heres nō erit p̄supponit potētiā vt dicit gl.credo qō esset
pessimum dictū qꝛ si filio non adeunte tamē substitutus nepotis
non posset venire:inepte esset ponere ⁊ dubitare qñ filius adiuit
tñ vt nihil omittaꝛ circa p̄dicta:qꝛ posset defendi rō ⁊ fundamētū
Bar.ab obiectis.Nā in primis verū est ꝙ nepos ex testō venire
nō pōt qꝛ est institutus sub ꝯditione si filius viuo testatore moria
tur ⁊ sic ex necessitate.cum ergo filius supuixerit deficit ꝯditiō in
stitutionis nepotis:ergo nepos excludit:nec potes dicere per.l.
fi.C.de posth.here.insti.ꝙ posthumus institutus in vno casu in-
telligatur in alio qꝛ loquiꝛ in posth.q hꝫ de necessitate institui.sꝫ
hic qñ supuiuit filiꝰ primi gradꝰ nepos nō pōt institui:⁊ hoc ego
fateor qō ex testō venire non pōt ꝯpunctus est in alio de quo facio
capitale ꝙ ex quo nepos repudiauit ⁊ sic facto suo excludeꝛ cessat
absurdum.l.cum auus.⁊.l.cū acutissimi.⁊ super isto fundamento
me fundaui.Dicebatur heri per aliquos scholares qō etiā istud
de repudiatione non hꝫ preiudicare fundamento Bar.nā dicūt
ipsi qō ex quo nepos non pōt ex testō succedere qꝛ superuiuebat
filius ⁊ sic deficit conditio institutionis:p ꝯñs ciꝰ repudiatio fuit
de facto qꝛ de iure nihil iuris poterat repudiare:illa ergo repu-
diatio que fuit facti non debet esse in consideratione:ita dicebāt
mihi heri scholares aliqui prout fatentur Raph.⁊ Alex.dicebā
⁊ dico ꝙ gl.⁊ Bart.q loquuntur cum mysterio filij ⁊ nepotis non
intellexerūt de repudiatione facti.Dico esse aduertēdū ꝙ Bart.
vult tenere dum querit:an nepos abintestato an vero substitutus
ex substitutione debeat admitti.⁊ concludit quod fauore nepotis
substitutus non veniat.ego adhuc dico ꝙ nepos repudiando sibi
preiudicauit:⁊ dico qō ista repudiatio fuit de iure ⁊ non de facto
quia iste nepos repudiauit successioni abintestato.ita expresse di-
cunt Pau.⁊ Alexā.hic.nā dicit Pau.ꝙ iste nepos repudiauit
ita ꝙ non vult venire ex testamento nec abintestato.qō autem re-
pudiauerit ab intesta.licet ipsi non probēt:probo quia ex quo ne
pos simpliciter repudiauit.successioni ex testamento renuntiare
non poterat quia in illa nō habebat ius:intelligiꝛ renuntiare ab
intestato vt renūtiatio itelligaꝛ eo mō quo pōt habere effectū qñ
quis non hꝫ nisi vnū ius ⁊ simpliciter renūtiat intelligiꝛ illi renū
tiare.l.si domus.ff.de seru.vrb.predi.secus si plura iura haberet.

a ℭ Cōtrario rū.adō Cy. i.l.vnica.C. de cad.toll. Bar.in.l.in ter stipulan tem.in.§.sa cram.ff.de verb.oblig.

ergo si renuntiauit ab intestato ⁊c.cessat ergo absurdum Bar.qꝛ
repudiauit facto suo.
1 ☞ Supremus diciꝛ quem nemo seqtur licet nemo precedat.
2 Substitutio facta vltimo morienti intelligitur fecta ambobus si
simul moriantur.
3 An substitutio facta vno casu extendaꝛ ad alios.
4 Procurator constitutus ad litē in singulari intelligiꝛ ⁊ cōstitu-
tus ad lites in plurali.
5 Licitum est argumentū a contrarijs qꝛ contrariorum eadem est
disciplina.

Ex duobus.

ℭ † Supremus dꝛ quem ne-
mo sequitur licet nemo prece-
dat.⁊ primus dꝛ non solum quem nemo precedit;sed
etiā quē nemo sequiꝛ.vel sic.Substitutus vltimo mo
rieti succedit oībꝰ simul mortuis.Diuidiꝛ in tres.In prima the
ma.⁊ decisio.In scōa rō decidēdi.In tertia comprobatio per ca
sum contrarium.scōa ibi qꝛ supremus.tertia ibi sicut econtrario
2 ℭ †No.ex isto tex.qō substitutio facta vltimo moriēti intelligiꝛ
facta ambobus si simul moriaꝛ.habes de hoc meliorē tex.et ple
niorē.in.l.q duos.in prin.ff.de reb.dub.allegata in glos.Extēde
istū tex.etiā si isti impuberes diuersis tpibꝰ decessissent tñ nō cō
staret qs primo qs scōo:adhuc substitutus ad vtriusqꝫ successio
nem admittiꝛ.tex.est no.in.l.q ex liberis in prin.ff.de bono.poss.
ꝯm tabu.per quē tex.suppleꝛ ista.l.ℭ Contra istud no.⁊ istū tex.
oppo.Bar.vt hic p cum cum ista decisione Bar.transeunt indif
ferenter oēs.ita etiā rñdet Bar.in.d.l.q duos.⁊ plenius i.l.hoc
articulo.ff.de here.insti.sed aduerte qꝛ ista solu.Bart.vꝛ contra
istū tex in ratione decidendi.nā ꝙ in ista.l.substi.admittaꝛ ad he
redi.vtriusqꝫ istud non ꝓuenit ex presumpta volūtate testatoris
vt dicit Bar.nec in hoc se fundat iste tex.sed iurisconsultus hic ⁊
in.d.l.q duos.fundat se in ꝓpria significatione vocabulorū.⁊ sic
super proprietate verborum qꝛ ille dicitur supremus post quem
nemo est mortuus quāuis nemo precesserit:nisi diceres saluan-
do Bar.eo modo quo pōt ꝙ iurisconsultus fundat se in ꝓprieta
te verboꝝ respectu termini supremus.seu Bart.loqtur respectu
relatiui qui:sed istud non satisfacit qꝛ illud relatiuum qui respi-
3 cit aliud.ℭ †Secūdo pondera hic esse tex.no.⁊ egregiuꝫ ꝙ sicut
substitutio facta vno casu extendiꝛ ad alios:qꝛ in substitu.fit lar-
gissima interpretatio.l.gallus.§.qd si tantū.s̄.de lib.⁊ posth.⁊
Bar.in.l.j.in.v.q.s̄.eod.hic est text.egregius ꝙ substitutio facta
in singulari ⁊ relata ad vnum extendiꝛ ad plurale ⁊ hoc ex p̄sum
pta voluntate defuncti inherendo verbis Bar.Istud confirmat
glo.qꝛ dispositio facta in singulari extenditur ad plurale.allegat
l.q filiabus.§.j.ī.de leg.j.⁊ sic glo.sentit istud no.tamen tex.in.d.
l.qui filiabus.non facit:qꝛ ibi non est simpliciter numerus singu
laris:sed cum adiuncto si qua similiter:nec in isto tex.videtur esse
simpliciter numerus singu.sed cū adiuncto supremus.tamen no
ta istum tex.ad istā regulam.ℭ Adde et alium tex.in.l.cum inter
veteres.C.de fideicō.libe.per quem tex.no.alibi expresse Barto.
ꝙ numerus singu.accipitur p plurali nō ex vi numeri sed ex men
4 te loquentis.ℭ †Adde illud quod vult.singu.Ioā.an.in addi.
Specu.in ti.de procura.autē forme.in versi.quid si sit institutus.
concludit ꝙ procurator constitutus ad litem in singulari intelli-
gitur constitutus ad lites.ℭ Preterea quia forma mandati est
diligenter custodienda.l.diligenter.ff.mādati.⁊ si illud procedit
in mādato multofortius in vltimis volūtatibꝰ.ℭ Tertio adde
no.doc.bar.in.l.j.§.sed ⁊ si incertū ad si.ff.de ven.in pos.vbi tenet
ꝙ qñ lex loquitur in singu.in psona vnius singu.vꝛ tñ loqui vni
uersaliter ⁊ illa psona videꝛ adiecta gratia exempli.tñ Barto.ibi
ex precedentibus si bene inspexeris vꝛ limitare nisi sumus i ma-
5 teria odiosa:qꝛ tūc numerus sing.nō accipiꝛ p plurali.ℭ †Ter
tio no.ibi sicut econtrario ꝯm Bal.⁊ Moder.ꝙ licituꝫ est argue
a re a cōtrarijs qꝛ cōtrariorum[a] eadē est disciplina.l.j.ff.de his qui
sunt sui vel alie.iur.intellige si est eadē ratio secus si diuersa glo.
in cle.si.de appel.Bal.in.l.preses.C.quō ⁊ qñ iudex.habes bonū
tex.in.l.si quis negotia.ff.de nego gest.ℭ Glo.in verbo heredē
diuidiꝛ in quatuor.in prima alleg.concor.in secunda respondet
tacite oppo.in tertia ponit vnū dictum.in quarta oppo.⁊ sol.du
pliciter.secūda ibi licet sing.numero.tertia ibi et ideo de vtrius-
qꝫ.quarta ibi sed contra.
1 ☞ Substitutio pupillaris facta per verba quisqs mihi heres
erit sit heres filio meo nō porrigitur ad primum heredem qui re
pudiauit:sed ad eius substitutum vulgarem qui etiam venit ex
iudicio testatoris.
2 Dictio quisquis cum sit distributiua non potest de ꝓprietate ser
monis referri ad vnum nec potest verificari in paucioribus quā
duobus.
3 Et eo magis non potest verificari in vno dictio distributiua quis
quis qñ est ei addita pluralis locutio.
4 Si plures heres fuissent instituti in vno gradu vno repudiante
substitutus

te substitutus vulgaris qui venit ex vulgari. nō admitteretur simul cū eis p illa verba quisquis mihi heres erit.

Ista verba quisqs mihi heres erit licet qñ referuntur ad cōmodum concludunt etiam substitutos tñ qñ continēt grauamen tūc plenius et largius significant: q2 important non solum scriptos in testamento sed etiam venientes ab intestato.

6 Ista verba quisquis mihi heres erit habent vim clausule codicillaris important quod legata intelligantur repetita a veniētibus ab intestato.

7 Per ista verba quisquis mihi heres erit det titio centum non intelliguntur grauati venientes ab intestato.

1 **Filium.** Summa vt per Bartol.† Ro. φ substitutio pupil. facta per verba quisqs mihi heres erit sit heres filio meo. non porrigitur ad primū heredē q repudiauit: sed ad eius substitutū vulgarē qui ⁊ venit ex iudicio testatoris. et istud additur ad. l. qui liberis. §. hec verba. s. eod. Glo. in verbo patris quoqꝫ diuidit in duas ex medulla Bar. In prima timore taciti ȝtij ponit rationem ad tex. in scda rñdet tacite. q. h. ibi sec³

2 tñ si. †Ex ista prima parte glo. habes colligere duas ȝclusio.

a Prima φ ratio huius tex. fit ꝓpter dictionem qsquis.ᵃ q2 cū sit distributiua nō pōt de ꝓprietate sermonis referri ad vnum ⁊ sic non potest verificari in paucioribus duobus. Tu aduerte inquātum Bar. ⁊ doc. dicūt φ est melior rō Dy. ꝙ rō gl. doctrina bar. que sequitur ostendit oppositum: q2 si dictio quisquis nō potest verificari paucioribus quam duobus de proprietate. ergo vera

3 est rō gl. que quidē punctualiter dicit. †Scdo vltra gl. habes aduertere φ in isto tex. non solum est dictio distributiua sed etiā addit pluralem loqutionem ex supra scriptis. qsquis mihi ex suprascriptis posito ergo φ dictio quisquis possit verificari ī vno tñ dictio ex suprascriptis nō potest verificari in vno. l. si. ff. ad trebel. facit regula. l. vbi numerus. ff. de test. Illa ergo dictio ex suprascriptis necessario cōprehendit substitutū. Tertio aduerte in quantū. Bar. rñdet ad. l. si in testō. §. j. j. si quis omis. cā testa. allegatā per Dy. dicit Bar. φ existētia cōditionis pōt bene verificari postea in vno. ita loquitur ille tex. sed principalis sermo a principio dȝ esse de pluribus saltē de duobus. ista rñsio prout etiā ꝓpendit Areti. hic vñ de directo ȝ illū tex. q2 imo ibi tex. loquitur ī principali locutiōe ⁊ nō in executiōe. ⁊ principalis loquutio ibi de ne

4 cessitate refertur ad vnū. q2 ad plures referri nō pōt. †Scda principalis cōclu. colligitur ex hac. gl. bñ intuenti: φ si plures heredes fuissent instituti in vno gradu vno repudiante substitutus vulgaris qui venit ex vulgari non admitteretur simul cū eis ad substi. vulga. per illa verba qsquis mihi heres erit. q2 talia verba debent intelligi de insti. in primo gradu si possunt. Si aūt nō eēt nisi vnus heres tunc dictio quisquis. dȝ verificari in duobus. Istā glo. in ista scda conclu. reprehendunt Dy. ⁊ antiqui ⁊ Bar. ⁊ oēs doc. hic φ imo etiā isto casu substi. vul. admitteretur. rō q2 venit ex iudicio expresso testatoris. l. q liberis. §. hec verba. s. e. ⁊ istud idē Bart. firmat in duobus locis circa princ. illius. §. Sed aduerte lȝ ista gl. cōmuniter reprehendatur: tñ pro ea habes fortē tex. in. l. qui dam referūt. l. §. quod si duo. ff. de iure codicil. vbi est fortis ⁊ mirabilis text. φ illa verba quisquis mihi heres erit referuntur ad institutos in primo gradu ⁊ non ad substi. ⁊ ibi Bartol. expresse illud no. ex illo tex. ⁊ stringe fortius illum tex. q2 loquitur qñ grauamen est iniunctum p dictionē qsquis mihi heres erit det titio centum ⁊ vult φ nō solum cōprehēdantur instituti in primo gradu sed etiā substituti ⁊ tñ in grauamine si comprehēdantur instituti in primo gradu q sunt magis dilecti. fortius deberēt cōprehēdi substituti p regulam. l. publius. §. titia. j. de condi. ⁊ demō. ⁊ tamē nō veniunt substituti: ergo multominus in substitutione q̄ continet cōmodum ⁊ fauorem debent venire substituti. Rapha. cu. respōdet hic tenendo solu. Barto. in. d. l. quidam referunt: φ debet intelligi quando dictum est quisquis ex institutis nō veniret substitutus: ita loquatur ille text. secus si loquatur quisqs mihi heres erit ⁊ sic simpliciter. Are. hic aliter rñdet φ ille tex. loquitur quādo agitur de grauamine tunc veniunt instituti ⁊ nō substituti. secus si ageret de substitu. ⁊ sic fauore: q2 nomē heredis capitur largius ⁊ repugnat regule. d. l. pupillus. §. titia. Reperio φ idē Areti. in. l. qui liberis. §. hec verba. dat alium intellectum quem dicit esse suum nouum intellectum et valde pulchrum et dicit sic: per ista verba quisquis mihi heres erit non solum veniunt instituti in primo gradu ȝ etiā substituti: attēto φ substituti veniūt expsso iudicio testatoris. d. §. hec vba. Fallit qñ essemus I casu in quo potest resultare cōiectura φ testator intellexerit de insti. ⁊ non sub. ⁊ dicit istum esse casuȝ peregrinum. d. l. quidā referunt. vbi enim testator credebat illos quos instituerat heredes viuere cū in veritate essent mortui ⁊ qñr credebat φ illi essent futuri heredes ⁊ daturi illa centū: si ergo eueniat ȝ intētionem testatoris φ illi heredes sint mortui tempore facti testamenti propter istam ȝiecturā grauamen non extenditur ad substitutos: istuȝ dicit esse proprie casum. d. §. φ si duo. ⁊ nouū. Mihi non placet iste intellectus ⁊ de directo confundit per illū tex. in versi. multoqꝫ magis. nā in illo ver. multoqꝫ magis bene loquitur qñ credebat viuere sed erat mortuus: ergo in precedentibus loquitur qñ heredes viuebant: preterea iste intellectus procederet respectu vnius heredis quē testator credebat viuere cū esset mortuus. est ergo necessariū dicere vt ibi dicit Bar. φ ibi intelligatur quisquis mihi heres erit.

5 †In ea. glo. in fi: habes ex glo. no. conclu. φ licet ista verba qsquis mihi heres erit qñ referūtur ad cōmodū cōcludūt etiā substitutos sed nō cōprehendūt nisi scriptos heredes tamen quādo talia verba referuntur ad grauamen q2 dicit quisquis mihi heres erit det titio centum: tunc ista verba plenius ⁊ largius significāt quia important non solum scriptos in testamento sed etiam veniētes ab intestato. Et ex hoc habes correlarie inferre duas pulchras cōclusiones. Prima est φ ista verba quisquis mihi heres erit plus important qñ tractatur de onere ꝙ qñ tractatur de cōmodo.

6 †Scdo ⁊ notabilius habes ex glos. φ ista verba quisquis mihi heres erit habent vim clausule codicillaris ⁊ sic importāt φ lega. intelligantur repetita a veniētibus ab intestato: ⁊ ad hoc Bar. circa fi. multum notat istam glo. ⁊ eā reputant sing. Bald. ⁊ Imol. hic et Ange. in. l. j. ff. de iure codi. qd nunqꝫ obliuiscaris. Conclusiue primo Bar. tȝ conclusionē gl. φ in grauaminibus iniunctis p ista verba quisquis mihi heres erit si vocantur scripti heredes qui sunt magis dilecti testatori fortius veniunt venientes ab intesta. qui sunt minus dilecti. Idē sequuntur Bal. Ang. ⁊ Sali. hic ⁊ Pau. in. l. eam quā. C. de fideicom. Contrariam opi. tenet Albe. Nic. de neapo. Imo. ⁊ indifferenter oēs Moder. hic. ⁊ dicit Are. φ ista opi. gl. ⁊ Bart. est euidenter falsa quia caret oī fundamento. contrarium etiā tenet Bar. ⁊ Ang. in. l. si qs cū nullum. ff. de iure codi. domi. Alexā. hic. ⁊ in. l. qui liberis. §. hec vba in. iij. co. s. eo. moti per glo. in. l. si in testamento. in prin. in glo. j. ff. si quis omis. causa test. vbi glo. expresse tenet istam opi. ⁊ glo in l. que conditio. in prin. ff. de condi. insti. ⁊ glo. ij. in. l. ea quam. C. de fideicō. Cōtra Bar. mouetur in primis p ista parte ponderatur tex. in. l. si plures. j. de leg. iij. Nec ob. solu. Bar. φ illa equiparatio procedat quo ad scriptos in testamento: quia talis responsio ⁊ restrictio facit violentiam ad illum tex. nec est verum fundamētum Bar. φ si testator grauauit onere heredes quos magis dilexit ergo fortius venientes ab intesta. quos minus dilexit: quia si istud esset verum sequeretur quod nō haberet locum regula. l. ea quā. C. de fideicō. l. si nemo. ff. de test. tut. vbi non adita hereditate non debentur legata. non obstat. l. si quis cū nullum in qua se fundat glo. vera solu. est vt dicebant illi quos refert Bart. φ ibi nul

a Dictionē qsqs. Addō c. qm̄. de cō iu. leprosorum.

7 lum erat conditum testamentū. †Teneas istam scdam opi. φ per ista verba quisquis mihi heres erit det centū titio. non intelligūtur grauati venientes ab intestato: pro ista conclu. Bar. in. d. l. si quis cum nullum. allegat bonum tex. in. l. qdam referunt. in ver. φ si duo. ff. de iure codi. ⁊ licet Bart. non inducat credo qd volueritinducere sic. q2 per verba ista quisquis mihi heres ⁊c. censentur substituti nec intelliguntur grauati. si ergo non videntur grauati substituti q veniūt ex expresso iudicio testatoris minus ergo intelliguntur grauati venientes ab intesta. tamen si diceres vt ibi dicit Bart. non faceret. scilicet qd subaudiatur qsquis mihi erit heres scilicet ex institu.

1 Expugnato testamento patris per cōtratabulas tamen substitutio pupillaris valet ⁊ legata a substituto in tabulis pupillaribus omnibus debentur.

2 Ratio quare expugnato testamēto patris p querelā rumpitur etiā pupil. licet expugnato testamento p contratabulas non rumpatur substitutio pupillaris.

3 Bonorum posses. contratabulas aliqñ rescindit testamentuȝ de iure ciuili ⁊ reducit rem ad casum intestati.

Etiam. †Expugnato testamēto patris p ȝtab. tñ substi. pupil. valet ⁊ legata a substituto ī tabulis pupil. oībus debentur. Gl. diuiditur ī qnqꝫ partes. In pma figurat casum. ⁊ cū mysterio ponit filiū emancipatū pteritū q2 si filius. in ptāte esset pteritus testm̄ esset ipso iure nullū. l. si pr̄. s. co. In scda p viam. q. oppo. ȝ tex. In tertia addit duas differētias inter querelam ⁊ ȝta. In quarta remouet vnā oppo. in qnta aliam. secunda ibi: ⁊ quero h. tertia ibi inde est quarta ibi ꝟm hoc nō ob. quinta

2 ibi Item nō ob. †In ea. gloss. ibi. insti. de bo. pos. §. quos aūt. habes ex gl. rōnem differentie ⁊ veram quare expugnato testamēto patris per querelam rumpitur etiam pupil. l. papinianus. allega. in. glo. ⁊ tñ expugnato testamento patris per contrab. non rumpitur substi. pup. vt hic. ⁊. l. se. ⁊ rō ē q2 vltimo casu testm̄ valet de iure ciuili. ideo sustinetur substi. pupilla. ȝ istaȝ rationem gloss. oppo. antiqui ⁊ Bar. vt hic p eos: nam licet bono. pos. ȝtab. nō rumpat testm̄ ipso iure rumpit tñ in effectu: qūo in effectu ⁊c. cuȝ ista ratione transit simpliciter Sali. hic ⁊ communiter Moder. licet Bald. conetur dare aliam quam impugnant Moder. Ego

puto qd huic difficultati debeat aliter ⁊ clarius responderi ideo
non curaui referre dicta per alios. Inquantū arguit bar. q licet
bo. pos. ꝯtab. nō rūpat tñ in effectu ergo similiter bo. po. ꝯtratab.
licet ipso iure nō rumpat testm̄ patris tamen in effectu: qꝛ aufert
successionem. ergo similiter substit. pupil. Primo aduerte q bo.
pos. ꝯtab. nō tollit etiam in effectu patris testm̄, qñ in illo est scri-
ptus aliquis de liberis. istud dicit tex. in. l. si is q in potestate. §. sꝫ
si scriptus. ff. de leg. prestan. vbi dicit iuriscōsultus nā pretor hac
ratione eum tuet qꝛ de liberis est. sed qñ est institutus extraneus
tunc cōtratabu. bñ expugnant in effectu bono. posses. ꝯtab. aufert
ab eo successionem. tex. est in. l. cum emancipatus. in prin. ⁊ ibi gl.
declarat. ff. de ꝯtratab. ⁊ tex. in. l. filiū. in prin. in verbo nihil latu-
ri ex hereditate. ff. eo. sed in. l. nostra presupponimus filiū institutū
ergo cōtrata. nō expugnat etiā in effectu ⁊ istud est q ꝓprie vult
dicere Bar. qñ dicit q substō pupillaris cōseruat. ꝑ illū tex. dico
melius q institutio ⁊ substō ⁊ ista solu. indubitanter ꝓcederet qñ
filius insti. non ꝯtab. sed qꝛ glo. in figuratione casus presupponit
q filius insti. beneficio preteritionis contratabu. obstaret oppo.
bar. quā facit de. l. filiū. §. oibus. rñde ergo alio scdo modo ad dif-
ficultatē Bar. q sub. pup. ad hoc vt valeat sufficit testm̄ valere d
iure ciui. quāuis careat effectu ⁊ nō duret nec valeat de iure pto.
istud assumptū ꝓbat text. in. l. si filius qui patri. vbi sola suitas lꝫ
elisa per abstensionem affirmat tabu. pupi. ⁊ tamen est sine effectu
vt ibi. ⁊. l. filius qui se paterna. cum. l. seq. ff. de acquir. here. iuncta
l. ij. §. sed ⁊ si sint sui. in ver. vanum nomen. ff. ad treb. ecce qualiter
ista iura aperte probant qd qñ testm̄ patris valet mero iure licet
non in effectu tñ valet substi. pup. ergo apparet euidenter q arg.
3 Bar. nihil valet ⁊ istud ego teneo. ¶ †Circa predicta restat vna
dubitatio quam Bart. omisit in hac. l. oblitus sed reassumpsit in
l. se. in fi. nam habemus q bo. pos. ꝯtrata. aliqñ rescindit testamen
tum de iure ciuili ⁊ reducit rem ad casum intestati. ⁊ est qñ intēta-
tur ꝑ filium preteritū anteq̄ sit adita hereditas ꝑ scriptū heredē
⁊ expugnat testm̄ de iure ciuili; istud tenet gl. in. l. vt liberis. C. de
col. nūquid isto casu bono. pos. ꝯtab. expugnaret sub pup. Bart.
in. l. seq. in fi. dicit q sic vt ibi per eū ⁊ cū illa respōsione Bar. tran
sit simpliciter Sali. hic. Tu aduerte q bal. ⁊ Raph. dicunt q di-
cit contra terminos iuris qꝛ bo. pos. cōtrata. nunq̄ expugnat te-
stamētū de iure ciui. etiā si intētet anteq̄ scriptus heres adeat. al
legāt no. in. l. ij. C. de bo. pos. cōtrata. sed est tex. formalis quē alle.
gat Raph. cu. hic in. l. filiū. ff. de cōtrata. vltra eū stringe illū text.
in. ij. rñd. vbi dicit q si emancipatus preteritus prius intentauit
cōtrata. quod postea scriptus heres potest repudiare here. ergo
apparet q post intentatā bo. po. ꝯta. adhuc potest adire al's per
regulam. l. non potest. ff. de acquir. here. Tu aūt dic q licet prima
verba Bar. illud sonare videātur dum dicit q aliqñ bo. pos. ꝯta
bu. expugnat testm̄ de iure ci. tamen ipsemet Bar. seipsum decla-
rat non esse propter contrata. sed eo qꝛ scriptus heres nō adiuit.
⁊ ideo per non aditionem hereditatis testm̄ expugnāt de iure ci-
uili. ⁊ ita seipsum declarat Barto. in. l. illud. in prin. ff. de contra-
tab. bal. aliter respondet. ⁊ dato q hereditas non adeatur ꝑ scri-
ptum heredē metu bo. pos. contrata. tñ sola suitas cōfirmat tab.
pup. per regulā filius qui patri. s. eo. ⁊ si diceretur pone q habet
dationem coheredis extranei ⁊ datio coheredis extranei tollit
suitatem. l. si fratribus. vbi not. C. de iure delib. respondet bene
Bald. q datio coheredis tollit suitatem quando durat in effectu
secus quando expugnatur. ⁊ istud est nota. ⁊ singularissimum di-
ctum in mundo ꝟm Bald. no. qꝛ est pulchrum ⁊ egregium dictuꝫ
qd sequitur Ang. de are. vbi late in. §. liberis. insti. de pupil. Cō-
firmatur ex tribus primo ex eo q vult idem Bal. in. l. si mater. §.
fi. per glo. ibi. s. eo. vbi tenet q datio vulgaris substituti nō tollit
suitatem qñ efficitur caduca vel qñ non hꝫ effectum. Secundo fa-
cit q vult glo. singu. in. l. papi. §. quarta. ff. de inoffi. test. vbi gl. tꝫ
qd datio vulga. substit. non tollit suitatem qñ substitut. repudiat.
Tertio facit q datio coheredis extranei non tollit suitatem: qñ
ille coheres repudiat qꝛ est sine effectu. de vitate istoꝝ vltimorū
hoc loco nō examino pro nūc sed vide per Alex. in. l. si fili⁹ heres
s. de libe ⁊ posthu. vbi dicit qd istud vltimū est contra tex. in. l. sed
si plures. §. filium. s. eo. sꝫ principale dictū Bal. reprobat Imol.
bona ratione et mihi placet qd imo per dationem coheredis ex-
tranei aut substituti tollat suitas a princ. licet postea rumpat da
tione coheredis extranei quia militaret ratio docto. qd per datio
nem coheredis extranei testator non est confisus prouisiōe. l. Ista
est ratio Bartol. ⁊ docto. in. l. filius qui patri. s. eod. ⁊ in. l. apud
iul. j. ad trebel.

1 ☞ Licet pupillus impugnet testm̄ patris ꝑ contratabulas du
rat tñ pupillaris substitutio.
2 Contrarioꝝ eadem est iuris dispositio ⁊ nō solum eadē discipli-
na sed eadem potentia qñ est eadem ratio.
3 Idem operat ꝓpositū in ꝓposito qd operat oppositū i opposito
⁊ diminutio qūo ꝓportionabiliter diminuitur onus ⁊ econtra.

4 Substitutus pupillaris tenet prestare legata oib⁹ etiā extraneis
quāuis ipse pupillus non teneat nisi coniunctis.
5 Pater filio pupillo istituto ⁊ ei pupillariter titio substituto si re
linquat vxorē dñam massariam ⁊ vsufructuariā quo casu si hꝫ fi-
lios debētur ei solum alimenta alias integer vsusfructus. an sub
stitutus teneatur ad integrum legatum.
6 Qñ testator reliquit vxorē dñam ⁊ vsufructuariā donec ⁊ quousq
q̄ caste vixerit quo casu censet annuū legatū ⁊ sic plura legata an
substitutus teneat ad integrum vsumfructum.
7 An dispositio istius legis possit habere locū in filio exheredato.
8 Qñ filius est in aliquo institutus licet in minus legitima quo ca-
su censet tacite exheredatus an cōpetat ei q̄rela an aperiatur edi
ctum contratabulandi.

Et si contratabulas.

Ista. l. scdm Bar. repu-
tatur difficilis ⁊ hꝫ tres partes ꝟm Bart. ⁊ sic diuidi-
1 tur in tres vt hic ꝑ eum. ¶ †Not. primo q licet pupil
lus impugnet testm̄ patris per ꝯtab. tñ durat pup. subst. vnde ꝓ
bat iste tex. iūcta. l. is qui ꝯtra. s. e. q lꝫ ille q impugnat testm̄ pa-
tris per contrata. reddatur indignus quo ad succedē. pupillo ex
substi. pup. vt ibi. ⁊. l. post legatū. §. q pricipale. ff. de his quib. vt
indig. tñ ipe pupil. ꝯtratabulans non efficitur indignus quin ei
succedatur ex pupil. substi. ratio diuersitatis est: qꝛ indignitas de
qua loquit. l. his q ꝯtra. s. e. facit locum fisco excludēti substi. hoc
2 non potest facere qꝛ noceret heredi. ¶ †Scdo not. in ver. fin. tria
per ordinē. Primo ꝑꝫ gl. ⁊ doc. q ꝯtrarioꝝ eadē est iuris dispo
sitio. l. fi. §. fi. ff. de leg. iij. l. j. ff. de his q sunt sui. alibi dr q ꝯtrario
rum vnum ⁊ idem est statutum. c. cū venissent. ⁊ ibi Bal. no. in vl-
ti. col. de iudi. vbi ꝑ hoc no. ⁊ in fert q qñ exceptio ex forma statu
ti non potest probari per testes q similiter actio ⁊ replicatio
non poterit probari. Alibi dicitur q ꝯriorum non solum eadeꝫ
est disciplina: sed etiam eadem est potentia. ita not. Bald. in. l. ab
emptore. per illum tex. ff. de pac. Alibi dicit q cōtrarioꝝ idē est
modus significādi. ita no. Bal. ⁊ Alex. in. l. ex duobus. per illum
tex. s. e. vbi dixi. Alibi no. bal. in. c. solicite. ex de resti. spo. q sicut
renuntiatio beneficij potest probari per testes. vt ibi est tex. ita et
collatio beneficij vt contrariorum eadem sit discipli. Limita pre-
dicta not. vbi est eadem ratio. alias secus. ita dicit glo. in cle. si. de
appel. Barto. in. l. inter stipulantem. §. sacram. in. iiij. col. de ver.
ob. ⁊ in. l. fundo. in. j. col. ff. de rei ven. Sal. in. l. si preses desertam.
C. quomodo ⁊ quando iudex. ⁊ in. l. vnica. §. pro secundo. C. de ca
du. tol. in. vij. opp. bene facit. q pulchre decidit Bal. in. l. penul.
circa fi. C. de legi. he. vbi ꝑ illum text. determinat q quāuis statu-
tum disponat q soror non succedat fratri non tamen intelligitur
statuere econtra: q frater nō succedat sorori: ⁊ tamen sunt corre-
3 latiua. ¶ †Secundo no. aliam regulam ꝟm Barto. ⁊ alios q idē
operatur propositum in proposito qd operatur oppositū in op
posito. facit. l. fina. §. fi. ff. de lega. iij. glos. in. l. secundum naturam.
ff. de reg. iur. in quo dicas: vt per Bart. in. d. l. inter stipulantem.
§. sacram. in. iiij. col. ¶ Tertio collige aliam regulam q diminu
to commodo diminuitur proportionabiliter ⁊ onus ⁊ ecōtra au
gmen. commodo augmentatur ⁊ onus. facit. l. plautius. j. de con
di. ⁊ demon. ⁊. d. l. plautius. j. ad. l. fal. ¶ Glo. ꝟm bar. ⁊ docto. di
uiditur in quatuor. ¶ In ea. glo. ibi pupillus coniunctis tantū
4 perso. ¶ †No. ex prima parte glo. q substi. pup. tenetur ꝑstare
legata omnibus etiam extraneis quamuis etiam ipse pupillus
in terminis huius. l. non tenetur nisi coniunctis personis ratio
diuersitatis est qꝛ pupillus cōtrata. venit contra iudiciuꝫ defun-
cti: ergo non tenetur prestare per edictum pretoris de leg. ꝑstan.
ideo non tenetur nisi coniunctis personis: sed substit. pup. succe-
dit ex iudicio ⁊ dispositione testatoris: ideo tenetur prestare leg.
omnibus: ista est proprie fundamentalis ratio. istam cōclusionē
gl. ⁊ ꝯsequentur istū intellectū reprehendit Jac. de are. ⁊ Oldra.
vt refert Barto. sed defendendo intellectum glos. rñ. ad ista iura
allega. per Bar. et Jac. q loquuntur de leg. reli. ab ipso pupillo.
tunc verum est q substitut⁹ nō tenetur in plus, sed iste tex. loquit
de relictis factis ab ipso substi. prout gl. hic ponit casum ⁊ exp̄s-
se declarat glo. que ita defenditur. j. de verb. sign. ⁊ est text. ad lite
ram in. l. filium. in prin. j. de lega. prestan. ⁊ ita effectualiter respō.
Imo. Raph. cu. ⁊ Areti. hic ⁊ ita realiter defenditur intellectus
gloss. alium tñ intellectum ponunt Jac. de areti. Old. ⁊ sequitur
Bar. hic. ꝯtra istum intellectum fortiter: facit tex. in. l. filium. §. si
legata. ff. de leg. prestan. vbi est text. formalis contra istum intel-
lectum dicit ibi tex. q lucrum qd facit filius non prestando lega-
ta extraneis facit lucrum suum: ⁊ facit sibi ⁊ non legatarijs: vnde
perinde detrahit falci. ac si legata prestarentur extraneis: et per
illum tex. Imo. Raph. cu. ⁊ cōiter. Mod. reprehendunt istum in
tellectū: ⁊ postea Imo. ponit alium: teneas intellectum Jaco. et
Bar. pro quo est tex. in. l. filium. §. si. vbi dicitur q illud qd extra-
neis non prestat prodest cōiunctis ꝑsonis ⁊ eorū conditio auge-
tur vt dicit

tur vt dicit lra & circa illum tex. valde insistunt imo & Mod. sed verbis suis reiectis concordāt ista iura. vt per Bar. in d. l. filium §. si in vlt. sol. quā ɔcordantiā ipse ponit: aut em̄ loquimur in filio preterito cōtra tab. aut in alio eius bñficio: & tūc pcedit tex. in d. §. si legata: qr q̄n ipse fili⁹ cōtra tab. nō teneret prestare legata extraneis prodest sibi & non coniunctis psonis: ideo detrahit falci. a personis cōiunctis sicut si legata prestaret oibus. ita formaliter loquit tex. in d. §. si legata. aut non loquimur in filio preterito cōtra tab. sed loquimur in filio instituto cui cōseruatur sua instō per ti. de leg. prestan. q̄n ipse non vult contra tab. bñficio pteriti. & isto casu procedit tex. in illa. l. filium. §. si. qr illud qd extraneis presta tur prodest coniunctis personis q̄n loquimur in filio cuius institutio prestatur per illum titulum de leg. prestan. ita loquitur ille §. si. rō diuersitatis est qr in primo casu filius hȝ necesse contra tabulare. & sic facto suo obtinere. & ideo illud qd obtinet sibi & non coniunctis prodest. secus in. §. si. & ibi declarat bar. Tenēdo tñ in 5 tellectum glos. inducit Bar. ad determinationem no. q. † pr̄ instituit filium pupill. & ei pupillariter substit. titium: deinde reliquit vxorē dominā massariā & vsufru. quo casu debes scire q si habet filios debet solum alimēta habere secus si non habeat qr dicūt gl. in auth. hoc locum. C. si scdo nupserit mulier &c. ista gl. ſm bar. faceret q substitutus teneat ad integrū legatū. Bar. & doc. se remittunt vt per eum Adde q cum distinctione Bart. in d. l. titia cum testō. §. si. in vlti. col. ſm quam refert se consuluisse. Adde q ita cōsuluit Bart. in tribus consi. in cōsi. incip. Nicolaus ser donati instituit. & in cōsi. inci. bar. Ruffolli. Idē est de mēte Bar. in l. ij. ff. quib. mo. vsufr. amit. & ita debet intelligi qd vult idem bar. in l. si ita scriptum. per illum text. ff. de manu. te. Alexā. hic sequitur distinctionem bñdicti de plumbino in l. ij. ff. de manu. te. vbi in vltimo membro Bar. plenius & pulchrius locutus est. ita & oia dicta Alexā. Adde q Bal. in l. voluntatis ad fi. C. de fideicō. reprehendit opin. Bar. in l. titia. §. si. inquantum vult q si vxor relinquat dña & vsufr. donec caste vixerit q substi. pup. teneat prestare totū vsumfructum: quia tale legatum est cōditionale: ergo pro sequētibus annis inci. in persona substitu. ergo non attendit amplius persona filij. & dicit Bal. se contrarium consuluisse & contrariū tenet motus qr substi. pupil. non tenetur ad legata nisi tanq̄ heres pupilli. & sic ex persona pupilli ergo non debet teneri in plus q̄ teneat ipse pupill⁹: per. l. si fundum. §. si pr̄. ff. de leg. j. & l. lȝ imperator. eo. ti. sed istud fundamentū Bal. non est tutum qr confunditur per istū tex. vbi legatum auget in persona substi. pupil. Item contra tex. in l. cū patronus. ff. de lega. ij. Adde q etiā ɔtra Bar. in d. l. titia. §. fin. in vtroq; membro tenet multum audacter Sali. in auth. hoc locū. in v. & vj. colū. C. si muli. secundo nup. vbi dicit q ita de facto cōsuluit contra Bar. & q ita obtinuit suiam. Mouet precipue duplici fundamēto. Primo per rationem Bal. quā pxime retuli. Scdo & fortius q istud legatum relictum a filio cēset repetitum a substi. pup. l. si fundum per fideicō. §. si pater. de leg. j. sed repetitio de instituto ad substitutum censetur facta cū eisdeȝ qualitatibus. l. licet imperator. j. de leg. j. ergo quemadmodum a filio debentur solum alimenta vxori & non vsusfructus: & ita cum eadem qualitate debebuntur solum a substitu. pupil. Confirmat are. & subtilius quia si diceremus q substitutus deberet vsumfructum & filij solum alimenta tunc non solum non esset repetita qualitas: sed nec etiam substantia legati: qr aliud est legatum alimētorum aliud legatum vsusfructus. & sic in persona substituti esset nouum & penitus diuersuȝ legatum tñ debet fieri repetitio ad istud argu. Salice. de repetitione qr censet fieri cum eisdē qualitatibus conat are. hic rñdere. & vtitur varijs verbis & in effectu. h. d. q regula que habet q repetitio debet fieri cum eisdem qualitatibus pcedit nisi diuersitas personarū instituti & substituti faciat aliud presumi vt est hic in filio & extraneo nam non est tantus fauor in extraneo prout in filio: lȝ ergo fiat repetitio legati in gñe non tñ fiet repetitio eiusdē qualitatis in spē. qr non est idē fauor. ad hoc alleg. glos. in c. vt cōmissi. in verbo oneribus. de hereti. in vj. vbi gl. not. vult q q̄n due orationes reguntur ab eodem verbo qualitas adiecta in c. prece. non vr̄ repetita in seq. q̄n non est cadeȝ ratio. pro hoc etiā alleg. tex. in l. qui filio. §. ij. š. ti. j. vbi bal. & Mod. vbi probatur q licet conditio adiecta heredi videatur repetita in substi. istud non est verū q̄n cā inductiōis cessat in eo. Istud est qd in effectu per duas col. intēdit are. rñdere poterat allegare pro ista sol. bonum tex. vbi pter diuersitateȝ fauoris illud statuit in instituto aliud in substituto. l. cum patron⁹. ff. de lega. ij. Ego aliter & clarius respondeo huic fundamento Sali. Et inquātum dicit q repetitio fit cū suis qualitatibus. respōdeo hoc esse verū q̄n est qualitas que prouenit de iure cōi ex dispositione testatoris. fateor q illa intelligit repetita in substituto ſm tñ ea que tradūtur in l. licet impera. j. de lega. j. sec⁹ q̄n est qualitas que insurgit ex priuilegio persone. qr tūc non fit repetitio talis qualitatis extrinsece non pcedentis ex dispōne hoīs nec ex dispōne iuris cōis vel singulari priuilegio qd priuilegium censet coherere psone: ideo non extendit per regulaȝ. l. qr tale. & ibi traditur per Bar. & alios. ff. so. ma. qr regulariter priuilegium personale non extendit ad extraneuȝ heredem & iste est pprie casus noster: nam quādo maritus relinquit vxorem dñam massariam & vsufr. omniū bonorū: certe talis vxor deberet habere integrum legatum vsusfructus ex quo testator reliquit & nihil repugnat. tñ si supersunt filij & consuetudo interpretata est q vxor habeat solum alimenta contra significationem verbor; istud est cōtra speciale priuilegium filiorū: & ista qualitas indulgetur spāli priuilegio ipsius filij. ergo non extenditur ad extraneū heredē. Confirmat qr talis ɔsuetudo dȝ stricte intelligi & restringi in personis filiorum qr interpretata est contra vim verborum nec extendenda ad aliquem casum per regulam glos. & Bart. in l. j. §. si quis hoc interdicto. ff. de itine. actuq; priua. cum suis concordā. & ista respōsio est magis expedita & mihi plus placet. Quid tenendum. Imo. & are. hic sequuntur opi. Bar. in d. l. titia cum testamēto. §. si. & ad illam Imo. nihil addit. Sed aret. pro confirmatione opi. Bar. addit bonam rationē: nam aduertendū est q Bart. simplr̄ format. q. q̄n maritus reliquit vxorem dñam & vsufructuariam & non aperit: an tale legatum reliquerit a filio pupillo an a substituto eius. Sed regula q legatum simpliciter relictum intelligitur relictum a substituto & non ab eius pupillo vt no. Bar. in l. qui duos. & ibi videbimus. j. eodem traditur per oēs in l. si fundum per fideicō. §. si. vbi tex. iuncta. l. seq. j. de leg. j. si ergo istud legatum censetur relictum a substituto & non ab ipso pupil. ergo considerabitur persona substituti & non pup. sed substitutus est extraneus. ergo tenebitur ad intregruȝ legatum vsusfructus qd cōfirmat per tex. in l. si fuerit. §. j. ff. de leg. iij. vbi onus fideicom. valet in heredibus heredum qd non valuisset in primo. ista est subtilis ratio per quā tenet opi. Bar. Sed caue circa istud fundamentum are. Primo qr non est sine dubio vtrum legatū in dubio censeat relictū a filijs vel a substituto. & cōtrariū tenuit ideȝ Bar. in l. coheredi. §. cū filio. j. e. vbi dicetur de hoc. Scdo aduerte q si verum esset fundamētum Are. sequeretur qd etiam in primo casu Bar. substitutus teneretur ad plenum vsumfru. & Bar. vult qd teneat solū ad alimenta: tñ ad hoc vltimum statim respōdet. Adde etiā q Bal. hic indistincte ꝫ q lȝ filius non teneat matri nisi ad alimēta. tñ substitutus indistincte tenebitur ad plenum vsumfructum: qr substitutus tenetur ex sua persona ex tacita repetitione legatorū: & ideo ſm eū si hospitale succedat huic filio mulier habebit plenū vsumfructuȝ ab hospitali & non nuda alimēta. Item vr̄ no. Bal. in l. iij. §. quid ergo. per illū text. ff. de vsu & habi. vbi no. argumento illius tex. q vxor quā maritus reliquit dominam & vsufru. licet solum habeat alimenta viuentibus filijs: tamen mortuis filijs habebit plenū vsumfru. qr ex postfacto auget necessitas: quid tenendum. Teneo distinctionem Bar. in d. l. titia cum testō. §. si. quā etiā tenet Bal. Imo. & Rapha. cu. ibi. Bal. in l. si. in pe. & vlt. col. C. de indic. vid. tol. & in auth. hoc locum. C. si mulier scdo nup. & plenius in consi. cvij. incip. in dicto testō continet. Idem tenet Jo. de imo. in c. si. in. xij. col. de pigno. ita etiam tenet Abbas in consi. clxxxv. incip. pūctus. q. in his terminis preponitur. in secūdo dubio. in secūdo vo. Idem tenet Pe. de anc. in cōsi. clxxxv. Idem Lud. rom. in consil. ccccxvj. incip. in casu propositæ consultationis in quo primo queritur a dña Francisca. Idem simplr̄ tenet Alexā. in consi. xl. incip. viso themate & dubitatione de qua querit in. j. & ij. co. xlij. in. ij. vo. & in. consi. incip. viso processu in causa & lite. & sic apparet q cōis opi. est cum Barto. in d. l. titia cum testō. §. si. & vltra autoritates doc. s. relatas: qr Bartol. in substi. pupil. facit duo membra. Ego pro vnoquoq; membro cōfirmando addam duas rationes. Primus casus Bar. est quādo vxor est simpliciter relicta dña & massaria. tunc tȝ Bar. q ex quo legatum habuit effectū in psona filij vt solum alimenta deberētur ideȝ erit in psona substituti. confirmat duplici ratiōe. Prima rō est qr tale legatuȝ est vnicum & purū & in psona filij habuit effectū vt solum alimenta ex tali legato deberentur. ergo successione heredis non debet variari qualitas oblig. per regulaȝ. l. ij. §. ex his. ff. de verbo. oblig. & l. cui fundus. ff. de cōdi. & demon. Secūda & fortior ratio est quia quādo substitutus succedit ex expressa pupillari certe relicta a filio non videtur repetita a substi. pupil. ſm Bart. & doc. in l. licet imperator. j. de lega. j. ergo apparet q substitutus tenetur ad legatum tanq̄ heres impuberis. l. j. §. interdum. & l. ratione. §. qd vulgo. ff. ad l. fal. ergo non debet in plus teneri q̄ ipse filius pupillus quando est vnicum legatū. l. qui fundum. §. qui filios. in fi. ff. ad l. fal. † Scdo casus Bar. est quādo testator reliquit vxorem dñam & vsufructuariam: donec vel quousq; caste vixerit quo casu censet legatum annuum & cōsequēter censent plura legata pro primo anno purū pro sequētibus cōditionale: ergo in psona substituti: qr censet diuersum legatū: & ipse est extraneus merito tenet ad integrū vsumfructū: pro ista decisione facit alia duplex rō. Prima rō est qr ius aliquod inductū priuilegio filior; non dȝ

extendi ad extraneum ſubſtitutum:⁊ ſic cõſuetudo interpretans talia verba priuilegio filiorũ non debet extendi ad extraneũ ſubſtitutum in quo ceſſat fauor filioꝝ:tex.eſt in.l.iij.§.item ſi quis.ff.de leg.preſt.ↄſidera tamẽ ꝙ ille tex.loquit̃ in ſubſtituto per fideicõmiſſum ⁊ per ſubſti.fideicom.non ſuccedit̃ ipſi filio ſed teſtatori.l.coheredi.§.cũ filio.ĩ.e.merito talis ſubſtitutus non habet tale priuilegiũ:nos autẽ loquimur in ſubſtituto pupil. qui ſubſtitutus ſuccedit pupillo ⁊ in bonis pup.inſti.de pupi.in p̃n.Scḋo facit alia rõ q: qualitas priuilegiatiua mutatione perſone differẽte mutat̃ ⁊ perditur priuilegium.text.eſt no.in.l.licitatio.§.pe.⁊ ſi.ff.de publi.vectig.⁊ cõ.ad idẽ tex.ĩ.l.paul⁹.§.j.ff.de acq.he.⁊ ĩ ca.j.de iurepa.ĩ vj.⁊ p iſta hẽs optime expeditũ vt arbitror iſtum articulũ:⁊ ita remaneat expedita prima pars gloſ.¶Nũc venio ad ſcḋam partẽ:⁊ quero quomodo figuret̃ caſus in ſcḋa parte princ.glo.vt dicit Barto.bene figurat caſum contra iſtam poſitionem op.bar.vt hic per eum.¶In tertia parte gloſ.etiã bene figurat caſum:vt dicit Bart.⁊ contra iſtam poſitionem format vnã oppo.

7 ¶†In ea.glo.ibi exheredato filio.⁊ ſic in quarta parte gloſ.concludit ⁊ bñ ꝙ iſta.l.non poſſit habere locum in filio exheredato p duas bonas rõnes.vt in ea.⁊ licet quidam:vt gloſſ.refert dicerẽt ꝙ exheredato de per ſe non competit contrata.tñ exheredato bñ competit edictum.¶Iſtud eſt contra text.expreſſum in.l.poſt mortem.§.exheredati.ĩ.de contratab.ſm Bart.ſtat ergo ꝙ filio exheredato nullo modo competit contratab. nec ex perſona ſua. nec ex perſona alterius preteriti.q: exheredato nõ competit edictum d.l.poſt mortem.§.exheredati.¶Contra iſtam concluſionem gloſ.⁊ doc.oppo.fortiter ſic nam iſto iure quando filius inſtituebatur in minori portione q̃ legitima dicit̃ exheredatus.⁊ ſibi competebat querela.tex.eſt in.l.papinianus.§.vnde ſi quis.ff.de inoffi.teſta.⁊ in.l.cum queritur.C.eo.⁊ tñ ego habeo ꝙ ſi filius ſit inſtitutus in minus legitima puta in vna vncia quo caſu dicitur exheredatus:⁊ habet querelã:tñ datur ſibi edictum p filium preteritum ⁊ põt contratabulare.tex.eſt ad literam in.l.ſi.§.ſin.de leg.iij.ad idem tex.in.l.filium.in prin.in ver.ſed ſi impubes ex vncia.ĩ.de leg.pre.Expreſſe hic firmat gl.ſecũda in parte.¶Et ex hoc ſequitur alia difficultas.quia ſi inſtituto in minus legitima competit remediũ cõtratabulãdi:ergo nõ debet cõpetere querela:q: querela eſt remedium ſubſidiarium ⁊ extraordinarium:⁊ nunquam competit quando aliud remedium poteſt competere.§.fin. inſtit.de inoffi.teſtamen.⁊ in.l.maximum vitium.C.de libe.prete.¶Poteſt vtriq̃ difficultati reſpondere.⁊ primo inquantum dixi qḋ exheredato non detur cõtratabu.nec preteritus aperit ſibi edictũ contratabu.text.eſt in.d.l.poſt mortem.§.exheredati.ille text. loquitur quando filius eſt in totum ⁊ expreſſe exheredatus:tunc ſi

8 bi non competit contratabu.nec ⁊c.† Secus quãdo eſt in aliquo inſtitutus:licet in minus legitima quo caſu cenſetur tacite exheredatus ⁊ competit querela iſto caſu bene aperitur ſibi edictum contratabulandi.ita loqnit̃ text.in.l.ſi.§.ſi.ĩ.de lega.iij.cũ concor.ſ.allegatis.⁊ eſt pulchra limita.ad.d.l.poſt mortem.§.exheredati.ad illud ꝙ volunt glo.⁊ Bartol.hic.⁊ iſtud vltimum etiam ſequitur Aret.hic.⁊ que ſit ratio diuerſitatis apparebit ex his que ſtatim ſubijciã.¶Ad ſecũdã rõnem ſi habet contratabu.ergo non debet habere querelam que eſt remedium ſubſidiarium. potes reſpondere ꝙ iſtud procederet quando eis ſimpliciter ↄpeteret cõtratab.ſed ſibi non competit ſed ſoluꝫ beneficio alterius filij preteriti cõmittẽtis ſibi edictũ.¶Ultimo circa hec caderet difficultas quã ſum ſolitus mouere ſepius quare eſt ꝙ filio in poteſtate pretor ꝓuidit in omni caſu quamuis fili⁹ in poteſtate habeat remedia iuris ciuilis:non ſic qñ eſt exheredatus et tñ videretur ꝙ potius deberet ꝓuidere qñ eſt exheredatus q̃ in alijs caſibus:probatur q: in alijs caſibus habet remedia iuris ciuilis: ſꝫ qñ eſt exheredatus hꝫ querelam q: non eſt remediuꝫ fortius in filio emãcipato pretor prouidet oĩ remedio preter contratab.alias dixi.et credo ꝙ non poſſit aliter rñderi:tñ quemadmodũ pretor fundat̃ ſolũ in equitate preſertim in iſta materia.l.equiſſimũ.ff.de bono.poſ.ſm tabu.l.qḋ ex his.ff.de eo qḋ cer.lo.qñ eſt preteritus:tunc equum eſt ei ſuccurrere:ſed qñ eſt exheredatus rite ⁊ recte: pretor fundat̃ in equitate ideo nõ voluit prouidere de aliquo remedio q: videbatur iniquum ⁊ ꝓpterea dicebam ſupra qḋ quãdo filius eſt exheredatus datur cõtratab.qñ eſt inſtitut⁹.¶In ea.gl.i ſi.habes ex gl.ꝙ iſta.l.non poſſet loqui in filio preterito:rõ q: a ſubſti.preteriti legari non põt.allegat in argumentum.l.cum quidaꝫ.C.de lega.ſed illa loquit̃ in exheredato non in preterito voluit allegare tex.in.l.quidam filiũ.C.de fideicom.que eſt pe.Iſtam cõclu. gloſ.confirmat Bartol.Tu confirma melius iſtam conclu.a partibus ſufficienter enumeratis.aut eñi iſte filius preteritus erat emancipatus.aut erat in ptãte et neutro caſu põt procedere iſta.l.nam ſi erat emancipatus nõ põt ei pupil.ſubſti.l.ij.in princi.ſ.eo.Imo.pupil.ſubſti.facta filio in poteſtate expirat ſtatim ſecuta emancipatione.l.coheredi.in prin.ĩ.e.aut iſte filius preterit⁹ erat ſuus et in ptãte ſt ſimil'r nõ ꝓcederet iſta.l.q: preteritio filij in ptãte reddit teſtm̃ patris oĩ iure nullum.⁊ ſic infringit tabulas pup.l.ij.in princip.ſ.eo.§.liberis.inſti.de pup.ſub.⁊.l.i.§.ſubſtitutus.cum gl.ſ.e.niſi p̃teritus approbaret tutore autore.vt declarat Bart.in.l.j.⁊.ij.ſ.e.in.v.col.apparet ergo ꝙ iſta.l.nullo modo põt procedere in filio preterito.¶Gl.fin.diuidit̃ in tres.In prima colligit nota.In ſecunda oppo.cõtra nota.⁊ nihil reſpondet.In tertia allegat duas concor.ad text.Secunda ibi:Sed argumentum contra.Tertia ibi ſed facit.

1 ☞Subſtitui vnus poteſt pluribus:⁊ plures vni ⁊ ſinguli ſingulis.

2 Seruus neceſſarius heres poteſt ſubſtitui vltimo loco ⁊ ita ſeruo neceſſario poteſt ſubſtitui ⁊ non aliter.

3 Licet per dationẽ vulgaris ſubſtituti tollat̃ neceſſitas ⁊ ſuitas in filio tñ an tollit̃ neceſſitas in ſeruo dãdo ei ſubſtitutũ vulgarem.

4 Uerbum inſtituo trahitur ad ſubſtitutum vulgarem.

5 Subſtitutio pupillaris preiudicat iuri legitimarum hereditatuꝫ abinteſtato ⁊ excludit eos qui veniunt abinteſtato.

6 Pupillus ⁊ qui non poteſt facere teſtamẽtum dicitur tamẽ mori inteſtatus.

7 Conditio que debet impleri in forma ſpecifica ſi in ea apponatur conditio inteſtati comprehendit etiam pupillum.

8 Que differentia ſit inter directam ⁊ fidecommiſſariam ſubſtitutionem.

9 Ad inducendum fideicommiſſum ſola coniecturata voluntas teſtatoris non ſufficit.

10 Subſtitutio que ſit vltimo morienti dicitur fideicommiſſaria.

11 Teſtator inſtitutis oĩbus filijs heredibus:⁊ ſi omnes deceſſerint ſine liberis poſt mortem eorum voluit ꝙ bona eius deueniant ad talem eccleſiam an intelligatur per talia verba filios tacite inuicem ſubſtituiſſe.

12 Ad hoc vt ſubſtitutio inducatur due copulatiue requiruntur.

Poteſt. Subſtõ vulg.põt fieri p plures gradus:⁊ nouiſſime ſeruus neceſſarius hr̃s ſub-

1 ſtitui.†Itẽ vnus põt ſubſtitui pluribus ⁊ ecõtra plures vni ⁊ ſinguli ſingulis.Itẽ ſubſtitutio pup.põt fieri ſingulis liberis aut nouiſſimo quo caſu cenſet̃ ius legitimaꝝ ſuc-

2 ceſſionũ ab inteſtato inter eos cõſeruare.h.d.cũ.l.ſe.¶†No.primo ex tex.ibi vt nouiſſimo loco vt ſeru⁹ neceſſari⁹ hr̃s põt ſubſtitui vltimo loco:ex quo dat intelligere qḋ ſeruo neceſſario nõ põt aliter ſubſtituere:⁊ iſtud tenuit gl.inſti.de vulg.ſubſti.in p̃n.quaꝫ ſequunt̃ Bal.⁊ cõiter alij.mouet̃ illa gl.q: ex quo ſeruus eſt neceſſarius heres velit nolit ergo ſuperuacua eſt ſubſtõ. ſed iſta ratio gl.mihi nõ placet.q: ſeruus poſſet p̃mori:vñ licet ſubſtõ nõ poſſit habere locũ ex capite q: noluit cuꝫ ſit neceſſarius heres poteſt tñ habere locũ ex capite q: nõ poſſit iuxta.l.cũ ꝓponas.C.de here.inſti.¶Itẽ cõtra illã gl.vr̃ facere text.in.§.j.iſti.de here.quali.et diffe.vbi dicit tex.q facultates ſuſpectas hñt pñt ſuũ neceſſarium aut ſcḋo aut tertio gradu inſtituere.ergo nõ requit̃ ꝙ de neceſſitate vltimo loco ſubſtituat̃.niſi rñdeas ad illum text.ꝙ loquit̃ qñ ſeruus nullũ haberet ſubſtitutũ:tñ eſt reſtrictio ⁊ violẽtia ad illuꝫ

3 tex.†Itẽ per illam gl.⁊ iſtũ tex.no.bal.ꝙ lꝫ per dationẽ vulgaris ſubſtituti tollatur neceſſitas ⁊ ſuitas in filio ſcḋm cõem ſñiam de qua in.l.ſi fili⁹ hr̃s.ſ.de lib.⁊ poſth.tñ p dationeꝫ vulgaris ſubſtituti:an tollat̃ neceſſitas in ſeruo illa gl.inſti.de vulg.vult qḋ non in prin.q: ſi tolleretur neceſſitas in ſeruo dando ſibi ſubſtitutum vulgarẽ:certe non requireret̃ ꝙ ſeruus vltimo loco inſtitueret̃.ſicut in ſimili per dationẽ coheredis extranei non tollit̃ neceſſitas in ſeruo.vt eſt tex.reputatus ſingu.in.l.ex parte.ff.de acq. heredi.quã ad hoc reputat ſing.Ang.de are.in.§.j.inſti.de here.quali.et dr̃ia.Sed hẽs meliorẽ tex.in.l.eius qui in ꝓuincia.⁊ ibi glo.⁊ ibidem Bal.⁊ Mod.ad hoc no.ff ſi cer.pe.ſm Alex.⁊ Are.hic poſſet retorqueri iſte tex.ad oppoſitũ conſuluit enim ei qui non vult decedere inteſtatus:vt vltimo loco ſubſti.ſeruum neceſſarium:ex quo datur intelligi ꝙ ſi non eſſet vltimo loco ſubſti.ꝙ aliud eſſet:q: videretur ſublata neceſſitas:tamen iſtud eſſet arguere a cõtra-

4 rio ſenſu.¶†Scḋo no.ex tex.ib vel ſeruũ neceſſariũ heredẽ iſti.ꝙ verbũ iſtituo trahit̃ ad ſubſti.vulg.cõcordat tex.in.l.gall⁹.in p̃n.⁊ ibi glo.expreſſa.ſ.de libe.⁊ poſthu.⁊ bonus text.in.l.mulier.§.ſi.ff.de condi.inſtit.cum concor.quas dedi in.l.centurio.in vlti.q.

5 Bar.ſ.e.¶†Tertio no.ꝙ ſubſtitutio pupil.p̃iudicat iuri legitimarũ hereditatuꝫ abinteſtato:hic excludit illos qui venirent ab inteſtato.hinc eſt ꝙ ſubſti.pupil.etiã excludit matrem a legitima.l.papinianus.§.ſed neq̃ impuberis.ſ.de inof.teſt.c.ſi pr̃.de teſt.ĩ vi.ſecus eſt in fideicom.ſubſtõne.l.coheredi.§.cum filio.ĩ.e.rõ: q: ſubſtitutio eſt on⁹ ⁊ grauamẽ.ideo in legitima filij nõ põt preiu-

6 dicare.¶†Quarto no.in verbo inteſtatũ ſm Alex.⁊ aret. hic ꝙ pupillus ⁊ ſic qui non põt facere teſtm̃ tñ dr̃ mori inteſtatus. facit Alex.ad.q.ꝙ ſi filius moriatur abinteſtato ſuccedant agnati: nunquid cõprehendant pupillum nõ examino tñ pupillus dicit̃ improprie

improprie mori intesta.l.j.in prin.ff.de suis ⁊ legi.de quo ibi latiꝰ
per Bar.⁊ per oẽs scribẽtes in.l.generaliter.in prin.C.de instit.
⁊ substi.cũ infinitis cõcor.¶Ego aũt credo ꝙ Alex.⁊ Are. nõ bene
põderent istũ tex.naꝫ queadmodũ pupilliꝰ dꝛ mori testa.qñ pater
ei substituit pupillariter.l.papinianꝰ.§.sꝫ neqꝫ impuberis.ꝑall.
⁊.l.p̃ris ⁊ filij.s.e.Itẽ qñ pater nõ substituit ei pupil.hoc respectu
dꝛ proprie loqui iste tex.⁊ reperio ꝙ ad aliud ꝓpositum.ita not.
declarat Ang.in cõsi.ciiij.incip.statuto cõis Burgi cauetur.

7 Adde. Etiã † ꝙ cõditio que debet impleri in forma speci-
fica iuxta.l.qui coheredi.⁊.l.menius.ff.de ꝯdi.⁊ de
mon.si in ea ponit̃ cõditio intestati cõprehendit etiam pupillum.
tex.no.in.l.credendum.§.si vero maritus.ff.qui pe.tuto.queꝫ tex.
valde no. qꝛ non allegatur ad istud propositum. ⁊ de illo tex.ma
gnũ festũ facit Are.in.l.j.in.xix.col.s.eo. ¶Glo.in ver. legitima
8 rum diuiditur in duas.† In prima alleg.duas concor.ad tex.In
scda oppo.⁊ se remittit.Scda ibi:Sed cõtra.Adde ꝙ ista differẽ-
tia inter directã ⁊ fideicõ.substi.tenet Pau.de ca.hic.⁊ Alex.sibi
ꝯtrarius in.l.pe.C.de impu.⁊ alijs substi.rõneꝫ diuersitatis inter
directã ⁊ fideicom. assignat no.pau.hic.⁊ plenius in.d.l.pe.qꝛ ad
inducendũ fideicõmissariã substi.sole coniecture sufficiunt.⁊ sic ꝑ
solas cõiecturas põt induci fideicõmissaria substõ.alleg.l.cum ꝓ-
poneretur.cũ glo.fi.ff.de leg.ij.secus est in directa substi. que non
potest induci ex coniecturis.sed dꝫ exponi a testatore.l.iubemus:
C.de testa. Et aduerte ꝙ licet ipse non dicat ꝙ de illa.l.iubemus.
oppo.gloss.in.d.§.seia libertis. ⁊ nihil rñdet.sed doct.antiqui ita
ibi rñdebãt.Adde quod istam rõnem diuersitatis inter directam
⁊ fideicõmissariam substitu.licet Pau.non dicat posuit ante eum
no.Bar.in.l.vnica.§.pro secũdo.in pe.col.C.de cad.tol.¶Istam sol.
⁊ differentiam reprehendit Alex.hic sibi cõtrarius quia etiam in
substõne directa sufficit cõiecturata mens.l.quidã testõ proculum
s.eo.sed ille tex.nihil penitus facit qꝛ ibi cõiectura testatoris be-
ne facit ꝙ coheres ex iure accrescendi excludat substitutũ:sed non
operatur ad inducendam substitu. melius ergo allegaret tex.in.l.
iam hoc iure.supra eo.vbi tacita pup.que est directa inducitur ex
coniecturata mente testatoris:tñ nec ille tex.aliquid facit quia in-
ducitur ex expressa dispositione legis.¶Finaliter reprehẽdit Are.
hic:quia si verum esset illud qd dicit pau.ꝙ directe substitutiões
non inducãtur per coniecturas sequeret̃ ꝙ non esset reperire taci
tam pup.sed esset necesse ꝙ testator exprimeret per.l.iubemus.C.
de testa.alleg.per Paul. ⁊ tamen istud est notorie falsum per.d.l.
iam hoc iure.Item est contra ea que not.Bar.in.l.secunda in prin-
cipio in.ij.questione principali.s.eodem. vbi dicit ꝙ non solum
9 est reperire pupil. ⁊ tacitam ⁊c. vbi per eum.† Adde ꝙ vltra eos
istam differentiam inter directam ⁊ fideicõmis. substitutionem re-
prehendunt etiam Bal. ⁊ Moder. in dicta.l.titia.§.seia libertis.
⁊ contrarium expresse vult Barto.hic si bene inspicias:vbi non
vult esse differentiam substitu. in totam hereditatem per fideicõ-
mis.an vero directa.¶Sed strictius procedendo dico ꝙ fundamẽ-
tum Pau.⁊ Alexan.in illa.l.penul.est falsum:quia imo ad indu-
cendum fideicommis. sola coniecturata voluntas testatoris non
sufficit text.habes nota.in.l.lucius.§.tres heredes.ff.ad treb. vbi
dubitat de illa vncia relicta seruo cum libertate ⁊c.Istud tꝫ Bal.
in.l.cum virum.in vlti.colum.C.de fideicom. nisi esset coniectura
necessaria aut valde probabilis: ita declarat expresse alibi ipse-
met Paul. in consil.cl.incip.in causa que vertitur inter petrum.
in.ij.colum.in prin.vbi allegat ad hoc duos bonos tex.in.l.fidei-
commis.§.hec verba.j. de lega.tertio. ⁊.l.vnum ex familia.§.fi.j.
de lega.ij. ⁊ ita intelligit gloss.in.d.l. cum proponeretur. infra de
leg.ij. bene verum est ꝙ quando substitu. fideicom. est facta quo-
modo intelligatur attenditur bene cõiectura voluntatis.l.in con
ditionibus primum locum.infra de conditio.⁊ demon.hinc dici-
mus ꝙ in fideicom.⁊ si diceres nonne istud est contra.l.titia seio.
§.seia libertis.vbi prima substitu.fideicom.tacita inducitur ex cõ-
iecturis:respõ.ꝙ ille coniecture sunt necessarie: ex quo substitu.
10 vltimo morienti:vt dicit Bartol.statim dicetur.† Adde ꝙ substi-
tutio que fit vltimo morienti dicitur fideicommissaria ꝓm Pau.
de cast.in consilio.ccvj.incipi.videndum est vtrum fides.in tertio
dubio.¶Quid ergo respondebimus ad.§.seia libertis.Bart.qui
semper habuit veritatem legum pre oculis optime respondet ad
illum text. ⁊ est communis ⁊ approbata vt hic per eum.Adde ꝙ
istam solu.Bartol.approbant Salice.Imol.Rapha.⁊ Alexan.
hic.Imol.in dicto.§.seia libertis.Pau.ibi contrarius in.l.si pa-
ter impuberes.s.codeꝫ.⁊ ista est vera ⁊ communis solu.ꝓm quam
infinitis vicibus consului facere quod vult Barto. in.l.quidam
testõ.s.cod.an tamen illud vltimum sit verum ibi dixi.¶Nota di-
ligenter istam solutionem Barto.⁊ communem.d.§.seia libertis.
quia facit ad questionem quotidianam ⁊ multum vtilem: ⁊ ma-
le tactam a doctoribus.† Pone ꝙ testator instituit filios here-
des et si omnes decesserunt sine liberis post mortem eorum vo-
luit quod bona sua deueniant ad talem ecclesiam vel tale ho-
spitale: nunquid ꝑ ista verba intelligatur filios tacite adinuicem
substituisse:ita ꝙ si vnus filiorũ premoriat̃ intelligat̃ alius sibi ta
cite substitutus: ⁊ postea si ille vltimus moriatur vadãt bona ad
hospitale:an vero inter filios solũ intelligat̃ reseruasse ius legiti-
marũ hereditatũ. vtilitas est in practica. pone ꝙ moriat̃ vnꝰ filiꝰ
relicta filia femina nupta.nũquid aliꝰ filiꝰ qui est patruus huius
filij ex tacita substõne admittat̃ exclusa filia nã ab intestato claruꝫ
est ꝙ filia excluderet patruum. Pau.de ca.in.l.pen.C. de impu.⁊
alijs substitu.format in terminis.q.⁊ dicit se al's consuluisse in ar-
dua.q.ad eum transmissa ex bononia.ꝙ si ambo decesserint sine li
beris resultat tacita substi.fideicõ. inter liberos. ⁊ sic vident̃ facti
duo gradus substõnis.vnus tacitus alius expressus.⁊ de hoc di-
cit esse tex.sing.in.l.titia. seio.§.seia. libertis.j.de lega.ij.vbi dicit
iuriscõsultus ꝙ ex quo facta est substõ vltimo morienti censentur
duo gradus subst.tñ dicit ꝙ plures doc. multa verba effundebãt
per istum tex.qui vult ꝙ non intelligat̃ facta tacita substi.inter li
beros sed reseruato iure succedendi ⁊ per tex.in.l.pe.C.eo.sed ista
iura loquunt̃ in substi.fideicõ.que inducit̃ ex solis cõiecturis ⁊ di-
cit ꝙ illi doc.istud non intellexerunt.Adde ꝙ ita cõsuluit pau.in
cõsi.ccclij.inci. duo vidẽda sunt primo vtrum ex tenore testamẽti
Istã decisionẽ pau.refert ⁊ sequit̃ alex. cũ aliquali distinctione in
l.si pater impuberes.s.eo motus qꝛ qñ fideicõmissum est relictuꝫ
post morteꝫ omniũ censet̃ factũ vltimo morienti.tex.est in.l.codi-
cillis.in prin.quẽ ita summat bar.ff.de vsuf.leg.sed qñ fideicõmis-
sum est relictum ab vltimo moriente: tũc censent̃ adinuicẽ substi-
tuti.per.d.§.seia.libertis.¶Ego in contingentia facti sepe consului
cõtra illã determinationẽ Pau.⁊ Alex.⁊ adhuc cõtrariũ cõsule-
rem indubitãter. Fundabo istã opi. bonis rõnibus.tollã deinde
fundamẽta Pau.⁊ Alex.deinde referã ꝙ plures qui tenẽt cõtra
12 Pau.† Moueor in primis per doc.Bar.hic ⁊ magis cõem. nã
cõcludit Bart.ꝙ ad hoc vt habeat locũ.d.§.libertis.⁊ sic ad hoc
vt inducat̃ substõ duo copulatiue requirũt̃. prĩo ꝙ fiat vltimo
decedenti vel post mortẽ oĩm ⁊ ꝙ fiat per signũ vniuersale in tota
hereditate vel in toto fundo alias si simpl'r fieret vltimo morienti
⁊ nõ adijceret̃ signum vniuersale nõ intelligerent̃ tacite substituti
sed ius legitimũ ab intestato intelligit̃ inter eos reseruatũ. ita di-
cit tex.hic.⁊ in.l.qui duos.j.eo.⁊ in.§.vel singulis.insti.de pu.sub
stit.⁊ tex.in.l.pe.in verbo cogitasse.C.e.facit bñ tex.in.l.p̃r filiam.
§.fi.in verbo legitimus.⁊ ibi gl.ff.ad.l.fal.in verbo substitu. Sed
in ista.q.lꝫ fiat substõ post morteꝫ: tñ non fit per signũ vniuersale
⁊ credo ꝙ ad istã doc.non possit dari bona rñsio. confirmat̃ qꝛ in
dubio non dꝫ p̃sumi pluralitas dispõnũ.l.sempronius ꝑculo.⁊ ibi
glo.⁊ scribentes.j.de lega.ij.nisi necessaria resultet coniectura vel
nisi sit necesse ad validitatẽ dispõnis expresse facte: vt ꝓbat̃.in.l.
deniqꝫ.§.interdũ.ff.de pecu.leg.hic ꝑ bar. allegata.de qua.l.ple-
nius dixi in.l.centurio.s.eo.ergo non habemus intelligere duos
gradus substitutionũ quãdo nõ est.l. que illam tñ inducat prout
est in.l.iam hoc iure.supra.eo.¶Confirmatur quia inducta ad fidei
cõmissum: ⁊ sic ad grauamen non debent operari dispositionem.
⁊ sic vtilitatẽ.l.legata inutiliter.ff.de lega.j.⁊ de adi.lega.Ex istis
fundamentis apparet ꝙ Paulus.⁊ Alexan. errarunt in eorum
fundamentis.primo dum fundãt se in illa.l.titia seio.§.seia.liber-
tis.illa.l.facit contra eos cum requirantur duo copulatiue vt pro
cedat ille tex.que non sunt in casu isto:⁊ non est bona consideratio
Pau.dum facit differentiam inter directam ⁊ fideicom. substitu
tionem de qua loquit̃ ista.l.⁊ fideicõmissariam. de qua in.d.§.seia
libertis.qꝛ ille.§.procedit in vtraqꝫ quãdo ambo concurrũt ⁊ illa
differẽtia est cõiter reprobata vt superius retuli. Non obstat fun
damentũ Alexã.in illa.l.si pater impuberes.in quo se multũ fun-
dat.s.d.l.codicilis.in prin.ff.de vsufru.leg.rñ.dupliciter ad illum
tex. Primo ille tex.nihil facit qꝛ dato ꝙ substituens post morteꝫ
omnium intelligat̃ substituere vltimo morienti fateor:⁊ istud pro
bat ille tex.tamen istud solum non sufficit. nisi etiam substituatur
per signum vniuersale per doctri.Bar.in tota hereditate: alias
non haberet locum.d.§.seia libertis.¶Secundo ⁊ subtilius respon-
deo ꝙ ille tex.in.l.codicillis.in prin.loquit̃ quando substõ fit post
mortem in vsufructu vel habitatiõe tunc est perinde ac si fieret vl-
timo morienti:secus si fieret in proprietate vt est casus noster tũc
non intelligit̃ fieri vltimo morienti.ita intelligit ⁊ declarat Bar.
in.d.l.codicillis.in prin.⁊ idem Bar.in.l.heredes mei.§.cum ita.
in penul.colum.ff.ad trebel. ⁊ vtrobiqꝫ assignat rõnem diuersita-
tis. qꝛ quando substõ fit in vsufructu vel habitatione etiam post
emolumentuꝫ quesitum habet locum ius accrescendi.l.j.in fi.ff.de
vsufru.accres.⁊ sic in isto fundamento errauit Alexan.in.d.l.si p̃r
impuberes.fundans se in.d.l.in codicillis in prin. que retorquet̃
ad oppo.ineuitabiliter.¶Concludo ergo ex predictis contra deci-
sionem Pau.⁊ Alex.ꝙ tacita substitutio in terminis.q.s.forma
tis nõ habet effectũ:⁊ sic filia ab intestato succedit patri.⁊ istã par
tem in eisdem terminis contra Pau.⁊ alex.tenent Ang.Imol.⁊
aret.in.l.si pater impuberes.s.eo.⁊ ibidem Paul.de ca.sibi con-

trarius cum limitatione nisi testator substituisset ultimo morienti in omnib⁹ bonis: q2 tūc essem⁹ ꝓprie in casu.d.§.seia libertis. ꝛ ibi dixit veritatē. Idē tenet Ang. Imo.ꝛ Alexā.in.l.pater familias.§.fi.per illum tex.cum glo.ff.ad le.falci. Idem tenet Pe. de anch.in consi.cxx.incip.pro clariori decisione dubiꝫ: de quo.s. vbi moueť duobus vel tribus fundamentis: ꝛ precipue ponderat bñ gl.in.l.lucius.s.ti.j.magis cōiter approbatā vbi dt litera ex coniecturis prudens cōsiliū testatoris: animaduertitur tamen non inducitur tacita substi.sed venientis ab intestato. idem late consuluit Alex.in consi.xci.incipiē.ponderatis his de quibus in themate fit mētio in.j.volu. Et sic ex ꝑdictis apparet quō sequutus sum cōem theoricam Bart.ꝛ doc. Nota bene ꝑdicta q2 credo ꝙ non reperies ita examinatum licet ita sit tenendum.ꝛ ego ꝛ consulendo ꝛ iudicando semper ita tenerem: tamen vt nihil omittať vnū est ꝙ fortiter viget ad oppositum ꝛ me valde turbat.s.tex.in d.§.seia libertis.in quo tex.solū pendet ista questio.nā in illo tex. substi.non fuit facta per signum vniuersale: vt dicunt bar.ꝛ doc. q2 ibi nō fuit facta substitutio in toto fundo: sed bene substitutio fuit facta indefinite in fundo sed in terminis.q.Pau.ꝛ doc.quos supra retuli etiā substitutio erat facta indefinite ꝛ post mortē liberorum eius hereditas vel eius bona vadant ad hospitale: si ergo volumus dicere ꝙ indefinita equipollet vniuersali i illo.d.§.seia libertis.prout videtur voluisse Bart.dum dicit ꝙ in illo text.q2 indefinita equipollet vniuersali.l.si plures.de leg.iij.l.si plurib⁹. de leg.ij. Idem erit in qōne ista.ꝛ si volumus dicere ꝙ indefinita non equipolleat: idem in qōne ista.

1 ☞ Bonum est argumentū de personis ad tempus ꝛ econtra ꝙ ex illatiua ergo colligitur.

2 Sicut extraneus heres grauatus fideicōmisso potest inuitus cogi adire eodem modo ꝛ filius institutus ꝛ grauat⁹ fideicommisso potest cogi adire.

3 Queadmodū coacta aditio cōfirmat legata ita tabulas pupil.

4 Licet aliquo respectu tabule pupillares non censentur testamentum paternum: tamen quo ad fauorem accipiūtur semꝑ vt pars testamenti paterni.

5 Datio coheredis extranei an tollat suitatem.

1 a b **Qui plures.** † Not.ex illa dictione illatiua ergo[a]: ꝙ bonum est argumentum de personis[b] ad tempus ꝛ econtra: et ad hoc frequenter allegatur iste tex. Et hinc sumitur forte argumentum in.l.centurio.in glo.magna.ad fi.s.eo.ꝙ quemadmodū substitutio respiciēs plures personas vniformiter determinat.l. iam hoc iure.s.eod. Item cōpendiosa respiciens plura tpa debet equaliter determinare ibi fuit dictū.ꝛ de isto argumento de psonis ad tēpus allegāt bal.ꝛ Alb.hic tex.in.l.videamus.§.pe.ff.de in lit.iur.qui tex.nihil facit ad istud argumentū: sed bene facit ad aliud qō decidit iste text.ꝙ sicut testator potest omittere in totum substi.ergo ꝛ in pte filiorū ad hoc venit iste tex.subdit ꝛ bar.vt hic 2 ꝑ eū. ☙ † Scdō no.ꝑm proprium intellectum litere ꝙ sicut extraneus heres grauatus fideicōmisso potest inuitus cogi adire eomodo filius institutus ꝛ grauatus fideicōmisso potest cogi adire: facit ter.i.l.recusare.§.meminisse.j.ad treb.vbi plus decidit etiā si filius institutus sit su⁹: licet alias suitas confirmet etiaꝫ fideicō. vniuersale absq3 alia aditione.l.ita tamen.§.si pater.vbi Barto.ꝛ Moder.ff.ad treb.quare autē in ista.l.suitas non sufficiat pendet a varietate lecturarū de quibus dicetur in gl. ☙ † Tertio pōde3 ra participationem quam facit in fi.tex.de legatis.ad substit.pupil.q2 queadmodū coacta aditio confirmat legata ita tab.pupil. ꝛ ex hoc no.Bal.hic esset tex.meliorem de iure ꝙ quemadmodū hodie per aut.ex causa.C.de libe.prete.sicut sustinerentur legata rupto testamento ex causa preteritionis vel exheredationis.ita substi.pupil.de quo tāgit bar.in.l.j.§.fi.s.e. ☙ Quarto pōdera ibi destituto iā iure ciuili testamēto ꝙ coacta aditio fctā ad instātiā fideicōmissarij nō cōualidat testamētū de iure ciuili.facit text. in.l.ij.§.j.s.eod.ꝛ ratio est: q2 istud beneficiū cogendi heredem vt adeat est inuentū a pretore.§.i.insti.de fideicō.here.l.q poterat.j. 4 ad treb. ☙ † Quinto no.ex isto tex.in fi.ꝙ l3 aliquo respectu tab. pupil.non censenť testm̄ paternum.l.patris ꝛ filij.s.e.tamen quo ad fauorē accipiūtur semper vt pars testamēti paterni: vt hic: et l.papinianus.§.sed neq3 impuberis.ff.de inoffi.testa. ☙ Gl.in v̄. cōfirmenť.in ista glo.iacet intellectus.l.bart.ꝛ cōiter doc.antiqui ꝛ noui intelligūt ꝙ in ista.l.filius impubes erat institut⁹ sed erat sibi datus coheres extraneus qui coheres prius repudiauerat et per dationē coheredis extranei fuit sublata suitas. Ideo non potuit testamētū patris ꝯfirmari: ideo sicut alius potest cogi adire. Sed pōdera ꝙ licet Bart.ꝛ doc.teneāt istum intellectū ꝛ sit in se bonus tamē pro certo cōtinet diuinationes. Primo dicere ꝙ hic extraneus fuit datus coheres est diuinare. Scdō ꝛ fortius diuinando primo dicere ꝙ iste coheres repudiauerat: ista est alia diuinatio. Ista duo sunt facti: facta non presumuntur nisi probētur

a ☙ Dictiōe illatiua ergo. Adde gl.i.c.super qōnū3.in.§. ei⁹ ergo.de offi.dele.do cto.l.c.j. de offi.ord.li.j. op.car.zab. l.c.dānam⁹ in.j.opposi. desum.tri.

b ☙ De psonis. Adde Bar.i.l.pcibus.C.de i. pub.ꝛ alijs substi.

c ☙ Nō valet. Adde vita. de cāpa.in tracta.clausularum.

nisi diceres ꝙ ita fuit necessariū intelligere defendēdo tex.tenendo tamē istum cōmunem intellectum dicit Are.ꝙ alias in publica disputatiōe fortiter adducebat istum tex.ꝙ per dationē coheredis extranei tollatur suitas.ꝛ si diceretur prout videtur dicere Bart.ꝙ hic erat substitutio vulga.ꝛ dicit: ꝙ in illa disputatione Alle.rñdeat sibi ꝙ nō est verū ꝙ datio coheredis extranei tollat 5 suitatē: vt hic per eū. † Circa hoc nō insisto q2 magis cōis snīa est illa ꝙ datio coheredis extranei tollat suitatē: vt tradiť in.l.apud iulianum.§.iulia.j.ad treb.in.l.si fratris.C.de iure deli.ponitur in.l.si filius heres.s.delib.ꝛ posth.Alex.in.l.si fili⁹ q patri.s.eo. Tu pondera tex.istum ad aliud qō est not.dignum ꝑm cōmunem intellectum ꝙ q̄uis coheres extraneus: dato ꝙ ille extraneus repudiet: tñ tollit suitatem.ꝛ sic pondera ꝙ hic est tex.ꝯtra Bal.in l.si fratris.in vlti.col.post mediū.C.de iure delibe.vbi per illum tex.quē ita itelligit tenet bal.ꝙ qñ coheres extraneus repudiauit inefficax datio coheredis extranei nō impedit existentiā sui heredis ꝛ dicit ꝙ ita necessario d3 poni casus in illa.l.ꝑm eum ꝛ not. ꝑ illo dicto Bal.potes allegare gl.not.in.l.papinianus.§.iiij.in glo.in v̄.ad substitutū.ff.de inoffi.testa.vbi glo.not.tenet ꝙ datio vulgaris substituti non tollit suitatē quasi substitutus repudiauit: ergo similiter datio coheredis extranei nō d3 tollere suitatē qñ coheres repudiauit ꝯtamē dictū Bal.nō credo esse verū in cōtrariū est tex.hic est etiā tex.clarior in.l.s3 si plures.§.i.in fi.s.eo. per quē text. Alex.in.l.si filius heres in.ix.col.s.delibe.ꝛ posthu. aut in.l.si filius qui patri.s.eo.in.xv.col.reprehēdit Bal.ꝛ vltra istos tex.ꝙ Bald.male dicat probať aperta rōne.nā per dationē coheredis extranei: ideo tolliť suitas q2 testator dando coheredē extraneū nō est confisus de ꝓuisione.l.ista est ratio vera ꝛ doctri. cōis in.l.apud iulia.§.iulianus.j.ad treb.in.l.si fili⁹ qui patri.s. eo. Ista rō militat etiā si postea coheres repudiet. Cōcludo ergo per istū tex.ꝛ ꝑdicta ꝙ ꝑ dationē coheredis extranei tolliť suitas etiā si coheres repudiet ꝯ Bal.in.d.l.si fratris.ꝛ ita amplia cōem cōclusionē.s.alleg. ☙ Ultimo querit Bar.vt hic per eū: dic melius ꝙ l3 istud qō dicit Bar.in se sit verū: tamē nō ꝯgruit huic.l. q2 iste tex.loquiť qñ fideicō.erat iniunctum a pupillo.

1 ☞ Filio impuberi emācipato nō potest pupillariter substitui: sed potest eius institutio omitti ꝛ in tēpus pubertatis per fideicommissum relinqui.

2 Testator iudicatur prudens qui testatur cū cōsilio prudentum.

3 Uerbum lego adiectū vniuersitati seu quote bonorū non importat institutionē nec est directum sed obliquum.

4 Legitima debet relinqui titulo institutionis filio vel nepoti emācipato de iure ffōrum.

5 An ista lex hodie corrigatur per.l.qm̄ in prioribus.vsq3 ad concurrentem quantitatem legitime.

6 Exheredatio vel preteritio que fit bona mente ꝛ ad ꝓuisionem filij nō debet fieri cū intentione cause.

7 Ille cui relinquitur pars hereditatis titulo legati vel fideicōmissi tenetur ad onera hereditaria.

1 **Cum ex filio.** Ista est subtilis ꝛ difficilis lex. † Filio impuberi emancipato non potest pupil.substitui: sed potest eius institutio omitti ꝛ in tēpus pubertatis per fideicōmissum relinqui: vt hic per Bar.Bal.ꝛ cōiter scribentes: vel sic ꝛ ꝓprius ad tex. Legatum dimidie partis hereditatis a nepote in potestate retento alteri nepoti emancipato in tempus pubertatis habet vim institutionis ꝛ substi.pupil.h.d.in effectu vsq3 ad.§.filio ꝛ est casus valde sing.ꝛ scdm alios omnes est difficilis et subtilis ꝛc.

2 ☙ † Nota ex tex.ibi: ex consilio ꝙ iudicatur prudens testator qui testatur de consilio prudentum ꝛ non confidit de imperitia notariorum qui semper apponunt verba stulta vel clausulam si non c valet[c] iure testamēti valeat iure codicillorū ꝛ significatio ip̄ortat cōtra mentē testatoris.facit glo.in.l.illa substitutio.s.de heredi. insti.ꝛ ibi Barto.late vbi est gl.ordi.ꝛ no.ꝙ si testator facit testamentum ꝛ cōmittit notario ꝙ faciat consilio sapientis.ꝛ pondera ꝙ iste tex.loquiť de consilio plurium: vñ facit iste text.ꝑ eo qō no. Bal.ꝛ Mod.in.l.iuris ignorātiā.C.q admit.vbi volūt ꝙ ad hoc vt quis excusetur ꝓpter consiliū ꝙ habuit a iurisperito nō sufficeret habuisse ab vno sed a pluribus de quo vltimo nō pono hic: 3 q2 ibi posui. ☙ † Secūdo no.ex tex.in verbo legauit.ꝑm Bald.ꝛ Imo.ꝙ verbum lego adiectum vniuersitati seu quote bonorum non importat institutionē: nec est verbū directum sed obliquum: tamē pro certo iste tex.nihil facit ꝑm Rapha.ꝛ Moder.hic: nam in isto tex.precesserat institutio vniuersalis merito verbum lego adiectū quote bonorū nō pōt importare vniuersitatem.facit tex. in.l.mulier.§.fi.j.ad treb.de hoc ver.lego.exponit Bar.in.l.centurio.in fi.q.principalis.s.eo.vbi late dixi.ad ibi dicta me remitto. 4 ☙ † Tertio no.ex isto tex.cōsilium de quo in litera cōtra: ꝙ consilium Bar.format vnā oppo.ꝛ q2 nō tangitur in gl.vt nihil omittatur refero. ☙ No.ex dictis Bar.ꝙ l3 de iure ffōrū filio vel etiā nepoti

nepoti emancipato debeat relinqui legitima titulo institutionis ꝛ pure adeo ꝙ nō sufficeret relinquere iure fideicō. l. ita. ff. ad treb. ꝛ firmat hoc Bar. hic in duob⁹ locis in prin. ꝛ in fi. reprobata gl. in. l. scimus. §. cum autem. C. de inoffi. testa. disputat late Alex. in l. inter cetera. ff. de lib. ꝛ posthu. Limitat. per hanc legē nisi relinquatur per fideicōmissum etiā conditionale a ꝑn. prouidendi ꝛ equaliter tunc non potest dicere se preteritū et ꝯtratabulare testamentū. facit bene tex. in. l. filius matrē. C. de inoff. test. ꝛ qđ vult Bar. ꝛ ibi dixi in. l. si mater. in prin. ff. e. adde bonū tex. in. l. si emācipatus. ff. de cōtratab. quē allegāt Jmo. ꝛ Moder. hic. ¶ Glo. j. diuiditur magistraliter in tres partes principales. Jn prima figurat casum in hac lege. Jn scđa si bene aduerteris remouet quinq; principales opposi. Jn tertia ꝛ vltima format. q. scđa ibi: idem si nihil dictum. tertia ibi: item quero. Rursus scđa pars principalis subdiuiditur in quinq; particulas ꝓut reuera remouet quinq; oppo. Scđa ibi: hic emancipatus. Tertia ibi: nec querelā inoffi. inentare potest. Quarta ibi: sed hodie puto cōtra. Quinta ꝛ vltima ibi: ꝛ in aut. de trien. ꝛ semis. Oppo. cōtra tex. ꝙ isti iurisconsulti non dederunt bonū consiliū pro introductiōe gl. ꝓbatur nā iste auus poterat simpl'r instituere istos nepotes: nec erat opus ꝙ eos adinuicē substitueret: q2 vno moriēte in pupil. alius veniebat ab intestato. l. vel singulis. ff. e. nec aliquid faceret ꝙ esset mater: q2 de isto iure frater in successione fratris preferebatur matri ꝛ preferuntur instituti in testamēto etiā omnibus agnatis: ergo videt̄ ꝛc. timore istius cōtrarij Accur. figurat casum in. l. ista cum
5 mysterio. ¶ † Jn eadē glo. ibi: ꝫ hodie puto cōtra: vt. C. de inoff. testa. l. q̄m in priorib⁹. ꝯcludit Bar. cōtra istam glo. ꝛ cōcordat qđ ista. l. hodie non corrigat̄ p. d. l. q̄m in priorib⁹. etiam vsq; ad concurrentē ꝗtitatē legitime. ꝛ cū Bar. trāsit simpliciter Angel. idem tenuit Bart. in. l. si pater puelle. ꝛ in. l. si filius matrem. C. de inoffi. testa. vbi tenet ꝙ ille leges etiā nō corrigant̄ per. d. l. q̄m. sed de illis alias ibi dixi. Tu aduerte ꝙ illud quod ꝓsupponit Barto. hic: ꝛ pluries repetit nō videt̄ esse verū sed falsum presupponit ꝙ istud legatū cōditionale de dimidia hereditatis factū nepoti: ideo non cōtingat in cōmodū: eo q2 succedit in locum pupilla. substi. que pup. substi. est ꝓuisio filij ꝛ eius vtilitatē cōtinet. istud assumptū Bar. non est verū. nā ꝫ volūtas testatoris fuerit ita disponere: eo q2 non poterat substi. pup. tamē non potest dici ꝙ respectu nepotis emancipati succedat loco pupilla. substi. ꝑꝫ euidēter q2 ꝑ pupi. substi. succedit̄ pupillo ꝛ non testatori ꝛ interest pupilli habere ex testamēto: ꝫ in isto tex. si emācipatus decedat intra pupillarē etatē deficit ꝯditio legati ꝑtis hereditatis ꝛ sic alius nepos institutus retinet totū tanq̄ heres testatoris ꝛ non tanq̄ heres illi⁹ nepotis emancipati: ergo isto modo non prouidet̄ nepoti de heredi. ergo nec est ꝓuisio nec fauor: ergo non est verū qđ in effectu succedat loco pup. subst. quo ad effectū. Preterea ꝛ clari⁹ per substi. succedit̄ ex testamēto pupillo: ꝛ in oībus bonis pupilli. insti. de pup. substi. in princ. ꝛ istud est cōmodū ꝛ fauor pupilli: sed si iste emācipatus haberet alia bona non succederet̄ ei in alijs bonis ex dispositione testatoris ergo non potest dici ꝙ succedat loco pupil. substitūti cōsidera q2 Bart. non dicit ꝙ sit pupil. quia esset euidēter falsum sed ꝙ succedit loco pupil. Alex. reprehēdit Bar. alia rōne. nā dicit ꝙ si verū est fundamentū Bar. ꝙ in ista. l. valeat dispō habēs dilationē: eo q2 succederet loco pupil. substi. sequeret̄ ꝙ etiā si in ista. l. esset institutus extraneus q2 haberet locum ista. l. si ab extraneo legaretur ꝛc. eo q2 succederet loco pupil. substi. tū istud est ꝯtra. l. ita tamē. §. qui rogat⁹. ff. ad treb. ꝛ. l. inter cetera. ff. de libe. ꝛ posthu. sed ista ratio Alex. nihil valet in ꝓposito q2 si esset institutus extraneus cessaret cōmodū pupil. substi. in quo se fundat ista. l. Tu ex primis fundamentis que ego adduxi nō videt̄ ꝙ ꝯsideratio Bar. sit bona. ꝛ ꝓpterea Alb. Ang. Jmo. Rapha. ꝛ Alex. defendunt istā legē alia ratione ꝙ ista preteritio ꝛ ista dilatio toleratur ꝓpter reciprocam spem hincinde succedēdi: ꝛ sic ratio cōmodi qđ sperat̄ in futurum toleratur ista dilatio nec rejcit̄ per tex. in. l. si pater puelle. C. de inoffi. testa. facit text. in l. de fideicōmisso. C. de trāsac. ꝛ ꝑ hoc apparet qđ ratio Alex. non est bona vt superius reprobaui. ꝫ ꝛ ista ꝯsideratio mihi non placet ad istum tex. tex. nam in. d. l. si pater puelle. ꝛ in cōcordātibus tolerat̄ incōmodū hincinde minuctū rōne cōmodi futuri: eo quia ibi oīa erāt hincinde paria: vñ data hincinde paritate tolerat̄ illō onus hincinde vicissitudinariū: sed in casu nostro non erant iam hincinde paria sed resultat magna imparitas: nā institutus habet pure ꝛ de ꝑnti partem suā: ꝛ de ea potest disponere etiā alienādo cū solēnitatibus requisitis q2 substi. pup. nō impedit quin pupillus possit alienare: sicut qñ testator fecit testm̄ per hoc ipse non prohibetur alienare: vt cōcludunt Ange. Jmo. ꝛ Alex. in. l. marcellius. §. res que. ff. ad treb. ꝛ Paul. in auth. res que. vbi aliqñ dixi C. cōia de leg. sed nepos emancipatus pendēte cōditione nihil potest disponere etiā cū autoritate tutoris ꝛ decreto iudicis ꝑ regulam. l. cedere diem. ff. de ver. sig. ergo apparet euidens imparitas

inter vnum nepotem ꝛ aliū. ¶ Jtē est alia imparitas: q2 nepos in ꝑtestate venit titulo honorabili institutionis: alius emācipatus venit titulo fideicōmissi inter que est magna differentia. item de iure isto. l. filium. §. sed etiam si portio. ff. de leg. prestan. est etiā magna differētia in effectu habere titulo institutionis vel alio titulo: vt declarant Bar. ꝛ alij in auth. nouissima. C. de inoffic. testa. Sed quid fortius cōtra istā considerationem arguo: q2 spes successionis etiā totalis hereditatis non facit quin dilatio ꝛ cōditio rejciatur de legitima: naꝫ si filio sit relicta tota hereditas a patre iure fideicōmissi sub conditione vel in diē adhuc cōditio vel dies rejcit̄ vsq; ad legitimā. tex. est solēnnis ꝛ nescio eñ alibi in. l. scim⁹. §. cū autē. C. de inoffi. test. quem tex. ibi multum no. Fulg. ꝛ Pau. pro ampliatione. l. q̄m in prioribus. ꝛ sic apparet ꝙ adhuc difficultas in hac lege remanet insoluta. quid tenendum. considera ꝙ post. l. q̄m in prioribus habes ex ordine. l. si quis in suo. in fi. co. ti. que permittit filiū institui a matre sub cōditione si emācipabit̄ a patre ꝛ talis dilatio censet̄ grauamen: q2 tendit ad prouisionem nec tollit̄ de medio ergo apparet ꝙ post. l. q̄m in prioribus. est dispositum ꝙ dilatio que continet cōmodum non rejciatur: ergo apparet ꝙ. l. si pater puelle. ꝛ. l. si filij matrem. non corrigunt̄ per d. l. q̄m. ꝗuis sint anteriores: eo q2 post successit. l. si quis in suo. ¶ Scđo considera ꝙ ista. l. potest melius defendi nec corrigatur p. d. [illegible] vnū fundamentū qđ ibi facit gl. ꝛ sibi ascribit Rapha. cu. hic: qui forte nō viderat illā gl. ascribit etiā Raph. fulg. in. d. l. si pater puelle. nā hodie oīs dilatio ꝛ omne grauamen rejcitur de legitima: cuius occasione olim cōpetebat querela ꝛ hoc fuit hodie dispositum odio querele ne testamenta subuertant̄. ita proprie loquit̄ tex. in ista. l. q̄m in prioribus. sed grauamē de quo in ista. l. ꝛ similibus nō inducebat querelā: ergo cessat. d. l. q̄m. ꝛ si bene pōderes istud proprie vult Bar. infra qñ dat consiliuꝫ suū. Jsta duo fundamēta puto esse vera: sed difficultas est quō in ista lege dicatur prouisio ꝛ cōmodum respectu nepotis emancipati. ita vt dilatio ꝛ cōditio vsq; ad legitimā nō rejciantur ex his que dixi cōtra Bar. deinde ex his que dixi ꝯ Albe. ꝛ sequaces apparet istud nō esse sine difficultate. ¶ † Jn ea. glo. ibi. §. ꝓhibemus. concludit Bar. reprobata ista gl. duo. Primū ꝙ ista lex nō corrigatur etiā per iura auth. Scđo not. vult ꝙ exhedatio vel preteritio que sit bona mente ꝛ ad prouisionem filij non debet fieri cū insertione cause. ita limitatur. §. aliud quoq; capitulum. Jta tenent Ange. ꝛ magis cōiter scribētes. Bal. in auth. ex causa. in. ij. colū. in iiij oppo. C. de libe. prete. Ange. ꝛ Moder. in. d. l. multi nō note. ff. de libe. ꝛ posthu. Ange. in. l. mulier. in prin. ff. ad treb. Alexā. in auth. non licet. C. de libe. prete. Confirmat̄ ista opi. triplici ratione. ¶ Primo q2 tex. in. d. §. aliud quoq; capitulum. loquit̄ in preteritione vel exheredatiōe que fit in odiū filij ꝛ ad eius iniuriā. istud clare dicit tex. in. §. ceterū. in auth. eo. vbi dicit solū est nostra. pondera illud ab iniuria: ꝫ in terminis nostris non fit ad aliquā iniuriam: imo ad cōmodū ꝛ ꝓuisionē. ¶ Scđo q2 ille. xiiij. cause enumerate. in. §. causas. sunt cause demeritorū: ergo non conueniunt exheredationi aut preteritioni fauorabili. naꝫ ridicula esset expressio cause ad propositum nostrum: vt in simili dicit tex. in. l. iā dubitari. ff. titu. j. ¶ Tertio facit q2 ꝫ isto iure ffo2 non sufficeret filium habere legitimam titulo fideicōmissi vniuersalis. l. ita tamē. §. qui rogatus. ff. ad treb. Jmo tunc tanq̄ preteritus habebat cōtratab. tamen nunc tanq̄ fideicōmissum etiam conditionaliter relinquit̄ ad ꝓuisionē filij nō dicit̄ preteritus nec exheredatus. tex. est hic. ꝛ bonus tex. in. l. si emācipatus. ij. ff. de cōtratabu. ergo ita etiā debēt intelligi ꝛ declarari. ll. none auth. l. sed ꝛ posteriores. ꝛ. l. non est nouuꝫ. ff. de leg. subdit Bar. ꝙ ad euadendas istas amaritudines ipse dat consiliū ꝛc. Rapha. cu. hic dicit ꝙ consiliū Bar. sibi non placet ꝛ illud fortius impugnat. ꝛ ꝓpterea dicit ꝙ auus substituat emācipato nepoti per fideicōmissum qđ potest. ꝛ istud est suum consiliū: ꝛ istud non sufficiebat tꝑe istius legis: q2 fuisset detracta trebelia. sed hodie potest testator ꝓhibere detractionem quarte treb. per auth. sed cum testator. C. ad le. falci. que. l. loquitur in fal. ꝛ habet locū in trebel. vt per Bar. ꝛ doct. in. l. marcellus. in prin. ff. ad treb. ꝛ istud etiā ante cum voluerūt antiqui. Ray. Alb. hic: ꝫ istud cōsiliū nō est bonū: q2 non esset equalitas ꝓut auth. volebat q2 ex fideicōmisso vniuersali detraheret̄ saltē quarta legitime que etiaꝫ hodie ꝓhiberi nō pōt: ꝛ tñ ex substitutiōe pupillari facta nepoti in ꝑtāte obtineret etiā in legitima: ergo istud ꝯsiliū non est bonū. ꝛ ita tenet expresse Paul. hic. ¶ Ego credo ꝙ non solū hodie ꝫ etiā de iure ffo2 erat clarius ꝯsiliū ꝙ dat̄ in hac. l. ꝙ auus adoptaret illū nepotē emācipatū tanq̄ natū ex altero filio ꝓut dicit iurisconsultus in. l. qui duos. §. j. ff. de adop. ꝛ facta adoptione pōt vtriq; substituere pupillariter. l. ij. §. ꝫ si extraneū. ff. eo. ꝛ illud consilium videt̄ mihi ꝙ clare procedat sine vlla difficultate ꝛ erit tūc omnis equalitas hincinde sine vlla scrupulositate.
7 ¶ † Jn ea. glo. in fi. cōclude ꝙ ille cui relinquit̄ pars hereditatis titulo legati vel fideicōmissi tenetur ad onera hereditaria per tex.

quid si nepos nō... adoptione

clarus in.l.si quis seruū.§.fi.cū.l.seq.vbi plene de hoc.j.de leg.ij. eo qꝛ nomē hereditas istud importat de sui natura: ex quo enim legat hereditas legatur cum honoribus ⁊ oneribus sicut quādo legatur peculium.l.cum pater.§.mense.⁊.l.cum filij.§.lucio.j.de lega.ij.Si autem alicui legaretur pars bonorum non teneretur ad aliqua onera:qꝛ bona intelliguntur deducto ere alieno.l.bona.§.subsignatum.ff.de verbo.signi.⁊ in istis terminis loquitur text.in.l.non amplius.§.fina.j.de lega.j.ad quem glo.se remittit ⁊ non bene.

1 ☞Expressum facit cessare tacitum.

2 Expressa vulgaris nō continet tacitā pupillarem qñ testator in vtroqꝫ casu expresse prouidet.

3 Jus conuentionis ꝙ erat in persona instituti transit in personā substituti ⁊ eius substituti.

4 Jus cōiunctionis transit ad substitutum vulgarem.

1 **Filio impuberi.** Summa vt hic per Bart. cum §.seq. ¶†Nota illud ad quod allegat tota ista lex ꝙ expressum facit cessare tacitum.adde bald. in.l.testamento.in.ij.oppo.C.eo.⁊ in.l.cum proponas.in.ij.colū. C.de here.instit.Hinc ex ista regula infertur ꝙ substitutus pferat coniuncto qui venit per ius accrescēdi:eo qꝛ substitutio venit ex expssa dispositiōe testatoris ſꝫ ius accrescēdi ex tacita.l.si titio.§. julianꝰ.j.de leg.ij.Et ꝙ substitutꝰ pferat est text.in.l.ij.§.si duo. j.de bon.pos.sm tabu.text.in.l.vnica.§.pro secundo.C.de cadu. tol.Item ex ista regula sequitur ꝙ ius accrescendi expressum facit cessare tacitum.Ita dicit Bal.in.l.quidam eulogio.C.de iure delibe.Et sm ista limitatur regula.l.cū quid.ff.si cer.pet.vbi dixi vbi est regula ꝙ par est virtus taciti ⁊ expressi.limitatur nisi con-
2 currant vt ibi vbi alias multa bona dixi. ¶†Secūdo no.sm gl. ⁊ doc.casum in quo expressa vulgaris non continet tacitā pupillarē:nec ecōtra qñ testator in vtroqꝫ casu expresse prouidet:ratio est qꝛ prouisio hominis expssa facit cessare prouisionē legis ī.l.si.C.de pac.cōuē.l.g rome.§.flauiꝰ hermes.ff.de ver.obli.bar.in.l.j.§.in de querit.fi.de oper.no.nun. ¶Tertio not.ibi:viuo patrefamil. ex.§.fi.ꝙ substitutio vulgaris habet locum etiam si heres institutus viuo testatore decedat.Jmo fortius etiā si tēpore cōditi testamenti institutus non extabat in rerum natura valet substitutio tex.est in.l.vnica.§.pro secūdo.C.de cad.tol.Bart.in.l.si pater fi-
3 lium.s.eo.no.in.l.iij.§.fi.ff.de liber.⁊ posthu. ¶†Quarto no.et tene menti ꝙ ius cōiunctionis qđ erat in persona instituti transit in personā substituti.⁊ eius substituti.⁊ in hoc iste text.est sing.in iure sm Raph.cu.hic:⁊ ratio huius not.est in pmptu:qꝛ eo ipso ꝙ quis substituitur alicui videtur substitutus in omnibus ⁊ per omnia.tex.est in.l.coheredi.in prin.vbi dicetur.j.eo.in.l.julianꝰ. s.ti.j.ratio rationis est qꝛ substitutus cēsetur tanꝙ quidā surrogatus loco primi instituti:ergo in omnibꝰ debet sapere eius naturam vulga.l.si eum.§.qui iniuriarum.ff.si quis cau.declarando vt declarat glo.no.in.l.certi conditio.in prin.⁊ ibi Bar.no.ff.
4 si cer.pe. ¶†Glo.fi.in fi.dicit Bar.vt hic per eū. ¶Noto ex gl. ⁊ tex.sm Bal.Ange.⁊ alios scribentes no.regulam ꝙ ius cōiunctionis transit ad substitutum vulgarem qđ Bal.reputat no.dignum.Et qm ad istam regulam non est dubitandum.Limitant istam conclusionē singulariter Moder.hic:ꝙ ius coniunctionis transit ad substitutum.verū est ius coniunctionis realis:sed non verbalis.allegat text.solemnem in.l.sicut in annos.§.hec autem. ff.quibus mo.vsufruc.amit.quem Bal.ibi:ad hoc no.⁊ reputat singu in.l.sicut in annos.§.hec autem.ff.quibꝰ mo.vsufru.amit. ꝫ bald.⁊ oēs Moder.ita teneant ꝙ ad substitutum transeat ius coniunctionis realis non autē verbalis:nec in hoc reperiaꝫ contradicentē aliquē.credo ꝙ in puncto iuris possit teneri ꝫrium ꝙ sicut transit ius coniunctionis realis:ita transeat ius coniūctionis verbalis:ratio est qꝛ substitutus surrogatur in oibus ⁊ p oia loco primi heredis:sicut ergo primus heres erat coniunctus.ita substitutus censetur.ista ratio militat in verbali sicut in coniunctione reali.⁊ si diceretur ꝙ ideo non transeat coniunctio verbalis ꝓpter diuersitatē rationis respondetur ꝙ ex quo substitutus in oibus ⁊ per oia ponitur loco primi heredis.nō consideramus suum locum sed locum heredis: qua ratione habet ius coniunctionis realis transit ad substitutum:quia surrogatur in omnibꝰ loco heredis.ita coniunctio verbalis. Et tenendo istam partem contra omnes nō obst.tex.in.l.sicut in annos.§.j.nam retorqueo illum text.contra Bald.⁊ omnes scribentes:nam ibi coniunctio verbalis nō transmittitur propter naturā vsufructus cuius natura est cū sit personalis nec regulariter transmittatur.§.finitur. insti.de vsufruc.⁊.l.corruptione.C.eo.vnde dispositio facta super aliqua re intelligitur sm naturam illius rei.l.si stipulatus.ff.de vsur.vnde arguendo ex illo tex.a speciali propter naturā vsufructus succederet regula in contrarium generalis ꝙ ius cōiunctionis:siue realis:siue verbalis transmittatur ad substitutum: non pono pro firmo ⁊ constanti:qꝛ posses dicere:quia si ibi est ꝓpter naturam vsufruc.certe nullum ius coniunctionis transmitteret: ⁊ tamen dicit qđ coniunctio realis transmittitur verbalis non. ¶Quero que differētia sit inter substitutionē ⁊ repetitionē.text. in.l.sicut in annos.⁊ ibi Rapha.in specie not.qñ qs ipsi sibi substituitur:tunc est repetitio qñ alteri est substitutio:⁊ lꝫ iuriscōsultus in.l.sed si plures.s.eo.dicat ꝙ sibimet potest substitui non est ꝓprie substitutio ſꝫ repetitio.tex.est no.in.d.l.sicut ī annos.⁊ ibi Rapha.no.declarans ita istum titulum.

Causa cognita. Substitutus impuberi:vt hic per Barto.et ō materia istius legis tractatur in.l.si arrogator.ff.de adop.nō pono hic:qꝛ ibi posui ample ⁊ repetij illam legem ad ibi dicta me remitto.

1 ☞Substitutus ei qui est substitutꝰ coheredi vtroqꝫ defuncto vocatur ad vtriusqꝫ portionem.

2 Substitutio reciproca intelligitur ꝓ portionibꝰ hereditarijs.

1 **Coheredi.** †Substitutus ei qui est substitutus coheredi vtroqꝫ defuncto vo-
2 catur ad vtriusqꝫ portionem.† ⁊ substitutio reciproca intelligitur pro portionibus hereditarijs.h.d.cū seq. §.vsqꝫ ad.§.cū filie.Primum dictum ponit tex.in.l.si titius.s.e. vbi vidimus vbi est idem casus.Secūdum vidimus in.l.cum filio.⁊ in.l.pater filio.s.eo.

1 ☞Substitutio fideicōmissaria potest fieri intra tēpus pupillaris etatis ⁊ etiaꝫ postea.

2 Si nō valet testamentum patris respectu institutionis non valet ⁊ iure fideicōmissi.

3 Filio exheredato nō potest per fideicōmissum substitui nisi in eo ꝙ est relictum a testatore de quo nō detrahit falcidia.

4 Non est necesse ꝙ oia requisita ad pupillarē substitutionē cōcurrant tpe quo fit testamentum.

5 Quōcūqꝫ contingat filiū impuberē exire patriā potestatem ante mortē testatoris expirat pupillaris substitutio.

6 Substitutio facta per verba mere obliqua,vt est verbū restituat etiā si sit limitata intra tempora pupillaris etatis nunꝙ trahitur ad directam.

7 Fideicōmissum in dubio videt relictum ab ipso filio impubere lꝫ relinquatur post mortem eius ⁊ non ab eius substituto nec ab eis legitimis heredibus.

8 Filius non pōt grauari per fideicommissum in legitima qꝛ omne grauamen rejcitur de ipsa legitima ipso iure.

9 Filius siue legitimus ⁊ naturalis siue legitimus tm̄ rogatus non possunt grauari p fideicōmissum in legitima tamē eorū substituti vel eorū legitimi heredes possunt.

10 Quando filius est grauatus per fideicōmissum restituere hereditatem post mortem suam ⁊ sic non pure tamē non detrahitur nisi vna quarta.

11 Legitima videt magis debita ꝙ sit trebellianica qꝛ illa debet oi iure:trebellianica solum ex senatusconsulto.

12 Fideicōmissum cēset onus ⁊ grauamē ex quo regulariter de vna persona non extenditur ad aliam.

13 Per fideicōmissariā substitutionē nō succedit in bonis ꝓprijs pupilli:sed tantum in bonis testatoris:secus est per pupillarem substitutionem.

14 Legatarius nō detrahit falcidiā de fideicōmisso a se relicto etiaꝫ si sit relictum sub noīe quote hereditatis.

15 Fideicōmissum in dubio videt relictū ab ipo filio impubere licet sit relictum post eius mortē ⁊ non ab eius herede.

16 Quando testator post mortē filij simpliciter disponit bona restitui tali ⁊ nō dicit nominatim a quo tale fideicōmissum vniuersale in dubio censetur relictum ab heredibus filij ⁊ venit etiam legitima.

17 Pater si instituit filiam in mille ducatis ⁊ qñcūqꝫ decesserit sine liberis voluit ꝙ illi mille ducati distribuantur inter pauperes. dubitatum fuit qꝛ illi mille ducati non erant vltra legitimam filie an tale fideicōmissum valuerit.

18 Qñ pater testatur inter liberos si dispositio non potest valere vt testamentū valet semper iure codicillorum.

Cum filie. Jste.§.est valde not.⁊ multum solennis et sm Bar.habet sex dicta.⁊ lꝫ Bat.nō summet potest sic summari vsqꝫ ad.§.q discretas.substitutio pupillaris expirat si pupillus viuo testatore efficiat sui iuris.hoc primo
1 †⁊ substitutio fideicōmissaria pōt fieri infra tps pupillaris eta-
2 tis ⁊ etiā postea:⁊ tunc detrahitur trebellianica.hoc scdo.† Et si non valet testm̄ patris respectu institutionis nō valet etiā iure fideicōmissi nec vi clausule codicillaris nisi sit expssa.hoc tertio.et in fideicōmissaria substitutione non veniunt bona ꝓpria filij sed
3 tantū bona testatoris.h.d.quarto.† Jtē filio exheredato non pōt per fideicō.substitui nisi in eo ꝙ est relictū a testatore de quo non detrahit falci.h.d.quinto ⁊ vltimo vsqꝫ ad.§.qui discretas.et ita diuide

4 diuide istū. §. in quinq; partes ꝓut patet ex summario. ¶ † Nota
primo ex tex. ibi: aut post testamentū cepit teneri ſm Imo. ⁊ Mo-
der. hic: ꝙ non est necesse ꝙ oia requisita ad pupillarem substitu-
tionē ꝯcurrant tpe quo fit testamentū imo satis ante mortē testa-
toris. Ex quo infertur correllarie talis conclusio qđ habilitas pu
pilli cum sit pupillaris substitutio: licet non adsit tēpore testamenti
sufficit qđ superueniat tēpore mortis testatoris. ⁊ hoc bene no. ad
5 intellectum. l. ij. §. si extraneum. s. eo. vbi dixi. ¶ † Secundo not.
ex isto tex. ꝙ quomodocūq; cōtingat filium impuberem exire pa-
triam potestatē ante mortem testatoris expirat pupillaris sub-
stitutio ratio est in prōptu: qꝛ qñ actus nondū est perfectus totali
perfectione si deueniat ad casum a quo incipere non potest vitiat̄
l. pluribus. §. ⁊ si placet. vbi per Bar. ⁊ alios. ff. de ver. ob. ¶ Li-
mita nisi exiret patriā potestatē ꝓpter dignitatē: tūc nihil immu
tatur de his que fauorabilia sunt ne inducta ad fauorem vertātur
in odium. §. illud. in aut. cōsti. que de digni. col. vj. ponit Bart. in
6 l. ij. in princi. vbi dixi. s. eo. ¶ † Tertio no. in ver. ꝙ si heredē. ſm
Barto. ꝙ substitutio facta per verba mere obliqua vt est verbum
restituat: de quo in tex. etiā si sit limitata infra tēpora pupillaris
etatis nunq̄ trahit̄ ad directā. ⁊ istud est qđ dixit glos. in. l. verbis
ciuilibus. s. eo. secus si fieret per verbum cōmune per. l. precibus
cum materia. C. eo. glo. in. l. centurio. in glo. magna. ad fi. ⁊ doc. ibi
7 s. eo. ¶ † Quarto diligenter pondera text. ibi: vt ab impubere
hic esse tex. no. ⁊ perpetuo tenendum menti ſm Bar. ꝙ in dubio
fideicōmissum videtur relictum ab ipso filio impubere: licet relin-
quatur post mortē suam ⁊ non ab eius substituto ⁊ non ab eis le
gitimis heredibus: qđ valde exclamat Bart. hic: vtilitas est eui-
8 dens ſm Bar. qꝛ qñ fideicōmissum: vt hic per Bart. ¶ † No. be-
ne istam doctri. Bar. ex qua habes ꝙ licet filius non possit graua
ri per fideicōmissum in legitima: qꝛ omne grauamen rejicit̄ ipso
iure de legitima. l. quoniam in prioribus. C. de inoffi. testa. tamen
eius substi. pupil. vel legitimi heredes ab intestato bene possunt
grauari in legitima. idē tenēt Cy. Bar. ⁊ Bal. in. l. cum virum. C.
de fideicō. Cy. ⁊ Bal. in. l. ex tribus. C. de inoffi. testa. ⁊ d. Mathe.
in no. clxiiij. Pro ista conclusione adde optimum tex. in. l. cū pa-
tronus. j. de lega. ij. ⁊ ibi Pau. no. in vtraq; lect. ⁊ idem Pau. in
l. qm̄ in prioribus. ⁊ ita singulariter limitatur regula. d. l. quoniam
in prioribus. per hoc puto posse limitari tex. in. l. si arrogator. ff.
de adop. licet a nemine reperiā tactū in specie: vbi dicit tex. ꝙ pater
arrogator potest in quarta quā debet filio arrogato substituere
pupil. sed non per fideicōmissum: qꝛ limito illum tex. ꝙ licet ipsi
arrogato non possit per fideicōmissum substituti: tamē eius sub-
stituto aut eius legitimis heredi. potest per fideicōmissum substi-
tui ⁊ erit noua limitatio ad illum tex. ratio ad predicta omnia su-
mitur ex regula quē non honoro grauare non possum. l. ab eo. C.
de fideicō. l. plane. in prin. ff. de lega. j. vnde cum fideicōmissum sit
grauamen non potest testator grauare filium arrogatum in illa
quarta: qꝛ dicit tex. in. l. si arrogator. qꝛ illam habet ex prouiden-
tia legis: sed qꝛ substituti habēt ex prouisione testatoris: qꝛ pote-
rat substituere quē vellet: ideo potest grauare filium in legitima
qꝛ legitima deuenit ad substitutum ex prouisione testatoris. ideo
potest grauare similiter qñ venit ad legitimos heredes similiter
venit ex voluntate testatoris: qꝛ potuisset substi. extraneū ⁊ exclu-
dere legitimum merito ipsi possunt grauari. istam rationē volūt
Bar. ⁊ scribentes. in. d. l. si fundum per fideicōmissum. §. fina. j. de
lega. j. ¶ Istam cōmunē ⁊ veram rationem reprehēdit subtiliter
Are. non hic: sed in. l. j. §. fi. in pe. char. s. eo. per tex. ineuitabilē.
in. l. vnum ex familia. §. si de falci. j. de leg. ij. vbi est text. ꝙ si testa-
tor legauit fundum vni quē elegerit sempronius. pone ꝙ sempro
nius eligat titiū aut qꝛ non elegit remanet penes heredē nūquid
dicatur ille habere fundum a titio vel a testatore. dicit tex. ꝙ non
⁊ tamen poterat eligere quē vellet. ita in proposito: licet testator
possit substituere quem velit: tamen non dicit̄ habere ab eo. Sed
ego sustinendo rationem glo. ⁊ doc. que est vera: respondeo ergo
clare ad illum tex. ⁊ vtor Bartol. doctrina ⁊ doc. in. l. captatorias
C. de testa. mili. ⁊ in. l. j. j. de lega. ij. dicit Bart. ꝙ aliud est qđ sub-
stantia testamenti cōferatur in voluntatem alicuius: aliud est ꝙ so
lum cōmittatur electio persone si confertur substantia testamenti
non valet regulariter sed si solum cōmittatur electio persone va-
let vt in proposito: quando testator facit substitutionem pupil-
larem substantia institutionis ⁊ testamenti procedit in ipso testa-
tore. qui ergo instituitur vel substituit̄ ab eo dicitur habuisse sub-
stantiam dispositionis. ideo potest grauari ab eo ita loquitur. l. si
fundum. sed text. in. l. vnum ex familia. §. si de falci. loquitur quā-
do quis non recipit substantiam dispositionis. ab aliquo sed solū
nominationem: qꝛ dispositionem fecit testator: ⁊ ideo qui solum
nominat ille non est talis qui dicatur legatum dare ita ꝙ possit
9 grauare. iste proprie casus. d. §. si de fal. † stat ergo conclusio ꝙ
filius siue legitimus et naturalis siue legitimus tantum arro-
gatus non possunt grauari fideicommisso in legitima. tamen
eius substituti bene possunt vel eius legitimi heredes: ratio est vt
dixi. Caue tamen quia alibi deciditur totū econtra ꝙ a filio exhe-
redato pōt legari ⁊ non a substituto eius. text. est in. l. cum quidā.
C. de lega. ⁊ istud procedit etiam in milite: quia miles potest lega-
re a filio exheredato. text. est in. l. miles ita here. §. si miles. j. de te-
sta. mili. que autem sit ratio difficile est respōdere multi multa di-
cunt in. d. l. quidam. Bar. ⁊ alij in. l. qui fundum. §. qui filio. j. ad. l.
falci. Aduerte quemadmodum fideicōmissum iniunctum nomi-
natim substitu. pupillari in legitima non durat vltra tempus pu
pillaris etatis ipsius impuberis similiter si a legitimis heredib⁹
pupil. nominatis non durat vltra tempus pubertatis pupilli: licet
alias fideicōmissum sit perfectum. tex. est in singu. in. l. qđ fideicō-
missum. j. de lega. j. quē sequitur dicta. l. si fundum. §. fi. ⁊ ibi Bar.
⁊ oēs dicunt qđ ille casus est in hoc singu. eū etiā reputat singu.
10 Bal. in. l. ea quam. in. iiij. colū. C. de fideicōmis. ¶ † Quinto not.
ex tex. ibi salua fasci. hic esse tex. valde clarū cōtra cōem cōclusionē
gl. ⁊ doc. ꝙ quando filius est grauatus ꝑ fideicōmissum restituere
hereditatem post mortē suā: ⁊ sic non pure qđ tamē non detrahit̄
nisi vna quarta. istud clare patet in hoc tex. cū tex. dicat in singula
ri salua falci. ⁊ tamen cōis conclu. est ꝙ si fili⁹ grauatur pure non
detrahit nisi vnam. si autem grauatur restituere post mortem suā
mortuo patre statim detrahit legitimam: qꝛ illa debetur sine di-
latione quādo postea euenerit casus fideicō. detrahitur alia quar
ta scz trebel. ita gloss. ⁊ doc. in. l. papi. in. §. meminisse. ff. de inoffi.
11 testa. vbi Bar. † glo. in. l. ēq; ꝙ. ad le. falci. gl. in. l. j. §. fi. si cui plusq̄.
per le. falci. vbi per Bart. licet Bar. ⁊ doc. non respondeāt ad istum
tex. credo ꝙ possit sic responderi: nam iuriscon. solum fecit mētio
nem de falcidia vel trebell. quia decidendo qđ possit detrahi de
legitima est longe plus debita q̄ sit trebell. qꝛ legitima debetur
omni iure trebellianica solum ex senatuscō. Bar. vbiq; fatetur ꝙ
de iure ciuili verum sit qđ non possit detrahi nisi vna quarta. ⁊ ad
hoc Alexan. ponderat plures text. sed habet duos tex. qui valde
stringunt qđ tantum vna quarta possit detrahi. tex. in. l. iubemus
C. ad trebel. vbi est tex. ꝙ filius grauatus fideicōmis. restituere pa
tris hereditatem restituit integrum dodrantem: ⁊ sic nouem vn-
cias: ergo non retinet nisi vnam quartam. ¶ Ad idem stringit
tex. in aut. res que ⁊ in corpore vnde sumitur. C. cōmunia de leg. ⁊
Bal. ibi qui etiā attestatur qđ de iure ciuili est verissima ista opi.
ita dicit Bal. in. d. l. iubemus. per illum tex. ⁊ in. l. filium quem ha
bētem. in penul. charta. C. famil. heredi. ⁊ in. l. papinianus. §. me-
minisse. s. de inoffi. testa. ⁊ qđ istud sit verū ꝓbatur rōne vrgenti:
qñ filius est grauatus post mortē fideicōmissi non est verū ꝙ mor-
tuo patre statim possit filius detrahere legitimā: qꝛ ex quo filius
est heres pr̄is non pōt separare legitimā ab hr̄ditate reliqua: vt
ꝓbat ⁊ declarat no. Bar. in. l. qui poterat. j. ad trebel. in. l. gerit. j.
j. de acquirē. heredi. ponūt Moder. post Bald. Alex. in. l. heres
instituta. C. eo. ⁊ istam rōnem originaliter adduxit Mar. filimani
preceptor Jo. and. prout refert Ange. in. d. l. papinianus. §. si qs
impubes. ff de inoffi. testa. ⁊ sic concluditur ⁊ per legem ⁊ per ra-
tionem ꝙ filius nunq̄ potest detrahere nisi vnciam quartam: ta-
men ex equitate canonica ⁊ consuetudine generali totius mundi
filius quando est grauatus post mortem potest detrahere duas
quartas vnam statim. s. legitimam aliam tempore fideicōmissi. ⁊
dicit Ang. hic: qđ ista est cōmunis opi. ⁊ seruatur vbiq; ⁊ in scho
lis ⁊ in iudicando. Bar. in. d. §. meminisse. ⁊ late Alexā. in. l. in ra-
tione. §. qđ vulgo. in. vj. col. ⁊ duabus sequentibus. j. ad le. falci. ⁊
in consil. cclxxiiij. ij. lib. incipi. circa primā dubitationem. in. vij.
col. ⁊ duabus sequētibus dixi alias in illa aut. res. tex. sunt de iu-
re canonico in. c. raynutius. ⁊ in. c. raynaldus. de testa. vbi papa
assignat rationē: sed salua reuerentia summi pontificis: ista ratio
in. d. c. ray. non est vera. ⁊ ita dicit Imo. qꝛ illa ratione etiā quādo
pure grauat̄ deberet posse detrahere duas quartas: vnā tanq̄ fi-
lius aliam tanq̄ extraneus: ita dicit Imo. sed Alex. nescit respō-
dere. Sed ego defendendo dico ꝙ magna differentia est quando
filius grauatur pure. Ego dico ꝙ quemadmodum due cause lu-
cratiue non tolerantur eodem tempore: tamen diuersis tempori
bus tolerant̄ ſm Bar. in. l. mcuius. §. duobus. j. de lega. ij. Ita tra
here duas quartas magis sit tolerabile diuersis temporib⁹ quā
eodem nec dicatur ꝙ illud procedit circa eandem rem hic circa di
uersas: qꝛ imo iste quarte descendunt ab vna hereditate patris.
quicquid sit teneas opi. vsu comprobatā ꝙ due quarte detrahā-
tur ex quo reperitur decisum clare in. c. raynutius. ⁊ in. c. raynal-
a dus. que iura debent seruari[a] de iure ciuili ex quo clare decidunt
⁊ de iure ciuili est dubium ſm glo. in. c. licet ex suscepto. de fo. cōpe.
12 ⁊ in. c. venerabilem. qui filij sint legiti. ¶ † Sexto no. ex text. illud
ad qđ quotidie allegatur ꝙ fideicōmissum cēsetur onus ⁊ graua-
men hinc est qđ in fideicōmissis non fit transitus de persona ad ꝑ-
sonem ⁊ sic fideicōmissum iniunctum vni persone regulariter non
extenditur ad aliam. ita not. in. l. heredes mei. §. cum ita. j. ad tre-
13 bell. in. l. commodissime. s. de libe. ⁊ posthu. ¶ † Septimo not. in

a ¶ Seruari. Adde doc. i c. cleri. de iudi. doc. i. c. j. de no. oper. nun. Cardi. Alex. in. c. si l adiutoriū. x. dist.

ver.nec fideicõ.ꝙ per fideicõmissariã substi.nõ succedit in bonis
proprijs pupilli:ʒ tñ in bonis testatoris secus est per pupillarẽ
substitutionẽ.institu.de pupil.in prin.l.sed si plures.§.filio.ṡ.e.
14 ¶ †Octauo no.ex ṽ.si.hic esse tex.valde not.ꝙ legatarius nõ de-
trahit falcidiam de fideicõmisso a se relicto etiã si sit relictum sub
noĩe quote hereditatis.Ita est tex.egregius hic:nã hic factũ fuit
legatũ filio exheredato ⁊ fuit rogatus restituere hereditatẽ ⁊ sic
esse fideicõmissum hereditatis:⁊ tñ non detrahit falc.⁊ facit iste
tex.ſm Bart.ꝙ si pater instituit in certa quãtitate ⁊c.vt hic per
15 eum.†Nõ omitto vnũ qd no.Bart.ex isto tex.qd reseruaui data
opera examinandũ in fi.not.Bar.ex isto tex.ꝙ fideicõmissum in
dubio videtur relictum ab ipso filio impuberi:ʒ si sit relictũ post
eius mortẽ ⁊ non ab eius herede ⁊ gñr in dubio si testator iniun-
gat onus fideicõmissi simpliciter censet iniunxisse filio:⁊ sic non
valet quo ad legitimã filij ⁊ si cẽsetur relictũ ab herede valeret in
totum.istud colligit Bart.ex tex.dum dicit vt ab impubere ⁊c.ʒ
iste tex.nihil facit ꝓut dicũt Imol.⁊ Moder.oẽs hic:q2 iste text.
loquitur in casu claro quãdo expresse verba fideicõmissi fuerunt
iniuncta filio.ita expresse dicit tex.in princi.sed quando essemus
in dubio:q2 verba essent simpliciter prolata ⁊ non essent relata fi
lio nec heredi.istud idẽ ꝙ hic tenuit idem Bar.in.l.codicillis.in
prin.ꝓ illũ tex.ff.de vsufru.leg.vbi fideicõmissum fundi in dubio
cẽset relictũ a legatario ⁊ nõ ab eius herede:sed ille text.nihil ob.
q2 loquitur qñ fideicõmissum poterat eque relinqui ab vno sicut
ab alio:sed in terminis nostris si relinquat a filio nihil valet vsq3
ad legitimã si relinquatur ab herede valet in totum.

Adde. Etiã qd idẽ consuluit Pau.in cõsi.cxcviij.incipi.
in casu presenti.vbi mouet per tex.qui valde strin-
git i.c.si pater.de test.in vj.vbi pater habebat duos filios impu-
beres vnũ masculum ⁊ feminam:⁊ post eius mortem reliquit qd
oĩa bona eius deueniãt ad ecclesiam.vides ꝙ sumus in casu du-
bio determinat ibi papa qd ex quo valet substitutio directa non
detrahitur legitima nec treb.vult ergo qd si valeret iure fideicõ-
missi detraheretur legitima de fideicõmisso:ergo apparet qd in
dubio cẽsetur relictũ a filijs ⁊ non ab heredibus filiorũ:⁊ reperio
qd illum tex.sibi ascribit Arc.non hic:q2 nihil tangit.ʒ in.l.j.§.
fi.in vlti.charta.ṡ.eo.⁊ latius in consil.clv.incipi.periculosum est
in.x.col.⁊ sequẽ.vsq3 ad fi.vbi facit magnum festum de illo tex.sic
inducto.sed ad illum tex.respondet Alex.hic.⁊ in.d.l.j.§.fi.ṡ.eo.
ꝙ non est licitum arguere a cõtrario sensu ex illo text.q2 sequeret
absurdus intellectus ꝙ si substitutio fuisset fideicommissaria qd
etiã detraheretur trebel.⁊ tamen est falsum:q2 de fideicõmissis re
lictis ad pias causas nõ detrahitur trebel.aut.similiter.C.ad le.
falci.poterat istam responsionem subtilius confirmare:q2 qua ra-
tione non põt sumi argumentũ a cõtrario sensu in.d.c.si pater.re-
spectu trebellianice non debet etiã sumi respectu legitime:tamen
ad istam respõsionẽ replicat Arc.in locis preallega.qd ideo non
est licitũ arguere a cõtrario sensu in illo tex.respectu trebelliani
ce:q2 esset dicere cõtra tex.in aut.sile.C.ad le.fal.tamen potest ar-
gui a cõtrario ratione legitime.sed istud mihi non satisfacit ꝑ re-
16 [illegible]lam.l.iã hoc iure.in prin.ṡ.eod.qd tenendũ.†Vera ⁊ cõis snĩa
[illegible] ꝙ qñ testator post mortẽ filij simplr disponit bona restitui tali
⁊ non dicit nominatim a quo ꝙ tale fideicommissũ vniuersale in
dubio censetur relictũ ab heredibus filij ⁊ consequẽter venit etiã
legitima.ita tenent Sali.Imo.⁊ Moder.hic tenet glos.⁊ Bart.
sibi contrarius in.l.qui duos.que est.l.sequens.j.eo.⁊ ibi Imo.⁊
Pau.idẽ tenent Sali.Fulgo.⁊ Pau.in.l.ex tribus.C.de inoffic.
testa.Fulgo.⁊ Pau.in.l.ea quam.C.de fideicõ.Imo.in.c.ray.de
testa.[illegible] tractatus vulgaris substi.Rapha.cu.⁊ Ale.in.d.l.j.
§.fi.ṡ.eo.⁊ Alex.in cõsil.xij.in.ij.volu.incip.attẽtis verbis testa-
menti.in pe.col.pro ista cõi snĩa vltra autoritates facit stricta ra-
tio q2 fideicommissũ in dubio debet censeri relictum ab eo a quo
valet vt act9 poti9 valeat quã pereat.l.quoties.ff.de regu.iur.⁊.l.
quoties.ff.de ver.oblig.si censeret relictũ a filio non valeret si ab
herede valet.⁊ istam rationẽ assignat Bartol.⁊ eam affirmat in.l.
centurio.ad fi.iij.q.princi.ṡ.eo.tamẽ tu posses rñdere ꝙ argumẽ
tum ꝓcederet qñ fideicõmissum redderet ex toto nullum:sed hic
valet siue sit relictum ab eius filio siue ab eius herede:si a filio de-
trahit legitimã:sed ab herede non detrahit ⁊ sic oĩno valet tñ ad
hoc posses replicare ꝙ iuris est de validitate totius idem de va-
liditate partis debet esse vulgata.l.que de tota.cum simi.ff.de rei
17 vẽdi.¶ †No.diligẽter istam cõem conclusionẽ ꝙ fideicõmissum
simplr relictũ ⁊c.vt.ṡ.Ex ista cõi cõclusiõe refert Rapha.Fulg.
in.l.ex tribus.C.de inoffi.test.se als cõsuluisse in ciuitate Medio-
lani in tali casu pater instituit filiã in mille ducatis ⁊ quãdocũq3
decederet sine liberis voluit ꝙ illi mille ducati distribuerent inter
pauperes:fuit dubitatum q2 illi mille ducati nõ erant vltra legi-
timã filie an tale fideicõmissum valuerit.bal.⁊.d.Christo.de cast.
qui ambo cõcurrẽtes legebãt in ista ciuitate cõsuluerunt ꝑ parte
negatiua qd tale fideicõmissum non valuerit eo q2 filia in legiti-
ma non potest grauari:imo omne grauamen censetur ipso iure
reiectum de legitima.l.qm̃ in prioribus.C.de inoffi.testa.Raph.
Fulg.dicit se ↄ̃triũ cõsuluisse ⁊ obtinuisse ⁊ bene eo q2 istud fidei-
cõmissum nõ erat iniunctũ noĩatim filie:sed erat iniunctũ simplr
post mortẽ filie:quo casu censet in dubio ⁊ intelligit iniũctũ here-
dibus filie ⁊ sic quo ad legitimã vʒ ſm cõem opi.doct.hic.Istam
decisionẽ Rapha.refert ⁊ sequit Pau.in.d.l.ex tribus.⁊ dicit ꝙ
ipse etiã habuit istũ casum de facto ex ciuitate Bononie ⁊ ꝙ fuit
portatũ vnũ cõsiliũ Bald.q cõsulebat non valere fideicõmissum
in legitima ⁊ ꝙ oẽs doc.Bononienses idẽ cõsuluerũt ex illo cõsi
lio decepti:sed ꝙ ipse ⁊ Jo.de imo.perpẽderũt istũ errorẽ ⁊ fece-
rũt retractari dicta ↄ̃silia.Subdit etiã ꝙ als in ciuitate Padue
euenit idem casus ⁊ ꝙ quidã maximus doctor cõsulebat ꝙ nõ va
lebat fideicõmissum in legitima.ʒ ostendit ↄ̃triuʒ ⁊ ꝙ habuit ma
gnã verecundiã.Ita etiã refert Rapha.fulg.se consuluisse cõtra
Bal.⁊.d.Christo.de castel.in.l.ea quã.in.v.⁊.vj.col.C.de fideicõ.
vbi dicit se reportasse supremũ honorẽ in ciuitate Mediolani q2
iudices Mediolanẽses principales pro eo retulerant snĩam.⁊ sic
cõtra Bal.⁊.d.Christo.tamẽ cogita iste leges videntur imposite
verbis ⁊ nõ rebus.¶ Glo.in verbo non valuit.diuidit in duas.
In prima declarat tex.In scda per viã fallentie remouet contra-
riũ:⁊ si ignorabas tu iuuenis istã gl.signa eam q2 sepissime doc.
18 allegãt pro singu.¶ †In ea.gl.in fi.no.diligẽter istũ fi.gl.nã ista
glo.relata ad tex.vult ꝙ qñ pater testat inter liberos si dispositio
nõ potest valere vt testm̃ valeat semp iure codicillorũ.Et sic co-
relarie infertur ꝙ in testamẽto cõdito a patre inter liberos semp
ĩtelligit clausula codicillaris q̃uis nõ exprimatur nec a testatore
nec a notario Imo generalius not.istã gl.Jo.de imo.qui facit de
ea magnũ festũ ꝙ dispositio q̃ fit a p̃re inter liberos habet semper
clausulã tacitã in se ꝙ valeat omni meliori mõ quo põt.Idẽ qd
Imo.simplr tenẽt Alexã.⁊ Arc.hic:qui nihil addunt.¶ Adde
tu ꝙ ista glos.est singu.⁊ ista est bona regula. Adde ꝙ idẽ tenent
Joan.de imo.in.c.ray.in.xxvij.col.de testa.Alex.in.l.hac consul-
tissima.§.ex imperfecto.in fi.C.de testa.Idem Alexã.in.l.fi.in.ij.
col.C.de codi.⁊ nemo cõtrariatur in hoc. Vltra autoritatem ista
conclu.optime confirmatur per tex.in.l.fi.C.fami.hercis.allegata
in glo.vbi dicit ꝙ quõcũq3 pater ⁊c.Sʒ ego cõfirmo noua ⁊ pul-
chra ratione:nã testamentũ militis ⁊ testamẽtuʒ patris inter libe
ros equiparant ⁊ a pari procedunt:q2 vtrobiq3 attẽditur merum
iusgentium circũscriptũ iure ciuili ſm Barto.in.d.§.ex imperfe-
cto.in fi.⁊ ita eqparat Bar.in.l.militis codicillis.ff.de testa.mili
tis.in prin.sed in testamento militis intelligit tacite dicta clausu-
la.l.iij.ff.de testa.mili.Bar.in.l.j.in.xvi.q.ff.de iur.codi.⁊ ista est
vera ⁊ cõis snĩa.sed in ↄ̃trium põdero fortẽ text.in.l.si frater.C.de
fideicõ.vbi erat testamẽtũ patris inter duos fratres ⁊ sic inter li-
beros:⁊ tñ dicit ille tex.ꝙ post pubertatem alterius filij si adde-
retur clausula codicillaris habebit fideicommissũ de quo in lr̃a:
ergo nõ est verũ ꝙ in testamẽto patris cõdito inter liberos intel-
ligat clausula codicillaris alias ille tex.male diceret.nisi respon-
deas ꝙ ibi testm̃ non erat conditum inter solos liberos:tamẽ vi-
debis illum tex.an sit diuinare ad illũ text.qui si non cauillet for-
titer stringit.¶ Glo.in ver.debebitur.diuiditur in duas.In pri
ma remouet contrarium.In secunda nota.

1 ☞ Substitutio breuiloqua vocat prius coniũctos postea disiũ
ctos ⁊ breuiloqua substitutio nõ refertur ad eos quib9 specialiter
facta est substitutio.
2 Precedens scriptura declarat sequentem.
3 Ius substitutionis coniunctũ cum iure cõiunctionis ⁊ cum iure
accrescẽdi est potentius quã solũ ⁊ simplex ius substitutionis.
4 Due rõnes vincunt vnã ⁊ duo vincula magis ligant ⁊ stringunt.
5 Ex vna oratione ⁊ vnico contextu verborũ potest causari duplex
gradus substitutionis.
6 Breuiloqua substitutio q̃ est generalis nõ porrigit ad eos quib9
specialiter est prouisum.
7 Constitutio si est generalis ⁊ generaliter per hoc nõ derogat ge-
nerali constitutioni.
8 Clausula generalis in fine posita non refertur ad precedentia que
habent de per se clausulam specialem.

1 **Qui discretas.** †Substitutio breuiloqua vocat
prius coniunctos postea disiun-
ctos.⁊ breuiloqua substitutio non refertur ad eos quib9 specialr
2 facta est substitutio.h.d.vsq3 ad.§.coheres.¶ †No.in.§.q discre
tas.q est valde no.ſm Bar.ꝙ p̃cedẽs scriptura declarat sequẽtẽ.
⁊ ita no.Bal.Imo.⁊ oẽs Moder.hic:⁊ facit tex.in.l.legatorũ.§.
fina.⁊ ibi Bal.no.ad hoc.j.de leg.ij.⁊ text.in.l.qui non militabat.
§.j.ff.de here.insti.⁊ in.l.quoties.C.famil.hercis.nota.in.l.qui fi-
liabus.in prin.ff.de lega.j.

Adde. Ad istã regulã tu illud qd singulariter tenet Joã.
and.in addi.Spe.in ti.de deposi.sup rubri.q9 pro
missio nuda q̃ reperit ĩ libro mercatoris supplet ab ea q̃ colligit
ex scripturis

ex scripturis precedētib⁹ in eodē libro. Et istā decisionē simplici ter refert ⁊ sequit Are. in. l. triticū. ff. de verb. ob. vbi facit festū de isto dicto: tamen decisio videtur dura sed autoritas est maxima.
3 ¶ Scdo no. ex eodē tex. sm Bart. Imo. ⁊ Moder. oēs q ius sub stitutionis cōiunctū cū iure cōiūctionis ⁊ sic cū iure accrescēdi est potentius q̄ solū ⁊ simplex ius substitutionis: facit. l. qui patri. ⁊ l. qui ex duabus. in prin. ff. de acqui. her. q: quando substitutio est iuncta cum iure accrescendi transmittitur: vt in illis iurib⁹ alias secus. facit etiā: quia duo vincula magis ⁊c. in aut. de consangui. ⁊ vterinis fratrib⁹. in pri. col. vi. c. j. ⁊ ibi gl. ⁊ doc. de treu. ⁊ pa. l. cū
4 in adoptiuis. in prin. ⁊ ibi Bal. in. ij. col. no. C. de adop. † Similiter due rationes vincūt vnam. aut. itaq vbi Bart. not. C. cōia de succes. gl. in. §. atē vetustas. inst. de here. que ab inte. de. Similiter due glo. vincunt autoritatē vnius dicit Bal. in. l. precibus. in. xij. col. ad fi. C. e. Similiter duo iura vincūt vnū. tex. est in. l. sed ⁊ mili tes. in prin. ⁊ ibi ad hoc no. Bal. ff. de excu. tu. Et per illū text. in
a fert ibi Bal. q si aliquis sit marchio ⁊ comes[a] debet precedere il
b lū qui solū est marchio. Nunc videt q doctor in vtroq iure[b] debeat precedere illū q est solū de iure canonico. vel in. ll. tm. ⁊ q duo iura vincāt vnū est etiā tex. hic: vnde qui habet ius substitutiōis ⁊ ius accrescēdi dz pcedere illū q nō habet nisi ius substitutiōis: sz vt intelligas veritatē opponit ↄtra tex. nā vr q iste tex. nō pos sit pcedere dicit tex. q si aliqs habet ius substitutionis ⁊ ius ac crescendi hz duo iura prefertur illi qui solū est substi. cōtra expres sum facit cessare tacitū. l. cū ex filio. §. filio. s. eo. vbi dixi: ius accre scendi est tacita subst. l. si titia. §. iulianus. j. de lega. ij. ergo expres sa substitutio debet facere cessare istam tacitā: q: expressa dispositio testatoris facit cessare tacitā. Et si expressa dispositio facit ces sare tacitam in materia in qua quod venit cōtra vim verborū: cer te in terminis nostris debet facere cessare tacitam que est ius accre scendi: si facit cessare: ergo non sunt duo iura ex parte vnius sed vnū tantū. Si diceres si argumentū esset verum certe. l. qui patri. ⁊. l. qui duab⁹. j. de acqui. her. ille leges essent inepte: q: dico impli care incōuenientiā per istū modū non est soluere. Tu posses aliter respondere q hic iste cōiunctus prefert disiuncto nō est propter ius accrescēdi: nec tex. in hoc se fundat: sed est pter ius ↄiūctio nis que coniunctio bene est expressa a testatore: licet postea ex ista cōiunctione causet ius accrescēdi: pro ista sol. facit text. in. l. j. §. in his itaq. ver. si vō. iūcto ver. hoc ita. C. de cadu. tollē. vbi dicit q cōiunctus prefert rōne cōiunctionis ⁊ vnitate sermonis nō dicit pter ius accrescendi. Cogita de meliori: q: si esset hic ius accre scendi: substitutio faceret ipsum cessare. l. ij. §. sed duo. ff. de sm ta bu. sed esto q hic sit propter ius accrescēdi quero quomodo pnt ista duo iura: ius accrescēdi ⁊ substitutio cōcurrere in vna perso na: q: si est ius accrescendi ipso iure accrescit etiam inuito. d. §. in his itaq. si est substitutio requirit noua aditio ⁊ pōt repudiare
5 quādoq derogatur. ¶ † Tertio nōn. ex isto tex. §. qui discretas hz Arc. hic: q ex vna oratione ⁊ vnico cōtextu verbo potest cau sari duplex gradus substitutionis: nam hic ex illis verbis quos heredes substituo: causant duo gradus substitutionis. Prio ve niūt cōiūcti postea disiuncti. Ex quo infert correlarie qō oratio determinās plura determinabilia nō determinat equaliter: quā do nō est eadē ratio cū pariter determinet: q videt esse contra. l. iam hoc iure. s. eo. vbi feci mētionem de isto tex. ⁊ respondi post
6 Pau. ibi. ¶ † Quarto no. ex. §. qui patrē. q breuiloqua substitu tio q̄ est q generalis nō porrigit ad eos quibus specialiter est p uisum: ⁊ ratio est q: generalis puisio nō porrigitur ad specifica ta. l. doli clausula. ff. de ver. obl. l. sanctio legū. ff. de pe. hinc elicit illud vulgare: q generi p speciē derogat. l. vxorē. §. felicissimo. ff de leg. iij. ⁊. c. dudum. circa mediū. de prebē. in. vj. vbi dicit text. q licet species deroget generi: tamē nō reperit ecōtra qō genus de roget speciei. vide etiā q dicit Bal. in. l. pactū. in. xiiij. q. C. de col latio. Adde etiam tex. no. in. l. si adulteriū. §. liberto. ff. de adulte. vbi dispositio generalis galli permittēs occidi adulterū: nō cōce dit liberto inueniēti patronū: qui specialiter phibetur occidere
7 patronū. ¶ † Adde in pro no. limitatione q si est constitutio ge neralis per hoc nō derogat generali. tex. est not. quē nescio alibi. in. l. qm augerio. C. de cōueni. fisci debit. lib. x. per quē text. etiā li mitatur regula. c. studuisti. de offi. dele. vbi per speciale māda tum derogetur generali. Limitatur in mandato fiscali: et ita ad
8 hoc no. illum tex. Bal. in. l. ij. C. quādo fiscus vel priuatus. cōtra istud no. ⁊ tex. Barto. format duas oppo. vt per eū. ¶ † Quinto no. ex eodē tex. sm Imo. ⁊ Alex. hic alij nō tangunt: q clausula
c generalis[c] in fin. posita non refertur ad precedentia que habent de per se clausulam specialem: ⁊ ita ad hoc not. istum text. Bald. in. l. talis scriptura. in vlti. col. ff. de leg. j. addūt ad hoc tex. in. l. sz si per pretorem. §. dein. ie. ff. ex qui cau. maio. ¶ Adde tu vltra eos duos bonos text. no. in. l. cum vulgari. ff. de do. prel. Ad idē tex. no. in. c. dilecti. de dona. vbi clausula in fi. posita non refertur ad donationē superiorē que habet clausulam et specialem ⁊ sepa ratam ⁊ ibi domi. Cardi. ⁊ Ioā. de imo. in pluribus locis valde no. ad hoc. ¶ Adde etiam Bald. tradentem istam regulam. in. l. j. C. de legi. here. ⁊ in. c. inquisitioni. de appella. ¶ Adde etiam q vult Bal. in. l. in multis. ff. de stat. ho. vbi tenet: q nūq mascu linum concipit femininum vbicūq. l. loquitur discretiue. i. de per se de masculo et de per se de femina. q: expressum facit cessare pre sumptum. l. si ita. ff. de lib. ⁊ posthu. l. clemēs patronus. ff. de here. insti. ¶ Adde etiā q similiter ecōtra clausula specialis ⁊ discreti ua non refertur ad omnia sm Bal. in. c. secūdo requiris. in vi. col. de appella.

1 ¶ Legata relicta in secundis tabulis contribuuntur cum relictis a substituto in primis tabulis: non cū relictis ab alio.
2 Substitutio pupillaris facta nouissimo in pupillari etate morienti expirat si vltimus moriatur pubes.
3 Substitutio pupillaris habetur perinde ac si esset institut⁹ in te stamento paterno sub conditione.
4 Qn portio grauata accedit non grauate ex substitutione pupilla ri portio illa aufertur per non grauatam: ⁊ fit contradictio.
5 Dictio de plano tantū importat quātum dictio simpliciter.
6 Quando eadem res legatur duobus: vni in testamēto patris: al teri in tabulis pupillaribus: per secundum non censetur adēptū primum.
7 Portio que defertur ex substitutione ad extraneum nō augetur per portionem coheredis.

1 Coheres. † Legata relicta in secundis tabulis contri buuntur cum relictis a substituto: in primis
2 tabulis non cum relictis ab alio: hoc primo. † Et substitutio pu pillaris facta nouissimo in pupillari etate morienti expirat si vlti mus moriatur pubes: hoc dicit cum. §. seque. vsq ad §. fi. ¶ Mi hi videtur q iste tex. male dicat et moueor: testator habebat duas filias nouissima que moritur ⁊c. dicit q non est locus substitutio ni: tunc cōtra. Ego habeo qō ille dicitur mori nouissimus et su premus quando nemo moritur post eum. l. ex duobus. s. eo. tunc si supremus et nouissimus dicitur ille post quem nemo moritur: tunc ego habeo q post mortem prime que est mortua impubes non potest mori post eam impubes nisi pubes q: est pubes ergo prima conditio dicitur impleta ⁊ istud erit saltē rōne dubitandi.
3 ¶ † Nota primo q substitut⁹ pupil. habetur perinde ac si esset institutus in testamento paterno sub conditione: rō est sm Mod. q: substitutio nihil aliud est q̄ cōditionalis institutio. l. in ratio ne. §. qō vulgo. j. ad. l. fal. Sed tu caue q: hū substitutio pupilla ris est conditionalis institutio sed per hoc non sequitur: ergo ha betur pro facta in testamento patris: sed istud est quia substitutio pup. censetur idem testamentū cum testamento patris. l. ij. §. pri⁹ ⁊. l. patris ⁊ filij. s. eo. Ideo hoc respectu perinde est ac si in eodem
4 testamēto fuisset sub condi. institutus. vt dicit text. ¶ † Secundo no. ex text. q quando portio grauata accedit non grauate ex sub sti. pupil. portio illa augetur per non grauatam ⁊ sic fit contri butio. ¶ Limita dupliciter. primo qn legata fuissent nominatim relicta a pupillo: ita dicit glo. ij. hic ⁊ tex. in. l. qui. fundum. §. qui filiam. ⁊ in. l. ratione. §. quesitum. ff. ad. l. falci. ¶ Secundo no lit quando portio grauata accedit non grauate ex iure accresc di: q: tūc nō augetur nec impeditur detractio falcidie. tex. e st in. l. q si alterutro. ff. ad. l. fal. in. l. j. eo. tit. §. si coheredes. plene decla
5 rat Barto. in. l. qui fundum. §. coheres. ff. e. ad. l. fal. licet Bal. hic inaduertēter cōtrariū dixerit ⁊ male sm Imo. ⁊ Mod. ¶ † Ter tio no. ex tex. in verbo plane iuncta gl. que exponit simpliciter hic
d esse tex. cū glo. sm Moder. q dictio de plano[d] tantum importat quantum dictio simpliciter: ⁊ sic tantum est q princeps cōmittat causam cognoscendam de plano: quantum est committere q sim pliciter pcedat: q̄ verba quid importent declaratur in cle. sepe. de ver. sig. per Bart. in extrauagā. ad repri. in verbo de plano. ⁊ in verbo simpliciter. Tu autem aduerte ad duo. primo q si tantum importat vnū quātum aliud argueretur superfluitas: quādo cō mittitur causa qō procedatur simpliciter ⁊ de plano cōtra tex. in d. cle. sepe. ⁊ tradita p Bar. in extrauag. ad reprimendū. Secūdo iste sensus gl. exponere tex. plane. i. simpliciter repugnat de dire
6 cto lre q̄ dōt plane sub cōditiōe. ¶ † Quarto sing. no. ex isto tex. in fi. q qn eadē res legat duobus: vni in testamēto patris et alij in ta bulis pupillaribus per scōm nō censetur ademptum primum: vt hic. ⁊. l. plane. §. si coniuncti. in fi. ff. de le. j. imo isti duo faciunt sibi partes per cōcursum: sicut si ea res legaret duobus in eodē testa
7 mento. l. si pluribus. j. de leg. j. §. si eadē. inst. de leg. qō Bal. hic re putat sing. tenēdū mēti. ¶ † Quinto not. q portio que defert ex substi. ad extraneū nō augetur per portionē coheredis. rō q: falc. consideratur rōne singularū personarū que sunt grauate. l. in sin gulos. ff. ad. l. fal. hinc decidit Bart. in. l. qui fundū. §. coheres. ff. ad. l. fal. q si ex forma statuti allibratus in quingentis aureis te neatur mutuare cōi certam quantitatem: si cumulando simul esti mum heredum ascēdāt ad illam summā: sed quilibet particula

a ¶ Sit marchio et comes. adō q rō ē q: duo vincula potiora sunt vno. auf. ita q. C. cōmu. d succes. l. fi. C. de adop. c. j. de treu. ⁊ pa. ab. in. c. clerici. de iu di.
b ¶ In vtroq iure. adō ful. in rub. d maio. ⁊ obe. i ij. col. ⁊ qd de legista q hz gradū in vtroq iure ⁊ ignoratca nones. an ta lis dz pcede re bonū ca nonistā. dic q nō sm pe trū d anch. i. c. j. d paro ch. ⁊ p. An. barb. ⁊ frā. de arct. in. c. clerici. de iu di.
c ¶ Clausula gnalis. Adde Vi tal. de cāpa ni. in tracta tu. clausula rum.
d ¶ Dictio d plano. Adō tex. ⁊ glo. in cle. dispēdio sam. de iud. ⁊ in cle. sepe. de verb. sig. spe. ti. de of fi. iudi. in. §. fi. versic. iij. Bar. in. l. le uia. ff. de ac cusa.

riter: non tenetur ex forma statuti qꝛ quilibet consideratur de per se non de communi.

1 ☞ Substitutio pupillaris facta in partē vel in certā rē si nō reperitur alius trahitur ad vniuersum patrimonium.
2 Sicut in testamento patris institutus in certa re vel parte nullo dato coherede admittitur ad vniuersum: ita substitut⁹ pupillaris ī certa re vel pte: nullo dato coherede admittiꝛ ad vniuersum.
3 Qñ substitutio in re certa vel quota est facta per verbū directum ꝛ ciuile tunc trahitur ad vniuersum secus si esset facta per verba directa nō ciuilia vel per verba obliqua vel cōmunia.
4 Appellatione partis continetur totum.
5 Substitutio facta filio valet: licet institutio de eo nō precesserit.

Non videri. Iste. §. ſm Bar. est no. ꝛ legitur in glo. duob⁹ modis: vterqꝫ est pulcher intel-
1 lectus. Sed tu tene primō qui cōuenit litere: ꝛ scōm dimitte. †Se-
cundum primū. h. d. substitutio pupil. facta in partē vel in certaꝫ
rem si non reperitur alius trahitur ad vniuersum patrimonium:
sicut dicim⁹ institutio facta in testō patris in re certa. h. d. ſm pri-
mum intellectū qui est verus in se. Et dum dicit text. non magis
ꝙ̄ si post demonstratā conditionē: vult dicere litera non magis ꝙ̄
si esset adiecta alia conditio extrinseca: nam substitutio pupil. pōt
fieri sub cōditione extrinseca: videlicet si moriaꝛ in pupillari eta-
2 te: sed etiā si in intrinseca. l. q liberis. §. fi. s̄. eo. ¶ †No. ex isto text.
optimā extensionē ꝙ sicut institutus in testamēto patris in certa
re vel parte nullo dato coherede admittiꝛ ad vniuersum. l. j. §. si
ex fundo. ff. de here. inst. Ita substi. pupil. in certa re vel parte qñ
ali⁹ nō est in eo gradu: admittiꝛ ad vniuersum: ꝛ in hoc iste tex. est
sing. ꝛ nō hꝫ cōcordantē ſm Dy. Imo. Bal. ꝛ Moder. hic: eum
etiam reputat sing. Pau. in. l. precibus. in. vj. col. C. de impub. ꝛ
Alex. in consi. ccciij. incip. circa primū dubiū. lib. ij. Amplia istū
tex. etiā si haberet coheredē: sed ille esset substitutus ꝑ verbū cōe
qꝛ prim⁹ q est substitut⁹ per verbū directū admittitur ad vniuer-
sum: ita tenet sing. Barto. ꝛ ibi feci te. no. in. l. cēturio. in antepen.
3 col. in ver. quero vlterius quid si in ꝑsonis diuersorū. ¶ †Limi-
ta singulariter istū tex. vt procedat quādo substitutio in certa re
vel quota est facta ꝑ v̄bū directū ꝛ ciuile: vt est hic in ver. institua-
tur tūc trahiꝛ ad vniuersuꝫ: sec⁹ si esset facta ꝑ v̄ba directa nō ci-
uilia vel ꝑ v̄ba obliqua vel ꝑ v̄ba cōia: tunc nō habet locū iste. §.
ita limitat Barto. in. d. l. centurio. in. ij. col. in ver. quero quid si te-
stator substituit aliquē sub cōpendio cū cōcordāti. quas ibi dedi.
ꝛ idem Bar. in. xiiij. col. in ver. quero vlterius quid si substitutio
4 cōpēdiosa fuit in re. ¶ †Scōo no. ex isto tex. ſm Alex. ꝛ Imo. ꝙ
a appellatione partis[a] cōtineꝛ totū. Addūt tex. in. l. ij. C. de here. in-
sti. qui non facit. Tu autē adde tex. in. l. virilis. ff. de ver. sig. ꝛ glo.
ꝛ Barto. in no. q. in. l. vxori. in prin. ff. de leg. iij. Adde etiā qd iste

a ¶ Partis. Adde. l. lucius titi⁹. iūcta gl. ī verbo hereditate. ff. d leg. j. l. titia. ff. ad l. fal. l. cū quidā. C. de impub. et alijs substi. c. nec aliqua. ꝛ ibi Jo. de fan. xxvij. q. j.

tex. videtur male ponderari per Imo. ꝛ Alex. hic: nā in isto tex. ꝛ
similibus: quando quis est substitutus in parte nō admittitur in
totū: ista ratione: qꝛ appellatione partis cōtineatur totū: ſꝫ ea rō-
ne: qꝛ detracta mentione partis vel rei ne cōtingat ꝙ testator de-
cedat pro parte testatus ꝛ pro parte intestatus vbi essem⁹ in alia
materia istud nō male colligeretur ex isto tex. nisi essemus in ma-
5 teria in qua fieret largissima interꝑtatio. vt ī. d. l. vxori. ¶ †Ter-
tio no. ex isto tex. ſm aliam lecturam glo. ꝙ valet substi. facta filio
ſꝫ institutio de eo nō precesserit: eo qꝛ censetur precessisse. ¶ Ad-
de ꝙ iste secundus intellectus excepto Bart. reprehenditur per
alios omnes scribentes per Dy. Alb. Ang. Bal. Imo. ꝛ omnes
Moder. qꝛ non conuenit litere ibi in partē locumue eius. Scōo ꝛ
fortius quia ratio assignata hic ꝛ simile per iurisconsultum non
faceret ad propositum ibi. nam ꝛ qui certe rei heres instituitur:
vnde teneas primum intellectum glo. secūdū quē verba litere be-
ne adaptātur ꝛ ratio assignata in fi. similiter bñ ꝛ optime cōgruit
ꝛ isto modo apparet ꝙ licet Bar. vbiqꝫ presertim in. l. gallus in
prin. pōderat istum tex. pro illa sua opi. ꝙ si filius conditiōaliter
nominetur scōm consi. galli censetur per hoc tacite institutis fun-
dat se per istum tex. tamen ista opi. est cōmuniter reprobata ꝛ re-
probaui. in. l. si quis eum in prin. s̄. eo. qꝛ est contra tex. in. l. gall⁹.
in princi. iuncto. §. in omnibus. qui multum stringit: dicetur deo
dante in illa. l. gallus. posset etiam dici ꝙ in hoc tex. non dubite-
tur aliquid de institutione filij. sed solū de substitutione.

1 ☞ Substitutis duob⁹ impuberibus si simul in etate pupillari decesserint: vtriqꝫ ex pupillari substitutiōe succedit alias vltimo tantum morienti.
2 In ratione falcidie solum computātur bona que proueniunt ex iudicio defuncti expresso: ꝛ etiam tacito.
3 In hereditate secundi reperitur hereditas primi fratris.
4 Hereditas non adita non transmittitur nisi ex presumpta volūtate testatoris.
5 Substitutus qui subrogatur loco heredis censetur in omnibus ꝛ per omnia loco heredis: ex quo substitutus vltimi impuberis habet contribuere in ratione legis falcidie.

Quiduos. †Substitutis duobus impuberi-
bus si simul in etate pupillari de-
cesserint vtriqꝫ ex pupil. substi. succedit: al's vltimo
tantum morienti: ꝛ in ratione fal. non conputabitur
hereditas primi quam reperit in hereditate secundi: ꝛ legata re-
licta a substituto primi impuberis euanescūt. h. d. Diuiditur in
quatuor prout quatuor ponit dicta Scōa ibi sed si diuersis tēpo-
ribus. Tertia ibi. sed in ratione fal. Quarta ibi legata quoqꝫ.
2 ¶ No. j. ex isto tex. no. vt hic per Bar. ¶ †Scōo no. ex text. qd in
ratione falcidie solum computanꝛ bona que proueniūt ex iudi-
cio defuncti. qd intellige ex iudicio testatoris expresso vel etiā ta-
cito: ꝛ istud ꝓbaꝛ de tacito. nā illud qd acquiriꝛ ex iure accrescēdi
dꝛ acquiri ex tacita substitu. ꝛ sic ex tacito iudicio testatoris. l. si
titius. §. iulianus. ff. de leg. iij. ꝛ tñ istud qd acquiriꝛ ex iure accre-
scēdi cōputaꝛ in falci. l. qd si alterutro. ī. ad. l. fal. l. j. §. si coheredē.
cuꝫ gl. ī. ad. l. fal. secus est qñ acquiriꝛ ex sola dispōnē etiā si nulla
adsit volūtas testatoris: vt est hoc ꝙ frater succedat fratri ab in-
testato. ita declarat Barto. in. l. qui fundum. §. coheres. in. iij. et
vj. q. j. ī. ad. l. falci. quidquid in hoc vltimo dixerit Pau. de ca. hic.
3 ¶ †Tertio no. ꝙ in hereditate secundi reperitur hereditas pri-
mi fratris: idē dicitur in. l. qui duos. ī. de rebus dubijs. in. l. pater
filiam. §. fi. ī. ad. l. fal. ¶ Quartā solu. ad contrariū formatū hic ꝑ
Bar. ponit Ang. hic ꝛ tenēt Alex. Imo. ꝛ ceteri hic: Ang. Imo.
ꝛ ceteri in. l. neutri. ꝛ istaꝫ etiā tenēt Alex. ꝛ Are. in. l. sed ꝛ si plu-
4 res. s̄. eod. ꝙ regula dicte. l. ꝙ̄ sororem. † ꝙ hereditas non adita
transmittatur: fallit ex presumpta mente defuncti q̄ presumpta
mens cadit in ista. l. Istam solu. reprehendit Rapha. cu. eo. qꝛ nō
habet rationē nec fundamentū ſm eum. similiter Pau. in. l. si in-
fanti. C. de iure delibe. dicit ꝙ non est curādū de ista solutio. An-
ge. qꝛ procedit ex capite suo sine. l. ꝛ ratione. nihil allegat contra
5 istam cōem solutionem. ¶ †Ego arguo fortius contra: qꝛ si ista
transmissio fieret: eo qꝛ vltimus frater haberet ex presumpta et
sic ex tacita voluntate defuncti: transmitteret: certe substitut⁹ vl-
timi impuberis haberet cōtribuere in ratione. l. falci. qd est ꝯtra
istū text. siue habeat tacite siue habeat expresse venit in contribu-
tionem. l. falci. probaꝛ efficacius ex quo enim per istā cōseruatio-
neꝫ ligitime successionis deuenit ad substitutum posset grauare
substitutū. l. fundū per fideicōmissum. §. fi. vbi glo. ꝛ Bar. ī. de le-
ga. j. quia etiā substitutus q surrogatur loco heredis censetur in
omnibus ꝛ per omnia loco heredis. l. coheredi. s̄. eo. certe cōpu-
tatur illud in ratione. l. fal. ꝛ sic apparet: ꝙ nō est vsquequaqꝫ be-
ne responsum ad contrariū Bar. Ego autē credo ꝙ Bar. respō-
deat in omnibus tribus solutionibus nec mereaꝛ reprehēdi. nā
cōsidera ꝙ iste tex. non considerat nec venit ad decidendū: an he-
reditas primi fratris impuberis si nō esset adita trāsmitteretꝛ ad
heredi. secūdi. sed venit ad decidēdū nūquid substitutus secūdi
impuberis qui in eius hereditate reperit hereditatē primi: nun-
quid illā cōputabit simul in ratione. l. falci. ꝛ nūquid tenebiꝛ ad
legata: apponit pro constanti ꝙ hereditas primi sit in heredita-
te secundi: istud potest cōtingere multis modis vt dicit Bar. pos-
set cōtingere: vel si adiuisset ſm iura noua beneficio iuris delibe-
rādi: vel beneficio restitutionis in integrū ꝛ sic considera verba
Bar. qꝛ Barto. nō ponit simul ꝙ sint tres solutiones: ſꝫ doc. ita
ꝑsupponāt ꝯtra. sic intelligēdo credo ꝙ Bar. bñ loquaꝛ. ¶ Gl.
in v̄bo nō veniet. ꝛ pro expeditione oppo. ꝯtra tex. vt facit Bar.
¶ In ea. gl. ad fi. dicit Bar. ꝙ solutio gl. est bona ſꝫ subdit posse
respōderi alio scōo modo vt per eū. Istā respōsionē Bar. impu-
gnat Imo. ꝛ melius Alex. hic. qꝛ imo ratione. l. falci. habeꝛ consi-
deratio etiā post mortē testatoris ex longo interuallo. l. ꝙ si alter-
utro. ī. ad. l. fal. allegat etiā. l. qui fundū. §. qui filiū. ī. ad. l. fal. ſꝫ ab
istis impugnationib⁹ facile est defendere Bar. qꝛ in istis legib⁹
habet quis ex iudicio testatoris expresso: vel tacito: merito cōpu-
tatur in ratione. l. falci. Ego contra solu. Bart. arguo fortius qd
imo illud nō habeꝛ tp̄e mortis testatoris: sed post venit in ratio-
ne. l. falci. cū tex. in. l. sed si ꝯtra. s̄. eo. vbi est tex. ꝙ si portio pupil-
li sit augmētata ꝑ bono. pos. cōtrata. ꝛ cōsequēter post mortē te-
statoris: certe substitutus pupil. tenetur ad legata inspecto au-
gmēto: ꝙ̄uis illd augmētū obueniat post mortē testatoris: ꝛ ꝯtra
volūtatē testatoris: si ergo augmētū obueniat pupillo post mor-
tem ꝛ cōtra voluntatē: facit teneri substitutū inspecto augmen-
to quāto fortius illud qd obuenit postea ꝓpter volūtatē testato-
ris: ꝛ ideo debet venire in rōne l. fal. teneas ergo solutio. glo. que
est clara. ¶ Glo. fi. diuidiꝛ in tres partes principales. In prima
respondet tacite questioni. In secūda ideꝫ facit. In tertia oppo-
nit ꝛ se remittit. Scōa ibi. ſꝫ si sit. Tertia ibi. itē ꝯtra huic. l. ¶ In
ea. glo. in secūda parte no. Bar. diligēter istam glo. vt hic per eū.
Contrariū. l. pe. de iniu. rup. venit hoc modo: nā ibi vitiato gra-
du institutionis vitiatur alius: ꝛ tamē hic vitiata vna substitu-
tione remanet alia: so. quicquid dicūt doc. in. l. pe. ibi. illi duo gra-
dus nō faciebāt nisi vnū testm̄: sed hic sunt plures institutiones

1 ☞ Substitutio exemplaria expirat impedimento cessante vel liberis susceptis.

2 Non potest pater exemplariter substituere muto filio: nisi a principe impetrauerit. ⁊ nu. 10.

3 Mutus potest contrahere matrimonium.

4 Rescriptum seu priuilegium principis est ab ipso principe interpretandum.

5 Volũtas principis aut pape in dubio presumitur esse talis qualis de iure esse debet.

6 Licitum est arguere de pupillari substitutione ad exemplariam.

7 Cessante causa priuilegij debet cessare ipsum priuilegium.

6 Est magna iniquitas auferre homini sane mentis liberam, testandi facultatem.

9 Statutum vel cõsuetudo auferens homini sane mentis liberã testandi facultatem: est iniquum ⁊ non valet.

11 Stante statuto ꝙ dñs teneat̃ pro delicto cõmisso a famulo: nõ intelligitur de delicto cõmisso teneri anteꝗ̃ esset famulus.

12 Nõ est necesse qualitatẽ requisitã durare: sed sufficit interuenisse in principio ⁊ ꝙ non duret.

13 Priuilegium ita debet interpretari ⁊ restringi vt non contineat iniquitatem.

14 Qđ vni dictũ est oĩbus dictũ esse intelligitur vt hr̃ in euãgelio.

15 Nunquid legitimatio ⁊ eius effectus reuocent̃ per natiuitatẽ legitimorum liberorum ⁊ naturalium.

16 Legitimatio nõ infringit̃ quõcũq; fiat ex quo legitimati equaliter succedunt cũ filijs postea natis legitimis ⁊ naturalibus.

17 Libertus ⁊ filius legitimatus equiparantur in iure: ⁊ bonum est argumentum de liberto ad legitimatum.

18 Quãdo legitimatio fieret per oblationẽ curie an tunc filij postea nati equaliter tantum admittantur.

19 Filij legitimati per sequens matrimoniũ aut per rescriptũ principis: an succedant equaliter cum postea legitime natis.

20 Filijs naturalib⁹ tantũ põt exẽplariter pater substituere ꝗ̃uis nõ sint in eius potestate: licet cõiter aliter teneatur.

21 An patri furioso possit exẽplariter ꝑ filiũ emãcipatũ substitui.

22 An filio impuberi qui sit furiosus ⁊ mẽte captus possit pater exẽplariter an pupillariter substituere.

23 Dictio ⁊ est implicatiua ⁊ implicat sequẽtes casus precedẽtib⁹.

24 Pupillaris substitutio quare non possit fieri filio emancipato sicut exemplaria.

25 Nunquid mulier transiẽs ad secunda vota possit substituere exẽplariter. et nume. 26.

27 In substitutione pupillari requiritur ꝙ pupillus non sit recasurus in potestatem alicuius: nunquid idem sit in exemplaria.

28 Filius si cõmittat causam ingratitudinis erga patrẽ qua possit exheredari: licet postea efficiatur furiosus potest tamen per eum postea exheredare.

29 Si aliquis cõmittat peccatum mortale ⁊ postea effectus furiosus moriatur: nũquid ex illo peccato intelligatur damnatus quo ad deũ: lz alibi dicat̃ ꝙ mitius agitur cũ deo ꝗ̃ cũ homine.

30 Cõmittẽs aliquod delictũ propter qđ deberet decapitari: si postea efficiatur furiosus an poterit decapitari. ⁊ nu. 31.

32 Si furiosus ⁊ similes sint instituti in minus legitima ex quo hodie habent ius supplementũ legitime petendi: an valeat substitutio exemplaris.

33 Exẽplaris substitutio est inducta humanitatis causa ⁊ intuitu: ex quo non debet valere quando est relictum minus legitima.

34 Supplementuz legitime fit ipso iure: quia etiam falcidia resecat quartam ipso iure.

35 In exẽplari substõne an requirat̃ aditio sicut requirit̃ ĩ pupillari.

37 Furiosus si sit suus heres: an ex potentia suitatis confirmet tabulas exemplares.

58 Curator furiosi an sit sufficiens adire hereditatem quando furiosus est immediate institutus.

38 Sub vulgari expressa facta furioso an cõtineatur exemplaria.

39 Muto surdo et similiter prodigo an possit exemplariter substitui. nume. 40.

41 Fatuo nunquid possit exemplariter substitui.

42 An possit inueniri aliqua substitutio exemplaria tacita.

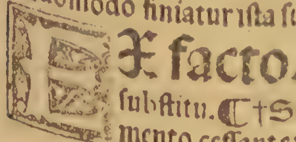
43 Mater an possit preteriri in tabulis exemplaribus.

44 Dispositio legis ⁊ testatoris equiparantur ⁊ a pari procedunt.

45 An testator possit vnũ ex filijs mentecaptis substituere: ⁊ alios filios preterire sine causa. et nume. 46.

47 Quis preferatur an substitutus a patre an substitutus a matre filio furioso. ⁊ nume. 48.

49 Quomodo finiatur ista substitutio exemplaria.

1 Ex facto. Ista erit nota. l. qr̃ Bar. ponit quartã repetitionem ⁊ sic materiã exemplarie substitu. ¶ † Substitutio exemplaria expirat impedimento cessante vel liberis postea susceptis. h. d. vsque ad. §. Itẽ q̃ro diuiditur ſm Bar. ⁊ docto. in quatuor partes: vt hic per eũ. ¶ Cogita tu an mutus nõ prohibet̃ facere testamẽtũ ſm formã. l. discretis. C. qui test. face. pos. nã si erat talis ꝙ non posset facere testamentũ ad quid cõcessit princeps rescriptũ. Si aũt possit facere quare cõcessit. ¶ Scđo nos habemus ꝙ substitutus postꝗ̃ habuit filios: substitutio irritet̃ per superueniẽtiã filiorũ naturaliũ ⁊ legitimorũ. l. cũ au⁹. ⁊ sunt multe leges: ⁊ iste mut⁹ accepit

2 vxorẽ ⁊ habuit filios. ¶ † No. j. ex tex. ibi impetrauit a principe: ꝙ scđm ista tpa nõ poterat pater substituere exẽplariter filio muto: nisi impetrasset a principe: al's frustra implorat̃ qđ implorat̃ a

3 pncipe. l. j. C. de thesau. li. x. l. j. in fi. ad munici. ¶ † Scđo no. ꝙ mu

a tus põt[a] cõtrahere matrimoniũ: ⁊ rõnẽ assignat tex. in. c. cũ apđ. de sponsa. ⁊ dicit ꝙ edictum de matrimonijs certarum personarum

b est prohibitũ[b] ⁊c. habes etiã tex. in. l. mutus. in prin. ff. de iure do. licet ergo verba requirant̃ in matrimonio. c. tue. de spõsali. procedat in valẽtibus loqui: ita dicit glo. que reputat̃ singu. in. l. cũ notissimi. C. de prescr. xxx. anno. declarat Bar. in. l. nuptias. ff. de re. iu. ⁊ ex isto tex. inferũt Bal. Ang. ⁊ Moder. ꝙ etiã mut⁹ a natura posset cõtrahere matrimoniũ spirituale: ingredi religionem ⁊ profiteri: ita etiã cõcludit Bal. in. l. mutũ. j. de acq. here. et in. l. pe. C. qui testa. face. pos. tenent Canoni. in. c. cum apud. de sponsali.

4 ¶ † Tertio no. ex tex. ibi beneficia quidẽ principalia ipsi principes ⁊c. hic esse tex. meliorẽ ꝗ̃ legiste habeãt: ꝙ rescriptũ seu priuilegiũ principis ab ipso principe est interpretandũ. Ex quo correlarie no. ꝙ in interpretatione priuilegij vel rescripti principis aut pape dz principaliter attendi mens cõcedentis. cũ primo cõcor. text. in. c. inter alia. de sen. excõ. in. c. j. vbi gl. ⁊ doc. de postu. prela. in. §. ex his. ij. q. j. tradit̃ in. c. j. de cõfirma. vti. vel inuti. ei⁹ enim

c est interpretari[c] cuius est cõdere. dicit tex. in. l. fi. C. de leg. ¶ Scđo ꝙ principaliter debet attendi mens principis: habes tex. cõcor. in

5 c. cũ te. de rescrip. ¶ † Quarto ⁊ no. habes hic text. solennẽ qđ in dubio voluntas principis aut pape presumitur esse talis qualis de iure esse debet: ita vult iste tex. in sequẽtibus: ⁊ ad hoc no. istũ tex. multũ Bal. ⁊ Mod. hic: ⁊ frequẽter ad hoc allegatur. Adde qđ istud idẽ dicit Bal. in. l. oẽs populi. in. xix. col. ff. de iust. ⁊ iur. ⁊ idem Bal. in. c. licet de off. ord. facit bene tex. in. c. quoniã. de natura. liber. Adde tu glo. solẽnem quã sepe cõsulẽdo soleo allegare in. c. paratus. in glo. ij. xxij. q. j. vbi gl. dicit: ꝙ verba posita in

d rescripto[d] pape vel principis debẽt cõformari equitati ⁊ iuri: licet verba istud nõ patiantur: ⁊ istud no. sequit̃ Oldr. laudẽ. a quo primo didici illam glo. in cõsi. cclxviij. incip. questio est vtrũ priuilegiũ pape. ad finẽ consi. Alibi dicit glo. no. in. c. allegant. in verbo tenax. xxvj. qđ. vij. qđ verba generalia que papa vel princeps ponit in suis priuilegijs: tu non debes ad corticẽ tenaciter ⁊ stricte interpretari. Alibi dicit Bal. in. c. ad aures. de rescrip. ꝙ etiã si papa vel princeps rescribat cum clausula motu ꝓprio ⁊ de plenitudine potestatis: tamen eius intentio per hoc nõ presumit̃ qđ alius per hoc grauet̃: nec ꝙ alius iniuriã patiatur. Adde etiã qđ alibi Bal. in. l. ij. in. iiij. no. C. de leg. no. hic esse tex. in ista. l. ꝙ priuilegium vel rescriptũ principis non est obscure nec absurde interpretandũ: sed sane ⁊ proprie: ita dicit esse tex. hic prout vere est alibi Bal. in. c. cũ venissent. circa principiũ. de iudi. dicit ꝙ ista. l. est valde no. ad hoc: ꝙ priuilegiũ principis põt quilibet inferior interpretari per rationem: ita habes tex. hic meliorẽ de corpore

6 iuris. ¶ † Quinto no. ex tex. ibi quẽadmodũ iure ciuili: ꝙ licitũ est arguere de pupillari substitutione ad exẽplariã: ita arguit iuriscõsultus: hic licet in multis differant exẽplaris ⁊ pupillaris vt prosequitur Bart. late. j. eadẽ. l. ⁊ in. l. humanitatis. C. eod. Et ex hoc habes correlarie notare ⁊ subtilius: qđ quãdo duo casus equiparantur licet detur diuersitas ⁊ instantia in quibusdam casib⁹: tamen licitũ est arguere de vno casu ad alterum concurrẽte idẽtitate rõnis: ꝗ̃uis alias solet dici ꝙ ad tollendã cõsequentiã sufficit dare instãtiã gl. in. c. sicut vrgeri. iij. q. j. ⁊ in. l. si creditoris. ff. đ

7 ope. no. ¶ † Sexto no. ex tex. ibi: qr̃ iam posset sibi testm̃ facere: qr̃ cessante cã ꝓuilegij dz cessare ꝓuilegiũ. ꝯcor. l. titia seio. §. vsuras. ⁊ ibi Bar. no. ff. de leg. ij. ¶ Hinc est ꝙ ꝓuilegiũ ꝯcessum filijs clericorũ ꝓpter parẽtes nõ durat mortuis parẽtib⁹ gl. in. l. ij. in fin. et ibi Bar. ad hoc no. C. de epis. ⁊ cle. Sir̃ priuilegiũ cõcessum propter paupertatẽ cessat superueniẽtibus diuitijs. l. cura. §. deficiẽtiũ. ff. de mun. ⁊ hon. Nũquid autẽ cessante causa priuilegij extinguatur priuilegiũ, an solũ in effectu: habes no. gl. i. c. decet. de re. iur. in. vj. ponũt cano. in. c. suggestũ. ⁊ in. c. nuper. de deci. ¶ † Septimo no. ex tex. ibi etenim iniquũ ⁊c. iunctis sequẽtibus verbis ⁊ homini sane mẽtis: est magna iniquitas auferre homini sane mẽtis liberam testandi facultatem. Ex quo infertur ꝙ statutum vel consuetudo auferens homini sane mentis liberam facultatem testandi est iniquum. Et ex hoc text. infert Pau. ad vnum qđ dico illo anno cõsuluisse: ꝙ si statutũ disponat ꝙ mulier non possit testari sine cõsensu viri vel sine cõsensu duorum propinquorum: est iniquũ ⁊ nihil valet: ita dicit se cõsuluisse per istũ text. Alex. dicit

a ¶ Mutus põt. Adde gl. ij. i. c. tue fraternitatis. de spon. Hostien. in sum. titu. de mr̃imo. i. §. qs põt. bal. in. l. pe. C. q test. fa. pos. ⁊ qd i muto ⁊ surdo simr̃ diffuse ꝑ car di. ale. in. d. c. cũ apud. i ij. colum.

b ¶ Prohibitũ certarũ ꝑsonarũ. adde gl. i v̈bo ꝑ moysem. xxv. q. i. i ꝑn ci. gl. in v̈bo ꝑsertim. i. c. literas. đ resti. spo. doc. in. c. gaudemus. de diuor.

c ¶ Eius enim est interptari. adde. l. oĩ innouatione. C. de sac. san. eccl̃. l. si qs intẽtiđe. de iudi. c. inter alia. de sen. excõ. ca. cũ venissent ⁊ ibi glo. de iudi.

d ¶ Verba posita in rescripto. adđ Sal. in. c. ꝗ̃ sit in fi. in vlti. colum. de iud.

ꝙ iste tex.nõ probat opi.Pau.q2 nõ dicit ꝙ princeps nõ posset
hoc facere:sed dicit ꝙ princeps cõcedendo ⁊c.videt̃ in dubio con
cedere durãte morbo.tu aũt dic ꝙ optime probat dũ dicit ꝙ ini
quũ redditur rescriptũ principis etiã quãdo ex postfacto aufert
homini sane mẽtis liberam testandi falcutatẽ. Subdit Alex.qd
Bal.⁊ Sali.in.l.j.C.vnde vir.⁊ vxor.videntur supponere qd tale
statutum valeat conclusiue.Alex.sequitur opi.Pau.alia.forti ra
tione assumẽdo doctri.Bart.in.l.oẽs populi.in.iij.q.iij.q.princ.
ff.de iusti.⁊ iur.vbi cõcludit ꝙ nõ põt etiã fieri per statutum. sed
istud ⁊c.Eandẽ opinionẽ Pau.sequit̃ in effectu Are.hic:ꝙ tale
statutũ nõ valeat:lz dicat ꝙ in ꝯtrariũ videt̃ facere qd illud not.
Ang.Imo.⁊ Mod.in.l.ij.in prin.ꝑ illũ tex.s.e.vbi no.ꝙ per sta
tutum põt induci ꝙ valeat dispositio captatoria:⁊ ꝙ valeat testa
mentum pendẽs a volũtate alterius:tamen melius est dicere qd
statutũ posset disponere ꝙ quis si vult posset disponere ꝓm volũ
tatem alterius.aliud est ꝙ statutũ disponat ꝙ quis inuit⁹ coga/
9 tur testari.ista sunt que tradunt̃ a scribẽtibus.† Eãdem opi.cum
Pau.ꝙ tale statutũ nõ valeat:tenet Alex.qui idẽ cõsuluit in cõ/
si.ccvj.incip.visis ⁊ accurate cõsideratis in vlti.col.lib.ij.⁊ sic ista
videtur esse vera ⁊ cõmunis sentẽtia. ¶ Ego teneo cõtrarium ꝙ
imo tale statutũ vz ꝙ imo sit equũ ⁊ nõ iniquũ:⁊ si casus cõtinge
ret ego ita consulerẽ ⁊ iudicarẽ.Et qd valeat habes autoritatem
Ang.in.§.j.in aut.vt fac.no.cõsti.col.v.Ibi querit Ang factum
est nup statutũ qd mulier nõ possit testari sine cõsensu ꝓpinquo/
rum seu ꝯsanguineoꝝ:nũquid extendat̃ ad mulierẽ que prius fe/
cerat:ibi presupponit qd valeat.idẽ presupponit̃ in aut. vt cũ de
appel.cog.col.viij.cõfirmat̃ ꝑ simile:nã valeat ꝙ mulier nõ possit
legare marito ⁊ ecõtra:ita ꝑsupponit.Bar.i.l.cunctos populos.
ad.fi.j.q.ꝑn.C.de sum.tri.⁊ ibi in specie firmat Bal.xiiij.col.Sed
circunscriptis autoritatibus ad idem tenendum moueor duplici
fundamento per que cessabunt fundamenta Pau. nam quando
statutũ aufert liberã testamẽti factionẽ homini sane mẽtis :fateor
qd est iniquũ:in casu nostro statutũ nõ aufert homini sane mentis
ex quo disponit in muliere que propter lubricũ ⁊ ꝓpter fragilita
tem sexus facile decipitur.Hinc dixit opportune Bal.in.l.ij.cir/
ca fi.ff.de adop.nota per scribentes.in.l.transactione.C.de trans
actio.⁊ si diceret̃ ꝙ Bal.loquit̃ qñ statutum disponit de contra/
ctibus mulierũ:certe dico ꝙ eadem ratio statuendi fuit etiam in
vltima voluntate.Tertio moueor qd istud statutũ non simplici/
ter aufert mulieri liberã facultatez testandi:si enim statuto cauet̃
ꝙ mulier nõ posset testari:esset bene iniquũ per istũ tex.sed istud
statutũ non aufert:licet requirat solẽnitatẽ maiorem q̃ requirat̃
de iure cõmum:⁊ istud facit ꝓpter lubricũ sexus:⁊ ideo si statu/
tũ disponeret ꝙ requireret̃ ꝙ in testamento interuenirẽt decem
testes nõ esset iniquũ. Ita Bar.in.l.cunctos populos.C.de sum.
tri.⁊ fi.catho.in.iij.q.principali.⁊ si diceres istõ procederet si sta
tutum requireret decẽ testes alias ꝯsensum. q2 respondet ꝙ ha/
beret maiorẽ solẽnitatem vbi imminet plus periculi:nõ reputo
iniquũ imo equũ:⁊ ideo tollo fundamentũ istius tex.⁊ Alexã.qd
non põt per pactũ non põt per statutũ ⁊c. ¶ Cõfirmat̃ ista pars
q2 omne statutũ qd habet motiuũ rationis:dicitur esse equum ⁊
rationabile statutũ.Bal.i.l.fina.de liber.preter.⁊ alibi sepe in.d.l.
omnes populi.istud statutũ habet optimũ motiuum rationis er
10 go ⁊c. ¶ †Octauo no.ex tota ista.l.ꝙ ex eo ꝙ ꝑmisit princeps pa
trẽ posse substituere filio muto:intelligitur donec duret mutitas
ꝯtra istud no.⁊ istũ tex.oppo.Bar.adde ad istã materiã Barto.
pro eius ampliatione illud qd decidit idem Bar.in.l.precipim⁹.
§.sane.per illũ tex.C.de appel.vbi querit:pone statutum in ciui/
11 tate disponit si est doc.⁊c. ¶ †Scdo adde qd decidit idem Bart.
in.l.titius.per illũ tex.ff.de testa.mili.stante statuto ꝙ dñs teneа/
a tur[a] pro delicto commisso a famulo:an teneat̃ ꝓ delicto cõmisso
anteq̃ esset famulus.sequitur Ludo.ro.in consi.xv.incipiẽ.plura
sunt que querunt̃.⁊ distinguit vt ibi per eum.Idem Ludo.in.l.
j.§.familie.ff.de pub.habes bonũ tex.in.l.prouidendũ.C.de decu
ri.lib.x. ¶ Tertio adde qd not. Bal.in.l.precipim⁹.§.fi.per illũ
tex.C.de appel.vbi no.ꝙ si est ex forma statuti qd nõ valeret sentẽ
tia collateralis nisi sit legũ doctor:sufficit ꝙ sit doctor tẽpore fe/
rende sentẽtie:licet tẽpore facti coram eo processus nõ sit doctor.
¶ Quarto adde illud qd no.Ang.i.l.siue manifeste.§.tandiu.ff.
de condi.furti.stante statuto ꝙ bannitus possit impune offendi:
10 intelligitur si tempore offensionis erat bãnitus. ¶ †Ultimo ꝓm
doc.Bar.habes limitare vnam gl.not.in cle.⁊ si principalis. de
rescri.⁊ ibi Abb.ad hoc no.⁊ facit festũ ꝙ non est necesse qualita/
tem requisitã durare:sed sufficit interfuisse in principio dato qd
13 nõ duret. ¶ †Successiue inquantum iste tex. vult ꝙ priuilegium
ita debeat interpretari ne contineat iniquitatem:⁊ sic dz restrin/
gi ne iniquum cõtineat:contra oppo.Bar. Istum intellectũ hic
semper tenuit Bal.in.l.nõ dubiũ.C.de legi.in.ij.col.in.l.adigere.
§.quis de iure pa.ff.⁊ in.d.l.ꝓsperit.⁊ plen⁹ quã alibi Bar.i.l.
oẽs ppl'i.in.ij.q.principali.ff.de iusti.⁊ iu.⁊ ante Barto.ponebat

¶ Dñs teneat̃. Adde bar.i.l. hoc iure. labeo. ff.de donati.bar.i.l.ij. C.de euic.

Dy.⁊ Ray.hic istũ intellectũ ponebãt doc.in.l.vbi pure.§.fina.
ff.ad treb.licet scribẽtes nihil addant:tamẽ vt dem materiã cogi/
tandi videt̃ qd Bar.nõ bene rñdeat ad istum text.dicit Bart.qd
in ista.l.istud priuilegiũ ideo restringitur:q2 al's quis dãnificare
tur cõsidera tu quomodo in ista.l.dicatur quis pati dãnũ.autem
loquitur Bar.respectu muti:certe istud nõ est dãnificari:q2 ꝓm
qd diffinit iuriscon.dãnũ est diminutio patrimonij.ita text.in.l.
dãnũ cũ seq.ff.de dã.infec.et quando lucrum est radicatũ in esse
perditio illius lucri est dãnũ fateor ⁊ admitto:gl.in.l.nõ ampli⁹
j.de lega.j.§.fi.vbi Moder.no.cum concor.sed in ista.l.qd substi/
tutio extinguatur vel non respectu muti vbi est ista dãnificatio:si
consideramus respectu filiorum qui iam nati sunt.isti excludent̃:
si intellexi quod istud sit dãnificari:istud non est bene dictum.sed
est quasi lucrum:⁊ contra gloss.ordinariã in.l.iij.C.de iur.et fact.
ignoran.vbi si filius priuatur legitima non dicitur pati damnuz.
sed priuari lucro vel quasi:quomodo ergo Bar.in ista.l.dicit qd
patiatur damnum qd Bald.in varijs locis attingit ⁊ dicit qd est
singula sed caret spiritu ⁊ ratione:⁊ si velimus defendere intelli/
gere debemus de genere in suo genere:vt ita dicit Bald.in.d.l.
non dubium.in.iij.col.⁊ in.l.j.in.ij.col.C.que sit longa consue.sed
istud non tollit difficultatem:alio modo respondet Bal.in.l.j.in
vj.col.ff.sol.mat(ego credo ꝙ alius sit sensus illius litere.d.l.ꝓ
sperit.disponit qd mulier facto diuortio intra.lx.dies intra quos
potest accusari de adulterio non potest manumittere seruum qui
semper fuit absens:nec etiam seruum quem emit postea:⁊ tamen
istud videtur durũ nã serui prohibent̃:q2 habeãt reuelare adulte
rium isti ignorant:istud videtur durũ:tamen mihi videtur equũ
propter tria que cõcurrunt.Primo q2 licet fuerint absentes:ta/
men possibile est qd audierint ⁊ possibile est qd audiãt:quo casu
etiam deponendo de fama:vel deponendo de auditu facerẽt ali/
qd indiciuz inquirẽde veritatis:istud possibile est propter hoc.l.
non vult quod manumittantur.Scdo facit vtilitas personarum.
Tertio breuitas temporis ⁊ propter ista tria.l.iulia.⁊ credo qd
istud statuatur in.l.prosperit.licet durum videatur ⁊ reperio qd
illud primum inuestigauit alibi Bal.in.l.omnes populi.in.xiij.
col.ff.de iust.⁊ iur.respondendo ergo in forma:dicitur qd lz istud
videatur prima facie durum:tamen est equum ideo.l.iulia.sic ge/
14 neraliter procedit. ¶ †Decimo no.in fi.ꝓm Imo.hic esse text.de
illo dicto euangelij:ꝙ vni dico omnibus dico.Facit lex ad q̃stio/
nem no.vt hic per Bar.ante tamen q̃ vadam ad istam questionẽ:
quia in precedenti lectione tenui vnam opi.quam etiã nũc teneo
ꝙ valet statutum disponẽs ꝙ mulier nõ possit testari ⁊c.ad hoc
quedam allegaui pro fundamento:et tenendo istam partem quã
adhuc teneo ꝙ tale statutum valeat:quia factum est propter fra/
gilitatem sexus:⁊ vbi maius est periculum ibi maior debet adhi
beri cautela.non obstat si diceretur:quia ista mulier non habebit
liberam testamenti factionem:quia sic requireretur solum presen
tia consanguinei.sed in ista.q.requiritur ꝙ consanguinei consen/
tiant:⁊ si nollent consentire:mulier prohiberetur testari ergo nõ
haberet liberam facultatem testandi:quia ad istud respõdet not.
Barto.in terminis istius statuti respondet formaliter quam om
nes ibi sequuntur in.l.si cum dotem.§.eo aũt tempore.ff.sol.ma.
ꝙ si consanguinei nolint consentire:solus iudex potest dare licẽ/
tiam:⁊ quilibet iudex:qñ non haberent iustam causam contradi/
cendi:⁊ ibi omnes indifferenter tenent:⁊ pondera ꝙ Bart.⁊ oẽs
15 docto.ibi presupponũt tale statutum valere. ¶ †Redeũdo ergo
ad questionẽ antiquorum ⁊ Bar.nũquid legitimatio ⁊ eius effe
ctus reuocentur per natiuitatẽ filiorum legitimoruz ⁊ naturaliũ
in isto not.passu sequar ordinem Bar. ¶ Capio primã opinio.
Dyñ.quam refert Bar.qui tenet reuocari legitimationem:et sic
effectum succedendi per textuz in hac lege.

Adde bene facere tex.in.l.tale pactum.§.fina.⁊ ibi glos.ff.
de pact.vbi illa acquisitio collata in fratrem reuoca
tur per superuenientiam filiorum.quia verisimiliter illud non fe/
cisset si sperasset se habiturum filios:ita in proposito:verisimili/
ter non fecisset legitimari si sperasset se habiturum filios:ad idez
facit textus.in.l.si vnquam.C.de reuoca.dona.et illa.l.confundit
testamentum Raynu.si bene aduertis:ibi enim donatio inter vi
uos erat perfecta:⁊ tamen per superuenientiam filiorum ipso iu/
re reuocatur.Istã opi.Dy.reperio tenere q̃ plures:tenẽt Guil.
de cu.⁊ Alb.in.d.l.pactũ.per illũ tex.tenet Guil.in.l.j.C.de nat.
libe.quã refert ⁊ sequitur supreme autoritatis Ioan and.in ad/
di.Specu.in titu.de succes.ab intesta.§.j.versi.sed ex facto. Ean
dem tenet Oldra.Lau.in consili.ccxlvij.incipien. factum tale est
quidam Rex.mouetur per istum tex.⁊ per.d.l.si vnq̃.mouẽtur ⁊
viua ratione quia noua causa superueniens habet tollere priuile
gium.tex.est in.c.suggestũ ⁊ in.c.dilecti filij.de decimis.sed hic su
peruenit noua causa procreationis legitime sobolis.Eandẽ opi/
nionem tenet Alberi.de ro.in rubri.C.de natura.liber.in.ij.col.
vbi refert totum illud consilium Oldra.⁊ de eo non facit men/
tionem.

tionem. Idē tenet Ange. in .l. gallus. §. et quid si tantum. ff. de li-
be. et posthu. Istam opinionem finaliter tenet Areti. hic: motus
tali fundamento: q2 qua ratione pater legitimando nō videretur
preiudicasse filijs legitimis quos ignorat se habere argumento. l.
qui iure militari. ff. de testamēto mili. ergo nec illis qui postea na
ti sunt. ¶ Pro ista opinione pōt addi duplex ratio. nam presum
pta causa legitimationis est carentia filiorum. ergo superuenien-
tia dz illā annullare: per regulā. l. generaliter. C. de episco. et cle. l.
cura. §. deficientiū. ff. de mune. et hono. l. titio seio. §. vsuras. ff. de le
ga. ij. ergo dispositio testatoris hz tacitam conditionem nisi filij
procreentur legitimi. l. cū auus. de condi. et demōstra. l. cum acutis
simi. C. de fideicō. cū simili. ergo dispositio legis aut principis in
legitimando dz censeri habere illā tacitā cōditionē cū dispositio testato
ris et .l. equiparentur et disponant. in aut. de nup. col. iiij. et ita ha-
16 bes bene confirmatam et adiuuatam opinio. Dyn. ¶ †Secunda
principalis est opi. Ray. q legitimatio nō infringatur quomodo
cūqz fiat legitimatio: et consequēter q legitimati equaliter succe-
dunt cū filijs postea natis legitimis: et ista opinio est vera et cōis.
Istam opinionem tenet Bal. Imo. et Alex. hic. Ray. Cy. et Sali.
in .d. l. si vnqz. et Bal. licet nō videatur clare se firmare in .l. cuz qs.
C. de natu. liber. et in .l. ea quam. in .x. colū. C. de fideicōmis. Istam
opi. tenet Spec. in titu. de successio. ab intestato. §. i. in vers. sed ex
facto queritur. Ang. qui multū variauit in .d. l. humanitatis. An
to. de but. in .d. c. per venerabilē. in .xxiij. colū. qui filij sunt legiti-
mi. et idem sequitur Abbas. Idē tenet And. de iser. in .c. natura-
les. si de feu. fue. cōtrouer. inter dnm et agna. Idē tenet Alber. ga
leoti. in margarita sua. in titu. de nat. ex dam. coi. Idem tenet do.
Ant. roseus in suo solēni tractatu legitimationis. in .q. lxxx. Idē
tenet Alex. in consi. cxxxviij. incipiē. opportune cōsideratis his q
in themate cōtinentur. in .i. colū. ad finē. in primo volu. Sed quid
plura. istam opinionē amplectitur cōis stilus: prout refert Ioā.
an. in .d. versi. ex facto queritur. et lz ista opinio teneatur cōiter: q2
etiā tenet eā Bar. nisi in vltimo: tū pro ista opi. nihil allegant qd
vigeat. et Moder. vt do. Ale. solū respōdent cōtrarijs: tū pro ista
opi. vt articulus sit bene discussus: vltra fundamēta Bar. et doc.
potest primo pōderari tex. in .l. i. in verbo non iniquū. C. de pact.
vbi remissio fideicōmissi facta per parentes filijs nō propterea re
uocatur q filios susceperit: et tū nō dicitur factū iniquum. Secū-
do pro opinione Raymūdi et cōi: q2 si legitimatio rūperet p susce
ptionem prolis legitime: sequeretur absurdum q pro parte tēpo
ris haberet p legitimo donec nascerentur: et p parte nō: istud au
tē videtur absurdū: q2 dicit iuriscōsultus in .l. si tibi. ff. de adoptio
nibus. nec enim moribus nostris conuenit filiū tēporalē habere:
facit. l. adeoqz. ff. de manumis. test. ppterea esset monstruz q quis
esset partim legitimus et partim illegitimus: dicit glo. nota. in .c.
cum inhibitio. in verbo parētis. de clande. despōsa. et signa eā: tū
ad istud fundamētū posses rñdere et dicere hoc nō esse absurdum
q2 et als legitimatus p oblationē curie quo ad quedā habet p legi-
timo: quo ad quedā nō habetur p legitimo respectu patris tm:
nō respectu ascendentiū et descendentiū. nā tex. est in .l. quesitū. C.
de natu. lib. et tex. in .§. filiū. in aut. qui. mo. natu. efficiū. leg. col. vj.
17 et in .c. innotuit. de ele. ¶ †Tertio p opi. Ray addo nouam ratio
nem et arguo sic. libertus et filius legitimatus equiparantur in iu-
re: et sic bonū est arguere de liberto ad filiū legitimatū tex. est q fa-
cit istā eqparationē in .§. i. in aut. vt liber. decete. col. vj. et tex. in .§.
si qs ergo nō habēs. i aut. q. mo. natu. effi. leg. hinc dixit alibi sin
gu. Bal. q queadmodū libert9 ppter igratitudinē pōt reduci i pri
stinā seruitutē. l. iij. C. de liber. et eorū liber. ita filius legitimatus
a patre ppter ingratitudinē pōt reduci in pristinū statū: et in pri
stinā naturalitatē: ita dicit singulariter Bal. in .c. si filij nati. in fi.
si de feu. fue. cōtrouer. inter do. et agna. qd vltimū aliter nō discu-
tio nunc. Equiparādo ergo libertū filio legitimato queadmodū
semel libertas collata liberto nō pōt amplius auferri nisi ex cā. l.
papinia. §. si cū simi. ff. de inoff. test. §. causas. insti. quib. manu. lz
vel nō. ergo siir legitimatio semel facta de filio est ineternū irre-
uocabilis. vnde cōsidera q aliud est qrere: nūquid ipsa legitima-
tio semel rite collata infringat: et dico q non. Aliud esset querere
nunquid effect9 possit impediri. et sic ex istis habes optime funda
tā opinio. Ray. cōiter approbatā: tū vt veritas acutius eruatur:
cōsidera q fundamentū Ray. et doc. nō videt tutū dū dicit q qñ
actus est perfectus et cōsummatus licet deueniat ad casum a quo
incipere non potest. tamē reuocatur. l. si sub vna. §. si quis viā. ff.
de verb. obl. et per Bar. nam verum est q non reuocatur ratione
inhabilitatis superuenientis. tamen lz sit perfecta semp reuocat
ex presumpta voluntate: patet in .d. l. cū auus. et in .d. l. cum acutis
simi. vbi per natiuitatem filiorum reuocatur fideicōmissum. patet
in .d. l. si vnqz. et in .l. tale pactū. §. si. ff. de pac. nec dicatur prout ali
qui Moder. dicunt q in illis legibus est respectu extraneorū; vt
excludantur extranei. q2 dico q imo etiā respectu filij pprij testa-
toris. tex. est formalis in .d. l. cū auus. sed in materia nostra ista le-
gitima infringitur ex presumpta voluntate patris q si credidisset
se habiturum legitimam sobolē nō legitimasset illos naturales.
¶ Secundo aduerte inqūtum Bar. et docto. circa istā opi. Ray.
dicunt: q licet legitimatio esset perfecta: tamē actus succedendi
de quo queritur est adhuc in pendēti. sicut et substitutio in ista. l.
Istud impugnat valde subtiliter Areti. hic. et in .l. humanitatis.
C. eo. nam dicit et subtiliter q Barto. et docto. errant ad istū text.
nam dicere q in ista. l. substitutio erat in pendēti: istud est falsum
q2 cum esset mortuus fecit substitutionē: clarū est q post mortem
ipsius testatoris mutus nō potuisset reuocare talē substi. et sic ex
morte testatoris erat ex substit. quesitū ius irreuocabile. et sic non
est verum q substitutio staret amplius in pendēti pondera ergo
subtiliter sm eū q hoc modo considerando iste text. stringit pro
opinio. Dy. nā qūuis hec substitutio esset perfecta et irreuocabi-
lis post mortē testatoris tamē reuocatur per superuenientiam fi-
liorum. casus est hic. ergo similiter legitimatio qūuis sit perfecta
debet reuocari per superuenientiā filiorum. tamē ad istud funda
mentum respondeo: q imo substitutio in pendenti erat adhuc in
ista. l. q2 qūuis ipse mutus nō potuisset ipsam reuocare: tū substi-
tutus potuisset mori ante mutū quo casu substitutio annullaret
et non transmitteretur ad heredes. l. si ex pluribus. ff. de suis et le-
gi. ergo donec viuit mutus substi. est in pendenti. q2 posset mori-
substitutus ante: nō sic est in legitimatione pfecta: nisi diceres q
idem respectus etiā sit in legitimatione qūtum ad effectum succe-
18 dendi: q2 etiā ipse posset mori ante patrē. ¶ †Deuenio nunc ad
tertiam opi. Bar. qui tenet opi. Ray. nisi qñ legitimatio fieret p
oblationem curie. adde qd istā opi. Bar. sequit Ange. hic: qui to
ties variauit. Eandem opi. tenet Ludo. roma. vbi bene examinat
hunc passum in consilio. cxciij. incip. in proposita consultatione.
¶ Primo videndū occurrit in vltimo dubio vbi tenet cum opi
nione Barto. imo fortius etiam si in priuilegio legitimandi con
cesso comiti palatino essent illa verba sine legitima prole. q2 non
obstarēt illa verba q2 dz intelligi de prole legitima existente tēpo
re legitimationis. secus in postea natis. et nota q posses lucrari
vnam vestē: nihil tamē allegat. Videamus vtrū Barto. bene dixe
rit vel ne. Sali. hic reprehendit Barto. et credo qd bene reprehen
dit dū arguit equiparando: qd queadmodū facta est legitimatio
per subseqūes mrīmoniū succedūt sicut legitimi: idez est qñ sunt
legitimati per rescriptū principis: ista eqparatio nō est bona: q2
tex. quē allegat Bar. in .l. cū quis. C. de natura. liber. dicit q imo
filij primo nati ante matr. succedūt cū postea legitime natis: eo q
primi fuerint causa q sequentes nascerentur: q2 propter affectio
nem priorum pater contraxit matrimonium et nati sunt legitimi:
ista ratione dicit ibi tex. q legitimati equaliter succedūt cum legi
timis: sed ista ratio cessat in legitimatis a principe: ergo equipa-
ratio non bona. Eādem rationē precise assignat tex. in .§. sancim9
in aut. quib. mo. natu. effi. quia proprie recitat tex. in .d. l. cum qs.
19 ¶ †Secundo aduerte inqūtum Barto. vult: quod filij legitima-
a ti per subsequens matri. aut per rescriptum principis succedūt
cum postea legitime natis: ita procedit opiñ. Ray. secus si essent
legitimati per oblationem curie: nihil allegat Barto. In hoc cre
do q male dicat: q2 si procedit in legitimatis primis modis per
rescriptum principis: fortius per oblationem curie: nam legiti-
matio per oblationem curie est fortior qū illa q fit per rescriptum
principis. nā per rescriptū principis nō pōt legitimari naturalis
quando pater habet legi. et naturales. istud dicit tex. in .§. illud. in
aut. quib. mod. natura. efficiun. sui. col. vij. allegata per Bar. Sz
legitimatio per oblationem curie potest indistincte fieri: etiam si
pater habet filios legitimos et naturales. tex. est in .§. qm varie. in
d. aut. quib. mo. natu. effi. sui. ergo est fortior. ergo fortiorē effectū
debet operari: et in hoc reprehēdit Bar. Imo. Pau. et Are. hic.
et bene: et sic relinquūt q omni casu procedit opinio Ray. que est
vera. Ex alio etiā Pau. reprehendebat Bar. quia si legitimatio
p rescriptū principis non potest fieri quando extant filij legitimi
et naturales. d. §. illud ergo similiter si postea superueniant filij le
gitimi et naturales debet extingui legitimatio sicut in tex. nostro:
sed ad istud argumentum facilis est responsio: quia multa facta
tenent que non facta impediuntur per regulam. l. patre furioso.
ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. etc. queadmodū de iureiuran. pa
tet differentia. ex. l. pluribus. §. sed si placeat. de verb. obli. in re
gula factum legitime. de reg. iur. in sexto. teneas ergo opinionē
Ray. indistincte que vera est in puncto iuris et in practica. ¶ Vl
timo Barto. extra glo. examinat materiam exemplaris substitu-
20 tionis per quinqz principales questiones. ¶ †Circa secundam
questionem Barto. dum concludit q filijs naturalibus tantum
si sint furiosi possit exemplariter substitui qūuis non sint in pote-
state. Adde q idem simpliciter tenet Sali. hic Bald. et Sal. in .d.
l. humanitatis. vbi Bald. reddit rationem: quia qua ratione po-
test dare pater tutorē in testamēto filio naturali tantum vt est tex.
in .l. si. C. de confir. tuto. eadem ratione debet posse substituere

a ¶ Filij legitimati. adde doc. in .c. tāta. q filij sint legiti.

pillariter: cū vtrūq; remediū tendit ad prouisionē filij. ¶ Breuiter tene contra Bart. ⁊ sequaces φ imo exēplaria substitutio nō potest fieri filio naturali tantum: nam ei nō debetur legitima a patre. l. vrorem. §. naturalis. ff. de leg. ij. ⁊ l. ij. C. de natura. libe. ⁊ est glo. singularis. in. l. j. in prin. ff. de cōtratabu. sed tex. in. d. l. humanitatis. C. eo. faciens mentionē de legitima ostendit φ loquitur de filijs istis quibus debetur legitima. ⁊ ita tenent Ang. Imo. Rapha. cu. Aler. ⁊ Bre. hic ⁊ idē Areti. in. d. l. humanitatis. confirmat Areti. in. d. l. humanitatis. in versi. nulla querela. vbi tex. dat intelligere φ exemplaria fit tali mētecapto qui al's nō relinquēdo legitimam ascendentib⁹ faceret vt eius testamētū quereletur: ergo clare apparet φ loquitur de filijs iustis: ⁊ ista inductio mihi non satisfacit: q2 textus in. d. l. humanitatis. dicit φ quēadmoduz contra pupilla. substitutionē nō datur querela. l. papinianus. §. sed nec impuberis ff. de inoffi. testa. c. si pater. in fi. de testamētis in. vj. Ita contra exemplariā substi. non datur querela: q2 nō censetur testamentū filij sed patris: istud est qđ proprie voluit dicere
21 ibi textus. ¶ † Successiue q̄rit Bar. an patri furioso possit exemplariter per filium emancipatum substitui. ¶ Circa istā questionem cum opi. Barto. transeunt indifferenter omnes hic: idem tenet Albe. post Ray. ⁊ Guil. in repe. huius rubri. in. lxxxiij. col. Bal. ⁊ alij in. d. l. humanitatis. Pro ista cōi sententia a qua nemo discrepat addunt Imo. ⁊ Aler. ratione: q2 si filius posset exēplariter substituere patri: sequeretur φ filius posset semetipsum substituere quando alij filij nō extarent: qđ tamē. l. habet pro absurdo: vt. j. dicit Bar. que ratio parum habet saporis. licet oēs antiqui ⁊ Moder. teneant istam opi. Barto. ⁊ nemo discrepet. Credo cōtrarium posse teneri ⁊ esse de iure verius: ⁊ in primis ostendā φ fundamentū Bar. ⁊ doct. non habet obstare: deinde probabo contrarium: non obstat primum fundamentum Barto. de. l. si vero. §. de viro. s. solu. matri. vbi loquitur de parētibus. ergo nō habet locum in liberis. Primo respondeo prout alibi respōdet Bar. in. l. ij. in prin. in vlt. charta. s. eo. vbi formaliter respondet φ quando lex est de directo contra ius cōmune: tunc non fit extēsio ad alios casus: ita loquitur. d. l. si vero. §. de viro. al's fiat extēsio quēadmodum dicit ibi Bart. ita dicamus. in proposito. Secundo respōdetur φ. §. de viro qui vult φ quando. l. loquitur de vna persona qđ non extenditur ad aliam: procedit: nisi essem⁹ in correlatiuis: vt est pater ⁊ filius: nā illud qđ statuitur in patre: data paritate terminorum intelligitur statutum in filio. l. fi. cum simi. C. de indi. vidui. tol. vbi probaui φ ista regula correlationis habet locum etiam in penalibus ⁊ odiosis. quēadmodū ergo pater potest exemplariter substituere filio furioso: eodē modo econtra: si pater est furiosus potest. Et tertio dicit φ. l. loquatur de parentibus gratia frequentioris vsus per hoc non intelligitur excludere econtra filij non possint per glo. in cle. j. in verbo presidente. de rescrip. cū alijs cōcor. quas dedi in. l. ij. s. eo. in prin. Nō ob. secūda ratio Bar. ⁊ antiquorū qđ non est inuentū qđ in pupilla. substi. istud possit filius facere. ergo nec in exēplaria: respōdetur φ in pupillari est impossibile: qđ sit pater ⁊ qđ sit filius et pupillus: ⁊ sic non reperitur in pupillari: q2 esset impossibile: ⁊ si diceres imo impossibile est φ pupillus sit pater ⁊ qđ in pupillari etate suscipiat filios. ⁊ tunc extinguitur pupil. vt dicit Barto. in. l. in pupillari. in prin. s. eo. respōdetur quō posset ille filius substit. pupil. patri: quia caret intellectu. Non ob. tertia ratio Bart. qđ pater habet plus iuris in administratione bonorum filij quando est cura filij φ̄ ecōtra quando filius est cura patris: vt dicit glos. in. d. l. is qui. quia dico φ ista ratio Bart. cum reuerentia non est in proposito bona. nam pater habet plus iuris in administratione bonorū filij φ̄ mater. nam pater est legitimus administrator ratione vsusfructus ⁊ mater non. l. j. ⁊ per totum. C. de bo. mater. et tamen mater ita potest substituere exemplariter sicut pater. d. l. humanitatis. imo simul ⁊ eodem tēpore. vt dicetur. j. post Bar. ergo in materia nostra non faciūt quod pater habeat plus iuris. Non obst. responsio Barto. ad. l. is qui. nam dicit qđ ille tex. et similes loquuntur inter viuos: secus in vltima voluntate. quia aduerte qđ ⁊ istud fundamentum potest retorqueri contra Barto. ⁊ cōmunem. nā facilius admittit quē ad actū testandi: φ̄ ad contrahendū: ita probant ista iura alleg. per Bar. que induco. nam adultus habens curatorē equiparatur pupillo quo ad cōtractū: ⁊ sic equiparatur pupillo. ⁊ tñ adultus potest facere testamentū: ter. sunt ibi. ⁊ tex. in. l. cōpater. §. curatoris. ff. de leg. ij. ergo apparet qđ facilius qs admittit ad testādū φ̄ ad cōtrahēdū. ⁊ ponderā qđ Barto. j. in. q. nūquid mater que transiuit ad secunda vota possit substituere exēplariter vult istud. ⁊ sic ex his videtur mihi qđ rōnes Bar. ⁊ doc. de facili tollant ⁊ sicut pater pōt substituere filio furioso exēplariter ita ⁊ ecōtra fili⁹ possit substi. pri furio
22 so. ¶ † Circa illā q̄ōnē an filio impuberi q sit furiosus et mentecaptus possit exemplariter substituere an vero pupil. Adde quod cū opi. Bart. post Guil. tenet Sali. hic. qui Sali. aliter respōdet ad. l. qui habet. φ ibi loquitur in tutela qua finita potest iudex puidere de curatore: sed in casu nostro mortuo testatore ⁊ finita etate pupillari nō posset iudex puidere de exēplaria substi. ⁊ ita etiam rñdet Ange. hic. Eandē opi. tenet Albe. in repe. istius rubri. in lxxx. col. p opi. Bar. facit 83 Imo. ⁊ Moder. q2 istud priuilegiū exēplaris substitutionis conceditur patri dispēsatiue ex quadā humanitate. d. l. humanitatis. ⁊ consequēter iure spāli: ergo vbi pōt habere locū remediū ordinarium pupil. substi. debet cessare remediū exēplariū qđ ē extraordinariū: tñ posses dicere: q2 et pupil. substi. fit remediū extraordinariū. adde etiā p opi. Bar. vr̄ facere iste tex. in pri. §. impuberē. nisi diceres φ ista sunt vba narratiua facti in quib⁹ iurisco. nō fundat decesionē. ergo ex his nō est licitū arguere vt est glo. que reputat sing. in. l. vnica. in. ij. intellectu. C. qñ nō pe. par. quā glo. Lud. ⁊ scribētes in multis locis reputāt sing. soleo allegare tres glo. que istud clarius dicūt. glo. ad literā in. c. ij. in vbo teneris. de dolo ⁊ cōtu. in. vj. et glo. in. c. auditis. de elec. glo. in. c. j. de rerū permuta. in. vj. stat ergo cōis sententia Bar. ⁊ oīm: φ filio impuberi qui etiā est furiosus q est ī ptāte nō pōt exēplariter substitui. sed d3 substi. pupil. 83 substi. exēpla.
23 valeret sicut pupil. ¶ † Adde φ cōtra opi. Bar. ⁊ cōmunē stringit fortiter text. in. §. qua ratione. in ver. ⁊ si puberes sint. insti. de pupil. substi. pōdera implicatiuā ⁊ q̄ implicat φ etiā si essent impuberes pōt substitui exēplariter impuberib⁹. idē vult glo. magna in illo. §. qua rōne circa mediū dū dicit de exēplaria subst. dū dicit φ ista etiā maiorib⁹ fit: ergo vult in implicatiua φ etiā impuberib⁹ fiat: ⁊ reperio φ ita pallū tex. et illam glo. tenuit subtilis Jo. fa. in illo. §. qua rōne. in. iij. col. Addit Jo. fab. aliā rōnē quia pupil. substi. nō pōt fieri nisi ab illo q h3 ptatē: in exēplaria autez ab oibus. ergo lex voluit φ possit fieri ⁊ puberib⁹ ⁊ impuberib⁹ in hoc differet a pupil. ⁊ sic Jo. fa. de directo tenet ɔtra opi. Bar. ⁊ cōem. Difficultas est tenēdo opi. Bar. ⁊ cōem respōdere ad illū tex. in illa implicatiua. ⁊ si puberes sint: diceret aliquis potest respōderi ex doctri. Bart. φ verū est φ impuberi quādo nō est in ptāte potest substitui exēplariter: q2 non pōt tunc pupil. in istis terminis pōt intelligi ⁊ exēplificari implicatiua: sed ista rñsio nō esset bona q2 diuinaret. Scōo q2 ille tex. loquitur in dubio ⁊ in dubio quilibet filius cēsetur in ptāte: q2 emancipatio facti: ter. est in. l. si emācipati. C. de col. in vbo teq; emancipatū probatum fuerit. Moder. no. respondēt ⁊ vere φ implicatiua nō potest implicare illud qđ dicit Jo. fab. qđ etiam si sint impuberes possit exēplariter substituere. q2 implicaret casum magis dubitabilē qđ est contra naturā istius implicatiue: ita glos. in. l. illud. ff. ad. l. aqui in. l. qđ si minor. §. restitutio. ff. de mino. si ergo implicaret casum magis dubitabilem sensus illius litere est φ parētes possunt exempla. substi. etiā si puberes sint: illa implicatiua etiā implicat qđ nō solū impuberib⁹ pōt directo substituere pupil. vt dictum est: sed etiā si sint maiores. ad exēplū pupil. potest exēplariter substitui: ⁊ sic dictio etiā implicat casum minus dubitabilē de pupilla ri: nam φ puberi ⁊ mētecapto possit ⁊ muto exempla. substi. erat dubium: q2 de iure florum nō permittebat nisi impetraretur a prin
24 cipe. casus est hic: iste est proprie casus illius tex. ¶ † Circa questionem illā que sit ratio diuersitatis quare pupillaris nō possit fieri emancipato sicut exēplaris. Ego teneo oēs tres rationes et reperio φ omnes tres approbat Albe. de rosa. in repe. rub. s. e. in. lxxviij. col. ⁊ in prima ratione. non ob. illud qđ dicit Bar. φ in pupillari attenditur discretio ⁊ nō ius ⁊ rigor iuris ciuilis: quia respondet Imo. saluando primam rōnem φ imo in pupillari attenditur rigor iuris ciuilis: nā si aliquis sit proximus pubertati solum per tres dies: tñ non potest testari. q2 op3 φ sit ingressus vltimam diem. l. qua etate. s. de testamentis. ergo apparet qđ in pupillari attendatur rigor. ista defensio Imo. non faceret: q2 non est generalis: nam pone φ sit pupillus infans in omnibus equiparatur furioso. l. j. §. furioso. ff. de actio. ⁊ obli. l. pupillus. §. adeo ff. ex quib. cau. maio. ibi ergo non attenderetur rigor iuris ciuilis φ̄ in furioso. Secunda ratio et ista est melior et istam teneo precipue ⁊ eam tenē. non obstat responsio Bar. q2 dico φ ista est calūnia: quia in exemplaria impedimentum aptitudine est futurū perpetuum: in pupillo. non egreditur pupillarem etatem. ergo primo magis est prouidendum φ̄ secundo. glo. in. l. nisi finita. ff. de tute. et ratio. distra. et ista secunda ratio magis est expedita: in tertia potest procedere quia in pupilla. quilibet potest substi
25 tui in exemplari non. ¶ † Circa illam questionem nunquid mulier transiens ad secunda vota possit substituere exemplariter. Adde qđ in prima decisione transeunt Ange. Rapha. Alexan. et Areti. hic. et idem Areti. in. d. l. humanitatis. Secundo adde quod tertium argumentum Barto. quod mater transeundo ad secunda vota priuetur tutela ergo debet priuari actu vltime voluntatis. istud argumentum potest cōfirmari: q2 bona est equiparatio de tutela ad vltimā volūtatem. ⁊ econtra tex. est in. l. quidā. in versicu. j. C. de neces. ser. here. instit. vbi proprie imperator ita arguit

arguit a tutela ad ultimã volũtatẽ. Cõtra Barto. tenet Ioã. de imo. hic. & in c. raynutius. in materia exẽplaris. de testa. Mouet: quia si modo antequã transiuit ad secũdas nuptias petijt tutorem filio tunc indubitãter putat quod possit tunc exẽplariter substituere. Mouetur ratione & lege. probat primo ratione. quia si tunc nõ priuatur successione filij que cõcernit fauorẽ matris. l. si autem. C. de legi. here. & l. ij. §. filius. ff. ad tertul. certe multominus debent priuari potestate substituendi quod est fauorabile filijs. Scdo mouetur per tex. in d. l. humanitatis. que loquitur indistincte. si vo mater non petijt tutorẽ & trãsijt ad secunda vota nũquid tũc possit exemplarie substituere. dicit Imo. quod istud habet plus dubij: tamen tenet adhuc cõtra Bar. quia licet mater non petendo tutorem priuetur successione filij: non sequitur ergo priuatur facultate substituẽdi: cũ istud sit fauorabile filijs: & mater transeundo ad secũda vota: non priuatur his que respiciunt fauorem filiorum: & istam rationem contra Bart. adducit etiam Sali. in d. l. humanitatis. Confirmatur quia quãdo tutor est suspectus: puta quia non satisfedit vel non fecit inuentariũ: tamen potest facere ea que sunt utilia pupillo: tex. est in. l. j. & ij. C. de tuto. & cur. qui non satis. declarat Bar. in. l. legitimos. ff. de lega. & Bar. in. l. qui duos. ff. de re. du. Tu autẽ aduerte quod inquantum Imo. dicit quod quã mater petijt tutorem filio quod potest exẽplariter substituere & habet pro indubitato: quia si potest succedere multo fortius substituere: pro certo grauiter equiuocauit Imo. Exẽplaria regulariter non põt fieri nisi puberi. & sic maiori secundum quod tenet. s. Bar. & dixi. in precedẽ. lectura: & sic illa distinctio an petierit tutorẽ vel nõ: non facit ad exemplariam substitutionẽ: quia quando filius est maior pupillo mater amplius non priuatur hereditate. l. matres. C. ad ter. Secũdo aduerte quod alia ratio Imo. & Sali. dũ dicũt quãdo mater trãsijt ad secũda vota: nunquã priuatur his que respiciunt fauorem filij: istam rationem impugnat Alex. quod imo priuatur tutela filij. aut. sacramẽta. C. quando mu. tu. offi. fun. põt. & tamen tutela est fauor filij: sed ista reprobatio Alex. parũ me mouet: quia tutela simpliciter prolata est bene fauor filij: sed quod mater que trãsiuit ad secunda vota remaneat tutrix filij primi non esset fauorabile: imo dãnosum filio. Preterea & secundo quod mater remoueatur a tutela parum preiudicat filio: quia iudex habet prouidere de tutore. sed iudex non posset prouidere de exẽpla. substit. Contra Bar. etiã facit Bal. in. l. humanitatis. in. ix. colũ. & ibi Sal. eo quia non reperitur. l. cautũ: quod quã mater transit ad secunda vota priuetur facultate substituendi exemplariter. filio: sed in istis iuribus priuatiuis nunquã debemus dicere quod quis priuetur nisi. l. expresse dicat. §. cum igitur. in aut. de non eli. secun. nuben. col. j. quẽ tex. allegat ad hoc Bal. in aut. ex testamento. C. de secun. nup. cum concor. quas al's dedi. scdo quia si mater priuaretur potestate substi. exemplariter transeundo ad secũda vota: certe ergo pater transeundo ad secunda deberet priuari gl. & Barto. in. l. femine. C. de secun. nup. & tamen pater trãseundo ad secunda vota nõ priuatur administratione filij. l. fin. C. de bo. mater. & l. generaliter. C. de secun. nup. sic etiam non priuatur potestate substituẽdi exemplariter. secundum Ang. Raph. & oẽs Moder. hic. Pro opi. Bar. poderat Areti. nouum tex. hic. & in. l. humanitatis. licet teneat cum Barto. tex. in. §. sui autẽ. instit. de pupil. substi. circa fi. §. ibi pater quando substituit pupillariter filio debet taliter facere: ne ex tali substitutione immineat periculũ pupillo: & per hoc putat quod mater que transiuit ad secunda vota non possit substituere exẽplariter filio mẽtecapto vel furioso. quia verisimiliter substi. vitricu scdm maritũ qui insidiaretur vite furiose verisimiliter. Sed istud fundamẽtum non facit in proposito. quia mater non potest substituere exemplariter nisi descendentes vel collaterales. tex. est in d. l. humanitatis. ergo non possit substituere vitricũ: nisi loqueretur in casu quando non haberet descendẽtes

26 vel aliquos collaterales. Circa secundum casum Bart. quando mater primo substituit exemplarie postea transiuit ad secunda vota adhuc tenet Bar. quod illa substitutio irritetur. contrarium tenent Bald. & Salic. in d. l. humanitatis. in. ix. colum. in fin. vbi dicit Bald. quod omnino est tenendum cõtrarium: eo quia facta ante transitum secundarum nuptiarum non infringuntur per transitũ ad secunda vota. §. si autem tutela. in fi. in aut. de nup. col. iiij. Secundo quia trãsire ad secunda vota non est proprie delictũ neque diminutio status: ergo testamentum non rumpitur. l. j. §. exigit. ff. de bono. pos. secundum tabu. credo opi. Barto. esse veriorem: tenẽdo illud quod tenet Barto. in precedenti passu. mouco: duplici fundamento. Primo quãdo actus nõ est perfectus & consummatus si deueniat ad casum a quo incipere non potest vitiatur. l. si sub vna. §. si quis viam. ff. de verb. obli. sed ista substitutio non perfecta viuente filio & viuente matre: ergo mater deueniẽdo ad casum a quo nõ potest incipere ad secunda vota nõ põt. Secũdo moueor fundamento quod voluit Barto. quia qua ratione inhabilitas superueniens in persona pupilli vel substituti annullat substitu. d. l. cohe-redi. §. cum filio. eadem ratione: si superueniat inhabilitas in per-

27 sona substituere debet fortius vitiare. Circa illam questionẽ in pupil. requiritur quod pupillus non sit recasurus in potestate alterius nunquid idem sit in exemplaria: cõcludit quod sic Barto. bene loquitur. Circa septimũ requisitũ dum querit cum substitutio pupillaris potest fieri filio instituto vel exheredato nũquid idem sit in filio furioso vel mentecapto & cõcludit quod potest fie-

28 ri substitutio exẽplaria filio instituto sed exheredato nõ. Ad

a de inquantum Barto. in septimo requisito concludit: quod si filius[a] cõmittat causam ingratitudinis erga patrem per quam possit exheredari: si postea efficiatur furiosus: pater potest eum exheredare ex causa ingratitudinis commisse ante furorem: & sic habes correlarie quod furor nõ purgat causam ingratitudinis prius cõmisse. & licet Bar. nihil allegat ad hoc habes duos tex. quod furiosus possit exheredari. in. l. fi. §. sed cum antiquitas. in verbo exheredatus. s. de curato. furiosi. & tex. in. l. de creationibus. C. de episco. audiẽ.

29 Secundo & fortius ista conclusio probatur per illud quod decidit Barto. per illum tex. qui optime probat in. l. nunquã. §. si quis vi. de vsuca. vbi dicit Barto. quod per illum tex. determinatur questio theologorum: pone quod aliquis committat peccatum mortale postea efficiatur furiosus & moritur: nunquid erga deũ erit dãnatus pro peccato mortali: dicit quod sic. sed nos habemus regulam quod mitius agitur cum deo quã cum hominibus. glo. in. l. si quis rẽ. §. voto. ff. de pollicitatio. & licet Barto. non fuerit recordatus debuerat allegare textum canonistarum. in. c. maiores. in. iij. colũ. de

b baptismo. stat ergo cõmunis conclusio quod furiosus[b] potest exheredari a patre ex causa ingratitudinis commisse antequã esset furio-

30 sus. Sed pulchrum dubium si aliquis cõmitteret delictum propter quod debeat decapitari: si postea efficitur furiosus: nũquid debeat decapitari: & an poterit puniri in personã: cõmunis opi. quod nõ possit in psonã puniri: quia nõ debet addi afflictio afflicto. l. diuus.

c ff. de off. presi. item quia furiosus[c] habetur loco absentis. l. ij. §. furiosus. ff. de iure codi. sed pena capitalis non potest ferri in absentem. l. absentem. ff. de pen. item furiosus mentecaptus habetur pro mortuo: dicit Bald. in d. l. humanitatis. in quarta fallentia: sed mortuus non potest puniri in personã vel decapitari vel suspendi secundum Cyn. in. l. ij. C. qui testa. facere pos. & ita in terminis nostris tenet Bald. & cõmuniter Moder. in. l. furiosus. s. qui testa. facer. pos. vbi Alexã. firmat expresse istã partem: licet hic non clare firmet. Item tenet Bald. in d. l. humanitatis. in. ix. colum. in versi. cu. tertio querit si furiosus. & in. c. j. de eo qui interfecit fratrem suum. & ibi Aluarotus sequitur eandem opi. ita etiã tenet Imol. in. c. raynutius. in materia exempla. substi. licet sic clare non firmet: & ista est vera & cõis sententia quamuis Ludo. rom. in d. l. furiosum: et in. l. penult. ff. si ex noxa. causa aga. contrarium tenuerit per l. j. ff. de pen. vbi non attenditur variatio status persone sed tem-

31 pus commissi delicti. Et reperio quod do. Franciscus de albergo. de aretio qui fuit discipulus Bar. dicit quod al's Bononie fuit iudicatum contrarium. dicit in d. l. furiosum. quod imo furiosus debeat decapitari: licet opi. Bald. sit vera & communis ab ea nõ sit discedendum nec legendo nec consulendo nec iudicando: quia etiam vbi sunt diuerse opi. in delictis: tenenda est mitior pars ad absoluendum. l. interpretatione. & l. sanctio. ff. de pen. tamen in puncto iuris contrarium videtur verius: quia dicãt docto. quicquid velint & quantum velint: quia est casus. l. quod furiosus debeat decapi-

d tari pro delicto cõmisso antequã esset furiosus. tex. est valde clarus in. l. diuus. in versi. si vero. ff. de offi. presi. dum dicit nec membro eius dandã veniam: & sic quãuis sit furiosus propter morbum furoris non debet dari venia: de inde subijcit & supplicio afficiendus. & si diceres nõne refragatur ratio posita in prin. illius text. dũ dicit satis furore ipso punitur: & nõ debet addi afflictio afflicto: respõdeo et iste est verus sensus illius. l. sicut euangelium quod tex. in principio loquitur quando quis cõmisit delictum in furore quando erat furiosus: tunc procedit prima ratio: sed si cõmiserit antequã efficiatur furiosus tunc debet puniri: ita loquitur versi. si vero. ista est propria litera illius. & Bar. ibi expresse summat illum tex. quem legit cum. l. precedenti que incipit cõgruit quod ita loquatur in secunda parte patet dum dicit non debet dari: quia qualitas adiecta verbo &c. l. in delictis. ff. de noxa. & sic dicãt doct. quicquid velint: hinc est text. formaliter contra Bal. et sequaces: non obstat illud quod allegatur in cõtrariũ seu oppositũ. quod furiosus habetur pro absente & pro mortuo: respondeo quod predicta procedunt quã quis est vere naturaliter mortuus: ita loquitur Cy. in d. l. ij. C. qui test. fa. pos. vel quã quis est vere absens: sed furiosus nõ est vere & naturaliter absens sed ciuiliter: & habeo quod mors ciuilis[d] nũquã equiparatur naturali nisi in casibus expressis in glo. reputata singulari in. c. placuit. xvi. q. iij. est alia glo. in d. c. susceptum. de rescrip. in. vi. tex. & ibi Bar. & doc. in. l. ex ea. §. j. ff. de verbo. obli. & quod sit verũ patet: nam etiam seruus est mortuus ciuiliter. l. seruus. ff. de reg. iur. tamen quia naturaliter viuit debet puniri pro delictis. Sed in puncto iuris videtur tex. satis clarus: quod furiosus debeat

a Si filius adde doc. in c. quantauis. de iureiur.

b Furios. adde. l. fi. §. sed cũ antiquitas. C. de cu. fur. l. de creatio. de episc. audi. Bal. in l. hũanitatis C. de impu. & alijs substitu.

c Furios. adde. l. i. negotijs. ff. de regu. iur. et ibi doc. in. l. iij. in. §. et si furiosi. ff. de ne. gest. Cy. in. l. inuit. C. de procu.

d Mors ciuilis. Adde Bar. & bal. in l. gallus. ff. de lib. & posth. Bal. in aut. si quã mulier. C. de epis. et cle. doc. in. c. cũ sis. de cõuer. coniu.

puniri: tenendo opi. Bar. & cõmunem a qua nullatenus discedas potes respondere ad text. in. d. l. diuus. versi. si vero. q text. ibi loquitur quando delictum fuit commissum ante furorem: tñ põdera qđ tex. ibi dicit q isto casu consulendus est princeps. et subdit litera q propter inhumanitatem criminis: q: ibi matrem suam occidit: princeps euz supplicio afficiet: nec morbo eius danda est venia. ergo datur clare intelligi in illo text. q vbi non esset tanta inhumanitas criminis: q non esset supplicio afficied⁹: fateor bene q non esset puniendus pecunialiter vt omnes fatent: ita potes euadere illum textum.

32 ¶ † Ultimo inquãtum subdit Bart. q si furiosus & similes sint instituti in minus legitima q ex quo hodie habent ius supplemẽtum legitime petendi. & sic hodie habẽtur p institutis in legitima p consequẽs valet substitutio exẽplaris eis facta: idẽ tenet Ange. Sali. Pau. & cõmuniter Mod. in. d. l. humanitatis. & Alexã. hic. qui ponderat. d. l. humanitatis que fuit facta ante. l. omnimodo. nimirũ si p. l. humanitatis debebat filius habere legitimam. contrarium tenet Ang. & Jmo. hic & Jo. fab. in. §. qua ratione. in. iij. col. moti quia cum sit data certa forma. per. d. l. humanitatis. certe actus factus forma. l. non seruata est nullus. l. cum hi. §. si pretor. ff. de transac. etiaz si esset actus fauorabilis & pius. l. qui rome. §. flauius. & ibi Moderni ad hoc not. ff. de verbo. obligatio. pro ista sententia ponderat Jmo. glo. ordinariam. d. l. humanitatis in verbo legitima. que dicit & non minus. ¶ Ad. l. omnimodo respõdet Jo. fab qui loquitur in casu suo: quando quis testatur sibi & aliis scđm ius commune: ergo pro ista sententia contra Barto. addo nouam rationem: nã. l. humanitatis specialiter statuit: qđ parentes non possint substituere exemplariter nisi de bonis suis relinquãt legitimã filiis mentecaptis & furiosis: ergo. l. omnimodo dato q sit posterior que disponit generaliter q si fili⁹ habeat minus legitima et agat ad supplementum q̃uis generaliter loquatur non intelligit in casu speciali. l. humanitatis: q: leges noue quantũcunq loquantur generaliter etiam si dicant non obstantibus quibuscunq legibus antiquis: non intelliguntur loqui de illis legibus que ponunt casum specialem. glo. ordinaria & ibi Bar. in. l. sciendum. in prin. ff. qui satisda. cog. & glo. in auf. de heredi. ab intestato. in verbo vocantib⁹. col. j. & late Bar. in extrauaganti ad reprimendum. in verbo non obstantibus. & habes pro ista regula tex. in. l. in testamentis. & ibi Raph. fulgo. ad hoc not. C. de testa. iuncta. l. hac consultissima. in prin. vbi gl. & doc. C. q testa. face. pos. & põdera q si etiã

33 esset fauorabile testamẽto ista regula procederet vt hic. ¶ † Pro eadem opi. contra Barto. q non valeat exẽplaris substi. contra Barto. quando minus relictum est legitima. mouebatur Ange. hic: q: ista substitutio est inducta humanitatis intuitu. d. l. humanitatis. sed si pater relinquat minus legitima non vtitur humanitate. l. si quis suo. in prin. C. de inoffi. testa. nec dicatur q habeatur pro instituto vt dicit Bart. ex quo capit supplementũ ex tacita voluntate testatoris q: dicit Ange. q imo capit. contra voluntatem testatoris. & testator relinquendo minus legitima videtur in residuo exheredare. l. cum queritur. & l. in parẽtib⁹. C. de inoffi. testa. tamen ad hoc facilis est responsio: quia in dubio voluntas testatoris cẽsetur ɔformis volũtati legis dicit Bar. in. l. heredes mei. §. cũ ita. cũ mille simi. ff. ad treb. ¶ Ultra Ange. p ista parte cõtra Bar. fortiter facit & stringit q: ius agẽdi ad supplementuz surrogatur loco querele. & sic loco exheredationis: ita dicit Bar. in. l. cũ ex filio. in prin. &. eo. & in. l. si quis filius. in fi. C. de inof. test. sicut ergo exheredato nõ põt exẽplariter substitui: ita nec agenti ad supplemẽtum legitime. ¶ Confirmatur per id quod voluit Barto. in. l. siue. §. ex duobus. per illũ tex. ff. de iure patr. vbi no. Bar. ex illo tex. q qui petit supplementũ legitime habet ac si cõtratabularet. sentit Bart. in repe. l. pater filiũ. in. iij. q. ff. de inoffi. testa. quid tenendũ. si quis haberet repetere istã. l. posset de facili sustinere vtrãq partez. tñ defendẽdo opi. Bar. q̃ est vera & cõis facio duo fundamẽta per q̃ remouentur allegata in oppositũ. In primo presuppono qđ ius petendi supplementũ legitime nõ surrogat loco querele. vt dicit Bar. & male: patet q: querela est odiosa & expugnat testm̃: sed ius petendi supplementũ est fauorabile quia defendit testm̃: tex. est in. d. l. omnimodo. ergo cũ habeat contrariã naturã querele ineptũ est dicere q surrogat in eius loco: ita tenet meli⁹ Bal. in. d. l. si quis filiũ. & ibi cõiter alii sequunt. C. de inoffi. testa. hinc alibi no. Bal. q petere supplemẽtũ legitime nõ est impugnatio testamẽti: ita no. Bal. in. l. cũ in. lege. in tertio no. p illũ tex. C. de episco. & cle. & reputat tenendũ mẽti. Alibi idẽ Bal. in. l. illud. C. de col. circa prin. dicit q petitio supplemẽti le-

34 gitime fuit principaliter inuenta fauore testamentorum. ¶ † Scđo p opi. Bar. & cõi facit illud fundamentũ: nã supplemẽtum legitime fit ipso iure. tex. est in. l. scimus. in princi. in ver. ipso iure. C. de inoffi. testa. & cõfirmat rõne vltra illũ tex. nã falcidia resecat quartã ipso iure. l. linea margaritarũ. & l. plautius. ff. ad. l. falci. quãto fortius quarta q̃ est debita iure nature: q̃ est potentior debet ipso

iure operari. & si diceres qđ imo debet agi ad supplementum legitime vel condictione ex. l. scđm vnam opinionem vel actione ex testamento scđm aliam & proprie glo. in. d. l. scimus. in gl. magna secũdo dicit q supplementũ legitime fit ipso iure. verũ est si petat quia dico q licet suplemẽtũ legitime non acquirat incõmutabiliter nisi sequuta petitione vt ibi est glo. tamen ipsum supplemẽtum acquiritur ipso iure & pure. ideo transmittit etiaz aliter non agnitum. ita tenet Sal. in. d. l. scimus. & sequit Alex. in cõsil. lv. in ij. vo. incip. viso titulo questionis. in. iij. col. ad fi. facit bene tex. in d. l. omnimodo. in princ. in verbo sine vllo grauamine vel mora: tunc arguatur sic. si paria sunt vel q testator reliquerit integram legitimã prout requirit ter. in. d. l. humanitatis: vel q. l. ipso iure suppleat. tex. est in. l. non aliter. et in. l. his verbis. ff. de adop. pondera q ista iura loquuntur etiam quando requiritur pro forma & si diceretur q. d. l. scimus. & d. l. omnimodo nõ loquuntur in casu speciali. d. l. humanitatis. fm quod superius probaui: respondeo q imo. l. omnimodo q̃uis generaliter loquẽs extendit etiã ad casus speciales. hinc est q instituta turpi persona parenti datur cõtratab ad expugnandũ testamentum in totum. tex. est in. l. pãtonius. ff. si quis a pa. fue. ma. & tamẽ. l. omnimodo extendit etiã ad istũ casum specialem quando instituta turpi persona: si parẽti relinquat minus legitima agit ad supplementum. & habet locum. l. omnimodo. ita firmat Bal. in. l. fratres. in. iij. q. C. de inoffi. test. & sic apparet qđ. l. omnimodo extendit etiam ad casus speciales. et si diceret per hoc non respondes ad regulam: q: l. generaliter loquens non extendit ad casum specialem vt est gl. in. d. l. sciendũ. vbi Bar. & alii: q: respondet nota. q quando est de intentione. l. noue derogare casib⁹ specialibus extendit etiã ad casum specialem. ita limitat istam regula Joan. and. de imo. in. l. si vero. §. de viro. in. vi. col. ff. so. matri. vbi ad hoc põderat no. p gl. in. c. cõtra christianos. in gl. fi. de hereticis. in. vi. sequit Alex. in. d. l. sciẽdũ. sz hoc etiam est de mente. d. l. oĩmodo. Jta habes defensatã opi-

35 nionẽ Bar. tamẽ passus est disputabilis & peregrin⁹. ¶ † Circa octauum requisitũ nunqd in exemplari requirat aditio sicut requirit in pupillari. cũ ista decisione Bar. transeũt Sal. & alii indiffe-

36 rẽter hic. & Jmo. in. c. raynuti⁹. in materia exẽplaris. ¶ † Aduerte inquantũ Bar. concludit q si furiosus esset suus heres ex potentia suitatis efficeret suus heres & cõfirmaret tabulas exẽplares ita dicit esse tex. in. l. fi. C. de cura. furiosi. ¶ Adde q de hoc ẽ ter. ad literã in. l. antistius. §. fi. ff. de acqui. here. in verbo patri necessarius heres ipso iure fit. & in illa. l. antistius. §. fi. in fi. ponitur sing limitatio ad ea que dicta sunt. & ponit Bar. hic q quando furiosus instituit heres: q nec ipse nec curator ei⁹ pñt effectualiter adire vt efficiat heres iuris. Limitat ibi sing. ter. nisi esset institutus heres seruus furiosi: q: seruus iussu curatoris adibit hereditatẽ & faciẽt furiosum heredẽ iuris. vñ põdera tu prouecte in illo tert. duo mirabilia. ¶ Primum est q lz alias capacitas vel incapacitas serui pẽdeat a capacitate dñi tñ ibi nõ pẽdet: lz regula sit in. l. si mihi & tibi. §. in legatis. ff. de leg. j. & hoc ideo q: dñs nõ

37 est ex toto incapax. ¶ † Scđm mirabile est in illo tex. qđ curator furiosi nõ est sufficiẽs adire hereditatẽ: qñ furiosus est immediate institutus. & tñ si instituat seruus est idoneus vt efficiat heres

38 immediate & per ista est expedita. j. q. Bar. ¶ † Circa scđam questionẽ principalẽ. circa. q. an sub vulgari expressa facta furioso cõtineat exẽplaria. ¶ Adde q lz Bar. distinctionẽ sibi ascribat: tñ fuit distinctio Oldr. Lau. prout refert & sequit Alb. de ro. fidelis recitator antiquorũ in repetitione istius rubr. in. lxxxiij. col. cum opi. Bar. transeunt doc. hic: & Bal. in. d. l. humanitatis. in pe. co. ¶ Adde scđo q a funda. de aduersa fortuna idest hominis q casus & aduersa fortuna cõsiderari nõ debent. ponderat Bar. meli⁹ respondere q imo casus & fortuna debẽt esse in cõsideratione qñ tendũt ad promissionẽ. ter. est quẽ soleo sepe allegare in. l. generaliter. §. si libero homini. ff. de fideicõ. liber. & sic &c. ¶ Tertio not. limita. Bar. ad regulam q duo specialia non tolerant circa idez illa regula limitatur vt per Bar. hic q illa regula procedit quando ex eodẽ fonte. secus si ex diuerso. ¶ Adde q istã limita. etiam ponit Bar. in. l. gerit. in vlt. col. ff. de acqui. here. in. l. sub cõditione. in. j. col. in fi. ff. de solu. & in. l. si is qui pro emptore. in vl. col. ff. de vsucap. Card. in cle. qđ circa. in. xx. q. de ele. & in cle. ij. in. viij. q.

39 vt lit. pen. ¶ † Jtem inquãtum Bar. concludit q muto & surdo & similiter prodigo põt exẽplariter substitui: lz contrariũ tenuerit Jo. an. in. c. raynutius. de testa. & Ange hic & in. d. l. humanitatis. tamen opi. Bar. est cõiter approbata a scribentibus hic et eam tenuit Bal. in. d. l. humanitatis. in pe. col. Jo. de imo. in. d. c. raynutius. Albe. in repetitione huius rub. in. lxxvij. col. & seq. Jo. fab. in. §. qua ratione. in. vij. col. inst. eo. & de ista cõi sñia facit primo ter. in. l. C de cura. furi. allegat per Bar. vbi prodigus & furiosus equiparantur furioso substi. exemplariter vt hic: ergo & prodigo. ¶ Secundo q prodigus equiparetur a furioso habes

a bonum tert. in. l. si predia. ff. de rebus eorum. quem Barto. z. allegau t.

a ¶ Prodigus equiparetur. Add bal. i. l. fi. C. i qb⁹ causis bal. i. l. iubemus nul. in l. i. C. de sacrosanc. ec. bal. in. l. ifantis. in. iij. q. C. q admit. pet. ô ancb. cõsi. v. icipi. p parte nobilis.

gauit. ¶ Tertio q2 prodigus surdus & mutus: item fatuus equiparantur. tex. est in. l. dabimus. §. fi. cum. l. seq. ff. de priuilegiis creditorum. ¶ Quarto facit glo. no. in. l. sed & milites. §. i. ff. de excu. tuto. quã ibi Bal. valde no. que vult: qd sicut est dare legitimum pure respectu furiosi: ita etiam dare legitimũ curatorẽ prodigo. ¶ Quinto facit text. de iure melior in. §. sed hoc dicimus. in aut. vt hi q obli. se perhi. col. vi. vbi tex. equiparat pdigũ furiosum et mẽtecaptũ. quẽ tex. ad hoc reputat sing. Bal. in. d. l. sed & milites. §. i. ff. de excu. tu. ¶ Sexto accedat alia rõ q2 substitutio exempla. est fauorabilis & respiciẽs cõmodũ. & sic sumus in fauorabilibus: ergo licita est extẽsio ex identitate rõnis: vt est gl. approbata in. l. illud. C. de sacrosan. eccl. firmat Bar. late in. l. si cõstante. in prin. ff.
40 sol. ma. & in. ix. q. i. partis prin. ¶ † Ex istis sex cõcluditur cũ opi. Bart. & cõi cõtra Guil. qd etiã prodigo põt exẽplariter substitui & similiter muto & surdo. ¶ Quid aũt in frenetico qui interdũ hz istas fantasias frenesis: nunqd parẽtes possint exẽplariter substituere. Bal. in. d. l. humanitatis. in fi. determinat qd nõ: ex eo: q2 est modicus defectus: sicut modicũ impedimentũ nature non consideratur: alias non curatur in. l. cũ antiquitas. C. de testa. refert et simpliciter sequitur Alleran. hic.

Adde Tu qd Bal. in. l. ii. in. x. q. C. de rescin. vẽdi. tenet qd donec homines sunt in frenesi nihil possunt disponere aut testari: qd est not. verbũ ad extẽsionem. l. furiosum. C. qui testa. facere pos. cõfirmo istam decisionem: qd frenetico non possit exẽplariter substitui: eo q2 nõ laborat perpetuo morbo prout requirit in exẽplaria. tex. est in. d. l. humanitatis. in verbo perpetuo hinc est qd etiã furioso habẽte lucida interualla nõ potest exẽpla. substitui: cuz ipse possit testari. l. furiosum. C. qui testa. facere possunt. ergo multominus poterit substituere exemplarie frenetico cum ipse possit testari: ita reperio tenere Imol. in. c. ray. in mate-
41 ria exemplaris substitutionis de testa. ¶ † Quid autem in fatuo nunquid possit exẽplarie substitui non reperio in specie tactuz tñ videtur qd fatuo non possit exẽplariter substit. eo q2 potest testari et facere testamentum. ita tenet Jo. fab. in. §. preterea. insti. quibus non est permis. face. testa. & sequitur ibi Ang. de are. lz de eo nõ faciat mentionem: nec recolo alibi legisse: nihil tñ sufficienter allegat. & si diceretur qd fatuo dandus est curator sicut furioso & mentecapto. tex. est in. l. i. in fi. & in. l. ii. ff. de postulando. respon. qd datio curatoris non impedit testamẽti factionem qñ aliud nõ obstat. l. aurelio. §. caius. vbi glo. ff. de libe. lega. l. cum pater. §. curatoris. i. de leg. ii. Signa istã decisionem q2 reputo no. qd fatuus põt cõdere testamẽtum ergo sequitur qd non põt sibi exemplariter substitui. tñ Jo. fa. Ang. nõ probat istud lege nec bona rõne: sed ego pro hoc allego bonum tex. in. l. si frater. in secundo dicto in verbo licet vigoris nondum emersissent vestigia. C. qui testa. fa. pos. & ibi Pau. & Alex. no. ex illo tex. qd maior. xiiii. annis: lz habeat imbecillitatem intellectus: tñ potest testari: q2 in maiore. xiiii. ann. lex non videtur considerare imbecillitatem intellectus: tñ apud me dura est ista decisio. cum in fatuo non sit sanitas intellectus qd debeat posse testari cõtra rationẽ tex. in fi. C. de testa. mili. ¶ Secundo quia gl. in. l. ii. ff. de postulando. exponit fatuum id est mẽtecaptum. ¶ Tertio q2 tex. in. l. dabimus. §. fi. cũ. l. seq. ff. de priuileg. credi. equiparat fatuum prodigo & surdo et muto quibus potest
42 exemplariter substitui: vt. s. dictũ est. ¶ † Circa qõnem nunquid sit reperire substitutionem exemplariam tacitam. ¶ Adde quod Bal. in. l. humanitatis. in pe. col. in. iiii. q. & seq. tenet qd exemplaria facta in vnũ casum furoris extendatur ad alium casum etiam furoris. feci mentionem in. l. i. in prin. s. eo. ¶ Circa. q. que persone possint substitui pupillariter nihil addo nisi qd recito Barto.
43 et docto. inuicem. ¶ † Circa. q. an mater possit preteriri in tabulis exemplaribus concludit Bart. qd in exemplaria substi. possit preteriri: & cõsequenter qd mater mentecapti non est necesse instituere. fundat se Bar. in simplici autoritate glos. in. d. §. qua ratione. sed pro certo istud fundamentũ Bart. est leue. Primo q2 dicam qd non credo autoritati que legem nõ allegat. dicit Bart. in. l. res publicas. C. ex quib. cau. ma. ¶ Scdo lz flo. enumeret solũ duas personas non excluderet alias personas in quibus esset similis aut maior ratio: etiam si loqueretur taxatiue. glo. in. l. ob es. C. de prediis minorum. tamen istam opi. Bartol. tenet Jo. fab. in. d. §. qua ratione. in. vii. colum. Bal. in. c. si pater. in materia exempla. substitu. de test. in. vi. Jo. de imol. in. d. c. raynutius. Paul. in. d. l. humanitatis. Imo. & Alex. hic. & sic ista est cõmunis: qd mater potest preteriri. ¶ Pro ista opi. allegat text. in. d. l. humanitatis. in verbo quos voluerint possunt substitui: ergo possunt preterire matrem ponderant etiam tex. in verbo nulla querela: tamen posses ad hoc respondere prout respõdet Bar. met in seq. q. quid tenendum: ista est communis sententia vt dixi/ Sed ego cõtrarium teneo: quod imo in exẽplaria substitutione non possit mater preteriri. ita tenet solus Bald. sibi contrarius in. d. l. humanitatis. in viii. colum. in versicu. sexta differentia. mouetur per. l. i. §. veteres. ff. de acqui. pos. Alex. dicit qd ille. §. veteres nihil facit: nihil aliud dicit. Ego puto qd ille tex. optime faciat. & si Alex. aduertisset cognouisset illum tex. optime facere: ibi est text. quilibet indignatur per sibi parem vinci aut superari: voluit ergo dicere Bal. qd cum mater sit equalis in successione vna cum fratribus ipsius mentecapti: certe frater mentecapti non potest preteriri: ergo etiam nõ debet posse preteriri ipsa mater: qd autem mater sit paris conditionis est expeditum per iura autẽticorum: quia mater concurrit cum fratre vtrinqz cõiuncto. aut. defuncto. C. ad tertul. imo etiam de iure codi. & institutionum prout est in. d. l. humanitatis. mater vocabitur simul cũ fratribus defuncti. tex. est in. §. sed cum antea. insti. ad tertul. licet secus de iure digestorum: sed nihil ad propositum. ¶ Scdo & fortius pro ista parte contra cõem facit q2 si frater mentecapti de necessitate substituitur qñ non sunt filii mentecapti: vt est text. in. d. l. humanitatis. certe multo fortius mater dz substitui & nõ debet posse preteriri: eo q2 matri debetur legitima in successione mentecapti alias hz querelam. l. nã & si parentibus. ff. de inoffi. testa. secus est in fratre cui regulariter non datur querela nisi instituta turpi persona. l. fratres. C. de inoffic. testã. l. i. ff. eo. tñ ad istud fundamentum rñdet Joan. fab. in. d. §. qua ratione quod in ista substitutione exẽplari non attenditur ordo succedendi ab intestato: patet quia si mentecaptus habeat plures filios sufficit qd vnus substituatur & alii possint preteriri. d. l. humanitatis. in verb. duo ex liberis. tamẽ ista non esset tuta respõsio per id quod tenet Bar. i. ea. l. ¶ Ad idẽ pro ista opinione moueor: nam cum matri regulariter debeat legitima in successione filii: dicta. l. nam & si parentibus. & aut. nouissima. cum gl. Ego habeo qd per verba legis quantũcunqz generalia nunqz intelligitur derogatũ legitime nisi de ea fiat specialis mentio. §. ceterum. in aut. vt cum de appella. cogno. l. si quando. §. & generaliter. in verbo specialiter fieri non sufficit quod fiat verbis generalibus. glos. in cle. i. in ver-
44 bo specialiter. de iudi. ¶ † Quarto facit quia dispositio legis et testatoris equiparantur. §. disponat. in aut. de nup. col. iiii. sed testator nõ presumitur velle excludere matrem a legitima: & sic a luctuosa hereditate filii. l. fi. C. de institu. & substitu. ergo nec legislator in. d. l. humanitatis. ex quo in specie non facit mentionem de legitima matris: et ista opinio quod mater non possit priuari legitima est humanior: vnde cum ista exẽplaria substitutio fundetur in humanitate: tenenda est ista pars. que est humanior: & reperio quod ita tenet Pet. de ancha. licet nihil alleget in. c. si pater.
45 in notabili. de testa. in sexto. ¶ † Circa questionẽ an testator possit vnum ex filiis mentecapti substituere & alios filios preterire sine alia causa: concludit Barto. sequendo glossam in. l. humanitatis. quod pater substituit exemplarie filio furioso vel mẽtecapto potest vnum ex liberis mentecapti vniuersaliter substituere: alios autem nõ potest preterire: sed debet instituere in aliqua re: vel iuste exheredare: eandem opinionem tenet Sali. hic. triplici fundamento. Primo quia agnatione posthumi preteriti rumpitur exemplaris substitutio. casus est hic: ergo fortius si pretereatur aliquis ex filiis iam natis debet substitutio irritari: & licet Imol. et domi. Alleran. conentur respondere: tamen est violare/ Secundo quia fieret iniquum testamẽtum huius mentecapti si alii filii preterirentur quod est contra istum textum. Tertio mouetur q2 substitutio exemplaria est testamentum mentecapti: sed ipse nõ posset preterire aliquem ex liberis. idem tenet Bald. in. d. l. humanitatis. in. iii. colum. & ibidem Ange. Sali. & ibidem Alerand. licet dicat Archi. esse dubium prout dicit hic: tamẽ nihil firmat. idem tenet Joan. fab. in. d. §. qua ratione. in. vii. colum. motus quia aliis sequeretur absurdum quod alii filii propter patris morbum ipsi priuarentur legitima: quod esset valde iniquum. idem simpliciter tenet Ange. de are. in dicto. §. qua ratione. in. i. colum. pro ea parte bene facit quia inter causas que numerantur in dicto. §. aliud quoqz capitulum. non reperitur ista causa: quod si habeat filius patrem furiosum: quod possit exheredare: sed posses respondere quod ille cause sunt ex demeritis filiorum. ¶ Contrariam opinionem quod imo pater possit preterire alios filios mentecapti: tenet Joan. de imol. hic. et mouetur ratione tali: quia si pater per exemplariam potest excludere matrem mẽtecapti cui debetur legitima: prout tenet Bart. s. in questione precedenti. ergo eadem ratione potest auus preterire nepotes vno substituto: sed ad istud fundamentum respondet Joan. fab. in. d. §. qua ratione. quod matri non debetur adeo legitima sicut filiis. l. nam et si parentibus. C. de inoffi. testa. sed mihi videtur quod ille tex. dicat contrarium: mouetur etiam Joan. de imol. per tex. in. d. l. humanitatis. in verbo quem voluerit. qui text. ita decidit reuera & potes respondere vt respondet glos. & Bar. dummodo alios instituat in re alia: vel exheredet ex iusta causa: est vna longa diuinatio. item facit idem tex. in ver. nulla querela. & responde prout rñdet Bar. quãdo filii alii sunt ex iusta causa exheredati est eadẽs diuinatio. & si diceretur isto modo alii filii nõ habebunt vnde sustentent: rñdetur: quia

filius substitutus tenebitur eos alere.l.si quis a liberis.§.idem rescriptum.ff.de libe.agno.qd onus alimentādi trāsit in heredem. ¶Adde q istam opi. que est in puncto iuris verior licet alia sit humanior.tenuit idem Barto.d.l.humanitatis.in fine sibi 2ri⁹ idem tz Ricar.malū.Cy.Ricar.Fulg.Pau.τ Alex.in.d.l.humanitatis. ¶Iuxta istam.l.querit de alia not.q.nō tacta per Bart.
46 nec per scribentes nec in.l.humanitatis. ¶†Pone qd mentecaptus habeat filios pater pōt vnum ex liberis mentecapti substituere.hoc est indubitatū.d.l.humanitatis.pone q filio suo mente capto substituat vnū monasteriū τ nō filios videtur cōcludendū quod sic:qr monasterium habetur loco filij.§.sed hoc in presenti. in aut.de sanc.episco.vnde sumitur aut.nisi rogati.C.ad treb.est tex.in.c.in presentia.de proba.ponit late Bart.in aut.si qua mulier.C.de sacrosan.eccle. ¶Secundo facit:qr summa est ratio que pro religione facit.l.sunt persone.ff.de religio.τ sumpt.funerum. ¶Contrarium determinat Albe.de rosa.in repeti.istius rub.in lxxxix.col.post Guil.τ dicit veritatez solo verbo:dicit verum est monasterium haberi loco filij quādo filius ingreditur.ita loquūtur iura preallegata sed non fuit hic.allegat no.in.l.si ita quis.§. fin.j.de leg.ij.τ tex.in.l.fideicōmissi.ff.de cōdi.τ demon. ¶Adde pro confirmatione tradit istā doctri.sepe Sali.in.l.ea.l.in.xv.col. in fi.C.de condi.ob cām τ latius in.d.aut.si qua mulier.vbi dicit qd regula que habet:qd monasteriuz habet loco filij verū est per ingressum:τ non aliter.potest τ aliter cōfirmare qr respectu legitime magis fauet filijs quā faueat eccle.aut monasterio.ita probat in aut.si qua.in verbo legitima nulli diminuta.τ ibi Sali.Bal.τ alij ad hoc no.C.de sacrosan.nam qui vult ecclesiam instituere et filium exheredare alium querat quā Augu.c.vlti.xvij.q.iij.glo. in.l.si quis ad declinandā.C.de episco.τ cle.in.l.ij.C.de inoffi.test.
47 ¶†Circa illā.q.no.quis preferat an substitutus a patre vel substitutus a matre filio furioso. ¶Adde qd cū opi.Bar.trāsit simpliciter Sali.hic.ponit.Jo.fab.in.§.qua ratione i.v.col.insti.de pupillari.tu aūt pro clariori intelligētia ex dictis Bar.in ista.q. facias tres cōclusiones. ¶Prima est:qd qñ pater est vilis persona dissipator bonorū:qd non pōt exemplariter substituere:qr cui est interdictū bonis inter viuos:est etiā interdictū in vltima voluntate. ¶Scdā cōclusio est:qd substitutus a patre prefert substituto matris qñ mentecaptus vel furiosus est in patris potestate et hoc propter duplex ius. ¶Tertia conclusio qd si mentecaptus vel furiosus nō est in potestate patris:tunc sunt paris cōditionis substitutus a patre τ substitutus a matre.istis tribus conclusionib⁹ discussis erit pfecte put spero discussus iste articulus.
48 ¶†Circa primā conclusionē qñ pater est vilis persona dissipator bonorū τc.Istam conclusionē reprehendunt Ange.τ Joā.de Jmo.hic:qr lz pater sit vilis τ abiecte cōditionis pōt filiū substituere τ exēplarie τ pupillariter:qr nisi fibi interdicat bonis a iudice durat administratio τ per 2ñs testamenti factio.l.is cui bonis.cum simi.ff.de verb.obli.τ intelligerem Barto.qñ esset facta interdictio bonorū a iudice esset nimirū impropriè scdm mentē τ verba Bar.sed aduerte qr ratio Ang.τ Jmo.2tra Bar.mihi nō viget:qr presupposito quod in tali vili psona nisi interdicat fibi bonis durat adminastratio.istud est verū qd durat in bonis proprijs:secus in bonis filij:pbatur primo qr pater difficili⁹ repellitur ab administratione bonorū propriorū.casus est ad hoc singul.in.l.fi.circa me.C de sen.pas. ¶Secundo comprobatur quia minor.xxv.annis non prohibet administrare patrimonium proprium si curatorē non hz.l.si curatorē habens.C.de in integ.resti. mino.et tñ prohibetur esse administrator alterius.l.fi.C.de legi. tut.l.ij.τ ibi not.Bar.ff.qui pet.tu.l.minor.τ ibi no.ff.d pcu.τ sic fundamentum Ang.Jmo.cōtra Bar.non mihi viget nec necessario cōcludit:de hoc tñ:nunquid possit vili τ abiecte psone τ minori pup.substi.dixi plene in.l.ij.ibi Bart.ponit in.ij.char.s.co. ad ibi dicta me remitto. ¶Adde etiā qd cōtra Bar.tenuit Bal. in.d.l.humanitatis.i.vij.col.in versi.septima differētia.C.eo vbi mirabiliter tz:qd lz pater male viuens nō possit pupil.substituere:tñ secus est in exemplaria quā exemplariaz possunt facere filij suis parētibus:infames luxuriosi et viles psone:nihil tñ allegat τ ideo ista differentia est falsa:qr regulariter exēplaris τ pupillaris equiparātur:τ arguit ex vna ad aliā:vt hic in text.nisi in casibus in quibus expresse differre reperiunt.τ ideo istā differētiam Bal.reprehendit Ang.τ Jmol.in.l.lucius.j.eo.Jmo.in.d.c.ray. τ Alex.in.l.ij.in prin.in.xiij.col.s.eo.τ hic lz cōfusius ¶Deuenio ad scdam cōclu.Bar.qd ratione patrie potestatis substitutus patris prefert substituto matris pp̄ter duplex ius:istā cōclu.Bar. reprehēdit Jo.d imo.hic.τ in.d.c.raynu.duplici fundamēto:que fundamēta simpliciter refert Alex.hic τ cū eis vr̄ transire:mouet in primis Jmo.qr in exēpla.substitutione nō curat de patria potestate:patet qr etiā mater pōt exēplariter substituere:ergo propter patriā potestate non dr̄ pater habere plus iuris quā mater quāuis habeat ius patrie potestatis:sed aduerte lz ista rō Jmo.

prima fronte sit colorata:tñ habet fallentiā in se:qr ista 2ñtia non tenet:ergo possum exēplariter substituere dicet mater sicut potest pater:ergo substitutio patris non est potentior pp̄ter ius patrie potestatis.nā ego habeo qd simplex τ minor magistratus pōt citare aliquem in sua iurisditione sicut pōt maximus magistratus habens merū τ mixtū imperiū τ oēm iurisditionem:τ sic habere tantā iurisditionē nō est de necessitate citationis:τ tñ habeo q si ambo cōcurrant citatio maioris magistratus pualet.text.est in.l. cū pupillū.§.is qui ad maius tribunal.ff.de re iudi. ¶Scdo confirmat illud qd dixi alio simili.nā ciuitas originis τ ciuitas domicilij possunt imponere munera τ onera:τ tñ si simul 2currāt prefert ciuitas originis tanq̄ potētior.tex.est no.i.l.libertus.§.prescriptio.τ ibi gl.ff.ad munici.τ sic prima ratio Jmo.2 Bar.mihi nō multū viget ¶Scdā ratione mouet:qr si attēderemus istud duplex vinculū in patre put attēdit Bar.certe ea rōne substitutus a patre deberet pferri etiā in bonis maternis per tex.τ ibi not.in aut.itaq̄.τ in aut.post fratres.C.de suis τ legi.vbi frater vtrinq̄ coniunctus prefert natis ex matre tm̄:pp̄ter duplex vinculū:sed in hoc facile rñ.qd in illis iuribus nō agit de bonis maternis.nā istud solū qd bona pcesserunt a matre est fortius vinculuz de per se:istud pbo per duos text.sing.primo p tex.in.l.de emācipatis. §.exceptis.quē Bart.dicit ibi esse sing.C.de legi.here.vbi in bonis q̄sitis a matre pferunt vterini tm̄:ad idē tex.in.l.qd scitis.§.j. C.de bo.que libe.scdm intellectū gl.τ Bar.ibi si est verus:vbi est tex.qd in bonis q̄sitis a matre vel a linea materna pfert auus maternus patruo.τ dicit ibi Bar.qd est ad hoc sing.eā etiā reputat singu.Bar.in aut.ita.C.cōia de succes.cogitabis tñ an illi tex.loquant in terminis nostris.τ sic teneas opi.Bar.etiā in ista cōclusione. ¶Circa tertiā 2clusionē Bar.adde qd Albe.de ros.in repeti.istius rubr.in.lxxix.col.referēs istā opi.dicit qd est rusticana cōtra gl.in.l.nesennius.de neg.gest.τ nihil aliud allegat.Tu autē pro ista 2clu.bar.adde bonā rationē:qr equalis est pietas matris et patris τ dicit iurisconsultus in.l.furiose matris.ff.de cura.furi. ergo cū ista exēplaria substitutio pcedat ex eq̄tate et humanitate. d.l.humanitatis.ergo cessante patria ptāte dz esse equalitas inter substi.patris cū matre.τ sic teneas cū Bar.in oibus tribus 2clusionibus.alibi tñ Bal.in.l.j.s.de sena.no.ex illo tex.qd in substitutione exēpla.substitutus a patre dz preferri substituto a matre:qr dignior est homo quā femina data parita.dignita.vbi dicit text. quē Bal.ad multa similia no.Accedat qd vult idē Bald.in.l.j.in vlti.col.C.q admitti.vbi querit:pone stat statutū in ciuitate q in contractibus minor requiratur cōsensus coniunctor:an sub illo masculino cōiunctor veniant femine 2iuncte dicit qd nō:qr dare cōsiliū τ autoritates interponere est viror τ non mulierū.l.quidā decedēs.§.papi.ff.de admi.tu.Accedat etiā illud qd vult Bal.in c.ad audiētiā.in fi.de rescript.qd si testator dicat relinquo fratres meos executores mei testamēti nō intelligit de sororibus.τ credo a qd nō habeas alibi illā decisionē lz regulr appellatione fratris veniat soror.l.tres fratres.cū mille similibus.in prin.ff.de pac.rō sm Bal.qr femina hz inualidū consiliū:vñ in officijs:masculinū nō cōcipit femininū sm cum in pposito nostro.l.humanitatē habilitauit matrē.
49 ¶†Circa.v.q.pn.Bart.qūo finiat ista substitutio exēplaris:adde q prima opi.Guil.τ Ray.τ sic eor distinctionem tz Jo.fab.in.d.§.qua rōne.in.vj.col.τ Albe.de rosa.in repe. huius rub.in.lxxxviij.col.tñ opin.Bar.est verior τ magis cōiter tenet.τ eā in specie tenēt Sali.Jmo.τ Alex.hic.τ rñdet Jmo.ad istū tex.aliter q̄ faciat Bar.inquātū iste tex.dicit desinere substi. nam intelligit desinere.s.interim nō aūt q in totū extinguat.istā opi.etiā tenēt Bal.τ Ang.i.d.l.humanitatis.d.Ant.in.d.c.ray. nihil tñ est qd valde vigeat p vtraq̄ pte. ¶Ultimo dicit Bar.qr ex isto tex.habes qd p natiuitatē filiorū extinguat exēplaris substitutio videt qd male dicat:inquantū 2cludit Bar.qd filij naturales pcreati a furioso extinguūt exemplariā substitutionē τc. Adde q Jo.de imo.hic.τ in c.ray.reprehēdit Bar.qr imo mentecaptus τ furiosus pñt habere filios legitimos naturales matrimonio 2cto ante furorē:qd matri.nō extinguit per superuenientiam furoris.l.patre furioso.ff.de his qui sunt sui vel alie.iur.l.oratione.§.fi.ff.de ri.nup.ideo filij pcreati postea in furore tñ erūt legitimi τ naturales:τ p hoc rñdet Jmol.ad.d.l.heredibus.§.fi.qd ibi loquit in filia furiosa q̄ nondum 2xerat matrimoniū ideo necessario intelligit de filijs naturalibus tm̄ τ in istis terminis credo qd Jmo.bñ loquit:nec Bar.istud negasset qr si furiosus 2xisset primo matrimoniū nō intelligeret de naturalib⁹ tm̄:sed legitimis τ naturalib⁹:imo si 2sideras vba Bal.Bar.istud vult:2firmo istā opi. Jmo.p id qd vult Bal.in.l.nec ei.ff.de adop.τ in.l.humanitatis. in quarta dr̄ia.C.eo.vbi tz qd substi.pup.vel exēplaris extinguit per supuenientiā liberor:verū est qñ sunt legitimi τ naturales simul secus si naturales tm̄:qr lz naturales faciant cessare substōnē qñ de filijs fit mētio a testōre.d.l.ex facto.§.si qs rogatus.tñ secus qñ ex dispōne.d.l.generaliter.§.cū aūt.nec ob.q furiosus τ mentecaptus non

a ¶Appellatiōe fratris.adde.l.luci⁹ ff.fami.her.et in.l.luci⁹ i.§.quesitū. ff.de leg.ij. τ qd in odiosis dic q nō sm Alex.d imol.consil. lxxxv.inci. aīaduersis optime his in.iiij.col.

captus non possent nunc contrahere matrimonium: quia respondet Bald. qd ante furorem potest esse contractum. et sic essent filij legitimi et naturales: imo fortius tenet Jo. de imo. de directo contra Bar. qd etiã si furiosus vel mētecaptus prius non contraxisset matrimonium quo casu nõ potest habere filios nisi naturales tantũ: tenet Jmo. qd isti filij naturales tñ non rumpãt substi. exemplariam: mouetur tali fundamēto. nam si ipse furiosus esset sane mentis et faceret testm̃ non tenereť instituere tales naturales filios qr eis nõ datur aliqd remediũ ad rumpendũ: vt est gl. sing. in. l. j. §. j. ff. de cõtratab. facit tex. in. l. fi. et ibi no. Bal. C. de naturali. libe. multo fortius auus non tenebiť illos naturales substituere: quia auus hz maiorē potestatē in excludēdo personas in hereditate q̃ ipse filius. patet qr posset excludere matrē mentecapti quam ipse non põt: vt. s. retuli. huic funda. rñ. Alex. sed istud fundamentũ facile tolliť ex doctri. Bar. quam statim retuli. in. d. l. nec ei. et. d. l. humanitatis. ¶ Tu ergo defendendo Bar. tolle funda. Jmol. in forma. et sic retorquendo contra eum. nã dicit qd si ipse mentecaptus esset sane mētis et faceret testamentũ non teneretur instituere istos filios naturales: multo minus tenebiť auus: istud assumptum est falsum. nam habeo qd si mentecaptus esset sane mentis et faceret testamentum non tenereť instituere fratres nisi qñ institueret turpem personã. l. fratres. et. l. fratris. C. de inoffi. testa. et. l. j. ff. eo. et tñ fratres mentecapti si sunt instituti exēplariter vnus ex eis annullat substitutionē exēplariã. tex. est in. d. l. humanitatis. in fin. ergo nõ est vera cõsequētia Jmol. et do. instantiã de fratribus mētecapti. et si diceret subtiliter qd fratres mētecapti saltē a testatore debebant institui sed isti naturales nec respectu mentecapti nec aui possunt institui: qr rñdetur qd istud nõ est cõsiderandũ in heredi. et substi. mētecapti: cuius respectu sunt transuersales: respectu testamenti auiti sunt descēdentes et p̃sertim quo ad bona mētecapti obuenientia aliunde q̃ a testatore. et sic teneas opinionē Bart. in istis scdis terminis in qbus loquiť: nõ omitto qd Bal. in. d. l. humanitatis. in. v. col. in fi. in alio reprehēdit Bar. dum loquiť de filijs naturalibus furiosi. ita loquitur hic. et in. d. l. heredibus. §. fi. istud est inepte dictũ qr furiosus non põt habere filios naturales nec legitimos: qr filius naturalis ppriе loquēdo est qui nasciť ex
a cõcubina: concubina estª que affectu cõcubinãdi retineť in domo. l. in cõcubinatu. ff. de cõcub. que affectio non cadit in furioso. ergo furiosus non põt habere filios naturales ppriе loquēdo sed spurios. nisi dicas qd debuerit habuisse concubinã prius: qr p̃sumiť durare in affectione. l. is qui. ff. de acqui. pos. et. l. nunq̃. et ibi Bar. ff. de vsuca. Adde qd dicit Bar. in. l. fi. de cõcubi. qd in cõcubinatu requiriť indubitatus affectus sicut in vxore qui affectus presumitur ex cohabitatione qd reputat multum no.

1 ¶ Species temporis derogat generi temporis.
2 Illud qd dicimus qd in maiori summa inest minor pcedit nisi de minori summa facta sit alia summa specialis.
3 Filius impugnans primum gradum a quo est preteritus: potest succedere ex substitutione vulgari.
4 Preteritio filij in potestate reddit testamentũ ipso iure nullum.

1 **Item quero.** †Species temporis derogat generi temporis: et si filius sit a primo gradu preteritus a scdo substitutus: incipit testm̃ a scdo gradu. ¶ Not.
b q per speciem derogaturᵇ generi: non solum circa res. l. vxorē. §. felicissimo. ff. de leg. ij. late Barto. in. l. quesitum. §. fi. ff. de fundo instru. sed etiã circa psonas. l. coheredi. §. qui patrem. s. cod. vbi dixi. ¶ †Scdo not. ex hoc tex.
2 fm Sali. q illud qd dicimus qd in maiori summa inest minor. l. j. §. si stipulanti. ff. de ver. obli. l. diem pferre. §. si plures. ff. de arbi. et in. c. j. de arbi. in. vj. est verum nisi de minori summa facta sit specialis summa: vt est hic tex. per quem limitať. §. si stipulãti. Adde qd ratio est: qr expressum facit cessare tacitũ. l. cum ex filio. §. filio.
3 s. eo. ¶ †Tertio not. ex. §. lucius: qd filius. impugnans primum gradum a quo est preteritus: potest succedere ex substitutio. vulgari. et ratio est: quia substitutio vulgaris nullã habet dependentiam a primo gradu. l. ij. §. fi. s. de libe. et posthu. secus est in tabulis pupillaribus que habent dependentiam a testamento paterno. l. ij. §. adeo. et. l. sed si plures. §. filio. et. §. si ex asse. s. eo. Inde est qd qui impugnat testamētum patris: non põt succedere ex tabulis pupillaribus. l. is qui cõtra. s. eo. l. post legatũ. §. is qui principale. ff. de his qui. vt indi. et ad istũ tex. vides Lud. ro. in cõsil. lvj. incip. in casu proposite consultationis in quo primo queriť et c. in
4 scdo dubio. ¶ †Quarto not. ex tex. ibi nullius esse mometi. quod preterito filij in potestate reddit testamētum ipso iure nullũ: etiã anteq̃ filius dicat nullũ. facit. l. j. ff. de iniusto rup. de quo puncto j. traditur in. l. posthumo. C. de contratabu. per Bar. et alios in. l. filio preterito. ff. de iniust. rup.

1 ¶ Qui semel est heres licet ei vt ab indigno auferatur hereditas vel ipso iure desinat esse heres: tamen admittitur ex substitutione pupillari facta per illa verba: quisquis.

2 Hereditas licet auferatur alicui tanq̃ ab indigno: non tamē desinit esse heres ipso iure. et nu. 3.
4 Qui accõmodauit fidem de restituendo incapaci in fraudem fisci circa partem sue partis hereditatis: nõ priuatur nisi solum parte partis et non tota.
5 Substitutio pupillaris facta per verba quisquis mihi heres erit facit eum ad substitutionem admitti: qui priuatus est hereditate vt indignus.
6 Exclusus a testamento paterno: non excluditur a tabu. pupil.
7 Jus substitutionis pupillaris nõ venit in confiscatione bonorum.
8 Qui est effectus heres si postea efficiať seruus: quo casu ipso iure desinit esse heres: si postea ad libertatem reuertatur iterum admittitur ad substitutionem pupillarem factã per illa verba quisquis mihi heres erit. et nu. 9.
10 Fratri mendicantium nihil potest relinqui etiam ad alimenta.

1 **Julianus.** †Qui semel est heres licet ei vt ab indigno auferať hereditas: vel ipso iure desinat esse heres: tamen admittitur ex substitutione pupillari facta
2 per illa verba: quisquis vt hic per Bart. ¶ †Nota primo ex tex. ibi: nec desinat esse heres: illud ad qd simpliciter allegať iste text. quod licet hereditas auferatur alicui tanq̃ ab indigno: per hoc tamen non desinit esse heres ipso iure: imo ei defertur hereditas et potest adire licet postea fiscus auferat. hinc est qd si fiscus nollet talem hereditatem iste remanet heres et ipso iure et in effectu: quia est regula quod nullus alius potest opponere indignitatem indigno nisi solus fiscus. l. his consequenter. §. j. ff. fami. her. ergo si fiscus nollet hereditatem: iste remaneret heres et ipso iure et in effectu. de hoc habes in simili glos. solennem et singu. in. l. ea sola. ff. de reg. iur. quam reputat sing. Bald. in. l. ea quam. in. vj. col. C. de fideicom. Ludo. ro. in rub. ff. de acqui. heredi. et est bonus tex. in. l. si seruus plurium. §. si quis autem. et ibi Moder. ad hoc. ff. de leg. j. similiter econtra si heres scriptus nollet adire sed repudiaret vt excluderet fiscum et hereditas iret ad substitutum vel venientē ab intestato nihilominus aufert fiscus cui heres non potest preiudicare. ita no. Bar. in. l. si sequens. §. j. ff. ad filla. et in. l. si anteq̃. eo. ti. Item fisco prefertur substitutus non solum venientibus ab intestato: quia licet ipse non sit heres in effectu facit alium heredem:
3 scilicet fiscum. ita tenet Bartol. in. l. j. s. eo. vbi dixi. ¶ †Secundo not. ex hoc tex. quod cũ ille cui aufertur hereditas: vt ab indigno remancat tamen heres nomine: sequitur fm Bald. et Jmo. quod fiscus non est proprie heres: licet teneat locũ heredis quo ad debita et credita et quo ad onus legatorum. l. ij. C. ad. l. iuliam de vi. l. cum fisco. ff. ad filla. l. recusare. §. fisco. j. ad treb. late per scribentes in. l. si constan. §. fi. ff. sol. matr. hinc est quod iussus implere conditionem in personam heredis: puta si dederit. x. heredi. non debet impleri in personam fisci obtinentis personam heredis. ita tenet not. Bart. in. l. qui heredi. in. §. cum hereditas. per illum tex. ff. de
4 condi. et demon. ¶ †Tertio no. ibi satis enim punitus est: qd qui accõmodauit fidem de restituendo incapaci in fraudem fisci circa partem sue partis hereditatis: non priuatur nisi solũ parte partis et non tota. ratio est quia regulariter nõ debet quis puniri nisi in ea parte in qua delinquit. qr pena non debet egredi metas delicti. l. rescriptum. in prin. ff. de his qui. vt indig. l. paulus. et. l. beneficio. j. ad. l. fal. hinc est quod non priuatur substitutione pupillari: quia circa eam nihil deliquit. facit bene tex. in. l. cum quidam in iur. §. fi. et ibi Bart. ff. de dona. vbi decidit pulchre Rapha. cu. nec reperiri alibi tactũ in specie. emphyteota qui alienat partem rei emphyteote solum priuatur illa parte: et nõ tota emphyteosi. et dicit ibi Rapha. q super ista. q. reuoluit multa scharta phacia et nunq̃ reperit istam. q. in terminis. Pondera ergo hic esse tex. expressum cõtra illud quod inaduertenter dixit Bar. in. l. etiam. in pe. q. C. ad. l. falci. vbi dicit quod si quis accommodauit fidem solum de restituendo vnum denarium incapaci qd priuatur tota hereditate: est de directo contra istum tex. et contra ea que dixi. et contra. l. heres qui tacitam. ff. de his qui. vt indig. et ita etiam hic tenet Alex. et bene. ¶ †Quarto not. quod substi. pupil. facta per verba: quisquis mihi heres erit admittit ad substitutionem qui priuatus est hereditate vt indignus. ex quo correlarie inferťur: qd licet deficiat qualitas sub qua quis est vocatus ad substit. non tamē deficit ipsa vocatio: ratio est: quia sufficit qd semel extiterit lz non duret. tex. est hic. et in. l. in substitutione. vbi dixi. s. eo. et traditur per Barto. plene in prin. huius. l. ex facto in. j. charta.
6 ¶ †Quinto no. qd exclusus a testa. paterno: non excluditur a tabulis pupillaribus cõtra. l. is qui cõtra. s. e. de hoc plene. s. dixi.
7 ¶ †Sexto not. ex text. q ius substitutionis pupillaris non venit in cõfiscatione bonorum. ratio est duplex fm Jmol. Prima quia iura futura non veniunt in confiscatione bonorum. l. eius qui. §. j. ff. de testa. l. si tibi mandauero. §. si tibi. ff. man. gl. in. l. non ad ea. ff. de condi. et demon. Secunda et melior ratio est: qr confiscatio non respicit solum bona pupilli: sed etiam bona patris in quibus fuit

a ¶ Concubina est. adde Bal. in. l. eã quã. in. vj. col. C. de fideicommiss.

b ¶ Per speciē derogaf. adde gl. et ibi Car. zaba. in c. ex ptē. el. j. in. ij. opp. de offi. deleg.

8 accōmodata fides. ¶ †Septimo no. in ver. quēadmoduʒ q si ille qui est effectus heres postea deueniat ī seruitutē: quo casu desinit ipso iure esse heres: si postea deueniat ad libertatē iterū admittit ad substi. pup. factā per illa verba: quisqs mihi: ⁊ est ratio: qr per superueniētiā seruitutis desinat esse heres quantū ad ius. l. qd attinet. ff. de reg. iur. tñ retinet nomē heredis quantum ad facta: vt plene scribit in. l. cū filius. j. de leg. j. ⁊ istud sufficit vt admittat ad substitutionē. tex. est hic no. (Et ꝯ istud no. ⁊ istū tex. opp. Bar. de l. intercidit. j. de ꝯdi. ⁊ demon. vera sol. est quā ponit Bar. in. d. l. si cognatis. ⁊ in. l. j. j. de ꝯtabu. (Et ex isto tex. qui vult qd qui exiuit de seruitute possit succedere ex substitutione pupillari arguūt Bal. ⁊ Ange. hic: qd si in terminis huius. §. aliqs esset ingressus religionē mēdicantiū si postea ex dispensatione pape sit pmotus ad epatum vel ad aliud bñficiū capax bonoꝝ: poterit admitti ad substitutionē pupil. si erat institutus ⁊ substitutus. Jo. de imo. reprehēdit istā decisionē ex doc. Bar. in. l. si cognatis. in. j. col. ff. de reb. du. ⁊ latius in. l. j. §. fi. ff. de ꝯtab. in qbus locis cōcludit Bar. qd si aliquis efficiat seruus pene: puta qr damnet in metallū quo casu est oīno incapax: quāuis restituat ad libertatē tñ non admittetur ad substi. d. l. intercidit. sed ꝑm Imo. fratres mēdicātes sunt in totū incapaces: qr equiparant seruis pene: qui postea restituti
10 ad libertatē: nō admittunt. d. l. intercidit. ¶ †Adde pro ꝯfirmatione Imo. qd fratres mendicātes vident magis incapaces quā
a serui pene. nā fratri mēdicantiū[a] non pōt relinqui etiā ad alimenta. cle. exiui. de verb. sig. secus est in seruo pene cui valet relictum factū pro alimētis. l. si per metallū. ff. de his q pro nō scrip. Alex. stat cū opi. Bal. ⁊ Ang. contra Imo. qr ꝑm Imo. non probat qd fratres mendicantes equiparent seruo pene. cū non sint effecti incapaces ex delicto prout serui pene. Aret. subtilius reprehendit Imo. qr cū fratres mendicātes remaneant liberi hoīes put tenet Bal. in aut. ingressi. circa prin. C. de sacrosan. eccle. ⁊ sequit Pet. de anch. in. d. cle. exiui. in vlt. col. ergo debēt potius eqparari deportato q̄ꝫ seruo pene: sed deportatus restitutus admittit ad legata ⁊ ad substi. d. l. intercidit. ergo idē in fratre mēdicante pmoto ad epatum: et qd fratres mendicantes equiparentur deportatis firmat expresse Bar. in. l. cum pater. §. heredi. ff. de leg. ij. ⁊ ista est melior ⁊ subtilior rō. ista sunt tradita in presenti articulo a maioribus nostris. ¶ Tu autē adde vltra oēs mirandum esse qd isti doct. nō fuerint recordati de gl. not. ⁊ solenni que decidit ꝯ eos in c. quorūdam. in verbo mendicantiū. de elect. in. vj. vbi tʒ ad literā glo. qd si frater minor vel de ordine mendicantium postuletur vel eligatur in epm vel archiepm tamen non potest acquirere aliter quā prius posset: rō: qr lʒ efficiat eps tñ adhuc est de ordine mendicantium. ita dicit gl. Cōfirmo p illud qd no. Bal. in. l. curiales. per illū tex. C. de decu. lib. x. vbi tʒ Bal. qd lʒ frater minor seu de ordine mendicantiū efficiatur eps: tñ adhuc est de generali fratrū mendicantium: qui adhuc remanet frater et de ordine mendicantium: tñ aduerte qd idem Bal. in. c. cōstitutus. de app. reprehendit gl. in. d. c. quorūdam. qr ꝑm eū frater minor vel alius de ordine mendicantium effectus eps: quāuis retineat habitum pfessionis tamen pōt sibi acquirere ppria: eo quia epalis dignitas liberat eum: ita dicit formaliter Bal. Adde etiā qd Bar. in tractatu mi-
b noricaꝝ. in vlt. col. in pe. q. querit formaliter an frater minor[b]: seu de ordine mēdicantiū creatus eps succedat parētibus ab intestato ⁊ agnatis. arguit ad partes. finaliter determinat: qd si sit liberatus ab ordine autoritate summi pōtificis qd ius succedēdi recuperat: eo qr censet cōstitutus in statu in quo erat ante ingressum. alleg. tex. in. xix. q. j. in. c. statutū. ⁊ tex. no. ponentē istā doctrinam in simili in. l. j. §. filius qui mor. ff. ad tertul. secus si propter demerita ab ordine licentiaret: vt ibi late p eū: ⁊ refert q ad eius postulationē alias reuerēdus pater frater Franciscus de assisio abbas montis regalis: ita publice determinauit p isto vltimo qñ ppter demerita licentiaretur ab ordine vel ipse exiret. adde bñ facere ad terminos nostros illud qd decidit Bal. in. c. in p̄sentia. in. vj. col. de pba. vbi tʒ Bal. qd si ingressus monasteriū fecerit ibi pfessionem: ⁊ facta professione apostatauerit. i. exiuerit: q substi. non reassumit effectū. allegat. tex. in. c. j. §. j. de aposta. secus si non fuisset professus. alle. c. j. de eo q arma bellica. Adde etiā ad istud vltimū illud qd tenet Lud. ro. in ꝯsi. cclxviij. inci. in casu proposito. vbi tʒ qd si aliquis sit ingressus ordinē fratrum minorū vel mendicantium: ⁊ ibi fecerit professionē postea abiecto habitu redierit ad seculum: non pōt postea habere partē heredi. de bonis patris. nec etiā ipsum monasteriū p. d. cle. exiui. nota bene predicta qr sepe solēt accidere ⁊ euenire: ⁊ non solent tradi in locis communibus.

¶ Glo. in verbo est diuiditur in tres.

☞ Accessorium nō confirmant suum principale.

2 Clausule accessorie seu posite in executiuis nunq̄ ampliāt gratiā principalē nec rescriptum nec contractum.

3 Clausula amoto quocunqꝫ detentore que solet apponi in oībus rescriptis pape: si sit apposita in exequutione gratie vel in literis exequutorijs non purgat rescriptum quin sic subreptitium ⁊ inualidum.

4 Quando papa vel princeps scribit ordinario nostra autoritate procedas: censet eum facere delegatum in illa causa.

Ex pupillari.

Summa vt hic per Bart. ⁊ declarat text. dum dicit neqꝫ ex parte neqꝫ in totū vt facit Bar. hic. ¶ †Not. ex isto text. regulam ad quam quotidie allegatur: qd accesso-
c rium[c] non confirmat suum principale. facit. l. qd per manus. ff. de iure codicil. hinc est qd stipulatio penalis qr est accessorium non vestit pactum nudum principale. l. nuda. C. de ꝯhen. ⁊ committē. stipu. tradit per doct. in. l. petens. C. de pac. in. l. lecta. ff. si cer. pet. in. l. si pacto quo penā. C. de pac. (Et facit iste tex. ꝑʒ Bal. Ange. ⁊ alios qd priuileg. exequutionis ꝯcessum mēbris ecclesie nō porrigit ad ipsam eccl'iam ⁊ p tex. in. c. p exceptionē. de priuile. in. vj. et in. c. cū capella. de priuil. in antiqs. sicut nec priuilegiū executionis concessum comitatui nō extendit ad ciuitatem scōm eos. ista
2 sunt dicta scribentium circa regulā huius text. †Tu adde ad istā regulam vtilē cōclusionē in practica: qd clausule accessorie seu posite in executiuis nunq̄ ampliāt gratiā principaleʒ nec rescriptū nec cōtractū. tex. est valde solennis ⁊ sing. in cle. j. de preben. ad fi. quē tex. do. Abb. ⁊ alij ibi reputant ad hoc sing. ⁊ eum valde not. Ro. in consi. ccccxlviij. incip. in casu quo querit nūquid reuerendissimus. in vlti. col. ⁊ Bal. in. l. ea quā. in pe. char. C. de fideicom. vbi limitat. d. cle. j. in fin. qd quāuis verba apposita in executiuis nunq̄ amplient gratiam: vt ibi est text. tñ bene possunt declarari verba ambigua ipsius gratie ⁊ p illū tex. in. d. cle. j. dicit do. Ant. de bu. in consi. xxix. incip. visis punctis ⁊ quesitis qd verba ad executionem prolata non alternant vim primarie dispositionis sed solū in suo primo intellectu confirmāt nihil addēdo. (Scdo p illū text. d. cle. j. ad fi. no. Jo. de imo. in. l. q rome. §. duo fratres. in. viij. col. ff. de ver. ob. qd clausula adiecta ad executionē principalis dispositionis: nō ampliat eā. idē tʒ Clade. tit. de preben. in cōsi. xvi.
3 Pau. de ca. in ꝯsil. cxxxij. inci. notandū est. in pn. ¶ †Tertio per illā cle. j. dicit egregie Ab. in. c. cū nostris. in pe. col. ad fi. de ꝯcel. preben. ⁊ exclamat vsqꝫ ad celum: q clausula amoto quocūqꝫ detentore: que semper apponit in oībus rescrip. pape: si sit apposita in executione gratie: put semp apponit: vel in literis executorijs nō purgat rescriptum quin sit subreptitium ⁊ inualidū: eo qr nō est facta mentio de colorata possessione aduersarij: ⁊ refert ita tenuisse Lap. ⁊ Cal. p tex. in. d. cle. j. ⁊ dicit ppetuo tenendū cordi. et
4 ita tʒ Cal. lʒ ipse nō referat. in ti. de preben. in cōsi. xxv. ¶ †Quarto ⁊ vlti. no. ⁊ adde nā debes scire qd si papa vel princeps scribat ordinario ⁊ dicat autoritate nostra facias ppter illa verba autoritate nostra censet cū facere delegatū in illa cā. qr adijciendo illa verba: autoritate nostra censet facere delegatū: p regulā. c. cū aliqbus. de rescript. in. vj. ⁊. c. lʒ in corrigēdis. de offi. ordi. in antiquis et qd per ista verba autoritate nostra: ordinarius censeat delegatus: firmat expresse Bart. in. l. more. in. iij. col. quem oīo videas et ibidē alij. ff. de iuris. om. iu. ⁊ lʒ Bar. ad hoc nihil alleget in specie allega tu tex. i. c. cū venissent. ⁊ ibi ad hoc no. d. Ant. ⁊ alij de testi. intellige istā ꝯclusionē esse verā: qñ illa verba: autoritate nr̄a apponunt in p̄ncipali dispositione: vt qr dicat autoritate nostra cognoscas: tunc bene facit delegatum eū: secus si apponerent in cōfirmatione dispositionis: puta qr dicatur autoritate nostra cōfirmamus quicqd feceris: qr tūc nō facit eū delegatū: qr apponit in executiuis: ita tenent Cardi. et Jo. de imol. in. c. qm̄ abbas. de offi. dele. ad hoc mouentur p text. in. d. cle. j. ad fi. de p̄bē. in. vj. ⁊ istud vltimum sequit ⁊ commendat Alex. in. d. l. more. in. vj. col. ad fi. ⁊ teneas bene cordi istā regulam sic ampliatā: qr est bona in practica ⁊ sepe occurrit.

1 ☞ Filius naturalis tm̄: existente legitimo ⁊ naturali pōt tñ institui heres a patre: ⁊ alteri heredi substitui.

2 Per dationem vulgaris substituti nō tollit existētia sui heredis quo ad impediendā transmissionē hereditatis non adite.

2 Una determinatio respiciens duas personas: dʒ intelligi in casu in quo pōt vtriqꝫ equaliter conuenire.

4 Pater nō pōt substituere pupillariter filio naturali tantū: qr nō dicitur esse in potestate patris.

5 Filij lʒ sint ambo impuberes: tñ si sint disparis etatis sub breuiloqua nō continetur pupillaris.

6 Filius naturalis de iure fforum: poterat olim institui: lʒ hodie sit aliter limitatum.

7 Breuiloqua substitutio an sit species substitutionis: an vero quedam qualitas.

8 Breuiloqua quare appellata fuit reciproca.

9 Quibus verbis ista substitutio breuiloqua fieri soleat.

10 Quis effectus sit istius breuiloque substitutionis.

11 Si breuiloqua fiat duobus impuberib⁹ in codicillis: an cōtineat duas fideicōmissarias tantum.

a ¶ Fratri mēdicātiū. adde glos. in. l. ꝑuo alieno. in. §. j. de legat. j. Bal. ī c. j. §. rursus ī. iij. col. qb. mod. feud. amit. in vñ. feu.

b ¶ Frater minor. adde Nic. d vbal. q fuit auditor sacri palatij in tractatu d suc. ab intest. in j. col. Mat. ī tractatu. d suc. ab itest. in. iiij. nota. Car. ʒaba. ī ꝯsi. cij. in. ij. col. Fede. de se. cōsi. xxvj. incip. casus talis est.

c ¶ Accessorium. adde regulam accessorium. ⁊ ibi Dyn. et doc. de reg. iur. li. vj. gl. ⁊ doc. in verbo astringi. in. c. qr ī plerisqꝫ. d offi. ordi. eo. lib.

12 Breuiloqua substitutio solū continet directas τ nō fideicōmissa-
rias: nisi diceretur compendiosa.
13 Substitutiones contente sub breuiloqua sunt expresse verbis ge-
neralibus licet non specialibus: tamen matrem excludunt.
14 Breuiloqua an contineat pupillares substitutiones in persona
impuberum qñ est admixtus pubes.
15 Si testator habet vnum filium anniculum alterum .xij. anno. qui-
bus testator breuiloque substituit an illo .xij. an. effecto pubere ex-
tinguatur pupillaris substitutio in persona alterius qui adhuc
est impubes sicut in persona ipsius puberis.
16 Testator qñ sciebat etatem disparem vtriusq; filij simpliciter sub-
stituendo nec aliter limitando: videtur voluisse ex generalitate in
equalitate postea contingere ex quo aliter in specie non prouidit
nec presumitur mutata voluntas testatoris.
17 Testator si duos filios impuberes instituat τ eos inuicem substi-
tuat: τ vnū ex his emancipet: ita qđ pupillaris substitutio eman
cipatione vnius finiatur: an etiam finiatur in persona alterius re-
tenti in potestate: τ sic extinguatur in persona vtriusq;.
18 In breuiloqua substitutione sunt correlatiue et destructio vnius
correlatiuorum est destructio alterius.
19 Si per emancipationem vnius ex filijs tolleret pupillaris substi
tutio in persona alterius in potestate retenti: sequeretur qđ here-
ditas posset adimi alio actu quam in testamento.
20 Si ab initio pater instituit duos impuberes vnū in potestate al-
terum emācipatum τ eos inuicem substituit: postea emācipatum
adoptauit: an pupillaris substitutio ɔtineat sub illa breuiloqua.
21 Testator habens duos impuberes quoꝝ vnum instituit alterum
exheredauit: τ eos postea adinuicem substituit: an ista breuiloqua
continebit etiam substitutionem vulgarem.
22 Testator habens duos filios vnum impuberem alium puberem:
sed furiosum: τ eos adinuicem substituit: an ex parte pupilli cōti-
neatur etiā pupillaris: τ ex parte furiosi ɔtineat etiam exēplaria.
23 Femine institute in certis rebus τ substitute τ demū filijs mascu-
lis vniuersaliter institutis: si postea testator dicat omnes filios
meos adinuicem substituo: an filie predicte videantur cū mascu-
lis adinuicem substitute.
24 Heres grauatus a testatore dare titio centū: τ si titius nō super-
uixerit tpe mortis testatoris eius heredibus: si titius instituerit
masculos heredes vniuersales τ filiā feminā in re certa: nunquid
cōprehendetur femina in illa institutione cum filijs masculis.
25 Filius institutus in re certa τ grauatus fideicōmisso nō detrahit
duas quartas: quia non est proprie heres.
26 Quando est vnus masculus heres institutus vniuersaliter τ vna
femina in re certa: τ testator dixerit in plurali: si vnus eoꝝ decesse-
rit substituo superstites: illa pluralitas cū non possit in vno veri-
ficari tunc veniet etiam femina.
27 Quando oēs masculi repudiassent vel mortui essent ante aditam
hereditatem: filie institute in re certa haberent totā hereditatem
per ius accrescendi.
28 Breuiloqua substitutio qñ non fit simpliciter de per se sed conci-
pitur in casum specialem vulgaris: hoc modo: si quis heres non
erit: tunc pupillaris tanq̄ contenta sub expressa vulgari est oīno
tacita τ non excludit matrem.
29 Breuiloqua simpliciter τ de per se facta non cōtinet sub se fidei-
commissariam substitutionem.
30 Sub breuiloqua continentur fideicōmissarie substitutiones.
31 Habens duos filios de prima vxore τ duos de secunda quos in-
stituit τ adinuicem substituit: vno repudiante vtrum admittatur
ille solus qui est vtrinq; coniunctus. τ nu. 32.

Lucius. In ista .l. Bar. ponit quintam repeti. breuiloque substitutionis que mate-
ria est valde subtilis et valde disputabilis. summa vt
hic per Bart. diuidit in quinq; In prima ponit the-
ma. In scđa elicitur qđ. In tertia ponit rñsio. In quarta ponitur
ratio rñsionis. In quinta τ vlti. ponitur limitatio. scđa ibi: quero
an hereditas eius. tertia ibi: rñdi ad primum casum. quarta ibi:
cum in naturalis filij. quinta ibi: aliter si eiusdē casus est pulcher.
1 ¶ † Not. j. ex isto tex. qđ filius naturalis tm̄: existente legitimo et
naturali pōt tñ institui heres a patre τ etiā substitui alteri heredi:
quō istud possit succedere erit pulchra subtilitas de qua dicetur
2 in gl. ij. ¶ † Scđo pondera hic esse tex. fm Ang. expressum cōtra
cōem sniam: q̄ per dationē vulgaris substi. nō tollit existētia sui
heredis quo ad impediendā transmissionē hereditatis nō adite:
et sic in his que veniunt extra testm̄. tex. est hic. nam iste filius suus
hz substitutū naturalem fratrē: mortuus est anniculus: τ ɔsequē-
ter hereditate nō adita: q2 adire nō potuisset. τ tñ admittit mater
excluso substituto. illud nō potest esse ex alio: nisi q2 filius heredi-
tatē patris nō aditā transmisit ad matrē ex potētia suitatis: ergo
apparet hic esse tex. qđ per dationē vulgaris substi. nō tollit sui-
tas ad impediēdum transmissionē: q2 venit extra testm̄: quamuis
cōtrarium tenet Bart. τ cōiter oēs in .l. si filius heres. per illū tex.
s. de libe. τ posthu. Tu pōdera fortius qđ si vera est induc. Ang.
de isto tex. certe hic nec datio vulgaris substitu. nec datio cohere-
dis extranei hz tollere istum effectum suitatis vt transmittat he-
reditas nō adita ex potētia suitatis. nā si in isto tex. erat vulgaris
substit. erat etiā τ idē coheres extraneus: τ tñ neutrū impedit: q2
in isto tex. verbum nullū. ad hoc rñdet Imol. τ bñ: qđ iste tex. non
probat no. Ang. q2 in ista .l. potuit habere tutorē per quē potuit
adiri hereditas .l. potuit. τ .l. si infanti. C. de iur. delibe. τ posito qđ
nō habuerit tutorē: q2 litera nō dicit iudex potuit supplere defe-
ctum tutoris in adeundo hereditatem qñ nullus est tutor. text. est
in .l. si infanti. in fi. et .l. bonorum. C. qui admit. nec est verum illud
qđ presupponit Ange. qđ iste filius legitimus mortuus sit anni-
culus: q2 lz relictus fuerit a patre anniculus: tñ impubes decessit
vt subiūgit tex. τ sic potuit esse maior infante. Preterea q̄ in isto
tex. fuerit adita hereditas clare apparet in tex. ibi dum dicit: non
ad sequentem. τ ibi gl. in verbis postea apparēt etiam ex alio fm
Alex. q2 iste tex. tractat de hereditate pupil. τ nō de paterna. Tu
aūt subtilius impugna no. Ang. q2 lz vulgaris facta verbis spe-
cificis tollat suitatē: tñ vulgaris ɔtenta in breuiloqua: put loquit
ista .l. non tollit suitatē etiā quo ad aliquē effectū: q2 lz dicatur ex-
pressa verbis generalibus. tñ nō est expressa verbis specificis. ita
tz Ang. met in .l. papinianus. §. qm̄ quarta aūt. ff. de inof. test. cir-
ca fi. Raph. cu. τ Pau. sequunt in .l. si fili9 heres. s. de lib. τ posth.
et lz istud vltimū reprehendat Alexā. j. in .vj. col. τ in .d. l. si filius
heres. in vlt. col. tñ nō multū forti rōne mouet: sed solū q2 est saltē
expressa verbis generalibus. tñ de isto vltimo non extēdo me hic
3 q2 est incidēter tactū. ¶ † Tertio not. ex hoc tex. qđ vna determi-
natio respiciens duas psonas dz intelligi in casu in quo pōt cui-
libet cōuenire pariter. facit .l. iam hoc iure. s. eo. ibi fuit dictū: am
4 plius nō repeto. ¶ † Quarto no. q̄ pater nō pōt substi. pup. filio
naturali tm̄. rō q2 nō est in ptāte patris. instit. de pa. po. in princi.
5 iuncta regula .l. ij. in prin. s. eo. vbi tex. ¶ † Quinto pondera tex.
ibi: aliter si eiusdem etatis liberi: in illis verbis: eiusdem eta. hoc
probari qđ si filij sint ambo impuberes: si tamē sint disparis eta.
tunc sub breuiloqua non continetur pupillaris. ita videt velle li-
tera dum dicit eiusdē etatis. tñ ɔtrium est verius. τ glo. hic in ver-
bo etatis. declarat tex. tñ destruit. Bart. j. examinat in materia et
fatet qđ iste tex. realiter pbat predic. no. dicet etiā hic in loco suo.
¶ Sexto pondera eundem tex. in verbo liberi. qđ verbum liberi
platum a .l. simplr intelligat de filijs legitimis: τ nō de naturali-
bus liberis tm̄: de quo pūcto q2 posses dicere q̄ ita intelligas hic
per pcedētia: tradit in .l. ex facto. §. j. ff. ad treb. τ in .c. in psentia. de
proba. ¶ Uenio ad apparatū glo. Capio gl. in verbo. ad primū
casum diuiditur. In prima declarat text. In scđa oppo. et soluit.
6 ¶ † In ea. gl. in fi. habes ex gl. qđ filius naturalis de iure ffoꝝ po
terat institui lz hodie sit aliter limitatū. In ɔtrium videt tex. in .l. si
is qui solū. τ in .l. ex facto. §. iul. s. eo. τ rñdet Bar. dupliciter dic
vt per eū. τ prima sol. Bar. est ɔtra tex. in aut. qui. mo. na. effi. sui.
in prin. vbi dicit tex. τ illū tex. pro sing. pōderauit Ro. in .l. cogi.
§. is qui solidū. ff. ad treb. cōtra gl. τ Bar. hic. Scđa sol. videt cō-
fundi per tex. in .l. is qui: nō cauillando literam. tñ q2 ista difficul-
tas est sine vtilitate teneo primam solu. defendendo vt defendunt
7 Moder. ¶ † Capio glo. fi. extra glo. tractat Bar. materiā breui-
loque substitutionis p quatuor prin. q. Querit primo Bar. nun-
quid breuiloqua sit species substitutionis de p se: τ dicit qđ non:
q2 est quedā adiectio. Adde qđ cum opi. Bar. trāsit simplr Sali.
hic. τ Albe. de rosa. qui dicit qđ doc. Guil. τ antiquorum in repe.
istius rub. in .xxj. co. τ Bal. in repe. c. si pater. in materia reciproce
substi. de testa. in .vj. sed Jo. de imo. dicit qđ lz proprie τ stricte lo
quendo non sit species substit. de per se: quia semper cadit in ali-
quam de dictis speciebus. tamen late loquēdo potest dici species
de per se: eo q2 ista substitutio semper hz fieri pluribus τ recipro-
ce: qđ non est necesse in aliqua aliarum substitu. τ pro hoc tex. in .l.
iam hoc iure. s. eo. appellat tertium genus distinctum a pupil. et
vulga. τ per hoc glos. τ doct. faciunt specialem mentionem de eo.
idem formaliter tenet Roma. in .l. in testamento. C. de testa. milit.
istud idem qđ breuiloqua sit species substi. de per se tenet Bal. τ
Sali. in .d. l. pcibus. per .d. l. iam hoc iure. τ Ange. hic. Raph. cu.
in .d. l. iam hoc iure. in .ij. col. τ in rub. s. eo. concordat istas opi. et
eius sniam tenet Alex. quia quantum ad formam dicitur species
de per se: sed quantum ad effectum non est species de per se: quia
aut est vulgaris aut pupillaris semper. Are. in rub. s. eod. subti-
lius reprehendit Bart. dum vult: quod breuiloqua sit quedā ad-
iectio. adde qđ quedā qualitas prout est actio de peculio. dicit Are.
qđ illa qualitas de peculio: in rem verso τ similis: licet nō alteret
essentiam actionis: tamen moderatur τ diminuit effectū condem
nationis τ exactionis q2 dñs cōuent9 ex cōtractu de peculio: nō
condemnatur in totum: sed quatenus est in peculio .l. in delictis.
§. si detracta. ff. de no. sed istud non facit breuiloqua quo ad effe-

etum aliarũ substi. vnde fm eũ põt dici et melius qd breuiloqua est adiectio quedã idest quidã modus inducendi quandã substitutionẽ sub noua forma verborũ: ⁊ sĩ qꝛ est eadẽ essentia ⁊ effectus non facit nouã speciẽ: ⁊ dicit tex. no. i. l. ij. in fi. C. cõia de leg. et sic pondera qd Are. in effectu tꝫ opi. Rapha. cu. quã etiã tenet ⁊ clarius idẽ Are. in. l. in testõ. C. de testa. mili. Tu autem considera verba Bar. qbus bñ cõsideratis: cessat impugnatio Are. Bar. enim dicit: qd breuiloqua nõ est ꝓprie substitutio nec species substitutionis ꝫ quedã adiectio: sicut in simili dicimus in actiõe de peculio: põdera qd Bar. dũ dicit sicut in simili dicimus in actione de peculio: nõ voluit dicere qd breuiloqua sit adiectio eo modo quo actio de peculio censeť adiectio ⁊ qualitas: qꝛ Bar. nõ vult equiparare istas adiectiones sed per similitudinẽ declarare.

8 ¶ †Circa ij. q. prin. quare appellať reciproca. adde qd istud nomẽ breuiloqua lꝫ fuerit magistraliter impositũ a glo. ⁊ doc. tñ sumptũ fuit a tex. in. l. ⁊ cum in testamẽto. §. hec. verba. ibi breuiter substituiť. s. tit. j. sed gratia iuuenũ queramus qd nomen sit magis proprium an breuiloqua an reciproca teneo qd verbũ reciproca sit magis proprium quo vtitur iuriscõsultus in. l. iã hoc iure. eo quia istud verbũ reciproca nec actu nec habitu cõuenit nisi isti substitutioni nec alij adaptari potest: ꝫ terminus breuiloqua que dicit: qꝛ sub breuitate verborũ multas substi. cõtinet. iste terminus etiã cõuenit compẽdiose: cõpendiosa dicit que sub breuitate: tñ est dicere sub cõpendio sicut sub breuitate. ⁊ illa cõpendiosa continet etiam plures substi. nisi diceres quod in breuiloqua non sunt tot verba sicut in cõpendiosa vel nisi dixeris: ꝓut dixit Albe. in repe. istius rub. in. xcj. col. qd breuiloqua est que sub breuitate verborũ continet multas substitutiones ⁊ plures ꝑsonas qd nõ cadit in cõpendiosa: ⁊ ideo teneo qd propri⁹ sit terminus reciproca.

9 ¶ †Circa tertiã. q. prin. bar. qbus verbis fiat ista breuiloqua substitutio: ⁊ ponit ꝙ quatuor modis. Adde circa scdm modũ Bar. inquãtũ vult ꝙ breuiloqua fiat ꝑ illa verba: vterue eorum viuet per. l. si titius cum. l. se. s. ti. j. ff. de here. insti. illa. l. nõ dicit qd per ista verba fiat breuiloqua substitutio. imo potius vr̃ probare cõtrarium qm̃ dicit ꝙ resultat tacita substitutio melius probat tex. in. l. si fundũ sub conditione. §. his verbis. j. de lega. j. ⁊ ita reperio tenere Albe. ꝙ ista nõ sit breuiloqua ⁊ qd illa iura nihil probãt in repeti. istius rub. in. xcj. col. Tu autem defendẽdo Bar. dicas qd illa iura probant iuncta rõne quã ponit Bar. qꝛ regula est: qd qñ sub vna oratione substituitur duob⁹ reciproce hincinde: illa appellať breuiloqua. Adde etiam inquãtum Bart. cõcludit qd per verbũ ꝑueniat seu deueniat fiat breuiloqua substitutio. nã Albe. de rosa. in loco pre alleg. tꝫ opi. Ray. ꝯ Gui. ⁊ Bar. qꝛ vna est substitutio fideicõ. per text. in. l. luci⁹. §. filia. in. l. heredib⁹. §. fi. in. l. heredes mei. §. cũ ita ff. ad treb. q̃ iura aperte dicunt: qd ꝓpter verbũ deueniat induciť fideicõ. Tu autẽ aduerte ꝙ ista iura istud dicũt ⁊ ea allegat Bar. in. l. centurio. in fi. col. s. eo. et sic ista iura probant qd verbũ deuenio aut peruenio possunt esse obliqua: ꝫ alibi habemus qd sunt directa verba. c. ray. in verbo perueniant. cũ gl. de testa. in. l. heredi. et ibi Bar. C. de heredi. insti. ⁊ bonus tex. in. l. si ita fuerit. ff. de lega. iij. ergo ex oĩbus simul iunctis apparet qd verbũ perueniat aut deueniat est cõe qꝛ adaptať vtriqꝫ. ergo Bar. hꝫ intentum qd

10 si substitutio breuiloqua in vna oratione fiat duob⁹ ⁊c. ¶ †Circa. iiij. q. Bar. princi. qs sit effectus istius substitutionis breuiloque: ⁊ lꝫ scribẽtes nihil addãt nec faciãt mentionẽ de ista. q. Bar. Adde inquantum concludit Bart. qd breuiloqua aliqñ continet duas vulgares tñ aliquãdo duas pupil. tantũ: aliquando duas fideicom. tñ: qꝛ posset dubitari nũquid breuiloqua ꝯtineat duas exemplarias tñ: ⁊ dicendũ est qd nõ: qꝛ nunqꝫ põt cõtinere duas exemplarias: qꝛ simul cõtineat duas vulgares. ratio qꝛ exẽplaria non potest fieri exheredatis. d. l. humanitatis. in verbo legitima. C. eo. declarat Barto. i. l. ex facto. in prin. in. vij. col. s. eo. ꝫ ergo breuiloqua posset continere duas pupil. tãtum. qñ fieret exheredato tamen exemplaria semper continet vulgares. Secundo adde inquantum Bar. vult: qd breuiloqua cõtinet sex substi. quando simul misceretur cũ compendiosa. tu dic melius: qd imo breuiloqua de per se põt cõtinere sex substi. directas: et oẽs erunt directe ⁊ de per se absqꝫ compẽdiosa: qñ duobus impuberibus in potestate existentibus et mentecaptis substitueret breuiloque: continerentur due vulg. due pupil. ꝑ tpe etatis pupillaris ⁊ due exẽplarie pro tẽpore etatis minoris. ⁊ sic erũt oẽs sex directe absqꝫ

11 cõpendiosa. ⁊ istud etiã voluit postea Bar. †Tertio adde inquãtum Bar. vult qd si breuiloqua fiat duobus impuberibus in codicillis quod cõtinebit duas fideicom. tantum: per. l. sceuola. j. ad trebel. videretur dicendum oppositum: qd si pater duobus filijs impuberibus in potestate existentibus substituat breuiloque in codicillis: quod contineantur directe non autem fideicommissarie substitutiones. nam ideo in. l. sceuola. directa substitutio facta in codicillis non valet: quia ibi testator non poterat directo in codicillis substituere. ideo ex equitate valet iure fideicom. sed in terminis nostris: pater potest inter liberos in codicillis directo substituere. istud ꝓbat tex. ⁊ ibi in terminis Bart. in. l. militis codicillis. j. de testa. mil. in prin. vbi est tex. qd miles põt in codicillis directo substituere lꝫ paganus non. ergo sicut miles põt ita põt pater inter liberos: ⁊ per illũ tex. dicit ibi Bar. se obtinuisse ꝯtra oẽs aduocatos: vt ibi per eum ⁊ illã decisionẽ Bart. sequunť indifferenter oẽs Moder. in. l. hac cõsultissima. §. si quis autẽ. C. de testa. vbi aliqñ de hoc plene dixi. illaꝫ decisionẽ Bar. ꝗuis multi teneant ꝯtrarium. ⁊ cã etiã sequiť Are. in. l. coheredi. §. cũ filio. per glo. ibi. s. eo. ⁊ idẽ Are. in aut. hoc inter liberos. C. de testa. Confirmať viua ratione: qꝛ sicut in milite permittiť qd possit in codicillis directo substituere tex. clarus in. d. l. codicillis. in prin. istud est qꝛ in milite seruetur ius gentiũ: cum etiã in patre testãte inter liberos seruatur iusgentiũ. ideo fit equiparatio a patre cũ milite ita equiparant. Bar. ⁊ doc. in. d. l. hac cõsultissima. §. ex imperfecto. ⁊ alibi sepe. ergo videtur Bart. hic male dicere: qd si diceres istud ꝓcedere qñ appareret qd pater in codicillis voluisset inter liberos directo substituere. nã tũc bene posset: sicut ⁊ miles: sed in dubio ꝓsumendũ est qd nõ voluerit substituere iure cõi. et sic per fideicommissum. d. l. sceuola. sicut etiã in milite presumiť ꝙ substituat iure cõi ⁊ non militari in dubio. d. l. in testõ. C. de test. mili. qꝛ dico qd in casu nostro apparet qd testator voluit directo substituere: ⁊ ꝓbať dupliciter. Primo ex quo fecit breuiloquam sub

12 stitutionem †clarũ est ꝙ breuiloqua solũ ꝯtinet directas ⁊ nunqꝫ continet fideicõmissarias: nisi adijceretur cõpendiosa: vt probat late Bar. j. in vlt. col. vbi diceť per. l. ij. C. eo. ex quo ergo pater inter liberos fecit breuiloquã substi. ⁊ breuiloqua ꝯtineat directas apparet qd voluerit facere directas. scdo probatur: qꝛ qñ testator põt facere directas substi. in dubio censeť fecisse directas: si verba patiuntur. regula tex. est in. c. si pater. de testa. in. vj. tñ posses dicere qd ille tex. loquitur qñ põt facere directas de iure cõi. secus si de iure speciali. ⁊ sic precedẽs ratio videť melior. Considera tñ qꝛ Bar. vult qd sepe equipareť testũ militis ⁊ testũ patris inter liberos: qꝛ vtrobiqꝫ attendiť merũ iusgentiũ: sepe dubitaui qd ista equiparatio nõ sit bona. nã habeo qd miles põt decedere cũ duobus testamẽtis. Itẽ põt decedere pro pte testatus ⁊ pro pte intestatus. l. iur. mili. ff. de test. mili. ⁊ tñ si idẽ dicerẽ in testõ patris inter liberos: videreť diridiculũ ⁊ cõtra aut. hoc sine. ⁊ aut. inter liberos. C. de testa. ista sunt dicta cã cogitãdi. nemo enim discrepat

13 a Bar. nec tu recedas ab eius opi. ¶ †Circa scdam. q. in ista. iij. q. prin. ꝯcludit Bar. in ista. ij. q. qd substitutiones cõtente sub breuiloqua sunt expresse verbis generalibus lꝫ nõ specialibus ideo matrẽ excludunt: idẽ tꝫ Bar. in. d. l. ꝓcibus. ⁊ latius in. l. j. in prin. in. ij. q. prin. s. eo. Bal. ⁊ Ang. in. d. l. iam hoc iure. Ange. ⁊ Sali. in. d. l. in testõ. ⁊ Ang. in consi. clj. incip. quidã Nicolaus. ⁊ ista est vera ⁊ cõis. Limita singul'r nisi breuiloqua esset collata in casum specialẽ vulgaris: puta: institutis liberis si testator diceret: si qs eoꝝ heres nõ erit eos ad inuicẽ substituo: tunc pupillaris ꝯtenta est oĩno tacita ⁊ nõ excluderet matrẽ. ita limitat singul'r Bar. j. in vlt. col. in ver. pone instituo duos impuberes. ⁊ ibi reseruo dicen-

14 dum. ¶ †Circa tertiam qõnem. in ista. iij. q. princi. pone instituo duos filios impuberes ⁊ aliũ puberẽ ⁊c. cõcludit Bar. in ista. ij. q. qd breuiloqua non cõtinet pupillares substitutiones in persona impuberũ qñ est admixtus pubes. Adde qd cũ opi. Bar. trãsit simpliciter Sali. hic. ⁊ idem Sali. ⁊ Ludo. in. l. in testamẽto. C. de test. mili. Ange. de are. in. §. sed ⁊ plures. in. ij. col. insti. de vul. substi. Are. in. l. iam hoc iure. in. v. ⁊. vj. col. s. eo. ⁊ ista est cõis ⁊ vera: quamuis primam opi. Guil. ⁊ Ray. teneat Albe. de rol. in repeti. istius rub. in materia breuiloque. in. vij. q. ⁊ Jo. fab. in. §. qua ratione. in. viij. col. insti. de pupil. substi. alibi tñ Bald. concordat istas opinio. in. d. l. in testamento. in. iij. q. ꝙ opi. Bart. procedat quãdo ille tertius pubes erat frater prout loquitur Bar. ⁊ inter eos cadat ius succedendi ab intestato: testator presumiť illud conseruasse: vt dicit Bart. secus si ille tertius esset extraneus: qꝛ tunc in persona impuberum cõtinentur pupil. ex presumpta voluntate testatoris. arg. l. paulo cali. §. j. in ratione sui. j. de leg. ij. ⁊. l. aurelius. §. titius testamẽto. ff. de libe. leg. ⁊ licet Alex. dicat: qd ista iura parum faciant qꝛ sunt diuersissima a casu nostro: credo quod optime faciunt in ratione. nam in illis iuribus habetur quod contra proprietatem verborum frater admittitur ad hereditatẽ fratris: ergo similiter in ꝓposito: fauore fratris licet vnitas orationis repugnet tamen continebitur pupillaris respectu extranei. Istam theoricã Bal. tenet etiam Ang. lꝫ de Bal. nõ faciat mentionem: in cõsi. cccvj. incip. testator de Uerona. vbi dicit ꝙ legẽdo semp solitus est cõcordare has opinio. ⁊ qd cuilibet sani capi. hec opi. debet esse cõformis ⁊ iuridica. reperio quod eam sequiť Are. in. l. in testamento. in. iij. qd. C. de testa. milita. tamen istam distinctionem reprehendunt Sali. ⁊ Lud. in. d. l. in testõ. et bene. Jmol. in. d. c. raynu. ⁊ Alex. hic. ratio quare substitutio breuiloqua solum contineat vulga. ⁊ nõ pupil. est ratione equalitatis: vt dicit Bar. ista ratio

15 ista ratio militat etiã qñ ille tertius esset extraneus. ¶ Circa. iiij. q. testator hʒ vnum filiũ anniculum alterũ qui. xij. an hʒ &c. breuiloque substituit: postea ille qui habebat. xij. ann. effectus est pubes & extincta est pub. substi. in psona sua. an ita extinguaꝛ in psona alterius qui adhuc est impubes &c. Concludit Bar. qd breuiloqua facta impuberibus lʒ vnus citius pubescat: et sic finiatur pupil. substi. tñ durat in psona alterius vsq ad pubertatẽ. ¶ Adde qd idẽ tʒ bal. hic post Aber. de Cremona: q lʒ cesset vna ratio. s. equalitas: nõ tñ cessat volũtas testatoris. que cã tanq potentior attendi dʒ sin ꝯtrium tñ allegat tex. in. l. si tutor reipublice. ff. de tu te. et ra. distra. Jmo. credit qd alleget illũ tex. in prin. & tunc nihil facit. rñdet Jmo. vt per eũ. istã solu. refert & sequiꝛ Ang. de are. in §. sed plures. in. ij. col. insti. de vulg. substi. sed errant q Bal. non allegat illum text. in prin. qui nihil facit. sed allegat Bald. in. §. j. qui multum facit. et potest induci vt magis stringat ille text. nam sicut pupil. substit. ẽ prouisio filij: ita etiam tutela. sicut ergo ibi tutela propter pubertatem vnius extinguitur ita etiã in personã alterius quãuis impuberis. Jdem similiter dʒ esse in breuiloqua et tanto fortius q breuiloqua desiderat equalitatẽ tutela nõ. & ad hoc rñdet Jmo. & Ang. de are. Sed defendẽdo Bar. dic qd rñso aperte colligiꝛ in illo text. quia qñ vnus frater est effectus maior incipit esse locus legitime tutele. & ideo extinguit datiuã. i. datũ a iudice & pp̃ter hoc subiungit text. qd si ille tutor fuisset testamẽtarius quo casu legitima tute. non facit cessare testamentariã non tolleretur tutela in persona impuberis. in forma rñdendo dic qd in illa. l. extinctio tutele in persona vnius fratris de necessitate influit extinctionem alterius: q ex quo frater est effectus maior incipit esse locus legitime tutele et deferꝛ ad eum: q ipsa legitima extinguit datiuã a iudice: text. est in. l. si quis sub conditione. ff. de testa. tu. sed istud cessat in pposito nostro: q extinctio pupillaris in persona vnius de necessitate non influit extinctionẽ in personã alterius. ex quo a prin. ambo fuerũt impuberes qd sufficiat. & istã rñsionem ponit Ro. in. d. l. testamẽto. C. de testa. mili. & ibidem latius Are. in. iiij. & v. col. hic nihil dicit.

16 Adde † qd istã opi. Bar. etiã tenet Bal. in. d. l. in testamẽto. in. viij. q. & ibi Sali. & Ro. C. de testa. mili. Pau. et simpliciter Aler. hic qui plus nõ dicit: idem cum Bar. tenent Sali. Jmo. Raph. cu. & Are. hic. & Ange. de are. in. §. sed & si plures. insti. de vulg. substi. in. ij. col. & ista est cõis opi. & vera quã etiã tenet gl. hic q̃uis dist. Ray. hic per Bar. relata tenuerit Albe. de rosa. in repe. istius rubr. in materia reciproce. In qua. q. teneas ergo cõem sniam ꝗuis Jo. fab. in. d. §. qua ratione. in. viij. col. teneat extingui in psona vtriusq p tex. in. l. alteri. ff. de adi. lega. quẽ allegat Bar. in sequẽti. q. vbi dicam de illo tex. ¶ Pro ista cõi snia addo tria fundamenta. primo quia ex quo testator sciebat etatem vtriusq filij. l. octaui. ff. vñ cog. certe simpliciter substituendo nec aliter limitando videꝛ voluisse ex generalitate in equalitate postea cõtingere: ex quo aliter in specie nõ prouidit. l. vnica. §. sui autẽ adde scienter. C. de cad. tol. ¶ Scdo q nõ presumitur mutata volũtas testatoris. l. cum tacitum. & l. cũ qui. ff. de procu. ideo semel inclusum ex volũtate testatoris presumitur semper durare. ¶ Tertio moueor q substitutio directa postq semel est cõprehẽsa sub breuiloqua nõ potest reuocari etiam ex expressa mutatione voluntatis testatoris sine noua solennitate. l. militis codicillis. §. veteranus. ff. de testa. mili. nec dicatur qd ista non fit mutatio sed fit declaratio voluntatis vt dicit Bart. in sequenti articulo & ostẽdam Bar. in hoc male dicere. ¶ Querit etiam Bar. testator habet duos filios impuberes & eos instituit & inuicem substituit. demũ vnuʒ ex his emancipat. ita quod pupil. substi. finitur in persona illius emancipati. an etiam finiatur in personam alterius retenti in potestate.

17 ¶ Circa. v. q. Bart. istum articulum intẽdo plene disputare pro vtraq parte et respondere fundamentis vtriusq partis anteq ergo vlterius procedam q Ray. Guil. & Bar. tenẽt q extinguatur pupillaris in persona vtriusq: videamus an leges allegate per eos bene probent vel nõ. ¶ Primo Guil. allegat tex. in l. j. C. de diuer. rescript. ille tex. nihil facit. ibi enim illud deciditur propter duo. ¶ Primo pp̃ter vnitatem cause cõis. ¶ Scdo propter supplicationem porrectam cõmuni noie: propter ista duo rescriptum principis cõcessum super vna persona intelligiꝛ vtriq concessum. istud clare dicit ibi litera in verbo de cõi consensu & fratrũ libellum supplicatoriuʒ porrexisti. ista cessant in casu nostro. ¶ Secundus tex. quem allegat Guil. videꝛ magis distribuere: & est tñ tex. in. §. ad hoc autẽ. in ver. si autem pater. in aut. vt lic. ma. & aui. colla. viij. vbi nominatio facta de vno filio simpliciter in scriptura publica vel priuata coram tribus testibus non solum facit legitimum illum quem nominauit. sed etiam alios naturales. ergo illud quod disponitur in vno de filijs intelligitur & dispositũ in alio ad istum tex. qui prima fronte videtur stringere: rñdeo altero de tribus modis. ¶ Primo respondeo qd isti casus sunt omnino diuersi. ibi enim cogitur de conferendo cõmodum: hic de auferendo: ibi enim dispositio bñficialis: id est dispositio legitimationis collata in vnũ filium trahitur ad alios filios naturales. in quibus oĩmodo est eadẽ ratio: sed hic ecõtra. querimus an dispositio fauorabilis qualis est substi. pupillaris collata a prin. in plures liberos si deficiat postea ĩ vno p emãcipationẽ an p hoc reuocetur in alijs filijs nõ emãcipatis. ¶ Confirmaꝛ & scdo q ibi agiꝛ de legitimatione. legitimatio aũt est fauorabilis et extẽdenda. ita tʒ Gemi. in. c. j. §. j. in pe. col. de filijs presby. in. vj. ¶ Pet. de anch. in ꝯsil. cccviij. incip. circa primũ q̃situ fuit satis expediẽs nimirũ si ibi fit extẽsio legitimationis de vno filio ad filiũ. sed hic agiꝛ econtra de auferẽdo substi. que similiter est fauorabilis. ¶ Sed non eundo a per mendicata suffragia rñdeo tertio & no. quod pater nominando quem filium[a] simpliciter: ideo diciꝛ eũ legitimare: eo q ex ista legitimatione probaꝛ matrimoniũ matris: nec requiriꝛ alia probatio. ita dicit ad literã tex. in illo. §. ad hoc. ergo sequiꝛ de necessitate: qd omnes sint legitimi: sed istud cessat in proposito nostro. ergo ille tex. nihil facit. ¶ Tertio principaliter mouebaꝛ Guil. per tex. in. l. alteri. ff. de adi. le. & dicit Bar. qd ille tex. optime facit. adde ad illum tex. alium tex. in. l. pamphilo. §. fi. ff. de lega. iij. ad istũ tex. in. l. alteri rñ. Bal. in. d. l. in testõ. in. x. q. & Ang. hic. qd. d. l. alteri. loquiꝛ de onere & nõ de mero fauore. istã solu. irridet Aleran. hic. & dicit qd non solũ est mala solu. imo est pessima: q imo legatum de quo ibi tractatur est dispositio mere fauorabilis sicut hic pupil. substi. hinc est qd legatũ nunq põt afferre nisi vtilitatẽ: hereditas secus. l. si hereditatis. §. j. ff. man. & ita etiã ante do. Aler. istã sol. reprehẽdit Jmo. hic: eam etiã impugnant Lud. & Are. in d. l. in testõ. ego aũt puto qd solu. Bal. & Ange. bene intellecta sit bona & nõ mercatur reprehẽdi. nã legatũ respectu legatarij bene est merus fauor: sed respectu heredis grauati est onus: et de isto ipsi intellexerunt: sed substitutio pupilla. omni respectu ꝯsiderato hincinde semp est fauor. ¶ Alio & scdo mõ rñdet Bal. & Ang. q in. d. l. alteri. vna dispositio habet se ad aliaʒ loco finalis cause: ibi enim ideo legauit estimationẽ. Scdo quia primo legauerat predium nimirum si adempto vno legato reuocatur & aliud: nec alia ratio potest reddi ad. d. l. alteri. sed hic iste substitutiones pupillares contente sub breuiloqua lʒ fraternizent ad inuicem: tñ neutra est finalis cã alterius. ¶ Ex notabili[9] rñde ad. l. alteri. qd loquiꝛ in legatis que reuocanꝛ nuda volũtate etiã tacita. l. ij. §. fi. cũ. l. seq. ff. de adi. leg. secus est in directa pupillari q non põt reuocari nisi cum alia voluntate solenni. l. militis codicillis. §. veteranus. ff. de testa. mili. & §. ex eo aũt solo. insti. qui. mo. testa. infir. istã differentiam ponit in specie tex. in. l. si ex parte. ff. de adi. leg. vbi propter inimicitias superuenietes reuoceꝛ legatũ tacite. & tñ non reuocaꝛ institutio eiusdẽ. & ibi glo. assignat rationẽ predictã quã etiã assignat Bal. & Ang. in. l. hereditas. C. de his qui. vt indi. & si diceret vt dicit. j. Bar. q ista est declaratio q põt fieri sine solẽnitate. ego infra ostẽdã Bar. male dicere multis medijs. ¶ p eadẽ parte Ray. allegabat tex. in. l. cũ eiusdẽ. & l. seq. que incipit plerũq. ff. de edil. edic. sed ista iura parũ aut nihil faciunt: & dupl'r rñdeo q illis. ll. causa & vitiũ erat a prin. vnde etiã hic si imparitas fuisset a princ. impediuisset pupil. in persona vtriusq vt in. l. iam hoc iure. s. eo. sed. q. nostra loquitur qñ inequalitas non erat a prin. sed superueniat ex postfacto. vnde non debet tolli id quod est legitime factũ. ¶ Scdo respon. quod ille. ll. loquuntur in his que cõmode separari non possunt. ¶ Circa distinctionem Bart. an emancipatio sit facta ex voluntate &c. Adde qd istam distinctionem sequuntur Salice. Jmo. & Pau. & Alerã. hic. Sali. in. d. l. in testõ. in. viij. q. & ibidem Ludo. ro. idem tenet Angel. de are. in. §. sed & si plures. in. ij. colũ. insti. de vulg. substi. late Jmol. in. d. c. rayn. in materia reciproce. in. vj. q. & ibidem do. Pet. de vbal. de perusio. vbi dicit quod istã opi. cõmuniter tenent doc. ¶ Sed istam distinctionem reprehendit Ange. quia qñ pater ex necessitate emancipauit filium non extinguitur tunc pupillaris: certe ex quo emancipatio precessit culpa vel facto filij: certe multo fortius deberet reuocari substitutio in persona alterius fratris: alias iste filius qui coegit patreʒ: vt eum emanciparet sentiret cõmodũ pupil. substi. cõtra. l. is qui contra. s. eo. ¶ Sed istud reprehendunt Jmo. & Moder. & Ludo. in. d. l. in testamẽto. q pupillaris substitutio est fauor et pꝛouisio pupilli cui fit. vnde propter factum fratris emãcipati nõ dʒ ipse grauari. l. si quis in suo. §. legis. C. de inoffic. testa. preterea qd substitutio pupillaris continuatur in breuiloqua istud pendet a presumpta voluntate testatoris: nõ autem facto fratris. l. iam hoc iure. s. eodem vnde qñ pater voluntarie emancipat videꝛ reuocare substitutionem: sicut videtur reuocare legatum. secus si ex necessitate vt iuribus allega. per Bãrto. ¶ Preterea in casibus in quibus pater cogitur emancipare filium nõ causa filij: sed culpa & delicto patris: patet ex causis enumeratis in gl. in. §. fi. insti. qui. mo. ius pat. po. sol. & sic distinctio Bar. defendiꝛ ab impugnatione Ang. ego aũt reprehendo dist. Bar. alia rõne. naʒ illud qd dicitur qd p alienationem necessariam non reuocaꝛ legatum: procedit qñ alienatur

[a] ¶ Roiãdo quem filiuʒ. adde doc. in c. p tuas. de pba. Inno. ĩ. c. michael. de fil. psby. Ant. de bu. ĩ. c. trãsmisse. q filij sint legi. Bart. ĩ l. j. §. j. ff. de libe. agno.

ex necessitate rei familiaris: secus autē qñ alienatur ex necessitate
per legē impositā: put est hic emācipatio tūc reuocat legatū. ita
probat tex.no.in.l.filia legatorum.C.de leg.iūcta.l.fi.C.de do.pro
mis.et ita limitant Nico. de mutina et Albe.in.d.l.filia legatorum
per illū tex. sed in proposito nostro est talis necessitas p.l.imposi
ta:per quam pater cogit emancipare filiū: nō autē est necessitas
rei familiaris.⁊ ita retorqueo ꝯtra Bar. Aduerte inquantū Bar.
rñdēdo oppositioni p eū facte dicit qd ista nō est noua dispositio
sed est declaratio:an sub generalitate breuiloque cōtineat pup.et
talis declaratio pōt fieri sine noua solennitate.d.l.heredes palā
vt per Bar.q: qui declarat nihil de nouo dat.d.l.heredes palā
§.sed si notā.allega.p Bar.cōfirmo per illud qd tz Bar.⁊ ibi di/
xit.in.l.ij.in prin.in pe.col.s.eo.in ver.quero ergo ⁊ reuoco in du
bium vbi tz Bar.an tacita pupillaris cōtenta sub vulgari exclu/
dat matrem potest probari solum per duos testes. q: ista est solū
declaratio volūtatis ⁊ nō reqrunt septē testes.d.§.sed si notā.quē
allegat Imo.fortius tenet Bar.ī.d.l.precib⁹.in.ij.col.⁊ seq.qd te
stator pōt ex interuallo post testm̄ imperfectū declarare qd eius
intētio fuit per tacitā pupillarem matrē excludi:eo q: actus quā
tūcunq perfecti recipiūt seorsum formā declaratoriā nō aūt dispo
sitoriā.d.§.sz si notaz. Ista sol. Barto.mihi nullo mō placet. ⁊ sic
istud argumētū ineuitabiliter obstabit ꝯ istā opi.⁊ reperio ꝙ istā
sol.Bar.reprehēdit Bal.ī.d.l.in testō.ī.ij.⁊.iij.col.⁊ ibidē Pau.
de ca.in vlt.col.eo q: s'm eos ista nō est mere declaratio:sed est di/
spositio:aliter tñ nō probāt.⁊ sic ista nō est mere leuis īpugnatio.
Tu ergo vltra eos proba.nā illud ꝙ d: qd declaratio voluntatis
pōt fieri sine noua solēnitate.d.§.sed si notā.procedit qd declara/
tio fit circa circunstantias actus.ita proprie loquit ille text. secus
est vbi declaret substātia directa ipsius actus. q: nō pōt fieri sine
noua solennitate.q: ista declaratio videt dispositio. ita limitat et
declarat illū tex. Jo.de ana.in cōsi.lxxxiiij.incip.videndum est de
virtute reuocationis.in.ij.col. Sed tertio et fortius qd Bart.male
dicat ostendo euidenter.aut enim volumus dicere qd pater emā
cipando vnam ex liberis declarat vt ex nūc: aut declarat vt ex re/
tro a prin. si volumus dicere qñ declarat vt nunc scz qd nunc no/
lit durare illam pup.substi.in personam alterius fratris. ⁊ tūc q:
a prin.fuit pupil.substi.certe ista esset de presenti noua dispositio
ergo testator nō potuit vt ex nunc tollere pupillarē substi. in per
sona filij emancipando alium filium. sed fuit opus noua solenni
voluntate.istud dicit tex.in.d.l.heredes palā.in prin.iuncto.d.§.
sed si notā. Aut volumus dicere quod pater emancipādo vnum de
filijs videatur declarare vsq retro quod etiam a prin. noluit pu/
pillariter substi. et ad hoc magis verba Bar. licet profecto istud
est peius dictū: quia emancipatio nō est actus qui necessario aut
presumptiue istud inferat in preteritū:ergo nō inducet istā decla
rationem retro in preteritum.ista doctri. traditur per Bar.⁊ scri
bentes in.l.ex persona.post glo.ibi.C.de proba.doc.Bart.⁊ alio
rum.in.l.si prius.in.v.oppo.ff.de oper.no.nun.qd aūt emancipa
tio facta de presenti nō inferat in preteritū:patet: q: tpe quo pa/
ter condidit testm̄ nihil verisimiliter cogitabat de emācipatione
vnius filij futura.ergo non infert necessario retro a preterito nisi
vt dicit Are.ex breuitate tēporis ista presumptio cadat: puta q:
post testamentū incontinenti emancipasset vnū filiū. ex his enim
que incōtinenti vel paulopost fiunt ꝓsumeretur bñ in preteritū.
l.si vēri.§.fi.⁊ ibi Bar.ff.de priui.credi. sed qñ emancipacio fuis
set facta ex magno interuallo post testm̄ ex presenti non presumi/
mus retro in preteritum: et tantofortius si pater emancipasset
filium ex aliqua cā de nouo superuenienti postea.⁊ sic vides quo/
modo.ll.allegate p Guil.⁊ Ray.⁊ fundamēta Bar.⁊ eius respon
siones oīa corruunt. Adde qd istā eandē partē affirmatiuā qd ex
tinguatur substitutio: tenet etiā Alb.in repe.huius rub.in mate
ria reciproce.in.x.q. Jo.fab.in.§.qua rōne.in.viij.col.insti. de pu
pilla.⁊ ista videt esse cōis snīa. Pro ista parte vltra quinq funda
menta superius relata:pōt.vj.argui s'm Ange.de are.in.d.§.sed
et plures. q: testm̄ pendet a voluntate testatoris.l.in conditioni/
bus primū locū.ff.de cōdi.⁊ demon.sed testator videt ex facto suo
reuocare pupil.substi.cū fecerit ex postfacto inequalitatem:⁊ cui
data est potestas mutandi fortius censet data ptās declarādi vo
luntatem suā verbo aut facto. cōfirmatur q: voluntas nō minus
declarat factis quā verbis.l.de qbus.ff.de legi.l.paulus rñdet nō
tm̄ verbis.ff.rem ra.hab.imo facta sunt fortiora ad declarandum
quā verba.l.si tñ.§.ei qui.ff.de edil.edic. Sed rñ. qd istud non pen/
det a voluntate nuda testatoris ex postfacto simpliciter vt supe/
18 rius declaraui. † Septimo pro ista parte facit q: in breuiloqua
substitutione sunt correlatiue.d.l.iam hoc iure.§.j.sed destructio
vnius correlatiuorum est destructio alterius.l.fi.cū si.ff.de accep.
l.fi.C.de indi.vidui.tol. ergo destructa vna substitutione pupilla
ri in breuiloqua destruit ⁊ alia. Sed rñde qd argumentū procedit
in correlatiuis quorū vnū nō pōt stare sine alio vel vnū ex cā alte
rius.l.si quis donationis.ff.de contrahen. empt. tunc destructio
vnius est destructio alterius.sed substitutiones pupillares ꝯtēte
in breuiloqua nō sunt tali respectu correlatiue:q: a prin.vna po/
tuit esse sine alia si testōr istō voluisset.d.l.iā hoc iure.§.j. Octauo
facit q: substitutiones in reciproca sunt adinuicē respectiue vna
ad aliā ideo exigunt equalitatē.d.l.iam hoc iure.sed in his que re
spectiua sunt si vnū postea cessat ⁊ aliud.tex.est in.l.filio.§.matri.
⁊ in.l.alumne.§.seia.ff.de adi.leg.sed rñde qd ista iura loquuntur
qñ talis respectus est causa finalis legati.ibi enim emolumentum
legati fuit relictum propter onus fideicōmissi:vnde sublato one/
re tollitur legatū.ita declarāt predicta iura Bar.in.l.si qs seruū.
ff.de condi.⁊ demon.Bal.in.l.j.C.de pac.⁊ in.l.si plures.C.de cō
di.inser.sed in casu nostro vna substitutio nō est causa finalis alte/
rius cū sine ea possit esse a prin.testatore volēte.d.l.iam hoc iure.
Nono ⁊ vltimo facit:q: qñ actus nōdū cōsummatus est:⁊ res de/
uenit ad casum a quo incipere nō pōt:certe vitiat.l.vranius.versi.
sed si cum duo.ff.de fideius.l.si sub vna.§.j.⁊.l.pluribus.§.⁊ si pla
ceat.ff.de verb.ob.sed hic actus nō est cōsummatus cū testator ad
huc viuat.⁊ si a pñ.fuisset hec imparitas impediuisset pup.sub/
stit.ad istud argumētum rñde negando ꝙ res deueniat ad casum
a quo incipere nō potest:q: ꝙ data imparitate non contineat pu
pillaris nō est ex defectu potestatis testatoris: sed ex defectu pre/
sumpte voluntatis testatoris. nam si testator vellet posset facere
quod etiā extenta imparitate cōtineatur pupillaris.d.l.iam hoc
iure.§.j.⁊ ita declarat Bar.s.in precedēti.q.ista sunt que adduci
possunt pro parte affirmatiua que est cōis: qbus oībus respon.
Contrariam opi.⁊ sic negatiuam:qd lz emancipetur vnus impu/
bes:tñ non extinguitur substi.pupil.in persona alterius in pote/
state retenti tenet Bal.in.d.l.in testō.in.x.q.motus per tex.in.l.fi.
ff.de duo.re.vbi lz vnus ex pluribus correis debēdi eximatur ab
obligatione:tñ per hoc non eximit alius.ita in proposito lz vnus
impubes eximatur a substi.pupil.per emancipationē:tñ non dz
eximi alius. Tu cōfirma q: etiā in duobus reis desiderat equali/
tas hinciñde:sicut cōsideratur in breuiloqua.l.reos.§.cū in tabu
lis.ff.de duo.re.§.j.⁊.ij.insti.de duo.re. Sed ad hoc rñde duplici/
ter. Primo ex mēte Bar.in.q.precedenti.dum rñdet ad.d.l.can/
dem.qd illa.l.fi.loquit in cōtractibus vbi actus est pfectus ⁊ con/
summatus:merito lz vnus postea eximat non eximit alius.sed in
q.nostra viuente testatore substitutio non est consummata. Scdo
rñde qd in.d.l.fi.exēptio vnius correoꝝ non pcessit facto credito/
ris sed p deportationē vel capitis diminutionē.sed in casu nostro
exēptio vnius impuberis pcessit ex facto testatoris emācipantis
a cuius voluntate pendet an sub breuiloqua cōtineat pupillaris.
d.l.iam hoc iure. Scdo pro ista parte Bal.allegat tex.in.l.tri/
bunus.§.fi.ff.de testa.mili.vbi si miles in aliquibus partibus cas/
sat testm̄ prius factū:⁊ in alijs nō cassat valet ⁊ ꝯfirmat dispō. ita
hic testōr annullādo ex postfacto vnā substitutionē pupil.aliā nō
infirmat sed cōfirmat. Sed rñde qd hic in breuiloqua est dicta rō
propter equalitatē quā desiderat:que ratio cessat ibi. Tertio mo/
uet Bal.q: substitutio pupillaris est ꝓuisio ⁊ fauor ipsi⁹ pupilli
in ptāte retenti.ergo nō dz sibi auferri p emancipationē alterius
filij.eandē opi.per ista fundamenta tz etiā Ange.hic.⁊ idē Ang.
in.d.l.in testō.in lect.perusina.vbi addit quartū fundamētū.nam
a prin.sub ista breuiloqua cōtinebat pupillaris in psonā ambo/
rum:q: erat paritas ⁊ concurrebat coniecturata mens testatoris:
ergo ex postfacto paganus nō potest eam tollere nuda voluntate
vel per talē actum emancipationis.l.sancimus.C.de testa.§.ex co
autē solo.insti.qui.mo.testa.infir.nisi esset miles.l.eius militis.§.j.
ff.de testa.mili.nec dicat vt dicit Bar.qd ista est declaratio volun
tatis:q: istud superius multipliciter reprehendi. Eandē opi.tenet
Ang.in.l.hereditatem.in lec.florētina.in.ij.col.C.de impu.⁊ alijs
substi.vbi mouet quinta rōne:q: circa voluntatē testōr nihil egit
vnde non presumitur testator eam mutasse.l.fideicommissa.§.si
rem.ff.de lega.iij.secus si testator declarasset ab initio includi.ita
procedat.l.heredes palam.§.sed si notam.allega. per Bart. Sed
rñde ad hoc qd lz testator non declarauerit verbis tñ declarauit
facto.emancipando:⁊ voluntas testatoris non minus declaratur
factis quā verbis vt superius dixi. Eandē opi.tenet Raph.cu.hic
motus sexto fundamēto q: cum a prin.cōtineretur breuiloqua in
persona vtriusq: licet postea vnus emancipetur tamen in psona
alterius debet durare et nihil aliud allegat. Adde pro ista parte
disputationis gratia multa facere: et primo q: lz imparitas per/
sonarum impediat a prin.ne pupilla.cōtineatur vt est text.hic cū
simi.tamen facilius durat aliqd qñ est in esse deductū quā de no/
uo inducatur:per regulam.l.patre furioso.ff.de his qui sunt sui.
c.ad apostolicam.de reg.et si diceretur prout rñdebat Bar.ad.l.
eandem.de duo.re.quando actus habuisset perfectum ⁊ consum/
matum esse:qd non est in casu presenti donec viuit testator:cū am/
bulatoria sit voluntas testatoris vsq ad mortem.l. cum hic sta/
tus.§.ait oratio.ff.de dona.inter vir.⁊ vxo. q: in contrarium pon
dero fortem text.in.l. si fundum.ff.de fun.dota. Octauo pro ista
parte

parte arguo: q̄ꝛ q̄n duo extrema sunt necessaria ad causandū vnū
actum si illa duo extrema concurrunt: ⁊ actus causetur ꝫ postea
vnum deficiat tñ nō corruit actus.l.si ventri.§.in bonis.ff.de pri
uil.cre.§.affinitatis.cū gl.isti.de nup.l.si nō eliescētia.ff.de here.
isti.ꝫ ita est ꝙ ad causandū pupilla.sub breuiloqua duo requirū
tur. Primo paritas psonarū. Scdo ꝙ volūtas testōris nō refra
get.d.l.iā h iure.§.j.ꝫ hic ista duo a pncipio cōcurrūt vnū ꝫ post
ea deficiat vnū p hoc nō deficiet pupillaris in psona impuberis
in potestate retēti ad istud fundamentū rñde tripliciter. Primo
ꝙ argumētum procederet q̄n actus esset pfecte causatus in esse
qđ non est hic vt predixi. Secundo responde ꝙ imo hic deficiūt
ambo extrema. deficit enim paritas personarū. Itē deficit volū
tas testatoris: vt ptꝫ ex fundamēto partis aduerse. Tertio ⁊ no
tabilius respōde ꝙ vbicūq̄ testator aut legislator mouet̄ ex dua
bus causis simul cōsideratis deficiēte altera illarū deficit dispoſi
tio.ita no.d.Abb.in.c.q̄m frequenter.§.porro.in fi.p illū text.vt
19 lit.non cōtest.⁊ in cōsi.clxxvij.incip.illud de iure queritur. Mo
no pro ista parte fortiter facit: nā si per emācipationem vnius de
filijs tolleretur pup.substi.in persona alterius in potestate retē
ti: sequeretur ꝙ hereditas posset adimi in alio actu q̄ꝫ in testō: ꝫ
istud est falsum q̄ꝛ sicut hereditas nō pōt dari ita non pōt adimi
quā in testamēto.alle.l.quidā in suo.§.fi.ff.de cōdi.insti.preterq̄ꝫ
in certis casibus in quibus ope exceptionis tacita volūtate ex
cluditur.l.nostra.C.de testa.l.ex parte.ff.de adi.leg.ergo impossi
bile videtur ꝙ actus emancipationis reuocet substitutionē dire
ctam in personā impuberis in potestate retenti: nec dicat̄ ꝙ ista
non sit reuocatio ꝫ declaratio.vt dicit Bar.q̄ꝛ istud.s.declaraui
nō repeto reprobaui. Decimo pro ista parte facit q̄ꝛ reformatio
facta per testatorē in vno capitulo: in alio dispositionē nō immu
tat tex.est in.l.alūnc.§.q filias.⁊ ibi summat bar.ff.de adi.leg.er
go reformatio substitutiōis facta in vno ex filijs nō mutat in alte
ro: ꝫ respōde ꝙ.§.q filias.nō loquit̄ in materia desiderante equa
litatē vt est hic in breuiloqua propter vnitatē orationis. Vndec
cimo pro ista parte facit q̄ꝛ semel inclusum ex volūtate testatoris
semper presumitur durare cū non presumat̄ volūtas testatoris
mutata nisi probet̄.l.cū tacitū.⁊.l.cū qui.ff.de proba. facit bene
text.in.l.qui liberis.§.testō.ff.de bo.pos.scđam tabu.sed respōde
ꝙ imo volūtas presumitur mutata ex actu emancipationis ⁊ in
hac materia equalitatem desiderant. Duodecimo facit.nam ista
emancipatio fit ad fauorem ⁊ cōmodum filij: ergo nō debet ope
rari contrarium effectum vt faciat ꝙ fratri nō succedat ex pupil
lari i potestate retēto q̄ꝛ esset cōtra regulā.l.qđ fauore.C.de lega.
⁊ tāto fortius cū etiā istud respiciat ⁊ fauorē ⁊ cōmodū alterius
filij in potestate retēti cuius est prouisio ⁊ fauor.iuxta gl.in.l.ex
tribus.C.de inoffi.test. Ex predictis habes vtrāq̄ꝫ partē psentis
articuli bene discussam.prima opi.psentis articuli est penes do
cto.durum esset consulendo aut iudicando ab ea discere: tamen
si fundamēta vtriusq̄ꝫ partis considerētur vident̄ meliora funda
menta secunde partis ⁊ illam de iure amplector que est equior.
20 †Querit Bar.qđ econtra si ab initio fuit tacita iequalitas postea
superueniet equalitas q̄ꝛ pater instituit duos impuberes vnum
in potestate aliū emancipatū ⁊ eos inuicē substituit postea emā
cipatū adoptauit: an pupillaris substitutio contineatur sub illa
breuiloqua ⁊c. ¶ Circa sextā.q.Bar.adde ꝙ cū opi.bar.tenent
Ang.⁊ Imo.hic ⁊ Bal.in.d.l.in testamēto.in.ix.q.⁊ ibi Salice.
⁊ Lud.ro.eandē opi.⁊ latius tenet Albe.in repe.huius rubri.in
xj.qō.reciproce substi. Imol.in.d.c.Raynu.Ang.de are.in.§.j.
in.iij.col.insti.de vulga.substi.⁊ ista est cōmunis sentētia: ꝙ tenē
do istam opi.Bar.solum respōdet ad.l.ij.§.sed si extraneum.s.
eo.⁊ nō ad alia iura. Tu respōde ad.l.qui soluēdo non erat duos
apolonios.s.ti.j.respondet̄ ꝙ ille tex.loquit̄ q̄n est defectus i ac
cidentalib⁹ ⁊ extrinsecus.ideo si cessat ille defectus valet institu
tio secus q̄n est defectus in substātia vel testatoris vel instituti. ꝫ
ista sit cōis opi.tamen Alex.⁊ plenius Are.reprehēdunt Bar.
⁊ doc.in vno: ⁊ dicunt ꝙ Bar.est sibi cōtrarius: nā dicit Bar.ꝙ
hic tractatur de noua voluntate: ideo est opus noua solennitate
per.l.heredes palam.§.sed si notā.s.de testa. Sed in.q.precedē
ti in fi.Bar.dicit totū contrariū per.d.§.ꝫ notā.an sub breuilo
qua contineat̄ pupil.agitur solū de declaratiōe: ideo pōt fieri si
ne noua solēnitate.d.§.sed si notā.ecce ꝙ Bar.est sibi de directo
contrarius. Confirmat Are.quia sicut in.q.precedenti emanci
patio postea facta declarat ꝙ testator voluerit substituere pupil
lariter ita econtra in ista: q̄ꝛ adoptio postea facta debet declarare
ꝙ intentio testatoris fuit vtriq̄ꝫ pupillariter substituere. Tu cō
firma fortius q̄ꝛ istud dꝫ potius presumi in ista.q.q̄ꝫ in precedē
ti: nam presumere ꝙ voluerit pupillarem ɔtineri est actus fauo
rabilis ⁊ inducens cōmodum ⁊ prouisionē filijs: ergo potius dꝫ
presumi tunc ꝙ talis sit voluntas testatoris q̄ꝫ in precedenti qō.
vbi agitur de tollēdo pupilla.substitutionem. Ego defendo Bar
tol.et dico ꝙ in nihilo est sibi contrarius: nec est presumendum

ꝙ ita incōtinenti sit sibi contrarius: nam considera ꝙ in q̄stione
pcedēti breuiloqua erat facta duob⁹ impuberib⁹ i potestate ⁊ sic
si testōr volebat poterat cōtineri ibi pupillaris in psona vtrius
q̄ꝫ ergo an voluerit an non dependet ab eius declaratione. ideo
pōt declarare sine noua solēnitate.ita loquit̄ Bar.i precedēti.q.
ꝫ in.q.pñti erāt duo impuberes vnus in potestate alius emāci
patus q̄bus breuiloque substituit quo casu si testator expresse vo
luisset nō potuisset emācipato pupil.substituere: ideo dicit Bar.
⁊ dicit veritatē clarū est ꝙ a pncipio nō ɔtinebat̄ pupil. imo nec
poterit ɔtineri i psona emācipati.⁊ ideo si pater postea adopta
ret filiū emācipatū ⁊ vellemus dicere ꝙ per adoptionē inducat̄
pupilla.substi.ista esset noua dispositio ideo esset opus noua solē
nitate: hic ergo non pōt declarari retro: q̄ꝛ erat impossibile ꝙ in
emācipato caderet pupil.est ergo noua dispō: ergo requirit̄ no
ua solēnitas ⁊ sic bar.nō est sibi cōtrarius imo nō potuisset meli⁹
21 loqui. ¶ †Septimo querit Bart.testator habet duos impube
res vnum instituit ⁊ aliū exheredauit postea eos adinuicem.sub
stituit nūquid ista breuiloqua cōtinebit etiā substi.vul. ¶ Circa
vij.q.Bar.in ista.q.in qua cōcludit Bar.ꝙ si breuiloqua fiat in
stituto exheredato ꝙ cōtinet solū pupil.⁊ non vulgarē cū Bar.
tꝫ Alex.⁊ Are.hic ⁊ Ang.in.l.hereditatē.in lectura florē.C.de
impu.⁊ alijs sub.⁊ Ioā.de Imol.in.d.c.Ray.⁊ ita teneas q̄ꝫuis
Albe.in repe.huius rub.i.xij.q.isti⁹ reciproce teneat opi. Guil.
22 Ray.⁊ male. ¶ †Octauo querit Barto.testator hꝫ duos filios
vnū impuberē aliū puberē ꝫ furiosuꝫ ⁊ eos adinuicē substituit:
nūq̄d ex parte vnius.continet̄ etiā pup.⁊ ex parte furiosi cōtine
bit̄ etiā exemplaria ⁊c. ¶ Circa.viij.q.Bar.adde in ista.q.ꝙ idē
simpliciter tenet Io.fa.in.§.qua rane in.ix.col.instit.eo.⁊ Albe.
de ro.in repe.istius rub.in.xiij.q.reciproce substit. Io.de imol.
tenet contra Bar.si furiosus non habet filios ꝙ imo tūc sub bre
uiloqua cōtineatur exemplaria ⁊ pupillaris: mouetur q̄ꝛ exēpla
ria ⁊ pupillaris sunt similes ⁊ hñt eosdē effectus maxime q̄ꝫtum
ad propositum nostrū: sicut p pupillarem succeditur pupillo in
bonis vndecūq̄ꝫ quesitis ita in exēplaria succedit̄ furioso in bo
nis vndecūq̄ꝫ puentis furioso: vñ breuiloqua cōtinebit equales
substitutiōes: ꝫ ergo in quibusdā pupillaris ⁊ exemplaria diffe
rant satis est vt dicit Bar.ꝙ regulariter eq̄parētur saltē in casu
⁊ effectu de quo agitur.allegat no.per Io.an.i.c.trāslato de ɔsti.
⁊ in.c.non potest in glo.in verbo curā de preben.in.vj.⁊ cū opi.
Imo.simpliciter relata tenet Ang.de are.in.§.j.in.ij.col.institu.
de vulg.substi. Are.reprehēdēdo Imo.tenet cū Bar.q̄ꝛ vbi da
tur instantia non est licitū arguere a similibus vel ab equipara
tis: q̄ꝛ ad tollendā cōsequentiā sufficit dare instantiam.gl.vulga
ta in.c.sicut vrgeri.j.q.j.gl.in.l.creditori: vbi aliquādo dicam.ff.
de ope.no.nū. Alex.etiam tꝫ cōtra Imo.⁊ dicit ꝙ doctrina Ioā.
an.in locis palleg.nō pcedit q̄n tractat̄ de presumēda voluntate
testatoris vel scđo q̄n requirit̄ idētitas status.vt hic.secus q̄n re
quiritur similitudo ⁊ nihil aliud allegat nec aliud dicit. Tu autem
a pro opi.Imo.cōtra Are.dic ꝙ imo pcedit argumētū a simili: ª
ꝫ nō sit omnino simile ⁊ det̄ instātie dūmodo nō det̄ instātia
in effectu illo de quo querit̄.tex.est in.c.cōstitut⁹.de appel.⁊ idem
do.Abb.in terminis.in.iij.no.notat illū tex.⁊ dicit ꝙ est nobilis
simum.ad idē est tex.in.c.quēadmodū.⁊ ibi ad hoc not.Abb.de
iureiurā. Ego soleo ponderare tex.meliorem de iure.in.l.fi.C.de
colla.vbi imperator arguit a simili de castrēsibus ad aduētitia ⁊ tñ
inter ista sunt mille dissimilitudines: sed nō cūdo p mēdicata suf
fragia ꝙ licitū sit arguere de pupillari ad exēplariā est tex.⁊ ibi
iurisconsultus in.l.ex facto.in prin.vbi no.s.c. Pro eadē parte
moueor p illud qđ dicit Abb.in.d.c.trāslato.⁊ i locis preallega
tis qđ nō sufficit allegare dissimilitudinē in gñe sed debet esse in
eo ad qđ fit cōparatio vnde nō requirit̄ ꝙ tota res sit alteri rei oī
modo similis sed sufficit ꝙ sit similitudo in eo ad qđ fit compara
tio.allegat tex.in.c.cū dilecta.vbi etiam Ab.idē repetit de cōfir.
vti.vel inuti. Tertio moueor pro opi.Imo.cōtra cōem alia ratio
ne.nā de potestate patris nō est dubitandū quin potuisset facere
ꝙ sub breuiloqua cōtineret̄ exēplaria pupillaris. Itē de volūta
te presumēdum est testatorem velle illud qđ est vtile vtriq̄ꝫ filio.l.
fi.in pn.C.de cura.fu.sed vtriq̄ꝫ filio est vtile ꝙ impuberi sit facta
pupil.ꝙ furioso exemplaria cū ambe sint puisiones eorū ⁊ q̄ꝫtū
ad effectū succedendi tñ cōtinet̄ ex vna substōne q̄ꝫtum ex alia ⁊
sic erit paritas.⁊ ista opi. Imo.cōtra cōem mihi plus placet: ⁊ vi
detur equior.durū est tamē in practica contra stimulū calcitrare
⁊ tenere cōtra cōmunem. ¶ Circa nonā ⁊ decimā.q.Bar.dic vt
23 hic p eum q̄ꝛ bene loquitur. ¶ †Circa.xj.q. Bar.ista est not.qđ
sm Bar.hic cōcludit Bar.ꝙ femine sint institute in certis reb⁹
⁊ demum filij masculi sunt vniuersaliter instituti postea dicit te
stator omnes filios meos inuicē substituo: vtrū filie predicte vi
deātur cum masculis inuicem substitute vt hic per eū. ¶ Adde
circa istam.q.que est pulchra ⁊ vtilis ꝙ eandē opi.quā hic tenuit
idē Bar.in.l.fi.circa pn.ff.ad treb.⁊ vbi vtit̄ alia ratione diuersa

a ¶ A simili. Adde doc.i l.j.ff.de offi. eius. bal. in l.ij.C.de pa tri.q fil.dist. dic ꝙ h non pcedit dato vno dissimi li.vt est glo. in.c.sicut vr geri.j.q.

ab istis ꝙ ideo filie femine non vocantur vna cū masculis ad sub
stitu. eo qꝛ quos prefert pater in institutione eosdē videt̄ ptulis
se in substitutione. l. j. C. de impu. l. lucius. §. pater puberum. ff. ad
treb. sed ista ratio cū reuerentia Bar. mihi non satisfacit imo po
test retorqueri ad oppositū quia fateor quod pater quia magis
dilexit masculos facit ꝙ masculi admittētur in plus in substi. sed
per hoc non excludentur minus dilecti. ita dicit. l. j. C. eo. eandem
conclusionem tenet latius ꝙ̄ alibi disputando istum articulum
in consi. liiij. incip. Ang. mat. habens vnum filium. ꝛ ibi Bar. ad
dit quartā rationē. dicit em̄ ꝙ ista clausula substitutiōis in fi. po
sita lꝫ de sui natura referatur ad oīa precedētia: tn̄ hoc nō refer
tur ad oīa qꝛ subest ratio particularis quare magis referat̄ ad so
los masculos ꝛ nō ad feminas. vn̄ qn̄ subest diuersa ratio non re
fertur ad oīa. allegat. l. j. in fi. C. de libe. prete. ꝛ not. in. l. talis scri
ptura. in prin. ff. de leg. j. qꝛ ergo testator presumitur magis dile
xisse filios masculos ꝙ̄ feminas: iō ad eos solos fit relatio. sed cō
sidera istud in effectu est idē argumentū cū argumēto. s̄. prime
relato. eādem opi. tenet Bal. in. l. testamēto. in. vj. ꝛ. vij. q. C. de te
sta. mi. ꝛ ibidē Ange. Sali. ꝛ cōiter moder. idem tenēt cōmuniter
scribentes hic. ꝛ Pe. de ancha. in consi. lxxiiij. incip. subtiliter et
ad plenum. Ang. de are. in. §. j. in. iiij. colū. insti. de vulg. substitu.
Alex. in consi. cclxxx. incip. viso testō. in. j. col. ista opi. Bar. est cō
munis ꝛ vera. ꝛ ista opinio adhuc clarius procederet si ex forma
statuti filia instituta in re certa prohiberet̄ succedere patri extā
tibus masculis: tunc fortius colligeretur mens testatoris qō vo
luerit preferre masculos: eo qꝛ voluntas testatoris in testamento
regulat̄ fm statuta etiā loquentia ab intestato. ita volunt Bar. ꝛ
latius moder. in. l. heredes mei. §. cū ita. ff. ad treb. cum suis con
cordā. facit qō not. idem Bart. in. l. vt iurisiurādi. §. si liberi. ff. de
ope. lib. ¶ Licet ista sit cōis opi. tn̄ in cōtrariū fortiter vrget illud qō
24 tenet Spe. in titu. de testa. in princ. in ver. pone. Al. † vbi tenet ꝙ
heres grauatus a testatore dare centum titio: ꝛ si titius non sup
uixerit tpe mortis testatoris ꝙ det heredib⁹ ei⁹: pone quod iste
titius fecerit testm̄ ꝛ instituerit masculos heredes vniuersales fi
liam feminam in re certa: nunquid comprehendit̄ femina in illa
institutione vna cum filijs masculis: ex quo est solum instituta in
re certa ꝛ masculi vniuersales heredes: determinat ꝙ comprehē
detur filia femina: ꝛ veniet ad legatum vna cū masculis: mouetur
qꝛ in vltimis volūtatibus debet fieri larga interpretatio. l. in te
stamētis. ff. de reg. iur. istā decisionē Spe. refert ꝛ approbat bal.
in. l. liberti. in vlti. char. C. de bo. libe. Joā. de imo. in. l. ex facto. in
prin. i pe. char. s̄. ti. j. ecce qualiter ad legatum admittitur filia in
stituta in re certa cum masculis vniuersaliter institutis, pro eadē
opi. contra Barto. ꝛ communem ponderat Aret. text. quem re
putat ad hoc singu. de quo facit magnum festū in. c. si pater. de te
sta. in. vj. iuncta. l. ij. post princ. ꝛ. §. j. s̄. eo. dicitur enim in illa. l. ij.
quod pater nō potest substituere filijs nisi sint heredes instituti
aut exheredati: ꝛ tamē dicit tex. in. c. si pater potest substituere et
pupillariter ꝛ compendiose filie institute in re certa: ergo ibi est
tex. quod in ista materia appellatione heredis instituti continet̄
etiā filia instituta in re certa: tamē ad illū tex. in. c. si pater. respō
det ipsemet Are. ꝙ ille tex. loquitur in casu certo quando mascu
li heredes vniuersales substituebātur filie institute in re certa et
econtra: tunc clare constat de intētione testatoris ꝙ volebat sub
stituere illi qui improprie est heres: vnde qn̄ clare cōstat de volū
tate testatoris non curamus de proprietate verborū: ꝛ verba im
propriātur. l. qm̄ indig. C. de test. l. ij. C. cōia de leg. sed in casu no
stro verba testatoris sunt generalia vos adinuicē substituo: vnde
cum possint intelligi proprie cōprehendendo heredes vniuersa
les qui ppꝛie sunt herdes certe non sunt impropriāda fm qō in
ferius deducam: ista solutio est bona: sed ego aliter respōdeo, nā
tex. in. l. ij. s̄. eo. qui vult ꝙ ad hoc qō possit subst. pupil. debent fi
lij esse īstituti aut exheredati: ꝛ hoc ideo dicit̄: qꝛ al's essent pteri
ti ꝛ testamētum patris esset nullū cōsequenter substitutio pupil
laris: pōdera ergo ꝙ ille tex. nō reqrit ꝙ ille fili⁹ sit institut⁹ vni
uersaliter aut ī quota ad hoc vt possit substi. pupillariter. qꝛ imo
filius institut⁹ in re certa nō hꝫ ius dicēdi nullū nec hr̄ p pterito
quo ad ɔtrabulādū. tex. formalis i. §. aliud quoqꝫ cap. sin. i aut. vt
cū de ap. coll. viij. gl. ꝛ ibi bar. ꝛ oēs in. d. l. quoties. C. de here. īsti.
ꝛ in. d. l. ex facto. s̄. ti. j. dūmodo sit institut⁹ in certa re nō dr̄ pte
tus: verū est ꝙ in exēplaria reqrit̄ qō sit institut⁹ in legitima ꝛ nō
posset fieri exheredatio. l. humanitatis. C. eo. fuit dictū in. l. ex fa
cto: sed nō sumus in pupillari: qd tenēdum in isto no. ꝛ vtili pas
su. ¶ Ego adducā duo fundamēta vnū pro opi. bar. ꝛ cōi. aliud
cōtra cōem: p opi. Bart. ꝛ cōi reāssumendo primū fundamentū
Bar. arguit̄ sic. verba testatoris debent accipi in pprio significa
tu si possunt nō aūt improprie. tex. est in. l. nō aliter ꝛ in. l. ille aut
ille. §. cū in verbis. j. de leg. iij. tradit̄ p Bal. ꝛ alios in. l. nō dubiū
C. de leg. sed qn̄ testōr breuiloque substituit filios intelligēdo so
lum de filijs masculis heredibus vniuersalibus verba ppꝛie in
telligentur: ergo non debet intelligi de filiabus institutis in re
certa eo qꝛ institutus in re certa dato coherede vniuersali non est
proprie heres vt dicit Bar. ꝛ istud probat̄ qꝛ ille dicit̄ heres qꝛ re
presentat ppꝛie defunctū. ꝛ sic hꝫ iura hereditaria actiue ꝛ passi
ue. l. cū a matre. C. de rei. ven. vbi gl. no. sꝫ instituto in re certa nō
cōpetunt iura hereditaria. tex. est in. l. quoties. C. de here. insti. in
verbo actionibus hereditarijs. vt ergo appareat qō est proprie
heres: ergo verba testatoris que possunt intelligi in pprio here
de nō intelliguntur in isto improprio: ꝛ qō institutus in re certa
nō sit ppꝛie heres confirmat̄ per id qō singulariter decidit Bal.
in. l. filiū quē habentē. in. xj. col. C. fami. her. vnde dicit singulari
ter Bal. qō lꝫ alias filius grauatus fideicōmisso non pure detra
25 hat duas quartas prout isto anno tetigi † tn̄ filius institutus in
re certa grauatus fideicommisso non detrahit duas quartas qꝛ
nō est proprie heres. ita dicit Bal. referens se pluries cōsuluisse
ꝛ sequunt̄ Mod. in. l. in rōne. §. qō vulg. ff. ad. l. fal. ꝛ marie Alex.
ꝛ ita teneas. ¶ Cōtra opi. qō imo filie institute in re certa admittant̄
in substōne breuiloqua cum masculis. Ego arguo sic. nā assumo
doc. Bar. cōiter approbatā in ista materia in. d. l. ex facto. s̄. e. ꝛ i
l. quoties. C. de here. insti. dicit Bar. ꝛ alij sequunt̄ ꝙ institutus
in re certa nō est nec heres nec legatarius sꝫ mixtus casus hoc est
heres singularis ꝛ dicit qō in his que respiciūt ipsam rem hꝫ na
turam legatarij ꝛ oīa habent locū que habent locum in legata
rijs. in his que veniunt extra rē extrinsecus habent̄ loco heredis
ꝛ hꝫ effectum heredis qō prosequit̄ late Bar. declarādo ꝛ est ve
ra doctrina ꝛ cōis. Modo habeo qō ius accrescendi bene respi
cit rem: qꝛ res accrescit rei: sed substitutio non respicit rē sed pso
nā. l. si ex pluribus. j. de suis ꝛ legi. ꝛ est text. in. l. si totā in fi. ff. de
acq. here. cū ergo substō non respicit rem sed veniat extrinsecus
extra rem: ergo institutus in re certa dꝫ habere effectū veri here
dis: ergo dꝫ admitti ex substōne sicut admittunt̄ alij heredes ꝛ
illa doctrina est ibi approbata p oēs tenēdo opi. bar. ꝛ cōmunē
qō femine īstitute ex certa re institute nō admittant̄ ex tali substi
26 tutione: limita duobus notabilib⁹ modis. ¶ † Primo vt pro
cedat qn̄ essent plures masculi si autem esset vnus masculus in
stitutus heres vniuersaliter ꝛ vna femina in certa re ꝛ testator di
xerit in plurali si vnus eorum decesserit substituo superstites vel
superuiuentes. isto casu illa pluralitas non pōt verificari in vno
ꝛ sic ī masculo veniet tūc femina etiā instituta in re certa limitat
Bar. in. l. fi. per illū tex. qui bn̄ probat. ff. ad treb. ꝛ in dicto cōsil.
liiij. incip. Ange. Matthe. Pau. de ca. ꝛ Mod. in. l. coheredi. §.
qui discretas. s̄. eo. Ang. Jmo. ꝛ Mod. confirmat̄ per illud qō p
d. l. fi. tenet no. Bal. in. l. si quis cū nullum. in prin. ff. de iure codi
cil. vbi dicit Bal. qō lꝫ in substitutione facta per illa verba quis
quis mihi heres erit, nō veniunt venientes ab intestato vt ibi est
tex. tn̄ si testōr institueret vnū solū heredē: deinde diceret quisqs
mihi heres erit circa rōnem istius distributiui ꝙ hꝫ inter plures
substituere cōprehēdent̄ veniētes ab ītestato ex vi sermonis ꝛ nō
possunt referri ad illū substitutū ꝛ refert tenere Cy. ꝛ Ja. de are.
27 ibi. ¶ † Scdo limita cōclusionē Bar. ꝛ cōem qn̄ oēs masculi re
pudiassent vel mortui essent ante aditā hereditatē. nā cū filie in
stitute ī re certa habeāt totā hereditatē p ius accrescēdi. d. l. quo
ties. vbi glo. ꝛ doc. ꝛ. d. l. ex facto. per cōsequens erūt heredes vni
uersales: ergo cū tunc sint proprie heredes admittētur ex substi
tutione. ita limitat Bal. ꝛ assignat istā rationē in. d. l. in testō. in
vi. ꝛ. vij. q. vbi etiam Ang. ꝛ alij sequunt̄ Ange. Jmo. ꝛ alij hic. ꝛ
Ang. de are. in. d. §. j. in. iiij. col. insti. de vulga. substi. ꝛ ita habes
bene expeditā vt puto istam. xj. qō. Bar. ¶ Alia cōtrarietas videt̄
esse qꝛ Bar. s̄. in. j. col. vult expresse ꝙ pupil. oīno tacita excludat
matrem qn̄ est substitutus alius frater ipsius pupilli ꝛ hoc tenet
glos. in. l. precibus. in verb. oīmodo. C. e. sed Bar. hic in ista. q. x.
pone. substi. duos impuberes videt̄ tenere cōtrarium. nā loquit̄
hic qn̄ erat substitutus frater pupilli: ꝛ tn̄ vult ꝙ pup. omnino
tacita nō excluderet matrem: ergo ꝛ in hoc Bar. videtur sibi cō
trarius. Ego aūt teneo ꝙ Bar. nō sit sibi cōtrarius. Primo em̄
considera ꝙ Bar. in ista. q. non loquitur clare de fratre pupilli:
nam dicit pone substitutos duos impuberes nō dicit bart. filios
testatoris: ꝛ si diceres ex quo loquitur de breuiloqua continente
pupillares: ergo necessario loquitur de filijs impuberibus testa
toris: respōdetur ꝙ istud nō est verū: qꝛ si testator institueret filiū
ꝛ nepotē potest substi. filio: ꝛ nepoti ꝛ pronepoti ꝛ deinceps dū
modo sint in eius potestate ꝛ non sint recasuri in potestatem alte
rius. l. ij. in princ. s̄. eo. quo casu quando non est frater pupilli sꝫ
est alius non habet locum glo. in. d. l. precib⁹. istud aperte firmat
Alex. ꝛ dicit doc. ita tenere in. d. l. precibus. s̄. illa gl. dicit ista gl.
que vult ꝙ frater pupilli excludat matrem ex pupillari procedit
si esset frater pupilli: secus si esset alius dum dicit alius nō loqui
tur de extraneo qꝛ non potest. ¶ Ego secundo respon. ꝛ istud teneo
ꝛ dico ꝙ in ista materia Bar. ꝛ omnes volunt ꝙ mater possit ex
cludi ab hereditate filij per substi. altero de duob⁹ modis. Pri
mo potest

mo potest excludi qñ verba in generalitate comprehendunt pupillares. Secundo potest excludi non ex generalitate verborum sed ex presumptione ꝓpter coniunctionẽ sanguinis: istã differẽtiam volunt omnes dum querunt nunquid pupilla. contente in breuiloqua sint expresse ꝛ dicunt ꝙ sic: qꝛ sunt expresse verbis generalibus ꝛ ex hoc sequitur ꝙ excludunt matrẽ: ꝛ tñ in breuiloqua continens pupillares semper fit filijs aut nepotibus in potestate qui semp ex presumpta voluntate excludũt matrẽ: si ergo presumptio sufficeret superfluũ esset querere an sint expresse vel tacite: qꝛ semp ꝑsone in expressa voluntate excludunt matrẽ: ꝛ tñ glo. ꝛ Bar. in mille locis querunt nunquid pupillares contẽte in breuiloqua sint expresse frustratorium esset querere: ergo apparet ꝙ aliud est disputare vtrũ mater excludat̃ ex presumpta voluntate testatoris: qꝛ frater sit substitutus. Aliud est querere nũquid excludat̃: qꝛ verba sint generalia: concordãdo ergo dico ꝙ bart. in .j. col. expresse dicit ꝛ loquit̃ ꝙ oĩno tacita excludit ex presumptione matrem loquit̃ de exclusione que fit ex presumptiõe: sed in ista. q. loquitur de exclusione que fit ex generalitate verborum pono exẽplũ si aliquis in iudicio diceret matrẽ esse exclusam: qꝛ esset exclusa ex verbis generalibꝰ: ꝛ postea appareret ꝙ esset exclusa ex tacita pupillari ꝯtẽta in vulgari deberet succũbere: etiã si esset filius. istã credo fuisse intentionẽ Bar. in vtroqꝫ loco reperio ꝙ Albe. in repe. istius rubri. in .x. q. ita declarat istas opinio.

28 ¶ † Circa .xij. q. Bar. no. diligenter istã theoricã Bar. ꝙ qñ breuiloqua substitutio nõ fit simpliciter ꝛ de per se imo cõcipit̃ in casum specialem vulgaris hoc mõ si quis heres non erit: tunc pupillaris tanqꝫ cõtẽta sub expressa vulgari est oĩno. tacita ꝛ sic matrem non excludit: secus qñ breuiloqua fit simpliciter: qꝛ tũc pupillaris in ea cõtenta est expressa saltẽ verbis generalibus: ideo matrẽ excludit. text. est hic. glo. ꝛ Bar. in .j. col. ita sing. limitatur ista. l. ꝛ glo. §. ꝙ pupillaris contenta sub breuiloqua excludit matrem est verũ qñ fit breuiloqua sola: secus si breuiloqua cõcipiat̃ in casum specialẽ vulgaris: ꝛ dicit Alex. ꝙ ista decisio ab alijs cõmuniter approbatur. Ego non inuenio ꝙ aliquis scribentiũ hic faciat mentionẽ de isto dicto bar. in specie: sed adde tu Albe. qui idem ꝛ plenius ꝛ clarius dicit in repe. istius rub. in .xv. q. breuiloque substitutionis vbi dicit ꝙ ista decisio Guil. de cu. idem tenet Imo. in. c. raynutius. in materia breuiloque. vbi reputat istã decisionẽ Bar. esse valde dignam. idẽ tenet Alex. in. d. l. in testõ. in ix. col. ꝛ in. d. l. precibꝰ. in .xiij. col. ꝛ alibi sepe ꝛ vbiqꝫ semp exclamat istud dictũ.

29 ¶ † Circa .xiij. q. Bar. cõcludit bart. in ista. q. ꝙ breuiloqua simpliciter ꝛ de per se facta, nõ cõtinet sub se fideicõmissariã substitutionẽ per tex. in. d. l. iam hoc iure. in verb. in vulgarẽ dũtaxat. Adde similẽ tex. in. l. ij. C. eo. in verb. in vnũ casum dũtaxat ꝛ ibi bart. not. ꝛ dicit se ita ꝓdie cõsuluisse in. q. de facto. ista est cõis ꝛ vera sñia. nec tu scholaris debes aliter tenere. istud idem tenent Cy. ꝛ antiqui in. l. precibus. in materia reciproce. C. eo. Bal. in. l. in testõ. in .iij. q. ꝛ ibidẽ Sali. ꝛ Pau. ꝛ cõiter moder. Bald. post Ray. in. l. iam hoc iure. ꝯ. c. Sali. Pau. ꝛ alij moder. in. d. l. ij. Imo. ꝛ Cano. in. c. raynutius. de testa. Ang. de are. in. §. pe. ꝛ vlti. col. insti. de vulg. substi. Are. nõ hic: sed in. l. si plures. ꝯ. eo. ꝛ ista est vera ꝛ cõis sñia a qua nemo discrepat: quicquid alibi tenuerit Bal. idem in. d. l. humanitatis. in .xij. col. C. eo. Ꝫ sit cõis nec ab ea sit discedendũ: tñ disputãdo põt teneri cõtrariũ ꝛ credo ꝙ in puncto iuris sit verior. ꝛ ad ita tenendum primo fortiter stringit tex. in. d. l. qui plures. in verb. in oẽm casum. ꝛ responsio Bar. ꝛ doc. ad illũ tex. destruit illã literã qꝛ in illa vniuersali vult dicere siue moriãtur impuberes siue ante siue post.

30 ¶ † Scdo moueor ratione nã qd sub breuiloqua cõtineant̃ fideicõmissarie substitutiones hinc inde mouet me: qꝛ istud ꝯueniet ꝛ ꝑsonis ꝛ verbis. cõuenit enim ꝑsonis qꝛ fideicõmissaria ita conuenit maioribus sicut minoribus ita filio emãcipato sicut filio in potestate est ergo paritas personarũ itẽ verba cõueniunt. itẽ cum breuiloqua fit facta per verbũ cõe vos adinuicem substituo: certe verbũ commune substituo de ꝓpria significatione ita cõuenit fideicõmissarie sicut directe: cum ergo cõueniat paritas personarũ ꝛ verba conueniunt relinquitur concludendũ ꝙ sub breuiloqua cõtineatur fideicõmissaria. nec obstat tex. in quo semp fundat Barto. in. d. l. iam hoc iure. in verb. in vulgarẽ dũtaxat. ꝛ tex. in. d. l. ij. in vb. in vnũ casum dũtaxat: qꝛ respõdetur multipliciter. ¶ Primo ꝙ illi tex. actiue excludũt alias substitutiones similes ꝛ sic alias directas: nõ autẽ excludũt fideicõmissarias. iuxta gl. in. l. ob esꝰ. cũ ſi. C. de predi. mino. tangitur late per Bar. ꝛ alios in. l. vnica. in prin. ff. si quis ius di. non obtẽ. ꝛ dixi late hoc anno. in. l. mora. ꝯ. solu. mat. cõfirmat̃ ꝙ ille taxatiue solũ excludant alias directas ex natura istius tit. tranctãtis ꝑncipaliter de directis substitutionibus. vt dixi. ꝯ. in rub. qꝛ fideicõmissaria est solũ vna. l. in. l. coheredi. §. cũ filio. ꝯ. eo. leges aũt debent intelligi ſm naturã tituli. l. imperatores. ff. de in diẽ adiec. ¶ Tertio notabilius ꝛ verius respõdeꝫ ꝙ tex. in. d. l. iam hoc iure. in vb. in vulgarẽ dũtaxat. pro

ꝑric habuit sensum excludere alias directas: istud ꝓbo ex ratione decidendi que sequitur in illo tex. in ver. seq. que incip. incongruum enim videtur: vbi ponitur ratio decidendi quare si breuiloqua dat maiori ꝛ minori ꝛ sic personis imparibus ꝙ in vulgarem. dũtaxat fit: eoꝙ qꝛ esset incongruũ ꝙ fieret disparitas inter filium maiorẽ ꝛ impuberẽ: si in ꝑsona impuberis cõtinerent̃ due directe in persona maioris contineret̃ solũ vulgaris: ideo ad tollendã imparitatẽ in vulgarẽ dũtaxat dicit: ꝫ cũ illa ratione si. decidendi imparitas cessat in fideicõmissaria substitutione que pariter conuenit ita impuberi sicut puberi: ergo illa taxatiua iuncta ratione eius decidendi nõ potest excludere nisi directas ꝛ nõ fideicõmissarias substitutiones ꝛ istis modis optime euadit ille tex. videt̃ ergo ꝙ disputatiue ꝛ ĩ puncto iuris sub breuiloqua simpliciter facta cõtineant̃ fideicõmissarie ꝛ tenendo istã partẽ infero duo. Primo ꝙ text. in. l. si plures. ꝯ. eo. in ver. in cõem casum stabit ꝓprie sine violentia ꝛ restitutione. ¶ Scdo infero ꝙ in. l. sceuola. in fi. vbi breuiloqua facta in codicillis cõtinet fideicommissarias nõ fit ꝓpter specialem codicillorũ: sed qꝛ in codicillis nulla alia potest cõtineri in testõ sic nõ recedas tñ a cõi sñia ꝛ cõclusione. Pro qua põdera alium tex. vltra scribentes. in. l. in testamento. C. de test. mili. quẽ tex. dupliciter induco. Primo dum dicit in princ. ꝙ si breuiloqua fiat a pagano ꝑsonis imparibꝰ debet fieri in eum solum casum qui vtriqꝫ cõuenit. glo. ꝛ oẽs doctores intelligunt. s. in vulgarẽ: ergo nõ in fideicõmissariã: sed posset retorqueri cõtra cõem: qꝛ si fit in casum qui vtriqꝫ cõuenit fideicõmissaria vtriqꝫ cõuenit: ꝫ aduerte qꝛ isto modo tex. male diceret in singulari in solũ casum qui vtriqꝫ cõuenit: sed in plurali cũ cõueniat non solum vulgaris sed fideicõmissaria: loquẽdo ergo in singulari est de mente illius litere ꝙ fideicõ. nõ contineat̃ nisi vadas ad sol. quas dedi ad. l. iã hoc iure. Secũdo induco aliter illũ tex. nã si verũ esse ꝙ breuiloqua facta ꝑsonis imparibꝰ cõtineret post aditã hereditatẽ fideicõmissariã: sequeret̃ ꝙ semp ꝛ in testõ pagani ꝛ ĩ testõ militis frater testõris excluderet matrẽ veniẽdo ꝑ fideicõmissariã substitutionẽ. cuiꝰ ꝯtrariũ decidit ille tex. vbi ꝓbatur de volũtate militis: ꝛ tãto fortius ꝙ veniẽdo ꝑ fideicõmissarias nõ hꝫ locũ detractio trebellianice. l. in testõ. ij. C. de test. mili. ꝛ in. l. in testõ. C. ad le. fal. glos. in. l. j. §. in filij. ff. ad treb. ꝛ si diceres ꝙ ista secũda inductio nihil valet: qꝛ in. d. l. in testamento. tractat̃ de successiõe filie paruule vtrũ spectet ad matrẽ ab intestato an ad substitutũ ergo ibi nõ põt tractari de fideicõmissaria: qꝛ ꝑ fideicõmissariã nõ succederet̃ filie paruule: ꝫ testatori. l. coheredi. §. cũ filio. ꝯ. eo. respondet̃ ꝙ cũ tex. ibi cũ mysterio loquat̃ qñ filia est mortua paruula sup̃stite matre: ergo verisimiliter nõ erãt alia bona nisi bona defuncti. Cogita tñ diligẽtius circa tex. tenendo ergo cõem sñiam ꝙ in breuiloqua simpliciter facta nõ contineat̃ fideicõmissaria operepretiũ est inuestigare que sit ratio: qꝛ vba nõ repugnãt nec ꝑsone. Pau. in. d. l. ij. C. de impu. in discursu sermonis sensit aliqualiter rationẽ. Tu dic ꝙ si qua ratio põt reddi illa est ista. nã breuiloqua est substitutio directa: vt declarat glos. in rub. ꝯ. e. ꝛ ibi dixi: ergo nõ cõplectit̃ nisi solas directas qꝛ sole directe sunt ꝓprie substitutiões: fideicõmissaria nõ est ꝓprie substitutio vt declaraui ꝛ dixi in rub. ꝯ. eo. ꝛ cum ista rõne debes addere vnum verbũ ex mente ꝛ medulla Bar. hic: ꝙ breuiloqua est substitutio directa ꝛ nõ complectit̃ multa tꝑa vt facit cõpẽdiosa merito continet solum directas: hinc est ꝙ compendiosa quãuis ꝛ ipsa sit directa: tñ qꝛ comprehendit plura tempora ꝛ habet tractũ in futurũ: cõprehẽdit etiã fideicõmissariã in maiore post aditã hereditatẽ. l. centurio. ꝛ ibi Bar. in pe. char. ꝯ. e. ꝛ. l. precibꝰ. C. e. hinc infert̃ ꝙ qñ breuiloqua esset iuncta simul cũ cõpendiosa: puta diceretur quomodocũqꝫ decesserit aliquis sine liberis eos inuicem substituo: tunc contineretur fideicõmissaria non virtute breuiloque sed virtute compendiose annexe cõplectẽtis. multa tempora: tenet Bar. hic. ꝯ. in .iij. col. ꝛ doc. hic: in omnibus locis ꝯ. allegatis in prin. huius questionis.

31 ¶ † Circa decimũquartũ argu. qd. ꝛ pe. Quidam habẽs duos filios de prima vxore duos de secũda eos instituit ꝛ inuicẽ substituit vnus repudiat vtrum admittatur ille solus qui est vtrinqꝫ coniunctus ꝛc. ¶ Adde qd cum opi. Bar. post Ray. tenent Imo. ꝛ cõmuniter alij hic. Idẽ tenet bal. in. l. in testamẽto. in .v. q. ꝛ ibi Ang. Sali. ꝛ Ludo. C. de testa. mili. Bal. in. l. iã hoc iure. ꝯ. eo. ꝛ in. d. l. coheredi. §. q discretas. ꝛ ibi Imo. ꝛ Pau. ꝯ eo. Bal. ꝛ Pau. in. l. j. C. de impu. ꝛ ibi dicit. Pau. se pro ista parte cõsuluisse. idem tenet Ange. in. l. hereditatis. in lectu. florentina. C. de impube. Ioã. de imo. in. c. raynutius. in materia reciproce vbi dicit istam esse cõmunem opiñ. tenet Ange. de are. in. §. penul. in vlti. q. instit. de vulga. substit. ꝛ late Albe. de rosa. in repe. huius rubri. in .xvj. q. reciproce substitutõis. idem tenet Alex. in cõsi. incip. viso testamẽto Albertini. ꝛ sic ista est cõmunis omniũ opi. ꝯ Dy. Pro ista communi opi. bene facit tex. in. d. l. ſ. ff. ad treb. allegata per Ray. vbi probatur ſm intellectum verum ꝛ cõmunẽ quod in substi. fideicõ. tacita dicit̃

Rr ij

sbz alias directas: que sunt alie substitutiones directe; ego nõ video ... [illegible]

vocatus filius ex alia matre sicut filius eiusdem matrimonij nisi
quādo de p se essent substituti filij eiusdē matrimonij vt ibi dicit
text.in duobus locis. Pro ista parte Ang.in.d.l.in testō .addit
aliā bonā rationem qr in ista substitutione breuiloqua ꝛ alijs in/
spicit affectio ꝛ intētio testatoris.nō aūt illorum qui substituunt
vel quibus fit substitutio.l.qui liberis.§.hec verba.s.eo.vnde cū
ipse testator tantā affectionē habeat ad filios primi matrimonij
sicut ad secūdos:ergo equaliter admittētur . p ea parte facit ꝺm
Jmo.ꝛ Alex.hic:ꝛ ante eos Bal.in.l.iam hoc iure.s.eo.nā ista
substitutio breuiloqua est surrogata loco iuris accrescēdi.d.l.co/
heredi.§.qui discretas.sed cū in iure accrescēdi portio accrescat
portioni ꝛ nō persone.l.si totā. in fi.ff.de acqui.here.l.si ex pluri
bus.j.de suis ꝛ legi.certe oēs pariter admittēt.l.titio vsufructus
§.j.ff.de vsufr. Sed aduerte subtilius: ista cōmunis cōclusio Bar.
et doctorum clare indubitanter procedit quando agitur de sub/
stitutione vulgari cōtenta in breuiloqua:puta quia vnus ex istis
fratribus esset mortuus hereditate nō adita quo casu esset locus
vulgari: qr cum per vulgarem succedatur solum testatori ꝛ in bo
nis testatoris.l.j.s.eo.insti. de vulga.in pn.certe respectu ipsius
testatoris oēs sunt equales sanguine lz habeāt diuersas matres:
vnde presumūt equaliter dilecti a patre ꝛ pater respectu heredi
tatis sue presumitur equaliter prouidere filijs .l. cū pater .§. eui/
ctis.j.de le.ij.ꝛ.l.fi.C.cōia vtriusqꝫ iudi.ꝛ.§.pe.i aut.de nupt.col.
iiij.ꝛ in istis terminis etiā pcedit tex.in.l.fi.j.ad treb.inductus vt
s.qr etiā ibi tractat de fideicōmissaria successione per quā succe/
32 ditur soli testatori.l.coheredi.§.cū filio.s.e.†sed si tractaretur de
pupillari contenta in breuiloqua: puta qr vnus ex istis fratrib⁹
esset mortuus ipubes hereditate patris iā adita quo casu extin/
guit vulgaris:si alij fres vellēt venire ex pupillari iste casus esset
valde dubius.nā cum tractetur de hereditate solius pupilli:cer
te frater qui est sibi vtrinqꝫ coniunctus ab intestato excluderet
alios.aut.defuncto.ꝛ in corpore vnde sumitur.C.ad tertul.vnde
pater generaliter substituēdo videtur verisimiliter pretulisse con
iunctos ex vtroqꝫ latere cum voluntas testatoris in dubio presu
matur se cōformari iuri cōmuni: imo etiā iuri statutario loquen/
ti ab intestato.ꝺm Bart.ꝛ moder.in.l.heredes mei.§. cum ita.j.
ad treb.cū suis concor. ꝛ in.l.si iurisiurādi. §.si liberi.ff.de oper.
lib. Solus Alex.hic determinauit cōtrarium ꝙ imo etiā in pupil/
lari substitutione oēs alij fratres equaliter admitterent: nec con
iūcti ex vtroqꝫ latere excluderent coniunctos ex vno ad hoc pon
deratur vnus tex.in.l.qui liberis.§.hec verba.in ver.fi.s.co.vbi
vult ꝙ etiā in substitu. pupillari substituti intelligant vocati pro
eisdem partibus pro quibus erāt vocati ad hereditatē paternā:
et sic eo modo vident dilecti in substitutione pupillari quo erant
in succedendo patri:vnde cum in proposito nostro in successione
paterna omnes isti fratres essent adequati:ergo similiter erūt in
substitu.pupillari. Confirmat ꝛ ratione:qr cū p vnā breuiloquā
inuitent ad vtrāqꝫ substitutionē vulg.ꝛ pupil.ꝛ per vulgarē oēs
equaliter admittētur.vt.s.dictum est:ergo codē modo per pup.
vt vna determinatio equaliter determinat.d.l.iam hoc iure. Tu
aūt aduerte ꝙ text.in.d.§.hec verba.in versi.fi.loquitur quando
testator expresse substituit pupillo illos heredes quos sibi insti/
tuerat:tūc intelligitur substituere pupillo pro illis partib⁹ qui/
bus erant instituti a testōre.ita dicit ille tex.sed nos loquimur in
substi.breuiloqua que fit verbis magis generalibus per que ver
ba nōn presumitur testator recedere a iure cōmuni nec presumit
velle auferre fratri vtrinqꝫ coniuncto. Jstud confirmo p illud qd
tenet Bar.in.l.ij.in prin.in vlti.char.s.co.vbi tz ꝙ lz pater sub/
stituendo in specie pupillariter possit excludere matrem a legiti
ma filij ꝛ fratres impuberes:tn̄ lex p suam interpretationē istud
nunqꝫ facit:qn̄ testator expresse nō excludit. Secundo considera
ꝙ in.d.§.hec verba.in ver.fi.pcedit vbi nō est diuersa rō quare
aliter vocentur in substitutione pupillari qꝫ paterna : sed hic est
longe diuersa ratio:qr respectu patris sunt omnes equaliter fra
tres:sed respectu pupil.substit.est magna differentia:cum aliqui
sint vtrinqꝫ coniuncti aliqui non. Tertio confirmo per illud qd
tenet Bar.ꝛ ceteri sequuntur in.l.ij.in prin.etiam in vlti.char.s.
co.vbi ꝯcludit quod tacita pupillaris nō excludit fratrē vtrinqꝫ
coniunctum ex presumpta volūtate defuncti:tamē ad istas duas
decisiones Bart.potes respondere quod Bart.vtrobiqꝫ loqui
tur de tacita pupillari contenta in vulgari. nam clarum est quod
illa pupillaris cōtenta in vulgari:non est tante potētie ad exclu/
dendum matrem:aut fratres impuberes qꝫtum est tacita pupil/
laris contenta in breuiloqua de qua loquimur nos: cum illa non
sit omnino tacita imo expressa verbis generalibus:vt per glo.ꝛ
Bar.in hac.l.ergo non est licita argumentatio de vna ad aliam
nisi considerabis rationem Bar. Fateor tamen quod de mente
Bar.ꝛ doc.hic est:lz non exprimat qd etiā equaliter admittātur
ex pupillari.nā ab illa cōmuni nō discedo. Adde Barto.in.l.re
cōiuncti.in pe.colū.j.de leg.iij.vbi expsse tenet qd si tractaret de

a Appellatione heredis. Adde bart.i.l. gallus.i.c.etiā si parēte.ff. de li.ꝛ post hu.bal.in.l. lucius.ff.de leg.iij. bal.i l.annalibus C.de leg.ol. cōsi.xxi. ici. thema tale est testōr hz fratrē. ang. cōsi.clxxxv. icip.charissime frater Pet.de ancha.cōsi.cxxij.inci. i xpi noīe p ꝛ cōtra ꝛc.

pupillari quod coniuncti ex vtroqꝫ latere admitterentur ꝛ exclu
derent alios: ꝛ mouetur qr sunt magis coniuncti:ꝛ dicit quod in
hereditate pupilli saluaretur opi. Dy.aliud non allegat: tamen
illud fundamentū nō multū mouet me:qr licet illi cōiuncti pre/
ferantur ab intestato tn̄ nō probat lege.nec rōne ꝙ ex testamēto
in breuiloqua succederent tamē magna est autoritas sua ad intel
lectum.q.formate.
1 Ex substitutiōe reciproca debēt admitti superstites nō aūt
heredes mortuorum.
2 Jus substitutionis breuiloque nō trāsmittit ad heredes.
3 Substitut⁹ substituti admittitur ad omne illud ad quod primus
substitutus admitteret qr in omnib⁹ succedit loco primi.
1 Paulus. †Summa vt per Bar.vel sic ꝛ breui⁹ ex sub
stitutiōe reciproca debēt admitti supstites:
2 non autē heredes premortuorum.h.d. †No.ꝙ ius substitutio
nis breuiloque non transmittit ad heredes.cōcordat.l.q liberis
§.hec vba.ꝛ.l.si plures.in prin.vbi dixi.s.eo.secus in iure accre/
scēdi.l.si ex plurib⁹.j.de suis ꝛ legi. Jtē secus qn̄ substitutio esset
mixta cū iure accrescēdi.l.qui patri.ꝛ.l.qui ex duobus.j.de acqr.
3 here. † Jtem ꝛ tertio secus est in substituto substituti ille admit/
titur ad omne illud ad qd prim⁹ substitutus admitteretur q in
omnibus succedit loco primi.l.coheredi.in prin.ꝛ.l.si titius.s.e.
dicitur in.l.qui habebat.j.e.
1 Jsta verba sibi vel filio de sui pprietate important substitu
tionem vulgarem ꝛ pupillarem.
2 Jn dispositione testatoris appellatione heredis venit heres he/
redis quando est talis heres qui venit ex dispositione testatoris.
3 Si aliquis est heres heredis titij ꝛ petat hereditatē : nec dicat in
libello vt heredis heres sed vt heres titij:et postea probet quod
est heres titij per mediam personam: an procedat et valeat talis
libellus.
4 Jn cōditionib⁹ que debēt impuberi in forma specifica ꝛ ad litte/
rā quis dādo heredi heredis dr implere conditionem.
5 Quando fit mentio de heredibus cum hac adiectione suprascri/
ptis vel infrascriptis non veniet heres heredis cum nō inueniat
scriptus.

Paterfamilias. Jsta.l.ꝺm bar.est pul
chra ꝛ no.ꝛ summa ꝺz
secūdum summarium Bar.diuiditur in quatuor. Jn
prima ponitur thema. Jn secunda elicitur.q. Jn ter/
tia ponitur responsio. Jn quarta respōdet obiectioni.scda quero
1 cum filius.tertia ibi:respōdi fratre. †No.ex text.ibi:sibi vel fi/
lio quod ista verba ꝺm Bar.ꝛ doct.de sui proprietate importāt
substitutionem vulgarem ꝛ pupillarem:ex eo enim qd dicit sibi
importat vulgarem ex eo quod dicit filio importat pupillarē. in
stit.de pupil. in prin.licet aliquando illa dictio sibi ex mente testa
toris rejciatur ꝛ nihil importet.l.si ita scriptum.§.qui filio.j. de
scōm tabu.dixi plene in.l.j.in prin.vbi glo.s.c.tamen in isto tex.
ista alternatiua in effectu nihil importat attēto quod per aditio/
nem filij bona patris sunt vnita bonis filij.l.sed si plures .§. filio
s.co. Considera tamen in hoc tex.quomodo vulgaris fieri potue
rit in tabulis pupillaribus prout loquitur litera.nam de fideicō
2 misso minus esset dubij. †Secūdo no.ex isto text.in fi.quod in
dispositione testatoris appellatione heredis[a] venit heres hrdis
qn̄ est talis heres qui venit ex dispositione testatoris. Hinc infer
tur ꝺm Bart. ꝙ iste heres heredis admittetur ex substitutione
facta per verba quisquis mihi heres erit ex quo venit ex iudicio
defuncti:ꝛ ita limitatur.l.qui liberis.§.hec verba.s.co.ꝛ ibi bar.
3 etiam ad hoc allegat istū tex. †Vltimo inducit iste tex.p bart.
ꝙ si aliquis est heres heredis titij ꝛ petit hereditatē nec dicit in
libello:vt heredis heres sed vt heres titij:sz postea probat ꝙ est
heres per mediam personam . Adde qd istud idem tenet Cyn.
Bar.ꝛ alij oēs in.d.l.fi.per illum tex.C.de here.insti. tamē Bal.
ibi dicit quod ista.l.salua pace Bart.non facit ad propositū : qr
loquit de herede heredis succedentis ex iudicio testatoris quod
non est in.q.de libellante:tamen seqtur cōclusionē . Bart.per.d.
l.fi. Jdem Bar.ꝛ moder.tenent in.l.si quis filiū.§.fi.per illū tex.
ff.de acqui.here.ꝛ in.l.iij.per illum tex.ꝛ ibi est glo.magistr. circa
mediū.ff.de peti.bere.Bar.in.l.si defensor.§.illud vbi limitat ff.
de interro.act. Jmo.in.l.iij.§.ex pluribus.in no.ff.de acqui.pos.
tenent Cano.in.c.ij.de lib.obla. Adde tu tex.in.c.j. in prin.de ho
mici.in.vi.per quem no.ibi Gemi.in.iij.not.ꝙ quis potest se ap
pellare successorem alicuius licet per infinitos medios sit succes/
sor sicut ibi Jnno.papa appellat se successorem petri:ꝛ tamē fue
runt infiniti medij. Adde etiam quod nō solum qui est heres he
redis titulo hereditario dicitur heres testatoris:sed etiā qui ve/
nit alio titulo vniuersali lz non hereditario:dicitur tamen heres
primi defuncti qꝫuis non sit heres heredis.tex.est ꝛ exemplū in
l.j.ff.de castren.pecu.quem tex.ad hoc no. Ludo.ro. pro singu.i
4 singulari.dcxcij.†Adde etiā pro confirmando fundamēto Bar.
quod etiam.

qd etiã in cõditionib⁹ que debẽt impleri ad literã in forma spe-
cificando heredi heredis: dicitur implere cõditionẽ. ad hoc põ-
derat bar. istum tex. Tu adde plures tex. formales. tex. in. l. si sta-
tuliber. §. non solũ. in fi. ⁊ in. §. si filiusfa. ⁊ in. l. si peculium. §. here
di. ff. de sta. liber. ⁊. l. seruus si heredi. in prin. co. titu. imo fortius
adde qd etiã si cõditio adijciatur per nomẽ propriũ heredis: pu
ta ꝙ dicatur si heredi meo titio decẽ dederit adhuc dãdo heredi
heredis impleret cõditionẽ. tex. est no. in. l. cũ ita datur. §. fi. ff. de
cõdi. ⁊ demõ. ⁊ credo ꝙ ponat Bar. in. l. sub diuersis. eo. tit. ⁊. l. fi.
Intellige tñ istud vltimũ sane qñ nomen heredis p̃cedit nomẽ
propriũ: secus si precederet nomẽ ꝓpriũ: puta ꝙ diceret si
decem dederit titio heredi meo: tunc dando heredi heredis nõ
impleret cõditionem ſm gl. ⁊ Bar. in. l. cũ ita datur. §. fi. per tex.
5 i. l. si cõis seruus. ff. de stipu. ser. ¶ †Limita etiã decisionẽ bar. cũ
fieret mẽtio de heredibus cũ adiectione suprascriptos vel infra-
scriptos: tunc non veniret heres heredis ex quo non est scriptus
ſm Bar. in. l. qui liberis. §. hec verba. ff. eo. ⁊ in cõsil. vij. inci. An
dreas Martini. ⁊ reputat not. Imol. in. l. si quis filium. §. fi. ff. de
acqui. here. ¶ Cõtra tamen decisionẽ Bar. ⁊ communẽ Raph.
cu. hic allegat tex. in. l. amite. C. cõmunia de succes. quem tex. etiã
ꝯ Bar. alle. Raph. Fulg. in. l. fi. C. de here. insti. sed ille text. mihi
nihil facit: quia loquitur quando filij fuerunt heredes amite et
iste qui petebat suo nomine proprio: vt ibi dicit litera suo nomi-
ne proprio non autem simpliciter vt tanq̃ heres heredis. Pre-
terea ſm Alexã. hic ⁊ ibi: non apparet ibi quod in illo tex. sit he
res heredis.

1 ☞ Destructo medio ꝑ quod deueniť ad finem destruiť etiam ipse finis.

2 Extincta substitutione pupillari per aduẽtum pubertatis extin-
guitur etiam tacita vulgaris.

3 Huic filie exheredate an potuerit fieri substitutio fideicommissa-
ria etiam post pubertatem ⁊ verbũ nuberet positũ in hoc textu
an stet ꝓprie ⁊ non restringatur.

4 Substitutus vulgariter primi substituti censetur etiam substitu-
tus secundo: secus in substitutione pupillari.

1 Qui habebat. Summa vt hic ꝑ Bart. et diuidiť in tres. ¶ †Not. j.
ex ista. l. ꝙ destructo medio ꝑ qd deueniť ad finem. de
struiť etiã ipse finis. nã hec substitutio pupillaris fa-
cta filie exheredate erat extincta ꝑ pubertatẽ ꝑ cuius mediũ vlti
mo loco substituti poterant succedere pupillo: vnde extincto me
dio tollitur ⁊ finis. ⁊ ſm hoc declaratur doc. Bar. in. l. celsus. in
pe. col. ff. de vsuca. vbi tenet Bar. ꝙ sufficiat probare principiũ
⁊ finem: ꝙ ꝓbatis istis duabus extremitatibus dicunť probata
media prout etiã est glos. not. in. c. volumus. in ṽb. incõcussa. xvi.
q. iij. nã est verũ nisi apparerent destructa media ꝑ q̃ deueniť ad
2 fi. vt hoc. tex. ¶ †Scdo põdera hic videri tex. ꝙ extincta substi-
tutiõe pupillari ꝑ aduentũ pubertatis ẽt extinguiť tacita vulga
ris in ea cõtenta. Bar. tñ in. l. j. in prin. in vlt. col. ff. eo. dicit ꝙ iste
tex. nõ probat hoc ⁊ aliter declarat. ſ; intẽtio Bar. est ꝙ ideo iste
tex. nõ ꝓbet: eo ꝙ pupillus adiuerat hereditatẽ. ergo nõ poterat
tractari de tacita vulgari: ꝙ fuerat extincta per aditionẽ dato ꝙ
nõ fuisset extincta ꝑ aduentũ pubertatis filie. ¶ Capio glo. pri-
mã in verbo nuberet. ego aũt nõ expediã ꝑ viam. q. vt facit bar.
sed expedio ꝑ viam oppo. nã istã glo. exposuit nuberet. i. nubilis
esset: timore cõtrarij vt nũc inducã. tenet glos. ꝙ cõditio si nube-
ret in isto tex. nõ importat actũ nubẽdi: ſ; importat tempus quo
possit nubere hoc est nubilis etatis qd est. xij. anno. in femina. ꝯ
istam glo. facit tex. in. l. sancimus. C. de nup. vt ꝑ Bar. hic. cõclu
dit Bar. ꝙ in ista. l. huic filie exheredate nõ potuisset substitui ꝑ
fideicõmissum ⁊ sic post maiorẽ etatẽ: ideo illa conditio si moriať
anteq̃ nuberet restringiť ad tp̃s pupillaris etatis: ⁊ cũ sol. Bar.
3 transeunt simpliciter Pau. ⁊ Are. hic. ¶ †Contra cõclusionem
Bar. ꝙ imo huic filie exheredate potuerit fieri substitutio fidei-
cõmissaria etiã post pubertatẽ: ⁊ cõsequẽter ꝙ verbũ nuberet po
situm in tex. stet ꝓprie ⁊ non restringať: vt dicit Bar. nã cõsidera
ꝙ si ista filia fuisset oĩo exheredata clarũ est ꝙ nõ posset ꝑ fidei-
com. substitui. tex. est in. l. coheredi. §. filio. ff. eo. sed cũ ista filia ex-
heredata esset substituta fratri suo potuit onerari fideicom. eo ca-
su quo ei succederet ex substitutione. tex. est in. l. qui fundũ. §. qui
filios. ff. ad leg. fal. ⁊ istud fatetur Bar. inct in duobus locis q vi-
detur sibi cõtrariari. dicit inferius ꝙ ista filia q̃uis esset exhere-
data a primo gradu: tñ nõ erat exheredata a scdo: ⁊ hoc respectu
põt ei substitui. l. põt. ff. ti. j. Itẽ dicit idẽ bar. ꝙ pater qui substi-
tuit huic filie exheredate voluit in eius exheredatione inuenire
hereditatẽ primi. f. fratris premortui: ergo apparet qd potuit ei
substitui per fideicõmissum: ergo apparet ꝙ Bar. male loquut⁹
est dũ dicit ꝙ huic filie exheredate nõ potuit substitui nisi pupil.
⁊ directo vt excluderet fideicõ. substi. ⁊ ꝑpter hoc restrinxit ṽbũ
nuberet. ⁊ ꝙ ista. l. potuisset filie substitui nõ solũ pup. sed etiã ꝑ

fideicom. tenẽt Ang. Raph. cu. ⁊ Alex. hic: ⁊ istud secũdũ credo
verius cõtra Bar. ⁊ sequaces: posses tñ saluare subtiliter ⁊ glo. ⁊
Bar. prout etiã sentit Io. de imo. hic: ꝙ in isto tex. hec cõditio si
filia decesserit anteq̃ nuberet respicit vniformiter duos casus vel
qñ filia decederet ante filiũ masculũ vel qñ decederet post: sed in
primo casu qñ decederet ante filiũ nõ posset habere locũ fideicõ-
missum: ergo etiã in scdo casu qñ decessit post filiũ vt vniformis
determinatio vniformiter determinet respectu fideicõmissi. ma-
gis tñ placet p̃cedẽs opi. cõtra Bar. ⁊ sequaces. ¶ Capio gl.
4 in ṽb. impubes. ¶ †In ea. glo. ad fi. habes ex glo. ꝙ substitutus
vulgariter primi substituti censeť etiã substitutus scdo: secus in
substitutione pupillari. vt hic per Bar. cũ opi. gl. ⁊ Bar. trãseũt
indifferẽter oẽs doc. hic. ¶ Cõcludũt Bar. ⁊ doc. si bene cõside-
res ꝙ spes vulgaris substitutionis ⁊ etiã pupillaris transmittiť
ad scdo substitutũ: sed hoc ideo nõ cõtingit: ꝙ pupillaris expira
uit in filia ꝑ aduentũ pubertatis ⁊ in filio ꝑ aditionẽ hereditа-
tis: ⁊ sic neutra põt trãsmitti ſm bar. ⁊ cũ ei⁹ opi. trãseunt Imo.
⁊ moder. ⁊ in. l. qui liberis. §. hec verba. ff. eo. ¶ Cõtra istã cõclu
sionẽ Bar. ⁊ cõem. tenet Are. in. l. sed si plures. in pñ. ff. e. per illũ
tex. in ver. nec quicq̃. quã ponderat contra glo. ⁊ Bart. hic cum
etiam no. Areti. hic dicit ꝙ opi. Bar. ⁊ doc. põt male defendi ab
illo tex. ibi enim dicit iurisconsultus nec quicq̃ valebit ex perso-
na defunctorum: ibi ergo est tex. ꝙ substituto premoriente nullũ
ius oritur ex eius persona: sed facile est respondere ad illũ text. ꝙ
loquiť quo ad heredẽ substituti. ⁊ clarũ est qd ius substitutionis
ex ꝑsona substituti nõ trãsit ad heredẽ: vt ibi. ⁊. l. lucius. §. fi. ff. e.
⁊. l. si ex plurib⁹. ff. de suis ⁊ legi. nõ aũt loquiť ille tex. quo ad sub-
stitutũ substituti: ⁊ si diceret ꝑut dicebat Are. quod est diuinatio
⁊ restrictio ad illum text. respõdetur quod non est diuinatio per
regulam. l. q̃d in vltima. §. i. ff. de acqui. hered. in. d. l. coheredi. ⁊. l.
si titius. ff. eo. ¶ Glo. in verbo: pertineat. ibi: ꝙ habebãt filie bo
na iure substitutionis. glo. de directo videť loqui cõtra tex. nã cũ
in isto tex. filia decesserit pubes ꝑ cõsequens euanuit substitutio
facta filie: quõ ergo põt dicere gl. ꝙ isti scdo substituti habuerint
bona filie iure substitutionis si substitutio euanuit ꝑ defunctũ cõ
ditionis: sed saluãdo glo. prout põt ꝙ nõ est credendũ ꝙ diceret
ꝯ casum legis. intẽtio glo. fuit ꝙ habebant. i. habere poterãt: ꝙ
erat substitutus si impubes decessisset. ¶ Capio glo. fi. quã diui-
de in tres. In prima assignat rationẽ ad tex. In scda oppo. ⁊ sol-
uit. In tertia allegat vnã concor. ad text. scda ibi: sed eadem iura
dicunt. tertia ibi: ⁊ facit. ¶ In ea glo. ibi: sed responde hic deficit
conditio. habes ex ista glo. tacite colligere: prout etiam põderat
Bar. ꝙ si in ista. l. filia exheredata decessisset impubes: ita quod
mater ⁊ soror ex substitutione decessissent: tunc spes substitutio-
nis pupillaris ad eas fuisset transmissa. Istã conclusionem tenet
Bar. ex presumpta voluntate defuncti: ꝙ voluit testator in here
ditate filie inuenire hereditatẽ masculi. l. ex duobus. in prin. ff. e.
⁊. l. qui duos. ff. de reb. dub. ergo ista presumpta voluntas defun
cti facit ꝙ spes substitutionis pupillaris trãsmittať: ⁊ ex hoc no.
Bar. vt hic per eũ. ista est pulchra ⁊ subtilis ĩuestigatio ad intel-
lectũ huius tex. ⁊ l; scribẽtes cõiter nihil aliud dicãt sed transeãt
cum Bar. pondera tu pro ea. opi. bene facere istũ tex. a cõtrario
sensu: ideo ergo loco substituti nõ vocanť ad hereditatẽ pupil. eo
ꝙ defecerat ꝯditio substitutionis in ꝑsona filie exheredate: ergo
a ꝯtrario vult litera ꝙ si nõ defecisset substitutio ꝙ spes substitu
tionis pupillaris fuisset ad eas transmissa. Tu aũt subtilius ad-
uerte ꝙ fundamentũ Bar. videť fragile ⁊ nõ cõcludẽs dũ dicit
Bar. ꝙ testator voluit substitutos tertio loco succedere filie i cu-
ius hereditate voluit reperire hereditatẽ primi istud est fragile
fundamentũ. nã istud voluit casu quo filius premoreretur ante:
sed hic premortua est filia: sed qd fortius etiã si filia successit im-
puberi: tñ vxor ⁊ soror testõris non admitterenť ad bona pupilli
vt substitute: sed haberent vt augmentũ bonorũ obueniẽs filie. l.
qui duos. ⁊ ibi glo. ordi. ff. c. sed istud augmentũ habere non pos
sent cum filia ei non successerit: ⁊ ꝑpterea solus Raph. cu. q̃uis
de predictis nõ faciat mentionẽ: sequitur istã gl. alia ratione quã
Bar. nã dicit ipse si filia decessisset impubes: certe substitutio pu
pillaris facta filie cõtineret tacitam vulgarẽ que tacita vulgaris
non extingueretur pubertate si decessisset impubes: ⁊ per illã ta
citam vulga. succederent filio: sed credo Raph. inaduertenter lo
qui. nam posito ꝙ filia decessisset impubes per aditionem filij ex
tinguitur vulga. ⁊ sic fuit extincta vulga. tacita per aditionem.
¶ Circa oppo. bart. factam extra glo. teneas secundam solutio.
bar. que vera est.

1 ☞ Si seruo cõmuni duorũ dñorũ instituto datus est substitu-
tus vulgaris: ⁊ vnius iussu adeat alterius repudiat: tunc substi
tutus admittitur.

2 Ista ꝯditio si heres nõ erit que apponiť in institutionibus expo
nitur quatenus heres non erit.

3 Ius substitutionis excludit coniunctũ ⁊ per ꝯñs ius accrescendi.

4 Seruꝰ cōis institutꝰ hr̄s pōt pro ꝑ te adire ⁊ pro ꝑte repudiare.
5 Substitutus concurrit cum instituto hoc casu.
6 Solus dn̄s pōt repudiare hereditatem delatā seruo: lʒ solus pater non possit repudiare hereditatem delatam filio.

Eruum. ¶ Summa vt hic per Bar. vel sic
1 ⁊ plenius † si seruo cōi duoꝝ domi
norum instituto datus est substitutus vulgaris iussu
vnius adeat iussu alterius repudiat: ⁊ tūc substitutus
admittitur. ¶ Diuidit̄ in tres. In prima ponitur thema. In se
cunda elicitur. q. In tertia est respōsio. scda ibi: querit̄ an substit.
2 tertia ibi: ⁊ verius. ¶ † No. primo ibi ꝙ si ista cōditio: si heres nō
erit eque apponitur in institutionibus exponitur quatenus he
res non erit. ⁊ ita exponit glos. in. l. si duorū. ⁊ . l. seq. ī. de acq. ren.
here. facit tex. ī. l. nup. ī. de leg. iiȷ. ⁊ ī. l. stichū q meus erit. de leg. ȷ.
3 ¶ † Scdo no. ꝙ ius substitutionis excludit coniunctū ⁊ ꝑ conse
quens ius accrescēdi. facit. l. ȷ. §. si duo. ff. de bo. pos. scdam tab. l.
vnica. §. in pmo. ⁊ . §. pro scdo. C. de cad. tol. l. pe. vbi late traditur.
ff. de iniu. rup. facit clara ratio: qꝛ substitutꝰ venit ex expressa di
spositione testatoris ergo debet excludere venientē per ius accre
4 scendi q venit ex tacita. l. si titio. §. iulianus. ff. de leg. iiȷ. ¶ † Ter
tio not. ꝙ seruus cōis institutus heres pōt pro parte adire ⁊ pro
parte repudiare. ⁊ ita limitat̄ regula. l. ȷ. ⁊ . iȷ. ⁊ . l. si solus. ff. de acq.
here. l. quidā eulogio. C. de iure deli. ⁊ ratio est: qꝛ representat per
5 sonam duorū. l. si seruus cōis. alle. in glo. ¶ † Quarto no. casum
in quo substitutus cōcurrit cū instituto: rationē videbitis in glo.
quē casum adde aliȷs traditis ꝑ bar. ī. l. ȷ. in pmo effectu in fi. s̄. e.
6 ¶ Glo. in verb. alterius. ibi. l. ȷ. §. per seruū. † habes ex gl. ꝙ so
lus dn̄s pōt repudiare hereditatē delatā seruo: lʒ solus pater no
posset repudiare hereditatē delatā filio. l. is qui heres. §. neqꝫ fi
lius. ī. de acqui. here. idem qd̄ hic tenuit glo. in illo. §. neqꝫ filius.
glo. Bar. ⁊ cōiter doc. in. l. legatū. ff. de leg. ȷ. glo. ⁊ doc. precipue
Alex. in. l. iȷ. C. de repu. bo. pos. Bart. ī. l. tutor. ad fi. ff. de bo. pos.
Bal. Ang. ⁊ Imo. in. d. §. neqꝫ filius. do. Ant. ⁊ do. Abb. in. c. in
presentia. de ꝓba. ⁊ ista est cōis snīa quicquid tenuerit idē Bart.
sibi contrarius. in. d. §. neqꝫ filius. ⁊ Imo. hic. Tu aūt aduerte lʒ
glo. ⁊ docto. se fundent per tex. in. d. l. ȷ. §. per seruum. ff. de succes.
ed. i. ille tex. nihil penitꝰ facit nec iste est sensus illius litere: vt cla
re patet ex predictis ⁊ sequentibus. dictū est enim in. §. precedē.
ꝙ vnusquisqꝫ pōt per se repudiare suā bo. pos. sed non pōt ꝑ aliū
deinde dictū est an possit repudiare ꝑ ꝓcuratorē: deinde decidit̄
in illo. §. ꝑ seruū. ꝙ dn̄s bene pōt bo. poss. sibi delatā per seruum
repudiare: ⁊ iste est verus intellectꝰ illius litere quē originaliter
tradit Sali. in. d. l. iȷ. C. de repu. boñ. pos. ⁊ sibi ascripsit Ludo. ro.
in. l. ȷ. C. qui admit. ⁊ sibi ascribūt pleriqꝫ moder. in. d. l. legatū. de
lega. ȷ. ⁊ quāuis Alexā. ibi. in. d. l. iȷ. impugnet tn̄ male recitat eum
¶ Gl. fi. diuiditur in tres. In prima allegat cōcor. ad tex. In se
cunda ponit rationes dubitandi ⁊ decidendi. In tertia opponit
⁊ soluit. scda ibi: erat enim aliter dn̄s coheres. tertia ibi. itē opp.
¶ Extra glo. format Bar. vnā oppo. vt hic per eum.

1 Substitutio vulgaris sibiȷpsi facta nō vʒ nisi cām hoc est si bi vtilitatem afferat.
2 Quis non pōt substitui sibiȷpsi nisi mutata causā hoc est nisi sub stitutio afferat emolumentum.
3 Quādo cōditio est purificata dispositio dicitur esse pura. ⁊ nu. 6.
4 Stante statuto ꝙ instr̄m purū ⁊ liquidū mādet̄ executioni absqꝫ aliqua excusatione ⁊ ꝙ ꝑsona possit capi vēdicabit sibi locū tale statutum in instrumēto cōtinente debitū cōditionale si cōditio euenerit ⁊ purificata sit: qꝛ poterit mandari executioni ex forma predicti statuti. Quādo hoc verum sit. nu. 5.
7 Qn̄ quis instituit̄ ⁊ substituitur sibiȷpsi talis substitutio est ipso iure nulla.
8 Modus rn̄dendi ꝓposite questioni est vt primo repetantur q̄ in themate proponuntur deinde respondeat.
9 Ubi idē seruus legatur alteri ⁊ eidē seruo legat̄ libertas preua let legatum libertatis tanqꝫ fauorabilius.
10 Impossibilitas que causat̄ ratione perplexitatis lʒ vitiet dispo sitionem: tn̄ si vna sit fauorabilior altera preualet alteri ⁊ q̄ est fa uorabilior illa debet valere.
11 Si aliquis instituat̄ sub cōditione si nauis ex asia venerit ⁊ ipse met pure sibi substituat̄ quāuis substitutio quo ad formam videat̄ pura tamen intelligitur substitutus sub cōtraria cōditione ⁊ nu me. 12.

Titius heres. Iste. §. ſm Bar. est multū diffici
lis: ⁊ primo aspectu videtur valde
horribilis: summa vt hic per Bar. ⁊ Sali. vel sic ⁊ plenius ⁊ pro
1 pius ad text. † Substitutio vulgaris sibiȷpsi facta non valet nisi
causam hoc est sibi vtilitatem afferat quod per tres casus hic po
sitos declaratur: ⁊ si post primū institutū seruus alteri legatus
instituatur pro dimidia ⁊ sibimet cum libertate substituatur: va
let vltima substitutio serui sibiȷpsi facta: precedēs vero est nulla
siue titius adeat siue non. h. d. in summa totus iste. §. diuiditur vt
hic per Bar. in quatuor. Ista diuisio bar. in vltimo mēbro mihi
non placet quod in quarta decidatur noua questio: qꝛ dico quod
imo est eadem. sed iurisconsultus respondet principali. q. siue ti
tius primus heres adiuerit quo casu ꝑ aditionē hereditatis po
tuisset legatum serui confirmari. Secundo ponit casum quando
titiꝰ primus heres nō adiuit ⁊ sic reuera est decisio eiusdē casus:
prout est etiam de mente Bald. ⁊ litera in decisione videtur ali
qualiter obscura figura casum: vt per Bald. ⁊ latius per Pau. ⁊
2 Raph. cu. hic. ¶ † Nota primo ex tex. regulā ꝙ quis non potest
substitui sibiȷpsi nisi mutata causa hoc est nisi substitutio afferat
emolumentū: prout etiā concor. tex. in. l. sed si plures. s̄. eo. ⁊ ratio
est: qꝛ reperiret̄ in effectu quis esse bis institutꝰ: ergo secunda in
stitutio idē continens nihil valet: sicut qn̄ bis idem legatur scdm
legatum nō valet. l. cū questio. C. de lega. nisi afferat aliā vtilitatē
qꝛ testator dicitur sepius loqui sed nō sepius legare. l. meuius. §.
eum qui. ff. de leg. iȷ. idē est in stipulatione geminata que idē con
tinet. nam nihil valet secūda. l. qui bis idē. ff. de verb. obli. Acce
dat illud qd̄ generaliter dicimus ꝙ ars ⁊ natura nihil operant̄
frustra. l. hec stipulatio. §. diuus. ff. vt leg. no. ca. cū vulga. Alibi
dicit gl. in cle. ȷ. in ver. vnigenitū. de sum. trini. ꝙ duorū ad idem
suffragantiū quorū vnū sufficit alterū supfluū dicit̄ ⁊ nihil valet.
3 ¶ † Secūdo principaliter no. ex tex. ibi due pure sunt ⁊ in sequē
tibus verbis hic esse tex. clariorē de iure ꝙ qn̄ conditio est purifi
cata dispositio dicitur esse pura. ¶ Et ex hoc correlarie not. tria.
Primo ſm Bal. ꝙ dispositio cōditionalis purificata idē ope
ratur qd̄ pura a principio. facit. l. si pupillus. §. ȷ. ff. de cōdi. insti.
alleg. in glos. ¶ Secūdo correlarie no. ꝙ puri ⁊ purificati idē est
iudicium: ⁊ ad hoc frequenter allegat̄ iste tex. allegatur etiā text.
4 in. l. qui de inofficioso. ff. de inoffi. test. ¶ † Tertio pulchrius no.
ex isto tex. singu. ſm Ang. ꝙ stante statuto prout est Florētie ꝙ
instr̄m purū ⁊ liquidū mādet̄ executioni absqꝫ aliqua exceptiōe
⁊ possit persona capi ꝙ tale statutū vēdicat sibi locū in instrumē
to continente debitum conditionale si conditio iam euenerit: et
purificata conditione poterit mādare executioni ex forma statu
ti sicut si a principio debitum fuisset purū qd̄ valde no. qꝛ est ele
gans ⁊ vtilis decisio sed Jo. de imo. hic: sub dubio forte tenet cō
trarium: qꝛ in statutis que sunt stricti iuris debet fieri stricta in
terpretatio. l. quicquid astringēde. in prin. ff. de ver. oblig. sed ex
propria et stricta significatione aliud est dispositionē semꝑ fuisse
purā aliud purificatam. ¶ Preterea ⁊ fortius statutū loquēs in
casu vero nō extenditur ad casum fictū. vt no. Bar. in. l. iiȷ. §. hec
verba. per illum tex. cū gl. ff. de neg. gest. ⁊ in. l. ȷ. §. hoc interdictū
ff. de itine. actuqꝫ priua. cum simi. sed ita est ꝙ obligatio conditio
nalis post euentum conditionis fingitur pura. l. potior. ⁊ . l. q bal
neum. ff. qui po. in pigno. ergo cū ista sit quedā fictio nō habebit
5 locum in statutis † Alex. concordat istas opi. ⁊ dicit ꝙ diligēter
considerāda sunt verba statuti. Aut enim statutū loquitur de de
bito puro ⁊ vera sit opi. Ange. aut loquuntur de instrumēto pu
ro ⁊ vera sit opi. Imol. qꝛ instr̄m dicit̄ illud qd̄ pōt oculis corpo
reis legi. l. ȷ. ff. de his que in test. delen. sed lectu. instrumēti est de
debito conditionali igit̄ ⁊c. Mouet̄ etiā purificatio conditionis
nō est de contractu sed extra contractum. ita dicit colligi ex no. ꝑ
Bar. in. l. fi. C. de falsa cā adiec. leg. ⁊ in. l. ȷ. §. interdictū. ff. quod vi
aut clā. Quid tenendū. passus iste est pulcher subtilis: ideo dili
gēter excutiam eum. ¶ Adde pro opi. Imo. bene facere fortem
tex. in. l. si pupillus. ff. de condi. insti. alleg. in glo. vbi dicit ad lite
ram cōditiōe purificata pro eo esse quasi pure ei hereditas dela
ta sit. Ista verba pro eo esse quasi incidenter importāt fictionem
ergo non habent locū in statuto ex fundamento Ange. ad idem
habes decisionem Bal. in. l. cādita. ī repe. paduana. C. de edē. vbi
Bal. dicit ꝙ agens ex debito puro si probauerit debitum condi
tionale esse purificatum nō debet vincere sed succumbere: qꝛ ista
duo sunt diuersa purū ⁊ purificatum aliud non dicit. ¶ Tamē
predictis nō ob. teneo opi. Ang. ꝙ statutū loquēs de debito pu
ro ⁊ liqdo habeat locū in debito cōditionali si debitū sit purifi
catum. ¶ Pro opi. Ang. nō eūdo per mendicata suffragia: pō
dera esse casum in hoc tex. dū dicit pure sunt duo sunt pōderāda
dū dicit sunt que dictio importat veritatē ⁊ nō fictionē. vt decla
rat Bar. in. l. si maritus. §. ȷ. ff. de adul. si ergo ꝑ veritatem: ergo
habet locū in statuto. ¶ Secūdo pondera text. in. l. sʒ ⁊ si de sua.
§. fi. ff. de acqui. here. vbi est tex. in proposito solēnis ꝙ qui credit
se esse pure institutum: lʒ sit institutus sub conditione que sit pu
rificata potest adire: qꝛ ista duo nō sunt diuersa. ita dicit Bar. in
l. heres institutus. co. titu. ff. de acqui. here. ¶ Tertio ad idē pō
dera optimum text. in. l. fi. §. fi. in versi. contra vero. ff. de verbo.
oblig. quem tex. ibi subtiliter not. Are. pro ista opi. Ange. quam
tenet ibi probatur quod obligatio pura ⁊ cōditionalis purifica
ta sunt idem realiter etiam in stipulatione: ⁊ sic in ꝯtractu stricti
iuris. nam si essent diuersa stipulatio super alio non valeret sup

persona

persona adiecti:⁊ tñ cõtrariũ decidit ibi tex. ¶ Quarto ad idem
facit ſm Are.hic:qꝛ qualitas adiecta verbo intelligit̃ ſm tẽpus
verbi cui adijcitur.l.in delictis.§.ſi detracta.ff.de noxa.l.titius.⁊
ibi Bar.ff.de teſta.mili,⁊ latius.Bar.in.l.ex facto.in prin.ij.col.
ſ.eo.cũ ergo ſtatutũ loquat̃ de inſtrumẽto puro ſufficit ꝙ inſtru
mentũ vere ſit purũ tp̃e quo petit̃ eius executio:qꝛ ſufficit ꝙ illa
qualitas purũ ſit tp̃e quo petit̃ executio ⁊ illo tp̃e vere eſt purum
⁊ pondera ꝙ iſtud fundamentũ facit de directo contra diſtinctio
nem Alex.vbi alex.dicit ꝙ ſi ſtatutũ loqueretur de debito puro
6 nõ ꝓcederet in inſtrõ purificato:ergo ⁊c. ¶ †Quinto adde deci/
ſionẽ Bald.in terminis in.l.cũ teſtõ.in fi.C.de teſt.manumiſ. vbi
not.illũ tex.cũ glo.ad inſtrumẽta guarẽtigiata ꝙ ſi habẽt condi/
tionẽ reuera purificatã dicuntur inſtrã pura ⁊ non cõditionalia:
ſed ad executionẽ facti non põt ꝓcedi ex tali inſtrumẽto niſi corã
illo iudice ꝓbatum ſit cõditionẽ eſſe purificatã.ꝑ tex.quẽ ad hoc
reputat not.in.l.hoc iure.de verb.oblig. ¶ Sexto adde pro opi.
Ang.doc.Bal.in.l.q̃cq̃.C.ad.l.fal.vbi ſm Bal.purũ dicit̃ eſſe
illud qd̃ in ſui eſſentia nõ ſuſpendit̃ ſed conſiderato preſenti tp̃e
cõditionis iam ſit purificatũ iſtud debitũ in ſui eſſentia nõ ſuſpẽ/
ditur:ergo dicit̃ eſſe purũ. ¶ Ultimo accedat rõ finalis dicti ſta
tuti que in vtroq; caſu pariformiter militat ſi bene ↄſiderec̃.⁊ te
nendo iſtã partẽ Ang.tanq̃ pro certo veriorẽ nõ obſtant funda.
Imol.dũ dicit ꝙ obligatio cõditionalis poſt euentũ cõditionis
fingit̃ pura i.l.potior.⁊.l.qui balneũ.ergo cũ iſta ſit quedã fictio
ergo nõ habrt locũ in ſtatutis:qꝛ dico ꝙ iſtud argumentũ habet
maximã fallentiã in ſe.nã ꝙ obligatio ⁊ cõditio purificata traha
tur retrovſq; ad tp̃s cõtractus iſtud hñ eſt ꝑ fictionẽ:⁊ iſtud forte
non haberet locũ in ſtatutis: ſed nos nõ agimus ꝙ trahat̃ retro
cũ ſit purũ ab iſto tp̃e in antea ⁊ ſic debitũ purificatũ habeat exe/
cutionẽ ſicut debitũ qd̃ ſemꝑ fuit purũ:ſicut tp̃s:⁊ ſic ex iſtis vi/
det̃ ꝙ ſit bene diſcuſſus iſte paſſus:⁊ ſic mihi magis placet opi/
nio Ang.⁊ eam teneas ⁊ pro iſta parte conſulerem ⁊ iudicarem.
7 ¶ †Tertio no.ibi nullius momenti qñ quis inſtituit̃ ⁊ ſubſti/
tuitur ſibiipſi.ſecũda ſubſtitutio eſt ipſo iure nulla. facit text.in
l.ſi te ſolum.§.i.ſ.tit.i.quẽ Bar.allegat vnde ex hoc text.colligit̃
determinatio queſtionis que ponitur in.l.q bis idẽ.ff.de vb.ob.
vbi querit̃ an ſcd̃a ſtipulatio cõtinẽs idẽ ꝙ prima ſit nulla ipſo
iure.iſte tex.probat quod ſic:qꝛ ſi vltima volũtas:⁊ ſecũda ſubſti
tutio idẽ continens eſt ipſo iure nulla:ergo fortius idẽ erit in cõ/
tractu in ſtipulatione: cũ vltima voluntas ſit fauorabilior q̃ cõ/
tractus.l.in teſtamẽtis.ff.de reg.iur. ¶ Quarto no.in v̂.quippe.
qd̃ nõ dꝫ plus operari diſpoſitio ↄditionalis q̃ pura:⁊ ſic nõ dꝫ
plus operari pẽdẽtia q̃ effectus ⁊ cõſequẽter nõ dꝫ plus oꝑari
8 dubiũ q̃ certũ. ¶ †Quinto no.in v̂.ſm hec. ſm Bal.⁊ Imo.hic
bonũ modũ r̃ñdẽdi qõni ꝓpoſite:qꝛ primo dꝫ repetere thema et
poſtea reſpondere.ita facit ſceuola hic.

Adde facere illud qd̃ no.Jaco.de are.⁊ Albe.in.l.cetera.
§.itẽ querit põt ꝑ illũ tex.ſ.de leg.i.vbi not.ex illo
quod argumẽtũ factũ debet prius repeti vt melius reſpondeat̃.
9 ¶ †Sexto no.in v.nos dicimus.ꝙ vbi idẽ ſeruus legat̃ alteri et
eidẽ ſeruo relinquat̃ libertas preualet legatũ libertatis tanq̃ fa/
uorabilius.cõcor.tex.in.l.ſi idẽ ſeruus.ſ.de leg.ij.⁊ i.l.ſi ſeruo.ff.
10 de fideicõ.liber. ¶ †Septimo ꝑ iſtũ tex.in ver.quid ergo.no.ali/
bi Bal.in.l.i.in pe.col.in fi.ff.de cõdi.inſti.ꝙ lꝫ impoſſibilitas q̃
cauſatur ratione perplexitatis vitiat diſpoſitionem vt ibi.Fallit
niſi vna ſit fauorabilior altera qꝛ illa ꝓualet.ita dicit eſſe tex. hic.
Tu autẽ aduerte qꝛ hic non eſt ꝓprie perplexitas:ſed bene ſunt
due diſpoſitiões pure impoſſibiles vbi fateor ꝙ ſcd̃a:qꝛ fauora
bilior eſt preualet. ¶ Glo.in ver.nullius momẽti.ad fi.iſta ſecũ/
da tenet̃ ꝑ bar.⁊ cõmuniter alios:qꝛ ſcd̃a ſubſtitutio eſt ſimplici
ter nulla.ꝓut dicit iſte tex.in verb.nullius momenti.⁊ in.l.ſi te ſo
lum.§.i.ſ.tit.i.ad tex.in.d.l.i.§.ſi ꝓponatur.reſpõdet Bar. hic:
⁊ ibi:ꝙ ille text.intelligit̃ ſm iſtũ:qd̃ ideo valet ſubſtitutio: eo qꝛ
affert cauſam.i.vtilitatẽ nõ declarat tñ Bar.nec ibi nec hic : quã
vtilitatẽ afferat illa ſubſtitutio facta ſibiipſi magis q̃ hic vera re
ſponſio ad illũ tex.ſm Ang.Imo.⁊ Raph.cu.hic.⁊ eſt ꝓprie de
claratio intẽtionis Bar.nã in.d.l.i.§.ſi ꝓponat̃.ſubſtitutio affe
rebat vtilitatẽ:eo qꝛ legata erãt relicta ab inſtituto:⁊ ſic a primo
gradu que nõ erant relicta a ſubſtituto:⁊ ſic a ſecũdo gradu ⁊ ſic
oſtendit̃ natura illius tituli.videbat̃ ergo ꝙ inſtitutus in primo
gradu non poſſit omittere ⁊ venire ex ſecũdo gradu:qꝛ faceret in
fraudem legatorum:tñ ibi iuriſconſultus determinat cõtrarium
qꝛ ſi teſtator ſubſtituit ipſummet videt̃ dediſſe facultatẽ eligẽdi
⁊ ſic non incidit in illum titu.ſi quis omiſ.cau.⁊ ſi diceretur con/
tra legata facta ab inſtituto cẽſentur reperita a ſubſtituto vulga
ri.l.lꝫ imperatos.ff.de leg.i.quare ergo ibi legata relicta primo
gradu non intelliguntur repetita a ſecũdo.i.a ſubſtituto . reſpõ/
detur ꝙ regula.l.lꝫ imperator.procedit qñ alius eſt ſubſtitutus
vulgaris ⁊ alius inſtitutus:tũc verũ eſt ꝙ legata relicta ab inſti/
tuto intelliguntur repetita a ſubſtituto vulgari:ſecus eſt qñ idẽ
eſt inſtitutus ⁊ ſibimet ſubſtitutus : qꝛ cum ex hoc teſtator dicat̃
ſibi dare electionẽ ex quo gradu velit venire: ergo intelligit repe
tere legata ita eſt tex.in.d.l.i.§.ſi ꝓponat̃.⁊ eſt no.⁊ peregrinus.⁊
ita per illum tex.tenet Rapha.cu.hic:qui ita limitat regulã.d.l.
lꝫ imperator.⁊ iſtã limitationẽ refert ⁊ ſequit̃ alex.in.l. ſed ſi plu
res.§.fi.ſ.eo.⁊ iſta eſt veritas in preſenti materia. ¶ Glo.in ver.
pure autẽ ſubſtitutus.diuidit̃ in tres partes ꝑnc.ꝓut format tria
principalia contraria ⁊ eiſdem reſpondet.ſecũda ibi.itẽ tacita in/
telligitur.tertia ibi:ſed cũ in oẽm euentũ ſit. ¶ In ea.gl. ibi.l. cõ
11 ditiones q̃ extinſecus.ex iſta glo.habes notare duo.† Primum
eſt ꝙ ſi aliquis inſtituat̃ ſub conditione:puta ſi nauis ex aſia ve/
nerit et ipſemet pure ſibi ſubſtituat̃ q̃uis ſubſtitutio quo ad for
mã videat̃ pura:tñ intelligit̃ ſubſtitutus ſub contraria conditio
ne.ſ.ſi nauis nõ venerit. Secũdo habes ꝙ illa cõtraria conditio
cum ſit tacite intellecta nõ reddit actũ cõditionalẽ.ꝑ.l.conditio/
nes que extrin.⁊ ita loqtur tex.hic:dũ dicit pure aũt ſubſtitutus.
Iſtã ſecundã concluſionẽ reprehẽdit Bar.qꝛ cũ iſta cõtraria cõ
ditio ꝓcedat ex diſpoſition: teſtatoris reddit actũ cõditionalẽ.ſ.
aliqñ.vñ Bar.aliter reſpõdet ad cõtrariũ glo.vt per eũ.cum iſta
ſol.Bar.trãſeunt ſimpliciter Sal.⁊ Jo.de imo.hic. ¶ Sꝫ tu ad
uerte circa primã cõcluſionẽ gl.⁊ Bar.inq̃tum Bar.⁊ gl.⁊ ſcri/
bentes ponunt pro cõſtanti ꝙ ſi aliquis inſtituat̃ ſub conditione
⁊ ſibimet ſubſtituat̃ q̃uis ſubſtitutio videat̃ pura : tñ reuera eſt
cõditionalis ⁊ cenſet̃ facta ſub contraria cõditione:hoc eſt etiã ſi
non venerit intelligit̃ ſubſtitutus pro certo.vt dicit Raph.cu.⁊
ſibi aſcribit Alex.iſtud ſtare nõ põt:qꝛ eſt de directo ↄtra tex.iſtũ
ivi formaliter dicit tex. ꝙ qs erat inſtitut⁹ ſub cõditiõe ⁊ ſibiipſi
met ſubſtitut⁹ pure dr̃ in hoc tex.ꝙ purificata cõditione inſtitu/
tionis intelligunt̃ due ſubſtitutiones pure:ſed ſi verũ eſſet ꝙ illa
ſubſtõ haberet in ſe tacitã conditionẽ cõtrariã inſtitutioni :ergo
exiſtẽte cõditione inſtõnis ſubſtõ defeciſſet:⁊ ſic nõ eſſent due pu
re cuius cõtrariũ vult tex.Itẽ vt habeat locũ ſubſtitutio opꝫ ꝙ
tacita cõditio cõtraria eueniſſet cui⁹ ↄtrariũ vult tex. Sꝫ ego forti⁹
arguo cõtra glo.⁊ Bar.qꝛ ſi verũ eſſet illud qd̃ volũt gl.⁊ Bart.
⁊ cõiter alij eſſet impoſſibile illud qd̃ dicit tex.ꝙ purificata cõdi/
tione inſtõnis ꝙ ambe remanerent pure eſſet penit⁹ impoſſibile
ſi enim cẽſent̃ facte ſub ↄtrarijs cõditiõib⁹:ergo euẽtus vnius eſſet
excluſio alterius vñ r̃ñdet Alex.tenẽdo pro firmo ꝙ Bar. male
dicat.⁊ cõtra iſtũ tex.ꝙ iura allegata ꝑ glo.loquãtur qñ ſequens
diſpoſitio tollebat precedentẽ:hic aũt qñ p̃cedit iſtitutio ↄditio/
nalis ⁊ ſequit̃ ſubſtõ pura illa nõ derogat p̃cedenti:iõ non intelli
gitur fieri ſub ↄtria cõditione ego aũt puto ꝙ Bar.ſi ſane intelli/
gat̃ prout dꝫ ꝙ nõ male dixerit:nec cõtra iſtũ tex.qꝛ dũ bar.vult
ꝙ ſubſtitutio pura intelligat̃ ſub cõtraria ↄditione inſtõnis : in/
tellige Bar.ſane q̃tũ ad hoc vt ſubſtõ non ſit inutilis ⁊ eluſoria:
qꝛ ſi eueniat cõditio inſtõnis eueniente cõditione inſtõnis qd eſt
opus ſubſtõne:certe ſubſtõ erit fruſtratoria : ergo de neceſſitate
diſpõnis ⁊ ſubſtitutio ſit effectualis de neceſſitate intelligit̃ ꝙ ſit
facta ſubſtõ qñ cõditio inſtõnis defecerit: ⁊ ſic pones effectũ cõſi
derato effectu:ſubſtõ q̃ vere eſt pura:tñ non hꝫ effectũ aliquẽ niſi
ſit caſu cõtrarie cõditionis inſtõnis:⁊ iõ dicit Bar.ꝙ iſta ↄtraria
cõditio ꝓcedit ex neceſſitate diſpõnis:ideo nõ ſuſpẽdit̃ vt hic ꝑ
eũ.iſtã credo fuiſſe intẽtionẽ Barto. Ego tñ clare aliter r̃ñdeo ad
leges alleg.in gloſ.ad.l.pecuniã.⁊ ad.l.poſt mortẽ.§.fi.⁊ teneo ꝙ
ſubſtitutio in hoc tex.ſit pura ⁊ nõ facta ſub ↄtraria cõditiõe : qꝛ
impoſſibile eſſet reſpõdere ad tex.ſed ad alias leges reſponde:ꝙ
loquunt̃ qñ interuenit noua ⁊ diuerſa perſona : ſed in lege noſtra
non interuenit noua ꝑſona:ſed idẽ inſtitutus erat ſibimet ſubſti/
tutus pure:Et ſi dicat̃ nõne hic erat legatus ſtichus meuio:⁊ de
inde relict⁹ heres ⁊ ſi heres nõ erit ſtichus heres ⁊ liber eſto: er/
go hvidet̃ interueniſſe noua mutatio ꝑſone.reſpondet̃ ꝙ iuriſcõ
ſultus nõ loquit̃ in iſto caſu hic:ſed loquit̃ ſolũ qñ idẽ eſt inſtitu/
tus ⁊ ſubſtitutus in illo alio caſu nõ eſt opus diſputare:qꝛ ibi eſt
appoſita exp̃ſſa ↄditio:ergo nihil ad ꝓpoſitũ noſtrũ. ¶ In ea.
12 gl.in fi.dic† ꝙ ratio.d.l.huiuſmodi.q̃ dicit ſi qs inſtituat̃ ſiue na/
uis ex aſia venerit ſiue nõ tñ nõ poterit eſſe heres niſi purificata
vna cõditiõe:dic ꝙ ratio eſt:qꝛ poſſet prius mori:ergo nõ eſt cer
tum ꝙ ſit futurus heres.l.heres meus.in p̃n.ſ.de ↄdi.⁊ demõ. ſe
cus ergo eſſet in cõtractibus in quibus ſpes conditionalis bene
trãſmittit̃ ad heredes.§.ex ↄditionali.inſti.de inuti.ſtipu.vel de
verb.obli.⁊ ita tradũt glo.Bar.⁊ doc.in.l.iulianus verũ debito
rem.ff.de condi.inde. Anteq̃ veniã ad ſequẽtes gl.ſequẽdo ordi
nem Bar.ſucceſſiue cõtra tex.format alias oppoſitiões.⁊ p̃mo
opponit de.l.verbis.in fi.ſ.ad leg.fal.⁊ reſpondet vt hic ꝑ eũ:ſed
Bar.in reſpõſione iſtius cõtrarij grauiter errat q̃tum ad.l. ver
bis.prout dicit Raph.cu.⁊ bene qꝛ illa lex verbis legatũ nõ erat
conditionale:imo fuit purũ bene verũ eſt ꝙ debitum ibi erat cõ/
ditionale:⁊ conditio in cõtractibus trahit̃ retro.l.potior.⁊.l.qui
balneum.ff.qui po.in pig.ha.Jo.de imo.ꝑpendẽs puto de erro
re Bar.dicit ꝙ in illa.l.verbis.cõditio que erat in cõtractu ideo

sibi non trahitur retro ꝑut regulariter debet ne illud legatū annulletur: sed certe ista solutio non euacuat contrarium: q2 simile diceremus in hoc tex. ꝙ conditio in heredi. non debeat trahi retro ne substitutio q̄ fuit vtilis reddat inutilis: ⁊ tñ tex. dicit cōtra vñ Rapha. cu. hic aliter respondet ad. d. l. verbis. ⁊ eius solu. sequuntur Alex. ⁊ Are. hic: ⁊ idem Alex. in. d. l. vbis. ꝙ iste tex. loquitur in duabus dispositionib⁹ vniformibus. ambe enim sunt ex vltima voluntate: sed in. d. l. vbis. vna dispositio erat ex cōtractu: altera ex vltima volūtate ⁊ sic difformes. vñ qñ obligationes continentes idē ꝓcedūt ex difformi cā tolerātur ambe: secus qñ ex vniformi cā. ista solu. probat in. l. qui bis idē. ff. de verb. oblig. iūcta gl. ⁊ ibi tradita ꝑ doc. nā si scđa stipulatio cōtinet idē quod prima est nulla: q2 est vniformis: ⁊ tñ si illud qđ debet ex alio contractu deducatur in stipulatione valet ⁊ tenet ꝑpter difformitatē cause. facit bonus tex. in. l. quoties. ⁊ ibi gl. ff. de actio. ⁊ obli. q2 in. l. verbis. erat debitū difforme ex cōtractu ⁊ ex vltima voluntate merito valet: l3 ista solu. moder. sit valde colorata ⁊ deciperet vnūquemq3: tñ credo ꝙ sit falsa: q2 attenta ista sol. in. d. l. verbis: etiā si debitū a principio fuisset purū deberet valere legatū eiusdem debiti: q2 est difformis ꝑpter difformitatē causarū sicut dicitur in stipulatione. in. d. l. q bis idē. ⁊ tñ istud est de directo cōtra tex. in illa. l. verbis. in prin. ⁊ si respōderes ꝑut respōdet Are. hic qui perpendit de ista obiectione ꝙ in. l. verbis. duo simul iuncta faciūt valere legatū illud sc3 validitas legati a principio ⁊ difformitas cause. ℭ Tu aduerte q2 fundamentū eorum istud confundit ipsi enim fundāt responsionē. in. l. qui bis idem. vbi non erat nisi vna difformitas cause: ⁊ tñ difformitas cause in debito a ꝑncipio purū facit vtrūq3 valere: ergo idē deberet esse in. l. verbis. qđ est contra principiū illius text. ergo eorū assumptū non est bonum.

ℭ Glo. in verbo preualere. diuiditur in tres. In prima declarat tex. ⁊ assignat rationē. In secunda respondet tacite qōni. In tertia ponit vnū dictū ⁊ reprehendit ꝑ bar. ⁊ oēs. secunda ibi: sed si ponas defunctū. tertia ibi: sed si erit. ℭ In fi. glo. vult glo. in vlt. parte ꝙ seruus in hoc text. fit heres ⁊ liber etiā ex prima institutione: sed pro certo illud qđ dicit glo. est de directo cōtra istū tex. vbi dicit verū est eū heredē nō esse ex prima: tñ istā glo. defendunt Bar. ⁊ doc. vt verū dicat habito respectu ad iura noua. C. ſm q̄ eoipso ꝙ testator relinq̄t hereditatē seruo intelligit in necessariū antecedens relinquere libertatē. l. pe. C. de neces. ser. here. instit. et instit. de here. insti. in prin. ℭ Pondera tu ꝙ ſm istam saluationem Bar. ⁊ doc. iste text. erit hodie correctus ī hoc. dum dicit eū heredē nō esse: q2 hodie erit liber ⁊ heres. ℭ Tu aūt dic melius ꝙ tex. in. d. l. pe. C. de neces. ser. here. insti. loquit qñ testator instituit seruū suum simpliciter heredē ad vtilitatē ipsius serui: tūc in necessariū antecedens intelligitur relinquere libertatē. ita loquitur d. l. pe. sed vbi seruus est alteri legatus vt est hic: per hoc qđ instituatur heres nō intelligit relicta libertas: imo intelligitur institutus heres ad vtilitatē legatarij. tex. est hic. ℭ Scđo ⁊ forti⁹ cōtra Bar. illa. l. pe. q̄ dicit ꝙ testator instituēdo seruū simpliciter heredē: intelligit relinquere libertatē. ꝓcedit qñ de libertate serui nō est facta mētio nec in primo nec in scđo gradu: sed qñ testator in scđo gradu vt hic relinquit libertatē ⁊ facit heredē: etiā ꝑ iura noua. C. apparet ꝙ in ꝑmo gradu nō relinq̄t libertatē nec haberet tūc locū. d. l. pe. ita dicit gl. approbata in. l. seruus alienus. §. j. ⁊ in. l. quoties. s̄. tit. j. no. in. l. qui tutelā. §. j. de testa. tutel. ⁊ ita teneas ꝯ bar. ꝑut etiā est de mēte Raph. cu. hic. ℭ Gl. in ver. non deberi. remouet duo cōtraria. r̄ndet Bar. ⁊ doc. bene.

1 ℭ Pupillus alienādo seruū sibi substitutū pupillariter nō ꝑ hoc euertit iudiciū testatoris ⁊ sic pupillarē substitutionem.

2 Pupillus pōt alienare seruū sibi pupillariter substitutū ⁊ multo fortius alia bona: ex quo pupillaris substitutio non impedit alienationem bonorum.

3 Eueniente cōditione pupillaris substitutionis: nunqd substitutus alienata per pupillum possit reuocare.

4 Fideicōmissaria substitutio an impediat alienationē bonorū.

5 Seruus substitutus pupillo dr̄ effici heres necessarius etiā ꝑmi testatoris: q2 heres heredis testatoris dicitur esse heres.

6 Ubi legislator format questionem affirmatiue ⁊ aliter non determinat censetur affirmare ⁊ affirmatiue disponere.

1 **Si pupillus.** † Pupillus alienādo seruū sibi substitutū pupillariter nō per hoc euertit iudiciū testatoris ⁊ sic substitutionē pupillarē: interim tamen donec eueniat casus pupillaris substitutionis valet alienatio serui: sicut ī simili rem subiectā fideicōmisso vel legato sub conditione pōt interim heres alienare ⁊ valet alienatio: sed adueniēte cōditione resoluit. l. fi. §. pe. C. cōia de leg. ⁊. l. marcellus. §. res que.
2 j. ad trebe. ℭ † Tertio ⁊ no. collige ex isto tex. ꝙ pupillus potest alienare seruū sibi pupillariter substitutū: ex quo infert ꝙ multo forti⁹ potest alienare alia bona: ⁊ sic erit hic text. ꝙ pupillaris substitutio non impedit alienationē bonorū. ⁊ ita ad hoc not. istū tex. Bal. hic. ⁊ Alex. multum no. in. l. marcellus. §. res que. i vlt. col. ff. ad trebel. sed aduerte q2 text. iste parū imo nihil probat. nā ideo pup. potest alienare seruum pupillariter substitutū: q2 hoc nihil nocet seruo respectu pupil. substi. q2 si eueniat casus pupillaris substitutionis reuocatur alienatio ⁊ substitutio habet locū istud idem ꝙ pupillaris substitutio non impediat alienationem bonorū firmāt cōiter scribētes in. l. s3 ⁊ si conditioni. §. si seruum cōem. s̄. ti. j. Ang. Jmo. ⁊ Alex. in. d. l. marcellus §. res que. bal. in. l. nec ei. §. j. ff. de adop. Pau. in aut. res que. circa prin. vbi aliquādo dixi. C. cōia de leg. Raph. fulg. in. l. si arrogator. in. ij. col. ff. de adop. ⁊ ibidē in repetitione sua. in. iij. col. in. iiij. oppo. et ibi etiam aliqua pono in folio. iiij. in. j. colū. in ver. iij. vbi limito ⁊c. ⁊ ista est cōis. pro ista parte allegat text. in. l. j. §. sed nōnullos. in ꝟ. aut substitutū. ff. de tutel. ⁊ ra. distra. sed ille tex. loquitur quādo alienatio fiebat ex iusta causa. ⁊ ita ponderat Bart. in. d. l. nec ei. §. j. ista opi. firmat ratione. nā queadmodū testator ꝑ hoc qđ fecerit testm̄ nō prohibetur alienare bona sua nec sibi interdicit alienatio. de hoc est tex. in. l. fideicōmissa. §. si rem. ff. de leg. ij. ita pari ratione pupillaris substitutio que est testm̄ pupilli non debet
3 impedire qn pupillus possit alienare. ℭ † Quid aūt si eueniat conditio pupillaris substitutionis: nunqd substitutus alienata ꝑ pupillū posset reuocare. vt in. d. l. si arrogator. teneo quod nō.
4 ℭ † Quid in fideicō. substi. nunqd fideicōmissaria impediat alienationē bonorū. j. d. l. si arrogator. ff. de adop. dico ꝙ sic etiā interueniente tutore cū pupillo ⁊ decreto iudicis qn adueniente die fideicōmissi alienata reuocent ꝑ tex. i. l. fi. ⁊ aut. res q̄. C. cōia de le.
5 ℭ † Tertio no. in verb. necessarius patri: ꝙ seruus substitutus pupil. dicitur effici heres necessarius etiā ꝑmi testatoris: ⁊ ratio est: q2 heres heredis testatoris dicit heres. l. paterfami. s̄. eo. vbi
6 dixi. ⁊ tangit glo. hic. ℭ † Pondera istū tex. ꝙ vbi legislator format questionem affirmatiue ⁊ aliter nō determinat ꝑut facit hic intelligitur affirmare. ad idē tex. in. l. cum fundus. §. seruū tuum imprudens. ⁊ ibi Rapha. ⁊ moder. no. ad hoc. ff. si cer. peta. ⁊ ibidē alex. ad istā regulā addit duos alios tex. ℭ Adde vltra illos tex. in. l. fi. ⁊ ibi Fulg. ad hoc no. ff. de eo qđ cer. lo. ⁊ tex. ⁊ in. l. fi. ff. de serui. rusti. predio. ⁊ tex. in. l. indebitū. in prin. ff. rem ra. hab. et tex. in. l. ij. §. fi. ff. de ꝓto. stip. ℭ Gl. in ꝟb. existat diuidit in duas In prima format questionē ⁊ soluit. In scđa allegat cōcor. text. secunda ibi: ⁊ facit. insti. de here. insti. ℭ Circa primā partē adde qđ istā gl. reprobant Ang. ⁊ Are. hic: inq̄tum gl. tenet ꝙ si iste seruus effectus heres ⁊ liber ex pupil. substi. abstineat ab hereditate emptoris ꝙ nō obstante abstētione nihilominus erit heres istud est falsum: ex quo enim ius ciuile dat potestatem abstinēdi: ergo ipso iure desinit esse heres. iuxta glo. in. l. in substitutione. s̄. eo. idē tenet Bal. in. l. iij. §. qui fideicōmissariam. s̄. de here. insti. tenet Are. plenius q̄ hic. in. l. in substitutiōe. s̄. eo. breuiter teneo opi. gl. hic: per tex. q clare decidit in. d. l. iij. §. qui fideicōmissariā et ibi glo. clarius tenet: firmat ratione q2 quādo lex ciuilis trāfert hereditatem quesitam in aliū primus tamē non desinit ipso iure esse heres: l3 ius ciuile hoc posset. ꝑt3 in. l. j. ⁊ per totum. j. ad treb. ⁊ ita firmāt Jmo. ⁊ Alex. h. ⁊ Ang. ⁊ Jmo. in. l. pater filio. s̄. de here. insti. ⁊ ꝑ ista remanet expedit⁹ presens titulus. de anno. Mcccclxxxj. die. iiij. Augusti.

ℭ De liberis ⁊ posthumis. Rubrica.

1 Appellatione liberorū ꝓprie veniūt liberi vsq3 ad trinepotes: large vero oēs descendentes in infinitum.
2 Quot sint species posthumorum.
3 An legitimatus post testm̄ patris rūpat tale testamētum.
4 Dona. oīm vel maioris partis bonorū reuocat si nascant denuo filij donanti ⁊ tñ per legiti. filij spurij nō reuocatur.
5 Filij legitimati preteriti a patre in testamēto habent ius dicendi nullum de iure ciuili ⁊ ius cōtratabulandi de iure pretorio.
6 Arrogatus qui solus est legitimus rumpit testm̄ in quo reperit preteritus.
7 Ualidum est argu. de arrogatione ad legitimationem.
8 Posthumus fictus preteritus rumpit testm̄ vt est qñ testator cōdito testō ingredit monasteriū: nā monasterium habet loco filij ⁊ rumpit testamentum in quo est preteritum.
9 Legitimati in nullo differūt a vere legitimis.
10 Legitimati sunt sui ⁊ habent existentiā suitatis.
11 Legitimato debet legitima in bonis patris sicut vere legitimo.
12 Legitimatus post mortem patris non rumpit testamentum.
13 Legitimatus simpliciter rumpit testm̄: secus si sit cum modificatione legitimatus.
14 Legitimatio que fit cum modificatione non est vera legitimatio sed dispensatio.
15 Clausula ꝙ legitimatus possit venire ad successionem patris ex testamēto vel ab intestato: dūmodo de eius processerit voluntate

a ¶Tamen. Adde alex. in cõsi. cxlij. col.vi.i pnc. in.ij. vo.ici. circa primã dubitatio/ nẽ repetitũ i ij.volu.ↄsi. cij.

b ¶Extract⁹ ẽ.z qd extra ctus ex ven/ tre mris di/ caf posthu/ mus. Adde d.Bar.soci. i ↄsil.cxcvij. p totũ.z ad/ de qd Bal.i ↄsi.cxxij.i/ ci.mibi bal/ dode pusio. l.iij.pte di/ cit q vẽter z posthumus idem est.

c ¶Donatio facta. adde q do.mens do.Bar.so/ ci.in ↄsil.cc/ xxvi.ↄsulu/ it q imo di/ spositio.d.l. si vnq̃ hẽat locũ in filio legitimato: z sic q dona tio reuocaf. de quo ibi p ẽpm q rñdet ad rationes bal.i.d.l.ij.

d ¶In cõsil. b cexxi.adde q hr istud cõsiliũ in.i. parte ↄs.an tiquorũ nu. 30.fm vlti/ mã ipressio/ nem papiẽ.

e ¶Puncto. Adde q est n.30.s.alle. p autorẽ.nu me.231.z cõ siliũ alt.sub nu.223.adõ qd habef in d.i.pte cõsi/ liorũ antiq̃/ rũ fm dictã ĩpã papi. nu.181.z ad de qd hanc opi.q legi timat⁹ post testm̃ rũpit testm̃ dicit cẽ cõẽs pce/ ptor me⁹.d. bart.soci.in cõsil.suo.cc/ xxvi.coliũ.ij. v.ex q ↄclo/ ne.z illam ẽt seqf.d.Lu. de sardis:in

patre moriente ab intesta.filius legitimatus.succederet in totũ tanq̃ vniuersalem heredẽ ab intestato.
16 Voluntas extinguitur per mortem.
17 Adoptatus põt succedere ex testõ vel ab intestato fm vo luntatẽ patris sed non contra eius voluntatem.
18 Voluntas patris de qua in dicta clausula de qua.s.dicif permissiua z non formalis nec dispositiua.
19 Septima species posthumorum est quãdo testator ingre ditur monasterium.nam tale monasterium habetur loco posthumi.
20 Indefinita appellatio posthumi nõ cõprebendit nisi il/ lum qui nascitur ex legitimo matrimonio.
21 Introductus fauore pub.non põt renuntiari.
22 Si filius preteritus approbat testamentũ patris:nõ re/ conualescit de iure ciuili.
23 Gerundium importat necessitatem.
24 Exheredatio inepta z inualida habetur pro pteritione.
25 Sicut preteritio liberorũ non est faciẽda ita nec exhere. inepta z inualida.
26 Participium futuri temporis de sui natura instruit qd in futurum faciendum sit.

Omissis prefationi/ bus:quibus ad munus legẽdi accedi so/ let zc. Condito testamẽto liberi z posthu/ mi necessario aut instituũtur aut exhere/ dantur aut pretereũtur: ideo presens ru/ brica habet tres partes. ¶Pro intellectu huius subti/ lissimi tituli premitte duo fm d.Alex. ¶†Primo q ap 1 pellatione liberorũ pprie veniunt liberi vsq ad trinepo/ tes:abinde infra appellanf posteriores.ita dicit iuriscõ. in.l.iuriscõsultus.§.parẽtes.de gradi.large aũt appella/ tione liberorũ veniunt oẽs descendentes in infinitũ.l.sed si hac.§.liberos scõo.de in ius voc.z.l.liberorũ.ff.de vb. sig.z ibi bar.in vlti.col. ¶Scõo premitte qnq̃ spẽs post humorũ quas enumerat gl.magistra in rubri.C.de post hu.here.isti.p tex.meliorẽ q sit in corpore iuris.in.l.filiᵃ a patre.§.i.ff.eo.proprie tñ ᵃ z vere posthumus dicif primo 2 mõ ille q nascif post mortẽ patris. † Alij large z impro/ prie posthumi appellanf.glo.est ordi.in.l.gallus in pnc. in vb.posthumos.ff.eo.z ibi Bart.no.illã glo.ad statuta facientia mentionẽ de posthumis:ibi reseruo dicendum de hoc. Similiter ille dr improprie posthum⁹ q ex secto ventre matris extractus est.ᵇ ita est gl.expressa in.l. post/ humis.in fi.pñ.de inoffi.test.z Ang.ibi no.illã glo.z fm pliciter eã seqũf. In cõtrariũ tñ videf facere tex.in.l.post dicif.ff.eo.ibi reseruo dicendũ de hoc. ¶Vltra predictã glo.est etiã serta spẽs posthumi.qñ post testm̃ cõditum a patre filius spurius vel naturalis tñ fuerit legitimatus: iste censef posthumus ad similitudinẽ filij arrogati post testm̃.d.l.filius a patre.§.i.z ibi ad hoc not.Bal.illũ text. ¶Unde succedit pulchrũ z solẽne dubiũ:tan legitima/ 3 tus post testm̃ patris cũ in eo sit preteritus rũpat tale te stamentũ:z sic pũctus est videre:an talis legitimatus ha beat ius dicendi nullũ de iure ciuili:vel ius ↄtabulandi de iure pretorio:qñ est preteritus. Et qr est vtilis et quo tidianus pussus intendo eam bene examinare pro bono initio mearũ lectionũ. ¶Prima fronte videref dicendũ q nõ:qr pater q fecit testm̃ z postea legitimauit filiũ spu/ rium vel incestuosum vel naturalẽ tm̃:legitimãdo eũ nõ est verisimile q voluerit eligere viã ad impugnãdũ suũ 4 testm̃.l.ij.ff.de testa.mili. ¶†Secũdo z fortius:nã dona tio oĩm bonorũ vel maioris patris reuocaf.si nascantur de nouo filij ipsi donanti.l.si vnq̃.C.de reuo.do.Bar.in l.titia.§.imperator.ff.de leg.ij.Cano.in.c.fi.de dona.z tñ c per legitimationẽ filij spurij non reuocaf donatio facta.ᶜ qr legitimatus tãq̃ posthumus nõ põt reuocare aliena/ tã per patrẽ:eo qr.d.l.si vnq̃.loquif i posthumo facto na turae:z nõ in isto posthumo facto hominis z sic legitima/ to.argu.l.filio quẽ pater.ff.eo.ita in terminis tenet nota. Bal.in.l.ij.ad fi.C.si qd in frau.pa.idẽ Bal.in.l.i.in vlti. col.C.de inoffi.do.Salic.in.l.si totas.eo.titu.do.Marti. laud.in.q.p eũ disputata que incipit augerius.in.ij.colũ. nisi esset legitimatus per subsequens matrimoniũ.c.tan/ ta.qui fil.sint legi.ita in specte tenet Bal.in.c.innotuit.in iij.col.de electio.z credo q non habeas alibi istam deci/ 5 sionem. ¶†Breuiter tene q filij legitimati pteriti a pa tre in testamẽto habẽt ius dicendi nullũ de iure ciuili et ius contratabulandi de iure pretorio. Itẽ habent quere/

lam inofficiosi testamenti si fuerint sine causa exheredati fm Bal.in.l.cum in adoptiuis.in.ij.col.C.de adop.idẽ Bal.in addi.Spe.in titu.de succes.ab intesta.in ver.si.sed an legitimato debeaf legitima.z in consi.ccccxlj.iij.par/ tis incip.proponitur q quidã antoniolus.Bal.z Ang. in.l.certum.in prin.per illum tex.de iniust.rup.Ludo.ro ma.in cõsil.xxxiiij.incip.naturalis filius.z not.Pau.de d ca.in consi.ccxxi.ᵈ incip.super puncto isto plura subtili/ ter.vbi istud singulariter ampliat pcedere non solũ in le/ gitimato sed etiã in dispensato lʒ dicat istud ponere non determinando,sed pungendo.de quo.i.dicã z tenebo con trarium.idem qd.s.tenet Jaco.de bel.in.§.z qm̃.ad fi.in auf.quibus mo.na.effi.sui.col.vij.in disputatiõe sua quã ibi ponit q incipit pater habẽs filiũ spuriũ.Salic.in auf. Itẽ si quis prima.C.de natu.lib.d.Anto.de but.in.c.per venerabilem.qui fil.sint legi.circa pe.char.in.xxxij.colũ. ad fi.z seq.Ange.in consi.lxxv.incip.per reformationem et melius in cõsi.seq.idẽ tenet Pe.de anch.in cõsi.ccxcij. incip.in successione ab intestato.idem tenet d.Abb.in consil.lxxxvij.j.volu.inci.in questione que vertitur inter e iulianũ.in.ij.col.ad fi.z seq.Pau.de cast.in consi.cexxix. inci.sup puncto ᵉ isto plures subtilitates.z in cõsi.cexxij. incip.super eo qd primo querif quis succedat dicto An/ tonio.do.Mart.laud.in.d.q.sua que incip.augerius.in ij.col.ad fi.idem tenet.d.Alexã.hic remissiue procedens. vbi dicit q ista est magis cõmunis ↄclusio.ita etiã tenet f do.Alex.remissiue procedens in consi.cxxxix.j.partis.in cip.elegãter fuit consultum.vbi etiam dicit q ista est cõ/ munis conclusio.z idẽ d.Alex in cõsi.vltimo.v.volu.in 6 cip.perlectis vbis legitimationis.circa fi. ¶† Pro ista cõmuni opi.bene facit:qr arrogatus qui solum est filius legitimus rumpit testamentũ in quo reperif preteritus: vt.l.filio quẽ pater.in fi.z.l.filius a patre.§.i.ff.e.z in.l.nõ putauit.§.si qs emãcipatus.ff.de contratab. q̃to fortius legitimatus qui habet ↄcursum vinculi naturalis debet rumpere.l.cum in adoptiuis.C.de adop.z.d.l.filio quem 7 pater. ¶†Cõfirmo vltra scribẽtes:qr validũ est argumẽ tum de arrogatione ad legitimationẽ.vt est glo.in.l.i.ad fi.in ver.parentibus.ff.ad municip. Itẽ legitimatio est si milis arrogationi.l.iubemus.C.de natu.lib.fm Bal.in l.i.in vlti.colũ.C.de iure aure.annul.imo plus est esse le/ gitimatum q̃ arrogatũ:qr legitimatus habet naturalia primordia que nõ habet arrogatus fm Bal.in.l.si te pa 8 rens.C.de suis z leg.z formabilior † est legitimatio q̃ ar/ rogatio fm Bal.in.l.neq absens circa fi.s.de adop. Se/ cundo ad idẽ facit:qr posthumus fictus si est preteritus rumpit testm̃:vt est si testator cõdito testamẽto ingrediaf monasteriũ:monasteriũ habef loco filij z rumpit testm̃ si sit preteritũ.auf.si qua mulier.vbi Cy.Bal.z alij.C.de sa crosa.eccle.c.in presentia.de pba.xix.q.fi.in.c.si qua mu/ lier.ergo fortius legitimatus preteritus debet rumpere 9 testm̃. ¶†Ego pro ista cõi vltra scribentes moueor viuo et optimo fundamento.nã legitimati in nullo differunt a vere legitimis.tex.est in.§.fit igif.in v.nihil a legitimis filijs differentes.z in.§.relig.in auf.q.mo.na.effi.leg.col. vi.z in.§.si qs igif filios legitimos nõ habẽs.in auf.qub. mod.natu.effi.sui colla.vij.p q iura cõsuluit not.Ang.in cõsi.lxx.incip.arbiter z arbitrator.quod laudũ arbitra/ toris disponẽs quod titius toto tempore vite sue det cẽ/ tum caio z filijs suis legitimis z naturalibus. Cõtingit titium habere solũ filios legitimatos per comitem pala/ tinum:z consuluit quod titius teneatur illis legitimatis dare cẽtum florenos:quia in nullo differunt a filijs legi/ timis:vt in iuribus preallegatis:ergo cum in nullo dif ferant:et exequatio sit facta per omnia:ergo illud quod disponitur in filijs vere legitimis:habet locum in legiti/ matis virtute omnimode exequationis.l.i.z ibi Bartol. 10 de lega.j.z.l.i.C.cõmunia de lega.†ego fortius stringo: quia legitimati sunt sui et habẽt existentiam suitatis: vt est tex.in.§.i.in verbo suorum iura nanscisciũtur.instit.de heredi.que ab intesta.z patet ex rubrica in auf.quibus modis natu.effi.sui col.vij.z bal.l.i.l.ea quam.in.i.col.in fi. g C.de fideicom.licet Bal.ibi nihil alleget:sed suus prete/ ritus proculdubio rũpit testamentũ.l.gallus.§.in omni bus.z.l.inter cetera.ff.eo.z instit.de exhereda. libe.in pñ. 11 ergo etiam legitimatus. ¶† Confirmatur qr legitima/ g to debetur legitima ᵍ in bonis patris:sicut filio vere legi timo fm Bal.in.c.de causis.in pe.col.de offi.dele ga.z in additio.Spe.in tit.de succes.ab intesta.circa fi.do.Bñd. de plumb.in disputatione sua que inci.statuto pisano.in

tra.legitiã. i.§.hoc loco vidẽdũ est.i xi.qd.vij.q. pn.z.d.fr.d sancto saul. i repet.auf. nouissima. C.de inoffi. test.char.ij. col.iij.et.d. Alex.i ↄsil. cxxix.inci. elegãter fuit cõsultũ p su prascriptos eximios.i.i. vol.z ibi al/ legat⁹ Pau. de cas.in.d. ↄsi.ccxix.q mõ ẽ nũm. 30.Cur.i cõ sil.xiv.colũ. iij.v.sus fi.

f ¶Plus est. Adde qd ĩõ nõ procedit argu.de le/ gitimato ad adoptiuũ.z ita Bal.i.d. l.si te.quẽ re fert z sequif d.Alex.i cõ si.ij.icip.vi/ so codicillis legitimatis et.alijs.col. vij.v.sic nec obstat scõm argumentũ in.j.volu.et repetitum i ij.volu.cõsi. xcvij.z qd ñ valeat argu mentũ de le gitiato ad ad optiuum tenet etiam Soci.in ↄs. cexcvj.col. iij.circa fi. z col.seq.et ibi vr tenef Soc.q imo filius ado/ ptiu⁹ nõ rũ pat testm̃.

g ¶Legitiã: z quod legi timato dbe/ tur legitiã. Adõ quod h pbat ter. in.§.illud.i auf.quibus modis nat

secudo et tertio dubio. ¶ Confirmant predicta ex eo qd no.dicit Bal.in.l.manumissiones.in.ij.oppo.p tex.⁊ gl. ibi.s.de iusti.⁊ iure.vbi dicit: q null⁹ est adeo spuri⁹ qn in eo insit legitimitas naturalis: ⁊ qn legitimat: est legiti mus non factus.i.non de nouo factus sed detectus: ⁊ sic imperator legitimando remouet solu nubeculā que dice batur spurietas: stat ergo ex predictis vera ⁊ cois conclu sio: q legitimati qui in nullo differunt a vere legitimis [a] et sunt sui: ⁊ eis debetur legitima in bonis patris vt pre dixi ⁊ parentibus suis ab intestato simul cū filiis vere le gitimis,⁊ naturalibus succedunt.l.si te parēs.⁊ ibi Bal. ad hoc not.C.de suis ⁊ legi.si sunt preteriti in testamento patris: habent ius dicendi nullū de iure ciuili: et ius con tratabulandi de iure pretorio. Itē habent querelā si sint

12 iniuste exheredati sicut vere filij. ¶ † Limita predictā cō munē cōclusionē duobus not.modis. Primo vt pcedat qn est legitimatus viuo patre: si vero legitimet eo mor tuo: tunc preteritus non rumpit testm̄: qr nō pōt cogno sci nec fieri suus patre iam mortuo.l.si titi⁹.§.de suis ⁊ le giti.⁊.l.si quis filio exheredato in pn.§.de iniu.rup.ideo cū nō habeat existentiā sui heredis: ideo preteritus non rumpit tunc testm̄.ita signanter tenet Bal.in.c.innotuit in vlti.col.in princi.de elec.refert simpliciter ⁊ dicit q est pulchrū verbū do. Mar.laud.in trac.de princi.in rubri. de priuile.in cōclusione.liij.idē do. Mar.laud.in sua di spu.incip.augerius.in.ij.col.ad fi.nullam de Bal.faciēs mentionē.idem videt tenere: sed alia ratione: qr legitima tio facta post mortē patris non trahit retro: nec retro fle ctit oculos.vt not.Bart.⁊ alij in.l.gallus.§.quidā recte §.eo.relinquit tn̄ super hoc cogitandū: sed tu teneas hāc limitationē per fundamentū precedēs quod est melius. ¶ Scdo no.limita cōmunē cōclusionē pcedere in legiti matiōe simpliciter facta ⁊ sic ppria: secus si esset facta cū

13 aliqua modificatione. † Nā dicit.d.Alex.hic: q vidit ple rasq legitimationes in quibus filij spurij legitimantur ad succedendū solū ex voluntate patris: vel qd nō succe dant nisi in certa portione.allegat ad hoc solū not.p do. Anto.de bu.in.d.c.p venerabilē.⁊ plus non dicit. Adde q talis legitimatio facta sub tali forma: q legitimat⁹ nō succedat nisi in ea portione quā pater sibi assignauerit valet ⁊ tenet.tex.est in.c.j.de fil.nat.ex ma.ad morga.con tracto.⁊ tex.in.c.filij nati.si de feu.fue.contro.inter do.et agna.dixi plene post Pau.de ca.⁊ do. Alex.in.l.pactū. C.de colla.et ista nō est vera ⁊ ppria legitimatio ⁊ sic re

14 integratio status: sed est quedā dispēsatio. † Cū nō sit le gitimatus simpliciter quo ad oīa.l.cū ex oratione.de ex cu.tu.⁊.c.cū inhibitio.de clāde.despō.impu.⁊ talis dispē satio dr̄ odiosa.c.i.⁊ fi.de fil.presby.in.vj.vn̄ talis sic di spēsatus [b] nō succedit cōtra voluntatē patris: vn̄ si sit pre teritus vel exheredatus in testō patris: nō rumpit testm̄ nec habet querelā: quicqd Pau.de ca.tentauerit subdu bio tn̄ forte ⁊ nō bene in pcalleg.cōsi.ccxxj.incip.sup pū cto isto plura subtiliter: considerata tn̄ forma d.spēsatio nis qualis esse. Predictis addo qd not.decidit Jo.an. in addi.Spec.intit.de succes.ab intest.§.i.in versi.sed ex facto.vbi dicit q vidit in plerisq literis legitimationum emanantibus a sede apostolica apponi talē clausulā: ita tn̄ q si cōtingat patrē tuū ex vxore habere plē legitimā nō coequeris eidē: sz cōgruā de bonis ipsius ab illo pos sis recipere portionē: et isto casu dicit eē diligēter aduer tendū q p talē formā nō pudet filio legitimato in cā in testati existētibus filijs legitimis.vn̄ fm eū diligens esse debet talis legitimatus q pater viuēs ordinet vel i sani tate testet: taliter qd nō decedat intestatus: al's ab intesta

15 to excluderet. ¶ † Ego al's cōsului vltra mōtes in nouo ⁊ ancipiti casu in legitimatione christianissimi regis frā corum de filia spuria.d.Claudij de monte acuto baronis et militis: q erat maritata splēdido dno vgoni rabutino in qua legitimatione aderat cl'a q pdicta filia legitima ta posset venire ad successionē patris ex testō vel ab inte stato: dūmodo de eius pcesserit volūtate: mortu⁹ est pa ter: nullo cōdito testō: nec alia vltima volūtate: nec aliter expresse declarauit volūtatē suā: qd vellet dictā filiā legi timatā esse sibi heredē vniuersalē ab intestato: vn̄ proxi miores agnati pretendebant se debere admitti: cum pa ter nihil declarauerit de voluntate sua: nec posset talis fi lia aliter ab intestato succedere.l.centesimis.§.fi.§.de ver.

16 obli.⁊.l.si ita legatum.§.alli si volet.§.de leg.i. † et volūtas patris per eius mortē fuit extincta.l.iij.ff.loca.⁊.c.si gra tiose.de rescrip.in.vj. Et pro ista parte videbatur multū

effi.sui.⁊ ponit Jaco.de bel.i.§.si qs aut.eo.titu. et Ang.i.§. fi.refert.⁊ sequit.d.fab. de sancto sa uino i repe. aut.nouissi ma.C.de in of.tes.char. ij.col.iiij.v. iiij.querit.t per frā.cur. in cōsil.xiij. col.iiij.ver. legitimato debetur.

a ¶ Vere legitimis.adde q lz nō differat a vere legitimis: tn̄ nō dr vere legitimus glo.est in.c. innotuit.de elec.quē refert ⁊ sequit alex.d.imo. in cōsi.ij.incip.viso co dicillis legi timatione ⁊ alijs.col.ij. vsic.x.pbat in.i.volu.re petito in cō sil.xcvij.i.ij. vol.s.i alia apostilla al legatis.⁊ q legitimatus dicat vere le gitimus.vi de late per Ant.rosel. in trac.legi.

stringere decisio Jo.and.superius statim allegata. Ego late consului 3rium per supradicta: qr illa clausula dum modo de eius pcesserit voluntate: importat q talis filia legitimata nullo mō nec vlla via possit succedere patri ex testō vel ab intestato 3 ipsius voluntatē: sed bene ex pa tris voluntate etiam tacita.iuxta.l.si qs cū testm̄ nullū.in pn.⁊.l.cōficiunt.in pn.§.de iure codic.vn̄ talis filia legiti mata si fuisset preterita in testō patris aut exheredata aut in testō fuisset ei relictū minus legitima sua: tunc non ha buisset ius dicendi nullū de iure ciuili: nec ius cōtratabu landi de iure pretorio: nec ius agendi ad supplementum nec habuisset querelam inofficiosi testamēti: nec etiā ha buisset ab intestato querelā inofficiose dona.ad reuocan dum donata vel alienata p ipsum patrē: iuxta titulum.C. de inoffi.do.qr oīa ista remedia tā ex testō q̄ ab intestato

17 dantur 3 voluntatē patris. † ergo p dictā clām appositā in legitimatione intelligit exclusa: sicut in simili: adopta tus ab extraneo pōt ei succedere ex testō vel ab intestato fm voluntatē patris adoptantis: sed non 3 eius volun tatē.l.cū in adoptiuis.§.sz ne articulū.C.de adop.⁊.§.sed hodie.insti.eod.vn̄ ista filia legitimata q vt superius dixi nanciscit iura suorum dz ab intestato succedere patri vt sua.ergo in hoc dr habere voluntatē pr̄is tacitā.d.l.si qs cū testm̄ nullū.⁊.d.l.cōficiunt.in pn.gl.fin.in.l.nō iustā.⁊ ibi Bal.in.iij.op.C.ad treb.glo.⁊ Bar.in.l.i.§.vel maxi me.§.de colla.bo.glo.⁊ Bar.in.l.ex duob⁹.§.i.de vulg.⁊

18 pup.⁊ † talis volūtas patris tacita dr esse pmissiua sz nō formalis nec dispositiua fm Bal.i.l.si emācipati.i.vij. op.C.de colla. Et aduerte diligēter q cū talis voluntas patris nō addat substātie act⁹ ⁊ sic legitimationi: sz exe cutioni ipsius legitimationis: cere moriendo dr velle.l. vxorē.§.seuola.⁊ ibi Bar.de leg.iij.⁊ in terminis Bar. in.d.l.cētesimis.§.fi.in.i.col.ad fi.⁊ ibi Ange.⁊ Mod.cū cōcor.quas ibi dedi: tn̄ posses dicere q ista nō est pprie legitimata sed solū dispēsata: ergo in ea vr̄ cessare suitas: vt statim dixi.passus est valde difficilis. Nota ista qr quo tidiana sunt in practica: nec ab aliquo habes sic discussa nec ita ordinata. Et ex predictis reddit dubiū illud quod tenet Bal.circa.l.si vnq̄.C.de reuo.dona.in locis allega tis.§.lz nō reperiā ab aliquo in specie reprobatū. ¶ Se

19 ptima spēs posthumi est † qn testator post conditū testm̄ igredit monasteriū.nā tale monasteriū habet loco post humi: ⁊ si reperiat pteritū rūpit testm̄: vt.§.dixi per aut. si qua mulier.vbi Cy.⁊ Bal.vbi dixi.C.de sac.sanc.ec.et istū appellat posthumū Bal.i.l.fili⁹a pr̄e.§.i.⁊ ibi Jmo. §.eo.idē Jmol.in.l.i.de testa.Cano.in.c.in pñtia.de pba.

20 ¶ † Et aduerte i pdictis q indefinita appellatio posthu mi nō cōprehendit nisi illū qui nascit ex legitimo matri [b] monio: nō autē naturalē: siue testator esset vxoratus siue non.ita not.Bal.in.l.placet.§.co.p illū text.ad fi.in verb. ex quacūq vxore.⁊ ibi.d.Alex.refert ⁊ reputat no.dignū ⁊ dicit q nō reperit ab alio tactū intelligēdo vt ibi p eum ⁊ ibidē dicet. ¶ Capio gl.rub.quam diuide in tres par tes. In prima cōtinuat rubri. In scda remouet tacitū cō trariū. In tertia p viā no.respondet tacito quesito.secun da est ibi: sed.§.de hered.instit.tertia ⁊ vltima est ibi.⁊ not. qd dicit preteritis. ¶ In prima parte glo.potes melius cōtinuare ex mēte tex.insti.de exhere.libe.in pnc.⁊ ibi gl. sed tu plenius ⁊ fundamētalius sic continua.§.visum est de testamētis ⁊ sic de solēnitatibus q in eis requiruntur q sunt introducte fauore publico vt falsitas euitet.l.fi.C.de fideicō.prout est solēnitas numeri septē testium: ⁊ de sub scriptionib⁹ ⁊ sigillis: ⁊ qd fiat vno cōtextu de quib⁹ no.

21 per glo.in.l.si queramus.§.de testa. † ⁊ cū sint introducte fauore publico eis renuntiari nō posset.l.nō dubiū.C.de legi.⁊.l.nemo pōt.§.de leg.j.⁊.l.ius publicū.ff.de pac.ve rum qr p forma ⁊ solēnitate testamēti requirit quod libe ri tam nati q̄ posthumi debeant institui vel nominatim exheredari: al's si sint preteriti: testamentum est nullum: vel eorum natiuitate rumpitur si sunt posthumi.l.gallus §.in omnibus.⁊.l.inter cetera.§.cod.⁊ ista solennitas est introducta fauore priuato ipsorum filiorum vel descen dentium: ideo potest ei renuntiari: non solum ex postfa cto.l.filio preterito.§.tit.j.et.l.si impubes.§.fina.§.de car bo.edicto. Si etiam a principio filius consentiat patri te stanti quod eū non instituat neq exheredet sed pretereat fm gloss.nota.in.l.si quando.§.⁊ generaliter.C.de inoffi. testamen. In quo tamen vide quod ibi tenet Bart.⁊ qd ibi plenius dixi.⁊ mouetur illa glo.per tex.in.l.nō puta uit.§.si qs sua manu.§.de cōtratab.ideo cōgrueti ordine post titulum

timationum. i.ij.li.§.cām vltimā libel li huius.i.i. ⁊.ij.col.⁊ ali qd p Soci.i cōsil.ccxlvi. col.fi.in ver. iij.cōfirmat ⁊ i cōsi.cxxx vi.col.ij.vsi. sed ad hanc obiectionē. ⁊ vid latissi me p Alex. de imo.i sua dispu.icipi. sigismōdus romanorū.i iiij.dub.co. v.circa me.⁊ colum.seq.⁊ Frā.cur.in cōsi.xvj.col. fi.i addi.in ci.i illo pas su.⁊ in cōsil. xxxv.col.ij. ver.3firmā tur pdicta.

b ¶ Dispēsatus.adde et vide Soci.i suo 3si.ccxl vj.in prin.

post titulum precedentē subijcitur presens rubrica. ⁊ ista est fundamētalis ꝯtinuatio. ¶ Predictā differentiā ꝙ solēnitati testamentorū introducte fauore publico nō possit renūtiari sed bene solēnitati huius tituli introducte fauore filiorū. tenet clare Bar. quē videas in. l. j. §. sed si filius. de leg. iij. Pau. de ca. lꝫ. Bart. nō alleget in. l. j. ⁊ in. l. inter cetera. j. eo. Are. hic. ¶ Sed idem Are. subtiliter alibi reprobat istā differentiā in. l. nemo pōt. in. vj. col. j. de lega. j. presertim retorquēdo contra bar. in. d. l. filio preterito.
22 in qua barto. ⁊ oēs se fundāt. † vbi si filius preteritus approbat testamētuꝫ patris: dicit ibi tex. ꝙ tn̄ non reconualescit testamentum de iure ciuili sed solū de equitate pretoria: ergo si filius preteritus posset renūtiare solēnitati huius tituli: eo qꝛ sit introducta fauore priuato ipsius filij: certe testm̄ deberet reconualescere etiā de iure ciuili: qđ tamē negat ille tex. ſꝫ potes dicere ꝙ filius potest approbare testamentū in quo est preteritus: ⁊ nō reconualescit v gore iuris ciuilis: eo quia fuit ab initio nullū: tn̄ reconualescit de iure pretorio ex illa equitate qꝛ filius pōt renuntiare solēnitati introducte eius priuato fauore. ⁊ dicā plenius de hoc in
23 d. l. inter cetera. j. eo. ¶ † In ca. glo. ad fi. ex ista gl. no. bal. Ang. ⁊ Christo. de castel. ⁊ Aret. hic: ꝙ gerundiū importat necessitatē iuxta glo. in rub. ff. de edē. sed errant: qꝛ nec glos. nec rub. ista loquunt̃ de gerundio sed de participio futuri tp̄is verbi passiui qđ nō semp̄ necessitatē importāt: vt ptꝫ in rub. de here. insti. ſꝫ in gl. hic. in. ij. parte. ⁊ in rub. C. de neces. ser. here. instit. de gerūdio aūt ponunt doc. in rub. C. de eden. vbi dixi. vnde ex ista gl. posset congruentius notari: ꝙ participium futuri tp̄is instruit' in futuruꝫ
24 quid agendū: secus in participio preteriti tēporis. ¶ † Sed ad
a uerte[a] qđ in. C. est rubri. C. de libe. pret. vel exhere. ⁊ sic imperator loquutus fuit de exheredatione liberorū p̄ participiū p̄teriti tēporis: sicut ⁊ de preteritione: ergo differentia quā facit gl. ex ista rub. inter preteritionē ⁊ exheredationē confundit̃ per. d. rub. C. ad hoc respōdet subtilis Pet. de bellaperti. ꝙ ideo ibi imperator fuit vsus participio p̄teriti tp̄is exheredatis: ⁊ nō dixit exhe
25 redandis. † eo qꝛ in illo titulo imperator tractat de exheredatione inualida ⁊ inepta: que habetur pro preteritiōe. l. nō putauit. §. nō q̄uis. j. de cōtrata. ideo sicut preteritio liberorū nō est faciēda: ita nec exheredatio inepta ⁊ inualida nimirū si ibi in vtroqꝫ vsus est participio p̄teriti tp̄is. ista sol. nō est bona: qꝛ imo leges illius titu. vt plurimū tractant de exheredatione apta et valida. vn̄ tu respōde ꝙ imperator in dicto titulo tractat in oībus legi. excepta. l. fi. q̄ inci. maximū vitiū. de exheredatione iam facta ab ipso testatore: ideo vtit̃ bene participio preteriti tp̄is exheredatis: sed iuriscō. in isto titulo intēdit tractare de exheredatione faciēda: ⁊ sic prout est necessaria fieri pro forma ⁊ validitate ipsius testamēti: ideo vsus fuit participio futuri tp̄is exheredādis: qđ
26 de sui natura īstruit qd in futurū faciendū sit: † tn̄ ista sunt positiui iuris: in quibus cōcludēs rō assignari nō pōt. iuxta gl. in. l. j. §. pueritiā. s̄. de postu. ptꝫ qꝛ aliter posita in rub. institutionib' per nomē verbale de exheredatione liberorū: ⁊ sic habes bene expeditam vt puto ⁊ rubricā: ⁊ gl. rubrice.

1 ☞ Que requirūtur ad hoc vt exheredatio valeat.
2 Quando dicātur liberi nominatim exheredati.
3 Obscura citatio p̄sone ratione equiuocationis in noīe: non artat citatum ad comparendum.
4 Exheredatio pōt esse certa: ⁊ tn̄ nō nominatiꝫ facta: si testator cū vniuersali oēs dicat oēs liberos meos exheredo.
5 An si statutū requirit ꝙ notarius apponat in instrumēto nomē cōtrahētis: patris ⁊ aui vel quod teneatur apponere nomē proprium prenomē ⁊ cognomen contrahentis: ⁊ notarius solū apponat nomē propriū qđ esset singulare ⁊ de se notum: an p̄ hoc vitietur instrumentuꝫ.
6 Ex quo habemus certitudinē personarum non curamus de mō.
7 Lex nō curat de frustratorijs ⁊ superfluis demonstrationibus.
8 Statutū non dicit̃ aliquid requirere pro forma: qn̄ vlterius non procedit annullando.
9 In statutis requirētibus expressionē noīs p̄prij ⁊ cognominis an hoc requiratur pro forma.
10 Non refert an lex vel statutum procedat vltra annullando.
11 Statutū si simpliciter dicat ꝙ accusans vel denuntians det fideiussores q̄uis vltra p̄cedat annullando si fuerit ꝯtrafactū: tn̄ valebit accusatio non prestita fideiussiōe.
12 Quod requiritur ad demonstrationem persone nunq̄ dicitur requiri pro forma nec pro solennitate.
13 In criminalibus pro forma ⁊ solennitate libelli accusatorij requiritur ꝙ in accusatione inseratur locus certus saltem per duo cōfinita vbi est commissum delictum.
14 Quādo aliquid requiritur pro forma: quod est quādo lex loquit̃ prohibitiue: nō potest impleri per equipollens: nisi ex causa necessitatis.
15 Statutum requirens pro forma citationeꝫ alicuius: verificatur in equipollenti si ille fuerit presens in iudicio ⁊ non citatus.
16 Mandatum dꝫ impleri in specifica forma: ⁊ tamen pōt impleri per equipollens.
17 Lex requirit pro forma quod testator p̄prio ore corā testibus exprimat nomē heredum: ⁊ tn̄ sufficit per equipollēs. s. ꝙ notarius nuncupet nomen heredis.
18 Ubi lex vel statutū requirit aliquid pro forma est adimplendum in specifica forma vsqꝫ ad vnguem: ⁊ non potest adimpleri per equipollens.
19 Ubi in testamēto requirit̃ subscriptio pro forma: non pōt adimpleri per equipollens.
20 Ubi in actu requirit̃ autoritas dꝫ prestari sicut verbum sonat.
21 Si tutor nō promittat formalibus verbis defensionē pupilli suscipere: vitiatur tutela lꝫ promiserit per equipollentia.
22 Forma statuti debet ad vnguem obseruari.
23 Si statutum requirit ꝙ dies apponat̃ in instrumēto: si apponit̃ equipollēs puta die. iij. mensis nō vꝫ instrumentum.
24 Ubi lex vel statutum requirit tres citationes pro forma: nō pōt fieri vna pro omnibus.
25 Qn̄ duo testes requirunt̃ pro forma statuti in aliquo actu: ibi nō pōt deferri iuramentū in supplementū probationis.
26 Licet scholaris sit notorie peritus pro adhibēda tn̄ licentia doctoratus dꝫ examinari in collegio doctorum.
27 Licet doctor tp̄e doctoratus nō faciat cōuiuium qđ debebat facere ex forma statuti: p̄ hoc nō detrahit̃ sue dignitati doctoratus.
28 Quid sit cognomen.
29 Qn̄ plura requirunt̃ in vno actu: tunc vno omisso vitiat̃ actus.

Quid sit nominatim.

Premitte qđ ad hoc vt exheredatio valeat quinqꝫ requiruntur que enumerat glo. not. quā Bar. ibi dicit esse signandā. in. l. iij. §. ante heredis. j. eo. inter cetera requiritur quod fiat nominatim: qđ quando fit declaratur in hac. l. ⁊ in. l. seq. ⁊ in. l. titius. in prin. j. eo. si autē fieret inter ceteros non valeret: ⁊ quādo dicatur fieri inter ceteros habes per gl. ⁊ doc. in. d. l. titius. in prin. vbi dicetur: ⁊ melior gl. insti. de exhereda. libe. in prin. in verbo inter ceteros. ⁊ in glos. in
1 verb. nominatim. ⁊ statim aliquid. j. subijciā. † Amplia istū text. ⁊ similes qui volunt: quod exheredatio debeat nominatim fieri vt procedat etiam in exheredatione larga ⁊ impropria. vnde statutum nunq̄ intelligitur priuare a successione nisi quem nominatim priuet: qꝛ excludere aliquē ab hereditate legitima est exheredare. vt no. in. l. qui volebat. j. de here. insti. exheredatio autē non valet nisi nominatim fiat vt hoc tex. ita determinat Bald. in. l. si
b defunctus. in. j. col. C. de suis ⁊ legi. idē Bal. in. l. illam. in. j. colū. C. de colla. ¶ No. primo ex ista. l. ⁊ l. seq. vsqꝫ ad. §. pure quando
b liberi dicantur nominatim[b] exheredari. Adde tex. in. §. j. institu.
2 de exhere. libe. † Et quod dicit tex. in. l. nominatim. j. de condi. et demon. ⁊ in. l. nominatim. j. ⁊. ij. j. de manu. testa. ista iura p̄cedūt in filijs iam natis. Qualiter autē posthumi possint nominatim exheredari qui anteqꝫ nascant̃ non habent proprium nomen nec prenomen nec cognomen. habes in. l. placet. vbi glo. ⁊ doc. j. eo. ⁊ not. Bal. in. l. titius. in princip. j. eo. quando autem dicatur excōmunicatio nominatim facta: est gl. in. c. constitutionem. in ver. nominatim. de sentē. excō. in. vj. ⁊ glo. in. c. cum ⁊ plantare. in ver. nominatim. de priuileg. ⁊ quod vult glo. in. c. qui contra certam. in verb. nominatim. de elec. in. vj. ⁊ quando citatio dicatur nominatim facta: declarat Bal. in. l. si quādo. in penul. q. C. de testa. Nā
3 † obscura citatio persone ratione equiuocationis in nomine: non arctat citatum ad comparendū. vt est glo. nōt. in. l. cum quem temere. in p̄n. s̄. de iudi. de qua glo. vide late Are. in. l. ij. in vlti. col. post Ang. ⁊ Imo. ibi. j. eo. ⁊ illā gl. sequitur simpliciter Bal. hic. ¶ Secundo no. ex isto tex. tria vocabula inuenta ad demonstrādas personas. s. nomē proprium prenomen ⁊ cognomen ⁊ quartum scilꝫ agnomen. vt. l. si in nomine. C. de testa. ⁊ ibi glos. melius declarat q̄ꝫ hic in quo differant. ⁊ glos. in. §. si quis in nomine. institu. de lega. tamen licet plura sint adinuenta ad demonstrandū personam: si per vnum eorum potest congrue demōstrari: illud sufficit vt hic. ratio: qꝛ rei satis demōstrate frustra est aliūd adijcere. dicit tex. vulgatus in. l. j. in fi. s̄. de do. prelег. ⁊ in. l. cum seruo. §. j. s̄. de contrahē. emptio. ⁊ in. l. prima in fi. s̄. de actio. emp.
4 sed aduerte † quod exheredatio potest esse certa ⁊ tamen nō erit nominatim facta: si testator dicat omnes liberos meos exheredo. cum signo vniuersali omnes: certum est quod neminem excludit l. iulianus. de lega. iij. ⁊. c. si romanorum. xix. distin. ⁊ tamen non dicitur nominatim facta sed inter ceteros: vt est glos. approbata in. l. titius. in prin. vbi Bar. ⁊ docto. j. eo. qꝛ exheredatio nominatim facta solum includit existentes in primo gradu: ſꝫ quādo dicit exheredo oēs liberos: includit oēs alios gradus descendentium: ⁊ sic etiam nepotes ⁊ vlteriores: ideo tunc dr̄ inter ceteros

a ¶ Aduerte adđ ꝙ ista indagatio nō vr̄ necessaria: qꝛ lꝫ hic iuriscōsult' fuerit vsus v. futuri tēporis passiui instituendis ⁊ iperator in. C. fuerit vsus v̄b. p̄sentis tp̄is passiui exheredatis: tn̄ idē est quia p̄ticipiū v̄bi passiui futuri tp̄is aliqn̄ resoluit̃ i participiū v̄bi p̄teriti tp̄is vt p̄batur in. l. si cōdicat̃. s̄. de cōdi. furt. in v̄bo p̄dēde. qđ exponit̃ pro perdite ⁊ ita ecōtra vt in. l. si vēditor. §. si qd s̄. eo. de fui. expor. vbi irrogataꝫ exponit̃. i. irrogandā. ⁊ sic exponendo vtraqꝫ rub. erit vno mō posita.

b ¶ Noiatim. Adđ qn̄ qs dicat̃ noiati exheredari. Frāc. cur. in consi. xlviij. col. xiij. i fi. ⁊ colū. seq. ⁊ ibi qn̄ qd dicat̃ noiatim fieri ⁊ ā ⁊ qn̄ fit v̄bis ḡnalibus. ⁊ i cōsi. xlviij. col. xvi. ⁊ gemi. post Io. an. i. c. q ad agēdū. §. j. de p̄cura. lib. vj. ⁊ adde qđ illud dr̄ exp̄ssum in. l. vel statuto ex p̄prietate sermōis qđ cōtinet̃ sub v̄bis ḡnalib' glo. est: ⁊ ibi Bal. i. l. gallus. §. nunc de. l. j. eo. tit. ⁊ ibi mod.

facta nihil valet: vt ibi dicet. ponit etiã Bar. in. l. si quis in prin-
cipio testamẽti. in. iiij. col. j. de leg. iij. ¶ Tertio no. ex isto tex. fm
Bar. sufficere in instr̃o apponi solum nomẽ proprium: ꝛ non est
necesse apponi prenomen vel cognomen ꝛ sic familiam. qd̃ intel-
ligit Bar. post glo. si. hoc esse verũ: qñ esset tale nomẽ ꝓpriũ: de
quo dubitari nõ posset: vt in gallopresso qui fuit bidellus Azo-
nis fm glo. in. l. hac cõsul. in glos. iij. C. qui testa. fac. pos. al's secus
esset. l. duo sunt titij. ss. de testa. tutel. fm Bar. hic: ꝛ in. l. libellorũ.
in vlti. col. vbi etiam dicit gl. de gallopresso. j. de accusa. ꝛ in. l. de-
5 monstratio falsa. in prin. in. vij. q. j. de cõdi. ꝛ demon. † Quid aũt
si statutum disponit q notarij in instrumẽtis debeant apponere
nomen contrahentis: ꝛ patris: ꝛ aui: vel qd̃ teneantur apponere
nomen ꝓprium: prenomẽ ꝛ cognomen contrahẽtis: ꝛ notarius
solum apponeret nomẽ ꝓprium qd̃ esset singulare ꝛ de se notum
vt gallopressi omisso noĩe patris ꝛ aui: an per hoc vitietur istru-
mentum: distinguit no. Bal. quod si statutũ ita simpliciter dispo
nit ꝛ nõ procedit vlterius expresse annullando instrumentũ ali-
ter factũ: ꝛ tũc tale instr̃m valeat: qꝛ tũc statutũ videt cã demon-
strationis istud requirere ꝛ non pro forma: ergo nomen elegans
et singulare debet de per se sufficere sine prenomine ꝛ cognomi-
6 ne: † qꝛ ex quo habemus certitudinẽ ꝑsone nõ curamus de modo
vt hoc tex. cũ cõcordã. ꝑalle. ꝛ ad hoc bene facit gl. in. d. l. hac con
sultissi. Item rei satis demõstrate supfluum est aliã demõstratio
nem adijcere. vt. s. dixi. Cũ talia noĩa inferant ad recognoscẽduz
personã. l. ad recognoscendã. C. de inge. ꝛ manu. Itẽ expressio ta
lis noĩs singularis facit rem transire in notoriũ: sed notoriũ alia
demonstratione non indiget. l. emptorẽ. in prin. ss. de actio. emp.
7 et. l. si adulteriũ cuz incestu. §. idem pollioni. j. de adult. † Itẽ nec
lex nec ratio legis curant de frustratorijs superfluis demonstra-
tionibus. l. verba. C. de dona. ꝛ. l. fi. C. qui admit. Si autem statu-
tum requireret talem expressionem pro forma: qꝛ expresse annul
laret instrumẽtũ aliter factũ: ꝛ tunc qꝛ esset de forma ꝛ nõ de me-
ra demõstratione: eius omissio bene irritaret instr̃m: qꝛ nõ possu
mus recedere a forma statuti. l. cum hi. §. si pretor. ss. de transa. h
allegata ĩ gl. ꝛ. l. cõstitutionibus. j. ad municip. itẽ forma est que
8 dat esse instr̃o. l. iulianus. §. sed ꝛ si qs. ss. ad exhi. † itẽ nihil de for
ma aut de substantialibus est omittendũ. l. diuus. ss. de in integ. re
a sti. ꝛ pro ista[a] sua doctrina bal. allegat bonam gl. in. l. ad testium.
§. conditionẽ. in gl. mag. ad fi. ss. de testa. vbi gl. constituit differẽ
tiam: an aliquid requirat pro solẽnitate an vero vt veritas inqui
ratur. ꝛ sic vult no. bal. q statutum nõ dicatur requirere pro for
ma expressionẽ nominis prenominis ꝛ cognominis: nisi quando
vlterius procedit annullãdo actum si aliter fiat. cũ ista doctrina
Bal. tenẽt. Imo. Raph. cu. Pau. de ca. d. Alex. ꝛ Are. hic: ꝛ di
cit Aret. q ista distinctio Bal. est de iure verior ꝛ cõior. eã etiã te
net. d. Alex. in. d. l. hac consul. in. ij. col. ¶ Contrariũ videt tenere
Ang. hic: ꝛ in l. quoties. §. si quis nomen. vbi ẽt Imo. j. de here.
insti. qd̃ semp ĩ statutis talis expressio noĩs prenominis ꝛ cogno
9 minis dicatur esse de forma. † siue statutũ simpliciter regrat siue
vltra procedat annullando: ꝛ sic eius omissio semp debet vitiare
instr̃z lz nomẽ propriũ esset singulare. ꝛ dicit Are. quod ista opi.
videt esse ꝓbabilior: qꝛ al's tale statutũ nihil operaret vltra ius
cõe: qd̃ esse non debet. vt p Bar. in. l. iiij. §. pretor ait. j. de dã. ĩfe.
facit. l. si qñ. in pñ. j. de leg. j. idem cũ Ang. tz Lu do. ro. in. d. l. hac
consul. in pñ. p gl. in cle. appellãti. de appel. vbi lz nomẽ singula
re releuet ab onere ꝓbandi sicut ꝛ ibi notorium: nõ tñ reuelat ab
onere apponẽdi demõstrationes requisitas a statuto. idem tenet
Pe. de ancha. in cõmẽto. c. canonũ statuta. de consti. in v̾ si. quero
etiã si statuto caueat q notarij. idẽ. d. Alex. sibi cõtrarius. vbi sim
pliciter tenet cũ Ang. in cõsi. xcvj. iiij. vol. incip. viso ꝛ conside ra
to themate supꝛascripto. in vlti. col. ¶ Pro ista opi. Ang. cõtra
distin. bal. multũ facere videt regula. l. nõ dubiũ. circa med. C. de
10 leg. vbi est tex. † qd̃ nõ refert an lex vel statutũ vltra procedat an-
nullando vel non: sed respõdet q ille text. loquit qñ lex procedit
ꝓhibitiue vt ibi: ꝛ. l. cũ lex. j. de fideius. nã qñ lex ꝓhibet aliqd fie-
ri: lz vltra nõ ꝓcedat annullãdo tñ illud adeo censetur de forma
vt act⁹ in cõtrariũ factus nihil valeat. ꝛ ita ibi expresse no. Bar.
in. iij. not. secus qñ lex vel statutũ loquitur dispositiue mandãdo
aliquid fieri certo modo: tunc illo non seruato actus non reddit
nullus nisi lex expresse vltra procedat annullando: vt probatur
in. l. fi. C. de sen. ex peri. recitã. q nihil inducit de nouo vltra. l. pre
cedentem nisi qd̃ vltra procedit annullando ergo illa. l. fi. esset su
perflua si lex semper cẽseretur annullare: ꝛ ita ibi Sali. valde sin
gulariter no. illum tex. ad hoc: vt dicit. d. Alex. hic: q ista limita
tio est plus q̃ꝫ diligenter notanda. ad. d. l. non dubium. ꝛ ad statu
ta q̃ qñqꝫ non habent clausulã annullatiuam: ꝛ lz ipse. d. Alex. ã.
hic impugnet istam limitationem p aliqua satis leuia. tñ eam se
quitur consulendo. d. Alex. sibi contrarius. in cõsi. xxiiij. iiij. vol.
incip. inspecto processu. in. j. col. ad fi. ꝛ seq. Alibi tamen decidit
not. Bal. post Iac. but. in. l. si tutor. in fi. C. in quib. cau. in integ.

a ¶ Pro ista Adde vltra allegata ĩ p cedẽti appo stil. ꝛ vide q̃ ponit Feli. in. c. cũ dile cta. col. viij. ver. amplia decimo. d re scrip.

b ¶ Equipol lens. Adde do. Bar. so ci. in consil. xlv. colũ. iij. v̾. ꝛ si dicere tur. ꝛ d hoc latissime p Feli. in. c. cũ dilecta. col. xv. v̾si. ãplia vndecimo. vbi fere oĩa predicta ha beo. de re scrip,

11 resti. nõ est neces. † q si statutũ simpliciter dictet q accusans vel
denuntians det fideiussores q̃uis vltra ꝓcedat annullãdo si fue
rit ꝯtra factũ tñ valet accusatio nõ prestita fideiussiõe p illã legez
que decisio non videtur bona ex predictis. et sic distinctio Bal.
magis cõiter approbatur. Ego aũt veritatis indagande gratia
contra cõem oĩm opi. adduco duo que videntur satis stringere.
Primo pondero tex. in. d. l. hac consultis. cũ gl. C. qui testa. face.
pos. quẽ bal. ꝛ doc. allegant pro se. ego retorqueo ad appositum.
nam ibi tex. requirit pro forma in testamẽto ceci: qd̃ exprimãtur
specialiter noĩa ꝓpria heredum ꝛ dignitates ꝛ alia indicia: ꝛ ista
requirũtur pro forma. vt ibi vult tex. circa fi. in verb. ante late for
me declarant. ꝛ tñ gl. ibi: in verb. indicia. approbata per. Bar. ꝛ
oẽs hic. ꝛ ibi: tenet quod sufficiat expressio nominis singularis. s
gallopressi: ergo vbi lex regrit pro forma expressionẽ nominis:
prenominis ac cognominis: debet sufficere nomẽ singulare ꝛ ele
gans: nisi dicas sustinendo cõmunẽ opi. q non omnia ibi regsi-
ta in illo tex. dicãtur esse de forma. nã qd̃ ibi persona heredis de
monstretur per nomẽ propriũ dignitatis ꝛ indicia: istud fit solũ
ad demonstrandam personã heredis. nec in hoc tex. ibi procedit
vltra annullãdo: ergo ibi sufficit nomen singulare ad remouen-
12 dum dubitationẽ. vt ibi tenet glo. † Nam illud qd̃ requiritur ad
demostrationem persone nunq̃ꝫ dicit requiri pro forma nec pro
solẽnitate: cũ possit impleri per equipollẽs. vt hoc te. cũ glos. se-
cus esset quãdo lex requireret pro forma. l. cuz hi. §. si pretor. ss. d
transac. de qua. l. gl. opponit ꝛ non soluit: sed Bar. ꝛ doct. ita sol
uunt. tñ huic solutioni vere obstat tex. in. d. l. hac ꝯsul. in ver. ante
late forme. ꝛ tex. in. §. cecus. in verb. fm obseruationẽ. insti. quib.
13 nõ est permis. face. testa. ¶ † Secũdo cõtra cõmunẽ opi. facit. nã
in criminalibus pro forma ꝛ solẽnitate libelli accusatorij requiri
tur q in accusatione inseratur locus certus. saltem per duo con-
finia vbi est cõmissum delictum: ꝛ lex vltra ꝓcedit expresse annul-
lando. tex. est in. l. libellor. in prin. iuncto v̾. qd̃ si libelli. j. de accu.
ꝛ tamen Bar. ꝛ alij ibi: ꝛ Bar. ꝛ alij in. l. ij. j. co. volunt q si sit lo
cus insignis ꝛ notorius: puta palatiũ potestatis: qd̃ sufficiat: sꝫ
nõ recedas a cõmuni opi. Ex supꝛascripta decisione Bal. ꝛ alijs
s. relatis infert. d. Alex. hic vtilẽ regulã que frequenter allegat
in palatijs: qd̃ illud qd̃ est pro forma requisitũ qd̃ est qñ lex vel
statutũ loquit ꝓhibitiue: vel qñ habet clausulã annullatiuã: nõ
b potest impleri per equipollens[b] nisi ex causa necessitatis. vt hic p
14 do. Alex. † remissiue procedentẽ cũ ꝯcordãtijs per eũ allegatis.
et idẽ. d. Alex. in consi. xcvj. iiij. volu. incip. viso ꝛ cõsiderato the
mate. in vlt. col. alij. nihil tagunt. ¶ Ego vltra oẽs intendo istã
regulã bene ꝛ vtiliter examinare. cõtrariũ q imo sufficiat formã
statuti seruari ꝛ impleri per equipollens. tenet ipsemet. d. Alex.
sibi contrarius. in. l. fi. i. j. col. C. de procur. motus per illud quod
ibi decidit Iaco. but. ꝛ Bal. Item pro hoc adducit quod deci-
dunt Iaco. but. Bald. in aut. si omnes. in. ij. colum. C. si vt se ab
15 here. absti. vbi volunt † quod statutum requirẽs pro forma cita-
tionem alicuius: verificatur in equipollẽti si ille fuerit presens in
iudicio lz nõ citatus: qꝛ presentia equipollet citationi. vt est tex.
in. l. etiã si patre. §. fi. ss. de mino. dixi post bar. i. l. j. ss. de in ius vo.
Ego pro ista parte contraria addo tex. no. in. l. fin. ff. manda. vbi
licet forma mandati sit diligenter ad vnguem obseruanda. l. dili
genter. in prin. ꝛ. ff. mãdati. c. cum dilecta. de rescrip. tamen põt
adimpleri per equipollẽs: ideo mandatum de fideiubendo im-
16 pletur mãdato: † lz sit differentia inter fideiussorẽ ꝛ mãdatorez vt
declarat gl. magistra. in v̾b. fideiussorẽ in prin. in aut. de defide
iusso. col. j. ꝛ ille casus in dicta. l. fi. §. fin. est vnic⁹ in iure fz bald.
q nihil ignorauit in. c. j. in fi. vt lit. nõ cõtesta. ꝛ est multũ notabi.
tex. fm eũdem bal. in. c. cuz venissent. in. iij. col. in princi. de iudi. ꝛ
illum tex. etiam not. Bald. ꝛ moder. in. l. si quis mihi bona. §. sed
quid si mandauit vbi etiam est bonus tex. ad hoc. j. de acq. here.
17 Secũdo ꝛ fortius facit. † nam lex requirit pro forma quod testa
tor proprio ore coram testibus exprimat nomina heredum. l. he
redes palam. in princi. ss. de testa. ꝛ. l. iubemus. C. de testa ꝛ tamẽ
sufficit equipollens. s. quod notarius vel alius tertius coram te-
stibus nuncupet nomen heredis: prout tenet glos. ordi. ꝛ appro
bata in. d. l. iubemus. quã omnes indifferenter sequũtur: et quod
sufficiat equipollens est etiam tex. no. ĩ. l. nemo. in prin. j. de here.
institu. vbi sufficit quod testator presentem heredem ostendat: lz
non exprimat nomen: ergo sufficit equipollens. do. Andre. sicu.
in. c. raynutius. de testa. tenet quod in. d. l. iubemus illud non sit
de forma: ex quo lex ibi nõ ãnullat testamentũ factũ in quo testa
tor nomẽ heredis proprio ore nõ noĩauerit. sed bene ibi tex. in fi.
notarij testamẽta huiusmodi scribentibus penam imponit: sed
errat: qꝛ tex. ibi ante mediũ. expresse procedit vltra ãnullãdo te
stamentũ aliter factũ ibi: q si nõ fuerit obseruatũ hoc testm̃ stare
minime patimur. ¶ Tene regulã affirmatiuã quã tradit. d. Alex.
18 q † vbicunqꝫ lex vel statutũ aliquid requirit pro forma dꝫ ꝑcise ꝛ
ad vnguem impleri: nec sufficit adimpleri per equipollẽs. ꝛ pro

ca solco

ca soleo põderare tex.in.l.qui per salutẽ.ff.de iureiu.vbi si est de/
latum iuramentũ alicui qđ iuret ꝑ deũ:⁊ ille iurauerit ꝑ salutem
suã:lz ꝑ deũ iurare videaṫ:vt ibi dicit tex.cũ respectu diuini nõis
ita iuret:tñ tale iuramentũ nõ valet:cũ nõ sit ei iusiurãdũ ita de/
latum:ergo vult ille tex.ꝙ nõ sufficiat ꝑ equipollẽs adimpleri il
lud qđ est pro forma requisitũ.¶Scđo ad idẽ facit qđ vult gl.not.
cõiter approbata.in.c.vt circa.de elec.in.vj.que tenet ꝙ vbicũqꝫ
constitutio exigit iuramentũ per tactũ scripture:non dr̃ esse satis/
factum cõstitutioni si prestaṫ iuramentũ verbo sine tactu scriptu
19 re.facit qđ vult glo.in cle.j.in verb.tacta.de hered.†Tertio facit
qđ vbi in testamẽto pro forma requirereṫ subscriptio:illa nõ pos
set adimpleri per equipollens.vt est tex.no.in.l.cũ antiquitas.§.
cum aũt.C.de testa.quẽ tex.ad hoc reputat singu.Aret.in.l.si ita
stipulatus.§.chrysogonus.in.iiij.col.ff.de verb.obli.¶Quarto
no.facit ꝙ vbi in aliquo actu requiriṫ autoritas:tunc dꝫ formali
ter autoritas prestari sicut verbũ sonat:⁊ sic dꝫ formaliter dice/
20 re † interpono autoritatẽ:⁊ nõ sufficeret dicere equipollens:pu
ta consentio huic actui vel approbo istum actũ.ita signanter no.
Inno.in.c.cũ consuetudinis.de cõsue.⁊ ibi refert ⁊ sequiṫ Bal.in
ij.col.in pn̄.⁊ ibidẽ do.Anto.de but.⁊ alij.Archi.xviij.qđ.ij.in.c.
quidam.Bal.in.l.quecunqꝫ.circa fi.⁊ in.l.fi.§.necessitate i.v.col.
C.de bo.que libe.Bal.⁊ Ang.in.l.si quis mihi bona.§.iussuꝫ.ff.
de acqui.here.facit.l.si pater.in fi.de manu.vindi.quã ad hoc al/
legat Bal.in.d.l.quecũqꝫ.¶Quinto no.facit ꝙ si tutor nõ pro/
mittat formalibus verbis defensionẽ pupilli suscipere.iuxta.l.fi.
§.defensionem.C.de admi.tut.vitiatur tutela:qꝫuis promiserit
21 per equipollentia verba:†puta tutor promisit pro pupillo vtilia
facere ⁊ inutilia omittere ẜm Bar.⁊ Ange.in.d.l.fi.§.oẽs.C.de
admi.tut.Bar.in.l.legitimos.circa fi.prin.ff.de legiti.tut.vbi di
cit Bar.ꝙ per hoc iã vidit multas tutelas cassari:eo qꝛ in instru
mento tutele non erant formaliter apposita illa verba qđ tutor
promisit suscipere defensionẽ pro pupillo.idẽ tenet Bar.in.l.ꝓ/
tor.in prin.vbi Rapha.cu.⁊ Ludo.⁊ ibi aliqñ dixi.ff.de ope.no.
nun.idẽ tenet Bal.in addi.Spec.in titu.in vlti.col.in versi.tutor
tenetur.Ang.in fi.in auṫ.vt hi qui obl.col.vj.Rapha.cu.in.d.l.
legitimos.in prin.Ang.de arc.in.§.actionum.in.xxxv.col.insti.
de actio.d.Alex.in consi.cxxix.j.volu.incip.ponderatis his que
in prescripto themate narranṫ.in.ij.⁊.iij.colũ.¶Sexto facit qđ
no.tenet Bal.in.l.j.in.ij.col.de legi.statutũ ciuitatis Perusij di
ctat ꝙ oẽs proposite in consilio debeant fieri per priorem ⁊ ali/
ter non valeant:pone congregata adunantia generali totius po
22 puli:† populus vult aliquid statuere:sed prior nõ vult illud ꝓ/
ponere:forte qꝛ est penale vel quia iurauit nõ ꝓponere:vñ alius
proponit:⁊ populus sic concorditer statuit.determinat singula/
riter Bal.tale statutũ nõ valere:qꝛ forma non seruata actus est
nullus.l.cum hi.§.si pretor.ff.de transa.⁊.l.non dubiũ.C.de legi.
cum limitatione.de qua ibi per eum:et sic vult Bal.ꝙ forma sta
tuti debeat ad vnguẽ obseruari:nec possit adimpleri ꝑ equipol/
lens.ibi dixi de hoc.¶Septimo facit qđ no.tenet Alb.de rosa.
in.j.parte stat.q.cl.incip.adhuc idem Dy.consuluit super tali qđ
ne ⁊c.vbi determinat statuto ciuitatis.Verone cauetur ꝙ in in/
strumẽtis debebat apponi ꝓpriũ nomẽ diei puta die lune vel die
dominico talis mensis.Reperitur quodã instrumentum Vero/
ne confectum in quo diciṫ die octaua Decẽbris:⁊ nõ habet pro
23 prium nomẽ diei puta lune.†refert Dy.cõsuluisse tale instrumẽ
tũ nihil valere:cũ sit factũ ꝯ formã statuti Veronẽsis:⁊ sic cum
deficiat in forma specifica.§.fi.in auṫ.de tabel.col.iiij.⁊ tamẽ ibi
erat equipollens.s.octaua die.¶Octauo facit illud qđ determi
nat Guil.de cu.in.l.fi.ff.de postu.quẽ refert ⁊ sequiṫ Albe.de ro
sa.in.iij.parte statu.q.xcix.incip.Guil.de cu.vbi singulariter de
terminat ꝙ si statuto caueaṫ ꝙ si aliquis debeat banniri precede
re debeat publica proclamatio preconis ꝙ quicunqꝫ velit talem
defendere vel adesse cause eius cõparere debeat infra.xv.dies ⁊
preco in proclamatione dixit solũ quod qui volebat eũ defẽdere
24 ⁊ omisit si vellet adesse cause per hoc vitiatur bannũ†⁊ tamẽ non
potest defendere quin adsit cause:qꝛ forma statuti non est seruata
de quo etiã ꝑ Bal.⁊ alios in.l.fi.C.de procu.⁊ ibi do.Alex.quẽ
ff.etiã retuli in hoc aliter tenet.¶Nono facit ꝙ vbicunqꝫ lex vel
statutũ requirit tres citationes per modum forme non põt fieri
a vna ꝑ omnibus[a].l.nõnunqꝫ.ff.de iudi.⁊ ita tenet gl.approbata
in cle.j.in ver.iij.de vita ⁊ hone.cleri.facit tex.in.l.impuberibus.
ad fi.in ver.nouissime.ff.de suspe.tu.bal.in.l.ij.C.quomo.⁊ qñ iu.
⁊ in.c.j.de mili.vasal.qui cõtu.est.⁊ i.l.nõ sunt liberi.ff.de sta.ho.
et in.c.ex literis.in fi.de cõstitu.⁊ in.c.ex insinuatione.de rescrip.
25 ¶†Decimo ⁊ vltimo facit quando duo testes requiruntur ꝓ
forma statuti in aliquo actu ibi nunqꝫ potest deferri iuramentũ
in supplemẽtum probationis ẜm Bal.in.l.ij.ad fi.C.de bo.pos.
ẜm tabu.⁊ in.l.ij.C.de consti.pecu.Nota diligenter predicta qꝛ
anno preterito consului Bononie in statuto requirente certã for
mam vltra ius cõmune in testamẽtis condẽdis:ꝙ illa forma de/
beat precise ⁊ ad vnguẽ obseruari nec sufficeret equipollẽs qꝫuis
videretur plenius:qꝛ forme statuti nihil addi vel detrahi põt ẜꝫ
Bal.in.l.quoties.in.j.col.in fi.C.de suis ⁊ legi.Item quãdo for
ma est data a statuto nihil minimum mutari potest:etiam vnius
hore momentum ẜm bal.in.c.j.in.ij.col.de mili.vasal.qui contu.
est.item omissio forme etiã in qualibet minima parte vitiat actũ
ita not.d.Anto.de but.in.c.pisanis.in.vij.no.per illum tex.de re
stit.spol.Item ad materiam adde quod si scholaris esset notorie
26 peritus:† tamen pro habenda licentia doctoratus debet exami
nari in collegio doctorum:cum sit pro forma ẜm bal.in.c.consti/
tutus secũdo.in vlti.col.de appel.gl.tamẽ in.c.de petro.in verb.
ignota.xlviij.dist.dicit quod qui est notus non examinatur:⁊ no
tus sine probatione recipitur.⁊.d.Ab.in.d.c.ꝯstitutus.scđo no.
ex illo tex.quod scholaris notorie peritus põt doctorari sine exa
minatione vel saltem modica pro forma:habet enim populi testi
monium quod pro examine sufficit.dicit tex.in.c.nullus ordineṫ
xxiiij.dist.Item adde quod alibi no.bal.in.l.si dominationẽ per
illum tex.C.de nup.ꝙ lꝫ doctor tempore sui doctoratus non facit a
27 cõniuium:†qđ debet facere ex forma statuti:per hoc nil detrahi
tur sue dignitati doctoratus.refert Ioan.de ana.⁊ videtur sequi
in rub.de magist.in.ij.col.lꝫ dicat põderandũ esse qđ Bald.pre/
supponit:ꝙ teneatur ex forma statuti ⁊ plus non dicit.sed videṫ
tacite reprehendere Bald.cũ requiratur pro forma statuti:eius
omissio debet vitiare.⁊ circa hoc vide doctri.Bar.⁊ aliorum in.l.
vniuersa.C.de preci.impe.offe.¶Capio glo.fi.in verb.sufficere.
quam diuide in duas partes.In prima declarat tex.In secunda
oppo.⁊ non soluit.secunda est ibi:sed argumentum cõtra.¶In
ea glo.ibi:si modo per eum possumus esse certi.Habes declara/
tionem glo.ad tex.ꝙ vnum ex illis tribus sufficiat in exhereda/
tione:quando per illum possumus esse certi.Bar.⁊ alij doc.plꝰ
restringunt istũ tex.ꝙ vnũ sufficiat si esset tale nomẽ de quo nul/
la possit dubitatio oriri:vt in gallo presso:sed ista est nimia re/
strictio ⁊ violentia ad istum tex.vnde ego intelligo tex.plane sine
violentia:quod in filijs exheredandis sufficit vnũ ex illis tribus
et consequenter sufficit proprium nomẽ vel prenomen:si testator
dicat filium meum Petrũ exheredo.Istud sufficit ex quo in fi/
lijs suis primi gradus nullus alius sit illiꝰ nominis proprij vel
prenominis a cõmuniter accidentibus:lꝫ in agnatione ⁊ latius
in ciuitate plures eiusdẽ nominis proprij reperianṫ.ista est pro/
prie mens huius text.sed moueo nouam difficultatem cõtra istũ
28 tex.nam tex.dicit:⁊ cõstat:vel vnuꝫ ex his sufficere.†Cõtra per
solum cognomen nunqꝫ possumus esse certi.nam cognomen est
cõmune totius agnationis nomen vt de asinellis.vt declarat glo.
in.l.si in nomine.C.de testa.⁊ in.§.si quis in nomine.institu.de le
ga.⁊ gl.hic.⁊ sic cognomen est totius familie:ergo est nomẽ ge/
neris:quod non potest vni soli conuenire:sed exheredatio facta
per nomen generis nihil valet:cum debeat in specie fieri ⁊ nomi/
natim vt hic.⁊.l.seq.⁊.§.j.institu.de exheredã.libe.¶Item exhe
redatio facta per solum cognomen:⁊ sic per nomen familie nihil
penitus debet valere:quia est inter ceteros facta:cum comprehẽ
dat etiam existentes in alijs gradibus inferioribus:⁊ sic nepotes
pronepotes ⁊ vlteriores:cum omnes sint de eadem cognatione:
ergo cum sit facta inter ceteros nihil valet:sicut quando testator
dicit liberos exheredo.ẜm glo.⁊ docto.in.l.titius.in princi.ff.co.
Iteꝫ in filio exheredando frustratorium est apponere cognomẽ
cum semper filij sint de cognatione ⁊ familia patris.l.j.ad muni/
cip.⁊ si diceres:põne quod testator nõ habeat nisi vnicum filium
tunc solum cognomẽ sufficeret:vt si dicaṫ filium meum de asinel.
lis exheredo.Dic quod ista solu.nihil valet:quia tunc illud de asi
nellis esset superfluum:quia sufficit de per se solum appellatiuũ
filium:quando vnicum habet.l.ij.ff.co.⁊ si dicis quod dum tex.di
cit ⁊ constat vel vnum ex eis sufficere:refertur ad nomen ⁊ prono
men.vnum ex istis sufficit:et non refertur ad cognomen per pre/
dicta:certe ista esset manifesta violentia ad text.Breuiter intel/
lige istum tex.quod solum cognomen posset sufficere quãdo ali/
quis propter excellentiam suam ex solo cognomine esset cogni/
tus:vt apud romanos Cicero quod erat cognomen:⁊ apud nos
iuristas Butrius ancharanus Areti.comes:⁊ similes.ex solo
cognomine sunt noti ⁊ cantatissimi:tũc sufficeret solo tali cogno
mine fieri demõstrationem in exheredatione:sic intelligo istum
tex.non autem quod cognomen simpliciter prout est generis de
beat sufficere per predicta.Et ad hoc tendit illud quod dicit gl.
si modo per vnum possumus esse certi.¶In ea.glossa ad fineꝫ
29 Dict quod oppositio quã format gl.de.l.cum hi.§.si pretor.ve
nit hoc modo:nam quando plura requiruntur in aliquo actu:et
tunc vno omisso omnia vitiãtur.vt ibi.⁊.l.ad testium.§.si quis
testibꝰ.ff.de testib.ergo quando vnum ex istis tribus ponitur et
alia omittuntur debet exheredatio in totum vitiari:sed respõde
qꝛ glo.nõ respondet:ꝙ predicta iura procedunt quãdo plura re
quiruntur pro forma ⁊ solẽnitate actꝰ:ne aliqua falcitas cõmittaṫ

[a] ¶Oibus. Adde de h ꝙ dicit ideꝫ alex.d imo. in cõsi.cxxxvij.incip.in cã ⁊ lite vtẽte inter Lã/celotũ.i.iij.col.vsi.pec/cat i alio di/ctꝰ ꝓcessus cũ v.seq.i.ij.vol.⁊ alleg.bal.i.d.l.ij.⁊ ibi qđ non sufficit statutũ seruari ꝑ equipollẽs.⁊.d.maria.soci.in cõsil.xxiiij.colũ.vij.circa mediũ.⁊ col.se.v.⁊ ẽ aduertendũ.⁊ ibi etiã de ꝓnci pali artic.et idẽ.d.mari.i ꝯsil.xxxiij.col.iij.in fi.et col.seq.et dictũ Bal.i d.c.j.de mi/lite vasalle.⁊ etiã sequiṫ Soci.in ꝯsi.lix.col.iij.v.sit ergo conclusio.

tunc si aliqua omittantur actus vitiatur: secus qñ plura sunt ad inuenta ad demonstrandum personã ꝛ ad eã certificãdã: tũc vni⁹ expressio sufficit qñ p eã psona reddit̃ certa: ꝛ nõ requirit̃ alia expressio: vt dixi i text. Et per ista cum laude dei remanet vtiliter ꝛ solẽniter ex vt puto expedita ista prima lex.

1 Nomen appellatiuum qđ non potest nisi vni conuenire: habet vim nominis proprij.

2 Si fratres tpe diuisionis remittunt vnus alteri omne ius qđ hñt vel habere sperãt in dictis rebus: si tũc nõ suberat alia cã sperãdi nisi ius fideicom. videat̃ expressũ ius fideicõmissi remissum.

3 Hec clausula posita in testõ. s. vel cuiuslibet alterius vltime voluñtatis trahitur ad dona. cã mortis: qꝛ vltra testa. ꝛ codicillos nõ reperitur alia species vltime voluntatis.

4 Genus equiparatur speciali nominationi.

5 Quado vna sola ratio potest assignari in lege vel statuto: illa habetur pro expressa.

6 Dispositio generalis que non potest verificari nisi in vna specie censetur specialis.

7 Quãdo. l. vel statutũ regrit aliqđ copulatiue esse certũ ꝛ exp̄ssũ tũc qđ fit in genere nõ dicit̃ certũ: etiã si genus non posset specificari nisi in vna specie.

8 Verba geminata debent ampliare effectũ vt aliquid operentur.

9 Testator non põt decedere cum pluribus testa. nisi sit miles.

10 Ad hoc vt secũdum testa. valeat: requiritur ꝙ faciat mẽtionẽ nõ solum de primo testa. sed etiã de qualitate que est in alio testa. s. de clausula derogatoria secundi.

11 Tex. noster an loquatur de reuocatione testamenti an de reuocatione legati.

12 Autoritas Bartoli est summa in actu practico.

13 Volũtas testa. est ambulatoria vsqꝫ ad extremũ vite exitum.

14 Si quis accusat aliquẽ cõmisisse maleficiũ in palatio potestatis Bononie ꝛ nõ apponit cõfinia palatij: pcedit accusatio ex quo vnicum est palatium potestatis ꝛ notum.

15 Nomen appellatiuum filium in materia odiosa nõ cõprehendit nisi vnum: secus in fauorabili.

16 Causa ingratitudinis hodie est de necessitate inserẽda in exheredatione al's nihil valet.

17 Si plures cõmiserunt furtũ ꝛ episcopus excõicat vnũ tñ: dicẽdo excõico vnum ex malefactoribus: nullus est excommunicatus.

18 In odiosis indefinita que potest ad plures referri: nõ equipollet vniuersali: secus in materia fauorabili.

19 Numerus singularis de sui natura nõ comprehendit nisi vnum.

20 In dictis testium indefinita nõ equipollet vniuersali: cũ dictum testis debeat cõcludere de necessitate.

21 Interpretatio debet esse benigna.

a Limita, Adde tu de materia huius limitatiõis: ꝛ vide q̃ ponit Fe. li. in c. trãslato, colũ. ij. circa med. d cõsti. ꝛ aliqd p ipsuz in c. ad aures colũ. j. ꝛ seq. de rescri. ꝛ ad de qñ dicat̃ qd fieri expresse. ꝛ vid p Alex. i cõ si. cxxi. i. iiij. volu. ꝛ p. d. Frã. de are. i cõsi. xij. col. iij. Soc. i cõ si. xxiij. col. vij. ꝛ in 2 fil. cxij. col. v. et ibi quot modis dicat̃ expressum. ꝛ p eũdẽ Soci. in. l. si mihi et tibi. §. in legatis. j. de leg. j. col. iij.

Nominatim. Indefinita que non põt referri nisi ad vnũ equiparat̃ exheredationi noĩatim facte: secus si ad plures potest referri. h. d. ꝛ est bonus ꝛ nota. casus fm bar. ꝛ habet duo dicta: secunda est ibi: nam si plures. No. primo ex prima 1 parte huius. l. qđ nomẽ appellatiuũ filiũ: †qđ nõ põt nisi vni cõuenire vel nisi ad vnũ referri hꝫ vim noĩs proprij: ꝛ singularis vt hic. ꝛ. §. nominatim. insti. de exhere. libe. ꝛ sic quãdo vnic⁹ est fili⁹. ista est exheredatio. filiũ meũ exheredo: dõ: esse certa ꝛ nominatim facta: ex quo nõ potest fieri relatio nisi ad vnũ. Facit text. in. l. fundus qui locatus in fi. j. de fund. instru. ꝛ sic generalis ꝛ indefinita loquutio que non põt referri nisi ad vnũ equipollet orationi speciali ꝛ singulari. Adde qđ p istũ text. dicit glo. not. in. c. constitutionẽ. in vb. nominatim. de sent. excom. in. vj. qđ monitio dicit̃ nominatim facta ad hoc vt possit excõmunicari qui participat cum excõicatis: si dicat̃ moneo filiũ petri: cum ille petrus 2 vnicum filiuz haberet. †Secundo p istũ tex. decidit nõ. Bar. in. l. qui rome. §. duo fratres. in. vj. q. ad fi. j. de ṽ. obli. quod si fratres tempore diuisionis remittũt vnus alteri omne ius quod habẽt vel habere sperãt in dictis rebus. quod si nõ tũc suberat alia causa sperandi aliquod ius in dictis bonis: nisi soluz ius fideicõmissi: quod per talia verba intelligitur esse remissum ius fideicõmissi: cum videatur ius fideicõmissi expressum ex quo non subest aliud ius: per istum tex. quod bene no. Tertio per istũ tex. determinat Bart. in. l. j. §. inter filium. j. de fal. quod generalis subscriptio facta in testamẽto habet vim specialis subscriptionis ad faciendũ subscribentẽ incidere in penam falci: qñ testm̃ habet solum vnũ capitulũ. Quarto per istuz tex. determinat. d. Alex. post alios per eũ relatos in. l. senium. in pe. colũ. C. qui testa. face. pos. cum cõcor. ibi per euz allegatis: quod si filiusfa. q potest nõ 3 facere testamentũ etiã cum consensu patris: †sed bene potest donare causa mortis patre consentiente. l. filiusfa. j. de dona. ꝛ. l. tam is. §. i. j. de dona. cau. mor. facit testm̃ cõsensu patris adiecta clausula: qđ si nõ valet iure testamẽti: valeat iure codicillorum: aut iure cuiuslibet alterius vltime voluntatis: quod trahetur ad donationem cã mortis: qꝛ cũ vltra testamentũ ꝛ codicillos: non fit alia species vltime volũtatis nisi donatio causa mor. ergo p illa verba gñalia: aut iure cuiuslibet alterius vltime volũtatis: intelligitur facta specialis mentio de dona. cã mor. prout requirit̃ per dictam. l. filiusfa. ex quo illa generalis loquutio non põt verificari nisi in donatione cau. mor. per regulã huius tex. Quinto adde illud quod no. decidit Pau. de ca. in. l. errore. ad fi. C. de testa. vbi dicit se al's consuluisse in ciuitate Florẽtie: vbi statutũ disponit qđ qui agit alieno nomine: primo actu debet pducere mãdatum ꝛ facere mentionem de notario qui de illo fuit rogatus: ꝛ qđ 4 aliter non valeat processus. †modo quidã produxit instrumentũ mandati ꝛ dixit de quo fuit rogatus notarius de alexandrinis ꝛ omisit nomen proprium: ꝛ solum posuit cognomen quod est generale toti familie: dicebatur non valere processum: qꝛ de substãtia requirebatur quod exprimeret ꝛ scribi faceret nomen notarij. Contrarium determinat Pau. de ca. ex quo in domo de alexandrinis nõ erat Florẽtie nisi vnus notarius: ergo cõprehendit̃ in specie quis erat ille: ꝛ ad hoc allegat solũ notata p gl. in. l. hac cõsultissima. C. qui testa. fac. pos. dum gloss. ibi dicit de gallopresso. Sed parcat mihi Pau. de ca. debuit allegare regulã text. nostri que melius faciebat ꝛ decidebat casum suũ: lꝫ ipse non fuerit recordatus: qꝛ illud cognomẽ de alexandrinis: q̃uis sit generale: ex quo tñ Florentie non erat nisi vnus notarius de alexãdrinis: illud genus eqparatur speciali nominatiõi vt hoc tex. Sexto ad regulam huius tex. adde optime facere: quod dispositio generalis que solum potest verificari in vna specie censetur esse specialis. l. si optio. j. de optio. lega. quẽ text. ad hãc. l. nostram reputat semper tenendũ mẽti Are. in. l. ij. §. ꝛ harum. in pe. col. j. de verb. obli. ad idem tex. in. l. si tibi. §. j. ꝛ ibi no. Bar. ff. eo. de op. leg. ꝛ in l. si dño. ꝛ ibi Bar. ꝛ alij. j. de leg. j. ꝛ in. c. ex parte. primo. ꝛ ibi gl. 5 fi. ꝛ. d. Abb. ad hoc no. de offi. de leg. †Septimo facit quod qñ vnica sola ratio põt assignari in lege vel in statuto vel in alia dispositione: illa habetur pro expressa. glo. in. l. q̃uis. ꝛ ibi clarius Bal. ꝛ Pau. de ca. C. de fideicõ. cum multis concor. quas ad hoc ibi dedi. ꝛ Bal. in. l. maximũ vitiũ. in. iij. col. C. de libe. pret. inter alias leges allegat specialiter istam. l. nostram ad hoc: ꝛ ista non est interpretatio extẽsiua sed intellectiua: qꝛ intellectus ꝛ rõ idem 6 sunt fm Bal. in. d. l. q̃uis. per illũ text. †Istũ tex. sic corroboratum ꝛ eius regulã: amplia vt procedat non solum quando testator qui nõ habet nisi vnicum filium vsus est termino singulari: qꝛ dixit: filiũ meum exheredo: prout loquitur iste tex. sed etiam procedit si fuit vsus termino pluralis numeri: qꝛ dixit exheredo filios meos: adhuc sufficit: qꝛ ille numerus pluralis qui nõ est verificabilis nisi in vno restringitur ad vnũ: vt est casus in. l. titius. 7 in princ. vbi dicetur. j. eod. ꝛ dicit Paul. de cast. hic in fi. †Lia mita[a] singulariter istum tex. non procedere quando lex vel statutum requireret copulatiue aliquid esse certum ꝛ expressum quia tunc illud non dicit̃ esse certũ ꝛ expressum quod fit in genere: etiã si genus non possit verificari nisi in vna specie. ita signanter not. Gemi. in. c. ne captande. de cõces. preben. lib. vj. per illum text. in verbo certũ ꝛ expressum. qđ dicit esse notandũ pro priuilegijs requirentibus certã ꝛ expressam mentionẽ quod valde not. pro limitatione huius. l. ꝛ nemo iuristarum facit mentionẽ nec hic nec alibi. Cõfirmo qꝛ verba illa geminata certum ꝛ expressum debẽt 8 aliquid plus operari. l. balista cũ similibus. j. ad treb. †Item verba geminata debent semper ampliare effectũ vt aliquid operentur fm Bal. in. l. fructus. C. de act. emp. ꝛ in. c. eam te. in. ij. col. b de rescrip. Alibi tamen dicit glo. valde[b] no. in. l. cum pater dotẽ per illũ tex. j. de pac. do. qđ ṽborũ geminatio: sensum non auget 9 †Item per istum tex. decidit Bar. hic: ꝛ in. l. si quis in princi. testamẽti. circa mediũ. j. de lega. iij. quod si vnicum tñ testamentum precessit in quo testator apposuit clausulam derogatoriam ad sequẽtia testamẽta: quod nõ valeat aliud testamentũ postea factum: nisi certa ṽba in eo apponant̃: puta nisi in eo describat̃ oratio dominica: vel nisi in eo apponat̃ nomen talis sancti: postea fecit scõm testm̃ in quo generaliter reuocat omne testm̃ precedens decidit Bar. qđ per istud scõm testm̃ intelligat̃ primũ reuocatũ ꝛ censeatur facta specialis mentio precedentis testamẽti ꝛ clausule derogatorie in eo contente. ꝛ dicit̃ specialiter ꝛ nominatim penituisse ex quo vnicũ tñ testm̃ precessit: ergo derogatio gñaliter facta nõ potuit nisi ad illud referri: ergo censetur nominatim et specialiter facta vt hoc text. in prima parte secus secundum cum quando plura testamenta precessissent: tunc necesse fuisset fieri specialem mentionem de tali testamento ꝛ de clausula derogatoria in eo contenta secundum quod dicitur in. d. l. si quis in principio testamenti. in verbo specialiter penituisset. Declarãt glos. et doct. in. l. si mihi ꝛ tibi. §. si mihi ꝛ tibi. §. in legatis. j. de leg. j. Et cum Barto. nemo hoc tenet: solus est. Contrarium tenẽt Ange. Jmol. Rapha. cuma. Pau. de ca. do. Alex. ꝛ Are. hic ꝛ dicit Pau. de cas. quod tam diu est qđ non viso Angelo contrarium consuluit

b Dicit gl. valde. Addo ꝙ illã gl. expꝛesse sequitur ibi Salice.

consuluit in ciuitate Senarum. & contrarium etiam tenet Bald. in l. hmanu. C. de legi. & in aut. hoc inter liberos. C. de test. & Rapha. cu. in d. l. si quis in principio testamenti. mouetur Ang. per tria fundamenta: & specialiter. & istud est quod pre ceteris magis stringit & in quo oes faciunt capitale. quia si verum esset fundamentum bart. quod quando precedit nisi vnum solum testm: quod sufficiant verba generalia: sequeretur quod nunquam requireretur specialis mentio de clausula derogatoria: sed semper sufficeret illa clausula generalis: cassans omne testm precedens: ex quo nunquam pot precedere nisi vnum testm: quia postremum semper tollunt precedentia: vnde etiam si testator fecisset mille testamenta oia sunt reuocata per vltimum. l. si quis eum. in prin. ff. de vulg. & pup. et. l. si quis priore. ff. ad treb. & §. posteriore. instit. qb. mo. testa. infir. quia no pot testator decedere cum pluribus testamentis nisi sit miles. l. querebatur. ff. de testa. mili. sed istud est contra tex. in d. l. si quis in prin. testa. vbi dicit test. quod debet fieri specialis mentio de priori vltima voluntate: ergo ista opi. bart. nullatenus pot procedere. & ista rone vtitur etiam bald. in d. aut. hoc inter liberos. & in d. l. hu-
10 manu. ¶ † Secundo mouetur Ang. quia est necesse ad hoc vt valeat sequens testm: quod no solum fiat mentio de alio testamento quod pcedit: sed etiam dz fieri mentio de eius qualitate: & sic de clausula derogatoria in eo contenta: & sic est necesse quod dicatur non obstante quocunque alio testamento. Item non obstante quauis clausula derogatoria in eo contenta: vt est glo. not. & approbata in l. si mihi & tibi §. in legatis. in vb. no. valebit. ad fi. ff. de leg. j. et firmat Bar. i. d. l. si quis in principio testamenti. circa medium: ergo non dz sufficere generalis derogatio: quam ponit Bart. no obstante quocunque alio testo nisi etiam fuit derogatum clausule derogatorie: & per hoc apparet non obstare istum tex. in quo bart. facit capitale. Nam in isto tex. vnum sufficit. s. quod sit certum de persona filij exheredati: quod est quia indefinita nominis appellatiui no potest referri nisi ad vnum: sed in ista. q. duo requiruntur. s. derogatio prioris testamenti. Item derogatio clausule derogatorie in eo contente: & isto modo apparet istum tex. no facere pro Bar. ¶ Tertio mouetur Ang. & sibi ascribit. d. Alex. ponderando tex. in d. l. si qs in principio testamenti. vbi vnicum tm testamentum precesserat seu vnica dispositio in quo aderat
11 clausula † derogatoria sequentis dispositionis: & sequens dispositio contraria erat in eodem testamento. vt clare ibi dicit tex. in ver. eodem & tm requiritur specialis derogatio: vt ibi dicit tex. ergo fundamentum bar. no est verum. & pro certo bene fuisset supinus Bart. si no vidisset illum tex. dum eum legeret. & ibi posuit istam decisionem. responde ergo quod iste tex. non loquitur de reuocatione alterius testamenti. put est questio nostra: sed loquitur de reuocatione legati facienda in qualibet vltima voluntate: vnde lz no possint precedere plura testamenta in pagano: tm possunt precedere plures codicilli in quibus testator apponit protestationem & clausulam derogatoriam: & consequenter ibi relatio pot fieri tam ad plura quam ad vnum: quod no est in questione bart. ¶ Quid tenendum Adde vltra scribentes quod istud idem tenet Bart. etiam tenet consulendo. d. Alex. in consi. xxv. tertij volu. incip. viso testamento condito per Angelucium. in ij. & iij. col. vbi dicit quod contra bart. est communis sententia doct. quam semper sequutus fuit legendo & consulendo: motus formaliter per eadem fundamenta que hic & superius retuli: & per eadem fundamenta idem tenet do. Alex. in consi. vij. iiij. volu. inci. videretur prima fronte dicendum precedens testamentum. in vlti col. quod consilium est erro re duplicatum. in consi. xliiij. eiusdem. iiij. volu. ¶ Ego valde admiror quod d. Alex. & legendo & consulendo no allegauit vnquam Pau.
a de ca. vbi etiam no. consuluit contra bart. in consi. ccclxiij. a incip. In facto presenti ponam primo conclusionem. i. iiij. col. ad fi. & seq. & ibi dicit quod dictum bart. non placet nec vnquam placuit: quod imaginatio bart. no fuit bona. Motus per primum fundamentum Ange. s. relatum. & responde ad istum tex. vt ibi per eum: & istud est illud consilium de quo Pau. de ca. meminit hic: in lect. facit mentionem, se Senis consuluisse. ¶ Item aduerte licet. d. Alexan. vbi supra dicat communem opi. esse contra bart. tamen adde quod idem etiam consulendo tenet idem bart. quem nemo allegat in consi. xxi. incip. vt dixi: & asseruit & voluit dictum testamentum preualere &c. ad fi. illius consilij. idem tenet Ludo. ro. in consil. ccclxxxv. incip. in casu premisso quo queritur an secundum testamentum. idem simpliciter sequitur. d. Alex. sibi contrarius in consi. cxxxiij. i. volu. incip. preuiso themate. in. vi. col. ad fi. d. Benedi. capra docto perusinus in consi. xxxi. incip. punctus quedam dna Magdalena. in. vi. col. & seq. do. And. bar. in c. cum esses. in. xxxvij. col. de test. & si. d. Alex. vidisset istas autoritates no ita passim dixisset communem sniam doc. esse contra bar. ¶ Pro defensione Bar. cuius autoritas est
12 suprema in actu practico. † Considera quod mens Bar. fuit. quod quando plura testamenta precesserunt: ideo non sufficit tunc generalis clausula: quia posset referri ad alia testamenta in quibus non essent verba derogatoria: ideo tunc requiritur quod fiat specialis mentio vt referatur ad illud testamentum quod continet verba derogatoria
b sed quando vnicum b tm testamentum precessit: tunc no potest referri nisi ad illud: & tunc generalis clausula habetur pro speciali & facta nominatim vt hoc tex. & licet testator non possit decedere cum pluribus testamentis validis per iura superius allegata contra Bar. verum est quod non potest decedere. pondera verbum decedere: sed donec viuit: illa testamenta stant in pendenti: quia ignoratur quod eorum valebit quando testator moritur: ex quo potest quod velit eorum delere & cancellare vt toto titulo. ff. de his que in testa. delen. & l. si vnus. C. de testa. ¶ Item posset supremas tabulas testamenti incidere vt priores valerent. dicit tex. in l. qui libe-
13 ris. §. testamenta. ff. de bo. pos. sm tabu. † Cum ambulatoria sit voluntas testatoris vsque ad extremum vite exitum. l. cum hic status. §. ait oratio. ff. de dona. inter virum & vxo. & c. cum marthe. de celebra. missa. ¶ Item testamenta licet inualida dicuntur testamenta saltem large & abusiue: & competit interdictum quemadmodum testa. aperia. l. ij. §. j. ff. quemadmo. testa. aperi. & interdictum de tabu. exhiben. & l. j. § hoc interdictum. ff. de tabu. exhib. & l. lege cornelia. de falsis. l. si quis legatum. & ibi Bar. ff. de fal. & sic videntur etiam sufficere quo ad coniecturandam voluntatem testatoris. l. quo loco. ff. de heredi. institu. Cum tota ista materia dependeat a voluntate testatoris: vt per Bar. in d. l. si quis in principio testamenti. per alios in d. l. si mihi & tibi. §. in legatis. & hoc modo pot defendi opi. Bar. & responderi hijs que. s. in contrarium contra Bart.
14 abducta sunt. ¶ † Secundo per istum tex. decidit Barto. quod a si aliquis accusat alium de maleficio comisso in palatio potestatis Bononie: & non apposuit confinia ipsius palatij. iuxta. l. formam in princip. ff. de censi. quod tamen procedit talis accusatio: ex quo vnicum est palatium potestatis & notum: & hoc etiam firmauit Bar. in l. demonstratio falsa. in vij. q. de condi. & demon. & in l. libellorum. in prin. in ij. col. ff. de accusa. & in l. cum seruo. per illum text. de contrahen. emptio. cum alijs concordan. hic traditis per. d. Alex. alij nihil tangunt. ¶ Adde quod Ang. in l. hac consultissima. C. qui testa. face. pos. refert contrarium fuisse determinatum Bononie: in persona gandini tempore sui syndicatus. prout idem Gandi. refert in tracta. suo maleficiorum. & sm Ange. b tutius est apponere confinia: ita obseruat consuetudo sm eum. ¶ Tu aduerte quod istud quod dicit bar. procedit quo ad duo confinia: que als addi debent per d. l. forma. nam cum palatium potestatis sit vnicum & certum non est aliter confinandum: sed ex alio non videretur talem accusationem procedere: quia lz palatium non sit aliter confinandum tamen in accusatione debuit addi in quo loco palatij fuerit tale maleficium comissum puta in qua camera palatij: quia lz locus principalis palatij sit vnicus & certus tamen locus loci non est certus: & in criminalibus debet poni locus loci in accusatione quando delictum non esset vniformiter punibile in quocunque loco palatij: puta quia grauius punitur comissum in aula superiori palatij quam in inferiori. vt declarat Barto. in d. l. libellorum. in princi. in j. colum. ad fi. & in l. de pupillo. §. qui nuntiat vbi dixi de oper. no. nun. nec credo quod Barto. hic istud negasset. & ita habes perfecte expeditam primam partem tex. ¶ Ex se-
15 cunda parte huius. l. † not. quod nomen appellatiuum filium prolatum in singulari numero in materia exheredationis et sic in materia odiosa non comprehendit nisi vnum: vnde si testator habens plures filios: dicat filius meus exheres esto: nullus erit exheredatus: secus in materia fauorabili vt hic: & in gloss. per. l. si quis ita. §. si quis glio. ff. de testa. tutel. & ideo si testator habens duos filios dicat instituo filium meum: censetur omnes instituere per istam. l. facit. l. placet. ff. eod. ¶ Secundo not. limita istum tex. no
16 procedere in tali casu. † Nam cum hodie causa ingratitudinis sit de necessitate inserenda in exheredatione: als nihil valeret. §. aliud quoque capitulum. in aut. vt cum de appel. cog. coll. viij. & aut. no licet. C. de libe. preteritis. si sit inserta causa igratitudinis quo ad vnum tm filiorum possit conuenire. ille tm censetur exheredatus et sic non procederet tunc iste tex. Ita limitat solus Rapha. cuma. hic ad fi. de quo alij non faciunt mentionem: & placet mihi ista limitatio: quia tunc militat ratio prime partis huius tex. tamen tunc alij filij si non censentur exheredati ex quo etiam non sunt instituti per consequens essent preteriti: & sic testamentum ex isto capite no valeret si non essent aliter instituti. ¶ Tertio ego no. limito quando cum noie appellatiuo concurreret presentia vnius ex filijs: quem testator ad oculum demonstraret: valeret exheredatio quamuis plures filios haberet: quia paria sunt vel nominatim exprimere: vel digito presentem demonstrare. l. nemo. in princi. de heredi. instituen. et l. certum. in verbo digito ostendatur. s. si cert. peta. & quod vult glo. reputata singu. in l. que extrinsecus. vbi dixi. ff. de verb. ob. & quod volunt Ang. & Mod. in l. iiij. de leg. j. & ita in specie tenet Bal.
17 in l. titius. in prin. ff. eo. ¶ † Item ad istum tex. adde quod si plures commiserunt furtum: & episcopus dicit excommunico vnum ex illis qui tale furtum fecit: nullus est excoicatus: quia non constat de corpore. Ita tenet gl. no. i. c. si sacerdos. in gl. pe. de offi. ordi. Hosti. tm ibi lz quod oes erunt excoicati: sed no dicit verum sm bal. ibi: quia si testator

a ¶ In 3s. ccclxiij. Adde quod sm impressionem papiensem habetur i antiqs; nuero. cclxxxi. maxie in iij. col. post medium.

b ¶ Vnicum Adde quod quando vnicum tm testamentum pcedit quod gnalis clausula sufficiat: lz etiam Pau. de ca. iij 3si. ccccv. sm impressum incipit dubitatur an p dicta verba. lz 3rium tz do. meus Soci. in 3s. clxiij. in iiij. col. in vsi. secundo punitto. que vide q vult quod requiratur etiam spalis mentio cle derogatorie vt tollatur pmu. & p plena declaratioe dictor Bar. i d. l. si qs i pnci. testa. vid eundem Soci. i d. §. i legatis. in iij. colum. & seq.

dicat exheredo vnū ex filijs meis: cū plures habeat: nullus est ex
heredatus vt hoc tex. ¶ Tertio no. ex eo. tex. ſm Bar. q̄ i odio
ſo indefinita que pōt ad plures referri nō equipollet vniuersali.
18 Adde tex. in. c. q̄uis. el. j. §. j. ꝛ ibi † Gemi. ad hoc no. de prebē. in
vj. In materia aūt fauorabili bn̄ indefinita equipollet vniuersali
l. ſi plures. cū ſimi. de leg. iij. de quo vide gl. magiſtrā. in. c. vt cir
ca. in ver. aliorū. de elec. in. vj. ꝛ gl. in. c. j. de cōiug. lepro. tex. in. c.
q2 circa. ꝛ ibi. d. Abb. ad hoc no. de pui. plene p Bar. in. l. ſi plu
ribus. in pn̄. de le. ij. ꝛ late Ang. in. l. pe. C. de impube. ꝛ alijs ſub
ſti. ꝛ late Pe. de ancha. in rub. de reg. iur. in. vj. in. v. col. ¶ Sed
aduerte: Are. hic dicit q̄ notabile Bar. nō bn̄ probat in iſto tex.
19 q2 hic exheredatio erat facta p numerū ſingularē † q de ſui natu
ra ꝛ ꝓprietate non cōprehendit niſi vnū: vn̄ non pōt equipolle
re vniuerſali de ꝓprietate ſermonis. l. fi. ꝛ ibi Bar. j. ad treb. ſꝫ tu
dic q̄ nō refert: an indefinita proferatur in plurali numero an in
ſingulari. vt per Bar. in. d. l. ſi pluribus. ꝛ in locis. ſ. allegatis. ꝛ
ſtatim. j. dicet. ꝛ iſte tex. probat ꝯ Are. nam vult qd̄ indefinita nō
equipolleat vniuerſali ex benignitate: q2 ſumus in odioſis: ergo
al's ex ꝓprietate equipolleret vniuerſali. ¶ In iſta materia inde
finite. no. diligēter: q̄ etiā in dictis teſtiū indefinita nō equipol
20 let vniuerſali. q2 dictū teſtis debet de neceſſitate cōcludere. l. † nō
hoc. cū ſimilibus. C. vnde leg. ꝛ. c. in pn̄tia. de ꝓba. vn̄ ſi teſtes de
ponunt q̄ canonici talis eccleſie elegerunt talē in ſyndicū: certe
illa indefinita canonici in nūero plurali ꝓlata a teſtibus nō ꝓbat
q̄ oēs vel maior pars cōſenſerint: ꝛ ſic nihil releuat. q2 pōt eſſe q̄
duo vel tres ex canonicis tm̄ cōſenſerunt ꝛ ſic nō oēs: cum eſſent
decem ꝛ vltra: ſil'r ſi teſtes deponūt aliquē exercuiſſe iura ep̄alia
nō probant q̄ exercuerit oīa: cū illa indefinita poſſit verificari in
aliquib⁹ iuribus. l. inter illā. j. de ver. ſig. ita ſignāter tꝫ Inno. in
a c. auditis.[a] in glo. ſua in verb. exceptione. de preſcri. ꝛ ibi. d. Ab.
in. v. no. illud dictū. idē tenent Pet. de anch. ꝛ Imo. in. c. quāto.
de his que fi. a prela. d. Alex. in pleriſq; cōſilijs que retuli in. d. l.
nō hoc. Cōfirmo equiparādo teſtes ꝛ inſtrumēta. c. puenit pmo.
de teſti. cog. l. notionē. §. inſtrumētorū. j. de vb. ſigni. l. i exercēdis
C. de fide inſtru. vn̄ ſi i inſtr̄o dicat̄ q̄ canonici talis eccleſie cōſti
tuerūt talē ſyndicū nō p hoc probat̄ q̄ totū capitulū ſeu maior
pars canonicorū cōſenſerit in cōſtitutione dicti ſyndici: q2 dicta
v̄ba canonici cōſtituerūt potuerūt verificari in duob⁹. l. inter illā
j. de v̄b. ſig. ita originaliter determinauit Old. laud. in cōſil. c. in
cip. in executiōe. Spec. in tit. de ſyndi. §. j. in v̄b. in inſtrumēto. d.
Abb. ꝛ. d. Char. Flo. i. c. ij. de cōiug. lepro. Pe. de ancha. ꝛ Imo.
in. d. c. q̄to. de his que fi. a prela. bar. in. l. fi. C. de predi. curia. lib.
x. d. Alex. in. l. reſcriptū. in pn̄. ſ. de pac. ꝛ in cōſi. cviij. ij. volu. in
cip. in cauſa ꝛ lite vertente inter dominos ꝛ poſſeſſores. in pe. col.
ꝛ in cōſi. cxcvij. ij. volu. incip. ſup hac dubitatione. ꝛ in cōſil. cxij.
iiij. volu. incip. in cauſa ꝛ lite vertēte inter filios. in. iij. col. q̄uis.
aliter teneat Gemi. in. c. ſi canonici. in prin. per illum tex. de offi.
ordi. in. vj. ꝛ latius in. c. ad decimas. in. j. not. per illū tex. de reſti.
21 ſpo. in. vj. ¶ † Quarto ꝛ vltimo no. ex hoc text. in v̄b. benigna in
terpretatione ſm Imo. d. Alex. ꝛ Are. q̄ interpretatio dicit̄ eſſe
benigna et fauorabilis que excludit odiū etiam cū annullatione
actus. Hic enim per talē interpretationē exheredatio redditur
nulla: ꝛ tamen iſta dicitur benigna interpretatio ratio maioris
fauoris qui debetur filio ſm Pau. de ca. hic. et ita cum laude dei
remanet vtiliter commentata. l. ij.

a ¶ Auditis. vid̄ tu dn̄o Felin. ibi: in xv. col. v. gu ſta. vb. hēs ēt iſta dicta ꝛ ibi etiā po nit limita tionē p ea q̄ ponit bar. i l. labeo. j. de ſup. leg. ꝛ re fert ꝛ ſequit̄ are. i. l. ſerui electiōe. §. j. j. de lega. j.

b ¶ Ad literā Add̄ q̄ hoc dictū bal. di cit ēt ſingu larem: idem iaſon i aut. nō lꝫ. C. d̄ li be. prete.

1 Mater eſt certior q̄ pater.
2 Si teſtator dicat exheredo natū ex ſeia erit certa exheredatio et nominatum facta ſi ſeia erat vxor teſtatoris ꝛ filius vnus.
3 Exheredatio poteſt fieri cum verbis iniurioſis.
4 Verba dignationis vel indignationis non diſponunt niſi illud qd̄ ſonant.
5 Hec verba latro: gladiator: ꝛ fur licet profarantur in genere nec ſpecieꝫ certi maleficij contineant tamē dicuntur verba iniurioſa.
6 Per hec verba tu dicis falſum: non infertur iniuria.
7 Hec verba tu es ſpurius vel filius monachi vel natus ex adulterio ſunt iniurioſa.
9 In teſtamēto pōt fieri contumelia ꝛ ſic delictum: nec per hoc vitiatur teſtamentum.
9 Pax poteſt fieri in teſtamento.
10 Qn̄ teſtator ſcit filium ſuum eſſe lꝫ appellet eum cauſa cōtumelie natum ex adulterio vꝫ tamen exheredatio.
11 Ad obtinendū in bonorum poſſeſ. carbo. ſufficit ſemiplena probatio filiationis.
12 Teſtator per verba generalia non deſcendēdo ad ſpeciem appellando legatariū peſſimū: intelligitur reuocare legatum in priori ſcriptura ſibi factum.
13 Turpia legata que dicantur.
14 Plus operatur expreſſum in ſpecie: q̄ in genere.
15 Quando turpis demonſtratio ſeu maledictio proferatur a patre: an vitiet inſtitutionem filij.

Et ſi pepercerit. Exheredatio d̄r no
minatim fieri p ad
iectionem nominis materni. Item valet exheredatio
facta verbis iniurioſis. h. d. vſq; ad. §. pure. ꝛ hꝫ duas
1 partes. ſecūda ibi: ꝛ ſi cū cōuicio. ¶ Iſto. j. ex hoc tex. q̄ perſona
filij poteſt certificari per expreſſionē nominis matris: ſicut p ex
preſſionē nominis paterni. imo mater eſt certior q̄ pater. l. vul
go. ſ. de ſta. hominū. Itē aliquando demonſtratio certa alicui⁹
ſit per expreſſioneꝫ nominis filij. ſui: quando filius eſt nobilior ꝛ
notior patre. tex. eſt no. in. l. j. §. caſum. ſ. de poſtu. et dicit Pau.
de caſt. hic qd̄ Bal. eo audiente pōderabat illum tex. ad hoc dū
eum legeret. ꝛ ſimpliciter refert ꝛ ſequitur Are. hic. ¶ Tu aduerte
licet notabile ſit in ſe verum: tamen ille tex. nō probat hoc: quia
ibi expreſſit non ſolum nomen proprium ipſius filij: ſed etiā no
mē proprium ipſius patris. nam dicit ibi tex. publiū cecū aſper
2 nati Rom. patrem: ſtat ergo ex iſto tex. † quod exheredatio dicitur
eſſe certa ꝛ nominatim facta: ſi teſtator dicat exheredo natum ex
ſeia: que tamen erat vxor teſtatoris ꝛ ille nat⁹ erat vnus tantum:
vt declarat glo. ꝛ ſi diceres quod licet iſta ſeia nunc ſit vxor teſta
toris: tamē filius poterat eſſe natus ex alio marito: ergo videtur
quod exheredatio non dicatur nominatim facta nec valida pro
pter dictam incertitudineꝫ: ſed reſponde: quod materia exhere
dationis eſt proportionabilis ſoli filio teſtatoris: ꝛ in alio eſt res
inepta. l. quidam cū filium. j. de verb. oblig. Bar. in. l. j. §. idē per
contrarium. ſ. de libe. agno. ideo neceſſario intelligit̄ de nato ex
ſeia ꝛ ipſo teſtatore: q2 in alio non caderet exheredatio. ¶ Secū
3 do no ex ſecunda parte text. † quod exheredatio poteſt fieri cum
conuicio: ꝛ ſic cum verbis iniurioſis. Aduerte tamē quod pater
in teſtamento maledicendo filium: non per hoc videtur cū exhe
redare: quod patet: q2 cuꝫ maledictione pōt filius heres inſtitui
vt eſt tex. not. in. l. his verbis. §. j. j. de heredi. inſti. allegat⁹ in gl.
vnde ſi teſtator dicat filium meum maledico: non per hoc vt dixi
videtur filiuꝫ exheredare. imo patri ſuus heres exiſtit: ſꝫ in vete
ri teſtamento contrarium ſeruaretur: q2 maledictio patris eradi
cabat domū filiorum: Imo plus: pater maledicendo filiū cū cau
ſa ſufficienti ad exheredationem: puta q2 dicat maledico filium
meum: q2 me verberauit: adhuc non videtur filium exheredare:
4 q2 nec benedicendo videtur eum inſtituere heredē † q2 verba di
gnationis vel indignationis non diſponunt niſi illud qd̄ ſonant.
b ita ad literaꝫ[b] determinat ſingulariter Bal. in proc. decre. in pe.
ꝛ vlti. col. nec alibi legi: nec ab alio tactū reperi. Adde cōtra Bal.
q̄ ſimiliter in teſtamento veteri: pater benedicendo filium intel
ligebat̄ eum heredem facere. vnde Iſaac dando benedictionem
Jacob intelligit̄ ſibi dediſſe ſucceſſionē. vt dicit̄ Geneſis. xxvij. c.
ꝛ habetur. xxij. qō. ij. c. fi. in. §. item opponitur. ꝛ facit mentionem
gl. in. l. quoties. in princip. ꝛ ibi doct. j. de heredi. inſtit. tamē ho
die pater benedicendo filium non dicitur per hoc euꝫ inſtituiſſe
heredem. imo ſi teſtator relinqueret filio vel filie aliquā rem vel
quātitatē iure benedictionis vel pro ſua benedictione prout ru
ſtici plerumq; dicūt ꝛ iperiti notarij: ſepe ita ſcribūt non per hoc
intelligit̄ relinq̄re titulo inſtitutiōis: nec hoc trahit̄ ad inſtitutio
nē. ita no. tenet do. Alex. in. l. nā quod. §. nō omnis. in. iij. colum.
ad trebel. ꝛ in cōſi. lxx. ſecundi volumi. incip. viſo conſilio al's per
me reddito. in. iij. colum. ¶ Sed non credo quod ſecundum di
ctum. Bal. ſit verum: quādo teſtator in maledictione filij expreſ
ſit cauſam ſufficientem ad exhereditatem. Moueor quia text.
in. d. l. his verbis. §. j. in quo ſe fundat bald. loquitur quando te
ſtator ſtetit in genere maledictionis: dicendo ille filius meus im
pijſſimus de me male meritus: ſed hic deſcendit ad ſpeciem ſpeci
ficando cauſam maledictionis que eſt ſufficiens ad exheredatio
nem. Et magna differentia eſt: an teſtator ſtet in genere maledi
ctionis: an deſcendat ad ſpeciem ſm gl. ꝛ doc. hic: ꝛ glo. in. l. quo
ties. §. ſi quis nomen. j. de heredi. inſtit. Item adde tex. in. c. licet
vniuerſis. de voto. in v̄bo ſub interminatione maledictionis pa
5 terne. ¶ † Tertio no. ſm bart. ꝛ alios quod iſta verba latro: gla
diator: ꝛ fur. lꝫ proferantur in genere: nec ſpeciem maleficij certā
contineant. tamen dicuntur verba iniurioſa: ꝛ caderent in ſtatu
tis loquentibus de verbis iniurioſis: ꝛ punientibus dicentē ver
ba iniurioſa: adde plenius bart. in. l. item apud labeonem. §. ſed
quod dicit̄. j. de iniur. ꝛ Bartol. in cōſilio. cviij. incip. in queſtio
ne vertente inter dominam Nicolutiam. ꝛ in. l. turpia. in princi. j.
6 de lega. j. † Aduerte tamen quod per illa verba: tu dicis falſum: nō
infertur iniuria: quia nō intelligitur quod ex certa ſcientia ꝛ ſic
doloſe dicas. ita notabiliter determinat Salice. i. l. de tutela. C.
de in integ. reſtitu. mi. per illum textum: in verbo falſo: licet dicat
quod ſuperbi et elati incontinenti illa aſſumerent in ſuam iniu
riam dicta: quod not. quia forte alibi in ſpecie non habes. et bene
facit. l. ſi non conuicij. C. de iniur. ¶ Quarto no. ex iſto tex. ibi: ꝛ
ſi ex adulterio natum ſm Bartoll. quod iſta verba tu es natus
ex adulterio: vel es natus ex monacho: vel es ſpurius et ſimilia
verba

verba sunt vba iniuriosa. & ita et no. Bar. in. l. turpia. in princ. de lega. j. ¶ Limita & itellige hoc esse verum nisi improperans probaret verum esse: tunc non teneretur iniuriarum: quia reipublice[a] interest manifestari cum esse illegitimum ne passim admittatur ad dignitates & officia publica: quorum non est capax. text. est de hoc no. presertim in rone decidendi in. l. eum qui nocentem. in prin. & ibi bar. j. de iniur. & text. in. l. si quidem. C. eo. de iniur. Ange. & d. Alexan. hic. cum concor. per eum alleg. late Oldra. Lau. in consi. iij. inci. consueuit dubitari an dicens alicui verbum iniuriosum. late Jo. an. in addi. Spe. in tit. de iniur. post prin. vbi vr aliter tenere. & late d. Abb. in. c. cum te. in pe. & vlti. col. de re iudi. & idem do. Abb. in. c. fi. de iniur. & no. Andr. de iser. in. c. j. §. si qs vo temerario ausu. in. ij. & iij. col. de pa. iur. fir. ¶ Quinto & vlt. no. ex isto tex. secundum Ang. Jmo. Rapha. cu. & d. Alex. quod contumelia seu in
8 iuria & sic delictum potest fieri in testo. † nec per hoc vitiatur testm: quando talis iniuria seu maledictum incidenter contingeret ipsum testm: licet alias actus extraneus & nullo modo pertinens ad testm vitiet ipsum testm. l. heredes pala. §. fi. ff. de testa. & l. cum antiquitas. C. e. Cofirmo vltra eos arguendo de contractibus ad delicta. l. oem. ff. de iudi. Nam eodem modo contractus possunt fieri in testo secundum gl. & bar. in. d. l. heredes palam. §. fi. & dixi post alios in. d. l. cum antiqtas. C. de testa. Similiter et quasi contractus & sic aditio hereditatis potest fieri in ipso testo. l. si auia. C. de iure deli. & sicut iniuria potest committi in testo: vt hic. Similiter iniuria potest in testo remitti secundum bar. in. l. non solum. §. j. j. de iniur. Sic
9 etiam pax potest fieri in testo secundum bal. in. l. si tibi. §. j. ff. de pac. † Similiter
b constitutio duorum reorum potest fieri in testamento[b]. l. eandem. in princ. j. de duo. re. & l. iij. §. cum igitur. iuncta gl. de vi & vi ar. Ang. in. l. hac consultissima. in prin. in lectura impressa. C. de testa. vbi dicit se ita de facto Senis consuluisse. Similiter et pignus potest constitui in testo. l. non est mirum. ff. de pigno. actio. ¶ Expeditis textualibus venio ad apparatum gl. ¶ Capio gl. fi. in verbo ex adulterio. quam diuide in quatuor partes. In prima supplet ad tex. In scda oppo. & sol. In tertia idem facit. In quarta & vltima allegat vnam concordantem ad tex. scda est ibi licet sit contra. j. de carbo. edi. tertia ibi. item contra j. de lega. j. quarta & vltima est ibi. item facit hic ad fi. ¶ In eadem gl. ibi quantum ad carbo. licet Bar. simpliciter transeat cum ista so. glo. Tamen ista solu. non est vera & coiter reprobatur per doc. quia si ibi exheredatio valeret: vt vult glos. cessaret bo. pos. carboniana: que non datur vere exheredato. l. q. ij. ff. de inoff. testa. eo quia carboniana non datur condito testamento nisi preterito: quia datur illi cui datur contab. l. j. §. pompo. j. de carbo. edic. ¶ Unde sequendo distinctionem gl. nostre que sequitur ex mente Ang. & Moder. hic. & Barto. in contrario. Responde tu plenius & fundamentalius quam ipsi dicant. Dic ergo
10 † quod in isto tex. testator sciebat eum esse filium suum: licet contumelie causa eum appellaret natum ex adulterio: & tunc valet exheredatio ita loquitur iste tex. Et tunc non haberet carbo. que non datur vere exheredato per regulam. d. l. q testa. ff. de inoffic. aut testator credebat ipsum non esse filium suum: sed esse ex adulterio natum vel erat de hoc dubius. et tunc exheredatio non valet: cum sit facta tanquam de extraneo ergo est inepta. l. quidam cum filium. de verbo. obl. si probetur esse filius testatoris: & sic testatorem errasse. text. est in. l. si posthumus. §. fi. j. eo. & sic cum talis exheredatio sit nulla habetur pro pretiritione l. non putauit. §. non quevis. j. de contrata. ideo habet contrata. et per consequens si est impubes hz carbonianam. d. §. pompo. & ita proprie loquitur contrarium gl. de. d. l. j. §. idem ait cum quidam. & ibi tex. in fi. proprie assignat istam rationem dum dicit: quia non est filius exheredatus. Et ad obtinendum in bo. pos. carbo. sufficit semiplena probatio filiatio
11 nis: † cum per ea non efficiatur heres irreuocabiliter: & carboniana non tribuit ius: sed est simplicis facti. l. j. cum glo. & ibi Bal. C. de carbo. edic. & in. l. iij. §. cause. ff. eodem. Bar. in. d. l. j. §. idem ait cum quidam. & ista est veritas. ¶ In ea. gl. ibi. sed hic stetit in genere. Trufa est ista so. secundum Bar. & doc. quia si in hoc tex. testator descendisset ad speciem. tanto magis ostenderetur filius dignior odio quod in eum voluit exercere eum exheredando. Item ista solu. glo. videtur confundi per tex. nostrum in exemplo in quo posita est dum dicit: quia natus ex adulterio est descendere ad speciem iniurie magis quam si dicatur latro vel gladiator. Item contra solu. glo. facit tex. quem statim vltra scribentes adducam: vnde bar. & coiter doc. hic: & ibi sequuntur sol. glo. positam in. l. contraria. & ibi verba infamatoria fuerunt prolata in actu fauorabili & largitorio. s. in legatis que fiunt propter bene merita & propter beniuolentiam testatoris. l. nec adiecit. ff. pro socio. quibus conuicia repugnant: vnde cum repugnent materie in qua prolata sunt: ideo vitiant. Sed in isto tex. ista verba fuerunt prolata in actu odioso. s. in exheredatione que fit propter demerita. ideo illi conuicia conueniunt. Ideo non vitiant. ista est comunis solu.
12 ¶ † Confirmo istam coem so. per bonum text. qui non allegatur ab aliis: nec hic nec ibi in. l. diui Uerus & Antonius. j. de adimen. leg. vbi testator per verba generalia non descendendo ad speciem appellando legatarium pessimum: intelligitur reuocare legatum in priori scriptura sibi factum. ita dicit ibi text. Ego multo fortius ab initio per verba generalia debet impediri & vitiari legatum quod facilius impeditur ab initio fieri quam factum tollatur. l. patre furioso. cum similibus. ff. de his qui sunt sui. & c. quemadmodum. de iureiur. & a iste tex. etiam confundit so. gl. nostre quam. s. reprobaui. ¶ Sed aduerte quia istam coem so. quam tenui reprobat subtilis Raph. cu. hic & in. d. l. turpia. quia tex. ibi formaliter dicit turpia legata. Sed turpia legata dicuntur esse illa que turpitudinem continent. l. ge
13 neraliter. & l. si plagij. j. de verbo. obliga. † Sed secundum suprascriptam communem solu. legata ibi essent turpiter demonstrata non autem essent turpia: vt ibi dicit tex. ergo ista cois so. nihil vz ad istum tex. ¶ Sed tu defendendo coem so. rnde quod tex. ibi non simpliciter dicit turpia legata sed subdit que denotandi. i. infamandi legatarij causa ascribuntur & sic relatiuum que: positum sine copula stat restrictiue. l. ea tamen adiectio j. de leg. ij. & sic restringitur solum ad illa turpia legata que tendunt ad improperandum legatarium: puta si honeste mulieri testator legaret vnguenta meretricia vel si alicui graui doctori scholaris legaret laruas: quia animo infamandi facta esse censentur: & tunc odio testatoris pro non scriptis habentur vt ibi dicit tex. & sic tene comunem solu. ¶ Item aduerte circa duos tex. allegatos in gl. s. l. quoties. §. si qs nomen. in verbo non tamen id quod contumelie causa solet addi. j. de heredi. insti. vbi institutio facta cum turpi demonstratione vitiatur. gl. hic & ibi respondit: quod ibi descendit ad speciem demonstrationis: quia talem hominem non occidit: sed in. l. his verbis. §. j. eo. titu. stetit in genere: quia solum in genere dixit. Ille filius impijssimus de me male meritus heres
14 esto. † Nam plus operatur expressum in specie quam in genere. c. si sacerdos. de off. ordi. clem. j. in fin. de exces. prela. ¶ Sed aduerte quia Rapha. cu. aliter & subtilius rndet concordando istos duos text. & dicit Are. quod est multum elegans doctrina: licet conetur eam impugnare quod aut ex turpi demonstratione apparet persona certa: sed remota illa turpitudine remanet incerta: tunc non valet: puta testator dixit qui heri occidisti titium mihi heres esto. Remota ista turpitudine occisionis incertum est quis iste sit: & tunc talis institutio nihil valet. Ita sequitur tex. in. d. §. si quis nomen. aut remota turpi demonstratione: adhuc remanet persona heredis certa: et tunc valet institutio. Ita loquitur. d. l. his verbis. §. j. quia ibi remota illa turpitudine filius impijssimus de patre male meritus remanebat adhuc persona filij instituti certa & turpia adiecta i testamento reijciuntur. l. obtinuit. j. de condi. & demon. Ista solu. licet subtilis mihi non placet: quia text. in. d. §. si quis nomen. dicit quod persona heredis erat demonstrata indubitato signo quod pene nihil a nomi b
ne distat: & tunc valet institutio. sed excipit tex. non tamen quod contumelie causa solet addi. & sic vult quod demonstratio certa sufficit: sed non contumeliosa vel infamatoria: & sic ideo ibi non vitiatur: quia remota turpitudine remaneat incertitudo instituti: vt dicit Rapha. cu. quia isto modo exceptio non esset de regula & sic non esset bona. l. j. cum gl. ff. de regu. iur. gl. in rub. de regu. iu. in. vj. bar. in. l. i his. ff. de legi. & in. l. si ei. §. qui iniuriarum. ff. si qs cautio. ¶ Alio
15 modo concordat ista iura Areti. quod text. in. d. l. his verbis. §. j. loquitur quando turpis demonstratio seu maledictio profertur a patre: & tunc institutio valet: quia illa maledictio in patre censetur potius monitoria & correctoria: & licet pater ibi dicat filium esse impijssimum: tamen voluit eum instituere ex charitate naturali amoris paterni per quam voluit vincere nequitiam filij: secus quando talia verba proferuntur ab alio testatore quam a patre. Ita loquitur. d. §. si qs nomen. & ista est satis bona: plus tamen placet prima so. gloss. & cois quam tene.

[a] ¶ Quia rei publice. adde quod meriti: quia isti non sunt deo amabiles nec mundo honorabiles nec in bello seculari fortes: minus quod i fide stabiles. prout dicit tex. fin. in. c. si gens anglorum. lvj. dist. quem refert Bal. in l. j. C. de his qui pene no. & refert Cur. i cosil. xxxvj. col. v. & cosi. xxxv. colu. vj. & in cosi. lxxxij. col. xiij. ver. corroboratur. et ad materiam limitationis vide aliquid per Ludo. ro. in consi. xcvj. ici. sup eo quod querit an actione iniuriarum.

[b] ¶ In testo. Adde bart. in. l. si titio aut seio. in prin. j. de lega. ij.

1 ¶ Exheredatio filij est fienda pure & non sub condi. vel in die.
2 Ratio non debet esse eadem cum dicto.
3 An exheredatus sub condi. interim sit preteritus vel exheredatus.
4 Ille dicitur preteritus de quo nulla est facta mentio in testo.
5 Si filius instituatur sub coditione & in defectum exheredetur an valeat testamentum.
6 In instone conditionali coditio qncunque veniens trahitur retro.
7 Quando filius instituitur sub coditione & in defectum exheredatur: & coditio institutionis vel exheredationis purificatur in vita filij: tunc bene trahitur retro.
8 Pro forma est traditum quod filij debent pure exheredari.
9 Exheredatio debet esse pura.
10 Exhere. non dz fieri nec sub coditione causali vel mixta vel potestatiua qr nullo modo valet.
11 Filij institutio sub conditione potestatiua valet. qr sibi imputetur si non implet conditionem.
12 Pro conditionibus negatiuis prestatur cautio mutiana.
13 Quando filius est institutus sub conditione casuali vel mixta: et in eius defectum exheredatus talis exheredatio facta sub contraria conditione bene tenet & valet.
14 Solenitas dr leuis cuius omissio nihil aut parum releuat.

Pure. ¶ Nota quod exheredatio filij debet fieri pure.
1 † Ex quo sequitur quod non potest fieri sub conditione vel in diem vt hic & l. sub conditione. j. de bo. pos. contab. quis

videatur minus iniurie habere exheredatio cōditionalis q̄ pura:vt.l.si quis sub conditione dandorū.x.ꝟ.si quis omis.cau.testa. Ergo cū exheredatio cōditionalis sit minus iniuriosa q̄ illa que fit pure videbat̄ ꝙ non ita vitiaret.istud faciebat dubitationē in hoc tex. Contrariū tamen in ea deciditur.ꝛ que sit ratio decidendi statim intelligetis. ¶ Ego in ista regula sic procedā. Primo inquiram rationē fundamētalez huius regule quia scire est rem per causam cognoscere ꝭm philosophum.ꝛ refert Bar.in.l.admonēdi.in.iiij.col.ꝭ.de iureiuran.ꝛ in.l.pupillus si fari.in prin.ꝟ.de acqui.here.item tūc arbitramur rē scire quādo primas causas ꝛ prima principia intelligimus ꝭm philosophum quem refert Ang. in.l.qui rome.§.duo fratres.in.j.q.ꝟ.de verbo.obli.Secundo ponam duas ampliationes ad istam regulam. Tertio ponam duas ¶ Primo ergo inquirendū est que sit ratio regule tex.nostri.di-
2 cit Rapha.cu.rationem esse † quia liberi certo iudicio sunt a parentū successione remouendi. Ita inquit iuriscon.in.d.l.sub conditione ꝟ.de contratabu.sed ista ratio videt̄ quasi eadem cum dicto: ergo nihil valet ꝭm glo.in.l.labeo ꝛ neratius.ꝟ.de vsucap.ꝛ gloss. in.l.penu.ꝭ.de offi.procur.cesa.istud enim est qđ querimus quare liberi certo iudicio:ꝛ sic pure sint exheredandi.vnde glo.in.§.sequen.in verbo summoueri.ꝛ glo.in.l.si ita scriptum.§.fi.ꝟ.co.assignāt aliam rationē que est bona:ꝛ quā tene: quare filiꝰ non possit sub conditione exheredari quia interim pendente conditione exheredationis reperiretur preteritus.ꝛ sic testamentū non valeret ꝛ ista est bona. ¶ Jstam rationem subtiliter impugnat Rapha.
3 cu.hic.ꝛ latius in.§.seq.triplici fundamento.† Primo quia non est verum qđ exheredatus sub cōditiōe sit interim preteritus imo interim est exheredatus: sicut in simili conditionaliter institutus tñ interim dicitur institutus ꝛ non preteritus.l.mulier.in fi.ꝟ.de condi.insti.vbi substitutus qui est cōditionaliter institutus:tamē interim dicitur institutus ꝛ non preteritus. Tu stringe fortius illum tex.quod substitutus ibi est proprie institutus q̄uis sit conditionaliter.vt ibi etiam vult Bar.ꝛ patet vltra Bar.quia ibi verbum instituo est positum in conditione.sed cōditio debet stricte ꝛ proprie impleri.l.qui heredi.ꝛ.l.meuius.ꝟ.de conditi.ꝛ demon. ¶ Sed ad hoc dupliciter responde.primo qđ tert.in.d.l.mulier. procedit in extraneo.in filio autem si sit institutus vel substitutus sub conditione vel substitutus non est verum ꝙ interim dicat̄ institutꝰ imo est preteritus ꝛ interim rumpit testamentū.l.si pater. C.de insti.ꝛ substi.ꝛ.l.penul.ꝟ.ti.j. ¶ Scđo responde etiā fatendo assumptum Rapha.ꝙ sit verū ꝙ filius sub conditione exheredatus interim pendente conditione dicatur exheredatus ꝛ non preteritus etiā fatendo hic dic ꝙ deficiente postea conditione exheredationis filius esset preteritus: vnde talis potentialis preteritio que potest esse reddit testm̄ nullum.l.si filius qui in ptāte.ꝭ.e.insti.
4 de exhere.lib.in prin. ¶ † Scđo mouetur Rap.quia ille dicit̄ esse preteritus de quo nulla est facta mentio in testamento.l.fi.circa. mediū.C.de lib.pte.ꝛ insti.de here.lib.in prin.sed qñ filius est sub conditione exheredatus de eo est facta mētio in testamento ergo nō potest dici qđ sit preteritꝰ. ¶ Sed tu dic ꝙ istā obiectionem. tollit tex.in.§.si eandem insti.de heredi.que ab intest.vbi tex.dicit preteritis.i.neq̄ institutis neq̄ vt opportet exheredatis:ergo filiꝰ qui non est exheredatus vt opportet:ꝛ sic pure dicitur esse preteri-
5 tus.l.non putauit.§.non queuisꝟ.de cōtratab. ¶ † Tertio ꝛ vltimo mouet̄ Raph.cu.qꝛ attenta ratione glo.sequeretur ꝙ si filius instituat̄ sub conditione ꝛ in defectū exheredetur: ꝙ non valeret testm̄.qꝛ interim est preteritus donec pendet ꝯditio tam instōnis q̄ exheredationis ꝛ tamē istud est falsum: vt.l.si pater.C.de insti. ꝛ substi.ꝛ hic in gloss. Sed ad hoc plane responde ꝙ qñ filius est institutus sub conditione ꝛ in defectū exheredatus:ideo tunc valet testm̄:qꝛ nullo casu pōt dici preteritus: quia in oēm euentū reperit se vel institutū vel exheredatū:siue eueniat conditio institutionis siue exheredationis.nec interim pendente vtraq̄ conditione potest dici preteritus:cū fictione iuris trahatur retro.l.qđ dicit̄ de testa.nuli.ꝛ.l.iulianus.ꝭ.de condi.indebi.quia lꝫ in legatis ꝛ fideicōmissis conditio non trahat̄ retro.l.j.§.j.ff.ad sile.tñ in institutiōibus conditio qñcunq̄ eueniens trahit̄ retro.l.heresq̄ñq̄ ꝟ.de acqui.here.alias contingat absurdum ꝙ testator decedat pro parte tpis testatus ꝛ pro parte intestatus cōtra regulā.l.ius nostrum.ꝟ.de reg.iur.ꝛ.l.hereditas ex die.de here.insti.ꝛ ita tenet Bar.in.l.suus quoq̄.in prin.de here.insti.ꝛ in.d.l.j.§.j.ad filla.ꝛ in.l.si is qui pro emptore.in.v.q.prin.de vsucap.ꝛ in terminis nostris Bal.in.d.l.si pater.in.viij.q.ꝛ ibi Paul.de ca.ꝛ.d.Alexan.
6 vbi latius dixi. ¶ † Et si tu subtiliter diceres bene verū est ꝙ in instōne ꝯditionali conditio qñcunq̄ eueniens trahit̄ retro per rationē.ꝭ.traditā.sed istud non videt̄ pcedere in exhr̄datione cōditionali que est odiosa vt trahatur retro: vt hic. R̄nde ꝙ licet exheredatio conditionalis sola quia est odiosa non trahat̄ retro:tamē bene trahit̄ retro qñ est vnita simul cū institutione conditionali:a qua cōsequit̄ ꝙ alꝰ ꝑesse non haberet.ar.l.si cōem.cū si.ꝭ.quēad-

serui.amit.ꝛ.l.iperator.scđa.ꝭ.de sta.ho.ꝛ ita r̄ndet subtilis doc. d.Bene.de plūbi.in repe.d.l.si pater. ¶ Ego vltra Rapa.ꝛ oēs stringo fortius tex.in.d.l.si pater.contra istā cōem rōnem gl.hoc
7 modo.† nā qđ filius instituit̄ sub cōditione.ꝛ in defectum cōditionis exheredat̄:ꝛ cōditio instōnis vel exheredationis purificat̄ in vita ipsius filiꝭ tunc bene trahit̄ retro.ita procedūt p̄dicta.Sed si filius interim moreret̄ pendente cōditione instōnis vel exheredationis:tunc mortuo filio non posset amplius conditio trahi retro quia deficeret extremuꝫ ad qđ.l.huic scripture.ꝭ.ad le.aquili.ꝛ in terminis Bar.in.d.l.si is qui pro emptore.in.iiij.co.in versi.expediti de postliminio:ꝛ in.v.q.princ.ergo tūc esset preteritus: ergo testm̄ nullum cū possit euenire casus in quo filius reperiat̄ preteritus.ꝛ potētialis preteritio annullat testm̄ vt.ꝭ.proxime dixi.ꝛ tñ ꝯtrariū decidit tex.in.d.l.si pr̄.ergo rō gl.est falsa: ꝛ p̄dicta falsa. ¶ Jsta est alta difficultas quā examinaui in.d.l.si pater.vbi nouiter attētaui ꝙ adhuc mortuo filio cōditio existens trahat̄ retro. alias non posset pcedere ille tex.nec per mortez filiꝭ dicat̄ deficere extremū ad qđ: ex quo superest heres filiꝭ qui eū representat: vt in aut.de iu.iur.a mo.prest.in prin.col.v.tñ sup hoc bñ cogita qꝛ est scrupulosus passus.ꝛ sic habes defensatā rōnez gloss.quam tene. ¶ Aliā rōnem assignat Raph.cu.vno verbo in.§.seq.ꝛ ibi etiā
8 Salic.sentit:sed ego plenius ponā.† Nā ideo ꝓ forma est traditū ꝙ filiꝭ debeāt pure exheredari ꝛ nō sub cōditione ꝓpter cōtinuationē dñij: que fit mortuo patre in ipsum filiū: qui etiā viuo p̄re dicebat̄ quodāmodo dñs bonoꝝ paternoꝝ.l.in suis.ꝟ.codeꝫ.ꝛ.§. sui.insti.de her.qua.ꝛ dif. Jdeo dꝫ pure exheredari ꝓpter alium a patre institutū ne cōtingat duos esse heredes ꝛ dños eodeꝫ tpe insolidū ꝭ.l.si ex certo.§.si duobus vehiculū.cum si.ꝭ.cōmo.ꝛ licēt ipsi non dicāt. Jstā rōnem assignat Bart.in.d.l.in suis.quare preteritio filiꝭ reddat testm̄ nullū.ꝛ lꝫ Bar.in hoc in rōne preteritionis cōiter ibi reprehendat̄: vt ibi videbimus: Tñ in ꝓposito ista ratio satis videtur tolerabilis in exheredatione quare debeat esse pura ꝛ non cōditionalis. ¶ Jstā tamen rōnem reprehendūt Moder.papien.hic.s.d.Jac.pute.ꝛ do.Hiero.tor.quia data ista rōne pro vera sequeret̄ ꝙ si filius esset institutus ꝓ parte ꝛ datus sibi coheres in alia parte ꝙ coheres non possit adire partem suam nisi ab illa filius esset exheredatus ne duo sint domini ꝛ heredes insolidū in illa parte.ꝛ tamen istud est falsum.quia non est necesse ꝙ filius exheredet̄ a parte coheredis.l.si posthumus.§.qđ vulgo. ꝟ.eo.sed ad hoc facile est respondere prout ibi respondet Bar. magister legistarum in.d.§.qđ vulgo.ꝙ testator dādo coheredē filio facit de suo voluntariū.quia per dationeꝫ coheredis tollit̄ suitas scđm communeꝫ opinio.l.apud iulia.§.idem iulianus.vbi dixi.ꝟ.
9 ad treb. ¶ † Stat ergo regula tex.ꝛ eius ratio ꝙ exheredatio debet esse pura.ꝛ si sit cōditionalis nihil valet. ¶ Amplia istam regulam duobus modis. Primo vt procedat etiam si filius exheredatur sub tali conditione que tacite inerat: puta exheredo filium meū si institutus adihit hereditatem vt.ꝟ.proximo.§.in ver.quēadmodum.quia non exprimitur per eum modum per quem tacite inest vt ibi dicam.ergo etiam tunc habetur pro preterito.ꝛ sic
10 testamentum est nullum vt ibi. ¶ † Secundo amplia istam regulam vt procedat non solum quando exhr̄datio fit sub conditione causali vel mixta:sed etiam si fieret sub conditione potestatiua adhuc nihil valet.quia licet valeat institutio filiꝭ facta sub conditione potestatiua.l.suus quoq̄.in prin.ꝟ.de here.insti.ꝛ.l.fi.de cōdi. institu.co quia institutio filiꝭ facta sub conditione potestatiua que pendet a voluntate ꝛ arbitrio filiꝭ habetur pro pura.ita dicit tex. in.l.j.§.qui sub conditione.ꝟ.si quis omissa cau.testa.tamen filius non potest exheredari sub conditione potestatiua:quia exheredare filium sub conditione si hereditatez vellet superuacuum ꝛ ineptum est. Jta formaliter dicit tex.in.l.iam dubitari in princi.ꝟ.de here.insti. ¶ Pro ista ampliatione do.Alex.ꝛ Aret.hic addunt
11 rationē que videtur multum colorata ꝛ fundamentalis.† Nam quando filius instituitur sub conditione potestatiua: ideo valet quia sibi imputet si non implet conditionem ꝛ hereditatem consequatur vt iuribus preallegatis.ꝛ facit tex.no.in.l.fi.C.de necess.here.insti.non sic est in exheredatione sub conditione potestatiua facta vbi non potest imputari si non impleuit conditionem per quam excluditur ab hereditate paterna: quia ipe non debuit dare causam sue exheredatiōi. ¶ Et si dicas ꝙ filius non debuit talem conditionem implere: certe tunc deberet expectari donec amplius impleri non posset: ꝛ tunc diceretur conferri post mortem ipsius filiꝭ:ꝛ sic exhedatio redderetur nulla:quia filius in vita reperiret se preteritum: ꝛ sic testamentū esset nulluꝫ.l.si ita scri-
12 ptum.§.fi.ꝟ.co.† Sed ad istud fundamentum potes dicere ꝙ filius in vita potest promittere non implere conditionem exheredationis sub cautione mutiana: que prestatur pro conditionibus negatiuis que alias non possunt in vita impleri: vt.l.mutiane.ꝟ. de condi.ꝛ demon.habet̄.in.l.sine apud acta.C.de transac. ¶ Tenendo istam appellationem ꝙ filius non possit exheredari etiam sub conditione

sub cōditione potestatiua. Nō obstat si diceres φ si filius pōt insti tui sub conditione potestatiua vt iuribus pcallegatis: ergo ita deberet posse exheredari sub conditione potestatiua: quia dico φ nō est bonum argumentum ab institutione que est fauorabilis: ad exheredationem que est odiosa. vt. l. cum quidam. s. eo. Item tex. in. l. sub conditione. j. de cōtratabu. manifeste facit istam differentiam inter institutionem filij factam sub conditione τ exheredationē. Itē nepos potest ab auo sub quacūq; conditione institui. d. l. suus quoq;. in prin. τ tamen nō potest sub quacūq; conditione exheredari: vt hic τ. d. l. sub cōditione. τ istam ampliationē tenēt Raph. cu. Are. τ latius do. Alex. hic. Ang. Imol. τ Rap. cu. in. l. f. de cōdi. insti. reprobata gl. τ valde no. ibi in gl. fi. q̄ notabiliter tz ɔ̄riū. τ eam simpliciter sequit̄ Pau. de ca. hic τ nō bn̄.

13 ¶ Istā regulam tex. sic ampliatam limita, ſm gl. nostrā duobus modis. † Primo qn̄ filius esset institutus sub conditione casuali vel mixta τ in ei⁹ defectū exheredat⁹ talis exheredatio facta sub ɔ̄ria cōditione bn̄ tz τ v3: vt est tex. in. l. si pater. C. de institu. τ sub sti. eo q2 tūc in omnē euētum erit aut institutus aut exheredatus: siue eueniat cōditio institutionis siue exheredationis: τ sic nullo vnq; casu erit preterit⁹: ex quo tunc cōditio quādocūq; eueniēs trahit̄ retro. ¶ Per istam rōnem ego reprobo vnam mirabilē τ nouā limitationē quā tradit Rapha. cu. hic ad. d. l. si pater. nec alibi legi vt nō procedat ecōtra qn̄ exheredatio primo loco esset facta sub cōditione: τ in defectu illius cōditionis filius est institutus tz mirabiliter φ tunc non valeret: q2 ibi data est a lege forma φ testator incipiat ab institutione cōditionali τ in defectuz filius exheredetur. Sed in casu isto hec forma nō est seruata. igit̄ actus est nullus τ nemo hic: nec in. d. l. si pater. facit mētionē de hac mirabili limitatione: ego puto φ ista limitatio nō est vera: eo q2 ratio fundamētalis quā supra prime assignaui ad. d. l. si pater. militat etiā3 isto casu: q2 si neutro casu filius reperit̄ preteritus: ergo deberet valere quocūq; modo incipiat: τ sic de tali ordine non est curādum. l. nec enim. de solu. Bar. in. l. ij. §. pri⁹. j. de vul. τ pupil.

14 τ ineptū est dicere φ talis ordo sit de forma cum nihil relevet: et a solēnitas [a] q̄ leuis cuius omissio nihil aut parū releuat ſm bart. in. l. j. §. f. per illū tex. de ven. inspi. in. l. cū hi. §. si pretor. de trāsac. Item quando solēnitas nō est magne importātie cōsiderato effectū vt in ꝓposito eius omissio nō vitiat actuz. ita no. tz Pau. de ca. in. l. vniuersas. C. de preci. impe. offe. post bar. ibi. τ in. l. obseruare. C. de decur. lib. x. ¶ Secūdo limita regulam huius tex. pcedere in filio iam nato. posthumus autem potest sub conditione exheredari. l. j. §. sed τ si incertum. in ver. sed τ si sub cōditione. s. de ventre in pos. mit. allegata in glo. dūmodo talis conditio exheredationis purificetur anteq̄ nascatur posthumus. l. cum posthumus sub conditione. τ. l. posthuma. j. eo. tunc cum natus non reperit se preteritū sed pure exheredatum τ posthumus anteq̄ nascatur non rumpit testamentum. l. j. τ. ij. C. de posthu. here. insti. τ l. posthumo. C. de contratab. τ ita declarat bald. in. d. l. si pater. in iij. τ in. ix. oppo. C. de insti. τ substi. τ ita habes perfecte declaratam regulam huius tex.

1 ¶ Exheredatio facta intra scōm gradum trahit̄ etiā ad alios gradus.
2 Clausula appel. remo. posita in vno. c. rescripti trahit̄ ad omnia precedentia τ sequentia.
3 Copula τ est repetitiua qualitatum precedentium.
4 Clausula appellatione remota est fauorabilis τ non tollit nisi friuolas appellationes.
5 Casus de exheredatione facta in fine post oēs gradus an trahat̄ ad omnes gradus precedentes.
6 Precedentia magis determinant sequentia q̄ econtra.
7 Conditio apposita in institutione intelligitur repetita in legato postea facto tamen secus econtra.
8 Exheredatio facta in fine post omnes gradus trahitur retro ad omnes gradus precedentes.
9 Qn̄ qualitas adiecta in vno capitulo trahat̄ ad alia tam in ɔ̄ctibus q̄ in vltimis dispositionibus vel statutis seu legibus.
11 Clausula posita intra vnum gradum ad illum tantum refertur: sz posita intra gradus vel ante omnes vel post omnes refertur ad omnes.
12 Argumentum de personis ad tempus est validum.
13 Exheredatio non potest fieri sub conditione.
14 Filius viuo patre censet̄ quodāmodo dn̄s bonorū paternorum.
15 Exheredatio facta intra gradum seu inter plures psonas eiusdē gradus solum refertur ad illum gradum in quo est clausula τ non ad alios.
16 Clausula exheredationis est de per se stans.
17 Clausula posita intra vnum capitulum ad illud tantum refertur τ non ad alia.
18 Clausula appella. remota posita intra vnū capitulum non extenditur ad alia.
19 Exheredatio facta a certa persona institutorū nihil v3.
19 Quid sit exheredatio.
20 Clausula posita in principio per se stans refertur ad oīa capitula que sequuntur.
21 Exheredatio facta intra duos gradus refert̄ ad vtrūq; gradum.
22 Clausula in medio posita inter plura capitula refert̄ ad omnia.
23 Qn̄ sunt diuersa negotia in dispositione: tunc clausula media refert̄ ad precedentia cum quibus se compatitur.
24 Qn̄ clausula media non fuit absolute posita sed relatiue ad pcedentia: tunc solum ad precedentia refertur.
25 Quedam expressa nocent que non expressa non nocent.
26 Exheredatio facta de filio post aditam hereditatem non valet.
27 Conditio respicit originem actus.

Filius inter. Pro intellectu huius subtilis τ difficilis. §. premitte φ iste. §. in pma parte quando exheredatio fit intra gradum. Glos. Bar. τ omnes intelligunt qd̄ intelligatur exheredatus a toto illo gradu tantum τ non ab alijs. ita etiam tenent Gloss. Bar. τ alij omnes in. l. j. C. de libe. preteri. ¶ Insignis doctor do. Pet. de bexu. tenuit nouam opi. contra omnes: τ dedit nouum intellectum ad istum text. τ sic tenuit φ si exheredatio fiat intra vnum gradum qd̄ tn̄ trahatur a ad oēs gradus sequentes τ pcedentes: Motus per tria. Primo per istum tex. in ver. ante heredis: quia licet hic exheredatio fit intra gradum: tamen precedit sequentes gradus: ergo debet ad oēs trahi: cum dicta in prefationibus intelligantur in sequentibus repetita. l. titia. §. idem respondit. j. de verbor. obliga. ¶ † Scdo et fortius ad hoc ponderat istum text. in ver. in co. vbi exheredatio erat facta intra scdm gradum substitutorum: τ tamen trahitur ad primū gradum institutorū: ergo ibi est text. φ exheredatio facta intra gradum trahit̄ etiam ad alios gradus. ¶ Tertio mouetur: q2 substitutio vulgaris fit per hec verba titius heres esto. Ista est institutio: τ si titius heres nō erit seius heres esto. hec est substitutio vulgaris. τ hic est copula media: sed copula repetit qualitates precedentes: vt est tex. nota. in. l. seie. §. caio. j. de fun. instru. ergo copula τ repetit qualitatem exheredationis clausam intra gradum institutorū vt trahatur ad alium gradū substitutorum. ista sunt subtilia fundamēta subtilis do. Petr. de bexu. tenentis cōtra omnes: τ cōtra intellectum cōem omnium. ¶ Et ad istum tex. in verbo a toto gradu. Respōdet φ debet exponi a toto. i. ab omni gradu: vel dicit φ in ista in pma parte tex. non erat nisi vn⁹ gradus. ¶ Ego vltra eum pro ista peregrina τ singulari opinio. addo text. quem ipse non allegat in. c. scdo requiris. de appella.
2 † vbi clausula appellatione remota posita in vno capitulo rescripti trahitur ad omnia precedentia τ sequentia: ergo ibi videt̄ tex. pro ista noua opi. Quid tenendum. Teneo cōmunem intellectum per istum tex. qui dicit: τ erit a toto gradu submotus. Na3 dictio totus significat vnitatem: τ sic vnum gradum solum: quia dictio totus denotat totalitatem circa vnā τ eandem rem ſm Barto. in l. si vnus. §. pactus ne peteret. in. ij. colū. s. de pactis. Item dictio totus est distributiua singularium: sed dictio omnis est distributiua vniuersalium τ sic plurium ſm Joan. fab. et Ange. de are. in §. restituta. post glossam ibi. institu. de fideicommis. heredi. Mul
b tum ergo differunt totus [b] homo τ oīs homo. Nam totus homo intelligitur de vno solo homine integraliter. Sed omnis intelligitur vniuersaliter de omnib⁹ hominib⁹: vnde do. Pe. de bexu. b qui exposuit istu3 tex. in verbo a toto gradu. i. ab omni gradu: vt sic denotaret vniuersalitatē: τ sic pluralitatem graduum improprianit verbum tex. vnde intelligo tex. ꝓprie prout intelligi debet: τ erit toto gradu. i. ab vno gradu in totu3 exheredatus: quia vt dixi dictio toto significat singularitatem vnius gradus: et sic erit filius a toto vno gradu exheredatus. Et si diceres put scdo loco dicebat do. Pe. de bexu. φ hic in prima parte tex. erat tantum vnus gradus institutorum: ideo censetur solum a toto illo gradu exheredatus: certe ista est manifesta violentia et restrictio tex. τ si non fuisset nisi vnus gradus inepta fuisset dubitatio text. an traheret̄ ad alios gradus. ¶ Nec obstant subtilia fundamenta do. Pe. que vident̄ multum colorata: τ primo nō ob. vers. ante heredis: quia loquit̄ quando exheredatio fit an̄ omnes gradus: τ tunc bene trahit̄ ad oēs: quia tunc dicta in prefationibus intelligunt̄ in sequentibus repetita vt dixi: secus qn̄ exheredatio est clausa intra vnum gradum: tunc non egreditur illum gradu3: eo quia tūc mediū claudit̄ a suis extremitatibus vt hoc tex. in prima parte. ¶ Scdo non obstat iste tex. in ver. in eo qui magis videtur stringere. vbi exheredatio facta intra gradū scdm substitutorum: tamen trahitur ad primū gradum institutorū: q2 rn̄de φ ideo ibi trahitur: quia erant mixti primus τ secundus gradus. Nam ibi erant mixtim duo instituti τ duo substituti: τ primus substitutus fuit factus ante secūdū institutum: τ exheredatio fuit posita post scdm institutum ante secundum substitutum: vnde cū trahatur ad primum substitutum inconueniens fuit φ non trahatur ad scdm

a ¶ Et solēnitas q̄ leuis. Adde alex. in cōsil. xlj. col. pe. vers. postremo n̄ obstat. in. ij. volu. τ repetit̄ in consil. xcviij. i. iij. vol. et ibi φ illa q̄ leuis solēnitas q̄ nō est munita aliq̄ ratione alleg. Bal. i. l. hac consultissima. C. q te. fa. pos. et ēt adde i ꝓposito φ ordo verborum: quod leuis solēnitas et ei⁹ omissio non vitiat. ita Signo. i ɔ̄s. clvi. col. j. allc. Marti. silima. in l. ꝓpostera. C. de testa.

b ¶ Differūt totus. adde etiā qn̄o differūt totus τ oīs. bar. i l. moschis. j. de iure fisci.

institutum qui est exheredationi proximior: ⁊ iste est ꝓprie casus
huius versi. in eo. ¶ Scdo dico ꝙ iste text. in ver. in eo retorquet
cōtra dnm Petrū: quia tex. dicit formaliter ꝙ exheredatus intel
ligit remotus ab vtroq; gradu: pondera illud ab vtroq; gradu:
ergo non a ceteris gradibus si alij gradus facti sint: ⁊ istud facit
inclusio eius in gradu scdo substitutorum: ergo contra do. Pet.
3 ¶ † Non obst. tertium de copula ⁊ cadente inter institutionem ⁊
substōnem: que est repetitiua qualitatū precedentiū: ⁊ sic est repe-
titiua exheredationis posite intra primuz gradum. Rñde ꝙ imo
substitutio vulgaris pōt fieri non adiecta copula. tex. est hic. in v.
in eo. ergo argumētum suum non procedit generaliter. Tamē ibi
est pūctus loco copule qui pūctus idez importat qđ copula. glos.
est in. l. cum duobus. §. in coeunda. ⁊ ibi Bart. s. pro socio. ⁊ gl. in
l. pretia rerum. in prin. cum simi. ff. ad le. fal. ¶ Unde scdo respō-
de ꝙ ista ratio do. Pet. ex alio non est generalis: qꝛ per copulam
non induceret repetitio si exheredatio sit intra gradum substitu-
torum: ⁊ sic sequatur ipam copulam. ¶ Tertio dico ꝙ copula ⁊:
bene repetit qualitatem precedentiū sed exheredatio non est qua-
litas: sed est clausula de per se stans ſm Bart. ⁊ alios hic: ⁊ in. l. j.
C. de libe. prete. ¶ Quarto dico ꝙ copula ⁊ repetit qualitates q̄
sunt in eadem oratione. Ita proprie loquit. d. l. seie. §. caio. sed hic
sunt in diuersa oratione. ¶ Non ob. etiam tex. quem ego allegaui
in. d. c. scdo requiris. potes dicere quod ibi illa clausula appella-
4 tione remota est clausula fauorabilis: † quia non tollit nisi friuo-
las appellationes. c. pastoralis. in prin. ⁊. c. vt debitus. ⁊ ibi glos.
magistra. eo. titu. de appel. sed exheredatio est odiosa. l. cū quidā.
ff. eo. Ideo cautum est ꝙ non trahat extra illum gradum. de quo
dicā plenius. ff. in primo not. vbi etiam alijs modis respōdebo ad
illum tex. Stat ergo defensatus verus ⁊ cōmunis intellectus. ad
primum responsum huius. §. qđ exheredatio facta intra vnū gra
dum trahitur ad totum illum gradum sed non trahitur ad alios
5 sequentes gradus: ⁊ ista est veritas. ¶ † Secūdo principaliter ꝓ
intellectu istius tex. Aduerte ꝙ casus de exheredatione facta in fi
ne post omnes gradus: an trahatur ad oēs gradus precedentes
est omissus in isto tex. iste casus prout etiam ingenue dicit Pau.
de ca. hic. Et Rapha. fulg. in. l. j. C. de libe. prete. licet Bar. in suo
summario ɔtrariū velit ⁊ non bene. Et idē Bar. in. l. fi. ff. de rebus
du. ⁊ pro certo mirandū est ꝙ iuriscon. qui magistraliter procedit
tradēdo plenam doctrinam omiserit istū casum. ⁊ licet iste text. in
versi. ante heredis. decidat ꝙ exheredatio facta ante oēs gradus
trahatur ad omnes sequētes: non tamen idem ecōtra quādo exhe
redatio est facta post omnes gradus. Ratio diuersitatis est: quiā
facilior est descensus q̄ ascensus: vñ poeta. facilis descensus auer
ni. Sed reuocare graduz superasq; euadere ad auras: Hic opus
hic labor est. Itez quia precedentia magis determinant sequētia
6 q̄ econtra † nā clausula precedens est maioris efficacie ad termi-
nationem sequentiū q̄ econtra. l. quisquis. cū gloss. ⁊ ibi Bar. ff. de
lega. ij. Bar. in. l. si quis ex argentarijs. §. si initiū tabularū in. j.
colū. per illum tex. s. de eden. Bar. in. l. auia. in princ. ff. de condi.
⁊ demon. Pau. de ca. ⁊ Raph. fulg. in. l. j. vbi dixi. C. de libe. pre-
7 te. † Hinc est ꝙ cōditio apposita in institutione intelligitur repe-
tita in legato postea facto. l. duos. ⁊. l. auia. ⁊ ibi Bart. ff. de condi.
⁊ demon. ⁊ tamē secus est ecōtra si legatū precedat. l. filiū. in prin.
⁊ ibi glo. ⁊ Bar. ff. quando dies leg. cedit. facit bene qđ egregie tz
Jac. de are. in. l. iiij. §. si ab ignoto. de manumis. titu. genera. ꝙ per
contractū precedentē melius ꝓbatur simulatio sequentis contra
ctus q̄ econtra. ⁊ eū refert ⁊ sequitur Bal. qui nihil ignorauit in
rub. extra de pac. in pe. col. ⁊ si dicis licet istud non decidat in hoc
tex. tamē decidit in. l. j. C. de libe. prete. ⁊ ibi gl. ⁊ omnes cōiter ita
8 tenent † ꝙ etiam exheredatio facta in fine post oēs gradus traha
tur retro ad oēs gradus precedētes. Aduerte ꝙ ille text. fortiter
stringit in oppositū. nā ibi clausula exheredationis in fine posita
refertur ad oīa precedentia quādo apparet ꝙ testator hoc cōsilio
fecerit quādo illi idem qui erant instituti erant etiā substituti: ⁊ sic
nō suberat ratio quare magis ab vno gradu voluerit exheredare
q̄ ab alio: ita expresse ibi dicit tex. ergo quādo ista cessarēt tex. ille
videtur velle ꝙ clausula in fine posita non trahat ad precedētia. ⁊
ita subtiliter ponderauit illū tex. Rapha. fulgo. ibi. ⁊ Rapha. cu.
hic. ¶ Ego nouiter saluo istū text. ne sit defectuosus nec diminu-
tus per illud qđ alibi dicit tex. quem reputo valde not. in. c. inqui-
sitioni. quod est. c. antepe. de appel. vbi dicit tex. qđ clausula in fi-
ne posita fortius refert ad omnia precedentia q̄ illa que est in me-
dio posita. sed iste tex. expresse decidit ꝙ clausula in medio posita
referatur ad omnia precedentia ⁊ sequētia: in ver. ante heredis. ⁊
in ver. in eo. ergo presupponit pro constanti ꝙ fortius ad omnia
referatur quando est in fine posita. ¶ Tertio premitte ex mente
9 Bar. in duobus locis † ꝙ interduz dispositioni adijcitur aliqua
qualitas: puta conditio vel modus que non potest per se stare ⁊
dubitatur: an illa qualitas adiecta in vno capitulo trahat ad alia
⁊ ista non est materia nostra sed in vltimis voluntatibus est mate-
10 ria. l. licet imperator. ff. de lega. j. † vbi ponit an conditio apposita
in institutiōe trahat ad substitutionē. In ɔtractibus inter viuos
est materia. l. si quis ita stipulat⁹. §. chrysogonus. ff. de verb. obli.
In dispositiōe legali vel statutaria est materia. l. pretor ait. §. hoc
edicto. vbi late Bar. ff. vi bo. rap. Item habemus clausulam que
de per se stat ⁊ a seipsa regit: puta testator dicit titiū heredem in-
stituo: ⁊ si heres nō erit substituo caiuz: filius meus exheres esto.
Ista clausula filius meus exheres esto stat de per se ⁊ a seipsa regi
tur dubitat an referatur ad alios gradus vel ad quos: ⁊ ad quos
11 non. ⁊ ista est materia. §. nostri. ¶ † His necessario pro intellectu
tex. premissis iste. §. h. d. ¶ Clausula posita intra vnum gradum
ad illum tantūm refertur sed posita intra gradus vel ante oēs vel
post omnes refert ad omnes. Item exheredatio facta a certa per
sona vel sub cōditione nō valet. h. d. vsq; ad. §. si. ſm Bar. ⁊ Imo.
non seruato ordine tex. ¶ Et diuiditur scdm eos post Dy. in sex
partes vt hic per eum: verum quia iste. §. in tex. videtur esse diffi-
cilis ⁊ intricatus: ideo clarius ⁊ ordinatius summa sic. ¶ Exhe-
redatus inter plures personas eiusdez gradus dicitur a toto illo
gradu exheredat⁹: nisi exheredatio sit facta a persona certa illius
gradus: qꝛ tūc non valet sicut non valet facta per illa verba quis-
quis mihi heres erit. cum censeat facta post aditam hereditatem
qđ est impossibile. h. d. pria pars vsq; ad versi. ante heredes. Itē
exheredatio facta an̄ omnes gradus vel intra duos gradus cēse-
tur facta ab omnibus. h. d. secunda pars. Item exheredatio facta
intra gradus mixtos institutorū ⁊ substitutorū ad omnes refert
h. d. tertia ⁊ vltima pars. Et sic diuide istū. §. in tres partes. ꝓut
tres sunt versi. Secūda ibi: ante heredis. Tertia ibi: in eo qui im-
miscuit. Et sic collige ex isto. §. ſm Bart. quando debeat esse. §. ⁊
quando ver. Nam donec durat vnum capitulum eiusdez materie
ibi non debet interponi. §. sed bene versiculi: vt hic. Sed cum inci
pit aliud capitulū: tūc debet esse. §. vt in. §. si ita sequenti. Addūt
Imo. ⁊ do. Alexan. glo. in. l. vnum ex familia. §. si de falcidia. ff. de
lega. ij. que vult ꝙ non debeat esse. §. quando prosequitur eādem
materiam sed demum cū transit ad materiam separatam: tamen
scdm eos alibi glo. in. c. j. §. sub ca. de postula. prela. in. vj. sentit ꝙ
etiam possit esse. §. in eadem materia: si aliquid specifice diuersum
a precedētibus statuatur: sed ſm Imo. illud erit late ⁊ improprie
¶ Cu pro Bar. adde aliam glos. in. l. non cogēdum. §. sabinus. s. de
procura. ⁊ dicit Archi. in. c. humanum genus. qđ est. c. primum. j.
distin. qđ. §. dicitur a phares ꝙ est diuisio ⁊ graphos grece qđ est
scriptura quasi diuisio scripturarum: ⁊ ideo debet dici paragra-
phus ⁊ non paraphus scdm eum ⁊ bene. Idem tenet Alberi. de
rosa. in. l. ij. in prin. C. de vete. iu. enu. ⁊ in dictionario suo in verbo
paragraphus: sed licet debeat dici paragraphus: tamē per syn-
copaz grā expeditionis sermonis dicimus paraphus. ¶ In tex.
ibi. quēadmodum arguit de personis ad tempus quod argumē-
12 tum est validuz. l. miles ita. §. j. ff. de testa. milli. † ꝙ sicut exhereda-
tio facta a persona vel a parte personarū institutaꝝ non tenet: ita
etiam non tenet: si respicit tantū tempus post aditam hereditatē:
⁊ sic omisit tempus. facit. l. hereditas ex dic. ff. de here. insti. ¶ Sz
aduerte ꝙ Bar. in summario suo vult ꝙ in isto ver. quemadmo-
dum. ideo exheredatio non valet: quia est facta sub cōditione quā
13 importāt illa verba quisquis mihi heres erit: † ⁊ exheredatio nō
potest fieri sub conditione: vt in. §. precedenti. ⁊ ita etiam dicunt
due gl. hic: vna in verbo vitiosa: alia in verbo submoueri. postea
idem Bar. in diuisione istius. tex. quā facit ſm Dy. vult ꝙ in isto
versic. quemadmodū. exheredatio non valet: quia fuit facta post
aditam hereditatem. ⁊ sic Bar. aliter dicit in summario: aliter in
diuisione. postea idem Bar. ff. in appositionibus dicit ꝙ sunt due
rationes ad istum ver. s. relate ⁊ ꝙ secūdam innuit tex. ¶ Sed tu
caue ꝙ iste tex. non videtur vitiare istam exheredationē: eo quia
sit conditionalis. ⁊ de hoc in tex. verbū nullū. Sed tex. expresse se
fundat super impossibilitate exclusionis. Ibi qm̄ post aditam he
reditatem voluit eū submoueri qđ est impossibile. Inuestigemus
ergo pro intellectu tex. in quo consistat ista impossibilitas. Bar.
non declarat sed mens Bart. ⁊ doct. fuit ꝙ ex quo testator voluit
filium submoueri post aditam hereditatem: ergo interim medio
tempore anteq̄ adeatur hr̄ditas filius reperitur esse preteritus:
ergo testamentū nullū prout etiam dicit glos. nostra: sed ex testa-
mento nullo non potest adiri hereditas ⁊ cōsequenter non potest
cōditio exhr̄dationis euenire. Istud est illud impossibile qđ vult
tex. ¶ Alio ⁊ secūdo modo ⁊ subtilius declara istam impossibili
tatem exclusionis quā dicit tex. ex mente Salic. ⁊ Rapha. cu. qui
vno verbo se expediunt: sed ego planius ponam ꝙ impossibili-
tas exclusionis quam dicit tex. quoniam post aditam hereditatē
voluit eum submoueri consistit in hoc: quia filius etiam viuo pa-
14 tre censetur † quodāmodo dñs bonorū paternorū: ⁊ mortuo pa-
tre dicit dñium bonorum in ipsum filiū continuari. l. in suis. ff. co.
vnde alius institutus non potest effici heres ⁊ dñs aditione here-
ditatis nisi filio prius excluso ab illa cōtinuatione dominij: quia
al's esset

al's esset dare duos heredes & dños insolidum eiusdem heredita-
tis q est impossibile.l.qđ cõtra.§.vni duo.ff.de regu.iur.&.l.si vt
certo.§.si duobus vehiculum.cũ similibus.s.cõmo. Sed testator
hic voluit q postq̃ institutus adiuisset hereditatem: & sic postq̃
esset factus dñs hereditatis q tunc filius excluderet & esset exhe-
res: sed ille dñs effici non põt filio non excluso & non posito extra
dñium rerũ: ideo testator voluit impossibile. Et propter istã im-
possibilitatem vitiat exheredatio. istud est qđ proprie voluit iste
15 tex. si subtiliter ruminet. ¶ † Not. primo ex isto tex. q exhereda-
tio facta intra gradum seu inter plures personas eiusdẽ gradus
solum refert ad illum gradum in quo est clausa: & non extenditur
ad alios. Rõ est: quia mediũ concernit pariter sua extrema: vnde
a toto illo gradu & eius extremis dicitur esse remotus. ¶ Ex isto
tex. infert generaliter Bart. & oẽs sequunt q clausula posita ĩtra
vnũ capitulũ ad illud tm̃ refert & nõ ad alia vt hic. & l. pe. ff. titu. j.
¶ In cõtrarium allego forte text. in. c. scđo requiris. de appella.
vbi si in vno tantũ capitulo cõtingat appellationẽ exp̃sse vetari
intelligit in omnibus articulis cõmissionis esse interdicta: et sic
clausula appellatione remota posita in vno tm̃ capitulo vel arti-
culo ex pluribus cõmissis in rescripto pape extenditur tñ ad oẽs
alios articulos. Ergo de directo cõtra istũ tex. & cõtra not. Bar.
& omnium. Solus Rapha. cu. hic respõdet quod ibi illa clausula
appellatione remota: non est clausula de p se stans: & capitula nõ
16 sunt omnino diuersa. Et plus nõ dicit. ¶ † Adde et ideo differt
a materia nostra vbi clausula exheredationis est de per se stans: &
inter ista est differentia vt hic per Bar. in duobus locis: & decla-
raui supra in euidentiali. Sed tu caue quia si ibi illa clausula ap-
pellatione remota per se nõ stabat: ergo adiacebat alicui capitu-
lo: ergo illud tantũ qualificabat: ergo non nisi ad illud vnũ fieret
relatio: vt no. Bar. in. l. si. per illum tex. ff. de rebus du. q videtur
esse contra illũ text. ergo ista responsio Rapha. cu. nõ tollit diffi-
cultatẽ. ¶ Potes tu rñdere put etiã dixi supra in primo euiden
tiali: qđ ibi illa clausula appellatione remota est clausula fauora-
bilis: quia non tollit nisi friuolas appellationes. c. pastoralis. in
prin. & c. vt debitus. vbi glo. magistra. co. ti. de appella. Gloss. &
Bart. in. l. j. §. si. ff. a quibus appel. non licet. Sed exheredatio est
odiosa. l. cũ quidam. ff. co. ergo cautũ est q exheredatio facta intra
gradum non trahat extra illum gradum. Scđ aduerte licet ista
solutio posset cõuenire ad tex. nostrũ loquentem in materia exhe-
redationis: & sic in materia odiosa. Tamen Bart. & oẽs general'r
17 notant ex isto tex. vt. s. dixi. † q clausula posita intra vnum capi-
tulum ad illud tm̃ referatur & non ad alia & non restringunt se ad
materiã odiosam sed generaliter loquũtur. Item do. Abb. in. d.
c. scđo reqris. in. ij. colũ. dicit q imo ista clausula appellatione re-
mota est odiosa per. c. inquisitioni. co. tit. q tñ parum facit. vnde
aliter respõde q iste text. & predicta procedunt qñ clausula ponit
& clauditur intra vnũ gradum vel intra vnũ capitulum: tunc non
a refert nec trahitur ad alia: sed text. in. d. c. scđo requiris[a]. put ibi
declarat do. Cardi. floren. loquit quando clausula appellatione
remota ponit in vno capitulo. i. immediate post vnum capituluz
l. lecta. in ver. dicebam. s. si cer. pet. & tunc refertur ad omnia alia:
& pondera q papa ibi se fundat in duplici ratione. ¶ Prima qr
intentio pape fuit: q in omnibus articulis in cõmissione positis
appellatio intelligeretur esse reiecta: quo casu quando constat de
mente pape rescribentis non est dubiuz relationẽ ad omnia fieri.
tex. in. l. j. in primo responso. & ibi glo. ij. C. de libe. prete. ¶ Scđa
ratio ibi assignat in tex. quia non interest: an appellatio inhibeat
primo an scđo medio an in fine: quia vtrunq; ius docet ea que in
principio ponuntur ad mediuz & ad finem: & illa que in medio ad
principium & ad finem sepe referri. Ergo attenta rõne tex. nõ lo-
quit quãdo illa clausula erat posita: & sic clausa intra vnuz capi-
18 tulum. ¶ † Et ex hoc infert no. limitatio ad illum tex. q nõ pce-
deret qñ illa clausula appellatione remota fuisset intra vnum ca-
pituluz clausa. tunc non referretur nisi ad illud et non ad alia: pu
ta si papa dixisset de spoliatione cognoscas appellatione remota
& restitui facias. & ita expresse tenet ibi do. Ab. in. ij. colum. qui ita
expresse limitat illum tex. per tex. nostrum: tamen nõ est sine vio-
lentia ad illum tex. sed melius dici non põt. ¶ Unus vestruz occi
dentalis: alio modo & subtiliter concordat ista duo iura: q in. d. c.
scđo requiris. erat vna cõmissio & vnum negotiuz plures articu-
los cõtinens: ideo clausula posita in vno ex illis articulis ad oẽs
refertur vt ibi: sed hic erat vnuz capitulum habẽs vnam materiã
vnius negotij. ideo clausula posita in illo vno capitulo non exten
ditur ad alia vt hic. & ista vr̃ satis colorata responsio ad ista duo
iura quibus male potest sine violentia responderi. ¶ Sed caue q
ibi esset vnum negotium continens plures articulos est diuina-
tio & restrictio. Nam tex. ibi bene dicit q erat vna commissio: sed
non dicit q esset vnum negotiũ: & nõ sequitur erat vna cõmissio:
ergo vnum negotiũ: quia sub vna cõmissione possunt plura & di-
uersa negotia: & se nõ continẽtia cõmitti ita est text. in. d. c. inqui
sitioni. eo. tit. Itẽ hoc est vnum negotium validitatis vel inuali-
ditatis testamẽti q continet plures gradus et sic plures articu-
los. Itẽ est vna exheredatio & tamen clausula posita in vno gra-
du & sic in vno articulo non extẽditur ad alios: cuius cõtrarium
ibi dicitur: ideo pro minus periculosa teneas so. cano. superius re
19 latam. ¶ † Scđo no. ex hoc tex. q exheredatio facta a certa perso
na institutorum nihil valet. Ratio est ẽm Bar. quia exheredatio
est ab hereditate priuatio. l. quidam cũ filium. ff. de verbo. obliga.
ergo non debet fieri a certa persona sed ab ipsa hereditate. Item
quia exheredatus a persona reperitur preteritus a gradu: ideo
tanq̃ preteritus rũpit testamentum: & in idez reincidit cũ prima
ratione ẽm Bart. adde q similiter non valet exheredatio facta a
certa re. l. cum quidam. ff. eo. Nec a certa parte temporis vt hic in
ver. quẽadmodum. Ratio oĩm est: quia ab alijs personis rebus
vel temporibus reperitur esse preteritus: & sic testm̃ esset nullum:
quia testator non põt decedere pro parte testatus & p parte inte-
status: vt in regula. l. ius nostrũ nõ patit. ff. de regu. iur. Itẽ testm̃
pagani non põt ab initio valere pro parte & pro parte nõ. §. non
autẽ. institu. de here. insti. licet ex postfacto bene possit. l. circa. s. d a
inoffi. testa. ¶ Limita istũ tex. ẽm Rapha. cu. & Pau. de ca. vt p-
cedat qñ plures persone essent institute in vno gradu: et ab vno
ipsorũ filius fuit exheredatus: & tunc nihil valet: quia dicit exhe
redat⁹ a p̃sona & non a gradu vt hic: & l. nõ putauit. §. si ab vno. ff.
de cõtratab. secus qñ vnus tm̃ esset institutus: tunc bene valeret:
quia tũc censeret exheredatus a gradu consistente in vno et non a
persona. l. si a primo. in prin. & ibi Ang. & Pau. de ca. idem no. ff. b
eo. quia nõ est credendum testatorem elegisse viam ad impugnan
dum suum testamentũ. l. iij. s. de testa. mili. & gl. hic in v̑bo a p̃so-
na. facit regula. l. scđe. s. eo. ita etiã tenent Imo. & Pau. de cast. in
§. si. quẽ ita intelligunt. ff. ea. l. & ibi do. Alexã. & Are. q intelligũt
verũ Bal. & Sali. in. l. j. in. ij. q. C. de libe. prete. qñ esset facta men-
tio nominis appellatiui: puta a tali filium exheredo: cum solus
esset institutus ita loquit. d. l. si a primo. in princi. secus si solũ fie-
ret mentio nominis pprij: puta a titio filiũ exheredo. de quo hic
20 vide plenius per do. Alexã. & Are. ad quos te remitto. ¶ † Ter-
tio no. ex versi. ante heredis. q clausula posita in principio per se
stans refertur ad omnia capitula que sequũtur. Ratio est duplex.
Prima quia initiũ pariter respicit omnia sequentia: ergo ad oĩa
pariter debet referri. l. si qs ex argẽtarijs. §. si initium tabularuz.
s. de eden. Scđa ratio: quia qñ clausula ponitur in principio non
subest rõ quare magis ad vnum ex sequentibus referatur q̃ ad
aliud: ideo pariter ad omnia refertur. vnde secus esset qñ subesset
diuersa ratio. l. j. in fi. vbi dixi. C. de libe. prete. vbi etiam alijs mo-
dis limitaui: posui etiã in. l. talis scriptura. in prin. ff. de lega. j. du
bium tñ poterat esse quando clausula ponitur in princ. q debere t
ad magis prima referri. & tamen hic est regula q ad omnia refe-
21 ratur. ¶ † Quarto no. in versi. sed et inter duos. q exheredatio
facta intra duos gradus: puta institutorum et substitutorum re-
fertur ad vtrũq; gradum. Ratio est triplex. Prima quia mediũ
hz se cõmuniter ad extrema: sed extrema istius exheredationis in
medio posite sunt duo gradus: scilz precedens et sequens: ideo ad
vtrũq; refertur. Scđa ratio colligit ex presumpta mente testato-
ris qui presumit velle exheredare ab illis duobus gradib⁹ intra
quos exheredationẽ posuit: vt testamentũ valeat. l. j. cum glos. C.
de libe. prete. Tertia ratio põt esse. nam qđ clausula in medio po-
sita referat ad precedentia illud est: quia clausula sequens solet ad
precedentia referri. d. l. j. in fin. C. de libe. p̃te. & not. in. d. l. talis scri
b ptura. in p̃n. Itẽ ad sequẽtia similiter refert[b]: qr sic solet clausula
precedẽs referri: vt. s. in v̑sic. ante heredis. & sic habes qđ clausula
in medio posita inter plura capitula refert ad omnia: vt hic et in
22 d. c. scđo requiris. de appella. ¶ † Contra illud no. & contra istum
tex. fortiter facit tex. in. d. c. inquisitioni. quod est. c. ante penul. de
appel. vbi dicit q clausula appellatione remota posita in medio
literaꝝ pape premissa tm̃ complectit. & sic ibi est tex. q clausula in
medio posita refert tm̃ ad precedẽtia & non ad sequentia: qđ est ꝯ
istum tex. & contra text. in. d. c. scđo requiris. rñdet solus Rapha.
hic: q in. d. c. scđo requiris. sunt capitula non omnino diuersa sed
se cõtingentia: sed in. c. inquisitioni. sunt diuersa negotia et diuer-
sa capitula: vt ibi dicit tex. in verbo si sunt plura negotia se mini-
me contingentia. ita etiã effectualiter rñdet do. Abb. in. d. c. scđo
requiris. in. ij. colũ. vbi dicit q quãdo sunt diuersa negotia in ea-
23 dem dispositione: † tunc clausula media refertur tantum ad prece
dentia cum quibus se compatitur. Ita loquit text. in. d. c. inquisi-
tioni. Secus qñ est vnicum negotium habens plures articulos:
& tunc loquit. d. c. scđo requiris. et istud est qđ etiam voluit dicere
ille scholaris quẽ retuli. s. in. j. no. ¶ Similiter do. Alexan. alibi
in cõsi. xcv. quinti volu. incip. diligẽter cõsideratis his que in the
mate cõtinentur in vlti. col. concordat ista iura q clausula in me-
dio posita refert ad precedẽtia & sequentia: qñ talis clausula po-
nitur inter plures articulos cõnexos: & ab vno principali depen-

[a] ¶ In. d. ca. scđo reqris q dictũ tex. ita etiã ĩtelligit Cardi. ĩ ꝯsi. cxxiij. col. j.

[b] ¶ Itẽ ad sequẽtia similiter refert. adđ qđ imo est maioris efficacie vt clausula p̃cedens referat ad sequẽtia q̃ qđ sequẽs determinet p̃cedẽtia. ita gl. et ibi Bar. i. l. qsquis. ff. de lega. iij. et in l. filiuz. ff. qñ dies leg. ce. et in. l. auia. col. j. ff. de cõdi. & demõ. & Ro. in cõsi. viij. inci. diligẽter ĩspectis testõ viuiani. col. j.

dentes. ita loquitur. d. c. secūdo requiris. secus si inter articulos di
a uersos: ⁊ tūc est casus. d. c. inquisitioni. ⁊ sic habes[a] vnam limita-
tionem ad istum tex. per tex. in. d. c. inquisitioni. ibidem etiam in
24 d. consil. do. Alex. † Alio modo limitat regulam huius text. quā-
do clausula media non est absolute posita sed relatiue ad p̄cedētia:
tunc solū ad precedentia refertur: vt ibi per eū. ¶ † Quinto ⁊ vl-
timo no. ex vers. si. in eo ꝙ quādo mixtim intra gradus ⁊ post ali-
quos gradus fit exheredatio qđ ad omnes refertur. Ratio quia
quo ad gradus p̄cedētes est facta post eos: quo ad alios est facta
intra gradus. merito ad oēs referꝛ vt ex p̄dictis patet. ¶ Casus
gl. in verbo exheredauerit. quā diuide in duas partes. In prima
declarat tex. In secūda respōdet tacite qōni. scđa ibi. qđ in dubio
¶ In fine glo. habes ꝙ in dubio exheredatio censeꝛ facta a gra-
du ⁊ sic valet non a persona. Taman contra istā presumptionem
pōt probari ꝯriū s̄m Bar. ⁊ alios reprobata glos. in. l. j. C. de lib.
prete. quā ibi conatur defendere Rapha. fulgo. referendo eam ad
terminos illius tex. sed do. Alexā hic eū reprobat. Ad quē te re-
mitto. ¶ Capio gl. in verbo submoueri. quā diuide in duas par-
tes. In prima declarat rōnem tex. sed de hoc dic vt plenius dixi
25 in tex. In secunda per viam no. remouet oppo. que est ista. † Nam
iste tex. vult ꝙ exheredatio facta de filio post aditam hereditatem
non valet. cōtra: expressio eorū que tacite insunt nihil operaꝛ. l. iij.
j. de lega. j. ⁊. l. non recte. C. de fideius. sed ista conditio tacite inerat
exheredationi: ꝙ hereditas debeat adiri per institutum vt valeat
exheredatio. l. filium. §. sed cum exheredatio. j. de ꝯtratab. l. papi.
§. si cōditioni. s. de inoffi. testamē. ergo expressio non debet vitia-
re. Glo. respondet per mēdicatū suffragiū: ꝙ multa expressa no-
cent que non expressa non nocent. ista solu. non tollit contrariū: vt
de se patet. ¶ Itē nulla regula iuris est que minus rationis ha-
26 beat q̄ ista: † ꝙ quedā expressa nocent que non expressa non no-
cent s̄m Cy. in. l. in ementis. C. de ꝯhen. emp. vnde dicūt doc. hic:
Bar. ⁊ alij. in. d. l. iij. de lega. i. glo. in. l. si quis. sempronium. in gl.
fi. de heredi. insti. ꝙ aliter debet rūderi: sed ego clarius ⁊ plenius
rūdebo: ꝙ hic exprimiꝛ alio modo q̄ tacite inerat: vnde tunc ope
ratur: vt. l. si ita legatum. §. illi. si volet. j. de leg. j. Nā qn̄ tacite in-
est ꝙ hereditas adeaꝛ: tūc inest simpliciter: sed qn̄ exprimiꝛ facit
conditionē. Item in exheredatione non intelligiꝛ conditio si here
ditas adeaꝛ quantū ad valorem ⁊ substantiā exheredationis: sed
bene quantū ad irreuocabilem confirmationem: ideo exprimēdo
exprimiꝛ alio modo q̄ inest. Nā qn̄ in exheredatione nihil expri-
miꝛ de aditione hereditatis: tūc aditio inest effectui ⁊ executioni
exheredationis: vt ita demū habeat effectū si hereditas adeaꝛ: sȝ
quādo exprimitur tūc inest initio exheredationis vt tūc incipiat
esse exheredatus quādo hereditas erit adita: quia ꝯditio respicit
originē actus. l. cedere diem. j. de verb. signi. Et si ante tēpus adi-
tionis filius reperiꝛ esse preteritus: cū ergo filius ante sit preteri-
anteq̄ sit positus extra continuationeȝ dominij: ergo testamentū
est nullū ⁊ testator hic voluit impossibile: vt dicit tex. s. ꝙ iste fili⁹
esset exheredatus post aditam hereditatē ⁊ non ante: ⁊ ꝙ possit
adiri hereditas: sed ista non possunt simul stare: q2 si non est exhe
redatus ante: non valet institutio cū filius interim sit preteritus:
ergo non pōt adiri hr̄ditas: ⁊ sic est ꝑplexitas indissolubilis que
vitiat. l. si titius. j. de verbo. ob. de quo etiam plene p Bar. ⁊ alios
in. iij. de lega. j. ¶ Capio gl. in verbo ante heredis. quā diuide in
duas partes. In prima sub compēdio declarat oēs casus tex. In
scđa magistraliter no. quinq3 requisita ad exhr̄dationē. secūda ibi
Itē no. quinq3 necessaria. ⁊ illa quinq3 sunt necessaria a principio
pro validitate exheredatiōis. Adde sextū ꝙ requiriꝛ ex postfacto
pro executione ⁊ cōfirmatione exhr̄dationis. s. ꝙ hereditas adea-
tur: vt vidimus in glo. precedenti.

a ¶ Et sic ha-
bes. adde tu
aliā quā po
nit Cardi. i
consi. lxviij.
v. iiij. ⁊ effi-
caciter ꝙ nō
referꝛ ad p̄-
cedentia qn̄
ex tali rela-
tione dispo
sitio in totū
redderetꝛ in-
utilis. alle. l.
cum vulga-
ri. j. de do. p̄
lega.

b ¶ Et cassa-
ri de facto. ⁊
ꝙ ad id qđ
est nullū re-
feraꝛ etiam
vbūȝ cassetꝛ:
Adde text. i
§. q2 cogno-
uim⁹. i aut.
de non alie-
nā. text. ⁊ ibi
Feli. in. c. ex
parte. in vlt.
no. de test. ⁊
Ang. i cōsi.
xxx. vj. colū.
iij. i fi. ⁊ bal.
i cōsi. cxliiij.
v. volu. ⁊ ibi
quotuplex
sit cassatio

1 ☞ Testamentum potest incipere a substitutione vulgari quā-
do institutio est nulla.
2 Ad essentiā seu valorē substōnis non est necesse valere primū gra
dū: imo si primus est nullus locus est substituto.
3 Perimi dicitur qđ est nullum.
4 Contractus nullus pōt denuo annullari ⁊ talis annullatio refer-
tur ad factum quatenus de facto processit.
5 Ablatiui absoluti positi in textu nostro. s. perempto primo gra-
du qualiter resoluantur.
6 Quādo filius est preteritus a primo gradu ⁊ a scđo exheredatus
non potest approbare primū gradum in preiudiciū substituti cui
est ius quesitum.
7 Licet filius possit consentire a principio ꝙ exheredetur a patre:
non tamen potest consentire vt pretereatur.
8 Penalis stipulatio accedens principali vitiaꝛ etiā si a principio
principalis fuerit nulla.
10 Licet rupto testamēto rumpanꝛ codicilli: tū si testa. fuit a princi-
pio nullum non sunt nulli codicilli.
11 Pendere dicitur proprie illud qđ venit accessorie ad aliud ⁊ ab
eo velut principali sumit effectū ⁊ essentiam: ⁊ cassato principali
cassatur ⁊ accessorium.
12 Substitutio vulgaris pōt dici pendere ab institutione rōne effe-
ctus quia donec pendet institutio pendet etiaȝ substitutio que in-
terim locum habere non potest.
13 Preteritio filij in ptāte reddit testamentum ipso iure nullum.
14 Filius in dubio presumitur in ptāte nisi probeꝛ emancipatus

Si ita testatus.

Si non vȝ institutio: testamen-
tum incipit a substitutione. h. d.
1 ¶ † No. primo ex isto tex. ꝙ testamentū potest incipere a substō-
ne vulgari quando institutio est nulla vide late Bart. per quinq3
questiones in. l. j. in prin. j. de vulga. ⁊ pupil. in scđo effectu quarte
questionis prin. Itē adde casum bene no. in. l. si filiussa. j. de hered.
insti. quem allegat glo. fi. hic: qui tex. non est alibi in iure s̄m Bal.
⁊ Ange. ibi: sed tu adde similem in. l. ex facto. §. lucius. j. de vulga.
⁊ pup. ¶ Amplia istū tex. ꝙ testamentū potest incipere non solū
ab expressa vulgari vt hic: sed etiā a tacita vulgari contenta sub
expressa pupillari per quā vocaꝛ alius filius testatoris qui aliter
non reperiꝛ institutus: ⁊ erat substitutus pupillariter ipsi impu-
beri per pupillarē nō succediꝛ testatori. sed sub illa expressa pupil
lari contineꝛ tacita vulgaris a qua incipiet testamentū ⁊ per quā
succediꝛ testatori. tex. est in. l. si pater filiū. j. de vulga. ⁊ pupil. ⁊ ibi
Ioan. de imo. ad hoc no. illū tex. ⁊ reputat singularem ampliatio
nem ad tex. nostruȝ. Et dicit ꝙ forte de facili non repperireꝛ alibi.
⁊ ibidem latius do. Alexā. vbi dixi. ⁊ idem Alex. in. l. inter cetera.
2 ad fi. j. eo. ¶ Secūdo no. ex hoc tex. ꝙ † ad essentiam seu valorem
substitutionis vulgaris non est necesse primū gradū valere: imo
si primus gradus est nullus ex causa preteritionis filij in potesta
te locus est substituto: vt hic. idem si deficiat primus gradus: q2
institutus sit omnino incapax vt spurius. l. ij. C. de heredi. institu.
idem si annullaretur institutio ex postfacto: vel quia posthumus
institutus non sit natus. l. si. C. de insti. ⁊ substi. ⁊ sic institutio ha-
betur pro non scripta. l. vnica. §. in primo. ⁊. §. pro secūdo. C. de ca
du. tollen. vel quia institutus decedat viuo testatore. l. ab omnib⁹
§. cum quidam. j. de lega. j. ⁊. l. qui ventri. in gloss. s. de ven. inspi.
¶ Ratio predictorū colligitur ex. l. cum proponas. C. de hered.
insti. quia illa verba si institututus heres non erit intelligūtur: vel
quia nollit vel quia non possit quomodocūq3 impotentia cause-
tur s̄m Bar. ⁊ alios hic. ⁊ latius Bar. in. l. j. in. ij. q. prin. j. de vul-
ga. ⁊ pupil. cū concor. ibi traditis. ⁊ in. d. l. cuȝ ꝓponas. ¶ † Ter-
tio pondera tex. ibi perempto primo gradu: qđ perimi dicitur il-
lud qđ est nullum. Nam primus gradus in quo filius in potestate
est preteritus est nullus vt. l. j. in verbo nullius momēti. ⁊. in. l. iij.
§. ex his. j. titu. j. ⁊. l. inter cetera. j. eo. ⁊ tamen iste tex. dicit perem-
pto primo gradu. Et sic facit s̄m Ange. Imol. ⁊ do. Alexan. pro
sustentatione libelli in quo petitur sententia que re vera erat nul-
la cassari vel rescindi. Nam intelligitur rescindi vel cassari. i. decla
b rari nullam et cassari de facto[b] sicut de facto processit. facit quod
vult glo. in. l. j. §. j. in verbo infirmabitur. ff. de ser. qui exponit in-
firmabitur. i. infirma esse ostendetur. ad idem. l. ex empto. §. is qui
vina. ⁊ ibi glo. s. de act. emp. do. Alexan. addit ad hec tria capitu
la que nihil faciunt. ¶ Adde tu licet ipsi non allegent Bar. in. l.
qui sub conditione. §. si. ad fi. j. de condi. insti. Item adde tex. in. c.
cum olim. in verbo cassauit. de re iudica. per quē tex. no. ibi Bal.
cassari illud qđ est nullum. Alibi est tex. not. ꝙ contractus nullus
euacuatur in. c. si quis presbyterorū. de rebus ecclesi. non alie. per
quem tex. no. do. Abb. in. vj. no. ꝙ cōtractus nullus potest denuo
annullari: ⁊ talis cassatio seu annullatio refertur ad factum quate
4 nus de facto processit. † Et per hoc dicit saluari libellum a contra
rietate si prelatus in libello dixit contractum nullum ⁊ in conclu
sione petijt illum cassari. facit. c. accedens. primo. cum gloss. vt lit.
non contesta. ¶ Sed aduerte tu prouecte in isto tex. † ꝙ illi abla-
tiui absoluti perempto primo gradu resoluūtur in conditionem
si perimatur primus gradus. l. a testatore. cum similibus. j. de cō-
di. ⁊ demon. ⁊ dixi. in rubri. s. solu. matrimo. Ergo presupponit
iste tex. si non cauilletur: aut si non calumnietur ꝙ primus gra-
dus non sit peremptus: sed si perimatur ꝙ tunc testamentum in-
cipiat a secundo gradu. istud non declarant scribentes. ¶ Con-
sidera si posset nouiter dici ꝙ tex. potuit habere respectum ꝙ fili⁹
preteritus posset approbare illum primum gradum a quo est p̄-
teritus. l. filio preterito. j. titu. j. vel ꝙ a principio filius consensis-
set se preteriri a patre. tunc primus gadus non esset nullus sicut
quando consensit se exheredari. Iuxta gloss. nota. in. l. si quando.
§. ⁊ generaliter. quod ibi Bart. ⁊ doct. C. de inoffi. testa. ⁊ dixi ali-
quid. s. in gloss. huius rubri. Vel. quando filius in potestate pre-
teritus decederet viuo testatore ⁊ in primo gradu essent instituti
venientes ab intestato tunc primus gradus valeret de iure preto
rio: vt est tex. singu. in. l. posthumus. in prin. in versi. idem ⁊ circa
j. titu. j. vnde iste tex. propter istos casus ⁊ similes dixit perempto
primo gradu: vt sic poneret pro constanti primum gradum esse
peremptū ꝙ non esset in predictis casibus ad hoc vt testamētum
possit

6 possit incipere a scdo gradu. ¶ † Sed tu aduerte ne erres prout errat. d. Alerá. j. in reprobatione vnius rónis assignate p Jmol. ⁊ Pau. de cast. super glo prima: ꝙ quando filius est preteritus a primo gradu ⁊ a scdo exheredatus non potest approbare primũ gradum in preiudicium substituti cui est ius acquisitum. Et isto casu nõ habet locum. d. l. filio preterito. j. titu. j. Jta tenet Bar. in l. ij. in prin. j. de vulga. ⁊ pupi. in. vj. q. quinte qõnis prin. vbi dixi. ¶ Jtẽ aduerte ꝙ lz filius possit a principio cõsentire qd exheredetur a patre: vt dixi in rubri. s. eo. non tamen potest a principio cõsentire qd ptereat. Et ꝗuis a principio cõsentiret preteritioni. tamen posset annullare: secus si consentiret ex postfacto. d. l. filio p terito. Jta late per multa fundaměta tenui ⁊ firmaui in. l. posthumo. in scda charta. C. de bono. posses. cõtratab. ¶ Jn glo. j. in verbo filium. Habes ratione differentie inter preteritionem posthumi: ⁊ filij iam nati: cum ista ratione diuersitatis glos. tenent antiqui doc. ⁊ Bar. hic. ⁊ dicit Bar. ꝙ est tenenda menti. ⁊ ꝙ est ratio text. in. l. contraria. Eam etiam sequit Sali. dicens ꝙ est multum
7 notanda ⁊ bene signanda. † Subdit Barto. facere ꝙ habes in solutione duarum. ll. s. l. si homo mortuus. ⁊. l. in illa stipulatiõe. j. de verb. obli. Et qualiter inducat. d. l. si homo mortuus. declarat in specie Bar. in. l. si ita stipulatus. in. xij. oppo. prime ptis. j. de vb. obli. ¶ Solus Rapha. cu. hic dicit Bar. loqui contra illá. si hõ mortuus. vbi penalis stipulatio accedens principali vitiat etiaz si a principio principalis fuerit nulla. ¶ Tu aduerte ꝙ imo illi duo tex. sunt in oppositũ in ambobus casibus glo. quia si a principio stipulatio principalis nõ valet: non valet etiaz penalis que solet ab ea pendere. d. l. si homo mortuus. ⁊ tamen contrarium est
8 in isto tex. ⁊ in glo. † Jtem quãdo a principio valet ⁊ ex postfacto vitiatur non tamen vitiatur penalis. d. l. in illa stipulatione. ⁊ tamen contrarium dicitur hic in glo. quia si institutio principalis a principio non valet: vt est quãdo posthumus est preterit⁹ vitiat etiam substitutio ab illa dependens. d. l nam et si sub conditione. §. si. j. ti. Et sic in illis legib⁹ est de directo in cõtrariũ ad vtrunꝗ dictum gl. Unde aduerte ꝙ Bar. j. in sequenti oppo. videt istud tollere licet nemo aduertat. Nam dicit ꝙ hic loquit in substitutione que potest per se stare ⁊ assumere vires a seipsa. ideo valet substitutio licet non valeat institutio: sed legata q̃ sunt magis accessoria ad institutionem non valẽt vitiata institutiõe: aut si sit pro nõ scripta. l. vnica. §. in primo. ⁊. §. pro secũdo. C. de cadu. tol. Et per rationem huius solu. dicit Barto. solui contrarium de. d. l. in il-
9 la. ⁊. d. l. si homo mortuus. † Et licet aliter in specie non respõdeat vult dicere ꝙ in illis. ll. penalis stipulatio omnino pendet a principali. Jdeo si pncipalis fuit ab initio impossibilis pena adiecta dispositioni impossibili etiam nihil valet. Cum eadem ratio prohibitionis sit in principali ⁊ in penali: ideo neutrum valet. Jta loquit. d. l. si homo mortuus. Et ita in specie declarat bal. in. l. nõ dubium. in. xiij. oppo. C. de legi. Secus quando principalis stipulatio fuit ab initio possibilis. ita loquit. d. l. in illa. Jta declaro mentem Bar. qui alias esset obscurus ⁊ a nemine declaratur. ¶ Jtem Bar. in alio videt aliqualiter cõtrariari. Dum sequendo glo. vult ꝙ substitutio pendeat ab institutione: ⁊ postea in secunda oppo. vult qd substitutio per se subsistat: ⁊ assumat vires a seipsa: sed dic ꝙ Bar. in secunda oppo. loquit quando institutio a principio est nulla: tunc substitutio non pendet sed a seipsa vires sumit: ⁊ ideo assignat Bart. rationem quare legata pendeant ab institutione que est pro nõ scripta ⁊ a principio nulla: et tamen substitutio non pendet ab institutione que a principio est nulla. ⁊ dicit rationem esse: quia nõ põt grauari legatis ille qui non percipit cõmoduz a testatore. l. ab eo. C. de fideicõ. l. plane. secũda. §. fin. j. de lega. j. sed quãdo institutio est p non scripta nullũ cõmodum
10 ex ea percipit: ideo legata corruũt magis propter defectum commodi ꝗ accessionis. ¶ † Jtem adde p ista gl. facere illud qd not. tenet bar. post Dyn. in. l. legata inutiliter. j. de leg. j. ꝙ licet rupto testamento rumpant codicilli: quando testamentum a principio valuit: quia inceperunt habere dependentiam ab eo. l. j. C. de codicil. Tamen si testamentũ fuit a principio nullum non sunt nulli codicilli: quia tunc non inceperunt ab eo dependentiam habere si cut quãdo nullũ factum est testamentũ. l. si quis cum test. nullum. j. de iure codicil. ⁊ ita etiã tenet gl. i. d. l. j. ⁊ ibi Pau. de ca. ⁊ Moder. C. de codicil. vbi dixi. ⁊ Paul. de ca. hic. ¶ Jstam ratione diuersitatis gl. reprobant alij omnes Bal. Ang. Jmo. Rapha. cu. Pau. de ca. do. Alerá. ⁊ Are. hic: quia secundus gradus substitutionis non põt dici pendere a primo et esse illi accessorius: nec rõne causalitatis: quia secundus gradus sumat robur ab existentia primi: imo propter nullitatem primi gradus vndecũꝗ puen-
11 iat nullitas sit locus substitutioni vulgari: vt hoc text. et dixi. s. in scdo no. † Pendere ergo pprie dicitur illud qd venit accessorie ad aliud: ⁊ ab eo velut principali sumit effectum et essentiam ⁊ cassato ipso principali cassatur ⁊ accessoriũ. l. non dubium. C. de legi. ⁊. l. inter dilectos. §. ceterum. de fide instru. ¶ Jtem contra rationem glos. allegant ter. in. l. j. §. si venter. ff. de vẽ. in pos. mit. vbi si a primo gradu fuit preteritus posthumus a scdo exheredatus: ⁊ ante natiuitatem posthumi decedãt instituti in primo gradu hereditate non adita p eos secũdus gradus a quo exheredatus fuit posthumus valet ⁊ tenet: ⁊ tamen ibi primus gradus a principio valuit: cuius cõtrarium esse deberet scdm ratione glo. nostre. ⁊ in hoc etiã se fundat do. Alerand. Sed ad illum ter. facilis est respõsio: quia ibi posthumus per eius natiuitatem nunꝗ rumpit primũ gradum ex quo instituti fuerũt premortui anteꝗ adirent: ⁊ sic anteꝗ posthumus nesceretur: ⁊ sic primus gradus iam erat ruptus anteꝗ posthumus nasceretur; secus est in casu glo. nostre. ¶ Licet ergo omnes reprehendant rationem. Glo. ⁊
12 Bar. Ego eam defendendo dico † ꝙ substitutio vulgaris potest dici pendere ab instõne rõne effectus: qr donec pendet institutio etiam pendet substitutio que interim locum habere non potest l. ꝗdiu. j. de acquir. heredi. Jtem substitutio dicit pẽdere quãdo primus gradus valet ⁊ nõ aliter vt dixi. Et legata magis dependent ab institutione: ꝗ substitutio ab instõne ꝑm Bartol. in scda oppo. quem supra proxime retuli. Jtem posthumus rumpendo primum gradum mediante facto. i. eius natiuitate ad eius vtilitatem rumpit: vt dicit text. in. d. l. nam et si sub conditione. §. si. in fin. j. ti. j. secus est in filio iam nato preterito: vbi primus gradus ipso iure absꝗ eius facto rumpit. l. ij. §. ex his. in verbo semper. j. titu. j. ⁊ ad hoc tendit alia ratio diuersitatis assignata per bald. ⁊ Ang. quã sequitur do. Alerá. hic. ¶ Limita istam gl. duobus modis. Primo limita vt pcedat quãdo primus gradus a principio tenuit de iure communi. si autem primus gradus a b initio valeret solum de iure speciali qd est debilius. tunc vitiata tali institutione non vitiatur substitutio ab ea dependens que valet de iure communi. ter. est no. in. l. nam si miles ⁊ ibi Barto. ita declarat. j. ti. j. ⁊ institutio que valuit de iure speciali: licet tollatur non est tante potentie vt ad se trahat accessorium ꝑm Barto. in aut. ex causa. C. de libe. prete. in prima oppo. ad verbũ exheredationis. ¶ Scdo limita istam glo. pcedere in filio in potestate cui⁹ preteritio reddit testamẽtum omni iure nullum scdm communez opi-
13 nionem. l. j. in verbo nullius momẽti. cũ similib⁹. j. titu. j. † Secus est in filio emancipato preterito a primo gradu et exheredato a scdo. Nam eius preteritio non rumpit ipso iure primum gradũ. Nam contra illum datur filio contratabulas si instituti in primo gradu veniunt. ter. est not. in. l. non putauit. §. a pmo. j. de contra tabu. Ergo apparet qd valet quia si esset nullus non daret contratabu. vt. l. ꝙ vulgo. eo. ti. Ratio est: quia preteritio filij emancipati non rumpit a principio testamentum. §. emancipati. insti. de heredi. q̃ ab intesta. ⁊. l. nõ est. j. de bo. pos. ti. genera. ⁊ sic est eadẽ ratio que in posthumo preterito. ita procedit tex. in. d. l. non putauit. §. a primo. in ver. sed si post mortem. ꝫ Bar. hic. ⁊ ibi licet aliter rñdeat Rapha. cu. vt hic late habes per do. Aler. ¶ Et si dicas vbi somniauit Bar. ꝙ in illo ter. filius pteritus esset eman-
14 cipatus istud est diuinare. † et tanto fortius quia filius in dubio presumit esse in potestate si non probet emancipatus. ter. est in. l. si emancipati. in verbo neꝗ emancipatum probatum fuerit. vbi aliquando dixi. C. de colla. Responde illud probari dupliciter. Primo ex natura illius tituli scdm quã leges in eo posite debẽt intelligi. l. imperatores. s. de in diem adiec. Sed ille tex. principaliter fuit inuentus pter filios emancipatos qui erant incogniti a iure ciuili. d. §. emãcipati. ⁊ istã rõnem adducit do. Aler. hic. ¶ Scdo ⁊ subtilius vltra eũ: dic ꝙ ille tex. de necessitate loquitur in filio emancipato: quia ibi hereditas nõ vadit ad scdm graduz nisi heredes primo loco instituti sint premortui in vita testatoris vt ibi dicit ter. sed si ibi filius in potestate fuisset preterit⁹ immediate hereditas transiuisset ad scdm gradum a quo testamentum sumeret exordiũ: vt hoc. text. quia nunꝗ valuit primus gradus cuius contrariũ decidit in. d. §. a primo. Ergo ille text. necessario loquit de filio emancipato preterito a primo gradu ⁊ exheredato a secũdo. ¶ Capio glos. in verbo solo ꝗ̃ opponit de. §. precedenti. ⁊ soluit tribus modis. ⁊ primã solu. reprobat. Sed põt saluari quando vnus tantũ esset institutus in primo gradu: ⁊ testator diceret a titio herede filiũ exheredo: tunc valeret exheredatio: quia censeret exheredatus a gradu: ex quo ille solus facit totum illum gradũ. l. si a primo. j. eo. ꝑm Jmol. Pau. de ca. do. Alerá. ⁊ Are. hic. Dixi in. §. precedenti.

1 ☞ Etiam non habens vxorem potest posthumum instituere.
2 Jndefinita appellatio posthumi non comprehendit nisi nascitu rũ ex legitimo matrimonio.
3 Femina põt posthumos instituere.
4 Femina isto iure poterat posthumum instituere.
5 Jndefinita institutio posthumi refert ad oẽs posthumos qñcũꝗ ⁊ ex quacũꝗ vxore presenti vel futura nascituros.
6 Si testator instituat ventrẽ vxoris sue ⁊ postea ex eadem muliere habuerit filios diuersis tẽporibus oẽs censent instituti.

7 Si testator dicat instituo omnem ventrem: tũc an veniant filij de
prima ⁊ secunda vxore.
9 Venter appellatur quãdo mulier est pregans.
10 Testator instituendo ventrem vxoris intelligitur instituisse post
humum.
11 Nomine ventris non venit nisi venter pregnans.
12 Si testator instituit vẽtrem vxoris sue si pregnans esset vel post-
humũ qui esset in ventre vxoris sue tũc se retulit ad presentẽ ⁊ sic
non comprehendit nisi qui tũc in vtero erat.
12 Fauore testamenti institutio trahit etiã ad quemcũq; nasciturum
etiam ex diuerso tempore ⁊ ex diuersa vxore.
14 In dubio est interpretandũ vt testamentũ valeat ⁊ testator sense-
rit de casibus necessarijs.
15 Si vxor est pregnãs ⁊ maritus presens verisimiliter ⁊ a cõiter ac
cidentibus debet scire.
16 Indefinita appella. posthumi non comprehẽdit nisi nasciturum
ex legitimo matrimonio.
17 Si testator cõcubinaʒ ⁊ non vxorẽ habeat ⁊ instituat posthumos
hodie etiã intelligeret de naturalibus tantum.
18 Mens tex. nostri est dicere an oĩs masculus testator carens vxo-
re possit instituere posthumũ qui non est in rerum natura.
19 Si testator legasset posthumo simpliciter non videt legare nisi so
lum primo qui tunc esset in vtero matris.
20 Exheredatio facta de posthumo simpliciter comprehendit oẽs
posthumos qui postea nascentur.
21 Qñ appellatio posthumi est simpliciter facta cõprehendit oẽm
posthumũ ex quacũq; vxore nasciturum.
22 Hec demon. meum comprehendit presens ⁊ non futurũ tempus.
23 Posthumus est solum in futurum.
24 Valet argumentum de libertate ad piam causam.

Placet. Institutio de posthumo simpliciter fa-
cta trahit ad oẽm posthumũ ex quacũq;
vxore presenti vel futura nasciturũ. h. d. cum. l. sequẽti.
¶ Dubium principale erat: an testator qui nõ habet
vxorem possit posthumũ instituere: ⁊ si instituat de quo posthu-
mo intelligatur. Et dubiũ erat ꝙ institutio talis non valeret: q2
non põt fundari sup non ente. argu. l. j. in fi. s. de eo qui pro tuto. ⁊
l. tutor si petitus. ⁊. l. scie. s. d tuto. ⁊ cura. da. ab his: ʒ posthum9
non erat in rerũ natura etiã spe: rebus sic se habentibus. nec cõce-
ptus erat tpe conditi testamenti: ⁊ sic non poterat illo tẽpore esse
habilis prout requiritur. l. si alienuʒ. §. in extraneis. j. de here. in-
1 stitu. † Item poterat generari turpis susupitio posthumi ex alie-
na vxore cũ ipse vxorẽ non haberet ⁊ sic videbat non valere. iuxta
l. si quis posthumos. in fi. prin. j. eo. Contrarium determinatur in
hoc tex. ꝙ etiam non habens vxoreʒ possit posthumũ instituere:
⁊ intelligat instituisse quemcũq; nasciturũ ex quacũq; vxore quã
postea ducet: ⁊ sufficit ꝙ habere possit alias sequeretur ꝙ etiaʒ si
haberet vxorem non valeret institutio posthumi: cum possit vxo
reʒ dimittere ⁊ repudiare: ⁊ sic carere vxore. Itẽ q2 videt instituis
se non solũ posthumũ nasciturũ ex ea vxore quam nunc habet. sed
etiã ex quacũq; alia quã postea ducet: vt dicit tex. ergo etiã si nul
lam vxorẽ haberet idem dʒ esse vt videat instituisse nasciturũ ex
illa quã postea recipiet in vxorẽ: ⁊ lʒ tpe testamẽti non sit posthu-
mus in rerũ natura reipsa: tñ subest saltem spe: ⁊ istud sufficit: ⁊ in
2 hoc cõcurrit etiã fauor testamẽti ꝯseruandi vt in glo. † nec hic põt
capi sinistra suspitio cum indefinita appellatio posthumi non cõ
prehẽdat nisi nasciturũ ex legitimo mrimonio: vt ptʒ in hoc tex.
in verbo ex quacũq; vxore. vt hic no. Bal. ⁊ lati9 do. Alex. dicã. j.
in. iij. no. ¶ Pondera in primis tex. ibi oẽm masculum: qui non
cauillãdo literã vr velle ꝙ femina nõ possit posthumũ instituere.
Nam includẽdo masculum censet feminã excludere. l. cum pretor.
cũ similibus. s. de iudi. ⁊. c. nõne bene dicimus. de presum. Itẽ non
est verosimile ꝙ legislator dixerit oẽm masculũ sine effectu aliqd
3 operandi. † Glos. secũda hic sentit ꝙ tex. dicendo oẽm masculum
non per hoc excludit feminã: quin etiã femina possit posthumuʒ
instituere. Sed hoc dicit tex. propter casuʒ tacituʒ: q2 si testõr ma
scul9 nõ instituat posthumũ: lʒ eũ pretereat natiuitate posthumi
preteriti rumpit testm̃. l. iij. in prin. ⁊. §. ex his. j. tit. j. secus est in fe
mina cuius preteritio valet pro exheredatione. §. mater. institu. d
exhere. lib. ita voluit gloss. euitare difficultatem text. ne illa verba
oẽm masculum essent superflua. Sed illud non tollit difficultatẽ
tex. de institutiõe de qua sola loquit lr̃a. vnde subtilis Raph. cu.
intelligit simpliciter text. prout iacet sine violentia: tʒ ꝙ femina
possit posthumũ instituere: ⁊ hoc modo lr̃a plane ꝓcedit assum-
ptũ ꝓbat: q2 posthumus alienus iure ciuili scdm hec iura institui
non poterat ante gallũ. l. gallus. in prin. ⁊. §. pe. j. eo. ⁊. l. penu. vbi
ad lr̃am tex. j. de le. j. ⁊ insti. de bo. pos. in prin. posthumus aũt alie
nus dr qui natus non est suus: nec in ptãte testõris. §. posthumo.
instit. de leg. iũcta. l. vnica. §. extraneuʒ. C. de rei vxo. act. ʒ posthu
mus nunq; femine potest esse suus nec in ptãte: vt. l. nulla femina
de suis ⁊ legi. ergo cum femine posthumus semp sit alienus: ergo
institui posthumus a femina non poterat: licet de iure pretorio
aliud sit. institu. de bo. pos. in prin. ⁊. l. verũ. j. de bo. pos. sm tabu.
4 ¶ † Iste intellectus Rapha. nec in se nec ad istũ tex. est verus: q2
imo femina poterat etiã isto iure posthumũ instituere: vt est tex.
in. l. posthum9. in fi. pn. in vsi. simili mõ. ⁊ ibi glo. s. de inoffi. testa.
ad idẽ tex. in. l. sed est quesitũ. in fi. j. eo. in vbo maxime. ⁊ ibi expsse
gl. ⁊ Are. ad hoc no. illuʒ tex. vbi est tex. ꝙ etiã si muliebria ꝓuale-
rẽt in hermophrodito adhuc posset posthumũ heredẽ instituere.
Et sic non solũ masculus sed etiã femina. ¶ Et ad fundamẽtum
Rapha. rñde ꝙ femine semper postumus dr esse alienus. istud est
verũ suitate ⁊ ptãte: quia ibi non cadit suitas nec ptãs. §. femine.
insti. de adop. Sed non dicit alienus generatione: ⁊ sic femina nõ
potest posthumũ oĩno alienũ instituere p iura superius allegata:
sed bene posthumũ q sit ꝓprius gñatione. ¶ Quid dicemus ad
hũc tex. ego dico ꝙ ideo tex. dicit oẽm masculũ: quia femina non
põt habere posthumũ ex se proprie qui nascatur post eius mortẽ
nisi ex secto ventre: vt. l. quod dicitur. j. eo. qui non dicitur ꝓprie
posthumus scdm glo. in. d. l. posthumus. in fi. prin. quã Ang. ibi
5 no. ⁊ sequit ⁊ retuli etiam in rub. s. eo. ¶ † Secũdo no. ex isto tex.
ꝙ indefinita institutio posthumi refert ad oẽs posthumos quam
docũq; ⁊ ex quacunq; vxore presenti vel futura nascituros ⁊ hoc
fauore testamenti conseruandi: vt hic in glo. ¶ Adde ꝙ per istuʒ
tex. no. decidit Ioã. an. in addi. Specu. in tit. de testa. sup rubri. in
penu. col. in ver. occurrit alia questio. ꝙ si testator instituit ventrẽ
6 vxoris prout tota die fit quasi in omnibus testamẽtis: † ⁊ postea
ex eadem vxore plures habuit filios diuersis temporibus oẽs cẽ-
sentur instituti. Ad hoc etiaʒ allegat quedam alia iura presertim
l. si qs ita dixerit. §. j. s. de testa. tutel. ⁊. l. qui filiabus. §. j. ⁊ ibi glo.
de lega. j. ⁊ tex. vbi dicit videri casum in. l. cum inter veteres in v-
bo maxime. C. de fideicõ liber. ⁊ ante eum formaliter fuit origina-
lis decisio Oldra. laudẽ. in cõsil. ccxij. incipiẽ. Quidam in suo te-
stamento sic dixit. ⁊ sic vides ꝙ testator instituendo ventrem vxo
ris sue que erat pregnans tpe testamenti non solum videtur insti-
tuisse illum qui erat tunc in vtero: sed quemcũq; aliũ qui postea ex
illa vxore quandocũq; nasceret: ⁊ sic nemo eorum potest dicere se
preteritum nec rumpere testamentum: qd valde not. Idem tenet
Ang. licet de Ioã. and. non faciat mentionem in cõsi. lj. incipien.
Simon notarius. Istam decisionem Ioã. and. etiam sequit dom.
Alexã. hic late discutiens articulũ. Allegat aliqua iura que ipse-
met Io. and. allegat. idem consulendo tenuit do. Alexã. in consil.
clxx. scdi volumi. incipiẽ. Viso processu cause vertentis inter do.
Anto. in. ij. col. vbi istaʒ decisionem fortificat alio fundamẽto per
illud qd concludit Bart. ⁊ alij post eum in. l. si pluribus. in princi.
de lega. ij. per illum tex. ⁊. l. si quis ita. §. j. de testa. tutel. vbi tenet
ꝙ indefinita apposita circa personas equipollet vniuersali si su-
mus in fauorabilibus. Modo sic si testator dixisset instituo ven-
7 trem vxoris adijciendo terminum vniuersalem omnem † procul-
dubio intelligeretur nedum de prima vxore sed etiam de secũda:
ergo idem in casu presenti quando indefinite dixit ventrem vxo-
ris. cum simus in materia fauorabili testamenti conseruãdi ne ali
quis censeatur preteritus: vt hic in glo. ¶ Aduerte quando te-
stator instituit ventrem vxoris sue vel posthumum qui ex vxore
pregnante nascetur. tunc si duo vel plures nascuntur simul codeʒ
partu: planum est ꝙ omnes simul nati censentur instituti per. d. l.
qui filiabus. §. j. cum gl. ⁊. l. ex duobus. in prin. cum gl. j. de vulga.
⁊ pupil. Et ita tenuit in specie Fede. de senis in consi. xlj. incipien.
testator instituit filium posthumum. quem allegat domi. Alexã.
⁊ ante eũ. Pau. de ca. hic pro quo est casus in. l. cum inter veteres.
in verbo maxime. C. de fideicom. liber. vbi si testator reliquit liber
tatem vni posthumo existenti in ventre ancille sue ⁊ plures nascã
tur: omnes ex humanitate libertatem consequentur. ad idem text.
in. l. verum. in princ. j. de reb. du. ⁊ iste casus non habet difficulta-
tem. Si autem non ex codem partu sed bene ex eadem vxore diuer
sis tamen temporibus plures posthumi nascerentur oẽs censerẽ-
tur instituti: ⁊ omnes alij post primũ posthumũ nati. ⁊ sic ista est
8 proprie decisio Oldra. ⁊ Ioan. and. † Si autem nascerẽtur ex alia
diuersa vxore: tunc non loquitur Ioan. an. licet Pau. de ca. eum
referat etiam loqui isto casu. Sed certe Ioan. and. expresse loqui-
tur quãdo ex eadem vxore nati sunt plures quod omnes veniant.
Sed quando essent nati ex alia vxore Ioan. and. ibi non loquitur
nec ponit istuʒ casum. ¶ Tamen aduerte ꝙ imo omnes veniant
etiam nati ex alia vxore. facit ista lex cum. l. sequenti. ⁊ text. in. l. si
filius a patre. §. si quis ex certa. j. eo. vbi quãdo testator limitauit
se ad liberos ex certa vxore nascituros: tunc ex alia vxore nascitu-
ri non includuntur: ergo secus esset quando testator simpliciter
et in genere instituit ventrem vxoris sue. Item militat etiam isto
casu fauor testamenti conseruandi: quem considerant Glo. Bar
to. ⁊ doc. hic. ⁊ Bartol. in. l. si ita. j. de auro ⁊ argen. lega. ¶ Con
tra decisionem Oldra. ⁊ Ioan. andr. tenent Raphael. cu. Paul.
de ca. ⁊

de ca. ꝛ Aret. hic. ꝛ primo Rapha. cu. in. l. seq. que incipit ideoq̃
non facta mentione Oldra. nec Jo. an. querit. Pone testa͛ dicit
instituo ventrem vxoris mee: an comprehendat solum eũ vel eos
qui de presenti sunt in vtero vxoris: an etiam alios nascituros ex
illa vxore successiuis temporibꝰ ꝛ putat solũ cõprehendi eum vel
eos qui de presenti sunt in vtero per titulũ de vẽ. in pos. mit. ꝛ per
titulum. ff. si mul. ven. no. ꝛ. l. ventre. cũ similibꝰ. ĩ. de acqr. heredi.
9 quia appellat̃ venter qñ mulier est pregnans. † Et si dicat̃ ꝙ mẽs
testatoris videt̃ esse vt oẽs posthumi intelligant̃ esse instituti. di-
cit Raph. cu. ꝙ verba repugnant. ¶ Sed tu aduerte q͛ Oldra.
10 lau. ꝛ Joã. an. in locis p̃alle. sentiunt oppositum. † Dũ dicunt qđ
testator instituẽdo ventrẽ vxoris intelligit̃ instituisse posthumũ:
vt. l. iij. §. nominatim. ĩ. ti. j. sed institutio posthumi iuris interpre
tatione cõprehendit omnes posthumos quocũq̃ tpe nascituros
vt hoc tex. ergo simil'r ĩstitutio vẽtris que illi eqparat̃. ¶ Pau.
de cas. hic etiã reprehendit decisio. Jo. an. motus per illud quod
determinat glos. in. l. seq. que incipit Ideoq̃. que intelligit istã. l.
ꝓcedere qñ testator instituit posthumũ simpliciter nõ referendo
se ad certũ ꝛ determinatũ. sed in casu isto qñ testator dixit instituo
ventrem vxoris mee videtur se restringere ad illum qui erat tunc
in vtero: sed an illa gloss. verum dicat ibi statim dicetur. Item lo-
quitur illa gloss. quando testator limitauit se ad posthumũ ex cer
ta vxore: puta seia nasciturũ. prout loquit̃ text. quem allego in. l.
filius a patre. §. si qs ex certa. ĩ. eod. sed questio nostra est qñ testa-
tor simpliciter instituit ventrẽ vxoris. ¶ Are. hic. in fi. etiam te-
11 net contra Jo. an. ꝛ credit ↄ͛rium indubitãter esse verũ. † Motus
quia noĩe ventris non venit nisi venter pregnans. l. j. §. de inspi-
ciendo. ꝛ. l. qui vẽtri. s̃. de ven. inspi. vnde est perinde ac si testator
dixisset instituo posthumũ meum vel posthumum quez habeo ĩ
vtero vxoris mee: quo casu institutio dicitur limitata ad certum
posthumum: ꝛ tunc non habet locum ista. l. prout tenet glos. in. l.
sequenti. Sed vt dixi. an illa glo. verum dicat statim ibi dicetur.
Ita vt supra ꝑime dixi instituere ventrem est instituere posthu-
mum quia equiparant̃. d. l. iij. §. noĩatim. ĩ. tit. j. Sed qui instituit
posthumũ videt̃ instituere omnem posthumum qñcunq̃ nascitu
rum: vt hoc tex. ergo idem quando instituit ventrem. ¶ Quid te
nendum. Teneas decisionẽ Oldra. ꝛ Joã. and. approbatam per
Ang. ꝛ per do. Alexã. hic in lectu. ꝛ in cõsi. s̃. adducto. et credo ꝙ
ista opi. seruaretur in practica. ¶ Et vltra scribẽtes adde ꝙ idez
tenet Bal. in cõsi. cxxij. prime partis incip. verba testamẽti sic di
cunt. ꝛ idem Bal. in cõsi. cxxviij. p̃me partis incipiẽ. ad intelligen
tiam aliquorũ dubiorũ ꝙ ↄsiliũ est errore duplicatũ in cõsi. cxij.
q̃nte partis incipiẽ. ꝓponit̃ ꝙ quidã ser. Simon. ¶ Limita istas
cõem decisionẽ ex eo ꝙ consuluit Ang. in cõsil. lj. incipiẽ. Simon
12 notarius. in. ij. col. † vbi tenet: ꝙ si testator instituit ventrem vxo-
ris sue si pregnans esset vel instituit posthumũ qui esset in ventre
vxoris sue: tunc ad presentem se retulit: ꝛ sic non videt̃ posse com
prehendi nisi ille qui tunc in vtero erat: ꝛ ideo alius posthumus
postea genitus diceret̃ p̃teritus: ideo rumperet testamẽtum. Naz
aduertendum est scđm eum ꝙ testator non habebat necesse dicere
si pregnans esset. si de omni ventre sensisset: cum solum ex ventre
pleno posthumus nasci possit ꝛ nõ ex vacuo. l. ventre. ĩ. de acqui.
heredi. ꝛ. l. antiq. s̃. si pars heredi. peta. vnde dicta verba cõditio
naliter prolata si pregnans esset nihil operarentur nisi ad presen
tem ventrem fieret relatio ꝛ verba in vanum intelligi don debent
l. si quãdo. in prin. ĩ. de lega. j. ꝛ. c. si papa. de priuile. in. vj. Itez di
cta verba si pregnans esset cõditionaliter prolata debent imple-
ri in forma specifica. l. qui heredi. ꝛ. l. meuius. in prin. ĩ. de cõditio.
ꝛ demon. ergo q̃tum ad primũ partum referri debent: per cuius
ortum est purificata conditio. l. boues. §. hoc sermone. ĩ. de verb.
signi. ¶ Do. Alexan. hic dicit ꝙ ista limitatio Ang. est nota. di-
gna si est vera: sed eam reprobat: motus q͛ illud verbũ esset p̃te-
riti imperfecti cõprehendit non solum preteritum sed etiã futu-
rum: vt est tex. in. l. si debitor. §. verisimilez. s̃. de ↄ͛hẽ. emp. ꝛ. l. cũ
certum. de vino tritico oleoq̃ lega. Bar. in. l. q rome. §. augerius
ꝛ in. l. cum stipulamur. de verbo. obli. Bar. in. l. j. in. vij. q. de iure
codicil. Sed tu dic ꝙ ad hoc ipsemet Ang. respondet in p̃alleg.
consi. lj. in. j. col. vbi circa hoc bene insistit. ¶ Item ꝑm do. Alex.
fauore testamenti institutio trahitur ad quẽcũq̃ nasciturum etiã
13 diuerso tempore † ꝛ etiam ex diuerso ventre: vt hoc text. ꝛ sic non
habet locum dictus. §. hoc sermone. vt hic in glo. approbata per
omnes: ꝛ illa verba si pregnans esset vel si in vtero esset: nihil de-
bent operari ꝑm do. Alexã. quia exprimuntur eo modo quo taci
te insunt. l. iij. ĩ. de leg. j. ¶ Sed truffa est q͛ exprimũtur alio mo-
do quam tacite insunt: ergo debent operari: vt. l. si ita legatuz. §.
illi si volet. ĩ. de lega. j. Alias supfluerent ꝛ essent in vanũ posita
ꝛ sine effectu operandi qđ non est dicendum. Et qđ exprimantur
alio modo quã insint apparet clare quia dicendo si pregnã esset
videt̃ testator se referre ad vẽtrem plenum: et sic ad posthumum
qui nunc erat in ventre vxoris: secus qñ istud non exprimit̃: tunc

videt̃ includi indifferẽter omnis posthumus vt hoc text. ꝛ sic vr̃
ꝙ possit defendi limitatio Ang. ab impugnationibus do. Alex.
14 ¶ † Ego vltra do. Alexã. allego Bal. qui tenet in terminis ↄ͛riũ
in prealle. cõsi. cxxij. p̃me patris. ꝙ dixi errore duplicatũ vbi tz
ꝙ si testator instituit ventrẽ ꝛ non dicat si pregnans est: sed dixit
si pregnans esset ꝙ intelligit̃ quãdocunq̃ ex dicto testatore esset
pregnans. argu. l. si. C. de posthu. here. insti. ꝛ per istam. legẽ. Nã
in dubio debemus interpretari ꝙ testm̃ valeat: ꝛ ꝙ testator sen-
serit de casibus necessarijs: vt not. in. l. gallus. §. videndum. ĩ. eo.
a ita ibi tenet Bal. ¶ Alibi Pau. de ca.[a] ĩ ↄsi. lxxi. incipiẽ. casus
iste frequẽter cõtingit in vlti. co. circa fi. ĩ scđo dubio tz ꝙ quãdo
illa verba si vxor sua esset p̃gnans fuissent prolata a testa͛e graui
ter infirmo qui credebat se ex illa infirmitate mori: tũc censeatur
apposita ad denotandũ ꝙ si tunc vxor nõ erat p̃gnans institutio
posthumi nõ poterat effectũ sortiri: cum existimerat testator gra
uiter infirmus non amplius vxorẽ ex se pregnantẽ futurã: secus
quãdo testator nõ esset sic infirmus nec crederet tunc mori sed su
perviuere: tunc illa verba referunt̃ ad omnẽ posthumum nasci-
turũ siue tunc siue postea per istũ text. iuncta. l. titius. in prin. ĩ. e.
ꝛ. l. si. C. de posthu. here insti. ¶ Secundo principaliter istũ text.
ꝛ predicta limitat mirabiliter Paul. de ca. hic: vt ista lex debeat
15 intelligi quãdo testator ignorabat vxorẽ esse pregnãtem: † quia
tunc non habuit respectũ magis ad vnũ q̃ ad alium: ꝛ sic omnes a
posthumi ex quacũq̃ vxore nascant̃ censentur instituti: ita proce
dit ista lex. secus si testator sciebat vxorem esse pregnantem: quia
tunc censetur solum de illo sensisse qui nascet̃ ex illo partu. Nihil
tamen allegat: et si vera est ista limitatio est valde signanda. do.
Alexan. eam reprobat ꝛ leuiter solũ quia Paul. de ca. nihil. alle-
gat ꝛ eius limitatio nõ videt̃ iure probari. ¶ Tu impugna hãc
limitationem per istũ text. ibi vel is qui tunc in vtero est. Nã re-
stringere istã literã ad maritum ignorantẽ vxorem esse grauidã
esset nimia diuinatio ꝛ contra cõiter cõtingentia. nam si vxor est
pregnans maritus presens verisimiliter ꝛ a cõmuniter cõtingen
tibus debet scire. argu. l. octaui. in fi. ff. vnde cognati. Nota bene
predicta q͛ sunt casus quotidiani ꝛ vtiles in practica: ꝛ nõ ita ab
16 alijs declarant̃. ¶ † Tertio no. principaliter. ex isto text. in verbo
quacũq̃ vxore. ꝑm bal. hic: ꝙ indefinita appellatio posthumi nõ
cõprehendit nisi nasciturũ ex legitimo matrimonio: et ideo non
cõprehendit posthumum naturalem tm̃: siue testator esset vxora-
tus siue nõ. Ita etiam no. do. Christo. de castel. hic. ꝛ reputat do.
Alexã. no. dignum: dicens ꝙ nõ reperit ab alio tactum: ꝛ putat
isto iure ꝓcedere: ꝛ etiam iure codicis qñ posthumus esset insoli-
dum institutus: aut in maiori summa q̃ possit naturali relinqui:
tunc verum esset ꝙ appellatione posthumi non posset in natura
li verificari. l. humanitatis. C. de natu. lib. secꝰ de iure nouissimo
aut̃. in casu quo naturalis posset vniuersaliter institui qñ tpe te-
stamenti pr̃ nõ haberet filios legitimos ꝛ naturales. iuxta aut̃. li
cet. C. de natu. libe. Nisi dignitas testatoris non refragaret̃ exten-
di ad naturales seu pateret̃: vt habet̃ in. l. ex facto. §. si quis roga-
tus. ĩ. ad treb. ꝛ in. l. generaliter. §. cũ autẽ. C. de instit. ꝛ substitu.
17 ¶ † Adde ꝙ ante eum Raph. cu. etiã reprobat Bar. ꝛ putat ꝙ
si testator habẽs cõcubinam ꝛ non vxorẽ institueret posthumos
ꝙ hodie etiã intelligeret̃ de naturalibꝰ tm̃ ꝑm distinctionez. d. l.
ex facto. §. ex facto. ꝛ. §. si qs rogatus. eo q͛ appellatione liberorũ
naturales tm̃ continent̃: vt. l. generaliter. §. cuz autẽ. C. de insti. et
substi. ergo etiã debẽt comprehẽdi appellatione posthumorũ lz
iure isto secus esset: vt p̃dixi. ¶ Expeditis textua. capio gl. ĩ v̾bo
posse. quã diuide in tres ptes ꝓut tria remouet contraria. Scđa
ibi. secꝰ aũt in femina. Tertia ꝛ vltima est ibi. nisi. vt. C. de inoffi.
testa. l. iij. ¶ In prima parte opponit̃ contra tex. Dicitur hic te-
statorẽ posse posthumũ instituere. Cõtra: imo habet necesse insti
tuere aut exheredare: alias eius natiuitate rumpitur testamen-
tum: vt. l. iij. in princi. ꝛ. §. ex his. ĩ. ti. j. Glo. fatetur contrarium: ꝛ
propterea exponit text. posse. i. debere. ꝛ cum ista expositione gl.
transeunt omnes. ꝛ in specie Bal. ꝛ do. Christo. de castel. hic qui
pro ista gl. allegant. l. qui bona. §. de illo. ĩ. de dã. ĩfec. ¶ Adde tu
aliam glo. in. §. sed est quesitum. in gloss. fin. ĩ. eo. sic etiam exponit
glo. in. l. si tibi mandauero. §. pe. ĩ. manda. in v̾bo potest. vbi glos
exponit. i. debet. ꝛ glo. in aut̃. sed periculũ. C. fine cen. vel reliqui.
ꝛ glo. ꝛ doc. in. l. j. de iurisdi. om. iudi. ¶ Sed aduerte licet omnes
trãseant cum ista expositione gl. Tamen quia est violare text. ex-
ponere verbum potestatiuũ ꝛ mere voluntatis. l. sepe audiui ce-
18 sarem. vbi gl. ꝛ doct. de offi. presi. in verbo necessitatiuũ. † debere
est tacite redarguere iurisconsultum. vnde ego intelligo realiter
tex. ꝓut iacet quia mens huius tex. non est dicere qđ cogatur fa-
cere testator sed qđ possit: ꝛ sic an omnis masculus testator etiã
carens vxore possit instituere posthumum qui non est in rerum
natura: vt dixi. s̃. in declaratiõe tex. ¶ Capio glo. in v̾bo ex qua
cũq̃ vxore. quã diuide in quatuor partes. In prima assignat ra-
tionẽ decidẽdi ad tex. ex qua ratiõe. In scđa parte remouet vnum

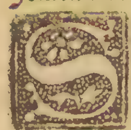
a ¶ Pau. de ca. in consil. lxxix. Addõ ꝙ istud cõsilium habet̃ ĩ scđo volu. cõsiliorꝫ nouorum scđz stampã papiẽsem numero. 406.

cõtrariũ.In tertia rñdet tacite qõni.In quarta allegat quinq
cócor.ad tex.scõa est ibi.ꝛ scõm hoc nõ sunt cõtra.tertia ibi facta
tñ exheredatio.quarta ꝛ vltima est ibi.ꝛ facit.ĵ.de condi.ꝛ demõ.
¶ In ea.glo.ibi propter fauorem instõnis.glo.seipsam confun
dit cum infra in tertia parte teneat ꝙ idem sit in exheredatione:
ergo non est fauore instõnis.Dic ergo melius ꝙ est solum fauore
testamẽti cõseruandi:ꝛ in odium pteritionis.put etiã glos.dicit
ꝛ ita Bar.ꝛ oẽs tenent.¶ Ex ista ratione glo.ꝛ doc.videtur no.
inferri:ꝙ si restator legaret posthumo simpliciter ꝙ non videreť
legare nisi solum primo qui tũc esset in vtero matris: ex quo tũc
19 cessat fauor testamẽti conseruandi:†cum nõ simus in instõne sed
in legato:ꝛ sic remanem⁹ in regula.l.boues.§.hoc sermone.ĵ.de
verbo.signi.allegata in gl.ꝙ videť esse contra text.in.l.vtrum.in
prĩc.ĵ.de reb⁹ dub.Dic ẜm Rapha.cu.ꝙ appellatio posthumi
simpliciter facta cõprehendit plures ex eodẽ ventre simul postea
natos vt ibi.secus quando nascerentur diuersis conceptionibus:
ꝛ sic diuersis temporibus nisi fauore testamenti vt hic.Nã appel
latio indefinita posthumi cõprehendit omnes posthumos eodẽ
vtero simul natos.l.si qs ita.§.j.s.de testa.tute.ꝛ est de mẽte bar.
in.l. si cognatis.de rebus dub.ꝛ ita etiam tenet do.Alexan. hic
¶ In ea.glo.ibi.facta tñ exheredatio dicto modo oẽs posthum.
20 cõprehendit.†Habes ꝙ exheredatio fcã de posthumo simplici-
ter cõprehẽdit oẽs posthumos qui postea nasceńť sicut ꝛ isti.ꝛ cũ
ista glo.tenent Ray.Bar.ꝛ Imo.sed in hoc varie sunt opi.quas
referũt Rapha.cu.do.Alexã.ꝛ Are.hic.ego nõ insisto:qꝛ nõ est
vtilitatis:attento ꝙ hodie posthumus nec etiam infans possunt
exheredari:quia nõ pñt cõmittere cãm ingratitudinis.l.si qs in
suo.§.legis.C.de inoffi.testa.ꝛ si exheredatus habeť pro pterito
scõm gl.in.l.si posthumus.in princ.ĵ.eo.ꝛ in.l.maximũ vitiuz.C.
de libe.prete.¶ Capio glo.legis sequentis.In glos.legis sequẽ.
Habes bonã limita.ad.l nostram vt pcedat quando appellatio
21 posthumi fuit simpliciter facta.† tũc cõprehẽdit quẽcunq post-
humũ ex quacũq vxore nasciturũ:secus si fuisset limitata ad cer-
tam personã vxoris vel ad certũ tempus:puta instituo posthu-
mum nasciturũ ex seia vxore mea:tunc non cõprehendit nascitu-
rum ex alia posteriori vxore.Ita est tex.qui pprie sic loquiť in.l.
filius.§.si qs ex certa.ĵ.eo.allegata in glos.vel si dicatur instituo
ventrẽ vxoris mee que nunc pregnans est non extendiť ad nasci-
turum ex alia pgnatione.text.est in.l.cõmodissime.ĵ.cod.ꝛ in istis
duobus casibus Bar.tenet cũ gl.ꝛ bene.¶ Addit glo.aliũ ter-
tium casum:qñ testator diceret ĩstituo posthumũ meũ:tũc ppter
illud pronomen meum restringereť ad solum posthumuz qui de
presenti esset in vtero vxoris:p text.in.l.si ita.de auro ꝛ argẽ.leg.
22 †vbi text.dicit hãc demõstrationẽ.meũ psens ꝛ nõ futurum tps
cõprehẽdi.ꝛ sup isto tertio casu gl.bar.nihil dicit.Et licet Are.te
neat cũ ista gl.in isto tertio casu dic ꝙ gl.in hoc nõ bñ dicit:quia
nõ est differẽtia qñ relatio fit ad personas an apponiť nomẽ vel
nõ.l.fi.§.qui indiuisam.ĵ.de lega.ij.Bar.in.l.serui electione.§.fi.
reprobata glo.ibi de lega.j.vnde qñ testator dicit ĩstituo posthu
mũ meũ.intelligit meũ.i.mihi nasciturũ ad differentiã posthu-
mi alieni ꝛ fauore testamẽti conseruandi referť ad omnẽ posthu-
mum quandocũq nasciturum vt hic.¶ Item põdera ꝙ etiam
Bart.ĵ.in qõne quã format videť cõtradicere huic glo.Nam for
mat questionem quando testator mandauit fieri hospitale in do-
mibus suis p illud pnomẽ suis qõ illis alienatis veniunt postea
23 empte fauore testamenti vt statim dicã.†Hoc ob.d.l.si ita.allega
ta in gl.quia posthumus est solũ in futurũ:ꝛ ideo cum ista insti-
tutio posthumi necessario referať ad futurum.Ideo cessat illa.l.
si ita.ꝛ hoc modo voluit ibi respondere Bar.dũ opponit de ista
l.placet.ꝛ ita istam gl.etiam reprobant Raph.cu.ꝛ do.Alex.hic.
¶ Extra glo.dicit Bar.se predie consuluisse,in qõne de facto te
stator iussit in domibus suis fieri hospitale:ꝛ illud instituit here-
dem postea supuiuens domos illas alienauit ꝛ alias emit qõ il-
la verba in domibus suis que aliter referrenť ad tempus condi-
ti testamẽti.d.l.si ita.ĵ.de auro ꝛ argẽ.lega.Tamẽ in casu isto fa-
uore instõnis ꝛ testamenti ꝯseruandi referunť ad domos postea
emptas per istam.l.ꝛ ita latius consuluit ipse Bar.in consi.xxvi.
incipiẽ.testator disposuit intestamẽto vt in domib⁹ suis:ꝛ cũ ista
decisiõe Bar.transeunt Bal.Ang.ꝛ ceteri cõiter hic:quãuis so
lus Areti.teneat cõtrarium per gl.in ista.l.sequenti:dum dicitur
posthumũ meum sed illã gl.s.reprobaui.¶ Pro ista decisione
Bar.Rapha.cu.ꝛ do.Alexan.hic addunt tex.in.l.filie.§.titia.ĵ.
de cõdi.ꝛ demonstra.quem tex ante eos allegat p cõcordãti glo.
hic.sed ibi concurrebat identitas nominis in ancilla postea em-
24 pta:ꝛ ista decisio Bar.plenius procederet †quando testator do
mos in quibus iussit fieri hospitale alienasset:ꝛ postea easdẽ met
domos redemisset per tex.no.in.l.verũ.de manu.testa.quẽ tex.al
legat Bal.hic.vbi testator reliquit libertatem seruo deinde eum
alienauit:postea eundem redemit conualidatur legatum liber-
tatis contra regulas iuris fauore libertatis ergo ita hic fauore

a ¶ Et solennem qõnez. adde.d.Ludo.õ sardis in tracta.legitimatio.ĩ cub.de legiti.p vex matrimoniuz.q.j.vbi concludit ĩ ista qõne ꝙ constitutus in mortis articulo poterit ducere concubinam in vxorem:ꝛ sic filij legitimabunť.ꝛ si certuz sit ꝙ nõ possit filios generare dũmodo habeat itellectũ:ꝛ adde qõ Henric.hoic in.c.tanta.col.ij.v.tertiũ vo tz idiũncte tale mrimoniũ tenere ꝛ filios legitimari.

pie cau ꝯarguẽdo de libertate ad piam causam.l.proxime.§.j.et
ibi Bar.no.vbi dicã.ĵ.de hisque in testa.delen.ꝛ ita per.d.l.verũ
determinant in specie Bal.ꝛ alij in.l.iij.§.si seruũ.ꝛ in.l.quoties.
§.seruus.vbi etiã Imo.ĵ.de heredi.isti.¶ Tñ aduerte ꝙ lz bart.
ponat casum qui sibi euenit in facto in pia causa.i.hospitali.Tñ
pondera qõ bar.fundat decisionẽ suam in ista.l.vbi nihil tractať
de fauore pie cause:sed est decisio generalis fauore institutionis
ꝛ testamenti conseruandi.ꝛ ita vt puto remanet vtiliter expedita
ista lex placet.

1 ☞ Qui non põt facile generare põt tamẽ posthumũ instituere.
2 Castratus non põt vxorem ducere spado vero sic.
3 Spadones possunt generare.
4 An constitutus in articulo mortis possit concubinam in vxorem ducere vide per.5.nu.
9 Circa res spirituales standum est iuri canonico.
10 Valet matrimonium cõtractum cum concubina per existentem in articulo mortis.
11 Legitimatio facta p mrimoniũ ꝯtractum in articulo mortis adeo vz ꝙ p tales legitimatos excludunť substituti q erãt admittendi in casu quo heres decederet sine liberis legitimis.
12 Hermophroditus põt indistincte instituere posthumum.
13 Hermophroditus non põt esse rector scholarium.
14 Qui nullo modo põt generare instituendo posthumũ intelligiť de posthumo adoptiuo.
15 Femina non cogiť instituere nec exheredare posthumum.

Ed est quesitum. Impeditus gene
rare per accidens
põt posthumũ instituere secus si per naturam.Item
hermophroditus põt indistincte posthumũ institue-
re.Diuidiť in quatuor ptes put quatuor sunt dicta.seu quatuor
decisiones.scõa ibi spadonem quoq.tertia ibi:sed si castratus.
quarta ꝛ vltima est ibi hermophroditus.¶ No.pmo ex hoc tex.
1 ꝙ † ille qui nõ põt facile generare vt senex vel etiam decrepitus
põt tamen posthumũ instituere:vxorem ducere ꝛ adoptare.Nec
etas nec sterilitas impediunt:vt.ĵ.subdit tex.addit gl.tex.in.l.fi.
C.de nup.sed est corrupta:debuit allegare.l.pen.ꝛ licet mirabile
sit qõ mulier qnquagenaria pariat:tamen si pariat filius est legi
timus ꝛ succedit.tex.est no.in.l.si maior.C.de leg.here.ꝛ sic senex
ꝛ decrepitus põt matrimoniũ cõtrahere:quia impotẽtia coeũdi
accidentaliter causata non impedit validitatem matrimonij.Si-
militer propositũ non coeundi ꝛ non ꝯsummãdi matrimonium
non impedit vires matrimonij.tex.est no.in.c.cõmissum.de spõ-
sa.per quẽ tex.innuitur ẜm.d.Abb.ibi ꝙ inter Beatã virginẽ ꝛ
Joseph fuit verũ matrimoniũ:lz omnino beata virgo in copulã
nõ cõsenserit.in quo tamẽ sunt multe opi.de qbus vide per text.
2 ꝛ doc.xvij.q.ij.§.cũ ergo.ꝛ.c.beata.¶ †Scõo no.ex hoc tex.diffe
rentiã inter castratum ꝛ spadonẽ:quia castratus non põt vxorem
ducere ꝛ sic nec adoptare:ꝛ sic non põt habere posthumum neq
naturalẽ neq ciuilẽ.Ideo non põt posthumum instituere:secus
est in spadone vt hic.vnde Bald.in.l.penul.C.de nup.no.tex hoc
tex.vnum qõ reputat mirabile:ꝙ spado põt matrimonium con-
trahere.Adde text.expressiorem quem glos.hic allegat in.l.cum
serua.§.si spadoni.s.de iure do.ratio diuersitatis inter castratum
ꝛ spadonẽ est duplex.vna quã assignat glossa hic: quia castratus
non põt agere nec generare;spado autem potest agere licet non
generare.et ista glos.est in hoc singularis ꝛ bene notanda scõm
Bald.hic.Secunda ratio scribentium est:quia naturale vitium
qõ est in castrato magis impedit ꝙ accidentale.l.si quis posthu-
mos.in prin.ĵ.eodem.ꝛ.l.legem.C.de na.lib.¶ Ego vltra glo.ꝛ
scriben.assigno aliam rationem diuersitatis fundamentaliorem
quia in genere omnium castratorum nõ esset possibile per reruz
naturam reperire vnum qui posset habere filium: quia nec age-
re nec generare possunt.Ideo nõ possunt adoptare:ꝛ sic nec post
3 humum ciuilem habere nec posthumũ instituere:† sed in genere
spadonũ posset reperiri qui per naturam haberet filios: quãdo
non esset totaliter spado ꝛ sic potest generare vt est text.not.in.l.
põponius.§.fin.s.de edil.edic.ꝛ sufficit in genere aliquẽ posse re
periri ad hoc vt possit fictio habere locum:ꝛ sic possit causari fi-
lius fictus per adoptionẽ.Ita declarat magistraliter Bart.in.l.
si is qui pro emptore.in.iij.q.princi.ĵ.de vsucap.Itẽ vt dicit gl.
potuit posthumum genuisse anteq esset spado ꝛ postea erat in
vtero.Item adde duos versus magistrales quos ponit Alber.
de rosa.hic.Castratos natura facit:violẽta spadones Efficit im-
probitas:eunuchos sola voluntas.ꝛ de eunuchis habes titulũ.
C.de eunuchis.ꝛ.l.eunuchis.C.qui testamen.facere pos.¶ Iste
text.ꝛ predicta inducuntur per Bald.ꝛ alios ad nota.ꝛ solẽnem
a questionẽ.[a]† an constitutus in articulo mortis possit concubinã
4 in vxorem ducere:ad hoc vt filij antea nati legitimenť per subse-
quens matrimoniũ iuxta.c tanta.qui filij sint legi.ꝛ q̃ habenť in
§.si.insti de nup.ꝛ si quidem tanta est infirmitas ꝛ tanta propin-
quitas ad

quitas ad morteȝ ꝙ non pôt agere nec generare:ꝛ tunc videtᷣ qđ non possit cócubinā in vxorem ducere nec valet legitimatio per rónem hic in gl. assignatā:ꝛ ita fuit disputādo determinatū per Ricar.malū.ꝛ istam opi.tenet Bal.hic in vna lectu. Idem tenet Bal.in.l.ea quā.in.vij.col.in prin.C.de fideicō. Motus quia ad legitimationē prolis que fit per subsequens matrimonium requiritur de iure ciuili ꝯstitutio dotis.ꝛ ꝙ dotalia instrumenta interueniant.tex.est in.§.fi.insti.de nup.ꝛ insti.de here. que abintesta. in prin.ꝛ in.l.cum quis.ꝛ in.l.nuper.C.de natura.lib.ꝛ in.§.fin.in auť.qui.mo.natu.effi.sui.co.vij.Sȝ in articulo mortis nō pôt dos interuenire cū vtilitatis effectu:vt est tex.in.l.iulian⁹.ſ.de iu.do. Et sic scđm eū bene tenebit matrimoniuȝ quo ad substantiam sui quia vsqȝ ad vltimum vite spiritum pôt contrahi.l.ij.C.de indic. vidui.tol.sed nō tenet quo ad substantiā dotis requisite ad legitimationē prolis antea suscepte. ¶ Adde alios dicere qđ alia est melior ratio ad istū tex.quā illa quā assignat glo.vt predixi:quia vitiū naturale magis impedit ꝙ accidentale:et hac rōne attenta bene tenet matrimoniū ꝛ legitimatio rōne predicta. ¶ Istā qđnem etiā dubitabilē facit text.in.l.nuper.in verbo ꝛ spem tollen
5 de sobolis habeāt.C.de na.lib.† sed constitutus in articulo mortis nō habet spem tollende sobolis.i.sobolis suscipiēde:ergo videtᷣ qđ per tale matrimoniuȝ non debeant filij legitimari:nisi diceres qđ a pńc.fuit habilitas que sufficit.l.si quis posthumos.in prin.ſ.eo.Itē sufficit qđ a prin.fuerit spes ꝛ habilitas sobolis ꝓcreande licet nunc ꝓpter impedimentū accidentale non possit in
6 futurū soboles suscipi. ¶ † Item satis subest spes sobolis tollende:quia suscepto matrimonio proles efficitᷣ legitima ꝛ hoc modo erit spes sobolis tollende.s.legitimande.ꝛ istam partem tȝ Bal. hic in alia lec. Idem tenent Domi.Christo.de castel.Raph.cu.ꝛ Are.hic:ꝛ subdit Rapha.vnum bonum verbum in practica qđ
7 ita cōmuniter tenetur. ¶ † Adde qđ idē per plures rationes firmat Cy.in.d.l.nuper.ꝛ ibi late Albe.de rosa.licet Bal.ibi istum passum relinquat indiscussum. Idem tenet Joan.and.in reg.sine culpa.in mercu.ꝛ in.d.c.tanta.vbi etiam do.Ant.de bu.idē bald. in.c.naturales.si de feu.fue.contro.inter do.ꝛ agna.ꝛ in rubr.C.de priuile.do.in.ij.col.Idē tenet Ange.in.d.l.nuper.ꝛ in auť.quib⁹ mo.na.effi.sui in pn.co.vij.idē Jo.de imo.ꝛ latius do.Alex.ſ.d.l. si quis posthumos.in prin.ſ.eo.Imo.in.l.gallus.in princ.per gl. ibi.ſ.eo.ꝛ in.l.cū tale.§.meuie.ſ.de cōdi.ꝛ demō.idē not.tenet do. Abb.in.c.cōmissum.in primo not.per illum tex.de spon.et idem do.Abba.in.c.ij.tertio nota.de coniug.lepro.ꝛ ista est cōis opi.
8 ¶ † Et tenēdo istam opi.ad fundamentum Bal.in.d.l.ea quam. dum dicit qđ ad hoc vt matrimoniū cum concubina contractum legitimentᷣ filij antea nati requiritᷣ constitutio dotis:et qđ dotalia instrumenta interueniant que non possunt effectualiter fieri in articulo mortis. Responde ꝙ istud est verum de iure ciuili:vt in iuribus supra allegatis:secus est de iure cano.d.c.tanta.ꝛ ibi cano. ita firmant:ꝛ ibi do.Abb.in primo not.refert se ita pluries de facto respondisse:ꝛ qđ legiste ita sequūtur in practica.ad idem tex. in.c.j.ꝛ ibi Abb.ad hoc not.qui filij sint legi.ꝛ idem do. Abb.in c.innotuit.in penul.ꝛ vlti.col.de elect.Constat autem qđ in matrimonijs quia sunt res spirituales standum est iuri canonico scđm
9 gl.no.insti.de nup.in prin. ¶ † Sed aduerte diligēter ꝙ Bal.in l.si qua illustris.i.j.co.C.ad senatus.orphi.intelligit no.dictū.c.tanta.cuȝ similibus ꝙ absqȝ dotalibus instrumentis filij legitimentᷣ verū est quo ad ecclesiasticos ordines vt ibi sed non quo ad succedendum presertim in terris imperij.idē no.tenet Ange.in consil. xxix.incipiem.ex themate tria eliciuntᷣ dubia in scđo ꝛ tertio dubio. ¶ Cōtrarium in terminis tenuit ideȝ Bal.in auť.maximis. C.de nup.Et pro eo addo facere bonū text.in.§.reliqui.in auť.q. modis na.effi.sui.co.vij.vbi dt tex.semel eos efficiētes legitimos dam⁹ etiā habere successiones illas quas habent hi qui ab initio
10 legitimi sunt. ¶ Stat ergo ex predictis† cōmunis cōclusio ꝙ vȝ matrimonium cōtractum cum concubina per constitutū in articulo mortis.ꝛ per tale matrimonium filij antea suscepti legitimā
11 tur. ¶ † Amplia istam cōem conclusionē ꝙ legitimatio facta per matrimoniū contractū in articulo mortis adeo valet ꝙ per tales legitimatos excluduntᷣ substituti:qui deberent admitti in casum quo heres decederet sine liberis legitimis ita determinat Bald. in cōsi.cccxix.quarte ptis incipiē.Matrimoniū in articulo mortis cōtractū.cōtrariū tenet Ange.hic ꝛ in.d.l.nuper.C.de na.lib. quia talis legitimatio censetᷣ facta in fraudē fideicommissi euertē di:ergo nihil valet.sic intelligit ꝓcedere tex.i.d.l.nuper.in verbo spem tollende.ꝛ male dicit quia isto modo sequeretᷣ ꝙ legitimatus post testamentū nullo modo excluderet substitutum quasi in fraudē substituti fuerit legitimatus ꝙ est cōtra cōmunem cōclusionē que habetᷣ in.l.generaliter.§ cū autem.vbi dixi.C.de insti.et substi.ꝛ ita eū reprobat.d.Alex.in.d.l.si qs posthumos. in prin. ſ.eo.quāuis de Bal.in preal.ꝯsil.nō faciat mētioneȝ. ¶ Adde ꝙ d.Feli.in.c.in ṗsentia.in.xij.col.de pba.refert illud dictū Ange.

et reputat mirabile:ꝛ refert ꝙ ita vidit ṗdie ꝯsultū ſm Ang.sed dubitat ꝙ non obtinebitᷣ per fundamentū.ſ.factum:quia sequeretᷣ ꝙ legitimatus non excluderet substitutū quasi factum sit in fraudem ꝙ est cōtra cōmunē opi.ꝛ plus nō dicit neqȝ facit mentionem de Bal.in cōsi.preallegato.nec de do.Alexā.in loco supradi
12 cto qui tenēt ꝯtra Ang. ¶ † Tertio no.in ver.fi.qđ.hermophroditus indistincte pôt posthumū instituere heredem etiaȝ si in eo muliebria preualeant:vt patet in dictione maxime implicatiua casus magis dubitabilis:vt est glos.in.l.ꝙ si minor.§.restitutio. de mino.ꝛ glo.in.l.illud.ad le.aqui.ꝛ quando muliebria ꝓualent: tunc iudicatur vt femina.l.queritᷣ de sta.ho.et sic habes hic casum:ꝙ etiam femina isto iure poterat posthumū heredem instituere:ꝛ ita etiam tenent glo.ꝛ Are.hic quāuis contrariū ꝛ male teneat Raph.cu.in.l.placet.ſ.eo.vbi eū reprobaui.ꝛ de hermophrodito plura scribit Bal.in.l.fi.C.de suis ꝛ legi.ṗsertim quomodo sit factus:ꝛ an in baptismo debeat sibi imponi nomen masculi vel femine.de quo vide glos.iiij.q.iij.in.c.hermophroditus.
13 alibi tenet Bal.in auť.habita.in pe.col.C.ne fili.pro patre.† qđ hermophroditus nō pôt esse rector scholariū:quia non pôt esse clericus cuȝ sit corpore vitiatus ꝛ rector habet iurisdictionem in scholares clericos.ꝛ an hermophroditus succedat ī feudo ī quo femine regulariter nō succedunt:habes per gl.ꝛ doc.in.l.de qb⁹. vbi dixi.de legi.ꝛ in.l.j.C.que sit lon.consue. ¶ In glos.in verbo posse. Opponitur cōtra tex.qui vult qđ spado possit posthumū heredem instituere. Cōtra.spado nō pôt generare vt est tex. in.l. ij.§.illud.ſ.de adop.Ergo īpossibile est ꝙ possit habere posthumum.qūo ergo potest posthumū instituere heredem qꝛ sic institutus fundaretur non solū super nō ente sed etiam super impossibili esse. Huius timore gl.ponit tres intellectus ad text. Pro secundo qñ non esset in totū spado adde bonū tex.in.l.pōponius. §.fi.de edi.edic.ꝛ in.l.q cū vno.in prin.de re mili. Sed duo ṗmi
14 intellectus gl.diuinant ꝛ restringūt tex. ¶ † Sed tenēdo tertium intellectū glos.habes:ꝙ qui nullo modo pôt generare vt est spado:instituēdo posthumū intelligitᷣ de posthumo adoptiuo.ꝛ sic ciuili ex quo in legitimo ꝛ naturali verificari nō pôt vt dicit glo. hic ꝛ gl.i.l.si qs posthumos.in prin.ꝛ ibi Bal.ꝛ alij.ſ.eo. Adde bñ facere tex.in.l.heredibus.§.fi.ꝛ ibi no.Bar.ſ.ad trebellia.vbi verbū filijs prolatuȝ a testatore:intelligitur de filijs illicitis et sic naturalibus vel spurijs quādo ille ad quem verba referūtur:non pôt alios habere. ¶ In gl.fi.in verbo preualebunt:opponitur contra tex.qui in implicatiua maxime vult quod etiam si muliebria in hermophrodito preualeāt quo casu iudicatᷣ femina.l.que
15 ritᷣ.ſ.de sta.ho ꝙ pôt posthumū instituere.† Cōtra.femina nō cogitᷣ instituere nec exheredare posthumum imo nec etiā iam natū qꝛ preteritio matris vȝ ꝛ habetur pro exheredatione.§.mater. insti.de exhere.libe. Huius timore glos.ponit tres solu. Teneas primam ꝙ etiam mater si vult pôt posthumū heredeȝ instituere sed non cogitᷣ vt dixi in tex.in vlti.not. Alie due solu.q̄ exponūt tex.posse:idest debere violant tex.ꝛ text.bene stat posse:vt dixi in l.placet.ſ.eo.vbi reprobaui gl.ibidē:que similiter exponitᷣ posse id est debere ꝛ male vt ibi dixi.

1 ☞ Testamētū in q̄ filius in potestate est ṗterit⁹ nō valet.ꝛ nu.8.
2 Quoties.l.loquitur sub duplici cōditiōe copulatiua requiritur vtrunqȝ impleri.
3 Non est incōueniens ꝙ vna dictio ponatur pro alia.
4 Dictio ꝛ ponitur aliquando pro quāuis.
5 Qñ copulatiua ponitᷣ inter cōtraria vel tendentia ad diuersum effectum an requiratur cōcursus vtriusqȝ copulati.
6 Testm̄ in quo filius in ṗtāte est preteritus est ipso iure nullum.
7 In testa.militis preteritio non annullat testamētum.
9 Preteritio si nō est dānosa nec iniuriosa filio non vitiat.
10 Quādo filius est exclusus a successione paterna cū pacto iuramēto firmato:preteritio non vitiat.
11 Testatore volente ingredi monasteriū vel cogitante de ingressu tempore quo testatᷣ si pretereantur filij nō annullatᷣ test.sed petēt legitimam condictione ex.l.
12 Quādo filius est bānitus propter delictum ab eo cōmissuȝ.pôt preteriri in testa.ꝛ valebit.
13 Clausula codicillaris operatᷣ ꝙ fili⁹ ṗteritus intelligatᷣ grauatus per fideicō.vniuersale restituere hereditatem scriptis heredibus.detracta sibi quarta.
14 Hodie si filius emācipatus pretereatᷣ sine cā dicet testm̄ nullum sicut quando filius preteritᷣ a matre sine causa.
15 Que sit ratio quare filius in potestate reddat testamētum nullū si est preteritus.
16 Licet filius preteritus viuo patre maioratur:nō tamen recōualescit testamentum.
17 Propter continuationem dominij que fit de patre in filium:est inducta forma ꝙ filius debeat institui vel exheredari non autem preteriri.

18 Scðm testamẽtum nullum ratione preteritionis nõ rumpit testamentum precedens validum.
19 Sola voluntas testatoris non est sufficiẽs ad tollendum primum testamentum solẽne.
20 Per scðm testamentum nullũ ratione preteritionis nõ tollitur primum.s.quo ad institutionem.
21 Legata in secundo testamento nullo rõne preteritionis possunt peti ⁊ debentur.
22 Per non vsum deficit.l.virtus.
23 Iura cõia que de cõsuetudine non seruant̄ pro nullis habentur.
24 Quãdo in scðo testamento inutili sunt instituti venientes ab intestato tollitur primum solẽne.
26 Vitium preteritionis est quasi delictum testatoris.
27 Testm̃ imperfectũ ratione solẽnitatis numeri testium vz inter liberos sed non imperfectum ratione preteritionis filij.
28 Quãdo filius emancipatus est preteritus.semper scðm qð vz de iure ciuili tollit primum:siue in eo sint instituti veniẽtes abintestato siue non.
29 Verbum imperfectum denotat defectum solennitatis extrinsece numeri testium.
30 Fauore filij est introductũ ne pretereatur.numerus vero testium ad euitandas falsitates.
31 Filius in dubio presumitur in potestate si non probetur emancipatus.
32 Leges in dubio sunt intelligende secundum naturam tituli sub quo sunt situate.
33 Numerus testiũ non nocet secũdo testamento quando in eo sunt instituti veniẽtes abintestato obtinẽtes primum locum in causa intestati.
34 Emancipatus lz nõ vocetur de iure ciuili ad successionem intestati vocat̄ tñ de iure pretorio ex tacita voluntate defuncti.
36 Testm̃ in quo filius in ptãte est preteritus vsq̄ a principio semp̄ est ipso iure nullum etiam si filius nõ dicat nullum.
41 Sola potentia recõualescentie sufficit ad tollendum primum testamentum.
43 Scðm testm̃ in quo filius est preteritus ⁊ in eo sunt venientes ab intestato rumpit primum testamentum perfectum fauore venientium abintestato non obstante vitio preteritionis.
44 Preteritio posthumi non rumpit testamentum a principio sed quando nascitur:sed filius iam natus si est preteritus a principio est nullum.
45 Facilius cõfirmat̄ illud qð semel ab initio valuit q̄ȝ illud q̄ semper fuit nullum.
46 Vt scðm testamentum tollat primum requiritur aditio secundi.
47 Quando scðm testamentum nõ vz nisi de iure pretorio:tñ tollit precedens validum de iure ciuili.
48 Testm̃ secundum militare tollit primum validum de iure cõi.

SI filius qui in potestate.

Ista lex est singularis ⁊ subtilis ẜm Ange.hic in;qua Paul.de ca.in repeti.sic exordit̄:q̄ est lex breuis corpore sed viribus ampla:habens materiam ponderosam a iuris apicibus dependentẽ. Item dicit Pau.de ca.hic in lectu.qð ista lex est vna de principalioribus huius tituli que consueuit repeti Ego in eius lectura necessaria ⁊ substantialia attingam.⁊.h.d.in summa. ¶ Scðm testm̃ ex quo impossibile est hereditatez adiri de iure ciuili primum testamentum non rumpit.h.d.ẜm Bar.et Sali.verũ quia in tex.nihil dicitur de impossibilitate aditionis de iure ciuili ⁊ nõ trãsit sine dubio:ideo aliter summa. ¶ Scðm testm̃ nullum rõne preteritionis filij in potestate nõ rumpit primum:etiam si preteritus viuo testatore predecedat.hoc dicit.Et habet duo dicta:secundum est ibi nec superius.Vel potes istam legẽ diuidere in quatuor partes.In prima ponit vnum dictum. In secunda illud ampliat:ibi ⁊ viuo testatore. In tertia ponitur aliud dictum qð sequitur ex primo:ibi nec superius. In quarta confirmat precedentia ex vsu ⁊ sic obseruantia facti ibi ⁊ hoc iure vtimur. ¶ Nota primo quod testamentum in quo filius in potestate est preteritus non valet:vt dicit text.⁊ est ipso iure nullum
1 †Adde text.in.l.prima.in verbo nullius momenti et in.l.tertia. §.ex his.in verbo semper.ĩ.titulo primo.⁊ ideo est locus successioni abintestato.ĩ.eodem.⁊.l.j.in fi.si tabu.testa.nul.exta.⁊ pondera q̄ tale testamentum est ipso iure nullum etiam absq̄ȝ eo qð filius dicat nullum.istud clare patet in hoc text.in quo etiam si filius premoriatur viuo testatore quo casu viuo patre non potuit dicere nullum.Tamen secundum testamentum est nullum. et sic falsa est opinio gl.in.l.is qui in potestate.in verbo petierit. de leg.prest.Dum dicit esse nullum si filius hoc vult ⁊ glos.nota. in.l.si duo.in prin.eo.titu.⁊ glos.in.l.filio preterito.in verbo tuebitur.ĩ.titu.j.⁊ glo.in.l.scimus.in princ.C.de inoffi.testa.⁊ cõtra illas glo.est etiam bonus tex.institu.de exhere.lib.in prin.in vbo ab initio nõ cõstiterit testm̃.⁊ tex.in.d.l.iij.§.ex his.in verbo semper.Item stringit q̄ȝ si iure ciuili a prin.nõ fuisset nullũ:⁊ sic aliquo casu potuisset valere certe tolleret primũ.l.cũ in scðo.ĩ.tit.j. ⁊.l.pater filio.ĩ.de here.insti.cuius cõtrariũ decidit̄ in hoc text.ergo apparet q̄ tale testm̃ est ipso iure nullũ.ĩ.etiã si a filio p̄terito non dicat̄ nullũ. ¶ Confirmat̄ sub tali rõne:q̄ȝ si valeret testm̃ de iure ciuili in quo filius in ptãte est preteritus anteq̄ȝ diceret nullũ sequeret̄ q̄ si filius esset preteritus a primo gradu institutionis: et exheredatus a scðo gradu substõnis q̄ rũpẽdo primũ graduȝ rũperet ⁊ scðm q̄ diceret̄ habere dependẽtiã a primo sicut dicimus in posthumo.l.nã ⁊ si sub cõditione.§.fi.ĩ.tit.j.⁊ tñ istud est falsum.vt est text.in.l.iij.§.fin.s̃.eo.ergo necesse est dicere q̄ primus gradus a quo filius in ptãte est preteritus est ipso iure nullus:etiã anteq̄ȝ filius dicat nullũ. ¶ Sed aduerte q̄ȝ iste tex.põt subtil'r retorqueri in oppositũ:vt p̄bat totũ contrariũ ẜm subtilissimũ Raph.cu.hic.Nam iste text.loquit̄ sub duplici conditiõe copulatiua:vcȝ si filius est p̄teritus ⁊ si viuo patre decedat:ergo sola preteritio filij nõ annullat ipso iure testamẽtũ.vt volũt oẽs:
2 sed si simul cũ preteritione etiã cõtingat mors filij viuo patre† q̄ȝ quotiescũq̄ȝ lex loquit̄ sub duplici cõditione copulatiua requirit̄ vtrũq̄ȝ impleri.l.si heredi plures.ĩ.de cõditio.insti.⁊.l.ad testiũ. §.si quis ex testibus.s̃.de testa. ¶ Propter istã difficultatẽ Rapha.cu.qui nesciuit aliter euadere ponit illã copulam ⁊ pro quãuis.⁊ dicit idẽ Raph.cu.in repe.huius.in.xxiij.colũ.q̄ dictio et
3 in isto tex.necessario resoluitur pro quãuis per p̄dicta. ¶ †Adde quod non est inconueniens q̄ vna dictio ponatur pro alia.l. eas causas.vbi glo.ĩ.de condi.⁊ demon. Secũdo pro ista expositione Rapha.pondera tu tex.insti.de exhereda.libe.in prin.vbi dicit text.q̄ testamẽtũ in quo filius in potestate est preteritus est inutile:et si viuo patre filius mortuus sit et sic q̄ȝuis viuo patre decedat vt sic includat casum magis dubitabilẽ:et isto modo videtur etiam intelligendus iste text.vt illa dictio ⁊ habeat sensum implicatiuum potiusq̄ȝ copulatiuum prout etiam capitur in.l.j. supra solu.matrimo.presertim cum istud sit de necessitate dicendum in hoc text.quia si ante mortem filij tale testamẽtum valuisset certe primum fuisset sublatum.d.l.cum in secundo.ĩ.titu.primo.⁊.§.posteriore.insti.quibus mod.testa.infir.q̄ est cõtra istũ
4 text. ¶ †Sed ista expositio Rapha.exponere ⁊ pro quãuis facit violentiam litere.item dictio ⁊ si bene stat pro quãuis:sed nõ copula ⁊ sic reputo talem expositionem esse truffam.alij nihil tangunt. ¶ Ego aliter ⁊ reali modo respondeo ⁊ dico q̄ ad nullitatem testamenti in quo filius in potestate est preteritus mors filij viuo patre.nihil penitus potest facere.⁊ sic non potest dici quod hic copulatiue requirat̄ mors filij viuo patre:imo potius mors filij videretur operari ad validitatem ipsius testamenti per.l. posthumus.in principio.et in ver.idem ⁊ circa.ĩ.titulo primo et sic illa verba ⁊ viuo patre mortuus sit filius faciebãt dubium q̄ deberet valere tale testamentum quasi sit remotum impedimentum inducens nullitatem.⁊ tex.sic dixit vt poneret casum magis dubitabilem.⁊ sic nullatenus potest dici q̄ copulatiue requirat̄
5 ad inducendam nullitatem:quia hoc esset ineptum dicere† vnde quando copula ponitur inter contraria:vel inter tendẽtia ad diuersum effectum vt hic:nõ requiritur concursus vtriusq̄ȝ copulati ẜm Bald.not.in.c.cum venissent.in tertio notabili.de eo qui mit.in pos.causa rei seruan.per Bart.⁊ alios in.l.j.in princi.s̃.de iusti.⁊ iur.⁊ in.l.si is qui ducenta.§.vtrum.de rebus dub.⁊ sic in isto tex.sola preteritio filij in potestate est que annullat ipso iure testamentum nõ autem mors filij viuo patre:quia illa potius tendit ad contrariũ effectum:scȝ ad validãdum testamentum:⁊ ista
6 est veritas ⁊ verus intellectus ad hũc tex. ¶ †Stat ergo vera cõclusio ex isto text.cum concor.s̃.allegatis q̄ testamentum in quo filius in ptãte est preteritus est ipso iure nullum etiã anteq̄ȝ filius preteritus dicat nullum.rõnem istius regule assignat Bart.in.l. suis:per illum tex.ĩ.eo.ibi reseruo dicendum. ¶ Intellige istam regulam procedere qñ filius est preteritus in toto testamento:si autẽ esset preteritus solum ab vno gradu ille solus esset nullus ⁊ nõ alij.l.iij.§.fi.s̃.e.⁊.l.pe.ĩ.ti.j.⁊.l.si filiusfami.ĩ.ð heredi.insti. ⁊.l.ex facto.§.lucius.de vulga.⁊ pupil. ¶ Scðo limita verum in testamẽto pagani sȝ in testamẽto militis:preteritio filij nõ annul
7 lat testm̃ † sed habetur pro exheredatione.l.si vt certi.⁊.l.si cũ vel in vtero.C.de testa.mili.Nunquid autem illa iura sint hodie correcta p̄ ius autẽ.est passus disputabilis quẽ examinat.d.Alexã. in.l.penul.C.qui test.fa.pos.⁊ ibi late posui. ¶ Tertio limita qñ filius est ab initio preteritus tũc bene rũpit testamẽtum secus si superueniat ex postfacto:puta q̄ȝ institutio deficiat deficiente con
8 ditione tunc† nõ semp̄ vitiat puta qñ fuit cõditio ptãtiua q̄ȝ imputandum est filio quare eam non impleuit ideo si reperiat̄ p̄teritus est culpa sua ⁊ non rumpit testm̃.Secus si fuit conditio casualis vel mixta aut ptãtiua non facilis vt.l.si filius heres.⁊.l.filius a patre.in prin.ĩ.e.⁊.l.fi.ĩ.de cõdi.insti. ¶ Quarto limita si talñ

talis ꝑteritio nō esset iniuriosa nec dānosa filio. Tunc nō annul-
9 lat testamentū† puta si testator faciat testamentum .scđm consiliū
galli ⁊ dicat si filius me viuo moriatur nepotem vel alium insti-
tuo tunc licet filium aliter non īstituat: tamen testamentum valet
nec talis preteritio vitiat. ita late tenet Bar. in. l. gallus. in prin.
ĵ. eo. ibi late examinabo ⁊ tenebo cōtra Bar. qui cōiter in hoc re-
prehēdit̃ put inter alios habes tex. in. l. si quis eū. §. fin. de vulg.
10 ⁊ pup. hic allegatum in glo. ¶ † Quinto no. limita qñ filius esset
exclusus a successione paterna ex pacto cum iuramento firmato:
puta filius aliquo habito vel recepto a patre ꝓmisit cū iuramē-
to nō venire cōtra hereditatē paternam vel filia tēpore quo ma-
ritatur ⁊ dotatur renuntiat successioni paterne cum iuramento
prout sepenumero euenit in facto iuxta. c. quāuis. de pac. li. sexto.
Tunc preteritio talis filiĳ vel filie in potestate non rumpit testa-
mentum quia nō debet institui. l. si quando. §. primo. C. de inoffi.
testa. Ita no. tenet Bar. in. l. j. §. quidam filium. in. iiĳ. q. per illū
tex. ĵ. de contratab. Bal. in. l. filio ꝑterito. in penul. col. ⁊ ibi Ioā.
de imo. circa. xj. chartā. ĵ. tit. j. Facit qđ late examinat do. Alexan.
post alios ibi ⁊ in locis per eū relatis in. l. gallus. §. ⁊ quid si tan-
tum. ĵ. codē. vbi querit stante statuto quod existentibus agnatis
masculis filia femina dotata ab intestato nō succedat patri: an si
factum est testamentum in quo filia dotata est preterita possit rū-
pere testamentum extantibus dictis agnatis ibi reseruo late di-
11 cendū. ¶ † Sexto singulariter limita in testatore volente ingre-
di monasterium vel religionem vel cogitante de ingressu tempo
re quo testatur. Nam potest preterire filios in potestate et testa-
mentum valebit: tamen filiĳ poterunt petere legitimā cōdictione
ex. l. Ita singulariter tenet Bart. si bene inspexeris in aut. si qua
mulier. in. iiĳ. col. C. de sacrosan. eccle. Motus per illum tex. ⁊ per
tex. in. §. primo. in verbo quoquomodo. i aut. de mona. co. j. Itē
monetur quia si istud licet militi tēporalis militie vt dixi supra i
scđa limita. quātomagis militi futuro de proximo celestis mili-
tie. ⁊ sequuntur Bald. Rapha. fulgo. ⁊ Pau. de cast. ibidem qui
subdunt testatorem dici cogitasse de ingressu religionis qñ infra
paucos dies post testamentum est ingressus. ⁊ cum illa decisione
Bar. tenet do. Abb. in. c. in presentia. in. xv. col. ⁊ ibidez. d. Ant.
de but. in. xiiĳ. col. de proba. Idem tenet do. Abb. in. c. quia nos.
de testa. per illū tex. in verbo libere. est verū ꝙ contrarium tenet
ibi Sal. ⁊ alibi Lud. ro. ibi plenius dixi: ad ibi dicta me remitto.
12 ¶ † Septimo limita quādo filius propter delictum ab eo com-
missum est bānitus in ere ⁊ in persona tūc valet testamentum pa
tris in quo talis filius est preterit⁹ nec fiscus potest eius nomine
rumpere. ratio quia taliter bānitus habetur ꝓ mortuo . l. actio-
ne. §. publicatione. ŝ. pro socio ergo nihil transmittit ad fiscū. ita
signanter tenent Bal. in. l. si qua pena. ŝ. de his q̃ sunt sui vel alie.
13 iur. ¶ † Octauo limita quādo in testamento in quo filius in po-
testate est preteritus esset adiecta clausula codicillaris que com-
muniter apponi solet per notarios in testamentis. Illa clausula
codicillaris operatur quod filius preteritus intelligatur graua-
tus per fideicōmissum vniuersale restituere hereditatez scriptis
heredibus detracta sibi quarta . l. generaliter. §. testō. de fideicō.
liber. ⁊. l. posthumus. §. fi. j. tit. j. Ita tenent Bart. ⁊ doc. in aut. ex
causa. in vlti. col. reprobata glo. ibi. C. de libe. prete. cū concordā.
quas ibi dedi ⁊ latius idem Barto. in. l. j. in. v. qō. de iure codicil.
¶ Et aduerte ꝙ cū tale fideicōmissum debeat statim restitui. nō
potest filius detrahere. nisi vnam quartaz. ita expresse tz Bar. in
l. papi. §. meminisse. ad fi. ŝ. de inoffi. testa. Et not. bal. vbi limitat
l. filium quē habētē. in. x. col. C. fami. her. Ang. in. l. j. de iure codi
cil. ¶ Scđo no. ex tex. ibi i ꝑtāte a ꝯrio sensu ꝙ testamētū patris
in quo filius emācipat⁹ est ꝑteritus nō est ipso iure nullū. ⁊ istud
est planū attento iure ciuili quo iure emācipatus nō erat cogni-
tus. §. emācipatos. insti. de exhere. lib. ⁊ licet hodie per iura nouis
sima autenticorū sit sublata differentia emancipationis ⁊ patrie
ꝑtātis. §. nullā vo. in aut. de here. q̃ ab intesta. co. ix. illud est verū
ab itestato ꝓut ꝓprie loquit̃ illa aut. sed cōdito testō ꝓut est ma-
teria nostra durat differentia emancipationis ⁊ patrie ꝑtātis vt
est glo. in aut. ex causa. in gl. prima magna. C. de libe. ꝑte. ⁊ glos. in
l. si emācipati. C. de colla. ⁊ glo. in. l. gallus. §. ⁊ qđ si tm̃. vbi bar.
14 ⁊ aliĳ cū suis ꝯcor. ĵ. co. vbi dicā. ¶ † Est verū ꝙ hodie si fili⁹ emā
cipatus preterear̃ a patre sine causa: dicit testm̃ nullum sicut qñ
filius ꝑterit̃ a matre sine cā. §. aliud quoq; capitulum. in aut. vt cū
de appel. cogno. co. viiĳ. ita declarat gl. reputata sing. in. §. exhere
datos. i aut. de here. ⁊ fal. co. j. ¶ Tertio no. ex h tex. ꝙ lz fili⁹ ꝑte
ritus viuo patre ꝑdecedat nō per hoc recōualidat̃ testm̃ vt hic et
insti. de exhere. lib. in prin. ⁊. l. si qs eū. in fi. ĵ. de vulga. ⁊ pup. ⁊ i. l.
15 gallus. §. etiā si parente. in v̄sicu. ⁊ bene. j. co. rō q: tale testm̃ vsq;
ab initio est nullū vt dixi. ŝ. in primo no. † Ideo cessante impedi-
mēto nō reconualidat̃ vt in regula: qđ ab initio failit in casu qui
reputat̃ singularis. in. l. posthum⁹. in prin. ⁊ in versi . idē ⁊ circa.
ĵ. ti. j. ⁊ ꝑsertim in illo versi. idē ⁊ circa. ¶ Quarto subtiliter pon-
dera ꝙ per istū tex. videt̃ cōfundi ratio quā assignat Bart. in. l. in
suis. ĵ. eo. quare preteritio filiĳ in ꝑtāte reddat testm̃ ꝑ̄sipso iure
16 nullū. dicit ibi Bar. † ꝙ rō est propter continuationē dñĳ que fit
a patre mortuo in filiū ꝓpter quā non potest pater aliū heredem
facere nisi prius priuet filiū illa continuatione dñĳ: ne duo repe-
riant̃ insolidum dñi ⁊ heredes: contra regulam. l. si vt certo. §. si
duobus vehiculū. ŝ. cōmoda. ⁊. l. qđ contra. §. vni duo. ĵ. de regu.
iur. Ista ratio confundit̃ per istū text. Nam in isto tex. non potuit
esse talis continuatio dñĳ ex quo viuente adhuc patre filius fuit
premortuus. ⁊ tñ licet cesset cōtinuatio dñĳ testamentū est nulluz
in quo filius in ꝑtāte est ꝑteritus. ergo ratio Bar. est falsa. et con-
17 fundit̃ per istum tex. † Do. Alexan. in. d. l. in suis. rñdet in effectu
ad istū text. qđ ꝓpter cōtinuationē dñĳ fuit inducta forma: qđ fi-
lius debeat institui vel exheredari nō autem ꝑteriri. Obseruatio
autē forme sine solēnitate testamēti attendit̃ tpe cōditi testamenti
nō autē cōsiderat̃ tempus mortis testatoris. l. ad testium. § cōdi-
tionē. ŝ. de testa. Cū ergo ab initio reddat̃ nullū rōne forme non
seruate nō pōt postea recōualescere vt in regula ꝙ ab initio. Sed
ista solu. nō bene eneruat difficultatē nec bene euacuat istum text.
Unde tu potes dicere ꝙ possibilis cōtinuatio dñĳ in potentia est
illa q̃ annullat testm̃ sicut qñ est deducta ad actū. vnde lex dicitur
cōsiderare potentiā continuationis vt dicam in. l. si a primo. ĵ. co.
Sicut etiā alibi lex ꝯsiderat potētiā aditionis hereditatis lz non
sequat̃ actualis aditio vel nō possit sequi puta q: heres institut⁹
in scđo testō premoriat̃ viuo testatore. Tñ rumpit primum testm̃
cōsiderata potētia adeūdi. l. cū in scđo. ĵ. tit. j. ⁊. §. posteriore. insti.
quib⁹ mo. testa. infir. ⁊ in simili ꝯsiderat Bar. hic in vltima opp.
de. l. filio ꝑterito. ĵ. ti. j. dū reprehendit so. Dy. ꝙ in hoc tex. filius
18 erat ꝑmortuus. † Nā dicit Bar. istud nihil est dicere quia nō ꝯsi
dero qđ filius fecerit sed quid facere potuerit: ⁊ sic in ꝓposito ꝯsi
derat̃ sola potētia: ⁊ non attendit̃ executio actus. ⁊ cōsiderata po
tentia continuationis dñĳ potuissent esse duo heredes insolidum
ꝙ est absurdū. ita defendo Bar. ¶ Quinto no. ex hoc tex. qđ ƀm
testm̃ nullū rōne preteritionis filiĳ in ꝑtāte nō rūpit testm̃ prece-
dens validū, ⁊ solēne vt hic ⁊. l. si quis eū. §. fi. ĵ. de vulg. ⁊ pup. Rō
est quia cum istud scđm testm̃ sit nullum ⁊ sic habet̃ pro nō facto.
19 ergo non debet posse tollere primū validum ⁊ solēne. † Nam sola
mutatio volūtatis testatoris nō sufficit ad tollendū testamētū solē
ne: sed requirit̃ aliud testm̃ solēne vt est text. melior de iure in. §.
ex eo autē solo. insti. q. mo. testa. infir. ⁊. l. militis codicillis. §. vete-
ranus. de testa. mil. ⁊. l. sancimus. C. de testa. Ratio rōnis est: quia
vnūquodq; debet tolli eo modo quo inductuz est. l. nihil tam na-
20 turale. de regu. iur. ⁊. l. prout. de solu. ¶ † Limita not. istū text. qđ
per scđm testm̃ nullum rōne preteritionis nō rumpit̃ primuz. ve-
rū est quātum ad institutionē heredis factā in primo testō q: illa
forma remanet sed quo ad legata in primo testō relicta bene tol-
lit̃ per scđm in quo filius in ꝑtāte est ꝑteritus ⁊ solum legata reli-
cta in isto scđo testō debent̃ prout est quasi casus bñ no. in. l. fin. ad
fi. ĵ. de here. insti. ¶ Et sic erit dare casuz in quo qs decedit quodā
modo cū duobus testamētis q: primū valet quo ad instōnē here-
dis vt hic. ⁊ insti. de exhere. lib. in ꝑn. ⁊ in hoc ista iura hodie non
21 corrigunt̃. Legata aūt hodie petunt̃ ex scđo testō † q: hodie ex cā
ꝑteritionis vel exheredationis filiĳ in ꝑtāte rumpit̃ testm̃ quo ad
instōnem tantū. legata autez firma permanent. aut. ex causa. C. de
libe. ꝑte. ⁊ in corpo. vnde sumit̃ vbi dicit tex. tanquā nō rescissum
remaneat testamentū. ⁊ ita in specie ad. l. nostrā. tenet Bart. in. l. si
iure. in. j. q. ĵ. de lega. iiĳ. Idē tenet late Rap. cu. hic in repe. huius
l. in penul. ⁊ vlti. colū. vbi dicit qđ benigna est opi. ista Bart. Idē
tenet do. Signo. de homo. in cōsil. xxxj. scđm numerū meū: incip.
Titius decessit ꝯdito testō. Sali. in. l. sancimus. in. ĳ. q. C. de testa.
refert predictā decisionem Bar. sed nō clare eam firmat. ¶ Bre
uiter tene cōtrarium quia nos non sumus in terminis illius aut.
ex causa. que loquit̃ vbi nō reperit̃ valida institutio heredis: sed
hic reperit̃ valida instō per primuz testm̃. ⁊ sic illa aut. nō loquit̃
in terminis nostris qñ precedebat aliud testm̃ solēne et validum
vnde loquit̃ qñ solum est vnum testm̃ in quo filius est preteritus.
Itē per illam aut. ex causa nō grauant̃ nisi venientes abintestato
ex quo solū annullat̃ instō vt patet in. §. siue igit̃ oēs. ⁊. in. §. si au
tem hic non fuerint obseruata. ibi qui abintesta. in aut. vt cum de
appel. cogno. col. viiĳ. Ergo nō loquit̃ in terminis nr̄is in qb⁹ est
heres ex primo testō valido. Nec ob. tex. in. d. l. fi. ad fi. de here. in-
sti. vbi Bar. dicit esse quasi casum q: dic ꝙ ibi ponitur casus spe-
cialis ⁊ singularis qui non est trahēdus ad dictam aut. ex causa.
l. ius singulare. ⁊. l. quod vero ꝯtra. ŝ. de legib. ⁊ ita tenet bal. hic
circa fi. in penulti. q. idem tenet do. Christo. de castel. hic ad fin. ita
tenet Bal. in. d. aut. ex causa. in qō. ⁊ Ioan. de imo. in. c. cum esses
in. v. q. de test. ⁊ ista opi. videt̃ esse verior ⁊ tenēda vt euitetur iu-
rium correctio. l. correctio huius. l. ⁊ insti. de exhere. lib. in princi.
⁊ isto modo in totum procedet iste tex. etiam hodie quia per istud
secundum testamentum nullum in quo preteritus est filius in po

testate non rumpetur precedens testamentum validum: nec quo ad institutionẽ nec quo ad legata relicta in illo primo testamẽto ¶ Sexto et vltimo no. ex fine tex. ibi et hoc iure vtimur secundum Imo. do. Alleran. et Areti. hic quod lex comprobatur per eius vsum et ob
22 seruantiam vt hic et l. fi. que sit longa consuetudo. † sicut econtra
a per non vsum deficit legis virtus: ideo statutum[a] quod non fuit receptum in obseruantia et moribus vtentium nullas vires habet: prout tota die dicunt aduocati in palatijs: vt est glo. no. in c. primo. vbi Cano. de treug. et pace. domi. Anto. de butr. et do. Abb. in c. vt circa. de consanguini. et affini. Bald. not. in aut. omnes peregrini. in vlti. col. C. comu. de succes. et in l. rem non nouam. per gl. ibi. C. de iudi.
23 † Item iura cõmunia que de consuetudine non seruãtur pro nullis habẽtur secundum Bal. in c. fi. in vij. col. de consuet. et satis est quod transiuerint. x. annis a tempore conditi statuti quibus non fuerit obseruatum vt tale statutum nullius sit effectus. iij. distin. c. leges. et c. fi. de consuetu. in vj. ¶ Capio gl. fin. in verbo rumpetur. quã diuide in quinque partes. In prima declarat text. In secunda opponit contra finem text. et dupliciter soluit. In tertia similiter opponit contra finem tex. et soluit. In quarta opponit contra secundam partem text. dum dicit et viuo patre. In quinta et vlti. allegat duas concor. ad tex. secunda est ibi: et hoc dicũt quidam. tertia ibi: sed videtur huic l. contra. quarta ibi item contra. infra tit. j. quinta et vltima est ibi: item facit. infra titu. j. ¶ Prima oppo. glo. est quod licet
24 secundum testamentũ sit inualidum: † tamen tollit primũ perfectum saltem quando in illo secundo inutili sunt instituti venientes ab intestato: vt est tex. in l. hac consultissima. §. si quis autem. allega. in glos. cuius contrarium innuit iste text. Glo. dupliciter soluit. Primo quod hic aliqui ex venientibus ab intestato fuerunt instituti in primo testamento. Ideo tunc secundum inualidũ non tollit primum sed si hic in primo testamento essent instituti extranei et in secundo veniens ab intestato: tunc secundum quod est fauorabilius propter venientes ab intestato licet inualidum tolleret primum. Ita loquitur contrarium. Gloss. non tenet istam solu. nec Bart. nec alij quia diuinat. Sed tu potes istam gl. defendere a diuinatione. Nam in primo testamento filius fuit de necessitate aut institutus aut exheredatus: vt dicit glo. iij. al's fuisset preteritus sicut in secundo. ergo in dubio debemus capere benigniorem interpretationẽ quod fuerit institutus: ergo tunc gl. bene dicit quod in primo testamento erant instituti aliqui ex venientibus ab intestato. ¶ Istam glos. in hac prima solu. reputat sing. Rapha. cu. hic pro no. limitatione. d. l. hac consultissima. §. si quis autẽ. vt nõ procedat qñ in primo testamento. perfecto facto coram. vij. testibus essent
25 instituti aliqui ex venientibus ab intestato. † postea in secundo imperfecto facto coram quinque testibus essent instituti alij venientes ab intestato. tũc non haberet locum ille. §. qui procedit. qñ extranei sunt instituti in primo testamẽto perfecto: et non qñ aliqui ex venientibus ab intestato. et pro certo est singularis limitatio ad illum tex. et Rapha. cu. hic et in lectu. et in repe. reputat istam gl. esse ad hoc singularẽ. Eam reputat etiã ad hoc singu. d. Aler. in d. §. si quis autẽ. in vlt. col. Sed ego allego concordantem et magis expressam ad literam in. §. ex eo. in verbo perfecto. insti. quib. mo. testa. infir. et istud satis vult tex. in d. §. si quis autẽ. in versi. nisi forte in priori testamẽto fuerint scripti qui nõ veniunt ab intestato put etiã ibi ponderant. Rapha. fulg. et Moder. et ibi dixi et circa hoc vide latius. d. Allerã. hic. ¶ Secunda so. gl. est quod ibi est alius casus et sic nõ meruit signari pro contrario. Nam ibi secundum testamentũ fuit imperfectum rõne solennitatis omisse: quia in eo nõ fuerũt adhibiti nisi quinque testes: tunc primum licet perfectũ in quo fuerunt instituti extranei tollitur per secundum in quo sunt instituti veniẽtes ab intestato: quorum fauore habetur pro soléni: quia causa intestati fouet causam testati: sed in ista l. testamentum erat nullum rõne preteritionis filij in potestate: quo casu etiã si in isto secundo essent instituti alij veniẽtes ab intestato: tñ nõ valet nec tollit primum: et hoc propter
26 iniuriam filij in ptãte in eo preteriti. Item vitium preteritionis est quasi delictum testatoris: sed vitium solénitatis numeri testiũ non est in persona testatoris nec intra rem. i. intra actum testandi: sed extra rem circa solénitatem probatoriam secundum Bal. in d. l. hac cõsultissima. §. ex imperfecto. in ij. oppo. Ista est vera solu. et oẽs eam tenẽt et dicit Bar. quod est optima limitatio ad illã l. ¶ Pro ista cõi so. adde bene facere: quod licet testamentum imperfectum ratione solẽnitatis numeri testium valeat inter liberos. d. l. hac consultissima. §. ex imperfecto. non tñ valet testamentum imperfectum rõne prete-
27 ritionis filij in ptãte: † vt est glo. in aut. ex causa. in glo. magna ad fi. C. de libe. prete. et probatur in l. filio preterito. infra titu. j. sicut non valet etiã testamentum inter liberos qñ est inualidũ rõne imperfecte voluntatis testatoris: vt est gl. no. in l. si quis cũ testamentum. et ibi notabilius Bar. ff. de testa. et Bar. hic. ¶ Contra istum tex. et contra istã cõem sol. glo. et doc. terribiliter vrget tex. in l. si duobus. §. si prius. de bon. pos. contra tab. vbi secundum testamentum erat imperfectum rõne preteritionis filij: et tñ quia in eo erant instituti veniẽtes ab itestato tollit

a Ad statutũ. Adde quod idẽ dicit Allerã. de Imo. in cõsi. vi. inci. viso themate et dubijs. in j. col. versi. et predicta. in j. volu. et in consi. xcij. col. ij. versi. cõprobantur predicta incip. visis capitulis initis. in ij. volu. et in tertio volu. consi. xxxix. inci. visis et cõsideratis his. in pñ. et late per eũdẽ Alleran. in cõsi. cxxxiij. inci. visa facti narratione col. j. i. j. vol. et ibi an peccet qui venit contra tale statutũ vsu nõ approbatũ et vide Are. in cõsi. xj. inci. precedẽdũ est breuiter colũ. pe. in pñci. vbi qñ lex vel statutum non seruatur per subditos sciente et patiẽte superiore tũc ad eã tollendã nõ requiritur tẽpus decennij. et late per eundẽ in cõs. cluij. incip. consultatio preposita si vera sunt.

testamentũ precedẽs perfectũ. et sic ibi fauor venientium ab itestato facit vt secundum testamentũ inualidum rumpat primum perfectũ quãdo erat nullum ratione preteritionis filij sicut qñ rõne solennitatis omisse: ergo ibi est de directo tex. contra cõem sol. ¶ In so. istius difficillimi contrarij totus mundus: vt inquit Pau. de ca. laborauit. Et quot fuerũt capita tot sñie. Et Bar. met. sibi cõtrarius ibi variauit ab eo quod hic tenuit. cõiter tenet solu. Barto. hic. quod ille text. loquatur in filio emancipato preterito in secundo testamento quo casu preteritio filij emancipati non reddit testamentum nullum de iure ciuili: nec etiã de iure pretorio. sed expugnandum per cõtra tab. vt est glo. ordi. et approbata in l. filiũ. in prin. in verbo cõtra emãcipatum. de cõtra tab. vnde ex eo põt adiri hereditas de iure ciuili. l. si ex duobus. in prin. de contra tab. et l. is qui in ptãte. in princ. infra de lega. pst. quia emãcipatus erat incognitus de iure ciuili. §. emancipato. insti. de here. lib. vnde cum ibi illud secundum testamentum in quo filius emancipatus erat preteritus valeret: ideo nimirum si tollit precedens. Sed in ista l. filius in ptãte fuit in secundo testamento preteritus que preteritio reddit testamentum omni iure nullum: vt dixi. s. i. text. in j. no. Ideo per secundum testamentum omni iure nullum nõ tollitur precedens l. si in re. infra de leg. iij. ¶ Et si dicis si in illo. §. si prius: filius emãcipatus erat preteritus frustra ibi tex. cõditionaliter requireret quod in
28 eo essent instituti venientes ab intestato: † quia qñ filius emancipatus est preteritus semper secundum quod valet de iure ciuili tollit primum: siue in eo sint instituti venientes ab intestato siue non. et tñ tex. ibi facit istam differentiã: an in secundo imperfecto sint instituti venientes ab intestato: an non: propter istam rationẽ Bart. met sibi de directo contrarius in d. §. si prius reprobat istum intellectum: et tenet quod ille. §. loquitur de filio in ptãte preterito. ¶ Sed tu rñde secundum quod colligitur ex verbis Bar. hic: quod ibi vltra defectũ preteritionis filij emancipati: erat etiam alius defectus numeri testium. vt patet ex text. ibi imperfectum in verbo imperfectum: quod denotat defectum extrinsecum numeri testium vt. l. hac consultissima. §. ex imperfecto preallegata et in aut. de testa. imperfe. in prin. et propter istum secundum defectum numeri testiũ text. ibi requirit quod in eo sunt instituti venientes ab intestato qui possunt ex testamento non solenni venire. l. ij. infra ti. j. alias ibi secundum non tolleret primum. et quod illud verbum imperfectum proprie significet defectum solennitatis extri
29 sece numeri testiũ: vltra iura preallegata patet: † quia testamẽtum in quo filius est preteritus dicitur esse perfectũ sed nõ iure factum vel iniustũ. l. si quis legatũ. in pñ. infra de falsis. et l. ij. §. j. queãd. test. aperian. ¶ Licet Rapha. cu. hic et in l. lectura. et in repeti. conetur probare quod verbũ imperfectum in d. §. si prius. intelligatur propter preteritionẽ filij: cum ita sit de solẽnitate testamẽti instituere vel exheredare filiũ: sicut est numerus testiũ. vt est text. insti. de exhe. lib. in prin. Sed tu dic magnã esse differẽtiam. Nam quod filius non
30 pretereatur: istud est inductum fauore priuato ipsius filij: † sed numerus septem testium inductus ad euitãdas falsitates que alias possent in testamẽtis cõmitti. l. fi. C. de fideicõ. est inductus fauore publico. Ideo primo põt renũtiari: secundo nõ. vt declarat Bar. in l. j. §. sed et filij. infra de lega. iij. et dixi. s. in ru. ¶ Et si iterũ dicas quod iste intellectus Bar. cõtinet diuinationẽ et restrictionem: intelligendo quod in d. §. si prius: filius esset emancipatus. Cum de emancipato nulla fiat mentio in illo text. et si iurisconsul. in illo tam solẽni. §. habuisset animum loquẽdi de filio emãcipato verosimiliter istud expressisset. l. vni. §. sui autem ad deficiẽtis. C. de cadu. tol. et c. inter corporalia. de trãsla. prela. Itẽ ille tex. loquitur in du-
31 bio. † et in dubio filius presumitur in potestate si nõ probetur emancipatus vt est tex. in l. si emãcipati. in verbo teque emancipatũ probatũ fuerit. C. de colla. vbi aliqñ plenius dixi. Responde non esse incõueniens quod ita intelligatur ille. §. vt iura iuribus concordent. l. vnica. in fi. C. de inoffi. do. et c. cum expediat. de elec. in vj. et sic vt concordet ille. §. cũ ista l. nostra. Item istud clare apparet propter naturam illius tituli. et ll. in dubio debent intelligi secundum naturã
32 tituli sub quo situate sunt. l. iperatores. s. de in diẽ adiectio. † Cũ ille titulus principaliter sit inuẽtus propter emancipatos qui erant incogniti de iure ciuili. l. nõ est ambigẽdum. de bo. pos. Dato quod etiam extẽdatur ad filios in potestate. l. maximum vitium. C. de libe. prete. Iste est cõmunis itellectus et minus periculosus: quẽ etiam tenent Sali. d. Christo. de castel. Pau. de ca. do. Allerã. et latius Are. hic. et dicit Areti. quod intellectus Bar. est verissimus. et Pau. de ca. hic dicit quod Bart. in hoc cõtrario ponit merã veritatẽ. Tenet etiã Bal. in d. l. hac cõsultissima. §. ex iperfecto. et ibi etiã Rapha. ful. et ibidẽ Pau. de ca. in d. §. si quis autẽ. Bal. in repe. l. in suis. in xv. col. ff. eo. et istum intellectum ego etiam tenui in l. posthumo. in iij. charta. C. de cõtratab. ¶ Contra istũ intellectum Bart. et magis cõem omissis leuibus obstant due magne difficultates. In quãtum Bar. et cõmuniter scriben. volũt quod dictus. §. si prius. loquatur in filio emancipato preterito. et quod secundum testamẽtum erat imperfectũ propter defectũ solẽnitatis numeri testium. contra istud secundum fortiter facit secundum Rap. cu. hic in repe. Nã defectus

defectus numeri testium non nocet scd̃o testamento qñ in eo sunt instituti venientes abintestato obtinentes primũ locum in causa
33 intestati cũ enim illi abintestato obtinerẽt primum locum.† et sic omnino habituri essent hereditatem tunc fauorabiliter substinet scd̃m testm̃ licet imperfectũ: vt est tex. in .d. l. hac cõsultissima. §. si quis aũt. ꝛ in. l. ij. ĵ. ti. j. sed istud non potest dici in. d. §. si prius. ꝙ ibi fuerint instituti qui primum locũ obtinebãt in causa intestati cum ibi filius emãcipatus in causa intestati primum locum tene-
34 ret ꝛ omnibus agnatis preferret.† ꝛ licet filius emancipatus nõ vocet de iure ciuili ad successionem intestati quia incognitus: vocatur tamẽ de iure pretorio ex tacita voluntate defuncti. l. si quis cũ nullum. ꝛ. l. cõficiuntur. §. j. ĵ. de iure codici. ꝛ propter istã diffi cultatẽ Rapha. cu. ꝛ aliq Moder. recesserunt ab intellectu Bar. ꝛ vt dicit Pau. de cast. hic in repe. I vlt. char. ista oppo. pro certo est difficilis si quis recte inspexerit. ¶ Sed ipse Paul. de cast. respondet ꝙ dictus. §. si prius. declarat. d. §. si quis autẽ. vt debeat intelligi quãdo sunt instituti venientes abintestato qui obtinent primum locum de iure ciuili: licet non de iure pretorio. licet enim in. d. §. si prius. filius emancipatus obtineret primum locum de iure pretorio non tamen de iure ciuili. Nec est verum sumptum Rapha. cu. quod filius emancipatus teneat primũ locum ex tacita voluntate defuncti. imo istud est contra glo. expressam et reputatam valde singularẽ in. l. j. §. vel maxime. in gl. magna. ad fi. ĵ. de colla. bono. Et istam solu. etiam sequitur Areti. hic. ¶ Sed tu aduerte ꝙ Bar. in. d. §. vel maxime. dicit qd̃ illa glos. est mirabilis: sed eam reprobat ꝛ bene. Et vltra eum facit tert. in. §. preterea intestatus. in verbo bonorario. insti. de fideicõ. here. ꝛ tex. ꝛ gl. in. l. sed quũ patrono. §. j. ĵ. de bono. pos. ꝛ alias plenius examinaui. ¶ Scd̃o modo potes respondere fm̃ Aret. hic qd̃ in. d. §. si prius. erant instituti alij pares in gradu ipsi filio p̃terito ꝛ sic alij filij testatoris vel nepotes ex filijs premortuis qui succedũt in eorum gradũ. ¶ Et si dicis ꝙ tex. in. d. §. si quis autem: non habet locũ nisi qñ oẽs qui vocarentur ex primo gradu abintestato sunt instituti: cum tex. ibi indefinite loquat. ꝛ ita tenet Raph. cu. in repeti. huius. l. in penul. char. refert ꝛ sequit. d. Alex. in. d. §. si quis autem. in. ix. col. ꝛ idem. d. Alex. hic in. iij. colũ. vbi pro hoc ponderat tex. in. d. §. si quis autem. qui dicit scd̃m testm̃ valere: quasi cãm intestati sed abintestato oẽs tenentes primum locũ pariter succedũt. Rñdet Areti. hoc nõ esse verum ꝛ videri ꝯ tex. in. l. ij. in fi. ĵ. tit. j. vbi iurisco. ponens eundẽ casum vtit numero singulari dicẽs qd̃ scd̃m testm̃ tollit primum cum in eo scriptus est qui ab intestato venire potest: ꝛ sic nõ reqrit omnes esset scriptos: nisi restringeres illũ text. ad casum qñ vnus solus superesset qui posset abintestato succedere que esset nimia diuinatio ad illum tex. Ad idem tex. in. l. posthumus. in versi. idem ꝛ cira. ĵ. ti. j. ibi si bo. pos. data fuerit ei qui rẽ abintestato auferre possit nõ dicit omnibus. itẽ ibi nõ erat institutus filius sed erat preteritus. ¶ Et ad fundamentũ do. Alexã. Tu potes de facili respõdere qd̃ tex. in. d. §. si quis autem non simpliciter dicit qd̃ per scd̃m testm̃ abintestato succedatur: imo tex. ille ponit duas impropietates: non quasi testamentũ sed quasi voluntatem intestati per quas impropietates apparet ꝙ non succedunt oẽs abintestato: imo solum instituti succedunt pro portionibus eis assignatis in testõ prout etiam ibi firmant Rapha. fulgo. ꝛ do. Alexã. ergo nõ est verum qd̃ omnes abintestato succedant sed tantũ instituti in illa scd̃a inualida voluntate. ¶ Scd̃o cõtra intellectum Bar. ꝛ cõem fortiter facit. Nã licet sint instituti venientes abintestato: illa voluntas non solemnis nõ valet iure testamenti sed abintestato succedit: vt dicit text. in. l. hac consul. §. si quis autem. C. de testa: ergo cõtra talem vltimam volũtatem intestati non datur bo. pos. ꝯtab. l. ꝙ vulgo. ĵ. de ꝯtratab. ꝛ tñ tex. in. d. §. si prius. dicit ꝙ filius preteritus habet ꝯ illud testm̃ non iure factum cõtratabulas: ergo non loquit in testamento imperfecto rõne solẽnitatis numeri testiũ. glo. ibi rñdet ꝙ est impropie contratabulas. Ang. hic rñdet qd̃ dispensatiue dat cõtratab. Nam qua rõne lex dispensat qd̃ talis voluntas minus solẽnis valeat saltẽ vt voluntas intestati: eadem rõne etiam dispensat vt filius preteritus possit eam contratabulare: ne alias sibi plus noceat volũtas minus solennis q̃ solennis. ꝛ sequuntur Jo. de imo. ꝛ do. Alexã. hic: qui etiã alio modo rñdent. ¶ Alio ꝛ tertio modo huic difficultati rñdet Pau. de cast. hic in repe. in pe. colũ. qd̃ verum est qd̃ contra imperfectam voluntatem ex qua nõ potest hereditas obtineri non datur cõtratab. cum non expediat: cum non habeat esse nec formam. d. l. qd̃ vulgo. sed qñ ex illa imperfecta voluntate potest succedi: tunc potest cõtrata. dari: vt est casus ad hoc singu. in. d. §. si prius. quia talis vltima voluntas licet non habeat formã habet tamen esse: cuius respectu pot contratabulari: sicut econtra testamentũ in quo filius in potestate est preteritus licet habeat formam quo ad solennitatem numeri testium. l. si quis aliquid. §. testamentum. de penis. ꝛ. l. j. §. sciendũ autem. de tab. exhib. tamen non habet esse quia est nullum ex quo

filius in potestate est preteritus: ꝛ tñ põt contratabulari. l. is qui in potestate. ĵ. de leg. prestã. siue ergo testm̃ habeat formã numeri testium siue habeat esse datur ꝯtrabulas. d. §. si prius. secus si
35 vtrunq̃ deficeret. d. l. qd̃ vulgo. ¶ † Per ista habes defensatum intellectum Bar. magis cõiter approbatũ sed ipsemet Bar. sibi cõtrarius in. d. §. si prius. tenuit qd̃ ille text. loquat in filio in potestate: ꝛ qd̃ ibi scd̃m testamentum in quo filius ĩ potestate est p̃teritus nõ est simpliciter nullum: quãdo in eo sunt instituti venientes ab intestato. Sed ita demũ est nullũ si filius preteritus dicat nullum ꝛ non ante: per illum tex. quem Bart. ibi ad hoc dicit esse singu. ꝛ se nescire alibi: vnde nimirũ si illud scd̃m testamentũ tollit primum. Idem etiã tenet Bar. in. l. si duo. ad fi. per glos. ibi in verbo ac ceteri. de ꝯtratab. Sequit Bal. in. l. posthumo. ĵ. ij. ꝛ. iij. q. C. de cõtratab. vbi nota. extendit vt procedat etiã quãdo in scd̃o testamẽto esset instituta pia causa. ¶ Iste scd̃s intellect⁹ Bar. nõ est verus. ꝛ eum reprehendit do. Alexan. hic: quia testamentum in quo filius in potestate est preteritus: vsq̃ a principio
36 semper est ipso iure nullum: etiam si filius non dicat nullum. † vt dixi in tex. in. j. no. Dato qd̃ in eo essent instituti veniẽtes ab intestato: qꝛ tunc etiã si filius in potestate preteritus non dicat nullũ tamen testamentum non recõualescit nisi de equitate pretoria. l. posthumus. in versi. idẽ ꝛ circa. ĵ. titu. j. ꝛ. l. filio preterito. eo. titu. ¶ Scd̃o cõtra istum intellectum Bar. fortius facit fm̃ Rapha. cu. hic: qui etiã reprobat istũ intellectũ per text. l. gallus. §. idẽ credendum. in versi. vñ ꝛ si filius. in. §. in omnibus. in versic. ꝛ hñ. ĵ. eo. vbi filius in potestate erat preteritus ꝛ institutus nepos proximior ab intestato post filium. ꝛ tamen tale testamentum non tenet: etiam qd̃ est fortius si filius preteritus moriat viuo testatore ꝛ sic obstaculum filij preteriti sit sublatũ in vita testatoris adhuc testamentum est nullum: ergo de directo cõtra Bart. qui vult qd̃ testamẽtum valeat de iure ciuili quãdo filius in potestate est p̃teritus: ꝛ sunt instituti venientes ab intestato post filium. Quicqd ad illos text. dicat Are. hic qui intelligit illa iura procedere. ita demum si filius preteritus velit testamentum esse nullum ꝛ non aliter: ꝙ nullatenus potest stare. Cum ibi filius preteritus iam
37 esset mortuus viuo testatore. ¶ † Ultra eos contra istum intellectum Bar. in specie facit tex. in preallegata. l. posthumus. in v̓si. idem ꝛ circa. vbi erat preteritus filius iam natus existens in potestate ꝛ erant instituti venientes ab intestato: si moriatur filius preteritus viuo patre. ibi deciditur quod testamentũ reconualescit de equitate pretoria: ergo testamentũ a principio antea erat nullum. ꝛ de iure ciuili ꝛ pretorio: alias mors filij precedẽs nihil operaret. Nec idem esset circa testamentũ iniustum qd̃ est dictũ in posthumo. vt ibi dicit tex. ¶ Scd̃o contra Bar. stringit tex. ĩ d. l. filio preterito. ĵ. titu. j. vbi filius in potestate erat preteritus et alij filij eius fratris instituti. ꝛ sic erant instituti veniẽtes ab intestato: ibi deciditur qd̃ de equitate pretoria confirmat testamentũ si filius preteritus se abstineat: Quis iuris subtilitas refragetur ergo ibi testamẽtũ est nullum de iure ciuili: licet in eo essent instituti venientes ab intestato. alias approbatio filij ibi nihil operaretur qd̃ est de directo cõtra illum tex. ¶ Aduerte quia de illo tex. perpẽdit ipsemet Bar. in. d. §. si prius. ꝛ ibi de eo opponit. ꝛ pro solu. relinquit cogitandum. ꝛ sic iste scd̃s intellectus Bar. nõ est verus. ꝛ cõmuniter reprobatur. ¶ Alius tertius fuit intellectus excellentissimi doc. do. Honofrij de perusio in repe. l. hac cõ
38 sultissima. §. si quis autẽ. C. de testa. † qui fuit preceptor Pau. de cast. vt ipse hic refert qd̃ dictus. §. si prius. loquatur in filio in potestate preterito sicut ꝛ ista lex. Sed qd̃ in ista. l. filius. in primo testamento fuit institutus heres in scd̃o fuit preteritus. ꝛ sic nõ expediebat filio qd̃ secundum testamentum valeret ꝛ tolleret primum. Ideo secundum remanet ipso iure nullum ꝛ non tollit primum: qd̃ est fauorabile ꝛ vtile filio instituto in primo. Sed in. d. §. si prius. in primo testamento filius erat exheredatus. ꝛ in scd̃o preteritus. vnde si tunc diceremus quod scd̃m testamentum esset dupliciter nullum: certe illud quod est introductum in fauorem filij: redundaret in eius lesionem ꝛ odium. Contra regulam. l. qd̃ fauore. C. de leg. ꝛ. c. quod ob gratiam. de regu. iur. in sexto. quod autem sit introductum fauore filij in potestate: qd̃ testamentũ in quo est preteritus sit nullum: patet: quia põt illud approbare. l. filio p̃terito. ĵ. ti. j. Bar. in. l. j. §. sed ꝛ si filius. ĵ. de leg. iij. modo si i casu dicti. §. si prius. secundũ testamentũ esset ipso iure nullum: istud cederet ad lesionem filij preteriti: quia sic remaneret validũ primũ testamentũ in quo fuit exheredatus. ꝛ sic oporteret agere querela inofficiosi testamenti cõtra primũ testm̃: ꝛ scd̃m ista tempora haberet necesse probare se fuisse gratum ꝛ meritum contra patrem. l. liberi. C. de inoffi. testa. ante. l. omnimodo. C. de inoffi. testa. ꝙ fuisset ad modum difficile probare: ꝛ dubius est euentus litis. l. quod debetur. de pecu. ꝛ sic ibi fauorabilius est filio quod
39 scd̃m testamentum valeat ꝛ tolat primum: † quia illud secundũ absq̃ alio iudicio vel alio litigio ꝯtratabulabit: ꝛ in effectu obti-

nebit successionem paternam. ¶ Iste intellectus est satis colora
tus. ⁊ nõ ob. ¶ Si tu diceres prout dicũt Pau. de ca. ⁊ do. alex.
qui reprehẽdunt qd gl. tertia hic intelligit istum text. qñ filius in
primo testamento erat vel institutus vel exheredatus. Si intelli-
geremus quod esset exheredatus iste intellectus corrueret. rñde su
stinendo hunc intellectum ꝙ iste tex. non aperit an in primo testõ
filius fuerit institutus vel exheredatus. vnde in dubio debemus
40 intelligere ꝙ fuerit institutus †quia istud magis congruit pieta
ti paterne. l. scripto. in fin. ff. vnde libe. ⁊ l. cũ ratio. de bo. lib. Item
ita debemus intelligere vt iura iuribus concordentur. l. vnica. in
fi. C. de inoffi. do. ⁊ c. cũ expediat. de elec. in. vi. ⁊ sic vt cõcordet di
ctus. §. si prius. cum. l. nostra. quia alias male possunt cõcordari.
¶ Istum tamen intellectum etiã reprehendunt Joan. de imo. et
Pau. de cast. alio fundamento: quia scdm istum intellectum non
esset curandum ꝙ in secundo testamento essent instituti venientes
ab intestato vel extranei: quia semp expediret filio ꝙ valeret ſm
⁊ tolleret primum in quo erat heredatus: ⁊ tamen text. ibi ita di-
stinguit: ergo iste intellectus videtur confundi per illum text. sed
ad hoc potest de facili responderi ex mẽte eiusdem Imo. ꝙ illud
ibi de venientibus ab intestato requirit propter defectum solen-
nitatis numeri testiũ prout dixi supra in primo intellectu Bart.
respõ. d. Honofrius nõ considerat in illo tex. nisi defectuz preteri
tionis filij in potestate: nõ aũt defectũ solẽnitatis numeri testium
¶ Sed cõtra istũ intellectuz fortius facit ex mente Imo. quia eo
attẽto sequeret: ꝙ si filius in potestate esset pteritus a primo gra
du ⁊ exheredatus a scdo: ꝙ primus gradus nõ esset nullus. ⁊ sic
testm̃ sumeret vires a primo gradu ⁊ non a scdo: quia hoc esset fa
uorabilius ipsi filio: qꝛ sic nõ haberet necesse agere querela cõtra
scdm in quo erat exheredatus. ⁊ sic probare se meritũ: ⁊ tñ istud ẽ
falsum vt est text. ad literaz in. l. iij. §. fi. s. eo. ⁊ in. l. si posthumus.
a primo. in prin. j. eo. ergo iste intellectus non est verus. ¶ Quar
tus fuit intellectus prima fronte satis pbabilis ⁊ coloratus quo
rũdam Moder. vt refert Imo. hic ⁊ fuit etiã de mente Bal. i. l.
posthumo. in. ij. oppo. C. de cõtratab. ⁊ in. l. si pater. in. xij. opp. C.
de inst. ⁊ substi. ⁊ i. d. l. hac consul. §. ex imperfecto. Salic. in. l. vxo
ris abortu. C. de posthu. here. insti. ⁊ sequit etiã Aret. hic ꝙ in. d.
§. si prius. in illo secũdo testõ in quo filius i ptãte erat preteritus
erant etiã instituti veniẽtes ab intestato: ideo fuit possibile cõua-
lidari illud scdm testm̃ filio pmoriente in vita testatoris vt est tex.
in. l. posthumus. in vsi. idẽ et circa. j. tit. j. ⁊ in. l. etiaz. §. libert⁹. de
41 bo. lib. nimirũ si ibi tollit primũ: †qꝛ sola potẽtia reconualescen-
tie sufficit ad tollendũ primũ testm̃. l. pater filio. j. de heredi. inst.
⁊ l. cũ in scdo. j. ti. j. ⁊. §. posteriore. insti. qui. mo. testa. infir. sꝫ i ista
lege non fuerunt in scdo testamẽto instituti veniẽtes ab intestato.
⁊ ideo licet tunc testm̃ posset reconualescere post mortẽ testatoris
si filius pteritus approbaret. l. filio pterito. j. tit. j. Tñ hoc non cu
ramus quia recõualescentia q̃ superuenit post mortem testatoris
non sufficit vt tollat precedens testm̃. vt declarat Bar. in. d. l. cuz
in scdo. circa fi. Nã ex quo per mortẽ testatoris est acquisituz ius
institutis: illud non potest amplius eis tolli per approbationem
filij. l. si post mortẽ. §. fi. j. de ꝯtab. ¶ Istum intellectũ reprobãt ⁊
bene Jo. de imo. ⁊ d. Alexã. quia nõ est verũ assumptũ ꝙ debeat
tolli primum testm̃ ex hoc solo ꝙ possit euenire casus qd scdm te
stamentũ possit reconualescere. si filius premoriat in vita testato
ris. Nisi ista reconuabiscẽtia actualiter sequat sicut non sufficit ꝙ
posthumus existens inventre preteritus possit nasci. Naz anteꝙ
actualiter nascat nõ rumpit testm̃. l. vxoris abortu. C de posthu.
here. inst. ⁊. j. l. proxima. ⁊ ideo cũ in. d. §. si prius. scdm testamẽtũ
fuerit a principio nullum: ⁊ filius preteritus non fuit mortuus i
vita patris: sed superuixit post patrẽ: nõ potest dici qd sola potẽ
tia recõualidationis ex morte filij in vita patris q̃ non est actua-
liter sequuta debeat sufficere ad rumpendum primum testm̃. sed
iura in contrarium adducta loquunt qñ scdm testm̃ ab initio va-
luit. Ideo ibi attenditur potentia ꝙ possibile sit adiri. Preterea
ista recõualescentia per mortẽ filij viuo patre nõ videat cõsidera
bilis cũ sit cõtra ordinez nature. l. nã ⁊ si parentibus. s. de inoffi.
testa. item talis tristis euentus non debet esse in consideratione. l.
42 inter stipulaniẽ. §. sacraz. j. de verbo. obli. ¶ †Alios sex intelle-
ctus ad dictum. §. si prius refert Jo. de imo. hic. ⁊ quinꝙ repro
bat: sed omnes sex referunt ⁊ reprobant do. Alexã. ⁊ Arc. hic nõ
refero quia nihil valent. ⁊ esset replere caput vento. ¶ Teneas
intellectum Bar. hic magis cõiter approbatum quẽ vltra doct.
quos. s. retuli tenet etiã Bal. in. c. sciscitatus. in pe. col. ad fi. de re
scrip. Tamen ex toto nõ quiescit animus dicere quod ille. §. si pri
us. restringatur ad filium emancipatum. ⁊ quod ibi vltra vitium
preteritionis filij: esset etiã alius defectus solennitatis numeri te
stium. Ista duo non trãseũt sine scrupulo ad illum tex. Sed opor
43 tet ita transire quando melius non occurit. ¶ Considerabam ad
euitandas tot amaritudines posse accõmodari vndecimum pla-
niorem intellectuz: quod in. d. §. si prius: scdm testamentũ in quo
filius in potestate est preteritus ⁊ in eo sunt veniẽtes ab intestato
rumpat primum testamentum perfectum fauore venientium ab
intestato: non obstante vitio preteritionis vt est tex. ibi ⁊ in. l. ij. j.
ti. j. sicut etiã fauore veniẽtiũ ab intestato testamentũ scdm inua
lidum rõne numeri testium. tamen tollit primum precedens va-
lidum. d. l. hac cõsul. §. si quis autem. Et sic ſm intellectum meuz
a pari procedunt quo ad hoc: non dico simpliciter vel qd scdm te
stamentum sit inualidum ex causa pteritionis filij in potestate vel
ex causa defectus numeri testium: quia vtroꝙ casu si in illo scdo
inualido sint instituti venientes ab intestato fauore venientium
ab intestato: rumpit precedens validum. d. §. si prius. ⁊. d. §. si qs
autẽ. ⁊ isto modo illi duo tex. in aliquo nõ cõtradicunt. ⁊ sic intel-
ligo illum. §. si prius. procedere plane sine vlla restrictione etiam
in filio in potestate. Itez intelligo qd ibi scdm testm̃ esset imperfe
ctum ppter preteritionem filij. et sic ibi esset solum vitium prete-
ritionis: non autem defectus solẽnitatis numeri testium. Nec ob
ista lex quia hic in scdo testõ non erant instituti venientes ab inte
stato prout etiam tenet Bar. in. d. §. si prius. ⁊ do. Alex. hic in. ij.
col. ⁊ istud patet clare qꝛ istud est facti: facta nõ presumunt nisi p
bent. l. in bello. §. facte. de cap. vel nisi istud exprimatur in. l. put
exprimit. in. d. §. si qs autem. ⁊ in. d. §. si prius. ⁊ put ẽt exprimit
in. l. posthumus. in versi. idem ⁊ circa. ⁊ in. l. filio pterito. j. ti. j. sed
in ista. l. nihil exprimit: nihil dicitur de venientibus ab intestato
nec qd in. d. §. si prius. scdm imperfectum fauore venientium ab
intestato deroget primo. Istud effectualiter non grauat filiũ pte-
ritum nec ei odium generat: cum sibi sit bene prouisum de reme-
dio bono. pos. contratab. ꝯ illud scdm testm̃ qñ remoto quoꝙ fi-
lio: scripti in scdo testõ sunt potiores scriptis i primo vt ibi dicit
tex. ⁊ intellige remoto filio vt ibi glo. declarat: quia filius preteri
tus nolit contratabulare vel quia repudiet expresse vel tacite per
lapsum anni limitati a iure ad cõtratabulãdũ. l. si impubes. §. fi.
ad carbo. ⁊ illa dictio quoꝙ implicat: ꝙ etiã nõ amoto filio testm̃
scdm in quo sunt scripti venientes ab intestato tollat primũ: licet
Rapha. cu. hic in repe. dicat ꝙ illa dictio quoꝙ in illo tex. abun-
det ⁊ sit superflua qd nõ est dicẽdum in tex. iuriscõsulti. ⁊ qd in. d.
§. si prius illud ibi sit fauore venientium ab intestato: patet: quia
ille text. in fi. dicit qd si scripti in scdo testamento imperfecto non
essent potiores ad obtinenduz hereditatẽ scriptis in primo: tũc
filius quoꝙ excluderet. Et quamuis scdm testm̃ qd deficit ratiõe
omisse solẽnitatis numeri testiuz non dicat proprie testamentuz
sed vltima voluntas ⁊ quasi cã intestati. d. §. si quis autẽ. tñ qñ ad
sunt debite solennitates licet filius sit preterttus: tũc est proprie
testamẽtum ⁊ datur ꝯtratab. ita loquit dictus. §. si prius. ⁊ ibi ita
tenet Bar. in vlti. oppo. Et posito ſꝫ bar. ꝙ adhuc nõ sit pprie
testamentũ tñ est vltima volũtas cõtra quã datur cõtratabulas.
Isto modo iste tex. ⁊ tex. in. d. §. si prius. vident planius pcedere
⁊ cũ paucioribus spinis. ⁊ per ista remanet expedita prima pars
huius glo. ¶ In ea. gl. ibi. Sed aliud in posthumo ꝙ in iam na-
to. de rõne diuersitatis inter posthumum ⁊ iam natũ gl. se remit-
tit ad ea que dixit in. l. iij. §. fi. s. eo. Bart. autẽ qui cõiter habetur
44 corruptus. dicit qd in posthumo preterito possibile est adiri †qꝛ
eo non nato valet testamentũ. Ideo primũ rũpit. ¶ Tu planius
respõde ꝙ in. d. l. posthumus. in prin. qñ posthumus fuit preteri
tus testamentũ ab initio valuit: ⁊ sic pteritio posthumi nõ annul-
lat a principio sed qñ nascit: sed in filio iam nato pterito testamẽ
tum semper vsꝙ a principio est nullum. l. iij. §. ex his. j. tit. j. ⁊ insti.
de exhere. libe. i prin. sed sic est ꝙ facilius ꝯfirmat illud qd semel
45 ab initio valuit remoto obstaculo preteriti. †⁊ cũ ab initio tenue
rit pristinũ robur assumit ꝙ illud qd semel fuit nullum. l. si testa-
mẽtum. de testa. ⁊. l. qui liberis. §. testamento. de bo. pos. ſm tabu.
⁊. l. si vnus. §. pactus nec petere. vsi. ꝙ in specie. s. de pac. ⁊ ad hec
vide in specie glo. no. in. l. fi. §. lucius. de dona. quã allegãt Bal. ⁊
Imol. hic. ¶ Extra gl. opponit Bar. qd ex scdo testamẽto i quo
filius iam natus est preteritus possibile est adiri ipso pterito ap
probante testamẽtum. l. filio preterito. j. titu. j. ergo debet rumpi
precedẽs attenta sola possibilitate licet effectus nõ sequat. l. cum
in scdo. j. ti. j. ⁊. §. posteriore. insti. quibus mo. testa. infir. ⁊ dicit tex.
no. in. l. pater filio. de heredi. institu. quod ad hoc vt superius te-
stamentũ sufficit ita posterius factuz esse vt aliquo casu potuerit
ex eo heredes existere: licet actualiter non fuerit. respondet Bar.
ꝙ filio preterito approbante non fuit possibile adiri hereditatez
46 de iure ciuili. †vt est gloss. magistra. in. l. fi. C. vñ legi. ⁊ in. l. prima
de petitio. heredi. qd requiritur ad hoc vt scdm tollat testamẽtũ
precedens. vt est glo. in dicta. l. cum in secundo. in glos. ij. ⁊ glo. in
l. si quis cum. §. primo. in gl. pe. j. de vulga. ⁊ pupilla. vnde quan
do scdm testamentum valet solum de iure pretorio vt est quando
filius preteritus approbat testamentum: tunc non tollitur prece-
dens ſm glossas preallega. ratio quia sicut pretor non potest fa-
cere quem directo heredem. ita etiam non potest facere desinere
esse heredez institutum in primo. §. quos autem. institu. de bono.
possessio.

possessio.cũ ergo institutus in primo testamẽto remaneat heres de iure ciuili.ergo impossibile est rumpi per secundũ quod solũ reconualescit de iure pretorio. Cum ista solu.Barto.transeunt
48 cõiter alij.† Ista solu.Bar.nõ est bona q: assumptum Bart.non est verum:quia imo quando secundũ testamentum non valet nisi de iure pretorio: & sic est minus potens.tamen tollit precedens validum etiam de iure ciuili non directo & immediate sed indirecte ex vi incõpassibilitatis.et sic ex regula iuris ciuilis:ne paganus decedat cũ duobus testamentis vno valido de iure ciuili:alio validode iure pretorio.contra.l.posthumus.§.si paganus.j.titu.j. Et sic ẽm tollit primũ.nõ quidẽ pretoria potestate:sed per dictã regulam iuris ciuilis prohibentẽ quẽ decedere cum duobus testamentis.est fundamentũ Bald.hic. ¶ Scõo cõtra assumptum Bar.facit fundamẽtũ quo vtitur ipsemet Bar.in.d.l.cũ in scdo. in fi.q: si per bo.pos.cõtratabu.que est de iure pretorio & contra voluntatẽ defuncti:pretor aufert in effectu hereditatẽ scripto heredi:multomagis per bo.pos.ẽm tabu.que licet sit de iure pretorio est tñ ẽm volũtatẽ testõris:dz primũ testamentũ tolli.et dicit Pau.de ca.hic in repe.in vlti.col.lz de Bar.nõ faciat mentionẽ ꝙ nõ videt cur i hoc cõtrariũ dici possit.Nec est absurdũ ꝙ scõm testm̃ validũ de iure pretorio tantũ tollat precedẽs omni iure va
48 lidum.† nam idem videmus,in testõ cõdito iure militari & sic iure spãli qđ est debilius:& tñ tollit pcedẽs validũ de iure cõi qđ est fortius.l.eius militis.§.militia missus.j.de mili.test. ¶ Et istam opi.ɔtra bar.& ɔ gl.preallegatas tenent Bal.hic & Pau.de ca.i repe.in vlti.col.do.Alex.in.ij.col.ad aliud propositũ vbi dicit ꝙ doctores cõiter tenent cõtra Bar.in locis preallegatis.& ꝙ illud est verius.& ita etiã lz Areti.hic. ¶ Unde ad oppo.supra forma tã aliter rñde.Inquantũ dicit ꝙ per scõm testamentũ ex quo possibile est hereditatẽ adiri vel bonorũ possessionẽ obtineri rumpit precedẽs testamentũ.d.l.cũ i scdo cũ alijs supra adductis.Illud est verũ qñ hoc põt fieri nullo alio adminiculo extrinsecus cõcurrente:vt est tex.not.in.d.l. pater filio.j.de here.insti.& ibi Ange. ad hoc not.& dicit ꝙ ille tex.apertius hoc probat ꝙ̃ alius qui sit in iure. Item dicta lex cum in secundo:loquit quan do illud testamẽtum a principio qñ fit valet & tenet. Tunc si ex eo possibile est adiri hereditatẽ vel bonoꝝ possessionẽ obtineri:rumpitur precedens testamentũ .prout etiã glo.hic in tertia parte:sed in lege nostra:testamentũ a principio fuit nullum:ideo nõ rumpit primũ. Et approbatio filij preteriti est adminiculum extrinsecus obueniens:ideo nihil operatur vt dixi. Item talis filius non põt approbare scõm testamentũ in quo est preteritus nisi post mortem patris:sed morte patris cõfirmatũ est precedẽs testamentũ & sic est ius acquisitum institutus in eo:ideo filius preteritus non potest in eorum preiudiciũ approbare.l.si post mortem.§.fi.de contratabu. Et declarat Bart.in.d.l.cum in secundo.circa finem. Et idem Barto.in.l.j.in prin.de vulga.& pupilla.in vlt.q.principali.in versi.vlterius quero quid si filius non potest adire de iure ciuili.& Pau.de cast.hic in repeti.in vlti.col.& ista est vera solu. Et per ista cum laude Dei est impositus perfectus finis vt arbitror huic solenni legi.

1 ¶ Filius preteritus a scõo gradu substituti vulgaris moriens pendente deliberatione instituti in primo gradu:lz postea institutus repudiet hereditatem nõ per hoc firmatur testamentum: nec secundus gradus cõualidatur.
2 Existentia sui heredis cessat in filio propter exheredationem factam in primo gradu.
3 Filius preteritus transmittit ius dicẽdi nullum: lz decesserit anteqũ potuerit agere deliberantibus institutis in primo gradu.
4 Omnis gradus a quo filius est preteritus vsq3 a pricipio est ipso iure nullus.
5 Gradus omnis a quo filius i potestate est preteritus a pricipio est ipso iure nullus.
6 Ius dicendi nullum nondum agnitum trãsmittitur ex potentia suitatis:propter existẽtiam sui heredis ab intestato.
7 Ius dicendi nullum trãsmittitur ad liberos & descẽdentes beneficio.l.vnice.C.de his qui ante aper.tabu.
8 Que sit ratio quare hereditas non adita transmittitur.
9 Que sit ratio quare preteritio filij in ptãte annullet testamẽtum.
10 Quod non est:rumpi non potest.
11 Substitutio est conditionalis institutio.
12 An spes possit rumpi vel tolli.
13 A sententia lata sub conditione potest appellari condi.pendente propter spem conditionis future.
14 Appellatione instituti venit substitutus.
15 Substitu.& istitutio nõ differunt essentialiter:sed quo ad gradũ.
16 Uerbum instituo est mere directum et ciuile:substituo tñ est verbum cõmune & importat fideicõmissum.
17 Existens in vtero habet pro iam nato:vbi tractatur de eius commodo:tamen nõ quo ad rumpendum testamentum.
18 Posthumus anteqũ nascatur non est suus heres patri.
20 Posthumus exheredatus a primo gradu: & preterit⁹ a secũdo: natus rumpit scõm gradum & non primum.
21 Aliud est esse talem:aliud haberi pro tali.
22 Quando exheredatio est facta ante omnes gradus: tunc referri debet ad omnes.
23 Exheredatio facta a certa persona nõ valet nec tenet.

Si a primo. ¶ Filius iam natus secundũ gradum a quo fuit preteritus statim rũpit lz deliberãte instituto moriatur.h.d. prima pars. Posthumus vero rumpit statim cum nascit nec recõualescit:lz natus viuo testatore post eius mortem decesserit.h.d.secũda pars.ibi.lz & si posthumo. ¶ In tex.ibi: nõ erit secũdus heres supple:lz prim⁹ repudiat hereditatẽ:& sic eueniat casus substitutionis vulgaris. ¶ In text.ibi:viuo patre.ista verba.temp⁹ nascẽdi & nõ moriẽdi designãt:q: imo decessit post mortez patris:& sic referunt ad participiũ natus immediate pcedens nõ autẽ ad verbũ moriat ꝙpostea sequit,vt etiã dicit gl. ¶ † No.
1 primo ex isto tex.ꝙ filius pteritus a scõo gradu substituti vulgaris moriens pendente deliberatione instituti in primo gradu: lz postea institutus repudiet hereditatẽ:nõ per hoc tamẽ firmat testamentum:nec secũdus gradus conualidat.facit tex.insti.de exhere.lib.in pn.& text.s̃.l.proxima.Nec isto casu filius preteritus transmisit ius dicẽdi nullum ẽm Bal.hic qui mouetur duplici ratione. ¶ Prima q: nõ erat adhuc tale ius formatũ & in esse deductum.sed erat in pendẽti propter deliberationem instituti: ergo interim dum institutus obtinẽs primum locum deliberat: an addat vel repudiet: nõ est adhuc ius dicẽdi nullum deuolutũ ad filium preteritũ:ideo illud trãsmittere nõ potest: q: nemo põt dare ꝙ nõ habet.l.traditio cũ si.j.de acq.re.do. & nemo põt plus iuris in aliũ transferre ꝙ̃ ipse habeat:vt.l.nullus.ff.de reg. iur. & in
2 regula nemo plus iuris.de reg.iur.in.vj. ¶ † Scõa ratio Bald. est: q: cessat existentia sui heredis in filio propter exheredationẽ factam in primo gradu:ergo trãsmittere non põt. Adde ꝙ idem
3 Bal.sibimet cõtrarius in.l.ij.in vlt.col.C.de libe. pre. † dicit hic esse casum legis: ꝙ filius preteritus transmittit ius dicẽdi nullũ: lz decesserit anteqũ potuerit de nullitate agere:scilicet deliberantibus institutis in primo gradu.& ita etiã no.ibi Sali.ex hoc tex. ¶ Do.Alex.ibi in pe.col.reprobat in hoc Bal.dicẽs ꝙ iste tex. hic nõ probat:q: nõ dicit ꝙ filius preteritus decedens anteqũ institutus in primo gradu repudiaret: ꝙ transmiserit ad heredes suos ius dicendi nullum gradum substitutionis a quo ipse filius erat preteritus:imo ẽm eum isto casu non succedent heredes filij preteriti:sed succedent iure proprio illi qui erant proximiores testatoris tẽpore quo testamentũ destituitur:hoc est tempore quo institutus in primo gradu repudiauit per tex.in.l.si posthumus a primo.in ver.itaq3.j.eo.ibi ad legitimos pertinere.& glo.ibi in verbo legitimos.dicit scilicet testatoris.& ibi illum tex.ad hoc reputat not.Bal.Ad idem.l.si quis posthumos.§.si filium.in fi. in verbo erit legitimus heres.j.eo.ita etiã tenet do.Alexan.in.d.l.si posthumus.ad fi.prin.j.eo. Tamen illa iura possunt intelligi ad legitimos.scilicet filij preteriti:& tunc nõ obstabunt. ¶ Item adde ꝙ Aret.in.d.l.si quis posthumos.§.j.in.v.col.similiter reprobat inductionẽ quam Bald.in.d.l.ij.facit de isto text.vbi lz filius preteritus moriatur anteqũ scripti in primo gradu repudient hereditatem nihilominus scriptis postea repudiantibus:secundus gradus a quo filius erat preteritus erit nullus. Nam illa consequentia ẽm Aret.non est bona:vz:secũdus gradus erit nullus: ergo filius preteritus transmittit ius dicendi nullum ad heredes Ista nõ est bona cõsequẽtia.patet:q: si filius preteritus moriatur viuo testatore testamentũ remanet nullũ: vt est tex.in.l.precedẽti: & tamen filius ibi nihil transmittit. ¶ Sed aduerte ista inductio Are.nihil valet:q: quãdo filiussa.morit viuo adhuc patre prout loquitur tex.in.l.precedẽti:isto iure nõ potest habere heredẽ:sed pater oĩa occupat iure peculij.l.j.& ij.j.de castrẽ.pec.late Bart. et
4 omnes in.l.post dotẽ.ff.solu.matri.† ideo ibi non põt tractari de transmissione qđ secus est in casu legis nostre: vbi pater iam erat
5 mortuus. ¶ Quid tenendum.Tu cõsidera† ꝙ omnis gradus a quo filius in potestate est preteritus vsq3 a principio est ipso iure nullus:vt est tex.clarus hic:ibi quasi ad initio.& insti.d exhere. libe.in prin.& in.l.ij.§.ex his in verbo semper.j.tit.j.etiã si filius preteritus nõ dicat nullum prout tenui:& cõiter tenetur in.l.precedenti.in.j.not.& licet in isto tex.donec pendet deliberatio instituti in primo gradu a quo filius fuit exheredatus: an adeat vel repudiet:interim ius dicendi nullum non videatur esse formatũ nec deducibile ad iudicium:q: interim testamentum valet & tenet quousq3 defecerit primus gradus.prout etiã ponderat Bal.hic quem supra retuli:tñ si institutus in primo gradu postea repudiat post mortẽ filij preteriti:testamẽtum fingit retro vsq3 a principio nullũ:vsq3 a tpe mortis testatoris.Nec alias testator dicatur

decedere p parte tpis testatus ⁊ pro parte intestatus cōtra. l. ius.
nostrū nō patitur. ff. de reg. iur. ⁊. l. hereditas ex die. ff. de here. insti.
ideo tunc fingit̃ vsq̧ retro intestatus. l. heres qñq̧. de acq. heredi.
Nec in tali fictione priuatiua vel remotiua requiritur extremum
ad qd esse habile: ⁊ cōsequenter ꝙ filius preteritus viuat: vt est ca
sus notabilis. ⁊ ibi habes exemplum in. l. quedā. ⁊ ibi Bart. mul-
tum notat ⁊ facit festum de illo tex. ff. de rebus dubijs. late Bart.
in. l. si is qui pro emptore. de vsucapio. et hoc respectu potuit ad
heredes transmitti saltem illa spes annullationis testamenti ex
repudiatione primi instituti: ita posset teneri in via disputatio-
nis. ¶ Alibi bal. singulariter de quo nemo scribentium mentio
nem facit in. c. sciscitatus. in penul. col. de rescri. tenet ꝙ ius dicen
di nullum nondum agnitum transmittitur ex potentia suitatis
propter existentiam sui heredis ab intestato: per tex. in. l. vxoris
6 abortu. C. de posthu. here. insti. in verbo † q̄uis posthumus pre-
teritus natus illico decesserit: ⁊ sic non potuit dicere nullum: tñ
tex. ibi dicit: ꝙ testamentū ruptuʒ nō restituitur: ergo apparet ꝙ
7 transmittitur: q̄uis bal. nō inducat aliter illum text. † Adde pro
confirmatione: ꝙ similiter ius dicendi nullū transmittitur ad li-
beros ⁊ descēdentes beneficio. l. vnice. C. de his qui ante. aper. ta
bu. ſm Bal. in. l. filio preterito. ff. titu. j. quem ibi refert et sequitur
Joan. de imo. in pe. char. ⁊ do. Alexā. in. l. emancipata in vltima
col. C. qui admit. ¶ Sed tu caue: q2 in cōtrariū videt̃ facere: q2 ra
tio qua intuentur Bart. ⁊ docto. in. l. si infanti. C. de iure delibe. ⁊
in. l. ventre. de acqui. here. Ad tenendum ꝙ hereditas patris nō
adita trāsmittatur est: q2 de iure ciuili lex facit cum suū ⁊ necessa-
8 rium heredem. l. j. §. j. si quis omis. cau. testa. † Sed ista ratio cessat
quādo filius est preteritus in testamento patris: q2 filius preteri
tus non succedit ab intestato: nisi prius dicat testm̃ nullum ergo
cessante dicta rōne non pōt transmittere ex potētia suitatis: ⁊ ad
tex. in. d. l. vxoris abortu. pōt de facili responderi p predicta cum
nihil dicat de transmissione: tamen non esset tutum recedere a de
cisione Bal. ex quo nemo ꝯtradicit. ¶ Scdo subtiliter pondera
ſm Raph. cu. istum text. cōtra positionem Bar. in. l. in suis. ff. eo.
qui dixit: ꝙ ratio quare preteritio filij in potestate annullet testm̃
est: propter continuationem dominij a patre in filiū: vt ibi est tex.
ppter quā ꝯtinuationē filius dʒ prius excludi: ne duo reperiant̃
9 dñi ⁊ heredes insolidum. † Nam hoc non potest dici in isto tex. ꝙ
dñium cōtinuet̃ a patre in filium: q2 exheredatus est a primo gra
du ⁊ versat̃ hereditas in primo gradu: ⁊ tamen annullat̃ vsq̧ ab
initio secūdus gradus ppter preteritionē filij: ⁊ sic in isto tex. pre
teritio filij vsq̧ a principio reddit actum nullum: etiā anteq̄ in fi
lium iure suitatis cōtinuetur dñium cum fuerit exheredatus: et
durāte legitima exheredatione decesserit. Ad idē est similis text.
in. l. si posthumus. j. in prin. ff. eo. Sed rñdet do. Alexan. in. d. l. in
suis. Et ego plenius ponā: ꝙ lʒ in scdo gradu nō versetur heredi
tas. Tamen q2 sperat̃ posse versari: q2 pōt contingere ꝙ in scdo
gradu versabitur hereditas: ⁊ sic annullabitur exheredatio facta
a primo gradu: q2 nō habuerit effectū ex quo institutus repudia-
uit. l. filiū. §. sed cū exheredatio. ff. de cōtrata. idē secundus gradus
redditur nullus ſm. d. l. in suis ex quo in eo non reperitur seruata
10 forma. l. inter cetera. ff. eo. ¶ † Confirmo quia licet illud qd non est:
rumpi non possit: tñ spes bene potest rumpi: vt hic per Bar. ⁊ di
cam statim in seq. no. Itē q2 in scdo gradu sperat̃ esse hereditas si
primus rumpit̃ vt hic: vnde spes cōtinuationis dñij in scdo gra-
11 du operatur ꝙ scds gradus statim fit nullus. ¶ † Tertio not. ex
tex. ibi. Non erit secundus heres: quasi ab initio inutiliter institu
tus: ꝙ lʒ substitutio sit cōditionalis institutio. l. in rōne. §. incerte.
ff. ad. l. fal. ⁊ sic donec pendet cōditio interim non hʒ effectū: q2 que
sunt in conditione nō sunt inesse. l. si quis sub conditione dandorum
decem. ff. si quis omis. cau. testa. ⁊. l. cedere diem. de verb. signi. Ta-
men interim pendente cōditione annullat̃. Et si dicatur cōtra: il-
lud qd nō est rumpi non pōt. l. nam et si sub cōditione. in ver. post
defectum. ff. ti. j. ⁊. c. ad dissoluendum. de despon. impube. Rñdent
Bar. ⁊ doc. ꝙ illud qd nō est nec re nec spe: illud non pōt rumpi:
vt iuribus pealle. sed illud qd subest spe: bene pōt rumpi: vt. l. iij.
§. j. s. vsusfr. quēadmo. ca. ⁊. l. sempronius attalus. de vsufru. lega.
vbi mors vel capitis diminutio. sicut perimit vsumfruc. iam for-
matum et in esse deductum: eodem modo tollit spem vsusfructus
acquirēdi. Adde ad idem tex. similem nostro in. l. si posthumus a
primo. in prin. vbi etiā Bar. ad hoc not. ⁊ codē modo rñdet. ff. eo.
Sed tu caue q2 idē Bar. sibi de directo cōtrarius in. l. posthumo.
12 C. de contratabul. † reprobando vltramon. dicit: ꝙ est quedam
truffa dicere ꝙ spes possit rumpi. Nam spes non pōt rumpi nec
tolli nec habet effectū donec illa spes deducatur ad actū vel effe-
ctum: vt. l. si sub cōditione. ff. de sol. ⁊. l. quoties. de noua. ¶ Unde
do. Alex. in. d. l. posthumo. in. xiiij. co. reprobat Bar. ibi per istū
tex. ⁊. d. l. si posthumus a primo. in pn. In quibus iuribus aper-
te dicit ꝙ rūpitur spes substōnis q̄uis substitutio nōdum deue-
nerit ad actū. Tamen do. Alex. (ꝙ erat officij sui) nō rñdet ad. ll.

a ¶ Et sic ap
pellatiōe in
stituti. adde
tu ⁊ vid An
to. d but. in
ꝯsi. lxxvi. cir
ca. finē. qui
dicit ꝙ ex p
pria vocabu
li significa-
tione verbū
instituo nō
iportat sub
stitutionē.

b ¶ Suus he
res. de h an
posthum⁹
anteq̄ nasca
tur dicatur
suus. vid ali
qua p Ang.
de periglis
in repe. l. in
suis. ff. eodē
char. iij. col.
j. ⁊ iiij.

Bar. que probant: ꝙ illud qd erat in spe: nō possit rūpi nec tolli.
¶ Similiter Rapha. fulgo. in. d. l. posthumo. reprobat Bar. ibi
Motus. q2 a snia lata sub cōditione pōt appellari ꝯditione pen-
dente propter spem cōditionis future. l. j. §. biduum. ff. qñ appel.
13 sit. † Similiter Ange. in. d. l. posthumo. reprobat Bar. ibi per. l.
in illa stipulatione si kalendis. de verb. obli. vbi patet ꝙ spes tol-
li in potest. Remitto me ad ea que dici solent in. d. l. posthumo.
14 ¶ Quarto pōdera istū text. in verbo institutus. ſm do. Alexā. ⁊
Are. hic: ꝙ substitutus dicitur institutus: ⁊ sic appellatione insti
a tuti[a] venit substitutus. Facit ſm. d. Alex. l. coheredes. §. coheres.
de vulg. ⁊ pupil. ⁊. l. in rōne. §. qd vulgo. ad. l. fal. Miror valde de
vtroq̧ ꝙ nō allegauerint tex. solennē ⁊ meliorē de corpore iuris
ad hoc in. l. mulier. §. fi. ⁊ ibi Bar. ⁊ Bal. ad hoc no. ff. de cōdi. insti.
vbi est fortior tex. ꝙ verbū institutus positū in cōditione intelli-
15 git̃ etiā de substituto: † q̄uis conditio que est stricti iuris debeat
impleri in forma specifica. l. qui heredi. ⁊. l. meuius. in prin. ff. de cō
di. ⁊ demō. Ad idem tex. in. l. si quis mihi bona. §. fi. in ver. idēq̧.
de acqui. here. per quē tex. not. ibi Bal. ꝙ institutio ⁊ substitutio
nō differunt essentialiter sed quo ad gradum solummodo. Nam
verbum institutionis adaptatur substitutioni ⁊ ecōtra. ¶ Ad-
uerte tñ ꝙ verbū instituo est mere directū ⁊ ciuile ⁊ nunq̄ trahit̃
ad fideicommissum. Secus est in verbo substituo ad est cōe. l. iam
16 hoc iure. ff. de vulga. ⁊ pupil. † Illud bene importat fideicōmissuʒ
vt declarat not. Bart. in. l. c turio. in penul. col. ff. de vulg. ⁊ pup.
¶ Quinto not. ex scda parte tex. in versic. sed et si posthumo. ꝙ
posthumus anteq̄ nascatur nō rumpit gradum a quo est prete-
ritus. Ratio q2 lʒ existēs in vtero habeatur pro iam nato: vbi tra
17 ctatur de eius cōmodo. l. qui in vtero. s. de sta. ho. † Tamē nō ha-
betur pro iam nato quo ad rumpendū testm̃. l. iij. §. ex his. ff. ti. j. ⁊
glo. fi. hic que ita dicit. Ratio rationis est ſm Bar. Albe. de ro. ⁊
doc. q2 posthumus anteq̄ nascat̃ nō est in ptāte patris. l. fi. de col
la. bo. ⁊. l. fi. de assign an. libe. Ergo anteq̄ nascatur nō potest rū-
pere. ¶ Tu aduerte ꝙ posthumus anteq̄ nascatur planū est ꝙ
nō est in ptāte patris: vt iuribus pealle. q2 esse in ptāte posset cē
damnosum. §. generaliter. in aut. quib. mo. natu. effi. legi. col. vj.
18 † Imo etiā posthumus anteq̄ nascat̃ nō est suus heres [b] patris
b q̄uis suitas nō possit afferre nisi merū cōmodum: vt est text. not.
in. l. j. §. toties. ff. de ven. in pos. mit. ibi ⁊ qd in vtero est inter suos
heredes futurū erit. Pondera illud verbū erit. s. si nasceret̃: ergo
interim non est suus. ad idem text. in ca. l. j. in. §. sed ⁊ si incertū ibi
qui editur suus futurus sit. ⁊ ita tenet Bal. in. l. si pater. in. ix. col.
C. de insti. ⁊ substi. Ad idem soleo ponderare tex. optimū: nec scio
meliorem text. illo in. l. posthumo. C. de colla. vbi formaliter dicit
19 tex. † posthumi q sui futuri essent si viuo patre nati fuissent: ergo
ante eorum natiuitatē nō sunt sui. facit. l. antiq. in pn. si pars her. pe
tatur. Item si posthumus esset suus anteq̄ nasceret̃: certe prete-
ritus in testamēto patris statim rūperet testamentū paternuʒ qd
est cōtra istū tex. ⁊. l. posthumo. C. de cōtratabu. ⁊ ita teneas q̄uis
in cōtrarium videat̃ esse tex. si nō cauilletur in. § posthumi. insti.
de here. que ab intesta. in verbo sunt sui heredes ⁊ sic de presenti:
tamen per iura proxime allegata opʒ aliquā violentiā facere ad
20 illum tex. ¶ † Sexto not. ex hoc text. ꝙ posthumus exheredatus
a primo gradu ⁊ preteritus a scdo natus rumpit scdm gradum et
non primū: et sic tunc equiparatur iaʒ nato. secus est econtra: q2
si posthumus est preteritus a primo gradu ⁊ exheredatus a scdo
nascendo rūpit vtrūq̧ gradum ⁊ primū ⁊ scdm. l. nam ⁊ si sub cō-
ditione. §. fi. ff. tit. j. Rationē diuersitatis assignat glo. in. l. iij. §. fi.
vbi dixi. s. eodeʒ. ¶ Septimo pondera bene tex. ibi loco eius est
qui superstes est: ꝙ lʒ alias dicamus ꝙ aliud est esse talem: aliud
loco talis: q2 primū denotat veritatē ſm fictionē. l. mercis appel
latione. ⁊ ibi glo. de verbo. signi. late declarat Bar. vbi videas in
21 l. si maritus. §. legis. ff. de adulte. † tamen i isto tex. posthumus qñ
natus est vere superstes est: nō autem est loco superstitis: vt dicit
tex. ⁊ si dicas ꝙ iuriscōsultus hic habuit respectū ad principium
anteq̄ posthumus nasceretur: ⁊ sic habito respectu ad principiū
quādo natus est: habetur loco eius qui est superstes. Aduerte ꝙ
imo text. iste non loquitur de tempore ante: sed postq̄ est natus: ⁊
postq̄ iam est natus: dicit ꝙ est loco superstitis: imo tunc vere est
superstes. vide circa hoc doctri. not. Bart. in. d. l. si maritus. §. le-
gis. vbi examinat an illa verba loco talis importent veritatem an
fictionem. ¶ Capio glo. primam in verbo si a primo. quam diui
de magistraliter in duas partes principales. In prima remouet
vnum contrariū ad qd Bar. nō aduertit. Nam videtur ꝙ exhere
datio facta a primo gradu referatur etiā ad scdm. in. l. iij. §. filius.
in versi. ante heredis. s. eo. ⁊ sic filius nō dicatur preteritus a secū
do gradu: cuius contrariū dicitur in tex. responde ex mente glos.
22 † ꝙ contrariū procederet quādo exheredatio esset facta ante om-
nes gradus: puta filium exheredo primum instituo ⁊ si heres nō
erit scdm substituo: quia tunc nō est ratio quare exheredatio ma-
gis ad vnum gradum q̄ ad alium referatur: ideo tunc ad omnes
referri

referri debet:ꝟ dicit tex.in.l.j.in fi.C.de libe.p̄ete.sed in ista lege ẜm glo.exheredatio fuit facta intra gradum institutoꝝ:cum duo essent instituti in primo gradu:exheredatio fuit intra vnū ꝛ aliū institutum:ꝛ sic non trahitur nisi ad illum primum gradum solū d.l.iij.§.filius.vbi glo.ꝛ doct.ꝛ ibi dixi.ꝛ ista pōt esse bona sol.vel secundo potes aliter dicere extra glos.ẜm Pau.de cast.hic ꝙ in isto tex.testator dixit exheredo filiū a primo gradu vt litera cantat:sed in.§.ante heredis.simpliciter exheredauit:et vtraq̄ solu. est bona.¶ In scḋa parte que est ibi.Et ꝙ dicit si a primo.Gl.ti/more alterius contrariꝫ ponit tres solu.Nam text.dicit:ꝙ filius
23 fuit exheredatus a primo herede ꝛ sic a certa persona:†sed exheredatio facta a certa persona non valet neq̄ tenet.l.iij.in.§.filius ꝛ in.§.fi.s̄.eo.Bar.tenet secūdam sol.gl.ꝙ intelligat tex.a pmo herede.i.a primo gradu institutorū.Sed certe ita exponere est quedam destructio tex.vnde solue melius ẜm Sali.do.Christo.de castel.ꝛ Pau.de ca.hic:ꝙ vnus fuit institutus heres in primo gradu:ꝛ ab illo primo herede representante totum primum gradum fuit facta exheredatio:tunc bene valet:quia censetur facta a gradu:ꝛ non a persona:vt dixi.in.d.l.iij.§.filius.¶ Capio glos.pen. in verbo acciderit ibi:vt.j.titu.j.l.posthumus.Istā gl.pro singulari not.Ange.Jmo.ꝛ latius do.Alex.Nam ista glo.extendit dictam.l.posthumus.que loquitur de recōualidatione quo ad scriptos in primo gradu:vt etiam extendatur ad scriptos in scḋo:et sic ad substitutos.ꝛ licet illa lex sit exorbitans a regula.l.qḋ ab initio.de regulis iuris.tamen extenditur propter omnimodam rationem ꝛ propter fauorem cōfirmationis testamenti:cum publice intersit ꝙ testamenta sortiantur effectum.l.vel negare.j.quēad. testa ape.ꝛ.l.j.C.de sacrosan.eccle.Ideo talis materia tanq̄ fauorabilis extendi debet ẜm Bar.ꝛ alios in repe.l.si ꝯstante.in prin. s̄.sol.matri.in.ix.q.prime questionis princ.¶ Tu dic melius ẜm Areti.ꝙ nulla est extensio:cū tex.in.d.l.posthumus.in prin.dicat heres scriptus.et sic generaliter et indefinite loquitur de herede scripto:sed substitutus est etiam heres scriptus ꝛ sic nō est ibi aliqua extensio.

1 ¶ Turpe est discedere a marito:et etiā votū captande mortis
2 Potius inspicitur natura q̄ accidens.
3 Difficilius limitatur potentia cause efficiētis naturalis:q̄ potētia cause efficientis accidentalis.
4 Si oblationes que fiunt die dñico spectant ad Arch.ꝛ que fiunt in festo beate Marie ad rectorē:si festū beate Marie ꝯtingat venire die dominico:oblationes spectabunt ad rectorem.
5 Qñ ex qualitate ꝛ quātitate eleemosynarū cognoscitur ꝙ sint facte intuitu beate Virginis:tunc spectabunt ad rectorem.
6 Ad hoc vt secundū testamentū tollat primū:sufficit ꝙ ex secūdo testamento aliquis possit heres existere.
7 Improba spes circa posthumum institutū vitiat institutionē et sic testamentum.
8 Si existens in sacris instituat sibi posthumū heredem intelligit de posthumo quē licite habere pōt:ꝛ sic per adoptionem.
9 Testamentū ex quo possibile fuit adiri hereditatē:sufficit ad tollendum precedens testamentum.
10 Mulier sterilis habet priuilegia dotis.

Si quis posthumos. ¶ Institutio posthumi facta ab eo qui ex accidenti generare non potest valet:ꝛ primū testamentū rumpit:secus si sit posthumus nascitur[9] ex vxore alteri[9] quā turpe est in vxorē sperare.h.d.vsq̄
1 ad.§.si filium.¶ †In text.ibi.temporale vitium.Non intelligas de vitio qḋ durat ad tempus ꝛ postea recedit:q2 isto modo intelligendo tex.nō haberet dubiū.vnde intellige tēporale vitium.i.vi tium veniens propter tempus ꝛ decrepitā etatē:lꝫ sit perpetuū. prout etiā intelligit Rapha.cu.hic.¶ In versi.sed ꝛ si ex ea.ibi. q2 turpis sit institutio.dic rōnem:quia non pōt illam habere vxorem:nisi maritus eius premoriatur vel ab eo diuertat.Primū expectare est triste.l.inter stipulantem.§.sacram.j.ď verbo.obli.Secundū scꝫ diuertere a marito est turpe.l.reprehendenda.C.de insti.ꝛ substi.Item inducit votū captande mortis qḋ simil'r est turpe desiderare.l.fi.C.de pac.c.detestāda.ꝛ.c.ne captande.de cōcel.
2 preben.in.vj.¶ †Not.primo ex isto tex.ꝙ potius inspicitur natura q̄ accidens.cōcordat.l.qui hꝫ.in prin.ꝛ ibi vide per Barto. s̄.de tutel.Gloss.ꝛ Ange.in.l.si eadem.de offi.assess.Bar.in.l.j.C de cura.furio.Gemi.in.c.pñti.§.j.per illum textū.ď preb.in.vj.
3 ¶ †Adde ad istam regulam ꝙ difficilius limitatur potētia cause efficientis naturalis q̄ potentia cause efficientis accidentalis. Ita not.Bal.Jmo.Rapha.cumia.ꝛ dominus Alexan.in.l.sed si plures.§.in arro.j.de vulga.ꝛ pupil.per illum text.iuncto.§.precedenti.Nam substitutus pupillariter a patre naturali habet indistincte et sine vlla limitatione omnia bona pupilli vndecunq̄ prouenientia:secus in substituto pupillariter a patre arrogatore
4 ꝛ sic a patre accidentali.¶ †Item ad istam regulam adde illud quod decidit Barto.in.l.fi.per illum tex.de officio proconsu.ꝙ si consuetudo[a] est in aliqua ecclesia ꝙ oblationes que fiunt in diebus dominicis spectent archidiacono:ille vero que fiunt in festo beate Virginis spectent rectori ecclesie vel decano:ꝛ cōtingat festum beate Virginis venire in die dominico:ꝙ obationes sint archidiacō:q2 vt dixi potius inspicit qḋ est naturale q̄ qḋ ē accidētale.Sed quod festū beate virginis occurrat die dominico:illud est ex accidēti:ergo non est curandum.Idem videt tenere Cyn.in
5 l.fi.j.fi.C.de ferijs.do.Ant.in.c.fi.eo.ti.†Nisi ex qualitate ꝛ quantitate eleemosyne posset dignosci eleemosynā factam intuitu festiuitatis virginis Marie:q2 tunc spectaret ad rectorem ecclesie ẜm Cy.ꝛ Jmo.i.l.qui solidū.§.j.de leg.ij.ꝛ ita eos refert et sequitur do.Alex.hic.Sed tu dic ꝙ Cy.ꝛ Jmo.ibi nō sic dicunt.Sed soluunt istam questionem aliter per illū.§.hoc modo:ꝙ rata eius qḋ consueuit offerri die dominico spectabit ad archidiaconum residuum autē spectabit ad rectorem ecclesie ꝛ si dicunt de facto publice fuisse disputatū ꝛ determinatū in ciuitate Senarū.¶ Alibi Cy.ꝛ Bal.in.d.l.qui habet in prin.de tute.tenent ꝙ inter eos diuidatur talis eleemosyna.ita etiā tenēt Guil.de cu.Alb.de rosa.Bal.ꝛ Raph.fulgo.in.d.l.fi.de offi.proconsu.lꝫ do.Alex.nul
6 lā de eis faciat mētionē.¶ †Secūdo no.ex tex.ibi superius testamentum rumpit:ꝙ ad hoc vt scḋm testamentū tollat primū sufficit ꝙ ex illo scḋo testamento aliquis possit heres existere:lꝫ post ea ille casus non euenerit vt hic in glos.ꝛ.l.pater filio.j.de here.institu.ꝛ dixi in.l.si filius qui in potestate.in vlt.oppo.Barto.s̄.eod.
7 ¶ †Tertio no.in versi.sed ꝛ si ex ea ꝙ improba spes circa posthumum institutū vitiat institutionē ꝛ sic testamentū.intellige istum tex.quādo testator expresse se retulit ad certam mulierē que alteri nupta erat:tunc non valet vt hic:secus si simpliciter institueret posthumum.intelligeretur etiam de nato ex ea muliere que erat vxor alterius:si postea illam duceret in vxorē ꝛ ex ea nasceret sibi posthumus:vt.l.placet.ꝛ.l.seq.s̄.eo.¶ Capio gl.primā quā diuide in quinq̄ partes.In prima timore contrariꝫ ponit tres intellectus ad tex.In scḋa opponit cōtra duos intellectus.In tertia opponit contra tertium intellectum.In quarta format vnam questionem.In quinta aliam.Secūda ibi.ꝛ ẜm hos duos intellectus.Tertia ibi.sed argumentū contra ad tertium.Quarta ibi.item quid si nullus hic nascitur.Quinta et vltima est ibi:item quid si ẜm primum casum.¶ In ea.gloss.ibi vel intelligo instituisse nepotes:adde qui loco posthumorū habent:quando post testamentū incipiunt tenere primū locum in suitate subducto filio de medio in vita testatoris.l.posthumorū in princi.j.tit.j.ꝛ.j.proximo.§.ꝛ si testator instituendo posthumos censetur etiam instituisse tales qui nō sunt proprie posthumi:sed loco posthumorū habentur ne rumpant testamētū.¶ Aduerte lꝫ Bar.dicat ꝙ quelibet so.gl. possit esse bona:tamen ista scḋa mihi non placet:q2 ratio assignata in tex.ẜm istum intellectum esset omnino impertinens ꝛ nullatenus congrueret:q2 nepotes nō generātur a testatore.¶ In ca. glo.ibi quos adoptauit.ita est verior so.ꝛ notabilior ceteris ẜm Bar.ꝛ doc.ꝛ ei bene ꝯuenit ratio assignata in tex.q2 pōt adoptare:ꝛ sic habere posthumos ciuiles:cū in eo nō sit impedimentū naturale sed accidētale:vt dicit tex.facit.l.sed est quesitū.vbi etiā
8 glo.idē tenet.ij.eo.¶ Per istam gl.dicūt Bal.Jmo.ꝛ ceteri†qḋ si existens in sacris instituat sibi posthumū heredē:intelligit de posthumo quem licite habere potest:ꝛ sic per adoptionē.facit.l. heredibus.§.fi.ꝛ qḋ ibi no.Bar.ꝛ alij.j.ad trebel.Nō autē intelligitur de illis quos illicite habere potest:vt.j.in versi.sꝫ ꝛ si ex ea. ꝛ no.in.d.l.heredibus.§.fi.¶ In ea.gloss.ibi sed hoc ne rūpatur testamentum.cum glo.transeunt Bar.ꝛ communiter alij.Addit Bart.aliam questionē:q2 testator hic de alio posthumo cogitare nō potuit q̄ de ciuili:cum naturalem habere non posset:propter impedimentum accidentis.ꝛ ita limitantur illa duo iura allegata in glo.¶ Tu autem responde planius ẜm Rapha.cu.et Paul. de ca.hic:ꝙ illi text.loquunt in terminis valde diuersis a nostro: quia in illis legibus verbum sine filijs vel sine liberis refertur ad grauatum:quia testator grauauit heredem vel alium si decesserit sine liberis:tunc bene intelligitur de naturalibus tantū:non autem de adoptiuis:ꝛ ratio est aperta:ne sit in potestate grauati eludere grauamen adoptando sibi aliquem.Sed in isto text.verbū posthumi refertur ad ipsum testatorē qui censetur cogitasse de illis quos habere pōt:ne sua dispositio reddat elusoria:et ita etiam ante eos vult ipsemet proprie tradens hanc sol.in.l.si cognatis circa medium.j.de reb.dub.¶ In quarta parte gl.ibi itē quid si nullus hic nascit.Tene cum glos.ꝙ primū testamentum tollatur per istam legē:q2 sufficit potētia ꝙ potuerit habere he
9 redem naturaliter vel ciuiliter lꝫ cū difficultate.†Et sic tale testamentū ex quo possibile fuit adiri hereditatē sufficit ad tollendum precedēs testamentū.l.cum in testamēto.j.tit.j.ꝛ.l.pater filio.j.de here.inst.Secus si nullo modo habere potuit nec naturaliter nec ciuiliter:vt in eo qui naturaliter est impotens ad generādū:vt est

a ¶ Qḋ si cōsuetudo.ad de tu ď hac q.ꝛ vid late perdo.Mari.soꝫi.i suo tra.oblationum libello xviij.col.fi. ṽ.pone statuto vbi distinguitur.

oblatio cuius sit

castratus: vt. l. sed est quesitum. §. sed si castratus. ff. eod. quia talis adoptare nõ potest. §. sed illud. insti. de adop. Et istud est qđ vult glo. in sequenti parte que est vltima ⁊ bene. ¶ Capio gl. fi. in ver-
i bo posthumum. quam diuide in quinq; partes. In prima declarat tex. In scđa opponit ⁊ soluit. In tertia idem facit. In quarta idem. In quinta ponit alium intellectum ad text. scđa est ibi: sed contra in vltimo responso. tertia ibi: item cõtra. ff. eodem. l. filius. quarta ibi: item cõtra. ff. eo. l. posthumum. quinta ⁊ vltima est ibi: vel pone in posthumo. Et dum glo. in fi. dicit: sed tunc hodie corrigeretur: male dicit: quia isto tempore posthumus alienus poterat institui: vt est tex. clarus in. l. penul. ff. de leg. i. ponam in. l. gal-
10 lus. in prin. ff. eo. ¶ † Extra glos. Bar. inducit istum tex. in argumentum: ꝙ mulier sterilis habeat priuilegia dotis: licet videantur concedi propter procreationem filiorum. l. i. ff. soluto matri. ⁊ distinguit vt hic per eum. ⁊ plenius ponit Bar. in. d. l. i. in pe. q. ff. solu. matri. Et quia ibi dixi hic non repeto.

1 Dictio alius regulariter est repetitiua similium.
2 Ille rumpit testm̃ ratione preteritionis qui tenuit primuz locum in suitate tẽpore mortis testatoris vere vel per fictionem.
3 Statuto cauet ꝙ filia nõ succedat prĩ q̃diu masculi supuixerint si moritur testator superstite filio herede vniuersali instituto ⁊ filia preterita: filius post mortez immiscuit se hereditati paterne: post ea mortuus est nullis relictis masculis: nũquid talis filia poterit dicere testa. patris nullum: cum in eo sit preterita.
5 Stante statuto ꝙ filia non succedat ab intestato masculis existentibus: talis filia non est sua ⁊ sic per statutum perdit suitatem.
6 Prohibitum ad tp̃s censetur permissum post dictum tempus.
7 Qui semel fuit heres: non potest amplius desinere esse heres.
8 Lex vel statutum bene potest facere heredem ad tempus.
11 Quando statutũ in totũ non priuat filiam: sed vult ꝙ dotata non succedat: tũc filia nõ desinit esse sua: qr dos succedit loco legitime.
12 Ille habet ius dicendi nullum qui tenet primum locum in suitate tempore mortis testatoris.
13 In querela inoffi. testa. habet locum successo. edictum.
14 Licet filius sit exheredatus tamen non facit locũ nepoti: ⁊ sic per hoc nepos non dicitur suus heres auo.
15 Exheredatus habetur pro mortuo.
16 Exheredatio facit desinere filium exhere. esse suum.
17 Exheredatus habet pro mortuo quo ad quid: ⁊ quo ad quid nõ.
18 Pater potest pupillariter substituere filio exheredato.
19 Exheredatus non habetur simplr ⁊ absolute pro mortuo.
20 Filius exheredatus habet p mortuo quo ad hereditatẽ patris.
21 Exheredatio non sumit effectum nisi post mortẽ testatoris ⁊ aditam hereditatem ab instituto.
22 Exheredatus pro mortuo reputandus est: qñ exheredatio sumit effectum irreuocabilem ab adita hereditate.
23 Nepos superexistente filio exheredato nõ est suus heres auo quo ad succedendũ ab intestato vel cõtra testa. si est preteritus vel exheredatus: sed ex testa. et sm voluntatẽ testatoris bene põt esse suus heres auo qñ auus exheredasset filium ⁊ nepotẽ instituisset.
25 Propter suitatẽ est filius ipso iure heres absq; alia immixtione.
26 Filius captus ab hostibus ⁊ ibi mortuus fingitur retro mortuus in vita testatoris: ⁊ ideo nepos tunc preteritus rumpit testamentum: quia tunc est suus ex fictione legis.
27 Fictio non habet locum nisi suadente equitate.
28 Quando vna fictio venit in cõntiam alterius: tunc due ⁊ plures fictiones ex eodem fonte concurrunt circa idem.
29 Quando vna fictio dicatur venire in cõntiam ad alteram.
30 Si filius exheredatus repudiet querelã: adhuc nepos ex eo tanq̃ preteritus non rumpit testamentũ: nec potest dicere nullum.
31 Per repudiationẽ scripti heredis: res deducit ad cãm intestati.
32 Aliter cedit dies existentie sui heredis in eo qui vult venire rumpendo ipso iure testa. tanq̃ preteritus: aliter in eo qui vult venire per apertam viam intestati.
33 In iure succes. ab intesta. qñ testa. destituitur per repudiationem instituti in suitate habet locum successo. edictum.
34 Si hereditas delata existenti in primo gradu iure suitatis: adeo est sibi infixa: ꝙ etiã si repudiet: nõ desinit esse heres saltem noĩe.
35 Qualitas intestatus adiecta verbo morit: nõ intelligitur sm tp̃s verbi cui adijcitur: sed separatim ⁊ postea ex interuallo.
36 Institutio facta de posthumo nephane nasciturο est nulla ⁊ reddit testamentum nullum.
37 Institutio posthumi nascituri ex sorore adoptiua valet.
39 Nunquid nepos ex persona sua propria habeat querelã per successorium edictum.
40 Si imperator cõcedat comiti palatino ꝙ possit legitimare filios spurios in vita patris ⁊ in morte: illud in morte quid importat.
41 Verba sunt ita interpretanda vt aliquid operetur priuilegium.
42 Priuilegia comitum super legitimãdis spurijs: quia neminem ledunt defenduntur.

a ¶ Statuto cauet. adde d. ista. q. ⁊ vide latissime per do. Albertum brunũ astensem in suo tra. super statutis excludẽtibus feminas arti. x. principali. qõ. iiij. ⁊ in. q. precedenti ponit an talis filia exclusa amittat iura suitatis.

43 Exponere vnum tempus pro alio est impropriatio que non toleratur in priuilegijs cum sint stricte intelligenda.
44 Si statutũ disponit ꝙ in extremis laborantes nõ possint cõtrahere sine pñtia duorum ppinquorum: quis dicet in extremis laborare.
45 Comes palatinus habens potestatẽ legitimandi a papa vel imperatore: non potest legitimare in alterius preiudicium etiam respectu spei.
46 Imperator potest legitimare filium spuriũ post mortẽ patris in preiudicium agnatorum: tñ comes palatinus hoc non potest.
47 An potestas legitimandi cõcessa in casibus simplicibus: trahat ad casus mixtos.
48 Nepos preteritus non potest intentare querelam a patre repudiatam: secus si non fuisset repudiata.
49 Qualitas adiecta verbo intelligit sm tp̃s verbi cui adijcitur.
50 Quid importẽt hec v̄ba distincta ⁊ separata: intestatus ⁊ morit.
51 Qualitas cõposita v̄bo alterat pprietatẽ v̄bi: rõne cõpositionis.
52 Ille dicit intestatus mori qui condidit testm̃ ex quo potuit adiri hereditas: sed nullus voluit adire ⁊ ex eo heres existere.
53 Si consuetudo sit ꝙ si forensis morit intestatus ꝙ succedat talis ecclesia: ⁊ forensis decedat cõdito testa. tñ repudiatione est ruptũ: dicta ecclesia non succedet.

Si filium.

¶ Iste. §. sm Bartol. est subtilissimus ⁊ est valde magistralis. Filio exheredato et a querela excluso morte vel repudiatione: nepos ex eo qui tempore mortis testatoris nõ tenebat primum locum preteritus: testamentum nõ rumpit: als secus. sed institutis repudiantibus potest vt legitimus ab intestato succedere. h. d. sm Bart. Sali. Joã. de imo. ⁊ do. Christo. de cast. ¶ Vel sic ⁊ planius nepos preteritus ex filio exheredato qui tempore mortis testatoris nõ tenebat primum locũ: licet postea tenere incipiat: non potest ratione preteritionis rumpere testamentum vt suus: nisi fictione legis cornelie fingatur tenuisse primũ locum in vita testatoris. Sed bene potest vt suus ab intestato succedere si reperiat se tenere primum locum tempore quo aperitur via cause intestati: licet post mortẽ testatoris. Item institutio posthumi nephane nascituri non rumpit testamẽtum precedens. secus si licite possit haberi. h. d. in effectu vsq; ad finem legis. ¶ Et ponit quinq; dicta per ordinẽ seu quinq; decisiones. Scđa est ibi: diuersum. Tertia ibi: ꝙ si morietur. Quarta ibi: sed et si heres. Quinta ⁊ vltima est ibi: sed si ex ea. Concordat tex. in. l. si quis filio exheredato. in prin. vsq; ad. §. siue autem. ff. eo. que tendit ad declarationem huius tex. ¶ In tex. ibi. non tñ nepotem rupturum testamentũ. intellige ipso iure ratione preteritionis. ¶ In tex. ibi. in eodem statu. s. apud hostes. ¶ In tex. ibi. his casibus scz isto ⁊ similibus. ¶ In text. ibi. vt superiore casu. dic non in casu supra proximo: sed in primo casu huius. §. ¶ In tex. ibi. omiserit hereditatẽ. Intellige iam mortuo filio exheredato: ⁊ sic res est deducta ad causam intestati: non vi preteritionis sed propter repudiationẽ scripti heredis: ⁊ sic nepos habet viam apertam: qr a nullo preceditur. et omne obstaculum est amotum. ¶ In text. ibi. erit legitimus heres. Dic. s. nepos. ⁊ adde ꝙ etiam erit suus heres: vt est tex. in. d. l. si quis filio exheredato. in prin. ff. titu. i. ¶ Pondera primo text. ibi. ⁊ alium heredez
1 instituero † ꝙ licet dictio alius regulariter sit repetitiua similium l. si fugitiui. vbi glos. ⁊ scribentes. C. de ser. fugi. glo. ⁊ doct. in. c. sedes. cum similibus. de rescript. tamen in isto tex. dictio alium non est repetitiua similium: quia iste alius institutus non erat filius neq; nepos testatoris: et sic non erat similis precedentibus: imo erat extraneus: prout expressiũs dicit tex. in. d. l. si quis filio exheredato in prin. ⁊ sic habes ꝙ dictio alius non est semper repetitiua similium: vt habetur in iuribus preallegatis: et dicitur in Euangelio: suspensi sunt alij duo latrones nequam: et Christus. ita dicit glo. in aut. vt defuncti seu funera. in prin. colla. v. ⁊ glo. in
2 d. c. sedes. in glo. i. circa finem. ¶ † Secundo not. ex isto tex. regulam: ꝙ ille demum preteritus rumpit testamentum ratione preteritionis qui tenet primum locum in suitate tempore mortis testatoris vere: vel per fictionem: vt hic. ⁊. d. l. si quis filio exheredato. in prin. Et ibi tex. assignat rationẽ: quia nepos non debuit exheredari ab auo ex quo pater precedat eum in gradu: ⁊ suitas nõ capit nisi primũ gradum. §. sui. insti. de here. quali. ⁊ diffe. ⁊ l. i. §. sciendum. ff. de suis ⁊ legi. ¶ Et sic habes ꝙ in iure dicẽdi nullũ: et sic rumpendi testamentũ ratione preteritionis inspicitur tẽpus mortis testatoris: ⁊ sic ille qui tunc nõ potuit rũpere: nunq̃ postea admittitur ad rumpendum: quia cõtra eum firmatũ fuit testamentum ex morte testatoris. ¶ Iste tex. facit ad duo principalia. In primis facit ad questionem quotidianam. In qua nõdum est
a elapsus mensis ꝙ de facto consului. Statuto cauetur[a] quasi per
3 vniuersum orbem † ꝙ filia non succedat patri q̃diu vel quousq; masculi superuixerint: moritur testator superstite filio masculo herede vniuersali instituto: et filia preterita: filius masculus post mortem patris immiscuit se hereditati paterne: postea mortuus est: nullis

est:nullis relictis masculis.nunquid talis filia possit dicere testm̃
paternum nullũ cũ in eo sit p̄terita:⁊ sic an possit auferre heredi-
tatem heredibus extraneis institutis a filio:cũ nunc ipsa filia sub-
ducto masculo de medio incipiat tenere primũ locum. Iste tex.fa
cit pro parte negatiua ꝙ non:ex quo enim tempore mortis testa-
toris filius masculus eam excludebat : licet postea cesset persona
filij:tamen filia nõ debet postea admitti ad rumpendum:quia ille
demũ rumpit testamẽtũ qui tp̄e mortis testatoris obtinet primũ
locũ in suitate:et quẽ testator tenebatur instituere vel exheredare
quod nõ erat in filia. ¶ Item ista filia vigore statuti redigitur ad
instar nepotis qui nõ succedit existente filio:et preteritio talis ne-
potis nõ reddit testm̃ nullum q̃uis p̄cedat filius qui erat institu-
tus vel exheredatus vt hoc tex.⁊ ita consuluerunt Ray.de forli.⁊
collegiũ senense. Idẽ tenet Rapha.cu.hic. Motus precipue vno
forti fundamento:q: si verũ esset ꝙ filia p̄terita p̄moriẽte masculo
post mortez patris posset dicere testm̃ nullũ:sequeret̃ absurdũ:ꝙ
ex testõ qõ possibile est posse rumpi per filiã si cõtingat filium ma
sculũ p̄decedere non posset masculus vllo modo hereditatẽ adire
nec heres effici:sed deberet stare in pendenti:vt est tex.in.l.peñ ꝟ.
ti.j.⁊ in.l.suus quoq3.post prin.in v̊si.⁊ ideo si coheredẽ.ꝟ.de here.
insti.⁊ in.l.ventre.⁊ in.l.cũ quidã.§.qõ dicit̃.de acq.here.⁊ in.l.ij.
§.expectãdi.de bo.pos.s̃m tab. ¶ Istam rationẽ ante eũ assignat
Bar.in ꝯsi.qõ incip.pater habẽs filiũ ⁊ filiã.⁊ in ꝯsi.qõ inci.pro-
ponitur ꝙ pater filiã dotatã preterierit.⁊ in istis locis Bar.vi-
detur firmarẽ istud fundamẽtũ esse verũ.illud etiã adducit Pau.
de ca.hic. ¶ Sed lz istud fundamentũ videat̃ prima fronte colo-
4 ratum:tñ potes r̃ndere ex mente Aret.hic:†ꝙ filia que in futurũ
potest rumpere remouetur de p̃ntia rumpẽdo fauore filij masculi
heredis instituti:⁊ tunc institutus non prohibetur interim adire
cum eius contẽplatione ⁊ cõmodo filia interim remoueatur.l.cũ
emãcipati.§.si duo.ꝟ.de coll̃.bo.ponit late.Bart.in.l.ij.§.vidẽdũ
ad tertul.Secus quãdo ius rumpẽdi denegatur de p̃nti ⁊ differ-
tur in aliquẽ futurũ euentũ:non fauore instituti:sed ꝓpter quali-
tatem ꝑsone rũpentis:vel alia rõne:tunc ꝓcedũt iura supra in cõ-
trariũ adducta:al̃s statutũ nõ seruiret masculo nisi de vẽto qõ est
cõtra ment: ⁊ intẽtionẽ ipsius statuti. ¶ Adde ꝓ ista opi.facere
illud qõ singulariter not.Bar.in.l.j.§.sciendum per illum tex.de
5 suis ⁊ legi.vbi no.ꝙ stante dicto statuto†ꝙ filia femina nõ succe-
dat ab intestato existẽtibus masculis:talis filia non est sua:cũ per
statutũ sit priuata successione patris:sicut ibi filius est exhereda-
tus non est suus:qõ est vtile ad multa s̃m Bar.ibi.sequit̃ Bal.in
l.maximũ vitiũ.circa si.C.de libe.prete.Jo.de imo.in.l.vẽtre.ꝟ.de
acquir.here.Lud.ro.in.l.apud iulianũ.§.idem iulianus.ꝟ.ad tre-
bel.si ergo nõ est sua nõ potest filia tanq̃ preterita rumpere testa-
mentum. ¶ Contrariam opi.ꝙ imo talis filia preterita deficien-
te masculo habeat ius dicendi nullũ ⁊ sic rumpendi testamentum
non vt ex nunc sed vt ex retro:cõsulendo tenuerunt Bart.⁊ Fran.
tigri.de Pisis.⁊ ita etiã ꝯsuluit collegiũ florentinũ.⁊ ita late te-
nuit Bar.in.d.l.si.§.j.in.j.q.ad tertul.⁊ in cõsilijs supra proxime
relatis.idẽ tenent Bal.do.Alex.⁊ latius Are.hic:licet Pau.de
ca.hic aliter teneat.⁊ dicũt do.Alex.⁊ Are.ꝙ ista est vera ⁊ cõior
opi.⁊ sic tenenda.latius examinat do.Alex.in.l.ij.C.de liber.p̄te.
post Bal.⁊ Sali.ibi. Et vltra cõcordantias adductas per domi.
Alex.hic.⁊ ibi.⁊ in consi.xliij.iij.vol.incip.consideratis his que
in themate prescripto narrantur in.ij.col.adde Pet.de anch.te-
nentem cũ Bar.in cõsi.ccxxj.incip.Hec questio iam vulgaris di-
6 ci potest.Are.in consil.cxliij.incip.visa consultatione. ¶ †Po-
tissimum fundamentũ tenẽtium istam partẽ est:q: statutũ predi-
ctum prohibẽs filiam succedere vsq3 quo extant masculi:videtur
a permisisse ꝙ post illud[a] tempus succedat:q: prohibitum ad tp̄s:
censetur post illud tempus esse permissum.l.imperator.de postu.
l.si vnus.§.si cũ reo.⁊.l.epistola.§.fi.⁊ vtrobiq3 not.Pau.de cast.
ꝟ.de pac.⁊ sic tp̄alis exclusio nõ debet operari exclusionẽ perpe-
tuam:vt iuribus p̄alle.cũ ius filie nõ sit extinctũ sed suspẽsum
ad tp̄s:⁊ sic dz postea posse vt p̄terita rumpere testamẽtũ.l.illud.
§.j.ꝟ.de ꝯtab. ¶ Et si dicis isto modo sequeret̃ absurdũ ꝙ testm̃
valeret in vita filij masculi:⁊ postea desineret valere. Et sic testa-
tor decederet pro parte tp̄is testatus ⁊ pro parte intestatus:ꝯtra
7 regulã.l.ius nostrũ non patitur.ꝟ.de regu.iur.†Item sequeretur
aliud absurdũ:ꝙ filius masculus qui semel fuit heres ⁊ se immi-
scuit hereditati paterne:postea dũ morit̃ desineret esse heres con
tra regulã.l.⁊ si fine.§.sed qõ papi.s̃.de mino.et.l.ei qui soluẽdo.
de here.insti. R̃nde ꝙ lz homo vel testator nõ possit istud per suã
dispositionem inducere vt in iuribus p̄alle.tñ lex vel statutum
8 bene p̄ot facere filiũ masculũ esse heredem ad tẽpus quo viueret:
⁊ et postea facere desinere ipso iure esse heredẽ.aut.hoc amplius.
C.de fideicõ.⁊ gl.not.in.l.in substitutione.ꝟ.de vulg.⁊ pup. Sicut
ex permissione legis:miles potest decedere pro parte testatus et
pro parte intestatus.l.miles ita.in princip.de testa.mili.⁊ dicit in
terminis nostris Bal.in.l.extraneum.in vlt.col.C.de heredi.insti.

ꝙ statutũ p̄ot facere masculũ her̃dem donec viuit : ⁊ sororem post
eius mortẽ:⁊ interim masculus omnia administrabit bona fide.
argu.l.quoties.ꝟ.de acqui.here. ¶ Tenendo istaz partem que est
cõis:non obstat iste text. qui videt̃ multũ stringere ad oppositum
vt supra deduxi:quia r̃nde s̃m Bart.in locis p̄alleg.ꝙ ista filia
p̄terita nõ dicet testm̃ nullum vt ex nũc.q: hoc dicere non posset:
vt hoc tex. in prima decisiõe. Sed fingit̃ retro fuisse nullũ ꝓpter
verba statuti que dicunt quandiu vel quousq3:⁊ sicvt ex retro p̄ot
dicere testm̃ nullum: vt hoc text.in ver.diuersum. ¶ Sed aduer-
te quia Bal.⁊ Sali.in.l.ij.C.de libe.prete.et in.l. si quis filium.C.
de inof.test.⁊ in.c.j.§.j.in titulo ep̄m vel abbatem. et in consil.lxix.
9 prime partis incipiẽ.antiquũ statutum ciuitatis Perusij.† qõ
consilium est errore duplicatũ in consi.cccccxxvj.tertie partis. In
istis locis tenent : qõ mortuo filio masculo filia preterita dicat te-
stamentum nullum vt ex nunc ⁊ nõ vt ex retro: vt vult Bar.quia
alias filius interim non esset heres : nec interim posset intentare
actiones hereditarias.iuxta not.in.l.fin.C.de peti.here. sed istud
esset valde absurdum : quia s̃m hoc beneficium per qõ filius ma-
sculus prefertur in vita sua reperiret̃ esse inane ⁊ contra mentem
10 statuti. ¶ †Sed ad hoc potes respondere ex his que supra proxi
me dixi:ꝙ statutũ potest facere ꝙ ille qui vere fuit heres ⁊ actua-
liter postea fingatur vsq3 retro non fuisse heres : ⁊ sic interim p̄ot
se immiscere hereditati paterne et intẽtare actiones hereditarias
¶ Non obstat etiam illud quod superius adduxi ⁊ qõ singulari-
ter no.Barto.in.d.l.j.§.sciendum.de suis ⁊ legi. ꝙ filia priuata a
statuto successione paterna propter masculos non est sua. Nam il-
11 lud dictum Bar.procedit†quando statutũ in totum excluderet
filiam feminam existentibus masculis: tunc non esset sua : secus si
statutum vult filiam debere dotari : q: cũ tunc dos succedat loco
legitime.l.titio cẽtum.§.titio genero.⁊ ibi doc. presertim Imo.ꝟ.
de condi.⁊ demon.⁊.l.quoniã nouella.⁊ ibi Salic. ad hoc no. C.õ
inoffi.testa.⁊ sic filia nõ sit in totum priuata a statuto : ⁊ sic nõ ha-
beatur pro exheredata.l.papin.§.si quis mortis. ⁊ ibi Angel.ad [a]
hoc no.s̃.de inof.test.per cõsequens isto casu erit sua. ita no. decla
rat illam decisionẽ Bar.do.Alex.in cõsi.cxxxj.primi volu.incip.
transmissum est ad me nuper consiliũ.istud multo magis proce-
dit in casu presenti vbi nõ solum filia debet per statutum dotari :
sed etiam non est exclusa ab hereditate paterna in perpetuuz : sed
solum temporaliter donec superuixerint masculi. ⁊ ita habes de-
fensatam opi.Bar.magis cõem ⁊ veram in hoc quotidiano pas-
12 su. ¶ Secũdo principaliter iste text. q vult†ꝙ ille habeat ius di-
cendi nullum qui tenet primũ locum in suitate tẽpore mortis te-
statoris. Et sic nepos preteritus nõ potest tunc dicere testamen-
tum nullũ.vnde probat iste tex.s̃m Bal. ⁊ Ang. ꝙ in iure dicẽdi
testamentum nullũ non habet locum successoriũ edictum:ex quo
nõ competit nisi obtinentibus primum gradum in suitate tẽpore
mortis testatoris.⁊ ita summat istũ tex.Bal.hic:⁊ ita ẽt tenet do.
Christo.de castel.hic:idem tenet Bal.in.l.si quis filio exhereda-
to.in prin.per illũ text.ꝟ.tit.j.⁊ in.l.qui se patris.in.ij. col.C.vnde
libe.⁊ in repe.l.in suis in.xj.oppo.ꝟ.eo. Bal.⁊ Sali.in.l.si quis fi-
lium.C.de inof.testa.Angel.in.l.j.in lect.florẽ.que nõ est impres-
sa.C.de suces.edic.Pau.de ca.sibi contrarius in rub.C.de succes-
so.edi.vbi allegat no.in isto.§.relinquit tamẽ super hoc cogitan-
dum. ¶ Sed certe nec iste tex.nec.tex.in.d.l.si quis filio exhereda
to.aliquid penitus probãt ⁊ inepte allegant̃ s̃m Pau.de ca.hic:
q: in isto tex.filius obtinens primũ locum in suitate fuit exhere-
datus : vnde nunq̃ sibi competijt ius dicendi nullum : vnde cum
hoc ius dicendi nullum non esset ortum : nec in eo filio productũ
qui procedebat in gradu:cum ipse filius esset exheredatus : ergo
non potest tractari de successorio edicto qõ vendicat sibi locum in
iure delato precedenti in gradu qui ab eo est exclusus repudia- [b]
tione vel tẽpore vel alio modo : tunc sequens in gradu bene ad-
mittitur per successoriũ edictuz:vnde si poneremus:⁊ in isto tex.
⁊ alijs similib⁹ ꝙ filius fuisset preteritus:sic sibi competijsset ius
dicendi nullum : et ab illo iure fuisset exclusus repudiatione vel
tempore vel alio modo : tunc sequẽs in gradu bene admitteretur
13 ex sua persona per successoriũ edictum:†sicut dicemus[b] in que-
b rela inofficiosi testamẽti in qua habet locum successoriũ edictum
l.si is qui in prin.de inof.testa.⁊ tangitur hic in glos. ⁊ idem dici-
mus in bo.posses.cõtra tab.⁊ ita tenent ⁊ melius Pau.de ca. Ra
pha.cu.do.Alexã.⁊ areti.hic. ¶ Adde qõ alibi Bald.de quo ne
mo scribentium facit mentionẽ in loco satis peregrino in. l.infa-
mia.in vlti.col.C.de decur.lib.x.tenet: ꝙ in his que ius ciuile de-
fert sub nomine suitatis:vt est ius dicendi nullum : non habet lo-
cum successorium edictum : vnde si filius preteritus a patre mo-
riatur:non dicit nepos nullum ex persona sua. ⁊.l.gallus.ꝟ.eod.
non prouidit nisi circa casum vbi filius premoritur viuo patre
facit.l.posthumorum.ꝟ.titu.j. Sed cum hodie non deferat lex ius
dicendi nullum sub nomine suitatis : sed sub nomine naturali fi-
lio ⁊ nepoti ⁊ omnibus descendẽtibus ⁊ ascẽdenti p̄terito : an tũc

a ¶ Videtur permisisse qõ post illõ.ad de qõ.do.bartho.soc.ĩ cõsi.suo.lxiij.col.ij.ver.secũda via dicit hãc partem esse magis cõmunẽ ⁊ in ꝯsi.xcij.col.ij.circa fi.dicit hãc partem esse cõem.⁊ idez ĩ ꝯsi.ccxiij.col.j.⁊ ibi allegat in dictis locis cõcordãtes.et eandez opi.tenet Geor gi.natan in repe.c.quãuis õ pac.li.vj.ĩ col.xlij.versic.xxvj.quero.

b ¶ Sicut dicimus in q̃rela.adde ⁊ vide late de hoc p.d.Ange.de peri.ĩ repe.l.ĩ suis char.x.ꝟ.eo.vbi latissime examinat

erit locus successorio edicto in iure dicendi nullū: si prior in gra/
du post testatorē decedat anteq̄ dicat nullum. dicit Bal. esse con
siderandum. Nam si est nullū ex psona premortui: non pôt magis
esse nullū ex psona viuētis: ⁊ si p̄teritus approbauit tale testm̄ vz
illud testm̄ quo ad oēs. l. filio p̄terito. ff. ti. j. Sed si alter esset exclu/
sus forte secus esset ſm eum. ⁊ tunc dicit Bal. esse dicendū. prout
not. in. §. aliud quoq̄ capitulū. in auť. vt cū de appel. cogno. col.
viij. et pro ista distinctione dicit facere. l. tutelas. de capi. diminu.
14 ¶ †Tertio principal'r not. ex eadē prima parte tex. ꝙ lz filius sit
exheredatus: tamen non facit locum nepoti: et sic per hoc nepos
non dicitur esse suus heres auo. Alias preteritione talis nepotis
testamentum redderetur nullum. l. posthumoꝝ. in prin. ff. tit. j. ⁊ l.
gallus. §. nunc de lege velle. ff. eo. cuius cōtrarium decidit iste tex.
¶ Amplia etiā si filius exheredatus repudiauerit querelam ad/
huc nepos non efficitur suus: nec preteritus rumpit testm̄. tex. est
15 hic in ver. ꝙ si moriente. ¶ †In cōtrariū fortiter facit quia exhe/
redatus habeť pro mortuo: tex. ad literaz in. l. j. §. si pater primo.
ad fi. ff. de cōiung. cum emanci. libe. facit. l. j. §. fi. de cōtratab. ⁊ sic fi/
lius exheredatus perinde habetur ac si nō esset in rerum natura.
ergo non debet nocere nepoti in suitate. cuius cōtrarium vult iste
tex. ¶ Do. Alex. hic dicit hoc esse satis mirandū: ⁊ aliter non re/
16 spondet nec plus dicit. † Adde magis mirandum esse. nam exhe/

a ¶ Suū heredē. ⁊ ꝙ suitas tolliť ex heredatiōe. adde Ang. de peri. i re pe. l. in suis. ff. eo. charta xv. co. j. ⁊ se. ⁊ ibi dupliciter limitat hoc.

a redatio facit desinere filiū exheredatum esse suum[a] heredem. text.
est in. l. j. §. sciendum. ⁊ ibi pulchre Bar. de suis ⁊ legi. q: suitas est
respectu hereditatis paterne. cuius dn̄ium continuatur ipso iure
a patre in filium: ideo dicuntur sui heredes quia viuo patre quo/
dammodo sunt domini. l. in suis. ff. eo. ⁊. §. sui. instit. de here. quali.
et diffe. Dicta ergo suitas tolliť per exheredationē. qn̄ ergo filius
est exheredatus desinit esse suitas in primo gradu: ergo deberet
transire ad scōm gradum: ⁊ sic ad nepotē. ¶ Huic difficultati va
rie dantur sol. in primis Barto. in. l. qui in aliena. §. interdum. in
scōa oppo. ff. de acquir. here. Respondet sed ad aliud propositū ꝙ
17 exheredatus habetur pro mortuo: †est verum quo ad quid: ⁊ quo
ad quid nō. Et postea declarat in tertia oppo. sequē. Alio modo
respondet Rapha. cu. hic. sed ego planius loquar ⁊ dicit: ꝙ licet
filius sit exheredatus a patre: per hoc tamen nō desinit esse in po/
testate patris. Pro isto assumpto allega tex. in. §. sui in ver. sed vt
nepos. insti. de here. quali. ⁊ diffe. qui tex. nihil facit: ego pro hoc
allego tibi bonū tex. in. §. non solum. instit. de pupil. substi. vbi est
18 text. ꝙ pater pôt pupillariter substituere filio exheredato: † et tn̄
ad hoc vt pupillaris substitutio fieri possit requiriť patria pote/
stas. et sic ꝙ filius sit in potestate patris. tex. est instit. de pupilla.
substi. in prin. ⁊ ibi glo. ⁊ tex. in. l. ij. in prin. ff. de vulg. ⁊ pupil. ⁊ ibi
declarat Bar. in. ij. q. prin. circa prin. Ergo ibi est tex. ꝙ filius ex/
heredatus tn̄ est in potestate patris. Ad idem est tex. in. l. quēad/
modum. s. de inoffi. testa. Stat ergo assumptum Rapha. verū ꝙ
filius exheredatus adhuc est in potestate patris. Item filius ex/
heredatus adhuc nō est exclusus: quia querelam habet. Et forsi/
tan hereditas non adibitur per institutum heredem. et sic exhere/
19 datio erit inefficax. Ideo nepos nō admittitur. ¶ †Credo quod
Rapha. voluit per ista inferre ꝙ exheredatus non habeatur sim/
pliciter et absolute pro mortuo: ex quo durat in potestate patris:
et adhuc non est exclusus. Et ad tex. in. d. l. j. §. si pater. dicētem ꝙ
exheredatus habetur pro mortuo. Respondet Rapha. cu. ꝙ ibi
est casus specialis et diuersus. et ꝙ ibi apparet de diuersitate ra/
tionis vt ibi dicit notari. ¶ Tu aduerte ad fundamentū Raph.
dum dicit: ꝙ filius exheredatus adhuc nō est exclusus ex quo q̄re
lam habet: ⁊ forsitan institutus non adibit hereditatē. istud con/
funditur per istum tex. in versicu. qd̄ si moriente. vbi loquitur tex.
20 etiam qn̄ filius exheredatus renuntiauit querele: † et tamē adhuc
nepos tanq̄ suus non rumpit testamentum: ⁊ tn̄ ibi erat exclusus
cum renūtiasset querele. ¶ Unde alio ⁊ tertio modo quidā Mo/
derniores Papienses hic rn̄dent ꝙ illud qd̄ diciť ꝙ filius exhe/
redatus habetur pro mortuo procedit quantū ad hereditatē pa/
tris: ita loquuntur iura pealle. Sed q̄tum ad ipsum gradum nō
habeť pro mortuo: q: ita remanet in primo gradu sicut erat ante
exheredationem: ideo cū nepos preteritus ex tali filio exhereda/
to nō subintret in primū gradum suitatis: ideo nō rumpit testa/
mentum: ista est fuga ⁊ nō est solutio. Ego quarto modo ⁊ melius
respondeo sed aliqualiter ex mente Barto. in. d. l. qui in aliena. §.
21 interdum. in. iij. oppo. ⁊ dico † ꝙ exheredatio non sumit effectum
nisi post mortē testatoris ⁊ aditam hereditatē ab instituto. l. filiuz.
§. sed cū exheredatio. ff. de cōtratab. ⁊. l. papinianus. §. si conditio/
ni. de inoffic. testa. ergo cū in vita patris filius q̄uis exheredatus
non excludatur a cōtinuatione dominij: ⁊ sic a suitate. ergo nepos
non potest succedere in suitate: cū in vita patris non obtineat pri/
mum gradum. et isto modo credo ꝙ etiā voluit rn̄dere do. Chri/
22 sto. de castel. hic. † Dum rn̄det ꝙ exheredatus p mortuo reputan
dus est: qn̄ exheredatus sumit effectū irreuocabilem ab adita he/
reditate. d. §. sed cum exheredatio. ⁊ plus nō dicit. ¶ Limita istū

tex. ⁊ similes ꝙ nepos superexistente filio exheredato non est suus
heres auo. Nam procedit q̄tum ad succedēdum ab intestato: vel
cōtra testamentū si esset preteritus vel exheredatus: sed ex testō et
23 ſm voluntatem testatoris bene pôt esse suus heres auo: † qn̄ auus
in testō exheredasset filiū: ⁊ nepotem instituisset: tunc talis nepos
institutus est suus heres auo etiam viuente filio exheredato. text.
est solēnis in. l. qui in aliena. §. interdū. ff. de acqui. here. ⁊ ibi Bar.
in. iij. oppo. assignat rationem ⁊ alij ibi sequunť. ⁊ est mirabilis ca
sus ſm Bal. ibi. Et dicit Io. fab. in. §. sui. insti. de heredi. quali. ⁊
differ. ꝙ per illum. §. interdum. limitantur omnia iura de mundo
que dicunt: ꝙ nepotes qui non obtinent primū locū non possunt
dici sui heredes: q: intelliguntur ab intestato vel ex testamēto cō/
24 tra voluntatē aui. sed ſm voluntatē qn̄ sunt instituti: † ⁊ filius ex/
heredatus bene tunc dicuntur esse sui heredes. ⁊ illum tex. ad hoc
reputat esse singularē Ioā. de imo. in. c. raynutius. de testa. ⁊ in. l.
qui sub conditione. ff. eo. sed habes similem tex. ⁊ meliorem in. l. fi/
lius patroni. de bo. liber. quem tex. pro cōcordanti allegat Bart.
25 in. l. fi. in. iij. col. ff. de condi. instit. ¶ †Utilitas est euidens q: pro/
pter suitatem est ipso iure heres absq̄ alia immixtione. l. in suis.
ff. eo. ⁊. d. §. sui. Itē hereditas non adita ex potētia suitatis trans/
mittitur ad quoscūq̄ etiā extraneos heredes. l. apud hostes. cum
similibus. C. de suis ⁊ legi. late Bar. in. l. ventre. de acqui. heredi.
et in. l. si infanti. vbi dixi. C. de iure delibe. ¶ Sed vt nihil intactū
relinquatur: licet omnes hic ⁊ vbiq̄ ita teneant: tn̄ illi duo tex. scz
in. d. l. qui in aliena. §. interdū. ⁊ in. d. l. filius patroni. non expresse
dicunt: ꝙ isto casu qn̄ filius fuit exheredatus et nepos institutus
ꝙ talis nepos sit suus: sed bene ꝙ est necessarius heres: tn̄ auus
instituendo nepotē in potestate filio exheredato dicitur nepotem
suum facere: licet non sit in primo gradu. ¶ Amplia p̄dicta duo
iura vt procedāt nō solum quādo filius est exheredatus ⁊ nepos
institutus: in quibus terminis loquuntur: sed etiaz qn̄ filius esset
institutus ⁊ nepos ei substitutus si moriať filius ante aditā here/
ditatem nepos erit suus heres auo. l. si filius heres. in primo rn̄/
so. vbi dicam. ff. eo. ⁊ text. ibi expresse dicit de suitate ꝙ nepos tunc
est suus: q̄uis alia duo iura preallegata non dicant: ꝙ nepos sit
26 suus: sed bene ꝙ sit necessarius vt predixi. ¶ †Quarto principa/
liter not. ex isto tex. in ver. diuersum. ꝙ cū filius captus ab hosti/
bus ⁊ ibi mortuus fingať retro mortuus in vita testatoris: ꝙ tūc
nepos preteritus rumpit testm̄: q: tunc est suus ex fictione legis.
27 ¶ †Et si dicatur ꝙ fictio nunq̄ habet locum nisi suadente equi/
tate: vt. l. deniq̄. et. l. nec vtilem. ex quibus cau. maio. ⁊. l. postlimi/
nium. de capti. sed hic resultat iniquitas ex tali fictione. s. ꝙ testm̄
rumpatur Responde ꝙ fictio legis cornelie principal'r fingit in
beneficium capti ab hostibus ⁊ ibidē mortui: vt fingať mortuus
preambula hora qua caperetur: ⁊ sic fingať mortuus liber homo:
vt. l. lex cornelia. de testa. glo. in. §. fi. in fi. insti. quibus non est per/
mis. face. testa. vnde nō est curandū de eo qd̄ postea ex accidenti in
consequentiā venit. l. qui exceptione. in prin. ⁊ qd̄ ibi not. Bar. s.
de cōdi. inde. Facit regula. l. si quis nec cām. in prin. ⁊ ibi dixi. s. si
28 cer. peta. ¶ †Quinto not. ex eodem versi. diuersum. ꝙ qn̄ vna fi/
ctio venit in q̄ntiam alterius: tunc due et plures fictiones ex eodē
fonte ⁊ circa idem concurrunt. Hic enim quia filius qui moritur
apud hostes fingitur mortuus preambula hora captiuitatis ⁊ sic
viuo testatore: cōsequenter inducitur alia fictio in persona nepo/
tis vt tunc nepos fingatur retro suus: ⁊ sic sequitur ꝙ talis nepos
preteritus rumpit testamentū. Et istā regulā late tradit Bart. in
l. si is qui pro emptore. ff. de vsucap. in penul. char. in. vij. q. prin. ⁊
in. l. gerit. in vlti. col. de acqui. here. ⁊ in. l. ex facto. in. viij. col. ⁊ seq.
ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ in. l. sub conditione. in. j. col. ad fi. de sol. ⁊ in. l. fi.
C. ex quib. cau. maio. Bal. in. l. cōuenticulam. in. v. col. C. de epis. et
cler. ⁊ in. l. j. C. de dot. promis. ⁊ in. l. pri. C. qn̄ lice. ab emptio. disce.
et in. l. j. in pe. colū. C. de furtis. ⁊ in. l. ij. ad fi. C. de fruc. ⁊ lit. expen.
29 ¶ †Et qn̄ vna fictio dicať venire in q̄ntiam ad aliā ponit subti/
liter Aret. ⁊ dicit ꝙ nunq̄ vidit ab alio declaratū in. l. si cōstante.
in prin. in. xiij. col. ff. sol. ma. ⁊ in. l. si rem aliquam. ff. de acquir. pos.
30 ¶ †Sexto no. in ver. ꝙ si moriente. ꝙ si filius exheredatus repu/
diet querelā: adhuc nepos ex eo tanq̄ p̄teritus nō rumpit testa/
mentum: nec pôt dicere testm̄ nullum: q: lz filius sit exheredatus
⁊ repudiet querelam: nō tn̄ per ista exijt de medio vt nepos dicať
subintrare primum locum in suitate: de quo. s. dixi in tertio not.
31 ¶ †Septimo not. in ver. sed ⁊ si heres. ꝙ qn̄ per repudiationem
scripti heredis res deduciť ad cām intestati: tūc ad sciendū quis
sit suus heres: nō inspicitur tp̄s mortis testatoris: sed tēpus quo
causa testamēti in totū deficit: q: tunc ille est suus heres q obtinet
primum locū inter liberos ⁊ erat in ptāte. ¶ Et ad hoc duo cor/
32 relarie inferuntur. ¶ †Primo ꝙ aliter cedit dies existentie sui
heredis in eo qui vult venire rumpēdo ipso iure testm̄ tanq̄ p̄te/
ritus vt in primo rn̄so huius tex. Aliter cedit in eo qui vult veni/
re per apertā viā intestati: vt hic. ⁊. l. si qs filio exheredato. in prin.
33 ff. ti. j. ⁊ ponit gl. hic: in verbo destruiť. ¶ †Scdo ex isto ver. colli/
git correlarie

git correlarie Bal. in suo summario: ꝙ in tali iure succedendi ab intestato qñ testm̄ destituit͛ per repudiationē instituti: de quo loquit͛ iste tex. in suitate: habet locū successoriū edictū. ꝛ in hoc male dicit. Et eum reprobant Rapha. cu. Pau. d̄ cast. ꝛ do. Alexa. q2 iste tex. loquit͛ in filio exheredato qui non est suus: ꝛ sic hereditas non fuit sibi delata iure suitatis: ꝛ sic non pōt hic cadere successoriū edictū: qđ cōpetit qñ precedens in gradu fuit exclusus a iure sibi delato. Nam tunc venit sequens in gradu per successorium
34 edictum. l. j. §. quibus. de successo. edic. ꝛ l. j. C. eo. † Itē si hereditas iure suitatis fuisset delata existēti in primo gradu: adeo sibi esset infra: ꝙ etiam si repudiet non tamen desinit esse heres: saltē noīe. l. j. §. qui sunt in ptāte. j. si quis omis. cau. testa. ergo non pōt sequēs in gradu venire vt suus: postꝙ suitas remansit penes primum. ꝛ ista est cōmunis opi. ꝙ inter suos nō est locus successorio edicto in suitate ꝓm Bar. ꝛ cōiter alios in. l. qui se patris. vbi dixi
35 C. vnde libe. ¶ † Octauo no. ex text. ibi. qñ hec v̄ba si intestatus moritur: ꝙ qualitas intestatus adiecta verbo moritur: nō intelligitur ꝓm tēpus verbi cui adijcitur sed separatim postea et ex interuallo. Nam ista verba referunt͛ ad tēpus quo postea testm̄ destituitur: nō aūt quo moritur vt hic dicit tex. ꝙ est cōtra regulā. l. in delictis. §. si extraneus. de noxa. ꝛ l. titius. de testa. mili. Istam
36 oppo. forma Bart. hic in fi. ꝛ soluit. ibi reseruo. ¶ † Nono not. in versi. sed si ex ea. ꝙ institutio facta de posthumo nepharie nascituro est nulla: ꝛ reddit testm̄ nullum. ꝛ glos. exemplificat in nascituro ex monacha. Idem glos. in. l. iij. C. quēad. testa. ape. ꝛ contra monachas aut monachos ꝯhentes matrimonium emanauit cle.
37 vni. de cōsan. ꝛ affi. ¶ † Decimo ꝛ vltimo not. ex fine text. ꝙ institutio posthumi nascituri ex sorore adoptiua valet ꝛ tenet. Ratio quia expectare dissolutionē adoptionis fiende per emācipationē nō est turpe: sed est expectare statū meliorē ꝑsone emācipande. l. cum qui ita. §. qui sibi. vbi Bar. ꝛ alij. j. de verbo. oblig. ꝛ ita remanent perfecte expedita oīa notabilia. ¶ Expeditis textualibus capio glos. j. in verbo testamentū. quā diuide in quatuor partes. In prima assignat rōnem ad text. a partiū enumeratiōe. In scđa remonet vnū contrariū. In tertia aliud. In quarta ampliat tex. scđa est ibi. secus si filius esset mortuus. tertia ibi. item hoc verum est. quarta ꝛ vltima est ibi. item nec ꝯtabulas habet. ¶ In ea gl. ibi. nec ex. l. velleia. Ista glo. videt͛ inepte loqui ꝓm Pau. de cast. quia lex velleia nō admittit aliquē ad rūpendum testamentū: sed bene dat remediū ne testamentū rumpat͛: ꝯsulendo ꝙ qñ testator instituit filium: etiā instituat nepotē sub cōditione si filius viuo testatore decesserit. l. gallus. §. nunc de lege velleia. ꝛ §. ille casus. j. eod. ibi posteriore capite. vbi expresse istud dicitur ꝙ lex velleia vetat rumpi. Sed istud qđ dicit Pau. d̄ ca. nihil est: ꝛ facile tolli-
38 tur. † quia talis prouisio legis velleie presupponit rupturā testamenti si illa prouisio nō obseruet͛. Unde rō glo. est ꝙ lex. xij. tabula. iussit institui vel exheredari eum qui esset proximior testatore tempore mortis testōris. d. l. gallus. §. nunc de lege velleia. sed hic iste nepos non comprehenditur nec iure. l. xij. tabu. nec iure legis velleie. cum superesset filius obtinens primū gradum qui super vixit post mortē testatoris. Ideo nepos non debuit tunc institui vel exheredari: ergo eius preteritio non rūpit testm̄. Istud est qđ voluit dicere glo. ¶ In ea. glos. ibi. sed per querelam. ex persona patris agere pōt hodie: dicit istud esse verum si pater nō erat exclusus a querela repudiatione vel tpe aut alio modo: puta ſnia. Sed querela nōdum erat per patrē preparata: tamē hodie trāsmittit͛ per iura in glo. allegata. ꝛ tunc nepos hꝫ querelā ex persona patris: ꝛ nō ex persona propria: ꝛ sic inspiciunt͛ merita vel demerita patris quo ad admittendū vel repellendum a querela: nō
39 aūt inspicient͛ merita vel demerita ipsius nepotis. ¶ † Anquid aūt nepos ex ꝑsona sua ꝓpria habeat querelā per successoriū edictum tangit͛. j. in glo. super verbo fuerit. vbi dicet͛ vnum verbum. ¶ Capio glo. in verbo ꝙ si moriente. quā diuide in tres partes. In prima declarat tex. In scđa remouet vnū contrariū. In tertia remouet aliud. scđa est ibi. ꝛ dic moriente. i. mortuo. tertia ꝛ vltia est ibi. item dic ꝙ repudiauit. ¶ In ea. gl. ibi moriēte. i. mortuo. glos. ideo sic exposuit tex. q2 quis morit͛ viuens. l. qui duos. §. j. ꝛ ibi glo. de ma. testa. Cum ergo moriens adhuc viuat: ergo repudiatio querele fuit facta viuo adhuc testatore: ergo nihil valet. l. si qñ. §. illud. C. de inoffi. testa. Propter hoc vt dixi glos. exponit moriente. i. mortuo. Cum ista expositione glo. Bar. ꝛ oēs indifferenter transeunt. ¶ Istam glo. cū tex. ponderat Pau. de cast. ad vnum qđ contingit quotidie de facto: ꝛ dicit se illo anno fuisse in-
40 terrogatum: imperator concessit comiti palatino † ꝙ possit legitimare spurios in vita patris ꝛ etiā in morte. Querit͛ qd importet illud in morte: an possit legitimare post mortē patris: videt͛ ꝙ nō q2 mortuo patre ius succedendi iam est delatū proximioribus in gradu. vnde non pōt postea fieri legitimatio sine iniuria illorū: q2 illis auferret͛ ius sibi iam quesitū. Sed viuente patre nulli erat ius quesitū: ideo facilius pōt tunc fieri legitimatio. vident͛ ergo intelligenda verba talis priuilegij in vita patris. id est anteꝙ pater sit in articulo mortis ꝛ in morte. id est cū erit in mortis articulo. Nam etiā viuens morit͛. d. l. qui duos. §. j. contrariū no. deter-
41 minat Paul. de ca. hic. Motus q2 illud verbū ꝛ in morte: † nihil penitus operaret͛ intelligendo de morte imperfecta: ꝛ sic quando pater adhuc viuit: q2 tunc ex primo capite haberet potestatē legitimandi. Sed verba ita sunt interpretanda vt priuilegiū aliquid operetur. l. si quādo. in prin. j. de leg. j. ꝛ c. si papa. de priuil. in. vi. Et ideo vt talia verba priuilegij aliquid operētur debēt intelligi in morte. id est post mortē patris: nec ista est extranea expositio: vt patet ex isto tex. ꝛ gl. ꝛ ex legibus quas glo. allegat. Ita residet Pau. de ca. ꝛ simplr̄ sequit͛ nihilo addito. Arct. hic in fi. Alij nihil tangunt: nec recolo alibi in terminis legisse. ¶ Et quia articulus est vtilis ꝛ quotidianus intēdo eum bene ꝛ vtiliter examinare. Addo vltra Pau. de ca. facere istum tex. in alio loco in versic. sed et si heres. vbi illa verba. l. xij. tabu. que dicunt: si intestatus morit͛ licet sonent in tp̄s presens tñ important mortē iam perfectā: ꝛ intelliguntur si morit͛. i. si iam mortuus fuerit etiā ex interuallo ante destitutū testm̄. ¶ Dubito tñ an ista decisio Pau. de ca. sit vera ꝛ
42 teneo cōtrarium. † Nam priuilegia comitum super legitimandis spurijs: q2 neminē ledunt: defendunt͛. ita no. Bald. in. l. j. in prin. per glos. ibi. s. de tu. ꝛ cura. da. ab his. vbi dicit glo. ꝙ priuilegia super dādis tutoribus ꝛ curatoribus: q2 neminem ledunt defenduntur. Sed qñ legitimatio fit post mortem patris: tunc ledit ius illorū quibus erat acquisitū: vt habes per Bart. ꝛ alios in. l. gallus. §. ꝛ quid si tantū. vbi dicā. j. eo. ergo debent restringi ne plus operetur priuilegium ꝙ verba patiunt͛. vnde in proposito nostro illud ꝛ in morte significat quando pater erit in mortis articulo: ꝛ sic inter vitam ꝛ mortem: ꝙ differt qñ pater simpliciter est in vita. Nam pro certo exponere vt facit Pau. de ca. in morte. id est post mortem est violenta ꝛ inepta expositio cōtra naturā illius dictio-
43 nis in. de qua per Bar. ꝛ alios in. l. gallus. §. ille casus. j. e. † Item exponere vnum tempus pro alio est impropriatio que non toleratur in priuilegijs cum sint stricte intelligenda: vt not. in. c. olim tibi. de verbo. signi. ꝛ in. l. fi. s. de constit. prin. vnde congruentius est intelligere in morte. id est in mortis articulo: vel cum laborat in extremis. l. fin. de condi. instit. ꝛ c. raynutius. in verbo in extremis posito. de test. ꝛ in. c. si. in verbo agens in extremis. de succes-
44 sio. ab intesta. † et quādo quis dicatur in articulo mortis cōstitutus vel laborare in extremis. declarat Barto. in repe. l. j. in. iij. q. prin. C. de sacrosan. eccl. Bal. in. c. pastoralis. in. ij. col. de offi. ordi. per illum tex. in verbo mortis articulo: Alibi Bald. in. c. j. in vlt. col. de pa. querit: statutū disponit ꝙ in extremis laborantes non possint contrahere sine presentia duorum propinquorū: quis dicetur in extremis laborare. Et respondet ꝙ omnis ille qui ex tali infirmitate defecerit sine vllis sanis interuallis. De hoc dicit esse tex. ꝟnicum in iure in. l. alumne. §. fi. j. de adimen. leg. ¶ Ad idem moueor per illud qđ no. tenet Bal. in. c. j. in pe. col. in titu. hic. finitur lex. deinde ꝯsue. incip. vbi tenet ꝙ licet imperator possit legi-
45 timare filium spurium † in preiudicium agnatorum post mortem patris: ꝛ sic post ius eis quesitum: tamen istud nō possunt facere comites palatini: q2 nō possunt auferre ius alteri quesitum. l. nec auus. cum simi. C. de emancipa. lib. quia posse legitimare est priuilegium summi principis: ꝛ sic imperatoris. aut͛. item si quis. C. de natu. libe. ꝛ c. ex tuarum. de auto. et vsu pal. et isto modo fieret valde iniquum priuilegiū principis. arg. l. ex facto. j. de vulga. et pupil. ita tenet ibi no. Bal. ꝛ frequenter allegat͛ in practica. idem Bal. in. l. cum filius. in prin. per illum tex. de testa. milit. ꝛ in. l. ij. in viij. col. ꝛ seq. C. de serui. ꝛ aqua. cū alijs concor. quas de hoc dedi in. d. l. gallus. §. ꝛ quid si tantum. j. eo. Alibi do. Ant. de but. in. c. per venerabilem. qui filij sint legi. circa mediū. in ver. vnum tamē
46 puto. † dicit se putare ꝙ comes palatinus habēs potestatem legitimandi a papa vel imperatore non potest legitimare in preiudicium alterius etiā respectu spei: cum tales concessiones legitimandi intelligant͛ sine preiudicio alterius. ¶ Tenendo istā partem nō obstant fundamēta Pau. de ca. ꝛ primo iste tex. iuncta expositione glo. que exponit moriēte. id est mortuo: q2 parū facit. et est a remotis. ¶ Nō obstat aliud qđ videt͛ magis coloratū: ꝙ illa verba ꝛ in morte nihil operarentur si nō intelligerētur post mortem patris. Dic ꝙ operantur remotionē dubij: q2 potuisset dubitari: si in priuilegio solum fuisset dictum in vita patris. An qñ pater esset in mortis articulo: et sic laboraret in extremis posset tunc comes palatinus legitimare: quasi iste casus esset aliqualiter mixtus inter vitā ꝛ mortē. h. d. l. qui duos. §. j. de manu. testa. iunctis his que tradunt Barto. ꝛ alij in. l. ij. in princi. j. de verbo. oblig. vbi ponunt: An potestas legitimandi concessa in casibus
47 simplicibus trahatur ad casus mixtos. † Item potuisset esse dubitatio: an legitimatio possit fieri in articulo mortis per ea que dixi in. l. sed est quesitum. post Angel. ꝛ alios ibi. s. eod. et sufficit quod detur aliquis effectus operatiuus verbo licet ille effectus

per omnia non sequatur prout importat sonus verbor. glo. in. c.
si duo. in prin. in verbo insolidum. ibi Gemi. expresse ad hoc not.
de pcu. in. vj. Ista dicta sint veritatis inuestigande gratia. ¶ Ca-
pio gloss. in verbo fuerit. quam diuide in duas partes. In prima
remouet vnum contrarium. In scda remouet aliud ꝙ hic format
48 Bartol. secunda est ibi: item nec habet hic querelam. ¶ † In fine
glos. habes ꝙ nepos preteritus non potest intentare querelam a
patre repudiatā: secus si nō fuisset a patre repudiata: vt. s. in gl. j.
in penul. parte. ⁊. j. in gl. in verbo omiserit. Et sic gl. ista vult: ꝙ in
querela inofficiosi testamenti qn̄ fuit repudiata per patrē nō ha-
bet locū successorium edictum: qd̄ est verum ex persona patris: et
tanq̄ eius heres ex quo pater repudiauit: sed si nepos preteritus
venit ex persona sua propria: tunc habet querelam per successo-
rium edictum: ⁊ tunc inspicientur demerita nepotis ⁊ non filij: ex
quo venit ex persona propria. l. iij. §. si emācipatus. j. de cōtrata-
bul. ⁊. l. si is qui. in prin. de inoffi. testa. ⁊ si dicis quō nepos prete-
ritus habet querelam que datur exheredatis. glo. in. l. pater filiū.
de inoffi. testa. exponit ibi tex. querelam. i. contratab. ⁊ male: quia
tex. stat proprie. Nam nepos preteritus precedebat in querela: q̄r
erat vlterior in gradu et supererat filius exheredatus: ⁊ sic in ne-
potem nō continuabat̄ dn̄ium: vnde preteritio talis nepotis ha-
betur pro exheredatione. Ideo dat̄ ei querela cū habeat̄ pro ex-
49 heredato. † Sicut etiā p̄teritio matris habet̄ pro exheredatione.
§. mater. insti. de exhereda. lib. De quo plenius ponit Bart. in. l.
in suis. j. eo. ibi reseruo late examinādum: q̄r sequor semper vesti-
gia Bar. ¶ Extra glo. opponit Barto. ad ver. sed ⁊ si heres. ibi
qm̄ hec verba si intestatus moritur. Hoc modo: qualitas adiecta
verbo intelligitur sm tempus verbi cui adijcitur. l. in delictis. §.
si extraneus. de noxa. ⁊. l. titius. de testa. milit. sed. l. xij. tab. profert
verbum moritur cū ista qualitate intestatus: ⁊ tn̄ illa qualitas: in-
testatus nō intelligitur sm tempus presens verbi morit̄ cui adij-
citur: cum hic nō inspiciatur tempus mortis: sed tempus diuer-
sum. s. destituti testamenti: qd̄ potest longo tpe post mortē contin
gere: q̄r inter mortē testatoris ⁊ repudiationē hereditatis factam
ab herede scripto potest lōgum interuallum interuenire: vt dicit
tex. in. §. proximus. insti. de legi. agna. succes. Bar. hic in fi. respon
det ꝙ ista verba intestatus moritur: faciunt vnum cōpositum qd̄
nō verificat̄ tunc cū morit̄: sed post mortē: qn̄ testamentū destitui-
tur: ideo ad illud tempus refert̄. Et sufficit ꝙ illo tēpore sit pro-
50 ximior ⁊ hoc vult dicere iste text. sm eum. ¶ † Aduerte ista solu.
Bart. non videtur primo aspectu bene cadere in sensum. Et pro-
pterea do. Alexā. hic refert Rapha. cu. dicere ⁊ ingenue fateri: ꝙ
non intelligit ista verb. Bar. lz in duabus lecturis meis Rapha.
cuma. non sic dicat. q̄uis nemo declaret Bart. tamen eius inten-
tio videtur fuisse: ꝙ ista duo verba: intestatus ⁊ moritur separata
⁊ distincta videantur alio modo importare q̄ qn̄ sunt simul cōpo
sita: ⁊ sic dicere si moritur simpl'r importat vnū: sed dicere si mo-
ritur intestatus importat aliud: quia verbum intestatus de per se
late patet: vt. l. j. in prin. cum similib. de suis ⁊ legi. ⁊. l. intestatus.
j. de verbo. signi. verbum autem moritur de per se importat pre-
sens: ⁊ aliquando preteritum. l. iij. §. hec verba. cum gl. s. de nego.
gestis. Sed qn̄ simul componuntur illud compositum facit vt nō
intelligat̄ tunc cū morit̄ sed cum post mortem testm̄ destituit̄: ista
51 est intentio Bart. ¶ † Sed duo videtur mihi obstare. Primo q̄r
sm Bar. qualitas cōposita verbo alterat proprietatem verbi ra-
a tione cōpositionis. ⁊ facit ꝙ verbū moritur[a] presens improprie-
tur ⁊ trahatur ad futurum: etiam longo tempore post cōtingens.
Et tamen qualitas non deberet alterare proprietatem verbi: imo
regulari a pprietate verbi vt iuribus pbatur. ¶ Scdo ⁊ fortius
Bar. vult ꝙ ista cōpositio facit vt non intelligatur tunc cum mo-
ritur: ⁊ sic ꝙ illa verba legis. xij. tabu. que dicunt si intestatus mo-
ritur non intelligant̄ tunc: ⁊ sic de presenti: sed ex postfacto qn̄ te-
stamentum destituit̄: sed quare nō intelligantur etiā tunc cū mo-
ritur Bart. istud non aperit: ⁊ si dicis ꝙ ideo fit: q̄r iste tex. loquit̄
condito testamento: ergo necessario intelligit̄ ꝙ moritur intesta-
tus qn̄ destituitur testamentum ⁊ non ante. Aduerte q̄r istud esset
nimis restringere verba. l. xij. tabu. que etiā loquuntur nullo con-
dito testamento. §. ita demū. insti. de here. que ab intesta. ⁊. §. pro-
ximus. insti. de legi. agna. successio. ¶ Ista inuestigatio est admo
dum vtilis ad practicam: ne videamur disputare de lana caprina.
52 † Unde pondera diligenter ex isto tex. ⁊ ex ista sol. Bar. ꝙ ille di-
citur intestatus mori qui cōdidit testamentū: ex quo potuit adiri
hereditas: sed nullus voluit adire: ⁊ ex eo hei es existere. Ad idez
tex. in. l. j. in prin. de suis ⁊ legi. ⁊ tex. in. §. proximus. insti. de legi.
agna. succes. Priū expresse tenuit ipsemet Bart. in. d. l. j. in prin. in
b ij. q. de suis ⁊ legi. vbi querit: cōsuetudo est in anglia[b] ꝙ si forēsis
53 moritur intestatus ꝙ succedat ecclesia maior. † Modo forēsis sibi
cōdidit testamentum qd̄ postea ruptum est repudiatione heredis
vtrum succedat ecclesia maior. determinat sing'r Bar. ꝙ nō: quia
consuetudo requirit ꝙ forensis decedat intestatus hoc est eo tem-

a ¶ Verbum morit̄. adde ꝙ verbū moriens expo- nitur. i. moriturus. l. fi. C. de testi. et cle. j. §. j. de sen. excō.

b ¶ Cōsuetudo est ī Anglia. adō de hac. q. ⁊ vid p Alber. de rosa. in opere statutorū in j. pte. q. xlv. Et adō ꝙ ille q cōdidit testm̄ nullū non dicatur proprie intestatus decedere. tene etiā Cald. in ti. de consti. qsi. vi. ⁊ per do. Ant. de bu. ī qsi. suo xxv. inci. ad p̄mū videt̄.

pore quo decedit sit intestatus per regulam. d. l. in relictis. §. si ex-
traneus. de noxa. Sed iste forensis qui fecit testamētum qd̄ postea
rumpitur non decedit intestatus: tunc proprie cum moritur: sed
tunc proprie cū destituitur testamētum: vt est casus in. d. §. proxi-
mus. insti. de legi. agna. succes. ⁊ sic sm propriam significationem:
ecclesia maior isto casu non succedet q̄uis late et improprie et sm
communem vsum loquendi dicta verba moritur intestatus aliter
intelligantur vt ibi. ita residet singulariter Bart. ¶ Ex ista deci-
sione Barto. Rapha. cuma. hic colligit aliam sol. ad contrarium
superius formatum. Nam ista verba: si intestatus moritur: nō ca-
piuntur proprie: nec hic nec ibi. et sic verbum moritur in hoc tex.
non accipitur pprie sed intelligit̄ moritur. i. mortuus est qn̄cunq̄
illud contingat. Sicut etiam verbū moriente impropriat̄. i. mor-
tuo sm glo. ⁊ omnes hic. Et istud est ex mente ⁊ ex interpretatio-
ne ⁊ non ex proprio significatu verbor. Et idem cum Rapha. cu-
ma. tenet effectualiter do. Alex. hic. ⁊ sic exponendo morit̄. i. mor-
tuus est: verbū mortuus est: est magis extēsiuum q̄ sit verbū mo-
ritur. ¶ Sed certe nec ista sol. Rapha. tollit pruritum auriū aut
difficultatem: quia etiam exponēdo moritur. i. mortuus est: illud
mortuus est bene est magis extensiuū ad preteritū tēpus: q̄ ver-
bum morit̄ ad presens. Sed nos nō querimus de tpe presenti aut
preterito sed de tempore futuro qn̄ post mortē destituitur testm̄:
et ideo quō procedat illa regula: ꝙ qualitas adiecta verbo intelli-
gatur sm tempus verbi: vide latius per Bart. q̄ alibi in. l. ex fa-
cto. in prin. in. ij. col. vbi dixi. j. de vulg. ⁊ pup. ¶ Et per ista cum
laude Dei est expeditus iste solennis. §.

1 ☞ Casus omissus habetur pro omisso.
2 Specialis prouisio si artatur ad casum expressum nō pertinet ad omissum.
3 Statutum disponens ꝙ filia dotata non succedat: non habet locum in dotata destinatione.
4 Si testator instituat vario modo posthumos tam masculos q̄ feminas sibi nascituros: deinde eis substituat amitam si decederēt in pupillari etate: ⁊ vnus solus posthumus nascatur et moriat̄ in pupillari etate nō habet locum substitutio: q̄r iste casus est omissus a testatore.
5 Prouisio facta in vnum casum extēditur ad alium in quo sit eadem ratio.
6 Si casus omissus esset talis in quem testator similiter prouidisset si de eo cogitasset: tunc non habetur pro omisso.
7 Dispositio facta in vno casu extendit̄ ad aliū si ex cōiecturis colligi potest: ꝙ idē disposuisset in alio casu si fuisset interrogatus.
8 Prouisio facta in vnum casum extenditur ad alium in eadē persona sed non in diuersa.
9 Ille dicitur proprius posthumus qui nascitur infra decem menses post mortem testatoris.
10 Conditio adiecta institutioni liberoruz hodie vsq̄ ad legitimam reijcitur: ⁊ remanet pura institutio.
11 Si in societate est conuentū vt lucrum sit cōmune: videtur etiam cōuentum ꝙ damnum sit cōmune ⁊ econtra: licet nihil sit dictum de damno.
12 Posthumus potest institui sub qualibet conditione: dummodo non pendeat post natiuitatem eius.
13 Si testator instituat filiā que sibi nascetur ⁊ matrimoniū cōtrahe- ret in mille: illam vero que sibi nascetur ⁊ monasteriuz ingrediat̄ in quingentis ꝙ si neuter casus eueniat: quia filia nata nec nubit nec ingressa est monasterium: sed in domo continentiam seruans est professa religionem tertij ordinis soror sancti Francisci: ꝙ talis filia tanq̄ preterita ⁊ nullo modo sub cōditione instituta rumpit testamentum.

Commodissime.

Qui pꝛuidet sibi in
vno casu: in alio vi-
detur omittere: ⁊ prouisio simplex ad omnes casus re-
fertur. h. d. et est commune summarium. ¶ Diuiditur
in quatuor partes. nam ponit tria dicta ⁊ rationem vltimi. Scda
ibi: aut etiā pure. Tertia ibi: si alteruter casus. Quarta et vltima
est ibi: q̄r ne sub cōditione. ¶ No. ex ista. l. consilium: ꝙ institutio
posthumi expressum cōprehēdat oēs casus: si fiat simpliciter: al's
si fiat in vnum casum: ⁊ alius eueniat: habetur pro preterito: ⁊ sic
1 rumpit testamētum. ¶ † Et ex hoc correlarie nota ꝙ casus omis-
sus habetur pro omisso: et relinquitur dispositioni iuris cōis: et
ad hoc quotidie allegat̄ ista lex. Ad idem. l. si extraneus. s. de con
dictio. ob cām. q̄uis glo. fi. alleget pro ꝯtraria ⁊ male vt ibi dicā.
Ad idem. c. susceptum. de rescript. in. vj. ⁊ sic qui prouidet in vnū
casum non censetur in alio prouidisse. ¶ Ratio istius regule su-
mitur ex summario Bald. hic: quia specialis prouisio sic artatur
ad casum expressum: ꝙ non pertinet ad omissum. Ad istam regu-
2 lam adde primo † ꝙ illud qd̄ omittitur a testatore in scriptura et
in prolatione verbor dispositiua habet̄ pro omisso sm Bal. in. l.
cum proponebatur. in scda oppo. de lega. ij. ¶ Scdo ad amplia-
tionem

tionem istius regule. Adde quod in casu omisso non presumitur adesse etiam tacita voluntas secundum Bald. in consi. clxvij. quinti volu. incip. quidam Franciscus tunc carens filiis. in ij. colu. per. l. militis codicillis. §. veteranus. ff. de testa. mili. ¶ Tertio adde illud quod per istam regulam decidit singulariter Bal. in. l. si plures. C. de condi. inser. in antepe. colu. in versic. iuxta predicta formatur talis quod &c.
3 †Stante statuto quod filia dotata a patre existentibus masculis non succedat patri: et moriatur patre relicta filia posthuma: adhuc existente in vtero vxoris: aut relicta filia infante vel furiosa quam dotare non potuit quod filij masculi volentes dotare eam non excludent quia iste est casus omissus a statuto. ergo relinquitur dispositioni iuriscommunis secundum quod masculi non excludunt feminas
a l. maximum vitium. C. de libe. prete. Istam decisionem[a] Bald. refert et sequitur Petr. de ancha. in commento. c. canonum statuta de constitu. in versic. pone statuto cauetur quod filia dotata. sequitur do. Alexand. in consi. cxxx. ij. volu. incipien. Attentis verbis testamenti. in. j. colu. et illi decisioni nemo contradicit. ¶ Sed tu aduerte: quia in contrarium fortiter facit: quia imo filia posthuma vel infans et similis potest dotari destinatione et assignatione dotis secundum Bald. in. l. fi. in vlt. colum. C. de sponsa. quod dicit Bal. esse vtile propter statutum disponens quod mulier dotata non succedat. Nam habebit locum etiam in dotata destinatione secundum eum. Item filia dicitur dotata quando pater exercuit actum dotandi quantum in eo fuit. puta assignando dotem quando filia non est nubilis etatis. l. mulier. §. j. ff. de condi. insti. et. l. stichus si heredi. de statulibe. secundum Bart. in. l. titio centum. §. titio genero. in vlt. colu. ff. de condi. et demon. et in consi. xxxj. incipien. quidam decessit intestatus. Bald. in. c. fin. de consue. ¶ †Quarto per istam regulam
4 decidit not. Oldra. Lau. in consi. cxlij. incip. factum tale est testator habens vxorem &c. quod si testator instituit vario modo posthumos tam masculos quam feminas sibi nascituros. Deinde posthumis si decederent in pupillari etate substituit eorum amitam. et vnus posthumus solus nascatur et moriatur in pupillari etate non habet locum substitutio: quia iste casus quantum ad substitutionem omissus est a testatore: ergo relinquitur dispositioni iuris communis: per regulam huius tex. presertim cum ibi ageretur de odio de exclusione matris a luctuosa hereditate filiorum. l. j. §. sed incertum. ff. de ven. in pos. mit. et. l. fi. C. de insti. et substi. Idem tenet Io. an. sibi ascribens in addi. Spec. in ti. de testa. super rubr. in. iiij. q. Et nota. bene istam decisionem licet mens testatoris fuerit prouidere per pupillarem substitutionem: ita vni posthumo sicut et pluribus. l. si quis ita. §. j. de test. tutel. et. l. qui filiabus. §. j. ff. de le. j. tamen ista mens testatoris non attenditur propter odium matris cui auferitur hereditas filij: vide tamen de ista. q. Aret. qui videtur eam reprobare in. l.
5 placet. §. co. Item vide que dicam statim. ff. in ij. limitatione. ¶ †Limita istam regulam secundum Pau. de ca. hic. vt procedat quando requirebatur expressa prouisio vt hic. Alias prouisio facta in vnum casum extenditur ad alium in quo sit eadem ratio. §. illud. institu. pro socio. de quo glo. fi. opponit et non soluit. Hinc est quod substitutio vulgaris facta in vnum casum extenditur ad alium. l. gallus. §. et quid si tantum. ff. e. dixi late in. l. j. ff. de vulg. et pupil. ¶ Sed tu aduerte licet nemo scribentium contradicat huic limitationi: tamen confunditur per tex. in. d. l. si extraneus. de condi. ob cau. vbi in extraneo non requirebatur quod dotaret mulierem: et tamen ibi casus omissus relinquitur dispositioni
6 iuris cois secundum glo. Bar. et alios ibi. ¶ †Secundo limita istam regulam quando casus omissus esset talis in quem testator similiter puidisset si de eo cogitasset: tunc non habetur pro omisso. tex. est no. in. l. titius. §. lucius. et ibi Bar. ita summat et alij ponunt. ff. e. Ibi reseruo: quia multa addam ad hoc: quia iste tex. et plures alij viderentur prima fronte contrariari. et dicit not. Ange. in. d. l. gallus. §. et quid
7 si tantum. †quod dispositio facta in vno casu extenditur ad alium si ex coniecturis colligi potest quod idem disposuisset in alio casu si fuisset interrogatus. facit bene gloss. in. l. tale pactum. §. fi. de pac. ¶ Tertio potes
8 istam regulam aliter limitare per. d. §. lucius. †quod prouisio facta in vnum casum extenditur ad alium: verum est in eadem persona vt ibi: sed non in diuersa persona. vt hic: secundum Raph. cu. hic. dicetur ibi pleni⁹. ¶ Capio glos. fi. in verbo intelligitur. quam diuide in quinque partes. In prima declarat tex. In secunda fortiter opponit et dupliciter soluit. In tertia etiam opponit et soluit. In quarta allegat tres concordantes ad tex. In quinta et vltima format simul duas opp. et nihil eis respondet. secunda est ibi: sed contra. C. eo. tertia ibi item argumentum contra. ff. de condi. ob causam. quarta ibi: et facit. ff. de ven. in pos. mit. quinta et vltima est ibi: sed arg. contra. ff. eo. l. filio. ¶ In secunda parte istud contrarium de. d. l. fi. ad istam. l. est terribile: cum ibi videatur de directo decidi contrarium eius quod hic: varie dantur sol. quas seriatim retuli. in. d. l. fi. communiter tenetur sol. quam voluit glos. hic. dum dicit credebat ibi nasciturum post mortem. et gl. ibidem quod in. d. l. fi testator tempore conditi testamenti graui infirmitate laborabat: et propterea credebat ex ea se moriturum: et propterea instituit posthumum nasciturum post eius mortem quem non credebat posse nasci nisi post mortem suam: et tunc si nascatur in vita testatoris bene censetur institutus et non preteritus: quia habebat voluntatem instituendi: si credidisset se viuo posthumum posse nasci. sed in ista. l. testator non erat tali infirmitate grauatus. istam solu tenet Bart. Bald. Ange. do. Alex. hic. Barto. et communiter alij in. d. l. fin. Bald. in. l. fi cum dotem. in prin. ff. solu. matri. ¶ Ista communis sol. est vera in se. sed nullatenus est tenenda: quia diuinat ad vtrumque tex. quis enim reuelauit glo. et doc. quod in. d. l. fi. testator crederet se ex illa infirmitate moriturum: quia erat in articulo mortis. istud non dicit ibi text. nec ibi verbum vllum de hoc. Item nimium restringit. d. l. fin. Nam sequeretur secundum istam communem sol. quod si in. d. l. fin. testator non laborasset graui infirmitate et vsus fuisset formalibus verbis de quibus ibi: non haberet locum ille tex. quod non est dicendum: quia tex. ibi in ratione decidendi non fundat se in hoc: quia testator laboraret graui infirmitate: sed ne penam preteritionis patiatur qui filios non preterijt. Omissis alijs varijs solu. vera est solu. quam tradidit subtilitatum princeps do. Christo. de castel. hic quam sibi ascribit Raph. Ful. eius discipulus in. d. l. fi. et est mera veritas: quod in. d. l. fin. testator fuit vsus pluribus verbis quam his. Nam in ista. l. testator solum dixit: si posthumus nascetur post mortem meam cum instituo. Ista verba non possunt censeri apposita nisi vt faciant conditionem institutioni: cum sint aliter expressa quam tacite inessent. vt pt3. in. l. placet. s. co. Ergo nisi conditio purificetur: quia posthumus nascatur post mortem certe non erit heres: sed in. d. l. fi. testator fuit vsus pluribus verbis. et dixit: si filius intra. x. mensium spatium post mortem meam editus fuerit heres esto: que verba non fuerunt apposita vt facerent conditionem institutioni: cum aliud possint operari: sed fuerunt apposita ad declarandum quod voluntas testatoris non erat quod quilibet posthumus esset sibi heres: sed ille tantum qui nasceretur post mortem suam. ff. x.
9 menses. †Et consequenter quod esset proprius posthumus ipsius testatoris et non alienus: quia ille dicitur posthumus proprius qui nascitur intra spatium. x. mensium post mortem testatoris. l. intestato. §. post. x. de suis et legi. et hoc ne vxor postea supponeret falsum partum. Et sic talia verba videntur esse expressa eo modo quo tacite inerant: ergo nihil videntur operari. l. iij. ff. de lega. j. et. l. non recte. C. de fideius. Si ergo nascatur viuo testatore erit proprius posthumus: quia quo ad institutionem non curamus an nascatur post mortem intra. x. menses an viuo testatore. Et ad istam solu. tendunt verba glos. hic. Dum dicit quod ibi sunt alij casus ab istis et sic sunt casus diuersi. vt declaraui. Istam solu. tene: quam etiam tenui in. d. l. fi. ¶ In ea. glo. ibi. Item argumentum contra. s. de condi. ob causam. l. si extraneus. Illa non meruit signari pro contraria: quia potius concordat secundum intellectum quem ibi ponit gl. et doct. sequuntur: quia ibi casus omissus remanet in dispositione iuris cois: sicut et hic. nec ad illum extenditur prouisio. ¶ In ea. glo. ibi: sed et argumentum contra. ff. eo. l. filio. in fi. illa etiam non discordat. cum ibi simpliciter fuerit facta institutio titij. et per adiectionem noue qualitatis non immutatur substantia persone certe sub nomine proprio institute. ¶ In ea. gloss. ibi. et institu. pro soc. §. illud.
10 †Dic quod ibi casus omissus continebatur sub expresso [illegible] natura casus expressi. Nam si in societate conuenit vt lucrum sit cōe videtur etiam conuentum quod similiter damnum sit cōe et econtra. licet de damno nihil sit dictum per regulam. l. secundum naturam. ff. de reg. iur. et quia societas vicem fraternitatis obtinet. l. verum. in princi. ff. pro soc.
11 ¶ Extra gl. opponit Bar. †quod conditio adiecta institutioni liberorum hodie vsque ad legitimam reijcitur et institutio remanet pura. vt l. quoniam in prioribus. C. de inoffi. testa late per Barto. et alios in. l. si pater. C. de insti. et substi. et sic in ista. l. posthumus debet censeri pure institutus non autem preteritus. et respondet singulariter quod contrarium procedit: quando conditio fuit adiecta institutioni persone certe. sed hec conditio apponitur institutioni facte de persona incerta que non solum habet vim conditionis: sed etiam demonstrationis. et tunc ea deficiente talis persona non videtur vllo modo instituta. vt hac. l. in fin. Et ista non reijcitur nec in ea habet locum dicta lex quoniam in prioribus. quod singulariter not. ad limitationem illius. l. vel secundum Sali hic: ibi loquitur de conditione extrinseca que bene reijcitur. Secus in conditione intrinseca concernente ipsam filiationem: que magis apponitur ad demonstrationem quam ad conditionem: vt vult iste text. ibi. ne sub conditione. Item secundum Rapha. cu. d. l. quoniam in prioribus. loquitur in conditione que pendet post natiuitatem posthumi. et illa bene reijcitur: hic autem non pendet conditio
12 post natiuitatem posthumi. ideo non reijcitur. †quia posthumus potest institui sub qualibet conditione dummodo non pendeat post eius natiuitatem. l. cum posthumus. et. l. posthuma. ff. eo. ¶ Per ista dicit Bart. se de facto obtinuisse in tali qone. Testator insti-
13 tuit filiam que sibi nascetur et matrimonium contraheret in mille. †Illam vero que sibi nascetur et monasterium ingrediatur in quingentis: quod si neuter casus eueniat: quia filia nata nec nubit nec monasterium ingreditur: sed in domo continentiam seruans est professa religionem tertij ordinis sororum sancti Francisci: quod talis

a ¶ Istam decisionem. Ad quod quod illam etiam sequitur dns Alber. bru. in op erectis tutorum feminas excludentium in. vj. articulo principali in quarto membro in q. iij. colu. ij.

filia tanq̄ preterita ⁊ nullo modo sub conditione instituta rūpit testamentū. vt hac. l. Et ita consuluit Bart. licet nemo scribentiū alleget in cōsi. xxviij. incip. in qōne predicta prius videtur dicendum. idē Bar. in. l. si pater. in vl. col. ⁊ ibi Bal. Ang. ⁊ do. Alex. C. de inst. ⁊ substi. Ange. Imo do. Alexā. et Aret. hic. quicquid hic ⁊ ibi teneat Paul. de cast. ⁊ male. vt per do. Alex. ⁊ Arc. hic. ⁊ do. Alexā. ibi quāuis etiam contrarium teneant do. Christ. de castel. et Rapha. cu. hic. Ray. de forli. et Rapha. Fulgo. ibi. Sed quia nihil adducunt qd̄ stringat: Transeo cum decisione Barto. que est vera: ⁊ magis communis.

1 ¶ Pater familias appellatur dominus substantie ⁊ bonoꝝ.
2 Cui licet quod est plus: licet quod est minus.
3 Multiplicare inconueniens non est soluere.
4 Iure fforum non licet patri occidere filium.
5 Suitas operatur continuationem dominij de patre in filium.
6 In suis here. nō hʒ locū vsucapio vel prescriptio pro herede.
8 Filius habet triplex caput ad succedendum patri.
9 Inter mortem patris: ⁊ filij immixtionem non est dare medium propter continuationem dominij.
10 In suis non est dare hereditatem iacentem.
11 Statutū artās heredē scriptū ad soluendū gabellā de hereditate quam perceperit: non comprehēdit filium suū institutū a patre: vel quando pater ab intestato decedit.
12 Continuatio dominij de patre in filium est impropria.
13 Suus viuente patre dicitur feudatarius.
14 Filius in vita patris dicitur quodammodo dominus bonorum paternorum.
15 Estimum patris: dicitur estimum filij.
16 Pater ⁊ filius pro vno capite computantur.
17 Dictio quodammodo denotat impropietatem.
18 Legitima non debetur filio in vita patris.
19 Filij comitum viuente patre debent vocari comites.
20 Filius militis non est miles nec debet vocari miles.
21 Filius regis non est proprie rex viuo patre.
22 Ille proprie dicitur comes qui est inuestitus de comitatu alicuiꝰ castri vel loci.
23 Si qs habet ab imperatore priuilegiū legitimādi quoscūq̄ spurios: exceptis filijs comitum ⁊ baronum: illa exceptio de filijs comitum intelligitur qui sunt comites proprie.
24 Filij comitis palatini non habent potestatem legitimandi viuo patre: sed demum post eius mortem.

a ¶ Ita appellaẗ. Adde ꝙ ista ēt ponit Ang. de perillis hic. in repe. in princi. ij. colum.

25 Cui licet qd̄ est plus: ⁊ licere debet quod est minus.
26 Si statutum permittat aliquem posse impune offendi: poterit ēt impune occidi.
27 Bānitus qui ex forma statuti pōt occidi dr̄ inimicus ciuitatis.
28 Pater pōt vendere filiū ex necessitate famis: ⁊ tamen non potest eum pignorare vel obligare ex dicta necessitate.
29 Quēadmodum filius viuente patre quodammodo dicitur dominus: ita etiam dicitur habere posses. bonorum paternorum absq̄ alia apprehensione.
30 In omnibꝰ casibus in quibus transfertur dominium sine traditione ipso iure: in illis nūq̄ transfertur posses. sine actuali apprehensione.
31 Sicut filius viuo patre est quodāmodo dominus: ita quodāmodo possidet.
32 Uxor constante matrimonio hʒ plenius ⁊ pinguius ius in rebꝰ dotalibus quam filius in bonis patris viuentis.
33 Possessio fundi dotalis ita prodest vxori sicut marito ad euitandam satisdationem.
34 Tunc arbitramur rem scire: quando intelligimus prima principia ipsius et primas causas.
35 Pater eo ipso ꝙ alteri assignat bona vel alium instituit heredē censetur in consequentiam auferre a filio et eum priuare.
36 Facilius quid impeditur fieri q̄ factum tollatur.
37 Dummodo filius instituatur in legitima: pater potest extraneū instituere in alijs bonis.
38 Per dationem coheredis extranei tollitur effectus suitatis: ⁊ sic de necessario fit voluntarius heres in his que pendent ex testamento.
39 Duo non possunt esse insimul heredes nec domini.
40 Duo possunt insimul esse heredes: vnꝰ proprie: aliꝰ improprie.
41 Dominium quod continuatur de patre in filium post eius mortem est verum dominium.
42 Bona patris sunt quasi debita filio iure nature et sanguinis.
43 Que est ratio qd̄ preteritio matris, vel linee materne habeẗ pro exheredatione.
44 Emancipato preterito datur contratabu. tanq̄ preterito.
45 An in querela inoffi. testa. habeat locū successorium edictum.
46 Querela non preparata per filium exheredatum transmittitur ad nepotem preteritum.
48 Querela non nascitur nisi adita hereditate.
49 Filius exheredatus moriens obstat nepoti in causa testati: licet in causa intestati non obstaret.
51 Querela inoffi. testa datur ei cui iniuria est illata.
52 In q̄rela hʒ locū successo. edictū ꝭm magis cōem opinionem.
55 Si filius exheredatus approbaret testa. excluderet a querela: et tunc sequens in gradu non posset querelare.
56 Eo ipso ꝙ filio exheredato delata est q̄rela: aperta est via ceteris descendentibus ad querelandum eo excluso.
57 Quomodo filio exheredato excluso a q̄rela nepos p̄teritꝰ potest venire ad querelā per successo. edictum ex sua propria persona.
58 Preterito datur aut ius dicendi nullū de iure ciuili: aut ius cōtratabu. de iure pretorio.
59 Attento iure ciuili emancipati sunt incogniti tanq̄ extranei.
60 Patri preterito datur contratabulas.
63 De substantia querele non est exheredatio sed inofficiositas.
64 Ad hoc vt querela cōpetat sequenti in gradu per successorium edictū: sufficit ꝙ obtinēs primū locū fuerit exheredatus.
65 Preteritio matris ⁊ linee materne habeẗ pro exheredatione.
66 Hodie valet exheredatio vel preteritio sine cause expressione: qñ exheredatur vel preteritur ille qui nō tenet primum locum tēpore mortis testatoris: et sic non erat de necessitate instituendus vel exheredandus.

In suis. In suos heredes dicitur continuari dominium nō noua hereditas obuenire licet possint exheredari. h. d. ista lex famosa et vtilis. ¶ Diuiditur in sex partes. vt per Bar. ⁊ cōmuniter alios. ¶ In tertia parte ibi: vnde etiā filiusfami. Familia capitur pro substantia ⁊ in bonis. l. nam qd̄. §. fi. ff. ad trebel. ⁊. l. pro
1 nuntiatio. de verbo. signi. † Sicut ergo pater appellatur paterfa.
a idest dñs substantie vel bonorū: ita appellatur [a] filiusfa. q2 similiter est dñs substātie ⁊ facultatis paterne. Sed est differētia in nomine vt vnus pater: alter filiꝰ appelletur vt discernatur genitor a genito. ⁊ sic causa a causato. ¶ In vltima parte ibi: nec obstat: tex. respondet cuidam obiectioni: q2 si filius esset dominus bonorū paternoꝝ viuo patre: ergo haberet dominiū a lege. ergo pater nō posset illud ei auferre. l. si arrogator. in ver. sʒ an impuberi. de adop. et tñ hoc nō est verū: q2 pater pōt hoc auferre filio eum exheredando. vt in toto isto titulo. tex. in fi. rñdet nō esse mirandum si patri lʒ exheredare filium ⁊ sic priuare eum bonis paternis: ex
2 quo licebat eum impune occidere. ⁊ sic priuare vita et bonis † vnde cui licet qd̄ est plus: debet licere qd̄ est minus. vt dicam infra in vltimo no. tñ ꝭm Paul. de cast. tex. non directo rñdet ad op
3 positionē supra factā. † Et vltra eum multiplicare inconueniens non est soluere. l. ratas. vbi Bar. ⁊ alij. C. de rescin. vendi. vnde respondebat Paul. de ca. qd̄ filius hʒ dominium bonorum paternorum a lege. nō tñ hʒ plenū ⁊ proprium sed fictum. et lex permittit patri ꝙ possit impedire ne consequatur plenū ⁊ verū dñium per regulam. l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui. ⁊. c. quemadmodum. de iureiurā. ¶ Tu aduerte qd̄ fortius videtur obstare. Nā cum isto iure fforum non liceat patri occidere filium: vt iuribus
4 in gl. fi. allegatis. † Ergo isto iure procedit oppositio. ⁊ ppterea tex. dicit nec obstat ꝙ licet eos exheredare. ⁊ sic de presenti: quos ⁊ occidere licebat: pondera verbum licebat qd̄ est de preterito: cū ergo de presenti non liceat isto iure occidere: ergo adhuc durat oppositio facta. Nisi diceres ꝙ illa antiqua potestas occidendi filiū prebuit causam ꝙ etiam nūc possit exheredare: ⁊ sicut hodie mitigata est ptās patris in persona filij: ita etiā est mitigata in rebus: vt non liceat hodie exheredare filiū sine causa legitima et expressa numerata in. §. aliud quoq̄ capitulū. in aut. vt cū de app.
5 cogno. col. vij. ¶ † No. i. ex isto tex. suitatē opari cōtinuationem dñij bonoꝝ paternorū post eiꝰ mortē in suos heredes sine aliquo medio. ⁊ sic nō dicitur noua hereditas obuenire filio sʒ cōtinuari. ¶ Ex Et ex hoc multi effectꝰ sequunẗ qui sunt vtiles in practica. ¶ Ex hoc enim in primis sequiẗ ꝭm Bar. qd̄ in suis heredibꝰ non habet locū vsucapio vel prescriptio pro herede. l. nihil. C. pro her. ⁊
6 l. ij. §. filiū. ff. eo. ti. pro here. † Ideo ꝭm Bar. suis heredibꝰ existētibus semp ad probationē p̄scriptionis aliꝰ titulus querēdꝰ est: vñ si pater tenebat ⁊ possidebat fundū aliorum sine titulo: et sic nō poterat prescribere longo tempore: cū in tali prescriptione requiratur possessio ⁊ titulus: eo mortuo, si succedat sibi heres extraneus poterit prescribere titulo pro herede: quia licet deficeret titulus in persona defuncti. non tamen deficit in persona heredis extranei: quia habet titulum pro herede habilem ad prescriben
7 dum. vt toto titulo. ff. et. C. pro here. † Sed filius qui est suus heres non potest prescribere longo tempore titulo pro herede. d. l. nihil. cum sibi nō obueniat noua hereditas. vt hic dicit text. et sic in ea non causaẗ nouus titulus pro herede. et sic in hoc filius est deterioris conditionis q̄ sit extraneus heres. ¶ Limita singula
8 riter. † Nisi filius allegaret se possedisse hereditatē paternā non tanq̄

tanq filius:sed tanq agnatus vel cognatus:qz filius hz triplex
caput ad succedendū patri:scz vñ liberi:vñ agnati:z vñ cognati:
z exclusus ab vno:nō dicit exclusus ab alio.l.j.§.z videndū.ff.de
succes.edic.glo.z doc.in.l.j.C.qui admit.vñ filius veniēs vt agna
tus vel vt cognatus pōt prescribere titulo pro herede. Ita singu
lariter tz Bald.in rub.extra de pscrip.in.v.colū.per tex.in.d.l.j.
§.sed videndū in rōne sui.qd dictū reputat mirabile z legistis inco
gnitū do.Alex.hic.z idē do.Alex.in.l.qui se patris.in.iiij.col.C.
vñ lib.z in.l.si filius qui patri.in vlti.col.ff.de vulg.z pup.vbi dt
q ē singularissimū verbū a legistis incognitū.z cū eo transit.Nec
vnq reperi aut legi aliquē contradicentē.¶Ego teneo cōtrariū
p text.fortē quē reputo ad hoc valde singularē z a nemine adhuc
ponderatum in.l.de bonis.§.j.in verbo sui sunt.ff.de carbo.edict.
vbi est tex.expssus qui cavillari nō pōt qd etiā si filius veniat ex se
cūdo capite vt agnatus:tñ etiam tūc est suus ergo militat text.in
d.l.nihil.C.pro here.z ad illū tex.totus mūdus non responderet.
9 ¶†Hic z secūdo sequit qd inter mortez patris z filij immixtio
nē nō est dare mediū:propter continuationē dñij.z per tex.in.l.si
post mortē.in prin.z in.l.qsitū.§.pñti.ff.de leg.j.z in.l.j.§.q sunt
in potestate.ff.si qs omis cau.test.z ita tenet glo.in.l.si alienū.§.in
extraneis.de here.inst.z gl.in.l.si creditor.ad.l.fal.Quis cōtrariū
teneat glo.in.l.iul.att.de cōdi.z demō.pro qua videt esse tex.in.l.
j.§.si pater.primo.ad fille.vbi dicit tert.anteq patri suus heres
existat. Sz cōcorda istos tex.z has gl.vt magistralr per Bart.in
10 l.penul.z vlt.col.ff.de cōdi.insti.¶†Itē in suis nō est dare heredi
tatē iacentē.vt est glos.valde not.in.l.cū hereditas.C.de po.quam
Bal.ibi multū not.z ex ea infert ad practicā:q si tūc quis age
ret ɔtra hereditatē iacētē succūberet.Nec tūc pōt dari curator he
reditati iacēti:qz existētia sui heredis inducit cōtinuationem sine
aliquo medio.vt hoc tex.z sequit ēt Are.hic.q valde no.¶Cōtra
riū tñ q existentib⁹ suis possit dari curator hereditati iacenti te
nent Sal.z Pau.de ca.in.d.l.cum hereditas.Et esset rō pro ami
co.De quo etiā vide Imo.z Pau.de cast.in.d.l.si post mortem.
11 in prin.de leg.j.¶†Tertio sequitur qd statutū artans scriptum
heredē ad soluendū gabellā de hereditate quā perceperit:nō cō
prehendit filiuz suum institutū a patre vel qñ pater ab intestato
decedit:qz nō dicitur hereditatē percipere:sed dominiū in eū cō
tinuari.vt hic dicit tex.fm Ang.Imo.z Raph.cu.hic.Facit qd
vult glo.not.in.c.pastoralis.de dec.que tenet qd lz de oī lucro de
beat solui decima.tamen filius de hereditate paterna sibi obue
niente decimas soluere nō tenet.quāuis extraneus heres tenere
12 tur soluere fm glo.ibi.¶†Istā decisio.Ange.late reprobat.d.
Alle.hic.qz continuatio dominij est impropria.vt hoc tex.in ver
bo quodāmodo.cū alijs per eū allegatis.ergo non cadit in statu
tis in quibus verba debēt proprie capi.l.j.§.si is qui nauē.cū vul
garibus.ff.de exerc.sed tu aduerte qd ea que allegat do.Ale.nō
tendūt ad hereditatē sz ad dñiū:qd bene est impropriū.z tex.hic
dicit nulla videt hereditas fuisse:licet posset dici qd etiā verbuz
videt importet fictionē vel impropietatē.l.j.§.decessisset.cū vul
garib⁹.ff.de vi z vi.ar.¶Vñ de hereditate.Tu allega tex.i.l.nec
adiecit.z in.l.se.ff.pro socio.vbi tex.dicit a parente quasi debita
nobis hereditas obuenit.Facit.l.cum ratio.in princip.in verbo
velut ad debitam successionē.de bo.dā.z dicit Bald.in.l.potuit.
in.vij.q.C.de iu.deli.quod lz suo heredi potius hereditas infer
tur quā defertur:vt hoc text.Tamen hoc est quātum ad fictionē
sed non quantum ad veritatem scdm quā nō est continuatio:sed
delatio hereditatis.¶Quarto sequitur illud quod per istū tex.
dicit glo.no.in.c.fin.in glo.fi.in fi.de feu.cog.qd filij post mortez
patris non acquirunt feudum patri succedendo:sed in vita iam
acquisitum capiunt cum liberiori administratione.z illā glo.no.
ibi Bal.z dicit tenendum menti illum pulchrum z sapidum mo
13 dum loquendi glos.†Adde Bald.in.l.cum antiquioribus.in.vi.
colū.C.de iu.deli.Alibi dicit Bald.in.c.j.in vlti.colū.in titu.an
mu.fur.vel al's.imper.qd suus heres viuente patre dicitur feuda
tarius.arg.l.si is qui duos.de libe.lega.et ideo post mortem pa
tris non dicitur succedere in feudo:sed illud retinere per illum
text.Hinc est qd filij magis propter delictum patris priuant feu
do quam alij agnati.fm Bal.in.c.j.si vasal.feu.priue.cui appli.
14 debe.¶†Secūdo principaliter no.ex tex.ibi.qui etiam viuo pa
tre quodāmodo dñi existimantur:q filius in vita patris dicitur
quodāmodo dñs bonorū paternorū.Adde tex.no.in.l.lz.§.pa
ternos.ff.de verb.signi.vbi dicit tex.paternos libertos nostros
libertos dicere possumus.liberorū autem libertos non possum⁹
nostros dicere.nec mirum:qz eadem persona censetur.l.fin.C.de
impu.z al.sub.et vox vnius cēsetur esse vox alterius.§.ei vero.in
stitu.de inuti.stipu.item pater z filius vna caro probantur dicit
15 tex.xxxv.q.iij.in.c.contradicimus.in.§.hac autoritate.†Itē esti
mū patris dicitur esse estimum filij.gloss.est not.in.l.ij.in verbo
in potestate.C.qui eta.lib.x.quam glos.reputat singu.et non esse
alibi.Bald.in.l.diximus.§.si pater.de excusa.tuto.et in.c.que in
ecclesiarum.circa fin.de consti.de qua gl.qz plene dixi multa cu
mulando in.l.sciendū.in prin.qui satisda.cog.ad ibi dicta me re
16 mitto.†Itez pater z filius pro vno capite computantur fm Bal.
in.l.etiam.in pe.colū.C.de exe.rei iudi.tamen qz impossibile est
q duo sint dñi insolidum.l.si vt certo.§.si duobus vehiculum.ff.
17 cōmo.†ideo filius improprie dicit dominus bonorū paternorum
viuēte patre.z propterea tex.hic.d.quodāmodo q dictio denotat
impropietatez.l.ptor.§.j.z ibi no.Bar.ff.de edē.z.l.j.z ibi Bar.
ff.rerū amo.z.l.qd si vir.cū seq.z ibi Bar.ff.so.l.matri.glo.Bar.z
doc.in.l.si me in vacuā.ff.de acqui.pos.gl.in.l.j.in prin.de re.diui.
et.l.iiij.§.cato.ff.d.verbo.obli.z ibi Areti.in secūdo no.dicit q de
hoc nō est melior tex.in iure illo.itez etiā tex.dicit quasi.que etiaz
est nota impropietatis.vt per Bar.z alios in.l.si ante nuptias.
post glo.ibi.ff.solu.matri.¶Adde vltra istum text.alium bonū
text.in.l.j.§ largius.ff.de suc.edi.vbi tex.dicit:q filius in vita pa
tris non dicitur habere ius considerabile:etiaz spe legitima:nec
habere ius causatum in hereditate vel bonis patris.vt est text.
no.in.l.j.§.si impubere.in verbo prematura eniz est spes.ff.de car
bo.edic.z in.l.pretia rerum.in prin.ff.ad.l.fal.z ita tenet Bar.in.l.
post emancipationem.§.j.de libe.leg.et in.l.sciendum.ad fi.prin.
in penul.q.qui satisda.cogan.et notabiliter Barto.quem videas.
in.l.fi.de libe.agno.intelligendo tamen.vt declarat Bart.in.l.is
18 potest.in.ij.colum.ff.de acqui.heredi.¶†Unde etiā legitima nō
debetur filio in vita patris.nec fili⁹ potest legitimam a patre vi
uo petere fm Barto.in.d.§.si impubere.per illum text.in aut.si
qua mulier.circa fi.C.de sac.sanc.eccle.Bald.Ange.Imol.Mo
der.in.l.lex cornelia.ff.de vulga.et pupil.Bal.in.l.illud.in.v.q.C.
de sac.sanc.eccle.et in.l.quāq.C.ad.l.falci.licet in euāgelio Luce
capitulo.xv.dicat:qd filius dixit patri da mihi portionez substā
tie vel bonorum que me contingit z pater ei dedit:sed ibi a volē
te.vnde de bonis patris viuentis nihil debet filio preter alimen
ta.l.cum opz.§.cum autem.C.de bo.que libe.z in aut.si qua mu
lier.C.de sac.sanc.eccle.¶Tertio principaliter per istuz tex.te
19 net glo.singularis.xxiij.q.j.in.c.si †q filij comitū viuente patre
debent vocari comites.iam enim dñi sunt:et sola administratio
eis deest:vt hoc tex.z similiter filius regis rex vocari dz:lz regnū
non habeat fm gl.illā no.qd intelligit ibi Archi.esse verū spe.sed
nō re.z illā glo.simplr seqtur Bal.hic.in lectu.notās istū text.ad
illā gl.Adde per dictā glo.q ex consuetudine a lege inducta:filij
comitū appellant comites:etiaz in vita parētum.Ita tenet sim
pliciter do.Ab.in.c.tanta.in.iij.colū.qui fi.sint legi.Alibi tenet
And.de iser.summus feudista.in.c.j.in prin.de feu.mar.q filius
comitis inuestitus viuente etiā patre dicit comes.Itē filij impe
ratoris dicunt etiaz augusti z cesares eis viuis glo.est in.c.adria
20 nus.in gl.ij.per illū tex.lxiij.distin.†tñ filius militis nō est miles
nec pōt vocari miles:cū in eo plura regrunt ad creandū militem
que notan.per glo.in.l.fi.ff.ex qui.cau.ma.fm Andr.d iser.in.c.j.
§.si.in.j.col.de capi.qui curi.vendi.adde etiā q idē Bal.in repe.
huius.l.prope fi.in penul.q.refert istam.l.allegari per.glo.in.d.c.
fin.xxiij.q.j.qd filius regis dicat rex viuo patre z habere digni
tatē regiā:sed sine administratione. Sed ipse Bal.allegat.Ari
sto.in.v.politicorū dicentē:q non principant alicubi pater z fi
21 lius simul nec maior z minor:qd est verum fm eū.¶†Itē Raph.
cu.hic allegās dictā glo.d.c.fi.tenet qd imo filius regis viuo pa
tre non est proprie rex.Alibi tenet Archi.ij.q.j.in.c.obijcit.qd
pater pōt filium suū regē constituere quo ad nomen:sed non quo
ad regimen z administrationem.quē refert z simplr sequit Bald.
in prelu.feu.in.xij.colū.in prin.¶Quid tenēdum.Puto qd filij
cōmitū viuis parentibus nō dicant proprie comites sed large z
improprie:sicut hic filij viuo patre large et improprie dicuntur
dñi:vt ptz in hoc text.in verbo quasi.z in verbo quodāmodo.vt
dixi in precedēti no.z super isto tex.se fundat glos.in.d.c.fin.ergo
debet intelligi fm istā.l.quā allegat.prout alibi Bar.in.l.non so
lū.§.si liberationis verba.de libe.lega.z in.l.cū quidā.de his qui.
vt indig.cū alijs cōcordā.al's traditis.¶Scdo moueor per illud
qd tenet Bal.in.c.j.quis dicat dux co.vel mar.vbi no.qd ille dicit
proprie comes qui est inuestitus de comitatu alicuius castri vel
22 loci.†ergo sine comitatu non dicit pprie comes:sed abusiue:sicut
sunt comites sacri palatij qui erant tabelliones:dant tutores et
similia faciunt:que in eorū priuilegijs continent.iuxta no.per gl.
in.l.j.in prin.de tuto.et cura.da.ab his.idē etiā tenet do.Abb.in
c.veniens.in.iij.not.de prescri.et in.c.legebatur.de maio.z obe.d.
Car.flo.in cle.ne romani.§.sane in.vj.q.de elec.¶Utilitas pre
23 dictorum in practica esse pōt.†Nā si aliquis habet ab imperato
re priuilegiū de legitimando quoscūq spurios exceptis filijs co
mitum et baronum:illa exceptio de filijs comitum intelligitur
qui sunt comites proprie:vnde si esset filius spurius alicuius fi
lij comitis viuentis:certe posset eum legitimare.cum filius co
mitis viuente comite non sit proprie comes.Et ita in simili de
terminat do.Marti.Lau.i questione per eū disputata incipiēte.

24 Augerius.in.xxiij.colū.¶†Predictis adde ꝙ filij alicuius comitis palatini non habēt potestatē legitimādi viuo patre:sed de mū post eius mortē ſm do. Frā.de curte.in cōsi.lxxiij.inci.super memorata facti narratione.in.j.col.ꝛ quatuor sequentibus.adde qḋ simplr viuente patre qui est patronus:filij eius nō pn̄t p̄sentare ſm do.Car.Flo.in cle.fi.in princ.in vlti.colū.de iure patrona.
¶Quarto ꝛ vltimo no.ex fi.tex.ꝙ illos quos lꝫ occidere multo magis lꝫ exheredare ex quo correlarie no.qḋ cui lꝫ quod est plus
25 debet licere qḋ est minus.†Adde.l.nō debet.ꝛ.l.in eo qḋ plus sit.de reg.iur.ꝛ in regula cui lꝫ quod est plus.de regu.iur.in.vj.et est tex.valde no.in.l.cui pacto.de ser.expor.Ad idē tex.in.l.in actionibus.in ver.licuit enim.ꝛ ibi Lud.ro.ꝛ do.Alexā.ad hoc no.de in lit.iur.Ad idē facit gl.not.in.c.in literis.de rest.spo.quā Bal. ibi reputat singularē:q̄ vult qḋ qui pōt offendi in persona qḋ est plus:multo fortius pōt offendi in bonis.l.in seruorū.ſ.de pen.et qḋ vult glo.in.c.j.in glo.fi.in verbo depredare.ꝛ ibi Bal.de mil.vas.qui cōtu.est.Ad idē tex.no.in.l.nec in ea.in ver.sed qui occidere.ſ.de adul.per quē tex.no.ibi Bar.ꝙ bānitus q ex forma statuti pōt impune occidi.multo fortius potest vulnerari ꝛ contumelijs affici:qḋ reputat Bar.tenēdū mēti.Idē tenēt Ang.Imol.et
26 alij Mod.hic cū concor.traditis per do.Alex.¶†Imo fortius si statutū permittat aliquē posse impune offendi poterit etiā impune occidi:per tex.solēnē.in.c.fin.maxime in rōne sui.de homi.in.vj.ꝛ ita tenet Bar.in.l.ij.§.fin.in fi.de adi.lega.ꝛ latius idem Bar.in cōsi.clxxxviij.incip.statuto castri plebis.ꝛ late ponit do. Alex.hic cum concor.per eū allegatis ꝛ miror ꝙ non allegauerit Albe.de rosa.in quarta parte statutorum in qōne.xvij.inci.supposito qḋ tale statutū valeat ꝛc.vbi Albe.arguit ad partes et inclinat in sentētiā Bar.dicēs ꝙ istā qōnē habuit de facto in ciuitate pergami vbi viget dictū statutū tp̄e do.Fede.de se.qui habebat magnos iurisperitos i curia sua.et quod ita obtinuit.ꝛ quod ita etiā al's fuit iudicatū per collegiū bononie.lꝫ referat al'r tenere Gādi.in trac.suo malefi.in fine opis.in vlt.q.ꝛ al'r tenet Ray. de forli.in.l.qḋ si iterū.ſ.de adi.leg.¶Adde etiā vltra do.Alex. quod istā questionē late disputat arguēdo ad vtrāq̄ partē.ꝛ tandem tenet opi.Bar.Nel de sancto Gemi.in trac.suo bānitorum in.ij.parte secūdi tēporis in.q.vij.¶Adde etiam Pau.de ca.in l.raptores.C.de epis.au.Pro ista cōi cōclusione addit Areti.hic
27 bonam rationē.†Nam taliter bānitus qui ex forma statuti potest impune offendi:dicitur hostis ciuitatis.vt declarat Bart.in l.amissione.§.qui deficiunt.de capi.di.sed hostes possunt impune occidi.l.ij.§.transfugas.ſ.ad.l.cor.de sica.¶Suprascriptā regulā tex.nostri limita non procedere in decreto iudicis interposito circa alienationem rerū minorum quia si per tale decretum permittatur qḋ est plus:nō intelligit̄ permitti qḋ est minus.tex.habes ꝛ exemplū in.l.qḋ pupillorū.§.si pretor.de reb.eo.vbi est tex.qḋ si pretor decernat talē rem minoris posse vendi:nō tn̄ poterit obligari nec pignorari.ꝛ sic qḋ est minus.ꝛ ita per illū tex.limitant regulam nostram Lud.ro.ꝛ do.Alex.in.d.l.in actióib⁹.
28 †Sed credo qḋ limitatio non sit bona per tex.in.l.ij.cum glo.vbi doc.C.de pat.qui fil.dist.vbi lex permittit quod pater possit vendere filiū ex necessitate famis.ꝛ tn̄ glo.ꝛ doc.tenent qḋ non potest eum obligare nec pignorare ex necessitate famis:q2 facilius induceretur ad pignorandū q̄ ad vendendum.Ergo non est verū qḋ facilius reputetur.¶Expeditis tertua.capio glo.in verbo quodammodo:quam diuide in tres partes.In prima ampliat text. In secunda respondet tacito quesito.In tertia probat per simile secunda ibi.et cōsistit hoc.tertia ꝛ vlti.est ibi.sicut ꝛ vxor.¶In prima parte glo.habes ampliationem ad hunc tex.In qua glo.
29 videtur prima fronte velle:qḋ quēadmodum filius viuēte patre dicitur quodāmodo dn̄s.ita etiam dicitur habere possessionē bonorū paternorum absq̄ alia actuali apprehensione.Idem tenet glo.in.§.sui.inst.de her.quali.ꝛ diffe.Nec obstat.l.cū heredes.in princi.de acquir.pos.quia illa lex non loquit̄ in suis heredibus. Bar.reprobat per glo.in.l.cum miles.in prin.ſ.ex qui.cau.maio.vbi glo.vult:ꝙ etiā in suis heredibus non cōtinuatur possessio bonorū paternorū nisi actualiter apprehensa.Idem⁊ꝫ glo.in d.l.cum heredes.in prin.ꝛ ibi Bar.ꝛ alij sequūtur.ꝛ hoc late examinat.ꝛ idem sequitur do.Alexā.cum concor.per eum allegatis
30 ¶†Confirmat̄ vltra eū:q2 in oibus casibus in quibus transfert̄ ipso iure dn̄ium sine traditione:quos enumerat glos.magistra.in l.si ager.de rei vendi.In illis nunquam transfertur possessio sine actuali apprehensione.glo.est in.l.cum duobus.§.idem respondet socius.ſ.pro socio.et glos.in.l.fin.vbi dixi.C.de sac.san.eccle. Bar.in.l.cōmissa.in pn̄.ſ.de pub.vectig.ꝛ cōmis.¶Sꝫ aduerte:
31 q2 Bar.nō bn̄ reprehendit istam gl.que nō dicit ꝙ possessio bonorū paternorū cōtinuet̄ in filium:sed bene dicit qḋ sicut fili⁹ viuo patre est quodāmodo dn̄s.ita etiā quodāmodo possidet.ꝛ ita tenet ꝛ melius Barto.met in.d.l.ij.§.filiū.ſ.pro emp.Bal.hic in repe.Ang.Raph.cu.ꝛ do.Alexan.hic.ꝛ idem do.Alc.in.d.l.cū heredes.circa fi.prin.ꝛ ꝙ ista sit intentio glo.ptꝫ.q2 glos.dicit qḋ talis possessio cōsistit in nudo ꝛ puro intellectu.ꝛ sic nō in actuali possidenti.ꝛ sic est magis imaginaria quam vera.Et lꝫ Barto. hic referat illa verba glos.ad dominium tantum:quod magis in imaginatione quam in veritate cōsistit:tamen re vera glos.istud dicit tam respectu possessionis quam dominij.et quod de vtroq̄ loquatur glos.ptꝫ per simile quod adducit de vxore quod adducit ad vtrūq̄:scilicet ad dominium ꝛ ad possessionem. Sed caue quia text.in.d.l.ij.§.filium.allegatus per glos.ſ.pro herede.non videtur bene probare respectu vniuersorū bonorū patris:ſꝫ ille tex.loquitur in quibusdam rebus donatis a patre filio quarū dicit ille tex.filium habere naturalē possessionē viuo patre:nō autē dicit de oibus bonis patris:prout ista glos.ꝛ oēs doc.loquūtur.
¶In ea.glo.ibi sicut ꝛ vxor.istam similitudinē reprobat Bart. q2 in vxorē dicitur dominiū retransferri:sed in filium dicitur cō-
32 tinuari.¶Adde ꝙ in contrariū fortius facit.†Nam vxor cōstāte matrimonio habet plenius ꝛ pinguius dominiū in rebus dotalibus q̄ habeat filius in bonis patris viuentis:q2 mulier dicit̄ naturaliter dn̄a seu de iure gentium.vt dicit tex.in.l.in rebus.in prin.C.de iu.do.allegatus in glo.Filius autem habet quoddam dominiū fictum ꝛ improprium.vt hoc text.in verbo quasi.et in verbo quodāmodo.ꝛ dixi.ſ.in tex.in scdo not.¶Hinc est quod
33 possessio fundi dotalis†ita prodest vxori ad euitandam satisdationē sicut prodest marito.l.sciēdū.§.si fundus.ſ.qui satisd.cog. Non sic in fundo possesso per patrem:qui nō prodest filio quo ad releuandum eum a satisdatione ſm Bart.in.d.l.sciendum.ad fin. prin.in penul.q.vbi dixi.¶Extra glo.querit Bar.de quatuor. Primo que sit ratio fundamētalis:quare filius suus preteritus ipso iure reddat testamentū nullū.ꝛ bene fecit Bart.inuestigare rationem:q2 scire est rem per causam cognoscere.vt inquit philosoph⁹:quē refert Bar.in.l.admonēdi.in.iij.col.de iureiur.ꝛ idē Bar.in.l.pupillus si fari.de acqui.here.Archi.de pen.di.iij.c.
34 in domo.Alibi dicit philosoph⁹:†ꝙ tūc arbitramur rem scire qn̄ intelligimus prima principia ipsius et primas cās.ꝛ ita refert Ange.in.l.qui rome.§.duo fratres.in prima qōne.ſ.de ver.obli. vnde respondet Bar.hic ꝙ propter hoc facta fuit ista lex.q2 cū filius sit dn̄s ꝛ in ipsum continuet̄ dn̄ium:nisi fuerit ab illa continuatione dominij per exheredationem priuatus:nō potest pater alium facere heredem ꝛ in eū transferre dn̄ium:cū duo nō possint esse heredes insolidum.l.quod cōtra.§.vni duo.ſ.de re.iu.ꝛ duo non possunt esse dn̄i insolidum.l.si vt certo.§.si duobus vehiculum.ſ.cōmoda.ꝛ.l.hereditate.§.pater.de castr.pecu.¶Istam rationem sequuntur Bald.hic in lectura ꝛ latius Ioan.de imo. hic.eandē rationē tenet no.Bar.in.l.pater filiū.in lectura.in vlt. col.ꝛ etiam in repe.circa quartā col.de inoffi.testa.ꝛ idem Bart. in.l.ij.C.co.de inoffi.testa.ꝛ ibi dicit qḋ doc.non tangūt.¶Istā rationē Bar.oēs alij hic indifferenter reprobāt.presertī Ang. qui per quinq̄ fundamēta:quorū aliqbus rn̄det Io.de imo.hic: ꝛ do.Alexan.refert.Istā etiā rationē vbiq̄ alibi reprobat Bal. presertim hic.in rep.in.j.q.ꝛ idē Bal.in.l.si quis posthumos.§ j.ſ.e.ꝛ in.l.si quis filiū.C.de inoff.testa.eā etiā reprobāt Raph. cu.et Pau.de cast.vterq̄ in repe.l.si filius qui in ptāte.in.j.et.ij. col.ſ.eo.Raph.Ful.ꝛ Lud.ro.in.l.posthumo.C.de cōtratabu.et dicit Paul.de cast.in.d.repe.l.si filius qui ptāte.in.ij.col.ad fin. qḋ licet dicta ratio Barto.sit pulchra:tn̄ si quis recte inspexerit inueniet eam nō fuisse de mente huius.l.¶Mihi aūt videt̄ quod ista ratio Bart.sit multū de mēte huius.l.ideo eam defendam:lꝫ cōiter reprobetur respondendo his que in oppositum adducuntur.¶Contra ergo rationē Bartol.quatuor sunt que stringunt
35 omissis leuib⁹.¶†Primo q2 eo ipso q̄ pater alteri assignat bona vel alium instituit heredem:censet̄ in consequentiā auferre filio ꝛ eum priuare.l.qḋ in rerum.§.si quis post.in fi.de lega.j.vbi dicit text.vt qḋ alij destinatū est ademptū esse videat̄.ꝛ.l.sicut.de adimē.lega.ꝛ.l.pompo.§.ſꝫ ꝛ is.ſ.de procura.ꝛ istud fateri videtur ipsemet Barto.in.l.filio preterito.ſ.titu.j.ꝛ in auř.ex causa.in prima oppo.C.de lib.prete.ergo cessare videtur continuatio absq̄ exheredatione expressa.ꝛ in ista rōne vltra Angel. multum se
36 fundāt Rapha.cu.ꝛ Paul.de cast.hic.¶†Ista ratio potest magis confirmari.quia hic potius agitur de impediendo realem acquisitionem fiendam in filium quā de priuatione.ꝛ facilius quid impeditur fieri q̄ factum tollatur:per regulā.l.patre furioso.ſ. de his qui sunt sui vel alie.iur.ꝛ.c.quēadmodum.de iureiurand. Sed ista ratio facile tollitur:q2 fauore filiorū est inductum:ꝙ tacita priuatio non sufficiat:imo nec generalis.tex.est in.l.nominatim.ſ.eo.et multominus hodie cum in exheredatione sit necessaria expressio cause legitime.auř.non licet.et in corpore vnde sumitur.C.de libe.prete.et sic in alia materia fundamentū posset procedere.¶Secundo contra rationē Barto.fortius facit quia ea attēta sequeret̄:ꝙ si pater institueret filium in legitima ꝛ aliū extraneū institueret heredē in residuo bonoꝝ:qḋ talis institutio nō valeret

valeret: nisi prius exheredaret filium ab illis aliis bonis: ex quo dominiũ omniũ bonorũ cõtinuaꝛ in ipsum filiũ. et sic adhuc vige
37 ret rõ Bart. et tñ istud est falsum: † qꝛ dũmodo filius instituaꝛ in legitima põt in residuo pater extraneũ instituere: nec hꝫ necesse filiũ a residuo exheredare. vt. l. pap. §. qm̃ aũt quarta. et. §. non autem. s. de inoffi. testa. et. l. suus quoqꝫ. §. fi. de her. inst. et ista fuit originaliter impugnatio Ang. in qua multũ se fundãt Raph. cu. et Pau. de ca. hic. ¶ Huic impugnatiõi respõdet Jo. de imo. et bñ. sꝫ ego plenius ponã: ꝙ isto casu tacita priuatio facta in reliquo bonorũ approbaꝛ a lege: qꝛ tũc cessat rõ quare als adẽptio vel exheredatio tacita non sufficiat: scilicet iniuria que fit filio per exheredationem. Et isto casu lex vltra processit disponendo: quod talis ademptio tacita sufficiat ac si exheredatio fuisset expsse facta vt in iuribus preallegatis. ¶ Ista rñsio Jmol. vt dixi est bona: quicquid inter dẽtes hic dicat. d. Alex. qui dicit qd̃ Jmo. nõ red dit bonã rõnẽ diuersitatis: imo reddit declarãdo vt proxime dixi. ¶ Ultra Jmol. ego puto posse alio mõ rñderi: vnde dico qd̃ ratio hic assignata per Bar. procedit: qñ filius fuit in totũ preteritus in testamẽto patris. et alius fuit heres vniuersaꝛ institutꝰ: sꝫ qñ filius fuit in aliquo institutꝰ: puta in legitima: et in residuo
38 fuit institutus extraneus. † tunc dãdo coheredẽ extraneum pater facit de suo voluntariũ. et sic tollit effectũ suitatis in his que depẽdent ex testamento. l. apud iul. §. idẽ iulianus. ff. ad treb. ita in specie respondet Bar. met in. l. si posthumus. §. qd̃ vulgo. ff. eo. vbi similiter respondet ad illũ tex. loquentem in filio instituto sub conditione potestatiua dato sibi substituto vulgari. et filius non fuit in defectum conditionis exheredatus. et tñ admittitur substitutꝰ et valet testamentum vt ibi. et. l. filius a patre. in princi. ff. eod. quia dicit Barto. quod per dationem vulgaris substituti: filius fit de suo voluntarius. et sic tollitur suitas. De hoc tamen an per dationem coheredis extranei: et an per dationem vulgaris substituti tollaꝛ suitas: dicetur in. l. si filius heres. ff. c. Habeꝛ in. d. l. apud iulianum. §. idem iulianus. ff. ad trebel. et quod Bart. non loquatur in istis terminis: ptꝫ: qꝛ loquiꝛ qñ filius suus est preteritus. et dicitur preteritus qñ nõ est facta mẽtio in institutione nec in exheredatione: sed qñ fuit institutus in legitima nõ dꝛ tũc preteritus. ¶ Tertio cõtra rationẽ Bar. videꝛ stringere tex. in. l. si filius qui in potestate. s. eod. vbi filius preteritus viuo patre decessit. et sic cessat ibi continuatio dñij. et tñ testm̃ est ipso iure nullũ. Jbi respõdi ad illum tex. non repeto. ¶ Quarto contra rationem Bar. facit tex. in. l. si a primo. s. eo. et in. l. si posthumus. in prin. ff. eod. vbi filius fuit exheredatus a primo gradu. et sic fuit sublata continuatio dñij. et tñ si preteratur a secũdo gradu substituti: ille secũdus gradus vsqꝫ a principio est nullus. Respondi in. d. l. si a primo. et sic habes defensatam rationem Bar. ab impugnationibus doctorum. ¶ Ultra scrib. Caue in vno circa rationem Barto. dum
39 vult † qd̃ pater non potest alium facere heredem. nisi priuet filiuꝫ continuatione dñij: quia duo non possunt esse heredes insolidum nec duo domini insolidum. vt iuribus. s. allegatis. Jstud qd̃ dicit Barto. procederet: qñ in filio esset verum et proprium dñiuꝫ. sed cum sit fictum et improprium. vt hoc tex. in verbo quasi. et in verbo quodãmodo non videꝛ qd̃ ista ratio Barto. habeat locuꝫ prout tenet Bar. met hic. in. j. opp. Jtem dominium qd̃ acquiriꝛ ex continuatione in filiũ acquiriꝛ ex dispositione legis. et illud nõ impedit quin duo possint esse domini eiusdem rei insolidũ et sic tale dñiũ qd̃ acquiriꝛ ex dispositione legis. l. si pluribꝰ. in fi. de le
40 ga. j. Are. in. l. ij. s. so. ma. Respondet defendẽdo rõnẽ Bar. † qd̃ illud dominium qd̃ hꝫ filius viuẽte patre illud bene est dominiũ impropriũ. et de isto loquitur iste tex. in verbo quasi. et in verbo quodãmodo. et de isto loqtur etiã Bar. in. j. opp. vbi tenet ꝙ duo possunt esse domini insolidũ vnus proprie: alius improprie. Sꝫ illud dominium qd̃ post mortem patris continuatur in filium: illud est proprium. et illud non põt cum alio insolidum cõcurrere. et de isto loquitur Bart. in ista prima qõne. et ꝙ istud sit veruꝫ dominium quod post mortem patris continuatur in filium: est tex. hic. in ver. hac ex causa. vbi dicit tex. qd̃ lꝫ filij instituti nõ sint: tñ domini sunt. Et sic vult tex. quod siue filij instituaꝛ siue veniant ab intestato. et sic post mortem patris qd̃ tũc vere domini sunt: qꝛ verbum sunt: positum in tex. denotat veram et propriaꝫ essentiã. vt declarat Bar. in. l. si maritꝰ. §. legis. ff. de adul. Et ptꝫ in. l. mercis appellatione. vbi glos. de verb. signi. et hoc modo habes bene enucleatũ sensum istius tex. an filius habeat verũ dñium: an improprium: quia donec viuit pater est improprium vt vult tex. in
41 verbo quasi. et in verbo quodãmodo. † sed post mortẽ patris dominiũ qd̃ continuaꝛ est verũ. vt vult tex. in verbo domini sunt in illo verbo sunt. Et sic stat defensata rõ Bar. que vt dixi mihi multũ placet: qꝛ est fundamẽtalis. et est de mẽte et visceribus huius. l. lꝫ omnes impugnẽt. ¶ Non omitto tamen quod cõiter alij scribentes hic: et in locis superius allegatis aliã assignant rationem aliqualiter persuasiuam: et ego plenius ponam: qꝛ lex introduxit pro forma et solẽnitate testamẽti filium suũ debere institui aut exheredari. Alias forma non seruata testm̃ fit ipso iure nullum. l. gallus. §. in oĩbus. et. l. inter cetera. ff. eod. et insti. de exhere. libe. in
42 prin. † Ratio rõnis est: qꝛ lex videns naturale votum parentum erga liberos. l. scripto. in fin. ff. vnde libe. et. l. cum rõ. in prin. de bo. damna. et qd̃ bona patris sunt quasi debita filio iure sanguinis et nature. l. et qꝛ. s. pro socio. glo. et doc. in. l. iij. C. de iur. et fac. igno. cũ cõcor. quas ibi dedi. et qd̃ illud quod parentes acquirunt liberis suis ex voto parant. vt dicit text. in. l. nihil interest. in prin. de bo. lib. Et qd̃ filij sunt quodãmodo dñi viuo patre: et suorũ heredum nomẽ habent: et in eos post mortem patris cõtinuaꝛ dñiũ. vt hoc tex. Jdeo istis consideratis vix credere põt: qd̃ pater velit priuare filiuꝫ sua successione. Jdeo introduxit qd̃ certo et determinato iudicio excludanꝛ. l. sub cõditione. de cõtratab. et. l. j. et. ij. s. e. Jsta vt dixi est rõ persuasiua. Sed teneas rõnẽ Bar. que est fundamẽ
43 talis. ¶ Scdo querit Bar. † que est rõ: ꝙ preteritio matris vel line materne habeꝛ pro exheredatione. et sic non reddat testamentũ nullum: sed daꝛ querela inofficiosi testamenti. §. mater. insti. de exhere. lib. ¶ Rñdet Bar. rõnem esse: qꝛ ibi nõ est suitas que causet continuationem dominij. ideo non est necesse exheredare filiũ. et sic extra dñium ponere. Tamen qꝛ eum preterendo facit contra officiũ pietatis. Jdeo datur querela. eandẽ rõnem assignat Bar. in. d. l. pater filiũ. in lectura. et in repe. s. de inoff. testa. ¶ Addo ꝑ ista ratione bene facere text. in. §. emancipatos. insti. de exhere. libe. vbi dixit text. emãcipatos liberos non est necesse de iure ciuili instituere neqꝫ exheredare: qꝛ sui non sunt. ¶ Jstã rationẽ reprobat Bald. in repe. huius. l. in prima qõne. et in alijs locis in precedenti articulo allegatis: qꝛ ea attenta sequeretur ꝙ preteritio filij emancipati qui nõ est suus: et in quẽ non cõtinuaꝛ dñium habereꝛ pro exheredatione: et sic qd̃ sibi deberet dari querela: non autẽ bo no. pos. cõtrata. l. nõ putauit. in prin. et in. l. si post mortẽ. §. exhere
44 dati de contratab. et tñ certũ est † ꝙ ei datur ꝯtab. tanqꝫ preterito vt in toto ti. ff. et. C. de cõtratab. ¶ Huic rationi rñdet Jo. de Jmo. hic: et fuit ante eũ de mẽte Bart. in. d. l. pater filiũ. circa med. et pro certo clara respõsio colligiꝛ ex text in. §. emancipati. insti. de here. que ab intesta. vbi tex. dicit qd̃ filij emancipati vocantur a pretore perinde ac si remansissent in ptãte et pretor eos vocat ad cõtrahabulandũ eo modo quo ius ciuile vocat filium in potestate ad dicendum testamentum nullum. l. j. §. j. ff. de contratabu. Ratio qꝛ pretor naturali equitate motus considerauit naturam sm̃ quam ita est filius naturaliter ille qui est emancipatus: sicut existens in potestate: vnde cum pretor prouiderit emancipato preterito de remedio ordinario cõtratabulandi qd̃ datur illis quibus de iure ciuili competit ius dicendi nullum qñ sunt in ptãte preteriti. d. l. j. §. j. de contratabu. ergo cessat querela que est remedium extraordinarium. et cessat vbi aliud remedium competit. §. emancipatos insti. de exhe. lib. et sic argumentum Bal. procederet attento iure ciuili legis. xij. tabu. quo iure emancipati erant penitus incogniti et oĩ remedio distituti. vt dicit tex. in. d. §. emancipatos. ꝑterea in filio emãcipato propter reliquias patrie ptãtis: preteritio nõ habetur pro exheredatione. prout in simili no. glo. in. §. fin. insti. de tutel. que ratio cessat in matre que nunqꝫ habuit filium in po
45 testate. ¶ Tertio querit Bar. † An in querela inofficiosi testamenti habeat locum successorium edictum. et sic an excluso filio exheredato a querela per repudiationem vel per lapsum quinquẽnij vel per mortem: nepos succedat in querela per successoriũ edictum: ꝙ habet locum quando remedium competens primo illo excluso repudiatione vel morte defertur sequenti in gradu. l. j. C. de successo. edicto. ¶ Jste articulus est subtilis et disputabilis ad vtrãqꝫ patrem. et dicit Bald. in. l. si qui filium. in. ij. q. in fin. C. de inoffi. testa. ꝙ est passus de apicibus iuris. et ibi dicit Rapha. fulgo. quod iste punctus est difficillimus: et nunqꝫ fuit de eo clarius. ¶ Jn isto articulo glose variarũt: et sic sunt due opiniones. Partem negatiuam quod in querela non sit locus successorio edicto tenet gloss. in. l. si quis posthumos. §. j. in verbo fuerit. s. eod. et gl. in. l. posthumorum. ff. titu. j. Hanc tenent subtiles vltramontani: Pet. de bellaperti. Jaco. de are. Guil. de cu. Jaco. de butr. et Salice. in. d. l. si quis filium. Areti. qui est sibi contrarius in. l. j. C. de suc. edic. Moti precipue per text. in. d. l. si quis filium. in verbo omne adiutorium nepotem dereliquit vbi imperator statuit de
46 nouo † quod querela non preparata per filium exheredatum trãsmittatur ad nepotem preteritum: quia alias nullum remedium competebat tali nepoti preterito: ergo non est verũ ꝙ nepos preteritus possit venire ad querelam per successorium edictum. Jtẽ dicit ibi text. quod iurisconsulti inhumane hunc articulum indecisum reliquerunt: sed nulla esset inhumanitas si nepos posset venire ad querelã per successorium edictum. ¶ Et ideo videtur ꝙ glossa et Bartolus ibi male allegent illum textum pro parte contraria. Ad illum textum dupliciter responde. Primo quod ille textus loquitur quando nepos volebat venire ex persona

patris sui exheredati ſm gl.⁊ doc.ibi.⁊ gl.in.l.si is qui.in pnc.de
inoffi.testa.ꝙ apparet in illo tex.dupliciter.Primo:qꝛ ibi queri
tur de meritis filij:⁊ non nepotis:ergo veniebat ex persona filij
exheredati.Secūdo qꝛ tex.ibi dicit ꝙ si pater qui erat exhereda
tus repudiasset querelam:vel esset elapsum quinquennium:tunc
nepos non admitteret.ergo aperte loquitur quando nepos ve-
niebat ex persona patris exheredati.Nam si veniret ex persona
47 propria per successorium edictum.†illud proprie cōpetit quan-
do primꝰ est exclusus repudiatione vel tēpore.l.si is qui.in prin.
⁊.l.qui repudiātis.s.de inoff.test.⁊.l.ij.in princ.de bon.libe Isto
ergo casu qñ nepos veniebat ad querelam ex persona patris ex-
heredati:tunc bene erat destitutus oī remedio:nisi fuisset dicta.l.
si quis filium:que statuit qđ querela non preparata trāsmittatur
ad liberos:contra regulā.l.posthumus.§.fin.⁊.l.seq.⁊ sequ.s.de
inoffi.test.Sed quādo nepos vult venire ex persona sua propria
ad querelā:tunc bene veniret per successorium edictū:vt in iuri-
bus statim allegandis pro parte contraria.¶Contra istā cōem
solutionē ponderat do.Ang.de periglijs hic in repeti.in.xlv.co-
lum.⁊ Are.hic sibi ascribit:ꝙ imo ille tex.etiam loquatur de au-
xilio ex propria persona nepotis.cum ille tex.loquat̄ etiam de le
ge velleia.que nepotem admittit ex persona propria ipsius nepo
tis.vt declarat Barto l.ij.ad fin.C.de lib.prete.cum concor.quas
ibi dedi.¶Sed tu dic quod ille text.potest facile euadi.et quod
tex.met ibi hoc aperit.dum dicit ⁊ superuixit auo pater eius:vt
neqꝫ ex lege velleia.possit in locū patris succedere ⁊ rumpere te-
stamentum.Ista sunt verba formalia illius tex.Et sic ponit pro
constanti qđ nepos ex propria persona venire nō poterat ad im
pugnandum testamentū.Ergo solū dubiū relinquit̄ in illo text.
an venire possit ex persona filij exheredati.⁊ hoc modo ille tex.po
tius facit pro communi.Scđo pro responsione.d.l.si quis filiuꝫ:
considera qđ ille tex.cum mysterio presupponit ꝙ filius exhere-
datus decessit deliberante scripto herede.⁊ sic nō adita per eum
hereditate.⁊ qđ postea adita fuit hereditas ab extraneo institu-
to.⁊ cōsequenter ꝙ querela inofficiosi testamenti non erit adhuc
48 deducta in esse:nec adhuc delata filio exheredato:† eo tempore
quia cum querela non nascatur nisi adita hereditate ⁊ non prius.
l.papin.§.si conditioni.ff.de inoffi.testamen.⁊.l.filium.§.sꝫ cum
exheredatio.j.de contratab.Et.l fin.§.illud.C.de inoffi.testamē.
Ideo non potuit esse locus successorio edicto.vt.l.ij.in princi.de
bo.libe.quia successorium edictum competit.in iure dclato.l.j.in
princi.in verbo.delatam.j.de succes.edic.⁊ gloss.ordi.in.l.j.in gl.
fin.C.eod.Et pondero quod tex.ibi dicit in hac specie.Sed quan
do hereditas fuisset adita:⁊ sic querela inofficiosi testamēti esset
in esse iam producta:tunc posset transire per successoriuꝫ edictū.
Et istam so.licet non ita explicet.tenet etiam Raph.cuma in.l.si
quis posthumos.§.j.s.eod.vbi dicit quod istam so.didicit a pre
ceptore suo Raph.Fug.in.l.pater filium.vbi Rapha.fulgo.eaꝫ
ponit circa fin.Eam etiam tenet do.Ange.de perillis de peru.
in repet.huius.l.in.xliij.colum.ad fin.et principio sequentis:et
latius Are.hic.in.iij.colum.⁊ sequen.vbi respōdet impugnatio
ni Pau.de cast.in.l.si quis posthumos.§.j.in.d.l.si quis filium.
⁊ istam sol.etiam tenui in.d.l.si quis filium.ad fin.⁊ pro ea allego
tibi bonum tex.qui sic in specie declarat in.l.sancimus.§.fin.C.de
inoffi.testa.¶Secundo pro ista parte vltramon.Areti.in.d.l.j.
C.de succes.edi.adducit fortem tex.qui valde stringit vbi dicit es-
se expressum in.l.scripto.ad fin.prin.j.vnde libe.et ibi glo.ad hoc
49 ponderat illum tex.vbi dicit̄ tex.†ꝙ filius exheredatus moriēs
obstat nepoti in causa testati licet in causa intestati non obstaret.
si ergo filius exheredatus moriens obstat nepoti preterito:ergo
querela non transit ad nepotē per successoriū edictum.⁊ dicit.d.
Alexā.in.l.si quis posthumos.§.j.s.eo.ꝙ non inuenit illum tex.
in proposito ab alio allegatum.tamen vt dixi eum etiam allegat
Are.in.d.l.j.⁊ respondet.d.Alex.ꝙ ibi bene deciditur nepotem
nō posse venire ad querelā vigore trāsmissionis per.d.l.posthu
mus.§.fi.cū.l.seq.⁊ seq.s.de inoff.testa.sed nō negat ille tex.quin
nepos ex persona sua propria posset ad q̄relā venire per successo
rium edictū.¶Sed pro certo ista fuit debilis responsio.Vnde
tu dic ꝙ imo ille tex.fortiter vrget:⁊ negat nepotem etiam ex suc
cessorio edicto ad q̄relā venire posse:cū dicat filiū exheredatū mo
rientē obstare nepoti in cā testati.Itē cū text.dicat absoluere scri-
ptum heredem posse adire hereditateꝫ mortuo filio exheredato.
30 †ergo intelligit tex.de aditiōe effectuali.l.j.§.fi.in fi.s.qđ quisqꝫ
iur.⁊ sic de ea q̄ nō possit ꝑ querelā infringi:alias nihil refert qđ
filius exheredatus esset mortuus.vt dicit tex.qꝛ etiā eo viuo pōt
hereditas adiri per scriptū heredē:imo requiritur ꝙ hereditas
ab eo adeat̄ vt querela locum habeat.d.l.papi.§.si conditioni.et
d.l.filium.§.sed cum exheredatio.Et sic ille text.pro certo fortiter
stringit pro opi.subtilium vltramon.Nisi dicas ꝙ ideo text.ibi
dixit scriptum heredem posse adire:vt ostēdat testamentum nō
esse nullum:vt.l.si quis filio exheredato.in prin.j.titu.j.Item ad
d.l.scripto.potes etiā rñdere prout rñdi.s.ad.l.si quis filiū.in.ij.
rñsione.ꝙ in.d.l.scripto.ad fi.filius exheredatus mortuus est an
teqꝫ heres scriptus adiret hereditatē vt ptꝫ ibi in verbo mortuo
filio ⁊ sic cum nōdū esset delata querela filio exheredato:non po
tuit habere locū successorium edictū.⁊ propterea tex.ibi.in fi.di-
cit:ꝙ filius exheredatus mortuus ante aditam hereditatē obstat
nepoti in causa testati:lꝫ nō obstet in causa intestati ⁊ credo ꝙ sit
51 bona so.ad illum tex.¶†Tertio pro ista parte facit ſm.d.Alex.
in.d.l.si quis posthumos.§.j.Nam querela inofficiosi testamenti
datur ei cui iniuria est illata.l.papin.in prin.ibi ipsius enim iniu
ria est.s.de inof.testa.Ergo nepoti sequēti in gradu nō debet de
ferri querela.cum nullā iniuriam passus sit ex quo lege permittē
te fuit preteritus qꝛ nec tpe cōditi testamēti nec tpe mortis testa
toris obtinebat primū locū.l.gallus.§.in oībus.s.e.⁊.l.si qs filio
exheredato.in prin.j.ti.j.⁊.d.l.si quis posthumos.§.j.¶Sꝫ ad
hoc facilis est responsio:ꝙ filius fuit exheredatus:⁊ sic affectus
iniuria ⁊ sibi delata querela:ergo per successorium edictum illa
trāsmittit ad seqnentē in gradu.prout est de hoc tert.clarus in.l.
52 ij.in prin.de bo.libe.¶†Secunda est principalis opinio magis
cōmuniter approbata:ꝙ in querela habeat locū successoriū edi-
ctum.Istā tenet do.Azo.in summa.C.de inoffi.test.Dy.in regu
la nō debet aliquis.Dy.Bar.Bal.⁊ late Are.sibi cotrarius ⁊ la
tius do.Ange.de perillis.in repe.huius.l.in.xxxij.col.ad fin.et
sex sequētibꝰ gl.Bar.Bal ⁊ Ang.in.d.l.pater filiū.Bar.Ang.
Imo.⁊ cōiter Moder.in.l.si quis posthumos.§.j.s.e.⁊ ibi dicit
do.Alexan.ꝙ lꝫ iste articulus sit multū inuolutus.tñ in practica
non esset recedendū ab ista cōi sententia.idē tenēt glo.Cy.Bart.
⁊ Bal.in.d l.si quis filiū.Bar.in rub.C.de success.edic.⁊ in.l.j.§.
si pater in ptāte.j.de cōiug.cū emā.lib.Bal.in.l.qui se patris.in
53 ij.col.C.vñ lib.⁊ in.l.posthumorū.j.tit.j.⁊ istā tene.¶†Pro ista
cōi opi.omissis leuibus duo text.stringūt hic allegati per Bart.
Primo text.clarus in.l.is qui.in prin.que est l.penul.de inoff.te
sta.⁊ dicere:prout respōdēt subtiles vltramō.ꝙ ibi etiā sequēs
in gradu erat exheredatus.vñ tunc inter exheredatos bñ in que
rela est locus successorio edicto.nos aūt loqmur in nepote p̄teri-
to.Ista est diuinatio ⁊ restrictio ad illū tex.qui simplr̄ vult sequē
tē admitti ad querelā vt fiat successioni locus.Item cū ibi tempo
re mortis testatoris alius esset in pmo gradu:per cōsequēs exi-
stēs in sequēti gradu non debeat institui vel exheredari l.si quis
filio exheredato.in prin.j.tit.j.ergo non est verisimile fuisse exhe
54 redatū illū qui exheredari nō debeat.¶†Scđo pro ista pte strin
git tex.in.l.iij.§.si emancipatus.in fi.j.de cōtratab.vbi filius emā
cipatus fuerat exheredatus:qꝛ ignominiosam vxorem duxerat:
eo excluso nepos preteritus querelā intētat.⁊ tunc iudex qui de
inofficioso cogniturꝰ est:merita nepotis ⁊ non demerita filij per-
pēdet.vt ibi dicit tex.ergo ibi est tex.ꝙ nepos preteritꝰ ex perso
na sua venit ad querelā per successoriū edictū:⁊ nō ex persona fi-
lij exheredati:qꝛ tunc demerita filij essent attendenda.d.l.si quis
filium.C.de inoffic.testa.⁊ cū filius esset exheredatus ex causa q̄
erat iusta de iure ffoꝝ:scꝫ qꝛ ignominiosaꝫ vxorem duxerat.⁊ sic
effectualiter esset exclusus a querela.per cōsequēs etiā fuisset ex-
clusus nepos ex persona filij veniens.¶Do.Alex.in.d.l.si quis
posthumos.§.j.s.e.Rñdet tripliciter ad illū text.Primo qđ in
d.§.si emancipatus.nepos preteritus absqꝫ successorio edicto
hꝫ bo.pos.cōtratab.l.j.§.si pater emancipatus.j.de cōiung.cum
emā.lib.⁊ de illa bo.pos.cōtratab.loquitur tex.in.d.§.si emācipa
tus.ibi.⁊ ex ea natum ad bo.pos.aui admitti.⁊ sic ille text.loquit̄
de bono.pos.cōtratab.cōpetente nepoti preterito nō aūt de que
rela.⁊ hoc mō tex.ille nihil faceret.¶Adde lꝫ do.Alex.non di-
cat:ꝙ ita intelligit illū tex.Bar.met.in rub.C.de suc.edic.sed ca-
ue qꝛ in bo.pos.cōtratabu.non tractat̄ de meritis nepotis:sed bñ
in querela:prout ibi dicit litera circa fi.¶Secūdo respōdet do.
Alexan.ꝙ ibi filius emācipatus ⁊ exheredatus viuo adhuc testa
tore decessit.Tu dic illud esse verū in primo casu illius tex.vt ibi
dicit litera:patre iam mortuo:sꝫ nō in scđo quē pōderat Barto.
55 ¶†Tertio rñdet do.Alex.qđ ibi vterqꝫ ⁊ filius ⁊ nepos erat ex
heredatus.¶Nimirꝫ si nepoti exheredato dat̄ q̄rela.⁊ lꝫ.d.Ale.
nō probet:istud pōt vltra eū suaderi ex illo tex.ibi cū possit auus
iure suo vti eūqꝫ exheredare:intelligēdo eū.scꝫ nepotem.⁊ ꝙ ille
tex.debeat necessario intelligi eū.s.nepotē.ptꝫ ꝑ rōnem quaꝫ ibi
assignat tex.qꝛ si auus hꝫ odio nepotem tanqꝫ natū ex vxore filij
ignominiosa:⁊ nō vult eū succedere in sua hereditate:potuit pro
uidere exheredādo eū.⁊ intelligēdo eū:scꝫ nepotē:optime proce
dit rō illius tex.Sed si exponat̄ eū.i.filiū prout cōiter exponunt
doc.illa esset impertinēs ratio quo ad nepotē:vnde cū ibi nepos
fuerit exheredatus:prout necessario videt̄ intelligēdus ille text.
ergo datur sibi querela ex persona sua:qꝛ fuit exheredatus.⁊ nō
ex successorio edicto:tñ si bene inspexeris illum tex.realis sensus
illius litere videt̄ potius esse eū:scꝫ filiū:vt ostendūt verba proxi
me precedētia.¶Tenēdo cōem sententiā eam limita.Nisi filius
exheredatus

exheredatus approbaret testamentū. et isto modo excluderetur a querela per approbationē: tūc sequēs in gradu nō posset q̄relare Ita singulariter limitat Bal. in repe. huius. l. in .xj. oppo. arg. l. filio preterito. ī. ti. j. et l. papi. in princ. s. de inoff. testa. in rōne sui: ipsius em̄ iniuria est: ergo si ipse iniuriatus approbauerit testamentū: alius post eū querelare non poterit. ¶ Istā limitationē pro valde singulari refert do. Alex. in. d. l. si quis posthumos. §. j. et dicit qd̄ nō reperit ab alio tactā. Sʒ eam reprobat per. d. l. si is qui. in prin. in verbo nolit. et l. qui repudiantis. in prin. s. de inof. testa. ¶ Ad legem filio preterito. Rn̄det q̄ cū ille casus sit exorbitās: et ibi non fiat alij preiudiciū: cū ibi essent instituti venientes ab intestato: non dʒ trahi ad aliū casum quo nepoti preiudicium infertur. ¶ Adde q̄ istā limitationē Bal. ēt reprobat do. Ang. de perillis in repe. huius. l. in. xliij. colū. et Are. hic. d. colū. Ego vltra eos fortius reprobo duplici rōne. Nam qn̄ filius exheredatus expresse renūtiat q̄rele: dicit approbare testm̄. et tūc tunc in q̄rela hʒ locū successoriū edictū. d. l. si is qui. in prin. d. l. q repudiā
56 tis. in prin. ¶ † Scd̄o eo ipso q̄ filio exheredato delata est q̄rela: aperta est via ceteris descēdētib⁹ ad querelādū eo excluso: vt i iuribus. s. proxime allegatis. ergo non pōt filius exheredatus eis preiudicare approbando testamentū. l. si post mortē. §. fi. de cōtra tabu. late do. Alexan. in. l. posthumo. in. iij. col. et seq. C. de cōtra tabu. ¶ Ad. d. l. filio preterito. Rn̄deo aliter: qd̄ ibi filius preteritus bene pōt approbare ad suum preiudiciū: sed non ad preiudiciū aliorum fratrum: quin ipsi possint dicere testamētum nullū. Ita expresse tenent Imo. Raph. cu. et Pau. de cā. ibi idē Paul. de cast. in. l. posthumos. in prin. eo. tit. ¶ Quarto et vltimo que
57 rit Bar. retēta cōi opin. precedentis articuli † qn̄o filio exheredato excluso a querela nepos preteritus pōt venire ad querelā per successorium edictum ex sua propria persona. cum querela detur exheredato. l. j. et. ij. et per totum. s. de inoffi. testa. Non autem preterito. l. si post mortem. §. exheredati. et l. non putauit. in princi. et
58 §. j. ī. de contratabu. † Nam preterito datur aut ius dicendi nullum de iure ciuili. aut ius contratabulandi de iure pretorio. l. maximum vitium. C. de liber. prete. ¶ Respondet Bar. q̄ ex quo filius exheredatus precedebat nepotem tempore mortis aui. et sic nepos non tenebat primum locum. et sic non erat suus. et consequenter in eū non continuabatur dn̄ium. idcirco eius preteritio non rumpit testamentū: sed habetur pro exheredatione: sicut et preteritio matris in cuius filio non cadit suitas nec continuatio dn̄ij. §. mater inst. de exhere. libe. vnde excluso filio exheredato venit nepos preteritus ad querelam cū habeatur pro exheredato. Idem dicit Bar. in. d. l. pater filium. in lec. in vlti. colū. vbi dicit qd̄ ista non tangunt per doc. Et ibidem Bar. in repe. in. iij. col. idem Barto. in. l. si quis filium. C. de inoffi. testa. ¶ Ex ista so. Bar. sequitur q̄ omnes illi in quos non cōtinuat̄ dominium si pretereantur habētur pro exheredatis. Nō em̄ necesse est eos exheredare quod est extra hereditatem ponere quam isti tales nō habent. Contra istam solu. Bart. duo vidētur obstare. Primo ƀm Bal. in. d. l. si quis filium. in. ij. q. et in repe. d. l. pater filium. in. iij. colū. Ang. et do. Alexan. in. d. l. si quis posthumos. §. j. s. eo. qd̄ cuʒ in emancipatos non continuatur dominium: eorum preteritio deberet haberi pro exheredatione. et sic eis nunquā daretur contra
59 tab. qd̄ est notorie falsum. l. j. et per totum de contratabu. ¶ † Tu aūt defendendo Bart. Ad hoc responde vt dixi. s. in. ij. q. Bar. qd̄ argumentū procedit attento iure ciuili quo emancipati erant penitus incogniti et sic tāquā extranti. §. emancipatos. inst. de here. qua. et diffe. secus est attento iure pretorio. §. emancipati. insti. de here. que ab intest. vbi est text. quod pretor naturali equitate motus vocat emancipatos perinde ac si remansissent in ptāte. et vocat eos ad contratabulandū eodē modo quo ius ciuile vocat filios in ptāte preteritos ad dicēdum testamentū nullum. l. j. §. j.
60 ī. de contratab. ¶ † Secūdo cōtra istā solutionē Bar. facit: q̄ ea attēta sequeret̄. qd̄ preteritio quā facit filius emācipatus de patre in quē non continuat̄ dn̄iū haberet̄ pro exheredatione: qd̄ est falsum: q̄ patri preterito dat̄ contratabulas. l. in prin. ī. si q̄s a paren. fue. manu. facit ratio legis. nam et si parentibus. de inoffi. testa. et l. scripto. §. fin. ī. vnde lib. ¶ Defendendo Barto. ex mente eiusdēmet Bar. in. d. l. pater filiū. ad fi. Responde qd̄ argumētum procederet qn̄ solus subesset pater preteritus. tunc patri preterito ƀn dat̄ contratabulas iuribus p̄callegatis. Sed quando subesset filius filij emancipati testatoris: et sic descendens: et tunc q̄ descēdentiū potior est causa. insti. de here. que ab intest. in p̄nci. et §. j. et l. si matre. C. de suis et legi. et sic cum tunc pater nō teneret primum locū tēpore mortis filij testatoris: tunc preteritio patris
61 bene habet̄ pro exheredatione. † et sic tunc excluso descendente exheredato ƀn admittit̄ pater preteritus ad querelam per successoriū edictū. tex. est qui proprie loquit̄ in istis terminis in. d. l. pater filium. et sic habes defensatam solutionē et rōnem Barto. ¶ Sed vltra scriben. Tu aduerte inquātum Bar. in fi. alle. l. si quis filiū. qd̄ filio exheredato excluso venit nepos preteritus: similiter per querelā. certe Bar. male allegat illā. l. si quis filium. que nō loquitur in proposito nostro de successorio edicto. ptʒ expresse. q̄ text. ibi dicit: qd̄ si filius exheredatus repudiauit querelā: aut tacitus per quinquennium: quod tunc non habet locum remediū illius l. si quis filium. et tamen tunc proprie competeret successorium edictum. vt. l. si is qui. in prin. et l. q̄ repudiātis. in prin. s. de inoffi. testa. et sic illa lex nō loquitur in successorio edicto: sed in iure trāsmissionis querele nō preparate qd̄ fit a filio exheredato solum ad liberos suos et descendentes: non autem ad extraneos heredes: prout ibi est text. in. l. scimus. §. fin. C. de inoffi. testa. et ista est veritas. ¶ Aliam rationē assignat Bal. in. d. l. si quis posthumos. §. j. et in. d. l. si quis filium. et in. l. pater filium. et hic. in repe. in. xxxj. co
62 lū. Et sequitur Paul. de cast. † q̄ ideo huic nepoti preterito dat̄ querela quāuis non sit exheredatus nec habitus pro exheredato. q̄ aliud remediū non poterat sibi cōpetere: quia nec ius dicēdi nullum: nec ius cōtratabulādi sibi cōpetere poterat. ex quo filius tēpore mortis testatoris precedebat. eū in gradu. d. l. si quis posthumos. §. j. et. l. si quis filio exheredato. in prin. ī. titu. j. Ideo deuenitur ad querelam qd̄ est remedium subsidiarum. §. tam et si. insti. de inoffi. testa. et competit vbi aliud deficit. l. maximum vitium. circa mediū. C. de libe. prete. ¶ Confirmo per illud qd̄ dicit Bal. in repeti. d. l. pater filium. in. iij. colū. ad fi. et prin. seq. vbi
63 dicit † qd̄ de substantia querele non est exheredatio sed inofficiositas. Ideo datur preterito a matre vnde olim competebat etiā querela instituto in minori portione quam esset legitima. l. pap. §. quarta. s. de inoffi. testa. et l. oīmodo. C. eo. Nimirum si etiā competit nepoti preterito cui alio remedio nō est succursum. Tu vide tamen text. in. l. illud. §. fi. et l. seq. ī. de contratabu. vbi institutus erat destitutus oī remedio propter dubium natiuitatis posthumi preteriti. et tn̄ non datur sibi querela sed ibi videtur subesse alia ratio. vt ibi per glos. et Barto. ¶ Aliam rationem assignat Imo. in. l. si quis posthumos. §. j. quam sequitur do. Alexan. ibi. et hic. et sequitur etiā Are. hic. qd̄ ex quo propter exheredationē posthumi semel fuit aperta via ad querelandum testamētum per successorium edictum: admittitur nepos similiter ad querelandū quia natura successorij edicti est transferre in sequentes ius dela
64 tum primo. l. j. et. ij. C. de succes. edic. ¶ † Confirmo quia ad hoc vt querela competat sequenti in gradu per successorium edictum: sufficit quod obtinens primum locum fuerit exheredatus. et sic ex eius persona ius querelandi habuerit initium: q̄ postea illud ius deuoluitur ad sequentes per successorium edictum. l. j. in prin et per totum. de suc. edic. ¶ Ultra Barto. vt nihil opportunum omittatur. Quinto quero an suprascripta communis conclusio que admittit nepotem preteritum ex filio exheredato excluso ad querelandum per successorium edictum procedat hodie de iure nouo autenticorum. Cum hodie ita demum querela competat et testamentum valeat: quando in exheredatione adiecta est expresse causa legitima. vt in. §. aliud quoqʒ capitulum. in aut. vt cum de appel. cog. col. viij. qd̄ p̄cedit nō solū in exheredatione expssa
65 sed etiam in tacita: † vt in preteritione matris et linee materne: que habetur pro exheredatione: vt in. §. mater. inst. de exhere. lib. Nam hodie si fili⁹ preterea̅t a matre sine causa legitima expressa: testamentum matris est nullum: nec est opus querela. d. §. aliud quoqʒ capitulum. iuncto. §. fin autem hec obseruata non fuerint. et ita declarat gloss. singul. et approbata in. §. exheredatos. in aut. de here. et falci. col. j. Barto. in aut. ex causa. in. ij. q. C. d libe. prete. et in. l. filio preterito. ī. ti. j. ¶ Solus Rapha. cu. in. d. l. si quis posthumos. §. j. in vtraqʒ lectura dicit se ex communi opinione doc. singulariter inferre: qd̄ hodie est vnus casus singu. et peregrinus. in quo competit querela ex persona propria ei qui non est exheredatus: sed preteritus sine vlla insertione cause. et sic ƀm eū vbicūqʒ quis venit ad q̄relā per successoriū edictū non requirit̄ etiā hodie insertio cause legitime. et dicit Raph. cu. qd̄ non meminit vidisse nec vnquam audiuisse ab aliquo. et qd̄ etiam non tangitur per scribentes in. d. aut. ex causa. Sed qd̄ istud est addendum ad
66 illam aut. ¶ † Adde qd̄ ante Rapha. cu. Bald. qui nihil ignorauit in repe. d. l. pater filium. in. ix. colū. in vlti. oppo. not. tenet: qd̄ etiam hodie valet exheredatio vel preterito sine cause expressione: qn̄ exheredat̄ vel preteritur ille qui non tenet primum locū tēpore mortis testatoris. et sic non erat de necessitate instituendus vel exheredādus. et cōsequenter nō reddit testamentū nō solenne. et dicit qd̄ istud nō viderunt antiqui docto. Idē etiā voluit Bal. in repe. huius. l. in. xxij. colū. et i. l. posthumor. ad fi. ī. titu. j. sequit̄ simplr̄ do. Alex. in aut. non lʒ. in. iij. colū. vbi ego etiā aliquid tetigi. C. de libe. prete. Ita etiā tenet do. Bn̄di. de plumb. in repe. d. aut. ex causa. et in effectu tenet. d. Ange. de perillis in repe. huius l. in. xliij. colū. lʒ videat̄ primo reprobare Bald. sʒ postea in effectu tenet idē q̄ proxime tenui. Et sic isto casu[a] poterit per heredē probari cā legitima ad exheredandū vel preterēdū: quāuis illa

a ¶ Et sic isto casu. Adde Ange. ī. §. ingratitudinē. i. j. not. ī aut. de nup. et eūdē Ias. in. d. aut. nō licet. col. v. ver. vij.

non fuerit per testatorẽ in testamento inserta: prout alias inquiritur per iura noua autenticorũ. ṡ. proxime allegata. Et per ista cũ laude Dei est impositus finis huic solẽnissime. l. in suis.

1 ☞ Extractus de corpore matris mortue qui erat preterit⁹ rũpit testamentum.
2 Natus dicitur qui de ventre matris mortue extractus est ⁊ ad lucem cum anima peruenit.
3 Omnis dispositio loquens in posthumo nato habet etiam locuz in posthumo secto de ventre matris.
4 Licet extractus de ventre matris dicatur natus: tñ mater nõ dicitur eum peperisse cum iam esset mortua.
5 An sit differentia qñ dispositio dicit peperit: vel habuerit filiũ.
7 Mulier dicitur peperisse que in puerperio decessit.
8 Non natus habetur pro nato fauore testa. conseruandi.
9 Ubi testator si fuisset interrogatus de certo casu aut de eo cogitasset verisimiliter idẽ disposuisset: habetur pro disposito.
10 Ubi dispositio est facta sub pluribus conditionibus requiritur concursus vtriusq; copulati.
11 Substitutio pup. est merus fauor pupilli.
12 Non est curandum an extractus de ventre sit integer: dũ tamẽ sit cum spiritu.
13 Natus in sexto mense licet viuus: tamen non potest viuere: quia nimis propere natus.
14 An partus natus in sexto mense ante septimũ q: nimis propere natus decessit rumpat testa.
15 An dicatur natus ille cuius medietas corporis venit extra ventrem matris et viuit.

Quod dicitur. Etiam ex secto vẽtre matris extract⁹ si sit preteritus ⁊ in ptãte patris: rumpit testm̃ dũmodo sit natus cũ spiritu: lz nõ integro corpore. h. d. ¶ In tex. ibi qd dicit. Adde tex. in. l. si filius qui in potestate. ṡ. eo. ⁊ in. l. gallus. §. in oĩbus. ⁊ in. l. inter cetera. ff. e. ⁊ in. l. j. cũ simi. ff. ti. j. Et quod dicit tex. filiũ natũ rũpere testamẽtũ. Intellige sane si sit preteritus: vt in iuribus prealle. si autẽ non nascatur: non rumpit testamentuz. l. vxoris abortu. C. de posthu. here. insti. ideo dubitatur in tex. qd si fuit extractus de vtero matris iam mortue cũ non videat pro-
1 prie natus. † an si sit preteritus rumpat testamentum patris. ⁊ decidit in hoc tex. qd sic. ⁊ in. l. posthumus. ad fi. prin. ṡ. de inof. testa. ⁊ in. l. j. §. si qua pregnans. ff. vnde cog. ⁊ in. l. j. §. sed ⁊ si matris exsecto. ff. ad orfi. ⁊ vide tex. in. l. vetat lex regia. ṡ. de mor. inferen. que ſm Albe. ibi non reperitur alibi. ⁊ iulius primus romanorũ imperator Cesar dictus est: eo quod ceso mortue matris vtero extractus fuerit: a quo imperatores sequentes vsq; in hodiernum
2 dicti sunt cesares. ¶ Et sic not. ex hoc text. † q dicitur natus qui de ventre matris mortue violenter extractus ad lucem cum anima peruenit. adde q talis extractus de vtero nihil differt a nato ſm Bal. in cõsilio. cxxviij. prime partis incip. ad intelligentiam quorum dubiorum circa fin. qd consilium est errore duplicatum in cõsi. cxiij. v. volu. incipi. proponitur quod quidam ser Simon. Alibi tenet Bald. in. l. fi. in pe. col. C. de suis ⁊ legi. q qui ex secto ventre matris proueniũt ad lucem: quãtum ad matrem non sunt nati: quia non sunt viua matre nati. pater autẽ suum opus compleuit in conceptione: vnde quantum ad patrẽ proprie sunt nati: licet iurisconsultus talem differentiam non comprehendat in. l. etiã ea mulier. ff. de verb. signi. ¶ Et ideo si quis acquireret emphyteosim vel feudum pro se ⁊ filijs suis ex se nascituris: venirẽt etiam liberi de ventre matris secti ſm Bal. ibi. Idẽ tenet Pau. de ca. hic in vna lectu. referens se ita de facto consuluisse: ⁊ sequit etiam do. Alexan. hic. ¶ Alibi dicit Ange. in consi. lj. incipiẽte
3 Simon notarius. in pe. colũ. † q oĩs dispositio loquẽs in posthumo nato habet locum in posthumo exsecto de ventre matris per istum tex. ⁊ sic per istum tex. ⁊ predicta videtur confundi gl. in. l. posthumus. ad fi. prin. de inoff. testa. que singulariter tenet quod extractus de ventre matris secto: non dicatur proprie posthumus. et sequitur ibi simpliciter Angel. ⁊ retuli etiam in rubri. ṡ. eo. credo q male dicat per istum tex. ⁊ predicta. ¶ Limita istum
4 tex. † q licet extractus de ventre matris dicatur natus vt hic: tamen mulier nõ dicitur hoc casu eum peperisse: cum iam esset mortua: ⁊ sic nihil egerit: vnde relictum factum mulieri si filium peperit: aut substitutio hoc modo facta: non haberet tũc locũ quando ex secto ventre matris fuit extractus. tex. est in. l. anniculus. la j. §. fina. ff. de verbo. signifi. vbi dicit text. falsum est eam peperisse cui morte filius extractus est. ⁊ ita tenet Ang. hic. ⁊ in preallega. cõsi. lj. in. j. col. Alibi not. Barto. in. l. aretusa. ad fi. ṡ. de sta. ho. fa
5 cit differẽtiã: † an dispositio loquat per verbũ peperit: ⁊ nõ verificat in secto ex vẽtre matris mortue. d. l. anniculus. §. fi. secus si loqueret de muliere habẽte filiũ. tex. est in. l. etiã ea mulier. ff. de ver. sig. vbi dicit tex. q mulier dr̃ filiũ habere dũ moreret que exciso vẽtre edere possit. ¶ Reducẽdo nũc pdicta ad actũ practicũ: adde q alibi egregie cõsuluit Bal. in cõtingẽtia facti in pulcherrimo casu in cõsi. cxxij. prime partis incip. verba testamẽti sic dicũt ⁊c. testator instituit ventrẽ vxoris si grauida esset ⁊ filiũ masculuz peperit vnũ vel plures: eos equalib⁹ portionib⁹ sibi heredes instituẽdo. si aũt vxor grauida nõ esset ⁊ non peperit: vel si peperit ⁊ in pupillari etate decesserit vel ante legitimã etatẽ testãdi: vt casus habeat clarior: tũc bona sua reliqt fabrice ecclesie sancti Mi-
6 chaelis: accidit casus † q vxor testatoris q erat grauida decessit in puerperio: ⁊ ea mortua masculus fuit extractus de vtero qui nõ vixit nisi vno die vel minus: querit an sit locus dicte substitutioni facte de pia causa. an vero admitti debeãt veniẽtes ab intestato. Et videt casus ad literã qd non sit locus substitutioni in. d. l.
7 anniculus. §. fi. In contrariũ videt expressum † q peperisse dicit mulier que in puerperio decessit. l. aretusa. cum. l. seq. ṡ. de sta. ho. refert Bal. super hoc passu dubitasse aduocatos lucane ciuitatis vbi iste casus euenit in facto. sed ipse consuluit pro ipsa fabrica. Et dicit qd cõsiliũ suũ est ipsa veritas. Et in fine cõsilij subdit qd qui cõtrariũ cõsuleret recederet a veritate ⁊ deficeret in vero intellectu legum. ⁊ nõ bene ponderaret verba testamenti que in se magnũ põdus habẽt ad cognoscẽdũ qd est. ¶ Mouetur Bal. precipue q: testator instituit vẽtrẽ vxoris si grauida eẽt. Ista oratio est perfecta: vñ quicquid postea adiungit est quedã demõstratio que nõ vitiat: lz per aliũ modũ rei demonstrate verã notitiam habeamus: vt est casus in. l. titius. §. lucius. ff. eod. Adde text. in. d. l. anniculus. §. fi. que fortiter vrget ad oppositũ. Rñdet Bal. dupliciter. Primo qd ille. §. debet intelligi in extraneo nõ aũt in filio testatoris. ⁊ sic qñ testator relinqueret mulieri extranee si pareret: vel amico suo sub eadẽ cõditione: sz qñ pater instituit filium tũc nõ habet locũ ille. §. si cũ talis filius habeat pro nato anteq̃ sit extract⁹ de vẽtre matris mortue: prout ibi dicit tenere Odo. in sua lect. Itẽ propter naturalẽ affectionẽ que habet erga filium siue nascat naturaliter siue violenter extrahat de ventre matris mortue. idẽ debet esse. ¶ Secundo respondet Bal. qd ibi in. d. §. fi. testator nõ disposuit erga ventrẽ vxoris: sicut in casu presenti. Et subdit q ista secũda responsio est clarissima: postea circa finẽ cõsilij dicit plus qd dictus. §. fi. nullo modo tangit casum presen-
8 tẽ. † De isto consilio facit mẽtionẽ ipsemet Bal. in. l. fi. in pe. col. C. de suis ⁊ legi. vbi dicit: q quicquid sit quo ad vocis significationẽ. tñ quo ad realitatis effectũ ⁊ fauore testamenti cõseruandi cõprehẽdit etiaz extractus ex vtero matris mortue. eo q: tũc nõ natus habet pro nato. vt. l. fin. C. de posthu. her. institu. ⁊. d. l. titi⁹ §. lucius. ⁊ ita dicit se consuluisse in ciuitate lucana. licet quidam dente canino studuerit consilium lacerare ſm eum. ⁊ est in consil. ṡ. proxi. allega. ¶ Addit qd illud cõsiliũ Bal formaliter refert Sali. in. l. fin. C. de posthu. here. insti. lz non alleget quotã nec dicat in quo loco sit illud consi. Bal. et vltra Bal. mouetur Sal. q: testator instituit ventrẽ vxoris vt preteritionem euitaret. l. placet ṡ. eo. ⁊ qd adiecit si masculum pareret non fecit vt conditionẽ facere vellet in pariendo seu in modo pariendi. q: tunc nõ eueniret in casu sectionis: sed voluit vt quoquomõ vẽter vxoris esset plenus: dũmõ nascat masculus ille sit heres: vnde habito effectu nõ curamus de modo. l. mater. C. de inst. ⁊ substi. et q: mentẽ magis spectamus quam verba. l. cum virum. C. de fideicõ. Ad. d. l. anniculus. §. fi. respondet Sal. alio modo vltra Bal. qd procedit vbi mens testatoris non repugnat: alias sec⁹. vt in casu pñti. ¶ Istã decisionem Sali. simpliciter sequitur do. Alexã. hic. sed eã alr̃ refert. ⁊ in alijs terminis format quã Bald. aut Sali. loquantur et non bene recitat. ab ista decisione Bald. et Sali. ce. durum esset in practica recedere: cum non habeat contradicentem. Et per eam fauetur validitati testamenti: ergo videtur tenenda: cum etiaz in dubijs opi. illa sit tenenda per quã sustinet testamentũ. l. fi. pars.
9 de inoffi. testa. ⁊. c. fin. de re iu. † Item si testator fuisset interrogatus de isto casu aut de eo cogitasset verisimiliter idez disposuisset ergo habetur pro disposito. l. titius. §. lucius. vbi late dicet. ff. e. glo. in. l. tale pactũ. §. fi. cũ simi. vbi dixi. ṡ. de pac. ¶ Ego tñ dubito de ista decisiõe: primo per tex. apertũ ⁊ ineuitabilẽ in. d. l. anniculꝰ. §. fi. ⁊ in. d. l. etiã ea mulier. ff. de verb. sign. ⁊ solutiões Bal. ⁊ Sali. faciunt manifestã violentiã ⁊ restrictionem ad illum text. ¶ Secũdo q: ista institutio est facta sub pluribus cõditionibus
10 vcz si vxor grauida erit: ⁊ si masculũ pepererit: † vnde requiritur concursus vtriusq; copulati: per regulam. l. si heredi plures. ff. de cõdi. insti. vnde lz prima cõditio euenerit: q: vxor fuerit pregnãs tamen deficit alia: q: vxor non peperit filium masculum: ex quo mortua est in puerperio: lz ex secto ventre vxoris extractus fit. d. l. anniculus. §. fi. vñ iste casus fuit omissus a testatore. et sic in isto casu omisso posthumus reperitur esse preteritus: ergo testamentum est nullum. ⁊ per consequens etiam substitutio corruit. vt. l. cõmodissime. ṡ. eo. ⁊ vt ibi dicit Bartol. cum institutio fuerit facta de persona incerta: scz q nascet: cõditio censet habere vim nõ solum conditionis sed demõstrationis: vnde deficiente tali cõditione

tione talis psona nullo mõ censet instituta sed preterita: ergo te-
stamentũ nullum. ita ibi formaliter tenet Barto. per illum text.
cũ quo alij cõiter tenent: ꝛ sic illud in quo se fundat Bald. in pre
allegato cõsilio: qd illa alia verba faciunt demonstrationẽ retor
queo cõ Bal. p tex. ꝛ doc. Bar. in d. l. cõmodissime. ¶ Tertio ad
uerte qd Sali. in d. l. fi. C. de post. here. instit. lz primo videat seq
11 cõsiliũ Bal. tñ postea in fi. tz q tex quo illa verba si grauida non
esset ꝛ filiũ nõ pepererit nihil disponũt in vtilitatem ventris: sed
extranei instituti. Et tũc qr talis cõditio nullo casu inerat censet
voluntaria ꝛ immutabilis a sua forma: ꝛ isto casu fm eũ hz locũ
d. l. anniculus. §. fi. ita vr ibi vltimo loco Salice. residere. Sed ad
hoc vltimũ posset facile rñderi: q imo substitutio pupillaris est
merus fauor ꝛ prouisio ventris seu pupilli: vt insti. de pup. sub.
in prin. ꝛ. §. igit. ¶ Scdo principaliter põdera tex. ibi si nõ inte-
grum animal. intellige quo ad mẽbra qr nõ hz oĩa mẽbra corpo
ris itegre formata: puta qr caret vna manu vel vno pede. ꝛ sic nõ
curamus: an filius extractus de vtero matris mortue sit integer
corpore quo ad mẽbra vel nõ: dũmodo sit editus cũ spiritu: ꝛ sic
12 cũ anima vitali. † Itẽ exigit qd pfecte exiuerit maternũ vterum.
vñ si esset seminatus: puta qr medietas corporis exiuisset de ven
tre ꝛ viueret aliquo momẽto nõ diceretur natus nec rũperet te-
stamentũ: vt est tex. in. l. pe. circa fi. in verbo ad orbẽ totus pcessit
C. de post. here. insti. ꝛ dicit Barto. hic in fi. qd istã qõnẽ fecit vni
scholari in priuato examine. ꝛ qd nesciuit rñdere. Item intellige
tex. procedere qñ hz formã humanã. secus si declinaret ad mon-
strũ vel prodigiũ. vt hic in glo. fi. puta qr nasceretur cũ capite vi
tuli vel equi. ¶ Tertio intellige tex. pcedere qñ nõ est integrum
animal corpore: ꝛ sic quo ad mẽbra: sec9 si tpe puta qr natus est
13 sexto mẽse: ꝛ nihil tetigit de septimo. † quo casu lz nascatur viuẽs
tñ cõstat eũ viuere nõ posse: qr nimis propere natus est. l. intesta-
to. §. fi. tũc. gl. j. de suis ꝛ legi. ꝛ sic nõ dz dici natus sz abortiuus.
l. vxoris abortu. C. de post. here. insti. Et cõsequẽter preterit9 nõ
rumpit testm̃: vt est tex. in. l. septimo mẽse. s. de sta. ho. Sz i ista. l.
lz nõ sit natum integrũ animal puta qr deficiat vnus pes vel vna
manus. tñ põt naturaliter viuere. ideo tũc pteritus rũpit testm̃.
ꝛ ita etiã tenẽt Raph. cu. ꝛ do. Alex. hic. Pau. de ca. ꝛ. d. Alex. i
l. pe. C. de posthu. here. insti. vbi dicit Pau. de ca. habuisse de fa
cto: ꝛ ita tene quicquid hic teneat Ang. ¶ Et vltra pdictos do.
adde qd idẽ etiã tz do. Christo. de castel. hic. q dicit qd de hoc vi
14 dit dubitari in collegio papie. † An partus natus in sexto mẽse
ante septimũ qr nimis propere natus decessit. an rumpit testm̃.
ꝛ tz qd nõ qr nõ censet natus. per. d. l. pe. C. eo. vbi tex. requirit co
pulatiue qd sit pfecte natus totus ꝛ viuus. vnde non nascit per-
fecte qui non nascitur in termino in quo põt viuere. d. l. septimo
mense. ¶ Extra gl. Bar. format tres qões que oẽs decidunt p
tex. in. l. pe. C. e. ꝛ si queras quid differat prima qd a tertia. dic q
15 in prima querit Bar. de natiuitate. † An dicat natus ille cuius
medietas corporis venit extra vẽtrem matris ꝛ viuit. In tertia
querit de ruptura testamenti: an talis seminatus viuens ꝛ post-
ea moriens rũpat testm̃: ꝛ sic prima qd loquit de natiuitate: ꝛ ter
tia de ruptura testamẽti. Realiter tñ nõ videtur Bart. defendi a
superfluitate: qr vnũ sequitur ꝛ influit ex altero. Nam si perfecte
nascitur viuens: sequitur necessario. ergo rumpit.

1 ☞ Sub simplicibus continetur casus mixtus de equitate ꝛ nõ
de rigore.
2 Disiunctiua aliquando capitur pro copulatiua.
3 In fauorabilibus sub simplicibus continetur casus mixtus.
4 Si vendidi equam pregnantem cum pacto qd si pareret pullum
masculum pertinet ad me venditorẽ. si vero feminã ad te empto
rem si contingat q peperit vtrũq. s. masculum ꝛ feminã: de equi
tate debet inter nos diuidi partus.
5 Si papa concessit legato potestatem legitimandi natos ex adul-
terio ꝛ natos ex incestu: ꝛ contingat qd aliquis sit natus ex adul
terio ꝛ incestu simul an legatus poterit eum legitimare.
6 Potestas legitimandi concessa comiti palatino est beneficiũ su-
perioris: ꝛ sic est latis. interpretandum.
7 Potestas concessa conferendi beneficia censetur fauorabilis: et
ideo extendenda.
8 Dispensatio est stricti iuris ꝛ odiosa quo ad illos cum quibus dis
pensatur.

Si ita scriptum. ¶ Prouisio facta i casib9 separatis ex
1 equitate porrigitur ad eosdẽ simul cõcurrentes. h. d.
vsq ad. §. regula. ¶ † Nota primo ex isto text. q sub
simplicibus continetur casus mixtus de equitate ꝛ nõ de rigore
ꝛ sic vbi agitur de fauore: tunc humanitatis intuitu cõprehẽdit
casus mixtus: ꝛ sic istud procedit in fauorabilibus. ꝛ vbi equitas
suggerit: alr̃ secus. l. vim passam. §. pscriptiõe. j. de adul. ¶ Cõ-
tra istud no. ꝛ istum tex. fortiter videtur obstare tex. in. l. si ita fa-
cta. j. ti. j. vbi in exheredatione: ꝛ sic in materia odiosa. vt. l. cũ qui

dam. j. eo. tamen sub simplicibus continetur casus mixtus. ꝛ illũ
tex. tenet ingenue Raph. cu. hic: qd non solũ de equitate: sed etiã
de rigore prouisio facta in casibus simplicibus cõprehendit ca-
sum mixtum. Sed certe obstat iste text. in verbo lz subtili iuris re
2 gule. ꝛ in verbo humanitate suggerente. ¶ † Et ad text. in. d. l. si
ita facta. rñdet Bart. ꝛ Imo. ibi qd testator ibi dixit si filius na-
tus nataue sit exheres esto. illud ve accipitur pro ꝛ. ꝛ sic vtrisq
natis testm̃ non rumpit. ¶ Vel dic qd lz exheredatio sit odiosa:
tamẽ illud ibi principaliter disponitur vt testm̃ sustineat ꝛ istud
est fauorabile: prout tenet Bar. in. l. cũ auus. in vl. q. j. de condi. ꝛ
demon. ꝛ hoc respectu ibi continetur casus mixtus. dixi plenius
de hoc in. l. ij. in prin. post gl. ꝛ doc. ibi. j. de vb. obliga. ¶ Et qd i
fauorabilibus sub simplicibus cõtineatur casus mixt9. facit qd
3 decidit Bald. in. l. fi. in. ij. col. C. cõia de lega. † q si pater in testa-
mento relinquat filio libros medicine si in ea profecerit ꝛ efficia-
tur medicus: ꝛ libros legales si profecerit in legibus si cõtingat
qd efficiatur medicus ꝛ legista: ꝛ sic in vtraq scientia pfecerit qd
vtrosq habebit: ꝛ sequit simpliciter do. Alc. hic. ꝛ in. l. titie tex-
tores circa finẽ pn. j. de leg. j. ¶ Item per istũ tex. decidit Bart.
4 qõnem in. l. si extraneus. de condi. ob causam. † q si vendidi tibi
equam pregnantem cum pacto qd si pareret pullum masculum
qd pertineret ad me venditorem: si pareret feminam pertineret
ad emptorem. qd si peperit vtrunq ꝛ pullum masculum ꝛ femi-
nam qd iste partus debet ex equitate inter eos diuidi per istã. l. ꝛ
sequunt Albe. de rosa. ꝛ Sali. ibi vbi de hoc pleni9 dixi. Remit
to me ad ibi dicta. ¶ Limita singulariter istum tex. vt procedat
fauore institutionis ꝛ testamenti conseruandi. vnde nõ procede-
ret in fideicommisso qd est onus ꝛ grauamen. ita singulariter li-
mitat Bar. in. d. l. cum auus. in vlti. q. j. de cõdi. ꝛ demon. qd val
de signa. ¶ Secũdo no. in versi. si vo filia fm Bar. ꝛ bal. qd iste
coniunctiones aduersatiue: si vero: si autẽ: sed si: qd si: ꝛ similes:
non solum important diuersitatem in facto: ꝛ sic denotant diuer
sum casum: vt per Bar. in. l. hoc amplius. §. de his, aũt. j. de dã.
infec. sed etiam importãt qd vno casu existente non habeat locũ
dispositio facta in alio casu. Et ideo tũc nunq inducitur repeti-
tio legatorum precedentium fm Bar. in. l. in repetendis. in vlti.
q. j. de leg. iij. ¶ Expeditis textualibus capio gl. fi. in vbo huma
nitate. quam diuide in quatuor partes. In prima declarat text.
In secunda oppo. ꝛ non soluit. In tertia allegat quinq concor-
dantes ad tex. In quarta ꝛ vltima respõdet tacite qõni. secunda
ibi. sed argumentum cõtra. s. eo. l. commodissime. tertia ibi. ꝛ fa-
cit. quarta ꝛ vltima est ibi. sz si nullus nascatur. ¶ In ea. gl. ibi.
sed argumentum contra. l. commodissime. responde qd ibi testa-
tor prouidit in vno casu simplicium tantum. hic autem prouidit
in duobus casibus separatim. Ideo si eueniat simul coniuncti
dispositio trahitur ex presumpta voluntate defuncti ad vtrũq
casum: ꝛ sic ad casum mixtum. vt hoc tex. ¶ Inducit bar. ad qõ
5 nem quam Boñ. disputauit Io. calde. † si papa vel imperator cõ
cessit legato potestatem legitimandi natos ex adulterio ꝛ natos
ex incestu ꝛ contingat qd aliquis sit natus ex adulterio incestuo-
so: ꝛ sic simul concurrat vtrũq vitium: an poterit eum legitima-
re. Ista lex scdm predictam solu. videtur facere q sic. Bart. dicit
qd imo facit in contrarium si recte inspiciatur. Ex quo vult iste
tex. qd scdm iuris rigorem prouisio facta in casibus separatis re
gulariter non trahitur ad casus simul cõiunctos: ꝛ remittit se de
ista. q. ad. l. ij. in pn. j. de verb. oblig. vbi Barto. examinat. ego ibi
plene posui. ad ibi dicta me remitto. ¶ Aduerte qd ex alio non
videtur iste tex. facere ad questionem predictam. cum iste text. lo-
quatur fauore institutionis ꝛ testamenti cõseruandi: ꝛ sic nõ pro
cedit in fideicommissis in quibus cessat talis fauor. ita formali-
ter tenet Bar. in. l. cum auus. in vlti. q. j. de condi. ꝛ demon. quã
etiam supra retuli: ergo nihil ad propositũ priuilegij legitiman
di: vbi non agitur de annullatiõe priuilegij nec de eius cõserua
tiõe Ex aduerso qd imo ex tex. faciat: patet quia ista videtur esse
materia fauorabilis cum beneficia principum sint fauorabilia ꝛ
latissime interpretanda. l. si. de constitu. prin. ꝛ. c. olim tibi. de ver
bo. signi. ꝛ ita tenet ipsemet Bar. in. d. l. ij. in prin. j. de verbo. ob.
6 ¶ † Pondera diligenter ꝛ valde no. qd potestas legitimãdi cõ
cessa comiti palatino est beneficium superioris: ꝛ sic est latissime
interpretandũ. Adde no. Ange. in consi. xvij. incip. comes Brã
disius: in. j. colum. do. Alexã. in consi. pe. v. volu. inci. perspectis
verbis dicti preuilegij i penul. col. ꝛ sic potestas legitimãdi acti
ue est fauorabilis. tamen ipsa dispẽsatio cum illegitimo est odio
sa. c. j. ꝛ. ij. de filijs presbyte. in. vj. fm Imo. ꝛ do. Alexã. in. d. l. ij. i
7 prin. ꝛ do. Alex. hic. ¶ † Similiter potestas concessa conferendi
beneficia censetur esse fauorabilis ꝛ ideo extẽdenda. c. dudũ. i pn.
cum glo. in verbo beneficia. de prebẽ. in vj. quamuis ex parte il-
lius cui debet conferri sit odiosa ꝛ stricte interpretãda. c. quam-
8 uis. primo. co. ti. ꝛ libe. ¶ † Similiter dispensatio est stricti iuris
ꝛ odiosa quo ad illos cum quibus dispensatur. dicto. c. j. ꝛ si. de si

lijs presby. in. vi. ⁊. c. qđ dilectio. de cõsangui. ⁊ affi. secus quo ad illum cui conceditꝰ potestas dispensandi. qꝛ est large interpretanda. c. fi. ⁊ ibi do. Abb. ad hoc no. de simo. accedat qđ priuilegium legitimandi: qꝛ neminem ledit est defendendum: vt no. Bal. i. l. j. in prin. per glo. ibi de tu. ⁊ cu. da. ab his. reliqua quo ad istũ articulum dixi. late in. d. l. ij. in prin. ff. de verb. ob.

1 ☞ Leges sunt situande sub congruis titulis.
2 Iure ffoꝝ hereditas sine libertate seruo ꝓprio dari non poterat.
3 Seruus quo ad ea que sunt iuris ciuilis pro nihilo reputatur.
4 Relicta in testa. nil valent si hereditas non adeatur.
5 Heredis appellatiõe simpliciter intelligiꝰ de vniuersali.
6 Alienatione serui instituti adimitur libertas sed non hereditas.
7 Capacitas vel incapacitas serui pendet a capacitate vel incapacitate domini.
8 Legatum relictũ seruo cũ libertate põt adimi sine eo qđ libertas adimatur: qꝛ vnum potest consistere sine alio.
9 Quando duo ita se habent qđ vnum nõ potest cõsistere sine alio ⁊ sic non pñsunt nisi connexe produci: ita etiam non possunt nisi connexe dissolui.
19 Que nõ possunt nisi simul cõferri nõ possunt nisi simul reuocari.
11 Quando duo simul dantur vel competunt ⁊ vnum per aliud est vnũ sine altero tolli non potest imo sublatum remanebit virtute permanentis.
2 Que sunt necessaria in acquisitione quelibet eorum sunt etiã necessaria in amissione.
13 Si alicui sit collatus canonicatus et prebenda non tenet postea ademptio de solo canonicatu.
14 Donec testamẽtum est in fieri anteꝗ̃ perficiatur nihil potest dici datum prius.
15 Si testator faciat duo testamẽta valida primum tollitur ꝑ scđm etiam nulla facta mentione de primo.
16 Quod adimitur in eodem testamento non videtur datũ: ⁊ quando videatur adimere. nu. 17. 18. ⁊. 9.

Regula. Quando libertas ⁊ hereditas simul seruo relinquitur non põt vna sine altera adimi. h. d. Cogita quid iste. §. facit ad materiã presentis tituli. certe nihil: ⁊
1 sic videtur inepte positus in hoc titulo: † cũ tamẽ leges debeant sub congruentibus titulis situari. l. ij. ff. de stat. ho. ⁊. l. imperatores. de in diem adiec. ⁊ iste. §. cõgruentius fuisset positus in titulo. ff. de heredi. insti. cum nihil habeat cõmune cum materia nostra. ¶ No. primo ex isto tex. qđ quãdo dominus instituit seruũ suum insolidum cum libertate non potest postea alterũ ipsarum sine altera adimere: nec per hoc qđ vnam ademerit censetur voluisse aliam adimere: remanet ergo illa que adempta est in virtute alterius non adempte. ¶ Ratio fundamẽtalis huius tex. est in vtroqꝫ membro ⁊ dationis ademptionis: quare vna sine alia a principio dari nõ potest. Item quare ex postfacto vna sine alia
2 similiter adimi non potest. ¶ † Ratio primi est: qꝛ isto iure hereditas sine libertate seruo proprio dari non poterat. insti. de here di. insti. in prin. ⁊. l. sed si in conditione. §. seruus alienus. cum gl.
3 ff. de here. insti. † Ratio rationis est: qꝛ seruus quo ad ea que sunt iuris ciuilis prout est hereditas pro nihilo reputaꝰ. l. qđ attinet. ff. de reg. iur. Itẽ libertas sola sine hereditate in testamento dari non potuisset: si enim dedisset solũ libertatẽ in testamento postꝗ̃ alium heredem non instituit non fuisset heres per cuius aditio-
4 nem confirmaretur datio libertatis facta in testamento. † Ergo nihil valet in testamento relictum si non adeatur hereditas. l. si nemo. ff. de testa. tutel. ⁊. l. si nemo. de reg. iur. ⁊. l. ea quam. C. de fideicom. stat ergo qđ in hoc tex. cum mysterio vtraqꝫ ⁊ hereditas ⁊ libertas fuit relicta seruo proprio in testamento. ⁊ sicut vna sine alia non potuit a principio relinqui. ita etiã vna sine alia non potuit postea adimi. ¶ Ratio secũdi: ⁊ sic ademptionis est: nam si testator ademisset solum libertatem non potest seruus qui habetur pro mortuo sine libertate esse heres. l. j. C. de necessa. ser. heredi. insti. ⁊ dixi supra. Item si ademisset solũ hereditatem: certe cum nullus alius esset heres non potuisset relictũ libertatis sine aditione hereditatis confirmari ⁊ valere. d. l. si nemo. et a seipso adimi nõ potest: prout etiam dicit Bar. in. l. seruo. in fi. ff. de adimen. lega. ⁊ sic cum vnum sine altero in testamẽto stare nõ possit ademptio facta de vno solo vitiatur. Ista est in radice ratio fundamentalis huius text. Item cũ seruus liber et heres esse iussus capiat libertatem a semetipso: certe libertas a seipso adimi non potest. ita est formalis tex. in. l. sꝫ si cõditione. §. fi. ff. de heredi. insti. ⁊ ibi glo. ⁊ Bar. declarant rationem quare tunc seruus dicaꝰ libertatem a seipso capere: qꝛ non est res hereditaria. ¶ Hinc ex ista ratione bene inferꝰ qđ iste. §. non procederet quãdo huic seruo datus esset alius coheres. Nã tũc potuisset adimi vnũ sine altero: ⁊ sic potuisset sibi auferri illa pars hereditatis sibi data remanente libertate: qꝛ tunc per aditionem coheredis confirmaretur illa datio libertatis qđ non potest esse quando est solus institutus: vt est glo. in. d. l. sed ⁊ si in conditione. §. fi. in gl. fi. circa medium. ⁊ ibi Bar. ⁊ ita originaliter limitat istum text. Guil. de cu. in. l. si vnus. §. pactus ne peteret. ⁊ ibi bar. in. ij. col. ff. de pac. idẽ Bar. hic qui bis hic repetit cum alijs cõcor. traditis per. d. alex.
5 ¶ † Pro ista limitatiõe bene facit iste tex. qui dicit liber ⁊ heres esse iussus: sed appellatione heredis simpliciter intelligitur de vniuersali. l. si defensor. §. qui iterrogatus. de interroga. act. ⁊ sic
6 ex hoc patet qđ in hoc tex. nõ habebat coheredem. ¶ † Secundo limita istum tex. vt procedat in ademptione expressa. secus in ademptione tacita. vt qꝛ seruum institutum cum libertate alienauerit: nam alienando adimitur libertas ⁊ non hereditas. l. qui filio. §. si quis seruo. ⁊. l. quoties. §. seruus. ff. de here. insti. ⁊ vtrobiqꝫ doct. maxime Imo. ¶ Rõ qꝛ tunc seruus est capax hereditatis
7 nõ ex ꝑsona ꝓpria sed ex ꝑsona dñi in quẽ fuit alienatus. † qꝛ capacitas vel ĩcapacitas serui pẽdet a capacitate vel incapacitate dñi. l. si mihi si tibi. §. regula. ff. de legi. ⁊ sic tũc cessat ratio supra assignata ad istum tex. ¶ Tertio limita istum text. procedere in hereditate ⁊ libertate: quorum vnũ non potest cõsistere sine alio vt hoc tex. ⁊ per rationẽ quam supra assignaui. secus est in legato ⁊ libertate. l. seruum filij. §. si idẽ seruus. ⁊. l. si seruus. ⁊. l. si ser-
8 uo. ff. de adimẽ. leg. Bar. hic. ¶ † Ratio qꝛ tũc legatum potest alterius aditione confirmari. vt declarat Barto. in. d. l. si seruo. in fi. de adimen. lega. ratio rationis: qꝛ ibi seruus erat legatarius et
9 non heres: ⁊ ita habes exuisceratũ istum text. ¶ † Scđo not. ex hoc tex. qđ qñ duo ita se habent qđ vnum sine altero esse non potest: ⁊ sic non possunt nisi connexe produci: sic etiam non possunt nisi connexe tolli. ⁊ si vnum sine altero tollatur nihil valet adem-
10 ptio. ita est tex. no. hic. ¶ † Adde qđ que nõ possunt nisi simul cõferri non possunt etiam nisi simul reuocari: qꝛ idem operatur reuocatio quo ad reuocandum qđ dispositio quo ad disponendũ. ita per istum tex. decidit Bal. in. l. fi. in pe. q. C. de instit. ⁊ substit. ¶ Alibi per istũ tex. dicit Bar. in. i. q. per eũ disputata que incipit Lucane ciuitatis statuto cauetur in decimo argumento scđe
11 partis. † qđ quando duo simul dantur vel competunt: ⁊ vnũ per aliud est vnum sine alio tolli non potest: imo sublatum remanet virtute permanentis. ad hoc etiã allegat. l. j. §. j. ff. de adimẽ. lega. ⁊. l. per seruum. §. j. in fi. de vsu ⁊ habi. que duo iura pro cõcordanti ad istum tex. ante Bar. allegat glos. fi. hic. ¶ Item adde illud qđ no. gl. signanda in. l. tria predia. ꝑ illum tex. ff. de serui. rusti.
12 predio. que notat † qđ si aliqua sunt necessaria in acquisitiõe: quelibet eorum sunt etiam necessaria in amissione. Idem tꝫ Bart. in l. actor. in pe. col. ff. rem ra. ha. cum alijs iuribus ibi allegatis per
13 Bar. ¶ † Et sic facit iste tex. in argumẽtum ꝭm Bal. ꝙ si alicui fuit collatus canonicatus ⁊ prebenda: qđ nõ tenet postea ademptio facta de solo canonicatu: imo in virtute remanentis prebende etiam canonicatus intelligitur remanere. sequuntur Ioã. de imo. do. Christo. de castel. ⁊ Are. hic. ⁊ etiam Ang. hic. in fi. lꝫ aliter ponat istum casum. ⁊ facit qꝛ prebenda est accessoria ⁊ connexa ad ipsum ius canonicatus: vt habetur in. c. cum. M. ferrariẽ. de consti. ¶ Alibi tamen glo. in. c. preterea. in gl. fi. de offi. deleg. dicit qđ in hoc text. est speciale fauore libertatis. Tu dic melius rõnem esse vt dixi in precedenti not. ¶ Expeditis textu. capio glo. in verbo eodem testõ. quam diuide in tres partes. In prima dupliciter declarat tex. In secũda ampliat. In tertia limitat. secunda ibi. nec in alia volũtate. tertia ibi. sed vtrũqꝫ simul. ¶ In prima parte habes duos intellectus ad text. primus quorũdam qui intellexerunt in eodem testamento. scꝫ in quo ademit: diuerso tñ ⁊ separato a primo in quo vtrũqꝫ reliqt: ⁊ ꝭm istũ intellectũ fuerũt duo testamẽta: vnũ in quo dñs vtrũqꝫ reliqt scꝫ hereditatem ⁊ libertatem seruo proprio. aliud postea fuit testamentum in quo alterum tantum ademit. ¶ Pro isto intellectu facit quia si solum vnum fuisset testamentum nõ videretur tunc ademisse: sꝫ nõ dedisse ꝭm gl. in. l. heredes palã. §. si qd post. ff. de test. qꝛ do-
14 nec testm̃ est † in fieri anteꝗ̃ perficiaꝰ nihil prius põt dici datum. ¶ Scđo ⁊ fortius ademptio que fit in eodem testamento facit vt non videaꝰ datum. l. i. §. pe. ff. de his que in testa. delen. ergo cum adimit testator hereditatẽ est perinde: ac si ab initio nõ dedisset ⁊ ab initio valuisset: ergo debet stare sola libertas. ¶ Iste primus
15 intellectus nullatenus stare potest: qꝛ si testator † fecisset duo testamenta valida: per secundum esset in totum sublatum primum etiam nulla facta mentione de primo. ⁊ sic sine alia ademptione. §. posteriore cum similibus. insti. quibus mo. test. infirmã. ⁊ quãdo vtrunqꝫ simul tollitur: tũc nõ habet locum iste. §. prout tenet ista glo. in fi. ⁊ bene: vnde tene secundum intellectum qđ iste text. loquatur de vno ⁊ eodem testamento: prout cantat litera in verbo eodem testamento: ⁊ sic dominus primo loco testamenti instituit seruũ suum heredem vniuersalem cũ libertate: postea in eodem testamento tanꝗ̃ diuerteret ad alios actus ademit alterum
16 ipsorum non valet ademptio vt in litera. ¶ † Et ad argumentũ supra factum qđ illud qđ adimitur in eodem testamento non videtur datum

[illegible]

detur datum. istud est verum quãdo plene adimitur: ⁊ sic quan-
do adimitur eo modo quo datũ est: sed si alio modo adimat̃ puta
vnum ex cõnexis tantũ: illud fieri non potest. l. j. ff. de adimen. le-
ga. ⁊ ita loquitur iste. §. ⁋Capio glo. fi. in verbo habebit. quam
diuide in tres ptes. In prima per viã fallentie remouet vnum cõ
trarium. In secunda remouet aliud. In tertia allegat quatuor cõ
cordantes ad tex. secunda est ibi. item fm ⁊Pille. tertia ⁊ vltima
est ibi. ⁊ facit qd ⁊ neutrũ sine altero. ⁋In prima parte glo. ibi
l. si certarum. §. si eodem. Aduerte ista oppo. gloss. melius fuisset
posita super primo respõso huius. §. quia in milite hñ est specia-
le quod possit adimere solam hereditatem absq; libertate q̃ ad-
huc cõpetit libertas seruo ex testamento militis: eo q̃ ad validi-
tatem relictorum in testamẽto militis: nõ requirit̃ qd ex eo adea-
tur hereditas pro eorũ cõfirmatione. l. miles ita. §. fi. de test. mili.
l. ij. § quisquis. j. de vulg. ⁊ pup. q̃ testm̃ militis nõ astringit̃ re-
gulis iuris: vt ibi: sed attenditur sola militis volũtas. l. j. de test.
mili. Si autẽ intelligeres istam glos. scdm terminos scdi responsi
huius. §. in quo posita est glo. tũc male diceret q̃ miles adimen
do libertatẽ nõ posset facere qd seruus sine libertate remaneret
heres. l. neq; enim. §. j. de testa. mili. Et ita etiaz tenet Raph. cu.
17 hic. ⁋In ea glos. ibi. nisi euidens testantis voluntas appareat
in cõtrarium. adde tex. in. l. si idẽ. j. de lega. ij. Et intelligẽ scz qd
adimendo vnum velit vtrũq; adimere: nam tunc tenebit adem-
ptio. argu. l. illud. ⁊. l. nec is. §. heres. de acqui. here. Non aũt intel
ligas qd ex euidenti voluntate posset vnũ adimere sine alio: hoc
enim facere nõ posset per rõnem fundamentalem quã assignaui
18 s. in tex. in primo no. ⁋†Et subtiliter diceretur qd semp videtur
euidens volũtas testatoris qd adimẽdo vnũ videat̃ vtrũq; velle
adimere: cum vnum sine altero adimi non possit. ⁊ presumptio
est qd qui vult vnum velit aliud sine quo illud esse non possit. ar-
gu. d. l. illud. de acqui. here. respondet Joan. de imo. ⁊ sequuntur
do. Alex. ⁊ Are. qd fauore libertatis dicta presumptio non sur-
git: vt hoc text. q̃ fauore libertatis multa statuuntur contra re-
gulas iuris. §. fi. insti. de do. ⁋Adde qd isto modo potest proce
dere glo. canonistarũ. in. c. preterea. in glo. fi. de offi. deleg. que di
cit qd in hoc tex. est speciale fauorẽ libertatis. ⁋Item intellige
istam glo. fm Bart. quando talis voluntas esset solennis ⁊ vali-
19 da: alias secus: p ea que tradit Bar. i. l. si iure. j. de le. ij. ⁋†Hic
dubitat Bar. in fi. quid si testator in testõ solenni faciat seruũ he-
redem vniuersalem ⁊ liberum: postea in alia voluntate corã so-
lenni numero septem testium neminem instituendo adimit liber-
tatem ⁊ hereditatem simul: an talis ademptio valeat cum ibi nõ
sit testamẽtum: ex quo non adest heredis institutio: que est caput
testamenti sine qua testamentum valere non potest. §. ante here-
dis. insti. de lega. ⁊. l. proxime. in pn. de his que in testa. delen. nec
in codicillis potest directo adimi. l. hereditas. C. de codicil. Bar.
non decidit sed relinquit super hoc cogitandum. Breuiter tene
qd talis secunda voluntas est nulla: q̃ hereditas sine qua liber-
tas adimi non potest vt hoc tex. nõ potest etiam simul adimi nisi
in alio testamẽto valido ⁊ solẽni. Et ad hoc vide que tradit bart.
in. d. l. si iure. Imo. do. Alex. ⁊ Are. hic. cum concor. traditis per
do. Alex. hic. ⁊ in. l. sancimus. C. de testa. ⁊ in consi. ciiij. secũdi vo
lu. incip. paucis vtar.

1 ☞ Exheredatio que nõ est cõfirmabilis in vita filij: nil valet.
2 Exheredatio que ab initio est confirmabilis: licet cõfirmatio se-
cuta non sit actualiter: bene valet.
3 Dictio ⁊: est implicatiua.
4 Jus patronatus libertorum non transit ad heredes extraneos
qui non sunt heredes sanguinis.
5 Jus patronatus ecclesie bene transit ad heredes extraneos: nisi
actum sit aliud in fundatione vel dotatione ecclesie.
6 Exheredatio facta post mortẽ filij exheredati est frustratoria.
7 Dictio ⁊: est implicatiua.
8 Testa. in quo filius in potestate est preteritus valet ⁊ tenet de iu-
re pretorio.
9 Testa. in quo filius in ptãte est preteritus si a principio est vali-
dum de iure pretorio: nõ recõualesceret ex postfacto de equitate
pretoria in casibus specialibus.
10 Uiuens dicitur mori: ⁊ moriens viuere.
11 Dies incertus habetur pro conditione.

Testamentum.

Exheredatio que non põt per
aditionẽ heredis n. si post mor-
tem exheredati confirmari: est ipso iure nulla. ideo non excludit
filium a successione libertorum patris. h. d. ⁋Diuiditur in tres
partes. In prima ponitur decisio. In secunda ratio decisionis.
In tertia illatio. secunda ibi: q̃ filius. tertia ⁊ vltima est ibi. que-
re ⁊ cõtratabulas. Et pro intellectu illius tertie partis vide text.
in. l. si ex patronis. §. in l. de bo. lib. ⁊ in. §. si vero testamẽtũ. instit.
1 de succes. lib. ⁋†No. primo qd exheredatio que non est cõfirma
bilis in vita filij exheredati: nihil valet. rõnem assignat gl. ibi vi-
debimus. ⁋Intellige verũ quando exheredatio nunq̃ fuit con
2 firmabilis in vita exheredati tũc procedit iste tex. † Secus si ab-
initio fuit confirmabilis: licet confirmatio non sit actualiter secu-
ta: tunc valet exheredatio. l. si quis filio exheredato. in prin. j. tit
j. puta q̃ filius exheredatus sit mortuus anteq̃ adiretur heredi
tas per scriptum heredem. Nam valet exheredatio lz non fuerit
actualiter cõfirmata per aditionẽ heredis. l. scripto. in prin. j. vn
de lib. l. filium. §. sed cum exheredatio. j. de gtratabu. ⁊. l. si qs fi-
liũ. C. de inoffi. testa. ⁋Secũdo põdera tex. ibi: quare ⁊ cõtratab.
3 in illa dictione ⁊ † que implicat qd cõtratab. datur isti filio ⁊ con
tra testamentum patris: ⁊ contra testamenta paternorũ liberto-
rum. ratio fundamentalis est: q̃ ista exheredatio minus rite fa-
cta: habetur pro preteritione. l. non putaui. §. nõ queuis. j. de cõ
tratabu. Ideo datur contratab. vt ibi: ⁊ sic non est tractandũ de
querela: secus esset in vtroq; si filius fuisset rite exheredatus vt
hoc tex. a cõtrario. Nam filius patroni rite exheredatus a patre
non habet contratab. contra testamentum liberti patroni. l. que
ritur. j. de bo. liber. secus quãdo est preteritus vel habit⁹ pro pre
terito: q̃ exheredatio sit nulla vt hoc tex. et in iuribus. s. allega-
tis. ⁋Et sic no. fm Bal. qd filius rite exheredat⁹ a patre nõ so
lum priuatur bonis paternis sed etiam iure patronatus vt hoc
tex. ⁊ sequitur do. Christo. de castel. hic. dicẽs qd ius patronatus
residet in patre ⁊ sequitur filium vt filium: nõ vt heredem extra-
neum. Ex quo notat qd licet ius patronatus non sequatur here
dem vt heredem extraneum. tamen non sequit̃ filiũ pure ⁊ recte
4 exheredatum. tex. est hic. ⁋ †Adde qd ius patronatus liberto
rum non transit ad heredes extraneos qui nõ sunt heredes san-
guinis. l. si operarum iudicio: ⁊ ibi gl. j. de oper. liber. Bar. i. l. j. a
in. iij. co. de leg. j. ⁋Limita nisi sit ius patronatus cõsistens in
nõ faciendo puta in non vocando in ius sine venia: quia illud be
ne transit ad heredes etiam extraneos. l. ij. C. de in ius vocando
5 ⁋†Secũdo intellige hoc esse verũ in iure patronatus liberto-
rum: ⁊ sic laicorum. ius autẽ patronatus ecclesie bene trãsit etiã
a ad heredes extraneos:[a] nisi aliud sit actum in fundatione vel do
tatione ecclesie. glo. est in cle. fi. de iure patro. gl. no. in. l. si opera-
ruz iudicio: de oper. libertorũ. Bal. in. d. l. ij. vbi dixi. C. de in ius
vocan. do. Abb. in. c. j. ⁊ in. c. cum seculum per illũ tex. de iure pa
tro. ⁊ in. c. significauit. per illum text. de testi. ⁊ forte qd in ecclesia
ita fuit statutum vt laici facilius inducantur ad construendũ vel
fundandum vel dotandum ecclesias: quibus casibus acquiritur
ius patronatus: vt declarant Cano. presertim do. Abb. in rub.
de iu. patro. ⁋Capio glos. fi. in verbo exheredatus. quam diui
de in quatuor partes prout quatuor remouet oppositiones. secũ
da ibi. vel petit contratab. tertia ibi. sed contra huic. l. iiij. et vlti
ma est ibi. item est cõtra. j. de here. insti. ⁋In prima parte oppo
nitur gtra tex. qd imo testm̃ valeat ex quo filius fuit nominatim
exheredatus fm formã. l. j. ⁊. ij. s. eo. Glo. ponit rõnem quare ista
exheredatio nõ tenet ibi. ⁊ ita interim est preteritus. ista rõ glos.
cõiter reprehenditur per Bar. ⁊ alios: q̃ ea attenta sequeret̃ qd
vbi heres instituerertur sub cõditione ⁊ filius exheredaret̃ qd te
stamentum esset nullum quasi filius interim sit preteritus donec
eueniat cõditio instituti: qd est contra. l. nã ⁊ si sub cõditione. ⁊. l.
si quis filio exheredato. in prin. j. ti. j. imo fortius sequeret̃ atten-
ta rõne glo. fm Pau. de ca. qd nulla exheredatio vnq̃ teneret: q̃
semp inter testm̃ ⁊ aditionem hereditatis in extraneo herede est
dare medium: ⁊ illo medio tpe filius esset pteritis. ⁊ sic testm̃ esset
nullum. ⁋Sed tu aduerte qd glo. in. l. iij. §. filius. in verbo sub-
mouebitur. s. eo. tenet eandem rõnem ⁊ Bart. ⁊ alij cõiter ibi se
quuntur: ⁊ dicit ibi Bar. qd istã rationez innuit ibi tex: ⁊ sic bar.
⁊ doc. ibi approbant istam rõnem. sed Bar. ⁊ doc. hic reprobãt.
nemo aduertit ad istam cõtrarietatem: ⁊ si diceretur qd ibi sit di
uersus casus a nostro: q̃ ibi illa verba quisqus mihi heres erit
faciunt conditionẽ: certe etiã hic dies incertus facit cõditionem
vt dicam. j. in vltima parte huius glo. ⁋Secundo ⁊ fortius ibi
heres institutus poterat qñcũq; volebat adire hereditatem: ⁊ sic
etiam statim sine vlla dilatione: hic aũt non poterat statim adire
sed demũ post mortem filij exhereditati. ⁊ sic hic cadebat necessa
rium interuallum: ⁊ tp̃s mediũ: ibi non. Itez hic poterat cadere
maius interuallum anteq̃ filius moreret̃: ⁊ sic anteq̃ heres pos
set adire: ibi nõ: cũ statim pro sua voluntate posset adire. Itẽ ibi
illa cõditio: ⁊ sic dilatio quodãmodo tacite inerat: dixi quodam-
6 modo: ⁊ nõ simpliciter p ea que ibi tradunt̃. † hic autẽ instituere
heredẽ post mortẽ filij nullaten⁹ tacite inerat: sed plus placet re
probatio istius rationis glo. per predicta. ⁋Dic ergo rõnẽ fm
doc. q̃ exheredatio facta post mortẽ filij exheredati est frustrato
ria: q̃ impossibile est eam confirmari per aditionẽ viuo filio: sed
qñ institutio est facta sub conditone bene põt viuo filio existere
cõditio. ⁊ sic exheredatio cõfirmari. d. l. nã ⁊ si sub cõditione. ⁊. l.
7 si quis filio exheredato. in prin. j. ti. j. ⁋†In scda parte glo. ibi
vel peti. gtratab. oppone contra tex. in v. quare ⁊ gtab. nã illa

[a] ⁋Ad heredes extraneos. et qd ius patronatus ecclesie transeat ad extraneos heredes: vltra predicta. Adde Abb. in sua disputa. incipi. Augerio. i. iij. col. ⁊ i cõsi. liiij. incip. casus cõtingentie in. j. volu. et Car. i rubr. d iure patr. q. vij. ⁊. viij. ⁊ in gsi. cxxij. vbi dicit hãc esse cõmunez opi. quaz etiã tz Fed. de sen. in cõsil. suo. cxj. col. pen.

implicatiua ⁊ implicat qđ huic filio etiā ꝯtra testm̄ patris datur
cōtratabu. Sed istud nō videtur posse ꝓcedere: cū iste text. dicat
qđ tale testm̄ nullius est momenti: ergo impossibile est qđ possit
cōtratabulari: q2 cōtratab. datur ad rescindendū. l. vt liberis. in
verbo rescisso. C. de colla. sed illud qđ nullum est rescindi nō pōt
l. nam ⁊ si sub cōditione. in ver. post defectū. ĵ. ti. j. c. ad dissoluen
dum de despon. impube. Gl. rn̄de qđ tale testm̄ de iure pretorio
8 valet ⁊ tenet. ¶ † Nota istā gl. que expresse tenet: qđ testm̄ in quo
filius in potestate est preteritus valet ⁊ tenet de iure pretorio. et
ideo pōt cōtrabulari: q2 si nō teneret: illud qđ est nullū nō pos-
set cōtratabulari: vt statim dixi. Sed ista glo. dicit cōtra istuz tex.
ibi nullius est momenti: nā, si valeret de iure pretorio: vt vult gl.
esset alicuius momenti: qđ hic negatur in tex. ¶ Posses dicere
saluando glo. qđ nullius est momenti verum est attento iure ci-
9 uili. ¶ † Scđo cōtra glo. facit: q2 si testm̄ in quo filius in potesta
te est preteritus a principio. esset validū de iure pretorio: nō recō
ualesceret ex postfacto de equitate pretoria in casibus spālibus:
vt in. l. posthumus in prin. ⁊ in ver. idem ⁊ circa. ⁊ in. l. filio prete
rito. ĵ. ti. j. glo. ⁊ doc. in. l. fi. C. vnde legi. Et ita ꝑ istud fundamen
tum reprobant istā gl. Ang. Jo. de imo. Pau. de ca. ⁊ Are. hic.
¶ Sed ad istud pōt facile rn̄deri sustinendo glo. qđ in illis casi
bus testm̄ reconualescit ex postfacto de equitate pretoria inexpū
gnabiliter: q2 amplius cōtratabulari nō pōt: sed in conclusione
glo. licet testm̄ valeat de iure pretorio: tn̄ pōt cōtratabulari: et sic
non valet inexpugnabiliter. ¶ Istū articulum an testm̄ in quo
filius in ptāte est preteritus valeat de iure pretorio: qui est lat⁹
⁊ disputabilis ad vtrāqꝫ partē examinaui ordinarie ⁊ plene in. l.
posthumo. C. de cōtratabu. ad ibi dicta me remitto. ¶ In ea. gl.
ibi. sed ibi et alius erat institutus. lꝫ Barto. ⁊ cōiter doc. hic trāf
eant cū ista so. glo. ⁊ ita etiā soluit glo. in. l. cōtraria. Aduerte ista
sol. est vera in se tamen cōtinet diuinationē: qđ ibi esset alius co-
heres pure institutus: ⁊ ita Bar. met ibi reprehendit. Ideo rn̄
de melius ſm Bar. ibi. ⁊ sequunt̄ do. Christo. de castel. ⁊ Raph.
cu. hic. qđ in isto tex. titi⁹ fuit institutus heres post mortem filij
exheredati. ⁊ sic in vita filij. exheredatio nullo mō est confirmabi
lis per aditionē. ideo nō valet. sibi aūt nepos fuit institutus cum
filius exheredatus moreret̄: ⁊ sic ibi exheredatio fuit cōfirmabi-
10 lis in vita filij exheredati † cū viuens dicatur mori ⁊ moriēs ad-
huc viuere. l. quidues. in. prin. ff. de ma. testa. Bar. in. l. si qs post
humos. §. j. s̄. eo. ⁊ sic in vita filij exheredati nepos institut⁹ po-
tuit adire hereditatē: imo fortius nepos in ptāte ex filio exhere
dato qn̄ est institutus sine aditiōe efficitur suus heres: vt est text.
solēnis in. l. qui in aliena. §. interdum. ĵ. de acqui. heredi. ⁊ in. l. fi-
lius patroni. de bo. lib. de quo vltimo dixi plenius in. l. in suis. s̄.
eo. ⁊ sic ibi nepos fuit institutus cum filius moreret̄ nō aūt post
mortem filij sicut fuit hic. ¶ In vltima parte gl. ibi. dic de die
incerta que remoueri nō dꝫ. rō diuersitatis est ſꝫ Bar. in. d. l. he
11 reditas † q2 dies incertus habet̄ pro ꝯditiōe. l. dies incertus. ĵ. de
cōdi. ⁊ demō. ⁊ cōditio nō remoueret̄ de instōne: ⁊ qn̄cūqꝫ existat
trahit̄ retro. l. qđ dicit̄. ĵ. de testa. mili. ⁊. l. heres qn̄qꝫ. de acq. here
di. ⁊ sic testator semꝑ dicit̄ decessisse testatus: secus est in die cer-
ta q̄ bene remouet̄ de instōne. d. l. hereditas. q2 illa nō trahit̄ re-
tro: ⁊ nisi remoueretur testator decederet pro parte temporis te
status ⁊ pro parte intestatus cōtra. l. ius nostrum. ĵ. de reg. iur.

1 ☞ Si testa. rumpitur in parte ratione preteritionis in conse-
quētiam rumpitur in totū: ne quis decedat pro parte testatus ⁊
pro parte intestatus.
2 Posthumus a primo ⁊ tertio gradu exheredatus ⁊ a scđo prete
ritus nascendo rumpit scđm gradū ⁊ in cōsequentiam tertium
quia secundo dependet.
3 Testator substituendo intelligitur tollere ius accrescendi.
4 Substitutio etiam inualida tollit ius substitutionis.
5 An in hereditate, possit testator prohibere ius accresendi
6 Quando tpe natiuitatis posthumi ⁊ eius mortis hereditas ver
satur in primo gradu a quo posthumus erat exheredatus: tunc
posthumus non transmittit here. patris non aditam.
7 Quando testamentum rumpitur ꝓpter preteritionē posthumi
nati non, potest pro parte valere: imo rumpitur in totum.
8 Quando testa. rumpit̄ natiuitate posthumi preteriti. ideo rum-
pit̄ vt sibi locum faciat. sed qn̄ rumpitur per querelam rumpitur
facto iudicis ideo non rumpitur vltra quam iudex, voluerit.

Si posthumus. Posthumus nascē-
do rūpit scđm gra-
dum a quo est preteritus ⁊ alios ab eo dependētes
licet durante primo gradu nascat̄: nec per eius mortē
scđs gradus ⁊ ab eo dependentes cōualidant̄. ⁊ si rumpit̄ pars
testamēti ꝓpter preteritionē in cōsequētiā totū rumpit̄: ⁊ hoc di
cit totus iste text. vsqꝫ ad. §. qđ vulgo. ¶ Vel sic ⁊ pinguius ſm
Pau. de ca. posthumus nascēdo rumpit scđm gradū a quo fuit
preteritus: licet nascatur eo tpe quo adhuc hereditas non versa
batur in scđo gradu sed ī primo. Nec recōualescit lꝫ posthumus
decesserit testatore mortuo. h. d. ꝑma pars. ¶ Itē posthumus ꝓ
pter preteritionē a scđo gradu rumpit etiā tertiū gradū lꝫ ab eo
1 fuerit exheredatus ī ꝯnam secūdi. h. d. scđa pars. ¶ † Et si testm̄
rumpitur pro parte rōne preteritionis in cōsequentiā rumpitur
totū: ne qs decedat pro parte testatus ⁊ ꝓ parte intestatus: ⁊ sic
tunc cā intestati trahit ad se cām testa. h. d. tertia ⁊ vltima pars.
Et sic iste tex. hꝫ tres ptes q̄ patent ex summario. Scđa ibi. itaqꝫ.
Tertia ibi. nam ⁊ cum duobus. ¶ In primo ergo casu fuerunt
tm̄ duo gradus: ⁊ a primo fuit exheredatus posthumus: a scđo
preteritus rūpit scđm gradū: licet nascat̄ eo tpe quo hereditas
versabatur in primo. ⁊ sic nō posse rumpi illud qđ est in spe. ⁊ sic
scđs gradus in quo non versabatur hereditas vere: sed solū quo
ad spem rumpit̄ vt hic ⁊. l. si a primo. s̄. e. ⁊ vtrobiqꝫ no. Bar. se-
cus si nec re nec spe subsit: tunc rumpi nō potest. l. nam ⁊ si sub cō
ditione. in ver. post defectum. ĵ. ti. j. c. ad dissoluendū. de despon.
2 impube. ¶ † In scđo casu fuerunt tres gradus. a primo ⁊ tertio
fuit posthumus exheredatus: ⁊ scđo ⁊ sic a medio fuit preteritus
nascendo rumpit illū scđm gradū propter preteritionē: ⁊ in cōse-
quentiā rūpit etiā tertiū qui a scđo depēdet: cū scđs a princ. cōse-
valuerit anteqꝫ nasceret̄ posthumus. Et sic tertius cepit habere a principio
dependentiā a scđo. ergo rupto scđo gradu rumpit̄ etiā tertius
ab eo dependens. l. nam ⁊ si sub cōditione. §. fi. ĵ. tit. j. Et declarat
glo. in. l. iij. §. fi. s̄. eo. ⁊ glo. hic. in verbo pertinere. Sed non rum
pitur primus gradus a quo fuit exheredatus: q2 nō depēdet a se
quēti sicut ecōtra. In isto ergo scđo gradu oēs tres gradus sunt
perempti. primus q2 instituti repudiarūt. scđs propter preteri-
tionem. tertius in cōsequentiā scđi a quo dependet. ¶ In tertio
casu fuerunt duo gradus. primus duorum institutorū a quibus
posthumus fuit exheredatus: secundus duorū substitutorum a
quibus posthumus fuit preteritus. Et tūc vno institutorū repu
diante nō admittit̄ substitutus: q2 substitutio fuit nulla: nec etiā
alius coheres īstitutus: vt hic in gl. ¶ Et si dicis quare portio
instituti repudiata non spectat ad coheredē per ius accrescendi
postqꝫ a primo gradu institutorū posthumus fuit exheredatus:
⁊ sic fuit validus. Secundus vero gradus substitutorum erat ru
ptus preteritione: ⁊ sic habetur pro nō facto: sed si factus nō fuis
set: vno ex institutis repudiante eius portio accresceret alteri co-
heredi. ¶ Respōde ſm Bar. in. l. pe. vbi ponit̄ idē casus qui hic
ĵ. ti. j. ⁊ ſm Pau. de ca. hic. Sed ego plenius ponā qđ testator cē
setur prohibuisse ius accrescendi postqꝫ illi repudianti dederat
3 specialem substitutum: † q2 testator substituēdo intelligitur tol-
lere ius accrescendi: eo q2 substitutio que est expressa prouisio te
statoris impedit ius accrescendi q̄ est tacita. l. ij. §. si duo. ĵ. de bo.
pos. ſm tab. ⁊. l. fi. in prin. ⁊ ibi glo. de vulg. ⁊ pupil. ⁊ aut. hoc am
4 plius. C. de fideicō. † imo fortius etiam substitutio inualida im-
pedit ius accrescendi ſm Are. in. l. fi. C. de insti. ⁊ substi. allegātem
Bal. ibi ibi ita tenere quē nō reperio. Sed tu vide Bar. in. l. re cō
iuncti. ĵ. de leg. iij. in secūda parte prin. in. iij. q. scđe qōnis princi-
5 palis. tamen q2 ista rō nō procedit sine scrupulo: † q2 dubiuꝫ est:
an in hereditate possit testator ꝓhibere ius accrescēdi. l. si seruus
communis ab extero cum glo. ĵ. de acqui. hered. ⁊ plene traditur
in. l. quoties. §. si duo. de heredi. instit. ideo pleniorem rationem
assignat Bal. ⁊ Ang. in. d. l. penul. vbi Moder. sequuntur. ĵ. ti. j.
Ang. ⁊ Aret. hic. ꝙ ideo impedit̄ ius accrescēdi: q2 posthumus
preteritus rumpit gradum substitutionis sibi id est ad suam vti
litatem: vt est tex. in. d. l. nam ⁊ si sub conditione. §. fin. ideo cohe-
res, non admittitur. ¶ Item inquantū iste tex. in ista tertia par-
te dicit posthumum excludere. Intellige ſm Dy. ⁊ oēs, ideo q2
iam erat mortuus: alias si viueret vt legitimus ab intestato ve-
6 niret. † Nec isto casu posthumus moriens potuit ex potētia sui-
tatis transmittere hereditatem patris non aditam. iuxta. l. apud
hostes. C. de suis ⁊ legiti. ⁊. l. si fratris. C. de iure delibe. eo q2 tem
pore natiuitatis posthumi ⁊ eius mortis: hereditas versabat̄ in
primo gradu a quo fuerat exheredatus: ⁊ sic tunc cessabat trans-
missio ſm Bal. ⁊ clarius do. Alex. hic: quicquid teneat idē Bal.
⁊ male in. l. ij. C. de libe. prete. quē reprobaui. in. l. si a primo. s̄. eo.
7 ¶ † Et ex ista tertia parte nota: qđ quando testamentum rūpi-
tur propter preteritionem posthumi nati: tunc nō potest ꝓ par-
te valere: imo necessario rumpitur in totum: per regulam. l. ius
nostrum. ĵ. de reg. iur. Secus quādo rumpitur per regulam in-
officiosi testamenti: tunc rūpitur in parte. l. circa. de inoffic. testa.
ratio diuersitatis est duplex. pria ſm Imo. do. Alex. ⁊ Are. hic
quia in preteritione est defectus forme nō seruate. l. inter cetera.
ĵ. eo. qui defectus vsqꝫ a principio reddit testamentum in totum
nullum. in querela vero non est defectus forme sed pietatis: quā
pater non seruat in filium. aliam rationem diuersitatis assignat
8 Barto. in. l. pe. circa fi. ĵ. titu. j. † ꝙ quando testamentum rumpi-
tur natiuitate posthumi preteriti: ideo rumpit vt sibi locum fa-
ciat. d. l. nam ⁊ si sub conditione. §. fin. ⁊ sic in totum rumpit. Sed
quando

quando rumpitur per querelã: rumpitur facto iudicis. ideo non rumpitur vltra quam iudex voluerit: vt tãgitur per glo. pe. in l. antiqui. §. si pars here. petatur.

1 ¶ Suus per datione coheredis efficit voluntatius in dependẽtibus ex testõ et etiam per datione vulga. substi.

2 Institutus in legitima sed grauatus legatis libertatũ: et sic fraudatus: põt expugnare scõm gradum substituti: sicut si in primo nulla esset facta mentio de eo.

3 Qñ vulgaris substitutio fit in codẽ testamẽto in quo filius in primo gradu fuit institutus: valet talis substitutio.

4 Substitutio vulgaris nõ dr cõtinere grauamẽ nec esse onus filio: ideo fieri potest in legitima.

5 Substitutio excludit ius accrescendi: etiã si volens venire p ius accrescendi sit filius testatoris: tñ excluditur per substi.

Quod vulgo. Filius institutus in primo gradu in totũ vel in parte: lz sit preteritus in scõo: testm̃ nõ rumpitur. h. d. Et primo ponitur decisio. Secũdo illatio. scõa ibi. ideoq;. ¶ † Ratio huius tex. est fm Bart. et alios: qz quando filius est institutus non solum insolidũ sed etiã in parte nõ fit ei iniuria: nec põt conqueri qñ saltem est institutus in sua legitima. l. parentibus. et l. cũ queritur. C. de inoffic. testa. et

2 secundus gradus non admittit nisi ipso volente. † Item per dationem coheredis factus est de suo voluntarius in dependentibus ex testamento. l. apud iul. §. idẽ iul. ff. ad trebel. et similiter per dationem vulgaris substituti. l. papi. §. quarta. de inoffic. testa. et

3 dicam late de vtroq; in. l. si filius heres. ff. eo. ¶ † Limita not. istũ tex. quando filius esset institutus in legitima sed esset grauatus legatis libertatum: et sic in effectu fraudatus: tunc põt expugnare secundũ gradum substituti sicut si in primo non esset facta mẽtio de eo tex. est not. in. l. papi. §. quarta aũt. fm vnam solu. glo. ibi in glo. scõa magna. ad fi. ff. de inoffi. testa. et ibi Bar. et Paul. de ca. ad fi. et ibidem Ange. in. iiij. colũ. qui reputat tenendum menti. et

4 Pau. de ca. hic et plenius Arc. ¶ † Secundo procedit iste. §. qñ filius fuit in primo gradu institutus et secũdo preteritus: secus ecõtra quando in primo gradu esset preteritus: et in secundo substitutus: tunc primus gradus est nullus: qz si valeret precedens preteritio esset sibi nociua: cum non sit in potestate sua adire ex sequẽti gradu quousq; potest adiri ex primo. l. ex facto. §. lucius ff. de vulga. et pupilla. et hic in gl. ij. Pau. de cast. et do. Alexã. hic.

5 ¶ † Tertio limita istum tex. vt procedat quando vulgaris substitutio fit in eodem testamẽto in quo filius in primo gradu fuit institutus: tũc bene valet vt hic: secus si vulgaris substitutio fieret in alia dispositione: tunc nihil valeret quia esset potius scõm testamentum quã simplex substitutio vulgaris: ideo vitiaret ex preteritione filij. Nam quando testator post testamentum condi tum vult aliquid addere vel detrahere omnia ex integro faciendá sunt: vt dicit tex. in. l. heredes palam. §. si qd post. ff. de testa. et in. l. tribunus. §. si. de testa. mili. ita tenent Imo. et clarius Pau. de ca. et Arc. in. l. si qs eũ. §. j. ff. de vulg. et pupil. p illũ tex. in fi. qui ad hoc not. quicqd teneat do. Alex. hic. et ibi. ¶ Scõo no. ex isto

6 tex. fm Pau. de ca. do. Alex. Arc. hic. † q; substitutio vulgaris non dicitur continere grauamen nec esse onus filio: ideo fieri po

7 test in legitima vt hic. et. l. j. l. proxima. et. l. fi. C. de códi. insti. † ratio qz filius põt eam excludere adeundo: quia adita hereditate expirat vulgaris substitutio. l. post aditam. C. de impube. et sic si filius vult esse heres cessat substitutio vulgaris. l. cum proponas. C. de here. insti. secus est in fideicõmissaria substitutione que est onus et grauamen. qõ iniungitur in vita. ideo non potest geri in legitima filij. l. coheredi. §. cũ filio. in versi. nec fideicommisso. ff. de vul

8 ga. et pupil. ¶ † Tertio no. istum tex. ad ampliationẽ regule que habet qõ substitutio excludit ius accrescendi. l. ij. §. si duo. de bo. pos. fm tab. et. l. ij. in prin. de vulg. et pup. et aut. hoc ampli⁹. C. de fideicom. Nam ista regula procedit etiam si volens venire p ius accrescendi esset filius testatoris: nam etiam ipse excluditur per substitutum. casus est hic tenendus menti.

1 ¶ Illud dicit quis scire de quo vehemẽter opinatur.

2 Sciẽtia testis dz causari a sensu corporeo. sciẽtia vo partis potest causari ab intellectu et opinione.

3 Quis põt esse certus quoad opinionem.

4 Exheredatio erronee facta de filio tanq̃ de extraneo nihil valet.

5 Quando in exheredatione est inserta causa legitima non tamen vera testamentum est ipso iure nullum.

6 Contraria assecueratio patris non priuat filium quasi possessione filiationis.

7 Ubi quis nõ est in quasi possessione filiationis et asseueratio patris est cõtra eum incumbit filio onus probandi filiationem.

8 Sola nominatio filij patris nõ cõstituit illum quem nominauit in quasi possess. filiationis qñ verba sunt incidẽter prolata.

9 Quando in actu qui nõ cõgruit nisi filio proferant verba filiationis bene diceretur quis esse in quasi possessione filiationis.

10 Solus tractatus de aliquo tanq̃ de filio constituit in quasi pos. filiationis etiam si non fuerit nominatus.

11 Magis presumitur filius qui alimentatur q̃ qui nominatur solo verbo filius.

12 Contrariorum eadem est disciplina.

12 Falsa demõstratio vitiat si respicit filiationem in exheredatione: qz censetur illa causa finalis.

14 Sententia habetur pro veritate.

15 Error testatoris in mente retentus non vitiat actus legitimos.

Si quis ita. Exheredatio facta de filio tanq̃ de extraneo probato errore redditur nulla. h. d. cum. l. seq. et est tex. sing. fm Raph. cu. hic. ¶ In tex. ibi quẽ scio ex me natum non esse. Intellige per vehementem opinionẽ.

1 Nam illud dicitur qs † scire: de quo vehementer opinat: vt not. Bar. in. l. ij. §. qõ obseruari. per illum tex. C. de iura. calum. et est glo. que quotidie allegatur ad hoc in. l. ij. §. idem labeo. in verbo

2 sciat. ff. de aqua plu. arcen. ¶ † Et subdit no. bal. hic qõ in hoc differt scientia testis a scientia partis. Nam sciẽtia testis debet causari a sensu corporeo. l. qui testamẽto. §. fi. ff. de testa. et. l. testium. C. de testibus. scientia aũt partis potest causari etiam ab intellectu et ab opinione vt hic. Nam scimus Cesarem et Alexandrum regnasse: et tamen nemo nostrum vidit: vt dicit Inno. in. c. cum causam. de iura. calum. qõ dictum allegatur per magnos doctores fm Bal. hic. ¶ Adde qõ singulariter no. bar. in. l. si quis ita. ff. de testa. tutel. p illum tex. in. §. si quis cum ignoraret. in versi. proinde. qõ si testis interrogatus in redditiõe cause quomodo scit: respondit qz est certus: nõ probat: qz nõ assignat causam scientie per sensum corporeũ: qz põt esse certus ex vehemẽti opi. que põt esse falsa: vt ibi. et. l. cũ quidam. §. qõ dicit. ff. de acq. heredi. et vltra

3 Bart. † q; quis possit esse certus quo ad opinionem est glos. in. l. pantonius. in. §. rei perduellionis. in verbo querere. de acqui. heredi. quam glo. pro solenni no. Bald. in. c. fi. ad finẽ. de iura. calũ. et ibi singulariter decidit Bal. qõ cum scio sit verbũ equiuocum qõ si testis deponat se scire qõ titi⁹ occidit seiũ: nisi declaret etiã

a non interrogatus[a] se scire per rõnẽ visus: iste testis nihil probat qz loquitur equiuoce: et sic obscure: secus si dicat qõ verum est qõ titius occidit seium. et dicit Bal. qõ est suum dictum et nouum: tamen istud vltimum dictũ Bal. reprobat do. Alexã. in. l. j. ff. si certum petatur. ¶ † Secundo nota qõ exheredatio erronee facta de

4 filio tanq̃ de extraneo nihil valet: qz causa cõcernens filiationem censetur esse finalis. ideo ea deficiente cessat dispositio. l. demonstratio falsa. §. qõ autem iuris. et ibi no. Bar. ff. de condi. et demõ. Sic econtra non valet institutio facta de extraneo tanq̃ filio vel tanq̃ coniuncto probato errore qõ non sit filius vel qõ nõ sit cõiunctus. l. si pater. et. l. nec apud. C. de heredi. insti. et. l. ea quam. C. de fideicom. Interim tamen anteq̃ declaretur de nullitate presumitur pro testamento nec presumitur erratũ: vt hoc tex. et hic in glo. ¶ Tertio. et vltimo põdera fm Bar. hic videri tex. prius per eum non cogitatum nec ponderatum: vt ipse dicit pro opi.

5 Mar. relata per glos. in. l. j. ff. de testa. † q; quando in exheredatione est inserta causa legitima non tamen vera: qõ testamentum est ipso iure nullum: ergo non datur querela etiam hodie. ¶ Et ex hoc correlarie infertur: qõ hodie non habet locum querela inofficiosi testamenti. Nam cum hodie heres debeat probare causam exheredationis esse veram: certe si non probat exheredatio est nulla: vt hoc tex. ergo non habet locum querela: sed responde fm Bar. Sali. et alios: qõ iste tex. loquitur quando falsa causa respicit filiationem vel coniunctionem. et cum illa presumatur finalis vitiat ipso iure quando non est vera: et tunc non habet locum querela. Secus autem est in alijs causis extrinsecis prouenientibus propter malos mores: tunc procedit opinio Jo. et cõmunis relata per gl. in. d. l. j. de testa. et ibi late examinat Bar. in. j. q. vbi tamen non fuit recordatus de isto text. prout etiam hic fatetur. ¶ Expeditis textualibus capio glo. in verbo probetur. quã diuide in quatuor partes. In prima fm Bar. respondet questioni vel melius oppositioni quam statim formabo. In secũdo opponit qõ nõ debeat addmitti hic probatio que nihil releuat. In tertia remouet aliud contrarium. In quarta respondet tacite questioni. secũda ibi. sed si: econtra heres probat. tertia ibi. hec tamẽ exheredatio non nocet. quarta et vltima est ibi. sed nec institutio sit facta. ¶ In prima parte opponitur cõtra tex. Nam indubio presumitur esse filius. l. filium diffinim⁹. ff. de his qui sunt sui vel alie. iuris. et. l. si vicinis. C. de nuptijs. Ergo non tenetur probare se esse filium. Gloss. videtur respondere qõ verbum patris erat

6 contra eum. Dy. et Bar. reprehendunt gl. † qz cõtraria asseueratio patris non priuat filiũ quasi possessione filiationis: nisi quãdo mulier contempsit senatuscõsultum plancianum: puta qz nõ est passa se inspici per obstetrices an esset pregnans: vel non denuntiauit se esse pregnãtem. d. l. j. §. idem iul. de libe. agno. et. l. j. §. si quis. de carbo. edicto. ¶ Tu dic qõ ista gl. male reprobatur

[a] ¶ Nõ inter rogatus. adde tu et aduerte qz hic nõ vr esse ex casib⁹ in q bus etiã qs nõ interrogatus teneř reddere rõnẽ dicti sui et marie qz tũc nõ vr deponere sup his que magis intellectu pcipiuntur quã visu: nã tũc bñ etiã nõ interrogatus teneř reddere rõnez dicti sui de quo p Inno. in. c. cuz cãm. de iesti. Et ibi doc. Bart. et Bal. et doc. in. l. solã. C. eo. ti. d testi. et etiam per Alex. i cõsi. cxl. col. pe. i vo. in cõsi. lxxx. colũ. pe. circa fi. i ij. vol. et i cõ si. xxv. colũ. ij. in. iiij. vol. vñ vr qõ sufficiat q; dicat se scire argumento ei⁹ qõ dicit Ant. de bu. c. vnico. de scruti. vbi q; in his q̃ nõ possunt sciri nisi p credulitatem si testis dicit scio quantũ possum talis depositio lz et refert Fely. in c. inquisitionis. §. qsuisti. de accu. colũ. j. circa fi. lz vno vr dictũ Bal. verũ per dictũ Inno. in c. cũ opz. de accu. et per Ange. in. l. qd ergo. §. quantuz. ff. de infami. et ibi Bal. in lec. antiqua vbi q; qñ aliqs deponit sup ifamia alicui⁹: tũc etiã nõ iter rogatus te

implicatiua ⁊ implicat qd̄ huic filio etiā ꝯtra testm̄ patris datur
cōtratabu. Sed istud nō videtur posse ꝓcedere: cū iste text. dicat
qd̄ tale testm̄ nullius est momenti: ergo impossibile est qd̄ possit
cōtratabulari: qꝛ cōtratab. datur ad rescindendū. l. vt liberis. in
verbo rescisso. C. de colla. sed illud qd̄ nullum est rescindi nō pōt
l. nam ⁊ si sub cōditione. in ver. post defectū. ff. ti. j. c. ad dissoluen
dum de despon. impube. Gl. rn̄de qd̄ tale testm̄ de iure pretorio
8 valet ⁊ tenet. ¶ † Nota istā gl. que expresse tenet: qd̄ testm̄ in quo
filius in potestate est preteritus valet ⁊ tenet de iure pretorio. et
ideo pōt cōtrabulari: qꝛ si nō teneret: illud qd̄ est nullū nō pos
set cōtratabulari: vt statim dixi. Sed ista glo. dicit cōtra istuz tex.
ibi nullius est momenti: nā si valeret de iure pretorio: vt vult gl.
esset alicuius momenti: qd̄ hic negatur in tex. ¶ Posses dicere
saluando glo. qd̄ nullius est momenti verum est attento iure ci
9 uili. ¶ † Scdo cōtra glo. facit: qꝛ si testm̄ in quo filius in potesta
te est preteritus a principio. esset validū de iure pretorio: nō recō
ualesceret ex postfacto de equitate pretoria in casibus spālibus:
vt in. l. posthumus in prin. ⁊ in ver. idem ⁊ circa. ⁊ in. l. filio prete
rito. ff. ti. j. glo. ⁊ doc. in. l. fi. C. vnde legi. Et ita p istud fundamen
tum reprobant istā gl. Ang. Jo. de imo. Pau. de ca. ⁊ Are. hic.
¶ Sed ad istud pōt facile rn̄deri sustinendo glo. qd̄ in illis casi
bus testm̄ reconualescit ex postfacto de equitate pretoria inexpu
gnabiliter: qꝛ amplius cōtratabulari nō pōt: sed in conclusione
glo. licet testm̄ valeat de iure pretorio: tn̄ pōt cōtratabulari: et sic
non valet inexpugnabiliter. ¶ Istū articulum an testm̄ in quo
filius in ptāte est preteritus valeat de iure pretorio: qui est lat⁹
⁊ disputabilis ad vtrāqꝫ partē examinaui ordinarie ⁊ plene in. l.
posthumo. C. de cōtratabu. ad ibi dicta me remitto. ¶ In ea. gl.
ibi. sed ibi et alius erat institutus. lꝫ Barto. ⁊ cōiter doc. hic trās
eant cū ista so. glo. ⁊ ita etiā soluit glo. in. l. cōtraria. Aduerte ista
sol. est vera in se tamen cōtinet diuinationē: qd̄ ibi esset alius co
heres pure institutus: ⁊ ita Bar. met ibi reprehendit. Ideo rn̄
de melius ſm Bar. ibi. ⁊ sequunt do. Christo. de castel. ⁊ Raph.
cu. hic. qd̄ in isto tex. titi⁹ fuit institutus heres post mortem filij
exheredati. ⁊ sic in vita filij. exheredatio nullo mō est confirmabi
lis per aditionē. ideo nō valet. sibi aūt nepos fuit institutus cum
filius exheredatus moreret: ⁊ sic ibi exheredatio fuit cōfirmabi
10 lis in vita filij exheredati † cū viuens dicatur mori ⁊ moriēs ad
huc viuere. l. quidquos. in prin. ff. de ma. testa. Bar. in. l. si qs post
humos. §. j. ff. eo. ⁊ sic in vita filij exheredati nepos institut⁹ po
tuit adire hereditatē: imo fortius nepos in ptāte ex filio exhere
dato qn̄ est institutus sine aditiōe efficitur suus heres: vt est text.
solēnis in. l. qui in aliena. §. interdum. ff. de acqui. heredi. ⁊ in. l. fi
lius patroni. de bo. lib. de quo vltimo dixi plenius in. l. in suis. ff.
eo. ⁊ sic ibi nepos fuit institutus cum filius moreret nō aūt post
mortem filij sicut fuit hic. ¶ In vltima parte gl. ibi. dic de die
incerta que remoueri nō dꝫ. rō diuersitatis est ſꝫ Bar. in. d. l. he
11 reditas † qꝛ dies incertus habet pro ꝯditiōe. l. dies incertus. ff. de
cōdi. ⁊ demō. ⁊ cōditio nō remoueret de instōne: ⁊ qn̄cūqꝫ existat
trahit retro. l. qd̄ dicit. ff. de testa. mili. ⁊. l. herēs qn̄qꝫ. de acq. here
di. ⁊ sic testator semp dicit decessisse testatus: secus est in die cer
ta q̄ bene remouet de instōne. d. l. hereditas. qꝛ illa nō trahit re
tro: ⁊ nisi remoueretur testator decederet pro parte temporis te
status ⁊ pro parte intestatus cōtra. l. ius nostrum. ff. de reg. iur.

1 ☞ Si testa. rumpitur in parte ratione preteritionis in conse
quētiam rumpitur in totū: ne quis decedat pro parte testatus ⁊
pro parte intestatus.
2 Posthumus a primo ⁊ tertio gradu exheredatus ⁊ a scdo prete
ritus nascendo rumpit scdm gradū ⁊ in cōsequentiam tertium
quia secundo dependet.
3 Testator substituendo intelligitur tollere ius accrescendi.
4 Substitutio etiam inualida tollit ius substitutionis.
5 An in hereditate possit testator prohibere ius accresendi
6 Quando tpe natiuitatis posthumi ⁊ eius mortis hereditas ver
satur in primo gradu a quo posthumus erat exheredatus: tunc
posthumus non transmittit here. patris non aditam.
7 Quando testamentum rumpitur ꝓpter preteritionē posthumi
nati non potest pro parte valere: imo rumpitur in totum.
8 Quando testa. rumpit natiuitate posthumi preteriti. ideo rum
pit vt sibi locum faciat. sed qn̄ rumpitur per querelam rumpitur
facto iudicis ideo non rumpitur vltra quam iudex voluerit.

I posthumus. Posthumus nascē
do rūpit scdm gra
dum a quo est preteritus ⁊ alios ab eo dependētes
licet durante primo gradu nascat: nec per eius mortē
scds gradus ⁊ ab eo dependentes cōualidant. ⁊ si rumpit pars
testamēti ꝓpter preteritionē in cōsequētiā totū rumpit: ⁊ hoc di
cit totus iste text. vsqꝫ ad. §. qd̄ vulgo. ¶ Vel sic ⁊ pinguius ſm
Pau. de ca. posthumus nascēdo rumpit scdm gradū a quo fuit
preteritus: licet nascatur eo tpe quo adhuc hereditas non versa
batur in scdo gradu sed i primo. Nec recōualescit lꝫ posthumus
decesserit testatore mortuo. h. d. pma pars. ¶ Itē posthumus ꝓ
pter preteritionē a scdo gradu rumpit etiā tertiū gradū lꝫ ab eo
1 fuerit exheredatus i ꝯn̄am secūdi. h. d. scda pars. ¶ † Et si testm̄
rumpitur pro parte rōne preteritionis in cōsequentiā rumpitur
totū: ne qs decedat pro parte testatus ⁊ ꝑ parte intestatus: ⁊ sic
tunc cā intestati trahit ad se cām testa. h. d. tertia ⁊ vltima pars.
Et sic iste tex. hꝫ tres ptes q̄ patent ex summario. Scda ibi. itaqꝫ.
Tertia ibi. nam ⁊ cum duobus. ¶ In primo ergo casu fuerunt
tm̄ duo gradus: ⁊ a primo fuit exheredatus posthumus: a scdo
preteritus rūpit scdm gradū: licet nascat eo tpe quo hereditas
versabatur in primo. ⁊ sic nō posse rumpi illud qd̄ est in spe. ⁊ sic
scds gradus in quo non versabatur hereditas vere: sed solū quo
ad spem rumpit vt hic ⁊. l. si a primo. ff. e. ⁊ vtrobiqꝫ no. Bar. se
cus si nec re nec spe subsit: tunc rumpi nō potest. l. nam ⁊ si sub cō
ditione. in ver. post defectum. ff. ti. j. c. ad dissoluendū. de despon.
2 impube. ¶ † In scdo casu fuerunt tres gradus. a primo ⁊ tertio
fuit posthumus exheredatus; ⁊ scdo ⁊ sic a medio fuit preteritus
nascendo rumpit illū scdm gradū propter preteritionē: ⁊ in cōse
quentiā rūpit etiā tertiū qui a scdo depēdet: cū scds a princōse
valuerit anteqꝫ nasceret posthumus. Et sic tertius cepit habipio
dependentiā a scdo. ergo rupto scdo gradu rumpit etiā tertius
ab eo dependens. l. nam ⁊ si sub cōditione. §. fi. ff. tit. j. Et declarat
glo. in. l. iij. §. fi. ff. eo. ⁊ glo. hic. in verbo pertinere. Sed non rum
pitur primus gradus a quo fuit exheredatus: qꝛ nō depēdet a se
quēti sicut ecōtra. In isto ergo scdo gradu oēs tres gradus sunt
perempti. primus qꝛ instituti repudiarūt. scds propter preteri
tionem. tertius in cōsequentiā scdi a quo dependet. ¶ In tertio
casu fuerunt duo gradus. primus duorum institutorū a quibus
posthumus fuit exheredatus: secundus duorū substitutorum a
quibus posthumus fuit preteritus. Et tūc vno institutorū repu
diante nō admittit substitutus: qꝛ substitutio fuit nulla: nec etiā
alius coheres īstitutus: vt hic in gl. ¶ Et si dicis quare portio
instituti repudiata non spectat ad coheredē per ius accrescendi
postqꝫ a primo gradu institutorū posthumus fuit exheredatus:
⁊ sic fuit validus. Secundus vero gradus substitutorum erat ru
ptus preteritione: ⁊ sic habetur pro nō facto: sed si factus nō fuis
set: vno ex institutis repudiante eius portio accresceret alteri co
heredi. ¶ Respōde ſm Bar. in. l. pe. vbi ponit idē casus qui hic
ff. ti. j. ⁊ ſm Pau. de ca. hic. Sed ego plenius ponā qd̄ testator cē
setur prohibuisse ius accrescendi postqꝫ illi repudianti dederat
3 specialem substitutum: † qꝛ testator substituēdo intelligitur tol
lere ius accrescendi: eo qꝛ substitutio que est expressa prouisio te
statoris impedit ius accrescendi q̄ est tacita. l. ij. §. si duo. ff. de bo.
pos. ſm tab. ⁊. l. fi. in prin. ⁊ ibi glo. de vulg. ⁊ pupil. ⁊ aut. hoc am
4 plius. C. de fideicō. † imo fortius etiam substitutio inualida im
pedit ius accescendi ſm Are. in. l. fi. C. de insti. ⁊ substi. allegātem
Bal. ibi ibi ita tenere quē nō reperio. Sed tu vide Bar. in. l. re cō
iuncti. ff. de leg. iij. in secūda parte prin. in. iij. q. scde qōnis princi
5 palis. tamen qꝛ ista rō nō procedit sine scrupulo: † qꝛ dubiuz est:
an in hereditate possit testator ꝓhibere ius accrescēdi. l. si seruus
communis ab extero cum glo. ff. de acqui. hered. ⁊ plene traditur
in. l. quoties. §. si duo. de heredi. instit. ideo pleniorem rationem
assignat Bal. ⁊ Ang. in. d. l. penul. vbi Moder. sequuntur. ff. ti. j.
Ang. ⁊ Aret. hic. qꝛ ideo impedit ius accrescēdi: qꝛ posthumus
preteritus rumpit gradum substitutionis sibi id est ad suam vti
litatem: vt est tex. in. d. l. nam ⁊ si sub conditione. §. fin. ideo cohe
res non admittitur. ¶ Item inquantū iste tex. in ista tertia par
te dicit posthumum excludere. Intellige ſm Dy. ⁊ oēs. ideo qꝛ
iam erat mortuus: alias si viueret vt legitimus ab intestato ve
6 niret. † Nec isto casu posthumus moriens potuit ex potētia sui
tatis transmittere hereditatem patris non aditam. iuxta. l. apud
hostes. C. de suis ⁊ legiti. ⁊. l. si fratris. C. de iure delibe. eo qꝛ tem
pore natiuitatis posthumi ⁊ eius mortis: hereditas versabat in
primo gradu a quo fuerat exheredatus: ⁊ sic tunc cessabat trans
missio ſm Bal. ⁊ clarius do. Alex. hic: quicquid teneat idē Bal.
⁊ male in. l. ij. C. de libe. prete. quē reprobaui. in. l. si a primo. ff. eo.
7 ¶ † Et ex ista tertia parte nota: qd̄ quando testamentum rūpi
tur propter preteritionem posthumi nati: tunc nō potest ꝑ par
te valere: imo necessario rumpitur in totum: per regulam. l. ius
nostrum. ff. de reg. iur. Secus quādo rumpitur per regulam in
officiosi testamenti: tunc rūpitur in parte. l. circa. de inoffic. testa.
ratio diuersitatis est duplex. pria ſm Jmo. do. Alex. ⁊ Are. hic
quia in preteritione est defectus forme nō seruate. l. inter cetera.
ff. eo. qui defectus vsqꝫ a principio reddit testamentum in totum
nullum. in querela vero non est defectus forme sed pietatis: quā
pater non seruat in filium. aliam rationem diuersitatis assignat
8 Barto. in. l. pe. circa fi. ff. titu. j. † qꝛ quando testamentum rumpi
tur natiuitate posthumi preteriti: ideo rumpit vt sibi locum fa
ciat. d. l. nam ⁊ si sub conditione. §. fin. ⁊ sic in totum rumpit. Sed
quando

quando rumpitur per querelā: rumpitur facto iudicis. ideo non rumpitur vltra quam iudex voluerit: vt tāgitur per glo. pe. in. l. antiqui. §. si pars here. petatur.

1 ¶ Suus per dationē cohercdis efficit volūtatius in dependētibus ex testō et etiam per dationē vulga. substi.

2 Institutus in legitima sed grauatus legatis libertatū: et sic fraudatus: pōt expugnare scōm gradum substituti: sicut si in primo nulla esset facta mentio de eo.

3 Quā vulgaris substitutio fit in eodē testamēto in quo filius in primo gradu fuit institutus: valet talis substitutio.

4 Substitutio vulgaris nō dr cōtinere grauamē nec esse onus filio: ideo fieri potest in legitima.

5 Substitutio excludit ius accrescendi: etiā si volens venire p ius accrescendi sit filius testatoris: tū excluditur per substi.

Quod vulgo. Filius institutus in primo gradu in totū vel in parte: licet sit preteritus in scōo: testm̄ nō rumpitur. h. d. Et primo ponitur decisio. Secūdo illatio. scōa ibi. ideoq. ¶ † Ratio huius tex. est fm Bart. et alios: qr quando filius est institutus non solum insolidū sed etiā in parte nō fit ei iniuria: nec pōt conqueri qā saltem est institutus in sua legitima. l. parentibus. et l. cū queritur. C. de inoffic. testa. et

2 secundus gradus non admittit nisi ipso volente. † Item per dationem coheredis factus est de suo voluntarius in dependentibus ex testamento. l. apud iul. §. idē iul. j. ad trebel. et similiter per dationem vulgaris substituti. l. papi. §. quarta. de inoffic. testa. et

3 dicam late de vtroq in. l. si filius heres. j. co. ¶ † Limita not. istū tex. quando filius esset institutus in legitima sed esset grauatus legatis libertatum: et sic in effectu fraudatus: tunc pōt expugnare secundū gradum substituti sicut si in primo non esset facta mētio de eo tex. est not. in. l. papi. §. quarta aūt. fm vnam solu. glo. ibi in glo. scōa magna. ad fi. s. de inoffi. testa. et ibi Bar. et Paul. de ca. ad fi. et ibidem Ange. in. iiij. colū. qui reputat tenendum menti. et

4 Pau. de ca. hic et plenius Are. ¶ † Secundo procedit iste. §. qū filius fuit in primo gradu institutus et a secūdo preteritus: secus ecōtra quando in primo gradu esset preteritus: et in secundo substitutus: tunc primus gradus est nullus: qr si valeret precedens preteritio esset sibi nociua: cum non sit in potestate sua adire ex preteritio esset sibi nociua: cum non sit in potestate sua adire ex sequēti gradu quousq potest adiri ex primo. l. ex facto. §. lucius j. de vulga. et pupilla. et hic in gl. j. Pan. de cast. et do. Allexā. hic.

5 ¶ † Tertio limita istum tex. vt procedat quando vulgaris substitutio fit in eodem testamēto in quo filius in primo gradu fuit institutus: tūc bene valet vt hic: secus si vulgaris substitutio fieret in alia dispositione: tunc nihil valeret quia esset potius scōm testamentum quā simplex substitutio vulgaris: ideo vitiaret ex preteritione filij. Nam quando testator post testamentum conditum vult aliquid addere vel detrahere omnia ex integro facienda sunt: vt dicit tex. in. l. heredes palam. §. si qd post. s. de testa. et in. l. tribunus. §. fi. de testa. mili. ita tenent Jmo. et clarius Pau. de ca. et Are. in. l. si qs eū. §. i. j. de vulg. et pupil. p illū tex. in fi. qui ad hoc not. quicqd teneat do. Aller. hic. et ibi. ¶ Scōo no. ex isto

6 tex. fm Pau. de ca. do. Aller. Are. hic. † q substitutio vulgaris non dicitur continere grauamen nec esse onus filio: ideo fieri po

7 test in legitima vt hic et. j. l. proxima. et l. fi. de cōdi. insti. † ratio qr filius pōt eam excludere adeundo: quia adita hereditate expirat vulgaris substitutio. l. post aditam. C. de impube. et sic si filius vult esse heres cessat substitutio vulgaris. l. cum proponas. C. de here. insti. secus est in fideicōmissaria substitutione que est onus et grauamen. qō iniungitur in vita. ideo non potest geri in legitima filij. l. coheredi. §. cū filio. in versi. nec fideicommisso. j. de vul-

8 ga. et pupil. ¶ † Tertio no. istum tex. ad ampliationē regule que habet qō substitutio excludit ius accrescendi. l. ij. §. si duo. de bo. pos. fm tab. et l. ij. in prin. de vulg. et pup. et aut. hoc amplius. C. de fideicom. Nam ista regula procedit etiam si volens venire p ius accrescendi esset filius testatoris: nam etiam ipse excluditur per substitutum. casus est hic tenendus menti.

1 ¶ Illud dicit quis scire de quo vehemēter opinatur.

2 Sciētia testis dz causari a sensu corporeo. sciētia vō partis potest causari ab intellectu et opinione.

3 Quis pōt esse certus quoad opinionem.

4 Exheredatio erronee facta de filio tanq de extraneo nihil valet.

5 Quando in exheredatione est inserta causa legitima non tamen vera testamentum est ipso iure nullum.

6 Contraria asseueratio patris non priuat filium quasi possessione filiationis.

7 Ubi quis nō est in quasi possessione filiationis et asseueratio patris est cōtra cum incumbit filio onus probandi filiationem.

8 Sola nominatio filij patris nō cōstituit illum quem nominauit in quasi possess. filiationis qū verba sunt incidēter prolata.

9 Quando in actu qui nō cōgruit nisi filio proferant verba filiationis bene diceretur quis esse in quasi possessione filiationis.

10 Solus tractatus de aliquo tanq de filio constituit in quasi pos. filiationis etiam si non fuerit nominatus.

11 Magis presumitur filius qui alimentatur q qui nominatur solo verbo filius.

12 Contrariorum eadem est disciplina.

12 Falsa demōstratio vitiat si respicit filiationem in exheredatione: qr censetur illa causa finalis

14 Sententia habetur pro veritate.

15 Error testatoris in mente retentus non vitiat actus legitimos.

Si quis ita. Exheredatio facta de filio tanq de extranco probato errore redditur nulla. h. d. cum. l. seq. et est tex. sing. fm Raph. cu. hic. ¶ In tex. ibi quē scio exime natum non esse. Intellige per vehementem opinionē.

1 Nam illud dicitur qs † scire: de quo vehementer opinat: vt not. Bar. in. l. ij. §. qō obseruari. per illum tex. C. de iura. calum. et est glo. que quotidie allegatur ad hoc in. l. ij. §. idem labeo. in verbo

2 sciat. j. de aqua plu. arcen. ¶ † Et subdit no. bal. hic qō in hoc differt scientia testis a scientia partis. Nam sciētia testis debet causari a sensu corporeo. l. qui testamēto. §. fi. s. de testa. et l. testium. C. de testibus. scientia aūt partis potest causari etiam ab intellectu et ab opinione vt hic. Nam scimus Cesarem et Allexandrum regnasse: et tamen nemo nostrum vidit: vt dicit Inno. in. c. cum causam. de iura. calum. qō dictum allegatur per magnos doctores fm Bal. hic. ¶ Adde qō singulariter no. bar. in. l. si quis ita. s. de testa. tutel. p illum tex. in. §. fi. quis cum ignoraret. in versi. pro inde. qō si testis interrogatus in redditiōe cause quomodo scit: respondit qr est certus: nō probat: qr nō assignat causam scientie per sensum corporeū: qr pōt esse certus ex vehemēti opi. que pōt esse falsa: vt ibi. et l. cū quidam. §. qō dicit. j. de acq. heredi. et vltra

3 Bart. † q quis possit esse certus quo ad opinionem est glos. in. l. pantonius. in. §. rei perduellionis. in verbo querere. de acqui. heredi. quam glo. pro solenni no. Bald. in. c. fi. ad finē. de iura. calū. et ibi singulariter decidit Bal. qō cum scio sit verbū equiuocum qō si testis deponat se scire qō titius occidit seiū: nisi declaret etiā

a non interrogatus[a] se scire per rōnē visus: iste testis nihil probat qr loquitur equiuoce: et sic obscure: secus si dicat qō verum est qō titius occidit seium. et dicit Bal. qō est suum dictum et nouum: tamen istud vltimum dictū Bal. reprobat do. Allexā. in. l. j. s. si cer

4 tum petatur. ¶ † Secundo nota qō exheredatio erronee facta de filio tanq de extraneo nihil valet: qr causa cōcernens filiationē censetur esse finalis. ideo ea deficiente cessat dispositio. l. demonstratio falsa. §. qō autem iuris. et ibi no. Bar. j. de condi. et demō. Sic econtra non valet institutio facta de extraneo tanq filio vel tanq coniuncto probato errore qō non sit filius vel qō nō sit cōiunctus. l. si pater. et l. nec apud. C. de heredi. insti. et l. ea quam. C. de fideicom. Interim tamen anteq declaretur de nullitate presumitur pro testamento nec presumitur erratū: vt hoc tex. et hic in glo. ¶ Tertio. et vltimo pōdera fm Bar. hic videri tex. prius per eum non cogitatum nec ponderatum: vt ipse dicit pro opi.

5 Mar. relata per glos. in. l. j. s. de testa. † q quando in exheredatione est inserta causa legitima non tamen vera: qō testamentum est ipso iure nullum: ergo non datur querela etiam hodie. ¶ Et ex hoc correlarie infertur: qō hodie non habet locum querela inofficiosi testamenti. Nam cum hodie heres debeat probare causam exheredationis esse veram: certe si non probat exheredatio est nulla: vt hoc tex. ergo non habet locum querela: sed responde fm Bar. Sali. et alios: qō iste tex. loquitur quando falsa causa respicit filiationem vel coniunctionem. et cum illa presumatur finalis vitiat ipso iure quando non est vera: et tunc non habet locum querela. Secus autem est in alijs causis extrinsecis prouenientibus propter malos mores: tunc procedit opinio Jo. et cōmunis relata per gl. in. d. l. j. de testa. et ibi late examinat Bar. in. j. q. vbi tamen non fuit recordatus de isto text. prout etiam hic fatetur. ¶ Expeditis textualibus capio glo. in verbo probetur. quaz diuide in quatuor partes. In prima fm Bar. respondet questioni vel melius oppositioni quam statim formabo. In secūdo opponit qō nō debeat addmitti hic probatio que nihil releuat. In tertia remouet aliud contrarium. In quarta respondet tacite questioni. secūda ibi. sed si: econtra heres probat. tertia ibi. hec tamē exheredatio non nocet. quarta et vltima est ibi. sed nec institutio sit facta. ¶ In prima parte opponitur cōtra tex. Nam indubio presumitur esse filius. l. filium diffinimus. s. de his qui sunt sui vel alie. iuris. et l. si vicinis. C. de nuptijs. Ergo non tenetur probare se esse filium. Gloss. videtur respondere qō verbum patris erat

6 contra eum. Dy. et Bar. reprehendunt gl. † qr cōtraria asseueratio patris non priuat filiū quasi possessione filiationis: nisi quādo mulier contempsit senatuscōsultum plaucianum: puta qr nō est passa se inspici per obstetrices an esset pregnans: vel non denuntiauit se esse pregnātem. d. l. j. §. idem iul. de libe. agno. et l. j. §. si quis. de carbo. edicto. ¶ Tu dic qō ista gl. male reprobatur

¶ Nō inter rogatus. ad de tu et aduerte qr hic nō vr esse ex casib in qbus etiā qs nō interrogatus tenet reddere rōnē dicti sui et maxie qr tūc nō vr deponere sup his que magis intellectu pcipiuntur quā visu: nā tūc bn̄ etiā nō interrogatus tenet reddere rōnez dicti sui de quo p Inno. in. c. cuz cām. de iesti. Et ibi doc. Bart. et Bal. et doc. in. l. solā. C. eo. ti. de testi. et etiam per Aller. i cōsi. cxl. col. pe. j. vo. et in cōsi. lxxxv. colū. pe. circa fi. i ij. vol. et i cōsi. xxv. colū. ij. in. iiij. vol. vnā vr qō sufficiat q dicat se scire argumento ei qō dicit Ant. de bu. c. vnico. de scruti. vbi q in his q̄ nō possunt sciri nisi p credulitatem si testis dicit scio quantū possum talis depositio lz et refert Fely. in c. inquisitionis. §. qsiui sti. de accu. colū. j. circa fi. lz imo vr dictū Bal. verū per dictū Inno. in c. cū op3. de accu. et per Ange. in. l. qd ergo. §. quantuz. ff. de infami. et ibi Bal. in lec. antiqua vbi q qū aliqs deponit sup isfamia alicui: tūc etiā nō interrogatus te-

qꝛ quando filius esset in quasi possessione filiationis:puta qꝛ na-
tus in domo:vicinis scientibus:ꝛ tractatus vt filius:tunc cõtra
ria assueratio patris non noceret filio vt transferat in eũ onus
probandi se esse filium:vt.c.per tuas.de proba.ꝛ.l.moueoꝛ.C.de
7 ser.expoꝛ.ꝛ.l.fi.de proba.† Sed hic erant duo propter que ſm
glo.incumbebat onus probandi:sc; qꝛ non erat in quasi posses.
filiationis:ꝛ verbum patris erat cõtra eum:vt dicit glos.quã sic
8 intelligũt Jmo.Pau.de ca.do.Ale.ꝛ Are.hic.¶ † Aduerte ta
men ad practicam qd sola nominatio filij per hoc solum ꝙ pater
nominet aliquem filium nõ constituit illum in quasi posses. filia-
tionis:qñ talia verba sunt incidẽter ꝛ perfunctorie emissa ꝓpter
aliud:puta ꝑ hoc qd quis dixerit fili mi veni huc:vel similia ver
ba que blandiendo dicunt sepe etiam extraneis ſm Cy.in.l.non
9 nudis.C.de proba.Cy.ꝛ Bal.i.l.non epistolis.C.eo.† Nisi talia
verba proferantur in actu qui non congruit nisi filio:vt est exhe
redatio[a] vel emancipatio vel quando vltra procedit:puta dñ ve
niat filius meus quem volo vt res meas tractet.ita no.t; Bar.in
l.i.§.idem per contrarium.de libe.agno.quẽ.§. Bar.legit sub.l.
ij.sequitur Pau.de cast.i.d.l.non nudis.Pe.de ancha.in cle.si
summus pontifex.de sen.excõ.Gemi.in.c.si papa.in prin.de pri
uileg.in.vi.Jsto modo per nominationẽ factam vt.s.bene quis
diceretur esse in quasi posses.filiatiõis:vel qñ fuisset nutritus in
10 domo vt filius:† qꝛ si solus tractatus de aliquo tanꝙ filio consti
tuit in quasi pos.filiationis:etiam si nõ fuerit nominatus filius:
vt est gl.no.in.c.transmisse.in glo.pe.ꝛ ibi do.Anto.ꝛ do.Abb.
qui filij sunt legi.do.Abb.ꝛ alij.in.c.per tuas.de proba.Bar.in
d.l.i.§.idem per cõtrarium ad fi.ꝛ in.l.i.§.ad q̃stionem.de qõni.
11 imo magis presumitur filius ille qui tractatur † vel alimẽtat vt
filius ꝙ ille qui solo verbo vocatur filius:qꝛ alimentatio est ma-
gis coniuncta naturali charitati ꝙ nominatio:cũ plerũq; blan-
ditorie aut fictitie nominemus filios qui nõ sunt.ita not.Bal.in
l.non ignorat.in.i.col.C.qui accu.nõ pos.istis ergo casib⁹ qñ qs
esset in quasi pos.filiationis:tunc per solã nudã cõtrariam asser-
tionem patris vel contrariũ verbũ patris:nõ priuatur filius illa
12 quasi pos.filiationis:† vt cõtrarioꝛiũ eadẽ sit disciplina.l.ꝛ si cõtra
cũ simi.j.de vulga.ꝛ pupilla.Jn scđa pte glo.opponit qd nõ de
beat admitti probatio que non releuat:cũ vtroq; casu exhereda
tio nihil valet:qꝛ si probatur filius exheredatio est nulla:vt hoc
tex.si nõ probatur exheredatio est inepta:qꝛ facta de extraneo.l.
quidam cum filium.j.de verb.oblig.Glo.nõ directo rñdet huic
oppositioni.dic ergo ſm Di.ꝛ Bar.qd imo probatio filiatiõis
releuat:qꝛ tunc succedit filius ad intestato:al's succederẽt alij ve-
nientes ab intestato.¶ Jn tertia parte dum glo.opponit de.l.i.
§.idem ait cũ quidã.de carbo.edic.rñde melius quã gl.ꝛ Bart.
hic vt dixi in.l.iij.in prin.s.eo ¶ Capio gl.fi.in verbo:qꝛ si pro-
betur.quã diuide in quatuor partes.Jn prima declarat tex.ꝛ ex
eo colligit not.pro quo allegat pro concordanti.l.demonstratio
falsa.in ꝑn.j.de condi.ꝛ demon.illa lex potius facit in contrariũ.
ibi enim dicitur qd falsa demonstratio nõ vitiat:ꝛ tñ hic erronea
13 dispositio hñ vitiatur:ꝛ super hoc late insistit Are.hic.† Sed fa-
cilis est rñsio qd falsa demonstratio non vitiat nisi respiciat filia
tionez:qꝛ illa censetur esse finalis:prout declarat Bar.in.d.l.de
monstratio falsa.§.qd autẽ ait.¶ Postea glo.format tres opp.
secunda est ibi:sed argumẽtũ cõtra.insti.qui ma.nõ pos. Tertia
est ibi.ꝛ.j.de vsufr.leg.l.si alij.Quarta ꝛ vltima est ibi.item argu
mentum cõtra.s.de inof.testa¶ Jn ea.glo.ibi.§.semel.rñde ſm
Bar.ꝛ doc.qd ibi causa est vera licet iniusta:vt ibi in.glo.vel ſm
Albe.de rosa.hic.ille.§.ꝓcedit fauore libertatis.§.fi.instit.de
14 dona.vel ſm do.Pe.de bexu.hic ibi interuenit † sñia que habet
pro veritate.l.ingenium.de sta.ho.ꝛ.l.si fideiussoꝛ.§.in oĩbus.ff.
manda.vnde infert qd si in terminis.§.nostro iudex ꝓnuntiasset
exheredatũ non esse filium:staretur sñie:licet cã exheredationis
inserta testatore esset falsa.dic qd ante eum fuit so.Dy.And.de
Pisis ꝛ Bal.hic:qui dicũt qd ibi nõ fuit error cause:qꝛ cã erat
vera:licet nõ esset sufficiens ꝛ iusta:tñ habetur pro sufficienti:ex
quo iudex approbauit eam.¶ Jn ea.gl.ibi.ꝛ.j.de vsufr.leg.l.si
alij.cõiter tenetur so.regule.ibi relata per glo.qd ibi non consta-
bat de errore.ideo inspicitur qd est scriptum ꝛ non qd est actũ de
quo non cõstat:ꝛ ille tex.est singularis in iure ſm Bal.in.c.ij.re
15 quiris in.i.col.de appel.vel dic ſm Bal.hic:† ꝙ ibi fuit error in
mente testatoris retentus:qui non vitiat actus legitimos.l.si re-
petendi.C.de condi.ob causam.

nec reddere rõnez sui dicti. et refert Ale.de imo.in cõsi. lxxij.col.fi.i ꝑn.in.i.vol. ꝛ in cõsi.xxv. colũ.ij.circa medium. in.iiij.volu. §. allegato sup qua vr depõere dñ de dlicto cõ missodeponit arg. eorũ que habent ff.ꝛ.C.ex quibus cau.infa.irrogat.

a ¶ Vt est exheredatio. addẽ.d.bart. sozi.in cõsi. lxxxix.colũ. ij.vsi.scđo principaliter ꝛ ibi quõ probet filiatio. de quo late ꝑ Ale. de imo.i cõsi.j.icip.viso ꝛ discusso processu cause.col.i. ver.ꝑsuppono ꝛ ibi dat cautelã ꝛ ponit formam capituli. in j.vo.de quo etiam late ꝑ eũdẽ.in cõsi. lxxiij.icip. viso themate suprascripto ex bisq copiose.i.ij. vol.ꝛ in cõsi. xxv.incitp.i cã vertente inter antoniũ olim leonardi.colũ. pe.L.iiij.vo.

1 ☞ Dictio interi; quot modis potest sumi.
2 Dictio sicut potest stare exemplificatiue ꝛ similitudinarie.
3 Quando filio instituto est datus substitu.vulgaris:existantia sui heredis non operatur transmissionem hereditatis.
4 Filio instituto si nepos ex eo sit vulgariter substitutus est suus heres tam auo quam patri.s.auo ex substitutione:patri ab intestato:vel ex testa.si testa.fecisset.
5 Suus esse non põt nisi ille qui tpe mortis testatoris primum obtinet locum.
6 Ad hoc vt ex testa.quis efficiatur suus heres:sufficit qd fuerit in potestate tempore mortis testa.ꝛ qd tempore delate here.teneat primum locum.
7 Pendẽtia natiuitatis posthumi preteriti qñ impediat effectum suitatis ex testamento.ꝛ nu.20.ꝛ.26.
8 Institutio filij sub cõditione potestatiua que non potest vltimo vite spiritu impleri que consistit in facto eodem momento reddit testatorem intestatum ꝛ ei ab intesta. succeditur:quando talis filius erat in arti.mortis.
9 Prioritas in gradu est de substantia suitatis.
10 In suo nõ est dare hereditatem vacantem.
11 Filius transmittit ex potentia suitatis hered.patris non aditam ad quoscunq; heredes.
12 Heres heredis censetur primi testatoris heres.
13 Si filius sit institutus sub conditione potestatiua: cessat essentia suitatis quousq; conditio sit adimpleta.
14 Per dationem substi.vulga,tollitur suitas.ꝛ nu.28.31.ꝛ.44.
15 Datio vulg.substi.tollit suitatẽ siue substitutus sit extraneus siue nepos existens in ptãte testatoris q est sequẽs in gradu.
16 Datio coheredis tollit suitatem qñ est penitus extraneus.
18 An sit verũ ꝙ ꝑ dationẽ vulg.substi.tollatur existentia suitatis
19 Ex testa.qd speratur posse rumpi nullus potest esse heres.
21 Jurisconsultus non considerat que raro contingunt euenire:sed que communiter.
22 A communiter accidentibus nõ contingit abortiones fieri.
23 Quando filius institutus impeditur adire propter pendentiã natiuitatis posthumi preteriti si interim moriat transmittit ſm tabu.vel contratabu.
24 Quando quis potest venire via ordinaria non expedit venire extraordinaria.
25 Aduersatiua ꝙ si quid importet.
27 Quando posthumus nõ nascitur vel nascit mortuus fingit vsq; retro non natus.
29 Quando filio instituto eius nepos sibi vulgariter substituit per talem substi.non censetur data facultas filio se abstinendi.
30 Regulariter legata non censentur repetita a substituto.
33 Testator dando substi.vulgarem videtur conditionaliter instituisse:sc; si filius heres esse noluerit.
34 Per dationẽ vulga.substi.nõ videt a testatore data alia licentia se abstinendi quã illa quam habebat a pretore.ꝛ.nu.35.
36 Per dationẽ coheredis extranei tollitur suitas:tamẽ seruo nõ tollitur necessitas.
37 Si testõr substiuat eundẽ sibijpsi nõ põt intelligi in casum impotentie:qꝛ si nõ posset esse heres ex instõne nec etiã ex substõne.
38 Hereditas non adita non transmittitur nisi sit suus qui ex potẽtia suitatis transmittit hereditatem non aditam.
39 Transmissio que fit bñficio.l.vnice C.de his qui ante aper.tab.ꝛ illa que fit ex iure deliberãdi:nõ impediunt per substi.vulga.
40 Si fili⁹ minor institutus heres se abstineat fit loc⁹ subst.vulga.
41 Verbum repudiare est proprie extraneorum.
42 In vltimo vite spũ deficit volũtas.iõ hereditas nõ põt adiri.
43 Hereditas non adita non transmittitur.
45 Non est verisimile qd filius adimpleat conditionem vt sit suus: nec qd testator dederit licentiam filio se abstinendi casu quo adimpleat conditionem.
49 Si filius infans institutus heres decedat hereditate pr̃is nõ adita:transmittit illam ad matrem excluso vulga.substi.contento in breuiloqua substitutione.
47 Licet vulgaris expressa tollat existentiam suitatis : tñ vulgaris contenta sub breuiloqua non tollit.
48 Jus accrescendi nõ videtur prohiberi nisi expresse prohibeat.
49 Substitutio vulgaris non est onus.
50 Verbum omisit ita cõuenit suo sicut extraneo:abstinere est suorũ repudiare extraneorum.
51 Per datio.vulg.substi.hñ tollit necessitas s; nõ tollitur suitas.
52 Substi.vulg.facta ſm cõsiliũ galli vel.l.vellcie.nõ tollit suitatẽ.
53 Per dationem vulga.substituti tollitur suitas : ſm magis cõem opinionem.
54 Vulga.tacita cõtenta sub expressa pupil.non tollit suitatem.
55 Vulgaris substitutus in casum impotentie non tollit suitatez in casum voluntatis:qꝛ talis casus tacite continetur.
56 Cõpendiosa cõprehendit non solũ vulgarẽ sed etiam fideicom. secundum cõmunem opinionem.
57 Substitutio vugaris non tollit suitatem:qñ est facta ſm consiliũ galli vel.l.vellcie.
58 Qñ per repudiationẽ filij instituti irritarent legata per dationẽ vulga.substituti:non dicit sublata existentia suitatis.
59 Tunc demum per dationẽ coheredis extranei tollitur suitas:qñ talis datio cohere.extranei habuit effectum.

Substitutio

60 Substitutio vulgaris tollit suitatem q2 filius censetur conditionaliter institutus si heres esse voluerit.
61 Per dationem vulga. substi. non tollitur existentia suitatis vsq3 ad legitimam filij.
62 Auferre facultatem transmittendi censetur onus.
63 Per dationem vulg. substi. filius censetur institutus sub illa cōditione si heres esse voluerit.
64 Substi. vulga. nō dicit onus filio. ideo pōt fieri in legitima.
65 Fideicōmissaria substitutio non tollit suitatē.
66 Per hāc clausulā positā in testō. s. substituit vulg. pup. ⁊ p fideicōmissum nō videtur data licentia abstinendi.
67 Sola substi. fideicō. nō facit cessare existentiā suitatis.
68 Qñ facta est substi. vulg. ⁊ fideicō. videt testator dedisse substitutū vulg. casu quo fideicō. nō haberet effectū.
69 Testator pōt facere ne datio vulga. substi. tollat suitatē.

Si filius heres. Ista lex ſm Bar. est valde difficilis ⁊ in fine commenti sui dicit qd̄ in toto infortiato non videtur sibi obscurior lex. ⁊ quod nō videt qualiter possit trāsire. ⁊ qd̄ libēter audiret scientē: ⁊ pro certo cū ista lex sit africani a communiter accidentibus: sequitur qd̄ sit valde difficilis ⁊ subtilis. istam consequentiam facit Bar. in. l. cum quis. in prin. de solu. ¶ Difficultas huius legis consistit circa intellectū text. presertim ad ostendendum qd̄ in isto text. filius institutus heres ab auo non sit suus: prout necessarium est firmare: q2 eo existēte suo non posset procedere tex. nec in prima nec in scd̄a parte vt. j. ostendam ⁊ consequenter quomodo differat principium huius legis a secundo respōso. In glossis ponuntur tres lecture. Bar. addit quartā. ¶ Scd̄m istas lecturas dū text. dicit omisso posthumo. istud de preteritione posthumi denotat contingentiā facti ⁊ non iuris mysterium qd̄ videtur absurdum. argu. l. si quando. in pn. j. de leg. j. ⁊ c. si papa. de priuileg. in. vj. Ideo planiorē intellectū ad hūc text. posuit subtilitatum princeps do. Christo. de castel. hic quē secuti sunt Raph. cu. Pau. de ca. ⁊ Alre. hic. et ſm Pau. de ca. est ipsa veritas ſm quem in preteritione posthumi magna vis huius legis cōsistit. ¶ Itē dū tex. dicit si interim
1 moriatur filius. †Illud verbum interim intelligitur per glo. altero de tribus modis vt in ea dicetur. ¶ Item dum tex. dicit ipse filius intestato patri heres existet: quomodo intelligatur ipse filius: an de filio primo an de nepote. intellige de nepote: ⁊ sic de filio filij. Et in hoc africanus obscure locutus est quasi obscuritatem affectans. tamen ſm predictum intellectum do. Christo. de castel. tex. in verbo ipse filius stat proprie pro ipso filio testatoris ⁊ non pro nepote. ¶ Omissa diuisione Bart. diuide istā. l. i tres partes. ¶ In prima loquitur quando filius fuit institutus heres pure: ⁊ nepos ex eo substitutus ⁊ alius filius existens in vtero: ⁊ sic posthumus preteritus. ¶ In scd̄a qñ solus filius fuit institutus pure: ⁊ non habebat substitutum nec coheredem. ¶ In tertia adducit simile. secunda ibi. qd̄ si nemo. tertia ibi. sicut euenire solet. ¶ Sed nō placet nec Bar. nec Bal. qd̄ in secunda parte filius fuerit pure institutus: q2 falsum diceret tex. moriente filio neminem ex testamento patri heredem fore: q2 tūc filius esset suus heres testamentarius: ⁊ talem hereditatem testamentariā transmitteret ex potentia suitatis. Et propterea intelligunt qd̄ secunda pars: ⁊ sic versi. qd̄ si nemo debeat necessitate intelligi quando filius fuit institutus: nō quidem pure sed sub conditione potestatiua que nō potuit impleri vltimo vite spiritu et pendente tali conditione filius interim non est suus. Et istud exemplificatur in versi. sicut euenire. ita qd̄ non ponitur ibi nouū di-
2 ctum: sed exemplum dicti precedentis. †⁊ sic dictio sicut stat exēplificatiue ⁊ non similitudinarie: ⁊ dicit Bald. qd̄ ista lec. est planior ⁊ magis adherens litere. ¶ Mihi autē nullatenus placet qd̄ in secunda parte filius fuerit institutus sub aliqua conditione: q2 de conditione ibi in tex. verbum nullum prout expresse dicitur. in versi. fi. ⁊ si bene inspiciatur. in versi. qd̄ si nemo. text. non mutat thema sed prosequitur eundem casum quē in primo: vbi filius erat pure institutus. Et solum est differentia: q2 in primo nepos erat substitutus sed non in secundo. item minus placet q2 in versi. sicut ponat exemplum ⁊ nō nouū dictū: ⁊ sic qd̄ stet exēplificatiue ⁊ non similitudinarie contra propriam naturā: et sic
3 esset impropriatio litere qd̄ nullatenus teneo. ¶ †Hoc dicit ſm Bar. qñ filio instituto est datus substitutus vulgaris existentia sui heredis non operatur transmissionem hereditatis: al's secus. h. d. ſm Bar. ¶ Istud summarium impugnat Ang. ⁊ Imo. de ineptitudine: q2 ſm opi eiusdemmet Bar. datio vulgaris substituti tollit vel impedit existentiam sui heredis: ergo non bene stat in summario qd̄ existentia sui heredis operetur. Nam hoc modo Bar. presupponit esse suitatem: ⁊ tamen datio coheredis cā tollit ſm ipsummet Bar. ¶ Ego aliter sic summo istum text. Si filius pure institutus ante immixtionem decedat posthumo preterito non nato: nepos vulgariter substitutus ⁊ auo ⁊ patri erit suus heres. Si autem filius solus institutus neq3 substitutum neq3 coheredem habeat: tūc destituto testamēto in mortis articulo defertur ipsi filio ab intestato hereditas: sicut si fuisset institutus sub conditione potestatiua ⁊ ea non impleta decessisset. h. d. tota ista lex admodum obscura ⁊ subtilissima. ¶ In text. ibi omisso posthumo. Dy. intelligit text. de posthumo putatiuo q putabatur esse in vtero matris ⁊ vere non erat: et sic per hoc non impediebatur filius esse suus heres ex testō. l. ventre. in ver. sed si vacuo. j. de acq. heredi. vel melius intellige text. de posthumo vero sed non nato: postea vt subdit litera: q2 eius mater postea fecerit abortiuum. l. vxoris abortu. C. de posthu. here. insti. ⁊ l. qui mor
4 tui. j. de vb. sig. ¶ †No. primo ex isto tex. differētiam: an filio instituto nepos ex eo sit vulgariter substitutus an nō: q2 primo casu est suus heres tam auo quam patri. s. auo ex substōne patri ab intestato vel ex testamento: si testm̄ fecisset vt in glo. Sed in scd̄o casu qñ nepos nō est substitutus, venit solum ab intestato: ⁊ si dicis cuius vtilitatis est an nepos veniat ex testō: ⁊ sic ex substitutione an ab intestato. dic qd̄ vtilitas potest esse qñ essent plures nepotes ex eodem filio ⁊ vnus solus ab auo substitutus: nam iste solus ex substitutione admitteret. alias oēs pariter ab intestato venirent. ¶ Scd̄o nota qd̄ l3 nepos non obtinuerit primū locū tempore mortis aui si fuit substitutus vulgariter filio primū locum tenenti ⁊ filius moriatur post auum hereditate non adita: nepos ex substitutione erit suus heres auo et patri cessante impedimēto posthumi preteriti. ita est tex. no. hic ⁊ in. l. fi. j. de cōdi.
5 insti. ¶ † Et sic no. qd̄ licet cōdito testamento nō possit esse suus nisi ille tm̄ qui obtinet primū locū tpe mortis testatoris. l. si quis posthumos. §. j. s. e. ⁊ l. si quis filio exheredato. in prin. j. ti. j. ⁊ l. suus quoq3. §. pe. j. de heredi. insti. illud est verū quantum ad succedendum cōtra voluntatem testatoris: ⁊ sic quantū ad expugnādum ⁊ rumpendum testm̄. ita loquuntur iura prealleg. sed quantum ad succedendum ex substitutione: ⁊ sic ex voluntate testatoris admittitur nepos vt suus quamuis non obtineret primū locum tempore mortis testatoris quando filius institutus qui tenebat primum locū decessisset hereditate nō adita. tex. est hic no.
6 Item ad hoc† vt ex testamento quis efficiatur suus heres: sufficit qd̄ fuerit i potestate tpe mortis testatoris: ⁊ qd̄ tpe delate hereditatis obtineat primum locum vt hic. ⁊ prout in simili est tex. in d. l. fi. de condi. insti. et in. d. l. suus quoq3. vbi filius est institutus sub cōditione ⁊ nepos substitutus: si moritur filius ante cōditionem impletam defertur hereditas nepoti ⁊ efficitur suus ex testamento tanq3 obtinens primū locū suitatis tpe delate hereditatis similiter nepos īstitutus ex filio exheredato: q2 venit ex volūtate testatoris est suus: licet nō teneret primū locū tpe mortis testatoris: vt est tex. solennis. in. l. qui in aliena. §. interdū. j. de acqui. here. in. l. filius patroni. de bo. liber. de quo vltimo dixi in. l.
7 in suis. s. eo. ¶ †Tertio diligenter no. in versi. qd̄ si nemo. qd̄ licet pendentia natiuitatis posthumi preteriti impediat effectum suitatis ex testō quātū ad filiū institutū qñ nemo ex testamēto est ei substitut9: tn̄ nō īpedit suitatē ab intestato si testm̄ corruit ⁊ nul-
8 lus est ei substitut9. de quo reseruo. j. latius dicendū. ¶ †Quarto no. in ver. fi. qd̄ institutio filij facta sub conditione potestatiua que nō pōt vltimo vite spiritu impleri q2 cōsistit in facto puta si Alexandriā iuerit eodem momēto reddit testatorē intestatū ⁊ eidem ab intestato succedit qñ talis filius erit in articulo mortis. prout etiā est tex. in. d. l. fi. de cōdi. insti. ¶ Expeditis no. quo ad corticem litere. Pro intelligentia tex. ⁊ glossarū. Oppono cōtra tex. tam in prima quā in secunda pte q2 neutra possit pcedere. dicitur in prima parte tex. nepotem tam patri q3 auo suū heredem futurū. istud videt esse impossibile qd̄ nepos possit esse suus heres auo: cū non obtineret primū locū tpe mortis aui: q2 filius eū precedebat in gradu. §. sui. insti. de here. qua. ⁊ diffe. ⁊ l. si qs post
9 humos. §. j. s. e. †⁊ prioritas in gradu est de substātia suitatis. l. posthumorum. j. ti. j. q2 suitas est adeo nobilis qd̄ nō recipit nisi vnū gradū dicto. §. sui. item filius mortuo auo pter suitatē statim fuit heres ipsi auo. l. j. §. q sunt in potestate. j. si qs omis. cau. testa. ⁊ l. necessarijs. de acqui. heredi. q2 inter mortem testatoris ⁊ immixtionem in suo non est dare medium. l. in suis. vbi dixi. s.
10 eo. †Itē in suo nō est dare hereditatem vacantē: vt est glo. no. in l. cum hereditas. quā Bal. ibi multū no. C. de posi. ⁊ l3 filius moriatur anteq3 se immisceat hereditati paterne: tn̄ est suus: ⁊ sic ipso iure est heres. d. l. in suis. ergo est impossibile qd̄ nepos ex substitutione possit esse suus heres auo: tum q2 duo nō possunt esse eodem iure heredes insolidū. l. si vt certo. §. si duobus vehiculū. s. cōmoda. l. hereditatē. §. pater. j. de castrē. pecu. ⁊ l. qd̄ cōtra. §. vnico. j. de reg. iur. tum etiam q2 in suitate nō h3 locū successorium edictū. l. j. §. sciendū. j. de suis ⁊ legi. Bar. ⁊ alij in. l. qui se patris. C. vnde libe. ¶ In scd̄a parte huius tex. in versi. qd̄ si nemo. dicit qd̄ eo tpe quo filius morit certum esse incipit neminē ex eo testō

patri heredē fore: cōtra: imo ipse filius tanq̄ suus ⁊ necessarius
censetur fuisse heres ex testō. ff. l. j. §. qui sunt in potestate. et. ff. l.
11 necessarijs. † ⁊ quāuis filius sit mortuus anteq̄ adierit vel se im
miscuerit hereditati patris. tn̄ ex potentia suitatis trāsmisit he/
reditatem patris nō aditā ad quoscūq̄ heredes. l. apud hostes.
C. de suis ⁊ legi. l. si fratris. C. de iure delibe. ⁊ l. hereditatem. §. fi
lius. ff. de castrē. pecu. late bar. in. l. vētre. de acqui. here. ⁊ in. l. ii in
fanti. vbi dixi. C. de iure delib. ⁊ sic videt̄ qd iste text. nec in prima
nec in scda parte. s. in versi. qd si nemo. possit ꝓcedere. iste due dif
ficultates ineuitabiliter vident̄ vigere tenendo qd in isto text. in
prima in scda pte filius fuerit pure institutus: ⁊ cōsequēter fue/
rit suus: qꝛ hoc stāte ꝓcedere nō posset. ❡ Timore horū dn̄orū
intellectus huius legis multiplr̄ variat̄: sꝫ tu reducas ad duos
principales intellectus. Primus intellect⁹ est vt fateamur filiū
fuisse suū heredē patri eidēq̄ auo: ⁊ dum dr̄ ergo nepos nō pōt
esse suus ꝑ iura ⁊ rōnes supra adductas: rn̄det̄ verū esse directo
⁊ principaliter ꝑ seipsum: seu ex ꝑsona sua sed bn̄ erit suus ex ꝑso
na patris sui eiusdēq̄ filij: nā filius fuit suus heres auo et nepos
12 est heres filij ergo ⁊ aui: † qꝛ heres heredis censet̄ primi testato/
ris esse heres. l. fi. ff. de here. insti. Itē eodē mō quo fili⁹ fuit su⁹ he/
res auo: scꝫ qꝛ suus eodē modo dicit̄ ⁊ nepos mediante ꝑsona fi/
lij: qꝛ talis heres habeor qualis est is ꝑ quem heres efficior. l. qui
in aliena. §. interdū. ff. de acq. here. ❡ Istum intellectū tangit gl.
quinta in verbo quā auo. in fi. ⁊ eū nō tꝫ ⁊ bene: qꝛ tex. dicit nepo/
tem tam patri q̄ auo suū heredē futurū: ⁊ s̄m istum intellectum
nō esset suus heres nisi patri tm̄. ⁊ ita etiā reprobant Bar. ⁊ doc.
hic. ❡ Sed ad hoc posses rn̄dere defendendo istum primū intel
lectum qd nepos patris si heres. s. immediate sed auo mediante
persona filij. Sed cōtra istam intellectū obstat alia secūda oppo/
sitio supra facta. ❡ Scds fuit intellectus qd filius non fuit suus
heres. ideo nō impedit̄ nepos effici suus heres auo. et sic cessant
oppositiones supra facte: ⁊ ad ostendēdū qd filius nunq̄ fuerit
suus heres auo intelligit̄ iste tex. tam in prima quā in scda parte
13 qd filius nō fuit institutus pure sed sub cōditione ptātiua. † quo
casu cessat essentia suitatis quousq̄ cōditio sit impleta. l. fi. de cō/
di. insti. sed postq̄ fuerit impleta bene incipit esse suus. l. cōditio
nibus pupillus. ff. de cōdi. ⁊ demon. istam pater instituendo filiū
sub conditione potestatiua videt̄ eum facere de necessario volū/
tariū. l. iam dubitari. ⁊ l. cornelius. ff. de heredi. insti. ⁊ l. vba. ff. de
condi. insti. vnde oppositiones supra facte procedunt quando fi
lius fuit pure institutus. Et si dicis in quo ergo differt principiū
istius legis a secundo responso ⁊ a versi. fi. vbi tex. expresse loquit̄
quādo filius fuit institutus sub conditione potestatiua. Gloss.
prima respōdet qd principium ⁊ versi. qd si nemo loquuntur qn̄
filius fuit institutus sub cōditione potestatiua que potest imple/
ri vltimo vite spiritu. finis autem loquitur quando non poterat
impleri vltimo vite spiritu vl' ecōtra. ❡ Iste lecture vltra repro
bationes Bar. non sunt tenende qꝛ nec in prin. nec in versi. qd si
nemo. aliquid dicitur de cōditione qd filius fuerit institutus sub
aliqua conditione prout dicitur in versi. finali. ❡ Alia fuit lectu
ra Jaco. de are. Dy. ⁊ Bar. hic. quam etiam sequuntur Joā. de
imo. ⁊ do. Alex. hic: qd principium huius legis loquit̄ i filio pu
re instituto qui ideo non fuit suus heres auo: eo qꝛ nepos ex eo
14 erat sibi vulgariter substitutus vt dicit tex. † Et per dationē vul/
garis substituti tollitur suitas: ⁊ de suo necessario efficitur volū/
tarius: ⁊ ita tenet glo. in. l. papi. §. quarta. in verbo ad substitutū
circa mediū. s. de inof. test. qꝛ testator dando substitutum vulga/
rem videt̄ dedisse filio licētiam se abstinendi. l. j. §. si proponat. ff.
si quis omis. cau. test. patet qꝛ substitutio vulgaris fit hoc mō si fi
lius nolit vel nō possit esse heres. l. cū proponas. C. de here. instit.
Sed qn̄ pater dat filio licentiam se abstinēdi facit eū de necessa/
rio voluntarium. ff. l. cornelius. ⁊ l. iam dubitari. ⁊ dicit Bar. qd
pro illa glo. dicti. §. quarta. qd testator dādo vulgarē substitutū
filio faciat de necessario volūtarium: ⁊ sic tollat suitatē: est casus
in ista. l. ⁊ dicit do. Alex. qd forte alibi in iure melius aut clarius
non probatur per dationem vulgaris substituti tolli existētiam
suitatis q̄ in isto text. ❡ Tu pondera notabilius ⁊ singularius
15 ex isto tex. s̄m istum intellectum Bar. † qd datio vulgaris substi
tuti tollit suitatem non solum qn̄ est substitutus extraneus. sed
⁊ si est substitutus nepos existēs in potestate testatoris qui est se/
quens in gradu. ita est tex. peregrinus hic: ⁊ facit qꝛ adhuc mili/
tat ratio assignata per Bar. qd testator dando substitutum vul/
garem facit de necessario voluntariū. ista ratio militat quicunq̄
16 fuerit datus vulgariter substitutus. † Adde secus esse in datiōe
coheredis: quia ita demū datio coheredis tollit suitatem: qn̄ est
penitus extraneus ⁊ nō aliter. l. apud iul. §. idem iul. ff. ad trebel.
vnde quando coheres esset frater instituti per eius dationē non
tolleretur suitas. ita egregie ⁊ signāter no. Bart. in. l. si filius qui
patri. in. ij. col. per illū tex. ff. de vulga. ⁊ pupil. vbi etiam Bart.
ad hoc allegat alios concordantes tex. ⁊ ibidem Barto. assignat
rationem qꝛ testator dando coheredem extraneum videt̄ recede
re a legis dispositione que facit suum heredem: sed qn̄ dat cohe/
redem alium fratrem suū: tunc non videtur a legis dispositione
recedere: ⁊ sic habes intellectū ad principiū huius legis. ❡ Sꝫ
in versi. qd si nemo. nullus fuit datus substitutus nec coheres ipi
17 filio. † Sed filius solus fuit institutus nō quidē pure sed sub con/
ditione potestatiua que non poterat impleri vltimo vite spiritu
⁊ ideo pendente tali conditione filius nō est suus. ideo non impe
dit nepotem postea esse suum heredē tam patri q̄ auo. et de hoc
ponitur exemplū. in versi. sicut qui venit exemplificatiue ad ver.
qd si nemo. non autem similitudinarie. ❡ Aduerte s̄m istum in
tellectum Bar. qd in prin. huius legis filius desijt esse suus he/
res auo ꝓpter dationem vulgaris substituti. sed in versi. qꝛ si ne
mo. filius desijt eē suus heres ꝓpter cōditionē potestatiuā sub q̄
fuit institutus. ❡ Sed caue qꝛ in versi. qd si nemo. mutat̄ casus:
sed tex. ꝓsequit̄ idē thema nisi solū qd a principio nepos fuit sub
stitutus: sed in ver. qꝛ si nemo. nullus fuit substitutus. Bar. vt pu
to de hoc perpēdens dicit qd ista lex tota potest intelligi in filio
instituto sub cōditione ptātiua que non pōt impleri vltimo vite
spiritu sed in princi. habuit substitutū in scdo rn̄so non. Isto mō
filius in prin. desijt esse suus ꝓpter duo. scꝫ ꝓpter dationē vulga
18 ris substituti: ⁊ etiā qꝛ fuit īstitut⁹ sub cōditiōe ptātiua. ❡ † An
assumptum Bar. sit verū qd per dationē vulgaris substituti tol
latur existentia suitatis est latissimus articulus quē oēs hic exa/
minant: ego infra post glo. intendo plene ad vtrāq̄ partē discu/
tere vltra q̄ per alios tangat̄: ⁊ ibi videbimus an iste text. hoc ꝓ
bet ⁊ an ratio per Barto. assignata procedat. ❡ Iste intellectus
nullatenus placet ꝓpter diuinatiōes quas facit ad istum text. de
cōditione qd in primo ⁊ in scdo rn̄so filius fuerit īstitutus sub cō/
ditiōe ptātiua q̄ nō possit impleri vltimo vite spiritu. iste sunt di/
uinatiōes ꝓut etiā Bar. met hic circa fi. fatet̄: nā in primo ⁊ scdo
rn̄so huius tex. de cōditiōe verbū nullū: ⁊ si suitas filij fuisset sub/
lata ꝓpter talē cōditionē cū istud esset fundamētū huius. l. certe
tex. de cōditiōe fecisset mētionē qd cū non fecerit apparet qd iste
intellectus nō est verus. ❡ Scdo ⁊ fortius s̄m istū intellectū tex.
esset superfluus presertim in versi. sicut. nā si intelligimus qd in
prin. ⁊ in versi. qꝛ si nemo loquat̄ tex. qn̄ filius fuit institut⁹ sub cō
ditione ptātiua que nō pōt impleri vltimo vite spiritu. istud idē
superfluo repeteret̄. in versi. sicut. ⁊ dicere q' dictio: sicut: stet exem/
plificatiue ⁊ nō ponat nouū dictū: sed exēplū precedentiū est im/
propriatio ⁊ manifesta violētia tex. ❡ Tertio s̄m istū intellectū
frustra in hoc tex. fieret mentio de preteritione posthumi ⁊ nullū
iuris mysteriū importaret sed solā cōtingentiā facti qd nō est di/
cendū per regulā. l. si qn̄. in prin. ff. de leg. j. ⁊ c. si papa. de priuil.
in. vi. Alium pleniorē intellectū ad istū text. tradidit subtilitatū
princeps do. Christo. de castel. hic qui habuit verum lumen in/
tellectus huius tex. quem sequuntur Rapha. cu. Pau. de cast. ⁊
Aret. hic. ⁊ dicit Pau. de cast. in repe. huius. l. in. x. colū. qꝛ iste
intellectus est verus sicut deus ⁊ quod istum intellectum sibi ap
propriarunt docto. Moder. Papiēses: sed qd audiuit a quodā
valentissimo et famoso doctore de sabaudia qui vocabatur do.
Pet. de muris qd erat originaliter suus intellectus ⁊ quod ostē
dit sibi sua scripta. ⁊ mirabatur de illis qui sibi appropriabant.
istud etiam refert Pau. de cast. in lec. in princi. Dicit etiam do.
Alex. qd iste intellectus est amicus litere ⁊ sine vlla diuinatiōe:
qd ideo in ista. l. filius non fuit suus heres: eo qꝛ posthumus fuit
preteritus: ⁊ erat in vtero matris nec desijt esse quousq̄ filius in
stitutus vixit. Sed post eius mortem desijt esse qꝛ natus est abor
tiuus: ⁊ sic testamentum non rumpit. l. q mortui. ff. de verb. signi.
⁊ l. vxoris abortu. C. de posthu. here. insti. vnde quia testamentū
potuit rumpi quousq̄ filius vixit: attento qd nasci poterat post/
humus viuus: ideo nō fuit delata hereditas filio instituto etiam
iure suitatis. vt. l. ventre. in prin. ⁊ versi. ergo si pleno. de acquir.
here. ⁊ l. illud. §. fi. de cōtratab. ⁊ l. suus quoq̄. post prin. de here
19 di. institu. † qꝛ ex testamento quod speratur posse rumpi nullus
potest esse heres: vt iuribus supra allegatis: nec etiam potest di/
ci filium esse suū heredē ab intestato: qꝛ donec subest spes de suc/
cessione ex testamento nunq̄ defertur hereditas ab intestato. l.
quādiu. ff. de acqui. here. Et ideo cum per mortē filij destituatur
primus gradus: et sit locus scdo erit nepos substitutus suus: qꝛ
non precessit alius suus. Sed in ver. qd si nemo. vbi nepos nō fuit
datus substitutus: tunc cū filius est in puncto mortis etiā anteq̄
sit perfecte mortuus destituit̄ testamentum: qꝛ incipit esse certū
neminem ex eo adire posse ⁊ esse heredem qꝛ etiā ipse filius solus
heres institutus absq̄ vllo substituto ⁊ coherede non pōt adire
ꝓpter pendentiam posthumi ideo deuoluitur hereditas ad cau
sam intestati: ⁊ ipse filius in vltimo vite spiritu efficit̄ heres auo.
⁊ isto modo verbum filius stat proprie: ⁊ non intelligitur prone
pote prout glos. ⁊ aliqui intelligunt ⁊ ad probandum istud vlti/
mum qd filius institutus in puncto mortis efficiat̄ heres ab in/
testato ad/

tastato adducit casum similem: quādo filius est institutus sub cōditione potestatiua que vltimo vite spiritu impleri nō potest: in illo momento efficitur heres ab intesta. put etiā est tex. in. l. fi. de cōdi. insti. Et isto modo dictio sicut ponit similitudinē. et sic stat ꝓprie. ❡ Scōm istū intellectū omnia in tex. quadrant et plane procedunt sine aliqua subauditione: et sine vlla impropriatione tex.

20 † et hoc modo habes qd pēdentia posthumi ꝑteriti impedit suitatem filij instituti prout etiam est tex. in. d. l. ventre. in ver. ergo ❡ Secundo ꝙ si filius institutus morit pendente dubio posthumi preteriti: nepos efficit suus ex substōne et sic ex testō. ❡ Istū intellectum ante. d. Christo. etiā posuit Barto. hic circa fi. dum dicit cogitabam posse saluari tex. sine diuinatione: ꝙ in hoc tex. erat dubium An posthumus preteritus nasceret: et sic rumperet testm̄ et ideo existentia suitatis nihil operat. Subdit tñ Bar. hoc non posse dicere per. l. cū quidam. §. qd dr in fi. ff. de acq. here. vbi qñ re vera vacuus est venter lz dubitaret vxorez esse pregnantē tamē incontinenti filius institutus est suus et necessarius heres. Ergo idem deberet esse hic maxime in ver. qd si nemo. Sed in hoc vltimo Bar. est corruptus. Et dicit. d. Alex. ꝙ nō putat fuisse dictū Bar. sed fuisse ab aliquo additū. qr est ꝯ tex. apertū in. d. l. ventre. in ver. ergo. et dict. §. qd dr. nihil facit qr ibi venter vere erat vacuus: hic aūt vere erat plenus: vnde interim impedit filiū esse heredē. d. l. vētre. lz gl. in. d. §. qd dr in hoc etiā errauerit: et male dixit per iura predicta. et omnes eam ibi reprobāt. Et sic tene istum verum intellectum congruentem litere et plane procedentem ❡ Contra istum intellectum. d. Christo. duo vrgere videntur. Primo quia ƀm istum intellectum nō posset procedere ver. quod si nemo. vbi dr certum esse in vltimo vite spiritu filij instituti neminē ex eo testō heredē fore ꝓpter pēdentiam natiuitatis posthumi ꝑteriti: et qr neminem substitutū habebat: ꝯ istud fortissime stringit: qr in vltimo vite spiritu filij: etiā posthum⁹ potuit nasci abortiuus: et sic sublato obstaculo posthumi fili⁹ posset ex testamento fieri heres in vltimo vite spiritu. in quo etiā posthumus potuit mori: eo magis quia facilius moritur qui est adhuc in ventre matris ꝙ qui natus est. et ille qui iam est natus potest in momēto mori. l. q duos. §. fi. ff. de vulga. pup. et. l. si mulier. ff. de reb. dub. ❡ Dicit Raph. cu. qd huic argumēto non videt bonum responsum et quod illud fecit dño suo dño Christo. dum

21 esset scholaris. sed dicit † quod iuriscon. non considerauit hoc qd raro contingeret: sed illud quod cōiter solet euenire: et qd aliud non potest dici: et relinqt super hoc cogitandū. ❡ Pau. de cast. in repe. hui⁹. l. in. xxv. colum. et in. l. filius a patre. §. i. ff. e. alio modo respōdet qd fauore filij instituti lex dispensatiue presumit qd mulier non possit facere abortiuum in vltimo momēto vite filij: vt sic fili⁹ ab intestato sit heres pris: et sic hereditatez possit transmittere. ❡ Istas solu. tam Rapha. ꝙ Pau. de cas. reprobat do. Alex. qr sicut alie conditiones possunt impleri in vltimo vite spiritu filij. d. l. fi. de condi. institu. et. d. l. suus quoqꝫ. §. fin. ita et ista. et quare fauore filij non ita presumit lex in alijs conditionibus qd non possint impleri in vltimo vite spiritu: sicut presumit in ista. ❡ Sed tu potes ad hoc respōdere: qd in alijs conditionibus potestatiuis est qd imputet filio quare eas non curauerit adimplere vel cur intm̄ se arctauerit. d. l. fi. sed in casu nostro istud nō potest dici: ꝙ sit qd imputet filio si mulier abortiuū nō fecerit put etiā

22 dicit Pau. de. ca. hic in repeti. in. xxv. col. ❡ † Alio tertio modo respondet Are. hic ꝙ a cōiter accidentib⁹ nō ꝯtingit abortiones fieri in vltimo vite spiritu: cū requirant tractum tpis ante ꝙ mulier faciat abortum: et sic non expedit momēto: sicut expedit momēto vltimus vite spiritus: et vltima anime exhalatio. sed certe si demus ante vltimū vite spiritū filij precessisse omnes grad⁹ abortionis preter vltimū: possibile est illum vltimū gradū abortionis concurrere cū vltimo vite spiritu filij. et lex cōsiderat soluz

23 possibilitatē. d. l. fi. de cōdi. insti. et. d. l. suus quoqꝫ. ❡ Secūdo cōtra istū intellectum. d. Christo. fortiter facit. nam qñ filius institutus impedit adire ꝓpter pendentiā natiuitatis posthumi ꝑteriti si interim moriat trāsmittit bonoꝝ possessionē ƀm tab. vel cōtra tabulas. tex. est in. l. illā. §. fi. et. l. seq. ff. de ꝯtab. ergo nō est verū: ꝙ in vltimo vite spū fili⁹ institut⁹ efficiat heres ab intestato: put dicit tex. hic in vēsic. ꝙ si nemo: qr si destitueret testm̄: ipossibile esset bo. posses. ƀz tab. trāsmitti: vt ibi dicit tex. Itē quō posset tunc filius ab intestato succedere: vt hic dicit tex. si interim transmittit bo. pos. ƀm tab. et ꝙ qdiu pōt habere locū ƀm tabu. et sic ex testō succedit nunꝙ ab intestato succeditur. l. ij. §. lex pectandi. de bo. pos. ƀm tab. et. l. qdiu. de acq. here. ❡ Pau. de ca. hic in vl. col. dicit: ꝙ ille tex. fortiter obstat intellectui. d. Christo. et ꝙ eum reddit valde dubiū. Et mirabiliter rñdet: ꝙ ille tex. pcedit: qñ filius institutus habebat substitutū vel coheredem ꝙ nō est hic in ver. quod si nemo. sed principiū hui⁹ tex. pcedit ꝙ ex filio instituto

24 non extabat nisi solus nepos substitutus † qui cū possit venire via ordinaria ex substōne: non expedit qd veniat via extraordinaria per illam transmissionem bo. pos. ƀm tab. vel ꝯtab. secus si extarent alij nepotes tunc pcederet ille tex. in ꝯriū adductus ƀm eum et ita etiam respōdet Pau. de ca. in repe. huius. l. in duobus locis in. xl. colū. et in. xxv. colū. Alij nihil tāgunt. ❡ Posset forte dici ꝙ iste tex. cum mysterio dicit posthumo nō nato: et sic quādo posthumus fuit mortuus in ventre matris: ibi aūt loquitur tex. quādo posthumus fuit natus et venit ad lucē. Nam tex. hic dicit non nato posthumo: ibi aūt dicit nondū nato ꝙuis Bart. ibi videatur aliter velle. ❡ Ultra scri. ego ꝯ istū intellectū. d. Christo. arguo dupliciter. Primo: qr qua rōne pēdētia natiuitatis posthumi tollit suitatē filij in princ. huius. l. ita etiā deberet tollere in ṽ. ꝙ si nemo. et sic sicut pēdētia natiuitatis posthumi ꝑteriti impedit suitatē in filio substituto et sic in primo gradu: ita etiā dz impedire in nepote substituto: cū posthumus ita fuerit preteritus a secundo gradu substōnis sicut a primo: cū tex. simpliciter dicat omisso posthumo: et sic pōt rumpi gradus substitutionis: per natiuitatem posthumi preteriti: sicut et primus gradus. l. si posthumus. in prin. et. l. si a primo. ff. co. et sicut pendente natiuitate posthumi preteriti non fuit delata hereditas filio ex institutione: ita nec nepoti ex substitutione. ❡ Et si diceretur put alias mihi respōdebatur padue in publica disputatione: ꝙ in ver. qd si nemo non loquitur tex. quādo pendebat natiuitas posthumi preteriti prout dr in prin. legis: dico et tunc dicebam ꝙ ista rñsio nihil va

25 let: † qr aduersatiua ꝙ si: intelligitur repetere omnes qualitates precedentis casus: prout in pulchra decisione tz no. Bal. i. l. oēs populi. i. xiij. col. ff. de iust. et iu. et sequit do. Alex. in. l. filius a patre. in pn. in. xi. col. ad fi. ff. cod. Item tex. in ver. ꝙ si nemo repetit eundem casum. et idem thema: saluo ꝙ in prin. erat nepos substitutus: sed non in ver. ꝙ si nemo. ❡ Tu ergo rñde: ꝙ in nepote tex. procedit postꝙ constiterit non nasci posthumū: tunc nepos erit suus heres vtriqꝫ tam patri ꝙ auo. Et sic diuerso tpe a filio hoc eueniet: quia in vita filij posthumus non desijt posse nasci. lz demum mortuo filio. Et hoc modo potest etiā rñderi prime difficultati supra mote: qr tex. ponit p constanti posthumum nō esse natum in vita filij: et sic nec in vltimo eius vite spiritu: ibi dū tex. dicit: nō nato posthumo. s. viuente filio. Quid aūt esset si posthumus moreretur in vtero matris in vltimo momento tpis quo filius moritur. Istud non videt decidi in hoc tex. ❡ Secūdo con

26 tra intellectum do. Christo. arguo † ꝙ pendētia natiuitatis posthumi preteriti nihil debeat nocere filio instituto: ex quo postea

27 posthumus natus est mortuus seu abortiuus. † qr qñ posthum⁹ non nascitur vel nascit mortuus: fingitur vsqꝫ retro non natus. vt est tex. in. l. neratius. ff. de manu. test. et sic posthumo nō nato fingitur vsqꝫ retro non fuisse in vtero matris. ❡ Ultra intellectum quem ad illū tex. tradit Bar. in. l. cū fine. ff. quando dies lega. ced. Dic qd ideo ibi non nato posthumo seruus ibi fingit vsqꝫ retro fuisse liber. qr seruus viuebat et sic nō deficiebat subiectum: et sic extremū circa qd posset operari fictio translatiua. sed in casu nostro: non nato posthumo iam erat mortuus filius institutus: et idō non fingitur eum vsqꝫ retro fuisse suū: qr deficit subiectum circa quod fictio translatiua possit operari. vt est optimum argumentum in. l. eū qui ita. §. fi. et ibi Bar. et alij vbi dixi. ff. de verb. obli. et in. l. quoties. de noua. late Bar. i. l. si is qui p emptore de vsucap. et ita habes defensatū intellectū do. Christo. de castel. ad istū tex. verū et planū. ❡ Capio gl. in ṽbo interim. gl. in ṽ. interim expōnit tex. tripliciter. Prima expositio cōiter tenet. Scōa stare nōn pōt: vt hic p Bar. Tertia est diuinatiua: qr nō apparet i isto tex. filium fuisse sub ꝯditione institutū. Potes vltra glo. quarto mō intelligere tex. et plenius. Interim. s. pēdente natiuitate posthumi preteriti: ƀm intellectum do. Christo. de castel. planiorem ad istum tex. quē supra retuli. Et ista expositio est magis conformis litere. ❡ Capio glo. in ṽbo ipe filius. quā diuide in tres partes. In prima ponit primū intellectū ad istū text. in verbo ipse filius qd intelligatur de nepote. In scōa ꝯ illū intellectū opponit et soluit. Dic vt dixi in tex. in secūdo no. In tertia ponit ƀm intellectū qd intelligat de filio pprie. et iste est verior intellectus. scōa ibi sed

28 nonne pater. tertia et vltima est ibi. alij dicunt etc. ❡ † Extra glo. reassumo in dubiū illud qd Barto. et sequaces supra in intellectu huius. l. presupponunt. s. an per dationē vulgaris substituti tollatur existentia suitatis. Iste est arduus et valde dubitabilis articulus inter oēs qui in iure reperiunt. quē intēdo ad vtrāqꝫ partem late disputare attingendo substantialia et ea solum que stringunt. ❡ In isto articulo reperio qnqꝫ principales opi. prima est affirmatiua quod sic. Et istā tenēt Jac. de arc. Dy. Bar. Jmo. et d. Alex. hic Bar. Bal. et Jmo. in plerisqꝫ alijs locis hic relatis p d. Alex. et ista opi. est magis cōis ƀz Raph. et. d. Alex. hic. et subdit Raph. ꝙ in practica periculosum esset ab ista cōi ōnia recedere. Pro ista opi. Dy. et Barto. dicunt esse casum in ista. l. in prima parte: vbi substitutio vulgaris impediuit filiū esse suū heredē auo: pz qr tex. dicit nepotē substitutū: tam patri ꝙ auo futurum

† p datione substituti vulgaris [illegible]

heredem.Sed hoc esse nõ posset:nisi filius primus p substõnem vulgarē impeditus fuisset esse suus heres:qꝛ duo nõ possunt esse sui heredes insolidũ.l.hereditatē.§.pater.ff.de castren.pecu.⁊.l.si vt certo.§.si duobus vehiculum.ſ.commo.⁊ dicit do.Alex.hic in.iiij.col.put et supra retuli ꝙ forte alibi melius aut clarius nõ probat:ꝙ per dationē vulgaris substituti tollat existentia suitatis q̃ in isto tex.¶Tu dic ꝙ iste tex.nihil facit:qꝛ in isto tex.non fuit datio vulgaris substituti que impediuerit filiũ esse suum heredem.sed bene fuit pendentia natiuitatis posthumi preteriti:qꝛ donec pendet an posthum⁹ preteritus nascatur ⁊ sic nascēdo rũpat testamentũ:interim impeditur institutus ex testamento.et ex suitate esse heres.l.vetre.in prin.⁊ ver.ergo.de acqui.heredi.⁊.l.illud.§.fi.⁊.l.seq.de contrab.ẽm verum intellectum do.Christo.de castel.ad istum tex.quē supra retuli ⁊ approbaui.¶Secũdo ꝙ ista lex nihil probet ostenditur.Nam in casu.l.nostre nepos ex filio fuit substitutus ipsi filio ĩstituto:⁊ sic ex cõsilio legis velleie.l.posthumorum.ff.titu.primo.⁊.l.gallus.§.nunc de lege velleia.ff.eo.⁊ sic propter necessitatē.ideo tunc talis substitutio non tollit existentiam sui heredis:quia censetur tunc facta in suitate.Ita firmat Bar.in.l.gallus.§.⁊ quid si tantum.ff.eo.⁊ in.l.j.in.v.q.pñc.de vulga.⁊ pupil.expresse do.Alex.hic in tertia fallentia vbi tñ non aduertit in hoc ad istum tex.Ergo aliud esset in alio substituto q̃ nepote:⁊ in alio herede extraneo q̃ in filio.¶Posses tñ dicere ꝙ istud procederet quãdo substitutio de nepote esset facta in suitate hoc modo.Si filius me viuo decesserit:tunc substituo nepotem ex eo.nam si non decessit eo viuo:tunc bene erit heres suus post mortem patris non obstante substitutione.l.si mater.§.j.⁊ ibi no.in glo.ff.de vulg.⁊ pup.Pau.de ca.hic in.iiij.col.ad finē.Sed hoc non fuit in ista.l.quia nepos non fuit substitutus in suitate si filius viuo testatore decesserit:sed fuit simpliciter substitutus vt ptz in tex.ibi filioq; substitutus nepos ex eo sit.⁊ hoc est pulchrũ ⁊ subtile ad hũc tex.in hoc arti.¶Tertio ex alio ꝙ ista lex nihil probet ostenditur aperte.Nam in ista.l.filius fuit heres institutus ⁊ nepos ex eo fuit sibi vulgariter substitutus.Sed sic
29 est ꝙ † quãdo filio instituto eius nepos sibi vulgariter substituit tunc per talem substitutionem tali filio non censetur data facultas se abstinendi.vt est tex.in.l.iulianus.ff.si quis omis.cau.testa.⁊ sic non videtur tunc fieri de necessario volũtarius.⁊ p cõsequēs non potest dici ꝙ isto casu per dationem substituti vulgaris tollatur suitas:cum tunc cesset ratio in qua Barto.⁊ sequaces se fundant.¶Potes dupliciter respondere.primo qd̃.d.l.iulianus
30 procedit qñ vertitur in preiudicium legatorũ.† que regulariter non censetur repetita a substituto.l.lz imperator.ff.de lega.j.vñ tunc filius institutus presumeretur repudiare ex institutione in fraudem legatorũ cũ sciebat hereditatē sibi acquirendam p mediam personam filij sui substituti.tunc non censet per dationē talis vulgariter substituti cessare existentia sui heredis cũ non censeat data licentia sibi abstinendi:⁊ ita vult tex.ibi nõ vt arbitriũ eligendi sibi relinquat.Et ita singulariter intelligit istum text.Bal.dicēs esse suũ nouum dictum in.l.j.in.j.oppo.C.si qs omis.cau.testa.¶Scd̃o potes respõdere prout respõdet Bar.met.in d.l.iulianus.in antepe.oppo.qd̃ ibi loqtur qd̃ fuit extraneus institutus ⁊ sibi substitutus filius ipsius heredis extranei.sed ista lex loquitur quãdo fuit institut⁹ filius ꝓprius ipsius testatoris quo casu testator ei substituendo nõ censet cogitasse de casu quo non posset esse heres.⁊ sic decederet ante ipsum testatorem quia istud esset ꝯ naturale votũ parentũ.l.nam ⁊ si parentib⁹.de inof.testa.⁊ sic cēset solũ cogitasse de casu quo nollet esse heres:⁊ sic in eius voluntate videt conferre ⁊ sic facere voluntarium ⁊ per ꝯñs cessat existentia suitatis.¶Secũdo principaliter pro ista parte adducit Bar.glo.in.l.papi.§.quarta ĩ gl.magna.in ṽbo ad substitutum circa me.de inoffi.testa.Potest dici qd̃ autoritas gloss.potest disputando declinari vt inqt gl.in.l.sed licet.de offi.presi.Secundo respondet ꝙ illa gl.bene d.cit ꝙ substituendo facit de necessario voluntarium ⁊ sic quod tollit necessitatem sed non dicit ꝙ tollat suitatem.Nam Bal.⁊ Ange.hic vt referam.ff.in ter
31 tia op.istud fatetur† qd̃ datio vulgaris substituti bene tollit necessitatem sed non tollit suitatem et nos disputamus de suitate.¶Tertio et fortius dicitur.qd̃ illa glo.de directo dicit cõtra illum text.ibi si filius non fuerit in familia vbi tex.signanter loquit in filio emancipato ⁊ dicit qd̃ testator substituendo vulgariter filio emancipato bene vr̃ sibi dedisse licentiã se abstinendi:ergo ꝯtrariũ innuit in filio in potestate.si igit ibi filius fuisset in potestate sola suitas confirmaret datione libertatum.l.cum quasi.§.sed ⁊ si qs.ff.de fideicõ.lib.Ideo cum ipsa cõfirmet suitas non potest ibi dici quod per dationē vulgaris substituti tollat existentia suitatis
32 d.Alexan.dupliciter respondet.†Primo ꝙ ibi dz subaudiri ad tex.dictio maxime:trussa est.Uel secundo quod ibi substituit vulgariter testator non vt ibi haberet facultatem abstinendi:nam cum esset ibi emancipatus ⁊ sic incognitus de iure ciuili non ex-

pediebat sibi licentiã abstinendi.§.emancipati.insti.de here.ab intesta Sed ideo ibi substituit vt haberet filius emancipat⁹ quē
33 cõuenire posset pro sua legitima consequenda.¶†Tertio principaliter pro ista parte facit ẽm Bar.hic ⁊ clarius in.l.si filius q patri.ff.de vulga.⁊ pupilla.qꝛ testator dando substitutũ vulgarē videtur conditionaliter instituisse:si filius heres esse noluerit.l.cũ proponas.C.de here.insti.⁊.l.si paterfa.ff.co.sed quãdo filius instituitur sub conditione si voluerit esse heres.redigitur ad instar extraneorum.⁊ sic tollitur suitas.l.iam dubitari.⁊.l.corneli⁹ ff.de here.instituen.⁊.l.ṽba.de condi.instit.ergo intelligitur sibi data licentia abstinẽdi.vt est tex.ĩ.l.j.§.si ꝓponatur.ff.si qs omis.cau.testamen.facit bene tex.in.l.debitor in fi.princi.ad treb.vbi dicit tex.legando heredi si non adijsset in heredis voluntate posuit aditionem:⁊ sic per illa verba si heres non erit videtur data
34 licentia se abstinendi.¶†Responde ꝙ per dationem vulgaris substituti non propterea videtur a testatore data alia licentia se abstinendi q̃ illa quam habebat a pretore.§.sed his permittit p̃tor.inst.de here.qua.⁊ dif.⁊.l.necessarijs.ff.de acq.here.per quã non desinit esse suus.vt est tex.in.l.si filius qui patri.de vulga.et pupilla.vnde quando pater substituit filio si non erit heres:videtur substituere in casum:quo beneficio pretoris velit abstinere iuribus preallegatis:⁊.l.j.§.qui sunt in potesta.ff.si qs omis.cau.testa.Hinc est ꝙ si heres institutus non haberet a pretore beneficium abstinendi:tunc ei substituendo bene testator censeretur ei dare licentiam se obstinendi:quã prius nõ habebat:alias substi
35 tutio esset inanis.† vnde in seruo instituto herede a domino qui est necessarius:⁊ nõ habet licentiam se abstinendi a pretore:si detur sibi substitutus vulgaris bene cēsetur sibi data licentia se abstinendi.Alias frustratoria esset substitutio ẽm Pau.de cas.hic in lect.⁊ latius in repe.in.xxj.colum.⁊ pro hoc dicto Alexã.allegat glo.in.l.sed si plures.in.§.in verbo heredē fore ⁊ ibi Imo.ff.de vulga.⁊ pupil.sed illa glo.nihil facit:quia loquitur quãdo seruus est sibimet substitut⁹ vt statim.ff.dicam.¶Contrariuz ꝙ substitutio vulgaris non tollat necessitatem in seruo in stituto tz [illegible] de vulg.substi.in prin.in verbo nouissimo.per illuz tex.qui bene facit:⁊ illam gl.reputat singularem ⁊ simpliciter sequitur ipsemet.d.Alex.in.l.recusare.§.meminisse.ff.ad treb.&habes similē gl.in.l.inde neratius.§.j.in verbo fuerit.ad.l.aqui.vnde testator substituẽdo vulgariter seruo suo instituto videtur solum substituisse in casum in quo nõ possit esse heres:non aũt videtur ei dedisse licentiã se abstinẽdi ẽm Imo.in.l.apud iulianũ.§.
36 idē iulianus.ad treb.⁊ in.l.iam dubitari.ff.de here.insti.¶Confirmo qꝛ lz al's per dationē coheredis extranei tollat in filio suitas.d.l.apud iul.§.idem iulianus.tñ p dationē coheredis extranei factã seruo instituto non tollitur necessitas:vt est tex.no.in.l.ex parte.⁊ ibi Bart.de acqui.here.⁊ tex.in.l.eius qui in ꝓuincia cũ gl.⁊ ibi Bal.⁊ alij ad hoc no.ſ.si cer.pe.tamē Jo.fab.in.d.tit.insti.de vulg.substi.in prin.reprobat illã glo.ibi ⁊ Rapha.cu.in d.l.põt quis.tamē Bald.ibi eã sequitur.⁊ credo qd̃ verior sit illa gloss.⁊ quod tex.in.d.l.potest quis.non obstet vt ibi dixi.Non quoq; obstet tex.in.d.l.j.§ si proponatur.ff.si quis omis.cau.testa.qꝛ nihil facit:⁊ potius probat oppositũ qꝛ loquitur qñ quis est ĩstitutus ⁊ substitutus sibimet:tũc potest venire quauiavelit.l.recusare.§.si titius.ff.ad trebel.sed nos loquitur in eo qui est substi
37 tutus alteri instituto.†Preterea vbi testator substituit eundem sibijsi non põt intelligi in casuz impotentie:qꝛ si non posset esse heres ex instõne etiã non posset esse ex substõne.⁊ sic tũc videt in eius voluntatem cõferre.ita illũ tex.declarat Bart.in.l.iulian⁹.in pe.oppo.si quis omis.cau.testa.¶Ad.d.l.debitor.in fi.princ.ff.ad tre.Respõde ꝙ ibi est dictio quodãmodo:q̃ est nota improprietatis.l.in suis.vbi dixi.ſ.co.Item illud ibi dicitur arguẽdo ⁊ nõ determinãdo.¶Quarto vltra Bar.pro ista parte facit tz do.Alex.l.vnica.§.in nouissimo iuncto.§.cũ aũt.C.de cad.tol.
38 Nam in.§.in nouissimo dicit †ꝙ hereditas nõ adita nõ transmittitur nisi sit suus q ex potentia suitatis trãsmittit hereditatē nõ aditã:⁊ tñ in.§.cũ autē dicitur qd̃ vbi datus est substitutus vulgaris:semp defert hereditas ad substitutũ:non aũt trãsmittitur p institutum.hoc aũt stare non posset nisi presupponamus sublatã esse institutionē:q al's vt dixi ex potentia suitatis transmitteret.l.si fratris.cũ si.C.de iu.delib.⁊.l.apud hostes.C.de suis ⁊ le gi.Sed tu dic:ꝙ ille tex.nihil facit:qꝛ non loquitur de trãsmissione q̃ fit iure suitatis sed de illa q̃ fit ex iure deliberandi.bñficio.l.vnice cũ antiquioribus.C.de iur.delibe.vel de illa q̃ fit bñficio.l.vnice
39 C.de his q añ ap.tabu.†qꝛ tales trãsmissiones non impediunt.per substõnē vulgarē ẽm Bar.in.l.cũ ꝓponas.C.de here.insti ⁊ in.l.j.in prin.de vulg.⁊ pup.in.j.q.quarte qõnis princi.vbi lati⁹ de hoc dixi.¶Quinto ⁊ vlti.pro ista parte fortiter stringit tex.in.l.si fine.§.sed ꝙ pap.ſ.de mino.quē etiam allegat Raph.cu.bic.⁊ dicit Aret.hic ꝙ al's per illum tex.secutus est opi.Bart.
40 †Ubi si filius minor institut⁹ heres se abstineat:sit locus substi tuto vulga

tuto vulgari:⁊ si postea filius quia minor restituat in integrum
aduersus abstensioné quam fecit:solum acquirit vtiles actiones
quia directe remanent affixe ossibus substituti qui semel est effe-
ctus heres:vnde amplius non potest desinere esse heres:⁊ tamé
si ibi filius remansisset suus:⁊ sic saltem nudo nomine heres vt.l.
generaliter.§.sed ⁊ si quis.de fideicom.lib.⁊.l.secunda.§.sed et si
sint sui.ff.ad tertulia.non fuissent necessarie vtiles actiones p tex.
in.l.si heres institutus.in prin.ad treb.Ergo ibi apparet p da-
tionem vulgaris substituti fuisse sublatam suitatem.¶ Ad illū
tex.respōdet Aret.hic ꝙ licet ibi in respōsione secūde questionis
iurisconsultus videatur inducere filium suum:tamen in respon-
sione prime questionis fit tm̄ mentio de extraneo herede in quo
non cadit suitas habito respectu ad principiū.§.in verbo repu-
41 diare† qḋ est proprie extraneorum per qḋ verbum declarat ſm
eum finis.§.in verbo abstentus esse vt ponatur pro repudiatio-
ne que est extraneorū:⁊ non pro abstensiōe que est suorū.¶ Ista
responsio manifeste violat illum tex.tu ergo responde planius ꝙ
licet filius ibi remaneat suus non obstante substituto vulgari: ta
men quia ibi filius vltra substitutioné vulgarem se abstinuit ab
hereditate patris: iura directa fuerunt per talem abstensionem
eneruata vt dicunt doc.in.l.si filius q patri.ff.de vulg.⁊ pu.Ideo
fuit opus iuribus vtilius vt ibi dicit tex. Nec obstat.d.l.si heres
institutus.in princ.quia loquitur quando directe reassumunt vi-
res de iure cōmuni sed in.d.§.sed qḋ pap.iura directa reassumūt
vires de iure speciali per beneficium restitutionis in integrum:
quod est debilius.l.ei⁹ militis.§.milita missus.ff.de testa. milita.
¶ Quedam alia iura pro ista parte adduxit.d.Alex.hic que pa
rum faciunt.Non curo referre.Quedam etiam alia iura adducit
Are.hic quibus ipsemet respōdet Ang.etiā in.l.heres furiosi.in
pn.s.de pet.here.dicit ibi esse de directo casum quod p dationez
vulgaris substituti cessat existētia suitatis: tamen subdit qḋ non
credit hoc esse verum per ea que tenuit in.l.pap.§.quarta de inof
fi.testa.⁊ aliter non respondet ad illū tex.tu responde ſm are. hic
quod ille tex.loquit in herede extraneo prout declarat in.l.fin.§.
tali.C.de cura.furio.¶ Contrariam opi.⁊ sic negatiuam qḋ per
dationem vulgaris substituti non tollatur existentia sui heredis
tenēt.d.Christo.de castel.Raph.cu.Pau.de cast.⁊ arc.hic ⁊ di
cit Raph.cu. ꝙ ita semper vidit teneri per oēs doc.mod.legētes
Idē tenēt Raph.ful.⁊ Pau.de ca.in.l.si fratris.C.de iur.deli.⁊
ibi dicit Rapha.ful.ꝙ vsq₃ a iuuentute sua ita disputādo tenuit:
idem Ang.⁊ Ludo.ro.in.l.apud iuli.§.idem iul.ad tre.Bald.et
Ang.in.l.qui in aliena.§.interdū.de acqui.here. Ang.in.l. suus
quoq₃.§.fi.⁊ in.l.iam dubitari.ff.de here.insti.d.Bene.de plūb. ī
rep.dicte.l.si fratris.¶ Pro ista parte.d.Alex.adducit.x.fun-
damēta qb⁹ etiā respondet vt hic per eum.¶ Sed omissis leui-
bus pro ista parte vr̃ stringere text.in.l.fi.circa fi.in ver.altera ve
ro species.ff.de cōdi.isti.⁊ dicit Pau.de cas.hic in lec.de hoc esse
ibi casum qui per nullū doctorē ad hoc fuit ponderatus.Et idē
Pau.de ca.hic ī repe.xiij.col.dicit quod de illo tex.nullus vnq₃
perpendit:ꝙ ei rn̄sum nō videt.Eū etiā ad hoc pōderat Pau.
de cast.in.d.l.si fratris:⁊ ibi dicit.rn̄deant modo intelligentes si
sciant.Ibi dr̄ qḋ si filius fuit institutus sub conditione que vlti-
mo vite spiritu possit impleri:puta si.x.dederit ⁊ ei nepos fuerit
vulgariter substitutus si filius decedat cōditione nō impleta sub
stitutus nunquā admittit donec filius perfecte mortuus sit ergo
cum ibi expectet quod filius sit pfecte mortuus apparet suitaté
non fuisse sublatam per dationé vulgaris substituti:cum adhuc
subesset spes ꝙ si impleret conditio in vita statim filius ipso iure
efficeretur suus qr̄ si suitas fuisset sublata:tūc nepos substitutus
fuisset admissus etiā in vita filij statim cū inciperet mori: qr̄ tunc
42 l₃ ꝯditio impleret p aliū eo adhuc viuente. † Tn̄ in vltimo vite
spiritu cū tunc deficiat voluntas nō pōt hereditas adiri.l.fi.⁊ ibi
43 gl.no.quādo dies leg.cede.† Et hereditas nō adita nō transmit
titur ergo seqtur necessario qḋ ibi suitas nō fuit sublata:p quam
potuit ipso iure effici heres in mortis articulo iō nepos substitu
tus habet expectare vsq₃ post mortē filij:⁊ dicit are.geminate in
duob⁹ locis qḋ ista inductio Pau.de ca.in illo tex.est optima ⁊
est de mente iuris.¶ Omissa so.Imo.in.d.l.fin.⁊ in.l.iam dubi
tari.de hered.insti.quam so.referunt ⁊ reprobant do.Alexan.et
Are.hic.Moder.senen.in repe.l.prime.de vulga.⁊ pup.In qn
to effectu quarte qōnis princi.multum late insistunt circa illum
tex.⁊ varias respōsiones Are.⁊ aliorum ponunt.¶ Omissis re-
liquis mihi placet solu.quam nouissime tradit do.Pet. philip.
Corneus pusinus in.d.l.si fratris.S₃ ego plenius ⁊ clarius po-
44 nam. † Unde dico quod cōmunis opi.procedit in filio pure in-
stituto: in quo datio vulgaris substituti bene tollit existentiam
suitatis.sed text.in.d.l.fi.loquitur in filio instituto sub cōditione
potestatiua quo casu pendente cōditione dr̄ suspēsa suitas: l₃ nō
in totū sublata.l.iam dubitari.⁊.l.cornelius.de here.insti.⁊.l.cō-
ditionib⁹.ff.de cōdi.⁊ demō.Bar.in.l.si filius qui patri.de vul.⁊
pu.⁊ ideo nō possumus dicere qḋ pro illo tpe quo suitas erat su-
spensa propter conditioné potestatiuā qḋ interim tollat per da-
tionem vulgaris substituti.Non quoq₃ possumus dicere quod si
filius adimpleat conditionem qḋ tunc dicat sublata suitas imo
45 magis confirmata† quia non est verisimile qḋ filius adimpleat
cōditionē vt nō sit suus.Nec etiā est verisimile qḋ testator dederit
licentiā filio se abstinēdi casu quo adimpleat conditionē.Et si qḋ
lex isto casu interpretat qḋ testator substituēdo filio voluerit tol-
lere suitatem.vn̄ tunc testator voluit puidere de substituto in ca-
su quo conditio deficeret.Ista est vera ⁊ nota.so.ad dictam.l. fin.
¶ Scḋo principaliter pro hac parte adducit tex.in.l.lucius.de
vul.⁊ pu.quē tex.sibi attribuit Ang.in locis supra allegatis ⁊ di
46 cit ibi esse casum non cauillando lr̄am:vbi† filius infans institu-
tus heres decessit hereditate patris nō adita.illā transmittit ad
matrem excluso vulgari substituto ibi ꝯtento in breuiloqua sub-
stitutione.Ergo p₃ ex illo tex.ꝙ per dationē vulgaris substituti
non est sublata suitas.Ioā.de imo.⁊ do.Alex.hic ⁊ ibi respōdet
quod illa lex nō obstat qr̄ ibi fuit adita hereditas put etiā ibi vo
luit glo.in vbo postea qn̄ potuit fieri tutore aut iudice īteruenien-
te:iuxta.l.si infanti.C.de iu.deli.Tn̄ illa.l.si infanti. est noua de-
cisio.Itē est diuinare qḋ ibi hereditas fuerit adita. ¶ Un̄ scḋo
modo respōdet Ang.in.l.papi.§.quarta.in vlti.col.de inoffi. te
sta. quod dicta.l.lucius loquitur in vulgari contenta sub breui
47 loqua.† vnde l₃ vulgaris expressa ⁊ specialiter facta tollat existē
tiam suitatis tamen secus est in vulgari contenta sub breuiloqua
quia l₃ sit expressa verbis generalibus tamen non est expressa vr-
bis specialibus.sequuntur Raph.cu. ⁊ Pau.de ca.hic ⁊ Rap.
cu.dicit se ita alias cōsuluisse.Licet cōtrariū teneat Io.de imo.⁊
do.Alex.hic in vlti.col.⁊ idem Imo.in.d.l.lucius.⁊ ibi.d.Alex.
in.vi.col.solū moti quia vulgaris cōtenta sub breuiloqua nō est
oīno tacita:⁊ quia in.d.l.lucius.hereditas fuit adita per tutorē
vel iudicem quod est diuinare.¶ Tertio pro ista parte Rapha.
adducit tex.ī.l.si solus.in prin.de acqui.here.vbi heredi vniuer
saliter instituto fuit datus substitutus vulgaris in re certa. et in
aliquo nullus est datus substitutus certe in illa re in qua h₃ sub-
stitutū vulgarem non tn̄ h₃ licētiā abstinēdi ⁊ sic datio vulgaris
substituti in parte nō facit in illa parte heredē volūtariū. ¶ S₃
responde ꝙ ibi institutus erat extraneus ſm Bar.in.l.iulianus
in vlti.oppo.si quis omis.cau.testa.vbi etiam alio modo respon
48 det Bar.† ꝙ ibi heres institutus cognoscendo vnā partē trahit
ad se aliā per ius accrescendi qḋ ius nō vr̃ prohiberi nisi manife
stissime appareat de prohibitione.l.quoties.§.si duo.de here.in
stit.sed substituendo non vr̃ manifestissime prohibere. Preter-
ea si institutus ibi posset partem acceptare ⁊ aliam repudiare in
qua h₃ substitutū:posset cōtingere ꝙ testator decederet pro par
te testatus ⁊ p parte intestatus:si postea substitutus nollet illā
partē acceptare in qua est substitutus qḋ est ꝯ.l.ius nostrum nō
patitur.de reg.iur.¶ Quarto p ista parte Lud.ro.in.l.apud iu
lianū.§.itē iulianus.ad treb.adducit text.q ſm eū fortiter vrget ī
§.sed hec pn̄ti in aut.de sanctis.epis.col.ix.⁊ est in pe.char.illius
tituli vbi filius institutus habēs substitutum vulgarē dr̄ pure in
stitutus vt ibi cantat tex.ergo non est verū ꝙ dicatur institutus
sub cōditiōe si voluerit.⁊ ꝙ isto modo efficiat de necessario volū
tarius.¶ Tu dic ꝙ ille tex.parum vel nihil facit quia licet dicat
tex.ab initio eū pure instituit ⁊ substōne vel restitutiōe onerauit
Pondera dum dicit onerauit ꝙ nō loquit de substōne vulgari.
49 † que nō est onus.l.si posthumus.§.qḋ vulgo.vbi Pau.de cast.
⁊ do.Alex.ad hoc no.⁊ ibi dixi.s.e.vn̄ loquit de fideicōmissaria
substōne que bene est onus ⁊ grauamen.l.coheredi.§. cū filio de
vulg.⁊ pup.⁊ posito ꝙ adhuc loquatur de vulgari substitutiōe
dic ꝙ filius fuit pure institutus a principio vt ibi dicit tex.q̄uis
habeat vulgarem substitutū:qr̄ ipsi instōni nulla fuit adiecta cō
ditio:s₃ fuit facta pure ⁊ simpliciter:sed hn̄ per dationē vulgaris
substituti vr̃ sibi data licētia abstinēdi:qr̄ ipsa substitutio intelli-
gitur si institutus noluerit aut nō potuerit esse heres.l.cum pro-
ponas.C.de here.insti.⁊ ppter hoc vr̃ sublata suitas:vt in supe-
riorib⁹ dixi.¶ Quinto ⁊ vltimo pro ista parte vr̃ facere tex.in.l.
quod si minor.§.sceuola.s.de mino.vbi filio instituto fuit datus
substitutus vulgaris.⁊ tn̄ tex.dicit quod si filius institut⁹ omisit
vel repudiauit omittere est suorum ſm Bald.in.l.fi.C. de repu.
50 here.ergo vult ꝙ substitutio vulgaris nō tollat suitatē.† al's suf
ficiebat dicere repudiauit.¶ Respōde ꝙ verbū omisit intelligi
tur cursu tpis ⁊ sic p negligētiam in non adeūdo qḋ ꝯgruit etiā
extraneo vt est text.in.l.i.§.fi.ff.vt in pos.leg.Abstinere aūt bene
est proprie suorū ⁊ repudiare extraneorū.insti.de here.qua ⁊ dif.
51 in prin.¶ Tertia principalis fuit opi.Bal.⁊ Ange.hic q tenēt
ꝙ per dationem vulgaris substituti bene tollitur necessitas: sed
non tollit suitas nec effectus suitatis sicut etiā p bn̄ficium absti-
nendi concessum a ptore bene tollitur necessitas.§.sed his pmit-
tit ptor.isti.de here.qua.⁊ dif.⁊.l.necessarijs.ff.de acq.here. s₃ nō

tollitur suitas nec effectus suitatis.l.si filius q patri.§.de vulga.
⁊ pu.⁊ hoc modo ẜm Bal.erunt quatuor spẽs heredũ l3 text. in
sti.de here.qua.⁊ diffe.enumeret tm̃ tres species.Sed ista opi. re
probatur ꝑ Imo.⁊ alios hic qui rñdent aliquibus rationibus sa
tis debilibus Bal.⁊ Ang.¶ Quarta fuit opi.relata ꝑ gl.i.d.l.
pap.§.quarta.in princi.glos.magne vt distinguamus. Aut sub
stitutus adijt ex substitutione ⁊ tunc sublata est suitas.Aut non
adijt:⁊ tũc sit secus:que opi.nihil v3 q2 si suitas ab initio nõ esset
sublata ⁊ sic filius fuisset effectus heres ipso iure mediante suita-
te tunc per aditionẽ substituti nõ posset tolli sicut si postea repu-
diaret.l.ij.§.sed ⁊ si sint sui.ĩ.ad tertu.⁊.l.generaliter.§.sed ⁊ si qs
ĩ.de fideicõ.liber.Itẽ datio vulgaris substituti videtur ꝙ tollat
existentiam suitatis dato ꝙ substitutio non habeat effectum vt
52 late dicã.ĩ.in.v.limitatione.¶ Quinta ⁊ vltima fuit opi.†Imo.
hec distinguẽtis hoc mõ ꝙ substõ vulgaris facta ẜm cõsiliũ galli
vel legis velleie non tollit suitatem ẜm Bart.in.l.gallus.§.⁊ qd
si tantũ.in.vi.oppo.ĩ.e.Idẽ si facta est ꝑ hec v̄ba si heres esse nõ
potuerit.q2 tũc casus si non potuerit includit ex iuris interpreta
tione nõ ex vi verborum.ergo nõ tollitur suitas sicut per tacitam
vulgarem contentã in expressa pupillari vt dicã.ĩ.in prima limi
tatione.Si v̄o fuerit facta ꝑ hec verba si heres esse noluerit.tunc
videtur tolli suitas:q2 filius videt̃ institutus sub cõtraria condi-
tione.scilicet si voluerit.l.aliquãdo.ĩ.de cõdi.⁊ demon.⁊.l.iij.§.i.
de adi.leg.⁊ sic videt̃ data potestas immiscendi seu abstinendi.
Idẽ si sit facta ꝑ hec v̄ba si heres nõ erit:q2 tunc ex vi verboꝝ in
cluditur casus si nõ potuerit ⁊ si noluerit.Nam isti casus sunt in
genere expressi.argu.glo.si.in.l.precibus.C.de impu.⁊ alijs sub
sti.Idẽ per eandẽ rationẽ si facta est per hec verba.substituo sei
vulgariter talẽ.Istã distinctionẽ formauit Imo.ex dictis Bal.
in.l.cum proponas.C.de here.insti.⁊ in.l.apud hostes.C.de suis ⁊
legi.¶ In practica durũ esset recedere a prima opi.que videtur
esse magis cõis.⁊ quã etiã tenuit Ange.sibi cõtrarius in cõsi.clj.
53 incip.quidã Nico.†Unde facias conclusionem magis cõiter ap
probatã:qõ per datione vulgaris substituti tollat̃ existentia sui-
tatis.Istã conclusionem limita primo procedere in vulgari ex-
54 pressa:seu expresse facta.†secus in tacita vulgari cõtenta sub ex-
pressa pupillari.illa nõ tollit suitatem:patet q2 tunc per existen-
tiam sui heredis confirmãtur tabule pupillares absq3 eo ꝙ ali-
ter adeat̃ hereditas ex paterno.l.iulianus.⁊.l.filius qui se pater-
na.ĩ.de acqui.here.⁊.l.si filius qui patri.de vulg.⁊ pup.⁊ ibi hoc
tenet Bar.idẽ Bar.in.d.l.gallus.§.⁊ quid si tantũ.ĩ.co.Bal. in
l.cũ proponas.C.de here.insti.Nam illa est mere legalis substitu
tio:vnde nõ potest dici qõ ꝑ eam testator dederit licentiam se ab-
stinendi.¶ Hinc ex ista limitatione infertur qõ cumveniens per
ius accrescendi censeatur tacite substitutus.l. si titio et meuio.§.
iulianus.ĩ.de leg.ij.per illã tacitã vulgarẽ nõ tollit̃ suitas.l.si fra
tris.C.de iure delib.plene traditur in.l.apud iul.§.idẽ iulianus.
55 ad trebel.¶ †Item infertur qõ vulgariter substitutus in casum
impontentẽ non tollit suitatẽ in casum voluntatis q2 talis casus
tacite continetur ẜm Bal.in.d.l.cum ꝓponas.Ang.in.d.l.papi.
§.q̃rta.Imo.⁊.d.Alex.hic.Imo.in.d.l.iam dubitari:⁊ in.l.si pa
tersa.ĩ.de here.insti.⁊ fuit de mẽte bar.in.d.l.gallus.§.⁊ qd si tm̃.
¶ Intellige istam limitationẽ in vulgari omnino tacita a v̄bis
illa non tollit suitatem:secus si esset expressa saltẽ verbis generali
bus.vt est illa que cõtinetur sub breuiloqua ẜm Imo.⁊ do.Ale-
xan.hic ⁊ in.d.l.lucius.de vulga.⁊ pupil.vt dixi in secũdo funda
mẽto secunde opinionis.¶ Idẽ videretur dicendum in vulgari
substitutione que cõtinet sub se cõpendiosam:quia illa videt̃ ex-
pressa saltem verbis generalib9.⁊ ita tenet Ange.in.d.l.papi.§.
quarta.in vlt.col.⁊ sequuntur Raph.cu.⁊ Pau.de ca.hic.Con-
trarium tñ in hoc vltimo est verius ꝓut etiã tenet do.Alex. hic
in vlt.col.dicens se ita alias consuluisse apud burgum sancti se-
56 pulchri.†eo q2 compendiosa comprehendit non solum vulgarẽ
sed etiam fideicommissariã ꝓut tenẽt omnes in.l. precibus.C.
de impu.⁊ alijs substi.⁊ in.c.raynutius.de testa.Sed quãdo sub
stitutus vulgaris est etiã substitutus per fideicommissum : tunc
nõ tollit̃ existentia suitatis q2 tunc non videtur data licentia ab-
stinendi.imo per fideicommissariũ potest cogi inuitus ad adeun
dum:vt dicam late infra i vlti.limita.Et vide circa hoc Ang. in
67 consi.clj.incip.quidã Nicolaus. ¶ † Scdo principaliter limita
quando substitutio vulgaris fit in ↄsuitate ẜm consilium galli vel
legis velleie:puta q2 testator dixit si filius viuo morietur : tunc
nepotem ex eo substituo.Nam si non decessit eo viuo : erit filius
suus heres post mortem patris nõ obstante substitutione:q2 in-
tentio patris non fuit tollere suitatem si filius superuiueret post
mortem patris:sed solum quando premoreretur viuo patre.l. si
mater.§.si.vbi gl.Bar.⁊ alij.ĩ.de vul.⁊ pupil.firmat Bar.in. d.
l.gallus.§.⁊ quid si tantũ.⁊ in.l.i.in prin.in quinta q̃stione prin.
de vulg.⁊ pupil.Item cum talis substitutio concipiat̃ in casum
quo filius moriatur in vita patris:certe illo t̃pe non posset adi-
re.ergo non potest dici data licentia se abstinendi.argu.l.eius est
velle.ĩ.de reg.iur.⁊.l.pater seuerinam.in si.princi.ĩ.de cõdi.et de-
58 mon.ergo non potest censeri sublata suitas. ¶ † Tertio limita
quando per repudiationem filij instituti irritarentur legata que
regulariter non intelliguntur repetita a substituto : iuxta ple-
no.in.l.licet imperator.ĩ.de leg.i.Tunc per dationem vulgaris
substituti non dicitur sublata existentia suitatis:q2 nõ potest di-
ci data licentia abstinendi in perniciẽ legatorũ.l.iulianus.ĩ.si qs
omis.cau.testa.per quem tex.ita singulariter t3 Bal.in.l.i.in pri
ma oppo.C.si quis omis.cau.testa.⁊ dicit esse suum nouum dictũ
do.Alex.hic in duobus locis.in.xi.⁊ in.xv.col.are.hic in.xv.co
lũ.ad si.⁊ in prin.sequẽtis.¶ Quarto limita qñ filius institut9 es
set sibimet vulgariter substitutus iuxta.l.si.§.i.ĩ.de vulga.⁊ pup.
⁊.l.i.§.si proponatur.si quis omis.cau.testamen.Tunc repudia-
to primo gradu ⁊ per hoc purificata conditione substitutionis
est suus ⁊ necessarius heres ex substitutione.argumento.l.condi
tionib9 pupillus.ĩ.de condi.⁊ demon.ẜm Bald.in.d.l.i.in.i.op
po.circa si.C.si qs omis.cau.testa.d.Alex.Moder.hic.¶ Quin
to limita quando vulgaris substitutio efficeret̃ caduca : puta q2
testatore viuente deficeret substitutio per mortem substituti : tũc
per eam non tolletur existentia suitatis:ex quo substitutio vul-
garis omnino defecit ⁊ non habuit effectum:ita singulariter te-
net Bal.in.l.si mater.§.i.ĩ.de vulga.⁊ pup.per ea que ibi no. gl.
magna.Sed Joan.de imo.ibi tenet contrariũ:q2 satis est quod
ab initio per talem substitutum videatur a testatore data licẽtia
se abstinendi per quam extincta est suitas:⁊ sic videtur ꝙ nõ pos
59 sit reuiuiscere.¶ †Adde ꝙ pro limitatione Bal.facit qõ t3 idẽ
Bald.in.l.si fratris.C.de iure delib . vbi tenet ꝙ tunc demum ꝑ
dationem coheredis extranei tollitur suitas quando talis datio
coheredis extranei habuit effectum al's secus ⁊ sequitur ibidem
Pau.de cast.⁊ in.l.cum hereditate.ĩ.de acqui.here. Bal.in.l.ex
duobus .in si.de vulg.⁊ pup.Ang.in.l.⁊ si contra.co.ti.Sed cer
te quo ad coheredem extraneum videtur ꝙ tollatur suitas etiã
si datio coheredis non habuit effectum per tex.in.l.sed si plures
§.si filio.de vulg.⁊ pup.vbi est casus ẜm communem intellectum
ꝙ q̃uis coheres non adiuerit:tamen non ↄfirmantur tabule pu
pillares per existentiam sui heredis.⁊ ita etiam tenet Ang.in.d.
l.papi.§.quarta Imo.in.d.l.ex duobus.in si.de vulga.⁊ pupi.⁊
ipsemet Bald.in.l.quidam eulogio.C.de iu.delib.Et si hoc est i
datione coheredis extranei:ergo idem in datione vulgaris sub-
60 stituti. ¶ †Confirmatur quia ideo dando vulgarem substitutũ
tollitur existentia sui heredis.quia filius videtur esse cõditiona-
liter institutus si heres esse voluerit.l.cum proponas.C.de here.
insti.que cõditio tollit suitatem.l.v̄ba.ĩ.de cõditio.insti . itẽ q2 ꝑ
talẽ substitutionẽ videt̃ sibi data licẽtia se abstinendi.l.i.§.si ꝓpo-
natur.si quis omis.cau.testa.et dixi supra . Iste rationes viden-
tur militare licet substitutio non habeat effectum.Et sic videtur
61 ꝙ opi.Imo.contra Bald.sit verior .⁊ eam tene.¶ †Sexto mul
tum nota quo ad legitimã filij:q2 per dationẽ vulgaris substitu
ti non tollitur existentia suitatis vsq3 ad legitimam filij quia si di
ceretur sublata suitas non posset filius ius petendi legitimã suã
transmittere ad heredes nisi prius declarasset se velle.l.si ita lega
62 tum.§.illi si volet.ĩ.de lega.i.†Sed auferre facultatem transmit-
tendi cẽsetur esse onus.l.pantoninus.de acqui.he.Legitima aũt
debetur sine vllo onere.l.quoniam in prioribus.C.de inoffi . test.
ergo sequitur ꝙ vsq3 ad legitimam non tollitur suitas . ita sin-
gulariter tenet Ja.bu.in.l.si arrogator.§.de adop.ꝓut ibi refert
Bald.in.vi.oppo.Et est mirabile verbum ⁊ magni effectus ẜm
63 d.Alex.hic.qui istud t3.⁊ pro eo adducit fundamentũ†quia per
dationem vulgaris substituti filius censetur institutus sub illa
conditione si heres esse voluerit.vt.§.dictum est . sed illa condi-
tio reijcitur vsq3 ad legitimam ẜm Bald.⁊ Sali.in.d.l.quoniam
in prioribus.vbi dixi.Imo.in.d.l.iam dubitari.⁊ in.l.si.de cõdi.
instit.et sic secũdum istam limitationem filius erit pro parte suus
et pro parte non.Erit enim suus vsq3 ad legitimam suam in reli
quo desinet esse suus ꝓpter dationẽ vulgaris substituti. ¶ Istã
limitationem impugnat Bal.in.d.l.si arrogator in.vi.oppo.⁊ i
repe.l.in.l.in suis.in.ij.q.§.co.quia hoc non est grauamen s3 act9
a iure permissus.vt not.in.d.l.papi.§.quarta.Nec omne graua-
men reijcitur de legitima vt inquit Jaco.de arc.in.l.si cum dotẽ
§.si pater.§.solu.matri.Preterea existẽtia sui heredis est prin-
cipalius ĩtroducta fauore patris potiusquã filij . Ergo si pater
vult eam locum non habere non dicitur grauare filium:quia vti
iure suo potestatiuo vel permissiuo non est grauare aliquem.l.si
iudex.§.de mino.¶ Pro opi.Bald.Arc.hic addit bonũ fun-
damentum.Nam text.in.d.l.quoniam in prioribus circa medi.
videtur in legitima tollere omne onus propter qõ olim dabatur
querela.sed propter substitutũ vulgarẽ datũ filio olim nõ dabat̃
querela filio.dicta.l.papi.§.quarta . ergo illa non loquitur in ca-
su nostro.Et pondera qõ per hoc tollit̃ fundamentum . Allexã.

Ego idem

64 ¶ †Ego idē teneo ⁊ cōfirmo q2 substitutio vulgaris nō dicitur esse onus filio. ideo pōt fieri in legitima filij.l.si postbum⁹.§.qd vulgo.S.eo.⁊ ibi Pau.de ca.⁊ do.Alex.ad hoc no.illū text.⁊ ibi dixi.q2 filius si vult pōt esse heres.et hoc modo facit cessare substitutionē vulgarem.l.cum proponas.C.de here.insti.l.post aditam.C.de impu.⁊ alijs substi.⁊ si decedit hereditate nō adita sibi imputet sicut quādo est institutus filius sub cōditione potestatiua si eam nō implet sibi imputet.l.suus quoqꝫ.fere ꝑ totam.l.de here.insti.⁊.d.l.si.ff.de cōdi.insti. ¶ Sꝫ ad hoc vltimū posses subtiliter respondere qd lꝫ verū sit ꝙ per aditionem filij definat vulgaris substitutio tamē per vulgarē substitutionē tollitur suitas Quicunqꝫ ipsa substitutio vulgaris non habeat effectū prout tenui in precedenti limitatione. Et sic reputo istum passum vtilem

65 esse dubium ⁊ argumentabilem. ¶ †Septimo limita predictam conclusionē procedere in substitutione vulgari:secus est in fideicōmissaria per quā nō tollitur suitatis vt est tex.in.l.ita tamē.§.si pater ad trebel.vel qñ substitutus vulgariter est, etiam substitutus per fideicōmissum:tunc non tollitur existētia suitatis:q2 non videt data licentia abstinendi:imo cogi potest per fideicommissarium inuitus adire.l.nam ꝙ.§.j.⁊.l.facta.§.iulianus.ff.ad treb. Ita no.tꝫ Bal.in.l.non iustam.in.j.oppo.C.ad trebel.per gl.ibi per quam notat Bald.limitationē ad omnes leges que dicūt ꝙ per dationem vulgaris substituti cessat existentia suitatis. nam non procedit quando testator in testamēto facit substitutionē fideicōmissariam.

96 ¶ †Et per hoc signāter infert[a] ꝙ si in testamē

a to esset illa quotidiana clausula quam tabelliones quotidie apponunt scilicet substituit vulgariter pupillariter ⁊ per fideicommissum:q2 tunc nō vr data licentia abstinendi:suitas operat oēs suos effectus quod reputat Bal.esse memorie cōmēdandū.⁊ sequtur ibi Raph.Ful. Idem tꝫ Bal.in repe.l.in suis.circa pe.char. in fi.in.vj.q.S.e.Ang.⁊ Imo.in.l.j.in pri.de vul.⁊ pup. Pau.de

b ca.⁊.d.Alex.hic. Idē tꝫ.d.Alex.[b] in consi.iiij.scōi volu.inci. videretur inspectis his que in suprascripto themate presupponūtur.in.xj.col.ver.⁊ lꝫ dicta substitutio vt dixi. Sed idē Bal.in.d.l.pap.§.quarta.reliquit super hoc cogitandū. Similiter paul.de ca.in.d.l.nō iustam.istud nō firmat neqꝫ reprobat. Sed ange.in

67 l.pap.§.quarta..in pe.colū.multum magistraliter dicit †ꝙ lꝫ sola substitutio fideicōmissaria non faciat cessare existentiam suitatis per tex.in.d.l.ita tamē.§.si pater.tamen si esset vulgaris fideicōmissaria:tūc substitutus potest eligere qua via velit venire:an ex vulgari an ex fideicōmissaria.vt est tex.in.l.recusare.§.titius.ff.ad trebe.⁊ in.l.si quis seruo manu.de testa.vnde tunc inspiciendus est futurus euentus.argu.l.fi.C.de codicil.⁊ sic futurus euentus iudicabit an tollatur suitas an nō q2 si substitutus. vult herediatem ex fideicōmisso:tunc nō tollitur suitas.d.l.ita tamen.§.si pater.si vero eam vult ex vulgari substōne: tunc suitas nihil operat vt ibi plenius per eū. ¶ Itē adde illud qd tꝫ imo.in.l.j.i

68 pn.i.vj.col.de vulga.⁊ pupil.†ꝙ qñ facta est substō vulgaris ⁊ fideicōmissaria tunc vr testator dedisse substitutū vulgarem:casu quo fideicōmissum nō haberet effectū:loquitur tñ qñ iste substi

69 tutiones erāt in personis diuersorū. ¶ †Octauo ⁊ vltimo ꝑ limitatione aduerte ꝙ testator pōt facere ne datio vulgaris substituti aut coheredis extranei tollat suitatem: ſm Bald.in.c.cumana.in.vj.co.de elec.q2 ista sunt arbitria testatori per tex.quem ad hoc reputat singularem in.l.in conditionibus primum locum.in prin.ff.de condi.⁊ demon.⁊ ꝑ ista remanet expedita ista subtilissima materia ⁊ hec difficillima lex.

1 Exheredatio potest fieri per verba preteriti imperfecti:vel futuri temporis.

2 Pactum stipulatio ⁊ alij contractus an possint fieri per alia verba quam futuri temporis.

1 **Filij etiam.** †Exheredatio potest fieri per verba preteriti.imperfecti vel futuri tpis.h.d. Posset etiā fieri ꝑ verba preteriti ꝑfecti plata principaliter propter se vel etiā ꝑpter aliū modū cause finalis:puta si testator dicat filiā ideo exheredaui q2 contentā dote esse volui.vt est tex. no.in.l.q volebat.ff.de here.in

2 sti. ¶ †Quid aūt in pacto ⁊ in stipulatione ⁊ in alijs cōtractibus an possint fieri per alia verba qꝫ futuri tpis. Habes glo.in.l.tale pactum.in prin.de pac.⁊ in.l.v.§.stipulatio.ff.de verb.ob.⁊ i.l.in ementis.C.de contraben.emp.

1 Exheredatio filij impuberis cui post pubertatē hered.per fideicommissum relinquitur videtur esse ad consilium ⁊ non ad iniuriam facta:ne bona interim per ipsos impuberes aut tutores dissipentur.

2 Licet exheredatio.sui natura sit odiosa.tñ qñqꝫ est fauorabilis.

3 In dubio filius presumitur exheredatus bona mente.

4 Filio exheredato mala mēte pōt pater pupillariter substituere.

5 Exheredatio facta bona mēte ⁊ ad prouisionē filij nō facit cōpetere querelā cū querela detur ei qui iniuriam passus.

6 Ista dilatio hereditatis facta vsqꝫ ad tēpus pubertatis filij non reijcitur hodie legitima filij.

7 Hodie filius dꝫ habere legitimā titulo honorabili institutionis

8 Iure ffōrum filius vocatus per fideicōmissum habebat tanqꝫ ꝑterius bonorum posses.contratab.

9 Hodie requiritur ꝙ in exheredatione vel preteritione filij inseratur vna de.xiiij.causis enumeratis in.§.causas.in aut.vt cum de appella.alias non tenet.

Multi non note. Exheredatio quando ꝙ fit ad bonum ⁊ commodum filij.h.d. In fine tex.ibi dant.id est dari mādant.s.post pubertatem.

1 ¶ †No.ex isto textu ꝙ exheredatio filij impuberis cui post pubertatē hereditas per fideicōmissum relinquitur:videtur esse ad consilium et non ad iniuriam factam ne bona interim per ipsos impuberes aut tutores eorum dissipentur:vnde taliter institutus dicitur esse heres fiduciarius vt est tex.in.l.sei⁹ saturninus.ff.ad trebel. Et talis heres adueniēte pubertate tenetur hereditatem restituere cum omnibus fructibus perceptis.vt est tex.solēnis in.l.in fideicommissi.§.cū pollidius.de vsu.quem tex.reputat singularem Bald.in rubri.C.de reuo. his que in frau.cred.in fi.⁊ in.c.bone.el primo.circa fin. de postu.prela. Et talis heres sic institutus qui est fiduciarius:non detrahit aliquā quartam ⁊ sic trebellianicam:vt est glos.solennis in.l.in fideicōmissaria.§.fi.ff.ad trebe.quā Imo.⁊ Ludo.ro.ibi ad hoc reputant sing.⁊ Io.de imo.in.l.cum filio.in vlti.colū.de legā.j.⁊ illam glo.no.sequitur Bal.in.d.rub.C.de reuo.his que in frau.cred.ad fi.⁊ in.l.post mortē.in pe.colū.C.de fideicō.⁊ in.l.in bemus.in prin.in vlti.colū.C.ad treb.vbi dicit de hoc esse casum a

2 vnicum in.d.§.cū pollidius. ¶ †Et sic habes ex hoc tex.ꝙ lꝫ exheredatio sui natura sit odiosa.l.cū quidā.ff.e.qñqꝫ tñ est fauorabilis vt hic ⁊ sic ea que sui natura odiū importāt qñqꝫ tendūt ad fauorē ⁊ cōmodū. ¶ Amplia istū tex.vt ꝑcedat etiā si filius non esset exheredatus sꝫ ꝑteritus bona mēte:q2 non rūperet testm̄ ꝑpter talē preteritionē:nec haberet ꝯtab.postqꝫ totum fit ad fauorem ⁊ prouisionē filij:vt est tex.no.in.l.si emācipatus filius.in vlti.char.ff.de cōtratab.

3 ¶ †Secūdo amplia ꝙ in dubio filius presumitur exheredatus bona mente. Ita singulariter tꝫ Bar.in.l.vt iurisiurādi.§.si liberi.in vlti.col.de op.liber.per.l.si patronus §.si quis non mala mente.⁊.seq.de bo.liber. ¶ Contrariū ⁊ melius tꝫ Bal.in.l.liberti libertęqꝫ.in prin.C.de op.lib.per.l.testa b mento centurio.ff.de manu.testa.sequit.d.Alex.in.l.ij.in prin.in xij.col.de vulg.⁊ pup.motus q2 iura allegata ꝑ bar.nullo modo ꝓbant eius intentionē. Ange.etiā in.l.si tibi.§.si pactus.de pac. concludit qd vbi nō apparet ex coniecturis exheredationē factā esse bona mente semp presumit mala mente:cū sit actus priuatinus ⁊ sic odiosus.l.cum quidam.ff.e.

4 ¶ †Tertio diligēter aduerte ⁊ bñ signa ꝙ filio exheredato etiā mala mēte pōt pater pupillariter substituere.vt est text.solēnis:⁊ tenendus cordi.in.l.cū quidam.C.de lega.in verbo post exheredationis iniuriam etiā substitutum ei addidit.⁊ ita tenent Bart.⁊ alij in.l.in prin.de vulg. ⁊ pup.in septimo requisito secūde questionis prin.ꝑpter magnā confidentiā quam lex capit de patre de quo lex tantū confidit ꝙ non credit ꝙ filio vnqꝫ aliquid faciat nisi pro bono:⁊ ideo lex cōmisit patri ꝙ possit facere icarcerari filiū: ⁊ ꝓtās debeat ei penā imponere arbitrio patris:vt est tex.in.l.si filius tuus.C. de pria po.dixi in.d.l.scōa.

5 ¶ †Quarto adde ꝙ ista exheredatio facta bona mēte ⁊ ad ꝓuisionē filij.nō faciat cōpetere querelā. Nā querela datur ei qui iniuriā passus est.l.papi.i prin.S.de inoffi.test. Sed ista exheredatio nō fit ad iniuriā sed ad fauorem.l.filijs matrē.C.de inoffi.testa. ergo nō cōpetit querela.facit bene text.in.l.si pater puelle.C.de inoffi.test.ibi calumniosam inofficiosi actionem aduersus iustum iudicium testatoris instituere non debetis

6 ¶ †Quinto aduerte qd ista dilatio hereditatis facta vsqꝫ ad tēpus pubertatis filij non reijcitur hodie de legitima ipsius filij ꝑ l.qm̄ in prioribus.C.de inoffi.testa.quia illa lex procedit quādo dilatio est apposita ad grauamen sed hic est apposita ad prouisionem. Item dicta.l.quoniam in prioribus loquitur in casibus in quibus dabatur querela que nō dabatur in casu istius.l.vt.S. proxime dixi.et ita tenent Barto.Bald.⁊ alij in.d.l.filijs matrē C.de inoffici.testamen.Barto.⁊ alij:vbi plenius ponit in.l.cum ex filio.in princi.de vulga.⁊ pupil.do.Alexan.hic.licet Bald.in l.si pater.in.iij.oppo.C.de institu.et substitutio.et plenius in auten.ex causa.C.de libe.prete.in.vij.colum.in versic.quarto opponitur:et videtur quod exheredato non detur querela:teneas ꝙ licet talis dilatio sit fauorabilis filio:tamen si filius vult pure et libere legitimam suam statim potest eam consequi cum in legitima filius censeatur esse creditor:vnde non tenetur acceptare dilationem etiam fauorabilem.argu.l.si ita relictum.§.pegasus.ff.de lega.ij.et.l.stipulatio ista.§.inter certam.ff.de vbo.obligatio. Sed precedens opi.est verior ꝑ predicta.⁊ est tenenda. ¶ Pro

a ¶ Et ꝑ hoc signāter infert.adde tu ad hanc illationē ⁊ ꝑ ei⁹ declaratiōe vide que elegāter ponit d.maria.sozi.in ꝯs.suo xx.colū.vij. circa med.

b ¶ Idem tꝫ do.alex.ad de eūdē alexā.in dicto volu.ꝯs.lxxj.ici.pōderatis ṽbis dicti testamenti.in.ij.col.circa fi.

Bald. videtur tex. in. d. l. scimus. §. cum aut. C. de inoffi. testa. qui
loqui videtur in preterito. sed non refert. vt. s. in prima amplia.
Ille text. tamen forte loquitur in exheredatione vel preteritione
7 facta mala mente. ¶ †Sexto aduerte qd licet hodie per iura no-
ua autenticorum filius debeat habere legitimam suam titulo ho
norabili institutionis. §. aliud quoqꝫ capitulum. in aut. vt cum de
ap. cog. col. vij. §. prohibemus. in autenti. de trien. et semis. et au
ten. nouissima. vbi plene dixi. C. de inofficio. testamen. tamen quã
do filius exheredatur ad commodum et prouisionem suam ⁊ he
reditas debet sibi restitui per fideicommissum cũ erit pubes suf-
ficit etiam hodie habere titulo fideicommissi vniuersalis. ⁊ sic in
hoc non corrigitur ista. l. nec dicta. l. si emancipatus filius. j. de
8 contratabu. †Istud patet quia iure fforum filius vocatus per fi-
deicommissum habebat tanqꝫ preteritus bono. posses. contrata-
bu. l. ita tamen. §. qui rogatus. j. ad trebellia. ⁊ tamẽ secꝰ erat vbi
filius erat vocatus per fideicommissum ad eius commodum. vt
est tex. hic et in. d. l. si emancipatus filius. et ita sentit glo. in. l. sci-
mus. §. repletionem. C. de inofficio. testamẽ. lꝫ glos. in. l. cum ex fi
lio. in princ. de vulga. ⁊ pupilla. videatur tenere cõtrarium scꝫ ꝙ
ista lex sit hodie in hoc correcta. ⁊ sequitur Barto. hic remittens
tamen se ad ibi plenius dicenda. ¶ Sed precedẽs opi. est verior
⁊ magis cõmunis quod nõ fiat hodie correctio. ⁊ ita tenẽt Bar-
to. Ange. Imo. ⁊ magis cõmuniter alij in. d. l. cum ex filio. in prin
9 ci. Ange. Imo. ⁊ do. Alexan. hic. ¶ †Septimo ⁊ vltimo aduerte
quod licet hodie per iura noua aut. requiratur. quod in exhere-
datione vel preteritione filij inseratur vna de. xiiij. causis enume-
ratis in. §. causas. in aut. vt cũ de appel. cog. col. viij. al's exhere-
datio nõ tꝫ: vt ibi ⁊ aut. nõ licet. C. de libe. prete. Tamen ille sunt
cause ingratitudinis. ⁊ sic proper demerita filij. ⁊ sic quando ex-
heredatio est iniuriosa ⁊ nociua. ⁊ sic facta mala mente ad priuã-
dum filium hereditate. hic autem exheredatio est fauorabilis. et
fit bona mente. ⁊ sic ad commodum ⁊ fauorem filij. Aliter esset re
pugnantia ⁊ oppositum in obiecto ⁊ ita tenent Angel. et omnes
Moder. hic Bart. ⁊ alij in. d. l. cum filio. in prin. j. de vulga. ⁊ pu
pil. bal. in aut. ex causa. in. vij. col. C. de lib. prete. Gui. de cu. ⁊. d.
Alex. in. d. aut. non lꝫ. vbi reprobat Sali. ibi tenentem cõtrariũ.
⁊ ibi etiam idẽ tenui. bene facit tex. in. §. hec aũt disposuimus. in
d. aut. vt cũ de app. cog. vbi dicit tex. hec autẽ disposuimus: vt ⁊
parentes ⁊ filios a testamẽtorũ iniuria liberos reddamus. ⁊ text.
in. §. seq. qui incip. ceterum vbi dicit text. sola est nostre serenita-
tis intentio a parentibus ⁊ liberis iniuriam preteritionis ⁊ exhe
redationis auferre. lꝫ in ista. l. exheredatio nõ est iniuriosa: ergo
non comprehenditur sub' dispositione illius noui iuris. Et ita
habes bene expeditam istam. l.

1 Exheredatio facta a certa re vel a certa pte hereditatis nil valet secus est in institutione.
2 Causa intestati est incompatibilis ad causam testati.
3 In exheredatione non est locus iuri accrescendi qꝛ priuatio non potest accedere priuationi.
4 Quare exheredatio a certa persona non valet.
5 Quare in institutione habet locum ius accrescendi.
6 Odiosa non sustinentur propter fauorabilia.
7 Exheredatio nõ ita regulatur sicut institutio quia nõ est eadem ratio contrariorum.
8 Jus accrescendi pariformiter videtur competere instituto in re certa.
10 In odiosis non est licita extensio.
11 L. vel constitutio que alias extenditur ex idẽtitate rationis nũqꝫ extenditur respectu pene.
12 Licet decretũ pape afficiat ignorãtes non tñ respectu.
13 L. quero de spon. non habet locum respectu pene in contrahẽti-bus sponsalia.
14 In penalibus ⁊ odiosis non est licita extensio.
15 L. correctoria et penalis non extenditur etiam si ratio sit expres-sa in lege.
16 Pena priuationis non hꝫ locũ nisi vbi. l. hoc dicit.
17 Vasallus non perdit feudum nisi in casibus expressis a iure.
18 Non omnis. l. priuans dicitur penalis sed tñ illa que fit propter delictum.
19 Que dicatur proprie pena.
20 In penalibus licita est extensio.
21 In penis maleficiorum fit extensio ⁊ proceditur de similibus ad similia.
22 L. penalis extenditur etiam ad casum improprium.
23 In penis maleficiorum fit extensio.
24 Cõmunis regula est ꝙ in penalibus non fiat extensio.
25 L. penalis debet extẽdi ⁊ largo modo interpretari qñ emanauit vt euitentur pecula animarum.
26 Constitutio penalis quatenus concernit fauorem ecclesiarũ est extendenda ad alium casum qꝫ expressum.
27 Ubi tractatur de pub. delictis puniendis tunc licet materia sit penalis: tamẽ est fauorabilis ⁊ extendenda.
28 Ubi tractatur de fauore publico. l. generaliter loquens non re-stringitur ad habiles ⁊ idoneos.
29 Pene delictorum potius sunt molliende qꝫ exasperande.
30 Quando in. l. penali esset ratio expressa tunc. l. extendit̃ ad alium casum.
31 Ubi est rõ expressa non dicitur fieri extensio.
32 Ubi dispositio posset remanere frustratoria de facili: tunc licita est extensio in penalibus.
33 Contra propriam naturã verborum fit extẽsio vbi dispositio de facili possit elidi.
34 Usurarius manifestus nõ potest facere test. nec etiã codicillari.

Um quidã. Non valet exheredatio fa-
cta a certa re vel quota quia
cũ sit odiosa nõ trahitur ad residuum. Secus in insti-
tutione que est fauorabilis. hoc dicit. ¶ Diuiditur in
tres. In prima ponitur thema questio ⁊ decisio qñ filius fuit ex
heredatus a quota hereditatis: ⁊ sic a tertia parte: ⁊ sic a legiti-
ma iuxta. l. parentibus. et. l. cum queritur. C. de inoffici. testamen.
et. l. papi. §. quarta. s. eodem. scilicet de inoffici. testa. In secunda
ponitur comprobatio per argumentum a simili. In tertia re-
mouetur dubium cum assignatione rationis diuersitatis. secun-
da ibi: et in disputando adijciebat. tertia ibi aliamqꝫ causam esse
institutionis. ¶ Sed aduerte in secunda parte illud simile non
videtur esse ad propositum: quia. s. in prin. loquitur text. in exhe
redato a quota. s. a tertia parte hereditatis: hic autem in secunda
parte loquitur in exheredato a fundo: ⁊ sic a certa re. Item. s. in
princi. habebat coheredem vniuersalem hic non. vnde pondera
ꝙ ius accrescendi pariformiter competit instituto in fundo. et
sic in certa re: sicut instituto in quota: ⁊ sic in certa parte heredi-
1 tatis non dato coherede vniuersali. ¶ †Nota primo ex hoc. text.
quod exheredatio facta a certa re vel a certa patre hereditatis ni
hil valet: secus est in institutione. Ratio diuersitatis assignatur
in text. quia institutio est fauorabilis: ideo facta ex certa re, vel ex
certa quota trahitur ad totum. l. j. §. si ex fundo. j. de heredi. insti.
⁊. l. quoties. C. eod. secus est in exheredatione que est odiosa. ⁊ sic
ratio in hoc text. est odij ⁊ fauoris: quia odia restringi et fauores
decet ampliari: vt hic ⁊ in regula odia. de regu. iur. in. vj. Barto.
aliam rationem assignat quare exheredatio filij facta a certa par
te hereditatis non vꝫ. et dicit rationem esse propter continuatio
nem dominij que fit in alia parte in qua filius non est exhereda-
tus per. l. in suis. s. e. ⁊ sic testator decederet pro parte intestatus
⁊ pro parte testatus: quod fieri non põt. l. ius nostrum. j. de reg.
2 iur. †qꝛ causa intestati est incõpatibilis ad cãm testati. ¶ Et per
hanc rationem infert Bar. no. limitationẽ ad hanc. l. ꝙ ista. l. nõ
procederet quãdo testator haberet duos filios prout erat in ista
l. ⁊ vnum exheredaret a dimidia hereditatis: quam solam ab in-
testato esset habiturus: tunc valeret exheredatio: qꝛ in alia nõ cõ
tinuatur dominium ⁊ sic cessaret ratio dicte. l. in suis: et sic in pra
ctica valeret exheredatio sororis facta a dimidia parte heredita
tis existente fratre masculo. qꝛ solius dimidie dominium conti-
nuabatur in sororem. cum Bar. tenent Ang. ⁊ do. Alex. hic ⁊ sic
ista. l. procedit quãdo filius exheredatur a minori portione: quã
ipsum tãgeret ab intestato. quia exheredatus solũ a tertia parte.
¶ Sed aduerte qꝛ ex post facto dñium posset continuari in totũ
in filium exheredatum a sola dimidia hereditatis: si postea con-
tingeret alium filium institutum predecedere viuo testatore aut
post eius mortem repudiare ƀm Rapha. cuma. Pau. de castr. ⁊
latius Are. hic. ¶ Aliam subtilem rationẽ diuersitatis assignat
Bal. hic. quia exheredatio est priuatio. ideo non est habilis ad
3 incrementum recipiendum. †et sic in exheredatione non põt esse
locus iuri accrescendi: quia priuatio non potest accedere priua-
tioni: secus est in institutione que est habitus ⁊ acquisitio. Bene
facit qd no. glo. in. l. ij. ⁊ ibi Barto. de acquiren. here. que tenet ꝙ
licet aditio partis hereditatis trahatur ad totum. tamen secus
est in repudiatione partis ⁊ est ratio quia priuatio nihil ponit i
esse. l. si totam. de acqui. heredi. Adde Bald. in. l. j. in. iiij. qõne. C.
de libe. prete. vbi per istam. l. dicit ꝙ in exheredatione cessat ius
accrescendi. quia priuatio non est extendẽda: quia id qd nihil est
nõ potest extendi. ¶ Per istam rationẽ infert Bal. hic magnã
ampliationem ad istam. l. ꝙ procederet etiã in exheredatione fa
uorabili quãdo exheredatio a quota hereditatis esset facta bona
mente: et sic in fauorem exheredati vt in casu. l. proxime precedẽ
tis: tunc adhuc non valeret exheredatio quia nullam partem ad
se trahit. ⁊ sic non habet locum ius accrescendi per rationem pre
dictam. et sequuntur Ange. et domi. Alexan. hic. ⁊ sic pondera
Bal. velle ꝙ non solum ratio odij hic sit: sed etiam si esset exhere
datio fauorabilius adhuc procederet ista. l. qꝛ non extẽderet ad
totum. ⁊ sic in effectu illud qd tenent Bald. Ange. ⁊ do. Alexã.
hoc esse

hoc esset impugnatio rationis hic assignate per iuriscõsultum.⁊
4 sic esset reprehẽdere tex.¶†Itẽ aduerte ꝙ ratio quã assignat
Bar.hic ⁊ supra:retuli quare exheredatio facta a certa parte he
reditatis nõ valeat:cõcludit etiã ꝙ si exheredatio esset fauorabi/
lis ⁊ facta ad cõmodũ. Itẽ tertio aduerte ꝙ in isto casu quãdo ex
heredatio esset facta bona mẽte.⁊ sic esset fauorabilis:puta:quia
heres institutus esset grauatus restituere filio etiã illã partem in
qua est exheredatus:cũ in suam tutelã peruenerit: iste filius ha/
hebitur pro ꝑterito. Tamẽ q2 ista preteritio est facta ad fauorem
suum nõ vitiabit testamentũ nec sibi dabit̃ cõtratab.vt.l.si emã/
cipatus filius.de ꝯtratab.⁊ supra.l.precedẽti vbi dixi ẜm Imo.
5 Rapha.cu.⁊ Pau.de ca.hic.¶†Quarto aduerte ꝙ ratio assi/
gnata per Bal.quare in institutione habeat locũ ius accrescẽdi
eo:q2 institutio est habitus.⁊ sic aliquid ponit:nõ est vera.Nã si
aliquis instituat in re certa puta in fundo: nõ ideo sustinet̃ insti/
tutio:q2 habeat locũ ius accrescẽdi:⁊ sic q2 tota hereditas accre/
scat illi rei certe.sed q2 perinde est ac si mẽtio illius rei facta non
fuisset.⁊ sic detracta mentione rei vel fundi remanet heres in to/
tum.Ita dicit tex.in.l.j.§.si ex fundo.ĵ.de here.instit.Unde tene
ꝙ in hoc tex.ratio est odij ⁊ fauoris vt cantat litera:non autẽ est
ratio iuris accrescẽdi.vt vult Bal.nec cõtinuatio dominij vt vult
Bar.¶ Itẽ lex voluit exheredationẽ debere fieri simpliciter et
a toto vt hic.⁊.l.iij.§.pure.š.eo.ergo si nõ seruat̃ forma legis ex/
heredatio reddit̃ nulla.l.cum hi.§.si pretor.š.de transac.¶Se/
6 cundo no.ex hoc tex.†ꝙ nõ sustinemus odiosa propter fauora/
bilia.Licet enim magnus sit fauor testamentorũ conseruandorũ
l.si pars.in ꝓn.de inoffi.test.⁊.c.fi.de re iudica.q2 publice interest
quod testamẽta conseruentur ⁊ sortiant̃ effectum.l.vel negare.ĵ.
quemadmo.test.aper.tamẽ non adiuuamus exheredationem vt
faueamus testamento:licet conseruatio exheredationis tẽdat ad
conseruationem testamenti:tamen non fauemus testamento imo
res reducitur ad causam intestati propter nullitatem exhereda/
tionis.ita est tex.not.hic.In contrariũ tamen fortiter obstat tex.
in.l.si ita facta.ĵ.ti.primo.Dic ad illũ tex.vt dixi in.l.cõmodissi/
7 me.š.eo.¶Tertio no.†ꝙ exheredatio ⁊ sic priuatio ⁊ ademptio
non ita regulatur sicut institutio ⁊ sic datio:quia nõ est eadem ra
tio contrariorum.al's secus esset.vt.l.si ita scriptum.§.regula.š.
e.¶Quarto pondera text.ibi.x.legasse iuncto v̇.sequẽti:ꝙ quã
do filio erat relictum aliquid in testõ iure legati si non erat legi/
time exheredatus dicebatur preteritus.et sibi cõpetebat ius di/
cendi nullũ tanq̃ preterito:non obstante legato sibi facto.Nam
preteritus dicit̃ qui non est heres institutus:neq̃ vt op3 exhere
8 datus.tex.est no.in.§.eadẽ instõ.de here.q̃ ab intesta.¶†Quin/
to no.ex tex.ibi qm̃ nec fundi:quod ius accrescendi pariformiter
vr̃ competere instituto in re certa.puta in fundo sicut instituto
in quota:⁊ sic in certa pte hereditatis nõ dato coherede:vel ipo
repudiãte qõ facit ad no.in.l.ex facto magna.ĵ.de here.insti.⁊ in
l.quoties.C.eod.titu.¶Sexto pondera tex.ibi ⁊ in disputando
adijciebat:quod etiam illud quod disputando dicit̃ est causa in/
uestigande veritatis.⁊ propterea alibi dicit tex.ĩ.l.fi.§.mixta.de
mu.⁊ ho.ꝙ herennius modestinus notando ⁊ disputando fere ⁊
9 optima ratione decreuit.¶†Sed subtilis vltramõ.Pet.de bel
laper.intelligit istũ tex.ibi disputando:ꝙ subaudiendum sit non
decidendo volens Pe.de bellaper.quod quemadmodum valet
institutio certe rei ⁊ non detrahitur de re certa quando datus est
coheres vniuersalis:vt.l.quoties.C.de here.insti.idem sit:si pa/
ter exheredet filium a re certa ⁊ alium instituat heredem vniuer/
salem.certe institutio vniuersalis cõfirmabit illã exheredationem
factam a certa re per.l.si patronus.la scda.§.si filius.ver.ex testa/
mento.de bo.lib.quem tex.bñ videas.Et mihi inspiciẽti tex.pri/
mo aspectu iste sensus occurrit.¶Sed iste intellectus non est te/
nendus q2 destruit tex.ibi:ideo non valeret.⁊ ibi aliam esse cau/
sam institutionis.Nec tex.in.d.§.si filius probat:quod exhereda
tio facta a certa re confirmetur ⁊ valeat dato coherede vniuersa/
10 li.Istud non bene probat ille text.¶†Septimo ⁊ vltimo not.ex
fine tex.illud ad quod tota die allegat̃:ꝙ in odiosis non est licita
extensio:quia odiosa debent restringi vt in regula odia.vnde in
penalib9 q2 odiosa sunt:nõ est licita extẽsio vt in regula ĩ penis.⁊
sic iura penalia nõ extẽdunt̃ ex idẽtitate rõnis ẜm Barto.Bal.
Raph.ful.⁊ Lud.ro.in.l.fi.ꝑ glo.ibi de in ius vocã.¶Pro ista
soleo allegare bonũ tex.in.l.⁊ si quis.§.diuus aũt marcus de re/
ligio.⁊ sump.fu.ibi penam tamen in eum statutam non esse.quẽ
tex.sic pro nota.alleg.Bald.qui nihil ignorauit in.l.iij.C.de sac.
san.eccle.Idem not.Gemi.in.c.q̃ꝙ.in.ij.nota.per illum text.de
elec.in.vj.⁊ in.c.j.ĩ.ij.col.de tẽpo.or.in.vj.⁊ in.c.j.de bigamis.in
1 vj.¶†Ad istam regulam adde primo:qõ lex vel ꝯstitutio q̃ al's
extenditur ex idẽtitate rationis nunq̃ extenditur respectu pene.
Doctrina est egregia Io.an.quã perpetno teneas cordi in.c.di/
spendia.de rescrip.in.vj.quã refert ⁊ ibi multũ not.Gemi.in.iij.
col.Imo.post.d.Ant.de but.i.c.fi.in.v.col.de rescrip.d.Abb.in
proc.decre.in.iiij.co.⁊ in.c.j.de loca.do.Ant.de bu.in.c.fi.in.xiij.
col.de cõsue.¶Istam doctrinam etiam tradit Io.an.in.c.si for
te.de ele.in.vj.Et ibi sequit̃ Gemi.in.ij.col.q̃uis cõtrariũ ⁊ ma
le teneat.d.Abb.in.c.fi.in.ij.col.de consue.¶Pro ista doctrĩa
Adde bene facere singulare dictũ Io.an.in.c.tibi qui.de rescrip.
12 in.vj.⁊ ibi Gemi.ad fi.no.⁊ sequit̃ †qõ l3 decretu3 pape afficiat
ignorantes.c.j.de cõces.preb.in.vj.nunq̃ tamẽ afficit respectu pe
ne.¶Scdo ad idẽ bene facit qõ no.do.Abb.post Ioã.an.in.c.si
gnificasti.in.vij.col.de fo.cõpe.qõ constitutio positiua fundata ĩ
iure diuino ligat papã.l3 nõ respectu pene.¶Tertio bene facit
qõ l3 lex declaratoria trahat̃ ad preterita.§.j.in aut̃.de fil.añ do
ta.instru.na.col.ij.gl.in data sexti ĩ gl.fi.in ꝓn.tex.in aut̃.de rap.
mulie.in fi.col.ix.bal.ĩ.l.nõ dubiũ.in.ij.col.C.de legi.cano.c.fi.d
cõsti.Tamẽ si talis lex declaratoria ĩponit penã de nouo:respe/
ctu pene nõ trahit̃ ad ꝑterita.tex.in.c.j.cum gl.in v̇bo de cetero
de vsur.quã gl.ad hoc ibi no.do.Abb.⁊ ibi do.Cardi.florẽ.ij.in
col.reputat singularẽ.idẽ do.Abb.⁊ alij in.d.c.fi.de consti.⁊ in
c.cum tu.de vsur.idẽ no.do.Abb.in.c.causa3.in vlt.no.per illũ
tex.de simo.⁊ in.c.j.per illũ tex.ne prela.vi.suas.glo.in.c.j.§.qui
vero.in verbo receperit.⁊ ibi Gemi.no.decre.non.resid.in.vj.et
in.c.ij.in.ij.colum.de his qui vi.met.ve cau.in.vj.quicquid notet
idem Gemmia.in.c.si commissarius.in princi.per.gl.ibi in ver/
bo episcopo.de electio.in.vj.¶Quarto ad idẽ bene facit quod
3 dispositio.l.quero.de sponsali.†que vult quod prohibito inter
aliquos matrimonio videntur etiam prohibita sponsalia.non
habet locum respectu pene.gloss.est singularis in clementi.j.de
consanguinita.⁊ affinita.in gloss.in verbo matrimonialiter post
medium.vbi glos.tenet:quod pena opposita contrahenti matri
monium:non habet locum in contrahente sponsalia.quam gl.re
putat sing.d.Abb.in.c.j.in pe.col.de postu.prela.Pro illa gl.
ego pondero tibi tex.in.l.solet.de infa.vbi est tex.qõ pena infa/
mie que imponitur vidue nubenti.ĵ.annũ luctus:nõ h3 locu3 in
contrahente sponsalia.¶Alibi decidit bal.in.l.penul.§.decere.
ni vl.q.š.ne quis cũ q.quod statutũ Florẽtie disponens:qõ nul
lus guelfus possit ꝯtrahere mr̃imoniũ cũ aliqua de comitib9 al
bertis:si aliquis ꝯhit sponsalia non tenet̃ pena dicti statuti.Tñ
Bal.ibi non fuit recordatus de gl.in.d.cle.j.de consangui.⁊ affi
4 nita.¶†Scdo principaliter ad istã regulã text.nostri.ꝙ in pe/
nalibus ⁊ odiosis non est licita extensio.Adde bene facere ꝙ li/
cet in correctorijs licita sit extensio:quãdo ratio est expressa in.l.
corrigente:quia tunc non est proprie extensio ẜm Bald.in aũt.
quas actiones.in.ij.col.C.de sac.sanc.eccle.Pau.de cast.in.l.q̃/
uis.C.de fideicom.Rapha.cuma.in.l.cum mulier.per illum tex.
š.solut.matrimo.etiã not.domi.Alex.in.l.peregre.§.j.ĵ.de acq.
15 pos.†Tamẽ quando esset correctoria ⁊ etiam penalis quamuis
ratio esset expressa non fieret extensio.gloss.est singu.in cle.vt hi
qui in verbo eisdem.de eta.⁊ qualita.dum tex.ibi ponit rationẽ
expressam.⁊ tamen vult illa glos.quod non extendatur.sequitur
domi.Anto.de bu.in.c.fi.in prima ⁊ in.xij.fallen.de consue.Ge
mi.in.c.j.in.v.colum.in.j.fallen.de tempo.ordi.in.vj.Et illa3 gl.
ad hoc reputat esse singu.Ludo.ro.in consi.cxxix.incip.licet ma
gna apud me fuerit dubitatio semper:sequitur etiam Lud.ro.in
l.si qs id qõ in princi.š.de iurisdi.om.iudi.do.Alexã.in.l.si con
stante.in prin.in.vj.col.š.so.mat.vide tamen qõ dicam.ĵ.in ꝗnta
16 limitatione.¶†Tertio adde ꝙ pena priuationis nõ h3 locũ nisi
vbi lex hoc dicit.tex.est no.in.§.cum igitur.in aut̃.de nõ eligẽ.se
cũdo nub.ibi nec quelibet est lex tale quid dicẽs.col.j.quẽ tex.ita
no.bal.in aut̃.sed ⁊ si quis in pe.col.in fi.C.de secũ.nup.do.Ale/
xã.in.l.etiam.§.j.in.iij.colum.š.solu.matrimo.Facit glo.no.in
c.fi.de iu.patro.quam no.doc.ibi precipue.d.Abb.q reputat eã
esse singu.quod ad hoc vt pena priuationis alicuius iuris puta
presentandi vel eligendi locu3 habeat requiritur ꝙ expresse cau
tum sit.alibi est glo.valde not.xv.q.viij.in summa.ꝙ nisi lex vel
canon specialiter exprimat debere imponi penam depositionis
17 non debet quis deponi.¶†Hinc est ꝙ pro omni cõtrafactione
vasalli dato ꝙ veniat contra iuramẽtũ fidelitatis:tamẽ non per
dit feudum nisi in casibus in quibus iura hec exprimunt:vt pro
batur in.c.j.§.illud.que fuit prima cau.benefi.amit.⁊ ita expres/
se t3 And.de ise.summus feudista in.c.j.qualiter vasal.iura.de
beat fide.domi.Alexã.in consi.ciij.j.volu.incipi.videtur prima
consideratione dicendum in.xij.colum.in contrarium tamen fa/
cit tex.quem statim infra allegabo in.c.j.§.porro.que fuit prima
18 cau.benefi.amit.¶†Aduerte tamẽ diligenter et bñ signa:quod
non omnis lex priuans dicitur esse penalis:sed tantum illa que
fit propter delictum.ita tenet Bal.reputans not.in.l.fi.C.de bo.
lib.qõ si est verum est valde vtile ad multa.¶Adde bene facere
illud qõ no.tenet Gemi.in.c.fi.in.vij.colũ.de elec.in.vj.vbi dicit
alibi esse optimum tex.declarãtem quid dicatur proprie pena.
19 †Nã proprie pene dicit̃ lesio que punit ⁊ vindicat qõ q̃sq̃ com/
misit:ita dicit tex.de peni.distin.ij.in.c.pnia.⁊ sic lex ledes per

candum disposita soléniter in testamento: sed requirit actus contrarius eque solennis.

10 Omnis res p quascũq causas nascitur per easdẽ dissoluitur.

11 Dictio iterũ est repetitiua eiusdẽ actus ⁊ sic presupponit reiterationem eiusdem actus.

12 Dictio iterum que importat.

13 Adoptio dicitur actus imaginarius ⁊ consequentur fictus non autem verus.

14 Legitimatus non dicit legitimatus sed tanq legitimus.

15 Legitimatus an dicatur vere legitimus.

16 L. loquens p vba fictiõis fingẽdo vel in actu pẽdẽte a potestate. l. vere facit ⁊ non ficte

17 Legitimatus nihil differt a legitimo.

19 Dictio perinde quid importet.

19 Dictio vez põt stare declaratiue ⁊ restrictiue seu limitatiue.

20 Res de facili reuertit ad suam naturam.

21 Ratihabitio non trahitur retro in preiudiciũ iuris medio tempore tertio quesiti.

22 In feudo antiquo habet locũ ius accrescendi nõ in nouo.

23 Uasallus non dr a feudo recessisse nisi dñs velit ⁊ sic declaret.

24 Adoptatus a vero patre non dr adoptiuus sed verus filius.

25 Testator nunq videt aliquid facere per qd testamentũ rumpat.

26 Adoptio debet imitari naturam.

27 Si pater exheredat filium spurium lz sit ab initio inepta si tamẽ postea legitimetur valebit exheredatio: nam retro trahetur legitimatio.

28 Regula catoniana nõ obstat in his que veniũt p modũ fictiõis.

29 Exheredatio a principio inualida que fit de extraneo recõualidatur lz postea efficiatur filius adoptiuus.

Filio quem pater. Qñdo veritas ⁊ fictio tendunt ad eũdem finẽ: veritas preualet fictioni. h. d. scdm bar. Ange. Sali. Imol. do. Christo. de castel. ⁊ Areti. hic. ¶ Uel sic scdm Pau. de ca. exheredatio facta de filio emancipato durat lz postea p arrogationẽ reingrediat in ptãte patris. h. d. ¶ Uel sic et tertio. Exheredatio q ab initio tenuit nõ tollit lz exheredati cõditio postea mutet. h. d. vsq ad. §. si titius. et est pulchra ⁊ not. lex. ¶ Diuidit in quatuor ptes. In prima ponit decisio. In scda rõ decisionis. In tertia ratio rõnis. In quarta ponit ampliatio ipsius decisionis. secunda ibi: nã in oĩ ferre iure. tertia ibi ne imagine. quarta ⁊ vltima est ibi. Nec multum puto referre.

1 ¶ †Ante oĩa inuestigãda est ratio dubitãdi ⁊ ratio decidẽdi ad hunc tex. q2 ista sunt q textus declarãt. Dic ꝙ potuit esse duplex rõ dubitãdi. Prima: q2 exheredatio fuit facta de filio vo: ⁊ sic legitimo et naturali: sz nũc p arrogationẽ efficit filius adoptiuus

2 et sic videt alius nouus homo. †Ergo ad eũ non videt exheredatio porrigi: q2 exheredatio facta rõne vnius qualitatis nõ videt extendi ad aliã qualitatẽ cũ sit odiosa vt. l. cũ quidã. s. eod. sed ad hoc no. rñdet iste tex. ꝙ cũ ipse sit eius filius nõ põt dici adoptiuus. q2 adoptio est quedã imago. ⁊ sic quedã fictio q nõ habet locũ qñ adest veritas: cũ magis attẽdatur veritas q fictio: vñ non censet de nouo trãslatus in ptãtem: sz restitutus ad pristinã potestatẽ. ⁊ sic nõ cẽsetur nouus hõ sz idẽ: ergo exheredatio durat in eo. Nec est propria intentio huius litere. ¶ Scda fuit not. ratio dubitandi scdm Bal. q2 videbat ꝙ deberet censeri patrẽ penituisse pcedẽtis exheredationis postq ipsum filiũ readoptauerat: quia talis

3 †actus arrogationis est actus charitatis ⁊ beniuolẽtie: ⁊ sic propter istã reconciliationẽ factã inter patrẽ ⁊ filiũ videbat remissa offensa ppter quã filiũ exheredauerat vt est bonus ⁊ optimus text. in argumẽtum in. l. in ipsius. C. fami. hercis. contrariũ est verũ vt hoc tex. ꝙ est mirũ scdm Bald. q tñ aliter nõ tollit istã rõnem dubitandi. ¶ Cõfirmat optime vltra Bal. ista ratio dubitãdi ppter illud ꝙ singulr no. Bar. in. l. iij. §. si. de adimẽ. leg. p illũ text. cum

4 l. seq. vbi singulr notat †ꝙ si pater exheredauit filiũ ex iusta causa ⁊ postea recõciliauit se cum eo: ꝙ illa exheredatio videtur esse adẽpta: ⁊ sic vult ibi Bar. q2 per reconciliationẽ tollat exheredatio prius facta per illum text. vbi est text. ꝙ si interuenit inimicitia inter testatorẽ ⁊ legatarium tollitur legatũ ope exceptionis: et sic postea recõciliant adinuicẽ dicit tex. in. l. seq. ꝙ confirmat legatũ. facit tex. in. §. itẽ ppter inimicitias. in verbo nec reconciliatio interuenerit. insti. de excusa. tuto. ¶ Sed ad primũ responde scdm Pau. de ca. hic. ꝙ pater in isto text. nõ exheredauerat filium propter hoc ꝙ nõ esset in sua potestate: nã tũc reassumẽdo ipsum in suã potestatẽ: q2 cessaret causa exheredationis cessaret etiã exheredatio: sz exheredauit ppter ingratitudinẽ: ⁊ sic ppter demerita filij. que testator nõ censetur remisisse lz ipsum readoptet: vt

5 est hic tex. no. †Ratio rationis est: q2 testator nunq censet voluisse facere aliqd ppter qd testamẽtũ suũ rumpat. l. iij. de test. mili. sed si videret recessisse ab exheredatione propter arrogationem: certe testamentũ redderet nullum: q2 isto modo filius arrogatus reperiret se preteritũ. l. filius a patre. §. j. j. eo. ⁊ istã rationẽ sequũtur do. Alex. hic. ⁊ dicit Are. ꝙ ista est optima rõ: quam etiam in effectu tz Imol. hic. Adde ꝙ alio modo rñdet Rapha. cu. qd si fiat recõciliatio eius qd fuit causa iniurie: tunc videt causa exheredationis cessare. d. l. in ipsius. sed in isto tex. pater nõ emãcipauit filiũ ppter demerita filij nec ppter indignationẽ: sed vt filius solutus a nexu paterno seipsum liberius exerceret. Sed qñ postea p arrogationẽ eũ reassumpsit in potestatẽ facit vt denuo experiret eius mores: ⁊ videret an vellet mutare regimẽ vite: iuxta tex.

6 cũ gl. in. l. vtrũ. de verb. ob. nõ aũt †qd per hoc voluerit oĩo eũ eo recõciliari: ⁊ sic arrogãdo non dr se patri recõciliari. tamen pro certo fortis est iste tex. ⁊ valde signãdus. ¶ Ad aliud ꝙ singulari tex tz Bar. in. d. l. iij. §. si. per illum tex. cũ. l. seq. de adimẽ. lega. Tu aduerte in primis ꝙ ille tex. nõ videt probare no. Bar. q2 loquit in legato qñ legatũ tollebat solũ ope exceptionis ppter presumptam mutationẽ voluntatis. s. ppter inimicitias superuenientes post legatũ factũ. Unde cessante illa psumpta reuocatio propter reconciliationẽ secutã tunc tollit illa exceptio. ita proprie loquũtur illa iura. sed Bar. ibi loquit qñ filius excludit nõ quidẽ tacite: sed per expssam exheredationẽ ⁊ ipso iure: tũc nõ videt qd per solam reconciliationẽ possit tolli ipa exheredatio expressa: q2 voluntas testatoris tacita facilius reuocat q expressa: vt est tex. sin-

7 gula. in. l. si. in prin. j. de lega. ij. †vnde ad reuocãdum exheredationem expsse factã in testamẽto videt reqri alia eque solẽnis dispositio reuocatoria ipsius exheredationis. l. heredes palam. §. si qd post. s. de test. ⁊ ibidẽ p illũ tex. tenet no. Bar. post Dy. qd lz legatũ possit tacite reuocari ppter inimicitias superueniẽtes vel aliquid aliud simile. d. l. iij. §. si. de adimẽ. lega. tñ ad probandũ tales inimicitias ppter quas inducit tacita adẽptio requirit solennis numerus. vij. testiũ. qd reputat Bar. multũ notabile. ¶ Et istud vltimũ ꝙ ad reuocandã exheredationẽ factã in solẽni testamento nõ sufficiat recõciliatio secuta inter patrẽ et filiũ: sed requirat alia eque solẽnis dispositio. tenet etiã Rapha. cu. hic. qui etiã dicit ad hoc facere tex. in. l. qui liberis. §. q testamẽto. ⁊. §. si. de bo. pos. scdm tabu. vbi si testator post testamentũ conditũ dederit se in arrogationẽ tollit testamentũ p eũ factum. si postea efficiat sui iuris non reconualidat testamentũ nisi expresse appareat de eius voluntate.

8 †Ad hoc etiam tẽdit illud qd vult Imo. hic circa istũ tex. vbi dicit qd exheredatio est actus solẽnis qui non põt fieri nisi in testamento. vt insti. de exhere. lib. in prin. ⁊. l. quidam in suo de cdi. insti. vnde cuz exheredatio sit facta in actu solẽni testamẽti nõ videt posse tolli per actũ minus solennẽ: vt est arrogatio alio nõ interueniente p. d. l. heredes palã. §. si qd post. vnde scdm eũ opus est ꝙ pater solẽniter reuocet ipsam exheredationẽ. ¶ Adde ad idẽ facere tex. in. §. ex eo autẽ solo. insti. qui. mo. test. infir. vbi est tex. no.

9 †ꝙ sola penitentia testatoris ⁊ mutatio voluntatis nõ sufficit ad reuocãdum disposita solẽniter in testamẽto. sed requirit actus cõtrarius eque solẽnis. De quo latius p Bar. in. l. si iure. de leg. iij. Facit regula. l. nihil tã naturale. j. de reg. iu. ⁊. l. prout. de solutio.

10 †Item oĩs res p quascũq causas nascit p easdẽ dissoluitur. c. j. de regu. iur. ⁊ xxvij. q. ij. in. c. oĩs res. ⁊ sic ex predictis cõcludo qd decisio Bart. in. d. l. iij. §. si. nõ est vera: lz suprema sit eius autoritas in actu practico. Bene fateor qd si filius cõmisisset causam ingratitudinis propter quã posset exheredari a patre: si reconciliaret patri antequã pater cõderet testamẽtum nõ posset amplius propter illã causam exheredari per illud qd tenet Spe. in tit. q fil. sint legi. in ver. qd si filia tua. do. Ant. de but. in. c. quintauallis. in. ij. colũ. de iureiurã. Bal. in. l. si filiã. C. de inoffi. testa. ⁊ no. do. Alex. in. l. j. in. xvij. col. s. sol. matri. Dixi in aut. nõ lz. C. de libe. preteri. et no. bñ predicta: q2 valde vtilia sunt ad practicã. ¶ Itẽ per istũ tex. determinat Bald. qd si aliqua terra exiuit de obedientia dñi sui: et ideo fuit bãnita per principẽ. qd lz postea reuertat ad obedientiã qd non tolluntur bãna nisi expresse remittant a principe. Sicut in hoc tex. nõ tollitur exheredatio: lz filius in patriã potestatẽ reuertat. ⁊ cũ Bal. tenet Ang. hic in lecturis meis: lz Imo. ⁊ do. Alexan. referãt eum aliter tenere: ⁊ aduerte ꝙ Bal. ⁊ Ang. simpliciter loquunt quãdo terra reuersa est ad obedientiam dñi: et non dicunt factã fuisse reconciliationẽ. Si autem fuisset reconciliata cum dño ⁊ reuersa ad gratiam: tunc bene banna ⁊ cõdemnationes intelligerẽtur remisse. per. d. l. in ipsius. C. fami. hercis. et. d. l. iij. §. si. cum. l. seq. de adi. lega. scdm Imo. Pau. de ca. Raph.

11 cuma. et do. Alex. hic. ¶ In text. ibi iterum arrogauit. †Aduerte qd dictio iterũ est repetitiua eiusdem actus. et sic presupponit reiterationem eiusdem actus. l. veluti. §. hec vox. et. l. oratione. in prin. s. de ferijs. et. l. j. vbi glo. C. ne lic. tertio prouo. et. l. quod si iterum. de adimen. lega. vnde alibi dicitur qui lotus est semel: non indiget vt iterum se lauet. Joannis. xiij. c. et de peni. dist. ij. in. c. si enim inquit. in vlt. col. Sed hic non fuit nisi vna arrogatio. Imo arrogatio nõ potest reiterari nec potest amplius quam semel fieri. l. adoptare. §. j. de adop. ergo dictio iterum in hoc text. non est

replicatiua

replicatiua: ergo male stat. Bald. ingenue fatetur contrariũ: sed
12 Raph. cu. dicit † quod dictio iterum denotat actum in genere nõ
autem denotat aliam arrogationem. Alio modo Dy. et Albe. de
rosa. hic exponunt text. iterũ arrogauit: idest per arrogationem
iterum in potestatem redegit. ¶ Primo pondera tex. ibi ne ima
13 gine: † quod adoptio dicitur imago: et sic actus imaginarius. et cõsequẽ
ter actus nõ autem verus. et sic adoptio dicitur quedam imaginaria
paternitas. facit in simili text. in. l. ij. de iure. aur. annu. In ver-
bo imaginem non statum ingenuitatis prestat. Et sic facit quod
filius spurius vel naturalis legitimatus per comitem palatinum
non dicatur vere legitimus sed ficte: quia proprie fingẽdo aliud
est quẽ esse legitimũ: et aliud quem esse legitimatũ: prout expresse
no. Sali. i. l. etiã per illũ tex. C. de app. vbi patet: quod imago repre
sentata non est essentialiter ipsa res. Unde gloss. in. c. innotuit. in
14 verbo coniugata. de elect. dicit † quod legitimatus non dicitur legiti-
mus: sed tanquã legitimus. Alibi pulchre dicit Bal. i. c. j. in. ix.
colũ. de consti. quod legitimatio est similis alchimie que facit appa-
rere illud quod nõ est. transmutare tñ vnã speciem in alteraz non
potest. Sicut legitimatus figuram legitimi gerit: sed non habet
eandẽ substantiã. Alibi dicit Bal. in. c. fi. in. ij. col. de trãsla. prela.
quod legitimatus assimilatur homini medicato a morbo: remanente
tñ aliqua cicatrice. Alibi idem Bal. in addi. Spec. in titu. de suc.
ab intesta. ad fi. Dicitur quod legitimatio innititur fictioni: et nõ est dete
ctio sed datio. ¶ Hinc est quod si aliquis acquisiuit emphyteosim
pro se et suis filijs legitimis non intelligitur acquisiuisse pro filijs
legitimatis. quia non sunt naturaliter legitimi: sed ex priuilegio et
sic ex fictione. Ita singulariter no. Bal. in. l. fi. per illum text. C. de
his qui ve. eta. impe. ¶ Sed aduerte quod contrariũ alibi tenet sin-
15 gulariter bar. princeps legistarũ. † quod legitimatus dicatur vere le-
gitimus et nõ per fictionẽ per titulũ. in aut. quib. mo. nat. effi. sui.
col. vij. Ita singulariter tz Bar. in. l. si is qui pro emp. de vsuca. in. iij.
q. prin. in ver. itẽ queritur. iuxta predicta. idẽ tenet bal. in. l. nuper. C.
de nat. lib. Benedi. de plũb. in sua dispu. que incipit statuto pisano
in primo dubio. Pau. de ca. in cõsi. ccxxij. incip. super eo quod pri
a mo loco queritur. in vlti. co. late do. Alex. in consi. ij. volu. j.[a] incip.
visis codicillis. in. ij. col. et in. viij. col. et seq. ¶ Et vltra predictas
16 autoritates pro ista parte bene facit. † quia lex fingendo vel per verba
fictionis loquens in actu pendente a potestate legis: vere facit et
non ficte: vt not. Bar. in. l. si maritus. §. legis. j. de adul. do. Ant.
17 de but. in cõsi. ij. inci. equitas valde suggerit. ¶ † Ad idẽ facit quia
legitimatus in nihilo differt a vere legitimo: prout dixi i rub. s.
eo. allegando de hoc plures. tex. Ad idem facit quod magistrali
ter tenet Bald. in. l. manumissiones. in fi. in. ij. opp. de iusti. et iur.
vbi dicit quod nullus est adeo spurius quin ei insit legitimitas natu
ralis. et cum legitimatur est legitimus non factus sed natus. i. nõ
de nouo factus sed detectus: et sic imperator vel comes palatinus
legitimãdo remouet nubeculam que dicebatur spurietas: et hoc
modo possent tolli aliqua ex predictis: et retorqueri iste tex. vt fa-
ceret pro ista parte. ¶ Tamẽ cõtrarium huius tenet idẽ Bal. in
addi. Spe. in. d. titulo. de succes. ab intesta. ad fin. quẽ supra retuli
vbi tenuit quod legitimatio innititur fictioni. et quod non est detectio
sed datio de nouo. ¶ Quid tenendum in hoc vtili et quotidiano
passu. Conclusiue teneo contra Bart. et sequaces: quod legitimatus
non sit vere legitimus: sed ficte et improprie. per istũ tex. et. d. l. ij.
C. de iur. aur. annul. et per illa que primo loco adduxi. Et vltra il
b la cõtra Bar. pondero tibi duos tex.[b] Primo tex. in. §. filiũ ve-
ro. in aut. quib. mo. na. effi. sui. col. vij. vbi dicit tex. legitimatũ ve
lut ex quadã machinatione cognatũ: ergo non vere sed per fictionẽ
et per quandã machinationem: vt ibi dicit tex. vnde Bar. in. d. l.
si is qui pro emptore: qui mouetur per totum titulum. in aut. quib.
mod. natu. effi. sui co. vij. fecit nimis generalẽ allegationẽ. et si vi-
disset in specie illũ. §. filium vero. in illa aut. forte nõ sic allegasset.
¶ Scdo cõtra Bar. adduco tex. in. l. qui in prouincia. §. diuus. in
fin. de ritu nup. in verbo perindi ac si legitime concepti fuissent:
18 ergo non vere. † Nam dictio perinde denotat quod non per omnia est le
gitimus: vt est glo. et ibi Bart. in. l. sacrilegij. §. j. ad. l. iul. pecula.
gl. in. l. si quis vi. in prin. et ibi Ludo. ro. et do. Alex. no. de acquir.
pos. Bal. in. l. sed et si lege. §. perinde. de petiõe heredi. Credo quod
nõ habeas alibi hunc quotidianum articulũ sic examinatũ. licet
19 do. Alexã. per alia instet in. d. consil. ij. primi volu. ¶ † Scdo põ
dera tex. in verbo videlicet: quod dictio videlicet stat declaratiue non
autem restrictiue nec limitatiue: vt hic. et. l. videlicet. ex qui. cau.
maio. et. c. transmisse. de eo qui cogno. consangui. vxo. sue quod est cõ
tra Bar. in. l. j. ad. l. aquil. vbi Bar. no. quod dictio videlicet. non so
lum est declaratiua: sed etiam restrictiua. et Bal. in. l. ij. ff. quando
actio de pecu. est anna. et in. l. si inequalibus. de here. instit. Puto
quod ista dictio vez stet scdm quod subiecte materie melius con-
gruit. de quo etiam per Bal. in repe. l. cum mulier. in pe. char. ff.
solu matri. Are. in. c. cum causam. que inter. R. de testib. gl. in. c.
ij. in glos. iiij. et ibi Gemi. de priuile. in. vj. idem Gemi. in. c. roma-
na. §. caueant. in primo nota. de sentẽ. excõ. in. vj. ¶ Tertio no. ex a
tex. ibi quod non translatus sed redditus videtur quod qñ filius eman-
cipatus adoptatur a patre quod non dicitur de nouo ingressus in po
20 testatem patris sed restitutus ad pristinam potestatẽ. † Nam res
de facili reuertitur ad pristinã naturã suã. xxxv. dis. c. ab exordio. l.
si vnus. §. pactus ne peteret. ver. quod in specie vbi dixi de pac. ¶ Li
mita secundum Paul. de ca. non procedere in preiudiciũ alterius cui ius
interim est quesitũ per primã renũtiationem. l. si pater filium. de
adopt. facit tex. in. c. quamuis. de rescrip. in. vj. et text. no. in. l. ij. in
prin. de decurio. per quẽ text. dicit ibi Bart. fuisse practicatũ quod
doctores de collegio Bononie expulsi tempore Romei de pepu
lis postea restituti per legatũ pape nõ recuperãt locũ suũ in col
legio: cũ interim sit alius assignatus. idẽ tenet Bar. in. l. j. C. de
21 his qui in exi. da. libr. x. ¶ † Itẽ facit quod ratihabitio nõ trahitur
retro in preiudicium iuris medio tempore quesiti tertio: vt est gl. in. l.
si indebitam. §. j. et ibi not. Bar. j. rẽ ra. habe. Bar. in. l. si vxor. §.
penul. de adul. ¶ Facit iste text. quod si aliquis habet feudum anti-
quum vel auitum in quo etiam trãsuersales agnati succedunt quod
22 nõ est in feudo nouo seu nouiter acquisito. c. j. de succes. feu. † Itẽ
in feudo antiquo habet locum ius accrescendi nõ in feudo nouo
c. j. de duo. fra. a capi. inuesti. Bar. in. l. si mihi et titio de ver. obl.
Pone quod cõmittat feloniã propter quam amittit feudum. Domi
nus remittit sibi feloniã. an videatur feudũ de nouo datum vt non
sit amplius auitum. an vero dicatur fedum antiquum durare si-
cut prius erat. Iste tex. facit quod dicatur feudum antiquuz reddi-
tum et non de nouo translatum: et sic reuertatur ad naturã suã. et con
sequenter duret auitum et antiquum: et ita tenet glos. in. c. impe-
rialem. §. insuper. de probi. feu. alie. per Fede. et ibi vide per bal.
ad fi. et gl. in. l. quod dicitur. in prin. de impensis. et ibi Bar. circa fi. et
Albe. de rosa. glo. in. l. peculium. §. ere. et ibi Pau. de ca. de pecu.
Jaco. de bel. et alij in. c. j. per illum tex. de vasal. decrep. eta. Bal.
in. c. j. an agna. vel filius. et in. l. j. in. xv. q. de re. diui. do. Alexã. in b
d. l. si mihi et titio. in. ix. col. ¶ Et quando non haberemus auto-
23 ritates glossarum et docto. Pro ista opin. est aperta ratio: † quia
vasallus non censeretur a feudo cecidisse nisi dñs velit et sic decla
ret. Sicut dicitur in emphyteosi secundum glos. Bar. et alios in. l. ij. vbi
dixi. C. de iur. emphy. Unde si dominus remisit vasallo feloniam
nunquam dicitur vasallus cecidisse a iure suo primo: vnde nimi
rum si durat antiquum prout prius erat: prout etiaz tenet Are.
in. d. l. si mihi et titio. in vlti. colum. vnde ista conclusio non proce-
deret quando secuta esset sententia priuationis feudi secundum Paul.
de cast. in consi. clvj. incip. quod istud feudum pertineat ad filias.
Et quid esset in tali casu si in remissione diceretur de nouo conce-
dimus. An per hoc feudum desineret esse auitum vel antiquũ:
vide late per Andr. de iser. summũ feudistam in. d. c. j. in. ij. et. iij.
col. de vasal. decrep. eta. ¶ Quarto not. in versi. nec multum: am
pliationez principalis decisionis tex. quod exheredatio facta de
filio emancipato ei noceat siue postea sit adoptatus vt filius siue
sit adoptatus loco nepotis. ¶ Contra istum tex. occurrunt mihi
due noue difficultas quas nemo scrib. attingit. Prima est que
videtur ardua: quia in secundo casu quando est adoptatus loco
nepotis: tunc non est vere nepos. sicut supra est vere filius quan-
do adoptatur vt filius. Et sic tunc cessat ratio supra assignata in
24 text. scilicet † quod adoptatus a vero patre non dicitur adoptiuus
sed verus filius. Istud non potest dici quãdo filius loco nepotis
est adoptatus: quia nõ põt dici verus nepos. Et ideo tex. dicit loco
nepotis. Nam aliud est esse talem aliud loco talis. l. mercis appel
latione. in princi. vbi glo. de verbo. signi. Bart. in. l. maritus. §. le
gis. de adulte. Et tunc bene imagine et fictione veritas nature
obumbratur: quia vere erat filius. et nũc adoptatur vt nepos: et qui vere
est filius non põt idẽ vere esse nepos: Et sic exheredatus vt filius
nõ debet cẽseri exheredatus vt nepos: ergo videtur quod iste tex. nul-
lo modo possit procedere. Sz rñde quod iurisconsultus cũ mysterio
dicit nõ multũ referre quãtum ad presens propositũ attinet: quia in ve-
ritate est filius: ex quocunque capite adoptetur siue vt filius siue loco
nepotis: veritas est quod filius debet preferri fictioni adoptiõis: vt
25 exheredatio duret per rationẽ quã. s. assignaui. † quia testator nũquã
videtur aliquid facere per quod testm̃ suũ rũpatur. l. iij. de testa. mili. Et quo
ad exheredationem nõ refert an sit filius an nepos quẽ alius nõ
precedat in gradu: nam vtroque casu est suus et vtroque casu dz exhe
redari si non instituatur. §. ita demũ. insti. de here. que ab intest. Ergo
exheredatio prius facta de filio dz durare: lz adoptetur vt nepos:
et vide tex. in. l. j. §. si quis filius. j. si tab. testa. nulle exta. ¶ Sed tũc
26 dicet aliquis: et est secũda difficultas. † adoptio debet imitari natu
ram. l. adoptio. s. de adop. et. §. minorem. insti. eo. sed scdm naturã
impossibile est quod ille qui est filius sit nepos et sic in scdo gradu ergo
etiã hoc nõ dz posse fieri per adoptionẽ. Rñde quod quẽadmodũ il-
le qui nunquã habuit filiũ põt tñ adoptare aliquẽ loco nepotis aut
pronepotis. §. lz autẽ. insti. de adopt. l. et qui vxores. s. eo. scz de
adopt. quia lz in specie istud sit contra naturã vt sine filio causetur

¶ In cõsti. ij. vo. j. Adde quod dupli catur in. ij. vo. in cons. lxxxvij. Et vid. infra in seq. apost. Et vltra ibi ponẽda qñ in statuto veniat legitimatus appellatiõe legitimorum. vide per Albertũ brunũ in trac. sup statuto feminas excludẽti in xij. arti. principali. q. iiij. quod oẽs tenentes tã affirmatiuã quã negatiuã refert. non tñ Alex. in. d. disputa. nec Ludo. sardus in. d. tract. j. allega.

¶ Pondero tibi duos tex. Adde tu quod an Iaso. hos tex. põderauit do. Ludo. sardus in trac. legitima. in rubri. que sint effectus legitimationis per rescriptũ quod. iij. et dñs Alex. in dis. sua inci. Sigismõdus romanorũ rex in quarto dubio principali. in. iiij. co. in ver. Itez confirmatur ius vere legitimationis. et ibi põderat tex. l. qui in prouincia. quez ante ipsz põderauit. vt ipse ibi refert Ant. de bu. i. c. per venerabilẽ. et i. c. tãta. qui filij sint le. et i co. seq. ipse Alexã. post principiũ: ponderat tex. i. d. §. filiũ sz ad hos duos tex. potes respõdere ex his que ias. s. ponit. et idẽ Alex. in dicta disputatiõe. et du

bio i primo argumento ptis negatiue. et ponit Bar. i. d. l. si is q p ẽpto re. i tertia. q. qd vbicũq lex aĩata loquit p vbasi ctionẽ denotantia circa ea q suntiuris tũc veritatẽ r non fictionẽ inducũt. Et probaturin isto ter. Uel aliter r scdo potes rñdere q vbicũq aliq dictio denotans improprietatẽ apponit circa ea q pñt esse v a bz veritatẽ r ppriẽtatẽ dicunt potius veritatis expssiua quã iproprietatẽ denotantia. vt habet de dictiõe qñ. i. l. si quis ante nup. s. solu. ma. r i. l. j. s. d trãsa. aliã solutionem ad. s. filium dat idẽ alex. in. d. dispu tatiõe r dubio. i co. xij. post pnc. q ibi appellat machinationẽ non q ad patrem: sed q ad alios ascẽdẽtes vl transuersales patris legitimantis. r ibi est rõ: qr legitimati fiũt cognati predictis psonis absq cõsensu ipsor r sic quasi p quã dam machinationẽ adducit. l. com muniũ. C. d natura. libe ris. Cũi di cta disputatiõe habes latius hunc articulum examinatũ. quã referat autor hic.

nepos. Tamen qr inspecto genere põt eueniri vt quis habeat nepotem non subsistente filio. Ita permittitur vt possit adoptare nepotem tanquam ex filio quem nunquam habuit sed habuisse fingitur vt late ponit Bar. in. l. si is qui pro emptore. de vsucap. r idem Bal. in. l. eadem. in prin. de duo. reis. Ita etiã a simili dicamus in proposito q lz in specie istud sit impossibile per naturam sufficit in genere quod possibile sit eum habere nepotem vt possit etiam filiũ vt nepotẽ adoptare sicut econtra nepos qui est in scdo gradu põt adoptari loco filij vt teneat primum gradum. l. iij. s. j. de cõtratabu. Et ita cũ gratia dei habes bene expedita textualia et notabiliter. ¶ Capio glo. primam in verbo filio. in glos. j. Ratio diuersitatis est duplex: vt hic per Bar. r alios. Potissima ratio est: qr in extraneo exheredatio ab initio fuit inepta et sic nulla l. quidã cũ filiũ. j. de verb. obli. ideo per arrogationem superueniẽtem non confirmatur: lz postea efficiat filius adoptiuus. l. si a primo. s. co. r in regula qd abinitio. de re iudi. sz in filio emancipato exheredatio a principio vz: imo est necessaria ne preteritus rumpat testamẽtum per contratabu. ideo non vitiat sed durat lz per
27 arrogationem reuertatur in patriam potestatem. ¶ † Sed aduerte diligenter pro limitatione qd si pater exheredaret filium spurium vel naturalem licet ab initio sit res inepta. l. quidam cum filium. tamen si postea legitimet valet exheredatio: quia restituitur tunc natalibus et legitimatio trahitur retro vt per Bart. r alios
28 in. l. gallus. s. r quid si tantũ. j. eo. † Reconualidat ergo hec exheredatio quẽadmodũ dicimus si exheredaret ille qui est apud hostes. d. s. r qd si tãtum. Nec regula catoniana obstat in his que veniunt per modũ fictionis. l. seruum filij. in prin. cum si. de leg. j. ita in terminis singulariter tenet solus Raph. cu. hic. Alij nihil tangunt nec alibi in specie legi. Fortis est ista decisio. r ideo signãda. ¶ Addo vltra Rapha. bene facere illud qd egregie determinat Bart. in. l. ij. in prin. in. ij. col. de vulga. r pup. vbi singulariter determinat qd si pater habẽs filium spurium vel naturalem qui fit pupillus ei substituat pupillariter: r post mortem patris legitimetur per imperatorem aut comitem palatinum. iuxta auf. item si quis. C. de natu. libe. talis substitutio pupillaris valet r tenet r reconualidatur: qr legitimatus videtur restitutus primis natali
29 bus. s. illud. r. s. bella. in auf. qui. mo. nat. effi. sui. co. vij. † Itẽ qr talis legitimatio seu restitutio natalib trahit retro ac si semp fuisset legitimus. l. si. de nata. resti. notatur in. d. s. r quid si tm̃. Sicut ergo filio post mortem patris reuertẽte ab hostibus valet substitutio pupillaris sibi facta: qr fingit retro fuisse in ptãte patris et in ciuitate. l. illa institutio. s. j. j. de here. institu. r. l. lex cornelia. cũ simi. de vulga. r pup. ergo ita in proposito nostro r nihil melius posset adduci pro decisione Raph. ¶ Et si tu subtilis diceres q Bart. ibi loquit in substitutione pupillari q est fauorabilis et sic adiuuanda. l. ex tribus vbi glo. doc. C. de inoffi. testa. sed Rapha. cuma. loquit in exheredatione q est odiosa: r sic que non est adiuuanda. l. cum quidam. s. eod. Ergo termini non sunt pares: quia respondetur q rationes r fundamenta Bart. militant pariter in vtroq casu. Et sic ex ista decisione habes pulchram limitationez
30 ad conclusionem glo. Barto. r oĩm: † qd exheredatio a principio inualida que fit extraneo non reconualidatur: lz postea efficiatur filius adoptiuus. ¶ Limitatur vbi interueniret fictio que fingeret vsq retro habilẽ: vt in legitimato. Et nota bene istã pulchraz decisionem. ¶ Capio glo. in verbo imagine. Gloss. in verbo imagine diuiditur in duas partes. In prima declarat text. r ponit diffinitionem adoptionis quam diffinitionem etiam plenius ponit gloss. r dicit q est ipsa veritas. institu. de adop. in princip. vbi alias dixi: lz Guil. de cu. in. l. j. de adopt. r Albe. de rosa. hic etiaz reprobent. In secunda que est ibi. item no. Gloss. colligit ex text. not. contra quod tacite opponit r non soluit. Bar. r communiter doc. dicũt. et tu dic clarius qd quando veritas r fictio tendunt ad idem r fictio coadiuuat ipsam veritatem: r tunc veritas preualet vt hic. secus quando fictio destruit veritatez. r sic tendit ad diuersa vel contraria. tunc attenditur fictio. et illa preualet veritati. d. l. si quis posthumos. s. j. in versi. diuersum. s. cod. et toto titulo. j. de cap. de quo vide omnino latius Bart. in. l. j. s. hoc autem senatus. ad fille.

1 ☞ Si quis instituerit monasterium in certa parte r extraneum in alia non vitiabitur institutio si postea testator ingrediat illud monasterium.
2 Variatio qualitatis circa personã instituti per quã non immutatur substãtia actus non vitiat institutionem.

Sititius. ¶ Institutio facta extraneo nõ vitiat per arrogationem superuenientem. hoc dicit. ¶ † Et facit sm Bald. Ange. r Rapha. cu. hic. qd si aliquis instituerit monasteriuz in certa parte bonorũ suorum: r in alia alium extraneum non vitiatur institutio: si postea testator intrauerit illud monasterium: licet tunc monasterium habeatur loco filij. auf. nisi rogati et in corpore vnde sumitur. C. ad trebel. et. c. in psentia. de proba. r monasteriũ fuerit institutum tãq quilibet extraneus: qd no. ad auf. si qua mulier. r auf. ingre. C. de sacrosan. eccl.
2 ¶ † Item no. ex isto tex. qd variatio qualitatis circa personã instituti per quã non immutatur substantia actus nõ vitiat institutionem vt hic. Sicut etiã non vitiat exheredationem validã: vt in prin. huis legis.

1 ☞ Natiuitas posthumi rũpit institutionẽ conditionalem.

Posthuma. Posthuma nata pendẽte cõditione viuo testatore rũpit testamentum. h. d. ¶ † Et sic natiuitas posthumi rũpit in
1 stitutionem cõditionalem. Ratio qr cum nascit inuenit se preteritum: cum conditio pendeat que nõ erat potestatiua: vt in gl. Secus si conditio iã esset purificata: vt. l. cũ posthumus. s. e. ¶ In tex. ibi viuo patre: vel etiam eo mortuo sm Dy. Bal. et Albe. de rosa. hic. Tu dic q ideo tex. dixit viuo patre vt poneret casum magis dubium: scz qd viuo adhuc patre rumpat testamentũ quo tpe nondũ põt habere effectuz: r si talis posthumus natus viuo patre etiã viuo patre moreret testamentũ recõualesceret de eqtate pretoria. vt est text. reputatus sing. in. l. posthumus. in prin. j. titu. j.

2 ☞ Dictio ceteri est dictio vniuersalis.
3 Dictio recte quid importet.
4 Exheredatio dicit noĩatim fieri qñ exprimitur nomẽ speciei: scz filios lz nõ exprimat indiuiduum illius speciei.
5 Generalis dispositio non refert ad ignorata.
6 Error est allegandus r corã iudice probandus.
7 Si testator exheredat filios intelligit exheredare posthumũ si in aliqua parte testamẽti fecit mẽtionẽ de posthumo: alias secus.
8 Datio tutoris facta filijs est magis fauorabilis quã legatum.
9 Legata que relinquunt extraneis bene fiunt ppter benemerita: sed que relinquunt filijs propter filiationem.
10 Appella. filiorũ de propria significatione veniũt posthumi.
11 Si testator dicat exheredo ceteros filios meos dicit nominatim facta.
12 Si testator dicat ceteros liberos primi gradus exheredo dicitur nominatim exheredare.
13 Quid veniat appellatione liberorũ filiorum r nominis ppij in materia exheredationis.
14 Quis non tenetur de casibus fortuitis nisi specialiter renuntiauerit.
15 Non sufficit dicere constituo te procuratorẽ in omnibus casibus in quibus requiritur speciale mãdatum nisi descendatur ad aliquam speciem.
16 In matrimonio non sufficit generale mãdatum nisi speciale ad cõtrahendum cum tali.
17 Preteritio militis habet pro exheredatione.
18 Exheredatio generalis facta de oĩbus filijs nõ cõprehendit illũ quẽ testator credebat decessisse ita etiã institutio.
19 Si testator dat tuto. filijs suis in genere nõ videt dedisse illi filio quẽ ignorabat se habere.
20 In dubijs in iudicando r cõsulendo sequẽda est opinio que fauet testamento.

Itius. Qui exheredat filios in plurali videt nominatim exheredare: nec videt tũc exheredare filiũ quẽ ignorat se habere. h. d. sm Bart. Sali. r Imo. Sed istud summarium est diminutũ: qr nõ complectit totũ tex. Unde summa hoc mõ. Exheredatio vniuersalis filiorũ dr noĩatim r legitime facta. Sed nõ cõprehendit illum filiũ quẽ testator putabat defunctũ pbato errore testatoris corã iudice. h. d. totus tex. nihil omittẽdo vsq ad. s. luci. ¶ Diuidit in duas partes: put due sunt decisiones. scdã est ibi posita consult. ¶ In tex. ibi r filiũ habẽs. iste tex. sm Sali. Imo. r do. Alex. loqtur qñ testator vnicũ tm̃ filium habebat. Ideo cũ tunc exheredatio nõ possit nisi ad vnũ referri dicit noĩatim facta. l. ij. s. co. itẽ tex. j. subijcit. Paulus rñdi filiũ exheredatũ r sic in singulari. et sic qñ vnicum tm̃ filium habebat. Sed hoc modo intelligendo r restringẽdo istũ tex. haberet paruã dubitationẽ per. l. ij. s. co. Unde tu aduerte qd tex. j. dicit. Respondit filios r filias nominatim exheredatos pponi. Et sic declarat qd ista exheredatio esset sufficiens etiam si testator haberet plures filios: prout etiam perpẽdit Are. hic: Et sic generaliter intelligo pcedere istũ tex. siue vnicum filiũ testator siue plures haberet. ¶ In tex. ibi ceteri omnes. Ex hoc verbo oriebatur dubitatio sm Bal. quia videbatur exheredatio facta inter ceteros: et sic non valere. l. j. r. l. noĩatim. s. eo. et. s. nominatim. insti. de exhere. lib. Contrarium est verum: quia exheredatio est facta per nomẽ specificum filios: quod non comprehendit nisi primum gradum et cum signo vniuersali oẽs. ¶ Tu aduerte vltra scriben. qd hic exheredatio fuit facta sub duplici vniuersalitate: qr testator dixit ceteri oẽs filij filieq
2 mee exheredes sunto. † Nã dictio ceteri est vniuersalis. l. ceterorũ appellati 3c

appellatione.ff.de vbo.signi.z.l.ij.C.de heredi.institu. Unde ista
geminata vniuersalitas dz plus operari q̃ si esset vnum signum
vniuersale.l.balista.ff.ad trebel. Et qd no.singulariter Bar.in .l.
cũ scimus.in fi.C.de agri.z censi.lib.xj. Nisi subtiliter dicas quod
dictio ceteri de per se prolata pōt esse signũ vniuersale: vt in iuri
bus preallег.sec⁹ qñ adijcitur oẽs vt hic. tũc dictio ceteri nõ est
vniuersalis.alias frustra adijceret̃ omnes. Nisi diceres addi ad
maiorem expressionem mẽtis. ¶ In tex.ibi. Exheredatuz recte:
illa dictio recte inportat.i.solẽniter z noiatim: vt sequitur in text.
3 z sic dictio recte in isto tex.stat improprie pro rite. †cum impor-
tet solẽnitatem iuris. Nam proprie recte importat factum. Rite
importat ius seu solennitatem iuris: vt est glo.in.l. non putauit.
§.non queuis.et ibi Bart.ff.de contratabu.et gl.in.l.ij.cum alijs
similibus.de inoffi.testa. Et no.Bar.inducens ad decisionẽ que-
stionis.in.l.lecta.in.iiij.col.vbi aliquando pleni⁹ dixi.s.si cer.pe.
et vide tex.qui non allegatur in communi.in.l.generaliter.in .§.
sin autẽ non rite.C.de reb.cre.vbi dicit text.non rite illatam. recte
autẽ recusatum. ¶ Et licet al's secutus sim istam differentiã glo.
et doc.in locis prealle.tamen reperio infinitos text. iurisconsulti
in contrarium. Primo text.hic.z tex.in.l.ij.in prin.et ibi gloss.
parua in verbo rite.s.eo.et tex.in.l.si ab hostibus.§.si vir.s.solu.
matri.et in.l.de pupillo.§.si plurium res.ff.de oper.no.nũtia.z in
l.hec verba in stipulatione.ff.de verbo.signifi.z in.l.sed z si lege.§.
scire.in verbo recte.z ibi gl.de pi.here.z propter tot tex. iuriscon
sultorum qui latissime locuti sunt posset teneri contra illã diffe-
rentiam glossarum z doct.z contra decisionem Bar.in.d.l.lecta.
fundatã in ista differentia. ¶ No.j.ex.tex. ibi nominatim exhere
4 datos pponi ſm Bar.Bal.z alios †qd exheredatio dicitur no-
minatim fieri quãdo exprimitur nomen speciei: scz filios: licet nõ
exprimatur indiuiduũ illius speciei puta titius. Sed caue quia
iste text.hoc non probat: qz in hoc tex.nõ solum fuit appositum
nomen speciei filios: sed etiam duplex vniuersitas: scz ceteri oẽs
5 filij z filie.scdm tñ quod.s.dixi. ¶ †Secundo not. q̃ generalis di
spositio non refertur ad ignorata.facit.l.tres fratres.de pact.z.l.
qui cum tutoribus.§.fi.et.l.cum aquiliana.de trans.per Bartol.
6 in.l.sub pretextu specierum.et in.l.si de certa.C.de trãs. ¶ †Ter-
tio not.in ver.de errore aũt: qd error debet allegari z corã iudice
probari. Adde text.in.l.si adulterium cum incestu.§. idẽ pollio-
ni.vbi vtiqz si error allegeẽ.ff.de adul.et ibi Bar.multum no.z re
putat perpetuo tenendum menti per Bar.in.l.cum quid.in vlti.
colũ.vbi dixi.s.si cer.peta.z vide oĩo do.Abb.in.c.afferte.in vlti.
not.per illum tex.de presump. ¶ Expeditis textua.capio glo.j.
7 ¶ †In gl.j.habes q̃ si testator exheredat filios intelligit̃ etiam
posthumum exheredare: qd est verum ſm Barto.z communiter
alios quando in aliqua parte testamenti fecit mentionẽ de post-
humo: alias secus per text.in.l.qui filiabus.in prin.de leg.j. Tu
stringe fortius illũ text.qz si in legato qd est mere fauorabile: ap-
pellatione filiorũ non veniunt posthumi nisi de eis testator in ali-
qua parte testamenti mentionem fecerit quantominus istud erit
in exheredatione que censet̃ odiosa.ad.l.si quis filiabus. de testa.
tute.allegatam per glo.respondet Bart.qd loquitur in materia
fauorabili tutele: hic loquimur in exheredatione que est odiosa.
¶ Istam solutionem reprehendũt. Imo.z do.Alex. z dicũt esse
contra tex.in.d.l.qui filiabus.in prin.de leg.j.allegata per Bar.
met: vbi agit̃ de legato qd est mere fauorabile z plusqz institutio.
l.si hereditatẽ.in prin.ff.mãda.z tñ in legato facto filiabus quam
uis sit mere fauorabile non cõprehenditur posthuma. Nisi in ali-
qua parte testamenti de ea sit facta mentio.ergo solu.Bar.est de
directo cõtra illum tex. ¶ Tu potes dicere saluando Bar.scdm
8 qd est de mente Pau.de cast.†q̃ datio tutoris facta filijs est ma-
gis fauorabilis qz legatum: cum ibi vertat̃ publica vtilitas: ideo
in datione tutoris indistincte appellatione filiorum continẽtur
posthumi.d.l.si quis filiabus. ¶ Tu confirma quia magis expe
dit pupillo habere tutorem testamentarium z per eum guberna
ri z regi principaliter personam z secundario eius bona.l. in co-
pulandis.C.de nupt.qz habere legatum. ¶ Alio modo respon-
dent Imo.z do.Alexã.hic. Dyn.Bald. Imo.z Pau.de cast.et
do.Alex.in.d.l.qui filiabus.in princ.q̃ aliud est in tutela que da
tur ratione filiationis et sic vniformiter respicit oẽs filios. Ideo
comprehendit etiam posthumum: ita loquitur .d.lex si quis filia
bus: aliud est in legatis que relinquuntur propter affectionem:
z sic propter benemerita que non cadunt in posthumo: ideo non
comprehendunt posthumum: nisi de eo sit facta aliqua mẽtio in
testamento . Ita loquitur dicta.l.qui filiabus.in princ. ¶ Ista
9 solutio nihil valet: † quia legata que relinquũtur extraneis bene
fiunt propter benemerita.l.nec adiecit.s.pro socio.sed illa que re
linquuntur filijs fiunt propter filiationem.l.tutor.§. que tutori-
bus.de excu.tuto. Nisi dicas quod maior affectio filiationis ca-
dat in iam natis qz in nascituris. Sed certe ista maior affectio in
legatis non debet considerari per text.in.l.si ita sit scriptum.ff.de
lega.ij.vbi in legato facto filijs veniunt etiam filie femine: quam-
uis in eis sit minor affectio.z appellatione filiorum veniunt femi
ne per extensionem.l.j.de verbo.signi.z tñ appellatione filiorum
veniunt posthumi proprie: vt statim dicã. Itẽ tex.in.d.l.si quis
filiabus.non fundat se in actu tutele: sed in significatione vocabu
li: qz appellatione filiorum posthumi continentur: z pondera qd
verbum cõtinet̃ importat de propria significatione vocabuli et
nõ per extensionẽ vt no.Bar.in.l.cui corũ.§.affinitates.de infa.
et in.l.hec vba.ff.de adul. ¶ Item aduerte qd tex.in.l.nomẽ filia-
rũ.ff.de verbo.signi.allegatus in gl.ad quem Bar.z doc.non re-
10 spondent videt̃ velle † q̃ de propria significatione appellatione
filiorũ veniãt posthumi: vt patet ex natura illius tit. Nisi ponde-
res qd text.vtit̃ verbo cadere.z sic videtur qd hoc procedat in oĩ
dispositione vt ibi.et.l.iubemus.C.ad trebel.z.l.neratius. de ma
numis.test.z.l.is cui.qñ dies leg.ced.z.l.si quis operas.de ope.li-
ber et in tali propria significatione vocabuli fundat se tex.in.d.l.
si quis filiabus.non aũt se fundat: qz tutela sit actus fauorabilis:
vt dicit Bar.nec qz tutela det̃ ratione filiationis: vt dicũt bar.et
do.Alex.z propterea potest optime defendi conclusio gl.contra
Bar.et cõiter alios.q̃ si testator exheredat oẽs filios intelligitur
etiam posthumũ exheredare per dicta duo iura allegata per gl.
que declarant istã esse propriã significationẽ vocabuli. Itẽ fauo-
re testamenti conseruãdi vt valeat ne posthumus cẽseatur prete-
ritus.z sic rumpat testamentũ.argu.l.si ita facta.ff.tit.j. z ita etiã
tenent Ray.de forli.Nico.de neap. z do.Pe.de beru.hic.Solũ
refragatur tex.in.d.l.qui filiabus.in prin.Sed responde dupli ci
ter. Primo q̃ ibi non versatur fauor testamenti conseruãdi ne te
stamentũ rumpat̃ preteritione si posthumus nõ cõtineret̃: prout
in qõne gl.Secũdo ille tex.ideo reqrit in aliqua parte testamenti
factã esse mẽtionem de posthumo: vt appareat testatorẽ sciuisse
se habere posthumũ: z sic vxorem suã tunc fuisse pregnantẽ.nam
presumit̃ sciuisse si in aliqua parte testamẽti fecit de eo mẽtionem
et ibi Sali.in fin. sic intelligit illum tex.facit .l.si cum vel in vtero
C.de testa.mili. Quicquid sit hodie posthumus exheredari non
pōt: qz non pōt causaz ingratitudinis cõmittere.l.si qs in suo. §.
legis.C.de inoffi.test. ¶ Capio glos.in verbo recte: quam diuide
in duas partes. In prima remouet vnũ contrarium. In secunda
opponit z dupliciter soluit.et primam solutionẽ approbat.scda
11 ibi.sz in femina. ¶ In prima parte habes †quod exheredatio di
citur nominatim facta si testator dicat ceteros filios exheredo: qz
tunc exprimit nomen speciei qd stricte z proprie cõprehendit tã
tum filios primi gradus z non nepotes nec alios inferiores.§.fi.
instit.qui da.tu.pos.et.l.qd si nepotes.de testa.tute.z sic est certa.
Secus si dicat liberos: qz tũc comprehendit oẽs descendentes.l.
liberorũ.ff.de verb.signi.z dicitur tũc facta sub noĩe generis. z sic
est incerta.z ita tenẽt doc.hic.z Bar.in.l.si quis in prin.testamen
ti.in.v.col.ff.de leg.iij.quãuis aliter dixerit gl . institu.de exhere.
12 libe.in prin.in verbo inter ceteros.in verbo nominatim . † In-
tellige ſm Bald.nisi testator diceret ceteros liberos primi gra-
dus exheredo.tunc exheredatio diceretur nominatim facta: quia
tunc verbum liberos est prolatum cum adiectione restrictiua ad
filios z non indefinite: vel qñ testator demonstraret ad oculum li-
beros.z diceret hos liberos exheredo . diceret̃ etiam tunc facta
nominatim per.l.nominatim.ff.de cõdi.z demõ.z sequit̃ simplici
ter Jo.de imo.hic. Adde pro hoc vltimo bene facere glo.reputa
tam singularẽ in.l.que extrinsec⁹.vbi dixi.ff.de verb.ob.z tex. in
13 l.nemo.in pñ.de here.insti. ¶ †Tu aũt dic clari⁹ qd in ista mate
ria habemus tria: scz nomẽ generis vt est liberos quod continet
oẽs descẽdẽtes.d.l.liberorũ.de verb.signi. Itẽ habemus nomẽ
speciei : vt est filius qd cõprehẽdit tantũ existentes in primo gra
du z non nepotes nec alios inferiores: vt in iuribus.s.allegatis.
Item habemus nomen indiuidui vt Pet.et Marti . Modo in
proposito exheredatio dicit̃ fieri nominatim nõ si fiat per nomẽ
generis: scz liberos: sed bene si fiat per nomẽ speciei filios vt hac
glos.non tñ requiritur expressio indiuidui z sic proprij nominis.
Simili theorica in plerisqz locis vtitur Bar.in.d.l.si qs in prin.
testamenti.ff.de leg.iij.z in.l.fi.ad fi.C.si cõtra ius vel vti.pub. z in
14 l.j.in prin.in.iij.co.de vulg.z pupil. ¶ †Per ista infert Bar.ad
duo. Primo quis non tenet̃ de casibus fortuitis nisi eis speciali
ter renuntiauerit.l.sed et si quis.§.quesitũ.s.si quis cau.z.l.opus
qd aĩaduersione.s.loca.vnde nõ sufficeret in genere dicere. Su-
scipio in me oẽ periculum: qz tũc nõ comprehenderent̃ casus for
tuiti: sed bene sufficit in specie dicere suscipio in me casus fortui-
tos: quãuis nõ dicat in indiuiduo incendij vel naufragij ſm gol.
in.d.§.quesituz.in glo.magna vbi dixi.cũ cõcor.traditis per do.
Alex.hic.z ibi ¶ Item quidã sunt casus in quibus requirit̃ qd
procurator habeat speciale mandatũ qui enumerant̃ per gl. in.l.
pomponius.in prin.de procu.z per glo.in.c.qui ad agendum.de
procu.in.vj. Inter quos est restitutio in integrũ: quomodo intel-
ligitur speciale mãdatum.z certe sufficit dicere constituo te pro-

curatorem ad petendum restitutionem in integrũ quoties opus
fuerit: absq̃ eo ꝙ dicatur in indiuiduo in tali causa vel contra ta-
15 lem. † Secus si generaliter diceret ꝯstituo te procuratorē in oībꝰ
casibus in q̃bus requirit̃ speciale mandatũ. Istud nõ sufficit nisi
descēdat̃ ad aliquā speciē: vt est casus in. d. c. q ad agendum cũ cõ
cor. hic traditis p. d. Alex. lꝫ nõ descēdat̃ ad indiuidua. ¶ Fallit
in adeunda hereditate rõne magni preiudicij qd̃ in ea versat̃. l. si
16 quis mihi bona. §. vtrũ. ff. de acqui. here. † Similiter in matrimo
nio nõ sufficit mãdatum speciale ad cõtrahendum matrimoniũ:
sed requiritur in indiuiduo ad cõtrahēdum matrimonium cum
tali muliere. puta Berta ꝓpter grauitatem preiudicij: vt. l. gene-
rali. ff. de ritu nup. ⁊. c. fi. vbi gl. ⁊ doc. de procu. in. vi. Bar. no. i. l.
filiusfa. in. ij. q de dona. Sali. in. l. j. de sponsa. do. Alexã. in consi.
cxlvj. quinti volu. incip. in causa ⁊ lite vertēte inter nobilem Ra
pha. circa princi. ⁊ ita habes expeditã primam partē gl. ¶ In
ea. gl. in fi. Dic. ſm Bal. ⁊ Ang. qd̃ contrarium loquitur de me-
dia iuris prudentia scd̃m quod in nepotibꝰ ⁊ in feminis postbu
mis sufficiebat exheredatio facta inter ceteros: dummodo esset
eis aliquid legatum: quod hodie est correctuꝫ: vt. l. fin. C. de libe.
prete. et sic non obstat. ¶ Capio glo. fi. in verbo oportere. Glos.
17 fi. in verbo oportere. diuidit̃ in duas. In prima declarat tex. †. ꝙ
sicut preteritio militis que habet̃ pro exheredatiõe nõ cõprehē-
dit filium queꝫ miles ignorabat se habere. Imo tanquam prete-
ritus dicit testamentũ nullum. l. sicut certi. ⁊. l. si cum vel in vtero.
C. de testa. mili. lꝫ leges multum faueãt testamētis militũ sustinē-
dis. l. j. ⁊ per totum. de testa. mili. Ita etiam exheredatio expresse
facta de filijs a testatore pagano nõ comprehendet filium quē te-
stator ignorabat se habere. et sit tanq̃ preteritus dicet testamen-
tum nullũ. ¶ In scd̃a parte que est ibi anꝰ in generali institutio-
ne. Glos. not. querit an si testator generaliter instituat filios suos
an in ista generali institutione videat̃ instituisse illum quē ignora-
18 bat se habere: puta † q2 habebat quēdam filiũ in partibus remo-
tis quē credebat esse mortuũ. gl. no. rñdet ꝙ est idem sicut in exhe
redatione vt sicut exheredatio generalis facta de oībus filijs nõ
comprehēdit illũ filiũ quē testator credebat decessisse: vt hoc tex.
ita institutio generalis facta de oībus filijs non cõprehendit illũ
quem testator credebat decessisse vnde ille filius tanq̃ preteritus
põt dicere testamentũ nullum. ita tenet glos. ordi. hic mota per. l.
in tempus. §. j. ⁊. l. quoties. §. heres. de heredi. instit. vbi incerti-
tudo heredis vitiat institutionem. Sed ista iura parum faciunt:
quia ibi institutio erat incerta et sic nulla. hic autem verba exhe-
redationis erãt certa lꝫ generalia. pro ista gloss. melius facit text.
not. quē. ff. proxime allegauit glo. scꝫ in. l. si quis ita. §. si quis cũ
19 ignoraret. de testa. tute. † Ubi si testator dat tutorem filijs suis in
genere non intelligit̃ dedisse tutorem illi filio quem ignorabat se
habere: et tñ datio tutoris est fauorabilis filio. Et ita per illũ tex.
tenēt ibi Dy. Iaco. de are. et Bar. ⁊ dicunt ita fuisse determina-
tum vltra montes. Cum ista glos. etiam tenent Dy. Oldra. Lau.
Albe. de rosa. Nico. de neapo. Ang. ⁊ Raph. cu. hic. Cy. in. si pa
ter. in. ij. q. C. de here. insti. ⁊ istã gl. etiã multũ no. Bal. in. l. sicut
ceteri. ad fi. C. de testa. mili. ⁊ dicit do. Alex. hic bonũ verbũ quod
ista opi. seruaret̃ in practica propter autoritatem gl. ⁊ doc. Item
dicit do. Alexã. in. d. l. sicut certi. qd̃ ista est magis cõis opi. Itē
istam glo. etiã sequit̃ Are. in. l. gallus. §. ⁊ quid si tãtum. in. v. col.
ff. eo. ¶ Cõtratriam opi. tenēt Sali. Imo. Pau. de ca. do. Alex.
et Are. sibi contrarius hic. ⁊ Pau. de cast. in. d. l. sicut certi. ⁊ are.
in. §. proxime sequēti. ⁊ istam opinio. sequor: q2 est magis equa et
20 benignior. †. fauet cõseruationi testamēti ⁊ in dubijs in iudican-
do ⁊ consulendo sequēda est opi. que fauet testamēto. l. si pars. in
ꝑn. de inoffi. test. ⁊. c. fi. de re iudi. ⁊ ita etiã tenui in. d. l. sicut certi.
¶ Pro ista parte bene facit: q2 filius censet̃ institutus quē testa
tor verisimiliter instituisset si sciuisset eũ habere aut si de eo cogi-
tasset: vt est tex. in. §. seq. vbi Bar. ⁊ doc. facit tex. i. l. fi. C. de post.
here. insti. ⁊ in. l. ij. C. de inof. test. ⁊ qd̃ vult gl. reputata sing. in. l.
tale pactũ. §. fi. ff. de pac. ⁊ iste tex. loquit̃ in exheredatione que est
odiosa: secus est in institutione que est mere fauorabilis. ¶ Pro
ista parte Are. in. §. sequē. addit duos vt ipse dicit bonos text. in
l. clemens patronꝰ. in princi. ff. de here. insti. ⁊ in. l. tractabatur. de
testa. mili. que iura mihi parum aut nihil faciunt. ¶ Ad tex. i. d.
l. si quis ita. §. si quis cũ ignoraret. q videt̃ stringere in oppositũ.
Respondent Sali. ⁊ Paul. de ca. hic. ⁊ pau. de ca. in. d. l. sicut cer
ti. qd̃ ille tex. loquit̃ in tutela que respectu tutoris est res onerosa
et non fauorabilis ſm Bart. in. l. quidã relegatus. ff. de reb. dub.
sed institutio filiorũ nõ tendit in grauamē alicuius. ⁊ in ea versa-
tur publica vtilitas vt testamēta non ruant. l. vel negare. ff. quem-
admo. testa aper. ¶ Tu responde aliter ꝙ ibi loquit̃ in actu qui
nõ est necessarius: ⁊ cuius omissio nõ vitiat testamētum. Nã dato
qd̃ pater omitteret dationē tutele in testamēto ꝑ hoc nõ vitiaret̃
testamētum. ⁊ sic dato ꝙ illi filio quē testator ignorabat se habe-
re non intelligat̃ datus tutor per hoc non vitiabit̃ testamentũ: et
poterit sibi prouideri de tutore: sed nos loquimur in casu in quo
nisi filius intelligeretur institutus erit preteritus: ⁊ per ꝯñs testa
mentũ nullũ: ergo vt testm̃ sustineat̃: dicemus talē filium cõtineri
sub illa generali institutione filiorũ: ⁊ ista solutio mihi magis sa-
tisfacit. ⁊ ita habes expeditũ istud principium.

1 ☞ Prouisio testatoris facta in vno casu porrigit̃ ad aliũ in quē
testator verisimiliter idem ꝓuidisset si de eo fuisset cogitatus vel
interrogatus.
2 Regula nostri tex. procedit in cõtractibus testamētis rescriptis ⁊
vltimis voluntatibus.
3 Dispositio facta in vno casu vel in vna persona: extendit̃ ad aliuꝫ
casum vel aliã personã si ex coniecturis colligi põt qd̃ disponens
idē disposuisset si interrogatus fuisset.
4 Nulla dispositio est tã generalis que referēda sit ad ea de quibus
nõ est verisimile disponentē vllatenus cogitasse.
5 Casus omissus a testatore habet̃ pro omisso ⁊ remanet sub dispo
sitione iuris cõis nisi ex presumpta verisimili voluntate testato-
ris aliud inducatur.
6 Si testator dederit tuto. filijs suis nõ intelligit̃ dedisse filio quem
ignorabat habere vel credebat mortuum.
7 Non solũ fit extensio de vno casu ad aliũ: sed etiã de vna persona
ad aliã qñ verisimiliter disponēs idē disposuisset.
8 Coniunctus vel cõsanguineus existens in ciuitate: non presumit̃
scire factum breui tempore ab alio coniuncto existente in villa vel
in comitatu.
9 Existens in exilio non presumit̃ scire que fiunt in ciuitate.
10 Absens non presumit̃ scire que palã fiunt in ciuitate.
11 An cõcessio pape de beneficio primo vacaturo cõprehendat bene
ficium tēpore concessionis vacans.
12 Aurora lꝫ videatur medium inter diem ⁊ noctem tamen ascribit̃
diei ⁊ censet̃ pars diei.
13 Si per statutũ pena duplicat̃ si de nocte fiat maleficiũ ⁊ cõmissuꝫ
fuerit tēpestiue in aurora nõ dicitur cõmissum de nocte.
14 Ante solis ortum quando celum incipit albescere dicit̃ de mane
ita post solis occasum dicitur de sero: sed nõdum est de nocte licet
appropinquet.
15 Quid sit dies naturalis ⁊ artificialis.
16 Maleficium cõmissum de mane ante ortũ solis ⁊ de sero post so-
lis occasum dicit̃ esse de nocte commissum.
17 Fur dicit̃ diurnus super quē cadit sol ⁊ nocturus econtra.
18 Nox dicit̃ a tenebris dies a luce.

Lucius. Fauore testamēti ⁊ propter ignorantiã testato-
ris natus habet̃ pro non nato. ſm Bart. Sali.
Ang. Imo. et Raph. cu. ¶ Istud summarium nõ placet: q2 non
est verũ qd̃ hic sit fauor testamēti: quia in isto tex. pronepos post-
humus nasciturus ex ista q̃ erat neptis ex filia: ⁊ sic erat posthu-
mus ex linea feminina non erat necessario instituendus vel exhe-
redãdus. ⁊ habebat coheredē vñ preteritio nõ rũperet testamen
tũ. imo iste pronepos posthumus descendens ex linea feminina:
scꝫ ex nepte filie testatoris cum esset posthumus alienus videbat̃
quod nõ posset heres institui isto iure. §. posthumo. instit. de leg.
§. j. instit. de bo. pos. ante gallũ aquiliũ. vt. l. pen. ff. de lega. j. ponit
Bart. in. l. gallus in prin. vbi dicetur. ff. eo. quomodo ergo põt di
ci fauore testamenti. ¶ Unde summa aliter tex. ſm Paul. de cas.
institutio facta de illo quem testator putabat adhuc esse in vtero
cum esset iam natus: vꝫ: ⁊ ad ipsum porrigitur. h. d. ⁊ non est ali-
bi ſm Dy. Bal. Alb. Imo. ⁊ alios hic. ⁊ Ang. in. l. qm̃ sororē. C.
de iure delibe. ⁊ est notabilis casus ſm Bar. ¶ Diuidit̃ in duas
partes principales. In prima ponitur thema ⁊ qd̃. In scd̃a ponit̃
1 ratio dubitandi et decisio. scd̃a ibi paulus respondi. ¶ † No. i. ex
isto tex. ſm Bartol. ⁊ alios regulam ad quam tota die allegat̃: qd̃
prouisio testatoris facta in vnũ casum porrigat̃ ad aliũ: in quem
testator verisimiliter idem ꝓuidisset si de eo cogitasset: aut de eo
fuisset interrogatus: ⁊ in vltimis voluntatibus nõ habeo vtilio-
rem regulã quã sit ista. Facit tex. in. l. fi. C. de post. here. insti. ¶ Si
militer statutũ extēditur ad casum: in quo verisimiliter idem sta-
tuissent vel prouidissent statuentes si interrogati aut recordati
fuissent. ita exp̃sse tenet gl. valde solēnis ⁊ reputata singularis in
l. tale pactũ. §. fi. i gl. fi. ad fi. ff. de pac. De qua gl. ibi dixi. ⁊ ibi bal.
2 et Ang. dicũt qd̃ illa gl. est no. ad multa. † Et procedit in cõtracti
bus ⁊ testamētis ⁊ vltimis voluntatibꝰ ⁊ in rescrip. Ista sunt que
scrib. ponunt circa istã regulã. ¶ Adde vltra scrib. pro ista regu
la: primo tex. in. l. cũ res. in ver. j. de lega. j. vbi tex. equiparat illud
3 qd̃ testator voluit aut verisimile est eum voluisse. ¶ † Scd̃o adde
illud qd̃ no. dicit Ang. in. l. gallus. §. ⁊ quid si tantũ. ff. eo. ꝙ dispo
sitio facta in vno casu vel in vna persona extendit̃ ad alium casuꝫ
vel ad aliam personã: si ex coniecturis colligi potest qd̃ disponēs
idem disposuisset si fuisset interrogatus. et not. illud quod dicit
Ang. de alia persona propter ea q̃ statim dicam. ¶ Tertio adde
quod pulchre determinat Ricar. malũ. Cremo. in qõne per eum
disputata

disputata: que incipit quidam in testamento suo sic dixit: quem refert ꝛ sequitur Joā. and. in addi. Spec. in ti. de secū. nup. super rubri. qđ si testator reliquit vxori sue vsumfru. certi fundi pro toto tēpore vite sue si caste ꝛ honeste vixerit ꝛ vitā vidualem seruauerit: ꝛ post eius mortem reliquit talem fundū Titio qđ si vxor statim se maritauerit qđ Titius statim habebit illum fundū non expectata morte naturali vxoris: quia si testator credidisset qđ statim deberet nubere et non remanere vidua statim reliquisset titio. De qua q̄ōne vide late per Bar. in repe. aut. hoc locū. in. vj. colū. ꝛ ibi latius Albe. ꝛ Bald. C. si mul. scđo nup. Pau. de ca. et Moder. in. l. si ita heres scriptus. per illum tex. de acqui. heredi. Pau. de ca. ꝛ do. Alexā. in. l. si mater. C. de insti. ꝛ substi. ꝛ ibi late
4 examinaui istū passū cum alijs cōcor. quas ibi dedi. ¶ † Quarto adde qđ similiter ecōtra nulla dispositio est tā ḡnalis quin referēda sit ad ea de quibus non est verisimile disponētem vllatenus cogitasse ſm Ang. in cōsi. cclxviij. inci. Philippus ciuis de Flo
5 rentia in. ij. col. ¶ † Quinto per istam regulam limitat alia regula q̄ habet qđ casus omissus a testatore habet pro omisso. ꝛ relinquitur dispositioni iuris cōis: vt. l. commodissime. cum si. vbi dixi. ſ. eo. est verū nisi ex presumpta ꝛ verisimili voluntate testatoris aliud inducat: vt hoc tex. cum alijs. ſ. alle. ¶ Sexto per istam regulā reprobaui gl. ordi. ꝛ magis cōiter approbatā. ſ. in prin. huius. l. q̄ tenet ꝙ si testator generaliter instituit filios suos: ista generalis institutio non trahitur ad filium quem testator ignorabat se habere: ꝛ credebat defunctū: ibi reprobaui: q: presumpta et verisimilis mens testatoris est: qđ si sciuisset illū habere ex naturali ꝛ paterna charitate eum similiter instituisset per istā regu
6 lam. ꝛ argu. l. ij. C. de inoffi. testa. ¶ † Septimo contra istā regulam ꝛ predicta allego tex. q̄ fortiter stringit in. l. si quis ita. §. si qs cū ignoraret. de testa. tute. vbi est tex. ꝙ si testator generalr̄ dederit tutorē filijs suis non intelligitur dedisse illi filio quem ignorabat se habere ꝛ quē credebat esse mortuum: ꝛ tñ ex naturali ꝛ paterna charitate etiā verisimiliter dedisset et illum tutorem si sciuisset eū habere: cū tutela sit prouisio filij. Nemo scrib. facit mentionem de illo tex. ¶ Alibi propter illū tex. Are. in. l. gallus. §. ꝛ quid si tantum. in. v. colū. ſ. eo. singulariter limitat istam regulam huius text. vt non procedat q̄n extensio haberet fieri de persona ad personā. Mouetur etiā per gl. ordi. ſ. in p̄n. huius. l. Sed illā glo. ibi reprobauit. ꝛ Are. met sibi contrarius: ibi: ꝛ hic reprobat illam glo. Et si dicas ꝙ ista limitatio confundatur per istum tex. Respondet ipse ꝛ quidē subtiliter ꝙ licet scđm iuris dispositionē natus ꝛ nasciturus dicant diuerse p̄sone: tñ scđm veritatem non sunt diuerse persone: ſʒ potius diuersi casus in eadē persona. circa qđ vltimū vide tñ tex. in. l. si pater filiū. de vul. ꝛ pup. Non reco
7 lo legisse aliū qui tangat istā limitationē. ¶ † Tamen cōtra istā limitationē tenet Ang. in illo. §. ꝛ qd si tm̄. quem. ſ. retuli. in scđa additione. vbi tʒ Ang. ꝙ nō solū fiat extēsio de vno casu ad aliū sed etiā de vna persona ad aliā q̄n verisimiliter disponēs idē disposuisset si fuisset interrogatus. Unde ad. d. l. si qs ita. §. si qs cū ignorante. vide q̄ dixi in prin. huius. l. vbi dixi ſm Sali. ꝛ Pau. de ca. ibi ꝙ ille tex. loquit in tutela que respectu tutoris est onus ꝛ grauamē. Ideo ex verisimili cōiectura testatoris nō fit extensio
8 in preiudiciū tertij: ſcʒ tutoris. Reputo ꝙ sit difficile cōtrarium contra istā regulā. ¶ † Scđo no. ex hoc tex. qđ ꝯiunctus vel ꝯsanguineus existēs in ciuitate nō p̄sumit factū breui tp̄e ab alio con
a iuncto existente in villa vel in comitatu.[a] Et ita ſm Bald. Ang. Jmo. ꝛ Moder. limitat regula q̄ hʒ ꝙ cōiunctus presumit scire facta ꝯiuncti. l. octaui. ſ. vñ cogna. ꝛ. l. de tutela. C. de in integ. rest. mi. vt hic p eos ꝛ plenius p do. Alex. idē tenet Barto. in. l. is pōt in. vij. col. ſ. de acq. here. Ang. in. l. tres fratres. circa p̄n. de pact.
9 ¶ Adde vltra scribē. illud qđ in simili not. Bal. in. l. plane. de excusa. tuto p illū tex. in verbo facilius autem exulis ignorātia. ꝙ existens in exilio nō p̄sumitur scire ea que fiunt in ciuitate. Et idem si volūtarie abest. vt. l. fi. de decre. ab ordi. faciē. vñ est argumentum scđm eum qđ banna generalia ciuitatis nō ligant bānitos: quia presumūtur ignorare. ¶ Adde etiā text. no. in. c. fi. qui maio. accusa. nō pos. vbi est tex. quod absens non presumitur sci
10 re banna vel denuntiationem publice in dioceſi factam. † ꝛ sic absens non presumitur scire etiā ea que palā ꝛ publice fiunt in ciuitate. et ita ibi do. Abb. in tertio notabili ad hoc not. illum text. et idem do. Abb. in. c. j. in. iij. col. de postu. prela. ꝛ Bar. in. d. l. is pōtest. in. v. col. ꝛ ita limitatur regula que habet quod quilibet presumitur scire id quod est publice notū in ciuitate vel loco. l. si tutor petitus. et ibi Bar. no. C. de peri. tuto. ꝛ cle. vni. §. fi. de cōces. preben. cum suis concor. vnde quilibet de prouincia presumitur scire illud quod publice factuʒ est in parte prouincie. ita not. do. Abb. in. c. j. in. iij. colū. per glo. ibi. de postu. prela. Et non excusatur receptans bānitum propter ignorantiam q̄n erat notorium in ciuitate quod erat exbannitus ſm Bart. in. l. oēs. C. de agri. et censi. lib. xj. ¶ Tertio not. ſm Ang. Jmol. do. Alexā. ꝛ Are. qđ verba relata ad futurum interdum verificantur in actu preterito quando est actus non reiterabilis. vt est hic in posthumo existenti in vtero qui non potest nisi semel nasci. Si autem est actus reiterabilis: tunc distinguitur an testator sciuerit vel ignorauerit: vt. l. si iam facta. ſ. de cōdi. ꝛ demon. allegata hic in gloſſ. fina.
11 Quod inducūt prefati doc. post Bal. † ad ꝯcessionem quā papa fecit alicui de bñficio primo vacaturo. an comprehendat beneficium qđ tempore cōcessionis iam vacabat. De quo per gl. in cle. ei quem in verbo notitia. de concel. preben. quā gloſ. etiam alleg. Jmo. et Pau. de cast. hic. cum alijs hic allegatis per do. Alex. ꝛ vltra eum adde gloſ. in. c. si postquam. in gloſ. ij. et ibi expressius Gemi. de prebē. in. vj. Jmo. not. in. c. cōstitutus. de rescrip. Alex. in consi. cxlvj. iij. volu. incip. in causa ꝛ lite vertēte inter nobilem in. ij. col. et qđ signāter decidit Pau. de cast. in. l. militibus. C. de testa. mil. ¶ Tu etiam aduerte qđ iste tex. non probat istud not. q: testator hic non est vsus verbis futuri temporis: imo p̄sentis: q: instituit id qđ est in vtero: vel id qđ in vtero haberet. ꝛ sic instituit vētrem vxoris nō aūt dixit testator instituo posthumū nasciturū ex tali nepte mea: quāuis postea iste sit effectus precedentis
12 institutionis. ¶ † Quarto no. ex tex. ibi eodē die calescente celo qđ aurora seu diluculū: lʒ videat mediū inter diē ꝛ noctē: tñ ascri
13 bit diei ꝛ cēsetur pars diei ꝛ sic facit † ꝙ si p statutū pena duplicatur q̄n maleficiū cōmittit de nocte: ꝛ ꝯmittat tēpestiue in aurora q̄n celum incipit albescere ꝙ nō dicat commissuʒ de nocte vel q̄n cōmissum est de sero post solis occasuʒ cū adhuc lucesceret. Bar. hic ꝯcludit ꝙ q̄n est de sero tūc non dicat nox esse: ſʒ bñ fieri sicut viuens dicit mori. l. q̄ duos. de manu. testa. ſʒ de mane albescente celo tūc est dies: vt hic. cū nō secedat. vt. l. j. C. de cust. reo. ¶ Sed Bar. videt seipsum cōfundere: nā sicut de sero nō dicit esse nox: sed bene fieri: ita in aurora vel in crepusculo nondum dʒ dici esse
14 dies: ſʒ bene fieri. † Jtem sicut ante solis ortum q̄n celum incipit albescere dicit esse de mane: sed nondū est dies lʒ appropinquet: ita post solis occasum dicit esse de sero: sed nōdum est de nocte: lʒ appropinquet. Et qđ mane intelligat ante solis ortum q̄n celum incipit albescere videt tenere Bar. i tractatu suo de alueo. in. vj.
15 col. loquit tñ de verbo incipit. ꝛ de verbo desinit. ¶ † Jtē iste tex. non multū facit ad hanc materiā: q: loquit de die naturali. xxiiij. horarū. iuxta gl. in. l. more romano. de ferijs. nō aūt de die artificiali: prout est presens qđ. et prout loquitur. §. sedebūt. in auḟ. de iudicib⁹. col. vj. idē Bar. in. l. aut facta. §. tēp⁹. de penis. tʒ ꝙ q̄n sol est super terrā est dies. Et q̄n non est tunc est nox. d. l. hec autē verba ille aut ille. Modo potest esse sero dupliciter quando sol est adhuc super terram: sed est in actu recedendi de proximo: et tunc est dies: quia adhuc sol est super terram. Sed quando sol de proximo recessit: ꝛ remanet adhuc aliqua claritas celi: tunc est nox: quia sol non est super terram. Eodem modo de mane potest intelligi dupliciter quando non est sol super terram: sed de proximo veniet: q: celum iam albescit: tūc est nox. Sed cum sol inci
16 pit esse super terrā tūc dies est: ꝛ sic ſm bar. † maleficiū cōmissuʒ de mane ante ortū solis: ꝛ de sero post solis occasum dʒ esse de nocte commissum per text. in. l. j. C. de custo. reo. ibi reuertēte die ad primum solis ortum per quem tex. no. etiam ibi Ang. qđ non dicitur dies ante solis ortum. Facit capitulū primum. in princi. de treug. ꝛ pac. tñ ſm Bar. testes debēt explicite declarare vt dicant de sero post occasum vel ante occasum solis. Et idē de mane ante ortum solis vel post ortum solis: al's in dubio intelligeremus in mitiorem partem et sic factū de die: vt sic pena mitigetur. l. si preses. ꝛ. l. interpretatiōe. ſ. de penis. et regula in penis. de regu. iur. in. vj. ꝛ cum Bar. ibi tenēt Jmo. Raph. cu. ꝛ latius do. Alex. hic.
17 ¶ † Pro ista doc. Bar. do. Alex. dicit bene facere tex. in. c. si per fodiēs. de homici. vbi fur diurnus dicitur super quem cadit sol: sed nocturnus econtra. ¶ Tu dic ꝙ imo ille tex. probat contrarium dum subiungit rationem: q: poterat discernere. ꝛ sic ibi est text. qđ tunc dicatur dies q̄n quis pōt aliū discernere ꝙ est etiam immediate post occasuʒ solis vel parum ante ortum solis. Et ita ibi ponderat illum text. do. Abb. post Jo. an ita etiam ponderat Are. hic qui subdit qđ ideo statutū punit atrocius delictum commissum tēpore noctis: q: offensus minus pōt cauere ꝑpter tenebras ꝛ offendēs pōt latere que ratio cessat q̄n potest discerni subsistente aliqua claritate. Nā tenebre inuitant hoīem ad delinquēdum: nā qui male agit odit lucē: vt dicit tex. in. c. cōsuluit. de offi.
18 delega. ꝛ gl. in. l. j. §. mulier. ſ. de vē. inspi. † Jtem nox dicit a tenebris: dies a luce: ſʒ de sero aliquantulū post solis occasum adhuc est claritas ꝛ nō tenebre: ergo non pōt dici nox: et similiter in mane iam albescente celo cum sit claritas: licet nondum sit ortus sol debet dici dies: vnde iudex debet cōsiderare et arbitrari: an esset tanta claritas vt attribuatur diei: an tāta obscuritas vt attribuatur nocti. ꝛ in dubio debet mitiorem partem eligere. ita concludit Joan. and. in. d. c. si perfodiens. et sequitur ibidem do. Abb. referēs ita cōiter tenere canon. et istud videt equius. ꝛ hoc teneo.

a ¶ Uel i comitatu. Adde et intellige h̄ distanti. sec⁹ si nō esset comitatus vel villa distās. Jta d. bart. ſo. zi. in ꝯſi. cliij. col pe. et fi. Et ibi ꝙ cōsanguine⁹ ꝛ ꝯiunct⁹ p̄sumit scire q̄ attinent ad iura consanguinitatis ꝛ ꝯiūctionis. ꝛ q̄ ad etatē allegat bal. i l. q̄msorore. C. de iur. deli. Et ō quo vide p alex. de imo. i ꝯſ. cxlij. col. iij. añ fi. i. ij. vo. duplicato. i iij. vol. cōsi. ciij. ꝛ incip. ꝯsiliū circa primā dubitationē vidret p̄ma facie dicēdū. ꝛ per eūdem Alex. i ꝯsil. lxxj. inci. vider p̄ma ꝯsideratiōe col. fi. in p̄n. vbi vltra p̄dicta itelligit p̄dictaʒ regulā. d. l. octaui. ꝑcedere i habētib⁹ tractuʒ successiuuʒ. secus si momētaneum alle. Paul. ō ca. i. l. j. ſ. si cer. peta.

¶ Capio gl. fi. in verbo videri. quā divide in tres. In p̄ria removet vnū contrariū. In scda aliud. In tertia allegat tres cōcordantes. scda ibi: ꝛ sic appellatiōe posthumi. tertia ibi: itē facit ad hanc legem. vide eā per te qꝛ clara est.

1 ☞ Tenet argumentū de milite armate militie ad militem celestis militie.

2 Omnis causa ingratitudinis vndecūꝗ processerit siue cōcernat solum filiū siue patrem tollit per ingressum religionis.

3 Per ingressum monasterij filius spurius vel naturalis legitimatur sicut olim per oblationem curie.

4 Quod statutum est ab imperatore fauore publi. ꝛ ex causa publica militie pōt tolli per contrariā legem.

Filiusfa. Filiusfa. miles ita pōt a patre exheredari sicut pagan⁹. h. d. Et sic licet filiusfa. sit miles: tñ militia non liberat filium a patria ptāte. §. filiusfa. isti. qui. mo. ius pat. po. sol. ꝛ pater hꝫ

1 in eo ius patriū: ergo pōt eum exheredare. † ꝛ arguendo de milite armate miltie: ad militem celestis militie ꝺm gloss. Bar. ꝛ doct. in l. miles. in pnc. ff. de reg. iur. Bar. in. l. miles ita. §. mulier. de testa. mili videt per istū tex. ꝙ filiusfa. effectus monachus possit exheredari a patre quāuis omne ius ꝙ habebat re vel in spe sit trāslatum in monasterium. c. in presentia. de proba. ꝛ auf. ingressi. C. de sacrosan. eccle. qꝛ dolus eius per quem mihi acquirit impedit acquisitionem mihi faciendaꝫ. l. j. §. j. ff. si qs ali. testa. probi. ꝛ ꝙ fili⁹ possit exheredari a patre propter causam ingratitudinis quā cōmisit ante ingressum monasterij de iure ciuili: eo qꝛ per ingressuꝫ monasterij nō aboletur illa causa ingratitudinis: vt est gl. not. in auf. de mona. in prin. in verbo maculā. co. j. ꝛ gl. in. l. deo nobis. §. hoc etiā in verbo ingratū. C. de epis. ꝛ cle. ꝛ ibi vide Cy. Bal. ꝛ latius Albe. de rosa. Sali. et alios. Sed de iure canonico est secus vt est tex. expressus. xix. q. vlt. in. c. fi. incip. non liceat. ꝛ ibi gl. ꝛ gl. in. c. ij. de aposta. et gl. in. d. auf. de mona. in prin. ꝛ vide do. Abb. in consi. cxxxiij. incip. dubiū super quo cōsilium in presentiarum

2 petit ꝛc. † vbi tenet ꝙ indistincte oīs causa ingratitudinis vndecunꝗ ꝓcesserit siue concernat solū filiū siue patrē tollit per ingressum religionis: vt per eā amplius exheredari non possit per tex. in. d. c. non liceat. qui simpliciter ꝛ indistincte loquit: vt ibi per eū quāuis Guil. de cu. Cy. et Bal. in. d. l. deo nobis. §. hoc etiam. ita

3 distinguerēt. sed Alb. de rosa. et Sali. ibi aliter tenebāt. ¶ † Adverte etiā qđ per ingressum monasterij filius spurius vel naturalis legitimat sicut olim legitimabat per oblationeꝫ curie. insti. de here. que abintest. in prin. ꝛ ibi valde no. gl. in verbo curijs: meli⁹ quā alibi declarat. ita singulr̄ tenet Gui. de cu. in. l. j. C. de sac. san. eccle. ꝛ ibi Bal. in. iiij. colū. in lec. refert ꝛ sequitur ꝛ reputat nota.

4 ¶ † Scđo no. ex tex. ibi iam sublato diui Augusti edicto qđ statutum a cesare augusto. ꝛ sic ab imperatore fauore publico. ꝛ ex causa publica militie potest tolli per contrariam legē. Nam illud edictum augusti tollebat patri facultatē exheredādi filiū militem et videbat posse fieri ex causa publica militie: vt. l. iteꝫ si verberatuꝫ. in pn. ff. de rei vēdi. ꝛ. l. vendicator. §. si cōstat. ff. cō. pred. No. i c. in nostra de iniur. et dā. da. Dixi in. l. fin. C. si contra ius vel vtil. pub. per Bal. in ti. de pa. cōstā. in verbo dāna. Itē antiquior fuit disciplina castroꝝ parētibus romanis ꝙ charitas liberoꝝ dicit text. in. l. postliminium. §. filius. ff. de cap. tñ his non obstātib⁹ iustius visum est eius exheredationis etiā cōtra filiūfa. militē posse a patre exerceri ne alias filij fa. milites intumescerent contra parētes ꝛ ne filij inuitarentur ad delinquendū contra parentes vel eis non obediēdum: cū scirent ꝙ nō possent a parētibus exheredari contra. l. cōuenire. de pac. do. ꝛ satis est ꝙ in alijs durent priuilegia militū enumerata per Bar. in. l. neꝗ enī. §. j. de testa. mili. per Bal. Sali. ꝛ Lud. in. l. milites. C. eo. p Jo. de plate. ꝛ Ang. de are. in. §. sed ꝛ si quis. insti. eo. per Specu. in titu. de procu. §. j. in vers. Item qđ est miles.

Posthumum. Nasciturus ex vidua cum qua potest testator matrimonium ꝯhere pōt heres institui. ¶ In text. ibi natuꝫ idest nasciturū ꝺm Dy. Albe. de rosa. ꝛ Imo. qꝛ nō diceret posthumus si esset natus. Tu intellige melius natū scꝫ nunc lꝫ nō tpe institutionis ꝺm gl. in. l. seq. §. si quis ex certa: qꝛ exponere natū idest nasciturum est destruere tex.

1 ☞ Tres reperiunt species conditionum.

2 Quedam cōditio est in faciendo sub qua potest filius in potestate institui heres dato ꝙ factum sit tale qđ non possit impleri vltimo vite spiritu.

3 Facere testamentum est actus qui non potest vltimo vite spiritu adimpleri.

4 Que sint facta difficilia ꝛ que facilia non pōt tradi certa regula.

5 Conditio mixta est duplex.

6 Preteritus dicit qui nō est legitime vt oportet exheredatus.

7 Que sit natura aduersatiue autem.

8 Filius emancipatus pōt institui sub cōditione casuali vel mixta dato ꝙ in eius effectum nō exherede tur.

9 Quādo filius fuit exheredatus in defectū cōditionis talis exheredatio nō tollit existentiam suitatis.

10 Remoto genere remouet quelibet eius species.

12 Valet testm̄ in quo filius in ptāte est institutus sub cōditione nō potestatiua qñ in eius defectum est exheredatus.

13 Actus nullus nō dicitur pendere.

14 Ex testa. qđ possibile est rūpi non pōt aliquis esse heres.

5 Quod est in conditione nō est in dispositione.

16 Testator non pōt decedere ꝑ pte testatus ꝛ pro parte intestatus.

117 Conditio casualis pōt existere in vltimo vite spiritu filij.

19 Filius frustra post eius mortē exheredatur.

20 Si filius sit institutus sub cōditione ptātiua q̄ nō pōt adimpleri vltimo vite spiritu filij: nō est necessaria exheratio.

21 Exheredatio facta a quota vel sub cōditione si premoriatur vel collata post mortē filij non valet.

22 Qui semel est effectus heres non pōt desinere esse heres.

23 Aduersatiua autem non semper est repetitiua qualitatum precedentium.

24 Conditio exheredationis eueniēs post mortē filij non pōt trahi retro cū deficiat extremum.

25 Si maritus relinquit vxorē dñam ꝛ vsufructuariā oīm bonoruꝫ quousꝗ vixerit ꝛ post mortē eius instituit titiū heredē vniuersalem an valeat tale legatū vsufructus.

26 Legatum vsufructus nō cedit nec debetur nisi adita hereditate per heredem.

27 Doctori illustri attestanti de cōsuetudine est standum.

Filius a patre. Istud principiū est valde difficile in intellectu sui in primo dicto. et longe magis in scđo. ꝛ ꝺm Pau. de cast. reputatur in difficultate vna de principalioribus. ll. huius tituli. lꝫ Bar. dicat qđ est bonū principiū ꝛ aliquātulum difficile: imo summe difficile. Ad euidētiā premitte quate

1 nus attinet ad ꝓpositum: † qđ cōditionū tres reperiunt species: quedam est mere ptātiua q̄ pendet a facto ꝛ ptāte debētis implere: quedā est mixta. ꝛ de istis est text. ad literā in. l. vnica. §. si autē aliquid sub conditione. C. de cadu. tol. et in. l. suus quoꝗ. per totā. l. ff. de here. insti. ¶ Conditio autē potestatiua quedaꝫ cōsistit in dando. ꝛ ista pōt quandocūꝗ impleri etiam in vltimo vite spiritu. Itē pōt impleri etiā per aliū tertiū. tex. est in. l. ff. fi. de cōdi. institu. Quedā est q̄ cōsistit in faciendo. ꝛ tunc cōsidera: quedam sunt facta facilia que frequenter et in pluribus de facili possunt impleri vt ascendere capitoliū in eo qui est rome vel ire in plateā.

2 † et talia censent esse conditionis mere potestatiue. ꝛ sub tali pōt etiam filius in potestate heres institui dato etiā qđ factū sit tale qđ non possit impleri vltimo vite spiritu. text. est ita distinguens in. d. l. suus quoꝗ. Hinc est qđ filius etiā in potestate pōt institui sub conditione si fecerit testm̄ dato qđ in defectū cōditionis non sit heredatus: vt est text. not. in. l. si libertus. §. si libertinus. in

3 ver. existimo. ff. de bo. lib. De quo tñ tex. ff. forte lati⁹ dicet. † et tñ facere testm̄ est actus qui nō pōt vltimo vite spiritu adimpleri. l. iubemus. C. de testa. qñ ergo testator instituit filium sub tali conditione ptātiua cōsistēte in facto qđ nō pōt impleri vltimo vite spiritu: lꝫ posset euenire casus in quo filius in ptāte reperiret se preteritum: tñ testm̄ valet: qꝛ imputandū est filio quare prius nō impleuit talem cōditionem quam facile implere poterat: sed fa cto ꝛ culpa sua distulit vsꝗ ad extremū vite spiritū. l. fi. C. de necess. seruis here. Item institutio facta sub conditione ptātiua que pendet ab arbitrio filij pro pura habetur. dicit tex. in. l. j. §. q sub conditione. ff. si qs omis. cau. testa. vñ filius cū possit cōditioni parere ꝛ non paret dicit hereditatē patris nolle. In quē casum exheredare filiū: scꝫ si hereditatē nollet ineptū ꝛ superuacuum esset

4 vt dicit tex. in. l. iam dubitari. in prin. ff. de here. insti. ¶ † Quedā sunt facta difficilia. ꝛ ista si apponantur in conditione institutionis reddunt conditionē mixtā: q̄ aūt censeant facta facilia: ꝛ que difficilia nō potest tradi certa doctrina: sed relinquitur arbitrio iudicis. d. l. suus quoꝗ. facit regula. l. j. in fi. de iure delibe. ꝛ in. c. fin. de transac. ꝛ ita declarat do. Azo in summa tituli. C. de insti. ꝛ

5 substi. ¶ † Conditio mixta est duplex: quedam pendet a voluntate duorum: puta testator instituit filiam sub conditione si talis filia nupserit Titio. Nam requiritur volūtas filie ꝛ etiam voluntas Titij. ꝛ ideo dicitur mixta. l. j. C. de insti. ꝛ substi. Quedā pendet a voluntate debentis implere et etiā a fortuna: puta testator instituit filium in longinquis partibus agentem si in patriam reuertatur. Certe istud reuerti in patriā pendet a voluntate filij et etiam a fortuna: qui multis fortuitis casib⁹ posset impediri ne reuertatur: ideo dicitur mixta: vt. l. si pater. C. de insti. ꝛ substi. ¶ Secundo potius ad tex. premitte: qꝛ prima pars huius. l. legitur altero de tribus modis: duobus in glos. j. Tertio modo ꝺm do. Chrīsto.

domi. Christo. de castel. & Raph. cu. hic. & Fulg. in. d. l. si pater. C. de insti. & substi. Ego quarto loco. j. dicam quid sentiam. ¶ Scda vero pars prin. & sic versi. herede aut qui est longe difficilior legit altero de. vij. modis. Tres ponunt in glo. fi. Quarto modo legit sm Iaco. de are. Barto. & coiter scrib. Quinto modo legitur per Ange. & sequit Rapha. cu. hic. Sextu intellectu ponit Bald. in. l. apud hostes. in princ. C. de suis & legi. Septimu & vltimu intellectum tradit do. Benedi. de plumbi. in repe. huius. l. & refert do. Alex. hic. in vlt. col. Ponam super glo. fi. ¶ Istis sic premissis: omisso summario Bart. & eius diuisione ad istum tex. & similiter omissis summarijs alior ppter diuersitate lecturaru: & qr puto summaria Bart. & aliorum non esse vera ad istum tex. vt patebit ex. j. dicendis. Ideo ego summo sic ad litera. ¶ Filius in potestate sub conditione non potestatiua institutus & in defectu exhrdatus pendente vtraq conditione moriens: suus ab intestato efficit & filio pro parte instituto potest dari coheres post mortem. h. d. ¶ Diuidit in duas partes, put due ponunt decisiones. scda ibi: herede aut. Prima subdiuidit in tres particulas. In prima ponit thema ex quo resultat tacita. q. In scda ponit decisio. In tertia ratio decidedi. scda ibi: dixi herede eum. tertia ibi: qr dū vixit. ¶ Pone sic casum. Pater habens filiu in ptate & vagabundum eum instituit heredem sub conditione non potestatiua: puta si reuerteret in patria & si non reuerteret eu exhrdauit qd licebat isto iure ffor & etia. C. & sic instituit sub coditione que non pedet a sola ptate filij sz & a fortuna: & sic est mixta vt. s. declaraui. Postea mortuo patre deinde filius extra patria decessit: queritur vtrum iste filius moriat suus heres patris. & rndet q sic: & gnr transmisit hereditate paterna iure suitatis ad suos heredes vel eos quos ipse instituisset. nam pater eius decessit intestatus: qr nec institutio habuit locum nec exheredatio fuit sortita effectum cum filius interim decesserit pedete adhuc vtraq coditione tam institutionis q exheredationis. ¶ Successiue queritur in secuda pte quid si filius fuit heres institut p parte & coheres datus post mortez filij. an institutio valeat. decidit q sic: & aduerte q tex. non aperit an filius in parte fuerit institutus pure: an sub conditione non potestatiua prout in prima parte. & si tenerem q esset institutus pure cessarent difficultates. Si aut intelligamus q filius fuerit institutus pro parte sub conditione non ptatiua: & in defectu coditionis exheredatus dato coherede instituto post mortem filij: tuc resultant difficultates de quibus dicet in glo. fi. quis hor sit verior intellectus statim dica. ¶ Antequ vlterius proceda: quero p intellectu litere quid differat prima pars tex. a scda. & sic a ver. herede autem. glo. Bar. & coiter doc. hic: & Bal. in. l. apud hostes. circa prin. C. de su. & legi. intelligut q in prima parte filius solus fuit institutus insolidu sub conditione casuali vel mixta & in eius defectu exheredatus. & q testator no instituit aliu neq substituit. & sic filius non habuit coheredem vel substitutu cuius aditione posset cofirmari exheredatio prout requiritur. l. filium. §. sed cu exheredatio. j. de cotratab. & l. posthumus. §. si coditioni. de inoffi. testa. ideo exheredatio non cofirmabilis nihil valet: & ideo res reducit ad cam intestati. Sed in scda parte filius habuit coherede lz instituum post mortez. vt expresse dicit tex. & q in prima parte solus filius fuerit institutus & non habuerit coherede nec substitutu patet clare ex scda parte in ver. herede aute. in illa aduersatiua aute. Na cu sit posita sine copula denotat diuersitate in iure & in facto. glo. in. l. lz & si lege. in prin. cu vulgaribus. s. de peti. here. & l. hoc amplius. §. de his aute. & ibi late Bar. de da. infec. vn cu ibi filius in scda parte haberet coheredem apparet q in prima parte nullu habuit coheredem nec substitutu: vt sic ponat diuersum factum. ¶ Iste cois intellectus glossarum & doc. nunq mihi placuit. Nec etiam placet Rapha. cu. hic. Moueor qr hoc modo intelligendo iste tex. esset penitus de indubitabili si no habuisset coherede vel substitutu per tex. in. l. si ita scriptu. §. fi. s. eo. a fortiori vbi exheredatio est nulla qn non pot confirmari aditione heredis nisi post morte filij. ergo longe fortius dz esse nulla quado nullo casu etiam post mortem filij confirmari potest: qr nemo fit datus coheres vel substitutus. ¶ Scdo qr si non habebat coherede vel substitutum ergo exhrdatio habet pro non facta. l. non putauit. §. non queuis j. de cotratabu. Ideo haberet perinde ac si filius non fuisset aliter in defectum conditionis exheredatus: sed solum preteritus: ergo proculdubio testamentum esset nullu: vt est tex. in. d. l. si pater. C.

6 de insti. & substi. † Nam preteritus dicitur qui non est legitime vt oportet exheredatus: vt est tex. melior de iure in. §. eadem. insti. de here. que ab inte. ¶ Et si dicis intelligere istu tex. q in prima pte habuerit coheredem vel substitutum: est diuinatio & subauditio ad tex. cum iste tex. nihil dicat de coherede vel substituto. Dic q etiaz in. d. l. si pater. non apparet in litera qd esset datus coheres: & tn per omnes ibi intelligitur q haberet coheredem. Ita etiam intelligit Bar. hic in prima oppo. & coiter alij. tn ad illum tex. potes plane respondere q ibi non est aliqua aduersatiua que excludat datione coheredis sicut est in isto tex. in ver. herede aut. Unde dic q ista non est subauditio imo hoc importat verbum exheredatus qd intelligitur de exheredatione valida & sic cofirmabili. l. iij. §. condemnatum. de re iud. & d. l. non putauit. §. non queuis. ergo de ea que habet coheredem vel substitutum als exheredatio esset inefficax. l. filium. §. sed cum exheredatio. j. de cotrabu. & l. posthumus. §. si conditioni. ff. de inoffi. testa. ¶ Non obstat aduersatiua autem posita in scda parte que aduersetur precedentibus in iure & in facto facit vt primus casus hui. l. intelligi debeat quado non habebat coheredem & per hoc doc. coiter mouentur ad ita tenendum qr ad istam aduersatiuam multipliciter respondetur. & primo & bene qd aduersatiua multu aduersat in facto. dato qd vtrobiq esset coheres tam in prima q in scda parte legis qr in ver. herede aut loquitur tex. qn coheres fuit datus filio sed post mortem filij. sed in prima parte loquit tex. quado coheres pure fuit datus in vita filij: & sic apparet de euidenti diuersitate facti. Itez in scda parte habuit duos coheredes: vnum institutum post mortem filij & alium coheredem pure institutu sm intellectum Iaco. de areti. & Bar. de quo dicam in glos. fi. Et isto modo esset manifesta diuersitas in facto. Cum in prima parte haberet soluz vnum coheredem & pure institutum. Tertio sm intellectu quem ponit Areti. hic in vj. col. in primo casu habuit substitutum sed in scdo habuit coheredem. In quarto. In prima parte filius fuit institutus sub coditione casuali vel mixta & in defectum conditionis fuit exheredat qd non apparet in secuda parte vbi non apparet an institutio filij particularis fuerit pura an vero coditionalis. Ergo ptz diuersitas in facto. De quo vltimo dic tn vt. j. statim proxime dicam. Et sic verior videtur intellectus Dy. licet Bart. eum reprobet qd in prima parte habuit coheredez vel substitutu & ita teneo & semper tenui. ¶ Scdo quero pro intellectu secunde partis: & ver. herede autem. An intelligatur qn filius fuit pro parte scriptus heres. s. pure prout intelligut Ang. & Raph. cu. hic. vt cessent anxietates. An vero intelligatur qn filius in illa parte fuit institutus sub coditione casuali vel mixta & in eius defectum exheredatus sicut in prima parte tex. & isto secundo modo glo. & coiter doct. intelligut & ita tene propter aduersatiua autem. de cuius natura est q intelligantur repetita precedentia exceptis his quibus expresse aduersatur iuxta glo. in. l. mariti. §. fi. & ibi clarius Bar. j. de adul. Cy. in auk. sacramenta puberum. in prin. C si aduer. vendi. ¶ † Item de

7 natura aduersatiue autem est q per eam qualitates casus precedetis intelligatur repetite in casu sequenti scdm Bal. no. in. l. omnes populi. in vlti. char. s. de iusti. & iure. vbi nota. determinat q si statutum disponat q existetibus masculis filie femine non succedat ab intestato nisi in dote: condito autem testamento sint contente quocunq relicto sibi facto a patre. Nam propter illam aduersatiuam autem: intelligitur cum repetitione precedentis qualitatis. s. existentibus filijs masculis & non aliter per glos. in. §. ite lapilli. insti. de rerum diuisio. q dictum do. Alexan. hic. in. vij. col. reputat bene notanduz & non reperi alibi. Modo in pposito licet tex. simpliciter dicat herede autem filio scripto. Illa aduersatiua aute repetit qualitates precedentis casus de filio instituto sub coditione non potestatiua & in defectu conditionis exheredato: ergo non loquit quado filius in parte fuit pure institutus: & ista est veritas. ¶ Declarato tert. venio ad notabilia. Pondera primo text. in prin. ibi cuius est in potestate: qui cum mysterio loquitur de filio in potestate prout etiam loquitur. d. l. si pater. C. de instit. & substi. ¶ Ex quo duo correlarie eliciunt. Primo q ista. l. non procederet in filio emancipato. † qr filius emancipatus bene potest institui sub coditione casuali vel mixta dato q in eius defectu non exheredetur vt. l. iij. §. si sub ea. j. de cotratab. vbi est tex. q tuc valet testamentu & pendete coditione pot agnoscere bono pos. sm tab. que tribuit ius. na emancipatus preteritus non habet ius dicendi nullum sed ius cotratabulandi. Ideo cu pendete coditione habeat sm tabu. l. ij. §. si sub conditione. & ibi late Bar. & l. sub conditione. de bo. poss. sm tabu. merito sibi non competit contratabu. ergo relinquitur q valet testamentu. ¶ Secundo infertur q ista l. non habet locu in patre nec auo materno qui non habet filios in potestate. §. femine. insti. de adop. qr possunt instituere filiu sub coditione casuali vel mixta dato qd in eius defectu non exheredent l. j. & ij. C. de insti. & substi. Ratio qr eorum preteritio habetur pro exheredatione. §. mater. insti. de exhere. lib. & licet hodie per iura noua auk. preteritio matris & linee materne anullet ipo iure testm. §. aliud quoq capitulu. in auk. vt cum de appel. cog. col. viij. tn illud pcedit in preteritione vera & ppria qn filius nullo modo est institutus. Secus qn est institutus a matre vel linea materna sub conditione casuali vel mixta: qr ista no est omnimoda preteritio sm Ang. in. d. l. si pater. in lec. Glo. & ibi do. Alex. in vlti. colu. vbi dixi. & e de mete Bar. & alior in. l. si mater. j. de vulg. & pup. Quis contrarium in hoc vltimo teneat idem Ange. & male in. l. reprehendenda. C. de institu. & substi. ¶ Scdo no. ex tex. ibi. Dixi eum

9 heredē abintestato.† q qñ filius fuit exheredatus in defectum cō ditionis talis exheredatio non tollit omnino existentiam suitatis q patet qz si res reducat̃ ad causam intestati fili⁹ abintestato succedit vt suus. Similiter si filius exheredatus per querelā rescindat testm̃ reintegratur suitas ⁊ adhuc est suus. text. est in. l. papi. §. si ex cā. in verbo su⁹. s. de inoff. testa. ⁊ tex. no. in. l. qui vtiliter. §. fi. de nego. gest. de quo vltimo vide per Ange. Imo. d. Alexan. ⁊ Are. hic. ¶ Capio gl. j. in vbo sub conditione que dupliciter intelligit tex. ⁊ sic diuiditur in duas. scda ibi vel dic q fuit casualis.

¶ Primus intellectus est q iste tex. in princ. loquat̃ qñ filius in potestate fuit institutus sub conditione potestatiua que nō poterat impleri vltimo vite spiritu puta si ascēderit capitoliū. ⁊ si dicis istud est de directo contra tex. qui dicit que non est in eius potestate. glo. voluit rñdere qđ non est in eius potestate. s. implendi: tñ alio respectu est potestatiua vel qđ ab initio erat in eius potestate. tpe aūt mortis nō erat in eius potestate. Bartol. dicit quod iste primus intellectus est in se verus. sed certe nullatenus est tenendus. qz cum text. in genere dicat sub conditione que non est in

10 eius potestate. † Remoto genere remouet̃ quelibet eius species. l. si quid earū. §. interemptū. j. de leg. iij. Sed ɔditionis potestatiue duplex est species: quedā que potest impleri vltimo vite spiritu ⁊ quedam nō vt dixi. s. in euidentialib⁹. Ergo remouēdo in genere cōditionem potestatiuam remouet quālibet ex istis speciebus.

¶ Scdo ⁊ fortius confunditur iste intellectus. qz si iste tex. loqueretur de conditione potestatiua que non pōt impleri vltimo vite spiritu frustratorie ⁊ inepte presupposuisset filium fuisse exheredatum in euentum cōtrarie cōditionis: qz talis institutio valuisset etiam si filius nō fuisset exheredatus in defectū conditionis. l. su⁹ quoqz. in ver. filio. j. de here. insti. ⁊ l. fi. de cōdi. insti. ⁊ l. si liber

11 tus. §. si libertinus. in ver. existimo. j. de bo. liber. ¶ † Tertio cum certum sit in vltimo vite articulo talem conditionem deficere tex. male diceret filium mortuum pendente cōditione. Glos. tamē hic in verbo pendente voluit respondere. sed non bene dicit: qz non est verum qđ pendeat cū moritur: imo deficit viuo filio in vltimo vite spiritu. d. l. fi. de condi. insti. ⁊ l. si filius heres in vltimo respō so. s. eo. Et sic iste primus intellectus gl. nullatenus est tenēdus.

¶ Unde tene scdm intellectum glo. qui est verus ⁊ communis: q tex. loquatur de conditione casuali prout sonat litera ibi sub conditione que non est in eius potestate. ⁊ aduerte q glo. ⁊ Bart. intelligunt tex. in cōditione casuali: ⁊ de mixta nihil dicūt. Sed statim. j. dicam ⁊ idem licet. s. in princ. figurauerim casum in conditione mixta si filius in patriam reuertatur sequēdo cōmunia presertim Bal. hic qui ita figurat casum. Tamē figura melius in cōditione casuali. puta si nauis ex asia venerit: que proprie dicitur pendere quando filius moritur vt dicit litera: quod non est in illa mixta: si filius in patriam reuertatur: quia illa per mortē filij deficit vt statim. j. dicam. et non dicitur pendere vt dicit litera.

12 ¶ † Contra istum intellectum ⁊ contra istum text. fortiter opponitur. Nam valet testamentum in quo filius in potestate est institutus sub cōditione nō potestatiua qñ in eius defectū est exheredatus: qz tunc seruata est forma tradita a lege: vt. l. si pater. C. de insti. ⁊ substi. ⁊ l. iā dubitari. j. de heredi. institu. Si ergo testamē tum est legitime factū quomodo hic filius moriens illud annullat: ⁊ quomodo abintestato fit suus vt dicit litera. In solutio. huius cōtrarij pendet intellectus huius. l. in. j. parte. Huius timore contrarij glo. hic in verbo neqz ex testamēto. Barto. ⁊ communiter tenent doctores qđ iste tex. intelligatur quando filius nullum habebat coheredem vel substitutum: cuius aditione posset cōfirmari exheredatio. Ideo non valet: qz exheredatio que nō est confirmabilis in vita filij nō valet neqz tenet. l. si ita scriptum. §. fin. s. eodē. Et sic ad oppo. in forma respondetur qđ in ista. l. filius non fuit legitime exheredatus in defectum conditionis. ex quo nō habuit coheredem nec substitutū qui posset eam confirmare prout requiritur. d. l. filium. §. sed cum exheredatio. de contratabu. ⁊ l. papi. §. si conditioni. de inoffi. testa. Ideo testamētum non valet. sed in. d. l si pater: fili⁹ fuit institutus sub ɔditione non potestatiua ⁊ in eius defectum fuit legitime exheredatus: quia ibi habuit coheredem vel substitutum: cuius aditione potest confirmari exheredatio: vnde cum ibi fuerit seruata forma tradita a lege: et sic exheredatio solenniter facta. Ideo ibi testamentum valet et tenet. ¶ Sed aduerte q in. d. l. si pater. non magis aperit tex. quod ibi habuerit coheredem vel substitutum q̃ hic. vnde dicere quod ibi habebat coheredem vel substitutum: hec est manifesta diuinatio ad vtrūqz tex. Item in. d. l. si pater. fundamentum illius. l. fuisset: quia ibi filius habuit coheredem vel substitutum. et hoc esset substantiale: imperator fuisset diminutus istud omittere vnde cū vterqz tex. faciat mētionē de exheredatione simplr̃: debet vterqz intelligi de valida ⁊ solēni: ⁊ sic de ea q̄ est confirmabilis p aditionē coheredis vel substituti. d. l. iiij. §. condēnatum. de re iudi. et. l. non putauit. §. nō quenis. j. de cōtrata. ⁊ sic vterqz tex. dz pariformiter intelligi quando filius institutus sub conditione non potestatiua ⁊ in eius defectum exheredatus habuit coheredē vel substitutum. Hoc enim importat dictio exheredatus que intelligit̃ de legitima: ⁊ ita etiam. s. tenui in tex. Nec aliquid facit aduersatiua autē q̄ est in scda parte ad ostēdēdum qđ in primo casu hui⁹ l. non erat datus coheres vt clare ostēdi. s. in tex. ¶ Itē si verus esset cōmunis intellectus glos. Bar. ⁊ cōiter aliorum. qđ in prima parte huius. l. non esset datus coheres vel substitutus cuius aditione posset cōfirmari exheredatio: ⁊ sic exheredatio non esset rite ⁊ solēniter facta: ergo testamētum vsqz a prin. esset nullum. ergo frustra. ⁊ male diceret tex. pēdente etiam tunc conditione tā institutionis q̃ exheredationis: qz respectu exheredationis non pōt

13 dici pēdere. † qz actus nullus non dicitur pēdere. vt est glos. no. in l. si seru⁹ cōis ita stipulet̃ Kalēdis. j. de stipu. seruo. itē tex. decidit filiū abintestato mortuū esse heredē ⁊ sic in momēto mortis filius abintestato efficiat̃ suus ⁊ tamē fm intellectū glo. Bart. ⁊ cōmunē vsqz ab initio fuisset suus heres. Itē ratio assignata in text. non esset bona ibi: qz dū vixit neqz ex testamēto heres neqz exheredatus fuit. Nam ab ipso fuit nullum. Nec text. fundat se in carentia coheredis vel substituti. sz in pēdentia cōditionis ⁊ sic intellectus glo. Bar. ⁊ cōis ad istum tex. nullatenus est tenēdus. ¶ Aliū tertium intellectū posuit subtilitatū princeps do. Christo. de castel. in repe. hui⁹. l. ⁊ in. l. apud hostes. C. de suis ⁊ legi. ⁊ sequunt̃ Rapha. cu. ⁊ Pau. de ca. hic: ⁊ Raph. fulg. in. d. l. si pater. q hic fili⁹ habebat coheredē pure datum ex cuius aditione poterat confirmari exheredatio ⁊ sic erat valida ⁊ testamētum validum ⁊ tamen si decessit filius anteq̄ ɔditio existeret vel deficeret destituitur testamētum ⁊ ipse efficitur heres abintestato p rationē q̄ hic ponitur in tex. quia nunq̄ in vita reperit se institutū vel exheredatum ⁊ in puncto mortis incipit esse certus q nūq̄ amplius erit locus cause testati cū institutio conditionalis non transmittat̃ ad heredes. l. vnica. §. sin autē aliquid sub conditione. C. de cad. tol. ⁊ l. heredes mei. §. cū ita. j. ad trebel. exheredatio ista p aditionē fiēdam post mortē filij confirmari non pōt. l. si ita scriptum. §. fi. s. e. ⁊ cū istud testamētum speretur destitui p mortē filij non poterit coheres interim adire. l. suus quoqz. post prin. ibi cū ⁊ si pater. j. de here. insti. ⁊ l. vētre. de acquir. here. ⁊ fm istum intellectum ista. l. declarat ⁊ limitat oēs leges que dicunt valere testamentum in quo filius est institutus sub conditione non potestatiua si in eius defectum est exheredatus dato sibi coherede pure. Nam procedunt si contingat talē conditionē impleri aut deficere inuita filij: secus si filius decedat pendente conditione: tunc in puncto mortis destituitur testamentum propter pēdētiam cōditionis: ⁊ filius efficitur tunc heres abintestato per illuz tex. qui hoc modo redditur singularis. ⁊ hoc modo habes vnā so. ad dictā. l. si pater. ¶ Itē scdo tex. in. d. l. si pater loquitur quando filius fuit institutus sub conditione mixta: valet si filius in patriā reuertatur que non pōt pendere. imo deficit morte filij vt est tex. in. d. l. fi. ante fi. vnde si nō reuertatur in patriam donec viuit impleta est conditio exheredationis: ⁊ sic exheredatio habebit effectū vltimo vite momento: ⁊ coheres admittetur. sed in ista. l. filius fuit institutus sub conditione casuali ⁊ in eius defectum exheredatus talis conditio non euenit: tamē adhuc pōt euenire. Ideo dicitur pēdere vtraqz con

14 ditio institutionis vel exheredationis † vsqz ad mortē filij. Ideo si interim moriatur filius: destruitur testamentum: ergo coheres admitti non pōt: quia ex testamēto qđ possibile est rumpi nō pōt aliquis esse heres. l. pe. j. ti. j. ⁊ ita debes figurare casum in prima parte huius. l. in cōditione casuali: quicquid. s. in princi. dixerim sequēdo cōia: presertim Bal. hic. ¶ Itē fm eos ista. l. in prin. debet intelligi in cōditione casuali que vltimo vite spiritu non possit existere nec deficere: vel si poterat existere non poterat deficere vel econtra. vt hic habes latius per Raph. cu. qui diffuse multum instat circa istum intellectum. d. Christ. subdens q eius opi. videt̃ tamē dura. hoc modo referēdo istū intellectū videntur cessare quedam reprobationes. d. Alex. ⁊ Are. hic. Nam arguūt de cōditione mixta: p̄sertim do. Alex. sed do. Chri. intelligit tex. de cōditione casuali ⁊ nō mixta. ¶ Ego quarto modo intelligo istum tex. plane ⁊ nitidie inherēdo aliqualiter vestigijs intellectus do. Christo. de castel. s. proxime relati q filius fuit institutus sub cōditione nō potestatiua: ⁊ in eius defectū legitime exheredatus. ⁊ sic dato coherede vel substituto p cuius aditionem possit exheredatio cōfirmari: qz cū tex. dicat de exheredato ex vi vocabuli ⁊ sic fine subauditiōe intelligit̃ de exheredatiōe valida q̄ possit aditione coheredis vel substituti confirmari: vt. s. latius dixi. Si filius moriatur pēdente conditione tam instōnis q̃ exheredatiōis moritur abintestato suus heres: qz illo tpe reperit se pteritum. et sic tunc testm̃ destituit̃: qz dū vixit non fuit heres ex testō: qz adhuc pendebat cōditio instōnis nec etiā fuit exheredatus: quia nondū

15 defecit conditio: ergo reperit̃ pteritus. † Nam id qđ est in conditione non est in dispositione. l. si sub conditione dādorū. x. j. si qs omis. cau.

omis.cau.testa. Et ad 9trariũ.d.l.si pater.§.formatũ. Respondeo
realiter sine vlla subauditione qd.d.l.pater.loquitur quando filiꝰ
fuit institutus sub conditione non potestatiua ꝛ in defectũ cõdi
tiõis legitime exhr̃datus: ꝛ sic dato coherede vel substituto: quo
casu filius viuens: vt ibi est expresse est casus: nullo casu potest di
ci esse preteritus. aut eueniet conditio institutionis ꝛ erit institu
tus. aut deficiet ꝛ erit exheredatus. ꝛ sic oĩ casu reperitur: aut in
stitutus aut exheredatus: ꝛ sic satisfactum est forme legis. Ideo
testamentũ valet ꝛ tenet. Et cõditio apposita institutioni qñcũqꝫ
eueniat viuo filio trahiẗ retro.l.heres qñqꝫ.ff.de acquiren.heredi.
Bar.in.l.suus quoqꝫ.in prin.in.ij.oppo.de here.insti.ꝛ in.l.j.§.j.
ad sille. Habeẗ in.l.filiusfa.ff.de verb.obli. Ne alias sequaẗ absur
16 dum † qd testator decedat pro parte tẽporis testatus ꝛ pro parte
intestatus contra.l.ius nostrum.ff.de reg.iur. Istud non potest di
ci in hac.l.in qua filius mortuus est pendente tunc conditone tam
institutionis q̃ꝫ exheredationis: quo tempore reperitur esse pre
teritus: ꝛ sic testamentũ redditur tunc nullum: ideo filius tunc cũ
moritur efficitur heres ab intestato: ꝛ sic iste tex. non fundat se qd
testamẽtũ sit nullũ: eo qꝛ non haberet coheredem vel substitutum
cuius aditione posset exheredatio confirmari prout glo. Barto. ꝛ
cõiter doc. volunt ꝛ male. vt.s.dixi. sed fundat se qꝛ filius tempo
re mortis reperitur preteritus: quia dum dixit neqꝫ ex testamen
to heres neqꝫ exhereda.fuit. ꝛ sic cũ tẽpore mortis reperiaẗ prete
ritus: ergo tunc testm̃ redditur nullum. ꝛ sic filius dum moriẗ effi
citur heres ab intestato. Ita formaliter cantat litera. Et non pos
sumus dicere ꝙ si conditio postea eueniat vel deficiat post mortẽ
filij ꝙ trahatur retro. Nam istud posset procedere donec filius vi
uit. ꝛ sic qñ conditio purificatur in vita filij. Sed quando filius est
mortuus: vt in hac.l. qꝛ deficit extremum ad qd: non potest con
ditio eueniens post mortem filij retrotrahi.l.huic scripture.ad.l.
aqui. ꝛ in terminis nostris in indiuiduo declarat formaliter Bar
to.in.l.si is qui pro emptore. de vsuca.circa.iiij.colũ.in ver.expe
diti de postliminio. ꝛ in.v.q.prin.in.xiij.col. ꝛ tribus seq. Pau.
de ca.in.d.l.si pater. Hinc est qd institutus sub cõditione si in
terim moriatur ea pendente nihil transmittit ad heredes.l.vnica.
§.sin autem aliquid sub conditione.C.de cadu. tollen. ꝛ.l.heredes
mei.§.cum ita.ad trebel. ꝛ.l.si cum dies.s.quando dies lega.ced.
ratio: qꝛ si tunc conditio eueniat non potest trahi retro qꝛ deficit
extremũ ad quod per mortem instituti. Ita teneo quicquid alias
tenuerim in.d.l.si pater. ꝛ in.l.filius qui in potestate.s.eo. Istum
puto esse verum ꝛ propriũ intellectũ huiꝰ.l. quẽ vsqꝫ in iuuentute
dum essem scholaris cõcepi. ꝛ quãto plus cõsidero tex. plus mihi
placet. ꝛ sic.d.l.si pater loquitur ꝛ procedit filio viuente. sed ista.l.
punctualiter loquitur qñ filius moritur pendente adhuc conditio
ne: ꝛ puto ꝙ ista sit veritas. † Non obstat vnum quod adducit
Pau.de cast.contra intellectum.d.Christo.de castel. Sed ego la
tius ponam ꝙ conditio casualis potest existere in vltimo vite spi
ritu filij.l.fi.de condi.insti. ꝛ in illo vltimo vite articulo adhuc filiꝰ
viuere dicitur.l.qui duos.de manu.testa. ꝛ glo.fi.hic. que dicit vi
uens decedit. ergo non videtur verum ꝙ testamẽtum destituatur
cum filius incipit mori nec efficitur heres ab intestato quia puri
ficata conditione in mortis articulo filius efficeretur suus heres
ex testamento per existentiam suitatis absqꝫ alia aditione ꝛ heredi
tatem ex testamento etiam non aditam transmitteret ad quoscũqꝫ
ex potentia suitatis fm Bart.in.l.si filius heres. vbi dixi.s.eod.
Paul.de ca.respondet ꝙ.d.l.fi.loquitur in conditione potestati
ua in qua distinguitur: aut erat talis qui poterat impleri vltimo
vite spiritu aut non. Tamen neutro casu destituitur testamentum
18 nec ipse filius efficitur heres ab intestato sed fit locus substituto
vel post mortem in primo casu vel eo viuente in scdo. † Sed ad
uerte istud non tollit oppositionem.s.formatam: quia etiam con
ditio casualis: puta si nauis ex asia venerit potest impleri in vlti
mo vite spiritu filij. aut etiam tunc deficere si tunc submergeretur
aut incenderetur licet ista requirant aliquem tractum temporis
quia non posset in momento incedio consumi. Unde tu responde
ꝙ iuriscon. hic ponit pro constanti qd eo tẽpore ꝛ eo instanti quo
filius moritur penderet conditio: ꝛ sic ꝙ filius decessit pendente
conditione: ꝛ sic ꝙ in vltimo vite spiritu non erat impleta nec de
fecta cõditio sed pendebat vt expresse dicitur in litera ꝛ ita habes
expeditam primaꝫ partem.l. Expedita prima parte tex. venio
ad secundam. ꝛ capio glo.fi.in verbo herede autem. Ista glo. diui
ditur in.v.partes. In prima ponit casum in isto versicu. In secũ
da opponit ꝛ bene soluit. In tertia ponit aliũ aliũ intellectũ pillei.
In quarta fortiter opponit cõtra tex. ꝛ dupliciter soluit. In quin
ta ꝛ vltima allegat quatuor concordantes ad tex. scda ibi. sed con
tra.ff.de here.insti.l. hereditas. tertia ibi: sed pilleus dicit. quarta
ibi: item nec obstat. quinta ꝛ vlti. est ibi. ꝛ facit. C.de insti. ꝛ substit.
Ista glo. principaliter est facta timore contrarij legis si ita scri
ptum.§.fi.s.eo. vbi si hereditas non potest adiri in vita filij qꝛ sit
institututus heres post mortem filij prout etiam in hoc tex. non

sufficit ad confirmationẽ exheredationis seu exheredatio est nul
9 la ꝛ testm̃ nullum † quia filius frustra post eius mortem exheredaẗ
dicit tex.in.l.gallus.§.in oĩbus.ff.eo. Nam homo mortuus exhe
redari non potest: qꝛ exheredatio non potest esse super non ente:
quia priuatio presupponit habitũ.l.decem cum vulgaribus.ff.de
ver.obli. Nec potest dici ꝙ per tempus rejiciatur de institutiõe. ꝛ
sic institutio remaneat pura.l.hereditas ex die.ff.de here.insti. qꝛ
illud procedit in tẽpore certo: an ꝛ quãdo: sed hoc tẽpus incertũ
qñ.s.post mortem filij.l.ab omnibus.§.cũ quidã. de lega.j. ꝛ dies
incertus habetur pro conditione.l.cũ incertus. de lega.j. ergo nõ
rejicitur de institutione fm glo.hic ꝛ in.d.l.si ita scriptũ.§.fi.s.eo.
Huius timore glo. videtur ponere quatuor solu. ꝛ sic quatuor
lecturas. sꝫ in effectu non sunt nisi tres. Prima ponit in prin.
glo. vbi glo. ponendo casum nititur soluere: ꝙ hic in puncto mor
tis filij possit adiri hereditas. ꝛ sic in eodem puncto cõfirmari ex
heredatio. Ad hoc etiam tendit sol. quam ponit glos.ff.circa fi. ibi
vel ibi se mortuo tantum inuenit se exheredatum hic se viuo licet
Bar. non aduertat. Ista prima lectu. cõmuniter reprehendiẗ per
Bar. ꝛ alios. qꝛ hic coheres fuit institutus post mortẽ filij: ergo
nisi filius sit perfecte mortuus adire non potest.l.inter illam.ff.de
verb.signi. Bal. tamen conatur saluare glo. ꝙ illud tempus post
mortem filij debeat de institutione eijci ne testamentum vitietur
vel fm Pau.de cast. potest intelligi post mortem filij.i. moriente
filio sicut econtra in.l.si quis posthumos.§.filium.s.eod. exponiẗ
eo moriente.i.mortuo. Sed illa verba post mortem filij significãt
filium perfecte mortuum.d.l.inter illam. vnde exponere post mor
tem filij.i.moriente filio esset destruere tex. Secũda est lectura pil
lei ibi: sed pilleus dicit: ꝙ vltra coheredem datus erat substitu
tus: cuius aditione poterat exheredatio in vita filij confirmari: ꝛ
sic non obstat.d.l.si ita scriptum.§.fin. quia ibi nullus datus erat
substitutus. Gloss. reprobat istum intellectum: quia tex. male di
ceret coheres. licet glo. non se declaret: adde bene facere quia sub
stitutus non dicitur coheres sed venit in eius defectũ ꝛ differunt.
l.verbis ciuilibus. ꝛ.l.lucius.ff.de vulga. ꝛ pupil. Sed ista repro
batio nihil valet: ꝛ gloss. non intellexit pilleum: quia iste intelle
ctus pillei fatetur esse coheredem ꝛ vltra coheredem datum esse
substitutũ: ꝛ istum intellectum pillei sequitur Salic. hic ꝛ est in se
verus: sed diuinat ad tex. vbi de substituto nulla fit mentio: sed
10 tantum de coherede. † Tertia est lectura Azo. ꝙ hic filius fuit
solum pro parte institutus sub conditione nec fuit in eius defe
ctum exheredatus: ꝛ in hoc differt a precedẽtibus lecturis. ꝛ fuit
ei datus coheres post mortem. Ista lectura fm Barto. potest su
stineri intelligendo ꝙ filius fuit institutus sub conditione scilicet
potestatiua que non potest vltimo vite spiritu impleri in qua nõ
est necessaria exheredatio.l.suus quoqꝫ.§.sed ꝛ filio.de here.insti.
ꝛ.l.fi.de cõdi.insti. ꝛ.l.si libertus sub cõditione.§.si libertinꝰ.in v.
existimo.ff.de bo.liber. sed quando est substitutus sub conditione
casuali vel mixta non valeret nisi in eius defectum esset exhereda
tus.d.l.si pater.C.de insti. ꝛ substit. ꝛ.l.si filius qui in potestate.s.
eo. Addit. domi. Alex. ꝙ illud qd dicit Barto. de institutione
sub cõditione potestatiua que vltimo vite spiritu impleri non po
terat: dixit vt exemplificaret in casu magis dubio non autem ex
cluderet ab isto tex. sic intellecto casum institutionis facte sub con
ditione potestatiua. que vltimo vite spiritu impleri poterat: vbi
etiam non est necessaria exheredatio in defectuꝫ conditionis. Sed
errat ꝛ quidem grauiter ad istum tert. vbi non conuenit conditio
potestatiua que potest impleri vltimo vite spiritu: cum tert. lo
quaẗ de cõditione que non est in potestate. Et ideo sic dixit Bar.
vt se cõformaret cum primo intellectu prime glos. huius.l. que in
tellexit tex. loquentem de conditione que non est in eius potestate
s.quo ad implendum licet alias esset potestatiua. ꝛ iste ver. herede
autem videtur eundem casum continuare propter aduersatiuam
autem: tamen ista lectura fuit ibi reprobata in gloss.j. Ideo nec
istam sustentationem Bar. teneo: presertim qꝛ diuinaret ꝛ restrin
geret istam.l. Quarta lectura glo. est ꝙ hic filius se viuo repe
rit se exheredatum: ideo valet ibi tãtum se mortuo: ideo nõ valet.
Ad hoc etiam tendit prima lectura glo.s.relata. ꝛ sic in effectu est
eadem lectura: lꝫ Bar. non aduertat ꝛ ceteri transeant cum erro
re Bar. Sꝫ huic sol. sicut ꝛ prime obstat iste tex. in verbo post
mortem filij: tñ potest sustineri fm Jaco.de are. Bart. ꝛ alios qd
filius fuit institutus ꝓ parte sub cõditione casuali ꝛ in eius defe
ctuꝫ exhr̃datus ꝛ fuit sibi datus pro vna parte coheres pure per
cuius aditionem poterat exheredatio cõfirmari in vita filij: ꝛ pro
alia parte fuit datus alius coheres post mortem filij. Bart. vadit
masticãdo. sed non eligit fm Bal. hic. Iste intellectus fm Ra
pha. ꝛ Pau.de cast. diuinat ꝛ fm Ange. ꝛ do. Alex. nõ 9uenit li
tere. qꝛ hic loquitur de coherede ꝛ nõ de coheredibus in plurali.
arg.not.in.l.post dotem.s.sol.matri. Sed Bar. posset ad hoc de
fendi. intelligẽdo ꝙ idẽ fuit bis datus coheres ꝛ nõ duo in diuer
sis partibus ꝛ sic cessare oppo. sed nõ facio vim an ideꝫ fuerit bis

datus coheres an duo in diuersis partibus. ¶ Ego vltra scrib. fortius ex alio reprobo. Nā ſm istū intellectū Ja.de are.ꝛ Bart. hic,valeret testamentū ꝛ exheredatio:nō quidē propter coheredem datū post mortem filij.de quo loquitur tex.sed propter aliuz coheredez datū pure in vna parte de quo in tex. verbum nullum isto modo iuriscō.esset admodū defectiuus:qꝛ omitteret illuz casum in quo fundaref eius decisio.qđ est ridiculū dicere. ¶ Aliuz quintum intellectū extra glos.ponit Angel.hic:ꝛ sequitur etiam Raph.cu.hic.qđ filius fuit institutus pro parte pure ꝛ post mortem in reliquo fuit sibi datus coheres:ꝛ sic iuriscon.nō prosequitur eundē casum quē in princ.Nam hic in ista secunda parte non fit aliqua mentio de conditione institutionis nec de exheredatione:ꝛ sic qđ filius in illa parte fuerit institutus sub conditione casuali.ꝛ in eius defectū exheredatus.vnde dꝫ censeri qđ institutio partis fuerit facta pure.Ista lectura est clara ꝛ sine dubio aliquo ſm Dy.Jmo.ꝛ Pau.de cast.hic.Tamen ſm Ang.ꝛ Raph.po

21 terat esse duplex ratio dubitādi. ¶ † Prima qꝛ videbatur filius exheredatus a quota:et per consequēs videbaf exheredatio esse nulla.l.cum quidā.s.eo.Jtē videbaf exheredatus sub conditione si premoreref.et sic videbaf exheredatio nulla cuz debeat fieri pure.l.ij.§.pure.s.eo.Jtem videbatur collata post mortem filij et per consequens nō valere per.d.l.si ita scriptum.§.fi.s.eo.Cōtrarium deciditur in hoc text.qꝛ ista non est proprie exheredatio ex quo filius fuit institutus pure pro parte.ꝛ sic satisfactuz est legi.Tamen do.Alexā.male ꝛ infideliter refert Ang.aliter dicere. ¶ Scđa principalis ratio dubitādi erat:qꝛ cū haberet coheredem post mortem institutū:interim videbaf cōtinuari dominiuz

22 in filiū:ꝛ sic esse heredē insolidū.† Et cū semel fuerat effectus heres nō poterat desinere esse heres.l.ꝛ si fine.§.ꝫ qđ pap.s.de minor.ꝛ.l.ei qui soluēdo.ad fi.de here.insti.contrariū decidif in hoc tex.qꝛ testator pōt facere eū desinere esse heredez ꝑ datione coheredis post mortē eius quia nō desinit esse heres in totū.ꝛ ita limitatur regula dicti.§.sed ꝙ et ita etiam no.Angel in.l.ij.ff.si pars here.peta. ¶ Iste quintus intellectus non videtur posse stare,ꝓpter aduersatiuam autē que est repetitiua precedentium qualitatum.ergo videtur loqui de institutione conditionali in cuius defectum fit facta exheredatio prout etiā loquitur primus casus huius.l.et ita dixi.s.in tex.ꝛ ita etiā tenet.d.Alex.Tamen qꝛ ista lectu.plane procedit ꝛ sine aliqua diuinatione:ꝛ prout litera iacet.

23 eam pro minus periculosa teneo quicquid.s.dixerim in text.† et qꝛ aduersatiua autē nō semper est repetitiua qualitatū precedentium.vt.l.fi.de ferijs.ꝛ.l.plane.§.qđ si rē.de lega.j.ꝛ multominus in tex.nostro propter contrariū.d.l.si ita scriptū.§.fi.s.e.cui pōt male aliter respōderi.vt patet ex his que tacta sunt.s.Jdeo istaz lec.teneo que planius ceteris procedit. ¶ Sextum intellectū ponit Bald.in.l.apud hostes.in.j.col.C.de suis ꝛ legit.qđ in prima parte filius fuit institutus sub conditione nō potestatiua:ꝛ in defectū cōditionis exheredatus.ꝛ qꝛ non est coheres per cuius aditionem cōfirmef exheredatio:ideo testm̄ nō valuit.sed in scđa pte ꝛ sic in isto versi.herede aūt.filius fuit ꝑ parte sub conditione institutus.ꝛ in defectū conditionis exheredatus ꝛ post mortez eius fuit institutus extraneus pro alia parte si moritur filius pendēte cōditione vł deficere cōditione instōnis filij.ꝛ existere cōditio coheredis ꝑ cuius aditionē cōfirmaf exheredatio filij.ꝛ euētus conditionis exheredationis trahif retro ad tps testi ꝛ vite filij.l.qđ

24 dr.in ꝓn.j.de test.mili.ꝛ.l.heres qñqꝫ.de acqr.here.† Iste intellectus nihil vꝫ qꝛ ꝯditio exheredatiōis eueniēs post mortē filij nō pōt trahi retro cū deficiat extremum ad qđ vt dixi.s.in gloss.j.in quarto intellectu.quē ibi nouiter posui ꝛ ita etiā per hoc reprobat.d.Alex.hic in pe.colū. ¶ Septimū ꝛ vltimū intellectū ponit d.Benedi.de plumb.in repe.huius.l.quem late refert ꝛ reprobat do.Alex.hic ꝙ in isto ṽsi.herede aūt filius fuit sub cōditione casuali institutus in dimidia ꝛ in eius defectū exheredatus: et eueniēte cōditione exheredationis illā dimidiā filij trāstulit in titiuz ꝛ eūdem titiū in alia dimidia dedit pure coheredē.tūc semper valet testamentū quia cuz in vna dimidia semp fuerit titius pure institutus:ideo semp potuit cōtingere exheredationem filij in vita eius euenire.Jstum intellectū reprehēdit.d.Alex.qꝛ diuinat cuz ꝓsupponat substōnē vulgarē factā de qua nulla fit mētio in text. Nā trāsferre hereditatē in titium deficiente cōditione instōnis est substituere vulgariter.l.cū proponas.C.de here.insti. ¶ Tu aduerte ꝙ aut.d.Benedi.intellexit titiū etiaz fuisse vulgariter substitutū prout eū intelligit.d.Alex.ꝛ tūc est i effectu intellectꝰ pilei relatus in glos.quē.s.reprobaui.Aut intellexit ꝙ titius fuerit bis datus coheres:ꝛ tūc est idē cū intellectu Jac.de are.ꝛ Bart. quē etiā.s.reprobaui:vñ teneas ꝗntū intellectū.s.relatū. ¶ Extra gl.iste text.in.ij.parte ꝛ sic in versi.herede aūt cū gl. inducitur ad decisionē vtilis ꝛ quotidiane qōnis.Nam quotidie testator in

25 testō reliquit vxorē suā dñam † ꝛ vsufructuariā oīm bonoꝝ suoꝝ ꝑ toto tpe vite sue vel testator religt vxori sue vsumf.oīm bonoꝝ suoꝝ quousqꝫ vixerit:ꝛ post mortē vxoris instituit titiuz heredē

26 vniuersalem an valeat tale legatū vsusf.† Dubium facit:qꝛ legatū vsusfructꝰ nō cedit nec debef nisi adita hereditate ꝑ heredez.l. vni.§.in nouissimo.C.de cadu.tol.ꝛ.l.j.§.j.qñ dies lega.ced.ꝫ heres nō pōt adire nisi post mortē vxoris:ꝛ sic legatū incipiet deberi vxori illo tpe quo vsusfructus finitur.ergo legatū nullū.l.titio cū morief.de vsufr.Videf ergo testator ꝑpōderasse ꝛ disposuisse impossibile de iure ꝛ difficultatis cā orif ſm do.Alex.ex imperitia tabellionū ꝗ plerūqꝫ sunt imperitiores ipso testatore. ¶ Adde ꝙ alibi sapiēter ꝛ egregie inquit Bal.in ꝯsi.vj.iiij.partis inci. viso testō bartolucij ꝙ nimia imperitia tabellionū destruit mundum ꝛ ponit cōscientias bonoꝝ viroꝝ in magno discrimine. ¶ Ista qđ est dubitatissima in qua Sede.de se.recusauit cōsulere ſm bal.in.l.id qđ pauperibꝰ.in.xiij.q.C.de epis.ꝛ cle.vbi diffuse examinat:ꝛ plenius ꝙ̄ alibi:ꝛ est qđ de summis apicibꝰ iuris ſꝫ Areti.in.l.extraneum.C.de here.insti.ꝙ tale legatus vsusfructus sit nullū per rationē predictaꝫ tenet supreme autoritatis Joan. an.in addi.Specu.in titu.de pigno.§.fi.in ver.porro vsufructuarius.Ange.in.l.qui filio.in prin.de here.insti.per illū text.vbi est bona glo.Jo.de imo.hic ꝛ in.l.hereditas ex dic.j.de here.insti.et do.Benedi.de plūb.in.l.qui duos.in prin.de manu.testa.Pe.de anch.ꝛ Jo.de imo.in.c.fi.de pig.do.Alex.hic.ꝛ in.d.l.extraneū. C.de here.insti.vbi dicit se ita pluries ꝯsuluisse ꝛ ita ꝯsuluit in cōsi.clxj.ij.volu.inci.circa primū dubiū in quo querif an quo ad dimidiā. ¶ Ego semp tenui ꝛ teneo cōtrariū ꝙ imo tale legatum valeat prout etiā tenēt Bal.Pau.de ca.ꝛ Are.hic.ꝛ dicit Pau. de cas.ꝙ istum casum habuit de facto in ciuitate bonoñ.in qđ satis ardua:ꝛ ꝙ ita fuit iudicatum per vicariū ptātis.Jdem tenet Pau.de ca.in cōsi.ccclxxxix.inci.visis dubijs.idē tenet Lud.ro. vbi plenius ꝛ notabilius examinat ꝙ̄ alibi legerim in consil.lxxj. incip.visis dubitationibus ꝓpositis ꝛ elegātissime consultis.vbi dicit se ita cōsuluisse simul cū Pau.de ca.ꝛ Flo.de sancto petro. et dicit ipsemet do.Alex.in cōsi.lvij.in.ij.volu.inci.Habita super narratis in themate in.ij.colū.ꝙ ista opi.est multum equa et ꝯsona volūtati testatoris.eā vbiqꝫ tenet Bal.ꝛ dicit Bal.magnū verbū ad practicā in.d.l.id qđ pauperibꝰ.in.xiij.q.ꝙ ita de con

27 suetudine seruaf.† Unde doctori illustri attestanti de consuetudine est standū:vt inquit Bartol.in repe.l.de quibus.si est repetitio bar.in.iij.q.prin.in.xiij.col.s.de legi.vbi dixi. ¶ Sed pūctꝰ est videre quō tale legatū defendaf.Bald.hic tenet qđ tale tps mortis vxoris rejciatur de institutione:vt testm̄ nō vitietur.ꝛ statim possit adiri hereditas ex testō ꝛ non expectabif mors vxoris quo ad ius adeundi:sed solū quo ad efficaciā emolumēti cōsequēdi:ꝑ glo.nostrā in ꝓmo intellectu defensatā:vt.s.ꝑ Bal. ¶ Sed caue qꝛ dato qđ legatū vsusfructꝰ nō valeret:tū testm̄ esset validum qđ nō esset in isto tex.Jdem tenet Pau.de ca.hic ne defraudetur in

28 tentio testatoris.† et qꝛ illa verba vident potius apposita p erro rē notarioꝝ.idē tenet do.Christo.de cast.hic.Motus et bene:qꝛ ista verba ex cōiecturata mēte testatoris non fuerunt apposita ad suspendendū vel impediendū aditionē hereditatis:sed solum ad suspendendum cōmodū ꝛ vtilitatem ipsi heredi:vt mulier inuita sua illud haberet. ¶ Ad idē bene facit ſm Bal.in.d.l.id qđ pauperibus.in.xiij.q.qꝛ testator qui voluit ꝙ vxor haberet vsumfruc. oīm bonoꝝ videf in necessariū antecedens velle ꝙ heres possit adire hereditatē in vita vxoris:sed non habere interim cōmoduz hereditatis per regulam.l.illud.de acqui.here.ꝛ.l.ad rem mobilem.ꝛ.l.ad legatum.de ꝓcu.ita teneas. ¶ Reliqua in isto articulo plene posui in.d.l.extraneum.C.de here.insti.vbi retuli seriatim alias opi.doc.ꝛ deinde posui quatuor no.limitationes.Et de isto articulo habes late per Jmo.do.Alex.ꝛ Areti.hic cuz ꝯcor.tra ditis per.do.Alex.hic.ꝛ in.d.l.extraneum.Et ita habes expeditum istud principium.

1 ☞ Quatuor modi:quibus efficitur posthumus vel quasi posthumus.

2 Nepos habens patrē ꝛ auū:aliqñ nulli eoꝝ agnascitur ꝫ superuiuat post mortē vtriusqꝫ si pater ꝛ auus simul moriantur:ita ꝙ non apparet quis prior sit mortuus.

3 Cessante causa priuilegij cessat priuilegium.

4 Priuilegium cōcessum propter paupertateꝫ:cessat superueniētibus diuitijs.

5 Cessante causa priuilegij non cessat priuilegium quando sortituꝫ est suum effectum retro.

6 Argu.a partium enumeratione est validum.

7 Officium prorogatuꝫ ipso iure ex iuris dispositione absqꝫ nouo facto hominis est idem officium numero.

8 Nepos mortuo auo reincidit in potestatē patris:ordine naturali absqꝫ nouo facto ipsius patris.

Filiussa. Qui morte aui reincidit in ptātem testatoris. si sit preteritꝰ:ad similitudinē posthumi rūpit testm̄:ꝫ factū a patre tunc milite in vita aui.secus si sit institutus vel exheredatus

vel exheredatus.h.d.totus.§.et est singularis sm Rapha.cu.hic. Diuiditur in quatuor partes. In prima ponit thema et questio. In scda arguit pro parte negatiua ab enumeratione partium quod testm non rumpat: sed illa enumeratio fuit sufficiens: quia omittit quartu casum: qui est iste. In tertia arguit pro parte affirmatiua: et pro ea determinat qd testamentu rumpatur. In quarta decidit aliam questionem. secunda est ibi: non optauit quidem tertia ibi: sed tamen in ptate. quarta et vltima est ibi: sz si heres sit institutus. ¶ In tex. ibi habes filiu in eiusde potestate. Adde que preterijt. et ista preteritio videbatur esse exheredatio et sic valere cu esset facta a milite. l. sicut certi. et l. si cum vel in vtero. C. de test. mili. Sed hoc non habet obstare. quia postea desijt militare et sic carere priuilegio. intellige sane post annu quo militare desijt. alias intra annuz post missionem duraret priuilegiu. l. si miles. ff. titu. j. l. qd dicitur. in prin.
1 de testa. mili. et l. pap. §. si quis in militia. de inoffi. testa. ¶ †No. j. quatuor modos quibus efficitur posthumus vel quasi posthumus et sic consequitur ius suitatis. et consequenter rupit testamentum prius factu. s. per adoptionem: per natiuitate: per sublatioez primi de medio. Quarto quado per mortem aui nepos reincidit in potestatem patris. et istos modos enumerat glo. magistra. in rubri. C. de posthu. here. insti. per istum tex. Addunt Bal. et alij quintum modu scz per legitimationez de quo plene dixi in rubri. s. eo.
2 ¶ †Adde singulare casum in quo nepos habes patrem et auum nulli eoru agnascitur lz superuiuat post morte vtriusqz qn pater et auus simul moriuntur. puta per submersione nauis. ita quod non apparet quis prius decesserit. et hoc quado agitur de rupendo testamentu casu quo nepos succederet in suitate: alias aute auus presumeretur in dubio tanqz debilior prius decessisse. l. qui duos. §. j. et l. qd se pariter. ff. de reb. dub. Ita tz gl. sole. in. l. si filius. la. j. ad fi. de testa. mili. quam glo. Areti. hic reputat ad singu. et esse valde
3 nouum dictum quo ad suitatem in nepote. ¶ †Secundo not. ex tex. ibi et militare desijsset sm Imo. do. Alex. et Arc. hic qd cessante causa priuilegij cessat priuilegiu. facit. l. titia seio. §. vsuras. ff. de leg. ij. et plus non dicunt in ista regula. Adde tu ad ista regula qd priuilegiu cocessum filijs ppter parentes non durat mortuis pa
4 rentibus. glo. est in. l. ij. in fi. et ibi Bar. C. de episco. et cle. Ite priuilegiu immunitatis concessum ppter paupertate cessat superuenientibus diuitijs. l. cura. §. deficietium. de mune. et hono. et l. his honorib9. §. pe. de vaca. mune. et l. non tantu. §. eos qui. de excu. tuto. Et ibi ad hoc no. Nico. de neapo. in lectu. Bar. Facit tex. not. in. l. nec marit9. C. sol. mat. et tex. xxv. q. vlti. in. c. fi. et ibi glos. in verbo. cessauerit. ¶ Item facit qd consuluit Lud. ro. in cosil. cccclix. incipi. in proposita consultatione vbi consuluit quod priuilegiu ciuilitatis cocessum a cenesibus pisanis propter concordia inter eos
5 existentem cessat rupta inter eos guerra. ¶ †Limita ista regulaz qd cessante ca priuilegij cessat priuilegiu: nisi priuilegiu esset sortitum suu effectu retro sm Bal. in. l. j. §. j. de offi. eius. cui man. est iurisd. argu. l. patre furioso. s. de his qui sunt sui vel alie. iur. ide tenet Bar. in. d. l. titia seio. §. imperator. in pe. q. ff. de lega. ij. p tex. in l. fi. ff. vnde libe. ¶ Tertio no. in ver. non adopta quide. qd argumetu partiu enumeratioe est validu. l. patre furioso. et ibi Bar. et alij ad hoc no. s. de his qui sunt sui vel alie. iur. et l. obligationu fere. §. placet. ff. de acti. et obli. et c. cum dilec. et ibi. ad hoc not. do. Abb. de iure patro. Hoc est veru qn ptes sunt sufficieter enumerate: alias secus. tex. est hic. et glo. in verbo locu. ad ide est tex. in c. venerabile in verb. obiectioni. et ibi do. Abb. in. iij. col. ad hoc not. de electio. Bal. in. l. conuenticula. C. de epis. et cleri. ¶ Quarto et vltimo no. ex tex. ibi: quia nullo circa eum nouo facto: qd aliud est quid fieri facto hois aliud fieri facto nature: vnde mutatio status que fit ex ordine naturali non facit aliquem videri nouu hominem. Facit sm Bal. et alios ad ea que no. glos. insti. de capi. dimi. in prin. in gl. ij. in verbo comutatio. vbi glos. tenet quod capitis diminutio dicitur si facto hominis interueniente status mutetur: secus si facto nature. Facit etiam ad not. per gloss. in. l. j. §. exigit. de bon. pos. sm tabu.
3 ¶ †Item facit iste tex. ad illud qd not. decidit Bal. post Guil. de cug. in. l. meminisse. ad fi. de offi. procō. et lega. quod officium prorogatum ipso iure ex iuris dispositione absqz nouo facto hominis est idem officium numero vt qn durat officium propter non aduetu successoris quia est prorogatio legis et no interuenit noua electio vel consensus. ergo est idem officium numero. super quo vide qd decidit Bal. in. l. si a te. C. de pac. inter emp. et vedi. et per Arc. hic. ¶ Capio glo. in verbo nouo facto. quam diuide in duas partes. In prima remouet contrarium. In secunda allegat tres concor. ad tex. secunda est ibi: et facit. ¶ In glos. ibi maxime. Dum ista subaudit ad tex. dictionem maxime. Dic quod ista solu destruit literam: ideo non est tenenda. Vnde ad contrariu dicte. l. filio que pater. s. eo. quia illa. l. fortissime obstat ad istam in duobus locis: ta in prin. qz in fi. quantum ad principium responde sm Rapha. cu. hic. quod iste tex. dicit nullo nouo facto non quia velit excludere non valere testametum si nouo facto testatoris. et sic adoptione filius reincideret in patriam potestatem: quia isto modo esset de directo co-
8 tra. d. l. filio quem pater. in princ. sed voluit tex. dicere† qd nepos mortuo auo reincidit in ptatem patris ordine naturali absqz alio nouo facto ipsius patris. et sic non debet sumi argumentu a cotrario sensu et ita etiam dicit idem Raph. cu. in. d. l. filio quem pater. ¶ Sed si bene consideres: hoc modo parum istud discrepat ab eo qd dicit glo. subaudiedam dictionem maxime. ¶ Alio modo respondet do. Pe. de bexu. quod isti duo tex. loquuntur in terminis diuersis et sic ex diuersis et separatis non fit bona illatio. l. papini. exuli. de mino. cum vulgaribus. Nam ibi filius ante emancipationem fuit prius in potestate patris vnde per arrogationez postea factam potius restitutus qz de nouo translatus videtur: vt ibi dicit litera: quod secus est hic vbi nepos nunqz fuit prius in ptate patris ppter auu. ¶ Quatu aut ad. §. fi. illius. l. ibi extraneus institutus fuit postea adoptat9 loco nepotis p qua arrogatione nondu erat effectus suus: quia alius. s. filius pcedebat eu in gradu et in hoc actu adoptionis bene interuenit factu hois. Sed quod postea mortuo filio ille adoptatus loco nepotis succedat loco filij premortui et efficiatur suus: istud pcessit sine aliquo facto hominis ex sola dispone iuris sicut et in isto ter. sm Arc. hic lz obscurius loquatur.
1 ☞ Limitata causa limitatu producit effectum.
2 Qui se nimis stringit facile incidit in periculum.

Si quis ex certa. Institutio facta de nascituro ex certa vxore non coprehendit natu ex altera. h. d. ratio quia puisio relata ad certa persona
1 illa non egreditur† quia limitata ca limitatu pducit effectu. l. in agris ff. de acqui. re. do. et l. age. vbi dixi. C. de trasa. Alias insto facta de vna psona aliqn trahitur ad aliam. l. titius. §. lucius. vbi dixi. s. eo.
2 ¶ †No. quod qui se nimis restringit facile incidit in periculum et ad hoc potest allegari iste. §. sm Bal. Ange. et alios hic.
1 ☞ Tutor aut filius tuto. non pot cotrahere matri. cuz ea cuius fuit tutor.
2 Verba generalia cum dictione geminata qualiscuqz restringuntur ne comprehendant casum alias prohibitum iure naturali vel diuino.
3 Clausula supplentes omnes defectus tam iuris qz facti non extenditur quo ad defectus iuris naturalis vel diuini. sed tantum quo ad iuris positiui defectus.
4 De hac dictione qualiscuqz quid importet vide remissiue.
5 Clausula cuiuscuqz status et conditionis existat vide remissiue.

Si quis eo tempore. Valet institutio posthumi ex ea que de psenti non potest esse vxor: sed honesta spes est qd in futurum esse possit absqz expectatione tristis aut turpis euetus: et quado duo posthumi sunt instituti ex diuersis partibus vnus solus nascens est heres insolidum si no sit datus coheres vel substitutus no na-
1 scenti. h. d. vsqz ad fi. l. ¶ †Not. primo tutorem aut filium tutoris non posse contrahere matrimonium cum ea cuius fuit tutor. Nisi prius reddita ratione administrationis tutele: et ea effecta maiore xxv. annis et transacto vtili anno statuto ad restitutionem petendam cuius loco est hodie subrogatum quadriennium. l. fin. C. de tempo. in integ. restitu. pet. et hic tex. ad idem. l. si patris. C. de interdi. manu. et l. non est. et l. non solum. de ritu nup. Istud tamen non procedit de iure canonico quo iure tale impedimentum non attenditur in matrimonijs contrahendis. glo. est not. in. c. j. incip. ita diligere. xxx. q. iij. no. Joa. an. in. c. fi. de secun. nup. do. Abb. in rub. de cogna. lega. Ly. et Salice. in. l. fi. C. de inter. matri. Bald. in l. j. Ceo. do. Alex. et Arc. hic. ¶ Secudo not. in versi. et generaliter ibi qualicuqz statu cu glo. † quod verba generalia cu dictione gemina
2 ta qualicuqz restringuntur ne comprehendat casum alias prohibitum iure naturali vel diuino qui esset cotra bonos mores. ¶ Vnde facit sm Bal. et Ang. quod habens potestatem dispensandi a papa cum quibuscuqz in qualicuqz statu sint: non poterit dispesare cum prohibitis iure diuino vel naturali: sed tantu cum prohibitis iure positiuo. sequuntur Imo. Rapha. cu. et do. Alexa. hic. qd
3 est not. dignum sm do. Alex. ¶ †Adde quod similiter clausula supplentes omnes defectus tam iuris qz facti que quotidie apponitur in literis pape vel imperatoris non extenditur quo ad defect9 iuris naturalis vel diuini prout est citatio: sz solu quo ad defect9 iuris positiui. vt est tex. in cle. pastoralis. in ver. ceterum defectus de re iudica. et ibi do. Car. flo. in. iij. no. et ibidem do. Anto. de but. et Joan. de imo. et per illum tex. ita determinant Spec. et Jo. and. in titu. de lega. §. nunc ostendendum. ver. xiij. cum alijs cocor. hic traditis per domi. Alexa. Vltra cum adde Bal. in rubric. extra de consuetu. in vlti. colu. do. Abb. in. c. ea que. in vlti. colum. de re iudi. et in. c. inter dilectos. in. viij. col. de fide instru. et in. c. illa quotidiana. de elec. do. Alexa. in consil. lxxix. j. volu. incipi. circa primu
4 de quo queritur scz coram quo duo. in. vij. col. ¶ †Et de ista dictione qualiscunqz de qua in litera vide qd decidit Barto. in. l. ij. §. pretor ait. vbi dixi. q. qui satis. cog. et tex. in. l. et si instrumenta. in

verbo qualiscūq̄.⁊ ibi glo.⁊ no.Bar.C.de fi.instru.⁊ iur.haste fis. lib.x.⁊ tex.⁊ gl.in.§.j.⁊ ibi Bal.C.de fide instru.⁊ tex.not.in.c.j.§.
5 fi.quē tex.bene signa.de iureiur.in.vj.¶ Et de clausula cuiuscunq̄ status ⁊ conditionis existant habes tu legista tex.sing.cum gl. not.in.l.permittendo.in princi.de iure dotium. De quo vltimo alias dixi in.l.j.§.nuntiatio.de ope.no.nun.

☞ Ante.l.gallus posthumus alienus non poterat institui.
2 Gallus aquilius qui fuit.
4 Quis dicatur posthumus alienus.
6 Plura requiruntur ad hoc vt quis sit posthumus proprius testatoris q̄ vt sit suus.
9 Posthumus proprie est qui nascitur post mortem testatoris.
10 Consilium galli habet tantum locum in nepote nato post mortez patris ⁊ aui.
11 Dispositio galli est noui iuris inductiua.
12 Capacitas vel incapacitas serui pendet a capacitate vel incapacitate domini.
13 Incapacitas domini ratione persone reddit seruū incapacem.
14 Deportatus est incapax: ⁊ tamen seruo eius potest legari.
15 Necessitas instituendi nepotes posthumos ne testa.rūpatur non fuit inducta per gallū sed p alias.ll.dicētes ꝙ natiuitate posthumi sui preteriti rumpitur testamentum.
16 Uerbū pōt prolatū a legislatore importat potentiā sed nō actū.
17 Si iudex concedat secundā dilationez sine cause cognitione: concessio est nulla.
18 Etiā papa vel imperator nō potest parte non citata causam diffinire etiam de plenitudine potestatis.
19 Uerbum potest cū negatiua precedente importat necessitatem.
21 Si quis alteri stipulatur stipulatio non est ipso iure nulla: q2 illi acquiritur obligatio naturalis.
23 In penis non consideratur interesse.
24 Uerbum potest precedente negatiua non importat necessitatem quando sequeretur absurdus intellectus.
25 Uerbū pōt affirmatiue prolatū in legib9 cōtractib9 ⁊ rescriptis nunq̄ importat necessitatem precisam sed causatiuam.
27 Uerbum possit ⁊ debeat si ponantur insimul importāt necessitatem precisam.
28 Uerbum instituo conuenit substitutioni.
29 Uerbum instituo est genus cōprehendēs sub se nō solū instōnes primas ꝫ etiam secūdas ⁊ tertias ⁊ successiue ⁊ sic substitutiōes.
30 Uerbum instituo est directū ⁊ ciuile nec potest obliquari.
31 Uerbū substituo trahitur ad institutionē etiam inter filios quos certum est debere habere titulo institutionis.
32 An valeat testa.conditum ꝓm formam galli.
34 In dubijs sequenda est opinio tam in iudicando q̄ in consulendo que sustinet testamentum.
35 Legitimus dicit oīs ille qui a.l.ciuili vocatur ad successionem.
37 Filius debet institui vel nominatim exheredari.
38 Institutio in parte nō potest fieri nisi expresse tacite vero non.
39 In filio exheredato nō potest intelligi tacita institutio.
40 Filius in potestate an debet institui aut noīatim exheredari.
41 Quod nullum est rump inon potest.
42 Quando filius est preteritus etiā ex toto ⁊ moritur viuo testatore: si venientes ab intestato sunt i nstituti reconualescit testamentum de iure pretorio.
43 Que sunt in conditione non sunt in dispositione.
44 Hec verba: si filius meus me viuo moriatur sunt conditionalia et non disponunt vt filius dicat ex testamēto institutus sed faciūt vt dicatur tacite ab intestato vocatus.
45 Filius primi gradus non cōputat fructus quos percepit ex hereditate paterna in trebellianica.
46 Quando vna institutio non potest sustineri nisi alia precedat nō per hoc videtur alia precedere.
47 Testator qui vult ꝯñs vr̄ velle antecedens necessarium ad illud.
49 Nepotes non sunt proprie posthumi.
50 Proprie posthumus est qui nascitur post mortem testatoris.
51 Reipublice interest ꝙ testamenta sustineantur.
52 Testator faciens mentionē de posthumo intelligitur de vnoquoq̄ posthumo ⁊ sic proprie.
53 Proprie et in statutis appellatione posthumi venit solum nat9 post mortem ⁊ non alij.
54 Indefinita appellatio posthumi non cōprehendit nisi illum qui nascitur ex legitimo matrimonio non naturalem.
55 Non est necessaria continuatio de.l.ad legem.
56 Ante.l.velleiam testator poterat instituere nepotem natum in ei9 vita.
57 Quanto iuniores tanto perspicaciores.
58 Corpore senescente spiritus in sublimiora conscendit.
59 Etiam in.l.noua ⁊ corrigente masculinum comprehēdit femininum vbi est eadem ratio.
60 In limitatorijs bene est licita extensio.
61 In exheredatione masculinum non concipit femininum.
63 In correctorijs de stricta significatione vocabuli ad latam cōcurrente identitate rationis licita est extensio.
63 Si ex vxore nascatur posthumus post.x.mēses ⁊ duos dies dicitur legitimus partus.
64 Triplex est tēpus perfectuꝫ partus: scilicet.vij.ix.⁊.x.mensium.
65 An dies termini computetur in termino.
66 Si mulier infra paucos dies post mortem mariti nubat alteri et infra.ix.vel.x.mensem peperit cuius iudicabitur.
67 Non solum nō est credendum dicto matris sed nec etiam vtriusq̄ parentis dum quis est in quasi posses.filiationis.
68 Ex cogitatione mulieris tempore conceptionis partus assimilatur illi de quo cogitabat.
71 Impossibile est quē esse filium duorum: licet possibile sit quē esse seruum duorū dominorū ⁊ ab vtroq̄ libertatē cōsequi.
72 In dubijs est standum dicto medicorum peritorum cuius sit filius quando mortuo primo marito secundo nupsit ⁊ infra.ix.vel x.mensez peperit.
75 Qnādo filius heres vniuersalis moritur viuo testa. testamētum nō efficitur quasi caducum in totum ex quo habet substitutum.
78 Si nepos posthumus substitutus existens in vtero matris tēpore mortis testatoris nō possit tunc esse heres: ⁊ sic isto medio anteq̄ nascatur testamentū in totum reddatur quasi caducum si tamen postea nascatur ⁊ hereditas eius nomine adeatur confirmabitur vt ex retro testamentum.

GAllus. Bart.exorditur ꝙ ista lex re ⁊ fama est difficilis.⁊ simili modo loquēdi vtitur alibi glo.in.l.filiū quē habentē.in glo.j.in princi.C.fa.her.⁊ dicit glo.fi.j.e.l.ꝙ ista est difficilior lex que sit in toto corpore iuris: plenius tñ materiā suam explicās/alibi dicit gl.insti.de obli.q̄ ex quasi deli.in prin.in glo.quarta ꝙ mitius dꝫ puniri iudex qui erraret in ista.l.propter eius summā difficultatem q̄ si erraret circa.l.fusiā caninā/Itē dicit bar.in.§.fi.j.ea.l.qd postq̄ ille gallus fuit nūq̄ sic cantauit vt hoc anno fecit in hac.l. Item dicit Raph.fulg.in.l.frater a fratre.ꝯ.de cōdi.inde.ꝙ ista lex est altiori ⁊ subtiliori stilo scripta per Sceuolā: q̄ illa p Africanum: q̄uis inter eas vix sit locus optioni in difficultate materie ꝓm eum.¶ Diuide ⁊ subdiuide vt per Dy.⁊ Bart.⁊ est cōis diuisio.h.d.q̄uis bar.nō summet/cōsiliū galli est vt nepotes nascituri post mortem aui instituant in casu in quo futuri essent sui: ne preteriti rumpant testamentum.h.d.vsq̄ ad.§.quidam recte.

¶ Ad evidentiā istius.l.⁊ eius materie Barto.tria premittit de
1 quibus hic per cū.¶ †Premitte ergo ꝓm Bart.⁊ oēs ꝙ de iure antiquo ante.l.istā: ⁊ sic ante prouisionē galli: posthum9 alienus nō poterat heres institui insti.de bo.pos.in prin.⁊.§.ille casus.in ver.porro.j.ea.l.Immo nec ei poterat fieri legatū: vt.§.posthumo. insti.de leg.⁊ ex hoc resultabat maximū inconueniens ⁊ maxima iniquitas: ꝙ si testator habeat filium ⁊ nurum ex eo pregnantem
2 instituebat filiū.† sed nepotem nasciturum ex ipsa nuru instituere non poterat: q2 erat posthumus alienus. Hinc aliquādo eueniebat: ꝙ filius predecedebat viuo testatore: deinde post mortē testatoris contingebat nasci nepotem qui ingrediebat locū filij: ⁊ consequenter efficiebatur su9.⁊ q2 reperiebat se preteritū rūpebat testamentū: qd erat valde iniquū ex quo testator circa institutionez huius nepotis prouidere non potuit duplici ratione. Prima q2 iste nepos posthumus si fuisset natus tpe cōditi testamēti nō tenuisset primū locū: q2 filius eū precedebat in gradu: vnde dicebatur posthumus alienus/Ideo non poterat heres institui etiā cōferendo institutionē in tp̄s habile.⁊ sic in casum quo filius viuo testatore decederet: vt dicam.j.in primo not/Secūda: q2 cū testator tpe natiuitatis posthumi iam esset mortuus non poterat ampli9 nepoti postea nato prouidere eum instituendo. Unde superuenit gallus aquilius iuriscon.qui fuit precipue ⁊ maxime autoritatis apud populum romanum: vt inquit tex.in.l.ij.§.post hos autem fuerunt.ꝯ.de orig.iur. Item induxit titulū de dolo malo: ⁊ titulū ad.l.aqui.ab eo denominatū vt.l.j.ad.l.aqui. Et fuit inuētor aquiliane stipulationis.l.⁊ vno.§.j.de acceptila.⁊.§.j.institu. qui.mo.tol.ob.⁊ fuit amicissimus Ciceronis vt ipse Cicero attestatur in lib.de officijs.⁊ ibi inter cetera dicit Cicero. Nondū gallus aquilius leges de dolo malo attulerat et considerans gallus aquilius dictum inconueniens ruptele testamēti sine vlla testato
3 ris culpa itroduxit de nouo† ꝙ talis nepos q̄uis esset posthum9 alienus posset heres institui vt hic.et.l.pen.j.de leg.j.ꝓm formaꝫ hic traditam/Et sic tribus concurrentibus: scilicet ꝙ filius predecedat viuo testatore: ⁊ sic nepos posthumus incipiat tenere primum locū quando nascetur/Scdo ꝙ nascatur post mortē testatoris: quo casu vere dicitur posthumus vt dicam.j.in glo.in verbo posthumos/Tertio qd nascatur infra.x.menses a tempore mor
4 tis filij: vt sic dicat nepos ex filio.¶ †Anteq̄ vltra progrediar: Pro intellectu

¶Pro intellectu.l.& materie ne equiuocemus in terminis vidēduz est quis dicat posthumus alienus. Bar. hic in figuratione casus dicit q ille dr posthum⁹ alienus qui primū locū non tenebat tpe testamēti nec tūc erat suus: q̄uis postea tēpore mortis testatoris obtineret primuz locum qr filius predecesserat. & sic tunc dicebat suus.§.sui. insti.de here.quali.& diffe.&.l.suus quoqꝫ.in prin.ff.de heredi.insti. ¶Et sic aduerte q ad cognoscendū quis sit posthumus pprius & quis alienus: attendim⁹ solū tps cōditi testamēti non autē tēpus mortis testatoris. & sic non sufficit q si nūc nasceretur nepos q esset suus: qr filius predecesserat.sed punctualiter requirit q tpe cōditi testamēti si fuisset natus fuisset tunc suus: qr tunc primū locū tenebat. Ita etiā tz Bart.& pleni⁹ q̄ hic in.§.ille casus.in.j.col.ad fi.& in.§.si eius.in.j.co.& in.§.nunc de lege velle. in.j.col.circa fi.ff.ea.l.& idē Bar.in.l.posthumus.in prin.de inoff. testa. Mouet Bart.in dictis locis p tex.in.§.posthumo.insti.de leg. ¶Sed certe ille tex.a contrario sensu potius probat cōtrariū. Nā dicit ibi tex.q posthum⁹ alienus est qui natus inter suos

5 heres testatoris futurus nō est.†Ergo a cōtrario qui natus est futurus inter suos nō est posthumus alien⁹. Et pōdera qr tex.dicit futurus & sic respicit futurū tps. Nisi forte Bar.pōderauit dictionem testatoris ibi positaz in tex. vt sic debeat esse suus tpe quo est testator & sic tempore quo facit testm̄. Nam qualitas adiecta verbo intelligit ſm tēpus verbi cui adhꝫritur.l.in delictis.§.si extraneus.de noxa.l.titius.& ibi Bar.not.de testa.mili.& late Bar.in l.ex facto.in prin.ff.de vulga.& pupilla.tn̄ iura videntur solū sonare de tempore mortis testatoris vt in.d.§.nūc de lege velle.& in.d. §.in omnibus.ff.ea.l.&.d.l.posthumus.in princi.de inoffi.testam. ¶Dic q conclusio Bar.& cōis melius pbat in isto tex.vbi est casus ineuitabilis iuncta.l.pe.ff.de leg.j.nā in.d.l.pe.dicit tex.q gallus aquili⁹ induxit posthumos alienos posse heredes institui: ergo iste nepos de quo puidit hic gallus est posthum⁹ alienus eo qr tēpore cōditi testamēti non tenebat primū locū: lz tēpore quo nascetur post mortē testatoris tenebit primū locū qr filius iā erat predefunctus:& sic erit suus tpe quo nascet.d.§.sui.insti.de here. quali.& diffe. Sed istud vltimū non attenditur ad hoc vt dicat posthumus pprius testatoris sed solū attenditur tempus testamēti: quia si illo tēpore non tenebat primū locuz & sic tūc non erat suus dicebat posthumus alienus de quo loquit gallus hic & in.d.l.pe.

6 ¶†Et sic pondera diligenter ex ista cōi cōclusione inferri: q plura requirūtur ad hoc vt quis sit posthumus proprius testamēti q̄ vt sit suus. Nā ad hoc vt sit suus sufficit q tempore mortis testatoris alius non precedat eum in gradu.d.§.sui.&.l.posthumorum.ff.ti.j. Sed ad hoc vt sit posthum⁹ proprius testatoris istud non sufficit sed etiam requiritur q tēpore cōditi testamēti teneret primum locū:vt hoc tex.ūcta.d.l.pe.alias est posthum⁹ alienus. et nota bene declarationem huius termini posthumus alienus. ¶Ex predicta cōmuni conclusione infero quatuor necessaria ad intellectum huius tex.que non reperio ab aliquo scribē.ita in specie tacta. ¶Primo infertur† q si filius prius fuisset mortuus &

7 postea post mortē filij predefuncti auus faceret testamentū: q tūc nepos si esset futurus suus tempore conditi testamēti:tūc potuisset insti.ſm.l.xij.tabu.& sic de iure antiquo ante prouisionē galli: eo quia tunc talis nepos esset proprius posthumus testatoris:qr tunc tempore conditi testamenti tenet primum locum. Ita tenet Bar.in.§.si eius.in.j.co.circa medium.& in.§.de lege velleia.in.j. col.circa fi.per.d.§.posthumo:quia prouisio galli procedit quando nepos nascitur post mortem tam patris q̄ aui vt dicam in sequenti euidentiali. ¶Secūdo & subtiliter infertur ſm predictam cōmunem conclusionem q si auus postea faceret secundū testamētum:quia illo tempore quo facit scōm testm̄ erat premortu⁹ filius q etiam tūc per.l.antiquā potuisset instituere talem nepotē posthumum:quia non diceretur tunc alienus sed proprius ex quo tēpore quo fit scōm testamentū tenet primū locū:& sic non esset tunc necessaria prouisio galli. ¶Ex quo tertio sequit q cum iste tex. loquatur quando filius morit viuo auo:cū tūc auus possit facere aliud scōm testm̄ & instituere nepotē posthumū cū tūc non sit alienus non est necessaria prouisio galli sicut fuit necessaria qū nepos

8 nascit viuo testatore vt tz Bar.in.d.§.ille casus.ff.ea.l. ¶†Hinc sequitur & quarto q multū restringitur prouisio galli vt solū fuerit necessaria in casu suo quando filius superuiuebat tempore cōditi testamenti sed mortuus est ante testatorem:& postea mortuus est testator antea q̄ nepos nasceretur. Istis concurrentibus procedit iste tex.& puisio galli est necessaria:qr tunc nepos [illegible] est posthumus alienus. Item & quando auus postea non fecit aliud testamentum ita necessario restringitur prouisio galli. Et ista sunt subtilia ad ad intellectum huius tex.licet per alios non sic declarent.

9 ¶Secūdo premittit Bart.q posthumus proprie est qui nascitur post mortem testatoris quasi post humū & sepulturam natus. Alij dicuntur improprie posthumi. De quo reseruo dicēdum.j.

10 in glo.in verbo posthumos.vbi etiam Bart.reseruat. ¶†Tertio premittit Bar.qd cōsilium galli habet tantum locum in nepote nato post mortez patris & aui. Hinc dicit consilium galli post mortem patris & aui. sed puisio.l.velleie & iuliani in casu difficili habet locum in nepote nato viuo auo. Et si diceret que potuit esse ratio quare gallus puidit tm̄ in nato post mortē aui dic q natū in vita poterat auus instituere. Nec a lege antiqua phibebat:qr iste tex. loquēs de posthumo intelligit de vere posthumo nō de nato post testm̄ & in vita aui ſm Imo.in.iij.oppo.& Raph.cu.& sic cū adhuc superesset causa efficiens.s.ipse testator non fuit opus prouisione galli sicut in posthumo nato post mortem.& ita etiam tenet Bartol.in.§.si eius.ff.ea.l.facit.l.tractabatur.de testa.mili. ¶Nota ex tex.in verbo inducit q dispositio galli est noui iuris inductiua. Ad idem text.in.§.quid si is.in verbo induxit.ff.ea.l.

11 ¶†Ex quo infertur q ante gallum non poterat institui posthumus alienus etiam conferendo institutionem in tempus quo esset futurus suus:& sic institutio facta tempore inhabili q̄uis esset collata in tempus habile non valebat.q videtur esse cōtra regulam. l.in tempus.ff.de here insti.&.l.qd spōse.C.de dona.ante nup. Sed istud est eo quia lex antiqua resistebat initio.vt dicit text.in.§.ille casus.in verbo nullo iure.ff.ea.l.ergo non habet locum regula.d. l.in tempus.argu.l.si minor.de seruis expor.prout etiā dicit Jo. de Imo.hic.& do.Abb.in.c.de vxore.de sepult. ¶Limita in seruo posthumi alieni qui bene poterat institui ante gallum.l.eius seruum.de here.insti.scōm vnum intellectum Bar.Ang.& Imo. ibi qd si est verum est magna limitatio ad istum tex.ſm do.Alex:

12 Tamen ipse reprobat illum intellectum:† qr capacitas vel incapacitas serui pendet a capacitate vel incapacitate domini.l.non minus.§.j.de here.insti.&.l.si mihi & tibi.§.regula.ff.de lega.j. Est verum q Barto.in.l.si seruus eius.ff.de acquiren.heredi.limitat predictam regulam: vt procedat quando seruus instituitur contemplatione domini. tūc bene attendit capacitas vel incapacitas domini. Secus qn̄.seruus instituerēt sua contēplatione & non domini. Ita posset procedere intellectus Barto.& sequacium ad.d. l.eius seruum. Sed est diuinatio ad illum tex.vbi nec in tex.nec in glo.apparet seruum fuisse institutū contēplatione propria. Ideo melius est tenere alium intellectum positum in.d.l.eius seruum: qd loquatur de seruo talis posthumi qui poterat heres institui vel ex prouisione galli aut.l.velleie: aut iuliani. ¶Ego tamen alias pro intellectu adducebā qd licet res propria non possit alicui legari.l.proprias.C.de lega.tamen bene potest legari eius seruo.l.debitor.§.seruo.quem Bart.ibi ad hoc multum not.ff.de lega.ij. Sed ad illum tex.bene respondet Bart.in.d.l.si mihi & tibi.

13 §.regula.de lega.j.†.qd incapacitas domini etiam reddit seruum incapacem procedit quando incapacitas ratione persone. Sed in d.l.debitor.§.seruo erat incapacitas non ratione persone domini sed ratione rei. Ideo non attenditur. mixta consideratione rei & persone vt ibi per eum. ¶Item pro primo intellectu solebam al-

14 legare† qd licet deportatus sit incapax.l.j.C.de heredib. institu. Tamen seruo deportati bene potest legari.l.si deportati seruo. in prin.de lega.iij. sed de hoc dic vt latius dixi in.d.l.j.C.de here. institu. ¶Capio gloss.in verbo posse: quam diuide in tres partes prout tria remouet contraria licet Bartol.expediat pro duobus contrarijs. secunda ibi & dic institui. tertia & vltima est ibi & dic pro cōstanti. ¶In prima parte glo.supple ad tex.dum dicit posset & necesse est. & sic terminus potestatis resoluitur in terminum necessitatis. Bart.& docto.intelligunt qd non est necessitas precisa.sed causatiua ne testamentum rumpatur. ratio huius suppletionis est scōm Baldum & domi. Alexā.quia quando lex procedit dando formam vel regulam: vt hic: tunc inducit necessitatem. Sed aduerte licet omnes transeant cum ista suppletione gl. non placet nec conuenit litere: quia gallus solum induxit potentiam & facultatem scilicet q nepotes posthumi alieni possent he-

15 redes institui & non induxit formam.† Necessitas autem instituēdi nepotes posthumos ne testamentum rumpatur non fuit inducta per gallum sed per alias leges dicentes q natiuitate posthumi sui preteriti rumpitur testamentum.d.l.posthumorum.in verbo necesse est.cū simi.ff.ti.j.allegata in gl. Nā etiā ante gallum. l.xij.tabu.disponebat q quicūqꝫ suus preteritus rūpebat testm̄: ideo debebat institui vel exheredari.insti.de exhere.libe.in prin.& sic gallus solū induxit potentiā & facultatem non aūt necessitatē. ideo tex.bene stat posse absqꝫ suppletione & necesse est prout glo.& doc.supplent nisi forte etiam gloss. et doc.habuerunt eundē sensum quem dixi. Item talem potentiam possendi instituere nepotes posthumos inductam a gallo testatores deducunt ad actum: quando testantur tunc necesse habent tales posthumos instituere non precise sed causatiue si non volunt testamentum pos-

16 se rumpi. † Nam verbum potest prolatum a legislatore importat potentiam sed non actum vt hic:sed quando refertur ad parcem significat potentiam deductam ad actum: vt est text. nota. in.l.iij.§.si quis sic acceperit.& ibi Bar.de sta.libe.& pleni⁹ Bar.

in.l.j.ꝭ.titu.j.Bal.in.l.j.in viij.q.C.de institu.et substitu.¶ Hinc
sumpta occasione Barto.de verbo potest et ex eius doctrina fa/
cias tres cõclusiones.¶ Prima cõclusio est ꝙ verbũ põt prece/
dente negatiõe:⁊ sic non potest : inducit necessitatem precisam et
priuat potentia per glo.ordi.in.c.j.in verbo non potest.de regu.
iur.in.vj.Adde Barto.in.l.de his.de transac.Bal.hic ⁊ in.l.j.in
pe.col.C.qui admit.⁊ in.l.fi.in vlti.col.C.de fideicom.⁊ in.l.j.ꝭ.ti/
tu.j.¶ Secundo adde ꝙ per istam doctrinam tenet Bar.in. l. fi.
in.ij.colũ.ad fi.⁊ ibi Moder.sequuntur.de ferijs.et Barto.in.l.j.
17 C.de dila.† vbi tenet ꝙ si iudex cõcedat secundam dilationem sine
cause cognitione ꝙ cõcessio est ipso iure nulla cũ tex.dicat plusq̃
semel tribui nõ põt:⁊ verbũ põt cum negatione precedenti indu
cit necessitatẽ precisam ⁊ priuat potentiam.¶ Tertio adde illud
qđ tenet Barto.in.l.cum lex.in pe.col.de fideiusso.vbi tenet:qđ si
statutum dicat ꝙ mulier vel minor non possit cõtrahere sine con
sensu duorũ propinquorꝝ:ꝙ si cõtrahat sine ꝯsensu propinquorꝝ
talis cõtractus non valet:adeo ꝙ impedit etiam naturalis obli/
gatio:qꝛ dicendo nõ põt aufert facultatẽ ⁊ potestatẽ.¶ Quarto
adde illud qđ not.d.Abb.in.c.j.in vlti.not.de cau. pos. et ꝓprie.
per illum tex.qui dicit cõtra partẽ inauditam aliqd diffinire non
possumus ⁊ sic negatiua ibi preponit ṽbo potest:⁊ sic est necessi/
18 tatis precise ⁊ remouet potentiam.vnde ibi est text.† ꝙ etiã papa
vel imperator nõ possunt parte non citata causam diffinire etiam
de plenitudine potestatis vt ibi plenius per eum per illum text.⁊
tex.in cle.pastoralis.§.ceterum.de re iudi.glos.⁊ Bal.in.l.fi.C.de
legi.⁊ vltra eum vide not.Ange.in.l.si accusatoribus.C.de accu/
satio.vbi tenet ꝙ papa vel imperator etiam de plenitudine pote
statis non possunt in sñia supplere defectum citationis cõtra non
citatum:quia sic auferret sibi ius defensionis:qđ est de iure natu/
rali ⁊ immutabili.d.clemen.pastoralis.§.ceteruꝫ.¶ Quinto ad
de qđ no.do.Abb.in.c.j.in scđo not.per illũ tex.de fide instrumẽ.
ꝙ papa vel imperator non potest dare fidem scripture non autẽ/
tice in preiudicium alterius partis.Ex quo ibi in text. negatiua
19 precedit verbũ potest.† Et sic denotat necessitas precisa ⁊ remo/
tio potentie:qđ intellige vt ibi per eum.¶ Sexto adde qđ no.te/
net do. An.de bu.in.c.preterea.in.v.co.de dila.vbi dicit se de fa/
cto dixisse ꝙ si statutum disponat ꝙ iudex non possit exercere iu
risditionem suam vltra limites sue iurisditionis ꝙ tunc non po/
terit pronuntiare se iudicẽ cõpetentem quãdo per hoc excederet
terminos sue iurisditionis:⁊ sñia esset nulla per ea que not. in .c.
si iudex.de sentẽ.excõi.in.vj.⁊ hoc dictum pro singulari sequitur
do.Alex.in cõsi.lxxvij.ij.volu.incip.visis dubitationibus elegã
ter formatis in.j.colũ.⁊ ita limitatur regula.l.si quis ex aliena. de
iudi.⁊.l.ij.ꝭ.ne quis cum qui. ¶ Cõtra istam communem regu/
lam ab omnibus indifferenter approbatam fortiter facit text.in
l.obligari.in prin.ꝭ.de auto.tuto.vbi dicit tex.ꝙ pupillꝰ nõ põt
obligari sine autoritate tutoris:⁊ sic ibi negatiua precedit verbuꝫ
20 potest:⁊ tamen si est pupillus proximus pubertati obligat sine
tutore naturaliter.l.j.de noua.⁊.l.si pupillus.ad.l.faci.Propter
istos text.Lu.roma.in.l.stipulatio ista.§.alteri.in.iij.co.ꝭ.de ver.
bo.obligatio.tenet ꝙ dictum glo.in.d.l.j.non est semper verum:
⁊ sic reprobat illam glo.¶ Tu autem responde sustinendo glos.
d.c.j.ꝙ tex.in.d.l.obligari.in prin.loquitur de efficaci obligatio
ne:quia pupillus sine tutoris autoritate efficaciter obligari non
potest ⁊ quantum ad hoc denotat impossibilitatem de iure.facit
tex.in.l.cõtra iuris ciuilis regulas.in prin.ꝭ.de pac.Tñ si est pro
ximus pubertati ⁊ habeat aliqualem intellectum potest sine tuto
re naturaliter obligari : quia talis obligatio naturalis est ineffi/
cax.¶ Secundo contra istam regulã facit tex.in.l.stipulatio ista.
§.alteri.ꝭ.de verb.oblig.⁊ in.§.alteri.⁊ in.§.si quis alij.institu. de
21 inuti.stipula.Dicunt ista iura alteri stipulari nemo potest.† Et
sic negatiua precedit verbum potest:ergo ꝭm istam regulam pri/
uat potentiam ⁊ reddit actum ipso iure nullum:⁊ tamen istud est
falsum : quia si quis stipulatur alteri stipulatio non est ipso iure
nulla.patet quia illi acquiritur naturalis obligatio:vt est glo.in
d.l.stipulatio ista.§.alteri.in verbo interest.⁊ ibi Bart.⁊ ibi dixi.
Preterea ⁊ fortius : si stipulatio alteri facta esset ipso iure nulla
etiam adiectio pene esset nulla ipso iure:quia si non valet princi/
pale non valet etiam adiectio pene q̃ est accessoria.l.nõ dubium.
C.de legi.⁊.l.cum principalis.vbi gl.magistra.de regu.iur.⁊ tex.
not.in.l.seius ⁊ augeriꝰ.ꝭ.ad.l.falci.⁊ tamen si stipulationi alteri
22 facte adijciatur pena valet:vt dicunt text.prealle.¶ † Huic diffi/
cultati respondet mirabiliter Barto.in.l.cum lex.in penul.colũ.
de fideiusso.ꝙ text.in.d.§.alteri loquitur per verbum de presenti
scilicet alteri stipulari nemo potest:⁊ sic ius nõ assistit illi obliga/
tioni:sed nõ prohibet aliquid in futurum:nec in futurum aliquã
facultatem aufert.secus quando lex vtitur verbo futuri tempo/
ris:⁊ sic secꝰ esset si in proposito nostro lex dixisset:alteri stipula/
ri nemo possit:⁊ sic vteretur verbo futuri temporis:tunc bene lex
diceretur resistere:⁊ sic tunc actus factus ipso iure nõ valeret:sed
truffa est ⁊ nõ tollit difficultatem de verbo non põt qđ est in illis
iuribus ꝙ licet sit presentis temporis:tamen precedente negati/
ua deberet inducere necessitatẽ precisam:⁊ negare potentiaꝫ ꝭm
glo.in.d.c.j.Bar.⁊ omnes hic.Alibi idem Barto.in.l.ita stipu/
latus in.xij.oppo.prime partis.ꝭ.de verb.obliga.Respondet ꝙ
ideo stipulatio principalis alteri facta nõ valet:qꝛ ab initio non
interest stipulantis vt stipulationes sint inuẽte vt quis stipuletur
23 qđ sua interest.vnde tunc pena bene valet:† qꝛ in penis nõ consi/
deratur interesse.l.fi.ꝭ.de preto.stip.⁊ sic tũc cessat ratio predicta.
Adde aliud qđ in principali stipulat alteri:ideo non valet:qꝛ est
tunc defectus.sed in penali stipulatur penam sibijpsi. ideo valet.
qꝛ tunc nõ est eadem ratio prohibitionis in principali ⁊ in pena
li ꝭm Bal.in.l.non dubium.in.xiiij.oppo.C.de legi.tamẽ nec ista
ex toto bene tollunt difficultatẽ vbi nõ potest.Nisi etiã diceres vt
in precedenti oppositione.¶ Tertio contra istam cõmunem re/
gulam ꝙ verbũ potest precedẽte negatione nõ importat necessi/
tatem.precisam.facit text.in.l.nemo paciscendo.que est lex pe.ꝭ.
de pac.⁊ ibi glos.que intelligit nõ precise sed agitur ad interesse.
⁊ Barto.⁊ alij ibi sequuntur.Sed responde ꝙ ibi apponit ab eo
qui nõ habet potestatẽ precisam priuãdi potentiã:quia apponi
tur a priuato paciscẽte.¶ Retenta doctrina gl.in.d.c.j.quã bar/
to.⁊ oẽs hic sequũtur:eam limita duobus modis.Primo vt sta
tim dixi.¶ Secundo limita per tex.cum glos.in.c.quãto.de pre/
sump.dicit ibi tex.diui Gregorij.Latere te in vicinio non potuit
qđ ad nos in longinquo peruenit.gloss.ibi in verbo non potuit
24 exponit.i.presumitur non potuisse.et ex hoc no.ibi do.Abb.† ꝙ
verbum potest precedẽte negatiua nõ importat necessitatẽ quan/
do resultaret absurdus intellectus.Nam tunc importat solũ pre/
sumptionem:vt ibi.qđ reputat domi.Abb.esse diligenter notan
dum ⁊ facere ad cõmunem vsum loquendi:⁊ ad dictum testis sal/
uandum.Nõ inuenies vt credo glo.d.c.j.alicubi sic examinatam.
25 ¶ † Secũda cõclusio Bart.est:verbũ potest affirmatiue prolatũ
in legibus contractibus ⁊ rescriptis nunq̃ꝫ importat necessitateꝫ
precisam sed solum causatiuã.Limita quãdo verbum põt est re/
latum ad iudicem:tũc importat necessitatẽ precisam quando ab
eo petitur.Ita no.Ang.⁊ Rap.fulg.in.l.j.ꝭ.de iurisdi.om.iudi.
per illum tex.cum gl.in verbo potest.que addit ⁊ debet.Adde fa/
cere illud qđ tenet Bal.hic ꝙ si statutũ disponat ꝙ potestas pos/
sit inquirere de quocunqꝫ maleficio lꝫ vtatur verbo possit:tamen
26 importat necessitatẽ † ꝙ iudex teneat inquirere alꝭ puniretur in
syndicatu de negligẽtia:qđ est vitandũ ꝭm eũ.⁊ sequit Raph.cu.
hic.Tamẽ istud vltimũ late reprobat do.Alex.hic:vt habes per
eũ.Et in cõtrariũ facit illud qđ tenet Ang.in.l.nõ quicqd.ꝑ illũ
tex.de iudi.vbi tꝫ ꝙ si statutũ disponat ꝙ iudex ex indicio fame
possit ponere reũ ad torturã non facit vt iudex teneat eũ ponere.
Ego etiam puto ꝙ hec limitatio non sit vera per regulã.d.l. non
quicqd.⁊.l.j.C.quomodo ⁊ qñ iudex.Itẽ per tex.in.d.l.sepe audi
ui Cesarem.de offi.presi.vbi verba imperatoris fuerũt relata ad
iudicem:et tamen parte petente verbum põt nõ importat neces/
sitatem precisam.Et ad text in.d.l.j.de iurisdi.om.iudicum.Re/
sponde prout etiam ibi dixi:qđ ibi tex.stat proprie:dum dicit po
test absqꝫ subauditione glos.qꝛ text.ibi vult ostendere quãtã po/
tentiam habeat officium iudicis:⁊ sic quantũ possit nõ autem an
teneatur.¶ Secundo limita ꝙ si datur episcopo potestas dispẽ
sandi contra ius per verbum possit intelligitur ꝙ si dispensatio
sit necessaria ecclesie:vt not.j.q.vij.in.c.exigunt. Tunc episcopus
potest precise cogi per superiorem ad dispensandũ:⁊ sic tunc ver/
bum potest importat necessitateꝫ precisam.ita singulariter tenet
Archi.in.c.cum ex eo.de elec.in.vj.⁊ sequit ibi Jo.an.in nouella.
27 refert etiã et simpliciter sequit Are.hic.¶ † Tertio limita quan
do diceret possit ⁊ debeat.Ista verba geminata simul posita im/
portant necessitatẽ precisam.c.j.in verbo possumus ⁊ debemus.
vt eccle.benefi.l.pretor.in princi.ff.de eden.cle.ij.cũ glo.in verbo
debent.de sta.mo.do.Alexã.in consi.pe.secundi volu.incip. visis
verbis dicti testamẽti in fi.facit text.in.c.eam te.in verbo manda/
tum dedimus ⁊ preceptum.de rescrip.Licet ista nõ sit propria li
mitatio quia est propter verbum debet.¶ Tertia cõclusio Bar.
est ꝙ verbum potest in vltimis voluntatibus si referatur ad he/
redem importat necessitatem precisam per glos.in.l.peto.in prin.
de lega.ij.Adde tex.in.l.fideicommissa.§.hec verba.⁊ ibi Bal.de
28 lega.iij.Et ita habes expeditam primam partem glos. ¶ † In se
cunda parte glo.habes ꝙ verbum instituo conuenit substitutio/
ni:⁊ sic substitutus vulgaris dicitur institutus:qꝛ oĩs substitutio
est institutio sed nõ ecõtra ꝭm glo.adde rationẽ qꝛ institutio tanq̃ꝫ
genus potest comprehendere sub se suam speciem ⁊ substitutio/
nem sed nõ econtra.Substitutio qꝛ est nomẽ speciei nõ cõprehen
dit nomẽ sui generis ⁊ sic institutionẽ.⁊ ita etiam dicit Are.hic in
iiij.col.sed ad aliud propositũ:alij nihil tangunt.¶ Sed tu adde
ꝙ Barto.in.l.centurio.in pe.co.ꝭ.de vulg.⁊ pupil.videtur tenere
totum contrarium.Nam ibi dicit ꝙ verbum substituo est magis
generale

generale q̃ sit verbũ instituo: q2 quocũq3 qs loco alterius ponatur: etiam in legato singulari dr̃ substitut⁹. Puto q̃ vtrũq3 possit pcedere diuersis respectib⁹. Nam verbũ instituo est genus: q2 cõprehendit sub se non solũ institutiões primas: s3 etiã scdas et
29 tertias & successiue: & sic substõnes: q2 quelibet substitutio est conditionalis institutio. l. coheredi §. cũ filio. ff. de vulg. & pupil. et. l. in rõne. §. qd vulgo. & §. si filio. ff. ad. l. fal. que iura allegat Barto. hic pro ista gl. & hoc modo procedit glos. nostra. Sed in materia substitutionũ: verbum substituo est magis generale: vt dicit bar. in. d. l. centurio. in pe. col. hoc est magis latum: q2 cõprehẽdit oẽs directas & fideicõmissarias substõnes: eo q2 est verbũ cõe. l. iã hoc iure. in verbo hoc cõi verbo. de vulga. et pup. & ita glo. in. §. fin. in
30 verbo fideicommissum. insti. de pupil. subst. † Sed verbum instituo est directum & ciuile: nec põt obliquari nec cõprehendere fideicõmissarias substõnes. l. verbis ciuilibus. de vul. & pup. bar. in. d. l. centurio. in. iij. & in pe. col. & hoc respectu dr̃ minus latum.
¶ Item ad istam glo. q̃ verbũ instituit ponat̃ pro substitutiõe: est etiã tex. in. §. qdã recte. in vbo instituat. & ibi glo. Bal. & alij. ff. ea. l. & in. l. si pater filio. in verbo instituit. & ibi Imo. & l. põt i verbo instituat. & ibi Are. no. ff. de vulg. & pupil. Bar. in. l. q liberis. §. hec verba. in fi. ff. e. ti. s. de vul. & pup. Itẽ facit tex. melior de iure in. l. mulier. §. fi. de cõd. inst. vbi est tex. & ibi Bar. notat q̃ substitutio est ppria institutio. Ad idẽ tex. in. l. si qs mihi bona. §. fi. in ver. idẽq3. ff. de acq. her. p quẽ no. ibi Bal. q̃ institutio & substitutio nõ differunt essentialiter: sed solũmõ quo ad gradũ. Nã verbũ institutiõis adaptatur substõni & etiã ecõtra ẽm eũ: tamen in
31 hoc vltio ista gl. cõtradicit. † Tamen verbũ substituo tradit̃ ad institutionẽ etiã inter filios quos certũ est debere habere titulo institutionis. l. si pater impuberes. ff. de vulg. & pupil. cũ glo. quaz ibi multã no. & sequũtur Imo. & do. Alex. ¶ In ea. glo. ad finez. Glo. bene dicit. Amplius putat Bar. q̃ etiã si filius nõ esset alr̃ institutus: tamen facto testamẽto ẽm consiliũ galli valeret testm̃.
32 ¶ Pro clara intelligentia reuoco in dubium: nunquid valeat testm̃ conditũ ẽm formã galli: vcz si filius meus me viuo moriet̃ nepotẽ posthumũ ex eo nasciturũ vel aliũ heredẽ instituo: vbi filij institutio non precedit: sed filius est tantũ in cõditione posit⁹. Iste est latus articulus & valde disputabilis ad vtranq3 partez: quia multa iura hincinde pro & cõtra vigent. Et ista qõ est adeo dubia q̃ põt dici quasi aqua tenebrosa in nubibus aeris: vt in simili dicit gl. lxxxvj. dist. in. c. non satis. ¶ Istum articulũ publice disputauit do. Iaco. de ysolanis qui postea ppter eius scientiã creatus fuit cardinalis. Et in illo actu erat presens et arguit reuerendissimus dominus Anto. de zelana postea etiam fact⁹ est cardinalis: prout hic refert Raph. cu. qui dicit se fuisse presentem illi disputationi. Istũ articulũ etiã publice disputauit in ciuitate
33 Bononie recolende memorie do. † Cato sachus Papiẽ. prout refert Paul. de cast. in. §. in oĩbus. ff. e. Certũ Bart. q̃ testm̃ valeat ex quo filius prefertur nepoti substituto et sic censetur tacite vocatus. tenent Sali. & Pau. de ca. hic. Idem tenet Barto. in. §. item credendum. ff. ea. l. & in. l. j. in. ij. q. prin. & plenius in. l. si quis eum. §. j. ff. de vulga. & pup. & in. l. coheredi. §. fi. eo. titu. per illũ tex. ẽm primum intellectũ gl. qui cõiter approbat̃. sequitur etiam Pau. de ca. in. l. si ita scriptum. §. fi. s. eo. & in. §. in oĩbus. ff. ea. l. & dicit. d.
34 Alex. q̃ opi. Bar. est satis sustentabilis. ¶ † Et tu aduerte q̃ in dubijs opi. in iudicãdo sequenda est opinio que sustinet testm̃. l. si pars. in princip. de inoffi. testa. & c. fi. de reiudica. ¶ Si bene aduertis Bar. mouetur triplici fundamento. Primo per tex. in. l. si quis ita heres instituatur si legitim⁹. de her. inst. Ad illũ text. cõiter respondet̃: q̃ ibi ad validitatẽ testamẽti nõ erat necesse q̃ ille legitimus vocaret̃ titulo instõnis: ex quo non erat suus: sec⁹ est
35 hic in filio: vt inst. de exhere. lib. in princip. † Sed tu aduerte q̃ legitimus dr̃ oĩs ille qui a lege ciuili vocat ad successionem toto. tit. ff. & C. de suis & legi. l. ij. §. de illo. s. pro so. & late dixi in. l. vni. in j. & ij. col. C. quãdo non pe. par. Ergo su⁹ magis proprie dr̃ legitimus q̃ ceteri. Ergo intelligere illum tex. q̃ loquatur de legitimo qui non est suus est nimia diuinatio & restrictio ad illum textum. ¶ Unde scdo modo & congruentius r̃ndetur q̃ ibi fuerunt expssa verba proprie significantia successionez intestati: q2 ibi fuit dictum si legitimus hereditatẽ meã vendicare noluerit: p que verba videtur vocatus vt heres legitimus: sed in qõne nostra solum fuit dictũ si filius me viuo moretur. Adde q̃ Paul. de ca. in repet. l. si filius qui in p tãte. in. vj. oppo. s. eo. dicit aduertendũ esse q̃ aut institutio facta ẽm formam. in. d. l. si quis ita heres instituatur puta si filius meus nolit esse heres vel nolit hereditatez meam vendicare: talem instituo: tunc testamentuz valeret l3 filius nõ sit aliter institutus: ex quo enim est prelatus in hereditate ipsi instituto: nulla iniuria fit filio. ita pcedat. d. l. si qs ita heres instituat̃. s3 qñ fit testm̃ ẽm cõsilium galli: vcz si filius me viuo moriat̃: tũc testator nõ videt̃ filio tacite hereditatez relinquere cum substituat si viuo se moriat̃ cũ viuẽs nõ habeat heredẽ. l. q substitutis. de acq.

here. vnde tunc testm̃ non dz valere si nõ procedat institutio filij. sed errat. q2 per illa vba si filius me viuo moriat̃ intẽdit testator
36 q̃ si filius non moriat̃ vicus patre: † sed post eũ superuiuat: q̃ tũc ipsi patri succedat ab intestato: & sic viuens nõ h3 heredẽ: sed qui est mortuus. ¶ Scdo mouet̃ Bar. q2 nõ fit iniuria filio: ergo preteritio nõ annullat testm̃. Tu dic plenius q̃ ideo testm̃ redditur nullũ ex preteritione filij: eo q2 filio fit iniuria eũ preterẽdo. Ita dicit tex. in. §. hec aũt disposuimus. in aut. vt cũ de appel. cogno. col. vij. facit. l. multi nõ note. s. e. & l. filijs matrẽ. C. de inof. test. et l. si emãcipat⁹ scda. ff. de cõtratab. q̃ iniuria hic non fit: ex quo fili⁹ prefertur substituto: & nepos ita demũ admittit̃ ex substitutione si fili⁹ moriatur viuo auo & nõ aliter: & sic viuente filio post mortẽ aui nullus alius admittit̃. ¶ Sed responde q̃ imo fit iniuria filio ex quo nõ vocat̃ titulo honorabili instõnis. prout dz. l. filiũ. §. a sed etiam si portio. de leg. prest. §. aliud quoq3 capl'm. in. d. aut. vt cũ de app. cog. dixi in aut. nouissima. C. de inof. test. Item ex quo non
37 seruatur forma tradita a lege: † q̃ filius debeat institui vel nominatim exheredari. l. inter cetera. cũ simi. ff. eo. ergo dicitur ei fieri iniuria. ¶ Tertium fundamentũ Bar. est q̃ testator preferendo filiũ nepoti substituto intelligit̃ etiã tacite instituisse & velle cũ ab intestato succedere. l. cõficiunt̃. in prin. & §. j. ff. de iur. co. & sic testm̃ valet: cõfirmo vltra Bar. q2 ad hoc vt valeat testm̃ sufficit tacita institutio filij q̃ prouenit ex cõiecturata volũtate testatoris & dicitur satisfactũ forme legis requirẽtis instõnẽ vel exheredationem filij. Ita no. Imo. Raph. cu. & Are. in. l. si pater filiũ p illum text. ff. de vul. & pup. & facit tex. in. l. titius. §. luci⁹. vbi dixi. s. e. & in. l. fi. C. de posthu. here. insti. & in. l. ij. C. de inoff. test. ¶ Sed huic fundamẽto respõde: q̃ veniens ab intestato nõ dr̃ esse heres institut⁹ l3 ex tacita volũtate defuncti veniat ad hereditatẽ. d. l. cõficiunt̃. in prin. & §. j. & sic testator nõ videt̃ tunc instituere: sed solũ cõseruare ius legitime successionis. l. vel singulis. de vulga. & pup. glo. in. l. lucius secũda. & ibi clarius Bar. & l. ex facto etiã. de here. insti. bene facit tex. in. l. vnica. si tab. testa. exta. ibi. q2 ex cõiectura nõ pprie scriptus videt̃. ¶ Ad. §. in oĩbus. ff. ea. l. qui fortiter stringit cum dicat in oĩbus his speciebus: ergo etiã in isto principio dz filius in ptãte in aliqua parte heres institui. R̃ndet Bar. et sequit̃ do. Alex. q̃ hic filius vr̃ tacite ĩstitut⁹: ex quo testator voluit eũ ab intestato succedere & pferri nepoti substituto. d. l. cõficiunt̃. in prin. & §. j. Ista so. nõ est bona: q2 veniens ab intestato nõ dicit̃ pprie heres institutus: vt statim prime dixi. ¶ Scdo in cõtrariũ facit: q2 si tacita vocatio filij sufficeret. ergo superflua esset suppletio facta per sceuolã in. d. §. in oĩbus. vbi supplendo gallum mandat obseruari: q̃ filius in potestate in aliqua parte instituat̃: & sic sceuola qui in. §. sequenti reprehendit gallum de supfluitate esset ipse superfluus. ¶ Tertio et fortius q̃ ille. §. non possit intelligi de tacita institutione p3 ineuitabiliter: quia mandat filium ex aliqua parte institui: ergo non potest loqui de tacita institutione: q2
38 † quia tacita institutio semper esset in totum & non de aliqua parte: nam de aliqua parte non potest fieri nisi expresse. ¶ Alio modo & quidem subtiliter respondet Pau. de ca. hic & in. d. §. in omnibus. q̃ ibi loquitur qñ auus filiuz exheredauit: & si eo viuo moriatur substituit nepotez: tunc non vz testm̃: q2 videtur exheredatus post mortem vt ibi dicit litera: † & in filio exheredato non po
39 test intelligi tacita instõ prout etiã dicit Bart. hic respondendo ad l. si ita scriptũ. §. fi. s. eo. & sic intentio illius litere est filium debere institui: ita q̃ nõ exheredet̃ q2 l3 testm̃ in casu galli sustineat̃ per tacitam institutionem non tñ per exheredationẽ: q2 esset inutilis: & dicit Pau. de ca. in. d. §. in omnibus. q̃ ita alias respõdit do. Catoni sacho de papia bononie repetenti qui tenebat contra Bar. p. d. §. in oĩbus. ¶ Iste intellectus est coloratus et procederet si teneremus q̃ tex. in illo. §. in oĩbus. poneret solum vnuz casum: quando filius exheredetur ẽm cõsilium galli put videt̃ vel le ibi tex. dum dicit. Nam frustra exheredabit̃ post mortẽ suam & sic videtur assignare rationẽ & sic psequi eundẽ casum. ¶ Sed tu aduerte quia ibi in effectu ponunt̃ duo casus. Unus quando instituit filium. tunc est necesse q̃ instituat in aliqua parte. & cũ text. ibi dicat in aliqua parte: ergo loquit̃ de expressa institutione: q2 tacita fit in tota hereditate. ¶ Secundus casus est quid si nõ in
40 stitueret sed exheredaret filiuz: an sufficeret. videret̃ q̃ sic: † quia sufficit filium in ptãte alternatiue aut institui aut exheredari. l. inter cetera. ff. eo. sed cõtrariũ ibi decidit: q2 talis exheredatio fieret tunc post mortem filij: ex quo alius ibi in vita filij non est institutus. & sic exheredatio nõ est cõfirmabilis in vita filij: ergo nihilo⁹ & sic frustra fit: vt ibi dicit tex. & in. l. si ita scriptũ. §. fi. s. eo. iste est proprie sensus illius. §. istud clarius q3 ex fine illius tex. vbi dicitur q̃ in nepote & pronepote nõ est necesse q̃ instituantur prout in filio: q2 possunt preteriri: ergo vult clare q̃ etiam si fili⁹ eẽt preteritus: quia nõ esset in aliqua parte institutus: testamentũ esset nullum: & l3 tex. prima fronte videatur assignare rationẽ dũ dicit nam frustra exheredabitur post mortẽ suã: & sic videretur psequi

a ¶ Etiã in legato. Et q̃ vbũ substituo cõprehẽdat etiaz legata particularia. Ad de Alex. de imo. in cõsi. xxv. inci. circa primum dubiuz quo q̃rit̃. col. pe. circa med. in. j. volu.

eundem casum:tamen vere sunt duo casus.vnus ꝙ filius in pote
state debeat pure institui in aliqua parte.alius casus est quando
exheredatur nepote post eius mortem instituto:tūc frustra exhe
redatur vt ibi ⁊.d.l.si ita scriptum.§.fi.s.eo.iste est ꝓprie sensus
illius litere. ¶ Alio tertio modo ⁊ quidem singulariter respōde
bat prefatus do.Jac.de ysolanis postea factus cardinalis dum
sibi in publica disputatione opposuisset de dicto.§.in omnibus.
predictus do.Anto.de zelana postea similiter creatus cardina-
lis vt hic refert Rapha.cu.⁊ idem Raph.cu.in repe.l.si filiꝰ qui
in potestate.in secūda oppo.s.eod.ꝙ in.d.§.in oībus.aliꝰ vltra
nepotem fuerat institutus heres pure:qd̄ necessario vr̄ presuppo
nendum ſm Bal.alias morte filij testamētū efficeretur quasi ca-
ducum ⁊ destitueretur si alius nō fuisset institutus.l.vni.§.pro secū
do.de cadu.tollen.Nec tunc testamentū posset rumpi natiuitate
41 nepotis posthumi:ex quo prius efficiebatur quasi caducū.†Et il
lud ꝙ nullum est rumpi non potest.l.nam ⁊ si sub cōditione.vsic.
post defectū.j.ti.j.⁊.c.ad dissoluendū.de despon.impube. Nimi
rum ergo si ibi alio pure instituto:tunc preteritio filij vitiat testa
mentum:qz ꝑ institutionē talis extranei legitima successio aufer
tur filio:⁊ sic talis est preteritio est filio iniuriosa:ideo tūc vitiat te-
stamentū:qz tunc cessat ſm fundamentum Barto. ¶ Sz aduer-
te lz ista so.sit subtilis ⁊ disputando videretur admodū colorata:
tamen nō pōt ꝓcedere.Nam primo ꝙ ibi alius vltra nepotē esset
pure institutus in illo tex.verbum nullum:⁊ sic aperta est diuina-
tio ad illum tex.⁊ presuppositū Bal.nō est verū vt hic.videas la
te per do.Alexan.ia.ij.char.ad fi.post Jmo.⁊ alios Mod.ꝑ eū
relatos. ¶ Secūdo ⁊ fortius si ibi alius fuisset pure institutus:il
le tex.nullo modo posset ꝓcedere:quia tunc filius nō exheredare
tur frustra post mortem.vt ibi dicit litera:quia ille extraneus pu
re institutus potuisset statim adire:⁊ sic per aditionē extranei po
tuisset in vita confirmari exheredatio filij:vñ cū tex.ibi dicat:ꝙ fi
lius frustra exheredabitur post mortem:impossibile est intellige
re illū tex.ꝙ ibi alius esset pure institutus:sed intelligitur necessa
rio quādo solus filius est exheredatus:⁊ post eius mortē institutꝰ
est nepos vel alius: tunc frustra post mortem exheredatur:et sic
puto ꝙ ad illum.§.in omnibus male possit respondere:et sic
habes expedita tria fundamēta Bar.⁊ intellectū dicti.§.in om-
nibus. ¶ Ultra Bar.pro ista parte quarto facit tex.vbi videtur
expressum in.l.etiam.§.libertus si patronum.j.de bo.liber.vbi li
bertus ita patronum scripsit heredē:si filius meus me viuo mo
rietur patronus heres esto:dicit tex.ꝙ nō videtur male testatꝰ:
⁊ tamen ibi filius non fuerat aliter expresse institutus sed tm̄ con
ditionaliter nominatus.Sed responde vt ptz ex natura tituli iu-
riscon.ibi non dubitat de institutione filij.Nam illam presuppo-
nit legitime factam:sicut etiam presupponit galius in hac.l.sed
dubitat de substitutione patroni:⁊ decidit ꝙ patronus poterit
bo.pos.petere. ¶ Tamen quia istud vr̄ esse mendicatum suffragiū
supplere ad iuriscō.qui principaliter decidit libertum non male
testatū ⁊ sic testm̄ valere.Jdeo secūdo modo ⁊ singulariter rñ-
de ꝙ tex.ibi cū mysterio dicit:ꝙ si decesserit filius viuo testatore
24 poterit hic existente cōditione patronus accipere bo.pos.†Nam
qñ filius etiam ex toto preteritus moritur viuo testatore:⁊ sunt
instituti veniētes ab intestato recōualescit testm̄ de iure ꝑtorio:et
hoc est expeditum:qz tex.est planus.de hoc in.l.posthumus.ver.
idē ⁊ circa.j.ti.i.Sed patronus est de veniētibus ab intestato nō
existentibus filijs liberti.§.sed nostra.insti.de succes.lib.ideo ibi
cum mysterio decidit tex.ꝙ patronus poterit petere bo.pos.⁊ tā
tomagis cum ibi filius non esset ex toto preteritꝰ ꝓut in.d.l.post-
humus.in ver.idem ⁊ circa.ex quo erat saltē cōditionaliter noīa-
tus.d.l.si quis ita heres instituatur si legitimus.de here.institu.
¶ Quinto pro ista parte facit bonus tex.in.l.cū in testō.in prin.
de here.insti.quē tex.etiā ad hoc allegat Bart.non hic.sed in.l.si
qs eum.§.fi.de vul.⁊ pup.vbi est tex.ꝙ si in testō ita sit scriptum
si filius meus me viuo morietur nepos ex eo post mortem meam
natus heres esto.decidit tex.ꝙ duo gradus sunt.s.instituti.⁊ sub
stituti.Ergo per illa verba conditionalia prolata ſm consilium
galli filius censetur tacite institutus.Nec videtur bona so.docto.
ad illum tex.dum dicunt ꝙ ibi tex.presupponit pro constanti fi-
lium prius fuisse a testatore institutum:qz imo verba tex.refragā
tur:dum dicūt eū in testō scriptum:⁊ sic iuriscon.refert verba te
stamenti. ¶ Tamen ad illum tex.responde.nec aliō posset dici ꝙ cū
ille tex.ponat formā testandi inuentam a gallo:ꝓut etiam facit
tex.in.l.si mater.§.i.j.de vulg.⁊ pup.certe presupponit pro con-
stanti filium fuisse institutū:al's testm̄ non valeret sicut hic iūcto
tex.in.§.in oībus.j.ea.l.cui nō pōt rñderi:vt.s.deduxi. ¶ Sexto
pro ista parte facit tex.in.l.si ita stipulatio.in prin.de oper.liber.
quem tex.etiam allegat pro ista parte Bart.non hic:sed in.d.l.si
quis eū.§.j.⁊ dicit ibi esse optimū argumentū ꝓ ista parte. Et lz
Bart.nō inducat aliter illū tex.Ego sic induco.Nam ibi fauore
patroni ⁊ vt actus valeat.⁊ sic propter duo verba conditiōalia
inducunt dispositionē.ita hic fauore patris ⁊ filij:⁊ vt testamen
tum valeat:verba ɔditionalia debēt inducere tacitā institutionē
filij conditionaliter noīati.Rñde ꝙ illud ibi est non solum fauore
patroni:sed qz stipulatio de dandis.xx.nūmis si.x.dierū operas
nō dedisset vr̄ apposita causa libertatis onerāde vt ibi dicit text.
Et sic illa.xx.q̄uis essent in dispōne non poterāt deberi iure sin-
gulari tanq̄ apposita gratia onerande libertatis:ideo ne patro-
nus ex toto excludatur cōmodo sue stipulationis deciditur ibi ꝙ
prima promissio lz conditionalis operetur dispositionē:⁊ sic illud
quod est positū in cōditione inducit dispōnem puram.iste est pro
43 prie casus illius.l.ꝯ regulā que hz †ꝙ ea que sunt in ɔditione nō
sunt in dispositione.l.si qs sub ɔditione dandoꝝ.x.j.si quis omis
cau.test.⁊.l.ex facto etiā cū simi.de here.insti.vnde ille text.ponēs
casum specialem ɔ predictā regulā non est trahendus in argumē
tū:vt facit Bar.l.qd̄ vero ɔ.⁊.l.ius singulare.s.de legi.⁊ ꝙ in illa
l.si ista stipulatio.sit casus specialis:tz etiā Bal.in.l.acceptam.in
vj.q.C.de vsu.⁊ Sali.⁊ Rapha.fulgo.in.l.si pacto quo penam.C.
de pac.Jo.de imo.⁊.d.Alex.in.l.cēturio.de vulg.⁊ pup.in vlti.q.
tertie q̄onis ꝑn.Bar.ibi ⁊.d.Alex.hic. ¶ Septimo ⁊ vltimo ad
idem Are.adducit text.qui parum facit.in.l.si pater impuberes.
j.d vulg ⁊ pup.ꝓut al's pleniꝰ ostendi dando quatuor sol.ad illū
tex. ¶ Tenendo istam opi.Bart.non obstat si diceretur ꝙ ista ver-
ba:si filius me viuo moriatur sunt conditionalia:ergo nō possunt
dispositionē inducere:vt statim dicebā.potes dicere ꝙ fauore pa
tris ⁊ vt testm̄ valeat disponunt ꝑ.d.l.si ita stipulatio.sed qz istud
44 s.prime non tenui.†Jdeo respōde secūdo ⁊ melius ꝙ talia ver-
ba cōditionalia non disponunt vt filius dicatur ex testō institutus
sed faciunt vt dicatur tacite ab intestato vocatus: vt est gl.singu.et
cōiter approbata in.d.l.lucius.secūda.in glo.fi.⁊ ibi clarius Bar
de hered.insti.⁊ istud sufficit vt valeat testm̄.d.l.si quis ita heres
instituatur si legitimus.⁊ ista sol.est ex mente Bar.hic. ¶ Contra-
riam opi.tenent oēs alij scribē.s.Glo.Cyn.Nico.d neapo.Albe.
de ro.Bal.Ange.⁊ alij oēs Moder.hic.⁊ gl.in.d.l.cū testamēto
in prin.de here.insti.cū multis concor.hic traditis per.d.Alex.q
attestatur istam esse cōem opi.cōtra Bart.idem tenet do.Alexā.
vbi etiam dicit istam esse cōmunem opi.cōtra Bar.in consi.cviij.
primi volu.inci.viso themate ⁊ diligenter consideratis verbis.⁊
in cōsi.cix.secūdi volu.incip.videtur prima fronte respondendum.
⁊ in cōsi.cxcviij.secūdi volu.inci.viso prestanti consi.in.iiij.co.ad
fi.⁊ seq.⁊ vltra cū idem tenet Pau.de ca.sibi contrarius in repe.
l.si filius q in potestate.in.vj.oppo.s.eo. Jdem tenet Are.in.l.si.
per illum tex.C.de here.insti. ¶ Pro ista communi opi.omissis
leuibus tres tex.multum vrgent.Primo tex.in.§.in omnibus.j.
ea.l.cui iudicio meo non pōt cōmode responderi ꝓut.s.latius
tetigi. ¶ Secundo tex.in.l.si quis eum.§.fi.j.de vulga.⁊ pupil.vbi
est tex.ꝙ q̄uis nepos substituatur ſm consilium galli sub condi-
tione si filius viuo testatore decedat:filius dicitur preteritus ⁊ testm̄
est nullum:nec per hoc censetur institutus:⁊ q̄uis Bar.ibi cone
tur respōdere ⁊ dicat:ꝙ illa verba si filius viuo testatore decedat
sunt verba legis ⁊ non testatoris. Jstud est destruere illum text.
⁊ reddere eū indubitabilem.ibi ergo est text.apertus contra opi.
Bart.hic:ꝙ quando testm̄ est conditum ſm consilium galli: vcz
si filius me viuo moriatur:ꝙ filius dicitur esse preteritus:⁊ testamē
tum nullū:ergo de directo contra Bar.⁊ vt dixi sol.Bart.redde
ret illum tex.indubitabilem:qz casus est in.l.si filius qui in ptāte
s.eo.⁊ insti.de exhere.lib.in princ.Nisi subtiliter respōderes ſm
Are.hic:ꝙ illud ibi sit ex tacita coniectura precedentis testamē-
ti in quo expresse instituit filiū:postea fecit secundū testm̄ in quo
apposuit illa conditionalia verba ſm consiliū galli ibi non indu-
cunt tacitā institutionem:qz si testator habuisset talē voluntatē
ita instituisset filiū pure in secūdo testamēto sicut instituit in pri-
mo:ita posset disputādo responderi:tñ re vera:tex.fortissime vr-
get contra Bar. ¶ Tertio pro ista parte vr̄ esse bonus tex.in.§.
idem credendū.in versi.nam ⁊ si filius.j.ea.l.vbi ponuntur verba te
statoris ꝙ si testator dicat hoc modo:si filiꝰ ⁊ nepos me viuo mo
riantur:tūc ꝓnepos qui nascetur post mortem sit heres:certe si con-
tingat filium primo mori ꝓpter preteritionē nepotis rumpitur
testm̄.ita decidit ibi tex.ergo per illa verba ɔditionalia nō cense-
tur nepos tacite vocatus.⁊ ꝑ illū tex.d.Alex.dicit se tenere ⁊ fir-
mare ꝯ Bar.⁊ ante cū Jo.de imo.⁊ Raph.cu.hic dicūt.ꝙ ibi est
casus expressus cōtra Bar.cui ſm eos Bar.nesciuit bñ respōde-
re.⁊ idem Rapha.cu.in repe.d.l.si filius q in ptāte.in scda oppo.
s.eo. ¶ Sed cum supportatione istoꝝ doc.⁊ precipue precepto-
ris mei.d.Alex.q facit capitale in illo tex.dico:ꝙ ille tex.retorq̄-
tur ꝯ eos ⁊ facit pro Bar.respectu filij: qz q̄tū ad filiū sic condi-
tionaliter noīatū:ꝓsupponit tex.testm̄ valere:⁊ tñ ibi respectu fi-
lij:alia institutio nō interuenit sed solū fuit conditionaliter noiatus
ergo ille tex.respectu filij facit pro Bar.lz respectu nepotis deci-
dat rumpi testm̄ si cōtingat filiū primo mori:sed illud ideo est ſm
Bar.ibi:quia tpe testamēti cōditi nepos nō tenebat primū locū
sicut filius

ſicut filius: ideo cum nõ eſſet de neceſſitate ab initio inſtituendus:
ideo nõ videt̃ ad hereditatẽ vocatus: per illa verba cõditionalia
ſicut intelligitur vocatus filius. ¶ Et q̃uis in filio poſſes dicere ꝙ
eius reſpectu valeat teſtm̃: co. quia ſupplet̃ inſtitutio per. d. §. in
oĩbus. dico ꝙ tex. in illo. §. in oĩbus. ſubdit ꝙ ſi liberi primi gra-
dus inſtituant̃: nepotũ ⁊ pnepotũ inſtitutio nõ exigit̃: q2 poſſunt
preteriri: ⁊ ſic aliud in filio aliud in nepote: ſicut etiã filius primi
gradus non poteſt inſtitui ſub conditione caſuali vel mixta niſi
in defectũ exheredet̃: alias teſtm̃ nõ v3. l. ſi pater. C. de inſti. ⁊ ſub-
ſti. l. filius a patre. in prin. vbi dixi. ſ. e. Secus tamẽ eſt in nepote
etiam ſuo. l. ſuus quoq3. in prin. ĩ. de her. inſt. ⁊ late dixi quia eſt ar
45 ticulus diſputabilis in. d. l. ſi pater. † Itẽ filius primi gradus nõ
computat fructus quos percepit ex hereditate paterna in trebel
lianica. l. in fideicõmiſſaria. in princ. ĩ. ad treb. ⁊ tamen ſecus eſt in
nepote. l. iubemus. C. fina. vbi Bart. ⁊ alij not. C. ad treb. glo. in. l.
ꝙ de bonis. §. cũ auus. ⁊ ibi no. Bar. ĩ. ad. l. fal. ¶ Quarto addu
citur tex. in. l. ſi mater. §. j. de vulga. et pupil. ibi filius ⁊ ex eo ne-
pos heredes inſtituantur. Et ſic pondera ꝙ text. dicit in plurali
inſtituantur: ergo etiam filius d3 inſtitui. ⁊ ad hoc no. illum text.
Imo. d. Alex. ⁊ Are. ſed tex. ille nihil facit: q2 tex. ibi non ſimpli-
citer dicit inſtituantur ſed qualificate vt gallo aquilio placuit: et
gallus non ponit expreſſam inſtõnem ſed tacitã. ¶ Quinto ad
idẽ allegatur tex. in. l. ſi. C. de heredi. inſt. quẽ ibi Are. põderat cõ
46 tra Bar. † vbi qñ vna iſtitutio nõ põt ſuſtineri niſi alia precedat
nõ per hoc videt̃ alia precedere. ⁊ illu3 tex. añ eũ etiã ibi no. Frã.
tigri. ⁊ refert. d. Ale. hic. Sed reſpõde ꝙ etiã ille tex. parũ vrget
q2 etiã hic nõ inducit̃ inſtitutio ex teſtõ: ſed filius venit ab inteſta
to ex tacita volũtate teſtatoris: vt hic pluries repetit bar. ¶ Te
47 nendo iſtam cõem opi. ꝯ Bar. Non ob. ſi diceret̃ † ꝙ teſtator qui
vult cõſequẽs cenſet̃ velle oẽ neceſſariũ antecedẽs ad illud. l. illud
cũ vulgaribus. ĩ. de acq. here. Et iſta regula pcedit nõ ſolũ in vlti
mis voluntatibus in quibus d3 fieri larga interpretatio: ſed etiã
procedit in contractibus ⁊ in alijs actibus inter viuos. l. ad rem
mobilem. ⁊. l. ad legatũ. de procu. ⁊. l. ij. de iuriſ. om. iud. ⁊ tñ in con
tractibus ſit ſtricta interpretatio. c. cũ dilecti. de dona. Ergo teſta
tor qui voluit nepotes naſcituros poſt eius mortẽ inſtituere: et
ſic voluit iſtud cõſequẽs cẽſetur voluiſſe neceſſariũ añs. ſ. ꝙ filius
dicatur inſtitutus. Rñdet ꝙ iſtud nõ vr̃ pcedere in pposito per
iſtum tex. iuncto. §. in oĩbus. ĩ. ea. l. ⁊. l. ſi quis cũ. §. fin. de vulga. ⁊
pupil. Ratio: quia qñ aliquid eſt traditum pro forma: illud non
poteſt venire in neceſſariũ antecedẽs: q2 forma d3 expſſe impleri
vt in iuribus pallleg. ⁊ ita in ſpecie limitãt predictã regulã Sa-
li. ⁊. d. Alex. in. l. ſi. per illũ tex. C. de here. inſti. vbi etiam limitãt
alio modo: qñ ꝯſequẽs eſt de ſe validũ: tunc q vult ꝯſequens vali
dum cenſet̃ velle neceſſariũ antecedẽs: ſecus qñ ꝯñs non eſt de ſe
validũ vt ibi p eos. ¶ Quid tenẽdũ in iſto diſputabili articulo.
Cõmunis opi. eſt ꝯ Bart. ¶ Ego conſiderabam ꝙ poſſit defen
di opi. Barto. l3 cõiter reprobata: ⁊ conſequenter ꝙ teſtm̃ valeat
abſq3 aliqua inſtõne etiã tacita. Non quidẽ per fundamẽta Bar.
quia illa ſuperius ſuſtuli: ſed moueor tali fundamẽto: q2 ex quo fi
lius mortuus eſt viuo teſtatore ⁊ inſtituti vel ſubſtituti ſunt ve-
48 nientes ab inteſtato. † certe tale teſtm̃ etiam in quo preteritus eſt
filius valet ſaltem de equitate pretoria fauore venientium ab in
teſtato qui ſunt inſtituti vel ſubſtituti. text. reputatus ſingularis
in. l. poſthumus. in verſic. idem ⁊ circa. ĩ. titu. j. ⁊ ſimilis text. in. l.
etiam. in. §. ſi libertus ſi patronũ. ĩ. de bo. libe. Et tanto fortius ſi
teneremus ꝙ teſtamentũ reconualeſceret non ſolum de equitate
pretoria ſed etiam de iure ciuili: put ſonant v̾ba tex. in. d. ver. idẽ
⁊ circa. dum dicit hereditatẽq3 obtinebit. iſtud eſt de iure ciuili
Ite3 ſubdit ita imperator. Adrianus. Iſtud etiã eſt de iure ciui-
li. et ita in ſpecie tenent Cy. ⁊ Ange. in. l. fin. C. vnde legiti. vbi al's
plene examinaui. Et tu dic vt ibidem tenui. In hoc vltimo cõmu
nis opi. eſt in oppoſitũ: ꝙ teſtm̃ ſolum reconualeſcat de equitate
pretoria: ⁊ iſtud eſt ſatis. Et tanto fortius cum ille text. procedat
non ſolum quo ad reconualeſcentiam primi gradus: ſed etiam ſe-
cundi ⁊ ſic ſubſtõnis: vt eſt glo. no. in. l. ſi a primo. vbi dixi. ſ. eod.
quã Ange. Imo ⁊ plenius do. Alexan. ibi reputant ſingularem.
et tanto fortius in caſu noſtro in quo filius non eſt totaliter prete-
ritus ſed conditionaliter noĩatus. ⁊ ille tex. in ver. idẽ ⁊ circa pro-
cedit etiam qñ filius eſt oĩno p̃teritus. ¶ Et reperio ꝙ ad aliud
propoſitum Ange. Imo. ⁊ do. Alex. in. §. in oĩbus. ĩ. ea. l. dicunt.
Si queramus an teſtamẽtũ conditum ſm̃ conſilium galli valeat
de equitate pretoria: ⁊ dicendum eſt ꝙ ſic: per. d. l. poſthumus. in
verſi. idem ⁊ circa. Aut querimus an valet de iure ciuili: et dicen
dum eſt ꝙ non. ita ſm̃ eos loquitur tota iſta. l. ꝯ3 in. §. idem cre
dendum. in ver. nã ſi ⁊ filius. ⁊ in. §. etiam ſi parẽte. ĩ. ea. l. ⁊ añ cos
ita formaliter declarat Bald. in repeti. l. in ſuis. in. xij. colũ. ſ. eo.
vbi dicit ꝙ tota iſta lex non procedit de equitate pretoria per. d.
l. poſthumus. in prin. ⁊. §. idem ⁊ circa. ¶ Nec ob. ſi aliquis ſubti
liter replicaret ꝙ dicta lex poſthumus. in ver. ide3 ⁊ circa. proce
dit quando ſunt inſtituti venientes ab inteſtato in eodem gradu
cum filio. al's ſecus per. d. §. idem credendum. ĩ. e. l. per quem tex.
ita in ſpecie tenet Ange. in repe. l. filio preterito. ĩ. titu. j. Sed in
caſu noſtro nepotes non ſunt in eodem gradu cum filio. Dico ꝙ
illa limitatio Ange. non eſt vera: per tex. in ver. idem et circa: qui
vult eſſe inſtitutum eum qui rem ab inteſtato auferre poſſit: ⁊ nõ
requirit an ſit in code3 gradu. idem dicit text. in. l. ij. ĩ. titu. j. et for-
tior text. in. d. l. etiam. §. libertus ſi patronum. vbi patronus erat
inſtitutus qui venit ab inteſtato non exiſtentibus filijs liberti: et
tamen non eſt in eodem gradu cum filio liberti. Hoc etiam mani-
feſte apparet ex ratione finali dicti verſi. idem ⁊ circa. que eſt: quia
cauſa inteſtati fouet cãm teſtati. illa rõ militat etiã in nepote ſub-
ſtituto quando eſt ſucceſſurus ab inteſtato. iſto modo defendo te-
ſtamentum conditum ſm̃ conſiliu3 galli. ⁊ defendo opi. Bar. cõ-
muniter reprobatã. ¶ Tamen iſto modo reſtringeretur queſtio
Bar. ⁊ doc. vt procedat de iure ciuili: q2 attento iure pretorio res
eſſet clara. Sed illud ex toto nõ ſatiſfacit: vnde aduerte ꝙ dubiũ
militat et procedit filio ſuperuiuente non dico mortuo: an tunc
teſtm̃ valeat quando ſolum eſt conditionaliter noĩatus ⁊ non ex-
preſſe inſtitutus. ⁊ ad iſtũ caſum non vadit. d. l. poſthumus. in ver
ſicu. idem ⁊ circa. ⁊ hoc eſt clarum. Et in iſtis terminis intelligen
do queſtionẽ vt ſit diſputabilis: put intelligi d3: teneo cũ opinio
ne cõmuni cõtra Bar. per tex. ſ. allegatos qbus rñderi non põt.
⁊ ita habes hunc diſputabilem articulum bene enucleatũ vt pu-
to ⁊ diſcuſſum. ¶ Capio glo. in verbo poſthumos. quã diuide ĩ
duas partes prin. In prima opponit ꝯtra tex. ꝙ iſte nepos non
ſit proprie poſthumus. In ſcda ponit qualiter iſta lex continuet̃
ad precedentes. ſcda eſt ibi. ⁊ ſic bona eſt cõtinuatio. ¶ In prima
parte Bar. expediendo glo. opponit contra text. q dicit poſthu-
49 mos nepotes. † Na3 nepotes nõ ſunt pprie poſthumi. vt. l. quid
ſi nepotes. ĩ ſi. ſ. de teſta. tutel. Sed errat Bar. quia text. ille dicit
contrarium. Nam dicit ꝙ ſi teſtator dederit tutorem poſthumis
quod veniũt non ſolum filij primi gradus ſed etiã liberi ⁊ ſic ne-
potes ⁊ pronepotes. ergo vult qd etiam nepotes et pronepotes
ſint proprie poſthumi: al's ſi non eſſent pprie poſthumi datio tu
toris non extẽderetur ad eos. tex. eſt no. in. l. ſi quis ita. §. ſi. ſ. eo. de
teſta. tutel. Niſi ex quadam vtilitate ⁊ ſpãlitate: vt ibi dicit text. ⁊
propterea aduerte ꝙ gloſſ. hic dum allegat illam. l. quid ſi nepo
tes. non allegat eam pro contraria vt facit Bar. imo allegat pro:
quod etiam nepotes dicantur pprie poſthumi: ideo Bar. melius
debuiſſet opponere de. l. poſthumorũ. ĩ. tit. j. quam pprie allegat
glo. ad hoc vbi dicit text. poſthumorum loco ſunt pondera illud
loco poſthumorum: ergo vere non ſunt poſthumi. ¶ In prima pte
50 habes notare ex hac gloſſ. † ꝙ poſthumus eſt pprie qui naſcitur
poſt mortem teſtatoris. Alij dicũtur improprie poſthumi. vt no.
per gl. in rubri. C. de poſthu. here. inſti. Patet ex etymologia vo
cabuli. Nam poſthumus dicitur quaſi poſt humum natus: et ſic
poſt patrem traditum ſepulture. ⁊ iſtud dicit Bar. eſſe notandu3
ad ſtatuta facientia mentionem de poſthumo: q2 intelligit̃ ſolum
de nato poſt mortẽ patris: cum in ſtatutis verba ſint pprie intelli
genda. Adde ꝙ pro iſta glo. eſt text. formalis in. l. iij. in princi. in
verbo poſthumos. ĩ. titu. j. vbi tex. dicit poſthumos eos dũtaxat
dicimus: qui poſt mortẽ parentis naſcuntur. ⁊ ibi glo. ⁊ Bart. ad
hoc no. illum tex. Ad idem tex in. l. nomen filiarum. in princi. de
verboru3 ſigni. vbi dicit tex. ꝙ nomen poſthume non cadit in ea
que iam nata eſt. idem tenet gloſ. in. §. poſthumorũ. inſti. de exhe.
libe. Ita etiam tenet do. Alex. in ꝯſi. cxlij. ſcdi volu. incipiẽ. circa
primã dubitationẽ videret̃ prima facie. in. ix. col. ⁊ illud conſiliu3
eſt errore duplicatum. in conſi. cij. iij. volu. ¶ Contra iſtam cõem
concluſionem ⁊ veram videtur facere text. in. l. iij. §. nominatim. ĩ
ſi. ĩ. tit. j. vbi qd eſt fortius in exheredationẽ: ⁊ ſic in odioſis appel
latione poſthumi venit non ſolum natus poſt mortem teſtatoris
ſed etiam natus in vita: ⁊ tamen ſi eſſet improprie poſthumus:
iſtud non eſſet dicendum in materia odioſa exheredationis. Niſi
diceres ꝙ illud ibi ideo ſit: quia agitur de ſuſtinendo teſtamento
51 ⁊ ſic de fauore: † quia publice intereſt ꝙ teſtamenta ſuſtineantur.
l. vel negare. ĩ. quẽad. teſtã. aper. facit bene tex. in. l. ſi ita facta. ĩ. ti-
tu. j. vbi in exheredatione ſub ſimplicibus continentur caſus mi
xti ⁊ hoc vt teſtm̃ ſuſtineat̃. Alias in odioſis ſimpliciter ſub ſim-
plicibus non continent̃ caſus mixti. l. vim paſſam. §. preſcriptio
ne. ĩ. de adulte. dixi in. l. ſi ita ſcriptu3. in prin. ſ. eo. ⁊ latius in. l. ij.
in princ. ĩ. de verborum obliga. ¶ Secũdo in contrarium allego
fortem tex. in. l. ſi quis ita. §. ſi. de teſta. tutel. que3 ſtatim aliter al-
52 legabam: vbi eſt text. ꝙ teſtator faciens mẽtionem de poſthumo
intelligit̃ de vnoquoq3 poſthumo ⁊ ſic improprie. Na3 ſi teſtator
dederit tutorem poſthumis. ⁊ aliquis naſcat̃ in vita teſtatoris eſt
improprie poſthumus: quia nõ eſt natus poſt mortẽ: ⁊ tamen ve
nit appellatione poſthumorũ: dato ꝙ ibi tractet̃ de onere ⁊ gra-
uamine tertij. ſ. tutoris. ⁊ eſt ſimilis tex. in. §. fin. inſt. qui da. tuto.
poſ. ⁊ reperio ꝙ do. Alex. nõ hic ſed in rubri. ſ. eo. in. iij. col. tenet

q lz fm etymologiam vocabuli: posthumus dicatur qui nascitur post mortez testatoris: tñ legislatores appellatione posthumi intelligunt posthumũ quocũq modo. Et ppterea per illũ text. dubitat an sit vera decisio Bar. hic de statuto faciente mentionẽ de posthumo q intelligatur solum de nato post mortẽ. dicit. d. Alexan. q hoc est cõtra illũ tex. tamen q ppter autoritatẽ Bar. non est ab eo discedendũ. ¶ Addo q Bal. in loco solitario quem nemo allegat in c. inquisitioni. in vlti. colũ. de appel. dicidit q si aliquis obligauit se sub pena ad pacem factam seruandam pro se et filijs: q non intelligitur de posthumis per. d. l. si qs ita. Tñ Bal. loquitur qñ fit mentio filiorũ & nõ qñ posthumoꝝ: put logr. d. l. si quis ita. §. fi. ¶ Istis tamẽ non obstantibus teneo cõclusionez
53 Bart. † q proprie & in statutis appellatione posthumi veniat solum natus post mortẽ: & non alij p tex. ad literam in. d. l. ij. in princi. in ver. posthumos. & p tex. in. d. l. nomen filiarũ. Et ad. d. l. si qs ita. §. fi. qui videtur vrgere ad oppositũ. Rñde & pondera tex. ibi dum dicit vtilius & pro vtilitate fauore pupillorũ appellatione posthumi venit etiam posthumus improprie. ¶ Adde etiam ad Bar. q non est pprie posthumus qui ex secto ventre matris extractus est: vt est glo. in. l. posthumus ad finem princ. de inof. test. quã glo. Ang. ibi no. & simpliciter sequit. Sz in 𝔷trium habes tex.
54 in. l. qd dicit. s. eo. per quẽ tex. ibi reprobaui illaz glos. ¶ † Adde q etiam indefinita appellatio posthumi nõ cõprehẽdit nisi illum qui nascitur ex legitimo matrimonio: nõ aũt naturalez: siue testator esset vxoratus siue non. Ita no. Bal. in. l. placet per illuz text. s. eo. & ibi do. Alex. in primo no. reputat nota. dignũ: & q non reperit ab alio tactum intelligendo vt ibi per eum et ibidem dixi.
55 ¶ † In scda parte gloss. habes qd non est necessaria continuatio de. l. ad legẽ. & ita quotidie allegat hic glo. adde gl. in. l. ij. C. de peti. bo. subla. lib. x. lz glo. in. l. ij. in princi. de verb. obli. continuet illam legez. ¶ Capio glo. in verbo si filius. quã diuide in quatuor partes. In prima declarando respondet tacite qõni. In secunda per viam no. remouet vnũ contrarium. In tertia idẽ facit. In qrta idem. scda ibi. & nota q de nepotibus. tertia ibi. itẽ no. q secuola. quarta & vltima est ibi. itez no. q dicit filius ¶ In secũda parte habes ex glo. q gallus solum puidit: nepotem nasciturũ post mortem aui posse institui. Non aũt prouidit de nepote nato in vita aui: sed velleius super hoc prouidit: vt in. §. nunc de. l. velleia. s. ea. l. ¶ Contra istam conclusionem Barto. format duas oppo. Prima est: q prouisio galli facta in vnum casum debet extẽdi ad alium: & sic prouisio velleij non fuit necessaria. Secundo opponit de tex. in. l. fina. C. de posthu. here. insti. quez allegat gl. hic in verbo post mortem meã. & respondet Bar. vtriq oppositioni vt hic
56 per eũ. ¶ † Adde in pma oppo. dum tenet q ante. l. velleiã testator nõ poterat instituere nepotez natum in eius vita: in hoc male dicit nepos iam natus poterat etiam per. l. xij. tabu. institui: eo qr tunc non erat posthumus pprie cum esset natus in vita: imo nec large: cum esset natus in vita & ante conditum testamentum: ergo nõ põt dici posthumus nedum proprie sed nec etiaz large Ideo. l. xij. tab. non prohibebat eum institui. & ita tz ipsemet Bartol. in §. ille casus. in. j. colum. s. e. l. & dixi. s. in primo & tertio euidentiali. ¶ Itez dum Bar. in prima & scda oppo. intelligit. l. fi. C. de posthu. here. insti. pcedere ex eo qr testator ibi infirmitate grauat⁹ credebat se incõtinẽti decessurũ. Ideo tunc prouidendo in vnum casum. s. si nascat post eius mortẽ: intelligit etiã prouidere in alium casum si nascatur in eius vita. vt ibi & l. titius. §. lucius. s. c. secus qñ testator non credebat se incõtinenti moriturũ: sic intelligit. l. commodissime. §. eo. sed trussa est. Istum intellectum vbiq tenet Barto. sed eũ semp reprobaui tãq oĩno diuinatiuũ: & tenui aliũ intellectum qui est planus & nitidus. d. Christo. de castel. vt dixi in. d. l. commodissime. s. eo. & in. d. l. fin. C. de posthu. heredi. instit.
57 ¶ In tertia parte glo. † dum dicit qto iuniores tanto perspicaciores fm Priscianum. Intellige sane iuniores. i. moderniores. Nam cũ videant aliorũ scripta magis possunt speculari: & facile inuentis addere. Non aũt intelligas iuniores etate: qr in senibus maior est sapientia. vnde diuus Hieronymus scribens Augustino. Bos senior grauius figit pedem. Itez senior maturitate sensus prestãtior. c. nisi cũ pridẽ. in vsi. alia vero cã. de renũ. Itẽ rerũ experientia doctor. xxvi. q. iij. in. c. sciendũ. & iij. distin. in. c. por-
a ro. vnde consilium senium melius est[a] ã iuuenum. c. ex multa. de voto. & plus valet vmbra senis q eloquentia vel gladius iuuenis
58 ita no. Bal. in. c. j. de renun. per illum tex. qui dicit † q senescente corpore spiritus in sublimiora conscendit. Ita etiam no. Bal. in l. cum antiquioribus. C. de iur. delib. ¶ Tamẽ 𝔷 istam glos. declaratam vt. s. & autoritatẽ Prisciani allego tibi text. in. c. j. ad fi. de natura feu. ibi. Moderni aũt non ita subtiliter cernentes dicunt. Sed potes dicere q illud ibi specialiter dicat in illo casu in quo Mod. nõ ita subtiliter viderunt: per hoc tamẽ non sequit qn al's Mod. esse debeant perspicaciores ad speculandum cum vt dixi aliorum scripta videant. ¶ Capio glossel. in verbo neptis In

a ¶ Consiliũ seniũ meli⁹ ẽ. Adde ꝙ in 𝔠silijs dãdis p̃rio loco ds senior. & ponit Lu. ro. ĩ suo singu. lxxxi. incipi. qs debeat pmoloqui. & adde q in Catone maiore habet q senes psumũt magis sapiẽtes q̃ iuuenes et canities sapientiã designat vt habetur lxxxiiij. disti. §. porro. & qnquagesima priuilegia senectutis vide per barth. cep. ĩ trac. de militũ ipatore diligendo char. j. & seq.

b ¶ Masculinũ nõ concipit. Addõ q in materia ĩ q̃ mascul⁹ & femina non 𝔠ueniũt cõsuetudine & rõne: masculinum nũq̃ 𝔠cipit femininum. ita Bal. in. l. et ĩ multis. s. de sta. ho. et refert & seqr Soci. in 𝔠si. xc. colũ. fi. in fine.

glo. in verbo neptis. Ista gl. peccat in spm sctm: qr reprehendit iuriscõ. de supfluitate: & non aduertit q sumus in lege noua & corrigente: in qua potuisset dubitari: Nunqd masculinum conciperet femininũ. Et propterea iuriscon. vtrumq genus expressit. Et
59 propterea Rapha. cu. notat ex ista glo. † q etiam in. l. noua & corrigente masculinũ cõprehẽdit femininũ: vbi est eadẽ ratio: & hoc modo datur magna ampliatio ad. d. l. j. de verbo. sig. & l. quicunq. C. de ser. fug. q etiã in materia correctoria masculinũ cõcipiat femininũ. Istud reprobat do. Alex. qr in materia stricte interpretanda masculinũ nõ cõcipit femininũ. l. j. §. itẽ queritur. s. de ven. in pos. mit. Sed materia correctoria nedũ stricte imo strictissime est interpretanda. l. precipimus. §. fin. C. de appel. l. sancim⁹. C. de testa. & c. cum expediat. de elec. in. vj. alij nihil tangũt. Tu autem aduerte ne erres. in terminis: q ista materia nõ est correctoria: sz solum limitatoria in aliquo casu iuris antiqui. Non enĩ induxit gallus quẽlibet posthumũ alienũ posse institui: qr hoc modo bene corrigeret. l. antiquã. & sic. §. posthumo. insti. de lega. & insti. de bo. pos. in princi. sed solum induxit posse institui illum nepotem posthumũ qui esset futurus suus: & in casum quo efficeret suus: & sic dicit materia limitatoria & non correctoria: vt per Barto. et doc. in. l. si constante. in prin. in. ix. q. prime qõnis princi. s. so. ma
60 tri. † Sed in limitatorijs bene licita est extensio. c. cum. dilecta. §. nos. igitur. & ibi ad hoc no. do. Abb. de cõfir. vti. vel inuti. & c. ad audientiam. & ibi do. Abb. in primo no. ad hoc no. de cle. non residen. & c. post translationem. §. q̃q. & ibi Bal. ad hoc no. de renũ. Et q ista materia sit limitatoria & non correctoria: tenet ipsemet d. Alexan. sibi cõtrari⁹: sed ad aliud propositum in secunda char. & Are. hic in. v. col. vbi per hoc reprehẽdit Bar. in quinta oppo. dum respõdet ad. l. fi. C. de posthu. here. inst. vbi fm eum Barto. vult: q prouisio galli sit correctoria. in hoc eũ reprobat Aret. qr imo est natura limitatoria. ¶ Tamen tu aduerte q Bar. non dicit q puisio galli sit correctoria: sed bñ dicit: q est cõtra ius cõe: hoc est cõtra illud qd disponebat lex. xij. tab. que nolebat posthumũ alienum posse institui p hoc q puisio galli sit 𝔷 ius antiquũ: nõ dicit Bart. q illud corrigat put intelligit Are. sed bene limitat. ¶ Item inquãtũ do. Aller. facit istud fundamentũ: q in ma
b teria stricte interpretãda masculinũ non concipit[b] femininũ. Ad
61 de pro eo bene facere † q in exheredatione masculinũ non concipit femininũ. gl. est ĩ. l. si ita facta. s. tit. j. quã Raph. cu. ibi ad hoc no. & ibidem Jo. de imo. ponderat illam glos. q in odiosis masculinum non concipit femininũ. distinguendo postea vt ibi per eũ. ¶ Istud assumptum do. Alexan. est nimium generale et multipliciter potest confundi: qr etiã in materia penali & sic odiosa: qñ odium est rõnabile masculinũ concipit femininũ. tex. est in. l. si qs id quod. in prin. in ver. sed & vtrũq serum. vbi plene dixi. s. de iuris. om. iud. Similiter in statutis in qbus ds fieri stricta interpretatio: tamen masculinũ concipit femininũ. Similr in rescriptis. Et similiter in priuilegijs put ista oĩa late posui in. d. l. si quis id
62 quod. ¶ † Bene verũ est q in correctorijs de stricta significatiõe vocabuli ad latam 𝔠currente idẽtitate rõnis: licita est extẽsio. gl. in cle. j. in verbo eligatur. & ibi Can. de ele. gl. in aut. vt hi qui obl. in prin. in verbo ad curationẽ. & ibi Ang. ad hoc no. col. vj. Dixi in aut. quas actiões. C. de sa. san. eccle. ¶ Capio gl. in verbo in decem mensibus. quam diuide in tres partes: put in effectu format tres qõnes. scda ibi. & dies mortis. tertia & vltima est ibi. sed
63 quid si post duos dies. ¶ In prima parte gl. habes † q si ex vxore nascatur posthumus post. x. menses & duos dies qd dicit legitimus partus. idem tenet glo. in. §. mulier. in aut. de resti. et ea q̃ parit. col. iij. Et sequit Bar. hic. & bene facit tex. i. d. §. mulier. in. verbo. xj. mẽse perfecto a cõtrario sensu. ¶ Contrariũ q natus post. x. menses nõ dicatur legitimus: sentit glos. in. l. septimo mẽse. s. de sta. ho. et bene facit tex. i. l. intestato. §. fi. j. d suis & legi. vbi natus post. x. menses non censet esse legitimus. Et ita tenet Bal. Nico. de neap. & Jo. de imo. & do. Ale. hic. Nec ob. tex. in. d. §. mulier. in verbo. xj. mense perfecto. qr nõ debet sumi illud argumentum a contrario sensu propter textum. in. d. l. intestato. §. fi. lz posses ad illum tex. respõdere q natus post. x. menses non dicatur legitimus est verũ quando nascitur post p multos dies. secus si p duos dies: qr paria sunt aliquid fieri in tpe vel paulopost. vt est glos. reputata singu. in. l. pompon. §. rati. de procura. et in. l. ij. in princi. C. de iura. calũ. De quo vltimo alias plene dixi in. l. ita de
64 mum. C. de procur. ¶ † Item inquãtum Barto. dicit omnes cõcordare q triplex sit tps perfectum partus. s. xij. mensiũ. ix. & x. et sic pondera q non idem de octauo mense: super quo de multiplici tẽpore partus. vide late Aulum gellium in tertio noctium atticarum in capite. xvi. vbi varios autores refert etiam philosophos & medicos vltra Hypocratem & aristotelem. & ibi precipue
65 per eũ de octimestri partu. & xi. xij. mensium. ¶ † In scda parte glo. an dies termini cõputetur in termino. dixi in. l. j. vbi Bart. et alij ponunt. s. si quis cau. ¶ In tertia parte gloss. dic q qñ testator cõprehendit

tor cōprehendit terminū q naturaliter solet euenire: puta si post/humus nascatur .j. x. menses: tps. x. mensiū est naturale ad partū: si postea post .x. mēses .j. duos dies quasi supnaturaliter nascatur habebitur pro instituto et nō pro preterito. secus si testator exprimeret tempus post mortē et nasceret in vita. l. cōmodissime. s. eo.
66 ¶ †Extra gloss. querit Bart. quid si mulier .j. paucos dies post mortem primi mariti accepit scdm maritū et .j. ix. aut .x. mēses peperit cuius iudicabitur filius Barto. refert quatuor opin. Prima quorundam qui tenent aduertendum in cuius domo natus sit filius: istam tenet Bal. in. l. si matre. C. de suis et legi. sed eam reprobat Areti. hic et bene. ¶ Secūda fuit opi. q standū sit dicto matris. Istam reprobāt Bar. et bene: qr mater posset decipi: vt iuribus per eum allegatis. Adde quod fortius decidit Barto. post Dy. et Jac. but. in. d. l. filium. s. de his qui sunt sui vel alie. iur. vbi dicit q quedam regina concepit filium ex quodam milite qui putabatur filius regis primogenitus: et ita successit in regno. Mater veniēs ad mortē dixit filio. Tu bene es filius meus sed nō regis. et sic ipse credidit dicto matris et renuntiauit regno. dicūt ibi doct. Hoc ego non fecissem: qr nō debuit credere dicto matris. et sequitur do. Abb. in. c. per tuas. in. ij. no. per illum tex. de proba. et in. c. transmisse. in vlti. no. per illum text. qui filij sint legiti. vbi
67 ampliat† q nō solum nō debebat credi dicto matris: imo nec dicto amborū parentum: et sic patris et matris: quando est in quasi possessione filiationis. et idē do. Abb. vbi hoc mirabiliter limitat de peni. et remis. in. c. officij. col. ij. ¶ Tertia fuit opi. Jac. de bel. qui disputauit istam. q. et posuit disputationem suaz in. l. j. de bo. pos. fm tabu. alias est in. l. j. C. quorū bonorū. et incipit illa disputatio: Berta contraxit matrimonium: vt primo inspiciat cui assimilet iste filius: an primo an scdo marito. Istud reprobat Bar. et
68 bene† quia ex cogitatione mulieris tpe cōceptionis partus assimilatur alteri de quo cogitabat: etiā si cogitaret de aīali bruto. glo. est no. in. l. querit aliquis in glo. ff. de verb. signi. et gl. in. l. nō sunt liberi. s. de sta. ho. ¶ Adde q alibi dicit Jaco. but. in. l. ff. C.
68 de carbo. edic. † q filij qui assimilant marito nō sunt legitimi. Rō qr qñ mulier adulteratur propter timorem viri hz semper cor ad maritum: et ex illa imaginatione generat similem marito. et refert q qdam suus amicus et magnus medic ita sibi dicebat. ¶ Jtē
69 adde† q refert diuus Hieronymus in qōnibus super Genesim scriptum fuisse in libris Hypocratis medici: q quedā mulier suspicione adulterij fuerat punienda: cum pulcherrimum peperisset vtriq parenti et toti generi dissimilem: nisi memoratus medicus dissoluisset questionē: monens querere ne forte talis pictura esset in cubiculo: qua iuēta mulier a suspicióe liberata est. ¶ Jtē Quintilianus matronam accusatā de adulterio q ethiopem peperisset ex imagine conspecta in cubiculo hoc accidisse argumentatus eam defendit. Nec mirum similem inspecte imagini sobolē fieri in extremo voluptatis: cū hoc ipsum in equorum gregibus
70 apud hispanos fieri dicat Hieronym. †et refert Augusti. in lib. x. de ciuitate Dei. vbi etiā Augustinus refert illud qd legit Gene. xxx. c. Jacob nouā nature artem inuenisse: vt ex vnicoloribus gregibus varij coloris nascerent ponendo virgas varij coloris in canalibus vt tales fetus cōciperent quales vmbras que varie erant aspicerent. ¶ Jtem dum Jaco. de bel. tenebat q in dubio nullius filius iudicabit p. l. liberorū. §. j. s. de his q no. infa. ibi propter turbationē sanguinis: vt ibi dicit tex. quia generat incertitudo: ex quo sanguine sit genitus. et ibi glo. in specie tenet. Adde q cōtrarium de directo tenet Ang. in. l. duo socij. de her. insti. in vj. col. vbi argumēto illi tex. tenet q in dubio pōt iudicari filius vtriusq et sic ad vtriusq hereditatē admittitur propter incerti/
71 tudinē. Sed istud vltimū reprobat per do. Alex. et are. hic: †quia bene possibile est quē esse seruū duorū dñor: et ab vtroq libertatem consequi: vt ibi. sed impossibile est quē esse filium duorum: et lex non fingit super eo qd est impossibile in genere et natura. vt p plura exempla declarat Bar. in. l. is qui p emptore in. ij. q. prin. j. de vsucap. et in. l. eadē. de duo. reis. Sed tu caue qr etiā est ipossibile quem esse seruū duorum insolidū sicut et filium. ¶ †Quarta
72 et vltima est opinio Bar. qui effectualiter in dubijs vult stādum dicto peritorū et sic medicorū. et istud est tutius. et cū opi. Bar. tenent Bal. Nico. de neapo. et do. Alex. hic. et Bal. i. l. septimo mēse de statu homi. ¶ Ultimo pro cōplemento huius principij restat vna necessaria difficultas contra istum tex. Nam puisio galli fuit adinuenta vt prouideret rupture testamenti ne testamentū rumperetur. §. idē credendum. in fi. et. §. q si is. et. §. si eius. et p totā istā l. et sic nepos posthumus natus post mortez patris et aui rumperet testamētum. Jdeo induxit gallus nepotes posthumos posse heredes institui: ne preteritione eorum filio decedente viuo testatore testamētum rūperetur. Sed videtur q prouisio galli fuerit inanis et vana: et q gallus non debuerit timere: q nepos posthumus posset vnq rūpere testm: qr per mortem filij tacite vel expsse vniuersaliter instituti decedentis viuo testatore testm irritabatur

cum ex eo non posset hereditas adiri. l. j. in fi. j. ti. j. l. non putauit. §. a primo. dz cōtratabu. et sic testamētū erat in cā quasi caduci: ex quo filius heres vniuersalis moriebat ante testatorē. l. vnica. §. p secundo. C. de cadu. tollē. et sic nepos posthumus qui nascebatur postea post mortē aui: et sic eo tempore quo iam testm euanuerat per mortem precedentem filij non poterat illud amplius rumpere cum iam prius esset ruptū: et qd nullū est: rumpi nō potest. l. nā et si sub conditione. §. post defectū. j. ti. j. et. c. ad dissoluendum. de despō. impu. ¶ Propter hāc difficul. Bal. hic in. ij. opp. et Ange. in. §. in omnibus. j. e. l. dicūt istā. l. vsq ad. §. nūc de. l. vellei. de necessitate debere intelligi q vltra filiū alius etiam erat in parte institutus: et sic q filius habebat coheredē cuius aditiōe poterat confirmari testm etiā subducto filio de medio per mortem in vita testatoris. ita q per mortem filij viuo testatore contingentē testamentū non irritabat. ¶ Jste intellectus nullatenus potest procedere per tex. ineuitabilem in. d. §. in omnibus. vbi si alius fuisset institutus heres: exheredatio facta de filio valuisset: qr potuisset aditione heredis pure instituti cōfirmari in vita filij: cui contrarium expresse ibi dicit tex. et ita etiā reprobaui. s. in glo. in vbo posse in scda parte. et Bal. met in. d. §. in oibus. in scda oppo. perpendens de errore suo per illū tex. reprobat intellectum quē hic posuit de alio coherede. et ita etiā reprobāt Jmo. Raph. cu. et d. Alex. hic. Jmo. et pau. de ca. in. d. §. in oibus. Pau. de cas. in. §. j. j. ea. l. Raph. cu. in repe. l. si filius qui in potestate in secūda opp. s. codē. ¶ Unde alio scdo modo rñdent Jmo. Raph. cu. et domi. Alexā. hic: qui in effectu negant assumptū supra factū: et plenius dicam qr ipsi: vnde fm eos ratio finalis prouisionis galli nō fuit prouidere solum eo casu quo testm aptitudine posset rumpi: et sic
74 quando alius esset institutus coheres cum filio. † Sed etiam fuit prouidere eo casu quo nō posset rumpi testm: vt qñ filius vniuersaliter institutus decederet viuo testatore. Nam gallus statuit q qñcūq nepos posset institui si testator volebat habere heredem ex testamēto: et sic instituere nepotē nasciturum ex filio post eius mortem: quo casu fuit necessaria puisio galli pp̄ter legē antiquā phibentem posthumū alienū posse institui: et sic fm eos intentio principalis galli fuit principaliter puidere: q nepos posthum posset heres institui: et nō respōdent ad iura superius allegata q aperte dicunt puisionē galli fuisse adinuentā ne testamenta rumperentur que rumpi non poterant: ex quo per mortē filij vniuersaliter instituti decedētis viuo testatore testm irritabat. Ad hoc nesciunt bñ respōdere. Saluo q Raph. cu. dicit q istud ne testamenta rūpantur dz intelligi largo modo etiā qñ testm efficiebat
75 quasi caducum: et sic irritabat qd nihil est dicere. ¶ †Tu aduerte p habenda fundamentali veritate: q qñ filius heres vniuersalis morit viuo testatore: non est veruz q testm efficiebat quasi caducum in totū: put psupponunt Bal. Ang. et ceteri Moder. ex quo hz substitutum vt hic: et mortuo filio viuo testatore vz testm: et post mortē testatoris substitutus admittit: vt est tex. in. l. si pater filiū. in fi. et ibi glos j. de vulga. et pupil. Nam a vulgari substōne testm pōt incipere dato q primus gradus sit nullus. l. ij. §. fi. vbi dixi. s. c. late Bar. in. l. j. in prin. j. de vul. et pup. in scdo effectu quarte qōnis princi. et in terminis nostris. s. huius. l. Bar. expresse firmat in. d. l. pater filium. in. ij. oppo. vbi dicit q ista lex in pnci. et per totā legez in qua testator dixit: si filius me viuo morietur substituo nepotez nasciturum post mortē meā: procedit: qr testm incipit a vulgari substitutione nepotis. et idem tenet Bar. in. §. j. in. j. col. j. ea. l. vbi notat ex illo tex. fm tertiū modū glo. q filio instituto decedente in vita testatoris substitutio vulgaris hz locū: et sic testm bene efficit quasi caducū respectu filij vniuersaliter instituti ex quo moritur viuo testatore: et sic institutio filij bene tunc efficitur quasi caduca. d. l. vnica. §. pro scdo. C. de cadu. tol. tamen testm valet et tenet quo ad substitutum. tex. est in illo. §. pro scdo. et tunc testm incipit a substitutione vulgari: et sic a scdo gradu ista so. videtur plana et clara. ¶ Sed caue tu prouecte q text. in. d. l. si pater filium in fi. expresse ad literā loquit: qñ posthumus substitutus natus est viuo testatore: et sic testamētū potuit incipere a substōne vulgari. sed in lege nostra: nepos posthumus substitutus non erat natus viuo testatore: sed nasciturus post eius mortem: et sic tépore mortis testatoris adhuc erat in vtero matris: et sic non poterat adiri hereditas anteq nasceretur. l. antiqui. in princi. s. si pars here. peta. lz posset peti possessio nomine ventris aut car/
76 boniana que nullū ius tribuit toto ti. ff. et C. de carbo. edic. † Ratio quia posset non nasci vel nasci abortiuus. l. vxoris abortu. C. de posthu. here. insti. et sic interim videbat esse destitutum testm et sic esse quasi caducum. et forte q istud considerarunt Bal. Ang. et Moder. supra relati. lz nō exprimant: qr non fuerunt ita supini q ignorarent mortuo filio herede vniuersali viuo testatore testm posse incipere a substitutione vulgari: qñ talis substitutus esset in rerum natura tpe mortis testatoris: qd non est hic. et vltra. d. l. si pater filiū. omnes leges que dicūt: q testm pōt incipere a scdo

gradu: et sic a substitu. vulga. loquuntur qñ substitutus est natus: et sic est in rerũ natura tpe mortis testatoris. ita loquitur. l. iij. §. fi. s. eo. l. thais. §. splẽdo forus. qui est. §. pe. de fideicõ. lib. et. d. l. vnica. §. pro secũdo. C. de cadu. tollẽ. ¶ Et per hunc modũ põt tolli alia difficultas quã moui. s. contra cõem opin. gl. et doct. et posui s. in glo. in verbo posse in scda parte. vbi dixi q in hac. l. testm̃ valeat saltẽ de eqtate ptoria: dato q filius nõ sit institutus nec tacite nec expsse: sed oĩno preteritus: ex quo talis filius mortuus est viuo testatore et erãt substituti nepotes posthumi et sic venientes
77 ab intestato per. l. posthumus. versi. idem et circa. j. titu. j. † Nã potes dicere q ille tex. loquat qñ venientes ab intestato sunt in rex natura: et sic iam nati: secus qñ in futurũ sunt nascituri: vt. §. idez credendũ. et. §. etiam si parente. j. ea. l. q2 possent non nasci vel nasci abortiui vt pdixi. et sic ille tex. in versi. idem et circa. cũ sit exorbitans pcedit in casu certo: qñ veniẽtes ab intestato iam sunt nati: non aũt in casu futuro et sic dubio: tñ non reperio istud vltimũ ab aliquo tactum: nec etiam id qd proxime dixi. ideo relinquo super
78 vtroq cogitandũ. ¶ † Est bene verum q qñ nepos posthumus substitutus existẽs in vtero matris tpe mortis testatoris nõ possit tunc esse heres: et sic isto medio tpe anteq nascat testm̃ in totũ reddatur quasi caducũ: tñ si postea nascatur et eius noĩe adeat efficit heres. l. heres qñq. j. de acq. her. Ne alias sequat absurdũ q testator decedat pro parte tpis testatus et p parte intestatus cõtra l. ius nostrum non patitur. j. de regu. iu. et hoc modo sustinebitur testm̃ et incipiet tunc a substitutione vulgari: et hoc modo habes bñ enucleatã hanc difficultatẽ. ¶ Sed etiã ista so. nõ euacuat difficultatẽ. nec eã ex toto eneruat: q2 soluz pcedit qñ nepos posthumus fuit substitutus: q tũc testm̃ nõ est oĩno quasi caducũ p mortem filij heredis vniuersalis cõtingentẽ in vita testatoris: q2 tũc bene põt incipere testm̃ a substõne vulgari: et sic isto modo testm̃ valebit et tenebit. ¶ Sed qñ nepos posthumus esset pteritus et non substitutus: tunc pprie obstat difficultas supra mota: quõ p eius natiuitatẽ posset rumpi testm̃ qd iam erat irritatũ et effectũ quasi caducum p mortẽ filij heredis vniuersalis contingentẽ in vita testatoris. Nec tunc põt dici q testm̃ valeat: q2 incipiat a substõne vulgari: cũ nepos posthumus non esset substitutus sed preterit9: et tamẽ gallus voluit prouidere ne testm̃ posset rumpi per natiuitatem nepotis posthumi preteriti. Sed hoc euenire non poterat siue nascat siue nõ nascatur posthumus: q2 amplius rumpi nõ potest illud qd iam erat irritatũ et effectum quasi caducuz. ¶ Unde ad tollendũ radicitus difficultatẽ supra motaz: dico q ista lex de necessitate dz intelligi: qñ datus fuit substitutus vel alius heres successurus simul cuz nepote posthumo non qdem pure sed post mortem filij: et sic si filius viuo testatore moriat: et istud habuit pro cõstanti gallus: et isto modo oĩa sunt plana. Nam tunc non obstat §. in omnibus. j. ea. l. qui cõfundit intellectum Bal. et Ange. intelligentiũ tex. de alio herede pure dato. Istud nullatenus põt pcedere per illũ tex. vt. s. deduxi. Et intelligendo put ego intelligo ille tex. concordat cũ intellectu: quẽ ego trado: q filius post mortem suam frustra exheredabitur. vt ibi dicit litera cũ hic substitutus vel alius heres datus post mortem filij nõ possit in vita filij exheredati adire hereditatẽ: et sic talis exheredatio nõ fuit confirmabilis in vita filij et cõsequẽter fuit nulla. l. si ita. §. fi. s. e. ¶ Itẽ isto modo intelligendo si nepos posthumus fuisset preteritus potuisset nascendo rumpere testm̃: q2 tunc per mortem filij heredis vniuersalis contingentem in vita testatoris testm̃ non fuisset irritatum nec ex toto effectũ quasi caducũ: cunc esset locus substituto vel alij heredi existenti in rerum natura a quo bene potest testamẽtũ incipere: vt iuribus supra allegatis. Isto modo intelligendo sane puisionẽ galli tollitur plane et plene difficultas supra mota. et hanc puto esse veritatem.

1 ☞ Cõditiones apposite per legẽ important formam necessariã quando sunt extrinsece.
3 Etiam legislator reprehenditur de superfluitate verborum.
4 Turpe est doctori cum culpa redarguit ipsum.
5 Aduocatus nimis verbosus põt ppter hoc priuari aduocatiõe.
6 Dispositio testatoris simpliciter facta: intelligitur facta eo casu quo de iure potest.
7 Qñ dispositio non põt in esse produci nisi sub certo modo vl' sub certa conditione: si fiat simpliciter censetur fieri sub illo modo et sub illa cõnditione qua fieri potest.
8 Illud dicitur fieri simpliciter qñ fit conditionaliter et cõditio inest de natura actus.
9 Substit. vulga. potest fieri verbis mere directis.
10 Hec verba titium instituo et semproniũ substituo inducũt substitutionẽ vulgarem tantũ: et nõ fideicõmissariam.
11 Si testator instituat filium et nepotem iam natum: intelligit eos instituere ordine successiuo.
12 Qñ copula et ponit inter personas inter quas cadit ordo charitatis et affectionis vni per prius et alteri per posterius: tũt copula non fungitur officio nature sue. et nu. 13.
14 Testator non habet necesse instituere simul. in eodẽ ordine et gradu filium et nepotem.
15 Propria copula nature et: est equaliter copulare et simul et semel vocare.
16 Si testator instituat filiũ et nepotẽ in vna oratione: vna determinatio respiciens duo dz illa equaliter determinare.
17 Legatum factum a patre filie: non censetur factum in causam necessariam dotis.
18 In vltimis voluntatibus quo ad acqsitionem nõ attendimus tẽpus conditi testamẽti: secus tamẽ in 3ctibus.
19 Licet nepos acqrat in totum patri effectum et cõmodũ hereditatis: tamen remanet heres nomine.
20 Qñ plures psone copulantur inter quas cadit ordo charitatis et affectionis et concurrit necessitas saltem causatiua instituendi: intelliguntur vocati nõ simul sed ordine successiuo: et etiam si nõ cõcurrat necessitas ex parte testatoris instituendi: et dũ tamen 9currat ordo charitatis et affectionis. nu. 22.
23 Alternatiua ex presumpta voluntate testatoris resoluitur in cõiunctam: econtra ex presumpta charitate et affectione: coniuncta resoluitur in disiunctam.
24 Affectio testatoris colligit ex serie ipsius testamenti.
25 Qñ plures persone sunt copulatiue noĩate: sed vocate sub termino vniuersali puta familie admittunt ordine successiuo.
26 Si testator instituat fratrem et eius liberos: liberi (q2 vocati sub noĩe collectiuo) censentur vocati ordine successiuo.
27 Si qs recipiat emphyteosim p se et alijs de domo ipse pfert alijs donec vixerit et post eũ alij ordine successiuo q sunt proximiores.
28 Quando coniunctio nõ est testatoris si testator relinquat cognatis vel familie alterius venient omnes equaliter et non ordine successiuo.
29 Uiuens non potest habere heredem.
30 Quando plures persone inter quas cadit ordo charitatis et affectionis vocant per dictionẽ cum: admittuntur simul non attento ordine charitatis.
31 Dictio heredes exponitur pro filijs.
32 Dictio cũ: inducit maiorẽ cõiunctionẽ verbalem q copula et.
33 Qñ dictio cũ ponitur inter ea quox vnum non põt accedere alteri: tunc non est differentia inter et: et cum.
34 Qñ pater et filius sunt persone extranee penitus testatori: tunc intelliguntur simul vocati: non aũt ordine successiuo.
35 De natura copule et: est copulare eque principaliter.
37 Peruersio ordinis in institutione nil facit ad factum: sed dz attẽdi ordo necessitatis.
38 Uiuentis nulla est hereditas.
39 An in contractibus pater acqrens p se filijs et nepotibus intelligatur acqrere simul an ordine successiuo.
40 An in nouo feudo acqsito pro parte et liberis: vel in donatiõe facta patri et filijs: filij simul admittant: an ordine successiuo.
41 In contractibus pater censet acqrere ordine successiuo.
42 In his que nõ trãseunt nisi ad filios et nõ ad extraneos heredes pater censet acqrere filijs vt filijs: nõ aũt vt heredibus.
43 Per generalem renuntiationẽ nunq veniunt feuda nisi specialis sit de eis facta mentio.
44 Et bona emphyteotica et feuda non censentur hereditaria.
45 Non solum quando quis acquisiuit pro se et filijs feudum: sed etiam quando pro se et heredibus admittãtur pro equalib9 portionibus.
45 Si statutum concedit priuilegium aliquod patri et filijs: an viuo patre filij gaudebunt.
47 Hereditas vel dñium non põt esse penes duos insolidum.
49 Patre patrono alicuius ecclesie existente et viuẽte: filij eius non possunt presentare.
50 Si priuilegium legitimãdi sit cõcessum patri et filijs et nepotibus filij possunt viuo patre legitimare.
51 In libello videtur intentata actio q ex verbis narratiuis colligi potest.
52 Si in eodem volumine reperiantur statuta contraria: seruanduz est illud quod est iustius et equius.
53 Quando sunt duo statuta contraria et vtrũq speciale. attenditur quod est magis fauorabile.
54 Qñ sunt due dispõnes speciales illa dicitur specialior et preferẽda in qua militat maior fauor dispositionis.
55 Maior pars censet que est iustior et maiori rõne et equitate nitit.

Quidam recte. Iste. §. vsq ad. §. instituens fm Bar. hz tres partes. In prima ponit reprehensio sceuole contra gallum de supfluitate. ¶ In scda et sic in. §. idem credendum ponitur rephensio sceuole de insufficientia circa numerũ personarum. ¶ In tertia que est in. §. et quid si tñ. ponitur reprehensio de insufficientia circa casus. et lz Bar. dicat q iste

ꝙ iste .§.non potest summari:qꝛ nō ponuntur verba testamenti clare. ¶ Tu tñ summa sic.institutio nepotis posthumi simpliciter facta:intelligitur de nepote nascente post mortem filij:ꝛ sic in casu prouiso per gallum.h.d. ¶ Anteꝗ̄ vlterius progrediar:ꝗ rō pro intellectu litere que erat dubitatio huius tex. Dic qꝛ gallus videbatur tradidisse formam:vnde si nō apponeret testator verba mortis filij:tāꝗ̄ forma non seruata videbaẛ actus nō valere.l.cū hi.§.si pretor.vbi dixi.s̄.de transac.etiam si sit actus fauorabilis puta libertatis:omissio forme eū vitiat.l.qui rome.§.flauius.ȷ̄.de verbo.ob.sed ad hoc.Sceuola tacite rñdet in hoc text. ꝙ gall⁹ non voluit ponere formā necessariam:ȝ bñ voluit ponere casum in quo institutio nepotis posthumi punctualiter poterat valere.Si ergo omittatur mentio mortis ꝛ fiat simplr̄ valebit testm̄:ac si esset facta in casu qui concipiẛ ex verbis galli.Hoc modo sceuola non reprehendit gallum de superfluitate:vt dicūt glo.Bar.ꝛ cōiter doc.sed potius declarat gallum:prout tenent Imo.Raph.cuma.ꝛ Pau.de ca.hic:qꝛ non fuit reprehendēd⁹ gallus:si omnia specificauit.l.stipulationes commodissimuȝ.de verb.ob.ꝛ.l.testamētū nō ideo.C.de test. ¶ Et ꝑptera Bar.ȷ̄.in discursu prime qōnis glos.videtur velle ꝙ gallus non induxerit formam sed solum potentiam:ꝙ nepotes posthumi possent instituti vnde postꝗ̄ induxit potentiā ꝛ facultatem postea in modo instituendi ꝛ sic in ipso actu:non sunt necessaria tot verba. ¶ Sed aduerte ꝙ imo gallus apponat necessariam formam potest fortiter probari:qꝛ induxit sub quibus conditionibus possit institui posthumus alienus:sed cōditiones apposite per legē important formā necessariā ꝛ non leuē solennitatem:vt inquit Bald.in auẛ. matri ꝛ auie in.ȷ.col.in fi.C.quando mulier tute.offi.fungi potest per tex.in.l.pretor.in prin.in verbo nō sub cōditione.de colla.bo. sequunẛ do.Alex.ꝛ Are.in.l.ij.§.prius.ȷ̄.de vulg.ꝛ pup.Are.in c.in causis.in.iiij.col.de testibus. ¶ Sed pondera ꝙ iurisc.vult respondere et bene ꝙ quādo dispositio non pōt in esse ꝑduci nisi certo modo vel sub certa conditione:si fiat simpliciter censeẛ fieri sub illo modo ꝛ sub illa conditione qua fieri pot. Ita est casus peregrinus hic.ꝛ statim dicam in no. ¶ Uel secundo responde qd conditiones in ꝑuisione galli nō ponunẛ precise sed solum causatiue propter verbum posse:vt ibi dixi.ꝛ tenui ꝙ verbū posse ibi stat proprie:qꝛ gallus solum induxit potentiam et facultatem:et sic nō fit necessaria subauditio gl.ꝛ Bar.ꝛ aliorū ibi.dum subaudiunt ad tex.posse ꝛ necesse esse. Ista subauditio destruit illū text.
1 vt ibi tenui. ¶ †Tertio modo potes respondere ꝙ conditiones apposite per legem important formā necessariam qñ sunt conditiones extrinsece.sed iste conditiones quibus vtitur gallus sunt cōditiones intrinsece que insunt ex natura ꝛ validitate actus:dato ꝙ nō exprimanẛ. ¶ †Contra istū.§.Anteꝗ̄ vltra vadaȝ.Ego
3 oppono sic:ꝙ sceuola male arguat gallum de superfluitate verborum:qꝛ etiā ipse sceuola si bñ aduertis incidit in idē vitium superfluitatis:faciens mentionē ꝙ nepos nascaẛ post mortē aui:qꝛ sicut nō dȝ fieri mentio de morte filij prout reprehēditur gallus: ita nec etiam deberet fieri mētio de morte aui.et tamen in isto tex. dȝ fieri mentio de morte aui. Istud pȝ in tertio quarto et quinto modo glos.vbi gl.nihil ponit de morte aui.et tex.de neutri⁹ mortefacit mentionē.Tamen Glo.Bar.ꝛ omnes doc.indifferenter in primo ꝛ secūdo modo gl.faciunt mētionē de morte aui:ꝛ propter hoc illi duo modi glo.s.primus ꝛ secūdus non videntur esse boni ꝗ̄uis doc.eos sequantur. ¶ Sed caue qꝛ tex.refragaẛ dum dicit etiam si non exprimat de morte filij:ꝗ̄uis exprimat de morte aui.Nam in illa implicatiua etiam sonat ꝙ bñ exprimat d̄ morte aui.nec per hoc sceuola debet censeri superfluus:quia ex quo gallus induxerat nepotē posthumū posse institui sub duab⁹ conditionibus facictibus mētionē de morte filij ꝛ etiā de morte aui ideo sceuola disponēs primā posse omitti:vr̄ velle ꝙ scda debeat apponi:qꝛ vnius exclusio alterius est inclusio.l.cū pretor.cum si mi.de iudi.c.nōne bene dicimus.de presump. Nō est:quia gall⁹ nō dispensat nisi qñ nepos posthumus nasciẛ post mortē aui ꝛ nō aliter:ꝛ sic non dispensat si nascaẛ in eius vita.ꝑut etiaȝ declarat Bar.in.§.alle casus.in.ȷ.col.ȷ̄.ea.l.ꝛ dixi pluries.s̄.in princ.huius.l.ꝛ hoc modo habes bñ enucleatū sensum huius.§.per premissa.tñ non vr̄ clare resoluta difficul.qꝛ aut vtraꝗ̄ ꝯditio debet posse omitti aut vtraꝗ̄ dȝ apponi. ¶ Not.primo ex isto.text.ꝭm
4 magis cōem intellectum Glo.Barto.ꝛ aliorū† ꝙ etiā legislator reprehendiẛ de sup̄fluitate verboruȝ.Facit.l.fi.§.in refutatorijs. C.de app.ꝛ.l.fi.C.de preci imper.offe.Frustra enim fit per plura ꝙ potest fieri per pauciora.vt no.Bal.in.l.fi.per illum text.C.de adop.Alibi dicit gl.in.l.i.s̄.ꝙ me.causa.gaudent breuitate moderni:vt etiam syllabam vnam non necessariam non apponant.
5 ¶ †Adde ꝙ aduocatus nimis verbosus potest ꝑpter hoc priuari aduocatione.glo.est singu.in.l.ex ea.in glo.i.s̄.de postulā.facit l.quisquis.in ver.nemo.cuȝ glo.C.eo.quod no.contra aduocatos allegantes qui dicunt paucissimis verbis agam:ꝛ tamen multaȝ verbositatem exercent ꝭm glo.in.l.antiquitas.in fi.C.de vsufruc.
6 ¶ †Secūdo no.ex hoc tex.ꝙ dispositio testatoris simpliciter facta intelligiẛ facta eo casu quo de iure fieri pōt.facit.l.dotis fructus.§.fi.cum.l.seq.ꝛ ibi glo.expresse no.de iure do.ꝛ.l.q iure militari.de testa.mili.ꝛ.l.generaliter.in prin.C.de insti.ꝛ substi.Sic etiam in cōtractibus q censent celebrati ꝭm naturā actus.l.si stipulatus.de vsur.l.dāni infecti qdā.versi.ꝙ in stipulatiōe.ȷ̄.d̄ dā.
7 infec.ꝛ.l.quoties in stipulatiōib⁹.ȷ̄.de verb.obl. ¶ †Tertio not. diligēter ex hoc tex.ꝙ qñ dispositio nō pōt in esse ꝑduci nisi sub certo modo vel sub certa conditione:si fiat simpliciter:censeẛ fieri sub illo modo ꝛ sub illa conditione qua fieri potest: vnde auus instituendo simpliciter nepotem posthumum censetur instituisse subducto filio de medio in vita testatoris:quia alias non poterat tēpore galli institui nisi dicto casu.ꝛ illo casu erat necesse institui: ne alias rumperet testamētū.l.posthumorum.ȷ̄.titu.ȷ.Sicut in simili illud censetur esse factum noīatim prout lex requirit:quādo est factū in genere.sed illud gen⁹ non pōt verificari nisi in vna specie.l.ij.vbi dixi.s̄.e. ¶ Expeditis textua.capio glo.in verbo nō exprimat.quā diuide in duas partes prin.In prima ponit quinꝗ̄ modos qb⁹ vȝ institutio facta de posthumo nepote absꝗ̄ eo ꝙ testator exp̄mat de morte filij.In secūda format questionē quam disputat.secūda ibi qd aūt si filium.Rursus secūda pars principalis subdiuidiẛ in qnꝗ̄ particulas.In prima format questionē ꝛ pro vna parte allegat sex leges.In secūda in contrariū allegat quatuor leges quarū tres vltime tendūt ad probandū non esse attendendū ordinē scripture.In tertia opponit:ꝛ soluit.In quartā refert opi.quorundam.In quinta ꝛ vlti.primā opi.approbat secunda est ibi sed argumentū cōtra.s̄.de vsuf.accre.tertia ibi itē cōtra.C.de impu.quarta ibi sed quidā dicūt.quinta ꝛ vlti.est ibi solutionē primā teneas. ¶ †Ex primo modo intelligendi gl.iun
8 cto tex.nota ꝭm Bal.Imo.d.Alex.ꝛ Are.† ꝙ illud diciẛ simpliciter fieri quando fit conditionaliter:ꝛ conditio inest de natura actus:qd̄ est multū nota.ad statutū quo caueẛ ꝙ debeat positionib⁹ simpliciter rñderi:ꝙ possit fieri rñsio cōditionalis ꝭm naturā actus.idē etiā probatur ꝭm tertium modū glo.idem tȝ Bal. in.l.j.in prin.C.de edil.ac.facit bene tex.in.l.qui liberis.in princ. in verbo pure ꝛ ibi ad hoc not.Ange.Imo.ꝛ alij.ȷ̄.de vulg.ꝛ pupil. ¶ Confirmatur per tritam regulā:qꝛ expressio eorū que tacite insunt ex natura actus nihil operatur.l.nō recte.C.de fideius.ꝛ l.iij.cum si.ȷ̄.de leg.ȷ. ¶ Istam decisionem reprobat idem Aret. sibi contrarius in.l.j.in prin.in.iiij.col.ȷ̄.de vulg.ꝛ pupil.vbi dicit Bal.errare ꝛ dicere cōtra illū tex.ꝛ contra istum:ꝛ plus nō dicit nec aliter inducit. ¶ Ego etiam puto ꝙ iste text.faciat contra Bal.Nam conditio mortis filij intelligiẛ tacite in ista instōne que fit ꝭm cōsiliū galli.ꝛ tñ si exprimereẛ non diceret simpliciter fieri. vt dicit tex. Item in cōtrariū addo facere illud qd̄ vult idē Bal. in.c.qꝛ propter.in.ȷ.colū.de elec.vbi tȝ ꝙ stante predicto statuto ꝙ positionibus debeat simpliciter rñderi:nō potest ꝭm eum ad-
9 duci conditio etiā q̄ tacite subintelligatur ex cōiecturis. ¶ †Secundo not.ex isto primo modo gl.ꝭm Imo.ꝙ substitutio vulgaris potest fieri verbis mere directis.s.heres esto. Facit.l.fin.C.de heredi.insti.imo talia verba sunt mere ciuilia directa ꝭm Bar.in l.centurio.in.iiij.col.de vulga.ꝛ pup. ¶ Tertio not.ex eadē glo. ꝙ verbum instituo ponitur pro substituo:qd̄ est no.ꝭm Bald.ꝛ Mod.hic.idem tȝ gl.in prin.huius.l.vbi plene dixi.Ad ibi di-
10 cta me remitto. ¶ Ex quarto modo notat Bar.† ꝙ illa verba titiū instituo ꝛ sempronium substituo inducunt substōnem vulgarem tantū ꝛ nō fideicōmissariā.est eñ idē ac si dicerē:si titius heres non erit sempro niū substituo.idem tȝ Bal.in.d.l.centurio. in vlt.char.in ver.scdo opponit ad ꝑdicta:ꝛ ibi dixi.ꝛ ideȝ Bar. in.l.lucius.in pen.q.de vulg.ꝛ pup.Sed iste tex.ꝭm Rapha.cu. nihil ꝑbat.Nā ideo hic intelligitur vulgaris qꝛ aliter valere nō poterat. ¶ Ego fortius ostēdo ꝙ iste tex.nihil faciat.nā ideo nepos posthumus instituiẛ:ne al's ꝑteritus rūperet testm̄ si contingeret filium ꝑmori viuo testatore prout dixi supra in prin.huius l.in vltima difficultate:quā moui extra gl.ȝ isto iure si relinqueretur per fideicōmissum non tolleret quin diceret preteritus.l.ita tñ.§.qui rogatus.ȷ̄.ad tre.ponit late.d.Alex.in.l.inter cetera.ȷ̄.e. ꝛ multomagis hodie per iura auẛ.ꝭm que dȝ relinq titulo institutionis:ꝛ non sufficeret relinqui titulo fideicōmissi vniuersalis. §. aliud quoꝗ̄ capitulū.in auẛ.vt cū de appel.cogno.col.viij.ꝛ auẛ. nouissima.vbi dixi.C.de inof.testa.ꝛ sic habes expeditā totā ꝑmā
11 partē principalē gl. ¶ In ca.glo.ad fi.Habes ex glo.† ꝙ si testator instituit filium ꝛ nepotem iam natū:ꝙ intelligiẛ eos instituere non simul ꝛ semel sed ordine successiuo.ꝛ sic primo filium dum viuit:ꝛ post eius mortem nepotem. ¶ Ex ista conclusione gl.infero duo correlarie. Primo ꝙ quādo plures persone copulātur inter quas nō solum cadat ordo charitatis nature et affectiōis sed etiam concurrit necessitas instituendi vel precisa vel saltem causatiua:ne testamentuȝ rumpatur:ꝙ intelliguntur vocati or-

12 dine successiuo. ¶ † Secūdo correlarie infert q̄ qñ copulat̃ : ponit̃ inter psonas inter q̄s cadit ordo charitatis ꝛ affectionis: vni per prius ꝛ alteri p posterius: tunc copula nō fungitur officio nature sue: hoc est copulat̃ ipsas personas equaliter prout est natura ei⁹ facere. l. reos. §. cū in tabulis. de duo. re. ꝛ. l. j. C. si plures vna sen. Et de natura copule est vt oēs psone copulate simul vocent̃. l. vnica. §. his ita. C. de cad. tol. ꝛ. l. si duob⁹. in princ. de leg. j. Sed hic copulat nō eq̄liter ſ3 ordine successiuo. ergo nō seruat propriā naturā. ¶ Ista cōclusio gl. est cōiter approbata. eam tenent And. de pisis ꝛ Bar. hic ꝛ añ eos Odof. Dy. ꝛ Ray. ꝛ dicit Dy. quod ista glo. est singularis in iure nec h3 similē. eam etiam sequūtur Albe. Bal. Nico. de nea. Ang. Raph. cu. ꝛ do. Alex. hic. Et ista conclusio est cōmunis vt dixi: ꝛ pro ea pcipue pōderatur iste tex. ſm quintū modū gl. ꝛ etiā ſm scdm: q2 nepos iam natus vr̃ institutus ex necessitate causatiua: ne testm̃ alias destituat̃ si cōtingat filiū premori viuo testatore. l. postbumor. j. tit. j. Ergo est eadem rō put in terminis huius. §. vbi etiā nepos postbum⁹ ex necessitate instituit̃: ne alias pteritus possit rūpere testm̃ si contingeret filiū mori viuo testatore. ¶ † Sed tu aduerte qd gl. Bar. ꝛ docto. multū equiuocāt circa istum. §. ꝛ q̄nē gl. prout etiā subtiliter ꝛ bñ dicit Ja. de are. hic relatus p Bar. Nā iste. §. loquit̃ in nepote posthumo qui erat posthumus alienus. ꝛ nō poterat alias istitui nisi ſm puisionē galli ꝛ sic pmortuo filio in vita testatoris. ſ3 questio gl. est de nepote iam nato q̄ nō prohibet̃ institui simul cū patre vel post patrē: ꝛ sic in isto text. instō de necessitate intelligit̃ ordine successiuo: q2 simul ꝛ semel fieri nō pōt. ſ3 in q̄ne gl. in nepote iam nato non est necessitas vt nepos vocet̃ ordine successiuo.
13 † Jmo potest non vocari simul ꝛ semel: ſ3 sit necessitas vt vocetur ne alias pteritus rūpat testm̃. ꝛ sic in isto tex. copula non pōt seruare naturā copule put in q̄ne glo. in qua nō est aliq̄ necessitas in ordine vocādi simul filiū ꝛ nepotē: imo istud est ex voluntate ſ3 sit necessitas vt vocetur: ne filio pmoriente rumpat testm̃. Jtē nō est aliqua necessitas qd instituat̃ in quota hereditatis sed solū in legitima: vt statim dicam. ergo apparet qd fundamentum And. de pisis Barto. ꝛ doc. de isto tex. nihil v3: q2 docto. equiuocant. ¶ Unde pro eadē parte mouet̃. d. Alex. q2 cū testator habeat necesse instituere filiū ꝛ eo deficiente nepotē. l. posthumorū. j. tit. j. in ista dispōne necessaria nō est psumēdū q̄ voluerit vti ista liberalitate erga nepotē: quia in necessitatibus nemo liberalis existit. l. rē legatam. j. de adi. leg. ¶ Jstud fundamentū. d. Alexan. est fragile vt dixi: † q2 testator non h3 necesse instituere simul in eodem ordine ꝛ gradu filium ꝛ nepotē: ergo si ita faciat: istud volūtarie facit: ꝛ non ex necessitate put dicit. d. Alexā. ꝛ bñ. Preterea fundamentum. d. Alex. posset pcedere: qñ relinqueretur illud tantū qd de necessitate debetur. s. legitima que de necessitate relinqui d3. l. parentibus. ꝛ. l. cum q̄rit̃. C. de inoffi. test. Sed hic relinquit̃ aliud q̄ illud qd formaliter debet̃. Filio em̄ vel nepoti debet̃ legitima tm̄: ꝛ non quota hereditatis. vt declarat Barto. in. l. ex facto. magna. j. de her. inst. Notat̃ in. l. quoties. eo. titu. Et sic vides qd pro ista cōi opi. glo. ꝛ doc. nihil adducitur qd vigeat. ¶ Contraria3 opi. tenent Jac. de are. Old. Lau. Sali. Joā. de imo. ꝛ Are. hic. ꝛ disputatiue ista pars esset sustentabilis: pro ista parte adducitur
15 † q2 propria natura copule ꝛ: est equaliter copulare simul ꝛ semel vocare. vt iuribus. s. proxime allegatis. ergo a propria significatione nō est recedendū. l. ille aut ille. §. cum in verbis. ꝛ. l. nō aliter cum vulgaribus. j. de lega. ij. Sed ad hoc facilis est respōsio qd predicta regula procedit nisi concurrat ordo charitatis et affectionis naturalis vt hic. ¶ Secundo pro eadem opi. allegat̃ tex. in. l. codicillis. §. instituto. j. de lega. secundo. Et dicit Sali. hic in fin. de hoc videri ibi casum ad literam pro ista opi. vbi si testator instituit filium ꝛ nepotes emancipatos: vocantur pariter ꝛ code3 tempore: vt innuit ibi litera. in fi. Et si dicat̃ q̄ ibi non concurrebat necessitas instituendi nepotes: eo quia erant emācipati: et sic penitus incogniti a iure ciuili. §. emancipatos. insti. de her. quali. ꝛ dif. Dic q̄ imo de iure pretorio erant instituēdi. q2 si successissent in locū filij prius mortui contratabulassent testm̃. Sed respō de quod ille tex. parum facit: q2 ibi non dubitat: nec decidit an eodem tempore admittantur nepotes cum filio. de hoc verbu3 nullum. Nec ponit ibi tex. sub qua forma verborum fuerint instituti filius ꝛ nepotes. Sed decidit solum illud quod principaliter intēdebat q̄ prohibita alienatione non censetur prohibita locatio.
16 Jstud solum decidit ille tex. ergo nō est ad propositum. ¶ † Tertio facit q2 ex quo testator instituit filiu3 ꝛ nepotem in vna oratiōe certe vna determinatio respiciens duo d3 illa equaliter determinare etiā vbi est diuersa ratio. vt est text. in. l. iam hoc iure. vbi dixi. j. de vulga. ꝛ pup. Ad hoc respondet do. Alexan. q̄ illa regula procedit in dispositione voluntaria. Nos autē loquimur in necessaria: ꝛ est magna limitatio ad illā regulam. sed tu caue q̄ etiā hic nō est aliqua necessaria in ordine vocādi simul filiū ꝛ nepotē. Nec etiam in instituendo nepotem vltra legitimā vt superius deduxi. ¶ Quarto Sali. ad idem ponderat tex. in. l. cū in testamento. in prin. ibi. nullo em̄ casu vterq̄ ad hereditatē admittitur. j. de here. instri. Jbi em̄ dicit̃ q̄ non ɔcurrūt nepos ꝛ filius eo quia nepos fuit substitutus filio: ꝛ sic quia nō cōcurrūt gradus instituto rum ꝛ substitutorum: ergo bene apparet ex illo tex. q̄ si nepos nō fuisset substitutus filio ita q̄ non essent duo gradus sed vnus tm̄ quia fuissent pariter instituti vt in questiōne nostra: q̄ tunc simul admitterentur: sed responde q̄ talis inductio est fragilis quia venit solum a contrario sensu. ꝛ ibi solum dubitatur de tertio substituto nepoti: an possit ɔcurrere cū filio. ¶ Quinto ꝛ vltimo are. hic adducit nota. per Bart. in. l. hm̄oi. §. cū pater. de lega. j. Du3
17 vult Bar. † q̄ legatum factum a patre filie non censetur factum in cām necessariam dotis. facit. l. si pater pro filia. de colla. do. ergo idē in proposito in nepote. presertim cum sibi de necessitate causatiua solū debeatur legitima ꝛ sibi relinquitur aliud q̄ illud qd formaliter debetur. Sed vt alij r̄ndent ꝛ bene: ibi non adest talis necessitas cui si non fit satisfactum irritet̃ dispō: prout est in casu nostro. ¶ Sed aduerte quia posset pbabiliter dubitari quid in ista q̄ne proderit nepoti q̄ intelligatur simul vocatus cum filio an non: cu3 adita hereditate statim totū acquiratur patri adeo q̄ nec momēto remanet penes nepotē. l. placet. de acqui. here. ꝛ. l. j. in prin. si q̄s a parē. fue. ma. Jtem statim cū mortuus est testator: iste nepos institutus facit filium eundēq̄ patrem esse suum heredem l. qui in aliena. §. interdū. j. de acqui. here. ꝛ. l. si filius heres. in primo responso. s. e. ꝛ. l. filius patroni. de bo. liber. Responde vt hic in glos. q̄ nepos posset emancipari a patre post mortē testatoris ante acceptatā herediatē: tunc ipsi nepoti acquireret̃. l. a patre. j. de leg. iij. Jtem ſm Jmo. possibile est nepotē fieri sui iuris etiā
18 ante mortem aui. et sic tunc sibi ipsi acquireret: † cum in vltimis voluntatibus quo ad acquisitionē non attendamus tempus conditi testamenti. l. que legata. de re. iu. ſ3 secus sit in ɔtractibus. vt plene tradit̃ in. l. si filius. in prin. j. de v. ob. obli. ¶ Tu aduerte q̄ istud dubiū non pcederet hodie ſm iura. C. ſm que in aductitijs filius acquirit sibi ppriectatē: ꝛ patri vsumfructum. l. fi. in prin. cū fi. C. de bo. que lib. cum ista hereditas cēseatur aduentitia ex quo auus instituit simul filiū ꝛ nepotē: ꝛ sic nō vr̃ religiſſe contēplatione filij ꝛ ɔsequenter censet̃ aduentitia ꝛ non pfectitia: quia ea que nepos h3 ab auo dicuntur aduentitia respectu patris. Jta not. ꝛ3 Bar. in. l. quesitū. in principio. ꝛ ibidē Ang. ꝛ alij sequunt̃. de leg. j. Bal. Ang. ꝛ alij in. d. l. qui in aliena. §. interdū. p glo. ibi ɔcquid teneat idē Bar. in. l. dedit dotem per illū tex. de colla. bo. ꝛ sic cu3 ista sit hereditas aduentitia respectu nepotis in parte sua acquirit proprietatē. ¶ Adde fortius q̄ imo etiam isto casu in ista hereditate aduentitia quo ad partē nepotis non acquirit̃ patri aliquis vsufr. co q2 quando relinquit̃ prī ꝛ filio: ita q̄ pr̃ simul cum filio h3 cōsortiū pprietatis: tunc nō h3 vsum fr. in portiōe filij seu nepotis. aut. itē hereditas. ꝛ ibi Bal. ita no. C. de bo. q̄ lib. ꝛ in spē Bal. in ɔsi. clxviij. quinte partis inci. pponit̃ q̄ quidē ianicula: ꝛ
19 ita etiā Raph. cu. hic. ¶ † Jtem aduerte q̄ ſ3 etia3 nepos acquireret patri in totum effectum ꝛ cōmodū hereditatis: tamē remanet heres noīe. l. cū filio. vbi gl. ꝛ doc. j. de leg. j. ꝛ talis existētia heredis noīe multū operatur vt ibidē habet̃: ꝛ q̄ instō filij et nepotis simul facta valeat: etia3 de iure ffor. est tex. in. l. si ego. ꝛ in. l. ex parte. j. de ac. here. ¶ Teneas cōem conclusionē gl. Bar. ꝛ cōmu
20 niter doc. ſ3 articulus sit disputabilis ad vtrāq̄ partē vt dixi † q̄ qñ plures persone copulant̃ inter quas cadit ordo charitatis et affectionis: ꝛ cōcurrit necessitas saltē causatiua instituendi: tūc intelliguntur vocati nō simul sed ordine successiuo: ꝛ ſm Bar. dr̃ ordinata charitas qñ sic successiue ab intestato successuri erant vt hic: ꝛ in hoc scribē. nihil addūt. Tu adde bñ facere qd no. Bald. in. l. j. in. ij. col. C. de secūdis nup. p illum text. in verbo gradibus vbi not. q̄ qñ lex vel statutū defert aliquod ius existētibus in diuersis gradibus intelligitur deferre ſm ordinē graduū ab intestato. ¶ Ex isto dicto Bald. infero pulchrā limitatione ad predi
21 ctā cōem cōclusionē: † q̄ necessario intelligi debeat de nepote ex illo filio: vnde nō pcederet in nepote ex alio filio pmortuo: q2 cum in locū prīs mortui subintret, equalr̃ succedit ab intestato cū patruo. §. cū filius. insti. de here. que ab inte. ꝛ not. bñ istā limitationem ad quā nemo aduertit. ¶ Et pro ista limitatione adde bene facere illud qd decidit Bald. in. d. l. j. in. ij. col. C. de secū. nup. vbi determinat: qd si statutū disponat qd filia dotata nō succedat existētibus filijs masculis aut nepotibus: quod si decessit pr̃ relicta filia dotata ꝛ relicto filio masculo viuente ꝛ relictis nepotib⁹ masculis ex alio filio premortuo: q̄ illud q̄ nō capit filia femina non applicatur soli filio: sc3 etiā nepotibus qui ingrediuntur locum filij premortui. cuius gradus nō corrūpitur seu repsentat̃. d. §. cū filius. Jta etiā t3 idē Bal. in. l. in q̄bus. in. j. q. eo. titu. ¶ Amplia nunc istam cōem ɔclusionē q̄nq̄ modis ex dictis Bart. ꝛ postea eā limita q̄nq̄ modis: q̄b⁹ expeditis erit pñs materia ordinate ꝛ
22 pfecte absoluta. ¶ † Primo not. amplia ſm Bart. vt procedat etiā quādo

etiam qñ plures persone copulatiue vocãtur inter quas bene ca‑
dit ordo charitatis ⁊ affectionis: sed non cõcurrit necessitas insti‑
tuẽdi ex parte testatoris: puta si testator dicat instituo fratrẽ meũ
et eius filiũ: nam testator nõ tenetur fratrẽ instituere. l. fratres vbi
dixi. C. de inoffi. testa. vel testator dicat: instituo filiũ meũ natura‑
lem tantũ: ⁊ nepotẽ ex eo similiter naturalẽ. Nam filius naturalis
tm̃: nõ potest venire cõtra testm̃ patris. ideo nõ hꝫ ius cõtratabu
landi: nec ius dicendi nullũ: vt est glo. sing. in. l. j. in prin. in verbo
naturales de ꝫtab. quam glos. reputat ad hoc sing. Bal. qui nihil
ignorauit in. c. innotuit. in. iiij. col. de elec. ⁊ in. c. j. in. xj. col. de con‑
stit. ⁊ in. l. j. C. quo. bono. facit tex. in. l. fi. ⁊ ibi ad hoc no. Bal. C. de
natu. libe. isto casu adhuc tenet Bar. qõ ordine successiuo admit‑
23 tantur. † Mouetur quia sicut alternatiua ex presumpta volunta‑
te testatoris resoluitur in coniunctam. l. generaliter. in princ. C. de
24 insti. ⁊ substi. ⁊. l. lucius vltima. ff. de here. insti. † Ita ex presumpta
a charitate ⁊ affectione testõris cõiuncta[a] resoluitur in disiunctam
et in hoc Bar. est solus. ¶ Contrarium tenent indifferẽter Bal.
et alij oẽs hic. ⁊ Bal. in. l. si quis heres institutus. §. fi. de acqui. he
redi. ⁊ in. l. si mulieri cũ liberis. in prin. de vsufr. accre. ⁊ in. l. fin. ad
fin. ⁊ ibi Sali. C. de impu. ⁊ alijs substi. ⁊ dicit do. Alex. qõ in hoc
cõtra Bar. sepe consuluit. ⁊ ita tenet in cõsil. xxij terrij vol. incip.
visis ac perlectis verbis testamẽti: vbi dicit: qõ ista est vera ⁊ ma‑
gis cõis ⁊ approbata conclusio. ⁊ qõ ita sepenumero cõsuluit ⁊ le
gendo tenuit. ⁊ illud consiliũ do. Alex. est errore duplicatũ. in cõ‑
sil. xiij. quarti vol. ⁊ vide etiã in cõsil. seq. qõ est do. Jo. baptiste de
san. seue. Idẽ tenuit in cõsi. xliij. quinti volu. incip. ex narratis in
themate. ⁊ in consi. cxxix. quinti volu. incip. perspectis his que in
themate suprascripto narrantur: vbi etiã dicit qõ ita cõiter tenet
⁊ qõ cõis opi. est contra Bart. ita etiã tꝫ do. Matheñ. in no. clvij.
incip. nota qõ si ascẽdẽs. Nam oẽs censentur simul vocati ex pro‑
pria natura copule. ⁊ sic de ꝓprietate sermonis. l. vnica. §. his ita.
C. de cad. tol. Contra Bar. adducuntur duo tex. iuris cano. tex. in
c. rayn. de testa. vbi fuit facta substitutio de filia ⁊ sobole quam ge‑
stabat in vtero: et tñ filia et filij postea nati simul fuerunt admissi.
Ad idem tex. in. c. rayn. eo. tit. vbi testator reliquit patruo ⁊ filijs:
et tamen simul admittuntur: et in dictis iuribus iudices cõdem‑
narunt ad restitutionẽ non solũ filie ⁊ patruo: sed etiam coꝝ filijs:
et papa approbauit talem sñiam iudicũ: vt patet ex fine. d. c. ray.
¶ Tñ tu aduerte qõ illi tex. non veniunt ad decidendum hoc: sed
solum ad decidẽdum de detractione quartaꝝ. s. legitime ⁊ trebel.
¶ Ad. d. l. gñaliter. in qua se fundat Bar. rñdet do. Alex. qõ illa
lex procedit etiã in extraneo: vt ibi dicit tex. in fi. prin. ergo nõ fa‑
cit pro Bar. qui fatetur qõ vbi est institutus extraneus ⁊ eius filij
quod nõ videntur vocati ordine successiuo vt statim dicam. in. ij.
25 limi. ¶ † Sed tu dic qõ affectio colligitur ex serie ipsius testamẽ‑
ti. Preterea ꝫm do. Alex. dato qõ ibi disiuncta resoluatur in cõ‑
iunctam: illud est ex presumpta voluntate testatoris: propter illã
conditionem si sine liberis decesserit: per quẽ apparet qõ etiã vo‑
luit fauere liberis extranei instituti ⁊ facit vt alie cõditiones stent
copulatiue. ergo etiam in proposito presumpta voluntas faciat
vt vocentur ordine successiuo. hec dissimilia sunt ꝫm do. Alexã. l.
inter stipulantem. §. sacram. ff. de verb. obli. ¶ Sed aduerte Bar.
voluit inducere qõ sicut disiuncta resoluitur in cõiunctam: vt ibi:
ita econtra: coniuncta debet resolui in disiunctam propter affe‑
ctionem ⁊ charitatem testatoris: quo casu in disiuncta attenditur
ordo. l. cum pater. §. pe. de lega. ij. ⁊ dicã in seq. amplia. ¶ Secun‑
do amplia quod ista cõis cõclusio clarius procedit qñ filius ⁊ ne‑
pos vocantur verbis alternatiuis: tunc planuꝫ est qõ intelligunt
vocati ordine successiuo per tex. in. l. cum pater. §. pe. ff. de lega. ij.
item alternatiua posita inter personas inter quas cadit ordo cha‑
ritatis semper intelligitur ordine successiuo ꝫm Bald. in. l. caius.
26 solut. matri. ⁊ in. c. j. de eo qui sibi ⁊ here. suis. ¶ † Tertio amplia
idem esse quando plures persone non sunt copulatiue nominate:
sed sunt vocate sub termino vniuersali puta familie: tunc admit‑
tuntur ordine successiuo. l. peto. §. fratre. ff. de legat. ij. et. l. omnia.
§. fi. ff. co. ti. ⁊. l. fi. C. de ver. sig. ⁊ in hoc Bart. ⁊ omnes cõcordant.
27 ¶ Adde ex hoc inferri ad practicam † quod si testator substituat
b fratrem ⁊ eius liberos[b]: quia liberi sunt vocati sub nomine colle‑
ctiuo: censentur vocati ordine successiuo. similiter si testator insti‑
tuat titium heredem ⁊ post mortem substituat eius liberos: tales
liberi inter se intelliguntur vocati ordine successiuo: vt primo filij:
secundo nepotes: tertio pronepotes admittantur: ex quo sunt vo
cati sub nomine collectiuo liberi. ⁊ ita tenent Raph. cu. do. Alex.
et Are. hic Bar. in. l. si cognatis. in vlti. col. de reb. dub. Petr. de
ancha. ⁊ Imo. in. c. indicante. de testa. Ang. in consi. xxxviij. quod
incipit quidam Joãnes. ⁊ in ꝯsi. seq. incip. cũ institutio sit de his:
et refert do. Alex. hic qõ ita alias in questione de facto consuluit:
et ita cõsuluit. in cõsi. xxv. iiij. vol. incip. in causa vertẽte inter An‑
tonium in. j. col. ⁊ consi. ix. v. vol. incip. ponderatis his que in the‑
mate narrantur. in. ij. colũ. ¶ Adde bene facere illud qõ decidit
Pau. de cast. in. l. cum ita. §. in fideicõmisso per illũ tex. ff. de leg. ij.
vbi determinat qõ si aliquis recipiat emphyteosim vel feudũ pro
se ⁊ alijs de domo: qõ ipse prefertur alijs donec vixerit: ⁊ post euꝫ
alij postea ordine successiuo qui sunt ꝓximiores licet Bal. teneat
qõ omnes simul admittant ex quo copulatiue recepit per. l. si mu
lieri cum liberis. de vsu accre. secus si alternatiue per. l. cuꝫ pater.
§. pe. ff. de leg. ij. ⁊. l. heredes mei. §. cum ita. ff. ad treb. sed Pau. de
cast. tenet qõ prima pars sit verior per ea que plene habẽtur hic.
Sed tu aduerte licet oẽs ita transeant: qõ qñ testator instituit fra‑
tres vel alium heredẽ ⁊ post mortẽ suam eius liberos: qõ tales li‑
beri inter se intelligunt vocati ordine successiuo: primo filij: scdo
nepotes: tertio pronepotes ex quo sunt vocati sub nomine colle‑
ctiuo liberos. In contrariũ videntur facere tex. in. c. raynu. ⁊ in. c.
raynal. de testa. quos adduxi. s. in prima ampliatione vbi substi‑
tutio fuit facta de filio ⁊ eius sobole vel de matre ⁊ sobole. ⁊ sic sub
noĩe collectiuo: et tñ simul equaliter oẽs admittunt. facit lex si qs
titio. de vsu accre. ¶ Tenẽdo tñ precedentẽ decisio. a qua nõ esset
consulendo aut iudicando recedendũ: eam limitat Bart. in. d. l. si
cognatis. in fi. sub dubio forte quod est cõiunctio respectu ipsius
28 testatoris. † Secus si relinqueretur cognatis vel familie alterius:
tunc oẽs equaliter admittunt. ⁊ sequunt Raph. cu. ⁊. d. Alex. hic
idẽ do. Alex. in consi. clxx. scdi vol. incip. viso ꝓcessu. facit bene qõ
tenet Bar. hic. in. ij. q. dum allegat. l. interdũ. in prin. de here. istit.
¶ Quarto amplia istam cõclusionẽ vt procedat etiam si testator
conuertat ordinẽ: puta qꝛ dicat nepotẽ meũ ⁊ titium eius patrem
instituo: adhuc attendit necessitas ⁊ non ordo scripture ꝫm Bar.
ff. in. iij. q. vbi dicet. ¶ Quinto ⁊ vltimo amplia qõ ista cõis opi.
fortius procederet qñ testator institueret aliquẽ ⁊ eius filios ⁊ he‑
redes: nam ꝓpter dictionẽ et heredes necessario intelligunt post
29 mortem instituti. † qꝛ viuens nõ potest habere heredẽ ꝫm Bart.
ff. in. iiij. q. vbi dicetur: et sic habes quinq; ampliationes ad cõem
conclusionẽ gl. ⁊ doc. ¶ Limita nunc eã quinq; modis. ¶ Pri‑
mo limita nõ procedere: qñ testator institueret filiũ ⁊ nepotem ex
alio filio premortuo: qꝛ cũ talis nepos subintret in locuꝫ filij pre‑
mortui admitteretur tunc equaliter cum filio superuiuente ⁊ non
30 successiue ꝫm qõ. s. proxime dixi. ¶ † Tertio not. limita qñ plu‑
res persone inter quas cadit ordo charitatis ⁊ affectionis vocan‑
tur per dictionem cum: tunc simul admittuntur: ⁊ non attenditur
ordo charitatis: eo qꝛ dictio cum denotat quandã simultateꝫ per
tex. in. l. si mulieri cũ liberis. de vsufr. accre. facit. l. fi. C. de impu. et
alijs substi. ibi tñ est dictio simul vel vna. ⁊ cũ ista decisione oẽs in‑
differenter tenent. Adde Bal. in. l. vnica. §. vbi autẽ. in. j. col. ad fi.
C. de cadu. tol. vbi tenet: qõ si testator dicat instituo vel substituo
titium cũ filijs vel cũ heredibus: qõ propter naturã dictionis cũ
simul admittuntur. allegat. l. si titio. scdm vnam lect. glo. de vsufr.
31 accre. † et dictio heredibus exponitur pro filijs per tex. in. c. j. §. et
si clientulus. de alie. feu. ⁊ est gl. in. l. ex facto. §. fi. vbi Bar. ⁊ alij. ff.
ad trebel. ⁊ dicam. ff. in. v. q. Bar. ¶ Itẽ adde qõ no. tenet Bal. in
32 l. fi. in. ij. col. C. de suis ⁊ legi. vbi not. tenet † qõ dictio cum inducit
maiorem inductionẽ verbalem quam copula ⁊. Et propterea ꝫm
eum: si pater acquirat feudũ pro se ⁊ filijs masculis cum feminis:
tunc soli masculi non admittuntur: imo simul et simul masculi et
femine: propter dictionem cum. secus si pater acquireret feudum
pro se filijs masculis et feminis: tunc femine non admitterentur
existentibus masculis quia tunc copula ⁊: non copulat equaliter
sed ordine successiuo propter naturam rei. per ea que tradunt hic.
¶ Sed aduerte licet omnes ita tenent: ego teneo nouam conclu‑
sionem contra omnes: qõ quando sunt plures persone inter quas
cadit ordo charitatis nature et affectionis quod nõ sit differẽtia:
an sint copulati per copulã ⁊: an per dictionem cum. Moueor ex
ordine charitatis ⁊ affectionis: quia si ordo charitatis habet in‑
ducere vt copulati per copulam ⁊: videantur instituti ordine suc‑
cessiuo: eodẽ modo in dictione cum. Nam quia ratione charitatis
non stamus ꝓprie nature dictionis ⁊: cuius natura est eque prin‑
cipaliter copulare. eodem modo propter ordineꝫ charitatis non
debemus stare proprie nature dictionis cum: cuius propria natu
ra est simul vnire. Preterea ordo charitatis et p̃sumpte affectio‑
nis testatoris facit disiunctã mutari in coniunctam. l. generaliter.
in princi. C. de insti. ⁊ substi. ⁊. l. lucius vltima. ff. de heredi. institu.
quanto magis ordo charitatis faciet in parte alterari naturam di
ctionis cum. Nec obstat text. in. l. si mulieri cum liberis. in qua se
fundat Bart. quia ibi mulier ⁊ liberi erant penitus extranei quo
ad testatorem sicut Bar. hic respondet ad. l. si quis titio que pre‑
cedit dictam. l. si mulieri quod ibi erãt penitus extranei respectu
testatoris: ⁊ sic non cadebat presumpta affectio. ⁊ si simul iungan
tur ille due. ll. dicta. l. si quis titio. ⁊ dicta lex si mulieri cũ liberis.
ille. ll. dicunt nõ esse differentiam: an testator instituat titium ⁊ li‑
33 beros: an titium cũ liberis. ¶ † Unde aduertendũ est ꝙ qñ dictio
cum: ponitur inter ea quoꝝ vnum nõ potest accedere alteri: tunc
non est differentia inter ⁊: ⁊ cum. vt in illis iuribus in quibus filij

a ¶ Coniuncta resoluit. adde ꝙ etiã resoluitur in disiunctam qñ ponitur inter ꝑsus incõpatibilia. ita sig. d. homo. in ꝯsi. ccl. col. j. circa fi. incip. in qõne ꝓposita. ⁊ Imol. in cõsi. xij. circa fi. ⁊ consi. lxj. Ro. ꝯsi. cccclxxx. co. j. ⁊ phil. corneus. in ꝯsi. cclxiij. col. iiij. in. j. vol.

b ¶ Et eius liberos. de hac qõne vide latissime per. d. Bar. sozi. in cõsi. suo. cxij. et ibi allegat cõsi. Ange. hic p Jaso. allegatum.

non accedũt matri vbi idem est dicere vel cum.Sed qñ poneretur
inter ea quorũ vnũ est accessorium alterius vel pro eodem repu/
tantur vt est pater ⁊ filius in ptãte tunc bene esset differentia: q̄
adiectus per dictionem ⁊ non faceret per se partem.l.fin.C.de im/
34 pu.⁊ alijs substi.de quo tex.statiʒ dicã. ¶†Tertio limita qñ pa/
ter ⁊ filius per copulam vocati:sunt persone penitus extranee te/
statori:tũc intelliguntur simul vocati: non aũt ordine successiuo.
tex.est in.d.l.fi.in secunda parte.C.de impube.⁊ alijs substi. quem
text.sic intelligit glos.hic sed ibi sit ex alio.s.propter dictionem si/
mul vel dictionem vna ſm Bar.hic.ad idem tex.in.d.l.si quis ti
tio:quã etiam sic intelligit Bar.hic.⁊ ad idem dicta lex si mulieri
cum liberis quicquid ad istũ vltimũ text.hic dicat Bar.¶Pro
ista limita.facit duplex ratio. Prima qȝ cũ ĩter eos nõ cadat or/
do successionis ab intestato respectu testatoris extranei: ergo nec
35 cadit ordo charitatis nec ordo affectionis ſm Bar.hic.¶†Se/
cundo facit ratio q̄ de natura copule ⁊: est copulare eque princi/
paliter vt dixi.s.in glo.⁊ hic cessat presumpta charitas testatoris
propter quam bene impropriatur natura copule et. Limita istud
vltimum singulariter nisi testator dixisset instituo titium extrane/
um ⁊ eius filios ⁊ heredes: nã ex eo quod dixit et heredes appa/
ret qȝ intellexit post illius mortem:⁊ sic ordine successiuo: q̄ vi/
uentis nulla est hereditas ſm Bar.j.in.iiij.q.vbi dicã.¶Quar/
to principaliter limita predictam cõem conclusionem procedere
qñ testator reliquit titio ⁊ eius filijs:vel filio ⁊ eius nepotibus: se/
cus qñ relinquitur titio ⁊ filijs seij ⁊ sic alterius: tũc intelligũtur
coniuncti instituti.l.interdũ.in prin.j.de here.insti.ſm Bar. hic
in.ij.q.facit qȝ tenet Bar.in.l.si cognatis.in fin.de reb. dub. et di
39 xi in precedẽti limitatione.¶†Quinto ⁊ vltimo no. Limita pre
dictam cõem conclusionem procedere in his que non possunt si/
mul ⁊ semel esse plurium:vt sunt dominia rerũ ⁊ hereditas: secus
est in his que possunt simul ⁊ semel esse plurium: vt in priuilegio
immunitatis concesso patri ⁊ filijs: nam filij viuo patre simul ad/
mittuntur ſm Bar.j.in pe.q.vbi notabiliter dicetur:⁊ ita habes
perfecte ⁊ ordinate expeditam istam qõnem glo.simul cuʒ omni/
bus traditis per Bar.¶Extra glo.querit Bar. quid si testator
peruerso ordine dicat instituo nepotem meum ⁊ titium eius pa/
37 trem.†⁊ tenet qȝ ista peruersio ordinis nihil faciat ad factũ: sed
debet attendi ordo necessitatis:argumẽto.l.talem.in prin.de he/
re.insti.⁊ cum Bart.tenent Bal.Albe.de rosa.Jo.de imo.⁊ do.
Alex.hic.pro hoc allegat Bal.glo.quã reputat sing.in.l.omnes
in glo.fi.C.de dila.lib.x. Dum gl.ibi dicit caput et lingua ei am/
putetur:⁊ tñ prius debet lingua incidi ⁊ postea caput amputari.
¶Adde bene facere q̄ non seruatur nec attenditur ordo: qñ ex
hoc actus redderetur nullus vt est tex.in.l.quidã in testamẽto.de
pecu.leg.sed hic actus redderetur nullus:si nepos esset institut⁹
in primo gradu ante patrẽ:q̄ hoc modo pater diceretur preteri/
tus a primo gradu:⁊ sic non valeret.l.ij.§.fi.⁊.l.si a primo.s.eo.
ad idem bene facit:q̄ vbi cadit ordo affectionis vt est in patre et
filio:ibi non attendit̃ ordo scripture.tex.est no.in.l.iul.in fi.j.si qs
omis.cau.testa.⁊ sic apparet male dicere Ang. hic qui tenet ꝯtra
Bart.eo q̄ ordo scripture ſm eum debet aliquid operari.l.quo/
ties.in prin.de vsu.Sed istud dupliciter tollitur: vt ptʒ ex predi/
ctis.Et de hoc qñ debeat attẽdi ordo scripture ⁊ qñ non: dixi la/
38 te post Bar.in.l.ij.§.pri⁹.j.de vulg.⁊ pup.¶†Itẽ querit Bar.
quid si testator dixisset. instituo titiũ ⁊ eius filios ⁊ heredes ⁊ te/
net ex eo qȝ dixit et heredes:apparet ꝙ post mortẽ illi⁹ intellexit
⁊ sic ordine successiuo:q̄ viuentis nulla est hereditas.l.qui super
stitis.j.de acqui.here.⁊.l.j.de here.vel actio.ven.⁊ idẽ tenẽt Cy.⁊
Bal.hic.⁊ ceteri omnes.⁊ Sali.in.l.fi.C.de impu. ¶Limita sin/
gulariter qñ solum dixisset heredes puta instituo titium ⁊ eius
heredes ⁊ nõ adiecisset filios: tũc dictio heredes intelligitur pro
filijs ſm glo.in.l.ex facto.§.fi.vbi Barto.⁊ alij ad treb. Bal.in.l.
vni.§.vbi aũt.in.j.col. in fin.C.de cadu. tol. et facit qȝ dicam.j.in
sequenti qõne Bar.¶Item querit Bart.quid in contractibus.
39 aduerte q̄ Bart. examinat duas materias:vna est† an in contra/
ctibus pater acquirens pro se filijs ⁊ nepotibus intelligatur ac/
quirere simul an ordine successiuo ⁊ ista est pertinens ⁊ ad propo
situm:alia materia est.An intelligatur acquirere filijs vt filijs:an
vero vt heredibus:⁊ sic an admittantur pro portionibus virili/
bus:qñ veniunt vt filij: an soluʒ pro portiõibus hereditarijs qñ
veniunt vt heredes:⁊ essent instituti in diuersis partibus. et ista
40 materia est accessoria precedẽtis.¶†Circa primã materiã adde
qȝ si ꝑ priuilegium principis vel regis cõcedat̃ alicui nobili ca/
strum ⁊ eius filijs ⁊ nepotibus: intelligit̃ qȝ quãdiu ipse nobilis
viuit:nõ veniunt filij:⁊ quãdiu ipsi viuunt:nõ veniũt nepotes ex
eis:vt est text.de hoc expressus.in.l.j.C.de priui.eorũ qui in sa.pa
la.li.xij.ibi id beneficiũ ad filios eorũ atqȝ pronepotes ipso ordi/
ne sanguinis peruenire:per quẽ tex.ita determinant Ray.Alb.⁊
Bal.in.l.cũ pater.§.a te peto.j.de leg.ij.Raph.cu. in cõsi.cvj.in/
cip.mulier instituit maritum.¶Quid aũt in feudo nouo acqui/
sito pro se ⁊ liberis.An filij simul admittantur:an ordine successi/
uo.Et quid in donatione facta patri ⁊ filijs:vide p Ange.de iser.
summũ feudistam.in.c.j.§.fi.de alie.feu.pa.in.v.col.in princ.⁊ la/
tius in pe.⁊ vlti.col.¶Itẽ ad materiã adde qȝ si pater in instro
dotali dixerit se dotare filiã de bonis paternis et maternis: tunc
copula ⁊:non diuidit pro rata: iuxta.l.reos.§.cum tabulis.j.de
duo.reis.⁊.l.j.C.si plu.vna sentẽ.sed censetur in totũ de proprijs
dotasse si idoneas habeat facultates.tex.est de hoc valde solennis
et singularis in.l.fi.C.de dot.pmis.Et hoc est ratione necessitatis
qua tenetur pater filiã dotare:vt ibi dicit̃ in tex. Unde habes ibi
casum pro doctrina gl.⁊ Bar.hic.qȝ propter ordinẽ necessitatis
copula nõ copulat eque principaliter:sed scd̃m ordinẽ charitatis
et ita etiã ad hoc ponderant illũ text. Mod.senen.in.l.j.in.vj.col.
s.sol.ma.Et vide per Ang.in cõsil.ccix.incip.Petrus de saona.
41 ¶†Itẽ inquantũ cõcludit Bart.ꝙ in cõtractibus pater censeat̃
acquirere ordine successiuo:mouetur per tria.Primo per glo.in
l.si non sortem.§.libertus.in.vj.quam ibi ponit glo.de cõdi.inde.
Scd̃o per illud qȝ tenet gl.magi.in.l.si tibi.§.si pactus.s.de pac.
Tertio per rõnem congruentem filio in ptãte:⁊ sic videt̃ innuere
secus esse in filio emãcipato:⁊ istud expresse tenet Jo.de imol.hic
tñ due precedẽtes rõnes Bar.cõcludunt qȝ etiam idem sit in filio
emancipato:⁊ sic lʒ cesset vna ratio:ex quo alie militant militabit
etiã dispõ.§.affinitatis.cũ glo.insti.de nup.⁊ ita etiã tʒ do.Alex.
42 hic.¶Circa scd̃am materiã.Concludit Bar.† qȝ in his que nõ
transeunt nisi ad filios ⁊ nõ ad extraneos heredes: vt est feudum
et emphyteosis pater censet̃ acquirere filijs vt filijs:nõ autẽ vt he/
redibus:⁊ ideo admittent̃ pro virilibus portionibus:quãuis di/
uersimode essent heredes instituti:idẽ tenet Bar.in.l.qȝ dicit.in
pe.col.⁊ ibi Ang.⁊ omnes alij.j.de ver.obl.Cy.⁊ Bal.in.l.liber/
ti.in.viij.col.C.de ope.lib.Bar.in.d.l.si tibi.§.si pactus.vbi dixi.
et in.d.§.libertus.in vlti.col.vbi etiã dixi.Bal.in.l.ij.C.de suis et
legi.⁊ doctrina Bar.communiter tenetur:vt hic plenius per do.
Alexan.cum concor.per cum allegatis.Idem tenet do.Alexã.in
consil.viij.tertij volu.incip.visis subtilissimis dubitationibus.et
in consi.xxvj.tertij volu.incip.videret̃ fortasse.in.ij.col.in fi.et in
consi.cxix.quinti vol.incip.viso processu cause vertẽtis inter do/
minam bernardinã.in.ij.col.⁊ in cõsi.cxxix.quinti vol.incip.per/
spectis his que in themate supra scripto narrantur.in.ij.colum.
¶Bene facit qȝ singl'r tenet Bart.in.l.item videndũ.§.fi.⁊ ibi
Bar.⁊ Ang.de peti.here.vbi singl'r tenet:qȝ si frater fecit quie/
tationem fratri de omni eo qȝ petere potest in hereditate patris:
tamen hoc nõ obstante potest petere partẽ feudoꝝ ⁊ partẽ posses/
sionum emphyteoticarum:quia nõ petunt̃ vt hereditas.Nec filij
veniunt vt heredes sed vt filij.Ideʒ tenet Bal.in.l.j.in.v.q.de re.
diui.⁊ in aut.si quas ruinas.C.de sacrosan.eccle.late Alb.de ros.
in.l.tres fratres.s.de pact.quod extende etiã si renuntiatio here/
ditatis paterne fieret cum iuramento ſm Bald.in.c.j.in.iiij.colũ.
43 an agna.vel filij.¶†Et illud quod dixi de feudo ꝓbatur duplici
ratione.Prima:q̄ per gñalem renuntiationẽ nunqȝ veniunt feu/
da:nisi de feudis fiat specialis mẽtio ſm Bal.in aut.in successio/
ne.circa fin.C.de suis ⁊ leg.argu.l.decurionibus.C.de silentia.lib.
xij.tu allega text.in.c.j.de eo qui finem fecit agna.Secundo quia
per renuntiationem feudi non perditur feudum:nisi fiat in mani/
bus directi domini:vel patiatur aliũ inuestiri ſm Bal.in.d.aut.
44 in successione:⁊ est tex.in.d.c.j.¶†Limita predicta vt procedãt
quando quis renuntiasset hereditati paterne etiam cum iuramẽ/
to:tunc nõ venirent in illa renuntiatione feuda nec bona emphy/
teotica:quia nõ censentur hereditaria.Secus autem si renuntia/
ret bonis paternis:tunc bene venirent bona emphyteotica:quia
illa bene veniunt appellatione bonorum. ita singulariter tenet
Spec.in ti.de loca.§.nunc aliqua.in versi.clviij.ad fin.alleg.l.rem
in bonis.j.de acquir.re.do.⁊.l.bonorum.de verb.sig.¶Caue ta/
men ⁊ bene nota qȝ appellatione bonorum generaliter facta non
veniunt feudalia.tex.est in.c.in generali.si de feu.fue.contro.inter
do.⁊ agna.¶Ampliat doctrinam Barto.vt procedat non solũ
45 quando† quis acquisiuisset emphyteosim pro se ⁊ filijs prout lo/
quitur Barto.sed etiaʒ quando acquisiuisset pro se,⁊ heredibus:
quia illud heredibus intelligeretur idest liberis: vt est glos.in.l.
ex facto.§.fi.j.ad treb.⁊ ibi in spem tenet Paul.de ca.dicens non
esse ab alio tactum:⁊ quod nunqȝ cogitauit:nisi tunc:⁊ qȝ cogita/
tio est verissima.Si aũt diceretur pro se:filijs ⁊ heredibus vtroqȝ
apposito:tunc est dubium an vtrunqȝ copulatiue requiratur: qȝ
examinant Bar.⁊ doc.in.§.etiam si parente vbi deo dante dicet̃.
j.eo.late Bar.in.l.vt iurisiurandi.§.si liberi.de ope.lib.¶Suc/
cessiue per istum tex.ſm quartum exemplum gloss.vbi dicitur fi/
lium instituo ⁊ nepotem substituo.infert Barto.ad.q.que fuit di/
sputata Bononie:filium institui:alium substitui an ista censeatur
compendiosa an solum vulgaris.Bar.tenet qȝ sit vulgaris:⁊ di/
cit esse tex.hic:licet per alios non allegetur.¶Tu dic ꝙ iste text.
non probat:quia hic ex dispositione galli nõ potest cõprehende/
rent

re nisi vulgarem: vt dixi. s. in glos. tñ ista conclusio videt probari ex duplici theorica Bart. in. l. centurio. in. ij. col. dum ponit diffinitionem cõpendiose qd sit illa que sub cõditione mortis vel alia cõditione plura cõplectitur tempora: qd non est hic. ¶ Scdo ex eo qd ibidẽ tenet Bar. in v. ti. char. in ver. ij. opponit ad predicta vbi tenet quod si testator dicat filio meo substituo nullo alio adiecto qd requirat tractũ temporis: tunc non est cõpendiosa sed vulgaris tñ. allegat ad hoc istum tex. scdm quartam lect. ibidem ple-
46 nius dixi: ad ibi dicta me remitto. ¶ † Itẽ querit Bar. statutum dat immunitatem a muneribus patri & filijs: vel imperator concedit priuilegium immunitatis patri et filijs: nunquid filij habebunt immunitatem viuo patre: vel post eius mortem: & concludit qd etiã in vita patris: per quatuor iura per eum allegata que non videntur omnino stringere. Item qz ea que dicta sunt per glos. et doct. hic procedunt in his que non possunt simul & semel esse plurium vt dñia rerum: sed immunitas potest esse simul pluriũ: quia nõ faciunt sibi partes per cõcursum. Nota diligenter istã rationẽ Bar. qz ex ea sequitur: qd si pater impetret ab imperatore priuilegium legitimandi spurios pro se filijs & nepotibus: qd filius legitimabit viuo patre sicut & pater. & ita in spẽ tenet Ang. hic. alij nihil oĩno tangunt. ¶ Sed tu aduerte qd ratio Bart. satis pcederet qñ vellemus dicere filium et nepotem simul vocatos venire insolidum ad dñium rerum. sed isto modo intelligendo gl. & doct. loquerentur in casu omnino indubitabili: quia indubitatum est qd pater & filius non possent simul esse ambo heredes insolidum:
47 quia hereditas † vel dominiũ non potest esse penes duos insolidum. l. si vt. certo. §. si duobus vehiculum. s. cõmoda. et. l. qd contra. §. vni duo. ff. de reg. iur. sed si diceremus vocari patrẽ et filium pro virilibus portionibus. & non insolidũ prout re vera loquitur glo. tunc cessaret responsio Bar. Bene verum est in se illud quod dicit Bart. qd impossibile est dominia rerum esse penes duos simul & semel insolidum hoc est verissimum: secus est in immunitate que potest esse apud duos: sed isto modo Bart. non respondet ad glos. & doc. hic. dum volunt patrem & filium venire ordine successiuo. illud nõ est quia ambo vocent insolidum: quia hoc modo intelligendo questio gl. & doc. esset indubitabilis: sed procedit an simul vocent in partibus: non autẽ in totum: & sic teneo qz ratio Bar. sit in se vera: sed qd non sit bona responsio ad illud qd tenẽt glos. & doc. hic. ¶ Unde ego aliter respondeo qd gl. & doc. fundãt se propter ordinem charitatis & affectionis que est respectu testatoris relinquentis. vnde secus esset qñ filij et nepotes essent penitus extranei testatori: quia tunc simul admitterẽtur prout firmat Bar. s. in. l. j. q. vbi dixi. in. ij. limita. sed in questione nostra pater & filius sunt omnino & penitus extranei respectu imperatoris con-
48 cedentis: ergo glo. nostra in aliquo non obstat. ¶ † Scdo contra Bart. allego tibi tex. solitarium quem nemo ad hoc allegat in. l. j. C. de priuilegio eo. qui in sacris pala. mili. lib. xij. vbi tex. loquitur de priuilegio immunitatis concesso alicui et filijs & nepotibus. et tamẽ decidit ibi tex. tale beneficium vel tale priuilegium ad filios et nepotes ipso ordine sanguinis peruenire et non simul viuente
49 patre. ¶ † Ad idem tertio facit qd patre patrono ecclesie viuente: filij eius non possunt presentare: sed tantum eo defuncto. ita tenet do. Car. floren. in cle. si. in prin. in. vij. q. de iur. patro. eo qz ius patronatus transit in filium: non quia sit filius: sed qz heres: nam trãsit etiã ad extraneos heredes: vt no. do. Abb. in. c. j. & in. c. ex literis. de iur. patro. & in. c. significauit per illum tex. de testi. glo. in l. si operarum. de ope. liber. notat Bal. in. l. venia. C. de in ius vo.
50 ¶ † Quid tenendũ. teneo qd si priuilegium legitimãdi sit cõcessum patri filijs & nepotibus: tunc filij etiã viuo patre possunt legitimare. & ita proprie loquuntur Bar. & Ange. hic. si aũt priuilegium legitimandi sit concessum patri & filijs & heredibus ac successoribus: tunc propter illam dictionem heredibus: quia filij nõ possunt esse heredes viuo patre: quia viuẽtis nulla est hereditas: tunc nõ admittunt nisi patre mortuo per id qd tz Bal. s. in. ij. q. vbi dixi. Et ita in specie tenet do. Fran. de cur. in cõsi. lxxij. incip. super memorata facti narratione in primo dubio. ¶ Itẽ ista lex
51 inducitur in argumentum † qd in libello videatur intentata actio que ex verbis narratis potest colligi: sicut hic in dubio videt facta institutio que ex verbis galli potest colligi. facit. c. dilecti. de iudi. ¶ Ultimo inducitur iste. §. in argumentum per Dy. & Bar. qd si duo statuta cõtraria in eodem volumine reperiantur: qd tenendum sit vltimum. de quo latius per Bar. in. l. omnes populi in. iij. q. ij. q. prin. s. de iusti. & iur. & in. l. si certarum. §. fin. de testa. mili. Bald. in auf. cassa. C. de sacrosan. eccle. & in auf. omnes peregrini. in fi. C. cõmu. de succes. & in. c. ad hoc scdo. de appel. Ang. in
52 l. inciuile de legi. & in. l. neqz. C. de cano. largitio. titu. lib. x. ¶ † Et nota diligenter qd si in eodem volumine reperiantur statuta contraria: seruandũ est illud qd est iustius & equius. ita signãter tenet Bal. in. c. cum olim. de cõsue. sequitur do. Alex. in cõsi. lviij. quarti
53 volu. incip. in presenti causa magnifice pretor. ¶ † Similiter qñ sunt duo statuta contraria: & vtrũqz speciale: attendit illud qd est magis fauorabile: & in quo est maior & euidentior vtilitas. ita singulariter tenet Bar. in extraua. ad reprimen. in verbo nõ obstantibus. in pe. col. in pn. refert & sequitur Bald. in. l. j. in. iij. q. de offi. cõsu. Bal. Ang. d. Alex. & Are. in. l. titie textores. in pñ. ff. de leg. j. Jo. de imol in. §. ille casus. in vlti. col. ff. ea. l. Pau. de cast. in. l. non est nouum. de legi. Ludo. ro. in. l. j. §. j. ff. de oper. no. nun. do. Alex. in. l. nesennius. in prin. in vlt. col. ad. l. fal. Pe. de anch. in cõmento. c. canonum statuta. in. x. q. de cõsti. facit qd not. tz Bal. in. l. hac
54 consultissima. in. j. col. C. qui testa. fa. pos. vbi tenet † quod qñ sunt due dispositiones speciales: illa dicitur specialior dispositio & pferenda: in qua militat maior fauor dispositionis: facit in argumẽtum. l. si ruffinus in scdo dicto. C. de testa. mili. Item facit qd dicit
55 glos. no. in. c. in genesi. in verbo ad celum. de elec. † qd illa censetur esse maior pars que est iustior & que maiori ratione & equitate nititur. & ita habes vtiliter expeditum istum. §.

1 ¶ Nepotis appellatione non continetur pronepos.
2 In correctorijs etiam ex maioritate rõnis non dz fieri extensio.
3 In materia limitatoria non est licita extensio etiã de stricta significatione vocabuli ad latam: ex identitate rationis.
4 L. noua lata in vna persona vel in vno casu extenditur ad aliã vel ad alium casum ex mente legis.
5 Substitutio facta filio & nepoti si viuo testatore moriantur: nõ facit vt nepos propter hoc videatur inuitatus seu tacite institutus imo eius preteritio rumpit testamentum.
6 Quoties quis in exceptionibus vel in alio actu iudiciali refert verba partis contra se facientia: non propterea videtur illa approbare: & sic licet in respõsione inferat tenorem scripture aduersarij: non per hoc illam approbat.
7 Dictio &c. abbreuiata quid comprehendat: tam in contractibus qz rescriptis & vltimis voluntatibus: vide omnes numeros vsqz in finem legis.
14 Priuilegium requirit scripturam: et non potest probari nisi per scripturam: tñ verba priuilegij possunt declarari per testes.
14 Indictio est de requisitis pro substantia instrumenti.
15 Notarij errant qui dicunt se rogatos de appellationibus vel sententijs: nisi primo totum sit scriptum: qz tales actus in prima forma debent esse integraliter scripti.
16 In appellatio. ab interlocutoria debet exprimi causa pro forma & non sufficit expressio per relationem ad acta.
17 Quis possit extendere istam dictionem &c. abbreuiatam.
21 Clausule consuete apponi subintelliguntur & habentur pro appositis in instrumento.
22 Quod solet apponi in contractu habetur pro scripto.
23 Si notarius rogatus de instrumento non habet firmum stilum: attenditur stilus per eum consuetus in materia de qua agitur per alia instrumenta leuata ab eo.
24 Si notarius exemplificat ex originali vel protocollo et in originali est aliquid non intelligibile vel nõ bene legibile: debet ponere de verbo ad verbum.
26 De clausula reuocato in irritum vide remissiue.

Idem credendum. Sicut potest institui nepos nasciturus ex filio sm consilium galli: sic pronepos ex nepote: siue solus nepos superstit tempore testamenti: siue solus filius: siue vterqz. Tamẽ hoc vltimo casu testamẽtum rumpitur si viuo testatore filius decedat ante nepotem. h. d. diuiditur in quatuor partes. in prima loquitur quando solus nepos viuit tempore testamenti. in scda: qñ solus filius. in tertia qñ vterqz. in quarta et vltima ponitur limitatio. scda ibi: sed & si viuo. tertia ibi: nam si & filius. quarta & vltima
1 est ibi: ita sane. ¶ † No. primo qd appellatione nepotis non continetur pronepos: alias sceuola male reprehẽderet gallum de insufficientia circa personas prout glos. Barto. & magis cõiter alij tenent. Et dicit do. Alex. hoc esse indubitanter verum in casu huius. l. que est correctoria legis. xij. tabu. vt patet in. §. posthumo.
2 insti. de leg. † et ideo in correctorijs non dz fieri extensio ex identitate: imo nec ex maioritate rationis. l. precipimus. in fi. C. de appel. glo. & doc. in auf. quas actiones. C. de sacrosan. eccle. & idẽ ante eum dicunt Raph. cu. & Pau. de cast. hic sed errant: qz ista lex non est correctoria sed limitatoria: qz nõ corrigit in totũ dictum. §. posthumo. nec disponit qd quilibet posthumus possit institui sed est tantũ limitatoria prout etiam dixi in. §. precedẽti vbi ipsemet. d. Alex. & Are. tenẽt qz ista. l. nõ est correctoria iuris antiqui sed tñ limitatoria. ¶ Unde no. ex hoc tex. qd licet al's in materia
3 limitatoria sit licita extensio put dixi in. §. prece. † tñ hic nõ est licita extẽsio etiã de stricta significatione vocabuli ad latam etiã ex identitate rõnis. Nam appellatione nepotis continet pronepos sm Barto. in. §. instituens. ff. ea. l. & ratio quare gallus introduxit nepotem posthumũ posse institui est: ne testamẽtum rumperetur prout dixi in. §. precedenti: ergo ex idẽtitate rationis deberet esse

4 licita extensio. ❡†Item lex noua lata in vna psona vel in vno ca-
su: extendit ad aliã personã vel ad alium casum ex mente ipsi⁹ le-
gis.l.nominis ꝛ rei.§.verbum lex legibus.ff.de verbo.sig.l.his
solis.in fi.in verbo satis tacite cautũ putamus.C.de reuo.do.ꝛ.l.
cum mulier.vbi Rapha.cu.ꝛ Mod.no.ff.so.ma.tñ hic ex mente
legis non erat licitũ facere extensionem de vna persona ad aliã in
qua esset eadem ratio: patet q꞉ tex.dicit idem credendũ. ❡Istis
difficultatib⁹ potes rñdere prout ad istũ text.rñdet.Bart.in.d.§.
instituens: q̃d ideo hic appellatione nepotis nõ continet pnepos.
q꞉ dixit nepotẽ qui ex filio nascetur: nõ aũt simpliciter ꝛ absolute
nimirum si nõ cõprehendit pronepotem qui non nascitur imme-
diate ex filio: secus si simpliciter fieret mẽtio de nepote nõ astrin-
gendo se: tunc veniret pronepos de quo ibi plenius dicet. ❡Vel
scđo potes dicere: q̃d sceuola in hoc tex. non reprehendat gallũ s꞉
declaret prout etiã tz Raph.cu.hic. ꝛ isto mõ cessarent dicte diffi
5 cultates. ❡†Scđo no.ex isto text.in fin.ibi ne successione rumpat
testm̃: hic videri tex. q̃d substitutio facta filio ꝛ nepoti si viuo te-
statore moriatur: non facit vt nepos per hoc videat inuitatus seu
tacite institutus.imo eius preteritio rumpit testm̃. vbi dicit text.
q̃d videt esse ɔtra sniam Bar.quã ponit in prin.huius.l. ❡Sed
rñde ad istum tex.vt ibi dixi: ꝛ prout.rñdet Bar.hic.in.ij.oppo. ꝛ
arc.sequẽdo dictã so.Bar.dicit q̃d istud ɔtingit hic: q꞉ testator in
stituerat filiũ: vnde est presumptio q̃d si voluisset nepotez vocare
ad eius successionẽ qua rõne expresse vocauit filium: eadem rõne
expresse instituisset nepotem: sed vbi non precessisset aliqua insti-
tutio expressa de filio: tunc intelligeretur vterq꞉ tacite inuitatus.
❡Sed tu aduerte licet glo.Bar. ꝛ doc.p̃supponant q̃d in isto.§.
filius fuerit institutus ꝛ nepos preteritus: tñ in hoc text. non ap-
paret expresse de institutiõe filij: nisi dicas apparere per.§.in om-
nibus.ff.ea.l.vbi tex.expresse dicit quod in tota ista.l. filius debet
expresse institui: ꝛ q̃d istud nõ requiritur in nepote. ❡Capio gl.
in verbo pronepos: quam diuide in tres. In prima declarat tex.
In secunda p viam notabilis diuidit tex. In tertia per viam no-
tabilis remouet cõtrariũ scđa ibi. ꝛ nota q̃d hic solus nepos.ter-
tia ibi: item no. q̃d hic ꝛ sequenti casu. ❡In ea.glo.ibi. sed dic q̃d
referendo verba galli.nota diligenter ex ista vltima parte glo.ar-
6 gumentum † q꞉ quoties quis in exceptionibus: vel in alio actu iu-
diciali refert verba partis cõtra se facientia: non propterea vide-
tur illa approbare: ꝛ sic licet in rñsione inserat tenorem scripture
aduersarij: nõ per hoc illã approbat ƀm Ang.Imo.Raph.cu. ꝛ
do.Alex.hic. ꝛ est notandum ƀm eos ad ea que quotidie contin-
gunt: nã sepe pcuratores in eoꝝ scripturis recitant dicta aduer-
sarij: nam per hoc nõ videntur illa fateri nec approbare: tamen vt
plurimum illa referunt impugnatiue acceptando in passibus ꝛ
punctis pro se facientibus in alijs expresse contradicendo. Adde
bñ facere illud q̃d tz Bal.in.§.precedẽti.in.j.oppo. vbi tenet: q̃d
aliud est aliquid recitare: aliud ponere: vnde sepe in libellis ꝛ ar-
ticulis: quedam referimus que tñ negamus: tñ in dubio ƀm eum
standum est his que in libello continentur.l.cum precũ.C.de libe.
cau.ꝛ.l.ij.vbi dixi.C.de insti.ꝛ substi. ❡Extra glo. iste.§.in eo q̃d
dicit ꝛc. Inducitur ad q̃onem: si in protocollo notarij reperit in-
strumẽtũ ĩpfectũ: ꝛ in fine notarius dicit ꝛc.q̃d illud ꝛc.impor-
tet.in qua q̃one Bar.hic post antiquos late insistit. ❡Pro cla-
ra intelligentia ꝛ ordine dicendoꝝ: de quatuor principaliter erit
videndum: q꞉ scire quid facias: ꝛ nescire quo ordine facias: nõ est
perfecte cognitionis: teste diuo Ambrosio patrono meo: quẽ re-
fert Bal.in pemio.ff.veteris circa prin. ❡Primo ergo videbi-
mus q̃d comprehendat sub dictiõe abbreuiata ꝛc. ❡Scđo an ꝛ
q̃ñ dictio ꝛc.possit extendi. ❡Tertio quis possit eam extendere.
7 ❡Quarto ꝛ vltimo q̃ñ debeat extendi. †Et istis quatuor expe-
ditis erit perfecte ꝛ ordinate expedita tota presens materia. Cir-
a ca primũ dicit Bar q̃d dictio ꝛc.abbreuiata cõprehendit[a] ea que
sunt apponenda de consuetudine loquentis in illa materia d̃ qua
loquitur vel in alia simili per istum text.ꝛ.§.nũc de.l.velle.ff.ea.l.
❡Item ƀm Bar.comprehendit clausulas precedentis contra-
ctus extensi: q̃ñ cõtractus sequens abbreuiatus per dictionẽ ꝛc.
habet similitudinem cum precedenti: vt locatio cum emptione.l.
j.ꝛ.ij.ff.loca. ꝛ plus nõ dicit Bar.in ista prima questione. ❡Ad-
de q̃d dicit.d.Abb.in.c.ij.de reg.iur. q̃d dictio ꝛc.abbreuiate scri-
pta: cõprehendit illud q̃d est solitũ sequi. Item sub dictione ꝛc.
continentur illa que sunt de natura contractus: ꝛ sic ea que sunt
naturalia vel substantialia contractus: non autem ea que sunt ac-
cidentalia: iuxta declarationem glos.magistre in.l.pacta conuen-
ta in prin.ff.de ɔtrahen.emp. Et licet Bar.dicat istud dictũ Dy.
8 non probari lege tamẽ inferius dicit † q꞉ sub dictione ꝛc.extẽsa et
non habente certam determinationem a verbo, comprehendun-
tur omnia que sunt de natura actus: vel rei super qua interponi-
tur per tex.no.in.l.si duo patroni.§.si quis iurauerit.ff.d̃ iureiur.
❡Adde alium bonũ text.in.l.magis puto.§.si pupillus.el.ij.in
fi.de reb.co. ꝛ q̃d in dictione ꝛc. siue sit abbreuiata siue extensa ve-

a ❡Comprehendit ea q̃ sunt. Adde Cardi.in cõsil.cxxxiij.col.ij.circa fi.et Bal.in ɔsi.ccclxxxix.inci.duo insta sunt in.iij.vol.

niant ea que sunt de natura contractus et de natura casuum ex-
pressoꝝ est tex.no.de vtroq꞉ in.l.si ita quis. ꝛ in.l.seq.in princi.ff.
de euic. ❡Alibi notãt do.Anto.de bu. ꝛ Jo.de imo.in.c.signifi-
cante per illum tex.in verbo ꝛc.de rescrip. q̃d sub ista dictione ꝛc.
abbreuiata comprehenduntur virtualiter ea que sunt de natura
subiecte materie. ꝛ idem dicit do.Anto.de but.in.c.ex multa in.j.
col.de vo.ꝛ vo.red.facit tex.in.c.si.in fin.de purga.cano.in verbo
9 alioquin ꝛc. ❡†Item si in instrumento testamenti dicatur pre-
sentibus talibus ꝛc.tunc quia natura istorum verboꝝ est amplia-
tiua vel roboratiua ex interpretatione huius breuiloque locutio-
nis: patet testes esse rogatos ƀm Bal. ꝛ Sali.in.l.hac consultissi-
ma.in princi.C.de testa. ❡Item adde q̃d si papa vel princeps in
subscriptione supplicationis vel in rescripto apponat dictionẽ ꝛc.
abbreuiatam: ampliatur et extenditur ad cõtenta in supplicatio-
10 ne: vt ea omnia comprehendat. † vnde si petatur a papa committi
causam cum potestate procedendi summarie simpliciter ꝛ de pla-
no: sola facti veritate attenta ꝛ terminis iuris non seruatis vel ab-
breuiatis: si papa vel princeps subscribat in supplicatione vel re-
scribat in rescripto per hec verba. Audiat talis ꝛ procedat sum-
marie ꝛc. nihil cõcellando de supplicatione: omnia petita viden-
tur esse concessa: quia rescriptum recipit interpretationem et de-
clarationem ac supplementum a supplicatione: vt est text.melior
de iure in.c.inter dilectos.§.ceterum.de fide instrumen.et in.l.j.C.
de diuer.rescript. Item responsio intelligitur ƀm interrogatio-
nem.§.preterea.insti.de inuti.stipul. ꝛ in.l.si defensor.§.qui inter-
rogatus.ff.de interroga.actio.et ita in specie determinant do.de
rota in decisione incip. Item si petatur.quam refert ꝛ simpliciter
sequitur domi.Alexan.in consil.lxxxiij.primi volu.incip.in cau-
sa vertente inter Cameram in vlti.colum. Facit text.in.c.olim.de
rescript. ꝛ in.c.cum dilecti.de dona. Secus autem si non esset in si-
gnatura dictio ꝛc. Sed simpliciter papa diceret audiat talis sum-
marie: quia ex quo vult quod procedatur summarie et plus non
11 dicit. † ergo alia petita intelligitur denegasse: cum non sit ibi di-
ctio ꝛc.c.nonne bene dicimus.de presumpt. quia vnum includen-
do alia excludit: vt ibi.et.l.cum pretor.de iudi.et.l.maritus.C.de
procur. ꝛ ita tenent Domi.de rota.in decisio.ccclxvi.que incipit.
Item si in commissione.et in decisio.cclxxvi.incip.in causa Aui-
nionensi.refert ꝛ simpliciter sequitur do.Alexand.in consi.xciij.
secundi volumi.incip.in causa et lite vertente coram.in.j.colum.
Alibi tenent do.de rota.in decisio.ccclij.incip. Item fuit dubita-
tum de commissione impetrata ꝛc. quod si in rescripto pape dica-
tur cõmittimus causam summarie terminandam ꝛc. illa dictio ꝛc.
importat ac si dixisset simpliciter summarie sine strepitu et figura
iudicij: licet quodlibet istorum verborum diuersa importet: vt ha-
betur in cle.sepe.de verbo.sign.per Bar.in extra.ad reprimen.in
verbo sine figura cum sequentibus: et sequitur simpliciter domi.
12 Alexan.hic. ❡Item adde q̃d sub dictione abbreuiata ꝛc. † com-
prehenduntur ea que veniunt de consuetudine.arg.l.vel vniuer-
sorum.ff.de pig.act.ƀm Dy.Bal.ꝛ Ang.hic. ❡Adde rationem
quia partes videntur semper tacite conuenire de eo quod est con-
suetum vt est gl.no. ꝛ signanda in.l.iiij.§.in commissoria.ff.de lege
commis.Bal.in.l.j.in.ij.q.C.pro socio. ꝛ in.l.incendium.circa fin.
C.si cer.pet. ꝛ in.l.j.in.ij.col.C.de fruc.et lit.expen. ❡Alibi dicit
egregie Bal.in.l.cõtractus in.iij.col.C.de fide instru.allegando
aristotelem: quod consuetudo est velut innatum: sicut enim nõ se-
paratur natura a subiecto ita nec a consueto. ❡Alibi dicit Bal.
in rub.extra de consuc.in.ij.col. q̃d illud q̃d est de cõsuetudine ha-
betur pro pacto. Itẽ adde que dicã.j.in.ij.q. ꝛ ita habes expedi-
tum primum: quid comprehendatur sub dictione ꝛc.abbreuiata.
13 ❡†Circa secundum an ꝛ q̃ñ dictio ꝛc.possit extẽdi Bar.hic tra-
dit doctrinã: q̃d in contractibus ꝛ in actibus de necessitate requi-
rentibus scripturam de iure cõi: iuxta glo.enumerantẽ.xxviij.ca-
sus in.c.j.de censi.in.vj. ꝛ in.l.contrahit.de pig.vel ex cõuentione
partium.iuxta.l.cõtractus.C.de fi.instru. q̃d tunc per dictionẽ ꝛc.
abbreuiatam nihil põt addi ꝛ nihil extẽdi: quia totũ debet prius
ibi extense scribi ꝛ tradi in mundũ ꝛ completum partibus: vt di-
cit tex.in.d.l.cõtractus. ꝛ in.§.j.insti.de empt.ꝛ ven. vñ in talibus
requirentibus scripturã omnia sunt subijciẽda oculis corporis
mediante scriptura: et quicquid est omissum a scriptura habetur
pro omisso.l.j.in princ.ff.de his que in testa.delen. ❡Adde quod
idem tenent Bal.Imo.Raph.cu.do.Alexã.hic.Bal.in.l.fidei-
commissa.§.si.de leg.iij.Jo.de imol.in.l.quicquid astringende.in
prin.ff.de ver.obl.Cano.in.c.cum P.tabellio.de fide instru.idem
in isto casu tenet Spec.in.d.ti.de instru.edi.§.ostenso.in versi.sed
nunquid imbreuiatura. ꝛ ibi Jo.an.in addi. ❡Contrariũ tenent
Ang. ꝛ Alex.hic mouetur Ang.per istũ tex.qui loquitur de testõ
indistincte: ꝛ sic etiam in testõ in scriptis: ꝛ tñ innuit q̃d dictio ꝛc.
in eo posita põt extendi. Sed rñde q̃d ista sunt verba iurisconsulti
qui causa breuitatis posuit dictionem ꝛc. non autem sunt verba
testatoris. Vel ƀm Bal. hec dictio ꝛc. virtualiter importat illud
idem q̃d

idem qȯ continebatur in cõsilio galli:non autẽ probat̃ in hoc tex.
qȯ notarius possit talẽ extensionẽ facere. Scḋo allegat Ang.aut.
qȯ sine.cum ibi no.C.de testa.sed melius facit.l.quoties.§.sed et si
quis pro centũ.ff.de here.insti.vbi in testamẽto in scriptis sumitur
illa litera abbreuiata.c.pro cẽtũ.Sed rñde qȯ ita cõiter intelligit̃:
qȯ importet centũ. ¶ Tertio in cõtrariũ allegat Aret.tex.in.l.j.
§.finautẽ.de here.insti.qui tex.loquit̃ in testamẽto inscriptis:⁊ tñ
admittitur suppletio ꝓsumptione iuris. Sed rñde qȯ ille text.lo-
quitur qñ in testamẽto apponunt̃ talia verba que virtualiter con
tinent illud qȯ suppletur.nam si dicat̃ a testatore:lucius esto:sub-
intelligitur heres:vel si dicatur lucius heres : subintelligit̃ esto:
quia ex precedẽtibus ⁊ sequẽtibus supplet̃:vt ibi dicit tex.vnde si
solum diceret̃ titius:non posset tunc suppleri ex precedẽtibus vel
sequentibus.ideo tunc vitiatur vt probat tex.in.d.l.j.§.finautẽ.in
versi.ergo ⁊ si ita:tenent gl.Bar.⁊ cõiter doct.ibi.⁊ in.l.errore.C.
de testa.facit bene tex.in.l.fi.de iur.codi. ¶ Quarto mouet̃ Arc.
per.l.quoties.§.sed si nõ in corpore.ff.de here.instit.vbi si testator
in testamento in scriptis voluit instituere in semisse:et instituit in
triente:id qȯ fuit omissum per errorẽ potest ꝓbari per testes:er-
go ita in ꝓposito : presertim cũ sit potius declaratio eius qȯ vir-
tualiter cõtinebat̃.Sed rñde hoc esse diuersum a ꝓposito nostro:
ibi enim loquitur qñ probat̃ per testes qȯ vnũ verbũ est positum
pro alio qȯ non est hic:vbi agitur qȯ illud qȯ nullo modo est ex-
14 tensum attendat̃ per dictionem ⁊c. ¶ † Quinto mouet̃ Aret.per
tex.in.c.auditis.de in integ.rest.vbi licet priuilegiũ requirat scri-
pturam ⁊ nõ possit ꝓbari nisi per scripturam:tñ verba priuilegij
possunt declarari per testes. Sed rñde aliud esse qȯ verbũ obscu-
rum declaretur per testes vt ibi:⁊ habet̃ in.l.certi cõdictio.§.qm̃.
ff.si cer.pe.aliud qȯ fiat extensio.facilius enim fit declaratio quam
qȯ aliquid substantiale inducatur.l.heredes palam.§.sed ⁊ si no-
tam.ff.de testa. ¶ Unde tene sñiam Bar.⁊ cõem pro qua adde fa
cere illud qȯ tenet Bal.in.c.cum in iure peritus.in.xj.col.de offi.
deleg.vbi tenet:qȯ si notarius in instrõ apponat diem ⁊ annum:
et postea dicat indictionem ⁊c.qȯ tunc vitiatur instrumẽtum nec
potest suppleri.ratio quia indictio est de requisitis pro substãtia
instrumenti.gl.in.l.generali.C.de tabula.lib.x. ¶ Limita conclu
sionem Bar.⁊ cõem nisi de cõsuetudine esset qȯ cõtractus in scri-
ptis scriberet̃ per dictiones abbreuiatas ⁊c.ſm Imo.in.d.c.cum
P.tabellio.quia scriptura in cõtractu vel in testamẽto in scriptis
est de solẽnitate adhibenda a tabellione:vt patet ex not.per Bar.
in.l.si quis legatũ.ff.de falsis.solẽnitas autẽ ita potest tolli cõsue-
tudine sicut ⁊ lege.l.fi.cũ materia.C.de testa.habetur in.l.de qui-
15 bus.ff.de legi. ¶ † Iuxta istam conclusionem subiungit Bar.qȯ
errant notarij qui dicunt se rogatos de appellationibus vel sen-
tentijs nisi primo totũ sit scriptum:q2 tales actus in prima forma
debent esse integraliter scripti. Nota bene istã decisionem : quod
cum appellatio debeat interponi in scriptis.l.j.in fi cum.l.seq.de
appel.certe in hoc notarij valde errãt:qui in actis scribunt se ro-
gatos de appellatione:⁊ dicunt portabis mihi:⁊ sic postea faciũt
dictari appellationem:nam ante omnia debet esse tota scripta:vt
postea nihil potest addi.similiter cum in sñia de necessitate requi-
ratur scriptura ⁊ in scriptis proferri.l.pe.⁊ fin.C.de sen.si reperi-
retur ⁊c.non potest addi.imo vitiatur talis sñia.⁊ ita alias de fa-
cto obtinui. ¶ Adde qȯ idem tenet Bar.in.d.l.cõtractus per il-
lum tex.Bald.in.l.errore.C.de testa.⁊ in aut.sed nouo iure in pe.
col.C.si cer.pe.⁊ in.l.minoribus. C.de his quib.vt indi.⁊ in.l.ius-
iuran.⁊ ad pecunias.§.fi.ff.de iureiur.Ang.de are.in.l.j.§.libelli.
de appel.Io.an.⁊ cano.in.c.peruenit secundo.de appel.do.Bar.
veronen.in cau.ccxliiij.incip. Nota qȯ ea que celebrantur in scri-
ptis.vbi per hoc infert qȯ cauti debent esse notarij ne patiant̃ ali-
quid addi actis que de necessitate debẽt fieri in scriptis postq̃ ro-
gati sint vel legerint partibus:cuius cõtrarium dicit qȯ vidit se-
pissime seruari:⁊ male ſm eum. ¶ Item adde qȯ notarius nõ po
terit extendere causas in appellatione ab interlocutoria que non
sunt expresse ⁊ que debent inseri:iuxta cle.appellanti.de appella.
quamuis in protocollo notarij reperiatur ⁊c. ſm Ange.Imol.et
Moder.in.l.quicquid astringende.per illum text.ff.de verb.obli.
16 ¶ † Cõfirmo.nam cum in appellatione ab interlocutoria debeat
exprimi causa pro forma:vt dixi:non sufficit expressio etiã per re-
lationem ad acta:ſm Bal.in.d.l.minoribus.C.de his qui.vt indi.
do.Anto.in.c.vt debitus.de appel.Ang.⁊ do.Alex.in.l.vbi au-
tem nõ apparet.§.illud.ff.de ver.obl.⁊ in.l.pretor.in prin.de ope.
17 no.nun.⁊ per ista habes expeditum secundum. ¶ † Circa tertium
quis possit extendere istã dictionem ⁊c.abbreuiatam:Bar.si be-
ne ponderas vult:qȯ in actibus requirentibus de necessitate scri-
pturam:non possit tunc notarius etiã cum autoritate iudicis il-
lam extendere:al's non esset differẽtia an actus de necessitate fieret
in scriptis an non:⁊ tñ Bar.manifestam differẽtiam facit:⁊ cum
eo in specie tenet Io.de imo.hic.⁊ ita etiã ponderat Ang.si vero
loquimur in cõtractibus vel in actibus non requirentibus scri-
pturam:tunc non potest notarius sine mandato iudicis extẽdere:
quia istud pertinet ad cognitionẽ iudicis:q2 iudex debet estima-
re qualiter debeat extensio fieri:ergo solus notarius nõ potest ex-
tendere vt in iuribus hic allegatis per Barto. ¶ Et aduerte aut
a superest notarius[a] qui fuit rogatus de ipso instrumento:⁊ qui in
eo apposuit illã abbreuiaturam ⁊c.et ipse potest eã extendere sine
iudice:ex quo fuit rogatus a partibus ⁊ scit mentẽ ⁊ intentionem
18 ipsarum partium.†et poterit extendere apponẽdo clausulas con
suetas ab eo poni vel ea que sunt de natura ꝯtractus:iuxta ea que
habentur in.l.si librarius.ff.de reg.iur.⁊ ita tenent Bald.Ange.
Imo.⁊ alij Moder.hic.Bal.in rubri.C.de fide instru.in.iiij.q.et
in.l.si duo patroni.§.si quis iurauerit.de iureiurã.⁊ cõiter Cano.
in.d.c.cum P.tabellio.⁊ in isto casu nõ loquitur aperte Barto.
b hic. Aut mortuus[b] est tabellio de instrumento rogatus :et eius
protocolla fuerunt cõmissa alteri notario prout quotidie contin-
git:⁊ tunc est dubium.An talis notarius cui commissa sunt pro-
tocolla defuncti possit talem extensionem facere.⁊ Bar.hic tenet
quod talis notarius nõ possit extendere nisi de mandato iudicis:
quia vt dixi iudex habet estimare qualiter debeat fieri talis exten
sio.idem tenent Bal.Ang.Imo.⁊ Rapha.cu.hic.⁊ Bal.in rub.
C.de fide instru.in.iiij.q.eo quia iste successor tanq̃ non informa-
tus de facto antecessoris:nec de mente aut intentione contrahen-
19 tium : non † potest declarare factum seu animum predecessoris:
iuxta glos.in.l.pompo.scribit si frumentum.§.j.ff.de rei vendi.et
glos.in.l.inter stipulantem.§.j.ff.de verbo.obli.vbi glosse fortius
volunt qȯ etiam heres qui reputatur eadem persona cum defun-
cto:vt in aut.de iureiur.a mo.presti.in princi. colla.v.non tamen
potest declarare voluntatem defuncti.ideo isto casu debet recurri
ad declarationem iudicis.Adde bene facere qȯ not.tenet Bald.
in.c.cum in iure peritus.in pe.col.de offi.delega.vbi tenet q̄ si in
protocollo notarij mortui reperiantur ista verba.Et renuntiaue-
runt dicte partes ⁊c. quod hec clausula potest mandato iudicis
extendi vel declarari:vt in muliere dicatur renuntiasse velleiano.
in fideiussore dicatur renuntiasse epistole diui adriani.Et simili-
ter in duobus reis : dicantur renuntiasse noue constitutioni de
20 duobus reis. † Et hoc ex communi vsu notariorum.arg.l.queri-
tur.§.si venditor.ff.de edil.edicto. ¶ Sed contrarium quod imo
etiam alius notarius cui sunt commisse rogationes ⁊ protocolla
notarij predefuncti possit talem extensionem facere sine mandato
iudicis apponendo extensiones solitas et in similibus vsitatas:
tenet ipsemet Barto.in.l.argentarius.in prin.per illum tex.ff.de
eden.Spec.in.d.§.ostensa.in ver.quid si imbreuiatura.⁊ ibi Ioã.
and.in addi.que incipit ad materiam huius ver.do.Ant.de but.
c et Abb.in.d.c.cum P.tabellio.[c] ¶ Sed concorda istas opinio-
nes : quod aut iste notarius subrogatus vult extendere ex conie-
ctura precedentium ⁊ sequentium.iuxta.l.si seruus plurium.§.fi.
ff.de lega.j.vel ex consuetudine alterius notarij et hoc non possit:
quia ista spectant ad examinationem iudicis.ita proprie loquitur
Barto.hic. Aut vult talem extensionem facere ex clausulis com-
muniter cõsuetis per notarios illius loci apponi:⁊ tunc bene po
test:quia illa communis obseruãtia inducit quodammodo noto-
rium in illo loco.Et in istis terminis procedit illa opi.Specul.et
21 Io.an. ¶ † Confirmatur quia omnino ille tales clausule consuete
apponi subintelliguntur ⁊ habent̃ pro appositis:vt est tex.opti-
mus in.l.fi.in fi.cum glo.⁊ ibi Bald.no.C.de fideius.⁊ in.l.huius-
modi.in prin.vbi Moder.no.de lega.j.cum concor.quas late de-
di in.l.certi condictio.§.si nummos.ff.si cer.peta.⁊ est bonus tex.
in.c.cum M.ferrariensis.de constit.quem ibi no.Bal.do.Anto.
22 Imo.⁊ alij.⁊ dicunt esse meliorem tex.de corpore iuris.†quod il-
lud quod solet apponi in contractu habetur pro apposito:etiam
si non sit scriptum.facit text.in.c.accepimus.de eta.⁊ qualita.per
quem tex.no.ibi domi.Anto.de but.quod clausule solite apponi
in bullis apostolicis subintelliguntur in eis quamuis sint omisse.
Ad idem facit quod volunt Bal.Imo.⁊ do.Alexan.hic.⁊ Bal.
in.d.l.si duo patroni.§.si quis iurauerit.ff.de iureiur.vbi volunt
quod si reperiatur instrumentũ de contractu mutui vel depositi:
et in eo sit apposita dictio ⁊c. abbreuiata quod importat prece-
ptum guarentigie:si cõiter erat consuetum apponi in talibus in-
23 strumentis.† Item adde qȯ si notarius rogatus de instrumento
non habebat firmum stilum:attenditur stilus per eum consuetus
in materia de qua agit̃ per alia instrumẽta leuata ab eo ſm B.l.
in.§.j.ad fi.insti.de empt.⁊ vendi.per.l.reos.§.cum in tabulis.ff.de
duo.re.Et si variauit in eadem materia attẽditur vltimus stilus
suus ſm Bald.Ange.⁊ Imol.hic per tex.in.l.si mater.⁊ ibi vide
Bal.C.ne de sta.defun.⁊ si de vltimo stilo nõ apparet recurritur
ad cõmunem ſm Bal.in.l.ij.ad fi.prin.ff.sol.mat.⁊ in casibus du-
bijs recurrendum est ad iudicem:vt dictum est supra:⁊ ita habes
expeditum tertium. ¶ Circa quartam et vltimam questionem:
quomodo debeat talis extensio fieri.Bart.hic tenet qȯ notarius
cui sunt commissa protocolla alterius notarij predefuncti : debet

a ¶ Aut superest notari⁹. de hoc late ꝑ d.meũ soci. in cõsi.xiiij. col.ij. v.preterea.et adde qȯ si in instrõ esset aliquod verbũ ita obscurũ notari⁹ qui illud cõfecit põt illud declarare. ita Angel.in.l. imperator.de sta.ho.⁊ refert ⁊ sequit̃ Alex.in ꝯsil. cxlvj.col.iij. circa fi.in.v. vol. incip.in cã ⁊ lite.

b ¶ Aut est mortuus tabellio. Adde de hoc et vide late ꝑ Alex.in cõs. xxviij.icip. viso.⁊ ꝓbabito.in.ij.vo.

c ¶ Cum P. tabellio. adde et vide ꝑ te ibi domi. Feli.⁊ maxime in.iij.col. ⁊ seq. in vers. vi. queritur vbi ꝓ maiori pte ponit allegata hic ꝑ do.Ias.et quasi de verbo ad verbum.⁊ ipm autor nõ allegat.

exemplate abbreuiare prout iacet in protolloco: ⁊ dicit qđ ita de
24 consuetudine vtimur. ¶ †Adde quod si notarius exemplificat ex originali vel protolloco. et in originali est aliquid non intelligibile vel non bene legibile: nihilominus dz ponere de verbo ad verbum. ita no. Bal. in. l. j. in prin. per illũ tex. de excusa. tut. facit tex. in. §. illud. in aut. de tabel. col. iij. ¶ Subdit etiã Bart. qđ si esset dubium quid importaret sub illo ⁊c. et expediret parti: posset cõpelli alia pars ad reficiendũ instrm̃ de nouo. vt. l. chirographis in prin. vbi gl. valde no. ⁊ ibi plenius Bar. in scđo no. ff. de admi. tu. per quem text. idem tenet Spe. in titu. de locato. §. nũc aliqua in ver. xiij. Bar. in. l. ne casu per illum tex. C. de discusso. lib. x. do. Alex. i. l. si finita. §. eleganter. in. iij. char. j. de dam. infec. ¶ Et an tunc debeat de nouo solui gabella stante statuto quod de omni instrumento soluat gabella: ponit Barto. in consi. lxvij. incip. satis
25 dubie queritur. Si primo factũ fuit instrumẽtum. ¶ †Adde qđ vbi propter magnam obscuritatẽ nihil elici potest ex imbreuiatura ꝓtocolli: potest ille cuius interest tunc habere regressum cõtra heredes notarij defuncti ad interesse. l. fin. C. de magi. conuenien. ſm Jo. an. in addi. Spe. in. d. §. ostenso. in versi. quid si imbreuiatura. in addi. incip. ad intellectum. Et ibidem subdit Jo. an. qđ si heredes notarij non essent soluendo: tũc compellet testes qui de contractu sciunt vt deponãt de contractu. ⁊ fiat instrumẽtum ſm formaʒ. c. significauit. de testib. ¶ Ultra predicta de ista dictione ⁊c. abbreuiata. Adde text. in. l. periculi. ff. de nauti. feno. Bald. in. c. quoniam contra falsam. in. xij. ⁊. xvj. col. de ꝓba. plene per Hostiem. in summa sua in titu. de fide instru. in. §. de publicatione. in versi. quid si imbreuiatura. ¶ Et de clausula reuocato [a] in irritum ⁊c. habes tex. in. c. significante. in fi. ⁊ in. c. Rodulphus
26 quod est. c. sequens. de rescript. ¶ †Alibi dicit Bart. in. l. si quis tum. ff. de testa. quod quando in protocollo notarij reperitur ⁊c. constat quod notarius habuit illud protocollum pro completo ⁊ absoluto: nec in protocollo volebat plus scribere sed intelligebat sub illo ⁊c. cõia aliorum contractuũ. ¶ Alibi tenet Bald. in autem. quod siue. in. j. col. C. de testa. qđ quando notarij in protocollis suis dicunt actum ⁊c. tunc significant reʒ perfectã. ⁊ ita habes istam materiam plene ⁊ ordinate expeditam: ⁊ consequenter remanet expeditus presens. §. die. ij. iunij. 1506. intermissis tamen iamdudum quatuor lectionibus ob aduentum regis.

a ¶ Et de clausula reuocato. adde aliqđ de hac clausula p Car. i consi. cxxxij. col. iij. circa prin.

1 ☞ Interdictio aque ⁊ ignis extinguit iura ciuilia: ⁊ sic patriã potestatem que est de iure ciuili.
2 Que pena est interdictio aque ⁊ ignis.
3 Excõicatio priuat consortio hominum sicut fetidum cadauer.
4 Excõmunicatio non solum priuat cõmunione hoĩm ⁊ sacramentorum sed etiam per eam deus separat hominẽ a gratia ⁊ custodia sua: ⁊ diabolus vtit̃ eo sicut rusticus asino.
5 Substõ facta de nepote vel pronepote sub cõditione mortis filij extenditur ad omnem casum per quem filius desinit esse suus.
6 Substitutio vulg. facta in vno casu porrigit̃ ad omnes similes.
7 Per monachationem filius desinit esse in potestate patris: tñ retinet iura suitatis ⁊ succedit patri vt suus.
8 Uerbũ mortis indefinite prolatum videtur cõprehendere nõ solum mortem naturalem: sed etiam ciuilem.
9 L. corrigens in vno casu videtur porrigi ad alium habentẽ eandem rationem.
10 Conditiones sunt implende in specifica forma: ⁊ tñ dispositio facta sub conditione in vno casu extenditur ad alium: qñ talis conditio est necessaria ad ipsum actum.
12 Si testatori interdiceret̃ aque ⁊ igni perdit testamenti factionẽ et testamentum antea factum non valet.
13 Conditio voluntaria debet in specifica forma impleri: ⁊ non per casum similem.
15 Mendicantes nihil possunt habere in proprio nec in cõmuni.
16 Institutioni facte de nepote nasciturio inest cõditio tacita de necessitate videlicet si nascetur.
19 Testator substituendo nepotem in vnũ casum. s. si filius moriatur viuo testatore: extenditur ad alios casus similes.
20 An prouisio facta in vnum casum extendatur ad alium: ⁊ an referat quid ex equipollentibus fiat.
21 Regula est ꝙ prouisio facta per modũ dispositiõis pure in vnũ casum non extenditur ad alium: quod limitabis quatuor modis vsqꝫ ad nu. 25.
25 Quando prouisio in vno casu fit per modum conditionis an extendatur ad alium.
26 Aliud est emancipatio filij: aliud mors naturalis filij.
27 Conditio volũtaria debet impleri in specifica forma: et non per equipollens.
28 Substitutio est conditionalis institutio.
29 Uerba de preterito non inducunt conditionem.
30 Conditio voluntaria apposita a testatore si intestatus mortuus fuerit verificatur in pupillo qui non potest testari.
31 Quando conditio respicit personam eius cui est facta substitutio facta in vnum casum porrigitur ad alium
32 Qui iussus est soluere implet conditionem compensando.
33 Si testator relinquat vsumfructum fundi vxori ea manente in viduitate: ⁊ post eius mortem: talem fundum titio: ⁊ mortuo marito statim transit ad secunda vota: an titius statim debeat habere legatum.
34 Si testator relinquat vxori vsumfructum vsqꝫ ad. x. annos postea relinquit eum titio: si vxor interim decedat: titius statim habebit vsumfructum.
35 Si aliquis accepit in emphyteosim ꝓ se ⁊ filijs suis masculis vsqꝫ ad. xl. annos: si talis emphyteota moriatur infra decẽ annos sine filijs: vsqꝫ ad. xl. annos transmittit ad heredes emphyteosim.
38 Hec conditio si vxor ad secũda vota transierit est voluntarie apposita a testatore: ideo adimplenda in specifica forma.
40 Testator in dubio presumit̃ minus grauare heredẽ quã possit.
41 Tempus incertum habetur pro conditione.
42 Substitutio fideicõmissaria facta filio sub conditione si efficiatur presbyter: verificatur si non fuerit presbyter sed laicus: ⁊ decessit sine liberis.
43 Quando casus expressus in cõditione est omnino dissimilis a casu tacito: nunqꝫ trahitur ad casum tacitum.
44 Onus fideicõ. vniuersalis iniunctũ filio sub conditio. si efficiatur presbyter videt̃ esse nullum tanqꝫ retrahens filium a religione.
45 Qui solum põt succedere de iure pretorio excludit substitutum.
46 Appella. heredis venit qui põt succedere de iure pretorio.
47 Filius per lapsum anni excluditur a contratab.
48 Ualet equiparatio de deportatione ad emancipationem.
49 Propter repugnantiam iuris ⁊ rationũ: concurrunt simul institutus ⁊ substitutus.
51 Quilibet presumitur scire iura.
52 Hodie sublata est differẽtia emãcipationis ⁊ patrie potestatis.
53 Sicut olim filio pupillo emancipato nõ poterat pater pupillariter substituere: ita etiam hodie: qꝛ condito testa. etiam hodie durat differentia emancipationis ⁊ patrie potestatis.
54 Ab intestato sublata est hodie differentia emancipationis ⁊ patrie potestatis.
55 Condito testamento adhuc durat hodie differentia emancipationis ⁊ patrie potestatis.
56 Sublato iure succedẽdi ab intestato: tollit̃ beneficiũ rumpendi.
57 Non rumpit testa. ille cui ab intestato nihil debetur.
58 Stante statuto ꝙ existentibus filijs vel agnatis masculis: femina ab intesta. nõ succedat: si talis filia sit in testa. patris preterita: nõ poterit rumpere testm̃ extantibus filijs vel agnatis masculis.
59 Restitutus non recuperat locum ab alio occupatum.
60 Nepos quando succedit in locum filij succedit ex propria persona ⁊ iure suo.
61 Restitutio filij facta post mortem aui nõ nocet nepoti qui iam est heres.
62 Restitutio in integrum concessa a principe non aufert ius alteri quesitum: nec bona in alium translata.
63 Princeps simpliciter restituendo ad bona: non intelligitur velle tollere ius alteri quesitum in illis bonis.
64 Restitutus licet recuperet bona non alienata: nullo tamen casu recuperat fructus ex bonis non alienatis.
65 Restitutio quo ad bona: non operatur nisi quantum ad proprietatem ⁊ possessionem non autem qꝫtum ad fructus.
66 Restitutio in integrum non fingit retro nec trahitur retro.
67 Quando quis restituitur ad bona: verbum restituitur importat plenam restitutionem.
68 Uerbum restituo hꝫ plenum significatũ ⁊ cõprehendit fructus.
70 Bannitus cuius bona sunt publicata si restituat̃ a principe vel a communi: non recuperat bona per fiscum alienata.
72 Si minor renuntiauit beneficio ecclesiastico ⁊ illud sit alteri collatum non subuenitur ei per resti. in integrum.
73 Restitutio facta per viam iustitie tollit iura alteri quesita: sed nõ que fit per viam gratie.
75 Pater recuperat per restitutionem patriam potestatem.
76 Si ex statuto bona homicide pro dimidia parte applicẽtur heredibus occisi: si simpliciter restituatur recuperabit dicta bona acquisita heredibus.
77 Quando restitutio fit cũ clausula ꝙ restitutio sit plenissima: tunc trahetur ad bona in alium translata.
78 Licet laici nõ possint directo disponere sup rebꝰ vel obligationibus eccl'iaꝝ: pñt tñ auferre iurisditionẽ iudicibus suis ne audiãt certo casu personas ecclesiasticas sup obligatione ipsis quesita.
79 Propter pacem ⁊ vtilitatẽ publicam: restitutio trahitur ad bona in alium alienata.
80 Princeps pro faciendo pacem potest remittere iniurias ⁊ damna illata subditis.

82 Princeps pro habenda pace territorii sui: potest castrum subditi sui alteri concedere.
83 An legitimatus post mortem patris auferat bona seu hereditatem his qui successerunt ab intestato.
84 An legitiatio trahat retro ad tps natiuitatis filij vsqz ad nu. 91.
91 An legitimatus auferat hereditatem venientibus ab intestato.
92 Rex aragonie q nō recognoscit superiorē: nō posset facere legitimari filiū naturalē p papā in preiudiciū alterius cōsanguinei.
93 Legitimatio facta viuente patre existentibus filijs naturalibus et legitimis: non prodest legitimatis nisi in duobus casibus.
94 Princeps etiam cum clausula: non obstante: non pōt legitimare naturalem vel spurium quantum ad successionem vbi ad sunt filij naturales et legitimi.
95 Filij naturales et legitimi hñt ius a iure diuino in successiōe pris.
96 Papa vel princeps potest de plenitudine potestatis legitimare spurios in preiudicium filiorum naturalium et legitimorum.
97 Princeps potest dare licentiam comiti palatino legitimandi filios spurios extantibus naturalibus et legitimis.
99 Per solas nuptias conseruatur genus humanum.
100 Comes palatinus qui hz ptātem legitimandi ex priuilegio: nō potest ad instantiā naturaliū existētibus naturalibus et legitimis eos legitimare. bene tñ hoc potest ad instantiam patris.
102 Quando pater facit legitimare filios spurios: tenet facere mentionem expressam: qō pater alios filios vel agnatos sibi successuros habebat alias non valeret legitimatio.
104 Si princeps legitimaret motu proprio: non tamen facta mentione qō pater alios filios haberet legitimos et naturales: nō valeret talis legitimatio.
105 Legitimatio est donum patris et principis: ideo non requiritur consensus legitimorum.
106 Comes palatinus non potest legitimare spurios etiam de consensu patris: nisi ad hoc habeat expressam potestatē: scz qō possit legitimare etiam stantibus legitimis et naturalibus.
107 Si mulier est talis conditionis cum qua pater possit commode matrimonium contrahere: tunc pater nō potest facere legitimari filios nisi contrahendo matri. cum tali muliere.
108 Filij legitimati non possunt habere plus de bonis patris quam vnus de filijs legitimis qui minus habeat.
111 Comes palatinus non potest filium suum legitimare: secus est in rege non recognoscente superiorem.
113 Sacerdos potest absoluere cōcubinam cum qua adulterauit: vel aliam quamlibet mulierem.
115 An possit fieri per statutū qō spurius succedat patri. remissiue.
116 Legitimatio est fienda cum cause cognitione alias non valet.
118 Quare. ll. prohibuerunt ne filij spurij succedant patri.
119 Legitimatus post mortem patris: non potest auferre bona illis qui ab intestato successerunt.
120 Dato qō legitimatio trahatur retro: non potest tollere ius alteri quesitum.
122 Princeps potest legitimare in preiudicium venientium ab intestato: quando hereditas non est adita.
123 Ius adeundi nō dicitur esse in bonis nostris anteqū sit actualiter adita hereditas.
124 Princeps restituendo damnatum potest auferre ius adeundi alteri delatum.
125 Per aditionem hereditatis factam animo acquiritur dominiū de iure ciuili: si tamen cum apprehensione pos. acquiritur dñium de iure gentium.
127 Donatio bonorum facta alicui per non habentem filios legitimos: non reuocatur per legitimationem filij spurij.
128 Papa nō potest legitimare in preiudicium eorum quibus iam erat delata hereditas in terris imperij.
130 An in legitimatione requiratur citatio eorum quorum interest.
131 Pater potest petere confirmationem status liberorum: nec est opus citare agnatos: etiam si filij sint incestuosi.
132 In legitimatione quam facit pater in vita nō requiritur citatio: secus in dispensatione quia odiosa.
133 Que sit ratio quare pater non tenetur in legitimatione facere citari eos quorum interest.
134 Si pater non potest disponere de rebus quomodo vult: puta qr sunt feudales: tunc requiritur citatio directi domini in legitimationem filij.
136 Si pater ordinauit in vita vel in testamēto filium legitimari: posset etiam post mortem patris legitimari: non citatis venientibus ab intestato.
138 Si pater in testamento apponat conditionem filio spurio instituto cum capere possit: videtur per hoc consentire quod possit legitimari quandocunqz per principem vel comitem palatinum.
139 Mortuo patre non potest naturalis facere se legitimari in preiudicium eorum quibus iam ius est quesitum: nisi illis citatis et etiam consentientibus.
141 Priuilegium non est actus iudicialis: et ideo in eo nō requiritur citatio.
142 Si comes palatinus hz ptātem legitimandi cū clausula citatis et non citatis his quorum et c. valebit legitimatio sine citatione.
143 Sententia principis non valet parte non citata.
144 Uide vnum casum nouum in quo valet substitutio pupillaris filio preterito.

Et quid si tantum.

Iste. §. fm Bar. est subtilis. et Bald. hic in vna lectura dicit qō iste. §. est singularissimus: in alia lectura dicit quod est singularior. §. qui sit in mūdo. Et pro certo iste est vtilior et solennior. §. q sit in tota ista. l. ¶ Substitutio facta de nepote posthumo iuxta consiliū galli in casum mortis filij: extēditur omnem casum per quem filius definit esse in potestate: et nepos subintrat primum locū. h. d. ¶ Diuiditur in tres partes. in prima ponunt duo casus non prouisi per gallū. in scda rñdetur cuidā obiectioni. in tertia iurisconsultus reducit illos casus ad prouisionem galli ex snia legis velleie. scda est ibi: hi enim casus. tertia est ibi: sed ex sentētia. ¶ In text. ibi in mortis filij casum cōciperet. Dic id est substitutionem nepotis formaret auus testator: et subaudi non videt sufficiens prouisio galli propter duos casus qui sequuntur in litera. ¶ In tex. ibi quid si nepos ex quo pronepos institueret. iste casus de nepote instituto cui substituit pronepos nō fuit actus a gallo: sed supplet a sceuola in. §. precedēti solū in morte naturali de qua loquebatur gallus: cuius prouisio videbatur insufficiens. cū etiam alijs modis qz per mortē naturalē filius exeat de potestate patris: et sic desinat esse suus: ideo per sceuolā in hoc. §. prouidet vt idem sit in casu mortis ciuilis per interdictionē aque et ignis: et etiā in casu emancipationis: quibus casibus etiam nepos acquirit iura suitatis. ¶ In tex. ibi non pertinent ad legem velleiam. dic qr lex velleia loquit qñ nepos nascit auo viuēte: nos loquimur qñ nascitur eo mortuo: qui casus non pertinet ad. l. velleiā: sed ad gallum: et gallus nō plene prouidit circa istos casus. Unde aduerte qō velleius in. §. nunc de. l. velleia. in versi. et bene verba se habent. cōprehendit omēs casus quibus aliquis ex suis heredibus deferit esse suus heres: et sic verba legis velleie: vt ibi dicit tex. bene cōprehēdebat oēs casus quibus aliquis ex suis heredibus desinebat esse suus. Sed illa verba loquebant in iam natis: non autē in posthumis de quibus loquitur gallus: vñ cessantibus verbis legis velleie videbatur cessare ipsa lex velleia. l. hos accusare. §. oibus. ff. de accusa. et. l. quarta. §. toties. de dam. infect. ideo per sceuolā in hoc §. fit extensio ex snia: et sic ex mēte legis velleie: vt habes hic in lra. ¶ Itē aduerte qō potest formari qō in tex. dupliciter fm Pau. de ca. et do. Alex. Primo vt querat an nepos posthumus possit substitui: nō solum in casu quo filius viuo testatore vere et naturaliter decedat: sed etiam in casu quo alias desineret esse suus. puta per interdictionē aque et ignis: vel per emancipationez. ¶ Scdo modo et melius pōt formari questio in tex. vt querat. An nepos substitutus per illa ūerba galli: si filius me viuo moriat: admittat ex substitutione etiam qñ filius nō moritur naturaliter sed ciuiliter: per interdictionem aque et ignis: vel desinit esse in potestate et suus per emancipationem: et deciditur in tex. notabiliter qō sic: et iste scds est notabilior modus. ¶ Not. ff. ex tex. ibi quid eñ si aque
1 et ignis interdictionem pateretur. †quod interdictio aque et ignis extinguit iura ciuilia: et sic patriam potestatē que est de iure ciuili. insti. de pa. pote. in prin. et. l. nam et ciuiū. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. et consequenter extinguit suitatem filij: et consequenter nepos ex eo tunc nāciscitur iura suitatis. ¶ Et dicit gl. hic qō loco illius pene successit deportatio. l. ij. ad. l. iul. pecula. que deportatio tollit ea que sunt iuris ciuilis: non ea que sunt iurisgen. l. quidam. ff. de penis. et. l. si tibi mandauero. §. is cuius. ff. manda. late
2 Bal. in. l. j. C. de heredi. instit. ¶ †Et interdicere aque et igni: hoc est: qō nemo ei daret nec de aqua nec de igne: erat quodammodo priuare duobus elementis valde necessarijs ad vitam hominis: et propterea reputabatur magna pena. Nam inter homines versari et hominum carere suffragijs grauior pena est. ita dicit tex. in. l. hi qui sanctam. C. de aposta. ¶ Sed aduerte qō hec pena interdictionis aque et ignis remanet hodie in excōmunicatis fm Ang. Imo. et do. Alexan. hic: cum nō participemus excōicatis: nec eis debemus aliquid cōmunicare. xj. q. iij. c. sicut apostoli. cuz tribus capitulis seq. et c. j. de excep. in. vj. no. in. c. pastoralis. §. j. de appel.
3 †Nam excōicatio priuat consortio hominum sicut fetidum cadauer fm Bal. in. l. ij. in. ij. col. C. quibus res iudi. non no. ideo excōmunicatio habet loco interdictionis aque et ignis: vel eius instar habet: vt est gl. no. in. §. j. in verbo interdictum. insti. de cap. dimi. quam gl. ad hoc reputat singularem Bal. in. c. licet vndiqz. in vlti. col. de offi. deleg. de cuius tamen veritate vide per Ang. in. q. per cum disputata incip. duo ad inuicem litigantes. in. j. col. et tribus sequentibus per Abb. in. d. c. pastoralis. §. j. in penul. col. ad fi. de

4 appel. † Tñ excõicatio priuat non solũ cõione omniũ sacramen-
torũ sed etiam per eã deus separat hoiem a gratia ⁊ custodia sua
ſm do. Abb. in. c. si quis presbyterorũ. in. ij. no. de reb. ec. nõ alie.
¶ Itẽ diabolus vtitur excõicato sicut rusticus vtitur asino vel iu-
mento ſm Hosti. Jo. an. ⁊ do. Abba. in. c. ita quorũdã de iud. do.
Abb. in rub. extra de sen. excõ. circa fi. ⁊ dicit glo. in. c. audi denique
xi. q. iij. qd diabolus hꝫ ptãtem in excõicato quasi in pecore. Sed
ista nõ cadebant in interdicto aque ⁊ igni. solum ergo restat simi-
5 litudo quo ad priuationẽ cõionis hoĩm. ¶ † Scdo not. ꝙ substi-
tutio facta de nepote vel pronepote sub conditione mortis filij ex-
tenditur ad oẽm casum per quem filius desinit esse suus. ¶ Et ex
hoc correlarie no. ſm Bar. qd substõ vulgaris cõcepta in vnũ ca-
sum porrigitur ad oẽs casus sibi similes facit. l. fi. C. de insti. ⁊ sub
sti. ⁊. in. l. mulier. in prin. ⁊. §. j. ff. ad trebel. ⁊ in. l. fideicommissa. §. si
cui de leg. iij. ponit Bar. in. l. j. de vulg. ⁊ pup. in. iij. q. princ. ad fi.
⁊ ibi late dixi.[a] ⁊ multa cumulaui ad istã regulã. ¶ Sed aduerte
qꝛ istud no. nõ vr̃ bñ colligi ex isto tex. ⁊ Bar. hic videt̃ cõtrariari his
que notat in. §. precedenti: nã si verũ esset qd prouisio galli facta
vno casu extenderet̃ ad casus similes: certe non debuisset reprehẽ-
di per sceuolã de diminutione casuum: vñ cum reprehendat̃ a sce-
uola de insufficientia casuum vt dicit Bart. ergo apparet ꝙ sub-
stitutio facta de nepote in casum mortis filij nõ extẽdat̃ ad casus
similes: sicut no. Bar. in. §. precedẽti. vbi no. qd appellatione ne-
potis ideo nõ cõtineat̃ pronepos qꝛ si cõtineret̃: gallus nõ bñ re-
prehenderet̃ p sceuolã. ¶ Nec ob. illud qd vult glos. hic. in verbo
emancipatus que forte sensit hãc difficultatẽ. vbi glo. dicit: qd ex
snĩa galli bñ cõprehẽdebant̃ isti casus similes: sed qd ideo repre-
hendit̃ a sceuola: qꝛ non specificauit eos: certe idẽ põt dici in casu
6 §. pcedentis. ¶ † Retẽto tñ pdicto no. Bar. qd est in se verissimũ:
qd substõ vulgaris facta in vnũ casum porrigat̃ ad oẽs casus si-
miles. Adde qd istũ tex. in spẽ extendit Spe. in ti. de statu mona.
in. q. lij. vt procedat filio effecto monacho invita testatoris: ꝙ ha-
beat locũ substõ nepotis eo qꝛ p monachationem filius liberat̃ a
patria ptãte vt ibi per eũ. in ver. iij. ergo est idẽ prout in emanci-
7 patione de qua loquit̃ tex. sed errat Spe. † qꝛ dato ꝙ p monacha-
tionẽ filius desinat esse in ptãte patris: tñ retinet iura suorũ: ⁊ suc-
cedit patri vt suus. l. deo nobis. §. j. ⁊ ibi Bal. i. v. col. ad hoc not.
C. de epis. ⁊ cle. Bar. ĩ. l. si ex cã. §. idẽ pap. de mino. ⁊ ita etiã dicit
Bal. reprobãdo Spe. in addi. Spe. in. d. ver. lij. et qd monachus
habeat oĩa iura suitatis: dixi in. l. sub conditione. s. eo. cũ concor-
dantijs ibi traditis. ¶ Salua dictũ Spe. vt procedat in ingresso
ordinẽ fratrũ mẽdicantiũ[b] vt p Bar. in. l. cũ pater. §. hereditatẽ
8 j. de leg. ij. ⁊ dicã statim in vl. no. ¶ † Tertio no. ſꝫ Jmo. ⁊ Mod.
qd verbũ mortis indefinite prolatũ videt̃ cõprehendere non solũ
mortem naturalem: sed etiã ciuilem: lꝫ tex. j. in fi. dicat ad similitu-
dinem mortis: ex quo apparet qd proprie appellatiõe mortis nõ
veniat mors ciuilis: cũ nullũ sit̃ sit idẽ. l. qd nerua. ff. depo. ideo
dicit glo. reputata sing. xvi. q. j. in. c. placuit scdo: qd in dubio ap-
pellatione mortis cõprehẽdit̃ naturalis: nõ aũt ciuilis: nisi in casi-
bus a iure expressis. idem tꝫ glo. in. c. susceptum. de rescrip. in. vi.
Bar. ⁊ alij in. l. ex ea parte. § in insulã. j. d verb. ob. qꝛ verba debẽt
in dubio naturaliter ĩtelligi non aũt ciuiliter. l. fi. C. de his qui ve-
ni. eta. impet. l. fideiconmissum. in prin. de condi. ⁊ demon. Sed in
casu. § nostri ideo cõprehẽdit etiã mortẽ ciuilem: eo qꝛ hic mors
ciuilis representat per oĩa eũdẽ effectum quo ad id de quo querit-
tur. l. j. §. filium. ⁊. §. seq. j. de cõtratab. ⁊. l. si necẽ. §. si deportat⁹ de
9 bo. liber. ¶ † Quarto no. ex isto tex. ſm Ang. Jmo. ⁊. d. Alex. qd
lex corrigens in vno casu videt̃ porrigi ad aliũ habentẽ eandem
rõnem. Naꝫ prouisio galli ſm eos erat correctoria legis antique
⁊ tñ loquens de mortuo naturali extenditur ad mortẽ ciuilẽ pro-
pter identitatem rõnis: ⁊ qꝛ hꝫ eundẽ effectum. ¶ Sed errant qꝛ
ista nõ est materia correctoria sed limitatoria prout dixi pluries
10 s. in prin. huius. l. ⁊ etiã in. §. j. ⁊ etiã in. §. idẽ credẽdũ. ¶ † Quin-
to no. qd lꝫ cõditiones debeant impleri in forma specifica vt. l. ꝙ
heredi. in prin. ⁊ in. l. meui⁹. j. de cõdi. ⁊ demõ. Tñ dispositio facta
sub cõditione in vno casu extendit̃ ad aliũ: qñ talis cõditio est ne-
cessaria ad ipsum actũ vt hic ⁊ latius per Bar. j. vbi plene dicet̃.
¶ Et sic not. qd lꝫ conditio debeat impleri in forma specifica vt
dixi: tñ si in cõditione fiat mẽtio de morte verificat̃ in morte ciui-
li. ⁊ sic in morte ficta: ⁊ istud plane procedit qñ sumus in morte ci-
uili p quam amittitur ciuilitas ⁊ libertas: vt in dãnato in metal-
lum qui efficitur seruus. l. ex facto. §. si quis rogatus secũdo. ff. ad
treb. iuncta. l. res vxoris. C. de dona. inter vir. ⁊ vxo. et in. l. sed si
11 mors. eo. ti. † Si autem est mors ciuilis per quã solũ amittit̃ ciui-
litas sed nõ libertas: vt in deportato tũc regulariter appellatio-
ne mortis[c] non venit ista mors ciuilis. l. ex ea parte. §. in insulam
j. de vb. ob. ⁊. l. stati⁹. §. cornelio filio: ⁊ ibi Bar. de iu. fis. tamẽ hic
equiparatur: qꝛ hꝫ eundẽ effectũ ex sola amissione ciuilitatis: per
quaꝫ perditur patria potestas: ⁊ et perdũtur iura ciuilitatis: sicut
etiam in. d. l. j. §. pe. de contratab. ⁊ in. l. si necem. §. si deportatus.

de bo. libe. facit. §. cũ aũt. insti. quib. mo. ius pa. po. soluit̃. ¶ Vl-
timo pro intellectu tex. quero de necessario dubio circa istuꝫ text.
in quo sceuola extendit dispositionem galli loquentis de morte
descendentis: ⁊ sic filij vel nepotis: vt procedat etiã in morte ciui-
li: qꝛ hꝫ eundẽ effectũ vt predixi: an similiter ꝓuisio galli loquens
de morte ascendentis: ⁊ sic aui cõprehendat etiã mortẽ eius ciui-
lem: ⁊ sic quero quare sceuola non fecit etiã mentionem de morte
ciuili ascendentium sicut fecit mentionem de morte ciuili descen-
12 dentium. † In quo puncto aduerte: qd duo casus positi in text.
scꝫ interdictionis aque ⁊ ignis: item emancipationis: nullatenus
congruunt testatori: ⁊ sic ascẽdenti. Nam si testatori interdiceret̃
aque ⁊ igni perderet testamenti factionem: ⁊ testamentum antea
factum nõ valeret: hoc est indubitatum. l. eius qui. §. j. s. de testa. ⁊
l. j. §. hi quibus. j. de leg. iij. Nec in eo caderet emancipatio cũ esset
sui iuris. alias non posset testari. l. qui in potestate. de testa. quia
ergo isti duo casus non conueniebant ascẽdẽti: ideo sceuola non
fecit mentionem. ¶ Sed pone testamentum cõditum scdm consi-
lium galli ⁊ postea filio premortuo: testator professus est religio-
nem bonorum incapacem: puta fratrũ mendicantiũ qui non pos-
sunt habere aliqd nec in particulari nec in cõi. per quã professio-
nem nec testamẽtũ tacite reuocatur: nec põt expresse reuocari. §.
illud. in aut. de mona. col. j. ſꝫ Bar. ⁊ alios ĩ aut. si qua mulier. vbi
dixi. C. de sacrosan. eccl. Bar. ⁊ alij in. l. j. de testa. cano. in. c. in pre-
sentia. de proba. ⁊ deinde. j. x. menses a morte filij nascatur nepos
viuente auo professo. an testm̃ rumpetur tanꝙ nepos censeat̃ pre-
teritus cum non euenerit casus mortis naturalis: sed ciuilis: et il-
le casus fuit omissus a testatore: ergo testm̃ debet rumpi per. l. cõ-
modissime. s. eo. ⁊. l. si pater filium. j. de vulg. ⁊ pup. An vero ha-
bebit locũ in eo substitutio de nepote facta. ¶ Et si iste casus eue-
niret in facto esset pulchra ⁊ subtilis qd. dubium facit qꝛ hec con-
ditio mortis aui vcꝫ si post mortem meam nepos nascetur: hodie
est voluntaria cũ posthumus alienus possit institui. l. pe. de leg.
13 j. ⁊. §. posthumo. insti. de leg. † Ergo conditio voluntaria dꝫ spe-
cifice in forma impleri et non per casum similem. l. qui heredi. in
prin. ⁊. l. meuius. j. de condi. ⁊ demõ. ⁊ declarat Bar. hic. in. j. col.
ad fi. vnde cum testator instituerit nepotem posthumum qui na-
scetur post eius mortem: ⁊ sic post eius humationem non compre-
hẽdet eũ qui natus est añ eius humationeꝫ: ⁊ sic in vita testatoris
naturalis: ⁊ sic nõ potest dici proprie posthumus iuxta glo. s. in
14 prin. huius. l. in verbo posthumos. ⁊ ibi Barto. vbi dixi. † Unde
cum sit substitutus nepos nasciturus post mortem aui: ⁊ iste ne-
pos sit natus viuẽte auo licet professo: nõ debet posse ex testõ suc-
cedere: qꝛ non euenit casus in quo fuit substitutus per text. in. d. l.
commodissime: ⁊ tanto magis cũ talis nepos posset naturaliter
mori ante ipsum testatorem. l. statius. §. cornelio felici. de iu. fis. et
l. res vxoris. C. de do. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ sic non obstat iste tex. qꝛ lo-
quitur in conditione apposita in persona eius cui fit substitutio
que ſm Bar. ⁊ doc. est necessaria ad actum. ideo impleri põt per
equipollens: ⁊ sic per casum similem: ⁊ cõsequenter per mortẽ ci-
uilem: ⁊ sic fictã. ¶ Aduerte. aut cõsideras psonã aui testatoris:
15 et tunc qꝛ ingressus est ordinẽ mẽdicantiũ † qui nihil habere pos-
sunt in proprio vel in cõi. cle. exiui. §. cupientes. de verb. sig. testm̃
cõfirmatur per talem mortem ciuilem ac si esset naturaliter mor-
tuus: qꝛ professus talem religionẽ minorũ dicit̃ mortuus mũdo:
xvi. q. j. c. placuit. ij. q. vij. in. c. nullus. ⁊. l. deo nobis. §. j. C. de epis.
et cle. eo qꝛ talis mors ciuilis per omnia est eiusdem effectus sicut
mors naturalis. ⁊ ita tenent Bar. ⁊ alij in. d. l. j. in vlt. col. de testa.
et in. l. cũ pater. §. hereditatẽ. in fi. j. de leg. ij. ⁊ sic heres dꝫ habere
incõtinenti oĩa ac si testõr esset naturaliter mortuus nõ expectata
alia morte naturali. d. l. deo nobis. §. j. ſm Barto. in. d. aut. si qua
mulier. in pe. col. aut cõsideras personã nepotis substituti: ⁊ diffi-
cultas cõsistit in hoc: cũ sit substitutus nepos posthumus: ⁊ sic na-
sciturus. j. x. mẽses post mortẽ aui testatoris: ⁊ iste sit natus viuẽte
auo naturaliter licet professo. ergo non succedit ex testõ: cum non
sit ille qui fuit substitutus sed alius. ergo dꝫ censeri pteritus: ⁊ sic
16 rũpere testm̃. d. l. cõmodissime. ⁊ qd ibi decidit Bar. ¶ † Aduer-
te instõni facte de nepote nascituro inest cõditio tacita de necessi-
tate: vcꝫ si nascetur. l. j. in fi. j. de cõdi. ⁊ demon. ⁊. l. interdũ. in prin.
j. de ver. obli. Et in spẽ hoc no. Pau. de ca. in. §. quidã recte. s. eo.
ergo restricta ad vnum casum: scꝫ mortis aui: dꝫ verificari etiam
in morte ciuili: ⁊ sic in alio casu habente eandẽ rõnem: per doctri-
nam Bar. hic in. iij. oppo. cũ eadem sit ratio: qꝛ gallus prouisio-
nem suã induxit: ne testm̃ natiuitate nepotis posthumi rumpere-
tur vt dixi. in prin. huius. l. extra glos. sed istud etiam contingeret
in casu nostro si talis nepos ex testamẽto nõ succederet: ⁊ sic men-
tio mortis non traheret̃ ad mortẽ ciuilem. Itẽ substõ facta de ne-
pote posthumo ideo est facta: ne eius natiuitate rumpatur testm̃
si filius premoriat̃ viuo testõre. l. posthumorũ. j. ti. j. ideo dꝫ habe-
re locũ etiã si nepos nascat̃ viuo testatore: sed mortuo ciuiliter p
ꝓfessionẽ religionis: cũ sit eadẽ ratio ⁊ per oĩa idem effectus quo
ad casum

a ¶ Et ibi late dixi. adde qd vltra ibi dicta hanc eandeꝫ opi. tꝫ do. Bar. sozi. in consil. cxl. colũ. penult. ver. circa scdm. ⁊ vide eundem Sozi. in cõsi. cclix. et ibi qñ est facta substõ sub cõditione voluntatis vt puta si titius nõ assumeret arma dom⁹ qd nõ extenditur ad casum impotẽtie. l. si nõ potuerit. et ibi d hoc vide i subscriptione pceptoris mei dñi Frãcisci de pepis.

b ¶ Fratruꝫ mendicantium. adde ad hoc late p do. Alex. de imo. ĩ cõsil. xiij. icip. circa primũ dubiuꝫ quo queritur in b iij. vol. in. j. ⁊. ij. col. ⁊ ponit. d. Bar. sozi. in cõsi. suo. xcij. col. j. ⁊. ij.

c ¶ Appellatione mortis. adde ꝙ Alexan. de imo. in cõsi. ij. incip. viso codicillis ⁊ legitimatione repeto. in. ij. vol. in cõsi. lxxxvij. in. j. col. ⁊. in. vij. col. versi. super est ad allegata in contrarium. dicit qd venit mors ciuilis appellatione mortis quando habet eundem effectũ queꝫ habet mors naturalis. alleg. l. adeo. §. publicatis. s. pro soc. ⁊ in l. j. §. fi. infra de cõtratab.

ad casum nostrũ: et si testator fuisset de hoc interrogatus vel cogitasset de hoc casu verisimiliter idẽ disposuisset: ergo debet haberi pro disposito: per regulã. l. titius. §. lucius. vbi plene dixi. s. e. ita tenendo sustinetur testm̃ qd in dubio fieri debet. l. si pars. in prin. de inoffi. testa. c. fi. de re iud. nam publice interest quod testamẽta valeant et sortiantur effectũ. l. vel negare. j. quemad. testa. aper. ¶ Nec ob. d. l. cõmodissime. et d. l. si pater filiũ. quia in eis posthumus institutus in casum mortis testatoris non admittitur si nascatur viuo testatore vel ecõtra: quia ibi veritas tm̃ põt esse in cõsideratione: sed in casu nostro põt cõsiderari mors ficta: et sic mors ciuilis de qua debet intelligi dispositio testatoris propter idẽtitatẽ rationis: et quia talis mors ciuilis per ingressum religionis mendicantiũ in oĩbus et per

17 oĩa quo ad casum nostrum videtur habere eũdẽ effectum. †Tres alias solu. ad. d. l. cõmodissime referã statim in glo. in verb. emancipatus. ¶ Itẽ pondera diligẽter quod Bar. hic in. iiij. oppo. tenet quod prouisio facta de nepote nasciture post mortẽ aui posset porrigi ad casum qñ nascitur in vita: eo quia per legẽ velleiã fuit inductũ quod nepos posthumus posset istitui etiã si nascatur in vita testatoris. vt in. §. nũc de lege velleia. j. ea. l. ideo substitutio facta de nepote nascituro post mortẽ testatoris posset esse quod etiã intelligatur de nato in vita testatoris fm̃ qd dixi in prin. huius. l. ibidẽ Bar. in. prin. huius. l. in pe. col. tenet hoc esse verum qñ testator putabat se moriturũ incõtinenti quia erat grauatus in infirmitate: per text. quem sic intelligit in. l. fi. C. de posthu. heredi. institu. aľs secus: qñ testator fuisset sanus per. d. l. cõmodissime. tñ istũ intellectum vtrobiq; reprobaui tanq̃ manifeste diuinantẽ ad vtrãq; l. et põdera quod bar. hic in. iiij. oppo. et. s. in prin. huius. l. in pe. col. loqtur qñ testator omnino viuit et naturaliter et ciuiliter quia est in seculo: ergo fortius in. q. nostra in qua pater est ciuiliter mortuus propter professionem religionis: et sic ista pars videretur in practica tenenda vt cõseruetur validitas testamenti: et propter presumptã voluntatem testatoris.

18 ¶ †Sed caue quia pro parte cõtraria multũ facit quia licet illa coditio si nepos nascetur in illo v. si nascetur habeat tacitã cõditionẽ necessariam: videlicet si nascetur vt. s. dixi. tñ illa verba post mortẽ meã super quibus cõsistit tota presens dubitatio nihil penitus necessitatis habent: quia hodie testator per legẽ velleiã põt nepotẽ posthumum eque instituere si nascatur in vita sicut si nascatur post mortẽ: vtrũq; est in voluntate sua: ergo exprimẽdo cõditionẽ si nascatur post mortem meã illã cũ voluntarie expresserit cogitauit de mõ et forma: ergo illa debet formaliter adimpleri in morte naturali: et non sufficit equipollens de morte ciuili per doctrinã Bar. hic in. iiij. oppo. cõiter approbatã. vnde passus iste redditur dubius et subtilis. ¶ Sl. j. tiet more cõtrarie formati per Barto. ponit tres intellectus ad tex. ter tius cõmuniter tenetur. ¶ Capio glo. in verb. emancipatus. Diuide istam glo. in duas partes principales. In prima fm̃ Bar. tolit vnã oppo. quod prouisio testatoris facta in vnũ casum nõ debeat extendi ad alium vel potes dicere quod glos. in prima format. q. necessariam ad intellectũ tex. Si nepos instituatur ab auo sub conditione si filius moriatur viuo testatore: an trahatur ad aliũ casum puta deportationis vel emancipationis. In secũda glo. format aliã no. questionem. secunda est ibi: sed quid si emancipatus. Rursus prima pars principalis subdiuiditur in quatuor particulas. In prima ponit opi. quorundam. In secunda ponit aliã opiñ. quã tenet. In tertia remouet vnam oppo. In quarta remouet aliam. secunda ibi: sed tu dic. tertia ibi: secus si per pretorẽ. quarta et vlti.

19 est ibi: nec obstat. in auť. de here. que ab inte. ¶ †In prima parte principali glo. habes quod testator substituẽdo nepotẽ in vnũ casum. s. si filius moriatur viuo testatore extenditur ad alios casus similes: et sic ad casum deportationis filij vel emancipationis: et sic casus mortis expressus conditionaliter extenditur ad casum equipollẽtem. ratio est fm̃ subtilem vltramon. Pet. de bellapti. et Bar. quia cõditio ista est necessaria ad actũ: et idem vbi esset necessaria ad effectum actus. l. si mater. C. de insti. et substi. et. l. mulier. in prin. j. ad treb. secus si esset conditio volũtaria: quia tunc debet formaliter et precise impleri et nõ sufficeret impleri per simile vel equipollens. l. qui heredi. in prin. et. l. meuius. j. de condi. et demon. fo diuersitatis est: quia primis duobus casibus testator cogitauit de effectu: ideo sufficit impleri per equipollens: sed in vltimo casu qñ conditionẽ voluntarie apposuit cogitauit de modo et forma ideo tũc debet pcise impleri. ¶ Hinc sumpta occasione examinat late Bar.

20 an †prouisio facta in vnum casum extendatur ad alium: et an referat quid ex equipollẽtibus fiat. facit duos casus principales. aut prouisio fit in vnum casum per modũ dispositionis pure et tunc distinguit vt hic per eũ. et cũ eius distinctione transit Bal. et in effe

21 ctu Ang. et cõiter alij. ¶ †Tu in isto primo casu cõplectendo oĩa dicta Bar. fac regulam et quinq; fallentias et totũ clare habebis. Regula est: quod prouisio facta per modũ dispositionis pure in vnũ casum non extenditur ad aliũ: quia casus omissus relinquit dispositio

22 ni iuris cõis. l. si extraneus. s. de codi. ob cau. ¶ †Primo limita qñ virtute casus expressi omissus põt intelligi. §. illud. institu. pro socio. et super hoc vide late Aret. hic in. iiij. col. ¶ Secũdo limita qñ potest constare de mente testatoris qd voluerit alium casum omissum cõprehendi. ita etiã declarat Bar. in. l. cõmodissime. in

23 j. oppo. s. eo. facit tex. in. l. tale pactũ. §. fi. cũ gl. s. de pac. dixi† de hoc late in. l. titius. §. lucius. s. e. vbi etiã posui limitationẽ Ang. et Are. hic: quod licet prouisio facta in vno casu extendatur ad aliũ ex presumpta mente testatoris. tñ ista extẽsio nõ fit de vna persona ad aliam psonam. ibi dixi nõ repeto vlterius. ¶ Tertio fallit qñ casus omissus est filijs expresso et haberet eũdẽ effectũ. l. fi. §. fi. j. mãda. facit bene tex. in. l. si quis mihi bona. §. sed quid si mandauit. et ibi Bal. et moder. no. de acqui. here. vbi mãdatũ ad adeũdum hereditatem et sic ad acquirendũ iura directa cõprehẽdit vt possit agnosci bonorum pos. per quam solũ acquiruntur iura vtilia quia eiusdem sunt effectus. §. qd autẽ. insti. de bo. pos. facit. l. pe. de ne

24 go. gest. ¶ †Quarto fallit qñ testator prouidisset in duobus casibus simplicibus et eueniret casus mixtus: quia in materia fauorabili trahitur ad casum mixtũ. l. si ita scriptũ. in prin. s. eo. secus in materia odiosa. l. vim passam. §. pscriptione. j. de adul. tñ circa istud vltimũ vide text. qui fortiter videtur obstare in. l. si ita facta. de iniust. rup. de quo tex. dixi in. d. l. si ita scriptũ. ¶ Quinto fallit ratione cõtrarietatis euitande. gl. in. l. ij. in pri. j. de verb. obli.

25 et ita habes expeditum prim ũ casum Bart. ¶ †Secundus casus principalis Bar. est: qñ prouisio in vnũ casum fit per modũ conditionis: an extendatur ad alium: in quo Bar. distinguit vt hic per eum. Ego primo expediam theo. Bar. secundo reducam ad practicã. ¶ Adde ergo primo inq̃tum Bar. respõdet ad. l. commodissime. s. eo. qd dissimilis est casus nasci in vita testatoris vel nasci post eius mortẽ: ideo prouisio testatoris cõditionaliter facta in vno casu: nõ extẽditur ad aliũ casum dissimilẽ. adde qd istã solu. repetit Bart. ter. primo hic. scdo. s. in. ij. oppo. ad fi. tertio. j. in v. oppo. ¶ Ista solu. toties approbata per Bar. nõ est tenẽda: quia

26 cõfunditur per istũ tex. vbi† aliud est emãcipatio filij: et aliud mors naturalis filij: et sic sunt casus dissimiles: et tñ iuriscõsultus hic decidit quod prouisio testatoris conditionaliter facta in vnum ex istis casibus extenditur ad aliũ: imo dicit iuriscõ. istos casus esse similes: quia eũdem effectum habẽt. Itẽ in cõtrariũ facit tex. in. d. l. fi. C. de posthu. here. insti. vbi institutio facta de posthumo sub conditione si nascetur post mortẽ testatoris extenditur ad casum quo nascatur in vita: et ibi est casus de directo cõtra. d. l. cõmodissime. licet cõ

27 corda prout vtrobiq; dixi. ¶ †Secundo inquãtum Bart. tenet quod conditio voluntarie apposita debet impleri in forma specifica et nõ per equipollens: aut in casu simili per. l. qui heredi. in princ. et l. meuius. j. de condi. et demon. Illud videtur nimis generaliter dictum fm̃ Are. hic: et est cõtra tex. in. l. deo nobis. §. j. in fi. C. de epi. et cleri. et in. §. distrahantur. in auť. de nup. col. iiij. vbi pactum de lucrãdo dotẽ sub cõditione mortis impletur per eqpollẽs per ingressum monasterij: et sic per mortẽ ciuilẽ: et tamẽ illa cõditio est volũtaria. ¶ Tu ad idem allega tex. in. l. fi. vero constãte. et ibi glo. in vbo placitũ. in auť. de san. epis. col. ix. et ibi Ang. i. j. no. colligit quod pacta de lucrãda dote sub cõditione mortis vẽdicãt sibi locum per ingressum monasterij. idem no. Ang. in. §. illud quoq; in fi. in auť. de mona col. iiij. per illũ tex. in ver. ex morte pactũ. vbi no. Ang. qd si maritus fecit pactũ de lucrãda dote in casu non existentium liberorũ: qd si intrat monasteriũ et sine liberis moriatur: quod maritus lucrabitur dotẽ et vxor donationẽ propter nuptias. et ita in terminis tenet glo. ordi. in. c. placuit secũdo. xvi. q. j. c. susceptũ. de rescrip. in vi. ¶ Sed ad hoc respõde fm̃ Cy. et Bal. in. d. l. deo nobis. §. j. quod ideo est quia idem effectus per omnia resultat circa rem de qua agitur: cũ per ingressum matrimonij ita soluatur matrimonium sicut per mortem ciuilem. ¶ Ego cõtra cõclusionẽ Bar. allego duos tex. quod conditio voluntaria possit impleri per equipollens. Primo allego tex. no. in. l. mulier. §. fi. de condi. insti. vbi si instituo te heredem sub conditione si me heredem instituisti in ista conditione voluntaria verbum instituisti verificatur in substitutione: et sic impletur per equipollens: ergo contra doctri. Bart. nec potes dicere quod ibi fit idẽ effectus: vt patet ex diuersitate graduum. sol. fm̃ Bar. Bal. et Pau. de ca. ibi: substitutio est proprie institutio vt ibi est tex. fm̃ eos qd non videtur verum vt patet ex

28 diuersitate graduum. ¶ Secundo et fortius† substitutio est conditionalis institutio. l. j. rõne. §. qd vulgo. et. §. filio. j. ad. l. fal. ergo non potest dici proprie institutio: sicut conditionalis donatio nõ est proprie donatio. vt est tex. in. l. j. in prin. j. de dona. sed sustinẽdo Bar. et doc. potes ad hoc respõdere quod donatio denominatur ab actu de presenti: quia donatio est doni datio et sic de presenti. l. senatus. §. donatio. de dona. cã mor. ideo cõditionalis donatio nõ est propriedonatio. d. l. j. in prin. de dona. sed institutio est actus sui natura pendẽs in futurũ: ideo licet fit cõditionalis vt est substitutio: tñ est proprie institutio. vt est tex. in. d. l. mulier. §. fi. et ibi etiam sentit

26 Rap. cu. ¶ †Ego alio modo respõdeo ad. d. l. mulier. §. fi. qd ibi nõ est proprie cõditio cũ sit de pterito. l. si tu heredẽ me instituisses.

et vide eundem Alex. late in cõsi. cxxix. inci. viso. supra scripto thémate. i. ij. volu. i. j. et. ij. co

istud est in preteritum ⁊ nõ in futurum:ergo nõ est ꝓprie ꝯditio
ꝑut etiã ibi tenet gl.⁊ est tex.in.l.cũ ad presens.cũ dꝫab⁹ seq.s̃.si
cer.pe.⁊ sic nõ facit ad ꝓpositũ nostrũ:⁊ dato ꝙ ibi me instituis-
ses in aliquo modico tñ valeret institutio mea facta in magna he
reditate:vt ibi tenet Pau.de ca.vñ sicut ibi conditio põt imple-
ri ex instõne ꝯtinẽte minus re:ita etiã põt impleri ex substitutio
ne que cõtinet minus gradu:⁊ sic tpe:arguẽdo de re ad tp̃s.l.mi
les ita.in prin.ĩ.de test.mil.Scõo contra istã doctri.Bar.addu-
co tex.no.in.l.credendum.in.ver.si vero maritus.s̃.qui pet.tuto.
vbi cõditio volũtaria apposita a testatore si intestatus mortuus
30 fuerit:†verificaꝛ in pupillo q testari nõ põt:⁊ sic q ficte ⁊ impro
prie est intestat⁹.l.j.in princ.ĩ.de suis ⁊ legi.quẽ tex.ad hoc valde
not.Are.in.l.i.in.iij.char.de vulg.⁊ pup.Sed rñdꝫ hoc ideo ibi
cõtinere ex qualitate ꝑsone pupilli ad quẽ v̄ba illa ꝯditionalia
dirigũꝛ.argu.l.plenũ.§.equitij.de vsu ⁊ habi.⁊.l.pater seuerinã.
§.cõditionũ v̄ba.ĩ.de ꝯdi.⁊ demõ.ꝭm.d.Alex.ĩ.l.generaliter.in
princ.i.viij.col.C.de insti.⁊ substi.¶Tertio adde circa.d.l.com
modissime.q̃ꝛ so.Bar.hic:ꝙ ibi sit casus lõge dissimilis cõfundiꝛ
ꝑ istũ tex.vt.s̃.dixi:ideo Bar.ĩ.i.v.opp.scõo mõ respõdet ⁊ me
lius:ꝙ ibi posthumus poterat pure institui:ergo ibi cõditio sub
qua fuit institutus fuit voluntaria:ergo debet impleri in forma
specifica ⁊ nõ in eq̃pollẽti.⁊ istã sequiꝛ.d.Alex.hic.idẽ etiã Bar.
in.l.iam hoc iure.in p̃n.ĩ.de vulg.⁊ pup.¶Tertio mõ respõdet
Bar.s̃.in prin.huius.l.in pe.col.qd aut ꝯditio respicit personã
eius cui facta est substitutio.puta ꝑsonã pupilli instituti et tunc
31 facta in vnũ casum porrigiꝛ ad aliũ.†.d.l.iam hoc iure.⁊.l.q̃uis.
⁊.l.hereditatẽ.C.de impub.secus si respiciebat ꝑsonã substituti:
si eñ est substitutus ille q nasceꝛ post mortẽ testatoris:nõ intelli-
gitur substitut⁹ vt ille q nasceꝛ in vita.d.l.cõmodissime.⁊ sic non
fit extensio de casu ad casum qñ induceretur diuersitas noue ꝑsone
substitute.vt est tex.no.ĩ.l.si pater filiũ.ĩ.de vulg.⁊ pup.lꝫ posses
dicere ꝭm Are.hic:qd in nato post mortẽ testatoris vel in vita nõ
est diuersitas ꝑsone:imo semꝑ eadẽ persona lꝫ sint diuersi casus.
¶Tenendo cõclusionẽ Bar.ꝙ cõditio volũtaria debeat preci
se ⁊ formaliter impleri.Limita dupliciter.Primo qñ stat per cul
pã illius cui debet impleri:si non impleꝛ in forma specifica:tũc
sufficit impleri ꝑ equipollẽs.tex.habes ⁊ exemplũ in.l.iulianus
ait.ĩ.de ꝯdi.⁊ demon.⁊ ibi Bar.declarat vbi si fiat legatũ alicui
sub ꝯditione si dederit centũ heredi ⁊ heres sit debitor ⁊ recusat
soluere ⁊ sic stat per eũ:ꝯditio habeꝛ ꝓ impleta:⁊ sufficit imple-
32 ri ꝑ equipollens.† sicut iussus soluere implet conditionẽ cõpen
sando.l.si peculiũ.§.j.de sta.lib.cũ sit impedit⁹ facto aduersarij.
l.iij.§.j.de sta.libe.ꝭm Bar.in.l.ampli⁹ nõ peti.in vlti.col.ĩ.rẽ ra.
hab.¶Scõo no.limita ꝯclusionẽ Bart.vt ꝓcedat qd conditio
voluntaria põt impleri eo mõ quo testator voluit.al's sufficit im
pleri per casum similẽ ꝭm Bar.in.l.j.in vlti.col.circa medi.C.de cõ
di.insti.ꝑ.l.legatũ.de vsufru.leg.⁊ sic habes expeditã theo.Bar.
¶Ex predicta theorica põt inferri in practica ad duas questio-
33 nes:presertim ad vnã q̃ est vtilis ⁊ quotidiana.†Pone testator
in testõ reliquit vsumfructũ fundi vxori ea manẽte in viduitate:
vel reliquit mille fruenda vxori donec in viduitate remanserit:⁊
post eius mortẽ reliquit talẽ fundum vel illa mille titio:pone ꝙ
mortuo marito mulier statim transiuit ad secunda vota:an titius
debeat statim habere legatũ:an vero debeat expectari mors na
turalis vxoris:⁊ interim heredes mariti habebũt.¶Istã q̃õnẽ
originaliter disputauit Richar.malũb.in disputatione sua q̃ in
cipit.quidã in testõ suo sic dixit vbi adducit sex fundamẽta pro
parte titij:qd statim habere debeat:⁊ alia sex fundamẽta ad op-
positũ:finaliter ꝯcludit:ꝙ titius statim habere debat:nõ expe-
ctata aliter morte vxoris:eo q̃ꝛ testator credidit ꝙ vxor deberet
stare in viduitate:⁊ iõ noluit titiũ interim habere:ergo quomo-
docũqꝫ desinat vxor hebere siue ꝑ mortẽ naturalẽ siue ꝑ transitũ
ad secundas nuptias titius dꝫ statim admitti ex tacita mẽte te-
statoris.ꝑ.l.mulier.in prin.ad trebel.⁊ in.l.si mater.C.de insti.et
substi.refert ⁊ sequiꝛ Jo.an.ĩ addi.Spe.in titu.de secũ.nup.suꝑ
rub.idẽ tenet Bar.in aut.hoc locũ.in.vj.col.C.si mulier secundo
nup.vbi plures rationes ad hoc adducit quas ꝑ te potes videre.
⁊ ibidẽ Bal.⁊ plenius Albe.de rosa.idẽ tenent Pau.de cast.et
Are.in.l.si quis heres ita scriptus.ꝑ illũ tex.de acquiren.heredi.
Pau.de ca.⁊.d.Alex.ĩ.d.l.si mater.⁊ ibi dicit Pau.de ca.se ita
pluries cõsuluisse.d.Alex.in.d.l.mulier.ad fi.prin.⁊ idẽ.d.Alex.
hic in.vj.col.dicẽs se pridie fuisse interrogatũ de ista rõne.⁊ idez
d.Alex.in cõsi.cxxx.secũdi vo.incipiẽ.attẽtis verbis testamẽti.⁊
in consi.cxviij.iiij.vo.incip.visa parte testamẽti.in.ij.col.⁊ sequẽ.
⁊ ista est cõis sñia:pro qua facit trita regula:q̃ꝛ cessante causa dila
tiõis:debet cessare ipsa dilatio.l.a filia.§.alũno.ĩ.ad trebel.Bar.
in.l.libero.§.si.de annu.leg.Ad idem facit qd determinant Sa-
li.et Pau.de cast.in.l.ambiguitatem.C.de vsufru.ibi determi-
34 nant†ꝙ si testator dicat:relinquo vxori mee vsumfructũ vsqꝫ ad
decẽ annos:postea relinquo eũ titio:qd si vxor interim decedat:ti
tius statim habebit non expectato cursu decẽnij:q̃ꝛ in ꝑsona titij
erat apposita dilatio fauore vxoris:ergo cessante causa dilatio-
nis debet cessare ipsa dilatio.d.l.a filia.§.alũno.licet Bal.ibi re-
linquat cogitandum.¶In ꝯrium contra cõem opi.videꝛ facere
tex.no.in.l.vxori vsumfru.ville.de vsufru.leg.vbi est tex.qd si te-
stator reliquit vxori vsumfru.in quinquẽniũ:⁊ postea relinq̃t illũ
fundum liberis:qd si vxor moriatur ante quinquennium:tamen
liberti nõ debent habere illum fundũ nisi transacto toto quinquẽ
nio.per quẽ tex.ꝯriam opi.tenet Lud.ro.in.d.l.si quis heres ita
35 scriptus.¶†Adde qd per illum tex.alibi determinat not.Spe.
in titu.de locato.§.nũc aliqua.in versi.ccxlv.qd si aliquis accepit
emphyteosim ꝓ se ⁊ filijs masculis vsqꝫ ad annos.xl.qd talis em-
phyteota infra decem annos moriatur sine filijs tamen nõ reuer
titur ad dñꝫ:imo vsqꝫ ad.xl.annos transmittiꝛ ad suos heredes:
q̃uis solus.Ang.ibi teneat ꝯrium.¶Sed tenendo cõem opiñ.
ad.d.l.vxori vsumfructum ville.potes dupliciter rñdere.Pri-
mo ꝙ dictio tunc ibi posita per testatorẽ tollit cõtrarium.cũ de-
notet extremitatẽ tẽporis.l.iiij.in fi.ĩ.de condi.⁊ demon.⁊ sic ela
pso toto quinquẽnio:tunc liberti admittentur ⁊ nõ ante.⁊ ita ibi
respondet Bar.⁊ idem Bar.in.l.in illa.j.col.ad fi.de verb.obli.
q̃uis istam sol.impugnet.d.Alexã.⁊ non bene in.l.seius saturni
36 nus.ĩ.ad treb.¶†Secundo not.responde ꝙ tex.in.d.l.vxori.lo
quitur qñ testator apposuit tp̃s certũ ⁊ determinatũ.s.quinquẽ-
nium:tũc bene expectatur lapsus totius quinquennij:licet vxor
prius moriatur.sed in.q.ista fuit appositũ tp̃s incertũ:⁊ sic nõ ita
limitatũ.s.post mortẽ:qd tp̃s incertũ facit cõdi.l.dies incertus.ĩ.
de cõdi.⁊ demon.Pro ista solu.allego bonũ tex.in.l.cũ heres.§.
ij.de sta.libe.vbi seruus iussus est seruire titio anno ⁊ liber esse:ti-
tio mortuo ante annũ non statim fiet liber:sed cum totus annus
transierit.rationem assignat ibi tex.quia nõ tantum sub conditio
ne:sed etiam ex die data est libertas ⁊ sic erat dies certa.itẽ ibi ces
sabat cã dilationis.⁊ tñ non statim efficitur liber lꝫ fauore liberta
tis multa alias statuãtur contra cõmunes regulas.§.pe.insti.de
dona.¶Et ꝓpterea per illũ tex.⁊.d.l.vxori vsumfru.ville.puto
non esse verã decisionẽ Sali.⁊ Pau.de ca.in.d.l.ambiguitatẽ.⁊
37 ideo Bal.ibi reliquit cogitandũ.¶†Nec huic sol.obstat tex.ĩ.d.
l.a filio.§.alũno.vbi erat tp̃s certũ.s.viginti annorum:q̃ꝛ respon
deo qd ibi illud tempus fuit adiectũ solum fauore fideicõmissarij
⁊ nõ fauore heredis prout in q̃õne nostra.Itẽ illud tp̃s fuit adie-
ctum executioni ⁊ sic non facit conditionẽ.l.ex his.ĩ.qñ dies leg.
ced.¶Ego.ꝯ dictam cõem sñiam moueor per doctrinã Bart.
hic approbatã ab omnibus non eundo per mẽdicata suffragia:
38 † q̃ꝛ conditio si vxor in viduitate nõ permãserit vel si ad scõa vo-
ta trãsierit est volũtarie apposita a testatore:ergo debet specifice
impleri:⁊ nõ per equipollẽs ꝭm Bar.⁊ oẽs hic.Similiter ⁊ alia
cõditio si vxor moriatur silr est volũtaria:ergo dꝫ precise imple-
ri.⁊ per hoc non obstat.d.l.mulier.in p̃n.ĩ.ad treb.⁊.d.l.si mater.
C.de insti.⁊ substi.allegate ꝑ Jo.and.q̃ꝛ in illis legibus conditio
fuit necessaria ad effectũ actus:ideo põt impleri ꝑ equipollens
ꝭm Bar.⁊ oẽs hic:sed in q̃õn nostra conditio adiecta a testatore
fuit volũtaria:ergo nõ sufficit equipollẽs implementũ.¶Itẽ ad
dictas leges aduerte ꝑ tex.fortẽ in.l.fideicõmissa.§.si cui fuerit.ĩ.
de leg.iij.vbi est tex.de directo ꝯtra.d.l.mulier.⁊.d.l.si mater.qd
si testator relinquat fideicõmissum filiofa.si eius pater moriatur:
pone ꝙ emãcipeꝛ a patre nunqd debebit habere fideicõmissum ĩ
39 vita patris.†Decidit ibi iuriscõsul.ꝙ nõ:q̃ꝛ licet fuerit emãcipa
tus a patre:donec tñ pater naturaliter viuit non debet habere fi-
deicõmissum:⁊ sic lꝫ fideicõmissum debeaꝛ mero iure:vt in iurib⁹
p̃real.tñ nõ debeꝛ in effectu donec purificetur realiter conditio ꝑ
mortem patris:⁊ est verũ ꝙ glo.ibi aliter respondet ⁊ non bene:
⁊ reprehendiꝛ ꝑ Bar.ibi:qui alio modo rñdet ꝭm Jac.de are.ꝙ
qñ filius emancipaꝛ a patre nõ dꝫ habere fideicommissum:verũ
est in iure directo ⁊ directa actione:vt ibi.tñ debebiꝛ habere vtili
actione.d.l.mulier.⁊.d.l.si mater.¶Ista sol.nõ videꝛ posse stare
q̃ꝛ destruit ista iura que isto mõ essent imposita verbis ⁊ nõ reb⁹.
contra.l.scõm.in fi.C.cõia de leg.cum directa ⁊ vtilis non differãt
effectu.l.pe.de neg.gest.¶Sed tenẽdo cõem sentẽtiam huic fun
damento lꝫ colorato:rñde ꝙ in ista.q.titius nõ admittitur ex im-
plemẽto conditionis:sed quia cessante causa suspensionis ex mẽ-
40 te testatoris tollitur ⁊ cessat ipsa suspẽsio.¶†Scõo pro ista par
te contra communem moueor:quia testator in dubio presumitur
minus grauare heredem q̃ꝫ possit.l.apud iul.§.seio.ĩ.de leg.j.er-
go cũ hec voluntas testatoris videatur esse ambigua debet fieri
interpretatio pro herede cõtra Titium legatarium.¶Tertio ⁊
fortius facit.nam hic legatũ est factũ Titio post mortẽ vxoris:et
in tempus incertum.l.heres meus.in prin.ĩ.de condi.⁊ demon.
41 ⁊ sic sub conditione † cum tempus incertum habetur pro condi-
tione.l.dies incertus.ĩ.de cõditio.⁊ demon.Item est adiecta alia
conditio si vxor vitam vidualem seruauerit:ergo cũ sic ad sic du
plex conditio:non dꝫ sufficere ꝙ vna sit purificata vt citius ad-
mitti debeat

mitti debeat p regulā.l.si heredi plures.ff.de condi.insti.&.l.si qs ita stipulatus.ff.de ver.obli.ergo nō sufficit q vxor desierit stare in viduitate nisi etiā copulatiue sit impleta alia cōditio mortis: ꝑsertim cū ista secunda cōditio mortis potius sit relata ad legatū q̄ prima:ergo magis debet haberi respectus ad conditionē mortis q̄ immediate respicit legatū titij q̄ ad aliā cōditionē viduitatis vxoris.¶Confirmat̄:q: cū testōr vocauerit titiū post mortē vxoris:ergo ea trāseunte ad secunda vota in casu omisso dz venire heres & non ipse titius.nō recedas tū iudicando aut cōsulendo a cōmuni sniā.¶Secundo principaliter ad istā doctrinam Bar. adde illud qd̄ mirabiliter consuluit.d.Alex.in consi.xciij.iiij.vol. incipien.visa parte testamēti.q si testator filiū heredē vniuersalē instituit & eum grauauit de restituēdo hereditatē post mortē suā si efficiatur presbyter.† Talis substitutio fideicōmissaria facta filio sub cōditione si efficiat̄ presbyter verificat̄ & habet locū si non fuit presbyter sed laicus & decessit sine liberis.Notus:q: quādo testator apponit conditionē ꝑpter aliquē effectū resultantem ex eo:nō est necessariū q illa conditio impleat̄ in forma specifica:sed sufficit impleri p equipollentē p quē sequat̄ effectus cōsideratus per testatorē.ad hoc allegat.d.l.mulier.in pn̄.&.d.l.si mater.& illud qd̄ tenet Jo.an.in addi.Spe.in ti.de secun.nup.sup rub.quē retuli in p̄cedenti.q.sed in casu p̄senti testator apposuit illā conditionē:si erit presbyter ꝑpter effectū resultantē ex presbyteratu sc̄z carentiā liberorū.vn̄ cōsiderato effectu ꝑpter quē testator talē conditionē apposuit sufficit eam impleri per equipollēs:& testōr potuit solū moueri illa vnica rōne ad apponendū talē conditionem si erit p̄sbyter.s.qd̄ hoc modo carebit liberis legitimis & naturalibus:ergo illa ratio debet haberi pro expressa.l.ij.ff.eo.&.l. fundus qui locatus.de fun.instr.gl.& expressius Bal.in.l.q̄uis. C.de fideicō.¶Ista decisio non est vera nec vllatenus tenenda: q: illa conditio si efficiat̄ presbyter est mere voluntaria:& voluntarie apposita a testatore:ergo dz impleri in forma specifica & nō p equipollens.d.l.qui heredi.&.d.l.meuius.ff.de condi.& demon.et est doctri.Bar.hic approbata per oēs indifferenter:& sic non est curandum de effectu ex quo formaliter deficit cōditio volūtaria: & sic non obstant.d.l.mulier.&.d.l.si mater.allegate p.d.Alex.q: loquuntur in conditione necessaria ad effectū actus s̄m Barto.&
43 oēs hic.¶† Scd̄o moueor:q: qn̄ casus expressus in conditione est omnino dissimilis a casu tacito:tunc nunq̄ trahitur ad casum tacitum.ista est doctrina Bar.hic approbata per oēs indifferenter p.l.si cū dotem.in prin.ff.so.matri.cū alijs trib⁹ iuribus allegatis per Bar.sed in q̄one nostra conditio expressa si filius efficiatur presbyter est longe dissimilis a conditione si decesserit sine filijs.nec est verum assumptū.d.Alex.q carentia liberorū sit effectus necessarius presbyterat⁹ cū possit habere filios legitimos & naturales susceptos ante presbyteratū & postea fieri presbyter et cum eis decedere:& punctus esset an tales filij facerent fideicommissum:p regulā.l.cū auus.de condi.& demō.&.l.cū acutissimi.C.
44 de fideicom.¶† Preterea onus fideicōmissi vniuersalis iniunctū filio sub cōditiōe si efficit̄ p̄sbyter videt̄ esse nullū:tāq̄ retrahēs filium a religione:vt est tex.not.in.l.quoties.ff.de cōdi.& demon. vbi si mulier sit grauata fideicōmisso si nō nubat:tale fideicōmissum nō valet tanq̄ retrahens a facultate nubēdi:ergo idē in isto matrimonio spirituali.c.ij.de transla.prela.facit tex.in.§.sed hoc presenti.in auf.de sanc.epis.col.ix.vnde sumit̄ auf.nisi rogati.C. ad treb.Bar.in.l.ij.de his que pe.no.Jo.an.in addi.Spe.in tit. de sta.mo.super rubri.do.Anto.de but.& alij in.d.c.in presentia. ¶Tamē.d.Alex.in preal.cōsi.conat̄ ostēdere ɔ̃triū:qd̄ ex quo tale fideicōmissū fuit appositū post mortē filij:& nō in eius vita: talis cōditio si fuerit presbyter nō retrahat a religione.& ita est pfecte expedita ista pars glo.¶In ca.glos.ibi:secus si p pretorē. vt.ff.de bo.pos.l.sed quum patrono.§.i.¶Cōtra istud opponit dupliciter Bar.& reputat mirabile:q emancipatio faciat locum substitutioni vulgari.Et inquantum dicit q quilibet extraneus ex testō de iure ciuili succedit:nihil ad hoc allegat tanq̄ planum sit.tu allega tex.in.§.extranei.institu.de heredi.qua.& diffe.& in.l. si ex duobus.in prin.& ibi glo.& Bar.de contratabu.Bar.in.l.illud.§.si.eo.ti.¶Confirmo oppositiones Bart.tripliciter & fortius.¶Primo quia cū emancipatus possit succedere de iure ciuili ex testō sicut etiā quilibet extraneus:& sic pōt succedere ex primo gradu:ergo impossibile est q nepos possit ex substitutiōe ad
45 mitti per regulā.l.q̄diu.ff.de acqui.hered.¶† Secūdo & fortius ille qui solum potest succedere de iure pretorio excludit substitutum:patet q: substitutus ita demum admittitur si primus nō sit heres:sed primus veniens de iure pretorio dicitur heres.l.j.§.
46 bonorum.ff.ad trebel.† vbi appellatione heredis a venit ille qui succedit de iure pretorio & sic bonorū possessor:etiam vbi v̄ba debent proprie accipi.l.in conditionibus.§.si patronus.ff.de cōdi.& demonst.ergo veniēs de iure pretorio excludit substitutum.& ita late firmat Bar.in.l.j.in princi.in antepe.col.de vulga.& pupil.

¶Tertio de hoc videtur tex.in.§.si.in fi.j.ea.l.vbi est tex.qd̄ si nepos substitut⁹ filio fuerit emancipatus qd̄ nihilominus admittitur ex substitutione:& sic qua ratione emancipatio nō impedit scd̄m gradum:ita etiam non debet impedire primum gradum. ¶Sed ad ista omnia respond s̄m Bar.q procedunt qn̄ substitutio est facta in hereditate:& sic quando extraneus est vulgariter substitutus:tunc per emancipationem filij non admitteretur talis substitutus.§.seruus autem.in versi.si vero a viuo.instit.de here.insti.sed in isto tex.substitutio vulgaris facta s̄m consilium galli:& sic ex necessitate ne testamentum rūpatur preteritione nepotis posthumi:est facta pricipaliter in suitate hoc est in tenendo primum locum sui heredis:ergo cum filius primo emanciparetur desinit esse suus:& nepos incipit tenere primum locū:et sic efficitur suus:merito locus est substitutioni:quomodocūq̄ ergo filius desinat esse suus:siue per mortē naturalē.siue per ciuilē:siue per emancipationem locus est successioni nepotis in suitate:& sic locus est vulgari substitutioni.ita proprie loquitur iste tex.et cum Bar.tenēt omnes.idē tenet Bart.in.§.forsitā.j.ea.l.& not. idem Bart.in.l.j.in princ.de vulg.& pupil.In scd̄o effectu.iiij.q. princip.in ver.vlterius quero quid sit institut⁹ in primo gradu. & ibi dicit Bar.hoc esse suū nouū dubiū:& nota bene istā doctrinā q: magistralis est ¶Sed vltra Bar.maior difficultas exoritur cōtra tex.quia si secuta emacipatione filij post testamentum autvenit nepos ex substitutione.per cōsequens nepos habebit totā hereditatē:& sic filius emancipatus remanebit in totū exclusus & ɔ̃sequenter preteritus:ergo per cōtratabu.rumpet testm̄: ex quo sequitur maximum absurdum.q intentio galli & sceuole volētium prouidere ne testm̄ rumpatur.vt in.§.institučs.j.ea.l. erit inanis & elusoria:quia si nepos erit in totū admissus ex substitutione:ergo filius emancipatus qui in effectu reperitur preteritus per cōtrata.rumpet testm̄.¶Ista est alta difficultas:cui vix potest responderi.& dicit Pau.de cast.qd̄ semper super hoc dubitauit:& qd̄ reperijt Raph.cuma.mouere hanc difficultatē. Raph.ergo cu.qui primus perpendit de hac difficultat: post multa verba in effectu dupliciter respondet.¶Primo qd̄ verū est testm̄ rūpi per contrabu..& sic oppositio militat:et tū proui
47 sio hui⁹.§.erit vtilis nepoti:† quia filius p lapsum anni excludetur a ɔ̃tratabulis.l.j.§.largius.&.§.longius.de succes.edic.&.l. emancipata.C.qui admit.ideo excluso filio p lapsum anni veniet nepos s̄m formam traditā in hoc tex.Itē lz filius emācipat⁹ cōtratabulet testm̄ tū reseruabitur nepoti dimidia hereditatis ex titulo.de leg.prestan.vt.l.filiū.§.sed & si portio.ff.de leg.prestan. et cum Raph.tenent.d.Alex.& Are.hic.¶Sed aduerte q: ista videntur somnia ad istū tex.dicere:q iste tex.non procedit infra annum in quo filius emācipatus pōt cōtratabulare testm̄:sz qd̄ si infra annum omittat cōtratabulare procedat iste tex.sunt mera somnia.Item ista sol.non tollit difficultatem quia isto modo quod nepos posthumus admittatur ex substitutione non esset emancipatio filij.vt dicit tex.sed esset lapsus anni:per quē emancipatus excluditur a facultate contratabulandi.¶Tertio ista sol.ineuitabiliter cōfundit̄ ꝑpter equiparationem quā facit tex.
48 de deportatione† ad emancipationē:sed deportatio statim admittit nepotē in totū:ergo similiter emancipatio filij debet statī admittere nepotē in totū:nō autē per lapsum anni:al's nō esset bona eq̄paratio tex.¶Similiter nō est verū q q̄uis filius emācipatus contratabulet:tamē reseruet nepoti dimidiā hereditatis ex titulo.ff.de lega.prestan.istud est cōtra mentem istius tex. qui vult filio emancipato nepotē directo admitti in totum & non ex reseruatione illius tituli:& sic istā primā so.nullatenus teneo. ¶Unde secundo modo respōdet Rapha.cu.q lz filius emācipatus infra annum possit cōtratabulare testm̄ in totum:tū per cōtratabulas nō auocabit totā hereditatē sed dimidiā dūtaxat: quia filius emācipatus ɔ̃iungetur nepoti ex equitate tituli.ff.de coniungen.cum eman.libe.per quem tit.pretor adhibuit mediū temperamentum inter ius ciuile quo nepos in potestate retentus ad totā hereditatem vocabatur:& ius pretorium quo filius emancipatus preteritus in totū rumpebat testamentum per cōtratabu.Nā ex equitate illius tituli ambo equaliter admittētur. tamen dicit Rapha.cu.q non audet istud firmare per text.in.l. cū in testō.in prin.ff.de here.insti.vbi erat facta substitutio in suitate sicut hic:& comprehendebatur casus emancipationis sicut hic.& tamen dicit ibi tex.q nullo casu admittuntur simul filius &
49 nepos substitutus.sed Pau.de ca.firmat istā secundā solu.† q: ꝑpter repugnantiā iuris & rationū cōcurrūt simul institutus et substitut⁹.l.si paterfa.&.l.seq.ff.de heredi.insti.idem & latius tenet Pau.de ca.in repe.l.si filius qui in potestate.ff.eo.sed d.Alex. reprobat & bene p tex.in.d.l.cum in testamēto:inductū.vt.ff.dicit se putare qd̄.ad illum textum nullo modo possit responderi:tamen ad illum text.respondet Areti.q nullo casu institutus & nepos substitutus simul admittuntur.vt ibi dicit text.verum est in

a ¶Heredis. Adde q imo appellatiōe heredis nō venit ꝑprie bonor possessor & sic ille q venit de iure ptorio. ita Alex. in ɔ̃si.ij.col.v. v̄.ad idem tex.i.l.i ɔ̃ditionib⁹.i.j. vol.icip.viso codicillis et legitimatione duplicato.i.ij.volu.ɔ̃si.lxxxvij.de q̄ late p.d.barto. soc.i.l.i.col. iij.v̄.ij.no.ff. de vul.& pupil.& adde q ille ꝑprie dr heres q venit de iur ciui.vt p imo. & Alex.in.l. qd̄ dr.ff.d v̄. obli.vbi ille q venit d iure pterito dr successor & heres q venit de iure ciui.in col. pe.v̄.potest etiā.&per.d. Bar.soci.in cōsi.cclxxv. col.vi.v̄.cō. firmat̄ circa fi.col.

¶ Uñ dico. ꝙ cū ista so. valet qḋ cū p̄teritio cau sata ob emā cipationem filij processe rit facto suo voluntario iō non pui deat eidē re medio ꝯta bulādi qꝛ p inde sit ac si filius repu diasset vide tur nullate nus posse p cedere. imo nec iste cas⁹ vr̄ posse ꝯsi derari qꝛ fi lius etiā vo lēs ⁊ exp̄sse consentiens nō pōt p̄te riri. ⁊ si pre tereaṫ testm̄ est nullū: qꝛ non fuit ser uata forma leg. vt late tenuit Ias. in. l. posthu mo. in. xi. co lū. C. de ꝯta. Scdo qꝛ fi lius viuo pa tre non pōt etiā expres se repudia re hr̄ditatē. p̄nā. vt ibi dē tenet Ia so. p. l. pactū ꝙ dotali. C. de coll. ⁊ mi nus dubiuz est respectu. legitime q̄ i gñali renū tiatiōe etiaz exp̄ssa nedū tacita put esset hic nū q̄ includiṫ. Ad p̄mū tñ posset rñde ri ꝙ nō pce dat tenēdo cōia. silr̄ se cūda sol. seu scōs intelle ct⁹ vr̄ nihil valere qꝛ vt etiā ip̄e per pēdit i text. pōiṫ sola va riatio perso nar nō aūt iuris. Ad h̄ eñ vt prone pos succe dat i suitate ⁊ sic fiat lo cus substō ni sibi facte necesse ē pri us fuisse eua cuatū locuz

quota hereditatis: sed cū hic nepos sit substitutus in suitate: vt
dicit bar. ergo eatenus intelligitur inuitatus quatenus refert si
bi suitas: ⁊ sic quo ad legitimā tm̄: ⁊ sic tenet Are. ꝙ in isto tex. ne
pos ex substitutione pp̄ter emancipationē filij admitteṫ solū ad
legitimā: sed truffa est: vt statim dicam. ¶ Ista secūda responsio
de directo confundiṫ per istū tex. qui vult filiū emancipatū in to
tū excludi: pꝫ qꝛ nepotē ita admittit in casum emācipationis fi
lij sicut in casum deportationis: sed si filius esset deportatus vel
ei esset interdictū aque ⁊ igni: clarū est ꝙ nepos admittiṫ in totū
l. i. §. pe. de contratab. ergo similiter debet admitti in totū quādo
fili⁹ est emancipatus. ¶ Confirmaṫ optime: qꝛ iste tex. in fi. dicit
ad similitudinē mortis: ceteri casus admittēdi sunt: ergo sicut in
casum mortis filij nepos ex substitutione admittiṫ in totū: ergo si
militer admitti debet in totum in casu isto emancipationis filij.
¶ In tāta difficultate: ergo nouissimus vltimo respōdeo: ⁊ dico
ꝙ assumptum istorū moder. q̄tū ad tex. nostrū est falsum dū dī
cunt. ꝙ in casu huius. §. filius emācipatus potest contratabulare
50 testm̄ in totū. † Si istud assumptū esset verum iste. §. in eternū nō
posset pcedere: sed dico ꝙ est falsum ad terminos. §. nostri. Unde
a dico [a] ꝙ cū ista preteritio pueniēs ab emācipatione filij habētis
nepotem ex eo substitutū pcesserit facto voluntario ipsius filij q
voluntarie passus est se emācipari: non enim inuitus potest re
gulariter cogi. l. iubemus. C. de emancip. lib. ⁊. §. fi. cū gl. no. insti
tu. quib. mo. ius pat. potesta. sol. vñ cum ista preteritio que causa
tur hic ab emancipatione procedat facto voluntario ipsius filij
emancipati: ideo sibi nō prouidetur isto casu de remedio rescisso
rio ꝯtratabulādi. l. si posthum⁹. §. qḋ vulgo. s̄. eo. sicut si filius re
pudiasset: ⁊ si diceres ꝙ filius forte est passus se emācipari: qꝛ pu
tabat ius suū semp durare. l. sicut. §. non videṫ. quib. mod. pig. vel
hypo. sol. Itē qꝛ potuit ignorare testm̄ factū ⁊ nepotē sibi substi
tutū: pp̄ter quā substitutionē induciṫ ista preteritio si emācipeṫ.
vñ non est verū tūc dicere ꝙ tūc voluntarie patitur istam prete
51 ritionē. † Rñde ⁊ dic ꝙ quilibet presumiṫ scire iura. vñ saltem in
genere filius debuit cogitare hoc posse euitare: ⁊ istud sufficit vt
excludaṫ. argu. l. qui iure militari. de testa. mili. ⁊ que habenṫ in. l.
sub pretextu. C. de sac. san. eccle. ista sunt valde subtilia ⁊ de apici
bu iuris. ¶ Considerabā secūdo si posset aliter respōderi ⁊ dari
nouus intellectus ad istū tex. ꝙ iste tex. non loquaṫ de emancipa
tione filij prout glo. ⁊ oēs docto. intelligūt sed qḋ loquaṫ de emā
cipatione nepotis. ⁊ hoc modo cessaret difficultas. tex. enim cum
mysterio dicit. quid eñ si filius aque ⁊ ignis interdictionē pate
reṫ: postea mutat casum ⁊ subiungit: quid si nepos ex quo prone
pos instituerctur emancipatus esset: ⁊ sic tex. clare loquiṫ de emā
cipatione nepotis. loquēdo ergo de emancipatione nepotis: esset
aduertendū ꝙ tunc nō esset necessariū nepotē emancipatum in
stituere: qꝛ tunc nō posset obtinere primū locum in suitate: ⁊ tūc
bene emācipatio talis nepotis est similis morti naturali. isto mō
intelligēdo tex. loqui de emācipatione nepotis ⁊ nō de emācipa
tione filij: prout verba litere bene quadrant: cessaret ex toto pre
dicta difficultas: q̄ al's vix pōt bene tolli. ¶ Sed vnū turbat me
in isto intellectu. s. versiculus sequens dū dicit. hi eñ casus ⁊ oēs
ex quibus suus heres post mortē aui nasceret: ⁊ sic loquitur tex.
qñ per emancipationē nepos succedit in suitate: nō aūt qñ exclu
ditur: iō tutiorē puto p̄cedētē sol. q̄uis ista summe difficilia sint.
¶ In ca. gl. ibi: nec obstat. i auṫ. de here. q̄ ab intest. §. nullā. col.
52 ix. habes ex gl. duo. ¶ † Primo ꝙ hodie sublata est differentia
emācipatiōis ⁊ patrie potestatis ab intestato: ⁊ sic nullo cōdito
testō. Idē tenēt alie tres glo. hic allegate per Bart. ⁊ gl. in. l. fi. in
verb. assignationis. C. de codicil. ⁊ sic filius emācipatus qui non
poterat olim venire ad successionē nisi de iure p̄torio p bo. pos. vñ
liberi. ⁊ sic habeat necesse petere infra annū. l. i. §. largi⁹. ⁊. §. lō
gius. j. de succes. edic. ⁊. l. emācipata. C. qui admit. hodie potest de
iure ciuili ab intestato adire vsq̄ ad. xxx. annos. l. lꝫ. C. de iure de
libe. similiter hodie sublata est differētia agnationis ⁊ cognatio
nis. per eūdem. §. nullā vero: pcedit ab intestato: nō autē cōdito
53 testamēto s̄m Bar. i. l. cū ita. §. fi. de leg. ij. ad idē bene facit † qḋ
sicut olim filio pupillo emācipato nō poterat pater pupillariter
substituere. l. ij. in pn. j. de vulg. ⁊ pup. ita etiā hodie filio pupillo
emācipato nō pōt pater pupillariter substituere: qꝛ cōdito testō
etiā hodie durat differentia emancipationis ⁊ patrie potestatis
ita tenet Bar. in. d. l. ij. in prin. de vulg. ⁊ pupi. in. ij. col. ad fi. i. v. fi.
tertio dixi ꝙ requiriṫ. Alibi tñ tenet signāter. Cy. nec alibi scri
ptum legi. in. l. qui se patris. C. vñ lib. in pe. co. in ver. nec ob. sidi
catur. vbi mirabiliter tenet: ꝙ illud qḋ hodie dispositū est subla
tā esse differentiā emācipationis ⁊ patrie potestatis ab intestato
procedat q̄tū ad emācipatos existētes in primo gradu. Nā i q̄tū
ad eos bene est sublata differentia emācipatiōis ⁊ patrie potesta
tis: secus quo ad alios emācipatos. Est magnū ⁊ memorabile ver
bum si est verum. ¶ In cōtrariū s̄m Bar. sunt oēs glo. hic alle
gate p eū q̄ tenēt ꝙ p. d. §. nullā vero. hodie correct⁹ est titulus de

cōiungē. cū eman. lib. ⁊ tñ ille tex. hꝫ locū etiā ex testō. ¶ Sꝫ istas
glo. cōcorda. nā si succediṫ ab intestato: tūc qꝛ filius emācipatus
ab intestato preferṫ nepoti: ex eo remanet correctus ille titulus:
54 † qꝛ ab intestato sublata est hodie differētia emācipationis ⁊ p
trie potestatis: ⁊ in isto casu cōcordant iste glo. cū glo. contrarijs.
si aūt esset conditū testm̄ ⁊ filius emancipatus esset preteritus fi
lius in potestate institutus prout tꝫ gl. magistra ⁊ approbata in
§. exheredatos. in auṫ. de here. ⁊ fal. col. j. ⁊ sic ēt tūc esset correct⁹
ille ti. de cōiungē. cū eman. lib. ⁊ hoc casu pcederent glo. ꝯrie con
dito testamēto. si aūt filius emācipatus esset preteritus cū inser
tione cause legitime: tunc nō diceret testm̄ nullū nec haberet ius
dicendi nullū prout diceret filius in ptāte: sed haberet tūc necesse
venire per ꝯtab. sicut ⁊ olim. vt no. gl. i. l. si filius. de mino. ⁊ glos.
magistra. in. §. exheredatos. ⁊ tunc ille titulus non est correctus:
⁊ sic per cōtratab. auocauit solū dimidiā ⁊ aliā habebit nepos ex
eo in ptāte. ita procedunt ista glo. ⁊ concordantes: que volunt cō
dito testamento hodie durare differētiā emācipationis ⁊ patrie
potestatis. ⁊ ita etiā i effectu tenēt Io. de imo. ⁊ Pau. de cas. hic.
ita etiā in effectu videṫ tenere Bar. in. l. i. in prin. de coniungē. cū
emancipatis libe. vbi no. ampliat istud vltimū nō solū in casu qñ
filius emācipatus non pōt venire nisi per cōtratabu. puta qꝛ eēt
preteritus cū insertione cause legitime: vt dixi. sed etiā procedit
si emancipatus voluntarie eligeret remedium pretorium cōtra
tabulandi: adhuc ille titu. non est hodie correctus. super quo vlti
mo vide p Are. in consi. clx. incip. longa est ista cōsultatio. in. xv.
55 col. vbi reprehendit Bar. sed credo ꝙ equiuocauerit. ¶ † Secū
do habes ex glo. ꝙ condito testō adhuc hodie durat differentia
emācipatiōis ⁊ patrie ptātis: ⁊ sic cū iste. §. loquaṫ condito testō
sequitur ꝙ hodie remanet incorrectus qꝛ condito testō hodie ni
hil est īmutatū. Bar. tñ hic not. cōcludit: ꝙ si pr̄ hodie institueret
filiū emācipatū ⁊ nepotē ex eo in ptāte retentū p̄teriret qḋ testm̄
valeret. ⁊ ista glo. nō pcederet: qꝛ ex quo filius emācipatus prece
dit in gradu: nepos ab intestato nō succederet. l. meminimus cir
ca fi. in verb. ad similitudinē suorū. C. de legi. here. ⁊. d. §. nullā ve
ro. ergo si in testō sit preteritus non pōt rūpere: qꝛ beneficium rū
pendi cōcediṫ pp̄ter ius succedendi ab intestato. l. si qs posthu
mos. §. si filium. s̄. co. ⁊. l. si qs filio exheredato. in prin. j. titu. j. er
56 go † sublato iure succedēdi ab intestato tolliṫ beneficiū rūpendi.
argu. l. filio. §. matre. de adimē. leg. nec est culpandus testator in
stituendo filium emancipatū qui erat ab intestato successurus. vt
hic latius p Bar. ¶ Bene facit qꝛ nullo cōdito testō filius emā
cipatus ab intestato in totū preferreṫ nepoti ex eo: ergo fortius
facto testō ⁊ instituto ipso filio emancipato: qꝛ nō dꝫ esse deterio
ris conditionis habēs voluntatē pr̄is expressam quā si haberet
tacitā ab intestato. l. titia seio. §. fi. j. de leg. ij. ⁊ cū Bar. tenēt bal. ⁊
alij oēs hic: ⁊ Bal. in repe. l. in suis. in. v. col. s̄. eo. ⁊ Pau. de ca. i
repe. l. si filius qui in ptāte. in. xiij. col. s̄. eod. ⁊ ibi dicit istam opi.
57 Bar. esse equam ⁊ verā. † illi ergo nō rūpunt testm̄ quib⁹ ab inte
stato nihil debeṫ. l. posthumus. §. si quis ex his. s̄. de inoffi. testa.
⁊. l. i. §. si filium. ⁊. l. illud. §. j. de contratabu. sed iste nepos ab inte
stato nihil haberet qꝛ filius emancipatus eū precedit in gradu:
ergo ei nō debetur legitima q̄ est quota portionis debite ab inte
stato. l. cū queriṫ. ⁊. l. parentib⁹. C. de inoffi. testa. ⁊ pro isto funda
mento repellitur ab intestato: ergo fortius condito testamēto re
pellitur a ꝯtabulando. habes tex. meliorē de iure qui ita formali
ter arguit in. §. item adoptiuos. insti. de here. que ab intesta. facit
l. non putauit. in prin. de contratabu. ⁊. l. fi. in prin. de leg. prestā.
58 Et ista bene no. ad questionē † stante statuto ꝙ existentibus filijs
vel agnatis masculis: filia femina ab intestato non succedat: an si
talis filia in testamento patris sit preterita possit rumpere testa
mentum extātibus filijs vel agnatis: cōis conclusio est qḋ nō per
fundamentum. s̄. proxime traditū: quia cū non possit ab intesta
to venire: ergo cōdito testamēto nō debet posse contratabulare:
prout tenet Bar. in. l. fi. in vlti. col. ad tertul. ⁊ late disputant do.
Alex. ⁊ Are. post Bal. ⁊ Ang. hic. ⁊ late do. Alex. post Ang. et
alios in. l. filie dotem. C. de colla. d. Alex. in consi. clxxxix. incipiē.
abunde. lib. ij. cum multis concor. per do. Alex. traditis in locis
preal. ⁊ subtiliter examinat Are. in preal. consi. clx. inci. longa est
ista consultatio. in. xv. col. Ludo. roma. in consi. xiij. incip. idem vi
detur mihi de iure cōcludendū. ⁊ videas omnino. d. Benedi. ca
prā perusi. in consi. lxiiij. incip. punctus quidam nomine Anto
nius. in. i. dubio. tamen ad dictum fundamentū posset responde
ri: ꝙ filia non simpliciter excluditur sed temporaliter donec ma
sculi supersint. l. non putauit. §. in adoptionē. j. de contratabu. et
ita habes expeditam istam partem gloss. cum omnibus traditis
per Bar. ¶ In ca. gl. ibi: sed quid si emancipatus readoptetur.
Habes ex glo. bonam extēsionem ad text. vt procedat etiam si fi
lius emancipatus postea readoptetur: adhuc non nocet nepoti
vt eum repellat a loco quem occupauerat propter emancipatio
nem. intellige istā glo. s̄m Bar. ⁊ doc. qñ filius emancipatus fuit
readoptatus

readoptus simpliciter. si autem fuisset readoptatus tanq̃ pater istius nepotis: tūc nepotem excluderet. ⁊ ita tenet glos. in. d. l. i. §. si quis filium. j. si tab. test. nul. extab. ¶ In ea gl. ad fi. signa multum istam glo. que est valde no. ex qua habes duas cōclusiones. ¶ Prima est ꝙ restitutio filij deportati facta in vita aui nocet nepoti ⁊ eum excludit. ¶ Scḋa cōclusio est ꝙ restitutio filij deportati facta post mortem aui nō nocet nepoti qui iam est heres. ¶ Contra primā cōclusionē opponit Bar. de. l. ordine. j. ad municip. ⁊ de glo. in. l. quid ergo. §. pena grauior. in gl. magna ad fi.
59 de infa. de glos. in. l. falsi. §. ordine. de fal. † in quibus habetur qḋ restitutus nonrecuperat in locum alio occupatū: ergo fili⁹ restitutus nō debet posse recuperare locū quē eius nepos occupauit poterat Bar. allegare expressiorē tex. i. l. ij. in prin. ⁊ ibi pulchre Bar. de decur. ⁊ respondet Bar. ꝙ hic nepos qui occupauit successit in locū primi eius personā representās. §. cū filius. instit. de here. que ab intest. sed in contrarijs ille occupauit primū locū iu
60 re suo. ¶ Ista sol. Bar. non est bona: † qꝛ nepos qñ succedit i locum filij succedit ex ꝑsona sua ꝓpria ⁊ iure suo: vt declarat Bar. met sibi contrarius. in. l. ij. C. de libe. prete. ⁊ in. l. i. §. si filius. de cōiungen cum emā. lib. ⁊ in. l. qui superstitis. circa fi. de acqui. here. ⁊ est tex. in. l. i. §. si sit. ⁊ ibi Bar. ad hoc pōderat. de colla. do. Uñ respōde melius ſm Pau. de ca. ꝙ cōtraria loquunẗ in occupatione pfecte facta qñ quis perfecte occupauit locū deportati. sed hic nepoti nō erat adhuc ius perfecte quesitū: cū adhuc testator viueret. d. l. q supstitis. ⁊. l. i. §. si impubere. j. de col. bo. ¶ Circa se
61 cundā ꝯclusionē glo. † ꝙ restitutio filij facta post mortē aui non noceat nepoti qui iam est heres. adde ꝙ istā glo. ampliat Pau. de ca. procedere etiā si pꝰ mortē testatoris nepos nōdum se immiscuisset hereditati aui: ex quo sibi erat acqsitū ius se inmiscendi qḋ nō presumiẗ principem velle auferre. l. ij. §. merito. ne quid in loco publi. ⁊ dicit esse gloss. satis clare in. c. q̄uis. de rescri. l. vi. ¶ Sed tu aduerte in casu glos. qñ nepos est suus tēpore restitutionis: non poterat tunc esse hereditas vacās ꝑpter suitatem. vt est gl. no. in. l. cū hereditas. ⁊ ibi Bal. C. de depo. dixi. in. l. in suis. ff. eo. nec ob. beneficiū abstinēdi. §. sed his ꝑmittit pretor. instit. de here. qua. ⁊ diffe. qꝛ illud nō ꝯsiderat vbi agiẗ de incommodo sui vt est tex. melior de iure in. l. si filius q patri. j. de vulga. et pupil. ¶ Item aduerte qḋ Bar. in. l. i. §. filius. in fi. ad ter. intelligit istā glo. pcedere post hereditatē a nepote actualiter apprehēsam: et istud est satis de mēte glo. ⁊ Bar. hic: qui dicūt ꝙ nepos iam he
62 res p restitutionē nō pōt desinere esse heres. ¶ † Ex ista secūda conclusione glo. no. Bar. ꝙ restitutio in integrū cōcessa a principe nō aufert ius alteri quesitū nec bona in aliū translata. ¶ Tu aūt in hac materia distingue plenius circa iura allegata p Bar. aut princeps remittit penam delicti tm̄: ⁊ tūc non intelligitur restitutus ad aliqua bona. ita ꝑprie loquunẗ. l. ij. ⁊. iij. C. de sen. pas. Aut princeps remittit penā: ⁊ simplr̄ restituit allegate p Bar. Aut princeps remittit penā: ⁊ simplr̄ restituit ad bona: ⁊ tūc talis restitutio nō trahiẗ ad bona in alium aliena ta: sed solū ad bona que adhuc sunt penes fiscū vt hac. gl. idē not.
63 do. Abb. in. c. i. in. i. no. p illū tex. de paro. facit ratio † qꝛ pnceps simpliciter restituēs ad bona nō intelligiẗ velle tollere ius alteri quesitū in illis bonis. d. l. ij. §. merito. ⁊. §. si quis a princi. ne qd in lo. publi. ⁊. c. q̄uis. vbi bonus tex. in prin. de rescri. in. vi. sꝫ ad bona que non sunt alienata bene intelligiẗ restitutus. ita loquitur. l. i. in fi. C. de sen. pas. allegata per Bar. Aut pnceps restituit expresse ad bona etiā alienata in alium: ⁊ tunc incidimus in difficultatē an princeps possit tollere ius alteri quesitū ⁊ cū causa publice vtilitatis: puta pro faciēda pace pōt tollere. l. item si verberatū. in princ. ff. de rei vendi. ⁊. l. lucius. de euic. not. glo. ⁊ doc. i. l. fi. C. si contra ius vel vti. publi. ⁊ in. c. que in ecclesiarū. de consti. Bal. hic: ⁊ idem Bal. in tit. de pa. cōstan. in verb. priuilegia oia. ¶ Unum tñ diligenter aduerto cum seq. ⁊ dicam. j. in vlti. fallen. ¶ Unum tñ diligenter aduerto
64 pro limitatiōe predictorum ꝙ lꝫ restitutus recuperet bona non alienata: † nullo tñ casu de mūdo recuperat fructus perceptos ex bonis etiā nō alienatis: ⁊ sic non recuperat fructus pceptos a fisco: ⁊ multominus pceptos ab alio. tex. est solēnis in auẗ. idē de nestorianis. C. de here. quem tex. ad hoc reputant singu. Ange. Jmo. Rapha. cu. d. Alex. ⁊ Are. hic. q ocs ita tenēt. ¶ Iste est pulcher ⁊ subtilis passus quē intendo plene examinare postq̃ p alios non plene examinatur. Adde qḋ idē tenet Bald. in. c. domino guerram. quem statim referam in titulo hic finitur lex conra. ⁊ idem Bal. in. l. nam ad ea. ff. de legi. ⁊ in. l. fi. in. viij. col. C. de sen pas. ⁊ in. l. i. circa finē. C. de conue. fis. debito. lib. x. Lud. ro. i. l. iusiurandū qḋ ex conuentione. §. pcurator. in. iij. co. ff. de iur. vbi etiam reputat illum tex. in. d. auẗ. idem de nestorianis. esse in hoc sing. idē tenet Ang. in. §. si quis de parētib⁹. i auẗ. vt cū de appe. cog. col. viij. vbi per illum tex. in ver. si vero post hac. vnde sumitur. d. auẗ. idem de nestorianis. not. Ange. ꝙ si bona tua ad me
65 deuenerūt: ⁊ p viam restitutionis debeo tibi restituere: qḋ non debeo tibi reassignare rationem fructuum vel gubernationem me

dij temporis: quia restitutio nō operatur nisi q̄tum ad habēdū proprietatē ⁊ possessionē: nō autē q̄tum ad fructus vt est ibi tex. in verb. nullam. de fructibus. ¶ Pro ista cōi cōclusiōe adde qḋ tenet Bal. in. d. c. dño guerram. in vlti. col. vbi tenet ꝙ si legitimatus restituatur ad bona: qḋ agnati qui medio tēpore possederūt nō tenentur ad restitutionē fructuum perceptorum vel dānorū datorum in rebus hereditarijs per tex. quem ad hoc reputat no. in. d. auẗ. idē de nestorianis. ¶ Ad idem bene facit qḋ tenet bar
66 to. hic. † ꝙ restitutio in integrum nō fingit retro nec trahitur retro: ideo non debet trahi ad fructus iam in preteritū perceptos. ¶ Sed aduerte lꝫ omnes ita teneant: ego semper tenui et teneo indubitanter contrarium per tex. clarum in. l. videamus. secūda
67 §. in fauiana. ff. de vsur. vbi est tex. † ꝙ qñ restituiẗ ad bona: verbum restituitur importat plenā restitutionē: ideo venire debent fructus percepti. ad idem simul tex. in. l. in ꝯdēnatione. §. j. de regu. iur. ⁊ tex. in. l. ⁊ ex diuerso. §. i. de rei ven. ⁊ in. c. grauis. de rest. spo. ⁊ isti tex. plus me mouent q̄ autoritates docto. pcallegate. ¶ Nec ob. si diceret ꝙ illa iura loquuntur qñ verbū restituo ꝑferatur a lege quia dico qḋ etiā pnceps diciẗ esse lex animata i terris. §. pe. in auẗ. de consul. col. iiij. gl. in. l. ⁊ quia. de iurisi. om. iudi. Scḋo moueor per illud qḋ no. tenet Bal. in rub. C. de fru. ⁊ lit. ex pen. vbi lꝫ glo. dicat ꝙ de fructib⁹ debeat fieri mētio in sentētia:
68 tamē notandū est ſm Bal. ꝙ sufficit verbū restitas. qḋ † verbum plenū habet significatū ⁊ cōprehendit etiā fructus. d. l. videam⁹ §. in fauiana. qḋ est verbū ſm eum: vbi fructus veniunt de iure restituēdi: al's sec⁹. l. si stipulatus. de vsur. ⁊. l. mulier. §. si heres. j. ad treb. Et tenēdo istā partē nō obst. tex. in. d. auẗ. idem de nestorianis: qꝛ potes dicere ꝙ ideo non veniunt fructus in illo casu specialı: qꝛ text. sic expresserit: ⁊ sic qñ non expressisset probaret contrarium. vel responde aliter vt statim dicā. ¶ Item adde Mel. de san. Gemi. in tra. suo bānitor. in. i. parte. iij. tēporis. in. q. vij. vbi formaliter querit an rebānitus recuperabit etiā fructus interim a fisco perceptos. quidā dicit ꝙ nō. per. d. auẗ. idem de nestoranis cōtrariū refert vidisse iudicari: ⁊ no. bene istud verbū in practica ꝑpter naturā restitutionis que est repositio in pristinum statum ¶ Nec ob. d. auẗ. idem de nestorianis. quia non loquitur in restitutione sed in noua concessionē. Item loquitur in dispositione limitata non in simplici ⁊ larga: vt in casu nostro: ⁊ sic cōcludit qḋ aut bannitus est expresse restitutus in pristinū statū ⁊ tunc recuperabit fructus: aut est simpliciter rebannitus: ⁊ tunc secus: per d. auẗ. idē de nestorianis. ita ibi residet formaliter. d. Mel. nec de predictis vllam facit mentionē. Item adde. d. Abb. in. c. venerabili. in. i. no. de offi. de le. vbi ſm Inno. dicit qḋ cum verbum restitui referatur ad plenariam restitutionē ⁊ contineat in se omnem vtilitatē. d. l. videamus. §. in fauiana. ⁊. l. cum pretor. j. de v. sign. debent fructus prius restitui: ⁊ deinde bona imobilia ⁊ mobi
69 lia. † ⁊ ista pars contra cōmunem sententiam mihi placet: quā tenerem ⁊ consulendo ⁊ iudicando. ⁊ ita habes expeditā theo. glo.
70 ⁊ Bar. ¶ Per istam gl. ⁊ predicta infert Barto. † qḋ si aliquis est exbannitus ⁊ eius bona publicata: si restituatur per cōmune aut per principem non recuperat bona per fiscum translata in alium. idem tenent Bart. Bal. ⁊ alij in. l. fi. C. de sen. pas. Bal. i. c. dño guerram. in titulo hic finitur lex conra. ⁊ in. l. sed si hac. §. sꝫ si per penam. per illū tex. de in ius vocā. ⁊ in. l. data. C. de ap. ⁊ i. l. pe. C. de cap. ⁊ ista etiā allegat do. Alex. hic. ¶ Et vltra eā adde Ang. idem tenentem in. §. si quis de parentibus. in fi. per illum tex. in auẗ. vt cum de appel. cogno. Albe ⁊ Rapha. Fulg. in auẗ. idē de nestorianis. C. de here. Jo. de imo. in. l. si marito publico. in prin. ff. solu. matri. ⁊ in. c. in nostra. de procu. ⁊ in cle. i. i fi. de here. d. Abb. in. c. j. in prin. per illum tex. de paro. ¶ Pro ista communi decisione adde bonum tex. in. c. q̄uis. ⁊ ibi gl. magistra. de rescrip. in. vi. facit lex scḋa. in prin. de decur. quam bart. ibi dicit
71 fuisse practicatam bononie tempore domini † Romei de pepulis. in quibusdam doc. expulsis qui postea fuerunt restituti p legatum pape qḋ non recuperant locum eorū collegij ab alijs occupatum. ⁊ idem not. barto. in. l. i. C. de his qui in exil. dati. lib. x. ¶ Ad idem qḋ no. tenet barto. in tractatu mino. in pe. col. in antepe. ⁊ pe. q. vbi vult ꝙ si illi qui regulam fratrum minoꝝ sunt ꝑfessi postea transeant ad episcopatū vel ad aliam regulam q̄ potest habere in communi: qḋ tamen non possunt recuperare bona alijs quesita. Allegat ad hoc istam glo. ⁊ tert. solēnem. xviij. q. i. i c. statutum. de quo videas bald. in. l. deo nobis. in vlti. colū. C. de episco. ⁊ cleri. ⁊ in. c. in presentia. in. vi. col. de proba. aliqd Pau. de cast. hic in vltima col. ⁊ latius Are. in. l. ex facto. §. fina. in vltima col. de vulga. ⁊ pupil. ¶ Item adde illud quod tenet bal. in c. cōstitutus. in. ij. col. de rescrip. d. Abb. in. c. ex tue. in vlti. col. de cle. non residen. qḋ clericus depositus ⁊ restitutus ad pristinum
72 statum non recuperat beneficium alteri collatum. ¶ † Facit qḋ vult glo. not. in. c. ex parte. in verbo minor. ad fi. de restit. spolia. que vult qḋ si minor renūtiat beneficio ecclesiastico ⁊ illud sit alij

nepotis ⁊ mācipatiōe vel alio mō. nam sceuela vbiq; i oib⁹ §. huius. l. postq̃ dixit de filio post ea etiā subdit de nepote ⁊ pnepote vt latius habes p Jaso. j. in. §. si eius sup gl. j. in prin.

collatum nō subuenitur ei per restitutionē in integrū.idem tenet glo.in.c.cum pridem.in glo.fi.ad fi.de pac.⁊ glo.iuris ciuilis ī.l. ait pretor.in pn.de mino. ¶ Limita istā cōmunē ꝯclusionē qua
73 tuor no.modis. ¶ †Primo limita vt procedat in restitutiōe facta per viā gratie: restitutio vero facta per viā iustitie: iuxta.l.i.§.fi.de questio.tolleret iura etiā quesita ⁊ ī aliū trāslata ex illo actu aduersus quem concederetur restitutio.l.qō si minor.§.scęuola.de mino. ita limitat solus Rapha. cu.hic. Adde qō idem tenet Nellus de sanc. Gemi.in trac.suo bānitorū.in.i.parte tertij temporis.in.xi.q.in fin.facit.l.patri pro filio.§.item ex diuerso.de mino.nam restitutio cōcessa per viā iustitie pinguius succurrit q̄ gratiosa restitutio.d.l.qō si minor.§.scęuola. ¶ Scḋo no.li
74 mita †quando bona essent in alium translata mediāte facto hominis hoc est mediante alienatione fisci:tūc restitutio principis non trahitur ad bona facto hominis alienata.ita loquit̄ ista glo.⁊ cōclusio doc.secus si bona sine alio facto hominis essent acquisita tertio p deportationem vel bannum: ita qō ius acquisitum tertio trahit immediate causam ab ipsa cōdemnatione:tūc restitutus simpliciter recuperat illa bona.l.siue patronus.ī prin.de iur.patro.vbi patronus restitutus recuperat ius patronat⁹: q2 ipso facto tale ius amittit per deportationē.⁊ ita per illū text.tenēt Cy.Ang.d.Alex.⁊ Are.hic.facit tex.in.l.fi.in pn̄.C.de sent.
75 pas. †vbi pater restitutus recuperat patriā potestatē: quia ius existētie sui iuris ipso iure fuerat acquisitū filio.l.i.§.filius.⁊ ibi Bart.ad tertu.idem tenet Bal.in.d.c.domino guerrā.⁊ i.l.fi.C.de sen.pas.⁊ in.d.l.sed si hac.§.sed si per penam.Ang.i.l.si pater filiū.ff.de adop. Pau.de ca.in.l.intercidit.p illū tex.ī fi.de cōdi.⁊ demon. Pet.de anch.in.c.q̄uis.in.ij.col.de rescri.in.vi.And.de iser.in.c.i.de vas.decrep.eta.d.Abb.in consi.cxcij.incipien.in questione heredum quondā.d.Pe.l.v.col. ¶ Hinc ex hac limi
76 tatione infertur † q̄ stante statuto q̄ bona homicide pro dimidia applicētur heredibus occisi:certe si homicida sit simpliciter restitutus recuperabit bona pro dimidia applicata heredibus occisi: q2 illa acquisitio fit ipso facto ex actu sententie. Item quia heredes pro illa dimidia sunt loco fisci vn̄ qua ratione recuperat bona existentia penes fiscum.l.i.⁊ seq.C.de sen.pas.eadem ratione recuperat bona applicata illis heredibus.ita tenet Ang.i.l.pater filiū.ff.de ado.sequitur do.Alex.hic quādo nō esset secuta alia actualis apprehensio:al's secus:sed dura est ista decisio:⁊ contrariū tenet Bal.hic in pe.col.referens contrarium fuisse determinatū per legatū Bononie:quia ius quesitum tertio nō potest ab eo sine causa auferri:⁊ sequitur simpliciter do.Alexā.sibi contrarius in consi.cccxxxi.incip.mature.in.ij.⁊ in.vi.col.⁊ ī cōsi.cccl vij.incipien.nec arguēdi.in.vi.col.ad finem.⁊ sequē.lib.ij.
77 ¶ †Tertio not.limita quando restitutio esset facta cum clausula qō restitutio sit plenissima: ita qō nihil possit obijci de banno ⁊ confiscatione bonorum:tunc talis restitutio trahetur ad bona in alium translata vel alienata.ita tenent.d.Cardi.⁊ Jo.de imo.in.c.q2 diligentia.de elec.Noti q2 licet princeps non possit auferre ius quesitum tertio nisi ex causa:vt statim dicam in quarta limitatione: potest tamen ordinare qō non audiatur a suis magistratibus talis allegatio:q2 princeps potest moderari iurisditionē magistratuū suor.l.ij.circa prin.ff.de orig.iur.⁊ sic talis restitutio per indirectum valebit quo ad bona alienata:eo quia talis oppositio nō audietur a magistratibus.⁊ dicit do. Cardi.ita de facto seruari.exclamat.d.Alex.hic:dicēs esse notabilissimum verbum vt scias formare restitutionem fauorabilem pro amico.
78 ¶ †Adde bn̄ facere illud qō egregie tenet Bar.in cōsi.cclxxvij.incip.dn̄i priores.ī scḋo dubio.vbi singulariter tenet:qō lз laici non possint directo disponere super rebus vel obligationib⁹ ecclesiarum:possunt tamen auferre iurisditionem iudicib⁹ suis vt non audiant certo casu personas ecclesiasticas super obligatione ipsis quesita.refert ⁊ sequit̄ do.Abb.in repe.c.ecclesia sancte Marie.de consti.in.xxvi.col.in ver.ij.questio in qua cōsului.idē tenet Pet.de ancha.in cōmento.c.canonū statuta.de constitu.in lxxxv.col.in ver.quero etiam de questione. Sed dura est ista decisio q2 sic nō potest restituens ius tertio quesitum auferre directe sine causa vt dixi: ⁊ tenent Cy.⁊ Bal.ergo nō debet etiā hoc posse per indirectum:vt in regula cum quid vna via.de reg.iur.in.vi.p quam rationem contrarium tenet Are.in.l.i.in prin.ff.de
79 acq.pos.in.iij.no.ad fi. ¶ †Quarto notabilr̄ limita ppt̄ pacē:⁊ sic propter publicam vtilitatē: tunc restitutio trahitur ad bona in alium alienata.ita not.tenet Bald.in titu.de pace constan.i.xij.col.in verbo priuilegia omnia.per illum tex.qō reputat tenendū menti.sequitur simpliciter Areti.hic.Ludo.roma.in.l.sed si hac §.liberos.in.iij.col.ff.de in ius voc.d.Abb.in.c.i.i.i.volu.p illū tex.de paro. ¶ Tu adde in primis Barto.in.l.quocūq3.ad fi.C.de fide instrumen.⁊ in.l.haste fisca.lib.x.vbi nota. tenet qō illi qui emerunt a communi. Perusij solenniter vendente bona bannitorum coguntur reddere exbannitis quando ex forma capitulorum pacis ita expressum actum est quia propter vtilitatem publicam potest princeps res priuatorū auferre.l.item si verberatum.§.i.ff.de rei vendi.⁊.l.lucius.de euic. ¶ Secūdo adde illud qō tenent Bal.⁊ Ange.in.l.bene a zenone.C.de quadri.pres.qō ciuitas vel princeps pro pace habenda potest res priuatorū do
80 nare. ¶ †Tertio adde illud qō tenent Bald.⁊ notabilius Ang.⁊ Moder.in.l.conuentionum.ff.de pac.qō princeps p faciendo pacem potest remittere iniurias ⁊ dāna illata subditis: ita qō in perpetuum non possint conqueri neq3 ciuiliter neq3 criminaliter et dicit Ang.ita fecisse ciuitatem perusinam quando pacem percussit cum ecclesia romana. Idem tenet Ange.in.l.venditor.§.si constat.ff.commu.predio.⁊ in.l.antiochensium.ff.de priuile. credi. Pet.de ancha.in commento.c.canonum statuta.de constitu.in.iij.colū.in.xi.q.⁊ in repe.regule peccatum.in.xxix.col.i versi.sed moueo vnam questionem.⁊ in cōsi.clxij.incipien.viso diligē
81 ter tenore generalis institutionis. †Et ita limitatur glos.nota.in l.venia.vbi Bar.⁊ doc.C.de in ius vo.vbi tenet gl.qō princeps non potest remittere iniurias ⁊ dāna illata priuatis prout etiam tenent cano.in.c.nostra.de iniur.⁊ in.c.q̄to.de iureiur. limitatur
82 nisi cā pacis. ¶ †Quarto adde q̄ princeps pro habenda pace territorij sui potest castrum subditi sui alteri concedere scḋm do.Alex.in con.xciij.v.volu.incip.visis ⁊ sepius recensitis.ī penul.col. ¶ Aduerte tamen diligenter q̄ predicta omnia de pace procedunt in casu claro.al's in dubio etiam suadente fauore pacis reipublici non intelligeretur derogatum iuri tertij q̄uis expresse posset ex dicta causa ius tertij auferri.ita per plura concludit ⁊ bene Nel.de san.Gemi.in trac.bannitorum.in.i. parte tertij temporis.in.q.xi.qō bene not.pro limitatione eorum que dixi
83 de fauore pacis ⁊ reipu. ¶ †Secundo inducit Barto.istam gl.⁊ predicta ad solēnem questionem quā.d.Alex.dicit esse auream an legitimatus post mortem patris auferat bona seu hereditatē his qui successerūt ab intestato.nam si est legitimatus in vita patris nō est dubiū quin preferātur alijs. ¶ Pondera in primis qō Barto.in tota ista doctrina si bene aduertatur non clare loquitur quando extabant filij legitimi ⁊ naturales: solum loqui videtur quando extabant alij agnati:et sic doctrina Barto.non videtur esse perfecta sed diminuta:prout etiam dicit Pau.de cast.hic. ¶ Ex dictis Bar.contingit de tribus principaliter du
84 bitari. †Primo an legitimatio trahatur retro ad tēpus natiuitatis ipsius filij. Secundo an talis legitimatus auferat hereditatem venientibus ab intestato. Tertio an in legitimatione requiratur citatio eorum quorum interest non fieri. ¶ Circa primum vtrum legitimatio trahatur retro ad tempus natiuitatis filij legitimati.an vero consideretur vt ex nunc.Bar.non clare decidit: sed dicit dato q̄ legitimatio trahatur retro tamen non potest tollere ius quesitum tertio. ¶ Sed qō legitimatio non trahatur retro:tenet Bald.in addi.Specu.in titu.de succes.ab intest.in fin.
85 allegat not.in.c.eam te.de rescrip.in.vi. ¶ †Contrarium qō legitimatio trahatur retro non solum ad tempus natiuitatis sed etiam conceptionis:⁊ sic qō legitimatio fingat quem retro legitimum non solum a natiuitate sed etiam a cōceptione tenet bal.sibi contrarius in addi.Specu.in titu.de procu.in.i.col.in versi.legitimatio quando directe dispensatur super natalibus: secus quando indirecte:puta qn̄ dispensatur super matrimonio:vt ibi per eum. Item q̄ legitimatio trahat̄ retro tenet etiā Ange.in.l.his verbis.§.interdum.de here.insti. ¶ Tu autem pro veritate
86 facias duas cōclusiones. †Prima est qō legitimatio trahitur retro in his q̄ sibi sunt fauorabilia ⁊ alijs nō preiudicāt quia nōdū alijs est acquisitum ius aliquod formatū ⁊ incōmutabile.l.fi.ff.de nata.resti.Facit qō no.decidit bal.l.ij.in.iij.col.de vulg.⁊ pupil.vbi querit si sit filius naturalis tantū vel spurius:cui pater substituat pupillariter:deinde post mortem patris legitimatur per principem vel comitem palatinum:an valeat substitutio pupillaris ei facta determinat q̄ sic:quia legitimatus censetur restitutus primis natalibus.§.illud.in versi. non enim.in auth.qb.mo.natu.effi.sui.col.vij. Itē q2 legitimatio ⁊ sic restitutio natalib⁹ trahit̄ retro ac si semp fuisset legitimatus.d.l.fina.ff.de nata.restitu.
87 Ad †idē facit qō tenet Ange.⁊ Jmo.in.l.si alienum.§.in extraneis.de here.insti.vbi tenēt q̄ si pater instituit simpliciter filium spurium ⁊ postea facit cum legitimari viuente ipso parte q̄ insti
88 tutio recōualescit:⁊ legitimatio trahitur retro. †ratio q2 viuente testatore nullus habet ius formatū in eius hereditate.l.qui superstitis.ff.de acqui.here.⁊.l.i.§.si impubere.de colla.bo.idem tenet Bal.in.l.certū.C.vnde legi. ¶ Secūda cōclusio est q̄ quo ad ea q̄ sunt alteri pn̄diciala:⁊ sic in iure iā quesito alteri legitimatio nō trahit̄ retro.tex.est optimus ī.§.liceat.in auth.q.mo.natu.effi.
89 legi.col.vi.ī duob⁹ locis:⁊ ibi ⁊ suos de cetero:⁊ ibi. †Et lз facto ex inde filios.⁊ ibi illū ter.⁊ ad hoc pōderat Ange.ad idē tex.i.§.illud.l.fi.in auth.qui.mo.natu.effi.sui.col.vij.ibi:quo facto ex hoc filios frui.⁊ glo.ibi in verbo ex hoc dicit.s.tempore.ad idē tex.in

c.tanta.qui fi.ſint legi.vbi dicit text.tanta eſt vis matrimonij vt
qui antea ſunt geniti poſt contractum matrimoniũ legitimi ha-
bentur:ergo non ante:⁊ ſic videt̃ ibi tex.ꝙ etiã legitimatio q̃ fit ꝑ
ſubſequẽs matrimoniũ nõ trahat̃ retro.⁊ iſto modo itellige tex.ĩ
§.reliqui.in aut.q.mo.na.effi.ſui.col.vij.vbi dicit text.ſemel em̃
eos efficiẽtes legitimos damus habere etiam ſucceſſiones illas
quas habent hi qui ab initio legitimi ſunt nam intellige qꝺ ha-
90 beant.ſ.decetero.per tex.ſ.proxime allegatos.¶†Et qꝺ legiti
matio non trahatur retro ad preiudiciũ iuris tertij: tenet Bald.
in.l.j.in fi.C.de iu.au.annul.⁊ in.l.ea quam.C.de fideicom.in.ix.
col.in ver.quero vtrum legitimatio.Sali.in aut.itẽ ſi quis.C.de
natu.lib.⁊ in.l.adoptio.de adop.do.Ant.de but.in.d.c.ꝑ venera
bilem.Facit qꝺ vult Joã.an.in regula ſine culpa.in mercu.⁊ ſe-
quunt̃ Ang.⁊ Moder.hic:ꝙ ſi filius naturalis primo natus le
gitimatur poſt natiuitatẽ filij ſecundi legitime nati:qꝺ non pre-
feretur in ſucceſſione regni ſtante cõſuetudine ꝙ primogenitus
ſuccedat in regno:qꝛ ſi traheretur retro faceret preiudiciũ legiti
mo:lꝫ poſſet dici ꝙ legitimo nõdum ſit queſitũ ius formatũ.idẽ
tamen tenet Jo.an.in.c.ſi pro te.de reſcrip.in.vj.in nouel.et in.c.
innotuit.de ele.Bal.Sali.⁊ Pau.de caſt.in.l.quoties.vbi dixi.
C.de rei vendi.cum alijs concor.traditis per.d.Alex.hic.¶Se
91 cunda queſtio.eſt†an legitimus auferat hereditatem venientibꝰ
ab inteſtato.ex dictis Bart.fac duas ꝯcluſiões.¶Prima ꝙ ſi
ſit legitimatus in vita patris non eſt dubium ſm̃ Bar.qꝺ prefer
tur alijs.ſed non declarat Bar.illud alijs.an intelligat de veniẽ-
tibus ab inteſtato:an etiam de filijs.Tu autem vt oĩa plene ha-
a beas limita deciſionẽ bar.vij.no.modis.¶Primo limita[a] iſtã
concluſionẽ ꝓcedere in bonis patrimonalibus q̃ poſſent ꝑ teſta
torem auferri alijs conſanguineis inſtituendo extraneum: et ſic
92 pendent ab eius libera ptãte:ſecus eſt in regno.†Vñ rex arago-
num qui nõ recognoſcit ſuperiorẽ nõ poſſet facere legitimari fi-
lium naturalem per papã in preiudicium alterius conſanguinei
cũ conſuetudo defert regnum rege decedẽte ſine filijs legitimis:
qꝛ hoc non pendet ab eius poteſtate.c.lꝫ.de voto.iſta fuit elegãs
deciſio Jo.de imo.⁊ Gemi.in.c.grandi.de ſup.negli.prela.l.vj.
quã ſimpliciter ſequitur.d.Alex.hic:⁊ in conſi.xxv.incipiẽ.circa
primum dubiũ quo querit̃ an per exiſtentiã.in.iij.col.⁊ in conſi.
lxviij.incip.conſideratis his que in themate narrant̃.in.vj.colũ.
⁊ in cõſi.xciij.incip.conſideratis his que in themate narrantur
93 in.vj.col.j.volu.¶†Secundo ꝓ limitatione aduerte ꝙ legitima
tio facta viuente patre exiſtentibus filijs legitimis ⁊ naturalibꝰ
nõ prodeſt filijs legitimatis:niſi in duobus caſibus.ſ.quãdo fit
per oblationem curie vel per ſequens matrimonium.tex.eſt not.
in.§.⁊ generaliter.ad fi.ĩ vſi.omnino enim.in aut.qb.mo.na.effi.
ſui.col.vij.ꝑ quẽ tex.ita ad literam tenet Bart.in aut.itẽ ſi quis.
C.de nat.lib.Bal.in aut.preterea.per illũ tex.a ꝯtrario ſenſu.C.
eo.tit.de nat.lib.do.Alex.in conſi.clxxxvij.v.volu.incip.videret̃
prima cõſideratiõe dicẽdũ.in.ij.col.tu adde ſimilẽ tex.in.§.ſin ve
ro ſolummodo.ad fi.in aut.quibꝰ modis natura.effi.legi.col.vj.
84 ¶†Jmo fortius tenet ſing.And.de iſer.in.c.naturales.in.j.col.
ſi de feud.fue.contro.inter do.⁊ agna.ꝙ princeps vel imperator
etiã cũ clauſula nõ obſtãte nõ pôt legitimare naturalem vel ſpu-
rium q̃tum ad ſucceſſionẽ vbi adſunt filij legitimi et naturales:
eo qꝛ auferret ius debitum legitimis ⁊ daret naturalibꝰ quibus
95 non debetur:†qꝛ legitimi habẽt a iure diuino:qꝛ vt dicit apoſto
lus:ſi filius ergo heres:ſed princeps ius diuinum immutare nõ
poteſt.vt per glo.in.l.fi.C.ſi contra ius vel vti.publi.nã filius le
gitimus eſt natus ex matrimonio inſtituto a deo.xxxj.q.j.c.fin.in
quo matrimonio eſt cõmunicatio diuini iuris.l.j.ſ.de rit.nup.et
inſtit.de pat.pote.in prin.vt ibidẽ plenius per eũ.iſtam deciſio-
nem refert ⁊ ſequi videtur.d.Alex.in preal.cõſi.clxxxvij.v.volu.
in.ij.col.⁊ in cõſi.ſeq.incip.ꝑſpectis vbis dicti priuilegij.in.j.col.
96 ¶†Sed aduerte qꝺ illud fallit q̃n papa vel imperator legitima
ret cũ clauſula nõ obſtante vel de plenitudine poteſtatis:tũc pôt
legitimare etiã extãtibus liberis ſm̃ cõmunem opi.vt not.Jac.
de bel.in.§.q̃m.in aut.quib.mo.natu.effi.ſui.col.vij.Sali.in.d.
aut.item ſi quis.C.de nat.lib.Jac.alua.in.d.c.naturalis.⁊ eſt de
mente glo.ibi.Jo.de imo.in.c.niſi cum pridem.§.perſone.de re
nun.do.Alexã.in.l.ex facto.in princi.in.ix.col.de vulga.⁊ pupi.
⁊ in preallega.conſi.clxxxvij.v.volu.in.vj.colũ.in fi.et in cõſi.pe
nul.v.volu.incip.perſpectis verbis dicti priuilegij.in penul.col.
97 ¶†Jmo papa vel imperator poteſt dare pteſtatem comiti pa-
latino legitimandi filios ſpurios etiam extantibus filijs legiti-
mis ⁊ naturalibus.ita not.Bal.in.l.cũ filijs.in prin.de teſta.mil.
Pau.de ca.hic:circa fi.⁊ in conſi.ccxxiij.inci.ſuper eo qꝺ primo
loco queritur.d.Alexã.in conſi.pluries allegato.clxxxvij.v.vol.
in.vij.col.vbi dicit oẽs docto.iſtud fateri.¶Aduerte tñ diligen
ter ꝙ ſi papa vel imperator faciat comitẽ palatinum de plenitu-
dine poteſtatis:⁊ cum clauſula non obſtantibus ad legitimãdũ
ſpurios non tamen per hoc comes palatinus quando legitimat
poteſt vti plenitudine poteſtatis:nec clauſulis non obſtantibus
niſi ſpecialiter ei iſtud cõcedatur.ita ſignanter tenet Bal.in.l.ij.
C.de ſerui.⁊ aqua.in.vij.col.in.xviij.q.ideo poteſtas comitis pa
latini ⁊ verba priuilegij ſui ſunt diligenter inſpicienda.c.porro.
98 ⁊.c.recepimus.de priui.et.l.cũ precibꝰ.C.de proba.¶†Jtẽ nõ
puto ꝙ ſit verum illud qꝺ tenet And.de iſer.in.d.c naturales.in
j.col.qꝺ princeps etiam cum clauſula non obſtante non poſſit le
gitimare ſpurios q̃tum ad ſucceſſionẽ q̃n ſupſunt filij legitimi ⁊
naturales.nam illud in ſpecie reprobat do.Alex.in.d.l.ex facto
in prin.i.ix.col.j.de vulga.⁊ pup.¶Alibi tñ dicit egregie Bal.
in.c.filij nati.ſi de feu.ſuc.cõtrouer.inter do.⁊ agna.ꝙ lꝫ impera
tor poſſit legitimare filios ſpurios exiſtẽte filio legitimo ⁊ natu-
rali:ita qꝺ ſuccedant pro virili cum legitimo:vt dicit plene nota
ri per moder.hic tamen imperator qui hoc facit videtur eſſe vnũ
99 pecus ⁊ nõ habere pre oculis iuſtitiã publice honeſtatis.†Nec
conſiderare ⁊ per ſolas nuptias conſeruatur elegans genus hu
manum.vt in aut.de nup.in prin.coll.iiij.vbi tex.dicit ꝙ nuptie
immortalitẽ preſtãt humano generi ⁊ concordat.l.prima.ſ.ſolu.
matrimo.ita ibi dicit pulchre Bal.ſed caue qꝛ non negat Bal.
quin imperator hoc poſſit ſed qꝺ inconſiderate facit.¶Tertio
pro limitatione adde qꝺ licet pater poſſit ipſe facere legitimari
in vita ſua filium in preiudicium legitimorum:tamen ipſe filius
naturalis nõ poſſet ſemetipſum facere legitimari in preiudiciũ
legitimorum.tex.eſt in.§.ſi quis igitur.el.j.in aut.quib.mod.na
100 effi.ſui.col.vij.⁊ ibi Ang.in vlti.no.ad h̃ no.illũ text.¶†Et ex
hoc correlarie colligit optimũ argumẽtũ qꝺ comes palatinus q
habet poteſtatem legitimãdi filios naturales vel ſpurios ex pri
uilegio imperiali non poſſit legitimare naturales ad petitionem
ipſorum naturalium exiſtẽtibus legitimis:ſed bene poteſt legi-
101 timare ad petitionẽ ipſius patris:†qꝺ valde not.⁊ ſigna.refert
⁊ ſeqtur.d.Alex.in.l.ex facto.in prin.in.x.col.j.de vulga.⁊ pupi.
licet alibi idem.d.Alex.de hoc dubitet ⁊ dicat ꝙ non ponit pro
cõſtanti.in preal.conſi.clxxxvij.v.vo.in.vj.col.in fi.⁊ prin.ſequẽ-
102 tis.⁊ in.d.conſi.pe.v.volu.in pe.col.¶†Quarto limita ꝙ quã
do pater in vita facit legitimare filios ſpurios:tamẽ in tali legi-
timatione que fit viuo patre per principem debet fieri mẽtio ex
preſſa: ꝙ pater alios liberos vel agnatos ſibi ſucceſſuros habe-
bat:alꝰ ſi hoc nõ exprimeretur principi non valeret legitimatio
ad preiudicium tertij:qꝛ preſumeret̃ ſurreptitia ⁊ ſic nõ valere qꝛ
princeps ſi fuiſſet de hoc certioratus qꝺ pater haberet filios le-
gitimos:aut nõ legitimaſſet aut nõ ita de facili.§.illud.⁊.§.ſi qs
ergo filios nõ habẽ.ĩ aut.qb.mod.natu.effi.ſui.coll.vij.⁊.§.ſi qs
ergo nõ habẽs filios.⁊.§.liceat.⁊.§.ſit igit̃ licẽtia.in fi.in aut.qb.
103 mod.natu.effi.leg.co.vj.qꝛ modus legitimãdi fuit adinuentus†
b in ſubſidiũ in defectum nõ habẽtium prolem legitimã.Jta[b] fir-
mat Jac.de bel.in.§.⁊ q̃m.in aut.quib mod.na.effi.ſui.Jo.and.
in addi.Specu.in titu.de ſucceſ.ab inteſta.§.j.in verſi.item ſcias.
do.Anto.de but.⁊ quidem notabiliter in.d.c.per venerabilem.
in.xxvij.col.⁊ ibidem.d.Abb.in.viij.col.aliqd Pau.de ca.hic:
in pe.col.⁊ aliquid etiam do.Alex.in pe.col.cum concor.per eum
allegatis.ita etiam tenet.d.Ant.de but.in cõſi.ij.incip.viſis lite
ris legitimationis.Ludo.roma.in conſi.cxciij.incip.in propoſi
ta conſultatione primo videndum occurrit.in ſcđo dubio.Pau.
de caſt.in conſi.ccxxj.incipiẽ.ſuper eo ſolo.d.Alexã.in cõſi.xxv.
incipiẽ.circa primum dubium quo queritur an per exiſtentiam.
in.v.col.⁊ in conſi.lxvij.incip.ꝯſideratis his que in themate nar
rantur.in.x.colũ.Are.in conſi.pe.incip.magnifici ⁊ excelſi dñi.i
104 pe.col.circa.fi.¶†Jmo fortius etiam ſi papa vel imperator le
gitimarent cum clauſula motu proprio non facta mẽtione ꝙ pa
ter haberet alios liberos legitimos ⁊ naturales adhuc legitima
tio vitiaretur ⁊ eſſet nulla:qꝛ motus proprius cõcedentis nõ fir
mat reſcriptum vel priuilegium ſurreptitium cõtra ius alterius
vt.c.ſi motu ꝓprio.de preben.in.vj.⁊ ita in ſpecie tenet.d.Ant.
de but.in.d.c.per venerabilem.in.xxviij.col.¶Sed aduerte cir
ca iſtam quartam limita.quam ſepe vidi moueri in facto quia re
peri ꝙ contrarium in terminis tenet Fede.de ſeñ.in conſi.lvij.in
cipien.videtur mihi qꝺ in priuilegio legitimationis:vbi conſu-
luit qꝺ in priuilegio legitimationis ſit neceſſario facienda men-
tio de prole legitima qꝛ iſtud nulla.l.cauetur.nã pater poteſt fa-
cere legitimari filios ſpurios: ſiue habeat alios legitimos ſiue
nõ.vt.§.fi.cũ ſua materia.in aut.de inceſt.nup.col.ij.⁊ no.in.§.j.
inſti.de here.q̃ ab inteſt.vt ibi plenius ꝑ eũ.¶Jſtã deciſionẽ Fe
de.refert et ſequitur Bal.in conſi.lvj.ij.volu.incip.an pater qui
105 fecit legitimari filios.⁊ ibi Bald.addit aliam rationẽ†qꝛ legiti-
matio eſt quoddã donum patris ⁊ principis.aut.item ſi qs.C.
de natu.lib.in quo non requeritur cõſenſus legitimorum quãdo
pater precibꝰ oblatis hoc impetrat a ceſare vel a papa ſicut qui
libet iure ſuo vtens vel danans vel in mari proijciẽs.iuxta not.
ꝑ gl.in.l.j.C.de inof.dona.qꝛ libere ⁊ ꝓprie vtitur poteſtate argu
mẽto.§.fi.in aut.de inceſt.nup.coll.ij.¶Nec.ob.d.aut.itẽ ſi qs.

a ¶Limita.ſic etiã per iſtã limitationẽ idẽ videret̃ in bonis in qbus pr̃ ſpurij legitimati hꝫ ſubſtituũ.de quo tñ latius.j.tãgit Jaſ.col.xiij.ĩ lectu.antiqua.colum.xviij.ad iſtã limita.adꝺ qꝺ.j.ſcribit Jaſ.col.xj.ĩ fi.pme ꝯclu.tertie qõnis Bar.

b ¶Jta.adꝺ ꝙ hoc idem etiam tenet paul.de ca.in cõſi.xxij.incipi.viſis oĩbus q̃ narrant̃ tria pñcipalia in.j.parte conſiliorũ nouorũ ſm̃ impſſionẽ papiẽſem.

qꝛ princeps illud tollit illi. aut. derogãdo. vt not. glo. in. §. fin. in
aut. qui. mo. na. effi. sui coll. vij. vt ibi plenius per eũ. ita etiam te-
net idẽ bal. in cõsi. cv. v. partis. icip. primo est vidẽdũ de legitima
tiõe. vbi mouet: qꝛ qñ parẽtes supplicãt pro tali legitimatione
valet legitimatio lꝫ legitimi nõ sint citati. vt hic per Bar. Et im
perator in tali legitimatione oĩa põt. vt not. in. d. §. fi. in aut. qb.
106 mo. na. effi. sui. ⁊ iam consulendo ita attentaui. ¶ † Quinto no.
limita ꝙ lꝫ pater in vita faciat legitimari filiũ spurium ⁊ faciat
expressam mentionem qđ hꝫ alios filios legitimos ⁊ naturales:
istud non sufficit ad hoc vt comes palatinꝰ possit legitimare nisi
comes palatinus in priuilegio habeat expressam potestatẽ qđ
possit legitimare etiã existentibus filijs legitimis ⁊ naturalibus
al's si simpliciter esset sibi data potestas legitimãdi ⁊ non fuisset
expresse dictũ ꝙ possit legitimare etiã existẽtibꝰ filijs legitimis:
tunc nõ posset ita, tenet Pau. de cast. hic circa fi. Motus qꝛ nec
ipse imperator legitimaret tunc ex ordinaria potestate. §. genera
liter. in aut. qui. mo. natu. effi. sui. lꝫ posset de plenitudine potesta
tis faciendo de illis mentionẽ: ergo comes palatinus hoc facere
non poterit qñ sibi simpliciter data est potestas legitimãdi: ⁊ nõ
est dictũ extantibus legitimis. idem consuluit Pau. de ca. in cõ
si. ccxxiij. inci. super eo qđ primo loco querit. idem ante eũ tenet
Bal. in. l. cum filiusfa. pⁱllũ tex. de test. mili. ⁊ in. l. ij. in. viij. colũ.
⁊ seq. C. de serui. ⁊ aqua. ⁊ in. c. dño guerram. in pe. colũ. in tit. hic
finitur. l. conra. ⁊ in. c. fi. in. ij. col. de trãsla. prela. do. Ant. de but.
in. d. c. per venerabilem. in. xx. col. d. Alex. in. d. consi. lxvij. i. viij.
col. ⁊ seq. ⁊ in cõsi. ccij. incip. visa legitimatione. in. vi. col. et qua-
tuor seq. et in duobus cõsilijs. v. volũ. s. relatis. vbi dicit qđ oẽs
107 istud tenent. ¶ † Sexto no. pro limitatione. [a] Aduerte ꝙ si mu
lier est talis conditionis cum qua pater possit cõmode matrimo
nium cõtrahere: tunc pater nõ potest facere legitimari filios nisi
matrimonium contrahendo cum tali muliere. glo. est singu. ⁊ ex
pressa in. §. sit igitur licentia. in verbo non permittimus. in aut.
quib. mo. na. effi. legi. coll. vj. qđ dictũ Bald. qui nihil ignorauit
alibi reputat mirabile ⁊ nõ reperiri alibi in. c. illud. circa me. de ꝑ
sump. Ang. in. §. si qs ergo non habens. in. d. aut. qb. mo. na. effi.
legi. multum singu. not. illam glos. iuncto tex. ꝙ filius naturalis
nullo modo potest legitimari per patrẽ nisi ꝑ sequens matrimo
nium confectis dotalibus instrumẽtis qñ matrimoniũ potest cõ
trahi: ⁊ iõ ꝭm eũ sit cautꝰ aduocatus vt videat si illo tp̃e quo pa
ter fecit legitimari filiũ naturalẽ mater viuebat. nam hoc mõ an
108 nullabit legitimationẽ. qđ bene no. ⁊ liga ad digitũ. ¶ † Septi-
mo limita qꝛ dato qđ pater viuẽs possit facere legitimari filium
spuriũ etiã existentibus legitimis ⁊ naturalibꝰ: ꝭm tñ qđ. s. dixi
tamẽ non potest pater facere meliorẽ cõditionẽ legitimati q̃ ve
re legitimi. nã filij legitimati non debent plus habere de bonis
patris q̃ vnus de filijs legitimis ⁊ naturalibꝰ q minus habeat.
tex. est de hoc not. ⁊ solẽ. in. §. ⁊ qm̃. in verb. ⁊ nõ amplius. in aut.
109 quib. mo. na. effi. sui. ⁊ ibi Ang. dicit no. sing. istũ tex. † ꝙ filio le-
gitimato pater non potest relinquere in vltima voluntate vel do
nare plus q̃ habeat vnus filiorũ qui minus habeat: ⁊ credit hoc
esse verũ siue filius sit legitimatus per oblationẽ curie: siue alijs
modis excepto ꝙ per subsequẽs matrimoniũ: qꝛ vbi ꝑ matrimo
nium fit legitimatio vere restituit et ius legitimorũ: ⁊ ab initio cẽ
setur fuisse legitimus. C. si vero solũ. i aut. qui. mo. na. effi legi. ad
qđ tamen videas tex. in. c. tanta. qui fi. sint legi. Istud idem qđ fi
lijs legitimatis non possit reliqui nisi q̃tum vni legitimorum
cui minus relinquit. tenet etiã Bal. in. c. ꝑ tuas. de maio. ⁊ obe. ꝑ
110 tex. quem ad hoc dicit esse vnicum in iure. in. d. §. ⁊ qm̃. † Et dicit
ꝙ ita etiam dꝫ intelligi priuilegium imperatoris quo cauet qđ
legitimati succedãt vna cũ legitimis. ¶ Itẽ ꝭm cum si statuto ca
ueatur ꝙ filia non succedat nisi in vncia. Ista filia limitat mascu-
lũ legitimatũ vt nõ possit succedere nisi in vncia ⁊ satis est i testõ
relinqui legitimato quãtum relinquitur legitimo minus habẽ-
ti. ibi no. tenet Bal. quem alibi formaliter refert ⁊ simpliciter se-
quitur. d. Alexã. in. l. necessarijs. in pe. col. ff. de acquiren. heredi.
111 ¶ † Octauo ⁊ vltimo limitat ꝙ lꝫ pater viuẽs possit facere legiti-
mari filiũ spuriũ: tñ si ipse pater esset comes palatinus non pos-
set ipse filium proprium legitimare etiã si esset rex superiorem tñ
recognoscens. ita tenet glo. ordi. in. c. per venerabilem. §. insuper.
in ver. gratiam. qui fi. sint legi. nam tex. ibi permittit in rege Frã
cie non recognoscente superiorem ꝙ possit filium ꝓprium legiti-
mare: ergo secus in comite palatino ⁊ in alio rege recognoscẽte
superiorem. ⁊ ita ibi tenet predicta glo. in verb. gratiam. idem ꝑ
plures rationes tenet Pet. de ancha. in consi. cccxi. inci. primũ
dubium nõ est nouum. in pe. ⁊ vlti. col. ⁊ latius. d. Cardi. Alexã.
112 in. c. per venerabilem. §. videbatur. in. vi. col. ⁊ seq. ¶ † Cõtrariũ
tenet Bal. in. l. si cõsul. in. iiij. q. de adop. vbi tenet ꝙ comes sacri
palatij potest legitimare filium suum coram seipso: ⁊ qꝛ istud est
voluntarie iurisditionis que potest cum filio exerceri ꝑ illũ text.
⁊ subdit Bal. qđ multo fortius poterit legitimare filium fratris

[a] ¶ Limita-
tiõe. Ista li-
mita. nõ ita
passim ⁊ in-
distincte ꝓ-
cedit. Imo
cũ cuiuscũ
ꝙ alteriꝰ q̃-
litatis ⁊ de-
fectus habi
litatione pa
tribus passi-
bus ambu-
lat: nã etiam
isto casu suf
ficis cl'a non
obstare ꝑut
in alijs legi
timatiõibꝰ,
ita tꝫ Bart.
vero. i caut.
eclxxij. icip.
hñs filios
naturales. ⁊
hoc ꝓbatur
euidenti rõ-
ae: qꝛ circa
dispensatio
nem illegiti
mor: ⁊ sic i
his q̃ sũt iu-
ris positiui
impator ple
ne et libere
oĩa põt vt se
pius supra
dictũ fuit ꝑ
sertim i fine
quarte limi-
tationis ꝓ-
cedentis.

vel laterius cõiuncti. idem not. tenet Joã. de ana. in consi. xxix. in
cip. visa imperiali ⁊ apostolica legitimãdi potestate. in. ij. col. ⁊ se
quẽ. idẽ tenet. d. Benedi. de plũb. in. l. si rogatus. §. cõsul. per illũ
tex. de manumis. vind. vbi consul potest manumittere seruũ pro-
prium coram seipso etiam si sit minor. xx. annis: qꝛ hoc est volun
tarie iurisditionis. idem tenet. d. Alex. in consi. pe. v. volu. incip.
perspectis verbis dicti priuilegij. in prin. idẽ tenet. d. Mar. lau.
in dispu. sua que incipit augerius scio. vbi ponit materiam legiti
mationis. in. xxiij. col. ad fi. ⁊ etiã in pe. col. ⁊ idem do. Mart. lau.
i. l. est receptum. vbi aliquid tetigi de iur. om. iudi. posui etiam in
113 l. qui iurisditioni. eod. titu. † Facit qđ in simili tenet Archi. in. c.
oẽs. ad fi. xxx. q. i. vbi tenet ꝙ sacerdos põt absoluere ꝓpriam cõ
cubinam vel aliam mulierem cũ qua adulterium vel fornicatio-
nem cõmisit ⁊ illi penitentiam dare de illo peccato qñ ab ecclesia
tolerat: lꝫ glo. ibi teneat ꝙ sacerdos orientalis non põt propriã
vxorem in cõfessione audire: qꝛ nõ libere cõfiteret ei oĩa peccata
114 presertim adulterij. ¶ † Per predicta iste articulus reddit du-
bius ꝓpter autoritates hincinde adductas: tamẽ ꝓ prima opi.
ꝙ comes palatinus nõ possit filium propriũ legitimare videtur
stringere tex. i. d. §. insuper. vbi ꝑmittit regi non recognoscẽti su
periorem qđ possit filiũ propriũ legitimare: ergo secus in comite
palatino: ⁊ etiã in alio rege recognoscente superiorem: prout ibi
tenet glo. ⁊. s. retuli: nisi dicas ꝙ non debeat sumi tale argumen
tum a contrario sensu: qꝛ resultaret absonus intellectus per pre-
dicta. iuxta glo. in. l. ij. C. de condi. in ser. ¶ Ad idẽ ⁊ fortius facit
qꝛ si imperator expresse cõcederet comiti palatino ꝙ posset filios
ꝓprios spurios legitimare: istud priuilegiũ videret iniquũ: qꝛ
inuitaret eum ad delinquendũ ꝑ illud qđ in simili not. Bar. in. l.
testamẽti factio. s. de test. ⁊ plenius in repe. l. j. si est repetitio bar.
C. noua vectig. impo. non pos. ⁊ Bar. ⁊ expressius Bal. qui istã
rationẽ assignat. i. l. ij. C. de iu. aur. annu. in illa. q. an possit fieri ꝑ
115 statutum † ꝙ spurius succedat patri. ⁊ per istam rationẽ conclu-
dunt ꝙ non: si ergo imperator non posset in specie concedere co
miti palatino ꝙ posset ꝓprios spurios legitimare: ergo multo
minus videtur concessum sub generalitate verborũ. argu. l. obli
gatiõe generali. s. de pigno. quia priuilegia ⁊ rescripta in dubio
sunt referenda ad ius cõe. c. cum adeo. ⁊. c. cum causam. de rescri.
116 ¶ † Preterea ⁊ tertio legitimatio debet fieri cum cause cogni-
tiõe. al's nõ valet. c. ꝑ venerabilẽ. in vͦb. diuersis causis inspectis.
⁊ ibi Cano. ad hoc no. ꝑsertim do. Abb. i. j. colũ. q fi. sunt legit. nã
debet cõsiderari persona patris qui porrigit petitionem: ⁊ per-
sona ipsius filij spurij: ⁊ persone agnatorũ quibus preiudicatur
vt in simili dicit text. in. l. si pater. §. fi. de adop. ergo ipse pater q
est comes palatinus nõ debet posse hoc facere qꝛ debet esse disti-
ctio personarũ patris ⁊ iudicis: cũ pater nõ possit sustinere per-
sonam patris ⁊ iudicis. c. fi. de insti. c. per vestras. de iur. pa. c. ex li
teris. de proba. ⁊. l. ij. ff. de stip. seruo. Nec pater debet esse iudex
in causa ꝓpria filiorũ suor. l. qui iurisditiõi. s. de iurisdi. om. iudi.
⁊. l. j. C. ne quis in cau. sua iudicet. imo nec in causa in qua possit
cadere nimia affectio naturalis. c. accedens. vt lite non contesta.
117 nisi † respondeas hoc esse verum in his que sunt contentiose iu-
risditionis: secus in his que sunt voluntarie iurisditionis: vt hic
118 per. d. l. si consul. ⁊. l. apud filium. de manu. ¶ † Preterea ⁊ quar
to in odium patris ⁊ eius incontinentie ⁊ libidinis leges ⁊ cano-
nes prohibuerunt spurios posse patri succedere. lvi. di. c. nasci. ⁊
c. seq. ⁊. c. cum haberet. de eo qui du. in matri. quam pol. per adul.
ergo pater procreando spurios: ⁊ sic delinquendo non dꝫ conse-
qui commodum ex priuilegio imperatoris qđ illos ipse possit le
gitimare: ⁊ sic abuti priuilegio: ⁊ sic ex pena consequi premium
cõtra. l. relegatorum. in fine. de interdi. ⁊ releg. ⁊. c. cum qui de
preben. in. vi. ⁊ ista pars videtur esse de iure tutior: ⁊ ante factum
consulerem ꝙ obseruaretur: ⁊ lꝫ aliqua ex predictis fundamẽtis
etiam adducat Jo. de ana. in. d. consi. xxix. et teneant contrariũ:
tamen eis non bene nec in specie respondet: ⁊ ita habes perfecte
119 expeditam primã conclusionẽ Bart. ¶ † Secunda principalis
cõclusio Bar. est qđ legitimatus post mortem patris non potest
auferre bona nec hereditatem illis qui ab intestato successerunt.
per istam glo. hic. Item tenent Bal. Ange. ⁊ alij hic. Joã. and. i
addi. Spe. in ti. de succes. ab intest. super rub. in ver. per primã. q.
120 ⁊ Bal. in plerisqꝫ locis alleg. per. d. Alexã. † Potissimum fun-
damẽtum Bart. est qꝛ etiam dato ꝙ legitimatio trahatur retro
tamen non potest tollere ius alteri quesitum sicut fictio postlimi
nij que trahitur retro non tamen tollit ius alteri quesitũ per vsu
capionem vel prescriptionẽ. ¶ Confirmo notabilius quia actus
medius impedit fictionem retrotrahi cum actus medius obuiet
cõiunctioni extraneorum. gloss. est no. in. l. si indebitum. §. j. ⁊ ibi
Bar. ff. rem ra. habe. Bal. i. l. fin. C. ad macedo. ⁊ in. l. si debitor. C.
de distra. pigno. late Joan. and. i reg. sine culpa. in mercu. d. Alle
xan. i. l. pompo. §. quesitum. de acqren. poss. facit text. nota. in. c.
121 cõpuis. ⁊ i. c. si pro te. de rescrip. in. vi. ¶ † Intellige istam conclu-
sionem

sionem Bar. et doc. qñ adita fuit hereditas per venientes ab intestato. Nam cum per aditionẽ hereditatis sit acquisitũ dominium l. cum heredes. in prin. de acqui. pos. et dominium sit de iure gẽ. l. ex hoc iure. §. de iust. et iur. certe non pôt tolli per principẽ nisi cũ
122 cã: vt per gl. et Bar. in l. fi. C. si cõtra ius vel vti. pub. † si autẽ hereditas nondũ est adita p venientes ab intestato: et tunc princeps pôt legitimare in preiudicium venientium ab intestato: qz eis solũ competit ius adeundi qđ est de iure ciuili. l. obuenire. de ver. sig. ergo princeps potest auferre p not. p gl. et Doc. in d. l. fi. C. si contra ius vel vti. publi. et in c. que in ecclesiarum. de consti. ita tenet Pau. de ca. hic in vlti. col. dicens se ita al's cõsulẽdo dixisse: licet non reperiat aliquẽ Doc. hoc tangentẽ: et sequunt. d. Alex. Are.
a hic. et ita cõsuluit Pau. de ca. in cõsi. cc. xxv.[a] incip. sup primo du
123 bio videt dicẽdum q legitimatio. ¶ † Adde bene facere q ius adeundi nõ dicit esse in bonis nostris anteq̃ actualiter sit adita hereditas. tex. est not. in l. pretia rerũ. in pn. §. ad leg. fal. quẽ text. ad hoc ponderat et dicit non esse alibi Bal. in l. ij. in fi. C. de iur. et fac. igno. Bar. in l. post emancipationẽ. §. j. de lib. leg. Bal. in l. deo nobis. ad fi. C. de epis. et cle. et istud idẽ qđ solũ ius adeũdi nõ impediat legitimationẽ in preiudicium venientium ab intestato. tenet etiam Bal. in l. rescripta. in vlti. col. C. de precib. imperato. offe. et in c. dño guerram. in pe. col. in titu. hic finitur. l. contra. et in l. j. in fi. C. de iur. aur. annu. idem post multa argumẽta ad partes tenuit Sali. in aut. item si quis. C. de natu. lib. ita etiam tz Bar.
124 in l. j. §. filius. in fi. ad tertul. et ibi est optimus text. † q princeps restituendo damnatũ potest auferre ius adeundi alteri delatum: quem tex. alibi alleg. Barto. in tracta. mino. in vlti. col. Are. in l. ex facto. §. fi. in vlti. col. j. de vulga. et pupil. ¶ Imo fortius tenet Pau. de ca. in l. iij. de testa. et in l. cum heredes. in prin. de acqui.
b pos. et in d.[b] cõsi. cc. xxv. q etiam si esset hereditas adita per agnatos tempore legitimationis: si tamen per eos nondum erat apprehensa posses. bonorũ hereditariorũ: poterit princeps etiã sine
125 causa per legitimationẽ spurij eis preiudicare. † Motus qz per aditionem hereditatis factam animo: sine apprehensione possessionis: acquiritur dñium de iure ciuili: vt not. glo. in l. j. de acqui. re. do. et probatur in d. l. cum heredes. in pnc. nam dominium de iure gen. requirit apprehensionem possessionis bonorum. §. per traditionem. institu. de re. diui. et l. traditionibus. C. de pac. quod bene nota: quia est maxima limitatio ad cõclusionem Bar. Istã
c decisionem Pau. de cast. sequitur do. Alex. in consi. ij.[c] incip. viso codicillis. in xiij. col. ¶ Istam limita. Pau. de cast. reprehendit Are. in d. l. iij. in vlti. col. de testa. et d. Alex. sibi contrarius in d. l. cum heredes. in prin. moti qz licet modi acquirendi dominium aliqñ sint de iure ciuili: vt enumerat glos. magistra. in d. l. j. in prin. de acquir. re. do. tamẽ ipsum dñium semper est de iure gen. fm Bar. et do. in d. l. ex hoc iure. et ideo dicit in specie Bal. in d. l. rescripta. et in l. j. ad fi. C. de iure. aure. annu. q dñium acquisitum p aditionẽ hereditatis erat de iure gen. ¶ Preterea posito q tale dominium acquisitũ p aditionẽ hereditatis sine apprehensione pos. transferatur ipso iure et sic dñium vtile: vt est glo. in l. fin. C. de sac. san. eccl. facit. l. j. C. de dona. que sub mo. et dominiũ vtile est de iure ciuili et non de iure gen. prout not. tenet Bald. in d. l. ex hoc iure. in vi. col. tamen adhuc dñium vtile nõ pôt sine cã auferri per principem sicut nec directum. ita sing. no. Bar. in l. ij. i
126 fi. per illum ter. C. de fun. patrimo. lib. xi. ¶ † Tu aũt defendẽdo limitationẽ Pau. de ca. dic q predicta procedũt vbi interuenit traditio vel actualis apprehensio bonorum: et sic qñ dominium est acquisitum mediante traditione: quia lz ipsum dominiũ vtile sit de iure ciuili quo ad nomẽ et formã: tamen traditio que est actus de iurisgen. conseruat sibi effectus iurisgẽ. ita not. declarat Bart. in extrauagã. qui sint rebelles. in verb. rebellando. in v. col. in prin. sed hic nulla traditio interuenit et nulla apprehẽsio possessionis.
127 ¶ † Adde etiam ad istam scđam conclusionem Bar. q donatio bonorum facta alicui per carentẽ liberis legitimis et naturalib[9] non reuocatur per legitimationem factam de filio spurio: ex quo iam est acquisitum ius donatario q̃uis reuocaretur p natiuitatẽ
d filiorum legitimorũ. l. si vnq̃. C. de reuo. dona. ita tenet[d] Bal. in l. ij. circa fi. C. si qd in frau. patro. allegat hic not. p Bar. qz postq̃ ius est acquisitum: legitimatio sequens non potest preiudicare: idem tenet Bal. in l. j. in vlti. col. C. de inoffi. dona. Sali. in l. si to tas. C. e. d. Mar. laud. in dispu. sua que inci. augerius scio. in xx. col. nisi esset legitimatus per subsequens matrimonium: tunc reuocaret illã donationẽ. ita sing. tenet Bal. nec alibi legi. in c. in
128 notuit. in iij. col. de elec. ¶ † Item adde q papa nõ potest legitimare quo ad preiudicandum his quibus iam erat delata hereditas in subditis imperatori etiam vacãte imperio: lz secus esset in imperatore: fm Host. in summa sua. in titu. qui filij sint legi. §. fi. refert et simpliciter sequitur do. Alex. in consi. iij. v. volu. incip. ex his que in themate narrantur. in j. col. potest tamen Papa dispẽsando approbare matrimonium nullum ex defectu inducto

129 a canone etiam mortuo altero coniugum. † et etiam in preiudicium illorum quib[9] exclusa prole illegitima bona obueniebant ei in terris imperij: et ita validatur matrimonium ex nunc prout extunc: et sic trahitur retro: secus vbi esset impedimentũ legis di
c uine. ita tenet Pet. de anc. in consi. cccci.[c] incip. viso et diligenter inspecto. in ij. col. et ita habes expeditam secũdam cõnem Bart.
130 ¶ † Tertia. q. Bar. est an in legitimatione requiratur citatio eorum quorum interest. ex dictis bar. facias quatuor cõclusiones.
f ¶ Prima conclusio[f] est q quando pater facit filium legitimari in vita: non est necesse alios citari. Adde Jo. an. in addi. Spec. in titulo. de successionibus. ab intestato. §. j. in vltima colum. in ver. item scias. Bald. in l. fi. C. quibus res iudi. non no. in prin. et in l. j. in pe. colũ. C. de inoffici. dona. et in c. albericus. de testi. et in ru
b br. extra de rescrip. in j. col. Joan. and. et alij. in d. c. per venerabilem. et ibi do. Abb. in ix. col. et idem d. Abb. in c. cum olim. de re iudi. et in consil. lxxxv. incip. videtur primo dictam donationem. in ij. col. Joan. de imo. in c. nisi cum pridem. §. persone. de renũ.
c Pe. de ancha. in consi. ccccvi. incip. circa primum quesitum. Rapha. cuma. in consi. ccvi. inci. reuerendus pater. d. episcopus Vicentinus. d. Alex. in duobus cõsilijs. v. volu. s. sepius allegatis
131 vbi dicit ita cõmuniter teneri. ¶ † Confirmatur quia pater pôt petere confirmationem status liberorũ: nec est opus citari agnatos: etiam si filij sint incestuosi. l. qui in prouincia. §. j. cum gl. de ritu nup. qui tex. est ad hoc solitarius fm bal. in c. j. in vlti. colum.
d de cõfir. vtil. vel inu. ¶ Amplia cõclusionẽ Bar. q etiã tũc nõ requirit citari matrem istius filij naturalis: nec requirit q mater consentiat tali legitimationi fm d. Ab. in cõsil. lxxxvij. inci. in q. que vertit inter Julianũ. Mouet qz nullibi reperit matrẽ debere cõsentire: sed sufficit q solus pater in cuius potestatẽ trãsit consentiat. et ipse legitimãdus. Unde etiã mortua matre pôt pater facere filiũ legitimari. §. illud. i. aut. qb[9] mod. natu. effic. sui. col. vij. ¶ Limita istam conclusionem Barto. duobus modis. Primo quando pater haberet filios legitimos et naturales: qz si in eius vita velit facere legitimari naturalem: requiritur citatio legitimorum et naturalium: vel eorum cõsensus: qz eis inuitis non potest pater filios spurios legitimare. aut. si quis. C. de nat. libe. ita notabiliter tenet Bald. in l. nam ita diuus. in j. colum. circa prin. s. de adop. sequitur Alexan. in l. ex facto. in princi. in ix. colum. ad fi. j. de vul. et pupil. vbi refert se de facto illis diebus Florentie
g consuluisse.[g] Sed tu aduerte quod idem Bald. expresse tenet cõtrarium in consil. ccccvi. secundi volu. incip. casus questionis talis est. A. coniugatus. et in consil. cv. quinti volu. incip. primo videndum est de legitimatione. Item quando legitimatio fieret simul et semel ad instantiam ipsorum filiorum illegitimorum petẽtium se legitimari in vita patris: et etiam pater similiter supplicaret: tunc non requireretur citatio liberorum legitimorum: fm do. Anto. de bu. in d. c. per venerabilem. in xxvij. colũ. vbi. etiaz dicit idẽ tenere Jaco. but. in l. adoptio. §. j. s. de adop. et facit etiã mentionem do. Alexã. in d. l. ex facto. in x. colũ. ad fi. ¶ Secun
132 do no. † limita conclusionem Bar. et communem vt procedat in vera legitimatione quam pater facit in vita: in qua non requiritur alicuius citatio: secus est in disputatione que est odiosa. c. j. et
b fina. de fil. presbyte. in vi. ita no. limitat[b] Petr. de anchara. in cõsil. ccccxlij. incip. ex tenore priuilegij apostolici. in ij. colum. ad finez et seq. et in consil. ccccxxvij. incip. circa primum quesitum fuit
133 satis expediens: quod valde no. ¶ † Tu autem vltra alios pondera rationem Bar. et l. quam allegat. ratio enim quare in legitimatione quã facit pater in vita: alij non sint citandi: fm Bart. quia istud principaliter tangit patrẽ qui potest disponere de bonis suis quomodo vult. allegat. l. cum adoptio. s. de adopt. Ista ratio. et similiter lex allegata concludit quo ad agnatos transuersales nullam habentes spem approbatam in bonis agnatiuiuẽtis fm Barto. et alios in l. fi. ad fi. C. de pact. sed quo ad filios legitimos et naturales videtur: quod sicut pater testando non potest eis sine legitima causa exheredare. l. cum queritur. l. parentibus. C. de inoffi. test. et aut. nõ lz et in corpore vnde sumitur. C. de lib. p te. ita etiam legitimando nõ potest eis preiudicare per ea que ple
134 ne dixi. s. in prece. q. Bar. in prima cõclusione. ¶ † Itez cessante ratione Bar. infertur no. limitatio: quod si pater nõ pôt disponere de rebus qño vult: puta qz sint res feudales vel emphiteoticę: tunc requiratur citatio directi dñi: et illorũ de quorũ preiudicio agit fm d. Mar. laud. ita ponderantem Barto. in dispu. sua incip. augerius scio. in xviij. col. ¶ Secunda principalis conclusio Bart. est q si pater in testamẽto disposuisset filiũ debere legitimari: tunc patre mortuo filius potest illam legitimationem pe
135 tere sine alterius requisitione per aut. † itẽ si quis. et in j corpore vnde sumitur. C. de natu. libe. alij nihil tangunt. Adde quod si pater ordinasset in testõ filiũ debere legitimari: potest comes palatinus legitimare spurium etiã post aditã hereditatẽ p consanguineos fm bal. sub dubio tñ forte. in l. rescripta. i. iij. q. C. de pci.

a ¶ Consi. ccxxv. Adde q est i pma pte ɔsiliorũ nouorũ fm impressionem papiensem. nu. 24. et du plicat erro re impssor. in codẽ ɔsi. ccvi.

b ¶ Indicto Adde q ẽ i vi. colũ. inv. sivo appet.

c ¶ In ɔsi. ij. Adde q ẽ i j. vol. et repli cat errore impressorũ. in ij. volu. cõsi. lxxxvj.

d ¶ Ita tenet Adde qđ 3 Bal. et Sali cetũ latissime cõsuluit d. Barto. so zi. i suo cõsi. ccxvi. p totũ. et adđ qđ etiã ɔriũ qđ tenet Bal. ɔsuluit paulus de ca. in ɔsi. cccc xxxij in. ij. parte cõsiliorũ no uor fm impressionem papiẽsem i cip. sup hoc puncto plura videatur facere. in ij. col. v. iij. facit lz ibi nõ allegetbal. in d. l. ij.

e ¶ Cõs. cccci. adde tu q ẽ nu. 309. l. ij col. cir. me.

f ¶ Cõclusio. Addo quod hãc cã iẽ cõ clusionez tz d. bart. sozi. i ɔsi. ccxvi. col. ij. in pn.

g ¶ Cõsuluisse. Adde qđ habes eius cõsiliũ in j. vo. ɔsi. lxvi. incip. ɔside ratis his q̃ in themate narrãtur. et fuit subscriptio.

h ¶ Limitat. Adde et vid predicta relata p do. bar thol. sozi. in cõsi. ccli. col. xi. versi. non omitto q si

dicta legitimatio: ꝛ ꝯsiliū petri allegatuȝ hic sub n.442. habes nu. 241. et allegatū nume 428. est nu. 417. licet. actor. j. alleget. nu. 226.

impe. offer. Allegat not. per Barto. hic. ¶ Vidi alias dubitari
in ciuitate Cremone in contingentia facti circa istam doctrinam
Bar. an sufficiat apparere de volūtate patris aliter q̄ꝫ in testō. d.
Fran. de curte. in consil. xvj. incip. clarus vir iacobus alpherius
136 in. ij. col. simpliciter tenet † ꝙ si pater ordinasset in vita vel in testamēto filiū debere legitimari: possit legitimatio fieri post mortem patris: etiā non citatis venientibus ab intestato. allegat solū
bar. hic: q Bar. tñ loquit̃ qñ pater in vita seu in actu inter viuos
ordinasset. ¶ Tu aduerte: si quidē pater solum impetrasset licentiam legitimādi filium spuriū prout requirit̃ ex forma decretorū
ducaliū: ꝛ aliud non disposuisset prout euenit in casu cremonēsi:
137 et tunc non videt̃ sufficere illa potestas legitimādi † nō deducta
ad actū. l. qdā cū filiū famil. ꝛ qd̄ ibi no. Bal. ꝛ Imo. j. de here. insti. do. Alex. in. l. ij. ad fi. C. de libe. prete. q2 bar. hic loqt̃ qñ pater
disposuit: ergo nō sufficit potētia sine dispositiōe: eo q2 ad validitatem actus debent potestas ꝛ voluntas simul concurrere: q̄ duo
oēs humanos actus perficiunt. c. cum super abbatia. ꝛ ibi Abb.
in. ij. not. de offi. dele. l. multum interest. C. si quis alte. vel sibi. gl.
no. in. l. si filie. C. de dona. ante nup. bal. in. l. ij. per illū tex. C. communi. de leg. ꝛ in. l. cum testm̄. C. de iur. ꝛ fac. igno. Alibi tñ Bald.
in consi. ccclxiij. v. partis. incip. queritur vtrū filius presbyteri ꝛc.
simpliciter tenet ꝙ ad hoc vt ista doctri. Bart. procedat: sufficit
signa patris p̄cessisse voluntatē: ꝛ in testamēto etiā sequuta esse:
cum volūtas non presumatur mutata. l. cū testamentū. s̄. de pba.
138 ¶ † Item adde ꝙ pater apponendo cōditionē filio spurio instituto cū capere poterit: videt̃ per hoc consentire ꝙ per principez
vel comitem palatinum possit quādocūqꝫ legitimari. ita simpliciter tenet solus Rap. cu. hic. in vlti. col. nihil allegat ꝛ alij nihil
tangunt. Tu adde Bald. idem in terminis tenentē in cōsi. cxlvj.
j. partis. incip. titulus principis achaie. in vlt. col. Mouetur per
tex. in. l. si quis ita heres instituat̃. j. de heredi. insti. ꝛ q2 pater apponēdo talē conditionem videtur consentire ꝛ velle eam existere
vt no. in. l. ij. C. de condi. inser. ꝛ ita no. amplia conclusionē Bar.
¶ Aduerte tamē ꝙ lȝ pater in testamēto dicat volo filios meos
legitimari: non tamē efficiunt̃ legitimi: ꝛ idē si dicat intentionis
mee est filios legitimari. ita no. Ang. i. §. si quis ergo nō habēs.
in aut. qb. mod. nat. effi. leg. col. vj. ad hoc pōderādo illū tex. i v̄b.
deliberante quod non reperio ibi in tex. tñ puto rationem esse q2
ex quo tunc legitimatio talis non potest fieri per patrem solum:
sed requiritur ꝙ fiat per principem vel comitem palatinū: ergo
tunc verbū volo: cum non dependeat a sola volūtate proferētis
non inducit dispositionem ꝑm bar. ꝛ alios. in. l. cūctos populos.
in. ij. col. C. de sum. trini. ꝛ fi. catho. ꝛ i. l. serui electione. in princi.
j. de leg. j. declarāt tñ eius volūtatē esse ꝙ per comitem palatinū
legitiment̃: per ea que in simili traduntur per Bar. in. l. gerit. j. d
139 acquir. here. ¶ † Tertia conclusio Bar. est ꝙ mortuo patre nō
potest naturalis facere se legitimari in preiudicium eorū quib᷒
iam ius est quesitum: nisi illis citatis: imo fortius ꝛ consentientibus. per. l. pe. j. de nata. resti. no. bene istā cōclusionem. Bart. idē
not. Bar. in. l. diuus. p illū text. de iure aure. annu. de quo etiā vide per Bal. in. c. de causis. de offi. dele. ꝛ notab. Bal. in cōsi. cxix.
v. volu. incip. quidā vxoratus nomine Christophorus. Tamen
alibi Albe. de rosa. magnus practicus dicit bonū verbū in practica. in. l. nā ita diuus. circa fi. s̄. de adop. ꝙ istō de citatione nō vidit de facto seruari. ¶ Ex ista conclusione car. no. infertur ꝙ cōmunis opi. que habet: ꝙ legitimatus excludat substitutum pcedit: si in tali legitimatione fuit citatus substitutus. al's secus. ꝛ ita
in specie tenet [a] Pet. de ancha. in consi. ccxxvj. inci. circa primū
quesitū fuit satis expediens. sequitur. d. Alex. in consi. lxvj. j. vol.
incip. consideratis his que in themate narrantur. col. pe. in. fi. d.
Cardi Alex. in. d. c. per venerabilem. §. qd̄ aūt in. xxvj. col. quod
valde signa in actu practico. ¶ Nec obst. illud qd̄ tenet bar. in. l.
vel in diem. de aqua plu. arcē. vbi tenet substitutū non esse citandum: procedit quando iudicium pricipaliter agitur in preiudicium heredis. hic autem legitimatio principaliter fit in preiudi
140 cium substituti. ¶ † Tu caue q2 ꝑm istam conclusionē bart. nō
solum requireretur citatio substituti sed etiam eius consensus: et
consensu interueniente nō esset tunc dubiū ꝙ legitimatus excluderet substitutuȝ ꝛ sic ad nihilum reduceretur ille articulus qui
est difficilis ꝛ disputabilis: an legitimatus excludat substitutuȝ
qui ponitur in. l. generaliter. §. cum autem. C. de insti. ꝛ substi. nisi
dicas ꝙ testator qui substituit sub cōditione si institutus decesserit sine filijs intellexit etiā de legitimatis: prout cōiter concludit̃
per Alex. ꝛ Moder. in. d. l. generaliter. §. cuȝ autē. al's questio nō
haberet dubium: ꝛ tunc ex quo testator sensit de legitimatis: satꝭ
dicitur cōsensisse vt legitiment̃ ad effectum excludēdi substitutū:
si ergo legitimati sunt etiā post mortē testatoris de eius cōsensu
saltem tacito: cum de eius bonis agatur: non videtur necessaria
citatio substituti: sicut quādo pater ordinauit in testamento filiū
debere legitimari: tūc alterius citatio nō requiritur: prout tenet

[a] ¶ Tenet. adde ꝙ cōsiliū petri est nu. 417. ꝛ adde ꝙ ita et ꝯsuluit Frā. de rāpo. quem refert ꝛ seqt̃ d. bart. sozi in cōsil. ccli. col. x. ver. sȝ premissis. et in col. seq. et ibi rñdet ad dicta bart. i d. l. vel i diē. per te vite.

Bar. in precedenti conclusione vbi dixi. ¶ Quarta ꝛ vltima cōclusio Bar. est ꝙ pnceps si vult pōt legitimare: non reqsitis his
de quorū p̄iudicio agit̃. per tex. in. l. ij. in fi. j. de nata. resti. Adde
qd̄ idē tȝ Bal. in. l. nā ita diuus. de adop. ꝛ in. l. ij. in. viij. col. C. de
serui. ꝛ aqua. ꝛ in. l. fi. C. quib. res iudi. non not. do. Ant. de but. in
d. c. per venerabilē. in. xxvj. col. in ver. requirit̃ tertio ꝑm aliquos.
ꝛ ibi Abb. in. ix. col. ꝛ idē Abb. in. c. cū olim. in. v. col. ad fi. de re.
iudi. vbi refert se ita al's cōsuluisse. ꝛ ita cōsuluit in cōsi. lxxv. inci.
141 videtur primo dictam donationē. in. vi. col. ad fi. † Mouetur do.
Abb. q2 priuilegiū nō est actus iudicialis: ideo in eo nō requirit̃
citatio partis. alleg. Inno. in. c. nisi cū pridem. de renū. sed ibi loquitur in gratia que fit in preiudiciū iuris positiui: ꝙ princeps
sine aliqua causa pōt tollere. eadē ratione vtitur Bal. in. d. l. fi. C.
quib. res iud. nō no. vbi dicit: ꝙ est in potestate principis cōcedere priuilegia nemine citato: sicut cuilibet legi potest derogare: sȝ
huic rōni. j. statim rñdebo: q2 nō est vera i ppofito. Idē tȝ Pau.
de ca. in. d. cōsi. ccxxv. incip. sup primo dubio videt̃ dicendū ꝙ legitimatio. vbi mouet̃ alio fundamēto: q2 posito ꝙ agnati cōparuissent nō potuissent voluntati principis obuiare: vnde nō opȝ
citari illū quo iuito pōt actus expediri. l. iiij. §. illud. j. de fideicō.
liber. ꝛ regula: qd̄ pōt inuitis: sed ad hoc potes dicere ꝙ lȝ agnati nō potuissent obuiare voluntati principis tñ potuissent principem in eorum sniam inducere: vt in simili dicit tex. in. l. si in tres
142 s̄. de arbi. ¶ † Tu pondera ex ista conclusione Bar. not. inferri
ꝙ si imperator cōcederet comiti Palatino ptātem legitimandi
citatis ꝛ nō citatis his de quorū preiudicio tractat̃: prout vidi in
plerisqꝫ priuilegijs legitimationū: qd̄ tūc valeret legitimatio sine
alicuius citatione. ꝛ ita pōderat Bar. do. Mar. laud. in predicta
dispu. incip. augerius scio. in. xviij. col. Ipse tñ tenet ꝯtrium: quia
imperator non pōt tollere citationē que est de iure naturali. j. cle.
pastoralis. de re iud. l. vt vim. s̄. de iusti. ꝛ iu. Scd̄o q2 non potest
auferre dn̄ium iam alteri quesitū mediante aditione hereditatis
143 ꝑm Bal. in. d. l. rescripta. in vlti. col. ¶ † Tu vltra eū aduerte qd̄
lȝ ista cōclusio Bar. sit cōis: tñ in ꝯtrium multū vr̃ facere: q2 etiā
non vȝ snia principis lata parte non citata. tex. est i. l. fi. in verbo
cognitionaliter. ꝛ ibi glo. not. ꝛ Bal. not. C. de legi. ꝛ tex. in. c. j. de
cau. pos. ꝛ proprie. ꝛ i. d. cle. pastoralis. q2 citatio est defensio que
est de iure naturali: vt ibi dicit tex. nisi pnceps vellet pcedere de
plenitudine potestatis ꝑm Cano. in. c. in nostra. de pcu. ¶ Scd̄o
facit: q2 qñ princeps cōcedit priuilegiū in his q̄ requirunt cause
cognitionē: vel partē multū ledunt: debet pars citari. d. l. iam ita
diuus. Ita no. Bar. in. l. ij. in. ij. no. C. de temp. ap. nec obst. tex. in
quo se fundat Bar. in. d. l. ij. in fi. j. de nata. resti. dum dicit ꝙ iperator non solet de facili cōcedere ius ingenuitatis patrono nō cōsentiente: ergo innuit ꝑm Bar. ꝙ si princeps vellet qd̄ posset: q2
rñde ꝙ illa v̄ba de facili nō significāt hoc: sed ꝙ ista cōcessio posset fieri cum cā legitima ꝛ nō aliter: ꝛ sic nō de facili. ꝛ ita intelligit
glo. in. l. ante pe. s̄. ex quib. cau. ma. Bal. in. d. l. rescripta. in. iij. q.
ꝛ Are. hic. Et ita habes plene ꝛ vtiliter ꝛ ordinate expeditā presentem materiam legitimationis: q̄ tota die cōtingit in practica.
144 ¶ † Extra glo. vltimo no. signanter Bar. ex his q̄ dicta sunt
in glo. vnum casum nouū: in quo valet substitutio pupillaris facta preterito: qñ pater filium emancipatum instituit heredē ꝛ nepotem ex eo in potestate retentū preterijt: ꝛ huic nepoti preterito substituit pupillariter: valet ista substitutio pupillaris facta
nepoti preterito: q2 talis nepos nō debuit institui nec exheredari: ex quo filius emancipatus precedens in gradu fuit institutus
sequuntur Imo. ꝛ Mod. hic. Idem tenet Bar. in. l. ij. prin. i. iij.
col. in. vij. requisito. j. de vulg. ꝛ pup. Paul. de cast. in. l. j §. fi. co.
titu. Io. de imo. in. c. raynutius. in materia pupil. substi. de testa.
Ange. in consi. xlj. incip. reperitur inter liberos. in. j. colū. vbi allegat Bart. hic: ꝛ refert idem tenere Ray. de for. in trac. substitutionum in materia pupillaris substitutionis ꝯtrius Ba. hic: ꝛ in
d. l. ij. dicat quod est suus nouus casus: ꝛ ita tene: ꝯtrius contrariū
teneat Ang. sibi cōtrarius hic: ꝛ in. l. j. §. fi. j. de vulga. ꝛ pupil. p
tex. in. d. l. ij. in prin. in versi. nepotibus. de vulga. ꝛ pupil. cui respondе per do. Alexan. hic: ꝛ per ista remanet solēniter expeditus iste. §.

1 ☞ Aliquando plurale ponit̃ pro singulari.
2 Statutum puniens producentem testes falsos habet locū in producente vnum.
3 Licet oēs leges loquantur in plurali ꝛ dicant precedētibus idicijs tamē sufficit vnum indicium.
4 Pluralis loquutio vno numero est contenta.
5 Si testator dicat si decesserit sine liberis sufficit decedere cū vno.
6 Si statutum dicat qd̄ stantibus musculis femina nō succedat an vnus excludat feminam.
8 Prouisio pape de beneficio prouidēdo spectante ad collationē quorumcunqꝫ: an habeat locum in spectante ad collationem vnius.

Appellatio

9 Appellatio que debet interponi coram honestis personis q̃n nõ potest haberi copia iudicis qui sñiam tulit: sufficit interponere corã vna honesta persona adhibitis tamen testibus.
11 Pluralitas de suo proprio significatu nõ verificatur in vno.
12 Si testator mandat bona sua distribuenda per titiũ inter pauperes: titius nõ poterit eligere vnum & oĩa bona ei dare.
13 Maior iniuria fit ascendendo ad domum alicuius cum pluribus armatis q̃ cum vno.
14 Reipubli. interest ne testamenta rumpant vel reddant inualida.
15 Testamentum et iudicium testatoris nimia subtilitate fraudari non debet.
16 Dispositio loquẽs in vno casu vero extendit ad alium fictum.
18 Filio spurio põt fieri vulgaris substitutio.
19 An nepos legitimus possit heres institui ab auo.
20 Causa proxima magis coheret causato q̃ remota.
21 In dubio nõ debet presumi esse cõmissa fraus: ideo vz institutio nepotis ex filio spurio simpliciter instituti.
22 Que acquirunt nepoti ab auo dicunt aduentitia.
23 Appellatione parentũ venit auus paternus & similes.
25 Nepos ex filio incestuoso an possit instituti.
26 Si auus simpliciter instituat nepotẽ legitimum et nõ dixit q ad patrem spurium nil perueniret an vsusfructus acquiratur patri spurio.
27 Omnia que acquirunt a nepote ab auo dicunt aduẽtitia.
28 Filius vel nepos non acquirit patri vsumfructum quando causa acquisitionis est iniusta vel illicita.

Quid si is. Prouisio galli facta casu quo filius premoriatur viuo testatore extendit p seculo/lam ad casum quo vere morit post mortem testatoris sed fingitur mortuus viuo testatore p fictionẽ .l. corne. q̃ fingit filium mortuũ in captiuitate esse mortuũ in ciuitate preambula hora antec̃ caperetur. Item prouisio galli facta de nepote nasciturо post mortem sui patris extenditur ad casum quo vere nascitur eo viuo sed fingit natus eo mortuo. h. d. ¶ Diuidit in quatuor partes. In prima ponitur vna suppletio secuole in persona filij. In secunda ponitur alia suppletio in psona nepotis. In tertia respondet tacite obiectioni. Nã videbat q dicte suppletiones nõ essent necessarie quasi dicti casus determinarentur per .l. velleiã. In quarta decidit. scda est ibi: vel etiã adhuc illis viuis. tertia ibi: nã hic casus ad .l. velleiã nõ pertinet. quarta et vltima est ibi: melius ergo est: pone casũ in terminis: vt per bal. hic. ¶ In tex. ibi ab hostibus redierit: subaudit Bar. morieẽ ipse filius: ista suppletio Bar. est superflua: cũ tex. subdat q̃uis post mortẽ patris decederet. cũ ibi sit vbũ decederet: nõ est necesse supplere morieẽ vt facit Bar. ¶ In tex. ibi: adhuc illis viuis: iste tex. videtur sibi directo cõtrariari: dũ postea subdit post mortẽ aui: nam si post mortẽ aui ergo falsum est q fuerit natus illis viuis. s. auo & patre. gl. secunda sup hoc laborat et finaliter tenet q exponat illis viuis. i. illo filio viuo capto ab hostibus: & sic numerus pluralis exponit pro singulari. Mo. ergo ex isto tex. fm istã cõem casus positionem fm
1 Bal. & moder. † q plurale ponitur pro singulari. facit .l. diuus. in fi. de peti. here. alle. in gl. & .l. ij. §. ex actis. ß. de orig. iur. Adde gl. in .l. falsa. §. fi. de condi. & demon. & glo. insti. de iure perso. in prin. & glo. in .§. si vero absit. in auẽ. de here. & fal. & glo. in .l. fi. C. de ser. reipu. ma. & gl. in .l. sticho. in verb. post eorum mortẽ. de vsuf. leg.
2 ¶ † Unde facit iste tex. fm Bal. hic: circa fi. ad statutum puniẽs certa pena producentẽ falsos testes: qd̃ habeat locũ in pducẽte vnum falsum testẽ. Adde qd̃ idẽ no. bar. in .l. ij. §. sed si vnus. per illũ tex. q est optimus. ĩ. vi bo. rap. adẽ no. bar. in .l. iij. §. negotia. per illũ tex. q est bon⁹. ß. de neg. gest. & Bar. in .l. j. in pñ. p illũ tex. & ibidẽ Bal. de pcu. bal. & Ang. in .l. diuus. §. diuus. p ibi no. in gl. de peti. here. Bal. in .c. mãdatũ. in .ij. col. de rescript. Cy. in .l. j. C. vti possid. Ang. in .l. j. §. pretor. de neg. gest. Albe. de rosa. i. ij. parte statu. in .xxvi. Pet. de anc. & Jo. de imo. in .l. relatũ. secun/do. de testa. d. Ant. de but. in cõmẽto. c. fi. in .lix. col. de cõsue. & sic diligenter pondera qd̃ etiã in materia penali: & sic odiosa plura le ponit pro singulari. Addo qd̃ no. Bar. in .l. si qs alicui. per illũ
3 tex. cum gl. C. ad le. iul. maie. † q lz oẽs leges loquantur in plurali: dicant precedẽtibus indicijs: tñ sufficit vnum indicium. & sic
4 etiam in materia odiosa plurale ponitur pro singulari. † Secundo. adde quod not. Bald. in .l. j. in .j. not. per illum tex. C. de codi. inser. vbi nota q pluralis loquutio vno numero contenta est: vt ibi est tex. vnde in infert ibi Bal. q stãte statuto q si supsunt masculi non succedat soror: q si extat vnus solus masculus ille excludet sororem: q2 naturalis ratio magis attẽdit q̃ pluralis loquutio. ¶ Item facit fm eundẽ Bal. ibi: q stante statuto q si mulier decesserit sine liberis vir lucret dimidium dotis: qd̃ nõ dr̃ decedere sine liberis etiã qui vnicã filiã ex eo matrimonio reliquit. facit
5 tex. in .l. nõ est fine liberis. ß. de vb. signi. ¶ † Facit q si testator dicat si decesserit sine liberis sufficit decedere cum vno a vt est gl. in .l. ex facto. §. j. & ibi Bar. ĩ. ad treb. d. Alex. hic refert Bal. in .d. l. j. C. de cõdi. inser. gñalius velle per illum tex. q stante statuto q existentibus filijs masculis filie femine nõ succedant. idem erit si
6 vnus tm̃ masculus extabit. ¶ † Sed caue: q2 do. Maria. sozi. in c. super eo. in .xxiij. col. de condi. appo. refert se vidisse consultum Đrium: q stante dicto statuto q extãtibus filijs masculis filia femina dotata nõ succedat: q vnicus masculus non excludat feminam: q2 statutũ loquit in plurali: & cũ sit correctoriũ iuris cõis. l. maximũ vitiũ. C. de libe. prete. Itẽ sit odiosum & irrationabile: vt ibi debet stricte intelligi in plurali prout loquit: & q2 iste casus de vnico masculo est a statuto omissus: ideo remanet in dispositiõe iuris cõis. l. cõmodissime. ß. e. c. susceptũ. de regula. in .vj. ¶ Nec ob. d. l. j. C. de cõdi. inser. & d. l. nõ est fine liberis. q2 loquuntur de verbo liberorum: qd̃ non habet singulare quo ad hunc significatum: & istam rationẽ assignat pprie tex. in .d. l. nõ est fine liberis. sed verbũ filius declinat tã in singulari q̃ in plurali: ex quo ergo statutum dicit q extãtibus filijs masculis: intellexit de pluribus saltẽ duobus: q2 si voluisset vnũ tm̃ filium excludere filias feminas: dixisset extante filio masculo. subdit tñ idem do. Maria. qd̃
7 semp vidit seruari Đrium: † & qd̃ illo consilio noluit se subscribere & credo indubitãter q bene tenuerit: q2 istud statutũ fuit conditũ fauore masculinitatis: vt bona cõseruentur in familia & agnatione masculorũ. l. j. §. pe. ß. de vent. inspi. firmat Jo. and. in additio. Spe. i ti. de succes. ab intes. sup rub. Cy. & Sali. i. l. j. C. de adul. bal. in .d. l. maximũ vitiũ. & ex parte masculorũ istud statutũ est fauorabile & extendendũ fm Bald. Sali. & alios in .l. venia. per glo. ibi: vbi dixi. C. de in ius voc. & sic militat ratio statuti etiam q̃n extat vnus tm̃ masculus. ¶ Tertio adde illud qd̃ not. decidit Archi. in .c. q̃uis. primo. de prebẽ. in .vj. & ibidẽ latius Gemi. in .j. colũ. & sequitur Bal. in .c. mandatũ. in .ij. col. de rescrip. q si papa scribit pvideri alicui de beneficio in tali ecclesia cũ clausula si pro alijs non scripserit: etiã si pro vno solo scripsit: adimpleta est illa pluralitas propter odiositatem literarum: & sic secũdẽ litere sunt inualide: & dicũt q ita seruat curia romana. ¶ Et per hec & predicta reputo esse dubiũ illud qd̃ egregie consuluit idẽ Bal. in cõsi. ccxiij. ij. partis. incip. factũ tale est qdã. B. habuit gratiã &c. vbi consuluit q mandatum pape de pvidendo alicui de bñficio spe/
8 ctante ad collationẽ quorũcunq̃ † nõ habet locũ in beneficio spectante ad collationem vnius: puta epi sed spectãte ad collationẽ plurium puta epi cũ capitulo: reputo nõ esse verũ per predicta. ¶ Quarto adde illud qd̃ tz. d. Car. flo. in cõsi. clv. incip. in societate. vbi tz q subscriptio mercatorũ q̃ dicebat Laurentius & socij non dicatur falsa: etiã si Laurentius habuerit vnũ sociũ solum.
9 ¶ † Quinto & vltimo facit qd̃ no. tenet Spe. in ti. de primo & secundo decreto. §. iam de effectu. in ver. sed nũquid sufficeret. vbi tz q appellatio que dz interponi coram honestis psonis q̃n nõ potest haberi copia iudicis qui sñiam tulit. c. fi. de appel. certe sufficit si appellatio interponatur corã vna honesta psona adhibi/
10 tis tñ testibus p tex. in .l. vt perfectius. C. de anna. exce. † vbi dicit in tex. q cum solẽnitate tabellionũ debet ptestari: & tñ ibi exponitur tabellionum. i. tabellionis. facit. c. vt circa. de ele. in .vj. & idem qd̃ Spec. tenet do. Abb. in .c. pastoralis. §. j. in vltimis verbis de
11 offic. ordi. ¶ † Sed aduerte ad predicta oĩa q pluralitas de suo pprio significatu nõ verificat in vno. l. fi. ĩ. ad treb. gl. in .l. memi⁹. §. eum qui. de leg. ij. Jo. an. in addi. Spe. in tit. de testa. §. j. pmis. in fi. in addi. magna incip. huic questioni. in .iiij. qd̃. Bar. in .l. qui quartam. §. fi. & in .l. qui filiabus. in prin. de lega. j. Bal. hic in fi. & in .l. j. in .j. oppo. C. de condi. inser. Pau. de ca. in consi. xiij. incip. visis & consideratis que supra narrant. in .iiij. col. ¶ Hinc videmus primo quod si pmitto tibi in illis terminis quos titius declarabit: debet intelligi quãdo in vno termino declarat. ita not.
12 Bar. in .l. iij. in prin. in .iij. not. per illũ tex. ĩ. de annu. le. ¶ † Hinc & secundo videmus quod si testator mãdat bona sua distribui in pauperes eligendos per titium: ille titius nõ potest vnum eligere & ei oĩa dare fm bar. in .l. j. de opt. leg. de quo hic vide plenius per .d. Alex. qui refert aliquos cõtradicere. ¶ Hinc & tertio si statutum disponat quod si aliquis accesserit ad domum alterius cũ a hominibus armatis puniatur certa pena non habet locum si qs accesserit cum vno homine armato fm Bald. in .l. iubemus. §. si autem per illum tex. C. ad trebel. In contrarium videtur de directo tex. n. l. ij. §. sed si vnus. ĩ. vi bo. rap. ¶ † Sed concorda hec
3 duo ex mente .d. Alexã. hic: quod maior iniuria fit accedẽdo ad domum alicuius cum pluribus armatis q̃ si accedatur cum vno tex. est nota. in .l. si plures serui. ĩ. de iniur. ita pcedit decisio Bal. in .l. iubemus. sed q̃tum ad dãnum si quis violenter rapiat: puta centũ tm̃ dãnum infert capiendo cum vno homine secum sicut si raperet cũ mille hoibus. ita loquit dicta .l. sed si vnus. ¶ In pñcipali articulo cõclude breuiter q regulariter pluralis loqutio nõ verificat in vno & sic in singulari: vt in iurib⁹ vltimo loco allegatis nisi idẽtitas eiusdem effectus & rationis aliud inducat: vt

a ¶ Cũ. vno Adde bal. i l. cũ acutissimi. C. de fi. deicõ. quem refert & seqt d. bart. sozi. in cõsil. xcij. col. iij. circa pñ. & intellige etiã si esset ordine mendicantiũ: vt ibi per eos.

a ¶ Sensus, Adde bal. ĩ c. j. §. ant si libellario[.] q bus mod. feu. amit. ⁊ sozi. in cõsi. xliij. col. fi. ĩn pn. ⁊ ĩ cõsi. lxxiij. col. iiij. circa pnci. ⁊ adde q quotiescũq est eadẽ rõ ĩ vno quo ad vnũ q est de pluribus quo ad plures: tũc pluralitas semp resoluit in singularitates l. lucius. §. cajo. ad treb. ⁊ refert Bal. ĩ l. j. C. de cõdi. inser. et seqt Sozi. in cõsi. cclxxviij. co. ij. in fi. et qñ pluralitas resoluat in singularitates. vide latissime p Fe li. ĩ c. huma nũ genus. j. distin.

b ¶ Intelligitur. Adde imo. et alex. in. l. si. §. j. ĩ. de vul. ⁊ pupil. ⁊ Alex. ĩ l. j. col. ij. ĩ. de verb. oblig.

c ¶ Cõis cõclusio. Addõ q hãc eãdẽ opi. tz paul. de ca. in cõsi. cccclxv. ĩ pn. ver. circa primũ est attendẽdũ qd gl. in. ij. vo. cõsiliorũ nouorũ. fm ĩpressionẽ papiẽsem. inci. viso dicto pũcto occurrũt dubia. ⁊ ibi ponit rationes p ⁊ cõ.

iuribus primo alllegatis. ¶ Itẽ nisi gratia cõtrarietatis vel ab
a surdi sensus[a] plurabiles resoluat in singularitatẽ: vt hoc text. cũ
similibus: qz tñ cõis expositio gl. ⁊ do. nimis violat istũ tex. expo
nere illis viuis. i. illo viuo. et facile erat iurisconsulto diceret viuo
14 illo: ideo in hoc dicas vt statim dicam in gl. ¶ † Scdo no. ex tex.
in verb. vtilitatẽ. cũ glo. qd reipu. interest: ne testamẽta rũpantur
vel reddant inualida: qd alibi ita expresse nõ reperit fm Bald. ⁊
Moder. hic. facit tex. in. l. vel negare. ĩ. quẽad. test. aper. vbi dicit
q publice interest q testamẽta sortiant effectũ. ¶ Hinc est quod
in dubio qñ articulus esset dubius et varie opiniones doc. in du
bio iudicandũ est p testõ. l. si pars. ĩ. de inoffi. test. ⁊ c. fi. de re iud.
¶ Item in dubio presumit testm valere et esse solẽne nisi pbet
contrariũ. l. si post diuisionẽ. ⁊ ibi glo. ⁊ Barto. in fi. ad hoc no. C.
de iur. ⁊ fac. ign. Bar. tn. l. j. C. de iura. cal. bal. in aut. oẽs peregri
ni. in vlt. col. C. cõ. de succes. nihil est enim q magis hominibus de
beatur q vt supreme volũtatis liber sit stilus ⁊ licit[illegible] q iterũ nõ
redit arbitrium: vt dicit tex. in. l. j. C. de sacrosan. ecc[illegible] no fortius
opinio vnius singularis doc. q esset pro testõ v[illegible]na volunta
te preualeret ⁊ sequẽda esset in iudicãdo cõtra cõem opi. fm do.
And. sicu. in cõsi. vj. inci. scriptũ est preclare primo regu. i. ij. col.
motus p bonũ simile de matrimonio vbi etiã opinio vnius doc.
cõtra cõem opi. sequẽda est in iudicando fm Host. ⁊ Abb. in. c. ij.
de cogna. spi. cũ suis cõcor. ⁊ quantum ad presens ppositũ causa ma
15 trimonij ⁊ causa testamẽti equiparant in. c. fin. de re iudi. ¶ † Itẽ
adde q testamentũ ⁊ iudiciũ testatoris nimia subtilitate frauda
ri nõ debet: vt dicit tex. in. l. si qs heredẽ. ad fi. C. de instit. ⁊ substi.
sepe enim in interpretanda voluntate testatoris ppter nimiã sub
tilitatẽ erramus qz testatoris animũ nõ videmus. ita egregie di
16 cit Bal. in. l. precibus. in. vij. col. C. de impu. ⁊ alijs substi. ¶ † Ter
tio principaliter no. ex hoc tex. q dispositio loquens in casu vero
extendit ad casuz fictũ qd ideo est fm Bal. hic: subtiliter ⁊ obscu
re loquente qz fictio hic inducit eundẽ casum: secus qñ non indu
ceret eundem casum: sed similẽ. l. iij. §. hec verba. de neg. gest. ⁊ lz
Bal. non declaret. dic q in casu nostro concurrit mors vera cum
ficta. nam hic filius vere et naturaliter mortuus est apud hostes
licet fingatur mortuus preambula hora captiuitatis: ⁊ sic attẽta
ipsa fictione fingitur idẽ cũ casu vero ⁊ sic inducit eũdem casum:
sed in contrario fictio nõ inducit idẽtitatẽ sed similitudinẽ: nam
illud edictum loquit in vera psona: cuius negotia gerunt in qua
lex inducit tacitũ consensum q non potest cadere in persona ficta
idest in hereditate iacẽte in qua non posset verus cõsensus cade
re qui est animi. l. j. §. sceuola. ĩ. si quis testa. lib. ius. fue. ergo nec fi
ctus. l. qui ad certũ. ĩ. loca. ⁊ q dispositio loquẽs in persona vera
nõ extendat ad personã fictã vel representatã. not. etiã do. Abb.
in. c. graue. p illum tex. de preben. Alibi no. singu. Bar. in. l. j. §.
j. p illũ tex. vb. defuncte. q statutũ phibẽs mulieres portare per
b las sub pena nõ intelligit[b] de fictis ⁊ cõtrafactis sed de naturali
bus ⁊ veris: lz in cõtrarium fortiter vrgeat tex. in. l. velleia. C. de
vesti. olobe. lib xj. et ibi Jo. de platea põderat illũ tex. cõtra Bar.
⁊ per illum tex. etiã reprehendit Bar. Lud. ro. in. l. j. circa fi. ĩ. qd
quisq iur. et in. l. si de vero. §. de viro. in. xlij. fallẽtia. ĩ. sol. matrimo.
Tu aduerte q ille text. videtur solum loqui in tingente pannos
in colore prohibito nõ aũt in portante: quicquid ibi dicat Bart.
Item illud ibi specialiter est statutũ propter cõtemptũ principis
qui sequeretur ex portatione illius coloris lz ficti. ¶ Expeditis
tertia. capio glos. in verb. deinde. qz due precedẽtes tendunt ad
declarationem litere. vt dicit Bar. ⁊ ista glo. timore vnius cõtra
rij ponit tres expositiones: ⁊ sic tres intellectus ad tex. ¶ Istud
contrariũ põt dupliciter induci. Primo fm Bar. in quantum text.
dicit q iste casus nõ pertinet ad. l. velleiã. Contra opponitur: qñ
nascitur viuis illis lex velleia prouidit. §. nũc de lege velleia. ĩ. e. l.
Secundo mõ ⁊ melius potest induci oppositum q tex. sit sibi de
directo cõtrarius: dum dicit illis viuis: ⁊ immediate subdit post
mortem. s. aui. nam si post mortẽ aui: ergo falsum est q natus fue
17 rit nepos illis viuis. s. auo ⁊ patre. ¶ † In ca. gl. ad fi. Bar. ⁊ cõ
muniter doc. tenent tertiã expositionẽ glos. vt numerus pluralis
ponatur pro singulari. ⁊ lz gl. vlt. circa fi. videat tenere duas pre
cedentes expositiones: tñ Bar. ⁊ doc. reprobant: qz isti casus p
tinerent ad. l. velleiã. §. nunc de velleia. ĩ. ea. l. cuius contrarium
dicit iste tex. Tu aduerte qz cõis expositio glo. Bar. ⁊ doc. mihi
nullatenus placet qz nimis violat literam iuriscõsulti exponere
illis viuis idest illo viuo: ⁊ facile erat iuriscõsulto dicere viuo illo.
¶ Secũdo aduerte q prima expositio gl. intelligit illa vba illis
viuis. s. auo ⁊ patre. secũda expositio Bald. viuis illis. s. filio ⁊ ne
pote. nam iste tex. loquitur de nepote ibi: et tũc demum. et etiam
de pronepote ibi: vel etiam adhuc illis viuis. prout sceuola semp
loquutus est in. §. idẽ credẽdum. ⁊ in. §. ⁊ quid si tantũ. ⁊ ĩ hoc. §.
qui continuatiue loquitur. ⁊ sic iste text. loquitur de nepote qñ
filius est in captiuitate hostiũ. Item etiã de pronepote qñ ⁊ filius
et nepos ambo essent capti apud hostes. et hoc modo litera pla

ne procedit: ⁊ sequũt etiã Imol. ⁊ Ludo. ro. hic. ¶ Capio gl. fi.
in ver. admittatur. diuiditur in quatuor partes. In prima ponit
vnum intellectum ad tex. qui põt esse bonus. In secũda ponit aliũ
intellectũ quod hic fiat suppletio ad gallũ. In tertia illũ scõm in
tellectũ reprobat ⁊ bene. In quarta ponit aliũ intellectũ qui est
notabilior: quod hic fiat suppletio legis velleie p sceuolã. secũda
est ibi: vel dic etiam. tertia ibi: sed illa verba illis viuis. quarta et
18 vltima est ibi: dic ergo q huiusmodi interpretacio. ¶ † Extra gl.
Dy. no. ex isto. §. argumẽtum ad. q. de nepote ex filio spurio. quẽ
tex. inducas vt ibi per Bar. qui subdit qõnem quã dicit habuisse
de facto. de eo qui habebat filiũ spurium quẽ fecit legitimari a co
mite palatino: ⁊ ex eo habebat nepotẽ legitimũ: ⁊ qz dubitabat
an illa legitimatio valeret: dedit cõsilium q filiũ legitimatũ insti
tueret heredem et si capere non posset ex aliqua causa: tunc insti
tueret heredem nepotẽ: ita qd ad patrem eius nihil ptineret etiã
ex causa vsusfructus. p tex. in. l. iij. C. de here. institu. corruptus est
Bar. lz illa. l. tertio videat aliqualiter facere debet allegare. l. ij. in
eo. tit. Adde qd ita cõsuluit Barto. in cõsi. cxviij. inci. Odutius
corneti de gualdo hñs filiũ spuriũ. ⁊ ibi circa fi. cõsilij ad hoc alle
gat no. l. iij. prout allegat hic: sz. l. ij. C. de here. insti. vbi dicit esse
casum. ⁊ ibi gl. ponit istud exemplũ: q spurio põt fieri vulgaris
substitutio. ⁊ Bar. in. d. l. ij. dicit se ita per illũ tex. cõsuluisse sicut
hic dicit. ⁊ ibidem etiam bal. refert ⁊ simpliciter sequit ⁊ alij post
eum. idẽ etiã tenet Bal. in cõsi. cxlvj. j. partis. incip. titulus prin
cipis achaie. circa med. qd cõsiliũ est errore duplicatum. in cõsil.
ccclxxviij. v. partis. vbi refert q Bar. dedit bonũ cõsiliũ appo
nere clausulam: q patris spurio istius nepotis nullus acquirat
vsusfructus: ⁊ laudat istud cõsilium Bar. vt euitetur omnis pre
sumptio fraudis. per no. in simili. in. l. j. in fi. princi. de auto. tuto.
19 ¶ † Item querit Bar. an nepos legitimus ex filio spurio posset
heres institui ab auo: ⁊ ponit tres casus: ⁊ primũ late prosequit:
idem latius cõsuluit idem Bar. in prealle. cõsi. cxviij. vbi omni
no videas. ⁊ dicit bar. hic: q ita fuit iudicatũ. ⁊ ita etiã dicit bar.
fuisse obtentũ. in. d. l. fi. C. de natu. libe. ¶ Tu autem fac ex dictis
Bar. duas cõclusiones. Prima est clara: q nepos legitimus ex
filio spurio potest institui: quãdo est certum q non instituit con
templatione spurij: puta qz expresse est dictũ in testamẽto quod
nihil acqrat spurio etiã quo ad vsumfr. ⁊ ista est cõis cõclusio.[c]
⁊ vt dixi indubitata ppter sequentẽ cõclusionẽ. ¶ Et si dicas q
quatuor prima fundamenta Bar. loquunt in casu dubio: ⁊ sic qñ
non est actũ: q nihil acquirat spurio: dic q isto modo fortius fa
ciunt pro Bar. ¶ Itẽ adde q bal. in. d. cõsi. cxlvj. j. partis dicit
q lz diuerse sint opiniões an auus possit instituere heredẽ nepotẽ
legitime natũ ex filio suo spurio: eo qz nõ habet legitimã radicẽ:
tanq genitus ex radice abominabili ⁊ dãnata. l. fi. C. de natu. li.
tamen licet pater sit spurius ipse tamẽ nepos est legitimus ⁊ ha
bilis ad honores successiões ⁊ omnia: eo qz in eo non est macula
20 ⁊ potius debet inspici persona immediata q mediata: † qz causa
proxima magis coheret causato q remota. l. cũ tale. §. pe. ĩ. de cõ
di. ⁊ demon. not. in. l. si mulier. ĩ. re. amo. Item non debet nepos
odio paterno excludi nec inhabilitari. l. nõ tãtum. §. si emancipa
21 tus. ĩ. de cõtratab. ⁊ ista est veritas fm eum. ¶ † Secunda cõclu
sio bar. est quod etiam in casu dubio quãdo nepos legitimus ex
filio spurio est simpliciter institutus: adhuc valet institutio nepo
tis: qz in dubio nõ debet presumi cõmissa fraus: per regulã. l. me
rito. ĩ. p socio. itẽ per tex. not. in. l. fi. in pn. ĩ. de his qui. vt indig.
¶ Adde q contrariũ tenent Rof. ⁊ Spec. hic allegati per. bar.
Spe. in tit. de succes. ab intesta. §. j. in ver. sed nunquid heres. con
trarium etiam tenet Ang. hic. ⁊ in. §. fi. in aut. qui. mo. natu. effi.
sui col. vij. Ray. ⁊ bal. ĩ. §. quidã recte. ĩ. ea. l. mouentur precipue
p. l. qritur. de bo. liber. quam bar. allegat pro se in quarto funda
mento. ⁊ facit contra eum: nam ibi dicit text. non acquiri nepoti
quando est in potestate filij: sed iste nepos est in potestate spurij:
ergo ei acquireret per regulã. l. placet. ĩ. de acqui. here. ¶ Sed re
spõde quod hodie in istis non acquiritur etiã quo ad vsumfru.
22 vt tenet Bar. ĩ. in vlti. q. vbi dicetur. ¶ † Confirmatur quia que
acquiruntur nepoti ab auo dicuntur aduentitia: vt est gl. singu. ⁊
magis cõmuniter approbata. in. l. qui in aliena. §. interdũ. et ibi
Bar. ⁊ doc. ĩ. de acqui. here. Bart. ⁊ Ang. in. l. quesitum. de lega.
j. ergo hodie non acquiritur proprietas patri nec etiam vsusfru
ctus: vt statim dixi. Subdi. do. Alexã. contra cõclusionẽ Bart.
⁊ communẽ fortiter stringere tex. in. §. fi. in aut. quib. mod. natu.
23 effi. sui. in verb. parentibus. † cum appellatione parẽtum veniat
auus ⁊ proauus ⁊ similes. l. quicũq. §. parẽtes. ĩ. de in ius vocã.
et respõdet, qd ibi tex. loquitur de filijs immediate ex nefario coi
tu natis: cũ dictio ex ibi posita denotet causam immediatã. l. §.
ex incendio. ĩ. de incen. rui. naufr. ⁊ l. j. C. si ser. extero. ¶ Tu adde
quod illũ tex. contra Bar. aliter inducit Bal. ĩ. §. quidam recte.
ĩ. ea. l. ponderando illum tex. dum dicit omnes qui ex complexi
bus nefarijs aut incestis aut dãnatis processerint. nam verbum
procedere

procedere videt̃ extēdi ad oēs descēdētes ex filio spurio ergo etiā nepos nō poterit institui sed respōdet bal. ꝙ generalitas illius verbi processerit restringi: t̃n p dictionē ex: que immediatā causam significat. ¶ Sed tu caue q̄ dictio ex: nō excludit qn ꝯprehēdātur nepotes ēt si aliqs facit mētionē de filijs ex se natis nō obstāte dictione ex: veniunt etiā nepotes. ita no. tenet Bar. in. l. liberorū. in pe. col. ꝟ. de vb. sig. p tex. in. l. lucius. de here. insti. Bal. in. c. j. §. filia vero. in fin. de succes. feu. Paul. de ca. in. §. istituēs. ꝟ. ea. l. nisi dicas ꝙ sunt casus diuersi: q̄ Bar. in. d. l. liberorum. loqt̃ in materia fauorabili. s. in admittēdo nepotes. hic in materia odiosa vbi odiū est irrationabile ꝙ ꝑpter delictū patris nepos legitimus priuet̃. l. quisqs. C. ad le iul. maie. ¶ Tu vltra eos rñde ad d. §. fin. altero de duob⁹ modis. Primo ꝙ ibi loquitur in filijs tm̄: non aūt in nepotib⁹ ex filijs: qḋ patet q̄ litera ibi dicit ꝙ nō sunt tales spurij noiandi filij nec alendi: sed nepos legitimus ex filio spurio nō est talis: q̄ est noiandus nepos: ⁊ a patre suo alēdus. l. si qs a liberis. §. si vel parens. s̄. de libe. agn. ergo apparet ꝙ ille tex. nō loquit̃ de nepotibus legitimis natis ex filio spurio

24 ¶ † Secundo not. rñde ꝙ neqꝫ per. d. §. fi. in aut. quib. mod. effi. sui. neqꝫ per. §. fi. in aut. quib. mo. effi. leg. excludunt̃ spurij ab aliqua successione sed tm̄ excludūtur a beneficijs illarū constitutionū. s. ꝙ nq possint legitimari neqꝫ p rescriptū principis neqꝫ per oblationē curie: neqꝫ alijs modis de quibus tractat̃ in illis iuribus: ⁊ ita itelligit illa iura Hostiē. in summa sua in tit. q filij sint legi. in. §. sed an vtrūqꝫ genus. ¶ Tene opi. bar. q̄ est cōis: ⁊ quā etiā sequunt̃ Imo. ⁊ moder. hic ⁊ Bar. in. l. fi. in. ij. col. de his qb. vt indig. cū alijs cōcor. hic traditis p do. Alex. eā etiam tenet latius idē. d. Alex. in consi. lxxiij. ij. vol. incip. circa primū dubiū bene facit tex. in ratione sui. in. d. l. fi. C. de natu. lib. ibi: q̄ vitiū paternū refrenandū est: sed auus nihil vitij cōmisit. ¶ Caue tamē q̄ ꝑm fundamentū Bar. de. l. fi. in pn. de his quib. vt indig. nō videt̃ bene ꝓbare: q̄ ibi nō est tanta cōiunctio p quā inducat̃ acqsitio sicut fit in nepote existēte in potestate filij spurij p quem sibi acqrit rōne patrie potestatis. adde etiā pro Bar. facere illud qḋ per eius fundamēta decidit. d. Ant. de but. in cōsil. xxix. ici. visis puncto ⁊ quesitis in scḋo dubio: vbi tenet ꝙ nepotes legitimi nati ex matre illegitima vel spuria nō excludant a iure patronatus dato qḋ deferat ex psona aui materni. ¶ Limita ista cōem cōclusione duob⁹ modis. Primo extantib⁹ filijs legitimis ⁊ naturalibus tunc nepos legitimus ex filio spurio institui nō pōt tex. est in. d. l. fi. C. de na. lib. ⁊ firmāt cōiter do. hic. ꝑsertim Imo. Pau. de ca. ⁊ alij moder. cū cōcor. traditis p. d. Alex. ⁊ latius p eūdem in. d. cōsi. lxxiij. ij. volu. Imol. in. l. ex facto. §. si quis regatus. i

25 x. colū. ꝟ. ad treb. ¶ † Scḋo limita qñ esset nepos ex filio incestuoso. ita sing. tenet Bal. in. l. si qs incesti. p illū text. C. de ince. nup. qḋ dictū exclamat. d. Alex. dicens tenendū meti q̄ nō meminit ab alio tactum. Tu adde qḋ idē etiā tenet Bal. in. c. in presentia in. xiij. col. de proba. vbi reputat hic esse tenendū mēti. alij nihil tangunt. ¶ Tu aūt in cōtrariū pondera text. in aut. ex cōplexu. C. de incest. nup. dū dicit ex cōplexu incestuoso nati. dictio ex: denotat causā immediatā: ⁊ sic denotat ipsum filiū incestuosum: sꝫ nepos ex filio icestuoso nō dicit̃ ex cōplexu icestuoso immediate natus: nec dicit̃ nepos incestuosus imo est legitimus. Scḋo pondera rationē generalē positam in. d. l. fi. C. de natu. lib. q̄ vitiū paternum refrenādum est: sed auus nihil vitij contraxit ⁊ lꝫ illa lex loquat̃ in filijs naturalibus vel spurijs: tm̄ qñ ratio. l. generaliter ꝓcedit: vt not. Bar. in. l. regula. §. et lꝫ. s̄. de iur. ⁊ fac. igno. Tertio pondera ꝙ in contrarium faciūt quatuor prima fundamēta bar. hic in generalitate sui. ¶ Quarto etiā considera ꝙ hic agit̃ de odio irrationabili ꝙ nepos legitimus priuet̃ ꝑpter odiū vel culpā patris sui. l. quisqs. C. ad leg. iul. maie. ⁊ sic nō puto ꝙ ista

26 limitatio sit vera. lꝫ bal. ⁊. d. Alex. cā teneāt. ¶ † Vltimo querit bart. si auus instituit simpliciter nepotem legitimū: nec dixit qḋ ad patrem spuriū nihil perueniret quid erit de vsufru. ⁊ tenet qḋ remanebit nepoti ex quo nō potest nec directo nec p obliquum queri filio spurio p. l. quod cōditionis. ꝟ. de dona. cau. mor. ⁊. l. si is qui. de vulg. ⁊ pup. idē tenet bar. in. l. j. in prin. de auto. Ang. ⁊ Sali. in. l. fi. C. de natu. lib. ⁊ ita tene quicqd teneāt Ang. ⁊ Imo.

27 hic. vt per do. Alex. ad quē te remitto. ¶ † Pro cōclusione bar. adde facere duo. Primo quia oīa que acquirūtur nepoti ab auo dicuntur esse aduentitia: vt dixi in precedenti articulo: ⁊ cū sint aduentitia consequēter relicta contēplatione nepotis: ergo si nō possunt acquiri filio spurio acquirentur ipsi nepoti ex doctrina

27 bar. in. l. si filio. ꝟ. de do. cā mor. ¶ † Secundo q̄ filius vel nepos non acquirit patri vsumfructum qñ causa acquisionis est iniusta vel illicita. l. qḋ seruus. ⁊ ibi bar. de acqui. pos. gl. in. l. j. ⁊ ibi bart. s̄. de his q sunt sui vel alie. iur. sed hic causa acquisitionis in spurio dicit̃ esse iniusta respectu bonorū. aut. ex complexu. C. de incest. nup.

1 ☞ Suus nō potest institui sub conditione.

2 Filius qui non est in potestate bene potest institui sub cōditiōe casuali vel mixta.

3 Nepos posthumus anteq̄ nascat̃ non est suus.

4 Institutio certe persone declarande post mortem testatoris an valeat.

5 Descendens pōt institui sub conditiōe si suus nascet̃: hinc est ꝙ spurius potest institui si legitimabitur ⁊ vꝫ talis cōditionalis institutio.

6 Institutio pure facta de filio spurio reconualescit eo legitimato in vita patris.

7 Idem operat̃ diuisio totius quo ad totū qḋ diuisio partis quo ad partem.

8 Appellatione nepotis nō continet̃ pronepos.

9 Tantum operatur illa specialis indefinita: substituo nepotē qui suus nascet̃ sicut illa quicquid sibi liberorū natum erit.

10 Pronepos ⁊ abnepos quilibet vere est nepos.

11 App. nurus nō tm̄ vxor filij sꝫ etiā nepotis ⁊ ꝓnepotis cōtinet̃.

12 Vxoris appella. cōtinetur spōsa

13 Actionis verbo cōtinet̃ actio in rem ⁊ in personam.

14 Appella. instrumētorū continentur testes.

16 Si statutū faciat mentionē de nepote nō intelligit̃ de pronepote nisi sit casus fauorabilis.

17 Appel. filij an cōtineat̃ nepos tā in vltimis volūtatib⁹ q̄ꝫ in cōtractibus.

20 Dispositio testatoris est intelligēda ꝑm cōem vsum loquēdi.

21 In vltimis voluntatib⁹ que sunt multū fauorabiles fit larga iterpretatio.

23 Nepos q cōsuetus est nominari ⁊ tractari vt fili⁹ venit appellatione filiorum.

24 In feudis an appellatiōe filiorū veniant nepotes ⁊ ꝓnepotes ⁊ nume. 30.

25 Licitū est arguere de emphyteosi ad feudū. ⁊ nu. 28.

27 Feudū nō est proprie cōtractus.

29 Feudū est beneficium.

31 In beneficijs in qbus fit latissima interpretatio appellatiōe filiorū veniunt etiā nepotes.

32 Si cōcessum est alicui feudū ꝓ se ⁊ suis descendētib⁹ veniūt nepotes.

33 An appella. aui cōtineat̃ proauus ⁊ appella. auie proauia.

35 Dictiōes taxatiue nō excludūt casus similes nec impediūt extensiones que fiūt ex dispositiōe aliarum legū.

36 In materia correctoria appel. auie nō debet venire proauia.

37 In limitatorijs licita est extensio.

Instituens. Iste. §. in quo ponit̃ breuis ordinatio testamēti legitur duobus modis vno modo ꝑm gl. Dy. ⁊ cōiter alios: qḋ in versi. atqꝫ etiā mutet̃ casus ¶ Secūdo modo legit̃ ꝑm Bar. solum quod ibi nō ponatur diuersus casus sed primus declarat̃ ⁊ dicticatqꝫ: ponatur similitudinarie p sicut vel perinde: sꝫ tene primū qui est cōis vt. j. dicet̃. ¶ Diuiditur in duas partes ꝑm intellectuꝫ gl. ⁊ cōmunem. In prima ponit̃ breuis ordinatio testamenti generalis quo ad cas⁹ et specialis quo ad personas. ¶ Secunda ponit̃ generalis quo ad casus ⁊ quo ad personas. secūda ibi atqꝫ etiam. ¶ Vel ꝑm intellectū Bar. in prima ponit̃ generalis ordinatio quo ad casus: in scḋa declaratur quod tunc etiā est generalis quo ad personas perinde ac si esset vsus verbis generalibus quicquid liberorum natum erit. h. d. ¶ Institutio facta de nepote posthumo cū erit suus dicitur bene facta ⁊ extenditur ad omnes casus. ⁊ sicut pōt fieri generalis institutio quo ad casus: ita etiā quo ad personas h. d. ꝑm verū intellectū. ¶ Vel ꝑm bar. institutio facta de nepote in casu quo sit suus est ꝑfecta ⁊ quo ad cas⁹ ⁊ quo ad personas: q̄ complectitur etiam pronepotes oēs qui post filium possunt esse sui. h. d. ⁊ fuit peregrinus intellectus. ¶ Anteq̄ veniam ad not. sequēdo ordinē Bar. prout semp soleo: Bar. format tres oppositiones que ante eū fuerūt antiquorū prout refert Alb. de rosa.

1 hic fidelis ꝯseruator antiquitatis. ¶ † Prima opp. est qḋ suus non pōt institui sub conditione. l. suus quoqꝫ. in prin. ⁊ p totam l. j. de heredi. insti. ⁊. l. filius a patre. in prin. vbi vidimus. s̄. eo. respondet Bartol. dupliciter. Pro prima solut. adde bene facere quod filius in potestate potest institui sub conditione que est de presenti vel de preterito: q̄ ꝑm veritatem non suspendit: dato qḋ non sit liquida ⁊ certa. tex. est not. in. l. institutio talis. §. fina. ⁊ ibi ad hoc not. Bald. de condi. institu. idem tenet Bal. in. l. cum ad presens. si certum peta. et reputat mirabile Areti. in. l. impossibi

2 lis. in. ij. not. ꝟ. de verbo. obli. Circa secundam solu. Bart. † Aduerte quia tu potes planius dupliciter respōdere. Primo quod iura que dicunt filium non posse institui sub conditione casuali vel mixta loquuntur in filio in potestate: qui autem nō est in potestate bene potest institui sub tali cōditione. l. iij. §. si sub ea. ꝟ. de contratabul. Modo posthumus antequam sit natus nō est in-

potestate testatoris.l.fi.de colla.bo.et.l.fi.de assignā.liber.nimirū si nasciturus pōt institui sub quacūq; cōditiōe casuali vel mixta dūmodo tpe eius natiuitatis reperitur purificata talis conditio l.cū posthumus.et.l.posthuma.vbi vidimus.s.eo. ¶ Secundo et adhuc notabilius respōde q op'pō.Bar.procedit in suo vt ipse dicit;qr suus non potest institui sub conditione casuali vel mixta:
3 sed† nepos posthumus anteq̄ nascat̄ nō est suus:vt.l.j.§.toties. et.§.sed et si incertū.de ven.in pos.mit.et in.l.posthumo.C.de cōtratab.et.l.iij.C.de posthu.here.insti.et.§.posthumo.insti.de leg. Bald.in.l.si pater.in.ix.oppo.C.de instit.et substi. Ratio qr oia iura reseruant̄ posthumo in tps eius natiuitatis.l.antiq.in prin. s.si pars here.pet.al's anteq̄ nasceret̄ esset suus:preteritus rumperet testm̄ cōtra.l.posthumo.C.de cōtratab.et non eundo p mēdicata suffragia.istud vult iste tex.in tribus locis ibi suus nasceretur:et ibi natus suus esset:et ibi si suus nasceret̄ vbi semp suitas conseruatur in tps natiuitatis:ergo;anteq̄ nascatur nō est suus:et ideo Bar.hic forte etiā idē sensit dum dicit in scda sol.q cōtrariū loquit̄ in suo nato:hic aūt loquit̄ de suo nascituro quasi sentiat Bar.q de presenti non sit suus:al's male sentiret Bar.et ista est plana sol.et iungendo simul vtraq; sol.res adhuc erit clarior. ¶ Secundo opponit Bar.q institutio nō valet qr heres nō nominatur a testatore cōtra.l.quoties.§.heres.de here.instit.et.l.iubemus.C.de testa.et respondet q lz non sit noiatus:tn̄ est demonstratus certo signo si suus nascetur. ¶ Et sic pōdera ex ista sol. Bar.qd̄ vbi aliqd requirit̄ pro forma prout requirit̄ in testamēto expssio nominis heredis sufficit q demōstret̄ aliquo signo certo.facit tex.in.l.nemo.in prin.de here.insti.de quo plene p Ang.
4 et Imol.in.l.j.vbi plene dixi.s.eo. ¶ †Et per hoc apparet cessare illud qd̄ not.Raph.cu.ex isto tex.q institutio incerte persone declarāde post mortē testatoris tn̄ valet et tenet:qd̄ est speciale hz eum iure isto ratione suitatis:regulariter cōtrariū est.§.incertis instit.de lega.sed errat qr imo ibi dicit̄ in versi.sub certa vero. qd̄ olim relinqui poterat incerte persone de certis put est hic. facit l.cum quidā.scda.j.de leg.ij.et ita hoc relinquit̄ liberis qui futuri sunt sui:et sic non est speciale:prout ipse dicit et male. Preterea vt dicit Bar.in ista.ij.opp.ex quo in testamēto dr qui suus nascet̄
5 non est incertitudo:imo dicit̄ certo signo demōstrari. ¶ †Not.j. ex isto tex.q descendēs pōt institui sub conditione si suus nascet̄ ¶ Ex quo inferūt not.Bal.et Imo.q spurius pōt istitui sub cōditione si legitimabitur:et valebit talis institutio.de quo hic multum late per.d.Alex.cum concor.per eum allegatis.et vltra eum idē tenet Albe.de rosa.in.l.libertas testamēto.p illū tex.j.de manu.testa.et in.l.quod conditionis.de dona.cau.mor.Adde etiam glo.in.l.fi.in vi.intellectu.de regu.cato.quā ad hoc allegat bal. in.l.seruus.C.de lega. ¶ Sed caue qr Bal.in.l.j.in.iiij.col.de regu.cato.reprobat illam gl.et propterea Are.in.l.si filiusfa.de testa.et in.l.cetera.§.j.de leg.j.reprehendit istam opi.Bal.et Imo. et vltra cū facere videtur illud qd̄ tenet do.Abb.post Cardi.in.c. super eo.de conditio.appo.vbi tenet non valere matrimonium contractū inter psonas prohibitas sub conditione si papa dispēsabit:et lz postea papa dispēset erit adhuc opus nouo cōsensu vt matrimoniū valeat:vt ibi plenius per eū. ¶ Tenēdo communē opi.qd̄ valeat institutio filij spurij facta sub cōditione si legitimabitur.Adde qd̄ pater apponendo talem conditionem filio spurio instituto cum capere poterit videt̄ cōsentire q talis spurius possit post eius mortem legitimari:et sic tunc non requirit cita-tio alicuius nec alicuius consensus prout tenui in.§.et quid si tn̄
6 s.ea.l.in materia legitimatiōis in vlti.q.Bar. ¶ †Imo fortius institutio pura facta de filio spurio recōualescit eo legitimato in vita patris:qr tūc trahitur retro ad tempus institutionis:prout tenui in.§.et quid si tantū.s.ea.l.secus si legitimetur post mortē patris per regulā.l.si alienum.§.in extraneis.et ibi Joā.de imo. ita tenet.de here.insti.Ang.in.l.his verbis.§.interdum.co.titu. Bal.in.l.fi.in pe.col.C.vnde legit.in.l.j.C.qui ad liber.perue.nō pos.et in.l.seruus.C.de lega.do.Alex.hic.in.iij.col.et ita his primis diebus consului in ciuitate perusij. ¶ Secundo no.in versi. atq; etiā q testator potest sibi facere puisionē generalē et tn̄ operatur prouisio generalis quo ad oia quātum operatur specialis
7 quo ad specificata.l.si duo.in fi.de admi.tut.†similiter idem operatur diuisio totius quo ad totū quod operat̄ diuisio partis quo ad partē.casus est menti tenendus in.l.tres tutores.in prin.s.de admi.tut.fm Bar.ibi:in primo no. ¶ Intellige istud no.procedere in his que possunt procedere p viā generis:sec' in his que non possunt pcedere nisi per viā speciei.l.titius.in prin.s.e.vbi exheredatio facta in genere nō operat̄ idē:qr debet in specie et nominatim fieri:vt ibi.et in.l.j.et.ij.s.eo.ad idē l.si quis mihi bona. §.iussum.j.de acq.here.ita limitat Bal.hic in.ij.not.et ante eum
8 bar.in.d.l.si duo.in.iij.opp. ¶ †Tertio no.ex isto tex.fm Aud. de pisis.et Ray.q appellatiōe nepotis non continetur pnepos nisi exprimatur.et hoc vult glo.j.in fi.dum dicit q prima ordinatio refertur ad nepotes tn̄.ad idē facit tex.in.§.idem credendum s.ea.l.et q in isto tex.istud probet patet qr prima dispositio dr hic esse generalis quo ad casus nō quo ad psonas:vn̄ postea ponit dispositio generalis quo ad casus et quo ad psonas fm itellectum gl.j.communiter a scribē.approbatū. ¶ Bar.hic tenet cōtrariū q imo appell.nepotis comprehendat pnepotē et ceteros successiue:quia omnes sunt nepotes:lz adijciat prepositio pro ad discernēdum priorē a posteriori:vt dicit tex.in.l.cui eorū.§.affinitates.et ibidē Bar.de postu.et in.l.nurus.de verb.signi.istud idē probat subtiliter Bar.in hoc tex.reprehendendo intellectū glo. et cōem.et vult q verbū atq; ponat̄ similitudinarie pro sicut:vel proinde.et sic prosequat̄ eundē casum:ergo vult q substitutio nepotis comprehendat pronepotes et alios successiue si dixisset quicquid liberorū natum erit. ¶ Istum intellectum reprobat Are. qr nō est de mēte litere aliquo modo:qr si verbū atq; haberet sensum Bar.nō debuissent addi illa generalia verba quicquid sibi liberorū natū erit si forma prima simpliciter facta de nepote sufficiebat nō erat op' qd̄ subderet̄ clausula ita generaliter quo ad personas:put sequit̄ in ver.atq;. ¶ Sz ad hoc pōt facile respō-
9 deri defendendo intellectum Bar.qui vult† q tantū operet̄ illa specialis indefinita:substituo nepotē qui suus nascetur:sicut illa generalis quicquid sibi liberorum:tamē intellectus bar.nō placet:qr violat tex.et verba litere.ad tex.in.§.idem credēdum.s.ea. l.respondet Bar.q ibi loquitur de nepote ex filio certo:qr ibi dixit substituo nepotē qui ex tali filio meo nascet̄.facit tex.s.l.pri. §.si quis ex certa.item qr dictio ex:denotat causam immediatam l.j.C.si seruus extero.l.non dubium.vbi Bart.et alij not.C.de legi.et pnepos non dicit̄ immediate nasci ex filio. ¶ Ista sol.bart.
9 non videtur esse bona:qr etiā vbi fit mentio de nepote ex filio cū illa dictione ex:comprehendit̄ pnepos:vt tenet Bar.in.l.liberorum.in pe.et vlti.col.de verb.signi.per tex.no.in.l.lucius.vltima de here.insti.de quo tex.dicā.j.in seq.no.idē no.tenet Bal.i.l.j. in.j.colū.C.de condi.inse.et in.c.j.§.filia vero.in fi.de succes.feudi
10 ¶ †Item inq̄tum bar.se fundat q pronepos et abnepos quilibet vere est nepos et prepositio pro:solum addit̄ vt vnus ab altero discernat̄:et consequēter vult singu.Bar.q illa prepositio p que additur non significat impropriētatem. In cōtrariū ponderat Are.hic tres text.s.text.in.l.j.in prin.de suis et legi.in ver.sed hos quoq; pro intestatis accipi.et ibi Bar.in fi.no.ex illo tex.qd̄ haberi p intestato impropriētatē importat.et idē Bar.in.l.si maritus.§.legis.j.de adul.lz defendēdo Bar.dic q ibi non est sola prepositio pro:que denotat impropriētatē:sed ibi sunt alia verba que sequūtur.s.verbum haberi et verbum accipi. ¶ Scdo cōtra Bar.allegat Are.tex.in.l.j.§.j.de eo qui pro tuto.vbi appellatione tutoris non venit protutor:sed responde q ille tex.nihil facit nec meruit allegari i proposito:qr loquitur in eo qui nullo modo erat tutor sed gerebat se pro tutore:vnde ex mente Bart. dic quod aliquando dictio pro denotat impropriētatem quādo loquimur in eo qui vere non est talis:vt ibi:aliquando significat distinctionem et ordinē personarum vt hic:et.d.l.cui eorum.§.affinitates. ¶ Tertio cōtra Bar.pōderat Are.tex.in.l.adoptiuus §.fi.de ritu nup.vbi videtur pbari quod iste adiectiones pronurus prosocer significant q ille qui sic nominatur non sit proprie talis:patet qr tex.ibi subdit:lz quidam hanc pronurū appellent. et illum tex.pro singulari ad hoc etiā no.idē Are.in.l.j.C.de suc.
11 edi.† Potes respōdere q tex.ibi dicit q appellatione nurus nō tn̄ vxor filij sed etiā nepotis et pronepotis continet̄:et sic facit p Bar.et q̄uis subijciat lz quidā has pronurus appellent nō seq̄tur ergo improprie. ¶ Vltra fundamēta Bar.aduerte q idem Bar.in.d.l.cui eorum.§.affinitates.fortius inducit illum text.et dictā.l.nurus.nam cum illi tex.dicant continentur ergo ex propria significatione. Not.diligenter istam regulam Bar.qd̄ verbum cōtinent̄ positum in lege vel in statuto importat propriam significationem quod est vtile ad multa.idem tenet Bar.i.l.hec vba.de adul. ¶ Istam regulam:et sic istam inductionem reprehendit Are.hic.quia aliquid potest contineri sub aliquo ex larga significatione vocabuli et non ex proprio significatu:ergo nō est verum quod verbum continentur importet propriam significationem. Istud patet in.l.sed si hac.§.parentes.et.l.parētes.de in ius vocan.iuncta.l.iuriscōsultus.§.parentes.de gradi. Item in.d.l.liberorum.circa.medium.dicitur filiorum appellatione cōtinentur nepotes:et tamen Barto.ibi.in.viij.colum.in princip. respondendo ad dicta Jac.but.tenet quod non contineatur nepos de proprietate vocabuli. ¶ Ego semper reputaui istam regulam barto.esse falsam.et in contrarium allego quāplures tex.
12 † Primo pondero textum in.l.i.legibus.de testi.qui dicit quod appellatione vxoris continetur sponsa.et sic vtitur verbo continetur:et tamen sponsa non est proprie vxor:nec venit appellatione vxoris.ita dicit textus in.l.si qua.§.primo.et.§.sequenti.s.de ritu nuptia.Secundo pondero text.in.l.actionis verbo. iuncta glo.

uncta glo.j.de act.⁊ obli.vbi dicit tex.†ꝙ actionis verb.cōtine
tur actio in rem et actio in personā:⁊ tñ actio in rē nō est proprie
actio sed petitio:sed solū largissime.tex.est in.l.actio in personā.⁊
ibi glo.declarat.eo.tit. ¶ Tertio a idē tex.in.l. hereditatis.scda
j.de vb.sig.vbi dicit tex.hereditatis appellatiōe ꝯtinent bo.pos.
⁊ tñ bonorū possessor est improprie⁊ largissime heres.l.ij.de bo.
14 pos.§.quos aūt.insti.e. ¶ †Quarto ad idē tex.in.c.ꝑuenit.ꝑmo
de testi.cog.vbi dicit tex.appellatione instrumentorū continent
testes.⁊ do.Abb.in.ij.not.dicit: istud est verū largissime et im/
proprie:patet qꝛ post publicatas attestatiōes nō possunt ꝓduci
testes sed bñ instrumenta ꝓpter timorē subornationis.c.cū dile/
ctus.de fi.instr.Itē terminus datus ad ꝓducēdū instrumēta nō
cōprehendit productionē testiū vel eꝫ.l.testium.C.de testi. ergo
lꝫ tex.ibi dicat cōtinent:tñ est improprie ⁊ largissime ſm.d.Ab.
ibi.Ego fortius induco illum text.in.d.c.ꝑuenit primo.dū dicit
ꝙ appellatione instrumentorū continent testes iungendo tex.iu
15 risconsulti.in.l.j.de fide instu.†vbi querit tex.nunquid appella/
tione instrumentorū veniant testes.⁊ dicit testes loco instrumen
torū habent.pōdera illud loco habent:ergo improprie qꝛ aliud
est esse talē:aliud haberi loco talis.l.mercis appellatiōe:vbi gl.j.
de vbo.signi.bar.in.l.si maritus.§.legis.j.de adul. ¶ Quinto ⁊
vltimo contra Bar.ꝙ verbū cōtinent:nō importet ꝓpriā signi
ficationē sed potius extēsionē.facit tex.in.l.fi.in vsic.j.de assignā.
libe.⁊ tex.in.d.l.nurus.de verb.signi. ¶ Quid tenendū in princi
pali puncto:puto de iure tutius esse qd de proprietate sermonis
appellatione nepotis non veniat proprie pronepos sed per extē
sionem.et pro hoc Raph.cu.hic adducit tex.in.l.lucius.§.filiā.
de leg.ij.ibi etiā in materia fauorabili appellatione nepotis nō
venit pronepos:sed respōdēt idē Raph.⁊ do.Alex.hic:ꝙ ibi te
stator retulit se ad certā ꝑsonā:qꝛ loquit de nepote ex filia: ideo
nō venit pronepos:prout respondet Bar.hic.ad.§.idem credē
dum.s.e.l.vñ tu melius allegata tex.in.d.l.nurus.j.de vb.signi.
quā Bar.allegat pro se:vbi dicit tex.porrigēda est ad pronurū:
ergo per extensionē:ergo non vere nec proprie. ¶ Secūdo facit
16 qd tenet Bal.in.l.j.in fi.C.de succes.edic.†ꝙ si statutū faciat mē
tionē de nepote:nō intelligit de pronepote:nisi sit casus fauora/
bilis ⁊ nemini noceat.ita intelligit dictā.l.cui eorū.§.affinitates.
¶ Tertio ⁊ vltimo pondero tex.in.l.ij.§.pretor ait.iuncto.§.nu
rum etiam.qui satisda.cog.vbi iuriscon.fecit mentionem de soce
ro ⁊ nuru statuēdo ꝙ satisdatio pro vno sufficeret pro alio: post
ea querit quid de pronuru:vñ si appellatione nurus veniret pro
prie ꝓnurus:vt dicit Bar.sup̄flua esset dubitatio ⁊ decisio illius
§.nurū etiam.nec potes dicere qd ibi loquatur de nuru respectu
certe persone:vt dicit bar.hic:imo loquitur de nuru simpliciter
et tamen non venit pronurus:nisi diceres per mendicata suffra
gia qd illud ibi stet declaratiue: sed truffa est. ¶ Quarto ex isto
17 tex.⁊ tota ista.l.no.Andr.de pisis.d Ray.de for.†ꝙ appellatiōe
filij non continetur nepos etiā in dispositionibus fauorabilibꝰ
patet qꝛ filio instituto nepos qui succederet rūperet testamētum
nisi etiā ipse esset specialiter institutus vel substitutus:vt patet a
principio huius.l.vsqꝫ ad hunc tex.Bar.vero tenet quod istud
nullatenus probetur in ista.l.vt hic ꝑ eū. ¶ Hinc sumpta occa/
sione Bal.Albe.de ro.Joā.de imo.late examinat an appellatio
ne filiorum contineantur nepotes in vltima voluntate:⁊ quid qñ
profertur a lege:⁊ quid quando a statuto.de quibus omnibꝰ ꝑ
ordinem ponit Bar.in.l.liberorum.j.de verb.sig.cū multis con
18 cor.hic traditis per.d.Alex. ¶ †Videamus quid in vltimis vo
luntatibus:⁊ sic an in institutionibus vel in substitutionibus ap
pellatione filiorum contineant nepotes:est passus dubius ⁊ ma
teria quotidiana. ¶ Pro parte negatiua facit bene tex. allegat
per Bar.in.l.qd si nepotes.de testa.tute.⁊ in.§.penul.⁊ fi.instit.
qui da.tuto.poss.vbi text.dicunt enim : aliter filios aliter nepo/
tes appellamus:q̄ ratio generaliter cōcludit:siue testator dispo/
nat circa filiū dando sibi tutorem siue instituēdo siue substituen/
do siue aliter disponendo.cum ratio sit generalis:ergo generali
ter debet ꝓcedere.l.a titio.cū simi.j.de verb.obli.Itē lꝫ lex ponat
casum specialem:tamē qñ ratio est generalis generaliter ꝓcedit
vt no.Bar.in.l.regula.§.⁊ licet.de iuris ⁊ fac.igno.⁊ per hoc tol
litur responsio quam ponit Bar.in.d.l.liberorū.dum restringit
19 d.l.qd si nepotes solum ad dationem tutele. ¶ †Secūdo ad idē
facit iste text.⁊ tex.in.l.posthumorum.j.titu.j.vbi iuriscon.proui
det quod testator qui instituit filium debeat etiam instituere vel
substituere nepotem ne si contingeret filium predecedere viuo te
statore:nepos qui reperiret se preteritum rumperet testamentū:
ergo apparet quod sub institutione facta de filijs nō comprehē
dunt nepotes. ⁊ dicere ꝓut dicit Bar.hic.⁊ in.d.l.liberorū.i.iij.
colū.qꝛ ista iura intelligant quando testator instituit filiū certum
⁊ nominatū:prout dicit gl.in.l.si quis ita.§.j.de testa.tutel.videt
esse quedā restrictio ⁊ diuinatio. ¶ Tertio ad idem facit tex.i.l.
sed ⁊ milites.§.j.de excusa.tut.vbi dicit tex.hec q̄ dicta sunt ꝓce/
dunt in filijs militū:secus est aūt in nepotibus militum:⁊ sic iura
que loquuntur in filijs non procedunt in nepotibus.ad idē facit
qꝛ aliter diffiniūtur filij.s.qui nascuntur ex vxoribus nostris ali/
ter nepotes qui nascūtur ex nuru vel pronuru.l.filium eum diffi/
nimus.s.de his q sunt sui vel alie.iur. ¶ Confirmatur quarto ⁊
optime:qꝛ ita se habet cōis vsus loquendi ꝙ appellatione filio/
rum nō comprehendant nepotes.ita tenet glos.in.d.§.fin.in vb.
appellamus.instit.qui da.tuto.pos.⁊ gl.in.§.cū igit.in ver.filios
in aut.de non eligē.scdo nuben.do.Ant.de but.in proe.decre.i
20 vj.colū.†Sed dispositio testatoris debet intelligi ſm cōmunem
vsum loquendi.l.liberorum.§.qd tamen.de lega.iij.⁊ ibi glo.no.
que dicit ꝙ cōmunis vsus loquendi prefert cuicūqꝫ interpreta/
tioni:et cuicunqꝫ dispositioni.facit.l.labeo.§.idē tubero.j.de su/
pel.lega.l.cū delationis.§.asinam.de fun.instru.dixi plene in ru
21 bri.j.de oper.no.nū. ¶ †Confirmatur ⁊ quinto:qꝛ qñ testator in
testamento prohibet filios bona alienare non videtur prohibuis
se nepotes:⁊ sic in prohibitione testatoris de non alienādo facta
filijs non veniunt nepotes.ita not.glos.singu.in.§.nos igitur.in
aut.de resti.fideicō.coll.ix.bar.i.l.lucius.§.sempronie.de leg.ij.⁊
in.l.filiusfa.§.diui.cum concor.quas ibi dedi.de leg.j.Cy.⁊ bal
in.l.volūtas.C.de fideicō.⁊ istam opi.tenent Bal.⁊ Jo.de imo
hic.⁊ Bal.in repe.l.in suis.in vlt.colū.s.co.⁊ in.§.fi.insit. q da
tuto.pos.⁊ in consi.lxxvj.iiij.volu.incip.agnes habebat quēdam
fratrem.do.Alexan.in consi.j.j.volu.incip.perspectis verbis te
stamenti.in.xij.colū.⁊ duabus sequentibus. ¶ Cōtrariam opi.
quod in vltimis voluntatibus appellatione filiorum veniant ne
potes:facit tex.in.d.l.liberorū.in ver.sed ⁊ papirius.⁊ in.l.iusta.
et in.l.filij appellatione.et ibi glo.de verb.signi.⁊ in.l.vxorem.§.
22 concubine.j.de leg.iij. †Nam in vltimis voluntatibus que sunt [a]
multum fauorabiles debet fieri larga interpretatio.l.in testamē/
tis.de reg.iur.⁊.c.cum dilecti.de dona.ergo saltem ex lata inter
pretatione appellatione filiorum veniunt nepotes:vt in iuribus
preall eg.q̄uis ex stricta significatione aliud posset dici:vt in iu/
ribus ⁊ fundamentis pro parte cōtraria adductis. ¶ Ad idem
facit bonus text. in quo pendet veritas huius articuli.l.lucius.
vltima.j.de here.insti.vbi testator fratri suo instituto substituit li
bertos sub ꝯditione si ipse frater decesserit sine filijs etiam quod
est fortius ex se natis.ibi deciditur quod appellatione filiorū con
tinentur nepotes:⁊ sic etiam filij fratris:⁊ sic etiam nepotes trās/
uersales non solum nepotes descendentes quod valde not. ⁊ ita
ibi illum tex.ad hoc valde no. Ang.⁊ Jo.de imo.pro ampliatio
a ne huius passus. ¶ Et per illum tex.in principali articulo:[a] ita
tenet Bar.in.d.l.liberorum.in.iij.col.Ang.hic.Old.laud.in cō
sil.cclxix.incip.thema facti.do.Anto.de but.in.c.in quibusdam
de penis. Petr.de ancha.in.cle.j.de baptis.do.Card.florē.in.c.
ij.de verb.sign.Ludo.roma.in consi.ccccxxviij.incip.in casu cō
sultationis presentis.in vltimo dubio.do.Alex.in cōsi.ix.j.vol.
incip. visis verbis testamēti Laurētij. vbi in duobus locis dicit
istam esse communem opi.⁊ in cōsi.x.iij.volu.incip.circa primū
dubium videretur prima consideratione.⁊ in consi.xxvj.iij. vol.
incip.videretur fortasse super premisso themate.⁊ in notabili ca/
su in consi.lvj.volu.incip.Aldroandus.Arc.in consi. cxlvi. inci/
piē.summatim.Soci.in consi.xiiij.incip.sequēdo ordinem predi/
ctarum questionum.in.j.q.⁊ ita als consului Bononie in cā illo
23 rum de calice. ¶ †Ista communis conclusio planius procedere
quando esset talis nepos quem testator consueuerat nominare ⁊
tractare vt filiū tunc proculdubio veniret appellatione filij . ita
not.sing.Bar.in.l.alimenta.in prin.de alimen.⁊ ciba.lega. seqꝛi
tur ⁊ reputat singulare Lu.roma.in.l.si vero.§.de viro.in.xx.ij.
fallentia.s.solu.mat.⁊ in consi.ccccxxviij.incip.in casu consulta
tionis presentis:quia mihi dubitatissima est in fi.dixi de hoc vlti
mo.⁊ no.limitaui in.l.si pater tuus.C.de here.insti.per decisionē
not.Cy.ibi. ¶ Tamen aduerte quia text.in.d.l.lucius.est princi
palior ⁊ melior qui allegetur in hoc articulo et in quo Barto. et
docto.se fundant. ¶ Potest ad illum tex.dupliciter responderi
ſm Joā.de imo.hic.Primo ꝙ loquat quando dispositio testa/
toris fuit collata in aliquē futurū euētū si decesserit sine filijs : in
quem verisimiliter poterat esse dubium:an tunc extabūt filij pri
mi gradus an vero nepotes vel inferiores:ideo tūc verisimile est
ꝙ testator late intellexerit verbum filijs vt etiam veniāt nepotes
qꝛ verisimiliter presumitur habuisse parem affectionē:ergo ne/
potes filiorum si illi superessent premortuis eorum filijs et hoc
casu ꝓprie videt loqui tex.in.d.l.lucius.in verb.filiū.coniūcto ver
bo liberos.sed iste tex.⁊ similes loquunt quādo instituebat filius
de presenti:ideo tunc appellatione filij non cōtinetur nepos nisi
exprimatur.Istam solu.sequitur do.Alexan.hic ⁊ in consilijs ꝑ/
allegatis:sed eam reprobat Ludo.roma.in preallc.consil.ccccxx
xviij.in vltimo dubio.vbi dixit in contrariū esse casum apertum
in.l.cū pater.§.hereditatē.j.de leg.ij.iuncta expositiōe gl.⁊ Dy.
sꝫ tu defēdēdo sol.Imo.rñde altero de duobꝰ modis.Primo ꝙ

[a] ¶ Articulo adde ⁊ vide ꝯsi.dñi Otonis de nicoli.qd hēs inter ꝯsilia Sozi.consi.clij.⁊ ibi subscriptiōes.⁊ add ꝙ pau.de ca.in ꝯsi.xcviij.incip.Incip.Propriis vtamur vocabulis.i.j.pte cōsilior nouorū ſm impressioné papiēsem.⁊ tꝫ ꝙ filiorū appellatiōe ex ꝓprio si significatu ñ veniunt nepotes ⁊ maxime in substitutione fideicō. q̄ est grauamē.l.coheredi.§.cū filic.vsic.nec fideicō.j.de vulg.et pup.et vide eundē in.d.vel.cōsil.cc.incip.super primo quesito vī primo dicendū.i.ij.col.vbi si testator instituit ꝓprias filias earum appellatiōe vbi dō cōmodo tractat: veniunt nepotes.alle.Bar.in.d.l.liberorū.et in.l.lucius.

ibi nõ dixit filijs simpliciter ꝑut est questio nostra:sed dixit filijs suis.iuxta not.per Bar.in.d.l.liberoꝝ.⁊ hic dñ ita respõdet ad istum tex. Secũdo dic ꝙ ibi extabant filij ⁊ nepotes:ideo cũ verificetur in filijs nõ hꝫ locum in nepotibꝰ ſm Bar.in.d.l.liberoꝝ. ¶ Secundo principaliter respõde ad.d.l.lucius.qd ibi illud est ex interpretata mente testatoris:vt ibi dicit tex.circa fi.nam: prudens consilium testatoris aĩaduertit ⁊c.ꝙ voluerit nõ solũ filios testatoris preferri sꝫ etiam eius liberos:⁊ hoc speciali ratione ne testator videaꝛ voluisse preferre extraneos heredes ꝓprie agnationi.l.cũ acutissimi.C.de fideicõ.⁊.l.cũ auus.ff.de cõdi.⁊ demon. ſm Bal.et Jmo.hic:lꝫ nõ ita clare. ¶ Tenendo istam partẽ q̃ est cõis:nõ obstat tex.in.d.l.qd si nepotes.⁊ in.d.§.si.institu.qui da.tuto.pos.qꝛ illa iura nõ loquunꝛ in testatore instituente filios vel substituẽte:sed in testatore dante tutorem filijs quo casu lꝫ ex parte filioꝝ sit fauor:tñ ex parte tutoris est dispositio onerosa ⁊ preiudicialis tutori qui cogitur etiã inuitus munus tutele suscipere.l.j.§.si quis tutor.ff.qñ appel.sit.⁊ insti.de excu.tu.circa pñ. vnde non tam lata fit ibi interpretatio:⁊ modicũ preiudicium fit ibi nepotibus si illa datio tutoris nõ cõprehendit nepotes:qꝛ extat prouisio legis:qua mediante ꝓuidetur nepotibus de tutore legitimo vel datiuo:sed caue qꝛ illi tex.nõ fundãt se in predictis sꝫ in ratione generali qꝛ aliter filios aliter nepotes appellamus vt dixi.s. ¶ Non omitto etiam vnum qd do.Alex.hic examinat
24 ⁊ dicit ꝙ satis ibi erit si aliud hodie non addisceres.†nũquid in feudis[a] appellatione filij veniãt nepotes ⁊ ꝓnepotes:puta si qs acquisiuit a principe vel rege feudum pro se ⁊ filijs:an veniãt nepotes et pronepotes ⁊ ceteri descendẽtes. Dubium facit ſm eũ illud qd vult Bar.in.d.l.liberorum.in.v.col.vbi tenet ꝙ lꝫ i vltimis volũtatibus appellatiõe filiorum cõtineanꝛ nepotes:co qꝛ in vltimis volũtatibus fit larga interpretatio vt predixi:tamen in contractibus appellatione filiorum nõ veniũt nepotes:co qꝛ in contractibus interpretatio fit cõtra eum:pro quo verba proferunꝛ:qꝛ debuit legẽ apertius dicere.l.veteribꝰ.cũ simi.s.de pac. ¶ Ego addo aliam notabilẽ ratiõẽ dubitandi que ꝯfirmat ꝓ
25 cedentem:†qꝛ licitũ est arguere de emphyteosi ad feudũ quãdo non apparet diuersitatis ratio:vt tenet Spec.in ti.de feu.§.quoniam.in versi.iiij.in fi.Bald.in.l.liberti.in.viij.col.C.de ope.lib. dixi late i.l.j.C.de iure emphy.sed si aliquis acquirit emphyteosim pro se ⁊ filijs non veniũt nepotes nec pronepotes.ita ꝑ quatuor fundamenta cõcludit Bal.in.l.ij.in.xxj.q.C.de iur.emphy. Jo.de imo.in.l.qd dicitur.in antepe.col.ff.de vb.obli.⁊ in.l.cum vir.de cõdi.⁊ demõ.⁊ in cõmento.c.potuit.ad fi.de loca.d.Alex. in consil.lxj.incip.ponderatis his de quibus in themate.in.xvj. col.et in consi.cxxviij.incip.consideratis verbis instrumẽti.i.xj. col.et seq.⁊ in consi.xvij.v.volu.incip.ponderatis his que in themate narrãtur.in.ij.col.ergo idem in feudo. ¶ Contrarium determinat do.Alex.per tex.quem ad hoc reputat singu.in.c.j.§.j. in versi.⁊ si clientulus.de alie.feu.vbi est tex.ſm eum ꝙ in feudis nomẽ filij ponitur pro quolibet descendẽte ex linea masculina.⁊ ibi hoc firmat Bal.in.ij.co.⁊ in.c.que in ecclesiarũ.in antepe.col.
26 de consti.et in preludijs feudoꝝ.lꝫ nõ ita clare ſm eũ. ¶ †Subdit do.Alex.ꝙ tex.ille clarius hoc ꝓbat:dum equiparat quãdo concessum est feudum filijs:⁊ qñ cõcessum est heredibus masculis:sed hoc scdo casu cõprehenduntur oẽs descendentes masculi ergo idem in primo. ¶ Non obstant no.ꝑ Bar.in.d.l.liberoꝝ.
27 qꝛ respondet†ꝙ feudum nõ est proprie cõtractus:sed gratia ſm Bal.preludijs feu.in.vj.col.⁊ ibi plene Jac.de bel.Fateꝛ tñ ꝙ nisi editus fuisset nobis ille tex.questio ista esset in periculo.⁊ qd alias requisitus:vt pro parte cõtraria consulerẽ id facere recusaui:ꝙuis aliqui non animaduertentes ad predicta cõtrarium cõsuluerint.ita residet do.Alex. ¶ Sꝫ profecto in tam vtili articulo fuit admodum diminutus:vt patebit ex infra dicendis. Adde quod istud idẽ tenet domi.Alexã.in consi.cxxiiij.vol.incip. super primo quesito.in.iij.col.⁊ in consi.cxvij.v.volu.inci.põderatis his que in themate narrãtur.in.j.⁊.ij.col.vbi dicit ꝙ legendo ⁊ consulendo semper sequutus est istam partem. ¶ Tenẽdo istam opinionem põt responderi ad id qd opposui.s.de emphy
28 teosi dupliciter.†Primo ꝙ argumẽtũ de emphyteosi ad feudũ nõ ꝓcedit nisi in iure feudorum:aliud sit in feudo specialiter dispositũ:vt est hic.d.ver.⁊ si clientulus. ¶ Secũdo respõdetur ꝙ emphyteosis est cõtractus:ideo succedit decisio Bar.in.d.l.liberorum:quod in contractibus appellatione filiorum non veniũt nepotes nec pronepotes:secus est in feudo quod est gratia vt ꝓdixi. ¶ Tu autem aduerte quod tex.in.d.versi.⁊ si clientulꝰ.de quo do.Alex.facit magnum festum parum vel nihil facit:nec est verum quod tex.ibi equiparet quando concessum est feudũ filijs et quando concessum est heredibus masculis:prout eum inducit do.Alexã.qꝛ ille tex.solum dicit quod verbum sine herede in feudis intelligitur:idest sine filio masculo.istud solum dicit ille tex. non autem dicit econtra quod appellatione filij in feudis intelligatur de herede masculo:nam si ita diceret tunc procederet inductio domi.Alex.bene verum est quod gl.ibi in verb.ad dominũ. in fin.istud expresse firmat. Mouetur simpliciter qꝛ filiorum appellatione etiam nepotes cõtinentur.d.l.liberorum.⁊ illam glo. ibi simpliciter no.⁊ sequitur do.Mar.laud. ¶ Secundo aduerte inꝯtum do.Alex.dicit quod si non esset editus ille tex.ista qd esset in periculo:certe ille tex.parum facit vt dixi:ego puto quod etiam sine illo tex.res esset admodum clara:⁊ miror de do.Alex.
29 nam†feudum proprie est beneficium.c.j.§.penu.in quibus cau. feu.amit.Bart.in.l.j.in vlti.colũ.C.de iur.⁊ fac.igno.⁊ i.l.fin.de constitu.prin.modo si in vltimis voluntatibus in quibus solum fit larga interpretatio appellatione filij veniunt nepos et pronepos:vt dixi in articulo precedẽti ꝗto fortius in beneficijs in quibus latissima fit interpretatio.l.fi.de constitu.princi.⁊.c.cũ dilecti.de dona. ¶ Tertio in terminis istud decidit Bar.in.d.l.liberorum.in.iij.colum.in versi.quero quid in rescriptis principis.⁊ valde admiror quod do.Alex.eum nõ viderit:vbi formaliter dicit Bar.quod si rescriptum principis continet beneficiũ vt si imperator concedit castrum alicui ⁊ filijs suis:tunc intelligiꝛ etiam de nepotibus ⁊ pronepotibus:qꝛ est latissime interpretandũ.d.
30 l.fi.de constitu.princi. ¶ †Quarto quod in feudis appellatione filiorum veniant nepotes ⁊ pronepotes:tenet late ⁊ not.Pe.de ancha.in cõmento.c.canonum statuta.de consti.in.xiij.q.princ. in materia interpretationis declaratorie.in ver.sed quãdoꝙ verbum filijs ponitur in concessionibus gratiosis:vbi refert quod magne scientie ⁊ fame doctor do.Fran.de albergo.de are.consuluit quod in concessione feudali facta per quendam comitẽ cuidam Aretino recipienti pro se ⁊ filijs suis masculis quoddã feudum comprehenderetur descendentes ex linea masculina:quia feudum est quoddam beneficium.c.ij.de feu.cogni.⁊.c.j.in fi.i
31 quib.cau.benefi.amit.†sed in beneficijs in quibus fit latissima interpretatio appellatione filiorum veniunt etiã nepotes ſm bart. in.d.l.liberorum. Preterea ſm eum verbum filijs masculis non est appositum vt restringat naturam cõtractus feudalis:que est vt trãseat ad oẽs descendentes:sed vt excludat lineã transuersalẽ ⁊ femininã. ¶ Preterea ſm eum verbum filijs non est appositũ causa restringẽdi:sed vt appareat filium habere ex persona propria ⁊ non vt heredem patris stipulantis.l.quodcunꝙ.§.si quis ita.ff.de vbo.obli.vnde de persona filij debet transire ad nepotẽ. ita ibi tenet. Pet.de anc. ¶ Quinto adde etiam not.Bal.i.d.c.
32 que in ecclesiarum.in.viij.colũ.in fi.†vbi dicit quod si concessum est alicui feudũ pro se ⁊ suis filijs intelligitur de descendentibus in infinitum:qꝛ materia est indifferens quo ad gradum:vnde nomen filius ſm naturam huius cõtractus feudi significat totam lineam descendentium:sed si materia esset differens quo ad gradum intelligitur solum de liberis primi gradus.arg.l.iubemus
33 C.ad trebel.ita ibi Bald. ¶ Vltimo Bar.in fine querit:†an appellatione aui continetur auia est corruptus:vult dicere an non tineatur proauus et appellatione auie contineatur proauia.⁊ tenet quod sit propter idẽtitatem nominis per leges quas.s.allegauit.adde quod Bar.i.d.l.cui coꝝ.§.affinitates.s.de postulã. dicit se per illum tex.iam consuluisse quod licet tex.autẽticorum: scꝫ in auẽ.matri.et auie.C.quando mulier tutel.offi.fungi pos.dicat quod tutela deferatur solum matri ⁊ auie:tamen intelligitur
34 etiam de proauia.†nã proauia est auia licet addatur prepositio pro:vt ibi patet in text.quod reputat not.idem tenet Bar.in.l.si quis sub conditione.in.iij.colum.de test.tutel.Bal.in.d.§.affinitates.per rationem illius tex. Jmo.Rapha.cuma.do.Alexã.et Arc.hic. ¶ Contrarium tenent Ang.et Pau.de cast.hic:⁊ plenius Ange.⁊ Pau.de cast.in.§.idem credendum.s.ea.l.Ang.i d.auẽ.matri ⁊ auie.⁊ in.d.§.affinitates.vbi etiam Raph.Fulg. qui dicit quod semper reputauit istam decisionem Bar.esse falsam.⁊ Ludo.roma.in.l.j.C.de succes.edi.moti per tex.in.§.ex his in auẽ.debere.ab intest.col.ix.vnde sumitur.d.auẽ.matri et auie vbi dicit tex.matri et auie solis defertur tutela:ergo patet quod proauia nõ admittitur:sed ad hoc facile est respõdere ſm Jmo.
35 ⁊ Moder.†qd dictiones taxatiue non excludunt casus similes nec impediunt extensiones que fiunt ex dispositione aliarum legum.l.ob es.cum glo.C.de pred.mino.l.serui nomine.vbi glo.⁊ i.l. Bart.de vsuca.Bar.in.l.si constante.in princi.s.solu.mat.⁊ i.l. j.in prin.vbi plene dixi.s.si qs ius dicen.nõ obtempe.bene facit solẽnis tex.in.l.j.§.j.ff.si mes.fal.mod.dixe.⁊ in specie de dictione solis:qd nõ excludat similes:est glo.in.l.cum notissimi.in princ. in ver.solam.C.de prescrip.xxx.ann.et in.l.j.iuncto tex.de cond. furtiua.⁊ in.l.eũ qui.§.si petẽti.in vb.dũtaxat.de publi.in reãc.
36 gl.in.l.fi.C.de legi.Bal.⁊ Sali.in.l.j.C.de contratab. ¶ †Secundo monetur quia in materia correctoria:vt est dicta auẽ.matri ⁊ auie.appellatione auie nõ debet venire proauia.argu.l.precipimus.in fi.C.de appel.et per hoc respondent ad tex.in quo se fundat Bar.in.d.§.affinitates.qd non loquiꝛ in materia correctoria sed exorbitanti.

[a] ¶ In feud. Adde eũdẽ Jasonẽ in.l. de qbꝰ colũ. v.ver.iuxta ꝓdicta.s.de legibus vbi ẽt late põit ⁊ vltra ipm latissime examinat do. Frã.curtiꝰ in suo trac. feudo.cha. rix.col.iij.⁊ distiguit vt ibi per eũ.

sed exorbitanti. Sed hoc respōdēt Imo. ⁊ Moder. qđ ex vi regu-le antique parificātis auiā ⁊ proauiā in. d. l. cū eorū. §. affinitatis. etiā in materia correctoria fit extēsio vigore illi⁹ parificatiōis: vt no. per glo. in. l. si quis seruo persuaserit. ad fin. C. de fur. ⁊ in. l. qđ vero contra. in princ. de. ll. Bart. in. l. marcellus. in princ. j. ad tre-bel. ¶ Tu responde ꝙ materia dicte aut. matri ⁊ auie. est limitatoria ad regulam ꝙ femine non admittanť ad tutelam Limitatur in matre ⁊ auia. † Nam diceretur correctoria si desponeret omnes feminas admitti ad tutelam: vnde in limitatorijs bene licita est extensio. c. cum dilecta. §. nos igitur. ⁊ ibi do. Abb. ad hoc no. de cōfirma. vti. vel inuti. c. post translationē. §. quāꝗ. ⁊ ibi Bal. ad hoc no. de renū. Bar. ⁊ alij in. l. si cōstante. in prin. i. ix. q. prime partis prin. s. solu. matri. Et ita habes expeditum vtiliter istum. §.

3 ☞ Nepos posthumus natus apud hostes rediens domū: nācisciť iura sui heredis per fictionem postliminij.
5 Nepos qui nunquā fuit in potestate aui nec vere nec ficte efficitur suus heres auo.
6 Ille qui non tenet primum locum tempore quo moritur testator: tamen dicitur suus ⁊ si sit preteritus rumpit testa.
8 Est dare suitatem sine patria potestate.
9 Adoptiuus impropriе est suus.
10 Adoptiuus bene est suus vt succedat abintestato vt suus: tñ pteritus non rumperet testamentum sicut faciunt proprie sui.
11 Patria potestas non est necessaria ad suitatem.
12 Facilius conseruať suitas que semel fuit iuncta cum patria ptāte: quā ꝙ de nouo inducať sine patria potestate.
13 Ius galli appellatur ius antiquū: licet aliud ius antiquū precesserit. s. xij. tabu. ius velleianum dicitur nouum.
14 Lex noua disponens id quod. l. antiqua: dicitur ius antiquū nō autem ius nouum.
15 Ubi habemus determinationem certam non debemus querere: vnde illa determinatio processerit.
16 Ubi habemus claram decisionem. l. non est querendum de ratione ipsius legis.
17 Statutum est tenaciter obseruandum ⁊ verbis eius inherendum: ⁊ potestas qui iurauit obseruare statutum non debet recedere ab eo licet sit durum.
18 Qñ certum est actionem competere: sed dubitať que actio cōpetat: non cogiť actor exprimere: sufficit liquere iudici.
19 In iure nihil debet esse superfluum.
20 Captus ab hostibus fingitur per legem corneliam mortuus preambula hora ꝙ caperetur ita fingitur natus cum capitur: quia alias aliter mori non posset.
21 Mortuus apud hostes fingitur mortuus añ captiuitatem.
23 Fictio non fingit super his que sunt impossibilia de natura.
24 Fictio non cadit super impossibile de iure.
26 Fictio est semper contra veritatem.
27 Ex ficta traditione transfertur vera possessio ⁊ verum dñium.
28 In fictione translatiua sufficit principale extremum esse habile: licet illud quod in consequentiam vel accessorie resultat reperiatur inhabile.
29 Principale extremū in fictione translatiua est ille qui est captus ab hostibus in quo ipsa fictio cadit.
30 Quando quelibet pars dubitationis tendit ad eundem finem nō est curandum de illa dubitatione.
31 Quando incertitudo est non in facto sed in iure propter varias opiniones doctorum tunc admittiť libellus incertus etiam in re magni preiudicij.
33 Rei vendicatio ad quid competat.
34 Editio actionis fit vt reus reddať certus in defensionibus suis.

Si eius. Iste. §. est subtilis: ⁊ est difficilis in tex. ⁊ difficilior in gl. vt etiam dicit do. Alex. ⁊ ſm Dyn. Barto. Bald. ⁊ cōiter doc. Sceuola hic incipit formare aliquas dubitabiles questiones circa ea q̄ dicta sunt: ⁊ durāt vsꝗ ad. §. in omnibus. Uel ſm Paul. de cast. ⁊ do. Alexā. Sceuola etiam hic sicut ⁊ in superioribus supplet gallū in casu hic posito: quia gallus tantū prouidit quando nepos posthumus vere nascitur post mortem patris ⁊ aui. Hic autē ponitur casus quando nasciť vere ambobus viuis: sed nasciť inutiliter. s. penes hostes: ⁊ sic seruus hostium. ⁊ sic habeť pro non nato: tamen postea redijt ab hostib⁹ vtrisꝗ mortuis. s. a patre ⁊ auo. Unde cum nūc adipiscatur libertatem ⁊ ciuitatem censetur etiam nunc nasci ciuiliter. Ad quem casum prouisio galli non extendebatur: quia cum esset cōtra ius antiquū. l. xij. tabul. intelligebatur stricte de illo nepote qui vere nascitur post mortem vtriusꝗ: sed iste nascitur ficte post mortem vtriusꝗ: sed vere vtroꝗ viuēte inutiliter tamen vt dixi: ideo fuit necessaria suppletio Sceuole. Sed tu caue cum Sceuola hic non aperiat vtrum iste casus pertineat ad gallum vel ad legem velleiam: non videtur posse dici ꝙ hic ponatur suppletio ad galluз. ¶ Diuiditur in tres partes. In prima ponit vnam questionem in nepote. In scđa ponit aliam in pronepote: ⁊ sic non est nisi variatio personarum non autem iuris. In tertia pariter determinat vtrāꝗ non ad formandum qōnem sed circa ipsarum effectuз per quem ostenditur qōnem esse superfluam. scđa ibi: idem querendum est. tertia ibi: sed cū testamentum.
1 ¶ † Nepos aut pronepos natus apud hostes ex nuru vel pnuru ibi pregnāte viuis adhuc patre ⁊ auo: ⁊ reuersus ab hostibus post eorum mortem non rumpit testm̄ in quo reperiť filio substitut⁹ nec curať an excludať ad rumpendum per consilium galli an per prouisionem legis velleie hoc dicit. ¶ Et aduerte ꝙ supra in suppletionibus sceuole in. §. quid si is. vidimus qualiter prouideatur quando filius captus est ab hostibus hic ponitur quando non capitur filius sed eius vxor pregnans: ⁊ sic nurus testatoris. ¶ Dubium faciebat in isto tex. quia iste nepos posthumus erat substitutus filio sub duplici conditione: vna respicit filium: alia respicit nepotem posthumum. Prima conditio est si filius premoriatur viuo testatore: ⁊ ista cōditio extitit: quia filius mortuus est ante auū. Scđa vero constitutio respiciens nepotē est si ipse nepos nasceretur mortuo testatore: ⁊ ista scđa conditio defecit: quia natus est vtroꝗ viuente tam auo ꝙ filio: vnde tanꝗ preteritus volebat rumpere testamentum vt sic abintestato totam hereditatem obtineret: q᷑ forte alius fuerat coheres institutus qui habuisset dimidiam, iuriscon. determinat quod non potest rumpere testamentum cū non sit preteritus: imo substitutus: ⁊ reuersus est ab hostibus post mortem et filij et aui quo tempore censeť nasci ciuiliter: cum tunc recuperet libertatem ⁊ ciuitatē: ⁊ sic diciť impleri etiam scđa ꝯditio substitutionis ⁊ sic illa scđa cōditio que respicit nepotē: vcз si nepos post mortē meam nascetur verificatur in natiuitate ciuili per reuersionem ab hostibus: que euз habilitat: ⁊ nō in vera natiuitate apud hostes: cum tunc esset seruus hostiuз: ⁊ sic pro nihilo reputareť. Ex duabus ergo conditionibus prima fuit impleta vere naturaliter. altera ficte ⁊ ciuiliter: licet naturaliter videať defecisse: ⁊ istud sufficit ad sustentationem testamenti.
2 ¶ † Item aduerte ꝙ sicut pma cōditio respiciens filium: videlicet si filius me viuo moriať verificetur: siue moriatur naturaliter siue moriatur ciuiliter per deportationem vel desinat esse suus per actum ciuilem puta per emancipationem: vt est text. in. §. ⁊ quid si tantum. s. ca. l. ita scđa conditio que respicit nepotem: vcз si infra. x. menses a morte filij nepos nascetur verificatur siue nepos nascatur vere: ⁊ sic per actum naturalem efficiatur suus: vt hac. l. in pnc. siue nascatur ficte ⁊ sic per actum ciuilem per reuersionem ab hostib⁹: vt hoc. §. nec est curādum an nepos sic substitut⁹ excludať a rūpēdo testamentum per gallum: an per legem velleiam. ita habes enucleatū propriuз sensum huius. §. ¶ In tex. ibi. ibiꝗ viuo auo ⁊ ei⁹ filio pariat. Per hoc videť pertinere ad prouisionē. l. velleie. ex quo natus est viuo patre ⁊ auo. ¶ In tex. ibi post morteз patris ⁊ aui redeat. Et sic videtur pertinere ad cōsilium galli reseruo dicendum super glos.
3 ¶ † No. primo ex isto text. ꝙ nepos posthumus natus apud hostes: rediens domum nanciscitur iura sui heredis per fictionem postliminij: licet videreť ꝙ muliere pregnante capta ab hostibus non pōt dici captus qui est in vtero. argu. l. si pregnans. de euic. ⁊ l. sed addes. §. si quis ad mulierem. s. loca. si ergo nō potest dici captus existens in vtero: ergo fictio postliminij in eo locum habere non potest: quia locum habet in capto. ⁊ istud tenent Rapha. cu. do. Pe. de bexu. ⁊ do. Iaco. de puteo hic qui tenēt in hoc tex. procedere non ex fictione postliminij: sed ex quadam alia dispensatiua benignitate. Sed errant per text. clarum ad literam in. l. qui in vtero. s. de sta. ho. vbi dicit text. ⁊ si pregnās mulier ab hostib⁹ capta fuerit id qđ natum erit postliminium habet. ⁊ text. in. l. ab hostibus. §. non minus. ⁊ ibi gl. magistra. s. ex quib⁹ cau. ma. vbi dicit text. ꝙ natus apud hostes ita habet postliminium sicut ab hostibus captus. Sed illud qđ ipsi dicunt pcederet quando esset cōceptus in captiuitate: tunc non habet locum in eo fictio postliminij: vt est tex. in. l. j. C. de capti. ⁊ l. diui. j. eod. de cap. ⁊ ita expsse declarat Bar. hic in vlti. col.
4 ¶ † Scđo no. ꝙ iuriscō. habuit pro constanti ꝙ nepos natus apud hostes viuo auo ⁊ patre: rediens postea ab hostibus post mortem patris ⁊ postea aui nanciscatur iura suitatis: vnde si esset preteritus rumperet testamentum aui. Alias si hoc non esset verum ꝙ talis nepos efficeretur su⁹ heres auo frustratorium esset quesitum formatum in text. an rumperet testamentū: quia qui non est suus si pretereatur non rumpit testamentū. l. si filius qui in ptāte. vbi dixi. s. eo. ¶ Et sic correlarie inferūtur ex isto tex. duo que videntur mirabilia.
5 ¶ † Primum qđ iste nepos qui nunꝗ fuit in potestate aui nec vere nec ficte: tamen efficiatur suus heres auo qđ est valde nouum in ista materia ſm Areti. qđ autem iste nepos nunꝗ fuerit in ptāte aui nec vere nec ficte: patet q᷑ anteꝗ nasceretur: ⁊ si donec fuit posthumus nunꝗ fuit i potestate. l. si. j. de colla. bo. ⁊. l. si. de assignā. liber. quādo aūt vere ⁊ naturaliter fuit natus erat in captiuitate hostium: ⁊ sic cuз esset seruus hostiū non potuit esse in alterius ptāte. l. sic eueniet.

de adul. Item quādo reuersus est ab hostibus iam erat mortuus ⁊ pater ⁊ auus: ⁊ sic non entis non potuit esse qualitas nec patria potestas.l.eius qui in prouincia.ff.si cer.petat.⁊.c.j.vt eccle.benefi.si ergo non fuit patria potestas non quoq; potuit esse suitas: q2 ad causandum suitatem requiritur patria potestas.§.sui.insti.de he re.quali.⁊ diffe. Bene facit text.ad hoc not.in.l.lege cornelia.in fi. ff.de testa.vbi dicit tex.q̃uis suus heres dici non possit qui in po

6 testate morientis non fuit. ¶ †Scd'a ex isto tex.infertur aliud mirabile ꝙ ille qui non tenet primū locum tempore quo moritur testator:tamen dicatur suus:⁊ si sit preteritus rumpat testamētum. Sed istud videtur contra tex.expressum in.l.si quis posthumos. §.si quis filium.ff.eo.⁊ in.l.si quis filio exheredato.in prin.j.de iniusto rupto. ¶ Propter hec duo que reputat impossibilia Are. hic in.iij.co.⁊ sequē.tenet hūc casum de subtilitate iuris pertinere ad.l.velleiam quasi non fingatur natus cū reuertitur qd' est cōtra cōem opinionem glo.magne quā Bar.⁊ alij cōmuniter sequunt.

7 ¶ †Moder. senen. ad ista duo respondent ꝙ sicut iura retinent in suspenso donec nascatur posthumus ⁊ reseruant iura suitatis. ipsi posthumo qui nunq̃ fuit in potestate tempore mortis testatoris vel natiuitatis eius.l.antiqui.ff.si pars here.peta.⁊.l.intelligendus.de regu.iur.ita ius ⁊ spes postliminij reseruat iura suitatis huic nepoti reuerso ab hostibus:licet nunquā fuerit in potestate aui:quia tunc quando reuertitur ab hostibus iuris fictione nasci censetur:vt etiam dicit gloss.magna hic. ¶ Ex qua ratione infertur scd'm eos ꝙ ex quo iura suitatis erant in suspenso ⁊ reseruata: licet cēseatur natus tempore quo reuertitur ab hostibus:tñ censetur fuisse suus vsq; retro tempore mortis testatoris.argu.l. heres quādoq;.cum ibi no.j.de acqui.here.⁊ consequenter cessat scd'm eos scd'm inconueniens de quo supra. Adde pro ista soluti. senen.bene facere qd' dicit text.in.l.pe.in fi.de suis ⁊ legi.in verbo per suspensi iuris cōstitutionem. ¶ Tu autem pro clariori solu.

8 aduerte circa primum assumptum Are.† quia imo est dare suitatem sine patria potestate:⁊ sic non est verum ꝙ ad causandam suitatem sit necessaria patria potestas.nam posthumus qui nascitur post mortem patris nunq̃ fuit in eius potestate.d.l.fina.de colla. bono.⁊.d.l.fin.de assignan.libe. ⁊ tamen quando nascitur dicitur esse suus heres patri ⁊ non ante: vt dixi.in.§.instituens.ff.ea.l.⁊si sit preteritus nascendo rumpit testamentū.l.posthumo.C.de contratabu.⁊.l.iij.§.ex his.j.titu.j. Item filius adoptiuus quamuis hodie non transeat in potestatem patris adoptantis nisi sit adoptatus ab auo paterno vel materno.§.sed hodie.institu.de adop.⁊ tamen est suus:vt est tex.in.l.cum in adoptiuis.C.de adop.in vlt. col.in princip.in verbo etiam sui heredis habere iura.⁊ ibi Bal. in.iij.col.ad hoc no.illum tex.⁊ dicit esse mirabile ꝙ quis sit suus ⁊ non in potestate. Tamen Are. hic qui de hoc perpendit tenet†

9 ꝙ adoptiuus improprie sit suus per text.instit.quibus mo.testa. infir.in princip.vbi scd'm eum dicit tex. quasi suus: ⁊ quia improprie:quia dictio quasi denotat improprietatem:vt per glo.⁊ scrib. in.l.si ante nuptias ff.sol. matrimo. ¶ Sed tu aduerte ꝙ ille tex. non sic dicit quasi suus: sed bene dicit quasi agnatione sui heredis:⁊ sic dictio quasi respicit agnationem ⁊ non suitatem:⁊ sic videtur ꝙ adoptiuus q̃uis non sit in potestate tamen sit suus.⁊ dicit Bald.in.l.ca quam.in.j.colū.in.fi.C.de fideicom.ꝙ existentia. sui heerdis habet locū i adoptiuis sicut in legitimatis.Si ergo adoptiui habent existentiam sui heredis:ergo existunt sui here

10 des. ¶ †Sed vltra Are.tu posses planius dicere ꝙ adoptiuus bene est suus vt succedat ab intestato vt suus:vt ibi.tamen preteritus non rumperet testamentum sicut faciunt proprie sui. Ita est text.in illa.l.cum in adoptiuis.in.§.sed ne articulum.⁊ insti.quib. modis testa.infir.in prin. Et propterea tex. ibi dicit etiam sui heredis habere iura scz ab intestato.⁊ sic aliud est esse vere suū:aliud habere iura sui heredis. Iuxta gloss.in.l.mercis appellatione. de

11 verbo.signifi.Bar.in.l.si maritus.§.legis.j.de adult. ¶ †Tertio ꝙ patria potestas non sit necessaria ad suitatem ostenditur: nam ingrediens monasteriū desinit esse in potestate patris cū transeat in potestatem abbatis.c.indecorum.de etate ⁊ quali. glo.in.l.si ex causa.§.nunc videndum.ff.de mino.⁊ tamen durat suus heres patri.l.deo nobis.⁊ ibi Cy.⁊ Bal.ad hoc no.C.de episco.⁊ cle.Bar. in.l.itez in potestate.ff.de his qui sunt sui vel alie.iur. De quo plenius dixi in.l.sub conditione.ff.eodem.ergo est dare suitatem sine

12 patria potestate. ¶ †Tamen ad hoc vltimum posses subtiliter respondere ꝙ facilius conseruat suitas que semel fuit iuncta cum patria potestate vt ibi:quam ꝙ de nouo inducatur suitas sine patria potestate per regulam.l.patre furioso.ff. de his qui sunt sui vel alie iur.⁊.c. quemadmodum. cum similibus.de iureiurā.Sed ista sol.videtur confundi per tex.in.l.lege cornelia.ad fi.ff.de test. vbi suitas non potest sustineri nec induci ex precedenti patria potestate:licet semel fuerit in patria potestate:⁊ sic primum videtur magis obstare. ¶ Quantum ad scd'm incōueniens ⁊ mirabile ꝙ ille qui non tenet primum locum tempore quo moritur testator dicatur suus ⁊ sic preteritus rumpat testamentū. Omissa responsione senen. ad hoc patet clara responsio ⁊ miror vehementer de Areti.quia in isto tex.prius fuit mortuus filius anteq̃ moreret testator:⁊ sic tempore quo mortuus est testator nemo precedebat nepotem in gradu.prout expresse tenet Gl.hic in verbo atq; aui: ⁊ Bart.hic in prima oppo.⁊ omnes sequuntur. ¶ Tertio not.ex

13 isto tex.† ꝙ ius galli appellatur ius antiquum; licet aliud ius antiquius precesserit.s.lex.xij.tabu.ius vero velleia.dicitur nouum. ⁊ istud est vtile scire propter regulam catonianā que ad leges nouas non pertinet.l.fi.j.de regu.cato. Item propter conditionem ex lege que solum habet locum in legibus nouis.l.vnica.ff.de cōdictione ex lege. ¶ Et exemplum in practica qualiter regula catoniana non pertineat ad legem velleiam tanq̃ nouam: habes in.l. si hereditas.§.qui filiuz.⁊ ibi gl. magna ad finem.ff.de testa.tutel.

4 ⁊ allegat gl.fin.magnam.hic in fin.⁊ nota bene † ꝙ lex noua disponens idem ꝙ lex antiqua dicitur ius antiquū non autem ius nouum:vt est tex.in.l.absentem.in verbo est vetus ius. ⁊ ibi Bal.ad hoc no.C.de accusa. sicut statutum disponens idem qd' ius cōmune non dicitur esse statutum sed ius cōmune. iuxta glo.not.in.c.j. vbi Cano.de constitu.in.vi.c.pastoralis.de fide instru.Bar.⁊ alij in.l.j.in prin.ad le fal.cum cōcordan.que idi tradi solēt. ¶ Quarto no.ex fine huius tex.ſm Bart.⁊ alios illud vulgatum noli plꝰ sapere q̃ oporteat: sed sapere ad sobrietatem. ⁊ est text.expressus qui hoc dicit in.c.j.de renuntia.in.vj. ⁊ sunt verba Pauli apostoli ad Corinthios.xij.c.⁊ tex.xlij.distin.in.c.sit rector. ¶ Quinto

15 no.ex eodem fine ſm Bart. † ꝙ vbi habemus determinationem certam non debemus querere vnde illa determinatio processerit. Nam ex quo habemus determinatum ꝙ nepos de quo hic non potest rumpere testamentum non debemus inquirere: istud non rumpere vnde proueniat an a iure galli an a iure velleie:quia non curamus de modo dūmodo habeamus effectum.l.si mater.C.de insti.⁊ substi.⁊.l.mulier.in princi.j.ad trebel. ¶ Ex hoc apparet ꝙ Imol. Rapha.cu. ⁊ domi.Alleran.inepte colligunt ex isto tex.

16 aliud not. † ꝙ vbi habemus decisionem legis claram non est querendum de ratione legis. Nam istud de ratione legis non inquirenda non probatur in hoc tex. nec istud not.Bart. Bald.tamen etiam notat ex hoc tex.⁊ sepe allegatur ꝙ ex quo habemus determinationem legis vel statuti non debemus inuestigare vlterius rationem. Istud tamen de ratione vt predixi non ponitur in hoc

17 tex. ¶ †Alibi dicit idem Bal.in repet.§.pena grauior.in.l.quid ergo.in.v.col.ff. de infa. ꝙ statutum est tenaciter obseruandum:⁊ verbis eius est inherendum:⁊ q2 potestas iurauit seruare statutum non debet ab eo recedere licet durum sit:⁊ cum statutum sit precisum non vendicat sibi locum arbitrium in materia statutaria: ⁊ ita consuluit assessori ꝙ obseruet ⁊ faciat.idem Bald.in.l.j.in fin. C.de arbi.⁊ in.l.cessante.in vlti.col.C. quomodo ⁊ quando iudex. ⁊ in.c. significante.in.ij.col. de appel.in.c.quoniam frequenter.§. ꝙ si super.ad fin.vt lit.non contesta.⁊ not.Bal.in aut.hodie.C.de iudi.⁊ alibi sepe. ¶ Sexto no.ex eo.fine tex.ſm Raph.cu.non esse disputandum de lana caprina. Unde Oratius. Grammatici certant de lana sepe caprina.⁊ dicit glo.xcvj.distin.in.c.bene quidez. non esse disputandum de eo qd' statim constare potest per.l.si is a quo.in prin.j.vt in pos.lega. Tamen de singulis dubitare non est inutile ſm Aristote.vt inquit gloss.in.l.iij.C. de summa trinitate.

18 ¶ †Septimo no.ex eodem fine tex.ſm Bar.j.in fi.ꝙ quando certum est actionem competere: sed dubitatur que actio competat non cogitur actor exprimere: sufficit enim liquere iudici: de quo reseruo dicendū.j.post gl.vt sequar ordinem Bar. ¶ Ante glos. Bar.simul format duas oppo.que debent separari cum tendant ad diuersa ⁊ separatas habeant solu. Nam iste tex.vult ꝙ si iste nepos fuisset preteritus rumperet testamētum. Contra de.l.si quis filio exheredato.in princi.j.titu.j.vbi nepos preteritus non rumpit testamentū.respōdet Bar.in secunda solu.ꝙ hic decessit prius filius ⁊ sic nepos tempore mortis testatoris reperitur tenere primū locum.⁊ ideo si reperiat preteritus rumpit testamētum. Sed in contrario filius adhuc erat in medio ⁊ viuebat. ⁊ ita etiaz tenet glo.hic in verbo atq; aui.⁊ dixi in tex.in secundo no.reprehendēdo Areti.⁊ Moder.senen.qui in hoc inaduertētur locuti sunt ad istum tex. ¶ Secunda oppo.Bar.est ꝙ captus ab hostibus preteritus non rumpit testamentum: vt.l.si quis posthumos.§.si filium.⁊ est in versi.diuersum.ff.eo respondet Bar.in prima solu.⁊ bene:qd' ibi non redijt: sed decessit apud hostes: ⁊ sic seruus hostium:ergo non potuit rumpere testamentum: licet preteritus cū pro nihilo reputetur.l.qd' attinet.j.de regu.iur.sed hic nepos captus ab hostibus redijt a captiuitate:ideo si fuisset preteritus hūc rupisset testamentum. ¶ Capio glo.in verbo ꝙ querēdum. Ista gl.fuit facta timore contrarij:quia iste versi.videtur esse superfluꝰ ⁊ repetere idem qd' supra dixerat contra.§. quibus.in proe.codi. vbi dicitur ꝙ nihil debet esse superfluum in iure. Propter hoc gloss.ponit duos intellectus ad tex. Tene primum qui est verus ⁊ clarus

⁊ clarus ꝙ iste versi. loquit̃ in pronepote nato apud hostes viuo
nepote ⁊ sic eius patre ⁊ proauo ⁊ reuersus est vtrisq̄ mortuis. ſꝫ
principium loquitur in nepote: ⁊ sic est sola variatio personaruꝫ:
⁊ in litera debet esse pronepotem: prout cõmuniter habetur. ⁊ sce
uola vbiq̄ in hac. l. postq̄. dixit de nepote: postea etiam subdit de
pronepote: istud semper obseruat ne videat̃ deficere in eo in quo
supra reprehendit gallum de diminutione: quia non fecit mentio
nem de pronepote. §. idem credẽdum. s̃. ea. l. ita etiam facit in hoc
§. quia primo loquit̃ de nepote: postea de ꝑnepote. ¶ Secũdus
intellectus reprobat̃ per Bar. ⁊ omnes ⁊ bene: quia si filius esset
premortuus tempore conditi testamenti nepos posthumus na-
sciturus ex eo non fuisset alienus: quia si tempore testamenti na-
tus esset fuisset suus ⁊ sic potuisset institui ſm. l. xij. tabu. Nec esset
querendum vtrũ pertineret ad cõsilium galli vel vellej. ¶ Scd̃o
reprehendit̃ per Bar. j. super glo. fi. magna. ſm Dy. quia gallus
prouidit in eo qui fecit testamentum viuo filio. sed ſm istum casuꝫ
esset factum post mortem filij: ⁊ sic non haberet locum prouisio
galli. ¶ Item ⁊ tertio ſm Rapha. cu. ⁊ Paul. de ca. ⁊ do. Alexan.
non est verum assumptũ glo. ꝙ secundus casus sit magis dubius
q̄ primus: imo est totum ecõtra: quia secũdus esset omnino indu
bitatus. Nam in primo casu in quo viuebat filius tempore nati-
uitatis nepotis nepos non erat futurus suus auo in oẽm euentũ
sed in scd̃o sic: ex quo filius qui iam erat sublatus de medio: ⁊ sic
nemo precedebat nepotem. ¶ Sed equiuocant circa istam glo. quia
gl. dicit ꝙ erat maius dubiũ in scd̃o casu. s. an tũc prouideat gal-
lus qui prouidet qñ filius adhuc viuit tempore testamẽti. non aũt
loquit̃ gl. respectu admissionis nepotis ꝓut ipsi dicũt. ¶ Quar
to ista glo. ſm Imo. male refert primũ caput legis velleie qd̃ ꝓui-
deat de nepote nascente patre suo ⁊ auo viuentibus: imo loquitur
quando nepos nascitur patre suo iam mortuo: sed bene viuente
auo testatore: vt habet̃ in. §. nunc de. l. velleia. ⁊. §. etiaꝫ si parente.
sed iste casus pertinet ad interpretationẽ Iuliani. de qua in. §. ille
casus indifficilis. ¶ Quinto dum gl. in fine dicit. Superius res-
ponsum aptari ad legem velleiam vt statim dices. ¶ Dic qd̃ male
dicit: quia contrarium expresse tenet glo. fi. magna circa medium
in versi. so. quidam dicunt. ¶ Capio glo. in verbo rumpatur. ibi
idem ⁊ si preteritus. Istud est omnino falsum ſm do. Christo. de
castel. ⁊ Rapha. cu. hic: quia imo si fuisset p̃teritus rũperet testa-
mentum cum efficiatur suus reuertendo ab hostibus. Alias non
pertineret nec ad gallum nec ad velleium: quia ambo loquuntur
de nepote suo qui preterit⁹ rũperet testm̃. ¶ Sed tu aduerte ista
gloss. non meruit reprehendi: quia loquit̃ clare considerato tem-
pore mortis aui. Nam formaliter sic dicit. Idem ⁊ preteritus qr
non erat suus cum auus moritur licet vere natus. Ita dicit gloss.
⁊ sic loquit̃ considerato tempore mortis aui anteq̄ rediret ab ho
stibus: quia tunc licet vere esset natus: tamẽ cũ esset in potesta-
te hostium ⁊ eorũ seruus non potuit tunc esse suus: et sic non po-
tuisset tunc rumpere testamentũ licet preteritus. ita loquitur gl.
Et in istis terminis bene dicit. Tamen post reuersionẽ ab hosti-
bus cũ efficiatur suus ⁊ fingat̃ semper fuisse in ciuitate bene tunc
rumperet testm̃ si esset preteritus ⁊ sic Rapha. cu. nõ bene respe-
xit quo tempore loquat̃ gloss. ¶ Capio glo. fi. magnam in verbo
excludat̃. que diuidit̃ per Bar. in quinq̄ partes. ¶ Sed ei⁹ diuisio
est diminuta ⁊ non comprehendit totam glo. sed omittit primaꝫ
partem quã Bar. expedit supra in scd̃a oppo. ¶ Item omittit vlti-
mam partẽ quã Bar. j. ad fi. expedit per viã nota. ¶ Unde inhe
rendo diuisioni Bart. ⁊ nihil omittendo: diuide istam glos. in se-
ptem partes principales. In prima declarat tex. ⁊ remouet vnaꝫ
oppo. que est scd̃a Bartol. ⁊ ponit illationem. ¶ In scd̃a gl. volens
plus sapere q̄ oporteat. Reuocat in dubium q̃onem formataꝫ in
tex. et non solutam tanq̄ superfluam. s. quo iure testamentũ istud
sustineatur vel per gallum vel per velleiũ. ⁊ arguit primo ꝙ non
pertineat ad gallum tribus fundamẽtis. ¶ In tertia probat ꝙ non
pertineat ad velleium nec in primo nec in scd̃o capite. ¶ In quarta
probat ad vtrũq̄ pertinere ⁊ sic ꝙ vtrũq̄ ius locum habeat. ¶ In
quinta relata opinione quorũdam determinat ⁊ bene ad gallum
pertinere. ¶ In sexta respondet ad allegata in contrariuꝫ. ¶ In septi
ma ⁊ vltima ad illud qd̃ tex. dicit de iure antiquo ⁊ nouo: adducit
duas cõcordãtes. secũda ibi. quid ergo dicem⁹ in superiori casu.
tertia ibi: itẽ velleia cessat. quarta ibi: sed ecõtra videtur vtrumq̄
ius. quinta ibi so. quidam dicũt. sexta ibi. nec obstat ꝙ vere. septi-
ma ⁊ vltima ibi: itẽ ad hoc q⁹ dicit ius antiquũ. ¶ In p̄ma parte
aduerte ꝙ verba huius gloss. in principio habẽtur diuersis mo-
dis. Nam aliqui libri habent non ab hereditate ⁊ hoc modo esset
clara. Nam licet nepos vel pronepos excludatur a rumpendo te-
stamentum: non tamen excluditur ab ipsa hereditate: cum fuerit
institutus vel substitutus ipsam hereditatẽ consequet̃. ¶ Alio mõ
habet̃ gl. ꝙ ponat exceptionem per dictionem nisi: ⁊ tunc aliqui
habent nisi ab hereditate. Aliqui nisi sub hereditate. Aliqui nisi
adita hereditate. ¶ Breuiter glo. debuit dicere. Nisi nõ adita here-
ditate ⁊ erit sensus ꝙ licet nepos excludatur a rumpendo testm̃ ra-
tione preteritionis: ex quo non erat preteritus sed institutus: ta-
men excluderetur non adeundo hereditatem: quia tunc testm̃ cor-
rueret et esset in causa quasi caduci. l. si nemo. de testa. tute. et. j. de
regu. iur. ⁊ ita declarat istam glo. Bart. in scd̃a oppo. ¶ In scd̃a
parte dũ glos. probat tribus fundamentis non pertinere ad gal-
lum. In scd̃o fundamẽto ibi item ius postliminij: vult dicere ſm
20 Bar. † ꝙ sicut captus ab hostibus fingitur per. l. corne. mortuus
prẽãbula hora quã caperet̃. l. lege cornelia. s̃. de testa. ⁊. l. lege cor-
nelia. j. de vulga. ⁊ pupil. Ita fingit̃ natus cũ capitur: quia alias
aliter non possit mori. ¶ Ista declaratio Bart. non placet Are. nec
mihi: quia ꝓcederet quãdo nepos captus fuisset mortuus apud
hostes. quo casu procedit lex cornelia. sed iste text. dicit nepotem
non fuisse ibi mortuũ sed redijsse ab hostibus: ideo alia fuit inten
tio glos. ſm Areti. ꝙ sicut mortuus apud hostes fingit̃ mortuus
prima hora captiuitatis: ita natus apud hostes debet fingi nat⁹
prima hora captiuitatis. ⁊ ita etiam declarat istam glos. Albe. de
rosa. hic. ¶ Vel adhuc clarius quia gloss. loquitur expresse de fictio
ne postliminij: licet se referat ad. §. quid si is voluit arguere a si-
21 mili. † Nam sicut per. l. corne. mortuus apud hostes fingitur mor-
tuus ante captiuitatem: et sic ꝙ semper fuerit in ciuitate coniun-
gẽdo tempus mortis ⁊ tempus captiuitatis: ita natus apud ho-
stes postquã fuerit reuersus dꝫ fingi natus in ciuitate iure postli
minij iungendo tempus natiuitatis ⁊ tempus captiuitatis. ⁊ ita
etiam declarant Moder. senẽ. hic. ¶ In quinta parte dum gl.
dicit. ⁊ hoc presenti. i. in presenti versi. idẽ querendũ nepos mor-
tuus est vere. Glos. male dicit ſm Bar. ⁊ in quibusdam libris de-
ficit: quia nihil est dicere: ⁊ meli⁹ diceret: ⁊ hoc presenti natus est
vere licet ficte possit dici non natus: cũ sit apud hostes. ¶ Sed cer-
te hec glo. bene stat prout stat mortuus est vere ⁊ habuit bonum
22 sensum. prout etiam dicit Areti. † Nam voluit dicere glos. qua ra
tione casus positus in principio huius. §. pertinet ad gallum: eo
quia filius mortuus est viuo auo prout loquit̃ gallus. Ita casus
positus in hoc presenti. s. in hoc versi. idem querendum. loquens
de pronepote pertinet ad galluꝫ: eo quia nepos ⁊ sic pater prone
potis mortuus est viuo auo: ⁊ si poneres verbum mortuus. idest
natus est vere: vt facit Bar. ista inductio nihil faceret ad proban
dum hunc casum contineri sub sententia galli. sed potius faceret
econtra ad probandum: ꝙ quia vere natus est viuente auo et pa-
tre pertineat iste casus ad velleium: vnde melior est litera gloss.
¶ Et dum gloss. subdit. Item prout habes nepotem habet locum
gallus. Hec glo. loquitur scd̃m intellectum ⁊ Pilei ⁊ Ioã. relatũ
supra in glo. in verbo ꝙ querendum. qui fuit ibi reprobatus per
Bart. ⁊ oẽs: ideo similiter dãnanda est ista particula glo. ¶ In
sexta parte gl. in effectu remouet duas principales obiectiones.
⁊ prime respondet dupliciter. ⁊ dum in secunda dicit ꝙ ibi redijt
cum patre vel matre male loquit̃: quia lex prima. C. de cap. alle-
gata per gl. loquit̃ in concepto apud hostes in captiuitate: secus
in concepto ante captiuitatẽ vt hic ⁊. l. si ab hostibus. §. non mi-
nus. vbi gl. magistra. s̃. ex quib⁹ cau. maio. ⁊. l. qui in vtero. in scd̃o
respõso. s̃. de statu homi. ⁊. l. diui. de cap. ⁊ dixi etiaꝫ in tex. i p̄mo
no. ¶ Et dũ glo. circa fi. subdit. Item potest esse ꝙ etiam vere de
cessit post mortem patris ⁊ aui. illud verbum decessit ſm Barto.
vacat: quia nihil est dicere. ⁊ in gl. in debet esse natus sit. ¶ In ea
dem gloss. ibi: quia hoc erat impossibile cũ tunc nasci. In hac p̃te
23 glos. nota diligenter istã glo. que tota die allegatur † ꝙ fictio non
fingit super his que sunt impossibilia de natura: sed impossibile
est per naturam eũ qui est in vtero matris esse natum: ideo lex nõ
fingit hic. Adde. l. si pater. in fin. in verbo nec maiorem minor. et
in. l. adoptio. que sequitur. s̃. de adop. ⁊ in. l. qui ad certũ. s̃. loca. ⁊
in. l. certe. in prin. de preca. ⁊ in. l. ij. s̃. de vsufru. earum rerũ que vsu
consumunt̃. ⁊ ad glo. nostram adde aliam glo. concordantem que
est no. in. l. iij. in prin. ⁊ ibi bal. pro socio. late bar. in. l. si is qui pro
emptore. de vsuca. in prima q̃one princi. ⁊ etiam in. iij. q. prin. et in
l. eandem. in prin. in. i. col. j. de duo. re. ⁊ ibi Ange Imo. ⁊ Are. ali
quibus modis limitant Barto. in. l. sub conditione. in. i. colũ. vbi
24 etiam limitat de solu. ¶ † Adde ꝙ similiter fictio nõ cadit super
impossibili de iure: vt est glos. no. in. l. talis scriptura. in ver. hanc
autem. ⁊ ibi Bart. ⁊ doc. vbi dixi. j. de lega. j. ¶ Sed contra cõclu
sionem glos. nostre ⁊ cõmunem fortiter facit text. in. l. qui in vtero
s̃. de statu homi. vbi existens in vtero matris duorum forte vel
trium mensium fingit̃ esse natus: ⁊ tamen impossibile est per na-
turam etiam in suo genere aliquẽ nasci tali tempore viuuꝫ. Rñde
ſm Ioã. de imo. ⁊ do. Alexan. hic. ⁊ Imo. in. d. l. si is qui pro em-
ptore. ꝙ in. d. l. qui in vtero. non est fictio nec lex fingit eum esse na-
tum ante tempus sed bene disponit ⁊ facit qd̃ ille qui tunc est in
vtero: si postea nascat̃ habeat illud commoduꝫ quod habuisset si
vere fuisset antea natus: ⁊ sic ꝙ omnia cõmoda capiat tanq̄ si re-
25 tro fuisset natus tamen non fingit natum. ¶ † Scd̃o contra istam
cõclusionem gl. facit. Nam possibile est per rerum naturã qd̃ mu-

lier pregnans capta ab hostibus pariat in septimo et in nono mē se: vt declarat Bar. s. in princi. huius. l. in vlti. colū. ergo simulier capta sit pregnans in septimo mēse et lex fingeret eum natum preambula hora captiuitatis: certe hoc non esset impossibile per rerū naturā: quia tali tempore legitimus partus nasci posset. Sed responde q natiuitas bene est possibilis: sed impossibile est per rerum naturam existētem in vtero esse natum. ¶ In eadē glo. ibi. item hic inspicio veritatem quia vere fingitur suus. ista gl. in istis verbis vere fingitur suus. ſm Areti. videtur continere contradictionem qō sit vere suus et qō fingatur. Nam si fingitur esse suus
26 non potest vere esse suus: † quia fictio semper est cōtra veritatem: vt patet ex diffinitione fictionis: quam tradit Bar. in. d. l. si is qui pro emptore. ff. de vsucap. Et respondet Aret. q hic vna fictio inductiua vt ex nunc. s. q iste nepos inducatur nūc natus sufficit ad cōfirmandum testamentum absq alia fictione translatiua que fingat retro. s. tempore natiuitatis fuisse in ciuitate vt hic latius per eum. Sed truffa est: quia quocunq modo fingat nasci: siue per fictionem inductiuā siue per fictionē translatiuā semper stat cōtrariū: qō cū fingat non pōt esse vere suus: q ista repugnāt fingi et vere esse. Raph. cu. etiam ante Areti. perpēdit de ista glo. et dicit q melius diceret glos. efficit q fingitur: et sic quia vere efficitur suus. Tu responde plane et dic q glo. bene loquit dum dicit: quia vere fingit suus: eo quia effectus qui causatur a fictione est verus: et sic
27 reditus ab hostibus fingitur tunc nasci: tñ vere est suus. † Sicut ex ficta traditione transfertur vera possessio et verum dominium. Unde si constituo me tuo nomine possidere licet constitutum sit actus fictus: tamen acquirit vera et propria possessio: vt est tex. in l. certe. §. i. in verbo. Ego precario ꝓprie habere dico. ff. de preca. Bal. in. l. ab emptiōe. ad fi. de pactis. vbi dixi. cum cōco. quas ibi signaui. Ita hic vult dicere glo. vere fingitur suus: quia vera suitas et sic iste effectus causatur a fictione illa que fingit nepotem nasci cum reuertitur ab hostibus: licet verba glos. ruditer intellecta videantur habere respectum ad ipsum actum qui fingi non autem ad effectum causatum per fictionem. sed glos. cōsiderauit effectum qui est vere et sic est vere suus: et ista est mera veritas. ¶ Ultra gl. Bart. ponit tertiam solutionem q si pater et auus sint mortui tēpore quo nepos reuertitur ab hostibus non fingitur retro fuisse in eorum potestate: quia tunc extrema fictionis translatiue non reperiuntur habilia. l. sciendum. et l. denique. ex quibus cau. maior. Melius allegat. l. hic scripture. ad le. aquil. et l. bonorū. vbi Bar. ff. rem ra. habe. Adde q idem Bart. in. d. l. si is qui pro emptore. in. xiiij. oppo. approbat istam glo. propter inhabilitatem extremi ad qō: q impedit fictionē translatiuā. ¶ Istaz solutionem reprobant subtiliter et bene Rapha. cu. do. Alex. et Are. hic: † quia in fictione trāslatiua sufficit principale extremum esse habile: licet illō quod in consequētiam vel accessorie resultat reperiatur inhabile vt est tex. valde no. et melior de iure in. l. pen. ff. de suis et legi. vbi tēpore quo pater captus rediit ab hostibus filius iam erat mortuꝰ: et tamen fingitur filium semper fuisse in potestate patris. et bona filii applicata patri iure peculii attento q patri principale extremum erat habile. qō autem filius fingatur semper fuisse in ciuitate dicitur in consequentiam: non autem principaliter resultare. et ita tenet ipsemet Bar. in. l. fi. in pe. et vlti. col. C. de senten. pas. et in d. l. si is qui pro emptore. in. vii. char. in. v. q. prin. in materia extremorum. ita in proposito nostro nepos captus ab hostibus principale extremū semper fuit habile: ergo nepos semper fingit fuisse in potestate: licet extremum secundarium patris et aui non sit ha
29 bile per tex. solē. in. d. l. pe. ergo respōsio Bart. nō est vera. † Nam principale extremum in fictione translatiua est ille qui est captus ab hostibus in quo ipsa fictio cadit: vt est in hoc tex. nepos captꝰ ab hostibus. et in. d. l. penul. pater ab hostibus captus. ¶ Extra glo. Bar. in fi. colligit ex isto tex. in fi. q quando certum est actionem mihi cōpetere: sed dubitat que actio mihi competat: non cogor in libello exprimere actionem: sufficit enim liquere iudici qō
30 cōpetat actio vt hic. † Item quando quelibet pars dubitationis tendit ad eundē finē non est curādū de illa dubitatione: vt est tex. no. in. l. qō si dubitet. ff. de acqui. here. et sequit Ang. hic. ¶ Adde q per istum tex. dicit ipsemet Bart. in. l. fine. §. q paulatim. in pe.
31 colū. ff. de libe. agno. † q quando incertitudo est non in facto sed in iure ꝓpter varias opi. doc. tūc admitti libellus incertus etiam in re magni preiudicii. Et potes ponere exemplum in casu mihi occurrenti in quo non est mensis. Consului in ciuitate Urbini. Testator instituit tres heredes. Filium in tertia parte. Cōsanguineum in alia tertia parte. Et quemdam extraneum in alia tertia parte. et prohibuit ne aliquis eorum posset petere partem sub pe priuationis. Isti tres adierunt hereditatem et simul diu possederunt. Mortuus est ille extraneus relicto filio qui post longū tempus habita notitia dicti testamēti porrexit libellum contra alios duos in quo petiit se declarari heredem pro tertia parte mediāte persona patris sui: et prohiberi illos duos ne eum turbent in possessione tertie partis: et patiantur eum vti et frui tertia pte. Fuit dubitatum de validitate huius libelli: quia dubium est que
32 actio competat huic filio illius extranei. † Nam petitio hereditatis per quam declaratur quis heres non potuit ei cōpetere: quia post aditam hereditatem et apprehensam possessionē bonorū desinunt esse res hereditarie: et efficiunt proprie ipsius heredis. l. i. §. veteres. vbi aliquādo plene dixi. ff. de acqui. pos. ergo petitio hereditatis competere non pōt: vt est glo. in. l. ii. et ibi Bart. de fideicō. heredi. petito. et in. c. i. in gloss. magna. ad fi. de confes. in. vi. bonus tex. in. §. adipiscende. insti. de interdi. Non quoq potuit cōpetere rei vendicatio: quia per eam petitur declarari q agens sit dominus. l. ex diuerso. §. i. ff. de rei vendica. c. examinata. de iudi. sed iste
33 petiit declarari se heredem. † Item rei vēdicatio competit ad res singulares non autem ad vniuersitatem iuris sed bene corporum l. vendicatio. ff. de rei vēdi. Bar. in rubri. ff. solu. matrimo. in vlti. col. vbi dixi. Non quoq pōt competere actio familie herciscūde: ex quo testator prohibuit diuisionem hereditatis sub pena priuationis. Non quoq vident competere interdicta vt per discursum patet. instit. de interdi. tamen in casu occurrenti actor nullā actionem in specie expressit sed implorauit officium iudicis: et per officium iudicis petiit se declarari esse heredem pro tertia parte non immediate: sed mediante persona patris sui: quia heres heredis censetur heres testatoris. l. fi. vbi dixi. C. de here. insti. ¶ Intellige decisionem Bar. procedere quando ex tali facto non posset dari nisi vna actio: vel etiam possent resultare plures actiones habētes eundē effectum: vt quādo competūt due actiones: vna genera
34 lis et alia specialis vtraq est eiusdem effectus. l. certi condictio. in prin. si cer. peta. † eo quia editio actionis fit vt reus reddatur certus in defensionibus suis. l. i. in prin. de eden. Sed hic satis est certus reus ex ꝓpositione facti: ex quo vna actio non continet plusq alia: licet species actionis non exprimat. Si vero ex eodem facto plures actiones speciales resultent que ad diuersa cōpetunt: exemplum habes in. l. duobus. §. colonus. ff. de iureiur. et in. l. si duo. in prin. de solu. et tunc reo petente cogitur actor exprimere quam actionem intentet: vt in. l. qō in heredē. §. eligere. cū glo. de tribu. et glo. in. l. i. in prin. in glo magna. de eden. et ibi Bar. in fi. prin. ita concludunt Bal. Imo. et latius do. Alex. et Areti. hic cum concordantiis eorum. presertim do. Alex. Et circa eorum dicta vide que late dixi de libello alternatiuo an et quando procedat in. l. vbi aūt non apparet. §. qui illud aut illud. ff. de verb. obli. vbi etiam posui ea que per eos hic tradūtur. et per ista remanet presens. §. vtilite et bene lectus et intellectus.

1 ☞ Uariatio conditionis instituti vel substituti de vna cōditione capaci ad aliam capacem non vitiat institutionem: secus si variaretur in non capacem.
2 Existens apud hostes et sic absens potest adoptari.
3 An legitimatio possit fieri per procuratorem taz ex parte patris q filii legitimandi.
6 Adoptio non potest fieri per procuratorem.
7 Ea que non sunt in administratione patrimonii non possunt fieri per procuratorem.
8 Matrimonium potest contrahi per procuratorem.
10 In legitimatione non requiritur q filius sit presens in ipso actu.
11 Filius legitimatus potest ratificare legitimationez a patre factā eo absente etiam post mortem patris de cuius hereditate agit.
12 In beneficialibus requiritur examinatio qualitatis persone.
13 An compaternitas vel spiritualis filiatio que impedit matrimonium possit contrahi per procuratorem.
14 Qui tenet puerum in baptismo obligatur apud deum et est eius fideiussor.
15 Actus baptizādi non respicit administrationē patrimonii: ergo non potest per procuratorem expediri.

Forsitan. Premitte ad euidentiam q versi. ergo. legit altero de duobus modis. Uno modo q iste versi. sit intellectus ad principiū tex. Hoc modo q sicut nepos natus oibus ascendentibus iam mortuis potest heres institui: et eo tēpore quo nascitur reperit se tenere primum locum et sic suus heres nascitur licet post mortem nascatur: vt dicit litera in prima parte: ita et pronepos q uis sit natus viuo filio testatoris: ex quo fuit institutus admittetur ex institutiōe si cōtingit omnes predecedere. al's si institutus non esset potuisset rumpere. et iste intellectus est planus et cum sensit glo. in verbo ergo. in prin. Sed quia isto modo intelligendo ex quo in ver. si. ergo pronepos natus est viuo filio testatoris vt dicit litera et sic viuo auo. Iste casus pertineret ad velleianum et non ad consilium galli: sed ita est q omnia que dicuntur a principio huius. l. vsq ad. §. nūc de. l. velleia spectant ad gallum. vt patet ibi in aduerbio temporis nunc. et ita tenet gloss. in. §. precedenti. in glo. magna. circa medium. et ibi Bart. et alii: ideo iste intellectus quem glo. nostre Bartol. et cōmuniter omnes tenent q iste versi. ergo

versi. ergo. loquitur in pronepote nato apud hostes: viuo filio testatoris: et etiam viuo testatore: et postea rediit ab hostibus eis mortuis: et sic fingitur nasci post mortem omnium: cum videatur ciuiliter nasci quando reuertitur ab hostibus: et isto modo pertinet ad gallum. vt etiam in. §. precedenti. in ver. Idem querendum. vbi similiter loquitur de pronepote nato apud hostes: sed ibi tempore conditi testamenti mortuus erat filius testatoris. hic autem viuebat. Principium autem huius. §. loquitur in pronepote nato in ciuitate mortuis iam omnibus ascendentibus eius. Similiter versic. si. atque si ex eo natus essee adoptatus: qui loquitur de eo qui non erat in potestate testatoris tempore testamenti et fuit institutus. sed effectus est postea per adoptionem loco nepotis. Intelligitur per gl. et docto. quod erat apud hostes tempore quo fuit adoptatus. sed postea mortuis omnibus reuersus est ab hostibus: quia alias etiam iste casus non spectaret ad consilium galli. Si existens in ciuitate adoptetur in locum pronepotis superstite filio testatoris: et sic auo etiam viuo testatore. Nam iste casus pertineret ad velleium et non ad gallum. Item suppletur in text. per glo. et doc. quod nepos quando concepit istum pronepotem erat emancipatus ab auo: et sic non poterat nasci in potestate aui. §. in. institu. [illegible] et propter hoc fuit necessaria adoptio vt redigatur in potestatem aui. Vel intelligitur text. quod erat extraneus iste adoptatus in pronepotem: et tunc institutio facta de extraneo validatur et firmatur sequuta adoptionem ne possit dici preteritus: vt est tex. in. l. filio quem pater. in fi. s. eode. Iste communis intellectus glos. et doct. quod versic. ergo. loquatur in pronepote nato apud hostes. Similiter versic. atque. loquatur in adoptato apud hostes continet nimis magnam diuinationem ad tex. Sed dicit Paul. de cast. quod oportet ita subaudiri ad tex. qui non potest aliter sustineri et non conueniret alias consilio galli. et propterea dicunt Pau. de ca. et do. Alexan. quod iste. §. reputatur difficilior et magis scrupulosus qui sit in ista. l. propter subauditiones quas oportet facere ad text. vt conueniat consilio galli. Item dicunt Moder. senensi. quod iste. §. in intellectu litere est valde difficilis: et quecunque intellectum capias circa penult. et vltimum versiculum est opus vti magna suppletione et diuinatione. Sed aduerte iste communis intellectus gloss. et docto. mihi nullatenus placet: quia animus abhoret tot subauditiones: quia in toto isto tex. de capto ab hostibus: et postea rursus verbum nullum. Et si sceuola loqueretur isto casu de aliquo capto ab hostibus et postea reuerso: faceret mentionem: sicut facit in. §. precedenti. et in. §. quid si is. Et si tu ponderares text. ibi forsitan quis adhuc dubitet an istis casibus: et sic dicendo: an istis casibus videtur ad huc loqui de pronepote nato apud hostes sicut in precedenti. §. Et valde admiror quod doc. presertim Paul. de cast. domi. Alexan. et Areti. ad ista verba text. non aduerterint propter que non videretur continere diuinationem: quia dico quod illa verba istis casibus intelliguntur. s. sequentibus. prout glossella. in vb. hic exponit non autem potest intelligi de precedentibus. Hoc patet quia iste. §. principaliter et in tota prima parte loquitur de pronepote nato in ciuitate et non apud hostes. et ita gloss. et omnes tenent: licet postea intelligant versicul. ergo et versicul. atque in pronepote nato apud hostes et in adoptato in pronepotem apud hostes: ergo apparet quod illa verba istis casibus posita in principio huius. §. intelliguntur de sequentibus et non possunt intelligi de precedentibus. Raph. cu. alio modo intelligit hec verba istis casibus scilicet positis. in. §. instituens. Et hoc modo minus facerent ista verba pro communi intellectu. Item intelligendo secundum communem intellectum versiculus ergo redderetur superfluus in effectu ex quo idem erat expresse decisum in v. Idem querendum. §. precedenti. licet Paul. de cast. et do. Alexan. conentur ponere tres differentias que sunt diuinatiue et sine effectu. Item in isto versicu. ergo. iurisconsultus non bene argueret de primo casu ad secundum: quia argumentatio esset inepta de minori ad maius: et de casu minus dubitabili ad casum magis dubitabilem. Nam cui dubium esset secundum istum communem intellectum quod pronepos natus post omnium mortem naturalem potuit institui et admittitur vt suus: prout loquitur gallus in principio huius legis cum suppletione Sceuole in. §. idem credendum. Postea dicere ergo idem erit in pronepote nato apud hostes viuente filio testatoris et ipso testatore: deinde reuersus est pro nepos ab hostibus illis mortuis: certe iste casus esset magis dubitabilis: an pronepos admittatur ex consilio galli: quia hoc non potest dici nisi quia reuertendo ab hostibus fingitur tunc ciuiliter nasci: et sic iurisconsul. non bene argueret inferendo ab isto casu diuerso a precedenti et in quo est maius dubium. Unde ego teneo primum intellectum supra relatum qui est planus et sine vlla subauditione. Nec obstat fundamentum glo. et doct. illum reprobantium quia isto modo casus positi in versi. ergo. et in versi. atque. non pertinerent ad gallum sed ad velleium. Et propter hoc solum gloss. et doc. fecerunt tot subauditiones ad text. quia ad hoc de facili respondeo et dico quod iste text. principaliter tractat in toto primo casu de consilio galli: vnde licet postea in consequentiam aliquid dicat de lege velleia. istud non est inconueniens. Tenendo istum intellectum qui est planus et sine vlla diuinatione: omissis summariis et decisionibus aliorum presertim Paul. de cast. et do. Alex. hoc dicit. Pronepos nasciturus ex nepote nondum nato tempore testamenti pot. institui patre eius non recte instituto et nascendo post omnium mortem efficitur suus. Idem in pronepote nato viuo filio testatoris vt admittatur ex institutione si contingat alios omnes predecedere. Idem in adoptato in locum pronepotis. h. d. sine vlla subauditione. Diuiditur in tres partes. In prima loquitur de pronepote posthumo instituto et nato post mortem omnium. In secunda de pronepote nato viuo filio testatoris. In tertia de adoptato in locum pronepotis. secunda ibi. ergo. tertia ibi. atque. Circa primam partem tex. gl. prima ponit clare casum et communiter libri habent: isque mortuo patre deinde auo nascatur. et ista est vera litera. Aliqui habent isque viuo patre deinde auo nascatur. secundum glos. et Bar. et alios. Sed ista litera stare non potest secundum Are. et bene propter dictionem deinde: que denotat ordinem et successionem vnius facti post alterum: vt si dicam titius mortuus est: deinde caius vel pater mortuus est: deinde auus intelligitur successiue. Esset autem absurdus sermo viuentibus ticio et caio dicere titius viuit: deinde caius viuit: et similiter in tex. dicere: viuit pater: deinde auus. Nam cum vterque simul et eodem tempore viuat non cadit congrue illa dictio deinde: que denotat successionem vnius actus post alterum. l. ii. §. deinde ex his. s. de orig. iur. et. l. ii. §. deinde de postul. ergo necessaria est prima litera que habet mortuo patre deinde auo et sic successiue. Et si tu in contrarium ponderares tex. in secunda parte: ibi postea viuo filio: vbi dictio postea ponitur ad dictionem viuo. Dic quod tex. ibi vult dicere qui natus erit postea ex nepote viuo filio: et sic nihil obstat. Item dum text. dicit quia pater ipsius non recte institutus esset. Ista fuit dubitatio text. Gloss. parua in verbo nepos. et clarius in verbo non recte. exponit: non recte institutus. id est preteritus. et sic non recte id est nullo modo. et ita communiter alii tenent. Ista videtur violatiua expositio: quia aliud est aliquid non esse factum: aliud esse factum licet minus recte. l. si quis legatum. in prin. s. de falsis. Unde Are. intelligit aliter istum tex. quod iste nepos fuit institutus sub conditione: si nasceretur post mortem testatoris: prout etiam ante eum intelligit Rapha. cu. hic: et sic fuit institutus in vnum casum tantum: et euenit alius casus: quia natus est viuo testatore sed post testamentum: et sic minus recte fuit institutus: quia reperit se preteritum ex quo non fuit facta prouisio in omnem casum prout fieri debuit. l. commodissime. s. eo. et ideo tex. in prin. cum mysterio dicit si nepos post testamentum nascatur: licet glossella in verbo testamentum dicat idem si ante testamentum. Sed isto modo ista verba ponerentur a iurisconsulto sine mysterio quod non est dicendum. Sed iste intellectus Raph. et Are. mihi non placet: quia diuinat et quia etiam secundum istum intellectum nepos esset preteritus licet non omnino. Ego autem aliter intelligo text. quia pater ipsius non recte institutus esset. s. attenta. l. xii. tab. que prohibebat alienum posthumum posse institui: et etiam attenta prouisione galli que permittebat ita demum posthumum alienum posse institui in casu quo natus efficeretur suus. sed hic non est natus suus: quia viuebat filius: et sic auus precedens in gradu. istud est quod proprie et realiter et ad propositum materie nostre vuit dicere text. et propterea immediate subdit tex. quod minime est expauescendum. hic enim pronepos suus heres nascitur. In ista prima parte duo faciebant dubium in text. Primum quod iste pronepos quamuis institutus vel substitutus non deberet admitti ex substitutione quia tempore testamenti conditi hic erant duo posthumi alieni. s. nepos et pronepos: vt patet ex tex. ibi si nepos post testamentum nascatur: et nemo eorum si fuisset natus tempore conditi testamenti fuisset suus: ex quo alius. s. filius et sic auus eos precedebat in gradu quo ad proauum testatorem: et sic dispositio galli quod posthumus alienus posset institui debet intelligi de primo posthumo alieno anteriori: non etiam de alio posteriori: quia dispensatio cum sit odiosa non debet fieri de persona ad personam nec de vno casu ad alium casum vt no. Bar. in. l. cum propter. per illum tex. s. de lega. prestan. Cano. in. c. postulasti. de rescri. et Abb. in. c. ad aures. co. ti. Et sic dispensatio galli debet intelligi de primo posthumo alieno et non de sequenti diuersi gradus: quia debent intelligi de primo actu per regulam. l. boues. §. hoc sermone. s. de verb. sig. et quia verba debent intelligi per prius et non per posterius. l. qui liberis. §. hec verba. vbi dixi. s. de vul. et pupil. Ne inconuenientia multiplicentur contra regulam. l. i. cum glo. C. de do. promis. et in. l. cum post. §. gener. de iure do. Secundum dubium quia nepos pater illius pronepotis non fuit institutus sed preteritus secundum tamen quod. s. proxime dixi et hoc tenendo intellectum communem glosse et doc. et sic tanquam preteritus videbatur quod agnoscendo rumperet testamentum. §. idem credendum. s. ea. l. et. l. posthumorum. s. ti. i. ergo videbatur quod pronepos non posset ex institutione vel substitutione admitti ex quo testamentum erat ruptum. Istis tamen non obstantibus contrarium determinatur in hoc text. quod iste pronepos potuit heres institui: et assignat

ratio in tex. Hic enim suus heres nascitur quia tempore quo na
scitur nullus eũ precedebat quia ⁊ nepos ⁊ filius erant subducti
de medio viuente testatore ⁊ pronepos nascit̃ post mortẽ omniũ
vt dicit text. ibi isq; mortuo patre deide auo nascatur ⁊ sic nepos
pater huius pnepotis nunq̃ tenuit primũ locũ viuo testatore: et
sic nunq̃ potuit ei agnasci: ⁊ sic preteritio eius nõ curatur. l. si qs
posthumos. §. si filiũ. s. eo. ⁊ isto modo non reperitur in hoc text.
effectualiter institutus nisi vnus posthumus alienus: scz prone-
pos. Item sceuola in hoc tex. extẽdit prouisionẽ galli loquentem
de primo posthumo alieno ⁊ sic de nepote vt etiam procedat in se
quẽti scz pnepote alieno ⁊ in hoc proprie stat vis et notabilitas
huius tex ⁊ hoc modo habes clare enucleatam medullam huius
1 tex. ¶ † Nota ex isto tex. in versi. si. quod variatio conditionis in-
stituti vel substituti de vna conditione capaci ad aliam capacem
non vitiat institutionem. secus si variaretur in nõ capacẽ vt quia
de ciue roman o efficeretur deportatus l. si alienũ. §. i extraneis. j.
de heredi. insti. nisi talis variatio contingeret medio tempore ex-
tremorum inter testamentum ⁊ mortem testatoris. l. sed ⁊ si con
ditioni. §. solemus. j. de here. insti. Item nisi substitutio esset facta
in suitate quia tunc per emancipationem filij instituti ⁊ sic per ta
lem variationem fieret locus nepoti substituto in suitate magis
q̃ in hereditate. §. ⁊ quid si tantum. vbi dixi. s. ea. l. ¶ Item intel
ligeillud quod dixi de mutatione non capacis in capacem proce
dere in herede. secus in testatore ⁊ sic in causa efficienti. l. si filius-
2 fami. j. de testa. ⁊ l. j. §. sed si filiꝰ. s. de lega. iij. ¶ † Itẽ no. ex eodẽ
versicu. si. fm Barto. ⁊ alios qd existens apud hostes ⁊ sic absens
potest adoptari. quod intelligit Bart. per rescriptum principis
hoc expresse concedentis. argumẽ. l. iubemus. C. de emanci. libe.
alias non. l. post mortem. §. fin. ⁊ l. neq; absens. de adop. Sz trussa
est quantum ad istum tex. vbi nihil dicitur de captiuitate adopta
ti nec de eius absentia nec de rescripto principis expresse cõceden
3 tis. Hinc sumpta occasione examinat Bartol. † An legitimatio
possit fieri per procuratorem tam ex parte patris quam filij legi-
timandi: ⁊ concludit quod sic per aliqua de quibus hic per eum:
precipue quia quilibet actus potest exerceri per procuratorem si
non reperiatur expresse prohibitus. l. j. §. vsus. s. de procura. Itẽ
quia ipsi non explicant actum legitimationis nec disponunt sed
princeps vel comes palatinus. ¶ Et aduerte quod in secundo
fundamento est corruptus: ⁊ debet allegare. §. si quis ergo nõ ha
bens in ver. sit igitur licentia in gloss. in verbo precem que incipit
qualiter fieri debeat. i auf. quibꝰ modis natu. effi. legi. co. vj. ¶ Sz
istud scdm fundamentum Bar. est minus generale quia eo atten-
to nõ solũ legitimatio posset fieri per procuratorem sed etiam per
quemcũq; alium tam liberum q̃ seruum attenta. l. vniuersis. C. de
4 preci. impe. offe. allegata per Bar. ¶ † Item sequens fundamen
tum Bart. de auf. Item si quis. C. de natu. libe. parum facit quia
loquitur quando pater est mortuus ⁊ ordinauit in testamẽto filiũ
debere legitimari. Adde quod cum Bar. tenent alij omnes hic.
Idem tenent Bar. Bal. ⁊ Sali. in. d. l. post mortem. §. fi. de adop.
⁊ Bar. si tamẽ est lectura Bar. in. §. si vero his. in auf. quibus mo.
na. effi. sui co. vij. bal. i. l. neq; absens. de adop. vbi dicit d hoc fuisse
questionẽ multũ arduam in ciuitate Bononie. Et Bald. post Cy.
i. l. excusare. s. de excusa. tuto. ⁊ ibi latius Nico. de neapo. in lectu.
Bartol. ⁊ ibi etiam ambo referunt istã questionem fuisse de facto
Bononie: quia quidam misit procuratorem ad imperatorem Fe
dericum pro legitimando filio suo spurio: fuit dubitatum an po-
5 tuerit. Tamen dicit Bal. in. d. l. post mortẽ. §. fi. quod † curia impe
ratoris seruat quod legitimatio possit ibi peti per procuratorem
propter viarum discrimina. Item cum Bartol. tenet etiã Bal.
in. d. l. nec mulierẽ. C. de manu. vindi. ⁊ i. l. fi. C. de adop. ⁊ in consi.
cxlvj. prime partis. incipien. Titulus principis achaie. Sal. in. d.
l. neq; absens. et in. l. ij. C. de hisqui veni. eta. impe. Ange. in consi.
xvij. incipien. Comes Brandisius. in vlti. colum. et in consi. lxxi.
incipien. Arbiter vel arbitrator. ⁊ in consi. lxxxiij. incipi. spurius
vel naturalis. circa vltimam col. Paul. de ca. in concilio. ccxxiij.
inci. dicendum est dictam hereditatẽ. in. j. co. domi. Anto. rosel. in
tracta. suo legitimationis in titu. de causa formali. Ista est commu
nis opi. quamuis contrarium tenuerit idem Bald. in. c. cum dilec-
tus. ad fin. de ordi. cogni. per duo fundamenta. Ad que respon-
det domi. Alexan. hic. Contrarium etiaz tenuit domi. Signo. de
homo. de Mediolano in consi. cxxviij. incipien. do. Gulielmꝰ de
cadia de placẽtia. ad fi. ⁊ in consi. ccxxi. incipiente quidam dictus
Cabrinus. pro ista communi opi. allegatur text. in. c. per venera-
bilem in prin. qui filij. sint legi. ⁊ ibi do. Anto. de but. in. ij. colũ. ad
hoc no. cum etiam ad hoc allegant do. Christo. de castel. ⁊ Aret.
hic: ⁊ Bal. in. d. l. post mortem. §. fi. vbi dicit de hoc esse text. exps
sum in. d. c. per venerabilem. fm Uber. de bobio. ⁊ Cy. Naz ibi in
prin. dicit tex. quod legitimatio illorum filiorum comitis fuit pe
tita a papa per archiepiscopum arelatensem. Tamen aduerte
quod illa petitio non fuit admissa vt ibi dicit text. in fi. in vltimis

a ¶ Qd filiꝰ sit presens. Adde pau. de ca. in cõsi. xxvij. incip. dicendũ est dictam here ditatẽ in pri ma pte cõsi liorũ nouo rũ scdm im pressionem papiensem. q. s. allegat p autorẽ nu mero. 224. ⁊ ibi in casu paul. preces porrecte fue runt p p̃rez et ita etiam videt tenere Soci. in cõs. ccxij. col. ij. vsi. quoniaz adhuc. ⁊ ibi etiaz q filiꝰ poterit rati ficare talem legitimatio nẽ etiã post mortem pa tris. et alle gat Ang. in disputa. j. p Iaso. hic al legata.

verbis. Unde Bart. in. d. §. si vero his dicens etiã ipse esse de hoc
casum in. d. c. per venerabilem. in princi dicit qd illa petitio facta
per alium non fuit reprobata ex eo qd per alium pater non pote-
rit legitimationem petere. sed quia filij qui petebantur legitima-
ri erant adulterini vt in fin. illius capituli dicitur. ¶ Secundo
6 inquantum Bar. respondet ad fundamentum † de adoptione que
non potest fieri per procuratorem. d. l. post mortez. §. fi. vt hic per
eum. adde quod alio modo ⁊ notabilius respondet Nico. de nea-
po. in lecturis Bar. in dicta. l. excusare. quod ibi loquitur in actu
adoptionis per quem efficitur filius ille qui nõ est. et sic lex ibi dis
ponit circa substantiam. Sed in legitimatione solum additur qua
litas. quia de filio illegitimo efficitur legitimus: ⁊ hoc facilius
lex concedit per glo. in. l. talis scriptura. §. fin. in glo. fin. circa fin.
de lega. ij. que nota. vult quod facilius inducatur qualitas quam
substantia. et est similis glo. in. l. cũ quis. §. si quis pro eo. de solu.
7 ⁊ est egregia responsio. Tertio inquantũ Bar. dicit † quod ea q̃
non sunt in administratione patrimonij vt emancipare adopta-
re ⁊ manumittere non possunt fieri per procuratorem per glo. in
d. l. nec mulierem. ⁊ ibi plenius Bald. C. de manu. vin. Adde. l. fi.
ff. de cura. furio. ⁊ in. l. seruus furiosi. de manumis. ¶ Sed caue qz
contrahere matrimonium non spectat ad administrationem pa-
8 trimonij. † et tamen fit per procuratorem. l. v. de ritu nup. ⁊ c. fin.
vbi glo. ordi de procura. ergo fundamentum Bartol. non est gene
raliter verum. ¶ Quarto dum Bar. respondet ad. l. omnes. C. de
his qui veni. eta. impe. eius lectura habetur communiter diminu
9 ta. † Sed debet dicere quod aliquando requiritur presentia pso-
ne ad cognitionem cause que sine ea fieri non potest vt quando mi
nor vult impetrare veniã etatis requiritur eiꝰ presentia vt ocedẽs
videat ex eius aspectu ⁊ sermonibus an sit habilis ad administran
dum patrimonium ⁊ cuius etatis sit iuxta. l. minor. xxv. annis ex
aspectu. s. de mino. ⁊ tunc non possit fieri in absentia. ita loquitur
d. l. oẽs. Aliquãdo requiritur presentia non ad cognitionẽ sed ad
executionẽ vt in criminalibus in quibus ingeritur pena corpora
lis: ⁊ tunc requirit presentia persone rei vt in eius psona fiat exe-
cutio pene. ⁊ tunc nõ admitteretur procurator. l. pe. §. ad crimẽ. j.
d pub. iudi. ⁊ l. seruum quoq;. §. publice. cũ glo magna. de procu.
Aliquando non requiritur presentia persone nec ad cognitionez
nec ad executionem vt in casu nostro: ⁊ tunc potest fieri in absen-
10 tia. ¶ Quinto inquantum Bart. tenet † quod in legitimatiõe nõ
a requirit quod filius sit presens[a] in ipso actu sed sufficit quod ratũ
habeat. per tex. in. §. generaliter. in auf. quib. mo natu. effi sui. et
ita sequuntur omnes hic. Adde Bald. in prealle. consi. cxlvj. pri-
me partis. in vlt. col. Gemi. in. c. j. §. ex parte vero. per illum text.
de conces. preben. in. vj. Item adde in simili text. in. d. l. iubemus.
ad fi. ⁊ ibi Sali. C. de emanci. libe. ⁊ doctri. Bart. in. l. si autem plu
res. p illum tex. j. de aqua plu. ar. vbi tenet: quod quãdo requirit
consensus et voluntas alicuius. tunc potest precedere vel sequi:
11 vt ibi ⁊. l. fi. C. ad mace. ⁊. l. ratum. de solu. ¶ † Item adde qd filius
legitimatus potest ratificare talem legitimationẽ etiaz post mor
tem patris de cuius hereditate agit. ita singulariter tenet Ang. i
qõne per eum disputata inci. Nobilis quidam genere. in. iij. colũ.
sequitur. d. Alexã. in consi. cxxxj. primi volu. incip. eleganter fuit
cõsultũ in vlti. col. de quo. vltimo vide per Ange. vbi videt aliter
tenere in. d. consilio. lxxj. ¶ Sexto ⁊ vltimo predictã cõem cõclu
sionem limitat do. Signo. de homo. in prealle. consi. ccxxi. incipiẽ.
quidam dictus Cabrinus non procedere in legitimatione quo ad
feuda per rationẽ Bar. hic: dum rñdet ad. l. omnes. C. de his qui
veni. eta. impe. qd vbi requiritur cause cognitio circa qualitatem
persone non potest illud explicari in absentia per procuratorẽ sz
sic est qd in feudis requiritur discussio qualitatis psone an sit ha-
bilis ad prestandũ seruitia personalia dño ⁊ seruãdum fidelitatẽ
c. j. de nul. vasal. qui ar. bel. depo. ⁊ c. imperialem. in princi. et. §.
preterea ducatꝰ. de prohi. feu. alie. p Fed. ⁊ in. c. j. §. filiã. d succes.
feu. ¶ Istã limitationem reprobat. d. Cardi. Alexã. in. d. c. p ve-
nerabilẽ. in. iij. colũ. Referunt ⁊ simpliciter sequũt Moder. senẽ.
hic quia iuramentum fidelitatis põt prestari per procuratorẽ vt
est tex. in. c. j. §. sed vtrũ. per quos fiat inuesti. ⁊ sufficit generale mã
datũ fm Moder. ⁊ ibi. itez in beneficialibus requirit examinatio
12 qualitatis persone † vt in. c. cum in cũctis. de elec. ⁊ in. c. de multa.
de preben. et tamen acquirũtur per procuratorẽ vt in. c. accedẽs. d
preben. ⁊ in. c. si tibi absenti. de pben. in. vj. ¶ Ultimo querit bart.
13 † An cõpaternitas vel filiatio spiritualis que impedit matrimo-
nium. c. j. ⁊. ij. de cogna. spiri. in. vj. possit cõtrahi. per pcuratorẽ ⁊
tz q non quia in baptismo pater spiritualis aliqd agit ⁊ dispo-
nit ⁊ nõ simplicit cõsentit ergo nõ debet posse fieri p pcuratorẽ
d. l. post mortem. §. fi. de adop. ⁊ ita dicit tenere Cano. Et licet nõ
declarat Bar. quid agat vel quid disponat. Dic quia debet pro
prijs manibus tenere puerũ. supra sacrũ fontẽ ⁊ ipsum leuare d
ipso fonte: et pro ipso respõdere: ⁊ pro eo fideiubere apud deũ vt
c. de his. ⁊ c. ad limina. ⁊ c. omnes. xxx. q. j. ⁊ illa iura presertim in
d. c. ad limina.

d.c.ad limina loquunt personaliter in verbo: proprijs manib⁹. ꝛ in verbo supra seq. que verba significant actum baptismi debere
14 personaliter explicari: ergo nō per ꝓcuratorē. ¶ †Item qui tenet puerum in baptismate obligatur pro eo apud deum. et est eius fideiussor: vnde tenet ipsum instruere in fide saltē in oratione dominica ꝛ symbolo apostolorū vt est text. de consecra. distin. iiij. in. c. vos ante omnia. Sed fideiussor absens non obligatur. l. blandit⁹. C. de fideius. ꝛ. l. v. §. satisacceptio. ff. de verbo. oblig. ¶ Sed potest dici qd ista est larga ꝛ impropria fideiussio. Item vt dicit domi. Abb. in. c. veniens. de cogna. spiritua. in istis non eligitur aliqua industria persone: quia quilibet potest regulariter esse compater: nec agitur de magno facto: ergo debent posse per procuratorem expediri. ¶ Tamē pro cōclusione Bar. ꝛ cōmuni facit: q2 actus
15 †baptizandi non respicit administrationem patrimonij: ergo videtur qd nō possit per procuratorē expediri per doctr. Bar. hic. De qua dixi in precedenti articulo. Item sicut filiatio ciuilis que cōtrahitur per adoptionem nō potest induci per procuratorē. d. l. post mortem. §. fin. ꝛ. l. neqꝫ absens. Ita nec ista filiatio canonica que cōtrahit per compaternitatem. ꝛ fuit ratio Cano. in. d. c. ve-
16 niens. †cum Bartol. tenent communiter omnes hic. ꝛ Archi. in c. j. in. j. col. de cogna. spiritu. in sexto. vbi dicit qd de hoc sepe fuit interrogatus. ꝛ ibidem Gemi. in prin. post alios per eū relatos. Archi. in. c. non plures. de consecra. distinct. iiij. late Joan. and. in regula pōt quis in mercu. do. Anto. de but. in. d. c. veniēs. Jmol. in. c. accedens. de preben. Bal. in. l. si quis alienam. per illum tex. C. de nup. ꝛ in dicta. l. si post mortem. §. fi. Ang. de are. in. §. illud. institu. de nup. ꝛ ista est cōmunis opi. quicquid teneant. d. Cardi. ꝛ do. Abb. in. d. c. veniens. ꝛ Bal. in. l. vnica. §. ne autem. in penu. col. C. de cadu. tol.

1 Quñ nepos vel ꝓnepos instituit sub conditione si filius moriat viuo testatore debet filius primo loco ex aliqua parte de necessitate institui nec tunc sufficeret eum exheredari.
2 Hec verba si filius meus viuo me moriatur non inducunt tacitam institutionē filij que sufficiat ad validitatem testamenti.
3 Si filius sit preteritus ꝛ moriatur viuo testatore testa. est nullū.
4 Appella. partis simpliciter venit dimidia.
5 Jure ffo2ū non sufficiebat filium institui ex certa re: sed debebat institui in aliqua quota vt valeret testamentum.

In omnibus. In testamento in quo nepos posthumus instituit scdm consiliū galli cum suppletionibus sceuole. s. positis necesse est filiū primo institui. ꝛ isto casu frustra exheredatur: quia reperitur exheredatus post mortē suā. Nisi sit filius apud hostes decedens. Item nepotes ꝛ alij descendentes qui non tenent primū locum non debent de necessitate primo loco institui quando eorum liberi instituunt h. d. ꝛ sunt tria dicta seu tres regule. scda ibi: quod non est necesse.
1 tertia ibi ꝛ in nepote. ¶ †No. primo qd quando nepos vel ꝓnepos instituit sub conditione si filius moriat viuo testatore debet etiam filius primo loco ex aliqua parte de necessitate institui: nec tunc sufficeret eū exheredari quia diceret exheredatus post mortem suam: ꝛ sic talis exheredatio frustra fieret cum non possit in
2 eius vita confirmari. l. si ita scriptum. §. fi. s. eo. ¶ †Et sic pondera esse tex. ineuitabilem contra Bart. quod illa verba si filius me viuo moriatur non inducunt tacitam institutionem filij que sufficiat ad validitatē testamenti. Nec potes dicere prout dicit Bart. hic ꝛ latius. s. in princ. huius. l. qd tacita institutio sufficiat. Nam tacita institutio non respicit aliquam partem sed totam hereditatem. ergo iste tex. qui requirit institutionem filij fieri ex aliqua parte necessario loquitur in institutione expressa. item ad quid diceret tex. filium debere institui si verum esset illud quod tꝫ Bartol. quod in omnibus his speciebus videatur tacite ꝛ simpliciter in-
3 stitutus. De quo dixi plenius. s. in princ. huius. l. ¶ †Secundo pondera hic esse tex. no. quod si filius esset preteritus ꝛ moreretur viuo testatore testamentū esset nullum: quāuis in eo sint instituti alij venientes ab intestato: quod videtur contra text. in. l. posthumus. in ver. idem ꝛ circa. j. titu. j. Sed dic quod ille text. procedit de equitate pretoria. secus de iure ciuili: vt hic ꝛ. §. idem credendum. in ver. ita sanc. s. eadem. l. ꝛ. §. etiam si parente. in versi. ꝛ hꝫ j. ea. l. sm Bald. Ange. ꝛ do. Alexan. hic ꝛ in. d. §. etiam si parēte. Raph. cu. in repeti. l. si filius qui in potestate. s. eo. do. Alexād. in l. si ita scriptum. in prin. s. eo. ꝛ ante eos Bald. in repe. l. in suis. in xij. col. s. eo. vbi dicit quod tota ista lex non procedit de equitate pretoria per. d. l. posthumus. in princ. ꝛ in versi. idem ꝛ circa. dicvt plenius dixi in. §. idem credendū. s. ead. l. ¶ Tertio principaliter pondera tex. ibi ex aliqua parte. hic videri tex. contra glo. que reputatur singu. in cle. vni. in verbo aut earum parte. de foro com-
4 peten. que tenet qd † licet appellatione partis simpliciter veniat dimidia. l. nomen filiarum. §. portionis. j. de verb. signi. ꝛ. c. ij. de deci. in. vj. Est verū nisi adijciatur dictio aliqua: quia tunc intel-
a ligit de quacunqꝫ minima particula. ita dicit illa glo. [a] ꝛ Bald. in l. j. in penul. colū. C. de inoffi. dona. ꝛ in. l. si eum vel in vtero. C. de testa. mili. ꝛ in. c. j. §. cum autē. in vlti. col. de cōtro. inuesti. Joā. de imo. in. l. plures. j. de dā. infec. ꝛ in. c. fi. in. vij. co. de dona. d. Abb. in. c. super eo. in scdo no. de eo qui cogno. consangui. vxo. sue. Hic est tex. in contrarium qui dicit ex aliqua parte ꝛ tamen non verificat in qualibet minima particula. cum non possit comprehendi minor portio qꝫ sit legitima. l. papinia. §. quoniā autē quarta. s. de inofficio. testa. licet hodie per iura noua Codi. aliud sit inductuꝫ per. l. omnimodo. C. de inoffi. testa. Nisi dicas qd istud hic sit ꝓpter subiectā materiā. argumēto. l. si vno. in pn. s. loca. Et sic hic illa verba ex aliqua parte intelligunt saltē legitima rōne subiecte materie: vt dixi. ¶ Quarto not. ex eodem verbo ex aliqua parte
5 sm Bal. Jmo. Paul. de ca. ꝛ Are. † quod de iure isto nō sufficiebat filium institui ex certa re sed debebat institui in aliqua quota vt valeret testamentum. sed hodie de iure aut. sufficit in re certa institui. vt. §. aliud quoqꝫ capitulū. in ver. ceterum. in aut. cum de appel. cogno. co. vij. p gl. i. l. si qs pore. j. ad trebel. ꝛ in. l. quoties.
6 C. de here. insti. ¶ † Quinto no. ex tex. ibi. Nam frustra exheredabitur post mortem suam. hic esse fortem text. quod ad hoc vt habeat locum prouisio galli non est necesse filio instituto licet moriatur viuo testatore datū esse coheredem vel substitutum. eo quia tūc non frustra exheredaretur quia tunc esset coheres cuius aditione posset ꝯfirmari exheredatio in vita filij. vt. l. filius a patre. in prin. in vltimo respon. s. eo. Cōtra Bal. ꝛ Ang. in prin. huius l. Et ita ponderat Bal. met hic in secunda oppo. ꝛ seipsum corrigit. ꝛ si diceretur. Nam dato coherede vel substituto si moriatur filius institutus viuo testatore testm̄ esset in causa caduci. l. vni. §. pro secundo. C. de cadu. tol. ꝛ sic esset incōtinenti nullum ꝛ sic etiā antequā nepos preteritus nasceretur: ergo frustratoria fuit ꝓuisio galli inducta ne natiuitate posthumi preteriti rumperetur testamentū. Nam ex quo semel erat ruptū ex alia causa amplius rūpi non poterat. l. nam ꝛ si sub conditione. §. post defectum. j. tit. j. ꝛ. c. ad dissoluēdū. de desponsa. impu. ¶ Omissa so. Jmo. Paul. de ca. ꝛ do. Alexan. hic. ꝛ in prin. huius. l. qui dicunt prouisionem huius. l. esse factam si testator volebat testatus decedere qd nihil
7 est, † quia imo facta est ne testamentum rumperetur agnatione posthumi preteriti vt quasi per totam istaꝫ. l. Jdeo dic qd ista lex de necessitate intelligitur quādo datus fuit coheres vel substitutus non quidē simpliciter prout tenēt Bal. ꝛ Ang. in prin. huius l. sed post mortem filij. ꝛ sic si filius viuo testatore moriatur. ꝛ hoc habuit gallus pro cōstāti. ꝛ tūc omnia sunt plana. ꝛ procedit iste tex. sine scrupulo. qd tūc filius frustra post mortem suam exheredabitur ex quo coheres vel substitutus non potest in vita filij exheredati adire hereditatem. Et sic exheredatio non fuit confirmabilis in vita filij exheredati. ꝛ sic nulla. l. si ita scriptum. §. fin. s. eo. Item isto modo si nepos posthumus fuisset preteritus potuisset nascendo rumpere testamentum: quia tunc per mortem filij heredis vniuersalis contingentem in vita testatoris testamentum non fuisset in totum quasi caducum: tunc esset locus substituto vel alij heredi a quo testamētū potest incipere. d. l. vnica. §. pro secūdo. et l. iiij. §. fi. s. eo. ꝛ ita etiā latius tenui in prin. huius. l. extra glos. in
8 vltima oppo. vbi vide plenius. ¶ † Sexto ꝛ vltimo. not. ver. et in nepote. qd licet supra ponat pro constanti qd filius debeat institui. tamen non debent de necessitate institui nepotes ꝛ alij vlteriores: ꝛ licet possint effici proximiores: si filius primi gradus ante decederet. ꝛ hoc modo rumperent testm̄. l. posthumorū. j. ti. j. Tñ gallus non posuit nisi ea que erant necessaria ad validandā institutionē considarato p̄senti statu. ꝛ forte nō fient vllo tpe primiores. ꝛ si dicas quare sceuola hoc non considerauit. Rñdeo q2 istud pertinet ad scdm caput legis velleie que induxit eorum institutionem rumpere testm̄ vt. §. etiā si parente. j. ea. l. ideo sceuola. ibi reseruauit. ¶ Jn gl. in verbo dūtaxat in fi. Jsta gl. verū dicit considerato isto iure ꝛ etiā hodie considerato iure aut. si emancipatus sit preteritus cū insertione cause: q2 habet necesse contratabulare. si autem emancipatus esset preteritus sine insertione cause: tūc testamētū esset ipso iure nullum quasi forma nō seruata. ita tenet gl. magistra. ꝛ approbata in. §. exheredatos. in aut. de heredi. et fal. Bar. ꝛ alij hic. ꝛ in aut. ex causa. C. de libe. ꝑte. ꝛ in. l. filio ꝑterito. j. titu. j. ꝛ ita remanet expeditus presens. §.

1 Lex velleia habet duo capita.
2 Ratio que mouit gallum. s. ne preteritione posthumi rumpatur testa. eadem mouit velleium.
3 Substitutio facta vnum casum in personam substituti non extenditur ad alium casum.
4 Jn heredis institutione debet inspici tempus testamenti.
5 Jn stipulatione partes apponendo cōditionē volunt inspici tēpus euenientis cōditionis adeo q2 defectus a principio existens vel postea superueniens non vitiat stipulationem dūmodo cesset tempore existentis conditionis.
7 Pluralitas personarum non presumitur.

a ¶ Jta dicit illa gl. ad de qd etiā illaꝫ gl. sequitur d. Bartho. soci. in cōsil. ccxv. col. iij. post pn. ꝛ in cōsi. cclxxij. colū. v. ver. vij. ista conclusio.

8 Si relatiuū ⁊ antecedens regantur ab eodem verbo est mala grā
matica.
9 Appellatione descendentium ex virili sexu comprehendit neptis
femina nata ex masculo licet ipsa non sit virilis sexus.
10 Si quis acceperit rem in emphiteosim pro se ⁊ descendētib⁹ suis
virilis sexus seu per virilem sexum an comprehendatur mascu
lus ex filia natus.
11 Idē iudicamus de descēdentibus a principio sicut de eodē capite
12 Maritus non est affinis sed affinitatis principium ⁊ tamen idē
iudicamus de marito sicut de affine.
13 Idem iudicamus de principio ⁊ causa prout de causato.
15 Femina si sit de descendentibus virilis sexus quasi descendēs a vi
rili sexu non tamen dicitur de descendentibus per lineam mascu
linam quia ille dicitur descendere per lineam masculinam qui est
in ipsa linea.
16 Si quis recepit emphiteosim pro se ⁊ suis descendentibus ma
sculis an conprehendatur nepos natus ex filia vel pronepos na
tus ex nepte.
17 Grauatus restituere hereditatē titio ⁊ ei⁹ heredib⁹ masculis nō i
telligit grauat⁹ restituere nepoti titij nato ex filia.
18 Ubi femina non succedit nec etiam eius filius.
19 Quoties per statutum excluditur proximior in gradu fortius dz
excludi remotior.
20 An per legitimationem nepos spurius ex filio legitimo possit
effici suus auo post mortem filij.
21 Si testator habeat filium legitimum ⁊ naturalem ⁊ ex eo nepotē
spurium ⁊ solum filium instituat deinde eo viuo legitimetur ne
pos spuruis si postea moriatur filius deinde auus nepos legiti
matus post testamentū factum rumpet testamentū cum per legit
mationem efficiatur suus.
22 Argu. de legitimatione ad adoptionem an sit bonum.
24 Legitimatio que pēdet a sola potestate principis censetur quasi
impossibilis.
25 Potestas legitimandi competit soli principi supremo ⁊ nō infe
riori: nisi ex eius concessione vnde reges recognoscentes superio
rem nō possunt legitimare.
26 Que non sunt solita per principem concedi reputātur quasi im
possibilia.

Nunc de lege velleia.

Siue nepos nascat filio iā mortuo tem
pore testamenti: siue filio tunc viuo sed postea moriente anteꝗ̄ ne
pos nascatur: valet institutio talis nepotis nati viuo testatore ex
puisione primi capitis legis velleie. h. d. vsq̄ ad. §. etiā si parente
⁊ reputatur ſm Bart. ⁊ Paul. de cast. valde difficilis ⁊ scrupulo
1 sus. §. sed ego cum clarum reddam. ¶ † Premitte ad euidentiam
qđ lex velleia habet duo capita. Primū ponitur hic scđm in. §. se
quenti. etiam si parente primum caput. l. vellie. loquens de nepo
te postbumo nato post testamentum sed viuo testatore est bifurca
tum. Nam prouidet siue filius iam sit mortuus tempore testamēti
siue filius viuat tpe testamenti sed moriat ante quā nepos nascat
nec per hoc desinit esse vnum caput: quia ambo mēbra claudunt
sub verbis primi capitis positis in fine huius. §. quisquis virilis
sexus suus heres nascet heres esto. Itē ſm Bar. in. ij. colū. non de
bent dici duo capita ex quo sub eadem conceptione verborū com
plectunt. Item vltra Bar. ista duo membra: ideo faciunt vnum
caput quia ambo clauduntur sub vna rōne que subtiliter colligi
tur in versi. quid enim. Nam quid refert tempore testamēti iā sit
mortuus filius qđ est vnum mēbrum primi capitis vel tpe testa
menti sit viuus filius: deinde moriatur viuo testatore ante natiui
tatem nepotis quod est aliud mēbrum primi capitis: cum vtroq̄
casu tpe natiuitatis nepotis nascatur su⁹ quia eo tpe nullus eum
precedit. ⁊ istam declaratione ad tex. planam glo. ⁊ scriben. nō ita
plane ponunt. ⁊ hoc modo cessant multa que dicuntur p glossas
⁊ doc. hic. ¶ Omissa diuisione Bar. quā cōiter ceteri sequuntur
Ego diuido istum. §. in sex partes vsq̄ ad. §. etiam si parente. In
primo se cōtinuat ad pcedentia ⁊ ponit mentem ⁊ effectū. l. velleie.
In scđa ponit primū membrū primi capitis de nepotibus post
humis institutis iā mortuis filijs: quē casum velleius habet pro
indubitabili. In tertia per modum illationis illud exemplificat.
In quarta ponit scđm membrū primi capitis de nepotibus post
humis institutis viuo adhuc filio tēpore testamenti: sed mortuo
antequā nascatur. In quinta illud probat ratione. In sexta pbat
ex verbis generalibus legis velleie. scđa est ibi: ⁊ videt. tertia ibi:
qd ergo si filii habeas. quarta ibi: vt nō solū illud. quinta ibi: qd
enim necesse est. sexta ⁊ vltima est ibi: tametsi ita. ¶ Item aduerte
q difficultas istius. §. super cuius intellectu glos. ⁊ doc. multum
laborāt presertim Moder. ⁊ maxime Are. causat̄ ppter versi. vt
nō solum. vbi dicit si nepos qui eo tpe instituatur quo filius non
sit verum etiam si viuo patre nascat. Et sic videt loqui de nepote
nato viuo patre ⁊ sic filio: ⁊ cōsequenter de nepote non suo: ⁊ con

sequēter videt velle tex. qđ primū caput. l. velleie. prouideat etiā
de nepotibus natis non suis. Sed istud est ō directo ꝯ istum tex.
in prin. ⁊ in versi. si. vbi tex. expresse dicit primū caput ad eos spe
ctare qui cum nascerentur sui heredes futuri essent. et isto modo
tex. videt sibijpsi de directo contradicere. Itē iste casus qñ filius
viuebat tpe testamēti ⁊ etiā tpe quo nascitur nepos ꝫ postea mor
tuus est viuente testatore añ nepotē est nouissima puisio Juliani
quā Julianus suppleuit ad primū caput. l. velleie. vt patet in. §.
ille casus indifficilis. j. eo. l. vbi iuriscō. dicit qđ antea super hoc ca
su nullo iure erat prouisum per aliquē alium. Ideo non videtur
qđ iste tex possit vlla via de mundo pcedere i hoc casu. Propter
has difficultates gl. ⁊ doc. hic multa inculcant nō necessaria. Itē
quia hic videt antecedens ⁊ relatiuū habere solum vnum verbū
a quo ambo regantur quod grāmatica non patitur. Sed omnes
iste difficultates cessāt ⁊ litera est plana si bene ordinetur hoc mō
vt nō solū illud qđ proxime dictū est lex velleia notauerit si nepos
nascatur quod verbum nascat est positum in fine huius versicu. ⁊
vadit ad istam dictionē si nepos deinde subdit litera qui eo tpe in
stituatur quo filius non sit ⁊ iste est primus casus indubitabilis.
postea subdit verum etiam si viuo patre. s. instituat non autē na
scat. qđ sequit. in hoc modo intelligendo relatiuū qui: nō erit sup
fluum. ⁊ litera erit plana. bona erit cōparatio facta per verbum
instituat. Hoc modo: qđ lex velleia habeat locū non solum si ne
pos instituat mortuo filio verum etiam si eo viuo ⁊ sic viuo patre
instituat. Non autē intelligas qđ non solum loquatur lex velleia
quando nepos instituitur eo tempore quo filius non est verum
etiam si viuo patre nascat quia tunc comparatio esset inepta ⁊ ob
starent contra text. difficultates supra mote. ⁊ ita etiam intelligit
istum text. Sali. hic licet predictas difficultates non attingat. et
dicit qđ isto modo cessant omnes scrupulositates glosse ⁊ doc. ita
etiam breuiter intelligit istum text. Rapha. cu. hic. ⁊ istum intel
lectum etiam tenent Moder. senē. hic licet de Sali. et Rapha. nō
faciant mentionem. ⁊ sic vno verbo intelligitur text. verum etiam
si viuo patre instituatur. ⁊ verbum nascat quod sequitur facit dif
ficultaem: cum sit positum in fine orationis vadit ad antecedens
si nepos. supra positum ⁊ isto modo omnia sunt plana. et solum il
lud verbum nascat faciebat difficultatē ⁊ obscuritatē tex. ¶ In
tex. ibi quid enim necesse est tēp⁹ testamēti faciēdi respici. Dic vt
tūc nepos a nemine precedatur quasi lex velleia loqueretur ō ne
potib⁹ postbumis qui tēpore testamēti nascerētur sui. ⁊ istud fa
ciebat dubitationē quia cum filius viueret tempore conditi testa
menti: si nepos illo tempore natus fuisset non fuisset suus ex quo
filius precedebat eum in gradu. sed iurisconsultus decidit ꝙ sa
tis sit attendi tempus quo nascitur cū verba. l. velleie posita. s. in
prin. ⁊. j. in versi. si. respiciant tēpus natiuitatis ⁊ non tempus te
stamēti. Itē dicit Bar. licet. scđm. l. xij. tabu. deberet inspici tem
pus testamenti vtrū postbumus qui instituebatur tūc nasciturus
erat suus. Tamen legi velleie hoc visum est non equū. Ad quid
enim debet inspici tēpus testamenti cum sufficiat inspici tps quo
2 nascitur. vt dicit litera. ¶ † No. primo ex tex. ibi similiter: ꝙ ratio
que mouit gallum. s. ne preteritione postbumi rumpatur testamē
tū. §. idem credendum. in fi. ⁊. §. quid si is. ⁊. §. si ci⁹. eadē ratio mo
uit velleiū ⁊ quēadmodum gallus induxit posse institui postbu
mum nasciturum post mortē testatoris in casu quo nascitur suus
s. filio premortuo velleius statuit posse institui etiam eos qui na
scuntur sui in vita testatoris vnde iura dicuntur similia ex quo ca
dunt sub eadem ratione. vt est text. ad hoc bene not. in. l. qui liber
is in prin. j. de vulga. ⁊ pup. ⁊ ibi Bald. ad hoc not. ⁊ dicit ibi me
3 lius haberi ꝙ̄ alibi de iure ciuili. ¶ † Scđo no. ſm Imo. ⁊ Aret.
hic esse tex. no. qđ substitutio facta in vnū casum in personam sub
stituti non extenditur ad alium casum. Nec prouisio legis facta
vno casu trahitur ad alium. si enim substitutio facta scđm cōsiliū
galli de postbumo nascituro post mortem testatoris extenderet
ad postbumum qui nascitur i vita testatoris certe nō fuisset opus
ista prouisione legis velleie. Tamen lex velleia hoc ideo induxit
quia per mutationē talis casus surgebat quodammodo mutatio
persone quia alius videbatur postbumus qui nascebat post mor
tem testatoris alius qui nascebat in vita. vt. l. commodissime. s. eo.
Secus quando mutatio cōtingebat in personam instituti. tūc be
ne trahitur ad alium casum. vt est tex. in. §. ⁊ quid si tantū. s. ea. l.
⁊ istam differentiam facit Bar. s. in prin. huius. l. vbi dixi. ¶ Sz
tu aduerte qđ gallus tantum prouidit postbumum nepotē posse
heredē institui quando nascebat post mortem patris ⁊ aui: quia
quando nascebat mortuo patre sed viuo auo supererat auus testa
tor qui subducto filio de medio poterat prouidere ruptele testa
menti instituendo ipsum nepotem iam natum ⁊ sic qui non erat
amplius postbumus. ꝫ velleius considerauit multa posse euenire
ppter que licet auus testator superesset: tamen non posset sibi p
uidere. puta si efficeretur mente captus vel furiosus vel surdus:
vel alio modo de iure vel de facto impediretur ideo induxit quod
testator

testator instituere possit nepotem posthumũ etiam si nascať viuo
auo: τ sic testatore post mortẽ patris. τ ista fuit fundamẽtalis ra-
tio q̃re ꝓuisio galli facta in vno casu nõ trahebať ad aliũ postea
inductũ per velleiũ propter defectũ potestatis. ¶ Tertio not. in
versi. quid ergo. inspici tp̃s natiuitatis nepotis τ non tp̃s cõditi
testamẽti. Nec obstat tex. in. l. si alienũ. §. ĩ extraneis. ĵ. de here. in
4 sti. † vbi in heredis instõne dʒ inspici tp̃s testamenti. Respondet
Bar. qõ ibi tex. loquiť in instõne pura. hic in conditionali vbi dʒ
inspici tp̃s cõditionis. l. pe. τ per totũ. ĵ. de regu. cato. τ. l. ĩ tẽpus.
τ ibi Bar. etiã idẽ dicit. ĵ. de here. insti. τ bar. in. d. §. in extraneis.
circa fi. Nam testator apponendo conditionem non vult inspici
tẽpus cõditi testamenti sed tẽpus futurum ẞm Bar. in. l. cetera.
§. tractari. ad fi. ĵ. de lega. j. τ in. l. ex facto. in pri. ĵ. de vulg. τ pup.
5 Bald. in. l. ij. §. filius. s̃. e. τ in. l. iiij. in fi. C. de actio. emp. † Sicut
etiã in stipulatione: partes apponendo conditionem volunt in-
spici tẽpus euenientis cõditionis: adeo qõ defectus a principio
existens vel postea superueniẽs nõ vitiat stipulationẽ: dũmodo
esset tempore existentis cõditionis. tex. est in. l. existimo. in prin.
6 ĵ. de verbo. obli. ¶ Ista sol. Bar. mihi non satisfacit: † quia ea at
tenta sequereť qõ etiam ante gallum τ velleium posthumus alie
nus potuisset heres institui: ex quo institutio est conditionalis τ
confertur in tp̃s habilitatis. τ sic in tempus quo nepos posthu-
mus erit suus. d. l. in tẽpus. vnde scdo modo respondet Bar. qõ
debet inspici tẽpus testamenti: verũ: quando ita inspiciendo va-
leret institutio. Sed hic attento tpe testamẽti nepos erat posthu
mus alienus qui institui nõ poterat: ideo attendiť tp̃s natiuita-
tis quo tpe habilitatur. τ sic vtroqʒ tpe inspecto valet testm̃ lʒ va
rieť conditio posthumi instituti. ¶ Antequã veniã ad glo. vltra
ea que dixi. s̃. ad intellectũ huius text. vt eum clarius habeatis:
Diuido nunc alio modo istum. §. in. v. partes. In prima vt dixi
se continuat ad precedẽtia τ ponit effectuʒ legis velleie. In scda
ponit primũ caput legis velleie. In tertia per modum illationis
illud exemplificat procedere in vtroqʒ membro. siue filius iam sit
mortuus tempore testamẽti qui est indubitabilis. siue viueret tẽ
pore testamenti sed moreretur ante natiuitatẽ nepotis: qui casus
est magis dubitabilis cũ attento tempore testamẽti nõ fuisset na-
sciturus suus. In quarta remouet istud dubiũ de tempore testa-
mẽti spectãdo. In quinta ꝓbat illã decisionẽ ex v̄bis generalibꝰ
legis velleie. scda ibi: τ videtur primũ caput. tertia ibi quid ergo
si filium habeas. quarta ibi: quid enim necesse est. qnta et vltima
est ibi: nam τ si ita. Et ordina verba litere ibi vt non solũ: vt dixi
s̃. in tex. et omnia sunt plana. ¶ In glo. prima ibi. τ fuit velleius
iurisconsultus. Hoc ideo dicit glo. quia si fuisset consul. appella-
tum fuisset hoc senatuscon. velleianum: sicut in illo tit. ĵ. ad sena-
tuscon. velleia. τ non lex velleia. Et sic vult glo. quod alius fuerit
7 velleius de quo hic τ aliꝰ de quo in dicta. l. ij. s̃. ad velleia. † Sed
caue quia non presumitur pluralitas personarum: τ sic qõ plu-
res fuerint vellej ẞm Bar. in. l. si in rẽ. in prin. s̃. de rei vẽdi. τ ibi
ideo dicitur senatusconsultũ: quia ꝓcessit non ab vno vt hic. sed
a senatu velleio cõsule autore. vt dicitur in. §. senatus. insti. de iu.
na. gen. τ ciui. hic autem ꝓcessit a solo velleio. ¶ In ea. glos. ibi.
Et habet hec lex duo capita. Ista glo. melius declarat capita le-
gis velleie q̃ꝫ alia que sit in ista. l. vel in corpore iuris τ ponit ve-
ritatẽ: licet gl. aliter dixerit in. §. si eius. in fi. glo magne. in verbo
excludatur. s̃. ea. l. Et licet Barto. hic dicat qõ primũ membrum
primi capitis legis velleie quo cauetur quod nepos nasciturus
posset institui filio iam mortuo ante testamentum: istud non fuit
necessariũ scdm eum. Ex quo talis nepos si fuisset natus tẽpore
testamẽti fuisset suus τ sic nõ erat posthumus alienus τ cõsequẽ
ter poterat istitui etiã ex lege. xij. tab. §. posthumo. insti. de lega.
τ insti. de bo. pos. in princ. tamen tu dic. qõ clara sunt verba legis
velleie in primo capite: τ spectant ad eos qui q̃n nascuntur: na-
scunť sui. vt est tex. hic in prin. in ver. τ videť. in fi. in versi. nam et
si ita. nec obstat qõ istud nõ fuit necesse: q̃r etiã lex velleia in scdo
capite: τ sic in. §. etiã si parente prouidit cõsulendo qõ nepos na-
tus tempore testamẽti filio etiã tunc viuente debeat institui. τ tñ
talis nepos natus tẽpore testamẽti non prohibebať institui etiã
per legem. xij. tabu. cum non esset posthumus alienus. τ ita etiã
tenet do. Alexã. hic. ¶ Capio gl. in v̄bo si nepos eo: quã diuide
in tres partes. In pma timore cõtrarij qõ statim formabo decla-
rat text. In scda timore alterius cõtrarij qõ statim. ĵ. formabo po-
nit opi. Azo. quã reprobat τ bene. An ambo casus tex. cõprehen
dantur ex verbis legis velleie an ex mente. In tertia timore alte-
rius cõtrarij qõ statim etiam. ĵ. formabo ponit intellectũ Azo. et
Hug. ad versi. verũ etiam. scda ibi τ no. qõ Azo dicit. tertia ibi ex
8 predictis apparet. ¶ † In pma parte opponiť qõ hic relatiuũ
τ antecedens regantur ab eodem verbo. ergo est mala grãmatica
cõtra. l. plautius. ĵ. de auro τ argẽ. lega. τ. c. ad audiẽtiã. de rescri.
Bar. intelligit qõ glo. ista subaudiat vnũ verbũ. et ita transit. sed
errat Bart. quia glo. nõ subaudit aliud verbũ: sed bene dicit qõ
hic antecedens τ relatiuũ reguntť a diuersis verbis: quia antece-
dens si nepos regiť a verbo nascatur qõ est. ĵ. positum. τ relatiuũ
qui regiť a verbo instituať: τ sic gl. nullũ verbuʒ subaudit. τ bene
dicit vt declaraui in tex. ¶ In scda parte opponiť cõtra tex. Naʒ
in hoc. §. videntur poni duo capita legis velleie. τ scdm est ibi vt
nõ solum. Tertium autẽ caput poniť in. §. sequen. etiã si parente.
ergo isto mõ lex velleia habebit tria capita. τ tñ istud est falsum:
quia habet solũ duo capita vt declarat. s̃. glo. prima per oẽs ap-
probata que melius ceteris loquiť. Propter hoc glo. refert opi.
Azo. quã reprobat τ bene. vt hic ꝑ bar. Dic vt dixi in tex. ¶ In
tertia parte fortiter opponiť ꝯ text. quia iste tex. vr̃ cõtinere in se
contradictionẽ. Nam supra dicit qõ primũ caput spectat ad eos
qui nascituri sunt sui. istud idẽ dicit in fi. huiꝰ. §. τ tñ hic dicit tex.
verũ etiaʒ si viuo patre nascať. sed viuo patre non põt nasci suus.
ergo non pertinet ad legẽ velleiam. Cuius cõtrariuʒ expresse hic
dicit. Propter hoc Azo τ Hugo intelligũt tex. viuo patre. s. ne-
potis. τ qõ iste text. intelligať in tertio casu vt in ea habes. sed q̃r
ille est casus quem addit iulianus ad legem velleiã in. l. ille casus
indifficilis. ideo in isto casu nõ põt intelligi iste tex. τ ꝓpterea gl.
s̃. in prin. τ etiã hic intelligit alio modo illa verba viuo patre qõ a
loquatur de patre sui patris τ sic auo. τ ẞm Bar. hic in tribus lo
cis ista est vera. sed tu dic qõ truffa est τ violat text. Ideo tu tertio
modo ordina literã plane vt dixi in text. intelligas: viuo patre. s.
suo. nõ autẽ intelligas de auo vt ibi dixi. ¶ Capio gl. fi. in verbo
tametsi ita. quaʒ diuide in tres partes. In prima declarat istum
versi. tametsi duobus modis. secundum primum modum effectꝰ
glo. est quod iurisconsultus hic velit ostẽdere qõ primum caput
l. velleie. cõprehendat non solum primum casum sed etiam scdm.
τ ista est vera expositio. secundum illam expositioneʒ effectus gl.
est qõ iuriscon. velit ostendere qõ primum caput comprehendat
non solum primũ τ scdm casum: sed etiam tertiuʒ ex mente legis
velleie. τ ista expositio nõ est vera: q̃r ille tertius casus fuit postea
additus per iulianum in. §. ille casus indifficilis. ĵ. ea. l. vt. s̃. plu-
ries fuit dictum. In scda parte glo. exponit verba litere. In ter-
tia remouet vnam oppo. duobus modis: vt illa verba omnis vi
rilis sexus referantur ad testantẽ: vel qõ referantur ad institutuʒ
τ sic ad omnem descendentem ex virili sexu. scda ibi τ expone hec
verba tertia τ vltima est ibi. Ideo auteʒ dicit virilis. ¶ Istaʒ vl-
timam partem gld. valde signa: quã reputant notandam Bal. τ
a cõiter[a] Moder. † qõ appellatione descẽdentis ex virili sexu com
9 prehenditur neptis femina nata ex masculo: quia licet ipsa non
sit virilis sexus: tamen descendit a virili sexu. Et similiter com-
prehendetur proneptis nata ex nepote masculo. τ sic quelibet
femina descendens ex masculo agnato dicitur de descendentibus
virilis sexus. Facit tex. in. l. ij. §. j. de suis τ legi. vbi neptis ex filio
dicitur agnata non autem cognata stricte accipiendo. Ad idem
tex. in. §. nos vero. insti. de legi. agna. succes. ibi per virilem sexum
descendẽtes siue masculini siue feminini generis sunt. ¶ Ex hoc
sequitur qõ masculus descendẽs ex feminina nõ dicitur de descen
dentibꝰ virilis sexus licet ipse sit virilis sexus. facit text. in. l. lege
xij. tabu. in versi. huius itaqʒ legis. C. de legi. here. τ. §. item vetu-
stas. insti. de here. que ab intesta. τ in. §. ceterum. insti. de leg. agna.
succes. ¶ Per istam gl. determinat Bal. τ cõmuniter Moder.
10 hic: † q̃ si aliquis acceperit rem in emphyteosim pro se et descen-
dentibus suis virilis sexus: seu per virilem sexum non compre-
hendať nepos masculus ex filia. Sed bñ neptis ex filio: quia illa
verba descendẽtibus virilis sexus intelliguntť de productis a vi-
rili sexu. τ sic denotant qualitatem inherentem producenti ipsum
descendenteʒ. non autẽ denotant qualitatem inherentem ipsi de-
scẽdẽti. Et ita teneas quicquid teneat Rapha. cu. ¶ Limita not.
istam cõem decisionem vt procedat in terminis supradictis. s. q̃n
quis accepisset emphyteosim pro se τ descendentibus per virilem
sexum. secus autem si aliquis acciperet rem in emphyteosim pro
se τ liberis suis ex linea masculina descendentibus. Tunc filia fe-
mina ab eo relicta etiam nullis existentibus masculis non admit
tereť ad talem emphyteosim: licet videať de liberis descendenti-
bus per lineaʒ masculinam cũ descendat ab ipso patre. ita singu.
determinat Paul. de cast. referens se ita de facto consuluisse in. l.
maritus. C. de procu. Motus subtiliter: quia linea non incipit in
patre: sed incipit ab ipsa filia femina. Unde filia est principium
11 linee feminine. † Sed idem iudicamus de principio τ sic de capi-
te quod de descẽdentibus ab ipso capite sed qui descendissent ex
filia non successissent. quia descendissent ex linea feminina: ergo
similiter non debet admitti ipsa filia que est principiũ linee femi-
nine. Cũ idẽ iudicemus de principio. τ sic de cã qõ de causato. d.
12 l. maritus vbi † maritus non est affinis: sed principium affinita-
tis. τ tñ idem iudicamus de marito vt de affine. τ dicit Paul. de
castr. qõ ista sua inductio fuit visa doctoribus pulchra et conclu-
dens. Istam decisionẽ Pau. de ca. sequiť Alex. hic. τ plenius in
cõsi. xliij. tertij volu. inci. cõsideratis his que in ꝓscripto themate

¶ Bald. τ cõiter. Aldõ q̃ h refert τ sequit soci. ĩ cõs. cccxxxvij. co. vj. versi. iiij. ad idẽ. τ adde an appellatione descendẽtiũ masculoruʒ cõprehẽdať nepos ex filia. vid mat the. ĩ notabili suo. cxxx. ĩci. no. vnuʒ singular vbi allegando Joã. and. in addi. Spe. dicit q̃ nõ. τ idẽtʒ frã. cremẽ. notabili suo. xx. inci. testõr. τ d. Bar. soc. in cons. ccli. colũ. ix. post ꝑnc. de quo etiã ꝑ Ale. de imo. ĩ ꝯs. xxiiij. colũ. iiij. i. v. vol. τ ibi an veniat neptis ex filio ĩ emphyteosi accepta pro se et filijs suis et masculis τ referendo Bal. hic dicit qõ sic. et vide Fulg. ĩ cõsi. lxxxvj.

narrant. ¶ Nec obstat ista glo. & decisio Bal. q: rñdet. d. Alexã. hic qd aliud est quẽ esse de descendentibus virilis sexus seu per virilem sexũ quo casu bñ cõprehendit filia ex masculo vt hac glo. Aliud est esse de descẽdentibus ex linea masculina quo casu non comprehendit filia cum sit caput linee feminine. ¶ Uel respõde clarius ex mente eiusdẽ. d. Alexan. in palle. consi. xlix. tertij volu. qd in casu Pau. de ca. ideo excluditur filia femina non quia non sit de descendentibus per virilẽ sexũ sed quia ipsa est principiũ & caput linee feminine. Ideo de principio iudicatur prout de linea
13 feminina descendenti. † Cum idem sit de principio & cã prout de causato. vt predixi. Sed in terminis huius glos. & decisionis bal. nõ est sic: quia ibi nihil fuit dictũ de linea. vnde cũ neptis descendat a filio & sic a virili sexu ipsa bene admittitur. ¶ Ista decisio Pau. de ca. & do. Alexã. semp visa est mihi 3 oẽm equitatem qd ad emphyteosim paternã non admittatur filia femina que est in primo gradu. et tñ admittatur neptis que est in scdo gradu 3. l. si
14 viua matre. in versi. Nam licet. C. de bo. mater. vbi dicit text. † qd nepos vel neptis non debet esse melioris conditionis q̃ filius vel filia presertim cũ in casu isto vtraq; sit femina. et vtraq; veniat ex linea masculina. & illa que est in primo gradu excludit. illa vero admittit que est in scdo gradu cõtra omnẽ equitatẽ mundi. et dicere qd istud solum fit ex eo qd filia sit principium linee feminine neptis autẽ nõ est principium nõ videt bene cõcludens ratio ad tollendam dictam iniquitatem. Et ita etiã tenui in. d. l. maritus. est verũ qd termini videntur esse differentes. Item adde que dicã. j. in vlti. q. Item vide qd decidit Pau. de ca. de statuto loquente de descendentibus per lineã masculinam quomodo intelligatur. In cõsi. clxxj. inci. presens casus modicã videt habere dubitationem ad si. & latius in cõsi. ccccxxxix. inci. presupposito qd dictũ statutũ in pe. & vlti. col. ¶ Scdo principaliter per istã gl. & predicta dicit. d. Alex. hic se bis diebus in facto 9suluisse. Testator instituit filios suos masculos heredes. Adijciens se velle qd hereditas sua vadat de vno in aliũ descẽdentẽ per lineam masculinam Decessit vnus ex filijs nullo ex se relicto masculo sed relicta vna filia femina supstitibus alijs fratribus ipsius decedentis. Consuluit qd illa filia fratris decedentis excluderet alios fratres: q: sic ut filia descẽdẽs ex masculo dicit de descẽdẽtib9 virilis sexus: vt hac gl. nota. Ita debet dici de descendentibus per lineam masculinam. Refert tñ qd quidam 3rium consuluerunt & male scdm
15 eum per iura preallе. ¶ † Istam decisionem. d. Alex. reprobant Moder seně. hic: q: licet femina sit de descẽdẽtibus virilis sexus quasi descendens a virili sexu. vt hac gloss. non tamen dicit de descẽdẽtibus per lineã masculinã: quia scdm eos ille dicit descendere per lineam masculinam qui est in ipsa linea masculina. sed femina non est in linea masculina sed facit lineã femininã vt supra proxime dixi. ¶ Sed aduerte. Istud eorum assumptum quod ille dicatur de descendentibus per lineam masculinam qui est in ipsa linea masculina non probant mihi: nec aliqua. l. nec aliqua rõne. ideo põt de facili negari. Mihi autẽ vr̃ qd ista decisio do. Alexã. non sit vera ex alio: q: est 3 illud qd determinat Pau. de ca. in. d. l. maritus. & sequit. d. Alexan. hic & in. d. consil. xliij. tertij volu. quod statim retuli. cum loquatur. d. Alexan. de descendẽtibus p lineam masculinã de vno in alium. ergo non dz venire femina. Nam eius decisio procederet: si testator fuisset locutus de descendentibus per virilem sexum prout loquit ista glos. & prout Pau. de ca. hic format in specie qõnem in testatore substituente oẽs descendentes per virilem sexum qd tunc bene cõprehendat femina descendens ex masculo. ¶ Sed tu defende subtiliter do. Alexã. prout dz scholaris defendere magistrũ suum. l. qualez. ff. de arbi. Nam Pau. de ca. in. l. marit9. loquitur qñ filia est prima descendentium illius acquirentis emphyteosim. & tunc bñ ab ea incipit linea feminina. c. qd dilecto. & c. si. cum glos. de consangui. & affini. Unde cum ipsa filia femina sit principium linee feminine non admittitur. sed in decisione do. Alexan. hic filia non fuit prima descendentiũ testatoris. sed eius pater & alij filij masculi: ideo non potest dici quod ab ea incipiat linea. & est pulchra et ve
16 ra saluatio & multum declarat predicta. ¶ † Ultimo posset dubitari quid si aliquis recipit emphyteosim pro se & suis descendentibus masculis. An comprehẽdatur nepos natus ex filia vel pro nepos natus ex nepte videret qd sic. quia dicta verba verificant in eo. est enim descendẽs & est mascul9. Et videt esse tex. in. c. vnico de eo qui sibi & here. suis mascu. & femi. vbi ille q recipit feudum pro se & masculis. et illis deficientibus pro feminis videtur etiã recepisse pro masculis descẽdentibus ex feminis quãdo alij masculi nõ supersunt. Parũ tamen facit si bene videat. ¶ Contrarium determinat Spe. in ti. de loca. §. nunc aliqua. in versic. cxlvi. quia illud verbum descendentibus masculis debet restringi ad masculos descẽdentes ex masculis quod est perpetuo tenendum menti. Hinc facit bona ratio. quia mater huius nepotis non admitteretur si viueret. ergo nec nepos ex ea ne sit melioris condi-

tionis nepos quam eius mater. contra. l. si viua matre. circa me. C. de bo. mater. & c. primũ. §. hoc autem notandum. vbi text. not. de hoc: qui feu. da. pos. Et ita per istam rationem tenent Bald. et Sali. in. l. j. C. de cõdi. inser. Sequunt Pau. de cast. do. Alexan. & subtilius Are. hic dicit Pau. de cast. se ita pluries cõsuluisse per rõnem ad quã nullus sciuit dare rñsum. idem tenet Bald. in aut. si quas ruinas ad fi. C. de sa. san. ecc. et in. l. sed si hac. §. liberos. et ibidem do. Alexã. de in ius vo. & do. Alexã. in. §. sequenti. in. iij.
17 colũ. et est vtilis decisio in practica. ¶ † Adde primo bene facere illud qd dz Joã. an. in addi. Specu. in titu. de testa. sup rub. ad fi. post Ricar. malum. in disputatione sua qd grauatus restituere hereditatẽ titio & eius heredibus masculis non intelligit grauatus restituere nepoti titij nato ex filia: quia per dicta verba erat exclusa filia: vnde absurdum esset dicere quod veniret nepos ex ea. per. d. l. si viua matre. & d. c. primũ. §. hoc autem notandum. et refert etiã Pau. de ca. hic. & d. Alex. in. §. sequen. ¶ Scdo adde illud qd tenet insignis doctor do. Matte. in not. cxxx. incipiente. Nota vnũ dictũ singu. vbi tz qd si testator instituat fratrem heredem & si decesserit sine liberis masculis substituit sibi caium: qd nepos masculus ex filia femina ipsius fratris instituti nõ excludet substitutũ: q: si filia que est in gradu propinquiori non excludit substitutũ multominus filius filie qui est remotior in gradu & minus dilectus a testatore. d. l. si viua matre. & refert se ita consuluisse simul cum do. Anto. de bu. Pet. de ancha. Sali. & Flo. et ita consuluit do. Anto. de but. in 9si. xlvj. inci. Recte decisum est.
18 ¶ Tertio adde qd † vbi non succedit femina non succedit etiam filius eius & ideo cũ filia regis francorũ non succedit in regno ex rõnabili consuetudine francorum filius eius. s. rex anglie in regno francorum nullum ius pretendere potuit: quia in causato nõ potest esse plus virtutis q̃ pcedat ab influenti potentia cause. & ita est expressum in. d. c. j. §. hoc autem notãdum. qui feu. da. pos. Ita not. tenet Bald. in. l. j. de senato. post Joã. an. in. c. ad apostolice.
19 de re iudi. in. vj. in nouel. ¶ Quarto adde quod † quotiescunq; p statutũ excluditur proximior in gradu: certe sequens & sic remotior fortius debet excludi. glo. est no. in. l. j. in princ. in verbo fisco. j. si qs aliq. testa. probi. facit text. in. l. publi9. ff. de cõdi. & demõ. & regula legis de accessionibus. j. de diuer. & tẽpo. pscri. ¶ Ultimo circa ea q̃ dicta sunt in duabus precedẽtibus decisionibus vt nihil omittat posset attentari ex saluatione quam feci ad decisionẽ do. Alexã. hic: qd non sit faciẽda differẽtia an dicat pro descẽdentibus ex virili sexu: an ex descendentibus ex linea masculina: quasi videat quedã verbalis differentia sed debeat cõsiderari qs sit principiũ descendentium ex virili sexu vel ex linea masculina: quia si primus qui descendit sit masculus: tunc admittatur femina ex eo descẽdens. ita procedit decisio Bal. & aliorũ hic. si autem principiũ cause in ipsa femina: & tunc sit secus p decisionẽ Pau. de cast. in. d. l. maritus. cum concor. supra traditis. ista sunt valde
20 subtilia nec p quẽq̃ aliũ declarata. ¶ † Extra gl. querit Bar. an per legitimationem nepos spurius ex filio legitimo possit effici suus auo post mortem filij. & tz qd sic. per. l. adoptiones non solũ ff. de adop. & dicit qd sceuola qui omnes casus prouidit non fecit mentionẽ de isto casu in quo nepos poterat effici suus heres auo post mortẽ filij per legitimationẽ: eo quia isto iure forũ legitimatio non poterat fieri nisi per principẽ: aut principe mãdante. l. qui in puincia. §. diu9. ff. de ri. nup. ideo censet quodãmodo impossibilis per. l. apud iulia. §. fi. j. de leg. j. glo. Bart. & alij in. l. cõtinuus. §. cũ qs. j. de verbo. obli. facit. l. iiij. in princi. de fideicõ. liber. Tamen tex. in. d. l. qui in prouincia. §. diuus. parũ videtur facere quia ibi vltra diuturnitatẽ tpis multa concurrebant propter q̃ princeps cõfirmauit statum illorum liberorũ. & sic tex. nõ
21 videt ppriè loqui de legitimatione. ¶ † No. ex ista decisione bar. qd si testator habeat filiũ legitimũ & naturalẽ & ex eo nepotẽ spurium: & solum filium instituat: Deinde eo viuo legitimet nepos spurius si postea moriat filius deinde auus quod iste nepos legitimatus post testm̃ factũ preterit9 rumpit testm̃: cũ per legitimationem efficiatur suus. ita sentit Bar. hic alias frustratoria esset eius [illegible] an iste casus pertineat ad sceuolam. Et ita tenui in rubri. ff. eod. post. d. Alexan. & docto. ibi allegatos. ¶ Item aduerte circa istam decisionem Bart. pro eius intellectu quod si
22 testator instituit filium legitimũ † & naturalẽ habẽtem nepotem spuriũ: deinde substituat nepotẽ nasciturũ suum eo viuo sed post mortem filij: talis nepos postea legitimatus cẽsetur esse substitutus quia p legitimationẽ efficitur suus. & nihil differt a vere legitimis vt dixi in rubri. ff. eo. lz videat aliqualiter obstare dictio nasciturum. sed non obstat per id qd statim subijciam ad hoc bene facit text. in. §. forsitan. in fin. ff. eodem. vbi si testator instituat filium & nepotem substituat qui suus nascetur. si viuo filio testator post testm̃ adoptauit aliquem in nepotẽ vel pronepotẽ: certe taliter adoptatus censetur institutus. Unde quẽadmodum dispositio testatoris verificat in nepote non nato sed facto per actũ

ciuilem

ciuilem adoptionis.ita hic dz verificari in nepote non nato sed facto per actum ciuilem legitimationis.et ad hoc pondera quod
23 Bart.†hic arguit de adoptione ad legitimationem allegando dictam.l.adoptiones nõ solum.et ad hoc adde glo.in.l.j.ad fin.in verbo parẽtib⁹.ff.ad munici.Bal.in.l.j.in vlti.co.C.de iur.aure. annulo.¶Imo legitimatio est fauorabilior quã sit adoptio ſm Bal.i.l.neq3 absens.circa fi.ff.de adop.et plus est esse legitimatũ
24 q̃ adoptatũ ſm Bal.in.l.si te parens.C.de suis et legi.¶†Item dñ Bart.dicit qd legitimatio quia pendet a sola potestate prin-
25 cipis censet̃ quasi impossibilis.†Adde q̃ legitimatio et potestas legitimandi cõpetit soli pricipi supremo et non inferiori nisi eius cõcessione ſm Bald.in.l.j.in.j.col.C.de iure aur.annul.vñ reges recognoscentes superiorem non possunt legitimare ſm Jo.fab. in.§.fi.insti.de nup.alleg.Inno.in.c.cum te.de re iudi.Item ille cui cõcessum est castrum cũ mero et mixto imperio et omnimoda iurisditione nõ tñ per hoc potest legitimare:quia est de reseruatis principi nec de facili cõcedit̃:ideo non includitur sub verbis generalibus.ita no.tenet Bal.in.l.ij.in pe.colũ.C.de peda.iudi. imo fortius in generali concessione ducatus vel comittatus facta per imperatorẽ alicui nõ venit potestas legitimandi:cum sit de
a reseruatis supremo principi ſm Pau.de castr.in consi.cccxxvij.[a] inci.Sup primo dubio in.j.col.quem refert et sequitur do.Card. Alexan.in.c.p venerabilem.in.viij.colũ.qui filij sint legi.¶Sed caue quia ista responsio Bartol.non videtur esse tuta quia dicta lex.apud iul.§.fi.cum si.pcedit in his que nõ sunt solita per principẽ cõcedi illa hñ reputant̃ q̃si impossibilia.si autẽ essent solita p principẽ facile cõcedi vel p comites palatinos:vt est legitimare. tunc non censentur quasi impossibilia.l.quidam relegatus.ff.de rebus dub.et.l.interdicit.de cõdi.et demon.per que iura limitant Rapha.cu.do.Alexan.et alij in.d.l.apud iulia.§.fin.Raph.cu.et Pau.de ca.in.d.l.cõtinuus.§.cum quis.Et ita habes subtiliter et valde vtiliter expeditum istum.§.

1 ¶Interpretatio pprie dicitur cõgrua vocabuli significatio.
2 Filius vel alius descendens in potestate qui tenet primuz locum dicitur suus heres etiam viuo patre vel auo.
3 Uiuens non habet heredem.
4 Heres idem est q̃ dominus.
5 Quando testator habet filium et nepotem et pronepotem et filius premorit̃ viuo testẽtore est necesse q̃ nepos instituat̃ vel exheredet̃.
6 Conditio debet impleri in forma specifica.
9 Exheredatio non potest cõfirmari nisi hereditas adeatur.
10 Pronepos substitutus põt ex potentia suitatis cõfirmare exheredationem nepotis eius patris sine vlla aditione.
11 Qñ hoc verbum suis heredibus ponitur in aliqua dispositione inter viuos vel in vltima voluntate an intelligatur de filijs tantũ.
12 Regulariter appella.suorum heredum veniunt etiam quilibet extranei heredes.
15 Quãdo oratio non potest verificari intelligendo verba proprie intelliguntur improprie.
16 In feudis appella.heredis continentur extranei.
17 Si quis sit inuestitus a rege de feudo pro se et suis heredibus qui buscũq3 comprehenduntur etiam here.extranei.
18 Si concessum sit feudũ alicui pro se et heredibus suis quibuscũq3 intelligitur de descendentibus ab intestato.
20 Feudum pro quo non prestatur seruitium personale sed census pecuniarius non retinet naturam feudi ideo transit ad quemlibet heredem.
22 Si in cõcessione feudi dicatur pro se et suis heredibus masculis non venient nisi descendentes et nõ extranei heredes propter dictionem masculis.
23 Uerba testato.debent intelligi scdm cõem vsum loquendi.
24 Ascedens in feudis non succedit filio nec descendentibus secus tamen econtra.
25 In emphyteosi ecclesiastica in qua here.extranei nõ succedunt si quis acquisiuisset ab ecclesia emphyteosim p se suis here.an pater vel ascendens admittat̃ non extantibus descendentibus.
26 Quis dicatur extraneus seu extranea persona.
27 Si testator instituat filium et si decesserit sine liberis substituat ei titium et eius heredes an heredes extranei titij admittant̃ ex tali substitutione si cõtingat titium antecedere et excludãt extraneos heredes filij.
30 In testamentis semp appella.here.veniunt descendentes.
34 Si testator relinquit predium vxori et post eius mortem filiabus ipsius vxoris et earum heredibus.etc.
36 An si in dispositione ponantur filij et heredes requiratur cõcursus vtriusq3 qualitatis.

Etiam si parente. Scdm caput legis velleie puidet de nepote vel pnepote natis tẽpore testamẽti vt filio instituto substituat̃.Ne succedentes in locũ filij viuo testatore desinẽtis esse sui tanq̃ preteriti rũpãt testm̃.Et si nepos sit preterit⁹ et moriat̃ ante filiũ pnepos ex substitutione admittitur.Secus si moriat̃ post:quia cũ succedat in locum filij nisi sit institutus vel exheredatus rumpit testm̃ h.d.vsq3 ad.§.videndũ.reputatur etiã difficilis in tex.ſm Pau. de ca.et.d.Alexã.Ego.j.bene declarabo:dabo verũ intellectum. ¶Diuidit̃ in quatuor partes.Primo ponit mentem secũdi capitis legis velleie.Scdo illã declarat p exemplũ.Tertio eam cõmendat.et ponit eius verba generalia qd qualitercunq3 obtinens primũ locuz desinat esse suus viuo testatore per mortem naturalem vel ciuilem vt deportationem vel etiam per emancipationez quos casus sceuola in.§.et quid si tantum.suppleuit ad consilium galli.tunc nepos vel pronepos substituatur.Sed hic non expedit supplere ex quo verba vellei in hoc scdo capit. sunt ita generalia vt predixi.Quarto remouet vnam dubitationem.circa illud qd dixerat qd si testator habens filium et nepotem et pronepotẽ filiũ instituat:et substituat nepotez vtrisq3 mortuis admittit̃ pnepos. Nam ad hoc vt istud dictũ habeat locũ si nepos fuit preterit⁹ est necesse qd moriat̃ ante filiũ:quia cũ tũc nunquã tenuerit primuz locum ex quo filius superuixit non potuit tanquã preteritus rũpere testm̃.l.si quis posthumos.§.j.ff.eo.et.l.si qs filio exheredato.in princ.ff.ti.j.Si autem nepos superuixit post filium viuo testatore:tũc subintrat in primũ locum et sic efficit̃ suus:requiritur qd sit institutus vel exheredatus.Alias si esset preteritus rumperet testm̃ in totum:et sic non posset habere locũ substitutio pronepotis.Ista est mens a medulla isti⁹.§.Scda est ibi et ita interpretandũ.tertia ibi et bene.quarta et vltima est ibi.Nec solum.¶Et sic vides qd licet nepos preterit⁹ decedat viuo testatore.Tñ non recõualescit testm̃ de iure ciuili quãuis in eo esset substitutus pronepos.et sic primior veniens abintestato:licet postea aliud fuerit dispositum ex equitate pretoria.l.posthum⁹.in ver.idẽ et circa.ff. titu.j.De quo plenius p Imo.do.Alexã.et subtilius Aret.hic.et dixi etiam in princ.huius.l.¶Item qñ nepos fuit exheredatus intelligit̃ necessario iste tex.in fi.qd habebat coheredem pure datum.ex cui⁹ aditione poterat exheredatio cõfirmari in vita ipsi⁹ nepotis iuxta.l.si ita scriptũ.§.fi.ff.eo.et.§.in omnibus.ff.ea.l.Et istud habuit velleius pro constanti.Alias exheredatio nepotis premoriente filio vt loquit̃ tex.non potuisset cõfirmari nisi p aditionem pnepotis qui est vocatus vtrisq3 mortuis.vt dicit̃ in tex. et sic post mortem nepotis.et sic fuisset frustratoria exheredatio. vt dicit text.in.d.§.in omnibus.vel posset procedere iste tex.quãdo pronepos fuisset pure institutus ſm Rapha.cu.Pau.de ca. in fi.domi Pe.de beru.Are.et Moder.seneñ.hic.Sed tu in hoc dic melius vt dicam infra in nota.¶Itẽ aduerte qd velleius in hoc scdo capite non induxit de nouo qd nepos natus tempore testamenti viuente filio posset heres institui quia hoc etiam poterat fieri.p.l.xij.tabu.ex quo erat natus et sic non erat posthumus alienus.Sed velleius consuluit ipsum institui vel exheredari.et hoc facto vetat rumpi testamentũ.Istud est qd proprie dicit tex. melius declarãs quam alius de iure in.§.ille casus.ver.posteriore capite.ff.ea.l.vbi formaliter dicit tex.posteriore capite non permittit velleius institui sed vetat rumpi.Et tex.hic dum dicit non vult lex rumpere testm̃.Et hoc etiam ideo induxit velleius:eo q2 gallus non curauit nisi de institutione filij tenentis primũ locum. et non curabat de nepotib⁹ vel pnepotibus licet preterirent̃.vt est tex.in.§.in omnibus.in si.ff.ea.l.Istud emẽdatur per velleium in hoc scdo capite.et licet glo.in.d.§.ille casus.in gl.prima teneat istud ſm caput habere locũ.siue filius viueret tpe testamẽti:siue iam esset de medio subductus.Istud scdm nõ est verũ.quia tunc lex.xij.tabu.statuit talem nepotem debere institui vel exheredari postquam obtinet primuz locũ.Sed velleius loquit̃ qñ filius viuebat tpe testamenti.et sic nepos non tenebat primũ locuz.et consuluit qd etiam tunc nepos vel pronepos substituant̃.quia filius posset subduci de medio viuo testatore.et ita dicit expresse text.in l.posthumorum.in fine.ff.titu.j.Pau.de ca.et subtilius Are.hic. ¶Ratio dubitandi in hoc tex.potuerat esse scdm qd etiam declarat Pau.de ca.qd imo dictus nepos possit rumpere testamentũ quãuis fuerit institutus vel substitutus:quia tẽpore testamenti fili⁹ precedebat in gradu et sic nepos nõ erat suus et sic fuit substitutus tanq̃ nõ suus.Si postea filius exeat de medio viuente patre:nepos tũc incipit esse suus heres:sed tanq̃ suus heres nunq̃ fuit institutus.ergo tanquam nouus homo et nous posthumus dz rumpere testm̃ Sed ista ratio dubitandi tollit̃ per.l.filio quez pater.§.fin.ff.eo.quia etiã si fuisset omnino extraneus tpe institutionis:et postea efficiat̃ suus:sufficeret illa institutio prius facta vt nõ rumpat testm̃.Nec attendit̃ illa mutatio qualitatis contingens in psona instituti:qd postea efficiatur suus:vt ibi et.§.forsitã.in.fin.ff.eadem.l.quãto fortius istud pcedet hic in nepote qui tempore institutionis nõ erat extraneus patet q2 potuit exheredari.vt in fi.huius.§.dicitur.si extraneo exheredatio esset inepta et sic a principio inualida.l.quidam cum filium.ff.de verb.obli.et

[a] ¶cccxxvij. Adde q̃ est in nouis ſ3 impressionẽ papiensem: 2si.cccclxv.

l.nõ putauit.§.si quis emancipatum.ĩ.de contratab.Sed hic in
nepote vel pronepote.ideo valet exheredatio quia lꝫ non teneat
primum locum tempore testamenti:tamen posset tenere viuo te/
statore:q̃ spes non est in extraneo. ¶ In tex.ibi nõ vult lex rum
pere testamẽtum.Supple:ꝙ si instituant̃ vel exheredẽtur:vt in fi.
tex. ¶ In tex.ibi ⁊ ita interpretandum est.Intellige id est decla/
1 randum:vel exemplificandum.vt sequitur.† Nam interpretatio
proprie dicit̃ congrua vocabuli significatio ẽm gl.in.l.j.š.de ori/
gi.iur.sed hic cum istud colligatur ex verbis et non ex mente: est
potius declaratio l.j.§.qui operas.ad tertulia. ¶ In text.ibi vt
etiã si ⁊ filiũ ⁊ nepotẽ ⁊ pronepotem habeas.Subaudi natos tẽ/
pore testamenti. Nam de talibus loquit̃ scd̃m caput legis velleie:
vt est text.in.d.§.iste casus.⁊ filium instituas nepotem pretereas
⁊ pronepotem substituas.Nam mortuis vtrisqꝫ.s.filio ⁊ nepote
viuo testatore pronepos in suitate succedẽs ex substitutione ad/
mittitur:⁊ testamentum nõ rumpit. ¶ In tex.ibi ⁊ bene.Facias
ibi punctum post verbũ ⁊ bene:⁊ dic ⁊ bene.s. est determinatum
quod non rumpunt. ¶ In text.ibi verba se habẽt si quis ex suis
heredib⁹ suus heres esse desierit:quia ista oratio est imperfecta.
Supple liberi ⁊ ceteri in locũ suorum succedentes instituti testm̃
non rumpunt:que verba ponuntur in.§.videndum.ĩ.proxime
2 sequẽti. ¶ † Nota primo ex tex.ibi si quis ex suis heredib⁹ suus
heres esse desierit:quod filius vel alius descendens in potestate:
qui tenet primum locum dicit̃ suus heres etiã viuente patre vel
auo.Alias nõ posset desinere esse suus si non esset:quia priuatio
3 presupponit habitũ decen.ĩ.de ṽbo.oblig. ¶ † Nec obstat ꝙ vi/
uẽs nõ habeat heredem.l.j.de here.actio.vẽdi.⁊.l.j.ĩ.p here.⁊.l.
nec nos.§.de cap.Nec viuentis dicit̃ hereditas.l.qui superstitis.
ĩ.de acq.heredi.Si ergo viuẽs nõ habet heredẽ:ergo nec habet
suũ heredẽ:quia qualitas non potest esse sine subiecto.l.eius qui
in prouincia.circa fi.š.si cer.pe.⁊.l.si seruũ.§.j.de actio.emp. Rñde
ẽm Bart.quod isti appellantur sui heredes ad differentiã extra
4 neorum id est quasi domini.l.in suis.š.eo.† Nam heres idem est
quod dominus.l.itẽ mela.§.legis.š.ad le.aql.⁊.l.his verbis.in
princ.ĩ.de here.insti.⁊.§.fi.insti.de here.qua.⁊ dif.Nõ tamẽ sunt
interim vere heredes nec habẽt administrationem bonorum.d.
l.in suis.facit.l.j.§.si impubere.de colla.bono.et sic viuentis non
potest esse heres proprie ⁊ effectu aliter sed bene improprie:⁊ so/
lo nomine. ¶ Secũdo no.ex isto tex.in fi.ibi aut exheredatus qđ
5 †quando testator habet filium ⁊ nepotem ⁊ pronepotem:⁊ filius
premoritur viuo testatore:est necesse quod nepos instituatur vel
exheredetur.Alias cũ teneat primũ locum: ⁊ sit preteritus rum/
peret testamẽtum: ⁊ sic pronepos ex substitutione non posset ad
mitti. ¶ Contra istum versi.si.pro eius intelligentia fortiter op/
ponitur:⁊ videtur:quod ista exheredatio facta de nepote premo
riente filio:sit ipso iure nulla: quia non potest confirmari in vita
ipsius nepotis exheredati: ergo nulla.l.si ita scriptum.§.fin.et.l.
filius a patre.in prima.š.eodem.cum non possit confirmari nisi
per aditionẽ pronepotis substituti qui est vocatus vtrisqꝫ mor/
tuis:⁊ sic filio ⁊ nepote vt dicitur in text.⁊ sic vocatus post mor/
tem nepotis:ergo frustratoria est eius exheredatio vt text.i.d.§.
in omnibus.Stringe fortius illos ablatiuos vtrisqꝫ mortuis qui
resoluuntur in conditionem:⁊ sic si vtrisqꝫ moriant̃.l.euictis.cum
6 simili.š.de vsuris.l.ab emptione.vbi dixi de pact.† Sed conditio
debet impleri in forma specifica.l.qui heredi.⁊.l.meuius.ĩ.de co
ditio.⁊ demon.Itẽ conditio apposita per legẽ vt hic: nunqꝫ con
tinet leuẽ solẽnitatem vt singulariter dicit Bald.in aut.matri et
auie.in.j.colũ.in fin.C.quando mulier tute offi.fungi põt.⁊ sequit̃
Are.in c.causis.in.iij.col.de testi.d.Alex.⁊ Are.in.l.ij.§.prius.
ĩ.de vulga.⁊ pupilla.do.Alexã.in.l.j.in fi.š.eo. ¶ Propter istã
difficul.Raph.cu.Pau.de ca.in fi.d.Pe.de bexu.Are.et Mo
der.seneñ.hic tenent:quod iste text.debeat de necessitate intelligi
quando filius erat soluꝫ institutus in parte:⁊ datus sibi coheres
in alia parte.deinde nepos exheredatus ⁊ postea pronepos sub/
stitutus filio:tunc exheredatio nepotis potest in eius vitam con/
firmari p aditionem illius coheredis: licet filius sit premortuus
⁊ istud habuit velleius pro constanti: quod datus esset coheres
vel procederet iste text.quando pronepos fuisset pure institutus
vel substitutus. ¶ Secũdum istum intellectũ notant ex isto text.
subtiliter Moder.seneñ.qđ pronepos substitutus filio existenti
in primo gradu in quo habet coheredẽ: licet tempore mortis te/
statoris reperiat se preteritũ ab illo primo gradu:tamẽ eum non
rumpit qñ in illo primo gradu est institutus filius in parte qui tꝫ
primum locum suitatis.et in alia parte est institutus coheres.et
pronepos est vulgariter substitutus tenenti primum locũ tẽpore
testamenti.et ita limitatur lex si a primo.cum simi.š.eo.ex quo
tempore testamẽti debebat institui.Et substitutio dicit̃ scđa insti
tutio.l.i rõne.§.qđ vulgo.ĩ.ad le.fal.⁊.l.coheredi.§.coheres.ĩ.de
vulga.⁊ pupil. ¶ Iste intellectus licet in se possit esse verus.Tñ
non videt̃ vllo modo posse procedere ad istum tex.Primo quia
diuinat: dicere quod filius sit institutus solum in parte:⁊ in alia
7 parte datus coheres.† Istud non dicit̃ in tex.⁊ ista sunt facti que
non presumũtur.l.in bello.§.facte.de cap. ¶ Scđo ⁊ fortius strin
git.quia si filius esset solum institutus in parte:⁊ in alia parte ei
datus coheres deinde nepos exheredatus.certe vtrisqꝫ mortuis
⁊ sic filio ⁊ nepote pronepos substitutus non admitteret̃ ex sub/
stitutione.vt dicit litera.⁊ scd̃m qđ exigit.l.velleia.qđ admittatur
ne rumpat testamentũ.Hoc enim esse non posset.tex quo adhuc
superesset coheres filij.instituti in parte qui põt adire ex instõne
prima ⁊ confirmare exheredationẽ nepotis.⁊ donec superest exi/
stens in primo loco nunqꝫ sequẽs põt admitti.l.quãdiu.ĩ.de acq.
here.Itẽ donec pendet exheredatio facta de nepote: pronepos
interim impedit̃ esse suus.⁊ per consequẽs impedit̃ rumpere te/
stamẽtũ.l.si quis filio exheredato.in prin.ĩ.ti.j.⁊.l.si quis posthu
8 mos.§.si filiã.š.eo. ¶ † Preterea ⁊ tertio: ad hoc vt habeat lo/
cum istud scd̃m caput velleij: in pronepote substituto.est necesse
qu filius ⁊ nepos moriantur viuo auo.vt supra dixi.Si ergo de/
bent mori viuo auo.ergo est impossibile quod coheres filij possit
confirmare exheredationem nepotis in vita ipsius nepotis.cum
nepos debeat mori ante auum.et sic antequam vnquã hereditas
9 aui possit adiri:† sed exheredatio non põt cõfirmari nisi adeatur
hereditas.l.filiuꝫ.§.sed cũ exheredatio.ĩ.de ꝯtab.⁊.l.papinia.§.
si cõditioni.de inoffi.testa.ergo etiam posito qđ filius institutus
in hoc text.haberet coheredem adhuc exheredatio nepotis non
posset in eius vita ꝯfirmari:ergo esset nulla ⁊ frustratoria:vt dixi.
¶ Ego intelligo text.plane sine vlla diuinatione qđ filio simpli/
citer instituto sine vllo coherede ⁊ nepote exheredato fuit substi/
tutus pnepos ipsi filio.si filius viuo testatore ⁊ pronepote mo/
riat̃ prout loquit̃ velleius.Non autẽ intelligo quod vtrisqꝫ mor
tuis fuerit substitutus.vnde quia mortuo filio ⁊ postea testatore
succedit in locum filij pronepos substitutus.certe exheredatio ne
potis potest in eius vita confirmari mediante aditione pronepo
tis substituti.⁊ sic valet exheredatio nepotis cum sit in eius vita
10 cõfirmabilis. ¶ Imo singularius.† etiam sine vlla aditione põt.
pronepos substitutus ex potẽtia suitatis confirmare exhereda/
tionem nepotis eius patris.vt est text.reputatus sing.in.l.qui in
aliena.§.interdum.⁊ ibi do.Alex.in fin.ad hoc no.ĩ.de acq.here.
De quo tex.dixi in.l.in suis.š.eo.Nec obstat iste tex.š.in scđa pte
dũ dicit vtrisqꝫ mortuis.⁊ qđ ibi ablatiui resoluuntur in condi/
tionẽ vt supra dixi:qr dico ꝙ ibi loquit̃ in alio casu quãdo vterqꝫ
fuit institutus.s.filius ⁊ postea nepos:vel quãdo filius fuit insti/
tutus ⁊ nepos preteritus prout etiam glos.⁊ omnes intelligunt.
sed in hoc versi.si.loquitur tex.quando filius solus fuit premor/
tuus quo casu requirit̃ quod nepos teneat primum locum sit in
stitutus vel exheredatus.Et tex.non dicit tunc vtrisqꝫ mortuis:
et sic habes bene explanatum istum tex.quem forte nũquã sic in/
tellexisti. ¶ Per ista tollo difficultatem quã mouet Rapha.cu.
hic in fi.⁊ non soluit.Alij nihil tangunt quare in.§.in omnibus.
š.ead.l.dicitur quod filius frustra exheredabit̃ post mortem hic
autẽ dicitur quod sufficit qđ sit institutus vel exheredatus: ⁊ sic
exheredatio valet.⁊ super hoc relinquit cogitandum.Respõde
clare quod ibi loquitur scd̃m consilium galli vbi nepos instituit̃
post mortẽ patris ⁊ aui.Ideo exheredatio ibi frustra fieret.quia
post mortem filij exheredati:cum post eius mortem instituat̃ ne/
pos.hic autem institutio vel substitutio pronepotis sit in vita si
filius viuo testatore ⁊ nepote moriatur vt prediximus. ¶ Extra glo.
querit Bar.quando istud verbũ suis heredibus ponit̃ in aliqua
11 dispositione inter viuos vel in vltima volũtate.† an intelligatur
de filijs tantum.an etiam de extraneis heredibus.puta si conce/
datur aliqđ titio ⁊ suis heredibus.An intelligat̃ de filijs tantũ.
An etiam de extraneis heredibus.⁊ distinguit vt hic late p eum
cũ quo omnes hic transeunt:⁊ sequunt̃ Cano.in.c.in p̃sentia vbi
do.Alexã.in cõsi.lvj.scđi volu.inci.viso processu cause vertentis
inter Anto.in.ij.col.⁊ in cõsi.cxxx.secũdi volu.incipiẽ.viso ⁊ ma
ture discosso.in.vi.col.⁊ in.l.quod dicitur.in.iiij.co.⁊ sequẽti.ĩ.de
verbo.obli.⁊ ibi Joã.de imo.in antepe.culũ. ¶ Tu autẽ vt rem
12 clarius habeas:fac ex dictis Bart.regulam et tres fallen.† Re/
gula est:regulariter appellatione suorum heredum veniũt etiam
quilibet extranei heredes.l.sciendum.⁊.l.heredis appellatione.
ĩ.de verbo.signifi.l.stipulatio ista.§.si qs ita ad fi.de verbo.obli.⁊
l.in annalibus.C.de lega. ¶ Amplia istam regulaꝫ vt procedat
etiam si dictio suis vel tuis vel vestris proferat̃ simpliciter absqꝫ
13 dictione heredibus.† vt quia donat̃ vel concedit̃ titio et suis vel
vẽdendo vel dono tibi ⁊ tuis.dic qđ regulariter intelligit̃ p illa
verba de heredib⁹ etiã extraneis ẽm Jo.de imo.in cõsi.xxj.inci.
in casu premisso in quo querit̃ de significato.licet Bato.⁊ scribẽ.
hic omittant hunc casum.Adde.quod dicit glo.in.l.si femina.C.
ad turpil.que ponit qui veniãt appellatione suorum sed est alia
materia.Ponũt Cano.ĩ.c.de cetero.de testa. ¶ Fallit primo qñ
illa verba ⁊ suis heredibus referuntur ad tempus vite illius cui
sit cõcessio

fit concessio. puta qr concedit alicui et suis heredibus in eius vita
14 vel quousq; vixerit. † Tunc quia in vita non potest quis habere heredes proprie vt dixi in text. in primo not. Illa verba intelliguntur de filijs et liberis tenentibus primum locum qui viuo patre dicuntur sui heredes. vt hoc text. et l. in suis. s. eod. facit. l. si quis titio.
15 scdm vnam lecturam glo. de vsufru. acre. ¶ † Item quando oratio non potest verificari intelligendo verba proprie intelliguntur improprie vt est text. not. in. l. fundus qui locutus. de fun. instru. et. l. quib9 diebus. §. dominus. j. de cōditio. et demon. et in. l. heredib9. §. fi. ad trebel. ¶ Scdo fallit quādo fit mentio suorum heredum in materia que sui natura non transit ad filios vt in feudis. c. j. de succes. feud. tunc illa verba et suis heredibus intelliguntur id est filijs. vt est glo. no. in. l. ex facto. §. fi. vbi etiā bar. et alij. j. ad trebel. cum concordan. hic traditis per do. Alexā. Idem tenent Bar. et Ang. in. l. j. C. si socius imperia. libera. lib. x. Adde text. in. c. fin. si de feu. fue. controuer. inter domi. et agna. quem Bald. ibi reputat
16 nota. dignum. † quod in feudis appellatione heredis non continentur extranei etiam si de heredibus fiat mentio in modum liberationis vel renuntiationis feudi vt ibi est text. no. Item in feudis verbum sine herede interpretatur: id est sine filio masculo. text. est in. c. j. in versic. et si clientulus. de alie. feu. et ibi Bal. in. viij. not. dicit quod non est de hoc text. clarior in iure illo quem etiam ad
17 hoc allegat Bal. in. l. fi. in. j. colū. C. de suis et legi. ¶ † Limita nisi adijceretur dictio geminata quibuscūq;. quia aliquis esset inuestitus a rege de feudo pro se et suis heredibus quibuscunq;: tunc ppter illam dictionem quibuscūq; etiam extranei hereres comprehenderentur. argumento. c. j. de feu. non haben. pro. natu. feu. fm Bal. in. c. imperialem. in prin. in. vj. col. de probi. feu. alie. per Fede. et in. l. j. in. xxxiij. et. xlviij. q. de rerum diui. sequitur domi. Alexan. hic. Adde vltra eum qd idem tenet Bal. in. c. in presentia. in. viij. col. in fi. de proba. do. Abb. in consi. cx. incipiē. Alitar in presenti causa in tertio dubio. Lud. roma. in. l. id tempus. §. j. de vsuca. et in. l. etiam. in prin. s. solu. matri. et ibidē domi. Alexand. et idem do. Alexā. in. l. quedam. §. nihil interest. in. j. colū. de eden. et in. l. si patroni. in pnc. in penul. colū. ad trebel. et in. l. quod dicitur.
18 in vlti. charta. j. de verbo. obli. † Sed idem Bal. in. c. primo. §. donare. in. ij. colū. qualiter olim feu. po. alie. tenet quod si concessum sit feudum alicui pro se et heredibus suis quibuscunq;: qd intelligitur solū de descendentibus abintestato: et sequitur ipsemet do. Alexā. sibi cōtrarius in cōsil. xxx. primi volu. incipiēte. quoniam omne datum optimū in. vij. colū. sequitur etiam Areti. hic. Motus quia ista verba quibuscūq; et qualibuscunq; quando possunt aliquid operari: nunquam censentur habilitare personam alias inhabilem. l. ij. §. quod ait pretor. cum gloss. et ibi bar. et doc. s. qui satisda. cogan. Sed hic possunt aliquid operari respectu instituti in re certa bonorū possessoris et fideicōmissarij et sic intelliguntur pro quibuscūq; heredibus siue sint de iure ciuili siue ptorio: siue directo siue per fideicommissum siue in quota siue in certa re. et se
19 quuntur etiam Moder. seneñ. hic. ¶ † Sed non recedas a cōmuni sententia propter dictionem quibuscūq; per quam vocantur etiam extranei heredes qui ex pacto sunt habiles ad succedendū in feudum. d. c. j. de feu. non haben. pro natu. feu. et sic non agitur de habilitando penitus inhabilem. et sic cessat fundamentum Areti. ¶ Preterea Bart. in dicta. l. ij. §. quod ait pretor. non loquitur de dictione quibuscūq; sed de dictione qualiscunq;. Si statutum disponat qd instrumenta qualiacunq; mittantur executioni licet dicat qualiacūq;: tamen intelligitur qd ille q ea fecit esset publicus notarius vt ibi per eum. ¶ Scdo limita qn esset feudum pro quo non prestaretur seruitiū personale sed census pecuniarius:
20 † tunc non retinet naturam feudi. ideo transit ad quemlibet heredem etiā extraneum. Ita signanter tenet Bal. in ti. de pa. cōstan. in. xxij. colū. in verbo. liberorū. ad fi. et sequuntur Arc. et Moder. senē. hic. Idē tenet Bal. in. l. liberti libertęq;. in vlti. col. C. de bo. liber. et in. c. si cautio. ad fin. de fide instru. Ex. in aut. ingressi. C. de sacrosan. eccle. do. Alexā. in consi. cxxxvj. incipiē. viso et examinato processu. in. iij. col. ad fi. et sequē. in primo volu. et dicit no. Bal. in. c. fi. de cau. pos. et proprie. qd quando pro feudo soluitur annuus census transit ad quēlibet heredē tale castrum priuilegiatū etiam ad feminam. c. significauit. de rescrip. et dicit Bal. ita respondisse
21 in qstione de facto. ¶ † Tertio principaliter fallit fm Bar. quando intelligendo vniuersaliter de omnibus heredibus resultaret iniquitas et contra mentem concedentis: tunc intelligimus heredibus id est liberis. vnde si testator grauat heredem de restituendo hereditatem si decesserit sine heredibus: si intelligeretur etiam de extraneis: raro vel nunquam quis decederet sine herede saltem fisco. Et sic raro vel nunquam esset locus fideicōmisso. Ideo tunc sumitur pro liberis. glo. est no. in dicta. l. ex facto. §. fi. et ibidē tex. j. ad trebel. ¶ Pōdera diligēter quod Bar. videtur intelligere hoc esse verum quando talia verba proferuntur a concedente. et isto mō intelligit. d. l. ex facto. §. fi. cum glo. quia tūc nō debemus interpretari aliquid contra mentem concedentis: vt ibi. facit lex fideicōmissum. j. de conditio. et demon. Secus quādo talia verba proferuntur a recipiente: quia tunc Bart. indistincte vult qd includantur extranei. ratio quia recipiens in dubio videtur velle prouidere cuicūq; heredi etiam extraneo. l. si pactum. in fi. de proba. allegata per Bart. ad hoc. Nota quia est magna limitatio ad d. l. ex facto. §. fi. dūmodo ad eam bene possit applicari. Istā tertiam fallē. reducit Barto. j. ad practicam in sequenti nota. qōne:
22 vbi plene dicam. ¶ † Quarto vltra Bar. fallit quando adijceretur dictio masculis: puta quia in concessione dictum fuisset pro se et heredibus suis masculis: tunc etiam in materia alias transitoria ad quoscūq; extraneos heredes propter dictionem masculis veniunt solum descendētes et nō extranei heredes fm Ray. et Bal. hic. et Bald. in. l. liberti. in vlti. col. C. de ope. liber. et tenent omnes hic excepto Jo. de imo. in. l. caius. solu. matrimon. quem reprehēdunt et bene do. Alexan. latius Are. hic. et vide que dixi. in. §. precedenti. quando fit mentio de descendentibus masculis qui veniant. ¶ Quinto adde qd illa verba et suis heredibus ex cōmuni vsu loquendi presertim vulgarium intelliguntur de descenden-
23 tibus † scdm quē cōmunem vsum loquēdi verba testatoris sunt intelligenda. l. librorum. §. qd tamen cassius. vbi gl. no. j. de le. iij. Ita tenet Barto. de quo nemo facit mentionem in consil. lij. inci. Salimbene Johanelli suum cōdidit testamentum. Et hoc bene nota ad dictū Specu. qd adducam. j. in sequēti. q. Bar. ¶ Quid autem si non extarēt descendentes sed pater vel auus et sic ascendentes. an venirent appellatione suorum heredum in materia que non est transitoria ad extraneos heredes. in hoc est defectiua doctrina Bart. et scribē. hic. quia loquuntur solum de heredibus
24 descendentibus et non de ascendentibus. † Et quidem in feudis planum est quod ascendens non succedit filio nec descendentib9 licet secus sit econtra. vt est tex no. ad literam in. c. primo. in pnc. et ibi Bal. et alij no. de nau. succes. feudi. Ratio est: quia aut in inuestitura feudi dicitur pro se et descendētibus prout cōmuniter fit. et tunc ascendentes intelliguntur exclusi. Aut dicitur pro se et heredibus: et illa dictio heredibus in feudis intelligitur pro filijs. vt dixi. s. in secunda fallentia Barto. Item in feudis. ideo non succedit pater filio quia non est de eius radice vel substantia scdm Bar. in consi. cccxxxix. tertie partis incipiē. queritur vtrū de linea. item per tex. in. d. c. primo. dicit Ang. in consi. cx. incip. Sanctissima et illustrissima regina. in. vj. colū. vbi dicit quod feudum non respicit lineam ascēdentem nec habet oculos retro sicut nec dignitas. aliam etiam rationem assignat Bald. in. l. ea lege. C. de condictio. ob cau. in penul. col. in. v. q. que ratio non est generalis. ¶ Tamen aduerte qd illum tex. in. d. c. j. intelligit ibi Andre. de iser. summus feudista in. iij. colū. procedere tantū in feudo nouo vel antiquo prouueniente filio ex linea materna: vt ibi multum late
25 per eū. et sequit. d. Mar. lau. in. c. j. de vasa. decre. eta. ¶ † Punctus ergo esset videre in emphyteosi ecclesiastica in qua non succedunt extranei heredes. vt est gl. no. in. l. etiā. in prin. et ibi doc. s. solu. matrimo. Si aliquis acquisiuisset ab ecclesia emphyteosim pro se et heredibus suis an pater vel alius ascēdens admitteretur non extantibus descēdentibus: difficultas consisteret videre an pater dicatur heres extraneus filij videretur qd non ex quo patri ita debet legitima in bonis filij: sicut et ecōtra. l. nam et si parentibus. s. de inoffi. testa. Sed caue quia etiā legitima debetur matri in
26 bonis filij: vt ibi. et tñ ipsa nō videretur de heredib9 suis. ¶ † In cōtrarium facit quia extraneus seu extranea persona dicitur omnis qui nō habet in potestate. l. vni. §. extraneū. et ibi Bart. et alij not. C. de rei vxo. actio. sed filius non habet patrem in potestate: sed econtra. Tamen scdm subiectam materiam extraneus dicitur varijs modis. put etiā declarat Bal. in. l. si emancipati. in. iij. oppo. C. de colla. Relinquo vos super hac noua questione cogitantes quia egeret longiori excussione. et. §. iste est satis oneratus. ¶ Vltimo circa intellectum quē tradit Barto. ad. l. in annalibus. C. de lega. Bald. ibi reprobat. et dicit q non valet vnā fabam. Reprobant etiam Bal. Ang. et Salic. in. l. antiquitas. C. de vsufru. et do. Alexā. hic. dixi in. d. l. in annalibus. ideo hic nō repeto. ¶ Expedita theorica vt reducatur ad practicā querit Bart. de valde no.
27 qstione. † Testator instituit filiū et si decesserit sine liberis substituit ei titiū et eius heredes: An heredes extranei titij admittantur ex tali substitutione si contingat titiū ante decedere: et excludant extraneos heredes filij: concludit quod non: ne sequatur absurdum quod testator videatur pretulisse extraneos heredes substituti extraneis heredibus filij primo loco instituti. et quem magis dilexit quod non est verisimile. argumento. l. publius. §. j. j. de cōditio. et demō. quia sicut testator predilexit filium et eius liberos titio et eius liberis: ita etiā censetur predilexisse heredes extraneos filij heredibus extraneis titij substituti. Item non est verisimile testatorē magis velle concedere titio qā filio suo. ergo etiā idē est dicendum de heredibus eorum: et sic dum testator dixit qd substi

tuit titiū ꝛ eius heredes. intelligit̃. s. filios. Alias emergeret iniquitas ꝛ contra mentem defuncti vt dixi. s. in tertia fallen. Bal. ꝛ maxime si heredes extranei filij essent de agnatione testatoris: ꝛ heredes titij essent oino extranei. Et ita refert tenuisse Ricar. malum. in quadā sua disputa. quā etiam refert Ioan. An. in addi. Spe. in ti. de testa. super rub. circa fi. licet ibi videat̃ aliter loq. cū Bar. tenēt Bal. Raph. cu. Pau. de ca. ꝛ latius Are. ꝛ Moder. seneñ. hic ꝛ dicit Paul. de ca. qḋ intellectus Bar. est valde rōnabilis. Idem tenēt Bar. ꝛ Raph. cu. in. l. ex facto. §. fi. ff. ad trebel. Bal. in. c. j. de natu. succes. feu. Ang. in ɔsi. cccv. ch. irissime frater. Io. de platea. in. l. vni. C. si socius imperia. libera. lib. x. Rapha. ful. in. l. generaliter. in prin. C. de insti. ꝛ substi. ꝛ in. l. cū acutissimi. C. de fideicō. vbi dicit ita se habere cōem opi. prout etiaꝫ attestat̃ Rapha. cu. hic. Idē tenet do. Alex. sibi cōtrarius in consi. xcij. tertij volu. inci. al's cōsultus rñdi in. iij. col. ꝛ in consil. cxxv. qnti volu. incipi. attentis verbis inuestiture. in vlti. col. ¶ Contrariū tenent Ang. Imo. ꝛ do. Alexan. sibi ɔrius hic. Moti quia testator in persona filij se restrinxit ad liberos: ꝛ in psona titij magis abunde prouidit vtendo verbo magis generali. s. heredes: ꝑ qḋ debent omnes etiam extranei admitti. l. in annalibus. C. de lega. ꝛ. l. sciendū. de verbo. signi. ꝛ per hoc non obstat. l. publius. §. j. ff. de cōdi. ꝛ demon. allegata per Bart. q2 loquit̃ quando circa eos
28 equaliter fuit dispositum qḋ non est hic. † Confirmat fortius. d. Alexā. q2 heredes titij sunt dispositiue vocati: sed liberi filij sunt tantum conditionaliter nominati quo casu non. censent̃ instituti nec substituti: iuxta glo. cōiter approbatam in. l. lucius. vltima. ꝛ ibi clarius Bart. de here. insti. ꝛ in puncto iuris ista opi. videtur substentabilis. Sed consulendo ꝛ iudicando tene opi. Bart. que est magis cōmunis: quia sicut respectu filij testator voluit solum vocari liberos ad exclusionem substituti: ita etiam respectu titij voluit solum vocari heredes. idest liberos ad exclusionem aliorum heredum filij. Nam dictio heredes apposita in substitutiōe debet declarari idest liberos propter precedentem dictionem liberos appositam in cōditione filij primo loco instituti: q2 verba testōris apposita in vna parte maxime precedenti declarant v̄ba apposita in alia parte. l. qui filiabus. in princi. l. si seruus pluriū.
29 §. fi. ff. de lega. i. † Ista ratio est satis persuasiua sed non omnino cōcludens. ¶ Ista decisio Bar clarius procederet si teneremus dictum Specu. in titu. de testa. §. in primis. in fi. ꝛ in titu. de loca.
30 §. nūc aliqua. in ver. xiij. vbi tenet † quod in testamentis semper appellatione heredis veniūt descendentes tantum per. d. l. ex facto. §. fin. ff. ad trebel. ꝛ simpliciter refert Bald. in. c. j. de natu. succes. feu Sed ibi restringit quando fit mentio de herede in substitutione. Al's Spe. diceret contra tex. expressum in. d. l. in annalibus. per quem tex. do. Alexan. hic reprobat: illud dictum Spe. etiam sequitur expresse Bald. in repeti. c. si pater. in. xvij. colū. de testa. in sexto. Ego addo qḋ etiam expresse sequitur idem Bald. in cōsi. cclxj. quinti volu. incipiē. Proponitur ꝙ Manfredinus ꝛ in consi. sequenti. ¶ Istud dictum reprobant Paul. de ca. do. Alexā. ꝛ Areti. hic per not. per Barto. ꝛ per. d. l. in annalibus. et quia Spec. se fundat in. d. l. ex facto. §. fi. que nihil probat: quia loquit̃ in casu speciali quādo alias fideicōmissum redderetur penitus innutile ꝛ raro vel nunquā haberet effectū vt dixi. s. in tertia fallen. Bart. ¶ Tamen tu aduerte qñ pro Spec. faceret illud qḋ tenet Bar. in ɔcalle. consi. lij. quod retuli. s. in quinta fallen. vbi tenet ꝙ illa verba et suis heredibus ex cōi vsu loquēdi intelligunt̃ de descēdentibus ſm quem cōem vsum loquēdi verba te-
31 statoris sunt intelligenda. ¶ † Per istam decisionem Bar. decidunt̃ in practica due nota. q. primo per eam no. decidit Rapha. Fulg. in. l. generaliter. in prin. C. de insti. ꝛ substi. ꝛ in. l. cū acutissimi. C. de fideicō. vtilē qōnem testōr habens vxorem pregnantem filiā iam natā in quarta hereditatis ꝑ dote instituit. sorores vero suas in quinqꝫ solidis ꝑ vnaquaqꝫ earū instituit: ꝛ si vxor masculū pareret: eū heredem vniuersalem instituit: ꝛ si in pupillari etate decederet substituit ei fratrē ipsius testatoris ꝛ eius heredes. Modo frater postea decessit institutis sororibus q̄ erāt cōes sorores cū testōre. deinde ex illo vētre vxoris natus est masculus q decessit in pupillari etate. Fuit dubitatū: an sorores a fratre institute possint succedere īpuberi ex pupillari substōne facta de fratre ꝛ eius heredibus. Multi cōsuluerūt ꝙ sic. Sed ipse Rapha. fulgo. tenet contrariū: quia substitutio illa de fratre ꝛ eius heredibus debet intelligi de liberis eius ꝛ nō de extraneis heredib⁹: quia cū testōr primus predilexerit filiā propriā: instituēdo eā in
32 quarta pte hereditatis ꝛ sorores † dūtaxat in qnqꝫ solidis instituerit nō v̄r fuisse de mēte ꝑmi testōris sorores in substōne impuberi ꝑferri filie ꝑprie. ideo ne hoc iniquū sequat̃ ɔ mentēꝫ primi testōris illa substō de fratre ꝛ eius heredib⁹ intelligit̃ id est liberis per decisionē Bar. hic cōiter approbatā. Istam decisionem Rapha. ful. refert ꝛ cū ea simpl'r trāsit. d. Alex. hic. Alij nihil tā-
33 gūt. ¶ † Sed tu aduerte qḋ decisio Bar. posset ī illa qōne euadi quia Fulg. arguit ꝙ sicut testator filiā ꝑpriā ꝑdilexit sororibus proprijs in prima instōne: ꝛ sic in hereditate sua qḋ eodeꝫ mō v̄r eam ꝑdilexisse extraneis heredibus fratris sui ꝛ sic sororibus in substōne pupilli ꝛ sic in alterius hereditate. Sed ista nō videtur bona argumētatio de coniectura facta in vna hereditate vt trahat̃ ad aliā hereditatē cū ex separatis non fiat bona illatio. l. papinia. exuli. cuꝫ vulgaribus. de mino. nam hic tractat̃ de duplici hereditate. s. testatoris ꝛ pupilli vnde ex cōiectura vnius non dꝫ posse argui ad aliam. sed in qōne Bar non tractat̃ nisi de vna hereditate. ¶ Cū saluando decisionē Rapha. fulg. que est pulchra ꝛ bona dic ꝙ nō censent̃ diuerse hereditates illa patris ꝛ illa pupilli imo cēsent̃ vna ꝛ eadē. l. sed si plures. §. filio. ꝛ. l. patris ꝛ filij. ff. de vul. ꝛ pup. ¶ Scḋo ꝑdicta decisio bar. facit ad aliud qḋ no.
34 cōsuluit Ang. ī cōsi. cccv. incipi. Charissime frater † ꝙ si testator reliquit prediū vxori ꝛ post eius mortē reliquit filiab⁹ ipsius testatoris et eaꝝ heredibus: Mortua vxore postea vna ex filiabus decessit instituto sibi extraneo herede supstitibus alijs sororibus cōsuluit not. Ang. ꝙ donec aliqua ex predictis filiabus supersit omnes extraneos heredes sororis predefuncte excludit vt ibi latius per eū. ¶ Do. Alexā. hic licet corrupte alleget Ang. tenet cōtrariū per rōnem de qua hic per eū. ꝛ subdit ꝙ si casus occurreret audacter cōtra Ang. ɔsuleret. Sed Are. hic tenet cū Ang. ꝛ rōnem do. Alexā. adducit in cōtrarium vt faciat ꝑ Ang. ꝛ melius loquitur. ita etiā tenēt Moder. seneñ. hic in fi. ꝛ cum Ange. tenet etiā Io. de pla. in. l. vni. C. si socius imperia. libe. lib. x. et idē do. Alexā. sibi cōtrarius illud consiliū Ange. de verbo. ad v̄bū totū transcribit ꝛ simpliciter sequit̃ in consi. xxxvj. tertij volu. incipi. viso themate sup quo dubitari cōtingit ꝛ sic decisio ange. est magis cōiter approbata: ꝛ mihi plus placet ꝑpter iniquitatē q̄ resultaret cōtra presumptā mentē testatoris. vt ꝑ Bar. hic in sua
35 not. decisiōe. ¶ † Subdit signāter Bar. ꝙ si in casu predicto scꝫ si filius institut⁹ decesserit sine liberis testator substituisset titium ꝛ eius filios ꝛ heredes licet de rigore v̄borū nō requirat̃ cōcursus vtriusqꝫ: quia copula ꝛ est inter duo adiectiua non respectu vni⁹ substātic. l. ea tū adiectio. ff. de leg. iij. ꝛ sic vident̃ vocati etiā extranei heredes q nō sunt filij tū quia resultaret sensus incōgruus: et ɔ mentē testatoris nō admitterent̃ extranei heredes sed solū heredes sanguinis ꝛ sic filij. Bal. Ang. Imo. ꝛ do. Alexā. tenēt contrariū qḋ isto vltimo casu admittant̃ extranei heredes ꝛ etiā filij q nō sunt heredes: quia illa v̄ba ꝛ eius filios ꝛ heredes sunt ampliatiua ꝛ non restrictiua. d. l. ea tū adiectio. ꝛ sic videntur vocati filij etiā q non sunt heredes ꝛ etiā vident̃ vocati extranei q here-
36 des eēnt. ¶ † Sed de hoc an ꝑdicta verba filios ꝛ heredes requirant cōcursum vtriusqꝫ qualitatis qḋ copulatiue sint ꝛ filij et heredes est alta ꝛ dubia qḋ De. qua ꝑ Barto. in. l. iurisiurandi. §. si liberi. ff. de ope. liber. cū ɔcordā. hic traditis per. d. Alex. ¶ Et dum bart. dicit qḋ hic copula est inter duo adiectiua: melius dixisset inter duas qualitates: quia filios ꝛ heredes nō sunt adiectiua sicut sunt albus ꝛ magnus sed sunt substātiua q̄ bene important illas duas qualitates qḋ sint filij ꝛ heredes. ꝛ vide Bar. in. l. si is q ducenta. §. vtrū. in pe. co. ff. de re. du. ꝛ in. l. j. ī prin. vbi dixi. de iusti. ꝛ iur. ¶ Vltimo qrit Bart. An in casib⁹ in qbus supra dictū est cōprehēdi heredes extraneos intelligat̃ de oībus in infinitū: an de primis tm̄: et tenet ꝙ de oībus qñ appellatio heredis adijcit̃ circa rē de sui natura transitoriā ad heredē. l. sciēdū. ꝛ. l. heredis appellatione. ff. de verbo signi. ꝛ. l. in annalibus. C. de lega. al's intelligeret̃ de primo herede tantum. l. antiqtas. C. de vsufr. vt hic ꝑ. d. Alexā. cū multis cōcordā. per eū allegatis. ꝛ latius ꝑ alibi ponit idē. d. Alexā. vbi vide in cōsi. xxxvj. tertij volu. incip. viso themate sup q̄ dubitari ɔtigit. ꝛ in ɔsi. clxxiij. qnti vol. inci. visa facti narratione. in vlti. col. ꝛ in. l. q liberis. §. hec v̄ba. in ꝑmo no. post alios ibi. ff. de vulg. ꝛ pub. ꝛ in. l. fi. in. iij. col. C. de here. insti. post Bal. ibi in multis oppositionib⁹. ¶ Et dū Bar. ꝛ bñ dānat distinctionē quorūdā q dicūt qḋ aut dico tibi herediqꝫ tuo: et sic in singulari: et tūc intelligit̃ de primo. Secus si dicat̃ tibi ꝛ heredibus tuis: ꝛ sic in plurali. Adde qḋ istā distin. quā Bart. hic reprobat v̄r seq ipse Bar. in. l. j. in vlti. col. de cōsti. ꝑnci. ¶ Item dū Bar. hoc in primo mēbro allegat. l. antiqtas. C. de vsufru. vbi est tex. ꝙ si cōcedit vsumfr. tibi ꝛ heredi tuo intelligit̃ de ꝑmo herede. rōnem assignat Bar. hic: quia ibi dictio heredi adijcit̃ circa vsumfru. ꝛ sic circa rē que sui natura nō est trāsitoria ad heredē. tert. ibi assignat aliā rōnem: q2 proprietas redderetur inutilis si vsusfru. transiret ad oēs heredes. cōsidera sup illa rōne text. cum vsusfructus possit multis modis extingui vt habet̃ in. §. finitur. insti. de vsufr. ꝛ in. l. corruptionē. C. e. ꝛ sic illa nō videt̃ cōgrua et generalis rō. ¶ Itē dū Bart. rñdet ad. l. si q̄s titio. de vsuf. accrescen. Adde Bal. in. l. vnica. §. vbi autē. in. j. col. ad finē. C. de cadu. tol. ꝛ ita remanet presens. §. vtiliter expeditus.

☞ Quando. l. indeterminate loquitur circa locuꝫ ꝛ tempus dꝫ intelligi de omni loco ꝛ omni tempore.

2 Que fuit ratio dubitandi in isto tex.
5 Appella. liberorum omnes descendentes continentur.
7 Casus fictus venit nō ex proprietate verborū: sed per interpretationem extensiuam.
9 Statutū φ qui vendiderit rem suam immobilem forensi vel vendenti consenserit puniatur certa pena habens: spem ad rem non punitur si consentiat.
10 Qui habet actionem personalem ad rem non per hoc releuatur ab onere satisdandi tanq̃ possessor rei imobilis: licet per hoc videatur non esset suspectus de fuga.
11 Si dono alicui res meas non continent̃ iura nec actiones quas habeo ad res.
12 Stricte & proprie φ est meum non est mihi debitum.

Videndum. Hic repetit verba secundi capitis legis velleie posite in .§. precedenti vt ea perficiat cū ibi essent diminuta. & extendit ad nouum casum. h. d. ¶ Si filius captus ab hostibus moriatur apud hostes viuo patre vel eo iam mortuo quia fingitur desijsse esse suus patre viuente: ideo nepos institutus ex puisione scdi capitis legis velleie nō rūpit testamētum. h. d. vsq; ad .§. fin. ille casus diuiditur in tres partes. Primo ponit qōnem & eius exemplū. Scdo ponit vnam rōnem que nō est vera. Tertio ponit̃ decisio & vera ratio decidendi. scda ibi nihil enim. tertia ibi nisi φ. ¶ In illa scda parte text. assignat vnam rōnem φ iste casus comprehendatur sub verbis scdi capitis legis vellei. & sic φ iste nepos institutus admittatur & non rumpat testamentū inspecta generalitate verborū scdi capitis que dicunt: si quis ex suis heredibus suus esse desierit: tunc qui sui heredes erunt si instituantur succedant. vt hic in text. & sic non distinguūt quo tempore desierit esse suus an viuente testatore: an post eius mortē. ergo generaliter & idistincte debēt intelligi vulgata. l. de pretio. de publicia. & .l. j. §. & generaliter. ff. de lega. prestā. ¶ Itē qñ lex loquit̃ de tempore indeterminato: de omni tempore pōt intelligi. l. j. §. meminisse. de ven. inspi. & .l. in vēditione. §. de tēpore. de bo. auto. iudi. pos. no. Bar. in .l. j. in prin. per illū tex. de
1 aleato. vbi no. Barto. qd † quando lex indeterminate loquit̃ circa locū & tēpus debet intelligi de omni loco et omni tempore: ergo licet filius sit mortuus in captiuitate post morte testatoris: tamē videbat habere locum scdm caput legis velleie. ¶ Sed ista ratio non est bona: q: licet scdm caput legis velleie non distinguat quo tempore filius desierit esse suus. tamen de necessitate debet intelligi qñ desijt esse suus testatore viuente. Hoc patet: q: scdm caput voluit prouidere in casum in quo nepos pteritus rumperet testamentū. l. postumorum. in fin. ff. ti. j. Sed tunc demum rumpit qñ testatore viuente filius exit de medio et desinit esse suus: alias secus esset. vt. l. si quis postumos. §. si filiū. s. e. t. & l. si quis filio exheredato. in prin. ff. tit. j. ¶ In tertia parte que est ibi. Nisi φ ponit veram rationē decidendi φ licet filius vere & naturaliter sit mortuus post mortem testatoris: tamen propter fictionem legis cornel e fingit̃ mortuus preambula hora, antequam caperetur. l. lege cornelia. cū similibus. s. de testa. & sic fingit̃ viuente testatore desijsse esse suus: ideo habet locū scdm caput legis velleie vt nepos ex institutione admittat̃ vt suus: & sic nō rūpat testm̄. ¶ † Ratio
2 autem dubitandi in isto tex. poterat esse duplex. Prima q: scdm caput legis velleie loquit̃ qñ nepos precedebat a filio qui desinere esse suus: sed iste fili' captus ab hostib' ibi mortu' est seru' hostiū. ergo nunq̃ fuit suus vt. l. penul. ff. co. ergo nō potuit desinere esse suus: quia priuatio presupponit habitū. l. decē cū vulgaribus. ff. de vb. obl. sed responde qd desinit esse suus habito respectu ad spem reuertendi ab hostib' pter quā poterat fieri suus. & ideo text. hic in vltima parte dicit viuo patre hūc suū heredem esse desijsse. intellige .s. attēta fictione legis cornelie. vt. s. proxime declaraui. facit. l. j. §. desinere. s. quēad. vsufru. amit. quicqd circa hoc & inepte dicat Pau. de ca. hic qui etiam dicit gl. & doc. istud
3 nō tāgere. ¶ † Scda ratio dubitandi erat quia scdm caput legis velleie loquit̃ qñ viuente patre filius desinebat esse suus: et sic qñ nepos natus subintrabat in locum suitatis viuente auo. sed istud nō poterat cōtingere in casu precedēti: quia viuente auo propter spem reuersionis filij ex captiuitate nepos nunq̃ potuit subintrare in suitate. l. penul. ff. e. & l. nec nos. C. de capti. & licet mortuo postea filio in captiuitate fingatur nepos subintrasse viuente auo tamen si attendimus fictionem vtiq; fingetur institutus nepos eo tempore quo nullus precedebat in gradu suitatis & sic in casu cui non conueniunt verba legis velleie superius relata. Item lex velleia tanq̃ exorbitans non videbatur ad casum fictum extenden
4 da. † Sed hoc etiā nō obstante iurisconsul. in ista tertia parte decidit contrarium q' audacter dicere possumus filiū viuo patre suū heredem esse desijsse: vt dicit litera. & sic qd hic nepos fuit institutus qui tempore testamenti non erat in primo gradu suitatis. tamen fingitur adeptus primum gradum suitatis viuente auo. ¶ Et licet tex. in .§. pcedenti dicat φ verba legis velleie comprehendāt oēs casus quibus filius pōt desinere esse suus: illud procedit qñ desinit esse suus sine spe reassumēdi illum gradū. sed in capto ab hostibus subest spes postliminij. & sic spes reassumendi illum locum. & quēadmodū sceuola in .§. quid si is. In nepote nascituro post mortem patris & aui instituēdo scdm cōsilium galli posuit casum qñ filius fuit captus ab hostibus viuo patre & post mortē patris decessit. Ita hic in nepote iam nato qui debet institui ne alias rūpat per scdm caput legis velleie. Sceuola etiā hic posuit casum quādo filius est captus ab hostibus viuente patre & postea ibi decessit. & sic in .§. quid si is. loquit̃ sceuola in nepote nascituro. hic aūt in iam nato tempore testamēti. & hoc etiā voluit dicere gloss. pe. hic. & sic habes enucleatā medullam huius tex. et expeditas in substātia quatuor oppositiones Bar. Et pone breuiter casum. φ testator habens filium captū ab hostibus tēpore testamenti eū instituit heredē sub cōditione si ab hostibus reuertatur iuxta glo. in .§. quid si is. in glo. j. s. ea. l. & sibi substituit nepotem iam natum si filius suus heres esse desierit scdm formam secūdi capitis legis velleie: postea fili' mortuus est apud hostes certe fingit̃ mortuus viuo testatore vt habes in litera. & licet institutio de filio capto ab hostibus non videat̃ necessaria: cum esset seruus hostiū & habet̃ pro mortuo & sic eius preteritio non rumpit testm̄. vt est tex. .l. §. in omnibus. in versi. φ nō est necesse. s. ead. l. pe. ff. e. est verū inspecto psenti statu captiuitatis et si ibi moriat̃. sed quia posset cōtingere φ reuerteret̃ ab hostibus & tūc rumperet testm̄: si in eo reperiret se preteritū. ideo posui casum qd fuit institutus sub cōditione si ab hostibus reuertat̃. ¶ In tex. ibi liberi eius & ceteri. ista dictio liberi videt̃ necessario debere restringi ad filios: vt dicit glo. hic in verbo liberi. Alias verbum & ceteri
5 sequens esset superfluum cū † appellatione liberorū ceteri oēs descendentes cōtineant̃. vt. §. instituens. s. ea. l. et .l. φ si nepos. de testa. tutel. & l. liberorum. de verbo. signi. & hoc oēs tenent. Sed ista impropriatio vocabuli non placet in tex. iurisconsulti q semp proprijssime loquit̃. ¶ Scdo modo respondet Bar. φ appellatio liberorū proprie porrigit̃ vsq; ad trinepotē ceteri appellant̃ posteriores. l. iurisco. §. parētes. ff. de gradi. affinita. Adde qd idē dicit Bart. in .d. l. liberorum. in vlti. col. & do. Alexā. in rub. s. c. in
6 prin. ¶ † Sed aduerte qd licet tex. in .d. §. parentes. dicat qd liberi vsq; ad trinepotes habeāt distincta nomina: non tamen per hoc sequitur: qd solum vsq; ad trinepotes dicantur proprie liberi & non vltra. imo in īfinitum dicuntur proprie liberi: vt est tex. in .l. sed si hac. §. liberos. scdo. s. de in ius vocan. vbi dicit tex. liberos vltra trinepotem in infinitum accipimus. & text. in .d. l. liberorum. ¶ Item caue qd vltra trinepotem non posset esse conceptus in vita testatoris quod est necesse vt possit effici suus et sic vt possit rumpere testamentum. l. si quis filio exheredato. in fine princ. ff. ti. primo. & l. item pretor. & ibi no. Bar. s. de suis & legiti. ¶ Ego intelligo text. plane prout iacet quod liberi eius & ceteri in locum suorū succedentes. Intelligo liberi prout iacet in infinitum: & ceteri. s. qui non sunt vere & naturaliter eius liberi. sed p adoptionem vel legitimationē efficiunt̃ sui. vt. §. forsitan. in fi. s. ea. l. Bar. in .§. nunc de lege velleia. ad fi. vbi dixi. & nisi tex. ita dixisset fuisset diminutus. & si dixisset filij prout glo. & omnes exponunt non bene stetisset tex. ¶ No. primo ex tex. ibi per interpreta
7 tionem induci fm Pau. de ca. † qd casus fictus venit non ex proprietate verborum sed per interpretationem extensiuā. Ideo nō habet locū in statutis. l. iij. §. hec verba. de nego. gest. Bar. in .l. j. §. hoc interdictum. de fonte. late Imol. & Moder. in .§. & quid si tantum. s. ea. l. Adde ad hoc quod fictio denotat impropriétatez tex. in .l. lege cornelia. in verbo licet minus prorie. & ibi Bald. ad
8 hoc no. s. de testa. ¶ † Scdo no. ex eo. verbo per interpretationē induci fm Bart. hic in fi. qd illud qd dicitur spem haberi p veritate: quando importat eundem effectum. vt. l. penul. ff. quibus ad liber. procla. nō licet. procedit ex interpretatione extēsiua. & ideo
9 nō haberet locū in statutis. ¶ † Et per hoc infert Bar. ad statutum disponēs qd qui vendiderit rem suam immobilē forensi vel vendenti consenserit puniat̃ certa pena: φ habens actionem personalem ad rem vel sibi debebat per fideicōmissum restitui: et sic habens spem ad ipsam cōsequendam: si consentiat qd alienetur in forensem casu quo de iure cōmuni vel ex forma statuti īpedire poterat alienationem non per hoc incidit in penam statuti: quia vere nō est sua licet subsit spes. l. statuliberi a ceteris. de statulibe. ergo non dicitur sua nisi per interpretationem extensiuam q̃ non habet locū in statutis. & cum Bar. tenent Nico. de neapo. Ang. & cōiter alij. Pau. de ca. in .l. penul. ff. co. & habes latius per Are. et Moder. senen. hic. ¶ Et intellige Bar. quādo statutū loquit̃ de eo qui cōsensit alienationi rei sue. s. ipsius consentientis quo casu non comprehenditur ille qui dūtaxat habet actionem personalem ad illam rem cuius alienationi cōsensit: quia qui actionē hz rem habere videtur ficte. l. qui actionem. & .l. min'. ff. de regu. iur. Sed statutū non habet locū in casu ficto vt dixi in precedēti no. &

sta latius declarat .d. Alex. hic: dicẽs q̄ nõ reperit ab aliquo doctore declaratũ. ¶ Ultra scribẽ. adde tex. not. in. l. sciendum. §. si fundus. in ver. diuersa. q satisda. cogã. vbi est tex. no. z Bar. z alij
10 ibi reputant tenendũ menti. qđ † qui habet actionẽ personalẽ ad rẽ mobilẽ non per hoc releuat ab onere satisdãdi tanq̃ possessor rei imobilis: quis p hoc videat esse suspectus de fuga: z sic q̄ deberet releuari ab onere satisdãdi vt p Bar. z doc. in. d. l. sciẽdũ. in prin. ¶ Scđo adde q̄ vult Bar. in. l. fi. §. pe. de censi. z in. l. nemo. de in integ. resti. qđ stante statuto q̄ quis teneat soluere collectã p re quã habet non cõprehendit res: ad quã alicui daret restitutio vel alia actio. ¶ Tertio adde facere illud qđ tenet Bar. z alij in. l. j. §. de statu homi. z in. l. qutus. § argeto. de au. z argẽ. le. vbi
11 tenent q̄ † si dono alicui res meas nõ cõtinent iura nec actiones personales quas habeo ad res. ¶ Alibi tñ habes qđ res dicitur mea q̃ est mihi debita. l. si me z titiũ. §. si cer. peta. z ibi glo. scđa in verbo pecunia mea. quem Ange. z plenius Albe. de rosa. ibi ad hoc no. z. l. si tibi pecuniam. cum glo. in verbo meum. z ibi Ange. z Ludo. ad hoc no. ff. eo. si cer. peta. z glo. in. l. eius qui in prouincia. in verbo defuncti. z ibi Bar. ad hoc no. eo. ti. si cer. petat. z gl. in. l. iij. in verbo solum. C. si tutor vel cura. inter. z gl. in. l. pure. §.
12 si eñ. in verbo suum. de excep. do. Sed intellige large. † Nam stricte z proprie illud q̄ est meum non est mihi debitũ vt est gl. insti. de actio. in prin. in glo. fi. circa medium. Item differentia est inter beneficiũ meum z mihi debitũ scđm glo. in cle. auditor. in verbo debitũ. de rescrip. vide tamen qđ not. Bar. Bal. z alij in. l. talem. §. j. p illũ text. j. de here. insti. Bal. in. l. vnica. C. de thesau. li. x. do. Abb. in. c. pro illorũ. per illũ tex. de preben. in antiquis.

a ¶ Ista dictio mox. Adde q̄ ẽt ponit. i. ab initio text. ẽ z gl. i. c. oẽs. xxij. dist. aliquãdo mox i. ipso iure. Alexã. in. l. si qs maior. col. iij. C. de transac. z de hac dictiõe vide p Spe. de ancha. i cõsili. xxix. col. iij.

1 Dictio mox quid importet.
2 Filius vel nepos inutiliter institutus habet p preterito z rumpit tanquã preteritus testamẽtum z exheredatio inutilis habet pro preteritione.
4 Si ex forma statuti valeat testamẽtum factum corã quinq̃ testibus z filius vel nepos bãnitus fuerit institutus in tali testamento z sic inutiliter poterit vt preteritus dicere testamentũ nullũ z succedere ab intestato de iure cõi.
5 Licitum est arguere ex coniunctione duarum vel trium legum.
6 Si vnus testis deponit de veritate et alij duo de fama debent cõiungi vt plene probent.
8 Si vnus testis deponit de veritate z ipse idem alius de fama q̄ coniunguntur.
9 Super eodẽ facto testis non facit nisi semiplenam probationem.
11 Ex duobus instrumentis simul cõiunctis aliquid fit liquidũ qđ ex vno solo non esset liquidum.
13 Statutũ prohibens probationẽ debiti fieri per testes non habet locũ qñ pbatio fieret per testes simul cum instrumentis.
14 Mutatio status heredis de suo in non suum non vitiat institutionem sicut nec econtra.
15 Emãcipatio nepotis substituti nõ impedit eum succedere tanq̃ voluntarium licet non possit succedere vt suus.
19 Inseruiens ponitur pro frequenter seruiens.
20 Quando oratio est vniuersalis negatiua si aliqđ est falsum tota oratio est falsa.
21 Hec dictio in qđ importat qñ est simplex vel composita.
24 Accipiens frenum equi super quo est clericus z impediens eum ire incidit in excommunicationem ac si manus violentas in clericum iniecisset.

Ille casus. Si nepos nasciturus substituatur filio: z nascat viuo filio z postea moriat filius viuo testatore nõ rũpet nepos testm̃ ex prouisione Iuliani licet nec consiliũ galli nec prouisio legis velleie videantur ad hũc casum adaptari et si talis nepos substitutus emancipet erit heres voluntarius sed non suus nec necessarius. h. d. vsq̃ ad fin. legis. ¶ Diuidit in quatuor partes pncipales. In prima ponitur qđ difficilis si substituat nepos posthumus qui non erat natus tpe testamẽti sed nascit post testm̃ viuo testatore z viuente pr̃e ipsius nepotis instituto z sic filio: deinde moriat filius in vita testõris: an valeat substitutio talis nepotis posthumi an vero sit nulla et sic rumpat testm̃. In scđa que est ibi non enim ponitur rõ dubitandi q̄ institutio nõ valeat: z sic rumpat testm̃ a sufficiẽti partiũ enumeratione: qz iste casus non ptinet ad pmũ nec scđm caput l. velleie: quia primum caput loquit de nepote qui nascitur suus qñ nemo eum precedit tpe natiuitatis sed iste non est hmõi: quia filius viuebat tpe quo natus est iste nepos. Scđm vero caput loquit de nepote qui erat tpe testamẽti. sed iste tpe testi non erat natus sed erat posthumus. z sic ista substitutio facta de nepote nascituro nõ sustẽtabat ex aliquo capite legis velleie. Nõ quoq̃ sustentabat p puisionẽ galli: quia gallus loquit in nepote nascituro post mortẽ patris z aui sed iste nõ est hmõi: quia nat⁹ in vita vtriusq̃ ergo iste casus erat sub phibitione legis. xij. tabu. q̃ vetabat posthumũ alienũ posse institui. Iđ videbat q̄ talis nepos qui tpe testamẽti erat posthumus alienus nõ potuerit dici recte institutus vnde tanq̃ nõ institutus recte videbat qđ posset rumpere testm̃ vnde dr̃ i vsi. pcedere porro. qũo pcedere dz nã legit i terrogatiue vt vtiliter sit institutus qđ nullo iure fieri potuit. z sic videbat qđ de rigore iuris institutio de tali nepote non valeret tanq̃ facta de posthumo alieno z nullo iure sustentato. In tertia que est ibi iuliano. Ponit puisio z decisio Iuliani iurisconsulti de benignitate per quã decidit presens qđ. nã Iulianus istum casum omissum suppleuit ad legẽ velleiã ex coadunatione z commixtione vtriusq̃ capitis legis velleie. nã participat de pmo capite qđ loquit de nepote nõdum nato tpe testi: sed postea nato in vita testatoris: z etiã patris ipsius nepotis z iste est hmõi. Item pticipat de scđo capite qđ loqt de nepote nato viuẽte pr̃e suo. vt in. §. etiã si parente. in pn̄. z iste est hmõi. In quarta et vltima que est ibi querem⁹: sceuola determinat qõnẽ dependentẽ ex snĩa puisionis iuliani. ¶ In tex. ibi. Mox pr̃ decedat † ista dictio mox[a]:
1
a ponit p postea. sicut in. l. j. in vbo mox recepturi. z ibi glo. §. si cer. pe. Ita ẽt ponit i pluribus. §. huius. l. Nã dũmodo filius moriat viuo testõre: lz longo interuallo post natiuitatẽ nepotis idem est. ¶ Aliqñ dictio mox significat iteruallũ anni sequẽtis vt est ter. in. l. sed z si quis. §. si operas. i fi. z ibi gl. de vsufru. ¶ Aliqñ mox accipit p triẽnio. l. sed z si conditioni. §. seruus alienus. j. de here. insti. in vbo mox vsucaptus: cum in vsucapione rei mobilis regrat triẽnũ. insti. de vsucap. in princ. et sic ẽt ibi capit mox id est postea sicut z hic. De qua dictione quia varijs modis capit ẽm subiectã materiã: vide gl. magistrã in. c. quia pter. in vbo mox. de elec. z glo. magistrã. xx. q. iij. in. c. si in qualibet. cum concordan. late traditis p do. Alexã. in. l. j. in peñ. char. §. si cer. pe. Dixi post
2 Bar. in. l. fructus. ad fi. §. solu. matri. † Proprie tñ mox vr̃ significare sine aliquo iteruallo ẽm glo. in auẽ. de ince. nup. in pnc. col. ij. Bar. Sali. z alij in. d. l. j. §. si cer. peta. z Bal. hic. ¶ In vsi. pcedere porro. Dic q̄ iterrogatiue loquit put etiã. §. declaraui. z melius q̃ dicere q̄ loquatur ironice prout intelligit Rapha. cu. hic.
3 ¶ No. pmo ex dicto ver. pcedere porro. † qđ fili⁹ vel nepos inutiliter substitutus habet pro preterito: z tãq̃ preteritus rũpit testm̃. Similiter ex heredatio inutilis habet p preteritione. l. nõ putauit. §. nõ queuis. j. de cõtrata. ¶ Et ex hoc ifert Ang. qđ si ex forma statuti alicuius ciuitatis valet testm̃ factũ corã quinq̃ testib⁹: z filius vel nepos bannitus vel rebellis qui nõ gaudet beneficijs
4 statutorũ dicte ciuitatis † fuerit in tali testõ institutus: z sic inutiliter: q̄ vt pteritus poterit dicere testm̃ nullũ: z succedere ab intestato de iure cõi per istũ tex. sed legata facta in tali testõ non confirmabunt per auẽ. ex cã. C. de libe. prete. vl' exhe. que loquitur qñ filius nullo mõ fuit institutus: secus qñ est institutus licet nulliter vt hic: quia tunc nulla sibi est illata iniuria: qđ reputat summe notandũ pro limitatione. d. auẽ. ex cã. z dicit a doc. non esse tactũ. vide sup vtroq̃ diffuse p. d. Alexã. hic post Imol. et Rapha. cu.
5 et etiam p Are. z Moder. senen. hic. ¶ † Scđo no. ex tex. ibi duobus quasi capitibus legis cõmistis ẽm Bart. z alios qđ licitum est arguere ex coniunctione duarũ vel triũ legũ. Et subdit Bal. hic in. iij. no. qđ etiã bonũ est argumẽtum ex cõiunctione duorũ capitulorũ eiusdẽ legis: prout pprie loquit iste tex. z q̃ istud nõ est per interpretationẽ: sed qđ dicitur esse tex. legis: qđ est not. dignum scđm eũ. ¶ Et ex eodẽ versi. infert Bal. qđ diuerse probationes possunt ɔiungi simul ad vnũ effectũ: vnde scđm eũ ad probandũ adulterium sufficit qđ duo testes deponant de matrimonio z alij duo testes deponãt de cõmixtione illicita: naz simul iuncta probant adulterium. ita dicit glos. in decretis: nec allegat vbi est glos. iij. q. viij. in. c. testes. z in. c. nihilominus. facit tex. i. simili in
6 c. licet ex quadam. circa fi. de testi. ¶ Similiter ẽm Bald. Imo. z Moder. in ciuilibus: si vnus testis deponit de veritate: z alij duo testes deponant de fama sup eodem: q̄ cõiungant: vt plene probent per no. in. l. admonendi. maxime p repetẽtes. §. de iureiurã.
7 † Intellige sane qđ dicta istorũ testium debeant simul iungi ad faciendũ plenã probationẽ: qñ vnũquodq̃ dictũ de per se pbat semiplene: vt in exemplo prime pcedenti. z sic in sua specie semiplene pbationis vnũquodq̃ esset perfectũ. secus si esset imperfectum: puta vnus testis de fama vel de alio indicio. cum indicium debeat saltẽ probari per duos testes. vt est gloss. not. in. l. fi. cum similibus. C. fami. her. tunc non coniungeretur cum alio teste deponente de veritate ad faciendum plenam probationem. Ita magistraliter declarat Barto. z melius q̃ alibi in. l. si quis ex argentarijs. §. i. §. de edẽ. sequit simpliciter. d. Alexã. hic z i cõsi. xij. pmi volu. incipiẽ. ex his que in themate narrata sunt in vlti. colũ. z in cõsi. xj. quarti volu. incipiẽ. sentio in dubiũ reuocari. z in cõsil. cl. quinti volu. incipiẽ. in causa z lite vertẽte inter dñam Lucretiam in vlti. co. qđ bene no. ¶ Subdit Bal. hic argumẽto huius tex. vnũ singulare verbũ ad magnã ampliationem predictorum: qđ do. Alexan. hic reputat mirabile. z dicit qđ alibi scriptũ non re
8 perics † qđ si sunt duo testes quorũ vnus deponit de veritate: et

ipse idem ⁊ alius deponant de fama: ꝙ cõiungunť: vt plene pro-
bent per.l.iij.§.eiusdem cũ gl.s.de testi.⁊ dicit do.Alex.qḋ istud
dictum Bal.est tenendũ mẽti in practica propter eius autorita-
tem:cũ neminem habeat cõtradictorẽ. ⁊ ꝙ vidit alias de hoc du-
bitari apud peritos qui hoc dictum ignorabant. Sed ipse putat
hoc dictum non esse verum. Motus qꝛ vnus testis regulariter nõ
facit nisi semiplenã probationẽ.l.vbi numerus.de testi.vt.l.iuris-
iurandi.C.eo.⁊.c.ex insinuatione.ḋ procu.sed in casu Bald idem
testis primo faceret vnã semiplenã probationẽ deponẽdo de ve-
ritate:scḋo deponẽdo de fama cũ alio teste faceret aliam semiple-
nam probationez.d.l.iij.§.eiusdem.ergo vnus testis faceret plus
q̃ semiplenam probationem cõtra iura predicta. ¶ Sed defen-
dendo Bald.potes ad hãc rationez respondere prout etiam res-
9 pondẽt Moder.senem.† qḋ verum est qḋ super codez facto vnus
testis nõ facit nisi semiplenam probationem. ⁊ ita loquũtur iura
cõtraria:sed qñ deponit super diuersis vt hic:vbi deponit primo
super veritate.⁊ postea super fama:nõ est absurdum qḋ diuersas
semiplenas faciat:sicut si duo testes deponerent de veritate:⁊ illi
idem deponerent postea de fama:quis dubitaret qḋ probarent ⁊
10 veritatem ⁊ famam. ¶ † Secundo mouetur do.Alexã. qꝛ si vera
esset decisio Bal.sequeretur absurdũ:qḋ si vnus testis deponeret
de veritate depositi:qḋ interfuit ipsi deposito.item etiam depone
ret de cõfessione eiusdem depositi facta parte presente.⁊ sic habe-
remus in vno teste duas semiplenas probationes super codez ne-
gotio: quod per vnũ testem probaretur plene depositum contra
regulã.c.a nobis.⁊.c.in omni negotio.de testi.⁊.d.l.iurisiurandi.
in verbo etiã si preclare curie honore prefulgeat.sed responde qḋ
hoc bene esset absurdũ ꝙ vnus ⁊ idem testis faceret duas semiple
nas probationes: que coniũgerentur ad faciendã plenam proba-
tionẽ:que absurditas cessat in casu Bal.vbi sunt duo testes: ⁊ sic
tene dictum Bald.qḋ est valde singulare in practica ⁊ multũ am-
pliat predicta. ¶ Vltra scriben.Ad istud not.text.de coniũctio-
ne plurium legum vel pluriũ capitulorũ eiusdem legis vel diuersa-
11 rum probationum.† Adde quod ex duobus instrumentis simul
iunctis aliquid fit liquidũ:qḋ ex vno solo non esset liquidũ:qḋ est
nota.ad executionem instrumentoꝝ liquidoꝝ.ita not. Bald. in.l.
si.per illum tex.C.de fal.cau.adie.lega.⁊ plus nõ dicit Itẽ ex con-
iunctione duarũ scripturarũ fit quedã plena ⁊ liquida probatio.
ita not.Bal.in.c.auditis.in.iij.col.de prescri. ¶ Et per hoc ĩfert
ad statutum disponens: ꝙ instrumenta liquida mandentur execu
tioni. ecce producitur instrumentum dotis promisse pro matri-
12 monio contrahendo ⁊ petitur executio. † Opponitur ꝙ istud in-
strumentũ est cõditionale:si matrimoniũ sequať.l.tali.⁊.l.stipula-
tione.s.de iure dotium. Certe si produciť aliud instrumentũ con
tracti matrimonij debebit fieri executio:qꝛ ex ꝯiunctione vtriusq;
instrumẽti resultat liquida probatio. Item adde qḋ decidit Bal.
in.c.pastoralis.§.qꝛ vero.in.vij.col.de offi.deleg.vbi decidit: qḋ
si statuto caueatur qḋ snĩa liquida executioni mandetur sufficit si
est liquida ex cõiunctione actorum ⁊ snĩe. ⁊ licet acta nõ contineã-
tur appellatione snĩe.l.acta.j.de re iudi. Tamẽ faciunt snĩam exe-
quibilem si producantur vna cũ snĩa vt not.in.l.quid tñ.§.põpo.
s.de arbi. ⁊ sicut ex ꝯiunctione testiũ ⁊ instrumentoꝝ fit aliquid li
quidum:ita ex cõiunctione duoꝝ instrumentoꝝ vel plurium scri-
pturarum.l.asse toto.j.de here.insti. ꝓm eum. ¶ Itez adde quod
13 decidit Bar.in.l.certi cõditio.§.quoniã.s.si cer.peta. † ꝙ statutũ
prohibens probationẽ debiti fieri per testes:nõ habet locũ quan
do probatio fieret per testes simul cũ instrumento:⁊ sic qñ coniũ-
14 gerentur instrumentũ ⁊ testes. ibidẽ plene dixi. ¶ † Tertio not.
in versi.queramus. ꝙ mutatio status heredis de suo in non suum
non vitiat institutionem. Sicut nec econtra mutatio de non suo in
suũ non vitiat institutionez.l.filio quem pater.§.fi.s.eo. ⁊.§.forsi-
tan.in fi.vbi Bar.s.ca.l. ¶ Nec obst.lex si alienũ.§. in extraneis.
j.de here.insti.qꝛ loquitur qñ fit mutatio ḋ capace in non capacẽ:
puta qꝛ heres efficitur deportatus: ⁊ sic qñ contingit mutatio in
substantia et illa vitiat. Hic autem fit mutatio de capace in capa-
cem sed alterius cõditionis: ⁊ sic est mutatio solum in qualitate ⁊
illa nõ vitiat vt hic.⁊ dixi in.d.§.forsitã. ¶ Quarto ⁊ vltimo not.
15 ex eo.ver.fi.† ꝙ emancipatio nepotis substituti non impedit eum
succedere tanq̃ voluntarium:lz nõ possit succedere vt suus: ⁊ iste
tex.procedit qñ emancipatio cõtingit in persona nepotis substi-
tuti qui fuit emãcipatus ab auo post testm̃ cõditũ viuo adhuc fi-
lio.secus qñ emancipatio cõtingit in personam filij instituti qui
habeat nepotem vulgariter substitutũ in suitate: quia tunc cum
per emancipationẽ filius desinat esse suus heres ex testamento ⁊
nepos incipit tenere primũ locum:ideo fit locus nepoti substitu-
to in suitate magis q̃ in hereditate.§.⁊ quid si tantuz.s.ea.l.⁊ ibi
dem Bar.in.vi.oppo. vbi reputat illum casum esse mirabilem et
ibi dixi ⁊ ita etiã dicit Bar.hic ⁊ notat idẽ Bar.ĩ.l.j.in prin.j.de
vulg.⁊ pup. in scḋo effectu quarte qõnis ꝓncipalis. vbi dicit esse
suum nouũ dubiũ.vide tamẽ que dicã infra in sequẽti oppositio-
ne. ¶ Contra istũ tex.fortiter opponiť ꝓm Pau.de ca.ꝙ iste ne-
pos nõ debeat posse admitti ex substitutione: qꝛ fuit substitutus
in suitate scilicet in casu quo filio subducto de medio auo viuente
inciperet esse suus heres:⁊ fuit substitutus ad finem ne preteritus
rumperet testamentũ:vt.§.etiã si parente.⁊.§.videndũ.s.ea.l.sed
ex quo fuit emãcipatus viuo testatore non põt succedere in suita-
te:vt dicit iste text.in fi.ergo nõ debet posse admitti ad heredita-
tem ex substitutione per glos.no.in.l.si mater.§.j.ff.de vulg.⁊ pu-
pil.que vult:ꝙ substitutio facta in suitate si non põt in illa opera-
16 ri:nõ operatur etiã in hereditate. ¶ † Dicit Pau.de ca.ꝙ glo.⁊
doct.non tangunt istud contrarium satis difficile ⁊ rñdet ꝙ ideo
hic nepos admittiť ex huiusmodi substitutione: qꝛ si substitutio
de eo facta annihilať propter emãcipationẽ:posset tanq̃ preteri
tus rũpere testamentũ saltẽ de iure pretorio per contratab. sed qꝛ
oẽs prouisiões posite in hac.l.tendũt ad prouidendũ ne testamẽ-
ta rumpanť:ideo sceuola vtiliter prouidit in hoc casu ne testamẽ-
tum rũpatur de iure pretorio:sed nepos ex substitutione vocetur.
Ista so.non est bona p.d.§. ⁊ quid si tantũ. vbi secuta emancipa-
tione filij nepos succedit:⁊ sic filius emancipatus reperit se prete
rituz.⁊ ꝓm Bar.ibi in.ij.col.⁊ alios:licet filius emancipatus pos-
sit rumpere testamentũ per cõtratabulas. tamen per hoc non cẽ-
setur vocatus ne testamentũ rumpat. ⁊ sic per hoc nõ est ibi pro-
uisũ aduersus rupturam iuris pretorij. Pau. de cast. hic de hoc
perpendens dicit posse teneri: quod ibi institutio non euanescat
in totum.sed fit cõcursus instituti et substituti:sed truffa est. Do.
Alex.hic tripliciter respondet. Primo: quod substitutio in casu
glo.in.d.l.si mater. §.j. fuit ad certum tempus restricta. scilicet si
viuo testatore moriatur. Ideo ad aliud tẽpus non extenditur.ar-
gumẽto.l.si ita quis.j.de vulg.⁊ pupil.que so.nõ procedit: qꝛ tale
tempus non est ibi expressum taxatiue nec restrictiue sed demon-
stratiue:vt per Bar.ĩ.l.centurio.in.vi.col..j. de vulga. ⁊ pupilla.
17 ¶ † Secundo modo respondet ꝙ hic habuit locuz substitutio in
suitate:intelligendo ꝙ hic nepos fuerit emãcipatus viuo testato-
re sed mortuo pri⁹ filio. Sed ista so.diuinat. secundo ⁊ fortius nõ
potes dici qḋ hec substitutio habuerit effectum in suitate ex quo
nepos fuit emancipatus viuo adhuc testatore. ¶ Tertio modo
respondet ex mẽte Bar.hic.dum Bart.respondet ad.d.§.⁊ quid
si tantũ.qḋ glo.in.d.l.si mater.§.j. procedit quãdo respectu insti-
tuti non põt habere locum substitutio.sed iste text.loquitur quan
do non respectu instituti sz substituti mutata est conditio:quo ca-
18 su non vitiatur substitutio. † Ista responsio confunditur ex nota-
tis per Bart.in prin.huius.l.in.ij.col.vbi vult: ꝙ facilius exten-
datur substitutio ad casum omissuz in persona instituti per.l. iam
hoc iure in prin.j.de vulg.⁊ pupil.q̃ ad casum omissum in ꝑsona
substituti per.l.commodissime.s.eo. Nec Barto. hoc dicit prout
ipse eum refert. Sed bene dicit quod ideo in.d.§.⁊ quid si tantum
excluditur institutus per emancipationem: eo quia erat ei datus
substitutus in suitate qui in ea admittitur:sed hic nepoti in casuz
quo desineret esse suus nõ erat datus aliquis substitutus: vel sal-
tem non erat ei datus substitutus in suitate.vnde ista solu.Bart.
non potest adaptari ad gl.in.d.l.si mater.§.j. vbi filius institutus
habebat nepotem substitutũ in suitate. ¶ Quinto modo et sub-
tilius respondet Areti.hic:quod substitutio de qua loquitur gl.
in.d.l.si mater.§.j.facta sub conditione si filius suus esse desierit:
per repudiationem filij non fuit adimpleta. cum adhuc suus re-
manserit.l.ij.§.sed ⁊ si sint sui.j.ad tertulia. Ideo nepos substitu-
tus non admittitur contra voluntatem testatoris:qui noluit eum
admitti nisi impleta conditione.argumento.l.qui ex duabus.⁊ ꝙ
ibi no. Bald.⁊ Ange.j. de acqui.here.sed hic conditione substi-
tutionis facta:si filius suus esse desierit.fuit impleta per mortem
filij:quia filius viuente patre per mortem desijt omnino esse suus:
ideo nepos ex substitutione admittitur: q̃uis in eo fuerit postea
mutata qualitas de suo in non suum: que non nocet:argumento.
l.filio quem pater.§. fina.s.eo. et dixi in precedenti nota. Et licet
Moder.senen.in repe.l.prime.j.de vulga.⁊ pupil.in.iij. q. prin-
cipa.in vltima questione primi effectus:istam solu.Areti.repro-
bent ⁊ referant se aliter in publica disputatione respondisse. Ego
adhereo solu.Are.que pre ceteris plus placet. ¶ Glos.prima in
verbo indifficilis:exponit tex. idest valde difficilis: et ad hoc al-
legat alia quatuor iura in quibus eodem modo accipitur.⁊ simi-
liter glos.in rubri.s. solu. matri. exponit infortiatum ab in quod
est valde:quasi valde forte.⁊ glos.in clemen. pastoralis. in princi.
in verbo inuigilare.de re iudica.exponit. idest valde vigilare: et
sic vult glos. quod dictio in: [a] composita cum alia dictione: ali-
quando ponatur pro valde ⁊ sic argumentatiue. adde c.primum
19 cum gloss.⁊ ibi domi.Abb.not.de fideiusso.† vbi inseruiens po-
nitur pro frequenter seruiens. Ponitur etiam pro nimis: vt in
dictione inuidus vel inuidia. quod verbum dictum est a nimis
videndo: et sic a nimis intuendo fortunam alterius secundum
ciceronem in tertio tusculanarum questionum: aliquando po-

[a] ¶ Dictio in. Addo d[e] multiplici significatiõe huius dictiõis ⁊ vid[e] p[er] Ro. in cõsi. cccclxxvi. co. ij. ⁊ iij. ⁊ qñ ponitur p[ro] ante ⁊ qñ p[ro] iuxta vid[e] p[er] Phi. cor. in cõsil. xciij. col. ij. i j. vol. ⁊ i[n] c[on]si. ccxlvij. col. v. i[n] fi. ⁊ colũ. seq.

nitur in pro facile: vt impetrabile: id est facile ad impetrandũ. l. j §. permittitur. in ver. plane. ⁊ ibi glo. de aqua quoti. ⁊ esti. Aliqñ in significat modicum vt incredulitatem: id est modicam credulitatem: vt est glo. de peni. dist. ij. in. c. cum sanctã. in verbo incredulitatem. Reliqua circa dictionẽ in ponit. j. late Bart. dicam. j. extra gl. ¶ Postea glo. ponit casum in isto. §. et tendit ad declarationem tex. dic clarius vt dixi. s. in diuisione tex. ¶ Glo. in verbo nõ permittit quadrupliciter exponit tex. Primo qd nõ permittit institui. s. nascituros. Scdo ꝙ non permittit expresse sed tacite. Tertio qd nõ permittit sed necessitat. Quarto ꝙ non permittit si non vult testamentũ rumpi. ⁊ istam vltimam tenet Bar. Tu dic planius ex mente eiusdem Bart. qd in nepote nato viuo testatore ⁊ viuo filio: velleius in scdo capite non prouidit de nouo: ꝙ talis nepos possit institui vel substitui viuo filio: q2 cũ nõ esset posthumus sed iam natus: poterat de iure cõi institui: etiaʒ per. l. xij. tabu. sed cõsuluit qd institueretur: ⁊ si hoc factũ fuerit vetat rumpere testamentũ. Istud proprie vult dicere iste tex. in versi. posteriore. Dum dicit posteriore capite nõ permittit institui: sed vetat rumpi: ⁊ licet filius postea moriaꝛ viuo testatore: ⁊ sic nepos incipiat esse suus: ⁊ sic incipiat habere aliam qualitatẽ quam haberet tempore testamenti per hoc etiã non potest rumpere testamentũ. l. filio quem pater. §. fi. s. eo. ⁊. §. forsitan. in fi. s. ea. l. ¶ In glos. in
20 verbo nullo iure. Opponitur contra tex. ⁊ glo. nam qñ oratio est vniuersalis negatiua: si aliquid est falsum: tota oratio redditur falsa. l. si is qui. cc. §. vtrum. j. de reb. du. sed text. h. d. nullo iure admitti istum nepotem posthumuʒ. Hoc est falsum: q2 imo potest admitti de iure pretorio: vt iuribus allegatis in glo. Et glo. respondet nullo iure. s. ciuili sed bene pretorio. ¶ Tu dic plenius quam ista glos. ⁊ ꝙ glos. si. que procedit per modum summe: ex mente Bar. ⁊ aliorum: qd primũ fuit ius antiquissimũ legis. xij. tab. phibẽs posthumum alienũ qui non nasceretur suus tempore testamenti: posse institui. Postea superuenit prouisio galli suppleta ⁊ extensa per sceuolam in hac. l. Deinde lex velleia habens duo capita. Postea iulianus in casu difficili. Demum pretores permittẽtes posthumum alienum posse institui: ⁊ eum institutum admitti per bono. possessio. Idem postea permiserunt constitutiones imperiales quas non habemus: sed eax mens recitatur. §. posthumo. insti. de lega. ⁊ insti. de bono. pos. in prin. ¶ Sed aduerte inquantum Bar. presupponit gallũ velleium sceuolam ⁊ iulianum fuisse ante ius pretoriũ. Istud reprobat Raph. cu. hic. ⁊ supra in princ. huius. l. in. iij. col. ⁊ in repe. l. si filius qui in potestate. in. xvij. col. s. eo. quia sceuola ⁊ iurisconsulti fuerunt post ius pretorium. patet quia edicta pretorum interpretantur. ¶ Tu dic saluando Bar. ⁊ doct. aliquod ius pretoriũ fuisse ante eos. sed istud de quo loquitur Bar. fuisse post ⁊ nihil repugnat. ¶ Subdit Barto. qd illud qd hic introduxit iulianus habens autoritatẽ legis condende ex coniunctione duox capitũ. l. velleie: ⁊ fauore testamẽti cõseruandi nõ potuisset magistraliter induci per identitatẽ rõnis: q2 per hoc induceretur correctio legis. xij. tabu. Ideo talis extensio nõ fuisset permissa: per. l. precipimus. in fi. C. de appel. ¶ Ad primũ de iuliano. Dic qd eius sentẽtia fuit recepta: vt dicit tex. hic in versi. queramus. Ideo frustratorium est tangere illud qd tenet Raph. cu. hic cõtra Bart. qui vult qd iulianus nõ poterat legẽ facere sed bene interpretari vel declarare per. §. responsa prudentũ. insti. de iure natu. gen. ⁊ ciui. Sed dum Bartol. dicit ꝙ hic sumus in materia correctoria in hoc male dicit: q2 imo sumus in materia limitatoria legis. xij. tab. prout dixi pluries supra: presertim in prin.
21 huius. l. ⁊ ita etiã reprobat Bar. Are. hic in quinto not. ¶ † Extra glo. Bar. vltimo late tractat de significatione istius dictionis in: quando est cõposita: ⁊ qñ stat de per se. Nam glos. prima hic in prin. dicit qd hic ponitur in pro valde: ⁊ quantũ ad istum sensum argumentarium ibi dixi. ¶ Adde inquantũ Bar. tenet quod qñ dictio in: ponitur de per se ⁊ nõ in compositione: si adijciatur nomini importãti locũ: ⁊ ponatur in ablatiuo denotat intrinsecitatem a. secus si in accusatiuo: nisi ratio cõtrarietatis aliud inducat vt hic per eum. Adde ꝙ imo etiã adiecta in accusatiuo importat intrinsecitatem loci. l. ij. in prin. ⁊. §. in locum. s. de religio. ⁊ sump. fune. et clarior text. in. l. j. §. j. ⁊ ibi Bald. s. nau. caupo. stabu. vbi merces nõ dicuntur recepte in nauim: vt nauta teneatur: nisi sint intra nauim collocate: non si in litore iuxta nauim: ad idẽ. l. ij. §. si quis cloacam. j. ne quid in loco pub. Nec aliquid obstat tex. quem allegat Bar. in. l. j. §. j. j. arbo. fur. cesa. in verbo posteriorem: quia ibi non videtur dictio in apponi termino proprie importanti lo-
22 cum: ⁊ videtur etiaʒ ibi importare intrinsecitatem. ¶ † Scdo inquantum Bar. infert ad concordiam testium quorum vnus dicit factum in domo: alius iuxta domũ per. l. si statua. vbi etiam Bar. idem not. j. de iniur. ⁊ subdit nunꝗ testes esse cõcordãdos vt probent quando sunt dispares numero per glos. in. c. cum contingat. in glo. j. ⁊ ibi Inno. de offi. dele. Adde qd idem tenet Bar. in. l. ij. §. creditum. circa fi. vbi dixi. s. si cer. peta. De quo vide do. Alex.

a ¶ Intrinsecitatẽ. adde de hoc ⁊ late p Feli. in c. tertio loco de psumptio. col. ij. in fi. ⁊ in rubri. de spõ. colũ. iij. circa prin. per Alex. i cõsil. cxvi. in. j. volu. inci. post ꝙ in cã magnifici equitis. ⁊. d. bartho. sozi. in cõsi. ccxi. col. ij. versus fi. ⁊ col. fi. circa medium.

hic. ⁊ ibi cum cõcordantijs vtrobiꝗ per eum alleaatis: ⁊ an factũ in ostio do mus dicatur factum in domo: ponunt Bald. Imo. et latius Are. hic: vide eleganter ⁊ bene Bar. in. l. j. §. j. de cloa. Io. and. in addi. Specu. in ti. de immu. eccle. super rubri. Bal. in. l. ij.
23 §. idem ait. ff. nau. cau. stabu. ⁊ in rub. ff. solu. matr. ¶ † Item quia Bart. tangit quando dictio in adijcitur loco: ⁊ quando tempori. Bal. hic addit: quod qñ adijcitur persone: puta si statutũ puniat certa pena inferentem iniuriam in personam alicuius: qd comprehendat etiã inferentem iniuriam in rebus coherentibus persone. et sic scindentẽ vestes iniuriose per. l. sed est questionis. ⁊ ibi Bar. de iniur. ⁊ latius Bar. in. l. licitatio al's locatio. §. quod illicite. de
24 publica. Et late per Are. hic. concordante Bar. ¶ † Item accipiens frenum inquit super quo est clericus: et impediens cum recidit in excõicationem: ac si manus violentas in clericum iniecisset: iuxta. c. si quis suadente. xvij. q. iiij. Et similiter si aufert vel scindit ei vestes sm̃ Inno. in. c. nuper. de sen. excom. Bald. in. l. si qua per calumniã. in. j. col. C. de epis. ⁊ cle. Cano. in cle. j. de penis. Imo. ⁊ do. Alex. hic. ¶ Alibi tenet Pau. de ca. ⁊ do. Alex. in. l. sed eximendi. in prin. per illum tex. s. ne quis eum qui in ius voca. est vi exi. quod si aliquis incluserit clericum inuitum in aliquo loco incidit in penam excommunicationis: quamuis corpus nõ tetigerit. ¶ Ultra predicta de dictione in: vide Spec. in tit. de disputa. ⁊ allega. §. post hec. versi. vltimo. Spec. et Io. an. in titu. de iniur. ⁊ dãno da. §. j. in versi. pone statuto. ⁊ solẽniter Bal. in rub. s. solu. matr. do. Anto. de but. in. c. literis. de resti. spo. Gemi. in. c. vt super. per illum text. de appella. in. vj. Et varios modos quibus ponitur dictio in: vide per Archi. in. c. si papa. xl. distin. ⁊ ita remanet expeditus iste. §. Et per consequens tota ista lex gallus. die. xij. Augusti.

¶ Sequitur. l. gallus al's impressa.

¶ Ista repe. l. gallus. fuit prima repetitio prefati domini Iasonis: sed non perfecta: alia fuit perfecta per ipsum.

1 ¶ Posthumus pprie dicitur qui est natus post humum: ⁊ sic post mortem patris.
2 Ubi agitur de sustinendo testamento agiꝛ de materia fauorabili.
3 Si testator faciat in testa. mẽtionem de posthumo intelligitur de omni posthumo etiam improprie.
4 Generalis vel indefinita appel. posthumi: nõ comprehendit nisi natum ex legitimo matrimonio.
5 Non solũ nepotes posthumi sed quicũꝗ posthumus siue sit proprius siue sit extraneus potest heres institui ⁊ ei legari.
6 Posthumus potest institui nisi sit in vtero eius que de iure nobis vxor esse non potest.
7 Consilium galli est vt nepotes nascituri post mortem aui instituantur in casu in quo futuri essent sui: ne preteriti rumpãt testamentum.
8 Quis dicatur posthumus proprius ⁊ quis alienus.
9 Si filius prius fuisset mortuus ⁊ postea auus faceret testamentũ: q2 tunc nepos si nasceretur esset futurus suus tpe testamenti: tunc potuisset institui sm̃. l. xij. tabu. absꝗ prouisione galli.
10 Posthumus qui si nunc nasceretur esset suus auo: tamen dicitur alienus posthumus.
11 Substitutus vulgaris dicitur institutus.
12 Ante gallum nõ poterat institui posthumus alienus: in tempus quo esset futurus suus.
13 Licet de iure antiquo posthumus alienus non posset institui: tamen eius seruus poterat.
14 In dispositione testatoris masculinum non concipit femininũ.
15 Partus dicitur nasci legitimus: qui nascitur infra decem mẽses post mortem patris.
16 Uerbum potest precedente negatiua inducit necessitatem precisam ⁊ potentiam priuat.
17 Si statutum dicat: ꝙ minor vel mulier non possit contrahere sine consensu propinquorum: si cõtrahat impeditur ortus naturalis obligationis.
18 Si statutum dicat ꝙ iudex non possit exercere iurisditionẽ vltra limites sue iurisditionis: ꝙ si dubitetur de sua iuris. ⁊ pronuntiaret se iudicem competentem si per hoc excederet iuris. suam sentẽtia esset nulla ipso iure.
19 Uerbũ potest affirmatiue prolatũ in. ll. contractibus ⁊ rescriptis nunꝗ importat necessitatem precisam sed causatiuam.
20 Uerbum potest in vltimis voluntatibus relatum ad heredẽ importat necessitatem precisam.
21 Nunquid valeat testamentum factum sm̃ consilium galli quando filius non est alteri institutus.
22 Ad hoc vt valeat testamentum sufficit tacita institutio que prouenit ex coniecturata voluntate testatoris.
23 In dubijs in consulendo et iudicando tenenda est illa pars que fauet

fauet testamento.
24 Non valet testamentum conditum ſm formam galli positam: nisi filius sit primo loco institutus.
26 Testator qui vult consequens intelligitur velle omne antecedens ad illud.
27 De lege ad.l.non est facienda continuatio.
29 Etiam in.l.noua et corrigente: masculinū cōprehendit femininū vbi est eadem ratio.
30 In correctoriis nō est licita extensio.
31 Si quis acquirat emphyteosim pro se ⁊ filiis suis: nō cōtinentur filie femine.
32 Quando masculinum profertur ab homine in casu odii: nō continetur femininum.
33 Nunquid in priuilegiis masculinum cōprehendit femininum.
35 Si ex vxore nascatur filius post.x.menses ⁊ duos dies: dicit legitimus ⁊ naturalis.
36 An quis sit obligatus credere matri: ꝙ non sit filius patris sui.
38 Filius qui assimilatur patri nō est legitimus.
39 L.non fingit super eo qđ est impossibile de natura.

GAllus. Re ⁊ fama difficilis est lex ſm glos.fin. istius legis: ⁊ Bart.hic in primis verbis. Diuiditur tota pricipaliter in tres partes: vt hic per Bar. ⁊ post Dy. Alibi dicit Rapha.ful.in.l.frater a fratre.ff.de cōdi.indeb.ꝙ ista lex est subtiliori stilo scripta per sceuolam quam illa per aphricanum. Ad euidētiam istius legis ⁊ eius materie Bar.tria premittit vt hic p cū. ¶ Circa secūdum
1 euidentiale Bar.inquantū premittit †ꝙ ille proprie dicit posthumus qui est natus post humum ⁊ sic post mortem testatoris. Alii sunt improprie posthumi. Adde ꝙ de hoc est text.ad literam in l.iii.in prin.in ver.posthumos.j.de iniusto rup.vbi dicit iurisconsultus formaliter: posthumos autem eos duntaxat dicimus qui post mortē patris nascūtur.ad idē tex.formalis.in.l.nomen filiarum.in prin.ff.de verbo.sign.vbi dicit tex.ꝙ istud nomen posthume non cadit bene i ea que iam nata est. Alibi tñ habes tex.qui videtur mirabilis in.l.iii.§.nominatim.in fin.j.de iniusto rup.vbi i exheredatione ⁊ ꝯsequēter in odiosis verba deberēt ꝑprie ⁊ stricte intelligi.l.cū quidam.s.eo. ⁊ tñ ibi dixit tex.ꝙ in exheredatione: appellatione posthumi venit nō solū natus post mortē patris sed etiam natus in vita: ⁊ sic improprie posthumus ꝗuis sint improprie posthumi ⁊ tanto fortius: qꝛ pater exheredando posthumos exheredat filios quos nunꝗ dilexit: nisi diceres ⁊ subtiliter ⁊ bene: ꝙ ibi in exheredatione posthumi ideo cōprehenditur etiā posthumus improprie: qꝛ alias ille esset preterit⁹ ⁊ rumperetur
2 testamentū: †vbicunq ergo agitur de sustinendo testamento dicitur agi de materia fauorabili.ad hoc pondero text.valde no.in l.si ita facta.ff.de iniusto rupto.inducendo sic.nam in odiosis sub simplicibus non cōtinetur casus mixtus prout traditur late in.l. ii.in prin.ff.de verbo.oblig. ⁊ in.l.si ita scriptum.s.eo. ⁊ tamen est tex.not.in.d.l.si ita facta.ꝙ in exheredatione sub simplicibus cōtinetur casus mixtus: istud non potest dici ex alio: nisi qꝛ licet exheredatio sit odiosa respectu filiorum: tamen qñ tractatur de fauore testamenti dicitur fauorabilis: tamen cōsidera per.l.cū quidam.s.eod.titu.vbi agitur de sustinendo ⁊ tamē dicitur odiosa ⁊ obstat ratio ⁊ dicisio illius legis cum quidam.non est proprie lo
3 cus hic. ¶ †Adde etiā ꝙ si testator in testamento faceret mentionem de posthumo etiā in materia in qua tractatur de onere et de grauamine tertii: nō intelligitur de posthumo proprie tantum ⁊ sic de nato post mortem testatoris: imo intelligitur de omni posthumo etiam improprie.tex.habes not.quem ibi multum cōmendat Bal.in.l.si quis ita.§.fi.s.de test.tute. ⁊ ibi multum no.Bal. vbi est tex.ꝙ si testator in testamēto dederit aliquem tutorē posthumis: datio tutele est grauamen: nunquid intelligitur de posthumis natis in vita: dicit ꝙ sic: ⁊ sic improprie.facit tex.in.§.fi.in sti.qui dari tuto.possunt. ⁊ istos text.valde not.ad ea que tangit Barto.j.in.ii.col.in fi.dum dicit: ꝙ statutum loquens de posthumo non intelligitur nisi de nato post mortem: quia illud de posthumis an sit verum ibi dicetur. †Tertio aduerte quod generalis aut indefinita appellatio posthumi non comprehendit nisi illum qui nascitur ex legitimo matrimonio: non autem naturalem: siue testator esset vxoratus siue non.ita no.Bal.in.l.placet per illum tex.s.eo. ⁊ ibi Alexan.in primo not.multum exclamat ⁊ reputat valde dignum: ⁊ dicit ꝙ non reperit ab alio tactum: intelligendo ⁊ limitando: vt ibi per eum.tamen si non esset autoritas Bal.nō esset ponere os in celum tenere contrarium per.l.heredibus.§.fi. j.ad trebel. ⁊ ea que habentur per Barto.in.l.ex facto.in prin.in vlti.colum.in versi. Item quid si furioso nascitur filius quem in potestate non habeat ⁊c.j.de vulgari ⁊ pupil. Circa tertium.et est ſm eum not.dignum. ¶ Circa tertium euidentiale Barto.posset dubitari: que potuerit esse ratio quare gallus prouidet tantū in nepote nato post mortē aui: quare non idē disponit in nepote nato in vita aut post mortē patris sui viuo auo: dic ꝙ ratio est: qꝛ quando nepos erat natus in vita aui: auus poterat eū instituere: quia nulla lex prohibebat: qꝛ lex antiqua prohibens posthumos alienos institui heredes: loquebat de posthumis vere vt ꝑmittit Bar. ⁊ sic de natis post mortē aui: ⁊ nō de natis post testamētum: cum ergo superesset ipse testator et natus in eius vita poterat facere aliud testamētum: qꝛ nulla lex antiqua prohibebat talē posthumum iam natū institui: ideo gallus nihil dixit de hoc: sed solum prouidit in casu in quo testator impediebat scilicet in nepote vere posthumo: que lex antiqua ꝓhibebat institui: ⁊ ista est proprie ratio huius tex.prout etiam declarat Joā.de imo.hic.in.iii. oppo. ⁊ Rapha.cu.hic.traditur per Barto.in.§.ille casus.j.ea.l. Quarto vltra Bar.premitte ad euidentiam ſm Moder.preser
5 tim Pau. ⁊ Alex.†ꝙ non solum nepotes posthumi: sed quicūq posthumus siue sit proprius siue sit extraneus potest heres institui: ⁊ potest ei legari non solum attento iure pretorio: quia pretor istud permittebat: vt dicit tex.insti.de bo.pos.in princi.in.§.j.sed etiam de iure ciuili.tex.est in.§.posthumo.insti.de leg. ⁊ tex.in tit. de bo.pos.in princ. ⁊ tex.in.l.quidam relegatus.§.fi.cum duabus sequen.ff.de reb.dub. ⁊ plene prosequitur Bar.enumerās omnia iura.in.§.ille casus.j.ea.l. ⁊ sic quantū ad hoc superuacua est prouisio galli hodie: licet quo ad alia plura remaneat vtilis vt dicet infra: ⁊ istud indubitanter tenet per oēs: ⁊ ego etiā teneo. Tu aūt subtilius aduerte ꝙ licet oēs indubitanter teneant: ꝙ hodie quicunq posthumus potest de iure ciuili institui: ⁊ sic superuacua est prouisio galli ⁊ fundant omnes: per tex.ad literam in.§.posthumo.insti.de leg.mihi videtur ꝙ tex.in.§.posthumo.multum fortiter stringat contra doct.ꝙ imo in terminis istius legis gallus nō posset institui nepos posthumus: dicit enim tex.in illo.§.post
6 humo.in fi.in ver.posthumus.†Posthumus ante potest institui vt dictum est: nisi sit in vtero eius que de iure nobis vxor esse non potest: sed habeo ꝙ posthumus qui est in vtero nurus: dicit esse in vtero talis que non potest esse aui vxor: etiam si esset solutū matrimonium: quia illa que fuit nurus prohibetur esse vxor.§.affinitatis.instit.de nup.ergo videtur ꝙ per illum.§.posthumo.in fin. prohibeatur institui posthumus nasciturus ex nuru: quia nasceretur ex tali que prohiberetur esse vxor auo. Istud idem decidit tex.in.l.si quis posthumos.in.§.fi.s.eo.vbi dicit iurisconsul.sed si ex ea quam nephas sit ducere posthumū heredem instituero non valet institutio.ad idem est tex.in.l.filius a patre.in.§.pe.s.eo.ti. vbi iurisconsultus distinguit: vt ibi nunquid institui posthumus alienus ⁊c. Et istis iuribus sic prima inspectione ad corticem visis: sequitur hoc: ꝙ testator nō posset instituere posthumum existentem in vtero sororis sue: quia cum ea nephas esset contrahere matrimonium: ⁊ posito quod melius possit rñderi sic: nam ille.ll. dicunt: ꝙ testator nō potest instituere illum posthumum qui esset in vtero eius cū qua nephas esset nubere: sed tex.in.§.posthumo. loquitur nō in istis terminis: quia esset proprius testatoris sed in alieno.verus est sensus: ꝙ auus potest instituere posthumos alienos: nisi sit in vtero talis cum qua filius prohiberetur contrahere matrimonium auus non posset eum instituere: quia est alienus et erit fallentia bona ad illa iura.isti moderni saltem male dixerunt: quia dicunt ꝙ hodie quilibet posthumus potest heres institui. Istis premissis venio nunc ad.l.gallus. ⁊ licet Bart.non summet
7 tamen tu summa sic.†Cōsilium galli est vt nepotes nascituri post mortem aui instituantur in casu in quo futuri essent sui: ne preteriti rumpant testamentum.h.d.vsq ad.§.quidam recte.casus in ista.l.gallus.est talis. ¶ Circa istum tex.antequam veniam ad notabilia debes aduertere pro intellectu istius tex.et cōsiderandum est: nunquid iste text.loquatur in posthumo alieno an in posthumo proprio: ꝙ iste sit posthumus proprius et non alienus patet ex diffinitione tradita in.§.posthumo.instit.de lega.dicit ibi tex. ꝙ ille dicitur posthumus alienus: qui si nasceretur non esset suus heres testatoris: ille ergo posthumus qui nasceretur ⁊ esset heres testatori est posthumus proprius: in casu huius text.si posthumus nasceretur esset suus heres: quia obtineret primū gradum. §.sui.institu.de heredi.quali. ⁊ diffe.ſm ergo diffinitionem illius tex.iste posthumus non est alienus sed proprius: ⁊ dicit Paul.et Alexan.ꝙ quidam fatebantur hic ꝙ esset suus in isto tex. In contrarium est tex.in.l.penult.j.de lega.j.dum dicit tex.obtinuit sententia galli aquilii posthumos alienos legitimos nobis heredes fieri ⁊c.ibi iurisconsultus dicit ꝙ sunt alieni: patet etiam ꝙ si fuisset proprius potuisset institui: patet in.§.posthumo.pondera ibi alieno: ergo si non erat alie. ⁊ sic proprius poterat heres institui. et Pau. ⁊ Alexand.in euidentialibus fatentur ⁊ dicunt ꝙ in isto tex.iste posthumus est alienus: tamen non respondent difficultati mote: scilicet diffinitioni vel descriptioni posite in.d.§.posthumo. Sunt qui respondeant: ꝙ aut loquimur condito testamento aut loquimur ab intestato. Si loquamur ab intestato: ꝙ ille dicatur posthumus proprius: qui si nasceretur esset suus heres. Sed

condito testamento ad hoc vt quis dicatur posthumus proprius
non sufficit ꝙ condito testamento nasceretur suus: prout hic: sed
requiritur aliud ꝙ tempore testamēti si fuisset natus: fuisset suus:
quod non esset hic: ⁊ sic pondera ꝙ isti intelligunt text.in.§.post-
humo ab intestato loqui: non autem condito testamēto: istud pro
certo prima consideratione videtur contra.§.posthumo. quia.§.
posthumo loquitur condito testamento non autem ab intestato.
8 ¶ † Tu ergo aduerte ꝙ Bart.in infinitis locis declarauit: quis
dicatur posthumus proprius: ⁊ quis alienus: ⁊ vbiq̧ dicit Bar.
ꝙ ad hoc vt dicatur posthumus proprius non sufficit ꝙ si nasce-
retur esset suus heres: sed requiritur ꝙ sit suus tēpore facti testa-
menti: non sufficeret ergo nasci suum nisi fuisset natus suus tem-
pore testamenti: ita tenet Bar.in.§.ille casus.in.j.col.in fi.j.ea.l.et
idem Bar.in.§.si eius.in.j.col.circa medium.⁊ in.§.nunc de lege
velleia.in.j.col.circa fin.j.ea.l.⁊ idē Bar.in.l.posthumus.in prin.
ff.de inoffi.testa.⁊ istud approbant omnes doc.⁊ in omnibus istis
locis fundat se Bart.per tex.in.d.§.posthumo.punctus esset vi-
dere: nunquid.§.posthumo.probet istam doctrinam Bart.quia
tex.ille de tempore testamenti verbum nullum: pondera si Bart.
in illo tex.notauit verbum testatoris vt debeat esse suus tempore
quo est testator: ⁊ sic tempore quo facit testamentum: vt sic quali-
tas adiecta verbo intelligatur ſm tempus verbi cui adijcitur.l.in
delictis.§.si extraneus.s.de noxa.l.titius.ff.de testa.mili.Barto.
late in.l.ex facto.j.de vulg.⁊ pupil. Sed ista ponderatio non esset
tuta cum tex.dicat heres testatoris futurus non sit: pondera illud
heres futurus. Preterea iura non videntur loqui de tempore te-
stamenti sed solum de tempore mortis: ita sonat tex.in.d.§.post-
humo.⁊ tex.in.l.posthumus.in prin.⁊.ff.de inoffi.testa.⁊ tex.in.§.
nunc de lege velleia.⁊ in.§.in omnibus.j.ea.l.tamen quia Barto.
et omnes doct.tenent: ꝙ ad hoc vt dicatur posthumus proprius
non sufficiat ꝙ si natus fuisset ꝙ esset natus suus: sed requiritur ꝙ
esset natus suus tempore conditi testamenti: alias semper dicitur
posthumus alienus: dato ꝙ si nasceretur: nasceretur suus.text.est
hic iuncta.d.l.pe.j.de lega.j.que iura melius probant opi.Bart.
et communem. ¶ Ex ista communi conclu.⁊ vera infero correla-
9 rie quatuor not.conclusiones. † Primo infero: ꝙ si filius prius
fuisset mortuus ⁊ postea auus faceret testamentum: quia tunc ne-
pos si nasceretur esset futurus suus tempore testamenti: tunc po
tuisset institui ſm legem.xij.tabul.absq̧ prouisione galli: quia tūc
esset posthumus proprius: ⁊ ita in terminis tenet Bartol.in.§.si
eius in.j.col.circa medium.⁊ in.§.nunc de lege velleia.in.j.col.cir-
ca fi.j.ea.l. Secundo infertur ꝙ si in terminis huius.l.auus face-
ret secundum testamentum: quia in illo tempore iam erat premor-
tuus filius: tunc etiam per.l.antiquam potuisset instituere nepo-
tem posthumum: quia considerato tēpore secundi testamenti non
diceretur amplius posthumus alienus sed proprius. Ex istis infe-
ro tertio ⁊ subtilius ꝙ cum iste tex.loquatur: quando filius mori-
tur viuo auo ꝙ cum auus possit facere aliud testamentum ⁊ insti-
tuere nepotem posthumū: cum nunc non sit posthumus alienus.
Sequitur subtiliter cōsideranti vna cōclusio cōtra omnes qui cō-
muniter tenent: ꝙ nō est necessaria prouisio galli: sicut nō fuit ne-
cessaria qñ nepos nascitur viuo testatore ⁊ possit per.l.antiquam
eum instituere: ita potest ⁊ istuȝ. Ex predictis etiā sequitur quar-
ta conclusio: ꝙ prouisio galli multū restringitur vt solum fuerit ne-
cessaria in casu hic tradito: ⁊ qñ auus postea non fecerit aliud te-
stamentum: vel qñ actualiter non contingit filiū mori ante auum:
quia qñ faciebat testamentum erat de hoc incertus. Quinto cor-
relarie infero aliam cōclusio.ꝙ plura requiruntur ad hoc vt quis
dicatur posthumus proprius q̄ ad hoc vt dicatur suus: q ad hoc
vt dicatur suus: sufficit ꝙ si nasceretur ante morteȝ testatoris ne-
mo eum precederet.§.sui.insti.de here.quali.⁊ diffe.l.posthumo-
rum.j.tit.j. Sed ad hoc vt dicatur posthumus proprius istud nō
sufficeret sed requireretur aliud: qđ si tempore conditi testamenti
fuisset natus fuisset suus: ista sunt subtilia et necessaria ad intelle-
ctum huius tex.⁊ ad intelligentiā terminorum: nō reperio tñ in spe-
10 cie ita tactū. ¶ † Not.primo ex isto tex.iuncta.l.penul.j.de lega.j.
ꝙ posthumus qui si nunc nasceretur esset suus auo: tñ dicitur alie-
nus posthumus per.d.l.pe.eo q si natus fuisset tēpore testamenti
non fuisset natus suus: cum tēpore testamēti adhuc viueret filius
qui eum precedebat in gradu.d.§.sui.instit.de here.quali.⁊ diffe.
11 vt dictū est. ¶ † Scđo pondera tex.in verbo institui.qđ substitu-
tus vulgaris dicitur institutus: ⁊ sic verbum instituo cōuenit substi
tutioni: vt hic etiam dicit glo.facit tex.in.§.quidam recte.in ver-
bo instituat.j.ea.l.⁊ est tex.melior de iure in.l.mulier.§.si.ff.de cō-
di.instit.quem pluries hoc anno allegaui cū multis concor.quas
dedi ad hoc in.l.centurio.in vlti.q.Bar.in prin.j.de vulg.⁊ pup.
¶ Tertio pōdera tex.in verbo induxit qđ dispositio galli est no-
ui iuris inductiua: ad idem text.in.§.quid si is.in verbo induxit.
12 j.ead.l. † Ex quo infertur quod ante gallum non poterat institui
posthumus alienus in tēpus quo esset futurus suus: vt dicit tex.

a ¶ Deportatus nō possit. Adde Spec.in titul.de istru.edi.in.§.cōpendiose.x.ij. deportatus.

b ¶ In vltimis volūtatibus. adde l.si ita scriptū.ff.de le.ij.l.q duob9 ff.de leg.iij. tex.in.l.seruus.⁊ i.l.qs quis.ff.de verb.sig.

c ¶ In materia correctoria.adde diffuse p Rapha. cuma. hic.

in.§.posthumo.insti.de leg.⁊ insti.de bono.pos.in prin.⁊ sic insti-
tutio posthumi alieni facta tempore inhabili q̄uis esset collata in
tempus habile adhuc non valebat per.ll.antiquas cōtra gallum
per regulā.l.in tēpus.ff.de here.insti.eo quia.l.antiqua resistebat:
vt dicit tex.in.§.ille casus.in verbo nullo iure.j.ea.l.ergo non ha-
bet locum regula.d.l.tēpus lege resistente.ſm Ioā.de imo.in.l.si
13 minor.ff.de ser.expor. † Limita tamen quod licet de iure antiquo
non posset institui posthumus alienus: poterat tñ institui seruus
posthumi alieni.tex.est in.l.eius seruū.ff.de here.insti.ſm intelle-
ctum Bar.Ange.⁊ Imo.ibidem. Unde ex illo tex.ego infero: ꝙ
ratio quare posthumus alienus nō posset institui non erat propter
suspitionē turpem: prout videtur dicere tex.in l.si qs posthumus.
in prin.s.eo.tenet Imo.hic.⁊ superius tenui: quia si illa fuisset ra-
tio: tunc sicut nō potuisset institui posthumus alienus: ita nec ser-
uus eius: q militasset eadē turpis suspitio: sic etiā videmus in si-
mili: ꝙ licet res propria nō possit legari dño.l.proprias.C.de lega.
tamē potest legari seruo dñi: tex.est no.in.l.debitor.§.seruo.quem
ibi Bar.multum not.ff.de leg.ij.⁊ si diceretur vt dicit Bar.capa-
citas serui pendet a capacitate dñi.l.si mihi et tibi.§.regula.j.de
13 lega.j.⁊ respondet Bar.sic etiā in simili videmus ꝙ licet deporta
a tus non possit[a] institui ſm vnam opi.l.j.C.de here.insti.tñ seruus
deportati sic.l.si deportati seruo.ff.de lega.iij.et tamen dñs est in-
capax: ⁊ quō istud sit dantur multe limitationes in.l.j.C.de here.
insti.propter quas tollitur fundamētum Alex.qui dubitat de in-
tellectu Bart.ad illā.l.si deportati seruo.ex quo posthumus alie-
14 nus erat incapax ergo ⁊ seruus. ¶ † Quarto no.ibi siue neptis
hic videri tex.ꝙ in dispositione testatoris: ⁊ sic in vltimis volūta-
b tibus[b] masculinū non cōcipit femininū genus alias superflueret.
tex.de quo dicetur in glos.in verbo neptis.vbi expediā: nunquid
c in materia correctoria[c] masculinū cōcipiat femininū. ¶ † Quin-
15 to no.ex tex.in verbo decem mensibus: ꝙ partus dicitur nasci le-
gitimus qui nascitur.j.decem menses post mortem patris: ergo
qui nascitur post illud tempus non videtur nasci legitimus.l.in-
testato.§.post decem.ff.de suis ⁊ legi.⁊ tangitur hic in gl.si.dice-
tur latius.j.post Bar. ¶ Capio gl.in verbo posse.ista gl.si bene
inspicis remouet tria contraria.ideo diuide eam in tres.scđa ibi:
et dic institui.tertia ibi: ⁊ dic pro cōstanti.licet Bar.expediat pro
duobus cōtra. ¶ In ea.glo.ibi: ⁊ necesse esse ꝙ posthumus alie-
nus nō solum potest institui sed debet ex industria galli de neces-
sitate institui: tamen intellige vt intelligebat Bar.non de necessi-
tate precisa: sed de necessitate causatiua. Hinc sumpta occasione
ponit hic Bar.qñ verbum potest importat necessitateȝ precisam
et qñ causatiuam vt hic per eum ⁊c. ¶ In prima parte inquātum
Bar.ponit theoricam verbi potest: ex eius doct.facias tres con-
16 clusiones. † Prima conclusio est: ꝙ verbū potest precedēte nega-
tione inducit necessitatem precisam: ⁊ potētiam priuat: vt est glo.
ordi.que tota die allegatur in.c.j.in verbo non potest.de reg.iur.
in.vj.quem allegat Bar.hic.Adde Bar.in.l.de his.ff.de trāsac.
Bald.hic in.l.j.in pe.col.C.qui admit.⁊ in.l.si.in vlti.col.C.de fi-
deicōmis.⁊ in.l.j.j.de iniusto rup. ¶ Scđo adde ꝙ per istam con
clusionem dicit Bar.in.l.si.in.ij.col.ad fi.ff.de ferijs.⁊ ibi sequun
tur Moder.⁊ ibi dixi.⁊ idem Bar.in.l.j.C.de dila.ꝙ si iudex con
cedat scđam dilationem sine cause cognitione: ꝙ cōcessio est ipso
iure nulla: q tex.ibi dicit plusq̄ semel tribui nō potest: ⁊ verbum
illud potest precedente negatione inducit necessitatem precisam
17 et priuat potentiam. ¶ † Adde tertio ꝙ per istam conclusionem
firmat Bar.in.l.cum lex.in penul.col.ff.de fideiusso.ꝙ si statutum
dicat ꝙ minor vel mulier non possit contrahere sine cōsensu pro-
pinquorum ꝙ impeditur ortus naturalis obligationis: q dicēdo nō
potest: propter negatiuam que precedit: aufert facultatē ⁊ poten-
tiam. ¶ Quarto ⁊ notabilius adde illud qđ de facto dicit se con
18 suluisse do.Anto.de but.in.c.preterea.in.xv.col.de dila. † ꝙ si sta
tutum disponat: ꝙ iudex non possit exercere iurisditionem vltra
limites sue iurisditionis: ꝙ si dubitetur de sua iurisditione ⁊ pro-
nuntiaret se iudicem cōpetentē: iuxta.l.si quis ex aliena.ff.de iudi.
et.l.ij.ff.ne quis eum qui in ius voca.⁊ si per hoc excederet iurisdi
tionem suam sentētia esset ipso iure nulla: ex quo statutum dicit:
non possit: et dato ꝙ non appellaretur semper diceretur de nulli-
tate: ⁊ istud dictum pro sing.sequitur Alexan.in cōsil.lxvij.in.iij.
volu.incipien.visis dubitationibus eleganter formatis in.j.colū.
licet ista regula sit vera ⁊ cōmunis ⁊ eam teneas de verbo: potest:
tamen considera ꝙ ista regula solum innititur autoritati glos.in.d.
c.j.de reg.iur.in.vj.q alia iura allegata per Bar.parum faciunt.
¶ Contra istam regulam pondero facere tex.in.l.stipulatio ista.
§.alteri.ff.de verbo.oblig.⁊ in.§.alteri.⁊ in.§.si quis alij.instit.de
inuti.stipula.ista iura dicunt alteri stipulari nemo potest: negati-
ua precedit verbum potest.ergo ſm istam regulam priuat poten-
tiam et reddit actum ipso iure nullum: vt dixi.et tamen istud est
falsum: quia si quis stipuletur alteri: stipulatio non est ipso iure
nulla: quia illi acquiritur naturalis vt declarat late do.Alexand.
in.d.§.

in .d.§.alteri. Item & fortius: si stipulatio esset ipso iure nulla eo quia propter verbum potest precedēte negatiōe induceretur necessitas precisa: & privaretur potētia: sequeretur q̄ adijciendo penam actui nullo etiam adiectio pene esset ipso iure nulla. l. nō dubium. C. de legi. l. cum principalis. vbi glo. magi. de reg. iur. & tex. not. in l. seius et augerius. ff. ad. l. falci. et tamen si adijciatur pena valet. tex. est in illo. §. alteri. & iuribus preallegatis. Bar. in. l. cum lex. in penul. col. ff. de fideiusso. respōdet & dicit aduertendum esse q̄ tex. dicit alteri stipulari nemo potest: & sic vtitur verbo presenti: potest: ergo cum non neget in futurum lex nō dicitur assistere: sed per hoc non resistit: secus si dixisset alteri stipulari nemo possit: quia converteretur verbo futuri temporis: alias secus: sed nō fuit recordatus Bar. de doc. quam tradit hic de verbo potest: qđ est presentis temporis precedente negatiua qđ inducat necessitatem precisam: & negat potentiam aliam solu. tradit Sali. vbi multum se inuoluit in. l. pacta que cōtra. in. ij. colū. C. de pac. sed respōde prout respōdet Bar. in. l. si ita stipulatus. magna. in. xij. oppo. prime partis. ff. de verbo. obl. & clarius Bal. in. d. l. non dubium. in. xiiij. oppo. vbi alia opportune dixi: & sic est expedita prima cō-
19 clusio Barto. ¶ †Secunda conclusio quod verbum potest affirmatiue prolatum in. ll. cōtractibus & rescriptis: nunq̄ importat necessitatem precisam sed causatiuam. ¶ Limita istam cōclusionem duobus modis. Primo quando verbum potest est relatum a lege vel a principe ad iudicem: tūc importat necessitatem precisam quando ab eo petitur per partem: ita not. Ange. & Fulgo. in l. i. ff. de iuris. om. iudi. per illum tex. cum glo. in verbo potest. Credo q̄ ista limitatio sit falsa. Primo per regulam. l. de qua re. ff. de iudi. & l. i. C. quō & quando iudex. Secundo & fortius non eundo per mendicata suffragia per tex. in. l. sepe audiui cesarem. vbi verba rescripti principis referuntur ad presidem: & sic ad iudicem & tamen non important necessitatem etiam parte presente. nec ob. text. in. d. l. i. ff. de iuris. om. iudi. q2 dico q̄ ille text. in verbo potest stat de se proprie absq̄ subauditione glo. & est verissimus intellectus illius text. ibi enim vult ostendere quantam potestatem habeat officium iudicis: & sic quantum possit: et dicit q̄ pōt in possessionem mittere &c. non autem intendit declarare ibi quantā potentiam habeat iudex: & sic quantum potest: & dicat qđ potest in posses. mittere: dare tutores &c. non autem intendit declarare an iudex teneatur vel nō: et sic male suppletur ibi per glo. & debet &c. ¶ Secundo limita quādo daretur episcopo potestas dispensandi contra ius per verbum possit. nam intelligitur q̄ si dispensatio sit necessaria ecclesie vt not. j. q. vij. et in. c. exigunt. qđ tunc eps potest precise cogi per superiorem ad dispensandū & tunc verbū potest importat necessitatem precisam. Ita sing. volunt Archi. & Jo. an. in nouella. in. c. cum ex eo. de elec. in. vj. & istud vltimū simpliciter refert. & sequitur Are. hic. ¶ Tertio & vltimo limita quādo simpliciter diceretur possit vel potest. secus si diceretur possit & debeat: ista verba geminata simul posita important tūc necessitatem precisam. tex. est in. c. j. in verbo possumus & debemus. in titulo. vt ecclesia. bene. & in. l. pretor. in prin. ff. de eden. & in clemen. ij. cum glo. in verbo debent. de statu mona. Alex. in cōsi. nō reperitur. incipien. visis verbis dicti testamenti in fin. facit in simili text. in. c. eam te. in verbo mandatū dedimus & preceptum. & ibi Bal. not. de rescri. Quis posset dici q̄ ista nō sit proprie limitatio pro-
20 pter verbum debeat. ¶ † Tertia conclusio est q̄ verbum potest in vltimis voluntatibus relatum ad heredem importat necessitatem precisam vltra iura Barto. Adde text. quē videas in. l. fideicōmissa. §. hec verba. & ibi Barto. not. j. de lega. iij. qui tamen videtur probare contrariū dum dicit sed magis consiliū q̄ necessitatem relinquendi. ¶ In ea. glos. in fi. habes ex glo. q̄ gallus posuit pro cōstanti filium in potestate debere institui. Bart. fatetur idē qđ gl. vt hic per eum. tñ Bar. fortius attentauit: q̄ imo testamentū conditū sm formā galli valeat & teneat q̄n filius nō est aliter institutus. Adde q̄ istum articulum examinat late Barba. in. c. raynutius. in. xxix. col. de testa. quē hic non allegant Moderni.
21 ¶ Pro clara intelligentia istius articuli reassumo in dubium: nunquid valeat testamentum factū sm consilium galli: q̄n filius non est aliter institutus. Bar. ibi concludit q̄ sic: & vult q̄ ex quo filius prefertur nepoti substituto ex tacita successiōe intestati etiā si aliter nō instituatur expresse: q̄ valeat testamentū. Idem tenet Sali. & Pau. hic Barto. in §. idem credendū. j. ea. l. & l. j. in. ij. q. prin. j. de vulga. & pupil. & plenius in. l. si quis cum. §. j. & i. l. coheredi. §. fi. per illum tex. j. de vulg. & pupil. Pau. in. l. si ita scriptū. §. fi. s. eo. & in. d. §. in omnibus. j. eadē. l. Pro ista parte adducitur primo tex. i. l. si quis ita heres instituat si legitimus. ff. de here. insti. allegat⁹ per Bar. sed ad illū text. dupliciter respondetur. Primo q̄ ibi ad validitatē testamēti non erat necesse q̄ ille legitimus vocaretur ti. instōnis: sicut est hic necesse i filio isti. de exhere. li. in prin. q2 non apparet q̄ ille legitimus eēt suus heres sicut eēt hic filius in ptāte ¶ Scđo rñdet q̄ ibi fuerūt vba expsse q̄ pprie significant successionē intestati: que verba nō fuerunt hic expressa. Scđo pro ea parte facit ex mente Bar. sed ego plenius inducam. nam testamentū est nullum ex preteritione filij: eo quia filio fit iniuria: ita dicit tex. in. §. hec autem disposuimus. in auc. vt cum de appel. cog. col. viij. sed hic nō fit iniuria filio ex quo filius inuitat ab intestato & prefertur substituto. facit bene. l. si emancipatus. §. ff. de contratab. sed ad hoc rñde: q̄ imo fit iniuria filio ex quo non seruatur forma tradita a. l. que est q̄ filius instituatur aut noiatim exheredetur. l. inter cetera. j. e. insti. de exhere. li. in prin. ¶ Scđo & melius rñde q̄ ex quo filius nō venit titulo honorabili institutionis: dicitur ei fieri iniuria. l. filium. §. sed etiam si portio. ff. de leg. prestan. §. aliud quoq̄ capitulum. in auc. vt cum de appel. cog. ratio ponitur per scribentes in auc. nouissima. et ibi aliq̄n dixi. C. de inoffi. testa. ¶ Tertio pro ista parte facit tex. in. l. cum in testamēto. in prin. j. de here. insti. quem tex. allegat Bar. in. d. l. si quis cū. §. fi. nec videtur bona sol. doc. ad illum tex. dum dicunt: q̄ ibi tex. presupponit pro constanti: filium ibi fuisse institutum: quia imo litera refragatur: cum dicit in testamēto scriptum esset: & sic refert formalia verba testamenti: sed rñde q̄ cum ille tex. ponat formam inuentam a gallo: prout etiā ponit tex. in. l. si mater. §. j. j. de vulg. ideo presupponit pro constanti filium institutum: sicut facit hic iuncto. §. in omnibus. & si diceret q̄ ista est diuinatio ad illum tex. probo ex verbis illius tex. dum dicit duo gradus sunt: nec vnq̄ nepos vocatur simul cum filio ergo presupponit necessario institutionem prius factam. ¶ Quarto pro ista parte facit text. in. l. coheredi. §. fin. sed sm intellectum glos. j. de vulg. rñde q̄ ille scđs intellectus glos. reprobatur & bene per oēs scribentes ibi excepto Bar. quia non conuenit litere ibi in locum partemve eius. Scđo quia & fortius ratio decidendi ibi assignata in fin. nihil faceret ad propositum: dum dicit: nam qui certe rei heredes &c. vnde tenendo primum intellectum glos. ibi ille text. nihil facit et est verus. ¶ Quinto pro ista parte facit bonus tex. in. l. etiam. §. si libertus patronum. ff. de bo. lib. Ad illū tex. responde dupliciter. Primo responde prout patet ex natura illius tituli: iuriscōsultus ibi non dubitat de institutione filij: nam illā presupponit legitime factā: sed dubitat de substitutione patroni: & decidit q̄ valet: & q̄ patronus poterit bo. pos. petere. Scđo not. rñdet licet Alexan. dubitet de ista sol. ego non dubito: q̄ tex. ibi dū dicit: q̄ si decesserit filius viuo testatore poterit patronus accipere bo. pos. nā regulā habemus: q̄ etiā si filius vere sit preteritus et moriat viuo testatore: et fiunt instituti venientes ab intestato reconualescit testamentū de iure pretorio. l. posthumus. ver. idem & circa. j. de iniust. rup. sed patronus est de veniētibus ab intestato nō existētibus filijs liberti. insti. de suc. liber. per totum. ¶ Sexto pro ista parte facit tex. in. l. si ita stipulatio. ff. de oper. liber. quem allegat Bart. in. d. l. si quis cum. §. fi. vbi verba cōditionalia operant dispositionē. & si diceretur attento illo tex. sequeretur q̄ idē esset in extraneo: si testator diceret si titius me viuo moriatur substituo extraneū: sequeretur q̄ ille titius esset tacite institutus: & tamen istud est notorie falsum. l. si quis sub conditione dandor. x. ff. si quis omis. cau. testa. que sunt in conditione non sunt in dispositione: quia rñdetur stringendo illum tex. per Bar. q̄ tex. ibi cōsiderat fauorem patroni: sicut ibi fauore patroni stipulatio cōditionalis disponit: ita hic fauore patris: ergo apparet euidenter secus esse in extraneo: preterea illud ibi statuitur: ne actus sit ex toto nullus: ergo idem in proposito: quia testamentum esset ex toto nullum si non intelligeretur tacite vocatus: de illo tex. dixi in. l. centurio. post Bart. ibi in pe. char. j. de vulg. & pupil. ideo hic non repeto. ¶ Septimo pro ista parte facit sm Are. tex. in. l. si pater impuberes. j. de vulga. vbi si pater duos filios impuberes ad inuicem substituit videtur eos primo instituere: sed sic est q̄ breuiloqua resoluitur in duas vulgares: ergo sicut ibi vtraq̄ vulgaris habet annexam substi. ita & hec substitutio vulgaris simpliciter facta: si filius me viuo moriatur debet habere annexam substitu. nec dicatur sm eum q̄ ibi verbum substituo significat institutionem: vt ibi dicit glos. quia licet verbum instituo tanq̄ genus possit comprehendere sub se suam speciem: et sic econtra substitu. tamen q̄ nomen speciei comprehendat nomen generis non conuertitur. ita expresse dicit ista gl. hic. sed ad illum text. quadrupliciter respondetur. Primo quia inducendo illum tex. vt induxi non faceret pro Bar. qui vult vocari ex tacita successione intestati: & sic vult Barto. quod vocetur ab intestato: non autem quod per illa verba videatur eum instituere vt sonant predicta. Secundo respondetur: quod ibi non dubitatur de validitate institutionis: sed solum quo tempore succedat substitutus. Tertio respondetur sm glos. ibi quam multum not. & sequuntur Imol. & Alexan. ibi quod verbum substituo trahitur ad institutionem etiam inter filios quos certum est debere habere tit. institutionis. bene facit ad hoc tex. in. l. si quis mihi bona. §. in verbo idemq̄. & ibi Bald. ad hoc not. ff. de acquiren. heredi. vbi probatur in illo tex. q̄ verbum substituo capitur pro instituo. Quar-

to rñdetur ẜm ipsum Aret.hic: ꝙ ibi filio erat substitutus alius
filius testatoris ideo ne pereat substitutio in fauorē filij substituti
intelligit̃ precessisse institutio. ¶ Octauo pro ista parte vltra scri-
22 bentes ego moueor duplici fundamēto† nā ad hoc vt valeat testa
mentum sufficit tacita institutio que ꝓuenit ex cōiectura ta volun-
tate testatoris: ⁊ dicit̃ satisfactū forme legis requirētis institutio-
nem vel exheredationē filij.ita no.Jmo.Rapha.cu.⁊ Aret.in.l.si
pater filiū:per illū tex.j.de vulg.⁊ pup.facit bene text.in.l.titius.
§.lucius.s.eo.⁊ tex.in.l.fi.C.de posthu.here.instit.⁊ tex.in.l.iij.C.
23 de inoffi.testa. ¶ †Nono moueor: qꝛ cum in isto articulo text.sint
varij: ⁊ sic articulus sit dubius certe in dubijs cōsulēdo ⁊ iudican
do tenenda est ista pars que fauet testamento ⁊ defendit testamen-
tum.l.si pars.in prin.ff.de inoffi.testa.glos.in.§.idē si is.in verbo
vtilitatis.vbi dicetur.j.eo.ista sunt que adduci possunt pro opin.
Bar. ¶ Contrariam opi.ꝙ tale testamentū nō valeat nisi prius
filius fuerit expresse institutus tenet gl.Cy.Alber.Nico.de neap.
Bal.Ange.Jmo.⁊ alij omnes Moder.hic.glo.in.d.l.cū in testa-
mento.in princ.Bal.in.l.posthumoꝝ.in ver.ne ergo.j.de iniusto
rup.per illū tex:⁊ in.l.si ita scriptū.§.fin.s.eo.⁊ in.l.humanitatis.
in.ij.col.⁊.iij.oppo.⁊ in.l.heres.C.de impu.et alijs substi.⁊ in.§.
idem credendum:per illū tex.j.ea.l.⁊ in.l.coheredi.§.fi.j.de vulg.
et pup.vbi refert ibidem hanc partem tenere Dy.⁊ And.de pis.
idem tenet Bald.in.l.anteꝗ̃.C.cōia de succes.vbi bene examinat.
⁊ in repe.l.in suis.in.xviij.col.s.eo.dicit Bar.in hoc pessime fuis-
se locutum.Jdē tenet Ang.in.d.l.coheredi.Rapha.cu.in repe.l.
si filius qui in ptāte.in.j.char.s.eo.Pet.de Anch.in ꝯsi.cxxxvi.
incip.Principaliter ponderandū est idē consulendo tenet Alex.
dicens cōmunem opi.esse cōtra Bar.in ꝯsi.cxviij.incip.viso the-
mate ⁊ diligēter cōsideratis verbis in.j.vol.⁊ in ꝯsi.cix.in.ij.volu.
incip.videt̃ prima fronte rñdendū.⁊ in ꝯsi.cxcix.in.ij.volu.incip.
viso prestanti consil.in.iiij.col.ad fi.⁊ sequenti.idē tenet Aret.hic
et idem Aret.in.l.fin.per illum tex.C.de heredi.insti.⁊ ista est cōis
opi.⁊ vera. ¶ Pro parte cōi ꝯtra Bar.stringit fortiter tex.in.§.
in oībus.j.ea.l.dum dicit:in oībus suprascriptis speciebus:ergo
et in isto principio debet filius in aliqua parte esse institutus ⁊ ad
illum tex.credo ꝙ male possit rñderi:et refert Cu.hic ꝙ tempore
quo legebat dñs Jac.isolanus qui postea factus fuit cardinalis:
disputauit istam.q.⁊ tenuit opi.Bar.⁊ ꝙ domi.Anto.de cellani
qui etiam postea effectus fuit cardinalis:opposuit sibi de d §.in
oībus.⁊ ꝙ ei non potuit rñdere.Bart.⁊ Alex.rñdent ꝙ hic filius
videtur tacite institutus ex quo testator voluit eum ab intestato
succedere ⁊ preferri substituto:per.l.conficiuntur.in prin.⁊ in.d.l.
si quis ita heres.Jstam solu.reprobat Aret.hic:eo quia veniens
ab intestato non dicitur proprie heres institutus prout.l.requirit
pro forma:licet ex tacita voluntate venit ad hereditatem defuncti
vt dicunt iura allegata per Bar.

Adde tex.in.l.vnica.ff.si tabu.testa.ext.vbi cui venit ex cō-
iectura non dicit̃ ꝓprie heres scriptus:ego etiā im-
pugno sol.Bart.alio duplici fundamēto.Primo qꝛ si tacita vo-
catio filij sufficeret vt vult Bar.ergo superflua esset suppletio fa-
cta per sceuolam in.d.§.in omnibus.et sic sceuola qui in.§.seq.re-
prehendit gallum de superfluitate esset ⁊ ipse superfluus.Scđo ⁊
fortius:ꝙ ille tex.non possit intelligi de tacita institutione:patet
quia dicit filius ex aliqua parte debet esse institutus.pōdera illud
ex aliqua parte:ergo quecūq̧ pars sufficit:dūmodo si vsq̧ ad le-
gitimam:iuxta glos.in cle.j.in verbo aut earum parte:de foro cō-
pet.ergo nō potest loqui de tacita institutione quia tacita semper
esset in totum.Preterea Pau.hic.⁊ in.d.§.in oībus.aliter rñdet
ad illum tex.ꝙ ibi loquitur quādo auus filiū exheredauit:⁊ si eo
viuo moriatur substituit nepotem:⁊ tunc nō valet testamentū:eo
quia filius videtur exheredatus post mortē vt ibi dicit litera:⁊ qꝛ
in filio exheredato nō potest procedere ratio Bar.ꝙ intelligatur
tacita institutio.⁊ sic ẜm eum intentio illius litere est filium debe-
re institui.ita ꝙ non exheredetur:qꝛ licet testamentū in casu galli
substituatur per expressam vel tacitam institutionē:non tamē po-
test sustineri qñ filius esset exheredatus: qꝛ exheredatio esset tunc
inutilis:⁊ dicit Pau.in.d.§.in oībus.qđ ita alias respondit dño
catoni sacho bononie repetenti istam.l. Tu aduerte ꝙ Paul.ad
§.in omnibus.dat aliam rñsionem quam dat Bar.hic ante eum
ad.d.l.si ita scriptū.§.fi.s.eo. Sed tu aduerte ꝙ licet sol.Bart.sit
optima ad.d.l.si ita scriptū.§.fi.tñ sol.Pau.ad.d.§.in omnibus
nihil valet.ibi enim ponuntur duo casus in princi.vnus est:ꝙ in
oībus supradictis speciebus est necesse ꝙ testator instituat filium
in potestate in aliqua parte:⁊ cū dicat in aliqua parte ergo loqui-
tur de expressa institutione:qꝛ tacita semper fit in tota hereditate
vt predixi qñ nō est nisi vnus filius vt ibi.Scđs casus quid si non
instituerit filiū sed eum exheredat an sufficeret:videret̃ ꝙ sic:per
l.inter cetera.j.eo.⁊ insti.de exhere.li.in prin.qꝛ sufficit filiū in po-
testate vel institui vel exheredari:sed iuriscō.determinat ibi ꝯtrā:
eo qꝛ talis exheredatio fuit post mortem:⁊ sic nihil valeret.iste est
realis sensus ⁊ verus illius litere.Confirmo vtrunq̧ casum ⁊ pri-
mum casum clarius probat tex.in fi.vbi dicit:ꝙ in nepote ⁊ ꝓne-
pote non est necesse ꝙ instituantur ꝓut in filio:eo qꝛ ipsi bene pñt
preteriri ⁊ testamentum valebit:ergo vult clare ille tex.ꝙ si filius
esset preteritus hoc est nec institutus in aliqua parte ꝙ testamen-
tum esset nulluz.Secundus casus est ꝙ exheredatio esset inutilis:
quia filius exheredaretur post mortem:vt ibi clare dicit tex.⁊ in.l.
si ita scriptū.§.fi.s.eo.Comprobatur aperta ratione:qꝛ in vita fi-
lij nemo alius est institutus vel substitutus: ergo in vita filij non
posset adiri hereditas:⁊ nisi adeat̃ hereditas: exheredatio nihil
valet.l.filium.§.sed cū exher.j.de lega.prestan.ergo sequitur ꝙ ex-
heredatio de qua ibi est inutilis:⁊ credo ꝙ iste sit sensus illius li-
tere:⁊ sic cōcludo ꝙ tex.ille multum vrget contra sententiā Bar.
et ꝙ male ad illum text.potest responderi. Scđo pro ista cōmuni
sententia stringit fortiter tex.in.l.si quis eum.§ fi.ff.de vulga.vbi
est tex.ꝙ per illa verba si viuo se filius dicitur esse preteritus:⁊ sic
testamētum est nullum ꝗ̃uis ei substi.si viuo testatore decesserit:
ergo per illa verba conditionalia non censetur filius institutus:⁊
ꝗ̃uis Bar.ibi respondeat ꝙ illa sunt verba legis ⁊ nō testatoris:
est violētia ad tex.⁊ redderet tex.de indubitabili:vnde tex.ille for-
titer stringitur contra Bar.nisi respon.ex mente Are.hic ꝙ imo
ibi illa verba conditionalia non inducunt dispositionem:quia ibi
precesserat aliud testamentum in quo filius erat expresse institu-
tus.apparet ergo ex illa coniectura ꝙ in secundo testamento est
secus.Tertio pro ista parte facit tex.in.l.si mater.§.j.ff.de vulga.
vbi dicit tex.in plurali filius et ex eo nepos heredes instituantur
pondera verbum plurale instituātur:ergo etiā filius debet insti-
tui:⁊ ad hoc ibi no.illum tex.Jmo.Are.⁊ Alexan.Sed tu dic:ꝙ
ille tex.non multum facit: qꝛ non dicit simpliciter instituātur sed
qualificate prout gallo aquilio placuit:ergo ẜm formā istius tex.
Quarto pro ista parte stringit̃ bonus text.per quem dicit Alex.
j.in.vij.col.se tenere istam opi.cōtra Bar.⁊ Jo.de imo.hoc dicit
ꝙ ibi est casus expressus cōtra Bart.in.§.idem credēdum.in ver.
ita sanum.j.ea.l.vbi si testator dicat:si filius ⁊ nepos me viuo mo-
riantur tunc pronepos qui nascetur post mortem sit heres: dicit
ibi litera:si primo moriatur filius: nepos tanꝗ̃ preteritus rum-
pit testamentū: ergo per illa verba conditionalia nō censetur ne-
pos tacite inuitatus ita vt testamentum valeat.Ego autem puto
ꝙ ille tex.faciat pro Bar.⁊ sic retorquetur contra Moder.ibi enī
respectu filij tex.presupponit testamentum valere:et tamen filius
erat etiā conditionaliter nominatus ⁊ vult valere testamentū re-
spectu filij et vult ꝙ si premoriatur filius nepos tanꝗ̃ preteritus
rumpat testamentū:pondera ꝙ tex.ibi presupponit testamētum
valere respectu filij:⁊ tñ filius erat solū conditionaliter noīatus lꝫ
aliqui dicant contra:⁊ non bene:ꝙ ibi filius erat expresse noīatus
respectu filij:ille text.facit pro Bart.respectu nepotis:respon.vt
ibi per Bar.nam ibi nepos nō tenebat primū locū tpe testamēti
sicut faciebat filius:ideo per illa verba cōditionalia nō videt̃ vo-
catus ab intestato sicut filius:⁊ si diceres ꝙ illud ibi de filio nihil
facit cū suppleat̃ per.§.in oībus.j.e.l.Replicatur ⁊ fortiter quare
nō idem suppletur respectu nepotis:vt testamentū valeat institu-
tio ⁊ preteritio nepotis nō rumpant si in oībus deberet supplere
institutionē in filio eodem modo in nepote quo casu nepos teneat
primū locū:apparet ergo ꝙ aliud sit in filio aliud in nepote tenē-
te primū locū lꝫ aliter ibi dicāt.Quinto ꝓ ista parte facit qꝛ ver-
ba galli si filius me viuo morietur:sunt verba conditionalia:ergo
nihil disponunt.l.ex facto etiā agitatū.j.de here.insti.⁊.l.si qs sub
conditione dandoꝝ.x.j.si qs omis.cā testa.sed ad hoc facile est re-
spondere:ꝙ verba cōditionalia non disponunt vt videat̃ ex testō
vocatus:ita loquunt̃ iura preallegata:tñ verba conditionalia fa-
ciunt vt dicat̃ tacite ab intestato vocatus.glo.est sing.⁊ cōiter ap-
pro.in.l.lucius vltima.in glo.fi.⁊ ibi clare Bart.j.de here.insti.et
hoc sufficit vt valeat testamentū.l.si qs ita heres.insti.si legi.alle-
ga.p Bar.Sexto pro ista parte facit:qꝛ data opi.Bar.pro vera
sequeret̃ ꝙ ea rōne deberet valere pupilla.substō sine institutione
facta:⁊ tñ istud est cōtra.l.j.§.fi.⁊.l.ij.§.quisquis.ff.de vulg.⁊ pup.
sed facile est rñdere:ꝙ in pupil.requirit̃ aditio ad eius confirma-
tionem.l.apud iulianū.§.idē iulianus.ff.ad treb.secus est in vul-
gari:vbi aditio ex institutione extingueret vulgarē.l.post aditā.
C.de impu.⁊.l.cū ꝓponas.C.de here.insti.⁊ declarat Bart.in.l.j.
in antepenul.char.j.de vulg.⁊ pup.Septimo pro ista parte facit
tex.in.l.fi.C.de here.insti.quē tex.ibi ponderat Are.cōtra Bar.et
aliter inducit ꝗ̃ Fran.tigri.ibi quem refert Alex.hic:ibi enim est
tex.ꝙ qñ vna institutio nō pōt sustineri nisi alia precedat: nō per
hoc videt̃ alia precedere:sed tu rñde ꝙ etiā ẜm opi.Bar.hic non
inducitur institutio:sed venit ab intestato ex tacita volūtate testa-
24 toris:† ⁊ sic ex predictis remanet iste articulus valde disputabi-
lis pro vtraq̧ parte:tñ cōis opi.est cōtra Bart.quē tu tene p istū
tex.iuncto.§.in oībus.j.ea.l.⁊ sic cōclude:ꝙ nō vꝫ testm̄ cōditum
ẜm formam galli positā:nisi filius sit primo loco institutus Sed
considera tu

cōsidera tu: ꝙ lʒ ista sit cōis opi. ꝯtra Bar. ⁊ vera: tñ pōt defendi
ꝙ imo testamentū valeat absqꝫ aliqua instōne filij etiaʒ tacita sed
nō per fundamenta Bart. sed per aliud funda. imo etiā qñ filius
esset mere preteritus: ꝙ adhuc testamētū valeat. ex quo em̄ repe-
ritur substitutus nepos qui post filiū tʒ primū locū: ⁊ sic ab inte-
stato est successurus ⁊ est suus: certe vʒ testamentū: dato ꝙ fili⁹ sit
preteritus qñ filius morit̄ viuo testatore: tex. est qui cauillari non
pōt. in. l. posthumus. ver. idē ⁊ circa. j. tit. j. de iniusto rup. ⁊ ꝗuis
ille tex. reputet̄ sing. habes aliū tex. i. l. etiā. §. si libertus. ff. de bo.
liber. ⁊ ille text. fortius obstabat si tenerem⁹ opi. Cy. ⁊ Ang. in. l.
fi. C. vnde legi. ꝙ ibi valeat testamentū etiam de iure ciuili: ⁊ videt̄
proprie tex. in verbo hereditatē: ⁊ in verbo imperator adrianus:
ꝭm qd̄ dixi isto anno: tñ cōiter tenet̄ ꝙ valeat testm̄ solū de iure p̄-
torio ꝭm glo. ⁊ cōiter doc. in. l. fi. C. vnde legi. ergo valet testamen
tum de iure pretorio. illū text. strictius induco. nā ille text. ꝓcedit
non solū quo ad recōualescētiam primi gradus: sed etiā scdi. glo.
est de hoc no. ⁊ sing. in. l. a primo. in prin. s̄. eo. quā gl. Ang. Imo.
⁊ plenius Alexan. ibi reputant ad hoc sing. pro extensione illius
tex. ⁊ sic per istud fundamētū pōt defendi aliter ꝗ̄ dicat Bart. ꝙ
testamentū valeat: reperio ꝙ Ange. Imo. ⁊ Alex. in. §. in oībus.
j. ea. l. nō ad istud ꝓpositū: sed ad aliud dicūt: ꝙ si querimus an te
stamētū valeat de eqtate pretoria ⁊ dicendū est ꝙ sic: per. d. l. post
humos: aut querimus an valeat de iure ciuili ⁊ dicēdū est ꝙ non:
nisi sit institutus expresse: ⁊ ita loquitur tota ista. l. ꝭm eos patet
in. §. idem credenduʒ. ⁊ in. §. etiam si parente. j. ea. l. ꝗuis ipsi non
dicant ante eos: ita ista lex non ꝓcedit de equitate pretoria ꝑ text.
in. d. l. posthumus. in prin. ⁊ in ver. ideʒ ⁊ circa. Sʒ ita dicere esset
restringere. q. Bart. ⁊ docto. dum querunt nunquid valeat testa-
mentū cōditū ꝭm formā galli: intelligit̄ de iure ciuili: lʒ istud non
satisfacit ad propositū dūmodo defendā testamētū valere defen-
25 dam Bar. ⁊ procedit opi. Bar. † Pro veritate cōsidera ꝙ dubiū
Bar. ⁊ doc. ꝓcedit: ꝙ filius superuixerat nunqd valeat testamen-
tum cōditū ꝭm consiliū galli in quo filius nō est aliter institutus
nunquid valeat qñ filius superuiueret. q. Bar. ⁊ doc. ꝓcederet q̄r
nō essemus tūc in casu. l. posthu. si aūt filius premorit̄ nunqd va-
leat testamentū saltē de equitate pretoria. text. in. d. l. posthu. ver.
ideʒ circa. clare decidi. ꝙ sic vʒ tunc testamentū: saltē de iure p̄to-
rio: ⁊ istud fatent̄ Ange. ⁊ Moder. in. §. in oībus. j. ea. l. Tu auteʒ
subtilius cōsidera defendendo. q. gñaliter: ⁊ dic ꝙ. d. ver idē ⁊ cir-
ca. ꝓcedit qñ sunt instituti veniētes ab intestato: qui sunt in eodē
gradu cuʒ filio: ita ꝓprie loquit̄ ille tex. secus si essent instituti ne-
potes seu pronepotes tūc non haberet locū ille tex. tex. est in. l. idē
credendū. in ver. ita sane. j. ea. l. ꝑ quē text. ita in specie limitat sin-
gu. Ang. in repe. l. cū filio preterito. j. de iniust. rup. ⁊ est peregri-
na ⁊ pulchra limitatio ad illam. l. posthu. ver. idē ⁊ circa. ꝗuis nō
reperiam ab alio tactū. Credo ꝙ ista limitatio nō sit vera tribus
medijs. primo per gñalitatē illius tex. qui dicit qui rē ab intesta-
to auferre possit: pondera illud verbū extensiuū possit: ergo non
debet esse in eodē gradu cū filio. Scdo me mouet rō fi. illius text.
que est: q̄r cāītestati substinet cāʒ testati. rō militat gñaliter. tertio
⁊ fortius ꝯtra istā limitationē pōdero tex. in. l. etiā. §. si libertus.
ff. de bo. lib. vbi fili⁹ erat preteritus a liberto ⁊ prōnus institutus
si moritur fili⁹ preteritus patronus succedit: et tamen patronus
ibi nō est in eodē gradu cū liberis liberti ⁊ sic ista limitatio nō de-
fenderet difficultates: cōsidera si posset dari noua limitatio ad. l.
posthu. ꝭm quā defendet̄ tota ista. l. aliter ꝗ̄ dicāt Moder. quos
retuli in. §. in oībus. ꝙ. l. posthu. in ver. idē ⁊ circa. ꝓcedit qñ sunt
instituti illi qui de presenti ab ītestato succedūt: secus si essent in
stituti illi qui in futurū p̄nt ab intestato succedere vt sunt posthu-
mi. de quib⁹ semper loquitur ista. l. qui ab intestato succedent se-
cuta natiuitate: in talibus posthumis nō habet locum ille tex. vt
probatur ad literā in. §. idē credendū. ⁊ in. §. etiam si parente. j. ca.
l. ⁊ ratio sit: q̄r talis posthumus posset nō nasci aut nasci aborti-
uus. l. vxoris abortus. C. de posthu. here. insti. ⁊ sic tex. in. d. l. post
hu. in ver. idem ⁊ circa. cū ponat casum nouum ⁊ sing. exorbitan-
tem a regulis communibus: qd̄ testamentum qd̄ semel ipso iure
fuit nullum ex preteritione filij iam nati reconualescat: procedat
in casu certo quādo sunt instituti illi qui certo ⁊ d̄ presenti ab ītc-
stato succedūt: tunc procedit ille text. secus quando tales ⁊ in fu
turum possunt succedere in quib⁹ est dubium vt sunt posthumi:
tunc procedit ista lex non pono tamen pro cōstanti q̄r nō reperio
ab aliquo in specie tactum ⁊ tūc defenderetur et procederet opi.
Barto. generaliter. Secundo cōsidera si per aliud fundamentuʒ
posset defendi opi. Barto. que communiter reprehenditur: ꝙ va
leat testamentum conditum ꝭm formam galli quāuis filius non
sit expresse institutus: quia dico ꝙ talis filius cēsetur tacite insti-
26 tutus † cum habeamus regulam: ꝙ testator qui vult consequens
intelligatur habere omne antecedēs ad illud. l. illud. cū vulga. ff.
de acqui. here. l. pe. C. de necess. ser. he. que regula procedit nō solū
in vltimis volūtatibus in quibus sit larga interpretatio: sʒ etiaʒ
in cōtractibus. l. ad rem mobilē. ⁊ l. ad legatum. ff. de procu. ⁊ l. ij.
ff. de iuris. om. iudi. ergo cum testator vult nepotes esse institutos
necessario vult ꝙ filius sit institutus quod est antecedēs: respon-
detur ꝙ ista regula non potest procedere in proposito nostro: per
istum tex. iuncto. §. in omnibus. in ea. l. qui tex. esset superfluus: si
ista regula sufficeret ad idem in. l. fin. C. de here. insti. ⁊ in. l. si quis
eum. §. fi. ff. de vulga. ⁊ pupil. ratio vltra. ll. preallegatas quare ista
regula non ꝓcedat in proposito est: quia qñ aliquid est traditum
pro forma ꝙ aliquid fiat sub certa forma: non sufficit qd̄ illud ve-
niat in necessarium antecedens. probat tex. in. §. in omnibus. iun-
cto tex. in. l. inter cetera. ⁊ ita in specie limitant Sali. et Moder. in
l. fi. C. de hered. insti. vbi etiam limitant alio modo vt dicta regula
sit vera: quando cōsequēs est de se validū: tunc qui vult illud con-
sequens qd̄ est de se validū vult necessariū antecedēs: secus quan-
do non esset de se validum vt in proposito nostro: ⁊ per ista rema-
neat enucleatus ⁊ bene expeditus presens articulus. ¶ Gloss. in
verbo posthumos. diuiditur in duas. In prima respondet tacite
oppo. In scda respondet. q. qualiter continuetur ista lex. scda ibi:
27 ⁊ sic bona est cōtinuatio. ¶ † In ea. gl. in fi. heres. ꝙ de lege ad le-
gem non est faciēda continuatio: ⁊ ita quotidie allegatur pro sin-
gulari: habes similem in. l. ij. C. de peti. bo. subla. lib. x. ⁊ gl. in. l. ij.
in prin. ff. de ver. obli. ¶ Glo. in ver. si filius diuidit̄ in quatuor.
In prima declarando tex. rñdet tacite. q. In scda per viam no. re-
mouet contrariū. In tertia idē. In quarta idē. scda ibi: ⁊ no. quod.
tertia ibi: item not. ꝙ sceuola. quarta ibi: item non ꝙ dicit filius.
28 ¶ † Not. ex ista glos. in. ij. parte ꝙ gallus solum inducit nepotes
qui sunt posthumi instituti velleius suppleuit etiaʒ de iam natis.
contra istam conclusionem dupliciter oppo. vt hic per Bart. dic
melius omissis istis dictis Bart. quod gallus prouidit de post-
humo: quia ille posthu. prohibebatur per. l. xij. tabul. institui. vt
dixi in euidētialibus. ¶ Glo. in verbo neptis. ex ista glo. no. sub-
29 tiliter solus Rapha. cu. hic. qd̄ hic est glos. ordi. relata ad tex. † qd̄
etiam in. l. noua ⁊ corrigēte masculinum cōprehendit femininum
vbi est eadē ratio: ⁊ sic habes ex hoc magnam extensionem ad re-
gulam qd̄ masculinum cōprehendit feminū. l. j. ff. de verb. obli. vt
etiam illa regula procedat in materia correctoria: ⁊ credo quod in
hoc ista gl. sit sing. istā glos. ⁊ istud no. reprehēdit solus Alex. hic
alij nō tangunt: motus q̄r in materia stricte interpretanda mascu a
linum nō concipit femi. alleg. l. j. §. item queritur. ff. de ven. in pos.
mit. sed in materia correctoria nō solum stricte: sed strictissime est
intelligenda. l. precipimus. §. fi. C. de app. Tu autē in primis ad-
uerte qd̄ Raph. ⁊ Alex. errāt inquantū dicunt qd̄ ista sit materia
correctoria: prout etiā vident̄ sonare verba Barto. in. iij. col. dum
respondet ad. l. fi. C. de posthu. here. instit. sed errant nō est in ma-
teria correctoria: sed est limitatoria. diceretur enim correctoria si
in totum corrigeret. §. posthumo. ⁊ sic. l. xij. tab. non enim induxit b
gallus quēlibet posthumū alienuʒ posse institui sed solū qui esset
futurus suus: ⁊ sic in casum quo erit suus: ⁊ est in aliquo limitato-
ria iuris antiqui: ergo nō est correctoria vt declarant Bar. ⁊ doc.
in. §. si constante in prin. ff. sol. ma. ⁊ sic istud retorqueretur contra
Alex. q̄r in limitatorijs licita est extēsio: tex. est in. c. cum dilecta. §.
nos igitur. de confir. vti. vel inuti. ⁊ ibi ad hoc no. Abb. ⁊ in. c. au-
dientiam. in. j. no. de cle. nō resi. ⁊ tex. ī. c. post trāslationē. in. §. ꝗ̄ ꝗ̄
de renū. ⁊ ibi Bal. ad hoc no. expresse Bart. in. l. si cōstante. in. ix.
q. prime partis. s̄. sol. ma. secus in correctorijs: q̄r non est licita ex-
tensio: ⁊ ꝙ ista materia sit limitatoria et non correctoria tenet ex-
presse Alex. sibi contrarius in. viij. col. in prin. in alio proposito:
vbi dicit: ꝙ non est ista materia correctoria: ita etiā firmat Areti.
hic in. v. col. in alio proposito reprehendendo Barto. quem pro-
xime allegaui: ⁊ sic per ista istud fundamentum Alexā. est falsum
et consequēter illatio Raph. ex ista glo. Infero ex predictis duo.
primum est ꝙ falsum est fundamentum Alex. ad propositum no-
strum. Secundo ꝙ ista gl. male ponderatur per Raph. quia hic
non est materia correctoria sed limitatoria: tamē posito ꝙ ista ni-
hil probet: tamen videamus de veritate: nunquid in materia cor-
rectoria masculinum concipiat femininum: est. q. noua quam non
30 reperio per alium examinatam. † Pro parte negatiua ꝙ in cor-
rectorijs nō sit licita extensio: ꝙ mascu. nō contineat femininum:
arguo fortiori fundamēto quā sit funda. Alex. lʒ in vltimis volū
a tatib⁹ [a] masculinū ꝯtineat femi. l. si ita scriptum. ff. de leg. ij. l. qui
filiabus. ff. de testa. tut. eo q̄r in vltimis voluntatibus sit larga in-
terpretatio. c. cū dilec. de dona. l. in testamēto. de reg. iur. tñ in cō
b tractibus [b] masculinū non continet femi. † vnde si aliquis acqui-
31 rat emphy. pro se ⁊ filijs suis non continent̄ filie femine. ita origi-
naliter dixit Gui. de suza. in. l. veteribus. per illū tex. ff. de pac. q̄r
in ꝯtibus est imputādū quare. l. aptius nō dixit. ⁊ illā decisionē
refert ⁊ sequit̄ Archi. in. c. si qs suadēte. xvij. q. iiij. refert ⁊ sequit̄
Jo. de imo. ⁊ dicit se ita cōsuluisse in cōmen. c. potuit. in vlt. col. de
loc. ⁊ in. l. si ita scriptū. ff. de leg. iij. ⁊ in. l. cū vir. j. de cōdi. ⁊ demō.
Roma. in. l. ij. in prin. in. xviij. col. ff. de verb. oblig. ⁊ in. l. si hac. §.

a ¶ In vltimis volūtatib⁹. add. l. q duob⁹. ff. de leg. iij. l. seruus. et. l. qs quis. ff. de verb. sig.

b ¶ In cōtractib⁹. adde Angel. in. l. tres fratres ff. d̄ pac. Jo. de Imo. ī. l. ꝙ d̄r. in. xix. col. de verb. ob. Ant. de bu. ī. c. in q-busdā. d̄ pe. Pet. d̄ anc. in clem̄. j. de bap. Jo. de Imo. consi. xxxviij. ici. ī casu p̄misso. Alex. ꝯs. j. inci. pōderatis his q̄ in themate p̄misso narrātur. in. vj. col. in. j. vol. idē Alex. cō si. cxxv. inci. attētis verbis inuestiture. ī. j. col. ī. v. vo. barba. ꝯs. xv. incip. clementissime Dei p̄ris. ī. ix. co. in. j. vol.

qui manumittitur.§.de in ius vocan.& in cõsi.xxxv.incip.visa facti serie.tenet Alex.in.d.l.sed si hac.in.§.liberos.& in ɔsi.lxi.inci. super eo de quo querit.in.i.volu.& in cõsi.cij.in.ij.volu.incip.cõsidera.in.iij.col.& ista est vera & cõis snia:lz Salic.tenuerit contrarium in.l.ij.vbi dixi.C.de iure emphy.si ergo in cõtractibus masculi.non concipit femi.ergo lõge minus in materia correctoria:nã in contractibus fit stricta interpretatio:in materia correctoria fit strictissima:tñ ad hoc potes rñdere qꝫ ideo in cõtractibus masculinum nõ cõcipit femi.qꝛ imputandũ est cõtrahentibus qꝛ apertius.ll.nõ dixerunt.ista est rõ iurisconsulti in.d.l.veteribus.que rõ nõ faceret ad ꝓpositũ in materia correctoria.¶Pro veritate cõsidera an fundamentũ Alexã.sit verũ:dũ dicit qꝫ in materia in qua fit stricta interpretatio mascu.nõ cõcipit femi. Credo qꝫ istud fundamentũ & istud assumptũ ita generaliter loquendo sit falsum:qꝛ imo in materia in qua fit stricta interpretatio mascu.cõcipit femi. istud ꝓbo ex fundamẽtis:nam in materia penali & odiosa[a] mascu. cõcipit femi.tñ ibi dꝫ fieri stricta interpretatio ad hoc põdero gl. quam nemo vnꝗ̃ ponderauit in.l.cũ ꝓponas.in gl.fi.C.de trãsac. nã illa gl.iuncto tex.vult:qd.l.si quis maior.C.eo.que est penalis et imponit quatuor penas:et loquit in masculo habeat locũ in femina:nisi rñdeas qꝫ cũ ibi agat de obseruantia iuramenti:& sic de fauore anime dicat materia fauorabilis & extẽdenda ꝓm gl.& doc. in aut.sacra.pube.vbi aliqñ dixi.C.si aduer.vendi.glo.in.c.sciant cuncti.& in.c.fi.de elect.in.vj.Scdo ad idẽ pondero tex.in.l.si quis id quod.in prin.ff.de iuris.om.iudi.in ver.sed & vtrũqꝫ serum.vbi est tex.qꝫ in materia penali:et sic odiosa mascu.continet femi.& ad hoc not.illũ tex.Albe.& ¶Pau.de cast.ibi:alij nõ tangunt:& lz ipsi non dicãt ante eos.ita no.illũ tex.glo.in.c.gñali.in glos.ij.de elec. in.vj.Bar.in.l.j.ff de verb.sig.& in.l.j.§.sed si incertũ.ff.de ventre in pos.mit.ita vult gl.in cle.j.in gl.j.& ibi ad hoc ponderat Imo. post antiquos de sepul.potes dicere & est bene dictũ qꝫ illa.l.si qs id quod.ꝗ̃uis sit penalis:tñ debet extẽdi tanꝗ̃ fauorabilis cũ tẽdat ad fauorem reipublice vt delicta puniant.ita dicit Bar.in.l. quẽadmodũ.circa me.C.de agri.& cen.li.xj.ad hoc iter cetera ponderat tex.in.d.l.si quis id quod.vbi pena[b] statuti punientis eum qui facit maleficiũ:habet locũ in mandante vel fieri faciente.¶Pro veritate istius punctuli:nunquid in materia penali & odiosa masculinum cõcipiat femininũ:facias duas cõclu.qꝫ si sumus in materia odiosa & odiũ sit irrationabile:puta qꝫ ꝓpter dictuꝫ patris filij puniantur.l.quisquis.C.ad.l.iul.maie.& tunc in istis terminis masculinũ non cõcipit femi..ta in terminis tenet Bar.in.l.j.ff.de verbo.sig.cum suis cõcor.& propterea decidit Bal.in.l.quicũqꝫ. C.de ser.fugi.qꝫ si ex forma statuti filij bannitorum nõ possunt stare in ciuitate:non cõprehenduntur filie femine.ita etiã tenet Alex. in forti casu.in cõsil.xxxiij.incip.in facto dicitur cõtigisse qꝫ stante statuto qꝫ proditores debeant puniri corporaliter certa forma:et eorum filij alia pena qꝫ nõ veniant filie femine:quia est odiũ irra-
32 tionabile.†Scda conclusio est:qꝫ qñ masculinum profertur ab homine in casu odij nõ continetur femininum. vnde si testator exheredat filios in testamẽto:non veniunt filie femine:secus quando a lege.tex.est in.l.j.§.sed & si incertum.& ibi Bar.tradit hãc doctri. per illum tex.ff.de ven.in pos.mitten. Item Bart.in consi.incip. Ange.mathie habebat vnum filium &c.et gl.ord.in.d.c.generali. de elect.in.vj.& ex his apparet fundamẽtum Alex.nõ esse verum. Tertio contra idem fundamẽtum qꝫ etiã in materia in qua debet fieri stricta interpretatio:masculinũ concipit femi.ostenditur sic: nam in statutis debet fieri stricta interpretatio.l.quicquid astringende.in prin.vbi Bart.ff.de verbo.obli.& tamen in statutis masculinum cõtinet femi.ita tenet not.Bar.in.l.iura.ad fi.ff.de legi. vbi decidit:qꝫ si statutum[c] penale disponat qꝫ nullus vadat de nocte sine lumine sub tanta pena cõprehendit etiã feminas:idem tenent doct.in.l.quicũqꝫ.C.de ser.fugi.Imo.in.l.si ita scriptum.in. j.col.ff.de lega.ij.¶Pet.de ancb.in consil.cix.incip.superstite dño. hinc est qꝫ si statutum disponat qꝫ coniuncti ex linea paterna vsqꝫ ad quartum gradum preferantur alijs:sub illo termino masculino coniuncti comprehenduntur tam masculi ꝗ̃ femine: ita tenet Alexan.in cõsi.cx.in.ij.volu.incip.circa dubitationem in.iij.col. Quarto cõtra idem argumentũ arguo:nam in rescriptis masculinum cõcipit femi.tex.est in.c.significauit.& ibi doc.ad hoc no.de rescrip.vbi est tex.qꝫ sub illa clausula:& quosdam alios;venit etiã femina:alibi tenet Spec.in tit.de rescrip.pñta.in.§.fi.in versi.sed queritur vtrũ.qꝫ per illã clausulã:tam clerici ꝗ̃ laici:positã in rescripto cõtinent etiã mulieres.Et qꝫ in rescriptis masculinũ cõtinet femi.tꝫ etiã Imol.in.d.l.si ita scriptũ.Quinto moueor qꝛ etiã in ꝓuilegijs masculinũ ɔtinet femininum:ita sing.tꝫ Bal.in.c.ad audientiã.in vlti.col.de rescri.nec recolo in hoc vltimo legisse cõcordantẽ.Adde Archi.in.c.si qs suadẽte.xvij.q.iiij.refert Ange. de are.in.§.si quis filiabus.qui est.§.fi.insti.qui da.tut.pos.ꝗ̃uis ipse teneat ɔtrarium.vbi oia fere hic dicta ibi ipse refert. Ex istis fundamentis apparet qꝫ presuppositũ Alexã.nimis gñaliter & male

a ¶In materia penali & odiosa. Adde.l.si qs in tãtam.C.vñ vi.l.ɔcunqꝫ. C.de ser.fugit. Barb. ɔsi.xvi.i.iij. col.in.j.vol.

b ¶Pena. adde Card. zaba.i.c.cuꝫ dilectus. in xiiij.q.de cõsue.Abb.in c.mulieres. in vlti. not. de sen.excõ. Alb.de rosa.i.iij.parte statutor. q.lv.vbi dicit se fuisse cõsultũ bononie.& per ¶Pe.de ancha.cõsi.cclxvj.inci.de titulis criminum.

c ¶Statutũ. adde Bar. in.l.iura.ad fi.ff.de leg.

33 fuit propositũ adde vt.j.ponat in margine.¶†Circa tñ illud vltimum de priuilegijs:nunquid in priuilegijs masculinũ cõcipiat femi.nunꝗ̃ mihi requieuit animus.Et in ɔtrariũ allego egregiã decisionẽ & valde ponderandã & signandam do.Signo.de homodeis in cõsi.clxxxvj.inci.in.q.vertente inter durantẽ.vbi mirabiliter tenet:qꝫ si in priuilegio legitimãdi ɔcesso ab imperatore comiti palatino detur ptãs legitimandi spurios nõ poterit legitimare filias spurias:& sic in tali priuilegio legitimãdi masculinũ non continent femininũ:mouet sex fundamẽtis:& precipue qꝛ vbi tractatur de odio & masculinũ profert ab hoĩe:non cõcipit femininũ l.j.§.j.ff.de ven.in pos.mit.& dixi.s.& istud est maximum inter sua fundamẽta sed facile est rñdere:quia imperator est lex animata in terris.§.pe.in aut.de cõsu.col.iij.gl.in.l.& quia.in fi.ff.de iurisd. om.iudi.Scdo mouetur qꝛ maior est rõ legitimandi masculos ꝗ̃ feminas:qꝛ masculi legitimandi pñt aspirare ad publicos honores & magistratus:femine non.l.ij.ff.de reg.iur.& reperio qꝫ istam decisionẽ do.Signo.totã formaliter refert & simpl'r sequit reuerẽdus do.¶Propositus.s.Ambro.qui nũc est eps Alexãdrinus:et ex dñis rote bene meritus in.c.per venerabileꝫ.in ver.videbat in xij.col.quꝫ filij sint legi.Itẽ qꝫ in priuilegijs masculinũ nõ concipiat femi.qꝛ strictissime intelligẽda sunt:pondera facere tex.in.l.j. §.fi.ff.de iure immu.vbi est tex.qꝫ priuilegiũ immunitatis concessum alicui & liberis & posthu.posteris nõ extẽdit ad eos qui sunt ex feminis & per illũ tex.decidit pulchre Bart.in.l.liberor.in.v. col.in versi.qro quid in rescrip.de ver.sig.qꝫ in priuilegijs appellatione filior nõ veniunt nepotes:qꝛ dꝫ fieri stricta interpretatio: et qꝛ non cõprehendunt femine.d.l.j.sequit ¶Pe.de ancb.in cle.j.
34 de bap.Bal.in cle.j.§.decedẽti.qui fen.da.pos.†Ista sunt q̃ reddũt pñtem articulũ bene dubiũ:ꝗ̃uis videret cõcludendũ:qꝫ in correctorijs masculinũ nõ debeat cõcipere femi.tñ cõsidera et erit sextũ fundamẽtum ɔ Alex.posse teneri qꝫ imo ɔcipiat qñ est idẽtitas rõnis & materia vtriqꝫ equaliter cõgruit:nã habemus regulã qd in correctorijs est licita extẽsio:de stricta ad latã licita est extensio concurrentis identitatis rõnis.glo.in cle.j.in verbo eligat.de elec.& ibi Cano.glos.in aut.vt hi qui obli.in prin.& ibi Ange.no. col.vj.ergo istis duobus cõcurrẽtibus in correctorijs sub masculino cõtinet femi.saltẽ de stricta ad largã.¶Glos.in verbo in.x. mẽsibus.diuidit in tres ꝑut ĩ effectu decidit tres qões.scda ibi:
35 & dies mortis cõputat.tertia ibi:sed qd:hec.q.est d iure.¶†Ho. ex ista glo.in.j.parte.qꝫ si ex vxore nascat posthumus post.x.menses & duos dies dicit legitimus & naturalis.Idẽ tenet glo.vt hic per Bar.¶Pro prima opi.Bar.facit bene tex.i.§.mulier.in aut. de resti.& ea que parit in xj.mẽse.col.iiij.a contrario sensu:faceret etiam pro cõclusione gl.nã paria sunt qꝫ filius nascat post.x.menses vel paulopost.gl.in.l.ij.in princ.C.de iura.calũ.cõis opi.est qꝫ si nascat post.x.mẽses non dicat legitimus.ita sentit gl.in.l.septimo mẽse.ita tenent Bal.Nico.de neap.Alex.& Imol.hic per tex. d.l.intestato.§.fi.credo qꝫ disputando possit vtraqꝫ pars bene defendi.sed relinquendum est fiscis:vt dicit Bar.Extra glo.Bart. format vnam nota.q.que aliquando visa est de facto. Circa istas quatuor opi.relatas per Bart.adde quod prima opi.qꝫ attendatur in cuius domo natus est iste filius sequitur Bal.in.l.si matre. C.de suis & legiti.sed ista non tenetur communiter:vt.j.statim dicam.Secunda vero opi.qꝫ standum sit dicto matris:reprehẽdit Barto.& bene.

36 **Adde** †qd alibi decidit Bar.post antiquos dicẽs:qꝫ accidit ista.q.in facto:quedã regina cõcepit filiũ nõ ex rege sed ex quodã milite:mortuo rege iste successit in regno:quia primogenitus credebat esse filius regis:postmodũ qñ mater deuenit ad mortẽ significauit:qꝫ iste non erat filius regis sed militis et qꝫ filius fuit ita fatuus qꝫ renuntiauit regno.dicit Bartol.hoc non fecissem ego:quia non renuntiassem regno:ita dicit Bart.in l.filium diffinimus.ad fi.ff.de his qui sunt sui vel alie.iur.¶Circa tertiam opi.Jaco.de bel.qꝫ inspici debet cui magis assimiletur iste filius quia ex cogitatu mulieris tempore cõceptionis partus
37 potest alteri assimilari.Bar.reprehendit:vt hic per eum.†Adde tu fortius qꝫ tenet Jaco.but.in.l.fi.C.de carb.edic.qꝫ filij qui assimilantur patri nunꝗ̃ sunt legitimi:ratio quia qñ mulier adulteratur propter timorem mariti:semper habet cor ad eum:et ex illa cogitatione & imaginatione generat filiũ similem marito:& refert qꝫ ita sibi dicebat quidã suus amicus et magnus medicus. Scdo adde illud qd refert diuus Hiero.in questionibus super genesim scriptũ fuisse in libris Hypocratis:qꝫ quedã mulier erat punienda propter suspitionem adulterij:cum peperisset filiũ pulcherrimum & omnino dissimilem vtriqꝫ parẽti & toti generi:sed Hypocras ad hoc vocatus decidit.q.monẽs videri ne forte talis pictura esset in camera cubicularij:q̃ inuenta liberata fuit a pena adul-
38 terij et a suspitione adulterij.†Tertio adde qꝫ imo fortius refert Fabius quintilianus:qꝫ liberauit quandam matronã accusatam de adulterio:qd filiũ ethiopem peperisset.nam ex imagine illius nigri

nigri coloris cõspectũ in camera qđ ita iudicatum est illud conti
gisse. Alibi diuus Aug. in lib. xi. de ciuitate dei refert nõ esse mi-
rũ sobolẽ ꝓcreari similẽ conspecte imagini cuꝫ diuus Hiero. scri
bat hoc ipsum in equorũ gregibus apud hispanos obseruari qñ
volunt. refert et. xxx. genesis qđ Jacob nouã talẽ artẽ adinuenit
vt ex vnicoloris gregibus varij colores nascerent̃. ¶ Circa quar
tam opi. Bar. adde ꝙ illa est cõior ⁊ magis cõiter tenetur: eaꝫ te
nẽt Bal. ⁊ Nic. de nea. ⁊ Alexã. hic. ⁊ Bal. in. l. septimo mẽse. de
sta. ho. ⁊ ita teneas quicqd teneant Jmol. ⁊ Are. hic. post Ange.
alibi etiã Ang. in. l. duo sunt titij. ff. de her. insti. argu. illius tex. te
nuit ꝙ debeat iudicari filius vtriusq; ⁊ sic vtrãq; hereditateꝫ at
tingi ꝓpter incertitudinẽ: sicut ibi dicit̃ in seruo duorum: qñ est
incertũ an habuerit ab vno libertatẽ vel ab alio. istã opi. repꝛehẽ
dunt Alex. ⁊ Are. hic. ⁊ bene qꝛ tex. ille nihil facit. nã bene possi-
bile est quẽ esse seruũ duorũ ⁊ ab vtroq; libertatẽ conseq: sed im-
39 possibile est quẽ esse filium duorũ. † ⁊ lex nõ fingit super eo qđ est
impossibile de natura. vt dicit Bar. in. l. eandẽ. ff. de duo. re. et in
l. his qui pro emptore. in. ij. char. alias in. ij. q. j. de vsucap. teneas
ergo opi. Bar. ⁊ de hoc articulo ponunt etiam gl. ⁊ cano. in. c. af-
ferte gladium. de presũm. vbi considerant quis sit qui petat here
ditatem. voluit etiam Ang. in. d. l. filium. ff. de his qui sunt sui vel
alie. iur. quãuis ibi nihil clare firmet. ⁊ per ista remanet expeditũ
istud principium.

1 ☞ Institutio nepotis posthumi simpliciter facta intelligit̃ de
nepote nascente post mortem filij.
2 Conditiones apposite per. l. importãt formã necessariã qñ ap-
ponuntur precise aut simpliciter.
4 Qñ dispositio non potest in esse ꝓduci nisi certo modo: vel sub
certa conditione: si fiat simpliciter cẽsetur fieri in illo modo ⁊ sub
illã conditione qua fieri potest.
5 Dispositio testatoris simpliciter facta ĩtelligit̃ facta eo casu quo
iure fieri potest.
6 Illud dicitur simpliciter fieri quod fit cõditionaliter: qñ cõditio
omnino inest de natura actus.
7 Substitutio vulgaris põt fieri his verbis: heres esto.
8 Verbum instituo ponitur aliqñ pro substituo.
9 Hec verba titiũ instituo ⁊ sempronium substituo inducũt substi
tutionem vulgarem ⁊ non fideicom.
10 Si testator dicat instituo filiuꝫ ⁊ nepotem heredes: nũquid intel
ligatur simul ⁊ equaliter instituisse: ita ꝙ veniãt in viriles.
11 Quando plures persone sunt vocate sub vno termino vniuersali
puta familie vel liberorum: tunc isti nõ admittuntur simul sed or
dine successiuo.
12 Alternatiua posita inter ꝑsonas inter quas cadit ordo affectiõis
⁊ charitatis: semper intelligitur ordine successiuo.
13 Inter personas copulatas dicit̃ cadere ordo charitatis: qñ cadit
diuersus gradus ab intestato.
14 Quando plures persone inter quas cadit ordo charitatis vocan
tur per dictionem cum: tunc simul admittuntur: ⁊ nõ attenditur
ordo charitatis.
15 Quando plures ꝑsone copulant̃ per copulam ⁊: inter quas non
solum cadit ordo charitatis ⁊ affectiõis: sed etiã cõcurrit necessi
tas saltem causatiua: vt est qñ instituitur nepos testato: intelligũ
tur ordine successiuo.
16 Unum verbum respiciens duo determinabilia: dꝫ simul ⁊ equali
ter determinare.
16 Bonum est argumentum de dote ad legitimã: cum dos dicatur
legitima filie.
17 Quando plures persone copulatiue vocant̃: inter quas tantũ ca
dit ordo charitatis et affectionis: sed nõ concurrit aliqua necessi
tas instituendi ex parte testatoris: an intelligantur vocati ordi-
ne successiuo.
18 Quando pater ⁊ filius sunt per copulam vocati: ⁊ sunt ꝑsone pe
nitus extranee testatori: intelliguntur simul eodem tꝑe vocati: nõ
autem ordine successiuo.
20 Uiuentis nulla est hereditas.
21 Dictio cũ hꝫ maiorẽ virtutem coniunctiuam quã dictio ⁊.
22 Nõ est seruãdus ordo scripture: qñ per hoc actus esset nullus.
23 Ubicũq; inter personas cadit ordo affectionis: ibi non attendit̃
ordo scripture.
24 Qñ copula ponitur in contractibus quid importat.
25 In his que non transeunt ad filios nisi vt filios: et non ad extra-
neos heredes: semper admittuntur tanq̃ filij pro equalibus por
tionibus et non pro hereditarijs.
26 Per generalẽ renũtiationẽ nunq̃ intelligitur renuntiatum feu-
dis nisi de feudis fiat specialis mentio.
27 Quando in eodem volumine reperiuntur duo statuta cõtraria
qđ eorum attendi debeat.

Quidam recte. Iste. §. vsq; ad. §. instituẽs. diui-
dit ꝓm Bar. in tres partes prin
cipales. vt hic per eũ. ⁊ iste. §. vsq; ad. §. idem credendũ. non põt
1 commode summari. Tu sũma sic. † Institutio nepotis posthumi
simpl'r facta intelligit̃ de nepote nascente post mortẽ filij. ⁊ sic in
casu ꝓuiso ꝑ gallũ: hoc dicat in effectu. ¶ Anteq̃ veniam ad no.
text. quero añ oĩa pro intellectu litere: q̃ potuit esse rõ dubitandi
huius tex. Itẽ q̃ potuerit esse rõ decidendi. Dic ꝙ rõ dubitandi
fuit: qꝛ gallus tradidisset formã testamẽti: vñ si testator nõ appõ-
nebat verba mortis filij: certe tanq̃ forma non seruata videbatur
testamentũ nõ valere per. l. cuꝫ hi. §. si pretor. ff. de transac. forma
non seruata actus est nullus etiam in materia fauorabili. vt not.
doc. in. l. q rome. §. flauius. ꝑ illũ tex. ff. de ver. obli. sceuola tamen
iuriscõsultus determinat contrariũ: qꝛ gallus non voluit ponere
formã necessariã: sed voluit ponere casum in quo institutio here-
dis pũctualiter poterat valere: si ergo fiat ĩstitutio simpliciter va
let ac si esset facta in casu q concipit̃ ex gallo. ista est rõ decidẽdi in
tex. ⁊ isto modo intelligẽdo: sceuola nõ repꝛehenderet gallũ, de sup-
fluitate. vt dicit gl. parua. ⁊ Bar. ⁊ doc. oẽs sed potius declararet
intentionẽ galli. ꝓut dicũt Jmo. Pau. Cu. hic. ⁊ ꝯsequẽter pro-
uisio sceuole nõ erit correctoria sed declaratoria: ꝓut etiã appa-
ret in. §. idẽ credendũ. Cõsidera etiã qđ Bar. in discursu in. j. qđ.
gl. videt̃ velle: ꝙ gallus nõ induxerit formam: sed bene induxerit
potentiam. vñ ꝓm Bar. postq̃ induxit potentiã ⁊ facultatẽ certe
in modo instituẽdi nõ sunt necessaria tot. verba. Considera subti-
lius tu ꝓuecte: an ꝓuisio galli tradat formã: an solũ inducat potẽ
triã ⁊ facultatẽ vt dicit Bart. ⁊ erit noua ⁊ necessaria. q. ad intelle
ctum huius tex. Pro inuestigatione arguo fortiter contra predi
cta. ⁊ cõsequẽter cõtra istũ tex. ⁊ pono: ꝙ gallus ponat necessariã
formã: ⁊ arguo sic: qꝛ gallus ponit ꝙ sub duabus conditionibus
2 possit institui posthumus alienus: sed habeo † ꝙ cõditiones im-
posite ꝑ legẽ imponũt ⁊ inducũt formã necessariã ⁊ nõ leuẽ solen
nitatẽ. ita Bald. in aut. matri ⁊ auie. in. j. col. in fi. C. qñ mulier tu.
offi. fun. po. allegat ad hoc bonum text. in. l. pretor. in prin. in ver
bo nõ sub cõditione. ff. de col. bo. ⁊ illã doc. sequunt̃ Alex. ⁊ Aret.
in. l. ij. §. prius. j. de vulg. ⁊ pup. Are. eam reputat valde singu. in
c. in causis. in. iij. col. de test. ⁊ ibi addit rationem: qꝛ conditiones
important causam finalẽ. vt Bar. in. l. ij. §. fi. ff. de dona. Ponde-
ro pro responsione posse dupliciter dici. Primo ꝙ iuriscõsultus
respondet huic argumento: si bene inspexisti tex. nam quando di-
spositio nõ põt in esse produci nisi certo modo: et sub certa forma:
certe si fiat simpliciter: censet̃ fieri illo modo et sub illa conditione
sub qua fieri põt. ita vult dicere iste tex. quem ad hoc reputo val-
3 de peregrinum scđm qđ statim de per se notabo. † Secũdo cõside
ra si põt responderi: ꝙ cõditiones apposite ꝑ legẽ important for
mam necessariam quando apponũt̃ ꝓcise aut simpliciter: sed
in casu nostro: gallus vtitur verbo posse. dum dicit gallus aqui-
lius introduxit sic posse institui. vt sequit̃ sub duabus conditioni
bus seq. ꝓpter illud verbum posse dicã qđ ille ꝯditiones nõ im-
portãt necessitateꝫ precisam. ⁊ hoc modo dicet̃ qđ gallus si vsus
verbo posset habito respectu ad conditiones que sequunt̃. et isto
modo verbuꝫ posse non impropriabitur: prout volunt gl. ⁊ doc.
in princi. huius. l. dum dicit posse ⁊ necesse est. ⁊ isto modo habes
4 enucleatum sensum istius. §. ¶ † No. ex isto text. vnuꝫ valde egre-
gium ⁊ peregrinum: ꝙ quando dispositio nõ põt in esse produci
nisi certo modo: vel sub certa ꝯditione: si fiat simpliciter: censetur
fieri in illo modo et sub illa conditione qua fieri potest. vnde auus
instituẽdo nepotẽ posthumum simpliciter cẽsetur instituisse sub
ꝯditione si filius subducat̃ de medio in vita testatoris: qꝛ al's non
poterat tempore galli nisi in dicto casu institutus. et in illo casu
erat necesse ꝙ institueretur: ne al's rumperet testm̃. l. posthumoꝝ
cũ simi. j. titul. j. Sic in simili illud censetur esse factum noĩatim:
prout. l. requirit ꝑ forma: qñ est factũ in genere: ⁊ illud genus nõ
potest verificari nisi in vna specie: censetur in specie facta. l. ij. et ibi
doc. s. e. et text. in. §. noĩatim. insti. de exhere. lib. similiter disposi-
tio gñalis q̃ põt solũ in vna specie verificari dicit̃ specialis. tex. est
in. l. heres. ff. de op. le. tex. ẽ i. l. si dñs. ⁊ ibi Bar. ⁊ alij ad hoc not. j.
de leg. j. ⁊ apud cano. tex. in. c. ex parte. el. j. ⁊ ibi gl. singu. ⁊ Abb.
ad hoc no. de offi. deleg. sic etiã dicim⁹: qđ qñ vnica ratio põt assi
gnari in lege vel statuto: illa habet̃ ꝓ expssa. glo. est reputata sin-
gu. in. l. quãuis. ⁊ ibi expressi⁹ Bal. ⁊ Pau. ad hoc no. C. de fidei-
cõ. ⁊ Bal. ad istud vltimũ multa iura alleg. in. l. maximũ vitiũ. in
iiij. colum. C. de lib. prete. accedat qđ alibi dicit Pau. se consuluis
se in ciuitate florentie in. l. errore. ad fi. C. de test. Dictat statutum
Florentie: qđ qui agit alieno nomine in primo actu debeat ꝓdu-
cere mandatum ⁊ exprimere nomen notarij: al's ꝓcessus sit ipo iu
re nullus. quidam produxit instrumentũ mandati: de quo fuit ro
gatus notarius de Alexandria ⁊ sic omisit exprimere nomẽ pro
prium notarij: dicebatur processum nõ valere: cũ de substantia ⁊
forma requirat̃ exprimi nomẽ notarij. dicit Pau. se consuluisse cõ-
trarium: qꝛ lꝫ dicere de Alexãdria sit terminus valde generalis:
tñ ex quo florẽtie erat solum vnus de Alexãdria: est perinde ac si

expressisset nomē proprium:⁊ sic satisfactū statuto.⁊ sic pondera
Pau.loqui vbi reqrit̃ de forma ⁊ statuto:teneas bñ menti istud
no.qd̓ colligit̃ ex isto tex.q2 ex illo poteris limitare multas regu-
3 las.¶ †Scd̓o no.ꝙ dispositio testatoris simpl'r facta: intelligit̃
facta eo casu quo iure fieri põt.ad idē est tex.in.l.dotis fructus.§.
fi.cū.l.seq.⁊ ibi gl.colligit istud no.ff.de iu.do.⁊ tex.in.l.qui iure
militari.ff.de testa.mili.⁊ in.l.gñaliter.in prin.C.de insti.⁊ substi.
sic etiā in cõtractibus:ꝑ regulā.l.quoties in stipulationibus.cuꝫ
simi.ff.de verb.obli.⁊ in.l.si stipulatus.s.de vsur.⁊.l.dāni infecti
ver.in stipulatione.ff.de dam.infec.¶ Tertio potes aliud no.ex
isto tex.in ṽbo simpliciter.qd̓ reseruo sup gl.vbi meli⁹.¶ Capio
nūc gl.fi.magnā.quā diuide in duas partes prin.In pria ponit
quinqꝫ modos in qbus valet institutio absqꝫ eo ꝙ testator expri-
mat de morte filij.In secunda format vnā.q.quā late examinat.se
cūda ibi.qd aūt si filiū.¶ In ea.glos.ibi.⁊ dic instituat ⁊ substi-
tuat.vt in prin.habes in glo.primū modū ad instituēdū nepotē
posthumū absqꝫ exꝑssione filij.⁊ iste modus ꝭm Bar.est bonus.
6 vt hic ꝑ eū.Ultra Bar.no.ex particula gl.tria.¶ †Primo dili
gēter no.ex isto intellectu glos.iūcto tex.hic esse tex.no.ꝭm Bal.
Imo.Alex.⁊ Are.hic.ꝙ illud dicit̃ simpliciter fieri:vt dicit tex.
qñ fit cõditionaliter.vt dicit glos.qñ cõditio oĩno inest de natu-
ra actus:qd̓ est multū no.ꝭm eos.si statuto caueat̃ ꝙ positionib⁹
debeat simpl'r rñderi.certe poterit fieri rñsio cõditionalis ꝭm na
turam actus:⁊ dicit̃ simpl'r fieri.idē ꝓbat̃ ꝭm tertiū modū quē.j.
ponit gl.idē tenet Bal.in.l.j.in prin.C.de edil.ac.facit optie tex.
in.l.q liberis.in pñ.ĩ ṽbo pure.⁊ ibi ad hoc no.Imo.Ang.⁊ Mo
der.ff.de vulg.vbi substitutio q̃ est cõditionalis institutio.l.in cā
§.filio.j.ad.l.fal.tñ appellat̃ pura.⁊ sic simplex qñ non habet con
ditionē extrinsecā:q̃ est de natura substitutionis.accedat regula
l.ij.ff.de lega.j.qd̓ expressio eorū q̃ tacite insunt nihil operatur.
l.nõ recte.C.de fideius.Tu autem aduerte ꝙ lꝫ istam decisionem
Bal.sequant̃ oēs hic:tñ idem Are.in.l.j.in prin.in.v.col.j.d̓ vul.
reꝑhēdit istā decisionē Bal.⁊ dicit eū grauiter errare ⁊ dicere il-
lū cõtra illū tex.⁊ tex.hic.⁊ al'r nõ inducit ista iura.Ego tñ credo
ꝙ iste tex.fortiter vrgeat ꝯtra Bal.hoc modo inducendo.nā pri-
ma conditio mortis filij:si filius moriat̃ me viuo:intelligit̃ tacite
in ista institutione nepotis posthumi.⁊ tñ si exprimeretur nõ di-
ceretur tunc simpliciter fieri.tex.est hic.nam dicit̃ simpliciter fieri
qñ non exprimat̃ prima cõditio mortis filij.tex.est hic.Secundo
contra Bal.⁊ sequaces allego ipsummet Bal.sibi contrariuꝫ de
quo scribentes nec hic nec in locis cõibus faciunt mentionem in
c.q2 propter.in.j.colū.de ele.vbi Bal.tenet:qd̓ stante statuto qd̓
positionibus debeat pure aut clare responderi:ꝙ non põt addi
7 conditio etiā que tacite intelligatur ex coniecturis.¶ †Secūdo
principaliter no.ex isto primo modo gl.ꝭm Imo.qd̓ substitutio
vulgaris potest fieri his verbis:heres esto.facit.l.fin.C.de he.in
sti.Adde tu fortius:qd̓ imo tunc substitutio vulgaris dicitur fie
ri per verba mere ciuilia directa ꝭm Barto.in.l.centurio.in.vj.
8 col.vbi dixi.j.de valg.¶ †Tertio vult ista glo.ꝙ verbum insti-
tuo ponat̃ pro substituo.⁊ cõsequenter ꝙ verbū instituo adapte
tur etiam substitutioni:qd̓ est no.ꝭm Bal.⁊ Moder.hic.⁊ idem
dixit glo.in prin.huius legis:ergo in.l.centurio.in vlti.q.princ.
Bart.ponderauit plures tex.ad hoc precipue tex.in.l.mulier.§.
fi.j.de condi.insti.alius tex.in.l.si qs mihi bona.§.fi.j.de acquirē.
here.¶ In ea.glos.ibi.vel sic:filiū instituo ⁊ nepotem substituo.
9 †Ex isto quarto modo glo.Bar.no.ꝙ illa verba titium instituo
et sempronium substituo inducunt substitutionem vulgarem:et
non fideicommissariam.ac si diceret:si titius heres non erit:sem-
pronium substituo.Idem ponit plenius Barto.in.l.centurio.in
penul.char.in ver.ij.oppo.ad predicta.j.de vul.vbi plene dixi in
l.lucius.in pe.q.j.de vulg.⁊ de vtroqꝫ alle.tex.in.l.iam hoc iure.in
verbo alias dūtaxat.in eo.titu.de vulga.⁊ pupil.Sed tu aduerte
omissis limitationibus quas tradit Alexan.⁊ posui in.d.l.centu
rio.qd̓ iste tex.nihil probat illud quod dicit Bar.prout etiam di
cit Rapha.cu.hic.nam ideo in isto tex.intelligitur solum vulga-
ris:eo quia tempore galli non poterat aliter valere in posthumo
alieno.Ego vltra eum ostendo fortius:ꝙ iste text.nihil facit pro
no.Bar.quāuis notabile.in se sit verū.nā ꝯsidera ꝙ ideo nepos
posthumus ex consilio galli instituitur:ne preteritus rumpat te-
stamentum.iuxta.l.posthumorū.in princ.j.tit.j.⁊.§.instituens.in
verbo preteritus rumperet.j.ea.l.sed isto iure ffoꝝ fideicommis-
sum vniuersale non tollit preteritionē quāuis relinquatur iure fi-
deicommissi quia filius rumpit testamentū preteritus.l.ita tñ.§.
qui rogatus.ff.ad trebel.late ponit Alexā.in.l.inter cetera.j.eo.
⁊ multo fortius de iure autenticorū.§.aliud quoqꝫ capitulum.in
aut.vt cū de app.cog.col.viij.gl.⁊ doc.in aut.nouissima.C.d̓ ino.
testa.ergo in lege nostra respectu nepotis posthumi ista ṽba non
possunt intelligi de substitutione fideicommissaria:quia adhuc
nepos esset preteritus ⁊ rumpere posset testamentū.⁊ istud mihi
magis placet ꝯtra Bar.notabile.Bar.est verū si non referat̃ ad

a ¶ Dictio. adde.l.si qs arbitratu. ff.de verbo. sign. Card. in.c.fin.in.j. no.de cõsue. Card.in cle. ij.in.iij. not. de testi. Rapha.cu.ꝯsi. lv.incip. petrus, heres.

terminos huius legis:prout dixi in.l.centurio.in.xxx.char.et in
l.lucius.j.de vulg.⁊ pup.⁊ referēdo ad terminos.l.non credo ꝙ
Bar.bñ dixerit.circa vltimū modū:de veritate dicet̃.j.in vlti.q.
glo.¶ In ea.glo.circa istam qõnē quam late glo.examinat reas-
10 sumendo in dubiū pro clariori intelligētia:†pone testator au⁹ in
testamento dicit hoc modo:instituo filium ⁊ nepotem heredes:
nunquid intelligitur simul ⁊ equaliter instituisse ita ꝙ venient in
viriles equaliter:an primo intelligat̃ instituisse filiū;pone si mo
riatur filius:nepotē.ita ꝙ veniāt ordine successiuo ꝭm ordinem
charitatis.Pro clara intelligentia omnium dictorum Barto.
circa istam no.q.vt oĩa clare habeatis colligo ex omnibus dictis
Bar.sex principales conclusiones:quarum quatuor prime sunt
cõiter approbate:due vltime erunt valde disputabilis ⁊ dubie.
11 ¶ †Prima cõclusio est:ꝙ quando plures persone sunt vocate
sub vno termino vniuersali:puta sub termino familie vel libero
rum:tunc isti non admittuntur simul:sed ordine successiuo:pro-
ximiores primo loco.⁊ sic successiue:casus est in.l.peto.§.fratre.j.
de leg.ij.l.fi.C.de verb.signi.⁊.l.omnia.§.fi.ff.de leg.ij.no.diligen
ter istam conclusionem Bart.⁊ cõem.quia est valde vtilis et pra
cticabilis.ex ea enim sequitur:ꝙ si testator institueret aliquem et
eius liberos:vel institueret liberos alicuius:ꝙ primo admitterē
tur filij:deinde nepotes ⁊ successiue:non autem simul ⁊ semel:q2
sunt vocati sub nomine collectiuo:liberos.idem tenet Barto.in
l.si cognatis.in vlt.colū.ff.de reb.dub.Pet.de ancha.et Imo.in
c.iudicantis.de testi.Ang.in consi.xxxix.incip.cum institutio sit
de his.⁊ in consi.incip.quidam Joan.idem tenet Rapha.cu.hic
tenet etiam Are.hic in vltimis verbis.⁊ valde no.idem tꝫ Alex.
qui refert ita se alias in contingentia facti consuluisse.⁊ ita consu
luit in consi.xxv.in.iij.volu.inter Anto.in.j.colū.Adde bene fa
cere illud qd̓ decidit Pau.in.l.cum ita.§.in fideicommisso.per il
lum tex.j.de lega.ij.vbi decidit:ꝙ si aliquis recipiat emphy.vel
feudum pro se et alijs de domo sua:ꝙ ipse prefert̃ omnibus alijs
donec vixerit:⁊ postea alij ordine successiuo admittuntur:primo
qui sunt ꝓximiores:postmodum alij ordine successiuo.sed Bal.
tenet ꝙ omnes admittantur:ex quo copulatiue recepit per.d.l.
si mulieri.ff.de vsufr.accre.in verb.vsumfructū.sed secus si altera
tur:ꝑ.l.cū pater.§.penul.ff.de leg.ij.⁊.l.heredes mei.§.peto.j.ad
trebel.sed Pau.ibi tenet et bene qd̓ prima pars sit verior ꝑ ea q̃
habentur per Bar.et alios hic.Limita istam cõclusionē:prout li
mitat Bar.in.d.l.si cognatis.in vltimis verbis sub dubio forte:
qñ esset coniunctio respectu ipsius testatoris.secus si relinqueret
cognatis vel familie alterius:tūc oēs equaliter admittunt̃.Istā
limitationem sequuntur Cu.⁊ Alex.dic ⁊ idē Alc.in consi.clxxj.
in.ij.volu.incip.viso ꝓcessu.vbi non eundo per mēdicata suffra-
gia dicit qd̓ idē voluit Bar.hic.in.ij.col.in fi.dū allegat.l.inter-
dū.in fi.ff.de hered.insti.⁊ sic habes expeditam primā conclusio
nem.Secunda conclusio est:qd̓ qñ filius ⁊ nepos vocant̃ in insti-
tutione verbis alternatiuis:clarum est qd̓ oēs cõcorditer intelli
gūtur vocati ordine successiuo:et sic ordine affectionis.l.cū pater
§.penul.j.de lega.ij.
12 Adde tu generaliter†qd̓ alternatiua posita inter ꝑsonas
inter quas cadit ordo affectionis ⁊ charitatis:sem-
per intelligitur ordine successiuo.ita dicit Bal.in.l.caius.s.sol.
13 matri.⁊ in.c.j.de eo qui sibi ⁊ heredi.suis.†Tertia cõclusio Bar
tol.est quod inter personas copulatas dicitur cadere ordo chari
tatis quando cadit diuersus gradus ab intestato.Ex hac conclu
sione habes inferre quod questio Bartoli et docto.quando au⁹
instituit filium et nepotem debet necessario intelligi in nepote ex
illo filio:si enim esset nepos ex alio premortuo:quia ab intestato
succederet in locum patris.§.cum filius.institu.de here.que ab
intesta.non admitteretur successiue:quia non caderet ordo chari
tatis:⁊ tunc simul admitterētur.⁊ est bona limitatio ad istam cõ
14 clusionem.†Quarta conclusio est:quando plures persone inter
quas cadit ordo charitatis vocantur per dictionem cum:tunc si
mul admittuntur:et non attenditur ordo charitatis:quia dictio
cum denotat quandam simultatem.ita est text.in.l.si mulieri cum
liberis.ff de vsufru.accrescen.⁊ cum ista conclusione transeūt om
nes indifferenter vsqꝫ ad hec tempora.Licet omnes ita teneant ⁊
nemo vnq̃ contradixerit.Credo saltem disputatiue:quod ista cõ
clusio Bar.⁊ oĩm doc.sit falsa:dum Bar.⁊ doc.constituunt diffe
rentiā:an iste persone sint copulate per dictionem ⁊:et tunc atten
ditur ordo charitatis.secus si per dictionem cum:fundamentum
Bar.⁊ doc.est in.d.l.si mulieri cum liberis.nā.l.fi.C.de impu.nõ
posset ad hoc induci:q2 ibi addit̃ Titio simul cū liberis vel vna:
a et sic non est dictio[a] cum de per se:ego puto quod talis differētia
non sit bona:quia si ordo charitatis hꝫ induceret vt copulati per
copulā ⁊ intelligunt̃ vocati ordine successiuo:eodeꝫ modo habe
mus dicere in dictiõe cū copulatiua:nā qua ratione non stamus
ꝓprie nature dictionis ⁊:cuius natura est oēs simul equaliter vo
care ⁊ copulare:⁊ hoc ꝓpter ordine charitatis:certe eadem rõne
non debemus

nõ debemus stare proprie nature dictionis cum cuius natura est alias simul venire: ordo charitatis facit impropriationem. Secũdo quia video ꝙ ordo charitatis facit disiunctam in totum commutari in cõiunctam. l. naturaliter in prin. C. de inst. ꝛ substit. ꝛ l. lucius. vltima. ff. de here. insti. quãtomagis ordo charitatis faceret in parte alterare naturam dictionis cum. nec obstat tex. in quo se fundant Bart. ꝛ doct. in d. l. si mulieri cũ liberis. vbi mulier cũ liberis simul admittuntur. rñdeo plane: ꝙ ibi mulier ꝛ illi liberi erant extranei respectu ipsius testatoris. ita enim formaliter rñdet Bar. hic. ad. l. si qs titio. in co. ti. ff. de vsufr. accre. ꝛ iungendo simul. d. l. si mulieri. cõ. l. si qs titio. dico qd̃ ille leges videntur facere cõtra differentiã Bar. inter copulã ꝛ: ꝛ copulam cu: ibi cũ in. l. si quis titio. dicitur: ꝙ qñ dictio cum: ponitur inter ea quorũ vnũ nõ accedat alteri: vt inter aliquã ꝛ heredes: vel matrẽ ꝛ filiũ non est differentia inter dictionem ꝛ: ꝛ dictionem cũ: sed quando ponunt̃ inter ea quorũ vnũ est accessoriũ alterius: vel qñ pro codẽ reputant̃. vt pater ꝛ filius in ptãte: tũc bene est differentia. l. fin. in fi. C. de impu. sed in illis. ll. est q: erãt extranei respectu testatoris ergo. l. si mulieri. non facit pro opin. Bart. ꝛ docto. Ex istis potes disputando tenere nouam cõclusionẽ cõtra Bar. ꝛ oẽs: quod si plures persone inter quas cadit ordo charitatis ꝛ affectionis vocentur per dictionẽ cũ: qd̃ nõ admittant̃ simul: sʒ ordine successiuo: sicut si vocant̃ ꝑ copulã ꝛ: ꝛ est tñ diligẽtius considerandum: q: durũ est tenere cõtra Bar. ꝛ doc. q: nemo vsq3 ad hec tempora tenuit cõtrariũ.

15 † Quinta cõclusio est: ꝛ ista erit valde disputabilis pro vtraq3 parte: ꝙ qñ plures persone copulant̃ per copulã ꝛ: inter quas nõ solũ cadit ordo charitatis ꝛ affectiõis: sed etiã concurrit necessitas saltẽ causatiua: vt est qñ instituunt̃ filius ꝛ nepos testatoris: ꝙ intelligunt̃ ordine successiuo. ita tenet glo. hic cõiter approbata: quã sequũtur And. de pis. ꝛ Bar. hic. ꝛ añ cos Odo. Dy. ꝛ Ray. hic sequunt̃ Albe. Bal. Nico. de neap. Ange. Pau. Raph. cu. et Alex. hic: mouent̃ precipue per istũ text. ꝑm quintũ exẽplũ gl. nam cũ nepos iam natus videat̃ institut⁹ ex necessitate causatiua: ne testamẽtum aui rũpat̃ si contingat filiũ premori. l. posthumũ. ff. tit. j. ergo est eadẽ ratio. prout in terminis huius. §. vbi istud etiã est ꝑpter necessitatẽ. vt dicebat Jaco. de are. Tu aũt subtiliter aduerte qd̃ Bart. ꝛ docto. videntur equiuocare circa istũ tex. nã in casu huius. §. nepos posthumus ex dispositione galli non põt aliter institui nisi ordine successiuo. ꝛ sic nisi premortuo filio. ergo ex necessitate si auus instituit filium ꝛ nepotez posthumum: intelligitur ordine successiuo. quia ex dispositione gallij debebatur ex necessitate institui non autem equaliter. cũ ergo copula debeat officio suo fungi: ergo de necessitate intelligitur ordine successiuo. sed in. q. glo. et docto. auus potest simul et semel eo. tempore instituere filium et nepotem iam natum q: licet sit necessitas causatiua vt eum instituat ne in futurum rumpat testamẽtũ: tñ nõ est necessitas vt instituat ordine successiuo sicut est in nepote posthumo attenta prouisiõe galli. ꝛ pro certo credo ꝙ in hoc Barto. ꝛ doc. equiuocauerint. Pro illa cõi sententia Alexan: hic addit aliã rõnem. nã cum testator habeat necesse instituere filium ꝛ eo deficiente nepotẽ. l. posthumorũ. ff. titu. j. certe in ista dispositione necessaria nõ est presumendũ ꝙ voluerit ex ista liberalitate admittere nepotem simul ꝛ eodẽ tẽpore cũ filio: quia ex his que fiunt ex necessitate nemo liberalis existit. l. rem legatam. ff. de adi. leg. Sed istud fundamentum Alexan. parum imo. nihil mouet me: quia vt dixi statim auus nõ habet necesse instituere nepotẽ simul cũ filio: vnde istud si facit voluntarie. facit. Preterea secundo ꝛ clarius istud fundamentũ. l. procederet quod nepos institueretur solum in eo qd̃ auus de necessitate teneret: scʒ in legitima. l. parentibus. ꝛ l. cũ querit̃. C. de inoff. tes. sed cũ hoc relinquatur aliud ꝙ illud ad qd̃ necessario tenetur auus: ergo non dicitur ex necessitate facere: sed voluntarie. filio enim vel nepoti ex necessitate precisa vel causatiua debet̃ legitima tantũ: ꝛ non quota hereditatis: sed quota bonorũ. q: legitima nõ est quota hereditatis: sed quota bonorũ. vt declarat Bar. in. l. ex facto. magna. ff. de here. insti. not. in. l. quoties. C. e. Contraria opi: tenẽt Jac de arc. Oldr. Lau. Joan. de imo. ꝛ Are. hic mouent̃ primo ꝑ iura que alle. gl. ad partẽ contrariã: sed illis rñdet Bar nõ reassumo. Mouet̃ etiam: q: de propria natura copule est equaliter copulare. l. reos. §. cum in tabulis. ff. de duo. reis. l. j. et. ij. et ibi Bar. ff. de pec. leg. ergo a propria natura copule non debemus recedere. l. non aliter. et. l. alle. ff. de lega. iij. sed ad hoc facilis est rñsio: q: illa regula est vera: nisi copula cadat inter personas inter quas sit ordo charitatis. vt hic dicitur: pro eadem opi. allegant antiqui tex. l. in codicillis. §. institutio. ff. de legatis. ij. vbi si testator instituat filios ꝛ nepotes eius emancipatos: vocantur pariter ꝛ eodẽ tempore. vt ibi innuit litera. in fi. ergo de directo contra cõem Et si diceretur ꝙ ibi nõ cõcurrebat necessitas instituẽdi illos nepotes attento ꝙ erãt emãcipati: ꝛ credẽdũ ꝙ ibi iurisconsultus sic loqueret̃ in nepote emãcipato data opera: q: respondetur: quia licet ibi non concurrebat necessitas causatiua instituendi iure ciuili: cum iudicarentur extranei. §. emancipatos. insti. de exhere. lib. tñ attento iure pretorio erat necessitas. Sed ad illũ tex. respondẽt Moder. ꝛ bñ: qd̃ in illo tex. ex aliis verbis prolatis a testatore constabat ꝙ eodẽ tempore admittebant̃. q: non venit ad hoc dicendũ: ptʒ q: non ponit sub qua forma verbor̃ fuerint instituti filius ꝛ nepotes emancipati: sed venit ad decidendũ principaliter: qd̃ prohibita alienatione nõ censet̃ prohibita locatio. Pro eadem parte bene facit: q: ex quo testator instituit filiũ ꝛ nepotẽ: certe vnũ ꝛ idem verbuʒ instituit: respiciens duo determinabilia debet simul ꝛ equaliter determinare vbi est diuersa ratio determinandi. text. est in. l. iam hoc. vbi plene declaraui. ff. de vulg. ꝛ pupil. rñ. Alexan. hic: qd̃ illa regula procedit in dispositione volũtaria: nos aũt sumus in necessaria: ꝛ dicit ꝙ est magna limitatio ad illã. l. ꝛ ad illam regulaʒ sʒ ista solutio mihi in nihilo placet: vt dixi in predictis: q: hic nõ est aliqua necessitas in ordine vocandi simul filiuʒ ꝛ nepotem. vt s. dixi. sed hoc fit voluntarie. Eandem opi. contra Bart. ꝛ cõem tenet Are. hic: mouet̃ precipue ex not. per Barto. in. l. huiusmodi. §. cũ pater. ff. de leg. j. dum Bar. ibi vult: qd̃ legatum factum a patre filie: non censetur factum in causam necessariam dotis. facit l. si pater pro filia. ff. de col. do. ergo similiter in proposito: institutio simpliciter facta de nepote non intelligitur simpliciter facta in causam necessariaʒ legitime

16 Et potes corroborare † qd̃ bonum sit arg. de dote ad legitimã. cum dos a dicatur legitima filie. vt per Bar. in. l. titio centum. §. titio genero. ff. de condi. ꝛ demõ. sed ad hoc respondent alij ꝙ ibi non adest talis necessitas cui si non fit satisfactũ irritetur illa dispositio: prout est in casu nostro Sed istam responsionem de facili tollit Areti. quia etiam hic ad hoc vt testm̃ non irritetur non est necessitas instituere simpliciter nepotem: sed sufficeret instituere in legitima Adde tu: ꝙ eandem opi. cõtra Bar. tenet hic Sali. ad fi. alij nõ faciunt mentionẽ. mouet̃ per tex. et ibi dicit de hoc videri casum ad literam in. l. codicillis. ff. de leg. ij. sed respon ut dixi Secũdo ad idẽ ponderat subtiliter text. in. l. cũ in testamẽto. in prin. ff. de here. insti. dum. tex. dicit sic: nullo enim casu vterq3 ad hereditatẽ admittit̃: ibi enim dicitur: ꝙ ideo non concurrunt simul ꝛ filius ꝛ nepos: eo q: erat substitutus filio. ꝛ sic q: erãt in diuerso gradu. ꝛ cõsequenter q: non cõcurrunt gradus instituti ꝛ gradus substituti: ergo bene apparet ex illo tex. ꝙ si non fuisset ei substitutus: ita quod non essent duo gradus: sed vnus tantũ: q: fuisset pariter institutus cum filio: ꝙ tũc simul admitteret̃. Sed aduerte lʒ inductio fit colorata tamen est fragilis. quia venit solum a cõtrario sensu. ꝛ in illo tex. dubitatur principaliter de tertio qui erat substitutus nepoti: an possit cõcurrere cõ filio. ꝛ sic ex predictis apparet ꝙ ista quinta conclusio est disputabilis pro vtraq3 parte. tñ ꝯsulẽdo ꝛ iudicando non discedas ab opi. Bar. ꝛ cõi.

17 Sexta conclusio est † qd̃ qñ plures ꝑsone copulatiue vocant̃: inter quas tantuʒ cadit ordo charitatis et affectionis: sed non concurrit aliqua necessitas instituendi ex parte testatoris: exemplũ: si testator dicat: instituo fratrẽ meum ꝛ eius filium. non enim necessitatur instituere fratrẽ. l. fratres. C. de inoffi. testa. tñ est ordo affectionis ꝛ charitatis: q: iungunt̃ testatori sanguine. Uel pone aliud exemplum: testator in testamento dicit: cũ careret filijs legitimis ꝛ naturalibus: instituo filiũ meum naturalem ꝛ nepotem: hec est affectio nature: sed non necessitate instituẽdi: q: naturalis preterit⁹ nõ potest aliquo modo nec aliquo medio venire cõtra testm̃. gl. est no. in. l. j. in pñc. in ver. naturales. ff. de contratab. quã reputat sing. Bald. in. c. innotuit. in. iij. col. de elec. ꝛ in. c. j. in. xi. col. de consti. ꝛ in. l. j. C. quo. bo. ꝛ in. l. fi. in iij. col. C. vnde legi. ꝛ est text. in. l. fi. ꝛ ibi ad hoc no. Bald. C. de na. lib. ꝛ alibi Specu. ꝛ Moder.

18 † An isto casu intelligatur vocati simul et eodẽ tẽpore: vel ordine successiuo. ꝛ Bar. ꝯcludit hoc casu qd̃ sic per rationem: vt hic per cum. ꝛ in ista opi. Barto. est solus Contrariũ indifferẽter tenẽt Bal. et alij cõiter oẽs hic. ꝛ Bald. in l. si quis heres institutus. §. fi. ff. de acqui. here. ꝛ in. l. si mulieri. ff. de vsufr. accre. ꝛ in. l. fi. ad fi. et ibi Salic. C. de impu. ꝛ alijs. ꝛ dicit Alexan. ꝙ in hoc ꝯtra Barto. sepe consuluit in consil. xxij. in. iij. volu. incip. visis perlectis verbis testamẽti. ꝛ ibi etiã dicit: qd̃ ista est vera ꝛ approbata conclusio quã legendo sepe tenuit ꝛ sepe cõsuluit cõtra Bar. etiã tenet do. Matthesi. in no. clvij. inci. not. qd̃ si ascendentes. ꝛ contra Bar. adducũtur duo tex. iuris Canonici text. in. c. raynutius. de test. vbi fuit facta substitutio de filia et sobole quam gestabat in vtero. ꝛ tñ filia ꝛ filij postea nati simul fuerunt admissi. ꝛ tñ ibi iudices condẽnarunt ad restitutionẽ que fieret non solum filie: sed etiam nepotibus. ꝛ illam sententiã approbat ibi papa vt apparet ex fine illius text. ad idem text. in. c. ray. e. tit. vbi testator reliquit patruo ꝛ eius filijs. ꝛ tñ simul admittunt̃: est verũ: ꝙ ibi papa nõ venit ad dicẽdũ ꝑncipaliter qũo nepotes admittunt̃ ꝛ an nepotes simul cum filia ꝛ simul cum patruo admittunt̃: sed principalis dubitatio est ꝛ decisio circa quotas: quo modo debeant̃ Ad. l. ꝯñaliter allegatã ꝑ Bart. rñdet dupliciter

a Dos. ad de Pau. de ca. ꝗ. cviij. inci. sup eo de quo que rit. in. j. col. idem Pau. ꝯs. ccclviij. incip. in pũcto querit̃ i j. colũ.

Alexā. ⁊ tertio modo Are. Primo qd̄ illa .l. p̄cedit etiā in extra
neo. vt ibi dicit tex. in fi. prin. ergo nō facit pro Barto. q̄ fatet̄ plu
ries q̄ vbi instituere͂t extraneus ⁊ eius filij: q̄ nō videretur voca
ti ordine successiuo: vt statim dicā in seq. cōclusiōe. sed istud pōt
tolli: q: imo p̄sumpta affectio colligit̄ p̄pter illā conditionē si si-
ne liberis decesserit: p̄ quā testator voluit etiam fauere liberis il-
lius extranei instituti. ⁊ istud facit vt alie institutiones stent copu
latiue. Scd̄o r̄ndet Alex. qd̄ lʒ ibi disiuncta resoluat̄ in coniūctā
per hoc nō sequit̄ ergo vocant̄ ordine successiuo. Tu dic qd̄ imo
istud sequit̄. ⁊ qd̄ Bar. bene inducit illū tex. si bene intelligat̄. di-
cit em̄ Barto. ⁊ bene q̄ sicut disiuncta resoluitur in coniunctam
ex presumpta affectione: ita ⁊ coniuncta: ⁊ sic copula ⁊ debet re-
solui in disiunctam. quo casu vult dicere Barto. quod vbi ades-
set disiuncta vel alternatiua semp̄ attēderet̄ ordo affectiōis: ⁊ cha
ritatis: q: alternatiua nō ponit nisi vnū: ista fuit intētio Bar. co
pula aūt ⁊ ponit duo. ⁊ sic posset defendi inductio Bar. non rece
19 das: t̄n̄ a cōi sn̄ia. ¶ †Septima ⁊ vltima cōclusio: qd̄ qn̄ pater ⁊ fi-
lius sunt p̄ copulā vocati: ⁊ sunt persone penitus extranee testato
ri intelligunt̄ simul ⁊ eodē tp̄e vocati: nō autē ordine successiuo:
istud pluries vult Bar. hic: ita intelligendo .l. si qs titio. ff. de vsu
fru. accre. istud etiā tenet gl. hic sic allegādo .l. fi. C. de impu. Pro
ista conclusione facit duplex ratio. Prima est: q: cum inter eos
non cadat ordo successionis ab intestato respectu testatoris: per
cōsequens nec cadit ordo affectionis ⁊ charitatis. ita tenet Bar.
hic. ⁊ dixi. s. in. iij. cōclusione. Scd̄a ratio est: de natura p̄pria co
pule est copulare eque principaliter. vt. s. pluries dictū est: ergo
20 dʒ ita hic facere cum esset p̄sumpta charitas testatoris. †Limita
singulariter nisi testator dixisset instituo Titiū extraneū ⁊ eius fi
lios heredes. nā ex eo q̄ dixit heredes apparet q̄ post mortem il
lius intellexit: ⁊ sic ordine successiuo: q: viuentis nulla est heredi-
tas .l. j. ff. de her. vel acti. ven. ita tenet Bar. j. proxime. sequuntur
Cy. Bal. ⁊ cōiter alij. ⁊ Sali. in .l. fi. C. de impu. Istud vltimum li
mitat singulariter Bal. in .l. vnica. §. vbi autem. C. de cadu. tol. qn̄
testator dixisset: vt loquitur Bar. instituo titium ⁊ extraneum cū
eius filijs ⁊ heredibus. secus si dixisset substituo Titiū cum eius
filijs ⁊ heredibus: tunc propter dictionem cū simul admittentur
Addo tamē facere illud quod no. tenet Bal. in .l. fi. in. ij. col. ad fi.
21 C. de suis ⁊ legi. vbi tenet †q̄ dictio cum habet maiorē virtuteʒ cō
iunctiuam q̄ dictio et: vnde si quis acquirat feudum pro filijs ma
sculis ⁊ feminis: non semper copulat: sed intelligit̄ s̄m naturā cō
tractus. Sed si pater acquirat feudum pro filijs masculis cum fe
minis: tunc filie simul admitterentur: ⁊ iste decisiones bene face-
rent pro opi. quam ego superius reprobaui in. iij. conclusione.
⁊ per istas septē cōclusiones remanet enucleata tota intētio Bar.
¶ Circa questionem Bar. quero quid si testator conuertat ordi
nem. dic vt hic per eum.

Adde qd̄ cum opi. Bar. tenent Albe. Imo. Bal. ⁊ Alex.
hic ceteri nihil tangunt. pro eius opi. alleg. Bald.
glo. quam reputat singu. in .l. omnes. §. fi. C. de dila. li. x. duʒ dicit
caput ⁊ lingua eius amputentur: ⁊ tamen debet prius lingua et
22 postmodum caput amputari. vt dicit Bal. †Confirmo istam con
clusionem Bar. duplici fundamento. Primum est: quia non ser
uatur ordo scripture[a]: quando per hoc actus esset nullus. text. est
in .l. quidam in testamēto. ff. de pe. lega. sed hic actus redderetur
nullus: si nepos esset institutus ante patrem: q: pater diceretur
23 preteritus a primo gradu. †Secūdo ⁊ fortius: vbicūq; inter per
sonas cadit ordo affectionis: ibi non attenditur ordo scripture.
ita probat tex. no. si bene inspexeris in .l. iulianus. in fin. ff. si quis
omis. cau. testa. per ista duo fundamenta impugno illud qd̄ tenet
Ange. hic contra Barto. qui dicebat: qd̄ hic ordo scripture debe
bat aliquid operari .l. quoties. ff. de vsufr. ⁊ per hoc dicebat Bar
to. male loqui: patet respōsio duplex ex supradictis. ⁊ dixi d' hac
materia: an attendatur ordo scripture in .l. ij. j. de vulga. ⁊ pup. §.
24 prius. vbi Bar. dicit. ¶ †Circa qōnem quero quid in contracti
bus ⁊c. Adde circa istam decisionem Bar. quando copula poni
tur in contractibus: qd̄ idē tʒ Bar. in .l. qd̄ dicitur. in pe. col. ⁊ ibi
dē Ang. Imo. et alij. ff. de verb. obli. cum alijs concordā. hic tra
ditis per Alex. Amplia istam doctrinam Bart. no. vt p̄cedat nō
solum in terminis Bar. quando pater acquisiuisset emphy. pro
se ⁊ filijs: seu etiā quādo acq̄siuisset pro se ⁊ heredibus: q: illa di-
ctio heredibus intelligit̄. i. liberis. vt est glos. in .l. ex facto. §. fin. j.
ad trebel. ⁊ ibi in specie istud tenet Pau. ⁊ dicit non esse ab alio
tactum qd̄ nunquam cogitauit nisi tunc. ⁊ qd̄ cogitatio est veris-
sima per illam glo. intellige sane quādo dicit̄ pro se ⁊ heredibus:
si aūt diceret̄ pro se ⁊ filijs heredibus: an requiratur vtrunq; co-
pulatiue q̄ sint filij ⁊ heredes: ponunt Bar. ⁊ doc. in. §. ēt si parē
te. j. ea. l. vbi forte dicet̄. T̄n̄ vt clarius dicta Bar. habeantur col
lige tres breues conclusiones. Prima est: q̄ etiā in cōtractib⁹ qn̄
copula ponitur inter p̄sonas inter quas cadit ordo charitatis: in
telligitur ordine successiuo etiam in contractibus. ⁊ istud probat

a ¶Non seruatur ordo scripture. ad' an ordo scripture sit seruandus. vide Bar. i auth. de her. ⁊ fal. i. §. inordinatum. Bal. ⁊ Car. zab. in c. cū dilecta. d' rescri. Archi. in c. statuimus. de off. dele. libr. vj.

hat Bart. ex tribus. Sed pondera qd̄ lʒ ratio Bart. bene militat
in filio: in p̄tāte ⁊ sic tacite innuit secus esse in filio emancipato: qd̄
firmat Imo. hic. tamen alie due precedentes rationes cōcludunt
idē in filio emancipato: sicut in filio in potestate. vnde lʒ cesset vna
rō ex quo militant alie: militat ⁊ dispositio. §. affinitatis. cum gl.
25 insti. de nup. cū simi. ita etiam tenet Alex. hic. †Secunda conclu
sio est: q̄ in his que non transeūt ad filios nisi vt filios ⁊ nō vt ad
extraneos heredes: vt est regulariter emphy. ⁊ feudum: filij sem-
per admittuntur tanq̄ filij pro equalibus portionibus: ⁊ non pro
hereditarijs. confirmat̄ per illud qd̄ singulariter tenet Barto. in
.l. item videndum. §. fi. ⁊ ibi Bal. ⁊ Ang. ff. de pe. here. vbi tʒ Bar
quod si frater in peti. here. paterne fecit quietationem generalem
fratri de omni eo qd̄ petere posset frater in hereditate patris: hoc
non obstante potest petere partem de feudis ⁊ possessionib⁹ em-
phyteoticis: q: non petit vt heres: sed simpliciter vt filius. idem
tenet Bal. in .l. j. in. j. q. ff. de rerū diui. et in aut. si quas ruinas. C.
de sacrosanc. eccle. ⁊ late Albe. in .l. tres fratres. s. de pac. qd̄ pro
cedit etiam si renuntiatio hereditatis paterne fieret cum iuramē-
to. ita s̄m Bal. in. c. j. in. iij. col. an agna. vel fil. Illud quod dicūt
26 Bal. ⁊ doc. de feudo: confirmo duplici ratiōe. †Prima est: quia
per generalem renuntiationem nunq̄ intelligit̄ renuntiatuʒ feu-
dis: nisi de feudis fiat specialis mentio. ita dicit singu. Bal. in au
tē. in successione. circa fi. C. de suis ⁊ legi. alleg. in argumentum .l.
decurionibus. C. de filē. lib. xij. tu. allega in feudis optimū tex. in
c. j. de eo qui si. fecit agna. scd̄a ratio est: q: p̄ renuntiationem nun-
quam perditur ius feudi: nisi renuntiatio fiat in manibus directi
domini: vel nisi patiatur alium inuestiri. ita dicit no. Bart. in. d.
aut. in successione. ⁊ est bonus tex. in. c. j. in fi. de eo qui fi. fecit agn.
Limita tamen ⁊ est mea limitatio: quando frater renuntiasset he-
reditati paterne: tunc procedunt predicta. secus si renūtiasset bo
nis paternis: tunc veniunt etiam emphy. non dico de feudis. ita
dicit Specu. titu. de loc. §. nunc aliqua. ver. clviij. ad fi. alle. tex. in
.l. rem in bonis. ff. de acqui. re. do. ⁊ in .l. bonorū. ff. de verb. signi. ⁊
no. predicta: q: sepius habui de facto. Ultima conclusio Barto.
est: quod in his que transeunt etiam ad extraneos heredes filij ad
mittuntur etiam pro hereditarijs portionib⁹. de quo vltimo di-
xi in glo. in. d. .l. si tibi. §. si pacta. ff. de pac. ⁊ post Bart. in .l. si nō
sortem. §. libertus. in vlti. col. ff. de condi. inde. vbi dixi. circa que
stionē Bar. filium instituo aliuʒ substituo. dic q̄ iste tex. nihil pro
bat: q: hic ex dispositione galli non poterat comprehēdi nisi vul
garis s̄m qd̄ superius dixi in quarto exemplo glos. sed conclusio
Bar. mihi placet nō ex isto tex. sed ex duplici theorica quam ali-
bi tradit Bar. Primo est theorica Bar. in .l. centurio. in. iij. col.
j. de vulg. ⁊ pup. dum ponit diffinitionem substitutio. compēdio
se: apparet qd̄ hic non potest esse compendiosa. Secūdo expresse
istud dicit Bar. in. d. .l. centurio. in pe. char. in ver. oppo. ad predi
cta. vbi tenet Bar. qd̄ si testator dicat filio meo substituto nullo ad
iecto: qd̄ requirat tractum temporis: tunc non est compendiosa
sed vulg. alle. ad hoc istū tex. s̄m quartū modū. iij. lec. ita puto te
nendū scd̄m qd̄ ibi tenui in. d. .l. cēturio. si quis tamē vellet subtili⁹
indagare posset tenere cōtra Bar. q: hic qn̄ dicitur filiū instituo
nepotē substituo intelligit̄ si fili⁹ decesserit viuo me testatore. tex.
est hic: ⁊ tantū importat ac si exprimeretur: sʒ ista cōditio: si deces
serit viuo me auo: ista conditio habet tractū tēporis: ergo potest
dici compēdiosa: an t̄n̄ sufficeret istud: si decesserit: an requiratur
si decesserit sine liberis: pendet ex his que dicta sunt in. d. .l. centu
27 rio. †Circa antepe. ⁊ pe. ⁊ vltimam qōnē Bar. Adde circa vltimā
quando in eo. vol. reperiunt̄ duo statuta de directo contraria: qd̄
attendi debeat vltimū: ponit latius ⁊ plenius Bart. in .l. oēs po
puli. in. iij. q. princi. ff. de iusti. ⁊ iure. ⁊ .l. certarū. §. fi. ff. de test. mi
li. Bal. in aut. cassa. C. de sac. san. eccl. ⁊ in aut. omnes in fi. C. com-
munia de suc. ⁊ in. c. ad hoc scd̄o. de app. Ange. in .l. inciuile. ff. de
legi. et in .l. neq;. C. de cano. largi. tit. lib. x. Et vltra tradita in istis
locis no. diligenter: quod quando in eodem volumine. reperiun
tur statuta contraria semper est seruandum illud quod est iustius
⁊ equi⁹. ita sing. dicit Bal. in. c. cū olim. de consue. refert et sequit̄
simpliciter Alexan. in consi. lviij. in. iij. volumi. incip. in presenti
causa magnifice pretor. Similiter quando reperiuntur duo statu
ta contraria: ⁊ vtrūq; est eque speciale semp̄ attenditur illud qd̄
est fauorabile magis: ⁊ in quo est maior ⁊ euidentior vtilitas. ⁊ ita
tenet singu. Bar. in extrauag. ad reprimen. in verbo non obstanti
bus. in penul. col. in prin. refert ⁊ sequitur Bal. in. d. .l. j. in. iij. qō.
ff. de offi. cōsu. Bal. Ange. ⁊ Alexā. in .l. titie textores. in princ. j.
de leg. j. Imo. in. §. ille casus. in vlti. colū. j. ca. l. Pau. in .l. non est
nouum. ff. de legi. Alexan. in .l. nesennius. in vlti. colum. ff. ad le.
fal. Pe. de ancha. in cōmen. c. canonum statuta. in. x. q. de consti.
⁊ bene facit qd̄ vult Bal. in .l. hac consultissima. in. j. colum. C. qui
testa. face. pos. facit bene text. in argu. in .l. ruffinus. in scd̄o dicto.
et ibi soleo no. C. de testa. mil. et per ista remaneat expeditus vti-
liter vt puto presens. §.

1 ¶ Pronepos posthumus pôt institui: siue superuiuat nepos tantum: siue filius tantum: siue vterq;.
2 Appellatione nepotis non venit pronepos.
3 Ex sola mente legis omissis verbis nõ est licitum facere extensionẽ de vna persona ad aliam: in qua tamen sit eadem ratio.
4 Dictio &c. abbreuiata inducit repetitionem omnium verborum dictorum in precedentibus.
6 In contractibus & in actibus de substãtia aut de necessitate scripturam requirentibus per dictionem &c. abbreuiatam nihil potest addi nec extendi.
7 In sñia de necessitate req̃ritur scriptura: si tñ reperiaꝛ dictio &c. abbreuiata non potest fieri extensio.
8 Notarij errant qui dicunt se rogatos de appella. vel sentẽtijs: nisi primo totum sit scriptum.
10 In contractibus vel in actib⁹ nõ req̃rentib⁹ scripturã dictio &c. non potest sine mandato iudicis extendi per notarium.
11 An notarius cui cõmisse sunt rogationes vel protocolla notarij forte mortui: possit facere extensionem de dictione &c. sine mandato iudicis.
12 Notarius debet exẽplare & abbreuiare prout iacet in protocollo & ita de consuetudine vtimur.
13 Si in rescriptis pape dicatur committimus causam summarie terminandam &c. illa dictio &c. importat: ac si dixisset simpliciter sine strepitu & sine figura iudicij.
14 Si petatur committi causa cum potestate procedendi summarie simpliciter & de plano: sola facti veritate inspecta: & terminis iuris nõ seruatis vel abbreuiatis: si pñceps per hec verba rescribat audiat talis & procedat summarie &c. sub illa dictione &c. omnia petita videntur esse concessa.

Idem credendum. In isto. §. ſm cõia: sceuo la reprehẽdit gallum circa personas: nũqd sit verũ. j. dicetur. diuidiꝛ vt hic per Bart. et cõiter: pnepos posthumus pôt substitui siue supuiuat nepos tñ: siue filius tantũ: siue vterq;: dũmodo hoc vltimo casu premoriente filio nepos rumpat testm̃. h. d. ſm verum intellectum licet
1 glo. tenuerit aliũ intellectum. vt. j. diceꝛ. ¶ † Not. j. ex isto text. qd
2 appellatione nepotis[a] nõ venit pronepos: subdit Alexã. hoc esse indubitanter verũ in casu huius. l. que est correctoria. l. xij. tab. vt hic per eũ. & ante eũ idem dicit Paul. hic. sed errant: q: vt dixi in §. j. ista materia non est correctoria: sed est limitatoria: ptz q: non corrigit in totũ. §. posthumo. nec disponit q omnis posthumus alienus possit institui. & qd ista materia sit limitatoria & nõ correctoria. fateꝛ idẽ Alex. in. §. j. in. vij. col. & ibi Are. & ibi retuli. Tu ergo subtiliter nota ex isto tex. q lz alias in materia limitatoria sit licita extẽsio vt dixi in. §. pcedẽti: tñ hic nõ est licita extẽsio: in limitatorijs etiam de stricta significatione ad largam: cuz saltem de larga significatione appellatiõe nepotis cõtineatur pnepos: cum tñ Bar. dicat fortius in. §. instituens. j. ea. l. q imo appellatione nepotis cõtineaꝛ pnepos de ppria significatione. et tñ hic nõ fit extensio de stricta significatione ad largam: tñ hic cõcurrit idẽtitas rationis. Ratio q: gallus induxit nepotes posthumos posse institui: ne alias testm̃ rumperetur. ista met ratio militat in nepote. & tñ non fuisset licita extẽsio nisi sceuola extendisset. i stud videꝛ esse cõtra cões regulas: q in limitatorijs sit licita extensio: imo etiam in correctorijs licita sit extensio de stricta significatione ad latam saltem. qd ergo respondebimus ad hunc text. statim dicam. ¶ Pondera tertio & no. dũ dicit idẽ credendũ est gallũ existimasse: hic probari expresse: q ex sola mẽte legis omissis verbis nõ est licitũ facere extensionẽ de vna persona ad aliam in qua tñ sit eadem ratio. ¶ Ex quo correlarie habes: qd. l. noua lata in vna persona vel in vno casu: nõ extendiꝛ ad aliam personam vel ad aliũ casum etiã ex mente legis ipsius: nisi sceuola fecisset hanc extensionẽ: nõ fuisset licitũ facere ex mente. l. & tñ qd hic esset eadẽ mens ptz: q: tex. dicit. Idẽ credendum est gallum existimasse. istõ etiã videꝛ esse contra cões regulas. illud eñ colligitur ex mente l. ac si esset expressum verbis. l. nominis & rei. §. verbũ ex legib⁹. ff. de verb. signi. l. is solis. in verbo satis tacitum cautum esse putamus. & l. cũ mulier. vbi Rapha. cu. & Moder. ad hoc no. s. sol. mat. Bart. & alij in. l. pretor. in prin. ff. de ope. no. nũtia. q: ergo ex predictis tex. iste videreꝛ contra multas regulas: potes responde
2 re ex mente Barto. in. §. instituens. j. ead. l. † qd ideo hic appellatione nepotis nõ cõprehendaꝛ pnepos: eo q: hic non fit mentio de nepote simpliciter & absolute. sed fit mentio de nepote certo et limitato in genere: q: hic dixit nepotẽ q ex filio nasceꝛ infra. x. mẽses. non eñ dixit nepotẽ simpliciter: sed q nascetur ex filio. vnde nõ cõprehẽdit pronepotẽ: q: ille nõ immediate nasciꝛ ex filio. ita dicit ibi Bar. & hoc modo tolluntur obiecta que viderentur elici ex hoc tex. an tñ Barto. in hoc bene dicat: ibi reseruo dicendum. ¶ Quarto no. ex isto tex. in verbo &c. qd dictio &c. abbreuiata inducit repetitionem omnium verborũ dictorũ in precedentibus.
3 de quo dicetur statim plene post glo. ¶ † Quinto no. ex tex. in. fi. ibi. ne successione rumpaꝛ testamentũ hic videri text. q substitutio facta nepoti si viuo testatore moriaꝛ non facit: vt per hec ipse nepos dicaꝛ inuitatus a testatore. & sic vt eius preteritio non rũpat testamentũ: qd est contra sñiam Bar. in prin. huius. l. tamen ad istũ tex. rñdet Are. hic ex mẽte Bar. j. qd istud cõtingit hic: q: testator expresse instituerat filiũ. vnũ est pˀsumptio: q si testator voluisset vocare nepotẽ ex pˀsumptione ea rõne qua instituisset filiuz expresse eadẽ rõne expresse instituisset nepotẽ: sz vbi nõ pcessisset aliqua institutio expresse de filio: tũc intelligereꝛ tacite vocatus & tũc pcedit opi. Bar. in prin. huius. l. Tu aũt aduerte q lz glos. Bar. & doc. presupponũt: q in isto. §. filius fuerit expresse institutus & nepos preteritus: tamẽ salua reuerentia glo. Bar. & doc. vt video ibi somniauerunt in hoc tex. q: in isto text. nõ magis apparet de institutione filij q̃ de institutione nepotis. & tñ iste text. mirabiliter vult: q in filio non causetur pteritio: in nepote autẽ sic. & si diceret istud apparet iungẽdo. §. in oĩbus. j. ea. l. certe idẽ deberet esse de nepote casu quo obtineret primũ gradum. ¶ Gloss. in verbo pnepos. Diuiditur in tres. In prima declarat tex. In secunda p viam no. diuidit tex. In tertia per viã not. remouet contrariũ. ¶ Glos. in vbo prius nepos. diuidiꝛ in duas: put in effectu ponit duos intellect⁹ ad tex. scda ibi. at ſm alium. Extra gl. iste
4 §. in eo qd dicit &c. induciꝛ ad questionẽ. vt hic per Bar. ¶ † Circa dicta Bar. de dictione &c. Adde inquantum Bar. cõcludit: q in contractibus & in actibus de substantia aut de necessitate scripturam requirentibus: q per dictionem &c. abbreuiatã: nihil potest addi & nihil extendi: per text. optimum in. l. contractus. C. de fide instru. Adde qd idem tenet Bal. Imo. Rapha. & Alexã. hic. Cano. in. c. cuz. p. tabellio. de fide instru. Bal. in. l. fideicõmissa. §. fin. ff. de lega. ij. idem in istis terminis tenet Specu. in. d. §. ostenso. in titu. de editione. in vˀsi. sed nunquid imbreuiaturam. Et põdera diligenter si bene inspexeris verba Barto. quod etiam tunc non posset iudex extendere: alias non esset differentia inter istum
5 casum & sequẽtẽ. & tñ Bar. vult manifeste esse differentiã. ¶ † Cõtra cõclusionem Bart. tenent Ange. & latius Aret. hic. mouetur Ang. per istum text. qui loquitur indistincte. & sic etiam in testamẽto in scriptis: qd req̃rit de necessitate scripturã. & tñ tex. innuit qd possit fieri extensio: sed responde q ista sunt verba iurisconsulti qui causa breuitatis posuit dictionem &c. non aũt sunt verba testatoris. Preterea tex. isti non dicunt: q notarius posset talem extensionem non facere. alleg. etiam text. in. l. quoties. §. sed si quis pro centum. ff. de heredi. insti. vbi in testamento in scriptis illa litera. c. sumiꝛ pro centũ. sed rñde q ideo est: q: cõiter ita intelligiꝛ q litera. c. importet centum. contra Bart. ponderat Areti. tex. in. l. j. §. finaũt. ff. de here. insti. q: text. loquitur in testmento in scriptis. & tamẽ admittitur suppletio & extensio presumptione iuris. sed responde qd ibi in testamento erant apposita talia verba que virtualiter cõtinebant illud qd suppletur. nam si dicatur lucius esto: aut lucius heres: ex precedentibus et sequentibus suppletur dictio heres vel verbum esto: hinc est qd si solum diceret Titius: vitiaretur & non suppleretur ſm glo. Bar. & cõiter doct. Bar. & doc. in. l. errore. C. de testa. & est tex. in. §. finaũt. in ver. ergo & fi̇ita. facit bene tex. quẽ videas in. l. fin. ff. de iure codi. ¶ Secũdo moueꝛ per tex. in. l. quoties. §. sed si non in corpore. ff. de here. insti. vbi si testator in testamento in scriptis voluit quem instituere in semisse & instituit in triẽte: talis error potest probari per testes. sed hoc est valde diuersum a proposito nostro: vt statim ostẽ
6 dam. ¶ † Tertio moueꝛ per tex. in. c. auditis. de in integrũ resti. vbi licet priuilegiuz non possit probari nisi per scripturã: tamen verba priuilegij possunt declarari per testes. Sed ad hoc facile est respondere: qd facilius fit declaratio verbi obscuri q̃ aditio vel extensio eius qd est substãtiale: tex. est de vtroq; in. l. heredes palam. §. sed si notam. s. de testa. tene conclusionem Bart. & communem: pro qua conclusione adde vltra scribentes illud qd tenet Bald. in. c. cum in iure peritus. in. ix. q. de offi. de leg. vbi tenet q si notarius in instrumento apponat diem & annum: & postea indictionem &c. q vitiatur instrumentũ: & qd non potest suppleri per dictionem &c. ratio est: quia indictio est de requisitis p validitate instrumenti publici. glo. est ordi. in. l. generali. C. de tabu. lib. x. vbi ponit ea que requiruntur in instrumento. Secundo pro confirmatione eiusdem conclusionis: adde: qd si in protocollo reperiatur &c. non poterit per hoc notarius extendere causas in appellatione ab interlocutoria que non sunt aliter expresse debent de necessitate inseri. i vxta. cle. appellanti. de appel. & ſm Imo. et Moder. in. l. quicquid astringende. in princi. per illum text. ff. de ver. obli. confirmo: quia vbi aliquid debet exprimi de necessitate aut pro forma: non sufficit expressio per relationem ad aliud etiã certum. vnde cum in appellatione ab interlocutoria debeant necessario exprimi cause: vt statim dixi in cle. appellanti. de appel. non sufficeret expressio etiam per relationem ad acta. Ita tenet

a ¶ Qd appellatiõe nepotis. adde Bar. in. l. liberorũ. ff. de verb. signi.

Bal.in.l.minoribus.C.de his qui.vt indi.d.Anto.⁊ aliȷ̄ cano.in
c.vt debitus.de app.Ang.⁊ Alex.in.l.vbi aūt non apparet.§.il
lud.j.de verbo.obli.Ang.Alex.in.l.pretor.in prin.ff.de ope.no.
nuntia.cōfirmo per tex.optimum.in.c.penul.de iureiurā.vbi est
tex.no.vbi in iuramēto nō sufficit relatio ad aliud iuramentū:eo
qꝛ ꝓ forma iurādi est expressa iuratio.vt ibi tenet do.Abb.⁊ Ca
no.Hinc dixit alibi pulchre do.Anto.de But.in.c.ab excōmu-
nicato in.vij.col.de rescrip.ꝙ qñ ius notat expressionē:nō sufficit
fieri ꝑ alterius cōmemorationem:vnde si prestito iuramēto post-
ea dico:ꝙ illud iuramentū qđ alias prestiti promitto tibi centuꝫ
per hoc nō obligaꝛ ad iuramentū nec periuriū:eo qꝛ illa obliga-
tio requirit formalē expressionē iuramēti ⁊ non cōmemoratiuaꝫ
simpliciter:ita dicit esse sing.tex.de hoc in.c.penul.de iureiur.et
ita dicit Ludo.ro.in.l.j.in.viij.col.in fi.ff.de re iud.⁊ facit magnū
festū de illo tex.Confirmo etiam per alium text.in.c.procurator.
iuncta glo.in verbo mandatū.de elec.in.vj.Ex predictis ⁊ ex do
7 ctri.Bar.habes † ꝙ cū in sentētia de necessitate[a] requiratur scri-
ptura.l.j.⁊ per totum.C.de sen.ex peri.reci.late Bar.in.l.ne qc-
quā.§.vbi decretū.vbi alias plene dixi.s̄.de offi.procō.⁊ le.Si rc
periretur dictio abbreuiata ⁊c.nō posset fieri aliqua extensio:sed
sententia vitiareꝛ.⁊ ita alias in cōtingentia facti obtinui.⁊ pon-
dera verba Bart.hic.que sequuntur dum dicit:erant notariȷ̄ qui
dicunt se rogatos de appel.⁊ sententiȷ̄s. ¶ Limita istam conclu-
sionem Bart.⁊ predicta:nisi de consuetudine esset ꝙ contractus
etiā in scriptis scribereꝛ per dictiones abbreuiatas ⁊c.Ioan.de
imo.in.d.c.cum.ꝑ.tabellio.ratio:qꝛ scriptura in contractu in scri
ptis vel in testamento in scriptis est de solēnitate adhibēda a ta-
bellione.vt ptꝫ ex no.per Bar.in.l.si quis legatum.ff.de fal.solē
nitas autem sicut pōt tolli per.l.ita per consuetudinem.l fin.cum
materia.C.de testi.habeꝛ in.l.de qbꝰ.ff.de legi.nisi haberet clau-
sulam prohibitiuam:iuxta auꝛ.nauigia.C.de fur.plane traditur
per scribentes maxime Moder.in.l.si mihi ⁊ tibi.§.in le.ff.de le-
8 ga.j. ¶ † Ultimo adde inquantū Bar.ex ista prima conclusione
infert ꝙ errant notariȷ̄ q dicunt se rogatos de appel.vel sentētiȷ̄s:
nisi primo totum sit scriptū.Nota diligenter istā illationē Bar.
ad actum practicū:qꝛ posses in practica magnum honorē repor
tare.nam cum appellatio debeat[b] de necessitate interponi in scri
ptis:nisi appelletur ea die viua voce.l.j.in fi.cum.l.seq.j.de app.
certe in hoc valde errant notariȷ̄ qui in actis scribunt se rogatos
de appel.⁊ tamen dicunt postea parti:facias ordinari appellatio
nem in scriptis:et mihi deferas:actus non valet.nam ante omnia
debet esse scripta tota appellatio:alias notarius non potest dice
re se rogatum:qꝛ postea nihil potest addi:neqꝫ aduocatus aliqd
postea potest addere.

Adde ꝙ idē qđ hic plenius tenet idē Bar.in.l.contractꝰ.
per illum tex.C.de fi.instru.Bal.in.l.errore.C.de te
sta.⁊ in auꝛ.sed nouo iure.in penul.col.C.si cer.pe.⁊ in.l.minori-
bus.C.de his qui.vt indig.⁊ in.l.iusiurandū.⁊ ad pecunias.§.fi-
na.s̄.de iureiuran.Ang.Are.in.l.j.§.libelli.ff.de appel.Io.an.⁊
aliȷ̄ Cano.in.c.peruenit scđo de appel.Bartho.veronē.in caute.
9 cxcj.incip.not.ꝙ ea que celebrantur in scriptis.† vbi per hoc in-
fert:qđ cauti aduocati actorum vt ne patiantur addi aliquid in
actis que de necessitate requirant scripturā postqꝫ sunt rogati a
partibus vel postqꝫ legerunt scripturam partibus:nec debent di
ci se rogatos de appel.⁊ sententia:nisi prius tota ponatur in scri
ptis:⁊ detur notario:⁊ non potest dicere notarius ꝙ habet taleꝫ
scripturam pro admissa vsqꝫ ad duos dies:cuius cōtrarium di-
cit ꝙ vidit sepissime seruari in practica:⁊ male scđm euꝫ.⁊ ita ha
10 bes expeditā primā conclusionē Bar. ¶ † Item adde inquantū
Bart.concludit ꝙ in contractibus vel in actibus non requirenti
bus scripturā:qđ tñ tunc non pōt sine mandato iudicis extende
re.Nota istam cōclusionē Bar.qđ in cōtractibus ⁊ in actibꝰ non
requirentibus scripturam de necessitate:tamē notarius non po-
test sine mandato iudicis extēdere:qꝛ istud pertinet ad cognitio
nem iudicis.Addo bene facere illud qđ tenet Bald.in.c.cum in
iure peritus.in penul.col.de offi.deleg.vbi tenet:ꝙ si in protocol
lo notariȷ̄ mortui reperiantur ista verba:⁊ renuntiauerunt dicte
partes ⁊c.qđ hec clausula potest mandato iudicis extendi vel de-
clarari:vt in muliere dicatur renuntiasse velleiano:in fideiussore
dicatur renuntiasse epistole diui Adriani:⁊ similiter in duobus
reis dicatur renuntiasse nude constitutioni.de duo.re.⁊ hoc ex cō
suetudine notarioꝝ.arg.l.querit.§.si venditor.ff.de edil.edic.ita
dicit ibi formaliter Bal.⁊ sic pondera Bald.sentire ꝙ notarius
subrogatus non posset talem extensioneꝫ facere sine mandato iu
dicis etiā ex cōi vsu notariorū qđ an verū sit statim infra dicetur.
¶ Pro veritate teneas:qđ imo ipse notariꝰ qui est rogatꝰ de istru
mēto pōt extendere ipse apponendo clausulas consuetas:vel que
sunt de natura cōtractꝰ:ꝑ ea q̄ habenꝛ in.l.si librarius.ff.de reg.
iur.⁊ ita tenēt Bal.Ang.Imo.⁊ communiter Moder.⁊ Bal.in
rub.C.de fi.instru.in.iiij.q°.⁊ in.d.l.si duo patroni.§.si qs iuraue

rit.⁊ cōmuniter Cano.in.d.c.cum.ꝑ.tabellio.de fi.instr.⁊ ita te-
11 neas.† Sed maius dubiuꝫ est:an alius notarius cui cōmisse sunt
rogationes ⁊ ꝓtocolla notariȷ̄ forte mortui:an talis notarius sub
rogatus posset talem extensionē facere sine mandato iudicis ap-
ponendo extensiones solitas ⁊ sic in similibus vsitatas:in quo pū
cto Bart.in.l.argentarius.in princi.ff.de eden.tenuit per illum
tex.qđ sic.ita etiā tenet Spe.in.d.§.ostenso.in ver.qd si imbreuia
tura.⁊ idem Io.an.in addi.Idē tenent do.Anto.⁊ Abb.in.d.c.
cum.ꝑ.tabellio.contrariuꝫ est clare de mēte Bar.hic.qꝛ qualiter
debeat extendi est in estimatione iudicis:ergo solus notarius nō
pōt extendere nisi de mandato iudicis.Idem expsse tenent Bal.
Ang.Imo.⁊ Cu.hic.Bal.in rubri.C.de fi.instru.in.iiij.q.mouē-
tur:qꝛ successor non pōt declarare factum seu animum predeces-
soris.glo.approbata est in.l.pomponius scribit si frumentū.§.j.
ff.de rei vendi.glos.Barto.⁊ doc.in.l.inter stipulanteꝫ.§.j.đ ver
bo.obli.Tu aūt concorda istas opi.hoc modo:ꝙ aut iste notariꝰ
subrogatus vult extendere ex coniectura precedentium et sequen
tium:vel ex consuetudine illius alterius notariȷ̄.⁊ certe hoc non
potest facere:qꝛ ista spectant ad examinationem iudicis:in istis
terminis proprie loquitur Bar.hic.⁊ ratio per eū assignata:aut
iste notarius subrogatus vult talem extensionem facere ex clau-
sulis ꝯsuetis cōiter apponi per notarios illius loci.⁊ tūc bene qđ
possit hoc facere.in istis terminis ꝓcedit alia opi.Spec.⁊ Ioan.
and.⁊ ratio qꝛ illa cōis obseruātia inducit quodāmodo notoriū
in illo loco.Cōfirmaꝛ viua rōne:qꝛ oīno tales clausule consuete
apponi subintelligunꝛ ⁊ habenꝛ pro appositis.vt est tex.no.in.l.
si.in fi.vbi glo.⁊ Bal.bene no.C.de fideiuſ.Bald.⁊ Moder.in.l.
huiusmodi.in princ.ff.de lega.Ad idem bonus tex.in.c.cuꝫ M.
ferra.de cōsti.quē ibi not.Bal.do.Anto.Imo.⁊ aliȷ̄.et dicūt ibi
esse tex.meliorem de iure:ꝙ illud qđ solet apponi in contractu ha
betur pro apposito etiā si non sit scriptū.facit bene text.in.c.ac-
cepimus.⁊ ibi no.do.Anto.de eta.⁊ quali.vbi probaꝛ:ꝙ clausu
le solite apponi[c] in bullis apostolicis subintelliguntur in eis qꝫ-
uis non sint scripte.pro ea parte bene facit qđ volunt Bal.Imo.
⁊ Alexā.hic.⁊ Bald.in.d.l.si duo patroni.§.si quis iurauerit.q
tenet qđ dictio ⁊c.apposita in instrumento contractus depositi
aut mutui aut simili:important preceptum guarentigie si cōmu
niter erat consuetum apponi in tabulis instrumēti pro ista puto
male sentire Bal.quem.s̄.retuli in.d.c.cum in iure peritus.in vl.
12 col. ¶ † Quarto adde inquantū Bar.dicit ꝙ notarius debet exē
plare ⁊ abbreuiare:prout iacet in protocollo.⁊ qđ ita de consue-
tudine vtimur.Nam adde qđ si notarius exemplificat ex origina
li vel protocollo:⁊ in originali est aliquid non intelligibile vel nō
legibile bene:ꝙ nihilominus debet ponere de verbo ad verbum
prout iacet ita no.Bal.in.l.j.in prin.per illum tex.ff.de excu.tu-
to.facit bene tex.in.§.illđ.in auꝛ.de tabel.col.viij. ¶ Quinto ad-
de ad istā dictionē abbreuiatā ⁊c.[d] illud qđ alibi tenet Barto.in
l.si is qui.ff.de test.vbi dicit:qđ qñ in protocollo notariȷ̄ reperiꝛ
⁊c.cōstat ꝙ notarius habuit illud pro completo ⁊ absoluto nec
in protocollo volebat plꝰ scribere:ſꝫ intelligebat sub illo ⁊c.cōia
aliorum contractuum.ita dicit ibi Bal.tu autem dic ꝙ tutiꝰ est
illud qđ alibi dicit Bal.in auꝛ.qđ sine.in.j.col.C.de test.vbi dicit
Bal.qđ qñ notariȷ̄ in protocollis suis dicunt actum ⁊c.tūc bene
13 significat rem perfectam. ¶ † Sexto adde illud qđ alibi tenēt do
mini de rota in conclusione.ccclij.que incip.etiam fuit dubitatuꝫ
de cōmissione impetrata ⁊c.vbi tenet ꝙ si in rescriptis pape aut
principis dicatur committimus causam summarie terminandaꝫ
⁊c.illa dictio ⁊c.importat ac si dixisset simpliciter sine strepitu ⁊
sine figura iudiciȷ̄.licet vnumquodqꝫ istorum verboruꝫ multa im
portat:vt habetur in cle.sepe.de verbo.sign.per Bar.in extraua
ganti ad repri.in verbo sine figura.et seq.⁊ istam decisionē refert.
et simpliciter sequitur Alex.hic.Tu aduerte pro veritate ꝙ ista
decisio dominoruꝫ de rota pōt ꝓcedere in duobus casibus.Pri
mus est:qñ cōis stilus esset apponere totā illam clausulam.prout
videtur dici in dicta cle.sepe:isto casu si diceretur summarie ⁊c.
teneo quod alia verba continerentur sub illa dictione ⁊c.per ea
que superius dixi in.iij.cōclusione princi.Secūdus casus est:qñ
in supplicatione essent apposita oīa illa verba:tūc licet princeps
diceret cōmittimus titio summarie ⁊c.sub illa dictione ⁊c.credo
ꝙ continerentur oīa alia verba.istud ꝓbo dupliciter.Primo qꝛ
rescriptum qñ est in aliquo ambiguū semper declaraꝛ scđm teno-
rem supplicationis tex.est melior de iure in.c.inter dilectos.§.ce
terum.et ibi Cano.no.de fide instru.facit.l.j.C.de diuer.rescrip.si
cut etiam alibi dicimus qđ responsio ambigua intelligitur scđm
interrogationem precedenteꝫ.§.preterea.institu.de inuti.stipu.
14 l.si defensor.§.qui interrogatus.ff.de interroga.acti.† Secundo
comprobo ex eo qđ egregie tenent domini de rota in conclusione
xiiij.incip.Item si petat.vbi tenent:ꝙ si petatur committi causa
cū potestate ꝓcedendi summarie simpliciter ⁊ de plano sola facti
veritate inspecta:⁊ terminis iuris non seruatis vel abbreuiatis
si papa

a ¶ In sentētia de necessitate.adde hic casus in qbus de necessitate requiriꝛ scriptura enūcrat.gl.in vers.in scriptis.in c.j.de censi.lib.vj.Spe.tit.de instr.edit.in.§.restat.ver.sed aliȷ̄.Abb.in c.ex tenore.ī prīo no.de cōces.preb.Io.de imo.in.c.cū ī iure peritꝰ.de offi.delega.Bal.in l.gesta.C.de re iudi.

b ¶ Appellatio debeat.Adde tex.⁊ glo.in.c.qꝫuis de elec.lib.vj.c.cordi.de ap.eo.lib.c.appellatio.eo.ti.⁊ lib.c.litigationibus.ij.q.vj.

c ¶ Clausule solite apponi.adde alexan.de imo.ꝯsi.xxvij.incipi.in cā et lite in.ij.volu.idē Alexā.cōsi.cvij.incip.pro inuestigatiōe pdictorū.in eo.volu.

d ¶ Et cetera Adde Feli.in.c.cū.P.tabellio.de fide instru.

si papa vel princeps rescribat per hec verba: audiat talis ꝛ procedat summarie ꝛc. certe sub illa dictione ꝛc. oīa petita videntur esse cōcessa. ꝛ ita refert ꝛ simpliciter sequit᷑ Alex. in cōs. lxxxiiij. inc. in causa vertente inter camerā. in vlti. col. in .j. volu. facit text. in c. olim. de rescrip. ꝛ in c. cum dilecti. de dona. secus si non esset in signatura pape aut in rescripto dictio ꝛc. sed simpliciter papa diceret audiat talis summarie. ita tenent domi. de rota in cōclusio. cclxxvi. que incip. in causa Auinionēsi. ꝛ in decisione. ccclxvj. inci piē. Item si in commissione. ꝛ ita refert ꝛ sequit᷑ idē Alexan. in cō si. xciiij. in .ij. volu. incipi. In causa ꝛ lite vertente coram arbitris. in .j. col. sic debet cōcordari. Alex. in dictis duob⁹ cōsilijs: alias esset sibi de directo cōtrari⁹. Nec dicat᷑ ꝙ etiā isto secūdo casu rescriptum pape debeat intelligi scdm̄ supplicationem porrectam qꝛ nō potes dicere ꝙ hoc etiā rescriptū dubiū: imo ꝙ papa solū voluerit cōmittere ꝙ ꝓcedat summarie ꝛ si. ꝛc. no. predictas decisiones que sepissime contingunt. ¶ Septimo de ista dictione abbreuiata ꝛc. vltra ꝓallegata habes tex. in .l. periculi. ff. de nau. feno. ꝛ tex. in .l. si ita qs stipulanti. ff. de euict. ꝛ text. in c. fin. in fi. de purga. cano. ponit plene Hosti. in summa in tit. de fi. instru. §. de publica. versi. si imbreuiatura. ponit Bald. in c. qm̄ cōtra falsaz. in .xij. ꝛ .xviij. col. de prob. ꝛ .l. hac cōsultissima. in princi. C. de test. ¶ Ultimo de clausula pape reuocatoria in irritū ꝛc. habes tex. in c. significāte. in fi. ꝛ text. in c. rodulphus. in fi. de rescrip. ꝛ sic ꝑ ista remaneat expeditus iste. §.

1 ☞ Substitutio de nepote facta in casum mortis filij extēdi t᷑ ad omnem casum per quē desinens esse in potestate aui nepos obtineret primum gradum seu locum.
3 Substitutio facta de nepote sub conditione mortis filij extendit᷑ ad omnem casum per quē filius desinat esse suus.
4 Filius per monachationē desinit esse in potestate patris: tñ retinet iura suitatis.
5 Uerbum mortis indefinite prolatum cōprehendit non solū mortem naturalem sed etiam ciuilem.
6 Interdictio aque ꝛ ignis extinguit iura ciuilia.
7 Conditiones debent impleri in specifica forma.
8 Lex corrigens in vno casu videtur porrigi ad alium casum habētem eandem rationem.
10 Uerbum institutio positum in conditione comprehendit etiam substitutum.
11 Dispositio pure facta in vnū casum regulariter non extenditur ad alium.
13 Si testator instituit filios heredes vniuersales vxori aūt reliquit vsumfructū certi fundi si vidua remanserit: ꝛ post eius mortē reliquit talem vsumfructum titio si vxor transeat ad secunda vota: accidit ꝙ ipsa cōuolauit nūquid titi⁹ debebit habere statī vsumfructū an expectare mortem vxoris.
15 Conditio voluntaria debet impleri in specifica forma ꝛ non per equipollens.
16 Filius subductus de medio per emancipationem lꝫ nō succedat de iure ciuili tamen succedit de iure pretorio tanꝙ preteritus rescissa emancipatione.
19 Differentia emancipationis ꝛ patrie potestatis est hodie sublata ab intestato. secus ex testamento.
20 Non est bona cōsequentia ab intestato non succedit: ergo condito testamento non habet ius contratabulandi.
21 Restitutio principis quid operat᷑: ꝛ quando dicatur fieri ad bona alienata: ꝛ qñ non: ꝛ quando ad penā tantum: ꝛ an restituātur fructus. vide nu. 24.
25 Bannitus q recuperat bona publicata si restituatur: nō restituitur ad bona alienata qd̄ fallit tribus modis.
30 Stante statuto qd̄ bona homicide pro dimidia applicentur heredibus mortui: si homicida restituatur recuperat etiam illa bona pro dimidia applicata heredibus.
31 Legitimatio trahitur retro in locis que sunt fauorabilia legitima to ꝛ non preiudicant alteri super aliquo iure iam formato ꝛ incōmutabili. ꝛ nu. 34. et. 35.
32 Si pater instituat filiū spuriū simplr̄: ꝛ postea viuēte eo faciat eū legitimare: institutio cōualescit ꝛ legitimatio trahitur retro.
36 An legitimatus auferat hereditatē venientibus ab intestato.
37 Pater pōt facere legitimari filiū in vita sua in ꝑiudicium legitimorū: tñ ipse filius non pōt seipsum facere legitimari.
38 Ad hoc vt pater in vita possit facere legitimare filiū naturalem: est necesse ꝙ in tali legitimatione pater faciat expressam mentionem: quod habet alios liberos.
39 Comes palatinus an possit ad instantiā patris habentis filios legitimos ꝛ naturales legitimare spurios.
40 Legitimatus post mortē patris non potest auferre bona illis q ab intestato successerunt.
41 Modi acquirendi dñium lꝫ aliquando sint de iure ciuili: ipm̄ tñ dominium est de iure gentium.
42 Donatio facta ꝑ carentem liberis nō reuocat᷑ ꝑ legitimationem naturalis: sicut alias reuocaret᷑ ꝑ natiuitatē veri filij.
43 Qñ pater in vita facit filiū legitimari non est necesse alios citari. idem si pater in testa. ordinasset filium legitimari.
44 Mortuo patre filius nō potest se facere legitimare in ꝑiudicium eorū qbus ius est quesitū: nisi illis citatis ꝛ consentientibus.
45 Legitimatus excludit substitutum.
46 Princeps pōt legitimare spuriū: nō requisitis his de quorū preiudicio agitur: scꝫ post mortem patris.
48 Priuilegium principis non est actus iudicialis.
47 Sententia principis non valet parte non citata.

Et quid si tantum.

Iste. §. ꝭm Bar. est subtilis. ꝛ hic ponitur tertia ps in qua ꝑ Sceuolā reprehendit᷑ gall⁹ de insufficiētia. Circa cas⁹ summa. vt hic ꝑ Bar.
1 † Uel sic. substitutio facta de nepote i casuz mortis filij: extendit᷑ ad omnem casum ꝑ quē desinens esse in potestate aui nepos obtineret primum gradum seu locū. h. d. Diuiditur in tres partes principales. Primo ponuntur quidam casus improuisi per gallum. Secūdo respondet᷑ cuidam obiectioni Tertio reducit illos casus ad prouisionē galli ex sententia. l. velleie. scda ibi. hi enim casus. tertia ibi. sed ex sententia legis velleie Ad euidentiam habes premittere ꝭm Pau. ꝛ Moder. hic ꝙ in isto. §. qd̄ pōt formari dupliciter. vt hic ꝑ eos ꝛ quelibet formata
2 est bona. † Secūdo habes premittere dum dicit text. quid enim si aque ꝛ ignis interdictionem pateretur. Si legas oēs tres libros ffoꝝ: tu nunꝙ inuenies nisi tales penas: aut penam mortis: aut penā aq̄ ꝛ ignis: aut penā relegationis: ꝛ nunꝙ inuenies qd̄ iura ffoꝝ: imponāt penā abscisionis mēbri vnius: aut penā mortis et similia. sed in re. C. secus est. glo. hic. ꝛ dicit ꝙ hodie successit in locum interdictionis aq̄ ꝛ ignis: deportatio. gl. insti. d̄ cap. di. dicit ꝙ in locū deportationis successit excōmunicatio. ꝛ sic eq̄parant᷑ excōmunicat⁹ et deportatus. sed dico ꝙ illud nō est verū. naz deportatus non pōt facere testamentum: excōicatus sic. aut. credentes. C. de here. ꝛ manich. ¶ Ultimo premitte ad euidentiā dū dicit. hi enim casus non pertinerent ad .l. velleiā. videbatur ꝙ illud qd̄ inducit Sceuola in isto tex. sit supfluum: qꝛ .§. nūc. de .l. velleia .j. e. l. dixit expresse: ꝙ oibus istis casibus admittit᷑ nepos: sꝫ respōdet iurisconsultus qd̄ .l. velleia. loqtur in nepote iā nato. ¶ † No.
3 .j. ex isto tex. ꝙ substitutio facta de nepote sub conditione mortis. filij extenditur ad omnez casum per quem filius desinat esse suus. Et ex hoc no. correlarie scdo ꝛ diligenter: ꝙ substitutio vulgaris concepta in vnum casum porrigitur ad omnes alios casus sibi si miles. facit bene. tex. in .l. fin. C. de insti. et substi. et text. in .l. mulier. in princip. et in .§. .j. .j. ad treb. in .l. fideicom. §. si cui. .j. de lega. iij. ponit late Barto. in .l. .j. .j. de vulga. et pupilla. substi. in .ij. q. prin-ci. ad si vbi late tetigi de ista regula et posui multas decisiones ꝛ limitationes quas non repeto. Sed aduerte tu subtilis qd̄ istud no. non bene probatur in hoc. §. et qd̄ Bar. cōtrariatur his q̄ no.
a in .§. precedenti. dicit enim ibi Bar. qd̄ appellatione nepotis[b] nō continetur pronepos: quia si contineretur frustra Sceuola adderet de pronepote: si illud est verum. ergo Barto. hic male not. qd̄ substitutio facta in vnum casum comprehendat omnes alios casus: qꝛ si comprehenderet: frustra sceuola reprehenderet gallum de diminutione ꝛ frustra adderet. que ratio Barto. in .§. precedēti: vult qd̄ appellatione nepotis ꝛc. ne Sceuola frustra dicatur reprehendisse gallum de insufficientia personarum ea ratione dicemus hic: qd̄ substitutio facta in vnum casum non comprehendat alios: quia si comprehenderet Sceuola frustra reprehēderet gallum de insufficientia casuum si comprehenderet alios casus. et sic considera quod Barto. videtur sibi contrariari ab ista inductione quam facit in .§. precedēti. ꝛ sic diceres prout dicit gl. in verbo emancipatos. quod ex sentētia galli bene comprehendebatur sed ideo per Sceuolam reprehenditur: eo qꝛ gallus non specificauit: si istud dicas dicam idem in .§. precedenti. ꝛ tanto fortius duz dicit: idem est existimandum fuisse de intentione galli. et sic reprehendo inductionem Barto. retento tamen predicto non pro vo qꝛ est verissimum in se qd̄ substitutio facta in casum mortis extēditur ad omnes alios casus per quos filius desinat esse suus ꝛ in
4 potestate. † Adde qd̄ istum tex. etiaz extendit Specu. in versic. iij. in titu. de sta. mona. vt procedat si filius efficiatur monachus in via testatoris habebit locum substitutio nepotis: mouet᷑: quia ꝑ
b monachationem[b] filius liberatur a potestate patris et transit in potestatem abbatis prout ibidem firmat idem Specu. in versic. xij. Sed errat Spec. qꝛ licet verum sit qd̄ per monachationem fi-
c lius desinat esse in potestate patris: tamen retinet iura suorū[c]. et succedit tanꝙ suus ꝛ habet omnia iura suitatis acsi remansisset in potestate patris. tex. est in .l. deo nobis. ꝛ ibi Bal. in .v. colū. ad hoc not. C. de epis. ꝛ cleri. ꝛ sic ibi est casus in quo quis est suus: et tñ nō est in ptāte patris. tenet Bar. in .l. si ex causa. §. idē papinianus. ff. de mino. ꝛ ita etiam tenet Bald. reprehēdendo. ibi Spec.

a ¶ Appellatione nepotis. Adde Bar. in .l. liberoꝝ. ff. de verb. signi.

b ¶ Per monachationē Adde gl. .j. in c. indecorū. de eta. et quali.

c ¶ Retinet iura suorū. Adde tex. i c. fin. xix. q. iij. ꝛ .i. c. vnico. xviij. q. .j. Lap. alleg. cv. Lud. ro. in suis singul. in verbo mona.

in.d.tit.de sta.mona.in ver.l.ij.r qd monachus retineat iura oia suitatis: tenet etiã Bar.in aut.si qua mulier.in.ij.col.r ibi Bald. in penul.colũ.C.de sac.san.eccle.Bald.in.l.cũ in adoptiuis.C.de adop.per illũ tex.r in.l.apud hostes.ad fi.C.de suis r legi.Bald. et Ang.in.l.nepotes.ff.de his qui sunt sui vel alie.do.Alleran.in l.sub conditione.s.eo.vbi reprehendit Ang. qui tenebat cõtrarium et male. Sed illud qd dicit Specu.quãuis non procedat in monacho:tamen procedit bene in eo qui intrat ordinẽ mendicantium r facit professionem:tunc haberetur in omnibus:r per oia pro mortuo naturaliter:nepos succederet ex suitate.ita t3 Bar. in.l cum pater.§.hereditatem.j.de leg.ij.cum suis concord.quas
5 alias dedi. ¶†Secundo not.ex isto tex.fm Imol.et Moder.qd verbũ mortis[a] indefinite prolatũ videt̃ cõprehẽdere non solũ mortem naturalẽ:sed etiam ciuilẽ.ita no.Imo.et Mod.hic Sed tu caue:cum iste tex.in fi.dicat ad similitudinem mortis ceteri casus admittendi sunt:ergo apparet expresse in hoc tex.quod proprie appellatione mortis[b] nõ venit mors ciuilis:cũ nullum fini le sit idẽ.l.qd nerua.ff depo.habet̃ in.l.qui liberis.in princi.j.de vulga.r pupil.Hinc dixit glo.reputata singu.in.c.placuit scdo xvj.q.j.qd in dubio appellatione mortis comprehenditur mors naturalis:non autem ciuilis:nisi in casibus expressis a iure.idem dicit glos.in.c.susceptum.de rescrip.in.vj.Barto.in.l.ex ea parte §.in insulam.ff.de verbo.obli.r facit ratio:qr verba in dubio debent intelligi naturaliter non autẽ ciuiliter.l.fin.C.de his qui ve. eta.impe.l.fideicõ.in prin.ff.de condi.et demon.l.is cui.§.j.ff.de lega.ij.sed ideo in casu isto comprehendit etiã mortem ciuilez:eo qr hic importat per oia eundem effectum quo ad id de quo queritur.facit.l.j.§.penul.j.de contratabu.l.si necz.§.si deportatus.
6 ff.de bo.lib.cum mille similibus. ¶†Tertio not.qd interdictio aque r ignis extinguit iura ciuilia:cuius loco successit hodie deportatio.l.ij.ff.ad legem iul.pe.r hic in gloss.et de iure canonico excommunicatio successit loco interdictionis aque r ignis.ita dicit glo.in.§.j.super verbo interdictum.insti.de capi.dimi.quam glos.reputat sing.Bal.in.c.licet vndiq3.in vlti.col.de offi.delega.
7 ¶†Quarto not.qd licet conditiones debeant impleri in forma specifica.l.qui heredi.r.l meuius.j.de condi.r demonst.tñ hic dispositio facta sub conditione mortis filij extenditur ad alios casus similes:eo qr talis conditio est necessaria ad ipm actum put
8 j.latius dicit Bar.vbi reseruo dicendum. ¶†Quinto no.ex isto tex.fm Ang.Imo.et Alleran.qd.l.corrigens in vno casu videtur porrigi ad alium casum habentem eandem rationez:nam puisio galli sineos est correctoria r loquitur in casu mortis filij.et tamen extenditur ad alios casus similes.istud esset contra communes regulas:qr in correctorijs[c] ex idẽtitate rationis non fit extensio:nisi ratio esset scripta.in lege corrigente.l.precipim⁹.§.fin.C. de appel.glo.r doc.in aut.quas actiones.C.de sac.san.eccle.ideo dic vt pluries dixi:qd puisio galli non est correctoria:sed poti⁹ limitatoria.vt dixi in prin.huius legis nõ repeto vlteri⁹. ¶Gl. j.ista glo.timore contrarij qd format Bar.ponit tres intellectus ad tex.communiter tenetur tertius. ¶Glo.in verbo emancipatus esset diuidit in duas principales. prout format duas qõ.l3 Bart.expediat primam per oppo.tñ melius est expedire per.q. qr glo.format vnam vtilem qõnez ad tex.quã valde disputat. In secunda format aliã no.q.r valde vtilem super qua habebimus bonam materiã.scda ibi.sed qd si emancipa. Rursus prima pars principalis subdiuiditur in quinq3.In prima facit qd dictum est qr format.q.In secunda refert primam opi.In tertia refert secundam opi.quee est vera.In quarta remouet vnam oppo. In quinta remouet aliam.scda ibi.dicunt quidam.tertia ibi.sed dic.quarta ibi.secus si per pretorem.quinta ibi.nec obsta.in aut. de heredi. ¶Tu autem pro expeditione prime partis glos. habes formare necessariam.q.ad tex.pone ꝙ nepos instituatur sub conditione ab auo:pone ꝙ ille filius non moriatur viuo auo.sed emancipetur a patre.nunquid in isto casu nepos admittetur sicut si esset mortuus viuo auo filius naturaliter gloss.ponit duas opi.vt per eam rc. ¶In ea.glo.ibi.cum fit deportatus pro mor
9 tuo vt dixi.†habes ex gloss.veram opi.ad hunc tert.ꝙ substitutio in hoc tex.facta de nepote si filius moriatur extendatur ad alios casus siles si filius deportetur aut emancipetur aut patiatur aque r ignis interdictionem.Et ad ꝯtrariam.l.responde ex mente glo.ꝙ puisio facta in vnũ casum non extendat̃ ad alios:verum est ad alios dissimiles:sed isti in proposito nostro:sunt r per oia similes quo ad effectum.Contra istã cõclusionem gloss.opponit fortiter Bar.vt hic per eum rc.Et circa istam doctrinam Bart. ꝙ conditiões debent impleri in forma specifica allegaui preterito anno duos tert.in.l.mulieri.versi.⁊ maritus.ff.qui pe.tut.quẽ multum no.Arc.in.l.j.in princip .j. .rix.col.j.de vulg.r pupil.
10 †Secundo dixi ꝙ verbum institutio positum in conditione cõprehendit etiam substitutum.allegaui.l.mulier.§.fina.j.de condi.et demon.r dixi in.l.centurio.in vlti.q.prin.Bar.j.de vulg.r pup.

Hinc etiam sumpta occasione Bar.late examinat:an prouisio facta in vnum casum extendatur ad alium:r an referat quid ex equipollentibus fiat. ¶Complectendo omnia dicta Bar.vt clarius habeas facias regulas cum quinq3 fallentijs.et habebis totum il
11 lud quod dicit Bar. ¶†Regula sit ꝙ dispositio pure facta i vnũ casum regulariter non extendit̃ ad aliũ.Ista regula primo fallit quando virtute casus expressi omissus põt intelligi.tert. est in §.illud.insti.pro socio.quẽ tex.multum cõmendat do.Abb.in.c. penul.de vsur.Scdo fallit:qñ põt constare de mẽte testatoris qd voluerit alium casum omissum cõprehendi.tex.est no.in.l.titius. §.lucius.s.eo.cũ alijs allegatis per Bart.Tertio fallit qñ casus omissus est similis expresso r h3 eundem effectum.tex.est not.in.l. fi.§.fi.ff.mandati.facit bñ tex.in.l.si qs mihi bona.§.sed si mandaui.r ibi Bal.r Mod.ad hoc no.j.de acqui.her.r faciunt mentionem de illa.l.fi.§.fi.Quarto fallit quando testator expresse prouidisset in duobus casibus simplicibus r eueniret casus mixtus:qr in materia fauorabili extenditur ad casum mixtum licet omissum tert.habes.et exemplum in.l.si ita scriptum.s.eo.secus in materia odiosa.l.vim passam.§.prescriptionem.ff.de adulter.tamen circa istam fallentiam videas oino tert.in.l.si ita facta.ff.de iniusto rupto.vbi etiam in odiosis in exheredatione sub simplicibus vi
12 detur contineri casus mixtus.†Quinto fallit ratione contrarietatis euitande:vt in.l.ij.in princ.ff.de verbo.oblig.isto modo clare habes omnia dicta Bart.in illo primo ꝗu principali.Adde circa secundam fallentiam Barto.quando potest constare de mẽte testatoris qd voluerit alium casum comprehendi tunc puisio rc. Idem declarat Barto.in.l.commodissime.in prima oppo.s.co. Pro ista fallentia potest adduci.l.iam hoc iure.in princi.j.de vulga.et pupilla.vbi ex presumpta mente testatoris si testator substituat vulgariter intelligitur pupillariter substituere et econtra declarando vt declarat Barto.in.l.j.in prin.in.ij.q.princi.ad fin.ff. de vulga.et pupil.in.ij.q.vbi oppo.de.l.commodissime.ibi vidimus:pro ista fallentia etiã faceret in simili tex.in.l.in contractib⁹. et in.l.tale pactum.§.fi.ff.de pac.et ibi habes glos.bonam ad hoc ff.de pac.ista doctrina Bar.in ista fallentia facit no.q.quam tangit Aler.hic.r dicit qd pridie fuit de facto interrogatus.r Pau. in locis infra allegandis dicit ꝙ infinitis vicibus habuit consule
13 re.†Pone testator instituit filios heredes vniuersales:vxori autẽ reliquit vsumfructum certi fundi si vidua remanserit:et vitam vidualem seruauerit:r post eius mortem reliquit talem vsumfructum titio:euenit casus ꝙ mortuo testatore mulier non remansit vidua:sed transiuit ad secunda vota:nunquid titius debebit habere statim vsumfructum illius fundi an expectare mortem vxoris.Ista doctrina Bart.faceret quod Titius debeat statim habere vsumfructum illius fundi.r ita oẽs tenent:r ex tacita mente testatoris:qui ideo reliquit post mortem vxoris:qr credebat ꝙ illa vxor deberet durare in viduitate vsq3 ad mortem:si ergo credidisset ꝙ vxor nõ remansisset in viduitate statim reliquisset titio.r ita in terminis decidit Joã.an.post Richar.malũ.referens fuisse disputatã istã.q.Bononie in addi.Spe.in titu.de secũ.nup. super rub.mouet̃ per.l.mulier.in prin.ff.ad trebel.cũ cõcor.hic allega. per Bart.istud idem tenet Bar.in aut.hoc locum.in.vj.col.C.si mulier scdo nup.Ubi p ista parte refert plures rationes.tu potes per te videre.idem ibi tenet Bal.r pleni⁹ Albe.de rosa.Idẽ tenent Pau.r plenius Areti.in.l.si ita scriptum.ff.de acq.here. alias si ita heres scriptus.Idem tenẽt Pau.r Alle.in.l.si mater. per illum tex.C.de insti.r substitu.r ibi dicit Paul.se ita pluries de facto consuluisse.idẽ tenet Allerã.in.d.l.mulier ad finem principij.r hic in.vj.col.r in cõsil.cxxx.in.ij.volu.incip.attentis verbis testamenti.r in consi.c.in.iiij.vol.incipiẽ.visa parte testamenti.in.ij.col.r seq.r ista est vera r cõis sentẽtia.r eam consulendo et iudicando teneas.Pro ista sententia facit:quia cessante causa dilationis debet cessare ipsa dilatio.l.a filia.§.aliũna.cuz simi.ff.ad trebel.reperio ꝙ contrariam opin.tenuit solus Ludo.ro.in.d.l.si ita.heres scriptus.ff.de acqui.heredi.motus per tex.optimũ qui bene facit in.l.vxori vsumfructũ ville in quinquennium.ff.de vsu fru.lega.vbi ponitur casus valde not.ad propositum.Adde qd per illũ tex.alibi determinat valde ad propositũ Spe.in titu.de loca.§.nunc aliqua.in ver.xlv.quod si aliquis acceperit emphy. p se r filijs suis masculis vsq3 ad.xl.annos:pone ꝙ talis emphyteota hinc ad annum moriatur sine filijs quis habebit emphyteosim:dicit ꝙ nõ reuertit̃ statim ad do.Imo.vsq3 ad.xl.annos trãsit ad heredes dicti emphyteote solũ:allegat.d.l.vxori vsumfructũ est verũ qd Jo.an.in hoc tenet ibi cõtrariũ in additionibus.
14 †Ego pro veritate indaganda facio pro ista parte tria fundamẽta ex qbus videt̃ ꝙ in pũcto iuris.Titi⁹ nõ d3 habere vsumfructũ:sed heredes testatoris.Primo moueor qr testator in dubio presumit̃ minus grauare heredẽ ꝗ̃ possit.l apud iulianũ.§.scio. cum simi.ff.de lega.j.presertim quando filij sunt heredes patris: ergo in casu dubio:quãdo volũtas testatoris est ambigua:prout hic debet

a ¶Uerbum mortis. Adde ꝙ vbi fit mentio de morte ĩtelligit̃ etiã de violẽter illata fm Bal. r Flo.i.l.p inde.c.ff.ad.l. agl.et dicit Bal.in.l.si tibi.C.de do na.añ nup. ꝙ oratio ꝯfirmat̃ morte nedũ naturali:3 violẽta:nisi do natari⁹ illã affectasset vt p Bal.ibi.r Bal.i.l.hereditas.s.fi. C.de his q. vt indig.Idẽ dr i.c.susceptum.de re scrip.lib.vj. qñ dr si vacat p mortẽ ꝙ venit etiã violenta.

b ¶Appellatione mortis. Adde Abb.i.c.cũ vintoniẽsis de elec.r ibi Card.zaba. in.iiij.opp. Abb.i.c.cũ fis.de quer. coniug.

c ¶In correctorijs. Adde gl.in verbo eligat̃.in cle.j.de elec. gl.in verbo enumerãdi. i.c.statutu3. de rescri.li.vj.Ant.de but.i.c.olz. de ver.sig.

hic: debet fieri interpretatio pro herede contra legatariũ; iste fuit
casus omissus a testatore: certũ est ꝙ voluerit testator in casu du-
bio. Secundo. ⁊ fortius moueor: nã considera ꝙ hic legatũ vsus
fructus est factum post morté vxoris et consequenter est factũ in
tempus incertum: quia posset titius mori ante vxorem. l. heres
meus. in prin. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊ sic est factũ sub cõditiõe: qꝛ
illud tempus incertum habeẽ pro conditione. l. dies incertus. ff.
de conditio. ⁊ demon. Item est adiecta alia conditio si vxor vitã
vidualem non seruauerit: ergo sunt due conditiones: ergo cũ hic
adsit duplex conditio non dꝫ sufficere ꝙ vna sit purificata per re
gulam. l. si heredi plures. j. de condi. insti. ⁊ l. si qs ita stipulatus.
j. de verb. obli. ergo non sufficit ꝙ vxor desierit vitam vidualem
seruare nisi etiam sit impleta alia cõditio scꝫ mortis: presertim cũ
ista secũda conditio mortis sit potius relata ad scdm legatum ꝙ̃
prima. Confirmatur ⁊ fortius: qꝛ doc. in locis pallegatis habent
respectũ ad primã conditioné: ⁊ volunt ꝙ propter eius defectuꝫ
titius statim admittaẽ ad vsumfructũ: ergo multo fortius dꝫ ha-
beri respectus ad conditioné primã ⁊ immediatã morté vxoris
que immediate respicit legatũ titij: cũ causa prima ⁊ immediata
sit magis attẽdenda ꝙ̃ remota. Tertio p ista parte ꝯ cõem strin-
git mihi fortiter tex. per qué tollo oẽs leges allegatas in opposi
situm in. l. si fideicõ. §. si cui fuerit. ff. de leg. iij. ẽm qué text. videnẽ
deberi intelligi ⁊ limitari leges. s. allegate. verum est deberi sta-
tim fideicõ. mero iure sed non in effectu donec purificeẽ realiter
conditio per morté patris. ⁊ lꝫ glo. ⁊ Bart. ibi conenẽ rñdere ad
illum tex. tñ eorum solu. non videẽ bona ⁊ destruit illum text. Tu
cõsiderabis super illo tex. an proprie loquaẽ in eisdem terminis
an nõ: ⁊ sic ex istis videẽ ꝙ in puncto iuris sit vera ista sñia cõtra
communé: tenendo tamen cõem sñiam a qua est durum in practi
ca discrepare: potes respondere ad. l. vxori vsumfructum dupli-
citer. Primo ꝙ dictio tũc ibi posita tollit ꝯrium: nam dictio tũc
denotat extremitatem téporis. l. iiij. in fi. cum similibus. ff. de cõ-
ditio. ⁊ demõ. ⁊ ita punctualiter rñdet Bar. in illa. l. vxori vsum-
fructum. Secundo responde ꝙ tex. in. d. l. vxori. loquiẽ qñ testa-
tor apposuit tempus certũ ⁊ determinatũ. s. tp̃s quinquennij: tũc
verum est ꝙ expectaẽ totus lapsus quinquennij: ꝙ̃uis vxor pri⁹
moriaẽ: sed in qõne nostra fuit appositũ incertum. s. tépus mor-
tis vxoris: non aũt tempus limitatum qꝺ tempus incertum facit
conditioné vt predixi: magis tamen placet precedés solu. Tené-
do etiam cõem sñiam potes rñdere ad aliud fundamentũ: ꝙ iste
vsusfructus effectualiter est relictus titio sub duplici cõditione:
ergo nõ sufficit primã extitisse presertim cum scda conditio scilꝫ
mortis vxoris sit magis prima ⁊ immediata legato. potes ad h̃
respondere ꝙ conditiones copulatiue qñ sunt adinuicem respe-
ctiue requirunt concursum vtriusqꝫ. secus quando nõ sunt adin-
uicem respectiue. ista est doctri. Bart. cõiter approbata in. d. l. si
heredi plures. j. de condi. insti. tamen ista non videẽ tuta rñsio: qꝛ
posses replicare ꝙ imo iste conditiones sunt adinuicem respecti-
ue. nã testator voluit vsumfructũ spectare titio sub duplici respe-
ctu si vxor nõ remaneat vidua: ⁊ si moriaẽ que est post morté ei⁹:
nisi diceres ꝙ imo sola viduitas fuerit in conditione ⁊ tépus mor
tis solum fuerit adiectũ: quia testator credebat vxorem duraturã
in viduitate: ⁊ istud est fundamentũ Docto. tenétium istam par-
tem. Posses etiam dicere: ꝙ licet regulariter copula expressa vel
tacita requirat concursum vtriusqꝫ copulati. d. l. heredi plures. tñ
dicit Bald. in. c. ij. in pe. colũ. de rescrip. ꝙ potius est inspicienda
mens ꝙ̃ natura copule: eo quia cõiunctiones ⁊ aduerbia sepe po
nuntur improprie: ⁊ vnum pro alio. iuxta glo. in. l. cas causas. ff.
de condi. ⁊ demon. Considerabis in predictis quia articulus est
subtilis: respondendo ad scdam fallen. Bar. que hꝫ ꝙ quãdo po
tuerit constare de volũtate testatoris ꝙ voluerit aliũ casum omis
sum comprehendi ⁊c. Adde ꝙ idem est ecõtra: quia nulla dispo-
sitio testatoris est tam generalis que referenda sit ad ea de quib⁹
non est verisimile disponenté nullatenus cogitasse. ita dicit Ang.
in consi. cclxviij. incip. Philippus ciuis de Florentia. in. ij. colũ.
facit. l. sicut certi. ⁊ l. si cum vel in vtero. C. de testa. mili. iuncta. l.
siue militari. ff. eo. ❡ Limita istam conclu. Bart. ⁊ Docto. valde
not. vt non procedat quando ista extensio habet fieri de persona
in personam: tunc non extenditur dato ꝙ verũ militer constet de
veritate testatoris. ita probat text. in. l. si quis ita. §. pe. ff. de testa.
tutel. ad idem glo. in. l. titius. in prin. s. eo. qui tenet: qꝺ si testator
instituit filios suos in genere: ista institutio non trahitur ad filiũ
quem testator ignorabat se habere: ⁊ tamen presumptio ⁊ mens
testatoris est: ꝙ si sciuisset eũ se habere ex naturali charitate eum
instituisset. ⁊ illam glo. etiam tenet Bar. in. d. l. si quis ita. vbi bo-
nus tex. de hoc. ⁊ ita per predicta iura limitat Are. hic. in. v. col. ⁊
ante eum istam limitationé tradit Ang. hic: licet illa iura non al-
leget: ⁊ quia Are. hic respondet ad aliqua iura q̃ possent adduci
15 in contrarium non insisto: qꝛ ipse late insistit. ❡ † Circa secundũ
casum principalem Barto. inquantũ cõcludit ꝙ conditio volun

taria debet impleri in forma specifica ⁊ non per equipollens aut
per casum similem. Adde ꝙ ista conclusio videtur nimis genera
liter posita ⁊ male ẽm Are. hic. ⁊ in ꝯtrariũ allegat Are. tex. in. l.
deo nobis. §. j. in fi. C. de episco. ⁊ cle. ⁊ in. §. distrahãtur. in aut. ꝺ
nup. vbi dicit ad literã tex. ꝙ pactũ de lucrãdo dotem sub condi
tione mortis vxoris impletur per equipollens. s. p ingressum mo
nasterij: ⁊ tamen illa est conditio voluntaria. Adde similem text.
de hoc in. §. si vero constantis. in glo. in verbo placituꝫ. ⁊ ibi Alu
ge. in. j. no. ad hoc no. in aut. de sanctis. episco. col. ix. ꝙ pacta de
lucrãdo doté sub cõditione mortis vxoris vẽdicant sibi locũ per
ingressum monasterij. idem no. Ang. in. §. illud. in fin. per illum
tex in aut. de nup. col. iiij. ⁊ ita in terminis tꝫ gl. ordinaria i. c. pla
cuit. xvj. questio. j. ⁊ gl. i. c. susceptam. de rescrip. in. vj. ❡ Sed ad
hoc tu responde defendendo teoricam Barto. vt primo respon-
det Cy. ⁊ Bal. in. l. deo nobis. ꝙ illud ibi ideo est: quia idem effe-
ctus resultat per omnia circa rem de qua alitur siue vxor natura
liter moriatur siue ingrediatur monasteriũ ⁊ per ingressum mo-
nasterij soluatur matrimonium sicut post mortem naturalem vt
dicunt iura preallegata: ideo nimirum si maritus vtroqꝫ casu lu
cretur dotem. Tu autem contra do. Bar. cõiter approbatam ꝙ
imo conditio voluntaria impleatur per equipollés: allego text.
in. l. mulier. §. fi. ff. de condi. insti. quem ego sepius allegaui. vbi si
ego instituo te heredem sub conditione si me heredem instituisti
ista est cõditio voluntaria: postea nõ me instituisti: sed substituisti
impleta est cõditio: ⁊ tamé est per equipollens. nec dicaẽ ꝙ ibi sit
identitas affectus: quia imo diuersitas graduum ostendit diuer-
sitatem affectus. Tenendo tamen cõclusionem Bar. limita eam
dupliciter ꝙ conditio voluntaria debeat impleri in forma speci-
fica ⁊ non in casu simili vel per equipollens. Limita quando stat
per culpam illius qui debet impleri si nõ impleatur in forma spe
cifica: tunc enim sufficit impleri per. simile vel equipollens. text.
habes ⁊ exemplum in. l. iul. ait. ⁊ ibi Bar. not. declarat. ff. de con
di. ⁊ demostrã. vbi dicitur ꝙ si fiat legatum alicui sub conditio-
ne si dederit. x. heredi: ista est conditio voluntaria. Pone qꝺ he-
res sit debitor ⁊c. sicut etiam aliqs iussus soluere implet conditio
nem compensando. l. si peculium. §. j. ff. de statulib. eo quia impe-
ditur facto aduersarij ne impleatur in forma specifica ẽm Bart.
in. l. amplius non peti. in vlti. col. ff. rem ra. ha. vbi allegat ad hoc
bonum text. in. l. iij. §. j. ff. de statulibe. ❡ Secundo limita cõclu-
sionem Bar. qꝺ conditio voluntaria debet impleri in forma spe
cifica vt procedat quãdo potest impleri eo modo quo testator vo
luit: al's sufficit impleri per casum similem. ita limitat Bartol. in
l. j. in vlti. colũ. circa medium. ff. de condi. insti. per text. in. l. lega-
tum. ff. de vsufru. lega. ❡ In ea. gl. ibi: secus si per pretoreꝫ. vt. j.
16 de bo. posses. l. sed cum patrono. §. j. † habes ex ista parte glos. qꝺ
filius subductus de medio per emancipationem: ꝙ̃uis non succe
dat de iure ciuili: quo iure erat penitus incognitus: tamen suc-
cedit de iure pretorio tanꝙ̃ preteritus rescissa emancipatione: ac
si emãcipatus non esset. ita dicit tex. in. l. sed cũ patrono. in princ.
ff. de bo. pos. ❡ Contra istam conclusioné glo. Bar. vt ipse dicit
format duas oppo. Adde anteꝙ̃ procedam vlterius qꝺ oppo.
Bar. quam facit contra istam parté gl. potest dupliciter fortifi-
cari. Primo quia filius emancipatus cum possit ex testamento
succedere de iure ciuili tanꝙ̃ extraneus: ergo ex primo gradu: er
go impossibile est nepoté ex substitutione posse admitti: qꝛ quaꝫ
diu possibile est succedere ex primo grado nũꝙ̃ est locus substi-
tuto. l. quãdiu. cũ similib⁹. ff. de acqui. here. ❡ Scdo no. ⁊ arguo
cõtra gl. fortificando oppo. Bar. ⁊ dico sic. posito ꝙ filius eman
cipatus non posset succedere nisi de iure pretorio: ⁊ nõ de iure ci
uili: vt dicit glo. licet male dicit vt proxime retuli: ego habeo qꝺ
ille qui solum potest venire de iure pretorio excludit substitutuꝫ
vulgarem. ratio est: quia substitutio vulgaris fit sub conditione
si primus heres nõ erit. sed primus veniendo de iure pretorio di
citur esse heres. tex. est in. l. in cõditionib⁹. §. si patronus. j. de cõ-
di. ⁊ demõstra. in. l. j. §. bonorum. ⁊ ibi Bar. ff. ad trebel. ⁊ ita late
firmat barto. in. l. j. in princ. in antepenul. col. vbi opportune di-
xi. j. de vulga. ⁊ pupil. Sed ad istam responde prout rñdet Bar.
qꝺ ista omnia procedant quando extraneus est vulgariter substi
tutus: sed hic substitutio vulgaris de nepote est facta in suitate
quomodocũqꝫ filius desinat esse suus est locus successioni in' ne-
17 pote. Sed vltra fundamentum Bar. † maior difficultas oritur ⁊
credo qꝺ sit ex arduis difficultatibus q̃ tanguntur in ista. l. ⁊ ista
difficultas vadit cõtra tex. de directo ⁊ cõtra gl. ⁊ ꝯtra solu. bart.
dicit enim iste tex. qꝺ sequuta emancipatione filij post testm̃ aui
vocatur nepos ex substitutione. per cõsequés sequitur ꝙ nepos
habebit totam hereditatem aui: ⁊ per consequẽs filius remane-
bit in totum exclusus: ergo talis filius erit preteritus: ergo p cõ
tratabu. rumpit testm̃ in totum: quomodo erit possibile ꝙ nepos
ex substitutione admittaẽ. ⁊ ex hoc sequitur magnum absurdum
qꝺ intẽtio galli ⁊ sceuole volentium in hac. l. prouidere: ne testm̃

rumpatur erit inanis & elusoria: qz si nepos erit in totum admissus ex substitutione: ergo filius emācipatus erit in totum preteritus: ergo per contratab. rumperet testm̄ in totū. dicit Pau. qd̄ semper dubitauit in ista difficultate. & qd̄ reperit q̄ Rapha. cu. primus originaliter perpendit de ista difficultate in qua Raph. cu. multa verba offendit. ¶ Sed in effectu rn̄det dupliciter: primo fatetur cōtrariū qd̄ est verū qn̄ testm̄ rumperet p̄ ɔtratab. qz filius emācipatus in effectu esset preteritus: & tn̄ hoc nō obstante prouisio huius. §. erit vtilis nepoti: eo qz filius per lapsum anni excluderet a bo. pos. ɔtab. l. j. §. largius. &. §. lōgiꝰ. ff. de suc. edic. &. l. emancipata. C. qui admitti. ideo excluso isto filio emancipato per lapsum anni: tunc beneveniet postea nepos ex substitutione fm̄ formam hic traditam. Erit & alia vtilitas fm̄ Rap. qz dato qd̄ filius emancipatus cōtratabulet testm̄ infra annū: tn̄ nepoti reseruabitur dimidia hereditatis: per titulū. ff. de leg. prestā. per quem titulū liberis & nepotibus seruant legata et institutiones. l. filiū. §. legata. & sequentibus. ff. de leg. prestan. istam opi. Raph. tenent & approbant expresse Alex. & Are. hic. ¶ Scđo respōdet Raph. cu. qd̄ filius emācipatus cōtratabulando testm̄ infra annum nō auocabit per cōtratabulas totā hereditatē sed dimidiā tm̄: qz iungetur sibi nepos substitutus ex equitate tituli. ff. de cōiungen. cū emancipa. libe. ille enim titulus adhibuit medium tēperamentum inter iuscivile: quo nepos in potestate retētus ad totam hereditatem vocatus & ius pretorium quo filius emancipatus preteritus in totū per contratab. rumpat testm̄. & ideo pretor ex equitate vtrūq₃ admittit: tamen dicit Raph. cu. qd̄ nō audet hoc firmare in casu nostro per tex. inevitabilem in. l. cū in testamento. in prin. ff. de heredi. instit. vbi erat facta substitutio de nepote in suitate sicut hic. & cōsequenter cōprehendebatur casus emācipatus sicut & hic: tn̄ dicit ibi tex. qd̄ nullo casu admittunt simul filius & nepos substitutus: sed Paul. tenet istā scđaʒ solu. qz ꝑpter repugnantiā iuris & rōnum concurrūt simul institutus & substitutus. l. si paterfa. &. l. seq. j. de here. insti. Istud idē qd̄ hic multuʒ late Pau. in repe. l. si filius qui in ptāte. s. co. & Moder. de hoc nō faciunt mentionem: vbi longe prosequit istā diff. culta tē & finaliter tʒ idem qd̄ hic. sed Alex. reprehēdit per tex. inevitabilē. d. l. cū in testamēto inductū vt. s. & dicit se putare qd̄ ad illū tex. non sit possibile rn̄dere: sed ad illū tex. rn̄det Are. qd̄ ille text. dum dicit qd̄ nullo casu admittuntur simul: verum est in quota hereditatis ʒ cum hic nepos sit substitutus in suitate: vt dicit Bar. & bene: ergo eatenus intelligit invitatus quatenus defert sibi suitas. & sic quo ad legitimam dūtaxat. & sic tʒ Are. qd̄ in ista l. nepos ex substitutiōe habebit solum legitimā: reliquū hereditatis habebit filius emancipatus. tene solu. Raph. tanq̄ tutiorē Sed ista sol. Are. multipliciter reprehēdit: qz nō daꝛ differētia casus inter istū tex. & tex. i. l. cū i testō. & statiʒ apparebit. Ista opin. Pau. nullatenus est tenēda & reprehendit per oēs Moder. hic & bn̄: precipue per Alex. & Are. hic: eo qz est de directo cōtra intētionem huius tex. q vult filiū emancipatione facta post testamentum aui excludit in totū. patet: qz nepotē admittit in casu emancipationis filij: sicut in casu deportationis et mortis naturalis: sed si filius esset deportatus aut naturaliter mortuus viuo auo: clarū est qd̄ nepos ex substitutione admitteretur in totum vt hic: iuncta. l. j. §. pe. ff. de ɔtabu. nec tunc haberet locū titulus de coniūg. cum emācipa. libe. ergo similiter qn̄ filius est emācipatus: & hoc clare & evidenter patet: qz tex. dicit ad similitudinē mortis & ceteri casꝰ sunt admittēdi: ergo sicut in casu mortis filij: nepos ex testamēto admitteret in totū: ergo eodē modo ex cā emācipationis et ex hoc text. ita inducto et declarato repre hendo in primis solu. Are. ad. d. l. cum in testamento. in prin. dicit Are. qd̄ nepos habebit legitimā non aūt quotam: & filius emancipatus habebit residuum. hoc est de directo, contra istum tex. cū casus emancipationis filij equipareꝛ casui mortis quo ad admittēduʒ nepotē. Per hoc etiā impugno aliud qd̄ volunt Raph. & Are. hic: vt. s. retuli dum dicunt q̄ quāuis iste filius emācipatus cōtratabularet: tn̄ reseruaretur nepoti dimidia hereditas ex titu. ff. de lega. prestan. hoc est ɔ mentē illius tex. qui vult emācipato filio post testamentum aui: nepotē in totū admitti: & intelligere tex. qn̄ filius emācipatus per lapsum anni fuit exclusus a contratab. esset somnium ad tex. vt statim dicam per ista etiam teneo qd̄ sol. Raph. cu. primā quā sequunꝛ Alex. & are. hic nullo modo tollat difficultatem: qz si nepos ex substitutione admittiꝛ in totū: ergo filius emācipatus effectualiter erit p̄teritus: ergo tanq̄ p̄ teritus ɔtabularet testamētū & ɔtrabulato testō corrueret etiā substitutio. l. ij. §. fi. s. e Et dicere qd̄ vtilitas erit in isto tex. si filiꝰ emancipatꝰ preteritus staret per annum qd̄ non ɔtrabularet: per lapsum āni excluderet et esset tunc locus nepoti ex substitutione. ista rn̄sio mihi nullatenus placet: qz vltra hoc qd̄ sit somniare ad text. & valde restringere & quasi destruere tex. dico fortius: qd̄ si iste tex. deberet sic intelligi nepos posthumus emancipato filio non admitteret ad substitutionem: propter solam emancipationem filij: vt dicit tex. sed esset exclusio per lapsuʒ anni: sola ergo emancipatio non faceret locū substituto nepoti vt dicit litera: sed exclusio per lapsum anni: & illa requireret: qd̄ est aperte ɔ mentē litere. ¶ Tertio & fortius: si vltra emancipationē requireretur lapsus anni ad hoc vt nepos ex substitutione admitteretur non esset bona equiparatio quā facit tex. de emancipatione: ad mortē: quia stātim mors admittit nepotem in totū: emancipatio aūt nō admitteret nisi secu-

18 to lapsu anni. Quid dicēdū in ista difficultate: † puto q̄ huic difficultati possit rn̄deri altero de duobus modis: intelligendo literam plane prius q̄ illa violētia subaudiꝛ: nā qn̄ auus fm̄ consiliū Galli & suppletionē seculē instituit filium & ei substituit nepotē: certe ista substitutio est conditionalis institutio. l. in rōne. §. filio. & §. qd̄ vulgo. ff. ad. l. fal. substitutio ergo nepotis est facta sub cōditione: si moreretur filius: sed qn̄ emancipaꝛ diciꝛ mori ciuiliter: vt hoc tex. per ɔn̄s nepos ex substitutione admittiꝛ in totū. Et si dices quō rn̄deꝛ difficultati superius mote: qz isto modo filius emancipatus erit preteritus: per ɔn̄s poterit ɔtabulare: rn̄deo no. & alias hoc anno dixi: qd̄ ista preteritio procedit facto volūtario ipsius filij: qz filius voluntarie passus est se emācipari: nō eñ inuitus pōt regulariter cogi vt emancipeꝛ. l. iubemus. C. de emācipa. lib. §. fi. cū gl. insti. quib. mod. ius pat. po. sol. ideo cū ista p̄teritio ꝓcedat facto volūtario ipsius filij emācipati: ideo sibi non prouidet de aliquo remedio ad rescindendū testm̄: sicut si voluntarie repudiasset. tex. est in. l. posthumus. §. qd̄ vulgo. s. co. ista est semper mihi visa optima sol. ad hanc difficultatem. Et si diceret contra filius qui passus est se emācipari potuit ignorare testamētum factū: & nepotem nasciturū sibi esse substitutū: ergo nō est verum dicere: q̄ ex eo qz voluntarie passus est se emancipari: q̄ illa preteritio ꝓcedat facto suo volūtario: qz potuit ignorare patrem fecisse testamentū. Ad hoc rn̄. dato qd̄ filius ignorasset testm̄ patris & substitutionē nepotis posthumi: tn̄ adhuc sol. quā dedi ꝓcedit: qz dato qd̄ filius non sciret in spē testm̄ patris: tn̄ in genere saltem potuit cogitare istud posse euenire: qd̄ pater fecisset testamentum fm̄ formam huius text. & qd̄ patiendo se emancipari remanebit preteritus cū effectu ꝓpter substitutionē nepotis: vnde sufficit qd̄ istud in genere poterit cogitare: per ea que traduntur in simili in. l. sub pretextu. la. ij. C. de transac. & in. l. qui iure militari. ff. de testa. mili. & istā solu. teneo. ¶ Considera si posset secūdo modo rn̄deri difficultati superius mote: nā cōsidera qd̄ iste text. non loquitur de emancipatione ipsius filij: prout gl. & doc. presupponūt: sed loquiꝛ expresse de emācipatione nepotis: tex. enim cū mysterio dicit primo loco: qd enim si filius aque & ignis interdictionem pateretur: postea mutat & dicit. quid si nepos ex quo pronepos institueretur emācipatus esset: non est ergo presumendum qd̄ tex. absq₃ mysterio fecerit: qd̄ loquendo de morte naturali aut ciuili loquatur in persona filij: qn̄ loquitur de emancipatione trāsit postea ad nepotem: est ergo aduertendū circa emācipationē nepotis: qd̄ cū adesset filius & nepos & ꝓnepos posthumus non erat necessarium instituere nepotē: cū non teneret primum locum: isto ergo casu: emācipatio talis nepotis cū nō teneret primum locū nō est similis morti naturali nec sibi competit remediū contratabulandi. stantibus istis terminis isto modo: cogita: qz si intellectus iste est verus est peregrinus. & no. qz tamen non videꝛ procedere sine aliquo scrupulo teneo precedentē intellectū & precedentē solu. que est tutior. ¶ In ca. gloss. ibi: qz illud qn̄ nullum

19 est factum testm̄: habes ex ista glo. no. duo. † Primo qd̄ illud qd̄ dicitur qd̄ hodie sublata est differentia emācipatiōis & patrie potestatis. d. §. nullam vero. procedit ab intestato: sed condito testamento durat differentia emancipationis & patrie potestatis hodie sicut & olim. idem tenent plures gl. allegate hic per Bar. vltra gl. hic allegatas per bart. adde qd̄ idem qd̄ hic tenuit etiā gl. in. l. fi. in verbo agnationis. C. de codi. Bar. in. l. cum ita. §. fi. ff. de leg. ij. & in. l. filio preterito. ff. de iniu. rup. & in. l. vētre. in vlti. char. ff. de acqui. here. & ista est cōis sententia. & ista snīa optime suadeꝛ ex illo tit. in aut. de here. ab intesta. col. ix. vbi est ille. §. nullā vo. nam ille titulus expressius loquiꝛ ab intestato & ll. debēt intelligi fm̄ tit. sub quo situate sunt. pro ista cōi snīa facit qd̄ vult Bar. & ibi dixi in. l. ij. in prin. ff. de vulg. & pupil. in. ij. colū. in fi. dum dicit: nunquid possit fieri substitutio pupillaris filio emancipato: & cōcludit quod non: per istam gloss. Alibi dixit signanter Cy. nec reperio ab alio tactum aut cogitatū in. l. qui se patris. in pe. colū. circa mediū. C. vnde libe. vbi dicit: qd̄ illud qd̄ dicimus q̄ ab testato sublata est differētia emācipationis & patrie potestatis. d. §. nullam. procedit q̄tum ad emancipatos existentes in primo gradu vt sunt filij: q̄tum ad illos bene sublata est differentia. ita proprie loquitur. d. §. nullam vero. secus quo ad alios emancipatos inferiores gradus: vt sunt nepotes & pronepotes. not. qz magnum & memorabile est verbum pro limitatione. d. §. nullam vero. nō tamen pono pro cōstanti quia alij non tangunt. Secundo habes ex

habes ex ista gl. qd iste. §. hodie remanet incorrectus. Pro decla
ratione huius cōclusionis gl. subijcit Bar. questionē quam dicit
alias fuisse de facto in ciuitate Perusij: vt hic per eum.

Adde qd cum determinatione Bar. in. q. quam dicit ha-
buisse de facto tenent Bal. et cōmuniter Doct. oēs
et Moder. indifferenter. tenet etiam Bald. in repe. l. in suis. in. v.
col. §. eo. precipuum fundamentū Bar. et doct. est: q2 illi nō rum-
punt testamētum: quibus ab intestato nihil debetur: et consequē
ter illi possunt contratabulare vel rumpere qui ab intestato ad-
mittuntur alias secus. l. j. in princi. et. §. si filium. et. l. illud. §. j. ff.
de contratab. sed iste nepos ab intestato nihil haberet: quia pa-
ter emancipatus cum precedēs in gradu excludit in totum cum
ab intestato succedat suus. l. meminimus. in verbo ad similitudi
nem suorum. C. de legi. heredi. allega. per Barto. Tu autem sub
tiliter cōsidera quod illud assumptum doctorum non videtur ita
passim et simpliciter verum: quamuis non reperiam ab aliquo
20 bene declaratum: † q2 non semper est bona consequentia ab inte-
stato non succedit: ergo cōdito testamento non habet ius contra
tabulandi. ista non videt semper bona consequentia sicut nec ecō
tra. obstāt enim multa iura. Primo tex. in. l. filium. §. videamus
ff. de contratabul. vbi filius emancipatus non potest succedere
vna cum filio in potestate nisi prius conferat: tamen bene potest
contratabulare anteq conferat: Defendendo tamen fundamen.
doct. Potest dicere: qd dicta regula sit no. limitanda: vt pcedat
quando quis excluditur ab intestato simpliciter et absolute: tunc
est vera regula: q ille non pōt contratabulare. sed in. d. §. videa-
mus. ille filius emancipatus nō excluditur a successione intestati
simpliciter et absolute: sed solum nisi conferat: merito admittatur
ad contratabulandū si conferat. Secundo et fortius contra fun-
damen. Docto. obstat tex. in. l. non putauit. §. in adoptionem. ff.
de contratabu. vbi filius adoptiuus qui de iure ffor non succede
bat patri naturali ab intestato: si sit institutus potest contratabu.
alio committente edictum: et sic ibi est casus q quis potest con-
tratabu. qui tamen ab intestato non succedit: sustinendo funda-
mentum Docto. per illum tex. Limita secundo predictam regu-
lam: q qui non succedit ab intestato non admittitur etiam ad cō-
tratabulandū. verum est q non admittit ad contratabulandum
ex persona sua: sed bene ex persona alterius aperientis edictum
bene potest admitti: casus et tex. est ibi not. et peregrinus: sepe em
quis consequitur per alium illud quod per se non consequeretur.
vt vult Barto. in. l. si emācipati. si bene inspexeris. in vlti. col. C.
de colo. vbi ad hoc cumulaui q plures tex. et notabi. decisiones.
Pondera tu prouecte q2 ex illo tex. cōfunditur vna ratio Mod.
hic: quia dicūt: q ideo ille qui nō admittatur ab intestato nō po-
test contratabulare. ratio est quia si posset cōtratabulare esset la-
turus et c. ista ratio videtur confundi per illū tex. vbi ille contrata
bulat. et tamen ab intestato nihil est laturus. et si dicas ibi contra-
tab. ex persona alterius non sua dico q illud nō tollit obiecta q2
considerat effectum. siue enim ex persona sua: siue ex alterius ha
bet effectum. Tertio q istud fundamētum doc. nō procedat etiā
ecōtra fortiter viget tex. i. l. fi. ff. vnde liberi. et in. l. j. §. fi. ff. si tabu.
test. nul. exta. vbi dicit tex. si pater filium emācipatum exhereda
uit filium in potestate retentum preterit illi emancipato exhere-
dato competit vnde lib. bo. po. et tamen est clarum q filio exhere
dato non potest cōpetere cōtratab. nō quidem ex persona sua: q2
exheredato non datur cōtratab. l. nō putauit in prin. ff. de cōtra-
tabu. nec etiā ex persona alterius filij preteriti: co q2 exheredato
non aperitur edictum ad cōtratabulandū. l. si post mortem. §. ex
heredati liberi. ff. de cōtratab. et tamen ibi ab intestato datur bo.
pos. vnde libe. ergo ibi est casus q vnde liberi datur ab intestato
illi cui preterito non datur ōtabu. qd vltimum est cōtra tex. in. l.
j. §. recte. ff. si tab. est nul. texta. et gl. ordi. approbata in rub. C. vnū
libe. Hinc est q in successiōe matris non datur vnde liberi ab in-
testato. l. fi. C. de suis et legi. et q2 cōdito testamento nō datur cōtra
tabu. l. illud. §. ad testamenta. ff. de cōtratab. et tamen in illa. l. da-
tur vnū liberi illi emancipato exheredato cui non dat contratab.
et sic fundamentum doc. hic nō videtur verum etiam ecōtra. nisi
diceres q ibi sit vnus casus specialis in quo ptor ex quadā equi
tate concedit illi filio emancipato vnde liberi. quia alias esset de
stitutus omni remedio et pretorio et ciuili. ita dicit Ludo. ro. in. l.
posthumo. C. de ōtratabu. sed Alex. ibi in. ix. col. reprehēdit sibi
aliquando plene dixi. tamen ad propositum nostrum dic q regu
la doc. procedit hoc modo illis datur ius contratabulādi qui ab
intestato habent ius succedendi et econtra quibus datur contra-
tabulas datur postea ab intestato vnde liberi isto modo nihil ob
stabunt iura pcallega. quia loquuntur i tertio casu separato ab
istis. Contra tamen istud vt nihil omittam do instantiam: nam
cum filius naturalis potest ab intestato succedere patri non exi-
stentibus legitimis iuxta auf. licet. C. de na. lib. et tamen si sit pre-
teritus nunquā habet ius contratabulandi. glo. est sing. et appro
bata in. l. j. in princi. ff. de ōtabu. cunctis alijs que addidit in. §. j.
§. ea. l. sed ad hoc potest responderi q regula. §. tradita procedit
quādo quis simpliciter et absolute ab intestato admittitur ille ha
bet ius contratabulandi: sunt tunc correlatiua: sed filius natura
lis non simpliciter et absolute ab intestato admittitur: teneas er-
go ex predict: q qui repellitur ab intestato repellitur a contra-
tabulando: quia ista sunt correlatiua et econtra: et vltra pcalle-
gata adde text. in. l. non putauit. in principio melius in. §. finali
ff. de contratabu. et text. in. l. fina. in principio. ff. de lega. prestan.
Sed adde meliorem text. de corpore iuris qui fortius dicit repel
litur ab intestato: ergo fortius repellitur a contratabulando.
text. est melior de iure in. §. etiam adoptiuos. institu. de here. que
ab intestato. quasi primum fauorabilius sit secūdo. si ergo repel-
litur a primo qd est magis fauorabile q to magis a secūdo quod
est minus. Not. predicta quia fundamentalia sunt ad intelligen-
dum. Item predicta no. quia conferunt. ad. q. hic traditam et late
disputatam per Moder. post Bald. et Ang. stante statuto q exi
stentibus agnatis masculis filia femina ab intestato non succe-
dat: nunquid condito testamento si sit preterita in testamento pa
tris possit rumperre testamentum: predicta conclusio quam feci
facit q non possit contratabulare: ex quo non potest ab intestato
succedere: prout firmauit Bar. in. l. fi. in vlti. colū. ff. ad treb. cum
multis concor. hic traditis per Alexā. tamen posses subtiliter di-
cere: q filia nō excluditur ab intestato simpliciter et absolute. sed
solum quando extant agnati masculi: ergo cum non simpliciter
excludatur ab intestato: poterit cōtratabulare per. l. filium. §. vi
deamus. ff. de contratab. superius allegatum et inductū. isto mo-
do posses euadere decisionem cōmunem. De quo articulo vide
late tradita per Alexā. in. l. filiedotem. post Ange. et Moder. ibi
C. de col. et in consi. xlvij. in. ij. volu. incip. abunde. vbi dicit: q cō-
munis sententia est: quod filia preterita nō possit contratabulare
cum ab intestato nō admittatur existētibus agnatis. ponit etiā
Are. in consil. clx. incip. longa est ista consultatio. in. xv. col. et seq.
Ludo. ro. in cōsil. xiij. incip. Item videtur mihi de iure conclu-
dendum: vltra cōcordantias traditas per do. Alex. in istis locis.
¶ In ea. glo. ibi. l. j. §. si quis filium. habes ex glo. bonam exten-
sionem ad tex. inquantum vult: qd propter emancipationem ex
cludatur a nepote posthumo substituto: ista decisio procedit etiā
si talis filius readoptaretur: adhuc nō obstante readoptione ne-
pos excluderet filiū. contra hoc opponit bar. vt hic per eū soluit
et bene et c. ¶ In ea. gl. ad fi. no. perpetuo istam vltimam partem
glo. que est valde signanda et notanda. ex qua Bar. colligit duas
21 conclusiones: vt per eum. † In ista materia distingue plenius q
faciat Bar. circa iura que promiscue allegat Bar. aut enim prin
ceps remittit solū penam. et tunc clarum est quod ille non intelli-
gitur restituere ad aliqua bona. ita ppie loquit. C. de sentē. pas.
et. l. ij. eo. tit. aut princeps non solum remittit delictum sed etiam
restituit ad bona: et tunc isto casu dic: qd simplex restitutio ad bo
na non trahitur ad bona que sunt ad alium trāslata. ita proprie
loquitur ista glo. facit ratio: q2 princeps qui simpliciter restituit
ad bona non intelligitur velle tollere ius alteri quesitum. l. ij. §.
merito. et. §. si qs a principe. cū si. ne quid in loco pub. et. c. ex mul
tiplici. de deci. c. quamuis. de rescript. in. vj. sed ad bona que non
sunt alienata in alium bene intelligitur restitutus. ita proprie lo
quitur text. in. l. j. C. de sen. pas. in fi. aut princeps restituit expres-
se ad omnia bona etiam in alium alienata. et tūc est punctus nun
quid princeps possit tollere ius iam alteri quesitum. veritas est
quod non pōt de ordinaria potestate: nisi causa subsistente secun
dum quod inferius dicet. ita tenent glo. et docto. in. l. fi. C. si cōtra
ius vel vtil. pub. Bar. in proe. ffor. et ita in specie tenet bal. dice
22 tur statim in vlt. fallen. prime questionis. † Limita inquantū di-
xi qd si restitutio fiat simpliciter qd recuperat bona non alienata
tamē nullo casu recuperat fructus perceptos ex bonis etiam nō
alienatis. ita probat text. in auf. idem de nestorianis. C. de hereti.
quem tex. reputant singu. Ang. Imo. Alexā. et Are. hic. qui ita
tenent. tenet etiam Bal. in. c. domino guerram. in tit. hic finitur
lex. et in. l. fin. in. viij. colum. C. de senten. pas. et in. l. nam ad ea. ff. de
libe. lega. et ab ista sententia non discrepat. Ego alias sepe et nunc
puto posse teneri contrarium qd imo restitutus ad bona simpli-
citer non solum recuperat bona non alienata: sed etiam fructus
dato quod de fructibus nihil diceretur: saluo de fructibus bona
fide consump. tex. videtur clarus in. l. videamus. §. in fauiana. ff.
de vsur. et text. in. l. in condemnatione. §. j. ff. de reg. iur. nec obstat
si diceretur: qd ista iura loquuntur quando verbum restituo pro
fertur a. l. tunc continet fructus. sed nos loquimur quando ver-
bum restituo profertur a principe: et princeps est lex animata in
terris. §. pen. in auf. de cōsuli. col. iiij. gl. in. l. more. in gl. ad fin. ff. de
23 iurisdi. oim iudo. † Secundo et notabilius dico q imo etiam quā
do verbū restituo profertur simpliciter: intelligitur etiam de fru-
ctibus quamuis nihil dicatur. vnde dicit glo. in rub. C. de fructi.

et lit.expen.qd iudex in sententia debet facere expressam mētio-
nem de fructibus:dicit ibi Bal.no.diligenter qd si iudex in sen-
tentia vtatur verbo restituo.intelligitur etiam cōdēnare ad fru-
ctus.ita dicit esse tex.in.d.l.videam⁹.§.in fauiana.si ergo iudex
in sententia vtendo verbo restituo intelligit etiam de fructibus
quanto magis in principe.nec ob.tex.in aut.idē de nestorianis.
C.de hereti.quia ibi est casus qui potest dici specialis in heretico
cuius bona applicantur agnatis:si postmodū reuertatur ad bo
nam fidē.lex ibi expresse statuit qd fructus nō recuperet:vnde ex
illo tex..expresse ita loquente nō est licitū arguere ita generaliter
vt faciunt doc.ita videtur mihi in puncto iuris esse tenendum et
semper putaui de iure hoc esse verius:tñ si vis tenere precedentē
opin.a qua nemo discrepat:adde vltra scribentes Bal.qui idem
not.tenet in.l.i.circa fi.C.de cōue.fis.deb.lib.x.idē tenet Lud.ro.
in.l.iusiuran.qd ex cōuentione.§.procura.in.ij.col.ff.de iureiur.
vbi reputat tex.in.d.aut.idem de nestorianis.esse ad hoc vnicum
et singularem.

24 Adde †Etiam q idem no.tenet Ang.in.§.si quis de pa
rentibus in aut.vt cū de appel.cog.per illum tex.
in ver.si vero postbac.vnde sumitur.d.aut.idem de nestorianis.
col.viij.ibi eñ no.Ang.generaliter qd si bona tua que ad me de-
uenerāt:⁊ p viam restitutionis debeo tibi restituere:qd nō debeo
tibi assignare rationem fructuum nec gubernationē medij tem-
poris:eo qr restitutio non operatur nisi quantū ad adhibendū
proprietatem ⁊ possessionem bonorum:non autē quantū ad fru
ctus:vt est tex.in verbo nullam:de fructibus.Pet istā no.gl.in
fert.Bar.ad duas no.q.prima est aliquis est bannitus ⁊c.vt hic
25 per eum.†Not.istam conclusionem Bar.post gl.qd si bannitus
cum publicatione bonorum restituatur per principem:dico etiā
ad bona qd tamen nō veniunt bona in alios alienata per filium.
idem tenēt Bar.Bal.⁊ alij.l.fi.C.de sen.pas.cum cōcor.traditis
per Alexā.hic.⁊ vltra alleg.per eum.Adde Ang.in.§.si quis d
parentib⁹.in fi.per illū tex.in aut.vt cū de apel.cog.col.iij.Alb.
⁊ Raph.in.d.aut.idem de nestorianis.no.domi.Ab.in.c.i.que3
dio videas.in.i.no.per illum tex.de paro.vbi bene inducit illum
tex.Pro hac conclusione Bart.licet posset pro ⁊ contra induci.
pro ista conclusione habes optimum tex.in.c.quāuis.de rescrip.
in.vi.⁊ ibi est glo.mastigra.pro ista conclusione Bar.⁊ commu
ni.adde vltra scribentes hic pro confirmatione tria.Primo ad-
de illud qd no.tenet Bar.in tractatu minoricarum.in pe.col.vbi
per istam glo.nostram no.determinat:qd si aliquis sit ingressus
ordinem fratrum minorum mendicantium:⁊ ibi fecit professio-
nem:postea per papā promotus est ad episcopatum vel ad aliā
regulam que pōt habere bona in cōi:nunquid poterit recupera
re illa bona que fuerunt propria et sunt alijs quesita:determinat
no.Bar.qd non per istam no.glo.Secundo adde illud qd not.
Bar.no.in.l.ij.in prin.per illū tex.ff.de decu.⁊ in.l.i.C.de his qui
exilio da.lib.x.nam dicit Bar.qd illa.l.ij.fuit practicata Bono
nie tempore dñi Romerij in quibusdā doctoribus expulsis:qui
postea fuerūt restituti tempore legati:si repetant locū suum quē
habebant in collegio ab alijs occupatum non recuperant:imo
etiam si collegium non esset plenū non debet poni in loco suo:sed
poni in vltimo.Adde tertio illud qd vult Bal.in.c.cōstitutus.
in.ij.col.de rescrip.⁊ do.Ab.in.c.ex tue.in vlti.col.de cle.nō resi.
a vbi determinat q si clericus[a] propter delictū sit depositus:si sit
restitutus ad pristinum statum non recuperat beneficium suum
alteri collatum confirmatur ex eo qd vult ibi gl.q̃ ad literā tenet
qd si minor renuntiat beneficio ecclesiastico ⁊ illud alijs sit colla-
tum:non subuenitur ei per restitutionem in integrū.⁊ credo q
26 sit similis gl.i.l.ait pretor.in prin.ff.de mino.†Limita nunc istā
conclusionem Bar.⁊ communē tribus notabilib⁹ modis.Pri
mo no.limita qñ restitutio esset facta cū clausula:qd restitutio sit
plenissima:ita qd nihil possit sibi obijci de banno ⁊ confiscatio-
ne bonorū:tunc talis restitutio traheretur etiā ad bona in alios
translata ⁊ alienata.ita egregie tenet do.Cardi.⁊ Imo.in.c.qr di
b ligentia.de elec.moti:qr licet [b]princeps nō possit auferre ius que
situm tertio nisi ex causa vt predixi:potest tamen ordinare q ille
tertius non audiatur a suis magistratibus.clarū est enim quod
princeps potest moderari et limitare iurisditionem suorum ma
gistratuum.l.ij.post prin.ff.de orig.iur.⁊ sic talis restitutio per in
directum valebit quo ad bona alienata in tertium.qr ille tertius
non audietur a magistratibus volens hoc allegare.⁊ dicit do.
Cardi.ita de facto obseruari.⁊ istud exclamat Alex.hic dicēs qd
est vtilissimum verbum vt scias formare restitutionem fauorabi
lem pro amico.adde pro ista limitatione bene facere illud qd for
tius tenet singula.Bar.in consi.incip.domini priores.in secun-
do dubio.vbi tenet:qd licet laici non possint directo dispon re su
per rebus ecclesiarum vel earum obligationibus.c.ecclesia san-
cte Marie.de consti.possunt tamen auferre iurisditionem iudi
cibus suis:vt nō audiant certo casu circa personas ecclesiasticas

a Si cleri-
cus.Adde
Cal.ɔsil.xij.
i ti.de pscri.

b Licet.add
Pau.deca.
ɔsil.cclxxxi.
inci.primū
dubiū pce-
dit.i pe.col.
car.zaba.cō
si.lxxxvi.in
cip.dñs Mi-
co.Ab.cōsi.
xli.incip.sal
uatoris.in
vlti.colum.

super obligatione ipsi quesita.⁊ istam decisionem refert ⁊ sequit
Abb.in repe.c.ecclesia sancte Marie.de consti.in.xxvi.colum.in
versi.ij.q.in qua consului.ita etiam refert ⁊ sequitur Petrus de
ancha.in cōmento capituli canonum statuta.de consti.in.lxxxv.
colum.in ver.quero etiam de.q.Ad idem adde bene facere qd in
simili de iuramento determinat Bald.in.l.omnes populi.ff.de
iusti.⁊ iure.in.ix.col.ad fi.in ver.sed an episcopus possit manda-
re ⁊c.⁊ ibi in fi.assignat rationem.qr sicut ciuitas posset nō habe-
27 re forum causarū.⁊ ibi per eum.†Secundo limita no.qñ restitu-
tio fieret propter pacem:tūc trahit etiā ad bona alienata.ita no.
Bal.in ti.de pace constā.in.xij.col.in verbo priuilegia omnia.p
illum tex.qd reputat tenendum menti propter exbānitos qui re-
banniuntur propter pacem.⁊ sic propter vtilitatem publicam.⁊
in capitulis pacis diceret quod restituerentur bona:intelligitur
etiā de alienatis.⁊ simpliciter sequitur Areti.hic qui nihil addit
aliud:sed miror qd nō viderit Bar.in terminis qui clarius ⁊ no.
loquitur.in.l.quecūq.C.de fide instru.⁊ iur.hast.fis.li.x.vbi bar.
decidit qd illi qui emerunt a cōi perusij solenniter vēdente bona
bannitorum coguntur illa bona reddere exbannitis:quando ex
forma capitulorum pacis ita actum est.Mouetur quia propter
vtilitatem publicam potest ciuitas res proprias priuatorum au
ferre.l.lucius.de euicti.⁊ rñdet ad alium text.de paro.idem tenet
Ludo.ro.in.l.sed si hac.§.liberos.in.iij.col.ff.de in ius voc.pro
ista limitatione adde bene facere illud qd tenet Bald.⁊ no.Ang.
⁊ Moder.in.l.conuentionum.s.de pac.vbi tenent:qd princeps
pro faciēdo pacem potest remittere iniurias ⁊ damna illata sub-
ditis:ita q in perpetuū non possent conqueri neq ciuiliter neq
criminaliter.⁊ dicit Ang.ita fecisse ciuitatem perusinā qñ pacem
cū ecclesia romana fecit.Idē tenet Ang.in.l.vēditor.§.si constat
ff.cōia predi.⁊ in.l.antiochensium.ff.de priui.credi.ad idem facit
qd volūt Ang.in.l.bene a zenone.C.de quadri.prescri.vbi tenēt
28 quod princeps †vel ciuitas pro pace habenda pōt res priuatorū
donare:intellige tñ semper sane quando pax non poterat aliter
commode haberi.secus qñ aliter possit haberi pax:qr tunc in ca-
pitulis pacis non pōt remittere iura priuatorum:iuxta glo.in.l.
venia.ibi Bar.⁊ Doc.C.de in ius voc.in.c.quāto.de iureiu.et in
c.in nostra.de iniur.⁊ ita in specie limitat ⁊ declarat Pet.de anc.
in cōmento.c.canonū statuta.in.vi.qd.⁊ in repe.regule peccat.de
reg.iur.in.vi.in.xxix.col.in ver.sed moueo vnā.q.⁊ in cōsi.clxij.
incip.viso diligēter tenore generalis restitutionis.⁊ in istis locis
dicit Pet.de anch.qd ita bis consuluit.Primo cū esset guerra
inter Florentinos ⁊ Ianuenses ⁊ pacem fecerūt.Secundo dum
29 esset guerra inter Florētinos ⁊ Senenses ⁊ fuit facta pax.†Ter-
tio ⁊ vltimo limita predictā conclu.Bar.⁊ Doct.vt procedat qñ
bona essent in aliū trāslata ex ɔctu.⁊ sic mediante principe.⁊ isto
casu non trahit ad bona sic alienata restitutio.ita proprie loquit
ista gl.secus si talia bona essent acqsita illi tertio absq facto prin
cipis ex sola deportatiōe vel banno:ita qd ius illius tertij traha
in mediatam causam ab ipsa condemnatione:tunc similiter resti
tutus recuperat illa bona:vt hic per Alexā.late.ita tenent Cyñ.i
Ang.⁊ Alex.⁊ in effectu Are.hic mouētur precipue pet duo iu-
ra per text.in.l.siue patronus.ff.de iurepa.vbi patronus restitu-
tus recuperat iuspatronatus.eo qr ipso facto amittit per depor
tationem et libertus acquirit ipso facto ius libertatis:quamuis
Imo.conetur rñdere ad illū text.sed non est opus referre.ad idē
tex.in.l.fi.C.de sen.pas.in prin.vbi pater restitutus recuperat pa
triā potestatē.eo qr ius existentie sui iuris ipso facto erat acquisi
tum filio absq alio actu pricipis.⁊ ad hoc addit Alex.quasdam
alīs autoritates.et vltra eum adde qd idem tz Pe.de ancha.i.c.
quamuis.in.ij.col.de rescript.in.vi.Abb.in cōsil.cxcij.inci.in.q.
30 heredum quondā dñi Petri.in.v.col.†Ex alia limitatiōe infer
tur in spē qd stante statuto qd bona homicide pro dimidia appli-
centur heredibus occisi.nonne vides quod bona acquirunt ter-
tio absq facto pncipis:certe si homicida sit restitutus recupera-
bit etiā illa bona pro dimidia applicata heredibus.idem tenent
Alex.⁊ Are.hic:cū aliqua limitatione.confirmat Aret.qd here-
des pro illa dimidia sunt loco fisci:ex quo eis immediate acqui-
rit propter delictum:vnde qua ratione recuperat bona existentia
penes fiscum:ea ratione debet recuperare illa bona que sunt pe-
nes illos tertios qui sunt loco fisci.⁊ referunt ita tenere Angel.in
l.pater filium.ff.de adoptio.Ista limitatio si est vera est fortis.tñ
credo qd sit dubia:nam in terminis dicti statuti contrarium ex-
presse tenet Bal.hic.in pe.col.in.iij.q.qr ius acquisitum illis he-
redibus non potest sine causa auferre.⁊ dicit qd ita alias fuit de-
terminatum Bononie per legatum.Et reperio qd ipse idē alex.
tenet ɔrium qd hic.in cōsi.cxc.in.ij.volu.incip.mature.in.ij.⁊.vi.
col.⁊ in cōsi.ccxvi.in.ij.vol.incipi.nec arguendi sumus.in.vi.col.
ad fi.⁊ seq.Not.predicta omnia qr sunt valde vtilia ⁊ quotidiana
ad practicam.Scdo Bar.inducit istā glo.ad aliam.q.not.fm eū
⁊ Alex.hic dicit qd est aurea ⁊ verū dicit qd est aurea:qr multum
lucratus

lucratus est de ista.q.qr pluries consuluit. Pro clara intelligentia ex dictis Bar. de tribus est vidēdum. Primo an legitimatio trahatur retro. Secundo an legitimatus auferat hereditatē venientibus ab intestato. Tertio an in legitimatione requiratur citatio eorum quorū interest: Istis tribus expeditis erit vtiliter expedita ista.q.et ista materia. Circa primum vtrum legitimatio trahatur retro vsqꝫ ad tempus natiuitatis: an vero consideretur vt ex nunc. Bar. nō multum clare decidit. facias duas cōclusiones.

31 † Prima conclusio est quod legitimatio trahit retro in his que sunt fauorabilia legitimato et nō preiudicāt alteri super aliquo iure iam formato et incōmutabili. ita procedat text. in. l. si. ff. de nata. rest. hic alleg. p Bar. iuncto eo qd legitimatio dicit que dā restitutio primis natalibus. §. illud vero enim. in aut. quib. mo. na. effi. leg. col. vi. Pro ista cōclusiōe adde bene facere duas cōclusiones. Primo facit illud qd tenet bar. in. l. ij. in prin. i. ij. q. prin. et in tertio requisito. j. de vulga. et pup. vcꝫ qꝫ si filius naturalis legimetur post mortem patris: quod tamen vꝫ substitutio pupillaris sibi facta a patre in testamento: eoqꝫ talis legitimatio ꝑm Bar. cum sic restitutio natalibus trahitur retro acsi semper

32 fuisset legitimus per. d. l. fin. ff. de nata. resti. † Scdo facit illud qd tenet Ang. et Jmo. in. l. si alienum. §. in extraneis. ff. de heredi. insti. vbi volunt quod si pater instituit simpliciter filium spuriū:

33 et postea facit eum legitimare se viuente† qd institutio conualescit et legitimatio trahitur tunc retro. ratio: quia viuente testatore nullus dicitur habere ius formatum et incommutabile in eius bonis. l. qui superstitis. ff. de acqui. hered. et idem tenet Bal. in. l.

34 certum. C. vnde leg. † Secunda conclusio est qd ad ea que sunt alteri preiudicialia et consequenter in iure iam quesito alteri legitimatio nō trahitur retro: de hoc habes tres bonos text. est in §. liceat. in aut. quib. mo. na. effi. leg. col. vi. q tex. in duobus locis istud aperte vult. Primo dū dicit post legitimationē suos de cetero et in potestate fieri et tex. dū dicit et hoc facto exinde filios &c. vbi tex. est clarus qd legitimatio habet effectum a tempore legitimationis in antea: ergo non trahitur retro. et illum text. ad hoc ibi ponderat Ang. ad idē est tex. in. §. illud. in fi. in aut. qui. mod. na. effi. sui. col. vij. ibi quo facto ex hoc filios cum gl. parua ibi. i. vbo ex hoc dicit: scꝫ tēpore quo sunt legitimati. ad idē tex. in. c. tanta. qui fil. sint legi. vbi tex. egregie probat qd etiā legitimatio que fit per subsequens matrimonium non trahitur retro. dicit enim ibi text. tanta est vis matrimonij: vt qui antea sunt geniti post cōtractum matrimonium legitimi habeantur. pondera: si habentur legitimi post contractum matrimonium: ergo apparet qn antea non: ergo non trahitur retro. ꝑm istos tres text. intelligitur text. qui videtur fortiter obstare in. §. reliqui. aut. qui. mo. na. effi. sui. col. vij. vbi dicit text. semel enim eos efficientes legitimos damus habere etiam successiones illas quas habent hi qui ab initio sunt legitimi: qr ille text. debet intelligi de cetero post legitimationem vt dicunt alij tres text. supra allegati.

35 † Istam conclusionem qd legitimatio[a] non trahatur retro in preiudicium iuris tertij tenet Bald. in. l. j. in fi. C. de iure annu. aur. et in quibusdam locis hic alleg. per Alex. pro ista cōclusione facit qd disputādo tenet Jo. an. in regula sine culpa. in mercurialibus. et sequuntur Ange. et plures Moder. vbi tenet. qd si filius naturalis[b] primo natus legitimaretur post natiuitatem secundi filij legitime nati: qd non preferetur in successione regni: stante consuetudine vel statuto qd primogenitus succedat i regno: qr si traheretur retro faceret preiudicium filio vltimo cuius est incommutabile. idem tenet Bal. et Sali. et Pau. in. l. quoties. vbi dixi. C. de reivendi. cū alijs concor. ibi traditis per Alex. et als traditas per Are. et vltra per eos alleg. adde illud qd tangit Bart. in. l. cum dotem. §. si. ff. solu. ma. vbi querit Bar. aliquis rex[c] tenebat cōcubinam ex qua suscepit filium: postea accipit vxorem ex qua natus est filius legitimus et naturalis: mortua illa vxore accepit concubinam in vxorem adeo qd filius primus legitimatus est nūquid ille legitimatus succedat in regno stante statuto predicto. Bart. ibi nihil determinat sed se remittit ad Jo. an. in regula sine culpa. in mercu. vbi late disputat et finaliter concludit qd legitimatus nō admittatur licet dicat se multum dubitare de hoc. et Pau. de ca. hic in pe. colum. dubitat: ego teneo qd legitimatus per subsequēs matrimonium non admittatur quia legitimatio: et per consequens matrimonium non trahitur retro in preiudicium filij legitimi et naturalis. text. est in. d. c. tanta in verbo post contractum matrimonium legitimi habentur. ergo non ante. et ita etiā tenet Bal. in. l. cam quā. in. x. col. C. de fideicō. Abb. in cōsi. lxxxv. inci. videtur primo dictā donationē. Redeūdo ad principalem cōclu. bar. adde qd quāuis Bar. clare non decidat an legitimatio trahatur retro: nō tamē in terminis nostris tenet qd in effectu non trahatur. motus alia consideratione: qr dato qd etiam verū esset qd legitimatio alias traheretur retro: tñ non pōt tollere ius quesitum alteri sicut fictio postliminij: que licet alias trahatur retro: tñ nō tollit ius quesitum prescriptione vel vsucaptione: in restitutione. istud expresse diceretur. iuxta no. per gl. in. l. j. ff. ex quib. cau. ma. no. istam rationē Bar. et licet alij non faciant mētionē: ergo confirmo notabilius et melius quā fecerit Bar. qr regula est qꝫ actus medius semper impedit fictionem retrotrahi: cū actus medius semper obuiet duobus extremis. glo. in. l. si indebitum. §. j. et ibi Bar. ff. rem. ra. ha. bal. in. l. si. C. ad mace. et in. l. si debitor. C. de distra. pig. facit bonus tex. in. c. si pro te. de rescrip. in. vj. ponit late Joā. an. in. c. sine culpa. in mercu. et per hec habes expeditam pri-

36 mam questionē Bar. an legitimatio trahat retro vel ne. † Circa scdam questionem an legitimatus auferat hereditatē venientibus ab intestato. ex dictis Bar. facias duas conclu. Prima est quod si esset legitimatus in vita patris: tunc non esset dubiū ꝑm bar. qd preiudicaret. Limita istam cōclu. Bar. quatuor not. modis. Primo limita vt ista cōclu. Bart. procedat in bonis patrimonialibus que possent per testatorem auferri alijs consanguineis. et sic eorum dispositio pendet ab eius libera voluntate: tunc faciendo legitimari filium preiudicat eis: secus esset in regno: vnde rex Francorum vel rex Aragonum qui non recognoscunt superiorem non possent facere legitimari filium naturalem per papam in preiudicium alterius cōsanguinei: cuius consuetudo defert regnum rege decedente sine filijs legitimis: qr dispositio regni nō penderet ab eius potestate. c. licet. de voto. ista fuit elegās decisio Jmo. et Geme. in. c. grandi. de sup. negli. prela. in. vj. quā refert et simpliciter sequitur Alex. hic. et in consi. xxv. incip. circa primum dubium quo queritur an per excōicationem. in. iij. col. in. j. volu. et in cōsi. lxvij. incip. cōsideratis his que in themate narrantur. in. vj. col. in co. volu. et in ꝯsi. xcv. incip. cōsideratis que in

37 themate narrantur. in. vj. col. in co. vol. † Secūdo limita istā conclu. Bar. qd lꝫ pater ipse potest facere legitimari in vita sua filiū in preiudiciū legitimorum: tñ ipse filius naturalis[d] viuente patre nō potest seipsum facere legitimari in preiudicium legitimorum: tex. est in. §. si quis igitur primo. in aut. q. mo. nat. effi. sui. col. vij. et Ang. in vltimo no. i spē ad hoc no. illū tex. Et ex hoc correlarie colligit optimū argumentū ex illo tex. qd comes palatinus qr hꝫ ab imperatore potestatem legitimandi filios naturales non posset legitimare tales naturales ad petitionem talium naturalium existentibꝰ legitimis: sed bene potest legitimare ad petitionē patris: qd no. valde. et facit qd dicam statim in vlt. fallē.

38 Tertio limita conclu. Bar. † ad hoc vt pater in vita possit facere legitimare filium naturalem est necesse[e] qd in tali legitimatione pater faciat mentionem expressam qd habet alios liberos: vel illis nō existētibus qd habet etiaꝫ agnatos sibi successuros: alias si hoc nō exprimeretur principi legitimati nō valeret talis legitimatio ad preiudiciū agnatorꝫ. ita firmat Jac. de bel. in. §. et qm. in aut. qui. mo. na. effi. sui col. vij. et no. d. Ant. de but. in. c. p venerabilē. post mediū. in. xxij. col. q filij sint legi. Pau. in cōsi. cccxi. incip. super eo solo. Alex. i. d. cōsi. xxv. in. v. col. in. j. vol. et in ꝯsil. lxvi. incip. consideratis his que in themate narrantur. in. x. colū. in eo. volu. Are. in consil. pe. incip. magnifici et excellentissimi domini. in pe. col. circa fi. licet Jo. an. in addi. Spe. in ti. de suc. ab intesta. §. j. in ver. item scias. videat requirere qd solum debeat fieri mentio de filijs. de agnatis nihil dicit: de quo pūgit aliqd Pau. hic. in pe. colū. et Alex. et ponit quasdam alias remissiones in pe.

39 col. † Quarto no. limita ꝑm Pau. hic. in fi. vbi tꝫ qd si pater habeat filios legitimos et naturales: qd ad eius instantiam et eo viuente: non poterit comes palatinus legitimare filium naturalē: dato qd sibi exponat qd hꝫ filios legitimos et naturales: eo quia nec ipse imperator non legitimaret ex ordinaria potestate. §. generaliter. in aut. quib. mo. natu. effi. sui. col. vij. lꝫ posse imperator de plenitudine potestatis faciēdo de illis mētionē sed comes palatinus hoc non potest: nisi de potestate sibi cōcessa esset expresse dictum: qd posset legitimare filijs legitimis et naturalibus extātibꝰ. adde qd idē precise consuluit ipsemet Pau. in ꝯsi. ccxx. icip. super eo qd primo loco. et licet Pau. nullam autoritatē adducat: adde qd idē in terminis tꝫ Bal. in. c. domino guerrā. in pe. col. in prin. in ti. hic finitur lex. et in. l. cū filiusfa. p illum tex. ff. de test. mi. et in. l. j. in. viij. col. et seq. C. de ser. et aqua. et in. c. si. i. ij. co. de trāsla. prela. Anto. de bu. in. c. per venerabilē. in. xx. col. et sequit Alex. in consilijs. s. allegatis. et in cōsi. lx. in. ij. volu. incip. visa legitima-

40 tione. in. viij. col. et seq. sic est expedita prima cōclu. Bar. † Secunda conclusio est qd legitimatus post mortem patris nō potest auferre bona illis qui ab intestato successerunt precipue p doc. glo. idem sequunt bal. et Ang. hic. p alijs cōcor. hic traditis p Alex. Intellige istam cōclusionem Bar. cum duabus limitationibus. Primo intellige: qn hereditas fuerat adita per venientes ab intestato: tūc eis acquisitū est ius incōmutabile: legitimatio nō pōt eis auferri: qr vt dictum est. in. j. q. legitimatio nō trahit retro in preiudiciū iuris iam quesiti. Tertio facit et scda ratio: qr per aditionem hereditatis fuit acquisitum dñium. l. cū heredes. in prin.

a Qd legitimatio. Adde Bal. i. l. ij. i. fi. C. si ge. i n frau. pat. Bal. i. l. j. in pe col. de in offi. dona.

b Si filius naturalis. adde Ant de but. in. c. tanta. q filij sint legi. ange. in dispu tatione inci piē. nobilis qdā genere.

c Aliquis rex. Adde diffuse per Car. Alex. i c. tāta. q filij sint legi.

d Filius naturalis. Ad de bal. i pri. C. Bal. in. l nā ita alius. ff. d do. ant. de but. i. c. p venerabilē q fil. sint le. Car. et Jo. d imol. in. c. nisi cū pdē. in. §. psone. de renūtia. Ab. in. c. cū olim. de re iudi. domi. in. c. grādi. de sup. neg. prala. lib. vi Ang. consi. xvij. inci. cōe hendesijs. Pe. de anc. cōsil. cccxvi. in cip. circa pmū dubiū.

e Est necesse. adde bal. in aut. pre terea. C. de natu. lib.

ff. de acquir. pos. sed dñium cũ sit de iur. gen. l. ex hoc iure. ff. de iu
sti. ⁊ iur. nõ põt tolli per principẽ nisi subsistẽte cã iusta. gl. ⁊ bar.
in. l. fi. C. si cõtra ius. cũ fi. ⁊ gl. in. l. fi. ff. de cõsti. prin. ⁊ glos. in. c. fi.
de cõsti. si aũt hereditas nõ dũ esset adita ꝑ veniẽtes ab intestato:
ideo est q̃ eis solum cõpetit ius adeũdi qḋ est de iure ciuili. l. ob-
uenire. ff. de verbo. sig. j. dist. c. ius quiritũ. sed que sunt de iure ci-
uili pnceps põt auferre sine causa. iuxta gl. et doc. in. d. l. fi. Ita tꝫ
Pau. hic in vlti. col. dicẽs se alias ita cõsulẽdo dixisse: lꝫ nõ repe
riat aliquem tangentẽ hic. ⁊ ita consuluit Pau. consi. ccxxv. inci.
super prĩo dubio videt̃ dicendũ qḋ legitimatio. lꝫ alij doc. nõ alle
gent. Item sequuntur Alexã. ⁊ Are. hic. sed vt ipsi dicunt istaꝫ
doc. ante Pau. tradidit bal. in multis locis hic traditis ꝑ Alex.
sed pretermissis autoritatibus: adde tu optimum tex. quẽ scribẽ
tes hic nõ allegant: vbi optime probat̃: quod si hereditas nõduꝫ
est adita quamuis sit delata: princeps indistincte resistẽdo: põt
auferre. tex. est optimus. in. l. j. §. filius qui mortẽ. ff. ad tertul. vbi
est tex. clarus: qḋ princeps restituendo simpliciter dãnatũ aufert
ius adeundi alteri delatum: quem tex. ibi pulchre allegat Bart.
in pulchra. q. in tractatu minoricarũ ĩ vlt. col. ⁊ sibi ascribit alibi
Are. faciẽs festũ de illo tex. in. l. ex facto. §. fi. in vlt. col. ff. de vulg.
⁊ pup. vbi dixi. ita etiã tꝫ bart. in. l. j. §. filius. in fi. ff. ad tertu. vbi
sit intelligit tradita hic. Pro ea parte facit ⁊ alia rõ: q̃ ius adeũ
di nõ dicitur esse in bonis nostris anteq̃ actualiter sequatur adi
tio. tex. est reputatus singu. in. l. pretia rerũ. post prin. ff. ad. l. fal.
quem tex. in isto prin. ⁊ in ista materia ad hoc no. ⁊ dicit not. esse
Bal. alibi. in. l. ij. ad fi. C. de iur. ⁊ fac. igno. Secũdo ⁊ fortius ⁊ no
tabilius limita conclusionem Bar. nõ habere locũ: etiam si here
ditas esset adita per agnatos: sed tñ per eos nondum est actuali
ter apprehẽsa possessio: poterit princeps sine cã per legitimatio
nem factaꝫ de filio naturali auferre illã hereditatẽ: quãuis ꝑ eos
adita: si non est secuta apprehẽsio possessionis. ita tꝫ Paul. in. l.
iij. ff. de testa et in. l. cum heredes. in prin. ff. de acqui. pos. ⁊ in. d.
consi. ccxxv. Motus egregie: quia propter aditionẽ hereditatis
factam animo aut verbis sine apprehensione possessionis: acqui
ritur dñium de iure ciuili. vt not. per glo. in. l. j. ff. de acqui. rerum
do. ⁊ probatur. in. d. l. cum heredes. in prin. ⁊ rõ rationis est. nam
dominium qḋ est de iuregentium requirit apprehensionem pos-
sessionis. §. per traditionem. instit. de rerũ diui. ⁊. l. traditionibus
C. de pac. ⁊ reperio qḋ istã decisionem sequitur cõsulendo Alex.
in consi. ij. incip. visis codicillis. in. xiij. col. Sed istam limitatio-
nem optime reprehẽdit Are. in. d. l. iij. in vlt. col. ff. de testa. mo-
41 tus † q̃ licet modi acquirendi dominium aliq̃ñ sint de iure ciuili
vt dicit gl. in. d. l. j. in prin. ff. de acqui. rerũ do. quã allegat Pau.
tamen ipsum dñium semp est de iuregentium ꝫm Bar. ⁊ doc. in
l. ex hoc iure. ff. de iusti. ⁊ iur. ⁊ in terminis dicit Bal. in. l. rescri-
pta. C. de preci. imper. offe. ⁊ in. l. j. ad fi. C. de in. aure. annulo. qḋ
dñium acquisitum per aditionẽ hereditatis est de iuregentium.
Sed ad ista facile est respondere ex verbis Pau. qḋ dominiũ est
de iuregentiũ: est verũ: si sit acquisitũ mediante apprehẽsiõe. vn
de scḋo ⁊ fortius cõtra Pau. arguit Are. in. d. l. iij. ⁊ dicit posito
quod illud dominiũ qḋ est acquisitum sine apprehẽsione posses-
sionis: ⁊ sic qḋ transfertur ipso iure sit dominium vtile non autẽ
directum: prout tenet gl. in. l. fi. in verbo in rẽ. C. de sacrosan. eccle.
facit tex. i. l. j. C. de dona. que sub modo. Itẽ posito qḋ dominiuꝫ
sit de iure ciuili ⁊ non de iuregentium: prout tꝫ Bal. in. d. l. ex hoc
iure in. vj. col. tñ adhuc nos habemus: qḋ dñium vtile nõ potest
sine causa auferri per rescriptũ principis: sicut nec dominiũ dire
ctum. ita singulariter no. Bar. in. l. ij. per illũ tex. in fi. C. de fun-
do patri. li. xi. sed ad istud fundamentum q̃ est pulchrum ego ve
ro respondeo sustinendo Paul. qḋ illud qḋ dicit Bart. qḋ sicut
dñium directum non potest sine causa auferri per rescriptũ prin
cipis. ita nec vtile dñium: illud procedit q̃ñ tale dominium vtile
est acquisitum mediante traditione vel apprehẽsione: ratio q̃ lꝫ
ipsum dñium vtile sit de iure ciuili quo ad nomen ⁊ ad formã vt
prediximus: tñ traditio vel apprehẽsio que ibi interuenit est actus iu
risgentium qui conseruat sibi effectus iurisgentiũ. ita est de men
te Bar. si bene inspexeris in extrauag. qui sint rebelles. in verbo
rebellando. in. v. col. in prin. sed in isto dominio ciuili nulla tradi
tio ⁊ apprehensio interuenit: ⁊ sic nullus actus iurisgentiuꝫ: vn
de cũ dñiũ vtile in se nõ sit de iuregentiũ sed de iure ciuili: nec in
teruenit apprehẽsio: certe princeps legitimando etiã sine aliqua
causa: põt auferre his qui solo animo adiuerunt. ita potes nota
biliter defendere decisionem Pau. hic cogitabis. tñ si vera est: est
42 magna limitatio ad decisionem Bar. † Ultimo adde ad predi-
ctam conclu. Bar. pro eius confirmatione: qḋ donatio facta per
carentem liberis nõ reuocat̃ per legitimationem filij naturalis:
sicut alias reuocaretur per natiuitatem veri filij iuxta. l. si vnq̃
de reuoca. donatio. C. rõ est. q̃ ex quo ꝑ donationẽ est ius acquisi
tum per donatarium: legitimatio subsequẽs nõ potest ei auferri.
ita tenet Bal. in. l. ij. circa fi. C. si quis in fraudem patro. ⁊ in. l. j. i

a ℭ Legiti-
matꝰ exclu-
dat. Adde
Ange. in. q.
ici. nobilis
q̃dã genere
Bar. in ꝯsi.
inci. viso in
strumento.
Pau. de cã
ꝯsi. ccxiij. in
cip. sup pũ-
cto isto. ideꝫ
Paul. cõsi.
cxxiij. inci.
videndũ est
Jo. ca. ꝯsi. j.
incip. q filij
sint le. Pe.
de anc. cõsi.
ccvj. icip. vr̃
prima facie.
idem Pe. ð
ancha. cõsil.
cclxxix. inci.
premittã ca
sus indubi-
tatus. idem
Pe. in. c. ca
nonum. de
cõstitu.

vlti. col. C. de inoffi. dona. Sali. in. l. si totas. C. de inoffi. donatio. ⁊
ita remanet expedita secunda qḋ Bar. ℭ Circa tertiam. q. ex di-
43 ctis Bar. facias tres conclusiones. ℭ † Prima conclusio est: ꝙ
q̃ñ pr̃ in vita facit filium legitimari nõ est necesse al os citari: idẽ
si pater in testamento ordinasset filium legitimari non est necessa
ria alterius citatio. adde qḋ idẽ tenet Bal. in. c. alber. de testib. in
rub. extra. de rescrip. in. j. col. ⁊ in. l. fi. C. qui res iudi. non no. do.
Abb. in consi. lxxv. incip. videtur primo dictam donationem. in
iij. col. Raph. cu. in cõsi. ccxvj. incip. reuerendus pater dñs eps.
ℭ Confirmatur ista cõclusio Bar. q̃ pater põt petere cõfirma-
tionem statuliberorũ nec est opus citare agnatos etiã si filij sint
incestuosi. ita dicit Bal. in. c. j. in vlt. col. de cõfirma. vtili vel inuti
li. allegat ad hoc tex. cum glo. in. l. qui in prouincia. §. j. ff. de ritu
nup. ⁊ dicit qḋ ille tex. est ad hoc solitarius ⁊ singu. Amplia istã
conclusionem Bar. quod etiã tunc nõ requiritur qḋ mater istius
filij naturalis consentiat tali legitimationi. ita ampliando Bar.
tenet Abb. in cõsi. lxxxvij. incip. q. que vertitur inter Julianum.
motus quia nullibi reperitur in iure matrem debere consentire le
gitimationi filij: sufficit enim qḋ pater in cuius ptãte transit con-
sentiat ⁊ similiter ipse legitimatus. §. illud. in aut. quib. mod. nat.
effi. sui. col. vij. hinc est qḋ mortua matre: põt pater facere filiũ le-
gitimari. limita istã cõclu. Bar. non ꝓcedere q̃ñ pater hꝫ filios le
gitimos ⁊ naturales. q̃ si in eius vita vult facere legitimari filiũ
naturalem requirit̃ de necessitate citatio filiorũ legitimorũ ⁊ natu
ralium: eo q̃ eis inuitis non põt pater filios spurios facere legi-
timari. ita ad lr̃am tenet not. Bal. in. l. nã ita diuus. in. j. col. circa
prin. ff. de adop. refert ⁊ simpliciter sequit̃ Alexã. in. l. ex facto. in
prin. in. x. col. in fi. ff. de de vulg. ⁊ pup. vbi refert illis diebus ita
de facto se consuluisse in ciuitate Florẽtie. nihil aliud alleg. no. q̃
44 est magna limitatio ad cõclusionẽ Bar. si est vera. ℭ † Scḋa cõ
clusio ex doctrina Bart. est: qḋ mortuo patre non põt naturalis
se legitimari facere in preiudicium eorũ quibus est ius quesitum
nisi illis citatis: qḋ fortius est illis cõsentientibus. l. pe. ff. de na. re
sti. no. diligenter istam cõclu. Bar. ⁊ adde qḋ idem no. Bar. in. l.
45 diuus. per illum tex. ff. de iure aure. annul. ℭ † Ex ista conclusio
ne Bar. no. infert ad practicam ꝙ cõis opi. que hꝫ: qḋ legitima-
a tus excludat[a] substitutũ: vt tenent cõiter Doct. in. l. generaliter.
§. cum aũt. C. de insti. ⁊ substi. certe illa cõis conclusio procedit: si
in tali legitimatione fuit citatus substitutus: alias secus. et ita in
terminis tenet Pet. de anch. in consi. ccccvj. incip. circa primum
quesitum fuit satis expediens. refert ⁊ sequitur do. Alex. in cõsi.
lxvj. incip. consideratis his que in themate narrantur. in primo
vol. Idem tenet reuerendus propositus sancti Ambrosij: ⁊ nũc
cp̃s Alexandrinus meritissimus. in. c. per venerabilem. §. quod
autem. in. xvj. col. qui filij sint legiti. mouentur per doc. Bar. tenẽ
do istud non ob. si in cõtratrium allegaretur illud qḋ vult Bart.
in. l. in diem. ff. de aqua plu. arcen. q̃ procedit q̃ñ iudiciũ princi-
paliter agitur in preiudicium heredis: tunc non est necesse citari
substitu. ita dicit ibi Bar. sed in casu nostro legitimatio principa
liter fit in preiudicium substituti merito substitutus debet citari
ex doctrina. Bart. hic. tu aũt in substitutis cõsidera q̃ si ex doc.
Bar. istud elicitur qḋ ad hoc vt legitimatus excludat substitutũ
sit necesse substitutũ fuisset citatũ in legitimatiõe: certe debes ad
uertere qḋ Bar. hic expresse vult qḋ nõ solum requirat̃ citatio lꝫ
etiam requiratur cõsensus eius. si ergo requireret̃ nõ solum cita-
tio sed etiã cõsensus substituti ad hoc vt legitimatio valeret: cer-
te interueniente cõsensu substituti res nõ haberet dubiũ quin le-
gitimatus excluderet substitutũ. ⁊ sic esset sine dubitatiõe ille ar-
ticulus an legitimatus excludat substitutũ si deberet interueni-
re cõsensus substituti. ⁊ tñ articulus ille est difficilis ⁊ disputabi-
lis: prout tangit̃. in. l. generaliter. §. cum aũt. C. de insti. ⁊ substitu.
46 ℭ † Tertia cõclusio Bar. est qḋ princeps si vult põt legitimare
post mortẽ patris filium naturalem non requisitis his de quorũ
preiudicio agit̃ per text. in. l. ij. ad fin. de nata. rest. Not. istam ter-
tiã conclusionẽ Bar. adde qḋ idẽ tenet Bal. in. l. nã ita diuus. i. j.
col. j. de adop. ⁊ in. l. ij. in. viij. col. C. de ser. ⁊ aqua. ⁊ in. l. fi. C. qbꝰ
res iudi. nõ noc. idẽ tenet do. Anto. de but. in. d. c. ꝑ venerabilẽ.
in. xxvj. col. in ver. requirit̃ scḋo ꝫm aliquos. idẽ tenet. d. Abb. i. c.
cum olim. in. v. col. ad fi. ⁊ seq. de re iu. vbi refert se ita cõsuluisse et
ita cõsuluit in consi. lxxvj. incip. videt̃ primo dictã donationem
47 in. vj. col. ad fi. † mouetur Abb. vltra Bar. q̃ priuilegiũ princi-
pis nõ est actus iudicialis. ideo non requiritur in eo citatio par-
tis. alleg. Inno. in. c. nisi cum pridẽ. de renuntia.

Adde Qḋ ante eũ fuit rõ bal. in istis terminis. in. l. fin. C.
quibꝰ res iud. nõ noc. vbi dicit bal. qḋ est in ptãte
principis concedere priuilegia nemine citato sicut in qualibet. l.
quã põt solus cõcedere. l. fi. C. de. ll. sed ista rõ abbatis nõ est vera
vt statim. j. dicã. istã ꝯclusionẽ bar. sequit̃ alio fundamẽto Pau.
cõsi. ccxxv. inci. sup primo dubio vr̃ dicẽdum ꝙ legitimatio ⁊c.
vbi mouet̃ tali fundamẽto. nam posito qḋ agnati comparuissent
non potuissent

non potuissent volūtati princip. obuiare: vnde non oportet c tari illū quo inuito actus pōt expediri.l.ij.§.illud.ff.de fideicō.
48 lib.et in regula qd pōt inuitis.†Tu aūt aduerte qd lz ista cōclu∕sio Bar.sit cōiter approbata:ego tñ multum dubito:et in cōtra rium pondero facere:qr nō vz sententia etiā principis lata par∕te non citata.tex.est in.l.fi.in verbo cognitionaliter et ibi doc.qui eam valde notāt C.de legi.et tex.in.c.j.de cā pos.et proprie.et tex.i cle.pastoralis.de re iudi.qr citatio fit ad finem defensiōis.defen∕
a sio autem[a] est de iure naturali gentiū et diuino.ideo nō pōt etiā per principem omitti.d.cle.pastoralis.nisi princeps vellet pce∕dere de plenitudine potestatis supreme secundū cano.in.c.in no stra.de procu.Secūdo facit qr quando princeps concedit priui∕legium in his que requirunt cause cognitionem vel in his q̄ par tem ledunt debet de necessitate pars citari.ita egregie no Bart. in.l.ij.in secundo no.C.de tempo.appel.allegat ad hoc duo iura l.nam ita diuus.ff.de adop.et text.in.l.ij.de nata.rest.et p hoc ap∕paret qd falsum est fundamentum do.Abb.in.d.c.cum olim.vbi dicit qd in concessione priuilegij:qr nō est actus iudicialis.quia non requirtur citatio patris.istud est falsum et contrarium not. Bar.in.d.l.ij.et in contrarium facit tex.in.d.l.nā ita diuus.s. de adop.nec ob.autoritas Inno.in.c.nisi cū pridē.de renun.alle.p Ab.qr Imo.ibi loquitur in gratia que fit in.preiudicium iuris positiui qd princeps bene potest tollere sine aliqua causa:nō ob. tex.in quo se fundat Bar.hic.et i.d.l.ij.in fi.de nat.resti.dum di∕cit ibi iurisconsultus qd imperator non solet de facili concedere patrono nō consentiente etc.nam fm Bar.ille tex.innuit q prin ceps si vellet bene posset:nam pro certo illa verba de facili nō so lum non significant illud qd dicit Bar.sed impoītāt qd talis cō cessio alteri preiudicialis posset fieri causa legitima et nō aliter.et sic nō de facili.et ita intelligit istū tex.alibi gl.no.in.l.antepe.i gl. magna.in fi.ff.ex quib.cau.ma.Bal.in.l.rescripta.C.de preci.im pera.offer.et are.hic.non ob.fundamētum Pau.in consil.cccxxv. qd agnati si fuissent citati non potuissent voluntati principis ob uiare fateor hoc.et dum subdit qd non est necesse citari illum quo inuito pōt actum expedire:rñdeo qd licet illi agnati non potuis∕sent obuiare voluntati principis:tñ si fuissent presentes potuis∕sent inducere principem in eorum sententiā:vt in simili dicit tex. in.l.si.in tres.ff.de arbi.et sic per ista posset teneri contraria cōclu sio Bar.tamen postq̄ omnes cū ea transeunt non esset tutum ab ea recedere et de plenitudine potestatis res plene pcederet.et sic habes pulchro ordine et certo expeditā totā istā materiā. Extra
49 gl.†vltimo no.Bar.ex his que dicta sunt.s.vnum casum in quo pōt fieri substitutio pupillaris pupillo pterito.☙Adde qd idē tenet Bar.in.l.ij.in pn.in.v.col.in septimo regsito.j.de vul.et pu. et ibi gloriat Bar.et dicit qd est suus nouus casus:sed nō debuit sibi ascribere:qr ante eum posuit Ray.in contractu substi.i mate ria pupillaris substitutionis.et sequit Albe.de rosa.in repe.rub. de vulga.et pup.in materia pupil.substi.refert etiam Ang.et seq tur allegans Bar.hic.et ante eū Ray.in loco prealleg.ita Ang. in consi.xli.incip.reperitur inter liberos.in.j.col.ante mediū.lz do.Alex.dicat qd audiuit allegari illud consilium Ang.sed non reperit aliquid dicere.idē sequitur Imo.et cōiter Moder.hic.et Pau.in.l.j.§.fi.ff.de vulga.pupil.quamuis contrarium teneat ipsemet Ang.hic.et in.d.l.j.§.fi.j.de vulga.et pup.per tex.in.l.ij.i prin.in verbo nepotibus.ff.de vulg.et pupil.ad quem tex.respō deas:vt per Alex.hic.et per ista cū laude dei est vtiliter expedit[9] iste.§.precedens.

1 ☙Prouisio galli facta de nepote nasciturо post mortē sui pa tris extēditur ad casum quo nascitur vere eo viuo sed fingit natus eo mortuo.
2 Numerus pluralis ponitur pro singulari.
3 Licet.ll.loquant in plurali et dicant precedētib[9] indicijs tamē suf ficit vnum indicium.
4 Appellatio.que dz interponi corā honestis psonis nō habendo copiā iudicis:sufficit si interponat corā vno adbitis testibus.
5 Pluralitas de proprio significatu nō verificatur in vno.
6 Pluralitas de proprio significatu nō verificatur in vno.
7 Reipub.interest ne testamenta rūpantur aut reddant inualida.
8 L.velleia habet duo capita.
9 Legitimus et naturalis nepos natus ex patre spurio: an possit heres institui ab auo.
10 Institutio nepotis legiti.et natu.ex filio spurio vz in dubio quā do nō apparet cuius contēplatione sit facta.
11 Institutio nepotis ex filio spurio non valet qñ extarent alij filij legitimi et naturales.
12 Nepos legitimus et naturalis ex filio incestuoso non pōt institui.
13 Si auus simpliciter instituat nepotē ex filio spurio nec aliter di∕xit qd nihil ad filiū pertineat quid erit de vsufructu.
14 Omnia que acquirunt nepoti ab auo dicunt esse aduentitia.
15 Si ex forma statuti sit prohibitū cōtrahere cū bannito sub certa pena si contrari cū filio vel seruo exbāniti ita qd querat bannito non puniat qr inspiciendū est cum quo contraho.
16 Statutum puniens certa pena loquentē cū bannito hz locum in mittente nuntiū vel epistolam.

Quid si is.

In isto.§.ponitur noua reprehensio con∕tra gallum circa casus.hoc dicit lz Bart. non summet.Prouisio galli facta in casu quo filius moriatur vi uo testatore extenditur per sceuolam ad causum quo vere morit testatore mortuo sz fingitur mortuus viuo testatore:vt est in filio mortuo in captiuitate qui per fictionē.l.cor.fingitur mortuus in
1 ciuitate preambula hora anteq̄ caperetur.†Itē promissio galli facta de nepote nascituro post mortē sui patris extenditur ad ca sum quo nascitur vere eo viuo:sed fingitur natus eo mortuo.h.d. nitide et clare iste.§.☙Diuiditur i quatuor partes principales. In prima ponitur vna suppletio sceuole in persona filij. In se∕cunda ponitur alia suppletio in psona nepotis.In tertia respon detur tacite obiectioni.In quarta ponitur ratio decisionis.secū∕da ibi:vel etiam ad huc illis viuis.tertia ibi:nam hic casus ad.l. vellei.quarta et vltima ibi.melius ergo est. Pondera in primis tex.ibi ad huc illis viuis:nam iste tex.videt sibi contrariari dum immediate subdit post mortē aui:nā si auus erat mortuus ergo illa pluralitas non potest dari glo.ij.vbi dicitur laborat et finali ter concludit qd illa pluralitas illis viuis exponatur illo viuo.s.
2 filio.☙†No.ergo ex isto tex.fm bal.et Moder.qd numerus plu
b ralis[b] ponit pro singulari.facit.l.ij.§.exactis regibus.ff.de orig. iur.l.diuus.in fi.ff.de peti.heredi.vnde facit iste tex.fm Bal.hic. circa fi.et Mod.ad statutum puniens certa pena producētes fal∕sos testes qd habebit locum etiā in producente vnum falsum te∕stem qd videtur not.qd cum sit materia penalis et odiosa.et sic in materia penali numerus pluralis verificatur in vno. Adde qd idem not.Barto.in.§.sed si vnus.in.l.ij.vbi est optimus text.de hoc.ff.vi bono.rapto.no.bar.in.l.ij.§.negotia.per illū text.ff.de neg.gest.et Bar.in.l.j.in prin.p illum tex.vbi etiā Bar.ff.de pro cur.Idē no.Bal.et Ang.in.l.diuus.§.diuus.per text.cum glo. ff.de peti.here.Cy.in.l.j.C.vti pos.Ange.in.l.j.§.pretor.ff.de ne. gest.Albe.de rosa.in.ij.parte statutorū.in.q.xxvj.Idem tz Bal. in.c.mandatum.in.ij.col.de rescrip.do.Ant.de but.in repe.c. fi. in.lix.col.de consue.Pet.de anch.et Imo.in.c.relatum scdo de
3 testamentis.et istud cōiter tenet.Pro ista cōclusione.☙†Adde tu in primis bene facere illud qd no.Bar.in.l.si qs alicui.p illū tex.cum gl.C.ad.l.iul.maiestatis.vbi no.Barto.lz omnes ille.ll. loquantur in plurali:et dicant precedentibus indicijs:tñ sufficit vnum indicium.et pōdera qr etiā ibi est materia penalis.☙Se∕cundo adde illud qd tenet Bal.in.c.mādatū.in.ij.col.de rescrip. et Archi.in.c.quamuis primo.de preben.in.vj.vbi tenet q si pa pa rescribat alicui prouideri de beneficio cum clausula si.p alijs non rescripserit etiā si pro vno solo scripsit adimpleta est illa plu ralitas propter conceptionem literarum.☙Tertio adde qd no. Bal.in.l.j.per illum tex.C.de condi.inser.vbi aliqua dicit ad p∕positū presertim stante statuto qd existētibus masculis nō succe dat filia:certe si existat vnus solus masculus ille excludit sororē quāuis statutum i plurali loquat.☙Quarto facit qr si testator dicat si decesserit cū liberis sufficit si decedat cum vno.glo.et ibi
4 Bartol.in.l.ex facto.§.j.cum cōcor.ff.ad treb.☙†Quinto facit illud quod tenet Spe.in ti.de primo et secūdo decreto.§.iam de effectu.ver.sed nunquid sufficeret.et do.Abb.in.c.pastoralis.§.j. in vltimis verbis.de offi.ordi. appellatio debet interponi corā honestis personis quando non potest haberi copia iudicis suffi cit si interponatur coram vno adhibitis testibus.allegat Spec. bonū text.in.l.vt perfectius.C.de annali exceptio.vbi text.dicit de solennitate tabellionum debet protestari.et tamen ibi intelli∕gitur tabellionum.idest tabellionis.facit tex.in.c.vt circa.de ele. in.vj.Sexto facit illud quod tenet do.Cardi.in consil.clv.incip. in societate.vbi tenet subscriptio mercatorū qua dicebat titius et socij non redditur falsa quamuis titius habuerit vnum socium tantum.

Adde Quod istud videtur q si contra.l.non est sine libe∕ris.ff.de verb.sig.vbi verificatur in vno et cōtra.l. in vsuris co.ti.vbi singularis numerus capit pro plurali et illo titulo tractatur de significatione verborum.et.ll.debent intelligi
5 et.l.imperator.ff.de in diem adiec.☙†Sz tu subtilis cōsidera ad predicta:nā quia pluralitas de proprio significatu non verificat in vno.tex.est in.l.fi.ff.ad treb.glo.in.l.meuius.§.cū q.ff.de le.ij. Joan.an.in additionibus Spe.in ti.de testa.§.in primis.i addi tione magna que incip.huic.q.in.iij.q.Bald.in.l.qui quartam. §.fina.et in.l.qui filiabus.in prin.ff.de lega.j.Bal.in.l.j.in prima oppo.C.de condi.inser.Pau.in consi.xiij.inci.visis et cōsidera∕tis his que.s.narrantur.in.ij.colū.de proprio ergo significatu pluralitas non verificatur in vno.☙Hinc infert in specie et pri mo quod si pmitto tibi soluere in illis terminis quos titius de∕clarabit:intelligit qd nō possit declarare in vno termino.ita no∕

a ☙Defensio autē. Adde Bal.in.c.j.i pn.d rescru. Abb.in.c.i causis.de re indi.Abb.i c.cū iter.de exceptioni∕bus.

b ☙Numer[9] pluralis.ad de.l.vbi nu∕merus.ff.de testib.

tat Barto.in.l.iij.in prin.in tertio no.per illũ tex.j.de annu.leg.
¶ Hinc ⁊ secũdo infertur qd̃ si testator mandat bona sua distri-
bui inter pauperes eligẽdos per talem quod ille non põt vnum
pauperem eligere ei omnia dare.ita not.Bar.in.l.j.per illũ text.
ff.de optio.lega.licet aliqui in hoc vltimo tenuerint contrarium
vt hic p Alex.ad quem in hoc te remitto.Hinc et tertio infertur
qd̃ si statutum disponat qd̃ si aliquis accesserit ad domũ alterius
cum hominibus armatis puniatur certa pena:non habet locum
tale statutum si quis accesserit cum vno homine armato ita tenet
fui.Bal.in.l.iubemus.§.si autẽ per illũ tex.C.ad treb.verũ quia
ad illud vltimum de directo videtur obstare tex.qui videt̃ quasi
loqui in istis terminis.in.d.l.ij.§.sed si vnus.ff.vi bo.rap.ideo ad
illum tex.respondet vt per Alexã.hic ad quem te etiam remitto
6 †Quid ergo tenendũ vltra predicta quod pluralitas de sua p-
pria significatione non possit verificari in vno:et sic in singulari
firmat Bal.hic in vltimis verbis.vbi ad hoc allegat text.in.l.iu
lius phebus.ff.ad treb.¶ Pro cõcordia predictorum cõclude qd̃
regulariter pluralis locutio non verificatur in vno:⁊ sic in singu
lari vt in iuribus vltimo loco allegatis:nisi identitas eiusdem ef
fectus ⁊ rationis aliud inducat:ita procedunt iura.s̃. primo lo-
co allegata.Itẽ nisi gratia contrarietatis vel absurdi sensus plu
ralitas resoluatur in singulare prout proprie loquitur iste text.
secundum communem intellectum cum alijs similibus.s̃.allega
tis.verũ quia cõmunis expositio gl.⁊ doc.nimis violat literã isti
us tex.exponere put exponit: q2 facile erat iurisconsulto expo-
7 nere viuo illo:ideo dic vt statim dicam in gl.¶ †Secundo not.
ex text.in verbo vt in huiusmodi vtilitatem: qd̃ reipublice inter-
est ne testamenta rumpãtur aut reddãtur inualida qd̃ alibi non
est in iure:ita expresse probatur ꝺm Bal.⁊ Moder.hic.facit tex.
in.l.vel necare.ff.quemad.testa.aperiã.hinc est quod in dubio iu
dicandũ est pro testamẽto.l.si patris.C.de inoffi.testa.Hinc etiã
est:qd̃ in dubio presumitur testamẽtum valere ⁊ esse solenne.tex.
est in.l.si post diuisionem.⁊ ibi gl.bar.in fi.ad hoc n o.C.de iur.⁊
fac.igno.¶ Glo.in verbo deinde.quia alie glo.vbi dicit Bart.
tendunt ad declarationem litere.ista glos.timore contrarij quod
nunc format ponit tres expositiões.⁊ sic tres intellectus ad tex.
et cõsequenter diuiditur in tres partes.Secunda ibi:vel secũdo
sic.Tertia ibi tertij dicunt:dixi qd̃ ista gl.timore huius cõtrarij
ponit tres expositiones ad text.¶ Tu aduerte qd̃ istud contra-
rium potest dupliciter induci ꝺm Barto.inquantum text. dicit
qd̃ iste casus ad.l.velleiã nõ pertinet contra quando nascitur ne
pos viuis vtrisq3 vt dicit litera isto casu prouidet.l.vel.§.nũc de
l.j.eadem.l.ergo male dicit text.hoc primo.potest et secundo mo
do induci:nam vt dixi in notalibus text. videtur sibimet contra
rius dum dicit illis viuis immediate subdit post mortem aui ⁊c.
vt dixi in primo nota.timore contrarij.glos.ponit tres intellec-
tus ad hunc text.vt dixi facta est ista gloss.Alie gloss. preceden-
tes nihil habent per Barto.verum quia ista glo.multum intri-
cata ponit quid velit dicere:ego in primis declarabo dicit gloss.
nam illa verba illis viuis possunt dupliciter intelligi illis viuis
sc3 auo ⁊ patre.⁊ isto modo dicit glo.qd̃ illi ablatiui illis viuis re
feruntur ad verbum nascetur illis viuis.s3 auo ⁊ patre. vel secũ
do illa verba illis viuis possunt intelligi auo et nepote.⁊ tũc re-
feruntur ad verbum decedat ⁊ erit sensus:si filius igitur in capti
uitate decedat viuis illis hoc est viuo auo et nepote ⁊c. vel dicit
glos.qd̃ illa pluralis locutio viuis illis resoluitur in singularita-
te:sc3 viuo patre.¶ In ea.glos.in fi.Barto.⁊ communiter doc.
tenent tertiã expositionem gl.vt numerus pluralis ponitur quo
singulari.⁊ licet glo.vltima circa fin.videatur tenere duas prece
dentes expositiones: tamẽ Dy.⁊ communiter doc.reprehendũt
illas duas primas expositiones:quia secũdum eas istum casum
protulerunt ad.l.velleiã.§.nũc de.l.velleia.j.ea.l.cuius contrariũ
dicit expresse iste text.vt hic per Bar. ¶ Tu aũt aduerte qd̃ ista
communis expositio Bart.⁊ doc.qd̃ illa verba pluralis numeri
viuis illis exponantur idest viuo filio nimis violat literam:quia
facile erat iurisconsulto dicere in singulari viuo auo:vnde nõ te-
neo istam expositionem nec istum intellectum.¶ Secũdo aduer
te quod prima expositio huius gl.intelligit istum tex.viuis illis
sc3 auo ⁊ patre.Secũda vero expositio glos.intelligit viuis illis
sc3 auo et nepote.¶ Adde qd̃ alia melior expositio vt intelliga
tur tex.viuis illis sc3 filio ⁊ nepote:prout intelligunt Bal.Imo.
et Ludo.hic.nam aduerte qd̃ iste tex.loquitur de nepote dum di-
cit tunc deinde nepos:deinde loquitur etiam de pronepote dum
subiungitur vel etiam adhuc illis viuis:sc3 filio et nepote:nã ad
uertendum est qd̃ scecuola semper locutus est non solum de nepo
te sed etiam de pronepote in.§.idem credendum.⁊ in.§.⁊ quid si
tantum:consequenter etiam in isto.§.qui venit cõtinuatiue. ⁊ sic
subiungit litera vel etiam viuis illis.scil3 quando filius ⁊ nepos
essent in captiuitate. ⁊ iste videtur planior intellectus q optime
declarat̃ ex precedentibus.§.§.posses etiam defendere duas pri
mas expositiones gl.nostre.et respondere ad fundamentũ Bar.
et doc.per quod impugnant glos.dum dicunt qd̃ casus pertinẽt
ad.l.velle.cuius contrarium expresse dicit text.nam potest defen
dendo glos.dicere quod nõ est verum qd̃ isti casus pertineant ad
8 l.velle.†nam velle.habet duo capita vt dicit text.in.§.nunc de.l.
velle.j.eadem.l.In.ij.capite prouidet.l.velle.de nepote nato tẽ-
pore testamenti.et iste non est casus noster.nec ad propositum no
strum.in primo capite prouidet de nepote nato viuente auo quã
do nepos nascitur suus vel q2 tempore testamẽti filius erat mor
tuus vel si erat viuus tpe testamenti erat tñ mortuus ante nati-
uitatem nepotis.in casu aũt tex.nostri nascitur nepos viuẽte filio
et sic iste casus non pertinet ad.l.velle.et licet mortuo postea filio
apud hostes nepos fingatur natus viuo filio:tamen istud est per
fictionem ⁊.l.velle.loquebatur in casu vero.s.mortuo filio vere ⁊
naturaliter quando natus est posthumus licet ex sententia pos-
set dici ⁊ comprehẽdi ex.l.velle.vt dicit postea litera.⁊ ita etiã in
effectu tenet ⁊ declarat Ioã.de imo.⁊ bene ⁊ tene quã vis exposi
tionem dummodo text.stet in plurali viuis illis ⁊c.vt dicit litera
Extra gl.Di.nq.argumentũ de nepote ex filio spurio ⁊ plus nõ
9 dicit vt hic per Bart.†In isto nota.passu nunquid legitimus ⁊
naturalis nepos natus ex patre spurio possit heres institui ab
auo.ex dictis Barto.facias duas conclusiões.Prima qd̃ talis
legitimus nepos natus ex filio spurio põt istitui ab auo: qñ est
certum qd̃ non instituitur comtemplatione filij:puta q2 auus ex-
presse disponat qd̃ nihil acquirat patri.⁊ in ista prima conclusio
ne non est dubitandum qd̃ talis institutio valet ⁊ tenet. ⁊ quãuis
Bart.conetur probare sex medijs:tamen quatuor prima funda
menta Bar.loquuntur in istis terminis quando sumus in casu
certo.imo proprie loquitur quãdo sumus in casu dubio.et sic qñ
nõ apparet quid sit actum:sed potes subtiliter dicere qd̃ ista fun
damẽta fortius stringunt pro Bar.q2 si in casu dubio ista funda
menta probãt institutionem nepotis valere:fortius ergo proba
bunt quãdo essemus in casu certo:istam credo fuisse intentionem
10 Bart.Secunda conclusio est †quod etiam in casu dubio quãdo
non apparet cuius contemplatione instituitur talis nepos : ad-
huc in casu dubio talis institutio nepotis valet et tenet. probat
Bar.dupliciter.Primo ex regula.l.merito.qd̃ nemo presumit̃
esse in culpa nec delinquere.ff.pro socio.Secundo probat p.l.si.
in prin.ff.de his quibus vt indignus.sed ille tex.nõ videtur mul-
tum stringere:nam text.ibi dicit per hoc qd̃ gener faciat institui
socerum sola coniunctio personarum non arguit esse in fraudem
factum:sed aduerte quod vbi non est talis cõiunctio qua mediã
te non acquiratur illi qui adhibet prout est in casu nostro : quia
nepos cum sit in potestate patris sui quamuis spurij acquireret
sibi.istam opi.Bar.tenet Imo.et communiter scribentes hic. et
Barto.in.l.si.in.ij.col.ff.de his quib.vt indig.cum alijs ꝯcordã.
hic additis per Alex.pro ista cõclusione.facit bene tex.presertim
in ratione sui.in.l.fin.C.de naturali.lib.vbi dicit tex.quia vitium
paternũ refrenãdum est.ista ratio vitij paterni cessat in auo qui
nihil vitij committit. ⁊ ibi glo.⁊ Bal.tenent istam partem.Con
trarium tenet Rof.et Spe.relati per Barto.⁊ Ray.⁊ Bal.i.§.
quidam recte.s̃.ea.l.et Ange.hic.⁊ in.§.fi. in aut.quibus modis
natura.effi.sui.mouentur precipue per.l.queritur.ff.de bo.lib.al
legatã per Bar.nam cum iste nepos legitimus ⁊ naturalis esset
in potestate patris spurij sibi acquireret : ergo vitium patris de
bet nepoti nocere prout Bar.in.quarto fundamento dicit se ad
hoc fundamẽtum multipliciter respondere.Primo qd̃ procede
ret attento iure ffo2ũ.hodie secus esset cum filius nõ acquirat pa
tri nisi vsumfru.l.cũ oportet.in prin.C.de bo.que lib.scdo ⁊ forti9
etiã i istis nõ acquireret patri spurio nisi vsumfr. vt dicit ⁊ tenet
Bar.j.i vlt.q.vbi dicet̃.subdit Alex.qd̃ cõtra cõem opi. fortiter
stringit tex.in.§.fi.in aut.quibus modis natu.effi.sui.in verbo a
parẽtib9.colũ.vij. cũ appellatiõe parẽtũ veniat etiã auus ⁊ pro-
auus.l.ꝯcũq3 parentes.ff. de in ius vocã.¶ Addo qd̃ illũ tex.cõ
tra Bar.aliter inducit Bal.in.§.quidam recte.s̃.ea.l.ponderan
do tex.dum dicit oẽs qui cõplexibus dãnatis processerint põde
ra illud verbum processerint qd̃ videtur extendi ad oẽs descendẽ
tes ex filio spurio:ergo etiã ad nepotes:sed ipsemet bald. rñ. qd̃
generalitas illius verbi processerit restringitur per dictionẽ ex.
que regulariter causam immediatam importat.l.j.C.si ser. exte-
ro.l.non dubium.et ibi bar.C.de.ll.⁊ ita etiã respondet Alex.ad
ponderationem suam qd̃ dictio ex:ibi denotat causam immedia
tam.Sed tu aduerte qd̃ dictio ex:non excludit quin cõprehẽdã
tur nepotes etiã si quis faciat mẽtionẽ de filijs ex se natis nõ ob
stante dictiõe ex:veniũt nepotes.ita bart.tenet in.l.liberorũ.i pe.
col.ff.de verb.sig.per tex.in.l.lucius.ff.de here.insti. bal.in.c.j.§.
filia vero.in fi.de succes.feu.Pau.⁊ Moder.in.§.instituens.j.ea
dem.l.nisi dicas quod bart.ibi loquitur in terminis diuersis.lo-
quitur enim in materia fauorabili quando agitur de admitten-
do nepotes : puta quia testator instituit filios ex se natos dicit
quod

ꝙ cōprehendunt etiam nepotes:nos loquimur in materia odio
sa:ꝛ odium irrationabile est ꝙ nepos excludatur ex delicto alte-
ri⁹ scꝫ pr̄is.l.qsqs.C.ad.l.iuliā maie.pōt ꝛ alio mō r̄nderi ad text.
d.§.fin.in auc.quibus modis natura.effi.sui.fm vtrāq; inductio
nem.ꝛ Alex.ꝛ Bal.ꝙ ille tex.nihil facit eo quia loquitur in filijs
spurijs tantum:non autem in nepotibus qui essent legitimi.ꝛ na
turales nati ex illo spurio:istud clare apparet in tex.ibi qui dicit
ꝙ non sunt tales nominandi filij nec alendi:sed nepos legitim⁹
quāuis natus ex patre spurio non est talis:quia est nominand⁹
fili⁹ ꝛ a patre suo alendus.l.si quis a liberis.§.si vel parens.ff.de
libe.agno.ergo clare apparet qđ iste tex.non loquitur de nepoti
bus legitimis natis ex filio spurio.Tene ergo conclusionem bar-
to.que est vera ꝛ cōmunis:ꝛ adde ꝙ eam late tenet Alex.in consi.
lxxiiij.in.ij.volu.incip.circa primum dubium.Pro ista cōclusio
ne Barto.ꝛ communi adde bene facere illud qđ per fundamēta
Bar.decidit no.do.Anto.de but.in cōsi.xxix.incip.viso pūcto ꝛ
quesito.in secūdo dubio:vbi singulariter cōcludit:ꝙ nepotes le
gitimi ꝛ naturales nati ex matre illegitima vel spuria:tamen nō
excludūtur a iurepatronatus ecclesie:dato qđ illud ius patrona-
tus deferatur ex persona aui materni:mouetur ex sex fundamen
tis Bart.hic.ꝛ presertim per.d.l.fi.C.de natu.li.ꝛ quia odio ma
tris non debent filij legitimi grauari ꝛc.sicut in filio orthodoxi.
11 ¶ Limita cōmunem cōclusionē duobus modis. Primo vt nō
procedat quādo extarēt alij filij legitimi ꝛ naturales:isto casu ta
lis nat⁹ ex patre spurio nō posset institui:ita ꝓbat tex.in.l.fi.C.d
naturalib⁹ libe.firmāt Imo.ꝛ cōiter Moder.hic cū cōcor.tradi
tis per Alexā.idē tenet Imo.in.l.ex facto.§.si quis rogatus.in
x.col.ff.ad trebel.ꝛ multū late Alex.quem omnino videas ad hāc
limitationeꝫ quia plene prosequitur in.d.cōsi.lxxiiij.incip.circa
primum dubiuꝫ.ꝛ ibidem Alex.multa alia allegat que nō refert
hic:ꝛ ibi habes multas alias autoritates ad istam limitationem
12 per eum notatas ¶ † Secundo no.limita istam secūdam cōclu-
sioneꝫ nō procedere quādo esset nepos legitimus ꝛ naturalis na
tus ex filio incestuoso ille nō posset ab auo institui:ita singulari-
ter tenet Bal.in.l.si quis incesti:per illum tex.C.de incest.nup.ꝛ
multum exclamat Alex.hic dicēs esse tenēdum mēti quia non
meminit ab alio tactum:alij nihil tāgūt de hoc.Ego autē ꝙuis
nō reperiam tactum valde dubito de hoc limitatione:ꝛ in cōtra
rium pōdero text.in autētico ex complexu.eo.ti.C.de incest.nup.
dum tex.ibi dicit:ꝙ nati ex complexu incestuoso vel nefario ꝓhi
bētur institui.pondera illam distinctionem ex prout.s̄.pondera
batur que denotat causam immediatam:sed nepos legitimus et
naturalis quamuis nat⁹ ex filio incestuoso nō dicitur ipse natus
immediate ex complexu incestuoso:cum ergo ille tex.qui est tex.
autenticorum prohibeat natuꝫ ex complexu incestuoso:ꝛ nepos
legitimus ꝛ naturalis sit talis quia nō est natus ex complexu in
cestuoso.ergo nō est prohibit⁹ institui ab auo.¶ Secūdo pōde
ro rationem generalem quam assignat tex.in.l.fi.de natu.lib.qꝛ
paternum vitiū refrenādum est;ista ratio cessat in auo qui nihil
vitij commisit:ꝛ si diceretur ꝙ ille tex.nō loquitur in istis termi-
nis in filijs incestuosis:replicatur ꝙ quādo ratio.l.est generalis
nō restringitur ad casum specialem de quo loquitur illa.l.imo ge
neraliter intelligitur.ita no.Barto.ꝛ bal.in.l.regula.§.sed licet.
ff.de iur.ꝛ fac.ignoran.cum multis concordantijs. ¶ Tertio fa
ciunt fundamenta Barto.que si cōsiderentur generaliter proce-
dunt etiam quando filius esset incestuosus:talis enim defectus
nō debet nocere nepoti legitimo ꝛ naturali.ꝛ ita generaliter pro
bāt omnia fundamenta Bart. ¶ Quarto cōsideretur quod hic
tractatur de odio irrationabili quod nepos qui est legitimus et
naturalis:debeat istud pati vitio parētum.l.quisquis.C.ad.l.iu
liam maie.Cogita tamen ꝙ magna est autoritas Bald.ꝛ Alex.
13 quādo nō habes contradicētem. ¶ Ultimo ponit Bart.vt hic
per eum.pone ꝙ auus simpliciter instituit istum nepotem legi-
timum ꝛ naturalem:nec aliter dicit qđ nihil ad filium pertineat:
quid erit tūc de vsufructu ꝛc. ¶ Adde in ista vltima questio.bar-
to.quia idem tenet ipsemet Bart.in.l.i.in princip.ff.de auc.tuto.
quia idem tenēt Ang.ꝛ Sali.in.l.fi.C.de natu.libe.quicquid te-
neāt Ang.ꝛ Imo.vt plenius habes per Alex.hic. ¶ Adde ꝛ se
14 cundo qđ cōclusio Barto.† potest confirmari alia ratione.quia
omnia que acquiruntur nepoti ab auo dicuntur esse aduētitia:
vt est glo.reputata singularis in.l.qui in aliena.§.interdum.vbi
Barto.ꝛ docto.no.ff.de acquirē.heredi.per cōsequens tenentur
obuenire nepoti nō cōtemplatione patris:quia censerentur esse
profectitia:tunc arguatur sic:quādo aduentitia sunt talia quorū
pater nō est capax in aliquo totū debet acquiri nepoti ex doctri-
na Bar.in.l.filio.ff.de cōdi.ꝛ demonstra.ꝛ in.l.ꝙ filio.ff.de dona.
cau.mortis.Cōtra istam opinionem bart.arguit subtiliter Are-
ti.qđ imo talis vsusfructus acquiratur patri:quia quāuis non
possit illi spurio acqri aliqud immediate vel etiam per mediā per
sonam ex iudicio testatoris.l.i.C.de nat.lib.tamen videtur qđ in

consequentiam relictum filio possit sibi acquiri ex dispositione.l.
per illud quod singulariter decidit Bart.in.l.iij.§.i.per illū text.
15 ff.de legā.prestā.† vbi decidit Barto.quod si ex forma statuti sit
prohibitum cōtrahere cum bānito sub certa pena:qđ si ego con-
traxi cum filio vel seruo exbanniti:ita qđ queratur exbānito:cer-
te nō punior:quia inspicitur cum quo cōtraho:nō cui acquiritur
ex dispositione.l.secus si acquiratur ex dispositione hominis.ita
est ibi tex.Sed ad illam decisionem Barto.respondet Areti.qđ
illud ibi est duplici ratione.Primo:quia statutum illud prohi-
bens cōtrahi cum bānito:considerauit conuersationem que ha-
beretur cum bānito secum contrahendo.Ista ratio conuersatio
nis cessat:si ꝯhatur cū eius filio vel seruo:dato qđ ꝑ eos acquira
tur bānito:dato qđ istud statutū potius cōsiderauit conuersatio
nem cum bānito ꝙ effectum acquisitionis:que consideratio ces-
sat in proposito. ¶ Secundo ratio est scđm eum:quia statutum
loquens super contractu intelligitur de contractu vero ꝛ non de
ficto:vt est tex.in.l.si quis in legatione.ꝛ ibi not.Bal.s̄.de iudic.
Bal.in.l.multum interest.§.si quis alteri vel sibi.ista etiam ratio
cessat in casu nostro.Sed tu aduerte qđ vtraq; ratio Areti.cōfun
ditur per illud quod dicit Barto.in illa.l.iij.§.i.de procu.qđ cō-
trahens cum procuratore exbanniti bene incidit in penam:licet
contrahens cum filio vel seruo exbanniti:nō incidat ꝛ tamē si ve-
ra esset ratio Areti.quod statutum considerauit conuersationem
cum bannito ꝛ nō effectum cōtractus:certe qua ratione pōt con-
trahi cum filio vel seruo exbanniti.eo quia non conuersatur cum
exbannito:eadem ratione posset contrahere cum procuratore ex-
banniti:quia ibi similiter cessat ratio conuersationis exbanniti:et
tamen ibi Barto.vult contrarium:ꝛ contrarium tenet Ange.in
l.antistius.§.fi.ff.de acqui.heredi.ergo nō est vera ratio Are.qui
defendit Barto.propter rationem conuersationis.Similiter cō
funditur alia ratio Areti.quod statutum loquens super contra-
ctu intelligitur de contractu vero ꝛ non de ficto:ꝛ per hoc infert
Ange.quod statutum prohibens contrahi cum exbannito non
habet locum quando contrahitur cū eius filio vel seruo dato qđ
acquirat:eo quia non contrahitur vere cum exbānito certe ea ra-
tione statutum prohibens contrahi cum exbannito non deberet
habere locum quando contrahitur cum eius procuratore:quia
etiam non contrahitur cum eo.Ego semper dubitaui de veritate
illius singularis dicti Barto.in illa.l.iij.§.i.per text.in.l.pupil-
lus.§.fi.ff.de auto.tuto.lex enim prohibet tutorē contrahere cū
eius pupillo.dicit ibi formaliter tex.qđ si filius tutoris vel queli-
bet alia persona ei subiecta emeret:qđ idem est ac si ipse emisset:
qđ eadem ratione debet prohiberi.Secundo quia regula est:qđ
si dominus est incapax contrahere:similiter ꝛ seruus:quia regu-
lariter capacitas vel incapacitas serui pēdet a capacitate dn̄i et
incapacitate.l.si mihi ꝛ tibi.§.reg.vbi etiam dixi hec omnia.ff.de
leg.i. ¶ Tertio facit illud qđ vult glo.not.in.c.cōstitutionem.in
verbo participationem.de sen.excom.in.vi.per quam not.Lud.ꝛ
16 Moder.in.l.i.in prin.ff.de verbo.obli.† ꝙ statutum puniens cer
ta pena loquentem cū bānito:habet locum in mittente nuntiū vel
epistolā.Accedat tex.si bene memini in.l.qđ sepe.§.si quis amico
ff.de ꝯhen.emp. ¶ Quarto contra Bart.accedat illud qđ tenet
Bal.in.l.per diuersas.C.māda.vbi tꝫ:ꝙ si bānitus ꝓhibeat̄ ex
forma statuti agere in iudicio:ꝙ sil̄r legatarius suus non poterit
intētare directas eius noīe:ꝛ tenēdo.ꝯ Bar.nō obstat tex.in quo
se fundat Bart.i.d.l.iij.§.i.ff.de leg.prestā.nam si bn̄ aduertatur
ille tex.nihil facit:qꝛ dispō illius tituli.ff.de leg.ꝓstā.fuit adinuē
ta vt honor legatarioꝝ q sunt de liberis vel similib⁹ ꝯseruet̄:iō di
cit ibi tex.ꝙ non attendit̄ cui acquirat̄:sed cui honor exhibet̄.ista
ratio cessat in predicto statuto:qꝛ statutū ꝓhibēs ꝯhi cum bānito
considerat ipsum ꝯtum:ꝛ ꝯn̄r effectū ipsius acquisitionis:alibi
tn̄ idem Are.volēs defendere istud singu.dictū Bar.eo mō quo
pōt.s.in.l.i.in prin.in.iij.col.ff.de verb.obli.dicit qđ dictū Bar.
ꝓcedit quo ad euadendā penam impositā a statuto ꝛ sic respectu
pene extrinsece ipsius statuti:nō aūt quo ad ꝓhibendū acquiri ꝛ
inualidandū ꝯtum.Sed tu aduerte ꝙ ista nō est mens Bart.qꝛ
isto mō tex.in quo se fundat bar.in.d.l.iij.§.i.nō faceret in ꝓposi-
to Bar.qꝛ ille tex.nō loquit̄ in aliquo respectu pene:imo respectu
validitatis ꝛ cōseruationis legati:ꝛ dictū doc.intellige fm.l.sup
qua se fundat:dicit idē Bar.in.l.nō solum.§.liberationis verba.
ff.de lib.leg.cogita in predictis.qꝛ suprema est autoritas bart.et
maxime quādo non habet contradicentem.

1 ☞ Institutio facta de nepote posthumo cū erit suus:dꝛ gn̄ali
ter facta ꝛ extenditur ad omnes casus.
2 Suus pōt institui sub cōditione que nō suspendit.
3 Valet institutio certe ꝑsone declarādo post mortem testatoris.
4 Nepotis appellatione non continetur pronepos.
5 Filiorum appella.continetur nepotes.
7 Pronepos ꝛ abnepos quilibet est vere nepos.
8 Ista prepositio pro:an significet improprietatem.

9 Appella. nepotis de ppria significatione continet pronepos.
10 Appella. filij non continetur nepos: etiam in dispositionibus fa-
uorabilibus.
11 Valet argumentū de emphyteosi ad feudū ⁊ econtra quādo nō
est diuersitas rationis.
12 Ubi in libro feudorū reperitur spāliter aliter prouisum: nō est li-
citum arguere de feudo ad emphyteosim.
13 An appella. aui contineatur auia: ⁊ appella. auie nunquid veniat
proauia.
14 Dictio solus an excludat casus similes.

Instituens. Iste. §. ſm intellectū glo. magis com-
munem diuiditur in duas partes prī
cipales. in prima ponitur breuis ordinatio testamenti que est ge
neralis quo ad casus sed specialis quo ad personam nepotis. In
secunda ponitur gñalis ordinatio que est generalis quo ad ca-
sus ⁊ quo ad personas. Secūda ibi: atq; etiam si generaliter: vel
aliter ſm intellectum Bar. In prima ponitur generalis ordina
tio quo ad casus. In secunda declaratur qd etiam est generalis
quo ad personas perinde ac si testator esset in specie vsus verbis
gñalibus: ⁊ sic ſm Bar. ibi in versi. atq;. nō ponitur diuersus ca
sus sed declaratio precedentis. h. d. in effectu ſm cōmunem intel-
1 lectum † institutio facta de nepote posthumo cū erit suus: dicit
gñaliter facta ⁊ extenditur ad oēs casus: sicut pōt fieri generalis
institutio quo ad psonas sic quo ad casus. h. d. ſm verū itellectū:
vel sic ſm intellectū Bar. institutio facta de nepote in casu in quo
fit suus est pfecta ⁊ quo ad casus ⁊ quo ad psonas: qr cōplectitur
etiam pronepotē ⁊ oēs qui post eū possunt esse sui. h. d. ſm intel-
lectū Bar. Et pōdera qd ſm intellectū Bart. illa dictio atq; stat
similitudinarie pro dictione sicut vel pro dictione proinde.
2 ¶ † Nota ex isto tex. ſm Bar. qd suus pōt institui sub conditio-
ne si erit suus: ꝯ istud no. ⁊ ꝯ tex. opponit tripliciter Bart. vt hic
per eum. ¶ Adde p prima solu. Bar. inq̄tum ipse dicit: ꝙ suus
pōt institui sub cōditione q̄ non suspendit: Bar. nihil allegat ad
hoc. Sed tu allega tex. no. ad hoc i. l. institutio talis. §. fi. ff. de cō-
di. insti. vbi est tex. no. ꝙ filius suus in ptāte potest institui sub cō
ditione que est de presenti vel de pterito. eo qr ſm veritatem non
suspēdit: dato qd nō sit liquida ⁊ certa: ⁊ ita illū tex. ibi not. Bal.
ad hoc. idē tenet Bal. in. l. cū ad psens. ff. si cer. peta. ⁊ reputat illū
tex. mirabilē ad hoc Are. in. l. impossibilis. in scdo not. ff. de ver-
bo. obli. Pōdera ex sol. Bar. ad secundā oppo. qd vbicūq; ali-
quid requirit p forma: vt est in testō: in quo p forma requirit ex-
pressio nois heredis: iuribus hic allegatis per Bar. sufficit qd p
signū demōstret. ⁊ sic sufficit impleri per equipollēs. de quo vlti-
mo qr est diffusa materia: remitto te ad plene tradita per Bald.
3 Ang. ⁊ Mod. in. l. j. ꝯ. co. ¶ † Scdo no. ex isto tex. ſm Raph. cu.
hic esse tex. qd valet institutio incerte psone: declarādo post mor-
tem testōris: qd est spāle iure isto ſm eū rōne suitatis. regulariter
aūt est ꝯ. §. in certis. insti. de leg. ⁊ plus nō dicit. alij non tangunt.
Tu aūt aduerte qd imo tex. in illo. §. in certis. dat rñsionē in ver.
sub certa vero. vbi dicit tex. qd etiā olim relinqui poterat incerte
persone de certis: prout est hic. qr hic relinquit nepotibus q sunt
futuri sui: ⁊ sic nō est ibi spāle: qr qñ est oīmoda incertitudo pce-
deret principiū illius tex. facit text. clarus in. l. cū quidā secunda.
de leg. ij. ⁊ ibi Bar. Pōdera ad idē facere qd vult Bar. ꝯ. in scda
oppo. dicit eñ ibi Bar. ꝙ ex quo testator dixit instituo nepotem
posthumū q suus nasceret: nō est incertitudo imo dr certo signo
4 demonstrari. ¶ † Tertio no. ſm antiquos And. de pis. ⁊ Ray. ꝙ
a appellatione nepotis[a] non cōtinet pronepos nisi exprimatur: et
hoc vult glo. j. in fi. Idem probatur in. §. idem credēdum. ꝯ. ea. l.
nam si appellatione nepotis comprehēderetur pronepos male
sceuola reprehēderet Gellum de diminutione. Bart. tenet ꝯriū:
ꝙ imo appellatione nepotis contineatur pronepos de propria
significatione ⁊ abnepos: qr oēs sunt nepotes ⁊ abijcitur illa di-
ctio pro vel ab. ⁊ allegat bonū tex. qui hoc declarat: vt hic per eū.
¶ Tu autem pondera inq̄tum Bart. vult ꝙ appellatione ne-
potis ex ppria significatione cōtineatur pronepos: eo quia oēs
sunt nepotes: lʒ adijciatur ppositio pro vel ab: vt vnus discernat
ab alio per tex. in. d. l. cui eorum. §. pe. Adde qd Bart. met in illa
l. cui eorum. §. penul. fortius pōderat illum tex. ⁊ text. in. l. nurus.
ff. de verbo. signi. hic allegatum. nam illi text. dicunt: ꝙ appella-
b tione nepotis continentur pronepotes: ⁊ appellatione nurus[b]
continetur pronurus. ponderat Bart. ꝙ iurisconsultus dicit cō-
tinetur: ergo est ex propria significatione: quia verbum continet
denotat propriam significationem ⁊ extensionem. ita Bart. dicit
in. l. hec verba. ff. de adul. sed istam inductionem de verbo conti-
netur reprobat subtiliter ⁊ bene Aret. hic: quia aliquid potest cō
tineri: ⁊ dicetur contineri per. l. ⁊ tamen erit ex larga significatio-
ne vocabuli ⁊ non ex proprio significato: patet ſm eum in. l. sed ⁊
si hac. §. parentes. ⁊. l. parentes. ff. de in ius vocan. iuxta. l. iurisco
sultus. §. parentes. ff. de gradibus.

a ¶ Appellatione nepotis. Adde Bar. in. l. liberor. ff. de verb. signi.

b ¶ Appellatione nur⁹. Adde. l. nurus. ff. de v. signi. et in. l. labeo. ff. de gra. ⁊ in. §. j. insti. de nup.

5 Adde † Idem subtiliter ponderat tex. in. l. liberor circa
medium. ff. de verb. signi. vbi dicit tex. appellatiōe
filiorū continentur nepotes: ⁊ sic vtitur verbo continetur: ⁊ tamē
Bar. ibi in. vij. col. in prin. respondēdo ad verba butrigarij nō
continetur nepos de propria significatione vocabuli q̄uis dicat
text. continentur. Ego soleo contra Bar. ponderare tex. tres ꝙ
lʒ. l. dicat continetur: tamē non est ex propria significatione. text.
est in. l. in leg. ff. de testib⁹. iuncta. l. si qua. §. j. ⁊ seq. ff. de ritu nup.
Secundo pondero tex. in. l. actionis verbo. iuncta glo. j. ff. de ac.
⁊ obliga. ⁊ iuxta. l. actio in personā. eo. ti. ¶ Tertio pondero tex.
in. l. hereditatis secunda. ff. de verbo. signifi. iuncta. l. ij. de bo. pos.
⁊ iuncto. §. quos autem. insti. eo. ⁊ sic semper tenuit quod illud di
ctum Bar. sit falsum de dictione continetur. ¶ Secūdo aduerte
6 inquātum Bar. ponderat istum tex. † ⁊ in effectu vult: ꝙ ver. atq;
ponatur similitudinarie: ⁊ stet declaratiue. istum tex. reprehen-
dit Are. hic quia non est de mente litere aliquo modo: quia si v.
atq; haberet sensum bar. non debuissent addi illa verba genera
lia quicquid sibi liberor: nā si prima forma simpliciter facta suffi
ciebat: nō erat opus ponere clausulam sic generalem: sʒ certe ab
hoc motiuo facile defenditur Bar. quia bart. vult qd tm̄ operet
illa specialis indefinita instituo nepotē q suus nascet: sicut illa ge
neralis: instituo quicquid liberor natū erit post mortē: quia tñ
sit violētia ⁊ impropriatio ad vba litere: planior ⁊ melior est intel
lectus gl. ⁊ cōis quā supra retuli ad tex. Successiue. Inquātum
Barto. rñdet ad. §. idem credentium est. ꝯ. ea. l. quod illud ibi fit
qa nō expressit nepotē simpliciter: sed cum adiūcto qui ex filio
nascetur. ¶ Adde ꝙ ista nō videt esse bona rñsio: quia etiā vbi
fit mentio de nepote ex filio sic cū illo adiuncto ex filio: tñ ad huc
comprehēditur pronepos ⁊ abnepos: ita tenet Bart. in. l. libe
rorū. i p. ⁊ vlti. col. ff. de ver. sig. per tex. optimum in. l. lucius. vl
tima. ff. de here. insti. ⁊ propterea alio modo respondebat Bar.
in. d. l. liberorū. quē refert ⁊ approbat hic Alex. videas per te.
¶ Tu autem sustinēdo sol. Barto. potes optime respondere ad
d. l. lucius. ff. de heredi. insti. per quam se fundat Bar. in. d. l. libe-
rorū. ꝙ illud ibi est particulare ratione ne testator videatur vo-
luisse proferre extraneos heredes proprie agnationi contra. l. cū
auus. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊. l. cum acutissimi. C. de fideicō. aliter
tamē respōdet Alex. hic ꝙ in. §. idem credēdum non ponatur re-
sponsio sceuole ad gallum: sed declaratio prout ibi tenēt Imo.
Raph. ⁊ cōiter oēs Mod. ⁊ ibi tenet. ⁊ hoc modo nō pbabit opi.
antiquorum ⁊ dictam rñsionē quā dedi ad. d. l. lucius. ꝙ ibi sit ne
testator videat preferre extraneos proprie agnationi. Istam so
7 lu. ponūt bal. ⁊ Imo. hic: in alio tñ proposito. ¶ † Quarto adde
inquātum bart. se fundat ꝙ pnepos ⁊ abnepos quilibet est vere
nepos: ⁊ ꝙ prepositio pro vel ab: solum addit vt vnus discernat
ab altero. ita dicit declarare tex. in. d. l. cui eor. §. affinitates. vbi
etiam Bar. idē repetit. ff. de postulādo. ⁊ cōsequēter vult Bart.
ꝙ illa prepositio pro que additur non significet impropriatē.
¶ Adde ꝙ illud tex. in. d. §. affinitates. habes in decretis. iij. q.
8 vij. in. c. infames. in. §. affinitates. † Secundo dum Bart. vult qd
illa prepositio pro nō significet improprietatē: istud reprehēdit
Are. hic p tex. in. l. j. in prin. in ver. sed hos quoq; p intestato acci
pi. ff. de suis ⁊ legi. ⁊ ibi bart. in fi. no. haberi pro intestato impro
prietatem significat. Idem dicit Bar. i. l. si maritus. §. l. iulie. ff.
de adul. sed hic facile est respōdere quia ibi nō est sola prepositio
pro: que denotet improprietatem: sed sunt alia verba coniuncta
aliud est haberi pro tali ⁊ esse talē. in ꝯtrarium allegat tex. etiam
Are. i. l. j. §. j. ff. de eo qui pro tuto. illa prepositio pro tutore ipor
tat improprietatē. Sed rñde ex mēte bart. ꝙ aliqñ dictio pro be-
ne denotat iproprietatē. d. l. j. ff. de eo qui pro tuto. Aliqñ signi
ficat distinctionem ⁊ ordinem personarum. ita capitur hic: vt vna
discernatur ab alia. ⁊ patet i. d. l. cui eorū. §. affinitates. sic etiā di
cit in simili tex. in. l. in suis. ꝯ. eo. quē allegat bart. j. in sequēti no.
9 ¶ † Quinto redeundo ad principalē opi. bart. inquātū cōcludit
ꝙ appellatione nepotis de propria significatione cōtinetur pro
nepos. ¶ Adde ꝙ ꝯriū tenet Are. hic pcipue p tex. i. l. adopti-
uus. §. fi. ff. de ritu nup. vbi in effectu videt probari ꝙ iste actio-
nes pronurus prosocer significāt ꝙ ille qui sic nominat nō sit pro
prie talis. patet qr ibi tex. dicit: lʒ quidā hanc pronurū appellēt. ⁊
illum tex. etiā pro singulari ad hoc not. idem Are. in. l. j. C. de suc
cess. edic. sed ille tex. mihi parū vel nihil stringit. dicit eñ ibi text.
ꝙ appellatione nurus non tm̄ vxor filij sed etiā nepotis vel pro
nepotis significat. subdit postea lʒ qdā has pronurus appellāt
certe ex istis vbis nō sequit necessario: ergo improprie. ¶ Addō
qd cōtra opi. Bar. addit Rapha. cu. hic tex. i. l. lucius. §. filiā. ff.
de leg. ij. vbi etiam in materia fauorabili appellatione nepotis
non venit pronepos: sed respōdet Raph. quia illud ibi est: quia
testator retulit se ad certā personā: ideo nō venit pronepos. ⁊ idē
rñ. Bart. hic ad. §. idē credēdū. ꝯ. ea. l. quid tenēdum. ¶ Teneo
in puncto iuris contra Bar. ⁊ credo esse verius de iure ꝙ de pro-
prietate

prietate sermonis: appellatione nepotis non veniat pronepos sed solum per extensionem. Ad hoc pondero tex. in l. ii. §. pretor ait. iuncto. §. nurum autẽ. ff. qui satis. cog. dicitur in. §. pretor. q̃d si aliquis vocauerit in ius parentem aut nurum quelibet satisda tio sufficeret. querit tex. in. §. nurum. quid etiam si vocaret in ius pronurũ. quia tex. loqtur de nuru. dicit q̃d continetur pronurus Arguitur sic. si appellatiõe nurus de propria significatiõe vocabuli continetur pronurus: certe superuacua esset illa adiectio que fit in. d. §. nurũ. nec potes ibi dicere q̃ ille tex. loquat de certa persona prout dicit Barto. hic: quia imo loquitur in genere text. ergo ibi ostẽdit q̃d illud loquitur ex quadam extensione nisi diceres q̃d iuriscõ. in. d. §. nurum etiam. text. veniat declaratiue: sed ista non est bona: quia iuriscon. venit faciendo extensionẽ ad edictum pretoris. ¶ Secundo contra Barto. retorquetur text. quem ipse allegat p̃ se in. l. nurus appellatio. ff. de verbo. sig. vbi dicit iurisconsultus q̃ nurus appellatio porrigenda est ad pronurum. Pondera verbum porrigenda: ergo est per extensionẽ: et non de proprietate vocabuli. Tertio allego Bald. in. l. i. in fin. C. de succes. edic. vbi tenet Bal. q̃ si statutum faciat mentionem de nepote non intelligitur de pronepote nisi sit casus fauorabilis et nemini noceat. d. l. cui eo. §. pe. tamen magna est autoritas Bar. presertim in actu practico presertim cum idem teneat barto. in. l. liberorũ. in penul. col. ff. de verb. signi. et in. d. §. affinitates

10 ¶ † Quarto principaliter ex isto tex. tota ista. l. no. And. de pis. et Ray. hic q̃ appellatione filiĩ non cõtinetur nepos etiã in dispositionibus fauorabilibus vt hic per Bart. Unum nõ omitto q̃d valde exclamat Alexan. et dicit satis erit tibi si aliud hodie non addisceres. Nunquid in feudis appellatione filiorum veniant nepotes et pronepotes si aliquis acquisierit feudum pro se et filiĩs suis nec plus dicit. nunquid appellatione filiorum venirent nepotes et pronepotes dubium facit ẽm Alexã. illud q̃d singulariter vult Bar. in. l. liberorum. in. v. col. ff. de verbo. signi. vbi tenet q̃ in cõtractibus appellatione filiorum non veniunt nepotes: quia imputandum est cõtrahentibus quare legem apertius non dixerunt. l. veteribus. ff. de pac.

11 † Ego autem vt reddam articulũ magis solẽnem addo maiorem dubitationem. bonum est argumentũ de emphyteosi ad feudũ et ecõtra quãdo non est diuersitas rationis. ita dicit Specu. in. titu. de feudis. §. quoniã. in ver. iiĩ. in fi. Bal. in. l. liberti. in. viiĩ. col. C. de ope. lib. dixi late cumulãdo multa in. l. i. C. de iure emphyteo. Modo ego habeo q̃ si quis acqsiuit emphyteosim p̃ se et filiĩs nõ cõprehẽdunt nepotes nec pnepotes ita per quatuor fundamenta cõcludit Sali. in. l. iĩ. in. xxi. q. C. de iure emphy. vbi aliquãdo dixi. Jo. de imo. in. l. q̃d dicit. in antepe. col. ff. de verb. obli. et in. l. cum vir. ff. de cõdi. et demon. et i. c. potuit. in fi. de loca. sequitur Alexan. in consi. lxi. incip. considera tis bis de quib⁹ in themate. in. xvi. col. in. i. volu. et in cõsi. cxxviiĩ. incip. consideratis verbis instrumẽti. in. xi. col. et seq. in eo. volu. et nemo discrepat in hoc: qua ratione ergo in emphy. appellatione filiorum non veniunt nepotes aut pronepotes: et nemo discrepat ea. ratione in feudo. Contrarium tamen determinat Alex. p̃ tex. quem reputat ad hoc singularem in. c. i. §. i. in ver. et si clientulus. de alie. feu. vbi est tex. ẽm eũ q̃ in feudis nomẽ filiĩ ponit̃ p̃ quolibet descendente ex linea masculina: et ibi hoc firmat Bald. in. iĩ. col. in fi. et in. c. que in ecclesiarum. in antepe. col. de constitu. et in preludiĩs feudorum sed non ita clare subdit Alexan. q̃d ille text. clarius hoc probat dum equiparat quando feudum est cõcessum filiĩs: et quando est concessum heredibus masculis. nam hoc secũdo casu comprehendũtur omnes descendentes masculi: ergo idẽ et in primo casu: Nõ obstat ẽm eũ illud q̃d tenet Bar. in. d. l. liberorum. quia respondet q̃ feudũ non est proprie cõtractus s; gratia ẽm Bal. in preludiĩs feudorũ. in. vi. col. ibi plene Jac. de bel. fatetur tamẽ. d. Alexã. et dicit q̃d nisi editus fuisset ille text. nobis q̃ questio ista esset in periculo et q̃ alias fuit reqsitus vt p̃ parte contraria cõsuleret ipse noluit: licet aliĩ nõ aduertẽtes contrarium consuluerunt.

Adde Quod idem tenet Alexan. in cõsi. cxxiiĩ. in. iiĩ. volu. inci. super primo quesito. in. iĩ. col. et est i. iiĩ. volu. consi. cxxi. vbi allegat idẽ quod hic Tenendo istam opi. Alexan. potes respondere ad illud q̃d dixi de emphyteosi dupliciter.

12 ¶ † Primo q̃d licitum est arguere de emphyteosi dupliciter. Primo q̃ licitum est arguere de emphyteosi ad feudum: et est verum nisi in libro feudorũ aliud reperiatur specialiter statutũ vt in casu nostro. in. d. §. et si clientulus. ita dicũt scribẽtes. in. l. si mihi et titio. ff. de verbor. obligatio. et dixi late in. l. i. C. de iure emphy. Secundo responde q̃ ideo in emphyteosi appellatione filiorum non veniunt nepotes: eo quia empyteosis est contractus. d. l. i. et toto tit. C. de iure emphy. et. §. adeo. institu. loca. sed in contractu appellatione filiorum non veniunt nepotes: vt p̃ Barto. in. d. l. liberorum. feudum autem non est proprie contractus: sed gratia vt. s. dixi et sic in proposito deficeret. Tu autẽ aduerte q̃d tex. in. d. §. si clientulus. parum imo nihil facit nec est vera inductio Alexã. dum dicit quod ille tex. equiparat bene feudum q̃n est cõcessum filiĩs vel quando est concessum heredibus masculis: quia istud est falsum et tex. non facit istam equiparationem: solũ enim dicit tex. q̃d verbum sine herede in feudis intelligitur. i. sine filio masculo: et sic ille text. bene dicit q̃d appellatione heredis in feudis intelligitur filius masculus: sed non dicit ecõtra q̃d appellatione filiĩ in feudis intelligatur de herede: et sic Alexã. non bene ponderat: quia ponderat econtra q̃ dicat tex. imo glo. ibi in verbo: ad dominium in fi. dicit quod ille text. innuit q̃d in feudis appellatione filiorum non veniunt nepotes. Est bene verum quod glo. illa in fi. expresse firmat illud quod tenet Alex. nam glos. ibi querit expresse: nunquid appellatione filiorum in feudo veniant nepotes et tenet quod sic: et illam glo. ibi ponderat domi. Marti. lauden. not. glos. et simpliciter sequitur. Sed tu aduerte q̃d illa glos. simpliciter mouetur quod filiorum appellatione etiam nepotes continentur. d. l. liberorum. sed illud fundamentum gl. est fragile. quia in contractibus et in emphyteosi non continentur vt predixi. ¶ Secundo aduerte inquantum Alexan. dicit quod si non fuisset editus ille text. quod illa. q. esset in periculo. ille tex. vt dixi parum facit. Ego autem puto quod etiã sine illo text. res adeo est clara quod est indubitata et miror quod vnq̃ dubitauerit de hoc. Moueor in primis: quia feudum est beneficiũ proprie. tex. est in. c. i. §. pe. in quibus causis feud. amit. expresse Barto. in. l. i. in vlti. col. C. de iur. et fac. igno. et in. l. fi. ff. de consti. prin. modo in vltimis voluntatibus: in quibus solum fit larga interpretatio aut largior. c. cum dilecti. de dona. in vltimis voluntatibus appellatione filiĩ veniunt nepotes et pronepotes. l. liberorũ. vbi firmat Barto. quanto fortius in feudis: vbi fit largissima vel latissima interpretatio. d. l. fi. ff. de consti. princip. et. d. c. cũ dilecti. appellatione filiorum proculdubio debent venire nepotes et pronepotes. Secundo ita in terminis decidit Bart. in. d. l. liberorum. in. iiĩ. col. in versi. quero quid in rescriptis. vbi tenet formaliter q̃ si rescriptum principis sit beneficium: puta si imperator concedat castrum in feudum alicui: tunc etiam continẽtur nepotes et pronepotes appellatiõe filiorum. ¶ Tertio istud idem q̃d in feudis appellatione filiorũ veniant nepotes et pronepotes tenet ad literam Pe. de anch. in commen. c. canonũ statuta de cõstit. in. xiiĩ. questione prin. in materia interpretationis declaratorie. in ver. sed quandoq̃ verbum filiĩs ponitur in concessionib; usgratiosis. Habes etiam no. Bal. quem ipse etiam no. in. c. que in ecclesiarum. in. xviiĩ. colũ. de consti. in fi. vbi formaliter dicit q̃d si concessum est alicui feudum pro se et suis filiĩs: intelligitur de descẽdentibus in infinitum: eo quia materia est indifferens quo ad gradum. vnde nomẽ filius significat ẽm naturã huius cõtractus totam lineam descẽdentium: sed si materia esset indifferẽs nõ quo ad gradum intelligeretur solum de liberis primi gradus. ar. l. iubemus. C. ad trebel. ita ibi dicit Bald. et sic habes vere et vtiliter istum passum q̃d in feudis appellatione filiorum veniunt nepotes et pronepotes: sec⁹ in emphyteosi.

13 ¶ † Ultimo Bart. querit an appellatiõe aui cõtineatur auia: et an appellatiõe auie nunqd veniat proauia.

Adde Circa vltimã. q. Bart. q̃ idẽ et plenius tenuit bar. in. d. l. cui eorum. §. affinitates. vbi dicit se per illũ text. iam consuluisse q̃ q̃uis text. in auk. matri et auie. C. q̃n mul. tut. offi. fungi po. dicat q̃ tutela defertur solum matri et auie: tamen intelligitur etiã de proauia. nã proauia est auia licet addat̃ p̃positio. idẽ tenet Bar. in. l. si quis sub conditione. in. iiĩ. colũ. ff. de testa. tutel. Bal. in. d. §. affinitates. per rationẽ illius tex. idem tenet Imo. Rapha. Alexan. Are. hic Cõtrarium tenet Ange. et Pau. de cast. hic et plenius Ang. et Pau. in. d. §. idẽ credẽdũ. s. eadem. l. et Ange. et Rapha. fulg. in. d. l. cui eorũ. §. affinitates. vbi dicit q̃ semper damnauit istam opinio. Barto. et semper reputauit falsam: et idem Ange. in. d. auk. matri et auie. et Ludo. ro. in. l. i. C. de succes. edic. mouentur p̃ text. in. §. ex his. in. auk. de here. ab intest. col. ix. vnde sumitur dicta auk. matri et auie. vbi dicit text. matri et auie solis defertur tutela. ergo patet q̃ nõ proauie: sed ad illum tex. respondent Imo. et Mod. q̃ dictiones taxatiue non excludũt casus similes nec impediunt extensiones que fiunt per alias. ll. l. ob es. cum glo. C. de pred. mino. l. serui nomine. vbi glo. et Barto. cum si. ff. de vsuca.

14 † Tu in spẽ de dictione solis. q̃d non excludat casus similes allega glo. in. l. cũ notissimi. in princi. in verbo: solam. C. de prescrip. xxx. anno. et glo. in. l. cũ qui. in. §. si petẽti. in v̓bo duntaxat. ff. de pub. in rem acti. gl. in. l. i. iuncto tex. ff. de cõdi. fur. et gl. in. l. fi. C. de. ll. in v̓bo solus. no. Bal. et Sali. l. j. C. de bono. pos. cõtratab. ¶ Secundo mouetur cõtra Bar. quia in materia correctoria vt est. d. auk. matri et auie. appellatiõe auie nõ d; venire pauia p̃ regulã. l. p̃cipimus. in fi. C. de ap. et per hoc r̃ndent ad tex. l. in quo se fundat Bart. in. d. l. cui eorum. §. affinitates. q̃d ille text. non loquitur in materia correctoria prout hic.

sed in materia exorbitanti. Sed ad istud fundamentum respondent Jmo. et Mod. qd vt regule antique parificentur: etiam in materia correctoria fit extesio iuxta glo. in. l. si quis seruo persuaserit. C. de fur. glo. in. l. qd vero contra. ff. de. ll. expresse Bar. in. l. marcellus. in princi. j. ad tre. in aut. sed cum testator. C. ad. l. falci. ergo videtur quod possit fieri extensio per. d. l. cui eorum. §. affinitates. Tu autem responde clarius quod materia. d. aut. matri et auie. et vnde sumitur non est correctoria sed solum limitatoria in matre et auia: diceretur enim correctoria si disponeret in omnibus feminis. vnde succedit regula: quod in limitatoriis et sic in iuribus ponetibus fallen. licita est extensio. text. est in. c. cum dilecta. §. nos igitur. et ibi Abb. ad hoc no. de confirma. vtili vel inutili. et text. in. c. post translationem. §. ꝑꝑ. et ibi Bald. ad hoc not. de renun. expresse Bart. in. l. si constante. in princi. in. ix. q. prime partis. s. solu. matri. et ista est planior sol. Et per ista remanet expeditus presens. §. cum laude dei. etc.

1 Verbum rumpatur presupponit validitatem.
2 De solennitate et forma testamenti est institutio vel exheredatio filii in potestate et liberorum in potestate tenentium primum locum tempore testamenti.
3 Si filius a principio consentiat se preteriri valebit testamentum
5 Quando ius respicit formam indistincte non potest illi renuntiari.
6 Institutio filii tacita proueniens ex. l. sufficit vt valeat testamentum.
7 Ad validitatem institutionis filii non requirit qd sit liquida et certa dummodo fm veritatem sit pura.
9 Si in testa. sit aliqd relictum filio alio titulo qȝ iure institutionis: dr esse preteritus et poterit contratabulare testamentum.
10 Filius de iure ffoꝝ debebat habere legitimam titulo honorabili institutionis.
11 Que sit ratio quare testamentum est ipso iure nullum quando filius in potestate est preteritus.
12 Quando. l. aliquid introducit pro forma quauis actus introducatur in fauorem alicuius non potest per consensum partium illi renuntiari.
13 Consensus filii non firmat testamentu quantu ad nullitatem ex causa preteritionis.

Inter cetera. Testamentum in quo filius in potestate est preterit⁹ est nullum. h. d. In tex. ibi liberis. Intellige obtinentibus primu locu tpe testamenti vel postea. l. postbu-
1 morum. j. titu. j. In tex. ibi rupatur: quia verbu rupatur presupponit validitate. l. na et si sub coditione. ver. post defectu. j. titu. j. Istud adaptatur ad posthumu preteritu vbi vz testamentu anteq nascatur. l. posthumo. C. de cotratab. et. l. vxoris abortu. C. de postbu. here. insti. Adaptatur etia ad nepotes: q postea post conditu testamentu ceperunt tenere primu locu: et quod sequitur in text. testamentu ab initio est inutile adaptatur ad iam natu et
2 ad nepotes obtinentes primu locu tepore testameti. No. primo ex hac. l. qd de solennitate et forma testamenti est institutio vel exheredatio filii in potestate et liberoru in potestate tenentiu primu locu tpe testameti. concordat text. in. l. gallus. §. in oibus. s. e. et insti. de exhere. lib. in princ. Ratione huius regule posui post Bar. in. l. in suis. s. co. ibi dedi plures limitationes ad hanc regula. Intellige fm Pau de cast. hic: qd institutio vel exheredatio filii est de solennitate testameti. s. priuata sed non publica: et ideo potest ei renuntiari per filiu tam ex postfacto. vt. l. filio preterito. j. titu. j. vbi filius in potestate preteritus non obstante preteritione potest approbare testamentu. vt ibi. et. l. si impubes. §. fi. j. de carb. edic. qȝ a principio si filius cosentiat patri testati qd eu preterierat. Iuxta not. per gl. in. l. si quado. §. et generaliter. C. de inoffi. testa. Solennitati aut testameti introducte in fauore publicu ne falsitates comittant: puta de nume. vii. testiu et qd sint rogati. et de subscriptionib⁹ et sigillis testiu in testameto inscriptis. et qd vno cotextu fiat testamentu de quib⁹ solennitatib⁹ p glos. in. l. si queramus. de test. renutiari non potest. l. nemo potest. de lega. i. et. l. no dubiu. C. de test. Ita tz magistraliter Pau. de ca. hic. Alii nihil tangut. Adde qd idem tenet Pau. de cast. in. l. i. s. co. Ide simpliciter tenet Are. in rub. s. co. vbi etia aliqd dixi. ide ante eos no. tz Bart. in. l. i. §. sed et fili⁹. j. de leg. ii. p tex. in. d. l. filio
3 preterito. j. titu. j. Ide qd qn filius ab initio consentit se preteriri a patre: q valeat testm tenet Ange. in. d. l. si posthumos. §. j. s. e. et ibi do. Alex. ad fi. idem sequitur. Sed Jo. de imo. ibi tenet cotrariu. Cu non sit seruata forma tradita in hac. l. Istud etiam impugnat subtiliter Areti. in. d. l. nemo potest. in. viii. colu. et idem Are. in. l. si filius qui in potestate. in. vi. col. s. eo. motus per illud qd tenent Bar. et alii in. d. l. si quado. §. et generaliter. qd si filius simpliciter consentiat preteritioni: tamē preteritio filii reddit testamētu nullu: q exheredatio vel institutio filii est introducta p solennitate formali testamenti: ideo volutate filii tolli non potest. Ite contra Bar. retorquet Are. tex. in quo se fundat Bart. s. in. d. l. filio preterito. vbi tex. dicit qd de iuris subtilitate testamentum est nullu qd non esset si filius posset renuntiare illi fauori. l. si quis in coscribedo. C. de pac. et lz approbatio et ratificatio filii preteriti sustineat testametu de equitate pretoria: vt ibi dicit text. tame illa equitas pretoria inducta in fauore testameti no est trahenda in cosequetiam. Tu stringe fortius quia si veru esset fundamentu Barto. qd in. d. l. filio preterito: ideo filius preterit⁹ possit approbare testamentu eo quia talis solenitas fuisset introducta fauore priuato ipsius filii certe testamentu tale deberet reconualescere etiam de iure ciuili cuius contrarium dicit ille text. Sed ad hoc posses respodere qd ideo iuris subtilitate no recoualescit
4 testametu: vt ibi dicit text. et eo quia a principio fuit nullu: vt hoc tex. et. l. si filius qui in potestate. s. eo. et insti. de exhe. lib. in princi. Unde qd ab initio fuit nullu: non pot de iuris subtilitate reconualescere per regulam. l. qd ab initio. j. de reg. iur. Item cotra Bar. et sequaces fortiter facit: quia nulli subtilitati per legem introducte debet posse renuntiari etia si principaliter respiciat fauorem priuatum: vt est clare de mete Bar. in. l. ius publicu. s. de
5 pac. et in. d. l. si quis in conscribedo. vbi tenet Bar. et q quado ius respicit formam indistincte non possit illi renutiari: sed quando non respicit formam nec solennitate: sed respicit effectu. tunc si respicit publicam vtilitate non potest ei renutiari. secus si respiciat priuata. Ita ibi clare tenet Bart. et sequit. d. Ant. de but. i. d. l. si diligeti. et Are. in. d. l. nemo potest. in. viii. col. et ista pars mihi nunc plus placet: quicquid dixerim in rub. s. eo. et pro ista parte etiam pondera bene facere istum tex. in verbo necessario. Na non esset de necessitate si filius posset renuntiare et est nouus et subti-
6 lis passus nondu per aliquem sic discussus. Ad istud primu no. tex. Adde qd institutio filii tacita proueniens ex lege: sufficit vt valeat testamentu. tex. habes et exemplu in. l. ii. C. de inoffi. testame. et. l. titius. §. lucius. s. e. et. l. fi. C. de postbu. here. insti. Et ita tenent Joa. de imo. Rapha. cuma. et Areti. in. l. si pater filiu. j. de vulga. et pupil. Accedat opi. Barto. in. l. gallus. in princi. s. eo. vbi tenet qd si testator dicat si filius me viuo morietur nepotem ex eo qui post mortem infra. x. menses nascetur substituo: qd per illa verba filius dicitur tacite institutus et valet testamentu per. l. si quis ita heres instituatur si legitimus. j. de here. insti. Sed illa
7 opi. Bart. communiter reprobatur: ibi dixi. Item adde qd ad validitatem institutionis filii non requiritur quod sit liquida et certa: dummodo fm veritatem sit pura. tex. est sing. in. l. institutio talis. §. fi. et ibi Bal. not. et reputat diligenter tenendum meti. j. de codi. insti. et reputat mirum Areti. in. l. impossibilis. in. ii. no. ff. de vb. obli. Scdo no. ex tex. ibi instituendis vel exheredandis eo iucto qd sequitur ne preteritis. qd filius dicitur preterit⁹
8 qui no fuit institutus nec vt opz exheredatus. Adde text. meliorem de iure in. §. ea. insti. de here. que ab intesta. gl. in. l. v. §. i. s. de inoffi. test. Ide notant Pau. de ca. do. Alex. et alii in. l. posthumo. per illu tex. C. de cotratab. Idem no. Jo. de imo. Rapha. cu. et do. Alex. hic vnde etia si de filio facta fuerit mentio in testameto non tame eu instituedo vel exheredando dr esse preteritus: et habet bo. pos. cotratab. que liberis preteritis conceditur. l. quida et ibi not. Bart. C. de fideicom. l. ii. et ibi not. Barto. ff. de lega. iii.
9 Jmo si in testamento aliquid sit relictum filio sed alio titulo qȝ iure institutionis dicit esse preteritus et pot cotratabulare testametum. l. ita tame. l. q rogatus. j. ad trebel. et. l. si filius. de here. insti. precipue per iura noua autenticorum: vt dicam in sequenti nota. Jmo si filius substituatur vulgariter vel pupillariter heredi scripto adhuc dicitur esse preteritus in primo gradu et pot cum cotratabulare vel dicere nullu. l. ex facto. §. lucius. j. de vulga. et pupil. et. d. l. si filius. vbi tex. no. de here. insti. Lud. ro. i cosi. cccccxvi. incipie. in casu proposite cosultationis in quo primo
10 querit. Tertio et vltimo no. ex hoc tex. qd filius de iure ffoꝝ debebat habere legitimam titulo honorabili institutionis. cum tex. regrat qd debebat institui: et sic no sufficiebat alio titulo relinqui. facit lex ita tamen. §. q rogatus. j. ad trebel. Et circa hoc insistunt Bal. Jmo. et latius do. Alexan. et Areti. hic: nec aliud tangunt. Sed non expedit hoc examinare quia esset sine vtilitate ex quo hodie iure nouissimo aut. requiritur qd habeat titulo institutionis. §. aliud quoq capitulum. in aut. vt cum de appel. cog. col. viii. Et ita tenet gl. et doc. in aut. nouissima. C. de inoffi. testa. vbi late posui et tradidi quaplures limitationes: quaru aliquas extrauaganter ponit dominus Alexan. hic: ibi etiam posui multas questiones circa hoc et non est materia huius. l. sed propria materia illius aut. nouissima. Item adde inquantum superius in primo no. plene examinaui quando filius de eius voluntate preterit in testo patris: an testm valeat. Adde qd prima opi. tenet etia Lud. ro. in. l. posthumo. C. cotratab. Mot⁹ q: volenti no fit iniuria. l. i. §. vsq adeo. j. de iniur. et. l. cu donatiois. C. de trasa.

Confirmo

1 ¶ †Cōfirmo vltra eū qr q̄ testamentū in quo filius in potestate
est preteritus sit nullum ipso iure: istud est propter iniuriam que
fit per testatorem ipsi filio. Ita dicit tex. in. §. hec autem disposui
mus. in aut. vt cum de appella. cog. col. viij. sed iniuria non fit vo
lenti vt dixi. Item quis potest iniuriam remittere. l. nō solum. §.
iniuriarū. ff. de iniu. ¶ Sed ad hoc fundamentum potes respon-
dere quod istud non est inductum in solum fauorem filij propter
solam eius iniuriam: sed etiam in odium patris nō seruantis for
mam traditam a lege vt superius dixi. ¶ Idem etiam breuiter
tenet dominus Alexan. de nullo scribentium faciens mentionem
in. d. l. posthumo. in. xiij. colum. ad finē. Motus per. l. non puta-
uit. §. si qs sua manu. ff. de contratabu. et per gl. in. d. l. si quando.
§. generaliter. Idem late tenet Ange. in. l. qui se patris. in repeti
tio. in. xi. colum. et sequen. C. vnde libe. vbi dicit quod alias repe-
tendo. publice dictam. l. filio preterito. instituit publice hanc con
clusionem quod quando filius in potestate cōsentit preteritioni
quod testamētum valeat etiam de iure ciuili. Motus quia quod
filius in potestate debeat institui vel exheredari a patre est: quia
dominium cōtinuatur a patre in filium. l. in suis. ff. eo. et. §. sui. in-
sti. de here. quali. et differen. Unde nisi pater remoueret istam cō-
tinuationem non posset alium heredem instituere quia duo repe
rirentur heredes insolidum. Sed quando filius consentit se pre
teriri apparet qnod vult dominium continuari in eum. Ideo
tunc valet testamentum. Ad hoc etiam allegat. c. q̄uis. de pact.
in. vi. et. d. l. non putauit. §. si quis sua manu. vt ibi diffusius p eū.
Sed dic quod ista fuit ratio assignata per Bar. in dicta. l. i suis.
sed communiter ibi reprobatur ibi dixi. ¶ Tene secundam opi-
nio. p fundamenta que superius adduxi: quāuis prima opinio
videatur esse magis communis. Et vltra fundamenta que addu
12 xi: †confirmo qr quando lex aliquid introducit pro forma quan-
uis actus introducatur in fauorem alicuius non potest per con-
sensum partium illi renuntiari vt est gl. no. in. l. a diuo pio. ff. de ri
tu nup. quam glo. multum no. Bald. in. l. non dubium. in. xi. col.
C. de legi. et in. l. iubemus. §. sane. post princip. C. de sac. san. eccle.
et in. l. ea que. C. de dona. ante nup. et in. l. cum mulier. ff. sol. matri
mo. et in. c. lator. in fi. de re iudi. ¶ Item quando lex aliquid ītro
ducit pro forma: et vltra expresse procedit annullādo actum vt ī
casu presenti. vt est tex. insti. de exhere. lib. in princi. ibi alioquin
si cum silentio preterierit inutiliter testabitur. Tunc tollit omnē
dispositionem. et facit vt consensus partium nihil operetur. glo.
est in. c. dilecto. de preben. glo. in. c. statutum. in prin. in verbo co
mitatur. et in. c. dispendia. in verbo processus. de rescri. in. vi. Ar-
chi. et Gemi. in. c. cum de beneficio. de preben. in. vi. Jo. de ana.
in. c. quia frustra. in. iij. colum. de vsur. Ad idem quod in specie te
13 net Bald. in. d. l. si quando. §. et generaliter. †vbi concludit quod
consensus filij non firmat testamentum quantum ad nullitatem
ex causa preteritionis: quia quando ius disponit de certa solen
nitate seruanda in actibus hominum non potest illi per pac-
tum renuntiari. d. l. nemo potest. et ad tex. in. d. §. si quis sua ma-
nu. respondet dupliciter vt ibi per eum. ¶ Et tenendo istā par-
tem non obstat glos. in. d. l. si quando. §. et generaliter. quia loqui
tur quādo filius volens fuit exheredatus a patre: et sic seruata
fuit forma tradita a lege: et licet in exheredatione requiratur ho-
die insertio cause: illud procedit quando quis exheredatur pro
pter demerita et sic inuitus quod non est hic. Sicut quando fi-
lius instituitur a patre sub conditione potestatiua potest in eius
defectum exheredari sine insertione alicuius cause: quia talis ex-
heredatio procedit de voluntate filij scdm Cy. in. l. si pater. i vlti
ma questione. C. de institu. et substitu. Dixi in aut. non licet. C. de
liberis preritis. Sed nos loquimur in preteritione in qua pa-
ter non seruat formam traditam a lege. Ideo nimirum si tunc te
stamentum redditur nullum non obstante consensu filij preteri-
ti. Et ita tene quāuis prima pars sit magis communis. Et ita
etiam late tenui in. d. l. posthumo. et ita habes istum passum ple
ne examinatum.

1 ☞ Preteritio filij capti ab hostibus non annullat testa. si ibi-
dem moriatur.

2 ¶ Captus ab hostibus cum sit seruus non est in potestate testa
toris.

1 Cum apud. †Preteritio filij capti ab ho-
stibus non annullat testamen
tum si ibidem moriatur. hoc dicit. ¶ Ratio quia re-
gula legis precedentis que requirit filium debere in
stitui vel exheredari procedit in filio qui est in potestate testato-
2 ris: vt ibi dicit text. et hic. †Sed captus ab hostibus cum sit ser-
uus hostium non est in potestate testatoris. Item cum sit seruus
hostium est incapax successionis cum ipsa sit de iure ciuili. l. lege
obuenire. ff. de vboꝝ significatio. et seruus est reputatus p nihilo
quo ad ea q̄ sunt iuris ciuilis. l. quod attinet. ff. de regu. iur. Si ta-
men reuerteretur ab hostibus: quia fictione post liminij fingere-
tur semper fuisse in ciuitate. Tūc si esset preteritus rūperet testa-
mentum. l. si quis filio exheredato. §. sed et si pater. ff. titulo primo
glo. et Barto. in. l. gallus. §. in omnibus. ff. eodem.

1 ☞ Filio exheredato non cōmittitur edictum de bono. pos. con
tratabu. et sic non aperitur via ad contratabu. beneficio alterius
filij preteriti.

2 Licet exheredatio filij emācipati sit nulla ppter preteritionē filij
in potestate: tamen non potest exheredatus habere contratabu.

3 Exheredatio minus legitima non excludit a contratab. cum ha-
beatur pro preteritione.

4 Exheredatus tacite potest contrabulare.

6 Sicut instituto aperitur edictum ad contrabulandum de iure
pretorio per filium preteritum: ita etiā aperitur ius dicendi nul
lum de iure ciuili.

7 Exheredatio presupponit iniuriam personalem.

8 Sententia lata super inepto libello est ipso iure nulla.

9 Petitiones que non fiunt in figura iudicij debent esse apte con-
cepte al's nil operātur.

10 Iudicium bo. pos. summarie tractatur et non in figura iudicij.

11 Testamentum in quo filius in potestate est preteritus: ipso iure
deducit rem ad causam intestati.

12 Testamentum in quo filius in potestate est preteritus: est omni
iure nullum. s. ciuili et pretorio.

14 Suus preteritus non potest approbare testa. in preiudiciū emā
cipati exheredati.

15 De regula q̄ quis cōsequatur ex persona alterius qd ex sua ha
bere non potest vide remis.

Si filio. Emācipato exheredato suus pre-
teritus nō aperit edictū ad contra
tabulandū. sed ambo ab intestato succedunt. Concor
dat tex. in. l. i. §. fin. ff. si tabu. testamen. nul. exta. ¶ In
tex. ibi emancipato. Idem scdm Rapha. cuma. esset in filio ī po
testate: et ita apostillat istum tex. et plus nō dicit. Alij nihil tan-
gunt. Tu dic quod tex. cum mysterio loquitur de filio emācipa
to exheredato prout etiam formaliter loquitur text. in. d. l. i. §. fi-
na. ff. si tabu. testamē. nulle exta. vt dicam. ff. in quarto nota. ¶ In
text. ibi is qui. s. nepos ex filio emancipato scdm primum intelle-
ctum glo. vel melius si is. s. filius scdm alium intellectum glo. et sic
tex. loqtur in duobus filijs: et iste est planus et verus intellectus.
¶ In tex. ibi veniunt. s. suus de iure ciuili vel de iure pretorio p
vnde liberi si vult. Sed emancipatus solum: per vnde liberi et nō
de iure ciuili isto tempore vt. d. l. i. §. fina. ff. si tabu. testa. nul. exta.
1 ¶ †Nota primo q̄ filio exheredato non committitur edictum
de bono. posses. contratabu. et sic non aperitur via ad contratabu
landum beneficio alterius filij preteriti et sic exheredatus nō ha
bet contratabu. nec ex psona propria. vt. l. non putauit. in princ.
ff. de cōtratabu. nec ex persona filij preteriti quia exheredato nō
aperitur edictum p preteritum. l. si post mortem. §. exheredati.
de contratab. quia satis est qd iure suo habeat remedium rescissi
uum querele vt dicunt duo text. preallega. ¶ Et sic pondera hic
2 esse tex. not. †qd licet exheredatio filij emancipati sit nulla pro-
pter preteritionem filij in potestate propter quam testamentum
redditur in totū omni iure nullum. vt. l. inter cetera. in fi. et. l. si fi-
lius qui in potestate. ff. e. et. l. i. ff. titu. i. et. l. i. §. fi. ff. si tabu. testa. nul.
exta. tamen non potest exheredatus habere contratabu. vt hoc
tex. not. ¶ Et ex hoc habes no. limitationem ad. d. l. nō putauit
3 §. non quequis. vbi †exheredatio minus legitima non excludit a
cōtratab. cum habeatur pro preteritione vt ibi. quoniam illud
est verum quando exheredatio est nulla ex alio defectu q̄ preteri
tionis filij in potestate. vt hic est tex. nota. Et ita etiam not. istum
text. Joā. de imo. et domi. Alexan. et Areti. sed assignat rationem
diuersitatis. Unde dic congruentius quod dictus. §. nō quequis
procedit quādo exheredatio est minus legitima quo ad seipsum
filium exheredatum puta quia non est facta pure. l. iij. §. i. ff. eod.
Secus quando annullatur propter filium preteritū. Ista est tex.
nota. hic. Et ista sunt valde subtilia. ¶ Limita scdm do. Alexan.
et Areti. quando filius erat exheredatus ab omni gradu. tunc
procedit nota. superius datum. Secus si ab vno sit exheredatus
et ab alio institutus. in quo alius in ptāte erat preteritus. tunc
bene aperitur edictum ad contratabulandum per preteritum.
text. est in. d. l. non putauit. §. exheredatus. Sed aduerte ista li-
mitatio non est ad propositum quia ibi aperitur edictum: nō vt
exheredato sed vt instituto. Et planum est instituto aperiri edi-
ctum ad contratabulandum per preteritū. d. l. si post mortē. §. fi.
ff. de cōtratabu. et. l. si is q in potestate. et. l. nonnūq̄. et. l. si duo de le
ga. prestan. ¶ Ultra eos limita singulariter predictam regulā
4 procedere in exheredato expresse. †secus est in tacite exhereda-
to vt quando filius de iure isto instituebatur in minori portione
quā esset legitima sua: tacite videbatur exheredatus et compete-
bat sibi querela. l. papi. §. vnde si qs. ff. de inoffi. testamē. et. l. cum

queritur.C.eo.ꝛ tamen huic sic tacite exheredato cōmittitur edictum per preteritum:ꝛ potest cōtratabulare.vt est text.in.l.fi.§.i.ff.de leg.iij.ꝛ.l.filium.§.sed si impubes ex vncia.de leg.prestan.et expresse firmat glo.in.l.ꝛ si contra.in glo.prima magna ante medi.ff.de vulg.ꝛ pupilla.Ita singulariter limitat Areti.in.d.l.ꝛ si contra.in vltima colum.vbi dicit qd est noua limitatio ad.d.l.si post mortem.§.exheredati.¶Tu subtilius considera quod ille potest dici casus mixtus:quia ibi filius non est omnino institutus ex quo non habet integram legitimam.Item nec omnino

5 exheredatus cum sit i aliquo institutus.†Ideo lex facilius sibi succurrit:vt sibi per preteritum aperiatur edictum ad contratabulandum.Et sic potes congruentius limitare regulam suprascriptam quod exheredato non aperitur per preteritum edictū ad contratabulandum vt procedat in mere exheredato:et sic quando est in totum expresse exheredatus.secus in eo qui habetur pro exheredato:vt est institutus in legitima:quia illi bene aperitur edictum ad contratabulandum beneficio preteriti:sicut aperitur instituto vt in iuribus preallegatis.ꝛ est pulchra limitatio ad.§.exheredati.¶Sed caue diligenter cum habeat querelam:vt iuribus preallegatis non videretur quod debeat posse aperiri edictum ad contratabulandum per preteritum.d.§.exheredati.quia satis est qd habeat querelā iure suo vt ibi dicit tex.et in.l.non putauit.in principi.et istud est etiam subtile ad intelli

6 gendum.¶Item adde predictis quod sicut†instituto aperitur edictum ad contratabulandum de iure pretorio per filium preteritum vt iuribus preallega.ita etiam aperitur ius dicendi nullum.de iure ciuili:quia contratabu.de iure pretorio datur eo iure et ordine quo ius dicendi nullum de iure ciuili.l.i.§.i.et.l.si in adoptionem.§.fina.de contratabu.Et ita in specie tenet Barto.in.d.l.si post mortem.§.fina.de contratabu.Ludo.roma.in cōsi.xxiiij.incipien.postmodum autem.Tamen ius querelandi non aperitur instituto:beneficio exheredati.l.mater decedens.ff.de inofficio.testamen.cum gloss.in verbo ex testamento.et ibi expresse Ange.in.iij.colum.qui dicit quod istud vult illa gloss.valde intellecta.ratio diuersitatis potest esse:quia querela est magis odiosa ꝙ contratabu.secundum Barto.in.l.certum.in ante

7 penul.colum.C.vnde legi.†Item exheredatio presupponit iniuriam personalem.l.papi.in princi.et.l.si filius.ff.de inoffi.testamen.ideo personam non egreditur.Bene facit lex maximum vitium.circa medi.C.de lib.prete.¶Secundo not.ex tex.ibi nihil agit:quod qui male vel inepte petit nihil agit.Et ideo libellum inepte conceptum debet iudex proprijs dentibus lacerare.vt est glos.in.l.i.de offic.asses.et ibi dicit Barto.quod ita quotidie fit in practica.Ibi plene dixi.et glo.in.l.ij.C.vt nemo priua.Et gl.

8 i.c.sacerdotibus.xi.questio.i.†Item sententia lata super inepto libello est ipso iure nulla.vt est glos.reputata singula.institu.de obliga.in verbo scdm.ad fi.quam ad hoc dicit esse singula.ꝛ non reperiri alibi in mundo.Bald.in.l.actori.C.de reb.cred.et i.l.ex hoc iure.in penultima colum.et in.l.ius pluribus.circa princip.ff.de iusti.ꝛ iur.et i.l.peremptoria.in.iij.colū.C.sent.rescind.nō pos.Et est bonus text.hic dum dicit nihil agit.Nam si postea valeret sententia non diceretur nihil agere.¶Imo singularius

9 probat iste text.scdm Bald.ꝛ alios†quod etiam petitiones que non fiunt in figura iudicij tamen debent esse apte concepte:alias nihil operantur:vt hic est tex.Et sic facit scdm Imo.quod etiam in casibus in quibus proceditur sine figura iudicij:et sic vbi non requiritur libellus.cle.sepe.de verborum significatio.tamen repellitur inepta petitio.De quo dicit esse dicēdum vt no.in.d.clemen.sepe.et per Barto.in extrauagan.ad reprimendum.in verbo sine figura iudicij.cum concordan.hic traditis per do.Alex.¶Item facit iste text.scdm Rapha.cuma.qd vtens remedio incompetenti etiam in actu qui non explicatur in forma iudicij licet haberet aliud remedium competens:tamen nihil agit vt hoc

10 tex.†Nam iudicium bono.possess.summarie tractatur et non in figura iudicij vt no.gl.in.l.ij.§.si causa cognita.de bono.possess.titulo generali.ꝛ probatur in.l.si seruus.in princip.illo eodem titulo vbi admittitur seruus ad petendum bono.possess.ꝛ tamē seruus nō potest esse in iudicio ordinario.l.seruus.C.de iudicijs.¶Vide tamen tex.in.l.filius emancipatus.in prin.de colla.bo.qui in casu contrario videtur probare:quod si intentat contratabulas intentatas.Sed illa queritur in bono.possess.vnde liberi ſm Raph.cuma.hic:qui dicit quod ita etiam debet intelligi ista lex:ꝛ qd nullus doctorū aduertit ad illum tex.Tamen relinquit cogitandū.¶Tu aduerte qd imo ille tex.videtur dicere contrarium ibi cum ea possessio petita sit frustra.ꝛ sic videtur cōcordare cū ista.l.¶Item aduerte ſm Rapha.cu.ꝛ do.Alexan.qd suprascriptum not.colligitur ex isto tex.intelligendo qd isto tēpore requirebatur exprimi ex quo capite peteretur bo.possess.vt.l.quādiu.in verbo ex quo capite.ꝛ ibi Pau.de cast.ꝛ Mod.no.C.qui admit.licet hodie sit secus per.l.fin.ꝛ ibi Bald.vbi dixi.C.e.

qui admit.¶Tertio no.ex isto tex.in vbo ab intestato ſm Bal.

11 Imo.ꝛ alios†qd testamētum in quo filius in potestate est preteritus ipso iure deducit rem ad causam intestati ꝛ sic non est necesse qd filius preteritus intentet nullitatem ꝛ sic preteritione filij in potestate testamentum redditur nullum ipso iure etiam anteꝗ̄ filius preteritus declaret velle esse nullū.De quo vltimo plene dixi in.l.posthumo.C.de cōtratabu.ꝛ in.l.si filius qui in potestate.ff.eo.facit tex.in.l.inter cetera.in fi.in verbo inutile est testamētū.ff.eo.vbi vtitur verbo presentis tēporis inutile est ergo importat ipso iure ſm glos.in.l.in criminali.cum si.C.de iuris.om.iudi.¶Alibi dicit no.Bald.in.l.suus heres.in primo not.per illum tex.C.de repudian.here.qd filius preteritus potest agere petitione hereditatis:dicendo se heredem ab intestato absqꝫ eo qd vllā faciat mentionem de nullitate testamēti:ꝛ si excipietur de testamento replicabitur de nullitate qd Bald.ibi reputat notadum.idem dicit Ang.in.l.postꝗ̄.ff.de petitio.here.ꝛ sequit etiā Are

12 hic.¶Quarto not.ex eodem verbo ab intestato†qd testamentū in quo filius in potestate est preteritus est omni iure nullum non solum ciuili sed etiam pretorio.Nam hic emancipatus succedit ab intestato de iure pretorio p bo.pos.vnde liberi.ergo testamentum etiam de iure pretorio est nullum:quia si valeret de iure pretorio quādiu posset de iure ptorio succedi per scdm tabu.ex testō nunꝗ̄ succederetur ab intestato per vnde liberi.l.i.C.de bo.pos.ſm tab.ꝛ.l.quādiu.secūda.ff.de acqui.here Cōcordat similis tex.in.l.i.§.fi.ff.si tabu.testa.nul.extab.ꝛ ibi plus dicit text.pinde ac si nullas tabulas pater reliquisset.De quo puncto late disputando dixi in.l.posthumo.C.de contratabu.¶Sed aduerte diligēter qd Ludo.roma.in.d.l.posthumo.subtiliter dicit quod ideo i ista.l.ꝛ in.d.l.i.§.fina.testamentum est nullum etiam de iure ꝑtorio eo quia filius emancipatus erat exheredatus ꝛ filius in potestate preteritus:vnde emancipatus exheredatus erat destitutus omni remedio.Non enim poterat cōtratabulare quia exheredatis nō datur contratabu.nec eis per filium preteritum aperitur edictum ad contratabulandum vt dixi.ff.in primo no.Nō quoqꝫ emancipatus exheredatus poterat hic admitti ad querelandum per bono.posse.gratia litis agnoscende:eo quia querela non potest intentari nisi adita hereditate per scriptum heredē.l.filium.in ver.sed cū exheredatio.ff.de contratabu.ꝛ.l.papi.§.si cō

13 ditioni.de inoffi.testamen.†Sed per scriptum heredem non poterat adiri hereditas:cum filius in potestate esset preteritus ꝛ sic testamentum erat nullum de iure ciuili.l.si filius qui in potestate.cum similibus.ff.eodē.Nec etiam poterat per scriptum heredem peti bono.possess.scdm tab.donec filius preteritus potest cōtratabulare.l.equissimū.in princip.ff.de bono.possess.scdm tabu.Ideo cum filius emancipatus qui erat exheredatus esset destitutus omni remedio pretor ex equitate cōcessit ab intestato bono.possess.vnde liberi.iste est proprius casus huius.l.ꝛ dicte.l.prime §.fina.et sic vides qꝫ ista iura cū mysterio loquuntur in filio emācipato exheredato:quod etiam statim clarius ostēdetur.¶Do.Alex.in.d.l.posthumo in.ix.col.reprehendit istum intellectum Lud.per text.in.l.filium.in princip.de contratabu.vbi filius in potestate fuit exheredatus emācipatus preteritus et extraneus scriptus heres:et tamen ibi filius exheredatus non habet ab intestato bono.possess.vnde liberi.Sed vehementer errat quia ibi ponitur casus contrarius ad istum.Nam ibi filius in potestate fuit exheredatus emancipatus autem preteritus quo casu testamentum bene valet de iure ciuili.vt etiam firmat glos.in verbo emācipato.ꝛ sic scriptus heres poterat adire de iure ciuili vt ibi dicit text.et sic querela poterat habere locum vt ibi dicit text.in versicu.sed quemadmodum.ꝛ sic ibi filius in potestate exheredatus poterat querelare:et sic non erat destitutus omni remedio.ideo pretor ibi noluit concedere ab intestato bono.possess.vnde liberi.quia si violasset regulas nō solum iuris pretorij sed etiam iuris ciuilis.Sed in ista.l.et in.d.l.i.§.fin.fuit totum ecōtra:quia filius emancipatus fuit exheredatus et filius in potestate fuit preteritus quo casu cum testamentum sit omni iure nullū:emancipatus exheredatus reperitur omni remedio destitutus.vt.ff.declaraui.ideo tunc ex equitate datur vnde liberi.ꝛ iste est verus intellectus ad ista iura.et nunc perfecte intelligis quare iste text.ꝛ tex.in.l.i.§.fina.loquantur in emācipato exheredato.¶Isto modo etiam tollitur alia difficultas que potuisset moueri cōtra istum tex.et.d.l.primam.§.fin.quod videantur imposite verbis et non rebus contra.l.secundam.in fi.C.commu.de lega.ꝛ.c.commisse.§.i.de elec.in.vi.Nam bonorū possessio contratabu.expugnato testamento deducit in effectu rem ad causam intestati vt postea competat bono.possess.vnde liberi.Unde cum hic emancipato exheredato competat vnde liberi:vt dicit text.parum videbatur curandum an posset contratabulare:quia non videtur curandum de modo quādo habemus effectū.l.si mater.cū simil.C.de insti.ꝛ substi.Nam ex dictis.ff.in primo not.plane apparet

quare

quare huic emancipato exheredato non competat querela. De-
inde hic vidiſtis rationem ſpecialitatis quare ei detur ab inteſta
to bono.poſ.vnde liberi. Et ſic habes enucleatũ ſenſum huius.l.
finalis. ¶ Ultimo no.ex eodem tex.ſm Bald.Imo.Raph.cu.
14 ⁊ Areti.hic.† q̇ ſuus preteritus non poſſet approbare teſtamẽ-
tum in preiudicium emancipati exheredati:cum text.dicat eum
venire ab inteſtato ⁊ ſic ſit ſibi ipſo iure aperta via ad ſucceſſio-
nem inteſtati,propter preteritionem filij in poteſtate. De quo ꝑ
glo.⁊ Barto.in.l.ſi poſt mortem.§.fi.de contratab.late per do.
Alex.poſt alios in.l.poſthumo.in prima ⁊ ſecũda char.C. de cõ
tratab.per Imo.do Alex.⁊ latius Arc.in.l.⁊ ſi cõtra.ſ.de vulg.
⁊ pup. ¶ Capio glo.fi.in verbo venient.quam diuide in quinq̃
partes. In prima ponit primum intellectum ad tex. In ſecunda
alium. In tertia ꝓ primo intellectu allegat duas.ll. In quarta
colligit ex tex.nota.et ad illud allegat concordantes. In quinta
et vltima allegat vnam concordan.ad iſtum tex. ſecunda ibi: ſed
certe hic nihil. tertia ibi. Ad primam poſitionẽ facit. quarta ibi.
Item no.q̇ habeat per alium. quinta ⁊ vltima eſt ibi:item facit.
ſ.eodem. Gloſſ. ergo ponit duos intellectus ad text. Primus
eſt q̇ veniant ſcilicet per edictum de coniungen.cum eman.libe.
et ſic q̇ iſte text.loquatur de nepote in poteſtate retento ex filio
emancipato. Sed gloſ.reprobat iſtum intellectum per duo ſi be
15 ne aduertis.†. Primo quia illud edictum eſt hodie correctum.⁊
ſic ſequeretur q̇ etiam iſta lex eſſet hodie correcta:quod non eſt
dicẽdum.l.vni.C.de inoffi.do.⁊.c.cum expediat.de electio.in.vi.
In hoc dic melius prout dixi in.l.gallus.§.et quid ſi tantum.ſ.
eodẽ.et vide per do.Alexan.hic. ¶ Secundo reprobat gl. quia
hic nihil dicitur de nepote. ¶ Tu reproba iſtum primum intel-
lectum ex alio.ſ.per tex.in.d.l.j.§.fi.ſ.ſi tabu.teſt.nul. exta.vbi eſt
idem text.et ibi dicit cõpetere vnde liberi. non autem illud edi-
ctum de coniungen.cum emancipato libe.q̇ competit etiam cõ
dito teſtamento.vt per Bart.in.l.j.in princi.de coniungen.cum
emancipa. libe. ⁊ ſic competit etiam quando ſucceditur ex teſta-
mento vt ibi declarat Barto.ergo non competeret vnde liberi.
Unde tene ſcd̃m intellectũ glo.qui eſt planus q̇ iſte text.loqua-
tur in duobus filijs. ¶ Poſtea gl.in quarta parte notat ex iſto
text.q̇ exheredatus hic habet per alium quod per ſe habere nõ
poteſt: de quo quomodo procedat dic vt per Barto.in.l.labeo
de vſuca.et in.l.ariſto.ad fin.que res pigno.ob.poſſunt.per bal.
in.l.humanitatis.in quarta opp.C. de impu. ⁊ alijs ſubſti.⁊ huic
regule adde text.in.l.ſi minor.et ibi gloſſ.de verbo.obligatio.⁊ in
c.primo.et.et ibi glo.fi.et.Gemi.de offi.ordi.in.vi.⁊ in.c.j.et ibi
gloſſ.⁊ Gemi.⁊ in.c.vt litigantes.⁊ ibi Gemi.de offi.ordi.in.vi.
16 et in.c.fina.et ibi Gemi.ne cleri.vel mona.in.vi. ¶ † Iſtam regu
gulam q̇ quis conſequatur ex perſona alterius q̇ ex ſua perſo
na habere nõ poſſet cumulate ampliaui per.xvij.principales de
ciſiones in.l.ſi emancipati.C. de colla.vbi omnino videas. Po-
nit do.Feli.in.c.j.de reſcrip. Et per iſta cum laude Dei ⁊ glorio
ſiſſime virginis cuius hodie vigiliam celebramus remanet expe
dita iſta lex.⁊ per conſequens totus titulus de libe.⁊ poſthu.die
xiiij.Auguſti.

¶ Finis prime partis Commentariorum dñi
Iaſonis Maym Mediolañ.ſuper Infortiato.

Regeſtum.

Aa.Bb.Cc.Dd.Ee.Ff.Gg.Hh.Ii.Kk.Ll.Mm.Nn.Oo.
Pp.Qq.Rr.Ss.Tt.Vv.Xx.yy.zz.Aaa.Bbb.Ccc.Omnes
ſunt quaterniones.

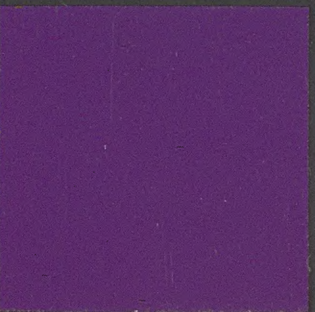
colorchecker CLASSIC

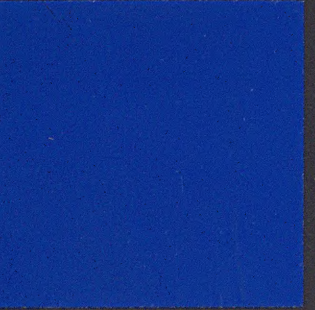

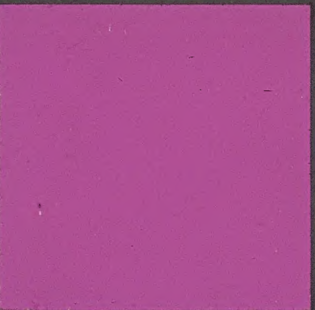

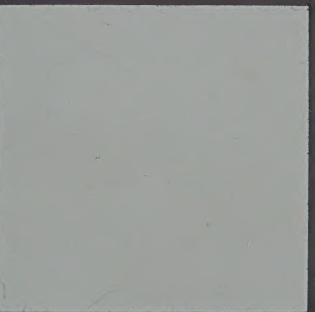

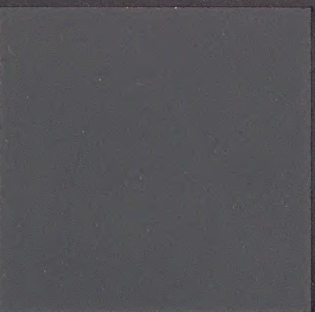
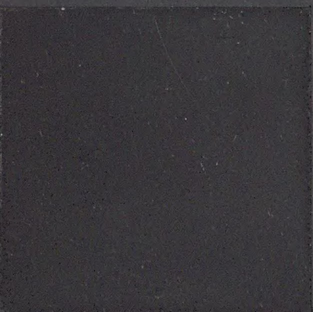

calibrite

